VE
RI
TAS

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1881

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
1953

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνέκδοτα.

Δάνειον Πνεῦμα.

Διηγήματα καὶ μυθιστορίαι.

Ποίησις.

Ποικίλα.

Εἰκονογραφίαι.

Ἀριθ. 288 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 5 Ἰουλίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 401.

ΙΑ'

Ἐκδρομὴ εἰς Λαμπεδοῦσαν[1]

Πᾶσα δυσκολία τῆς νυμφεύσεως τοῦ Βαττίστα καὶ τῆς Σπεράντσας εἶχεν ἤδη ἀρθῆ, χάρις εἰς τὴν πρὸς αὐτοὺς μεγαλοδωρίαν τοῦ Σὶρ Ἰωάννου ἐκ διακοσίων λιρῶν στερλινῶν. Τὰ τρία πέμπτα τῆς ποσότητος ταύτης ἤρκουν εἰς πληρωμὴν ὅλων τῶν χρεῶν τῆς οἰκογενείας, αἱ δὲ ὑπολειπόμεναι ὀγδοήκοντα λίραι ὑπερήρκουν ὅπως κατασταθῇ τὸ πανδοχεῖον ἐπωφελὴς καὶ λαμπρὰ μάλιστα ἐπιχείρησις. Συνεφωνήθη λοιπὸν νὰ νυμφευθῶσιν οἱ δύο νέοι τὴν 25 Ἰουνίου, ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τῆς Σπεράντσας.

Πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὰς γεννήσεις, τοὺς γάμους καὶ τοὺς θανάτους συνοδεύουσι προκαταρκτικαί τινες τελεταί, τοιούτου ἢ τοιούτου εἴδους. Κατὰ τὴν προκειμένην περίστασιν προσκύνησίς τις τοῦ ἱεροῦ τῆς Λαμπεδούσης ἐκρίθη ειδικῶς ἀναγκαία, ὅπως προσέλθωσιν οἱ μελλόνυμφοι καὶ προσφέρωσιν-ἐν εἴδει ἀναθήματος-τὴν εὐγνωμοσύνην των εἰς τὴν ὁμώνυμον Παναγίαν, ἧς ἡ προστασία εἶχεν ἐπιφέρει τοσούτῳ λαμπρὰν μεταβολὴν τῆς τύχης των. Φυσικῷ τῷ λόγῳ ἡ Ῥόζα, ἡ Σπεράντσα, ὁ Βαττίστας καὶ πάντες τῆς Βορδιγέρας οἱ ἐνορῖται ἐπίστευον ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ Παναγία ἐν γένει, ἰδίως δὲ ἡ Παναγία τῆς Λαμπεδούσης, εἶχον φέρει εἰς τὸ Πανδοχεῖον τὴν Λουκίαν καὶ πάσας τὰς μετ' αὐτῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ἀποδίδοντες οὕτω, ἀνεπιγνώστως, εἰς τὴν Παναγίαν καὶ τὴν ἀτυχῆ ἀνατροπὴν τῆς ἁμάξης τοῦ βαρωνέτου. Ἡ προσκύνησις αὕτη ἐξήγειρε τὰ μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν περιέργειαν τῆς Λουκίας· συνεφωνήθη δὲ νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς εὐκαιρίας ὁ Σὶρ Ἰωάννης καὶ ἡ θυγάτηρ του ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὸ διάσημον παρεκκλήσιον καὶ ἀναπνεύσωσιν ἐπί τινας ἡμέρας τὸν δροσερὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ. Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἔμελλεν, ἐννοεῖται, νὰ συμμετάσχῃ τῆς ἐκδρομῆς, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετέθη πᾶσα ἡ φροντὶς περὶ τῶν ἀναγκαίων προετοιμασιῶν διά τε τὴν ἐκδρομὴν καὶ τὴν διαμονὴν ἐν Λαμπεδούσῃ.

Τὴν 20 Ἰουνίου ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἡ θυγάτηρ του καὶ ὁ Ἀντώνιος (οἱ μελλόνυμφοι ἔμελλον νὰ μεταβῶσι τὴν ἐπαύριον πρωΐαν) κατέλιπον τὸ πανδοχεῖον ἐντὸς κομψοῦ ἀκατίου, κοσμουμένου διὰ σκηνώματος μ' ἐρυθρὰς καὶ λευκὰς σειράς, καὶ κυβερνωμένου ὑπὸ τοῦ Βαττίστα, ὅστις ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους εἶχεν ἀσχοληθῆ βάπτων αὐτὸ καὶ καθαρίζων ἵνα τὸ καταστήσῃ ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του. Τῇ κοινῇ δὲ βοηθείᾳ τῆς αὔρας καὶ ἓξ ῥωμαλέων κωπῶν, ἡ λέμβος παρέκαμψε ταχέως τὸ δεύτερον ἀκρωτήριον, καὶ τὸ χλοερὸν Σὰν-Ῥέμο ἐπεφάνη, τριγωνοειδῶς ὑψούμενον, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὁδοιπόρων.

— Εἶν' ἐδῶ αὐτοφυεῖς οἱ φοίνικες; ἠρώτησεν ἡ Λουκία, δεικνύουσα τοὺς καλύπτοντας τὸν αἰγιαλὸν φοινικῶνας, ἢ τοὺς καλλιεργοῦν ἐπίτηδες διὰ τὴν ὡραιότητά των μόνον;

— Ἡ ὡραιότης των δὲν ἔχει, νομίζω, μεγάλην σημασίαν διὰ τοὺς ἰδιοκτήτας των, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος. Τὰ βάϊα, τὸ ἀγνοεῖτε ἴσως, εἶνε προϊὸν λίαν ἐπικερδές, καὶ διὰ τοῦτο τὰ καλλιεργοῦν. Κατ' ἔτος ἀποστέλλουν φορτία ὁλόκληρα εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ὁλλανδίαν. Εἰς ὅλους τοὺς καθολικοὺς τόπους ἐξοδεύεται σημαντικὴ ποσότης βαΐων τὴν μεγάλην ἑβδομάδα· ἀλλ' ἡ ἐξόδευσίς των εἶνε ἰδίως καταπληκτικὴ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Ῥώμην. Ὑπάρχει εἰς τὸ Σὰν-Ῥέμο οἰκογένεια, ἥτις εἶχεν ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους καὶ ἔχει ἀκόμη καὶ τώρα τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον νὰ προμηθεύῃ βάϊα εἰς τὸ παπικὸν ἀνάκτορον.

— Τὸ ἠγόρασεν αὐτὸ τὸ προνόμιον; ἠρώτησεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης. Ἀλλ' εἶνε, νομίζω, περιττὴ ἡ ἐρώτησίς μου διότι μὲ εἶπαν ὅτι εἰς τὴν Ῥώμην ὅλα ἀγοράζονται καὶ ἠγοράζοντο καὶ θ' ἀγοράζωνται πάντοτε.

— Ἐναντίον τοῦ κανόνος, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός, τὸ προνόμιον αὐτὸ ἐδόθη εἰς ἀμοιβὴν καλῆς ὑπηρεσίας. Ἡ περὶ τούτου ἱστορία δύναται νὰ σᾶς

1. Παρατρέχομεν ἐνταῦθα ἓν κεφάλαιον τοῦ πρωτοτύπου, ἐπιγραφόμενον Ἡ Σικελία, καὶ περιλαμβάνον σύντομον ἱστορίαν τῆς νήσου. Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ οὐδεμίαν ἄλλως ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν πλοκὴν ἢ τὰ πρόσωπα τοῦ μυθιστορήματος, αὐτὸς δ' ὁ συγγραφεὺς σημειοῖ περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν δὲν ἀνέχονται τὴν ἀνάμιξιν τῆς ἱστορίας ἐν τῷ μυθιστορήματι, ἂς μεταβῶσιν εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον!» — Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σημειοῦμεν ἐπίσης, ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ προκειμένου ἔργου περιεκόψαμεν πολιτικάς τινας ἢ ἱστορικὰς παρεκβολάς, ἀσχέτους ὅλως πρὸς τὴν μυθιστορίαν καὶ μειούσας ἴσως τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς. Σ. τ. Μ.

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1881

χρώσεως. Πού καί που, ῥοιά της, ὀψίμως ἀνθοῦσα, ἐπεδείκνυεν ὑπερηφάνως τὸ πορφυροῦν της στέμμα. Ἀντικρὺ δὲ ὑψοῦτο ἀμφιθεατροειδῶς ἡ σκοτεινὴ Τάγια, σοβαρὰ ὑπὸ τοὺς προμαχῶνας καὶ τοὺς μεσαιωνικοὺς της πύργους, ὡς δαιτυμὼν τις δυσηρεστημένος εἰς συμπόσιον μεγαλοπρεπές. Ὀλίγον μακρότερον, πρὸς δυσμάς, διέκρινε τὸ βλέμμα τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τῶν Δομινικανῶν, προκύπτον ἐκ μέσου συστάδος ὑψηλῶν κυπαρίσσων, ἔτι δὲ μακρότερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐσχάτου σκοπέλου, τὸ προσκύνημα τῆς Παναγίας τῆς Φρουροῦ, οὗτινος ἡ λευκὴ καταγραφὴ προεφαίνετο ἐπὶ τοῦ βαθυκυάνου βάθους τοῦ οὐρανοῦ.

— Τόρα, ἀγαπητή μου κόρη, εἶπεν ὁ βαρωνέτος, ἄφησε, ἂν θέλῃς, τὸν ἐνθουσιασμόν σου δι' ἀργότερα, μετὰ τὸ γεῦμα, παραδείγματος χάριν.

Οἱ λόγοι οὗτοι, ῥηθέντες μετά τινος δυσθυμίας συνάμα καὶ ἱκεσίας, διέκοψαν τὴν σιωπηλὴν ἀλλὰ καὶ μαγευτικὴν ἔκστασιν τῆς μὶς Δάβεν, καὶ ἐπανήγαγον αὐτὴν πάραυτα ἐγγὺς τοῦ πατρός της. Παρετέθη δ' αὐτοῖς ἐξαίρετον γεῦμα, οὗτινος μετέσχεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης μετὰ προθυμίας καὶ ὀρέξεως τιμώσης τὰς ὑγιεινὰς ἰδιότητας τοῦ ἀέρος τοῦ βουνοῦ. Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Λουκία προέτεινε νὰ πίωσι τὸν καφὲν ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς συνήνεσε. Μετέβησαν δ' ἀμέσως ἐκεῖ, καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ἀφοῦ ἐῤῥόφησε τὴν *μόκαν* του καὶ προσήνεγκεν ἄφθονον τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ του πρὸς τὸ γοητευτικὸν κάλλος τῆς τοποθεσίας, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του τοὺς *Καιροὺς* καὶ ἀπεπλανήθη εἰς τὰς φοβερὰς στήλας τῆς ἀξιοτίμου ἐφημερίδος. Ἡ Λουκία καὶ ὁ Ἀντώνιος, μείναντες μόνοι, ἐκάθισαν καὶ παρεδόθησαν εἰς σιωπηλὴν θεωρίαν τῶν θαυμασίων τῆς ἑσπέρας.

Τὸ στερέωμα ἦτο διαυγὲς καὶ ἀπαστράπτον ὡς ἐστιλβωμένος χάλυψ. Τρία δὲ μικρὰ νεφύδρια ὅμοια πρὸς κυματιζούσας πτυχὰς ῥοδόχρου γάζης, αἰωροῦντο μόνα πρὸς δυσμὰς τοῦ ὁρίζοντος. Ὁ ἥλιος, ἡμικεκρυμμένος ὄπισθεν τῶν κορυφῶν τῶν δυτικῶν ὀρέων, ἠκόντιζε πρὸς τὴν κοιλάδα, διὰ τῶν ῥαγάδων ἃς παρεῖχον τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἀκτῖνας πλαγίας, ὁμοίας πρὸς στήλας πυρός. Καθ' ὅσον δὲ ὁ ἀκτινοβόλος δίσκος κατέβαινεν, ἐμεγεθύνετο ἡ σκιὰ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ, καὶ ὡς πλημμυρίς τις σκοτεινή, ἀναβαίνουσα καὶ διώκουσα ἐνώπιόν της τὰ μακρὰ φωτεινὰ κύματα, ἔπνιξεν αὐτὰ βαθμηδὸν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο καὶ τὰ περιώρισε τέλος εἰς ἁπλῆν πορφυρᾶν γραμμήν, ἥτις ἐσταμάτησε πρὸς μικρὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, οἱονεὶ πρὸς ἔσχατον ἀποχαιρετισμόν των. Τότε ἡ πρώτη τῶν βουνῶν σειρὰ διεγράφη πάλιν ἀποτόμως εἰς τὰ βάθη τοῦ ὁρίζοντος, ἐνῷ αἱ ἀπώτεραι κορυφαί, ὄπισθεν τῶν ὁποίων εἶχε δύσει ὁ ἥλιος, ἐκυμαίνοντο ἐντὸς διαφανοῦς ὁμίχλης, ὅπου συνεκιρνᾶτο τὸ γαλανὸν καὶ ῥόδινον χρῶμα. Ὁ οὐρανὸς πρὸς δυσμὰς οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ μεγάλη φλεγομένη κάμινος, ἧς αἱ θερμαὶ ἀντανακλάσεις ἔβαπτον ἰανθινὴν τὴν μακρυνὴν τῶν Ἄλπεων χιόνα κ' ἐφώτιζον τὸν θαλάσσιον ὁρίζοντα. Μετά τινας στιγμὰς τὸ ἐρυθρωπὸν φέγγος ἐξησθένησε καὶ ἐσβέσθη· ἡ σκιὰ ἐπυκνώθη ἐπὶ τῆς κοιλάδος, καὶ αἱ πρὸς βοῤῥᾶν δειράδες τῶν ὀρέων ἐσκοτίσθησαν ταχέως. Τὰ πύρινα χρώματα τῆς δύσεως εἶχον ἀραιωθῆ εἰς ῥοδίνας ἀποχρώσεις· αὗται δὲ πάλιν ἐξηλείφθησαν βαθμηδὸν ὑπὸ πρασινωπήν τινα μαρμαρυγήν, ἥτις μετέπεσεν ἀπὸ τοῦ τεφρόχρου εἰς τὸ κυανοῦν, μέχρις οὗ ἀνατολὴ καὶ δύσις ἐνεδύθησαν πέπλον βαθυκύανον, στιζόμενον πού καί που ὑπὸ τρέμοντος ἀστέρος.

— Καὶ τὰ ὡραῖά μας σύννεφα; εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ἔφυγαν! ἀπήντησε περίλυπος ὁ Ἀντώνιος· διελύθησαν ὡς διαλύονται πολλάκις αἱ ἐλπίδες.

— Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθουν αὔριον, εἶπεν ἀφελῶς ἡ Λουκία.

Ἐπειδὴ δέ, ταῦτα λέγουσα, ἔκλινεν ὀλίγον τὴν κεφαλήν της πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἡ ἑσπερινὴ αὔρα ἔφερε πρὸς τὰ χείλη τοῦ ἰταλοῦ τοὺς χρυσοῦς βοστρύχους τῆς νεαρᾶς κόρης, ὡσανεὶ προσέφερεν αὐτοὺς εἰς ἀσπασμόν του.

— Τίς οἶδεν, εἶπεν, ἂν αὔριον νέφη σκοτεινά, ἐγκλείοντα τὸν κεραυνὸν δὲν θὰ περιβάλλουν αὐτὰς τὰς κορυφάς.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχε παραδοθῆ εἰς ὕπνον βαθύν, οἱ δὲ δύο νέοι ἐλάλουν σιγά, καὶ ὁμιλοῦντες οὕτω ἔκλιναν ἐνίοτε ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον.

Τὴν ἐπίσημον γαλήνην τῆς ἑσπέρας διέκοψαν αἴφνης οἱ κώδωνες ἐξ ἐκκλησιῶν τοῦ Καστελλάρου, σημαίνοντες τὸν ἑσπερινόν, εἰς οὓς ἀνταπεκρίθησαν ἀμέσως αἱ πολὺ πλειότεραι ἐκκλησίαι τῆς Τάγιας καὶ τὰ ἀπώτερα μοναστήρια τῶν Καπουκίνων καὶ τῶν Δομινικανῶν. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἤλλαξε θέσιν, χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ, ὁ δὲ ἰατρὸς εἶπε σιγὰ πρὸς τὴν Λουκίαν:

— Ἐνῷ ὁμιλοῦμεν, ἡ νὺξ ἦλθε μὲ τὰ σωστά της, καὶ αἱ λαμπυρίδες ἀρχίζουν ν' ἀνάπτουν τοὺς φανούς των. Αὐτὸ μοῦ ἐνθυμίζει ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Εἰς τὴν οἰκίαν σας; ἐπανέλαβεν ἡ Λουκία ἐκπεπληγμένη. Δὲν θὰ ἐπιστρέψετε βέβαια ἀπόψε εἰς τὴν Βορδιγέραν;

— Διόλου! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· δὲν εἶμαι τόσον ἄστατος ἱππότης. Βλέπετε αὐτὴν τὴν λευκὴν οἰκίαν ἐκεῖ κάτω, δεξιᾷ τῆς Τάγιας, ὅπου φαίνονται ὀλίγα φῶτα;

— Τὴν εἶχα ἤδη παρατηρήσει, ἀπήντησεν ἡ Λουκία· ἔχει κάτι μυστηριῶδες.

— Αὐτὸ ὀνομάζω οἰκίαν μου, ὅταν ἔρχομαι εἰς τὴν Τάγιαν.

— Εἶνε πολὺ μακράν, εἶπεν ἡ Λουκία. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μείνετε ἐδῶ;

— Δὲν ἔχει δωμάτιον.

— Δὲν ἔχετε φίλους εἰς τὸ Καστελλάρον;

— Δὲν ἔχω κανένα τόσον προσφιλῆ ὡς ἐκεῖνον ὅστις μὲ περιμένει εἰς τὴν Τάγιαν.

— Τὸν ἀγαπᾶτε λοιπὸν πολὺ αὐτὸν τὸν φίλον;

— Ἀγαπῶ καὶ σέβομαι αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, ἐξ ὅλης μου ψυχῆς.

Ἡ Λουκία ἔμεινε σιωπηλή.

— Ἐνθυμεῖσθε, ὅτι σᾶς εἶπα καὶ ἄλλοτε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, ὅτι ἐξ ὅλων μου τῶν φίλων ὁ κατέχων τὴν καρδίαν μου εἶνε ὁμόφυλός σας. Εἰς αὐτὴν τὴν κυρίαν πηγαίνω τόρα. Χαίρετε λοιπὸν ἕως αὔριον, καὶ σᾶς εὔχομαι ὡραῖα ὄνειρα.

— Θεέ μου, τί κρύα εἶνε τὰ χέρια σας! Καλλίτερα νὰ ἐμβῆτε. Μολονότι ὁ ἀὴρ εἶνε χλιαρός, πηγαίνετε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, καὶ πάρετε, σᾶς παρακαλῶ, ἕνα φλυζάνι τσάϊ ζεστόν. Πηγαίνετε, πηγαίνετε! Καλὴν νύκτα σας. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω περισσότερον.

Καίτοι ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ὅστις εἶχεν ἐξυπνήσει, προέτρεψεν ἐπανειλημμένως τὴν κόρην του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔμεινεν αὐτὴ ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου, μέχρις οὗ εἶδε μεγάλην μελανὴν σκιὰν διερχομένην τὴν γέφυραν, ἐν μέσῳ σμήνους λαμπυρίδων, αἵτινες παρωμοίαζον τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν κοιλάδα πρὸς θάλασσαν περιδινουμένων ἀστέρων· τότε, τότε μόνον ἠγέρθη καὶ μετέβη πρὸς τὸν πατέρα της, ὅστις εἶχεν εἰσέλθει ἵνα διατάξῃ τὸ τέϊον.

Μετὰ δύο ὥρας ἡ αὐτὴ ἐκείνη μεγάλη μορφή, ἥτις εἶχε διαβῆ τὴν γέφυραν ἦτο εἰς ἓν τῶν παραθύρων τῆς μυστηριώδους οἰκίας, διαγραφομένη ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ βάθους τοῦ δωματίου· ἂν τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐψιθύριζέ τις εἰς τὸ οὖς τῆς ἀνθρωπίνης ἐκείνης μορφῆς: «Ὑπάρχει που ἐδῶ πλησίον γυνή τις, ἥτις δὲν κοιμᾶται ἕνεκα σοῦ», ποία χαρὰ ἤθελε πλημμυρίσει τὴν καρδίαν του!

Ἡ μορφὴ ἠφανίσθη τέλος καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον στενάζουσα καὶ ψιθυρίζουσα τοὺς λόγους τούτους ἐκ βάθους ψυχῆς:

— Ὁ Θεὸς ἂς τὴν εὐλογήσῃ.

[Ἕπεται συνέχεια]

Η ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΣ

ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἔποψιν.

Ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ αἱματηροῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος κυοφορηθεῖσα, καὶ πρὶν ἔτι παγιωθῇ ἡ ἔννομος τάξις ἐν τῷ ἀρτισυστάτῳ ἑλληνικῷ Κράτει συνοικισθεῖσα ἐπὶ τῶν ἀποῤῥώγων τῆς Σύρου βράχων, ἡ Ἑρμούπολις ταχέως ἀνῆλθεν εἰς ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν μεγάλην, καταλαβοῦσα θέσιν περίβλεπτον μεταξὺ τῶν πόλεων οὐ μόνον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Μεσόγειον εὐρωπαϊκῶν, διά τε τὴν ναυτιλίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ ἐν γένει τὸ ἐμπόριον. Δικαίως δὲ παρετηρήθη ὑπό τινος ὅτι ἡ πόλις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ ἐν σμικρῷ ἀντιπρόσωπος σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διότι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἑλληνικὴ ἐπαρχία τῆς τε ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἥτις νὰ μὴ συνεισήνεγκε τὸ καθ' ἑαυτὴν εἰς καταρτισμὸν τοῦ νοήμονος καὶ δραστηρίου πληθυσμοῦ τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ἐμπορείου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἡ Ἑρμούπολις χρησιμεύει ὡς κεντρική, οὕτως εἰπεῖν, καὶ γενικὴ δεξαμενή, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσρέουσι καὶ δι' ἧς μεταγγίζονται εἰς τὰς περὶ αὐτὴν πόλεις καὶ λαοὺς τὰ προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης πάσης χώρας, ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τῆς ἐσχάτης Ἀσίας. Μέχρι πρὸ μικροῦ ἡ ἐτησία κίνησις τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων εἰδῶν ὑπελογίζετο εἰς 100 καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένου τοῦ συναλλαγματικοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν ποσοτήτων. Ἡ ἀξία τῶν εἰδῶν τῆς ἐτησίας κινήσεως μόνης τῆς βιομηχανίας τῆς Ἑρμουπόλεως, ἐν συνόλῳ λαμβανομένης, ἀνῆλθε πολλάκις εἰς 50 ἑκατομμύρια. Αἱ ἐν τῷ τελωνείῳ Σύρου πραγματοποιηθεῖσαι διάφοροι ἐτήσιαι τελωνειακαὶ εἰσπράξεις ὑπερέβησαν οὐχὶ σπανίως τὰ 2 1[2 καὶ 3 ἑκατομμύρια δραχμῶν[1].

Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑρμουπόλεως καθόλου δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς εἰσαγωγικόν, ἐξαγωγικόν, διαμετακομιστικόν, μεταγωγικὸν καὶ συναλλαγματικόν. Καὶ τὸ μὲν *εἰσαγωγικὸν* τῆς νήσου ἐμπόριον ἀποτελεῖται ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἐν μέρει τῆς τουρκικῆς καὶ ἄλλης τέχνης, ἐκ τῶν τροφίμων, τῶν οἰκοδομησίμων, ναυπηγησίμων, βυρσοδεψικῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων καὶ χρησίμων ὑλῶν· τὸ δὲ *ἐξαγωγικὸν* ἐκ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας τοῦ τόπου· τὸ *διαμετακομιστικὸν* ἐκ τῶν διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὴν Τουρκίαν ἰδίως εἰδῶν· τὸ *μεταγωγικὸν* ἐκ τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰδῶν, μεταφερομένων εἰς Σύρον, πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν, καὶ τὸ *συναλλαγματικὸν* ἐκ τῶν τραπεζιτικῶν καὶ χρηματιστικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, κλπ.

Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν *Ναυτιλίαν*. Τρισχίλια περίπου πλοῖα Α' καὶ Β' τάξεως ἐναυπηγήθησαν ἐν Ἑρμουπόλει ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι σήμερον. Τὰ ἐν τοῖς νηολογίοις ὅμως Σύρου σημειούμενα πλοῖα Α' καὶ Β' τάξεως ἀνέρχονται

1. Κατὰ τὰ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» δημοσιευθέντα ἐπ' ἐσχάτων ἐξαγόμενα τοῦ σχετικοῦ κλάδου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1879 αἱ τελωνειακαὶ εἰσπράξεις ὑπελογίζοντο εἰς 19,458,442 δραχ., κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1880 ἀνεβιβάσθησαν εἰς 19,657,634, τουτέστιν ἐγένετο αὔξησις ἐν ἔτει 1880 εἰσπράξεων δραχ. 199,192. Μόνης τῆς Σύρου αἱ τελωνειακαὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸ 1880 ἔχουσιν οὕτω· Εἰσαγωγὴ 1,994,623, ἐξαγωγὴ 1,567, διαμετακόμισις 74,610, λαθρεμπόριον κλπ. 10,706 ἔγγειοι φόροι 39,730, δικαιώματα 34,773, ἤτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 2,156,009· ὁ πίναξ οὗτος ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸν τοῦ 1879 παρουσιάζει τὰς τελωνειακὰς εἰσπράξεις Σύρου ἠλαττωμένας κατὰ 272,724 δραχμάς.

εἰς 5,000, διότι εἰ καὶ ἐναυπηγήθησαν ἀλλαχοῦ, ἐπεσκευάσθησαν, ὡς φαίνεται, ἢ ἐνεγράφησαν εἰς τὸ νηολόγιον Σύρου ἕνεκα τῶν πολλῶν εὐκολιῶν, ἃς οἱ ναυτιλλόμενοι εὕρισκον ἐν τῇ καθ' ὅλα πρὸ μικροῦ ἀκμαζούσῃ ταύτῃ πόλει.

Οὐδὲν λέγομεν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ νῦν ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἑρμουπόλεως, καθόσον τὸ μὲν ἀληθῶς εἶνε δυσυπολόγιστος, τὸ δὲ ἄσκοπος ἀποβαίνει πᾶσα ἐκτίμησις, εἰς ἣν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν διατελεῖ ἀπό τινος ἐν γένει ἡ ἱστιοφόρος ναυτιλία[1]· οὐχ ἧττον δὲν σφαλλόμεθα, νομίζομεν, ὑπολογίζοντες αὐτὴν κατὰ προσέγγισιν εἰς 25—30 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Πρὸ μικροῦ εἰσέτι ἐν τῷ ναυπηγείῳ Σύρου εἰργάζοντο 2,000 περίπου ἐργάται.

Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Κράτους συγκοινωνία εἶνε, ὡς γνωστόν, ἀνατεθειμένη εἰς τὴν ἐν Ἑρμουπόλει κατὰ τὸ 1857 συστᾶσαν Ἀτμοπλοϊκὴν Ἑταιρίαν, ἧς ὅμως δυστυχῶς ἡ πρόοδος δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας τῶν μετόχων αὐτῆς καὶ τοῦ κοινοῦ διὰ πολλοὺς λόγους. Οὐδὲν ἧττον ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πολλῶν ὠφελειῶν ἐγένετο καὶ γίνεται πρόξενος τῇ Ἑρμουπόλει ἡ Ἑταιρία αὕτη· ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ἡ συγκρότησις μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρίας, ἐχούσης κεφάλαια 40—50 ἑκατομμύρια καὶ περιλαμβανούσης τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν, θέλει συντελέσει μεγάλως εἰς τὴν ἀνόρθωσιν καὶ ἀναγέννησιν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς πόλεως ἐμπορικῶς καὶ βιομηχανικῶς, πολλὰ ζημιωθείσης ἀφ' ἧς ἀλλεπαλλήλως ἥ τε αἰγυπτιακή, ἡ ῥωσσική, ἡ ἰταλική, ἡ γαλλικὴ καὶ τελευταῖον ἡ αὐστροουγγρικὴ ἑταιρία τοῦ Λόϋδ μετέφερον τὰ κεντρικὰ αὐτῶν πρακτορεῖα εἰς Πειραιᾶ, πολλῶν δεκάδων χιλιάδων δραχμῶν στερήσασαι τὸ ἐμπόριον τῆς Σύρου.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τῆς ναυτιλίας, μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τοῦ ἑτέρου οὐχ ἧττον σπουδαίου κλάδου τῆς ἐμπορίας τῆς πόλεως, τῆς βιομηχανίας αὐτῆς. Δύναται δὲ αὕτη νὰ καταμερισθῇ εἰς τὴν *ἀλευροποιΐαν*, τὴν *βυρσοδεψίαν*, τὴν *σιδηρουργίαν*, τὴν *ὑελουργίαν*, τὴν *βαμβακουργίαν* καὶ *νηματοκλωστικὴν* βιομηχανίαν κλ. κλ.

Α'. **Ἀλευροποιΐα.** Πέντε τοιαῦτα ἀτμομηχανικὰ ἐργοστάσια ὑπάρχουσιν ἐν Ἑρμουπόλει, τὸ ἀρχαιότερον τῶν ὁποίων ἱδρύθη ἐν ἔτει 1861. Τὰ ἐργοστάσια ταῦτα ἀλέθουσιν ἄλευρα, κατασκευάζουσιν ἄρτον καὶ παντὸς εἴδους ζυμαρικά. Κατανάλωσις τῶν παραγομένων εἰδῶν εἴς τε τὸ ἐσωτερικὸν καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἐτησία αὐτῶν κίνησις ὑπερβαίνει τὰ 10—15 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Ἐκτὸς τῶν πέντε τούτων μεγάλων ἐργοστασίων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα μικρότερα.

Περιττὸν κρίνομεν, γράφοντες τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τῆς ἀλευροποιΐας Ἑρμουπόλεως, νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὅπως τοῦ ἐμπορίου ἐν γένει, οὕτω καὶ τῆς ἀλευροποιΐας ἡ θέσις εἶνε σήμερον οἰκτρά.

Ἐρχόμεθα νῦν εἰς τὸν σπουδαιότερον τῆς βιομηχανίας κλάδον τῆς Ἑρμουπόλεως, τὴν *βυρσοδεψίαν*, ἧς παραδόξως ἡ θέσις, μ' ὅλην τὴν καχεξίαν τῆς ἀγορᾶς, διατελεῖ ἐν καλῇ ὁπωσοῦν καταστάσει.

Β'. **Βυρσοδεψία.** Πολλὰ καταστήματα βυρσοδεψικῆς ἔχει ἡ Σύρος, ὧν ἡ ἐτησία κίνησις τῆς ἀξίας τῶν εἰδῶν ποικίλλει μεταξὺ 15—20 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ἐκ τούτων 6—8 κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν ἐργαζόμενα δι' ἀτμοῦ. Ἐτησία κατεργασία δερμάτων καὶ *τελατινίων* 250,000—300,000. Ἐργάται ἀναλόγως τῆς ἐργασίας 1000—1500.

Γ'. **Σιδηρουργία.** Σπουδαῖον σιδηρουργικὸν ἐργοστάσιον κέκτηται ἡ Ἀτμοπλοϊκὴ Ἑταιρία, ἱδρυθὲν ἐν ἔτει 1861. Πρωτεύει μεταξὺ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐργοστασίων· ἐν αὐτῷ κατασκευάζονται μηχαναί, λέβητες καὶ παντοειδῆ ἐργαλεῖα. Περιέχει χωνευτήριον, σιδηρουργεῖον, κλπ. ἔχει ἀξιόλογον νεώριον, ἐν ᾧ ἐκτὸς τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἑταιρίας καὶ ξένα πολλάκις ἀτμόπλοια, καὶ πολεμικά, καθαρίζονται.

Ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τούτῳ πολλοὶ ἐξεπαιδεύθησαν ἄχρι τοῦδε μηχανικοὶ Ἕλληνες καὶ λεβητοποιοί, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ὑπηρετοῦσιν ἐν τοῖς ἀτμοπλοίοις τῆς Ἑταιρίας.

Πολλὰ ἄξια λόγου ἔργα ἔχει πρὸς τούτοις νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἐν λόγῳ ἐργοστάσιον, λ. χ. λέβητας διὰ τὰ ἐν Σύρῳ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἀτμομηχανὰς ὑδραυλικάς, ἐλαιοπιεστικάς, σαπωνοποιΐας, κλπ. πυροβόλα ῥαβδωτά, σφαίρας, καπνοδόχους καὶ ἄλλα παντοίας χρήσεως μηχανήματα· πρὸς δὲ καὶ μικρὸν ῥυμουλκὸν ἀτμόπλοιον.

Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσι περὶ τὰ 10 ἄλλα σιδηρουργεῖα, κατασκευάζοντα παντοειδῆ ἐργαλεῖα καὶ μηχανάς, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ ἴδια χυτήρια, ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ναυπηγείου καὶ τῆς πόλεως.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν εἰρημένων, τῶν γενικὸν, δυ-

1. Πρό τινων ἐτῶν, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς ἐμπορικῆς ἡμῶν ναυτιλίας, ἐσχηματίσθησαν ἐν Ἑρμουπόλει Συνεταιρισμοί, ἀποτελούμενοι ἐκ γνωστῶν κεφαλαιούχων καὶ ἐμπόρων τῆς Ἑρμουπόλεως, πολλὰ συνεισενεγκόντων κεφάλαια, καὶ ἐμποροπλοιάρχων, εἰς οὓς ἀνετέθη ἡ ἐν γένει διοίκησις τῶν πλοίων. Ἐπ' αἰσίοις δ' ἤρξατο ἡ κατασκευὴ ἐν τῷ ναυπηγείῳ Σύρου πολλῶν καὶ μεγάλων ἱστιοφόρων πλοίων, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα μόνα τὴν Ἀγῶ, τὸ μέγιστον τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (1873) ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ κατασκευασθέντων πλοίων, τὸν Ἰάσονα, ἐπίσης μεγάλης χωρητικότητος καὶ τὴν Θεσσαλίαν, εἰς ἕνα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ συνεταιρισμῶν, τὸν καὶ σπουδαιότερον πάντων, ἀνήκοντα. Καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα τῆς αὐτῆς χωρητικότητος ἐσκόπει ἡ εἰρημένη Ἑταιρία νὰ κατασκευάσῃ, ὅτε ὁ ἐπελθὼν ῥωσσοτουρκικὸς πόλεμος, ἡ κατάκλυσις τῆς Μεσογείου καὶ πάσης θαλάσσης ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ, καὶ ἄλλα περὶ τὴν διαχείρισιν, διεύθυνσιν καὶ διοίκησιν τῶν πλοίων ἀτυχήματα ἐπέφερον τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ διάλυσιν τῆς πολλὰ τὰ ἀγαθὰ ὑποσχομένης τῷ τόπῳ καὶ τῇ ναυτιλίᾳ Ἑταιρίας ταύτης, διανεμηθέντων τῶν πλοίων μεταξὺ τοῦ διοικητοῦ καὶ τοῦ τὰ πλεῖστα κεφάλαια εἰς ναυπήγησιν αὐτῶν συνεισενεγκόντος κεφαλαιούχου *.

νατὸν εἰπεῖν, ἐχόντων προορισμὸν, ὑπάρχουσι καὶ περὶ τὰ 10—15 ἄλλα εἰδικὰ, οἷον, ἀγκυροποιεῖα, ἡλοποιεῖα, κλινοποιεῖα κλ.

Δ'. Ὑελουργία. Τὸ ἐν Ἑρμουπόλει ἀτμομηχανικὸν ἐργοστάσιον ὑελουργικῆς ἀνιδρύθη ἐν ἔτει 1870. Ἐν αὐτῷ κατασκευάζονται κάλλιστα ὑελουργικὰ εἴδη, ἐξοδευόμενα εὐκόλως διὰ τὴν μετρίαν σχετικῶς πρὸς τὰ εὐρωπαϊκὰ τιμὴν αὐτῶν ἔν τε τῇ ἡμεδαπῇ καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ.

Τὸ πρῶτον τοῦτο ἐν Σύρῳ ὑελουργικὸν ἐργοστάσιον ἐπηκολούθησε μετὰ μικρὸν ἕτερον ἐπίσης καλῶς κατηρτισμένον, ὅπερ ὅμως δυστυχῶς μετ' οὐ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν του ἐναυάγησε.

Ε'. Βαμβακουργία. Ὡσαύτως κατὰ τὸ ἔτος 1870 γόνιμον, ὡς φαίνεται, εἰς τοιαῦτα ἔργα, ἀνηγέρθη διὰ μετοχῶν τέλειον ἀτμῆρες ἐργοστάσιον βαμβακουργικῆς καὶ νηματοκλωστικῆς, περιέχον 3,000 ἀδράκτους μετὰ ἐκκοκιστικῶν μηχανῶν, κλωστήριον, ὑφαντήριον, πλεκτήριον, κλπ. Ἐν αὐτῷ εἰργάζοντο[1] ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὑπὲρ τοὺς 100. Ἡ παραγωγὴ τοῦ νήματος ἀνήρχετο εἰς 35,000 δέματα (πάκα) ἐτησίως ἀξίας 350,000—400,000 δραχμῶν.

Ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἐν Ἑρμουπόλει λαμπρὸν *σχοινοπλοκεῖον*, *ἀτμομηχανικὸν ἐλαιοχρωματοτριβεῖον*, πρὸ πολλῶν ἐτῶν συστηθὲν καὶ ὁσημέραι βελτιούμενον, πρὸς δὲ μικρότερα ἄλλα παντοίας τέχνης καταστήματα, ὡς φερ' εἰπεῖν *καθεκλοποιεῖα*, *καλαποδοποιεῖα*, *τυποβαφεῖα*, *καταστήματα πηλοπλαστικῆς καὶ ξοανοποιητικῆς*, ἐφοδιάζοντα τὰ ἐν τῷ ναυπηγείῳ τῆς Σύρου κατασκευαζόμενα πλοῖα διὰ *ξοάνων* τεχνηέντως εἰργασμένων, ἓν μικρὸν *πιλοποιεῖον*, κ. ἄ.

Παγκοσμίου ἀπολαύουσι φήμης τὰ *λουκουμοποιεῖα* Σύρου, ὧν δύο τυχόντα τῶν πρώτων βραβείων εἰς διαφόρους ἐκθέσεις, διαπρεπῆ κατέχουσι θέσιν, καταναλίσκοντα εἰς πολλὰς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης μεγάλην ποσότητα λουκουμίων.

Εἰς τὰ διάφορα εἴδη τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑρμουπόλεως πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ κηπουρικὰ προϊόντα τῆς νήσου.

Τὸ ἔδαφος τῆς Σύρου, παρὰ τὸ πετρῶδες καὶ λείψυδρον αὐτοῦ, ἱστορεῖται παραδόξως ἀπ' αὐτῆς ἔτι τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς γονιμώτατον εἰς ποικίλα προϊόντα. Μόνον κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν καὶ δηώσεων ἃς ὑπέστη ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν τὸ πρῶτον καὶ εἶτα τῶν Τούρκων, παρίσταται ὑπό τινων ὡς ἄγονον ἐντελῶς καὶ στεῖρον· τοῦτο ὅμως ἀποδοτέον οὐχὶ εἰς πραγματικὴν τοῦ ἐδάφους ἀγονίαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκ τῶν ἑνετο-τουρκικῶν δεινοπαθημάτων ἐπελθοῦσαν ἀσημότητα τῆς Σύρου καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κηπουρίαν ἀσχολουμένων χειρῶν.

Οὕτω καὶ νῦν ἐν Σύρῳ, ὡς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, καλλιεργοῦνται εἰς μεγάλας ἐκτάσεις ὄσπρια καὶ λαχανικὰ παντὸς εἴδους, περιζήτητα ἔν τε τῇ ἡμεδαπῇ καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ διὰ τὸ πρώϊμον τῆς παραγωγῆς αὐτῶν. Κατὰ χιλιάδας κοφίνων ἀποστέλλονται τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας τὰ ἐν λόγῳ προϊόντα εἰς Πειραιᾶ, Σμύρνην, Κωνσταντινούπολιν, Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἄλλας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς πόλεις.

Ἡ ἐτησία κίνησις τῶν φυσικῶν προϊόντων ἐν γένει τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 2—3 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι μόνον τὸ ἐκ τῶν *κηπευτῶν λαχάνων* ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς Ἑρμουπόλεως θὰ ὑπερέβαινεν ἴσως κατὰ τὸ διπλάσιον τὸν ἀνωτέρω παρατεθέντα ἀριθμὸν, ἂν ὀλίγιστα πηγαῖα ὕδατα ὑπῆρχον ἐν τῷ τόπῳ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν, ἔστω καὶ βραχυχρόνιον. Δυστυχῶς ὅμως τοὐναντίον συμβαίνει· διὸ οἱ ἀτυχεῖς κηπουροὶ εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ προπωλῶσιν εἰς εὐτελεστάτας τιμὰς τὰ προϊόντα τῶν ἐνιαυσίων αὐτῶν μόχθων καὶ ἱδρώτων εἰς *μεταπράτας* σπουδαῖα ποσὰ ἐκ τῆς *δωρεὰν*, δυνατὸν εἰπεῖν, πωλήσεως ταύτης ὠφελουμένους, καθόσον μικρὸν ἂν κρατήσωσιν αὐτὰ πρὸς εὕρεσιν συμφερωτέρας τιμῆς ἀπειλοῦνται καταστροφὴν ῥιζικὴν καὶ τελείαν ὡς ἐκ τῆς ἐπερχομένης, ἀπὸ τοῦ παρόντος ἰδίως μηνὸς (Ἰουνίου), λειψυδρίας καὶ ξηρασίας.

Ἡ Σύρος παράγει πρὸς τοῖς ἄλλοις ἄφθονα καὶ ἐκλεκτὰ *σῦκα* καὶ *σταφυλάς*.

Περὶ τῶν σταφυλῶν μάλιστα ὑπάρχει καὶ δημῶδες δίστιχον δηλοῦν, ὅτι τὰς καλλιτέρας σταφυλὰς παράγουσι τὰ *Χροῦσα*, μία ἐκ τῶν τανῦν πρωτευουσῶν ἐξοχῶν τῆς Ἑρμουπόλεως.

Τὸ ἐν λόγῳ δίστιχον ἔχει ὡς ἑξῆς:

Νά'χα νερὸ τοῦ Σύριγγα, σταφύλ' ἀπὸ τὰ Χροῦσα,
Κ' ἕνα κλωνὶ βασιλικὸ ἀπὸ τὴν Κυπεροῦσα.

Περαίνων τὴν μικρὰν καὶ ἀτελῆ ταύτην σκιαγραφίαν τῆς βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς καταστάσεως τῆς ἰδιαιτέρας μου πατρίδος Ἑρμουπόλεως, μνημονεύω ἐνταῦθα καὶ ἑνὸς ἐν Σύρῳ ὑπάρχοντος καλλιτεχνικοῦ ἐργοστασίου, ἀξιόλογα παραγαγόντος ἔργα, ἐν ᾧ ὡς γνωστὸν ἐκαλλιτεχνή-

1. Ἀτυχῶς τὸ εὐρωπαϊκῶς κατηρτισμένον ἐργοστάσιον τοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐδοκιμήσῃ διὰ λόγους ἀσχέτους ὅλως πρὸς τὴν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν τῶν ἐν αὐτῷ κατασκευαζομένων εἰδῶν, τελείων ἄλλως εἰς τὸ εἶδός των καὶ δυναμένων εὐκόλως νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τὰ εὐρωπαϊκά. Ἀσφαλῆ καθ' ἡμᾶς ὑπόσχεται κέρδη ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ἂν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ τεχνικὴ διεύθυνσις τοῦ Ἐργοστασίου ἀνατεθῇ εἰς εἰδικὸν ἐπὶ τούτῳ ἄνδρα, δυνάμενον ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν κατασκευὴν καὶ παραγωγὴν τῶν διαφόρων εἰδῶν ν' ἀσχοληται, ἐπαφίνων εἰς ἄλλους τὴν φροντίδα περὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ καταστήματος καθόλου, καὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἐν αὐτῷ παραγομένων.
Οὕτω μόνον, κατὰ τὸ πρόσθεν πρόχειρον παράδειγμα, καταμεριζομένης πάσης ἐν τῷ Ἐργοστασίῳ ἐργασίας καὶ ὑπηρεσίας καὶ ἐπαρκῶν κεφαλαίων πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καταβαλλομένων, ἡ σπουδαία αὕτη ἐπιχείρησις θέλει ἀποφέρει ἐπαξίους καρποὺς πρὸς μέγιστον ὄφελος ἀφ' ἑνὸς τῶν ἑταίρων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τῆς πόλεως, ἀποκτώσης διὰ τοιούτων ἐργοστασίων φήμην ἀληθῶς εὐρωπαϊκήν.

θη καὶ ὁ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου *Βύρωνος* προταθέντι διαγωνισμῷ διακριθεὶς ἀνδριὰς τοῦ λόρδου Βύρωνος.

Ἐν Ἑρμουπόλει, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1881.

Ν. Γ. Ζαγραφακης

ΓΝΩΜΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διηγεῖται ὁ ἀοίδιμος Ν. Δραγούμης[1], ἐγχειρίσας μοι ὁ Κυβερνήτης ἰδιωτικὴν ἐπιστολὴν — Ἀνάγνωθι, εἶπε μεγαλοφώνως. Ἀναγνοὺς δὲ εἶδον ὅτι ὁ ὑπογεγραμμένος Ἀρ. Μωραϊτίνης, γράφων ἐξ Ἀγκῶνος, ἔλεγεν ὅτι μετ' ὀλίγον ἔρχεται εἰς Αἴγιναν.

— Ἐννοεῖς, ἠρώτησέ με μετὰ τὸ τέλος, διατί ἀπήτησα ν' ἀναγνώσῃς τὴν ἐπιστολήν; διότι ὁ γράφων εἶναι πεπαιδευμένος ἅμα δὲ καὶ χρηστοήθης νέος.

Προσηλώσας δ' ἐπ' ἐμὲ τοὺς ἀείποτε διαυγεῖς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· — Ναί, ἐξηκολούθησεν, εἶναι χρηστοήθης· καὶ διὰ τοῦτο τὸν παρεκάλεσα ὅτε διέβην διὰ τῆς Ἰταλίας νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σὺ δὲ τί προτιμᾷς, γράμματα ἄνευ χρηστῶν ἠθῶν, ἢ χρηστὰ ἤθη ἄνευ γραμμάτων;

Καὶ ἐπειδὴ νεύσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσιώπησα, αὐτὸς ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον·

— Δὲν ἀποκρίνεσαι; προσέθετο. Διέστρεψε λοιπὸν καὶ σὲ, τόσῳ νέον, ἡ ἑλληνικὴ οἴησις; Πολλοὶ λογιώτατοι Ἕλληνες, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα εἰς τὴν Βιένναν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνόμιζον ἑαυτοὺς σοφωτάτους, διότι ἔμαθον ὀλίγα γράμματα. Ἐάν, ὡς καυχᾶσθε, εἶσθε ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, ἔπρεπε καὶ νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι σοφίαν ἐκεῖνοι οὔτε ἐνόμιζον οὔτε ὠνόμαζον μόνην τὴν ἄσκησιν τοῦ νοός, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τὴν καλλιέργειαν. Ὁ μόνον γράμματα γινώσκων, στερούμενος δὲ ψυχικῆς ἀγωγῆς, εἶναι καὶ τοῦ χειροτέρου κακούργου χειρότερος, ὡς μαθὼν νὰ κακουργῇ ἐπιτηδειότερον. Γνωρίζεις τὸν Σ; . . .

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε.

— Αὐτός, ὡς ἀκούω, εἶναι ἐκ τῶν πλέον πεπαιδευμένων μεταξὺ ὑμῶν, εἶναι ὅμως καὶ ἐκ τῶν κακοηθεστέρων. Ὅτε ἦτο εἰς Π . . . ἔκλεπτε· περὶ δὲ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀρετῶν οὐδὲν λέγω.

Μετὰ τοσαύτης δὲ εὐγλωττίας, καίπερ μὴ ὁμιλῶν εὐχερῶς τὴν ἑλληνικήν, ἀνέπτυξε τὸ θέμα τοῦτο, καὶ τοσαῦτα περὶ ἀγωγῆς ἀνέφερεν ἐκ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦ Πυθαγόρου καὶ ἄλλων ἀρχαίων, ὥς τε καταστείλας τὴν πνοήν μου ἐκρεμάσθην ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτοῦ. Ἀφοῦ δ' ἐτελείωσε·

— Μήπως, ἠρώτησε γελῶν, ἐξέλαβες καὶ ἐμὲ λογιώτατον; Τὸ κακὸν ὑμῶν εἶναι ὅτι μόλις μάθετε μερικοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς, ἔστω καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ μόλις ἴδητε μερικὰ βουνὰ τῆς Εὐρώπης, χειροτονεῖσθε μόνοι διορθωταὶ τῆς κοινωνίας καὶ νομοθέται τῆς πολιτείας. Πλὴν, κύριε, ἄλλο γραμματική, ἄλλο κοινωνία, καὶ ἄλλο πολιτεία. Τόσῳ πολὺς καπνὸς γεμίζει τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, ὥστε δὲν ἐννοεῖτε ὁποῖον καὶ ὁπόσον χάσμα διαχωρίζει τὰς δύο τελευταίας ἀπὸ τῆς πρώτης. Οἱ παλαιοὶ σοφισταὶ ἐγίνωσκον πλείονα γράμματα, καὶ ὅμως αὐτοὶ ἦσαν οἱ λυμεῶνες τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐμοῦ δὲ ἐπηύξανεν ὁ θαυμασμὸς οὐ μόνον διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν σαφήνειαν, δι' ὧν ἡρμήνευε τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἀνακάλυψιν ὅτι οἰκεῖοι ἦσαν αὐτῷ οἱ ἀρχαῖοι.

— Ἐν τοσούτῳ δὲν ἀπεκρίθης, ἐπέφερε μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας, τί προτιμᾷς, τὰ γράμματα ἄνευ χρηστῶν ἠθῶν ἢ τὰ χρηστὰ ἤθη ἄνευ γραμμάτων;

— Καὶ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ προτιμῶ τὸ πρῶτον, μεθ' ὅσα ἤκουσα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος, θὰ ἔδιδον τὴν προτίμησίν μου εἰς τὸ δεύτερον.

Ἐκεῖνος δὲ μειδιάσας ὑπέλαβε·

— Πιθανὸν νὰ νομίζῃς καὶ σὺ μετὰ τῶν κατηγόρων μου ὅτι εἶμαι φωτοσβέστης. Τί θέλετε; νὰ συστήσω ἀκαδημίαν ὡς τοῦ Γκυλφόρδ; ἀλλὰ πρὶν ἢ πατήσῃ τις τὸ κατώφλιον αὐτῆς πρέπει νὰ πατήσῃ τὸ τοῦ ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου.

1. Ἱστορ. Ἀναμνήσεις.

ΚΕΡΚΥΡΑ

[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 404.

Ἐπιστρέφοντες ἀπαντῶμεν πολλοὺς χωρικούς, ἐλαύνοντας τοὺς ὄνους αὐτῶν ἄρτοις πεφορτισμένους· πάντες ἐφαίνοντο καθαροὶ καὶ πεπολιτισμένοι. Μεγαλόσωμός τις ἀνὴρ εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἔφιππον γυναῖκα, ἣν πέπλος περιέβαλλεν ὡς Ὀθωμανίδα. Νεάνιδες καθ' ὁδὸν κατεβίβαζον μετ' αἰδοῦς τὰ βλέμματα πρὸς τὴν γῆν, καὶ οὐδέποτε ἤγειρον αὐτὰ ὅτε ξένοι διέβαινον. Ἡ ἐνδυμασία ἐνταῦθα συνήθως εἶναι κυανῆ· πλατέα κίτρινα μανδύλια περιβάλλουσι μυστηριωδῶς τὴν κεφαλὴν καὶ, ἐπὶ τὸ τουρκικώτερον, καὶ αὐτὸ τὸ στόμα. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δυτικῆς ἀκτῆς ἀξιοθέατος εἶναι καὶ ὁ Ἅγ. Θεόδωρος, εἰς ὃν εὐηρεστήθησαν νὰ ὁδηγήσωσιν ἡμᾶς ὁ γερμανὸς πρόξενος μετὰ τῆς κυρίας. Ὁ κ. Φὲλς εἶναι πρὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένος ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἀρχηγὸς σπουδαιοτάτου ἐμπορικοῦ οἴκου. Ἐγεννήθη ἐν Λίνδαου· τὸ θερμὸν θέρος διέρχεται οὐχὶ ἐν τῇ ὡραίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ παρὰ τὸ ἀνάκτορον Καποδιστρίου, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπομεμακρυσμένῃ ἐπαύλει του, ἐν τῇ ξανθῇ θαλάσσῃ τοῦ Σόδεν. Κατὰ εὐάρεστον σύμπτωσιν μίαν ἑβδομάδα κατόπιν ἐπέβημεν πλοίου ἐν Κερκύρᾳ μετὰ τῶν ἀξιεράστων τούτων συμπατριωτῶν μεταβαίνοντες οἴκαδε. Παρήλθομεν πρῶτον μέγα οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ οἱ Ἄγγλοι εἶχον συστήσῃ σχολὴν ἀγροτικήν· κακὸς οἰωνὸς ὅτι αὕτη κατεστράφη, ὡς ἡ ἀγροτικὴ σχολὴ τοῦ κόμητος Καποδιστρίου ἐν Τύρινθι. Εἴδομεν καθ' ὁδὸν τὴν

παλαιὰν *Χρυσίδα*, καί τινας ὡραίας κώμας ἐπὶ τῶν λόφων, ὡς τὴν Καμάραν, τοὺς Καλαφατιῶνες, Συναράδες, Κουραμάδες καὶ τοὺς δύο Γαρούνας ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τῶν Ἁγ. Δέκα. Ὁ Ἅγ. Θεόδωρος συνίσταται ἐξ ὀλιγίστων οἰκιῶν καὶ μιᾶς ἐκκλησίας ἐπὶ εὐαέρου ὑψώματος, ἀφ' οὗ εὐρεῖαν ἔκτασιν περιβάλλει τὸ βλέμμα. Γέρων κερκυραῖος, ὅλως ἀγγλικοῦ ἐξωτερικοῦ, ὑπεδέξατο ἡμᾶς ἐν τῇ ἁπλοϊκῇ ἐπαύλει του καὶ ὡδήγησεν εἴς τινα τοποθεσίαν, ἀφ' ἧς ἀμφότεραι αἱ θάλασσαι καθορῶνται καὶ τὸ πανόραμα τοῦ Πέλεκα ἐπαναλαμβάνεται. Ὁ ἀνὴρ πρὸ μικροῦ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἐφ' ἧς μεγάλοις γράμμασιν ἐπιγέγραπται· «Villa Psorula», καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς φιλοξένως νὰ εἰσέλθωμεν. Ἡ Κυρία, Ἑλληνὶς Λευκαδία, ηὐτρέπιζε τὰ δωμάτια· ἐπὶ τῶν τοίχων ἦσαν ἀνηρτημέναι εἰκόνες γάλλων στρατηγῶν τοῦ ἰταλικοῦ πολέμου τοῦ 1859 καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Καβοὺρ, λίαν φωτεινὰ χρώματα δὲ διέκρινον ἄλλην εἰκόνα, τὴν τοῦ λόρδ ἁρμοστοῦ Φρ. Ἄδαμ, ἔχοντος ὑπέρυθρον πρόσωπον καὶ πολλὰ παράσημα ἐπὶ τοῦ γενναίου στήθους. Ὁ Ψωρούλας ἔχει ἐν ταῖς ὑπωρείαις καὶ δευτέραν ἔπαυλιν, ἐν ᾗ τοῦ θέρους διατρίβει ὁ αὐστριακὸς πρόξενος, καὶ ὡραίαν οἰκίαν ἐν Γαρίτσῃ, ἐπίσης ἐρυθρὰν ὡς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἄδαμ . . . Οὐχὶ αἰσθηματικὴ γενναιότης, ἀλλὰ ἡ ὁμόφωνος πατριωτικὴ ἀπαίτησις τοῦ Ἰονίου κοινοβουλίου τῆς 5 ὀκτωβρίου 1863 καὶ ὁ φόβος τῆς κατακρίσεως τῆς Εὐρώπης ἠνάγκασαν τὴν Ἀγγλίαν νὰ παραδόσῃ τῇ Ἑλλάδι τὰς κλεῖς (;) τῆς Ἀνατολῆς. Θὰ ἔπραττε τοῦτο, ἐὰν προῃσθάνετο τὴν ἐγγίζουσαν ἔκρηξιν τῆς τύχης ἐν Ἀνατολῇ; Ὁποῖος ἀμέτρως σπουδαῖος καὶ ὀχυρὸς σταθμὸς δὲν ἤθελεν εἶναι σήμερον ἡ Κέρκυρα ἐν τῇ κατοχῇ μεγάλης δυνάμεως, οἵα ἡ Ἀγγλία; Τιμὴν περιποιεῖ τοῖς Ἰονίοις, ὅτι τὰς χύτρας τῶν ἀγγλικῶν κρεάτων ἀντήλλαξαν διὰ τοῦ σπαρτιατικοῦ ζωμοῦ τῆς Ἑλλάδος. «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος». Ἄλλως δὲ ἡ ἱστορία τῆς Ἑπτανήσου ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν εἶναι τιμία σελὶς ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς μεγάλης δυνάμεως, καὶ ἡ ξένη αὕτη δυναστεία ὑπῆρξεν ἡ εὐεργετικωτέρα καὶ φιλανθρωποτέρα πασῶν, ἃς ἑλληνικὴ χώρα ἀπὸ τοῦ Παύλου Αἰμιλίου ὑπέστη. Ὁ τίτλος λόρδ Μ. Ἁρμοστοῦ ἐν Κερκύρᾳ ἠχεῖ μοι ἐπιζηλότερον ἢ ἀντιβασιλέως ἐν Ἰνδίαις· ἔφερον αὐτὸν οἱ ἑξῆς ἄνδρες: ὁ σκληρὸς καὶ ἐπίμονος Μαίτλανδ μέχρι τοῦ 1824· ὁ σὶρ Φρ. Ἄδαμ (1824—1832) ὁ οἰκοδομήσας τὴν Β. ἔπαυλιν καὶ ἐν Βενίτσες τὸ ὑδραγωγεῖον· ὁ φιλελεύθερος Νούγεντ μέχρι τοῦ 1835· ὁ Σὶρ Χόβαρτ Δούγλας μέχρι τοῦ 1841· ὁ Μεκένζη μέχρι τοῦ 1843· ὁ Σήτων μέχρι 1849· ὁ Ἐρ. Οὐάρδ μέχρι τοῦ 1855· ὁ Ι. Γιούγκ μέχρι τοῦ 1859· ὁ Γλάδστων ἐν τῷ μεταξὺ ἔκτακτος, καὶ τέλος ὁ Σὶρ Ἐρ. Στὸρξ (1859—1864). Εἶναι λυπηρὸν ὅτι αἱ εὐεργεσίαι τῆς προστασίας ἐταράχθησαν διά τινων πράξεων, αἵτινες πικρότερα συναισθήματα ἐγκατέλιπον παρὰ τοῖς Ἰονίοις· ἐννοῶ τὸ ὑπὸ τοῦ Μαίτλανδ ἐγκαινισθὲν Σύνταγμα, τὴν παράδοσιν τῆς Πάργας τῷ Ἀλῆπασᾳ, τὴν κατάθλιψιν τοῦ ἰονίου πατριωτισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, τὴν οὐδετερότητα κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Ἄγγλων, τὴν κατεδάφισιν τῶν ἰονίοις ἀναλώμασιν ἀνεγερθέντων φρουρίων καὶ τὰς συντάξεις τῶν ἄγγλων ὑπαλλήλων. «Was it necessary, that the burden of their recompense should be thrown by millionaire England upon bankrupt Greece?» Οὕτως ἐρωτᾷ ὁ Κίρκβαλλ, καὶ ὁ αὐτὸς ἄγγλος συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῶν Ἰονίων ἔτι πλείονα ἢ ὅσα ἔπραξεν. Ἐν Ἀθήναις, λέγει, πόλει νεωτάτῃ, τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα εἶναι κάλλιον διερρυθμισμένον, ἢ ἐν ταῖς ἰονίοις νήσοις, ἃς ἡ Ἀγγλία ἐπὶ 50 ἔτη ἐκυβέρνησε. Περὶ τούτου ὅμως δὲν δύναμαι νὰ κρίνω.

Τῆς Κερκύρας ἀπήλθομεν τῇ 5 μαΐου (ἀπρ. 23, ε. π.), ἑορτῇ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, ἀφοῦ ἐξήγειραν ἡμᾶς κανονοβολισμοὶ εἰς τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ ὁμωνύμου τοῦ δρακοντοφόνου ἁγίου. Ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας Ὄρους καὶ τῶν βορείων τῆς νήσου μερῶν ἠθέλομεν νὰ συμπαραλάβωμεν ἀποχωριζόμενοι, ὁ δὲ κ. Ῥωμανὸς εὐηρεστήθη νὰ μᾶς συνοδεύσῃ ἐκεῖσε. Ἐλάβομεν τὴν πρὸς τὴν Παλαιοκαστρίτσαν ἄγουσαν μέχρι τῆς οἰκίας Dottori, (εἰς τοὺς ἰατρούς), ὅπου ποτὲ εἶχε σχεδιασθῇ ἡ συνωμοσία τῶν ἀδελφῶν Βαντιέρα. Ὁ πρωϊνὸς οὐρανὸς τοῦ Ἰονίου ἦν καθαρός, κυανοῦς, οὕτω διαφανής, ὥστε ἀρχαϊκὸς πεπειραμένος ὀφθαλμὸς θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐκεῖ ἐπάνω τοὺς ἀρχαίους θεούς, τοὐλάχιστον τόσον εὐκρινῶς ὅσον ὑπὸ τὸ παραπέτασμα ἐν τῷ Ὀρφεῖ καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ τοῦ Γλούκ. Μόνος ὁ Ποσειδῶν ἔλειπε, διότι, ὡς πιστεύω, ἕνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου «Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας». Αἱ ἐλαῖαι, αἱ παλαιαὶ σεβασταὶ φίλαι, ἀπεχαιρέτιζον ἡμᾶς ἐκ τῶν ὀρέων καὶ τῶν κοιλάδων. Οὐδέποτε θὰ γίνωμεν ἐπιλήσμονες ὑμῶν, ἱεραὶ κορυφαὶ τῶν ἐλαιῶν· οὐδέποτε, ἐλευσίνια μυστήρια τῆς ἱερότητος καὶ ἰσχύος τῶν δασῶν! Ἐνώπιον ἡμῶν ὑψοῦτο τὸ ὄρος τοῦ Παντελεήμονος, διακλάδωσις τοῦ Παντοκράτορος· ἐσταθμεύσαμεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ἐν Σκριπερῷ, ἀξιολόγῳ κώμῃ ὑπὸ λευκοφαίους βράχους. Ὁ λαὸς ἐνταῦθα πάλιν ἤγετο φαιακικὴν ἑορτὴν—τετάρτη αὕτη κατὰ σειράν. Γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ἀπαντῶντες πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν, ἐκάθηντο νωθροὶ πρὸ τῶν πυλώνων, πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἔφερον τὴν *μέρζα* (κεφαλόδεσμον) τὴν κόμην ἐρυθραῖς ταινίαις συμπεπλεγμένην καὶ κεκρύφαλον ἐκ λευκοῦ πέπλου· τὸ βραχὺ ἐσωκάρδιον, ἐφ' οὗ τὰ στήθη ἐλεύθερα ἀνεπαύοντο, χιονολεύκῳ πέπλῳ κεκαλυμμένα, καὶ τὸ ὑπομέλαν ἔνδυμα μετὰ τῶν ἐρυθρῶν κρασπέ-

δων μοὶ ἀνέμνησαν τὰς ἐνδυμασίας τῆς Σόρας καὶ Ποντεκόρβας, σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι ἐνταῦθα πάντα εἰσὶ φανταστικώτερα. Ἡ ἐνδυμασία φαίνεται οὖσα ἀλβανικὴ (;) ὁποῖα βεβαίως εἰσὶ καὶ τὰ ἀγκυλωτὰ πέδιλα μετὰ τῶν ἐρυθρῶν θυσάνων. Ὁ ἐνταῦθα ὀρεινὸς λαὸς — ὡραῖοι καὶ εὐρωστότατοι ἄνδρες — ζῇ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ἄρτου ἀραβοσιτίνου, ὅστις εἶναι βαρὺς καὶ σκληρός· εὕρομεν ὅμως ἐν Σκριπερῷ καλὸν σίτινον ἄρτον ἐκ τῆς πλησίον Κορακιάνας, ἀφ' ἧς κατάγονται οἱ ἄριστοι ἀρτοποιοὶ τῆς Κερκύρας. Πολλαὶ τῶν πέριξ κωμῶν, Δουκάδες, Λιαπάδες, Γαρδελάδες, ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ οἰκογενειῶν. Οἱ Δουκάδες ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ Δοῦκας· καὶ πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς κώμης καλοῦνται οὕτω. *Λιάπης* εἶναι ὁ ἀλβανὸς τῆς Ἠπείρου· *Λιαπάδες* λοιπὸν μαρτυροῦσιν ἠπειρωτικὴν μετανάστασιν. Θαυμάσιαι σκηνογραφίαι τῆς παραδεισίου ταύτης γῆς καὶ θαλάσσης παρουσιάζονται τῷ ἀνερχομένῳ ἐπὶ τοῦ Παντελεήμονος τὴν ἁμαξιτὴν ὁδόν, μεταξὺ βράχων καὶ δασῶν ἐλαιώνων. Τὰ νῶτα τοῦ ὄρους εἰσὶ τὸ τέρμα τῆς νήσου. Ὅτι ὄπισθεν αὐτοῦ κρύπτεται ἔτι μία μεγάλη ἀκτή, νέα μαγικὴ χώρα, ξένη καὶ ἀποκεχωρισμένη τῆς λοιπῆς Κερκύρας, δὲν τὸ φαντάζεται ὁ εὑρισκόμενος ἐν ταῖς ὑπωρείαις τοῦ βουνοῦ· ὅτε ὅμως ἀφικόμεθα εἰς τὴν διάβασιν τοῦ Παντελεήμονος, ἀνεκράξαμεν ὑπὸ τῆς ἀπροσδοκήτου χαρᾶς. Ἐνταῦθα ᾐσθάνθην ἀκριβῶς ὅ,τι ἄλλοτε στὰς ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Κορσικῆς ἐκείνου, ἀφ' οὗ σκοποῦνται αἱ ἀπώταται θάλασσαι καὶ ἡ Σαρδηνία. Ὁπόσον ἰσχυρὰ θὰ ἦτο ἡ ἐντύπωσις, ἣν ᾐσθάνθη ἡ ψυχὴ τοῦ Βάσκο Νούνεζ de Balba ὅτε ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ Darien αἴφνης κατεῖδε τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Τούτου ἀνεμνήσθην ἐνταῦθα, διότι ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ὁ Νούνεζ μοὶ ἐνετυπώθη ὡς ἡ προσφιλεστέρα σελὶς τῆς ἱστορίας τῶν **Conquistadores**.

Καθήμενοι ἐπὶ ξηρῶν βράχων, παρὰ παλαιὸν ὑπόφαιον ναΐδριον, ἐστρέψαμεν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν κάτωθεν ἡμῶν ἀπαστράπτουσαν πολύχρωμον εἰκόνα, εἰς τὴν θάλασσαν ἀπολήγουσαν· πρὸς λόφους ὑψουμένους, οὓς στεφανοῦσι κῶμαι, πυκνοὺς ἐλαιῶνας, ἀνεμομύλους, πρασινιζούσας ἡδείας πεδιάδας, ἐφ' ὧν διασταυροῦνται ὁδοὶ λευκάζουσαι, μυστηριώδεις ἀκτὰς καὶ ἤρεμα παραλιῶν κράσπεδα, ἀπωτέρω δὲ τὴν ἀχανῆ θάλασσαν. Ἐν αὐτῇ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς νήσου, καὶ ὅμως ἱκανῶς μακράν, ὅπως δῷ τῇ φαντασίᾳ μου ἔκτασιν, ἀναπαύονται τέσσαρες νῆσοι, ἀπαστράπτουσαι ὡς χρυσόλιθοι ἐκ τῆς πορφυρᾶς αἴγλης τῆς θαλάσσης· φαντασιώδεις παραστάσεις, οἷαι αἱ τοῦ μυθικοῦ κόσμου. Ποῖα ὄντα κατοικοῦσιν αὐτάς; Ἔχουσι τὴν φύσιν τοῦ Ἄριελ; Τί αἰσθάνονται; Τί πράττουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρημικῆς ταύτης τῶν κυμάτων μαρμαρυγῆς; Δεξιόθεν ὑψοῦνται ἐπὶ τῆς θαλάσσης σοβαρὰ καὶ γιγαντιαῖα τὰ ἀκροκεραύνια ὄρη τῆς Ἠπείρου. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι τόσῳ ὡραία καὶ τόσῳ λεπτή, ὥστε φοβεῖταί τις μὴ τὴν ἴδῃ ἀναλυομένην ὑπὸ τὰ βλέμματα, ὡς ἡ φαντασιοσκοπία τοῦ Προσπέρου, ἥτις, ὡς κενὸν ἴνδαλμα, διαλύεται. Ἐνετυπώθη βαθέως ἐν τῇ μνήμῃ μου· ἦτο ὁ ἀποχαιρετισμὸς τῆς Ἑλλάδος· θέλω τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν ὕπαρξιν, ὅταν ἡ ἄμορφος ὁμίχλη τοῦ βορρᾶ μὲ περιβάλῃ. Αἱ μυστηριώδεις νῆσοι ἐκεῖ — πόσῳ κρῖμα ὅτι φέρουσιν ὀνόματα — ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἀείποτε ἀνώνυμοι· εἰσὶ τὰ Τετρανήσια τῶν ἀρχαίων, ἃ ὁ Φώτιος *Ὀθωνίους νήσους* καλεῖ (ἤδη ἡ γοητεία αὐτῶν διεταράχθη διὰ τῆς λογίας ταύτης παρατηρήσεως) Σαμοθράκη, Διάπουλο, Ὀθωνοὶ καὶ Ἐρίκουσα καλοῦνται σήμερον. Ἐξ αὐτῶν οἰκοῦνται οἱ Ὀθωνοί, οὐχὶ ὑπὸ ἀερίων πνευμάτων τοῦ Ἄριελ, ἀλλ' ὑπὸ πτωχῶν ἁλιέων, περὶ ὑπάρξεως σκληρῶς ἀγωνιζομένων. Καθὼς τὴν ὁμηρικὴν Σχερίαν, οὕτω καὶ τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς ἐζήτησάν τινες ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις, νομίσαντες ὅτι εὗρον αὐτὴν ἐν Ὀθωνοῖς· ὅλως παραλόγως, διότι ὁ Ὀδυσσεὺς δέκα καὶ ἑπτὰ ὅλας ἡμέρας ἐχρειάσθη, ὅπως πλεύσῃ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς Καλυψοῦς εἰς τὴν τῶν Φαιάκων. Ὁ Προκόπιος ὀνομάζει αὐτὴν οὕτω. Μεταξὺ τῆς βραχώδους ταύτης νήσου καὶ τοῦ Διαπούλου ἐξέχει λευκὸς σκόπελος, μακρόθεν ἀκριβῶς ὡς ἱστίον φαινόμενος· τοιοῦτον πράγματι ἐξέλαβεν αὐτὸν ὁ ἀδελφός μου· οὗτος εἶναι ὁ μυθώδης σκόπελος, ὁ νομιζόμενος ἀπολελιθωμένη ναῦς τῶν Φαιάκων. Ὁ Προκόπιος ἀφηγεῖται ὅτι ἐν Κασσιώπῃ, σωζομένῃ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, εἶδε μαρμάρινον πλοῖον, ὅπερ ἐλέγετο ἀπολελιθωμένη ναῦς τῶν Φαιάκων· αὐτὸς ὅμως ἔσχε τὴν φρόνησιν νὰ τὸ ὁρίσῃ ὡς ἱερὰν νῆα τοῦ Διός.

Τὴν ὁδὸν κατήρχοντο πλῆθος λευκοπέπλων κορασίων, ἐλαυνόντων ποίμνια προβάτων εἰς Καστελλάνους. Ἔσχομεν αὐτὰ συνοδοιπόρους· πτωχὰ παιδία καὶ κοράσια εἵποντο ἡμῖν, ἄλλα δὲ μετ' οὐ πολὺ συνήχθησαν περὶ ἡμᾶς, ὅπως λάβωσι μικρόν τι δῶρον· τὰ συμπλέγματα αὐτῶν ἐν τῇ φανταστικῇ των ἐνδυμασίᾳ παρίστων θαυμασιωτάτην εἰκόνα ἐπὶ τῆς ἀγρίας ἄκρας τῶν βράχων τοῦ ὄρους. Τὰ κοράσια ἤλασαν τὰ ποίμνια ἔτι μακρότερον καὶ ταχέως ἀπωλέσαμεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς εὐρείας ὁδοῦ, ὄπισθεν τῶν προτεταμένων βράχων. Δύο ὁδοὶ ἄγουσι κάτω πρὸς τοὺς Καστελλάνους, Βαλανιό, Ἀγρόν, Χωρεπισκόπους, Σπάγους (εἰς τοὺς πάγους)· ἡ μία ἄγει καὶ εἰς Περουλάδες, ἡ ἑτέρα εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Ὄρους κωμόπολιν, Καρουσάδες. Ἐκεῖθεν ἀφικνεῖταί τις μέχρι τοῦ λιμενίσκου Σιδάρι.

Βλέμμα πόθου ἐρρίψαμεν ἐπὶ τῶν κωμῶν τούτων, κειμένων ἐπὶ τῶν ἡλιοφεγγῶν λόφων ὑπὸ μέλανα συμπλέγματα δένδρων, εὐκρινῶς ὁρατῶν, πασῶν ἠρέμων ὡς ἐν ὀνείρῳ καὶ τὴν φαντασίαν σαγηνευουσῶν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἐκεῖ ὑποκρυπτομένων εἰδυλλίων. Τῇ ἀληθείᾳ, μόνον διὰ τῆς

βίας άπεχωρίσθημεν άπὸ τῆς θέας τῶν παραδόξων ἐκείνων παραλιῶν, καὶ μετὰ πόνου παρητήσαμεν τὴν περιπλάνησιν ἐπὶ τῶν ἐγκαταλελειμμένων ἀκτῶν. Τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ Λόϋδ, ὅπερ θὰ μεταφέρῃ ἡμᾶς εἰς Βρεντέσιον, ἐλλιμενίζεται ἤδη ἐν Κερκύρᾳ. Ἀλλὰ, καὶ τί ἄλλο ὑπάρχει ἐκεῖ ἀπωτέρω; Εἰκὼν διαδέχεται εἰκόνα, ὄνειρον διαδέχεται ὄνειρον! Τοιαύτη τυγχάνει καὶ ἡ τοῦ ἡμετέρου βίου περιπλάνησις.

Ἐπεβιβάσθημεν τοῦ ἀτμοπλοίου *Δελφῖνος*, καὶ παρὰ τὸ Βουθρωτὸν, μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Σκάλα καὶ τῆς Κασσιώπης, ἀνήχθημεν εἰς τὸ εὐρὺ πέλαγος.

Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta:
Unde iter Italiam, cursusque brevissimus undis.

ΕΚ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΣΤΡΑΤΑΡΧΑΙ

Οὐδὲν ἔθνος δύναται νὰ ἐπιδείξῃ ἄνδρας ἀρχίσαντας ἀπὸ τῶν ἁπλῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ καὶ προαχθέντας μέχρι τῶν ἀνωτάτων στρατιωτικῶν θέσεων, ὅσους ἡ Γαλλία· τὸ φαινόμενον τοῦτο συμβαίνει ἐνταῦθα ἀδιακόπως ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως. Τὸ ἀνοικτὸν τῇ ἱκανότητι στάδιον πολλάκις λαμπρῶς ἐτιμήθη ἐκεῖ. Ὁ Χὼς, ὁ Οὐμβέρτος, ὁ Πισεγρὺ ἤρχισαν τὸ στάδιόν των ὡς ἁπλοῖ στρατιῶται. Ὁ Χὼς, ὑπηρετῶν ἐν τῷ βασιλικῷ ςρατῷ, ἐκέντα ἐνδύματα, καὶ διὰ τοῦ τιμήματος τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἠγόραζε βιβλία περὶ τῆς πολεμικῆς ἐπιστήμης. Ὁ Οὐμβέρτος ἦτο ἀνάγωγος νέος ὤν. Τῷ δεκάτῳ ἕκτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, καὶ ἐναλλὰξ ἐχρημάτισεν ὑπηρέτης ἐμπόρου εἰς Νανσὺ, ἐργάτης εἰς Λυὼν καὶ μεταπράτης δερμάτων κονίκλων. Τὸ 1792 ἔλαβεν ὑπηρεσίαν ὡς ἐθελοντὴς, καὶ μετὰ ἓν ἔτος ἔγεινεν ὑποστράτηγος. Ὁ Κλέβερ, ὁ Δεφὲβρ, ὁ Βικτὼρ, ὁ Δερλὸν, ὁ Μυρὰτ, ὁ Βεσσιὲρ καὶ ὁ Νέϋ ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἁπλοῖ στρατιῶται. Ὁ Σαὶν-Σὺρ, υἱὸς βυρσοδέψου εἰς Τοὺλ, ἐχρημάτισε κατὰ πρῶτον ὑποκριτὴς, ἀλλ' ὕστερον ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐλαφρὸν ἱππικὸν, καὶ ἔγεινε λοχαγὸς τὸ αὐτὸ ἔτος. Ὁ Βικτὼρ, δοὺξ τοῦ Βελλυνὼ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πυροβολικὸν τὸ 1781· ἀπεβλήθη τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως συμβάντα, ἀλλ' ἅμα ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος ἐνεγράφη ἐκ νέου, καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας ἔλαβε διὰ τῆς τόλμης καὶ τῆς ἱκανότητός του τὸν βαθμὸν ταγματάρχου. Ὁ Μυρὰτ, «ὁ εὐειδὴς ξιφομάχος», ἦτο υἱὸς ξενοδόχου χωρίου τινὸς τοῦ Περιγὸρδ, ὅπου ἐπεμελεῖτο τοὺς ἵππους. Κατετάχθη δὲ τὸ πρῶτον εἰς τάγμα ἱππέων, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεβλήθη διὰ τὴν ἀπείθειάν του· ἀλλ' ἐγγραφεὶς ἐκ νέου ταχέως ἀπέκτησε τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου. Ὁ Νέϋ, κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος, κατετάχθη εἰς τοὺς Οὐσσάρους καὶ προεβιβάσθη βαθμηδόν. Ἐπροστατεύετο δὲ ὑπὸ τοῦ Κλέβερ, ὅστις ταχέως ἀνακαλύψας τὴν ἱκανότητά του ἔδωκεν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον *Ἀκαμάτου*. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὁ Σοὺλτ ὑπηρέτησεν ἓξ ἔτη πρὶν λάβῃ τὸν βαθμὸν τοῦ δεκανέως· οὐδὲν ἧττον ταχέως προεβιβάσθη σχετικῶς πρὸς τὸν Μασσέναν, ὅστις δεκατέσσαρα ἔτη ὑπηρέτησεν ἵνα γείνῃ δεκανεύς· μετὰ ταῦτα ὅμως διῆλθε βαθμηδὸν ὅλους τοὺς βαθμοὺς μέχρι τοῦ στρατάρχου, ἀλλ' ἔλεγε πάντοτε ὅτι περισσότερον ἐκοπίασεν ὅπως γείνῃ δεκανεὺς ἢ ὅπως λάβῃ τοὺς λοιποὺς βαθμούς. Τοιοῦτοι προβιβασμοὶ ἐξακολουθοῦσιν ἐν τῷ γαλλικῷ στρατῷ μέχρι τοῦ νῦν. Ὁ Σαγγαρνιὲ κατετάχθη εἰς τὸ τάγμα τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἐν ἔτει 1815 ὡς στρατιώτης. Ὁ στρατάρχης Βυζὼ μόνον μετὰ τετραετίαν ἔγεινεν ἀξιωματικὸς, ὁ δὲ στρατάρχης Ῥανδὸν, ὁ μετὰ ταῦτα ὑπουργὸς, ἤρχισε τὸ στάδιον αὐτοῦ ὡς τυμπανιστὴς, καὶ παρίσταται ἐν τῇ εἰς Βερσαλλίας εἰκόνι αὐτοῦ ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τυμπάνου, ζωγραφηθεὶς οὕτω κατ' ἰδίαν αἴτησιν. Τοιαῦτα παραδείγματα ἐμπνέουσιν ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς Γάλλους στρατιώτας, διότι ἕκαστος αὐτῶν αἰσθάνεται ὅτι δύναται νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ὑπερτάτας τιμάς.

ADIEU (ΥΓΙΑΙΝΕ, ΧΑΙΡΕ!)

Τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ εἶνε ἓξ ἐκείνων, ἅτινα ὑπηγόρευσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτὴ ἡ καρδία. Σὲ ἀφίνω δηλαδὴ, δὲν θὰ εἶμαι πλέον παρὼν διὰ νὰ συμμετέχω εἰς τὰς χαρὰς καὶ εἰς τὰς λύπας σου, διὰ νὰ ἐπαγρυπνῶ ἐπὶ σοῦ, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον, καθ' ὃν μέλλω νὰ εἶμαι ἀπὼν, σὲ συνιςῶ εἰς τὸν Θεόν. Αὐτὸς ἂς σὲ σκέπῃ καὶ σώζῃ ὑπὲρ ἐκείνων, ὅσοι σὲ ἀγαπῶσιν. Ἀλλὰ τὸ adieu τοῦτο (ἤτοι κατὰ λέξιν: *εἰς τὸν Θεόν*!) σημαίνει καί: πρέπει νὰ χωρισθῶμεν· θὰ ἀγαπώμεθα πάντοτε, καὶ ἴσως δὲν θὰ ἐπανίδωμεν πλέον ἀλλήλους. Ὅθεν καὶ ἡ λέξις αὕτη, εἰ καὶ καλὴ καὶ παρηγορητήριος, εἶνε ὅμως πάντοτε καὶ θλιβερά.

«Ὑγίαινε (adieu!), λέγει ὁ Λαμαρτῖνος, λέξις, τὴν ὁποίαν ὑγραίνει καταπίπτον ἐπὶ τοῦ χείλους ἓν δάκρυ, λέξις ἥτις ἀποπερατοῖ τὴν χαρὰν καὶ κόπτει τὴν ἀγάπην, λέξις, δι' ἧς ἡ ἀναχώρησις μᾶς ἀποκόπτει τὴν ἡδονὴν, λέξις, τὴν ὁποίαν θὰ ἐξαλείψῃ μίαν ἡμέραν ἡ αἰωνιότης! Ὑγίαινε!... πολλάκις τοῦ βίου μου σὲ εἶπα, ἀφίνων προσφιλέστατά μοι ὄντα, χωρὶς νὰ ἐννοήσω πόσην θλῖψιν καὶ ὑποστάθμην ἐμπεριέχεις, ὅταν ὁ μὲν ἄνθρωπος λέγῃ: Ἐπιστροφή! ὁ δὲ Θεὸς λέγῃ: Ποτέ!»

Λέγουσι καθ' ἑκάστην κοινῶς, καὶ γράφουσιν εἰς τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ δράματα: *Ὑγίαινε*, *ἢ μᾶλλον καλὴν ἀντάμωσιν* (adieu, ou plutôt ... au revoir). Τῆς λέξεως *ὑγίαινε* φαίνεται ὅτι γίνεται χρῆσις ἰδίως διὰ τὰς μακρὰς ἀπουσίας, ἢ διὰ τὸν αἰώνιον χωρισμόν. Ἀλλὰ διὰ τί; Διατί νὰ μὴ εἴπῃ τις *ὑγίαινε* καὶ τὸ ἑσπέρας πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους μέλλει νὰ ἐπανίδῃ αὔ-

ριον; — Δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ τις κάλλιον τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδῃ τινά, παρὰ θέτων αὐτὸν, ὁσάκις τὸν ἀποχωρίζεται, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Θεοῦ (adieu). — Ὅθεν, ἀκριβέ μου ἀναγνῶστα, au revoir* et à Dieu! **

Τί εὑρίσκεται

ΕΝΤΟΣ ΕΝΟΣ ΩΟΥ ΒΡΑΣΤΟΥ

Εἷς τῶν πλέον διακεκριμένων καθηγητῶν τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Λυκείου, ὁ κ. J. D. Catta, ῥοφῶν ἓν ᾠὸν βραστὸν, ἔκαμεν ἀνακάλυψιν λίαν περίεργον.

Καθ' ὃν χρόνον ἐῤῥόφα τὸ ᾠὸν, ὅπερ εἶχαν παραθέσῃ εἰς τὸ πρόγευμά του, ᾐσθάνθη ἐντὸς τοῦ στόματός του σῶμά τι ἰσομέγεθες πρὸς φασίολον μεγάλην. Ἦτο δὲ τεμάχιον κρέατος ἔχον βάρος 2 γραμμαρίων, διατηρούμενον ἄριστα, καὶ περικεκαλυμμένον ὑπ' ἀλλεπαλλήλων καὶ ὁμοειδῶν στρωμάτων λευκώματος. Τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ κρέατος ἦτο ἐρυθρὸν μὲν καὶ πυκνὸν ἐν τῷ κέντρῳ, ὑποκίτρινον δὲ καὶ μαλακὸν ἐν τῇ περιφερείᾳ· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦτο κρέας χοίρινον, ἀρχίσαν ἤδη νὰ χωνεύεται.

Πῶς νὰ ἐξηγηθῇ τὸ φαινόμενον τοῦτο;

Ὁ κ. Catta μίαν καὶ μόνην ἐξήγησιν εὑρίσκει τοῦ πράγματος, τὸ ὅτι δηλ. ἡ ὄρνις εἶχε καταβροχθίσῃ τεμάχια κρέατος, τὰ ὁποῖα ἐχώνευσεν ἀτελῶς. Ἴσως δὲ τοῦτο συμβαίνει πάντοτε ὁσάκις αἱ ὄρνιθες τρώγουσι μόνον κρέας, καὶ γεμίζει τοιουτοτρόπως ὁ προηγορεὼν αὐτῶν ἀπὸ οὐσίας μαλακάς.

Ἡ ἐκ τοῦ πυλωροῦ ἔξοδος τεμαχίου τοιούτου ἀχωνεύτου φαίνεται ὄχι ἀδύνατος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Τὸ κρέας φθάσαν εἰς τὴν κοπροδόχην, ἀπεώσθη εἰς τὸν ᾠαγωγὸν, ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃ, ἐκεῖθεν ἀντιπερισταλτικαί τινες κινήσεις τοῦ σωλῆνος τούτου ἀνεβίβασαν αὐτὸ ἕως εἰς τὴν λευκωματογόνον χώραν τοῦ ἀγωγοῦ τούτου. Φθάσαν ἅπαξ ἐκεῖ θὰ συνηντήθη μὲ ᾠὸν, οὗτινος τὰ χαλάζια ἦσαν ἤδη ἐσχηματισμένα, καὶ θὰ συνεφύρθη ἐντὸς τοῦ δευτέρου στρώματος τοῦ λευκώματος. Ἔκτοτε τὸ κρεάτινον τεμάχιον, συναποτελέσαν μέρος ἀναπόσπαστον τοῦ ᾠοῦ, ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην, ἤτοι κατεκρημνίσθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν ᾠαγωγὸν, καὶ ἔμεινεν ἄχρι τέλους ἐνειλημένον μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου λευκωματώδους περιενδύματος. Ω.

* Εἶνε ζήτημα πῶς πρέπει νὰ λέγῃ τις γαλλιστὶ τὸ καλὴν ἀντάμωσιν!—au revoir ἢ à revoir. Τὰς δύο ταύτας φράσεις δύναται νὰ θεωρήσῃ τις ὡς ἐλλειπτικὰς, ὧν ἡ μὲν ἀναπληρωτέα οὕτως: au plaisir de vous revoir, ἡ δὲ à l' avantage ἢ à l' honneur de vous revoir. Ὡς τοιαῦται δὲ δύνανται νὰ εἶνε ἀμφότεραι ἐξ ἴσου ἀποδεκταί, ἀλλὰ διακρινόμεναι, ἂν θέλῃ τις, ἀπ' ἀλλήλων οὕτως, ὥστε ἡ μὲν πρώτη νὰ ἐκφράζῃ μᾶλλον ἀγάπην, ἡ δὲ δευτέρα μᾶλλον σέβας πρὸς ἐκεῖνον, πρὸς ὃν ἀποτείνεται ἡ φράσις αὕτη. Ἀλλ' ἡ διάκρισις αὕτη καὶ παραλλαγὴ εἶνε τόσον λεπτή, ὥστε εἶνε προτιμότερον νὰ καθιερωθῇ μία καὶ μόνη φράσις διὰ πασανδήποτε περίστασιν. Κατὰ τοὺς γραμματικοὺς ἡ φράσις au revoir εἶνε ἡ προτιμοτέρα. Ὁ λόγος δὲ εἶνε, καθὼς φαίνεται, ὅτι τὸ ῥῆμα revoir ἐχρησίμευεν ἄλλοτε καὶ ὡς οὐσιαστικόν. Ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γαλλικῇ πολλὰ τοιαῦτα ἀπαρεμφατικὰ οὐσιαστικά, καὶ ἔλεγον le revoir, ἀπαραλλάκτως, ὅπως καὶ λέγουσιν ἀκόμη σήμερον le manger, le boire, le parler.

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΥΝΟΣ

Τὴν ἀκόλουθον περίεργον ἱστορίαν ἀναφέρει γαλλική τις ἐφημερίς·

Ἰδιοκτήτης κήπου, ἐν ᾧ ὑπῆρχε καὶ λαχανόκηπος, παρετήρησεν ὅτι κάλαθος περιέχων δέματα νωπῶν δαυκίων ἐξηφανίζετο ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. Ἠρώτησε τὸν κηπουρὸν, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἤξευρε τίποτε, εἶπεν ὅμως εἰς τὸν κύριόν του, ὅτι ἦτο εὐκολώτατον ν' ἀνακαλυφθῇ ὁ κλέπτης, ὅστις καὶ ἂν ἦτο, ἐὰν ἐκρύπτετό τις εἰς τὴν δεῖνα λόχμην τοῦ κήπου, τὴν ὁποίαν καὶ τῷ ἔδειξε, καὶ τὸν παρεμόνευε.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο. Δὲν παρῆλθε δὲ τέταρτον ὥρας καὶ ἀμφότεροι, ὅ τε ἰδιοκτήτης καὶ ὁ κηπουρὸς, ἔβγαλον κραυγὴν ἐκπλήξεως, παρατηρήσαντες τὸν κύνα τῆς οἰκίας ἐρχόμενον ἐκεῖ, λαμβάνοντα εἰς τὸ στόμα του ἓν δαυκίον καὶ ἀπερχόμενον πρὸς τὸν σταῦλον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κύνες δὲν τρώγουν δαυκία, ἔπρεπε νὰ παρακολουθηθῇ ὁ κλέπτης.

Τότε δὲ οἱ παραμονευταί μας ἠδυνήθησαν νὰ βεβαιωθῶσιν, ὅτι ὁ κύων εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ἕνα μέγαν ἵππον, μεθ' οὗ διῆγε τὴν νύκτα. Σείων τὴν οὐρὰν ὁ κύων ἐπρόσφερεν εἰς τὸν ἵππον τὸ προϊὸν τῆς κλοπῆς του, οὗτος δὲ φυσικῷ τῷ λόγῳ δὲν ἐπερίμενε νὰ τὸν παρακαλέσωσι διὰ νὰ τὸ λάβῃ. Ὁ κηπουρὸς ἀγανακτήσας ἠθέλησε ν' ἁρπάσῃ ἓν ῥόπαλον, καὶ νὰ φιλοδωρήσῃ δεόντως τὸν σκύλλον διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ταύτην φιλαρέσκειαν πρὸς τὸν σύντροφόν του. Ἀλλ' ὁ κύριός του τὸν ἠμπόδισε.

Τὰ δαυκία ἐτελείωσαν τοιουτοτρόπως ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἡ δὲ σκηνὴ αὕτη ἐπανελήφθη μέχρι τῆς πλήρους ἐξαντλήσεως τῶν λαχάνων. Τὸν ἵππον τοῦ τον εἶχεν ἐκλέξῃ ὁ κύων ὡς εὐνοούμενόν του, καὶ ἐν ᾧ ἐν τῷ σταύλῳ ὑπῆρχε καὶ δεύτερος ἵππος, οὗτος οὐδέποτε ἀπήλαυσεν οὐδ' ἓν βλέμμα παρὰ τοῦ κυνὸς, πολὺ ὀλιγώτερον δαυκίον. Λ.

Ο ΜΩΚΟΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Βηλαρᾶ].

Πές με, Μῶκο, 's τὴ ζωή σου,
Πῶς τὸ νοιόθεις τὸ κορμί σου;
Ζωντανὸ κανένα πρᾶμα,
Ἢ τῆς τέχνης εἶσαι θᾶμα;
Ἀγαποῦσα νὰ τὸ 'ξεύρω·
Μόνε πῶς νὰ σοῦ τὸ εὕρω!
Δὲν μοῦ λεῖς τὴν ἀπορία;
Φίλος εἶμαι, τί ἔχεις χρεία;
Πέτρα εἶσαι; Ἀς, κουνιέσαι.
Μ' εἶσαι δένδρο; Μόνε ξυέσαι.

Όρνιο τάχα; θὰ πετοῦσες.
Μαϊμοῦ; δὲν θὰ 'μιλοῦσες.
Ἑρπετό; δὲν περπατοῦσες.
Κῆτος; θὲ νὰ κολυμβοῦσες.
Κτῆνος; μόν' ὀρθοποδίζεις.
Μέταλλο; ἄμ δὲν ἀχρήζεις.
Μὲ κανένα δὲν ταιριάζεις
Καὶ ἀπ' ὅλα προσομοιάζεις.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Προχθὲς παιδίον τι ἵστατο μετὰ τοῦ πατρός του παρὰ τὴν ἀποβάθραν Πειραιῶς. Αἴφνης ὀλισθαίνει, πίπτει εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ γίνεται ἄφαντον.

Πρὸς τὰς κραυγὰς τοῦ πατρὸς διαβάτης τις τρέχει, ὁρμᾷ ἐνδεδυμένος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπανάγει τὸ παιδίον ἡμιπνιγμένον.

— Κύριε, τῷ λέγει τότε ὁ ἐξαίρετος πατήρ, κάμετέ μοι μίαν χάριν, ἀφ' οὗ ἔτσι κ' ἔτσι ἐβραχήκατε, ἐμβᾶτε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πιάσετε τὸ κασκέτο τοῦ υἱοῦ μου 'ποῦ πλέει.

***

Ἀμερικανὸς προσέφερε πρὸς τὸν περιφανῆ ζωγράφον Meissonier δι' ἓν σχεδιογράφημά του δέκα χιλιάδας φράγκων.

— Θέλω εἴκοσιν, εἶπεν ὁ καλλιτέχνης.

— Ἐλᾶτε δά, εἶπεν ὁ Ἀμερικανός, αὐτὸ οὔτε εἰς μίαν ἡμέραν δὲν θὰ τὸ ἐκάμνατε.

— Ἴσως, ἀπεκρίνατο ὁ Meissonier, ἀλλ' ἐκοπίασα δεκαπέντε ἔτη διὰ νὰ μάθω νὰ τὸ κάμνω εἰς μίαν ἡμέραν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ὁ Τοκβὶλ ἔγραφε ποτὲ πρὸς φίλον· «Δὲν ὑπάρχει ἡμέρα τοῦ βίου, καθ' ἣν δύναταί τις νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἄεργος· διότι ἡ ἐξωτερικὴ ἐνέργεια, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ ἐσωτερική, εἶνε ἐπίσης ἀναγκαία ὅταν προβῶμεν εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν νεότητα. Συγκρίνω τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ κόσμῳ πρὸς ὁδοιπόρον προβαίνοντα ἀδιακόπως πρὸς ψυχρότερον κλίμα, καὶ ἀναγκαζόμενον ἐκ τούτου νὰ περιπατῇ ταχύτερον ἐφ' ὅσον προχωρεῖ. Ἡ ἐπικίνδυνος νόσος τῆς ψυχῆς εἶνε τὸ ψῦχος· ἵνα ἀντισταθῇ τις πρὸς τὸ φοβερὸν τοῦτο κακόν, δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐνέργεια νοὸς ἐργαζομένου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ μετὰ τῶν ἄλλων κοινωνία κατὰ τὰς ἀσχολίας τοῦ βίου.

*** Αἱ ὑψηλαὶ τῆς κοινωνίας θέσεις ὁμοιάζουσι τὰ βουνά, τὰ μακρόθεν τοσοῦτον ἁρμονικὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ὄψιν φαιδρά, ὁτὲ μὲν παρθενικὴν ἐκ νεφελῶν ἐσθῆτα ἐνδεδυμένα, ὁτὲ δὲ ἐνθυμίζοντα διὰ τῆς χροιᾶς των τὸν χρυσὸν εἰς τοὺς ἐμπόρους ἢ τὴν πορφύραν εἰς τοὺς βασιλεῖς· ἀλλ' ἅμα τις ἀναβῇ εἰς τὴν κορυφήν, ὑπὸ τριβόλων, ἀκανθῶν καὶ θηρίων περικυκλοῦται. (Ροΐδης).

*** Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει πρὸς τὸν οἶνον κατὰ τοῦτο μάλιστα, ὅτι, ὅταν ὑπολειφθῇ ὀλίγον αὐτοῦ μέρος, ὄξος γίνεται. (Ἀντιφάνης).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*** Τῇ 28 Μαΐου[9 Ἰουνίου, γράφει ὁ «Αἰών», ἑωρτάσθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ λῆξις τῆς πρώτης ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Γεωργίου Στεφενσῶνος ἑκατονταετηρίδος. Ὁ Στέφενσων εἶνε, ὡς γνωστόν, ὁ πρῶτος ἐφευρέτης τῶν σιδηροδρόμων. Αἱ ἑορταὶ ὑπῆρξαν συγκινητικαὶ εἰς ἄκρον, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν τῇ Νορθουμβερλάνδῃ· διότι ἐν τῇ κομητείᾳ ταύτῃ, παρὰ τὴν Newcastle-on-Tyne, ἤτοι τὴν παρὰ τὸν ποταμὸν Τάϊν νέαν πόλιν, κεῖται τὸ μικρὸν χωρίον Wylam, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ μέγας μηχανικός. Σώζεται ἔτι ἡ ταπεινὴ οἰκία, ἐν ᾗ ἐτέχθη ὁ εἰς τὸν κόσμον ὅλον νέαν δοὺς διεύθυνσιν διὰ τῆς ἐφευρέσεώς του. Ἐπίσης σώζεται καὶ ὁ μικρὸς σιδηρόδρομος, ἐφ' οὗ ὁ Στέφενσων ἥρμοσε τὴν πρώτην μηχανήν του, ὡς καὶ αἱ γείτονες οἰκίαι αἱ παρὰ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, ἐν ᾧ ὁ Στέφενσων, καὶ τὸ γράφειν καὶ τὸ ἀναγινώσκειν ἀγνοῶν ἔτι, εἰργάζετο ἀνθρακωρυχῶν ἀντὶ τεσσάρων σολδίων, ἤτοι 25 λεπτῶν τὴν ἡμέραν. Τὸ πτωχὸν δὲ τοῦτο μέρος ἐγένετο τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τόπος πανηγύρεως καὶ προσκυνήσεως· διότι πλείονες ἢ ἑκατοντακισχίλιοι ἄνθρωποι διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἀφ' ὅλης τῆς Ἀγγλίας μεταβάντες ἐκεῖ, προσεκύνησαν τὰς ἀναμνήσεις καὶ τὰ ἴχνη τοῦ ἐκεῖ τεχθέντος μεγάλου πολίτου. Πάντα τὰ πέριξ ἀνθρακωρυχεῖα ἤργησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τιμὴν τοῦ Στεφενσῶνος, οἱ πτωχότατοι αὐτοὶ τῶν κατοίκων ὕψωσαν σημαίαν ἐπὶ τῶν πενιχρῶν καλυβῶν των ἢ ἐστόλισαν αὐτάς, ἀπὸ τῆς ὥρας δὲ 8 τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας ὅμιλοι παμπληθεῖς, ἐν οἷς διεκρίνοντο οἱ τύποι πασῶν τῶν ἀπὸ τοῦ 1830 σιδηροδρομικῶν μηχανῶν, παρήλασαν ἀνευφημοῦντες πρὸ τοῦ οἰκίσκου «τοῦ πατρὸς τῶν σιδηροδρόμων». Τὴν ὥραν 10 τῆς πρωΐας, ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ Wylam, παρεκάθησαν εἰς πρόγευμα ὁ Δήμαρχος τῆς Newcastle, τὰ μέλη πασῶν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν τῆς Νορθουμβερλάνδης, αἱ προσελθοῦσαι ὅπως μετάσχωσι τῆς διαδηλώσεως πολιτικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ ἐπισημότητες, καὶ πλεῖστοι ὅσοι ἐπιφανεῖς ξένοι. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος, ἐν ἀνευφημίαις ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις κεφαλαίου, οὗ τὰ εἰσοδήματα θὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὴν ἐπιστημονικήν, τὴν καλλιτεχνικὴν ἢ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν διακρινομένων νέων τῆς Νορθουμβερλάνδ, ἑκάστη δὲ ὑποτροφία θ' ἀπονέμηται «ἐπ' ὀνόματι τοῦ Στέφενσων», ὅστις, εἶπον, «εἰ ἔζη θὰ συνεκινεῖτο ἐκ τῆς τοιαύτης ἐκφράσεως τοῦ σεβασμοῦ πρὸς αὐτὸν πλέον ἢ διὰ πᾶσαν ἄλλην ἐκδήλωσιν». Μετὰ τὸ πρόγευμα, οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ δημοτικοὶ ἀπεσταλμένοι τῆς κομητείας διῆλθον ἐν πανηγύρει τὴν πόλιν, συνοδευόμενοι ὑπὸ πλείστων λόρδων καὶ βουλευτῶν, τῶν ξένων προξένων, τῆς δημο-

τικῆς φρουρᾶς καὶ τῶν μεταλλουργῶν τῶν πέριξ μεταλλείων. Ἐν τοῖς ἐργάταις δ' εὑρίσκοντο καὶ δύο ἢ τρεῖς γέροντες, σχεδὸν ἑκατοντούτιδες, συνεργασθέντες τῷ Στέφενσων ἐν τοῖς μεταλλείοις, καὶ οἵτινες ὑπερηφανείας δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἔχοντες δὲν ἔπαυον διηγούμενοι ἀνέκδοτα περὶ τοῦ ἐνδόξου συνεργάτου των. Τὴν ἑσπέραν, μετὰ μέγα δεῖπνον καὶ δημοσίαν πανήγυριν, ἣν ἐπηκολούθησε μεγαλοπρεπὲς πυροτέχνημα, ὁ δήμαρχος τῆς Newcastle ἐφύτευσε δρῦν, «προωρισμένην», εἶπε, «ὑπὸ τὴν σκιάν της νὰ σκεπάσῃ τοὺς ἐλευσομένους πρὸς ἑορτὴν τῆς διακοσαετηρίδος τοῦ μεγάλου συμπατριώτου ἡμῶν». Ἐν Chesterfield, ἔνθα ὁ Στέφενσων ἀπέθανε μετὰ ἑξηκονταετεῖς μόχθους, ἐπίσης σοβαρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἑορτή. Πληθὺς ἄπειρος μετέβη εἰς χαιρετισμὸν τοῦ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος κειμένου τάφου τοῦ περιωνύμου μηχανικοῦ· ὁ τάφος δὲν ἐφαίνετο πλέον ὑπὸ τὸν ἄπειρον ὄγκον τῶν ἐπ' αὐτοῦ σωρευθέντων ἀνθέων. Ἐν Λονδίνῳ ἐπίσης ἡ ἑκατονταετηρὶς ἑωρτάσθη δι' ἐκθέσεως τοῦ ὑλικοῦ τῶν σιδηροδρόμων καὶ δι' ἑορτῆς λαμπρᾶς ἐν τῷ κρυσταλλίνῳ παλατίῳ. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας ἔσπευσαν νὰ τιμήσωσι τὴν μνήμην τοῦ ἀληθῶς μεγάλου ἀνδρός. Ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Ῥώμης, ἐνώπιον τοῦ πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας καὶ πληθύος ἀνωτάτων δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀπεκαλύφθη πλάξ, ἐν ᾗ ἐχαράχθη ἐπιγραφή, ἀναμιμνήσκουσα τὴν ὑπάτην τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Ἀπὸ Βιέννης παμπληθῆ τηλεγραφήματα συγχαρητήρια ἐστάλησαν εἰς Νιουκαίστλ. Ἐπὶ τέλει ὁ τύπος πασῶν τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν μακρὰ εἰς τὴν μνήμην τοῦ Στέφενσων ἔγραψεν ἄρθρα. Ἐν τούτων, τὸ τοῦ Boersen Courier τοῦ Βερολίνου περατοῦται διὰ τῆς ἑπομένης βαθύνοος κρίσεως: «Ὁ Στέφενσων ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ εἰργάσθη πλέον ἢ ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Ναπολέων ἢ ὁ Βίσμαρκ. Ὁ Στέφενσων ἐδωρήσατο τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει δῶρον, οὗ οἱ λαοὶ πάντες δύνανται νὰ ἐπωφελῶνται». Ἡ κρίσις αὕτη εἶνε ἀληθής τε καὶ ἀειθαλὴς στέφανος εἰς τὴν μνήμην ὄντως μεγάλου ἀνδρός, διὰ τῆς ἐφευρέσεώς του παρασχόντος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας καὶ τοῦ πλούτου ὄργανον ἐντελέστατον καὶ σωτήριον.

Ἀπίστευτον ἀλλ' οὐχ ἧττον ἀληθὲς ἀνέκδοτον ἀναφέρουσιν αἱ ἰνδικαὶ ἐφημερίδες τὸ ἑξῆς. Ἐν Καλκούτῃ εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον κακοῦργος, πολλὰς ἀλλεπαλλήλως διαπράξας ληστείας καὶ δολοφονίας. Κατὰ τὴν ῥητὴν ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως τῆς καταδίκης ὁ μὲν δήμιος ἠσχολεῖτο νὰ ἐνδύσῃ τὸν κατάδικον τὴν νενομισμένην στολήν, κύριος δέ τις κομίζει αὐτῷ ἔγγραφον παρὰ τοῦ κυβερνήτου, δι' οὗ εἶχεν ἄδειαν νὰ διαλεχθῇ ἐπί τινα λεπτὰ πρὸς τὸν ληστήν. Ἀποχωρήσαντος τοῦ δημίου, οἱ δύο ἄνδρες διαλέγονται ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, τελευταῖον δὲ ὁ κατάδικος λέγει τῷ ἑτέρῳ· «Ἀκούσατε, θὰ τὸ ποιήσω, ἐὰν ὀμόσητε ὅτι θὰ λάβωσι παρ' ὑμῶν οἱ συγγενεῖς μου 1,000 λίρας». — «Τὸ ὀμνύω ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς», ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος. Κατόπιν ὁ κατάδικος δεθεὶς τὰς χεῖρας καὶ ἀπαχθεὶς ἐπὶ τὸ ἰκρίωμα, ποιούμενος χρῆσιν οὗπερ ἕκαστος κατάδικος ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποτείνῃ τὸν λόγον τοῖς θεαταῖς, εἶπε στεντορείᾳ τῇ φωνῇ· «Ἀκούσατε πάντες οἱ βλέποντές με· Τὴν ἀρίστην σοκολάταν πωλοῦσιν ἐν Πικαδιλῦ τοῦ Λονδίνου οἱ κύριοι Βίλιαμσον Κέννεδυ καὶ συντροφία». Τοιαῦτα ἀλλόκοτα οὐδ' ἐξ Ἀμερικῆς τέως ἀνηγγέλθησαν.

Παρὰ πᾶσαν τὴν ἐξωτερικὴν λαμπηδόνα καὶ μεγαλοπρέπειαν τῶν Παρισίων, ὑπάρχει ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ καὶ φρικαλέα ἐλεεινότης. Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1881 μόνη ἡ πρωτεύουσα ἔχει νὰ φροντίσῃ περὶ 354,812 παντοίων πτωχῶν, ἐν οἷς 28,000 παιδίων ἢ παντάπασιν ὀρφανῶν ἢ τέλεον ἐγκαταλελειμμένων ὑπὸ τῶν γονέων. Ἐκ τῶν ἄλλων λαμβάνουσι δημοσίαν ὑποστήριξιν 201,100 ἐν τοῖς ἑαυτῶν καταλύμασι, 125,712 ἐν νοσοκομείοις ἢ ἄλλοις ἱδρύμασι φιλανθρωπικοῖς. Ἀπερίγραπτος ὀλιγώρησις, ἐξευτελισμός, θηριωδία καὶ κακοήθεια ἐπικρατεῖ ἐν ταῖς λεγομέναις cités, ἤτοι ἐν ταῖς συνοικίαις τῶν ἐργατῶν. Ὁ Ναπολέων Γ' μετοικοδομήσας τὴν πρωτεύουσαν ἀπέκλεισεν αὐτῆς τὴν πτωχείαν· αὕτη ὅμως ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Βελβὶλ ἐπιτρέχει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν νέαν Σύβαριν ἀπειλητικῶς, παρεσκευασμένη οὖσα πάντοτε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς σκηνὰς τοῦ 1871. Εἷς Ἀναγνώστης

ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὰ ἀεριοῦχα ποτά.

Ἡ χρῆσις τῶν *ἀεριούχων* ὑδάτων (eaux gazeuses), οἷον τὸ ὕδωρ *σέλτς*, κ. ἄ., ἤρξατο ἀπό τινος ἱκανῶς καὶ παρ' ἡμῖν διαδιδομένη· διὰ τοῦτο ὀλίγαι λέξεις ἐπ' αὐτῶν δὲν θὰ θεωρηθῶσιν ἴσως περιτταί. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὰ ὕδατα ταῦτα λαμβανόμενα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος συντελοῦσιν εἰς τὴν πέψιν, χωρὶς νὰ ἐπιφέρωσι βλάβην τινὰ εἰς τὸν στόμαχον; Μάλιστα, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως τοῦ νὰ κάμνωμεν μετρίαν χρῆσιν αὐτῶν. Διότι τὰ ὕδατα ταῦτα ἐνέχουσιν ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀέριον, ὅπερ ἀμβλύνει τὴν αἰσθητικότητα τῆς μεμβράνης τοῦ στομάχου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὰ ἀεριοῦχα ποτὰ εἶνε λίαν ὠφέλιμα εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ δυσπεψίας· πλὴν δὲ τούτου ἔχουσι καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ κινῶσι τὴν ὄρεξιν. Ἀλλά, μὲ τὸν καιρόν, ἀμβλύνουσι τὴν αἰσθητικότητα τοῦ στομάχου, καθιστῶντα τὸ ὄργανον τοῦτο ἀδρανές. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ μὴ κάμνῃ τις χρῆσιν διηνεκῆ τῶν ποτῶν τούτων, οὐδὲ νὰ πίνῃ μεγάλην ποσότητα ἐξ αὐτῶν· ἄλλως ἀντὶ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς εὐαρέστου αὐτῶν χρήσεως, θὰ ἐμπέσῃ ἀκριβῶς εἰς τὸν σκόπελον, τὸν ὁποῖον ἐζήτει νὰ ἀποφύγῃ.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

'Αριθ. 289 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 **12 Ἰουλίου 1881**

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ

Ἅπασα τῶν Παρισίων ἡ πόλις ἐθεάσατο περὶ τὴν δείλην τῆς 28ης Ἰουνίου (ν) λαμπρὸν κομήτην αἴφνης ἐμφανισθέντα, οὗτινος τὸ κέντρον, λάμπον ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους, ἠκτινοβόλει εἰς τὸ λυκαυγὲς μετὰ μείζονος ἐντάσεως πάντων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ οὐρανίᾳ χώρᾳ ἀστέρων. Τὸ νέον τοῦτο ἄστρον ἐγένετο ὁρατὸν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα τῆς 23 πρὸς τὴν 24 Ἰουνίου, καθὼς καὶ τὴν ἐπομένην τῆς 24 πρὸς τὴν 25, θὰ ἐξακολουθήσῃ δὲ διαυγάζον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καθόσον ἀνυψοῦται ὁλονὲν πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον.

Ὁ κομήτης οὗτος, ὁ ἐκπλήττων ἡμᾶς διὰ τῆς λάμψεώς του, ἔρχεται ἐκ τῶν νοτίων χωρῶν τοῦ οὐρανίου θόλου. Ἀνακαλυφθεὶς τὴν 29 Μαΐου ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Ῥίου-Ἰανείρου ὑπὸ τοῦ κ. Κρούλς, εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος, περὶ οὗ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας μετέδωκε τὰς πρώτας παρατηρήσεις εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Οὐδόλως ὑπετίθετο, ὅτι ἤθελε φθάσει τοσοῦτον λαμπρὸς, τὴν αὐτὴν δὲ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἡμέραν τὸ ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ κομήτης δὲν θὰ ἦναι ὁρατὸς τὸ ἑσπέρας εἰμὴ μετὰ δύο ἡμέρας.

Ἀλλ' εἶνε πάντοτε κάλλιον νὰ ὑποτιμῶμεν μᾶλλον ἢ νὰ ὑπερτιμῶμεν τὰς τοιαύτης φύσεως ἀστρονομικὰς προρρήσεις, καθόσον ἡ προσδοκία τοῦ κοινοῦ ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἀπατηθῇ ἐξ ἁπλῆς τινος ἐλαττώσεως τοῦ φωτὸς τῶν τοιούτων μυστηριωδῶν ἄστρων.

Ὁ κομήτης διατρέχει τὸν οὐρανὸν μετὰ ταχύτητος ὑπερτέρας τῆς γῆς, ἧς ἡ ταχύτης εἶνε μόνον 106,000 χιλιόμετρα τὴν ὥραν, ἤτοι 29,450 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον. Ὁ πυρφόρος οὗτος στρατηλάτης τοῦ ἀπείρου κατὰ τὴν 19 Ἰουνίου διέβη ἐγγὺς τοῦ ἡλίου, καὶ ἤδη απομακρύνεται ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἐκ τῆς γῆς. Ἐν αὐτῷ ἔχομεν τὴν ἀπροσδόκητον ἐπάνοδον τοῦ κομήτου τοῦ 1807[1]. Τὴν νύκτα τῆς 28 πρὸς τὴν 29 ὁ κομήτης ὤφθη διὰ ἀόπλου ὀφθαλμοῦ μέχρι τῆς 9 καὶ 1]4 ὡς πρωτοβάθμιος ἀστὴρ, εἰς τὰς 3 δὲ τὸ πρωΐ, ὄρθρου βαθέος, ἐπεφαίνετο εἰσέτι ἀρκούντως ζωηρὸς ἅτε μὴ δύων. Ἡ οὐρὰ αὐτοῦ τὴν νύκτα τῆς 28 εἶχε μῆκος 8 μοιρῶν, κατὰ τὸν ὡς ἔγγιστα ὑπολογισμὸν, ὃν ἐγὼ αὐτὸς ἐποίησα, ἔχει δὲ ἔκτασιν πλέον τῶν 10,000,000 λευγῶν.

Τὸ κέντρον εἶναι λίαν λαμπρὸν, καὶ φαίνεται περιστοιχούμενον ὑπὸ ἀτμώδους ἀτμοσφαίρας ἀκτινοβολούσης ἐκ διαλειμμάτων. Τὸ ὅλον τοῦ πυρῆνος ἢ τῆς κεφαλῆς παρουσιάζει ἐλλειπτικὸν σχῆμα, ἡ δὲ οὐρὰ φαίνεται οὖσα ἄθροισμα ἀτμῶν, ὠθουμένων σφοδρῶς ἐκ τοῦ ἀντιθέτου πρὸς τὸν ἥλιον μέρους. Ἡ οὐρὰ αὕτη προηγεῖται τοῦ κομήτου κατὰ τὴν κίνησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἄπειρον. Παρατηρούμενον διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ μυστηριῶδες τοῦτο ἄστρον δίδωσι τὴν ἰδέαν κόσμου καιομένου, οὗτινος ὁ καπνὸς ἀναθρώσκει καθέτως καὶ σχεδὸν εὐθὺ πρὸς τὸν βόρειον πόλον.

Ὁ πλάνης οὗτος ὁδοιπόρος τοῦ ἀπείρου, ὁ κομήτης τοῦ 1807, ὃν οἱ ἀστρονόμοι τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, ἐν οἷς καὶ ὁ διάσημος Βέσελ, ἐνόμιζον ἀναχωρήσαντα διὰ 1700 ἔτη, ἐνεφανίσθη αἴφνης εἰς τὸν ὁρίζοντα ἡμῶν, ἀναμφιβόλως ὅπως διδάξῃ τοὺς μαθηματικοὺς τῆς γῆς ὅτι ὀφείλουσι ν' ἀπέχωσι τοῦ ὑπολογίζειν πᾶν ὅ,τι δὲν εἶνε δεκτικὸν ὑπολογισμοῦ, καθὼς καὶ τοῦ πιστεύειν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔχουσι προσωπικὴν ἀξίαν.

Ὄντως ἀστρονόμοι τινὲς τηλικαύτην ἐποιήσαντο κατάχρησιν τῶν ἀριθμῶν, ὥστε θὰ ἀπέληγον εἰς τὴν δυσφήμησιν καὶ αὐτῆς τῆς ἀστρονομίας, ἐὰν ἡ ὑψηλὴ αὕτη ἐπιστήμη δὲν ἐδέσποζεν αὐτῶν δι' ὅλης τῆς λαμπηδόνος της. Αἱ μαθηματικαὶ μέθοδοι δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς μύλους, ἐξ ὧν δεν ἐξέρχεται εἰμὴ ὅ,τι ἐν αὐτοῖς ἐτέθη, ἐὰν δὲ ὁ μυλωθρὸς δὲν ἔρριψεν εἰμὴ κριθὴν καὶ σίκαλιν, δὲν θὰ παραχθῇ βεβαίως οὐδὲ εἷς κόκκος ἀλεύρου ἐκ σίτου. Τί θέλει συμβῇ ἑπομένως ἐὰν ἀντὶ παντὸς ἄλλου ῥίψῃ ἄμμον;

Δυστυχῶς ὑπάρχουσιν ἐν ἁπάσαις ταῖς χώραις ἀστρονόμοι, οἵτινες διανύουσι τὸν βίον γράφοντες ἀριθμοὺς, καὶ ἐπὶ τέλους καταντῶσι νὰ πιστεύωσιν, ὅτι τὰ ἀρχιτεκτονικὰ αὐτῶν ἔργα εἶναι ὁ ναὸς τῆς Οὐρανίας αὐτῆς. Διατείνονται φέρ' εἰπεῖν ὅτι ὑπελόγισαν ἔλλειψίν τινα, ἧς ὅμως δὲν εἶδον ποτὲ οὔτε τὸ χιλιοστὸν μέρος, τῆς ὁποίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρατηρήσωσιν εἰμὴ ἐλάχιστον τόξον δυνάμενον νὰ ἦναι ἐλλειψοειδὲς, ἀλλ' ἐπίσης καὶ νὰ ἀποτελῇ παραβολήν. Θὰ ἦτο δὲ τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἤθελέ τις νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ πλοιάρχου ἐκ τοῦ μήκους ἢ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ πλοίου.

1. Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ἀμφισβητεῖ ὁ σοφὸς διευθυντὴς τοῦ παρ' ἡμῖν ἀστεροσκοπείου κ. Ι. Σμὶθ, ὡς εἶδον οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ἑστίας» ἐν τῷ προηγουμένῳ Δελτίῳ.

Εἶναι βέβαιον ἐν τούτοις ὅτι, καίτοι ὁ κομήτης οὗτος ἐπέστρεψε ταχύτερον ἢ ὅ,τι προσεδοκᾶτο, οὐδὲν κακὸν θὰ πράξῃ ἡμῖν, ὡς δὲν ἔπραξε καὶ κατὰ τὸ 1807. Τὸ μόνον δὲ, ὅπερ δυνάμεθα νὰ προείπωμεν, εἶνε ὅτι προαγγέλλει πόλεμόν τινα κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οὐδένα τρέχομεν κίνδυνον νὰ ἐξαπατηθῶμεν, καθόσον, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, ἡ ἡμετέρα νοημονεστάτη ἀνθρωπότης δὲν ἀφῆκεν οὔτε ἓν ἔτος νὰ παρέλθῃ, χωρὶς νὰ συγκρουσθῇ ἐπὶ ἑνὸς ἢ ἐπὶ ἑτέρου σημείου τῆς φιλέριδος αὐτῆς μυρμηκιᾶς. Τὴν πρόρρησιν ταύτην ποιοῦντες ἐσμὲν βεβαιότεροι περὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς, ἢ ἐὰν ἠθέλομεν προαναγγείλει ἔτος ἰσχυρῶν καυσώνων ἢ ἐξαιρετικῶν οἴνων.

Τὸ παρελθὸν ἔτος ἕτερος κομήτης, πολὺ σπουδαιότερος τοῦ παρόντος, ἔχων οὐρὰν μακροτέραν τῆς ὅλης ἀποστάσεως τῆς χωριζούσης ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου (37,000,000 λευγῶν) ἐφώρμησε μανιώδης κατὰ τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας, ἐπιβὰς ἐπ' αὐτοῦ, μετὰ ταχύτητος 300,000 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον τὴν 28 Ἰανουαρίου 1880 εἰς τὰς 10 ὥρ. τῆς πρωΐας, διανύσας ἐντὸς 3 ὡρῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου καὶ προσεγγίσας μέχρις 60,000 λευγῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὅτε ἤρξατο τρέχων, πετῶν μετὰ τάχους 400,000 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον.

Ἡ μάζα τοῦ ἡλίου ἐξακοντίζει περὶ αὐτὴν ὄγκους διαπύρου ὑδρογόνου μέχρις ὕψους 80,000 λευγῶν. Καὶ ὅμως ὁ μνησθεὶς κομήτης διῆλθε τὰς φλόγας ταύτας χωρὶς νὰ καῇ καὶ χωρὶς νὰ ἀναγκασθῇ νὰ σταθῇ οὔτε ὑπὸ τῆς πυρπολουμένης ἀτμοσφαίρας, οὔτε ὑπὸ τῆς φρικώδους ἕλξεως τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, τῆς οὔσης 324,000 φορὰς βαρυτέρας τῆς γῆς καὶ 1,280,000 φορὰς ὀγκωδεστέρας. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὴν δύναμιν τῆς θερμότητος, εἰς ἣν ὑπεβλήθη ὁ κομήτης.

Ἐξ αὐτοῦ θεωρούμενος ὁ ἥλιος εὑρίσκετο ὑπὸ γωνίαν 88 μοιρῶν, παρουσιάζων κατὰ συνέπειαν διάμετρον 165άκις μεγαλειτέραν τῆς εἰς ἡμᾶς δεικνυομένης. Θὰ ἔλαμπεν ἑπομένως ἐν τῷ οὐρανῷ τοῦ κομήτου ὡς ἀπειρομεγέθης δίσκος, οὗτινος τὸ μὲν κατώτερον χεῖλος ἥπτετο τοῦ ὁρίζοντος, τὸ δὲ ἀνώτερον εὑρίσκετο εἰς τὸ μεσουράνημα. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ἤτοι τὴν πρώτην Φεβρουαρίου, ὁ φλεγέθων ὁδοιπόρος ἐνεφανίζετο εἰς τὴν γῆν καταπλήττων τοὺς ἀστρονόμους τῆς Αὐστραλίας ἕνεκα τοῦ ἀπλέτου φωτός, ὅπερ ἐξηκόντιζεν ἀνὰ μέσον τῶν ἀστερισμῶν. Εἶτα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ συμβῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπαναστάσεις.

Τὴν 27 Φεβρουαρίου 1843 περὶ τὴν 10 πρωϊνὴν ὥραν ὁ αὐτὸς κομήτης διέβη ἔμπροσθεν τοῦ ἡλίου· τὴν φορὰν δὲ ταύτην, εὑρισκόμενος 31,000 λεύγας μόνον εἰς ἀπόστασιν αὐτοῦ, ἐξετέλεσεν ἐντὸς 2 ὡρῶν ὅλον τὸν γῦρον τοῦ ἡλιακοῦ ἡμισφαιρίου ἐστραμμένου πρὸς τὸ περιήλιον αὐτοῦ. Τὴν ἐπαύριον 28 Φεβρουαρίου ἐφάνη ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἀκριβῶς πλησίον τοῦ ἡλίου. Ἡ οὐρὰ αὐτοῦ εἶχε μῆκος 80,000 λευγῶν.

Ἡ περίοδος τοῦ κομήτου τούτου ὑπελογίσθη εἰς 376 ἔτη, δὲν ἐπεριμένετο δὲ εἰμὴ τὸ ἔτος 2,219, ἀλλ' αἴφνης ἐπανέκαμψεν χωρὶς νὰ ἀναγγελθῇ. Ὅθεν δύναταί τις νὰ εἴπῃ νῦν σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἀνὰ πᾶν 37ον ἔτος ἐπισκέπτεται τὰς ἡμετέρας χώρας. Δὲν εἶναι πάντοτε ἐξίσου ὁρατός, ἀλλ' εἰς πλείστας ἐκ τῶν προηγουμένων αὐτοῦ περιόδων ἀνευρέθη πάντοτε. Εἶναι ἐπίσης λαμπρὸς καὶ φοβερός.

Ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς πιθανὸν κομήτης ὁ ὀφθεὶς ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ ὑπάτου Ὀκταβίου τὸ 75ον ἔτος Π. Χ., καὶ ὁ ἐκπλήξας τοὺς νικητὰς τοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς 5ης ὑπατείας τοῦ Τίτου, τὸ 73ον μ. Χ. Κατὰ τὰς πιθανωτέρας δὲ παρατηρήσεις εἶνε ὁ αὐτὸς, ὅστις ἐνεφανίσθη ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καθ' ἣν στιγμὴν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῆς παραδόσεως *Ὁ ἀστὴρ τῶν Μάγων*.

Οἱ ἀστρολόγοι ἀνήγγειλαν ὅτι, ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ ἀστὴρ τῶν Μάγων, ὁ Θεάνθρωπος θέλει καταβῆ ἐκ νέου ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς. Τὸ μυστηριῶδες ἄστρον ἐπανῆλθεν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν ἔχομεν νὰ οἰκτείρωμεν γηΐνην καταστροφήν.

Τί ἐστι κομήτης;

Μάζα νεφελώδης, ἐλαφροτάτη, ἧς τὸ κέντρον δύναται νὰ ἦναι στερεὸν, ἢ νὰ ἀποτελῆται ὑπὸ στερεῶν ἀερολίθων, φερομένων εἰς τὸ περιήλιον μέχρι πυρακτώσεως, ἀλλ' ὧν ἡ μεγαλειτέρα ἔκτασις σχηματίζεται ὑπὸ φωτεινῆς νεφέλης.

Αἱ μάζαι αὗται κινούμεναι μεμονωμέναι εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ ἀπείρου λαμβάνουσι φυσικῷ τῷ λόγῳ σφαιρικὸν σχῆμα, καὶ ἀποβάλλουσι τὴν οὐρὰν, τὰς γραμμὰς καὶ τὴν ἔκτακτον κόμην. Ὅταν δὲ φθάσωσιν εἰς ἡλιακὰς χώρας, εἶναι πλέον εὐαίσθητοι ἢ οἱ πλανῆται ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν θερμαντικὴν, φωτεινὴν καὶ ἠλεκτρομαγνητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου. Ὁ κομήτης διαστέλλεται, οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ ἀναπτύσσονται καὶ ἐκπέμπονται πρὸς τὸ φαεινὸν ἄστρον, εἶτα παρατηροῦνται ἀπωθούμενοι πανταχόθεν ἀπὸ τοῦ πυρῆνος, καὶ οὕτω ἄρχεται ὁ σχηματισμὸς τῆς οὐρᾶς.

Συχνάκις φωτειναὶ ἀκτῖνες περικυκλοῦσι τὸν πυρῆνα, ἐνίοτε δὲ ἀποτελεῖται περὶ αὐτὸν πολλαπλοῦς πέπλος, συγκείμενος ἐκ σειρᾶς ἐπαλλήλων περιβολῶν. Τὰ φωτεινὰ ταῦτα ἀέρια ἀπωθοῦνται συνεπῶς πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἐνῷ ὁ κομήτης διανύει τροχάδην τὸν δρόμον του.

Φαίνεται ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα παράγονται κυρίως ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τότε ὁ κομήτης ἀφίνει τὸ σφαιρικὸν σχῆμα καὶ λαμβάνει τὸ ᾠοειδὲς ἢ ἐλλειψοειδὲς, μηκυνόμενος κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον διεύθυνσίν του.

Ἡ διὰ τοῦ πρίσματος ἀνάλυσις ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἄστρα ταῦτα σύγκεινται κυρίως ἐξ ἀτμῶν ἄνθρακος ἐν λίαν ῥευστῇ καταστάσει.

Πόθεν ἔρχονται τὰ σώματα ταῦτα;

Τινὰ μὲν δύνανται νὰ ὦσι μικρά, νεφελώδη, ἑλκόμενα ὑπὸ τῆς ἕλξεως τοῦ ἡλίου, ὅτε οὗτος βαίνει πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἄλλα δὲ μάζαι κόσμων διατρέχουσαι τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανοῦ καὶ φθάνουσαι εἰς τὴν σφαίραν τῆς ἡλιακῆς ἕλξεως. Ἄλλα πάλιν ἐνδέχεται νὰ προῆλθον ἐξ ἐκρήξεων γενομένων ἐπ' αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ἡλιακῆς ἑστίας, ἄλλα δὲ νὰ ὦσι τὰ ἐρείπια κατεστραμμένων κόσμων, οἵτινες πίπτουσιν ἐν τῇ αἰωνίῳ νυκτί, μέχρις οὗ ἕλξις τις καταστῇ κυρία αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπαναρρίψῃ εἰς τὸ χωνευτήριον τῆς ζωῆς. Τὰ πάντα δὲ πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι ὑπάρχουσιν, ἐσπαρμένοι τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τῶν πλανητικῶν ζωνῶν καὶ πλέοντες ἐπὶ τῶν αἰθερίων κυμάτων, κομῆται τινὲς συνιστάμενοι πρὸ πάντων ἐκ ναυαγίων, ἅτινα ὑπέστησαν ἐνδεχομένως τόσα ἑκατομμύρια κόσμων. Εἰσὶ τὰ λείψανα τῶν νηῶν τούτων, τῶν ἀνικάνων κατὰ τὸ πλεῖστον ὅπως ἐκτελέσωσιν ἄνευ ἀβαρίας τὴν εἰς τὸ ἄπειρον διαδρομὴν αὐτῶν. Οὐχ ἧττον τμήματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διαλυθέντα δὲν ἀφέθησαν τυχαῖα ἐν τῷ ἀπείρῳ χώρῳ. Τὰ τμήματα ταῦτα κινοῦνται ἐντὸς τροχιᾶς, ἧς τὸ σχῆμα ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν τροποποιήσεων, ἃς ἐπήνεγκον εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ταχύτητα αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσασαι ἀνατρεπτικαὶ ἐνέργειαι.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα εἰσδυόντων κομητῶν τυγχάνει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὕτω καθ' ὑπερβολὴν μέγας, ὥστε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἐτῶν—εἰς ἃ ἑκατομμύρια ἔτη ἐπιτρέπεται νὰ προσδιορίσωμεν τὴν διάρκειαν τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος,—τὰ μεταξὺ τῶν πλανητῶν διαστήματα θὰ διεσχίσθησαν ὑπὸ ἀπείρου πλήθους χειμάρρων ὕλης κομητῶν διαλυθέντων, τεμαχίων κομητῶν, ἅπερ αἱ οὐράνιοι γαῖαι δὲν δύνανται ἢ νὰ συναντῶσι συνεχῶς. Ἑκατομμύρια κομητῶν πλέουσιν ἀδιακόπως περὶ ἡμᾶς ἐν τῷ αἰθερίῳ ὠκεανῷ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἕκαστος βλέπει ὁποῖον ἀπροσδόκητον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ σπουδὴ τῶν ἄστρων τούτων, ἅτινα κατά τινα ἐποχὴν ὑπῆρξαν ὁ τρόμος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὰ ὁποῖα ἐνώπιον τῶν διαφόρων νεωτέρων ἀστρονόμων κατέστησαν διὰ μιᾶς ἀσήμαντα, καθότι τινὲς ἐξ αὐτῶν τὰ ἀπεκάλουν *μηδενικὰ ἀόρατα*, καὶ ἕτεροι *καρηκομόεντα μηδενικά*. Καὶ ὅμως ταῦτα εἰσὶν ἀναμφιβόλως προωρισμένα νὰ ἀποκαλύψωσι πολλὰ μυστήρια ἐπὶ τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῶν ὄντων.

[Ἐκ τοῦ «Voltaire»]

CAMILLE FLAMMARION.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 413

ΙΕ'

Νέα πρόσωπα καὶ νέα πράγματα.

Εἰς τὴν πρώτην θέσιν, τουτέστιν ἐγγὺς τοῦ κιγκλιδώματος, ὅπερ χωρίζει τὸ ἱερὸν ἀπὸ τῆς λοιπῆς μικρᾶς ἐκκλησίας, εὑρίσκομεν τὴν ἐπαύριον πρωῒαν γονυπετεῖς τὸν Βαττίσταν καὶ τὴν Σπεράντσαν, ἀκροωμένους εὐλαβῶς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ψαλλομένην λειτουργίαν. Ἡ ἁγία τράπεζα, ἧς ὑπεράνω εὑρίσκεται ἡ θαυματουργὸς εἰκών, κρυπτομένη δι' αὐλαίας ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων, εἶνε πλουσίως κεκοσμημένη, τοὺς δὲ τοίχους τῆς ἐκκλησίας καλύπτουσιν ἀναθήματα, ὧν τὰ πλεῖστα εἶνε καρδίαι ἀργυραῖ ἢ κνήμη τις ἢ χεὶρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου ἢ καὶ παιδίον ἔτι ἀργυροῦν, ἐσπαργανωμένον κατὰ τὸ ἰταλικὸν ἔθιμον. Ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ μικραί τινες ἀρχαϊκαὶ εἰκόνες, ὧν τὰ ἐννέα δέκατα παριστάνουσι δῆθεν πλοῖα βυθιζόμενα ἐν μέσῳ φοβερῶν κυμάτων καὶ τὴν Παναγίαν καθημένην ἐντὸς νεφέλης καὶ προσβλέπουσαν ἱλαρῶς.

Ἡ λειτουργία ἐπεράνθη μετὰ μικρόν, ἡ Σπεράντσα προσήνεγκε τὸ ἀνάθημά της — μεγάλην ἀργυρᾶν καρδίαν —, ὁ Βαττίστας ἐπίσης — εἰκόνα παριστῶσαν ἅμαξαν ἀνατρεπομένην καὶ τὴν Παναγίαν ὑπεράνω αὐτῆς, ἐν μέσῳ νεφελῶν —, καὶ οἱ πιστοὶ ἀπεσύρθησαν.

—Πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἶπεν ἡ Λουκία πρὸς τὸν ἰατρόν, καταβαίνουσα τὰς βαθμίδας τῆς μικρᾶς στοᾶς, ὅθεν εἶχον ἀκροασθῆ τὴν λειτουργίαν, πῶς οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύουν ὅτι τόσον μικρὰ εἰκὼν ἐχρησίμευσεν ὡς ἱστίον πλοιαρίου;

— Ἡ παρατήρησίς σας, δεσποινίς, εἶνε φοβερὰ αἱρετική, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός· ἂν τὸ πλοιάριον ἦτο πολὺ μικρόν, ποῦ θὰ ἦτο τὸ θαῦμα;

Καὶ ὁδηγῶν αὐτὴν ἀριστερᾷ τοῦ παρεκκλησίου προσέθηκε:

—Καὶ τόρα, ἂν θέλετε νὰ σᾶς ὁδηγήσω, θὰ σᾶς φέρω εἰς ἓν μέρος, ὅπου σᾶς προσμένει πολὺ εὐάρεστος ἔκπληξις.

— Ὅπως θέλετε, εἶπεν ἡ Λουκία.

Ἡ ἀσυνήθης αὐτὴ ψυχρότης ἐξέπληξε τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀτενῶς, καὶ τῇ εἶπε:

— Φοβοῦμαι μὴ δὲν ἐκοιμήθητε ἀπόψε καλά.

— Ἀπεναντίας, ἀπήντησεν ἐκείνη σχεδὸν ἀποτόμως, ποτέ μου δὲν ἐκοιμήθην καλλίτερα.

Ἄ, Λουκία! ἂν δὲν ἦσαν πορφυραῖ αἱ παρειαί σου, πόσον δικαίως ἠδύνασο νὰ ἐπιτιμηθῇς ὡς ψευδομένη ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτὰ τῆς Παναγίας!

Ὁ Ἀντώνιος τὴν ἐθεώρησε καὶ πάλιν σιωπηλός, χωρὶς νὰ τῇ προσφέρῃ κἂν τὸν βραχίονά του. Ἄλλως δὲ ἵστατο μακράν του, καὶ παρεῖχεν αὐ-

τῷ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέσῃ ὅτι δὲν ἐπεθύμει τὸ στήριγμά του. Ἐβάδισαν οὕτω ἐπί τινας στιγμάς, σιωπηλοί, εἶτα δὲ, παρακάμψαντες προεξοχήν τινα τοῦ βράχου, ἔφθασαν εἰς ὀροπέδιον καλυπτόμενον ὑπὸ ἀγρίων ῥόδων.

Ἡ Λουκία ἱλαρύνθη πρὸς τὸ θέαμα, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἶπεν·

— Ἐδῶ ἦτον ἡ ἀρχικὴ ἐκκλησία. Φαίνονται ἀκόμη μεταξὺ τῶν θάμνων τὰ λείψανα τῶν παλαιῶν τοίχων. Μακρυνθῆτε ὀλίγον, διότι ἄλλως εἶνε ἀδύνατον ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, ταῦτα δὲ λέγων, εἰσεχώρησε μεταξὺ τῶν πυκνῶν θάμνων καὶ ἤρχισε νὰ κόπτῃ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· μετὰ τοῦτο, ἀφαιρέσας τὰς ἀκάνθας, ἐσχημάτισεν ὡραιοτάτην ἀνθοδέσμην, κ' ἔδωκεν αὐτὴν, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι, εἰς τὴν Λουκίαν, ἥτις τὴν ἐδέχθη χωρὶς ἐπίσης νὰ προφέρῃ λέξιν.

— Καπουκῖνος εἶν' αὐτός; ἠρώτησεν αἴφνης, δεικνύουσα διὰ τοῦ δακτύλου ἄνθρωπον φοροῦντα μακρὸν καὶ εὐρὺν χιτῶνα, δεδεμένον διὰ σχοινίου περὶ τὴν ὀσφύν του.

— Εἶνε ὁ σκευοφύλαξ τῆς ἐκκλησίας, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος. Ἐξεδύθη τὰ ἱερά του ἄμφια κ' ἐφόρεσε τὴν ἐρημιτικήν του στολήν. Εἶνε ὁ ἐρημίτης τῆς Λαμπεδούσης, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτό.

Ἡ Λουκία καὶ ὁ ἰατρὸς, ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ προσκύνημα, ἐπανεῦρον τὸν ἐρημίτην (ὅστις πιθανῶς τοὺς ἀνέμενε). Ἐχαιρέτισε δ' ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος βαθύτατα τὴν νεάνιδα, καὶ ἀντήλλαξε λόγους τινας μετὰ τοῦ ἰατροῦ.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος ἰταλιστὶ, κτυπῶν φιλικῶς τὸν ὦμον τοῦ ἐρημίτου, ἔχει τὴν Παναγίαν εἰς τὴν *τσέπην* του· τί, ψεύματα;

Ὁ ἐρημίτης, κολακευθεὶς προδήλως ἐκ τῆς βεβήλου ταύτης φιλοφροσύνης, ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησίν του διὰ μικροῦ τινος κινήματος τῆς κεφαλῆς, καὶ ἱκετευτικῆς χειρονομίας, ἥτις ἐσήμαινε: «Φεισθῆτε τῆς μετριοφροσύνης μου», κ' ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἡ Λουκία παρετήρει αὐτὸν λίαν περιέργως κατὰ τὸν μικρὸν αὐτὸν σταθμόν.

Ἦτο ἄνθρωπος ἰσχνὸς, εὔχρους, ἑξηκοντούτης περίπου, καὶ μικροὺς ἔχων τεφρόχρους ὀφθαλμοὺς, ὀξεῖς ὡς ὀφθαλμοὺς μυγαλῆς, μαρτυροῦντας τὴν χολερικὴν αὐτοῦ κρᾶσιν.

— Τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ γερόντιον, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἐμπορεύεται μικράς τινας εἰκόνας τῆς Παναγίας, καὶ μ' ἔλεγεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς δείξῃ τὴν συλλογήν του. Ἐλπίζει ὅτι θ' ἀγοράσετε μερικάς. Ἠμπορεῖτε νὰ τὰς δώσετε εἰς τὴν Σπεράντσαν καὶ τὸν Βαττίστα, οἱ ὁποῖοι βεβαιωθῆτε θὰ καταχαροῦν. Ἡ μικρὰ αὐτὴ φορολογία καὶ ὀλίγα ἄλλα ἀσήμαντα τυχηρὰ ἀποτελοῦν ὅλον του τὸ εἰσόδημα, διότι μισθὸν δὲν ἔχει. Εἶνε τύπος ἄξιος σπουδῆς. Ὁ φανατισμός του, ὡς πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Παναγίαν, δὲν ἔχει ὅριον.

Μετὰ μικρὸν εὗρον τὸν Βαττίσταν καὶ τὴν Σπεράντσαν καθημένους ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου. Καταληφθεὶς οὕτω αἰφνιδίως ὁ πτωχὸς Βαττίστας, ὅστις δὲν εἶχεν ἔτι κατορθώσει νὰ νικήσῃ τὸν φόβον καὶ τὸν εὐλαβῆ θαυμασμὸν, ὃν τῷ ἐνέπνεεν ἡ Λουκία, ἠρυθρίασε μέχρις ὤτων καὶ προσεπάθησε νὰ κρυβῇ ὄπισθεν τῆς Σπεράντσας· τὸ τέχνασμά του παρετηρήθη, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπρόσεξεν, ὁ δὲ Ἀντώνιος λυπούμενος τὸν ταλαίπωρον νεανίαν ἀπῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν μικρᾶς τραπέζης διὰ τὴν Μὶς Δάβεν, ἥτις ἐκάθισε νὰ ζωγραφήσῃ. Πιστὸς εἰς τὸν λόγον του ὁ ἐρημίτης, ἐνεφανίσθη μετὰ μικρὸν, φέρων ὀγκῶδες δέμα εἰκονογραφιῶν, ἃς ἐπήνεσαν μὲν κ' ἐπανηγύρισαν ἐναμίλλως οἱ παρεστῶτες, ἠγόρασε δὲ ἡ Λουκία, ὡς εἶχε τοῦτο πρὸ μικροῦ συμφωνηθῆ.

— Ἔχετε πολλοὺς προσκυνητάς; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος.

— Χριστὲ κ' Ἐσταυρωμένε! Ἀκοῦτ' ἐκεῖ! ἀνεφώνησεν ὁ εὐόργητος γέρων, ὅστις ὡμίλει τοσοῦτον ἀποτόμως καὶ σείων ἀδιακόπως τὴν κεφαλὴν, ὥστ' ἐφαίνετο ὑπὸ διαρκοῦς θυμοῦ κατεχόμενος. Ἐννοεῖτε! καὶ ὅλον τὸν χρόνον εἶνε τὸ ἴδιον. Ἔρχονται ἀπὸ τὸ Τουρῖνον, ἀπὸ τὴν Γένουαν, ἀπὸ τὴν Νίκαιαν, ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Καὶ ὅσοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔλθουν, ἡ Παναγία τοὺς ἀκούει καὶ ἀπὸ μακρὰν, ἀρκεῖ νὰ τὴν παρακαλέσουν, καὶ νὰ ἔχουν πίστιν. Ταῖς προάλλαις ἀκόμη ἀῤῥωστᾷ ὁ μαρκήσιος Παπαρίλλας, καὶ οἱ ἰατροὶ τὸν ἀπελπίζουν. Ἡ μητέρα του, ἁγία γυναῖκα, στέλει τοὺς ἰατροὺς ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἦλθαν, καὶ κάθεται καὶ γράφει ἕνα γράμμα εἰς τὸν ἐφημέριον, καὶ τοῦ παραγγέλει ἕνα *τριήμερον*· τὴν πρώτην ἡμέραν εὐθὺς ὁ μαρκήσιος ἔγεινε καλά.

— Τί πρᾶγμα εἶνε τὸ τριήμερον; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Τὸ τριήμερον! ἀνακράζει τὸ γερόντιον καὶ σείει ἔτι βιαιότερον τὴν κεφαλήν του. Χριστὲ κ' Ἐσταυρωμένε! Εἶνε παράκλησις τριῶν ἡμερῶν, μὲ προσκομιδὴν καὶ μὲ κωδωνοκρουσίαν ἀδιάκοπον. Ἔχετε ἕνα τριήμερον δι' ἑπτὰ φράγκα κ' ἑξῆντα λεπτά· τρία φράγκα τῆς ἐκκλησίας, τρία τῆς Παναγίας, κ' ἕνα καὶ εἴκοσι διὰ τὴν κωδωνοκρουσίαν. Ἐμένα μοῦ μένουν σαράντα λεπτά. Ἂν δώσετε τρία φράγκα κ' ἑξῆντα περισσότερον ἔχετε καὶ μίαν λειτουργίαν καθ' ἡμέραν. Ἕνα φράγκον διὰ τὴν λειτουργίαν καὶ εἴκοσι λεπτὰ διὰ τὸ ταξεῖδι ἀπὸ τὸ Καστελλάρον ἕως ἐδῶ. Εἶνε τίποτε, μοῦ φαίνεται.

— Βεβαίως δὲν εἶνε ἀκριβὰ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος. Δὲν μοῦ λέγεις, σὲ παρακαλῶ, τὸ προσκύνημα τῆς Παναγίας τῆς Φρουροῦ εἶνε τὸ ἴδιον;

— Τὸ ἴδιον; ἀνεφώνησεν ὁ γέρων περιπορφυρος γενόμενος καὶ περιφρονητικῶς μορφάζων. Προ-

σκυνήματα 'σὰν τὸ ἰδικόν μας,αὐθέντη μου, εἶνε σπάνια εἰς τὸν κόσμον. 'Εμβᾶτε εἰς τὸ ἱερὸν, σᾶς παρακαλῶ, καὶ ἀναγνώσατε τὸ ἔγγραφον τοῦ Πάπα, ποῦ ἔχομεν κολλημένον εἰς τὸν τοῖχον· θὰ ἰδῆτε ὅτι τὸ προσκύνημα τῆς Λαμπεδούσης, εἶνε ὅμοιον μὲ τὰ προσκυνήματα τῆς Ῥώμης. εἰς ὅλα, καὶ εἰς τὰ προνόμιά του καὶ εἰς τὰς ἀφέσεις τῶν ἁμαρτιῶν. Ποῦ ἡ Παναγία ἡ Φρουρὸς νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν χάριν!

— 'Εν τούτοις, ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ πολλῆς σοβαρότητος ὁ 'Αντώνιος, μολονότι δὲν θέλω νὰ κάμω συγκρίσεις καὶ μάλιστα δυσαρέστους, ἤκουσα νὰ λέγουν ἄνθρωποι καλῶς πληροφορημένοι ὅτι ἡ Παναγία ἡ Φρουρὸς ἔκαμεν ἐσχάτως πολλὰ θαύματα.

— 'Ημπορεῖ! εἶπεν ὁ ἐρημίτης μετὰ ψυχρᾶς τινος συγκαταβάσεως· ἐγὼ δὲν θέλω νὰ τὴν κατηγορήσω. Ἴσως ἰάτρευσε κανένα γέροντα ἀρθριτικὸν, ἢ καμμίαν γραῖαν ῥευματικήν. 'Εθεράπευσεν ὅμως κωφαλάλους ἐκ γενετῆς, παραλυτικοὺς εἴκοσι χρόνων; ἔκαμε νὰ βρέξῃ ὅταν ἦτον ἀνάγκη;

— Τὰ εἶδες τοῦ λόγου σου αὐτὰ τὰ θαύματα;

— Χριστὲ κ' 'Εσταυρωμένε! ἂν τὰ εἶδα,λέγει! ἀνέκραξεν ὁ γέρων μετὰ ζέσεως. 'Ενθυμεῖσθε τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1835; Δὲν τὴν ἐνθυμεῖσθε βέβαια, διότι δὲν εἴχατ' ἔλθει ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας· τὸν χρόνον ἐκεῖνον οὐδὲ σταλαγματιὰ βροχῆς, σᾶς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, δὲν εἶχε πέσει πρὸ τριῶν μηνῶν, καὶ ἡ ἐσοδεία τοῦ ἐλαίου ἐπλησίαζε νὰ καταστραφῇ. Ἔκλαιαν καὶ ὠδύροντο εἰς τὴν 'Ριβιέραν ὅλοι·ἔκαμαν παρακλήσεις, ἔκαμαν ἁγιασμὸν, ἔφεραν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ἔφεραν τὸν θαυματουργὸν σταυρὸν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ, ἐπῆγαν καὶ εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Φρουρὸν,—ὁ ἐρημίτης ἐμειδίασεν—ὅλα τοῦ κάκου! βροχὴ τίποτε· τότε ἐνθυμήθησαν ὅλοι τὸ Καστελλάρον· τί περιμένουν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Καστελλάρου; ἔλεγεν ὅλος ὁ κόσμος. Αὐτοὶ ποῦ ἔχουν τέτοιαν εἰκόνα, διατί δὲν κάμνουν μὲ αὐτὴν μίαν λιτανείαν; — Τί κάμνει τότε, αὐθέντα μου, ὁ ἐφημέριός μας; πιάνει καὶ γράφει εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Βιντιμίλιας ἕνα θαυμαστὸν γράμμα, ποῦ ἔκλαυσαν ὅσοι τὸ διάβασαν· «τόρα εἶνε καιρὸς, ἔλεγε, νὰ φέρωμεν τὴν Παναγίαν τῆς Λαμπεδούσης εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ τὴν δείξωμεν εἰς τοὺς πιστούς». 'Ο ἐπίσκοπος, ἅγιος ἄνθρωπος, ἀπαντᾷ εὐθὺς καὶ δίδει τὴν ἄδειαν. Τότε λοιπὸν, ἦτον πρώτη Μαΐου, ἐβγαίνομεν εἰς Λιτανείαν. Κόσμος! ἰδέαν δὲν ἔχετε.'Απὸ τὴν Τάγιαν, ἀπὸ τὴν 'Ρίβαν, ἀπὸ τὴν Πομπηϊάναν, ἀπὸ τὴν Βοσκομάραν, ἀπὸ παντοῦ ἦλθαν. Κινοῦμεν μὲ ὅλην τὴν παράταξιν, μὲ κάτι λαμπάδαις θεώραταις, καὶ φέρομεν τὴν εἰκόνα εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν. Τί συμβαίνει; τὴν ἰδίαν ἑσπέραν — φαντασθῆτε, τὴν ἰδίαν ἑσπέραν, κεραυνοὶ, ἀστραπαὶ, βρονταὶ, καὶ ἀνοίγουν οἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ βρέχει, βρέχει —, τί βροχὴ νομίζετε; κατακλυσμός! Δεκαπέντε ἡμέρας ἔμεινεν ἡ Παναγία μας εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, καὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἔβρεχεν ἀδιάκοπα. 'Επὶ τέλους ἐφοβήθημεν μήπως γείνῃ κατακλυσμὸς πραγματικὸς, κ' ἐπήραμεν ὀπίσω τὴν εἰκόνα. Εἰς τὴν στιγμὴν ἔπαυσεν ἡ βροχή! Τί τὸ λέγετε αὐτὸ, παρακαλῶ, θαῦμα ἢ ὄχι θαῦμα; ἠρώτησε συμπεραίνων ὁ ἐρημίτης καὶ θριαμβευτικῶς περιβλέπων.

'Η Σπεράντσα καὶ ὁ Βαττίστας οἵτινες εἶχον ἀκούσει κεχηνότες τὴν ἀφήγησιν, ἐξεδήλωσαν πάραυτα τὸν εὐλαβῆ αὐτῶν θαυμασμὸν διὰ συναυλίας ἀνάρθρων φωνῶν καὶ ἐπιφωνημάτων.

— Καὶ δὲν εἶνε αὐτὸ μόνον, ἐπανέλαβεν ὁ ἐρημίτης, σιγήσας ἐπί τινα λεπτὰ, ἵν' ἀπολαύσῃ ἔτι κάλλιον τῆς νέας ἐκπλήξεως ἣν παρεσκεύαζεν εἰς τοὺς ἀκροατάς του. Μίαν ἑσπέραν, ἐνῷ ἡ Παναγία ἦτον εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἕνας ἄλλος ἐκκλησιάρχης κ' ἐγὼ ἐμβήκαμεν ν' ἀλλάξωμεν τὰς δεκατέσσαρας μεγάλας λαμπάδας,ποῦ ἔκαιαν τὴν ἡμέραν, μὲ δεκατέσσαρα κανδήλια, τὰ ὁποῖα ἀνάπταμεν πάντοτε τὴν νύκτα, διὰ οἰκονομίαν, ὅταν βλέπω ἔξαφνα τὰ κανδήλια καὶ ἀρχίζουν ν' ἀναιβοκαταιβαίνουν.— Κύτταξε! λέγω τοῦ συντρόφου μου.—Ναὶ, μοῦ ἀποκρίνεται, καὶ ἔτρεμεν ὅλος, καὶ τὰ κανδήλια ἀναιβοκαταίβαιναν!

— 'Αναιβοκαταίβαινε καὶ ἡ εἰκών; ἠρώτησε σοβαρώτατα ὁ 'Αντώνιος.

— Διόλου, ἀπήντησεν ὁ ἐρημίτης· ἡ εἰκὼν ἔμενεν ἀκίνητος.

— 'Η Παναγία μοῦ λέγει, εἶπα τοῦ συντρόφου μου, ὅτι ἐδῶ κάτι τρέχει. 'Αρχίζομεν νὰ κυττάζωμεν παντοῦ, διότι ἐγὼ, νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἁμαρτίαν μου, ἐφοβήθην κλέπτας. Καὶ τί εὑρίσκομεν; φαντασθῆτε!—Ἕνα μικρὸν παιδὶ ἓξ χρόνων, τὸ ὁποῖον ἐκοιμᾶτο ἥσυχα ἥσυχα κοντὰ εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν· στοχασθῆτε νὰ ἐξυπνοῦσε τὸ ταλαίπωρον, καὶ νὰ ἔβλεπε τὰ κανδήλια ν' ἀναιβοκαταιβαίνουν! Θ' ἀπέθνησκε ἀπὸ τὸν φόβον του. Αὐτὸ λοιπὸν ἡ Παναγία δὲν τὸ ἤθελε, καὶ δι' αὐτὸ μᾶς εἰδοποίησε, βλέπετε,μὲ τὸ θαῦμά της.

'Η Σπεράντσα καὶ ὁ Βαττίστας ἐδήλωσαν διὰ νέων ἐπιφωνημάτων τὸν θαυμασμόν των, τίς οἶδε δὲ πόσα ἔτι θαύματα ἤθελε διηγηθῇ τὸ γερόντιον, ἂν ὁ 'Αντώνιος, ἀγγέλων ὅτι εἶχε νὰ ἐπισκεφθῇ ἀσθενεῖς τινας, δὲν ἐδράττετο φαιδρῶς τοῦ βραχίονος τοῦ ἐρημίτου καὶ δὲν ἀπῆγεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶχε νὰ τοῦ εἴπῃ σπουδαῖόν τι περὶ τῆς Παναγίας τῆς Φρουροῦ.

'Η Λουκία ἤρχισε πάλιν νὰ ζωγραφῇ, ὁ Βαττίστας ἀπεχώρησεν ἠρέμα, ἡ δὲ Σπεράντσα ἐκάθισε πλησίον τῆς νεαρᾶς της εὐεργέτιδος, καὶ ἤρξατο ἐργαζομένη ἐπί τινος τῶν νυμφικῶν της ἐνδυμάτων.

Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων ἀργῶν, οἵτινες περιεφέροντο διαρκῶς εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν τῆς Τάγιας καὶ εἶχον ἑπομένως παρατηρήσει τὴν προτεραίαν τὸν ἐν τῷ «Pantano» περίπατον τῆς μικρᾶς μας συνοδείας, ἦτο καὶ ὁ κύριος Ὀρλάνδος Πιστακίνης, διευθυντὴς καὶ πρωταγωνιστὴς δραματικοῦ θιάσου, φέροντος τὸ ἁρμονικόν του ὄνομα καὶ διασκεδάζοντος τὸ *σεβαστὸν κοινὸν* τῆς πόλεως Τάγιας, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὸ αἱ πομπώδεις χειρόγραφοι ἀγγελίαι, αἱ τοιχοκολλημέναι εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ Pantano. Ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἀναγάγωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν γυμνὴν αὐτῶν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἠθέλομεν εἴπει, ὅτι, ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐφοίτα εἰς τὸ θέατρον, ὁ θίασος τοῦ κυρίου Πιστακίνη οὔτε διεσκέδαζεν οὔτε ἠνώχλει κανένα. Δυνάμεθα δ᾽ ἐπίσης νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι τὸ ἔντιμον *προσωπικὸν τοῦ θιάσου* ἀπέθνησκε κατὰ γράμμα τῆς πείνης. Τὸ πρᾶγμα ἦτο λίαν δυσάρεστον, ἐννοεῖται, τούτου δ᾽ ἕνεκα ὁ δυστυχὴς διευθυντὴς, νῆστις ἀπὸ πρωΐας διατελῶν, ἐστήριζε καταβεβλημένος τὰ νῶτα πρὸς στῦλόν τινα λίθινον, διαλογιζόμενος πῶς καὶ ποῦ ἤθελε κατορθώσει νὰ γευματίσῃ. Ὅτε ἡ ἔλευσις τῶν ξένων ἀπέσπασεν αὐτὸν τῶν λυπηρῶν του σκέψεων, ὁ Ὀρλάνδος Πιστακίνης ἔφερε νωχελῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του, διελογίσθη ἐπὶ στιγμὴν τί ὥραν νὰ εἶχον προγευματίσει οἱ ξένοι οὗτοι, καὶ παρεδόθη πάλιν εὐθὺς εἰς τοὺς κατηφεῖς του συλλογισμούς. Ἀλλ᾽ ὅτε ἡ μυριόστομος φήμη, ἤ, ἐπὶ τὸ πεζότερον, ὁ γνώριμος ἡμῶν ξανθὸς ξυλουργὸς διέδωκεν ἀνὰ τὴν πόλιν ὅτι οἱ δύο συνοδοὶ τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου ἦσαν ὁ ἄγγλος *μυλόρδος* τῆς Βορδιγέρας καὶ ἡ θυγάτηρ του, μεταβαίνοντες εἰς Λαμπεδοῦσαν, ὅπου ἔμελλον νὰ μείνωσιν ὀλίγας ἡμέρας, ἀκτὶς φωτὸς αἰφνιδίου διέλαμψεν ἐν τῷ σκοτεινῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ διευθυντοῦ, κ᾽ ἐφώτισε πρὸ τῆς διανοίας του σωρὸν ὅλων γευμάτων καὶ προγευμάτων. Ἔδραμεν ὁ ταλαίπωρος οἴκαδε, ἐκάθισε παρὰ τὴν τράπεζάν του, καὶ ἔγραψε τὰ ἑπόμενα:

«*Ἐνδοξότατε Μυλόρδε!*

»Ὅταν φίλος καὶ προστάτης τῶν ὡραίων τεχνῶν, ἔχων τὴν θέσιν καὶ τὴν γενναιοδωρίαν σας, συναντᾷ ταπεινοὺς μὲν, ἀλλ᾽ εἰλικρινεῖς, ὡς καυχώμεθα, μαθητὰς καὶ λάτρεις τῆς Μελπομένης καὶ τῆς Θαλείας, θὰ ἤμεθα βεβαίως ἀνάξιοι τοῦ ὀνόματος τοῦ καλλιτέχνου, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ὑπερηφανευόμεθα, ἐὰν δὲν προσεφέρομεν εὐσεβάστως εἰς τὸν εὐγενῆ ἀντιπρόσωπον τῆς ΤΕΧΝΗΣ καὶ τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ δημόσιον τεκμήριον τῆς εὐλαβοῦς ἡμῶν συμπαθείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ μας. Πρὸς τοῦτο ὁ δραματικὸς θίασος Πιστακίνη παρασκευάζει ἔκτακτον παράστασιν, ἥτις θέλει λάβει χώραν αὔριον, 22 Ἰουνίου, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν θέλει διδαχθῆ ἡ πέμπτη πρᾶξις τῆς περιφήμου τραγῳδίας

Ο ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

καὶ ἡ ἀστειοτάτη κωμῳδία

Ο ΑΜΗΧΑΝΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

»Ὁ Ὀρλάνδος Πιστακίνης θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ διδάξῃ τὸ μέρος τοῦ *Ἀριστοδήμου* καὶ τοῦ *Παιδαγωγοῦ*. Τοιαύτη εἶνε ἡ θεατρικὴ ψυχαγωγία, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐπικαλούμεθα τὴν αἰγίδα τοῦ ἄγγλου Μαικήνα, καὶ ἐκλιπαροῦμεν τὴν χάριν τῆς παρουσίας αὐτοῦ καὶ τῆς πολυθελγήτρου θυγατρός του. Ὅλη ἡ Τάγια θὰ συῤῥεύσῃ εἰς τὸ θέατρον διὰ νὰ τιμήσῃ τόσον διακεκριμένους ξένους. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔλθετε. Φεῦ! ἡ Μοῦσα παραγνωρίζεται πολλάκις εἰς τὰς ἡμέρας μας, καὶ ἂν χεῖρες εὐγενεῖς καὶ γενναῖαι δὲν τὴν ὑποστηρίξωσι, τί θέλει ἀπογείνει; Σᾶς καθικετεύομεν ἑπομένως ταπεινῶς να μᾶς τιμήσετε. Τοιαύτην ἔνθερμον παράκλησιν ἀποτείνει ὁ ταπεινότατος καὶ εὐπειθέστατος δοῦλος τῆς ὑμετέρας Εὐγενείας

»ΟΡΛΑΝΔΟΣ ΠΙΣΤΑΚΙΝΗΣ

»*Διευθυντὴς καὶ πρωταγωνιστής*»

»ΣΗΜ. Θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια καὶ δαπάνη, διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὴν παράστασιν ὅλη ἡ λαμπρότης, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ἔνδοξον τῆς ἡμέρας. Τὸ θέατρον θὰ φωτισθῇ a giorno, καὶ μεταξὺ τῆς τραγῳδίας καὶ τῆς κωμῳδίας θὰ ἀπολυθοῦν περιστεραὶ ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας σας καὶ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀρνηθῆτε».

Ὁ Ὀρλάνδος παρεσκεύασε δύο ἀντίγραφα τοῦ *ὑστάτου τούτου ᾄσματος* λιμοκτονοῦντος θιασάρχου, ὧν τὸ δεύτερον, μετεῤῥυθμισμένον προσηκόντως, προώριζεν εἰς τὴν Μὶς Δάβεν. Εἶτα δὲ κατεκλίθη, *ἵνα προσπαθήσῃ νὰ κοιμηθῇ*. Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν αὐτὸς καὶ ἡ ἀξιότιμος σύμβιός του Κυρία Ῥοζαλίνδα (βραχύσωμον καὶ σφαιροειδὲς γύναιον, πνιγόμενον ὑπὸ τὸ πάχος καί πως ἀσθματικὸν), ἐφόρεσαν τὰ κυριακά των ἐνδύματα, κ᾽ ἐτράπησαν, ἀσθμαίνοντες ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον καὶ ὑπὸ ἱδρῶτος περιῤῥεόμενοι, τὴν εἰς Λαμπεδοῦσαν ἄγουσαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Σὶρ Ἰωάννης Δάβεν εἶχε τὴν ἰδιοτροπίαν, ἀφοῦ ἐξαίρετα προεγευμάτισε, νὰ μεταβῇ, ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἐφημερίδα του, ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς τῶν θαλερῶν ἐκείνων δρυῶν αἵτινες ἥπλουν τὸ σκιερόν των φύλλωμα ἐγγὺς τοῦ προσκυνήματος. Ἡ σκιὰ ἦτο πυκνὴ, ἐλαφρά τις αὔρα ἔπνεεν ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης ᾐσθάνθη μετὰ μίαν περίπου ὥραν ἐλαφρόν τι ψῦχος. Ἠγέρθη τότε καὶ προσηλωμένους ἔχων πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἐφημερίδα του, ἤρχισε περιπατῶν βραδέως ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ διευθυνόμενος, κατὰ κακήν του μοῖραν, πρὸς τὸ Καστελλάρον. Ὁ βαρωνέττος ἀπελάμβανεν ὡς ἀληθὴς ὀψοφάγος τὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι ἀφήγησιν δριμυτάτης προσβολῆς μέλους τινὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Οὐΐγων,

ὅτε αἴφνης σκιά τις παραδόξως ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ φύλλου τῆς ἐφημερίδος.

Ἤγειρε τὸ βλέμμα, καὶ εἶδεν ἐνώπιόν του μικράν τινα γυναῖκα κράσεως ἀποπληκτικῆς, φέρουσαν ῥοδόχρουν ἀποτετριμμένον πέτασσον, καὶ ἄνδρα ὑψηλὸν, ἰσχνὸν,κίτρινον,μόλις καλύπτοντα τὰ ὀστᾶ του διὰ τοῦ δέρματός του. Οἱ δύο νεήλυδες, ἐκτείνοντες τὰς χεῖρας, προὐχώρησαν θεατρικῶς χειρονομοῦντες. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν του βλασφημῶν, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ, πνευστιῶντες καὶ ἀσθμαίνοντες, διετήρησαν τὰς θέσεις αὐτῶν ἑκατέρωθεν τοῦ βαρωνέτου κ' ἐξηκολούθησαν τὰς φρενητικὰς αὐτῶν διαδηλώσεις.Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔξω φρενῶν γενόμενος ἔστρεψε τὰ νῶτα κ' ἐτάχυνε τὸ βῆμα,ἀλλὰ τὸ δραματικὸν ζεῦγος ἐστράφη ἐπίσης κ' ἐκανόνισε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀναλόγως, ἡ κυρία δὲ μάλιστα ἐπήδα οὕτως εἰπεῖν κατόπιν τῆς λείας της.

— Παναγία μου! ἐφώνησεν ἡ Σπεράντσα, ἥτις εἶδε κατὰ τύχην πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, τί ἔχει ὁ πατέρας σας καὶ τρέχει ἔτσι;

— Δὲν βλέπεις ὅτι τὸν κυνηγοῦν; μήπως εἶνε κλέπται; ἀνέκραξε περίτρομος ἡ Λουκία.

— Ὤ, ὄχι, δὲν εἶνε κίνδυνος ἀπεκρίθη ἡ Σπεράντσα· τώρα βλέπω τί τρέχει. Εἶνε ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς Τάγιας, ὁ κὺρ Πιστακίνης μὲ τὴν γυναῖκά του. Θὰ καταβῶ νὰ ἰδῶ τί τὸν θέλουν.

Μετά τινας στιγμὰς ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔφθασεν εἰς τὸ ἄνδηρον πνευστιῶν καὶ δυσανασχετῶν.

— Τί τρέχει πατέρα; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ποῦ ξεύρω, παιδί μου; ἐγρύλλισεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης. Δύο τυχοδιῶκται τρέχουν κατόπιν μου, καὶ φωνάζουν ὡς δαιμονισμένοι, καὶ δὲν ἐννοῶ τί μοῦ λέγουν. Ἀδύνατον νὰ μείνῃ κανεὶς ἥσυχος εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, οὐδ' εἰς αὐτὰ τὰ βουνά.

— Ἡ Σπεράντσα τοὺς γνωρίζει αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν ἡ Λουκία, προσπαθοῦσα νὰ τὸν πραΰνῃ. Εἶνε ὑποκριταὶ τοῦ θεάτρου τῆς Τάγιας. Δὲν ἔχουν βέβαια κακὸν εἰς τὸν νοῦν των.

— Τί μὲ μέλει ἂν ἔχουν ἢ δὲν ἔχουν κακὸν εἰς τὸν νοῦν των, ἀφοῦ μ' ἐνοχλοῦν; εἶπε δυσφορῶν ὁ βαρωνέτος. Ὁ διάβολος νὰ τοὺς πάρῃ.. τοὺς ἀναιδεστάτους.

Ἡ Λουκία ἐσιώπησεν ἡ δὲ Σπεράντσα ἐπέστρεψε μετὰ μικρὸν φέρουσα τὰς δύο ἀναφορὰς καὶ διηγήθη ὅτι ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Πιστακίνη, ἀκούσαντες ὅτι ἡ Μὶς Δάβεν καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης εὑρίσκοντο εἰς τὰ περίχωρα, ἀπεφάσισαν νὰ δώσωσι μεγάλην παράστασιν πρὸς τιμήν των, καὶ ἦλθον πεζοὶ εἰς τὴν Τάγιαν διὰ νὰ παρακαλέσωσι τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρην νὰ τιμήσωσι τὴν παράστασίν των διὰ τῆς παρουσίας των.

— Εἶνε ἀφανισμένοι οἱ δυστυχεῖς ἀπὸ τὸν κόπον, προσέθηκεν ἡ Σπεράντσα,καὶ καπνίζουν 'σὰν κουρασμένα ἄλογα.

Καὶ ἡ φωνή της ἐσβέσθη, ψιθυρίσασα ὀλίγας λέξεις εἰς τὸ οὖς τῆς Λουκίας.

— Ἀποθνήσκουν τῆς πείνης! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία κατάπληκτος καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆς ἐδόνησε μύχιον ἄλγος. Πατέρα, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦλθαν πεζοὶ ἀπὸ τὴν Τάγιαν καὶ ἀκόμη δὲν ἐπρογευμάτισαν.

— Αἴ, ἔπειτα; ὑπέλαβεν ὠργισμένος ὁ πατήρ· ἂν δὲν ἐπρογευμάτισαν, ἂς τοὺς δώσουν νὰ φάγουν.

Οὕτω δὲ ἡ Σπεράντσα παρηγγέλθη εὐθὺς νὰ διατάξῃ νὰ δοθῇ καλὸν πρόγευμα εἰς τὸν κύριον Πιστακίνην καὶ τὴν γυναῖκά του, καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ ὅτι μετὰ τοῦτο ἡ μὶς Δάβεν ἤθελε τοὺς δεχθῆ εὐχαρίστως. Ἡ Λουκία ἀνέγνωσε τότε τὰς ἐπιστολὰς, καὶ μετέφρασε, γελῶσά που καί που, εἰς τὸν πατέρα της τὴν εἰς αὐτὸν ἀποτεινομένην. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης δὲν κατώρθωσε νὰ μὴ μειδιάσῃ πρὸς τὸ πειναλέον — ὡς τὸ ἀπεκάλεσεν — ὕφος τῆς ἀναφορᾶς. Περιττὸν ὅμως εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ περιεχόμενος ἐν αὐτῇ λίβανος ἐθώπευσε λίαν εὐαρέστως τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ βαρωνέτου, καὶ ἡ φράσις *ἄγγλος Μαικήνας* δὲν τῷ ἐφάνη ἀτυχής.

— Δὲν πηγαίνομεν; πατέρα, εἶπεν ἡ Λουκία, βλέπουσα ὅτι ὁ πατήρ της εἶχε καταπραϋνθῆ.

— Μάλιστα, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν τὸ μεσονύκτιον μ' αὐτὸν τὸν ἐλεεινὸν δρόμον, ἀπήντησεν ὁ Σὶρ Ιωάννης. Ἀδύνατον, ἀγαπητή μου κόρη. Ὁ κὺρ Πιστακάνης—ἢ ὅπως διάβολον τὸν λέγουν—δὲν δίδει δύο λεπτὰ διὰ τὴν παρουσίαν μας, οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἡ γυναῖκά του. Αὐτοὶ θέλουν χρήματα. Δός τους χρήματα, νὰ τοὺς ξεφορτωθῶμεν.

— Καλλίτερα θὰ ἦτο νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν ἰατρὸν, τί νὰ κάμωμεν, εἶπεν ἡ Λουκία. Εἶνε προφανὲς, ὅτι οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν· ἀλλ' ὅπως δήποτε εἶνε δύσκολον πρᾶγμα, νὰ προσφέρῃ κανεὶς χρήματα εἰς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δὲν ζητοῦν, καὶ οἱ ὁποῖοι, τίς οἶδεν, ἔζησαν ἴσως ἄλλοτε εὐτυχέστεροι.

Ἀγαθὴ καὶ εὐγενὴς Λουκία!

— Μπᾶ! εἶπεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐγειρόμενος, δὲν δοκιμάζεις νὰ ἰδῇς, ἂν δέχονται ἢ ὄχι;

Ἀλλ' ἡ Λουκία ἐν τούτοις, ὅτε μετ' ὀλίγον εἶδε τὸν κύριον Πιστακίνην καὶ τὴν κυρίαν Ῥοζαλίνδαν, οὐ μόνον δὲν τοῖς προσέφερε χρήματα ἀλλ' οὐδ' ὑπηνίχθη κἂν τοιαύτην προσφοράν. Εἶπεν εἰς αὐτοὺς, πόσον ἐλυπεῖτο ὅτι ἠναγκάσθησαν νὰ κάμουν τόσον μακρυνὸν δρόμον μὲ τοιοῦτον καύσωνα, καὶ πόσον ἦτο εὐχάριστος, καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸν πατέρα της, ἡ κολακευτικωτάτη πρόσκλησίς των. Δὲν ἦτο βεβαία, προσέθηκεν, ἂν θὰ κατώρθωνε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς προσκλήσεως· ἀλλὰ μερικοὶ τῶν φίλων της θὰ μετέβαινον ὅπως δήποτε εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἐπομένως τοὺς παρεκάλει νὰ φυλάξωσι πρὸς τοῦτο δύο θεωρεῖα, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σὶρ Ἰωάννου Δάβεν.

Μετὰ ταῦτα ὁ κύριος Πιστακίνης καὶ ἡ συμβιός του ἀπεχαιρέτισαν καὶ ἀπῆλθον, ἂν μὴ ἐντελῶς εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐκστρατείας των, ἀλλὰ καταμαγευμένοι ὅμως ἐκ τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐγένοντο δεκτοί, καὶ τοσοῦτον γοητευμένοι ὑπὸ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς Λουκίας, ὥστε ἐδήλωσαν εἰς τὴν Σπεράντσαν, ἥτις, ἐννοεῖται, τὸ ἐπανέλαβεν, ὅτι ἡ δεσποινὶς ἦτο ἄγγελος, καὶ ὅτι ἑπομένως θὰ κατεδέχετο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν παράστασίν των.

— Καὶ διατί νὰ μὴν ὑπάγετε, καλή μου κυρία; εἶπεν ἡ Σπεράντσα, ἐνῷ ἠκτινοβόλουν οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοί της. Φαντασθῆτε τί ὡραία παράστασις θὰ ἦνε. Φωτοχυσία 'σὰν νὰ ἦνε ἡμέρα, καὶ περιστεραὶ νὰ πετοῦν!

— Θέλεις νὰ τὴν ἴδῃς; ἠρώτησεν ἡ Λουκία, μειδιῶσα πρὸς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς νεαρᾶς χωρικῆς.

— Ἄχ, δὲν ἠξεύρετε πῶς, καὶ ὁ Βαττίστας τὸ ἴδιον, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις ἀφελῶς. Ὁ κὺρ Πιστακίνης παίζει τόσον εὔμορφα, καθὼς λέγουν.

— Ἀλήθεια; εἶπεν ἡ Λουκία. Ἡσύχασε, λοιπόν, καὶ θὰ ὑπάγῃς νὰ τὴν ἴδῃς.

— Ἄ, ἂν πᾶτε σεῖς, δὲν 'πάγω οὐδ' ἐγώ, εἶπεν ἀδιστάκτως ἡ Σπεράντσα.

— Διατί, ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

Ἡ Σπεράντσα ἔσεισε σιωπηλῶς τὴν κεφαλήν.

— Νὰ ἴδοῦμεν τί θὰ εἴπῃ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. Ὅπως δήποτε νὰ μείνῃς ἐδῶ ἕως αὔριον. Ἡ Χούτσινς θὰ σοῦ δώσῃ μέρος νὰ κοιμηθῇς εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ ὡς πρὸς τὸν Βαττίσταν, θὰ οἰκονομηθῇ καὶ αὐτὸς ὅπως ἠμπορεῖ.

— Μὴ σᾶς μέλει δι' αὐτόν, παρετήρησεν ἡ Σπεράντσα, αὐτὸς κοιμᾶται παντοῦ.

Κ' ἔδραμεν, ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς, ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην οἰκονομίαν εἰς τὸν ἀγαπητόν της.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 390.

Τὸ προάστειον Ἄλσερ. — Ἡ φυλακὴ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου.—Τα χρήματα ἐν ταῖς φυλακαῖς.—Τὰ κελλία. Ὁ τηλέγραφος τῶν φυλακισμένων.—Ὁ ἀργαιοκάπηλος Βαίνιγγερ.—Ἡ ψευδοκόμισσα Κίνσκη.—Ὁ ἔρως ἐν ταῖς φυλακαῖς.—Τὸ μαγειρεῖον.—Οἱ εἰς θάνατον καταδεδικασμένοι.

Τὸ προάστειον Ἄλσερ ἐκτείνεται πρὸς τὸ ΒΔ τῆς ἔσω πόλεως μέχρι τοῦ Ἑρνάλς. Τὰ προάστεια ταῦτα τῆς Βιέννης εἶνε τρόπον τινὰ τοσαῦται χωρισταὶ πρωτεύουσαι περικυκλοῦσαι τὸ καθ' αὐτὸ Ἄστυ. Ἐν τῷ Ἄλσερ ὑπάρχει τὸ γενικὸν νοσοκομεῖον, ἱδρυθὲν τῷ 1783 ὑπὸ Ἰωσὴφ τοῦ Β'. Δυσκόλως εὑρίσκει τις ἐν Εὐρώπῃ εὐρύτερον οἰκοδόμημα, ἔχον αὐλὰς πολλὰς καὶ κήπους μεγάλους, ἔνθα τὸ θέρος μεταφέρονται αἱ κλίναι τῶν ἀσθενῶν ὑπὸ τὰς μυροβόλους σκιάδας, ἐλαφρῶς φωτιζομένας ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ περικυκλουμένας ὑπὸ ἀνθέων καὶ κελαδημάτων. Ἐν τῷ νοσοκομείῳ τούτῳ ὑπάρχουσιν αἱ διάφοροι κλινικαὶ τοῦ πανεπιστημίου. Παρ' ἑκάστῳ τμήματι ὑπάρχει αἴθουσα παραδόσεως, εἰς ἣν κομίζεται ὁ ἀσθενὴς μετὰ τῆς κλίνης του, ὅτα ις κριθῇ ἀναγκαῖον. Εἰκοσιπεντακισχίλιοι ἀσθενεῖς θεραπεύονται κατ' ἔτος ἐν τῷ νοσοκομείῳ τούτῳ, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἄριστον ἐν τῇ οἰκουμένῃ.

Ἐν τῷ προαστείῳ Ἄλσερ ὑπάρχει τὸ ἄξιον θαυμασμοῦ φρενοκομεῖον, κατέχον ἐπιφάνειαν ἑκατοντακισχιλίων μέτρων τετραγωνικῶν καὶ περιθάλπον πεντακοσίους ἀνθρώπους. Ἔχει δὲ λαμπρότατα ἑστιατόρια, αἰθούσας μετὰ κλειδοκυμβάλων καὶ σφαιριστηρίων, καὶ ἐν αὐταῖς τελοῦνται χοροὶ πρὸς διασκέδασιν τῶν ἐνδιαιτωμένων. Ἕκαστος φρενοβλαβὴς ἀσχολεῖται εἰς ὅ τι ἂν θέλῃ κατὰ τὴν διάθεσίν του· εἶδον, φέρ' εἰπεῖν, ζωγράφους ζωγραφοῦντας Παναγίας, ποιητὰς γράφοντας δράματα, *βασιλίσσας* καθημένας ἐπὶ τῆς ἕδρας των ὡς ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ, πᾶς δέ τις ἐρχόμενος πλησίον αὐτῶν ὤφειλε νὰ προσέρχεται μετὰ σεβασμοῦ, καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες αὐτὰς προσέκλινον ἐνώπιον αὐτῶν.

Τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου ἐξαρτήματα εἶνε τὸ φρενοκομεῖον τοῦτο, ὡς καὶ τὸ Μαιευτήριον καὶ τὸ Βρεφοκομεῖον. Ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ τίκτουσι κατ' ἔτος ὀκτακόσιαι περίπου γυναῖκες. Κατὰ τὰς ἐπισήμους δὲ ἀπογραφὰς τὰ παρανόμως γεννώμενα παιδία ἐν Αὐστρίᾳ ὑπολογίζονται εἰς 15 τοῖς 100. Ἡ τίκτουσα ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ δύναται αὐτὴ νὰ θρέψῃ τὸ τέκνον της· ἐὰν δὲ τὸ ἐγκαταλίπῃ, τὸ ἀποστέλλουσιν εἰς τὸ Βρεφοκομεῖον ἐγγράφοντες αὐτὸ εἰς μέγα βιβλίον καὶ δίδοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦ τέκνου εἰς τὴν μητέρα, ἵνα βραδύτερον τὸ ζητήσῃ, ἐὰν τὰ οἰκονομικά της βελτιωθῶσι.

Τὸ ἀνώτατον δικαστήριον καὶ ἡ φυλακὴ αὐτοῦ κεῖνται σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου. Πρὶν ἢ δὲ λάβῃ τις τὴν ἄδειαν πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ἀπαιτοῦνται διατυπώσεις τινές. Λαβὼν τὴν ἄδειαν μετέβην εἰς τὸ δωμάτιον τῶν δεσμοφυλάκων καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν προσῆλθεν ὁ μέλλων νὰ μὲ ὁδηγήσῃ. Τρεῖς δὲ ὥρας ἐδαπάνησα εἰς τὴν ἐπίσκεψίν μου ταύτην.

Ἐν τῇ φυλακῇ ταύτῃ οἱ διάδρομοι εἶνε φωτεινοὶ καὶ τὰ πάντα καθαρά. Τοιαύτη δὲ εἶνε ἡ ἐν αὐτῇ σιγὴ καὶ ἠρεμία, ὥστε νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν μοναστηρίῳ. Ἐκ διαλειμμάτων μόνον κλειδοῦχός τις ἐπανάγει φυλακισμένον τινὰ εἰς τὸ κελλίον του, καὶ ἡ θύρα κινεῖται περιστρεφομένη ὑποκώφως περὶ τοὺς στρόφιγγας αὐτῆς, τὸ κλεῖθρον τρίζει μετὰ βρυγμοῦ λυσσώδους, ὡς ἐὰν ἦτο ἡ σιαγὼν αὐτοῦ τοῦ καταδίκου.

Ἡ ἐσωτερικὴ ὑπηρεσία τῆς φυλακῆς ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ συνοδεύοντός με ἀρχιφύλακος καὶ σμήνους ὑπαλλήλων στρατιωτικὰ ἐνδεδυμένων. Ἀπὸ τῆς 6 δὲ π. μ. μέχρι τῆς 7 μ. μ. βαρὺς κώδων

εἰς ὅλον τὸ κατάστημα ἀκουόμενος σημαίνει τὰς ὥρας τῶν διαφόρων ἀσχολιῶν τῶν κρατουμένων.

Πᾶς «νεοσύλλεκτος» ὑποβάλλεται εἰς ἔρευναν σύντομον καὶ ἐνδύεται τὴν στολὴν τοῦ καταστήματος. Οἱ δὲ πτωχοὶ λαμβάνουσι καὶ χιτῶνα καὶ σανδάλια. Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες. Μετὰ τῆς στολῆς δίδοται καὶ μέγα μάλλινον κάλυμμα, ἥμισυς ἄρτος καὶ οὕτω πως ἐφωδιασμένος ὁ νεοσύλλεκτος παραδίδοται εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἠτοιμασμένον αὐτῷ κελλίον.

Μία τῶν ζωηροτέρων φροντίδων τοῦ φυλακισμένου εἶνε τὸ νὰ οἰκονομῇ τὰ χρήματά του, διότι ἐν ταῖς αὐστριακαῖς φυλακαῖς δύναται πᾶς τις νὰ προμηθευθῇ ὅ τι δήποτε σχεδὸν ἐπιθυμήσῃ. Καὶ οἱ μὲν ἄπειροι κρύπτουσι τὰς οἰκονομίας των ἐντὸς τῶν περιποδίων, τῶν σανδαλίων, τοῦ ὑπορράμματος τοῦ πίλου των. Ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης ὅστις γινώσκει τὰς τέχνας των ταύτας τάχιστα κατορθόνει νὰ ἀνακαλύπτῃ τὰ θησαυροφυλάκιά των. Τὰ κατασχεθέντα χρήματα κατατίθενται εἰς τὸ γραφεῖον, διότι εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ δαπανᾷ πλείονα τῶν τεσσαράκοντα κραϊτσαρίων τὴν ἑβδομάδα κατὰ τὸν ὡρισμένον προϋπολογισμόν. Ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο μόλις ἐπαρκεῖ εἰς ἀγορὰν ὀλίγου τινὸς οἴνου καὶ καπνοῦ.

— Λοιπόν, προσέθηκεν ὁ ἀρχιφύλαξ, ἀκούσατε εἰς ποῖα μέσα καταφεύγουσι διὰ νὰ κρύπτωσι τὰ χρήματά των. Ἓν παιδίον εἶχε κατασκευάσει τοῦ κασκέττου του τὸ κεραμίδι τόσον χονδρόν, ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ ἔκρυπτε τραπεζικὰ γραμμάτια· διότι πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς φυλακισμένους νὰ ἔχωσι τὸ κασκέττον, τὸ ὑποκάμισον καὶ τὰ σανδάλιά των. Τὰ χονδρὰ κομβία τοῦ ὑποκαμίσου του ἦσαν κοῖλα, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐφύλαττε χάρτινα φλωρίνια, ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ *τακούνια* του ἔκρυπτε τραπεζικὰ γραμμάτια τῶν δέκα φλωρινίων καὶ δύο ῥινία, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς μελετωμένην ἀπόδρασιν. Περιεργοτάτη ὅμως εἶνε ἡ τέχνη, μὲ τὴν ὁποίαν ἔκρυπτε χρήματα εἰς τὸ ὑποκάμισόν του· ἡ ἀρραβωνιστική του, ἡ ὁποία τοῦ ἔπλυνε τὰ ὑποκάμισά του, ἔκοπτε τὰ ἄκρα τῶν χειρίδων καὶ εἰς τὴν πτυχὴν των ἔρραπτε φλωρίνια καὶ ἔπειτα τὰ *ἐκολλάριζε* τόσον πολύ, ὥστε δὲν ἐφαίνετο τίποτε. Τὸ πλεῖστον δὲ τῶν φυλακισμένων κρύπτουσι τὰ χρήματά των ἐντὸς τοῦ στόματος, ἀλλὰ πολὺ κοινὸς καὶ τετριμμένος εἶνε ὁ τρόπος οὗτος, ὡς καὶ ὁ ἄλλος τοῦ νὰ ἐπικολλῶσι τὰ φλωρίνια ἐπὶ τοῦ πέλματος τοῦ ποδός.

— Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τοὺς φυλακισμένους δὲν ἐπιχειροῦσι νὰ τοὺς δίδωσι χρήματα; Ἐδῶ, ὡς βλέπω, δὲν ὑπάρχει ἰδιαίτερον μέρος κιγκλιδωτὸν διὰ νὰ συνομιλῶσιν, ὥστε νὰ προλαμβάνωνται αἱ καταχρήσεις.

— Μάλιστα, κύριε. Ἐγνώρισα φυλακισμένον, ὅστις κατέφευγεν εἰς εὐφυέστατον μέσον πρὸς πλουτισμὸν τοῦ ταμείου του. Καθ' ἑβδομάδα τὸν ἐπεσκέπτετο ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, παρισταμένου καὶ τοῦ δεσμοφύλακος διὰ νὰ μὴ συμβῇ τίποτε δόλος. Οἱ σύζυγοι ἅμα βλέποντες ἀλλήλους ἐνηγκαλίζοντο μετὰ παραφορᾶς, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ οἱ λοιποὶ ἐθαύμαζον τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο ἀνδρόγυνον. Οἱ ἀθῷοι! Καὶ ποῦ νὰ εἰξεύρον ὅτι ὁσάκις ἡ σύζυγος ἠσπάζετο τὸν ἄνδρα της εἰς τὸ στόμα, ἔχωνεν εἰς τὸ στόμα του τραπεζικὸν γραμμάτιον τῶν πέντε φλωρινίων, τὸ ὁποῖον εἶχε κρυμμένον ὑπὸ τὴν γλῶσσάν της.

Τὰ κελλία ἐνταῦθα εἶνε διαφόρου χωρητικότητος· τὰ στενότατα χωροῦσι τρεῖς μέχρι τεσσάρων καταδίκους. Μικρὸν παράθυρον ἡμίκλειστον ὡς βλέφαρον πάσχον διαβιβάζει φῶς ὠχρὸν καὶ μελαγχολικὸν διὰ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων του. Θερμάστρα δὲ σιδηρᾶ θερμαίνει τὴν φυλακήν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ἄλλοτε σιδηροῦς κρῖκος ἐφ' οὗ ἔδενον τοὺς κινδυνώδεις φυλακισμένους. Ἕκαστος τῶν φυλακισμένων ἔχει ἀχύρινον στρῶμα, σταμνίον ὕδατος, ξύλινον κοχλιάριον. Τραπέζας καὶ ἕδρας ἔχουσι προνομιοῦχά τινα μόνον κελλία. Ἡ θύρα αὐτῶν εἶνε ἀληθὴς θύρα φυλακῆς, βαρεῖα, ἔχουσα μοχλοὺς χονδροὺς καὶ διπλοῦς, καὶ κλεῖθρον, οὗτινος τὰ χονδρὰ ἐλατήρια τρίζουσι φοβερά. Ὀπὴ μικρὰ ὁμοιάζουσα πρὸς ὕαλον τηλεσκοπίου χρησιμεύει εἰς τοὺς φύλακας ἵνα διαρκῶς ἐπιτηρῶσι τοὺς φυλακισμένους. Καὶ ὅμως εἰς τὸ πεῖσμα τῶν μοχλῶν καὶ τῶν θυρῶν καὶ τῶν παχυτάτων τοίχων, εὐκολώτατα συνάπτουσι σχέσεις μεταξύ των οἱ φυλακισμένοι. Ἔχουσι τὰ συνθήματά των, τὸν τηλέγραφόν των, ὡς ἔχουσι καὶ τὴν γλῶσσάν των. Τρία σφοδρὰ κτυπήματα ἐπὶ τοῦ τοίχου σημαίνουσι «Πρόσεχε!»· ὁ ἀκούων τὰ κτυπήματα προσέχει περιμένων μετ' ἀγωνίας τὴν ἀπάντησιν. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπικρατῇ ἄκρα ἡσυχία καλὸν σημεῖον, ἀλλ' ἐὰν δοθῇ ἀπόκρισις διὰ διπλοῦ κτυπήματος ὁ φυλακισμένος συχνότατα ὠχριᾷ, διότι σημεῖον ὅτι συνελήφθη τις τῶν συνενόχων του. Τὸ πρῶτον κτύπημα ἐσήμαινε «Ἔφεραν ἀπόψε κανένα;». Οἱ ἐν τῷ παρακειμένῳ κελλίῳ μεταβιβάζουσι τὴν ἐρώτησιν εἰς τὸ παρακείμενον, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἕως ἡ ἐρώτησις περιέλθῃ ὅλον τὸ κατάστημα. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων δὲν ηὐξήθη, θεωρεῖται περιττὴ πᾶσα ἀπόκρισις εἰς τὸ αὐτοσχέδιον τοῦτο τηλεγράφημα. Ὁ φύλαξ ἀκούων τὸν θόρυβον σπεύδει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν, ἐν καιρῷ μάλιστα τῆς νυκτός. Ἀλλ' ὁ φύλαξ ἔρχεται συνήθως πολὺ ἀργά. Οἱ φύλακες δὲ οὗτοι ἀντὶ ἐλαχίστου μισθοῦ ἀναλαμβάνουσιν ἔργον ἐπίμοχθον καὶ εὐθύνην οὐχὶ μικράν. Πολλάκις οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν φέρονται πρὸς αὐτοὺς μετὰ σκληρότητος, αὐτοὶ δὲ δὲν δύνανται οὐδὲ νὰ *ξεθυμάνωσι* κατὰ τῶν φυλακισμένων, διότι ἔχουσιν αὐστηρὰν ἐντολὴν νὰ φέρωνται ἠπίως πρὸς αὐτούς. Ἐὰν δέ τις τῶν φυλακισμένων ὑ-

εὑρίσῃ ἢ προσβάλῃ φύλακα, παρευθὺς ῥίπτεται εἰς τὴν εἱρκτὴν ἢ τίθεται εἰς τὰ δεσμά, καί τοι δὲ ἡ πειθαρχικὴ αὕτη ποινὴ αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται σήμερον ἐν Αὐστρίᾳ, ἀλλ' ὅμως διατηρεῖται οὐχ ἧττον μυστικῶς ἐν πολλαῖς τῶν φυλακῶν.

Τοσοῦτον δὲ σπάνιαι εἶνε αἱ ἀποδράσεις, ὥστε τοιοῦτόν τι δὲν ἐνεθυμεῖτο ὁ ἐπιστάτης. Εἴχομεν ἤδη φθάσει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τμήματος τῶν ἀνδρῶν συνδιαλεγόμενοι καὶ ἱστάμενοι πρὸ τῶν κελλίων ἐν οἷς ὑπῆρχον ἄξιοι λόγου προφυλακισμένοι, τοὺς ὁποίους ἠδυνάμεθα ἀνέτως νὰ βλέπωμεν χωρὶς νὰ μᾶς βλέπωσι. Πάντες δὲ οὗτοι παρέχουσιν ὕλην εἰς μελέτας παντὸς λόγου ἀξίας. Ἐπειδὴ δὲ φοροῦσιν ἔτι τὰ ἐνδύματα μεθ' ὧν συνελήφθησαν, εὔκολον εἶνε νὰ ἀνακαλύψῃ τις εἰς ὁποίαν τινὰ κοινωνικὴν τάξιν ἀνήκουσιν. Ἐν γένει δὲ εἶνε ἀνήσυχοι, ἐνησχολημένοι· ἀλλ' ὅμως εἴδομέν τινας γελῶντας, ἔχοντας τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά των καὶ ἀκροωμένους τῆς διηγήσεως συναδέλφου τινός, ὃν ἔχουσι περιεστοιχισμένον. Ἄλλοι δέ τινες ἐχαρτοπαίκτουν ἀμέριμνοι. Ἡ ποικιλία δὲ τῶν τύπων εἶνε λίαν περίεργος, εἶνε αὐτόχρημα πανόραμα φυσικὸν καὶ κοινωνικόν. Πλησίον τινὸς Οὔγγρου μελαγχροινοῦ ὀξὺ ἔχοντος τὸ βλέμμα καὶ μακρὸν τὸν μύστακα, τὴν δὲ κόμην μέλαιναν βοστρυχωτὴν καὶ μεταξώδη, ἵσταται ὠχρὸς Σλοβάκος ῥαδινὸν ἔχων τὸ σῶμα, μακρὰς χεῖρας καὶ πόδας, γλυκὺς τὸ ἦθος καὶ ἤρεμος. Ἕτερος δέ τις Ἰουδαῖος καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του βασανίζει τὸ τραγοειδὲς γένειόν του διὰ τῶν ἀγκυλωδῶν δακτύλων του, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι εἶνε κιβδηλοποιὸς καὶ παραχαράκτης.

Ἔν τινι κελλίῳ ὑπῆρχε μεγάλη ζωηρότης, ἐν ᾧ τρεῖς μόνον φυλακισμένοι ἦσαν ἐν αὐτῷ.

— Ὁ χονδρὸς ἐκεῖνος ὅστις δημηγορεῖ ἐν τῷ μέσῳ εἶνε ὁ διαβόητος Βάϊνιγγερ, μοὶ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης.

— Ὁ ἀρχαιοκάπηλος;

— Μάλιστα. Τί παράξενος ἡ ἱστορία του! Αὐταῖς ταῖς ἡμέραις θὰ δικασθῇ. Ἐπώλησε ψευδεῖς ἀρχαιότητας εἰς ὅλα τὰ μουσεῖα τῆς Γερμανίας. Ἐγέμισε τὴν συλλογὴν τοῦ δουκὸς τῆς Μοδένης διὰ ὅπλων καὶ πιστολίων τῶν δέκα λεπτῶν, πωλήσας αὐτὰ ὡς ἀρχαῖα, ἐν ᾧ ἦσαν κατεσκευασμένα ὅλα ἐν Βιέννῃ. Ἐπώλησε δύο ἁγίας Τραπέζας δῆθεν ἀρχαίας τοῦ μεσαιῶνος εἰς ἀρχαιοπώλην τινὰ ἐν Λονδίνῳ, τὸν Ἐμμανουὴλ Μὰρξ, ἀντὶ τριάκοντα χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν. Ἐπίστευσε δὲ ὁ Ἄγγλος ὅτι αἱ ἅγιαι αὗται Τράπεζαι ἠγοράσθησαν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1872 ἔκ τινος Ἰησουιτικοῦ μοναστηρίου ἀντὶ διακοσίων χιλιάδων φράγκων. Εἶχε δὲ ὁ Βάϊνιγγερ συνέταιρον Οὔγγρόν τινα, οὗτινος τὰ χρέη ὑπεσχέθη νὰ πληρώσῃ εἰς ἀντάλλαγμα τῶν πλαστῶν ἐγγράφων τῶν μαρτυρούντων τὴν γνησιότητα τῶν ἀρχαιοτήτων του. Ἐν τῷ ἑπομένῳ κελλίῳ νέοι τινὲς ἐκάθηντο ὀκλάζοντες, παίζοντες κύβους καὶ καπνίζοντες.

Οἱ φυλακισμένοι οἵτινες, ὡς εἴπομεν, ἀναγνωρίζονται ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας στολῆς των, ἐργάζονται ἐν ἰδίοις τεχνουργείοις. Καὶ οἱ μὲν κατασκευάζουσι καπνοσύριγγας ἐξ σηπίου (ἀφροῦ τῆς θαλάσσης), οἱ δὲ παιγνίδια παιδίων, οἱ δὲ κόπτουσι χονδρὸν χάρτην πρὸς κατασκευὴν κιβωτίων, οἱ δὲ κατασκευάζουσι σανδάλια, οἱ δὲ εἶνε λεπτουργοί, οἱ δὲ βιβλιοδέται. Ἐν ὡρισμέναις ὥραις τὸ τεχνουργεῖον μετασκευάζεται εἰς σχολεῖον, ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ἐξερχόμενοι τῆς φυλακῆς ἔχουσι στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις. Ἐκ δὲ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας των οἱ φυλακισμένοι δὲν δύνανται νὰ δαπανήσωσι πλέον τοῦ ἡμίσεος, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ἀποδίδεται εἰς αὐτοὺς ἄθικτον ὅταν ἀποφυλακισθῶσι.

Ἐπισκεφθέντες τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ἐκκλησιάζονται οἱ φυλακισμένοι πάντες τὴν Κυριακήν, μετέβημεν εἰς τὸ τμῆμα τῶν γυναικῶν, κείμενον ἐν μιᾷ τῶν πτερύγων τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου οἰκοδομήματος. Κρατοῦνται δὲ ἐντὸς μεγάλων αἰθουσῶν φωτεινῶν, ὧν οἱ κατησβεστωμένοι τοῖχοι ἐνθυμίζουσι τὰς γλυκείας καὶ σκυθρωπὰς λευκότητας τοῦ μοναστηρίου. Νεάνιδές τινες συνεσπειραμέναι τίς οἶδε τί παράνομα βουλεύονται, ἐν ἄλλοις δὲ δωματίοις βλέπω ἄλλας καθημένας κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον. Τινὲς δ' αὐτῶν πλέκουσι.

— Ἡ νεᾶνις αὕτη ἡ σεμνοπρεπής, ἥτις κεντᾷ πλησίον τοῦ παραθύρου, μοὶ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης, ἐπιμένει καὶ καλὰ ὅτι εἶνε Ἀμερικανίς, ἐν ᾧ ἡμεῖς εἰξεύρομεν ὅτι εἶνε βιενναία· δὲν θέλει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἴπῃ μίαν κἂν λέξιν γερμανικήν.

Ἐν ἑτέρῳ δωματίῳ εἶδον διὰ τῆς ὀπῆς τῆς θύρας ἀληθῆ ῥωπογραφίαν. Σμῆνος νεανίδων δροσερῶν καὶ εὐμορφωτάτων ἡλικίας εἴκοσι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν, εἶχον περιεστοιχισμένην γραῖάν τινα κατερρυτιδωμένην ἀθιγγανίδα δεδεμένην ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν διὰ μανδηλίου κιτρίνου· ἐντὸς τῶν ξηρῶν δακτύλων της εἶχε τὰς λευκὰς χεῖρας τῶν νεανίδων καὶ ταῖς ἔλεγε τὴν μοῖράν των.

Ἐν τοῖς τεχνουργείοις αἱ κατάδικοι κατασκευάζουσι τὰ ἐνδύματα τῶν φυλακισμένων, ὑφαίνουσαι καὶ κινοῦσαι διαφόρους μηχανάς. Ὁ ἐπιστάτης ὤθησεν ἐλαφρὰ τὸν ἀγκῶνά μου καὶ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μοὶ ἔνευσε νὰ ἴδω γυναῖκά τινα ἐργαζομένην διὰ μηχανῆς πλεκτικῆς περιποδίων.

— Τί εἶνε; τὸν ἠρώτησα ἀφ' οὗ ἐξήλθομεν.

— Εἶνε ἡ ψευδοκόμισσα Κίνσκη. Αὕτη ἐπῆρε τὸν νοῦν πλήθους ἀνθρώπων, καλλιτεχνῶν, ἐμπόρων, οἵτινες οὐδέποτε τὴν εἶχον ἴδει, καὶ τὴν ἐξελάμβανον ὡς τὴν νεαρὰν κόμισσαν Κίνσκη. Ἐφαντάζοντο δὲ οἱ δύσμοιροι ὅτι θὰ τὴν νυμφευθῶσι! Ἡμέραν τινὰ συνεκάλεσε πάντας ὁμοῦ τοὺς μνηστῆράς της εἰς τὸ θέατρον, καὶ ὅλοι ἦλθον φοροῦντες λευκὸν λαιμοδέτην, φόρεμα μαῦ-

ρον, καὶ ἔχοντες καμέλιαν εἰς τὴν κομβιοδόχην. Ἡ ἀληθὴς κόμισσα Κίνσκη παρίστατο εἰς τὴν παράστασιν καὶ ἦτο ἐν τῷ θεωρείῳ της μετὰ τῶν γονέων της, οὐδόλως ὑποπτεύουσα ὅτι ἐν τῇ πλατείᾳ ὑπῆρχον οἱ ἐρασταί της. Διὰ τοῦ ἐπιδεξίου δὲ τούτου στρατηγήματος ἤθελε νὰ ὑπεκκαύσῃ ἔρωτα, ὃν αὐτὴ εἶχε πρώτη διαδηλώσει εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἰδιαιτέρως ἐν ἀγνοίᾳ πάντων τῶν ἄλλων. Ἡ μετ' αὐτῶν δὲ ἀλληλογραφία εἶνε διεξοδικὸν μυθιστόρημα. Τέλος ἐμήνυσεν εἰς τοὺς μνηστῆρας ὅτι οἱ γονεῖς της πιστοὶ ἐμμένοντες εἰς τὰς παλαιὰς προλήψεις των δὲν συγκατένευον εἰς τὸν ἄνισον τοῦτον γάμον, καὶ δι' αὐτὸ ἤθελον νὰ τὴν απομακρύνωσι τῆς Βιέννης· ἀλλ' αὐτὴ εἶχεν ἀπόφασιν ἀκράδαντον νὰ ἀποδράσῃ, δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶχεν ἄφθονα χρήματα πρὸς ἐξώνησιν τῶν φυλάκων της, τῶν θαλαμηπόλων της, τῶν θεραπαινίδων, τοῦ θυρωροῦ κλπ. Παρευθὺς οἱ μνηστῆρες τῇ ἔπεμψαν δέσμας ὅλας τραπεζικῶν γραμματίων· ἀλλὰ κακῇ μοίρᾳ μαθοῦσα ἡ ἀστυνομία τὰ τεκταινόμενα, ἐξαπέστειλεν ἐνταῦθα πρὸ τριῶν ἡμερῶν τὴν ψευδοκόμισσαν Κίνσκη ὑπὸ τὸ ἥκιστα ἀριστοκρατικὸν ὄνομα Μαρία Λίχτνερ.

Ἀξία παρατηρήσεως εἶνε ἡ διαφορὰ τῆς στάσεως τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς τῶν γυναικῶν. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς φυλακίσεως ἡ γυνὴ εἶνε ὡς ἀφηρημένη. Κατησχυμένη, δειλή, νευρική, ἀδιαλείπτως λύζει, οὔτε νὰ φάγῃ θέλει οὔτε νὰ πίῃ, εἰς τὰς ἀποτεινομένας αὐτῇ παραμυθίας ἀπαντᾷ διὰ κραυγῶν καὶ στεναγμῶν, καὶ εἶνε ὡς παράφρων. Ἀλλὰ τὴν δευτέραν ὅμως ἡμέραν φροντίζει ὀλίγον περὶ τῆς διευθετήσεως τῆς κόμης καὶ τῆς ἐνδυμασίας της, πίνει καὶ τρώγει μετ' ὀρέξεως, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν γελᾷ καὶ ἀστεΐζεται. Παρὰ τοῖς ἀνδράσι τοὐναντίον ἡ παραφορὰ προβαίνει αὐξανομένη· θεωροῦσι τοὺς δεσμοφύλακας ὡς ἐχθροὺς ἀξίους παντὸς μίσους, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ δεσμοφύλαξ ἐξέρχεται τῶν κελλίων ὀπισθοχωρῶν πάντοτε.

Οὐδαμοῦ ὑπάρχει τοσαύτη εὐθυμία καὶ φαιδρότης ὅση ἐν ταῖς γυναικείοις φυλακαῖς. Ἐν Αὐστρίᾳ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων γυναικῶν εἶνε πολὺ μικρότερος τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες ἐνταῦθα εἶνε ἐναρετώτεραι τῶν ἀνδρῶν· παντάπασι, διότι ἡ γυνὴ εὑρίσκει εὐκολώτερον καὶ κατ' ἄλλον τρόπον τὰ μέσα πρὸς πλήρωσιν τῶν ὑλικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν.

Ἐν ταῖς φυλακαῖς δὲν εἶνε σπάνιον νἀκούσῃ τις ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ὑπάρχουσι δεσμοὶ ἀγάπης καὶ τοσοῦτον στενοί, ὥστε πολλάκις μόνος ὁ θάνατος τοὺς διαλύει. Αὐστριακός τις φυλακισμένος διηγεῖται ἐν τοῖς *Ἀπομνημονεύμασιν* αὐτοῦ ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ φυλακῇ ὑπῆρχεν ἀρχιληστὴς καταδεδικασμένος εἰς ἑξαετῆ φυλάκισιν· ὡσαύτως δὲ καὶ γυνή τις εὔμορφος καὶ θρασεῖα καὶ αὐτὴ εἰς ἓξ ἐτῶν φυλάκισιν καταδεδικασμένη. Οἱ δύο οὗτοι χωρὶς ποτε νὰ ἴδωσιν ἀλλήλους ἐμνηστεύθησαν. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔχαιρε διὰ τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος τῆς νεάνιδος, αὕτη δὲ ἐκαμάρονε καὶ ἦτο ἔξαλλος ὑπὸ τῆς ὑπερηφανείας ὅτι ἦτο σύζυγος «ἐξακουσμένου ληστοῦ». Ἀντήλλασσον δὲ καὶ γράμματα, γράφοντες μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ τρυφερότητος. Καὶ ὁ μὲν ληστὴς ἤρχιζε τὰ γράμματά του διὰ τῆς προσφωνήσεως *Ἐντιμοτάτη κυρία*, ἐκείνη δὲ *Ἀξιοτιμότατε κύριε*. Καὶ ὅτε ληξάσης τῆς ποινῆς αὐτῶν ἀπελύθησαν τῶν φυλακῶν, «ἔκαμαν γάμους καὶ χαραὶς καὶ στεφάνωσαις καλαίς».

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ἀρχιφύλαξ μὲ παρεκάλεσε νὰ καταβῶμεν εἰς τὰ μαγειρεῖα καὶ τὰ κελλία τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

— Ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον, διότι τώρα θὰ κενώσουν τὸ γεῦμα.

Ἐνόμιζον ὅτι θὰ εἰσέλθω εἰς ἄθλιόν τι καὶ ζοφερὸν καταγώγιον, ὅπως ἐν ἄλλαις φυλακαῖς, ἔνθα ἐν παλαιῷ λέβητι βράζουσιν ἐν ὑποπρασίνῳ ὕδατι ἀναμὶξ γεώμηλα καὶ φάσηλοι, ἀηδέστατον θέαμα. Εὐνόητος λοιπὸν εἶνε ὁ θαυμασμός μου ὅτε εἰσῆλθον εἰς εὐρύχωρον καὶ λαμπρὸν μαγειρεῖον ἐφάμιλλον τῶν ἀρίστων ξενοδοχείων. Ὑπερμεγέθης ἑστία στίλβουσα ἐκ καθαριότητος περιεστοιχίζετο ὑπὸ φαιδρῶν μαγειρισσῶν, αἵτινες παρεσκεύαζον ῥόφημα ὀρεκτικώτατον ἢ ἔκοπτον τεμάχια μοσχαρίου καὶ βοὸς εὐχύμου καὶ διὰ τοῦ κιτρίνου τοῦ ᾠοῦ ἐπικεχρισμένου. Ὁ ἀρχιμάγειρος φορῶν λευκὴν ποδιὰν καὶ μαλακὰ ὑποδήματα, ἦτο μεγαλοπρεπέστατος, καὶ ἔσπευσεν εἰς ὑποδοχὴν ἡμῶν μετ' ἀξιοπρεπείας ἐμπρεπούσης εἴς τε τὸ ὑπούργημα αὐτοῦ καὶ τὸ πελώριον σῶμα.

— Τί φαγητὰ ἔχετε σήμερον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ.

— Ἰδοὺ ὁ κατάλογος.

Μοὶ ἔδωκεν ὁ φύλαξ φύλλον χάρτου ἐντὸς ξυλίνου περιθωρίου. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν δὲ *πρόγευμα* εὗρον καφὲ μετὰ ἀνθογάλακτος, γάλα θερμόν, ζωμὸν μετὰ πεφρυγμένου ἄρτου· εἴκοσι δύο εἰδῶν φαγητὰ εἶχε τὸ γεῦμα! Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν *δεῖπνον* ὑπῆρχε καφές, γάλα, τυρός, καὶ ψυχρὰ κρέατα, καὶ οἱ φυλακισμένοι ἠδύναντο νὰ λάβωσι διὰ τὸ δεῖπνόν των ῥόφημα, κρέας καὶ λαχανικά.

— Ἀλλ' ἐδῶ δὲν ἔχετε φυλακισμένους, ἔχετε οἰκοτρόφους, ἀνεφώνησα ἐπεξερχόμενος τοὺς ἐν τῷ καταλόγῳ οἴνους πρώτης καὶ δευτέρας ποιότητος καὶ βλέπων τὴν τιμὴν τεσσάρων ἢ πέντε εἰδῶν ζύθου.

— Ὁ κατάλογος τὸν ὁποῖον ἀνεγνώσατε, μοὶ εἶπεν ὁ ἀρχιμάγειρος, δὲν εἶνε δι' ὅλους, εἶνε διὰ τοὺς ὑποδίκους καὶ ὄχι διὰ τοὺς καταδίκους. Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ ἁπλῶς ὑπὸ κράτησιν, οἱ ἔχοντες τὸν τρόπον των, καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Οἱ φυλακισμένοι δύνανται νὰ προ-

μηθευθοῦν διὰ τῶν χρημάτων των βούτυρον μόνον, χοίρειον λίπος, τυρίον, γάλα, καφέ, ψητὸν κρύον ἢ χοιρομέρι, ζύθον ἢ οἶνον.

— Ποία εἶνε ἡ μερὶς τῶν καταδίκων;

— Ἔχουν καθ' ἡμέραν 560 γραμμ. ἄρτου, 5 1[2 ὑποδεκάλ. ζωμοῦ τὸ πρωΐ, 5 ὑποδεκάλ. τὴν μεσημβρίαν μετὰ λαχανικῶν, καὶ τὴν ἑσπέραν 3 1]2 ὑποδ. Δὶς δὲ τῆς ἑβδομάδος τοῖς δίδεται βωδινὸν βραστὸν ἢ ψητόν, τὰς δὲ ἑορτασίμους ἡμέρας λαμβάνουσι διπλασίαν μερίδα.

— Καὶ πόσας ὥρας ἐργάζονται καθ' ἑκάστην;

— Ἕνδεκα ὥρας. Ἀπὸ δὲ τῆς 12 μέχρι τῆς 1 τρώγουν καὶ ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 2 περιπατοῦν εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ ἀρχιμάγειρος δὲν ἠθέλησε νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ἀπέλθω πρὶν ἢ γευθῶ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ κρέας· ἔπειτα δὲ μοὶ ἔδειξε βιβλίον, ἐν ᾧ ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἐβεβαίου ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἑβδομαδιαίαν ἐπίσκεψιν εὗρε τὴν τροφὴν τῶν καταδίκων πρεπόντως παρεσκευασμένην.

Ὡς βλέπετε, παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ ὄνομα «αὐστριακὴ φυλακὴ» ἐνεποίει φρίκην εἰς τὸν ἀκούοντα. Ἡ ὑπερβολὴ τοῦ κακοῦ ἐπήνεγκε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καλοῦ, ὥστε ἡ κάθειρξις ὑπὸ παντοίων ὑλικῶν ἀπολαύσεων συγκερασθεῖσα, σχεδὸν δὲν εἶνε πλέον ποινή. Καὶ τὰ ἐκ τῆς βελτιώσεως ταύτης προκύπτοντα ἄτοπα εἶνε πασιφανῆ, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου προέκυψε τακτικὴ πελατεία ἀνθρώπων *καλομαθημένων*, οἵτινες ἅμα ἀπολυόμενοι τῶν φυλακῶν, οὐδὲν ἄλλο διακαῶς ἐπιθυμοῦσιν ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Καπύην[1] ταύτην τοῦ ποινικοῦ κώδικος.

Ἐξερχόμενοι τοῦ μαγειρείου ἐστράφημεν πρὸς δεξιὰ κατευθυνόμενοι εἰς τὸ τμῆμα τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα οὐδὲν τὸ λυπηρὸν οὐδὲν τὸ πένθιμον· ὁ διάδρομος εἶνε εὐρὺς καὶ λευκός, καὶ διὰ ἀεριστήρων πλατυτάτων εἰσέρχεται τὸ φῶς καὶ χύνεται ὡς καταρράκτης ἀπὸ ῥωγμῆς τινος τοῦ οὐρανοῦ καταπίπτων.

—Μοὶ ὑπεσχέθητε νὰ μοὶ δείξητε τὸν Χάκλερ, εἶπον εἰς τὸν φύλακα.

— Νά τον, ἀπεκρίθη ὁ φύλαξ, ἱστάμενος πρό τινος θύρας, ἧς ἤνοιξε τὴν θυρίδα καὶ εἶδε ταχέως εἰς τὸ δωμάτιον, ἔπειτα δὲ παραχωρῶν μοι τὴν θέσιν του προσέθηκε «Κάθηται ἐπὶ τῆς κλίνης του».

Διέκρινα τότε βραχύσωμον καὶ τετράγωνον ἄνδρα βραχὺν ἔχοντα τὸν τράχηλον καὶ τὸ πρόσωπον ζῳῶδες καὶ βλακικόν, παρατηροῦντα διὰ βλέμματος ἀπημβλυμένου τοὺς συναδέλφους του, οἵτινες διὰ κρητίδος εἶχον σχεδιάσει παιγνίδιον *δάμας* ἐπὶ τοῦ σανιδώματος καὶ πρηνεῖς κατὰ γῆς ἔπαιζον μεταχειριζόμενοι ἀντὶ πεσσῶν φασήλους.

— Καὶ πότε θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ θανατικὴ ποινή του;

— Πιστεύω αὔριον.

— Χαίρετε λοιπόν, βλεπόμεθα πάλιν αὔριον, τῷ εἶπον ἀπερχόμενος.

Μοὶ ἤνοιξε τὴν θύραν φρουρουμένην ὑπὸ σκοποῦ καὶ ἤκουσα ὄπισθέν μου τὸ κλειδίον τρίζον ἐν τῷ κλείθρῳ μετὰ καταχθονίου σαρκασμοῦ.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Π. Ι. Φ.

1. Τοσαῦται ἦσαν, ὡς λέγεται, αἱ ἀπολαύσεις καὶ ἡδοναὶ τῆς πόλεως ταύτης, ὥστε ὁ στρατὸς τοῦ Ἀννίβα τῷ 215 π. Χ. καταλαβὼν αὐτὴν νικηφόρος μετὰ τὴν ἐν Κάνναις μάχην, καὶ διαχειμάσας ἐν αὐτῇ, ἐξεθηλύνθη καὶ κατεστράφη.

ΣΥΡΡΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΑΙ

Οἱ Καλαρρύται κεῖνται κατὰ τὸ ὄρος *Πολύαιγον*, ἀπέναντι τοῦ *Συρράκου*, ὅπερ, ὡς δίδυμον ἀδέλφι, μόνον ἀσπλαγχνία πολιτικὴ δύναται νὰ χωρίσῃ τοῦ ἄλλου δι' αὐθαιρέτου γραμμῆς, ἐνῷ καὶ ἡ ἱστορία τὸ ἑνόνει καὶ ἡ φυσικὴ του θέσις τὸ συνδέει. Οἱ κάτοικοι τῶν δύο χωρίων, ὡς καὶ τῆς περιχώρου, ἦσαν μὲν βλαχικῆς καταγωγῆς, ἀλλ' ἐξελληνίσθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδεὶς βεβαίως σκέπτεται νὰ μὴ θεωρήσῃ Ἕλληνας ἐκ τῶν γνησιωτέρων τὸν Κωλέττην καὶ τόσους ἄλλους πολιτικούς, λογίους, εὐεργέτας τῆς κοινῆς πατρίδος. Τὰ δύο δίδυμα χωρία δὲν ἔχουσιν ἱστορίαν παλαιὰν οὐδ' ἀναφέρονται ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἀλλὰ συνεκεντρώθη εἰς αὐτὰ τόση ζωὴ ἐπὶ ὀλίγους αἰῶνας, ὥστε ἀναπληροῦται δι' αὐτῆς ἡ ἔλλειψις μακραίωνος σειρᾶς περιπετειῶν. Δὲν εἶχε δίκαιον ὁ Πουκεβὶλ λέγων ὅτι «οἱ ἠπειρωτικοὶ βράχοι, αἱ φάραγγες, τὰ προαιώνια δάση, τὰ δροσερὰ σπήλαια, ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι τῶν ἡμιθέων. τέκνων τῆς Ἑλλάδος;»

Τὰ εὗρεν ἐκεῖ χαριτωμένα, πλούσια, εὐνομούμενα μὲ ἰδιάζοντα τύπον ἐθνικοῦ βίου ἑλληνικώτατα, καὶ τὰ ἠγάπησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ὁ γάλλος φιλέλλην, μετὰ στοργῆς περιγράψας αὐτά. Τὸν συγκινεῖ καὶ αὐτὸς ὁ ἦχος τῶν κωδώνων ὁ ἐρχόμενος ἐκ τῶν Καλαρρυτῶν, τὸν μαγεύει ἡ συνένωσις τῶν χαρίτων ἐκεῖ τῆς φυτείας τῆς Ἀνατολῆς ἡνωμένης μετὰ τῆς σοβαρότητος τῶν καλλονῶν τῆς πατρίου χλωρίδος, καὶ ἔνδακρυς ἀνεπόλησεν ἐκεῖ τοὺς παιδικοὺς αὐτοῦ χρόνους. Εὑρίσκετο εἰς τὸ βάθος τοῦ κρημνοῦ ὅπου ῥέει ὁ ποταμὸς τῶν Καλαρρυτῶν, οὗ ἀπετέλουν καταρράκτας τὰ διαυγῆ ὕδατα, καὶ ἐχρειάσθη νὰ στρέψῃ πολὺ ὑψηλὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα ἀνακαλύψῃ οὐρανογείτονα τὴν ὡραίαν ὁμώνυμον κώμην.

Ἡ κωμόπολις αὕτη ἠρίθμει τῷ 1815 περὶ τὰς διακοσίας οἰκογενείας ἐγκατεστημένας ἐν θέσει ἁρμοδιωτέρᾳ μᾶλλον εἰς φωλεὰς ἀετῶν καὶ γυπῶν παρὰ εἰς φιλησύχους καὶ καλλιτεχνικοὺς κατοίκους διακρινομένους διὰ τὰς τέχνας αὐτῶν καὶ τὴν φιλονομίαν. Ἀλλ' ἡ ἀπομόνωσις ἐκείνη ἐν τόπῳ οὕτως ὀχυρῷ ἐκ φύσεως ἀνέπτυξε παρ' αὐτοῖς τὸ αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας, καὶ ἡ ἀ-

σφάλεια, ὡς ἀγαθὸν καρπὸν, τὸ τῆς φιλοπονίας καὶ μελέτης. Τὸ κατ' ἀρχὰς οἱ κάτοικοι ἦσαν ποιμενικοὶ, καὶ αὐτοὶ κατεβίβαζον εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ προϊόντα τῶν γειτονικῶν ὀρέων· παρ' αὐτῶν δὲ ἠγόραζε καὶ αὐτὴ ἡ Γαλλία τὰ δέρματα. Ἀλλὰ μὴ περιορισθέντες εἰς τοῦτο, βαθμηδὸν ἤρξαντο καὶ τῆς ὑφαντικῆς, ἐξάγοντες καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των· ἡ δὲ φιλοπονία καὶ οἰκονομία αὐτῶν ἐπέφερε τὸ θαυμάσιον ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκτάκτου πλουτισμοῦ των,καὶ ἐντὸς ἡμίσεος αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ 1810 καὶ ἑξῆς, οἱ Καλαρρυτιῶται μετὰ τῶν Συρακιωτῶν, τῶν Μετσοβιτῶν καὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀσπροποτάμου καὶ τοῦ Ζαγορίου κατέλαβον, ὡς διὰ νέων ἀποικιῶν, τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, ἱδρύοντες ἐμπορικοὺς οἴκους ἐν Νεαπόλει, Λιβόρνῳ, Γενούῃ, Σαρδηνίᾳ, Μάλτᾳ, Βενετίᾳ, Τεργέστῃ, Ἀγκῶνι καὶ Ῥαγούζῃ. Ὁ Πουκεβὶλ λέγει ῥητῶς, ὅτι εὗρεν ἐν Καλαρρύταις ἐμπορικὴν κίνησιν ἁμιλλωμένην πρὸς τὴν τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης· τὰ σπουδαιότερα δὲ ἐμπορεύματα ἦσαν οἱ βάμβακες τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἐξαγόμενοι εἰς Αὐστρίαν, αἱ μέταξαι τῆς Ἀγυιᾶς καὶ τοῦ Βώλου, τὰ δέρματα λαγωῶν, ἄρκτων, καὶ ἄλλα γουναρικὰ ἐξαγόμενα εἰς τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, ἔνθα ἀντηλλάσσοντο πρὸς χρυσᾶ νήματα,τοῦθ' ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ μεγαλητέρα βάσις τοῦ πλουτισμοῦ τῆς κωμοπόλεως.

Ἀλλ' οἱ μεγάλοι ἐμπορικοὶ οἶκοι δὲν περιορίζονται εἰς τὴν χρηματολογίαν· ἐπροστάτευον δὲ παντοειδῶς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὴν κατωτέραν βιομηχανίαν. Ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Ἰταλίας ἐφιλοξενοῦντο φιλοτίμως ἐπὶ μακρὸν χρόνον οἱ εἰς τα ξένα σπουδάζοντες ἠπειρῶται. Καὶ τοιαύτης εὐγενοῦς φιλοξενίας ἀναμνήσεις ἐγλύκαινον τὰ γηραιὰ ἔτη διδασκάλων τοῦ ἔθνους, ὁποῖοι ὁ Ἀσώπιος καὶ ὁ Φιλητᾶς. Οἱ περιηγηταὶ διηγοῦνται, ὅτι εὑρίσκοντο ἐν Καλαρρύταις καὶ ἐν Συρράκῳ πολλοὶ οἱ ὁμιλοῦντες ξένας γλώσσας καὶ ἔχοντες βιβλιοθήκας πλουσίας γαλλικῶν καὶ ἰταλικῶν βιβλίων, ἐπαρκούσας εἰς πᾶσαν μελέτην ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Ἐκ δὲ τῶν τεχνῶν ἰδίως ἤκμασεν ἐν Καλαρρύταις ἡ χρυσοχοϊκὴ, ἥτις ἔφθασεν εἰς σπάνιον βαθμὸν τελειότητος· στολίσματα εὐαγγελίων, δίσκοι, εἰκόνων ὁλόχρυσα περιθώρια, μετάλλια, περιδέραια καὶ πάντα τὰ κομψοτεχνήματα τῆς τορνευτικῆς τῶν πολυτίμων μετάλλων εἶχον ἰδιαιτέραν ἀξίαν ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου περιωνύμου καλαρρυτιώτου καλλιτέχνου. Ἰδίως φημίζεται ὁ Ἀθανάσιος Τσιμούρης, ὁ ἀρχιχρυσοχόος τοῦ Ἀλῆ-πασσᾶ. Τίς οἶδε πόσα κοσμήματα στολίσαντα τὰ στήθη, τοὺς ἁβροὺς βραχίονας καὶ τὸ μέτωπον τῆς Βασιλικῆς καὶ τῆς Κυρᾶ-Φροσύνης ἦσαν ἔργα τῶν χειρῶν του. Μοναδικὸς εἰς τὴν σφυρηλασίαν ἦτο ἄλλος, ὁ Δημήτριος Παπαγεωργίου, τοῦ ὁποίου ἕκαστος κτύπος τοῦ σφυρίου ἐστοίχιζεν ἓν φλωρίον, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ *δώσῃ τὸν ἀέρα* τῶν ἀργυρῶν μεγάλων δίσκων καὶ τῶν *σινίων*. Ἠπόρησαν οἱ κάτοικοι τῶν Ἰωαννίνων, ὅτε καλέσαντες αὐτὸν ἵνα παράσχῃ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν δι' εὐρὺν δίσκον προωρισμένον διὰ τὸν Σατράπην, ἤκουσαν τὸ βαρὺ αἴτημά του· μάτην τῷ εἶπον ἱκετεύοντες ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς των καὶ προσέφερον αὐτῷ, ἐν συνόλῳ προεκτιμῶντες τὴν ἐργασίαν του, μεγάλα ποσά. Ὁ τεχνίτης ἐπέμενεν· ἀλλ' ἤρκεσαν τρεῖς μόνοι θαυματουργοὶ κτύποι του, ἵνα ἐπέλθῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Καὶ λέγεται εἰπὼν τότε, ὅτι δὲν ἤθελε τὸ πολὺ χρῆμα τῶν ἀδελφῶν του,ἀλλὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀξίας τῆς τέχνης του.

Εἰς τὴν τοιαύτην χρυσόπλεκτον φωλεὰν δὲν εἶχε πατήσει τὸν πόδα του τοῦρκος· ὀλίγαι ἑκατοστύες γροσίων πληρονόμεναι εἰς τὴν Βαλιδὲν ἦσαν ὁ μόνος φόρος. Ἀλλ' ὅτε ἡ γαμψώνυξ τυραννία τοῦ Ἀλῆ ἐξηπλώθη ἐπὶ τὴν Ἤπειρον, ἡ μόνη πόλις τῶν Καλαρρυτῶν ἐπλήρωνε φόρον ἐτήσιον 50 χιλ. γροσίων καὶ ἄλλας πολλὰς ὑφίστατο χρηματικὰς θυσίας. Καὶ ὅμως διηγεῖται ὁ Πουκεβὶλ συγκινῶν ἡμᾶς: «Παρ' ὅλην ταύτην τὴν δυστυχίαν, ἐπειδὴ ἔχουσιν αὐτοδιοίκησιν καὶ μόνον τὸ φάντασμα τούρκου διοικητοῦ, τοῦ λεγομένου *σούμπαση*, ὅστις οὐδὲν τολμᾷ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀποινεὶ κατὰ τῶν ἐθίμων αὐτῶν, παραμυθοῦνται· εἶνε *κύριοι* τοῦ σώματος αὐτῶν· ἡ οἰκονομία, ἀρχὴ τοῦ πλούτου, καὶ ἡ δραστηριότης συγκρατοῦσιν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐλπίδι μέλλοντος καλλιτέρου· ὄντες ἀρκετὰ φιλοπόλιδες, ὥστε νὰ μὴ μεταχειρίζωνται εἰμὴ ἐλάχιστα εἴδη ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς πόλεως αὐτῶν κατασκευάζουσι τοὺς *σοφάδες* καὶ τοὺς τάπητας τοὺς ἀποτελοῦντας τὰ κυριώτερα σκεύη τοῦ οἴκου των, αἱ γυναῖκες αὐτῶν, ὑπείκουσαι εἰς προαιωνίους ἀπαραβάτους νόμους κατὰ τῆς πολυτελείας, ὀφείλουσι νὰ φορῶσιν ἐνδύματα ἐγχωρίου ἐργασίας· καὶ μόνον κόσμημα περισσότεχνον ἐπιτρέπεται αὐτοῖς τὰ μεταξωτὰ *μανδηλάκια* φορούμενα κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, ἀπαγορεύονται δὲ εἰς αὐτὰς ῥητῶς τὰ κεντήματα,τὰ χρυσᾶ νήματα, τὰ σάλια καὶ τὰ γουναρικὰ τὰ ἐν χρήσει κατὰ τὴν ὑπόλοιπον Ἀνατολήν· οἱ ἐπιτρέποντες εἰς τὰς συζύγους των περισσὰ κοσμήματα θεωροῦνται ἀτιμασθέντες· ἂν δέ τις ἐνδυθῇ τὸ χρυσοκέντητον καὶ πολυέξοδον ἀλβανικὸν ἔνδυμα,ἂν παρεκτραπῇ τῆς οἰκογενειακῆς αὐταρκείας, θεωρεῖται ὡς ἀμφιβόλου διαγωγῆς καὶ χάνει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπολιτῶν του· τοιοῦτοι εἶναι οἱ θεσμοὶ τοῦ λαοῦ τούτου».

Τί ἐγένετο, ποῦ ἐξηλείφθη, πῶς διεσκορπίσθη ὅλον αὐτὸ τὸ ἁρμονικὸν σύμπλεγμα τῆς φιλοπονίας, τῆς καλλιτεχνίας καὶ τοῦ πλούτου ; Ἔγιναν ἅρπαγμα τοῦ ἀνέμου κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Ἀλῆς, τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ἐπανα-

στάσεως, ἐβύθισε τοὺς ὄνυχάς του εἰς τὴν ὀρεσίκτιστον αὐτὴν φωλεάν, ἵνα ἀπαγάγῃ πλουσίους ὁμήρους, δεσμεύων τὸ μέλλον τῆς Ἠπείρου. Ἡ δημοτικὴ ποίησις ἔψαλε καὶ ἐδῶ τὸν *Γιάννην Λάμπρον*, ὃν ὁ πασᾶς ἔσυρεν εἰς τὴν ἀγχόνην, ὅτε ἠκούσθη ἡ βοὴ τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως, μετὰ δύο ἄλλων ἠπειρωτῶν ὁμήρων. Ἔκτοτε εἶδον τοὺς καλαρρυτιώτας ἀπάτριδας ἡ Κέρκυρα, ἡ Ζάκυνθος, ἡ Χαλκίς, αἱ Πάτραι, αἱ Ἀθῆναι καὶ μεμονωμένους τινὰς ἐνιαχοῦ εἰς πόλεις λαμπρὰς τῆς Εὐρώπης. Πανταχοῦ δὲ ὅπου εὑρέθησαν διέσωσαν ἀκεραίας τὰς τῆς πρώτης των κοιτίδος παραδόσεις καὶ ἐπέδωκαν εἰς ὅλα τὰ ἔργα καὶ συνεισήνεγκον εἰς τῆς κοινῆς πατρίδος τὰς ἀνάγκας ἀκαταπαύστως, εἴτε διὰ τοῦ πλουσίου ὀβολοῦ, προϊόντος τῆς ἀκουράστου ἐργασίας των, ὅπως καὶ ὅλα τὰ τέκνα τῆς εὐάνδρου Ἠπείρου, εἴτε διὰ τῆς πολιτικῆς περινοίας των, ἧς τηλαυγὲς κορύφωμα παρίσταται ἐν τῇ ἱστορίᾳ μας ὁ πολιτικώτατος ἐκεῖνος ἀνὴρ Κωλέττης, (ἂν καὶ ὑπ' ἄλλων λέγεται συρρακιώτης, ἀλλ' εἶνε τὸ αὐτὸ), εἴτε διὰ τῆς ἐπιστήμης των, ἥτις ἀντιπροσωπεύεται καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἀλλ' ἰδοὺ εἰς τοὺς Καλαρρύτας φέγγει καὶ πάλιν τὸ γαλήνιον φῶς τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸ σύννεφον παρῆλθε φερόμενον πρὸς βορρᾶν καὶ μέλλον νὰ ἀφήσῃ μετ' ὀλίγον ἐλεύθερον καὶ τὸν ὁρίζοντα τῆς Πρεβέζης, τοῦ Σουλίου, τῶν Ἰωαννίνων καὶ πέραν ἀκόμη. Ὡς δὲ πρὸς στιγμὴν ἐκπτοηθεῖσαι περιστεραὶ δὶς καὶ τρὶς περιφέρονται ἐπὶ τῶν πτερῶν διασκορπιζόμεναι καί, παρελθόντος τοῦ φόβου, ὅλαι ὁμοῦ ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἀνὰ μία κατακαθήμεναι πάλιν, οὕτω καὶ τῆς Ἠπείρου πολλὰ τέκνα ἤδη θεωροῦσιν ὡς μίαν μόνην στιγμὴν τοὺς παρελθόντας αὐτοὺς χρόνους τοῦ διασκορπισμοῦ των, καὶ βαθμηδὸν ἰδοὺ ἐπανευρίσκουσιν ἀνὰ μίαν ἐλευθέρας τὰς φωλεάς των, εὐελπιζόμενα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀκόμη δούλους συμπολίτας των τὴν ἐλευθερίαν, ἀφοῦ ἐγνώρισαν τί σημαίνει δούλη πατρίς[1]!

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΛΕΜΒΟΣ

Ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν συζητήσεων» ἀναγινώσκομεν ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας περί τινος μικροῦ καὶ περιέργου πλοίου, ὅπερ κινεῖται ἄνευ λέβητος, ἄνευ μηχανῆς, ἄνευ πυρός. Πρόκειται περὶ τῆς ἠλεκτρικῆς λέμβου τοῦ G. Trouvé. Ἡ λέμβος αὕτη, μήκους 5μ, 50, πλάτους 1μ, 20 καὶ βάρους 80 χιλιογράμμων, ἀναπλέει τὸν Σηκουάναν μεθ' ἱκανῆς ταχύτητος διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας μικροῦ ἠλεκτρικοῦ κινητῆρος ὑπὸ τοῦ Trouvé κατασκευασθέντος. Εἶναι ὁμοία πρὸς τὰς συνήθεις λέμβους, φέρουσα μεταξὺ δύο θρανίων ἠλεκτρικὴν στήλην συνισταμένην ἐκ δύο συστοιχιῶν διὰ διττοχρωμικοῦ κάλεος λειτουργουσῶν καὶ βάρους 24 χιλιογράμμων. Ἡ στήλη αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν λέβητα τῆς ἀτμομηχανῆς, διότι παράγουσα ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα, τίθησι δι' αὐτοῦ εἰς κίνησιν μικρότατον παρὰ τὸ πηδάλιον τοποθετημένον κινητῆρα.

Ὁ κινητὴρ τοῦ συστήματος Siemens, τροποποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Trouvé, στρέφει ταχέως μικρὰν ἕλικα ἐντεθειμένην ἔν τινι τοῦ πηδαλίου ἐντομῇ. Τοιούτῳ τρόπῳ τὸ κωπήλατον πλοῖον μετασχηματίζεται προχειρότατα εἰς ἠλεκτρικόν. Διὰ τῆς ὠθήσεως δὲ ἐλατηρίου τινὸς ἡ ἕλιξ στρέφεται πάραυτα, τὸ δὲ πλοῖον κινεῖται.

Ἐν ἠρεμοῦντι ὕδατι εὐχερῶς διανύει, φέρον τρεῖς ἐπιβάτας, 5 χιλιόμετρα καθ' ὥραν. Ἐν αὐτῷ τῷ Σηκουάνᾳ δύναται νὰ διατρέξῃ 4 σχεδὸν χιλιόμετρα. Ἡ στήλη δύναται ἐπὶ πολλὰς ὥρας νὰ λειτουργήσῃ ἄνευ ἀπωλείας τῆς ἐνεργείας της· ἀντὶ δὲ 3 σχεδὸν φράγκων καθ' ἡμέραν δύναταί τις νὰ ταξιδεύῃ ἄνευ ἀτμομηχανῆς.

Πόση ἤδη ἐπετελέσθη πρόοδος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀορίστων ἐκείνων τοῦ κόμητος Moulin δοκιμῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Jacobi ἐν τῷ Νέβᾳ γενομένων διὰ τοῦ πυροσκάφου!

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Ἠλυσίων πεδίων ἡ ἠλεκτρικὴ τοῦ Trouvé λέμβος θὰ διαπλέῃ τὴν λεκάνην, ἥτις θέλει περιβάλει τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν δημοσίων ἔργων ἐκτεθέντα φάρον, οὕτω δὲ οἱ περίεργοι θὰ ἔχωσιν εὐκαιρίαν νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὰ ἐκτελεσθησόμενα νέα πειράματα. Π*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Οἱ ὑπηρέται.

— Νικόλα, ἔλεγε προχθὲς ὁ κύριος Ν* πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅταν γυρίζω 'ς τὸ σπίτι, πάντοτε σ' εὑρίσκω νὰ κοιμᾶσαι.

— Αὐτὸ τὸ παθαίνω, ἀφέντη, γιατὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ μείνω χωρὶς νὰ κάνω κάτι τι.

*
* *

— Μεγάλη δυστυχία μᾶς εἶνε, ἔλεγεν ἄλλος τις πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, ὅτι δὲν εἰμποροῦμεν νὰ κάμωμεν χωρὶς ὑπηρέτας.

— Πόσῳ μεγαλίτερη εἶνε 'ς ἐμᾶς τοὺς ὑπηρέτας, ἀποκρίνεται οὗτος, ποῦ δὲν εἰμποροῦμε νὰ κάμωμεν χωρὶς ἀφεντικά!

*
* *

Ὑπηρέτης ἔλεγε περὶ τοῦ κυρίου του:

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε τόσῳ βαρύς, τόσῳ ἀμίλητος, ποῦ δὲν ἀνοίγει, ἀδελφέ, μιὰ φορὰ τὸ στόμα· καὶ ἂν δὲν διάβαζα τὰ γράμματα ποῦ λαβαίνει, δὲν θὰ ἤξερα τίποτε γιὰ ταῖς δουλειαίς του.

*
* *

Ἔν τινι ζαχαροπλαστείῳ:

Εἷς πελάτης. — Παιδί, τὰ γλυκύσματα δὲν

1. Ἐφημερίς

εἶνε *φρέσκα* 'σὰν ἐκεῖνα ποῦ μᾶς ἔδωσες τὴν περασμένην Κυριακήν.

Ὁ ὑπηρέτης. —Ὦ Κύριε! πῶς γίνεται, ἀφοῦ εἶνε ὅλο ἀπὸ τὰ ἴδια...

* * *

Ἱσπανικὸν λόγιον:

Τὰ δάκρυα τῶν γυναικῶν εἶνε εὐθηνότατον ἐμπόρευμα, τὸ ὁποῖον φέρει μεγάλα κέρδη.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐπὶ μακρὸν ἐπεκράτησε παρ' ἡμῖν ἡ δοξασία ὅτι πρωταίτιοι τῆς πλημμελοῦς τῶν πραγμάτων διαχειρίσεως εἶναι οἱ ὑπέρτατοι ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπέρτατοι θεσμοί! Ἀλλὰ σήμερον ἐπείσθημεν, ὑποθέτω, ὅτι τοῦτο εἶναι ὑπεκφυγὴ τοῦ ζητήματος καὶ οὐχὶ λύσις. Ἐν διαστήματι ἐτῶν τεσσαράκοντα δύο μὲν κατελύσαμεν ὑπερτάτους ἄρχοντας, δύο δὲ ἐψηφίσαμεν συντάγματα, τὰ δὲ πράγματα πολὺ δὲν ἐβελτιώθησαν. Ἐντεῦθεν, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ ἀμβλυωπῶμεν πρὸς τὸ φῶς τῆς μεμαρτυρημένης ἀληθείας, ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐν κοινοβουλευτικῇ πολιτείᾳ σωφρόνως ὠργανωμένῃ οἱ ὑπέρτατοι ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπέρτατοι θεσμοὶ δὲν ἐνεργοῦσιν εἰμὴ ὅπως τὸ ἔθνος θέλει νὰ ἐνεργήσωσιν. Οἴκοθεν οὔτε ἀπολύτως ἀγαθοὶ εἶναι, οὔτε πονηροὶ ἀπολύτως· ἀλλ' ὥςπερ τὰ κάτοπτρα, ἀπεικονίζουσι τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὰ συμβαίνοντα πράγματα. Ἐὰν τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα χωλαίνωσι, δὲν πταίουσι τὰ κάτοπτρα· μάτην δὲ ἠθέλομεν ἐξακολουθεῖ νὰ θραύωμεν αὐτὰ προμηθευόμενοι νέα, διότι καὶ τὰ νέα, τὰς αὐτὰς θέλουσι παραστήσει εἰκόνας. (Κ. Παπαρηγόπουλος).

* * *

Τὸ ἔθνος τὴν ἰδίαν του ποθοῦν εὐημερίαν,
Ἂς τὴν παρέχ' εἰς ἑαυτὸ μὲ δύναμιν ἰδίαν.
Ἂς ἐπιβάλλῃ μόνον του καὶ ἂς τηρῇ τὸν νόμον.
Τὸ ἔθνος εἶνε πάντοτε σοφώτερον ἀτόμων.
Λαὸς ποῦ ὅπλα ἔλαβε καὶ ποῦ ἠλευθερώθη,
Διέῤῥηξε τὸν παιδικὸν χιτῶνα καὶ ἠνδρώθη·
Καὶ καθεσθεὶς ὁ ἴδιος εἰς τὸ πηδάλιόν του,
Εἰς τοὺς κινδύνους δύναται ν' ἀντισταθῇ τοῦ πόντου.

(Α. Ρ. Ῥαγκαβῆς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Παρισινὴ ἐφημερὶς διηγεῖται τὸ ἑπόμενον νόστιμον συμβὰν κατά τινα ἑορτὴν τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Λονδίνου εἰς ὄφελος τῶν πτωχῶν τῆς πόλεως.

Ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλίας, ἥτις ἐπιτυγχάνει πολὺ ὡς πωλήτρια, εἶχεν ἀναλάβει κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἑορτὴν τὴν πώλησιν φυτῶν, ὅπως κάμῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἁδροτέραν εἴσπραξιν. Ἡ λαίδη **Dudley** ὑποδεικνύει εἰς τὴν πριγκίπισσαν κάποιον, ὅστις, ἂν καὶ ἐκ τῶν βαθυπλούτων ἐμπόρων τοῦ Ἄστεος, ἐδεικνύετο ἀναίσθητος εἰς ὅλας τὰς παρατηρήσεις ὅπως προσφέρῃ τι.

— Πῶς ὀνομάζεται; ἐρωτᾷ ἡ πριγκίπισσα.

— Εἶνε ὁ κ. Ν...

— Καλά· θὰ ἴδῆτε τί θὰ τοῦ κάμω.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Κροῖσος εὑρίσκετο ἀκριβῶς κεχηνὼς ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης τῆς Α. βασιλικῆς ὑψηλότητος.

— Κύριε Ν..., λέγει αὕτη μεγαλοφώνως.

Οὗτος, κατακόκκινος ἐκ συγκινήσεως, πλησιάζει.

— Κύριε Ν.., ἐξακολουθεῖ ἡ πριγκίπισσα, κάμνω συλλογὴν αὐτογράφων, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ δώσητε τὴν ὑπογραφήν σας.

Ταῦτα λέγουσα ἡ πριγκίπισσα ἔτεινε γραφίδα καὶ τεμάχιον χάρτου εἰς τὸν ἔμπορον.

Πῶς νὰ ἀποκρούσῃ τοσοῦτον κολακευτικὴν πρόσκλησιν; Ὁ καλός μας ἔμπορος ὑπογράφει διὰ τρεμούσης χειρός.

— Κυρίαι, λέγει τότε ἡ πριγκίπισσα πρὸς τὴν ἀκολουθίαν της, ἐλᾶτε νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλαι τὸν κ. Ν... διὰ τὸ γραμμάτιον τῶν χιλίων λιρῶν, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψε πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς Νέας Ὑόρκης ἀναγράφουσιν ὅτι δώδεκα κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης συνέστησαν Ἑταιρίαν ἐντελῶς καινότροπον, **sui generis**, ἐν ᾗ ἄλλα μέλη δὲν γίνονται πλέον δεκτά. Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρίας, ἐκ κοινῆς τῶν μελῶν προσφορᾶς προελθοῦσα, ἀποτελεῖται ἐκ κομψοτάτου φερέτρου εἰς δώδεκα χωρίσματα διῃρημένου, ἐντὸς ἑκάστου τῶν ὁποίων εἶνε τεθειμένη φιάλη ἐξαιρέτου οἴνου *Ξερές*. Κατ' ἔτος τὰ μέλη τῆς Ἑταιρίας συνέρχονται, ἐξάγουσι τὸ φέρετρον ἐκ τῆς θήκης του, καὶ ἄν τις αὐτῶν ἀπέθανε, οἱ ἄλλοι κενοῦσιν ἐν σιγῇ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ φιάλην, ἐκφωνοῦντες ὅσον τὸ δυνατὸν θερμότερον πανηγυρικὸν ὑπὲρ τοῦ μακαρίτου. Τηροῦσι πρακτικὰ τῶν ἀπαγγελλομένων νεκρολογιῶν, καὶ θέτουσιν αὐτὰ ἐντὸς τῆς κενῆς φιάλης, ἣν ἐπαναθέτουσιν ἐν τῷ φέροντι τὸ ὄνομα τοῦ θανόντος χωρίσματι. Ὁ ἔσχατος ἐπιζήσων θέλει κενώσει τὴν φιάλην τοῦ πρὸ αὐτοῦ θανόντος, ὡς καὶ τὴν ἰδικήν του, θ' ἀπαγγείλῃ τὸν ἐπικήδειον τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου του, καὶ θέλει θέσει τὸ πρακτικὸν τοῦ ἐκφωνηθέντος λόγου ἐν τῷ φερέτρῳ μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ νεκρολογίας. Θέλει δ' ἐκλέξει πρόσωπόν τι ὅπως ἐμπιστευθῇ, μετὰ τὸν θάνατον καὶ αὐτοῦ, τὸ φέρετρον.

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες προστιθεῖσιν ὅτι ὁμοία ταύτῃ Ἑταιρία, ἐν Κιγκινάτῃ συστᾶσα, διελύθη τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀποθανόντων πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἀπογραφήν, ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνέρχεται νῦν εἰς 35 ἑκατομμύρια ἤτοι ἐντὸς ἓξ ἐτῶν ηὐξήθη ἐπὶ 4 ἑκατομμύρια.

Ἡ ἐφημερὶς «**Bund**» δημοσιεύει τὴν ἀκόλουθον περίεργον στατιστικήν, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἡ μέχρι τοῦδε ἐπέκτασις τοῦ δικαιώματος τοῦ

ψηφίζειν εἰς τὰ κυριώτερα ἔθνη, παρ' οἷς ἰσχύει. Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσιν 9,691,261 ἐκλογεῖς, ἤτοι 26,3 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων.

Ἐν Ἑλβετίᾳ 642,552 ἐκλογεῖς, ἤτοι 24,2 τοῖς 100. Ἐν Γερμανίᾳ 8,523,446 ἐκλογεῖς, ἤτοι 20,2 τοῖς 100. Ἐν Ἀγγλίᾳ, 2,719,590, ἤτοι 11, 5 τοῖς 100. Ἐν Αὐστρίᾳ 1,242,946 ἐκλογεῖς ἢ 5, 9 τοῖς 100. Ἐν Πορτογαλίᾳ 216, 688, ἤτοι 5, 4 τοῖς 100. Ἐν Ἰταλίᾳ 605,007 ἐκλογεῖς, ἤτοι 2, 2 τοῖς 100. Ἐν Βελγικῇ 63, 278 ἐκλογεῖς, ἤτοι 1, 8 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων.

Οὕτω ἡ γαλλικὴ Δημοκρατία ἀριθμεῖ σχετικῶς πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς πλειοτέρους ἐκλογεῖς καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀρχαιοτέραν χώραν τῆς γενικῆς ψηφοφορίας, τὴν Ἑλβετίαν. Ἴσως ὅμως, ἐὰν καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶχε τόπον ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πίνακι, θὰ ἠδύνατο νὰ διαμφισβητήσῃ τὰ πρωτεῖα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, χάρις εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν παιδίων καὶ τῶν τεθνεώτων ἐκλογέων, οἵτινες δὲν λείπουσι ποτὲ ἐκ τῶν ἐκλογικῶν αὐτῆς καταλόγων.

~ Ἐσχάτως εἷς τῶν ἀκολούθων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας προσήνεγκεν αὐτῷ πολυτελῆ κάλαμον, ἔχοντα τὴν ἰδιότητα νὰ ἦναι πλήρης μελάνης, ἐφ' ὅσον τὸν μεταχειρίζεται ὁ γράφων. Ὁ Γουλιέλμος Α' ἀπεκρίνατο μειδιῶν' «Ἐγὼ ἐπεθύμουν κάλαμον γράφοντα μόνον ἀγαθὰ καὶ ἀληθῆ, οὐδέποτε δὲ ψεύδη. Τοιαύτην δὲ γραφίδα θὰ προτέφερον δωρεὰν πρὸς ἕκαστον δημοσιογράφον».

~ Ὁ διάσημος Νέλσων ἔλεγε' «Πᾶσαν τοῦ βίου μου τὴν ἐπιτυχίαν ὀφείλω εἰς τὴν συνήθειαν νὰ εἶμαι πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν κατὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους».

Εἷς Ἀναγνώστης

ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὰ παγετώδη ποτά.

Μία τῶν συχνοτάτων αἰτιῶν τῶν διαταράξεων τῶν λειτουργιῶν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἐν ὥρᾳ θέρους εἶναι ἡ χρῆσις καὶ κατάχρησις τῶν παγετωδῶν ποτῶν.

Ἐάν, ἐνῷ τὸ σῶμα εὑρίσκεται ἐν ἐφιδρώσει, πίητε ψυχρότατον ἢ παγετῶδες ὕδωρ, τὴν παραγομένην ψύξιν διαδέχεται ἰσχυρὰ ἀντίδρασις, ὅπερ εἶνε ὠφελιμώτατον' ἀλλ' ἐνίοτε ἐπέρχεται γενικὴ τοῦ σώματος ψύξις. Τὸ ὕδωρ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν παρειῶν τοῦ στομάχου ποσότητά τινα θερμαντικοῦ. Τί δὲ συμβαίνει τότε τοῦ στομάχου μὴ ἔχοντος οἵαν καὶ τὸ δέρμα θερμοκρασίαν;

Ἐπειδὴ ἡ ἰσοῤῥοπία τείνει νὰ ἀποκατασταθῇ, ὁ στόμαχος καὶ τὰ λοιπὰ σπλάγχνα ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τοῦ δέρματος τὸ ἐλλεῖπον αὐτοῖς θερμαντικόν. Ἡ θερμασία τοῦ δέρματος ταπεινοῦται καὶ ἡ διαφόρησις παύει. Ἰσχυρὰ αἵματος εἰσροὴ συμβαίνει εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα, ἧς ἕνεκα δυνατὸν νὰ γεννηθῶσι συμφορήσεις καὶ φλεγμοναὶ δυνάμεναι ταχέως νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ζωήν.

Ἐκ δὲ τοῦ νευρικοῦ συστήματος παρατηρεῖ τις ἐνίοτε ἐπερχομένους, μετὰ πόσιν ψυχροῦ ὕδατος ὑφ' οὓς ὅρους προείπομεν, πόνους, τετανικὴν τῶν σιαγόνων σύσπασιν καὶ συγκοπάς. Ἀναφέρονται μάλιστα περιπτώσεις αἰφνιδίου θανάτου.

Ἰσχυρὰ ἀνεπτύχθη τοῦ στομάχου φλεγμονὴ εἴς ἄτομόν τι μετὰ βρῶσιν τριῶν ἢ τεσσάρων παγωτῶν ἐν μιᾷ ἑσπέρᾳ. Πασίγνωστον δὲ εἶναι πόσον εἶναι συχναὶ αἱ περιπτώσεις τῆς χολέρας ἢ τῆς χολερίνης ἕνεκα ἀκαίρου χρήσεως παγετωδῶν ποτῶν.

Γνωστὸν εἶναι ἐπίσης πόσον εἶναι συχναὶ αἱ βρογχίτιδες καὶ αἱ συμφορήσεις τοῦ στήθους ἕνεκα ἀσυνέτου χρήσεως ψυχρῶν ποτῶν. Αὐτὴ ἡ τῆς πνευμονικῆς φθίσεως ἀνάπτυξις παρετηρήθη εἰς ἀνθρώπους πιόντας ψυχρὸν ὕδωρ, ἐνῷ τὸ σῶμα εὑρίσκετο ἐν ἐφιδρώσει.

Τὰ ἐπερχόμενα κακὰ εἶναι ἔτι μᾶλλον βαρύτερα, ἐὰν συμπέσῃ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ψυχροῦ ποτοῦ νὰ συνυπάρχωσιν οἱ ἑπόμενοι ὅροι:

1ον. Προηγουμένη τοῦ σώματος θέρμανσις' 2ον. Κενότης τοῦ στομάχου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πόσεως. 3ον. Πόσις μεγάλης ποσότητος ἐν δεδομένῳ χρόνῳ. 4ον Ταπεινὴ τοῦ ποτοῦ θερμοκρασία.

Ποῖαι εἰσὶν αἱ ληπτέαι προφυλάξεις πρὸς πρόληψιν τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος δεινῶν;

Πάντες οἱ ἰατροὶ παραγγέλλουσιν ἐκ συμφώνου τὰ ἑξῆς'

1ον. Τὴν εἰς τὸ ὕδωρ προσθήκην ξένης τινὸς οὐσίας ἢ τοὐλάχιστον σακχάρου ἢ μικρᾶς ποσότητος οἴνου.

2ον. Τὴν κατὰ μικρὸν πόσιν καὶ τὴν ἐφ' ὅσον ἔνεστι μακρότερον χρόνον διατήρησιν τοῦ ποτοῦ ἐν τῷ στόματι πρὸ τῆς καταπόσεως.

3ον. Τὴν πρὸ τοῦ ψυχροῦ ποτοῦ λῆψιν στερεᾶς τινος τροφῆς, ἔστω καὶ ἐν μικροτάτῃ ποσότητι, οἷον ἄρτου, διπυρίτου, σοκολάτας, κ.τ.λ.

4ον. Τὴν ἐν τοῖς χοροῖς καὶ ταῖς συναναστροφαῖς χρῆσιν ἐλαφροῦ τεΐου, *πούντς* ἢ ἄλλου τινὸς οἱουδήποτε θερμοῦ ποτοῦ, ὑπὸ τῶν ἐχόντων θερμὸν τὸ σῶμα.

5ον. Ἐν ᾗ περιπτώσει, καταφρονῶν τις τῶν ἐπερχομένων κακῶν, θέλει νὰ κάμῃ χρῆσιν παγετωδῶν ποτῶν, τὸ μετὰ ῥουμίου μελίκρατον ἐλαφρῶς ἐρεθιστικὸν ὂν βλάπτει ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἐκ *κρέμας* καὶ πρὸ πάντων τὰ ἐκ καρπῶν παγωτά.

6ον. Τέλος τὰ πολυάριθμα καὶ ποικίλα κακὰ τὰ ἐπακολουθοῦντα τῇ χρήσει παγετώδους τινὸς ῥευστοῦ παρέρχονται ἐνίοτε ταχέως, λαμβανομένου θερμοῦ τινος ποτοῦ. Ἐν ταῖς συναναστροφαῖς τὸ τέϊον, τὸ *πούντς* ἐξουδετεροῦσι συχνότατα τὰ ὀλέθρια τῶν παγωτῶν ἀποτελέσματα.

Π*.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

Ἀριθ. 290 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 19 Ἰουλίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 431.

Ὅτε δ' Ἀντώνιος ἐπανῆλθεν, ἡ Λουκία τῷ ἔδωκε ν' ἀναγνώσῃ τὴν θαυμαστὴν πεζογραφίαν τοῦ κυρίου Πιστακίνη.

— Τί σκέπτεσθε νὰ κάμετε; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Σεῖς τί φρονεῖτε; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ἐγὼ θὰ σᾶς ἐσυμβούλευα νὰ ὑπάγετε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Θὰ ἴδῆτε φάσιν τινα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀξίαν παρατηρήσεως· διατί νὰ μὴν ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὴν περίστασιν; Δι' αὐτὸ ἡ γνώμη μου εἶνε νὰ ὑπάγετε.

— Κ' ἐγὼ τὸ ἤθελα, ὑπέλαβεν ἡ Λουκία, πρὸ πάντων διὰ τὴν Σπεράντσαν, ἡ ὁποία θὰ καταχαρῇ νὰ ἴδῃ τὸ θέαμα. Ἀλλ' ὁ πατήρ μου λέγει ὅτι θὰ εἶνε δύσκολον νὰ ἐπιστρέψωμεν τὴν νύκτα εἰς τὴν Λαμπεδοῦσαν.

— Δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιστρέψετε τὴν νύκτα.

— Δὲν μ' εἴπατε σεῖς πολλάκις, ὅτι δὲν ὑπάρχει καλὸν ξενοδοχεῖον εἰς τὴν Τάγιαν;

— Εἶνε ἀλήθεια· ἀλλὰ σεῖς καὶ ὁ πατήρ σας ἠμπορεῖτε νὰ κοιμηθῆτε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἐλεονώρας.

— Ἐννοεῖτε τὴν οἰκίαν, τὴν ὁποίαν ὀνομάζετε οἰκίαν σας;

— Ἀκριβῶς. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐπιθυμεῖ πολὺ νὰ σᾶς γνωρίσῃ.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ καὶ τοὺς δύο. Ἀλλὰ δὲν συνειθίζω νὰ δίδω ἐνοχλήσεις εἰς ὅσους δὲν γνωρίζω. Δὲν θὰ ὑπάγωμεν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλέχθη βραχέως, ὑπεροπτικῶς, σχεδὸν ἀποτόμως, ἀπαραλλάκτως ὡς θ' ἀπεφαίνετο αὐτὴν ὁ Σὶρ Ἰωάννης κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀριστοκρατικῆς του ἀλαζονείας. Ὁ Ἀντώνιος ἠρυθρίασεν, ἀλλ' οὐδὲν ἀπεκρίθη. Ἐκάθισεν εἰς παρακειμένην ἕδραν, ἔλαβε τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐφημερίδα, καὶ ἤρχισεν ἀναγινώσκων αὐτὴν μετὰ φαινομένης βαθείας προσοχῆς. Δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἀληθῶς ἀνεγίνωσκεν, ἐκτὸς ἂν ἀνεγίνωσκε τὴν αὐτὴν πάντοτε λέξιν, διότι οἱ ὀφθαλμοί του ἔμενον ἀκίνητοι. Ἡ Λουκία ἐξηκολούθησεν ἰχνογραφοῦσα, ἐφαίνετο δὲ βιαζομένη καὶ σπεύδουσα νὰ τελειώσῃ.

Ἡ Σπεράντσα ἐπεφάνη μετὰ μικρόν, ᾄδουσα φαιδρῶς· ἀλλὰ τὸ ᾆσμα ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὅτε εἶδε τοὺς δύω νέους ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου, καθημένους μακρὰν ἀλλήλων, ψυχροὺς καὶ ἀδιαφόρους. Πλησιάσασα ἀκροποδητὶ εἰς τὸν Ἀντώνιον, ἠρώτησεν αὐτὸν ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Θὰ πάγωμεν εἰς τὸ θέατρον;

— Φοβοῦμαι ὄχι, πτωχή μου Σπεράντσα· ἡ μὶς Δάβεν δὲν θέλει νὰ κοιμηθῇ εἰς τῆς κυρίας Ἐλεονώρας.

— Τί κρῖμα! εἶπε δυσθύμως ἡ Σπεράντσα· καὶ διατί δὲν θέλει;

— Δὲν ἠξεύρω· ἐρώτησέ την, ἂν θέλῃς.

Ἡ Σπεράντσα μετέβη πρὸς τὴν Λουκίαν, καὶ κύψασα εἰς τὸ οὖς της, ἐψιθύρισε λέξεις τινάς, ἃς ἤκουσεν ὁ ἰατρός. Ἡ Λουκία ἠγέρθη παρευθύς, καὶ, κλίνουσα ὑπὲρ τὸ κάθισμα τοῦ Ἀντωνίου, τῷ εἶπε μετά τινος ἐντροπῆς:

— Ὁ κάλλιστος τῶν ἰατρῶν ἔχει πάντοτε διάθεσιν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν τὴν πλέον ἰδιότροπον τῶν νεανίδων;

— Βεβαιότατα! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, προσβλέπων αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως συνάμα καὶ ἡδονῆς. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλλετε;

— Τότε, εἶπεν ἡ Λουκία, μειδιῶσα κ' ἐρυθριῶσα συνάμα, θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς νὰ γνωρίσω τὴν φίλην σας.

Τί ἐπέφερεν ἆρά γε τὴν αἰφνίδιον αὐτὴν τροπὴν τῶν διαθέσεων τῆς Λουκίας; Ἴσως αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας ἐψιθύρισεν ἡ Σπεράντσα εἰς τὸ οὖς της.

— Διατί, καλή μου κυρία, ἠρώτησεν ἡ Σπεράντσα, διατί δὲν θέλετε νὰ ὑπάγετε εἰς τῆς κυρίας Ἐλεονώρας; Εἶνε τόσον καλὴ γραῖα, ἡ καλλιτέρα γυναῖκα τῆς Βορδιγέρας.

Ὁ Ἀντώνιος, οὐδόλως πειραχθεὶς ἐκ τῆς παραδόξου φρενοτροπίας τῆς ἀγγλίδος, καὶ τοὐναντίον μάλιστα ἐρωτικώτατα προσβλέπων τὴν Λουκίαν, ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν διὰ τρεμούσης φωνῆς.

— Καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης;

— Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ καταφέρωμεν τὸν πατέρα νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτός, εἶπεν ἡ Λουκία.

Ἡ διαπραγμάτευσις πρὸς τὸν βαρωνέτον ὑπῆρξε μακρὰ καὶ δύσκολος, διήρκεσε δὲ καθ' ὅλον τὸ γεῦμα. Ἡ Λουκία μετεχειρίσθη πᾶσαν αὐτῆς τὴν γυναικείαν διπλωματίαν, ἵνα κάμψῃ τὸν πατέρα της, ἐβοήθησε δ' αὐτὴν ὁ δόλιος ἐκεῖνος ἰατρός, ὅστις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔρριπτεν εἰς τὸ

μέσον μυστηριώδη τινὰ ὑπαινιγμὸν περὶ τῶν προγόνων τῆς κυρίας Ἐλεονώρας, καί εἰκόνιζε διὰ τοιούτων χρωμάτων τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰς ὑπογείους κρύπτας τῆς κατοικίας της, ὥστε περιέβαλλεν αὐτὴν δι' ὅλου τοῦ γοήτρου ἀριστοκρατικοῦ φρουρίου. Ἦτο δυνατὸν προσβαλλόμενος οὕτω ν' ἀντιστῇ ἐπὶ μακρότερον ὁ Σὶρ Ἰωάννης; Ἡ Λουκία ὑπῆρξεν εὐθυμοτάτη καθ' ὅλην τὴν ὑπόλοιπον ἡμέραν, ἐλάλει ἀδιακόπως περὶ τῆς *καλῆς γραίας*, καὶ κατὰ τὸν περίπατον, εἰς ὃν ἐξῆλθε μετὰ τὸ γεῦμα μετὰ τοῦ πατρός της καὶ τοῦ ἰατροῦ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἐξάπαντος τὴν ἱστορίαν τῆς κυρίας Ἐλεονώρας. Ἡ ἱστορία αὕτη ὑπῆρξε βραχεῖα. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἦτο χήρα, ἥτις εἶχεν ἀποκτήσει πολλὰ τέκνα, ὧν ὑπελείποντο δύο μόνον υἱοί, ἐξόριστοι ἀμφότεροι ἕνεκα πολιτικῶν λόγων. Εἶχε δὲ ἐγκαταλείψει τὴν Γένουαν, ὅπου τὸ κατ' ἀρχὰς διέμενεν ἡ οἰκογένειά της, καὶ μετοικήσασα εἰς Τάγιαν, ἔζη μεμονωμένη ἐν τῷ κτήματι, ὅπερ εἶχε περισωθῇ ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς περιουσίας.

— Σύντομος ἱστορία, συνεπέρανεν ὁ Ἀντώνιος, ἥτις ὅμως ἠδύνατο νὰ γείνῃ μακρὰ καὶ συγκινητική, ἂν διηγεῖτό τις καὶ τὸ ἑκατοστὸν μόνον τῶν λυπῶν, τῆς γενναιότητος, καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, τὰς ὁποίας περιέχει ὁ βίος τῆς γυναικὸς αὐτῆς.

Πῶς ἡ Λουκία συνεμερίζετο τόρα τὸν πρὸς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν θαυμασμὸν τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου! Βαθεῖαν ᾐσθάνετο συμπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς καὶ πρὸς ἄλλην τινὰ ταλαίπωρον μητέρα, ἧς ἐπίσης ἦτο ἐξόριστος ὁ μονογενὴς υἱός.

ΙΣΤ'

Τὸ θέατρον.

Ὅτε τὴν ἐπαύριον πρωΐαν ἦλθεν ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος εἰς τὸ προσκύνημα, εὗρε τὴν Λουκίαν ἀσχολουμένην εἰς ἰχνογράφησιν τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Ἐλεονώρας, εἰς ἣν ἐσκόπει καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ σχεδίασμά της. Ἡ Λουκία δὲν εἶχεν ἀνακαλύψει πρὸ τῆς πρωΐας ἐκείνης, πόσον ἡ παλαιὰ ἐκείνη κατοικία εἶχε γραφικὸν τὸ ἐξωτερικόν, πόσον ἡ σκοτεινὴ θολωτὴ στοά, ἥτις ἐξετείνετο πρὸ αὐτῆς, ἀπετέλει εὐάρεστον ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐπικείμενον ἄνδηρον, ὅπερ ἐκόσμει ἀναδενδρὶς θαλλούσης ἀμπέλου. Ὁ Ἀντώνιος ἐκάθισε πλησίον τῆς Λουκίας καὶ ἤρχισε διηγούμενος πρὸς αὐτήν, ὅτι τὴν ἑσπέραν τῆς προτεραίας εἶχε μεταβῇ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς Πιστακίνας, — οὓς εὗρε δειπνοῦντας σαλάταν—ἵνα μεταδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν τοσοῦτον ἀνυπομόνως προσδοκωμένην ἀγγελίαν, ὅτι ὁ Σὶρ Δάβεν καὶ ἡ θυγάτηρ του ἔμελλον νὰ τιμήσωσι τὴν ἐπαύριον τὴν παράστασιν αὐτῶν διὰ τῆς παρουσίας των· ὅτι ἡ εἴδησις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ διὰ τοσούτων φρενητικῶν διαδηλώσεων ἀγαλλιάσεως, τοσούτων ζητωκραυγῶν καὶ σκιρτημάτων, ὥστε οἱ μὲν σύζυγοι Πιστακῖναι ἔρριψαν ἐπὶ τέλους, ἐν μέσῳ τῆς παραφορᾶς, τὴν πτωχήν των σαλάταν ἔξω τοῦ παραθύρου, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ τὸ νυστήριόν του πρὸς καταπράϋνσιν τῆς ἐξάψεώς των.

— Νὰ ἐβλέπετε τὸν διευθυντήν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, ὡς τὸν εἶδα ἐγὼ σήμερον τὸ πρωΐ, περιπατοῦντα ὑπερηφάνως εἰς τὸ Παντάνο, καὶ ἀποκρινόμενον μετὰ βασιλικῆς συγκαταβάσεως εἰς τὰς αἰτήσεις εἰσιτηρίων, αἵτινες τῷ ἀπετείνοντο πανταχόθεν, νὰ ἠκούετε τὴν συγκεκινημένην φωνήν του, ὅτε μὲ εἶπεν ἐμπιστευτικῶς, ὅτι αἱ θέσεις τοῦ θεάτρου εἶχον ὑπερτίμησιν, καὶ ὅτι ἤλπιζε νὰ φθάσουν αἱ εἰσπράξεις του εἰς ἑκατὸν φράγκα, — θὰ ἤξιζε καλλίτερον ἀπὸ τὴν καλλιτέραν κωμῳδίαν. Θὰ κάμετε εὐτυχῆ ὅλον τὸν θίασον. Ὅλη ἡ Τάγια θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν ἀγγλικὴν οἰκογένειαν.

— Ἀλλὰ ποῦ τὸ ἠξεύρουν ὅτι θὰ ὑπάγωμεν; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ὅλα μανθάνονται εἰς τόπους μικροὺς ὡς αὐτόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Πιστακίνης ἐφρόντισε νὰ φωτίσῃ προσηκόντως τὸ κοινόν του. Ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀγγελίας, ἥτις εἶνε κολλημένη εἰς τὸ Παντάνο, εἶνε τυπωμένον μὲ κολοσσιαῖα γράμματα: ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὅλαι αἱ μικραὶ ἀγγελίαι, ὅσαι διενεμήθησαν, ἔχουν ῥητῶς τὴν σημείωσιν, ὅτι: *ἡ παρουσία τῆς ἀγγλικῆς οἰκογενείας εἶνε βεβαία.*

Ἡ Λουκία μεγάλως διεσκέδασε μαθοῦσα, ὅτι θ' ἀπετέλει τὸ κύριον δέλεαρ τῆς ἑσπερινῆς παραστάσεως, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐξηκολούθησε διηγούμενος αὐτῇ πῶς εἶχε διατάξει τὰ πράγματα. Ἓν μόνον ἔτι παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς ἀνησυχίαν. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα εἶχε καταβάλλει ὑπερανθρώπους προσπαθείας, ὅπως διευθετήσῃ τὰ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Σὶρ Ἰωάννου καὶ τῆς θυγατρός του, καὶ οἰκονομήσῃ μάλιστα δωμάτιον διὰ τὴν Χούτσινς καὶ τὴν Σπεράντσαν· ἀλλ' οὐδὲν τούτου πλειότερον. Εἶχε δὲ δισταγμοὺς ὁ ἰατρός, περὶ τοῦ πῶς ἤθελεν ἀποδεχθῇ ὁ Γιάννης τὰς ἀνέσεις τοῦ πανδοχείου τῆς Τάγιας, ὅπου ἔμελλε νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν ὁ Βαττίστας. Εἶνε ὅμως βέβαιον, ὅτι ὁ Γιάννης ἐφάνη μειδιῶν, ὅτε ἤκουσεν ἀντὶ τίνος θυσίας ἐπρόκειτο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον.

— Ἀλλ' ἡ ἄγνοιά του, εἶπεν ὁ ἰατρός, εἶνε εὐτυχὴς ὕπνος, οὗτινος φοβοῦμαι τὴν ἐξέγερσιν. Ὁπωσδήποτε, ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τὸν Σὶρ Ἰωάννην, νὰ συνέλθωμεν ὅλοι αὔριον, εἰς τὰς δύω, εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν τῆς Τάγιας καὶ τῆς Νικαίας, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Βορδιγέραν.

— Μὲ πολλήν μου εὐχαρίστησιν θὰ ἐπανεύρω τὸ παλαιὸν αὐτὸ καὶ ἄσχημον πανδοχεῖον, εἶπε μειδιῶσα ἡ Λουκία. Πόσον θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ Ῥόζα νὰ μᾶς ἐπανίδῃ.

Τὴν ἑσπέραν, ὀλίγα λεπτὰ μετὰ τὴν ἑβδόμην ὥραν, ὁ Σὶρ Ἰωάννης καὶ ἡ Λουκία ἐπέβησαν ἐπὶ

ἡμιόνων, οἵτινες ἔμελλον νὰ φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἦτο ἀλύγιστος καὶ μεγαλοπρεπής, ὡς ἂν μετέβαινεν εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον, ἑσπέραν τινὰ πανηγυρικῆς παραστάσεως. Ἡ Λουκία ἔφερε τὴν ἐκ κυανῆς μουσελίνης ἐσθῆτά της καὶ τὸν εὐρὺν ἀχύρινον πέτασόν της, ὃν εἶχε κοσμήσει ἡ Σπεράντσα διὰ κυάνων καὶ μηκώνων. Ἦτο χαριεστάτη ἀληθῶς, καὶ ἡ προσδοκία τῆς ἀπολαύσεως καθίστα ἔτι λαμπροτέραν τὴν χροιὰν τῆς μορφῆς της. Ἐπειδὴ ἦτο ἔτι ἡμέρα, ἡ κατωφέρεια, καίτοι ἀπότομος, δὲν ἦτο κινδυνώδης· οὐχ ἧττον ὁ Ἀντώνιος ἐκράτει καθ' ὅλον τὸν δρόμον τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἡμιόνου οὗτινος ἐπέβαινεν ἡ Λουκία. Μετ' ὀλίγον ἀφέθησαν οἱ ἡμίονοι κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς γεφύρας, ὅπου ἵσταντο οἱ δύο ὑπηρέται καὶ οἱ δύο μελλόνυμφοι, ἡ δὲ συνοδία διῆλθε τὴν γέφυραν ἐν τάξει στρατιωτικῇ, καὶ στραφεῖσα ἀριστερᾷ, ἔφθασε μετὰ πέντε λεπτῶν δρόμον ἐνώπιον μεγάλου οἰκοδομήματος.

— Εἶνε περίεργον ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, νὰ εὑρίσκεται εἰς μικρὰν πόλιν, ὡς ἡ Τάγια, ἰδιωτικὴ κατοικία τόσον μεγαλοπρεπής, ἔχουσα καὶ τὸ θέατρόν της, ὡς αἱ Βερσαλλίαι.

Πλῆθος συμπαγές, κινούμενον προδήλως ὑπὸ αἰσθήματος περιεργείας, περιεκύκλου τὸ οἰκοδόμημα· ἀλλ' ἠνοίχθη πάραυτα δίοδος εἰς τοὺς Ἄγγλους ξένους. Οὗτοι δέ, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, εἰσῆλθον δι' ἀριστερᾶς τινος θύρας ὑπὸ περιστύλιον, ὅπερ ἐπλήρουν ἐπίσης περίεργοι ἱστάμενοι ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ποδῶν των, ἵνα ἴδωσι τοὺς παρερχομένους διασήμους ξένους.

Ἀριστερᾷ τῆς θύρας τῆς εἰσόδου ὑπῆρχε τράπεζα καλυπτομένη δι' ἐρυθροῦ τάπητος, ἐπὶ τῆς τραπέζης δέ, μεταξὺ δύο κηρίων, ἔκειτο λεκάνη ἀργυρᾶ, περιέχουσα ἱκανὰ νομίσματα, τὰ μὲν μετριοφρόνως τυλιγμένα ἐντὸς τεμαχίου χαρτίου, τὰ δὲ τολμηρῶς ἀσκεπῆ ἐπιδεικνυόμενα. Πρὸ τῆς τραπέζης, ὡς ὁ δράκων τῶν Ἑσπερίδων, ἐκάθητο ὁ ἀνὴρ ὃν ἐσχάτως ἐγνωρίσαμεν, Ὀρλάνδος ὁ Πιστακίνης, λαμπρὸν ἀναβεβλημένος ἱμάτιον, καὶ τὴν κεφαλὴν περιδεδεμένην ἔχων διὰ τοῦ διαδήματος τοῦ Ἀριστοδήμου βασιλέως τῆς Μεσσηνίας. Ἅμα ἰδὼν τὸν Σὶρ Ἰωάννην, ὁ Ὀρλανδὸς Πιστακίνης ἠγέρθη, ἔθηκε τὰς δύο του χεῖρας ἀνοικτὰς ἐπὶ τῆς καρδίας του καὶ ἐχαιρέτισεν οὕτω βαθύτατα τοὺς προσερχομένους. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης, διδαχθεὶς ἐκ τῶν προτέρων παρὰ τοῦ Ἀντωνίου τὸ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει προσῆκον, ἔρριψεν ἐντὸς τῆς ἀργυρᾶς λεκάνης μικρόν τινα, καθαρὸν καὶ συνεσφιγμένον κύλινδρον, ὅστις παρήγαγε πίπτων ὡραιότατον μεταλλικὸν ἦχον. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐκορυφώθη τότε, καὶ πάντες οἱ περιϊστάμενοι τράχηλοι ἐμηκύνθησαν ἵνα φθάσωσι μέχρι τῆς τραπέζης. Ὁ Ἀριστόδημος ἐχαιρέτισε καὶ πάλιν, καὶ ὄρεξίς τις ἀστραπιαία, νὰ δράξῃ τὸν κύλινδρον, διέδραμε τὸν ἐγκέφαλόν του· ἀλλὰ κατανικήσας τὸν πειρασμόν, ὡδήγησε τοὺς ξένους διὰ ξυλίνης ἀναβάθρας πρὸς τὰ ὡρισμένα δι' αὐτοὺς δύο θεωρεῖα. Σταυρώσας δ' ἐκεῖ καὶ πάλιν τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ βαθέως προσκλίνων, ἀπεσύρθη καρκινοβατῶν ὡς ἐνώπιον βασιλικῆς τινος μεγαλειότητος. Ἡ Λουκία ἀφήρεσε τὸν πέτασόν της, καὶ προκύπτουσα τοῦ θεωρείου μὲ τοὺς ὡραίους της ξανθοὺς βοστρύχους οἵτινες κατέπιπτον ἀφθόνως ἑκατέρωθεν τῶν παρειῶν καὶ τοῦ τραχήλου της, διήγειρε καθ' ὅλην τὴν αἴθουσαν γενικὸν ψίθυρον ἐπιδοκιμασίας καὶ θαυμασμοῦ.

Τὸ θέατρον ἦτο μικρὸν ἀλλὰ κομψὸν καὶ ἀφθόνως διὰ κηρίων φωτισμένον· πυκνὸν δὲ πλῆθος συνεπιέζετο ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ τοῖς θεωρίοις.

— Ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ τόπου, μικρὰ καὶ μεγάλη, εἶν' ἐδῶ ἀπόψε, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος πρὸς τὴν Λουκίαν σιγαλῇ τῇ φωνῇ.

— Ἀριστοκρατία εἰς τὴν Τάγιαν ; εἶπεν ἐκείνη μειδιῶσα.

— Βεβαιότατα καὶ ἀριστοκρατία ὑπεροπτικωτάτη, ὑπέλαβεν ὁ ἰατρὸς κωμικώτατα σοβαρευόμενος. Ὁ κατάλογος ἀρχίζει μὲ μίαν μαρκησίαν, τὴν ἡλικιωμένην αὐτὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν βλέπετ' ἐκεῖ κάτω, καὶ ἥτις φαίνεται τόσον ἁπλῆ. Τὸ μέγαρον αὐτὸ καὶ τὸ θέατρον εἶνε ἰδιοκτησία της, καὶ ἡ οἰκογένειά της εἶνε πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων οἰκογένεια τῶν ἀρχόντων τοῦ τόπου. Ἡ μαρκησία εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ σᾶς παραχωρήσῃ ἀπόψε τὸ θεωρεῖόν της.

— Ὦ! ἀνεφώνησεν ἡ Λουκία· ἐπεθύμουν νὰ τὴν εὐχαριστήσω.

— Δύνασθε ἂν θέλετε νὰ συμμορφωθῆτε πρὸς τὴν ἰταλικὴν συνήθειαν, καὶ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆτε εἰς τὸ θεωρεῖόν της. Ἡ κιτρίνη ἐκείνη μορφή, ἥτις σκιάζεται ἀριστερόθεν μὲ λευκὰ πτερά, εἶνε ἡ μορφὴ βαρώννης, καὶ ὁ γέρων ὅστις τῆς ὁμιλεῖ μὲ τόσην σπουδαιότητα εἶνε ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως· τὸ χονδρὸν ἐκεῖνο πρόσωπον . . .

Τὰς περιγραφὰς τοῦ Ἀντωνίου διέκοψεν αἴφνης ὀξὺς συριγμός, ἡ αὐλαία ἤρθη, κ' ἐφάνη ὁ Ἀριστόδημος βυθισμένος εἰς σκοτεινοὺς ῥεμβασμούς, ὡς ἐμπρέπει εἰς πάντα ἀληθινὸν ἥρωα τραγῳδίας. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν προσεπάθει Ὀρλάνδος ὁ Πιστακίνης νὰ ἐκδηλώσῃ προσηκόντως τὴν ἐπίσημον ἐκείνην βαρυθυμίαν, δὲν κατώρθου ὅμως νὰ κρύψῃ τὴν χαράν, δι' ἧς ἐφώτιζε τοὺς ὀφθαλμούς του ἡ προσδοκία τεραστίας θεατρικῆς εἰσπράξεως. Ὁ Ἀριστόδημος ὑπεκρίθη τὸ μέρος του μετὰ τῆς προσηκούσης παραφορᾶς, ηὐτοκτόνησεν ἀπταίστως, καὶ ἡ πτῶσις του ἀπεκλήθη θαυμαστὴ ὑπὸ τῶν ἐμπειροπραγμόνων. Ἀλλ' ἡ Λουκία ἀπήλαυσε καθ' ὅλον τὸ διάστημα καὶ δευτέραν παράστασιν οὐχ ἧττον διασκεδαστικὴν τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς διδομένης. Διὰ ῥωγμῆς τινος τοῦ χωρίζοντος τὰ θεωρεῖα ξυλίνου διαφράγματος ἡ Λουκία καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔβλεπον τὸ ἦθος τοῦ Βαττίστα, καὶ κατεσκόπουν τὸν αὔξοντα τρόμον, ὃν ἐξεδήλου ἡ μορφὴ τοῦ

νεαροῦ ναυτικοῦ, βλέποντος τὸν βασιλέα καταφεύγοντα εἰς τὸ ἐγχειρίδιόν του καὶ δοκιμάζοντα τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ.

— Τί, θὰ σκοτωθῇ; ἠρώτησε περίφοβος τὴν Σπεράντσαν.

Ἀνεσκίρτησε δὲ ὅλος καὶ ὠρθώθησαν αἱ τρίχες του, ὅτε τὸ φάσμα, ὅπερ ὑποτίθεται κατοικοῦν ἐν τῷ βασιλικῷ τάφῳ, ἠκούσθη βαδίζον εἰς τὰ παρασκήνια, καὶ ὁ Ἀριστόδημος, ἔξω φρενῶν γενόμενος, ἐβύθισε τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθός του.

Αἱ περιστεραί, αἵτινες ἐπέταξαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς ἐπεισόδιον ὅπερ ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν φαιδρότητα ἣν γεννᾷ συνήθως τοιοῦτον θέαμα. Ὁ εὐφυὴς Πιστακίνης εἶχε παρασκευάσει εἰς τὸ κοινὸν καὶ τοὺς ἄγγλους ξένους ἔκπληξίν τινα, ἧς μετὰ μεγάλης πεποιθήσεως προσεδόκα τὸ ἀποτέλεσμα. Διὰ μηχανήματός τινος εὐφυοῦς, ὅπερ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ἐπινοήσει, προσήρτησε μίαν περιστερὰν εἰς δύο κλωστάς, αἵτινες ἀρχόμεναι ἀπὸ μικροῦ φεγγίτου ἀνοιχθέντος ἐπὶ τῆς αὐλαίας κατέληγον δι' ὅλης τῆς αἰθούσης εἰς τὸ θεωρεῖον, ὅπερ κατεῖχον οἱ ξένοι. Οὕτω δὲ ἡ περιστερὰ ἤθελε φανῇ κατευθυνομένη ἐξ ἰδίας πτήσεως εἰς τὸ μέρος ὅπου κατέληγον τὰ νήματα. Ἀλλ' ἕνεκεν ἐμποδίου ἀπροόπτου τὸ πτηνὸν ἐσταμάτησεν ἐν μέσῳ τῆς ἐναερίου πορείας του, καὶ ἀναρτηθὲν ἀπὸ τῶν ποδῶν ἤρχισε σείον οἰκτρῶς τὰς πτέρυγάς του· τὸ ἀτύχημα τοῦτο παρήγαγε θόρυβον φοβερόν· οἱ ἐν τῇ πλατείᾳ ἠγέρθησαν σύσσωμοι, οἱ παραφορώτεροι ἀνέβησαν ἐπὶ τὰς ἕδρας των καὶ ἐκίνουν τὰς χεῖρας, μάτην ἐκτείνοντες αὐτὰς ἵνα συλλάβωσι τὴν περιστεράν, γενικὴ δὲ κατακραυγὴ ἐξεῤῥάγη κατὰ τοῦ διευθυντοῦ. Ὁ Πιστακίνης ἐπεφάνη τότε πάραυτα καὶ τῇ βοηθείᾳ μακρᾶς ῥάβδου κατώρθωσε, καταβὰς εἰς τὴν πλατεῖαν, νὰ ὠθήσῃ τὸ ἀτυχὲς πτηνὸν πλησίον τῆς Λουκίας, οὕτως ὥστε ἠδυνήθη ὁ Ἀντώνιος νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ καὶ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὴν νέαν ἀγγλίδα ἐν μέσῳ βροντῆς χειροκροτημάτων.

Μετὰ τὴν μικρὰν αὐτὴν πρόσθετον διασκέδασιν, ἣν δὲν περιελάμβανε τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα, ἡ Λουκία μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τῆς μαρκησίας, ἵνα εὐχαριστήσῃ τὴν εὐγενῆ αὐτὴν κυρίαν ἐπὶ τῇ παραχωρήσει τοῦ θεωρείου της.

— Ἡ φιλοφροσύνη σας εἶνε τοσοῦτο μᾶλλον εὐγενής, κυρία μου, εἶπεν ἡ μὶς Δάβεν, ὅσον εἶνε βέβαιον ὅτι ἀπὸ τὸ θεωρεῖόν σας ἔχει τις τὴν ὡραιοτέραν θέαν τῆς σκηνῆς.

Ὡμίλησε δὲ μετὰ τοῦτο τοσοῦτον εὐκαίρως περὶ τῆς ὡραιότητος τοῦ μεγάρου καὶ τῆς κομψότητος τοῦ θεάτρου, ὥστε κατέλιπε τὴν γραῖαν μαρκησίαν κάλλιστα διατεθειμένην ὑπὲρ αὐτῆς.

Ὁ Βαττίστας, ἀφοῦ ὑπέστη τοὺς ἐπανειλημμένους τρόμους τῆς τραγῳδίας, ἐδικαιοῦτο βεβαίως νὰ τύχῃ ἀποζημιώσεώς τινος ἐκ μέρους τοῦ διευθυντοῦ, καὶ ταύτην παρέσχεν αὐτῷ ἄφθονον ἡ ἐπακολουθήσασα κωμῳδία.

Ἀδύνατον νὰ ζωγραφήσωμεν τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ νεαροῦ μας ναυτικοῦ, διαρκούσης τῆς σκηνῆς καθ' ἣν ὁ ταλαίπωρος παιδαγωγὸς ἀκούει, πρὸς μεγίστην αὐτοῦ κατάπληξιν, τὸν πρεσβύτερον τῶν μαθητῶν του ἐξομολογούμενον εἰς αὐτὸν ὅτι εἶνε νυμφευμένος μὲ τὴν κόρην τῆς ἀπέναντι οἰκίας. Ὁ δυστυχὴς παιδαγωγός, τί νὰ εἴπῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ μαθητοῦ του, εἰς τὸν πατέρα ἐκεῖνον, ὅστις εἶχε ῥητῶς ἀπαγορεύσει ν' ἀνταλλάξωσι καὶ μίαν μόνην λέξιν οἱ υἱοί του μετὰ τοῦ ἄλλου φύλου! Καὶ ὅμως ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶνε νυμφευμένος, καὶ ὄχι μόνον νυμφευμένος, ἀλλὰ καὶ πατὴρ ἑνὸς τέκνου, τοῦ ὁποίου ἀκούεται μάλιστα ἡ φωνή. Εἶν' ἕτοιμος νὰ μαδήσῃ τὰς τρίχας του, ὁ ταλαίπωρος! Ὁ Βαττίστας ἐξεκαρδίσθη γελῶν, ὅτε ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ φοβεροῦ κόμητος καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πατρός του γονυπετής, ἐξομολογούμενος τὸν ἔρωτά του εἰς τὴν γραῖαν μαγείρισσαν Μάρθαν, ὅτε κατόπιν ὁ πτωχὸς Δομίνικος καταπείθεται ν' ἀπέλθῃ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ παιδίου, καὶ ἐπιστρέφων εὑρίσκεται ἀπέναντι τοῦ κόμητος, ὅστις ἀνοίγων τὸ τριβώνιόν του εὑρίσκει τὸ νήπιον κρεμάμενον ἀπὸ τῶν ποδῶν, ἀπαράλλακτα ὡς ἡ ἀτυχὴς ἐκείνη περιστερά. Καὶ αὐτὸς ὁ Σὶρ Ἰωάννης διεῤῥάγη εἰς γέλωτα πρὸς τὸ θέαμα, ἡ δὲ Λουκία ἐγέλασεν ἐπίσης ὅσον καὶ ὁ Βαττίστας.

Πρὸ τοῦ τέλους τῆς παραστάσεως ἡ μαρκησία ἀνταπέδωκεν εἰς τὴν Λουκίαν τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ὁ δὲ δήμαρχος, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς πόλεως, ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ πράξῃ το αὐτό. Αἱ φιλοφροσύναι αὗται ηὐχαρίστησαν τὴν Λουκίαν, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸν ὑπερόπτην βαρωνέτον, καθόσον μάλιστα ὁ πονηρὸς ἰατρὸς οὐδέποτε παρέλειπε ν' ἀπαριθμῇ λεπτομερῶς καὶ μεθ' ὅλης τῆς σοβαρότητος τοὺς τίτλους καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν προσερχομένων προσώπων.

Εἶχεν ἤδη παρέλθει τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἡ αὐλαία κατεπετάσθη ὁριστικῶς, καὶ οἱ φίλοι ἡμῶν κατέλιπον τὴν αἴθουσαν. Ὁ Γιάννης, συναισθανόμενος ὅτι ἀντανέκλα καὶ εἰς αὐτὸν μέγα μέρος τῶν τιμῶν τῆς ἑσπέρας, εἶχε καταστῇ ἔτι ἐπισημότερος, κ' ἐβάδιζε σοβαρῶς, παράπλευρον ἔχων τὸν Βαττίσταν. Βλέπων αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος ἐξερχόμενον οὕτω, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ εἴπῃ εἰς τὴν μὶς Δάβεν, ὅτι ὁ Γιάννης τῷ ἐφαίνετο ὡς μάρτυς. Ἡ δὲ ἀγγλὶς θαλαμηπόλος, ἥτις ἔδιδε τὸν βραχίονα εἰς τὴν Σπεράντσαν, κ' ἐβάδιζεν ὄπισθεν τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, τῆς Λουκίας καὶ τοῦ Ἀντωνίου, ἦτο λίαν τεταραγμένη· καὶ ὅτε ἀνεκάλυψεν ὅτι ἱκανὸς ὅμιλλος νέων—ἐν οἷς διεκρίνετο ὁ νεαρὸς καὶ ξανθὸς ξυλουργὸς — περιεστοίχιζεν αὐτοὺς ψάλλων τὸ Buona sera πρὸς τιμήν των, ἡ συγκίνησίς της τοσοῦτον ἐκορυφώθη, ὥστε διεῤῥάγη εἰς γέλωτας ἅμα καὶ δάκρυα. Ἡ συνοδεία αὕτη, ἔλεγεν ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ἦτο φιλοφροσύνη ὅλως αὐθόρμητος, εἰς ἣν αὐτὸς οὐδόλως εἶχε συντελέσει.

Οὕτω συνοδευόμενοι ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἐλεονώρας, ὅπου ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς ὡραία νεαρὰ γυνὴ καὶ ὡραῖος νέος, διότι ὅρος τῆς φιλοξενίας εἶχε τεθῇ νὰ μὴ ἀγρυπνήσῃ ἡ οἰκοδέσποινα πρὸς ὑποδοχήν των. Ἀφοῦ ἔπιον τὸ τέϊον, ὅπερ ἦτο ἕτοιμον, ὁ βαρωνέτος καὶ ἡ θυγάτηρ του ὡδηγήθησαν εἰς τὰ δωμάτιά των, ὡς καὶ ἡ Σπεράντσα καὶ ἡ μὶς Χούτσινς. Ὁ δὲ ἰατρὸς ἀφῆκεν αὐτούς, ἀπελθὼν νὰ κατακλιθῇ παρά τινι φίλῳ.

Ἦτο ἤδη ἀργὰ τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἡ Λουκία, κοιμηθεῖσα βαθύτατα τὴν νύκτα, ἠγέρθη καὶ παρετήρησεν, ἀνοίγουσα τὸ παράθυρόν της ἵν' ἀναπνεύσῃ τὴν πρωϊνὴν δρόσον, μελανείμονα κυρίαν περιπατοῦσαν κάτω εἰς τὸν κῆπον. Ἡ κυρία αὕτη, σεμνὴ τὴν ἀναβολήν, ἐφαίνετο δίδουσα ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁδηγίας τινας εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα, ἣν εἶχε γνωρίσει τὴν προτεραίαν ἑσπέραν ἡ Λουκία, καὶ ἥτις κατεγίνετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην δρέπουσα ἄνθη, δι' ὧν ηὔξανε τὴν ὑπερμεγέθη ἀνθοδέσμην ἣν ἐκράτει. Ὁ κρότος τοῦ ἀνοιχθέντος παραθύρου προὐκάλεσε τὴν προσοχὴν τῆς Ἐλεονώρας, ἥτις ἤγειρε τὴν κεφαλήν.

— Καλημέρα σας, μὶς Δάβεν! εἶπεν ἐγκαρδίως καὶ φιλοφρόνως. Χαίρω πολὺ ὅτι σᾶς βλέπω. Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἐταράξαμεν τὸν ὕπνον σας.

— Ὤ, διόλου! εὐχαριστῶ, εἶπεν ἐρυθριῶσα ἡ Λουκία, ἐκοιμήθην ἐξαίρετα.

— Τόσον τὸ καλλίτερον, ὑπέλαβεν ἡ καλὴ γραῖα· ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως. Μηνύσατέ μου, σᾶς παρακαλῶ, πότε θέλετε νὰ μὲ δεχθῆτε. Δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ σᾶς φιλήσω.

Μετά τινας στιγμὰς ἡ ἰταλὶς μετέβαινεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς νεαρᾶς ἀγγλίδος καὶ προσέφερεν αὐτῇ τὴν ἀνθοδέσμην της· τοσαύτην δ' ἐνεῖχεν ἀγαθότητα ἡ φωνὴ καὶ τὸ μειδίαμά της, τοσοῦτον ἦτο συμπαθὴς ἡ ἐλαφρὰ μελαγχολία, ἥτις περιέβαλλεν αὐτὴν ὡς πέπλος λεπτός, καὶ τοσαύτην ἐμαρτύρει ἀληθῶς μητρικὴν στοργὴν ὁ τρόπος, δι' οὗ, δράξασα διὰ τῆς μιᾶς της χειρὸς τὰς χεῖρας τῆς Λουκίας, ἀπεμάκρυνε διὰ τῆς ἄλλης τοὺς μακροὺς της βοστρύχους, καὶ τὴν κατησπάσθη, καλοῦσα αὐτήν: κόρη μου!, ὥστε ἡ συγκίνησις ἐμπόδισε τὴν Λουκίαν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς εὐγενεῖς ἐρωτήσεις ὅσας ἡ γραῖα ἀπέτεινεν αὐτῇ περὶ τῆς ὑγείας της, καὶ ἡ τρυφερὰ κόρη ἔκλινεν ἠρέμα τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς νέας της φίλης. Ἡ ταλαίπωρος Λουκία ἐσυλλογίζετο ἄκουσα καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τὴν ἀγαπητήν της μητέρα.

Ἐνῷ οὕτως ἐγνωρίζοντο αἱ δύο γυναῖκες, ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον ἐπιθεωρήσεως, αἱ δὲ εἰδήσεις ἃς ἀπεκόμιζε πανταχόθεν ἦσαν εὐνοϊκαὶ εἴς τε τὸ οἴκημα καὶ τὴν οἰκοδέσποιναν. Ὁ σκοτεινὸς πρόδομος καὶ ἡ κιονοστοιχία, ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν, δὲν ἦσαν μὲν τοσούτῳ μεγαλοπρεπεῖς, ὅσῳ εἶχον φανῆ τὴν προτεραίαν νύκτα ὑπὸ τῶν δᾴδων τὸ φῶς, ἀλλ' εἶχον ὅμως πάντοτε σοβαρόν τι καὶ ἐπίσημον, ὅπερ ἤρεσκεν εἰς τὸν ἄγγλον μεγάλως. Αἱ ἐπὶ τῶν ἐφθαρμένων τοίχων ἡμίσβεστοι νωπογραφίαι, τὸ ἠκρωτηριασμένον ἄγαλμα τῆς μαρμαρίνης κρήνης, ἥτις ἔκειτο ἀπέναντι τῆς εἰσόδου, τὸ οἰκόσημον ὅπερ ἦτο γεγλυμμένον ἐπὶ τῶν θυρῶν καὶ τοῦ προπετάσματος τῶν εὐρυχώρων ἑστιῶν τῶν δωματίων, ὅλ' αὐτὰ τὰ ἴχνη παλαιᾶς λαμπρότητος εἶχον παρατηρηθῇ καὶ ἀναγραφῇ ὑπὸ τοῦ βαρωνέτου εἰς ἐκτίμησιν τῆς κυρίας Ἐλεονώρας.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ὅστις ἤρχετο νὰ προγευματίσῃ, εὗρε τὸν Σὶρ Ἰωάννην ὄρθιον, ἀνακεκλιμένην ἔχοντα τὴν κεφαλήν, καὶ προσπαθοῦντα, ὡς ἐφαίνετο, νὰ μαντεύσῃ τὴν χρῆσιν χωνίου τινος, διπλῆν ἔχοντος τὴν ὀπήν, καὶ τεθειμένου ὑπεράνω τῆς μεγάλης θύρας. Ὁ ἰατρός, ἐπιληφθεὶς πάραυτα τῆς ἐξηγήσεως τοῦ πράγματος, ἐδίδαξε τὸν βαρωνέτον, ὅτι τὸ σκεῦος ἐκεῖνο ἦτο σύνηθες παράρτημα ὅλων τῶν παραλίων οἰκιῶν, κ' ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς ἐνοίκους, ὅπως χύνωσι καυστικὰ ὑγρὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐπιτιθεμένων κατ' αὐτῶν. Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἡ οἰκοδέσποινα, ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τοῦ κήπου, καὶ κρατοῦσα τὴν Λουκίαν ἀπὸ τῆς χειρός, τὸ θέαμα δὲ τοῦτο συνεπλήρωσε τὰς εὐαρέστους ἐντυπώσεις τοῦ βαρωνέτου. Μὴ δυνάμενος νὰ ἐκδηλώσῃ ἐκφραστικώτερον τὰ αἰσθήματά του, ἔδραμεν εἰς ὑπάντησιν τῆς γηραιᾶς κυρίας καὶ προσέφερεν αὐτῇ τὸν βραχίονά του μετὰ φιλοφρονεστάτου σεβασμοῦ. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα δὲν ἦτο μόνον κυρία διακεκριμένων τρόπων, ὅπως εἶπε βραδύτερον ὁ βαρωνέτος εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἀντωνίου, ἀλλ' εἶχεν ἀξιοπρέπειαν ἤθους ἀπαντωμένην μόνον εἰς αὐλάς.

Ἡ τράπεζα εἶχε στρωθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου ὅπερ γνωρίζομεν ἤδη, ἡ δὲ κυρία Ἐλεονώρα καὶ οἱ ξένοι της ἐπρογευμάτισαν ὑπὸ τὴν θελκτικὴν σκιάδα κλήματος, ὅπερ ὑποστηριζόμενον διὰ δικτυωτοῦ σκηνώματος, κατέπιπτε πανταχόθεν εἰς κλῶνας θαλεροὺς καὶ ἀπετέλει τοῖχον χλοερόν, ἐκτὸς μόνον πρὸς μεσημβρίαν ὅθεν ἀπέμενεν ἐλευθέρα ἡ θέα τῆς θαλάσσης. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐπεριποιήθη τοὺς ξένους αὐτῆς ἐπὶ τραπέζης μετὰ τῆς ἀνέτου ἐκείνης χάριτος ὑφ' ἣν αἱ ἀληθεῖς ἐκ παλαιοῦ εὐγενεῖς καλύπτουσι συνήθως τὴν ἀδιάκοπον θεραπείαν τῶν δαιτυμόνων των. Βλέπων τις αὐτὴν μειδιῶσαν τοσοῦτον προσηνῶς, καὶ τοσοῦτον εὐθύμως λαλοῦσαν, οὐδέποτε ἤθελεν ὑποπτεύσει ὅτι ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἔκρυπτεν ἐν τῇ καρδίᾳ της αἱμασσούσας ἔτι πληγάς. Ἡ Λουκία οὐχ ἧττον, ἐνθαῤῥυνομένη ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ ἰατροῦ, ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν πῶς εἶχον οἱ υἱοί της, ἐκείνη δὲ τῇ ἀπήντησεν ὅτι εἶχον καλῶς, κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις, ἃς εἶχε λάβει.

— Ἐλπίζω, ἐξηκολούθησεν ἡ Λουκία μετά τι-

νας στιγμὰς δισταγμοῦ,ὅτι λαμβάνετε τακτικῶς εἰδήσεις των.

— Ἀρκετὰ τακτικῶς, ἀπήντησεν ἡ γηραιὰ γυνή· ἕως τόρα τοὐλάχιστον, δόξα τῷ Θεῷ, ἀργότερα ἢ ταχύτερα ἔλαβα πάντοτε τὰ γράμματα τῶν υἱῶν μου.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἡ Λουκία ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ ἔφερε τὸ ἰχνογράφημα, ὅπερ εἶχε σχεδιάσει, τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Ἐλεονώρας. Ἡ εἰκὼν ηὐχαρίστησε τὴν γραῖαν ὡς ἂν μὴ ἦτο ἔργον ἀρχαρίου· τὴν ἀνήρτησε δ' αὕτη ἐν τῇ αἰθούσῃ της λέγουσα, ὅτι θὰ ἐνθυμεῖτο πάντοτε, ὁσάκις τὴν ἔβλεπε,τὴν νεαρὰν ἀγγλίδα φίλην της.

Τέλος ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως, ἡ δὲ Ἰταλὶς ἐπέμεινε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς ξένους της μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς δενδροστοιχίας. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης προσέφερεν αὐτῇ τὸν βραχίονά του, ἦτο δ' εὐχάριστον νὰ βλέπῃ τις μετὰ πόσου σεβασμοῦ καὶ πόσης εὐγενείας τὴν ὡδήγει, καὶ πόσον ἐπιμελῶς ἐκανόνιζε τὸ βῆμά του πρὸς τὸ βῆμά της. Οἱ ἀποχαιρετισμοὶ τῶν δύο γυναικῶν ὑπῆρξαν συγκινητικοί. Ἐχωρίσθησαν ὡς φίλαι μᾶλλον ἢ ὡς πρόσφατοι γνώριμοι. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λουκίας ὑγράνθησαν, ὅτε ἠσπάσθη τὰς ἐρρυτιδωμένας παρειὰς τῆς γραίας ἰταλίδος, καὶ τῇ ηὐχήθη:

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἴδητε μίαν ἡμέραν τοὺς υἱούς σας πρὸς παρηγορίαν σας.

Δάκρυα δ' ἐπίσης ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς κυρίας Ἐλεονώρας, ὅτε, ἀσπαζομένη τὴν νεαρὰν κόρην, ἀπήντησεν:

— Ὁ Θεὸς ν' ἀκούσῃ τὴν εὐχήν σας! Μ' αὐτὴν τὴν ἐλπίδα ζῶ. Ἂν ὅμως εἶνε ἄλλη ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ, ἔχω πεποίθησιν ὅτι θὰ ἐπανευρεθῶμεν ἐκεῖ ἐπάνω· (καὶ ὕψωσε τὸ βλέμμά της πρὸς τὸν οὐρανὸν) ὁ θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ.

Καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἔμεινεν ὅπου ἵστατο, καὶ ἀπεχαιρέτισε τοὺς ξένους της διὰ τῆς χειρός, ὅτε παρέκαμψαν οὗτοι τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ· εἶτα δὲ βραδυπατοῦσα καὶ κύπτουσα τὴν κεφαλήν, ἐπανῆλθεν ἡ ἀτυχὴς ἐρημῖτις εἰς τὴν μονήρη της κατοικίαν.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΚΥΘΝΟΥ ΘΕΡΜΑ ΛΟΥΤΡΑ

Οὐδείς ἐστιν ὁ ἀγνοῶν ὅτι ἐν Κύθνῳ, μιᾷ τῶν Κυκλάδων νήσων, τῇ κοινῶς καλουμένῃ *Θερμιά*, ὑπάρχουσι θερμὰ ἰαματικὰ ὕδατα, πολλοὶ ὅμως οἱ ἀγνοοῦντες καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ νήσῳ, καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτόθι δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν κτιρίων, ἐν οἷς εὑρίσκουσι πᾶσαν ἄνεσιν οἱ πρὸς ἴασιν μεταβαίνοντες. Περιελθόντες πρὸ μηνὸς τὴν νησῖδα Κύθνον πρὸς γενικὴν αὐτῆς περιγραφήν, δημοσιεύομεν ἐνταῦθά τινα περὶ τῶν λουτρῶν, καίτοι πολλάκις περὶ τούτων ἐδημοσιεύθησαν ἐκθέσεις παρὰ τῶν διατελεσάντων κατὰ καιροὺς ἐκεῖ ἰατρῶν,τελευταῖον δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀγγέλου Χαντζάρα, διευθύνοντοῦ ἤδη τυγχάνοντος τῶν ἐκεῖ καταστημάτων.

Τὰ θερμὰ λουτρὰ τῆς Κύθνου δὲν μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὡς ἄλλα τινὰ τῶν τῆς Ἑλλάδος, οἷον τὰ τῆς Αἰδηψοῦ, ὧν ἐγίνετο χρῆσις πρὸς θεραπείαν ἀσθενειῶν. Περὶ τῶν τῆς Κύθνου ἔχομεν ἐνδείξεις καὶ μαρτυρίας ῥητὰς ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὅτι ἦσαν γνωστὰ καὶ ὅτι ἐγίνετο τούτων χρῆσις θεραπευτική. Ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν ἐνδείξεων εἶνε ἡ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου Κύθνου εἰς Θερμιὰ ἀνερχομένη μέχρι τοῦ 1142, ὅτε ὑπὸ τοῦ γράψαντος τὰς Τάξεις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων Νείλου Δοξαπατρὶ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἡ νῆσος ἔχουσα ἐπίσκοπον. Βεβαίως δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ Νείλου γενομένη χρῆσις τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου Θερμιὰ ἀντὶ Κύθνος σημαίνει ὅτι ἡ μετατροπὴ τούτου ἐγένετο πολὺ πρότερον,ὥστε εἶχε καθιερωθῆ διὰ τοῦ χρόνου.

Αἱ εἰδήσεις δὲ περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τῶν λουτρῶν δὲν ἀνέρχονται πέραν τῶν μέσων τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος. Τῶν θερμῶν ὑδάτων μνημονεύει ὁ Πορκάτσης (1572), πρῶτος καθὰ γινώσκομεν τῶν γεωγράφων, εἶτα ὁ Βοσκίνης (1658), ὁ ὁποῖος προσθέτει ὅτι εἰς Κύθνον (οὗτος ὀνομάζει τὴν νῆσον Fermenia) προσήρχοντο ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἀσθενεῖς, καὶ ὅτι τὰ λουτρὰ αὐτόθι δὲν ἦσαν ὑποδεέστερα τῶν τοῦ Ἀβάνου ἢ ὀρθότερον Ἀπόνου (Aquae Patavinae) ἐν Ἰταλίᾳ. Σημειοῖ δὲ καὶ ἐν τῷ χάρτῃ τῆς νήσου, ὃν παραθέτει εἰς τὸ σύγγραμμά του, τὴν θέσιν τῶν λουτρῶν διὰ τῆς λέξεως bagni. Ὁ Τουρνεφόρτιος (1700) τὰ αὐτὰ σημειοῖ.Ἐπιγραφὴ δέ, τὰ νῦν ἐντετοιχισμένη ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου τοῦ ἑστιατορίου τῶν λουτρῶν, ἀναφέρει ὑπὸ χρονολογίαν 1782 Ἰουλίου 28 ὅτι δεξαμενὴ χάριν τῶν λουομένων οἰκοδομήθη δι' ἐξόδων καὶ δαπάνης τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ πανευγενεστάτου καὶ περιβλέπτου ἄρχοντος διερμηνέως τοῦ στόλου Κυρίου Κυρίου Νικολάου Μαυρογένους.

Αἱ πηγαὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων κεῖνται εἰς τὴν ΒΑ τῆς νήσου παραλίαν, ἀπέχουσαι περὶ τὰ 200 βήματα τῆς ἀκτῆς λιμενίσκου σχηματιζομένου εἰς τὸν μυχὸν τῆς κολπώδους ΒΑ παραλίας. Ὁ λιμενίσκος οὗτος, ὃν οἱ γεωγραφικοὶ πίνακες σημειοῦσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *Ἁγ. Εἰρήνης*, ἀποτελεῖ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν παραλίαν τέσσαρας μικροτέρους ναυλόχους ἢ αὐλάκια, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐγχωρίων. Ὁ πρὸς βορρᾶν κείμενος λέγεται *Σκινάρι*, ὁ ἐν μέσῳ *Θέρμα*, παρ' ᾧ καὶ αἱ πηγαί, ὁ μεγαλείτερος δὲ τῶν δύο πρὸς μεσημβρίαν λέγεται Ἁγία Εἰρήνη ἐκ παρακειμένου αὐτόσε ναΐσκου, ἐκ τούτου δ' ἔλαβε καὶ ὅλος ὁ κόλπος τὸ ὄνομα Ἁγ. Εἰρήνη, ὄνομα ὅμως μόνον εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας σημειούμενον.

Αἱ πηγαὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀναβλύζουσι παρὰ τοὺς πόδας ὑψηλοῦ λόφου. Τούτων ἡ μὲν

μία, ἡ σιδηροῦχος, λέγεται τοῦ *Κακκάβου*, ἡ ἑτέρα δὲ, ἡ περὶ τὰ 50 βήματα τῆς πρώτης ἀπέχουσα, τῶν *Ἁγ. Ἀναργύρων*. Τὸ ὄνομα Κάκκαβος ἐδόθη εἰς τὴν μίαν τῶν πηγῶν, διότι τὸ ζέον ὕδωρ αὐτῆς, ἀναβλύζον καθέτως καὶ ἐκπέμπον ἀτμοὺς, καὶ πομφόλυγας ἐνίοτε, φαίνεται ὡσεὶ ὕδωρ κακκάβου (χύτρας) κοχλάζον. Ἐκ τῶν παρακειμένων δὲ δύο τὸ πρὶν, μιᾶς δὲ σήμερον ἐκκλησίας τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ ἑτέρα τῶν πηγῶν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἐστράφη ἡ προσοχὴ τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν λουτρῶν τούτων, διότι πλειότεροι ἀσθενεῖς ἐφοίτων, ἐκλιπόντος τοῦ φόβου τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Διὸ ἀπὸ τοῦ 1836 ἤρξαντο ἀνεγειρόμενα αὐτόθι περὶ τὰς πηγὰς δημόσια οἰκήματα καὶ λουτῆρες, ἐν ἀρχῇ μὲν μικρὰ καὶ στενόχωρα, ὡς ἦσαν ὅλα τὰ πρῶτα σχέδια τῶν δημοσίων κτιρίων τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁδῶν καὶ τῶν πόλεων, εἶτα δὲ κατὰ τὸ 1842 καὶ 1852 ὀλίγον μεγαλείτερα. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης συρροῆς ἀσθενῶν, διετάχθη παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῷ 1858 ἡ ἀνέγερσις εὐρυχώρου καὶ τελείου ὑδροθεραπευτικοῦ καταστήματος, ἐπαρκοῦντος εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν προσερχομένων, τελείου, καὶ κατὰ τοὺς τύπους, τοὺς διαγραφομένους ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς, καθ' ὅσον οὗτοι ἐν Κύθνῳ ἠδύναντο νὰ ἐφαρμοσθῶσιν.

Οὕτω δὲ ἀνηγέρθη μέγα κτίριον παρέχον εἰς τὸν καταπλέοντα εἰς τὸν ὅρμον καλὴν ἀπὸ θαλάσσης θέαν, ἐν μέσῳ τῆς ἐντελοῦς ἐλλείψεως ἐν τῷ χώρῳ ἐκείνῳ ἑτέρων οἰκήσεων.

Τὸ ὅλον κατάστημα, οὗτινος ἓν τμῆμα ἀπέμεινεν ἡμιτελὲς, ἐγκαταλειφθείσης τῆς οἰκοδομῆς, περιλαμβάνει δωμάτια 73 διαφόρου μεγέθους πρὸς χρῆσιν τῶν ἀσθενῶν, καὶ ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας τοῦ καταστήματος.

Τὰ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς προωρισμένα δωμάτια περιέχουσι πάντα τὰ ἀναγκαιότατα ἔπιπλα, οἷον τράπεζαν, νιπτῆρα, κλίνην, πλὴν κλινοστρωμνῆς, ἣν ὀφείλουσιν οἱ ἀσθενεῖς νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν.

Ἐκ τῶν τῆς οἰκοδομῆς τὸ μᾶλλον ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε οἱ λουτῆρες 14 τὸν ἀριθμόν. Ἕκαστος τούτων ἀποτελεῖται ἐκ μονολίθου λελαξευμένου λευκοῦ μαρμάρου· κεῖνται δὲ κατὰ σειρὰν ἐν μεμονωμένῳ ἕκαστος θαλάμῳ εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ καταστήματος.

Ἐν τοῖς θαλάμοις δὲ τῶν λουτήρων, τῶν προωρισμένων διὰ τὰ σιδηροῦχα λουτρὰ, ὑπάρχουσι καὶ λουτῆρες διὰ τὰ καταρρακτά. Ὑπάρχουσι δὲ πρὸς τούτοις καὶ δύο λουτῆρες εἰς κεχωρισμένον μέρος ἀπὸ τοῦ καταστήματος διὰ τοὺς πάσχοντας μολυσματικὰ νοσήματα.

Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ καταστήματος κεῖνται δύο ψυκτήριοι δεξαμεναὶ πρὸς ἀπόψυξιν ὑδάτων ἑκατέρας τῶν πηγῶν, οὕτως ὥστε τὸ εἰς τοὺς λουτῆρας δι' ἰδίων σωλήνων διοχετευόμενον θερμὸν ὕδωρ ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν πηγῶν δύναται νὰ συγκερασθῇ μετὰ τοῦ ψυχροῦ, τοῦ δι' ἰδιαιτέρου σωλῆνος ὡσαύτως εἰς τοὺς λουτῆρας πεμπομένου, καὶ λάβῃ τὴν θερμοκρασίαν, ἣν ὁρίζει πάντοτε ὁ ἰατρὸς δι' ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν.

Τὸ ὅλον δὲ κτίριον ἔχει ἀερισμὸν ἄριστον, καθὼς καὶ οἱ λουτῆρες, οἵτινες εἶνε ἐστεγασμένοι διὰ θόλου καλλιτεχνικοῦ, διατηροῦνται δὲ καὶ καθαρώτατοι, καθαριζόμενοι ἀδιαλείπτως μετὰ ἕκαστον λουτρὸν ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος.

Πλὴν τῶν δωματίων τοῦ δημοσίου καταστήματος ὑπάρχουσιν ἐκτὸς οἰκίσκοι ἰδιωτικοὶ ἐν ὅλῳ περίπου 40 δωμάτια ἀποτελοῦντες, ἐνοικιαζόμενοι πρὸς χρῆσιν τῶν ἀσθενῶν. Αὐτόθι δὲ ὑπάρχουσι καί τινα καφενεῖα καὶ ξενοδοχεῖα διὰ τοὺς μὴ τρώγοντας ἐν τῷ ἑστιατορίῳ τῷ κοινῷ τῶν καταστημάτων τῆς Κυβερνήσεως, ἅτινα νῦν εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἀγ. Χαντζάρα, παραχωρηθέντων αὐτῷ τῶν λουτρῶν διὰ νόμου τῷ 1871.

Τῶν θερμῶν ὑδάτων τῆς Κύθνου ἐγένοντο πολλαὶ ἀναλύσεις, ἀλλὰ, ὡς λέγει καὶ αὐτὸς ὁ κ. Χαντζάρας ἐν ἐκθέσει αὐτοῦ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ ἰατρικῷ περιοδικῷ «Γαληνῷ» τῷ 1880, οὐδὲν δυστυχῶς γινώσκομεν περὶ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως· διότι τὰ ἐξαγόμενα τῶν διαφόρων Εὐρωπαίων εἶνε ἀντιφατικά. Τὸ μόνον, ὅπερ σήμερον, λέγει ὁ κ. Χαντζάρας, δυνάμεθα νὰ γνωστοποιήσωμεν εἶνε ὅτι τὰ ὕδατα τῆς Κύθνου περιέχουσιν *ἰώδιον* καὶ *βρώμιον* εἰς μεγάλην ποσότητα· διὸ καὶ ὁ διάσημος χημικὸς Λίβιχ θεωρεῖ τὰ λουτρὰ ταῦτα πολύτιμα καὶ ὑπέρτερα πολλῶν ὁμοίων τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν ἄφθονον ποσότητα τῶν δύο τούτων χημικῶν οὐσιῶν. Περιέχουσι δὲ καὶ *σίδηρον* εἰς μεγάλην ποσότητα, καὶ *ἀνθρακικὸν ὀξὺ* διαλελυμένον καὶ εἰς ἐλευθέραν κατάστασιν.

Ἐκ τῆς πηγῆς τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων, ἥτις κεῖται ἐντὸς τοῦ καταστήματος, ἀναβλύζει ὕδωρ διαυγὲς, ὑφάλμυρον καὶ ὑπόπικρον, ἔχον θερμοκρασίαν 32 βαθμῶν Ῥεωμύρου, ἐκ δὲ τῆς τοῦ Κακκάβου ὕδωρ ὑπόθολον, σκωριόχρουν, ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν, καταλεῖπον εἰς τοὺς ὀχετοὺς καὶ τὰς δεξαμενὰς ὑποστάθμην ἐρυθρὰν, καὶ ἔχον θερμοκρασίαν 44 βαθμῶν Ῥεωμύρου.

Ἡ θερμοκρασία τῶν πηγῶν μένει καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἀμετάβλητος, μόνον δὲ περὶ τὸ ποσὸν παρετηρήθη αὐξομείωσίς τις κατὰ τὴν πολυομβρίαν ἢ ἀνομβρίαν τοῦ ἔτους. Ὑπάρχει ὅμως ἄφθονος ποσότης διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λουομένων, τοῦ περιττεύοντος δι' ὀχετοῦ ῥέοντος εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἡ ἰαματικὴ δύναμις τῶν λουτρῶν τῆς Κύθνου εἶνε ἀναμφισβήτητος, κυρίως δὲ ἐπενεργοῦσιν ἰαματικῶς ἐπὶ τῶν ῥευματισμῶν ἐν γένει, ἀρθρίτιδος, ἐπὶ παθήσεων γυναικείων, ἐπὶ νευραλγιῶν, καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων παθημάτων, οἷον χλωρώ-

σεως, ὀσφυαλγίας, συφίλιδος, ψαμμιάσεως, δερμικῶν νοσημάτων κτλ., ἅτινα ἀπαριθμοῦσιν αἱ τῶν κατὰ καιροὺς ἰατρῶν τῶν λουτρῶν ἐκθέσεις.

Ὁ χρόνος ὁ κατάλληλος πρὸς χρῆσιν των λουτρῶν τῆς Κύθνου εἶνε συνήθως οἱ μῆνες ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι Σεπτεμβρίου, πολλάκις καὶ μέχρις Ὀκτωβρίου, ἐὰν ὁ καιρὸς δὲν εἶνε ψυχρός· ὑπάρχουσι δὲ καὶ παραδείγματα ἰαθέντων διὰ τῆς χρήσεως τῶν λουτρῶν καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ καταστήματος καὶ τῶν λουτρῶν ἐκτελεῖται κατὰ κανονισμὸν τοῦ διευθυντοῦ ἐγκριθέντα τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου τῷ 1873, ἔνθα διαγράφονται αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ διευθυντοῦ, τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, τῶν ἀσθενῶν, τὰ τῶν λουτρῶν κτλ. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τοῦτον (ἄρθρ. 34) ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος ὁρίζει ἑκάστῳ τῶν ἀσθενῶν τὴν ὥραν τῆς λούσεως, τὴν διάρκειαν αὐτῆς, τὸν βαθμὸν της θερμοκρασίας καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ λουτῆρος. Ἐπιβάλλεται δὲ πρὸς τούτοις ἡ ὑποχρέωσις (ἄρθρ. 4) νὰ χορηγῇ τὴν ἰατρικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν πρὸς πάντα ἐπικαλούμενον αὐτὴν πάσχοντα, καὶ νὰ διατηρῇ ἐν τῷ καταστήματι τὰ ἀναγκαιότερα φάρμακα, χειρουργικὰ ἐργαλεῖα καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς βοήθειαν τῶν πασχόντων.

Ἐν τῷ καταστήματι τῶν λουτρῶν ὑπάρχει καὶ τηλεγραφεῖον, λειτουργοῦν μόνον ἐν καιρῷ τῆς χρήσεως τῶν λουτρῶν.

Ἡ μετάβασις εἰς τὰ λουτρὰ γίνεται ἐκ Πειραιῶς κατὰ πᾶσαν Παρασκευήν, ἐκ Σύρου δὲ κατὰ πᾶσαν Τετάρτην. Ὁ πλοῦς δ' ἑκατέρωθεν καὶ ἡ ἀποβίβασις καὶ ἐπιβίβασις γίνονται πάντοτε τὴν ἡμέραν. Εἶνε δὲ ἥ τε ἐπιβίβασις καὶ ἀποβίβασις εὔκολος καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς παραλυτικούς, παρεχομένης προθύμως καὶ μετὰ δεξιότητος τῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος καὶ τῶν λεμβούχων Κυθνίων.

Τροφὴν οἱ φοιτῶντες εὑρίσκουσιν ἄφθονον καὶ ἐκλεκτήν· οὐ μόνον δὲ οἱ ἐντὸς τοῦ καταστήματος τρώγοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκτὸς οἰκοῦντες, ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς δωματίοις, εὑρίσκουσι πᾶν τὸ χρειῶδες.

Ἡ ἐν γένει δὲ διατριβὴ ἐν τοῖς λουτροῖς Κύθνου δὲν εἶνε πληκτική, ὁπόταν μάλιστα ὑπάρχῃ μεγάλη συρροὴ φοιτητῶν, τὸ κλίμα εἶνε ὑγιεινὸν καὶ δροσερόν. Οἱ βουλόμενοι δὲ τῶν φοιτητῶν δύνανται νὰ ἐκδράμωσι καὶ μέχρι τῆς κωμοπόλεως Κύθνου, μίαν ὥραν ἀπεχούσης τῶν λουτρῶν, ἢ μέχρι τῆς ἑτέρας κωμοπόλεως τῆς νήσου Σύλλακος, ἀποτελούσης ἴδιον δῆμον τὸν τῆς Δρυοπίδος, ἀπεχούσης τῶν λουτρῶν 2 ὥρας 30.

Καθόλου δ' εἰπεῖν τὰ καταστήματα τῶν λουτρῶν της Κύθνου εἶνε τὸ μόνον ἐντελὲς ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα τῆς Ἑλλάδος, πληροῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τοὺς ὅρους, οὓς ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ κατασκευή, συντήρησις καὶ χρῆσις τῶν τοιούτων ὑδροθεραπευτικῶν ἱδρυμάτων.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Ἡ ἐφημερίς, ὁ τύπος εἶναι σήμερον μεγάλη δύναμις ἐνεργείας, ῥήτωρ ἅμα καὶ τηλεγραφητής, χρονογράφος τὰ πάντα μανθάνων καὶ πανταχοῦ ὅπου εἰσδύει, αὐτὰ διακοινῶν, διὰ τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς ἀντιτύπων, ὡς διὰ μυρίων στομάτων.

Τί ἄρά γε θὰ ἦτο ὁ βίος τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἄνευ τῆς ἐφημερίδος; Προηγήθησαν περίοδοι πολιτισμοῦ, ἐκλιπόντος σήμερον, ἴσως δὲ μάλιστα καὶ κρείττονος καὶ περιεργοτέρου, ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε *αἰὼν τοῦ χάρτου*, δυνάμενος νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν ἡμέτερον· ὥστε ὀρθῶς λέγεται, ὅτι καλὸς περὶ τύπου νόμος εἶναι ζωτικὸν ζήτημα διὰ πᾶν ἔθνος, διότι ἡ ἐφημερὶς ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, εἶναι τὸ νοερὸν ὀξυγόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν, καίτοι περιέχον καὶ ἀτμίδας ὀξειδίου ἄνθρακος ἐνίοτε.

Ὁπωσδήποτε ὁ παρισινὸς ἀπορροφᾷ τὸν ἀέρα τοῦτον ἀσμένως, ἐπιθυμῶν ὅμως ἀείποτε ἰδέας ἑτοίμους, μορφὰς πλήρεις καὶ τελείας, μωρίας ἐπιτερπεῖς, ἔστω καὶ ἐξευρημένας.

Οἱ λόγιοι ἐκεῖνοι, οἱ ἄνευ μονίμου στέγης, ἔχουσι πάντοτε ὥραν τινὰ ἀφιερωμένην εἰς τὰ ὀρεκτικὰ ποτὰ καὶ τὰς διαλέξεις, *τὴν ὥραν τοῦ ἀψινθίου*, σημαίνουσαν ἀκριβῶς ὅταν οἱ διανομεῖς, φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς στοιβάδας νεοτυπώτων ἐφημερίδων, διασχίζωσι προπετῶς τοὺς διαβάτας. Ἡ ὥρα αὕτη, ὀνομαζομένη *ὥρα τῆς ἐφημερίδος*, εἶναι μία τῶν *παρισινωτέρων* ὡρῶν τοῦ παρισινοῦ βίου, εἶναι εἰδική τις χρόνου στιγμή, ἐν ᾗ οἱ Παρίσιοι λαμβάνουσιν ὄψιν ὅλως ἰδιόρρυθμον, ὄψιν ἐκτάκτου κινήσεως. Τοιαύτη τις ὥρα φοβερᾶς κινήσεως ὑπάρχει καὶ ἐν Λονδίνῳ, ὁπότε πᾶσαι αἱ ὁδοὶ τοῦ ἄστεος ὁμοιάζουσι μυρμηκιᾷ, ἣν διετάραξεν ἡ ἄκρα ῥάβδου διαβάτου τινός, ἡ ὥρα δὲ αὕτη εἶναι ἐνταῦθα ἡ *ὥρα τοῦ ταχυδρομείου*, καὶ οἱ διασχίζοντες τὸν λαὸν εἶναι παῖδες τραπεζικῶν ἢ ἐμπορικῶν οἴκων κρατοῦντες φακέλλους ἐπιστολῶν καὶ εἰσορμῶντες διὰ μέσου τῶν ἁμαξῶν ταχεῖς ὡς οἱ ἵπποι.

Σημαίνει καὶ ἐν Παρισίοις ἡ ὥρα τοῦ ταχυδρομείου, ἀλλ' ὅμως ἐνταῦθα περιεργοτέρα, ὡς εἴπομεν, ἴσως δὲ καὶ χαρακτηριστικωτέρα εἶναι *ἡ ὥρα τῆς ἐφημερίδος*. Ὁποία πυρετώδης τότε συνώθησις καὶ ἐνεργείας ἐπαύξησις πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν! Ὁποῖος δὲ ἀγὼν διὰ τοῦ ἀγκῶνος, ἔστι δ' ὅτε καὶ διὰ τοῦ γρόνθου πέριξ τῶν κιοσκίων, ὅπου πωλοῦνται αἱ ἐφημερίδες, ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν μεγάλων συμβεβηκότων πρὸς ἐπίτευξιν ἑνὸς φύλλου! Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμέραις ἀείποτε κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἡ ἀγορὰ παριστᾷ

χαρακτῆρα ὅλως διάφορον τοῦ συνήθους· θὰ ἔλεγέ τις, ὅτι δι' ἠλεκτρικῆς βλαστήσεως φύονται λευκὰ φύλλα ἐν ἀκαρεὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων, ὅσα δι' ὅλου τοῦ ἔτους πράσινα φύλλα ἐπὶ τῶν δένδρων· φάκελλοι χάρτου ὄζοντος τυπογραφικῆς μελάνης ἐπισοιβάζονται ἐντὸς τῶν κιοσκίων, καὶ οἱ μὲν πωληταὶ ἐξελίσσουσι καὶ ἀναδιπλοῦσι τὰς ἐφημερίδας, οἱ δὲ ἐκ τοῦ τυπογραφείου φέροντες αὐτάς, διατρέχοντες τὰ πεζοδρόμια, ἵστανται παρὰ τὴν θύραν ἑκάστου κιοσκίου, ὡς μετὰ ταῦτα ἀνάπτων τοὺς φανοὺς ἀπέναντι ἑκάστου στομίου φωταερίου. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ πρωῒ καὶ ἑσπέρας.

Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος κοιμῶνται εἰσέτι οἱ Παρίσιοι, ὁπόταν πρὸ τῆς ἡμέρας, περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας, ἐξέρχονται τὰ φύλλα ἐκ τῶν πιεστηρίων, καὶ ἐφημεριδοπῶλαι τῶν περιχώρων ἀναμένουσι ῥιγοῦντες εἴτε πρὸ τῶν θυρῶν τῶν τυπογραφείων εἴτε ἔξωθεν κεντρικοῦ τινος πωλητηρίου, τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐφημερίδων, ὅπως κομίσωσι ταύτας εἰς τοὺς πελάτας αὐτῶν ἐγκαίρως, ὁ δὲ χειμέριος ὄρθρος βλέπει διερχομένας ἐπὶ τῶν παγερῶν ὁδῶν ἁμάξας κηπουρῶν, ἐν αἷς λαμβάνουσι θέσιν οἱ ἐφημεριδοπῶλαι οὗτοι, ἀποκομιζούσας οὕτω τυπωμένα γράμματα, ἤτοι τροφὰς τοῦ πνεύματος, εἰς τὰ περίχωρα, ἀφοῦ πρῶτον ἐκόμισαν ἐκεῖθεν λαχανικά, ἤτοι τροφὰς τοῦ στομάχου, εἰς τὰ λαχανοπωλεῖα τῶν Παρισίων.

Καί τινες τῶν ἐφημεριδοπωλῶν τῶν ἀποκέντρων συνοικιῶν τῶν Παρισίων, ἔχοντες πωλητήρια εἰς τὰς ἄκρας τῶν προαστείων, προσέρχονται πρὸ τῆς ἡμέρας εἰς τὰ τυπογραφεῖα ἔνθα ἐκδίδονται αἱ ἐφημερίδες. Οἱ διανομεῖς λαμβάνοντες ὀγκώδεις φακέλλους τρέχουσι πρὸς διανομὴν εἰς τὰ κενὰ κιόσκια, ἐν οἷς ἀνοίγοντες διὰ κλειδῶν παρεισάγουσι στοιβάδας τῶν νεοτυπώτων τούτων φύλλων, ἀκριβῶς ἀφ' ἧς ὥρας τῆς πρωΐας ὁ μὲν ἀρτοπώλης ἐναποτίθησι τὸν ἄρτον, ἡ δὲ γαλακτοπῶλις ἐγκαθίσταται μετ' ἐμπλέων κρατήρων εἰς τὴν ὁδόν· ἐπιστρέφοντες δὲ βραδύτερον λαμβάνουσιν αὐτόθεν τὸ ἀντίτιμον τῶν φακέλλων, δὲν ἐπανέρχονται δὲ εἰς τὸ κεντρικὸν αὐτῶν γραφεῖον, πρὶν πίωσι καὶ ἕνα *ποτηράκι νηστικάτα*, καθὼς λέγουσι, διὰ τὴν ὑγείαν.

Ὑπάρχουσιν ὡς ἔγγιστα 1500 πωληταὶ ἐφημερίδων ἐν Παρισίοις, ὧν ὀλίγοι μέν, οἱ νωθρότεροι, ἔχουσιν εὐαρίθμους ἀγοραστάς, ἔστι δ' ὅτε ἀγνοοῦσι καὶ τὴν ἔκδοσιν ἐφημερίδων πολλῶν, ὀλίγον δὲ καὶ τὰς ὀρέξεις τοῦ κοινοῦ ἐννοοῦντες δὲν κερδίζουσι πλειότερα τῶν δύο φράγκων καθ' ἑκάστην· ἀλλ' ὅμως πλεῖστοι ἄλλοι δραστηρίως καὶ νοημόνως ἐργαζόμενοι ἀπολαμβάνουσιν εἴκοσι μέχρις εἰκοσιπέντε φράγκων κέρδος ἡμερήσιον, τινὲς δὲ μάλιστα, ὡς οἱ κατέχοντες τὰ κιόσκια κεντρικῶν τινων διόδων, καὶ μέχρι πεντήκοντα φράγκων· εἰς πολλὰ δὲ τῶν κιοσκίων τούτων ὁ πράγματι κύριος μόνον καθ' ὡρισμένας ὥρας ἐμφανίζεται, ἀφίνων εἰς τὴν θέσιν του γυναῖκα τινὰ ἵνα ἐνεργῇ τὴν πώλησιν. Ἕκαστον κιόσκιον ἔχει ἰδίαν πελατείαν, τὸ δὲ περιεργότατον, ὅτι ἐν τῇ καθημερινῇ πωλήσει ὀλίγα τυχηρὰ παρουσιάζονται· διότι πανταχοῦ σχεδὸν μόνον οἱ τακτικοὶ λεγόμενοι συνδρομηταὶ ἀγοράζουσι καθ' ἑκάστην ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους εἴτε ἐξ ἀνάγκης εἴτε ἐκ συνηθείας διερχόμενοι, ἐπειδὴ ὁ Παρισινὸς εἶναι πιστότερος ἢ ὅσον νομίζεται εἰς τὴν ἅπαξ ὑπ' αὐτοῦ τμηθεῖσαν αὔλακα.

—

Πάντες οὗτοι οἱ ἔμποροι πωλοῦσιν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν τὰς *καλὰς ἐφημερίδας*, ἤτοι τὰς μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀγοραζομένας, καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ πώλησις ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ὥρας τῆς πρωΐας μέχρι μεσημβρίας, καὶ ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς ἑβδόμης τῆς ἑσπέρας. Ὅσῳ δὲ ταχύτερον πωλοῦνται αἱ ἐφημερίδες, τόσον μικρότεραι στοιβάδες αὐτῶν εὑρίσκονται ἐκτεθειμέναι ἐπὶ τῶν θέσεων· ὥστε εὐκόλως καὶ ἀλανθάστως μάλιστα διαγινώσκεται ἐκ τοῦ ὄγκου τῶν διαφόρων στοιβάδων τίνων ἐφημερίδων πωλοῦνται πλειότερα ἀντίτυπα.

Τῆς δὲ φυσιολογικῆς καταστάσεως τοῦ ἀγοραστοῦ, ἆ! πόσον ὡραία θὰ ἦτο ἐπιδέξιός τις περιγραφή! Εἶναι ἀγοραστής, ὅστις τακτικῶς, ἐν ὡρισμένῃ ὥρᾳ, προσερχόμενος εἰς τὴν θύραν τυπογραφείου τινὸς ἀγοράζει τὸ φύλλον ἔτι κάθυγρον, μόνον δὲ τὸν ἀριθμὸν παρατηρήσας, ἀπέρχεται ἀρκούμενος, ὅτι ἔχει ἐν τῷ θυλακίῳ ἐφημερίδα πρώϊμον· οὗτος εἶναι ὁ *προγεύστης*, ἤτοι τῶν πρώτων ἐκδόσεων φίλος, καὶ μόλις τὴν ὀγδόην ὥραν, μετὰ τὸ ἐπιδόρπιον, ἴσως δὲ καὶ πολλάκις τὴν ἑνδεκάτην κατακλινόμενος ἀναγινώσκει τὴν ἀπὸ πρωΐας ἀγορασθεῖσαν ἐφημερίδα, ἀείποτε ὅμως μετὰ τῆς ἀφάτου ἡδονῆς, ὅτι αὐτὸς ἥψατο τοῦ φύλλου πρῶτος τῶν ἄλλων. Ἄλλος δέ τις ἀγοραστής, ἐξ ἰδίας ῥοπῆς, ἀγοράζει μόνον ἐφημερίδα, ἧς συμμερίζεται τὰς ἰδέας ἢ ἀγαπᾷ τὸν τρόπον τῆς διατάξεως τῶν ἄρθρων, ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸ τυπογραφεῖον ἔνθα ἐκδίδεται· ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ εὑρίσκει εὐκόλως ὅ,τι θέλῃ νὰ ἀναγνώσῃ, τὰ αὐτὰ δὲ κατὰ λέξιν πράγματα δὲν ἀρέσκεται ἀναγινώσκων ἐν ἄλλοις φύλλοις. Τοὐναντίον δὲ ἄλλος τις ἀγοραστὴς εὐχαριστεῖται παραβάλλων καὶ συγκρίνων τὰς διαφόρους γνώμας τῶν ἐφημερίδων, ὅπως κρίνῃ ὁριστικῶς περὶ τοῦ πράγματος, καὶ διαφέρει κατὰ πολὺ τοῦ *προγεύστου*, εἶναι ἄπληστος καὶ ἀδηφάγος ἀναγνώστης.

Κυρίως δὲ τὸ θέρος, ἐν τοῖς σταθμοῖς τοῦ σιδηροδρόμου, κατὰ τὴν ὥραν τῶν τελευταίων ἁμαξοστοιχιῶν, παρατηροῦνται αἱ διαφοραὶ αὗται.

— Δός μοι τὴν τάδε ἐφημερίδα! φωνάζει πνευστιῶν εἷς.

— Ἐπωλήθη. Θέλετε ἄλλην τινά, τὴν τάδε;

— Ὄχι! ποτὲ δὲν ἀναγινώσκω εἰμὴ ταύτην. Ἄλλος τις καταφθάνει.

— Δός μοι τὰς ἐφημερίδας τῆς ἑσπέρας.
— Ποίας;
— Ὅλας! ὅλας ὅσας ἔχεις.

Οὗτος δὲ, ὡς ὑπὸ ἀναγνωστικῆς βουλιμίας κατεχόμενος, λαμβάνει καὶ συμπτύσσει ταύτας, πληροῖ τὰ θυλάκιά του, καὶ οὕτω φεύγει ἔχων ὅσας ἐφημερίδας δὲν δύναται νὰ ἀναγνώσῃ.

—

Ἡ ἐφημερὶς εἶναι βεβαίως τὴν σήμερον, καθὼς ἔλεγεν ἡ κυρία Σάνδη, ἡ μεγίστη τῶν διανοητικῶν καὶ κοινωνικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὅμως ὁ Βαλζὰκ ἐν τῇ περιφήμῳ αὐτοῦ *Μονογραφίᾳ περὶ τοῦ παρισινοῦ τύπου*, μελέτῃ ὀλίγιστα γνωστῇ, ἥτις ἐδημοσιεύθη μετὰ μικρῶν γελοιογραφιῶν διὰ τοῦ περιοδικοῦ, ὅπερ ἔφερε τίτλον *Μεγάλη Πόλις*, λέγει ῥητῶς κατὰ τῶν συγχρόνων ἐφημεριδογράφων παρωργισμένος· «Ἀξίωμα: Ἐὰν ὁ τύπος δὲν ὑπῆρχε, περιττὴ θὰ ἦτο ἡ ἐφεύρεσις αὐτοῦ».

Κατ' αὐτὸν ὁ ἐφημεριδογράφος, ὁ κουφολόγος, ὁ *νεολόγος*, ὡς λέγει, εἶναι γένος φαρμακερώτερον τῆς ἐμπίδος, βεβαιοῖ δὲ ὅτι ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ ἔλεγέ ποτε πρός τινα τῶν Γάλλων στρατηγῶν, ἐρωτῶντα τίνι τρόπῳ οἱ Ἄραβες ἐμάνθανον τὰς κινήσεις τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ·—«Καὶ ὅμως κατασκόπων δὲν εἶχον χρείαν, ἐπειδὴ τὰ πάντα ἀνεγίνωσκον εἰς τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας!» Αὕτη μόνη ἦτο κατὰ τὸν Βαλζὰκ ἡ χρησιμότης τοῦ γένους τούτου τῶν λογίων, τῶν *ἐφημεριδογράφων*.

Καὶ ὅμως ἡ ἐνεστῶσα δύναμις τοῦ τύπου θὰ κατεμέθυσκε τὸν Βαλζὰκ καὶ θὰ προεκάλει χαρμοσύνους παρ' αὐτοῦ κραυγάς, ὅστις ἦτο μέγας φίλος τῆς ἰσχύος καὶ εἶχε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἐκσφενδονᾷ τὴν διάνοιάν του εἰς τὰ τετραπέρατα· οὕτω βεβαιοῦσι καὶ περὶ Ναπολέοντος ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἑλένῃ, ὅτι ἔπληξε τὸ μέτωπον, μαθὼν περὶ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Φούλτωνος· διότι κατὰ τὸν Βαλζὰκ καὶ ὁ τύπος εἶναι ἀτμόπλοιον διαπορθμεύσεως τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας· ὥστε καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς *ἀνθρωπίνης κωμῳδίας*, παρορμώμενος ὑπὸ τῆς παντοδυναμίας τῆς ὑπερμεγέθους καὶ παμφάγου ταύτης μηχανῆς, τοῦ τύπου, ἐὰν ἔζη σήμερον, βεβαίως θὰ ἐγίνετο δημοσιογράφος, σατυριστής, ἐπικριτής...

Τίς κυβερνᾷ σήμερον; ἡ *κοινὴ γνώμη*. Τί δὲ τὸ ὄργανον τῆς κοινῆς γνώμης; ἡ ἐφημερίς. Τόπον εἰς τὴν ἐφημερίδα, διότι εἰς αὐτὴν ἀνήκει ὁ λόγος. Αὐτὴ λειοτριβεῖ καὶ κοσκινίζει τὰ ζητήματα πρὶν οὐδὲ τὸ βῆμα λαλήσῃ· αὐτὴ εἶναι ὁ πρόδρομος καὶ ὁ πρόσκοπος πάσης συζητήσεως· περὶ παντὸς ζητήματος αὐτὴ πρώτη φέρει τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῆς, πάντες δὲ οἱ νόμοι διατυποῦνται πρῶτον ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἔπειτα ψηφίζονται ἐν τῇ Βουλῇ.

Ἄλλοτε αἱ ἐφημερίδες δὲν ἦσαν ὁποῖαι τὴν σήμερον· διότι βεβαίως πολὺ ἀπέχουσι τὰ πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν εἰς μέγεθος παλάμης φυλλάρια τῆς *Μυστικῆς Ἀλληλογραφίας*, καὶ ἡ εἰς μέγεθος περιγύρου πίλου ἐκδιδομένη τότε «Ἐφημερὶς τῶν Παρισίων» ἀπὸ τῶν νῦν μεγάλων ἐφημερίδων, αἵτινες συνδέονται διὰ τηλεγραφικῶν συρμάτων καὶ τηλεφώνων—περὶ ταχυδρομικῶν περιστερῶν δὲν λέγομεν τίποτε — μετὰ τῶν κοινοβουλίων, μεταβιβάζουσιν εἰς ἓν μόνον αὐτῶν φύλλων εἰδήσεις ἐξ ὅλου τοῦ κόσμου. Ἄλλοτε ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς αὐλῆς, τῆς πόλεως, περὶ τῶν φιλοσόφων ἢ χορευτριῶν ἀπετέλουν ὅλον τὸ περιεχόμενον τῆς ἐφημερίδος, ἐνῷ σήμερον γίνεται λόγος περὶ πάντων, καὶ ὅμως δὲν λέγονται τὰ πάντα, οὐδὲ φαίνονται ἐπαρκῆ τὰ γραφόμενα· σήμερον ὁ τύπος κατέστη φοβερὸν ἐργαστήριον πληροφοριῶν, ἰδεῶν, εἰδήσεων, *Λογόμυλος* ἀλέθων τὸ καθημερινὸν γέννημα, τὸν σῖτον καὶ τὴν αἶραν, τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν μυλωθρὸν αὐτόν.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ] Δ**

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 436.

Γ'

Ὁ δολοφόνος Χάκλερ. — Ἡ Βιέννα τῇ 6 π. μ. — Ἡ αὐλὴ τῶν πτωμάτων. — Προπαρασκευαὶ θανάτου. — Ὁ Χάκλερ ἐν τῇ ἀγχόνῃ.

Ὁ Χάκλερ εἶχε δολοφονήσει τὴν μητέρα του!

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἔλαβον εἰδικὸν εἰσιτήριον ὅπως παραστῶ κατὰ τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ κακούργου τὴν ἐπιοῦσαν τὸ πρωΐ.

Ἔθεσα τοὺς δείκτας τοῦ ἐξυπνητηρίου μου εἰς τὴν 5 π. μ., ἀλλ' ἐξύπνησα πολὺ ἐνωρίτερον. Διαλογιζόμενος ὅτι ἔμελλον νὰ παρασταθῶ μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸν θάνατον ἀνθρώπου, ᾐσθανόμην τὴν κεφαλήν μου συνταρασσομένην· συνεσφιγμένην δὲ ἔχων τὴν καρδίαν κατέβην ἀκούσας ἱσταμένην παρὰ τῇ θύρᾳ μου τὴν ἅμαξαν, ἣν ἀφ' ἑσπέρας εἶχον μισθώσει. Ὅταν ὁ θάνατος διέρχεται τόσον πλησίον σου, ἡ παγερὰ ἀναπνοή του σοὶ ἐμποιεῖ φρίκην.

— Εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Ἄλσερ, εἶπον εἰς τὸν ἁμαξηλάτην ῥιπτόμενος εἴς τινα γωνίαν τῆς ἁμάξης.

Διήλθομεν ἔμπροσθεν τῆς μητροπόλεως, ἥτις ὡμοίαζε πρὸς μέλανα βράχον πελώριον ὑπερκείμενον τῆς πόλεως. Ἡ διαφανὴς πλὰξ ἑνὸς τῶν ὡρολογίων αὐτῆς ἐδείκνυε τὴν ἕκτην ὥραν. Φανοί τινες τοῦ φωταερίου ἀνημμένοι ἔτι διέχεον λάμψεις ἐρυθράς, ὁμοίας πρὸς αἱματηρὰ δάκρυα, ἐπὶ τοῦ πυκνοῦ καὶ βαρέος μανδύου τῆς νυκτὸς συρομένου ἔτι κατὰ γῆς. Ἡ πόλις εἶχεν ὄψιν σκυθρωπὴν καὶ ζοφερὰν ἐν τῇ νεκρικῇ αὐτῆς σιγῇ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους, ὅπερ ἐκάλυπτε πᾶσαν γωνίαν καὶ πᾶν κοίλωμα ὡς καπνὸς ἢ πυκνὴ ὁμίχλη. Ἐν τοσούτῳ σκιαὶ διέτρεχον κατὰ μῆκος τῶν οἰκιῶν ἀψοφητεὶ ὡς ἀπέραντος σειρὰ φασμάτων ἐκ διαλειμμάτων ἐξαφανιζομένη ἐν τῷ σκό-

τει καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφαινομένη εἰς τὸ φῶς. Ἡ μακρὰ αὕτη σειρὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐναλλὰξ σκιαζομένη καὶ φωτιζομένη κατηυθύνετο ὅπου καὶ ἐγώ.

Ἔμπροσθεν τῆς φυλακῆς τὸ πλῆθος συνεπυκνοῦτο κατ' ὀλίγον, καὶ ἐξωγκοῦτο ὡς ποταμὸς ὑπερεκχειλίζων καὶ διασπάσας τὰ προχώματά του. Τὰ στίλβοντα ὅπλα τῶν στρατιωτῶν ἐχάρασσον ἐπὶ τῆς σκιᾶς λεπτὰς γραμμὰς ἀργυρᾶς, καὶ αἱ μακραὶ λόγχαι φωτιζόμεναι ὑπὸ τῶν ἀνακλάσεων τοῦ φωτασρίου προεκάλουν ἀστραπὰς ἐν τῷ πυκνῷ σκότει τῆς νυκτός. Καὶ ἡ χιὼν ἐξηπλοῦτο πανταχοῦ ὡς ἀτελεύτητον σάβανον ὑπὸ τὸν βαρὺν ἐκεῖνον οὐρανὸν, ὅστις ὡμοίαζε πρὸς κάλυμμα νεκρικοῦ φερέτρου.

Κίνησις παράξενος, ὅλως ἀσυνήθης, ἀντικαθίστη τὴν σκυθρωπὴν ἠρεμίαν, ἥτις συνήθως ἐπικρατεῖ ἐν τοῖς διαδρόμοις τῆς φυλακῆς. Τὰ ἔρρυθμα βήματα τῶν στρατιωτῶν, τὰ κατεσπευσμένα καὶ πυρετώδη βήματα τῶν δεσμοφυλάκων, οἱ ψιθυρισμοὶ τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων ἐξύπνιζον διὰ μυστηριώδους καὶ πενθίμου τρόπου τὴν κοιμωμένην ἠχὼ τῶν δλογύμνων ἐκείνων τοίχων. Διερχόμενος εἶδον τὸ κελλίον εἰς ὃ μετηνέχθη ὁ Χάκλερ, ἵνα διέλθῃ τὴν ὑστάτην αὐτοῦ νύκτα. Ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκρέματο Χριστὸς αἱμόρραντος ἐσταυρωμένος, ὁ δὲ κατάδικος καθήμενος πρὸ τραπέζης καὶ περιεστοιχισμένος ὑπὸ δεσμοφυλάκων περιέμενεν ἄναυδος καὶ κατεπτοημένος, οὐδόλως προσέχων εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἱερέως. Οὐδὲ ἔδειξε κἂν τὴν φυσικὴν τῆς αὐτοσυντηρησίας ὁρμὴν, ἣν δεικνύει τὸ εἰς τὸ σφαγεῖον ἀπαγόμενον ζῶον. Ζωὴ, θάνατος, τῷ ἦτο πρᾶγμα ἀδιάφορον.—«Ἠθέλησα, εἶπεν εἰς τοὺς δικαστὰς, νὰ σκοτωθῶ μόνος μου ὅταν μ' ἀνεκάλυψαν, ἀλλὰ ἐσυλλογίσθην ἔπειτα ὅτι σεῖς θὰ τὸ ἐκάμνετε καλλίτερά μου». Βλέπων τις αὐτὸν ἤθελε νομίσει ὅτι τὸ ὂν ἐκεῖνο ἔζη ἐν νάρκῃ ἐγκεφαλικῇ ὡς ἄνθρωπος, οὗ ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε ἄρτιος. Ἐδείπνησε κατὰ κόρον, ἀπεκοιμήθη ἡσύχως καὶ ἐγερθεὶς τῆς κλίνης ἔπιε καὶ ἐκάπνισε.

Ἡ αὐλὴ, ἐν ᾗ γίνονται αἱ θανατώσεις, ὀνομάζεται *αὐλὴ τῶν πτωμάτων*, συγκοινωνοῦσα πρὸς τὸ κελλίον τοῦ καταδίκου διὰ μικροῦ διαδρόμου καὶ ἔχουσα σχῆμα στενοῦ τριγώνου. Κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ τριγώνου ὑψοῦται ἡ ἀγχόνη, οἱ δὲ θεαταὶ ἵστανται κατὰ τὴν βάσιν. Οὐδὲν θέαμα ὑπάρχει λυπηρότερον καὶ ἐλεεινότερον τῆς τριγώνου ἐκείνης αὐλῆς τῆς περιεσφιγμένης, οὕτως εἰπεῖν, μεταξὺ τριῶν ὑψίστων τοίχων ἐχόντων ὀπὰς σιδηροφράκτους, ἐφ' ὧν προσφύονται χεῖρες περίεργοι καὶ μορφαὶ πελιδναὶ τῶν καταδίκων.

Μετὰ θανασίμους βραδύτητας ἀνέλαμψε τέλος ἡ ἡμέρα ὡς αἰσχυνομένη διότι ἔμελλε νὰ φωτίσῃ τὸ φρικαλέον ἔργον, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ ἤθελεν ἐκτελεσθῇ μεταξὺ τῶν τριῶν ἐκείνων τοίχων. Στοῖχος στρατιωτῶν περιεκύκλου τὴν ἀγχόνην, ἥτις ὑψοῦτο ἀπειλητικὴ ἔμπροσθεν τῶν ῥυπαρῶν τοίχων ὡς τὸ ἀπαίσιον σχῆμα τοῦ δένδρου τοῦ ἐγκλήματος.

Σημαίνει ἡ ἑβδόμη παρὰ τέταρτον, καὶ ἐλαφρὸς ψιθυρισμὸς τῶν συνδιαλεγομένων ἀνθρώπων διαδίδεται ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Αὐθωρεὶ ἐφάνη καὶ ὁ δήμιος μετὰ τῶν τριῶν βοηθῶν του, ὁμοιάζων πρὸς μεταπράτην ἐνδεδυμένον τὰ ἑορτάσιμά του. Οἱ δύο τῶν βοηθῶν ἦσαν νεώτατοι, ἀγένειοι ἔτι, ὁ δὲ τρίτος ἐρυθρὸν ἔχων τὸν πυκνὸν πώγωνά του, μόνος αὐτὸς ἐφαίνετο ὁποῖον εἶχεν ἐπάγγελμα.

Ὁ δήμιος ἐξήτασε τὴν ἀγχόνην καὶ διὰ τοῦ δακτύλου ἔδειξε μέχρι τίνος σημείου ἔπρεπε νὰ ὑψωθῇ ὁ κατάδικος· ἔπειτα δὲ ἐξαγαγὼν συλλογὴν σχοινίων ἐκ μέλανος σακκιδίου, ὅπερ ἐκράτει τις τῶν βοηθῶν, ἐξελέξατο ἓν καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς βαθμίδος παρὰ τὴν βάσιν τῆς ἀγχόνης, ἕτερον δὲ σχοινίον μικρότερον ἔχωσεν ἐν τῷ θυλακίῳ του.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν προκαταρκτικῶν τούτων ἐργασιῶν ἐξήγαγε τὸ ὡρολόγιόν του, καὶ ἰδὼν ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, ἔνευσεν εἰς τοὺς βοηθούς του ἐν ᾧ ταυτοχρόνως ἐσήμαινεν ἡ ὀγδόη. Ἀνοίγεται τότε ἡ ἐνδοτέρα θύρα τῆς αὐλῆς, καὶ ὁ Χάκλερ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ πνευματικοῦ καὶ τοῦ ἀρχιφύλακος ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακος, τεταμένον ἔχων τὸν τράχηλον, τὸ βλέμμα ἀτενὲς, κρατῶν σταυρὸν διὰ τῶν συνεσπασμένων χειρῶν του· καταβαίνει τὰς τρεῖς βαθμίδας τῆς κλίμακος βήματι στερρῷ καὶ ἀσφαλεῖ, καὶ ἵσταται ὑπὸ τὴν ἀγχόνην. Ἡ ὄψις του ἦτο ὥσπερ σουδαρίου, θρόμβοι δὲ ἱδρῶτος κατεκυλίοντο ἀπὸ τῶν κροτάφων κατὰ τῶν παρειῶν του, τὰ δὲ βλακώδη καὶ μοχθηρὰ βλέμματά του περιεστρέφοντο μετ' ἀπαθείας κτηνώδους ἐπὶ τοῦ δημίου, ἐπὶ τῶν βοηθῶν, ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐπὶ τῶν δικαστῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς προυχώρησε τρία βήματα καὶ παραδίδων τὸν κατάδικον εἰς τὸν δήμιον εἶπε· «Παραδίδω εἰς χεῖράς σου τὸν Ῥαιμόνδον Χάκλερ καταδεδικασμένον εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον· ἐκτελέσατε τὸ καθῆκόν σας».

Ὁ δήμιος προσέκλινε, τὰ δὲ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὑπεχώρησαν ὀλίγον. Ἔπειτα ὁ δήμιος ἐκτείνας τὴν χεῖρα συνέλαβε τὸν κατάδικον, ὃν ὁ πνευματικὸς ὑπεβοήθει διὰ τῶν παραμυθητικῶν αὐτοῦ λόγων.

Οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον τρόμον ἐξεδήλωσεν ὁ Χάκλερ· ὅτε δὲ οἱ βοηθοὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐκδύσωσιν αὐτὸς εἶπεν· «Ἀφήσατέ με, τὸ κάμνω μόνος μου». Καὶ μετὰ τῆς ἀπαθείας καὶ ἠρεμίας ἀνθρώπου ἐκδυομένου ὅπως κοιμηθῇ τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου, ἐξεδύθη τὸν ἐπενδύτην του, τὸ περιστήθιόν του καὶ τὸν λαιμοδέτην, καὶ τὰ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς βαθμίδος τῆς ἀγχόνης. Χωρὶς δὲ νὰ ἐκστομίσῃ λέξιν, ἐπορεύθη καὶ ἔστη ὑπὸ τὴν

ἀγχόνην κλίνων τὴν κεφαλὴν ὀλίγον πρὸς τὸν ὦμον. Ἀφ οὗ τῷ ἔδεσαν τὰς χεῖρας ὀπίσω, ὁ δήμιος περιέβαλε ταχέως τὰ γόνατα τοῦ καταδίκου διὰ σχοινίου, τῷ ἔδεσε τοὺς πόδας καὶ παραχρῆμα οἱ βοηθοὶ ἁρπάσαντες αὐτὸν τὸν ἀνύψωσαν ταχέως, ὁ δὲ δήμιος ἱστάμενος ἤδη ἐπὶ τῆς βαθμίδος ἐπέρασεν ἕτερον σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον τοῦ Χάκλερ, ὅστις διὰ βιαίας κινήσεως προσεπάθησε νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ βρόχου. Ἀλλ' ἤδη ἐταλαντεύετο ἐν τῷ κενῷ! Οἱ θεαταὶ ἀσθμαίνοντες, ἄναυδοι ἀνατινασσόμενοι ὑπὸ ψυχρῶν φρικιάσεων καὶ ἀποστρέφοντες τὸ πρόσωπον, παρετήρουν τὸ κρεμάμενον ἐκεῖνο σῶμα, ὅπερ ἐχόρευε καὶ περιεστρέφετο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σχοινίου.

Ὁ δήμιος κύψας πρὸς τὸν ἀπαγχονιζόμενον ὤθησε βιαίως τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στῆθος ὡς θέλων νὰ διασπάσῃ τὴν σπονδυλικὴν αὐτοῦ στήλην. Ἐκάλυψεν ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τὸ πᾶν ἐξετελέσθη.

Ὁ Χάκλερ ὑπῆρξέ ποτε ἐν τοῖς ζῶσι. — Ἀνὰ τοὺς ἀέρας δὲ, ὑπεράνω τῶν στεγῶν, ἃς ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἐφώτιζε διὰ ζωογόνου μειδιάματος, βαρὺς ἀντήχησε κώδων βραδέως σημαίνων τὸ ἐπικήδειον, ἐν ᾧ τὸ συνηγμένον πρὸ τῆς φυλακῆς πλῆθος θορυβωδῶς συνεζήτει τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ ἀπαγχονισθέντος. Π. Ι Φ.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΕΝ ΒΙΣΕΤΡΗι

Ἄλλοτε διὰ μακρῶν περιεγράψαμεν ἐν τῇ *Ἑστίᾳ* (Ἀριθ. 259) περίεργον ἑορτὴν δοθεῖσαν ἐν Βισέτρῃ, τῷ μεγάλῳ παρὰ τοὺς Παρισίους φρενοκομείῳ, ἐν ᾧ εὑρίσκουσιν ἄσυλον πολυάριθμα ἀνθρώπινα ὄντα ἀτελῆ ἢ ὑπὸ τῆς φύσεως ἠδικημένα, οἱ παράφρονες, οἱ βλᾶκες, οἱ παράλυτοι, ἢ ἄλλως ἀνάπηροι. Ἐσχάτως πάλιν ἄλλη ἑορτὴ ἐτελέσθη ἐν αὐτῇ χάριν τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων πλασμάτων, ὧν διὰ τοῦ τρόπου τούτου ζητεῖται ἡ πρὸς ὥραν καταπράϋνσις ἢ ἀνακούφισις ἀπὸ τῶν μαστιζόντων αὐτοὺς δεινῶν. Ἡ διεύθυνσις τοῦ καταστήματος διωργάνωσε μουσικὴν συναυλίαν. Τὸ εὐρὺ τετραγωνικὸν προαύλιον, ὅπου οἱ βλᾶκες ἢ ἐπιληπτικοὶ παῖδες ἀσκοῦνται συνήθως εἰς ἀσκήσεις γυμναστικάς, εἶχε μεταβληθῇ εἰς αἴθουσαν συναυλίας μετὰ ἀναβάθρου κεκοσμημένου διὰ τῆς προτομῆς τῆς Δημοκρατίας καὶ διὰ τροπαίων ἐκ σημαιῶν.

Πεντακόσιοι παράφρονες, ἐπιληπτικοὶ ἢ βλᾶκες, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν φυλάκων αὐτῶν, ἐπλήρουν τὴν αἴθουσαν· ἔμπροσθεν ἐκάθηντο τὰ μικρὰ ῥαχιτικὰ παιδία, ἢ ἠλίθια, τὰ μὲν μὲ διαρκὲς ἐπὶ τῶν χειλέων μειδίαμα, τὰ δὲ μὲ κρανία παράμορφα, ἐπιμήκη ἢ πεπιεσμένα, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς καὶ τὸ στόμα συνεσπασμένον· πλησίον αὐτῶν οἱ νέοι ὅσοι πάσχουσιν ἐπιληψίαν, καὶ ὄπισθεν τὸ πλῆθος τῶν παραφρόνων τῶν μᾶλλον ἐν ἡλικίᾳ.

Ὅτε κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἀφίκετο ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος κ. **Ventajol** μετὰ τῶν ἰατρῶν **Bourneville, Voisin** καὶ ἄλλων προσώπων, νεανίαι περὶ τοὺς τριάκοντα ἐπιληπτικοὶ ἢ βλᾶκες, λίαν ἐπιτηδείως διευθυνόμενοι ὑπὸ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἔχοντος βαθμὸν ἐπιμελητοῦ, ἐξετέλεσαν ἐν τῇ αὐλῇ διαφόρους στοιχειώδεις γυμναστικὰς ἀσκήσεις συνοδευομένας ὑπὸ ᾀσμάτων ἐν ῥυθμῷ ψαλλομένων. Πρὸς τὰς ἀσκήσεις ταύτας δεικνύουσι μεγάλην κλίσιν, καί τινες αὐτῶν ἀπέκτησαν ἤδη τοσαύτην ἐμπειρίαν, ὥστε καὶ νὰ βραβεύωνται εἰς τοὺς διαγωνισμούς. Ἐκ τοῦ ἱστοῦ τῆς σημαίας αὐτῶν ὑπῆρχον ἀνηρτημένα τρία μετάλλια, ὧν ἠξιώθησαν εἰς γυμναστικοὺς διαγωνισμοὺς τελεσθέντας ἐν τοῖς πέριξ.

Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἤρξατο ἡ συναυλία. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἡ αἴθουσα τοῦ προαυλίου ἀντήχει ἐκ ζωηροτάτων εὐφημιῶν. Ἄμετρον ἡδονὴν ᾐσθάνοντο οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν διαφόρων μουσικῶν τεμαχίων, τινὰς δὲ τῶν ἀοιδῶν ἐπανειλημμένως ἐκάλεσαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ ᾀδόμενα. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ οἱ μένοντες ὅλως ἀναίσθητοι εἰς τὴν ἑορτὴν, ὁ δὲ ἰατρὸς **Voisin** ἐδείκνυεν ἕνα τῶν ἀσθενῶν ἐκείνων, ὅστις ἐπὶ δύο ὁλόκληρα ἔτη οὐδ' ἅπαξ ἤνοιξε τὸ στόμα ἵνα προφέρῃ λέξιν τινά· ἡ ἐλπὶς τοῦ ἰατροῦ ἦτο ὅτι ἡ μουσικὴ θὰ τοῦ ἔλυε ὀλίγον τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ὅμως παρέστη εἰς τὴν συναυλίαν χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ, ὅλως ξένος πρὸς τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα. Οὔτε τὰ ᾄσματα, οὔτε τῶν ὀργάνων οἱ ἦχοι ἠδυνήθησαν νὰ τὸν ἐξεγείρωσι τοῦ ληθάργου.

Μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν ἐδεικνύετο ὡσαύτως παιδίον τι μὲ κρανίον ἐπίμηκες καὶ μέτωπον πεπιεσμένον, τοῦ ὁποίου ἡ μανία ἦτο κλίσις ὁρμέμφυτος πρὸς τὸν φόνον. Τὸ παιδίον τοῦτο εἶνε ὅλως ἠλίθιον· τὴν δὲ μόνην ἀκτῖνα νοημοσύνης, ἥτις φωτίζει τὸ πνεῦμά του, μετεχειρίζετο εἰς τὸ νὰ ζητῇ νὰ στραγγαλίσῃ τοὺς γείτονάς του. Τὴν προτεραίαν τῆς συναυλίας εἷς τῶν φυλάκων τὸ ἐπρόφθασε καθ' ἣν στιγμὴν εἶχεν εἰσχωρήσει λάθρα παρά τινι τῶν συνοίκων του, οὗτινος εἶχεν ἀρχίσει νὰ περισφίγγῃ δυνατὰ τὸν λαιμόν. Ἡ μουσικὴ φαίνεται ὅτι κατορθόνει νὰ πραΰνῃ αὐτὸ, ἐάν τις κρίνῃ ἐκ τῆς εὐφροσύνου ἐκφράσεως, ἥτις ἐκδηλοῦται ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἅμα ὡς ἀκουσθῶσιν οἱ ἦχοι μουσικοῦ ὀργάνου.

Κατὰ τὴν συναυλίαν ἀπηγγέλθησαν ποιήσεις, καὶ ᾄσματα ὡραῖα ἐψάλησαν ὑπὸ ἐγκρίτων ἀοιδῶν, ἔληξε δὲ ἡ ἑορτὴ διά τινος παντομίμας, ἥτις εὐχαρίστησε μεγάλως τοὺς παράφρονας.

Ἕνεκα τοῦ ἐπικρατοῦντος ὑπερβολικοῦ καύσωνος φόβος ὑπῆρχε μή τις ἀσθενὴς πάθῃ προσβολὴν τῆς κατατρυχούσης αὐτὸν νόσου. Ἐπὶ στιγμὴν μάλιστα μεγάλη κατέλαβε πάντας συγκίνησις, ἀκουσθείσης κραυγῆς τινος εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ὅπερ ἔκαμε τοὺς θεατὰς νὰ ἐγερθῶσι στρέφοντες ἐκεῖσε τὰ βλέμματα. Εὐτυχῶς ἡ κραυγὴ

προήρχετο ἔκ τινος παράφρονος, ὃν ἄλλος τις, ἱστάμενος ὄρθιος ἔμπροσθέν του, ἠμπόδιζε νὰ βλέπῃ, διὸ τοῦ ἐφώναξε — «Κάτω», ὡς γίνεται συνήθως εἰς ὅλα τὰ θέατρα. Τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρες ἐπιληπτικοί, οἵτινες ἔπαθον μικρὰν ἀδιαθεσίαν, ἀπήχθησαν ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῆς αἰθούσης.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἶνε ἄξιον νὰ ἀναγραφῇ ὅτι τὴν μέθοδον τῆς διὰ τῶν μουσικῶν διασκεδάσεων θεραπείας ἐφήρμοσε τὸ πρῶτον ἐν Βισέτρῃ ἐν ἔτει 1843 ὁ ἰατρὸς **Leuret**. Ἔκτοτε δὲ ἐγένετο δεκτὴ ἁπανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν ὅμοια καταστήματα. Ἐνταῦθα ἕκαστον τμῆμα ἀσθενῶν δὶς τῆς ἑβδομάδος ἔχει μουσικήν· ἐν ἑκάστῳ δὲ τμήματι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν γερόντων σχηματίζεται μικρὰ ὀρχήστρα, ἧς τὴν μουσικὴν συνοδεύουσιν οἱ παράφρονες ᾄδοντες ἐν χορῷ.

Ἡ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν τῆς Βισέτρης γενομένη ἔνθερμος δεξίωσις πρὸς τοὺς μουσικοὺς εἶνε ἀπόδειξις ὅτι δι' αὐτοὺς ἡ ἑορτὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ἀφορμὴ λίαν εὐαρέστων συγκινήσεων. **?**

Προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῆς ἀσθενείας

ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΖΩΟΙΣ

Ἀξιολογωτάτην ἀνακάλυψιν ἀνεκοίνωσεν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ εἰς τὴν τῆς Ἰατρικῆς ὁ διάσημος Γάλλος χημικὸς **Pasteur**. Πρὸ ἑνὸς σχεδὸν ἔτους ὁ **Toussaint** ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ἰὸς τοῦ ἄνθρακος ὑποβληθεὶς εἰς θερμοκρασίαν ἀνωτέραν τῶν 45° καὶ ἐνοφθαλμισθεὶς εἶτα εἰς ζῶα, οὐ μόνον δὲν μεταδίδει αὐτοῖς τὴν νόσον, ἀλλὰ καὶ καθιστᾷ αὐτὰ ἀπρόσβλητα ὑπ' αὐτῆς.

Ὁ **Pasteur** ἐπαναλαβὼν τὰ πειράματα ταῦτα καὶ τροποποιήσας αὐτὰ ἐπεβεβαίωσε τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐξόχου τῆς **Toulouse** κτηνιάτρου. Ἠδυνήθη τῷ ὄντι, ἐνοφθαλμίσας ζῶά τινα διὰ τοῦ ἠραιωμένου ἰοῦ τοῦ ἄνθρακος, νὰ καταστήσῃ αὐτὰ ἀπολύτως ὑπ' αὐτοῦ ἀπρόσβλητα.

Τὰ πειράματα ἐγένοντο ἔν τινι ἐπαύλει πλησίον τοῦ **Melun**. Τὴν 5 π. Μαΐου ἐνωφθάλμισαν 24 πρόβατα, 1 αἶγα καὶ 6 ἀγελάδας· ἕκαστον δὲ ζῶον διὰ πέντε σταγόνων ἰοῦ ἄνθρακος ἠραιωμένου. Τὴν 17 Μαΐου ἐνωφθάλμισαν ἐκ νέου τὰ ζῶα ταῦτα δι' ἰοῦ ἄνθρακος μολυσματικωτέρου τοῦ πρώτου, ἀλλ' εἰσέτι ἠραιωμένου. Τὴν 31 Μαΐου ἐνήργησαν λίαν μολυσματικὸν ἐνοφθαλμισμόν, δι' οὗ ἐσκόπουν νὰ κρίνωσι περὶ τῆς δράσεως τῶν προηγηθέντων προφυλακτικῶν ἐνοφθαλμισμῶν. Πλὴν δὲ τῶν προφυλακτικῶς ἐνοφθαλμισθέντων 31 ζῴων, ἐνωφθάλμισαν 24 ἄλλα πρόβατα, 1 αἶγα καὶ 4 ἀγελάδας, ἅτινα εἰς οὐδεμίαν εἶχον ὑποβληθῆ πρότερον προφυλακτικὴν θεραπείαν. Τὴν 2 Ἰουνίου, 48 ὥρας μετὰ τὸν διὰ τοῦ καθαροῦ ἰοῦ ἐνοφθαλμισμόν, ἅπαντα τὰ προφυλακτικῶς ἐνοφθαλμισθέντα πρότερον ζῶα ἦσαν τελείως ὑγιῆ· τοὐναντίον, ἐκ τῶν 29 ἄλλων ζῴων, τῶν μὴ ὑποστάντων τὸν προφυλακτικὸν ἐνοφθαλμισμόν, τὰ 24 πρόβατα καὶ ἡ 1 αἴξ ἀπώλοντο, αἱ δὲ ἀγελάδες δὲν ἀπεβίωσαν μέν, ἐνόσησαν ὅμως βαρέως. Ὅθεν εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον διὰ τῶν λαμπρῶν τοῦ **Toussaint** καὶ τοῦ **Pasteur** πειραμάτων, ὅτι διὰ τῆς ἐξαραιώσεως τοῦ ἰοῦ τοῦ ἄνθρακος δυνάμεθα νὰ παρασκευάσωμεν προφυλακτικὸν κατὰ τῆς νόσου ταύτης μέσον.

Κατὰ τὸν **Bouley** οἱ κτηνίατροι τοῦ **Lyon**, **Arloing**, **Cornevin** καὶ **Thomas** ἐπειράθησαν ἐπίσης δι' ἠραιωμένου ἰοῦ, ἐνέσαντες ἐλαχίστην αὐτοῦ ποσότητα. Ἡ οὕτω δὲ κτωμένη πρὸς τὸν ἄνθρακα ἀνοσία ἐμμένει ἐπὶ πλέον τοῦ ἑνὸς ἔτους τοὐλάχιστον, καὶ εἶναι τοιαύτη ὥστε ἀποκτᾷ αὐτὴν ἐπίσης καὶ τὸ ἔμβρυον, οὗ ἡ μήτηρ ἐκτήσατο αὐτήν.

Οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦναι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ πειραματιστοῦ ἡ ἐργασία εἰς τὰς ἀνακαλύψεις ταύτας, δὲν θὰ λησμονήσῃ τις ὅτι πρῶτος ὁ **Pasteur** σπουδάζων τὴν χολέραν τῶν ὀρνίθων ἐξέφερε τὴν ἰδέαν ὅτι ἰός τις (**un virus infectieux**) δύναται νὰ ἐξαραιωθῇ τοσοῦτον, ὥστε ἐνοφθαλμιζόμενος νὰ κατασταθῇ μέσον προφυλακτικὸν (**un virus vaccin**).

Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ γεωργία μεγάλην ἐκ τῶν ἀξιομνημονεύτων τούτων ἀνακαλύψεων θὰ πορισθῇ ὠφέλειαν. Ὁ ἄνθραξ, οὗ ἕνεκα παρατηροῦνται ἔτι καὶ νῦν φοβεραὶ καταστροφαὶ εἴς τινα ποίμνια, δὲν θὰ εἶναι μετ' οὐ πολὺ εἰμὴ ἁπλῆ ἀνάμνησις· εἰς τὴν γαλλικὴν δὲ ἐπιστήμην θὰ ὀφείλεται ἡ τιμὴ τῆς τούτου ἐξαλείψεως. Δέον νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες ἐπὶ τούτῳ οὐ μόνον τῷ **Pasteur**, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς διὰ τῶν πειραμάτων αὐτῶν συντελέσασιν εἰς τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα.

Ἴσως μάλιστα ἡμέραν τινὰ ἐξευρεθῶσιν ἀνάλογοι προφυλακτικοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ μέθοδοι καὶ δι' ἄλλας μολυσματικὰς νόσους, οἷαι ἡ λύσσα, ἡ χολέρα, ὁ τύφος. *Π.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ.

Κατὰ τὴν ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν ὑπὸ τοῦ γραφείου τῆς στατιστικῆς τῆς Ὁμοσπονδίας ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας ταύτης ἀνήρχετο τὴν 30 Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους εἰς 2,831,787 κατοίκους. Τῷ 1870 οἱ κάτοικοι συνεποσοῦντο εἰς 2,655,011, τῷ 1860 εἰς 2,510,794, τῷ δὲ 1850 εἰς 2,390,116. Ἑπομένως ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν ἐγένετο αὔξησις κατὰ 441,671, ἐξ ὧν ἀναλογοῦσι κατὰ μέσον ὅρον 14,487 εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν (**canton**). Ἡ πόλις τῆς Βασιλείας, ἥτις ἐν ἔτει 1850 ἠρίθμει μόνον 29,555 κατοίκους, περιλαμβάνει νῦν 64,205· ἡ αὔξησις αὕτη ὀφείλεται μάλιστα εἰς τὴν γειτονίαν τῆς Γερμανίας, ἐξ ἧς μέγας ἀριθμὸς προσφύγων ἦλθε καὶ ἀποκατέστη εἰς τὴν ἐλβετικὴν πόλιν. Καὶ αἱ ἐργασίαι

δὲ τῆς διατρήσεως τοῦ Σαιν-Γοθὰρ συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν Uri καὶ Zug. Οἱ κάτοικοι τῆς Γενεύης ἀπὸ 63,000, ὅσοι ἠριθμοῦντο τῷ 1850, συνεποσώθησαν τῷ 1880 εἰς 99,000.

Κατὰ τὰ δεδομένα ταῦτα ἡ ἐν γένει αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλβετίας εἰς τὸ διάστημα τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν εἶνε 5,5 κατὰ 1000 κατοίκους. Ἐκ τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης τρία μόνον ὑπάρχουσι παρουσιάζοντα κατωτέραν ἀναλογίαν — ἡ Βαυαρία 5,4, ἡ Ἰρλανδία 4,6, ἡ Γαλλία 2, 3 τοῖς χιλίοις.

Ὁ ἑλβετικὸς στρατὸς σύγκειται ἐξ 117,759 λογάδων ἀνδρῶν, διῃρημένων εἰς ὀκτὼ κατηγορίας. Ἡ ἐθνοφρουρὰ περιλαμβάνει 92,736· ἐκ τούτων δ' ἕπεται ὅτι ἡ Ἑλβετία δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ παρατάξῃ 200,000 καλῶς ἠσκημένους στρατιώτας καὶ ἀρίστους σκοπευτάς. M..

ΤΟ ΨΕΜΑ ΚΙ' Η ΑΛΗΘΕΙΑ

Ἐκ τῶν τοῦ Βηλαρᾶ.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀλλοτεσινή, ποῦ πονηριαῖς καὶ δόλοι
Τὸ κῦρος εἶχαν δυνατὸ 'ς τὴν οἰκουμένην ὅλη,
Γιατὶ τὸ Ψέμα τολμηρὸ μὲ πλᾶνον εἶχε φτάσει
Τὸν ἑαυτό του 'ς τῶν πολλῶν τὴ γνώμη νὰ θρονιάσῃ,
Μὲ παρρησία 'ς τὸ κοινὸ ὅπου ἤθελε νὰ τρέχῃ
Ἐλεύθερο, ἀνεμπόδηγο, καὶ κόπο νὰ μὴν ἔχῃ,
Νὰ περπατῇ μὲ σοβαρὸ, μὲ περηφάνειας ἦθος,
Καὶ νὰ τρομάζῃ τῶν μικρῶν καὶ τῶν τρανῶν τὸ πλῆθος·
Νὰ βρίσκῃ χώρα 'ς ὁλουνοὺς, παντοῦ συντροφευμένο,
Σὲ κάθε σπίτι ἀγαπητὸ καὶ περιποιημένο —
Ἡ μαύρη Ἀλήθεια ἀπὸ καιροὺς καὶ χρόνια ἐξορισμένη,
Ἀπὸ τὸν κόσμο μισητὴ κι' ὄξω ἀπ' αὐτὸν κρυμμένη,
'Σ ἀνήλιο τόπο, ἀνάμερον, καὶ σὲ πυκνὸ σκοτάδι,
Εἶχ' ἀποκάμῃ κατοικιὰ μέσ' σὲ βαθὺ πηγάδι·
Μήτ' ἀπὸ κεῖθε ἐκόταγε νὰ βγῇ σὲ ἡμέρας φέξι,
Μὲ δίχως κίνδυνο ἄφευχτο, χωρὶς βαρειὰ νὰ φταίξῃ.
Κεῖ μέσα πάντα μοναχὴ 'ς τὸν πάτο σφαλισμένη,
Ἀπὸ τὸ φόβον ἄκοπα, σκληρὰ βασανισμένη,
Ἂν ἐπιτύχαινε καιρὸ τὴ νύχτα νὰ 'μπορέσῃ
Σὲ φίλου ἢ γνώριμου παληοῦ τὸ σπίτι νὰ χωρέσῃ,
Τὴν συντροφιά του ἐχαίρονταν στιμαῖς μὲ τρόμου ζάλη,
Καὶ κλειόνταν γλήγορ' ἄφαντη μεσ' τὴν κρυψιόνα πάλι.
Ἀλλὰ μονάξιας ἐρημιὰ παρόμοια νὰ ὑπομένῃ
Βαρέθηκε ὡς τὸ ὕστερο πολὺ περιορισμένη,
Κι' ἀποφασίζει μιὰν αὐγὴ ν' ἀφήκῃ τέτοιους τόπους
Νὰ πάῃ νὰ ζήσῃ ὡς ἄλλοτε μαζὴ μὲ τοὺς ἀνθρώπους.
Ὀχ τὸ πουρνὸ λοιπὸν αὐτὴ σὲ σταυροδρόμι βγαίνει,
'Σ τὸν κόσμο φανερόνεται, 'ς τὸν κόσμο πάλι μπαίνει.
Μὸν ἐβουλήθη ὁλόγυμνη τὰ κάλλη κι' ὠμορφιά της
Νὰ δείξῃ δίχως σκέπασμα, ὡς ἦταν μάθημά της·
Θαῤῥοῦσε ἀκόμα σώζονταν καθὼς καὶ πρῶτα ὡραία,
Ὡσὰν καὶ πρῶτα ποθητὴ καὶ ζηλεμένη νέα.
Τὰ νιάτα ὀγλήγορα περνᾶν, τὰ γηρατιὰ πλακόνουν.
Καὶ τοῦτα μὸν ἐφάνηκαν, ἡ χάρες τελειόνουν.
Καλοὶ, ἀχαμνοὶ, ποῦ διάβαιναν ὀχ τὸ λαὸ κοντά της,
Μηδὲ ἐπεριεργάζονταν καθόλου τὴ θωριά της·
Κανεὶς δὲν καταδέχονταν μηδὲ νὰ τὴ 'ρωτήσῃ,
Μὸν βιαστικὰ τὸ δρόμο του τηροῦσε ν' ἀκλουθήσῃ.
Στέκει ἡ Ἀλήθεια, καρτεράει 'ς τὴν ἄκρα ἀποῤῥιμμένη,
Σὲ καταφρόνεσι πολλὴ, ψυχρὴ καὶ παγωμένη.
Διαβαίνει ἡμέρα ὁλάκερη, κοντεύει νὰ νυχτώσῃ.
Καὶ δὲν εὑρέθηκ' ἄνθρωπος σὲ ταύτη νὰ ζυγώσῃ.
Κι' ἐκεῖ ποῦ διαλογίζεται, 'ς τὸ νοῦ της ἀποράει,
Μὲ καταισχύνη κι' ἐντροπὴ τὸ τί ἔπαθε μετράει,
Τῆς φανερόνεται ὀμπροστὰ τὸ Ψέμα στολισμένο
Ἀπὸ πετράδια λογιαστὰ, καὶ 'ς τὰ χρυσᾶ ντυμένο.
Πλαστὴ ἦταν ὅλη ἡ φορεσιὰ κι' ἀπὸ γυαλιὰ γιομάτη,
Ὡς τόσο ἐφάνταζε πολὺ κι' ἐγέλαε τὸ μάτι.
—Ὦ, καλημέρα σου ἀδελφὴ, τῆς λέει, καὶ τί κάνεις;
Ποῦ ἤσουν καιροὺς ὁπῶλειπες, καὶ ποῦθε τώρα ἐφάνης;
Ἄμ πῶς γυμνὴ ἔτσι ὁλότελα, μονάχη τέτοιαν ὥρα
Σὲ δρόμου διάβα σὰν κι' αὐτὸ, 'ς τὴ μέση ἀπὸ τὴ χώρα;
— Ἐδῶ για στέκω ὀχ τὸ ταχὺ, τοῦ ἀπεκρίθη ἐκείνη,
Καὶ 'ς τὰ χαμένα ἐστάθηκα, τοῦ κάκου ἔχω προσμείνει
Ἔκρινα τάχατε καλὸ τὴν ἐρημιὰ ν' ἀφήσω,
Ἐτὸν κόσμο 'σὰν προτήτερα νάρθῶ νὰ κατοικήσω·
Νὰ ἐλεήσω ἠθέλησα τοὺς μάταιους ἀνθρώπους,
Ποῦ 'ς τὴν ἀμάθεια κείτονται μὲ ταλαιπώριας κόπους.
'Σ αὐτοὺς νὰ λάμψω καθαρὴ, τὴν πλάνη νὰ σκορπίσω,
Νὰ 'ξαλειφθοῦν ἡ πρόληψες καὶ τὰ κακὰ νὰ σβύσω.
Νὰ φέρω πάλι μάθησες, νὰ φέρω πάλι φῶτα,
Νὰ ὁδηγήσω τοὺς θνητοὺς εἰς τὸ καλὸ, σὰν πρῶτα.
Τ' ὁμολογῶ, ἐπλανέθηκα 'ς τὸν ἄγνωμο σκοπό μου·
Καὶ καταφρόνια ἀνέλπιστα θωρῶ μὲ θαυμασμό μου.
Μικροὶ μεγάλοι μὲ μισᾶν, κανένας δὲν μὲ θέλει,
Ἂν εἶμαι ἢ δὲν βρίσκομαι τελείως δὲν τοὺς μέλει,
Καὶ 'σὰν νὰ μ' εἶχαν ὄχτρητα τὸ πρόσωπο γυρίζουν,
Ἀλλ' ὡς κ' οἱ φίλοι μου οἱ παληοὶ, κι' αὐτοὶ δὲ μὲ [γνωρίζουν.
Κι' ἂν κανενὸς ἀποκοτάω δυὸ λόγια νὰ 'μιλήσω,
Φεύγει μὲ πάτημα γοργὸ μηδὲ τηράει ὀπίσω.
Νογῶ τὸ λάθο πῶκαμα, οἱ ἀνθρώποι δὲ μοῦ φταίγουν·
'Σ αὐτοὺς δὲ 'τύχαινε νὰ βγῶ· ἡ γρηαῖς δὲν τοὺς ἀρέγουν.
— Δὲν εἶν' αὐτὸ ἀδερφούλα μου, ἐκεῖνο ποῦ πειράζει,
Τῆς λέει τὸ Ψέμα, ὡς τὸ φρονεῖς, κι' ὁ νοῦς σου λογαριάζει·
Δὲν βλάβουν τὰ γεράματα, μὸν ἀφορμὴ κι' αἰτία
Εἶν' τῆς στολῆς ἡ ἔλλεψι, δὲν εἶν' ἡ ἡλικία.
Γιατὶ νομίζουν οἱ πολλοὶ πῶς κάθε τι δὲν πρέπει
Μὲ δίχως κᾶνα σκέπασμα καθένας νὰ τὸ βλέπῃ.
Ἐγὼ, πολὺ παληότερο καὶ γεροντότερό σου,
Μὲ τὰ στολίδια ποῦ φορῶ φαντάζω νιότερό σου.
Καὶ ντιοῦμαι πάντα λογιαστὰ καὶ πάντα συχναλλάζω.
Καὶ, πᾶσα ἡμέρα ἀλλοιώτικο, καινούρια νιάτα βγάζω.
Τὰ ὄξω ὀρέγεται καλὰ, 'ς ἐκεῖνα προσκολλιέται,
Τὰ μέσα δὲν παρατηράει ὁ κόσμος, κι' ἂς γελιέται.
Γιὰ τοῦτο ἐγὼ ἔχω ἀπέρασι, γιὰ τοῦτο κυριεύω,
Γιατὶ ν' ἀρέσω καθενοῦ ἀδιάκοπα γυρεύω.
Κι' ἔτζι παντοῦ προτίμησι, παντοῦ εὑρίσκω χώρα,
Καὶ κυβερνῶ, ὡς ὀρέγομαι, τὸν κόσμον ὡς τὴν ὥρα.
Νὰ παῤῥησιάσῃς τὸ κορμὶ λοιπὸν σὲ γύμνια τόση,
Συμπάθησέ με νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς δὲν παρήταν γνῶσι.
Ὡς τόσο τὸ τί γένηκε πλιὸ δὲν μπορ' νὰ ξεγένῃ,
Κι' ἂς προσπαθήσωμε 'ς αὐτὸ ποιὸς διορθωμὸς νὰ γένῃ.
Ἔλα ἀδελφὴ, νὰ κάμωμε, σοῦ τάζω γιὰ καλό μας,
Μιὰ συμφωνία. ἂν ἀγαπᾷς, μὲ διάφορο κοινό μας.
Σὲ τοῦτό μου τὸ φόρεμα κι' οἱ δυὸ νὰ τυλιχτοῦμε,
Συντρόφοι πάντα ἀχώριγοι μαζὺ νὰ περπατοῦμε.
Τότες οἱ φρόνιμοι 'σὰ ἰδοῦν πῶς βρίσκομαι μὲ ἐσένα,
Ἀπὸ χατῆρι σου θαῤῥῶ δὲ μὲ μισᾶν κι' ἐμένα.
Κι' ἐσένα πάλι οἱ τρελλοὶ νὰ σὲ θωροῦν μαζί μου,
Μετὰ χαρᾶς σὲ δέχονται ἀπ' ἀφορμὴ 'δική μου.
'Σὲ ταῦτα ἡ Ἀλήθεια ςρέγοντας τὸ Ψέμα ἀγκαλιασμένη,
'Σ τὴ φορεσιά του ἐφάνηκε μὲ τοῦτο σκεπασμένη.
Κι' ἀφόντης ἀνταμώθηκε τὸ Ψέμα κι' ἡ Ἀλήθεια,
'Σ τῆς γῆς τὴ σφαίρα ἐπλήθυναν τὰ τόσα παραμύθια.
Τὰ παραμύθια ἐξιστορῶ, τοὺς μύθους ξεδιαλέγω,
Στολνῶ τὸ Ψέμα ὅσο 'μπορῶ καὶ τὴν Ἀλήθεια λέγω[1].

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνάῤῥησιν τοῦ Γαμβέττα εἰς τὴν προεδρείαν τῆς Βουλῆς συμπατριώτης τοῦ

1. Ὁ χαριέστατος οὗτος μῦθος χρησιμεύει ὡς πρόλογος εἰς τὴν συλλογὴν τῶν μύθων τοῦ Βηλαρᾶ.

τις, γνωστὸς διὰ τὰς ἀντιδημοκρατικὰς ἰδέας του, ἔρχεται εἰς ἐπίσκεψίν του.

— Κύριε πρόεδρε, λέγει πλησιάζων αὐτὸν, τὸ ὁμολογῶ εἰλικρινῶς, ἔρχομαι νὰ σᾶς ἰδῶ, διότι ὁ ἄνεμος εἶνε πρὸς τὸ μέρος σας.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἐπίσκεψίν σου, ἀποκρίνεται γελῶν ὁ Γαμβέττας. Ἤξευρα ὅτι οἱ ἀνεμοδεῖκται περιστρέφονται· ἀλλὰ τώρα βλέπω μὲ εὐχαρίστησίν μου ὅτι καὶ ταξειδεύουν.

*
* *

Εἰς Μόναχον εἰσήχθη ἐπ' ἐσχάτων ἡ χρῆσις τοῦ τηλεφώνου.

Κάτοικός τις τῆς πόλεως, φοβερὸς ζυθοπότης, ἅμα πληροφορηθεὶς τοῦτο παρουσιάζεται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς τηλεφωνικῆς Ἑταιρίας, καὶ ἐρωτᾷ ἐὰν εἰμποροῦν νὰ θέσουν εἰς συγκοινωνίαν τὴν κατοικίαν του μὲ τὸ βασιλικὸν ζυθοπωλεῖον.

— Ἀλλὰ, τοῦ παρατηροῦν, ἡ συγκοινωνία αὕτη δὲν δύναται νὰ σᾶς προμηθεύσῃ ζύθον κατ' οἶκον.

— Τὸ ἠξεύρω, ἀποκρίνεται ὁ καλὸς Βαυαρὸς, ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ ζητῶ εἶνε νὰ ἀκούω ὅταν θὰ ἀνοίγουν νέον βαρέλι!

*
* *

Τουρκικὴ παροιμία:

Ἐκ τῶν διαδίκων ὁ μὲν κερδίζων τὴν δίκην ἐξέρχεται τοῦ δικαστηρίου μὲ τὸ ὑποκάμισον, ὁ δὲ χάνων ἐξέρχεται γυμνός.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὅπως ἐπὶ μακρὸν διάστημα τόπου ρύαξ ῥέει ἀταράχως οὐδὲν κώλυμα συναντῶν, οὕτως ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζῴοις ἡ ζωὴ ῥέει ἀπαρατήρητος καὶ ἄνευ συνειδήσεως τῆς διαβάσεως αὐτῆς, ὅταν οὐδὲν ἀντιτίθεται εἰς τὴν θέλησιν. Ἅμα ὅμως ἡ προσοχὴ ἀφυπνισθῇ, σημεῖον ὅτι ἡ θέλησις περιεπλέχθη που, ἢ προσέκρουσε. — Πᾶν ὅ,τι ἐπιπροσθεῖ εἰς τὴν θέλησιν ἡμῶν, πᾶν ὅ,τι διασταυρόνει αὐτὴν, ἢ ἀνθίσταται, ὅ ἐςι πᾶν ὅ,τι εἶνε δυσάρεστον ἢ λυπηρὸν, τὸ αἰσθανόμεθα πάραυτα καὶ καθαρώτατα. Δὲν προσέχομεν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ὅλου σώματος, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ ἄκρον σημεῖον, ὅπου τὸ ὑπόδημα ἐπήνεγκε πληγὴν ἐλαφρὰν, δὲν ἐκτιμῶμεν τὸ σύνολον τὸ εὐτυχὲς τῶν ὑποθέσεών μας, ἀλλὰ στρέφομεν τὸν νοῦν περὶ εὐτελῆ τινα λεπτομέρειαν, διὰ τὴν ὁποίαν δοκιμάζομεν λύπην. — Ἡ εὐημερία λοιπὸν καὶ ἡ εὐτυχία εἶνέ τι ἀρνητικὸν, ὁ πόνος μόνον εἶνε θετικός. (**Schopenhauer**).

*** Ἐν τῷ Κράτει, ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῇ τῆς κυβερνήσεως μηχανῇ, ὡς ἐν πάσῃ ἄλλῃ μηχανῇ, δὲν ἀρκεῖ νὰ κινῶνται καλῶς οἱ κύριοι μοχλοί· ἀνάγκη νὰ ἔχωσι καλῶς καὶ νὰ κινῶνται καταλλήλως καὶ οἱ ἐλάχιστοι τροχίσκοι καὶ τὰ ἐλάχιστα μέρη τῆς μηχανῆς, καὶ τότε μόνον ἐν τῷ συνόλῳ ἡ μηχανὴ στερεῶς καὶ μετ' ἀκριβείας κινεῖται καὶ θαυμαστὰ παράγει ἔργα. (Δ. Μαυροκορδάτος).

*** Ὁ ἀχάριστος ἀνὴρ πίθος ἐστὶ τετρημένος, εἰς ὃν ἁπάσας ἀντλῶν τὰς χάριτας εἰς κενὸν ἐγχέεις. (Λουκιανός).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἔν τινι σχολῇ κολυμβητικῆς ἐν Βερολίνῳ ἐδοκιμάσθη ἐσχάτως συσκευή τις, ἣν ὁ φέρων, καὶ ἄπειρος ἐὰν εἶνε τοῦ κολυμβᾶν, δύναται ἐπὶ μακρὸν νὰ ἐπιπλέῃ τοῦ ὕδατος. Ἡ συσκευὴ αὕτη ἐλάχιστον ἀπαιτεῖ χῶρον, καὶ δύναταί τις ἀκόπως νὰ τὴν φέρῃ ἐφ' ἑαυτοῦ. Εἶνε δὲ ὑπενδύτης μετάξινος, εἰς ὃν εἶνε προσαρραμμένοι τρεῖς θύλακοι ἐκ *καουτσούκ*, ἀνὰ εἷς εἰς ἑκατέραν πλευρὰν καὶ εἷς εἰς τὰ νῶτα.

Νέος μὴ ἔχων ἐλαχίστην γνῶσιν τοῦ κολυμβᾶν ἐρρίφθη εἰς τὸ ὕδωρ φέρων τὸν ὑπενδύτην· ἐν τῷ ἅμα δὲ τὸ χημικὸν μῖγμα, ὅπερ περιέχουσιν οἱ θύλακοι μετεβλήθη εἰς ἀέριον ὅπερ ἐξώγκωσεν αὐτοὺς τόσον, ὥστε ἠδύναντο νὰ βαστάζωσι τὸ σῶμα τοῦ νέου ἔξεχον τοῦ ὕδατος, ἐνῷ τὴν κεφαλὴν ἐπεστήριζεν ἀνέτως ἐπὶ τοῦ θυλάκου τῶν νώτων. Ἡ ποσότης τοῦ ἀερίου εἶνε τοσαύτη, ὥστε οἱ θύλακοι μένουσι πλήρεις ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ δύο ὅλας ἡμέρας.

Γυναῖκας δικηγόρους ἔχουσιν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς. Νῦν ἀπέκτησαν καὶ γυναῖκα συμβολαιογράφον. Εἶνε δ' αὕτη ἡ μίς **Gillette**, νεωστὶ διορισθεῖσα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κολομβίας. Ὁ διορισμὸς ἐγένετο ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας τῇ συστάσει τοῦ εἰσαγγελέως τῆς ἐπαρχίας κ. **Riddle**, ἐγγυηθέντος ὅτι ἡ μίς **Gillette** ἠσχολήθη μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νομοθεσίας καὶ ὅτι κέκτηται τὴν ἀναγκαίαν ἱκανότητα ὅπως ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα συμβολαιογράφου. Πρὸ τοῦ διορισμοῦ ἐρωτηθεὶς ὁ γενικὸς εἰσαγγελεὺς διεκήρυξεν ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν νόμων κώλυμα ὅπως γυναῖκες διορίζονται εἰς τὴν θέσιν συμβολαιογράφου.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ ὁ Σουλτάνος πέμπει κατ' ἔτος κάμηλον διὰ πολυτελῶν δώρων φορτωμένην εἰς τὸν ἐν Μέκκᾳ τάφον τοῦ προφήτου. Τῆς ἀποστολῆς προηγεῖται τελετὴ θρησκευτικὴ γινομένη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐφέτος ἐγένετο τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν ἐφημερίδα «Αὐγήν»·

«Τὴν νύκτα ἡ κάμηλος ἡ μέλλουσα νὰ μεταφέρῃ τὰ δῶρα τοῦ Σουλτάνου εἰς Μέκκαν κατεκλίθη ἐντὸς σκηνῆς ὁλοχρύσου, ὁ δὲ ὁρισθεὶς ἐπὶ τούτῳ Ἰμάμης ἀνεγίνωσκε μέχρι πρωΐας πλησίον αὐτῆς τὸ κοράνιον, καίων λιβανωτὸν καὶ διάφορα ἄλλα ἀρώματα. Τὴν ἐπιοῦσαν περὶ τὴν 4ην ὥραν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῶν ἀνακτόρων Χαφὴζ Βεχρὰμ ἀγᾶς, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων εὐ-

νούχων τῶν ἀνακτόρων, μετέβη εἰς τὴν σκηνὴν, ἐν ᾗ κατεκλίνετο ἡ κάμηλος, καὶ ἐγείρας αὐτὴν μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ, ἤγαγεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα ἀφοῦ ἐξετέθη εἰς τὴν θέαν τῆς Α. Μ. ἀνετέθη εἰς τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Μεχμὲτ πασσᾶ, ὅστις μέλλει νὰ μεταφέρῃ αὐτὴν εἰς Μέκκαν. Ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἐξήχθη ἡ κάμηλος μετὰ μεγάλης πομπῆς προπορευομένων πολλῶν ἱμάμιδων καὶ λοιπῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας. Καθ' ὁδὸν παρετάχθησαν πρὸς τιμὴν πέντε τάγματα ἱππικοῦ καὶ πεζικοῦ, καὶ ἀφοῦ ὁ μουεζίνης τῆς Α. Μ. ἀπήγγειλε, κατὰ τὰ νενομισμένα, ἔμπροσθεν τῆς καμήλου τὴν εὐχὴν «Ὕψιστε βοήθει τὸν Σουλτάνον», ἡ συνοδεία ἔφθασεν εἰς τὴν ἀποβάθραν Διπλοκιονίου, καὶ ἐκεῖθεν δι' ἰδιαιτέρου ἀτμοπλοίου ἡ κάμηλος μετηνέχθη εἰς Χρυσούπολιν ἐν μέσῳ τῶν ῥιπτομένων κανονιοβολισμῶν.

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσιν ἤδη, ὡς γνωστὸν, οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες ἰατροὶ καὶ δικηγόροι. Μόνον γυναῖκας διπλωμάτας δὲν ἀπέκτησεν ἔτι ἡ εὐδαίμων ἐκείνη χώρα, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν θὰ βραδύνῃ ἴσως πολὺ νὰ ἔλθῃ, ὡς δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῶν ἑπομένων·

Κυρία τις, Bellah Sockwood, ἀνήκουσα εἰς τὸν δικηγορικὸν σύλλογον τῆς Νέας Ὑόρκης, βαρυνθεῖσα τὸ δικηγορεῖν, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος κενὴν θέσιν πρεσβευτοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐν Βρασιλίᾳ. Ἀπηύθυνε λοιπὸν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον κ. Garfield, ἐν ᾗ πρὸς ἄλλοις λέγει καὶ τὰ ἑπόμενα· «Οὔτε ὁ κίτρινος πυρετὸς, οὔτε ὁ πόλεμος, οὔτε ἡ πεῖνα, οὔτε σεισμοὶ δύνανται νὰ μὲ φοβίσωσιν. Ὡς τίτλον διὰ τὸν διορισμόν μου προβάλλω τὴν βαθεῖαν γνῶσιν ἣν ἔχω τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Τοὺς ἀγρίους συνείθισα ἤδη νὰ βλέπω, ὥστε δὲν μὲ ἐκπλήττουσιν. Ἐπὶ πᾶσι τὰ θέλγητρα γυναικὸς, ἥτις, νέα ἔτι ὡς ἐγὼ, δὲν ἔχει χαρακτηριστικὰ ἄσχημα, καὶ ἐκ πείρας κέκτηται εὐρείας γνώσεις, δι' ὧν νὰ κοσμῇ τὴν ὁμιλίαν της, εἰσὶ βεβαίως ἰσχυρὰ δύναμις εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ ἡγεμόνος χώρας τινὸς ἢ μετὰ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων τῶν δυνάμεων. Τελευταῖον δὲ ἔχω τὸ πλεονέκτημα νὰ γινώσκω κατὰ βάθος τὴν ἱσπανικὴν γλῶσσαν».

Ἰδοὺ πράγματι κυρία μὲ ἐξαιρέτους διαθέσεις· εἰς ἓν μόνον ὑπέπεσε σφάλμα ὅτι φαίνεται ἀγνοοῦσα ὅτι ἐν Βρασιλίᾳ δὲν ὁμιλεῖται ἡ ἱσπανικὴ, ἀλλὰ ἡ πορτογαλλικὴ γλῶσσα.

Τὴν πρωΐαν τῆς 12 Ἀπριλίου ἔπεσεν ἐν Κατάνῃ μικρὰ ἐκ σιδηρούχου ἄμμου βροχὴ διαρκέσασα μέχρι τῆς ἐπιούσης. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶνε ἐπανάληψις τοῦ συμβάντος τὴν 31 Μαρτίου καὶ 10 Ἀπριλίου παρελθόντος ἔτους.

Διὰ τῆς ἀναλύσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ κόνις συνέκειτο σχεδὸν ἐκ ψηγμάτων ἀνθρακικοῦ σιδήρου ἐλαφρῶς ὀξειδωμένων. Τὰ ψήγματα ταῦτα, μορφῆς ἀκανονίστου, γωνιώδη ἢ σφαιρικὰ, εἶχον μέγεθος ἀπὸ 1—10 ἑκατοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου.

Οἱ πλεῖστοι τῶν σοφῶν διαφωνοῦσι περὶ τῆς καταγωγῆς ὁμοίων φαινομένων. Οἱ μὲν τούτων διατείνονται ὅτι ὀφείλονται εἰς τὴν ἐνέργειαν σφοδροτάτων ἀνέμων, δι' ὧν ὑψουμένη ἡ τῶν ἐρήμων καὶ τῶν ἀκτῶν ἄμμος μεταφέρεται εἰς μεγάλας ἀποστάσεις διὰ τῶν ἀνωτέρων τῆς ἀτμοσφαίρας στρωμάτων· ἄλλοι δὲ, στηριζόμενοι πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς πλήρους σχεδὸν ταὐτότητος, ἣν παρετήρησαν συχνότατα, τῆς χημικῆς συστάσεως τῆς ἐξ οὐρανοῦ πιπτούσης ἄμμου καὶ τῆς τῶν ἀερολίθων, φρονοῦσι καὶ πολὺ δικαίως, ὅτι αἱ ἐξ ἄμμου βροχαὶ ὀφείλονται εἰς χημικὴν τῆς φύσεως ἐργασίαν ὁμοίαν τῇ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀερολίθων.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τῆς 4 Ἀπριλίου 1881 οἱ κάτοικοι τοῦ ἡνωμένου κράτους τῆς Μ. Βρετανίας, Ἰρλανδίας καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐν τῷ στρατῷ καὶ τῷ στόλῳ ὑπηρετούντων, ἀναβαίνουσιν εἰς 35,246,562, ὧν 17,253,947 ἄρρενες καὶ 17,992,615 θήλειαι. Ἀπὸ τοῦ 1871 ὁ πληθυσμὸς ηὐξήθη κατὰ 4,147,236. Οἱ κάτοικοι τῆς κυρίως Ἀγγλίας καὶ τῆς Οὐαλίας συμποσοῦνται εἰς 25,968,286· οἱ δὲ τοῦ Λονδίνου εἰς 3,814,571· ηὐξήθησαν ἑπομένως ἀπὸ τοῦ 1871 κατὰ 560,311. Ἐν τῇ μεγάλῃ πρωτευούσῃ ὑπάρχουσι 486,286 οἰκίαι, ἔχουσαι ἑκάστη ὀκτὼ κατοίκους· ἐν τούτοις μένουσι περὶ τὰς 37,000 ἀκατοίκητοι, ἐν ᾧ κτίζονται ὀκτακισχίλιαι νέαι. Ἡ Λιβερποὺλ ἔχει 550,000 κατοίκων, ἡ Βιρμιγγάμη 400,000, Μαγχέστερ καὶ Λῆδς ἀνὰ 300,000 Σχεφὶλδ καὶ Βριστὸλ ἀνὰ 200,000.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΔΥΦΩΡ

Εἰς τὸν ἄρτι ἀποθανόντα διάσημον Γάλλον πολιτικὸν Δυφὼρ νέος τις εἶχεν ἀπευθύνει ἐπιστολὴν ζητῶν ἓν αὐτόγραφόν του. Εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην ὁ Δυφὼρ ἀπήντησε διὰ τῶν ἑπομένων·

«*Κύριε*,

»Ἡ ἐπιθυμία, τὴν ὁποίαν δεικνύετε νὰ ἔχητε ἓν αὐτόγραφόν μου, μὲ κολακεύει πολύ· ἀλλὰ δὲν ἀγνοῶ ὅτι μικρὰν θὰ εἶχεν ἀξίαν αὐτὸ καὶ μόνον. Διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον νομίζω νὰ τὸ συνοδεύσω μὲ μίαν καλὴν συμβουλὴν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθῶ ἐπὶ ἑξήκοντα ἔτη, καὶ ἡ ὁποία μοῦ ἀπέβη πάντοτε εἰς καλόν :

»Early to bed, early to rise
»Makes man healthy, wealthy and wise.

»Εἴθε νὰ συγχαρῆτε μίαν ἡμέραν τὸν ἑαυτόν σας ὅτι τὴν ἠκολουθήσατε. »Ι. ΔΥΦΩΡ».

Σ. τ. Σ. Ἡ παροιμία, τὴν ὁποίαν παραθέτει ὁ Δυφὼρ, ἑλληνιστὶ μεταφραζομένη ἔχει οὕτω·

Τὸ νὰ κοιμᾶσαι ἐνωρὶς, νὰ ἐξυπνᾷς πρωΐ,
Θέλει σὲ κάμει πλούσιον, σοφὸν καὶ ὑγιῆ.

ΑΘΗΝΗΣΙ,— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 291 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 26 Ἰουλίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 445.

ΙΖ'

Ἡ εὐχὴ τοῦ Ἀντωνίου.

Τὴν μεθαύριον πρωΐαν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ πανδοχεῖον ἐπιστροφῆς των ὁ Βαττίστας καὶ ἡ Σπεράντσα ἐνυμφεύθησαν ἄνευ πομπῆς ἐν τῇ ἐνοριακῇ ἐκκλησίᾳ. Τὴν δεκάτην δὲ ὥραν, καθ' ἣν συνήθως προεγευμάτιζεν ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια, πᾶν ἴχνος τῆς μικρᾶς ἑορτῆς, ἤτοι γεύματος δοθέντος εἰς εὐαρίθμους δαιτυμόνας, εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ἀλλ' ὁ ναυτικὸς Βαττίστας εἶχεν ἐν τούτοις μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιδείξῃ ὑπερηφάνως εἰς τὴν λεωφόρον τῆς Βορδιγέρας τὴν ὡραίαν του λεΐαν· ἡ δὲ Σπεράντσα πολλὴν ἐπίσης εἶχεν ὄρεξιν νὰ δείξῃ τὴν ὡραίαν της νυμφικὴν ἐσθῆτα εἰς τὰ βλέμματα τῆς πόλεως ὁλοκλήρου. Μετὰ σκέψιν ὅμως ὥριμον ἀπεφάσισαν οἱ νεόνυμφοι νὰ στερηθῶσι τῆς εὐχαριστήσεως ταύτης.

— Ἀρκεῖ νὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς, καὶ ἀδιάφορον ἂν φαινόμεθα ἢ ὄχι, εἶπεν ἡ Σπεράντσα, ὁμιλοῦσα περὶ τοῦ πράγματος εἰς τὴν μὶς Δάβεν. Ἂν ἠθέλαμεν νὰ κάμωμεν ἐπίδειξιν, κ' ἐφοροῦσα τὰ ὡραῖα πράγματα ποῦ μοῦ ἐχαρίσατε, θὰ ἔλεγεν ὁ κόσμος τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὴν νύμφην καὶ τὰ στολίδιά της, θὰ ὡμιλοῦσαν ὅλοι διὰ τὸν γάμον καὶ διὰ τὸν γαμβρόν, καὶ τί θὰ ἔβγαινε ἀπὸ ὅλα αὐτά; Θὰ μᾶς ἐνθυμοῦντο ὅσοι καλὸν εἶνε νὰ μᾶς λησμονήσουν. Ὅσον ὀλιγώτερον λέγεται τὸ ὄνομα τοῦ Βαττίστα, τόσον τὸ καλλίτερον μᾶς εἶνε.

Non destar can che dorme — (μὴν ξυπνᾷς σκύλον ποῦ κοιμᾶται) εἶνε βαθεῖα ἰταλικὴ παροιμία, συχνάκις ἐφαρμοζομένη εἰς χώραν, ὅπου ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ περιουσία ἑκάστου εὑρίσκονται εἰς τὴν διάκρισιν ἀνευθύνου ἐξουσίας.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἰουλίου, ὅτε οἱ καύσωνες κατέστησαν πλέον τακτικοί, ἀπεφασίσθη ν' ἀρχίσῃ ἡ μὶς Δάβεν τὰ θαλάσσια λουτρά. Κ' ἐκείνη μὲν ἐπεθύμει νὰ γίνωνται τὸ ἑσπέρας, ἀλλ' ἀπηγόρευσε τοῦτο ῥητῶς ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, φοβούμενος μὴ ἡ διεγερτικὴ ἐπίδρασις τοῦ λουτροῦ ταράττῃ τὸν ὕπνον τῆς νυκτός.

— Θὰ σᾶς κατασκευάσωμεν, τῇ εἶπεν, ἕνα μικρὸν λουτῆρα εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου θὰ ἔχετε ὅλας σας τὰς ἀναπαύσεις.

Δὲν ἦτο δὲ ψευδὴς ἡ ὑπόσχεσις, ὡς ταχέως ἀπέδειξε τὸ πρᾶγμα. Διότι μετά τινας ὥρας ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τοῦ κόλπου τοῦ Σπεδαλέττη κομψὸν παράπηγμα, κατάφρακτον καὶ ἄνετον ὡς τὰ κάλλιστα παραπήγματα, ἅτινα κοσμοῦσι τὰς πολυθαμίστους ἀκτὰς τοῦ Βράϊτον, τῆς Διέππης καὶ τῆς Ὀστάνδης.

Ἐδῶ φαντάζομαί τινα τῶν ἀναγνωστῶν μου ἀνακράζοντα· «Τί κλῆσιν πρέπει νὰ εἶχεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν μηχανικήν! Αἰωνίως κάτι θὰ εὕρῃ!»

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ἢ κυρία μου· Ὁ Ἀντώνιος εἶχε κλῆσιν πρὸς τὴν μηχανικὴν ὅσην ἔχετε καὶ σεῖς κ' ἐγώ· ἀλλ' εἶχεν ὅ,τι εὔχομαι καὶ εἰς σᾶς καὶ εἰς ἐμέ, ἐπιθυμίαν μεγάλην νὰ ἦνε χρήσιμος εἰς τοὺς ὁμοίους του· οὐδὲν δέ, ὡς λέγουσιν, ἄλλο καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐφευρετικόν. Δοκίμασε, φίλε μου, ἀναγνῶστα, καὶ θὰ θαυμάσῃς μόνος σου διὰ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ λουτὴρ τοῦ Ἀντωνίου οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ φορτηγὸν ἁμάξιον, εἰς ὃ προσετέθησαν σκήνωμα καὶ παραπετάσματα· σχοινία δέ, δυνάμενα νὰ βραχυνθῶσιν ἢ μηκυνθῶσι κατὰ βούλησιν, προσέδεσαν αὐτὸ εἰς πάλους στερεούς, ἐμπεπηγμένους εἰς τὴν ἀκτήν. Ἀνέβαινέ τις ἀπὸ τῆς ξηρᾶς διὰ μικρᾶς κλίμακος καὶ κατέβαινεν εἰς τὴν θάλασσαν δι' ἄλλης μακροτέρας. Τὸ ὅλον, βλέπετε, ἦτο ἁπλοῦν, ὁ δὲ ἐφευρέτης του δὲν κατέβαλε βεβαίως μέγαν ἀγῶνα πρὸς κατασκευήν του. Τέσσαρες ἐρυθραὶ ταινίαι ἐκυμάτιζον ἐπιχαρίτως ἀπὸ τῆς ἄκρας τεσσάρων δοκῶν, αἵτινες ὑπεστήριζον τὸ σκήνωμα, καὶ παρεῖχον εἰς τὸν πρόχειρον ἐκεῖνον λουτῆρα ἀφελῆ τινα κομψότητα. Ἀλλ' οἱ καλλωπισμοὶ οὗτοι δὲν ἦσαν τοῦ Ἀντωνίου· ἐργάτης αὐτῶν ἦτο ὁ Βαττίστας. **Suum cuique.**

Ἑκάστην πρωΐαν, ἅμα τῇ αὐγῇ, ἡ Λουκία, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Σπεράντσας, ἥτις ἐξετέλει ἔργον λουτρίδος καὶ ἐκολύμβα ὡς καρχαρίας, ἀπήρχετο νὰ λουσθῇ καὶ ν' ἀπολαύσῃ τοῦ μεγαλοπρεποῦς θεάματος τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Καίτοι τὸ πλεῖστον τῆς νεανικῆς της ἡλικίας εἶχε διαμείνει ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἡ Λουκία, ἕνεκα τῆς ἐπισφαλοῦς της ὑγείας, δὲν εἶχε συνειθίσει νὰ ἐγείρεται πρωΐ. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ θαυμαστὴ ἐκείνη βαθμιαία ἐπαύξησις φωτός, θορύβου καὶ ζωῆς, δι'

ῆς ἡ φύσις φαίνεται προσαγορεύουσα πᾶσαν πρωΐαν τὸν μέγαν αὐτῆς φωστῆρα, ἦτό τι ὅλως νέον δι' αὐτὴν, καὶ νέον μαγευτικόν. Μετὰ τὸ λουτρὸν, ὅπερ κατ' ἀρχὰς δὲν ἔπρεπε νὰ διαρκῇ πλέον τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας—κατὰ τὰς ῥητὰς παραγγελίας τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῆς Βορδιγέρας, ὧν τὴν αὐστηρὰν ἐκτέλεσιν ἐπετήρει ἡ Σπεράντσα — ἡ Λουκία ἔπινεν ἓν κύπελλον τεΐου θερμοῦ καὶ κατεκλίνετο πάλιν μέχρι τῆς ἑβδόμης ὥρας. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς πρωΐας, μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας, ὅτε προεγευμάτιζε μετὰ τοῦ πατρός της, ἡ μὶς Δάβεν ἐπότιζε κ' ἐπεριποιεῖτο τὰ ἄνθη της —διότι εἶχε πλέον ἀληθινὸν κῆπον, καὶ μετὰ τοῦτο ἰχνογράφει ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἤρχετο πάντοτε τὴν ἑνδεκάτην, καὶ παρέμενε μίαν περίπου ὥραν ὁμιλῶν ἢ ἀναγινώσκων μετ' αὐτῆς. Τὴν μεταμεσημβρίαν, μέχρι τοῦ γεύματος, ἀνεπαύετο, ἔτρεχεν εἰς τὸν κῆπον, ἀνεγίνωσκεν ὑπὸ τὴν σκιὰν, ἐζωγράφει καὶ πάλιν ἢ ἔπαιζε κλειδοκύμβαλον. Ἐλησμονήσαμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐξαίρετον κλειδοκύμβαλον εἶχε κομισθῆ ἐκ Νικαίας. Ἐνίοτε δὲ ἔψαλλεν ἐν δυῳδίᾳ μετὰ τοῦ ἰατροῦ, ὅστις ἤρχετο πάντοτε τακτικῶς μετὰ μεσημβρίαν. Ἡ Λουκία ἐπέραινε συνήθως τὴν ἡμέραν της διὰ μικροῦ τινος περιπάτου ἐπὶ τοῦ λόφου, ἢ ἐπισκέψεως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ κόμητος, κ' ἐνίοτε δι' ἐκδρομῆς τινος ἐφ' ἁμάξης εἰς πόλιν τινὰ ἢ χωρίον τῶν περιχώρων. Ἀλλ' ἡ τελευταία αὕτη διασκέδασις κατέστη βαθμηδὸν σπανιωτέρα, διότι ἡ ἀγαθὴ Λουκία εἶχε παρατηρήσει πόσον ὁ ταλαίπωρος Βαττίστας ἐτήκετο καὶ κατεπτοεῖτο ὁσάκις ἔβλεπεν αὐτὴν ἐξερχομένην ἐφ' ἁμάξης, καὶ πῶς ἐκρύπτετο πάντοτε κατησχυμένος εἰς τὰ σκοτεινότατα βάθη τοῦ κήπου. Ἡ δὲ Λουκία δὲν εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ ὑποβάλῃ οἱονδήποτε εἰς σκληρὰς καὶ ἀνωφελεῖς δοκιμασίας. Τὸν ὑπερβολικὸν τρόμον, ὃν ἐνέπνεε τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν Βαττίσταν ἡ μὶς Δάβεν, εἶχε διαδεχθῆ λατρεία ἐπίσης ὑπερβολική. Ὁπόταν αὕτη ἐξήρχετο νὰ περιπατήσῃ, ὁ ναύτης ἠγρύπνει ἐπ' αὐτῆς εἰς εὐλαβῆ ἀπόστασιν, ἢ καὶ τὴν παρηκολούθει, ὁσάκις ἐπίστευεν ὅτι δὲν παρετηρεῖτο. Πολλάκις δὲ ἡ δεξιότης καὶ ἡ ταχύτης, δι' ὧν ἠφανίζετο, ὁσάκις αἰφνιδίως ἐστρέφοντο οἱ περιπατοῦντες, καὶ ἀνεφαίνετο πάλιν μετά τινας στιγμὰς, εἶχον προξενήσει εὔθυμον ἔκπληξιν εἰς τὴν Λουκίαν καὶ τὸν Ἀντώνιον.

Τὰ θαλάσσια λουτρὰ ὠφέλησαν πολὺ τὴν ὡραίαν μας Λουκίαν· ἀλλ' ὅ,τι, νομίζομεν, ὠφέλησεν αὐτὴν ἔτι μᾶλλον, ἦτο ἡ δίαιτα ἣν περιεγράψαμεν, δίαιτα ἠρέμου καὶ ἀταράχου ψυχαγωγίας. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἦτο κατενθουσιασμένος, βλέπων τὰς πορφυρουμένας παρειὰς τῆς θυγατρός του, καὶ τὴν ἀρχομένην εὐσαρκίαν της, καὶ παρετήρει ἀστειευόμενος εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅτι ἡ Λουκία ἤθελε καταστῆ ἐντὸς ὀλίγου ἐφάμιλλος τῆς κυρίας Πιστακίνη. Ἀλλ' ὁ ἐξοχικὸς βίος εἶν' ἐπίσης σωτήριος εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὸ πνεῦμα. Ὀλίγοι ἐπεζήτησαν νὰ γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν φύσιν, καὶ νὰ λάβωσιν ἐνδιαφέρον εἰς τὰς μυστηριώδεις καὶ θαυμαστὰς αὐτῆς ἐπεξεργασίας, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίσωσι πόσας μεγάλας ἰδέας καὶ πόσα γενναῖα αἰσθήματα ἀφύπνισεν ἐν αὐτοῖς ἡ στενὴ αὐτὴ γνωριμία. Ἴσως δὲ—καὶ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ κατηγορηθῶμεν ὡς κολακεύοντες τὸν ἥρωά μας—ἴσως καὶ ἡ διαρκὴς σχέσις τῆς Λουκίας πρὸς ἄνδρα ἔχοντα πεῖραν ἱκανὴν, ὀρθὸν νοῦν καὶ ἀκραιφνῆ καρδίας ἁπλότητα, ὡς ἦτο ὁ Ἀντώνιος, συνετέλεσε κατά τι εἰς τοιοῦτόν τι ἀποτέλεσμα. Ὁπωσδήποτε θετικὸν ἦτο, ὅτι ἡ Λουκία ᾐσθάνετο ἑαυτὴν πάντη μεταβληθεῖσαν καὶ εἶχεν ἀληθῶς γίνει ὅλως ἀλλοία, νέας ἀποκτήσασα φυσικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις.

Ὁ Ἀντώνιος ἐν τούτοις ἐθώπευε τὸν πώγωνά του βιαιότερον ἢ συνήθως. Ἀπὸ τῆς εἰς Λαμπεδοῦσαν ἐκδρομῆς, ἤ, ἀκριβέστερον, ἀπὸ τῆς μεταμεσημβρίας ἐκείνης, καθ' ἣν ἡ Λουκία εἶχε φανῆ τοσοῦτον ἰδιότροπος καὶ ἀλλοπρόσαλλος, ὁ ἰατρός μας εἶχε παραδόξως μεταβληθῆ. Ἡ ὁμαλότης ἐκείνη τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἤθους του, ἣν ἠδύνατό τις νὰ παραβάλῃ πρὸς ἤρεμον καὶ διχυγὲς ῥεῖθρον, εἶχεν ἤδη ταραχθῆ κάπως καὶ ἔπασχε διαλείψεις. Ὁ Ἀντώνιος δὲν ὡμίλει πλέον ὅσον πρότερον· ἐκάθητο δὲ πολλάκις ἐγγὺς τῆς Λουκίας χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν ἐπὶ ἡμίσειαν ὅλην ὥραν, ἀφῃρημένος μέχρις ἀλλοφροσύνης.

Ἡμέραν τινὰ, ἐξεγερθεὶς αἴφνης ἀπό τινος τοιούτου ῥεμβασμοῦ διὰ τῆς ἁπλῆς ταύτης ἐρωτήσεως: —«Τί συλλογίζεσθε;» ἠρυθρίασε, καὶ — περίεργον ἀληθῶς—τὸ πάθημα μετεδόθη καὶ εἰς τὴν Λουκίαν, ἥτις ἠρυθρίασεν ἐπίσης. Ἐνίοτε εἶχεν ἀμήχανόν τι καὶ τυπικὸν ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἀπηυθύνετο πρὸς τὴν μὶς Δάβεν· ἐφαίνετο δὲ θέλων νὰ περιορίσῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὴν οἰκειότητα, ἣν εἶχον ἐπιφέρει αἱ περιστάσεις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης. Ἀλλ' ἡ Λουκία δὲν ὑπετάσσετο εἰς τὰς προσπαθείας του, καὶ ἀνεφώνει πολλάκις χαριέστατα δυσανασχετοῦσα: «Τί σᾶς ἔκαμα, καὶ εἶσθε σήμερον τόσον ψυχρός; θέλετε τάχα νὰ μοῦ δείξετε, ὅτι τόρα, ὅτε εἶμαι καλὰ, δὲν σᾶς μέλει πλέον δι' ἐμὲ καὶ σᾶς ἔγεινα βάρος;» Ἐπειδὴ δὲ ἀδύνατον ἦτο ν' ἀντιστῇ τις εἰς τὸ γόητρον τῆς φωνῆς της καὶ τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ὑπηγόρευον τοὺς λόγους της, αἱ ἀπόπειραι ἐκεῖναι τοῦ Ἀντωνίου, καὶ εἰλικρινεῖς ἂν ὑποτεθῶσιν, οὐδὲν ἄλλο εἶχον ἀποτέλεσμα, ἢ νὰ ὑποθάλπωσιν ἔτι μᾶλλον τὰ αἰσθήματα φιλίας καὶ συμπαθείας, ἅτινα συνέδεον ἤδη τὰς καρδίας των.

Τὰ συμπτώματα τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ Ἰταλοῦ ἐνέφαινον ἤδη ἐσωτερικήν τινα πάλην. Λυπούμεθα, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγηθῶμεν ὅσον ἐπιθυμοῦμεν περὶ τῆς ἀκριβοῦς αἰτίας τῆς πάλης ἐκείνης· ἀλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἡμεῖς ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς εἰκασίας. Ἡ

ἀνθρωπίνη καρδία ὁμοιάζει τολύπην, ἧς τὸ νῆμα εἶνε τοσοῦτον περιπεπλεγμένον, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ κάτοχός του δὲν δύναται νὰ εὕρῃ τὸ ἄκρον. Τοιαύτη δὲ, καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας, ἦτο τοῦ Ἀντωνίου ἡ θέσις. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἄνθρωπος τοιαύτην ἔχων κρίσιν, τοσοῦτον ὀλίγην φιλοδοξίαν καὶ τοσαύτην θετικότητα, ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναπλάττῃ ἐν γνώσει κενὴν μακαρίαν, καὶ νὰ δημιουργῇ τολμηρῶς ἀπραγματοποίητα ὄνειρα. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ἐπίσης νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ φαντασία, ἡ πλάνος αὐτὴ γόησσα, δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ δελεάσῃ καὶ ἀποπλανήσῃ αὐτὸν, εὑροῦσα τὸ κεχηνὸς τοῦ θώρακός του. Ὁ Ἀντώνιος ὁπωσδήποτε ἦτο ἀνὴρ, καὶ ἔπασχε πιθανῶς συνήθη εἰς πάντα ἄνδρα ἀσθένειαν, ἥτις προσβάλλει, ὡς λέγεται, τὰ ὄργανα τῆς διανοητικῆς ὁράσεως. Ἄλλως δὲ ὑπάρχουσιν ὧραι ἐν τῇ ζωῇ, καὶ ἰδίως περὶ τὸ ἑσπερινὸν λυκόφως, καθ' ἃς καὶ αὐτὸ τὸ ἑδραιότερον πνεῦμα ὑπόκειται εἰς γοητευτικήν τινα φαντασίωσιν. Τότε καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ἀδύνατα πράγματα φαίνονται ἡμῖν δυνατὰ καὶ εὔκολα. Ὅτε δέ τις, παρελθόντος τοῦ παροξυσμοῦ, προσπαθεῖ πάσῃ δυνάμει νὰ βοηθήσῃ τὸ λογικὸν αὐτοῦ εἰς ἀνάκτησιν τῆς δυνάμεώς του, πράττει, φρονοῦμεν, πᾶν ὅ,τι δύναταί τις λογικῶς ν' ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καιρὸς εἶνε ν' ἀναλάβωμεν τὸ νῆμα τῆς ἡμετέρας διηγήσεως.

— Γνωρίζετε τὸν λόρδον Κάρνιφεξ; ἠρώτησεν ἑσπέραν τινὰ ὁ Ἀντώνιος τὸν Σὶρ Ἰωάννην, ἀφοῦ ἀπεσύρθη ἡ μὶς Δάβεν εἰς τὸ δωμάτιόν της.

Ἡ ἐρώτησις ἐγένετο δι' ἤθους ἀδιαφόρου μὲν ἀλλὰ προδήλως ἐπιπλάστου.

— Κάλλιστα, ἀπήντησεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης· εἶνε μακρυνός μου συγγενής. Τί τρέχει;

— Ἀνέγνωσα σήμερον εἰς τὴν ἐφημερίδα σας μίαν παράγραφον, ἡ ὁποία τὸν ἀποβλέπει, αὐτὸν καὶ τὴν μικροτέραν του κόρην. Ἰδοὺ τὸ φύλλον, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, λαμβάνων τὴν ἐφημερίδα ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ προσφέρων αὐτὴν εἰς τὸν βαρωνέτον. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἀνέγνω μεγαλοφώνως τὰ ἑξῆς:

«*Μυθιστόρημα ἐν τῷ μεγάλῳ κόσμῳ.* Πρό τινος καιροῦ ἀνηγγείλαμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας κωμικόν τι γεγονὸς, ὅπερ συνέβη ἐν Φλωρεντίᾳ, καὶ οὗτινος τὰ πρῶτα πρόσωπα ἦσαν ἡ μὶς Φαννὴ Κάρνιφεξ, νεωτέρα θυγάτηρ τοῦ ὁμωνύμου εὐγενοῦς λόρδου, καὶ νέος τις ζωγράφος Ῥωμαῖος. Ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν διηγήθημεν ἔλαβε τὰς διαστάσεις διπράκτου κωμῳδίας καὶ κατέληξεν εἰς ἀπαγωγήν. Ἐπειδὴ δὲ σήμερον τὸ πρᾶγμα εἶνε πασίγνωστον, δὲν διστάζομεν πλέον νὰ ὀνομάσωμεν τὰ πρόσωπα. Ἂν αἱ πληροφορίαι ἡμῶν εἶνε ἀκριβεῖς, ὁ ἥρως, Μαρίνης ὀνομαζόμενος, ὡραῖος καὶ μόλις εἰκοσιδύο ἐτῶν, κατάγεται ἐξ ἐντίμου ἀστικῆς οἰκογενείας, καὶ φαίνεται ἔχων μέλλον διακεκριμένου καλλιτέχνου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἦτο διδάσκαλος τῆς ζωγραφικῆς τῆς μὶς Φαννῆς, καὶ ὅτι ὠφελήθη ἐκ τῶν καθημερινῶν του σχέσεων, ἵνα κερδήσῃ τὰς συμπαθείας τῆς νεαρᾶς του μαθητρίας...»

— Ὁ κακοηθέστατος! διέκοψεν ἐν παρενθέσει ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

—«... Πρωΐαν τινὰ τὸ ἐρωτευμένον ζεῦγος εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ εὐγενοῦς πατρὸς τῆς δεσποινίδος, ἐῤῥίφθη εἰς τοὺς πόδας του, κ' ἐζήτησε τὴν εἰς γάμον συναίνεσίν του. Ἡ ἔκβασις τοῦ διαβήματος τούτου εὐκόλως μαντεύεται. Ὁ Μαρίνης ἐδιώχθη χωρὶς τινος ἄλλης διατυπώσεως, καὶ ἡ μὶς Φαννὴ παρεδόθη ἀμέσως εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς πρὸς μητρὸς θείας της λαίδης Βίρβι, ἥτις μετέφερε τὴν ὡραίαν ἔνοχον εἰς Ῥώμην. Ἐδῶ λήγει ἡ πρώτη πρᾶξις, ἣν διηγήθημεν ἄλλοτε, ἡ δὲ συνέχεια συνοψίζεται δι' ὀλίγων λέξεων. Ἡ μὶς Φαννὴ κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τὴν αὐστηροτάτην ἐπαγρύπνησιν καὶ νὰ δράμῃ πρὸς τὸν ἀπερίσκεπτον ἐραστήν της, ὅστις εἶχε παρακολουθήσει αὐτὴν εἰς Ῥώμην. Ἡ λυπηρὰ αὕτη λύσις προὐξένησε βαθυτάτην λύπην εἰς πάντας τοὺς Ἄγγλους ἐν Ῥώμῃ καὶ Φλωρεντίᾳ. Ὁ εὐγενὴς λόρδος οὐδὲν, ὡς βεβαιοῦσιν ἡμᾶς, ἔλαβε μέτρον κατὰ τῶν φυγάδων, ἀπόφασιν ἔχων ἀμετάκλητον ν' ἀφήσῃ τὴν θυγατέρα του εἰς τὴν τύχην της».

— Καὶ θὰ κάμῃ λαμπρά! ἀνεφώνησεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης, συμπτύσσων τὴν ἐφημερίδα διὰ χειρῶν τρεμουσῶν ἐκ τῆς συγκινήσεως. Ἂν ἤμην πατήρ της, δὲν θὰ τῆς ἔδιδα ποτὲ οὐδ' ἓν σελλίνιον. Ἂς ἀποθάνῃ τῆς πείνης! Γνωρίζω κάλλιστα τὸν λόρδον Κάρνιφεξ, καὶ, μὰ τὸν Θεὸν, δὲν θὰ τοῦ ὁμιλήσω ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου, ἂν ἔλθῃ εἰς οἱανδήποτε συνάφειαν μ' αὐτὸν τόν...

Ὁ ἰατρὸς δὲν ἤκουσε τὴν τελευταίαν λέξιν, διότι προφέρων αὐτὴν ὁ βαρωνέτος ἠγέρθη καὶ ἤρξατο βηματίζων τεταραγμένος ἐν τῇ αἰθούσῃ.

— Πρὸς τί τόρα ὅλη αὐτὴ ἡ ὀργή; ἠρώτησεν ἡσύχως ὁ Ἀντώνιος.

— Πρὸς εἰδοποίησιν ὅλων τῶν ἀνοήτων, ὅσαι θὰ εἶχον ὄρεξιν νὰ ἀτιμάσουν τὴν οἰκογένειάν των, ἀπήντησε βιαίως ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

Ὁ ἰατρὸς ἀπετόλμησε νὰ παρατηρήσῃ διὰ φωνῆς συνδιαλλακτικῆς:

— Εὐτυχῶς ὁ νέος φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς ἔντιμον οἰκογένειαν.

— Ὁ διάβολος νὰ πάρῃ τοιαύτην ἐντιμότητας ἀνέκραξεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης. Θὰ εἶνε κανεὶς ἐπαίτη! βέβαια, ὅστις ζῇ ἀπὸ τὴν φαντασίαν του καὶ τὰ χρώματά του.

— Τοιουτοτρόπως ἔζη καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος καὶ ὁ Ῥαφαὴλ, παρετήρησεν ὁ Ἀντώνιος, ὅστις ἤρχισε νὰ ἐρεθίζηται.

— Ἠμπορεῖ, ἀπήντησεν ὁ Ἄγγλος. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ ἔδιδα τὴν κόρην μου οὔτε εἰς τὸν ἕνα οὔτε εἰς τὸν ἄλλον.

Πικρά τις απάντησις έμελλε νά έξέλθη των χειλέων του Αντωνίου. Αλλ' ό ιατρός κατεστάλη.

— Ό άθλιος ! έξηκολούθησεν ό βαρωνέτος. Και να μην ευρεθή εις Άγγλος εις όλην την Ιταλίαν να του χύση τα μυαλά ! Είνε ν' αρνηθή τις την πατρίδα του !

— Ελάτε τόρα, Σίρ Ιωάννη, είπεν ευθύμως ό Αντώνιος· δεν πρέπει νά ήσθε τόσον αυστηρός. Ό έρως είνε ποτόν μεθυστικόν δι' όσους έχουν εικοσιδύο ετών ηλικίαν.

— Ό έρως ! είπε σαρκαστικώς γελών ό βαρωνέτος. Μή χειρότερα ! Αί λίραι και τα σελλίνια της κόρης εμέθυσαν τον κατεργάρην. Όλοι αυτοί ... οί τυχοδιώκται Ιταλοί διά χρήματα μόνον νυμφεύονται.

Ό Ιταλός εγένετο περιπόρφυρος κ' εδάγκασε τα χείλη του. Ίσως δε το παρετήρησεν ό Άγγλος, ή ανέκοψαν αυτόν οί ίδιοί του λόγοι. Επί τινας στιγμάς έσταμάτησε προ του Αντωνίου, όστις σταυρών τας χείρας ηρείδετο επί του κλειδοκυμβάλου· είτα δε, ενδίδων εις αιφνίδιόν τινα ορμήν, έτεινεν ό Σίρ Ιωάννης την χείρα προς τον ιατρόν και τω είπεν ευγενώς, και απεριστρόφως :

— Έκαμα πολύ κακά νά προσβάλω τα αισθήματά σας. Συγχωρήσατέ με, σας παρακαλώ. Δεν το ήθελα. Ή μυσαρά αυτή ιστορία μ' ετάραξε πολύ. Ομολογώ ότι αποστρέφομαι φοβερά τα συνοικέσια με ξένους. Άς αφήσωμεν αυτήν την ομιλίαν· θέλετε να παίξωμεν ;

Ό Αντώνιος εδέχθη κ' εκάθισαν παρά την τράπεζαν. Αλλ' ό Σίρ Ιωάννης ήτο τόσον αφηρημένος, ώστε ό αντίπαλός του κατέβαλεν υπεράνθρωπον αγώνα, διά να τον κάμη να κερδήση. Ήτο δε μεσονύκτιον σχεδόν, ότε ό ιατρός ανεχώρησε διά της μικράς κηπαίας θύρας. Αντί να στραφή δεξιά, ίνα τραπή την λεωφόρον της Βορδιγέρας, εστράφη αριστερά, κατέβη την εις την θάλασσαν άγουσαν ατραπόν, και ήρχισε να περιπατή επί του αιγιαλού. Το βήμά του καίτοι βραδύτερον του συνήθους, ουδεμίαν κατήλεγχεν εσωτερικήν ταραχήν· ατάραχος δ' επίσης ήτο ή μορφή του, ήν το ωχρόν της σελήνης φέγγος περιέβαλλεν ήρεμόν τινα μεγαλοπρέπειαν. Περιεπάτησεν ούτω επί μακρόν, είτα δε κατεκλίθη, στρέφων το πρόσωπον προς τον ουρανόν, και το πρωϊνόν λυκόφως επανεύρεν αυτόν ούτω κατακεκλιμένον. Ηγέρθη τότε, και οιονεί συνοψίζων τα πορίσματα του μακρού του ρεμβασμού, είπε μεγαλοφώνως :

— Τί σημαίνει, επί τέλους, άν άνθρωπός τις είνε ευτυχής ή δυστυχής ; Αρκεί να κάμη το καθήκόν του και να ήνε πιστός εις αυτό ! *Ζήτω* λοιπόν *ή Ιταλία*, ό πρώτός μου και τελευταίος έρως !

Και ταύτα λέγων κατηυθύνθη προς την οικίαν του.

Από της ημέρας εκείνης έπαυσε πάσά του διάθεσις προς δυσθυμίαν, και ή γαλήνη του ήθους του επανήλθεν οποία ήτο κατά τας πρώτας ημέρας, ότε τον εγνωρίσαμεν. Ή επίσημος εκείνη νυκτερινή μελέτη κατέβαλεν άρά γε την εσωτερικήν του πάλην, ή τω εχορήγησε νέας δυνάμεις όπως καταστείλη την εκδήλωσιν αυτής ; Το μυστήριον τούτο αφίνομεν μεταξύ αυτού και του Θεού.

[Έπεται συνέχεια]

Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

[Έκ του άγγλικού].

Ή Αίγυπτος είνε μία απέραντος όασις δημιουργηθείσα υπό του Νείλου εν τω μέσω της ερήμου. Το Δέλτα κυρίως είνε δώρον του Νείλου, υψωθέν βαθμηδόν εκ των υδάτων διά της γινομένης προσχώσεως εκ της κατ' έτος καταθέσεως της ιλύος του ποταμού, όστις διά των ετησίων πλημμυρών του επιδαψιλεύει επί πάσαν την Αίγυπτον όχι μόνον την ιλύν, ήτις γονιμοποιεί την γήν, αλλά και τα αναγκαία προς την βλάστησιν ύδατα· επομένως ή καλλιεργουμένη γή είνε πράγματι ή κοίτη αυτού τούτου του ποταμού, ή κατά το μάλλον ή ήττον ευρεία λωρίς εκείνη της γής, την οποίαν ό ποταμός κατακλύζει κατ' έτος κατά την εποχήν της μεγαλειτέρας αυτού υψώσεως. Πέραν ταύτης είνε έρημος στείρα και άγονος.

Οί κάτοικοι της Αιγύπτου, των οποίων ό πλούτος και ή ύπαρξις αυτή εξαρτώνται εκ των ετησίων τούτων πλημμυρών, εσπούδασαν μετά μεγίστης προσοχής την φοράν και τας περιόδους αυτών. Ήτο δε φυσικώς επόμενον να ελκυσθή ή προσοχή των εις τούτο, και ως εκ της περιοδικής επανόδου της πλημμύρας, και ως εκ της κανονικότητος των φάσεων αυτής. Ούτω κατ' έτος την έναρξιν αυτής προαγγέλλει ακριβώς το αυτό φαινόμενον, τουτέστιν ή ύψωσις αναφαίνεται εις ωρισμένην ούτως ειπείν, ημέραν εξακολουθεί επί χρονικόν τι διάστημα, ή διάρκεια του οποίου είνε ουχ ήττον ωρισμένη, και μόλις διαφέρουσα κατ' ολίγας τινάς ημέρας. Μετά ταύτα επέρχεται ή περίοδος της ελαττώσεως, ή πρόοδος και το τέλος της οποίας εισίν επίσης γνωσταί και τακτικαί. Ή κανονικότης αύτη εκπλήσσει τόσω μάλλον, όσω ό Νείλος καθ' όλον αυτού τον δι' Αιγύπτου ρούν ουδένα άλλον συμβάλλοντα ποταμόν δέχεται, και ή αύξησίς του γίνεται άνευ φαινομένης αιτίας και υπό ουρανόν εντελώς γαλήνιον και καθαρόν.

Εις τίνα λοιπόν αιτίαν δύναται τούτο να αποδοθή; βεβαίως εις πληθώραν υδάτων κατά τας πηγάς αυτού τε και των κυριωτέρων συμβαλλόντων αυτώ ποταμών· εις πληθώραν όμως προερχομένην εκ κλιματολογικών επιρροών αμεταβλήτου χαρακτήρος. Αλλά τίνες εισίν αί επιρροαί αύται, και τίνι τρόπω ενεργούσι ; τούτο είνε διπλούν ζήτημα, εις το οποίον ήτο αδύνατον να δοθή ά-

ληθὴς λύσις πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν πραγματικῶν πηγῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ τῶν διαφόρων συμβαλλόντων αὐτῷ ποταμῶν. Ἀφότου ὅμως αἱ μεγάλαι αὗται ἀρτηρίαι, ἡ ἕνωσις τῶν ὁποίων σχηματίζει τὸν αἰγύπτιον Νεῖλον, ἐξηρευνήθησαν, καὶ ἰδίως ἀφότου ὁ **Speke**, **Grand** καὶ **Baker** ἀνεκάλυψαν τὰς δύο λίμνας, αἵτινες εἰσὶ πράγματι αἱ πηγαὶ τοῦ λευκοῦ Νείλου, ἢ τοὐλάχιστον αἱ μεγάλαι δεξαμεναὶ ἐν αἷς συγκεντροῦνται τὰ ὕδατα αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι κατέχομεν πᾶσαν ἀναγκαίαν λεπτομέρειαν πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος. Ἐν τοσούτῳ πρὶν προβῶμεν εἰς τοῦτο, θέλομεν ἐκθέσει τίνι τρόπῳ λαμβάνει χώραν ἡ ὕψωσις τοῦ Νείλου ἐν Αἰγύπτῳ, σημειοῦντες συγχρόνως τὰς ἀκριβεῖς χρονολογίας τῶν κυριωτέρων αὐτῆς φάσεων.

Ὁ αἰγύπτιος Νεῖλος ἄρχεται, ἤτοι λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦτο, ὀλίγον κάτωθεν τοῦ Καρτοὺμ, εἰς τὴν θέσιν ὅπου γίνεται ἡ συμβολὴ τοῦ κυανοῦ καὶ λευκοῦ Νείλου (**Bahar-el-azrak** καὶ **Bahar-el-abiat**) ῥέων οὕτω μέχρι τῆς Μεσογείου. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων γίνεται ἡ πλημμύρα, ἥτις παρήγαγε τὸ γεωργήσιμον ἔδαφος τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἥτις ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦδε γονιμοποιοῦσα αὐτό. Οὕτω παραμένων τις ἐν ὡρισμένῳ τινὶ τόπῳ, ἐν Καΐρῳ ἐπὶ παραδείγματι, δύναται νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἀκριβῆ ἐκείνην τάξιν, μεθ' ἧς τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς ἀνυψώσεως παρουσιάζεται. Ἡ πρώτη ὕψωσις τοῦ ποταμοῦ συμβαίνει πράγματι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῶν θερινῶν τροπῶν. Τὴν ἑσπέραν τῆς 5[17 Ἰουνίου φαίνονται τὰ πρῶτα ὕδατα, καὶ οἱ κάτοικοι ὁλοκλήρου τῆς Αἰγύπτου πανηγυρίζουσι τὴν ἐμφάνισίν των διὰ δημοσίων ἑορτῶν. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἀναμένονται μετὰ μεγάλης ἀνυπομονησίας, καθότι ὡς καθαρὰ καὶ διαυγῆ ἐλαττοῦσι τὰς ἀκαθαρσίας τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη στασίμου ὕδατος, τῆς δὲ προσεγγίσεώς των προηγεῖται ἐπί τινας ἡμέρας πυκνὴ δρόσος καθαρίζουσα τὸν ἀέρα ἐκ τῶν δηλητηριαζόντων αὐτὸν μιασμάτων. Τὰ πρῶτα ταῦτα ὕδατα ἔρχονται ἐκ τοῦ κυανοῦ Νείλου, ἡ δὲ ὕψωσις ἅπαξ ἀρξαμένη ἐξακολουθεῖ τακτικώτατα μέχρι τῆς 5[17 Ἰουλίου, ὅτε διὰ μιᾶς ἀναφαίνεται σπουδαία ὕψωσις προερχομένη ἐκ τοῦ λευκοῦ Νείλου, ὅστις συνεισφέρει μεγαλείτερον ὄγκον ὕδατος ἢ ὁ κυανοῦς, συγχρόνως δὲ ἡ θέα τοῦ ποταμοῦ μεταβάλλεται, τουτέστι θολοῦται εἰς ὑπερβολὴν, καὶ ἀπὸ τῆς 19[31 Ἰουλίου λαμβάνει χρῶμα κοκκινωπὸν ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ποσότητος τῆς ἰλύος ἣν φέρει μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χρῶμα τοῦτο διατηρεῖ μετὰ ταῦτα. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου συνέχονται ἐντὸς τῆς κοίτης των δι' ἰσχυρῶν προχωμάτων ἐπὶ τούτῳ κατασκευαζομένων, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς δευτέρας ταύτης ἐξογκώσεως τῶν ὑδάτων ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ποταμοῦ καθίσταται ἱκανῶς ὑψηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἡ δὲ αὔξησις ἐξακολουθεῖ, δίδεται διέξοδος εἰς τὰ ὕδατα, ἀνοιγομένων τῶν διαφόρων διωρύγων, δι' ὧν ἡ πλημμύρα διαδίδεται καθ' ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου.

Κατὰ δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου ἀνοίγεται ἡ ἐν Καΐρῳ διώρυξ μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος, αἱ δὲ γινόμεναι ἑορταὶ ὑπενθυμίζουσιν εἰς τὸν θεατὴν τὴν ἐπισημότητα, μεθ' ἧς ὁ στρατηγὸς Ναπολέων κατὰ τὴν 6]18 Αὐγούστου τοῦ 1798, ἐνασχολούμενος εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς παρ' αὐτοῦ κατακτηθείσης Αἰγύπτου, ἐπανηγύρισε τὴν τελετὴν ταύτην.

Ἡ ὕψωσις ἐν τοσούτῳ ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἀλλ' εἶνε ὀλιγώτερον ἐπαισθητὴ, καθότι ὁ Νεῖλος τότε ἀποτελεῖ πραγματικὴν θάλασσαν ἐκ 200 λευγῶν μήκους καὶ 4-5 πλάτους, ἑπομένως δὲν δύναται νὰ αὐξάνῃ εἰμὴ ἐλαφρῶς. Φθάνει τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ὑψώσεώς του κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, μεθ' ἡμέρας 100 ἀπὸ τῆς πρώτης ὑψώσεως, ἐνίοτε ὅμως μετὰ τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑδάτων ἐπέρχεται νέα ὕψωσις, καὶ τότε ἡ πλημμύρα διαρκεῖ 120 ἡμέρας. Τὴν 2]14 Ὀκτωβρίου ἢ καὶ βραδύτερον ἐνίοτε ἄρχεται ἡ ὑποχώρησις τῶν ὑδάτων, καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τόσον καιρὸν, ὅσον σχεδὸν καὶ κατὰ τὴν ἀνάβασιν, μεχρισοῦ φθάσῃ εἰς τὸ σύνηθες σημεῖον, ὅτε ὁ ποταμὸς ῥέει πλέον ἡσύχως μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ ἀνάβασις ἐπανέρχεται. Ἐκ τούτου οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι κατεμέτρων τὸν χρόνον καὶ τὰς γεωργικὰς ἐργασίας των σύμφωνα μὲ τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ ποταμοῦ, διαιροῦντες τὸ ἔτος εἰς τρεῖς περιόδους ἐξ 120 ἡμερῶν ἑκάστην. Ἡ πρώτη τούτων, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν καὶ διαρκοῦσα μέχρι τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας, ἦτο ἡ τῆς πλημμύρας τῆς γονιμοποιούσης τὴν γῆν· ἡ δευτέρα ἀρχομένη ἀπὸ τῶν μέσων Ὀκτωβρίου, ἐποχῆς τῆς σπορᾶς τῶν καρπῶν, καὶ λήγουσα τὸν Μάρτιον, ἦτο ἡ τῆς βλαστήσεως, τέλος ἡ τρίτη περίοδος, ἡ τοῦ θέρους, ἀρχομένη τὸν Μάρτιον, συνεπλήρου τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ, λήγουσα κατὰ τὰς θερινὰς τροπάς.

Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν φαινομένων τούτων ἐρχόμεθα ἤδη νὰ εἴπωμέν τινα καὶ περὶ τῶν παραγουσῶν αὐτὰ αἰτιῶν καὶ τῶν λόγων, οἵτινες ἐξασφαλίζουσι τὴν περιοδικὴν ἐπάνοδον αὐτῶν μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας.

Ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου τῆς Ἀφρικῆς κεῖνται δύο μεγάλαι λίμναι, αἱ *Βικτωρία Νυάνζα*, καὶ *Ἄλβερτ Νυάνζα* ὀνομασθεῖσαι.

Αὗται εἰσὶν αἱ δύο μεγάλαι δεξαμεναὶ τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου. Οἱ ἐπικρατοῦντες ἐκεῖ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι ὠθοῦσι πρὸς τὰ Σελήνια ὄρη τοὺς ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ἀναδιδομένους ἀτμοὺς, οἱ ἀτμοὶ οὗτοι, συμπυκνούμενοι καὶ καταπίπτοντες εἰς βροχὴν ἢ χιόνα, προξενοῦσι τοσαύτην ὑγρασίαν, ὥστε, μολονότι αἱ χῶραι ἐκεῖναι κεῖνται ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν, ὁ μέσος ὅρος τῆς θερμοκρασίας

αὐτῶν οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὴν τοῦ Καΐρου (24⁰). Μῆνες τινὲς, ἀκριβῶς ἐκεῖνοι οἱ τοῦ ἡμετέρου χειμῶνος, εἰσὶν ἐκεῖ ξηρότεροι καὶ θερμότεροι τῶν ἐπιλοίπων τοῦ ἔτους, καὶ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἡ ἐπιφάνεια τῶν μεγάλων ἐκείνων λιμνῶν ταπεινοῦται ὀλίγον συνεπείᾳ τῆς ἐξατμίσεως. Ἀλλὰ περὶ τὰ μέσα τοῦ Φεβρουαρίου ἄρχονται αἱ βροχαὶ, αἵτινες σχηματίζουσιν ἀπειρίαν χειμάῤῥων, οἱ χείμαῤῥοι σχηματίζουσι ποταμοὺς αὐξανομένους καὶ ἐκ τῆς τήξεως τῆς χιόνος, καὶ ἅπαντες οὗτοι οἱ ποταμοὶ ἢ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν χύνονται εἰς τὰς ἄνω εἰρημένας λίμνας, αἵτινες ἐκχειλίζουσαι σχηματίζουσι νέους ποταμοὺς, ἐκ τῆς συμβολῆς τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ὁ λεγόμενος λευκὸς Νεῖλος. Περὶ τὴν 12[24 Φεβρουαρίου παρατηρεῖται εἰς τὸ Γονδοκόρο ὕψωσίς τις ἐλαφρὰ τοῦ λευκοῦ Νείλου, ἥτις λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ταχύτητος τοῦ ῥεύματος, ὤφειλε νὰ φανῇ εἰς τὸ Καρτοὺμ τὴν 25[7 Ἀπριλίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ Γονδοκόρο μέχρι Καρτοὺμ ὁ λευκὸς Νεῖλος διέρχεται δι' ἀπείρων ἑλῶν, τὸ πλάτος τῶν ὁποίων εἶνε ἴσον μὲ τὸ τῆς Ἀδριατικῆς, ἐμποδίζεται ἐν μέρει ὁ ῥοῦς αὐτοῦ τόσον ἐκ τῆς ἐφαπλώσεώς του ἐπὶ τοσαύτης ἐπιφανείας, καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ συμπαρασύρῃ τὰ στάσιμα καὶ ἑλώδη καταστάντα παλαιὰ ὕδατα, ἅτινα ἐμποδίζουσιν οὐσιωδῶς τὸ ῥεῦμα. Κατὰ συνέπειαν, ἀντὶ νὰ φανῶσι τὰ πρῶτα νέα ὕδατα εἰς τὸ Καρτοὺμ κατὰ τὴν 25[7 Ἀπριλίου παρουσιάζονται μόνον κατὰ τὴν 7[19 Μαΐου, ἀφοῦ προηγήθησαν αὐτῶν τὰ ἀκάθαρτα καὶ ἑλώδη ὕδατα, ἅτινα καλούμενα ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «πράσινα ὕδατα» φθάνουσιν εἰς Κάϊρον περὶ τὴν 25[6 Ἰουνίου.

Αἱ βροχαὶ ἐντοσούτῳ ἅπαξ ἀρξάμεναι εἰς τὰς περὶ τὰς λίμνας ἐκείνας χώρας ἐξακολουθοῦσιν ἄνευ διακοπῆς ἐπὶ μῆνας, καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ λευκοῦ Νείλου προχωρεῖ, εἰ καὶ βραδέως κατ' ἀρχὰς, ὡς ἐκ τῶν κωλυμάτων, ἅτινα τὰ ὕδατα ἀπαντῶσιν εἰς τὸν δρόμον των.

Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου καιρὸν ἄρχεται καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, ὅπου κεῖται ἡ λίμνη Τσάνα, ἡ δεξαμενὴ αὕτη τοῦ κυανοῦ Νείλου. Ἡ περίοδος αὕτη ἄρχεται ὀλίγον βραδύτερον ἢ κατὰ τὰς ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας καὶ διαρκεῖ ὀλιγώτερον καιρὸν, ἀλλ ὁ κυανοῦς Νεῖλος κατέχων διπλασίαν κλίσιν τῆς τοῦ λευκοῦ Νείλου καὶ περιωρισμένος καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ῥοῦ αὐτοῦ μεταξὺ ὑψηλῶν ὀχθῶν, αἵτινες συνέχουσι τὰ ὕδατα αὐτοῦ, ἐπιῤῥεάζεται ταχύτερον καὶ ἡ ὕψωσις αὐτοῦ φαίνεται εἰς τὸ Καρτοὺμ τὴν 15[27 Ἀπριλίου, ἤτοι 22 ἡμέρας πρὸ τῆς τοῦ λευκοῦ Νείλου. Τὰ ὕδατα αὐτοῦ ῥέοντα ἐπὶ βραχωδῶν κλιτύων εἰσὶ καθαρώτατα, καὶ εἶνε αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅτινα φθάνοντα εἰς Κάϊρον περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς, προξενοῦσι τὴν πρώτην ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ μιγνύμενα μὲ τὰ παλαιὰ πρασινωπὰ ὕδατα διασκεδάζουσι τὰς ἐπιβλαβεῖς ἰδιότητας αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ λευκὸς Νεῖλος, κατακλύσας τὰς ἄνωθεν τοῦ Καρτοὺμ ἀπείρους ἑλώδεις ἐκτάσεις καὶ ἀναπληρώσας τὴν ἕνεκα τούτου ἀπώλειαν μεγάλου ὄγκου ὑδάτων ἐκ τῶν ἐξακολουθουσῶν βροχῶν, εἰσέρχεται εἰς τὸ τακτικὸν ῥεῦμά του καὶ ἡ ὕψωσίς του γίνεται πλέον καταφανής. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὄγκος τῶν ὑδάτων αὐτοῦ εἶνε ἀσυγκρίτως μεγαλείτερος τῶν τοῦ κυανοῦ Νείλου, προξενεῖ τὴν αἰφνιδίαν ἐκείνην καὶ ταχεῖαν ἀνάβασιν τοῦ αἰγυπτίου Νείλου, ἥτις, ὡς εἴπομεν, συμβαίνει ἐν Καΐρῳ τὴν 5[17 Ἰουλίου, καὶ διὰ τῆς ὁποίας πληροῦνται αἱ διάφοροι διώρυγες καὶ πλημμυρεῖται ἡ χώρα. Ἡ δὲ μεγάλη ποσότης τῆς ἰλύος, ἣν τὰ ὕδατα ταῦτα φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ἥτις δὲν κατακαθίζει ἐφόσον τὰ ῥεύματα κινοῦνται, καθιστᾷ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ κοκκινωπὰ καὶ λιπαίνει καὶ γονιμοποιεῖ τὰς κατακλυζομένας γαίας, ἐφ' ὧν ἡ ἰλὺς αὕτη κατακαθίζει διαρκούσης τῆς πλημμύρας. Αἱ γαῖαι αὗται ἐσχηματίσθησαν διὰ τοῦ τρόπου τούτου δαπάνῃ τῶν ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν χωρῶν, ἐξ ὧν ὁ λευκὸς Νεῖλος ἀφαιρεῖ κατ' ἔτος μεγάλους ὄγκους γῆς καὶ συμπαρασύρῃ μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐφ' ὅσον αἱ βροχαὶ ἐξακολουθοῦσι ῥαγδαῖαι καὶ διαρκεῖς εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, ἡ ἀνάβασις τοῦ ποταμοῦ ἐξακολουθεῖ, ἡ δὲ ἐλάττωσις ἄρχεται ὡς ἐῤῥέθη περὶ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, ἀφοῦ αἱ βροχαὶ αὗται, χωρὶς νὰ παύσωσιν ἐντελῶς, δὲν εἶνε ὅμως πλέον ἀρκετὰ ἄφθονοι, ὥστε νὰ δύνανται νὰ κρατήσωσι τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τόσον ὑψηλὰ, οὐχ ἧττον τὰ ἐξ αὐτῶν ὕδατα συγκεντρούμενα εἰς τὰς προειρημένας λίμνας συντελοῦσι μεγάλως εἰς τὸ νὰ βραδύνωσι τὴν κατάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἐπί τινας μῆνας ἀκόμη παρέχοντα ποσότητα τινὰ ὑδάτων εἰς αὐτόν.

Ἑπομένως ἡ ἀνύψωσις τοῦ Νείλου ὀφείλεται πράγματι εἰς τὴν κλιματολογικὴν κατάστασιν τῆς τε Ἀβυσσινίας καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ὀροπεδίου τῆς Ἀφρικῆς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς τακτικώτατα πνέοντας ἀνατολικοὺς ἀνέμους, οἵτινες ὠθοῦσι τὰς ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ἐξατμίσεις πρὸς τὸ κεντρικὸν ὀροπέδιον τῆς Ἀφρικῆς. Πρὸ πάντων ὅμως εἰς τὸ ἀμετάβλητον τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους εἰς τὰ ὑπὸ τὸν τροπικὸν ἐκεῖνα κλίματα. Εἰς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν λοιπὸν κατάστασιν τῶν χωρῶν ἐκείνων δυνάμεθα μόνον νὰ ἀνεύρωμεν τὰς πρωτίστας αἰτίας τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας ἔμενεν αἴνιγμα ἄλυτον.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 11 Ἰουλίου 1881.

Ι. Α. Αγδαβε.

Ἡ τιμιότης εἶνε βάσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀληθῶς εὐγενοῦς ἀνθρώπου.

Ο ΑΠΟΛΥΘΕΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Ἐν Πρωσσίᾳ τὰ δικαστήρια τῶν συνέδρων δύνανται νὰ καταδικάσωσι κακοῦργόν τινα, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχῆς του, εἰς μακρότατον χρονικὸν διάστημα καθείρξεως. Ἀλλαχοῦ ἄνθρωπος, ἄξιος νὰ καταδικασθῇ εἰς ποινὴν ὑπερβαίνουσαν τὰ εἰκοσαετῆ καταναγκαστικὰ ἔργα, καταδικάζεται ἰσοβίως εἰς τὸ κάτεργον. Ἐν Γερμανίᾳ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος εἶνε δυνατὸν νὰ καταδικασθῇ εἰς εἰκοσιπέντε, τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἔτη καθείρξεως καὶ ἔτι πλέον.

Τῷ 1826 δεκαοκταέτης νεανίας κατηγορήθη ἐπὶ φόνῳ. Ὠνομάζετο Ὄθων Μύλλερος, ὡς πάντες σχεδὸν οἱ Γερμανοί. Τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσίν του δὲν ἦσαν ἐναργῆ.

Ἐθεάθη περιφερόμενος περὶ τὸ θέατρον τοῦ ἐγκλήματος. Ἐκτὸς τούτου δὲ μόνος αὐτὸς εἶχε συμφέρον ν' ἀποθάνῃ γέρων τις ὃν ἔμελλε νὰ κληρονομήσῃ.

Ἐν τούτοις ὁμίχλη ἐκάλυπτεν ἐπὶ τοσοῦτον τὰ γεγονότα, ὥστε εὐσυνείδητος δικαστὴς θὰ ἐδίσταζε νὰ ἐξενέγκῃ κατ' αὐτοῦ θανατικὴν ἀπόφασιν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ δικαστὴς οὗτος μεθ' ὅλην τὴν εὐσυνειδησίαν του εἶχε πάντοτε ἀκατανίκητον πρὸς τὸ τιμωρεῖν ῥοπήν, ἐπειδὴ δ' ἄλλως ἐνδείξεις ἐνοχοποιητικώταται ἐπεβάρυνον τὸν Ὄθωνα Μύλλερον, κατεδικάσθη εἰς κάθειρξιν πεντήκοντα ἐτῶν.

Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀνεγνώσθη, ὡς πᾶσαι τοῦ κόσμου αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις, διὰ φωνῆς ὑπορρίνου καὶ διὰ τόνου ἀδιαφορίας πλήρους.

— Πεντήκοντα ἔτη καθείρξεως! θὰ εἴπητε, τότε λοιπὸν κατεδικάσθη εἰς ἰσόβια δεσμά.

Ἐκ πρώτης ὄψεως οὕτω σκέπτονται πάντες. Ἀλλὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Ὄθων Μύλλερος μόλις εἶχε περατώσει τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος του, ὅτι ἦτο ῥωμαλεώτατος, καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν συγχρόνων μας ὑπερβαίνουσι τὰ ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα ἔτη.

— Πράγματι . . . ἐν τούτοις . . .

— Ἄλλως τε τὰ γεγονότα ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ πραγματικότητι αἴρουσι πᾶσαν ὑπόθεσιν, πᾶσαν σκέψιν.

— Ὁ Ὄθων Μύλλερος διήνυσε τὸν ἥμισυν αἰῶνα τῆς ποινῆς του;

— Ναί. Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους 1876, ἂν εἶνε ἀκριβεῖς αἱ ἀναμνήσεις μου, ὁ δυστυχὴς Μύλλερος ἐκτίσας καὶ ὑπερεκτίσας τὴν ποινήν του, ἀπελύθη.

Οὐδεμία πλέον ὑφίστατο ἀμφιβολία περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δεσμώτου. Ἡ ἐργασία τῶν χειρῶν του ἀπήνεγκεν αὐτῷ χρηματικόν τι ποσόν. Τὸ ἐνεχείρισαν πρὸς αὐτόν, τῷ ηὐχήθησαν κατευόδιον, καὶ εἶτα ἐξέβαλον αὐτὸν κατηγορικώτατα τῆς θύρας τοῦ δεσμωτηρίου.

Β'

Τὸ περίεργον — καὶ συγχρόνως φυσικώτατον — ἐν τῇ καταστάσει τοῦ Ὄθωνος Μυλλέρου ἦν ὅτι ἐπεθύμει διακαῶς νὰ ἴδῃ λάμπον τέλος τὸ φῶς τῆς ἀπελευθερώσεώς του. Ἀπὸ πέντε ἤδη ἐτῶν ἠρίθμει τὰς παρερχομένας ὥρας λεπτὸν πρὸς λεπτόν.

Ἡ ἐλευθερία! Ἰδοὺ τὸ χρυσοῦν ἴνδαλμά του. Πόσῳ; δὲν ἔμελεν αὐτῷ πῶς ἔμελλε νὰ τὴν μεταχειρισθῇ. Ἡ ἐλευθερία! Δὲν ἦτο δι' αὐτὸν τὸ πᾶν;

Τὴν τελευταίαν πρὸ τῆς ἀπολύσεώς του νύκτα οὐδὲ λεπτὸν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του. Κατὰ τὸ λυκαυγὲς ἐνεδύθη κατεσπευσμένως.

Οἱ πυλωροὶ τῶν δεσμωτηρίων σπανιώτατα λαμβάνουσι τὴν τιμὴν ν' ἀποφυλακίσωσι δεσμώτην ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν καθειργμένον. Τοιοῦτοι ξένοι δὲν λησμονοῦνται· δὲν τὸν ἐλησμόνησαν. Μετὰ δέκα λεπτὰ ἦτον ἐκτός, μόνος ἐπὶ τῆς φλιᾶς τοῦ ἀπαισίου ἐκείνου οἰκοδομήματος, ἐν ᾧ παρῆλθεν ὁ βίος του.

Καὶ τότε κατελήφθη ὑπὸ μωροῦ φόβου. Ὁρμεμφύτως ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν εἱρκτήν του. Μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἀπώλεσε τὴν ἕξιν τοῦ αὐτεξουσίου, ὥστε ὀδύνη σχεδὸν κατέλαβεν αὐτὸν σκεφθέντα τί ἔμελλε νὰ πράξῃ.

Ποῦ ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ; Τί θὰ ἔτρωγε; Πρὸς ποῖον θὰ ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ;

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἦτο προσέτι, ἐλησμόνησα νὰ τὸ εἴπω, φύσις ἐπιρρεπὴς πρὸς τὸν θεωρητικὸν βίον.

Ἐν τῇ εἱρκτῇ κατ' ἀρχὰς ἐδυσανασχέτει μέν, ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἀκριβῆ τῆς λέξεως σημασίαν, δὲν ὑπέφερε.

Ὡς πάντες οἱ καθειργμένοι, ὁ δυστυχὴς ὠνειροπόλει ἀκαταπαύστως δραπετεύσεις, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεπειράθη ν' ἀποδράσῃ, ἔμενε δ' οὕτω ζῶν ὡς φυτόν, εἰς οὐδὲν ἐνδιαφερόμενος, οὐδὲν μανθάνων, οὐδ' ὑποπτεύων τί συνέβαινεν ἐκτός. Ἂν δὲ προσθέσω ὅτι ὁ ἄθλιος νέος ἠγνόει τέλεον καὶ ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, θὰ παράσχω ἀκριβῆ σχεδὸν ἰδέαν τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος τοῦ Ὄθωνος Μυλλέρου.

Γ'

Ἵστατο λοιπὸν ἐκεῖ ἀκίνητος, κατεπτοημένος. Πρῶτον τότε ἐνόησεν ὅτι ὁ κόσμος δὲν ὑφίστατο ἐκτὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὅπως αὐτὸς τὸν ἐφαντάζετο. Οὐ μόνον οὐδένα ἐγίνωσκεν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει, ἣν κατῴκησεν ὡς ἀριθμὸς ἐπὶ πεντηκονταετίαν, ἀλλ' ἀνελογίσθη ὅτι καὶ εἰς αὐτὸ ἔτι τὸ χωρίον του πολὺ ὀλίγοι ἐξ ὅσων εἶχε γνωρίσει θὰ ἐπέζων.

Ἄλλως τε ἔπρεπε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἤξευρε κάλλιστα ὅτι ἔρω-

τῶν θὰ ἐμάνθανε ποίαν ὁδὸν ἔπρεπε νὰ τραπῇ. Καὶ ἐσκόπει φυσικώτατα ν' ἀναχωρήσῃ πεζῇ, ὅπως τῷ 1826.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις ἀπὸ τόσον μακροῦ χρόνου δὲν εἶχεν ὁμιλήσει εἰμὴ μόνον πρὸς δεσμοφύλακας, πρὸς ἐπιστάτας ἢ πρὸς συνδεσμώτην τού τινα, ᾐσθάνετο ἀκατανίκητον ἀποστροφὴν ν' ἀποταθῇ πρὸς τοὺς διαβάτας.

Ὀδυνηράν τινα δειλίαν ἐνέπνεεν αὐτῷ ἡ θέσις του ὡς ἀπολυθέντος κακούργου, ἡ δὲ ταραχὴ εἰς ἣν ἐνέβαλλεν αὐτὸν τοσούτῳ μακροχρόνιος ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἀπομάκρυνσις, ἐδιπλασίασε τὸν τρόμον του.

Τὸ εἴπομεν, ἀπεπειράθη νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ τείνῃ τὰς χεῖράς του εἰς τὰς ἁλύσεις. Ἔστρεψε μάλιστα καὶ ἓν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως κρούσῃ τὴν θύραν ἐκείνην, ἣν ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ ἀνοίγουσαν, καὶ ζητήσῃ τὴν εἱρκτήν του.

Ἀλλ' ἔστη σκεφθεὶς ὅτι θὰ τὸν ἐχλεύαζον, καὶ προὐχώρησε βήματά τινα πρὸς τὰ πρόσω.

Ἦτον ἔαρ. Ἡ πέμπτη ὥρα εἶχε σημάνει εἰς πάντα τὰ ὡρολόγια τῆς πόλεως. Ὁ ἥλιος ἀνέτελλε περιπόρφυρος. Ὁ ἀὴρ ἦτο καθαρότατος καὶ τὸν ἀνέπνεε μεθ' ἡδυπαθείας.

Κατ' εὐτυχίαν ἡ σκηνογραφία αὕτη τῆς φύσεως κατέστησε θαρραλεώτερον τὸν δυστυχῆ. Ἤρξατο οριστικῶς πλέον βαδίζων, προχωρῶν πρὸς τὰ πρόσω, ἀγνοῶν ποῦ, ἐλπίζων ἐπὶ τὴν Πρόνοιαν.

Ἄλλως δ' ὑπελάμβανεν ἑαυτὸν πλούσιον.

Ἡ κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῆς καθείρξεώς του ἐργασία του, ὅσον γλίσχρως καὶ ἂν ἀντημείφθη, ἀπήνεγκεν αὐτῷ τετρακόσια ἑβδομήκοντα τάλληρα περίπου, καὶ ὁ δυστυχὴς γέρων ἐσκέπτετο ὅτι τοιοῦτον ἔχων θησαυρὸν ἠδύνατο ν' ἀψηφήσῃ τῆς δυστυχίας τὰς ἐπιδρομάς.

Ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἥτις ἐντούτοις ἦτο μία τῶν ἀθλιεστέρων παραρρηνείων πόλεων, κατεμαγεύθη. Οὐδέποτε εἶχε φαντασθῇ τοιαῦτα θαυμάσια.

Αἱ ἐν σχήματι στρατώνων νεώτεραι οἰκίαι τὸν ἐνέπλησσον θαυμασμοῦ. Τῷ ἐφαίνοντο ἀπαράμιλλα μέγαρα. Ἐν ταῖς ἀναμνήσεσι τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀναζητῶν οὐδὲν εὕρισκε δυνάμενον νὰ συγκριθῇ πρὸς ὅσα εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐν τούτοις, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν χάριν τῆς ἀληθείας, ὁ πρώην δεσμώτης ὑπέμενε πάσας ταύτας τὰς ἐκπλήξεις μετὰ ποιᾶς ψυχικῆς εὐσταθείας.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ὁ Ὄθων Μύλλερος κεχηνὸς τὸ στόμα ἔχων καὶ ἐκπλήκτους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξήταζε καὶ ἐθαύμαζε, ὄρθριός τις ἐργάτης ἐπεφάνη πρὸς αὐτὸν βαδίζων.

Οὗτος ἦτον ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὃν ὁ γέρων ἔβλεπεν ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

Παρὰ τὴν ἄτεγκτόν του φύσιν ᾐσθάνθη ζωηροτάτην συγκίνησιν καὶ φόβον τινά. Τῷ ἐφάνη ὅτι πάντες ἔμελλον ν' ἀναγνώσωσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου του ὅτι ἦτο δεσμώτης μόλις ἀπολυθείς.

Τίποτε. Ὁ ἐργάτης οὐδόλως προσέσχε πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἑτέρωθεν τῷ προὐξένησε κατάπληξιν εἰς τρόμον ἀμέσως μεταβληθεῖσαν.

Πράγματι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ χειρῶναξ, διαβὰς παρὰ τὸν Ὄθωνα Μύλλερον ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦ θυλακίου του τεμάχιον ξύλου λεπτότατον, μακρὸν ὡς δάκτυλος καὶ ὀλίγῳ βραχύτερον, χονδρὸν δ' ὡς καρφίς. Τὸ παρετήρησε συντόνως κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ διὰ κινήσεως ταχείας προσέτριψεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς κνήμης τῆς ἀναξυρίδος του καὶ . . . τὸ ξύλινον τεμάχιον ἀνεφλέχθη. Ὁ ἐργάτης ἀνῆψε τὴν πίπαν του. Ὁ Ὄθων Μύλλερος δὲν ἐνόει. Ἐπίστευσεν ὅτι βλέπει μαγείαν τινά.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγκαθείρξεώς του ὁ ἀμαθὴς χωρικὸς εἶχεν ἴδει πάσας τὰς νύκτας ἐν τῇ θολωτῇ στοᾷ τοῦ δεσμωτηρίου φέγγουσαν τὴν αὐτὴν λυχνίαν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐλαίου. Ἤξευρεν ὅτι τὴν ἀνῆπτον κατ' ἀρχὰς διὰ φωτὸς ἐκ πυρολίθου παραγομένου. Ἀλλ' εἶτα δὲν ἐμερίμνησε πλέον πῶς τὴν ἀνῆπτον, καὶ τὸ χημικὸν αὐτὸ φωσφόρον, τὸ φωσφόρον αὐτό, τὸ οὕτως οἰκεῖον καταστὰν πρὸς τὰ ἤθη μας σήμερον, ὥστε πιστεύομεν σχεδὸν ὅτι ἀνέκαθεν ὑπῆρχε, τὸ χημικὸν αὐτὸ φωσφόρον ἐφάνη εἰς τὸν δυστυχῆ ὡς διαβολικὴ ἐνέργεια.

Ἐσκέφθη νὰ κάμῃ τὸν σταυρόν του ὅπως ἐξορκίσῃ τὸν δαίμονα. Ἀλλ' ὁ ἐργάτης διῆλθε παρ' αὐτόν, ἔχων τόσον ὀλίγον καταχθόνιον ἦθος, ὥστε ὁ Ὄθων Μύλλερος εἶπε καθ' ἑαυτόν:

— Μπορεῖ νὰ τὸ 'βρῆκαν αὐτὸ ἀφ' οὗ 'φυλακίσθηκα κ' ἔπειτα.

Δ'

Ἐν τούτοις ἡ σκέψις αὕτη μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ τὸν ἐνεθάρρυνεν. Τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τοῦ ξύλου τὸ ἀναφλεγόμενον μόνον, ὡς διὰ μαγείας, διὰ μιᾶς μόνης κινήσεως, συνετάραττε τὴν φαντασίαν του. Ἐμπεφορημένος ἔτι τῶν δεισιδαιμονιῶν τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ἄκων ὁ δυστυχὴς ἐπίστευεν εἰς τὰς μαγγανείας, καὶ διελογίζετο μὴ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔθηκαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ὅπως τὸν καταπλήξωσι.

Ἡ ὁδὸς ἐν τοσούτῳ ἐπληροῦτο ὀλονέν.

Ἐν ᾧ ὁ Ὄθων Μύλλερος προὐχώρει βήματι βαρεῖ, ἄλλοι ἐργάται, καταστηματάρχαι, ὑπάλληλοι, καὶ θεραπαινίδες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν οἰκιῶν των ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὸ ἔργον των, εἰς τὰ καταστήματά των ἢ πρὸς ὀψωνίαν.

Πολλοὶ ἔφερον ἀνὰ τὸ στόμα τὴν χονδρὴν ἐκ πορσελάνης πίπαν των, πεπληρωμένην ἄχρι στεφάνης, οὐκ ὀλίγοι δὲ προσέτριβον τὸ μικρὸν τεμάχιον τοῦ ξύλου εἴτε ἐπὶ τοῦ πέλματος τοῦ ὑποδήματός των, εἴτε ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, εἴτε ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Καὶ πάντοτε αἰφνιδίως ἀνεφλέγετο χωρὶς οὐ-

δεὶς νὰ φαίνηται οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐκπληττόμενος.

Τότε τὴν κατάπληξιν τοῦ γέροντος διεδέξατο θαυμαστικὴ περιεργία τοιαύτη, ὥστε ἀνεζήτει ἀπλήστως διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τοὺς κρατοῦντας πίπας καὶ τοὺς παρηκολούθει ὅπως τοὺς ἴδῃ ἀνάπτοντας αὐτάς.

Εἶτα ἡ περιεργία του αὕτη μετεβλήθη εἰς παιδικὴν χαρὰν πρὸ τοῦ θαυματουργοῦ τούτου πειράματος.

Κατόπιν κατελήφθη ὑπὸ ζωηρᾶς ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τί ἦτο, πῶς ἐγίνετο, καὶ πῶς ὠνόμαζον τὴν μαγείαν ταύτην, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ. Οὐχὶ διότι ὑπέθετε ὅτι ἡ ἐρώτησίς του θὰ προὐξένει ἔκπληξιν, ἀλλὰ διότι δὲν εὕρισκε φράσιν ὅπως ἐρωτήσῃ.

Ἡ ἕξις τοῦ βιοῦν μετὰ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, τοῦ βλέπειν ἀνανεούμενα τὰ αὐτὰ φαινόμενα, τοῦ προφέρειν τὰς αὐτὰς λέξεις κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, εἶχε παραδόξως περιστείλει τὸν κύκλον τῶν λέξεων ὧν ἐποιεῖτο χρῆσιν.

Ἠσθάνετο τοῦτο δρμεμφύτως καὶ παρέμενε θεωρῶν, μὴ τολμῶν νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἡ περιεργία του ἐν τούτοις ἀνήφθη μίαν στιγμήν. Προέτεινε τὴν χεῖρά του ὅπως σταματήσῃ νεανίαν διαβαίνοντα καὶ κρατοῦντα διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων του τὸ περίφημον φωσφόρον.

— Τ' εἶν' αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Ὄθων Μύλλερος διὰ βαρείας φωνῆς.

Ἅμα τῇ ἐρωτήσει ταύτῃ ὁ ἐρωτηθεὶς Γερμανὸς ἔστρεψεν ὀργίλους ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ γέροντος, ὡς ἄνθρωπος νομίζων ὅτι τὸν χλευάζουν.

Ἐξηγριώθη μάλιστα καὶ ἔμελλε νὰ γρονθοκοπήσῃ, ὡς ἥρμοζε, τὸν προπέτην, ὅστις ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τοιοῦτον πρᾶγμα. Ἀλλὰ παρετήρησεν ὅτι ὁ ἐρωτήσας αὐτὸν ἦτο γέρων, καὶ προσβλέψας αὐτὸν ἀτενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, χωρὶς νὰ τῷ ἀπαντήσῃ.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἐξέλαβε τὸν διαβάτην ἐκεῖνον ὡς σκαιόν, ἐπειδὴ δ' ἦτο λίαν πείσμων ἀπεφάσισε νὰ ἐρωτήσῃ ἕτερον.

Οὗτος τὸν ἠτένισεν ἡσύχως ὑπομειδιῶν καὶ ἐψιθύρισε:

— Νὰ ἕνας τρελλὸς ποῦ ἔφυγε ἀπὸ τὸ φρενοκομεῖον.

Καὶ ἀντιπαρῆλθε, μὴ συγκατατεθείς, ὡς οὐδ' ὁ πρῶτος, νὰ διαφωτίσῃ τὸν ταλαίπωρον γέροντα.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἐνόησεν ἤδη ὅτι ἀνοησίαν τινὰ ἔλεγε, καίπερ δὲ πείσμων, ἀπεφάσισε ν' ἀναμείνῃ· ὁ μὴ ἀδημονήσας ἐν εἱρκτῇ ἐπὶ πεντηκονταετίαν δύναται ν' ἀναβάλῃ ἐπί τινας ἡμέρας τὴν γνῶσιν πράγματός τινος ἐνδιαφέροντος αὐτῷ.

Πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐδεὶς οὔτε ἐν τῇ ὁδῷ, οὔτε ἐπὶ τῶν κατωφλίων τῶν ἀνοιγομένων ἐργαστηρίων προσεῖχεν εἰς αὐτόν, καὶ ὁ Ὄθων Μύλλερος ἐνεθαρρύνθη.

Εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐντρυφᾷ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ του.

Βέβαιος ὅτι εἶχεν ἄφθονα ἐν τῷ θυλακίῳ του τὰ πρὸς τὸ ζῆν μέσα, ἐξηκολούθει τὰς ἀνερευνήσεις του ἐν τῇ πόλει, ἐκθαμβούμενος, κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἀντιλαμβανόμενος τῶν πραγμάτων.

Κατὰ τὴν νεότητά του, μικρὸν πρὶν κατηγορηθῇ ὡς ἐκ προμελέτης θανατώσας τὸν σεβάσμιον συγγενῆ του, ὁ Ὄθων Μύλλερος εἶχε μεταβῆ εἰς πόλεις τινάς.

Εἶχε μάλιστα συνάψει καὶ κακὰς σχέσεις πρὸς βαράθρους τινάς, αἱ δὲ σχέσεις του αὗται ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ.

Ἡ πόλις λοιπὸν καθ' ἑαυτὴν δὲν τὸν ἐξέπληττε. Τὸν ἐξέπληττεν ἡ ἐπελθοῦσα παράδοξος μεταβολή, ἡ τηλικοῦτον μεταβαλοῦσα τὰ πράγματα, ὥστε δὲν ἀνεγνώριζε πλέον οὔτε τὰς ἐνδυμασίας, οὔτε τὰς ἁμάξας, οὔτε τίποτε.

Περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν κατέλαβεν αὐτὸν ἀληθὴς βουλιμία. Ἄλλοτε ἐπὶ τῆς θύρας τῶν ξενοδοχείων ὑπῆρχον σημεῖά τινα, ἐμβλήματά τινα, ἅπερ ὁ Ὄθων Μύλλερος δὲν εἶχε λησμονήσει.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τώρα διήρχετο διὰ τῆς πλουσιωτέρας συνοικίας, φυσικῶς δὲν ἀνεύρισκε τὰ παλαιὰ ἀγοραῖα τῆς ἐποχῆς του ξενοδοχεῖα, τὰ ἄποια ἐπ' ἀγαθῇ τῇ πίστει ἀνεζήτει. Ἦσαν τόσον ὡραῖα ὅλα ἐν τῇ συνοικίᾳ ἐκείνῃ!

Ἅπαξ ἔτι ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ.

Παχύς τις καὶ ξανθὸς ἀστὸς προεξέχουσαν ἔχων τὴν κοιλίαν καὶ δυσειδῆ τὴν μορφὴν ἰδίᾳ ἕνεκα τῆς ἀφθόνου κιτρίνης γενειάδος του, ἵστατο ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐργαστηρίου τινός. Ἦτο κατασκευαστὴς σκούφων.

Εἰς τὸν Ὄθωνα Μύλλερον ἐφάνη ἄγριον τὸ ἐξωτερικόν του, ἀλλ' ἐνθαρρυνθεὶς ὑπὸ τῶν γαλανῶν του ὀφθαλμῶν, ὑπὸ τῆς κοιλίας του, καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός του, τὸν παρεκάλεσε ὀλίγον τραχέως, εἶν' ἀληθές, νὰ τῷ ὑποδείξῃ μέρος τι διὰ νὰ φάγῃ.

Ὁ παχὺς ἀστός, ὁ ἔχων ἀξιώσεις φιλόφρονος συνδαιτυμόνος καὶ συμπότου, κατὰ τὸ γερμανικὸν ὅμως ἀζημίωτον σύστημα, καὶ ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν εὐφυέστατον, ὑπέθεσεν ὅτι ὁ γέρων προσεποιεῖτο τὸν βλάκα ὅπως τὸν εἰρωνευθῇ.

— Νά, φίλε μου, τῷ εἶπε, βλέπεις ἐκεῖ κάτω ἐκεῖνα τὰ δενδράκια ἐμπρὸς 'ς τὸ μεγάλο τὸ σπῆτι; Ἐκεῖ πήγαινε. Ἔμβα ἴσια καὶ μὴ φοβᾶσαι· εἶνε *μπιραρία*· ἔχει ὅ,τι θέλῃς.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ηὐχαρίστησεν αὐτὸν μετὰ τῆς ἀβροφροσύνης ἀνθρώπου διελθόντος τὰ τρία τέταρτα τῆς ζωῆς του ἐντὸς τῶν τοίχων εἱρκτῆς, καὶ ἐτράπη πρὸς τὸ μέρος τὸ ὑποδειχθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἀγρίου καὶ πυκνογενείου σκουφοποιοῦ. Ἦτον ἀκριβῶς ζυθοπωλεῖον μεγαλοπρεπὲς ἔχον ὡς πελάτας τὸ ἄνθος τῶν κομψευομένων νέων τῆς πόλεως.

Ὁ Ὄθων εἰσῆλθε χαμαὶ νεύων τοὺς ὀφθαλμοὺς, συνεσταλμένος.

Θεράπων τις ἰδὼν αὐτὸν ἐπλησίασε καὶ τῷ εἶπε τί θέλει.

— Νὰ φάγω, ἀπεκρίνατο ὁ Μύλλερος.

— Καλὰ, κάθησε αὐτοῦ.

Ε'

Ὁ ἀπολυθεὶς δεσμώτης ὑπήκουσε. Παρετήρησε μικρὰν μαρμαρίνην τράπεζαν καὶ ἐκαθέσθη παρ' αὐτήν.

Εἶτα περιέβλεψε περὶ ἑαυτόν.

Ἐνταῦθα ἡ πολυτέλεια τὸν περιέβαλλε, τὸν περιέσφιγγεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς. Ὀπίσω τῆς κεφαλῆς του ὑπῆρχε κάτοπτρον, ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ βάθος ἕτερον κάτοπτρον ὑψηλότατον, εὐρύτατον, ἐν ᾧ ἀντενακλᾶτο τὸ πρῶτον, ἐν τούτῳ δ' ἀντενακλᾶτο τὸ δεύτερον, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ὥστ' ἐφαίνοντο ἀποτελοῦντα ἀπέραντον καὶ βαθὺν διάδρομον λελαξευμένον ἐν χρυσῷ περιγλύφῳ θόλῳ.

Ὁ περίγλυφος χρυσὸς ἦσαν τὰ πλαίσια.

Οὐδέποτε ἄλλοτε, οὐδαμοῦ, εἶχεν ἴδει τοιοῦτόν τι.

Τὰ κάτοπτρα ἦσαν τοσοῦτον καθαρὰ, ὥστ' ἐνόμισε πράγματι ὅτι ἦσαν ὀπαὶ ἄγουσαι εἰς ἀτέρμονα σειρὰν αἰθουσῶν προωρισμένων πρὸς διατροφὴν καὶ τέρψιν τῶν νεωτέρων Γερμανῶν, ἀλλὰ διέκρινε παράδοξον κεφαλὴν θεωροῦσαν αὐτὸν δι' ὀφθαλμῶν μεγεθυνθέντων ἐκ καταπλήξεως καὶ ἀνεγνώρισεν ἑαυτόν.

Κάτοπτρα λοιπὸν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρχον περὶ ἑαυτὸν, ἀλλ' οἷα κάτοπτρα! δύω μέτρων ὕψους.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τῷ ἐπῆλθε κατὰ νοῦν τὸ πρῶτον ἡ ἰδέα ὅτι ἦτον ἴσως παίγνιον παραδόξου τινὸς ὀνείρου, ἢ ὅτι συνενοήθησαν οἱ ἐν τῇ πόλει ὅπως τὸν καταχλευάσωσιν ἅμα ἐξελθόντα τοῦ δεσμωτηρίου.

Δὲν ἦτο πράγματι δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι τόσῳ ὡραῖα πράγματα ἐν πόλει, ἣν ἄλλοτε εἶχε γνωρίσει σκυθρωπὴν, καπνισμένην, γελοίαν, στενόχωρον.

Ἄλλως δὲ ταῦτα πάντα ὡμοίαζον καὶ πρὸς μαγικὸν παραμύθιον.

Πῶς! Οὐ μόνον ὑπὸ χρυσοῦ καὶ κρυστάλλων περιεκυκλοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τῶν τοίχων ὑπῆρχον ἀνηρτημέναι εἰκόνες καταθέλγουσαι τὴν ὅρασίν του, οὐ μόνον κύριός τις εὐγενέστατος ἐδείκνυτο πρόθυμος νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ, ἀλλ' ἐκάθητο ἐπὶ μαλακῆς ἕδρας ἐπικεκαλυμμένης ὑπὸ στιλβούσης πρασίνης βύρσης, ἧς οὐδ' ὑπώπτευεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του τὴν ὕπαρξιν.

Ἀληθῶς ἦτο παραδοξότατον!

Καὶ ἐν ᾧ ἀπεθαύμαζε ταῦτα, ὁ τόσον καλοφορεμένος κύριος ὁ φορῶν ἐπενδύτην μὲ οὐρὰν κίσσης προσέκλινεν ἐνώπιόν του ὡς ἐνώπιον πρίγκιπος, ἐρωτῶν αὐτὸν τί ἐπεθύμει νὰ φάγῃ.

Ἂν ταῦτα πάντα ἦσαν ἀπάτη τῶν αἰσθήσεών του, ἡ ἀπάτη αὕτη δὲν ἦτο πολὺ δυσάρεστος, καὶ ὁ Ὄθων Μύλλερος ἀναλαβὼν θάρρος ἀπεφάσισε ν' ἀφήσῃ τὰ πράγματα εἰς τὸν ῥοῦν των.

Δυστυχῶς ὁ δυστυχὴς ἄθλιος γέρων κατελήφθη ὑπὸ στενοχωρίας ὅτ' ἐδέησε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν θεράποντα.

— Τί θέλω νὰ φάγω; ἐπανέλαβε.

— Ναὶ, κύριε.

Ἕτερός τις, ἀγχίνους, θ' ἀπηλλάσσετο τῆς στενοχωρίας λέγων:

— Δός με ὅ,τι θέλῃς, ἀφίνομαι 'ς τὴν ἐκλογή σου.

Ἀλλ' ὁ Ὄθων Μύλλερος δὲν ἦτον ἀγχίνους. Ἠθέλησε νὰ διατάξῃ φαγητόν τι τῆς ὀρέξεώς του, καὶ ἀναπολῶν τὰ φανταστικὰ φαγητὰ τῆς εἱρκτῆς του ἐζήτησε:

— Ἕνα πιάτο κουκιὰ μὲ λαρδί.

Τὸ *λαρδὶ* τὸ προσέθηκεν αὐτός. Τὸ λαρδίον ἐφαίνετο πράγματι εἰς αὐτὸν ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς πολυτελείας καὶ τῆς καλῆς διαίτης. Ὅθεν ἐβυθίσθη ἐκ νέου εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος τῆς ἐκπλήξεώς του ὅτε ἤκουσε τὸν θεράποντα εἰπόντα:

— Δὲν ἔχομε ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ.

Ὦ! Πῶς! δὲν εἶχον λαρδίον εἰς τὸ μέγαρον ἐκεῖνο; Τότε λοιπὸν τί ἔτρωγον; Ἂν ἐγίνωσκεν ὅτι ὑπῆρξεν ἡ Κλεοπάτρα, ἤθελε βεβαίως εἴπει κατὰ νοῦν.—Σαυτὸ ἐδῶ τὸ παλάτι δίχως ἄλλο λυωμένα μαργαριτάρια τρώγουνε, δὲν εἶν' ἐδῶ μέσα ἡ δουλειά μου.

Ἀλλ' ἠγνόει τελέως τὴν Κλεοπάτραν, τὸν Μάρκον Ἀντώνιον καὶ τοὺς ἄλλους.

Διὰ τοῦτο ἀνύψωσε τὴν κεφαλήν του, καὶ δι' ὀρθοφροσύνης ἀνελπίστου παρ' αὐτῷ, ἠρώτησε·

— Μήπως δὲν ἔχετε ἐδῶ οὔτε λάχανο ξυνὸ, οὔτε χοιρομῆρι, οὔτε λουκάνικα τῆς Φραγκφόρτης;

— Ὦ! ὅσον ἀπ' αὐτὰ, ναὶ, ἀπεκρίνατο ὁ θεράπων μειδιῶν.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ηὐχαριστήθη πολὺ ἐκ τοῦ μειδιάματος ἐκείνου καθησυχάσαντος αὐτὸν ἐντελῶς, διότι, ἐπειδὴ ἦτον ἐνωρὶς, οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐν τῷ ζυθοπωλείῳ ἔτι, καὶ ὁ θεράπων αὐτὸς μὲ τὰ κατάμαυρα ἀσπρόρρουχά του καὶ τὴν χωρίστραν του τῷ ἐνέπνεε φόβον.

— Κρασὶ ἢ *μπίρα*; ἠρώτησεν αὖθις ὁ θεράπων.

— *Μπίρα.*

— Ἀπὸ ποιά;

— Ἀπ' ὅποια θέλεις, εἶπε τέλος πάντων ὁ Μύλλερος ἀδημονήσας.

Ὁ θεράπων παρέθηκε τὰ αἰτηθέντα.

Ἤρξατο τρώγων βραδέως, ἡσύχως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἑτέρας μερίμνης, εἰμὴ μόνον πῶς νὰ ἐννοήσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ λάμποντα περὶ ἑαυτὸν πράγματα.

Καὶ ἐπανήρχετο αὐτῷ ἡ ἰδέα ὅτι τὸν ἐμυκτήριζον.

Ἐν ᾧ προεγευμάτιζε, παρερχομένης ἤδη τῆς ὥρας, τὸ ζυθοπωλεῖον ὅπερ ἦτον ἅμα καὶ ξενο-

δοχεῖον καὶ καφενεῖον, ἐπληροῦτο θαμώνων. Πολλοὶ τούτων εἰθισμένοι νὰ κάθηνται εἰς τὰς τραπέζας τὰς παρακειμένας πρὸς τὴν τοῦ Ὄθωνος, ἐξήτασαν τὸν παράδοξον αὐτὸν ἄνθρωπον, τὸν φοροῦντα εἰσέτι τὴν στολὴν τοῦ δεσμώτου, ἣν ἡ γενναία διεύθυνσις τῷ ἐδώρησε, καὶ ἐκαθέσθησαν μακρὰν αὐτοῦ.

Μόνον ἰδιότροπός τις, γνωστὸς ὡς θηρεύων περιπετείας, καὶ οὗτινος αἱ γνῶμαι ἐφ' ὅλων τῶν πραγμάτων διεφώνουν ἀείποτε πρὸς τὰς τῶν ἄλλων, ἐκαθέσθη παρὰ τὸν Μύλλερον, ἐζήτησε ταχέως τὸ πρόγευμά του καὶ συνῆψε συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ γείτονός του.

Ὁ νέηλυς οὗτος ἦτον ἰατρός τις, Σαλστρὰς τὸ ὄνομα, Βαυαρός, ἐπίατρος τοῦ στρατοῦ τῆς πατρίδος του κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870, παραιτηθεὶς καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς τὴν παραρρήνειον ταύτην πόλιν.

ΣΤ'

Ὁ Κάρολος Σαλστρὰς παρατηρήσας λοιπὸν τὸ παράδοξον ἐξωτερικὸν τοῦ Μυλλέρου καὶ τὸ κατάπληκτον ἦθός του, ἐσκέφθη βεβαίως ὅτι ἐπέτυχε τύπον πρὸς μελέτην καὶ δὲν ἐδίστασε.

— Μοὶ ἐπιτρέπετε, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν γέροντα, νὰ προγευματίσω πλησίον σας;

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἀπεκρίνατο ὅτι τῷ ἐπιτρέπει διὰ φρασεολογίας τόσον ἰδιορρύθμου, ὥστε ὁ ἰατρὸς ἐβεβαιώθη πλέον ὅτι ὁ γείτων του ἦτο περίεργόν τι ὄν.

Ὁ Βαυαρὸς ἰατρός, ὅστις ἠπίστατο πολλὰ πράγματα, ἀλλ' ἠγνόει ἔτι περισσότερα, ἐγνώριζε τὴν στολὴν τῶν πρώσσων δεσμωτῶν καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐρωτήσῃ τὸν γέροντα, ἂν τοῦ δεσμωτηρίου ἐξῆλθε, διατί ἐξῆλθε, πρὸ πάντων δὲ διατί εἰσῆλθε, ὅτε νεανίας τις εἰσῆλθεν εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον κρατῶν σιγάρον εἰς τὸ στόμα του.

Ὁ Ὄθων ἔκτοτε ἐφάνη οὐδόλως προσέχων εἰς τὸν ἰατρόν, ἀφ' ἑτέρου δὲν τῷ διέφευγεν οὐδ' ἡ ἐλαχίστη κίνησις τοῦ νεήλυδος, ὅστις ἐπλησίασε πρὸς τὴν τράπεζαν, ἔλαβε φωσφόρον ἔκ τινος δοχείου ἐκ πορσελάνης ὁμοίου πρὸς κώδωνα ἀνεστραμμένον κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ προσέτριψε.

Αἴφνης ἡ μορφὴ τοῦ Μυλλέρου ἠκτινοβόλησε. Τὸ θαῦμα ἐκεῖνο τὸν διεσκέδαζε πάντοτε. Εἶτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν ἰατρόν, οὗτινος ἡ φυσιογνωμία δὲν τῷ ἐνέπνεε φόβον,

— Γιὰ πές μου, τῷ εἶπε διὰ τῆς φωνῆς του ἥτις εἶχεν ἀπολέσει σχεδὸν τὴν ἕξιν τοῦ ὁμιλεῖν, τ' εἶν' αὐτό;

— Ποῖον αὐτό;

— Νά, αὐτὸ ποῦ βαστᾷ αὐτὸς 'ς τὰ χέρια του καὶ βγάνει φλόγα.

— Εἶνε φωσφόρον... χημικὸν φωσφόρον.

— Ἄ! τότε θὰ τὸ 'βρῆκαν κατόπι αὐτό! Εἶνε περίεργο καὶ εὔμορφο πρᾶγμα!

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσας ὁ ἰατρὸς Σαλστράς, ὅστις ἐν τούτοις παράδοξόν τι προσεδόκα ἐκ τοῦ γείτονός του, τοσοῦτον ἐξεπλάγη, ὥστε μικροῦ δεῖν ὑπέθετεν ὅτι τὸν ἐχλεύαζε. Ἀλλ' ἐνυπῆρχε πολλὴ εἰλικρίνεια ἐν τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς τοῦ γέροντος.

— Σὺ δὲν εἶσαι *εὔμορφος*, ὑπέλαβεν ὁ ἰατρὸς μιμούμενος τὴν φρασεολογίαν του, ἀλλ' εἶσαι περίεργος ὅσον καὶ αὐτό. Ἀπὸ ποῦ 'βγῆκες; μήπως ἤσουνα εἰς τὴ φυλακή;

— Ναί! ἀπεκρίνατο ἁπλῶς ὁ Ὄθων διὰ τόνου φωνῆς ἐκφράζοντος τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀληθῶς ἐξέτισε τὴν ποινήν του.

— Ἔμεινες πολὺν καιρὸν μέσα;

— Πενῆντα χρόνια.

Ὁ ἰατρὸς Σαλστρὰς ἀνετινάχθη ἐπὶ τῆς ἕδρας του.

— Πενῆντα χρόνια! πενῆντα χρόνια ἔκαμες 'ς τὴ φυλακή;

— Ναί.

— Διὰ φόνον;

— Ναί, κύριε.

— Καὶ ἀπελύθης πότε;

— Σήμερα εἰς τὰς πέντε.

Τότε ὁ ἰατρὸς ἔτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν Μύλλερον λέγων:

— Σὲ συγχαίρω, φίλε μου.

Ὁ Ὄθων μὴ ἐννοῶν, ἔθηκε τὴν χεῖρά του ἐν τῇ τοῦ Βαυαροῦ, ὅστις ἐφαίνετο καταγοητευμένος.

Καὶ πράγματι εἶχε δίκαιον.

Ὁ ἰατρὸς εἶχεν ὀσφρανθῇ φαινόμενόν τι, ἀλλ' οὐδέποτε ἤλπιζε νὰ ἐπιτύχῃ τοιοῦτον γεννάδαν.

— Καὶ λοιπόν, ἀνέκραξε, δὲν ἠξεύρεις τί εἶνε τὸ χημικὸν φωσφόρον;

— Ὄχι.

— Φωτογραφία ἠξεύρεις τί εἶνε;

— Φωτογραφία... ἐπανέλαβεν ὁ Μύλλερος.

— Σιδηρόδρομος;

— Ἄκουσα νὰ 'μιλοῦν μές' 'ς τὴ φυλακὴ γιὰ δαύτους.

— Ἄ! καὶ πῶς τοὺς φαντάζεσαι;

— Νά, πῶς εἶνε δρόμοι σιδερένιοι γιὰ νὰ μὴν τρίβωνται γρήγορα.

— Περίφημα! καὶ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος;

— Ὤ! ὁ τηλέγραφος ἦταν 'ς τὸν καιρό μου.

— Ὄχι αὐτός.

— Ἔτσι θαρρεῖς.

— Καὶ τὸ φωταέριον, καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς, καὶ τὰ ἀτμόπλοια;

Ὁ Ὄθων πλῆρες ἔχων τὸ στόμα, διεσταλμένα τὰ ὄμματα, καὶ τεμάχιον ἀλάντος ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς περόνης του, ἠτένιζε τὸν ἰατρὸν ὡς ἄνθρωπος πρὸς ὃν ὁμιλοῦν κινεζικά.

— Ὡραῖα! περίφημα! ἐπανέλαβεν ὁ ἰατρὸς τρίβων τὰς χεῖράς του. Ἐπέτυχα ἓν περίεργον ὂν καὶ θὰ διασκεδάσωμεν.

Ταῦτα εἰπὼν καθ' ἑαυτὸν ὁ Βαυαρὸς ἠρώτησεν ἐκ νέου τὸν Μύλλερον, καὶ ἔμαθεν ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον ἐκεῖνο πιστεύων ὅτι ὅλα τοῦ

κόσμου τὰ ζυθοπωλεῖα ἦσαν ἐπίσης πολυτελῆ, ἀπέκτησε δὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του νέον Ἐπιμενίδην, ἀλλ' ἀσυγκρίτως μᾶλλον ἐκπληκτικὸν καὶ ἐκπεπληγμένον, μᾶλλον παράδοξον τοῦ ἑτέρου, τοῦ ἀρχαίου.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Α. Π. Κ.

ΤΑ ΕΠΙ ΕΝΕΧΥΡΩι ΔΑΝΕΙΑ ΕΝ ΚΙΝΑι

Μεταξὺ τῶν παγιωτέρων θεσμῶν ἐν Κίνᾳ καταλέγονται τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανειστικὰ Καταστήματα, ἅτινα εἶνε λίαν ὠφέλιμα εἰς τὸν λαὸν οὐ μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ. Τῳόντι τὰ καταστήματα ταῦτα, ἅτινα παρέχουσι τοσαύτας εὐκολίας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην χρημάτων, κατέστησαν ἀναπόφευκτα εἴς τε τοὺς Κινέζους καὶ Εὐρωπαίους, ἀλλ' ἐν Κίνᾳ αἱ συναλλαγαὶ συνάπτονται κατὰ τρόπον πολὺ ἐπωφελέστερον τοῖς δανειζομένοις ἢ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς χώραις. Οὐ μόνον ὁ πληρωτέος τόκος εἶνε κατώτερος πλέον ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ παρ' ἡμῖν πληρωνομένου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνεχυριαζόμενα πράγματα φυλάττονται ἐπιμελέστερον. Τοιουτοτρόπως οἱ Σίναι συνειθίζουσι νὰ πέμπωσιν εἰς τὸ δανειστικὸν Κατάστημα τὰ μὲν χειμερινὰ ἐνδύματά των, ἅμα φθάσῃ ἡ ἄνοιξις, τὰ δὲ θερινά, ἅμα ἀρχίζῃ νὰ πνέῃ ὁ βορρᾶς. Πράττουσι δὲ τοῦτο, οὐχὶ διότι ἔχουσι χρηματικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ διότι γινώσκουσιν ὅτι τὰ ἐν λόγῳ καταστήματα εἶνε αἱ καταλληλότεραι καὶ ἀσφαλέστεραι ἱματιοθῆκαι, ἃς δύνανται νὰ εὕρωσι. Οὐ μόνον δὲ ἀπολαύουσι δωρεὰν τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, ἀλλὰ προσέτι διαθέτουσιν οὕτω χρηματικόν τι ποσόν, ὅπερ δύνανται πάντοτε νὰ τοποθετήσωσι μὲ τόκον πολὺ ὑψηλότερον τοῦ παρ' αὐτῶν πληρωθησομένου εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον. Ἡ πεῖρα ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δὲν παρέχει ἀθέμιτα ὠφελήματα εἰς τάξιν τινὰ τοκογλύφων, ἀλλὰ πράγματι ὠφελεῖ τὸ κοινὸν ἐν γένει, διότι, εἰ καὶ ἡ Κίνα ἐκλήθη ἡ κατ' ἐξοχὴν χώρα τῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανείων, ὑπάρχουσιν οὐχ ἧττον ἐν αὐτῇ πολὺ ὀλιγώτερα ἐνέχυρα μὴ ἀποσυρθέντα ἢ ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ Κινέζοι ἔσχον τὴν τύχην νὰ διαφύγωσι τὰς ὀλεθρίας συνεπείας τοῦ τρόπου τούτου τοῦ δανείζεσθαι ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας, ἐνῷ συγχρόνως ἔμαθον νὰ ἐπωφελῶνται πάντων τῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα παρέχει τὸ μέσον τοῦτο εἰς τοὺς κατά τινα στιγμὴν ἐν ἀνάγκῃ εὑρισκομένους μικροὺς κεφαλαιούχους. Οἱ τόκοι οὓς ἀναγκάζονται νὰ πληρόνωσι σπανίως ὑπερβαίνουσι τὰ 12 $^0]_0$ κατ' ἔτος.

*

Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ONEIDA

Ἐν Εὐρώπῃ ἔχομεν κοινοκτήμονας, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο σκέπτονται ἢ νὰ κάμψωσι διὰ τῆς βίας ὁλόκληρον τὸν κόσμον εἰς τὸ σύστημά των. Ἐν Ἀμερικῇ ὅμως οἱ κοινοκτήμονες εἰσὶ μετριοφρονέστεροι, καθόσον ἐνεργοῦσι μόνον διὰ τοῦ παραδείγματος, ἐνῷ δὲ οἱ συνάδελφοι αὐτῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἀρέσκονται νὰ δημηγορῶσιν εἰς τὰς συναθροίσεις τοῦ λαοῦ, αὐτοὶ τοὐναντίον θέτουσιν ἀμέσως ἐν τῇ πράξει τὰς θεωρίας των ἐν γωνίᾳ τινὶ τῆς εὐρείας χώρας, ἥτις παρέχει αὐτοῖς ἄσυλον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐσχηματίσθη ἡ Ἑταιρία, ἡ κληθεῖσα *Ὀνέϊδα*, ἧς ἀπετέλει μέρος ὁ ἀποπειραθεὶς τὴν δολοφονίαν τοῦ προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Ἑταιρία αὕτη ἱδρύθη τῷ 1846 ὑπό τινος θεολόγου ὀνομαζομένου Noyes. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς παραδέχονται τὴν Βίβλον καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὰ λοιπὰ ὅμως ἡ ἐν αὐτῇ ἀσκουμένη θρησκεία ἀφίσταται λίαν τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ περιεργότερον θέαμα τῆς αἱρέσεως ταύτης ἦτον ἡ πλήρης ἐλευθερία, ἐν ᾗ συνέζων ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἡ κοινότης ἀπετέλει μεγάλην οἰκογένειαν ἐκ 200 ἢ 300 ἀτόμων, ἔνθα ἕκαστος ἀνὴρ εἶχε δικαίωμα ἐφ' ὅλων τῶν γυναικῶν, ὡς ἐν Τουρκίᾳ, ἑκάστη δὲ γυνὴ ἐφ' ὅλων τῶν ἀνδρῶν, ὡς παρά τισι βαρβάροις λαοῖς. Ἦτον εἶδος μετοχικῆς Ἑταιρίας. Δὲν ἠδύνατό τις δὲ νὰ ἀποκτήσῃ τέκνα εἰμὴ τῇ ἀδείᾳ τῆς διευθυνούσης Ἐφορίας, ἥτις, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς πόρους τῆς Ἑταιρίας, ἐβεβαιοῦτο πρότερον, ἐὰν τῇ ἐπετρέπετο ἡ πολυτέλεια τοῦ αὐξῆσαι τὴν οἰκογένειαν, καὶ ἀκολούθως ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων ἐξέλεγε τοὺς συζύγους, εἰς οὓς ἀντίθετα ἡ συντήρησις τοῦ εἴδους.

Αἱ τερατώδεις αὗται ἕξεις ἐξήγειραν, ὡς εἰκός, τοιαύτην ἀποδοκιμασίαν παρὰ τοῖς γείτοσι τῆς Ἑταιρίας ταύτης, ὥστε τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπειληθεῖσα διὰ ποινικῆς καταδιώξεως ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς κοινότητος τῶν γυναικῶν.

Οὕτω δὲν ἀσκεῖται πλέον ἐν αὐτῇ εἰμὴ ἡ κοινότης τῆς περιουσίας. Ἡ ἐν αὐτῇ παραδοχὴ οἰκογενειῶν, κατεχουσῶν μικράς τινας οἰκονομίας, καὶ ἡ καλὴ διεύθυνσις, ἡ δοθεῖσα εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις της, κατέστησαν τὴν κοινότητα ταύτην πλουσίαν καὶ κάτοχον ἡμίσεος σχεδὸν ἑκατομμυρίου. Ἔχει δὲ πρὸς τούτοις μικρά τινα ἐργοστάσια, ἔνθα χρησιμοποιεῖ καθ' ἑκάστην πλέον τῶν 200 ἐργατῶν ἢ ἐργατίδων. Σ'

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως γράφουσιν εἰς τὴν «Tagblatt» τῆς Βιέννης, ὅτι ὁ εὐνοούμενος τοῦ Σουλτὰν-Ἀζὶζ ἀλέκτωρ, Μουχαρὲμ καλούμενος, ἐξεμέτρησε πρὸ μικροῦ τὸ ζῆν.

Τὸν ἀλέκτορα τοῦτον εἶχε δώσει εἰς τὸν Σουλτάνον ὁ Βέης τῆς Τύνιδος, ἐκομίσθη δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπολαύων φήμης διακεκριμένου μαχητοῦ. Ὁ Μουχαρὲμ ἀπέκτησε παραυτὰ τὴν εὔνοιαν τοῦ Σουλτάνου, ὅτε δέ, ἀποκρινόμενος εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ κυρίου του, εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου καὶ ἔβαινε νὰ τοποθετηθῇ

ἐπὶ τῶν σουλτανικῶν γονάτων, οἱ αὐλικοὶ οὐδέποτε ἔλλειπον νὰ ποιῶσιν αὐτῷ φιλοφρονεστάτας ὑποκλίσεις.

»Ὀλίγον ἔμελλε τῷ Σουλτάνῳ ὁ διαμελισμὸς τῆς αὐτοκρατορίας του, προστίθησιν ὁ εἰρημένος ἀνταποκριτής, ἤρκει μόνον νὰ ἠδύνατο νὰ σημειοῖ καθ'ἑκάστην νέαν νίκην τοῦ ἀλέκτορός του. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἡμέραν τινὰ μαθὼν ὁ Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ ὅτι ὁ Μουχαρὲμ ἐφόνευσεν ἀλέκτορα κομισθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπό τινος Ἀμερικανοῦ, τοσοῦτον ἐχάρη, ὥστε περιέβαλε τὸν τυνήσιον ἀλέκτορα μὲ τὸ παράσημον τοῦ Ὀσμανιέ.

»Διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὁ Μουχαρὲμ ἐξηυγενίσθη, ἀπὸ τῆς πτιγμῆς δὲ ἐκείνης οἱ σκοποὶ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δολμὰ-Βαξὲ παρουσίαζον αὐτῷ ὅπλα.

»Ἀλλ' ὁ μᾶλλον ὑπερήφανος καὶ εὐτυχέστερος τῶν ἀλεκτόρων ἔδει νὰ ὑποστῇ ὡσαύτως τὴν ἀστάθειαν τῆς Τύχης. Ὁ Σουλτάνος ἐξεθρονίσθη· εἶτα ἐπῆλθεν ἡ περίφημος ὑπόθεσις τῶν ψαλιδίων.

»Ὁ Μουχαρὲμ τότε εἶδεν ἑαυτὸν ἐγκαταλελειμμένον ὑφ' ὅλων τῶν θαυμαστῶν του. Ἀφήρεσαν τὸ παράσημόν του, τῶν δὲ ἡμερῶν αὐτοῦ δὲν ἐφείσθησαν, εἰμὴ διότι αἱ λίαν γεροντικαὶ σάρκές του ἦσαν ὅλως ἀκατάλληλοι διὰ καλὸν ψητόν. Διῆλθε χρόνον τινὰ περιπλανώμενος περὶ τὸ Τεπὲ-Μαχμοὺτ, πλησίον τοῦ ὡραίου μαυσωλείου τοῦ Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ, ἀκολούθως δὲ ἐγένετο ἄφαντος. Ἡμέραν τινὰ ἀνευρέθη ὑπὸ τῶν δερβισῶν, οἵτινες ἐπεμελήθησαν αὐτοῦ.

»Σήμερον ἀγγέλλεται ὁ θάνατός του. Ἐκπνέει ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ἐκδικοῦσι τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του.

»Τοιαύτη εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ Μουχαρὲμ, τοῦ εὐνοουμένου ἀλέκτορος τοῦ Σουλτὰν Ἀζίζ».

Λ.

ΦΑΛΑΙΝΩΝ ΑΓΡΑ

Ἐπιστολή τις τοῦ κ. T. Barrois, λαβόντος ἐπιστημονικήν τινα ἀποστολὴν ἐν Λαπωνίᾳ, δίδωσι τὰς ἑπομένας περιέργους λεπτομερείας περὶ τῆς ἁλιείας τῆς φαλαίνης·

«Μέχρι τοῦδε εἴδομεν 7 ἢ 8 φαλαίνας ἀνηκούσας εἰς διακεκριμένα εἴδη. Χάρις τῷ κ. Foyn ἠδυνήθημεν νὰ ἀνατάμωμεν ἓν δεῖγμα ἐξ ἑκάστου εἴδους. Ἰδοὺ πῶς ἁλιεύουσιν ἐνταῦθα τὴν φάλαιναν. Ὁ κ. Foyn ἔχει τρεῖς ἑλικοκινήτους ἀτμακάτους, 20 μέτρων μήκους καὶ ταχυπλόους. Τὰ πλοῖα ταῦτα φέρουσιν ἐπὶ τῆς πρώρας ἓν βαρὺ τηλεβόλον στρεφόμενον καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Κατὰ τῆς φαλαίνης πυροβολοῦσι συνήθως εἰς ἀπόστασιν 30 μέτρων. Τὸ βλῆμα τοῦ τηλεβόλου τούτου εἶνε τεχνικώτατον ὄργανον, συγκείμενον ἐκ τριῶν τεμαχίων, ἤτοι 1ον ἐκ σιδηρᾶς αἰχμῆς προσηρτημένης ἐπὶ μύδρου, 2ον ἐκ μύδρου ἢ βόμβας προσκεκολλημένης ἐπίσης ἐπὶ τετρακλώνου κάμακος. Ἅμα φάλαινά τις εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν βολῆς, πυροβολοῦσιν ἀμέσως κατ' αὐτῆς. Τῇ βοηθείᾳ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς ἡ βόμβα εἰσέρχεται εὐκόλως, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ κάμακος. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ ζῶον πληγωνόμενον ζητεῖ νὰ φύγῃ, ἀλλ' οἱ κλάδοι τοῦ κάμακος ἀποσπώμενοι θέτουσιν εἰς ἐνέργειαν σφύραν τινά, ἥτις κρούει τὸ καψύλιον τοῦ ἐναύσματος καὶ ἡ βόμβα ἐκρήγνυται. Ἡ φάλαινα φονεύεται ἐν τῷ ἅμα. Τότε περῶσιν ἅλυσιν διὰ τῆς ῥινὸς ἢ διὰ τῶν πτερυγίων τοῦ κήτους καὶ ἐξάγουσιν αὐτό. Ἡ μεγαλειτέρα ἐξ ὅσων εἶδον εἶχεν 22 μέτρων μῆκος».

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

— Πές μου, ποτάμι, ποῦ τρελλὰ μέσα 'ς τὸν κάμπο τρέχεις
Καὶ τόσαις ἐμορφιαῖς τῆς γῆς μὲ τὰ νερά σου βρέχεις,
Γιατί μᾶς ψάλλεις θλιβερὸ σκοπὸ μὲ τὴ φωνή σου;
Ποιὸς ἄλλος ζῇ τέτοια ζωὴ γλυκειὰ 'σὰν τὴ ζωή σου;

Κ' ἐκεῖνο ἀποκρίθηκε·— Τί εὐτυχία ἔχω,
Ἀφοῦ ἡ μοῖρα μοὔγραψε αἰώνια νὰ τρέχω; . . .
Ἂν ῥοδοδάφναις γέρνουνε μὲ χάρι 'ς τὰ νερά μου,
Ἂν λυγαριαῖς κι' ἀγράμπελαις ἀνθίζουν 'ς τὰ πλευρά μου,
Μήπως 'μπορῶ νὰ ταῖς χαρῶ καὶ νὰ ταῖς ἀγαπήσω;
Περνῶ, ταῖς βρέχω μιὰ στιγμὴ καὶ ταῖς ἀφίνω 'πίσω.

Καὶ τὸ ποτάμι 'πέρασε κι' ἀφίνει τὸν διαβάτη
Μὲ πικραμένη τὴν καρδιά, μὲ δακρυσμένο 'μάτι:
Γιατὶ μιὰ μαύρη, μιὰ σκληρὴ ἰδέα τὸν τρομάζει,
Πῶς κ' ἡ 'δική του ἡ ζωὴ μὲ τὸ ποτάμι 'μοιάζει.

Γεωργιος Δροσινης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μονομαχία.

Δύο πρώην φίλοι, ἐχθροὶ δὲ σήμερον, πρόκειται νὰ συναντηθῶσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς.

Ὅλα εἶνε ἕτοιμα· τὰ πιστόλια γεμάτα, οἱ δὲ μάρτυρες καὶ ἀντίπαλοι ὠχροὶ ἐκ τοῦ τρόμου.

Αἴφνης εἷς τῶν ἀντιπάλων λέγει πρὸς τὸν ἄλλον·

— Ἐπιμένεις λοιπὸν ἀκόμη εἰς ὅ,τι εἶπες;

— Ἐγώ; Καθόλου.

— Τότε γιατί νὰ μονομαχήσωμεν;

— Γιὰ νὰ δείξωμεν ὅτι δὲν φοβούμεθα.

— Καλλίτερα δὲν γινόμεθα πάλι φίλοι;

— Βέβαια, κι' ἐγὼ τὸ θέλω. Ὁπωσδήποτε ὅμως ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μας πρέπει νὰ μείνῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου.

— Ἀλήθεια, ἔχεις δίκαιον. Λοιπόν, μεῖνε σύ, ἐγὼ φεύγω.

*
* *

Ἡ μικρὰ Λίζα εἶχε θυμώσει πολὺ τὴν μητέρα της.

Ἑπομένως εἰς τὸ γεῦμα φοβεῖται ὅτι θὰ χάσῃ τὰ *φρουτά* της.

Τῳόντι μόλις τὰ ἔφεραν εἰς τὴν τράπεζαν, ἡ μητέρα μὲ τόνον ἐπιπλήξεως τῆς λέγει·

— Ἂν ἐσὺ τώρα εἶχες ἕνα τέτοιο κακοκόριτσο, τί θὰ ἔκανες;

— Ἐγώ; θὰ τῆς ἔλεγα·—Ἔλα, πάρε πλέον καὶ σήμερα, μὰ ἂν τὸ ξανακάμῃς!...

*
* *

Ἠρώτα τις ἄλλον·

— Ποία διαφορὰ μεταξὺ πολιτισμοῦ καὶ βαρβαρότητος;

— Ἁπλούστατον πρᾶγμα· πολιτισμὸς εἶνε νὰ φονεύῃς τὸν ἐχθρόν σου διὰ σφαίρας κανονίου εἰς 6,000 μέτρων ἀπόστασιν, βαρβαρότης δὲ νὰ τοῦ κόπτῃς τὴν κεφαλὴν διὰ σπάθης!

*
* *

Ἂν αἱ γυναῖκες περιποιοῦνται πολὺ τὸ κάλλος των, αἰτία τούτου εἶνε ὅτι ἐξ ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων των τοῦτο πρὸ πάντων ἡμεῖς ἐκτιμῶμεν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Δύναμις βεβαίως, καὶ δύναμις ἰσχυρά, εἶνε ἡ παιδεία, ἀλλ' ἰσχυροτέρα πολὺ καὶ καθ' ὑψηλὴν ἔννοιαν εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ εὐφυΐα ἄνευ καρδίας, ἡ διάνοια ἄνευ χρηστότητος, ἡ ἐπιδεξιότης ἄνευ ἀγαθότητος, χορηγοῦσι βεβαίως δυνάμεις τινάς· εἰσὶν ὅμως δυνάμεις πονηραί, καὶ ὅσην εὐχαρίστησιν ἢ διασκέδασιν καὶ ἂν παρέχωσιν ἡμῖν, ἀδυνατοῦμεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ θαυμάσωμεν αὐτάς, ὅπως ἀδυνατοῦμεν νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἐπιδεξιότητα βαλαντιοτόμου ἢ τὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὸ σκοποβολεῖν τῶν λῃστῶν. Ἡ φιλαλήθεια, ἡ τιμιότης, ἡ ἀγαθότης εἰσὶν ἀρεταί, αἵτινες δὲν στολίζουσιν ὡς παράσημον τὸ στῆθος τοῦ τυχόντος, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος· καὶ ὅστις, ἐκτὸς τούτων, κέκτηται καὶ τὸ προτέρημα τῆς σταθερότητος εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἔχει ἀκαταμάχητον δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καλοῦ, πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τοῦ πονηροῦ, δύναμιν τέλος πρὸς γενναίαν κατὰ τῆς πενίας καὶ τῆς μοίρας πάλην. (Σμάϊλς).

*** Ὅ,τι βλέπομεν τιμώμενον καὶ βραβευόμενον ἐν τῇ πόλει, εἴτε ἀγαθὸν εἶνε εἴτε κακόν, ἐκεῖνο βλέπομεν καὶ αὐξανόμενον καὶ ἐκτεινόμενον περαιτέρω.

*** Οὐδὲν ὑπάρχει φορτίον βαρύτερον γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερούσης. (Ἀντιφάνης).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἠγγέλθη ἐκ Πεκίνου, γράφει ὁ «Αἰών», ὁ αἰφνίδιος καὶ ἀπροσδόκητος θάνατος τῆς αὐτοκρατείρας τῆς «Ἀνατολικῆς Σκιάδος», συγχρόνως δὲ γνωστὸν ἐγένετο, ὅτι καὶ ἡ αὐτοκράτειρα τῆς «Δυτικῆς Σκιάδος» νοσεῖ ἐκ μαρασμοῦ, καὶ ὅτι ἡ κατάστασις αὐτῆς ἐμπνέει ἀνησυχίας. Οἱ Σῖναι ἰατροὶ ἐξαντλήσαντες πάσας τὰς θεραπείας τῆς τέχνης αὐτῶν, χωρὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ν' ἀνακουφίσωσι τὴν ἔνδοξον ἀσθενῆ, προσέφυγον ἐν ἀπελπισίᾳ εἰς τοὺς ξένους ἰατρούς, ἀφ' ὧν ᾐτήσαντο νὰ μάθωσι τίνα φάρμακα ξένα δύνανται νὰ χορηγηθῶσι κατὰ τὰς ἐνδείξεις τῶν σινικῶν ἰατρικῶν θεωριῶν. Ἰδιαιτέρα δ' ἀλληλογραφία, ἀποσταλεῖσα ἐκ Σχγκάης εἰς τὸ Parlement τῶν Παρισίων, περιέχει περὶ τούτου τὰς ἑξῆς περιέργους ἐξηγητικὰς πληροφορίας:

«Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀνατολῆς ἐλάτρευσαν ἀνέκαθεν τὸν ἥλιον, ὡς τὴν πηγὴν ὅλων τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ μεσημβρία, τὸ μέρος ὁπόθεν ἔρχονται αὐτοῖς αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες, ἀπετέλεσε πάντοτε τὸ κύριον σημεῖον, τὸ μέρος τῆς τιμῆς, πρὸς ὃ στρέφουσιν ὅπως ἴδωσιν ἐρχομένους τοὺς ξένους αὐτῶν. Μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὡς φυσικόν, κατέστη σεβαστὴ ἡ ἀνατολή, τὸ μέρος ἐξ οὗ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἀνέρχεται ὁ ἥλιος, καὶ ἐπὶ τέλει ἡ δύσις, τὸ μέρος ἔνθα ἐξαφανίζεται. Ἐντεῦθεν τὰ ἀνάκτορα, αἱ οἰκίαι, αἱ αἴθουσαι τῆς ὑποδοχῆς ἐν Σινικῇ εἰσὶν ἐστραμμέμέναι ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν. Ἂν πρόκειται ὑποδοχὴ ξένου, ὁ οἰκοδεσπότης λαμβάνει θέσιν πρὸς τὸ κατώτερον μέρος, πρὸς ἄρκτον, ἀντιμετωπίζων τὴν μεσημβρίαν, ἔνθα εὑρίσκεται ἡ κυρία εἴσοδος, δι' ἧς βαίνει πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἐρχομένου· τίθησι δ' αὐτὸν ἀκολούθως πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμάς, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐκτιμήσεως, ἣν θέλει νὰ ἐπιδείξῃ αὐτῷ, τῆς ἀριστερᾶς οὔσης ἐντεῦθεν παρὰ τοῖς Σίναις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἐν Εὐρώπῃ συνηθείας, θέσεως τιμητικῆς. Ἡ σπουδαιότης τῶν προσώπων, ἅτινα εἰσὶ δεκτὰ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, δείκνυται διὰ τῶν λέξεων «Ἀνατολὴ» ἢ «Δύσις», δεξιᾷ ἢ ἀριστερᾷ. Οὐδόλως παράδοξον οὕτω, ὅτι ἐκ τῶν πολλοτάτων γυναικῶν τοῦ αὐτοκράτορος ἡ πρώτη ἐν τιμαῖς λαμβάνει τὸν τίτλον τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ἀνατολικῆς Σκιάδος, καὶ ἡ δευτέρα τὸν τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Δυτικῆς Σκιάδος. Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος αὐτοκράτειραι εἰσὶ χῆραι τοῦ αὐτοκράτορος Τιὲν-Τόγκ, ἀποβιώσαντος τῷ 1861, βραχὺ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης τοῦ Πεκίνου, ἐκ τῆς λύπης, ὅτι ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Μανδσούραν, ἐγκαταλείπων τὴν πρωτεύουσάν του εἰς τοὺς νικηφόρους στρατοὺς τῶν βαρβάρων τῆς Δύσεως. Ἐκ τῆς πρώτης συζύγου αὐτοῦ, τῆς αὐτοκρατείρας Τζὲ-Και, δὲν ἀπέκτησε διάδοχον, ἀλλ' ἀπέκτησε τοιοῦτον ἐξ ἄλλης τῶν γυναικῶν του, τῆς αὐτοκρατείρας Τζὲ Σι, ὀνομασθέντα Τὸγκ-Τζέ. Τὸ εὐτυχὲς τοῦτο γεγονὸς ὑπῆρξεν ἀφορμὴ ν' ἀπονεμηθῇ εἰς τὴν μητέρα τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου ὁ τίτλος τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Δυτικῆς Σκιάδος. Ἡ πρώτη, ἣν ὁ υἱὸς τῆς δευτέρας ὤφειλε νὰ θεωρῇ, νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τιμᾷ ὡς ἰδίαν αὐτοῦ μητέρα, ἔφερε τὸν τίτλον τῆς νομίμου συζύγου, τὸν τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ἀνατολικῆς Σκιάδος. Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Τιὲν Τόγκ, ὁ νέος πρίγκηψ Τὸγκ Τζὲ δὲν εἶχε συμπληρώσει ἔτι τὸ ἕκτον ἢ ἕβδομον τῆς ἡλικίας

αὐτοῦ ἔτος. Οὕτως ἡ ἀντιβασιλεία ἀνετέθη, διαρκούσης τῆς ἀνηλικιότητός του, εἰς τὰς δύο αὐτοκρατορομήτορας. Ἀλλὰ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ βαρύτερον φορτίον τῶν δημοσίων ὑποθέσεων ἔφερεν ἡ αὐτοκράτειρα Τζὲ Κναί. Τῷ 1872 ἐνυμφεύθη ὁ Τὸγκ Τζὲ καὶ τῷ 1873 ἐνηλικιωθεὶς ἀνέλαβεν τὰς ἡνίας τῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ αὐτοκράτειραι κατ' ἀνάγκην ἐστεροῦντο παντὸς δικαιώματος ἐπισήμου ἀναμίξεως εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, καί τοι ἀσκοῦσαι ἐν τοῖς αὐτοκρατορικοῖς διαβουλίοις μεγάλην καὶ νόμιμον ἐπιῤῥοήν. Ἀλλὰ θανόντος προώρως τῷ 1875 τοῦ Τόγκ Τζέ, τὰ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου παρέσχον πράγματα. Ἐκ τῶν διαφόρων μελῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, τῶν ἀντιποιουμένων δικαιώματα ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλὰ ἦσαν ἤδη ἀνήλικα, ἡ δ' ἐκλογὴ αὐτῶν θὰ ὑπεχρέου τὰς τὰς δύο αὐτοκρατείρας, χήρας τοῦ Τιὲν-Τόγκ, νἀπομακρυνθῶσιν ὁριστικῶς τῶν συμβουλίων τῆς αὐτοκρατορίας· ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα Τζὲ Κναὶ κατώρθωσε νὰ μηδενίσῃ τὸ ἀπειλητικὸν τοῦτο ἐνδεχόμενον, ἀνακαλυφθείσης εὐτυχῶς δι' αὐτὴν καὶ τὴν συναυτοκράτειραν διαθήκης τοῦ Τόγκ Τζέ, δι' ἧς υἱοθετεῖτο καὶ ἐκηρύσσετο διάδοχος εἷς τῶν υἱῶν τοῦ ἑβδόμου ἀδελφοῦ τοῦ Τιὲν-Τόγκ, ὁ πρίγκηψ Τζούν. Ὁ νέος αὐτοκράτωρ μόλις ἦν ἑπταετής· ὅθεν αἱ δύο αὐτοκράτειραι ἔβλεπον πρὸ αὐτῶν νέαν καὶ μακρὰν ἀντιβασιλείαν. Πράγματι ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ μνημονευθεῖσα υἱοθέτησις ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἔσχε τὴν διάῤῥηξιν παντὸς δεσμοῦ τοῦ νέου αὐτοκράτορος πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ οἰκογένειαν, καθισταμένου πράγματι υἱοῦ μὲν τοῦ Τόγκ Τζὲ καὶ τῆς νέας συζύγου του, ἐγγόνου δὲ τῶν δύο αὐτοκρατειρῶν. Ὑπελείπετο ὅμως ἔτι τὸ κώλυμα, τὸ ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῆς νέας αὐτοκρατείρας, ἥτις ὡς χήρα τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος ἠδύνατο ν' ἀξιώσῃ τὴν μᾶλλον ἄμεσον καὶ ἀποτελεσματικωτάτην μετοχὴν ἐν τῇ ἀντιβασιλείᾳ. Ἀλλὰ τὸ κώλυμα ἤρθη ταχέως· πρὶν ἢ παρέλθῃ ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Τόγκ Τζέ, ἡ δυστυχὴς μικρὰ αὐτοκράτειρα ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον, καταβληθεῖσα, ὡς λέγουσιν, ἐκ τῆς θλίψεως. Αἱ αὐτοκράτειραι Τζὲ Κναὶ καὶ Τζὲ Σὶ ἐξησφάλισαν ἐκ νέου ἄνευ ἀντιδράσεως τὴν ἐξάσκησιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἡ ἀποθανοῦσα αὐτοκράτειρα ἦν ἡ ψυχὴ τοῦ συμβουλίου. Ἡ αὐτοκράτειρα Τζὲ Σί, ἐπισφαλοῦς ὑγείας, ἰδίως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Τόγκ Τζέ, δὲν συμμετεῖχε πολύ, ὡς βεβαιοῦσι, τῶν ὑποθέσεων. Ἐν τούτοις αὕτη ἐπέζησεν, ὅπως φέρῃ ὅλον τὸ βάρος τῆς διοικήσεως τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ αὐτοκράτειρα Τζὲ Κναὶ εἶχεν ἡλικίαν 45 ἐτῶν, ἐφαίνετο ἀπολαύουσα καλλίστης ὑγείας, ἀπέθανε δὲ τῇ Παρασκευῇ, 27 Μαρτίου[8 Ἀπριλίου, μετ' ἀδιαθεσίαν ὀλίγων ὡρῶν».

Ἐν Παρισίοις, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς τῆς 2 Ἰουλίου, πτωχὴ γυνή, τριάκοντα περίπου ἐτῶν, ἐκάθητο ἔν τινι γωνίᾳ αὐλείου θύρας ἐπὶ τῆς λεωφόρου τῶν Καπουσίνων, ἔχουσα παρ' αὐτῇ μικρὸν παιδίον τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν, καὶ πρὸ αὐτῆς κάνιστρον μὲ ἄνθη, τὰ ὁποῖα προσέφερεν εἰς τοὺς διαβάτας. Δυστυχῶς αἱ ἀνθοδέσμαι της, κατεσκευασμέναι ἀτέχνως, δὲν ἐπωλοῦντο. Ὥστε, παρὰ τὰς προσφορὰς αὐτῆς πρὸς πάντα διερχόμενον, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθοδεσμῶν δὲν ἠλαττοῦτο, καὶ ἡ πτωχὴ ἵστατο λυπημένη. Ἀλλὰ τὸ παιδίον, μὴ ἔχον συνείδησιν τῶν συμβαινόντων, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, ἐφλυάρει φαιδρὸν χωρὶς νὰ ἐννοῇ τὴν λύπην τῆς μητρός του.

Αἴφνης κύριός τις εἰς τὸν βραχίονα τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο ὡραία κόρη δεκαοκτὼ περίπου ἐτῶν, σταματᾷ πρὸ τῶν ἀνθέων, καὶ ἀρχίζει να ἐκλέγῃ μεταξὺ τῶν ἀνθοδεσμῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεμία τῷ ἤρεσε, τὰς ἔρριψεν εἰς τὸ κάνιστρον καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδόν του, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ δύο δάκρυα ἀναβλύσαντα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀνθοπώλιδος.

Ἡ νέα κόρη ὅμως, ἧς τὸ ῥοδόχρουν τοῦ προσώπου, ἡ ξανθὴ κόμη καὶ ὁ ἀφελὴς ὁδοιπορικὸς πίλος, ἤλεγχον τὴν βρετανικὴν της καταγωγήν, συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς ἀφώνου ἀπελπισίας τῆς πτωχῆς γυναικός, ἔλαβε κρύφα ἐκ τοῦ θυλακίου της μικρὸν χάρτην, τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ φαιδρὸν παιδίον, καὶ ἠκολούθησε τὸν συνοδόν της, ὅστις ἦτο ὁ πατήρ της.

— Κύτταξε, μητέρα, τί εἶνε τοῦτο; ἠρώτησε τὸ παιδίον ἀμέσως τὴν μητέρα του, δεικνύον τὸν χάρτην.

— Ποῦ εὗρες τὸ χαρτίον αὐτό; ἀνέκραξεν ἡ ἔμπορος, ἔκπληκτος ἀναγνωρίσασα ὅτι ἦτο γραμμάτιον τραπεζικὸν τῶν πεντήκοντα φράγκων.

— Τὸ ἔρριψεν ἡ κυρία αὐτή.

Ἡ μήτηρ ἔσπευσε νὰ φέρῃ τὸ γραμμάτιον πρὸς τὴν νέαν κόρην· ἀλλ' αὕτη, προσποιουμένη ὅτι δὲν ἐννόει τί συμβαίνει, τὴν ὠθεῖ διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον της· ἐν τούτοις ὁ πατήρ της, ἀκούσας τὰς ἐξηγήσεις τῆς ἐμπόρου λαμβάνει τὸ γραμμάτιον καὶ ἀνοίγει τὸ χρηματοφυλάκιόν του ὅπως τὸ θέσῃ ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἡ νέα κόρη, βλέπουσα τότε ὅτι ἡ πτωχὴ γυνὴ ἐκινδύνευε νὰ ἀπολέσῃ τὸ πρὸς αὐτὴν δῶρόν της, προσβλέπει τὸν πατέρα της ἱκετευτικῶς καὶ τῷ ἀποτείνει λέξεις τινὰς ταπεινῇ τῇ φωνῇ· ἀλλ' οὗτος μετὰ τῆς ἀπαθείας, τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς συμπατριώτας του, θέτει τὸ γραμμάτιον εἰς τὸ χρηματοφυλάκιόν του, εἶτα δὲ λαβὼν ἄλλο πεντακοσίων φράγκων καὶ δίδων αὐτὸ πρὸς τὴν δυστυχῆ· «Ἡ θυγάτηρ μου, εἶπε, σᾶς ἔδωσε πεντήκοντα φράγκα, διότι εἶσθε πτωχή. ἐγὼ δεκαπλασιάζω τὸ ποσόν, διότι εἶσθε τιμία!»

Πρὸ διετίας περίπου δύο τολμηροὶ Ἀμερικανοὶ εἶχον διαπλεύσει τὸν Ἀτλαντικόν, ἐξ Ἀ-

μερικῆς εἰς Ἀγγλίαν, ἐπὶ μικροτάτης λέμβου. Φαίνεται νῦν ὅτι οἱ αὐτοὶ ἰδιότροποι προτίθενται νὰ ἐπαναλάβωσι τὸ παράτολμον πείραμα ἐπιστρέφοντες εἰς Βοστώνην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σκάφους, τοῦ ὡς κέλυφος καρύου. Ὀνομάζονται οἱ παράδοξοι ἄνδρες ὁ μὲν Πέτρος Θωμᾶς, ὁ δὲ Φρειδερῖκος Νόρμαν, καὶ ἔδωκαν τὰ ὀνόματά των εἰς τὰς ναυτικὰς ἀγγλικὰς ἑταιρίας, ὅπως ἐν περιπτώσει δυστυχήματος χαραχθῶσιν ἐπὶ μνημείου ἱδρυθησομένου εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐν τῇ περιστάσει δὲ ταύτῃ Ἄγγλοι τινὲς ἀπεφάσισαν νὰ διενεργήσωσιν ἔρανον ὅπως συνδράμωσιν εἰς καλὴν προπαρασκευὴν τοῦ διάπλου, καὶ ἐλαττώσωσι τὸν κίνδυνον ἐξαρτύοντες τὸ σκάφος καλλίτερον ἢ ὡς ἦτο τὴν πρώτην φοράν.

Φαίνεται ὅτι καὶ οἱ Γερμανοὶ δὲν ὑστεροῦσιν ἐνίοτε κατὰ τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν Ἀμερικανῶν. Οὕτω τελευταῖον ἐσχηματίσθη ἐν Βερολίνῳ σύλλογος φαλακρῶν. Τὰ μέλη αὐτοῦ ὑποχρεοῦνται, καὶ ἂν τέως ἔφερον φενάκην, νὰ τὴν ἀφήσωσι τοῦ λοιποῦ κατὰ μέρος. Ἐπὶ στιγμὴν λόγος ἐγένετο νὰ προσφέρωσι τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ συλλόγου εἰς τὸν πρίγκιπα Βίσμαρκ, οὗτινος ἡ φαλακρότης εἰς οὐδένα εἶνε μυστήριον. Ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ σατυρικαὶ ἐφημερίδες τοῦ Βερολίνου ἀποδίδουσιν εἰς τὸν ἀρχιγραμματέα τρεῖς τρίχας, αἵτινες ἀνορθοῦνται ἢ ἐπικλίνουσιν ἐπὶ τῆς κάρας αὐτοῦ κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς πολιτικῆς, αὕτη δὲ ἡ περίστασις ἐστέρησε τὸν *καγκελάριον* τῆς τιμῆς τῆς προεδρείας τῶν φαλακρῶν.

Ἀξία σημειώσεως παρατήρησις εἶνε ὅτι τὰ ἐν χρήσει φάρμακα πρὸς ἀναστολὴν τῆς πτώσεως τῶν τριχῶν ἀπολαύουσιν ἰδιαζούσης εὐνοίας ὑπὸ τῶν μελῶν του συλλόγου, διότι πάντες ἐκ πείρας εἰσὶ πεπεισμένοι ὅτι τὰ φάρμακα ταῦτα ἐπιταχύνουσι τὴν φαλακρότητα. Ὁσάκις δὲ νέον τι τοιοῦτον ἐφευρίσκεται, τοποθετοῦσι φιάλην αὐτοῦ ἔν τινι ὑελοφράκτῳ σκευοθήκῃ.

Εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Σάταμ καθειλκύσθη πρό τινων ἡμερῶν σκάφος ἰδιοφυές, ναυπηγηθὲν κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ναυάρχου Γεωργίου Σαρτορίου. Εἶνε δὲ οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων, διότι ἀντὶ μὲν τοῦ ἔχειν ὅπλα πρὸς ἄμυναν, εἶνε αὐτὸ ὅπλον, ἀντὶ δὲ τοῦ βλάπτειν διὰ σφαιροβολήσεων ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, ἐξακοντίζει τορπίλλας ὑποκάτωθεν αὐτοῦ. Καθ' ἃ τὸ περιέγραψαν τὰ «Ἡμερήσια Νέα», εἶνε ἅμα μὲν πελώριος κριός, ἅμα δὲ τορπιλλοφόρον σκάφος, οὗτινος ἡ ὠφέλεια ἐν ὥρᾳ πολέμου θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς θὰ προσβάλλῃ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα ὑποκάτωθεν τῆς ὑδατοκλύστου γραμμῆς καὶ τοῦ θώρακός των. Τὸ πλοῖον καλεῖται «Πολύφημος» καὶ ὁμοιάζει κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς πελώριον σιγάρον. Ἔχει γέφυραν κωνικήν· αἱ ἄκραι τοῦ κυλίνδρου βυθίζονται εἰς τὸ ὕδωρ, φαίνεται δὲ συνήθως μόνη ἡ γέφυρα, ἡ ὑψουμένη τέσσαρας περίπου πόδας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος. Καλύπτεται ὅλον διὰ μεγάλων ἐλασμάτων χάλυβος· ἔχει μῆκος 240 καὶ εὖρος 40 ποδῶν, κινεῖται δὲ διὰ μηχανῶν δυνάμεως 5500 ἵππων ἑπτακαίδεκα μίλια τῆς ὥρας. Ἡ ἀπίστευτος αὕτη ταχύτης εἶνε τὸ κυριώτερον στοιχεῖον τῆς δυνάμεώς του, ὡς ὅπλου ἐπιθετικοῦ. Τὸ ἰσχυρότερον τῶν καθ' ἡμᾶς θωρηκτῶν θὰ κατεστρέφετο ἴσως προσβαλλόμενον κατὰ μέτωπον ὑπὸ τοῦ κριοῦ ἢ τῶν τορπιλλῶν τοῦ «Πολυφήμου», προωρισμένου ἰδίως νὰ προσβάλλῃ σκάφη πολλῷ μείζονα καὶ ἰσχυρότερα. Τὸ σκάφος εἶνε ἐκ χάλυβος, μετὰ διπλῆς σειρᾶς διαιρέσεων, καὶ δύναται νὰ ὑποστῇ τὴν ὁρμὴν πάσης συγκρούσεως. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ οἰκονομίᾳ ἡ μόνη δυσχέρεια εἶνε ὁ πορισμὸς τοῦ ἀέρος· οἱ κοιτωνίσκοι κεῖνται ὑποκάτωθεν τῆς γεφύρας, ὑφ' ἣν ἀνεῴχθησαν ὀπαὶ πρὸς ἀέρωσιν. Ἐγένετο χρῆσις τῶν νεωτάτων ἐφευρέσεων τῆς ἐπιστήμης, ἵνα μὴ ἀποθνήσκωσιν οἱ ναυτίλοι ὑπὸ ἀσφυξίας. Ἔχει ὑπὸ τὸ ὕδωρ τρεῖς θύρας, ἀφ' ὧν ἐξακοντίζει τορπίλλας **Whitehead**, τὴν μὲν ὑπὸ τὸν κριόν, τὰς δὲ ἐν τοῖς πλαγίοις. Δύναται νὰ ἀπολύσῃ τορπίλλας ἁπανταχόθεν· προχωροῦν, ἐμπορεῖ νὰ βλάψῃ τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον καὶ διὰ τοῦ κριοῦ· παλινδρομοῦν δέ, νὰ ρίψῃ τορπίλλην, ὅπου ἔτρωσεν ἤδη ὁ κριός· καὶ ἀπὸ τοῦ θωρηκτοῦ δὲ πύργου του ποιεῖ τὸ αὐτό, ὡς τὰ ἄλλα σκάφη. Ὁ «Πολύφημος» εἰκότως παραβάλλεται πρὸς τὰ παλαιότερα πυρπολικά, ὡς ὢν προωρισμένος νὰ βλάπτῃ τὰ νεώτερα θωρηκτὰ πλοῖα, καθάπερ τὸ πυρπολικὸν τὰ πρόσθεν ξύλινα σκάφη.

Ἐνῷ ἐν Εὐρώπῃ οἱ μαθηταὶ χειραφετοῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἡ ἀρχαία μέθοδος τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας. Ὁ περιηγητὴς **Gerhard Rohlfs** κατὰ τὴν τελευταίαν διαμονήν του ἐν τῇ εἰρημένῃ χώρᾳ συνήντα ἑκάστοτε ἀγυιόπαιδας πορευομένους μετὰ πολλοῦ πόνου, καὶ δεδεμένους ὁμοῦ διὰ μικρῶν ἁλύσεων. Ὁ λόγος δὲ τούτου ἦτο ὅτι δὲν εἶχον μάθει τὰ μαθήματά των, ἢ ὅτι δὲν ἔδειξαν καλὴν διαγωγὴν εἰς τὰς τάξεις των. Τοιουτοτρόπως τοὺς ἐμπόδιζον ἀπὸ τοῦ νὰ περιτρέχωσι τὰς ὁδοὺς μετὰ τῶν συντρόφων των. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῆς τιμωρίας εἶνε λίαν ἀποτελεσματικός.

ΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Διατήρησις τοῦ πάγου.

Πολλάκις ἐν καιρῷ θέρους γίνεται χρεία πάγου, εἴτε ὡς μέσου ἀντιφλογιστικοῦ εἰς ἀσθενείας τῆς κεφαλῆς, εἴτε εἰς ἄλλας βιωτικὰς ἀνάγκας. Πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας μεταχειριζόμεθα τὸ ἑπόμενον μέσον· Περιτυλίσσομεν αὐτὸν μὲ χονδρὴν φλανέλλαν καὶ θέτομεν εἰς εὐρύστομον φιάλην οὕτως, ὥστε τὸ σχηματισθὲν ὕδωρ νὰ καταρρέυσῃ· τότε ὁ εἰς τὴν φλανέλλαν ἐγκεκλεισμένος πάγος διατηρεῖται ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς καλὴν κατάστασιν.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

'Αριθ. 292 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 2 Αὐγούστου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 464.

ΙΗ'

Τὸ τέλος τοῦ εἰδυλλίου.

Ἦτο θερμὴ καὶ πνιγηρὰ ἡμέρα τοῦ Αὐγούστου, ἐξ ἐκείνων αἵτινες τοσοῦτον βαρύνουσι τοὺς νευρικοὺς ἀνθρώπους, καὶ καθ' ἃς ἡ φύσις, οἱονεὶ ἐξηντλημένη, φαίνεται ἀκινητοῦσα. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, διαπερῶσαι λεπτὸν στρῶμα λευκῶν νεφελῶν, ἐπυρπόλουν τὴν γῆν διὰ θέρμης βαρείας καὶ νοσηρᾶς. Οὐδ' ἓν φύλλον ἐσείετο, οὐδ' ἓν πτηνὸν ἐκελλάδει, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τέττιγες εἶχον παύσει τὸ ὀξὺ τῶν τερέτισμα. Ὁ μόνος θόρυβος, ὅστις διέκοπτεν ἐνίοτε τὴν ἐπίσημον ἐκείνην σιγήν, ἦτο τὸ πένθιμον ᾆσμα τοῦ κόκκυγος, καλοῦντος τὸ θῆλύ του.

Ἡ Λουκία εἶχε δοκιμάσει ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἄνευ ἐπιτυχίας νὰ ζωγραφήσῃ, νὰ περιποιηθῇ τὰ φυτά της, νὰ παίξῃ κλειδοκύμβαλον, νὰ κοιμηθῇ, τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην κατέκειτο πνευστιῶσα ἐπὶ ἀνακλίντρου.

— Ἄ, ἤλθατε τέλος πάντων! ἀνεφώνησεν, ὅτε ἦλθεν ὁ ἰατρός. Σᾶς περιμένω πρὸ δύο ὡρῶν. Εἶμαι πολὺ κακά.

— Ἀλήθεια; εἶπεν ὠχριῶν ὁ Ἀντώνιος. Τί ἔχετε; Πρὸ μιᾶς ὥρας ἀπήντησα τὸν Σὶρ Ἰωάννην, ὅστις ἐπήγαινεν εἰς τοῦ κόμητος, καὶ δὲν μὲ εἶπε τίποτε.

— Δὲν εἶπα τίποτε τοῦ πατρός μου, ἀπήντησεν ἡ Λουκία· εἶνε ἤδη ἀρκετὰ δυσαρεστημένος, ὅτι δὲν ἔλαβεν εἰδήσεις περὶ τοῦ Ὡβραί.

— Τοῦ ἀδελφοῦ σας, ἐννοεῖτε;

— Ναί. Ὁ Ὡβραὶ ἔπρεπε νὰ γράψῃ μὲ τὸ ταχυδρομεῖον τῶν Ἰνδιῶν, τὸ ὁποῖον ἠξεύρομεν ὅτι ἔφθασε, καὶ ὅμως δὲν εἴχαμεν γράμμα του.

— Δυσάρεστον, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος. Ἀλλ' ἂς ὁμιλήσωμεν διὰ σᾶς. Δὲν ἐβήξατε;

— Ὄχι, ἀλλ' αἰσθάνομαι ἀδιαθεσίαν, ἀδυναμίαν· ἡ ζέστη μ' ἔχει καταβάλει.

— Τίποτε παράδοξον· ὅλοι ὑποφέρουν μ' αὐτὸν τὸν καιρόν. Νὰ ἰδῶ τὸν σφυγμόν σας!—Δὲν ἔχετε πυρετόν. Αὐτὸς ὁ κατηραμένος ἄνεμος ἐπείραξε τὰ νεῦρά σας. Δὲν εἶνε τίποτε. Πλαγιάσατε πάλιν ἥσυχα, προσέθηκεν ὁ ἰατρὸς, διορθῶν τὰ προσκεφάλαια ὑπὸ τὴν κεφαλὴν τῆς Λουκίας, καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς ἐπαναφέρω εἰς τὴν τακτικήν σας κατάστασιν. Μὶς Χούτσινς, εἶπεν ἀποσυρόμενος, λαμβάνετε τὴν καλωσύνην νὰ ἑτοιμάσετε ἓν ποτήριον δυνατὴν λεμονάδαν διὰ τὴν μὶς Δάβεν; Δύο λεμόνια εἰς ἥμισυ ποτήριον νερόν, καὶ νερὸν χλιαρὸν, σᾶς παρακαλῶ.

— Εὐθὺς, κύριε, ἀπήντησε διὰ προσηνεστάτης φωνῆς ἡ θαλαμηπόλος.

Ἡ Μὶς Χούτσινς, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, εἶχεν ἐντελῶς, καίτοι δυσκόλως, κατακτηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου. Ἡ δύσκολος ἄλλοτε καὶ δυσυπότακτος θεράπαινα, ἐπεδίωκεν ἤδη τὴν εὐμενῆ προσοχὴν τοῦ ἰατροῦ, κ' ἐξετέλει μεθ' ὑπερηφανείας τὰς παραγγελίας του.

Ὁ Ἀντώνιος ἀνεφάνη μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Σπεράντσας, ἔφερον δ' ἀμφότεροι φορτία ὁλόκληρα χλωρῶν κλάδων ἀνὰ χεῖρας, ἅτινα ἔρριψαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ δωματίου. Εἶτα ἡ Ῥόζα ἔφερε ποτιστήριον, καὶ ὁ ἰατρὸς κατέβρεξεν ἐπανειλημμένως τὸ φύλλωμα, λέγων·

—Τώρα θὰ δροσίσῃ ἐντὸς ὀλίγου· ἀρκεῖ νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν φλογερὸν ἀέρα νὰ εἰσέρχεται.

Καὶ κλείσας τὴν ὑελόφρακτον θύραν, κατεβίβασε τὸ πράσινον παραπέτασμα, οὕτως ὥστε γλυκύ τι σκιόφως διεχύθη ἐντὸς τοῦ δωματίου.

— Σᾶς ἀρέσει ἡ λεμονάδα σας; ἠρώτησε τὴν Λουκίαν, ὅτε ἀπέθηκεν αὕτη τὸ ποτήριον.

— Ὡραιοτάτη. Εἶνε πολὺ δροσιστική.

— Ἔχετε διάθεσιν νὰ κοιμηθῆτε;

— Ὄχι, εἶπεν ἡ Λουκία. Θέλετε νὰ φύγετε;

— Διόλου· ἐκτὸς ἂν νυστάζετε. Δὲν νυστάζετε; Ἐξαίρετα. Θέλετε νὰ σᾶς ἀναγνώσω τίποτε; ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος.

Καὶ διευθυνθεὶς πρὸς μικράν τινα βιβλιοθήκην παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, ἐπανῆλθε κρατῶν βιβλίον.

— Νὰ σᾶς ἀναγνώσω τίποτε τοῦ ἀγαπητοῦ σας ποιητοῦ Giusti;

— Πόσα πράγματα ἠξεύρετε! εἶπεν ἡ Λουκία, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τὴν ἐρώτησιν. Αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτόν μου πολὺ καλλίτερα. Τί θὰ γείνω, ὅταν δὲν θὰ ἦσθε. . .

Καὶ ἡ λοιπή της φράσις ἐπνίγη εἰς δάκρυα.

Ὁ ταλαίπωρος Ἀντώνιος ἀπέμεινεν ὄρθιος, κρατῶν τὸ βιβλίον, καὶ πλήρεις δακρύων ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς· ὀλίγον ἔτι, καὶ ἀνελύετο ἐπίσης εἰς δάκρυα. Εὐτυχῶς δι' αὐτὸν μικρός τι σπασμὸς

τοῦ λάρυγγος τὸν ἠνάγκασε νὰ βήξῃ· ἀνακτήσας δὲ οὕτω τὴν φωνήν, εἶπε:

— Κυττάξετε πόσον εἶσθε νευρική. Κλαίετε δίχως ἀφορμήν, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ φύγετε αὔριον. Δὲν γνωρίζετε τὴν ἰταλικὴν παροιμίαν ἡ ὁποία λέγει: Prendi tempo e camperai;

Ἡ φωνή του ἦτο φωνὴ μητρὸς νουθετούσης τὸ φίλτατον τέκνον της.

Ἐπῆλθε δὲ μετὰ τοῦτο μικρά τις παῦσις, καθ' ἣν ἡ Λουκία συνῆλθεν ἐκ τῆς συγκινήσεώς της.

— Ἰατρέ, εἶπεν αἴφνης, πιστεύετε τὰ προαισθήματα.

— Διόλου, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ Ἀντώνιος.

— Κακὰ κάμνετε, εἶπε σοβαρῶς ἡ Λουκία. Δὲν μ' ἐλέγατε ἄλλοτε διὰ μερικὰ φυτὰ εὐαίσθητα, τὰ ὁποῖα προαγγέλλουν τὴν καταιγίδα; Ὁμοιάζω μ' αὐτὰ τὰ φυτά. Εἶμαι βεβαία ὅτι δυστύχημα μ' ἐπαπειλεῖ. Τὸ αἰσθάνομαι εἰς τὸν ἀέρα.

— Αἰσθάνεσθε τὸν ἀπαίσιον νότιον ἄνεμον καὶ τίποτε ἄλλο. Μία καλὴ βροχὴ θὰ διαλύσῃ ὅλην τὴν κακοδιαθεσίαν καὶ ὅλα σας τὰ προαισθήματα.

Ἡ Λουκία ἔσεισε δυσπίστως τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ προσέθηκε.

— Ἀναγνώσατέ μου κἄτι, . . . ὅ,τι θέλετε.

— Ἂς ἀναγνώσωμεν τὸ Brindisi di don Girella. Εἶνε πολὺ ἀστεῖον καὶ θὰ σᾶς κάμῃ νὰ γελάσετε.

Καὶ καθίσας πλησίον τῆς ὑελοφράκτου θύρας, ἵνα ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς ὅπερ εἰσέδυεν ἔτι εἰς τὸ δωμάτιον, ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ.

Ἔχομεν λόγους, μικρολογοῦντες οὕτω περὶ τὰς λεπτομερείας τῆς οἰκιακῆς αὐτῆς σκηνῆς καὶ περὶ τὴν σχετικὴν θέσιν τοῦ ἀναγνώστου καὶ τοῦ ἀκροατοῦ. Ὀλίγον δεξιᾷ τῆς ὑελοφράκτου θύρας, εἰς ἀπόστασιν πέντε ἢ ἓξ βημάτων, εὑρίσκετο τεθειμένον πλαγίως τὸ ἀνάκλιντρον, ἐφ' οὗ ἀνεπαύετο ἡ Λουκία, στρέφουσα τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ φῶς. Ἡ μὶς Δάβεν ἔφερεν ἐσθῆτα ἐκ λευκῆς μουσελίνης καὶ ζώνην κυανῆν· ὁ δὲ πλατύγυρος ψιάθινος πέτασός της ἐκρέματο διὰ τῶν ταινιῶν του ἀπὸ τοῦ ἐρείσματος τοῦ ἀνακλίντρου, ἀκριβῶς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της. Ἡ Χούτσινς, σταυροῦσα τοὺς βραχίονας, ἐκάθητο παρὰ τὴν μεγάλην τράπεζαν ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης, μόλις καὶ μετὰ βίας κατορθοῦσα νὰ κρατῇ τὸ στόμα της κλειστὸν πρὸς τ' ἀλλεπάλληλα χασμήματα, ἅτινα ἐπέμενον νὰ τὸ ἀνοίξωσι. Ἀπέναντι τῆς Λουκίας, τουτέστιν ἀριστερᾷ τῆς ὑελοφράκτου θύρας, ἀλλὰ τοσοῦτον πλησίον αὐτῆς, ὥστε τὸ πράσινον παραπέτασμα ἤγγιζε σχεδὸν τὸ βιβλίον του, ἐκάθητο ὁ Ἀντώνιος.

Οὕτω διήρκει ἀπό τινος ἡ ἀνάγνωσις, καὶ πολλάκις ἡ δραστικὴ κωμικότης τοῦ ἀμιμήτου ποιητοῦ εἶχε προκαλέσει μειδίαμα ἐπὶ τὴν ὠχρὰν τῆς Λουκίας μορφήν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν αἱ ἔννοιαι τοῦ ποιητοῦ ἤρχισαν νὰ προσπίπτωσιν ἀμυδρότεραι εἰς τὴν διάνοιάν της, ἡ δὲ ἠχηρὰ καὶ μελῳδικὴ φωνὴ τοῦ ἀναγνώστου, ναναρίζουσα αὐτὴν ὡς ῥύακος ἦχος, ἔφερεν ἠρέμα τὴν νεάνιδα εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἥτις δὲν εἶνε πλέον ἐγρήγορσις ἀλλ' οὐδὲ ὕπνος εἶνε ἀκόμη. Αἴφνης βήματα βαρέα ἀντήχησαν εἰς τὴν κλίμακα, καὶ ἡ Λουκία ἀνεσκίρτησεν ἄκουσα.

— Ποῖος νὰ εἶνε! εἶπε τρέμουσα.

Ἀνοίγεται δ' εὐθὺς ἡ ὑελόφρακτος θύρα, κολοσσός τις εἰσορμᾷ, καὶ ἡ βροντώδης του φωνὴ ἀνακράζει:

— Αἴ, Λουκία, ψυχή μου!

Καὶ συγχρόνως ὁ γίγας κύπτει ἵνα ἀσπασθῇ τὴν κατάπληκτον νεάνιδα.

— Ἆ, σὲ ηὗρα τέλος πάντων! Μὰ τί εἶνε ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Φύλλα πράσινα, ποτιστήρια . . . Θαῤῥῶ ὅτι βλέπω καμμίαν βοσκοποῦλαν, ἀπ' αὐτὰς ποῦ ἔχουν εἰς τὰ *μπαλλέττα*. Ὢ! Ὢ! διάβολε! δὲν λείπει, βλέπω, τίποτε ἀπὸ τὸ εἰδύλλιον, . . . οὐδ' ὁ βοσκός!

— Ὤβραϊ! ἀνέκραξε μετά τινος μομφῆς ἡ Λουκία.

Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ περισσότερα. Ἡ βλασφημία καὶ ἡ εὐφυολογία ἀπηυθύνοντο, ὡς ἐνόησε βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, εἰς τὸν φίλον μας ἰατρόν. Ὁ Ἀντώνιος τοσοῦτον βιαίως εἶχεν ἀποκρουσθῆ ὑπὸ τῆς ἀνοιχθείσης θύρας, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Ὤβραϊ, ὥστε ὀλίγου δεῖν κατέπιπτε κατὰ γῆς, ἀνετράπη δὲ τὸ κάθισμά του, ἐνῷ ἐκεῖνος προσεπάθει ν' ἀναλάβῃ τὴν ἰσοῤῥοπίαν του. Ὁ νέηλυς ἐπεστράφη πρὸς τὸν πάταγον, καὶ τότε μόνον, ἰδὼν τὸν Ἀντώνιον, ἐξεστόμισε τὴν περὶ τοῦ βοσκοῦ ἀνόητον εὐφυΐαν του.

Τὰ βλέμματα τῶν δύο ἀνδρῶν συνηντήθησαν οὐχὶ φιλικῶς. Τὸ ἀλαζὸν ἦθος τοῦ Ὤβραϊ, αἱ συνεσπασμέναι ὀφρῦς του, τὸ ἀνασεσυρμένον χεῖλός του, οἱ ἐπιθετικοί του τρόποι, δὲν ἐνέφαινον συμπάθειαν πρὸς ἐκεῖνον, ὃν κατεμέτρει τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ τοῦ βλέμματος. Τὰ συνεσφιγμένα δὲ χείλη τοῦ Ἀντωνίου, ἡ πελιδνή του μορφή, τὸ ὅλον ἦθός του, ἦθος ἀνδρὸς ἀμυνομένου, κατεδείκνυον ὅτι εἶχε συναισθανθῆ τὴν προσέλευσιν ἐχθροῦ. Ἔμειναν οὕτω ἐξετάζοντες ἀλλήλους, θαυμάσιοι τύποι δύο ὡραίων φυλῶν: ὁ μέν, ξανθὸς καὶ κυανοῦς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, (ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λουκίας), ὁ δὲ σκοτεινὸς ὡς ἡ τρικυμία· ὁ μὲν Ἄγγλος ὑπερέχων ὁλόκληρον κεφαλὴν τοῦ ἀντιπάλου του, τετράγωνος τὸ στῆθος καὶ εὐρὺς τοὺς ὤμους, τύπος ἀνυπέρβλητος τῆς σωματικῆς ῥώμης· ὁ δὲ Ἰταλὸς μικρότερος μέν, ἀλλ' ἐπίσης κρατερός, εὐσταλὴς καὶ εὔκαμπτος ὡς τίγρις, χαλύβδινα ἔχων νεῦρα καὶ μυῶνας, ὄργανα πρόθυμα τῆς ἀδαμάστου θελήσεως, ἣν κατήλεγχε τὸ ἄγριον πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Δέκα μόλις δευτερόλεπτα ἔμειναν οὕτω ἐξετάζοντες ἀλλήλους, ἀλλ' ἤρκεσεν ὁ βραχὺς αὐτὸς χρόνος, ὅπως ἀναπτύξῃ μεταξὺ αὐτῶν βιαίας ἀντιπαθείας αἴσθημα. Ἡ Λουκία ἐμάντευσεν αὐτὸ

ὡς γυνή, καὶ ὁ αὔξων τρόμος ἔλυσε τὴν γλῶσσάν της.

— Ὁ ἀδελφός μου λοχαγὸς Δάβεν. Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ἰατρός μου καὶ κάλλιστος φίλος τοῦ πατρός μου, εἶπεν, ἐκτελοῦσα τὸν τύπον τῆς παρουσιάσεως.

Αἱ λέξεις αὗται διέλυσαν τὸ ἀμήχανον τῆς θέσεως. Ὁ λοχαγὸς Δάβεν προσέκλινεν ἐλαφρῶς, καὶ ὁ ἰατρὸς ἐπίσης. Ἀφοῦ δὲ οὗτος παρήγγειλεν εἰς τὴν Λουκίαν νὰ μείνῃ ἥσυχος καὶ νὰ κατακλιθῇ ἐνωρίς, ἂν τὸ ἑσπέρας ᾐσθάνετο κακοδιαθεσίαν, ἀπεσύρθη.

Ὁ Ὡβραὶ ἤρξατο λακτίζων παταγωδῶς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ὅλας τὰς ἕδρας καὶ τοὺς κλιντῆρας τοῦ δωματίου, ἕκαστον δὲ λάκτισμά του προὐκάλει νέον τῆς Λουκίας ἀνασκίρτημα, μέχρις οὗ διαθέσας τέλος τὰ καθίσματα ἐν ἱκανῇ συμμετρίᾳ πλησίον τοῦ ἀνακλίντρου, ἐξέτεινε τὰ βαρέα του μέλη ἐπὶ τῆς αὐτοσχεδίου αὐτῆς κλίνης, ὁμιλῶν πάντοτε θορυβωδῶς καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἐργασίαν. Οὕτω δὲ ἔμαθεν ἡ Λουκία, κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν λακτισμάτων, τὰ αἴσια γεγονότα, ἅτινα παρεῖχον αὐτῇ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἔχῃ ἐνώπιον αὐτῆς τὸν ἀδελφόν της. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἐν συνόψει τὰ ἑξῆς. Ὁ ἀσθενὴς συνάδελφος, οὗτινος ἡ ὑπηρεσία εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὸν Ὡβραί, εἶχεν ἀναλάβει πολὺ ταχύτερον ἢ ὅσον ὑπελογίζετο. Οὕτω δὲ ὁ λοχαγὸς Δάβεν εὑρέθη εἰς θέσιν ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ταχυδρομείου τῶν Ἰνδιῶν, ὅπερ ἔμελλε νὰ φέρῃ τὴν ἐπιστολήν του, καὶ οὗτινος ἡ ἄφιξις, χωρὶς ἐπιστολῆς, εἶχε τοσοῦτον ἀνησυχήσει τὴν πρωΐαν τὸν Σὶρ Ἰωάννην. Πρὸς τί νὰ γράφῃ ὁ Ὡβραί, ἀφοῦ ἔμελλε ν' ἀφιχθῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπιστολῆς του; Ἐν Λονδίνῳ ἀπήντησε τὸν Θωμᾶν Κάρνιφεξ, υἱὸν πρεσβύτερον τοῦ λόρδου Κάρνιφεξ, λαβόντα ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ πατρός του νὰ μεταβῇ ὅ,τι τάχιον εἰς Φλωρεντίαν, ὅπου τὸν ἀνέμενεν. Ὁ Θωμᾶς προσέφερεν εἰς τὸν Ὡβραὶ θέσιν ἐν τῇ ἁμάξῃ του, οὗτος δὲ ἐδέχθη, καὶ τοιουτοτρόπως ἔφθασεν ἀπροσδόκητος εἰς τὸ πανδοχεῖον τῆς Ῥιβιέρας. Περὶ τοῦ ξένου δέ, ὃν εἶχεν εὕρει παρὰ τῇ ἀδελφῇ του, περὶ τῆς εὐαρέστου ἢ δυσαρέστου ἐντυπώσεως ἣν ἡ θέα του ἐπροξένησεν εἰς αὐτόν, οὐδὲ λέξιν εἶπεν ὁ λοχαγός.

Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρμόσυνος ἀγαλλίασις τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, ὅτε μετά τινας στιγμάς, εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιον, εἶδε τὸν ἀπὸ τοσούτου χρόνου ἀνυπομόνως προσδοκώμενον θησαυρόν του καθήμενον ἐγγὺς τῆς ἀδελφῆς του. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης θὰ ἔκαμνε τρέλλας τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἂν ἡ συναίσθησις τῆς ἀξιοπρεπείας του τὸ ἐπέτρεπε. Μετὰ πόσης ὑπερηφανείας καὶ στοργῆς ἐθεώρησε τὸ *ἀγόρι* του, ὡς τὸ ἀπεκάλει! Πατὴρ καὶ υἱὸς ἐφλυάρησαν ἐπὶ μακρόν, μέχρις οὗ ἡ ἀγγελία τοῦ γεύματος διέκοψε τὰς ἀμοιβαίας τῆς στοργῆς των ἐκχύσεις.

Ὁ λοχαγὸς Δάβεν συνεχάρη τὸν Σὶρ Ἰωάννην διὰ τὴν ὡραίαν του ὄψιν, ὁ δὲ βαρωνέτος ἐξεδήλωσε διὰ μορφασμοῦ τὴν βαθεῖάν του εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ φιλοφρονήσει τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἀπῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἦτο ἡ τράπεζα ἐστρωμένη.

— Ἀλήθεια, παιδί μου, εἶπεν ὁ βαρωνέτος, εἰς ποῖον ξενοδοχεῖον σὲ ἄφησεν ὁ Κάρνιφεξ;

— Εἰς κανέν, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἄφησα τὸν σάκκον μου εἰς ἓν εἶδος οἰνοπωλείου, ὅπου ἤλλαξαν ἵππους.—Ἀλήθεια, Γιάννη, νὰ ὑπάγῃς μετὰ τὸ γεῦμα νὰ μοῦ τὸν φέρῃς.

— Φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης, μήπως δὲν ὑπάρχῃ ἐδῶ μέρος νὰ καταλύσῃς. Τὸ σπίτι εἶνε μικρόν, 'σὰν καρυδόφυλλον.

— Ἆ! ὑπέλαβεν ὁ Ὡβραί, ὅπως τύχῃ. Ἠμπορῶ νὰ κοιμηθῶ καὶ εἰς τὸν καναπέν, καὶ κατὰ γῆς,—ἀδιάφορον. Ἐγὼ ἦλθα, καὶ μένω. Ὑποθέτω ὅτι δὲν θὰ μὲ διώξετε διὰ τῆς βίας.

Τὸ τελεσίγραφον τοῦτο τοῦ Ὡβραὶ πρόδηλον ἦτο ὅτι οὐδὲν ἐπιχείρημα ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ. Ἐγένετο λοιπὸν βραχύ τι συμβούλιον μεταξὺ τοῦ Σὶρ Ἰωάννου καὶ τοῦ Γιάννη, οὗτινος ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν, ὅτι ὁ Γιάννης ἔπρεπε νὰ οἰκονομηθῇ ὅπως ἠδύνατο, καὶ νὰ διασκευασθῇ τὸ δωμάτιόν του διὰ τὸν νεαρόν του κύριον. Ὁ Γιάννης ἦτο ἕτοιμος, χάριν τοῦ Ὡβραί, νὰ κοιμηθῇ καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ λοχαγὸς Δάβεν, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν καὶ λύπην τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, ἀνῆψε κολοσσιαῖον σιγάρον.

— Σιγάρον πρώτης ποιότητος, εἶπεν ἀποπνέων νέφη καπνοῦ. Ἐλπίζω, Λουκία, ὅτι δὲν σὲ πειράζει ἡ μυρωδιά· τὸν πατέρα μου ἠξεύρω ὅτι δὲν τὸν πειράζει.

Ἡ Λουκία ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἠγάπα μάλιστα τὴν ὀσμὴν τοῦ καπνοῦ, ἐνῷ πραγματικῶς τὴν ἐβδελύσσετο. Ἡ ταλαίπωρος Λουκία, ἀσθενὴς καὶ δειλὴ ὕπαρξις, ᾐσθάνετο ἀνεπιγνώστως τὴν ἀνάγκην νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ὡς πρὸς τὸν Σὶρ Ἰωάννην, οὔτε ἀπεδέχθη οὔτε διέψευσε τὴν περὶ αὐτοῦ διαβεβαίωσιν τοῦ Ὡβραί· ἴσως ἀμφέβαλλε περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἤθελε γείνει ἀποδεκτὴ διάψευσίς της ἐκ μέρους του, ἴσως δὲ καὶ προῃρέθη νὰ φανῇ ἐπιεικὴς τὴν πρώτην ἐκείνην ἡμέραν. Ἠρκέσθη μόνον νὰ προτείνῃ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν κῆπον, ἵνα πίωσι τὸν καφέν. Ἡ συνήθης ὥρα τῆς δευτέρας ἐπισκέψεως τοῦ ἰατροῦ εἶχε παρέλθει καὶ ὁ Ἀντώνιος δὲν ἐφαίνετο.

— Ἐλπίζω ὅτι ὁ ἰατρὸς δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ, εἶπεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ἀφοῦ δὶς καὶ τρὶς ἐκύτταξε τὸ ὡρολόγιόν του. Ἐπειδὴ ἦλθεν ὁ υἱός μου, δὲν εἶνε λόγος νὰ στερηθῶ τὸν φίλον μου. Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ τὸν γνωρίσῃς, Ὡβραί. Αὐτὸς ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος εἶνε ὁ πλέον διακεκριμένος

ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ γνωρίσῃ, gentleman ἀληθής, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Τοῦ ἔχομεν πολλὰς ὑποχρεώσεις.

Καὶ ὁ Σὶρ Ἰωάννης διηγήθη ἐκ νέου διὰ μακρῶν εἰς τὸν υἱόν του τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνατραπείσης ἁμάξης, καὶ τὴν εὔκαιρον συνδρομὴν τοῦ Ἰταλοῦ, πράγματα ἅτινα ἐγνώριζεν ἤδη ὁ Ὠβραὶ ἐκ τῶν διαφόρων ἐπιστολῶν τοῦ πατρός του. Ἐξαπτόμενος δὲ βαθμηδὸν ὁ βαρωνέτος, ἀφηγήθη εὐαρέστως τὰς ἀδιακόπους θεραπείας τοῦ Ἀντωνίου πρὸς τὴν Λουκίαν, καὶ τὰ εὐφυᾶ μέσα, ἅτινα εἶχεν ἐπινοήσει πρὸς διασκέδασίν της, ἐφ' ὅσον χρόνον ἦτο ἠναγκασμένη νὰ οἰκουρῇ. Προμήθεια βιβλίων, μαθήματα βοτανικῆς, διδασκαλία κιθάρας, πάντα ταῦτα ἐῤῥέθησαν ἐν λεπτομερείᾳ, καὶ ὁ κατάλογος ἔληξε διὰ τῆς μεγαλοφυοῦς ἐπινοίας τοῦ κινητοῦ ἀνακλίντρου. Ὁ Ὠβραὶ ἠκροάσθη τοῦ πατρός του μετὰ κατανύξεως καὶ εὐχαριστήσεως προδήλου, ἥτις ηὔξανε καθόσον ὁ τρυφερὸς ἐκεῖνος ἀδελφὸς παρετήρει πόσον αἱ λεπτομέρειαι κατέθελγον τὴν ἀγαπητήν του ἀδελφήν.

— Δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ σφίγξω τὴν χεῖρα τοῦ φοίνικος αὐτοῦ τῶν Ἀσκληπιῶν, εἶπεν ὁ Ὠβραί, καὶ νὰ ζητήσω συγγνώμην διὰ τὴν βαναυσότητά μου. Ὑποθέτω ὅτι αὐτὸς εἶνε, τὸν ὁποῖον εἶδα ἐδῶ τὸ πρωΐ;

— Αὐτὸς εἶπεν ἡ Λουκία.

— Τί λέγετε; ἐξηκολούθησεν ὁ λοχαγός, ἀποτεινόμενος μὲν εἰς τὸν Σὶρ Ἰωάννην, ἀλλὰ βλέπων τὴν ἀδελφήν του, δὲν θὰ ἦτο ὡραῖον νὰ τὸν κουβαλήσωμεν ἐδῶ διὰ τῆς βίας τὸν φίλον αὐτόν, ὁ ὁποῖος μᾶς λησμονεῖ; Χά, χά, χά!

— Ναί, ναὶ πήγαινε! εἶπεν ἡ Λουκία μ' ἀστράπτοντας ὀφθαλμούς.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἀπεδέχθη ἀμέσως τὴν πρότασιν, ὁ λοχαγὸς Δάβεν ἀνῆψε νέον σιγάρον, καὶ ἀνεχώρησαν ὁμοῦ.

Διαβαίνων τὴν θύραν τοῦ κήπου, ὁ Ὠβραὶ διεῤῥάγη εἰς γέλωτα.

— Τί γελᾷς; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

— Δὲν 'ξεύρω, . . . ἀλλ' αὐτὸ τὸ σπίτι μοῦ φαίνεται τόσον παράξενον. Ἔδιδα κάτι νὰ ἠμποροῦσα νὰ τὸ μεταφέρω εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ νὰ τὸ δεικνύω μ' ἕνα σελλίνιον εἴσοδον. Στοιχηματίζω ὅτι κανεὶς δὲν θὰ ἐπίστευε, πῶς κατώρθωσεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης καὶ ἡ Μὶς Δάβεν νὰ ζήσουν ἐδῶ κατευχαριστημένοι πολλὰς ἑβδομάδας.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔκυψε τὴν κεφαλήν, συναισθανόμενος οἵαν περιεῖχον μομφὴν τοῦ υἱοῦ του οἱ λόγοι.

— Ἀλήθεια,. . . προσέθηκε μετὰ μικρὸν ὁ νεαρὸς λοχαγός, ὁ γέρων δοὺξ Β. μὲ ἠρώτησε τί γίνεσθε.

— Τὸν εὐχαριστῶ, εἶπε φαιδρυνθεὶς ὁ βαρωνέτος. Τί κάμνει; καλὰ εἶνε;

— Ζωηρότερος παρά ποτε, ἀπήντησεν ὁ Ὠβραί. Ὅλος ὁ κόσμος εἶχεν ἀπορίαν τί ἐγείνατε, καὶ ἔκαμνον συνωμοσίαν νὰ ἔλθουν ἔξαφνα νὰ σᾶς ἀπαγάγουν ἀπὸ τὸ μυστηριῶδές σας καταφύγιον.

— Αὐτὸ δὰ ἔλειπεν! εἶπε γελῶν ὁ βαρωνέτος. Ἀλήθεια, ἐπειδὴ ἔγεινε λόγος περὶ ἀπαγωγῆς, τί ἤκουσες περὶ τῆς Φανῆς Κάρνιφεξ;

— Ὁ διάβολος νὰ πάρῃ ἐκεῖνον τὸν Ἰταλὸν βρωμοσπαίτην! ἐγρύλλισεν ὁ Ὠβραί. Ἠξεύρω ὅλην τὴν ἱστορίαν.

— Ἐνυμφεύθησαν τοὐλάχιστον; ἠρώτησε βεβιασμένως ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

— Ἐνυμφεύθησαν, ἀλλ' ὁ γάμος αὐτὸς δὲν θὰ διαρκέσῃ πολύ. Ἡ Φανὴ θὰ γείνῃ γρήγωρα χήρα.

— Τί ἐννοεῖς; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ βαρωνέτος.

Ὁ Ὠβραὶ ἐσταμάτησεν ὀλίγον, ἤγειρε βραδέως τὸν δεξιόν του βραχίονα, ἐκράτησεν αὐτὸν ἀκίνητον, οἱονεὶ σκοπεύων, καὶ ἐκροτάλισε τὴν γλῶσσάν του μιμούμενος πυροβολισμόν.

— Ὁ Θωμᾶς Κάρνιφεξ τραβᾷ θαυμάσια, προσέθηκεν ἀφελῶς πρὸς ἐξήγησιν τῆς χειρονομίας του.

Τόσον φυσικὴ ὑπῆρξεν ἡ σκηνὴ αὐτή, καὶ τοσοῦτον ἄγριον εἶχε τὸ ἦθος ὁ παραστήσας, ὥστε ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐφρικίασεν ἄκων. Ἐνέκρινε παραδειγματισμόν τινα, ἀλλ' ὄχι τοιαύτης φύσεως.

Δαλοῦντες οὕτω ἔφθασαν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ἀντωνίου καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος ἐξήρχετο αὐτῆς ἐν πολλῇ δυσθυμίᾳ. Ὁ Ἀντώνιος δὲν προσεδόκα νὰ ἴδῃ τὸν στρυφνὸν ξένον τῆς πρωΐας προσαγορεύοντα αὐτὸν φιλοφρόνως, τείνοντα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, καὶ ζητοῦντα συγγνώμην διὰ τὴν προτέραν του σκαιότητα. Καίτοι δ' αἰφνιδίως καταληφθείς, ἀπήντησεν ὁ Ἰταλὸς δι' ὅλης τῆς δυνατῆς προσηνείας, καὶ οὕτως ἐπανῆλθον καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ πανδοχεῖον πορευομένου ἐν μέσῳ τοῦ ἰατροῦ· εὗρον δ' ἐκεῖ τὸν κόμητα, εἰς ὃν παρουσιάσθη κατὰ τοὺς τύπους ὁ νέος Δάβεν. Ἡ ἑσπερὶς ὑπῆρξε θορυβωδεστέρα τοῦ συνήθους, ἀλλ' εὐάρεστος πάντοτε. Ὁ νέος λοχαγὸς ἐφλυάρησε πολύ, κ' ἐγέλασε μόνος διὰ τὰς φλυαρίας του, πίνων ἀδιακόπως λεμονάδαν—ὡς τὴν ἀπεκάλει—ἧς τὸ ἀφθονώτατον συστατικὸν ἦτο ῥούμιον τῆς Ἰαμαϊκῆς. Ἡ Λουκία ἀπεσύρθη ἐνωρίς, εὐχαριστημένη διὰ τὰς μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἰατροῦ της ἀγαθὰς καὶ φιλικὰς σχέσεις, καὶ ἐκοιμήθη -ἐλπίζομεν- εὐάρεστον ὕπνον, ἡ ταλαίπωρος κόρη! Ὅτε ἐσήμανεν ἡ δεκάτη, ὁ Σὶρ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀντώνιος, ἤρχισαν, ὡς συνήθως, τὸ ζατρίκιόν των, ὅπερ ὑπῆρξε τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἀδιάκοπος σειρὰ σφαλμάτων τοῦ Σὶρ Ἰωάννου. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχε προφανῶς τὸν νοῦν του ἀλλαχοῦ.

Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν, περὶ τὰς ὀκτώ, ἡ Λουκία, λουσθεῖσα καὶ ἀναπαυθεῖσα ἐπί τινας ὥρας, ἡτοιμάζετο νὰ καταβῇ· ἐνῷ δὲ διέβαινε τὸν προθάλαμον, εὗρε τὸν ἀδελφόν της καθήμενον ἤδη

εἰς τὸ ἀνάκλιντρον καὶ χασμώμενον ἐκ μέσης καρδίας.

— Ποῦ πηγαίνεις; ἠρώτησεν ὁ Ὠβραί.

— Πηγαίνω νὰ ποτίσω τὰ ἄνθη μου. Ἔχω ἓν ὡραῖον κηπάριον. Ἔλα νὰ τὸ ἰδῇς.

Ὁ Ὠβραὶ ἀνήγειρε τὸ κολοσσιαῖόν του σῶμα, καὶ ἀπελθὼν εἶδε τὸν κῆπον καὶ τὸν ἐθαύμασε.

— Σὺ τὸν ἐφύτευσες;

— Κάθε ἄλλο· τὸν ἐφύτευσεν ἡ Σπεράντσα, ἡ κόρη τῆς ξενοδόχου μας, χαριεστάτη κόρη. Τὰ φυτὰ μὲ τὰ ἔδωκε σχεδὸν ὅλα ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. Δὲν εἶνε εὔμορφα;

— Ὡραιότατα, ἀπήντησεν ὁ Ὠβραί.

Εἶτα δὲ προσέθηκε.

— Ἠξεύρεις, Λουκία, ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τὸν ἰατρόν σου;

— Ἀλήθεια; εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ τὸν ἐθεώρησε πλήρης εὐδαιμονίας.

— Σπανίως εἶδα μορφὴν εὐγενεστέραν τῆς μορφῆς του. Εἶνε ἀναντιῤῥήτως πολὺ διακεκριμένος ἄνθρωπος. Ἤθελα νὰ ἦτο δοὺξ καὶ ὁμότιμος τῆς Ἀγγλίας.

— Διατί; ἠρώτησεν ἡ Λουκία. Σὲ βεβαιῶ ὅτι εἶνε πολὺ εὐχαριστημένος μὲ τὴν θέσιν του.

— Διότι, ἂν ἦτο δοὺξ, θὰ ἐκάμνετε οἱ δύο σας ἓν ὡραιότατον ζεῦγος.

Ἡ Λουκία ἔγεινε περιπόρφυρος.

— Ἐνῷ, ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὠβραὶ διὰ βραδείας, σκληρᾶς καὶ τραχείας φωνῆς, θὰ ἐπροτίμων νὰ σὲ ἴδω νεκρὰν παρὰ σύζυγον αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ μικρὸν ποτιστήριον ἐξέφυγε τῶν χειρῶν τῆς Λουκίας, καὶ τὰ γόνατά της ἐκάμφθησαν.

— Αἴ, καλά! ἀνεφώνησεν ὁ Ὠβραὶ ἐγείρων αὐτήν, δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ τρομάξῃς μὲ μίαν ἁπλῆν ὑπόθεσιν.

Χωρὶς δὲ νὰ εἴπῃ τι ἄλλο, περιέβαλε διὰ τοῦ ῥωμαλέου του βραχίονος τὴν ὀσφὺν τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ἀναβὰς μετ' αὐτῆς τὴν κλίμακα, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ ἀνάκλιντρον.

Πρῶτον τότε καὶ τελευταῖον ἐγένετο λόγος μεταξὺ αὐτῶν περὶ τοῦ Ἀντωνίου.

Ὁ ἰατρὸς ἦλθεν ὡς συνήθως τὴν πρωΐαν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς προθύμου ὑποδοχῆς, ἧς ἐτύγχανε συνήθως παρὰ τῆς Λουκίας, ὑπεδέχθη αὐτὸν ψυχρά τις μόνον καὶ σιωπηλὴ ὑπόκλισις. Αἱ παρειαὶ τῆς νεάνιδος ἦσαν κάτωχροι καὶ οἱ ὀφθαλμοί της ἐρυθροί. Ἠρώτησε περὶ τῆς ὑγείας της, ἀλλ' ἐκείνη τῷ ἀπήντησεν ἐν σπουδῇ, ὅτι ἦτο πολὺ καλά. Ἠθέλησε νὰ ψαύσῃ τὸν σφυγμόν της, ἀλλ' ἐκείνη τὸν διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη, διότι εἶχε λαμπρὰ τὴν ὑγείαν. Ὅτε δ' ἔκλινεν ὑπὲρ τὸν ὦμόν της, ἵνα ἴδῃ τὸ ἰχνογράφημά της, ἐνθυμήθη ἐκείνη, ὅτι εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸ δωμάτιόν της χρωστῆρα ἀναγκαιότατον, καὶ ἐγερθεῖσα ἀπῆλθε νὰ τὸν ζητήσῃ. Τὸ ἦθος τῆς Λουκίας ἦτο βεβιασμένον, ὡς οὐδέποτε εἶχε παρατηρήσει ὁ Ἀντώνιος. Ἡ καρδία τοῦ νέου συνεστάλη ἐπωδύνως, κ' ἐνόησε πάραυτα ὅτι ὁ Ὠβραὶ ἦτον ἀφορμὴ τῆς μεταβολῆς ἐκείνης τοῦ βλέμματος καὶ τῶν τρόπων τῆς Λουκίας· ἀλλὰ διὰ τίνα λόγον; Μὴ ἆρά γε αὐτός, ὁ Ἀντώνιος, ἦτο κατά τι αἴτιος τῆς νέας ταύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων; Προθύμως θὰ ἔδιδε τὴν ζωήν του διὰ νὰ σαφηνίσῃ αὐτὸ τὸ μυστήριον, διὰ νὰ μείνῃ δέκα μόνον δευτερόλεπτα μόνος μετ' αὐτῆς, νὰ τῇ ἀποτείνῃ μίαν ἐρώτησιν, καὶ νὰ λάβῃ μίαν ἀπάντησιν. Παρέμεινε μακρότερον ἢ συνήθως ἵνα ὠφεληθῇ ἐξ ἐνδεχομένης εὐκαιρίας. Ἀλλ' εἰς μάτην. Ἀνυπέρβατός τις τοῖχος ἐφαίνετο ἐστημένος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης.

Τέσσαρες ἡμέραι παρῆλθον, χωρὶς οὐδόλως νὰ βελτιωθῶσι τὰ πράγματα. Ὁ Ὠβραὶ τοσοῦτον εὐάρεστον εἶχεν εὕρει τὸ ἐλεεινὸν πανδοχεῖον, ὥστε οὔτε τοῦ κόμητος αἱ ἐπίμονοι παρακλήσεις οὔτε αἱ παρορμήσεις τοῦ πατρός του, προτρέποντος αὐτὸν νὰ περιέλθῃ ἔφιππος τὰ ὡραῖα περίχωρα, δὲν ἔπειθον τὸν κολοσσιαῖον δραγόνον νὰ καταλίπῃ ἐπὶ στιγμὴν τὸν περίβολον τοῦ πενιχροῦ ξενοδοχείου, ἐκτὸς ἂν ἔπραττε τοῦτο καὶ ἡ Λουκία, ὅπερ συνέβαινε συνήθως τὸ ἑσπέρας. Τότε ὁ Ὠβραὶ ἐστήριζεν ἐπὶ τοῦ βραχιονός του τῆς ἀδελφῆς του τὸν βραχίονα καὶ ὑπεβοήθει φιλοστόργως τὸ βῆμά της. Τὴν λοιπὴν ἡμέραν, ἀπὸ τῆς ἑβδόμης πρωϊνῆς ὥρας, μέχρι τῆς ἑνδεκάτης ἑσπερινῆς, ὁ Ὠβραὶ ἔμενεν οἴκοι ἐξηπλωμένος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καπνίζων καὶ ῥοφῶν τὸ προσφιλές του ποτόν, ἢ κλονίζων ἐκ βάθρων τὸ πανδοχεῖον ὑπὸ τὸ βαρύ του βῆμα. Ἐμειδία φιλικώτατα πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἔσφιγγεν ἐγκαρδίως τὴν χεῖρά του, καὶ τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσει αὐτόν, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον συνήνει νὰ στερηθῇ καὶ ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον τῆς συναναστροφῆς του.

Ἐν τούτοις τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας ὠχρία ταχέως ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς Λουκίας, καὶ ἡ κεφαλή της ἔκλινεν ἀδρανής, ὡς κρῖνον στερούμενον ἡλιακῆς ἀκτῖνος. Δὲν ἤρκει μόνον, ὅτι ἡ ταλαίπωρος Λουκία εἶχεν αἰφνιδίως στερηθῆ πάσης χαρᾶς, ἣν παρεῖχον αὐτῇ αἱ συχναί της μετὰ τοῦ Ἀντωνίου σχέσεις, ἀλλ' ἔπρεπεν ἔτι καὶ νὰ ὑποκρίνεται, φέρουσα προσωπεῖον ὅπερ διέψευδε τὰ ἐνδόμυχά της αἰσθήματα. Δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς, τί τὴν ἐβίαζε νὰ προσφέρεται τοιουτοτρόπως· ἀλλὰ μυστηριώδης τις φωνὴ τῇ ἔλεγεν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς της, ὅτι οὕτω μόνον ἠδύνατο ν' ἀποτρέψῃ φοβεράν τινα ἐπικειμένην καταστροφήν. Ἡ καρδία της ἦτο πλήρης παραδόξων προαισθημάτων καὶ τρόμων μυστικῶν. Ἡ φιλία ἣν ὁ Ὠβραὶ ἐπεδείκνυε πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ὄχι μόνον δὲν τὴν ἐνεθάῤῥυνεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνησύχει μάλιστα. Πρόδηλον ἦτο, καὶ δι' αὐτὴν ἔτι τὴν ἄπειρον νεάνιδα, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ ἐκείνη προσήνεια ἦτο ψευδὴς καὶ φαινομένη μόνον. Τίνα ὅμως εἶχε λόγον ὁ Ὠβραί, προσφερόμενος οὕτω; Ἡ νεαρὰ κόρη

ἐσκέπτετο, ἀνεπόλει μετ' ἐπιμονῆς καταπονούσης τὴν κεφαλήν της τὸν ἐχθρικὸν χαρακτῆρα τῆς πρώτης συναντήσεως τῶν δύο νέων, τὸν λίαν ἐμφαντικὸν ὑπαινιγμὸν τοῦ Ὤβραϊ, κατὰ τὴν ἑπομένην πρωΐαν, καὶ τὴν αἰφνίδιον τῶν τρόπων του μεταβολήν.

Αἱ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Ὤβραϊ ἀναμνήσεις δὲν ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ συγκεράσωσι τὰς ἀπὸ τοῦ ἤθους τοῦ ἀνδρὸς δυσαρέστους ἐντυπώσεις. Ἡ Λουκία ἐνθυμεῖτο πόσον ἔτρεμεν ἄλλοτε διὰ τὴν κοῦκλάν της, ὁσάκις ὁ ἀδελφός της διέμενε παρ' αὐτῇ κατὰ τὰς διακοπάς, καὶ πόσα ὑπέφερε βάσανα παρ' αὐτοῦ ἡ μικρά της γαλῆ. Ἔτι δὲ ζωηρότερον παρέμενεν ἐν τῇ ψυχῇ της ἡ ἀνάμνησις τῶν ἕξ μηνῶν, οὓς εἶχε διέλθει ὁ Ὤβραϊ ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, πρὶν ἢ καταταχθῇ. Αἱ καθημεριναὶ σχεδὸν ἔριδες μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἡ δακρυρρέουσα μήτηρ της, ἡ ἐφ' ὅλην τὴν οἰκογένειαν ἐπιχεομένη κατήφεια, ὁ στρυφνὸς χαρακτὴρ τοῦ Ὤβραϊ, καὶ τρόποι ἔτι χείρονες, ἀμείβοντες τὰς διαλλακτικὰς ἀποπείρας τῆς δεκαετοῦς μόλις τότε Λουκίας, ὁ φόβος τέλος, ὃν ὁ ἀδελφός της πάντοτε τῇ ἐνέπνεεν, ὅλα ταῦτα διετηροῦντο σαφῶς ἐν τῇ μνήμῃ τῆς Λουκίας. Ὁ χρόνος εἶχέ πως ἐξασθενήσει, ἀλλὰ δὲν μετέβαλε τὰς ἐντυπώσεις ταύτας.

Οὕτω δ' εὐθὺς τὸ κατ' ἀρχὰς ἐνέπνευσεν εἰς τὴν Λουκίαν φόβον ὁ ἀδελφός της. Αἱ θορυβώδεις του χειρονομίαι, οἱ ἀφόρητοι τρόποι του, αἱ συνεχεῖς του βλασφημίαι καὶ ἡ βάναυσος εὐθυμία του προσέβαλλον ἀλγεινῶς τὸ νευρικὸν σύστημα τῆς ἀσθενικῆς κόρης καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς λεπτοφυοῦς της φύσεως. Ταῦτα καὶ μόνα θὰ ἤρκουν νὰ καταστήσωσι τὴν παρουσίαν τοῦ Ὤβραϊ ἀφόρητον εἰς τὴν Λουκίαν. Φαντάζεται δέ τις εὐκόλως τί ἔτι μᾶλλον ᾐσθάνετο ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις, φοβουμένη μὴ πᾶσα ἡ βία ἐκείνη καὶ ἡ σκαιότης ἐκραγῶσιν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν κατὰ τοῦ κέντρου τῶν τρυφερωτάτων αὐτῆς αἰσθημάτων, αἰσθημάτων στοργῆς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ υἱοῦ του, ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἔδωκε γεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ὀλιγάριθμον μὲν ἀλλ' ἐκλεκτὸν ὅμιλον τῶν δαιτυμόνων του—τὸν κόμητα, τὸν δήμαρχον, τὸν ἰατρὸν Ἀντώνιον κ.λ.—ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας ἀνεχώρει. Μάτην κατεσκόπησεν ὁ Ὤβραϊ τὴν ἀδελφήν του ὅσον κάλλιον ἠδυνήθη· ἡ Λουκία οὐδὲ κἂν συνωφρυώθη. Ἡ δυστυχία της ἦν ἀληθῶς τόσον μεγάλη, ὥστε ἀπεδέχθη σχεδὸν ὡς ἀνακούφισιν τὴν ἀγγελίαν τῆς ἀναχωρήσεως.

Ἄς κατώρθου μόνον νὰ τῷ εἴπῃ: «Εὐχαριστῶ, ἰατρέ! ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ σᾶς καὶ τὴν πατρίδα σας!»· ἂς κατώρθου νὰ τῷ εἴπῃ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ἐλευθέρως, ἀπροσποιήτως, ὡς ἡ καρδία της τὰς ὑπηγόρευε, χωρὶς νὰ τὴν βλέπῃ ξένος ὀφθαλμός, . . . ἂς κατώρθου τοῦτο, καὶ ἡ Λουκία θ' ἀνεχώρει ἐν εἰρήνῃ. Ἡ ἰδέα αὐτὴ δεσπόζει ἀδιακόπως τοῦ πνεύματός της· ὁ πόθος οὗτος, νὰ τὸν ἴδῃ, νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ τὸν εὐλογήσῃ, σφίγγει τοὺς κροτάφους της ὡς στέφανος ἀκάνθινος. Ἂν ἔπραττεν ἄλλως, θὰ τὴν ἐνόμιζεν ἐκεῖνος ἀχάριστον. Ἐκεῖνος ὑπῆρξε δι' αὐτὴν ἡ προσωποποίησις τῆς ὑπομονῆς, τῆς προσηνείας, τῆς ἀγαθότητος. Τί ἄλλο περισσότερον ἠδύνατο νὰ κάμῃ φίλος, ἀδελφός, πατήρ;

— Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ σᾶς καὶ τὴν πατρίδα σας!

Τὰς λέξεις αὐτὰς ψιθυρίζει μόνη. Ἐπεθύμει νὰ τὰς γράψῃ πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ θὰ ἐφαίνοντο τόσον ψυχραὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου. Αὐτὸς δὲν φαντάζεται κἄν,—εἶνε βεβαία περὶ τούτου—τὸ μέγεθος τῆς εὐγνωμοσύνης της, οὐδὲ τὰ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματά της. Πόσον ἀνόητος ὑπῆρξε νὰ μὴ τοῦ τὸ εἴπῃ, ὅτε εἶχεν ὅλον τὸν καιρὸν εἰς τὴν διάθεσίν της, ὅτε οὐδὲν νέφος παρενέβαλε τὴν ἀπαισίαν του σκιὰν μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐκείνου, ἀκτινοβόλον τινὰ πρωΐαν, ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἐσπαταλῶντο εἰς κοινὰς ὁμιλίας ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ἢ ἑσπέραν τινὰ σεληνοφεγγῆ, καθ' ἣν περιεπάτουν εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἐνῷ εἷρπεν ἐρωτικῶς τὸ κῦμα παρὰ τοὺς πόδας των! Καὶ τοὺς ὡραίους ἐκείνους περιπάτους ἐν τῷ κήπῳ καὶ τὰς ἐπ' ἀκατίου ἐκδρομὰς ἐπὶ τῆς γλαυκῆς θαλάσσης, καὶ τὴν ὡραίαν προσκύνησιν εἰς Λαμπεδούσαν! Ὤ! ἂν ἠδύνατο ν' ἀνακαλέσῃ ἓν μόνον δευτερόλεπτον, ἓν καὶ μόνον ἐξ ὅλου αὐτοῦ τοῦ παρελθόντος!

Μάταιαι συγκινήσεις, σκιαί, ἰνδάλματα κενά! Ὁ ἀδυσώπητος χρόνος βαίνει, προχωρεῖ ἀδιακόπως, καὶ ἦλθε τέλος ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ἡ Λουκία δὲν εὗρε πρόσφορον στιγμὴν νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν καρδίαν της. Καθημένη ἐπὶ τοῦ κινητοῦ της ἀνακλίντρου, βλέπει ἀορίστως πρὸ αὐτῆς, ὡς ἐν ὀνείρῳ. Ὁ Ὤβραϊ καὶ ὁ Ἀντώνιος εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, καὶ φιλονεικοῦσι περὶ τῆς ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἀγγλικῆς πολιτικῆς. Ὁ Ἀντώνιος εἶνε κάτωχρος καὶ τὸ ἦθός του ἔχει ἀσυνήθη ζωηρότητα. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης βηματίζει ἐν τῇ αἰθούσῃ, μελετῶν ἀποχαιρετιστήριον προσλαλιάν, καὶ ῥίπτων ἐνίοτε περίλυπον βλέμμα ἐπὶ τὴν θυγατέρα του. Ἡ Χούτσινς ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει τυρβάζουσα καὶ περίφροντις, ἔρχεται καὶ ἀπέρχεται, καὶ εἶνε ἀνήσυχος καὶ τεταραγμένη. Ὁ Γιάννης ἀνεχώρησεν ἀπὸ πρωΐας εἰς Νίκαιαν, ἵν' ἀφήσῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἁμάξης θέσιν του εἰς τὸν λοχαγόν, καὶ ἡ ταλαίπωρος Χούτσινς ἔχει νὰ κάμῃ διπλῆν ἐργασίαν. Τέλος ἀναγγέλλει ὅτι οἱ ἵπποι ἐζεύχθησαν.

— Ἔλα, Λουκία, εἶπεν ὁ βαρωνέτος, ἐνθαρρύνων τὴν θυγατέρα του.

Ὁ Ὤβραϊ σπεύδει πρὸς τὴν ἀδελφήν του καὶ τὴν βοηθεῖ νὰ ἐγερθῇ, ἡ δὲ Χούτσινς, παρατηρήσασα μικρόν τι κάνιστρον, ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ βραχίονος τῆς Λουκίας, προσφέρεται νὰ τὸ κρα-

τήσῃ αὐτή. Ἡ Λουκία τὸ δίδει ταχέως καὶ ῥίπτει ὀργίλον βλέμμα πρὸς τὴν θεραπαινίδα της. Ἐντὸς τοῦ μικροῦ ἐκείνου κανίστρου ὑπάρχουσιν ὀλίγα ξηρὰ καὶ ἄχροα ἄνθη, ὡραῖον ἄλλοτε κυανοῦν ἔχοντα χρῶμα, καὶ τὸν θησαυρὸν αὐτὸν ἐννόει νὰ κρατήσῃ καὶ νὰ φυλάξῃ μόνη της ἡ ταλαίπωρος κόρη!

Ὅτε ὁ Σὶρ Ἰωάννης καὶ ὁ ἰατρὸς, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ Ὠδραὶ καὶ τῆς μὶς Δάβεν, κατέβησαν τὴν κλίμακα, πλῆθος ἀνθρώπων συνηθροισμένων εἰς τὸν κῆπον ἀφαιροῦσι τοὺς πίλους καὶ τοὺς σκούφους των καὶ σείουσιν αὐτοὺς εἰς ἀποχαιρετισμόν. Ἡ γλῶσσα τοῦ Σὶρ Ἰωάννου μένει κολλημένη εἰς τὸν λάρυγγά του, καὶ ὁ βαρωνέτος παραιτεῖται τοῦ λόγου του. Νομίζει δὲ μάλιστα φρονιμώτερον ν' ἀρκεσθῇ εἰς σιωπηλὰς χειραψίας. Ὅσοι θέλουσι ν' ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρά του, ὁ Πρόσπερος, ὁ νέος του ἀδελφὸς, ἡ γηραιά των μήτηρ, πάντες εἰσὶν ἐλεύθεροι· ὁ Σὶρ Ἰωάννης δὲν ἀνθίσταται πλέον. Ἐντούτοις ὁ Ὠδραὶ πιέζει τὴν Λουκίαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν μικρὰν θύραν τοῦ κήπου, ὅπου προσμένει ἡ ἅμαξα. Ἡ Ῥόζα καὶ ἡ Σπεράντσα, καὶ ὀλίγον περαιτέρω ὁ Βαττίστας κλαίουσιν ὡς βρύσεις· μηχανικῶς δὲ σχεδὸν ἡ Λουκία εὐχαριστεῖ τὰς πτωχὰς γυναῖκας διὰ τὴν ζωηρὰν αὐτὴν ἐκδήλωσιν τῆς στοργῆς των, ἐνῷ ἐκεῖνοι φιλοῦσιν ἀδιακόπως τὰς χεῖράς τη; καὶ τὰ ἐνδύματά της.

Τέλος πάντων ὁ Ὠδραὶ ἀναγκάζεται νὰ βλασφημήσῃ καὶ νὰ ὠθήσῃ τὴν ἀδελφήν του ἐντὸς τῆς ἁμάξης. Ὁ δὲ Ἀντώνιος βοηθεῖ τὸν βαρωνέτον ν' ἀναβῇ ἐπίσης.

— Καλὸν ταξεῖδι, Σὶρ Ἰωάννη! φωνεῖ ὁ ἰατρός. Buon viaggio, signorina! Φροντίσατε τὴν ὑγείαν σας!

Ἡ signorina μένει ἄφωνος καὶ βωβή· οὔτε μειδιᾷ, οὔτε χαιρετᾷ, ἀλλὰ βλέπει μόνον ἀτενῶς ἐπὶ τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην μορφὴν, ἥτις οὐδὲ νὰ μειδιάσῃ κἂν τολμᾷ, διότι αἰσθάνεται βάσκανον ὀφθαλμὸν ἀτενίζοντα ἐπ' αὐτήν. Ὁ ἡνίοχος κροτεῖ τὴν μάστιγα, οἱ περιϊστάμενοι φωνοῦσι μεγαλοφώνως «Σ' τὸ καλὸν!», ἡ βαρεῖα μηχανὴ κινεῖται, καὶ ἡ ἀγαθὴ μορφὴ ἀφανίζεται. Ἡ Λουκία ἐγείρεται τότε ἀπὸ τῆς νάρκης της:

— Λοιπὸν φεύγομεν, πατέρα!

Καὶ χείμαῤῥος δακρύων καταλείβεται ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, ὡς ποταμὸς διαῤῥήξας τοὺς φραγμούς του. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης δὲν ἀνθίσταται πλέον· ἀναλύεται καὶ αὐτὸς εἰς δάκρυα, σφίγγει τὴν δυστυχῆ του κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ πατὴρ καὶ κόρη ἀναμιγνύουσι τὰ δάκρυά των.

Ἐνῷ ταῦτα γίνονται ἐν τῇ ἁμάξῃ, ὁ Ὠδραὶ, καθήμενος ὄπισθεν, ἀνάπτει νέον σιγάρον, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ καπνισθέντος.

Οἱ μείναντες ὀπίσω ἵστανται ἐπὶ τῆς λεωφόρου, βλέποντες μακρυνομένην τὴν ἅμαξαν, καὶ παρακολουθοῦντες αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος, μέχρις οὗ ἐγένετο ἄφαντος. Ὁ ἀτυχὴς Ἀντώνιος εἶχεν αἱμάσσουσαν τὴν καρδίαν, καὶ πολὺ ἐπεθύμει νὰ ῥίψῃ τέλος τὸ προσωπεῖον. Ἀλλ' ἀναγκάζεται ἐν τούτοις, ν' ἀκούσῃ τὴν φλυαρίαν τοῦ δημάρχου καὶ τοῦ κόμητος οἵτινες ἐπέμειναν νὰ τὸν συνοδεύσωσιν οἴκαδε. Ἔφθασε τέλος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην, καὶ — ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἄνθρωπος πάντοτε — ἔκλαυσεν ὡς παιδίον.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

Ὁ δημόσιος γραφεύς.

Τοὺς ἔβλεπον ὁσάκις ἐτύγχανε νὰ διέρχωμαι ὑπὸ τὴν στοὰν τοῦ θεάτρου τοῦ *Ἁγίου Καρόλου*, ἢ παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ταχυδρομείου, ἢ τῆς παραλίας, καὶ τὸ ὄμμα μου ἔπιπτε πάντοτε μετὰ συμπαθείας ἐπ' αὐτῶν. Τοὺς ἔβλεπον ῥιγοῦντας ὑπὸ τὴν παγερὰν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, ἢ φλεγομένους ἐκ τῶν καυστικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, πάντοτε σιγηλοὺς, ἠρέμους, γαληναίους, μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας θεωροῦντας τὸ παρερχόμενον πλῆθος, ἢ ἐγκύπτοντας σοβαρῶς ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτῶν.

Ὁ δημόσιος γραφεὺς εἶνε βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ἄγνωστον παρ' ἡμῖν. Ἐν Ἑλλάδι οἱ σχετικῶς ἧττονες ἀγράμματοι, ὁσάκις ἔχωσιν ἀνάγκην νὰ γράψωσιν ἐπιστολὴν, ἀποτείνονται πρὸς τὸν συγγενῆ, τὸν φίλον, τὸν γείτονα ἐν ἀνάγκῃ, ἀλλ' οὐδέποτε ἐμπιστεύονται τὰ ἀπόκρυφα τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα. Ὁ δημόσιος γραφεὺς, ὅστις ἤθελε τοποθετήσει τὴν τράπεζάν του ὑπὸ τὴν στοὰν τοῦ ταχυδρομείου, δεδόσθω, ἢ ὑπὸ τὴν τῆς Μητροπόλεως ἐν Ἀθήναις, ἤθελεν ἔχει πελατείαν λίαν περιωρισμένην, καὶ μόνον κέρδος τοὺς γέλωτας καὶ τοὺς χλευασμοὺς τῶν ἀγυιοπαίδων. Ἀλλ' ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Δύσεως, ὅπου ὑπὸ τὴν ψευδῆ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπίχρωσιν κρύπτεται ἔτι ἡ διαίρεσις τῆς κοινωνίας εἰς φυλὰς προνομιούχους ἢ μὴ καὶ διακεκριμένας ἀλλήλων, ὡς ἐν τῇ παλαιᾷ Αἰγύπτῳ, ἡ ἀμοιβαία πίστις ὑπάρχει καὶ ἐξασκεῖται ἐν ἑκάστῃ τῶν φυλῶν τούτων καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ μᾶλλον περιφρονουμένῃ, τὰ μέλη τῆς ὁποίας συνενοῖ λεληθότως ἐν ἀδελφότητι ἡ κοινὴ δυστυχία. Καὶ ὁ πτωχὸς χειρώναξ, ὁ ἀνάγκην ἔχων νὰ γράψῃ πρὸς ἀπόντα συγγενῆ ἢ φίλον, πορεύεται ἀδιστάκτως πρὸς τὸν δημόσιον γραφέα, καὶ μερίζεται μετ' αὐτοῦ τὸν ὀλίγον ἄρτον, ὃν ἐκέρδησε διὰ τοῦ ἱδρῶτος, παρέχων ἐργασίαν εἰς τὸν συνάδελφόν του παρίαν.

Σύντριμμα ἐλεεινὸν πολυπλάγκτου βίου συνήθως ὁ δημόσιος γραφεὺς, ἐκλέγει τόπον πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ ἔργου του, καὶ ἐγκαθίσταται ὅπου ἂν εὕρῃ ἑνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου χῶρον, ὅπως τοποθετήσῃ τὴν τράπεζαν καὶ τὴν ἕδραν, μόνα αὐτοῦ ἐφόδια. Ἡ τράπεζα καλύπτεται ἐνίοτε ὑπὸ τεμαχίου ἐριούχου, ὅπερ ὑφιστάμενον καθ' ἑκάστην

τὴν ἐπήρειαν τοῦ εὐμεταβόλου κλίματος διῆλθεν ὅλην τῶν χρωμάτων τὴν κλίμακα, καὶ ἀπέκτησε ἰδίαν, ἀόριστον χροιάν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται παλαιὸν καὶ εὐρωτιῶν μελανοδοχεῖον καί τινες γραφίδες. Ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως, ἐξήρτηται ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πολυμαθεστέρου πινακίς, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν **on écrit en français**. Τοῦτο ὅμως εἶνε μᾶλλον ματαία πολυμαθείας ἐπίδειξις ἢ μέσον τελεσφόρον πρὸς ἄγραν πελατείας. Φιλόσοφος ὁ πτωχὸς γραφεύς, γινώσκει καλῶς ὅτι πρὸς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ δὲν θὰ προσέλθῃ οὐδ' ἡ ἐπὶ τεθρίππου ἐποχουμένη μαρκησία, οὐδ' ὁ κομψὸς καὶ μεμυρωμένος καλλωπιστής, οὐδ' ὁ εὔτραφὴς κεφαλαιοῦχος. Ἐκεῖνοι ζῶσι καὶ κινοῦνται ἐντὸς ἀνωτέρας σφαίρας, ὁπόθεν βεβαίως δὲν θὰ τοὺς ἑλκύσῃ ἡ εὐρωτιώδης τοῦ μανδύου του ὀσμή, δυσαρέστως πλήττουσα τοὺς ἀριστοκρατικοὺς αὐτῶν ῥώθωνας. Πελάται αὐτοῦ εἶνε οἱ ζῶντες καὶ συναλλασσόμενοι ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ συνοικίᾳ, ἐν τῇ αὐτῇ ὁδῷ, παρὰ τὸ αὐτὸ πεζοδρόμιον· ἡ χονδρὰ ὀπωρόπωλις, ἧς ὁ υἱὸς ὑπηρετεῖ ἐν τῷ στρατῷ, ἡ ἐπαρχιῶτις τροφός, ἧς ὁ σύζυγος ἀπέμεινεν εἰς τὸ βάθος τῆς ἐπαρχίας, ὁ σκυτοτόμος, ὁ πρὸ καιροῦ ἀναμένων παρ' ἀμελοῦς θαμῶνος τὴν ἀντιμισθίαν τῆς ἐργασίας του, ὁ νεαρὸς μαθητευόμενος τοῦ κρεωπώλου, ὅστις ἔχει ἀνάγκην νὰ γράψῃ πρὸς τὴν ἐρωμένην ῥάπτριαν καὶ νὰ παραπονηθῇ διὰ τὴν ψυχρότητα, μεθ' ἧς τὸν ὑπεδέχθη τὴν προτεραίαν.

Ὁ δημόσιος γραφεὺς ἔχει ἰδιαίτερόν τινα ἐν τῇ μορφῇ τύπον. Ἀγνοῶ ἂν καὶ ἄλλοι παρετήρησαν τοῦτο, ἀλλ' ἐγὼ ἐπείσθην πρὸ καιροῦ περὶ τῆς ἑξῆς ἀληθείας, ὅτι ἐπαγγελμάτων τινῶν ἡ ἐξάσκησις δίδωσιν εἰς τὴν μορφὴν καὶ τὸ σῶμα ἐν γένει ἰδιαίτερόν τινα τύπον, ἀόριστόν τι γνώρισμα, ἐξ οὗ δύναται τὸ ὀξυδερκὲς βλέμμα νὰ εἰκάσῃ ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ ἐπάγγελμα. Ὁ ψάλτης τῆς ἐκκλησίας, ὁ θυρωρός, ὁ δικαστικὸς κλητήρ, ὁ τοκογλύφος ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ. Διέτρεξα πολλάκις τὰς ἀγυιὰς πάσας, τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ῥύμας τῆς Νεαπόλεως, καὶ πανταχοῦ ἀπήντησα, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, τὸν αὐτὸν τύπον τοῦ δημοσίου γραφέως· αἱ φυσιογνωμίαι παρήλλασσον· ὁ τύπος ἔμενεν ὁ αὐτός. Ἐξαιρέσει τῆς στοᾶς τοῦ Ἁγίου Καρόλου, ὅπου ὡς ἐκ τοῦ κεντρικοῦ τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ τῆς συνοικίας εὑρίσκονται ἐγκατεστημένα τὰ σχετικῶς εὐπρεπέστερα τοῦ γένους ὑποδείγματα, εἰς πάντα τ' ἄλλα μέρη τοιοῦτός τίς ἐστιν ὁ τοῦ δημοσίου γραφέως τύπος. Εἶνε μεσῆλιξ συνήθως, ἐνίοτε γέρων, σπανίως νέος. Ἡ νεότης, πλανωμένη ἐκ τῶν ἀπατηλῶν ὀνείρων, καὶ πεποιθυῖα ἐπὶ τὴν ἰδίαν ῥώμην, ἀποστέργει ὑπερηφάνως τὴν δουλικὴν θητείαν τοῦ τοιούτου ἐπαγγέλματος, μὴ ἀποκτήσασα ἔτι τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ἀγόγγυστον ὑποταγὴν τοῦ γήρατος, συνειθίσαντος ἐν τῷ βιωτικῷ σάλῳ. Εἶνε βραχύσωμος, ὠχρός, ἰσχνός, ἀείποτε σχεδὸν κεκυφώς. Φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πῖλον καστόρειον, κυλινδρικόν, ἐρρυτιδωμένον ὡς παρειὰν γραός, ὅστις, μαστιζόμενος τὸν χειμῶνα ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ πυρακτούμενος τὸ θέρος ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀπέκτησε χροιὰν ἐρυθρωπήν, ἀλλόκοτον, φαντασιώδη, καὶ ὅστις ἀπολέσας τὸ τρίχωμα εἴς τινα μέρη, δεικνύει γυμνὸν τὸ δέρμα ὡς ψωραλέος κύων. Ἂν ἐρωτήσῃς ῥάπτην τινὰ πότε εὑρέθη ὁ συρμὸς τοῦ πολυπτύχου καὶ σητοβρώτου μανδύου, τοῦ καλύπτοντος τοὺς ὤμους αὐτοῦ, ἐκεῖνος θὰ σοὶ ἀπαντήσῃ κεχηνὼς καὶ προσβλέπων σε ἐν ἀπορίᾳ· ταυτὸν ὡς ἂν ἠρώτας γεωγράφον πότε εὑρέθη τὸ πρῶτον ἡ θάλασσα. Ὁ μέλας λαιμοδέτης, ὅστις περιβάλλει τὸν τράχηλον αὐτοῦ, εἶνε πολλάκις εὐσεβὲς πρόσχημα, ὅπως ἀποκρυβῇ ἡ παντελὴς στέρησις τῆς βάσεως τοῦ ἱματισμοῦ. Τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἐνδυμασίας δὲν εἶνε ὑποχρεωτικῶς τὸ αὐτό, ἀλλὰ κατὰ βούλησιν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅμως ὅτι τὰ λοιπὰ ταῦτα ἱμάτια, ἀνόμοια πρὸς ἄλληλα, καὶ μέλη οἰκογενειῶν διεσπαρμένων, ἀλλάξαντα πλείστους κυρίους, περιπεσόντα ἀπὸ παλαιοπώλου εἰς παλαιοπώλην καὶ καταντήσαντα ἐπὶ τέλους νὰ καλύψωσι τοῦ γραφέως τὰ λιπόσαρκα μέλη, εἰσὶ βέβαια ὅτι θὰ πέσωσι πρότερον εἰς ῥάκη, πρὶν ἢ ἐγκαταλίπωσι τὸν ὕστατον κύριόν των.

Πᾶσαν πρωΐαν ὁ δημόσιος γραφεύς, ὄρθριος πάντοτε, πορεύεται ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εὑρίσκων τὴν τράπεζαν ἐκεῖ ὅπου ἀφ' ἑσπέρας τὴν ἄφησε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ σκανδαλίσῃ τὴν πλεονεξίαν τοῦ νυκτερινοῦ λωποδύτου, ἐγκαθιδρύεται παρ' αὐτὴν καὶ ἀναμένει τὴν πελατείαν. Τὰ μέρη, ὅπου συνήθως ἑδρεύουσιν, εἶνε ὅσα ὠνόμασα ἐν τῇ ἀρχῇ· ἀλλὰ πλὴν τούτων καὶ ἀλλαχοῦ ἐγκαθίστανται πολλοί, οἷον παρὰ τὸ Μουσεῖον, εἰς τὸ τμῆμα τοῦ Πενδίνου, εἰς τὸ τοῦ Λιμένος, εἰς τὰ κέντρα τέλος τῶν μᾶλλον πολυανθρώπων συνοικιῶν. Ἐκεῖ μένουσιν ἐν σειρᾷ καθεζόμενοι καὶ περιμένοντες. Εἷς αὐτῶν τρίβει τὰς χεῖρας, ἄλλος ἐκμυζᾷ τὴν πηλίνην καπνοσύριγγά του, ἕτερος χαράσσει ἀραβουργῆ καλλιγραφικὰ συμπλέγματα ἐπὶ φύλλου χάρτου, καί τις ὀξύνει τὸν κάλαμον διὰ τοῦ μαχαιριδίου. Τῆς ἡμέρας προϊούσης, προσέρχονται οἱ θαμῶνες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σπάνιοι. Πλησίον τοῦ γραφέως παρακαθίζει τότε ὁ ἁπλοϊκὸς ἐργάτης, ὁ πρὸς ἀπόντα γράφων φίλον, ἡ γηραιὰ μήτηρ, ἡ γράφουσα πρὸς τὸ τέκνον, ἡ νέα κόρη, ἡ γράφουσα πρὸς τὸν μνηστῆρα. Εἶνε ἀπερίγραπτος ἡ ἐπισημότης, ἣν αναλαμβάνει ἡ φυσιογνωμία τοῦ γραφέως κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Κύπτων ἐπὶ τοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ κειμένου χάρτου, ἀκούει μεθ' ἱερᾶς προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ ἐπιστέλλοντος, καὶ ἔπειτα γράφει αὐτοὺς φράσιν πρὸς φράσιν. Αἱ ἀφελεῖς καὶ ἄξεστοι περίοδοι τοῦ ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ ἐξευγενίζονται ὑπὸ τὸν κάλαμον τοῦ γρα-

φέως, καὶ ἀποκτῶσιν ὕφος συμφωνότερον πρὸς τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν σύνταξιν, ἐνίοτε δὲ καλλύνονται καὶ μὲ ῥητορικὰ ἄνθη, ὁσάκις ὁ γράφων ἔτυχε κατὰ τὴν νεότητά του ἀγωγῆς κάπως ἐπιμεμελημένης, ἢ ἐξήσκησέ ποτε τοῦ διδασκάλου τὸ ἐπάγγελμα. Μετὰ τὸ πέρας ἀναγινώσκει τὴν ἐπιστολὴν μετ' ἐμφάσεως, φροντίζων νὰ μεταφράζῃ εἰς τὴν διάλεκτον τὰ μέρη, ὅσα ὁ πελάτης δὲν κατορθοῖ νὰ ἐννοήσῃ. Ἡ ἀμοιβὴ αὐτοῦ εἶνε γλίσχρος, περιοριζομένη εἴς τινα σόλδια δι' ἑκάστην ἐπιστολὴν, καὶ μόνον ἐλπίζει νὰ φιλοδωρηθῇ γενναιότερον ἐκ τοῦ ἐπιστολογράφου ὅταν ἡ ἐπιστολὴ πραγματεύεται εὐφρόσυνον ὁπωσδήποτε θέμα. Μετὰ τοῦτο μένει ἐπὶ τῆς ἕδρας του ἀκίνητος καὶ ἐξακολουθεῖ θεώμενος ἀπαθῶς τοὺς παροδίτας. Ἐνίοτε ἡ ἀκινησία αὐτοῦ εἶνε μακρὰ καὶ παρατεταμένη· φαίνεται χονδροειδὲς λίθινον ἄγαλμα, τοποθετηθὲν ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖ μεῖναν. Ὁ ποικίλος θόρυβος τῆς ζωῆς τῆς μεγαλοπόλεως, ἥτις ἀνακυκᾶται κύκλῳ αὐτοῦ, φαίνεται μηδόλως ταράσσων τὴν ἀκοήν του. Δὲν τὸν πτοεῖ, δὲν τὸν ἐνδιαφέρει τῆς κοινωνίας ὁ ὀργασμός· δὲν προσέχει εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐπιδείξεις τῶν μεγάλων. Δὲν τὸν ἐκθαμβοῖ ἡ ἀπαστράπτουσα ἐπωμὶς καὶ τὸ κλαγγάζον ξίφος τοῦ στρατιωτικοῦ, δὲν νεύει ἐρωτοτρόπως πρὸς τὴν νεαρὰν ἐργάτιδα, ἥτις δύο βήματα πρὸ αὐτοῦ δένουσα τὴν περικνημίδα, δεικνύει τὴν εὔτορνον καὶ παχεῖαν κνήμην. Ἄλλοτε, κατὰ τοὺς ἐφήβους αὐτοῦ χρόνους, ἐπλανήθη ἴσως ὑπὸ τῶν ὀνείρων, καὶ ἀφῆκεν ἴσως νὰ κηλήσῃ τὴν ψυχήν του τὸ φάσμα τοῦ πλούτου, τοῦ ἔρωτος, τῆς δόξης. Ἀλλὰ τώρα, κατασυντριβεὶς ἐν τῇ ἀνίσῳ πάλῃ, ἀφοῦ ἀπώλεσε μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐλπίδας, ἀπεσύρθη αἱμάσσων καὶ ὑπείκων εἰς τὴν Μοῖραν, ἀνέλαβε τὸ πεζὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα, μηδόλως παθαινόμενος ἐκ τῶν τῆς πέριξ κοινωνίας ἐντυπώσεων, καὶ μόνον μεριμνᾷ ὅπως κερδήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ τὴν πενιχρὰν τροφὴν, καὶ διανύσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπονώτερον τὸν ὑπολειπόμενον δύσβατον καὶ σκολιὸν τῆς ζωῆς δρόμον. Ὢ! τίς οἶδε ὁπόσα καὶ ὁποῖα σκέπτεται ἡ πολιὰ ἐκείνη κεφαλὴ τοῦ πτωχοῦ γραφέως, καθ' ἣν στιγμὴν ἀναμασσᾷ τὸ λιτὸν πρόγευμά του, συνιστάμενον εἰς τεμάχιον ἄρτου καί τινας ὀπώρας! Ὁποία μακρὰ καὶ ποικίλη ἅλυσις σκέψεων διέρχεται διὰ τοῦ νοῦ αὐτοῦ κατὰ τὰς παροδικὰς ἐκείνας τῆς ῥέμβης στιγμάς! Ὑποβολεὺς εἰς τὴν μεγάλην σκηνὴν τῆς ζωῆς, εἶδε τόσα δράματα, τόσας κωμῳδίας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διαδραματισθείσας. Πόσων μυστικῶν φοβερῶν εἶνε κάτοχος, πόσων παραδόξων ἐπεισοδίων ἔσχε γνῶσιν, ἀφότου ἤρξατο ἐξασκῶν τὸ περιφρονούμενον ἔργον του! Πόσων ἆρά γε συγκινητικῶν σελίδων ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ ἀφανὴς καὶ ἀνώνυμος συγγραφεύς. Πόσας ἀγωνίας μητρὸς, πόσην στοργὴν, πόσον πάθος, πόσας ὁρμὰς θερμοῦ ἔρωτος διηρμήνευσεν ὁ κάλαμός του! Ἐξοικειώθη πολὺ μετὰ τοῦ δράματος τῆς ζωῆς, γνωρίζει λίαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς αὐτὴν, ὥστε νὰ μὴ ταράσσηται πολὺ ἐκ τοῦ θορύβου καὶ τῶν περιπετειῶν της.

Περὶ τὴν δείλην, ὅτε τῆς ἡμέρας τὸ φῶς ἀρχίζει νὰ ἐλαττοῦται, ὁ γραφεὺς, κλείων ἐντὸς τοῦ σύρτου τῆς τραπέζης τὸ μελανοδοχεῖον καὶ τὰς γραφίδας, παραδίδει τὴν ἕδραν πρὸς φύλαξιν εἰς τὸν παρακείμενον παντοπώλην, καὶ ἀπέρχεται ἀποσυρόμενος εἰς τὴν τρώγλην του, εὐτυχὴς ἂν κατώρθωσε νὰ ἐξοικονομήσῃ τὸ γεῦμά του. Τίς οἶδε δὲ ποσάκις μετὰ ματαίαν προσδοκίαν, ἀπεσύρθη τὸ ἑσπέρας ἐκ τῆς θέσεώς του, τρέμων ἐκ τοῦ ψύχους καὶ νῆστις! καὶ τίς οἶδε πόσους σπαραγμοὺς ᾐσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ ὁ ἀφανὴς ἐκεῖνος τῆς ἐργασίας μάρτυς, ἂν ἐκ τοῦ κέρδους τῆς ἡμέρας προσεδόκα νὰ διαθρέψῃ τὴν λιμώττουσαν οἰκογένειάν του, ἥτις ἐναγωνίως περιέμενε τὴν ἐπάνοδόν του!

Ἐνίοτε τράπεζά τις μένει κενὴ πρὸς καιρόν· ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῆς δὲν φαίνεται ἐπί τινας ἡμέρας. Οἱ συνάδελφοί του σχολιάζουσι τοῦτο συνδιαλεγόμενοι καὶ εἰκάζουσιν ὅτι ἀσθενεῖ. Ἀλλ' ἡ ἀπουσία παρατείνεται ἐπὶ πολὺ, καὶ τέλος μίαν ἡμέραν διασπείρεται ἡ φήμη ὅτι ἀπέθανεν. Ἄλλος τότε διαδέχεται αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του· ἄλλος τις παρίας τὸν ἀναπληροῖ, καὶ ζητεῖ μετὰ προθυμίας ν' ἀποκτήσῃ τὴν ὀρφανισθεῖσαν πελατείαν. Οἱ συνάδελφοί του ὁμιλοῦσι μετὰ συμπαθείας περὶ τοῦ τεθνεῶτος ἐπί τινας ἡμέρας. Βραδύνας τις πελάτης ἐρωτᾷ ἐνίοτε περὶ αὐτοῦ καὶ μανθάνει μετ' ἀπορίας τὸν θάνατόν του. Ἔπειτα οὐδεὶς τὸν ἐνθυμεῖται πλέον, λησμονεῖται ἐντελῶς.

Τὸ μέλλον διὰ τὸν πτωχὸν γραφέα εἶνε λυπηρόν. Τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ, ἀναγκαῖον σήμερον, ὁπότε τὸ δῶρον τῆς μαθήσεως δὲν ἐπεξετάθη μέχρι τῶν τελευταίων τῆς κοινωνίας στρωμάτων, θὰ καταστῇ ἄχρηστον καὶ ἀκερδὲς, ὅταν ἡ αἴγλη τοῦ πολιτισμοῦ ἐπιλάμψῃ ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ λαμπρότητι, καὶ φωτίσῃ τὰ σκοτεινὰ καταγώγια, καὶ ἀνοίξῃ τόσων μυριάδων ἀναλφαβήτων τὰ ὄμματα πρὸς τὸ ἀνέσπερον τῆς ἀληθείας φῶς. Αἱ τάξεις τῶν δημοσίων γραφέων θ' ἀρχιωθῶσι τότε ἡμέραν παρ' ἡμέραν. Οἱ πρεσβύτεροι θὰ καταφύγωσιν εἰς τῆς φιλανθρωπίας τὰ ἄσυλα καὶ θὰ περάνωσιν ἐκεῖ τὰς ἡμέρας τῆς σκοτεινῆς αὐτῶν ζωῆς. Ὅταν δὲ καὶ ὁ τελευταῖος αὐτῶν ὑπὸ τοὺς βαρεῖς θόλους τῆς στοᾶς τοῦ Ἁγίου Καρόλου, ἀργὸς ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν καὶ νῆστις, περιπτύσσων τὸν εὐρὺν αὐτοῦ καὶ παλαιὸν μανδύαν, κλίνῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἐξενέγκῃ τὸν τελευταῖον στεναγμὸν, τότε θὰ ἐκλίπῃ ὁλοτελῶς ἡ γενεὰ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς κοινωνίας.

Ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀτόμου τότε θὰ ἐκλίπῃ καὶ τὸ γένος, θὰ ἐκλίπῃ καὶ ὁ τύπος.

Ἐν Ῥώμῃ, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1880.

Χαρ. Αννινος.

Ο ΑΠΟΛΥΘΕΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 472.

Ζ΄

Ὁ Σαλστρὰς εἶχεν ἤδη ἓν σχέδιον· νὰ προσελκύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πρώην καταδίκου, νὰ καταστήσῃ αὐτὸν φίλον του, καὶ νὰ κρούσῃ αὐτὸν δίκην πολυχόρδου ὀργάνου μέλλοντος νὰ ἐξαγάγῃ παραδόξους τόνους,καὶ προξενήσῃ αὐτῷ καινοφανεῖς συγκινήσεις.

Καὶ πρὸς τοῦτο ἤρχισε νὰ μεθύσκῃ αὐτόν.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος, ἀσθενῆ ἔχων φύσει ἐγκέφαλον, ἀπὸ πεντηκονταετίας ἤδη ἔπινε μόνον ὕδωρ· δὲν ἦτο λοιπὸν δυσχερὲς νὰ μεθυσθῇ.

Ὅτε δὲ ὁ Σαλστρὰς εἶδεν αὐτὸν εἰς οἵαν ἐπεθύμει κατάστασιν, ἐπλήρωσε τὴν δαπάνην ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ νέου φίλου του, περὶ οὗ ἄλλως τε ἦτο βέβαιος ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀνταποδώσῃ τὸ δι' αὐτὸν δαπανηθὲν ποσόν.

Ὁ Γερμανὸς εὐθυμεῖ, ἀλλὰ μένει Γερμανός· μὲ τὸ ἀζημίωτον.

Εἶτα ἀνεβίβασε τὸν Μύλλερον ἐφ' ἁμάξης, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ κατάλυμά του, τὸν ἐτοποθέτησεν ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἐν ᾧ ἀπεκοιμήθη.

Περὶ τὴν ἐννάτην τῆς ἑσπέρας μόνον, — τοσοῦτον βαθεῖα ἦτον ἡ μέθη του, — ἀφυπνίσθη ὁ δεσμώτης τῆς χθές, περιέβλεψε περὶ ἑαυτὸν, εἶδεν ὅτι περιεκυκλοῦτο ὑπὸ κομψοτάτων ἐπίπλων. Λυχνία ἔφεγγεν ἐνώπιόν του.

Προσεπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ τί τῷ συνέβαινε. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸ κατώρθου,

— Ναί, εἶπε, τὄνειρό μου βαστᾷ ἀκόμα.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ὁ ἰατρὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον· ὁ Ὄθων τὸν ἀνεγνώρισε.

— Ἔρχεσαι μαζῆ μου; τὸν ἠρώτησε.

Ὁ Ὄθων ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν.

Κατῆλθον εἰς τὴν ὁδόν. Τὸ φωταέριον ἐπήνεγκε τὸ ἀποτέλεσμά του. Ἀλλ' ὁ Σαλστρὰς ἠδιαφόρει περὶ αὐτοῦ. Ἀνεβίβασε καὶ αὖθις τὸν Μύλλερον ἐφ' ἁμάξης πρὸς τοὺς ἀγροὺς ταχέως ἀπελθούσης.

Μετ' ὀλίγον ἔστη ἡ ἅμαξα· κατέβη ἀπ' αὐτῆς ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ νέος του φίλος. Ἡ σκοτία ἦτο πυκνὴ καὶ ζοφερά. Ὁ Ὄθων, καίπερ ἀρχαῖος κακοῦργος, ἐλαχίστην εἶχεν εἰς τὸν ἑταῖρόν του ἐμπιστοσύνην.

Ὁ ἰατρὸς ὡδήγησεν αὐτὸν διὰ στενοῦ δρομίσκου εἰς μικρὸν κρηπίδωμα, ἀποτόμως ἀνυψούμενον κατὰ πλάτος τῆς ὁδοῦ. Ἑτέρωθεν τοῦ κρηπιδώματος ἄνθρωπος κίτρινον φέρων περιλαίμιον ἐβάδιζε βραδέως.

— Περίμεινε, εἶπεν ὁ Σαλστρὰς εἰς τὸν Μύλλερον, θὰ ἰδῇς κἄτι τι.

Ἠκούετο πράγματι ὑπόκωφός τις κρότος κυλινδήσεως, ὡς ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἐξερχόμενος.

— Ἔλα, σκύψε, καὶ κύτταξε ἐκεῖ, εἰς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, τί βλέπεις;

— Μία μεγάλη μαύρη τρύπα.

— Ναί... καὶ τώρα;

Ὁ Ὄθων δὲν ἀπεκρίνατο. Εἶχε καθηλωθῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ μελαίνῃ ὀπῇ δύω τεράστια ὄμματα ἐπέλαμψαν αἰφνιδίως, ἰσχυρότατον φῶς ἐκπέμψαντα μακράν. Ὁ θόρυβος ἐδιπλασιάσθη. Οἱ δύω ὀφθαλμοὶ προυχώρησαν ἀστραπαίᾳ ταχύτητι, ἐξῆλθον τῆς ὀπῆς. Κραυγὴ δὲ στρηνὴς, διάτορος, φρικαλέα ἔπληξε τὸ οὖς τοῦ Μυλλέρου τὸ ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν μὴ εἰθισμένον εἰς τὸν πάταγον καὶ τὴν βοὴν,καὶ πρᾶγμά τι ὡσεὶ μεγαθήριον πελώριον, ὀφιοειδὲς, ἑλικοδρομοῦν, μέλαν, τρομερώτατον διῆλθε πρὸ τῶν δύω ἀνθρώπων ὡς ὀπτασία ὅσον ἀστραπὴ μόνον διαρκέσασα. Κατόπιν τὰ πάντα μετέπεσαν αὖθις εἰς τὴν σκοτίαν.

Ὁ Σαλστρὰς ἀνεζήτησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν φίλον του Μύλλερον. Εἶχεν ἐπὶ τῶν χειλέων κακεντρεχὲς μειδίαμα, ὡς γελωτοποιὸς μέλλων νὰ εἴπῃ πρός τινα·

— Αἴ! λοιπὸν, πῶς σοῦ 'φάνηκε;

Ἀλλ' ὁ ἑταῖρός του εἶχε γίνει ἄφαντος. Ἐπειδὴ ἦτο βαθύτατον τὸ σκότος καὶ οὐδὲν διέκρινεν ὁ ἰατρὸς, τὸν ἐκάλεσε κατ' ὄνομα.

Ἀλλ' ὁ Ὄθων δὲν ἀπεκρίνατο.

Ὁ Σαλστρὰς λαβὼν τότε τὸν πολύχρωμον φανὸν τοῦ φύλακος τοῦ κρηπιδώματος, ὕψωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, πολλάκις αὐτὸν καλῶν. Τότε ἤκουσε μυκηθμὸν παρὰ τοὺς πόδας του. Ὁ γέρων ἔκειτο πρηνὴς χαμαὶ ἐν καταστάσει ἀπεριγράπτου δέους, ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν τεθνεῶτα ἤδη καὶ καταχθονίου τινὸς βασάνου παίγνιον.

Μετὰ πολὺ μόλις κατώρθωσεν ὁ Σαλστρὰς νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ἀνεγείρῃ αὐτὸν ἐπὶ τῶν ποδῶν του.

Ὁ ἰατρὸς ἠκτινοβόλει ἐξ ἀγαλλιάσεως. Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄθωνος Μυλλέρου ἐπενεχθεῖσα ἐντύπωσις ἦτο πολλῷ μείζων παρ' ὅ,τι εἶχεν ἐλπίσει.

— Τ' εἶν' αὐτό; ἠρώτησεν ὁ γέρων δι' ἀσθενοῦς φωνῆς.

— Αἴ! αἴ! ὑπέλαβεν ὁ Βαυαρὸς καταγοητευμένος, εἶσαι πολύτιμος ἄνθρωπος, φίλε μου, ἐπὶ σοῦ ἠμπορεῖ τις νὰ μελετήσῃ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῶν ἀγρίων. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶδες εἶνε ἡ ἀπὸ Παρισίων εἰς Κολωνίαν ἁμαξοστοιχία.

— Ἡ ἁμαξοστοιχία! ἐπανέλαβεν ὁ Μύλλερος μὴ ἐννοῶν.

— Αἴ! ναί· δὲν ἐννοεῖς τί θὰ εἰπῇ ἁμαξοστοιχία· ἂς εἶνε· εἶνε ὁ σιδηρόδρομος.

— Ὁ σιδηρόδρομος, αὐτὸ τὸ θεριό!

— Ναί.

— Καὶ βγαίνει κάτω ἀπὸ τὴ γῆ αὐτός;

— Ὄχι πάντοτε. Διὰ νὰ σοὶ τὸν δείξω ἐξέλεξα μέρος ὅπου ἡ ἁμαξοστοιχία φαίνεται ἐξερχομένη ἀπὸ ὑπόγειον σήραγγα.

— Σήραγγα! καὶ τί θὰ 'πῇ σήραγγα;

Διὰ βραχέων ὁ Σάλστρας ἠθέλησε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν Μύλλερον καὶ τὴν σήραγγα καὶ τὰ σιδηρᾶ ἐλάσματα, καὶ τὴν ἀτμομηχανήν.

Ὁ δυστυχὴς γέρων ἠκροᾶτο συντονώτατα. Ἐνόει ὅτι ὁ ἰατρὸς τῷ ὡμίλει γερμανιστί, ἀλλ' αἱ λέξεις δι' αὐτὸν οὐδεμίαν εἶχον σημασίαν. Μία μόνη ἐντύπωσις ἐδέσποζεν αὐτοῦ: ὁ φόβος.

Πῶς! τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο πρᾶγμα, τὸ βαρὺ ἅμα καὶ ἐλαφρόν, τὸ μέλαν, τὸ ὠρυόμενον, τὸ παταγοῦν, τὸ μυστηριῶδες, ὁ παράδοξος ἐκεῖνος μαστόδους, ὁ πελώρια ἔχων τὰ ὄμματα καὶ πνευστιῶσαν τὴν ἀναπνοήν, ὁ περῶν ἐκεῖθεν ὡς ὄνειρον ... ἦτον ὁ σιδηρόδρομος!

Καὶ ὑπῆρχον λοιπὸν ἄνθρωποι ἐντὸς αὐτοῦ. Οἵα μωρία! Βεβαιότατα ὁ ἀστεϊσμὸς ἐξηκολούθει, ὁ μυκτηρισμὸς δὲν εἶχε παύσει, ἢ ἴσως ὁ ὕπαιθρος ἀὴρ κατέστησεν αὐτὸν παράφρονα καὶ ἐβάδιζε ζῶν ἐν φρικαλέῳ ἐφιάλτῃ.

— Πᾶμε! πᾶμε! ἐπανελάμβανεν ὁ Ὄθων Μύλλερος.

— Θὰ περάσῃ ἄλλη ἁμαξοστοιχία.

— Ὄχι! Φθάνει! Σὲ παρακαλῶ, πήγαινέ με 'πίσω 'ς τὴν πόλι. Δὲν τὸ ξέρεις λοιπὸν πῶς φοβοῦμαι;.. φοβοῦμαι.

— Μπᾶ! θὰ περάσῃ ὁ φόβος σου.

— Πήγαινέ με 'πίσω, ἀνέκραξεν αἴφνης ὁ Μύλλερος διὰ τῆς βαρείας του φωνῆς ἀπειλητικῶς, πήγαινέ με 'πίσω γιατὶ σὲ 'σκότωσα, ἄ!

Ὁ ἰατρὸς ἀνεμνήσθη τότε ὅτι ὁ Μύλλερος εἶχε καταδικασθῆ ἕνεκα φόνου. Ὑπήκουσεν. Ἐν σιγῇ ὁ γέρων ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἅμαξαν. Ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν.

Καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ὄθων Μύλλερος κατέβαινεν ἀπὸ τῆς ἁμάξης, ἐξεθαμβώθη. Ὁ ἰατρὸς εἶχεν ὁδηγήσει αὐτὸν εἰς τὴν φωτεινοτέραν συνοικίαν τῆς πόλεως. Φωταερίου κύματα ἐξεπέμποντο ἀπὸ τῶν φανῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν καταστημάτων.

Ἐνταῦθα ὁ θαυμασμὸς ἤρξατο πάλιν δεσπόζων τοῦ δυστήνου γέροντος. Προσέβλεπε τὰ μεγάλα κάτοπτρα τῶν ἐργαστηρίων, τὰς πολυαρίθμους φωτοβολούσας γλωσσίδας.

— Τί λάδι εἶν' αὐτὸ ποῦ κάνει τέτοιο φῶς; ἠρώτησε.

— Δὲν εἶνε λάδι.

— Ἔλα δά! Καὶ τί εἶνε σὰν δὲν εἶνε λάδι;

— Εἶνε φωταέριον, κἄτι τι ὡσὰν ἀέρας 'ποῦ καίεται.

Ὁ Μύλλερος ταῦτα ἀκούσας ἐποιήσατο ἐγκαρτερήσεως κίνημα, λέγων καθ' ἑαυτὸν ἀναντιρρήτως:

— Ἀκόμη μὲ περιγελοῦν.

Ἀλλὰ δὲν ἐπίστευεν οὔτε λέξιν ἐξ ὅσων τῷ ἔλεγεν ὁ ἰατρός. *Τὰ ἔκοβε πάρα πολὺ χονδρά!*

Ἐπὶ τούτοις δὲ ὁ ταλαίπωρος δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ. Διετέλει εἰσέτι ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τρόμου, ὃν ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν τῆς ἁμαξοστοιχίας ἡ διάβασις.

Τὰ ὦτά του ἦσαν εἰσέτι πλήρη τῆς καταχθονίου ἐκείνης ἰαχῆς τῆς ἀτμαμάξης. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔλαμπον εἰσέτι οἱ δύω φρικαλέοι φανοὶ καὶ ἡ καπνοδόχη, ἣν παρέσυρε μεθ' ἑαυτῆς ἡ διαβολικὴ ἀτμάμαξα διασκορπίζουσαν ἐπὶ τῆς κατεπτοημένης γῆς πυριφλεγεῖς ἄνθρακας.

Ἄλλως τε, καίτοι κατακόρως ἐν τῷ ζυθοπωλείῳ γευματίσας, ὁ Ὄθων Μύλλερος ἐπείνα. Ὁ ἰατρὸς Σαλστρὰς ἐσκέφθη ὅτι τὸ θῦμά του ὑπέστη ἱκανὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πειράματα. Ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ φάγῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ. Τὴν νύκτα ἐκείνην, τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς του, διῆλθε σχεδὸν ὁλόκληρον ἄγρυπνος ὁ Ὄθων Μύλλερος, ὡς εἶχε διέλθει ἄγρυπνος τὰς τελευταίας τῆς καθείρξεώς του νύκτας.

Ἐντεταμένην ἔχων τὴν διάνοιαν καὶ ἠνεωγμένα τὰ ὄμματα ἀνεπόλει ὅσα ἀπὸ πρωΐας εἶχεν ἴδει, καὶ ἔμενε κατάπληκτος. Οὐδὲν τῶν γεγονότων ἐφαίνετο αὐτῷ φυσικόν.

Ἀπὸ τῆς ἀναφλέξεως τοῦ μικκύλου φωσφόρου ἄχρι τοῦ φωταερίου, ἀπὸ τῆς μαγευτικῆς λαμπρότητος τοῦ ζυθοπωλείου μέχρι τῆς διαβολικῆς τοῦ σιδηροδρόμου ἐμφανίσεως, πάντα ἐφαίνοντο τοσούτῳ φανταστικὰ εἰς τὸν ταλαίπωρον αὐτόν, ὥστ' ἐπὶ τέλους ἐπίστευεν ὅτι ὑπνώττει, καὶ ὅτι, ἐγένετο ἁνάρπαστος ὑπὸ ὀνείρατός τινος εἰς ἀνεμοστρόβιλον γεγονότων ὅσον ἔξεστιν ἀλλοκότων.

Η'

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ἤρξατο κλείων πρὸς ὕπνον τὰ ὄμματα ὁ Ὄθων, ὅτε ᾐσθάνθη αἴφνης ὅτι ἐσείετο σφοδρῶς ὑπὸ νευρώδους χειρός.

Ὁ ἰατρὸς Σαλστρὰς ἐπανῆλθε νὰ λάβῃ κατοχὴν τοῦ θύματός του.

— Κατὰ πρῶτον, εἶπε, φίλε μου, πρέπει νὰ ῥίψῃς ἀπὸ 'πάνω σου αὐτὸ τὸ παληοφόρεμα τῆς φυλακῆς. Μοῦ εἶπες ὅτι ἔχεις χρήματα, ἰδοὺ ἓν ἐμπορικὸν ὅπου θὰ ἐνδυθῇς ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως τὰ 'νύχια μὲ δεκαπέντε τάλληρα.

Ὁ πρώην δεσμώτης μετὰ μακροὺς διαλογισμοὺς συνεπέρανεν ὅτι ὁ ἰατρὸς ἦτον ὑπεράνθρωπόν τι ὂν κρατοῦν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, ὡς τελικὸν δὲ συμπέρασμα ἐξήγαγεν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ τὰ πράγματα εἰς τὸν ῥοῦν αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο ἐδέξατο ἀπὸ τῶν χειρῶν ἰσραηλίτου ἱματιοπώλου ἐνδυμασίαν καινουργῆ καὶ εντελεστάτην ἀπὸ τῶν ὑποδημάτων καὶ τῶν περιποδίων—τῶν τελευταίων τούτων ἁπλῆς πολυτελείας ἀντικειμένων—ἄχρι τοῦ χιτῶνος, τοῦ λαιμοδέτου καὶ τοῦ πίλου.

Κουρεύς τις περιεποιήθη τὴν ἀτημέλητον γενειάδα του καὶ ἔκοψε τὴν κόμην του τόσον τεχνηέντως, ὥστε ὁ Μύλλερος θεωρήσας εἰς κάτοπτρον εὗρεν ἑαυτὸν ὡραῖον, καὶ τοσοῦτον ὡραῖον ὥστε καὶ τὴν μεταμόρφωσιν αὐτὴν ἔτι ἀπέδωκεν εἰς τὴν μαγικὴν τοῦ ἰατροῦ παντοδυναμίαν.

Ὁ Σαλστρὰς ἅμα ἐνδυθέντα καὶ κομμωθέντα ὡδήγησε τὸν Μύλλερον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Ῥήνου

καὶ ἐκεῖθεν ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ἀτμόπλουν μεγαλοπρεπῶς καὶ ταχέως χωροῦν κατὰ τοῦ ὁρμητικοῦ τοῦ ποταμοῦ ῥεύματος.

Ἡ ἕλιξ δὲν ἐφαίνετο, καὶ ἡ καπνοδόχη τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ οὐδαμῶς ἐξηρεύγετο καπνόν. Τί θὰ ἐσκέπτετο πᾶς ἐν τῇ θέσει τοῦ Ὄθωνος εὑρισκόμενος; Ἐκρατύνετο ἐπὶ μᾶλλον ἡ ἰδέα ἐν αὐτῷ ὅτι ταῦτα πάντα ἐπενοήθησαν ὅπως διαταράξωσι τὸν ἐγκέφαλόν του, καὶ ἤρξατο πιστεύων εἰλικρινέστατα ὅτι ὁλόκληρος ἡ πόλις, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἴσως σύμπασα ἔπαιζε περὶ αὐτὸν κωμῳδίαν ὅπως διασκεδάσῃ ἐκ τῆς καταπλήξεώς του.

Τοσοῦτον δ' ἐνέμενεν ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ, ὥστε ἠκροᾶτο πλέον τῶν περιγραφῶν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐδείκνυεν εἰς αὐτὸν ὁ Βαυαρός, ποιῶν νεύματα ἐγκαρτερήσεως καὶ εὐαρεσκείας, ἅτινα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καθίσταντο κωμικώτερα.

Ὁ Σαλστρὰς ἤρξατο σκεπτόμενος ὅτι λίαν εἶχεν ἀποκτηνωθῇ ὁ Μύλλερος. Διὰ τοῦτο ἐπῆλθεν αὐτῷ κατὰ νοῦν νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ οἴκημα φίλου του ἔχοντος σπουδαστήριον φυσικῆς.

Τῷ ἔδειξε τὰ πάντα λεπτομερέστατα, καὶ συνεκλόνισε τὰς ἀρθρώσεις του δι' ἠλεκτρικῶν κενώσεων.

Ἆ! τοῦτο πλέον αἰσθανθεὶς ὁ Μύλλερος ἀπώλεσε τὴν ἡσυχίαν του καὶ κατελήφθη αὖθις ὑπὸ τοῦ τρόμου του.

Φαντάσθητε! ὁ ἰατρὸς ἐτοποθέτησεν αὐτὸν ἐπὶ πλακὸς εἰς ἀδιάλειπτον συνεπαφὴν εὑρισκομένης μετὰ ἠλεκτρικῆς στήλης. Ὁ Ὄθων ᾐσθάνετο λοιπὸν ἑαυτὸν μεμονωμένον.

Ὁ Σαλστρὰς ἔμενε μακρὰν αὐτοῦ τέσσαρα ἢ πέντε μέτρα· ἐπλησίαζε δὲ μόνον σιδηροῦν σύρμα πρὸς μικρὰν φιάλην καὶ κράκ! περίτρομος ὁ Μύλλερος ἐτύπτετο τοὺς βραχίονας, τοὺς πόδας, ὑπ' ἀληθῶν ῥαβδισμῶν.

Κατεπτοημένος περιέβλεπε περὶ ἑαυτόν. Οὐδέν· οὐδείς· ἦτο μόνος, μονώτατος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου.

Ὁ ἰατρὸς οὐδεμίαν παρεῖχεν ἐξήγησιν εἰς τὸν κατάδικον. Ἠρκεῖτο ἐντρυφῶν ἀπλήστως ἐν τῷ τρόμῳ καὶ ταῖς ἀνασκιρτήσεσιν αὐτοῦ.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ἐννοεῖς πῶς συμβαίνει, δὲν εἶνε ἀληθές; εἶπεν ἐπὶ τέλους. Λοιπόν, αὐτὴ ἡ δύναμις ἡ ὁποία σὲ συνταράσσει δύναται νὰ μοὶ χρησιμεύσῃ ὅπως μάθω τί συμβαίνει ἑκατὸν λεύγας, χιλίας λεύγας ἐντεῦθεν, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν μόνον.

Ἐμβρόντητος ὁ Ὄθων οὐδὲν ἔλεγεν. Ὁ ταλαίπωρος ἤρξατο ἐννοῶν ὅτι παρεφρόνει.

— Ἔλα μαζῆ μου, ἐπανέλαβεν ὁ ἰατρὸς καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τηλεγραφικόν τι γραφεῖον.

— Ποῦ ἐγεννήθης;

— Εἰς τὸ Φρίδρισβαχ, εἰς τὴν Σιλεσίαν. Ἤμουν δέκα τριῶν χρονῶν ὅταν οἱ γονεῖς μου ἦλθαν κ' ἐκατοίκησαν κοντὰ 'ς τὸ Ῥῆνο.

— Πολὺ καλά. Ἐνθυμεῖσαι κανένα ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς φίλους σου;

— Ναί· τὸν Λουδοβῖκον Ἄπσταϊν, τὸν Γουστάβον Σοὺλτζ, τὸν Βίλελμ Σίλβεργρος.

— Πολὺ ὡραῖα. Περίμεινε. Δὲν ἠξεύρω διόλου ποίαν ἡμέραν ἐγεννήθης, οὔτε πῶς ὀνομάζονται οἱ συγγενεῖς σου. Θὰ πληροφορηθῶ περὶ τούτων καὶ θὰ ἐρωτήσω διὰ τοὺς παλαιοὺς παιδικοὺς φίλους σου.

Ἀνέμειναν μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν. Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἐμειδία νῦν, διανοούμενος ὅτι σύμπασα ἡ γῆ δὲν θὰ συνώμνυε ἐπὶ τέλους μετὰ τοῦ μάγου αὐτοῦ ἰατροῦ ὅπως τὸν ἐξαπατήσῃ.

Ἀλλὰ ναί! Ἡ ἀπάντησις ἀφίκετο. Ἰδοὺ δὲ τί ἔλεγε: «Ὁ Ὄθων Φρειδερῖκος Μύλλερος ἐγεννήθη πράγματι ἐν Φρίδρισβαχ τῇ 25 Φεβρουαρίου 1808. Ὁ πατήρ του ἐκαλεῖτο Ἰωάννης Μύλλερος καὶ ἡ μήτηρ του Σοφία Γκράτς. Κατεδικάσθη εἰς πεντήκοντα ἐτῶν εἱρκτὴν διὰ φόνον. Ὁ Λουδοβῖκος Ἄπσταϊν ἀπέθανε. Ὁ Βίλελμ Σίλβεργρος μετηνάστευσεν εἰς Ἀμερικήν, ὁ Γουστάβος Σοὺλτς διαμένει εἰσέτι ἐνταῦθα, καὶ ἐνθυμεῖται κάλλιστα τὸν Ὄθωνα, ὃν κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν ἀπεκάλουν *βῶδι*».

Τὸ τηλεγράφημα ἔφερε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ δημάρχου τῆς Φρίδρισβαχ.

Καὶ πάντα ταῦτα ἦσαν ἀληθέστατα. Ἰωάννης ἐκαλεῖτο ὁ πατήρ του. Σοφία Γκράτς ἡ μήτηρ του.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος ἀκούων ἀναγινωσκόμενον τὸ τηλεγράφημα ᾐσθάνετο παράδοξον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του συντάραξιν. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι μικροσκοπικοὶ δαιμονίσκοι ὠρχοῦντο καταχθόνιον πυρρίχιον ἐντὸς τοῦ κρανίου του.

Ἐξαγριωθεὶς ἐτράπη εἰς φυγὴν πρὸς τὸ δεσμωτήριον, κατευθυνθεὶς εἰς τὸν πυλῶνα πρὸ τοῦ ὁποίου ἀφίκετο πνευστιῶν.

— Πάρτε με πάλι, πάρτε με, εἶπεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα ἐρωτήσαντα αὐτὸν τί ἐπεθύμει, πάρτε με γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

Ὁ δεσμοφύλαξ τὸν ἐχλεύασε καὶ τὸν *ἔστειλεν εἰς τὴν δουλειά του* καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ὁ ἰατρὸς δρομαῖος τρέχων ἀφίκετο ἐκεῖ κάθιδρως, ἀσθμαίνων.

Ὁ Ὄθων Μύλλερος πεσὼν αὖθις εἰς τοὺς ὄνυχας τοῦ Σαλστρὰς, δὲν ἀντέστη πλέον. Ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισίν του.

Ὁ Βαυαρὸς ἐμέθυσεν αὐτὸν φρικωδῶς ἐν ξενοδοχείῳ τινί· εἶτα δὲ μετεκόμισεν αὐτὸν εἰς ἅμαξαν σιδηροδρομικὴν καὶ ἐτράπη μετ' αὐτοῦ ῥέγχοντος εἰς Παρισίους.

Ἡ παραρρήνειος πόλις δὲν εἶχε πλέον ἱκανὰς ἐκπλήξεις, ὅπως ὁ ἰατρὸς προσωτέρω ὠθήσῃ τὰ πράγματα.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν οἷα ὑπῆρξε τοῦ ἀγρίου ἡ παραζάλη, ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου ἐπὶ τοῦ βουλεβάρτου εὑρεθέντος; Τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, τὰ

φῶτα, αἱ πρὸς ἀλλήλας διασταυρούμεναι πολυάριθμοι ἅμαξαι, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ τρέχοντες πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις δίκην παραφρόνων, τὰ πελώρια λεωφορεῖα, οἱ ἱπποσιδηρόδρομοι, αἱ κραυγαί, ἡ συσσώρευσις ὄντων φαινομένων ὡς μανιακῶν, ταῦτα πάντα ἔμελλον νὰ διαταράξωσι περισσότερον τὸ λογικὸν τοῦ Μυλλέρου.

Οὐδέποτε εἶχε φαντασθῇ τοιαύτην ὀχλοβοήν, τοιοῦτον θόρυβον, τοιαύτην παραφροσύνην, τοιαύτην ἐκπληκτικὴν συγκλόνησιν.

Ἀκίνητος παρὰ τὸν ἰατρὸν μειδιῶντα, ᾐσθάνετο ὅτι συνεταράττετο ὑπὸ πυρετωδῶν τινων ὁρμῶν, καὶ ἐπεθύμει νὰ γελάσῃ, νὰ κραυγάσῃ, νὰ κλαύσῃ.

Τὸ μαρτύριόν του ἦτον ἀπερίγραπτον.

— Γιατί αὐτὸ τὸ βάσανο; ἠρώτησε τέλος.

Ὁ Σαλστρὰς δὲν τῷ ἀπήντησε. Τὸν παρέσυρε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς ξενοδοχεῖον ἔνθα προσήνεγκεν αὐτῷ κάλλιστον γεῦμα καὶ οἶνον ἐξαίρετον ὅπως καθησυχάσῃ μικρὸν τὸν τρόμον του, κατόπιν δὲ ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ Μελόδραμα. Παριστάνετο ἔργον τι θαυμασίας ἔχον διακοσμήσεις καὶ χοροὺς ἐκτάκτους. Τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς κατεπλημμύρει τὴν σκηνήν. Ἡ μουσική, αἱ γυναῖκες, ἃς ἐξελάμβανε γυμνάς, ἡ λάμψις, ἡ πομπὴ ἐκείνη, συνεπλήρωσαν τὸ ἔργον.

Ἠγέρθη αἰφνιδίως ἐν τῷ θεωρείῳ του καὶ ἤρξατο ᾄδων ταὐτοχρόνως τῷ ὑψιφώνῳ. Ἦτο παράφρων, ἰσοβίως παράφρων. Τὴν ἐπαύριον παρετηρήθη ὅτι καὶ ὁ Σαλστρὰς εἶχεν ὡσαύτως παραφρονήσει.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]. Α. Π. Κ.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΝ

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες, λαμβάνουσαι ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐσχάτως τελεσθείσης ἑκατονταετηρίδος τοῦ **Stephenson**, ἀναφέρουσι τοὺς ἀγῶνας, οὓς ὑπέστη ἕτερος ἐφευρέτης, ὁ διάσημος **Fulton**, ὁ ἀναστατώσας τὴν ναυτιλίαν, ὡς ὁ Ἄγγλος μετεμόρφωσε τὸ σύστημα τῆς διὰ γῆς μεταφορᾶς. Ἀμφότεροι ἐποιήσαντο χρῆσιν τοῦ ἀτμοῦ, ὅπως μεταβάλωσι τὴν ὄψιν τοῦ ἀρχαίου καὶ νέου κόσμου.

Ὁ **Fulton** ἀπὸ τοῦ 1806 ἐνησχολήθη περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ πρώτου ἀτμοπλοίου, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτῷ τὸ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὑποσχεθὲν προνόμιον. Τὸ πλοῖον τοῦτο, ὅπερ ὠνομάσθη «**Clermont**» κατεσκευάζετο ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐν τοῖς νεωρίοις τοῦ κ. **Charles Brown**. Εἶχε μῆκος 50 μέτρων ἐπὶ 5 πλάτους καὶ χωρητικότητα 150 τόνων, ἡ διάμετρος τῶν τροχῶν ἦτο 5 μέτρα, ἡ δὲ διπλῆ ἀτμομηχανή, ἡ στρέφουσα αὐτούς, εἶχε δύναμιν 18 ἵππων. Τὸ ἔργον τοῦ **Fulton**, κακῶς ἐκτιμηθὲν ἐν Εὐρώπῃ, δὲν εὗρεν εὐνοϊκωτέραν ὑποδοχὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Ἡ κοινὴ γνώμη κατεδίκαζεν ἀναφανδὸν τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην. Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ οὔτε δέκα ὑπῆρχον πρόσωπα πιστεύοντα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς, τὸ δὲ κατασκευαζόμενον πλοῖον «**Clermont**» ἐδηλοῦτο διὰ τοῦ ὀνόματος *Φουλτομανία*. Ἐπειδὴ αἱ τῆς κατασκευῆς δαπάναι ὑπερέβησαν κατὰ πολὺ τοὺς γενομένους ὑπὸ τῶν ἱδρυτῶν ὑπολογισμούς, ὁ **Fulton** καὶ ὁ συνέταιρος αὐτοῦ **Livingston** προέτειναν νὰ παραχωρήσωσι τὰ δύο τρίτα τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν εἰς τοὺς βουλομένους νὰ ἀναδεχθῶσιν ἀνάλογον μέρος ἐν ταῖς δαπάναις. Οὐδεὶς ἐν τούτοις ἐπωφελήθη τῆς προσφορᾶς ταύτης, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς τὸ προοίμιον βεβαίας ἀποτυχίας.

Οὐχ ἧττον κατὰ Αὔγουστον τοῦ 1807 ὁ «**Clermont**» εἶχεν ἀποπερατωθῆ· τὴν 10 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐξήρχετο ἐκ τῶν ἐργοστασίων τοῦ κ. **Brown**, τὴν δὲ ἐπαύριον κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν πρὸς δημοσίαν δοκιμὴν ὥραν καθείλκετο εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ **Fulton** ἀνέβη ἐπὶ τῆς γεφύρας ἐν τῷ μέσῳ τῶν γελώτων καὶ τῶν συριγμῶν ὄχλου ἀμαθοῦς. Καὶ ὅμως τὰ αἰσθήματα τοῦ πλήθους δὲν ἐβράδυναν νὰ μεταβληθῶσι, καθόσον ἅμα δοθέντος τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως, τὸ πλοῖον ἤρξατο νὰ κινῆται, ἐνθουσιώδεις δ' ἐπευφημίαι ἱκανοποίησαν τὸν ἔνδοξον μηχανικὸν ἀπέναντι τῶν σκωμμάτων καὶ τῶν περιφρονητικῶν καγχασμῶν, ὧν ἐγένετο ἀφορμή. Ὁ θρίαμβος αὐτοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὤφειλε νὰ παρηγορήσῃ αὐτὸν κατὰ τῶν ἐπικρίσεων, ἀηδιῶν καὶ ποικίλων προσκομμάτων, ἅτινα συνήντησεν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς μεγαλεπηβόλου αὐτοῦ ἐπιχειρήσεως.

Ἀλλ' ὁ **Fulton**, ὁ μηδεμίαν δοὺς προσοχὴν εἰς τὰ δείγματα τῆς δυσπιστίας τῶν συμπολιτῶν του, οὐδόλως ἐξιππάσθη κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμὴν ὑπὸ τῶν τεκμηρίων τοῦ θαυμασμοῦ αὐτῶν. Ἐμελέτα μετὰ προσοχῆς τὴν πορείαν τοῦ πλοίου του, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ καὶ ἐπινοήσῃ τὰ μέσα τῆς θεραπείας. Οὕτω παρετήρησεν ὅτι οἱ τροχοὶ εἶχον παραπολὺ μεγάλην διάμετρον, καὶ ὅτι αἱ πτέρυγες ἐβυθίζοντο λίαν βαθέως εἰς τὸ ὕδωρ. Μετέβαλε τὴν διάταξιν αὐτῶν καὶ ἐπέτυχεν αὔξησιν ταχύτητος.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐπιδιορθώσεων τούτων, αἵτινες διήρκεσαν ἡμέρας τινάς, ὁ **Livingston** καὶ ὁ **Fulton** ἀνήγγειλαν διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι τὸ πλοῖον αὐτῶν ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ τὴν ἐπαύριον εἰς Ἀλβάνην, καθόσον προωρίσθη νὰ ἐκτελῇ τὴν μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλβάνης ὑπηρεσίαν. Ἡ ἀγγελία αὕτη προὐξένησε μεγίστην ἔκπληξιν, διότι, ἂν καὶ πολλοὶ ὑπῆρξαν μάρτυρες τῆς ἐπιτυχοῦς δοκιμῆς, ἣν ἐξετέλεσε προηγουμένως, οὐχ ἧττον ἠπίστουν ἀκόμη εἰς τὸ δυνατὸν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀτμοκινήτου πλοίου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς δι' ὕδατος μεταφορᾶς. Οὐδεὶς ἐπιβάτης παρουσιάσθη, μόνον δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πλοίου ἐκ τῆς Ἀλβάνης, κάτοικός τις τῆς Νέας Ὑόρκης ἐτόλμησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του. Ἀναβὰς κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ

πλοίου ὅπως συμφωνήσῃ περὶ τοῦ ναύλου ὁ εἰρημένος ἐπιβάτης οὐδένα ἄλλον συνήντησεν ἐν τῷ θαλάμῳ εἰμὴ ἄνθρωπόν τινα καταγινόμενον εἰς τὸ γράφειν· οὗτος δὲ ἦτον ὁ Fulton.

— Θὰ ἐπανέλθετε μὲ τὸ πλοῖόν σας εἰς Νέαν Ὑόρκην; τὸν ἠρώτησεν.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Fulton, μέλλω νὰ ἀποπειραθῶ καὶ τὴν ἐπιστροφήν.

— Δύνασθε νὰ μοὶ δώσητε ἓν εἰσιτήριον ἐπὶ τοῦ πλοίου σας;

— Βεβαίως,ἐὰν ἀποφασίζητε νὰ συνταυτίσητε τὴν τύχην σας μὲ τὴν ἰδικήν μας.

Εἰς ταῦτα ὁ κάτοικος τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐρωτήσας ποία ἦτον ἡ τιμὴ τοῦ κατάπλου, ἐμέτρησεν 6 δολλάρια εἰς τὸν Φούλτονα, ὅστις ἀκίνητος καὶ σιωπηλὸς, βεβυθισμένος εἰς σκέψεις, παρετήρει μετὰ θαυμασμοῦ τὰ ἐν τῇ χειρί του κατατεθέντα δύο χαρτονομίσματα.Ὁ ἐπιβάτης νομίσας ὅτι κακῶς ἐννόησε, προσέθετο:

— Δὲν εἶνε τὸ ποσὸν, ὅπερ ἐζητήσατε;

Ὁ Fulton ἐξελθὼν τότε ἐκ τοῦ ῥεμβασμοῦ αὐτοῦ προσήλωσε τὰ βλέμματά του ἐπὶ τοῦ ξένου, ἀφήσας δὲ δύο χονδρὰ δάκρυα νὰ κυλισθῶσιν ἐπὶ τῶν ἡλιοκαῶν αὐτοῦ παρειῶν·

— Συγχωρήσατέ με, εἶπε δι'ἀλλοιωθείσης φωνῆς.Ἐσκεπτόμην ὅτι τὰ 6 ταῦτα δολλάρια εἶνε ἡ πρώτη ἀμοιβὴ τῶν πολυχρονίων κόπων μου ἐπὶ τῆς ἀτμοπλοΐας. Πολὺ ἐπεθύμουν, προσέθηκε λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιβάτου, νὰ καθιερώσω τὴν μνήμην τῆς στιγμῆς ταύτης, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ συμμερισθῆτε μετ' ἐμοῦ φιάλην οἴνου, ἀλλ' εἶμαι τόσον πτωχὸς, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω ἤδη αὐτήν. Ἐλπίζω ἐντούτοις νὰ ἦμαι εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν θὰ συναντηθῶμεν.

Τῳόντι δὲ συνηντήθησαν βραδύτερον μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐτῶν, τὴν φορὰν δὲ ταύτην δὲν ἔλλειψεν ὁ οἶνος, ὅπως ἑορτάσωσιν ἐνθύμησιν εὐτυχῆ.

Μετὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ταξείδιον ὁ «Clermont» ὡρίσθη νὰ ἐκτελῇ τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλβάνης. Πλὴν τὸ νέον ἀτμοπλοϊκὸν σύστημα δὲν κατώρθωσε νὰ ἱδρυθῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Hudson ἄνευ μεγάλων δυσκολιῶν, καθόσον ἰσχυρίζοντο ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο θὰ ἀπέβαινεν ἐπιζήμιον εἰς τὸν τόπον, ὡς παρακωλῦον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυπηγίας. Ἐὰν οἱ χωρικοὶ Ἄγγλοι μετέβαινον νὰ προϋπαντήσωσι μετὰ ξύλων καὶ πελέκεων τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸν πρῶτον σιδηροῦν δρόμον τὸν ὑπὸ τοῦ Stephenson ἐγκαινιασθέντα, οἱ δὲ ἰδιοκτῆται ἀνθίσταντο διὰ πυροβολισμῶν κατὰ τῆς προόδου τῶν ἔργων, τὰ ἱστιοφόρα πλοῖα ἑτέρωθεν, τὰ πλέοντα ἐπὶ τοῦ Hudson, ἐποίουν συχνάκις οὐκ ὀλίγας ζημίας εἰς τὸ ἀτμόπλοιον «Clermont» συγκρουόμενα μετ' αὐτοῦ, ἢ προσεγγίζοντα μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ τὸ βυθίσωσιν. Ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην, ὅπως θέσῃ τέρμα εἰς τὰς προμελετημένας ταύτας συγκρούσεις νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὰς ὡς *προσβολὰς δημοσίας τάξεως*, τιμωρητέας διὰ φυλακίσεως καὶ προστίμου.

Παρὰ πάντα τὰ προσκόμματα, ἅπερ συναντᾷ πᾶσα νέα ἐπιχείρησις, παραγομένη ἐν κύκλῳ ἔνθα ὀφείλει νὰ παλαίσῃ κατ' ἀντιθέτων συμφερόντων, τὸ ἔργον τοῦ Fulton καὶ τοῦ Livingston προέβη ταχέως εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν. Τὴν 11 Φεβρουαρίου 1809 ὁ Fulton ἔλαβε παρὰ τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως δίπλωμα ἐφευρέσεως ἀσφαλίζον αὐτῷ τὸ προνόμιον τῆς ἀνακαλύψεώς του.

Τῷ 1811 κατεσκεύασε τέσσαρα ὡραιότατα ἀτμόπλοια, ὧν τὸ μεγαλείτερον ἦτο 526 τόνων χωρητικότητος καὶ προωρίσθη ὡς ὁ «Clermont» διὰ τὴν μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλβάνης ὑπηρεσίαν.

Τῷ 1812 ὁ Fulton ἐναυπήγησε δύο ἀτμοκίνητα πλοῖα πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ποταμῶν Hudson καὶ Est. Συγχρόνως κατεσκεύασε πλεῖστα ἄλλα ἀτμόπλοια διὰ λογαριασμὸν διαφόρων Ἑταιριῶν, εἰς ἃς ἐξεχώρει τὰ ἐκ τοῦ προνομίου αὐτοῦ δικαιώματα. Οὕτω ἠδυνήθη νὰ συστηθῇ ἐντὸς ἡμερῶν τινων ἡ ἐπὶ τοῦ Mississipi καὶ Ohio ἀτμοπλοΐα.

Ἡ ἐφεύρεσις καὶ σύστασις τῆς διὰ τοῦ ἀτμοῦ ποντοπλοΐας ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον γεγονὸς, ὅπερ παρήχθη ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου. Τὰ ἔργα τοῦ Φούλτονος ἔδωκαν νέαν δραστηριότητα εἰς τὸ ἀμερικανικὸν πνεῦμα, αἱ δὲ διάφοροι Πολιτεῖαι, αἱ μέχρι τότε μεμονωμέναι ἀπ' ἀλλήλων, εἶδον πάραυτα συσφιγγομένους τοὺς ἑνοῦντας αὐτὰς δεσμούς. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν πλείστων μεγάλων ποταμῶν, ἐρήμων μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, μυριάδες τολμηρῶν σκαπανέων ἔσπευσαν νὰ ἐγκατασταθῶσιν, ὅπως ἀποχερσώσωσι τὰς γαίας καὶ ἱδρύσωσι πόλεις.

Τοιουτοτρόπως τὰ ἀτμόπλοια ἔφερον τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἐπὶ πλείστων σημείων, ὅπου πρότερον μόλις ἠριθμοῦντο διεσπαρμένοι τινὲς πυργίσκοι. Χάρις δὲ εἰς τὸ ἐπίμονον πνεῦμα τοῦ Φούλτονος, ἡ ἀποίκισις τοῦ Ohio, Missouri, τοῦ Illinois καὶ Indiana ἔφερε τὸν πολιτισμὸν εἰς χώρας τέως ἀγρίας. Ν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ἰατρὸς Τ... τοῦ ὁποίου τὸ κύριον προσὸν δὲν εἶνε ἡ εὐφυΐα, ἐπέπληττε πελάτην τοὺ τινα ὅτι κάμνει κατάχρησιν πνευματωδῶν ποτῶν.

— Μπὰ, λέγει οὗτος, ἀπὸ παιδὶ ἄρχισα νὰ τὰ πίνω, καὶ ἐν τούτοις ἐπέρασα τὰ ἑξῆντα καὶ εἶμαι γερός.

— Ναὶ, μὰ ἂν δὲν ἔπινες, ἀποκρίνεται σοβαρῶς ὁ ἀσκληπιάδης, ἠμποροῦσες νὰ ἔχῃς περασμένα καὶ τὰ ἑβδομῆντα.

***

Διάλογος γηραιοῦ ἀνδρογύνου:

— Ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μας, ὅλη ἡ περιουσία νὰ μείνῃ εἰς τὸν ἄλλον. Σύμφωνη, αἴ; λέγει ὁ γέρων.

— Καλέ μου φίλε, οἱ λόγοι σου μὲ συγκινοῦν.

— Λοιπὸν ἀποφασισμένον. *Ἐγώ*, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς *δύο μας*, θὰ 'πάγω νὰ κατοικήσω σὲ μιὰ μοναξιά.

*
* *

Ὁρισμός:

Χαμαιλέων. Ζῶον ἔχον τὴν ἰδιότητα νὰ ἀλλάσσῃ χρώματα. Ἀπαντᾶται συχνότατα εἰς τὰς χώρας τῆς πολιτικῆς, μάλιστα ἐν Ἑλλάδι.

*
* *

Χωρικὸς ἔχασε τὴν γυναῖκά του.

Πρό τινος δὲ εὑρισκόμενος εἰς τὴν πόλιν ἀπαντᾷ γνώριμόν του ἰατρόν, ὅστις τοῦ λέγει:

— Ἀφοῦ ἡ γυναίκα σου ἦτον ἄρρωστη, γιατί δὲν μὲ 'φώναξες νὰ τὴν ἰδῶ;

— Ἀμ' σὰν ἦταν γιὰ νὰ 'ποθάνῃ, τί θὰ τῆς ἔκανες, ἡ ἀφεντειά σου; Ἔπειτα, 'ξέρεις, ἡμεῖς οἱ χωριάταις ἀποθένουμε καὶ μόνοι μας, χωρὶς τὸν γιατρό.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἐνώπιον τοῦ ἀψύχου λειψάνου φιλτάτου ὄντος οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀπωθῶν μετ' ἀκατονομάστου φρίκης τὴν ἰδέαν ὅτι Θεός, ἀγάπη, δικαιοσύνη καὶ ἀθανασία εἶνε λέξεις ἄνευ ἐννοίας. (**Octave Feuillet**).

*** Ἡ πολιτεία εἶνε φιμός, σκοπῶν νὰ καταστήσῃ ἀβλαβὲς αὐτὸ τὸ σαρκοφάγον ζῶον, τὸν ἄνθρωπον, καὶ νὰ παραστήσῃ αὐτὸν ὡς χορτοφάγον. (**Schopenhauer**).

*** Εἶσαι μικρός; ὅ,τι κι' ἂν 'πῇς πεντάρα δὲν ἀξίζει·
Μεγάλος εἶσαι; ὅ,τι 'πῇς βασίλειο ζυγίζει.

(ΜΟΛΙΕΡΟΣ).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐγγὺς τῆς Βριστόλης, ἐπὶ λόφου γραφικοῦ καὶ ὑγιεινοῦ, σύμπλεγμα οἰκοδομῶν, ὅπερ καλεῖται κοινῶς «Ἄστυ τῶν ὀρφανῶν» καὶ ὅπου τρέφονται καὶ παιδεύονται κατὰ μέσον ὅρον δισχίλια παιδία. Ὅ,τι διακρίνει τὸ ἵδρυμα τοῦτο ἀπὸ παραπλησίων ἱδρυμάτων ἐν ἄλλαις χώραις εἶνε ὅτι δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὴν πόλιν, οὔτε εἴς τινα ἑταιρίαν, καὶ οὐδεμίαν κέκτηται περιουσίαν ἢ ἐπιχορήγησιν, ἀλλὰ συντηρεῖται ἀπὸ 45 ἐτῶν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ διὰ τῆς δημοσίας ἐλεημοσύνης. Ὁ ἱδρυτὴς τοῦ «Ἄστεως τῶν ὀρφανῶν» εἶνε Γερμανός τις, ὀνόματι Μύλλερ, ὅστις ἀφοῦ διῆλθε τὴν νεότητα αὐτοῦ ἐν στερήσεσι καὶ πολλάκις εὑρέθη ἄνευ στέγης, κατελήφθη ὑπὸ φιλανθρώπου ζέσεως καὶ ἀπελθὼν εἰς Ἀγγλίαν ἐγένετο ἱερεύς, καὶ διωρίσθη ἐφημέριος εἰς χωρίον τι ἐγγὺς τῆς Βριστόλης. Παραιτηθεὶς τοῦ μισθοῦ του, ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ζῇ ἐκ τῶν προαιρετικῶν δώρων τοῦ ποιμνίου του, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξέθεσε δίσκον ἔν τινι γωνίᾳ τοῦ ναοῦ. Ἐν ἔτει 1836 ὁ Μύλλερ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἱδρύσῃ ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων ὀρφανοτροφεῖον, ἐξέδωκε δὲ πρόγραμμα λέγων ὅτι ἐδέχετο παιδία ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἄχρι τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας, καὶ ἀνελάμβανε νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς διατροφῆς καὶ ἀγωγῆς των, ἄχρις οὗ δυνηθῶσι νὰ πορίζωνται μόνα τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὅτε ἐδημοσίευσε τὴν ἀγγελίαν ταύτην, ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος δὲν εἶχεν οὔτε ὀβολόν, καὶ ὅμως μετά τινας μῆνας ἤνοιξε τὸ πρῶτον ἄσυλον. Ἐν ἔτει 1838 ἠρίθμει 86 τροφίμους καὶ μετὰ 20 ἔτη 297. Τότε ἐδημοσίευσε φυλλάδιον λέγον· «Χωρὶς νὰ ζητήσω προσωπικῶς οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς οὔτε ὀβολὸν καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς μόνον τὸν Θεόν, ἔλαβον ἄχρι τοῦδε ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν 2, 222, 032 φράγκα». Ἡ ἐκ τοῦ φυλλαδίου ἐντύπωσις ὑπῆρξε τοσαύτη, ὥστε τὸ ἑπόμενον ἔτος ὁ Μύλλερ ἠδυνήθη νὰ δεχθῇ ἐν τῷ ἀσύλῳ του δισχίλια ὀρφανά. Πολλάκις ὁ Μύλλερ περιῆλθεν εἰς χρηματικὰς στενοχωρίας. Ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν συνέῤῥεον τ' ἀναγκαιοῦντα χρήματα. Ἐν ἔτει 1847, θελήσας νὰ κτίσῃ ἴδιον ὀρφανοτροφεῖον, ἐδημοσίευσε προκήρυξιν, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἑβδομάδων συνέλεξε 275,000 φράγκα. Ὁ Μύλλερ δὲν ὀργανίζει ἐράνους. Ἀπευθύνει ἁπλῶς ἐπικλήσεις εἰς τὸ δημόσιον. Εἷς χωρικὸς ἀποστέλλει αὐτῷ τὸ τίμημα τῆς πωλήσεως μιᾶς ὄρνιθος, εἷς ἀρτοπώλης ἓν δεκάλεπτον ἐπὶ ἑκάστου σάκκου ἀλεύρου, εἷς δικηγόρος ποσοστόν τι ἐπὶ ἑκάστης δίκης, ἣν κερδαίνει, καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου εἰσεπράχθησαν 20,000,000 φράγκα! Τὸ θαυμάσιον τοῦτο οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα, συνδυαζόμενον μετ' ἄκρας περὶ τὴν διαχείρισιν φειδοῦς, ἐπέτρεψε τῷ Μύλλερ ν' ἀνιδρύσῃ πλὴν τοῦ ὀρφανοτροφείου καὶ 122 σχολεῖα, ἐν οἷς ἐκπαιδεύονται 10,500 παῖδες. Πᾶν ὀρφανὸν ἐκμανθάνει ἐπάγγελμά τι καὶ ἐξερχόμενον λαμβάνει δωρεὰν τ' ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ ἐργαλεῖα. Ἰδοὺ τί κατώρθωσεν εἷς ἄνθρωπος ἄνευ οὐδεμιᾶς προστασίας, ἄνευ οὐδενὸς προνομίου καὶ διὰ μόνης τῆς πειθοῦς! Τί θὰ γίνῃ ἆρά γε τὸ ὀρφανοτροφεῖον τοῦ Μύλλερ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἱδρυτοῦ του; Ἡ κυβέρνησις θ' ἀναλάβῃ βεβαίως τὴν συντήρησίν του. Ἀλλ' οὕτω τὸ ἵδρυμα θ' ἀπολέσῃ τὸν ἐξαιρετικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα.

Πρὸ τοῦ εἰρηνοδίκου τοῦ Σούσσεξ ἐν Ἀγγλίᾳ ἤχθη κατ' αὐτὰς μικρὰ κόρη 8 μηνῶν ἡλικίας, ὀνόματι Ζωὴ Μάνσφελδ, κατηγορουμένη ἐπὶ κακοβούλῳ καταστροφῇ ξένης ἰδιοκτησίας. Ἡ κατηγορουμένη ἡμέραν τινὰ ἐκυλίετο μετ' εὐχαριστήσεως ἐπὶ τῶν χόρτων γειτονικοῦ κήπου ἀνήκοντος πλυντρίᾳ τινί, ὅπου εἶχεν ἀφεθῆ ὑπὸ

τῆς πρεσβυτέρας ἀδελφῆς της. Βαθμηδὸν ἐπλησίασεν εἰς μέρος, ὅπου ἐκρέματο φόρεμα κεκοσμημένον μὲ πολύτιμα τρίχαπτα ἀνῆκον εἰς τὴν ἠθοποιὸν Ἄνναν Μάθεδ καὶ παραδοθὲν πρὸς καθαρισμὸν τῇ πλυντρίᾳ. Μ' ὅλην τὴν νεαρὰν ἡλικίαν της προσειλκύσθη τόσον ὑπὸ τοῦ ὡραίου ἐνδύματος ἡ κυρία Ζωή, ὥστε τὸ κατεβίβασε σύρασα αὐτὸ ἵνα τὸ παρατηρήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐξέτασις αὕτη ἔληξε διὰ τῆς ἐντελοῦς καταστροφῆς τοῦ λεπτοῦ ὑφάσματος ὑπὸ τῶν λεπτῶν χειρῶν τῆς δεσποινίδος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀγγλικὸς νόμος ἐπιτρέπει νὰ ἐνάγονται καὶ *ἀνήλικα* διὰ βλάβην ξένης ἰδιοκτησίας καὶ νὰ καταδικάζωνται εἰς ἀποζημίωσιν, ἐνήγαγεν ἡ ζημιωθεῖσα ἠθοποιὸς τὴν μικρὰν *δρακοῦλαν* εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον. Ληφθείσης ὅμως ὑπ' ὄψιν τῆς ἡλικίας τῆς κατηγορουμένης, ἀπηλλάγη μὲν αὕτη πάσης τιμωρίας, κατεδικάσθη ὅμως εἰς ἀποζημίωσιν 50 λιρῶν πληρωτέων ὅταν καταστῇ ἐνήλικος. Ὁ μικρὸς ἄγγελος φαίνεται ὅτι ἐνόησε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, διότι *ἐγρατσούνισε* τὴν ῥίνα τοῦ δικαστοῦ, ὅστις μετὰ τὸ πέρας τῆς δίκης ἠθέλησε νὰ φιλήσῃ *τὴν μικρὰν* καὶ ὡραίαν κατηγορουμένην.

Στατιστικός τις ἐποίησε περίεργον ὑπολογισμὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατασκευαζομένων καρφίδων. Τὰ ἐργοστάσια τῆς Βίρμιγκαμ κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ταύτῃ, παράγοντα ἡμερησίως 38 περίπου ἑκατομμύρια καρφίδων, τὰ δὲ τοῦ Λονδίνου, Στράνδες καὶ Δουβλίνου κατασκευάζουσιν ὁμοῦ 17 ἑκατομμύρια, ἤτοι ἐν μόνῃ τῇ Ἀγγλίᾳ κατασκευάζονται καθ' ἑκάστην ὑπὲρ τὰ 50 ἑκατομμύρια. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ διάφορα ἐργοστάσια τοῦ Laigle, Rugle καὶ τῶν Παρισίων παράγουσιν 20 ἑκατομμύρια, τὰ δὲ τῆς Ὁλλανδίας, Γερμανίας καὶ ἄλλα 10 ἑκατομμύρια περίπου, ὥστε δύναταί τις νὰ ὑπολογίσῃ ὡς ἔγγιστα εἰς 80 ἑκατομμύρια τὸν ἀριθμὸν τῶν καθ' ἑκάστην κατασκευαζομένων καρφίδων, ὅπερ ἀναβιβάζει τὴν ἐτησίαν παραγωγὴν εἰς 29,200,000,000. Ἡ ποσότης αὕτη ἀντιπροσωπεύει ἀξίαν 11 1[2 ἑκατομμυρίων φράγκων· ἡ τιμὴ δ' ἑκάστης καρφίδος ὑπολογίζεται ἀπὸ 2 μέχρι 3 χιλιοστῶν τοῦ ἑκατοστοῦ.

Παράδοξος γάμος ἐτελέσθη ἐσχάτως ἐν Λονδίνῳ. Οἱ νεόνυμφοι ἦσαν ἀμφότεροι κωφάλαλοι· καὶ ἐν τούτοις ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσιν ὅλην τὴν ἱερουργίαν καὶ νὰ ἐννοηθῶσιν ὑπό τε τοῦ ἱερέως καὶ τῶν παρισταμένων. Καθ' ὅλην τὴν τελετήν, ὁσάκις ἐζητεῖτο παρ' αὐτῶν ἀπάντησίς τις, ἀπεκρίνοντο ἀμέσως σημειοῦντες διὰ τοῦ δακτύλου, καὶ δηλοῦντες οὕτω ὅτι κατενόουν τὴν εἰς αὐτοὺς ἀπευθυνομένην ἐρώτησιν. Μετὰ τὸν γάμον οἱ δύο κωφάλαλοι, οἵτινες, ὡς ἀνατραφέντες εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ σχολεῖον τῶν κωφαλάλων, ἐγίνωσκον κάλλιστα νὰ γράφωσιν, ὑπέγραψαν εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον τῆς ἐνορίας.

Ἡ πρό τινων ἐτῶν καταγελασθεῖσα ἰδέα, ὅτι τὸ κυανοῦν φῶς ἐπιδρᾷ αἰσίως εἰς τοὺς φρενοβλαβεῖς, ἄρχεται βαθμηδὸν λαμβάνουσα κῦρος ἐπιστημονικόν. Ὁ διευθυντὴς τοῦ φρενοκομείου τῆς Κάτω Αὐστρίας, καθηγητὴς Σλάγερ, παρεσκεύασεν εὐρὺν κοιτῶνα μετὰ παραθύρων, ὀροφῆς καὶ τοίχων κυανοχρόων, καὶ ἐπὶ τριετίαν ὅλην ἐθεράπευσεν αὐτόθι περὶ τοὺς ἑξήκοντα ἀσθενεῖς. Παρετήρησε δὲ ὅτι φρενοβλαβεῖς, ὑπερβολικὸν πάσχοντες τῶν νεύρων ἐρεθισμὸν καὶ δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου δυνάμενοι νὰ πραϋνθῶσιν, ἅμα κλεισθέντες εἰς κυανῆν αἴθουσαν, πραΰνονται πρὸς καιρόν, ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἰσορροπίαν των καὶ νέας ἀνακτῶνται κανονικὰς δυνάμεις διὰ μακροτέρου φυσικοῦ ὕπνου. Δὲν καυχᾶται, ὅτι τὸ κυανοῦν χρῶμα συνεπάγεται ῥιζικὴν θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν· προσκαλεῖ ὅμως τοὺς ὁμοτέχνους του νὰ ποιήσωσι καὶ αὐτοὶ παραπλήσια πειράματα, ὅπως διὰ πληρεστέρας ἐπαγωγῆς ἐξαχθῇ τι συμπέρασμα γενικώτερον καὶ εἰς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα λυσιτελέστερον. Δι' ἑτέρων πειραμάτων ὁ αὐτὸς καθηγητὴς ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ *ἐρυθρὸν* φῶς ἐξεγείρει εἰς ἐνέργειαν φρενητιῶντας ἀπαθεῖς καὶ καταβεβλακισμένους.

Περίεργος λεπτομέρεια τοῦ ἐμπορίου τῶν γυναικείων ἐνδυμάτων ἐν Παρισίοις εἶνε ὅτι τὰ μεγάλα καταστήματα τοῦ Worth μεταχειρίζονται πρὸς ἐπίδειξιν τῆς τελειότητος τῶν προϊόντων αὐτῶν, ἀντὶ τῶν συνήθων ξοάνων, νεάνιδας ζώσας, αἵτινες ἐπὶ τῶν κομψῶν καὶ ῥαδινῶν αὐτῶν σωμάτων φέρουσι καὶ ἐπιδεικνύουσιν εἰς τὰς πελάτιδας τὰς ἐσθῆτας τοῦ περιωνύμου ῥάπτου· ἀλλὰ τὸ ἔτι περιεργότερον εἶνε ὅτι μεταξὺ τῶν νεανίδων τούτων ὑπάρχει μία, ἥτις ἔχει τὴν εἰδικότητα νὰ παριστᾷ τὴν κατάστασιν ἐγκυμοσύνης γυναικὸς τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως. Ἡ νεᾶνις αὕτη καθημένη κατὰ μέρος, ἐπιδεικνύει εἰς τὸ σκιόφως κομμωτηρίου εἰς τὰς ἐπισκεπτομένας αὐτὴν κυρίας τὴν ἐνδυμασίαν, ἥτις εἶνε ἐπιτηδειοτάτη εἰς τὸ νὰ ἀποκρύπτῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἐγκυμοσύνης.

Εις Αναγνωστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους πολλὰ μέσα τίθενται εἰς ἐνέργειαν πρὸς δίωξιν ἢ καταστροφὴν τῶν ὀχληροτάτων κωνώπων καὶ σκνιπῶν. Ὡς λίαν δὲ ἐπιτυχὲς μᾶς συνιστᾶται παρά τινος τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας» καὶ τὸ ἑπόμενον· Ἀλείφομεν διὰ μέλιτος τὰ χείλη λεκάνης, ἐν ᾗ τοποθετοῦμεν μικρὸν κηρίον ἀνημμένον. Οἱ κώνωπες, ἑλκόμενοι ὑπὸ τοῦ φωτός, ἔρχονται πρὸς τὴν φλόγα, ἥτις κατακαίει αὐτούς, ἢ κολλῶσιν ἐπὶ τοῦ μέλιτος ὅταν ἐπικάθηνται εἰς τὰ χείλη τοῦ δοχείου.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

'Αριθ. 293 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: 'Εν 'Αθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: 'Οδὸς Σταδίου, 6 — 9 Αὐγούστου 1881

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

'Η χώρα, ἧς τὴν μετὰ τῆς 'Ελλάδος ἕνωσιν ὥρισεν ἡ Εὐρώπη ἐν Κωνσταντινουπόλει, διασχίζεται εἰς δύο μέρη ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ γραφικωτάτης σειρᾶς τῆς Πίνδου, καθηκούσης ἀπὸ τοῦ βορειοδυτικοῦ εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν καὶ ἀποτελούσης φυσικὸν ὅριον Θεσσαλίας καὶ 'Ηπείρου. 'Απὸ τῆς σειρᾶς ταύτης, ἐγγὺς τοῦ διαβοήτου Μετσόβου, πηγάζει ὁ Πηνειός, ῥέων μαιάνδρου δίκην πρὸς ἀνατολάς, παρὰ τὰ Τρίκκαλα καὶ τὴν Λάρισαν, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Αἰγαῖον διὰ τῆς πολυυμνήτου κοιλάδος τῶν Τεμπῶν. Τοιούτῳ τρόπῳ ἡ Θεσσαλία διαιρεῖται κατὰ πλάτος εἰς δύο μέρη, πάνυ διαφέροντα ἀλλήλων. Τὸ βόρειον εἶνε ἄγριον, ὀρεινόν, δυσπρόσιτον, καὶ καλύπτεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ δασῶν πυκνοτάτων. Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὀρεινοῦ μέρους, μεταξὺ Πηνειοῦ, Εὐρώπου καὶ θαλάσσης, ὑψοῦται μεγαλοπρεπὴς ὁ πολύπτυχος Ὄλυμπος, ὅστις, κατὰ τὰ ἐπιχώρια δημοτικὰ ᾄσματα, ἐρίζων ποτὲ πρὸς τὴν γείτονα Ὄσσαν, ἐσεμνύνετο λέγων

Ἔχω σαράντα δύο κορφαῖς κ' ἑξῆντα δύο βρυσούλαις.

'Η πανυπερτάτη κορυφή του, ἔνθα ἐκάλει εἰς βουλὴν τοὺς ἄλλους Θεοὺς ὁ τερπικέραυνος Ζεύς, εἶνε ὅλη φαιὰ χάλιξ, ἣν ἐπὶ τῶν κατωτέρων ῥάχεων ἀναπληροῦσι πολλαχοῦ πυροειδεῖς σχηματισμοί. 'Η φυτεία σφριγᾷ κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τῶν βορείων καὶ τῶν δυτικῶν κρημνῶν. Κυριώτερα δένδρα εἶνε ἡ δρῦς, ἡ ὀξύα, ἡ πίτυς, ἡ πεύκη, ἡ ἀγρία ἐλαία, θάμνοι δὲ ἡ ἄγνος (λυγαριά), ἡ ῥοδοδάφνη κ.λ. 'Εν ταῖς κοιλάσι φύεται ἄφθονος ἡ ἱσπανικὴ καστανέα· ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῶν ποταμίων σκεπάζονται αἱ ὄχθαι ὑπὸ δασυφύλλων δένδρων καὶ τῆς δάφνης τοῦ 'Απόλλωνος. 'Εν τοῖς δάσεσιν ἐμφωλεύουσιν ἔλαφοι, λύκοι καὶ αἶγες ἄγριαι. 'Επὶ τῶν κλιτύων καὶ ἐν ταῖς κοιλάσιν ὑπάρχουσι πολυάριθμοι κῶμαι, τὰ «Κεφαλοχώρια» λεγόμεναι, κατέχουσαι γῆν ἰδίαν, ἀπηλλαγμένην πάσης φεουδαλικῆς καὶ οἱασδήποτε ἄλλης δουλείας. 'Εκ τῶν κατοίκων οἱ μὲν εἶνε Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐν μέρει ἐξηλληνισμένοι Κουτσόβλαχοι ἔχοντες πάντη ἰδιόρρυθμον ἐθνότητα. 'Η χώρα οὐδέποτε ὑπεδουλώθη τελείως, διότι οἱ ἀτίθασσοι ὀρεινοὶ διέσωσαν τὸ παλαιὸν πνεῦμα τῆς ἀνεξαρτησίας. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν ὑπάρχουσι παρ' αὐτοῖς Τοῦρκοι βέηδες ἤτοι Μουσουλμάνοι γαιοκτῆται· σώζεται δὲ ἕως τῆς σήμερον ἀναλλοίωτον τὸ ἀρχαιότατον σύστημα τῆς κατὰ δήμους αὐτοδιοικήσεως. 'Εκάστη κώμη ἐκλέγει ἴδιον *Μουχτάρ* καὶ τοὺς δημογέροντας, οὐδεμίαν δὲ ἀνέχεται ἔξωθεν ἀνάμιξιν εἰς τὰς δημοτικὰς ὑποθέσεις της. Μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἑκατονταετηρίδος ὁ τουρκικὸς στρατὸς ἀπωθεῖτο μετὰ δριμύτητος καὶ ὑπερηφανίας πολλῆς· ἡ φυλακὴ τῆς χώρας ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς ἐγχωρίους ἀρματωλούς, ἤτοι τὰ παλληκάρια· ἕκαστον δὲ τῶν σωμάτων τούτων εἶχε προϊστάμενον χριστιανόν, πρωτοπαλλήκαρον καλούμενον, οὗτινος τὸ ἀξίωμα ἦτο κληρονομικόν. Κατὰ παλαιὰν παράδοσιν ἡ δύναμις αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κατακτήσεως. Οἱ Τοῦρκοι ὑπέταξαν ῥᾳδίως τοὺς ἐν ταῖς πεδιάσιν· ἀπαντήσαντες δὲ μεγάλην ἀντίστασιν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἔκριναν συμφερώτερον νὰ ἀφῶσι τοῖς ὀρεινοῖς τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἠρκέσθησαν εἰς μικροὺς φόρους ἐνιαυσίους. Μετά τινα χρόνον οἱ πασάδες ἐβουλεύθησαν νὰ αὐξήσωσι τὴν ἐξουσίαν των, καὶ ἐπειράθησαν νὰ λάβωσι κῦρος ἀπόλυτον ἐπὶ τῶν κατὰ τόπους στρατῶν. Πρῶτον βῆμα εἰς ἐπίτευξιν τοιούτου σκοποῦ ἦτο ἡ ἐν τοῖς στρατηγικωτέροις χωρίοις σύστασις πολυαρίθμων στρατιωτικῶν σταθμῶν ὑπὸ τοὺς Δερβεναγάδας, ἤτοι τοὺς φύλακας τῶν στενῶν· ὅλον δὲ τὸ σύστημα διηύθυνεν ἀνώτερος ἀξιωματικός, ὁ Δενβερτσηπασᾶς. Οἱ ὀρεινοί, καίπερ νοήσαντες εὐθέως τὸ ἐπικίνδυνον τῆς καινοτομίας, δὲν ἀντέταξαν παραχρῆμα προφανῆ ἀντίστασιν· ἀμφότερα δὲ τὰ συστήματα ἐσώζοντο καὶ ἐνήργουν παραλλήλως μέχρι τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἡ τῶν στενῶν φυλακὴ ἀνετέθη οὐχὶ πλέον εἰς τακτικὸν στρατὸν ὀθωμανικόν, ἀλλ' εἰς Μουσουλμάνους 'Αλβανούς, ἀσπόνδους τῶν 'Ελλήνων ἐχθρούς. Ἔκτοτε ἀδιαλείπτους ἠγωνίζοντο ἀγῶνας οἱ ἀρματωλοὶ καὶ οἱ 'Αλβανοὶ στρατιῶται μετ' ἀμφιρρόπου τύχης, ἄχρις οὗ ἀπεδείχθη Δερβεντσηπασᾶς ὁ ἐκ Τεπελενίου 'Αλῆ πασᾶς. 'Ο πολυμήχανος οὗτος 'Αλβανός, βουλευθεὶς νὰ καθυποτάξῃ ἑαυτῷ ὅλην τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν Θεσσαλίαν, κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ τὸ ἀνεξάρτητον σύστημα τῶν ἀρματωλῶν· δὲν ηὐμοίρησεν ὅμως νὰ καταβάλῃ τὸ παλαιὸν φιλελεύθερον τοῦ λαοῦ πνεῦμα· οἱ διασκεδασθέντες ἀρματωλοί, βαρέως φέροντες τὴν νέαν τῶν πραγ-

μάτων τάξιν, ἀνέβησαν ἐπὶ τὰ δυσπροσιτώτερα μέρη τῆς χώρας καὶ ἐγένοντο «κλέπται». Σημειωτέον ὅμως, ὅτι οἱ κλέπται τοῦ Ὀλύμπου ἠνώχλουν καὶ ἐσύλουν μόνον τοὺς Μουσουλμάνους, διῆγον δὲ ἐν εἰρήνῃ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ὁμογενεῖς καὶ συμπολίτας, οἵτινες τοὺς ὑπελάμβανον προστάτας τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐθαύμαζον δὲ τὴν ἀνδρείαν των, τὴν ἀκριβεστάτην εὐθυβολίαν, τὴν θαυμαστὴν καρτερικότητα, τὴν πρὸς τὰς γυναῖκας ἱπποτικὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν στωϊκὴν ἀπάθειαν, μεθ' ἧς, αἰχμαλωτευόμενοι, ὑπέμενον τὰς φρικωδεστάτας τῶν βασάνων. Ὁσάκις ὑπὸ μεγάλης ἐνδείας ἠναγκάζοντο νὰ ληστεύωσιν ὁμοθρήσκους, κατεσύλουν μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους, οὓς ὑπελάμβανον φίλους τῶν Τούρκων. Ἀρχομένης τῆς καθ' ἡμᾶς ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὑπέφωσκον αἱ ἰδέαι τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, νοήσας ὁ Ἀλῆς, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπωφεληθῇ τοὺς Ἕλληνας χάριν τῶν ἑαυτοῦ σκοπῶν, ἐπεχείρησε διαπραγματεύσεις πρὸς κλέπτας καὶ ἁρματωλοὺς καὶ ἐπεκαλέσατο εἰς βοήθειαν τοὺς παλαιοτάτους ἐχθρούς του. Καὶ αὐτὸς μὲν ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ· αἱ συμμορίαι ὅμως, ὅσας τὸ πρῶτον ἐκάλεσεν εἰς τὸ εἶναι διὰ τῶν διωγμῶν, καὶ ὅσας κατόπιν συνήθροισε διὰ τῶν προσκλήσεών του, ἀπεδείχθησαν πυρὴν τῶν στρατιῶν, αἵτινες ἔπειτα ἠγωνίσαντο ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου κλέπται καὶ ἁρματωλοὶ ἐγένοντο ἄφαντοι, ἡ δὲ φυλακὴ τοῦ ὄρους ἀνετέθη εἰς Ἀλβανούς· ἀλλ' οὐδέποτε ἐξέλιπε τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα· οἱ ὀρεινοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀείποτε ἐνθουσιωδῶς ἐπευφήμησαν εἰς πᾶσαν ἐπιτυχῆ τῶν Ἑλλήνων ἀπόπειραν ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ μικροῦ βασιλείου των. Δυσμόθεν τοῦ Ὀλύμπου, κεῖται ὀλιγάνθρωπος καὶ ἄγνωστος χώρα, ἧς τὴν ῥάχιν ἀποτελοῦσι τὰ Καμβούνια ὄρη, συνδέοντα ἐν σχήματι τοῦ γράμματος V τὰς δυτικὰς ἄκρας τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὰς ἀνατολικὰς τῆς Πίνδου, καὶ ὑψούμενα ὡς ἀνυπέρβλητος φραγμὸς κατὰ τῶν ἀπὸ βορρᾶ εἰσβολῶν, διότι ἔχουσι πλείστας μὲν δυσβάτους διόδους, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν οἱ λησταί, δύο δὲ μόνον ὁδοὺς προσιτὰς εἰς ἱππικὴν δύναμιν. Διὰ τοῦτον ἴσως τὸν λόγον ἡ βερολίνειος συνδιάσκεψις συνέστησε τὰ Καμβούνια ὄρη μέλλον ὅριον Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος.

Καταβαίνοντες εἰς τὸ νότιον ἥμισυ τῆς Θεσσαλίας, εὑρίσκομεν χώραν πάντη διάφορον, εὐρεῖαν δηλονότι, πολύυδρον καὶ εὐδαίμονα πεδιάδα, διακοπτομένην πολλαχοῦ ὑπὸ ὑλωδῶν λόφων, ὁριζομένην δὲ πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Ὄθρυος. Εἶνε δὲ ἡ Ὄθρυς τὸ νῦν βορεινὸν ὅριον τοῦ βασιλείου ἀπὸ τῆς Πίνδου ἄχρι τοῦ Παγασαίου κόλπου. Ἐπειδὴ ἡ μερὶς αὕτη οὐδένα εἶχεν ἀνυπέρβλητον φυσικὸν φραγμὸν κατὰ τῶν ξένων ἐποικίσεων, οἱ Τοῦρκοι ἐγκατέστησαν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἁλώσεως, καὶ ἔκτοτε ἔμειναν οἱ κύριοι γαιοκτῆται. Κατὰ τὸ δυτικὸν τῆς πεδιάδος εὑρίσκομεν Μουσουλμάνους ἀγρότας, οἵτινες, διὰ τὴν ὀρφνώδη χροιὰν καὶ τὴν ταταρικὴν ὄψιν των, φαίνονται οὐχὶ Ἕλληνες ἢ Σλάβοι ἐξωμόται, ἀλλὰ γνήσιοι Ὀσμανίδαι, ἀπόγονοι τῶν ἐπὶ τῆς ἁλώσεως ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας ὑπὸ τὸν Τουρκὰν βέην μεταναστευσάντων, ἵνα ματαιῶσι τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς τῶν γειτόνων Χριστιανῶν ὀρεινῶν. Ἐλθόντες ἐκ τοῦ Κονιάχ, ἤτοι τοῦ παλαιοῦ Ἰκονίου, καλοῦνται Κόνιαροι, καὶ διετήρησαν πλείστας τῶν πατρῴων ἀρετῶν· ἀλλὰ τὸ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ἀδιάλλακτον μῖσός των τοὺς ἀπέδειξε φανατικωτέρους τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὁμοφύλων. Ἐν ταῖς ἐπιλοίποις θεσσαλικαῖς πεδιάσιν ἀνήκει τὸ ἔδαφος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς Μουσουλμάνους· ἀλλ' οἱ τοῦτο καλλιεργοῦντες ἀγρόται εἶνε ἅπαντες Ἕλληνες ἢ Κουτσόβλαχοι τὸ γένος καὶ Χριστιανοὶ τὸ θρήσκευμα. Συνήθως οἱ βέηδες ποιοῦνται τὰς διατριβὰς ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἐπιτρέπουσι τὴν διαχείρισιν τῶν τσιφλικίων των εἰς σουμπασῆδας ἤτοι ἐπιτρόπους, τοὺς πλείστους Μουσουλμάνους Ἀλβανούς. Οὗτοι πάλιν ἐκμισθοῦσιν αὐτὸ εἰς ἀγρότας ἀντὶ ὡρισμένου ποσοῦ τῶν προϊόντων. Ὁσάκις ὁ ἀγρότης παρέχει αὐτὸς τὸν σπόρον, ἀποδίδει συνήθως τὸ τριτημόριον τοῦ σίτου, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς δεκάτης· ὁσάκις δὲ παρέχει τὸν σῖτον ὁ γαιοκτήτης, ἡ συγκομιδὴ χωρίζεται εἰς δύο ἴσας μοίρας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς δεκάτης καὶ τοῦ σπόρου. Ἀγρότης ἐργαζόμενος δι' ἑνὸς ἀρότρου σπείρει 12 μεδίμνους σίτου καὶ 7 κριθῆς, πρὸς δὲ τούτοις διὰ τὰ κτήνη αὐτοῦ βρόμην, ἧς δὲν συμμετέχει ὁ γαιοκτήτης, τοῦ δὲ θέρους βόσπορον ἢ σήσαμον κατὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἐδάφους. Ἐπειδὴ ἡ συγκομιδὴ ὑπάρχει κατὰ μέσον ὅρον ὀκταπλασίων τοῦ σπόρου, ὁ ἀγρότης ἔχει ἐτησίαν πρόσοδον 22 λιρῶν, πλὴν ὅσων κερδαίνει ἐκ ποιμνίων, ἀγελῶν, σησάμου, χόρτου, ἀμπελώνων, μελισσῶν, μετάξης κ.λ. Ταῦτα δὲ πάντα ὑπεραρκοῦσιν εἰς τὰς χρείας του, διότι καὶ τὰ ἐνδύματά του κατασκευάζονται οἴκοι καὶ ἡ τροφή του εἶνε λιτωτάτη. Ἀγοράζει μόνον ἔλαιον, ἐλαίας, ἰχθῦς τεταριχευμένους, ῥακῆν, καφέ, σάκχαρι. Φόροι ἐν καιρῷ εἰρήνης εἶνε ἡ δεκάτη τῶν καρπῶν, περὶ τὰ 30 γρόσια ἤτοι ἓξ σελίνια ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας (βεργί), 43 γρόσια ἤτοι 7 σελ. 9 δην. εἰς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, 3 σελ. τῷ ἐπισκόπῳ καὶ μικρὰ εἰσφορὰ ὑπὲρ τοῦ μισθοῦ τοῦ ἐφημερίου. Κατὰ κακὴν μοῖραν ταράττουσιν ἐνίοτε τὸν θεωρητικὸν τοῦτον προϋπολογισμὸν ἡμέραι ἀργίας καὶ μέθης, ἔκτακτοι καὶ βίαιαι ἀπαιτήσεις τοῦ γαιοκτήτου, τοῦ ἐργολάβου καὶ τοῦ ληστοῦ καὶ νόσοι ἐνσκήπτουσαι εἰς τὰ κτήνη· καθόλου δὲ εἰπεῖν, ὅταν ἡ χώρα ἦνε ἥσυχος, ἡ τοῦ ἀγρότου τύχη δὲν εἶνε σκληρά. Κατὰ νόμον ἔχει δικαίωμα νὰ ἀλλάξῃ τό-

που διατριβῆς, ἐὰν θελήσῃ, καθ' ὅσον ὁ ἰδιοκτήτης εἶνε ἐλεύθερος νὰ τὸν ἀποβάλῃ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἐνιαυσίου συμβολαίου· ἀλλ' αἱ τῆς διατριβῆς ἀλλαγαὶ εἶνε σπανιώταται· διότι οἱ μὲν εὐπορώτεροι τῶν ἀγροτῶν στέργουσι τὴν τύχην των, οἱ δὲ ἄποροι κρατοῦνται ὑπὸ τῶν χρεῶν. Ἄλλοι ἀγρόται μένουσιν ἀείποτε ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, διότι ἔκτισαν καταλύματα ἐν οἷς καλλιεργοῦσιν ἀγρούς. Ἐν ἑκάστῃ κώμῃ ἐπικρατεῖ εἶδός τι ἐπιτοπίου αὐτοδιοικήσεως, ἐκλεγομένων τῶν προεστώτων καὶ τῶν δημογερόντων ὑπὸ τῶν οἰκογενειαρχῶν· ἀλλ' ἡ αὐτοδιοίκησις εἶνε πολλάκις φαινομένη μᾶλλον ἢ πραγματική, διότι ὁ σουμπασῆς ἤτοι ἐπίτροπος, ἐξελέγχει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν τῶν κοινῶν διαχείρισιν, ἐνιαχοῦ δὲ ἀποβαίνει μικρὸς τύραννος. Ἀλλ' εἰς τὰς τυραννικὰς τοῦ σουμπασῆ τάσεις ἐγείρεται καί τις φραγμὸς σπουδαιότατος. Ἐπειδὴ ὑπάρχει σπάνις μὲν ἐργασίας, ἀφθονία δὲ ἀγρῶν, δέον νὰ φροντίζῃ ἵνα μὴ μεταβῶσιν οἱ ἐργάται του εἰς ἄλλο κτῆμα, διότι μετὰ δυσκολίας μεγίστης εὑρίσκει νὰ τοὺς ἀναπληρώσῃ. Καὶ οἱ γαιοκτῆται, οἱ χαίροντες ὑπόληψιν ὅτι προσφέρονται φιλανθρωπότερον τοῖς γεωργοῖς, προθύμως δὲ χορηγοῦντες εἰς ἐπήλυδας ἀργύρια ὅπως τοὺς ἀπαλλάξωσι παντοίων πρὸς τοὺς τέως κυρίους των ὑποχρεώσεων, δὲν εὑρίσκουσι χεῖρας ἱκανὰς εἰς καλλιέργειαν ὅλης τῆς ἀροσίμου γῆς των, ἧς μεγάλη μερὶς ἀφίνεται εἰς νομάς. Ἐκμισθοῦνται δὲ αὐτὴν τοῦ χειμῶνος Ἀλβανοὶ ἢ Βλάχοι ποιμένες, οἱ μὲν ἀπὸ Δίβρας, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Πίνδου καταβαίνοντες μετὰ πολυαρίθμων βοσκημάτων. Κατὰ τὸν κ. Βλὼντ, τὰ τέσσαρα τμήματα τῆς νοτίου Θεσσαλίας, Ἀρμυρὸν, Φάρσαλα, Καρδίτσα, Τρίκκαλα ἔχουσι 200,000 κατοίκων, ἤτοι 180,000 Χριστιανῶν καὶ 20 Μουσουλμάνων. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν 8 τοῖς 100 εἶνε Βλάχοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες. Ὑπάρχουσι 273 κτήματα μετὰ 88,575 Χριστιανῶν μισθωτῶν. Πάντα ταῦτα ἐπὶ τῶν Κριμαϊκῶν ἀνῆκον εἰς Μουσουλμάνους· σήμερον δὲ 86 μετέβησαν εἰς χεῖρας Χριστιανῶν, ἄλλα δὲ 27 κατέχουσι Χριστιανοὶ ἅμα καὶ Τοῦρκοι. Ἐντεῦθεν φαίνεται, ὅτι τὸ ἔδαφος, καίπερ ἀνῆκον κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν δεσπόζουσαν φυλὴν, περιέρχεται ταχέως εἰς τοὺς λιτωτέρους καὶ φιλεργοτέρους ῥαγιάδας. Ἅμα τελειωθείσης τῆς εἰς τὸ βασίλειον προσαρτήσεως θὰ διαμφισβητηθῶσιν οἱ τίτλοι οὐκ ὀλίγων γαιοκτητῶν· διότι, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἀξιωματικοῦ Σύγγε, πολλὰ τῶν τσιφλικίων, καὶ δὴ τὰ εὐρύτατα καὶ ἄριστα, ἦσαν ἄλλοτε κῶμαι καὶ κοινότητες, δημευθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἔπειτα δὲ πωληθεῖσαι. Οἱ ἀγροὶ φέρουσι καὶ νῦν τὰ ὀνόματα τῶν πρόσθεν κυρίων των, ὧν οἱ ἀπόγονοι τὰ καλλιεργοῦσιν ὡς ἁπλοῖ μισθωτοὶ, ἴσως δὲ ἔνιαι τῶν οἰκογενειῶν κατέχουσι τὰ παλαιὰ ἔγγραφά των. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἐλπίζουσι πολλοὶ, ὅτι τὸ ἅπαξ γενόμενον ἄδικον θὰ κυρωθῇ ὡς δίκαιον.

Ἡ πλείστη λοιπὸν τῆς Θεσσαλίας, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴδομεν, σύγκειται ἐκ δύο πάνυ διαφόρων μερῶν. Πρὸς βορρᾶν ἡ χώρα εἶνε ὀρεινὴ, φαίνεται ἐπιτηδειοτέρα εἰς νομὰς ἢ εἰς γεωργίαν, οἰκοῦσι δ' αὐτὴν ἄγριοι γαιοκτῆται Χριστιανοὶ, διασώσαντες τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀποκλίνοντες δὲ εἰσέτι εἰς ὀρεινοὺς πολέμους ἢ εἰς λῃστείας, κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἡ νότιος χώρα εἶνε εὐδαίμων, πολύῤῥυτος πεδιὰς, ἣν οἰκοῦσι μεγάλοι γαιοκτῆται Μουσουλμάνοι καὶ Χριστιανοὶ, καὶ μισθωτοὶ Ἕλληνες, Βλάχοι καὶ Τοῦρκοι. Ὀλίγας προστίθημι λέξεις περὶ ἄλλου χωρίου, ἐν οὐδετέρᾳ τῶν διαιρέσεων τούτων περιεχομένου· νοῶ δὲ τὸ χωρίζον τὴν μεγάλην πεδιάδα καὶ τὸ βόρειον μέρος τοῦ Παγασαίου κόλπου ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου. Πρὸς νότον τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἀπὸ τούτου διὰ τῶν Τεμπῶν χωριζομένη κεῖται ἡ Ὄσσα, ἀφ' ἧς καθήκει νοτιοανατολικῶς ἡ σειρὰ τοῦ Πηλίου. Οὐχὶ ἀπεικότως ἐκάλεσεν ὁ Ὅμηρος τὸ ὄρος «εἰνοσίφυλλον». Τοὺς λόφους καλύπτουσι καὶ σήμερον δρῦς, πυξίαι, πτελέαι, ἐλαῖαι, ἰτέαι, κυπάρισσοι, μύρτοι, δάφναι· ἐν δὲ τοῖς παραδείσοις τῶν γραφικωτάτων κωμῶν φύονται ἄφθονοι καστανέαι, συκαῖ, συκάμενοι, καρύαι κ.λ. Αἱ κῶμαι εἶνε αἱ εὐδαιμονέσταται τῶν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, οὐχὶ τοσοῦτον διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς, ἥτις δὲν εἶνε πανταχοῦ ἀρόσιμος, ὅσον διὰ τὸν μεγαλεπίβολον χαρακτῆρα τῶν κατοίκων, ἁπάντων Χριστιανῶν, καὶ ἁπάντων Ἑλλήνων τὸ γένος, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ φρόνημα. Καίτοι παραπονούμενοι ἐπὶ πολλοῖς φόροις, δὲν ἀγνοοῦσιν, ὅτι ἀπολαύουσιν εὐημερίας καὶ ἐλευθερίας μείζονος ἢ πάντες οἱ λοιποὶ ῥαγιάδες. Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος εἶχον εὐρυτάτην καὶ ἀξιόλογον βιομηχανίαν, ἐρίων, βάμβακος καὶ μετάξης. Τὰ ἐργοστάσια τῶν Ἀμπελακίων ἔτρεφον ἅπαντας τοὺς κατοίκους καὶ ἦσαν λίαν γνωστὰ ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Τώρα οἱ καιροὶ ἤλλαξαν, διότι ἡ ἐγχώριος βιομηχανία κατεστράφη ὑπὸ τῶν μεγάλων καταστημάτων τῆς δυτικῆς Εὐρώπης· οἱ κάτοικοι ὅμως διετήρησαν τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμά των, πολλοὶ δὲ ἐκ τῆς Ζαγορᾶς καὶ τῶν γειτόνων κωμῶν διατρίβουσιν ὡς μικροὶ καὶ μεγάλοι ἔμποροι οὐ μόνον ἐν Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις ἐμπορικαῖς πόλεσι τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκ τούτων δὲ οἱ πλουτήσαντες ἢ ἐπιστρέφουσιν οἴκαδε, ἢ ἐπιστέλλουσιν εἰς τὰς μικρὰς πατρίδας των ἁδρὰ ποσὰ ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων. Πρὸ τοῦ τελευταίου Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου ἡ Θεσσαλία, ὡς ἐπαρχία τοῦ φαύλως κυβερνωμένου ὀθωμανικοῦ Κράτους, δὲν διετέλει κακῶς. Ἀληθεύει, ὅτι ἐπεκράτει διαχειριστικὴ καταπίεσις καὶ δικαστικὴ διαφθορά· ὑπῆρχεν ὅμως

καί τις ἀσφάλεια ζωῆς καὶ ἰδιοκτησίας, ἤκμαζον δὲ καὶ τὰ οἰκονομικά. Ἐν μὲν τῇ νοτίῳ Θεσσαλίᾳ τὸ εὔφορον ἔδαφος ἀπέφερεν ἄφθονον συγκομιδὴν εἰς ἀγρότας καὶ γαιοκτήτας· χιλιάδες κτηνῶν διεχείμαζον ἐν ταῖς νομαῖς, Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμάνοι συνδιῆγον ἐν ἀγάπῃ καὶ φιλίᾳ, ἡ δὲ κυβέρνησις εἰσεπράττετο μεγάλας προσόδους ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κτηνῶν. Ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ δασώδει Θεσσαλίᾳ πρὸς βοῤῥᾶν τοῦ Πηνειοῦ, εὐάριθμοι καὶ φαύλως ὡπλισμένοι λῃσταὶ ἠνώχλουν ἐκ διαλειμμάτων ἀγρότας καὶ περιηγητάς· ὅτι ὅμως οὐδέποτε κατέστησαν φοβεροί, τοῦτο ἀποδεικνύουσιν αἱ τῶν Ἀλβανῶν ποιμένων ἀνενόχλητοι μεταναστάσεις εἰς τὰς πεδιάδας ἐν ὥρᾳ χειμῶνος καὶ αἱ ἀνενόχλητοι ἐπιστροφαί των ἅμα τῇ προσεγγίσει τοῦ ἔαρος[1].

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 477.

ΙΘ'

Ἡ ἀπουσία.

Ὁσάκις δύο πρόσωπα, τρυφερῶς πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα, χωρίζονται, ὁ μένων εἶνε πολὺ πλέον ἄξιος λύπης τοῦ ἀναχωροῦντος. Ἕκαστον μέρος, ἕκαστον οἰκεῖον ἀντικείμενον ἐγείρει παρ' αὐτῷ ἀνάμνησιν σκληράν, ἀναπαριστῶν τὴν εἰκόνα ἥτις συνδέεται μετ' αὐτοῦ. Ἑκάστη ὥρα παρερχομένη ἀναπολεῖ εἰς αὐτὸν γλυκεῖάν τινα συνήθειαν, ἣν ἡ ὥρα αὕτη ἐσήμαινεν ἄλλοτε, καὶ αὐξάνει τὴν λύπην καὶ τὴν πικρίαν τῆς στερήσεως. Διὰ τὸν φεύγοντα τοὐναντίον πᾶσα ἀφιπταμένη ὥρα καὶ πᾶν παρερχόμενον ἀντικείμενον, ἡ κίνησις, τὰ ἐπεισόδια, αἱ πλήξεις αὐταὶ τῆς ὁδοιπορίας, εἶνε πηγὴ μυρίων μικρῶν ἀντιπερισπασμῶν, οἵτινες διαιροῦσι καὶ ἐξασθενοῦσι τὴν ἐπὶ ἓν καὶ μόνον ἀντικείμενον συγκέντρωσιν τῶν σκέψεων καὶ τῶν αἰσθημάτων.

Ἡ Λουκία δὲν ἀπετέλει ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος. Δὲν ἔπταιεν αὐτή, ἂν ἡ μεταξὺ Βορδιγέρας καὶ Νικαίας τοποθεσία εἶχε τόσα θέλγητρα καὶ τόσην μεγαλοπρέπειαν, ἂν ἡ ὁδὸς ἀνεῖρπε πολλάκις εἰς αἰθέρια ὕψη,—ἂν ἐν τῷ βάθει τῶν κοιλάδων ἀνεπτύσσοντο αἱ πόλεις τόσον γραφικῶς,—ἂν ἦσαν τόσον ἰδιότροποι οἱ ἑλιγμοὶ τῶν αἰγιαλῶν, καὶ παρίστων νέα πάντοτε θεάματα εἰς ἑκάστην αὐτῶν στροφήν. Δὲν ἐννοοῦμεν διὰ τούτου, ὅτι ἡ ἀγωνία τοῦ χωρισμοῦ δὲν συνετάρασσεν ἔτι τὴν καρδίαν της, ἢ ὅτι αἱ σκέψεις αὐτῆς δὲν ἐφέροντο βιαίως πρὸς τὰ ὀπίσω, προσκολλώμεναι εἰς τὸν ἐγκαταλειφθέντα φίλον. Ἠσθάνετο ἑαυτὴν πάντοτε ἐλεεινὴν καὶ ἀθλίαν, ἀλλ' ἡ καινότης καὶ ἡ ποικιλία τῶν ἔξω πραγμάτων προὐκάλουν διὰ τῆς βίας τὴν προσοχήν της καὶ ἀνεμίγνυντο εἰς τὸ κύριον ῥεῦμα τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς καὶ τῶν σκέψεων.

1. Ἐκ τοῦ Χρόνου τοῦ Λονδίνου.

Ἐν Νικαίᾳ, ὅπου ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος αὐτῶν σταθμός, οἱ Δάβεν συνήντησαν γνώριμον οἰκογένειαν ἀποτελουμένην ἐκ πατρὸς καὶ μητρός, νέων ἔτι, συρόντων κατόπιν αὐτῶν δώδεκα ἢ δεκαπέντε υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Τὰ θήλεα μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἑπτὰ τὸν ἀριθμόν, ἐπέπεσον κατὰ τῆς Λουκίας, καὶ κατέσχον αὐτὴν ἀποκλειστικῶς. Ὁδηγουμένη δὲ παρ' αὐτῶν ἡ πτωχὴ κόρη, ἠναγκάσθη νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ σημαντικώτερα μέρη τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, νὰ μετάσχῃ ἐκδρομῶν αἵτινες προδήλως δι' αὐτὴν ὠργανίσθησαν, νὰ παρευρεθῇ εἰς παράστασιν γαλλικήν, δοθεῖσαν ὑπὸ φιλομούσων, ν' ἀκούσῃ διάσημόν τινα αὐτοσχεδιαστήν, καὶ ν' ἀσχολήσῃ οὕτω εἰς τὰς διασκεδάσεις ταύτας ὁλοκλήρους καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας, ὅσας διέμεινεν ἐν Νικαίᾳ, χωρὶς νὰ ὑπολειφθῇ καιρὸς εἰς τὴν ἡμετέραν ἡρωΐδα δι' ἀναμνήσεις καὶ πόθους.

Ἐν Παρισίοις, ὅπου ὁ Σὶρ Ἰωάννης, συμφώνως πρὸς τὸ παλαιόν του πρόγραμμα, διέμεινεν ἕνα μῆνα, τὰ πράγματα ἀπέβησαν ἔτι χείρονα. Αἱ κατ' ἀνάγκην ἐπισκέψεις τοῦ Λούβρου, τοῦ Λουξεμβούργου, τοῦ Βασιλικοῦ Μεγάρου, τῶν Βερσαλλιῶν, τοῦ Σαὶν-Κλού, τοῦ Φονταινεβλώ, κτλ. ὁ ἀπαραιτήτως καθημερινὸς ἐφ' ἁμάξης περίπατος εἰς τὰ Ἠλύσια καὶ εἰς τὸ Δάσος τῆς Βουλώνης, ἡ δοκιμὴ ἀπείρων καινουργῶν ἐσθήτων καὶ πετάσων, τὰ θέατρα, αἱ τῆς πρεσβείας ἑσπερίδες, αἱ ἐκδρομαί, καὶ τέλος πάντων—τὸ φοβερώτερον — αἱ πρωϊναὶ ἐπισκέψεις πρὸς τοὺς ἐν Παρισίοις Ἄγγλους: ὅλη αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπος τύρβη καὶ κίνησις κατέστησε τὴν ζωὴν τῆς Λουκίας ἀληθινὴν ταχυδρομίαν.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν ἀνάπαυσις καὶ ἡσυχία, παραβαλλόμενα πρὸς τὸν κατακλυσμὸν ἐπισκέψεων, προγευμάτων, γευμάτων, ἑορτῶν καὶ χορῶν, ὅστις ἐνέσκηψε κατὰ τῆς Λουκίας ἅμα ὡς ἐπάτησε τὴν Ἀγγλίαν. Ἐκ τῶν ἀπείρων συγγενῶν, φίλων ἢ καὶ γνωρίμων τῆς οἰκογενείας της καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον μεμακρυσμένοι, λόγῳ ἀποστάσεως ἢ συγγενείας, ἐπέμειναν ν' ἀπολαύσωσιν ἐπὶ μίαν κἂν ἡμέραν τὴν ὡραίαν ὁδοιπόρον. Ὁ δὲ Σὶρ Ἰωάννης, ἀφ' ἑτέρου, ἅμ' ἀφιχθεὶς εἰς Δάβεν, ἤνοιξε τὰς αἰθούσας του, καὶ ἤρχισε δίδων ἀλλεπαλλήλους ἑορτάς, οὕτως ὥστε οὐδὲ στιγμὴν μίαν ἔμενεν ἐλευθέρα ἡ Λουκία. Οὐδεμίαν ἄλλην εἶχεν ἀσχολίαν ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν ἢ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ δέχηται ἐπισκέψεις, νὰ δέχηται ἐπισκέψεις καὶ νὰ ἐνδύεται. Μὴ δυναμένη ν' ἀντιστῇ εἰς τὸν παρασύροντα αὐτὴν χείμαῤῥον, τί ἄλλο εἶχε νὰ πράξῃ ἡ νέα κόρη ἢ ν' ἀφεθῇ ἑκοῦσα ἄκουσα εἰς τὸ ῥεῦμα;

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ Ἀντώνιος, ὅσον καὶ ἂν ἐπάλαιε, δὲν κατώρθου νὰ λησμονήσῃ τὴν Λουκίαν. Τὸ λαμπρὸν ἄστρον, ὅπερ εἶχεν ἐπὶ στιγμὴν φωτίσει τὸν ὁρίζοντά του, εἶχεν ἤδη ἀπὸ μακροῦ ἀφανισθῇ διὰ παντός, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του ἔμενον προσηλωμένοι πάντοτε εἰς τὸν φαει-

νὸν ὁλκὸν, ὅστις εἶχε μείνει ὄπισθέν του. Εἴτε ἔμενε ῥεμβάζων ἐν τῷ οἰκήματί του, καθήμενος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου κινητοῦ ἀνακλίντρου, ὅπερ εἶχεν ἐπινοήσει διὰ τὴν προσφιλῆ του ἀσθενῆ, εἴτε διέτρεχε τὰ περίχωρα ἀσχολούμενος εἰς τὰ συνήθη του ἔργα, ἡ ἀγαπητὴ μορφὴ ἦτο πάντοτε ἐνώπιόν του, βλέπουσα αὐτὸν ἀφ' ἑκάστης γωνίας, καὶ διώκουσα αὐτὸν ἀπὸ πάσης καμπῆς τῆς ὁδοῦ. Ἡ μικρὰ βιβλιοθήκη, ὅθεν ἔλαβε καὶ τῆς ἐδάνεισε βιβλίον θερμὸν ἔτι ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῶν χειρῶν της· ὁ αὐλὸς καὶ ἡ κιθάρα, ἐφ' ὧν ἔπαιζε τόσον εὐχαρίστως ἵνα τὴν διασκεδάσῃ· ὁ χάρτης τῆς Σικελίας, ὃν εἶχε δείξει εἰς αὐτὴν ὅτε ἐπεθύμησε νὰ γνωρίσῃ τὴν γενέθλιον χώραν του· τὰ ἄνθη ὅσα τῆς ἔδωκε καὶ διετήρει ἔτι θρησκευτικῶς,—πάντα ἦσαν πλήρη τῆς εἰκόνος της. Πάντα περὶ αὐτὸν ἐφαίνοντο ἐρωτῶντα : «Ποῦ εἶνε;». Ἂν κεκμηκὼς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τῆς θεωρίας βιβλίου ὃ μάτην προσεπάθει ν' ἀναγνώσῃ, ἠγείρετο κ' ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, τὸ πρῶτον πρᾶγμα ὅπερ ἀπήντων τὰ βλέμματά του ἦτο τὸ μέγαρον τοῦ κόμητος, ὅπου ἀπειράκις εἶχε συνοδεύσει τὴν Λουκίαν. Ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη πεύκη τῆς Ἰταλίας μὲ τὴν χλοεράν της σκιάδα ἦν αὐτὴ ἐκείνη, ὑπὸ τὴν ὁποίαν τοσάκις ἐκάθητο ἡ νεαρὰ ἀγγλὶς, ὅτε ἀπεπειρᾶτο νὰ ἰχνογραφήσῃ τὸν πρὸς τὴν Γαλλίαν αἰγιαλόν· ἡ μεγάλη αὐτὴ κιτρίνη πέτρα, ἥτις ἔλαμπεν ἐκεῖ κάτω ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἦν αὐτὴ ἐκείνη, ὅθεν εἶδέ ποτε ἔντρομος ἡ Λουκία ἐξερχόμενον μικροσκοπικόν τι σαυρίδιον· περαιτέρω, κατὰ τὴν καμπὴν ἐκείνην τῆς ὁδοῦ, εἶχε σταθῆ ἵνα λάβῃ καὶ δώσῃ εἰς αὐτὸν μικράν τινα λευκὴν κογχύλην, ἣν εἶχεν ἐκεῖ κολήσει τὸ κῦμα.

Ἔτι χείρων ἦτο ἡ θέσις του, ὁσάκις τὸ ἔργον του ἐκάλει αὐτὸν πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου. Ποίας καὶ πόσας ἀναμνήσεις διήγειρεν ἐν αὐτῷ τὸ γηραιὸν πανδοχεῖον, ὁ βαρύς του ἐξώστης, τὸ κηπάριόν του καὶ ἡ χαλικόστρωτος ἀκτή! Ἑκάστη σπιθαμὴ γῆς ἔφερε καὶ μίαν ἀνάμνησίν της. Ἐκεῖ μετὰ τὴν κατωφέρειαν τῆς ὁδοῦ, εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν τὸ πρῶτον, ὠχρὰν ὡς ὁ θάνατος, ἀλλὰ τοσοῦτον θελκτικὴν ὑπὸ τὴν ὠχρότητά της, ὥστε ἠπόρησε πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ γῆς τοιοῦτον γοητευτικὸν πλάσμα. Ἐκεῖ εἶχε μειδιάσει τοσοῦτον προσηνῶς ἐνῷ τὸν ἔβλεπε. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ λόφου καμπὴν, ὄπισθεν τῆς οἰκίας, ἑσπέραν τινὰ εἶχε παρατηρήσει τὰς πρώτας πυγολαμπίδας καὶ ἔβαλε κραυγὴν εὐχαριστήσεως. Δὲν ὑπῆρχεν ἀτραπὸς, ἐφ' ἧς δὲν περιεπάτησαν ὁμοῦ, ἄνθος ὅπερ δὲν ἐξήτασαν ὁμοῦ, ἦχος μυστηριώδης τῆς φύσεως—ἀπὸ τῆς βροντῆς τοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ τριγμοῦ τῆς ἀκρίδος,—ὃν δὲν ἤκουσαν ὁμοῦ, χροιά τις οἱαδήποτε τῆς θαλάσσης, τ' οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἣν δὲν ἐθαύμασαν ὁμοῦ. Ἔπειτα καὶ ὅλος ὁ κόσμος ὡμίλει εἰς αὐτὸν περὶ ἐκείνης: ἡ Ῥόζα, ἡ Σπεράντσα, ὁ Βαττίστας, ὁ κόμης, ὁ διδάσκαλος τῆς ζωγραφικῆς, ὁ Πρόσπερος, ἡ μήτηρ του, δὲν εἶχον ἄλλο ἀντικείμενον ὁμιλίας. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς του τὸν ἠρώτων, ἂν ἦτο πιθανὸν ὅτι θὰ ἐπέστρεφε μίαν ἡμέραν ἡ bella signorina. Τὰ παιδία τοῦ δρόμου διέκοπτον τὰ παίγνιά των καὶ τὸν ἠρώτων ποῦ ἦτο ἡ inglesina· τοσοῦτον παράδοξον ἐφαίνετο, τοσοῦτον ἀφύσικον καὶ ἀδύνατον, ὅτι ἡ νεᾶνις ἔλειπεν, ὥστε ὁ Ἀντώνιος ἔμενεν ὥρας ὁλοκλήρους ἀπέναντι τοῦ πανδοχείου, περιμένων νὰ ἴδῃ κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τὴν λευκήν της ἐσθῆτα, ἢ ν' ἀκούσῃ τὴν ἀργυρᾶν της φωνὴν ψάλλουσαν σικελικόν τι ᾆσμα ἐξ ἐκείνων ἅτινα τῇ εἶχε διδάξει. Πολλάκις ὠργίζετο καθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀπεφάσιζε ν' ἀποσείσῃ τὴν διαρκῆ ἐκείνην ὄχλησιν τῆς μνήμης, κ' ἐπεριπάτει ὥρας μακρὰς ὑπὸ τὸν φλέγοντα ἥλιον. Ἀλλὰ πάντα εἰς μάτην. Τὸ ᾆσμα τῆς ἀηδόνος ἐντὸς τῆς κοιλάδος, τὸ ἄρωμα τοῦ θύμου ἐν τῇ χαράδρᾳ τοῦ ὄρους, ἡ λευκὴ καταγραφὴ μεμακρυσμένου τινὸς χωρίου, ἀμυδρὸς ἦχος κώδωνος, ἐξήγειρον παλαιᾶς συγγενεῖς ἀναμνήσεις, κ' ἐκ μέσου αὐτῶν ἀνέθρωσκε συμβαδίζουσα μαγική τις μορφή. Μάτην ἐπάλαιε καὶ ἀνθίστατο δι' ὅλης του τῆς ἀνδρικῆς ἐνεργείας· οὐδὲν εὕρισκε μέσον ἀπαλλαγῆς. Ὁ Ἀντώνιος εἶχε τρωθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἀντήμειψε μετὰ πολλῆς λεπτότητος καὶ μεγαλοδωρίας τὴν θεραπείαν τοῦ ἰατροῦ. Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀγγλικῆς οἰκογενείας, ὁ Πρόσπερος, καθ' ἃς εἶχε λάβει ὁδηγίας, ἐνεφανίσθη παρὰ τῷ Ἀντωνίῳ φέρων ἐπιστολὴν καὶ τὸν ἵππον τοῦ βαρωνέτου. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης δι' ὀλίγων γραμμῶν, μεστῶν αἰσθήματος, παρεκάλει τὸν Ἀντώνιον νὰ δεχθῇ τὸν ἵππον ὡς ἐνθύμημα ἀνδρὸς, μεγάλας ἔχοντος πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεις, καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ, ἂν μετέβαινέ ποτε εἰς Ἀγγλίαν, ὅτι εἶχεν ἐκεῖ φίλον παλαιὸν, ἀναμένοντα τὴν ἐπίσκεψίν του.

Ὁ φάκελλος περιεῖχε καί τινα ἀγγλικὰ χαρτονομίσματα, ἀξίας ἑκατὸν λιρῶν, περὶ ὧν οὐδόλως ἐγίνετο λόγος ἐν τῇ ἐπιστολῇ.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἔλαβεν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ὅ,τι ἐθεώρησεν ὡς γενναίαν ἀμοιβὴν τῶν ἰατρικῶν του ἐπισκέψεων—δέκα λίρας—καὶ ἔδωκε τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὸν δήμαρχον, ὡς δῶρον τοῦ Σὶρ Ἰωάννου πρὸς τὴν κοινότητα, ἵνα διατεθῇ καθ' ἃ ἤθελεν ἀποφασίσει τὸ δημοτικὸν συμβούλιον.

Τὸ συμβούλιον ἅμα συγκληθὲν, ἐψήφισεν ἀμέσως εὐχαριστίας πρὸς τὸν βαρωνέτον, κ' ἐπεφόρτισε τὸν δήμαρχον νὰ συντάξῃ καὶ ἀποστείλῃ εἰς τὸν γενναῖον δωρητὴν ἐπιστολὴν ἐκφράζουσαν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ δήμου καὶ τοῦ συμβουλίου, συνάπτων καὶ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως. Εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὁ Ἀντώνιος συνῆψεν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν, εὐχαριστοῦσαν ἐπὶ τῇ δωρεᾷ τοῦ ἵππου. Μετὰ δύο μῆνας ὁ δήμαρ-

χος ἔλαβε λακωνικωτάτην τοῦ βαρωνέτου ἀπάντησιν, δι' ἧς ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐξήγει σαφῶς, ὅτι, οὐ ἐν προσενεγκὼν εἰς τὸν δῆμον δὲν ἐνόει νὰ δεχθῇ εὐχαριστήρια· ἀλλ' ὅτι ἐπιθυμῶν νὰ φανῇ ἄξιος τῆς περὶ αὐτοῦ ἀγαθῆς γνώμης ἐλάμβανε τὴν τόλμην ν'ἀποστείλῃ ἐπιταγὴν ἑκατὸν λιρῶν, ὅπως διατεθῶσιν αὗται πρὸς ὄφελος τῆς κοινότητος.Ἡ ἀπάντησις αὕτη—παράδοξον πρᾶγμα—ἐξήγειρε σφηκιὰν ὅλην περὶ τὰ ὦτα τοῦ φίλου μας ἰατροῦ. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον συνῆλθεν ἐν σπουδῇ, καὶ προσεκάλεσε τὸν Ἀντώνιον νὰ ἐμφανισθῇ ὅπως ἐξηγήσῃ τὴν ὑπόθεσιν. Τοῦτο δ' ἔπραξεν ὁ ἰατρὸς μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν εὐθύτητος καὶ ἁπλότητος. Εἶπεν, ὅτι εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Σὶρ Ἰωάννου ποσὸν δεκαπλάσιον τοῦ πρέποντος, εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἰατρικῶν του ἐπισκέψεων πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ βαρωνέτου· ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ οὐδεμίαν περιεῖχεν ἔνδειξιν περὶ τῆς χρήσεως τοῦ περισσεύοντος ποσοῦ, δὲν ἠδύνατο οὗτος νὰ ἑρμηνεύσῃ τὸ πρᾶγμα ἄλλως εἰμὴ συμφώνως πρὸς τὸν γενναιόδωρον χαρακτῆρα τοῦ δωρητοῦ, τουτέστιν ὅτι τὸ περιπλέον ἦτο προωρισμένον νὰ διατεθῇ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ὑπὲρ τῆς κοινότητος, καὶ ὅτι ἑπομένως αὐτὸς, ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, εἶχε κρίνει προσφορώτατον ν'ἀφήσῃ τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἐκρίθη ἀποχρῶσα, καὶ ἐῤῥέθη μάλιστα, ὅτι ὁ ἰατρὸς εἶχεν ἐκθέσει τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἐπηκολούθησε δὲ μακρὰ καὶ θορυβώδης συζήτησις περὶ τῆς ληπτέας ἀποφάσεως. Τρία μέλη, γνωστὰ ὡς πλάσματα τοῦ ἐφημερίου, ἐζήτησαν, κατ' εἰσήγησίν του βεβαίως, ψῆφον ἀποδοκιμασίας κατὰ τοῦ ἰατροῦ, ἀλλ' ἡ πρότασίς των ἀπεῤῥίφθη. Τέταρτόν τι μέλος προέτεινε ν' ἀναγκασθῇ ὁ Ἀντώνιος νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν Ἄγγλον καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ἰατρὸς ἠρνήθη ρητῶς. Πέμπτος δημοτικὸς σύμβουλος συνεβούλευσε νὰ ἐπιστραφῶσι τὰ χρήματα εἰς τὸν βαρωνέτον, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπεστήριξε τὴν γνώμην ταύτην. Τέλος, ἐπὶ τῇ προτάσει συμβούλου λογικωτέρου τῶν ἄλλων,ἀπεφασίσθη παμψηφεὶ ν' ἀναβληθῇ τὸ ζήτημα ἐπὶ ἓξ μῆνας. ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ λησμονηθῇ διὰ παντός. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μερίς τις,—ἧς προΐσταντο οἱ τρεῖς προμνημονευθέντες φίλοι τοῦ Ἀντωνίου—ἐσχηματίσθη κατ' αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν μερίδα ταύτην συνετάχθησαν βαθμηδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν ἱερέων τῆς πόλεως καὶ πολλαὶ εὐλαβεῖς γυναῖκες, αἵτινες ἐξωμολογοῦντο εἰς αὐτούς. Ἡ ἔχθρα προῆλθεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ ἐφημέριος, ἀσθενήσας μετ'ὀλίγον ἐκ δυσπεψίας, ἐμήνυσεν ἰατρὸν ἐκ Βεντιμίλιας καὶ εἰς αὐτὸν ἐνεπιστεύθη τὴν ὑγείαν του. Ἀλλ' οὔτε ἡ ἐκφανὴς αὕτη ἐχθρότης, οὔτε ἡ ὕπουλος σκευωρία τοῦ κληρικοῦ κόμματος, οὔτε ἡ ἐπὶ ἀπάτῃ κατηγορία τοῦ Ἀντωνίου, κατώρθωσαν νὰ κλονίσωσι τὴν παρὰ τοῖς χωρικοῖς δημοτικότητά του, οἵτινες ἐν καὶ μόνον ἐνόουν ἐν τῇ ἁπλότητί των, ὅτι ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος εἶχε παραιτηθῆ πρὸς χάριν των μεγάλης χρηματικῆς ποσότητος, ἣν ἠδύνατο κάλλιστα νὰ κρατήσῃ εἰς τὸ θυλάκιόν του, χωρὶς νὰ δύναταί τις νὰ τὸν κατηγορήσῃ διὰ τοῦτο.

Κ΄

Μετὰ ὀκτὼ ἔτη.

Ζητοῦμεν ἐνταῦθα τὴν ἄδειαν νὰ ὑπερβῶμεν, ἀδείᾳ μυθιστορικῇ, ὀκτὼ περίπου ἔτη. Ἐλπίζομεν δὲ, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται, ἀναλογιζόμενοι,πόσα πράγματα, σχετικὰ ἢ ἄσχετα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν, ἠδυνάμεθα νὰ τοῖς διηγηθῶμεν, ἵνα πληρώσωμεν τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα, θέλουσι μάλιστα εὐχαριστήσει ἡμᾶς διὰ τὴν διάκρισιν ταύτην. Οὐδὲν πλέον γόητρον τοῦ λοιποῦ θέλει ἀνακόψει τὴν ἡμετέραν διήγησιν. Δὲν ἔχομεν πλέον δροσώδεις σκιὰς καὶ λόφους φαιδρούς! Δὲν ἔχομεν ἡσύχους ἀνθοσπάρτους ἀτραπούς, οὐδὲ διαυγεῖς ῥύακας μορμυρίζοντας παρὰ τὴν ὁδόν. Τὸ φωτεινὸν μέρος τοῦ δρόμου ἡμῶν παρῆλθε, καὶ νέφη μελανὰ σκοτίζουσι τὸ ὑπολειπόμενον.Ἂς σπεύσωμεν νὰ διανύσωμεν αὐτὸ ὅ,τι τάχιον.

Εἶνε μέσα Μαρτίου τοῦ 1848, ἡ δὲ σκηνὴ ἡμῶν ὑπόκειται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ὁδοῦ, ὅπου πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ἀπηντήσαμεν τὴν Λουκίαν καὶ τὸν πατέρα της. Καὶ σήμερον ὡς καὶ τότε τὸ κύριον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀντικείμενον εἶνε ἅμαξα ὁδοιπορική, κατευθυνομένη ἀπὸ τῶν λόφων τῆς Τουρβίας εἰς τὴν πόλιν Μεντών, κειμένην ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ βρεχομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων. Οὐρανὸς συννεφής, θάλασσα μολυβδόχρους, ὁρίζων τεφρὸς καὶ στενὸς, καταλήγων πρός τε τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν εἰς πυκνὸν παραπέτασμα βροχῆς,—τοιαύτη εἶνε πρὸς στιγμὴν ἡ πένθιμος θέα τοῦ τόπου, ὃν διέρχεται ἡ ἅμαξα. Οἱ ἐλαιῶνες τοῦ λόφου καὶ τῆς κοιλάδος ταράσσονται καὶ φρικιῶσιν ὑπὸ τὴν σφοδρὰν τῆς καταιγίδος πνοὴν, μεταβάλλουσαν ἀποτόμως τὸ χρῶμά των ἀπὸ λευκοῦ εἰς μέλαν, καὶ ἀπὸ μέλανος εἰς λευκὸν, καθ' ὅσον ὁ ἄνεμος ἀναστρέφει βιαίως τὸ φύλλωμά των.Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἕδρας τῆς ἁμάξης κάθηται ὑπηρέτης Ἄγγλος ὡρίμου ἡλικίας.Ἡ ἐθνικότης του ἀναγινώσκεται ὁλόγραφος ἐπὶ τῆς ἀνθηρᾶς του μορφῆς καὶ τῶν μεσοπολίων πυῤῥῶν του παραγναθίδων. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος κομβώνει μέχρι πώγωνος τὸν μακρόν του ἐπενδύτην, καὶ ἀτενίζει μετ' εὐθύμου τινὸς πονηρίας ἐπὶ τὴν ἐπιτετηδευμένην ἀγγλίδα, ἥτις κάθηται πλησίον του.

— Αὐτὸς εἶνε λοιπὸν, φαίνεται λέγων πρὸς αὐτὴν, ὁ ὡραῖος τόπος, περὶ τοῦ ὁποίου μοῦ διηγήθης τόσα καὶ τόσα;

Ἀληθῶς δὲ ἡ πτωχὴ Ῥιβιέρα, ἡ τοσοῦτον ὡραία, δὲν ὡμοίαζε πρὸς ἑαυτὴν κατὰ τὴν ἀτυχῆ ἐκείνην ἡμέραν. Θαυμαστής δέ τις τῆς φύσεως ἔ-

πρεπε μᾶλλον νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ καλέσῃ τὸν ὕπνον. Ὁ δοιπόρος τις ὅμως, προσέχων καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ἢ εἰς συνδυασμοὺς μορφῶν καὶ χρωμάτων, ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ, καὶ δι'αὐτῆς ἔτι τῆς ὁμιχλώδους ἀτμοσφαίρας, πράγματα δυνάμενα νὰ κινήσωσι τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ νὰ ἐγείρωσι τὰς συμπαθείας του. Πολλάκις ἡ ἅμαξα εἶχε συναντήσει ὁμίλους στρατιωτῶν εὐθύμως πηλοβατούντων καὶ ψαλλόντων ᾄσματα, ἅτινα σπανίως εἶχον ταράξει τὰς ἠχοὺς τῶν περιχώρων, καὶ δι'ὧν πολλάκις ἐπανελαμβάνετο τὸ ἄλλοτε προγεγραμμένον ὄνομα τῆς Ἰταλίας.

Ζωηρότης ἀσυνήθης ἐπεκράτει ἐφ'ὅλων τῶν κωμῶν καὶ χωρίων, ἅτινα ἔκειντο κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἢ ἐπὶ τῶν παρ'αὐτὴν ὑψωμάτων. Κατὰ τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς ἵσταντο πολῖται πάσης τάξεως συζητοῦντες ζωηρῶς, βίᾳ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου, τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας· σημαῖαι παντὸς μεγέθους ἐκυμάτιζον ἐπὶ τῶν ὀρόφων καὶ τῶν παραθύρων, ἐπιδεικνύοντες τὰ ἰταλικὰ χρώματα: πράσινον, λευκὸν καὶ ἐρυθρόν. Ἐθνοφύλακες αὐτοσχέδιοι, οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες στρατιωτικόν, ἢ μόνον τὰ ὅπλα των, ἐφρούρουν ἐνώπιον τῶν σημαιοστολίστων δημαρχείων. Ἡ γλυκεῖα θεὰ ἐλευθερία εἶχε προδήλως ἐπιπνεύσει ἐπὶ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ ἡ θερμή της πνοὴ εἶχεν ἀναζωογονήσει τοὺς ἐπὶ μακρὸν νεναρκωμένους κατοίκους τῆς Ῥιβιέρας.

Οὐδεμία τῶν λεπτομερειῶν τῆς νέας ταύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως διέφυγε τὴν ἐντὸς τῆς ἁμάξης καθημένην κυρίαν. Παρετήρει πάντα μετ' ἀγωνίας ἥτις ηὔξανεν ἔτι μᾶλλον τὴν πυρετώδη τῶν παρειῶν της ζωηρότητα καὶ τὴν ἀπαισίαν λάμψιν τῶν κεκμηκότων της ὀφθαλμῶν. Καθ' ὅσον δὲ προὐχώρουν οἱ καλπάζοντες ἵπποι, τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς πρὸς ἕκαστον προστυγχάνον ἀντικείμενον ἐφαίνετο ἐπιτεινόμενον, καὶ ἀφοῦ ἡ ἅμαξα παρῆλθε τὴν Βεντιμίλιαν, ἡ ὡραία ὁδοιπόρος ᾐσθάνθη τοσαύτην συγκίνησιν, ὥστε φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν καρδίαν της, ὅπως καταστείλῃ τὴν βιαιότητα τῶν παλμῶν της, ἀνέπεσεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς ἁμάξης, σχεδὸν λιπόθυμος.

Ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσε βεβαίως, καὶ πρὸ τοῦ τελευταίου τούτου γεγονότος, τίς ἦτο ἡ ἐν τῇ ἁμάξῃ κυρία. Τίς ἄλλη, ἢ ἡ γλυκεῖα ἡμῶν ἡρωΐς, ἠδύνατο νὰ συγκινηθῇ τοσοῦτον ἐκ τῆς θέας τῆς Βορδιγέρας; Ἦν ἡ Λουκία ἀληθῶς, ἀλλ' ἡ Λουκία μεταβεβλημένη, καίτοι ὡραία πάντοτε. Λύπη βαθεῖα εἶχεν ὀρύξει ῥυτίδας μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ τῶν κροτάφων, καὶ αὔλακας παρὰ τὰς γωνίας τῶν χειλέων της.

Ἡ Λουκία εἶχε πράξει ὅ,τι θὰ ἔπραττον ἐνεακόσιαι ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ χιλίων νεάνιδες. Εἶχε νυμφευθῇ. Ὅτε ὁ Σὶρ Ἰωάννης τῇ ἐπρότεινε τὸν λόρδον Κλέβερτον, ἠρνήθη τὸ κατ' ἀρχάς, ἠρνήθη κατόπιν καὶ πάλιν· ἀλλ' ὅτε ὁ Ὡραὶ τὴν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ἀρνήσεώς της, καὶ ἠπείλησεν ὅτι ἤθελε φροντίσει νὰ ἐξαλείψῃ αὐτὴν τὴν αἰτίαν, ἡ Λουκία ἐνέδωκε φοβηθεῖσα δι' ἄλλον μᾶλλον ἢ δι' ἑαυτήν. Δὲν διηγούμεθα τὰς λεπτομερείας τοῦ συζυγικοῦ της βίου, οὐδὲ πῶς, ὁ ἀσθενής της σύζυγος, ἐξαντληθεὶς ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ τῆς πολιτικῆς τύρβης τὴν ἀφῆκε μετ' ὀλίγα ἔτη χήραν. Σημειοῦμεν μόνον ὅτι ὁ λόρδος Κλέβερτον ἔκλεισε τὰ ὄμματα εὐλογῶν τὸν ἄγγελον ὅστις παρέστη ἐγγὺς αὐτοῦ, θεραπευτικὸς καὶ παρήγορος μέχρι τῆς τελευταίας του στιγμῆς.

Ἡ νεαρὰ χήρα, ἧς ἥ τε σωματικὴ καὶ ἠθικὴ ὑγεία εἶχον βαθύτατα προσβληθῆ, ἀπεσύρθη εἰς Δάβεν ὅπου τὸ γῆρας καὶ ἀρθρῖτις δεινὴ ἐκράτουν δέσμιον τὸν Σὶρ Ἰωάννην ἀπὸ δύο ἤδη ἐτῶν. Ὁ φιλόστοργος πατὴρ ἐτρόμαξεν ἐκ τῆς φοβερᾶς μεταβολῆς τῆς θυγατρός του καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς ἐντελοῦς ἀποθαῤῥύνσεως, εἰς ἣν εἶδεν αὐτὴν βυθισμένην. Ἡ Λουκία ἀληθῶς ᾐσθάνετο ἑαυτὴν θνήσκουσαν, καὶ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὴν πείσῃ ὅτι τὸ τέλος της δὲν ἦτο προσεχές. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης προσεπάθησεν ὅσον ἠδυνήθη νὰ διώξῃ τὰ μελανά της ἐκεῖνα προαισθήματα, ἀλλ' εἰς μάτην. Τέλος ἐσυλλογίσθη νὰ στείλῃ αὐτὴν εἰς ὁδοιπορίαν. Διατί νὰ μὴ ἐπιτύχῃ καὶ πάλιν ὅ,τι εἶχεν ἐπιτύχει ἄλλοτε; Οὐδὲν ἄλλο ἀπῃτεῖτο ἢ καλὸς ἀήρ, ἀλλαγὴ κλίματος καὶ ἡσυχία. Διατὶ νὰ μὴ μεταβῇ ὀλίγον καιρὸν εἰς Βορδιγέραν, καὶ νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρὸν Ἀντώνιον; Πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ἦτο πολὺ πλέον ἀδύνατος, καὶ ὁ ἰταλὸς ἰατρός τῇ ἀπέδωκε τόσον ταχέως τὴν ὑγείαν.

Ὁ κόμης θὰ συνήνει πιθανῶς νὰ ἐνοικιάσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ μέγαρόν του, ἢ καὶ θὰ ἔπειθεν ἴσως τὸν ἰατρὸν νὰ μεταβῇ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἦτο βέβαιος ὅτι ὁ Ἀντώνιος θὰ ἔπραττε πᾶν τὸ δυνατὸν χάριν τῆς Λουκίας, καὶ πολὺ εὐκόλως κατέπεισεν αὐτὴν ν' ἀποδεχθῇ τὴν πρότασίν του.

Ἔκτοτε ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος καὶ ἡ Βορδιγέρα, ἡ Βορδιγέρα καὶ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, τὸ παλαιὸν πανδοχεῖον, ἡ Σπεράντσα, ὁ Βαττίστας, καὶ τ' ἄλλα ὀνόματα, ἅτινα πρὸ καιροῦ δὲν ἐπροφέροντο πλέον, κατέστησαν καθημερινῆς ὁμιλίας ἀντικείμενον ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Δάβεν. Ἀναμνήσεις κοιμώμεναι ἀφυπνίσθησαν, καὶ ἐλπίδος νέας ἀκτὶς ἐπέλαμψε ζωογονοῦσα τὴν καταβεβλημένην τῆς Λουκίας ψυχήν. Οὕτω δὲ ἀπεφασίσθη, ὅτι ἅμα παρελθόντος τοῦ πρώτου πενθίμου ἔτους ἡ Λουκία καὶ ὁ πατήρ της ἤθελον ἀναχωρήσει διὰ τὴν Ῥιβιέραν.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἀνέμεινεν ἡ Λουκία μετ' ἀνυπομόνου νοσταλγίας· ἀλλ' ὅτε τέλος ἐπέστη, ὁ ταλαίπωρος Σὶρ Ἰωάννης ἦν προσηλωμένος εἰς τὸ ἀνάκλιντρόν του ὑπὸ σφοδροτάτης ἀρθρίτιδος. Οὐχ ἧττον ὁ βαρωνέτος δὲν ἠθέλησεν ν' ἀναβληθῇ ἡ ὁδοιπορία τῆς Λουκίας, καὶ ἀπῄτησε ν' ἀ-

ναχωρήση, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον πάντες ὁμοφώνως οἱ ἰατροὶ συνεβούλευον τὴν ὑποκόμησσαν νὰ κάταλίπῃ τὴν Ἀγγλίαν πρὶν ἢ ἀρχίσωσι νὰ πνέωσιν οἱ ἄνεμοι τοῦ Μαρτίου. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης θὰ κατέφθανεν αὐτὴν βραδύτερον εἰς Βορδιγέραν, Ῥώμην ἢ Νεάπολιν· ἀδιάφορον ποῦ ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως. Ἡ Λουκία, μὴ ἀρεσκομένη νὰ ὁδοιπορῇ μακρὰν τῆς πατρίδος της συνοδευομένη ὑπὸ μόνον ὑπηρετῶν, παρεκάλεσε μεσήλικά τινα κυρίαν νὰ συνοδοιπορήσῃ μετ' αὐτῆς, καὶ ἀνεχώρησεν οὕτω εἰς Παρισίους ἐν μέσῳ Φεβρουαρίῳ τοῦ 1848. Σπεύδουσα νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς Ἰταλίαν, ἡ λαίδη Κλέβερτον κατέλιπε τοὺς Παρισίους πρὶν ἢ φραχθῶσιν αἱ ἀγυιαί των δι' ὁδοφραγμάτων. Ἅμα δὲ φθᾶσα εἰς Νίκαιαν, ἐγκατέλιπε τὴν σύνοδόν της ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῆς πιστῆς της Χούτσινς καὶ ἑνὸς ὑπηρέτου, μετέβη εἰς Βορδιγέραν, πυρετώδη ἔχουσα τὴν ἀνυπομονησίαν, ὡς ἄνθρωπος οὗτινος ἡ ζωὴ ἤρτηται ἀφ' ἑνὸς καὶ μόνου νήματος. Ἐπεθύμει νὰ ζήσῃ τόρα ἡ Λουκία, καὶ συνησθάνετο ὅτι μόνος ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἠδύνατο νὰ τῇ δώσῃ ζωήν.

Τέλος ἡ ἅμαξα ὑπερέβη τὸ ἀκρωτήριον τῆς Βορδιγέρας, καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς Ἀγγλίδος ἀνεπτύχθη ἡ ὑπ' αὐτὸ ἐκτεινομένη μικρὰ κοιλάς! Ἡ Λουκία προέκυψεν εὐθύς, ἵνα περιλάβῃ δι' ἑνός της βλέμματος πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς τοποθεσίας ἐκείνης, τῆς τοσοῦτον οἰκείας εἰς αὐτὴν καὶ ᾐσθάνθη ἑαυτὴν λιποψυχοῦσαν. Διατί τὸ παλαιὸν πανδοχεῖον,ὁ κῆπος,ὁ αἰγιαλὸς αὐτὸς τῆς θαλάσσης ἐφαίνοντο τοσοῦτον ἔρημα καὶ ἐγκαταλελειμμένα; Ἐν τῇ αὐξούσῃ ταραχῇ τῆς ψυχῆς της οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ καθαρῶς, ἀλλ' ἐνόησεν ὅτι μεταβολή τις ἐγένετο ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου. Σταματᾷ τὴν ἅμαξαν καὶ ὁρμᾷ τρέμουσα ἐπὶ τὴν στενὴν ἀτραπόν. Ἡ μικρὰ θύρα κρέμαται ἀφ' ἑνὸς μόνου ἐσκωριασμένου γόμφου, ὡς εἰ οὐδεὶς ἀπ' αἰώνων εἶχε διέλθει τὴν φλιάν της· τὸ κηπάριον εἶνε ἀληθὴς ἔρημος πλήρης ἀκανθῶν καὶ τριβόλων· τὸ ἐκ λεμονεῶν καὶ πορτοκαλλεῶν ἄλσος, τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε θαλερόν, εἶνε λόχμη ξηρῶν κορμῶν συντετριμμένων, ὁμοίων πρὸς σκελετούς, τὰ ὀλίγα δὲ ξηρὰ φύλλα, ὅσα κρέμανται ἔτι ἀπὸ τῶν κλάδων, φαίνονται πυρποληθέντα ὑπὸ κεραυνοῦ. Ἡ οἰκία, πλήρης ῥαγάδων καὶ ὀπῶν, καταῤῥέει πανταχόθεν εἰς ἐρείπια. Πάντα δὲ τὰ πέριξ ἐλέγχουσιν ἐγκατάλειψιν παντελῆ, κατάπτωσιν καὶ ἐρήμωσιν.

Ὅτε ἡ Λουκία κρούει τὴν ἔσωθεν κεκλεισμένην ὑελόφρακτον θύραν, καὶ καλεῖ τὴν Σπεράντσαν καὶ τὸν Βαττίσταν, ἀνασκιρτᾷ αἴφνης πρὸς ἄγνωστον φωνήν, ἐρχομένην κάτωθεν τῆς λιθίνης κλίμακος. Νεαρός τις χωρικὸς τῇ ἀναγγέλλει ὅτι οὐδεὶς διαμένει ἐν τῇ οἰκίᾳ ἵνα τῇ ἀποκριθῇ. Ἡ οἰκία εἶνε ἀκατοίκητος ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ τελευταῖος ἰδιοκτήτης.

— Πῶς! ἀπέθανεν ἡ Σπεράντσα; ὁ Βαττίστας ἀπέθανε;

— Ὄχι, ὄχι! ὁ Βαττίστας καὶ ἡ Σπεράντσα ζοῦν καὶ οἱ δύο, δόξα τῷ Θεῷ, καὶ εἶνε καλά. Ἔχουν τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὸ Μεντόν. Ἐπώλησαν τὸ πανδοχεῖον εἰς ἕνα γέροντα, ὁ ὁποῖος κατόπιν ἀπέθανε.

Ἡ Λουκία ἀνέπνευσεν ἐλευθερώτερον.

— Καὶ... ὁ δημοτικὸς ἰατρὸς τῆς Βορδιγέρας, ἐρωτᾷ τρέμουσα, τί ἀπέγεινε;

— Ὁ ἰατρὸς Γαβριήλ, θέλετε νὰ εἰπῆτε; εἶνε πολὺ καλά, εὐχαριστῶ.

— Ὄχι ὁ ἰατρὸς Γαβριήλ. Ἐννοῶ τὸν ἰατρὸν Ἀντώνιον... Ἕνα ὑψηλὸν κύριον μὲ μαῦρα γένεια... ἀπὸ τὴν Σικελίαν.

— Ἆ, ναί, 'ξεύρω... Μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀπ' ἐδῶ. Ὁ ἰατρὸς τὸν ὁποῖον λέγετε ἀνεχώρησε πρὸ καιροῦ... τοὐλάχιστον καθὼς ἤκουσα.

Ἡ Λουκία ἐστηρίχθη εἰς τὰς κιγκλίδας, διότι τὰ γόνατά της ἐκάμπτοντο.

— Καὶ ἑπομένως, ἠρώτησε τρέμουσα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, δὲν ἠξεύρετε ποῦ εἶνε;

— Ὄχι, δὲν ἠξεύρω, καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι κανεὶς ἐδῶ δὲν τὸ ἠξεύρει.

Ὁ νέος χωρικὸς παρετήρει, ταῦτα λέγων, μετὰ προσοχῆς τὴν ὡραίαν κυρίαν, ἥτις ἠρώτα μετὰ τοσούτου ἐνδιαφέροντος καὶ τοσαύτης περιεργείας.

— Ἴσως, προσέθηκε μετά τινος δισταγμοῦ, εἶσθε ἡ Ἀγγλὶς κυρία, ἡ ὁποία ἐκάθισε τόσον καιρὸν εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι κ' ἔκαμε τόσον καλὸν εἰς τὸν τόπον;

Ἡ Λουκία, βλέπουσα πόσον τὴν ἐνθυμοῦντο εἰσέτι, ᾐσθάνθη βάλσαμον γλυκὺ πραΰνον τὴν καρδίαν της, καὶ μετριάζον τὴν πικρίαν τῆς ἀνησυχίας.

— Καλὰ ἐμάντευσες, ἀπήντησε. Ἐγὼ εἶμαι. Λάβε αὐτό, εἰς ἀνάμνησιν γυναικός, ἥτις ἀγαπᾷ πολὺ τὴν Βορδιγέραν.

Καὶ ἐπιστρέψασα ταχέως εἰς τὴν ἅμαξάν της, διέταξε τὸν ἡνίοχον νὰ τραπῇ εἰς τὸ πανδοχεῖον τοῦ ταχυδρομείου τοῦ Μεντόν.

Ἡ βροχὴ εἶχε καταπέσει ἄφθονος, ἀφοῦ ἐσταμάτησεν ἡ Λουκία, καὶ ἡ ὑποκόμησσα ἔτρεμε διάβροχος ἐκ τοῦ ψύχους. Ἡ Χούτσινς ἐπρότεινε νὰ σταθῶσι κάπου, ἵνα στεγνώσῃ τὰ ἐνδύματά της καὶ πίῃ κάτι ζεστόν. Ἀλλ' ἡ Λουκία δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ κἂν περὶ σταθμοῦ, πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς Μεντόν.

Ἡ ὑπόσχεσις μεγάλης ἀμοιβῆς ἐνέπνευσε νέον ζῆλον εἰς τὸν ἁμαξηλάτην, ἡ μάστιξ του ἐκροτάλισεν ἐκ νέου ὑπὲρ τοὺς καλπάζοντας ἵππους, καὶ ἡ ἅμαξα ἀνεχώρησε δρομαία διὰ μέσου ὑδάτων καὶ πηλοῦ. Περὶ τὸ δεῖλι δὲ μόλις ἔστη κα-

τεθρυπωμένη πρὸ τῆς θύρας τοῦ πανδοχείου τοῦ ταχυδρομείου.

Ὁ οὐρανὸς εἶχεν αἰθριάσει πρὸς δυσμὰς καὶ αἱ ῥόδιναι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, δύοντος ἐν μέσῳ πυκνῶν μελανῶν νεφῶν, ἐφώτιζον μικρόν τινα ὅμιλον παρὰ τὴν θύραν τοῦ πανδοχείου,—εἰκόνα ἐκ τῶν ἁπλῶν ἐκείνων καὶ οἰκιακῶν, αἵτινες ἤθελον παράσχει θέμα ἀριστουργήματός τινος τοῦ Τενιὲ ἢ τοῦ Μῆρις. Ἐπὶ σκάμνου ξυλίνου ἐκάθητο νεαρά, μελανῶπις καὶ μελανόκομος γυνή· πλησίον δὲ αὐτῆς ἀνὴρ τριακοντούτης περίπου, μελάγχρους καὶ μικρὰν καπνοσύριγγα κρατῶν εἰς τὸ στόμα του, ἐκάθητο ὀκλάδην τείνων τὰς χεῖρας πρὸς ξανθὸν καὶ βοστρυχόμαλλον νήπιον. Πατὴρ καὶ μήτηρ ἐνεθάρρυνον τὰ πρῶτα βήματα τοῦ μικροῦ των, ὅπερ, βάλλον κραυγὰς παιδικῆς ἀγαλλιάσεως, μετέβαινε παραπατοῦν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον.

Ἡ Λουκία ἐθεώρησε προσεκτικῶς τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ὅμιλον. Αἴφνης ἡ Σπεράντσα ἐπιστρέφεται καὶ βλέπει τὴν ἀγαπητὴν ἐκείνην μορφήν.

— Χριστὲ καὶ Παναγία, φωνεῖ. Καλὲ μητέρα, εἶνε ἡ κυρία!

Καὶ ἀναπηδᾷ αἴφνης ὀρθία, ὠθεῖ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ καθημένου Βαττίστα — ὅστις ἀνατρέπεται ὕπτιος παρασύρων τὸ νήπιον ἐπὶ τὸ στῆθός του —, πηδᾷ ἐπὶ τὴν ἀναβάθραν τῆς ἁμάξης καὶ ῥίπτεται εἰς τὸν τράχηλον τῆς Λουκίας.

— Ἀγαπητή μου κυρία, καλή μου κυρία!

Αὐτὸ μόνον δύναται νὰ εἴπῃ ἡ Σπεράντσα. Ἡ Ῥόζα προστρέχει καὶ αὐτή, ἓν μόνον διαλογιζομένη, μὴ ἔπαθέ τι τὸ μικρόν, ὅπερ φωνάζει ἔτι ἐκ τῆς πτώσεώς του. Ὁ Βατίστας ἀνορθοῦται, καὶ πάντες τέλος ἐννοοῦσι τί τρέχει, ἐν μέσῳ τοσούτων εὐλογιῶν, δακρύων, χειροκροτημάτων καὶ ἐπικλήσεων τῆς Παναγίας, ὥστε, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο ἀστεῖον, ἂν δὲν ἦτο συγκινητικόν.

— Θεέ μου, πῶς εἶνε κρύα τὰ χέρια σας, κυρία! Πόσον κουρασμένη φαίνεσθε! Νὰ ἦτο τοὐλάχιστον ἐδῶ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος!

Ἡ Σπεράντσα δάκνει τὴν γλῶσσάν της ταῦτα λέγουσα, ἡ δὲ Λουκία φέρεται μᾶλλον ἢ ὁδηγεῖται ἄνω τῆς κλίμακος, εἰς τὸ καλλίτερον τῆς οἰκίας δωμάτιον. Μετὰ μικρὸν φλὸξ φαιδρὰ σπινθηρακίζει ἐν τῇ ἑστίᾳ, κομίζεται πλησίον αὐτῆς ἓν ἀνάκλιντρον, καὶ ἡ Λουκία, ἀποδυθεῖσα τὸ περιώμιόν της καὶ τὴν διάβροχον ἐσθῆτά της, κατακλίνεται ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων καὶ καλύπτεται πανταχόθεν ἵνα θερμανθῇ καὶ ἡσυχάσῃ. Ἡ Σπεράντσα κύπτει τρυφερῶς ἐπὶ τὴν ἀγαπητήν της κυρίαν, θωπεύει καὶ φιλεῖ ἀλληλοδιαδόχως τὰς ψυχρὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τῆς ὑποκομήσσης, σπογγίζει καὶ λειαίνει καὶ φιλεῖ τοὺς ὑγρούς της ὡραίους πλοκάμους, καὶ μειδιᾷ ἀδιακόπως, καὶ φλυαρεῖ, καὶ εὐλογεῖ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καὶ τὴν Παναγίαν.

Ἡ Λουκία ᾐσθάνθη ἑαυτὴν ἀναγεννωμένην ἐν μέσῳ τῆς εὐεργετικῆς ἐκείνης ἀτμοσφαίρας τῆς πλήρους ἀφοσιώσεως. Ἐνῷ δὲ πίνει βραδέως τὸ τεῖόν της, ὅπερ τῇ φαίνεται νέκταρ, ζωογόνος τις συναίσθησις εὐεξίας κατακλύζει τὴν καρδίαν της καὶ ὅλην τὴν καταπεπονημένην αὐτῆς ὕπαρξιν. Ἀπὸ μακροῦ ἀληθῶς δὲν εἶχε παρακαθίσει εἰς τοιαύτην εὐτυχίαν· ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν ἐπείνα ἡ ψυχή της. Ἅπασα ἡ αἴγλη τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τοῦ πλούτου, πᾶσαι αἱ ἀπολαύσεις, ἃς παρέχει ἡ θωπευομένη ματαιότης, δὲν εἶχον δώσει εἰς αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ὥρας ἐκείνης. Ὑπάρχουσι, δόξα τῷ Θεῷ, εὐτυχίαι, ἃς οὔτε ἡ δόξα δωρεῖ οὔτε ὁ πλοῦτος ἀγοράζει.

Ἡ Λουκία διηγήθη εἰς τὴν Σπεράντσαν τὴν εἰς Βορδιγέραν μετάβασίν της, καὶ τὴν κατάπληξιν ἣν ᾐσθάνθη ἰδοῦσα τὰς ἐπελθούσας ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της μεταβολάς, καὶ τὴν λύπην της, ὅτε ἤκουσεν ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος.

— Δι' αὐτὰ ὅλα θὰ ὁμιλήσωμεν αὔριον, καλή μου κυρία, εἶπεν ἡ Σπεράντσα, βλέπουσα ὅτι ἐβάρυνον τὰ βλέφαρα τῆς Λουκίας, ἀφοῦ ἀναπαυθῆτε, καθὼς ἐλπίζω, ἀπόψε. Τόρα μόνον θὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ εἶνε ἀκόμη ἐκεῖ· ἦτον τοὐλάχιστον πρὸ δύο μηνῶν. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἔλαβε γράμμα του καὶ ἠμπορεῖ νὰ σᾶς διηγηθῇ δι' αὐτὸν χίλια πράγματα. Ἠκούσαμεν νὰ λέγουν, ὅτι ἔγεινεν εἰς τὴν Σικελίαν μεγάλη ἐπανάστασις, καὶ ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐπολέμησεν ἡρωϊκά. Ἔγεινε καὶ εἰς τὴν Σαρδηνίαν μία, καὶ μία ἄλλη ἐδῶ, καὶ μία ἄλλη εἰς τὸ Ῥοκεβρούν. Ὁ Βαττίστας ἦτον ἐπὶ κεφαλῆς—ἔτσι νὰ ζήσω—καὶ θὰ γίνῃ ἀξιωματικὸς τῆς ἐθνοφυλακῆς. Ὁ διοικητὴς τοῦ Σὰν-Ῥέμο ἔφυγε. Τόρα πλέον δὲν θὰ ἔχωμεν διοικητάς, καθὼς λέγουν, καὶ οἱ καραβινοφόροι δὲν θὰ ἦνε πλέον μεγάλοι καὶ τρανοί.—Ἔγεινε καὶ εἰς τὸν τόπον σας ἐπανάστασις; ἠρώτησε συμπεραίνουσα ἡ Σπεράντσα, δι' ἤθους ἐμφαίνοντος ἐκ προοιμίων πεποίθησιν περὶ τοῦ πράγματος.

— Ὄχι, δόξα τῷ Θεῷ! εἶπε μειδιῶσα ἡ Λουκία.

— Δὲν ἔγεινε ἐπανάστασις; ὑπέλαβε μετ' ἀθυμίας σχεδὸν ἡ Σπεράντσα. Ἀλλὰ σεῖς δὲν ἔχετε καὶ διοικητὰς εἰς τὸν τόπον σας, προσέθηκεν οἱονεὶ ἐξηγοῦσα τὸ πρᾶγμα.

Οὕτω δέ, ἐνῷ ἐξέδυε τὴν Λουκίαν, ἡ Σπεράντσα, καίτοι φρονίμως εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀναβάλῃ εἰς τὴν αὔριον πᾶσαν ὁμιλίαν, διηγεῖτο ὅσα περισσότερον ἠδύναντο νὰ ἐνδιαφέρωσι τὴν ὁδοιπόρον. Ἡ Λουκία, ηὐχαριστημένη ὅτι δὲν εἶχον χαθῆ τὰ ἴχνη τοῦ ἰατροῦ, ἀπεκοιμήθη καὶ ὠνειρεύθη ὅλην τὴν νύκτα κυανᾶς θαλάσσας, πορτοκαλλέας εὐώδεις καὶ περιπάτους μετὰ τοῦ ἰατροῦ ἐν τῷ μικρῷ κήπῳ τοῦ πανδοχείου.

[Ἕπεται συνέχεια]

[Τὴν ἑπομένην ἱστορικὴν μελέτην μετεφράσαμεν ἐκ τοῦ συγγράμματος Culturhistorische Bilder aus Boehmen τοῦ ἐν Πράγῃ Josef Svatek, ἐν ᾧ περιέχονται διάφοροι πραγματεῖαι ἱστορικαί, ἃς εἶχε δημοσιεύσει ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Πράγης (Prager Zeitung). Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἡ προκειμένη πραγματεία φέρει τίτλον «Ein griechischer Abenteurer in Prag»]. Α. Μ.

ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΕΛΛΗΝΟΣ
ἐν Πράγῃ.

Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, μεταδοθεῖσα εἰς τὴν Δύσιν διὰ τῶν εἰς αὐτὴν διασκορπισθέντων Ἑλλήνων λογίων τοῦ Βυζαντίου, οἵτινες πανηγυρικῶς ἐγένοντο δεκτοί, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῶν ἐκεῖ κοινωνιῶν· αὕτη ἐν μὲν τῇ Ἰταλίᾳ ἐξωμάλυνε τὴν ὁδὸν τῆς *Ἀναγεννήσεως*, ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ τὴν τῆς *Ἀναμορφώσεως*, ἐπιβοηθήσασα καὶ ἐπιρρώσασα τὰς ἐθνικὰς τάσεις, ὧν αὗται ἦσαν ἀπόρροια. Παράδοξον ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλει φανῆ ὅτι, εἰς Βοεμίαν ἡ φιλολογία εἰσελθοῦσα, ἐκηρύχθη ἀντίπαλος τῶν ἐθνικῶν τάσεων.

Τὴν φαινομένην ταύτην ἀντίθεσιν διασαφηνίζει ἡμῖν ἀμέσως ἡ θέσις τῆς Βοεμίας καὶ τῆς Ῥώμης ὡς πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικά.

Ἐν Βοεμίᾳ πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος εἶχεν ἀρχίσει ἡ πραγμάτωσις εἰδικῶν φιλολογικῶν ζητημάτων, ὡς ὀνομαστὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πράγης ὡς παιδευτηρίου τσεχικοῦ, ὕστερον αἱ ἀναμορφωτικαὶ ἐργασίαι τοῦ Οὔσου, καὶ τέλος ἡ ἰσχυρὰ κίνησις τῶν Οὐσιτῶν, οἵτινες τοὺς Βοεμοὺς τοσοῦτο νικηφόρως διηύθυναν, ὥστε αὐτὸς ὁ Γεώργιος Ποδιέβραδος[1] ἀποτελεσματικῶς πρὸς τὴν Ῥώμην ἀντέστη, οὐ μόνον χορηγήσας εἰς τὴν Βοεμίαν ἐγχωρίαν διοίκησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐλευθερώσας ἀπὸ τῶν ἀποπνιγόντων αὐτὴν δεσμῶν τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας, ὠθήσας οὕτω τοὺς ἐπιστήμονας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐλευθέρας ἐρεύνης.

Ἀλλ' ὅτε ἡ Ῥώμη καὶ ἡ ταύτῃ σύμμαχος Γερμανία ἐτράπησαν ἀμφότεραι ἔνοπλοι κατὰ τῶν Οὐσιτῶν τῆς Βοεμίας ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἑνὸς τῶν διασημοτάτων ἀνδρῶν τῆς Ῥώμης ἡ ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξος φαινομένη σκέψις, νὰ καταπολεμήσῃ διὰ τῆς ἀναπτυσσομένης φιλολογίας πρῶτον τὰς ἐθνικὰς τάσεις τῆς Βοεμίας, καὶ εἶτα διὰ τῆς ἐκλατινίσεως τῶν λογίων αὐτῆς νὰ συντρίψῃ τοὺς Οὐσίτας.

Πατὴρ τῆς σκέψεως ταύτης, τῆς μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἐπενεγκούσης τὴν ἐφετὴν ἐπίδρασιν, ἦτο ὁ Αἰνείας Σύλβιος Πικκολομίνης, ὁ βραδύτερον Πάπας Πίος Β', ὁ σφοδρὸς ἀντίπαλος τοῦ Γεωργίου Ποδιεβράδου. Ὁ Σύλβιος ἐγίνωσκε καλῶς τὴν χώραν τῆς Βοεμίας καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· διετήρει δέ, καὶ ὡς παπικὸς λεγᾶτος ἐν Βιέννῃ, σχέσεις ἐνεργοὺς μετὰ τῶν καθολικῶν προὐχόντων καὶ λογίων τῆς χώρας. Πράγματι δὲ οἱ λόγιοι τῶν Βοεμῶν ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ διετέλουν ὄντες περὶ τὰ μέσα τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος νὰ ἐμπέσωσιν εἰς τὸν λατινισμόν· διότι τότε ὑπῆρχε μὲν ἐν τῇ χώρᾳ πληθὺς λατίνων ποιητῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐθνικὸς ποιητής, ἐξαιρέσει τῶν στιχουργῶν τῶν ὁμοιοκαταλήκτων στίχων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ᾀσμάτων. Ἔτι δὲ κατὰ τὴν 15 ἑκατονταετηρίδα ἡ ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Μολδαυΐαν καὶ Βλαχίαν εἰσαχθεῖσα φιλολογία ἐξηφάνισε τὸ αἴσθημα τῆς ἐθνότητος πολλῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, ὧν ἡμεῖς μνημονεύομεν τοῦ Βοχουσλὰβ Χασσενστενίου καὶ Σιγισμούνδου Ῥουβὺ ἐκ Γελενί, οἵτινες τὸ αἴσθημα τῆς ἐθνότητος τοσοῦτον ἀπώλεσαν, ὥστε ὁ μὲν πρῶτος ὠνόμαζεν ἑαυτὸν Γερμανὸν (τοιοῦτος δὲ καὶ νῦν, οὐχὶ ἴσως ἀδίκως, χαρακτηρίζεται), ὁ δὲ δεύτερος κατέλιπε τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ ἔζησε μακρὰν αὐτῆς μέχρι τέλους τοῦ βίου, ὡς ἑκούσιος φυγάς. Καθόλου δ' εἰπεῖν οἱ φιλολόγοι ἐκείνου τοῦ χρόνου ἠσπάζοντο τὸν κοσμοπολιτισμόν, ἀποκρούοντες πᾶσαν ἐθνικὴν διάκρισιν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τῶν γραμμάτων, ἥτις, ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν, ὡμοίαζέ πως τῇ μασσονίᾳ τῶν ἡμετέρων χρόνων. Ἀνεγνώριζον δὲ εἰς τὴν φιλολογίαν πρωτεύουσαν γλῶσσαν τὴν λατινικήν.

Τὸν κίνδυνον τοῦτον τῆς καταστροφῆς τῆς ἐθνότητος τῶν Βοεμῶν κατέστησαν καταληπτὸν οἱ Οὐσῖται (Utraquisten) καὶ οἱ Βοεμοὶ Ἀδελφοί, δύο αἱρέσεις, αἵτινες ἠγωνίσθησαν πρὸς ἀποσόβησιν αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ οὐσιτικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πράγης ἀπεβλήθησαν ἐντελῶς οἱ φιλόλογοι, οἵτινες ἦσαν τὸ πλεῖστον καθολικοί, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἔδειξαν τοσοῦτον μῖσος κατὰ τῶν κλασσικῶν, ὥστε ἀπέκλεισαν ῥητῶς πάντας τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν ἐκ τῆς ἀνωτέρας παιδεύσεως.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χασσενστενίου, τοῦ διασημοτάτου καὶ ἀξίου θαυμασμοῦ ἡγέτου τῆς κλασσικῆς φιλολογίας ἐν Βοεμίᾳ, ἐπῆλθε μικρά τις ἀνάπαυλα πρὸς καλλιτέραν μαίευσιν τῆς γνώμης τοῦ Πικκολομίνη. Καὶ πρῶτον ἐπὶ Φερδινάνδου Α' ἀνεφάνη ἡ φιλολογικὴ κίνησις σφοδροτέρα, ὑποστηριχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Χοδεγιόβσκη, πλουσίου ἄρχοντος, μιμητοῦ γενομένου τῶν Ἰταλῶν Μεδίκων.

Οὗτος συνήθροισε περὶ αὐτὸν πολλοὺς λογίους, οἵτινες μόνον ἐπὶ τῶν κλασσικῶν συγγραφέων ὡρκίσθησαν νὰ διατρίβωσιν· ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας τούτων ἔδωσε κληροδοτήματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ διηυκόλυνε τὴν ἔκδοσιν φιλολογικῶν συγγραμμάτων, ὧν ὁ ἀριθμὸς καθ' ἑκάστην ηὔξανεν (ἐπὶ τοῦ Χασσενστενίου ἔτι). Ἐν ἑνὶ λόγῳ περὶ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος, ὅτε οἱ Ἰησουῖται εἰς Βοεμίαν ἀνεφάνη-

1. Βασιλεὺς Βοεμίας (1420-1471).

σαν καὶ ὑπεστήριξαν τὰς προσπαθείας τῶν φιλολόγων, ἐφάνη τὸ σχέδιον τοῦ Πικκολομίνη ἄγον πρὸς ἐντελῆ νίκην. Ἡ σπουδὴ τῆς λατινικῆς, τῆς ἑβραϊκῆς κατεπίεζε βαρέως τὰς ἐθνικὰς ἠθικὰς δυνάμεις τῆς Βοεμίας· καὶ κατὰ τὰ πρῶτα μὲν ἔτη μόνον ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ τὴν γλῶσσαν ἐπέδρασε τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον φανερῶς κατεδείχθη ὅτι ἐν Βοεμίᾳ πολλοὶ τῶν πολιτῶν δυνάμενοι ν' ἀναγινώσκωσι τὸν Ὅμηρον καὶ Βιργίλιον ἐν τῇ πρωτοτύπῳ γλώσσῃ, καθυστέρουν τοσοῦτον περὶ τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐθνότητος, ὥστε αὐτὴ ἐπὶ τῶν ἐπελθόντων θρησκευτικῶν ἀγώνων, κατὰ τὰς δύο πρώτας δεκαετηρίδας τῆς 17 ἑκατονταετηρίδος, ἐντελῶς εἶχεν ἐκλίπει ἐκ τοῦ Βοεμικοῦ λαοῦ.

Ὑπῆρχον ἤδη ἐν Πράγῃ ἄνδρες πρὸς πρόληψιν τοῦ κινδύνου, ὡς οἱ λόγιοι οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην Χοδεγιόβσκην, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν «**Sodalitas literaria**», φιλολογικὴν ἑταιρίαν, ἱδρυθεῖσαν ἐν Πράγῃ ἐκ καθηγητῶν καὶ ἄλλων λογίων, κατὰ τὸν τύπον τῆς ὑπὸ τοῦ Κονράδου Κέλτες ἱδρυθείσης ἐν Βιέννῃ φιλολογικῆς ἑταιρίας, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦτο τόσον προορατικός, ὥστε ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τῆς καταστροφῆς τῆς ἐθνότητος τῆς Βοεμίας. Οὗτοι μετὰ ζήλου ἐπεμελοῦντο μόνον τῶν κλασσικῶν μελετῶν, προσείλκυον τὴν νεολαίαν, καὶ ἐθριάμβευον εὐκόλως ὡς ἄνδρες τῶν γραμμάτων κατὰ τῶν Οὐσιτῶν, τῶν σχολαστικῶν, οἵτινες εἰς τὰ σχολεῖα παρέδιδον ἐν τῇ **vernacula lingua** (ἐγχωρίᾳ γλώσσῃ), ὡς ἀπεκάλουν τὴν βοεμικὴν χλευαστικῶς, τοῦ Χασσενστενίου ἐπὶ κεφαλῆς ὄντος, οἱ φιλόλογοι τῆς κλασσικῆς φιλολογίας.

Εἷς τῶν ἐνθερμοτέρων θιασωτῶν τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος ἦτο ὁ μάγιστρος Ματθαῖος Κολλῖνος, ὃς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ παρέδιδε τὸν Ὅμηρον. Οὗτος ἔνθους ζηλωτὴς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐξήσκει ἐπὶ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν, ἣν δυσαρέστως ἔβλεπον οἱ Οὐσῖται· συνεπλάκη δὲ εἰς ἔριδας πρὸς τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ, ὧν τὰς περιωρισμένας θεωρίας κατεπολέμει διὰ δηκτικῶν ἐπιγραμμάτων καὶ σατυρικῶν ποιημάτων, μέχρις οὗ, προβὰς μέχρι ῥήξεως, ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν διδασκαλίαν ἐπὶ τῇ καταμηνύσει αὐτῶν εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν Σύγκλητον. Ὁ Κολλῖνος δὲν ἐταράχθη τὸ παράπαν ἐκ τούτου εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν του, ἀλλὰ συνέστησεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἣν αὐτῷ ὁ Μαικήνας Χοδεγιόβσκης ἐδωρήσατο πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων του, δύο τάξεις παραδόσεων, ἐν αἷς κατὰ Κυριακὴν εἰς πολυάριθμον ἀκροατήριον ἡρμήνευε τοὺς κλασσικούς. Ἐν γένει δὲ περὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέπτυξε τοιαύτην δραστηριότητα, ὥστε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χοδεγιόβσκη, ἀπετέλεσε τὸ κέντρον τῶν φιλολόγων καὶ ἑλληνιστῶν τῆς Πράγης. Ὁ οἰκός του ἦτο ὁ ἱστορικῆς μνείας ἄξιος «Ἀγγλικὸς κῆπος» ἐν τῷ παλαιῷ ἄστει τῆς Πράγης, ἐν ᾧ ὁ φαρμακοποιὸς τοῦ Καρόλου Δ' μάγιστρος Ἄγγελος ἐκ Φλωρεντίας συνέστησε τὸν πρῶτον βοτανικὸν κῆπον τῆς Εὐρώπης.

Ὁ ἔνθους οὗτος τοῦ Ὁμήρου ζηλωτὴς εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοιούτου ἔρωτος πρὸς τὴν ἑλληνικήν, ὥστε καὶ μετὰ τοῦ ὑπηρέτου του συνδιελέγετο εἰς τὴν ἰωνικήν· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, οἵτινες τυφλῶς ὑπήκουον εἰς τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου των, προέβησαν εἰς ἐξελλήνισιν καὶ αὐτῶν τῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων των· οὕτως ὁ **Cernowlasek** ὠνομάσθη Μελάντριχος, ὁ **Bodluk** Παλίουρος, ὁ **Orech** Καρίων κτλ.

Ἐν τοιούτῳ ἔρωτι πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν διάγων τὸν βίον ὁ Κολλῖνος, ἀληθῶς ἐξεπλάγη ὅτε ἡμέραν τινὰ τοῦ θέρους τοῦ 1565 ἔλαβεν ἐξ Ἰταλίας ἐπιστολήν, δι' ἧς *Ἰάκωβός τις Ὀλυμπιδάριος Παλαιολόγος*, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ἑαυτὸν ἀπόγονον τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀτυχοῦς βυζαντίνου αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ἀνήγγειλε τὴν ταχεῖαν ἔλευσιν αὐτοῦ εἰς Πράγην, καὶ ἐπεζήτει τὴν φιλοξενίαν τοῦ κορυφαίου τῶν Βοεμῶν φιλελλήνων.

Τὸ ἄγγελμα τοῦτο ἐπροξένησε τῷ Κολλίνῳ μεγίστην χαράν, διότι ἔμελλε ν' ἀκούσῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὁμήρου ἐκ στόματος συμπολίτου τοῦ τυφλοῦ πατρὸς πάντων τῶν ποιητῶν· καθότι ὁ ἐπιστείλας ἔλεγεν ὅτι κατήγετο ἐκ Χίου, τῆς κλασσικῆς ἐκείνης νήσου, ἥτις κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν ἀρχαίων, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀληθὴς πατρὶς τοῦ μεγάλου Ἕλληνος ῥαψῳδοῦ, ἐν ταύτῃ δ' ἔτι καὶ νῦν δεικνύεται τὸ κάθισμα τοῦ Ὁμήρου καὶ ἡ πηγὴ ἐξ ἧς ἔπινεν. Ἔβλεπε δ' ὁ Κολλῖνος ἐλθοῦσαν τὴν περίστασιν νὰ διδαχθῇ τὴν ἰωνικὴν ἐν ἁπάσῃ αὐτῆς τῇ γνησιότητι, καὶ νὰ γίνῃ οἰκεῖος καὶ φίλος ἑνὸς τόσον διακεκριμένου ἀνδρός, ὅστις ἦτο πάντως ὁ τελευταῖος βλαστὸς τῆς γενεᾶς τῶν Παλαιολόγων. Τὸ γεγονός, ὅτι ὁ οἶκος τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου εἶχεν ἐκλίπει κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν τῷ 1502, ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς τὸν μάγιστρον, κατὰ τὰς τότε οὐχὶ ἀκριβεῖς γνώσεις τῆς γενικῆς ἱστορίας· Οὕτω δ' ἐπέτυχεν ὁ ἄγνωστος Ἕλλην εὐκόλως νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Βοεμὸν λόγιον, καὶ νὰ ἑλκύσῃ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τὴν εὔνοιάν του. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ Κολλῖνος εἶχεν ἀμφιβολίαν τινὰ εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ Ἕλληνος, αὕτη ἤθελε διασκεδασθῆ μετ' ὀλίγον· διότι ὁ Ὀλυμπιδάριος Παλαιολόγος ἑβδομάδας τινὰς μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιστολῆς του ἀφίκετο εἰς Πράγην, καὶ προσελθὼν αὐτοπροσώπως εἰς τὸν μάγιστρον ἐκέρδησε τὴν εὔνοιαν καὶ τούτου καὶ τῶν συναδέλφων του διὰ τοῦ ἐπιβάλλοντος ἐξωτερικοῦ παραστήματος καὶ τοῦ ἱπποτικοῦ ἤθους, ἅτινα ἐμαρτύρουν ἄνδρα εὐγενοῦς καταγωγῆς. Πλὴν τούτου δέ, ἐν Βιέννῃ, ὅπου διέτριψεν ἐπὶ βραχὺ εἰς Βοεμίαν πορευόμενος, ἔτυχε μεγάλης προστασίας· διότι ἐπὶ τῇ συ-

στάσει τοῦ Νικολάου Βάλτερ, γραμματέως τοῦ αὐτοκράτορος, ἑνὸς τῶν ἐνθερμοτάτων ἡγητόρων τῆς κλασσικῆς φιλολογίας, ἐχορηγήθη αὐτῷ πλήρης προστασία ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ Β' ἀνὰ πάσας τὰς αὐστριακὰς χώρας.

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις διατελῶν ὁ Παλαιολόγος, δῆλον ὅτι ἔτυχε κατὰ τὴν ἄφιξίν του εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βοεμίας λαμπρᾶς ὑποδοχῆς, ὁ δὲ μάγιστρος Κολλῖνος, ὁ διὰ τῆς ἐπισκέψεως ἀπογόνου τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου πρὸ πάντων τιμηθείς, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του ἀνοικταῖς ἀγκάλαις, καὶ παρεχώρησε πολλὰ δωμάτια διεσκευασμένα πρὸς κατοικίαν τοῦ ἐπισήμου ξένου. Περιφανὴς ὁμήγυρις πολιτῶν προσελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ μαγίστρου προσεφώνησε τῷ Ἕλληνι, καὶ τὸ ἄνθος τῶν φιλολόγων ἔδραμεν ἐκεῖ, ὅπως συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν ἀφήγησιν περὶ τῶν ἑλληνικῶν πεδίων καὶ τῶν τόπων τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Ὁ Ὀλυμπιδάριος Παλαιολόγος ἔζη ἐν ταύτῃ τῇ ἀναστροφῇ ὡς πρίγκιψ, καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀφίξεως ὁ πολυθαύμαστος ἥρως τῆς κοινωνίας τῆς Πράγης, ἥτις κατ' οὐδὲν ὑπελείφθη περὶ τὴν φιλοφροσύνην καὶ λατρείαν. Ἡ μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξις ἐπὶ θεμάτων τῆς κλασσικῆς φιλολογίας κατέστη τοῦ συρμοῦ, καὶ κατέπνιξεν ἐπί τινα χρόνον τὰς θρησκευτικὰς συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι τότε ἦσαν τὸ ὑποκείμενον τῆς ὁμιλίας τῆς ἡμέρας.

Τὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν ἔδειξε καὶ τὸ ὡραῖον φῦλον εἰς τὸν κομψὸν αὐτὸν Ἕλληνα, ὅστις, ἐν ἀκμῇ ἡλικίας διατελῶν, ἐθεωρεῖτο διά τε τὸ γένος καὶ τὰς τύχας τοῦ βίου ἀληθὴς ἥρως μυθιστορίας, ἐπεθύμει δὲ μαγευθὲν νὰ δεσμεύσῃ αὐτὸν διὰ παντὸς εἰς Πράγην. Αἱ ἀφηγήσεις ὅμως τοῦ Παλαιολόγου ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν αὐτοῦ ἐπλάσθησαν κατόπιν, ὅπως αὐξήσωσι τοσοῦτον τὸ ὑπὲρ τούτου διαφέρον.

Ὁ Παλαιολόγος διηγεῖτο ὅτι, μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ οἰκογένεια τοῦ πεσόντος τελευταίου αὐτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων κατέφυγεν εἰς Χίον, ἥτις ὑπὸ τοὺς Γενουαίους διετήρησε τὴν αὐτονομίαν της ἐπὶ πολύ. Ἀλλ' αὐτόθι οἱ ἀπόγονοι τῶν Παλαιολόγων ἐγένοντο ἀμέσως ὕποπτοι εἰς τοὺς παρὰ τὴν Σμύρνην Τούρκους, καὶ ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ἀπειλουμένην σφαγὴν κατέλιπον τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο ἄσυλον τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, καὶ διεσκορπίσθησαν τῇδε κἀκεῖσε. «Ὁ πατήρ μου Συμεὼν κατέφυγε μετ' ἐμοῦ καὶ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ μου Γαβριὴλ εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἤλπιζε νὰ εὕρῃ εὐμενῆ φιλικὴν δεξίωσιν παρὰ τοῖς θιασώταις τῆς ἐπιστήμης, διότι καὶ αὐτὸς ἦτο λόγιος καὶ γνώστης ἀκριβὴς τοῦ Ὁμήρου. Μόνον δ' ἐπὶ τῇ ἐξωμοσίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὑπεσχέθησαν αὐτῷ προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν τῆς Ῥώμης· καὶ οὕτω ἐξαναγκασθεὶς ὁ πατήρ μου ἐν ᾗ θέσει περιῆλθεν ἠσπάσθη τὰ δόγματα τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν δύο υἱῶν του.

«Ἐγὼ μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν μου ἐξηναγκάσθην νὰ καταταχθῶ εἰς τὸ τάγμα τῶν Δομινικανῶν, καὶ περιβληθῶ τὸν μοναχικὸν μανδύαν, ὡς προηγουμένως εἶχε πράξει ὁ ἀδελφός μου. Ἐπάτησα τὰς βαθμίδας τοῦ μοναστηρίου ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μετὰ τοῦ κόμητος Μιχαὴλ Γκισλιέρι, τὰ νῦν καρδιναλίου, ὃς βεβαίως θέλει φέρει τὴν παπικὴν τιάραν ἐπὶ κεφαλῆς, κατὰ προφητείαν παιδιόθεν αὐτῷ ῥηθεῖσαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀδελφός μου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν, ὡς πάντες οἱ ἐξωμόται, καθολικὸς θρησκομανής, ἀνέβη κατὰ μικρὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ διοικητοῦ τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν. Εἰς ἐμὲ τοιαύτη τύχη δὲν ἐπένευσε· καὶ ἐπειδὴ κρύφα διετήρουν ἐν ἐμοὶ ζωηρὰς τὰς παραδόσεις τῆς οἰκογενείας μου καὶ τῆς πατρίδος, κατέλιπον μιᾷ νυκτὶ τὸ μοναστήριον καὶ ἐτράπην εἰς τὴν ξένην, ὅπως γνωρίσω χώρας καὶ λαούς, καὶ ἐπαυξήσω ἔτι μᾶλλον τὰς γνώσεις μου ἐν ταῖς Ἀκαδημίαις. Ἐπεσκέφθην τὴν Πολωνίαν, Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ εἰσῆλθον μετὰ πολυετῆ ἀπουσίαν εἰς Ἰταλίαν, ὅπως ἐκεῖ ἐργασθῶ ὡς ἀναμορφωτὴς κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Οὔσου καὶ Λουθήρου. Ἀλλ' αἴφνης ἠγέρθησαν κατ' ἐμοῦ ἀπειλαὶ ὑπὸ τῶν περὶ τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν· ἔπρεπε νὰ τραπῶ εἰς φυγήν, καὶ διηύθυνα τὰ βήματά μου δι' Αὐστρίας καὶ Βιέννης εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Οὔσου καὶ Ῥοκυκάνα, οἵτινες ἀμφότεροι μεγάλοι ἄνδρες πρῶτοι ἐπρότειναν τὴν ἐπιθυμητὴν ἕνωσιν καὶ ἀνάμιξιν τῆς Οὐσιτικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς. Ὥστε ἐν Βοεμίᾳ, καὶ δὴ ἐν τῇ ἕδρᾳ ταύτῃ τῶν Μουσῶν, ἐλπίζω νὰ εὕρω δευτέραν πατρίδα, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βιώσω ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διαδόσεως τῶν φιλολογικῶν ἰδεῶν».

Πάντα τὰ μέλη τῆς Sodalitas literaria παρέσχον τῷ Παλαιολόγῳ συνδρομήν, ὁ δὲ μάγιστρος Κολλῖνος ἐφρόντιζε περὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν του, αἵτινες παρ' ἐλπίδα διὰ τὸν Ἕλληνα μετ' ὀλίγους μῆνας λαμπρῶς ἐπληρώθησαν, διότι ὁ Παλαιολόγος ἐκέρδησε τὴν εὔνοιαν τῆς θυγατρὸς τοῦ πρὸ μικροῦ θανόντος γραμματέως τῆς Βουλῆς Μαρτίνου Κουθενίου ἐκ Σπρίμπεργ, ἐξόχου συγγραφέως καὶ στενωτάτου φίλου τοῦ Κολλίνου, ὁ ὁποῖος πλὴν πολλῶν οἰκιῶν ἐν τῇ πόλει κατέλιπε καὶ ἄλλην σημαντικὴν περιουσίαν. Ἡ νέα Ἁγνή, ἡ θυγάτηρ τοῦ πατρικίου, ἥτις, ὡς πολλαὶ ἄλλαι κυρίαι, μετεῖχε τῶν συναναστροφῶν καὶ ἦτο θαυμαστὴς τοῦ ἐπισήμου Ἕλληνος, ἦτο λαμπρὸν εὕρημα διὰ τὸν Παλαιολόγον, διὸ καὶ οὗτος προσεπάθησε νὰ ἀγρεύσῃ αὐτὸν τὸν χρυσοῦν ἰχθύν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὴν εὔνοιαν τῆς κόρης, ἥτις φλεγομένη ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ γίνῃ σύζυγος ἀπογόνου τῶν Καισάρων, ταχέως

ἐπρότεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἔδωκε τὰ πλοῦτη. Τὸ κυριώτατον μέρος τῶν τελευταίων συνέκειτο ἐξ οἰκίας κειμένης εἰς τοὺς «Τέσσαρας κύλικας», καὶ παρακειμένης τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Δομινικανῶν ἐν τῷ παλαιῷ ἄστει τῆς Πράγας· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίλοιπος περιουσία τῆς Ἁγνῆς ἀπετέλει μέγα ποσόν.

Ἡ κατοικία φυγάδος Δομινικανοῦ παρὰ μονὴν Δομινικανῶν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ κακὸς οἰωνός, οὐχ ἧττον ὁ Παλαιολόγος ἐν πλήρει εὐτυχίᾳ παρὰ τῇ νέᾳ αὐτοῦ συζύγῳ κατῴκησε τὴν νέαν οἰκίαν, καὶ μεγάλως τιμώμενος ἐν Πράγῃ ἔζη ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐφροσύνῃ, ὧν τέως ἐστερεῖτο κατὰ τὸν πολυκύμαντον καὶ ἄστατον αὐτοῦ βίον. Ὡς ἐγκατεστημένος Πραγῆνος ἀπήλαυεν ἀσφαλείας προστατευτικῆς κατὰ τῶν ἐπιβουλῶν τῶν ἐχθρῶν του, μεγαλειτέρας πασῶν τῶν προφυλάξεων, ἃς μέχρι τοῦδε μετεχειρίζετο πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μυστικῶν ἐπιθέσεων τῶν ῥαβδούχων τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως τῆς Ῥώμης. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τὴν προστασίαν ταύτην διὰ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου τῆς πρωτευούσης τῆς Βοεμίας ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Πράγην, ἐν ᾗ τόσον ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του, ὅσον οὐδὲ κατ' ὄνειρον ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ. Οἱ νόμοι τοῦ τόπου, ὃν ὠνόμαζε δευτέραν αὐτοῦ πατρίδα, πρὸς δὲ τὰ προνόμια τοῦ παλαιοῦ ἄστεως τῆς Πράγης, ὧν καὶ αὐτὸς ἐγένετο διὰ τοῦ γάμου του μέτοχος, ἡ εὔνοια τόσων ἐπισήμων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐθεώρουν τιμὴν νὰ καταλογίζωνται ἐν τοῖς φίλοις αὐτοῦ, διεσκέδαζον παρ' αὐτῷ πάντα ἐνδοιασμὸν περὶ τῆς ἀσφαλείας του, ὃν οἱ προορατικοὶ φίλοι του ἐξέφραζον, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄγρυπνον ὄμμα τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, ὅπερ ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ νέον αὐτοῦ καταφύγιον.

Τῆς εὐτυχίας ταύτης, τῆς τοσοῦτον ἐπιζήλου, δὲν ἀπήλαυσεν ἐπὶ πολύ, διότι τῇ 4 Ἰουνίου τοῦ 1566 ἔλαβε τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν ὅτι ὁ μάγιστρος Κολλῖνος προσβληθεὶς ὑπὸ αἰφνιδίας ἀποπληξίας ἀπεβίωσε. Διὰ τοῦ θανάτου τούτου ἀπώλεσε τὸν ἐνθερμότερον αὐτοῦ οἰκεῖον καὶ μᾶλλον ἀφωσιωμένον φίλον, καὶ προησθάνετο ὅτι ὁ τάφος τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου προμάχου τῆς κλασσικῆς φιλολογίας, τοῦ ταφέντος ἐν τῷ περιωνύμῳ ναΐσκῳ τῆς Βηθλεὲμ, ἤνοιγε καὶ δι' αὐτὸν νέας ἀνάγκας καὶ νέας περιπετείας, ὧν μόλις ἀπηλλάγη· διὸ καὶ ὅσον σύμπας ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων τῆς Πράγης κατελυπήθη ἐπὶ τῇ ἀνελπίστῳ ἀπωλείᾳ τοῦ κορυφαίου τῶν Βοεμῶν φιλολόγων, «τοῦ διδασκάλου καὶ πατρὸς τῶν ποιητῶν τοῦ αἰῶνός του» (ὡς ὠνόμαζεν αὐτὸν ὁ Λουπάκιος), τόσον ὁ Παλαιολόγος ᾐσθάνθη ἄλγος ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀνδρὸς, ἥτις ἐστέρησεν αὐτὸν οὐ μόνον εἰλικρινοῦς φίλου, ἀλλὰ καὶ ἀληθινοῦ προστάτου.

Ὁ Παλαιολόγος ὀφείλων πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸν Κολλῖνον, ἠθέλησε δημοσίᾳ καὶ διὰ τρόπου ἀσυνήθους τότε νὰ τιμήσῃ μονίμως τὴν μνήμην τοῦ τεθνεῶτος, καὶ καταδείξῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ πρὸς ἐκεῖνον εὐγνωμοσύνην. Διὸ ἐν ἔτει 1566 ἀπηύθυνεν αἴτησιν εἰς τὸν Πρύτανιν καὶ τὴν Σύγκλητον τῆς ἀνωτάτης Σχολῆς τῆς Πράγης, δι' ἧς ἐζήτει, εἰ δυνατὸν, τὴν συγκατάθεσίν των, ἵνα στήσῃ ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ τῆς Καρολινείου Σχολῆς, ὅ ἐστι ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀνάθημα μετ' ἐπιγραφῆς πρὸς τιμὴν τοῦ μαγίστρου Ματθαίου Κολλίνου, ὡς εἴθιστο ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς πανεπιστημίοις[1]. Ἀλλ' οἱ καθηγηταὶ, οἵτινες δὲν εἶχον λησμονήσει τόσον ἐνωρὶς τὰ δηκτικὰ ἐπιγράμματα τοῦ Κολλίνου, καὶ οἵτινες πλὴν τούτου καὶ δὲν ἠρέσκοντο εἰς τοιοῦτον τιμητικὸν δεῖγμα, τέως ἀσύνηθες ἐν Πράγῃ, εἰς τὸν ποτὲ συνάδελφον αὐτῶν, ἠρνήθησαν τῷ Παλαιολόγῳ τὴν αἰτηθεῖσαν χάριν, καὶ ἔδειξαν ὅτι δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐνοχλῇ αὐτοὺς διὰ τοιούτων παρακλήσεων.

Ὁ Παλαιολόγος δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες μετὰ τὴν πρώτην ἀποτυχίαν ῥίπτουσι τὰ ὅπλα, ἀλλὰ, πεποιθὼς εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀνωτάτης κοινωνίας τῆς Πράγης, ᾐτήσατο τὴν συνδρομὴν τῆς διοικήσεως πρὸς τοῦτο. Ἡ διοίκησις, σύμφωνος οὖσα πρὸς αὐτὸν, ἀπέστειλε τῇ 8 Ἰανουαρίου 1567 ἔγγραφον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπεστήριζε τὴν αἴτησιν, καὶ προσέθετεν ὅτι περιέμενε παρὰ τῶν καθηγητῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος τιμὴν νὰ ὑποστηρίξωσι καὶ συνδράμωσι τὸν Παλαιολόγον, ὅπως εἰς τὸν ἀείμνηστον πεπαιδευμένον ἄνδρα στήσῃ ἐνεπίγραφον μνημεῖον ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ.

Διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου ἀνεγνωρίζοντο μὲν αἱ μεγάλαι ὑπηρεσίαι τοῦ μαγίστρου Κολλίνου, ἀλλὰ καὶ ἐπετιμῶντο ἐλαφρῶς οἱ διαμαρτυρηθέντες καθηγηταὶ, διὰ τοῦτο ἡ Σύγκλητος πᾶν μέσον μετεχειρίσθη, ὅπως μὴ ἐνδώσῃ εἰς τὸν Παλαιολόγον. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου τῆς διοικήσεως, συνεφώνησαν ὅπως σταλῇ ἐπιτροπεία ἐκ δύο καθηγητῶν, τοῦ Γεωργίου Σουδὲτ καὶ Θωμᾶ Βοδνάνσκη εἰς τὸν Ἰωάννην Βαλδσταΐν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπήγοντο τὰ τῶν σχολείων καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ζητήσωσι τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τοῦ πρακτέου. Ὁ Βαλδσταΐν ὅμως ὑπεδέξατο παρ' ἐλπίδα ψυχρῶς τὴν ἐπιτροπείαν, ἐπετίμησε τῶν καθηγητῶν τὴν ἀκατονόμαστον καὶ ἀνόητον ἀντίστασιν, μὴ περιποιοῦσαν αὐτοῖς πολλὴν τιμὴν, καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ δώσωσι πέρας εἰς τὴν δοθεῖσαν διαταγὴν, ἄλλως ἤθελε προβῇ εἰς σκληροτέραν τινὰ ἀπόφασιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Παλαιολόγου ἐνεποίησαν αἴσθησιν εἰς τοὺς καθηγητὰς, οἵ-

1. Ὁ Παλαιολόγος τοῦτο λέγων εἶχεν ὑπ' ὄψιν εἰδικῶς τὸ μνημεῖον, ὅπερ ἕτερος ἐπίσης φυγὰς Παλαιολόγος τῷ 1472 ἔστησεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀποστόλων τῆς Ῥώμης εἰς τὸν Καρδινάλιον Βησσαρίωνα, φίλον αὐτοῦ καὶ προστάτην.

τινες ἐπὶ τέλους συνήνεσαν εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ μνημείου, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ προσέλθῃ ὁ Παλαιολόγος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπως ἴδῃ τὴν θέσιν τοῦ μνημείου, θελήσῃ δὲ καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν χαραχθησομένην ἐπιγραφὴν εἰς τὴν Σύγκλητον, ἵνα ἐπιφέρῃ καὶ αὕτη γνώμην. Ὁ Παλαιολόγος, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ ἐξάρῃ τὴν νίκην του κατὰ τῆς ἀρχαίας βοεμικῆς συμμορίας τῶν καθηγητῶν, ἀπεδέχθη τοὺς ὅρους τούτους, μεθ' ὃ ἀμέσως ἔδωσεν εἰς τὸν λιθοξόον τὸ σχέδιον τοῦ μνημείου καὶ ἔστησεν αὐτὸ τῷ 1568.

Τὸ μνημεῖον ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπιτυμβίου λίθου ἐξ ἐρυθροῦ μαρμάρου τοῦ Σλίβενερ, μήκους τριῶν πήχεων καὶ πλάτους δύο, μετὰ περιζώματος εἰς τὰς τέσσαρας πλευράς. Πρὸς τὰ ἄνω ἐξεικονίσθη ὁ τεθνεὼς Κολλῖνος, ἀναγινώσκων τὸν Ὅμηρον κάτω τῆς καθέδρας· ἐπὶ τοῦ εἰς χεῖράς του βιβλίου εἶχον ἐγγραφῆ ἑλληνιστὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀδυσσείας καὶ τὸ τέλος τῆς Ἰλιάδος, ἄνω δὲ τοῦ ἀπεικάσματος τούτου ἡ ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ «ἐν τοῖς ἄκροις ἡ νίκη». Ἐπὶ τῶν δύο δὲ πλευρῶν ἀνυψοῦντο κλάδοι δάφνης, ἔχοντες ἐπὶ ἑκάστου τῶν φύλλων ἀνὰ ἓν γράμμα· πάντα δὲ τὰ γράμματα συνενούμενα ἀπετέλουν τοὺς ἑπομένους στίχους· ἐν μὲν δεξιᾷ

Hoc tibi pro meritis posuit Collino Jacobus
Ille Palæologus, nobilis exilio.

(«Σοὶ τόδε κατ' ἀξίαν ἤγειρε, Κολλῖνε, ὁ Ἰάκωβος ἐκεῖνος ὁ Παλαιολόγος, ὁ πασίγνωστος ἐπὶ τῇ ἐξορίᾳ αὐτοῦ»).

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ

Tu peregrinantem coluisti tempore iniquo,
Accipe amicitiae pignora grata meæ.

(«Σύ, ὃς ἐμοῦ τοῦ περιπλανωμένου ἐπεμελήθης ἐν χρόνῳ χαλεπῷ, δέχθητι τῆς ἐμῆς φιλίας εὐγνώμονα τεκμήρια»).

Κάτω δὲ ὑπῆρχε τέλος ἐκτεταμένη ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ ἡ ἑξῆς· «Ὁ Θεὸς ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει· Ματθαίῳ Κολλίνῳ Σοτερίνᾳ ἐκ Γουριμενσίου, φιλοξένῳ ἀνδρί, φίλῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ διδασκάλῳ τῆς ἑλληνικῆς, ἔστησε τὸ μνημεῖον τοῦτο ὡς δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας ὁ Ἰάκωβος Ὀλυμπιδάριος Παλαιολόγος, φυγάς, γεννηθεὶς ἐν Χίῳ, παρανόμως ἐνώπιον δικαστηρίου ἐγκαλούμενος, πανταχόθεν διωκόμενος, καὶ εἰς Βοεμίαν ὡς φυγὰς προσελθών, ἔνθα ἔτι καὶ νῦν ζῇ ἐν δυσχερείαις, ἐν ἔτει 1568[1]».

Τὸ οὕτως ἀποτελεσθὲν μνημεῖον ἐστήθη ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ· ἀλλὰ κατὰ τὴν 17 ἑκατονταετηρίδα πιθανῶς μετεκομίσθη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Καρολινείου Πανεπιστημίου, ὅπου εἶδεν αὐτὸ ὁ Βαλβῖνος[1]. Πρὸ πεντήκοντα δὲ ἐτῶν τὸ μνημεῖον τοῦτο, τὸ διὰ τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου καὶ τῆς μὴ καταλλήλου θέσεως αὐτοῦ ἐν τῇ αὐλῇ ἱκανῶς φθαρέν, φυλάσσεται ἐν τῷ προδρόμῳ τοῦ πρώτου πατώματος τῆς οἰκοδομῆς.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

1. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τὴν ἑλληνικὴν μετεφράσαμεν, καθὼς καὶ τὰς ὀλίγας λέξεις τὰς ἑλληνικὰς τὰς ἄνω τοῦ μνημείου· ὁ συγγραφεὺς δὲν παρέθεσε τὸ ἑλληνικὸν κείμενον· δὲν ἠδυνήθημεν δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ εὕρωμεν τοῦτο ἀλλαχοῦ. Τὸ σύγγραμμα τοῦ Βαλβίνου, περὶ οὗ ποιεῖται λόγον κατωτέρω, δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. Σ. Μ.

1. Λόγιος Ἰησουΐτης (1611-1689). Ἔγραψε πλὴν ἄλλων Epitome historica rerum Bohemicarum. Σ. Μ.

ΕΘΙΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ἐν Μάνῃ οὐχ ἧττον τῶν ἀνδρῶν καὶ πολλαὶ γυναῖκες διεκρίνοντο ἐπ' ἀνδρείᾳ, διὸ καὶ μεγίστου ἀπήλαυον σεβασμοῦ.

Μανιᾶτις γυνή, ἀναλαβοῦσα ἐν τῇ συμπλοκῇ τὰ ὅπλα τοῦ πεσόντος υἱοῦ της ἐφώνησεν αὐτῷ· «Κοιμοῦ, τέκνον μου· ἐγὼ κρατῶ τὴν θέσιν σου».

Τὰ ἐνδύματα τῶν ἐν πολέμῳ θνησκόντων ἐδεικνύοντο ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰς τὰς μητέρας αὐτῶν, καταφαίνοντα ὅτι ἔπεσον πάντες ἐπὶ τοῦ στήθους φέροντες τὰς πληγάς· τὰ ὅπλα αὐτῶν ἐκαίοντο· ἀπηγορεύετο δὲ πᾶσα ἐξωτερικὴ καὶ θορυβώδης πένθους ἐπίδειξις.

Κατὰ πανάρχαιον ἐν τῇ Μάνῃ ἔθος οὐδεμία ἐγίνετο καταδίωξις τῶν ἡττηθέντων ἐχθρῶν. Ἐτηρεῖτο δ' ἴσως οὕτω ὑπαγόρευσίς τις τῆς πολιτικῆς, διότι οἱ κάτοικοι οὐδέποτε ἦσαν πολυάριθμοι, καὶ ὤφειλον νὰ ἀποφεύγωσιν ἀπεγνωσμένους ἀγῶνας.

Πρὸς τὴν ἐρώτησιν τῆς μανιατικῆς κατηχήσεως·—«Τίς εἶσαι;» ἡ ἐντελὴς ἀπάντησις εἶνε: «Ἐλεύθερος ἀνήρ».—«Ποῦ στηρίζεται ἡ ἐλευθερία σου;—«Εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν προγόνων μου». —«Ποῖοι ἦσαν οἱ πρόγονοί σου;» — «Σπαρτιᾶται». — «Ποῖα εἶνε τὰ καθήκοντα τοῦ Μανιάτου;»—«Σέβας πρὸς τοὺς γέροντας καὶ τὰς γυναῖκας, περίθαλψις τῶν γονέων, σκέψις πρὸ τῆς ὑποσχέσεως καὶ πίστις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἐκδίκησις τῶν προσβολῶν καὶ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας, ὡς μεγίστου ἀγαθοῦ, μέχρι θανάτου».

Ἐν Κρήτῃ, κατὰ τὴν τελετὴν γάμου, αἱ φίλαι τῆς νύμφης ἀναρτῶσιν ἀπὸ τοῦ στύλου τῆς νυμφικῆς κλίνης τρεῖς στεφάνους, ἕνα ἀκάνθινον, ἄλλον ἐκ μυρσίνης καὶ τρίτον ἐξ ἀνθῶν πορτοκαλλέας· καὶ αἱ μὲν ἄκανθαι σημαίνουσι μακρὸν βίον καὶ καρτερίαν πρὸς τὰς μερίμνας τοῦ συζυγικοῦ βίου, ἡ δὲ μυρσίνη καὶ ἡ πορτοκαλλέα τρυφερὸν καὶ διαρκῆ τὸν ἔρωτα τῶν μελλονύμφων, ὡς τὰ ἀειθαλῆ αὐτῶν φύλλα. Ὅτε δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ νυμφίος παραλαμβάνει ἐν πανηγυρικῇ πομπῇ τὴν νύμφην ἵνα ὁδηγήσῃ αὐτὴν εἰς στέψιν, αὕτη ἀνθίσταται μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς δακρύουσα νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πομπήν· εἶτα δὲ πρὸς τοὺς λόγους τοῦ νυμφαγωγοῦ: «Ἄστε την γιατὶ κλαίει», ἀπαντᾷ «πάρτε με κι' ἂς κλαίω».

ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

['Εκ τοῦ ρωσσικοῦ].

Πρὸ τοῦ γάμου.

Ἂς ὁμιλήσωμεν ὀλίγον, φιλτάτη! Νὰ σ' ἀκροάζωμαι, νὰ μεθύω μὲ τοὺς λόγους σου, αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη μου εὐχαρίστησις.

—

Νὰ ζήσω ἄνευ σοῦ δὲν δύναμαι καὶ δὲν θέλω, φιλτάτη μου! Σὲ ἢ τὸν θάνατον.

—

Τὴν ἀγάπην σου ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος καὶ μὲ τὴν ζωήν μου νὰ πληρώσω! Διάταξε μόνον, καὶ ἐγὼ τὸν κόσμον ὅλον θέτω πρὸ τῶν ποδῶν σου. Ὅταν θὰ γείνῃς σύζυγός μου, οὐδέποτε θέλεις ἀκούσει παρ' ἐμοῦ δυσάρεστον λόγον.

—

Σὲ μόνον αἰώνια θὰ ἀγαπῶ! Σὺ εἶσαι δι' ἐμὲ τὸ πᾶν! Ποτὲ τὸ βλέμμα μου δὲν θ' ἀτενίσῃ ἄλλην γυναῖκα! Τὸ σύμβολόν μου: «Πίστις μέχρι τάφου».

—

Ὁποία ἡδονὴ νὰ χορεύῃ τις μετὰ σοῦ, καὶ νὰ μεθύῃ μὲ τὰ ἀγγελικὰ βλέμματά σου!

—

Μετὰ σοῦ, ἄγγελέ μου, ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος νὰ πεινάσω. Μετὰ σοῦ θὰ εἶμαι εὐτυχὴς καὶ εἰς ἔρημον νῆσον.

—

Διὰ σὲ ἐγὼ τὴν γῆν μεταμορφώνω εἰς παράδεισον, τὸν δρόμον σου ἐγὼ τὸν πληρῶ μὲ ἄνθη, ἀνὰ χεῖρας θὰ σὲ φέρω πάντοτε.

—

Ὁ δοῦλός σου θὰ εἶμαι ἐγώ· διαταγὴ θὰ εἶνε δι' ἐμὲ καὶ ἡ παραμικρὰ ἐπιθυμία σου, θὰ τὴν μαντεύω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ μόνη μου χαρὰ νὰ σὲ ὑπακούω.

—

Σήμερον ἐγὼ θὰ σοῦ φέρω τὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ «Ρωμαίου καὶ Ἰουλίας».

Ἀναγίνωσκε, Ἰουλία μου, καὶ ἐνθυμοῦ τὸν Ρωμαῖόν σου.

—

Μὴ ὁμιλεῖς οὕτω, φιλτάτη μου! Ἐγὼ ποτὲ δὲν ψεύδομαι· ἄνευ σοῦ ζωὴ δὲν ὑπάρχει δι' ἐμέ. Ἐὰν σύ, ὁ Θεὸς φυλάξοι, ἀπέθνησκες, ὁ αὐτὸς τάφος ἤθελε δεχθῇ καὶ ἐμέ.

—

Ποτέ, ποτὲ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀνήκω εἰς ἄλλην! Ὄχι, ποτέ. Ἄνευ σοῦ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ ὑπάρξω.

Ἐν Μαριανουπόλει.

Μετὰ τὸν γάμον.

Τρομερόν! Εἰς ὅλα σὺ πρέπει ἀφεύκτως ν' ἀνακατόνεσαι. Θεέ μου! Ποτὲ δὲν δύναται νὰ σιωπήσῃ οὐδὲ πρὸς στιγμήν.

—

Πόσον εἶνε εὐτυχεῖς οἱ ἄγαμοι! ὁ ἔγγαμος βίος δὲν ἀξίζει οὔτε βελόνην.

—

Θεέ μου! Μήπως ὁ τίμιος ἄνθρωπος δύναται νὰ ὑποφέρῃ παρόμοια ἔξοδα. Ἤδη πάλιν νέον πῖλον. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, τοῦτο εἶνε ἀνυπόφορον.

—

Πάλιν γρύνιαις; Ἐγὼ σοῦ εἶπα ἑκατὸν χιλιάδαις φοραῖς, ὅτι ἐπισκέπτομαι τὴν Α... ἁπλῶς ὡς συμπατριώτιδα. Εἶναι μόνη ἡ δυστυχὴς χωρὶς προστασίαν. Ἰδοὺ τὸ πᾶν!

—

Σὺ γνωρίζεις ὅτι χορεύω χωρὶς ὄρεξιν, ὅτι ὁ χορός μοῦ προξενεῖ δύσπνοιαν. Ὄχι! Ἐγὼ θὰ καθίσω νὰ παίξω, καὶ σὺ παρατήρει.

—

Τί ἔκαμες ταῖς παντούφλαις μου; Ποῖος διάβολος ἐλέρωσε τὸ φόρεμά μου; Τί σκέπτεσαι, ἐπεθύμουν νὰ μάθω.

—

Πάλιν θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον! Ἀκόμη μὴν δὲν διῆλθε ποῦ εἴμεθα εἰς τὸ... Μήπως νομίζεις ὅτι εἶμαι Ρότσχιλδ;

—

Φώναξε τὴν ὑπηρέτριαν νὰ σοῦ πλησιάσῃ τὴν καθέκλαν. Ἐγώ, τῇ ἀληθείᾳ, ἐβαρύνθην.

—

Ἀληθῶς, φρονιμώτερον θὰ ἦτο ἀντὶ ἀθλίων μυθιστορημάτων ν' ἀναγινώσκῃς συχνότερα τὸ βιβλίον τῆς μαγειρικῆς. Τὰ χρήματα πετοῦν, καὶ φαγητὸν ποτὲ τῆς προκοπῆς δὲν ἔχομεν.

—

Μετὰ βαθείας λύπης γνωστοποιοῦμεν εἰς τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους τὸν θάνατον τῆς συζύγου Ν. Ν. Παρακαλοῦμεν τοὺς εὐαρεστουμένους ἐκ τῶν φίλων... κτλ.

—

Εἰδοποίησις. Νέος χῆρος, κάτοχος καλῆς περιουσίας, ἐπιθυμεῖ νὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου.

*
* *

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Βορείου Γερμανίας δημοσιεύει τὰς ἀκολούθους πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐτρέφετο ὁ Μέγας Φρειδερῖκος·

Τὰ παρατιθέμενα ἐν τῇ τραπέζῃ Φρειδερίκου τοῦ Β' φαγητὰ δὲν ἦσαν μὲν ὅλως ἐξαίρετα, ἀλλ' ἐκλεκτά. Συνήθως ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ 8 φαγητά, ἐξ ὧν 4 γαλλικά, 2 ἰταλικὰ καὶ 2 προπαρεσκευασμένα κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τοῦ βασιλέως καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὁδηγίας. Ὁ Φρειδερῖκος συνείθιζε νὰ λέγῃ· *Ὅστις δὲν ἀρκεῖται εἰς 8 φαγητά, οὔτε μὲ 80 θὰ ηὐχαριστεῖτο.*

Ἐνῷ προεγευμάτιζεν ἐσημείωνε διὰ μολυβδοκονδύλου τὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων φαγητῶν παρατηρήσεις του, ὅπως ποιήσῃ λόγον περὶ αὐτῶν εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον, ἅμα ἐξερχόμενος τοῦ ἑστιατορίου.

Φρειδερῖκος ὁ Β' εἶχε 12 μαγείρους, οὓς ἐπλήρωνεν ἁδρῶς, ἕκαστος δὲ αὐτῶν εἶχε εἰδικότητά τινα. Πάντες οὗτοι ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχιτρικλίνου τοῦ βασιλέως κ. Νοέλ. Τὰ σκεύη, ὧν ἐποίουν χρῆσιν, ἦσαν ἐκ καλῆς πορσελάνης. Δὲν ὑπῆρχον ἐπιδόρπια, ἐκτὸς τῶν ὀπωρικῶν. Ἐκ τῶν οἴνων ὁ Μέγας Φρειδερῖκος ἠγάπα πρὸ πάντων τὸν τῆς Βορδιγάλλης καὶ τῆς Μοζέλλης. Ἔπινε δὲ συνήθως μίαν φιάλην οἴνου εἰς ἕκαστον γεῦμα συγκιρνῶν αὐτὸν μετὰ ὕδατος.

Ἀπέφευγε τὸν οἶνον τοῦ Ῥήνου ἕνεκα τῆς ἀρθρίτιδος. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ βασιλικοῦ μαγειρείου ἀνήρχετο ἐτησίως εἰς 12,000 τάλληρα. Διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου ἔδει νὰ χορηγῶνται 8 φαγητὰ εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν καὶ 8 εἰς τὴν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Αὐλῆς. Πρὸς τούτοις τὴν μὲν μεσημβρίαν εἰς τρεῖς, τὸ δὲ ἑσπέρας εἰς δέκα ἢ δώδεκα ὑπηρέτας, καθὼς καὶ κρέας κρύον εἰς τοὺς βασιλικοὺς κύνας. Ὅτε ὁ Φρειδερῖκος προσεκάλει εἰς τὸ δεῖπνον αὐτοῦ διακεκριμένους ξένους, παρετίθεντο φαγητὰ μέχρι 30, ἅτινα δὲν συμπεριελαμβάνοντο εἰς τὸν τακτικὸν προϋπολογισμόν.

Ὁ βασιλεὺς ἔγραφεν ἡμέραν τινὰ τοῦ 1740 εἰς τὸν ταμίαν αὐτοῦ Fredersdorf· «Εἶμαι λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τῆς μαγειρικῆς αὐτῶν, ἀλλ' οἱ μάγειροι δὲν πρέπει νὰ κλέπτωσι τὸ ἥμισυ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ὀψώνιον. Οὕτω δαπανῶσι καθ' ἑκάστην 2 τάλληρα περιπλέον. Σὲ βεβαιῶ ὅτι ἡ τροφὴ ἡμῶν δὲν εἶνε πολυέξοδος, ἂν καὶ καλή». Ἔν τινι λογαριασμῷ τῆς 9 Νοεμβρίου 1734 ἦτο ἐσημειωμένη ἡ ἔκτακτος δαπάνη 25 ταλλήρων, 10 μάρκων καὶ 1 1[2 ἑκατοστῶν, ὁ δὲ Φρειδερῖκος ἔγραψεν εἰς τὸ περιθώριον·«Ἔκλεψαν, διότι εἰς τὴν τράπεζαν ἔφερον 100 ὀστρείδια ἀξίας 4 ταλλήρων, τὸ γλύκισμα ἐστοίχιστε 2 τάλληρα, τὸ ἧπαρ 1 τάλληρον, τὸ ψάρι 2 τάλληρα, τὸ ρωσσικὸν γλύκισμα 2 τάλληρα, τὸ ὅλον 11 τάλληρα. Τὰ λοιπὰ εἶνε κλοπή. Ἐπειδὴ σήμερον παρετέθη ἓν φαγητὸν περισσότερον, ἡ ἀῤῥίγγα καὶ τὰ πιζέλια, ὅπερ δὲν στοιχίζει πλέον τοῦ ἑνὸς ταλλήρου, ἡ γενομένη δαπάνη ἀναβαίνει ἐν ὅλῳ εἰς 12 τάλληρα, πᾶν δὲ ὅ,τι ὑπερτερεῖ τὸ ποσὸν τοῦτο, ἐκλάπη αὐθαδῶς. — *Φρειδερῖκος*».

Α*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Διάλογος πάππου καὶ ἐγγονοῦ :

— Παπποῦ, κλεῖσε, σὲ παρακαλῶ, τὰ 'μάτια.

— Γιατί, παιδί μου;

— Γιατὶ ἡ μαμὰ ἔλεγε χθὲς 'ς τὸν *μπαμπὰ* πῶς 'σὰν *κλείσῃς τὰ 'μάτια* θὰ πᾶμε νὰ κατοικήσουμε 'ς τὸ 'δικό σου τὸ σπῆτι.

*
* *

Ὁ κ. Ζ... ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἄρτι ἐλθὼν καὶ ὁ κ. Β... ἰατρὸς ἐν Ἀθήναις ἀποφασίζουν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ νεκροταφεῖον. Φθάνουν. Ἀλλ' εἰς τὴν θύραν τοῦ νεκροταφείου ζήτημα ποῖος θὰ διέλθῃ πρῶτος.

— Περάσατε, σᾶς παρακαλῶ, λέγει ὁ ἰατρός.

— Ὄχι δά.

— Τὸ ἀπαιτῶ, ἐπαναλαμβάνει ὁ Β.

— Τότε ὑπακούω... εἶσθε 'ς τὸ σπῆτί σας.

*
* *

Ὁ κ. Φ... ἔχει κόρην εἰς ὥραν γάμου, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ ἀσχημία ἀποδιώκει τοὺς γαμβρούς.

Τοῦτο τὸν λυπεῖ πολύ.

Ἀλλὰ προχθὲς ὁ κ. Φ. φθάνει περιχαρὴς εἰς τὸ καφενεῖον.

— Φίλε μου, νομίζω ὅτι ἔβαλα 'ς τὸ χέρι ἕνα γαμβρὸν περίφημον.

— Ἄ! εἶνε καθὼς πρέπει, πλούσιος; μὲ ἱκανότητα;

— Ἀκόμη καλλίτερα... εἶνε τρομερὰ μύωψ!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Πολλοὶ ἐμέμφθησαν τὴν τύχην ὡς τυφλήν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὑπερβαίνουσι κατὰ τοῦτο τὴν τύχην. Ὅσοι προσεκτικῶς παρατηροῦσι τὸν πρακτικὸν βίον θέλουσιν ἴδει ὅτι ἡ τύχη βοηθεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς ἐργατικούς, ὡς καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὰ κύματα βοηθοῦσι συνήθως τοὺς ἐμπειροτέρους ναυτικούς. Τὰ κοινότερα προτερήματα, οἷα ἡ φρόνησις, ἡ προσοχή, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἐπιμονή, πολλάκις ὠφελοῦσι πρὸς ἐπίτευξιν καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ἀντικειμένων περὶ ὅσων ἐρευνῶσιν οἱ ἄνθρωποι.

*** Τὰ χρήματα πλειοτέρας ἐφόνευσαν ψυχὰς ἢ τὰ ὅπλα σώματα.

Τὸ ὄνομα τοῦ Καραϊσκάκη ἐνέπνεε τοσοῦτον τρόμον εἰς τοὺς Τούρκους, ὥστε παροιμιωδῶς κατήντησε νὰ λέγεται ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ταχέως φευγόντων: «Ποῦ τρέχεις, μωρέ, 'σὰν νὰ σὲ κυνηγοῦσε ὁ Καραϊσκάκης;»

ΑΘΗΝΗΣΙ,— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

Ἀριθ. 294 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 **16 Αὐγούστου 1881**

ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΕΛΛΗΝΟΣ
ἐν Πράγῃ.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 502.

Ὁ Παλαιολόγος εἶχε δίκαιον, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσῃ ἐπιγραφῇ, νὰ ἀναφέρῃ περὶ «δυσχερειῶν», ὑφ' ἃς ἔζη ἐν Πράγῃ. Διότι ἡ ἐπιτροπεία τῆς Συγκλήτου, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγράψαμεν, εἶχεν ἤδη ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν τοῦ Βαλδστάϊν ἐπὶ τῶν φημῶν, αἵτινες διέτρεχον ἀνὰ τὴν πόλιν περὶ τοῦ προτέρου βίου τοῦ Ἕλληνος. Κατὰ τὰς φήμας δὲ ταύτας ἐνηργοῦντο ἐν Ἰταλίᾳ ἀνακρίσεις ὑπό τε κοσμικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων κατ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἀδελφός του, καρδινάλιος ὤν, ἀπέτινε τὴν ποινὴν τοῦ ἀποστάτου. Ὡς πρός τινα μέρη αἱ φῆμαι αὗται δὲν ἐπιστεύθησαν, καὶ οὕτω δὲν κατώρθωσάν τι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Παλαιολόγου, οἵτινες τὴν διατριβήν του ἐν Πράγῃ καὶ τὰς ἐνεργείας ὑπὲρ τῆς κλασσικῆς φιλολογίας εἶχον μάθει. Ἀλλὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ 1569 ὁ Μιχαὴλ Ἄστε, ἱεροεξεταστὴς τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν, ἀφίκετο ἐκ Ῥώμης εἰς Πράγην, ὅπως συλλάβῃ τὸν Παλαιολόγον καὶ ζητήσῃ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ εἰς Ῥώμην. Ὁ Ἕλλην κατηγγέλλετο ὑπ' αὐτοῦ ὡς φυγὰς καλόγηρος καὶ δεινὸς νεωτεριστής, ὅστις εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τὸν καρδινάλιον Γαβριὴλ Παλαιότον, (ὅπερ ὄνομα ἄγει ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀληθοῦς οἰκογενειακοῦ ὀνόματος τοῦ τελευταίου τούτου τυχοδιώκτου, ἀπογόνου τῶν Παλαιολόγων), καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν τῆς Ῥώμης ἔδωκε πολλαπλᾶς ἀφορμὰς καταδιώξεως· ἤδη δ' ἔλεγε δὲν πρέπει ν' ἀποφύγῃ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν.

Ὁ ἱεροεξεταστὴς ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ ἐπισκόπου Πράγης Ἀντωνίου Βρούς, ἐκ Μούγλιτς, κατὰ τοῦ νεωτεριστοῦ, περιέμενε δὲ καὶ συνδρομὴν παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν· ἀλλ' ὁ Παλαιολόγος εἶχεν ἐν Πράγῃ πολυαρίθμους φίλους, ἐστράφη δὲ τότε αὖθις καὶ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν γραμματέα Βάλτερ Βάλδερσβεργ, καὶ δι' αὐτοῦ κατώρθωσε ν' ἀποτρέψῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς ῥαδιουργίας τῶν Ἰταλῶν. Ἀληθῶς ἀπεστάλη τῇ 12 Φεβρουαρίου 1569 αὐτοκρατορικὴ διαταγὴ εἰς τὸν ἐπίσκοπον, δι' ἧς ἐπετάσσετο νὰ μὴ ἐνοχληθῇ παρ' οὐδενὸς ὁ Ἰάκωβος Παλαιολόγος, καὶ νὰ μὴ ἐνεργηθῇ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου οὐδὲν ἀντιφάσκον εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν προστασίαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ ἐπίσκοπος οὐδὲν εἶχε νὰ πράξῃ· ὁ δὲ ἱεροεξεταστὴς ἀνεχώρησεν ἄπρακτος εἰς Ἰταλίαν. Ὁ Παλαιολόγος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἀνεξιθρήσκου Μαξιμιλιανοῦ Β' ἐτύγχανε μεγάλης εὐνοίας, καθ' ἧς συνετρίβοντο ὁ δόλος τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ αἱ ἀπειλαὶ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, καὶ ἠδύνατο ἐν Πράγῃ ἀταράχως νὰ βιοῖ.

Ἡ ἔκβασις ὅμως αὕτη τῶν πραγμάτων κατέστησε τὸν Παλαιολόγον ἀλαζόνα, καὶ ἐνόμισεν ὅτι τοῦ λοιποῦ ἠδύνατο ν' ἀντεπεξέρχεται καὶ κατὰ πάσης κοσμικῆς ἐξουσίας, ὡς ἔπραξε κατὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Εἰς τὴν οἰκίαν του ἐδέχετο φυγάδας παντὸς τόπου, οἵτινες, ὡς αὐτός, ἐξ ἐγωϊστικῶν σκέψεων εἰς Βοημίαν ἤρχοντο, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἤγειρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχῶν καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατὰ τῶν προστατευομένων του. Τοῦ λοιποῦ ἔβλεπον τὴν συμπεριφορὰν ταύτην τοῦ Παλαιολόγου μετὰ δυσπιστίας, ὁσημέραι αὐξανομένης, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους κατηγγέλθη ὡς παραβιάζων τοὺς καθεστῶτας νόμους καὶ θρασέως τούτους χλευάζων, διότι ἐδέχθη εἰς τὴν οἰκίαν του μοναχὸν Δομινικανόν, ὅστις εἶχε φύγει ἐκ τοῦ μοναστηρίου τῆς Ἁγνῆς, τοῦ ἐν τῷ παλαιῷ ἄστει κειμένου, συμπαραλαβὼν καὶ πολλὰ ἱερὰ σκεύη. Ὁ τοῦ παλαιοῦ ἄστεως αὐτοκρατορικὸς δικαστικὸς ὑπάλληλος, ὁ καὶ τὴν ἀστυνομίαν τῆς πόλεως διαχειριζόμενος, ἐσκέφθη ὅτι ὅμοιος τὸν ὅμοιον βοηθεῖ, καὶ ἤρξατο κρύφα ἀνακρίσεων κατὰ τοῦ φυγάδος μοναχοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Παλαιολόγου, ὅπου ταχέως ἀνεκάλυψε τὰ ἴχνη του. Προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ παραδώσῃ τὸν φυγάδα· οὗτος ὅμως ἀλαζονευόμενος οὐ μόνον δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἀλλ' ὑπεβοήθησε τὴν ἐρχομένην νύκτα τὸν Δομινικανὸν μοναχὸν νὰ δραπετεύσῃ μακρὰν τῆς Πράγης, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰ κλαπέντα κειμήλια. Ἡ παρακοὴ αὕτη εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος, καὶ οὕτως ἔλαβεν ὁ ἀστυνομικὸς ἄρχων τὴν ἐντολὴν νὰ φυλακίσῃ τὸν Παλαιολόγον εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ ὑπάλληλος, ὁ ὁποῖος δικαίως ἐφοβεῖτο μή, ἀνεπαρκοῦς ἕνεκα ἐπιτηρήσεως, δυνηθῇ ὁ Ἕλλην νὰ δραπετεύσῃ, ἐκύκλωσε τὴν οἰκίαν διὰ στρατιωτῶν τὸ ἑσπέρας τῆς 30 Μαρτίου 1571 καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν πρὸς σύλληψίν του. Ἀλλ' ὁ πονηρὸς Ἕλλην εἶχεν ἤδη παρατηρήσει τοὺς στρατιώτας, καὶ εἰσῆλθε, προαισθανθεὶς τὸν κίνδυνον, εἰς δωμάτιον, καὶ ἐκλείσθη ἐντὸς κιβωτίου. Ὁ

υπάλληλος, καλῶς γινώσκων ὅτι ὁ καταδιωκόμενος εὑρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ, κατέβη ἐκ τῆς στέγης εἰς τὸ δωμάτιον, ἔνθα ὁ Παλαιολόγος ἐκρύπτετο, καὶ διὰ σιδηρουργοῦ ἀνοίξας τὸ κιβώτιον συνέλαβε τὸ πτηνὸν ἐν τῷ κλωβῷ. Ἀμέσως ἤχθη εἰς τὸ βουλευτήριον τὸ ἐν τῷ παλαιῷ ἄστει, ἔνθα ὡρίσθη αὐτῷ τόπος προφυλακίσεως ἡ πολιτικὴ φυλακή, ἡ *Σπίγκα* καλουμένη.

Ἡ φυλάκισις τοῦ Παλαιολόγου προὐξένησεν ἐν Πράγῃ εὐνόητον ἀπορίαν, ἀλλ' ὀλίγοι ὑπῆρχον οἱ λυπηθέντες ἐπὶ ταύτῃ. Διὰ τοῦ ἀποτόμου αὐτοῦ ἤθους καὶ τοῦ μίσους πρὸς τὴν ἐθνότητα τῶν Βοεμῶν ἀπώλεσε τοὺς φίλους του, οἱ οἰκεῖοι αὐτῷ ἀπεμακρύνθησαν, καὶ ὁ καταφρονητὴς τῶν νόμων, περὶ τοῦ παρελθόντος τοῦ ὁποίου νέαι πάντοτε εἰδήσεις ἐκυκλοφόρουν, ἀπέμεινεν ἐστερημένος πάσης βοηθείας.

Τὸ στάδιον τοιουτοτρόπως τοῦ Παλαιολόγου ἐν Πράγῃ ἐπερατώθη, οἱ φιλόλογοι ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ συμπολίτου τοῦ Ὁμήρου, καὶ ὁ ποτὲ μετὰ τοσούτου ἐνθουσιασμοῦ γενόμενος δεκτὸς ἀπόγονος τῶν Παλαιολόγων κατέπεσεν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, θεωρηθεὶς ὡς τυχοδιώκτης καὶ πλάνος. Γενικῶς ᾤκτειρον τὴν σύζυγόν του, ἥτις ἤδη ἔβλεπε πρὸ αὐτῆς ἀβέβαιον μέλλον, μετὰ τῶν τέκνων της, ἅτινα ἀπέκτησεν ἐκ τοῦ γάμου τούτου.

Μετὰ μηνιαίαν φυλάκισιν κατὰ αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν τὸ ἑσπέρας τῆς 29 Ἀπριλίου ἐκομίσθη ἐν κεκλεισμένῃ ἁμάξῃ εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ κράτους ἐν τῷ φρουρίῳ Ποδεβρὰδ, ἔνθα ἐκρατεῖτο ὑπὸ αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν. Πόσον χρόνον ἔμεινεν ἐκεῖ προφυλακισμένος, δὲν δυνάμεθα ἀκριβῶς νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν πηγῶν, τόσῳ μόνον γινώσκομεν ὅτι τῇ ἐνθέρμῳ προσπαθείᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου δὲν παρεδόθη εἰς τὴν Ῥώμην, ἀλλὰ τῷ 1571 ἐφυγαδεύθη ἐκ τῆς χώρας. Ἐπορεύθη δὲ εἰς Τρανσυλβανίαν, ἔνθα ἀπεδίωξε τοὺς Οὐνίτας, καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ γυμνασίου τῶν Οὐνιτῶν ἐν Κλαουζενβούργῳ. Μετὰ διετῆ αὐτόθι διαμονὴν ἐπορεύθη εἰς Πολωνίαν, τὴν ἀγαπητὴν χώραν τῶν Οὐνιτῶν, (οἵτινες καὶ κατὰ τὸν θεμελιωτὴν τῆς ὁμολογίας αὐτῶν Λέλιον Σωσίνον, ἐκαλοῦντο καὶ Σωσινιανοί), οὐχὶ ὅπως ἐν αὐτοῖς βιώσῃ ἐν εἰρήνῃ, ἀλλ' ὅπως διεξαγάγῃ πρὸς τοὺς καθηγητὰς καὶ κληρικοὺς αὐτῶν δριμὺν φιλολογικὸν ἀγῶνα. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινότης τοῦ Ῥακόβου ἐδημοσίευσε τῷ 1573 δριμυτάτην ἀπάντησιν κατ' αὐτοῦ, εἰς ἣν ὁ Παλαιολόγος ἀντεπεξῆλθεν δι' οὐχὶ ὀλιγώτερον καυστικῆς ἀνταπαντήσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἕτεροι ἤδη ἀντίπαλοι κατὰ τῶν φανερῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν κατὰ τῶν Οὐνιτῶν ἀνεφάνησαν, ἐν οἷς ὁ καθηγητὴς Συμεὼν Βουδνὴ καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Λελίου Φαῦστος Σωσῖνος, οἵτινες ἀμφότεροι ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν ἐξηκόντιζον τὸ ἀνάθεμα κατὰ τοῦ Ἕλληνος, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς Πολωνίας ἀπέβη αὐτῷ ἥκιστα σωστική, καὶ ἐπορεύθη εἰς Μοραβίαν, ὅπου ἀνεφάνη τῷ 1581.

Αὐτόθι ὅμως κατέλαβεν αὐτὸν τὸ πεπρωμένον. Ὁ Πάπας Πίος Ε', ὁ ποτὲ τοῦ Παλαιολόγου συνάδελφος μοναχὸς ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Δομινικανῶν ἐν Ῥώμῃ, ὃς πράγματι ἀφίκετο εἰς τὰ ὕπατα ἀξιώματα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, εἶχεν ἐκδώσει πολλάκις διαταγὰς πρὸς σύλληψιν τοῦ φυγάδος δοκίμου, μόλις δὲ κατωρθώθη ἐπὶ Γρηγορίου ΙΓ' νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Τῇ 18 Νοεμβρίου 1581 μετέβη ἐκ Βρούννας τῆς Μοραβίας, ὅπου ὁ διδάκτωρ Θωμᾶς Ἰορδάνης ἐκ Κλαουζεμβούργου εἶχεν ἀναζητήσει αὐτὸν, εἰς Οὐννοβρόδαν τῆς Μοραβίας, ἔνθα ὑπῆρχεν ἐν τοῖς πρώτοις ὁ γνωστὸς ὑποκινητὴς καὶ δηκτικὸς ἀντίπαλος τῆς Ἀδελφότητος Παῦλος Κυρμέτσερ. Τούτου ἕνεκα ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ διαμονή του γνωστή, καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ὀλμουτίου Στανισλάος Παυλόφσκης συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ὑπὸ καλὴν φυλακὴν ἔφερεν εἰς Αὐστρίαν μετὰ πάντων τῶν βιβλίων αὐτοῦ καὶ ἀλληλογραφίας, ἥτις εὑρέθη παρ' αὐτῷ ἐν Οὐννοβρόδᾳ.

Ἡ πορεία ἐγένετο διὰ Κρεμσίου καὶ Βιέννης εἰς Κλαουστριβοῦργον, ὅπου ὁ Παλαιολόγος ἔμεινεν εἰς τὴν ἐκεῖ Μονὴν τῶν Αὐγουστίνων, μέχρις οὗ ἔλθωσιν ἐκ Ῥώμης πληρέστεραι διαταγαὶ περὶ φυλακίσεως. Ὁ ἀδελφός του Γαβριὴλ Παλαιότος, ὁ καρδινάλιος, ἔφερεν αὐτὸν εἰς Ῥώμην καὶ ἔρριψεν εἰς τὰς εἱρκτὰς τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως.

Περὶ τῆς μεταγενεστέρας αὐτοῦ τύχης ὑπάρχουσιν ἀντιφατικαὶ σύγχρονοι εἰδήσεις· διότι κατ' ἄλλας μὲν ὁ Παλαιολόγος ἀπεκήρυξε τὴν πλάνην του, καὶ ἐν τῇ εἱρκτῇ ἔγραψε πολυάριθμα συγγράμματα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, κατ' ἄλλας δὲ διαρρήδην ἀπεποιήθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ τούτου ἕνεκα κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον, ἀλλὰ ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ', τῇ παρακλήσει τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπέτρεψε νὰ ὑποστῇ τὸν δι' ἀγχόνης. Ἡ τελευταία εἴδησις εἶνε ἀληθεστέρα, διότι εἶνε ἤδη βεβαιωμένον ὅτι ὁ Ἰάκωβος Ὀλυμπιδάριος Παλαιολόγος κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὡς διεφθαρμένος νεωτεριστὴς νὰ καῇ, καὶ τῇ 22 Μαρτίου 1585 πρὸ τῆς ἐκκλησίας τῶν Δομινικανῶν Santa Maria alla Minerva ἐξετελέσθη ἡ καταδίκη του ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Οὕτω κατέληξεν ὁ τυχοδιωκτικὸς βίος τοῦ Ἕλληνος, ὅστις ὡς φωτεινὸν μετέωρον ἀνεφάνη εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς πρωτευούσης τῆς Βοεμίας. Ἐπὶ τοῦ βίου τούτου ἐγράφησαν πολλά, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πολυαρίθμων βιογράφων του ἔγραψέ τι λεπτομερέστερον περὶ τῆς ἐν Πράγῃ διατριβῆς του. Ἡμεῖς συνεπληρώσαμεν ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν τὰ περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ τοῦ ἀνδρός, πολὺ ἐχούσης τὸ διαφέρον, διότι κατέστη τοσοῦτον γνωστὸς κατὰ τὸν βίον του, ὥστε καὶ σήμερον δὲν φαίνεται ἄσκοπος ποιά τις περὶ τούτου μνεία.

Περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Παλαιολόγου Ἁγνῆς, τῆς ἀπομεινάσης ἐν Πράγῃ μετὰ τῶν τέκνων της, εἶνε γεγραμμένον ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ἀδελφότητος ὅτι «ἔζη πως ἐν στενοχωρίᾳ». Μεταξὺ τῶν τροφίμων τοῦ Καρολινείου Πανεπιστημίου τῆς Πράγας εὑρίσκομεν ἐν ἔτει 1603 ἕνα Θεόδωρον Παλαιολόγον Πραγῆνον, ὅστις ἐκ τούτου φαίνεται ὢν υἱὸς τοῦ ἡμετέρου ἥρωος. Ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ τὸ 1591 ὡς «ἀπόγονος τοῦ Κουθενίου» εἰσαχθεὶς ψάλτης τοῦ αὐτοκρατορικοῦ εὐκτηρίου Μαρτῖνος Δινδόλης, καὶ Κουθένος ὀνομαζόμενος, δύναται ὡς πρὸς τοῦτο νὰ θεωρηθῇ ὡς υἱὸς τοῦ Παλαιολόγου: Ὁ Μαρτῖνος Κουθένος ὁ πενθερὸς τοῦ Παλαιολόγου δὲν ἀφῆκεν υἱούς, οἵτινες νὰ κληρονομήσωσι τὸ ὄνομά του· κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους αἱ οἰκογένειαι μετέβαλλον τὰ ὀνόματά των. Ἐφαίνετο τοὐλάχιστον ἐπὶ ὡρισμένα ἔτη ὡς ἰδιοκτήτης τῶν δύο ἐμπορικῶν ἀποθηκῶν τοῦ Κουθενίου, αἵτινες ἔκειντο ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἵππων ἐν Πράγᾳ, ἃς ἔκτισεν ὁ πάππος αὐτοῦ.

Α. Μηλιαρακης.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια ἴδε σελ. 496.

Τὴν ἐπαύριον, λίαν πρωΐ, ἔφερεν ἡ Σπεράντσα εἰς τὴν Λουκίαν τὰ τέκνα της, δύο κοράσια πλήρη ὑγείας, μελανὰ ὡς τὴν νύκτα,—τὴν Λουκίαν-Μαρίαν καὶ τὴν Ῥόζαν-Λουκίαν, καὶ τὸν μικρὸν οὐλότριχα υἱόν της, τὸν Λούκιον.

— Ἠξεύρατε ὅτι εἶνε ὄνομα Λούκιος; ἠρώτησεν ὑπερήφανος ἡ νεαρὰ μήτηρ.

— Νομίζω, ναί, ἀπήντησεν ἡ Λουκία.

— Ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα, ἀπήντησεν ἡ Σπεράντσα. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελα καὶ ὁ υἱός μου νὰ ἔχῃ τὸ ὄνομά σας, ἐκύτταξα εἰς τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὸ ηὗρα.

Ὅτε δὲ ἀπεπέμφθησαν τὰ παιδία, ἡ Σπεράντσα ἐστράφη πρὸς τὴν Λουκίαν καὶ τῇ εἶπε:

— Ἄχ! καλή μου κυρία, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί λύπην μᾶς ἀφήσατε, ὅταν ἐφύγατε τόσον ἔξαφνα! Μὲ συγχωρεῖτε, . . . ἀλλὰ ὁ ἀδελφός σας ἔκαμε πολὺ ἄσχημα νὰ ἔλθῃ νὰ σᾶς πάρῃ ἀπὸ ἕνα μέρος, ὅπου ἦσθε τόσον καλὰ καὶ τόσον εὐτυχισμένη, καὶ ὅπου ὅλος ὁ κόσμος, νέοι καὶ γέροντες, σᾶς ἐτρελλαίνοντο. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τί μοῦ ἐφάνη, ὅταν ἐχάθη τὸ ἁμάξι καὶ δὲν τὸ ἔβλεπα πλέον. Καὶ ὁ πτωχὸς ἰατρός! νὰ τὸν ἐβλέπατε νὰ περιπατῇ ἐπάνω κάτω, χωρὶς νὰ βρίσκῃ ἀνάπαυσιν. Ἔκαμνε λύπην νὰ τὸν βλέπῃ κανεὶς νὰ κάθηται ὥραις πολλαῖς εἰς ὅ,τι μέρος ἠμποροῦσε νὰ βλέπῃ τὸ ξενοδοχεῖόν μας. Ποῖος θὰ ἔλεγε ποτέ, ὅτι θὰ ἐτελείωναν ἔτσι τὰ πράγματα, ἐνῷ εἴχαμεν τόσον συνειθίσει νὰ σᾶς βλέπωμεν πάντοτε τοὺς δύο μαζύ, τόσον ταιριασμένους, ποῦ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ Θεὸς σᾶς εἶχε κάμει τὸν ἕνα διὰ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ τόρα τοῦ κάκου ἡ λύπη· ἦτον θέλημα τοῦ Θεοῦ, φαίνεται. Ὁ καϋμένος ὁ ἰατρὸς ἔγεινε εἰς ὀλίγον ἄλλος ἄνθρωπος. Καλὸς πάντοτε, ἐλεήμων, ἀλλὰ δὲν ἄνοιγε πλέον τὸ στόμα του νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ γελάσῃ καθὼς ἄλλοτε. Οἱ κληρικοὶ τὸν πῆραν ἀπὸ κακὸν καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν καταδιώκουν· τέλος πάντων ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἐβαρύνθη τὴν ζωήν του ἐδῶ καὶ ἔκαμε ἀπόφασιν νὰ φύγῃ. Μίαν ἡμέραν, εἰς τὰ 1842, ἔλαβε γράμμα ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ὅτι ἀπέθανεν ἡ μητέρα του. Ἐλυπήθη τόσον πολύ, ποῦ ἔπεσεν ἄῤῥωστος, καὶ ἂν δὲν ἦτον ἐκεῖνος ὁ χονδρὸς ἰατρὸς ἀπὸ τὴν Νίκαιαν νὰ τὸν περιποιηθῇ σὰν ἀδελφός, θαῤῥῶ ὅτι θ' ἀπέθνησκε ὁ καϋμένος ὁ ἰατρός μας. Ἐπὶ τέλους ἀνέλαβε, ἀλλὰ ἦτον τόσον ἀδύνατος, ὥστε ὁ Ἄγγλος ἰατρὸς τὸν ἐπῆρε εἰς τὴν Νίκαιαν, καὶ ὕστερ' ἀπ' ὀλίγον ἔστειλεν ὁ Ἀντώνιος ἐδῶ εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τὴν παραίτησίν του. Ἀπὸ τότε δὲν τὸν εἴδαμεν πλέον. Ἀφοῦ ἐχάσαμεν καὶ αὐτόν, δὲν ἠμπορούσαμεν πλέον νὰ μείνομεν εἰς τὴν Βορδιγέραν, ἂν καὶ τὰ πράγματά μας ἐπήγαιναν πολὺ καλά. Ἠγοράσαμεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὸ Μεντόν, καὶ ἤλθαμεν ἐδῶ. Δὲν ἐπαρακαλούσαμεν πλέον ἄλλο τίποτε τὸν Θεόν, παρὰ νὰ ἰδοῦμεν ἀκόμη μίαν φορὰν τὸν ἄγγελον ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον, ὕστερ' ἀπὸ τὸν Θεόν, χρεωστοῦμεν τὴν ὕπαρξίν μας.

Καὶ ἡ εὐγνώμων Σπεράντσα ἔδραξε διὰ τῶν χονδρῶν της χειρῶν τὰς λεπτὰς λευκὰς χεῖρας τῆς Λουκίας καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰς διὰ φιλημάτων.

— Ἀλλὰ διατί τὸ πτωχὸν πανδοχεῖον, ἠρώτησεν ἡ Λουκία, κατήντησεν ἐρείπια;

— Εἶνε ἀπὸ τὸν σεισμὸν τοῦ 1844, ἀπήντησεν ἡ Σπεράντσα, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τρομερὰν καταστροφὴν εἰς τὰ περίχωρα.

Ἡ Λουκία ἔμεινε τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα ἐν τῷ πανδοχείῳ τοῦ ταχυδρομείου, ἀπόφασιν ἔχουσα νὰ μεταβῇ τὴν ἐπαύριον πρωΐαν εἰς Τάγιαν, ἵνα μάθῃ, εἰ δυνατόν, παρὰ τῆς κυρίας Ἐλεονώρας, ποῦ ἦτο πιθανὸν νὰ εὑρεθῇ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. Δὲν ἀπέκρυψε δὲ εἰς τὴν φίλην της, πόσον ἐπεθύμει νὰ ἐμπιστευθῇ καὶ πάλιν τὴν ὑγείαν της εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ Ἀντωνίου, καὶ τὴν δεισιδαίμονα πεποίθησιν, ἣν εἶχεν, ὅτι μόνος ἐκεῖνος ἠδύνατο νὰ ἀνορθώσῃ τὴν κατεστραμμένην ὑγείαν της. Ἡ καλὴ Σπεράντσα, ἥτις εἶχε παρατηρήσει τὴν ἰσχνήν της μορφὴν καὶ καὶ τὸν συχνόν της βῆχα, ἐνέκρινεν ἀπὸ καρδίας τὸ σχέδιον τοῦτο, πεποίθησιν ἔχουσα, ὡς ἡ ὑποκόμησσα, ἐπὶ τὴν ἰατρικὴν ἀξίαν τοῦ Ἀντωνίου, ἐπέμεινε δὲ νὰ συνοδεύσῃ τὴν Λουκίαν εἰς Τάγιαν, καίτοι αὕτη μεγάλως προσεπάθησε νὰ τὴν ἀποτρέψῃ.

— Ἡ μητέρα μου καὶ ὁ Βαττίστας φροντίζουν τὰ παιδιὰ καὶ τὸ κατάστημα, εἶπεν ἡ Ἰταλίς.

Τόρα ποῦ σᾶς ἔχω πάλιν, ἀφῆτέ με νὰ σῆς χαρῶ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα δὲν ἦτο εἰς τὴν Τάγιαν. Εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς Γένουαν μετὰ τῶν δύο υἱῶν της, ἐπανελθόντων ἐκ τῆς ἐξορίας. Ἡ Λουκία ἔσπευσε μετὰ τῆς Σπεράντσας εἰς Γένουαν, φθᾶσα δ' ἐκεῖ εὗρεν εὐκόλως τὴν ἀγαθὴν ἰταλίδα, ἥτις ἔτεινε τὰς ἀγκάλας πρὸς τὴν ἀπροσδόκητον ἐπισκέπτριαν, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Ἡ Λουκία πρώτη ἔλυσε τὴν σιωπήν.

— Δὲν σᾶς ἔλεγα, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἐπανεβλέπατε τὰ ἀγαπητά σας τέκνα;

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ, ἀπήντησεν ἡ ἰταλίς· ὁ παντοδύναμος ἤκουσε τὴν εὐχήν σας καὶ μὲ κατέστησε τὴν εὐτυχεστέραν τῶν μητέρων.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ὀλίγα μόνον προσέθηκεν εἰς ὅσα εἶχεν ἤδη διηγηθῆ ἡ Σπεράντσα περὶ τοῦ ἰατροῦ. Μίαν μόνην ἐπιστολὴν εἶχε λάβει παρ' αὐτοῦ ἐκ Παλέρμου, τῆς α' Φεβρουαρίου 1848, διηγουμένην ἐν συντόμῳ τὴν μεταξὺ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων καὶ τῆς δημοτικῆς μερίδος πάλην. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, γραφεῖσα προδήλως κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς μετὰ τὴν μέθην τῆς νίκης, ἔφερε τὸ ἑξῆς ὑστερόγραφον:

«Εἶχον τὴν εὐτυχίαν, δόξα τῷ Θεῷ, νὰ χύσω ὀλίγον αἷμά μου ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου. Σφαῖρα νεαπολιτικὴ μ' ἐπλήγωσεν ἐλαφρῶς εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· εἶνε ἁπλῆ ἀμυχή, ἥτις δὲν μ' ἐμποδίζει, καθὼς βλέπετε, νὰ μεταχειρίζωμαι τὴν χεῖρά μου. Σᾶς τὸ γράφω, διὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσετε, ἂν ἰδῆτε τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν κατάλογον τῶν τραυματιῶν. Θὰ σᾶς γράψω καὶ πάλιν προσεχῶς».

— Ἔκτοτε δὲν ἐλάβετε εἰδήσεις; ἀνεφώνησε ἐνδομύχως ἡ Λουκία.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἀπήντησε δι' ἀρνητικοῦ νεύματος.

— Τότε, φαίνεται, ἡ πληγή του θὰ ἦτον βαρυτέρα παρ' ὅ,τι ἐνόμιζεν, ἀλλέως θὰ ἐκράτει τὴν ὑπόσχεσίν του. Πρέπει νὰ εἶνε ἀσθενής. Φοβοῦμαι μήπως...

Καὶ ἡ φαντασία τῆς Λουκίας, προτρέχουσα τοῦ λογικοῦ της, παρέστησεν αὐτῇ τὸν Ἀντώνιον μόνον, ἐγκαταλελειμμένον, ἀσθενῆ, θνήσκοντα ἴσως. Ἀπεφάσισεν ἀμέσως νὰ μεταβῇ εἰς Νεάπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Παλέρμον, καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ ἐκ παντὸς τρόπου. Ἑπομένως ἔγραψεν εὐθὺς εἰς τὸν πατέρα της νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀνεύρεσίν της εἰς Νεάπολιν, προσθέτουσα ὅτι, ἂν τυχὸν δὲν τὴν εὕρισκεν ἐκεῖ, θὰ εὕρισκεν ὅπως δήποτε ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρεσβείᾳ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τῆς περαιτέρω ὁδοιπορίας της. Ἔγραψε δ' ἐπίσης εἰς τὴν συνοδοιπόρον της, ἥτις ἀνέμενεν αὐτὴν ἐν Νικαίᾳ, νὰ μεταβῇ ἐν πάσῃ σπουδῇ εἰς Γένουαν. Οὕτω δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ λεπτοφυὴς Λουκία ἐπέβαινεν ἀτμοπλοίου κατευθυνομένη εἰς Νεάπολιν.

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα καὶ ἡ Σπεράντσα συνώδευσαν αὐτὴν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, κ' ἔμειναν μετ' αὐτῆς μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ἀποτείνουσαι αὐτῇ λόγους ἐλπίδος καὶ ἐνθαρρύνσεως. Ὁ χωρισμὸς ὑπῆρξε λυπηρός, ἰδίως ὑπὸ τῆς Σπεράντσας, ἥτις δὲν ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ τὴν ἐσθῆτα τῆς Λουκίας, πρὶν τὴν ἀναγκάσῃ νὰ τῇ ὑποσχεθῇ, ὅτι ἤθελε τὴν καλέσει παρ' αὐτῇ, ἄν ποτε ἡ Λουκία ἐλάμβανεν αὐτῆς ἀνάγκην.

— Ἠξεύρω, ἔλεγεν ἡ ταλαίπωρος, δακρυρροοῦσα, ἠξεύρω ὅτι ἐγὼ εἶμαι μία χωρικὴ, καὶ σεῖς μία μεγάλη κυρία· ἀλλὰ μὴ λησμονήσετε, σᾶς παρακαλῶ, μὴ λησμονήσετε ποτὲ, καλή μου κυρία, ὅτι εἶμαι ἰδική σας, καὶ φωνάξετέ με, ἂν νομίσετε ποτὲ, ὅτι ἠμπορῶ νὰ σᾶς χρησιμεύσω. Δόσατέ με αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ θὰ ἔλθω νὰ μείνω μαζύ σας καὶ νὰ σᾶς δουλεύσω ἕως εἰς τὴν τελευταίαν μου στιγμήν. Ναί, κυρία μου, νὰ ἦνε μάρτυς μου ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία.

ΚΑ'

Ἐν Νεαπόλει.

Ὅτε, περὶ τὰ τέλη Μαρτίου ἔφθασεν ἡ Λουκία εἰς Νεάπολιν, ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος εἶχεν, ἀναγκασθῆ, μετὰ τὴν στάσιν τῆς 24 Ἰανουαρίου, νὰ παραχωρήσῃ σύνταγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους του, νὰ συγκαλέσῃ τὸ κοινοβούλιον, καὶ μετὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ πρώτου φιλελευθέρου ὑπουργείου, τῆς 24 Φεβρουαρίου, νὰ σχηματίσῃ ἐκ νέου ἄλλο, ἔτι ἀρεστότερον εἰς τὸ πλῆθος, τὸ ὑπουργεῖον τῆς 6 Μαρτίου.

Τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ὑπουργείου τούτου ἐχαιρέτισε γενικὴ ἀγαλλιάσεως κραυγή. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ταραχώδους ζωηρότητος, ἥτις ἐζωογόνει τὴν πόλιν, καὶ τῶν παντοειδῶν ἐνδείξεων τῆς χαρᾶς τοῦ πλήθους, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν λαζαρόνων, οἵτινες μετεμορφώθησαν διὰ μιᾶς εἰς λάτρεις τῆς ἐλευθερίας, ἀπέβη ἡ ὑποκόμησσα Κλέβερτων εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς ὁδοῦ Toledo.

Οἱ ὑπηρέται τοῦ ξενοδοχείου ἀπέμειναν χαίνοντες ἐξ ἐκπλήξεως, ὅτε ἔλαβον παρ' αὐτῆς τὴν διαταγὴν νὰ φροντίσωσιν, ὅπως τὰ διαβατήριά της ἐπιθεωρηθῶσι διὰ Παλέρμον. — Ἴσως, ἐτόλμησαν νὰ παρατηρήσωσιν, ἡ milady δὲν ἐγνώριζεν, ὅτι τὸ Παλέρμον διετέλει ἐν πλήρει ἐπαναστάσει, καὶ ἡ Σικελία ὁλόκληρος ἦν ἀνάστατος. Ἡ milady τὸ ἐγνώριζεν, ἀλλ' ἀπόφασιν εἶχε ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ἡ διαταγή της ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἀφεύκτως.

Μετά τινας στιγμὰς φθάνει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὁ κύριος Χ..., νεαρὸς ἀκόλουθος τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, ὅπου τὰ διαβατήρια προσήχθησαν πρὸς ἐπιθεώρησιν. Ὁ κύριος οὗτος ἦτο ἐξάδελφος τοῦ λόρδου Κλέβερτων, ὤφειλεν εἰς αὐτὸν τὴν διπλωματικήν του θέσιν, καὶ προσήρχετο ὅπως πείσῃ τὴν ὑποκόμησσαν νὰ παραιτηθῇ διαβήματος ἄφρονος, ὡς τὸ ἀπεκάλει. Αἱ δύο χῶραι διετέλουν προδήλως ἐν πολέμῳ, ἡ θάλασσα δὲν ἦτο ἀσφαλής, πλοῖα νεαπολιτικὰ περιέπλεον ἐπίτηδες ὅ-

πως ἐμποδίζωσι τὴν ἐπὶ τῆς νήσου ἀπόβασιν παντὸς ξένου, — καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ λαίδη Κλέβερτων ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ εἰς θέσιν δυσάρεστον· ἀλλ' ἡ λαίδη Κλέβερτων ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν της.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Αὐτῆς Βρετανικῆς Μεγαλειότητος, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀκόλουθος, δὲν ἐπεθύμει νὰ ἐνθαῤῥύνῃ τὴν ὑποκόμησσαν ὅπως ἐκτεθῇ εἰς τοσοῦτον μεγάλους κινδύνους. Ἐλέγετο ὅτι ὁ λόρδος **Minto** ἔμελλε νὰ μεταβῇ μετ' ὀλίγον εἰς Σικελίαν, φέρων προτάσεις συμβιβασμοῦ. Ἂν δὲ ἡ λαίδη Κλέβερτων ἐπέμενε πάντοτε εἰς τὴν ἀπόφασίν της, ἠδύνατο τότε νὰ μεταβῇ εἰς Σικελίαν ἐπὶ ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου. Ἀλλ' ἡ Λουκία δὲν ἐπείθετο, ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη τοσούτων προφυλάξεων δι' Ἀγγλίδα κυρίαν, ὁδοιποροῦσαν χάριν ὑγείας. Ὁ πρεσβευτὴς αὐτὸς ἦλθε περὶ τὸ ἑσπέρας, ἵνα πείσῃ τὴν ἀμετάπειστον συμπατριώτιδά του, καὶ τοσοῦτον ἐπίεσεν αὐτὴν ν' ἀποδεχθῇ τὸ παρ' αὐτοῦ προτεινόμενον σχέδιον, ὥστε ἠναγκάσθη ἡ Λουκία νὰ ἐνδώσῃ, μὴ τολμῶσα ἄλλως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀληθινὴν τῆς σπουδῆς της αἰτίαν. Ὁ ἀκόλουθος Χ..., ὅστις, ὡς ἐξάδελφος ἀνέλαβε νὰ τὴν διασκεδάσῃ, προέτεινεν αὐτῇ πᾶσαν δυνατὴν ψυχαγωγίαν, ἀλλ' ἡ Λουκία ἀπέῤῥιψε πάσας, μὴ ἐπιθυμοῦσα περισπασμόν τινα οἱονδήποτε ἀπὸ τῶν προσφιλῶν αὐτῆς σκέψεων.

Ἡμέραν τινὰ ὁ νεαρὸς διπλωμάτης ἀφίκετο περίφροντις καὶ τεταραγμένος, ἀγγέλλων ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν ἐγίνετο ἐν τῇ Αὐλῇ μεγάλη ὑποδοχή, ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ἤξιζε δὲ τὸν κόπον, εἶπε, νὰ ὑπάγῃ τις, ἂν ὄχι δι' ἄλλο, ἀλλὰ διὰ τὸ παράδοξον τοὐλάχιστον τοῦ πράγματος.

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησεν ἡ λαίδη Κλέβερτων.

— Θὰ ἴδωμεν ὅλας τὰς ἐπισημότητας τοῦ προοδευτικοῦ κόμματος, σμῆνος ὁλόκληρον δικηγόρων καὶ ἰατρῶν.

— Δὲν ἐννοῶ, παρετήρησε ξηρῶς ἡ Λουκία, πῶς σεῖς, Ἄγγλος, διακωμῳδεῖτε ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα.

— Πῶς, ἐξαδέλφη μου; εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξομοιώσῃ τις τοὺς νεαπολίτας ἰατροὺς μὲ τοὺς Ἄγγλους.

— Διατί ὄχι;

— Μὴν ὀργίζεσθε, παρετήρησεν ὁ κομψὸς νεανίας, γελῶν μέν, ἀλλὰ δυσηρεστημένος κατὰ βάθος. Ἐγὼ δὲν γνωρίζω προσωπικῶς κανένα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς κυρίους, καὶ ἐπαναλαμβάνω μόνον ὅ,τι λέγουν οἱ πολλοί. Ὅπως δήποτε ὁ κύριος πρεσβευτὴς ἔγραψε τὸ ὄνομά σας εἰς τὸν κατάλογον, καὶ ἂν ἔχετε διάθεσιν ἠμπορεῖτε νὰ κρίνετε αὔριον μόνη σας.

— Ἴσως ὑπάγω, ἀπήντησεν ἡ λαίδη Κλέβερτων. Ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἴδῃ τις ἀνθρώπους τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα θὰ ἀναφέρῃ μίαν ἡμέραν ἡ ἱστορία.

Ἡ βασιλικὴ ὑποδοχή, εἰς ἣν μετέβη τὴν ἐπαύριον ἡ Λουκία μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου της οὐδὲν εἶχε τὸ παράδοξον ἄλλο, ἢ μόνον ὅτι ἦτο ζωηροτέρα καὶ ἧττον πληκτικὴ τῶν συνήθων βασιλικῶν ὑποδοχῶν. Ἡ ἐθιμοτυπία δὲν ἦτο αὐστηρά, ὁ βασιλεὺς δ' αὐτός, μελανὸν φέρων ἐπενδύτην, ἔσφιγγε τὰς χεῖρας τῶν παρισταμένων καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτοὺς μετὰ πολλῆς εὐμενείας.

Ἡ Λουκία ἔβλεπε καὶ ἐθαύμαζε καὶ ἐλησμόνει ὅσα εἶχεν ἀκούσει παρὰ τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου περὶ τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου καὶ τῆς φυλῆς του.

Ὁ νεαρὸς ἀκόλουθος, ὁδηγοῦ ὑποδυόμενος πρόσωπον, ἐξήγει εἰς τὴν Λουκίαν τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα.

— Βλέπετε, τῇ ἔλεγε, τοὺς δύο αὐτοὺς κυρίους μεταξὺ τῶν ὁποίων περιπατεῖ ἡ Μεγαλειότης του; ἀριστερᾷ εἶνε ὁ Βοτσέλλης, ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ δεξιᾷ ὁ Κάρολος Ποέριος, ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως· καὶ οἱ δύο δικηγόροι, φυλακισθέντες πολλάκις διὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα. Σήμερον εἶνε ἐπισημότητες καὶ στῦλοι τοῦ ὑπουργείου. Αὐτός, τὸν ὁποῖον βλέπετε εἰς τὸ παράθυρον ἐκεῖνο ἀντικρύ, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἄγγλος, ταπεινῶν εὐλαβῶς τὴν φωνήν, εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ ὑψηλότης, ὁ κόμης τῶν Συρακουσῶν, πρώην ἀντιβασιλεὺς τῆς Σικελίας. Δὲν ἠξεύρω εἰς ποῖον ὁμιλεῖ· θὰ εἶνε βεβαίως κανεὶς ὀψίφημος, ὡς οἱ ἄλλοι.

Ἡ Λουκία δὲν κατώρθωσε νὰ μὴ ἀνασκιρτήσῃ· τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐπορφυρώθη, καὶ τὸ μέτωπόν της ἐγένετο κάθιδρον.

— Τί ἐπάθετε; ἀνέκραξεν ὁ νεόφυτος διπλωμάτης. Δὲν εἶσθε καλά;

— Δὲν εἶνε τίποτε· ἁπλῆ ζάλη.

— Θέλετε ν' ἀναχωρήσετε; ἴσως σᾶς ἐπείραξεν ἡ ζέστη.

— Ἴσως· ἀπήντησε δι' ἀσθενοῦς φωνῆς ἡ Λουκία.

Εὐτυχῶς διὰ τὴν ὑποκόμησσαν, προσῆλθε μετὰ μικρὸν ὁ πρεσβευτὴς αὐτός, καὶ ὁ ἀκόλουθος, χαιρετίσας βαθύτατα, ἀπεμακρύνθη. Ἡ ἐξοχότης του εἶπεν, ὅτι ἐλυπεῖτο μεγάλως, διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἀποστολὴ τοῦ λόρδου Μίντο εἰς Σικελίαν θ' ἀνεβάλλετο ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας, ἕνεκα νέων αἰφνιδίων κωλυμάτων. Ἡ λαίδη Κλέβερτων ἀπεδέχθη ἀπαθῶς τὴν εἴδησιν ταύτην, προσθεῖσα, ὅτι τῇ ἦτο ἀδιάφορον νὰ περιμείνῃ ἐπ' ὀλίγον, διότι πιθανὸν ἦτο καὶ νὰ παραιτηθῇ ἐντελῶς τῆς ἐκδρομῆς της. Ὁ πρεσβευτὴς ἐξεπλάγη, ἐχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν, ἡ δὲ Λουκία ἔμεινε τέλος μόνη.

Ὁ μετὰ τοῦ κόμητος τῶν Συρακουσῶν ὁμιλῶν ἦτο ἀνὴρ ὑψηλός, μαύρην ἔχων τὴν κόμην καὶ

τοὺς ὀφθαλμοὺς, μόλις τριακοντούτης φαινόμενος ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἦτο σκεπτικὴ ἀλλ' ἥρεμος, τὸ μειδίαμά του προσηνὲς, κ' εὐθυτενὲς τὸ ἀνάστημά του. Ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ ἐξωτερικόν του ἦν ἐξωτερικὸν τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου. Ἀντὶ τοῦ μακροῦ του πώγωνος, ἔφερε μύστακα πυκνὸν, καὶ ἦτο κάπως ὠχρότερος· κατὰ τ' ἄλλα οὐδόλως εἶχε μεταβληθῆ κ' ἐφαίνετο ἐπίσης ὡραῖος καὶ πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν.

Ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἤρχετο πρὸς τὸ μέρος των, ὁ κόμης καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐμακρύνθησαν τοῦ παραθύρου καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Μεγαλειότητά του. Ὁ Φερδινάνδος ἔστη ἐπὶ μικρὸν, ὅπως ἀνταλλάξῃ λόγους τινὰς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, εἶτα δὲ δραττόμενος αἴφνης τοῦ βραχίονος τοῦ Ἀντωνίου ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν του.

Ἡ Λουκία παρετήρησε πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς μικρᾶς ἐκείνης σκηνῆς, ὡς καὶ τὴν αἰφνίδιον λάμψιν τῶν γνωστῶν της ἐκείνων μαύρων ὀφθαλμῶν, ὅτε συνήντησαν τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ τὴν πορφύραν ἥτις διεχύθη ἐπὶ τὴν μορφὴν τοῦ ἰατροῦ. Ποῖον ἄρα αἴσθημα ὤθησε τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν ὑποκόμησσαν νὰ ἀποστρέψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ κρυβῇ ὄπισθεν τῶν λοιπῶν κυριῶν; Ἀμηχανία τις ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως, ἢ φόβου αἴσθημα μὴ δὲν ὡμοίαζε πλέον πρὸς ὅ, τι ἦτο ἄλλοτε; Οὐδ' ἡ Λουκία αὐτὴ τὸ ἐγνώριζε. Τὸ κίνημά της ὑπῆρξε στιγμιαῖον, αὐτόματον, ἀκατανόητον, καὶ τῆς καρδίας της ἡ ταραχὴ τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ ἢ ν' ἀναλύσῃ τὸν κρύφιον λόγον τῆς πράξεώς της.

Ἡμίσεια ὥρα παρῆλθε, καθ' ἣν ἡ Λουκία πολλάκις ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν θύραν, δι' ἧς εἶχεν ἴδει μακρυνομένους τὸν βασιλέα καὶ τὸν Ἀντώνιον. Πολλάκις δὲ, βλέπουσα ἐμφανιζομένους εἰς τὴν θύρας ἐκείνην ἄνδρας μὲ μελανὴν τὴν κόμην καὶ τοὺς μύστακας, ᾐσθάνετο βιαίως πάλλουσαν τὴν καρδίαν αὐτῆς. Τέλος πάντων, ἰδοὺ ἐκεῖνος ἔρχεται, οὐχὶ κατεσπευσμένως, ἀλλὰ διὰ τοῦ συνήθους βραδέος καὶ μακροῦ βήματός του. Προβαίνει ἁπλοῦς καὶ ἀνεπιτήδευτος ἐν μέσῳ τῆς νέας αὐτοῦ δόξης, ἀπαραλλάκτως ὡς ἄλλοτε, πτωχὸς χωρικὸς ἰατρὸς, μετέβαινε πρὸς τοὺς πελάτας του ἐν Βορδιγέρᾳ. Πλησιάζει μὲ ἀκτινοβολοῦντας ὀφθαλμοὺς καὶ προχωρεῖ κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτήν.

— Σεῖς, ἐδῶ; ἀνακράζει, δραττόμενος τῆς χειρὸς τῆς Λουκίας. Τί ἀπροσδόκητος εὐτυχία. Ποῖος θὰ ἔλεγε, πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν, ὅτι θὰ συνηντώμεθα εἰς τὴν Νεάπολιν, καὶ εἰς τὴν Αὐλὴν μάλιστα.

— Ἀλήθεια, ποῖος θὰ τὸ ἔλεγε!

Αὐτὸ μόνον κατώρθωσε ν' ἀπαντήσῃ ἡ Λουκία. Ἡ ψυχή της διετέλει ὑπὸ τὸ μαγικὸν θέλγητρον τῆς φωνῆς ἐκείνης, ἣν ἤκουον τὰ ὦτά της.

— Πῶς εἶσθε; τί κάμνει ὁ ἐξαίρετος φίλος μου Σὶρ Ἰωάννης; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος μετὰ μικράν τινα παῦσιν.

— Ὁ πατήρ μου, ὅτε ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ἔπασχεν ἀρθρίτιδα. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔλθῃ νὰ μ' εὕρῃ ἐδῶ. Ἀλήθεια, μ' ἔδωκεν ἐπιστολὴν διὰ σᾶς, νομίζων ὅτι θὰ σᾶς εὕρισκον εἰς τὴν Βορδιγέραν. Θὰ σᾶς τὴν στείλω αὔριον πρωΐ.

— Εὐχαριστῶ, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός. Πόσον θὰ εὐχαριστηθῶ νὰ σφίγξω τὴν χεῖρά του.

— Καὶ πῶς εὑρίσκεσθε εἰς τὴν Νεάπολιν; ἠρώτησεν ἡ Λουκία. Ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἦσθε εἰς τὸ Παλέρμον, καὶ πληγωμένος μάλιστα.

— Πῶς ἠξεύρετε, ὅτι ἐπληγώθην; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ Ἀντώνιος.

— Μὲ τὸ εἶπεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα, τὴν ὁποίαν εἶδον εἰς τὴν Γένουαν. Εἶνε τόσον εὐτυχὴς τώρα! Ἔχει τοὺς δύο υἱούς της μαζύ της. Μ' ἔδωκε καὶ ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν τῆς ἐγράψατε. Ἦτο πολὺ ἀνήσυχος διὰ σᾶς καθὼς κ' ἐγώ.

— Καὶ σεῖς! Καὶ τί λοιπὸν ἔκαμα ἐγὼ, διὰ ν' ἀξιωθῶ δύο τοιαύτας φίλας; Ἡ διπλῆ αὐτὴ ἀγάπη εἶνε δι' ἐμὲ ὄασις ἀληθὴς ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου τοῦ κόσμου.

— Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀκούω νὰ κακολογῆτε τὸν κόσμον, εἶπεν ἡ Λουκία διὰ τοῦ παλαιοῦ της ἐκείνου παιδικοῦ ἤθους.

— Ἔστω, δὲν τὸν κακολογῶ πλέον, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος.

— Καὶ ἡ πληγή σας; ἰατρεύθη;

— Ἐντελῶς· δὲν ἦτον τίποτε.

— Καὶ διατί δὲν ἐγράψατε τόσον καιρὸν εἰς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν;

— Εἶχον τόσας ἀσχολίας καὶ τόσους περισπασμούς. Ἔκαμα κακὰ, τὸ γνωρίζω, ἀλλ' αὔριον σᾶς ὑπόσχομαι, χωρὶς ἄλλο, νὰ γράψω εἰς Γένουαν.

— Μὴ τὸ λησμονήσετε, καὶ γράψετε τὰς φιλικάς μου προσρήσεις εἰς τὴν καλὴν κυρίαν. Τώρα, διηγηθῆτέ μου τὴν ἱστορίαν σας ἀφ' ὅτου ἐχωρίσθημεν. Εἰπέτε μου περὶ τῆς ἐπαναστάσεως, περὶ τῆς Σικελίας, περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων. Δὲν ἐλησμονήσατε τὴν ἐρωτηματικήν μου μανίαν, ὑποθέτω, προσέθηκε μειδιῶσα.

— Θὰ σᾶς τὰ εἴπω ὅλα, ἀλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐξετάσω τὰ περὶ τῆς ὑγείας σας, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ὅστις εἶχε σπουδάσει ἐν τῷ μεταξὺ, μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας, τὴν μορφὴν τῆς φίλης του.

Ἡ Λουκία διηγήθη εἰλικρινῶς, ὡς πάντοτε, τὰ περὶ τῆς ὑγείας της, τὴν ἤκουε δ' ἐκεῖνος μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς αὐτῆς προσοχῆς, μεθ' ἧς τὴν ἤκουεν ἄλλοτε ἐν τῷ πανδοχείῳ τῆς *Κεράμου*.

— Θὰ τὰ διορθώσωμεν ὅλ' αὐτὰ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ Λουκία. Καθαρὸς ἀὴρ, ἡσυχία καὶ δίαιτα αὐστηρὰ θὰ κάμουν καὶ πάλιν θαύματα, ὅπως ἔκαμον ἄλλοτε εἰς τὴν Βορδιγέραν.

Ἦλθε δὲ τότε ἡ σειρὰ τοῦ Ἀντωνίου νὰ δ-

μιλήσῃ περὶ αὐτοῦ, καὶ διὰ βραχέων εἶπε τὴν ἱστορίαν του, συνοψιζομένην εἰς τὰ ἑξῆς ὀλίγα, ἅτινα καὶ μόνα εἶνε ἀπαραίτητα εἰς τὴν ἡμετέραν διήγησιν.

Ὁ Ἀντώνιος, ἀναχωρήσας τῆς Βορδιγέρας, διήνυσε τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν Τουρίνῳ, ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1847, ὅτε τὰ ἐν Σικελίᾳ πράγματα ἤρχισαν λαμβάνοντα σπουδαῖον χαρακτῆρα. Ἡ κυβέρνησις ἀνθίστατο ἐκ παντὸς τρόπου καὶ κατεπολέμει τὸ δημόσιον φρόνημα, ἐπανάστασις δ' ἐπέκειτο ἐν Παλέρμῳ, ὡς ἔγραφον ἐκεῖθεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἰατρόν. Ὁ Ἀντώνιος, συνοδευόμενος ὑπὸ ὀλίγων φίλων, ἀνεχώρησεν εἰς Μελίτην, καὶ ἐκεῖθεν μετέβησαν περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου εἰς Παλέρμον, ὅπου ἔμειναν κεκρυμμένοι μέχρι τῆς 12 Ἰανουαρίου, ἡμέρας καθ' ἣν, τρίχρουν κρατοῦντες σημαίαν, ἐπεφάνησαν εἰς τὴν πλατεῖαν *Φιεραβέκια*, πρωτοστάται τῆς ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως. Ἡ πάλη ὑπῆρξε μακρά. διαρκέσασα δὲ δεκαπέντε ὅλας ἡμέρας, κατέληξεν εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ λαοῦ. Αἱ θέσεις τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων ἡλώθησαν ὡσεὶ διὰ μαγείας, τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον κατελείφθη ὑπὸ τῆς φρουρᾶς του, καὶ ὁ στρατός, συντριβεὶς πανταχοῦ, ἐξεβλήθη τῆς πόλεως καὶ κατεδιώχθη ἀπροσμαχήτως.

Ἐντὸς ὀλίγου τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα διεδόθη καθ' ὅλην τὴν νῆσον, τότε δὲ ἡ ἐν Παλέρμῳ γενικὴ ἐπιτροπὴ κατέλαβε τὴν ἀρχήν, καὶ πρόεδρος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τῆς Σικελίας ἀνεκηρύχθη ὁ γηραιὸς Ῥουγέρος Σέττιμος.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ὡς προείπομεν, νέα τάξις πραγμάτων εἶχεν ἐπέλθει ἐν Νεαπόλει, καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο παρεῖχεν ἐλπίδα ταχέος συμβιβασμοῦ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Ἤρχισαν δ' ἀληθῶς διαπραγματεύσεις, — τῇ παρεμβάσει τοῦ λόρδου Μίντο, — μεταξὺ τῆς νεαπολιτικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως ἐν Σικελίᾳ, ἀλλ' αἱ βραδύτητες καὶ αἱ ἀναβολαὶ τῆς ἐν Νεαπόλει ἀρχῆς ἠνάγκασαν δυστυχῶς τὴν ἐπαναστατικὴν κυβέρνησιν τῆς Σικελίας νὰ δηλώσῃ ῥητῶς, ὅτι ἤθελε παραιτηθῆ πάσης διαπραγματεύσεως, ἂν δὲν παρεχωρεῖτο ταχέως, ὡς ὅρος ἄφευκτος, εἰς τὴν Σικελίαν ἡ διὰ σικελικοῦ στρατοῦ φρούρησίς της.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐπῆλθεν ἐν Νεαπόλει ὑπουργικὴ μεταβολή, καὶ ἡ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν ἄνοδος ἀνδρῶν, οἷος ὁ Τσέριος, ὁ Σαλισέτης καὶ ὁ Σαβαρέσης παρέσχεν εἰς τοὺς Σικελοὺς τὴν ἐλπίδα ταχείας λύσεως τοῦ ζητήματος. Παρεχωρήθησαν δ' ἀληθῶς εἰς τὴν Σικελίαν πολλαὶ προνομίαι καὶ ἰδίως ὁ σχηματισμὸς ἰδίου σικελικοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' οὐδὲν ἀπεφασίσθη ὡς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα, τὸ τῆς φρουρήσεως τῆς Σικελίας ὑπὸ σικελικοῦ στρατοῦ. — Ἡ σιγὴ αὕτη ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν σικελικῶν ἀπαιτήσεων ἐδείνωσε τὰ πράγματα· οἱ Σικελοὶ ἀπέρριψαν τὰς παραχωρηθείσας αὐτοῖς προνομίας, καὶ ἡ ἐν Νεαπόλει κυβέρνησις ἀπεδοκίμασεν ἐκ προοιμίων καὶ ἀπεκήρυξε πᾶσαν πρᾶξιν τῆς ἐν Σικελίᾳ ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς. Τότε ὁ Ἀντώνιος, ἐπιχειρῶν ὑστάτην πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειραν, ἐπεχείρησε τὴν σύνταξιν ὑπομνήματος, ὑπερμαχοῦντος τῆς ἐν Σικελίᾳ συστάσεως σικελικοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτό, τῇ ἐγκρίσει τῶν φίλων του, εἰς Νεάπολιν. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἀνεγνώσθη ὑπὸ ὑπουργοῦ φίλα φρονοῦντος πρὸς τὸν Ἀντώνιον, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐδόθη ἐκ Νεαπόλεως ἀπάντησις, καλοῦσα τὸν συντάκτην τοῦ ὑπομνήματος νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε καὶ ἀναπτύξῃ διὰ ζώσης τὰ ἐπιχειρήματά του, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἦτο λίαν διατεθειμένος εἰς πᾶσαν δυνατὴν παραχώρησιν.

Ὁ Ἀντώνιος οὐδὲ στιγμὴν ἐδίστασε· μετέβη εἰς Νεάπολιν, εἶδε τοὺς ὑπουργούς, εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ ὑπεστήριξε τὴν αἴτησιν τῆς πατρίδος του, — ἂν ἐπιτυχῶς ἢ ὄχι, θὰ τὸ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Ὁ Γάλλος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἐπέστειλεν εἰς τὴν Ἀκαδήμειαν τῆς Ἰατρικῆς τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν :

«*Κύριε ισόβιε γραμματεῦ,*

«Ἡ ἐν Παρισίοις ἱδρυθεῖσα ἑταιρία κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ μοὶ ἀπηύθυνεν αἴτησιν περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτὴν τῶν εὐεργετημάτων τῆς νομίμου ἀναγνωρίσεως. Πρὶν ἀποφασίσω περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς τοιαύτης αἰτήσεως, ἐπεθύμουν νὰ μάθω ἂν ταύτην, μετὰ τὴν ἀξίωσιν τῶν ἑταίρων, δικαιολογοῦσι λόγοι τῆς δημοσίας ὑγείας, καὶ ἐὰν αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐπικαλούμεναι ἰατρικαὶ σκέψεις βασίζωνται ἐπὶ συνόλου γεγονότων καὶ συμπερασμάτων, παραδεδεγμένων μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Ὅθεν πολὺ θὰ με ὑποχρεώσητε, ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ ὑποβάλητε τὸ προκείμενον ζήτημα εἰς τὴν Ἀκαδήμειαν τῆς Ἰατρικῆς καὶ μοὶ ἀποστείλητε ἠτιολογημένην τὴν γνώμην τοῦ συλλόγου τούτου, κλ.»

Ἡ ἐξέτασις τοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τεθέντος ζητήματος παρεπέμφθη εἰς ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τῶν κ. κ. **Vulpian, Peter, Villemin, Léon Colin** καὶ **Gustave Lagneau**, εἰσηγητήν. Ὁ κ. **Lagneau** ἀνέγνω τὴν πρὸς τὴν Ἀκαδήμειαν ἔκθεσίν του, ἧς τὰ συμπεράσματα εἰσὶ σαφέστατα καὶ θὰ εὐαρεστήσωσι βεβαίως τὴν Ἑταιρίαν κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ.

Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος ἡ γνῶσις τῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν ἡ τῆς Ἀκαδημείας ἐπιτροπὴ στηρίζει τὴν γνώμην αὐτῆς, ἄλλως δὲ ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. **Lagneau** ἐστὶ λίαν μεμελετημένη καὶ πλήρης, ὡς τοιαύτη δὲ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις εἶναι ἀξία ἀναλύσεως. Ἴσως οἱ καπνίζοντες ὠφεληθῶσιν ἐξ αὐτῆς. Ἡ σημασία τοῦ καπνοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ κατέστη μεγίστη, ἀδιαλείπτως κατακυριεύει ἡμᾶς, τροποποιεῖ τὰ ἡμέτερα ἤθη, μεταβάλλει τὰς ἕξεις ἡμῶν, ἐξασκεῖ δ' ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐπιρροὴν σπου-

δαιοτέραν ἢ ὅσον ἐν γένει νομίζεται. Ὥστε ἐνδιαφέρουσα καθίσταται ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ χρῆσις αὐτοῦ συνεπιφέρει σωρείαν ὅλην ἐπικινδύνων παθήσεων.

Ὁ καπνός, ἀναλόγως τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ, περιέχει ἀπὸ 2,30 μέχρις 8 $^0]_0$ νικοτίνης. Ἡ νικοτίνη κατὰ τὸν **Claude Bernard** εἶναι τὸ δραστικώτατον τῶν γνωστῶν δηλητηρίων. Ὀλίγαι σταγόνες ἐνσταζόμεναι ἐπὶ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος ζώου ἐπιφέρουσιν ἀκαριαῖον τὸν θάνατον. Κατ' εὐτυχίαν τῶν ποιουμένων χρῆσιν καπνοῦ καὶ ταμβάκου, πρὶν ἢ παραδοθῶσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν, τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ ὑπέχουσι ζύμωσιν, ἥτις ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν ἱκανὴν μοῖραν νικοτίνης. Παρὰ πολλοῖς, οἵτινες ἐπί τινα χρόνον ἀνέπνευσαν ἐν ἀτμοσφαίρᾳ κεκορεσμένῃ ὑπὸ καπνοῦ παρετηρήθησαν συχνάκις συμπτώματα νοσερά, ἐπενεγκόντα ἐνίοτε καὶ θάνατον. Ὁ κ. **Liebaut** εἶδε νέαν τινὰ καταληφθεῖσαν ὑπὸ ἰλιγγος καὶ εἶτα καταπεσοῦσαν εἰς κατάστασιν κωματώδη· νέος ἑπτακαιδεκαέτης κατακλιθεὶς ἐν δωματίῳ, ἐν ᾧ πολλοὶ ἐκάπνιζον, ἔπαθεν ἐπί τινας ὥρας ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, παῖς δὲ πεντεκαιδεκαέτης ἀπέθανεν ἀμέσως, μετὰ διαμονὴν ὡρῶν τινων ἐν μικρῷ δωματίῳ, οὗ ἡ ἀτμόσφαιρα ἦν μεμολυσμένη ὑπὸ καπνοῦ. Τὸ βλαβερὸν τοῦ καπνοῦ εἶναι πασίγνωστον νῦν. Ὁ **Murray** ἀναφέρει τὴν παρατήρησιν, ἣν ἐποιήσατο ἐπὶ τριῶν παιδίων πασχόντων ἐκ κνίζης, ἅτινα κατελήφθησαν ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ σπασμῶν, ὅτε ἐπὶ σκοπῷ θεραπείας τῆς νόσου προσετρίβησαν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν διά τινος ἐκ καπνοῦ σκευασίας. Ἄλλοτε ἐν τῷ νοσοκομείῳ **Saint-Louis** πρὸς θεραπείαν τῆς ψωριάσεως ἐποιοῦντο χρῆσιν καπνοῦ, οἱ δὲ ἀσθενεῖς συχνάκις κατελαμβάνοντο ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ κεφαλαλγίας. Ὁ κ. **Lagneau** παρέλιπε νὰ ἀναφέρῃ καὶ τὴν ὀξεῖαν δηλητηρίασιν, τὴν παρατηρηθεῖσαν παρὰ πλείστοις λαθρεμπόροις, οἵτινες ἐνέθετον κατάσαρκα τὸν καπνόν, ὅπως μετακομίσωσιν αὐτὸν διὰ τῶν πρὸς τὴν Ἱσπανίαν συνόρων. Ὁ ποιητὴς **Sauteuil** ἀπέθανεν ὀδυνηρὸν θάνατον, πιὼν ποτήριον οἴνου, ἐνῷ εἶχον ἐμβαπτίσει καπνόν. Μασσώμενος ὁ καπνὸς εἶναι δραστικώτατον δηλητήριον. Ὁ καπνίζων εἶναι ἐπιρρεπὴς εἰς πολλὰς νόσους· ἐκ τούτων οἱ ἰατροὶ ἀναφέρουσι τὸ ἐρύθημα τῶν βλεννῶν, τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ φάρυγγος, τὴν στοματίτην, τὴν ἄφαν, τὰς ἐπιθηλίους πλάκας τῆς γλώσσης, τὴν σκίρρωσιν, τὴν ψωρίασιν καὶ τὸ σπουδαιότατον νόσημα, τὸ ἐπιθηλίωμα τοῦ κάτω χείλους. Τὸ τοξικὸν στοιχεῖον τοῦ καπνοῦ μεταδίδεται εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ σώματος διὰ τῶν πεπτικῶν καὶ ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἐξ ὧν τὰ πεπτικὰ ἀπορροφῶσι τοῦτον διαλελυμένον ἐν τῷ σιέλῳ, τὰ δὲ ἀναπνευστικὰ τὸν ἀπορροφῶσι, μεταφερομένου τοῦ καπνοῦ διὰ τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος.

Ἐν μικρᾷ δόσει εἰσχωρῶν ὁ καπνὸς εἰς τὰ πεπτικὰ ὄργανα, φαίνεται ὅτι καθιστᾷ συντονωτέραν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, συχνάκις ὅμως ἐπιφέρει σπουδαίαν τούτων διατάραξιν. Κρίνομεν ἀνωφελὲς νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν κατάδειξιν τῆς βλάβης, ἣν ὁ καπνὸς ἐπιφέρει εἰς τοὺς καπνίζοντας νέους. Κατὰ πολλοὺς ἰατροὺς φαίνεται, ὅτι ἐπίσης ἐπέρχονται σπουδαῖαι διαταράξεις εἰς ἐργάτας καὶ ἐργάτιδας, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐν ἐργοστασίοις καπνοῦ.

Διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἐπέρχεται εἰς τοὺς κατὰ κόρον καπνίζοντας ἐνέργεια διαρκεστέρα καὶ ἐπιβλαβεστέρα. Κατὰ τὸν κ. **Peter**, ὁ καπνὸς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ στομάχου, συχνάκις προκαλεῖ τὴν ἀνορεξίαν ἕνεκα ἐλαφρᾶς παραλύσεως τῆς αἰσθητικότητος τῆς βλεννώδους μεμβράνης καὶ τῆς κινητικότητος τοῦ μυϊκοῦ ἱστοῦ. Κατὰ δὲ τὸν κ. **Patain**, ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ καθίσταται εἴς τινας καπνίζοντας αἰτία δυσπεψίας, ἡ δὲ ἀναιμία παρά τισι τούτων πρέπει ἴσως εἰς ταύτην νὰ ἀποδίδηται. Ἕτεροι ἰατροὶ ἀναφέρουσι συμπτώματα γαστραλγιῶν, δυσπεψιῶν μετὰ ναυτιάσεως, ἐρυγμῶν, θέρμης, πόνων, τανυσμῶν ἐπιγαστρικῶν, παρατηρουμένων εἰς τοὺς ἀπὸ πολλοῦ εἰθισμένους εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ, ἡ δὲ νοσερὰ προδιάθεσις ἐθεραπεύετο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως, ἅμα ἐπαύετο τὸ κάπνισμα, ἐπανήρχετο δὲ ἅμα τῇ ἐπαναλήψει αὐτοῦ.

Ὁ καπνὸς ἐπενεργεῖ οὐχ ἧττον ἰσχυρῶς καὶ ἐπὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Κατὰ τὸν κ. **Peter**, «ὁ καπνὸς εἶναι αὐτόχρημα δηλητήριον »εἰς τοὺς ἐκ περιπνευμονίας καὶ γαστρικῆς πά»σχοντας, ἐνεργεῖ συγχρόνως ἐπὶ τῶν πνευμό»νων, τῆς καρδίας καὶ τοῦ στομάχου· ἐπὶ τῶν »πνευμόνων, ὡς ἀμέσως δεχομένων αὐτόν, ἢ μᾶλ»λον ἐπὶ τῶν νευρωδῶν χαλινῶν τῆς βλεννώδους »μεμβράνης, τῶν ἀκουστικῶν ὀργάνων, καὶ οὕ»τω ἐπιφέρει πάθησιν ἀπὸ τοῦ ἁπλοῦ βηχὸς μέ»χρι τοῦ καυστικοῦ ἄσθματος. Ἐπίσης ἐπενερ»γεῖ ὁ καπνὸς ἐπὶ τῆς καρδίας,- ἐννοῶ δὲ τὰ νεῦ»ρα αὐτῆς,-ἐπιφέρει ἐκτὸς τῶν ἀταξιῶν τοῦ σφυ»γμοῦ, παλμοὺς κλ.» «Ὁ καπνός,» λέγει ἀφ' ἑ»τέρου ὁ κ. **Jaquemart**, ἐπιφέρει συχνάκις βῆχα »ἢ μᾶλλον δύσπνοιαν ἐπαχθῆ καὶ ἀγωνιώδη μά»λιστα, καί τοι προσωρινῶς καὶ ἐλαφρῶς ἐπερ»χομένην τὴν ἑσπέραν εἰς ἐκείνους, οἵτινες κα»τακόρως ἐκάπνισαν τὴν ἡμέραν».

Σπουδαῖαι εἰσὶν ἐπίσης αἱ ἐκ τοῦ καπνοῦ προερχόμεναι διαταράξεις τῆς κυκλοφορίας. Ἐν ὑπομνήματι, ἀναγνωσθέντι ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ τῶν ἐπιστημῶν κατὰ τὸ 1862, ὁ **Beau** ἀποδίδει εἰς τὸν καπνὸν τὸν στηθικὸν κατάρρουν· ἡ γνώμη αὕτη συνᾴδει πρὸς τὰ φυσιολογικὰ πειράματα, ἅπερ οἱ **Cladue Bernard**, **Blatin**, **Julien Vulpian** ἐποίησαν διὰ τῆς νικοτίνης εἰς ζῶα. Παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ σημειοῦσι παλμοὺς, συστολὴν τοῦ

θώρακος, δύσπνοιαν, καρδιακούς πόνους έκτεινομένους μέχρι τών ώμων. Ό κ. Emile Decaisne έβεβαίωσεν, ότι έπί 88 έργατών καπνιζόντων οί 21 ύποφέρουσιν έξ αταξίας σφυγμού, έσχάτως δέ ό αύτός παρετήρησεν, ότι έπί 43 γυναικών καπνιζουσών 8 ύπέφερον έξ αταξίας τής κυκλοφορίας τού αίματος. Ό κ. Gelineau παρετήρησεν έπιδημίαν στηθικού κατάρρου έν τώ πληρώματι τού πλοίου «Embuscade». Πάντες οί πάσχοντες έκάπνιζον ύπερμέτρως, οί νεώτεροι μάλιστα είχον πάντοτε τό σιγάρον είς τό στόμα. Έδέησε νά άπαγορευθή άπολύτως ή χρήσις τού καπνού έπί τού πλοίου. Ό κ. Peter έπέστησε προσέτι τήν προσοχήν έπί παθήσεως παραδοξοτάτης. Οί άπό πολλού καπνίζοντες, πλησιάζοντες δέ ή ύπερβάντες τό 40 έτος, αισθάνονται ένίοτε πόνον θλιβόμενοι κατά τό τρίτον άριστερόν μεταπλεύριον παρά τό στέρνον. Άποδίδει δέ τόν πόνον τούτον είς νοσεράν κατάστασιν, προερχομένην έξ άπορροφήσεως καπνού ύπό τού ρεμακίου γαγγλίου. Άν ό πάσχων παύση τόν καπνόν, ό πόνος βαθμηδόν έξαλείφεται.

Τό έπιβλαβές τού καπνού έπιφαίνεται έφ' όλου τού νευρικού συστήματος, έκδηλούμενον μεταξύ άλλων άποτελεσμάτων διά τού τρόμου. Ούχί σπανίως ό καπνίζων ύπόκειται είς κεφαλαλγίας, είς θαμβώσεις καί σκοτοδίνην· ένίοτε δέ τό βήμά του είναι σφαλερόν. Παρετηρήθησαν συμπτώματα έπιληψίας καί delirium tremens, προερχόμενα έκ τής καταχρήσεως τού καπνού. Ότε δέ οί καπνίζοντες έπιμένουσιν είς τάς έξεις αύτών, προσβάλλονται ένίοτε ύπό είδους άμβλύτητος τών διανοητικών δυνάμεων, ήλιθιότητος καί παραλυτικής παραφροσύνης.

Εύτυχώς είσί σπάνιαι αί σπουδαίαι έγκεφαλικαί διαταράξεις· όμως άναμφισβήτητον είναι, ότι παρά πολλοίς ή χρήσις τού καπνού άμβλύνει τήν μνήμην καί τήν όρασιν. Ό κ. Bertillon έσχε τήν ιδέαν νά έξετάση, τίς ήτο ή άναλογία τών καπνιζόντων καί τών μή καπνιζόντων σπουδαστών τής πολυτεχνικής Σχολής, κατά τό 1855-56, ύπό τήν έποψιν τής άξίας ενός έκάστου. Άναλόγους άπογραφικάς έρεύνας έποιήσαντο κατόπιν οί κ.κ. Deré, Elie, Goulert περί τών μαθητών τής αύτής σχολής κατά τάς έξετάσεις τού 1874-1875, καί ό κ. Constans περί τών μαθητών τής σχολής τών όδών καί γεφυρών, τού άνωτέρου διδασκαλείου, τής ναυτικής σχολής τής Brest καί πολλών άλλων μαθητών τών άνωτέρων τάξεων τών λυκείων, ή διαφόρων άλλων έκπαιδευτικών καταστημάτων κατά τάς έξετάσεις τού 1878. Έκ τού συνόλου τών έρευνών τούτων φαίνεται προκύπτον, ότι οί άριστεύσαντες μαθηταί ούδόλως ή όλίγον έκάπνιζον. Άναφέροντες τά έπιχειρήματα τού κ. Lagneau όμολογούμεν, ότι δέν θεωρούμεν αύτά πολύ ίσχυρά. Τό πράγμα είναι περίπλοκον, ώστε δέν πρέπει νά θεωρηθή σπουδαία ή έπίδρασις τού καπνού, τοσούτο μάλλον καθόσον έν τοίς μελετητηρίοις ούδαμού καπνίζουσιν. Ή ένέργεια τού καπνού έπί τών όπτικών διαταράξεων είναι πολλώ προφανεστέρα. Πολλοί άμαυρωτικοί άνήκουσιν είς τούς κατά κόρον καπνίζοντας. Κατά τόν κ. Woodenvorth, ή παράλυσις, ή έξασθένισις τού άμφιβληστροειδούς χιτώνος καί συχνάκις ή μερική άτροφία τού όπτικού νεύρου προέρχονται έκ τής ύπερβολικής χρήσεως τού καπνού. Οί κκ. Demarres πατήρ Guignet, Nettleship καί πολλοί άλλοι όφθαλμολόγοι συχνάκις άνεγνώρισαν συμπτώματα άμβλυωπίας, έκ τής αιτίας ταύτης προερχομένης. Έθεράπευον δέ ταύτην διά τής άπαγορεύσεως τού καπνίσματος. Κατά δέ τόν κ. Sichel, όλίγοι είναι οί καπνίζοντες πλείω τών 20 γραμμαρίων καπνού καθ' έκάστην, χωρίς νά έξασθενήσωσιν αί φρένες αύτών.

Κατά τά πειράματα καί τάς παρατηρήσεις τών κκ. Depierris, Behier, Martin-Damourette, Kostial, Delaunay, κτλ. ή έπιρροή τού καπνού έπεκτείνεται είς πολλάς άλλας σπουδαίας λειτουργίας τού άνθρωπίνου όργανισμού, άς παραβλάπτει. Τούτου ένεκα όμως δέν πρέπει καί νά περιπίπτωμεν είς ύπερβολάς, άποδίδοντες, ώς τινες έποίησαν, είς τήν χρήσιν τού καπνού τήν έλάττωσιν τού άριθμού τών γεννήσεων καί τήν μείωσιν τού άναστήματος· είς τούτο ούδόλως πταίει ό καπνός, διά τόν άπλούστατον λόγον, ότι τοιαύτη μείωσις ούδαμώς ύφίσταται· τά άναστήματα τών νεωτέρων γενεών δέν έμειώθησαν. Έπειδή ό έλάχιστος όρος τού άναστήματος τών παραδεκτών είς τήν στρατιωτικήν ύπηρεσίαν περιωρίσθη άπό 1μ. 56 είς 1μ. 54, ούχί εύλόγως συνήγαγόν τινες, ότι ή γενεά ήμών έξεφυλλίσθη. Οί κκ. Boudin καί Broca άπέδειξαν τούναντίον, ότι ό μέσος όρος τού άναστήματος τών έπιτηδείων είς στράτευσιν αύξάνει μάλλον ή έλαττούται. Ό όρος τού άναστήματος τού καταλλήλου πρός τήν στρατιωτικήν ύπηρεσίαν περιωρίσθη άποκλειστικώς διά τόν λόγον, ότι οί μικρόσωμοι οί έχοντες λίαν περιωρισμένην τήν θωρακικήν περίμετρον, συνήθως κέκτηνται πλείονα δύναμιν άντιστάσεως άπό τούς ύψηλοσώμους, άλλ' έχοντας τήν θωρακικήν περίμετρον στενωτέραν. Όπως άν ή, άρκεί νά ρίψη τις βλέμμα έπί τής Άγγλίας καί ίδία έπί τής Γερμανίας, όπου καπνίζουσιν όλιγώτεροι ή έν Γαλλία, όπως βεβαιωθή, ότι ούδεμίαν έχει σχέσιν ό καπνός, τούλάχιστον πρός τό κεφάλαιον τούτο. Σχεδόν κατά βήμα ήκολουθήσαμεν τήν άπόφασιν τού είσηγητού τής άκαδημαϊκής έπιτροπής έπί τής άπαριθμήσεως τών διαφόρων παθήσεων, τών προξενουμένων έκ τής κατακόρου χρήσεως τού καπνού. Ή άπαρίθμησις αύτών είναι ήκιστα ένθαρρυντική είς τούς καπνίζοντας, άλλ' ό κ. Jules Guérin, προφανώς έχθρός άδιάλλακτος τού καπνίσματος, εύρεν ότι

ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Lagneau παρουσιασθεὶς πίναξ δὲν ἦτο ἀρκούντως ζοφερός, καὶ ἐπεχείρησε συμπλήρωσιν καὶ διόρθωσιν αὐτοῦ. Ὑφίστανται δύο ἑταιρίαι κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ, γράφει ὁ Guérin· ἡ μία τούτων, πρὸ πολλοῦ ἱδρυθεῖσα, σκοπεῖ ἐν ταὐτῷ τὴν καταπολέμησιν τῆς καταχρήσεως τῶν πνευματωδῶν ποτῶν· ἡ ἑταιρία αὕτη ἀνεγνωρίσθη ὡς κοινωφελής, ὥστε κέρδος πάντοτε εἶναι, ἂν ἀπονεμηθῇ καὶ εἰς τὴν ἑτέραν τὸ αὐτὸ προνόμιον, διότι οὐδαμῶς βλάπτει πᾶσα προσπάθεια πρὸς καταπολέμησιν τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ, ἥτις εἶναι ἡ βεβαιοτέρα, καίπερ μὴ κατανοηθεῖσα μέχρι τοῦδε, αἰτία τῆς ἐπὶ τὰ χείρω τροπῆς τοῦ ἀνθρωπίνου οργανισμοῦ. Αἱ ὑπὸ τοῦ κυρίου Lagneau σημειωθεῖσαι ἀσθένειαι ταύτην ἔχουσι κυρίως τὴν πηγήν, ἧς βραδέως μὲν ἐπέρχονται τ' ἀποτελέσματα, ἀλλὰ τὸ δηλητήριον παρασκευάζει τὸ κακὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Ὑπολογίζουσι τὴν λανθάνουσαν αὐτοὺς βραδεῖαν ἐνέργειαν τοῦ καπνοῦ οἱ καπνίζοντες, οἵτινες βεβαιοῦσιν, ὅτι ὁ καπνὸς εἶναι ἀπολύτως ἀβλαβὴς αὐτοῖς; Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς φαινομένης ἀβλαβείας ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ δημιουργεῖ ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἰδικὴν κατάστασιν διαρκῆ, ἀναγνωριζομένην ἐκ τῆς χροιᾶς τοῦ δέρματος. Ἀλλ' οἱ ἀντιλέγοντες φέρουσι τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι τινὲς τῶν καπνιζόντων ἀποθνήσκουσι προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν. Τοῦτο ἀναιρεῖ ὁ κ. Guérin, παρατηρῶν, ὅτι αἱ τοιαῦται περιπτώσεις ἐξαιρετικῆς ἀντιστάσεως ὑπομιμνήσκουσι τὸ παράδειγμα τοῦ δυστυχοῦς βασιλέως τῆς Μακεδονίας (γρ. Πόντου) τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐθισθέντος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δηλητηρίου, ὥστε κατέστη ἐπὶ τέλει ἀδύνατος ἡ δηλητηρίασις αὐτοῦ. Ὅπως πεισθῶσιν οἱ καπνίζοντες περὶ τοῦ ἐπιβλαβοῦς τοῦ καπνίσματος, ἀνάγκη νὰ καταδειχθῇ αὐτοῖς τὸ ὑπολανθάνον καὶ διηνεκὲς τῆς ὀλεθρίας αὐτοῦ ἐπηρείας. Καὶ καταδείκνυται τοῦτο προχείρως διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῖς ὀργάνου. Ὁ ἰδιαίτερος χρωματισμὸς τῆς καπνοσύριγγος μαρτυρεῖ ἀριδήλως τὴν ἀκατάπαυστον ἀπορρόφησιν τοῦ καπνοῦ. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἂν εἴπῃ τις, ὅτι καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς καπνίζοντας συμβαίνει τοιαύτη ἀπορρόφησις, καὶ τοῦ χρόνου προϊόντος προσλαμβάνουσι τὸ χρῶμα τῆς καπνοσύριγγος αὐτῶν. Ὁ κ. Moutain ἰατρὸς ἐν Λυῶν βεβαιοῖ, ὅτι ἐν νεκροψίαις καπνιζόντων εὗρε τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου κίτρινα, καὶ τρόπον τινὰ κεχρωματισμένα διὰ καπνοῦ.

Ἀλλ' ὁ κ. Guérin δὲν περιορίζεται εἰς ταῦτα μόνον. Ἡ ἐπιρροὴ τοῦ καπνοῦ διατείνεται, ὅτι ἐξικνεῖται καὶ ἐπέκεινα τοῦ τάφου. Ἐὰν ἦναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἕξις τοῦ καπνίζειν δημιουργεῖ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἰδίαν κατάστασιν, ἰδιάζουσαν οὕτως εἰπεῖν ἰδιοσυγκρασίαν ἡμιπαθολογικήν, δὲν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι οἱ καπνίζοντες μεταδίδουσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἰδιοσυγκρασίας; Οὕτω δὲ ἡ ὀλεθρία ἐπήρεια τοῦ καπνοῦ προσβάλλει οὐ μόνον τὰ ἄτομα, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὸ γένος!

Μεθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας ταύτας, ἡ Ἀκαδημεια τῆς ἰατρικῆς ἔχουσα ἤδη ἐσχηματισμένην γνώμην περὶ θέματος οὐδὲν ἐνέχοντος τὸ καινόν, ἦτο δύσκολον νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὰ πορίσματα τοῦ εἰσηγητοῦ. Ὅθεν ἀπαντῶσα εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. ὑπουργοῦ ἀπεδέχθη τὰς ἑπομένας προτάσεις, διατετυπωμένας οὕτω:

1) Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ὑγείας ἀνάγκη νὰ καταστῇ γνωστὴ ἡ ἐπιβλαβὴς ἐπιρροή, ἣν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ὑπέρμετρος χρῆσις τοῦ καπνοῦ.

2) Ἡ ἐπιβλαβὴς αὕτη ἐπιρροὴ εἶναι ἀποδεδειγμένη ἐκ τοῦ συνόλου γεγονότων καὶ συμπερασμάτων, ἅτινα ἀσπάζεται ἡ ἐπιστήμη.

Προφανῶς τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόλυτος θρίαμβος τῶν κατὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνοῦ ἑταιριῶν. Ὅμως, καίπερ ἐπιδοκιμάζοντες τὰ σοφώτατα πορίσματα τῆς Ἀκαδημείας τῆς ἰατρικῆς, παρατηροῦμεν ὅτι ταῦτα ἀφ' ἑαυτῶν ἐπεβάλλοντο καὶ οὐδεμία παρίστατο χρεία τόσῳ αὐστηροῦ σκεπτικοῦ. Ἠδύναντο δὲ ἁπλοποιούμενα νὰ συνοψισθῶσιν ἐν τῇ λακωνικῇ ταύτῃ ῥήσει:

«Ἡ ὑπερβολὴ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ βλάπτει» Ἀλλ' ὑπάρχει ἀξίωμα ὑπὸ πάντων ὁμολογούμενον, μάλιστα δὲ ἐν τῇ ὑγιεινῇ «ἡ ὑπερβολὴ ἐπὶ πᾶσιν ἐστὶν ἐλάττωμα». Ἡ Ἀκαδήμεια εὐλόγως δὲν ἠδύναντο νὰ ποιήσηται ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος ὑπὲρ τοῦ καπνοῦ. Ποτήριον ὕδατος εἶναι ἀβλαβέστατον, καὶ ὅμως ποτήρια ὕδατος πινόμενα ἀλλεπαλλήλως ἐπιφέρουσι δυσπεψίαν. Ἓν καλὸν σιγάρον οὐδόλως εἶναι ἐπιβλαβές, ἐνῷ πολλὰ καλὰ σιγάρα δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἀσθενείας. Πᾶν μέτρον ἄριστον. Ἐντούτοις εἶναι δυστυχῶς ἀναντίρρητον, ὅτι πάντες οἱ καπνίζοντες ποιοῦνται κατάχρησιν, ἀκριβῶς ὡς ἔλεγεν ὁ Jules Guérin, διότι ἡ ἐπήρεια τοῦ καπνοῦ εἶναι βραδεῖα καὶ ἀνεπαίσθητος ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὁ καπνίζων ὁμοιάζει τὸν ὀπιοφάγον, αὐξάνει ἀδιαλείπτως τὴν δόσιν χωρὶς νὰ προσέχῃ. Οὗτος εἶναι ὁ κίνδυνος, ἐφ' οὗ δέον νὰ ἐπιστηθῇ συντόνως ἡ προσοχὴ τῶν καπνιζόντων.

Ὁπωσδήποτε τὰ ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα τοῦ καπνοῦ φαίνονται ἡμῖν ἀναμφισβήτητα· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, τῆς καταχρήσεως ἐκ ποδὸς τιθεμένης, παρουσιάζεται τὸ ζήτημα, τίνα τὰ ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένα γεγονότα καὶ πορίσματα, ὅτι ἡ μεμετρημένη χρῆσις τοῦ καπνοῦ δὲν ἐνέχει ὡσαύτως πλεονεκτήματά τινα. Τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ καπνὸς τιθεὶς τὸν ὀργανισμὸν εἰς καινοφανῆ τινα παθολογικὴν κατάστασιν, δὲν τροποποιεῖ τὸ πρός τινα νοσήματα ἐπιρρεπὲς αὐτοῦ, καὶ δὲν καθίσταται παράγων προφυλακτι-

κὸς κατὰ πολλῶν κινδύνων; Ὦ εἰρωνεία τῶν ἀνθρωπίνων! Ἡ γῆ στρέφεται περὶ αὐτὴν καὶ μετ' αὐτῆς αἱ ἰδέαι. Ἐάν ποτε αἱ προστατευτικαὶ τῶν ἀνθρώπων ἑταιρίαι κατώρθουν νὰ περιστείλωσι σπουδαίως τὸν ἀριθμὸν τῶν καπνιζόντων, ἡ Ἀκαδήμεια θὰ προσεκαλεῖτο ἴσως ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἀντιθέτου ζητήματος, περὶ τῆς σωτηρίου ἐπιρροῆς τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ[1].

[Journal des Débats].

ΠΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡ

[Ἐκ τῶν τοῦ Paolo Mantegazza].

Ὁ καύσων εἶνε ὑπερβολικός, καὶ σεῖς ἀναγινώσκετε ἴσως τὸ ἔργον μου τοῦτο ἐν τῷ σκιόφωτι δωματίου κεκλεισμένου καὶ ἐν στάσει ὁριζοντείᾳ. Ἐγὼ δέ, ἐπίσης ὑπναλέος καὶ κατάκοπος, θεωρῶ μὲ ἀπλανὲς ὄμμα τοὺς κύκλῳ μου εὑρισκομένους πολυαρίθμους τόμους. Ὁ πούς μου δὲν κινεῖται ἵνα μὲ μετενέγκῃ ἐγγὺς αὐτῶν, καὶ ἡ χείρ μου, ἐν πλήρει μετ' αὐτοῦ συνεννοήσει ὀκνηρίας, δὲν ἐκτείνεται ἵνα τοὺς λάβῃ.

Ἐπιτρέψατέ μοι ὅθεν ἵνα, χωρὶς νὰ κινηθῶ, χωρὶς νὰ ἐξέλθω τοῦ *κυρίου ἐμαυτοῦ* θεωρήσω καὶ μελετήσω μεθ' ὑμῶν τὸν ὀκνηρὸν τοῦτον πόδα, τὸν μὴ θέλοντα νὰ κινηθῇ, καὶ τὴν ὀκνηρὰν ταύτην χεῖρα, τὴν ἱδρύνουσαν ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ ὅτι θ' ἀνυψώσῃ καὶ θ' ἀναδιφήσῃ τὰ περὶ ἐμὲ νέα βιβλία.

Ποὺς καὶ χεὶρ εἶναι δύο τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν τούτοις πόση ζωὴ περικλείεται ἐν αὐτοῖς, πόσοι ποιηταὶ ἐκολάκευσαν αὐτὰ διὰ τῶν στίχων των, πόσοι ἐπιστήμονες τὰ ἐμελέτησαν! Δικαίως ἐν Γερμανίᾳ λέγουσι περὶ πράγματος καλῶς γενομένου ὅτι «ἔχει χεῖρα καὶ πόδα». Das (Ding hat Hand und Fuss), ὁ δὲ Βαλλενστάϊν εἶχε πολὺ δίκαιον εἰπών, ἅμα ἀνέγνω τὴν κομισθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ σουηδοῦ συνταγματάρχου ἐπιστολήν:

Der Brief hat Hand und Fuss. Es ist ein Klug
Verständig Haupt Herr Wrangel, dem Jhr dienet.

Ὁ ποὺς καὶ ἡ χεὶρ εἶναι τὰ δύο ἄκρα τοῦ εἰλεακοῦ καὶ τοῦ θωρακικοῦ τόξου, ἐπειδὴ δὲ παραλλάσσουσι τὰ ὄργανα ταῦτα παρά τε τοῖς πιθήκοις καὶ ταῖς διαφόροις ἀνθρωπίναις φυλαῖς, ὤφειλον νὰ ὦσιν ἀποκλειστικῶς θέμα μελέτης τῆς ἀνατομίας. Πλὴν καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπεροψία καὶ ἡ χυδαία φαντασία, ἐπεμβᾶσαι ἀπρόσκλητοι εἰς τὸ ζήτημα, ἐνόθευσαν τὸ ἀληθές. Ἀπόδειξις τούτου ἔστω ὁ ὑπὸ τοῦ Κυβιέρου δοθεὶς ὁρισμὸς τῆς χειρὸς καὶ ἡ χειρομαντεία, ἐπιστήμη ψευδής, ἥτις καὶ σήμερον ἔτι ὑπάρχει ἡμιθανής, ὡς τελευταῖον λείψανον τῆς ἄλλοτε ἀστρολογίας.

[1] Αἰών.

Μόνος ἐπιστημονικὸς ὁρισμὸς τῆς χειρός εἶνε ὁ ἐξῆς τοῦ Vicq d' Azyr· ἡ χεὶρ εἶνε ἡ ἐσχάτη ἄκρα τοῦ θωρακικοῦ τμήματος τῶν ἀνωτέρων ἐνσπονδύλων. Ὁ Hunley ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ χειρὸς καὶ ποδὸς διὰ λόγους ἀνατομικούς. Ὁ Bure διακρίνει ἀλλήλων τὰ μέλη ταῦτα ἕνεκα τῆς διαφόρου χρήσεως ἑκάστου. «Χείρ, λέγει, εἶνε ἓν ἄκρον, ὅπερ χρησιμεύει ἰδίως πρὸς ἀφὴν καὶ πίεσιν· ποὺς εἶνε ἄκρον χρησιμεῦον ἰδίως πρὸς στάσιν καὶ κίνησιν». Τοῦ Vicq d'Azyr ὁ ὁρισμὸς εἶνε ἄριστος ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν, ὁ τοῦ Bure εἶνε ἄριστος ὑπὸ φυσιολογικήν. Ὁ Κυβιέρος ἀπεναντίας ἔδωκεν ὁρισμὸν κάκιστον ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. «Ἡ χείρ, λέγει, διακρίνεται τοῦ ποδὸς ἐκ τῆς ἰδιότητος ἣν ἔχει ν' ἀντιτάσσῃ τὸν ἀντίχειρα πρὸς τὰ λοιπὰ δάκτυλα καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰ μικρότερα τῶν ἀντικειμένων». Ἄρα οἱ Κινέζοι κωπηλάται, οἱ ἀντιτάσσοντες τὸν ἀντίχειρα τοῦ ποδὸς καὶ δι' αὐτοῦ κρατοῦντες τὴν κώπην, ἔχουσι τέσσαρας χεῖρας· ἄρα ὁ ζωγράφος Ducornet, ὁ Ledgewood, ὅστις διὰ τοῦ ποδὸς ἐλάμβανε βελόνην, ὁ βιολιστὴς Οὔνθαμ, ὃν εἴδομεν κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐν τοῖς θεάτροις τῆς Εὐρώπης δὲν μετεχειρίζοντο τὸν πόδα τοῦ Κυβιέρου ὅπως ὁ μὲν ζωγραφήσῃ, ὁ δὲ ῥάψῃ, ὁ δὲ παίξῃ τὸ βιολίον. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουσι πίθηκοι ἔχοντες τὸν ἀντίχειρα ἀτροφικόν, ἐνίοτε δὲ καὶ κεκρυμμένον ὑπὸ τὸ δέρμα, ἄλλων δὲ πάλιν ὁ ἀντίχειρ λίαν ἀτελῶς ἀντιτάσσεται. Λοιπόν, κατὰ τὸν Κυβιέρον, οἱ πίθηκοι ἐκεῖνοι δὲν ἔχουσι χεῖρας, ἐνῷ αὐτὸς οὗτος ὁ μέγας Κυβιέρος, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν σύγχυσιν καὶ νὰ διακρίνῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦ πιθήκου, διά τινος ἰσχνοῦ ὁρισμοῦ του ἐπεφύλαξε τῷ πρώτῳ τὴν τιμητικὴν θέσιν τῶν *διχείρων* καὶ κατέταξε τὸν δεύτερον μεταξὺ τῶν *τετραχείρων*. Οὐδ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου γάλλου παλαιοντολόγου ἡ μεγαλοφυΐα ἠδυνήθη νὰ βελτιώσῃ τοὺς πάντοτε ἀσαφεῖς ὁρισμοὺς καὶ κατατάξεις. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις διαμένει ὅ,τι ἦτο, εἴτε τῷ ἀποδοθῇ ἡ βασιλεία τῶν ζώων, εἴτε μεταξὺ τῶν πιθήκων καταταχθῇ. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο πόδας καὶ δύο χεῖρας· ὁ πίθηκος ἔχει ἐπίσης δύο πόδας καὶ δύο χεῖρας. Ἀλλ' ἐν ἡμῖν αἱ δύο λειτουργίαι τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ περιπατεῖν εἶναι διακεκριμμέναι ἀλλήλων, διὰ μᾶλλον ὡρισμένης καὶ ἀκριβεστέρας ὑποδιαιρέσεως, ἐνῷ ὁ πίθηκος μεταχειρίεζται καὶ τὴν χεῖρα ὅπως περιπατῇ καὶ τὸν πόδα ὅπως λαμβάνῃ, ἑπομένως παρ' αὐτῷ ἡ χεὶρ εἶναι ἀτελὴς ὡς χείρ, καὶ ὁ ποὺς εἶνε ὀλίγον τέλειος ὡς πούς· ἀμφότερα ὅμως χρησιμεύουσι θαυμασίως αὐτῷ εἰς τὴν αναρριχητικὴν ζωὴν ἣν ὥρισται νὰ διάγῃ.

Ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ἀνατομία τῆς χειρὸς ἀποδεικνύει πασιδήλως ὅτι τὸ μέλος ἐκεῖνο κατεσκευάσθη ὅπως λαμβάνῃ, ἐνῷ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀστοῦ τοῦ σκέλους μέχρι τῆς τελευταίας φάλαγγος τοῦ μυῶνος τοῦ ποδός, τὸ πᾶν δηλοῖ

ὅτι ὁ ποῦς ἐπλάσθη ὅπως περιπατῇ. Ἡ φύσις διὰ τῶν πολλῶν τῆς ἐργασίας ὑποδιαιρέσεων ἀποδίδουσα *εὐκινησίαν* εἰς τὴν χεῖρα καὶ *στερεότητα* εἰς τὸν πόδα ἔφθασεν εἰς τὸ ἔσχατον τῆς τελειότητος ὅριον.

Τοῦ ἀνθρωπίνου ποδὸς τὸ μέγεθος παραλλάσσει κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ τὸν ὄγκον τοῦ σώματος. Ἀλλὰ καίτοι τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἶναι ἴσα παρὰ δύο διαφόροις ἀνθρώποις, ἐν τούτοις παρατηρεῖται ἐνίοτε ἀνισότης ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ποδός, ἕνεκα τῆς ἐπιρροῆς τῆς φυλῆς. Ὡς πρὸς τὸ διάφορον τοῦ ποδὸς μέγεθος ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν ἰδέα, ἣν ἐνέπνευσαν αἱ προλήψεις καί τινες ἄλλοι λόγοι. Καλοῦμεν ἀριστοκρατικὸν τὸν μικρὸν πόδα καὶ ἀγενῆ τὸν μεγάλον, εἰς λίαν στενόχωρον θέσιν ἠθέλομεν ὅμως εὑρεθῆ ἂν ἐζητοῦμεν νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν περὶ ἱεραρχίας ταύτην κρίσιν ἡμῶν, ἥτις ἀξιοῖ νὰ βαθμολογήσῃ τὴν εὐγένειαν τοῦ γένους, τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων καὶ αὐτὴν ἴσως τοῦ πνεύματος τὴν ἀξίαν κατὰ τὸ μέτρον τοῦ ποδός. Τῇ ἀληθείᾳ λίαν συγκεχυμένοι ἠθέλομεν φανῆ ἀναλογιζόμενοι ὅτι οἱ ταπεινοὶ Quichuas τοῦ Περοὺ καὶ οἱ Ζόδας τῆς Ἰνδικῆς ἔχουσι τοὺς πόδας λίαν μικρούς, ἐνῷ ἀπεναντίας ἡ φυλὴ ἡ δωρήσασα ἡμῖν τὸν Νεύτωνα καὶ τὸν Σαιξπῆρον στηρίζεται ἐπὶ πελμάτων εὐρωστοτάτων. Ἴσως ἡ ἀριστοκρατικὴ ἀξία, ἡ ἀποδιδομένη εἰς τὸν μικρὸν πόδα προῆλθεν ἐκ τῆς συγκρίσεως μεταξὺ δύο φυλῶν, ὧν ἡ μὲν νοημονεστέρα καὶ κυρίαρχος εἶχε τοὺς πόδας μικροτέρους ἢ ἡ ἄλλη, κατωτέρα τὴν νοημοσύνην καὶ ὑπόδουλος. Ἴσως ἡ σύγκρισις μεταξὺ τοῦ ποδὸς εὐγενοῦς τινος, κεκλεισμένου ἐντὸς στενοτάτου ὑποδήματος, καὶ τοῦ ἐλευθέρου καὶ εὐρέος ποδὸς ἀνυποδήτου χωρικοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν χυδαίαν ταύτην πρόληψιν.

Ἀληθεστέρα εἶνε ἡ ὑπὸ αἰσθητικὴν ἔποψιν περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ ποδὸς κρίσις. Ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων παρ' ἡμῖν ταῖς ἐξευγενισμέναις φυλαῖς, *φαίνονται* καὶ ἑπομένως *εἶναι* ὡραιότεροι οἱ μικροὶ πόδες. Τοὺς νόμους καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς αἰσθητικῆς ὥρισεν ὁ ἄνθρωπος, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνή, καὶ ὅταν ἔχῃ τὸ αὐτὸ μὲ ἡμᾶς ἀνάστημα, ἔχει πάντοτε μικρὸν τὸν πόδα, ὠνομάσαμεν ὡραίους τοὺς πόδας ὅσοι διὰ τὴν μικρότητά των προσήγγιζον καὶ παρωμοίαζον πρὸς τὰ προσφιλῆ ἄκρα τῶν θυγατέρων τῆς Εὔας. Πιστεύω ὅμως ὅτι αἱ ῥίζαι τῶν κρίσεων ἡμῶν τούτων κεῖνται βαθύτερον, αἱ πρῶται δ' αὐτῶν ἀρχαὶ δέον ν' ἀναζητηθῶσιν εἰς τὰ ἀρχαιότερα στρώματα τῆς ἡμετέρας ψυχολογίας· Μία τῶν ῥιζῶν εἶνε καὶ αὐτή· ὁ ἔρως, ὀνειροπόλος πάντοτε καὶ καταγοητευόμενος ὑπὸ μικροῦ τινος ποδός, ἠλάττωσεν ὅσον τὸ δυνατὸν πᾶσαν τοῦ ποδὸς τούτου μετὰ τῆς γῆς συνάφειαν, ἐν τῷ ἐλαφρῷ δ' ἐκείνου βαδίσματι νομίζει ὅτι προαισθάνεται τὸν ἄγγελον, ἔχοντα πόδας χάριν μόνον τῆς συμμετρίας τοῦ σώματος καὶ κατὰ πλεονασμόν.

Δυστυχῶς ἡ ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν αἰσθητικὴ τοῦ ποδὸς ἀνευρίσκεται μόνον εἰς τὸ νήπιον, ὅπερ δὲν ἐφόρεσεν ἔτι ὑποδήματα, καὶ εἰς τὰ μαρμάρινα ἀγάλματα, ἅτινα δὲν θέλουσι φορέσει ποτέ. Τὰ ὑποδήματα μᾶς ἐστρέβλωσαν ἓν τοῦ σώματος ἡμῶν μέλος, πλασθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως τόσον ὡραῖον, καὶ σήμερον πολλάκις ἐν τοῖς ὀνείροις τῆς κοσμικῆς αἰσθητικῆς προτιμῶμεν τὴν Ἀφροδίτην μεθ' ὑποδημάτων καὶ περικνημίδων, διότι ἐκεῖ που ὑπάρχει πάντοτε ἀτέλειά τις, ἥτις εἶνε ἀνάγκη ν' ἀποκρυβῇ.

Ἡ χεὶρ εἶνε μετὰ τὴν κεφαλὴν τὸ μᾶλλον ἀνθρώπινον τοῦ σώματος ἡμῶν μέλος, καὶ οὐχὶ ἄνευ λόγων σπουδαίων οἱ ἀνατόμοι, οἱ φυσιολόγοι, οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ποιηταὶ ἀφιέρωσαν αὐτῇ τόσα ἐγκώμια καὶ τόσους ὕμνους ἐνθουσιώδεις.

Πόσα δύναται νὰ εἴπῃ, πόσα δύναται νὰ πράξῃ ἡ χείρ! Ὅταν αὕτη ἐργάζηται, δωρεῖται ἡμῖν τὸν Παρθενῶνα, τὸν Πύργον τοῦ Γκιόττου καὶ τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Κολωνίας, τὴν *Παναγίαν τῆς Καθέδρας* καὶ τὴν *Δευτέραν Παρουσίαν*, τὸ γαλβανόμετρον καὶ τὰς ἁτμαμάξας. Ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος ὤφειλε νὰ ἔχῃ συνεργὸν τὴν ἀνθρωπίνην χεῖρα. Ἡ χεὶρ εἶνε ὁ πρῶτος διερμηνεύς, ὁ πρωτεργάτης, ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ μεγάλου ἐργοστασίου, ὅπερ κεῖται ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ κρανίου. Πλὴν οὐχὶ πάντοτε τὸ ἓν τῶν ὀργάνων τούτων ἀνταποκρίνεται ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ ἕτερον. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀριστοτέχναι τὸ πνεῦμα, παρ' οἷς ὅμως ἡ χεὶρ ὑστερεῖ, ὡς ὑπάρχουν χεῖρες σινικῆς περὶ τὴν τέχνην ἱκανότητος, εἰς ἃς λείπει τὸ ἐμπνέον αὐτὰς πνεῦμα. Εἶνε καὶ τοῦτο ἐκ τῶν τόσων παραφωνιῶν τῆς φύσεως, ὧν ἕνεκα γεννῶνται τόσοι ἄνθρωποι ἀτελεῖς, τόσα ἔργα ἐξαμβλωματικὰ ἐν τῇ τέχνῃ.

Ἡ συγγραφὴ μονογραφίας, βιβλίου πλήρους περὶ χειρός, μειδιᾷ πρὸ ἐμοῦ ὡς ἓν τῶν γλυκυτέρων ὀνείρων τῆς ζωῆς μου, ὅπως δὲ ὁ ἰατρὸς Ἀλέξανδρος Ἔσκερ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν πόδα καὶ τὴν χεῖρα λαμπρὰν μελέτην (**Hand und Fuss der Menschen**), προτίθεμαι καὶ ἐγὼ ν' ἀφιερώσω εἰς τὴν χεῖρα μόνην ἔργον, ἐξετάζον αὐτὴν ἀνατομικῶς καὶ φυσιολογικῶς, ὑπὸ ἔποψιν ἐθνικήν, αἰσθητικὴν καὶ μιμικήν. Μετὰ τοῦτο, εἰς ἀντιπαράστασιν τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῆς φυσιολογικῆς χειρός, σκοπῶ νὰ παραθέσω τὴν παθολογίαν αὐτῆς καὶ τὰς μεταβολὰς ἃς ὑπέστη ἕνεκα τῶν ἐπαγγελμάτων, τῶν συνηθειῶν, τῶν ἀσθενειῶν.

Πάντα τὰ ἡμέτερα μέλη διέπουσι νόμοι ἀναλογίας καὶ συμμετρίας. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀείποτε σχεδὸν μικροὺς πόδας ὅπου ὑπάρχουσι μικραὶ χεῖρες, καὶ τἀνάπαλιν εἰς ἄνθρωπον ἔχοντα τὰς ἄκρας τῶν ἀρθρώσεων χονδρὰς καὶ τὰ μέλη βραχέα, βλέπομεν συνηθέστατα χεῖρας καὶ πόδας χονδροὺς καὶ βαναύσους. Οὐδ' ἡ ἁρμονία λήγει

ἐνταῦθα, διότι τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν χειρῶν ἔχουσι καὶ ἄλλους νόμους, δι' ὧν συνδέονται μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων τροποποιήσεων τοῦ σκελετοῦ καὶ τῶν μελῶν.

Αἱ περὶ σχήματος καὶ τύπου ἀριστοκρατικοῦ τῆς χειρὸς ἰδέαι ἡμῶν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ἐνδόμυχα ἡμῶν αἰσθήματα καὶ προλήψεις πληρέστερον ἢ αἱ περὶ τοῦ ποδός. Χεὶρ χονδρὴ καὶ κακόσχημος, ἔχουσα τὸν ἀντίχειρα βραχὺν καὶ ἥκιστα δυνάμενον ν' ἀντιταχθῇ, εἶνε χεὶρ πιθήκου μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐφαρμόζεται καὶ καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν βραχύτητα τοῦ δείκτου σχετικῶς πρὸς τὸν δακτυλιώτην, ἥτις μὲ ὅσα καὶ ἂν διατείνηται ὁ Ἔσκερ, παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὡραιοτάτων παρ' ἡμῖν γυναικῶν.

Ὦ εὐτυχεῖς θνητοί, οἱ κρατῶντες ἐπὶ μακρὸν ἐντὸς τῶν ὑμετέρων χειρῶν τὴν χεῖρα γυναικὸς ἀγαπωμένης, μελετήσατε ἐπ' αὐτῆς τὴν *ῥυτίδα τῆς καρδίας*, λείπουσαν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πιθήκου. Αἱ χεῖρες τούτων ἔχουσιν ἐν γένει μόνον ῥυτίδας τινάς, αἵτινες διήκουσι κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς παλάμης μέχρι τοῦ ἑτέρου, ἐνῷ ἡ *ῥυτὶς τῆς καρδίας* ἄρχεται ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς βάσεως τοῦ δείκτου, καὶ βαίνει μέχρι τοῦ μέσου τῆς παλάμης, σχηματίζεται δὲ ἐκ τῆς κάμψεως τῶν τριῶν τελευταίων δακτύλων. Ἐν τῇ ἁπλῇ ἐκείνῃ γραμμῇ ἐμφαίνεται πόση τελειότης ἐνυπάρχει ἐν τῇ γενομένῃ παρὰ τῆς φύσεως ὑποδιαιρέσει τοῦ ἔργου, ἂν δὲ ἐνίοτε ἡ γραμμὴ αὕτη λείπῃ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀπαντᾶται παρὰ τῷ πιθήκῳ, εἶνε οὐδὲν ἧττον ἰδιαίτερον γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ γενικὸν κανόνα.

Ὁ Desor καὶ ὁ Vogt ἐποιήσαντο παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μικρότητος τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ χαλκοῦ ἀνθρώπων. Σήμερον αἱ μέγισται τῶν χειρῶν θεωροῦνται (δὲν ἠξεύρω δὲ μετὰ πόσης ἀληθείας) αἱ τῶν Ἑλβετῶν. Ἀλλ' ὅταν θέλωμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς μικρότητος τῆς χειρὸς, πρέπει ἀείποτε νὰ κρίνωμεν αὐτὴν κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὕψους τοῦ σώματος, καὶ ἀκριβέστερον ἔτι κατὰ τὴν τοῦ μήκους τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Ἂν παρετίθετο πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν κλίμαξ, ἐν ᾗ ἤθελον κατατάσσεσθαι αἱ χεῖρες τῶν διαφόρων φυλῶν ἀπὸ τῶν μεγαλειτέρων μέχρι τῶν μικροτέρων, κατὰ πολὺ ἤθελεν ἐλαττωθῇ ὁ πρὸς τὰς μικρὰς χεῖρας θαυμασμὸς ἡμῶν, καὶ ἡ πρόληψις ὅτι αὗται συνυπάρχουσι μετ' ἄλλων ἐξόχων δώρων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας.

Ἡ *χειρομαντεία* ἢ *χειρογνωμονία* ὑπῆρξε προσφιλὴς ἀπασχόλησις τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ τίς οἶδε πόσοι ἔρωτες καὶ πόσαι συμφοραὶ ἐπῆλθον ἐκ τῶν ἀμοιβαίων τούτων χειραψιῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπιμόνου ἐξερευνήσεως τῶν γραμμῶν τῆς παλάμης πρὸς διάγνωσιν τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος! Ἡ χειρομαντεία ἦτο ἀγυρτεία, μηδεμίαν ὑπόστασιν ἀληθείας ἔχουσα, ἀλλ' ὁ Δ' Ἀπαντινὺ τὸ 1843 ἐνεκαίνισε νέαν ἐποχὴν ἐν τῇ φαντασιώδει ταύτῃ μελέτῃ τῆς χειρὸς, καταβιβάζων τὴν ἐπιστήμην ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν. Ἦτο οὗτος στρατιώτης, καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἱσπανίαν ἐκστρατείαν συνήγαγε τὰς πρώτας παρατηρήσεις. Ἔφθασεν ἐν τῇ θεωρίᾳ αὐτοῦ νὰ διακρίνῃ τοὺς ἑξῆς κυριωτέρους τύπους τῆς χειρός· *χεῖρα στοιχειώδη* ἔχουσαν μεγάλην τὴν παλάμην, *χεῖρα ἀναγκαίαν* ἐπίπεδον, *χεῖρα καλλιτεχνικὴν* κωνοειδῆ, *χεῖρα ὠφέλιμον* τετράγωνον, *χεῖρα φιλοσοφικὴν* ὀζώδη καὶ *χεῖρα μικτήν*.

Ὁ Carus δὲν ἐδίστασε νὰ ποιήσῃ σπουδαίας μελέτας ἐπὶ τῆς χειρομαντείας, διακρίνας ἐν τῇ χειρὶ τέσσαρας τύπους, ἤτοι: *χεῖρα στοιχειώδη* παριστανομένην ὑπὸ τοῦ Σάγχου Πάνσα, *χεῖρα κινήσεως*, παριστανομένην ὑπὸ τοῦ Μαρίου, *χεῖρα εὐαίσθητον* παριστανομένην ὑπὸ τοῦ Τάσσου καὶ *χεῖρα ψυχικήν*, παριστανομένην ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὴν χειρομαντείαν ἐμπορεῖ νὰ σπουδάσῃ τις θεωρῶν αὐτὴν οὐχὶ ὡς τι περίεργον καὶ γελοῖον, ἀλλ' ὡς προάγγελον μελλούσης ἐπιστημονικῆς ἀληθείας. Αἱ ψευδεῖς ἐπιστῆμαι εἶναι ἔμβρυα μελλόντων ὀργανισμῶν. Ἡ ἀλχημία, ἐπιστήμη ψευδὴς, προηγήθη καὶ ἐγέννησε τὴν χημείαν· ἡ ἐπιστήμη τῆς μετουσιώσεως τῶν μετάλλων, προηγεῖται τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἑνότητος τῶν δυνάμεων, ἡ φρενολογία προηγεῖται τῆς ψυχιατρείας τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ταπεινὴ χειρομαντεία προαγγέλλει μελέτην ἀνθρωπολογικὴν, ἱστορικὴν καὶ ψυχολογικὴν τῆς χειρός. Ἡ φαντασία προβλέπει, προειδοποιεῖ, ῥίπτει τὸ βλέμμα εἰς μακρυνὰς ἀποστάσεις. Τὸ λογικὸν ἐπέρχεται κατόπιν καὶ ἐκτελεῖ ἐκὼν τὴν αὐτὴν πορείαν, ἣν ἡ φαντασία ἐξετέλεσε διὰ τῆς πτήσεως. Ὁ προφήτης εἶναι ἀναγκαῖος, διότι εἶναι ὁ πρόδρομος τοῦ ἐπιστήμονος.

X**

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΛΑΚΑΟΥΑΣ

Τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον ἑλκύει κατ' αὐτὰς ὁ ἄναξ τῶν Σανδβίχων νήσων Δαβὶδ Καλακαούας ἐπισκεπτόμενος τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ἑσπερίας. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἄρχει λαοῦ ἐξ ὀλίγων μυριάδων ψυχῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔδαφος εἶνε ἐξαιρετικῶς εὔφορον, ἐσκέφθη νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτοπροσώπως τὴν Εὐρώπην, ὅπως κατορθώσῃ νὰ φέρῃ μετανάστας εἰς τὰ κράτη του. Καὶ ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Βρυξέλλαις καὶ ἐν Βερολίνῳ ἀπενεμήθησαν αὐτῷ βασιλικαὶ τιμαί. Ὁ Καλακαούας, ὁμιλῶν εὐχερῶς τὴν ἀγγλικὴν, ἐμποιεῖ εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγομένους ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἡ ὄψις του εἶνε μελαψὴ, ὁ δὲ τύπος τῆς μορφῆς του ὁ τῶν φυλῶν τῆς Πολυνησίας. Καὶ λόγῳ ἱματισμοῦ καὶ λόγῳ συμπεριφορᾶς εἶνε Εὐρωπαῖος εὐπατρίδης. Ἐν Βερολίνῳ, συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ συντάκτου γερμανικῆς

τινος ἐφημερίδος, εἶπε· «Πρὶν ἔλθω εἰς Εὐρώπην, ἡ Γερμανία ἦτο δι' ἐμὲ χώρα ἄγνωστος. Ἐν ταῖς σχολαῖς ἡμῶν διδάσκεται κυρίως ἡ ἀμερικανικὴ καὶ ἀγγλικὴ γεωγραφία, περὶ Γερμανίας δ' οὐδὲν ἄλλο ἐγίνωσκον, ἢ ὅ, τι μοὶ εἶχεν εἴπει ὁ ἀρχιμουσικός μου, ὅστις εἶνε Γερμανός. Ἐφανταζόμην λοιπὸν ὅτι ἡ χώρα αὕτη ἦν οἱονεὶ ἔρημος, μὴ δυναμένη νὰ θρέψῃ τοὺς κατοίκους της, οἵτινες τούτου ἕνεκεν μετηνάστευον ἀλλαχοῦ. Ἀντὶ τούτου βλέπω εὐφόρους πεδιάδας καὶ πανταχοῦ τὰ σημεῖα τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐνομίας». Τοῦ ἀνταποκριτοῦ ἐκπλαγέντος ἐπὶ τῇ εὐχερείᾳ, μεθ' ἧς ὁ μονάρχης τῆς Πολυνησίας ὡμίλει τὴν ἀγγλικὴν, ὁ Καλακαούας ἀπήντησεν· «Ἡ ἀγγλικὴ διδάσκεται παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἀνωτέροις σχολείοις, ἔνθα φοιτῶσιν οἱ παῖδες τῶν εὐπόρων ἰθαγενῶν. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ὑποχρεωτικὴ, ἡ δὲ στατιστικὴ ἀποδεικνύει ὅτι παρ' ἡμῖν οἱ ἀναλφάβητοι εἶνε ὀλιγαριθμότεροι, ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ χώρᾳ... Ἡ δίαιτα καὶ τροφὴ τῶν Εὐρωπαίων μοὶ ἤρεσε τὰ μέγιστα. Ἐντύπωσιν μοὶ ἐμποιεῖ μόνον ὁ μέλας αὐτῶν ἱματισμὸς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ζωηρὰ καὶ ποικίλα χρώματα, ἅτινα φέρουσιν οἱ κάτοικοι τῶν ἡμετέρων νήσων. Παρ' ἡμῖν εἰς τὰ γεύματα ἕκαστος τῶν συνδαιτυμόνων φορεῖ περὶ τὸν τράχηλον στέφανον ἐξ ἀνθέων καὶ τὸ ἑστιατόριον πληροῦται γλυκείας ὀσμῆς». Περὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ κράτους του εἶπεν ὁ Καλακαούας· «Γερουσία καὶ Βουλὴ συνεδριάζουσιν ἀπὸ κοινοῦ. Ἐκ τῶν τεσσάρων ὑπουργῶν μου δύο εἶνε Ἄγγλοι καὶ δύο ἰθαγενεῖς. Αἱ συζητήσεις τοῦ κοινοβουλίου διεξάγονται ἐν χαβαϊκῇ γλώσσῃ. Κόμματα δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ βουλευταὶ ψηφίζουσιν ἑκάστοτε κατὰ συνείδησιν. Τοῦ δικαιώματος τῆς ἀρνησικυρίας ποιοῦμαι χρῆσιν, ἀλλὰ σπανίως. Ἐπ' ἐσχάτων ἠρνήθην νὰ κυρώσω νόμον ἐπιτρέποντα τὸ ἐμπόριον τοῦ ὀπίου. Ὅπως ᾖ τις ἐκλογεὺς, ἀπαιτοῦνται τρία τινά· α') νὰ δύναται ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ· β') ν' ἀπέτισεν ἐγκαίρως τοὺς φόρους τοῦ τρέχοντος ἔτους· γ') νὰ μὴ κατεδικάσθη ἐπὶ ἀτιμωτικῇ τινι πράξει. Τὰ δικαστήρια διαιροῦνται εἰς δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ, ἔχομεν δὲ καὶ ἓν ἐφετεῖον. Οἱ δικασταὶ εἶνε σχεδὸν πάντες Ἀμερικανοί. Δὲν ἔχομεν ἴδιον κώδικα. Ἀλλ' οἱ νόμοι ἡμῶν εἶνε ἀγγλικοὶ ἢ ἀμερικανικοί. Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐφαρμόζεται σπανίως κατὰ δολοφόνων καὶ ἐμπρηστῶν».

Ἐν Βιέννῃ ὁ βασιλεὺς Καλακαούας κατέστη δημοτικώτατος, καίτοι ἡ δημοτικότης του ἀπεκτήθη κατὰ τρόπον ἥκιστα συνᾴδοντα πρὸς τὰς περὶ βασιλικῆς ἀξιοπρεπείας ἐπικρατούσας προλήψεις. Σὺν τοῖς ἄλλοις ἐπεσκέφθη ᾠδικόν τι καφενεῖον τοῦ Πράτερ, ὅπερ εἶνε ἐντευκτήριον ἀλλοκότων κυριῶν, ἀφοῦ δὲ ἔπιεν ἀλλεπάλληλα ποτήρια ζύθου, ἥρπασεν εὐειδῆ τινα νεάνιδα καὶ ἤρξατο χορεύων μετὰ παραφορᾶς οὐδὲν ἐχούσης τὸ ἡγεμονικόν. Οἱ πολυάριθμοι θαμῶνες τοῦ καταστήματος ἐπὶ στιγμὴν ἔμειναν οἱονεὶ ἐμβρόντητοι, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀπεπειράθησαν νὰ συρίξωσιν, ἀλλὰ ταχέως ἡ διαγωγὴ τοῦ Καλακαούα ἐκρίθη δικαιότερον καὶ ἐκ πάσης γωνίας τῆς αἰθούσης ἀντήχησαν κραυγαί· «Ζήτω ὁ Καλακαούας!» «Νὰ βασιλεύς!» κτλ. Αἱ κυρίαι ἔῤῥιπτον βλέμματα φθόνου πρὸς τὴν εὐτυχῆ τοῦ βασιλέως σύντροφον. Ἐντούτοις ὁ Καλακαούας, οὗ τὸ πρόσωπον ἠκτινοβόλει ἐκ χαρᾶς, ἔνευε προσηνῶς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ καὶ ἐξηκολούθει νὰ χορεύῃ ἀκράτητος, ὑψῶν χεῖρας καὶ πόδας καὶ διδῶν εἰς τὰ εὔθυμα βάλς τοῦ Στράους διαστάσεις κόρδακος. Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὸ μικρὸν τοῦτο σκάνδαλον, οὗ αἱ ἀκριτόμυθοι ἐφημερίδες τῆς Βιέννης ἀφηγήθησαν πάσας τὰς λεπτομερείας, ὁ Πολυνήσιος ἄναξ δὲν προσεκλήθη, ὡς ἤλπιζεν, εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Ἴσλ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσὴφ, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀνεχώρησεν ἀθορύβως εἰς Παρισίους, ἔνθα τὸ ᾠδεῖον Μαβίλλ παρέχει αὐτῷ στάδιον πρὸς νέα ἀνδραγαθήματα.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

Ι

Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Τουρκοκρατίας οὐ μόνον περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ποικίλων ἐνδυμάτων, διακριτικῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἡλικιῶν, κατεβάλλετο μεγίστη προσοχὴ, ἀλλ' οὐδ' αὐτοῦ τοῦ ἀθώου ῥόδου ἡ τοποθέτησις ἦτο ἄνευ σημασίας. Οὕτω, αἱ μὲν παρθένοι ἔφερον αὐτὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δεξιὰ καὶ πλαγίως, ἐκ τῆς κρύπτης του —τοῦ καλύμματος ὑφ' ὃ ἐτίθετο ἡ ἄκρα τοῦ κλωνίου του— ἐρπύζον πρὸς τὰ ἐμπρός· ἐπειδὴ δὲ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν παρθένων ἦτο μικρὸν καὶ ἐτίθετο ὄπισθεν καὶ πλαγίως, ἀποκλῖνον μᾶλλον πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἀφίετο ἐλευθέρα ἡ κόμη—ὡραία ἢ μὴ — τόσῳ πρὸς κόσμον ὅσῳ καὶ πρὸς θέαν.

Αἱ ὕπανδροι ἐτοποθέτουν τὸ ῥόδον οὕτως, ὥστε καθέτως καὶ πρὸς τὰ κάτω κεκλιμένον νὰ ἐφάπτηται τῆς δεξιᾶς παρειᾶς, ἔκρυπτον δὲ τὸ κλωνίον του ἐντὸς τοῦ *φεσίου*, ὅπερ ἐκάλυπτεν ὅλην τὴν κεφαλήν. Οἱ δὲ ἐρωτόληπτοι νεανίαι ἔφερον αὐτὸ εἰς τὴν ζώνην των ἐγχειριδίου δίκην... Ἀλλ' ἀκούσωμεν καὶ τοῦ δημοτικοῦ ᾄσματος ἐπικυροῦντος ποιητικώτατα τοὺς ἰσχυρισμοὺς ἡμῶν·

«Ὁ Ἀδόσμος, τὸ βασιλικὸ καὶ τὸ μακεδονήσι
Τὰ τρί' αὐτὰ μαλώνανε ποιὸ νὰ πρωτομυρίσῃ.
Πετιέται τὸ τραντάφυλλο τὸ μοσχομυρισμένο!
—Σωπᾶτε βρωμοχόρταρα καὶ σεῖς παληοκρραδες.
Ἐγὼ μαι τὸ τραντάφυλλο τὸ μοσχομυρισμένο!
Τὸ Μάϊ τὸ μῆνα φαίνομαι 'ς τῆς κόρης τὸ κεφάλι
'Σὲ παντρεμένης μάγουλο, σ' ἀνύπαντρου ζηνάρι...» *

* Τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπελίου (σελὶς 742) ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μόσχος καὶ λιβανόχορτο, γιόσμος καὶ καρυοφύλλι
Ἐκάθουνταν κ' ἐπέτουνταν σὰν ποιὸ μυρίζει κάλλιο·
Βγαίνει καὶ τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχομυρουδάτο

'Αλλὰ θὰ ἐρωτήσητε δικαίως· αἱ χῆραι;

Περὶ αὐτῶν οὐδεὶς λόγος γίνεται, διότι ὁ 'Αθηναϊκὸς λαὸς ὁ ποιήσας τὰ ἄνω ἐφρόνει, φαίνεται, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει σχέσις μεταξὺ χήρας γυναικὸς καὶ ῥόδου τοῦ Μαΐου.

Τὰ δὲ γεροντοπαλλήκαρα;

Ἆ! αὐτὰ δὰ εἶναι ῥόδα μόνα των...

Δ Γρ. Κ.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑι.

Ἡ 'Επιτροπὴ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως Συμβουλίου ἐν Λονδίνῳ ἐδημοσίευσεν ἄρτι καταστατικὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν περὶ τῆς προαγωγῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως ἔν τε τῇ 'Αγγλίᾳ καὶ ἐν τῇ Οὐαλλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1880. 'Εκ τῆς καταστατικῆς ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τῶν περὶ ἐκπαιδεύσεως νόμων τοῦ 1870 ὁ ἀριθμὸς τῶν προκαταρκτικῶν σχολείων, τῶν ὑπὸ ἐπίβλεψιν διατελούντων, ἀπὸ 8,281 ἀνῆλθεν εἰς 17,614, ἐξ ὧν 3,433 δημόσια καὶ 14,181 ἐλεύθερα. Τῷ 1870 ἐν τοῖς προπαιδευτικοῖς σχολείοις ὑπῆρχε χῶρος διὰ 2 μόνον ἑκατομμύρια παίδων, ἐφοίτων δὲ ἐν αὐτοῖς 1,152,389· σήμερον ἡ χωρητικότης ηὔξησεν εἰς 4 ἑκατομμύρια, οἱ δὲ φοιτῶντες παῖδες ἀνῆλθον εἰς 2,750,917.

Γνωστὸν ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1870 ἐπιτρέπει εἰς τὰς κοινότητας, χωρὶς νὰ ἐξαναγκάζῃ αὐτάς, νὰ καθιστῶσι τὴν ἐπιτόπιον ἐκπαίδευσιν ὑποχρεωτικήν. Μέχρι τοῦδε αἱ πλεῖσται τῶν κοινοτήτων ἐπραγμάτωσαν τὴν διάταξιν ταύτην. Τῷ 1872 τὸ τμῆμα τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ οὐαλλικοῦ πληθυσμοῦ, ἐν ᾧ ἡ ψῆφος τῆς Βουλῆς κατέστησεν ὑποχρεωτικὴν τὴν ἐκπαίδευσιν, περιελάμβανεν 8 ἑκατομμύρια κατοίκων. Τῷ 1880 ἡ ἐκπαίδευσις κατέστη ὑποχρεωτικὴ ἐπὶ 22 ἑκατομμυρίων πολιτῶν, ἤτοι πλέον τῶν $^{4}/_{5}$ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς 'Αγγλίας καὶ Οὐαλλίας, ὅστις, κατὰ τὰ ἐξαγόμενα τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς, ἀνέρχεται εἰς 26 περίπου ἑκατομμύρια κατοίκων.

Ὡσαύτως ἀξιόλογος πρόοδος παρατηρεῖται εἰς τὴν πρὸς σπουδὴν ἔφεσιν τῶν μαθητῶν. Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νέου νόμου ἡ προκαταρκτικὴ παίδευσις διαιρεῖται εἰς τέσσαρας τάξεις. Περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ παρελθόντος ἔτους 476,761 μαθηταὶ ἔλαβον πτυχίον τῆς ἀνωτέρας τάξεως. Τὸ πρόγραμμα τῆς τάξεως ταύτης, πλὴν τῶν ἀνέκαθεν διατηρουμένων στοιχείων τῆς προπαιδεύσεως, περιλαμβάνει τὴν φυσιολογίαν τῶν ζώων, τὴν φυσικὴν γεωγραφίαν καὶ τὴν *οἰκιακὴν οἰκονομίαν*.

Τελευταῖον ἡ κατάστασις τῶν διδασκάλων ἐβελτιώθη τὰ μέγιστα. 'Εν τοῖς ἀγγλικοῖς σχολείοις διδάσκουσι 31,422 διδάσκαλοι ἢ διδασκάλισσαι, ἐξερχόμεναι τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν προτύπων διδασκαλείων τοῦ Battersea καὶ τοῦ Culham. Τῷ 1870 ὁ μέσος ὅρος τῆς ἐτησίας ἀμοιβῆς ἦτο 95 λίραι καὶ 12 σελίνια (2,390 φράγκα) διὰ τοὺς διδασκάλους, 57 δὲ λίραι καὶ 16 σελίνια (1,445 φράγκα), διὰ τὰς διδασκαλίσσας. Τὴν σήμερον ἡ ἐνιαύσιος μισθοδοσία τῶν μὲν διδασκάλων ἀνῆλθεν εἰς 127 λίρας καὶ 2 σελίνια (3.177 φράγκα) τῶν δὲ διδασκαλισσῶν εἰς 72 λίρας καὶ 12 σελίνια (1,815 φράγκα). Τινὲς μάλιστα ἐκ τῶν πρώτων κερδαίνουσι 200 λίρας, ἤτοι 5000 φράγκα κατ' ἔτος. Πλὴν δὲ τούτου τὸ τρίτον τῶν διδασκάλων ἔχει κατοικίαν δωρεάν.

Ὅπως περάνωμεν τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ἀναφέρομεν λεπτομέρειαν ἀξίαν σημειώσεως· Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀνήρχετο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς 2,130,000 λίρας στερλίνας (53,250,225 φρ.). Περιπλέον αἱ κοινότητες κατέβαλλον ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ταμείου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐν ὅλῳ λίρας στερλίνας 726,222, ἤτοι 18,155,650 φράγκων. 'Αλλὰ πλὴν τούτων ἡ ὑπὸ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς συλλεχθεῖσα ποσότης εἰς δωρεὰς καὶ κληροδο-

νῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸ

κοινοτήτων ἐδαπα-

λίρας (φρ. 18,478,

οἱ Ἄγγλοι κατὰ

τοῦ λαοῦ μέριμναν

ῖον δ' εἶνε νὰ εὑρί-

—Σωπᾶτε βρωμολούλουδα καὶ σεῖς βρωμοβοτάνια
'Εγὼ 'μαι τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχομυρουδάτο
Τὸ Μάϊ τὸ μῆνα βρίσκουμαι στοῦ βασιλειᾶ τὴν τάβλα
Καὶ μὲ σηκόνει ὁ βασιλειᾶς καὶ μὲ μοσχοβολιέται,
Μὲ σκύνει κ' ἡ βασίλισσα στὸν κόρφο της μὲ βάνει
Μὲ κάνει καὶ ῥοδόσταμο κι' ἀλείφει τὰ μαλλιά της....
'Εγὼ φουμίζω ζωντανούς, στολίζω πεθαμένους,
Τῆς παντρεμένης τὰ μαλλιά, τσ' ἀνύπανδρης τὸν κόρφο,
Τῆς χήρας τὸ προσκέφαλο, τῆς καλογρηᾶς τὸ ῥάσο...»

'Αλλ' ἐν 'Αθήναις εἶναι γνωστὸν ὡς ἀνωτέρω, ἁπλούστερον, ἠθωότερον καὶ δημοκρατικώτερον.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Διάλογος μεταξὺ οἰνοπώλου καὶ πελάτου.

Ὁ πελάτης.— Κύτταξε 'δῶ τὸ κρασὶ τοῦτο, εἶνε πολὺ καλλίτερο καὶ εὐθηνότερο ἀπὸ 'κεῖνο ποῦ μοῦ πουλεῖς. Νά, ἰδές, δοκίμασέ το.

Ὁ ἔμπορος, δοκιμάζων. — Πφ, πφ, πφ! (τὸ ἀποπτύει). Αὐτὸ εἶνε γιατρικό, φίλε μου, εἶνε μῖγμα ποῦ ἔχει ἀπὸ ὅλα μέσα, ἐκτὸς μόνον σταφύλι! Εἰλικρινῶς σὲ λέγω πῶς σὲ κλέπτουν...

Ὁ πελάτης.—Ἄμ εἶνε 'κεῖνο ποῦ σὺ ὁ ἴδιος μοῦ 'πούλησες χθές.

— !!!

*
* *

Ἡ Κυρία Ν* ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ μέγα γεῦμα.

Τὸ πρωῒ μεταξὺ ἄλλων παραγγέλλει τῆς Σοφιᾶς νὰ ἀγοράσῃ καὶ μίαν ὄρνιθα.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἡ Σοφιὰ ἐπιδεικνύει τὸ ὀψώνιον εἰς τὴν κυρίαν, ἧς τοὺς μορφασμοὺς προκαλεῖ ἡ ἰσχνότης τοῦ ζώου.

— Μὴ τὸ βλέπετε ἔτσι, κυρία, λέγει τότε ἡ ὑπηρέτρια, ἀφῆστε νὰ τὸ παραγεμίσουμε μὲ ὅλα τὰ χρειαζούμενα, καὶ τότε θὰ ἴδῆτε τί καλὸ θὰ φαίνεται. Εἶνε 'σὰν καὶ τὴν εὐγενεία σας ὅταν στολίζεσθε μὲ τὰ διαμάντια σας!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Καὶ ὅταν ἔτι ἐκ γενετῆς εὑρίσκωσιν οἱ ἄνθρωποι πλοῦτον καὶ ὑψηλὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν, ἡ ἀγαθὴ προσωπικὴ φήμη, ἧς δύνανται νὰ τύχωσιν, ἀποκτᾶται μόνον δι' ἐπιμόνου ἐπιμελείας· διότι εἶνε μὲν δυνατὸν νὰ κληρονομήσῃ τις ἔκτασιν γῆς, ἀδύνατον ὅμως νὰ κληρονομήσῃ σοφίαν καὶ γνώσεις. Ὁ πλούσιος ἄνθρωπος δύναται νὰ πληρώσῃ ἄλλους, ἵνα ἐργασθῶσιν ἀντ' αὐτοῦ, ἀδυνατεῖ ὅμως καὶ νὰ εὕρῃ ἄλλους ἵνα σκεφθῶσιν ἀντ' αὐτοῦ, ἢ νὰ ἀγοράσῃ οἱονδήποτε εἶδος γνώσεων.

⁂ Ἡ εὐσπλαγχνία εἶνε τὸ ἐκπληκτικὸν γεγονός, τὸ μυστηριῶδες, δι' οὗ τὸ ὅριον, ὅπερ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας χωρίζει τελείως τὰ ὄντα ἀπ' ἀλλήλων, ἐξαλείφεται. Μόνη ἡ εὐσπλαγχνία εἶνε ἡ πραγματικὴ ἀρχὴ πάσης δικαιοσύνης ἀνεπηρεάστου καὶ πάσης ἀληθοῦς χάριτος· ἡ εὐσπλαγχνία εἶνε ἀναμφισβήτητον γεγονὸς τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἰδιάζει αὐτῷ οὐσιωδῶς, μὴ προκύπτουσα ἐκ προγενεστέρων γνώσεων, ἐξ ἰδεῶν ἐκ τῶν προτέρων, θρησκείας, δογμάτων, μύθων, ἀνατροφῆς, παιδεύσεως· εἶνε τὸ αὐθόρμητον προϊόν, τὸ ἄμεσον, τὸ ἀναλλοίωτον τῆς φύσεως, ἀντέχει εἰς πᾶσαν δοκιμασίαν, παραγόμενον ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ. Πανταχοῦ ἐκ πεποιθήσεως γίνεται πρὸς ταύτην ἔκκλησις, διότι πᾶς τις εἶνε βέβαιος ὅτι ἔγκειται εἰς πάντα ἄνθρωπον, καὶ οὐδέποτε κατελέχθη μεταξὺ τῶν «ξένων θεῶν». Ὁ ἄσπλαγχνος εἶνε ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπότητος. (Schopenhauer)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὴν ἰδέαν τῶν ταχυδρομ. δελταρίων συνέλαβε πρῶτος ὁ διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων τοῦ Βερολίνου Στέφαν τῷ 1865. Τὴν θεωρίαν αὐτοῦ ἀνέπτυξεν ἐν Καρλσρούῃ κατὰ τὴν πέμπτην ταχυδρομ. σύνοδον, ἠσπάσατο δὲ αὐτὴν ὁ τμηματάρχης Κολβενστέϊνερ, ὁ κατόπιν γενικὸς διευθυντὴς τῶν ἐν Αὐστρίᾳ ταχυδρομείων καὶ τηλεγραφείων, ἐγκαινίσας αὐτὴν τῇ πρώτῃ ὀκτωβρίου 1869. Ἐν Αὐστρίᾳ, κατὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν, διεβιβάσθησαν 2,930, 000 ταχυδρομικῶν δελταρίων. Ταύτης δὲ τὸ παράδειγμα ἐμιμήθη ἡ τότε Ὁμοσπονδία τῆς βορείου Γερμανίας τῇ 25 ἰουνίου 1870, διεβιβάσθησαν δὲ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐν μόνῳ τῷ Βερολίνῳ 45, 468 καὶ ἐντὸς διμηνίας 2,000, 000. Τελευταῖον ἐπηκολούθησαν τὰ ἄλλα ἐν Εὐρώπῃ κράτη, καὶ δὴ εἰς καιρόν. Ἐπὶ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου οἱ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν διαπρέψαντες γερμανοὶ οἰκογενειάρχαι ἐπέστειλαν καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν οἴκοι συγγενῶν των 10,000, 000 δελταρίων. Ἡ ἐν Γαλλίᾳ κυβέρνησις τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης εἰσήγαγε τὰ δελτάρια τῇ 29 σεπτεμβρίου 1870· μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου τὰ γαλλικὰ δελτάρια ἀπηγορεύθησαν, εἰσήχθησαν δὲ πάλιν τῷ 1873. Τὴν μεγίστην τῶν δελταρίων κατανάλωσιν διενεργοῦσιν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους ηὔξησε φυσικῷ τῷ λόγῳ τὰς προσόδους τῶν ταμείων τῶν κυβερνήσεων. Τῷ 1872 τὸ γερμανικὸν ταχυδρομεῖον ἐξαπέστειλε 307, 042, 000 συνήθων ἐπιστολῶν καὶ 7, 727, 833 ταχυδρομ. δελταρίων· ἓν ἔτος ὕστερον ἐκεῖναι μὲν ηὐξήθησαν εἰς 337,567,392, ταῦτα δὲ εἰς 24,955,986. Σήμερον τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα κράτη ἔχουσι τοὺς λεγομένους παγκοσμίους ταχυδρομικοὺς χάρτας, τρία δὲ καὶ ἑβδομήκοντα ἐν ὅλῃ τῇ ὑφηλίῳ ἐπικοινωνοῦσιν ἀλλήλοις διὰ δελταρίων. Κατὰ τὸ 1879 ἡ Γερμανία ἀντήλλαξε πρὸς τὰ ἄλλα κράτη 16,614,000 δελταρίων, ἤτοι 2 1[2 ἑκατομμύρια πλέον ἢ τὸ πρότερον ἔτος. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ προμνημονευθέντος γερμανικοῦ ὑπουργείου ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ ἀνταλλάσσονται νῦν 350,000,000, ἐν δὲ ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις 230,000,000. Μόνη ἡ Γερμανία τῷ 1879 ἐξαπέστειλεν 122,747,000. Εἰς κατασκευὴν τούτων τὸ ἐν Βερολίνῳ αὐτοκρατορικὸν τυπογραφεῖον ἐκδίδει καθ' ἑκάστην 400,000 προτύπων, ἑλκόντων βάρος 1360 χιλιογράμμων· ἐργάζονται δὲ 28 ἄνθρωποι, κινοῦντες τρία ταχυκίνητα πιεστήρια καὶ δύο ἀτμοκινήτους κοπτικὰς μηχανάς. Περίεργον εἶνε, ὅτι τὰ καθ' ὕλην καὶ κατ' εἶδος φαυλότατα δελτάρια εἶνε τὰ ἐν Αὐστρίᾳ, ἐν ᾧ ἐνθάδε τὸ πρῶτον, ὡς ἐῤῥέθη, εἰσήχθησαν.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Προφύλαξις τῶν ὀπωρῶν ἀπὸ τῶν ἐντόμων.

Οἱ διατηροῦντες μικροὺς κήπους παρὰ τὰς οἰκίας αὐτῶν βλέπουσι συχνὰ μετὰ λύπης τοὺς καρποὺς τῶν δενδρυλλίων καταστρεφομένους ὑπὸ διαφόρων ἐντόμων, ἅτινα πολυπληθῆ ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους. Κατὰ τῶν ἐντόμων τούτων δραστήριον προφυλακτικὸν συνιστᾷ ἰατρός τις, ὁ κ. Bordier, τὴν πικρὰν *κουάσσιαν* (quassia amara). Ἐὰν ἱκανὴν αὐτῆς ποσότητα ἐμβάλωμεν εἰς ὕδωρ, μέχρις ὅτου τοῦτο καταστῇ ἱκανῶς πικρόν, οἷον παρασκευάζεται ὡς φάρμακον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διαβρέξωμεν δι' αὐτοῦ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα, ἢ καὶ αὐτὴν τὴν ἄμπελον, τὸ ὑγρὸν ἀποδιώκει τὰ καταστρεπτικὰ ἔντομα, καὶ οὕτω προφυλάττωνται οἱ καρποί. Μία λίτρα κουασσίας εἰς 35 λίτρας ὕδατος θεωρεῖται ἐπαρκὴς εἰς ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὑγροῦ διαβρεχόμεναι αἱ χεῖρες προφυλάττονται ἀπὸ τῶν δειγμάτων τῶν σκνιπῶν καὶ τῶν κωνώπων.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 295 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία : 'Εν 'Αθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: 'Οδὸς Σταδίου, 6 | 23 Αὐγούστου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι.'Ρουφφίνη.—Μετάφρ.'Αγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 511.

ΚΒ'

'Η 15 Μαΐου 1848.

Τὴν ἐπαύριον, καθ' ἣν ὥραν μετέβαινε συνήθως ἄλλοτε εἰς τὸ πανδοχεῖον τῆς Βορδιγέρας, ὁ 'Αντώνιος παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Λουκίας. Σημειωτέον, ὅτι ἐγνώριζεν ἤδη ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, τὸν γάμον καὶ τὴν χηρείαν τῆς λαίδης Κλέβερτων. Προσηγόρευσεν αὐτὴν ἐγκαρδίως, καὶ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ παῤῥησίας ἤρξατο ἐπικρίνων τὰ τοῦ οἰκήματος.

— Λαμπρά, ὡραῖα δωμάτια εἶπεν, ἀλλὰ δὲν εἶνε διὰ σᾶς. Σεῖς ἔχετε ἀνάγκην καθαροῦ ἀέρος καὶ ἡσυχίας. Εἰς τὴν ἁγίαν Λουκίαν, ἐδῶ πλησίον, ὑπάρχει ξενοδοχεῖον καταλληλότατον διὰ σᾶς. 'Ο ξενοδόχος εἶνε ὑποχρεωτικώτατος καὶ ἀξιοσέβαστος ἄνθρωπος, καὶ γνώριμός μου. Ἂν θέλετε, ἠμποροῦμεν νὰ τὸ ἐπισκεφθῶμεν μίαν στιγμήν.

'Η Λουκία ἐπείσθη καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ.

'Η ὑποκόμισσα ἐθαύμασε τὴν τοποθεσίαν του, ὅθεν ἐφαίνετο ὁ κόλπος ὅλος καὶ ὁ Βεζούβιος, καὶ κατενθουσιάσθη ἐκ τοῦ λιθίνου ἐξώστου, ὅστις ἐξετείνετο πρὸ τῆς οἰκοδομῆς.

— Θὰ μοῦ φαίνεται ὅτι εἴμεθα ἀκόμη εἰς τὴν Βορδιγέραν, εἶπε περιπόρφυρος ἐξ εὐχαριστήσεως καὶ προσβλέπουσα τὸν 'Αντώνιον.

— 'Αλήθεια, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός. Ἐνῷ οἱ ἄνθρωποί σας θὰ φροντίσουν περὶ τῆς μετακομίσεως τῶν πραγμάτων σας, τί λέγετε ; πηγαίνωμεν νὰ προμηθευθῶμεν μερικὰ φυτὰ καὶ ἄνθη, διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἕνα μικρὸν κηπάριον ;

'Αφοῦ δ' ἐπλήρωσαν τὴν ἅμαξαν ῥοδῶν, μαγνολιῶν, ναννοφυῶν πορτοκαλλεῶν, καὶ δὲν ἤξευρον πλέον ποῦ νὰ τοποθετήσωσι τοὺς πόδας των, ἡ Λουκία ἤρχισε νὰ γελᾷ διὰ τὴν ἀμοιβαίαν των ἀμηχανίαν, ὡς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη δὲν εἶχε γελάσει.

'Ο 'Αντώνιος, περιποιητικὸς πάντοτε, τῇ ἐπρότεινε ν' ἀγοράσωσι χάρτην, μολυβδίδας καὶ χρώματα, διότι ταχέως θὰ τῇ ἐπήρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ ζωγραφήσῃ ἀπὸ τοῦ παραθύρου της.

— Δὲν παίρνομεν κ' ἓν κλειδοκύμβαλον ; εἶπεν ὁ 'Αντώνιος, ἐνῷ διήρχοντο πρὸ τοῦ καταστήματος κατασκευαστοῦ μουσικῶν ὀργάνων.

— Βεβαίως ! ἀπήντησεν ἐκείνη πάραυτα. Πρέπει νὰ μοῦ μάθετε καὶ ἄλλα σικελικὰ τραγούδια.

Οὕτω δὲ, προμηθευθέντες τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ τ' ἀναγκαῖα πρὸς ἰχνογραφίαν, ἐπέστρεψαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

'Ο δραστήριος ἰατρὸς εἶχε πάλιν πολλὰ πράγματα νὰ φροντίσῃ. Νὰ διατάξῃ προσηκόντως τὰ ἄνθη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, νὰ τοποθετήσῃ τὸν ζωγραφικὸν ὀκρίβαντα εἰς τὸ καταλληλότερον φωτεινὸν μέρος, νὰ προσδιορίσῃ τὴν προσφορωτέραν θέσιν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, κλ. 'Εξετέλεσε δὲ πάντα ταῦτα μετὰ ἠρεμίας καὶ καλλαισθησίας, αἵτινες ἀνέμνησαν εἰς τὴν Λουκίαν τὴν εἰς τὸ παλαιὸν πανδοχεῖον ἄφιξίν της. 'Εκάθισεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, κ' ἐνῷ οἱ δάκτυλοί της διέτρεχον τὰς γλωσσίδας, καὶ οἱ ὀφθαλμοί της παρηκολούθουν τὰ κινήματα τοῦ 'Αντωνίου, οἱ διαλογισμοί της ἀνεφέροντο εἰς τὰς ἡμέρας παρελθούσας, καὶ ἀνεπόλει ἐν [illegible] τὴν πρώτην ἐκείνην ἑσπέραν, [illegible] πρὸς μεγίστην φρίκην τοῦ Σὶρ Ἰωάννου ὁ ἰατρὸς ἀνήρτα παραπετάσματα καὶ ἐκόλλα χαρτία ἐπὶ τῶν ῥωγμῶν τῆς θύρας.

'Η καρδία της ἐπλημμύρει ἐξ εὐγνωμοσύνης, καὶ δύναμίς τις μυστηριώδης συνειρμοῦ ἰδεῶν παραδόξου ἔθετεν ὑπὸ τοὺς δακτύλους της τοὺς φθόγγους τοῦ σικελικοῦ ἐκείνου ᾄσματος, ὅπερ ὁ ἰατρὸς εἶχε ψάλει τὸ πρῶτον εἰς αὐτήν, καὶ ὅπερ οὐδέποτε εἶχε παίξει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου της.

Αἱ ἡμέραι τῆς Βορδιγέρας ἐπανῆλθον. Τὰ αὐτὰ ἄνθη, τὸν αὐτὸν οὐρανόν, τὴν αὐτὴν θαυμασίαν φύσιν, τὰ αὐτὰ τοῦ ἀέρος ἡδύπνοα ἀρώματα, πᾶν ὅ,τι ἡ Λουκία εἶχε θαυμάσει καὶ ἀπολαύσει ἄλλοτε, τὰ ἐπανεύρισκε καὶ πάλιν. Τὸ πολυτιμότατον δὲ καὶ προσφιλέστατον πάντων, ἐπανεύρισκε τὴν σωτήριον ἐκείνην ἐναλλαγὴν ἀσχολίας καὶ ἀναπαύσεως, τὰς αὐτὰς ἐκείνας γλυκείας συνδιαλέξεις, τὰς ἠρέμους ἐκείνας ἑσπερίδας ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, καί, πρὸ πάντων, τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἄγρυπνον καὶ ἀδιάκοπον θεραπείαν, ἥτις ἀπεδείκνυεν, — ἂν ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἀποδείξεως, — ὅτι καὶ ὁ 'Αντώνιος ἐπίσης ἠγάπα κ' ἐλάτρευε τὸ παρελθόν.

'Ο 'Αντώνιος οὐδὲν διώρισεν εἰς τὴν ἀσθενῆ

του.'Εκανόνισε μόνον τὴν δίαιταν αὐτῆς καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὡρῶν της, ἔβλεπεν αὐτὴν δὶς τῆς ἡμέρας,—τὴν πρωΐαν ὡς ἰατρὸς—ὅπως ἔλεγε γελῶν,—καὶ τὴν ἑσπέραν ὡς φίλος, καὶ τῇ ἔφερε πάντοτε εἰκόνας, ἰχνογραφήματα, βιβλία ἰταλικὰ καὶ ἀγγλικὰ, μυθιστορήματα τῆς ἡμέρας ὀνομαστὰ, καὶ πολιτικὰ φυλλάδια περὶ τῶν ἐνδιαφερόντων ζητημάτων τῆς ἡμέρας. Διηγεῖτο δὲ εἰς αὐτὴν, ἐν γλυκείαις ὥραις σχολῆς, περὶ τῶν σπουδαίων γεγονότων, ἅτινα συνετάρασσον τότε τὴν Ἰταλίαν, κ' ἐνῷ ἐξ ἑνὸς τῇ ἀνέπτυσσε τὰς ὑπὲρ τῶν Σικελῶν ἀγαθὰς διαθέσεις τοῦ βασιλέως, μετέπιπτεν αἴφνης εἰς ἀπαισιόδοξα προαισθήματα, καὶ κατέληγε λέγων :

— Πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι τὰ πράγματα θὰ τελειώσουν κακά!

Ἡ Λουκία ἐδίσταζεν, ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἐπικρίνων τὰ κύκλῳ του γινόμενα, δὲν ἐφείδετο καὶ αὐτῆς τῆς πολιτικῆς του μερίδος.

— Ἐν παραδείγματι, ἔλεγε, τὸ σύνταγμα δὲν λειτουργεῖ ἀκόμη, καὶ ἐντούτοις ζητοῦν ἤδη μεγαλοφώνως περισσοτέρας ἐλευθερίας. Δὲν ἀπέκτησαν ἀκόμη Βουλὴν καὶ ζητοῦν Γερουσίαν.

Ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν ἔτεινε τὸ νέον ὑπουργεῖον ἦτο νὰ πείσῃ τὸν βασιλέα Φερδινάνδον νὰ μετάσχῃ ἐνεργῶς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ παρέτεινε τὴν ἐν Νεαπόλει διαμονήν του ὁ Ἀντώνιος. Ὁ βασιλεὺς οὐδόλως ἐπεθύμει νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ τοῦ πολέμου μερίδα τινὰ, καὶ τὴν ἐλαχίστην, τοῦ στρατοῦ του· ἀλλ' ἡ πίεσις τῆς κοινῆς γνώμης ἦτο μεγάλη, καὶ ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη τέλος νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ. Σῶμα δεκατεσσάρων χιλιάδων ἀνδρῶν ἀπεστάλη εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, καὶ μέρος τοῦ στόλου ἐξεπέμφθη εἰς τὴν Ἀδριατικὴν, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Σαρδηνίας καὶ Βενετίας.

Μετὰ τοῦτο οὐδὲν πλέον ἄλλο ἐκράτει τὸν Ἀντώνιον ἐν Νεαπόλει εἰμὴ τὸ γλυκὺ θέλγητρον ὑφ' ὃ διετέλει, ἢ τὸ πεπρωμένον. Οὕτως ὁ Ἀντώνιος ἔμεινε.

Τὸ κοινοβούλιον ἔμελλε νὰ συνέλθῃ εἰς πρώτην συνεδρίασιν τὴν 15 Μαΐου. Τὸ δὲ ὑπουργεῖον εἶχε δημοσιεύσει ἤδη τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς, ὁρίζον πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ βουλευταὶ ἤθελον ὀμόσει πίστιν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα. Οὐδὲν ὅμως ἐμνημόνευε τὸ πρόγραμμα περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς Βουλῆς εἰς τροποποίησιν τοῦ Συντάγματος, δικαιώματος ὅπερ εἶχεν ἀναγραφῆ ὡς ἄρθρον πίστεως ἐν τῷ διαγγέλματι τοῦ ὑπουργείου. Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν ἔκρινον ἐπικίνδυνον τὴν παράλειψιν, καὶ συνῆλθον ἐν τῷ δημαρχείῳ ὅπως συσκεφθῶσι περὶ τοῦ πράγματος. Ἡ πρᾶξίς των ἦτο προδήλως ἔκνομος, καὶ ἀντιποίησις ἐξουσίας, ἀφοῦ τὸ κοινοβούλιον δὲν εἶχεν ἔτι καταρτισθῆ. Οὐχ ἧττον οἱ βουλευταὶ συνῆλθον, ἀπέρριψαν τὸν ἐν τῷ προγράμματι ἀναγεγραμμένον ὅρκον, καὶ ἤρξαντο διαπραγματευόμενοι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον περὶ τροποποιήσεως τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου. Ταῦτα συνέβαινον τὴν 14 Μαΐου, ἡ δὲ εἴδησις τῆς συγκρούσεως ταύτης διεχύθη εἰς τὴν πόλιν καὶ συνετάραξεν αὐτήν. Ὁ λαὸς ἐπτοήθη καὶ ἀνησύχησε, πολλαχοῦ δ' ἐφάνησαν συμπτώματα ἐπικειμένης στάσεως. Αἱ δύο ἀντιμαχόμεναι μερίδες ἐννόησαν τότε τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην συμβιβασμοῦ, καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ συζητήσεις ἀπεφάσισαν ἀπὸ κοινοῦ νὰ γείνῃ ἔναρξις τοῦ κοινοβουλίου χωρὶς νὰ ζητηθῇ οὐδὲ νὰ δοθῇ ὅρκος.

Βαρεῖαν ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ καταβεβλημένην τὴν καρδίαν μετέβη τὴν ἐπαύριον, 15 Μαΐου, ὁ Ἀντώνιος πρὸς τὴν Λουκίαν. Καίτοι δὲ λυπηρὰ προαισθανόμενος, προσῆλθεν οὐχ ἧττον ἤρεμος καὶ γαλήνιος, ὡς συνήθως, καὶ διεβεβαίωσεν αὐτὴν ὅτι οὐδεμία πλέον ὑπῆρχε φόβου ἀφορμὴ, καὶ ὅτι πάντα ἔβαινον κατ' εὐχήν.

— Καὶ τώρα, προσέθηκεν ὁ Ἀντώνιος μειδιῶν, ἂς ἀφήσωμεν τὴν πολιτικήν· εἶμαι κατάκοπος. Ἂς ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ παρελθόντος, περὶ τῆς ἡσύχου καὶ χλοερᾶς Βορδιγέρας. Πῶς ἤθελα νὰ ἤμην ἀκόμη ἐκεῖ. Ἤμην τόσον εὐτυχής.

— Κ' ἐγὼ ἐπίσης, ἀπήντησεν ἡ Λουκία βαθέως ἐρυθριῶσα. Πρέπει νὰ σᾶς εἴπω, ἐξηκολούθησε μετὰ στιγμιαῖον δισταγμὸν, ὅτι οὐδέποτε παρήτησα τὴν ἰδέαν νὰ κτίσω μικρὰν κομψὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς ἡσύχους ἐκείνας γωνίας, καὶ νὰ ὑπάγω νὰ ζήσω ἐκεῖ. Ἡ γυνὴ ἠμπορεῖ σήμερον νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ὄνειρα τῆς νεάνιδος. Πῶς σᾶς φαίνεται τὸ σχέδιον ;

— Ἡ ἰδέα εἶνε λαμπρὰ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· ἀλλ' εἴσθε βεβαία ὅτι δὲν θὰ βαρυνθῆτε ἐπὶ τέλους τὸν μονήρη βίον, καὶ δὲν θὰ ποθήσετε τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς λαμπρότητας τοῦ Λονδίνου;

— Ἀδιαφορῶ δι' ὅλα, ἐνόσῳ ἔχω πλησίον μου τὸν πατέρα μου καὶ σᾶς.

Ὁ Ἀντώνιος ἤρξατο θωπεύων τὸν μὴ ὑπάρχοντα πλέον πώγωνά του καὶ περιπατῶν ἐπάνω κάτω.

— Ὁμιλοῦμεν περὶ τούτου μετ' ὀλίγον, εἶπεν ἐπανερχόμενος εἰς τὴν θέσιν του καὶ καθήμενος ἡσύχως πλησίον της. Ἐνθυμεῖσθε αὐτὴν τὴν ἡμέραν πρὸ ὀκτὼ ἐτῶν ;

— Ὡς νὰ ἦτο χθές. Ἠμπορῶ νὰ σᾶς ζωγραφήσω ὅπως ἦσθε, ὅταν μοῦ εἴπατε :

«Μὶς Δάβεν, δὲν δοκιμάζετε νὰ περιπατήσετε;» (Καὶ προσεπάθησε νὰ μιμηθῇ τὴν φωνήν του. Νομίζω ὅτι ἀκούω ἀκόμη τὸν ἦχον τῆς φωνῆς σας.

— Εὐγενής μου φίλη! ἀνεφώνησεν ὁ Ἀντώνιος, ποτὲ, ποτὲ δὲν σᾶς διέφυγε καὶ τὸ ἐλάχιστον δεῖγμα ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους μου. Ὁμολογῶ ὅτι εἶχα μεγάλους φόβους κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καὶ ὅτι ἐπίσης μεγάλη ὑπῆρξε κατόπιν ἡ εὐτυχία μου!

— Ναί, ἐφοβήθητε, μήπως μείνω χωλή, εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ ὑπήρξατε εὐτυχής, ὅταν εἴδατε ὅτι δὲν ἐχώλαινον.

Ὁ Ἀντώνιος παρετήρησεν αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως.

— Ἐλᾶτε, εἰπέτε ὄχι, ἂν τολμᾶτε! ἐπέμεινε λέγουσα ἡ Λουκία, ἑτοίμη νὰ γελάσῃ.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀπ' ἐναντίας εἶμαι ἠναγκασμένος ν' ἀποδώσω δικαιοσύνην εἰς τὴν ὀξυδέρκειάν σας.

— Αἱ νεάνιδες, ἐξηκολούθησε μετά τινος κακεντρεχείας ἡ Λουκία, δὲν εἶνε τόσον κουταί, ὅσον φαίνονται. Ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ἐννόησα ὅτι εἶχα σπάσει τὸ πόδι μου, ἀλλὰ σᾶς ἄφησα νὰ πιστεύετε ὅτι δὲν τὸ εἶχα ἐννοήσει.

Ὁ Ἀντώνιος οὐδὲν ἀπήντησε, ἀλλὰ λαβὼν τὴν χεῖρα τῆς Λουκίας, ἠσπάσθη αὐτὴν βραδέως καὶ ἐπισήμως.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην κρότος πυροβολισμοῦ διέσχισε τὸν ἀέρα καὶ ἐδόνησε τὰς ὑέλους τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων.

Ὁ Ἀντώνιος ἀνωρθώθη κάτωχρος.

— Τί νὰ εἶνε ἆρά γε, ἠρώτησε περίτρομος ἡ Λουκία.

— Τίποτε σπουδαῖον ὑποθέτω, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, προσπαθῶν νὰ φανῇ ἀπαθής. Ἡ κυβέρνησις ἴσως καίει ὀλίγην πυρίτιδα χάριν τῆς ἐνάρξεως τοῦ κοινοβουλίου. Ἀλήθεια, δὲν πρέπει ν' ἀργήσω.

Ἐνῷ ἐλάμβανε τὸν πῖλόν του ἀντήχησε καὶ ἄλλος πυροβολισμός, καὶ μετ' ὀλίγον ἄλλος, καὶ πάλιν ἄλλος.

— Εἶνε μάχη, εἶμαι βεβαία! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία περίφοβος καὶ τρέμουσα καθ' ὅλα της τὰ μέλη. Μὴ πηγαίνετε, δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ πηγαίνετε! Πρὸς τί; τί θὰ κάμετε σεῖς, εἷς μόνος ἄνθρωπος;

— Ὅ,τι εἶνε δυνατὸν διὰ νὰ προλάβω τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος μετὰ γαλήνης καὶ ἀποφάσεως. Ἀφήσατέ με νὰ φύγω, σᾶς ἐξορκίζω!

— Δὲν θὰ ὑπάγετε! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία, ἔκφρων σχεδὸν ἐκ τοῦ τρόμου, καὶ τοποθετουμένη μεταξὺ τοῦ ἰατροῦ καὶ τῆς θύρας.

Ὁ ἰατρὸς τὴν παρετήρησε.

— *Πρέπει* νὰ ὑπάγω, εἶπε.

Τὸ πεπρωμένον ἐλάλει διὰ τοῦ στόματός του. Ἡ Λουκία ᾐσθάνθη ἑαυτὴν ἀδύνατον νὰ παλαίσῃ κατὰ τῆς σιδηρᾶς ἐκείνης θελήσεως. Συνέπλεξε τὰς χεῖρας, ὡς παιδίον μέλλον νὰ προσευχηθῇ, ἠτένισεν ἐπὶ τὸν ἰατρὸν τοὺς μεγάλους της ὀφθαλμούς, κ' ἐφώνησε μίαν μόνην λέξιν:

— Ἀντώνιε!

Ἡ ἐπιφώνησις ἐκείνη ἔλεγε μυρία πράγματα.

Ὁ ἰταλὸς ἔσυρεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἔσφιγξεν ἐπὶ τοῦ στήθους του.

— Λουκία, εἶπεν ἐπισήμως, δὲν εἶνε τώρα στιγμὴ λόγων. (Οἱ πυροβολισμοὶ ἐξηκολούθουν ἐνῷ ὡμίλει). Λουκία, σὲ ἀγαπῶ πρὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν, καὶ θὰ σ' ἀγαπῶ μέχρι τοῦ τάφου. Ἀλλ' ἡ πατρίς μου ἔχει ἐπ' ἐμοῦ προγενέστερα δικαιώματα, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτὰ ἔταξα νὰ τὰ σεβασθῶ. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ ἀριστοκρατικὴ πρόληψις παρενέβη μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ, ἀφιερώθην ὁλόκληρος εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄφησέ με, Λουκία, νὰ ἐκπληρώσω αὐτὸ τὸ καθῆκόν μου! Βοήθησέ με, εὐγενὴς φίλη, νὰ τὸ ἐκπληρώσω, νὰ φανῶ ἄξιος καὶ σοῦ καὶ ἐμοῦ! Σὲ ἐξορκίζω εἰς ὅ,τι ὑπάρχει ἱερώτερον, . . . Ἄφησέ με νὰ φύγω χωρὶς πάλην ὀδυνηράν!

Τὸ πρόσωπόν του ἀπήστραπτε καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμεν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ.

— Εὐγενὴς καρδία! ἐφώνησεν ἡ Λουκία ἐνθους, πήγαινε, καὶ ὁ Θεὸς μαζύ σου! Θὰ προσπαθήσω νὰ φανῶ ἀξία σου!

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα δὲν τὸν ἐμπόδισε πλέον.

— Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήτῃ δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἀνέκραξεν ὁ Ἀντώνιος, θλίβων τὰς χεῖρας τῆς Λουκίας ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὁ ἔρως σου θὰ ἦνε ἀσπίς μου.

Καὶ ταῦτα λέγων ἀπέθηκεν αὐτὴν ἐπί τινος ἀνακλίντρου κ' ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς της.

— Θὰ μ' ἐπανίδῃς, ἐντὸς ὀλίγου, ἢ θ' ἀκούσῃς περὶ ἐμοῦ.

Ἠτένισε δ' ἐπ' αὐτὴν ἔτι ὀλίγας στιγμάς, ἐσπόγγισεν ἓν δάκρυ, κ' ἐξῆλθε.

Ἐν τῷ προθαλάμῳ εὗρε τὴν μὶς Χούτσινς καθημένην ὅπου συνήθως, ζητήσας δὲ χάρτην καὶ μελάνην, ἔγραψεν ὀλίγας σειρὰς καὶ τῇ τὰς ἔδωκε.

— Πηγαίνετε εὐθὺς εἰς τὴν κυρίαν σας, εἶπε· δὲν εἶνε καλά· ἂν χειροτερεύσῃ, στέλλετε καὶ ζητεῖτε τὸν ἰατρόν, τοῦ ὁποίου σᾶς ἔγραψα τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν.

— Φεύγετε, κύριε; ἠρώτησεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Ὄχι ἀκριβῶς· ἀλλ' ἴσως λείψω δι' ὀλίγας ἡμέρας. Πηγαίνετε εἰς τὴν κυρίαν σας, πηγαίνετε.

Καθίσας δὲ παρὰ τὸ μικρὸν τραπέζιον, ἔγραψε σύντομον ἐπιστολήν, τὴν ἐσφράγισε καὶ τὴν ἐπέγραψε. Μὴ τολμήσας δὲ πλέον ν' ἀτενίσῃ πρὸς τὴν κλειστὴν θύραν, ἐφόρεσε τὸν πῖλόν του καὶ ἀνεχώρησε.

Καταβὰς εἰς τὴν ὁδόν, εἶδε χιλιάδας ἀνθρώπων διατρεχόντων τὰς ὁδούς, ἀποσπάσματα στρατιωτῶν κατευθυνόμενα πανταχόσε, τὴν πόλιν πλήρη ὁδοφραγμάτων, ἀνεγερθέντων ὡς διὰ μαγείας, συμπλοκὰς πανταχοῦ, καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον λυμαινόμενον τὴν ὡραίαν Νεάπολιν.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ἱερέα τινα παρερχόμενον ἐν σπουδῇ.

— Ὁ βασιλεὺς συνελήφθη, ὁ διάδοχος ἐκλείσθη εἰς μοναστήριον, καὶ τὸ κοινοβούλιον ἐκηρύχθη διαρκές.

Μετὰ μικρὸν ἀπήντησε νέον τινά, καὶ τῷ ἀπέτεινε τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν.

— Όλοι οἱ βουλευταί, ὅσοι συνῆλθον ἐσφάγησαν, τῷ ἀπήντησεν· ὅσοι μετέβαινον εἰς τὴν βουλὴν διώκονται ὡς ἄγρια θηρία. Ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἐκηρύχθη. Ὢ! ἂν ἠμποροῦσα νὰ εὕρω ἓν ὅπλον! ἐφώνησεν ὁ νέος ἄπελπις καὶ παρῆλθεν.

Ὁ ἰατρὸς οὐδετέραν τῶν ἀπαντήσεων ἐπίστευσεν, ἀλλὰ συνεπέρανεν οὐχ ἧττον ὅτι ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἦτο λυπηρά. Διέβη τὴν Βασιλικὴν Πλατεῖαν, ὅπου εὗρε συνηγμένον ἱκανὸν πεζικόν, ἱππικὸν καὶ πυροβολικόν, τεταγμένον πρὸ τῶν ἀνακτόρων, κ'ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤρχοντο οἱ πυροβολισμοί· μόλις ὅμως προυχώρησεν ἑκατὸν βήματα ἐν τῇ ὁδῷ Τολέδου, κ' ἐμποδίσθη ὑπὸ ἀνεγειρομένου ὁδοφράγματος. Παρελθὼν ταχέως, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ, προυχώρησε πρὸς ἄλλο περαιτέρω ὁδόφραγμα, ὅθεν ἠκούοντο συνεχεῖς πυροβολισμοί. Οἱ πλεῖστοι τῶν προμάχων του ἀνῆκον προδήλως εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν· ἦσαν δὲ νέοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ μείρακες, τεσσαράκοντα περίπου τὸν ἀριθμόν. Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἠδύνατο, ἕνεκα τοῦ ὕψους τοῦ ὁδοφράγματος, νὰ ἴδῃ τοὺς προσβάλλοντας, ἀλλὰ τὸ τακτικὸν καὶ συνεχὲς τῶν πυροβολισμῶν κατεδείκνυεν ὅτι ἦτο σῶμα πολυάριθμον καὶ γεγυμνασμένον.

Βλέπων ὁ ἰατρὸς ὅτι ματαία θ'ἀπέβαινε πᾶσα ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ, ἐθεώρησε πέριξ αὐτοῦ, ἵνα εὕρῃ ὅπλον· ἀλλ' ἡ θέα τραυματίου κατακειμένου ἐνώπιόν του μετέβαλεν εὐθὺς τὰς ἰδέας του, κ' ἐνόησε πάραυτα ὅτι, ἀντὶ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ φονεύσῃ, ἄλλο εἶχεν αὐτός, πολὺ ἱερώτερον, τὸ καθῆκον. Γονυπετήσας πλησίον τοῦ τραυματίου, ἐξήγαγε τὴν ὀργανοθήκην του καὶ ἤρχισεν ἐξετάζων τὴν πληγήν. Μετ'ὀλίγον ἔπεσον κύκλω του καὶ ἄλλοι, ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἐξαγαγὼν τὸ φόρεμά του, καὶ σχίσας αὐτὸ εἰς λωρίδας, ἐλησμονήθη ἐντελῶς ἐν μέσῳ τῶν σφαιρῶν, αἵτινες ἔβρεχον πέριξ του. Αἴφνης οἱ ὑπερασπιζόμενοι τὸ ὁδόφραγμα, ἔβαλον κραυγήν, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔστρεψε νὰ ἴδῃ τί συνέβαινε. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν λόγχη διεπέρασεν αὐτόν, καὶ τὸν ἔρριψε χαμαὶ αἱματόφυρτον.

ΚΒ'

Τὸ δρᾶμα.

Ἀφίνομεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας νὰ φαντασθῶσι τὴν ἀγωνίαν τῆς Λουκίας, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὀλεθρίαν πάλην, καὶ τὴν αὔξουσαν ἀπελπισίαν αὐτῆς, μὴ δυναμένης νὰ μάθῃ τὴν τύχην τοῦ Ἀντωνίου. Κ' ἐφ' ὅσον μὲν διετήρει ἔτι μικράν τινα ἐλπίδα, καὶ ὑπελείπετο αὐτῇ μέσον οἱονδήποτε, ὅπως ἀποπειραθῇ νὰ μάθῃ τὰ κατὰ τὸν ἰατρόν, ὑπεστήριζον αὐτὴν ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ θάρρος· ὅτε ὅμως πάντα ἐξηντλήθησαν εἰς μάτην, καὶ πᾶσα ἔρευνα ἀπέτυχε, καὶ μόνη σκέψις ἀπέμεινεν εἰς τὴν Λουκίαν: «Ὁ Ἀντώνιος ἀπέθανεν· ἀλλέως θὰ τὸν ἔβλεπον ἢ θὰ ἐμάνθανον περὶ αὐτοῦ», τότε κατέπεσε διὰ μιᾶς καὶ συνετρίβη τό τε σῶμα αὐτῆς καὶ τὸ πνεῦμα.

Ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἡ ζωὴ καὶ ἡ διάνοια τῆς Λουκίας ἐκινδύνευσαν. Εἶτα ἐπῆλθεν ἀνεπαίσθητός τις βελτίωσις, καὶ ἡμιφωτεινά τινα διαλείμματα, καθ' ἃ ἐφαντάζετο ἡ Λουκία ὅτι ἔβλεπε κινουμένην ἐν τῷ δωματίῳ μορφήν τινα ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν Σπεράντσαν. Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο ἡ Σπεράντσα; Ἡ Λουκία ὠνειρεύετο βεβαίως. Τὴν παρηκολούθει ὅμως μετ' εὐχαριστήσεως, οὐδὲν μὲν λέγουσα, ἀλλ' ἀναπλάττουσα διὰ τῆς καταπεπονημένης φαντασίας της καιροὺς εὐτυχεῖς τοῦ παρελθόντος βίου της, καὶ ὀνόματά τινα ψιθυρίζουσα προσφιλῆ διὰ τῶν ἀσθενῶν της χειλέων.

Νύκτα τινα, μετ' ὀλίγων ὡρῶν εὐεργετικὸν ὕπνον, ἐξύπνησε διαυγεστέρας ἔχουσα τὰς ἰδέας της, καὶ βλέπουσα δύο μεγάλους μελανοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρυπνοῦντας ἐπ' αὐτῆς τρυφερῶς, ὡς ἄλλοτέ ποτε, ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ:

— Σὺ εἶσαι, Σπεράντσα;

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ, ἀγαπητή μου κυρία! Ἐγὼ εἶμαι, ἡ Σπεράντσα σας.

Καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐγονυπέτησε καταφιλοῦσα τὴν ἰσχνὴν χεῖρα, ἣν ἔτεινε πρὸς αὐτὴν ἡ Λουκία,

— Ναί, ἐγὼ εἶμαι, καὶ μένω ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ σᾶς ἀφήσω πλέον. Μὴν ὁμιλεῖτε ὅμως· δὲν πρέπει.

Καὶ τοποθετήσασα προσφόρως τὰ προσκεφάλαια τῆς Λουκίας, ἔστρεψε τὴν ὠχράν της μορφὴν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος. Ἡ ἀσθενὴς ὑπήκουσε, σιωπηλή, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἄλλην τινὰ ἐξήγησιν εὐχαριστημένη ὅτι εἶχε πλησίον της τὴν καλὴν ἰταλίδα φίλην της.

Τίς ἄρα εἶχε καλέσει τὴν Σπεράντσαν παρὰ τὴν κλίνην τῆς Λουκίας, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη εἶχε τὴν μεγάλην ἀνάγκην της; — Ἡ μικρὰ ἐκείνη ἐπιστολὴ ἣν εἶχε γράψει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος, ὅτε ἀπεχωρίζετο τῆς Λουκίας, ἵνα καταβῇ εἰς τὴν μάχην.

Ἡ ἀνάρρωσις τῆς Λουκίας ὑπῆρξε μακρὰ καὶ δυσχερής. Μόλις δὲ μετὰ δύο ὅλους μῆνας κατώρθωσε νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον ἐφ' ἁμάξης· καὶ πάλιν ὀλίγου δεῖν ἀπέβαινεν εἰς αὐτὴν ὀλεθρία ἡ πρώτη της ἐκείνη ἐκδρομή. Ἡ θέα τῶν ὁδῶν, τῶν στρατιωτῶν, τῶν φαιδρῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐστηρίζοντο μειδιῶσαι ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῶν συζύγων ἢ τῶν φίλων των, ἐνῷ ἐκείνη ᾐσθάνετο ἑαυτὴν τοσούτῳ μόνην, δυστυχῆ καὶ ἐγκαταλελειμμένην,—ὑπῆρξε διὰ τὴν Λουκίαν σκληροτάτη δοκιμασία. Πολλοὶ τῶν διαβατῶν παρετήρησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ὠχρὰν αὐτῆς μορφήν, περιβλέπουσαν ἀπλήστως καὶ θεωροῦσαν πανταχοῦ ἐπὶ τῇ κενῇ ἐλπίδι ν' ἀνακαλύψῃ που τὸ προσφιλὲς πρόσωπον τοῦ ἰατροῦ!

Μάτην ὅμως ἐθεώρει ἡ Λουκία, καὶ μάτην ἐξήταζε καὶ ἠρεύνα πανταχοῦ. Οὐδὲν κατώρθου

νὰ μάθῃ. Μεταπίπτουσα ἀδιακόπως ἀπὸ τῆς ἐλπίδος εἰς τὴν ἀπελπισίαν, προσδοκῶσα σήμερον νὰ ἴδῃ τὸν Ἀντώνιον ἀνοίγοντα αἴφνης τὴν θύραν, καὶ ἀποθαῤῥυνομένη πάλιν αὔριον, κατήντα πολλάκις νὰ παραδέχεται αὐτὸν ἀποθανόντα, καὶ νὰ ποθῇ, θρηνοῦσα, νὰ ἴδῃ τὸ μέρος κἂν ὅπου εἶχε ταφῇ. Ἀνίσχυρος ἀπέβαινε τότε πᾶσα τῆς Σπεράντσας ἡ παρηγορία.

— Ἂν ἔζη, ἔλεγεν ἡ Λουκία ἐπιμένουσα, θ' ἀνεκάλυπτε κανὲν μέσον νὰ μοῦ τὸ μηνύσῃ.

— Ἀλλὰ πῶς, κυρία μου, νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον νὰ σᾶς τὸ μηνύσῃ, ἂν ἦνε εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ σιδηροδέσμιος; Δόσατέ του καιρὸν, ἐξηκολούθει λέγουσα ἡ Σπεράντσα μετὰ πεποιθήσεως. Ἔπειτα, νομίζετε ὅτι ἡ Παναγία δὲν θὰ προστατεύσῃ ἕνα τόσον καλὸν ἄνθρωπον;

Καὶ ἡ Λουκία ἐπείθετο, καὶ ἤρχιζε προσευχομένη, καὶ πάντα κατέβαλλεν ἀγῶνα ἵνα ἀνακτήσῃ ἐλπίδα καὶ θάῤῥος.

Ἡ δυστυχία παρέχει πολλάκις φίλους ἀπροσδοκήτους. Ἡ λαίδη Κλέβερτων διελογίσθη, ὅτι τῇ παρεμβάσει τοῦ νεκροῦ ἀκολούθου κυρίου Χ... εἶχεν ἴσως μικρὰν τινα ἐλπίδα νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τῶν τελευταίων φυλακίσεων ἢ κατάλογόν τινα οἱονδήποτε τῶν ἀποθανόντων. Ἑπομένως, καίτοι δὲν ἤλπιζε πολλὰ, καθότι δὲν εἶχεν εἰς μεγάλην ὑπόληψιν τὸν δῆθεν ἐξάδελφόν της, ἐκάλεσεν αὐτὸν τὴν πρωΐαν τῆς 17 Μαΐου. Ὁ κ. Χ. κατεπλάγη ἐκ τῆς μεγάλης ἀλλοιώσεως τῆς μορφῆς της, ἡ ἀγαθότης δὲ δι' ἧς ὡμίλησε πρὸς αὐτὴν ἐνεθάῤῥυνε τὴν Λουκίαν νὰ τῷ διηγηθῇ λεπτομερῶς καὶ μετὰ παθητικῆς ἁπλότητος τὰ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἰταλοῦ πατριώτου, καὶ νὰ συμπεράνῃ λέγουσα, ὅτι παρεκάλει αὐτὸν νὰ τὴν βοηθήσῃ, ὅπως ἐπανεύρῃ τὰ ἴχνη τοῦ Ἀντωνίου. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πρὸς ἔπαινον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅτι ἤρκεσεν ἡ ἐπίκλησις αὕτη, ὅπως ὁ νεκρὸς καλλωπιστὴς ἀφοσιωθῇ ἐγκαρδίως εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ἰατροῦ. Πλὴν δὲ τούτου τὰ τελευταῖα γεγονότα εἶχον ἐπαισθητῶς ἐλαττώσει τὴν ἀντιπάθειαν τοῦ νεαροῦ εὐπατρίδου πρὸς ἐκείνους, οὓς εἶχεν ἄλλοτε ἀποκαλέσει εἰρωνικῶς *δικηγόρους*, καὶ — παράδοξον πρᾶγμα — εἶχον μάλιστα ἐμπνεύσει εἰς αὐτὸν ἰσχυρὰν ἀντιπάθειαν κατὰ τῆς μερίδος ἐκείνης, ἥτις ἀπήλαυε πρότερον ὅλων αὐτοῦ τῶν συμπαθειῶν. Ὁ κ. Χ. εἶχε παραστῇ μάρτυς πάσης ὠμότητος καὶ ἀπανθρωπίας, ἃς εἶχε διαπράξει κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἡ κυβερνητικὴ μερὶς, καὶ πᾶν τῆς καρδίας του γενναῖον αἴσθημα εἶχε κατεξαναστῇ κατὰ τῶν φρικαλέων ἐκείνων πραξικοπημάτων. Οὕτως ἠρνήθη διὰ μιᾶς τὴν μερίδα, πρὸς ἣν ἐπὶ μακρὸν συνεκεντροῦντο ἀποκλειστικῶς αἱ συμπάθειαί του, καὶ ἀπεκήρυξεν ἀγῶνα, οὕτινος προεμάχουν τοιουτοτρόπως οἱ θιασῶταί του.

Ἓξ μῆνες ὁλόκληροι παρῆλθον οὕτω, δαπανηθέντες εἰς ματαίας ἐρεύνας καὶ προσπαθείας, ἡ δὲ ταλαίπωρος Σπεράντσα δὲν ἐγνώριζε πλέον πόθεν ν' ἀντλήσῃ νέας ἐλπίδας ἵνα παρηγορήσῃ τὴν κυρίαν της. Ἡ κατήφεια καὶ ἡ ἀπελπισία τῆς Λουκίας ἐπετείνοντο σήμερον, ὅτε αἴφνης ὀλίγαι σειραὶ, ὑπὸ ἀγνώστου γεγραμμέναι χειρὸς, ἐπῆλθον ἵνα μεταβάλωσιν εἰς ἄῤῥητον χαρὰν τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην. Εἰς τὴν λαίδην Κλέβερτων εἶχε περιέλθει ἡ ἑπομένη ἀνώνυμος ἐπιστολή.

«Ὁ φίλος σας ζῇ, ἀλλ' εἶνε φυλακισμένος! Ἂν ἔχετε πρόσωπόν τι ἀσφαλὲς, — σημειώσατε, ὅτι λέγω *ἀσφαλὲς*, — στείλατέ μου το, διὰ νὰ λάβῃ λεπτομερεστέρας πληροφορίας. Θὰ μὲ εὕρῃ μεθαύριον τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, ἐρχόμενον ἐκ Ῥώμης διὰ τῆς πύλης Καποδικίνο. Ὅστις θὰ ἔλθῃ, ἂς κρατῇ λευκὸν μανδήλιον εἰς τὴν χεῖρα. Οὐδ' αὐτὸς ὁ ἀὴρ τὸν ὁποῖον ἀναπνέετε, νὰ μὴ ὑποπτεύσῃ ὅτι ὑπάρχει συγκοινωνία μεταξύ μας. Μόνον τοιουτοτρόπως ἔχετε πιθανότητά τινα νὰ φανῆτε ὠφέλιμος εἰς τὸν φίλον σας. Ἡ ἀστυνομία κατασκοπεύει ἕκαστον βῆμά μου καὶ πᾶσάν μου πρᾶξιν».

Ἂς φαντασθῇ τις τὴν χαρὰν τῆς Λουκίας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμῶν τούτων. — Ἔζη λοιπόν! Εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἔζη! Τί σημαίνει ἂν ἦτο φυλακισμένος; Ἀρκεῖ ὅτι ἔζη. Ἡ Λουκία εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ κατώρθου ν' ἀνοίξῃ τὰς θύρας τῆς εἱρκτῆς του. Θὰ μετεχειρίζετο ὅλην τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιῤῥοήν της καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς πατρίδος της θὰ ἐνήργουν βεβαίως ὑπὲρ τῆς χήρας τοῦ λόρδου Κλέβερτων, καὶ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θὰ ἐπενέβαινεν ἐπισήμως. — Ταλαίπωρος Λουκία!

Ὁ ἀκόλουθος τῆς πρεσβείας, πιστὸς αὐτῆς σύμμαχος, μετέβη εἰς τὴν ζητηθεῖσαν συνέντευξιν. Εὗρε δὲ μεσήλικα κύριον, ὅστις διηγήθη αὐτῷ, πλὴν ὅσων γνωρίζομεν, καὶ τὰ ἑξῆς: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, πληγωθεὶς, διελογίσθη εὐφυῶς νὰ προσποιηθῇ τὸν νεκρὸν, οὕτω δὲ μετηνέχθη μετ' ἄλλων πτωμάτων εἰς τὸ κοιμητήριον. Ἐκεῖ ἑκὼν ἄκων ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ σημεῖα ζωῆς καὶ ὀλίγου δεῖν ἐφονεύετο ἵνα ταφῇ μετὰ τῶν λοιπῶν, ἂν φιλανθρωπότεροί τινες ἐκ τῆς συνοδείας δὲν ἐπρότεινον νὰ κατατεθῇ ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Ἁγίας Μαρίας, εὑρισκομένῃ παρὰ τὴν ὁδὸν, ἣν ἠκολούθει ἡ πένθιμος συνοδεία. Ἐκεῖθεν μετηνέχθη μετὰ μίαν ἑβδομάδα καὶ ἀπεκλείσθη ἐν τῷ Φρουρίῳ τοῦ Ὠοῦ (Castello dell' Uovo). Ἐκεῖ ἐπουλώθη ἡ ἄλλως ἀσήμαντος πληγή του, καὶ μετὰ ἓξ ἑβδομάδας προσήχθη εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Ἐπιθυμῶν πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ μηνύσῃ εἰς τὴν Λουκίαν ὅτι ἔζη, ἠρνήθη ὁ Ἀντώνιος οἱανδήποτε ἀπάντησιν, πρὶν ἢ ἐδίδετο εἰς αὐτὸν συνήγορος, καὶ τὸ κατώρθωσε τέλος μετ' ἐπανειλημμένας ἀνακρίσεις καὶ ἀρνήσεις. Ὁ συνήγορος οὗτος, ὅστις μετὰ τέσσαρας ὅλους μῆνας ἐχορηγήθη εἰς τὸν Ἀντώνιον, ἦν αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις ἔγραψε τὴν ἀνώνυμον ἐπιστολὴν, καὶ μετέδιδε νῦν εἰς τὸν ἀ-

κόλουθον τὰς περὶ τοῦ ἰατροῦ εἰδήσεις. Καίτοι περιεσκεμμένος κατ᾽ἀνάγκην ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων, ἦτο οὐχ ἧττον ἔντιμος καὶ γενναιόφρων ἄνθρωπος, αἰσθανόμενος τὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ προετίμα τὴν σωτηρίαν τοῦ πελάτου του παντὸς προσωπικοῦ συμφέροντος.

Ὁ ἀκόλουθος ὑπέδειξεν εἰς τὸν συνήγορον, καθ' ἃ εἶχε συνεννοηθῆ μετὰ τῆς λαίδης Κλέβερτων, ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ κατορθωθῇ ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίου ξένη διπλωματικὴ ἐπέμβασις, καὶ ὅτι πᾶσα χρηματικὴ θυσία ἦτο δυνατὴ ὅπως ἐπιτευχθῇ ἡ ἀπόδρασίς του.

— Μὴ δοκιμάσετε τίποτε ἀπ᾽ ὅλ᾽ αὐτά, εἶπε περίτρομος ὁ δικηγόρος. Ἀπόπειρα φυγῆς θ᾽ ἀπετύγχανε βεβαίως καὶ θὰ ἐπεβάρυνε μάλιστα τὴν θέσιν τοῦ ὑποδίκου· παρέμβασις δὲ διπλωματικὴ μόνον διὰ τηλεβόλων δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἕνα μόνον ἔχομεν βοηθόν. . . τὸν καιρόν. Ἀφήσατε νὰ ὡριμάσουν τὰ πράγματα, καὶ ἴσως αὐτὰ ἠμποροῦν νὰ μεταβάλουν τὴν πολιτικὴν τοῦ τόπου, καὶ νὰ θέσουν τέρμα εἰς τὰς πολιτικὰς καταδιώξεις. Ὅπως δήποτε μὲ τὴν ὑπομονὴν θὰ κερδήσωμεν τοὐλάχιστον τοῦτο, ὅτι θὰ ψυχρανθοῦν τὰ πάθη. Ἡ καλλιτέρα συμβουλή, τὴν ὁποίαν ἔχω νὰ δώσω εἰς τὴν λαίδην Κλέβερτων καὶ εἰς ὅσους ἐπιθυμοῦν τὸ καλὸν τοῦ Ἀντωνίου εἶνε νὰ μείνουν ἥσυχοι καὶ ἀδιάφοροι. Ἤκουσα ὅτι πολλοὶ Ἄγγλοι δὲν συχνάζουν πλέον εἰς τὴν Αὐλὴν μετὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς 15 Μαΐου. Μὴ τοὺς μιμηθῆτε. Πρέπει νὰ πηγαίνετε εἰς τὴν Αὐλὴν, νὰ παρατηρῆτε τὰ πάντα, καὶ νὰ μοῦ δίδετε πληροφορίας, αἵτινες δύνανται νὰ μοῦ χρησιμεύσουν. Εἶνε τὸ μόνον μέσον νὰ φανῆτε χρήσιμοι εἰς τὸν φίλον σας.

Ἡ περὶ τῆς συνεντεύξεως ταύτης ἔκθεσις τοῦ ἀκολούθου ἐψύχρανεν ἐπαισθητῶς τὰς στιγμιαίας ἐλπίδας τῆς Λουκίας. Καίτοι δὲ ἄκουσα καὶ δυσθυμοῦσα, συνεμορφώθη πρὸς τὴν συμβουλὴν τοῦ δικηγόρου, καὶ παρέστη πολλάκις εἰς τὴν Αὐλὴν καὶ τὰς συναναστροφάς. Ὅτε δὲ εἶδε, τί ἐφρόνουν οἱ περὶ τὸν βασιλέα περὶ τῶν ἀτυχῶν ὑποδίκων, καὶ ἤκουσε καθ᾽ἡμέραν ἐπαναλαμβανόμενον ὅτι καιρὸς ἦτο πλέον νὰ ἐξολοθρευθῇ τὸ σκυλολόγιον ἐκεῖνο, καὶ ἤκουσε τὸν ἀντιπρόσωπον μεγάλης δυνάμεως λέγοντα ὅτι οὐδεμία διπλωματικὴ παράστασις ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ νεαπολιτικοῦ ὑπουργείου,—τότε μόνον ἐνόησε πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ ἰταλὸς δικηγόρος, συμβουλεύων ὑπομονήν.

Μετ᾽ὀλίγας ἡμέρας ὁ ἀκόλουθος ἔλαβε δύο νέας πληροφορίας, ὧν ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον: Ἔγγραφον ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου γεγραμμένον, εἶχε κατασχεθῆ παρά τινι τῶν κατηγορουμένων. Τὸ ἔγγραφον δ᾽ αὐτὸ ἦτο τὸ ὑπόμνημα ὅπερ εἶχε γράψει ἐκ Παλέρμου, καὶ ἐν ᾧ ἐλέγετο, πλὴν τῶν ἄλλων, ὅτι: «Εἶχε φθάσει ἡ ὥρα, καθ' ἣν πάντες οἱ τίμιοι φίλοι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἔπρεπε νὰ ἑνωθῶσι καὶ νὰ σχηματίσωσι φάλαγγα ἱεράν». Ὁ ἰατρὸς εἶχεν ἀνακριθῆ, κατόπιν τῆς κατασχέσεως ταύτης, καὶ πιθανὸν ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλε νὰ κατηγορηθῇ, ὡς ἱδρυτὴς μυστικῆς ἑταιρίας, καθ' ἧς διεξήγετο ἤδη δραστηρία προανάκρισις.

Τοῦτο δ᾽ ἐπεβεβαίου καὶ ἡ ἑπομένη πληροφορία τοῦ δικηγόρου τοῦ Ἀντωνίου, ἡ τελευταία, ἧς νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ μνημονεύσωμεν: Ὁ Ἀντώνιος ἔμελλε νὰ καταδιωχθῇ ὡς εἷς τῶν κυρίων ἱδρυτῶν τῆς μυστικῆς ἑταιρίας τῆς Ἰταλικῆς Ἑνώσεως. Ἡ ἐποχὴ δὲ τῆς δίκης ἐξήρτητο μεγάλως ἐκ τῆς τροπῆς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ὁ καιρὸς δυστυχῶς ἐβάδισε ταχέως καὶ τὰ πράγματα ὡρίμασαν. Ἡ ἧττα τοῦ Πεδεμοντίου ἐν Νοβάρρᾳ, ἡ ὑποταγὴ τῆς Σικελίας, ἡ ἡρωϊκὴ πτῶσις τῆς Βενετίας, ἡ κατοχὴ τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν γαλλικῶν λογχῶν, ἐπήνεγκον ταχὺν τὸν θρίαμβον τῆς ἀντιδράσεως, καὶ ἡ κυβέρνησις τῆς Νεαπόλεως δρέπει ταχύτερον ἢ προσεδόκα τὸν καρπὸν τοῦ αἵματος, ὅπερ ἐχύθη τὴν 15 Μαΐου.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν.

Ἐὰν ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἐπῆλθον ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ κατὰ τοὺς τελευταίους βυζαντινοὺς χρόνους, καὶ τῆς καταστάσεως ἐν ᾗ εὑρίσκετο, ὅτε οἱ Τοῦρκοι ἐκυριάρχησαν αὐτῆς, δὲν θὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀνθηρὰν κατάστασιν, ἣν διετήρει ἡ χώρα κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν ἢ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Αἱ ὑπὸ τοῦ Πλινίου ἀναφερόμεναι 75 πόλεις δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀλλ᾽ οὔτε αἱ ὑπὸ τοῦ Πορφυρογεννήτου 17. Ἀλλεπάλληλοι δηώσεις κατέστρεψαν τὰς πόλεις αὐτῆς, ὧν δὲν ἀνευρίσκομεν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ἢ ἄμορφά τινα ἐρείπια ἀσαφῶς ὑποδεικνύοντα τὸν τόπον, ἔνθα ἔθαλλον ἄλλοτε τόσαι μεγαλοπόλεις τῆς Θεσσαλίας. Ἐρήμωσις βασιλεύει κατὰ τὴν πεδιάδα, δι᾽ ἧς βραδέως κυλίει τὰ νάματά του ὁ Πηνειὸς, περιβαλλόμενος ὑπὸ ἐρήμων καὶ μελαγχολικῶν ὄχθων. Ὁ κατὰ τοὺς τελευταίους βυζαντινοὺς χρόνους ἀρξάμενος ἐπὶ τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων συνοικισμὸς ἐπετάθη ἔτι μᾶλλον, ὅτε ὁ σιδηροῦς ποὺς νέου ἀλλοθρόου κατακτητοῦ ἐπάτησε τὸ Θεσσαλικὸν ἔδαφος, καὶ παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς Λαρίσσης, τῆς Κραννῶνος, τῆς Σκοτούσης, τῶν Φερῶν, τῆς Μητροπόλεως, τῆς Τρίκκης, τοῦ Πελινναίου, τῆς Φαρσάλου καὶ τόσων ἄλλων Θεσσαλικῶν πόλεων ἔπηξε τὰς καλύβας αὐτοῦ ὁ ἐκ τοῦ Ἰκονίου προσκληθεὶς τουρκικὸς πληθυσμὸς, ὅπως συνοικίσῃ τὴν ἔρημον σχεδὸν μείνασαν Θεσσαλικὴν πεδιάδα. Ἅπαν τὸ Πελασγικὸν πεδίον καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ Φαρσαλικοῦ καὶ Κροκίου κατελήφθη ὑπὸ τῶν νέων τούτων κυριαρχῶν τῆς

χώρας, οἵτινες διανείμαντες τὴν ὡραίαν πεδιάδα ἐνετρύφων ἀπολαμβάνοντες τὰ εἰσοδήματα αὐτῆς. Ἅπασαι αἱ ἑλληνικαὶ ὀνομασίαι τῶν χωρίων, τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων ἐξέλιπον, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, ἀντικατασταθεῖσαι ὑπὸ τουρκικῶν, ἃς συναπέφερον ἐκ τῆς γενετείρας αὐτῶν γῆς οἱ συνοικιζόμενοι μουσουλμάνοι. Ἡ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐποίκησις Τούρκων δεικνύει, ὅτι ἡ διὰ ἐξομώσεως τοῦ κατακτηθέντος λαοῦ πολλαπλασίασις τῶν κατακτητῶν, ἡ λαβοῦσα χώραν εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, καὶ ἰδίως εἰς τὰς Ἀλβανικὰς καὶ Σλαβικάς, δὲν συνέβη κατὰ τὴν Θεσσαλίαν. Οἱ νέοι ἐπιδρομεῖς εὗρον ἔρημον σχεδὸν τὴν κατακτηθεῖσαν γῆν, τῆς ὁποίας οἱ Ἕλληνες κάτοικοι συνῳκίζοντο εἰς τὰ ὀχυρὰ αὐτῶν ὄρη, νομίζοντες, ὅτι καὶ ἡ τελευταία αὕτη ἐπιδρομὴ θὰ παρήρχετο ὅσον οὔπω, ὅπως τοσαῦται καὶ τηλικαῦται ἕτεραι προϋπάρξασαι· ἀλλὰ φεῦ! ἐπέπρωτο μακροὺς χρόνους νὰ στενάζῃ ἡ ὡραία Ἑλλὰς ὑπὸ τὸν βαρὺν καὶ ἀφόρητον ζυγὸν τοῦ νέου κατακτητοῦ· ἐπέπρωτο μακροὺς αἰῶνας νὰ παύσῃ πλέον ἀκουόμενον τὸ τοσοῦτον λάμψαν καὶ θαυμασθὲν ὄνομα τῶν Ἑλλήνων, μέχρις οὗ πληρωθέντος τοῦ χρόνου ἀνεζωπυρήθη τῇ θείᾳ εὐδοκίᾳ ὁ ὑπὸ τὴν τέφραν κρυπτόμενος σπινθήρ, καὶ νέα ζωὴ ἀπεδόθη εἰς τὸ νεκροφανὲς ἔθνος, προωρισμένον, φαίνεται, ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας εἰς νέαν ἀποστολὴν ἐκπολιτισμοῦ καὶ φιλανθρωπίας.

Ἐν τούτοις ὁ κατ' ἀρχὰς πολυάριθμος συρρεύσας εἰς Θεσσαλίαν τουρκικὸς πληθυσμὸς ἤρξατο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ ἀραιοῦται διά τε τὸ νοσῶδες τοῦ κλίματος καὶ τὴν διηνεκῆ στρατολογίαν, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων ἐπιδημιῶν τῆς πανώλους, ἥτις ἐπέφερε τὴν φοβερωτέραν καταστροφὴν εἰς τὸν ἀπαθῶς τῷ πεπρωμένῳ ὑπείκοντα Ἀσιανὸν πληθυσμόν. Ἤρξατο δὲ ἤδη νὰ κατέρχηται ἐκ τῶν ὀρέων καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμός, καὶ νὰ συνοικίζηται ὡς δουλοπάροικος εἰς τὰ τουρκικὰ χωρία, καὶ κατ' ὀλίγον ἅπασα ἡ Θεσσαλικὴ πεδιὰς κατῳκήθη ἐκ νέου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατοίκων καὶ μόνον χωρία τινὰ κατὰ τὰς ὑπωρείας τῆς Ὄσσης καὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἕτερα μεταξὺ Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων καὶ ἄλλα τινὰ κατοικοῦνται εἰσέτι ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐπελθόντων ξένων. Τῶν δὲ ὀλίγων ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς κατακτήσεως ὑπὸ χριστιανῶν κατοικουμένων χωρίων τινὰ μὲν ἐδωρήθησαν εἰς μεγιστᾶνας Τούρκους, ἕτερα δὲ ἀφιερώθησαν εἰς συντήρησιν τῶν τουρκικῶν τεμενῶν, *Βακούφια* διὰ τοῦτο κληθέντα, ἄλλα δὲ ἐχορηγήθησαν εἰς τοὺς καλουμένους Σπαχῆδας, οἵτινες καρπούμενοι τὰ εἰσοδήματα ὡρισμένων χωρίων, ὑπεχρεοῦντο ὅπως στρατολογήσωσιν ἐν καιρῷ πολέμου δι' ἰδίων δαπανῶν καὶ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἄλλα τινὰ παραμείναντα ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπώλεσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διαβοήτου Ἀλῆ πασᾶ· ταῦτα δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τυράννου, ἀντὶ νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς χωρικούς, εἰς οὓς ἀνῆκον, ἀνεκηρύχθησαν κτήματα τοῦ στέμματος, καὶ βραδύτερον ἐπωλήθησαν ἢ ἐδωρήθησαν εἰς διαπρέψαντας Ὀθωμανοὺς ἄνδρας· ὥστε οὕτως ἅπαντα τὰ ὑφ' Ἑλλήνων χωρικῶν κατοικούμενα χωρία τῆς θεσσαλικῆς πεδιάδος εἶνε κτήματα διαφόρων Ὀθωμανῶν ἢ καὶ ἄλλων, *Τσιφλίκια* καλούμενα. Καὶ αἱ μὲν γαῖαι καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον, ὁ δὲ χωρικὸς καλλιεργῶν τὸ οὐχὶ εἰς αὐτὸν ἀνῆκον ἔδαφος ἀπολαμβάνει διὰ τοῦ ἱδρῶτος τοῦ προσώπου του τὸν εἰς συντήρησιν αὐτοῦ ἐπαρκοῦντα ἄρτον. Καὶ οὕτω κατὰ περίεργον τῆς τύχης συγκυρίαν ἐπανῆλθεν ἐν τῷ Θεσσαλικῷ πεδίῳ ἀνάλογός τις τῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα σχέσεως τῶν πενεστῶν πρὸς τοὺς κυρίους των. Ἐν τοιούτοις χωρίοις λοιπὸν διεβίωσεν ὅλους αἰῶνας ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος, κατορθώσας ἐν τῷ μέσῳ γόων καὶ θρήνων, στεναγμῶν καὶ δακρύων, νὰ διατηρήσῃ ἀλώβητον τὸν ἐθνισμόν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας κατάστασις τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος. Ὅλως ὅμως ἀλλοίαν ὄψιν παρέχουσι τὰ περιβάλλοντα αὐτὴν καλλίκομα ὄρη. Ἐκεῖ, ἔνθα ἐπὶ τῶν προγόνων μας ἐνδιαιτῶντο οἱ λύκοι καὶ τὰ ἄγρια τῶν δρυμῶν θηρία, ἤρξατο ἐπὶ τῶν τελευταίων Βυζαντινῶν χρόνων νὰ συνοικίζηται ἐκ τῆς πεδιάδος καὶ τῶν ὑπωρειῶν τῶν ὀρέων ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμός, φεύγων τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐπιδρομὰς τῶν εἰσβαλλόντων κατακτητῶν, καὶ ζητῶν ἄσυλον καὶ καταφύγιον εἰς τὰ ὀχυρὰ καὶ ἀπόκρημνα αὐτὰ ὄρη· ἐκεῖ ἐντὸς τῶν δρυμώνων καὶ χαραδρῶν, ὅπου ὁ βέβηλος ποὺς τῶν κατακτητῶν δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ, συνῳκίσθη ὁ φίλεργος καὶ βιομηχανικὸς πληθυσμὸς τῶν πεδιάδων, ἱδρύσας κοινότητας, αἵτινες ἀπέβησαν ἀνθηραὶ καὶ διάσημοι οὐ μόνον κατὰ τὴν Ἀνατολήν, ἀλλά τινες καὶ κατὰ τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἐπὶ τοῦ Πηλίου ἀνθηρότατα 24 χωρία, τὰ Ἀμπελάκια, ἡ Ραψάνη, ἡ Τσαριτσάνη, ὁ Τύρναβος, ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς περιεργείας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας ἐπισκεπτομένων τὴν Θεσσαλίαν περιηγητῶν. Ὁ Βρονστέτ, ὁ Οὔρκουάρτ, ὁ Δόδβελ ἐθαύμασαν τὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν 24 χωρίων τοῦ Βόλου· ὁ Βωζοὺρ δὲν εὑρίσκει λέξεις, ὅπως ἐπαινέσῃ τὸ βιομηχανικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἐμπορικὴν δεξιότητα τῶν κατοίκων τῶν Ἀμπελακίων, ἅτινα παραβάλλει μὲ Ὀλλανδικὸν πολίχνιον· ἡ Ραψάνη, ἡ Τσαριτσάνη καὶ ὁ Τύρναβος ἡμιλλῶντο ἐπιτυχῶς μετὰ τῶν Ἀμπελακίων, καὶ ἐν γένει πᾶσα ἡ περιβάλλουσα τὴν πεδιάδα ὀρεινὴ Θεσσαλία παρίστανεν δάσιν εὐημερίας καὶ ἐμπορικῆς κινήσεως κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κακοδαιμονίαν καὶ κατάπτω-

σιν, ἥτις ἐπεκράτει ἐπὶ τοῦ Θεσσαλικοῦ πεδίου. Ἅπασαι αἱ ὀρειναὶ αὗται κοινότητες ἐκυβερνῶντο ὑπὸ δημογερόντων, ἐκλεγομένων ἐν γενικῇ συνελεύσει τοῦ λαοῦ καὶ μεριμνώντων περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν κοινότητα. Αὐτοὶ εἰσέπραττον τοὺς φόρους, διεχειρίζοντο τὴν κοινοτικὴν περιουσίαν, διένεμον τοὺς καταβλητέους φόρους ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν, ἐφρόντιζον περὶ τῶν σχολείων, περὶ τῶν ναῶν, περὶ τῶν ὁδῶν καὶ περὶ παντὸς ἐν γένει ἀφορῶντος τὴν κοινότητα. Καὶ ἀληθεύει μὲν, ὅτι πολλοὶ τῶν δημογερόντων ἐφατρίαζον πρὸς ἀλλήλους καὶ πολλὰς καταστροφὰς μνημονεύει ἡ παράδοσις ἐπισυμβάσας διὰ τὴν τοιαύτην αὐτῶν διαγωγὴν, ἀλλ' οὐχ ἧττον εἶνε ἀληθές, ὅτι τότε ἐστρώθησαν αἱ ἐπὶ τῶν ὀρέων ὁδοὶ, τότε κατεσκευάσθησαν αἱ ἐν τῷ μέσῳ τῶν χωρίων λιθόστρωτοι, κατάφυτοι καὶ κατάῤῥυτοι ἀγοραὶ, τότε ἐκτίσθησαν αἱ ἐπὶ τῶν χειμάῤῥων γέφυραι, τότε ἤκμασαν αἱ περιώνυμοι σχολαὶ τῶν Μηλιῶν, τῆς Ζαγορᾶς, τῶν Ἀμπελακίων, τῆς Ῥαψάνης, τοῦ Τυρνάβου, καὶ λ., ἔνθα ἐδίδαξαν οἱ εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους σπουδαίως ἐπιδράσαντες πεπαιδευμένοι Θεσσαλοὶ, οἷοι οἱ ἐκ τῶν Μηλιῶν ἱερομόναχοι Ἄνθιμος Γαζῆς, Γρηγόριος Κωνσταντᾶς καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδης, ὁ ἐκ Λαρίσσης Κωνσταντῖνος Κούμας, ὁ ἐκ Τυρνάβου Ἰωάννης Δημητριάδης ὁ Πέζαρος, ὁ ἐκ Τσαριτσάνης Μέγας Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ ἐξ Ἀμπελακίων Ζῆσος Κάβρας καὶ ἕτεροι ἀσημότεροι αὐτῶν, καὶ τότε τέλος ἐπεσκέπτοντο τὴν ἐπὶ τοῦ Πηλίου Πορταρίαν, τὰ Ἀμπελάκια κ.λ. παντοδαποὶ ἔμποροι Ἕλληνές τε καὶ λοιποὶ, ὅπως ἀποκομίσωσιν ἐκεῖθεν τά τε φυσικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα τοῦ τόπου· ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ μὲν βιομηχανία τῶν ὀρεινῶν θεσσαλικῶν πολιχνῶν παρήκμασε πρὸ πολλοῦ καὶ μετ' αὐτῆς ᾤχετο καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐημερία αὐτῶν, ἡ δὲ ἐπὶ τῶν ὀρέων διαιωνισθεῖσα ληστεία καὶ αἱ πρὸς καταδίωξιν αὐτῆς ἀποστελλόμεναι ἄγριαι ὀρδαὶ τῶν Ἀλβανῶν συναπετέλεσαν τὴν καταστροφὴν τῶν πρὶν ἀνθούντων καὶ πολυανθρώπων χωρίων, τῶν ἐπὶ τοῦ Πίνδου, Χασίων, Ὀλύμπου καὶ Ὄσσης κειμένων, καὶ μόνον τὰ ἐπὶ τοῦ Πηλίου κείμενα χωρία παραμένουσιν εἰσέτι ἀκμάζοντα καὶ ἀνθοῦντα.

Ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη κατέφυγεν οὐ μόνον ὁ γεωργικὸς καὶ βιομηχανικὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ μάχιμος πληθυσμὸς τῆς πεδιάδος, γενόμενος ἔκτοτε γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν *Ἀρματωλῶν*, οἵτινες διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων ἐπεσκίαζον καὶ ἐφρούρουν τὰς νεοσυστάτους ἑλληνικὰς κοινότητας. Ἔνθα τὸ πάλαι κατέφυγον οἱ μενεπτόλεμοι Περῤῥαιβοὶ, ὑποχωροῦντες εἰς τοὺς εἰσελαύνοντας Θεσσαλοὺς, ὑπεχώρουν καὶ οἱ νεώτεροι κάτοικοι φεύγοντες τὴν καταπίεσιν τοῦ νέου κατακτητοῦ. Ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου, τῶν Χασίων, τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Πηλίου συνέστησαν ὁρμητήρια οἱ μάχιμοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, ἐξ ὧν κατερχόμενοι εἰς τὴν πεδιάδα ἐλήστευον τοὺς ἀλλοθρήσκους κυριάρχους των. Καὶ πρῶτος μὲν πυρὴν τοῦ ἀρματωλικοῦ βίου εὑρίσκεται ἤδη κατὰ τοὺς τελευταίους Βυζαντινοὺς χρόνους· ἐπὶ δὲ τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρματωλῶν ἐγένετο σπουδαιότερος, ὥστε ἡ ὑψηλὴ Πύλη, μὴ δυναμένη ἄλλως νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἐνοχλήσεως αὐτῶν, ἠναγκάσθη ἐπὶ Σουλεϊμὰν τοῦ μεγαλοπρεποῦς (Hammer) νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς ἐκείνους καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, τὴν περιστολὴν τῆς ληστείας καὶ τὴν φρούρησιν τῶν διόδων, ὅτε καὶ συνεστήθησαν ἴδια στρατιωτικὰ σώματα *Καπετανάτα* ἢ *Ἀρματωλίκια* λεγόμενα, ἅτινα ἔκτοτε διετηρήθησαν μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων. Τοιαῦτα ἤκμασαν ἐφ' ἁπάντων τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων· καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν διωρίζοντο ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον πολλοὶ ἐκείνων ἰσχύοντες κατεκράτουν διὰ τῆς βίας τὰ ἀρματωλίκια, ἢ ἐξωσθέντες ἀνελάμβανον αὐτὰ διὰ τῶν ὅπλων, ἀποβαίνοντες οὕτως οἱ πραγματικοὶ κύριοι τῶν ὀρεινῶν θεσσαλικῶν χωρῶν· σπανίως δὲ, καίπερ προσκαλούμενοι, προσήρχοντο πρὸς τὸν διοικητὴν, ἀλλὰ καὶ τότε περιστοιχούμενοι ὑπὸ τῶν γενναιοτέρων αὐτῶν στρατιωτῶν, φοβούμενοι, μήπως περιπέσωσιν εἰς Τουρκικὴν ἐνέδραν. Καὶ τὴν μὲν γενναιότητα καὶ τὰ κατορθώματα καὶ τὴν βίαν καὶ τὰς ἕξεις πολλῶν διασήμων ἀρματωλῶν τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων ἔψαλλε καὶ ἀπηθανάτισεν ἡ δημοτικὴ ἡμῶν ποίησις, ἥτις ἀνατείλασα ἐν τῷ μέσῳ τῶν καταῤῥύτων καὶ συνηρεφῶν ὀρέων μας, ἔχει τὴν χάριν καὶ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν δροσερότητα αὐτῶν· δύο δὲ, τοὺς διασημοτέρους, μνημονεύομεν ἐνταῦθα, τοὺς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀκμάσαντας ὁπλαρχηγοὺς τῶν Χασίων καὶ τοῦ Ὀλύμπου, τὸν Νικοτσάραν καὶ τὸν Εὐθύμιον Βλαχάβαν. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου πατὴρ ἦτο ὁ διάσημος ἀρματωλὸς τῆς Ἐλασσῶνος Τσάρας, τοῦ δὲ δευτέρου ὁ περιβόητος ἀρχηγὸς τῶν Χασίων Βλαχάβας. Ἀμφοτέρων δὲ ἡ ὕπαρξις συνέπεσε μετὰ τῆς ἀκμῆς τοῦ διαβοήτου Ἀλῆ πασᾶ. Ὁ τύραννος οὗτος, καταστρέψας τὸ Σοῦλι, ἐτράπη καὶ κατὰ τῶν ἐν Ὀλύμπῳ Ἑλλήνων ἀρματωλῶν, καὶ πλεῖστοι μὲν τούτων ἀδυνατοῦντες νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ τὰς δολοπλοκίας τοῦ τυράννου ὑπετάγησαν· ἄλλοι δέ τινες, ἐν οἷς καὶ οἱ μνημονευθέντες Νικοτσάρας καὶ Εὐθύμιος Βλαχάβας, καταλείψαντες τὰ φίλα αὐτῶν ὄρη καὶ τὰ δροσερὰ νάματα καὶ τὰς βαθείας αὐτῶν σκιὰς, ἐῤῥίφθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρματωλῶν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ νέοι Ἰάσονες ἐξώπλισαν οὐχὶ μακρὰν τῶν Ἀφετῶν, ἐν τῷ λιμένι τῆς Σκιάθου, καταδρομικὸν στολίσκον, ὅστις ληΐζων καὶ διαρπάζων τὰς παραλίους πόλεις τοῦ Ὀθωμανικοῦ κρά-

τους, ἠνάγκασε τὴν Πύλην νὰ διατάξῃ τὸν Ἀλῆ πασᾶν, ὅπως παύσῃ τὴν καταδίωξιν τῶν ἁρματωλῶν καὶ ἀνακαλέσῃ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου τὰ ἄγρια στίφη τῶν Ἀλβανῶν. Καὶ ὁ μὲν Βλαχάβας ἐπανῆλθεν εἰς τὰ φίλα αὐτῷ ὄρη, τῶν ὁποίων ἡ αὔρα τῷ ἦτο τόσον προσφιλής· ὁ δὲ Νικοτσάρας παρεχείμασεν εἰς τὴν Σκόπελον. Οὗτος, πρὶν καταταχθῇ εἰς τὸν καταδρομικὸν στολίσκον τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἀντιναύαρχος, ἐπεχείρησε τὴν τεραστίαν καὶ καταπληκτικὴν ἐκείνην ἐκστρατείαν, καθ' ἣν ἐσκόπει μετὰ 500 μόνον μαχητῶν διελαύνων διὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης νὰ ἑνωθῇ μετὰ τοῦ Σέρβου ἐπαναστάτου Καραγεωργεβίτς· ἀλλὰ προσβληθεὶς κατὰ τὴν γέφυραν τοῦ Π;άβι ὑπὸ πολυαρίθμων ἐχθρῶν ἀντέστη γενναίως ἐπὶ 3 νυχθήμερα, καὶ ἠδυνήθη ὑποχωρῶν νὰ διασωθῇ εἰς Σκόπελον, ἔνθα εὗρε τοὺς λοιποὺς ὁπλαρχηγοὺς συνηγμένους. Ὁ δὲ Βλαχάβας ἐπανελθὼν εἰς τὰ Χάσια συνεκάλεσε συμβούλιον τῶν Καπιτανέων, καὶ ἀνακηρυχθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀρχηγός, συνεννοηθεὶς δὲ καὶ μετά τινων Τούρκων τῆς Λαρίσσης, διενήργησεν ἐπαναστατικὸν κίνημα κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὅπερ ὅμως διὰ τὴν παλιμβουλίαν τῶν Ὀθωμανῶν καί τινων ὁπλαρχηγῶν ἀπέτυχεν οἰκτρῶς· καθότι ὁ Ἀλῆ πασᾶς, ἐγκαίρως μαθὼν τὰ τεκταινόμενα, ἔπεμψε πολυαρίθμους δυνάμεις εἰς Θεσσαλίαν ὑπὸ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μουχτάρ, ὅστις συναντηθεὶς περὶ τὴν Καλαμπάκαν μετὰ 600 μόνον ἐπαναστατῶν ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Εὐθυμίου Θεόδωρον, κατέστρεψεν αὐτόν, μὴ δυνηθέντος ἐγκαίρως νὰ φθάσῃ εἰς ἐπικουρίαν τοῦ Εὐθυμίου. Ἀποτυχόντος τοῦ κινήματος ὁ Βλαχάβας ἀνεχώρησεν εἰς Σκόπελον διανοούμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν κατὰ θάλασσαν ἀγῶνα· ἀλλὰ παραπεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ τυράννου ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ὄρη αὐτοῦ, καὶ συλληφθεὶς δολίως ὑπέστη τὸν γνωστὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Ἰωαννίνοις (1808 μ. Χ.). «Ἐν Ἰωαννίνοις, λέγει ὁ Πουκεβὶλ, ἐπανεῖδον τὸν Εὐθύμιον Βλαχάβαν, ἀφοῦ πρότερον τὸν εἶχον συναντήσει πολλάκις εἰς τὸν Πίνδον μετὰ τῶν στρατιωτῶν του· ἀλλά, φεῦ! τὸν ἐπανεῖδον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ σεραΐου δεδεμένον εἴς τινα παραστάδα. Αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἔκαιον τὸ χαλκόχρουν πρόσωπόν του, ὅπερ ἐξέφαινε καταφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον καὶ πυκνὸς ἱδρὼς ἐστάλαζεν ἀπὸ τοῦ πώγωνός του. Ἐγνώριζε τὴν τύχην του καὶ ἡσυχώτερος τοῦ τυράννου ὅστις ἐγλίχετο τοῦ αἵματός του, ἠτένιζε πλήρης φαιδρότητος τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπ' ἐμέ, ὡς ἂν μ' ἐπεκαλεῖτο μάρτυρα τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς· ἔβλεπε δὲ μετὰ ψυχικῆς γαλήνης τοῦ δικαίου ἐγγίζουσαν αὐτήν· ἐδέχθη ἄνευ τρόμου καὶ ἄνευ ἐλαχίστης μεμψιμοιρίας τὰς πληγὰς τοῦ δημίου καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Ἰωαννίνων κατασυρόμενα αὐτοῦ μέλη ἐδείκνυον εἰς τὰς ὄψεις τῶν ἐντρόμων Ἑλλήνων τὰ λείψανα τοῦ τελευταίου ἀρχηγοῦ τῆς Θεσσαλίας» (Μενδελσῶνος Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστ. σ. 156).

Ἀλλ' ὁ θάνατος τῶν ἀτόμων δὲν συγκαταστρέφει καὶ τὰς ἰδέας, ὑπὲρ τῶν ὁποίων αὐτὰ θνήσκουσιν· ἡ ἰδέα, ἥτις ἐθέρμανε τὰ στήθη τοῦ Βλαχάβα, τοῦ Νικοτσάρα καὶ τῶν λοιπῶν διασήμων ἁρματωλῶν, ἦτο ἱκανῶς ἐῤῥιζωμένη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὥστε νὰ μὴ συγκαταστραφῇ μετ' αὐτῶν· ἡ ἰδέα αὕτη εἶχεν ἤδη ἁγιασθῆ διὰ τοῦ θανάτου ἑτέρου μεγάλου Θεσσαλοῦ, τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Ῥήγα τοῦ Φεραίου, ὅστις, κατὰ τὸν Πουκεβὶλ, ἀνέσυρεν ἐκ τοῦ τάφου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τὸ ἔνθουν τοῦ Τυρταίου, τὴν φλογερὰν εὐγλωττίαν τοῦ Δημοσθένους, τὸν ποιητικὸν οἶστρον τοῦ Πινδάρου καὶ τὸν κύκλον τοῦ Ἀρχιμήδους. Γεννηθεὶς κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν Φεραῖς οὐχὶ μακρὰν τῆς πατρίδος τοῦ Ἀχιλλέως, ἵσταται ὁ ἔκτακτος ἐκεῖνος ἀνήρ, καθὰ οὗτος, εἰς τὸ μεταίχμιον δύω διακεκριμένων ἐποχῶν τοῦ ἔθνους των. Καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεύς, ἀκμάσας ὅτε ἤρχισε νὰ ἐκλίπῃ ἡ ἀρχαία καὶ βάρβαρος ἐποχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ πελασγική, ἐκπροσωπεῖ τὴν ὑγιᾶ καὶ σφριγῶσαν νεότητα τοῦ ἀναφαινομένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους, νεότητα ὑποσχομένην μεγαλουργὸν καὶ κραταιὰν ἀνδρικὴν ἡλικίαν· ὁ δὲ Ῥήγας, ἀκμάσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅτε ὁ ἑλληνικὸς φοῖνιξ ἤρχισε νὰ τινάσσῃ τὴν κόνιν του, ἐνέκλειεν ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ πάντας τοὺς πόθους καὶ πάσας τὰς ἐλπίδας τοῦ ἀναγεννωμένου ἔθνους. Καὶ τὴν μὲν νεανικὴν ἡλικίαν διήνυσεν ὁ Ῥήγας ἐπὶ τοῦ Πηλίου, μαθητεύσας μὲν ἐπί τινα χρόνον ἐν τῷ τότε ἀκμάζοντι σχολείῳ τῆς Ζαγορᾶς, βραδύτερον δὲ διδάξας τὰ ἐγκύκλια γράμματα ἐν τῷ παρακειμένῳ χωρίῳ Κισσῷ. Ἐκεῖ ἐντὸς τῶν βαθυτάτων δασῶν τοῦ Πηλίου, ἐν οἷς ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ Χείρωνος ὁ *θεοῖς ἐπιείκελος* Ἀχιλλεύς, ἐξηγῶν εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν προγόνων μας, συνέλαβεν ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ τὴν εὐγενῆ ἰδέαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων λαῶν ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Μεταβὰς δὲ ἐκ τοῦ Πηλίου εἰς Βουκουρέστιον καὶ συνεννοηθεὶς δι' ἀποστόλων μετὰ τῶν ἁρματωλῶν τῶν ἑλληνικῶν ὀρέων καὶ μετὰ πολλῶν δυσηρεστημένων Τούρκων, ἰδίως μετὰ τοῦ πασᾶ τοῦ Βιδινίου Πασβάντογλου, ὃν καὶ παρεκίνησεν εἰς ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Σουλτάνου, μετέβη βραδύτερον εἰς Βιέννην, ὅπως διοργανίσῃ καὶ προπαρασκευάσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου. Συστήσας δὲ ἐκεῖ πολιτικόν τινα σύνδεσμον, οὗ συμμετέσχον πολλοὶ τῶν ἐν Βιέννῃ καὶ Τεργέστῃ παρεπιδημούντων Ἑλλήνων ἐμπόρων, ἐδημοσίευσε διάφορα ἔργα αὐτοῦ ὡς τὸ *Στρατιωτικὸν ἐγκόλπιον*, *τὸν Προσωρινὸν πολιτικὸν κανονισμόν*, μετάφρασιν μέρους τινὸς τοῦ Ἀναχάρσιδος τοῦ Βαρθελεμὴ καὶ τὸν *χάρτην τῆς Ἑλλάδος*, καὶ τέλος τὰ θούρια ἐκεῖνα ᾄσματα, ἅτινα μετὰ μεγάλης ταχύτητος διαδοθέντα

ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἠλέκτρισαν πᾶσαν καρδίαν, καὶ ἀπὸ στόματος πάντων ἐψάλλετο ἡ ἑλληνικὴ Μασσαλιῶτις «Δεῦτε παῖδες τῶν Ἑλλήνων», καὶ τὸ πλῆρες πατριωτικοῦ ἄλγους «Ὡς πότε παλληκάρια», ἔνθα ἔνθους ὁ ποιητὴς προσκαλεῖ ἅπαντας τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου, ὅπως κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων συντρίψωσι τὸν ἀτιμάζοντα αὐτοὺς ζυγόν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ θεία πρόνοια δὲν εἶχεν ἀποφασίσει εἰσέτι τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ δούλου Γένους, καὶ ὁ γενναῖος Θεσσαλός, μεταβαίνων εἰς Ἰταλίαν πρὸς συνάντησιν τοῦ δαιμονίου στρατηγοῦ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Ναπολέοντος Βοναπάρτου, ὅπως ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἀντίληψιν ἐκείνου, συνελήφθη ἐν Τεργέστῃ ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς ἀστυνομίας, εἰς ἣν εἶχον παραδοθῆ τὰ προαποσταλέντα αὐτοῦ ἔγγραφα καὶ συγγράμματα· μετ' αὐτοῦ συνελήφθη καὶ ὁ φίλος καὶ συνεργάτης του Περῤῥαιβός· καὶ οὗτος μὲν ἀπελύθη μετὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν, ὁ δὲ Ῥήγας παρεδόθη ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀπαιτοῦσαν αὐτὸν ὀθωμανικὴν μετὰ πέντε ἄλλων συνεταίρων τὸ 1798. Ὁ παραλαβὼν αὐτοὺς πασᾶς τοῦ Βελιγραδίου Μαρασλῆ Ἀλῆς ἐσκόπει νὰ τοὺς ἀποστείλῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ πληροφορηθείς, ὅτι ὁ φίλος τοῦ Ῥήγα Πασβάντογλους κατέλαβε πάσας τὰς διόδους, ὅπως τοὺς σώσῃ ἀπαγομένους ἐκεῖ, ἀπεφάσισε να φονεύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους ἐν Βελιγραδίῳ· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἔπνιξεν εἰς τὸν Δούναβιν· ἀλλ' ὅτε ἀπήγετο ὅπως ῥιφθῇ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τελευταῖος πάντων ὁ Ῥήγας, συνέτριψε μὲν διὰ τῶν ῥωμαλέων βραχιόνων του τὰς ἁλύσεις, δι' ὧν ἐζήτουν νὰ τὸν δέσωσι, κατέῤῥιψε δὲ νεκρὸν δι' ἑνὸς γρόνθου τὸν πλησιάσαντα εἰς αὐτὸν δήμιον, καὶ ἠνάγκασε τὸν πασᾶν νὰ διατάξῃ τὸν τουφεκισμόν του· ἀλλὰ πρὶν ἐγκαταλείψῃ τὸ γήϊνον αὐτῆς σκήνωμα ἡ μεγάλη ἐκείνη ψυχὴ ἀνέκραξε προφητικῶς ὁ Ῥήγας· «οὕτως ἀποθνήσκουσι τὰ παλληκάρια· ἐγὼ ἔσπειρα τὸν σπόρον, δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν οἱ ὁμογενεῖς μου θὰ δρέψωσι τοὺς καρπούς». Καὶ ὁ μὲν γνωστὸς φιλέλλην Εἰρηναῖος Θήρσιος συνέθεσε τὸ ἀκόλουθον ἐπιτύμβιον εἰς τὸν πρωτομάρτυρα τοῦτον τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀπολεσθέντων·

Οὗτοι ἐλευθερίην θηρώμενοι ἀγλαόμορφον
εὗρον ἐνὶ ξυλόχοις ὀκρυόεντα μόρον.
Χαίρετε, θηρευταί, κοιμώμενοι εἰσόκεν ἠὼς
ἔλθῃ ἀπ' Ὀλύμπου λαμπάδ' ἀνισχομένη·
καὶ τότ' ἐγειρόμενοι πολίων βρόμῳ ὀρνυμενάων
δαίμονες εἰς ἄγραν σπεύδετ' ἀλεξίκακον.

Ἡ δὲ παροῦσα γενεὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπηθανάτισε τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου Θεσσαλοῦ, ἀνεγείρασα τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ πρὸ τῆς στοᾶς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου (παρβλ. Βιογ. Ῥήγα ὑπὸ Περῤαιβοῦ).

Ὁ θάνατος τοῦ Ῥήγα ἀνέστειλε πρὸς καιρὸν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου, ὅπερ αὐτὸς συνέλαβε· ἀλλ' ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν ἔσπειρε, κρατυνθεῖσα ἀνέλαμψε βραδύτερον καὶ ἐνεσαρκώθη εἰς τὴν γιγαντιαίαν πάλην τοῦ 1821, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ ἀνεξαρτησία μοίρας τινὸς μόνου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην παρατηροῦμεν κατὰ συγκυρίαν ἀναλογίαν τινὰ τῆς Θεσσαλικῆς ἱστορίας πρὸς τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Ὅπως τότε διὰ τῶν Ἰασόνων καὶ Ἀχιλλέων της ἀνέλαμψεν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, οὕτω καὶ νῦν διὰ τῶν Φεραίων καὶ Βλαχάβων καὶ Νικοτσάρων συνετέλεσε τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ φρονήματος, κατέχουσα θέσιν περίλαμπρον κατὰ τοὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως χρόνους· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας συμμετέσχον ἐκ τῶν πρώτων τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Καὶ ἡ μὲν πεδινὴ Θεσσαλία, εὑρισκομένη ὑπὸ τὸ κράτος πολυπληθῶν τουρκικῶν στρατιωτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξεγερθῇ, ἀλλὰ τοσοῦτον προθυμότερον συμμετέσχον τοῦ ἀγῶνος οἱ κάτοικοι τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων· ἡ ἐπανάστασις ὅμως αὐτῶν, οὐδεμίαν οὐδαμόθεν λαβοῦσα ἐπικουρίαν καὶ πρώτη δὲ αὐτὴ ὑφισταμένη τὰς προσβολὰς τῶν ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Ἀλβανίας κατερχομένων τουρκικῶν ὀρδῶν, δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστραφῇ. Καὶ οἱ μὲν τοῦ Πηλίου ἐπαναστάται ἐπιτιθέμενοι κατ' ἀρχὰς καὶ πολιορκήσαντες τόν τε Βόλον καὶ Βελεστῖνον, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντες νὰ κυριεύσωσιν οὐδετέραν ἀπεσύρθησαν βραδύτερον εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Μαγνητικῆς χερσονήσου, ἔνθα ὀχυρωθέντες παρὰ τὸ Τρίκερι ἠμύνθησαν ἀνδρείως ὑπὸ τὸν Καρατάσον κατὰ τῶν ἐπανειλημμένων προσβολῶν τοῦ διασήμου στρατάρχου τῆς Τουρκίας Κιουταχῆ. Πεσούσης δὲ τῆς Εὐβοίας καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ τροφοδοτηθῶσιν οἱ ἐπαναστάται τοῦ Πηλίου ἐτράπησαν νοτιώτερον, καὶ ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην συμμετέσχον τῶν ἐκεῖ ἀγώνων μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων. Ἡ δὲ τοῦ Ὀλύμπου ἐπανάστασις, βραδύνασα νὰ ἐκραγῇ διὰ τὴν διχόνοιαν τῶν ἁρματωλῶν παρέσχε μὲν τὸν καιρὸν εἰς τὸν Ἀβδουλαμποὺτ πασᾶν, ὅπως καταστρέψῃ τὴν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ ἐξέγερσιν, βραδύτερον δὲ κατεστείλη καὶ ἐκείνην, πάντων σχεδὸν τῶν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου χωρίων λεηλατηθέντων, πολλῶν δὲ καὶ πυρποληθέντων ὑπὸ τῶν ἀγρίων ὀρδῶν τοῦ αἱμοχαροῦς πασᾶ. Τὴν αὐτὴν δὲ τύχην ὑπέστη καὶ ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἀγράφων καὶ τῶν Χασίων. Οὐ μόνον δὲ τὰ ἐπαναστάντα μέρη, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ Θεσσαλικὴ γῆ ὑπέστη δεινὴν ἐρήμωσιν καὶ καταστροφὴν διαρκοῦντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Ἀποκαταστάντων δὲ τῶν πραγμάτων ἤρξατο ἡ φιλεργία τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ νὰ ἐπανορθοῖ τὰ καταστραφέντα, εἰς ὃ οὐ μικρὸν συνετέλεσε καὶ ἡ κατὰ τὰ 1840 χορηγηθεῖσα διὰ τοῦ τανζιματίου

τοῖς χριστιανοῖς ποιά τις ἐλευθερία· ἀλλὰ νέα ἐξέγερσις τῶν κατοίκων τὸ 1854, ὑποστηριχθεῖσα καὶ ὑπὸ ἐπικουριῶν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἐπέφερε νέα δεινὰ καὶ νέας καταστροφὰς εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Θεσσαλίας. Καὶ ἡ μὲν διεξαγωγὴ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης ὑπό τε τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐθελοντῶν ἔχει πλεῖστα τὰ ἐπιλήψιμα· ἀλλ' ἡ περὶ τὴν Καλαμπάκαν μάχη κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1854, καθ' ἣν οἱ περὶ τὸν Χατζῆ Πέτρον κατετρόπωσαν τὸν ἐξ 7000 συγκείμενον Αἰγυπτιακὸν στρατόν, καὶ ἡ περὶ τὸ Βελέσι ἐπὶ 24 ὥρας ἀντίστασις 300 Θεσσαλῶν ὑπὸ τὸς Φρουσκλιᾶν κατὰ 3000 ἐχθρῶν ἀναμιμνήσκουσι τὰ ἔργα τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως. Καὶ ἡ κατὰ τὸ 1878 δὲ τελευταία ἐξέγερσις τῶν Θεσσαλῶν κατέδειξε διά τε τῶν περὶ τὸν Πλάτανον καὶ Μακρυνίτσαν καὶ Ματαράγκαν μαχῶν, καὶ διὰ τῶν πυρπολήσεων τῆς Ῥαψάνης, τῆς Καρυᾶς, τοῦ Πλατάνου, τοῦ Λιτοχωρίου καὶ πολλῶν χωρίων τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν προσφέρουσιν ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ τελευταία αὕτη ἐπανάστασις ἀρξαμένη τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1878 κατηυνάσθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῇ μεσολαβήσει τῆς Ἀγγλίας, ὑποσχεθείσης, ὅπως στηρίξῃ τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ συνεδρίῳ, ὅπερ ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ πρὸς διαῤῥύθμισιν τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος. Καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1878 ἀνεγράφη ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Βερολίνου τὸ 13 ἄρθρον αὐτῆς, δι' οὗ προσκαλεῖται ἡ Πύλη νὰ διαῤῥυθμίσῃ τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα, παραχωροῦσα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Θεσσαλίαν καὶ μέρος τῆς Ἠπείρου. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκτελεσθῇ· καὶ οὕτω μετὰ 480 ἐτῶν δουλικὴν ὕπαρξιν, ἐπιλάμπει πάλιν ἐπὶ τῆς ὡραίας Θεσσαλίας ὁ ἥλιος τῆς ἐλευθερίας, τὸ δὲ μέλλον καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς θὰ συνταυτισθῇ μετὰ τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐλευθέρας μητρὸς Ἑλλάδος[1].

ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΗι ΑΡΕΤΗι

Καθ' ἕκαστον ἔτος ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημείᾳ εἰδικὴ συνεδρίασις λαμβάνει χώραν, καθ' ἣν ἀπονέμονται τὰ βραβεῖα τῆς ἀρετῆς. Πρῶτος ὁ βαρῶν Μοντυὸν ἵδρυσε τὰ τοιαῦτα βραβεῖα, καταλιπὼν διὰ τῆς διαθήκης του χρηματικόν τι ποσὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῇ Ἀκαδημείᾳ. Βραδύτερον ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι τὸ παράδειγμά του, καὶ τὸ κεφάλαιον ἐπηυξήθη διὰ νέων κληροδοτημάτων, οὕτως ὥστε σήμερον διανέμονται χιλιάδες τινὲς φράγκων τοῖς ἐναρέτοις.

Ἡ ἔκθεσις, ἥτις ἀναγινώσκεται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἐγράφη ἐφέτος ὑπὸ τοῦ Ἐρνέστου Ρενάν, τοῦ περικλεοῦς συγγραφέως τοῦ *Βίου τοῦ Ἰησοῦ*. Ὁ Σαίν-Μπέβ ἔλεγεν ὅτι αἱ τοιαῦται ἐκθέσεις ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ δύσκολα μουσικὰ τεμάχια, ἅτινα ὀφείλει νὰ ψάλῃ μόνος ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ ἀοιδός, ἐξ ὧν θὰ καταφανῇ ἡ ἱκανότης αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἕκαστος ἀκαδημαϊκὸς καταβάλλει πολὺν κόπον καὶ μελέτην πρὸς συναρμολόγησιν αὐτῆς.

Ὁ Ἐρνέστος Ρενάν, καθ' ἃ ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν ἐν ταῖς *Ἀναμνήσεσι τῆς νεότητος*, εἶνε δύσπιστος καθ' ὑπερβολὴν καὶ σκεπτικός, ὡς ἦτο σκεπτικὸς καὶ ὁ Σαίν-Μπέβ. Ἡ ἰδιότης του αὕτη ἐπιφαίνεται τῇδε κἀκεῖσε ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ, ἥτις εἶνε γεγραμμένη πᾶσα δι' ὕφους ἀνθηροῦ, ἀνταξίου τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἡ ἀρχὴ ἰδίως εἶνε ὑπόδειγμα λεπτῆς εἰρωνείας. Ἰδοὺ αὐτή·

«Ὑπάρχει μία ἡμέρα τοῦ ἔτους, κύριοι, καθ' ἣν ἡ ἀρετὴ βραβεύεται. Χάρις τῷ καθιδρύματι τοῦ κυρίου Μοντυὸν καί τινων ἄλλων φιλανθρώπων, παραβαίνομεν ἐνταῦθα — ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ — τὸν βαθὺν ἐκεῖνον τῆς φύσεως νόμον, ὅστις ὥρισεν ἵνα ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος ἦνε ἀφανὴς καὶ δυσδιάκριτος. Ἡ ἀρετὴ παρέχει δεῖγμα εὐγενείας ὑψίστης ἀποκρούουσα πᾶσαν ἰδέαν μισθοῦ καὶ πληρωμῆς. Καὶ ἂν ἔτι μυρίαι ἀτυχεῖς δοκιμαὶ ἀποδεικνύωσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, πράττων τὸ ἀγαθόν, εἶνε θῦμα πλάνης, ὁ ἄνθρωπος, ἤθελεν ἐμμείνει πάντοτε εἰς τὴν ἄχαριν ταύτην καὶ ἄγονον ὁδόν, τοῦθ' ὅπερ καλεῖται παραφροσύνη παρὰ τῆς χυδαίας γνώμης καὶ σύνεσις παρὰ τῶν ἀνωτέρων διανοιῶν.

Ἐν τοῖς μύθοις τοῦ μεσαίωνος, οἵτινες συχνάκις εἰσὶ πλήρεις φιλοσοφίας, διαφαίνεται ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο αἴσθημα, οὗ ἡ ἁπλότης προκαλεῖ τὸ μειδίαμα. Κατὰ τὰς διηγήσεις ἐκείνας, τερψάσας ἐπὶ αἰῶνας συνεχεῖς τὴν ἀνθρωπότητα, ὁ ἄνθρωπος μόνον βασάνους καὶ περιπλοκὰς ὥρισται νὰ ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοῦτο εἶνε λίαν φυσικόν, ἀφοῦ θ' ἀποκτήσῃ μετὰ ταῦτα ζωὴν αἰώνιον· τὸ ἄλογον ὅμως ζῶον, ὅπερ δὲν ἐλπίζει ἐπὶ τὴν αἰωνιότητα, ἀνταμείβεται ἀείποτε ἐπὶ τῆς γῆς διὰ πᾶσαν ἀγαθοεργίαν, διότι τέλος πάντων ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος. Ὅτε οἱ δύο λέοντες, οἱ ἐκ τῆς ἐρήμου δραμόντες τῇ προσκλήσει τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ὅπως σκάψωσι τὸν τάφον τοῦ ἐρημίτου Παύλου, ἀπετελείωσαν τὸ ἔργον, ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν εὐλογίαν του *διὰ τὴν ἐπίγειον εὐημερίαν*. Χάρις τῇ εὐλογίᾳ ταύτῃ πιθανῶς εὗρον ὀλίγα βήματα μακρὰν ἀμνόν τινα καὶ ἐρίφιον ἀπολωλότα καὶ κατέφαγον αὐτά. Τοῦτο ἦτο ὁ παράδεισος δι' αὐτούς. Ἡ ἐπίγειος ἀμοιβὴ ἄρα ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἐνομίζετό τι χυδαῖον, ἐθεωρεῖτο ὡς ἐλάττωσις τῆς ἀξίας τῶν ἀνωτέρων τίτλων, τῶν ἀποκτωμένων διὰ τῆς ἀγαθοεργίας».

Τὸ πρῶτον βραβεῖον τῆς ἀρετῆς ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημείας εἰς τὴν κυρίαν Γρός, διευθύνουσαν ἰδιωτικὸν ἐκπαιδευτήριον ἐν Λυών. Ἡ ἀγαθὴ αὕτη κυρία μεταβᾶσα ἀποκατέστη εἰς συνοικίαν τινὰ τῆς Λυών, κατοικουμένην ὑπὸ τῆς

1. Ἐκ τῆς ἀξιολόγου συγγραφῆς περὶ Θεσσαλίας τοῦ κ. Ν. Γεωργιάδου

ἐσχάτης καὶ μᾶλλον διεφθαρμένης τάξεως, καὶ ἵδρυσεν ἐκεῖ σχολεῖον συχναζόμενον παρὰ τῶν ἀστέγων παιδίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῆς συνοικίας ἐκείνης. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι πρώτη μαθήτρια αὐτῆς ἦν κοράσιον, ὅπερ ἐδέησε νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ φαύλου τινὸς καταγωγίου, καὶ νὰ ἐξαγοράσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἀντὶ τιμῆς 50 φράγκων. Μικροὶ λωποδύται, μικροὶ κακοῦργοι, μικροὶ ἀλῆται συνηθροίζοντο ἐν τῷ σχολείῳ τῆς κυρίας Γρός, πολλοὺς δὲ τούτων κατώρθωσε νὰ μεταβάλῃ εἰς τιμίους καὶ φιλοπόνους ἐργάτας. Πολλὰ ἀνέκδοτα διηγεῖται ὁ Ρενὰν περὶ τῆς ἀγωγῆς, ἢ κάλλιον εἰπεῖν περὶ τῆς ἐξημερώσεως τῶν θηρίων τούτων. Ἰδοὺ ἓν τῶν συγκινητικωτέρων·

»Ὁ Βάλχ, λέγει, ἦτο εἷς τῶν ναυαγῶν, οὗ ἡ σωτηρία ἀφῆκε τὴν βαθυτέραν ἐντύπωσιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς κυρίας Γρός. Ἦτο δεκαπενταέτης. Τὸ ἀνάστημα, τὸ ἦθος, ἡ μορφή, ἡ κόμη, τὸ βλέμμα, ὁ χαρακτήρ, τὰ πάντα ἐν αὐτῷ παρίστων τὸν λέοντα τῆς ἐρήμου ἐν τῇ ἀγρίᾳ αὐτοῦ ἰσχύϊ. Τετραετὴς ἀγωγὴ δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ καταδαμάσῃ αὐτόν, ὅτε ἡμέραν τινὰ ἡ κυρία εἰσῆλθεν ἐν τῇ σχολῇ φέρουσα πέτασον ἐκ μέλανος ὁλοσηρικοῦ, ἐφ' οὗ προσηρμόζετο κομψῶς ἐρυθρὸν ῥόδον. Ἴδετε, κυρίαι μου, πόσον ὀλίγον χρειάζεται ὅπως ἐπαναγάγῃ τις ἄνθρωπον ἀπολωλότα εἰς τὴν ἀρετήν! Εἰς τὴν θέαν τοῦ ῥόδου ἐκείνου τὰ ὄμματα τοῦ λέοντος ἠθρίασαν πρώτην φοράν· ἐμειδίασε βλέπων τὸ ἄνθος. Ἡ κυρία Γρὸς ἐπωφελήθη τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὅπως ἐνσταλάξῃ εἰς τὴν ἀκαλλιέργητον ἐκείνην ψυχὴν τὸ σπέρμα τῆς φιλοτιμίας καὶ τὴν αἰδῶ ἐπὶ τῷ λίαν ἀτημελήτῳ ἱματισμῷ αὐτοῦ. Τὴν ἑπομένην κυριακήν, ὅπως λάβῃ τὴν τύχην νὰ καθίσῃ ἐγγὺς τοῦ ῥόδου, ἦλθεν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ ἐνδύματα καθαρά. Εἶχε πλύνει ὁ ἴδιος λίαν ἐνωρὶς τὴν πρωΐαν τὸν ἐπενδύτην του εἰς τὸν Ροδανόν. Δὲν εἶχε καιρὸν νὰ τὸν στεγνώσῃ, καὶ τὸν περιεβλήθη ὅπως ἀποξηρανθῇ ἐπὶ τῶν ὤμων του. Μετὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐβελτιώθη βαθμηδόν. Οἱ βάναυσοι τρόποι ἐξηυγενίσθησαν, καὶ ἐκ τοῦ θηρίου, πρὸς ὃ ὡμοίαζε, διετήρησε μόνον τὸ ἀγέρωχον ὕφος καὶ τὰς ἀναλόγους ἀρετάς».

Πρὸς τὴν κυρίαν Γρὸς ἀπενεμήθη βραβεῖον ἐκ 2500 φράγκων.

***

Πλήρης ἐνδιαφέροντος εἶνε ὡσαύτως καὶ ἡ ἑξῆς διήγησις· «Ἡ Ἰωάννα Πεκυσσώ, ἔκθετον, ἀνετράφη ὑπό τινος κυρίας Ἀλβέρτου, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ καταστήματος τῶν ἐκθέτων ἐξελθοῦσα, ἀφιέρωσεν ὁλόκληρον τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐγκαταλελειμμένων νηπίων. «Πάντα τὰ παρὰ τῆς καλῆς Ἀλβέρτου ἀνατραφέντα νήπια, γράφει ἡμῖν ὁ διευθυντὴς τῆς δημοσίου Βοηθείας τοῦ κάτω Λείγηρος, προέκοψαν θαυμασίως. Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα Πεκυσσώ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς περισυλλέκτου ταύτης οἰκογενείας, ἥτις σύμπασα ἦτο ἀγαθή, ἔμελλε νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα πασῶν τῶν ἀρετῶν. Διετήρησεν ἰδίως πρὸς τὴν γηραιὰν αὐτῆς τροφὸν υἱϊκὴν στοργὴν ἀπεριόριστον. Μόλις ἠδυνήθη νὰ κερδήσῃ ὀβολούς τινας, ἔφερεν αὐτοὺς ὑπερήφανος καὶ φαιδρὰ πρὸς τὴν θετὴν αὐτῆς μητέρα, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς περίθαλψιν τῶν μικρῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, αἵτινες κατέλαβον τὴν θέσιν της ἐν τῇ ἑστίᾳ τῆς ἀγαθῆς γυναικός. Μετὰ καιρὸν ἀφίκετο εἰς ἱκανῶς εὔπορον κατάστασιν. Ἐν τῷ μικρῷ αὐτῆς προϋπολογισμῷ κατ' ἔτος προσδιώριζε μικρόν τι ποσὸν ὑπὲρ τῆς καλῆς θείας Ἀλβέρτου, διότι οὕτως ἀπεκάλει τὴν γραῖαν τροφόν, ἀφότου ἔμαθεν ὅτι δὲν ἦτο μήτηρ τις. Ὅτε ἡ γραία ἀπέθανε, ἠγόρασε τὸν πρὸς ταφὴν αὐτῆς τόπον ἐν τῷ κοιμητηρίῳ θυσιάσασα πρὸς τοῦτο τὸ μικρὸν κεφάλαιον, ὅπερ διὰ τῆς φειδοῦς κατώρθωσε νὰ συναγάγῃ. «Πάντες οἱ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀσύλοις περιθαλπόμενοι, γράφει ὁ διευθυντής, συνεθρήνησαν μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ τάφου ἐκείνου, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ ταφῇ καὶ ἐκείνη μετὰ θάνατον. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἐνεποίησε μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς πᾶσαν τὴν ἡμετέραν οἰκογένειαν, ὁσάκις δὲ μοὶ συμβαίνῃ νὰ ὁμιλῶ περὶ τούτου, πάντες οἱ ὀφθαλμοὶ πληροῦνται δακρύων».

***

Ἰδοὺ καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ ὡραίου λόγου τοῦ Ρενάν·

»Ὁ ἀναγινώσκων τὰ σημερινὰ ἔργα τῆς φαντασίας νομίζει ὅτι μόνον τὸ κακὸν καὶ τὸ δυσειδὲς εἰσὶ πραγματικά. Τίς θὰ ἐκθέσῃ ἡμῖν καὶ τὴν πραγματικὴν μυθιστορίαν τοῦ ἀγαθοῦ; Τὸ ἀγαθὸν εἶνε τοσοῦτον πραγματικὸν ὅσον καὶ τὸ κακόν. Οἱ φάκελλοι οὓς μὲ ἐπεφορτίσατε ὅπως ἀναγνώσω περιέχουσι τόσας ἀληθείας, ὅσας καὶ αἱ φρικαλέαι ζωγραφίαι, ὧν δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ἀκρίβειαν. Ἡ Ἐμμελίνη Ναδὼ (ἄλλη βραβευθεῖσα) ὑπάρχει ὅσον καὶ ἡ διαστραφεῖσα ἡρωῒς πραγματικοῦ μυθιστορήματος ἐκ τοῦ ἀληθοῦς εἰλημμένου. Τίς θὰ παράσχῃ ἡμῖν τὴν ζωγραφίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἐν Παρισίοις; Τίς θὰ περιγράψῃ ἡμῖν τὸν ἀγῶνα τόσων ἀρετῶν πενομένων, τόσων μητέρων, τόσων ἀδελφῶν ἀξιοθαυμάστων; Ἐπείγει λοιπὸν τοσοῦτον τὸ ἀποδεῖξαι ὅτι ὁ κόσμος ἐν ᾧ ζῶμεν εἶνε ἐξ ὁλοκλήρου διεστραμμένος; Οὐχί, χάρις τῇ ἀρετῇ ἡ Πρόνοια δικαιοῦται· ἡ ἀπαισιοδοξία ὀλίγα μόνον καὶ σπάνια παραδείγματα δύναται ν' ἀναφέρῃ πλασμάτων ὧν ὁ βίος δὲν εἶχέ τι τὸ ἀγαθόν. Διάγραμμά τι ἀγάπης διαφαίνεται ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ. Μὲ ὅλας τὰς μεγίστας ἐλλείψεις αὐτοῦ ὁ κόσμος οὗτος διαμένει ἐπὶ τέλους ἔργον ἀτελευτήτου ἀγαθότητος».

Χ*

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ

Τὴν 21 Ἰουνίου παρελθόντος, ἡμέραν τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου, ὅμιλος σοφῶν καὶ περιηγητῶν, ὑφ' ὧν προσεκλήθην κἀγώ, ἐξέδραμεν ὅπως απο-

θαυμάση τὸν Ἥλιον *κατὰ τὸ μεσονύκτιον*. Κατὰ πᾶν ἔτος ὑπόσχομαι ὅτι θὰ συμμετάσχω τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, πλὴν δέον νὰ ὁμολογήσω ὅτι αἱ ἀστρονομικαὶ ἐργασίαι τοσοῦτον ἐπασχολοῦσιν, ὥστε οὐδεμίαν ὥραν ἀφίνουσιν εὔκαιρον, ἡ δὲ προκειμένη περιήγησις δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἁπλουστέρων ὡς πρὸς τοὺς Γάλλους ἡμᾶς, καθόσον ἀνάγκη νὰ μεταβῇ τις εἰς Πετρούπολιν καὶ ἐκεῖθεν ἐν συνοδίᾳ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Τορνέαν ἢ εἰς Ἀβάξαξα τῆς Λαπωνίας. Ἀλλ' οὐχ ἧττον τὸ περίεργον τοῦ θεάματος ἀξίζει τὸν μακρὸν τοῦτον πλοῦν.

Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι εἰθίσθημεν εἰς τὰς εἰκοσιτετραώρους ἡμέρας, διχοτομουμένας εἰς δύο μέρη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἴσα, τὸ τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἐν τούτοις ὡς ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους ἐν ᾧ κεῖται ἡ πόλις τῶν Παρισίων (48^0,50), πολὺ ἀπέχομεν τῆς σταθερᾶς ἰσότητος τῶν δωδεκαώρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν τῶν χωρῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐνταῦθα, φέρ' εἰπεῖν, κατὰ τὴν 21 Ἰουνίου ὁ Ἥλιος δύει τὴν ὀγδόην ὥραν καὶ πέντε λεπτὰ τῆς ἑσπέρας καὶ ἀνατέλλει εἰς τὰς τρεῖς καὶ πεντήκοντα ὀκτὼ λεπτὰ τῆς πρωΐας, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς ἀρκτώας τῶν Παρισίων θέσεως, τὸ δὲ ἕνεκα τοῦ ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας παραγομένου ἀποτελέσματος. Αὕτη πράγματι παρουσιάζει τοὺς ἀστέρας ὡς κειμένους ὑψηλότερον τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν θέσεως, διὰ τοῦ γνωστοτάτου φαινομένου τῆς θλάσεως, ὅπερ εὐκόλως δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ ἐντὸς ἱκανῆς ποσότητος ὕδατος ἢ καὶ μόνον ἐντὸς ποτηρίου πλήρους. Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ θλᾶσις ἐκτοπίζει τὸν Ἥλιον κατὰ διάστημα ἴσον πρὸς ὅλην τὴν διάμετρον αὐτοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν βλέπομεν τὸν ἐρυθρὸν αὐτοῦ δίσκον περὶ τὴν δύσιν καταβαίνοντα πρὸς τὸν ὁρίζοντα καὶ ψαύοντα αὐτόν, πράγματι τὸ λαμπρὸν ἄστρον τῆς ἡμέρας κεῖται ὁλόκληρον ὑπ' αὐτόν. Ὡσαύτως ὁπόταν βλέπωμεν αὐτὸ ἀνατέλλον τὸν δὲ δίσκον του ἐξελθόντα τοῦ ὁρίζοντος ὁλόκληρον, πραγματικῶς διατελεῖ εἰσέτι ὁλοσχερῶς ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα. Βλέπομεν δὲ αὐτὸν οὕτω δι' εὐεξηγήτου ὀπτικοῦ φαινομένου. Ἡ διάρκεια τῆς μεγαλειτέρας ἡμέρας ἐν Παρισίοις θὰ ἦτο δέκα πέντε ὧραι καὶ πεντήκοντα ὀκτὼ λεπτὰ ἄνευ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀλλ' εἶνε δέκα ἓξ ὧραι καὶ ἑπτὰ λεπτά. Ἡ φωταύγεια τοῦ λυκόφωτος αὐξάνει ἔτι θαυμαστότερον τὴν διάρκειαν ταύτην, καθόσον κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποχὴν τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου, ἡ ἐντελὴς νὺξ δὲν ἐπέρχεται πρὸ τῶν δέκα ὡρῶν, τελευτᾷ δὲ εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι πρὸς βορρᾶν ἡ νὺξ δὲν εἶνε ἀπολύτως *ἐντελὴς* οὔτε καὶ ἐν πλήρει μεσονυκτίῳ, διότι οἱ τοῦ ἕκτου καὶ πέμπτου μεγέθους ἀστέρες σκιάζονται ὑπὸ ἀμυδρᾶς αἴγλης, ὀφειλομένης εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἥλιος καταβαίνει τότε ὀλίγον κάτω τοῦ ἡμετέρου ὁρίζοντος σχηματίζων τόξον 17^0 42′ μόνον, κατὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἑπομένως μένει εἰσέτι εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας πρὸς βορρᾶν ἀμυδρά τις ἀντανάκλασις τῆς ἡλιακῆς λάμψεως.

Καθ' ὅσον προχωρεῖ τις πρὸς ἄρκτον, ὁ Ἥλιος χαμηλοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑποκάτω τοῦ ὁρίζοντος. Ἐν Πετρουπόλει ὑπὸ πλάτος ἑξήκοντα μοιρῶν, τὸ ἡλιακὸν φῶς διαρκεῖ δέκα ὀκτὼ ὥρας καὶ τριάκοντα λεπτὰ τὴν 21 Ἰουνίου, τοσοῦτον δὲ παρατείνεται ὑπὸ τῶν ἀντανακλωμένων φωταυγειῶν, ὥστε ἡ νὺξ οὐδόλως ἐπέρχεται αὐτόθι. Εὑρισκόμενός τις τὸ μεσονύκτιον εἰς παράθυρον ἐκτεθειμένον πρὸς ἄρκτον, βλέπει ἀρκετὰ καθαρῶς ἵνα γράψῃ.

Ἐὰν ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν ὑπῆρχεν ἢ ἐὰν δὲν ἐκέκτητο τὴν θλαστικὴν αὐτῆς ἰδιότητα, ἔδει νὰ μεταβῇ τις μέχρι τοῦ πολικοῦ κύκλου, ἤτοι μέχρι 66^0 33′ πλάτους, ἵνα ἴδῃ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου καταβαίνοντα πρὸς βορρᾶν λοξοειδῶς, ἀντὶ νὰ δύσῃ, μόλις ψαύοντα τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἀναβαίνοντα αὖθις πρὸς ἀνατολάς. Ἕνεκεν τῆς θλάσεως, ἥτις ἀνυψοῖ τὸν Ἥλιον κατὰ 33′, ἀρκεῖ ἤδη νὰ πορευθῇ τις εἰς 66^0 ἀκριβῶς βορείου πλάτους, εἴτε εἰς Τορνέαν εἴτε εἰς Ἰσλανδίαν, εἴτε εἰς οἱονδήποτε σημεῖον τῶν 66 μοιρῶν. Τὸ ταξείδιον τοῦτο εἶνε ἄξιον ἀληθῶς τοῦ κόπου, διότι ἐπιτρέπει ὅπως ἀντιληφθῇ τις *ἐξ ὄψεως* τὴν κλίσιν τοῦ ἄξωνος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐν τῇ περιστροφῇ αὐτοῦ.

Πέραν τῶν χωρῶν τούτων φθάνει τις διερχόμενος ἡμέρας συνισταμένας ἐκ μιᾶς ἑβδομάδος, ἑνὸς μηνός, δύω μηνῶν, τριῶν, τεσσάρων, πέντε καὶ ἓξ μηνῶν, μέχρι τοῦ πόλου.

Ἡ πολικὴ αὕτη λάμψις παρέχει εἰς τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος χώρας ἀτμοσφαιρικὰς καὶ κλιματολογικὰς ἰδιότητας ὅλως ἐξαιρετικάς. Ἐντελῶς ἀγνοοῦμεν πᾶν ὅ,τι συμβαίνει ἐν τῷ πόλῳ καθόσον οὐδείς ποτε, εἶδε τὸν βόρειον ἢ τὸν νότιον πόλον τῆς Γῆς. Ἀλλ' ἰδοὺ περιεργότατον γεγονὸς ἐσχάτως παρατηρηθέν· Ὁ ἡμέτερος γείτων, ὁ πλανήτης Ἄρης, ὅστις ἔχει ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς κλίσιν πρὸς τὸν Ἥλιον, τὸ αὐτὸ κλῖμα καὶ τὰς αὐτὰς ὥρας τοῦ ἔτους, διῆλθεν ἄρτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν δεικνύων ἡμῖν ἀκριβῶς τὸν πόλον του, ὃν βεβαίως οἱ ἴδιοι αὐτοῦ κάτοικοι οὐδέποτε ἐπίσης εἶδον. Τοῦτο συνέβη περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους τοῦ Ἄρεως. Αἱ χιόνες καὶ οἱ πάγοι ἦσαν ἅπαντες σχεδὸν διαλελυμένοι, δὲν ὑπελείπετο δὲ εἰμὴ κάλυμμά τι ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν λευγῶν πλάτους. Ἀλλὰ καὶ τὸ κάλυμμα τοῦτο δὲν ἦτο εἰς τὸν πόλον κυρίως, ἀλλὰ παραπλεύρως εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπ' αὐτοῦ, *ἄφινε δὲ ἀπολύτως* ἐλεύθερον *τὸν γεωγραφικὸν πόλον*. Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶνε πολύτιμος ἔνδειξις διὰ τὴν κλιματολογίαν τῶν γηΐνων πόλων.

Ἐὰν ὁ ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου εἶνε ἐνδιαφέρων εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς, ὁπόσον δὲν θέλουν εἶσθαι παράδοξοι ὁ κόσμοι, οἱ φωτιζόμενοι καθ'

ὅλην τὴν νύκτα ὑπὸ ἡλίου διαφόρου τοῦ τῆς ἡμέρας! Τὸ τηλεσκόπιον δείκνυσιν ἡμῖν νῦν ἐν τῷ ἀπείρῳ ἑκατοστύας συστημάτων τοιαύτης φύσεως. Τὰ συστήματα ταῦτα εἰσὶν ἀναμφιβόλως κόσμοι, παρ' οἷς οὐδέποτε κοιμᾶταί τις, διότι ὁ ὕπνος τῶν φυτῶν, τῶν ζώων καὶ τῶν γηΐνων ἀνθρώπων δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ συνέπεια τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς, ὡς οἱ πνεύμονες ἡμῶν εἰσὶ συνέπεια τῆς ἀτμοσφαίρας, ὡς ὁ τρόπος τῆς ἡμετέρας τροφῆς καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σώματός μας διατελοῦσιν ἐν βαθείᾳ ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν φυσιολογικὴν κατάστασιν τοῦ πλανήτου ὃν κατοικοῦμεν. Ἡ μελέτη τῆς φύσεως εἶνε τῳόντι μελέτη τοῦ ἀπείρου.

[Illustration] CAMILLE FLAMMARION

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

2.

Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς στυγεροὺς τῆς δουλείας αἰῶνας διεκρίνοντο πάντοτε διὰ τὰς ἐπιτυχεῖς μὲν, ἀλλ'οὐχὶ καὶ ἀμιγεῖς πικρίας, εἰρωνείας αὐτῶν. Τὸ ἐλάχιστον παράπτωμα, ἀπερισκεψία τις, ἡ πτωχαλαζονία, ὁ κόμπος τοῦ ὀψιπλούτου, πᾶσα κουφότης ὡς καὶ αὐτὴ ἡ σωματικὴ δυσμορφία ἢ καχεξία ἔδιδον ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐκτοξευθῶσι κατὰ τῶν κτητόρων αἱ καυστικώτεραι εἰρωνεῖαι· εὐθὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ τοιούτου προσεκολλᾶτο παρεπωνυμία τις, τὸ λεγόμενον *σουσοῦμι*, ὅπερ ὅταν ἦτο ἐπιτυχὲς ἐπεσκίαζε τὸ ἐπώνυμον, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν ἡ οἰκογένεια δὲν ἦτο πλέον γνωστὴ εἰμὴ ἐκ τοῦ *σουσουμίου* της. Τινὰ ἐξ αὐτῶν θὰ ἀναφέρωμεν ἄλλοτε. Ἀλλὰ καὶ διὰ ποιημάτων εἰρώνευον διάφορα πρόσωπα λίαν ἐπιτυχῶς, ὡς δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ὀλίγων σωζομένων.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ποίημα εἶναι σάτυρα Μαζιώτη τινός, εὐϋπολύπτου μὲν Ἀθηναίου, μὴ διακρινομένου ὅμως, ὡς φαίνεται, ἐπὶ εὐφυΐᾳ, σωματικῇ εὐεξίᾳ καὶ ῥοδινότητι προσώπου. Οὗτος, ὡς λέγεται, ἠγάπα περιπαθῶς εὐειδῆ τινα νεάνιδα, ἥτις ὅμως προέκρινεν αὐτοῦ κηπουρόν τινα, ὃν καὶ συνεζεύχθη· ἐνῷ ὅμως σατυρίζεται ὁ ἀτυχὴς ἐραστής, καὶ ἡ κόρη δὲν μένει ἄτρωτος. Ἡ σάτυρα ἔχει ὡς ἑξῆς·

— Σώπα σύ, κόρη μου, σώπα. . .
Νὰ σοῦ δώσω ἕνα ῥαφτάκι.
— Μάνα μου, δὲν τόνε θέλω,
Κάλλιο καλογρηὰ νὰ γένω.
— Σώπα σύ, κόρη μου, σώπα. . .
Νὰ σοῦ δώσω μπακαλάκι.
— Μάνα μου, δὲν τόνε θέλω,
Γιατὶ πέτω καὶ 'πεθαίνω.
— Σώπα σύ, κόρη μου, σώπα. . .
Νὰ σοῦ δώσω περβολάρη.
— Μάνα μου, ποῦ τὸν εὕρηκες! ;
Μέσα στὴν καρδιά μου 'μπῆκες!
Νὰ μοῦ λένε «Νούρια, Νούρια,
Καὶ περβολαριὰ καινούργια,
Πόσα στὸν παρᾶ τ' ἀγγούρια ;»
— Τὰ μικρὰ τὰ δύω πέντε,
Τὰ μεγάλα δεκαπέντε,
Τῆς μεγάλαις τῆς χλεμπόναις
Τῆς νερόβρασταις χελώναις
Θὰ τῆς δώσω τοῦ Μ α ζ ι ώ τ η
Πουνὰι ἄξιος καὶ τῆς βόσκει. . .»

Ἐν τῇ σατύρᾳ ταύτῃ ἄξιον παρατηρήσεως ἰδίως εἶναι, ὅτι καταλήγει εἰς τὸν σκοπὸν διὰ περιστροφῶν· διότι μέχρι τοῦ προτελευταίου στίχου δὲν δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι πρόκειται νὰ σατυρισθῇ ὁ μακαρίτης Μαζιώτης. Φαντάζομαι δὲ τὴν ἔκπληξιν τοῦ ἥρωος, ὅταν τὸ ἤκουσε κατὰ πρῶτον ᾀδόμενον.

Ὁ ποιητὴς ἀφεύκτως θὰ ἦτο ἢ ῥάπτης ἢ παντοπώλης. Δ. Γρ. Κ.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΥΡΟΣΒΕΤΙΔΕΣ

Ἐν Βυρτεμβέργῃ ἡ πυροσβεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει 42 νεάνιδας, ἐπίτηδες ἀσκηθείσας, ὡς πυροσβέτιδας, αἵτινες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἐκτελοῦν γυμνάσια κατὰ σειρὰν διηρημέναι εἰς δύο οὐλαμούς. Ἑκάστη ἐφοδιάζεται ἰδίᾳ δαπάνῃ μὲ κάδον, τὸν ὁποῖον φέρει ἐνδεδυμένη τὴν πυροσβεστικὴν αὐτῆς στολὴν ἀνὰ πᾶσαν Κυριακήν. Ἕκαστος οὐλαμὸς ἔχει τὴν ὁδηγόν του, ἥτις κρατεῖ τὸν κατάλογον, ἐκλέγεται δὲ αὕτη ἐν τῷ δημαρχείῳ. Ι. Α. Ζ*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Εἰς ξενοδοχεῖόν τι τοῦ Πειραιῶς.

Δύο νέοι πελάται φθάνουσι.

— Παιδὶ, ἄκουσε 'δῶ, αὐτὰ τὰ σινδόνια δὲν εἶνε καθαρά.

— Ὢ, κύριε, πῶς γίνεται ;

— Νά, δὲν βλέπεις πῶς ἐκοιμήθη ἄλλος προτήτερα ;

— Ἀλήθεια, ἦτον ὁ κ. Ν. . .

— Γιατί λοιπὸν δὲν ἀλλάξατε τὰ σινδόνια ;

— Μὰ ἐκεῖνος ἔκαμνε κάθε πρωῒ λουτρό, κι' ἔτσι δὲν ἐλέρωνε τὰ σενδόνια ! . .

* * *

Ὁ ἰατρὸς Κ* προσεκλήθη προχθὲς νὰ ἴδῃ πτωχόν τινα ἀσθενῆ.

— Ἀ ! κυρά, λέγει πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀσθενοῦς, ὁ ἄνδρας σου δὲν εἶνε καθόλου καλά ! Κύτταξε, τὰ χέριά του ἄρχισαν νὰ μελανιάζουν...

— Γιατρέ μου, εἶνε γιατὶ ὁ ἄνδρας μου εἶνε χρωματιστής.

— Ἀ, ἔτσι εἶνε ; τυχηρὴ εἶσαι· ἂν δὲν ἦτον χρωματιστής, ὁ ἄνδρας σου ἦτο χαμένος.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἐρρέθη ἐπανειλημμένως ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε παίγνιον τῆς τύχης. Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν γνωρίζω λογικὴν μᾶλλον ἀδυσώπητον καὶ μᾶλλον ἰσχυρὰν τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Τὰ πάντα ἐν αὐτῷ εἶνε συνηρμολογημένα, εἰς τὸν εἰδότα δὲ νὰ διακρίνῃ τοὺς ὅρους τῆς λογικῆς ταύτης καὶ νὰ περιμένῃ μεθ' ὑπομονῆς τὸ τέλος, δὲν ὑπάρχει συλλογισμὸς ἀκριβέστερος. (Ἰούλιος Σανδώ).

*** Μὲ πλούσια καὶ λαμπρὴ στολὴ
'Σ τὸν κόσμο βλέπομε πολλοί,
'Απ' ὅλους νὰ τιμιοῦνται,
Μεγάλοι νὰ μετριοῦνται.

Γιατὶ τῶν πρόστυχων ὁ νοῦς
Στοχάζεται πῶς σ' αὐτουνοὺς
Ἡ τύχη ἔχει δώσει
Μὲ τὰ καλὰ καὶ γνῶσι.

Μόν' ἂν μὲ μέτρα προσοχῆς,
Ἢ καταντήσουν δυστυχεῖς,
Ὁ φρόνιμος θελήσῃ
Νὰ τοὺς παρατηρήσῃ,

Θελὰ τοὺς εὕρῃ οὐτιδανούς,
'Απὸ προτέρημα γυμνούς,
Μὲ μόνη φαντασία,
Καὶ γνώμης ἀπορία. (Βηλαρᾶς).

*** Ἡ καρδία τοῦ ἀχαρίστου ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ ἔρημον ἀπλήστως πίνουσαν τὴν οὐρανόθεν πίπτουσαν βροχήν, χωρὶς οὐδὲν νὰ παράγῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρὸ τριῶν ἑβδομάδων ἀπεβίωσεν ἐν Κρήτῃ ὁ πρεσβύτερος τῶν κατοίκων τῆς νήσου ὁ Κωνσταντῖνος Ἄρτος ἐν ἡλικίᾳ 118 ἐτῶν, κτηματίας, ζῶν ἐσχάτως παρὰ τὴν Ρέθυμνον. 'Εν τῇ πρώτῃ νεανικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ ὡδήγει τὸ ἄροτρον καὶ ἐτήρει τοὺς βόας πλουσίου μυλωθροῦ, οὗ ἡ μονογενὴς κόρη ἠράσθη αὐτὸν καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν συζευχθῇ πρὸ τοῦ 19 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ὁ Κωνσταντῖνος Ἄρτος ἔλαβε καλὴν προῖκα εἰς γαίας καὶ κτήνη, διὰ δὲ τῆς προικὸς ταύτης ἠδυνήθη νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἀκριβῶς ἀπὸ αἰῶνος. 'Απὸ τοῦ 1781 ἔζησεν ἐκ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ὑποστατικοῦ, ἐξαιρέσει μόνον τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἠναγκάσθη νὰ δραπετεύσῃ φεύγων τὴν ὀργὴν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν. 'Επολέμησεν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος του ἐναντίον ἓξ Σουλτάνων ἐκ τῶν δέκα, ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ὁποίων ἔζησε, καὶ τετράκις προεγράφη, ἐξωρίσθη καὶ ἠμνηστεύθη. 'Ενυμφεύθη καὶ ἔθαψε πέντε (;) συζύγους καὶ ἐπέζησε πάντων τῶν ἀδελφῶν καὶ πασῶν τῶν ἀδελφῶν, ἀνεψιῶν καὶ τῶν ἕνδεκα αὐτοῦ τέκνων. Μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις του ἦσαν σῶαι, τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος ἐκλεγεὶς δήμαρχος τοῦ χωρίου ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ δραστηριώτατα καὶ νοημονέστατα.

Περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν καναρίων πτηνῶν ἀναγινώσκομεν τὰς ἑξῆς στατιστικὰς εἰδήσεις ἔν τινι ἰταλικῷ φύλλῳ· «Κατ' ἔτος ἐξάγονται ἐκ Γερμανίας καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὰ Ἡνωμένα Κράτη περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας καναρινίων, διὰ τὰ ὁποῖα οὐδὲν τελωνειακὸν τέλος πληρώνεται. Τὰ πτηνὰ ταῦτα προέρχονται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς 'Ανδρεάσλεργ τοῦ 'Αννόβερ, ἀνατρέφονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν. Ἡ βιομηχανία αὕτη, ἥτις χρονολογεῖται ἀπὸ 150 ἐτῶν, ἔλαβεν ἤδη μεγίστην ἀνάπτυξιν, διότι εἰς τὴν βόρειον 'Αμερικὴν ἕκαστον πτηνὸν πωλεῖται ἀπὸ δύο μέχρι πέντε δολλαρίων. Τὰ πτηνὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀποστέλλονται διὰ τῶν γερμανικῶν ἀτμοπλοίων ἐντὸς μικρῶν κλωβῶν, ἡ δὲ θνησιμότης αὐτῶν κατὰ τὸν διάπλουν τοῦ 'Ατλαντικοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 5 ἐπὶ τοῖς 100, καθότι ἐπιτηροῦσιν αὐτὰ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἄνθρωποι ἐπὶ τούτῳ ἀποστελλόμενοι μετ' αὐτῶν. Βεβαιοῦται ὅτι ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσι πεντήκοντα εἴδη τῶν πτηνῶν τούτων, καὶ ὅτι τὰ μᾶλλον ἐπιζητούμενα εἶναι τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς Βελγικῆς, ἥτις ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου διαγωνίζεται σπουδαίως πρὸς τὸ 'Αννόβερ. Τὰ κανάρια τῆς Βελγικῆς διακρίνονται ἐκείνων τῆς Γερμανίας ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ λεπτοφυοῦς σώματός των καὶ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ κελαδήματός των, ταῦτα δὲ πωλοῦνται εἰς Νέαν Ὑόρκην ἀπὸ πέντε μέχρις εἴκοσιν δολλαρίων. Ἡ διάρκεια τοῦ βίου τῶν καναρίων ποικίλει ἀπὸ τριῶν μέχρις ἑπτὰ ἐτῶν, τινὰ ἐξ αὐτῶν ὅμως ἔζησαν μέχρι τῶν εἴκοσι ἐτῶν, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ἀποτυφλοῦνται καὶ παύονται τὰ ᾄσματά των.

Κατὰ τὴν γενομένην ἐσχάτως ἀπογραφήν, ὁ πληθυσμὸς τῆς Τεργέστης ἀνέρχεται εἰς 141,740, ἐξ ὧν 1,406 πρεσβεύουσι τὸ ὀρθόδοξον θρήσκευμα. 'Απὸ τοῦ 1869 ὁ πληθυσμὸς τῆς Τεργέστης ηὐξήθη κατὰ 18,642.

Τὰ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐπικρατοῦντα ἀφόρητα θάλπη εἶναι ἄξια νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ δεινότερα τῶν προηγουμένων ἑκατονταετηρίδων. Τῷ 627 ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἐξηράνθησαν αἱ πηγαὶ καὶ ἀπέθανον πολλοὶ ἄνθρωποι καθ' ὁδόν. Τῷ 879 ὁ καύσων διέκοψε τὰς κατ' ἀγροὺς ἐργασίας· ὁ τολμῶν δὲ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀπέθνησκε παραχρῆμα ὑπὸ ἀποπληξίας ἢ σειριάσεως. Τῷ 993 βοτάναι καὶ δένδρα ἐκάησαν ὡσανεὶ ἐν κλιβάνῳ. Τῷ 1000 ἐν Γαλλίᾳ ἐξηράνθησαν οἱ ποταμοί, ἡ δὲ ἀποφορὰ τῶν σεσηπότων ἰχθύων ἐπήνεγκε λοιμόν. Τῷ 1132 ἀνεῴχθη πολλαχοῦ ἡ γῆ καὶ ἐξηράνθη ὁ Ρῆνος. Τῷ 1705, μηνὶ Ἰουλίῳ, ἀπὸ τῆς 12 μέχρι τῆς 4 μ. μ. οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ὕπαιθρον. Τῷ 1718 ἐκλείσθησαν πανταχοῦ τὰ θέατρα δι' ὅλου τοῦ θέρους. Τῷ 1779 ἐν Βονωνίᾳ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναπνεύσωσι, πλεῖστοι δὲ ἐτελεύτησαν ὑπὸ ἀσφυξίας. Τῷ 1846 τὸ ἑκατομμερὲς θερμόμετρον ἀνέβη εἰς τὸν 52 βαθμόν, ἤτοι εἰς τὸν 41 1]2 τοῦ Ρεωμούρ.

Ἡ ἑταιρία τῶν κηπουρῶν ἐν Λονδίνῳ, εἰς παλαιότατον ἔθιμον ἑπομένη, προσφέρει κατ' ἔτος τῷ λόρδῳ δημάρχῳ δωρεὰν τὰς ἀπαρχὰς οἱουδήποτε καρποῦ, καὶ ἰδίως σταφυλῶν. 'Εφέτος ἐπεδείξατο μεγαλειτέραν γενναιότητα, προσενεγκοῦσα τὰς ἀπαρχὰς πάντων τῶν ἐν Λονδίνῳ καλλιεργουμένων καρπῶν, ἀλλοδαπῶν τε καὶ ἐγχωρίων, ἐξέφρασε δὲ καὶ πλήρη τὴν εὐαρέστησίν της

ἐπὶ τῇ καθόλου διαχειρίσει τῶν πραγμάτων τοῦ δήμου. Ὁ λόρδος δήμαρχος, εὐχαριστήσας ἐν σπουδῇ, προσέθηκε παίζων, ὅτι ἡ σύμβιός του πολλῷ μᾶλλον θὰ ἔχαιρεν, ἐὰν τὴν ἑταιρίαν τῶν κηπουρῶν ἐμιμοῦντο ἅπασαι αἱ τοῦ Λονδίνου συντεχνίαι, καὶ ἰδίως αἱ τῶν ἀρτοπωλῶν, κρεωπωλῶν, τῶν ραπτισσῶν, τῶν ὑφασματοπωλῶν κλ. Τῇ ἑσπέρᾳ παρέθηκεν αὐτοῖς πολυτελὲς γεῦμα.

Ὡς ἀπόδειξις τῆς ἁπλότητος καὶ ὀλιγαρκείας τοῦ προέδρου τῆς ἀμερικανικῆς δημοκρατίας Γάρφιλδ ἀναφέρεται ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ ἠσφάλισε τὴν ζωήν του πρὸς ὄφελος τῆς συζύγου του ἀντὶ 25,000 δολλαρίων. Ἡ λοιπὴ αὐτοῦ περιουσία δὲν ὑπερβαίνει τὰ 15,000 δολλάρια.

Ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς καὶ εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας παρῃτήθη, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ πλέον τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ ἐστεμμένου κυρίου του. Σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ βασιλεύς, ἀγαπῶν ὡς γνωστόν, νὰ μένῃ ἀθέατος, συνωμίλει μετ' αὐτοῦ κεκρυμμένος ὄπισθεν παραπετάσματος καὶ ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ μένῃ ἐπὶ ὥρας ὅλας ὄρθιος.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ὁμολογουμένως εἶνε ἔθνος οὐσιωδῶς πρακτικόν. Ὁσάκις ἔρχωνται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης, οὔτε νὰ ταράσσωνται θέλουσιν, οὔτε νὰ ἐξαπατῶνται ὑπὸ τῶν ξενοδόχων, οἵτινες ἐκμεταλλεύονται προθύμως τοὺς μεμονωμένους περιηγητάς, τοὺς συχνάκις ἀποπλανωμένους εἰς τὰς πολυδαπάνους αὐτῶν ὁδούς. Οἱ περιοδεύοντες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ὑάγκοι ἐνθυμούμενοι τὸ ἀξίωμα ὅτι ἡ *ἰσχὺς ἐν τῇ ἑνότητι*, ἀπαρτίζουσιν ὁμίλους, οἵτινες καὶ διὰ μόνου τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἀπολαύουσι πλεονεκτημάτων, ἅπερ ὁ περιηγούμενος ἀδυνατεῖ, ὡς ἄτομον, νὰ ἀποκτήσῃ.

Μία ἐκ τῶν ἀμερικανικῶν συνοδιῶν συνισταμένη ἐκ 13 κυρίων καὶ 8 κυριῶν ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Βοστώνης, Φιλαδελφείας, Πιτσβούργου, Chester, Alleghany City, Kingston κτλ. ἀφίκετο κατ' αὐτὰς εἰς Βιέννην ὅπόθεν μεταβήσεται εἰς Βερολῖνον, Παρισίους, Λονδῖνον κλ. Ἡ Ἑταιρία αὕτη πλὴν τοῦ ταχυδρόμου καὶ τοῦ ταμίου, ἔχει τὸν γραμματέα αὐτῆς, τὸν ἰατρὸν καὶ προσέτι καὶ αὐτὸν τὸν ἐφημέριον.

Ἀγγλική τις ἐφημερὶς παρατηρεῖ ὅτι οὐδέποτε Κράτος τι ἔσχεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ χώρας τοσαύτην ἐχούσας ἔκτασιν, ὅσην ἔχουσιν αἱ ὑπὸ τῆς συγχρόνου Ἀγγλίας δεσποζόμεναι. Ἡ Ῥώμη ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτῆς ἀκμῇ ἐπεξέτεινε τὴν ἀρχήν της μόνον ἐπὶ 1,500,000 τετραγωνικῶν λευγῶν, ἐνῷ ἡ Ἀγγλία τῆς σήμερον εἶνε κυρία ἐδάφους 7,000,000 τετραγωνικῶν λευγῶν, ἀπέναντι 6,000,000 ὧν δεσπόζει ἡ Ρωσσία.

Ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς παρατηρεῖ ὅτι οὐδεὶς λαὸς ἀγγλιστὶ ὁμιλῶν ζῇ ὑπὸ ξένον ζυγόν, ἐνῷ ἡ Ἀγγλία κυβερνᾷ περὶ τὰ 300 ἑκατομμύρια ὑπηκόων ἀνηκόντων εἰς πᾶσαν φυλὴν καὶ ὁμιλούντων πᾶσαν γλῶσσαν τῆς γῆς. Πράγματι, λέγει, ἡ Ἀγγλία ἄρχει Γερμανῶν ἐν Ἑλγολάνδ (Βαλτικῇ), Ἱσπανῶν ἐν Γιβραλτάρ, Ἑλλήνων, Ἰταλῶν καὶ Τούρκων ἐν Κύπρῳ καὶ Μελίτῃ, Ἀράβων ἐν Ἄδεν, Ὁλλανδῶν ἐν τῇ νοτίῳ Ἀφρικῇ, Γάλλων ἐν Μαυρικίῳ (Maurice), Κινέζων, Ἰνδῶν καὶ Περσῶν ἐν Ἀσίᾳ, ἀπογόνων τῶν Γάλλων ἐν Καναδᾷ, Ἱσπανῶν, Γάλλων καὶ ἰθαγενῶν διαφόρων φυλῶν εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας καὶ τὴν νότιον Ἀμερικήν.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Συμβουλὴ πρὸς παράτασιν τοῦ βίου.

Μερὶ τοῦ ζητήματος, πῶς δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ μακρότερον ὁ βίος, ἰατρός τις γράφει τὰ ἑξῆς ἐν τῷ Cassell's Family Magazine, παρέχων συνταγὴν ἁπλουστάτην εἰς τοὺς μὴ βαρυνθέντας τὸν βίον· «Χιλιάδες ἀνθρώπων καταστρέφουσι τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν κατ' ἔτος, ποιοῦντες ὑπερβολικὴν χρῆσιν φαρμάκων. Εἶναι πρᾶγμα, καίτοι ἡ ὁμολογία θὰ φανῇ παράδοξος προερχομένη ἐξ ἰατροῦ, ὅτι λίαν ἐπικίνδυνον νὰ καταφεύγῃ τις εἰς τὰ φαρμακεῖα, ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἀδιαθεσίᾳ. Τῶν τονωτικῶν φαρμάκων δέον νὰ μὴ γίνηται χρῆσις ἄνευ τῆς συμβουλῆς ἰατροῦ. Τονωτικὸν φάρμακον εἶναι ὀξύτερον διστόμου μαχαίρας, εἶναι φάρμακον, οὗτινος πρέπει νὰ ποιώμεθα χρῆσιν λίαν περιεσκεμμένως. Ὑπάρχουσι μεταλλικὰ ὕδατα, τονίζοντα μὲν τὸν ὀργανισμόν, ἀλλὰ δυνάμενα νὰ παραγάγωσιν ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα. Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ πίνωμεν μεγάλην αὐτῶν ποσότητα, ἢ νὰ μὴ προσέχωμεν εἰς τὴν ποιότητά των. Ἡ κανονικὴ ἀνάπαυσις εἶνε ἀναγκαιοτάτη. Καθ' ἑβδόμην ἡμέραν ν' ἀναπαύωμεν τό τε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα. Ἐκτὸς τούτου, οἱ δυνάμενοι ὀφείλουσι νὰ ἐπιζητῶσι καὶ ἐνιαυσίους ἀπεργίας. Τὸ ταξειδεύειν δὲν κοστίζει πολὺ σήμερον, καὶ δύο ἑβδομάδων ἢ ἑνὸς μηνὸς ἀποχὴ ἀπὸ τῶν φροντίδων καὶ τῶν ἐργασιῶν δὲν ζημιοῖ μεγάλως τὸ θυλάκιον τῶν καλῶς ἐργαζομένων κατὰ τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους, καὶ γινωσκόντων πῶς νὰ οἰκονομῶσι τὸν χρόνον. Αἱ ἀθῶαι ἡδοναὶ καὶ αἱ τέρψεις δὲν συντελοῦσι μικρὸν εἰς τὴν μακροβιότητα. Διαρκὴς ἐργασία, ἄνευ διασκεδάσεως, ἀποστέλλει τὸν Γιάννην εἰς πρόωρον τάφον, λέγει παροιμία τις. Ἡ διασκέδασις εἶνε εἰς τὸ πνεῦμα ὅ, τι ὁ ἥλιος εἰς τὸ σῶμα. Ἐπιτραπήτω μοι ὡς ἰατρῷ νὰ προσθέσω μίαν λέξιν, περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς θρησκείας, ὅσῳ ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ πνεύματος. Οἱ ἀληθῶς πιστοὶ εἰσὶν οἱ ἧττον κινδυνεύοντες ἀσθενεῖς, αἱ ἐλπίδες περὶ τῆς ἀναρρώσεως αὐτῶν εἰσὶ μείζονες, ὡς καὶ αἱ περὶ μακροβιότητός των, ἕνεκα τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ὅπως ὑφίστανται ἡσύχως, ταπεινῶς καὶ μετ' ἐλπίδων, ὅ, τι ἂν συμβαίνῃ αὐτοῖς.[1]

1. Λ. ἱ ω ν.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 296 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: 'Εν 'Αθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι: —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως· Ὁδὸς Σταδίου [illegible] — 30 Αὐγούστου 1881

ΛΑΡΙΣΣΑ

'Η Λάρισσα, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, εἶνε πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλίας, κατὰ δὲ τὴν τρισχιλιετῆ αὐτῆς ὕπαρξιν διετήρησε τήν τε ἀρχαίαν αὐτῆς θέσιν καὶ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα· εἶνε δὲ τοῦτο Πελασγικὸν, σημαῖνον ἀκρόπολιν, διὸ καὶ πολλαχοῦ ἀναφαίνεται, ἔνθα ἐπεπόλασε τὸ Πελασγικὸν γένος. Καὶ ἐν μὲν τῇ Θεσσαλίᾳ ἀναφέρεται καὶ ἄλλη Λάρισσα ἐπὶ τῇ Ὄσσῃ, καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἡ Λάρισσα ἡ Κρεμαστή· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ 'Αττικῇ καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ καὶ ἐν τῇ Μυτιλήνῃ καὶ περὶ τὴν Κύμην τῆς 'Ασίας καὶ περὶ τὴν Ἔφεσον καὶ ἀλλαχοῦ ὑπῆρχον κατὰ Στράβωνα πόλεις, φέρουσαι τὸ εἰρημένον ὄνομα. 'Η δὲ προκειμένη, διασημοτάτη πασῶν τῶν λοιπῶν, κτισθεῖσα ὑπὸ Λαρίσσου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πελασγοῦ, καὶ ἀνήκουσα ἑπομένως εἰς μεγάλην ἀρχαιότητα, δὲν ἀναφέρεται παραδόξως ὑπὸ τοῦ 'Ομήρου. Ἤρξατο δὲ ἡ πόλις νὰ ἀκμάζῃ ἀπὸ τοῦ 8ου π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ 'Αλεύα τοῦ Πυῤῥοῦ, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς διασήμου καὶ ἰσχυρᾶς οἰκογενείας τῶν 'Αλευαδῶν. 'Εν τοῖς μετέπειτα χρόνοις εὑρίσκομεν αὐτὴν συχνάκις μνημονευομένην ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων· καὶ ὁ μὲν Θουκιδίδης (11, 22) ἀναφέρει, ὅτι οἱ Λαρισσαῖοι ὑπὸ τὸν Πολυμήδην καὶ 'Αριστόνοον ἦσαν ἐπίκουροι τῶν 'Αθηναίων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὁ δὲ 'Αριστοτέλης (περ. Πολιτ. 5, 6), ὅτι οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ· ὁ δὲ Διόδωρος (16, 41), ὅτι ἡ ἀκρόπολις τῆς Λαρίσσης ἦτο ὀχυρωτάτη· ὁ δὲ Στράβων, ὅτι τοὺς παραμείναντας Περῤαιβοὺς, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν ἔξωσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς πεδιάδος, κατέτχον οἱ Λαρισσαῖοι πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη τῶν πεδίων, πλὴν εἴ τι σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτό τι τῆς ἀροσίμου τοῖς Λαρισσαίοις (Στράβ. 9,440)· ὁ δὲ Πολύβιος λέγει, ὅτι ὁ Φίλιππος Γ' κατέλιπεν ἐν Λαρίσσῃ τὰ ἐπίσημα αὐτοῦ ἔγγραφα, καὶ ὅτι νικηθεὶς παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς αὐτὸς μὲν ὑπεχώρησε πρὸς τὸν Γόννον, ἔπεμψεν ὅμως ἀνθρώπους εἰς Λάρισσαν ὅπως καταστρέψωσι τὰ ἔγγραφα, ἵνα μὴ περιπέσωσιν εἰς χεῖρας τῶν 'Ρωμαίων. Κατὰ δὲ τὸ 140 π. Χ. κατεχομένη ὑπὸ τῶν 'Ρωμαίων ἡ Λάρισσα προσεβλήθη ἄνευ ἀποτελέσματος ὑπὸ τοῦ Δημητρίου· εἰς αὐτὴν δὲ κατέφυγεν ὁ Πομπήϊος μετὰ τὴν περὶ τὰ Φάρσαλα ἧτταν· καὶ ἐκ τῆς ἐπωνυμίας δὲ ἣν ἀποδίδει αὐτῇ ὁ Λίβιος ἀποκαλῶν αὐτὴν **nobilem civitatem**, ὁ δὲ **Solinus egregium oppidum**, ὡς καὶ ἐκ τῶν ταυρομαχιῶν, ἃς ἀναφέρει ὁ Πλίνιος, φαίνεται, ὅτι ἡ πόλις ἤκμαζε ἐπὶ τῶν χρόνων ἐκείνων, διατηροῦσα εἰσέτι κατὰ Στράβωνα (9, 430) τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ἀξίωμα· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν 6ον μ. Χ. αἰῶνα μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ 'Ιεροκλέους ὡς ἡ πρώτη πόλις τῆς Θεσσαλίας· ἦτο δὲ διάσημος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ Λάρισσα διότι ἐν αὐτῇ ἔζησε, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς 'Ιπποκράτης (Στ. Βυζ. λ. Κῶς. Σουΐδ. λ. 'Ιπποκρ.).

'Επὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἀνυψώθη ἡ Λάρισσα εἰς Μητρόπολιν ὑπὸ τὸν Ἅγιον 'Αχίλλειον, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ σήμερον ναὸς ἐν αὐτῇ, ἐξήρτηντο δὲ ἄλλοτε 14 ἐπισκοπαὶ ἀπ' αὐτῆς. Ἤδη δὲ ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην ταύτης, φέροντα τὸν τίτλον «Δευτέρας Θεσσαλίας, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης 'Ελλάδος» ὑπάγονται αἱ ἐπισκοπαὶ Θαυμακοῦ, Γαρδικίου, Σταγῶν καὶ Τρίκκης. 'Ο δὲ **Lequien (or christian.)** ἀναφέρει ἀπὸ τοῦ 'Αχιλλείου μέχρι τοῦ 1721 39 ἀρχιεπισκόπους Λαρίσσης. Κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα ἐκυριεύθη ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων Σαμουὴλ, καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12ου ὑπέστη ἑξάμηνον πολιορκίαν ὑπὸ τοῦ Βοεμούνδου. 'Επὶ δὲ τῆς Φραγκικῆς κυριαρχίας ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῇ Λατινικὴ ἐπισκοπὴ, Γουλιέλμος δέ τις μνημονεύεται δοὺξ αὐτῆς. Ἤκμαζε δὲ ἱκανῶς τότε, ὡς ὁ γεωγράφος Βενιαμὶν Τουδέλας μαρτυρεῖ. Κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας φαίνεται οὖσα ἡ πόλις ἄσημος καὶ ὀλιγάνθρωπος, ὡς καὶ ἡ μικρότης τῶν ναῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες καὶ μέχρι σήμερον διατηροῦνται, μεταβληθέντες εἰς τουρκικὰ τεμένη, ὑποδεικνύει. Κατὰ δὲ τὴν Σερβικὴν κυριαρχίαν πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλίας ἀνεγνωρίσθη ἡ Τρίκκη, ἡ δὲ περὶ τὴν Λάρισσαν χώρα ἐκαλεῖτο καὶ Δευτέρα Θεσσαλία, ὡς ἔκ τινος ἐγγράφου γίνεται δῆλον, ὅπερ ἀνεῦρεν ὁ **Heuzey** ἐν τῇ Καλαμπάκᾳ (**Miss. en Maced. appendire**). Κατὰ δὲ τὴν ὀθωμανικὴν εἰσβολὴν οἱ κάτοικοι τῆς Λαρίσσης ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ μόνον ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως (Τρανὸς μαχαλᾶς)

ἔνθα κεῖται καὶ ἡ Μητρόπολις, παραδοθείσης διὰ συνθήκης, παρέμειναν Ἕλληνες κάτοικοι κατὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ σωζομένην παράδοσιν. Μικρὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ συνοικίζηται καὶ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐν αὐτῇ, κατερχόμενος ἐκ τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων, μὴ δυνηθεὶς ὅμως διὰ τὴν φοβερὰν καταπίεσιν, ἣν ὑφίστατο, οὔτε νὰ εὐημερήσῃ, οὔτε νὰ αὐξηθῇ ἐπαρκῶς. Οὐδεμία πόλις τῆς Ῥωμυλίας κατὰ τὸν Λαρισσαῖον Κούμαν εἶδε τραγικωτέρας σκηνὰς τῆς Λαρίσσης. Κατὰ τὸ 1770, ὅτε τῇ ὑποκινήσει τῶν Ῥώσσων ἐξηγέρθη ἡ Πελοπόννησος κατὰ τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας, τρεῖς σατράπαι ἥδρευον ἐν Λαρίσσῃ, τὸ μὲν στρατολογοῦντες διὰ τὸν πόλεμον, τὸ δὲ ἐπιτηροῦντες μὴ τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα μεταδοθῇ καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν ἁρματωλῶν τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων. Διχοστασία ὑπῆρχε τότε μεταξὺ Γεωργάκη καὶ Δημάκη Χαλικιωτῶν καί τινος Τρικκαίου· τὰ δὲ διαφερόμενα μέρη προσῆλθον πρὸς τοὺς ἐν Λαρίσσῃ σατράπας, ἐκφέροντα τὰς κατ' ἀλλήλων κατηγορίας. Ὁ Ἀγᾶ πασᾶς, εἷς τῶν τριῶν Σατραπῶν, διέταξε τὰ διαφερόμενα μέρη, ὅπως ἕκαστον προσαγάγῃ ὅσους δυνηθῇ πλείονας μάρτυρας πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας. Τρεῖς λοιπὸν χιλιάδες Τρικκαίων συνῆλθον ἐκεῖ ἀμέριμνοι καὶ οὐδόλως ὑπονοοῦντες τὴν σκληρὰν καταστροφὴν, ἥτις τοὺς περιέμενε, καθότι,. ἐνῷ πάντες ἦσαν συνηγμένοι ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ διοικητηρίου ἐκφέροντες ἐν φωναῖς ἀγρίαις τὰ κατ' ἀλλήλων παράπονα, διετάχθη ὑπὸ τοῦ αἱμοχαροῦς πασᾶ ἡ σφαγὴ ἀμφοτέρων τῶν διαφερομένων. Ὅστις ἔφευγεν ἀπὸ τὴν αὐλὴν, ἐφονεύετο εἰς τὰς ὁδοὺς, τὸ δὲ αἷμα τῶν δυστυχῶν Τρικκαίων ἄφθονον κατέῤῥεεν εἰς τὸν παραῤῥέοντα Πηνειόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ Λαρισσαῖοι δὲν ὑφίσταντο μετριώτερα· φόνοι καθημερινοὶ ἀθώων πολιτῶν συνέβαινον, ἰδίως δὲ ἐφονεύοντο οἱ εὐπορώτεροι. Ὁ μόνος ναὸς τῆς Λαρίσσης, ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλείου, ἐπυρπολήθη, ἀνοικοδομηθεὶς μετὰ 24 ἔτη τὸ 1794 ὑπὸ τοῦ τότε μητροπολίτου Λαρίσσης Διονυσίου τοῦ Καλλιάρχου· πολλοὶ δὲ τῶν κατοίκων, φεύγοντες τὴν φοβερὰν αὐτὴν καταστροφὴν, ἀπεδήμουν εἰς τὰ ὄρη (Κούμ. Γεν. ἱστορ., τόμ. 10, 384). Ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς Λαρίσσης τουρκικὴ τυραννία ἦτο ἀφόρητος. Καὶ μόνον μετὰ τὸ 1840 ὅτε ἐχορηγήθη διὰ τοῦ Τανζιμὰτ βαθμός τις ἐλευθερίας εἰς τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους, ἤρξατο ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως νὰ αὐξάνῃ, καὶ διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ φιλεργίας του νὰ ἀποκτήσῃ εὐημερίαν τινὰ καὶ ἄνεσιν. Καὶ τοιαῦται μὲν ἐν συντόμῳ αἱ περιπέτειαι τῆς πόλεως κατὰ τὴν μακραίωνα αὐτῆς ὕπαρξιν· ἡ δὲ σημερινὴ πόλις, οὖσα πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλίας, εἶνε συγχρόνως καὶ ἡ πολυπληθεστέρα, πλουσιωτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις αὐτῆς. Κειμένη κατὰ τὸν Πουκεβὶλ, ὑπὸ τὸν ὡραιότατον οὐρανὸν τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης, περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ εὐφορωτάτου Θεσσαλικοῦ πεδίου, διαπνεομένη ὑπὸ τῆς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καταφερομένης αὔρας καὶ ἐπισκιαζομένη ὑπὸ τῶν κορυφῶν τῆς Ὄσσης, διαῤῥεομένη δὲ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ἀργυροδίνου Πηνειοῦ ἠδύνατο ἡ πόλις αὕτη νὰ εἶνε μία τῶν καλλίστων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἂν πρὸς τὴν φύσιν ἐπήρχετο συνεπίκουρος ὁ νεώτερος πολιτισμὸς καὶ ἡ νεωτέρα βιομηχανία. Καὶ διατηρεῖται μὲν καὶ σήμερον ἡ καλλονὴ τῆς περιβαλλούσης αὐτὴν φύσεως, καὶ σπανίως δύναταί τις νὰ ἐπιτύχῃ θελκτικωτέρου καὶ μαγευτικωτέρου ὁρίζοντος τοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Λαρίσσης ἀναπτυσσομένου ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν, ἀλλ' αἱ εὔκτιστοι οἰκίαι καὶ αἱ δενδρόφυτοι πλατεῖαι καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ ἱπποδρόμια δὲν παρατηροῦνται ἐν τῇ πενιχρᾷ καὶ ἀκαθάρτῳ σημερινῇ πόλει. Τὴν θέσιν τῶν τελευταίων κατέχουσιν ἑλώδεις καὶ βορβορώδεις ἐκτάσεις, ἀποπνέουσαι τὴν νόσον καὶ τὴν καχεξίαν εἰς τοὺς περιοίκους· πλινθόκτιστοι δὲ καὶ πενιχραὶ οἰκίαι, κείμεναι ἐπὶ στενῶν καὶ σκολιῶν ὁδῶν, ἀποτελοῦσι τὴν σημερινὴν πόλιν, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς, συνιστάμενος ἐξ Ὀθωμανῶν, Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων, ἀνέρχεται εἰς 20 χιλ. περίπου. Καὶ ὁ μὲν τουρκικὸς πληθυσμὸς, ὢν πρότερον πολυπληθέστερος, ὡς εἰκάζεται ἐκ πολλῶν τζαμίων, εὑρισκομένων νῦν ἐν χριστιανικαῖς συνοικίαις, ἀριθμεῖ σήμερον 12,000 ψυχὰς, ὑπερτερῶν οὕτω καὶ νῦν τὸν πληθυσμὸν τῶν δύο ἄλλων φυλῶν· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον ὑπερτεροῦσιν οἱ Τοῦρκοι, καὶ πολλοὶ τούτων εἶνε μεγάλοι γεωκτήμονες· ἄλλοι δε μὴ ἔχοντες ἰδιοκτησίας διατελοῦσιν εἰς δημοσίας θέσεις, ὀλίγοι δέ τινες μετέρχονται τέχνας καὶ ἐμπόριον. Τὰ ἐν τῇ Λαρίσσῃ τουρκικὰ τεμένη εἶνε 27, τῶν ὁποίων οἱ λευκοὶ μιναρέδες ἐμποιοῦσιν εὐχάριστον ἐντύπωσιν εἰς τὸν μακρόθεν θεώμενον τὴν Λάρισσαν· καί τινα μὲν τούτων ἱδρύθησαν ἐκ θεμελίων μετὰ τὴν κατάκτησιν ἐκ λίθων ἀρχαιοτέρων κτιρίων, ἕτερα δέ τινα μετεποιήθησαν ἐκ χριστιανικῶν ναῶν· διὸ καὶ εἰς ἅπαντα σχεδὸν ἀνευρίσκονται σπόνδυλοι κιόνων, κιονόκρανα καὶ μάρμαρα μεγάλα, ἀποτελοῦντα καὶ νῦν τὸ κρηπίδωμα τῶν τουρκικῶν τεμενῶν. Ἔν τισι δ' αὐτῶν παρατηροῦνται εἰσέτι οἱ πράσινοι ἐκεῖνοι Ἀτρακηνοὶ κίονες οἱ τόσῳ περιζήτητοι κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν, ὡς λόγου χάριν, κατὰ τὸ ὑπερκείμενον τοῦ Πηνειοῦ τέμενος τοῦ Χασὰν Βέη παρατηροῦνται τέσσαρες τοιοῦτοι καὶ εἴς τινα ἄλλα. Ὁ τουρκικὸς πληθυσμὸς τῆς Λαρίσσης διατελεῖ εἰς μεγάλην ἀμάθειαν, καὶ μόνον ἐσχάτως ἐλήφθη μικρὰ πρόνοια περὶ βελτίονος ἐκπαιδεύσεως τῶν τε ἀῤῥένων καὶ τῶν κορασίων διὰ τῆς ἱδρύσεως σχολείου τουρκικοῦ,(ἐν ᾧ διδάσκονται στοιχεῖα Ἱστορίας, Γεωγραφίας καὶ Ἀριθμητικῆς), καὶ ἀναλόγου παρθεναγωγείου. Ὁ δὲ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς, συνοικισθεὶς ἐνταῦθα κατὰ

τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν Ἀγράφων τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὄσσης καί τινων ἄλλων μερῶν, ἀναβαίνει εἰς 6,000, κατοικῶν εἰς πέντε κεχωρισμένας συνοικίας, ἐξ ὧν αἱ μὲν τέσσαρες κεῖνται πέριξ τῶν τουρκικῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Πηνειοῦ, ἡ δὲ πέμπτη κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, ἑνουμένη μετὰ τῆς λοιπῆς πόλεως διὰ δωδεκατόξου γεφύρας, κτίσματος βυζαντινοῦ, ἀνακαινισθέντος ὑπὸ τοῦ Χασὰν Βέη, υἱοῦ τοῦ Τουραχὰν Βέη, κατά τινα ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει σωζομένην τουρκικὴν ἐπιγραφήν. Ἑκάστη δὲ τῶν ἑλληνικῶν συνοικιῶν ἔχει ἀπό τινος χρόνου ἴδιον ναὸν καὶ ἀλληλοδιδακτικὸν σχολεῖον καὶ πᾶσαι ὁμοῦ κοινὸν παρθεναγωγεῖον καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον. Κατὰ δὲ τὸ 1873 οἱ Λαρισσαῖοι, καταληφθέντες ὑπὸ αἰφνιδίου ἐνθουσιασμοῦ, ὑπεκκαιομένου καὶ ὑπὸ τοῦ τότε ἀρχιερατεύοντος Ἰωακείμ, χωρὶς νὰ ἀναμετρήσωσι τὰς χρηματικὰς δυνάμεις των καὶ τὰς λοιπὰς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένας περιστάσεις, προέβησαν εἰς οἰκοδομὴν γυμνασίου, ἀλλ' ὁ ἐνθουσιασμὸς ταχέως παρῆλθε, τὰ μέσα ἐξηντλήθησαν, τὸ δὲ κτίριον ἔμεινεν ἡμιτελές, δεῖγμα τῆς ἐπιπολαίου σκέψεως καὶ τῆς ἔτι ἐπιπολαιοτέρας ἀποφάσεως τῶν κατοίκων. Ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Λαρίσσης, ἐκτὸς τῶν διαφόρων τεχνῶν, ἐνεργεῖ καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς τῆς πόλεως, ὅπερ πρότερον ἦτο ζωηρότερον, καθότι τὸ πλεῖστον τῆς Θεσσαλίας ἐνταῦθα ἠγόραζε τὰ ἀποικιακὰ καὶ τὰ βιομηχανήματα τῆς Εὐρώπης, ἐνῷ ἤδη ἐσχηματίσθησαν καὶ ἕτερα κέντρα ἐμπορικὰ κατὰ τὴν πεδιάδα. Ὁ δὲ ἰουδαϊκὸς πληθυσμὸς ἀναβαίνει εἰς 3,000· εὐημερῶν καὶ πλουτῶν ἄλλοτε, εἶνε ἤδη ἐνδεέστατος ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων. Δημόσια κτίρια καθ' ἅπασαν τὴν Λάρισσαν ἄξια λόγου εἶνε τὸ μνημονευθὲν ἡμιτελὲς γυμνάσιον καὶ τὸ διοικητήριον, ὅπερ κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως εἶνε ἀληθὴς κόσμος αὐτῆς. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς μονώροφοι καὶ πλινθόκτιστοι, κατέχουσιν, ἰδίως αἱ τουρκικαί, ὡς ἐκ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς ἀνδρωνίτην καὶ γυναικωνίτην, εὐρείας ἐκτάσεις· διὰ τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὰ μεταξὺ τῶν οἰκιῶν μεγάλα κενὰ διαστήματα ἡ ἔκτασις τῆς πόλεως εἶνε μεγάλη, δυναμένη νὰ περιλάβῃ πενταπλασίονα πληθυσμὸν τοῦ νῦν ὑπάρχοντος. Καὶ μολονότι ἡ ἐξωτερικὴ τῶν οἰκιῶν ὄψις εἶνε πενιχρὰ καὶ ἄχαρις, τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως αὐτῶν, ἰδίως οἱ γυναικωνῖται τῶν Ὀθωμανῶν, περιβάλλονται ὑπὸ εὐχλόων κήπων, κατεχόντων τὸ μέγιστον μέρος τῆς αὐλῆς. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἶνε, ὡς καὶ αἱ τῶν λοιπῶν τουρκικῶν πόλεων, στεναὶ καὶ σκολιαὶ καὶ αἱ πλεῖσται τούτων λιθόστρωτοι. Τὸ κλίμα τῆς Λαρίσσης δὲν εἶνε ὑγιεινόν· τὸ μὲν διὰ τὰ ἐντὸς καὶ περὶ τὴν πόλιν εὑρισκόμενα τελματώδη ὕδατα, τὸ δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν ὑψηλῶν ὀρέων τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὄσσης, ἅτινα ἀπεργάζονται λίαν εὐμετάβολον τὴν ἐν τῇ πόλει θερμοκρασίαν, ἰδίως δὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη παρατηρεῖται ἐν καιρῷ τοῦ θέρους, ὅτε μεταξὺ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας καὶ τῆς θερμοκρασίας τῆς νυκτὸς παρατηρεῖται πολλῶν βαθμῶν διαφορά· δύναται ὅμως μικρά τις ἐπιμέλεια πρὸς ἀποξήρανσιν ἑλωδῶν τινων ἐκτάσεων καὶ προσοχὴ τῶν κατοίκων κατὰ τὰς μεγάλας μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας νὰ ἀποσοβήσωσι πλεῖστον μέρος τῶν ἐπιπολαζουσῶν ἀσθενειῶν. Τὸ ἐμπόριον τῆς Λαρίσσης εἶνε ἱκανῶς ζωηρόν, καθότι, ἐκτὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς ἐξαγωγῆς, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἶπον, ἐνταῦθα διενεργεῖται καὶ ἡ ἀγορὰ τῶν πλείστων προϊόντων τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος, ἐκποιουμένων ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα διαμενόντων μεγάλων γαιοκτητῶν Ὀθωμανῶν· πολλὰ δὲ τῶν ἐν Βόλῳ ἐμπορικῶν καταστημάτων ἔχουσιν ἐνταῦθα ὑποκαταστήματα πρὸς ἀγορὰν γεννημάτων.

Καὶ τῶν μὲν τειχῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως οὐδὲν λείψανον σώζεται σήμερον, ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς πλείστας καὶ συνεχῶς ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος κατοικουμένας πόλεις· ἀλλ' ὅμως δὲν ὑπάρχει ὁδός, δὲν ὑπάρχει τουρκικὸν τέμενος, δὲν ὑπάρχει αὐλὴ ἰδιωτικῆς οἰκίας, ἔνθα νὰ μὴ ἀνευρίσκωνται ὀρθογώνιοι λίθοι τῶν ἀρχαίων τειχῶν, σαρκοφάγοι, κιονόκρανα, ἐνεπίγραφοι στῆλαι, ὧν πλεῖσται παρατηροῦνται κατὰ τὰ ὀθωμανικὰ πολυάνδρια, καὶ ἰδίως ἐν τῷ ἰσραηλιτικῷ, ὅπερ φαίνεται κατέχον τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας νεκροπόλεως. Ἐν ἅπασι τοῖς ἐπιτυμβίοις λίθοις τῶν τε τουρκικῶν καὶ ἰουδαϊκῶν κοιμητηρίων ἀναγινώσκονται παρὰ τὰς Τουρκικὰς καὶ Ἑβραϊκὰς ἐπιγραφὰς καὶ ἀρχαῖαι Ἑλληνικαί. Ἐν δὲ τῇ αὐλῇ τοῦ διοικητηρίου ἔν τινι γωνίᾳ εἶνε ἐρριμένοι ἐπιτύμβιοί τινες λίθοι μετ' ἀναγλύφων καὶ οὐρανία μαρμαρίνη σφαῖρα, ἐν ᾗ εἶνε γεγλυμμένος ὁ Ζωδιακὸς κύκλος, τοῦ ὁποίου ὅμως αἱ πλείονες γραμμαὶ ἐκ τοῦ χρόνου ἐξηλείφθησαν, καὶ μόνον ὁ Σκορπίος, ὁ Τοξότης καὶ οἱ Ἰχθῦς εἶνε εἰσέτι εὐδιάκριτοι· δυστυχῶς ὅμως δὲν παύει καὶ ἐνταῦθα ἡ καταστροφὴ τῶν ἀρχαίων λειψάνων, καὶ ὡραῖα ἐρείπια τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν ἀκρόπολιν παρατηρούμενα μέχρι τοῦ 1860 δὲν ὑπάρχουσι πλέον, καὶ ὁ τόπος δέ, ἔνθα ἔκειντο, ἐκαλύφθη ὑπὸ νεωτέρων οἰκοδομῶν, κτισθεισῶν ἐκ συντριμμάτων τῶν ἀρχαίων λίθων· κάτωθεν δὲ τῆς θέσεως ταύτης μετ' ἀνασκαφὰς γενομένας ὑπό τινος ἰδιώτου ἀνευρέθη 12 πόδας ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος τῆς πόλεως τὸ κρηπίδωμα ἀρχαίου κτιρίου, ὡς καὶ αἱ βάσεις τριῶν κιόνων ῥαβδωτῶν Δωρικοῦ ῥυθμοῦ· μεταγενέστεραι δὲ ἀνασκαφαὶ δύνανται ἴσως νὰ ἀποκαλύψωσιν ἀρχαῖόν τινα ναὸν ἤ τι τῶν εὐρέων γυμνασίων καὶ ἱπποδρομίων τῆς ἀρχαίας πόλεως. Περιηγηταὶ δὲ κατὰ καιροὺς ἐπισκεφθέντες τὴν Λάρισσαν ἀπεκόμισαν ὅ,τι καλὸν εὗρον ἐν αὐτῇ· οὕτως ὁ Οὐίλγγ ὁμολογεῖ, ὅτι συναπέφερε μεθ' ἑαυτοῦ μαρμάρινον ἀγαλμάτιον κομψότατον τῆς Ἑκάτης, ἀνευρεθὲν ἐν τῇ αὐλῇ Τουρκικῆς οἰκίας. Ἡ τριπρόσωπος θεὰ

παρίσταται καὶ ἐνταῦθα ὡς συνήθως. Τρεῖς γυναικεῖαι μορφαὶ ἐρείδονται διὰ τῶν νώτων ἐπὶ στρογγύλου κίονος, κρατοῦσαι δᾷδας ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ ἡ μὲν μία κάλπην, ἡ ἑτέρα κύπελλον, καὶ ἡ τρίτη φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους· ποδήρεις δὲ χιτῶνες μετὰ κανονικῶν καὶ κομψοτάτων πτυχῶν περιβάλλουσιν αὐτάς, ἐνῷ οἱ ὡραῖοι βόστρυχοι καταπίπτουσιν ἐπὶ τοῦ στήθους. Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο, ὡς καὶ ἕτερα καλῆς τέχνης, παριστῶν ἴσως τὴν Περσεφόνην εὑρίσκεται σήμερον ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ τῆς Κοπενάγης (Uss. 37)· ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Heuzey (ὡς ἀν.) παρατηρηθεῖσα ἐν Λαρίσσῃ στήλη, ἔνθα ἐν ἀναγλύφῳ παρίσταται δεῖπνον προσφερόμενον εἰς τοὺς μεγάλους θεούς, δὲν ἀνευρίσκεται πλέον· καὶ κάτωθεν μὲν τοῦ ἀναγλύφου ἀνεγινώσκετο ἐπιγραφὴ «θεοῖς μεγάλοις Δανάα τὐονειτία» ἴσως Ἰθωνειτία=κόρη τοῦ Ἴθωνος· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς συνθέσεως παρίστατο κλίνη ἀμφικέφαλος διὰ δύο συνδαιτυμόνας· ἔμπροσθεν δὲ αὐτῆς τετράπους τράπεζα, ἐφ' ἧς ἦσαν παρατεθειμένοι διάφοροι πλακοῦντες. Πρὸ τῆς τραπέζης ἐπὶ τετραγώνου βωμοῦ ἀνὴρ προσφέρει σπονδήν, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ γυνὴ ὑψοῖ πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπικαλουμένη τρόπον τινὰ τοὺς θείους συνδαιτυμόνας, δι' οὓς παρεσκευάσθη τὸ δεῖπνον. Καὶ τῷόντι φαίνονται ἄνωθεν δύο ἱππεῖς, οἱ Διόσκουροι, καὶ ὑπ' αὐτοὺς ἡ Νίκη κρατοῦσα στέφανον, ὅπως προσενέγκῃ ἐκ μέρους τῶν θεῶν εἰς τοὺς προσφέροντας τὸ δεῖπνον.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ῥουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· καὶ τέλος ἴδε σελ. 525.

ΚΔʹ

Τὸ τέλος*.

Ὀκτὼ μῆνας ὅλους, ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1850 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1851 διήρκεσεν ἡ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῶν πολιτικῶν του φίλων δίκη, τρεῖς δὲ ὁλοκλήρους ἡμέρας ἐλάλησεν ὁ εἰσαγγελεύς, ὑποστηρίζων τὴν κατηγορίαν. Οἱ δικηγόροι τῆς ὑπερασπίσεως ἐπάλαισαν ἡρωϊκῶς ὑπὲρ τῶν πελατῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἐκ τεσσαράκοντα δύο κατηγορουμένων, ὧν εἶχεν ἀποθάνει ὁ εἷς, ὀκτὼ μόνον ἠθωώθησαν, κατεδικάσθησαν δὲ τριάκοντα καὶ τρεῖς, ἐξ ὧν τρεῖς μέν, ἐν οἷς καὶ ὁ Σεττεμβρίνης, εἰς θάνατον, δύο δὲ εἰς τὰ κάτεργα, τρεῖς ἄλλοι εἰς τριάκοντα πέντε ἐτῶν δεσμά, εἷς, ὁ Νίκιος, εἰς τριάκοντα ἐτῶν δεσμά, τρεῖς—ὁ Ποέριος, ὁ Πιρόντης καὶ ὁ Ῥωμαῖος εἰς εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν δεσμά, καὶ δεκαοκτὼ εἰς δεσμὰ ἐννεαετῆ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἓν τῶν ὀνομάτων τῆς τελευταίας ταύτης κατηγορίας ἀπηγγέλλετο, κραυγὴ σπαρακτικὴ ἀντήχησεν ἀπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου θεωρείου τοῦ δικαστηρίου, καὶ θόρυβος μέγας ἐπηκολούθησε. Συγχρόνως δὲ εἷς τῶν καταδίκων, ὑψηλὸς καὶ ἐπιβάλλων τὸ ἀνάστημα, ἀνέστη ὠχρὸς ὡς φάσμα κ' ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὸ θεωρεῖον. Ἐψιθυρίσθη μεταξὺ τοῦ πλήθους, ὅτι κυρία τις, καλύπτραν φέρουσα καὶ παρισταμένη καθ' ἑκάστην εἰς τὴν δίκην — ἄλλοι μὲν ἔλεγον, ὅτι ἦτο ἀδελφή, ἄλλοι δὲ σύζυγος τοῦ ἐγερθέντος καταδίκου, καὶ ἄλλοι Ἀγγλίς τις κυρία, ἧς εἶχε σώσει οὗτος τὴν ζωὴν — ἐλιποθύμησε καὶ μετηνέχθη οἴκαδε ὑπὸ τῶν φίλων της.

. . . .

Μετὰ χρόνον ἱκανὸν ἀνευρίσκομεν ἐν τῇ νήσῳ Ἰσχίᾳ πάντα τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἱστορήματος ἡμῶν, πλὴν τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, ὃν ἡ ἀρθρῖτίς του κρατεῖ ἔτι κεκλεισμένον ἐν Δάβεν.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ἔνδυμα φορῶν κοινοῦ καταδίκου, σύρει τὰς βαρείας του ἁλύσεις ἐν τῷ πέραν ἐκεῖ πενθίμῳ φρουρίῳ.

Ἡ λαίδη Κλέβερτων διαμένει ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου ἔν τινι τῶν ὡραιοτέρων ἐπαύλεων τῆς νήσου, ζῇ δὲ λίαν μεμονωμένη, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειάν της καὶ διότι δὲν ἀγαπᾷ πολὺ τὸν κόσμον. Ὁ ἐξάδελφός της, ὁ τῆς πρεσβείας ἀκόλουθος καὶ ἡ σύντροφός της, κυρία λίαν εὐαρέστων τρόπων, ὑποδέχεται τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν ἔπαυλιν ξένους, οἵτινες συῤῥέουσιν ἀπὸ τῶν παρακειμένων νήσων, ἵνα θαυμάσωσι τὴν ὡραίαν θαλαμηγὸν τῆς λαίδης Κλέβερτων.

Οἱ ἰατροί της, ὡς λέγεται, συνεβούλευσαν αὐτῇ νὰ ζῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ πρὸς τοῦτο τῇ ἐστάλη ἐξ Ἀγγλίας ἡ πρότυπος, ἀληθῶς, θαλαμηγός, ἣν ἡ λαίδη Κλέβερτων ὠνόμασε Καρτερίαν. Τὸ μικρὸν αὐτὸ σκάφος εἶνε γνωστότερον εἰς εἴκοσι μιλλίων ἀπόστασιν παντὸς πλοίου τῆς Αὐτοῦ Νεαπολιτικῆς Μεγαλειότητος· εἰσέρχεται κ' ἐξέρχεται ἐν πάσῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἰς πάντα κολπίσκον καὶ ὅρμον τῶν περιχώρων, περιπλέει δὲ ἀδιακόπως πρὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, οὐδέποτε ταράσσον τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ τελωνοφύλακος ἢ ἀκταιωροῦ.

Ἡ Σπεράντσα—εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν;—εἶνε πλησίον τῆς ἀγαπητῆς της κυρίας.

Ὁ Βαττίστας παρήτησε τὸ πανδοχεῖον καὶ τὰς ἐπωμίδας του, κ' ἐλθὼν ἐγένετο ἁλιεὺς ἐν Ἰσχίᾳ, ὅπου ζῇ ἐν πενιχρᾷ τινι συνοικίᾳ τῆς πόλεως. ἐγγὺς τοῦ λιμένος. Φέρει καθ' ἑκάστην σχεδὸν εἰς τὴν ἔπαυλιν τῆς λαίδης Κλέβερτων ἄφθονον προμήθειαν ἰχθύων, ἣν παραλαμβάνει πάντοτε ἡ Σπεράντσα, διότι μόνη αὐτὴ ἐννοεῖ τὴν διάλεκτόν του καὶ δύναται νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτοῦ.

*. Παρατρέχομεν, συνοψίζοντες δι' ὀλίγων, τὰ δύο προτελευταῖα κεφάλαια τοῦ ἱστορήματος τούτου, ἀφηγούμενα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πολιτικῆς δίκης τοῦ Puerio καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συγκατηγορουμένων, ἐν οἷς καὶ ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται δὲν θέλουσι δυσαναστήσει, στερούμενοι τὰς λεπτομερείας ταύτας, ὧν ἡ παράλειψις κατ' οὐδὲν ζημιοῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς διηγήσεως. Σ. τ. Μ.

Κατὰ τ' ἄλλα προσφέρεται πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ξένον, οὕτω δὲ πράττουσι καὶ ἡ Χούτσινς καὶ ὁ ἄγγλος ὑπηρέτης, οἱ μόνοι τῆς οἰκίας, οἵτινες ἐγνώρισαν τὸν Βαττίσταν πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς τὴν Ἴσχιαν. Οἱ ἐν τῇ πόλει πελάται τοῦ Βαττίστα δὲν εἶνε πολλοί. Ἐκτὸς σπανίων τινων καὶ τυχαίων ἀγοραστῶν, μόνος του πελάτης εἶνε ὑψηλός τις μεσῆλιξ ἀνήρ, μέλανα φορῶν τριμμένον ἐπενδύτην, κάτοικος δὲ βεβαίως τοῦ φρουρίου, διότι φαίνεται τακτικῶς διαβαίνων τὴν γέφυραν, ἥτις συνδέει αὐτὸ πρὸς τὴν νῆσον, ὁσάκις ἔρχεται ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν ν' ἀγοράσῃ ἰχθῦς παρὰ τοῦ Βαττίστα. Ὁ Βαττίστας περιποιεῖται μεγάλως τὸν μυστικὸν αὐτοῦ πελάτην· τὸν ἀποκαλεῖ *φίλτατόν του ἰατρόν*, ὡς τὸν ἐβάπτισε μόνος του, καὶ τῷ προσφέρει πάντοτε ἓν μικρὸν ποτήριον Δακρύου τοῦ Χριστοῦ[1]. Δίδει εἰς αὐτὸν ὅσους ἰχθῦς ἔχει, καὶ προσέτι μικρά τινα μυστηριώδη δέματα, ἅτινα ὁ ἀγοραστὴς προσαρτᾷ ἐπιμελῶς εἰς τὸ σῶμά του, ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του. Τὰ δέματα ταῦτα περιέχουσι τολύπας ἐξ ἰσχυροῦ νήματος μετάξης, παρεσκευασμένας ὑπὸ τῆς λαίδης Κλέβερτων καὶ τῆς Σπεράντσας. Μιᾶς δὲ μόνης ὥρας ἐργασία θὰ ἤρκει, ἵνα ἑκατοντάδες ἐκ τῶν τολυπῶν ἐκείνων δεθῶσι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀποτελέσωσι στερεώτατον σχοινίον δι' οὗ νὰ καταβῇ τις ἀφ' οἱουδήποτε ὕψους.

. . . .

Εἶνε Μάϊος μήν. Ἡ νὺξ εἶνε σκοτεινή, ὡς ἐπιθυμοῦσιν αὐτὴν οἱ ἐρασταὶ καὶ οἱ λαθρέμποροι, καὶ ἡ μελανὴ μορφὴ τοῦ φοβεροῦ φρουρίου μόλις διακρίνεται ἐν ἀπόπτῳ ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ βάθους συννεφοῦς οὐρανοῦ. Πλοιάριον μικρόν, οὗτινος ἐπιβαίνουσιν ὁ Βαττίστας καὶ ὁ ἀκόλουθος, προχωρεῖ μετὰ περισκέψεως, διὰ κωπῶν ἀφώνων, μέχρι τῶν βάσεων τοῦ κολοσσιαίου πύργου καὶ σταματᾷ ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ βράχος βυθίζεται καθέτως εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς ἑνὸς δὲ μιλίου ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ μικροῦ ὅρμου τῆς Ἰσχίας σαλεύει ἐπ' ἀγκύρας ἡ θαλαμηγὸς *Καρτερία*, κ' ἐν μικρῷ θαλαμίσκῳ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μένουσιν ἡ λαίδη Κλέβερτων καὶ ἡ Σπεράντσα, ἄφωνοι ὡς σκιαί. Ἡ ἀγωνία των εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε οὐδὲ λέξιν δύνανται νὰ προφέρωσιν. Ἡ Σπεράντσα, γονυπετὴς παρὰ τῇ κυρίᾳ της, βρέχει τοὺς κροτάφους αὐτῆς. Ἡ ζωὴ τῆς Λουκίας ἤρτηται ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς ὥρας ἐκείνης.

Πάντα τὰ ὡρολόγια τῆς πόλεως σημαίνουσι μεσονύκτιον. Αἱ ἐν τῷ θαλαμηγῷ δύο γυναῖκες ἀτενίζουσι πρὸς τὸ φρούριον, οἱ δὲ ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἄνδρες βλέπουσιν ἀτενῶς εἰς τὰ ὕψη. Οὐδεμία κίνησις, οὐδεὶς ἦχος ἀκούεται. Παρέρχεται μία ἔτι ὥρα, καὶ ἡ αὐτὴ ἡσυχία ἐξακολουθεῖ. Τί σημαίνει ἆρά γε αὐτὴ ἡ βραδύτης; Μεσονύκτιον ἦτο ἡ συμπεφωνημένη ὥρα. Εἴκοσι λεπτὰ ἤρκουν εἰς αὐτὸν ἵνα ῥινίσῃ τὰ δεσμά του καὶ τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους τοῦ παραθύρου, ὅθεν ἔμελλε ν' ἀποδράσῃ. Μὴ τυχὸν ἀνεκαλύφθη; ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐσημαίνετο τὸ γεγονὸς ἀπὸ τοῦ φρουρίου, διὰ θορύβου, φωνῶν, πυροβολισμῶν. Θὰ ἐφαίνοντο τοὐλάχιστον φῶτα, — ἐνῷ πάντα μένουσιν ἀτάραχα καὶ σκοτεινά. Ἡ μὴ τυχὸν ὁ κατάδικος ἀπώλεσε τὸ θάῤῥος του κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν; Τριετεῖς ἠθικαὶ καὶ φυσικαὶ βάσανοι κατέβαλλον πολλὰς εὐγενεῖς καὶ ἀτρομήτους καρδίας, ὡς ἡ καρδία τοῦ Ἀντωνίου.

Ἐνῷ τοιαύτας εἰκασίας ἀντήλλασσον ταπεινῇ τῇ φωνῇ οἱ ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου καὶ τῆς θαλαμηγοῦ εὑρισκόμενοι, ὁ μέγας τοῦ φρουρίου ὄγκος διεγράφετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καθαρώτερον ἐπὶ τοῦ βαθμηδὸν λευκάζοντος οὐρανοῦ. Μετὰ δέκα λεπτὰ δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον ν' απομακρυνθῇ τὸ πλοιάριον χωρὶς νὰ ἐγείρῃ ὑπονοίας. Ἐπομένως ὁ Βαττίστας καὶ ὁ ἀκόλουθος ἀνέλαβον τὰς κώπας των, καὶ καταλείποντες μετὰ πάσης προφυλάξεως τὴν κινδυνώδη θέσιν των, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν θαλαμηγόν. Μετὰ μίαν δὲ περίπου ὥραν ἡ λαίδη Κλέβερτων ἐπέστρεφε διὰ φορείου εἰς τὴν ἔπαυλίν της, ἐνῷ ὁ Βαττίστας ἐβηματίζεν ἀνήσυχος ἐν τῇ πενιχρᾷ του καλύβῃ, ἐγγὺς τοῦ λιμένος, προσδοκῶν ἀνυπομόνως τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ ἀπὸ τοῦ φρουρίου μυστηριώδης πελάτης του ἤθελε φέρει πρὸς αὐτὸν τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος τῆς προτεραίας νυκτός.

Ὁ ἄνθρωπος ἦλθε τέλος, ἀλλ' ἡ εἴδησις ἣν ἐκόμισε τοσοῦτον συνεκλόνησε τὸν Βαττίσταν, ὥστε ὀλίγου δεῖν ἀνετρέπετο ὕπτιος, ὡς ἄνθρωπος μεθύων. Ἔδραμεν εὐθὺς εἰς τὴν ἔπαυλιν, καὶ ἡ Σπεράντσα περίτρομος εἰσήγαγεν αὐτὸν παρὰ τῇ λαίδῃ Κλέβερτων.

— Δὲν θέλει νὰ φύγῃ, ἀνέκραξεν ὁ πτωχὸς νέος, ἀποσπῶν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, δὲν θέλει νὰ φύγῃ!

Καὶ ἦτο ἡ ἀλήθεια. Ὁ Ἀντώνιος ἠρνήθη ν' ἀποδράσῃ.

— Αὐτὴ εἶνε καθαρὰ τρέλλα! ἀνεφώνησεν ὁ ἀκόλουθος.

Ἡ Λουκία καὶ ἡ Σπεράντσα ἀντήλλαξαν βλέμμα ἔμπλεον τρόμου, ὁ δὲ Βαττίστας ἐπέδωκεν εἰς τὴν λαίδην Κλέβερτων μικρὸν τεμάχιον χαρτίου, περιέχον τὰς ἑξῆς σειράς, γεγραμμένας ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ:

«Εἶνε καὶ πέντε ἄλλοι μετ' ἐμοῦ, ὅλοι εὐγε-
»νεῖς καρδίαι, ὧν ἕκαστος ἀξίζει δέκα ὡς ἐμέ.
»Δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἐγκαταλείψω, καὶ δὲν δύ-
»νασθε νὰ τοὺς σώσετε ὅλους. Ἀφήσατέ με εἰς τὴν
»τύχην μου. Ἡ πρόνοια ὥρισε νὰ ὑποφέρω. Ἴσως
»δὲ τὰ παθήματά μου καρποφορήσωσιν ὑπὲρ τῆς
»πατρίδος μου. Δεηθῆτε τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς Ἰ-
»ταλίας, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ!
»Ὁ Α... σας».

Ἡ Λουκία ἔκρυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χει-

1. Lacryma Cristi, ὀνομαστὸς οἶνος τοῦ Βεσουβίου.

:ινων ἐτῶν μέλος τοῦ κοινοβουλίου, σπανίως, καὶ μόνον ὁσάκις πρόκειται .είας καὶ φιλανθρωπίας,—ἀντικειμένων εἰδικότητα.

;ὸς Ἀντώνιος ὑποφέρει πάντοτε, εὔχε-.λπίζει ὑπὲρ τῆς χώρας του.

ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗι

ἀρξις τῶν ταυρομαχιῶν ἐν Μαδρίτῃ εἶνε πολλῷ σπουδαιότερον ἢ ἀλλαγὴ ὑπουρ-ιρὸ μηνὸς ἤδη ἡ εἴδησις διαδίδεται καθ' :ν Ἱσπανίαν ἀπὸ Κάδιξ μέχρι Βαρκελόνης, ͵ Βιλβάο μέχρις Ἀλμερίας. Εἰς τὰ μέγαρα λουσίων, καθὼς καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν ͵ν οὐδεὶς ἄλλος γίνεται λόγος εἰμὴ περὶ ͵ καὶ ταυρομάχων. Μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν ῆς πρωτευούσης συνιστῶνται ἔκτακτοι ἁ-τοιχίαι. Ὁ μὴ ἔχων ἄφθονα χρήματα κά-ιἰκονομίας, ὅπως κατὰ τὴν ἐπίσημον ἡμέραν ιθευθῇ καλήν τινα θέσιν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ :ν γονεῖς ὑπόσχονται εἰς τὰ ἐπιμελῆ τέκνα οἱ ἐρασταὶ εἰς τὰς ὡραίας φίλας των νὰ τὰς ·ήσωσιν ἐκεῖ. Αἱ ἐφημερίδες προλέγουσι πλήρη ἐπιτυχίαν· οἱ ἀγωνισθησόμενοι ταυρομάχοι, βλέπῃ τις ἐν Μαδρίτῃ, δακτυλοδεικτοῦνται, ͵αι δὲ διατρέχουσιν ὅτι οἱ ταῦροι ἔφθασαν ἤδη, . ὅτι πολλοὶ εἶδον αὐτούς. Πάντες θέλουσι νὰ ;ευθῶσιν ἵνα τοὺς ἴδωσιν. Οἱ ταῦροι οὗτοι εἶνε ·υμάσιοι καὶ ρωμαλέοι. Τὸ γραφεῖον τῶν εἰσι-ιρίων ἀναπετάννυσι τὰς θύρας του. Οἱ φιλοθεά-͵νες συρρέουσιν ἀθρόοι, οἱ τῶν εὐγενῶν οἰκογε-.ιῶν ὑπηρέται, οἱ μεσῖται, οἱ ἐντεταλμένοι φίλοι αὶ ἄλλοι πολλοί, νὰ προμηθευθῶσι θέσεις. Τὴν :ρώτην ἡμέραν ἡ Διεύθυνσις εἰσέπραξε πεντή-:οντα χιλιάδας φράγκα, τὴν δευτέραν τριά-κοντα, καὶ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι ἑκατὸν χιλιάδες φράγκα. Ἦλθεν ὁ **Frascuelo**, ὁ περίφημος ταυρομάχος (**matador**), ἦλθεν ὁ **Cuco**, ἦλθεν ὁ **Calderon**, ἦλθον ὅλοι! Ἀκόμη τρεῖς ἡμέραι ὑπολείπονται. Χιλιάδες ἀνθρώπων περὶ οὐδενὸς ἄλλου λαλοῦσιν. Ὑπάρχουσι κυρίαι ὀνειρευόμεναι ἀποκλειστικῶς τὸ ἱπποδρόμιον, ὑπουργοὶ μὴ ἔχοντες πλέον τὸν νοῦν των εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτο ς, ἀρχαῖοι θαμῶνες τῶν ἱπποδρομίων ὑπὸ πυρετώδους ἀνυπομονησίας κατεχόμενοι, ἐργάται πτωχοὶ μὴ καπνίζοντες πλέον τὸ προσφιλὲς σιγάρον των ὅπως ἐξοικονομήσωσι χρήματά τινα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θεάματος. Τέλος φθάνει ἡ παραμονή. Τὸ Σάββατον τὸ πρωΐ, πρὸ τῆς αὐγῆς, ἄρχεται ἡ πώλησις τῶν εἰσιτηρίων ἔν τινι ἰσογείῳ αἰθούσῃ κατὰ τὴν ὁδὸν **Alcala**. Πλῆθος ἄπειρον συνωθεῖται ἔξω τῶν θυρῶν, πρὶν ἢ αὗται ἀνοιχθῶσιν. Πολλοὶ κραυγάζουσι, συγκρουόμενοι καὶ ἀπωθούμενοι. Εἴκοσιν ἀστυνομικοὶ κλητῆρες πτύουσιν αἷμα ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐπιβάλωσιν ὀλίγην ἡσυχίαν. Μέχρι τῆς νυκτὸς ἡ κίνησις εἶνε ἀπερίγραπτος. Ἡ πολυπόθητος ἡμέρα ἀνατέλλει. Τὸ θέαμα ἄρχεται εἰς τὰς τρεῖς. Ἀπὸ μεσημβρίας τὸ πλῆθος χύνεται ὡς θάλασσα πρὸς τὸ ἱπποδρόμιον, ὅπερ κεῖται κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ προαστείου Σαλαμάγκας ἐκεῖθεν τοῦ Πράδου, ἔξω τῆς πύλης τῆς **Alcala**. Ἅπασαι αἱ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὁδοὶ πληροῦνται ὑπὸ ἀπείρου πλήθους λαοῦ, πέριξ δὲ τοῦ κτιρίου παρατηρεῖται πυκνοτάτη μυρμηκιὰ ἀνθρώπων. Ἐξ ἑνὸς μὲν φαίνονται τάγματα στρατιωτῶν ἡγουμένων τῶν μουσικῶν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑδατοπῶλαι καὶ πορτοκαλλοπῶλαι πληροῦσι τὸν ἀέρα μὲ τὰς φωνάς των. Οἱ τῶν εἰσιτηρίων μεταπράται τρέχουσι τῇδε κἀκεῖσε ὑπὸ μυρίων προσκαλούμενοι φωνῶν. Οὐαὶ τῷ μὴ ἐφοδιασθέντι εἰσέτι μὲ εἰσιτήριον! Θὰ τὸ πληρώσῃ διπλασίως, τριπλασίως, τετραπλασίως, ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἐπληρώθη εἰσιτήριον μέχρι πεντήκοντα, ὀγδοήκοντα φράγκων! Ἤδη οὐδὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεύς, λέγεται δὲ ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ βασίλισσα. Αἱ ἅμαξαι τῶν διασημοτέρων ἀρχίζουν νὰ φθάνωσιν. Ὁ δοὺξ **Fernan Numez**, ὁ δοὺξ τοῦ **Abrantès**, ὁ μαρκήσιος τοῦ **Vega de Armijo**, πλῆθος ἐκ τῶν μεγιστάνων τῆς Ἱσπανίας, αἱ ἀριστοκρατικαὶ δέσποιναι, οἱ ὑπουργοί, οἱ στρατηγοί, οἱ πρέσβεις, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὡραῖον, πλούσιον, καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει. Διὰ πολλῶν θυρῶν εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱπποδρόμιον, ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθῃ τις ἐν αὐτῷ ἐκκωφαίνεται.

Μετὰ τῶν ἄλλων εἰσῆλθον καὶ ἐγώ. Τὸ ἱπποδρόμιον ἔχει ἔκτασιν ἀπέραντον. Παρατηρούμενον ἔξωθεν οὐδὲν τὸ ἀξιοσημείωτον παρουσιάζει. Εἶνε κτίριον στρογγύλον, χαμηλόν, ἄνευ θυρίδων, ἔχον κίτρινον χρωματισμόν, ἀλλ' εἰσερχόμενός τις ἐν αὐτῷ ὑπὸ μεγίστης καταλαμβάνεται ἐκπλήξεως. Εἶνε ἱπποδρόμιον δι' ἕνα λαὸν ὁλόκληρον. Δύναται νὰ περιλάβῃ δέκα χιλιάδας θεατῶν καὶ μία ἴλη ἱππικοῦ νὰ κινῆται ἐν αὐτῷ ἀνέτως. Τὸ στάδιον εἶνε κυκλοτερὲς καὶ εὐρυχωρότατον, δέκα δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἱπποδρομίων δύνανται νὰ περιληφθῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ. Περιστοιχεῖται ὑπὸ ξυλίνου διαφράγματος, οὗτινος τὸ ὕψος φθάνει σχεδὸν μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ἔσωθεν δὲ ἔχει μικρὰν βαθμίδα ὀλίγον ὑψουμένην ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' ἧς οἱ ταυρομάχοι στηρίζουσι τὸν πόδα ὅπως πηδήσωσιν ὑπεράνω τοῦ διαφράγματος, ὅταν διώκωνται ὑπὸ τοῦ ταύρου. Ὄπισθεν τοῦ διαφράγματος τούτου ὑπάρχει ἕτερον ὑψηλότερον, καθόσον ὁ ταῦρος ὑπερπηδᾷ πολλάκις τὸ πρῶτον. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο καὶ κύκλῳ τοῦ σταδίου ὑπάρχει κενόν τι διάστημα, ἔχον πλάτος ὀλίγον περισσότερον τοῦ μέτρου, ἔνθα περιφέρονται οἱ ταυρομάχοι πρὸ τῆς πάλης καὶ ἵστανται κατ' αὐτήν, οἱ τοῦ ἱπποδρομίου ὑπηρέται καὶ οἱ ξυλουργοί, ὄντες ἕτοιμοι πρὸς ἐπιδιόρθωσιν πάσης ζημίας ἣν ἤθελεν ἐπιφέρει ὁ ταῦρος, οἱ φύλακες, οἱ πωληταὶ πορτοκαλλίων, οἱ ἀπολαύοντες τῆς εὐνοίας τοῦ διευθυντοῦ, οἱ πλούσιοι, οἷς ἐπιτρέ-

ρῶν της καὶ δάκρυα πύρινα ἔρρευσαν διὰ τῶν δακτύλων της.

— Θὰ τοὺς σώσωμεν ὅλους, ἀνέκραξεν αἴφνης, ἐγείρουσα τὴν κεφαλὴν ὡς ἐξ ἐνδομύχου ἐμπνεύσεως.

— Θὰ τοὺς σώσωμεν, . . . ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀκούσῃ! εἶπεν ὁ ἀκόλουθος καὶ ἡ Σπεράντσα.

Ὁ Βαττίστας οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' ὕψωσε τὴν κεφαλὴν οἱονεὶ ὀμνύων.

Μετὰ μεσημβρίαν ὁ βαρῶνος Μιτράλιας ἦλθε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Λουκίαν, ἣν εἶχε γνωρίσει κατὰ τὰς βασιλικὰς ἑσπερίδας. Ἦν ἄνθρωπος μεγάλης κοινωνικῆς σημασίας, καὶ ἡ λαίδη Κλέβερτων δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ τὸν δεχθῇ.

Ὁ διάλογος περιεστράφη περὶ παντοῖα: τὴν Αὐλήν, τὸν καιρόν, τὴν ὡραίαν θέαν, καὶ τὴν κομψὴν θαλαμηγὸν τῆς Λαίδης Κλέβερτων, ἣν ὁ βαρῶνος εἶχε θαυμάσει μακρόθεν.

— Δὲν ἐπεθύμει ἄρά γε ὁ βαρῶνος, εἶπεν ἡ Λουκία, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ πλοῖον;

Ἀλλ' ὁ βαρῶνος ἐλυπήθη πολύ, ὅτι δὲν ἠδύνατο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς εὐμενοῦς προσκλήσεως τῆς λαίδης Κλέβερτων, διότι εἶχε μεταβῇ εἰς Ἴσχιαν κατ'ἐπίσημον ἀποςολὴν καὶ ὤφειλε νὰ ἐπιςρέψῃ εὐθὺς εἰς Νεάπολιν.

— Δὲν ἤλθετε, ἐλπίζω, εἶπεν ἡ Λουκία βεβιασμένως γελῶσα, διὰ νὰ κηρύξετε τὴν νῆσόν μας εἰς κατάστασιν πολιορκίας.

Ἡ *ἐπίσημος ἀποστολή*, εἶχε πως τρομάξει τὴν λαίδην Κλέβερτων.

— Σχεδὸν τὸ ἐπεθύμουν, ἀπήντησε γελῶν ὁ βαρῶνος, τοὐλάχιστον διὰ νὰ ἦμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μᾶς φύγετε ἔξαφνα.

Εἶπε δὲ ταῦτα παραδόξως βλεφαρίζων, κ' ἐξηκολούθησε σοβαρώτερον:

— Ἡ σημερινή μου ἀποστολή—τὸ ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν ἐχεμύθιάν σας — ἀφορᾷ πολιτικούς τινας καταδίκους, τοὺς ὁποίους δὲν ὑποπτεύετε βέβαια ὅτι ἔχετε γείτονας, καὶ οἵτινες κρατοῦνται εἰς αὐτὸ τὸ φρούριον ἐκεῖ κάτω.

— Ἀλήθεια;

— Μάλιστα. Ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἔμαθεν ὅτι σκευωρίαι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς νήσου πρὸς φυγάδευσίν των. Μὴ τρομάζετε! δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν κοινωνίαν ὄντα τόσον ἐπικίνδυνα. Ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ Ὑψηλότης, ὁ πρίγκηψ Λουδοβῖκος, ὅστις, ὡς ναύαρχος τοῦ βασιλείου εἶνε ἐπιφορτισμένος τὴν διοίκησιν αὐτῆς τῆς νήσου, μ' ἔστειλε νὰ κάμω ἐξετάσεις. Τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται σπουδαῖον, ἀλλ' ὅπως δήποτε τὸ φρονιμώτερον πάντων μ' ἐφάνη, πρὸς τὸ συμφέρον αὐτὸ τῶν καταδίκων, νὰ διατάξω τὴν μεταφοράν των.

— Καὶ ποῦ θὰ τοὺς ςείλετε; ἠρώτησεν ἡ λαίδη Κλέβερτων, ἀδιαφορίαν ὑποκρινομένη.

— Ἆ! αὐτὸ εἶνε μυστικόν, μιλαίδη! ἀπήντησε μειδιῶν ὁ βαρῶνος καὶ ἀπῆλθε.

Ὅτε ἡ Σπεράντσα μετά τινας στιγμὰς ἐπανῆλθε παρὰ τῇ κυρίᾳ της εὗρεν αὐτὴν λιπόθυμον. Τοῦτο δυστυχῶς συνέβαινε συχνάκις ἀπὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν.

— Ἄχ, αὐτὸς ὁ φοβερὸς ἄνθρωπος! τῇ εἶπεν ἡ Λουκία ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Θὰ σοῦ εἰπῶ μετ' ὀλίγον. . . τόρα δὲν ἠμπορῶ. . . Ἔχω διάθεσιν νὰ κοιμηθῶ.

Ἡ Σπεράντσα κατέκλινε τὴν Λουκίαν, ἵνα κοιμηθῇ. Ἀνεπαύθη δ' ἀληθῶς ἡσυχώτατα. Ἐνίοτε λέξεις διακεκομμέναι, ἐξ ὀνείρου προδήλως προερχόμεναι, διέφευγον τὰ χείλη της. Ἐζήτει τὴν κυανῆν της ἐσθῆτα, διότι ἤρχετό τις ἀπὸ μακροῦ προσδοκώμενος. Ἐπί τινας δὲ στιγμὰς ἐδοκίμασε νὰ ψάλῃ ᾆσμά τι, ὅπερ ἐξηκολούθησεν ὑποτονθορύζουσα ἡ Σπεράντσα.

Ἦτο τὸ πρῶτον σικελικὸν ᾆσμα, ὅπερ ὁ Ἀντώνιος εἶχε διδάξει τὴν Λουκίαν. Μετὰ τοῦτο βαθεῖα ἐπῆλθε σιγὴ ἐπὶ ὥρας πολλάς.

Ἡ ἡμέρα ἔκλινεν, ἡ δὲ Σπεράντσα, ἥτις μόλις ἀνέπνεεν, ἵνα μὴ ταράξῃ τὴν κοιμωμένην κυρίαν της, ἤρχισε νὰ τρομάζῃ, ἀγνοοῦσα διατί, ἐκ τῆς κατεχούσης αὐτὴν ἠρεμίας. Μὴ ἀντέχουσα μακρότερον, ἐπλησίασε εἰς τὴν κυρίαν της κ' ἔκυψεν ἐπὶ τῆς μορφῆς της, κατεπλάγη δὲ ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν χαρακτήρων τῆς Λουκίας. Ἐκάλεσεν αὐτὴν ὀνομαστί, . . ἀλλ' οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀπάντησιν. Ἔδραξε μίαν τῶν χειρῶν της. . . — ἦτο ψυχρά. Ἡ Λουκία δὲν ὑπέφερε πλέον.

Ἐφαίνετο ὡς παιδίον κοιμώμενον. Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου εἶχεν ἐξαλείψει τὰς προώρους ῥυτίδας τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ στόματός της. Τὰ χείλη της ἦσαν ἡμιάνοικτα κ' ἐφαίνοντο μειδιῶντα. Ἡ κεφαλή της ἦτο ἐστραμμένη πρὸς τὸ φρούριον, καὶ τὸ ἔσχατον αὐτῆς βλέμμα εἶχε στραφῆ πρὸς τὸν Ἀντώνιον.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνθέξῃ εἰς τὸ ἀπαίσιον μήνυμα. Ἀπέθανε μετὰ βραχυχρόνιον μαρασμόν.

Ὁ νεκρὸς ἀκόλουθος ἐζήτησε κ' ἐπέτυχε μετάθεσιν, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ζήσῃ ἐν Νεαπόλει.

Ὁ μυστηριώδης πελάτης τοῦ Βαττίστα δὲν ἀνεφάνη πλέον, οὐδὲ ἠκούσθη τι περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Βαττίστας καὶ ἡ Σπεράντσα ἐπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον των, καὶ ἠγόρασαν ἐγγὺς τῆς Νικαίας ὡραῖον ἐξοχικὸν οἰκίσκον ὅπου ζῶσιν ἔτι σήμερον εὐποροῦντες· διότι ἡ λαίδη Κλέβερτων, αἰσθανομένη τὸ προσεχές της τέλος, εἶχε κληροδοτήσει ἱκανὴν χρηματικὴν ποσότητα εἰς τὴν Σπεράντσαν. Ἀλλ' ἡ ἀπώλεια τῆς εὐεργέτιδός της καὶ ἡ ὀλεθρία τύχη τοῦ ἰατροῦ Ἀντωνίου περιέβαλλον διὰ πενθίμου νεφέλης τὴν ὕπαρξίν των. Ἡ Σπεράντσα ἐγήρασεν ἤδη καὶ ἡ κόμη της εἶνε ψαρρά.

Ὁ λοχαγὸς Ὠδραὶ Δάβεν συνῆψε πλούσιον γάμον καὶ δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὰς Ἰνδίας. Εἶνε

ἤδη ἀπό τινων ἐτῶν μέλος τοῦ κοινοβουλίου, ἀλλ' ὁμιλεῖ σπανίως, καὶ μόνον ὁσάκις πρόκειται περὶ θρησκείας καὶ φιλανθρωπίας,—ἀντικειμένων εἰς ἃ ἔχει εἰδικότητα.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ὑποφέρει πάντοτε, εὔχεται καὶ ἐλπίζει ὑπὲρ τῆς χώρας του.

ΑΙ ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗι

Ἡ ἔναρξις τῶν ταυρομαχιῶν ἐν Μαδρίτῃ εἶνε γεγονὸς πολλῷ σπουδαιότερον ἢ ἀλλαγὴ ὑπουργείου. Πρὸ μηνὸς ἤδη ἡ εἴδησις διαδίδεται καθ' ὅλην τὴν Ἱσπανίαν ἀπὸ Κάδιξ μέχρι Βαρκελόνης, καὶ ἀπὸ Βιλβάο μέχρις Ἀλμερίας. Εἰς τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων, καθὼς καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν πτωχῶν οὐδεὶς ἄλλος γίνεται λόγος εἰμὴ περὶ ταύρων καὶ ταυρομάχων. Μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς πρωτευούσης συνιστῶνται ἔκτακτοι ἁμαξοστοιχίαι. Ὁ μὴ ἔχων ἄφθονα χρήματα κάμνει οἰκονομίας, ὅπως κατὰ τὴν ἐπίσημον ἡμέραν προμηθευθῇ καλήν τινα θέσιν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ. Οἱ μὲν γονεῖς ὑπόσχονται εἰς τὰ ἐπιμελῆ τέκνα των, οἱ ἐρασταὶ εἰς τὰς ὡραίας φίλας των νὰ τὰς ὁδηγήσωσιν ἐκεῖ. Αἱ ἐφημερίδες προλέγουσι πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν· οἱ ἀγωνισθησόμενοι ταυρομάχοι, οὓς βλέπῃ τις ἐν Μαδρίτῃ, δακτυλοδεικτοῦνται, φῆμαι δὲ διατρέχουσιν ὅτι οἱ ταῦροι ἔφθασαν ἤδη, καὶ ὅτι πολλοὶ εἶδον αὐτούς. Πάντες θέλουσι νὰ πορευθῶσιν ἵνα τοὺς ἴδωσιν. Οἱ ταῦροι οὗτοι εἶνε θαυμάσιοι καὶ ρωμαλέοι. Τὸ γραφεῖον τῶν εἰσιτηρίων ἀναπετάννυσι τὰς θύρας του. Οἱ φιλοθεάμονες συρρέουσιν ἀθρόοι, οἱ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν ὑπηρέται, οἱ μεσῖται, οἱ ἐντεταλμένοι φίλοι καὶ ἄλλοι πολλοί, νὰ προμηθευθῶσι θέσεις. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἡ Διεύθυνσις εἰσέπραξε πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα, τὴν δευτέραν τριάκοντα, καὶ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι ἑκατὸν χιλιάδες φράγκα. Ἦλθεν ὁ **Frascuelo**, ὁ περίφημος ταυρομάχος (**matador**), ἦλθεν ὁ **Cuco**, ἦλθεν ὁ **Calderon**, ἦλθον ὅλοι! Ἀκόμη τρεῖς ἡμέραι ὑπολείπονται. Χιλιάδες ἀνθρώπων περὶ οὐδενὸς ἄλλου λαλοῦσιν. Ὑπάρχουσι κυρίαι ὀνειρευόμεναι ἀποκλειστικῶς τὸ ἱπποδρόμιον, ὑπουργοὶ μὴ ἔχοντες πλέον τὸν νοῦν των εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτο ς, ἀρχαῖοι θαμῶνες τῶν ἱπποδρομίων ὑπὸ πυρετώδους ἀνυπομονησίας κατεχόμενοι, ἐργάται πτωχοὶ μὴ καπνίζοντες πλέον τὸ προσφιλὲς σιγάρον των ὅπως ἐξοικονομήσωσι χρήματά τινα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θεάματος. Τέλος φθάνει ἡ παραμονή. Τὸ Σάββατον τὸ πρωΐ, πρὸ τῆς αὐγῆς, ἄρχεται ἡ πώλησις τῶν εἰσιτηρίων ἔν τινι ἰσογείῳ αἰθούσῃ κατὰ τὴν ὁδὸν **Alcala**. Πλῆθος ἄπειρον συνωθεῖται ἔξω τῶν θυρῶν, πρὶν ἢ αὗται ἀνοιχθῶσιν. Πολλοὶ κραυγάζουσι, συγκρουόμενοι καὶ ἀπωθούμενοι. Εἴκοσιν ἀστυνομικοὶ κλητῆρες πτύουσιν αἷμα ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐπιβάλωσιν ὀλίγην ἡσυχίαν. Μέχρι τῆς νυκτὸς ἡ κίνησις εἶνε ἀπερίγραπτος. Ἡ πολυπόθητος ἡμέρα ἀνατέλλει. Τὸ θέαμα ἄρχεται εἰς τὰς τρεῖς. Ἀπὸ μεσημβρίας τὸ πλῆθος χύνεται ὡς θάλασσα πρὸς τὸ ἱπποδρόμιον, ὅπερ κεῖται κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ προαστείου Σαλαμάγκας ἐκεῖθεν τοῦ Πράδου, ἔξω τῆς πύλης τῆς **Alcala**. Ἅπασαι αἱ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὁδοὶ πληροῦνται ὑπὸ ἀπείρου πλήθους λαοῦ, πέριξ δὲ τοῦ κτιρίου παρατηρεῖται πυκνοτάτη μυρμηκιὰ ἀνθρώπων. Ἐξ ἑνὸς μὲν φαίνονται τάγματα στρατιωτῶν ἡγουμένων τῶν μουσικῶν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑδατοπῶλαι καὶ πορτοκαλλοπῶλαι πληροῦσι τὸν ἀέρα μὲ τὰς φωνάς των. Οἱ τῶν εἰσιτηρίων μεταπράται τρέχουσι τῇδε κἀκεῖσε ὑπὸ μυρίων προσκαλούμενοι φωνῶν. Οὐαὶ τῷ μὴ ἐφοδιασθέντι εἰσέτι μὲ εἰσιτήριον! Θὰ τὸ πληρώσῃ διπλασίως, τριπλασίως, τετραπλασίως, ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἐπληρώθη εἰσιτήριον μέχρι πεντήκοντα, ὀγδοήκοντα φράγκων! Ἤδη οὐδὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεύς, λέγεται δὲ ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ βασίλισσα. Αἱ ἅμαξαι τῶν διασημοτέρων ἀρχίζουν νὰ φθάνωσιν. Ὁ δοὺξ **Fernan Numez**, ὁ δοὺξ τοῦ **Abrantès**, ὁ μαρκήσιος τοῦ **Vega de Armijo**, πλῆθος ἐκ τῶν μεγιστάνων τῆς Ἱσπανίας, αἱ ἀριστοκρατικαὶ δέσποιναι, οἱ ὑπουργοί, οἱ στρατηγοί, οἱ πρέσβεις, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὡραῖον, πλούσιον, καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει. Διὰ πολλῶν θυρῶν εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱπποδρόμιον, ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθῃ τις ἐν αὐτῷ ἐκκωφαίνεται.

Μετὰ τῶν ἄλλων εἰσῆλθον καὶ ἐγώ. Τὸ ἱπποδρόμιον ἔχει ἔκτασιν ἀπέραντον. Παρατηρούμενον ἔξωθεν οὐδὲν τὸ ἀξιοσημείωτον παρουσιάζει. Εἶνε κτίριον στρογγύλον, χαμηλόν, ἄνευ θυρίδων, ἔχον κίτρινον χρωματισμόν, ἀλλ' εἰσερχόμενός τις ἐν αὐτῷ ὑπὸ μεγίστης καταλαμβάνεται ἐκπλήξεως. Εἶνε ἱπποδρόμιον δι' ἕνα λαὸν ὁλόκληρον. Δύναται νὰ περιλάβῃ δέκα χιλιάδας θεατῶν καὶ μία ἴλη ἱππικοῦ νὰ κινῆται ἐν αὐτῷ ἀνέτως. Τὸ στάδιον εἶνε κυκλοτερὲς καὶ εὐρυχωρότατον, δέκα δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἱπποδρομίων δύνανται νὰ περιληφθῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ. Περιστοιχεῖται ὑπὸ ξυλίνου διαφράγματος, οὗτινος τὸ ὕψος φθάνει σχεδὸν μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ἔσωθεν δὲ ἔχει μικρὰν βαθμίδα ὀλίγον ὑψουμένην ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' ἧς οἱ ταυρομάχοι στηρίζουσι τὸν πόδα ὅπως πηδήσωσιν ὑπεράνω τοῦ διαφράγματος, ὅταν διώκωνται ὑπὸ τοῦ ταύρου. Ὄπισθεν τοῦ διαφράγματος τούτου ὑπάρχει ἕτερον ὑψηλότερον, καθόσον ὁ ταῦρος ὑπερπηδᾷ πολλάκις τὸ πρῶτον. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο καὶ κύκλῳ τοῦ σταδίου ὑπάρχει κενόν τι διάστημα, ἔχον πλάτος ὀλίγον περισσότερον τοῦ μέτρου, ἔνθα περιφέρονται οἱ ταυρομάχοι πρὸ τῆς πάλης καὶ ἵστανται κατ' αὐτήν, οἱ τοῦ ἱπποδρομίου ὑπηρέται καὶ οἱ ξυλουργοί, ὄντες ἕτοιμοι πρὸς ἐπιδιόρθωσιν πάσης ζημίας ἣν ἤθελεν ἐπιφέρει ὁ ταῦρος, οἱ φύλακες, οἱ πωληταὶ πορτοκαλλίων, οἱ ἀπολαύοντες τῆς εὐνοίας τοῦ διευθυντοῦ, οἱ πλούσιοι, οἷς ἐπιτρέ-

πεται παράβασίς τις τοῦ κανονισμοῦ. Ἐκεῖθεν τοῦ δευτέρου τούτου διαφράγματος ὑψοῦνται λίθινοι βαθμίδες, πέραν δὲ τῶν βαθμίδων τὰ θεωρεῖα, καὶ ὑπὸ ταῦτα ὑπάρχει στοὰ ὑπὸ τριῶν σειρῶν ἑδράνων κατεχομένη. Τὰ θεωρεῖα δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἕκαστον ἀπὸ δύο μέχρι τριῶν οἰκογενειῶν. Τὸ τοῦ βασιλέως εἶνε μεγάλη αἴθουσα, πλησίον δὲ αὐτοῦ κεῖται τὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐξ οὗ ὁ δήμαρχος ἢ ὁ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ προεδρεύει τοῦ θεάτρου. Ὑπάρχει θεωρεῖον τῶν ὑπουργῶν, τοῦ διοικητοῦ, τῶν πρέσβεων. Πᾶσα εὐγενὴς οἰκογένεια ἔχει τὸ ἰδικόν της. Οἱ κομψευόμενοι νεανίαι, οἱ «bontonistes», ὡς τοὺς ὀνομάζει ὁ Giusti, ἔχουσιν ὡσαύτως ἴδιον θεωρεῖον ἀπὸ κοινοῦ. Ἐφ' ἐξῆς δὲ ἔρχονται τὰ ἐνοικιαζόμενα θεωρεῖα, ἅπερ στοιχίζουσι μυθώδη ποσά. Ὅλαι αἱ θέσεις τῶν βαθμίδων εἰσὶν ἠριθμημέναι. Ἕκαστος ἔχει τὸ εἰσιτήριόν του, ἡ δὲ εἴσοδος ἐνεργεῖται ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀταξίας. Τὸ ἱπποδρόμιον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐν ὑπαίθρῳ τυγχάνει ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ ἕτερον μένει ὑπὸ σκιάν. Ἐν αὐτῷ αἱ τιμαὶ εἰσὶ μεγαλείτεραι, εἰς δὲ τὸ ἄλλο μεταβαίνει ὁ ὄχλος. Τὸ στάδιον ἔχει τέσσαρας θύρας ἀπεχούσας ἐξ ἴσου σχεδόν, ἤτοι τὴν δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ ταῦροι, τὴν τῶν ταυρομάχων, τὴν τῶν ἵππων καὶ τὴν τῶν κηρύκων τοῦ θεάτρου, ἥτις εἶνε ὑπὸ τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον. Ὑπεράνω τῆς θύρας τῶν ταύρων ὑπάρχει εἶδος ἐξώστου ὀνομαζομένου «toril». Εὐτυχὴς ὁ δυνάμενος νὰ εὕρῃ ἐπ' αὐτοῦ θέσιν! Ἐν τῷ ἐξώστῃ τούτῳ ἐπὶ ἐλαφροῦ ὑψώματος ἵστανται οἱ μουσικοί, οἵτινες εἰς τὸ πρῶτον διδόμενον σύνθημα ἐκ τοῦ δημοτικοῦ θεωρείου σαλπίζουσι καὶ τυμπανίζουσιν ἵνα ἀναγγείλωσι τὴν ἔξοδον τοῦ ταύρου. Ἀπέναντι δὲ τοῦ ἐξώστου πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ σταδίου, ἐπὶ τῶν βαθμίδων, εἶνε τοποθετημένη ἡ ὀρχήστρα. Αἱ βαθμίδες εἰσὶ διῃρημέναι εἰς τμήματα, ὧν ἕκαστον ἔχει τὴν θύραν τῆς εἰσόδου του. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ θεάματος ὁ λαὸς δύναται νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ σταδίῳ καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ ὅλας τὰς γωνίας τοῦ κτιρίου. Ὅθεν σπεύδουσιν οἱ πάντες νὰ ἴδωσι τοὺς ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἐγκεκλεισμένους ἵππους, τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα ζῶα, ἅτινα εἰσὶ προωρισμένα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νὰ ἀποθάνωσιν, ἐπισκέπτωνται τοὺς σκοτεινοὺς σταύλους, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰσὶ καθειργμένοι οἱ ταῦροι, οὓς μεταφέρουσιν ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον, μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν σκοτεινὴν δίοδον, ἐξ ἧς τοὺς ρίπτουσιν ἐντὸς τοῦ σταδίου. Πρὸς τούτοις ἐπισκέπτωνται τὸ νοσοκομεῖον, ἐνῷ θέλουσι μετενεχθῇ ὅσοι τῶν ταυρομάχων ἤθελον τραυματισθῇ. Ἄλλοτε μετέβαινον πάντες πρὸς ἐπίσκεψιν παρεκκλησίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτελεῖτο λειτουργία διαρκούσης τῆς πάλης, καὶ ἔνθα οἱ ταυρομάχοι προσήρχοντο ἵνα προσευχηθῶσι πρὶν ἢ ἀψηφήσωσι τὸ θηρίον. Τρέχουσι πλησίον τῆς μεγάλης εἰσόδου, ὅπου εἰσὶν ἐκτεθειμέναι αἱ λογχοφόροι σημαῖαι (*banderillas*) αἱ μέλλουσαι νὰ ἐμπηχθῶσιν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν ταύρων, καὶ ἔνθα ὑπάρχουσι πολλοὶ ἀρχαῖοι ταυρομάχοι, ὁ μὲν ἀνάπηρος, ὁ δὲ χωλός, ὁ δὲ ἄχειρ, πολλοὶ δὲ νεκροὶ μήπω γενόμενοι δεκτοὶ εἰς τὰς τιμὰς τοῦ ἱπποδρομίου τῆς Μαδρίτης. Ἐντὸς τούτου ἀγοράζουσιν ἀντίτυπα *τοῦ Δελτίου τῶν ταύρων*, ἅτινα ὑπόσχονται θαύματα ὡς πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, παρὰ δὲ τῶν φυλάκων λαμβάνουσι τὸ πρόγραμμα τοῦ θεάτρου καὶ μικρὸν φύλλον ἔντυπον διῃρημένον εἰς στήλας, ἐν αἷς σημειοῦσι τὰ διὰ τῶν λογχῶν καὶ ξιφῶν κτυπήματα, τὰς πτώσεις, τὰ τραύματα. Περιφέρονται ἐντὸς τῶν ἀτελευτήτων διαδρόμων καὶ ἀτελευτήτων κλιμάκων ἐν μέσῳ πλήθους κινουμένου ἀπαύστως, ἀναβαίνοντος καὶ καταβαίνοντος μετὰ κραυγῶν καὶ θορύβου τοιούτου, ὥστε ὁλόκληρον τὸ κτίριον τρέμει, καὶ ἀκολούθως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν θέσιν των.

Τὸ ἱπποδρόμιον εἶνε πλῆρες, παρουσιάζει δὲ θέαμα, οὗτινος εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἰδέαν, ἐὰν δὲν ἴδῃ αὐτό. Εἶνε ὠκεανὸς κεφαλῶν, πίλων, ριπιδίων, χειρῶν κινουμένων ἐν τῷ ἀέρι. Πρὸς μὲν τὴν σκιάδα, ἔνθα ὑπάρχει ὁ ἐκλεκτὸς κόσμος, οἱ μεγάλοι, τὰ πάντα φαίνονται μελανά, ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον, ὅπου εἰσὶ τοποθετημένοι οἱ τοῦ ὄχλου, βλέπει τις μυρία ζωηρὰ χρώματα φορεμάτων, ὀμβρελλῶν, χαρτίνων ριπιδίων, ἀποτελούντων ὡσεὶ ἀπέραντον κόσμον μετημφιεσμένων. Οὔτε δι' ἓν παιδίον ὑπάρχει πλέον θέσις. Τὸ πλῆθος εἶνε πυκνὸν ὡσεὶ φάλαγξ στρατοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξέλθῃ, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκτείνῃ εὐκόλως τὰς χεῖρας. Δὲν ἀκούει τις ὀχλοβοὴν ἐκ τῶν συνήθων ἢ θόρυβον ὅμοιον τῷ τῶν θεάτρων· ἐνταῦθα τὸ πᾶν συνταράσσεται σμερδαλέον κατὰ τρόπον ὅλως ἰδιοφυᾶ. Οἱ μὲν ἄνδρες φωνάζουσι καλοῦντες ἢ χαιρετῶντες ἀλλήλους μετὰ φρενητιώδους θυμηδίας, τὰ δὲ παιδία καὶ αἱ γυναῖκες κραυγάζουσιν. Οἱ σοβαρώτεροι τῶν ἀνδρῶν μαίνονται ὡς νήπια, νεανίαι δὲ ἀνὰ εἴκοσι καὶ τριάκοντα καθ' ὁμίλους ᾄδοντες ἐν ρυθμῷ καὶ κτυπῶντες τὰς ράβδους αὐτῶν ἐπὶ τῶν βαθμίδων ἀναγγέλλουσι τὴν ὥραν εἰς τὸν δημοτικὸν ἀντιπρόσωπον. Εἰς τὰς ἐκκωφωτικὰς τοῦ ὄχλου φωνὰς μιγνύονται οἱ βαρεῖς καὶ ὑπόκωφοι ὠρυγμοὶ ἑκατοστύος ὅλης πωλητῶν, ριπτόντων πορτοκάλλια πανταχόθεν. Ἡ μουσικὴ παιανίζει, οἱ ταῦροι μυκῶνται, τὸ πλῆθος ἔξωθεν θορυβεῖ. Ἀπέναντι τοιούτου θεάματος καταλαμβάνεταί τις ὑπὸ φοβερᾶς σκοτοδίνης, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἡ πάλη, αἰσθάνεται ἤδη ἑαυτὸν ἀπηυδηκότα μεθύοντα, σχεδὸν ἀπολέσαντα τὴν κεφαλήν.

Αἴφνης ἀκούεται κραυγή· El Rey, ὁ βασιλεύς! Ἦλθεν ἐντὸς ἁμάξης συρομένης ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων, ὁδηγουμένων ὑπὸ ὑπηρετῶν φερόντων τὴν γραφικωτάτην ἀνδαλουσίαν στολήν. Αἱ κλείουσαι τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον ὑαλοθυρίδες ἀνοίγονται

ἀμέσως. Ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ πυκνῆς συνοδίας ὑπουργῶν, στρατηγῶν καὶ θεραπόντων. Ἀλλ' ἡ βασίλισσα δὲν εἶνε μετ' αὐτοῦ. Τοῦτο προεβλέπετο, διότι πάντες ἠξεύρουσιν ὅτι αἰσθάνεται φρικίασιν πρὸς τοιοῦτον θέαμα. Ὁ βασιλεὺς ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ λείψῃ. Ἔρχεται πάντοτε· λέγουσι μάλιστα ὅτι αὐτὸς εἶνε μανιώδης. Τέλος ἡ ὥρα ἐσήμανε, τὸ θέαμα ἄρχεται, ἐγὼ δὲ θὰ ἐνθυμοῦμαι ἐφ' ὅρου ζωῆς τὸ ῥῖγος, ὅπερ ᾐσθάνθην εἰς τὰς φλέβας μου κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἡ σάλπιγξ ἠχεῖ. Τέσσαρες φύλακες τοῦ ἱπποδρομίου ἔφιπποι φέροντες πῖλον πτερωτὸν, κατὰ μίμησιν Ἑρρίκου τοῦ Δ' μέλανα μανδύαν, πέδιλα καὶ ξίφος εἰσέρχονται διὰ τῆς ὑπὸ τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον θύρας καὶ περιέρχονται καλπάζοντες τὸ στάδιον. Τὸ πλῆθος ἀποσύρεται, ἕκαστος μεταβαίνει εἰς τὴν θέσιν του. Ἡ κονίστρα μένει ἐλευθέρα. Οἱ τέσσαρες ἱππεῖς παρατάσσονται ἀνὰ δύο πρὸ τῆς θύρας τῆς ἀπέναντι τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου, ἥτις μένει εἰσέτι κεκλεισμένη. Ἐπ' αὐτῆς ἔχουσιν ἤδη τὸ βλέμμα προσηλωμένον οἱ δέκα χιλιάδες τῶν θεατῶν. Ἐκ τῆς θύρας ταύτης μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ἡ «cuadrilla», ἤτοι ἅπαντες οἱ ταυρομάχοι ἐν μεγάλῃ στολῇ, ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὸν λαόν. Ἡ μουσικὴ παιανίζει, ἡ θύρα ἀνοίγεται, βροντώδεις δὲ ἐκρήγνυνται ἐπευφημίαι. Οἱ ταυρομάχοι προχωροῦσιν. Προπορεύονται οἱ τρεῖς ξιφοφόροι (espadas), ὁ Frascuello, Lagartijo, Cayetano, οἱ περιφημότεροι πάντων ἐνδεδυμένοι τὴν στολὴν τοῦ *Φιγαρὼ* ἐν τῷ «Κουρεῖ τῆς «Σεβίλλης» ἐκ μετάξης καὶ βελούδου διαφόρων χρωμάτων, κεκαλυμμένοι διὰ κεντημάτων, θυσάνων, κροσσῶν, ταινιῶν, χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κοσμημάτων κατερχομένων ἐπὶ ὅλου σχεδὸν τοῦ ἐνδύματος αὐτῶν, περιτετυλιγμένοι ἐντὸς εὐρυχώρων ἐπενδυτῶν ἐρυθρῶν καὶ κιτρίνων, φέροντες λευκὰς περικνημίδας καὶ ζώνην μεταξίνην.

Μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ σημαιοφόροι (βανδεριλλέροι) καὶ οἱ capeadores καθ' ὁμίλους, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ὡσαύτως κεκοσμημένοι. Εἶτα οἱ λογχοφόροι (picadores) ἔφιπποι ἀνὰ δύο, κρατοῦντες ἐν τῇ χειρὶ μέγα ἔγχος καὶ φέροντες φαιὸν πῖλον χαμηλὸν καὶ πλατύτατον, μικρὸν διακέντητον ἐπενδύτην, καὶ πανταλόνιον ἐκ στικτοῦ δέρματος βοὸς ἔχοντος ἔσωθεν σιδηρᾶς ταινίας. Τελευταῖοι δὲ ἕπονται οἱ «chulos», ἤτοι οἱ ὑπηρέται, ἐν στολῇ ἑορτασίμῳ. Ἅπαντες δὲ ὁμοῦ περιέρχονται μεγαλοπρεπῶς τὸ στάδιον διευθυνόμενοι πρὸς τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον. Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις γραφικωτέραν σκηνήν. Ἐν αὐτῇ εὑρίσκει ἅπαντα τὰ χρώματα ὡραίου κήπου, ὅλην τὴν λαμπηδόνα βασιλικῆς συνοδίας, ὅλην τὴν εὐθυμίαν ὁμίλου προσωπιδοφόρων, τὴν μεγαλοπρέπειαν λόχου πολεμιστῶν. Ἡμικλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις εἰμὴ νέφος ἀπαστράπτον ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Οἱ ἄνδρες εἶνε ὡραιότατοι. Οἱ μὲν λογχοφόροι μεγαλόσωμοι καὶ μυώδεις, δίκην ἀθλητῶν, οἱ δὲ λοιποὶ λεπτοφυεῖς, εὔζωνοι, ἔχοντες παράστημα ἀγάλματος, πρόσωπον μελαγχροινὸν καὶ μεγάλους ὑπερηφάνους ὀφθαλμούς. Ἐν γένει δὲ νομίζεις ὅτι εἶνε ἀρχαῖοι μονομάχοι περιβεβλημένοι τὴν πολυτέλειαν Ἀσιανῶν ἡγεμόνων.

Ἡ cuadrilla σταματᾷ πρὸ τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου καὶ χαιρετᾷ. Ὁ δήμαρχος νεύει ὅτι δύνανται νὰ ἀρχίσωσιν. Ἡ κλεὶς τοῦ toril, ἔνθα εἰσὶ κεκλεισμένοι οἱ ταῦροι, πίπτει ἐκ τοῦ θεωρείου εἰς τὸ στάδιον. Σκοπός τις τοῦ ἱπποδρομίου λαμβάνει καὶ ἐγχειρίζει αὐτὴν εἰς τὸν φύλακα, ὅστις σπεύδει νὰ τοποθετηθῇ ἐγγὺς τῆς θύρας, ἣν εἶνε ἕτοιμος νὰ ἀνοίξῃ. Ὁ ὅμιλος τῶν ταυρομάχων διασκορπίζεται, οἱ *ξιφοφόροι* ὑπερπηδοῦσι τὸ διάφραγμα, οἱ capeadores διασπείρωνται ἐντὸς τῆς κονίστρας κινοῦντες τὰ ἐρυθρᾶ καὶ κίτρινα αὐτῶν ὑφάσματα, μέρος δὲ τῶν λογχοφόρων ἀποσύρεται ἀναμένον τὴν σειράν του, οἱ δὲ λοιποὶ κεντῶσι τοὺς ἵππους των καὶ τοποθετοῦνται ἀριστερᾷ τοῦ toril εἰς ἀπόστασιν 20 βημάτων ἀπ' ἀλλήλων, τὰ μὲν νῶτα αὐτῶν ἔχοντες ἐστραμμένα πρὸς τὸ διάφραγμα, τὴν δὲ λόγχην προτεταμένην. Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶνε στιγμὴ ἀνεκφράστου ταραχῆς καὶ ἀνυπομονησίας. Τὰ βλέμματα πάντων συγκεντροῦνται ἐπὶ τῆς θύρας, ἐξ ἧς μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ὁ ταῦρος. Ὅλων αἱ καρδίαι πάλλουσι, βαθεῖα ἐπικρατεῖ σιωπὴ καθ' ὅλον τὸ ἱπποδρόμιον. Οὐδὲν ἄλλο ἀκούεται ἢ οἱ μυκηθμοὶ τοῦ ταύρου, ὅστις ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς εὐρείας αὐτοῦ φυλακῆς προχωρεῖ ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν, καὶ φαίνεται ζητῶν αἷμα! Οἱ ἵπποι φρυάττουσιν, οἱ λογχοφόροι γίνονται πελιδνοί. Μίαν ἀκόμη στιγμήν! Ἦχος σάλπιγγος ἀκούεται, καὶ ἰδοὺ ἡ θύρα ἀνοίγεται, πελώριος δὲ ταῦρος ῥίπτεται ἐντὸς τῆς κονίστρας. Φοβερὰ κραυγὴ ἐξελθοῦσα ἐκ δέκα χιλιάδων στηθῶν τὸν χαιρετᾷ· ἡ θανάσιμος πάλη ἄρχεται. Ἆ! ὅσον καὶ ἂν προσπαθῇ τις νὰ μένῃ κύριος ἑαυτοῦ, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὠχριᾷ ὡς πτῶμα!

Συγκεχυμένως μόνον ἐνθυμοῦμαι τί κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς συνέβη. Ἀγνοῶ ποῦ εἶχον τὴν κεφαλήν. Ὁ ταῦρος ἐρρίφθη κατὰ τοῦ πρώτου λογχοφόρου, εἶτα ὀπισθοδρόμησεν, ἐπανέλαβε τὴν προσβολὴν καὶ ἐπέπεσε κατὰ τοῦ δευτέρου. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐὰν συνήφθη πάλη, ἀλλὰ μετὰ δευτερόλεπτον ὥρμησε κατὰ τοῦ τρίτου. Ἀκολούθως ἔδραμεν εἰς τὸ μέσον τῆς κονίστρας, ἔστη καὶ παρετήρει ἀγρίως. Παρετήρησα καὶ ἐγὼ . . . καὶ ἐκάλυψα τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Ῥεῖθρον αἵματος ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ μέρος τοῦ σταδίου ὅπερ διήνυσεν. Ὁ πρῶτος ἵππος ἔκειτο χαμαὶ, ἔχων τὴν κοιλίαν ἠνεωγμένην καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἐσκορπισμένα, ὁ δεύτερος, ἔχων τὸ στῆθος διεσχισμένον ὑπὸ εὐρείας πληγῆς, ἐξ ἧς τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν, ἔβαινε τῇδε κἀκεῖσε κλονιζόμενος, ὁ τρίτος ῥιφθεὶς κατὰ γῆς προσεπάθει

νὰ ἀνορθωθῇ. Οἱ ὑπηρέται τρέχοντες ἐν σπουδῇ ἀνήγειρον τοὺς λογχοφόρους, ἀφῄρουν τὸ ἐφίππιον καὶ τὰς ἡνίας τοῦ φονευθέντος ἵππου, καὶ προσεπάθουν νὰ ἀνορθώσωσι τὸν πληγωθέντα. Καταχθόνιοι ὠρυγμοὶ ἠντήχουν πανταχόθεν. Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνος. Πρῶτοι οἱ λογχοφόροι δέχονται τὴν προσβολὴν τοῦ ταύρου. Τὸν προσμένουσι στερρῷ τῷ ποδὶ καὶ ἐμβυθίζουσι τὴν λόγχην αὐτῶν μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου, καθ' ἣν στιγμὴν χαμηλοῦται ὅπως προσβάλῃ τὸν ἵππον. Παρατηρητέον ὅτι ἡ λόγχη ἔχει βραχεῖαν αἰχμὴν μὴ δυναμένην νὰ ἐπενέγκῃ βαθεῖαν πληγήν, οἱ δὲ λογχοφόροι ὀφείλουσι διὰ τῆς ῥώμης τῶν βραχιόνων των νὰ κρατῶσι μακρὰν τὸν ταῦρον καὶ νὰ σώσωσι τὸν ἵππον των. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται βλέμμα ἀσφαλέστατον, βραχίων σιδηροῦς καὶ καρδία ἀτρόμητος· οὐδ' ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε, οὔτε κἂν συχνάκις. Ὁ ταῦρος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμβυθίζει τὰ κέρατά του εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου, καὶ ὁ λογχοφόρος πίπτει χαμαί. Τότε οἱ capeadores τρέχουσι, ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ ὁ ταῦρος ἐξάγει τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ θύματός του, οὗτοι ἐπισείουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὰ ἐκ κοκκίνου ὑφάσματος φόβητρα αὐτῶν, τὸν προκαλοῦσιν εἰς τὸ νὰ τοὺς καταδιώξῃ, καὶ οὕτω ἀφίνουσιν ἐν ἀσφαλείᾳ τὸν πεσόντα λογχοφόρον, ὃν οἱ ὑπηρέται σπεύδουσι νὰ βοηθήσωσιν ὅπως ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐὰν δύναται ἀκόμη νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἢ ὅπως τὸν ὁδηγήσωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἐὰν ἔθραυσε τὴν κεφαλήν του.

Ὁ ταῦρος, κρατηθεὶς ἐν μέσῳ τῆς κονίστρας μετὰ τῶν αἱμοσταγῶν κεράτων του, ἀσθμαίνων ἔβλεπεν ἀγρίως περὶ αὐτόν, ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: *Σᾶς ἀρκεῖ τοῦτο;* Σμῆνος δὲ capeadores ἔδραμε πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν περιεστοίχισεν. Ἤρξαντο δὲ οὗτοι νὰ προκαλῶσι καὶ βασανίζωσιν αὐτὸν ἀναγκάζοντες νὰ τρέχῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κινοῦντες τὰς λωρίδας αὐτῶν πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἄνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἑλκύοντες καὶ φεύγοντες αὐτὸν διὰ ταχειῶν περιστροφῶν, ἐπανερχόμενοι ὅπως τὸν προκαλέσωσι καὶ πάλιν φύγωσιν. Ὁ ταῦρος καταδιώκει τὸν μὲν ἢ τὸν δέ, ἀπωθεῖ αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος καὶ ἐκεῖ κερατίζει τὰς σανίδας, κτυπᾷ διὰ τῶν ποδῶν του, πηδᾷ, μυκᾶται, ἐμπήγει αὖθις τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν νεκρῶν ἵππων, ἀγωνίζεται ὅπως ὑπερπηδήσῃ τὸ διαχώρισμα καὶ τρέχει ἐξ ὅλων τῶν μερῶν ἐν τῷ σταδίῳ. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἕτεροι λογχοφόροι εἰσῆλθον ἵνα ἀντικαταστήσωσιν ἐκείνους, ὧν οἱ ἵπποι ἐφονεύθησαν· οὗτοι τοποθετοῦνται μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, ἑκατέρωθεν τοῦ toril, ἐφ' οὗ ἡ μουσική, καὶ περιμένουσι τὴν κατ' αὐτῶν ἔφοδον τοῦ ταύρου. Οἱ capeadores προσελκύουσιν αὐτὸν ἐπιτηδείως πρὸς τὸ μέρος ταῦτο. Ὁ ταῦρος ἰδὼν τὸν πρῶτον ἵππον ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ προβάλλων τὰ φοβερὰ κέρατα. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἡ προσβολὴ ἀποτυγχάνει. Ἡ λόγχη πλήττει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸν ἀναχαιτίζει, τοῦτο καθιστᾷ αὐτὸν ἐκμανῆ, καὶ ὁρμᾷ ἐκ νέου μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς του, ἀλλὰ μάτην. Ὁ λογχοφόρος ἀντέστη γενναίως, ὁ ταῦρος ὀπισθοχώρησεν, ὁ ἵππος ἐσώθη· ῥαγδαῖα χειροκροτήματα χαιρετίζουσι τὸν σωτῆρά του. Ἀλλ' ὁ ἕτερος λογχοφόρος ὑπῆρξεν ἧττον εὐτυχής. Ὁ ταῦρος προσέβαλεν αὐτὸν μὴ δυνηθέντα νὰ τῷ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην του. Τὸ φοβερὸν κέρας τοῦ ταύρου εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου μὲ τὴν ὁρμὴν ξίφους, ἐκινήθη ὡς δρέπανον ἐν αὐτῇ καὶ ἀπεσύρθη. Πάραυτα τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀτυχοῦς ζῴου κατέπεσαν καὶ ἔμειναν κρεμάμενα ὡς σάκκος διήκων μέχρι σχεδὸν τῆς γῆς. Ὁ λογχοφόρος ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ἵππου, τότε δὲ παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν θέαμα ἀποτρόπαιον. Ὁ λογχοφόρος, ἀντὶ νὰ καταβῇ, βλέπων ὅτι ἡ πληγὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος, ἐκέντησε τὸν ἵππον καὶ μετέβη νὰ τοποθετηθῇ εἰς ἕτερον μέρος, ὅπως περιμείνῃ νέαν ἔφοδον. Ὁ ἵππος περιῆλθε τὸ στάδιον, ἐνῷ τὰ κρεμάμενα ἐντόσθια αὐτοῦ ἔτυπτον τὰς κνήμας καὶ ἐνεπόδιζον τὴν πορείαν του. Ὁ ταῦρος ἠκολούθησεν αὐτὸν ἐπί τινας στιγμάς, εἶτα ἐστάθη. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠκούσθη ἦχος σάλπιγγος, ὅστις ἦτο τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως τῶν λογχοφόρων. Ἀνοιχθείσης θύρας τινός, ἀπῆλθον τροχάδην ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον. Ἔμειναν δὲ δύο ἵπποι νεκροί, καὶ τῇδε κἀκεῖσε ἕλη καὶ ῥύακες αἵματος, οὓς δύο ὑπηρέται ἐκάλυπτον διὰ χώματος.

Μετὰ τοὺς λογχοφόρους ἔρχονται οἱ σημαιοφόροι. Διὰ τοὺς ξένους θεατὰς τὸ μέρος τοῦτο εἶνε τὸ ὡραιότερον τοῦ θεάματος, διότι εἶνε τὸ ὀλιγώτερον σκληρόν. Αἱ σημαῖαι αὗται (banderillas) εἰσὶ μακρὰ βέλη ἔχοντα μῆκος τεσσάρων ποδῶν κοσμούμενα διὰ χρωματιστοῦ χάρτου, καὶ φέροντα μεταλλίνην αἰχμήν, οὕτω πως τεθειμένην, ὥστε εἰσαχθεῖσα ἅπαξ εἰς τὰς σάρκας δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποσπασθῇ, οἱ δὲ τιναγμοὶ καὶ κινήσεις τοῦ ζῴου συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἐμπηγνύεται ἔτι βαθύτερον. Ὁ σημαιοφόρος, λαμβάνων δύο τῶν βελῶν τούτων, ἀνὰ ἓν ἐν ἑκάστῃ χειρί, σπεύδει νὰ τοποθετηθῇ ὄρθιος εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε βημάτων ἐνώπιον τοῦ ταύρου, ὃν προκαλεῖ ὑψῶν τὰς χεῖρας καὶ κραυγάζων. Ὁ ταῦρος ῥίπτεται κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ σημαιοφόρος ἑτέρωθεν τρέχει πρὸς τὸν ταῦρον. Οὗτος χαμηλώνει τὴν κεφαλήν. ὅπως τῷ ἐμπήξῃ εἰς τὴν κοιλίαν τὰ κέρατα, ἀλλ' ὁ σημαιοφόρος ἐμπήγει τὰς αἰχμηρὰς σημαίας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ταύρου ἀνὰ μίαν ἑκατέρωθεν, καὶ προφυλάσσεται πηδῶν ζωηρῶς εἰς τὰ πλάγια. Ἐὰν ὀλίγον προσκλίνῃ, ἐὰν παραπατήσῃ, ἐὰν διστάσῃ ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον, τετέλεσται, διατρυπᾶται ὡς βάτραχος. Ὁ ταῦρος μυκᾶται, μαίνεται, πηδᾷ καὶ καταδιώκει τοὺς capeadores μετὰ φρικώδους μανίας.

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ πάντες πηδῶσι τὸ διάφραγμα, ἡ κονίστρα κενοῦται, τὸ δὲ θηρίον, ἔχον τὸ ῥύγχος αὐτοῦ ἀφρισμένον, τοὺς ὀφθαλμοὺς αἱμοσταγεῖς, τὸν τράχηλον αἱματόφυρτον, πλήττει τὴν γῆν, ῥίπτεται κατὰ τοῦ διαφράγματος, ζητεῖ ἐκδίκησιν, θέλει νὰ φονεύσῃ, νὰ κατασπαράξῃ· ἀλλ' οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ἀψηφήσῃ αὐτό, οἱ δὲ θεαταὶ πληροῦσι τὸν ἀέρα κραυγῶν φωνάζοντες: *Ἐμπρός! Θάρρος! Ὁ ἄλλος σημαιοφόρος!* Ὁ ἕτερος προχωρεῖ καὶ ἐμπήγει τὸ διπλοῦν βέλος του. Εἶτα ὁ τρίτος, ἔπειτα πάλιν ὁ πρῶτος. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῷ ἐνέπηξαν ὀκτώ. Τὸ δυστυχὲς ζῷον, ἅμα ᾐσθάνθη ἐμπηγνυόμενα τὰ δύο τελευταῖα, ἔβαλε παρατεταμένον μυκηθμόν, ὀδυνηρὸν καὶ φρικώδη, καὶ ἐφορμῆσαν πρὸς καταδίωξιν ἑνὸς τῶν ἀντιπάλων του ἐκυνήγησεν αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος, ὅπερ ἐπήδησε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ὄπισθεν κειμένου διαζώματος. Αἱ δέκα χιλιάδες θεαταὶ ἠγέρθησαν πάντες συνάμα κραυγάζοντες «τὸν ἐφόνευσεν», ἀλλ' ὁ σημαιοφόρος εἶχεν ἤδη διαφύγει. Ὁ ταῦρος διέδραμεν ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω μεταξὺ τῶν δύο διαφραγμάτων ὑπὸ χάλαζαν ῥαβδισμῶν καὶ κτυπημάτων, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς ἀνοικτήν τινα θύραν. Εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν κονίστραν, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη αὖθις. Τότε ἅπαντες οἱ σημαιοφόροι καὶ οἱ capeadores ἐρρίφθησαν ἐκ νέου πέριξ αὐτοῦ, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν διαλαθὼν ὄπισθεν ἔσυρε τὴν οὐρὰν τοῦ ταύρου σφοδρότατα καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὡς ἀστραπή· ἕτερος τρέχων ἐτύλιξε τὰ κέρατα τοῦ ταύρου ἐντὸς τοῦ κοκκίνου αὐτοῦ ὑφάσματος· τρίτος προέβη εἰς τοσοῦτον θράσος, ὥστε ἥρπασε διὰ τῆς χειρὸς μικρὸν κόμβον ταινίας, ὃν εἶχον προσκολλήσει ἐπὶ τῆς χαίτης του, τέταρτος δὲ, ὁ τολμηρότατος πάντων, ἐνέπηξε λόγχην χαμαὶ κατέμπροσθεν τοῦ τρέχοντος ταύρου, καὶ ἔπεσεν ὄπισθεν αὐτοῦ ῥίπτων τὴν λόγχην μεταξὺ τῶν κνημῶν τοῦ ἐκπεπληγμένου ζώου. Ἔπραττον δὲ πάντα ταῦτα μετὰ ταχύτητος ταχυδακτυλουργοῦ καὶ χάριτος χορευτοῦ, ὡσεὶ ἔπαιζον μὲ πρόβατον! Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο τὸ ἄπειρον πλῆθος ἐπλήρου τὸ ἱπποδρόμιον γελώτων, ἐπευφημιῶν καὶ κραυγῶν χαρᾶς, θαυμασμοῦ καὶ φρίκης.

Ἡ σάλπιγξ ἠχεῖ αὖθις. Τῶν σημαιοφόρων ἡ σειρὰ παρῆλθεν, ἔρχονται δὲ οἱ ξιφοφόροι. Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶνε ἡ ἐπισημοτέρα, διότι τώρα ἄρχεται ἡ καταστροφὴ τοῦ δράματος. Τὸ πλῆθος σιωπᾷ, αἱ κυρίαι κλίνουσιν ἔξω τῶν θεωρείων των, ὁ βασιλεὺς ἐγείρεται. Ὁ περίφημος Frascuelo, κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ τὸ ξίφος καὶ τὴν muleta, ἥτις εἶνε τεμάχιον ἐρυθροῦ ὑφάσματος προσκεκολλημένου ἐπὶ μικρᾶς ῥάβδου, εἰσέρχεται εἰς τὴν κονίστραν, παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου, ἐκβάλλει τὸν πῖλόν του καὶ προσφέρει τῷ βασιλεῖ διὰ ποιητικῆς ἐκφράσεως τὸν ταῦρον, ὃν μέλλει νὰ φονεύσῃ. Εἶτα ῥίπτει τὸν πῖλόν του εἰς τὸν ἀέρα ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: *Θὰ νικήσω ἢ θὰ ἀποθάνω*. Ἀκολουθούμενος δὲ ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς συνοδείας τῶν capeadores προχωρεῖ σθεναρῶς πρὸς τὸν ταῦρον. Ἐνταῦθα ἐκτυλίσσεται ἀληθὴς πάλη σώματος πρὸς σῶμα, ἀξία ὁμηρικῆς ῥαψῳδίας. Ἀφ' ἑνὸς βλέπει τις τὸ κτῆνος μὲ τὰ φοβερὰ αὐτοῦ κέρατα, τὴν θαυμασίαν δύναμιν, τὴν δίψαν τοῦ αἵματος αὐξανομένην ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ τυφλουμένην ὑπὸ τῆς ὀργῆς, παριστῶσαν δέ τι τὸ ἀπαίσιον, αἱμοχαρὲς καὶ φρικῶδες. Ἀφ' ἑτέρου δὲ νεανίαν εἰκοσαετῆ ἐνδεδυμένον δίκην χορευτοῦ, περιπατοῦντα πεζῇ μόνον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑπερασπίσεως ἢ ἐλαφροῦ ξίφους. Ὅλον τὸ θέατρον ἔχει τὰ βλέμματα καρφωμένα ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς παρασκευάζει αὐτῷ δῶρον! Ἡ μνηστή του εἶνε ἐκεῖ, ἐντὸς θεωρείου, καὶ τὸν παρατηρεῖ! Ὁ ταῦρος σταματᾷ καὶ προσβλέπει αὐτόν, ὅστις προσβλέπει καὶ αὐτὸς τὸν ταῦρον, καὶ σείει τὸ κόκκινον ὕφασμα πρὸ αὐτοῦ. Ὁ ταῦρος χαμηλόνει τὴν κεφαλήν, ὁ ξιφοφόρος ῥίπτεται πλαγιόθεν, τὸ τρομερὸν κέρας τοῦ ταύρου ἐπιψαύει τὰ πλευρὰ αὐτοῦ, συγκρούεται πρὸς τὸ κόκκινον ὕφασμα καὶ κτυπᾷ εἰς τὸ κενόν. Πάταγος χειροκροτημάτων ἐκρήγνυται ἐπὶ ὅλων τῶν βαθμίδων, θεωρείων καὶ στοῶν. Αἱ κυρίαι παρατηροῦσι διὰ τῶν διόπτρων των καὶ κραυγάζουσιν· *Ἰδέ, οὐδ' ὠχρίασε κἄν*. Ἡ σιωπὴ ἀποκαθίσταται ἐκ νέου, οὔτε μία λέξις, οὔτε θροῦς ἀκούεται. Ὁ τολμηρὸς ταυρομάχος ἐπισείει ἐπανειλημμένως τὸ ὕφασμα ἐνώπιον τοῦ ἐκμανοῦς θηρίου, τὸ περᾷ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν κεράτων καὶ περὶ τὸν λαιμόν, ἀναγκάζει αὐτὸ νὰ ὀπισθοχωρῇ, νὰ προχωρῇ, νὰ στρέφηται, νὰ πηδᾷ· δεκάκις πολιορκεῖται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ δεκάκις δι' ἐλαφρᾶς κινήσεως διαφεύγει τὸν θάνατον. Ἀφίνει νὰ πέσῃ τὸ φόβητρον, καὶ τὸ ἐγείρει ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταύρου, τὸν περιπαίζει, τὸν προκαλεῖ, τὸν ὑβρίζει, τὸν καθιστᾷ παίγνιον. Αἴφνης σταματᾷ, τίθεται εἰς φύλαξιν, ἀνυψώνει τὸ ξίφος του, καὶ ὑπολογίζει τὸ κτύπημά του. Ὁ ταῦρος τὸν παρατηρεῖ. Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, καὶ ἀμφότεροι ταὐτοχρόνως θὰ ῥιφθῶσι κατ' ἀλλήλων. Εἷς ἐκ τῶν δύο ὀφείλει νὰ ἀποθάνῃ. Πάντων τὰ βλέμματα τρέχουσι μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς ἐκ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους εἰς τὸ ἄκρον τῶν κεράτων, καὶ πάντων αἱ καρδίαι πάλλουσιν ἐξ ἀνυπομονησίας καὶ τρόμου. Αἱ ὄψεις ἀκινητοῦσιν, οὐδεμία ἀκούεται πνοή, τὸ ἀμέτρητον πλῆθος τῶν θεατῶν φαίνεται ἀπολελιθωμένον. . . ἀλλ' ἰδού, ἡ κρίσιμος στιγμὴ ἐπῆλθεν! Ὁ ταῦρος ὁρμᾷ, ὁ ἄνθρωπος πλήττει. Μία μόνη ὀξεῖα κραυγὴ ἀκολουθουμένη ὑπὸ πατάγου φοβεροῦ χειροκροτημάτων ἐκπέμπεται πανταχόθεν. Τὸ ξίφος, εἰσῆλθε μέχρι τῆς λαβῆς εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ταύρου, ὅστις κλονίζεται, καὶ ἀφίνων ἐκ τοῦ στόματος ῥεῖθρον αἵματος πίπτει ὡς κεραυνόπληκτος. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ θόρυβος εἶνε ἀπερίγραπτος, τὸ πλῆθος φαίνεται γενόμενον ἔξω φρενῶν, οἱ πάντες ἐγείρονται ὡς δαιμονισμένοι,

νὰ ἀνορθωθῇ. Οἱ ὑπηρέται τρέχοντες ἐν σπουδῇ ἀνήγειρον τοὺς λογχοφόρους, ἀφῄρουν τὸ ἐφίππιον καὶ τὰς ἡνίας τοῦ φονευθέντος ἵππου, καὶ προσεπάθουν νὰ ἀνορθώσωσι τὸν πληγωθέντα. Καταχθόνιοι ὠρυγμοὶ ἠντήχουν πανταχόθεν. Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνος. Πρῶτοι οἱ λογχοφόροι δέχονται τὴν προσβολὴν τοῦ ταύρου. Τὸν προσμένουσι στερρῷ τῷ ποδὶ καὶ ἐμβυθίζουσι τὴν λόγχην αὐτῶν μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου, καθ' ἣν στιγμὴν χαμηλοῦται ὅπως προσβάλῃ τὸν ἵππον. Παρατηρητέον ὅτι ἡ λόγχη ἔχει βραχεῖαν αἰχμὴν μὴ δυναμένην νὰ ἐπενέγκῃ βαθεῖαν πληγήν, οἱ δὲ λογχοφόροι ὀφείλουσι διὰ τῆς ῥώμης τῶν βραχιόνων των νὰ κρατῶσι μακρὰν τὸν ταῦρον καὶ νὰ σώσωσι τὸν ἵππον των. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται βλέμμα ἀσφαλέστατον, βραχίων σιδηροῦς καὶ καρδία ἀτρόμητος· οὐδ' ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε, οὔτε κἂν συχνάκις. Ὁ ταῦρος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμβυθίζει τὰ κέρατά του εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου, καὶ ὁ λογχοφόρος πίπτει χαμαί. Τότε οἱ capeadores τρέχουσι, ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ ὁ ταῦρος ἐξάγει τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ θύματός του, οὗτοι ἐπισείουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὰ ἐκ κοκκίνου ὑφάσματος φόβητρα αὐτῶν, τὸν προκαλοῦσιν εἰς τὸ νὰ τοὺς καταδιώξῃ, καὶ οὕτω ἀφίνουσιν ἐν ἀσφαλείᾳ τὸν πεσόντα λογχοφόρον, ὃν οἱ ὑπηρέται σπεύδουσι νὰ βοηθήσωσιν ὅπως ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐὰν δύναται ἀκόμη νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἢ ὅπως τὸν ὁδηγήσωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἐὰν ἔθραυσε τὴν κεφαλήν του.

Ὁ ταῦρος, κρατηθεὶς ἐν μέσῳ τῆς κονίστρας μετὰ τῶν αἱμοσταγῶν κεράτων του, ἀσθμαίνων ἔβλεπεν ἀγρίως περὶ αὐτόν, ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: *Σᾶς ἀρκεῖ τοῦτο;* Σμῆνος δὲ capeadores ἔδραμε πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν περιεστοίχισεν. Ἤρξαντο δὲ οὗτοι νὰ προκαλῶσι καὶ βασανίζωσιν αὐτὸν ἀναγκάζοντες νὰ τρέχῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κινοῦντες τὰς λωρίδας αὐτῶν πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἄνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἑλκύοντες καὶ φεύγοντες αὐτὸν διὰ ταχειῶν περιστροφῶν, ἐπανερχόμενοι ὅπως τὸν προκαλέσωσι καὶ πάλιν φύγωσιν. Ὁ ταῦρος καταδιώκει τὸν μὲν ἢ τὸν δέ, ἀπωθεῖ αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος καὶ ἐκεῖ κερατίζει τὰς σανίδας, κτυπᾷ διὰ τῶν ποδῶν του, πηδᾷ, μυκᾶται, ἐμπήγει αὖθις τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν νεκρῶν ἵππων, ἀγωνίζεται ὅπως ὑπερπηδήσῃ τὸ διαχώρισμα καὶ τρέχει ἐξ ὅλων τῶν μερῶν ἐν τῷ σταδίῳ. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἕτεροι λογχοφόροι εἰσῆλθον ἵνα ἀντικαταστήσωσιν ἐκείνους, ὧν οἱ ἵπποι ἐφονεύθησαν· οὗτοι τοποθετοῦνται μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, ἑκατέρωθεν τοῦ toril, ἐφ' οὗ ἡ μουσική, καὶ περιμένουσι τὴν κατ' αὐτῶν ἔφοδον τοῦ ταύρου. Οἱ capeadores προσελκύουσιν αὐτὸν ἐπιτηδείως πρὸς τὸ μέρος ταῦτο. Ὁ ταῦρος ἰδὼν τὸν πρῶτον ἵππον ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ προβάλλων τὰ φοβερὰ κέρατα. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἡ προσβολὴ ἀποτυγχάνει. Ἡ λόγχη πλήττει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸν ἀναχαιτίζει, τοῦτο καθιστᾷ αὐτὸν ἐκμανῆ, καὶ ὁρμᾷ ἐκ νέου μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς του, ἀλλὰ μάτην. Ὁ λογχοφόρος ἀντέστη γενναίως, ὁ ταῦρος ὀπισθοχώρησεν, ὁ ἵππος ἐσώθη· ῥαγδαῖα χειροκροτήματα χαιρετίζουσι τὸν σωτῆρά του. Ἀλλ' ὁ ἕτερος λογχοφόρος ὑπῆρξεν ἧττον εὐτυχής. Ὁ ταῦρος προσέβαλεν αὐτὸν μὴ δυνηθέντα νὰ τῷ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην του. Τὸ φοβερὸν κέρας τοῦ ταύρου εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου μὲ τὴν ὁρμὴν ξίφους, ἐκινήθη ὡς δρέπανον ἐν αὐτῇ καὶ ἀπεσύρθη. Παραυτα τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀτυχοῦς ζώου κατέπεσαν καὶ ἔμειναν κρεμάμενα ὡς σάκκος διήκων μέχρι σχεδὸν τῆς γῆς. Ὁ λογχοφόρος ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ἵππου, τότε δὲ παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν θέαμα ἀποτρόπαιον. Ὁ λογχοφόρος, ἀντὶ νὰ καταβῇ, βλέπων ὅτι ἡ πληγὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος, ἐκέντησε τὸν ἵππον καὶ μετέβη νὰ τοποθετηθῇ εἰς ἕτερον μέρος, ὅπως περιμείνῃ νέαν ἔφοδον. Ὁ ἵππος περιῆλθε τὸ στάδιον, ἐνῷ τὰ κρεμάμενα ἐντόσθια αὐτοῦ ἔτυπτον τὰς κνήμας καὶ ἐνεπόδιζον τὴν πορείαν του. Ὁ ταῦρος ἠκολούθησεν αὐτὸν ἐπί τινας στιγμάς, εἶτα ἐστάθη. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠκούσθη ἦχος σάλπιγγος, ὅστις ἦτο τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως τῶν λογχοφόρων. Ἀνοιχθείσης θύρας τινός, ἀπῆλθον τροχάδην ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον. Ἔμειναν δὲ δύο ἵπποι νεκροί, καὶ τῇδε κἀκεῖσε ἕλη καὶ ῥύακες αἵματος, οὓς δύο ὑπηρέται ἐκάλυπτον διὰ χώματος.

Μετὰ τοὺς λογχοφόρους ἔρχονται οἱ σημαιοφόροι. Διὰ τοὺς ξένους θεατὰς τὸ μέρος τοῦτο εἶνε τὸ ὡραιότερον τοῦ θεάματος, διότι εἶνε τὸ ὀλιγώτερον σκληρόν. Αἱ σημαῖαι αὗται (banderillas) εἰσὶ μακρὰ βέλη ἔχοντα μῆκος τεσσάρων ποδῶν κοσμούμενα διὰ χρωματιστοῦ χάρτου, καὶ φέροντα μεταλλίνην αἰχμήν, οὕτω πως τεθειμένην, ὥστε εἰσαχθεῖσα ἅπαξ εἰς τὰς σάρκας δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποσπασθῇ, οἱ δὲ τιναγμοὶ καὶ κινήσεις τοῦ ζῴου συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἐμπηγνύεται ἔτι βαθύτερον. Ὁ σημαιοφόρος, λαμβάνων δύο τῶν βελῶν τούτων, ἀνὰ ἓν ἐν ἑκάστῃ χειρί, σπεύδει νὰ τοποθετηθῇ ὄρθιος εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε βημάτων ἐνώπιον τοῦ ταύρου, ὃν προκαλεῖ ὑψῶν τὰς χεῖρας καὶ κραυγάζων. Ὁ ταῦρος ῥίπτεται κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ σημαιοφόρος ἑτέρωθεν τρέχει πρὸς τὸν ταῦρον. Οὗτος χαμηλώνει τὴν κεφαλήν, ὅπως τῷ ἐμπήξῃ εἰς τὴν κοιλίαν τὰ κέρατα, ἀλλ' ὁ σημαιοφόρος ἐμπήγει τὰς αἰχμηρὰς σημαίας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ταύρου ἀνὰ μίαν ἑκατέρωθεν, καὶ προφυλάσσεται πηδῶν ζωηρῶς εἰς τὰ πλάγια. Ἐὰν ὀλίγον προσκλίνῃ, ἐὰν παραπατήσῃ, ἐὰν διστάσῃ ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον, τετέλεσται, διατρυπᾶται ὡς βάτραχος. Ὁ ταῦρος μυκᾶται, μαίνεται, πηδᾷ καὶ καταδιώκει τοὺς capeadores μετὰ φρικώδους μανίας.

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ πάντες πηδῶσι τὸ διάφραγμα, ἡ κονίστρα κενοῦται, τὸ δὲ θηρίον, ἔχον τὸ ῥύγχος αὐτοῦ ἀφρισμένον, τοὺς ὀφθαλμοὺς αἱμοσταγεῖς, τὸν τράχηλον αἱματόφυρτον, πλήττει τὴν γῆν, ῥίπτεται κατὰ τοῦ διαφράγματος, ζητεῖ ἐκδίκησιν, θέλει νὰ φονεύσῃ, νὰ κατασπαράξῃ· ἀλλ᾽ οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ἀψηφήσῃ αὐτό, οἱ δὲ θεαταὶ πληροῦσι τὸν ἀέρα κραυγῶν φωνάζοντες: *Ἐμπρός! Θάρρος! Ὁ ἄλλος σημαιοφόρος!* Ὁ ἕτερος προχωρεῖ καὶ ἐμπήγει τὸ διπλοῦν βέλος του. Εἶτα ὁ τρίτος, ἔπειτα πάλιν ὁ πρῶτος. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῷ ἐνέπηξαν ὀκτώ. Τὸ δυστυχὲς ζῶον, ἅμα ᾐσθάνθη ἐμπηγνυόμενα τὰ δύο τελευταῖα, ἔβαλε παρατεταμένον μυκηθμόν, ὀδυνηρὸν καὶ φρικώδη, καὶ ἐφορμῆσαν πρὸς καταδίωξιν ἑνὸς τῶν ἀντιπάλων του ἐκυνήγησεν αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος, ὅπερ ἐπήδησε μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ὄπισθεν κειμένου διαζώματος. Αἱ δέκα χιλιάδες θεαταὶ ἠγέρθησαν πάντες συνάμα κραυγάζοντες «τὸν ἐφόνευσεν», ἀλλ᾽ ὁ σημαιοφόρος εἶχεν ἤδη διαφύγει. Ὁ ταῦρος διέδραμεν ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω μεταξὺ τῶν δύο διαφραγμάτων ὑπὸ χάλαζαν ῥαβδισμῶν καὶ κτυπημάτων, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς ἀνοικτήν τινα θύραν. Εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν κονίστραν, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη αὖθις. Τότε ἅπαντες οἱ σημαιοφόροι καὶ οἱ capeadores ἐρρίφθησαν ἐκ νέου πέριξ αὐτοῦ, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν διαλαθὼν ὄπισθεν ἔσυρε τὴν οὐρὰν τοῦ ταύρου σφοδρότατα καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὡς ἀστραπή· ἕτερος τρέχων ἐτύλιξε τὰ κέρατα τοῦ ταύρου ἐντὸς τοῦ κοκκίνου αὐτοῦ ὑφάσματος· τρίτος προέβη εἰς τοσοῦτον θράσος, ὥστε ἥρπασε διὰ τῆς χειρὸς μικρὸν κόμβον ταινίας, ὃν εἶχον προσκολλήσει ἐπὶ τῆς χαίτης του, τέταρτος δὲ, ὁ τολμηρότατος πάντων, ἐνέπηξε λόγχην χαμαὶ κατέμπροσθεν τοῦ τρέχοντος ταύρου, καὶ ἔπεσεν ὄπισθεν αὐτοῦ ῥίπτων τὴν λόγχην μεταξὺ τῶν κνημῶν τοῦ ἐκπεπληγμένου ζώου. Ἔπραττον δὲ πάντα ταῦτα μετὰ ταχύτητος ταχυδακτυλουργοῦ καὶ χάριτος χορευτοῦ, ὡσεὶ ἔπαιζον μὲ πρόβατον! Καθ᾽ ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο τὸ ἄπειρον πλῆθος ἐπλήρου τὸ ἱπποδρόμιον γελώτων, ἐπευφημιῶν καὶ κραυγῶν χαρᾶς, θαυμασμοῦ καὶ φρίκης.

Ἡ σάλπιγξ ἠχεῖ αὖθις. Τῶν σημαιοφόρων ἡ σειρὰ παρῆλθεν, ἔρχονται δὲ οἱ ξιφοφόροι. Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶνε ἡ ἐπισημοτέρα, διότι τώρα ἄρχεται ἡ καταστροφὴ τοῦ δράματος. Τὸ πλῆθος σιωπᾷ, αἱ κυρίαι κλίνουσιν ἔξω τῶν θεωρείων των, ὁ βασιλεὺς ἐγείρεται. Ὁ περίφημος Frascuelo, κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ τὸ ξίφος καὶ τὴν muleta, ἥτις εἶνε τεμάχιον ἐρυθροῦ ὑφάσματος προσκεκολλημένου ἐπὶ μικρᾶς ῥάβδου, εἰσέρχεται εἰς τὴν κονίστραν, παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου, ἐκβάλλει τὸν πῖλόν του καὶ προσφέρει τῷ βασιλεῖ διὰ ποιητικῆς ἐκφράσεως τὸν ταῦρον, ὃν μέλλει νὰ φονεύσῃ. Εἶτα ῥίπτει τὸν πῖλόν του εἰς τὸν ἀέρα ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: *Θὰ νικήσω ἢ θὰ ἀποθάνω*. Ἀκολουθούμενος δὲ ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς συνοδείας τῶν capeadores προχωρεῖ σθεναρῶς πρὸς τὸν ταῦρον. Ἐνταῦθα ἐκτυλίσσεται ἀληθὴς πάλη σώματος πρὸς σῶμα, ἀξία ὁμηρικῆς ῥαψῳδίας. Ἀφ᾽ ἑνὸς βλέπει τις τὸ κτῆνος μὲ τὰ φοβερὰ αὐτοῦ κέρατα, τὴν θαυμασίαν δύναμιν, τὴν δίψαν τοῦ αἵματος αὐξανομένην ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ τυφλουμένην ὑπὸ τῆς ὀργῆς, παριστῶσαν δέ τι τὸ ἀπαίσιον, αἱμοχαρὲς καὶ φρικῶδες. Ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ νεανίαν εἰκοσαετῆ ἐνδεδυμένον δίκην χορευτοῦ, περιπατοῦντα πεζῇ μόνον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑπερασπίσεως ἢ ἐλαφροῦ ξίφους. Ὅλον τὸ θέατρον ἔχει τὰ βλέμματα καρφωμένα ἐπ᾽ αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς παρασκευάζει αὐτῷ δῶρον! Ἡ μνηστή του εἶνε ἐκεῖ, ἐντὸς θεωρείου, καὶ τὸν παρατηρεῖ! Ὁ ταῦρος σταματᾷ καὶ προσβλέπει αὐτόν, ὅστις προσβλέπει καὶ αὐτὸς τὸν ταῦρον, καὶ σείει τὸ κόκκινον ὕφασμα πρὸ αὐτοῦ. Ὁ ταῦρος χαμηλόνει τὴν κεφαλήν, ὁ ξιφοφόρος ῥίπτεται πλαγιόθεν, τὸ τρομερὸν κέρας τοῦ ταύρου ἐπιψαύει τὰ πλευρὰ αὐτοῦ, συγκρούεται πρὸς τὸ κόκκινον ὕφασμα καὶ κτυπᾷ εἰς τὸ κενόν. Πάταγος χειροκροτημάτων ἐκρήγνυται ἐπὶ ὅλων τῶν βαθμίδων, θεωρείων καὶ στοῶν. Αἱ κυρίαι παρατηροῦσι διὰ τῶν διόπτρων των καὶ κραυγάζουσιν· *Ἰδέ, οὐδ᾽ ὠχρίασε κἄν*. Ἡ σιωπὴ ἀποκαθίσταται ἐκ νέου, οὔτε μία λέξις, οὔτε θροῦς ἀκούεται. Ὁ τολμηρὸς ταυρομάχος ἐπισείει ἐπανειλημμένως τὸ ὕφασμα ἐνώπιον τοῦ ἐκμανοῦς θηρίου, τὸ περᾷ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν κεράτων καὶ περὶ τὸν λαιμόν, ἀναγκάζει αὐτὸ νὰ ὀπισθοχωρῇ, νὰ προχωρῇ, νὰ στρέφηται, νὰ πηδᾷ· δεκάκις πολιορκεῖται ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ δεκάκις δι᾽ ἐλαφρᾶς κινήσεως διαφεύγει τὸν θάνατον. Ἀφίνει νὰ πέσῃ τὸ φόβητρον, καὶ τὸ ἐγείρει ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταύρου, τὸν περιπαίζει, τὸν προκαλεῖ, τὸν ὑβρίζει, τὸν καθιστᾷ παίγνιον. Αἴφνης σταματᾷ, τίθεται εἰς φύλαξιν, ἀνυψώνει τὸ ξίφος του, καὶ ὑπολογίζει τὸ κτύπημά του. Ὁ ταῦρος τὸν παρατηρεῖ. Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, καὶ ἀμφότεροι ταὐτοχρόνως θὰ ῥιφθῶσι κατ᾽ ἀλλήλων. Εἷς ἐκ τῶν δύο ὀφείλει νὰ ἀποθάνῃ. Πάντων τὰ βλέμματα τρέχουσι μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς ἐκ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους εἰς τὸ ἄκρον τῶν κεράτων, καὶ πάντων αἱ καρδίαι πάλλουσιν ἐξ ἀνυπομονησίας καὶ τρόμου. Αἱ ὄψεις ἀκινητοῦσιν, οὐδεμία ἀκούεται πνοή, τὸ ἀμέτρητον πλῆθος τῶν θεατῶν φαίνεται ἀπολελιθωμένον... ἀλλ᾽ ἰδού, ἡ κρίσιμος στιγμὴ ἐπῆλθεν! Ὁ ταῦρος ὁρμᾷ, ὁ ἄνθρωπος πλήττει. Μία μόνη ὀξεῖα κραυγὴ ἀκολουθουμένη ὑπὸ πατάγου φοβεροῦ χειροκροτημάτων ἐκπέμπεται πανταχόθεν. Τὸ ξίφος, εἰσῆλθε μέχρι τῆς λαβῆς εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ταύρου, ὅστις κλονίζεται, καὶ ἀφίνων ἐκ τοῦ στόματος ῥεῖθρον αἵματος πίπτει ὡς κεραυνόπληκτος. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ θόρυβος εἶνε ἀπερίγραπτος, τὸ πλῆθος φαίνεται γενόμενον ἔξω φρενῶν, οἱ πάντες ἐγείρονται ὡς δαιμονισμένοι,

ποιοῦσι διαφόρους χειρονομίας, ἐκβάλλουσι μεγάλας κραυγάς. Αἱ κυρίαι σείουσι τὰ μανδήλιά των, κροτοῦσι διὰ τῶν χειρῶν, κινοῦσι τὰ ῥιπίδιά των. Ἡ μουσικὴ παιανίζει. Ὁ νικητὴς ξιφοφόρος προσεγγίζει εἰς τὸ διάφραγμα, καὶ περιέρχεται ὅλην τὴν κονίστραν. Κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐκ τῶν στοῶν, ἐκ τῶν θεωρείων, ἐκ τῶν βαθμίδων οἱ θεαταί, ἔξαλλοι ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, ῥίπτουσιν αὐτῷ πλῆθος σιγάρων, χαρτοφυλακίων, ῥάβδων, πίλων, πᾶν ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὰς χεῖράς των. Εἰς ὀλίγας στιγμὰς ὁ εὐτυχὴς ταυρομάχος ἔχει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας πλήρεις δώρων, καλεῖ παρ' αὐτῷ τοὺς capeadores, αναρίπτει τοὺς πίλους εἰς τοὺς θαυμαστάς του, εὐχαριστεῖ, ἀποκρίνεται, ὡς δύναται, εἰς τοὺς ἀπευθυνομένους αὐτῷ χαιρετισμοὺς καὶ ἐπαίνους, εἰς τὰ ἐγκώμια, ἅπερ τῷ ἀποτείνονται ἐκ μυρίων στομάτων, καὶ τέλος φθάνει εἰς τὸ θεωρεῖον τοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς θέτει τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ θυλακίου αὐτοῦ, ἐξάγει σιγαροθήκην, πλήρη τραπεζικῶν γραμματίων, καὶ ῥίπτει αὐτὴν εἰς τὸν ταυρομάχον, ὅστις τὴν ἁρπάζει ἐνῷ καταπίπτει, τὸ δὲ πλῆθος ἐκρήγνυται πάλιν εἰς χειροκροτήσεις. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἡ μουσικὴ παίζει τὸ νεκρώσιμον τοῦ ταύρου. Θύρα τις ἀνοίγεται, ἐξ ἧς βλέπει τις εἰσερχομένους καλπάζοντας τέσσαρας ὑπερηφάνους ἡμιόνους κεκοσμημένους διὰ πτερῶν, κροσσῶν καὶ κιτρίνων καὶ ἐρυθρῶν ταινιῶν, καὶ ὁδηγουμένους ὑπὸ στρατιᾶς ὑπηρετῶν. Διὰ τῶν ἡμιόνων τούτων ἀποσύρουσιν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς νεκροὺς ἵππους καὶ εἶτα τὸν ταῦρον, ὃν ἀποθέτουσιν ἀμέσως ἐπὶ μικρᾶς γειτονικῆς πλατείας, ἔνθα σμῆνος ἀγυιοπαίδων τὸν περιμένουσιν, ὅπως ἐμβάψωσι τοὺς δακτύλους αὐτῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ ταύρου, μεθ' ὃ ἐκδέρεται, κόπτεται καὶ πωλεῖται. Τὸ στάδιον μένει ἐλεύθερον, ἡ σάλπιγξ ἠχεῖ, τὸ τύμπανον κρούει. Ἕτερος ταῦρος ἐξορμᾷ ἐκτὸς τῆς φυλακῆς του, προσβάλλει καὶ αὐτὸς τοὺς λογχοφόρους, διατρυπᾷ τὴν κοιλίαν τῶν ἵππων, προσφέρει τὸν λαιμόν του εἰς τοὺς σημαιοφόρους (banderilleros) καὶ φονεύεται ὑφ' ἑνὸς ξιφοφόρου (espada)· οὕτω κατέρχονται ἐναλλὰξ ἄνευ διακοπῆς ἓξ ταῦροι.

Πόσαι συγκινήσεις, πόσα ῥίγη, πόσοι παλμοὶ σὲ καταλαμβάνουν εἰς τοιοῦτον θέαμα! Ποσάκις ὠχριᾷς αἰφνιδίως! Ἀλλὰ τὸ ῥῖγος τοῦτο, τὴν ὠχρότητα, σὺ μόνον ὁ ξένος αἰσθάνεσαι· ὁ παῖς, ὁ πλησίον σου εὑρισκόμενος, γελᾷ, ἡ κόρη ἡ ἔμπροσθέν σου καθημένη σκιρτᾷ ὑπὸ χαρᾶς, ἡ ἐν τῷ γειτονικῷ θεωρείῳ διαμένουσα κυρία βεβαιοῖ ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε διεσκέδασε τόσον λαμπρά! Ὁποῖοι ἀλαλαγμοί! Ὁποῖα ἐπιφωνήματα! Πρέπει νὰ εἶνέ τις ἐκεῖ, ἵνα λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ πράγματος. Ἅμα ἐμφανιζόμενος ὁ ταῦρος χαιρετίζεται ὑπὸ χιλιάδων φωνῶν: *Τί ὡραία κεφαλή! τί ὀφθαλμοί! Ἐκεῖνος θὰ χύσῃ αἷμα!* **Anda que vales un tesoro!** (Τῇ ἀληθείᾳ ἀξίζει θησαυρόν). Τῷ ἀπευθύνουσιν ἐρωτικοὺς λόγους. Ἐὰν ἐφόνευσεν ἵππον τὸν ὀνομάζουσι *καλὸν* (bueno). *Ἰδέτε*, λέγουσι, *τί ἔσυρεν ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ἵππου!*

Λογχοφόρος τις ἀστοχεῖ τοῦ σκοποῦ καὶ πλήττει ἀδεξίως τὸν ταῦρον, ἢ δὲν τολμᾷ νὰ ἀψηφήσῃ αὐτόν. Τότε δὴ τότε τῷ ἐπιδαψιλεύουσι χείμαρρον ὑβριστικῶν ἐπιθέτων· *Ἄνανδρε! Ἀπατεών! Δολοφόνε! Ὕπαγε νὰ κρυφθῇς, νὰ χαθῇς, νὰ μὴν ὑπάρχῃς!* Οἱ πάντες ἐγείρονται καὶ τὸν δακτυλοδεικτοῦσι, τῷ δεικνύουσι τὸν γρόνθον, τῷ ῥίπτουσι κατὰ πρόσωπον φλοιοὺς πορτοκαλλίων καὶ τὰ ἀπομεινάρια τῶν σιγάρων, τὸν ἀπειλοῦσι μὲ τὰς ῥάβδους των. Ὅταν ὁ ξιφοφόρος φονεύσῃ τὸν ταῦρον μὲ τὸ πρῶτον κτύπημα, τότε ἀκούονται λόγοι ὡσεὶ ἐραστῶν παραφρονούντων, χειρονομίαι μαινομένων: *Ἐλθὲ ἐδώ, ἄγγελέ μου! Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῇ*, **Frascuelo**! Τῷ πέμπουσι φιλήματα, τὸν καλοῦν, τῷ προτείνουσι τοὺς βραχίονας ὡς εἰ ἤθελον νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶσιν. Ὁποία ἀφθονία ἐπιθέτων, προσφωνήσεων περιπαθῶν, ἐγκωμίων! Ὁποῖον πῦρ! Ὁποία ζωή! I**

[Ἕπεται τὸ τέλος].

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

3

Κατὰ τοὺς μακροὺς τῆς δουλείας αἰῶνας μεγάλων περιποιήσεων ἀπήλαυον ἐν τῇ ξένῃ οἱ Ἀθηναῖοι· ἤρκει μόνον νὰ εἴπῃ τις ὅτι εἶναι Ἀθηναῖος, ὅπως γίνῃ δεκτὸς ὡς υἱὸς ἐπανακάμπτων μετὰ μακρὰν ἀποδημίαν. Ἡ αἰτία εἶναι εὐνόητος· τὴν δόξαν, τὴν ἀκμὴν διεδέχθησαν παντοῖαι συμφοραί, καταστροφαί, λεηλασίαι, ἐρημώσεις, ἐξανδραποδισμοί, καὶ συνεπῶς τὸν θαυμασμὸν διεδέχθη ὁ οἶκτος καὶ ἡ συμπάθεια. Εἰς τὸ ν' ἀγαπῶσιν ὅμως τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοσοῦτον συνετέλεσε βεβαίως καὶ ἡ κατὰ τὴν περίοδον τῆς παχυλῆς τῆς Ἑλλάδος ἀμαθείας ἀκμὴ πολλῶν Ἀθηναίων λογίων[1].

Ἐντούτοις, ἐπειδὴ ὁ Ἕλλην ἀγαπᾷ τὴν *καλοπέρασιν*, τινὲς ὅπως ἀπολαύωσι περιποιήσεων, προσεποιοῦντο τοὺς Ἀθηναίους, καὶ βεβαίως πολλοὶ ἐκ τῶν ξενιζόντων αὐτοὺς ἠπατήθησαν, ταχέως ὅμως εὑρέθη ἡ λυδία λίθος, καὶ δὴ ἐπενοήθη εἶδος συνθήματος, δι' οὗ ἀνεκάλυπτον τὸν ψευδαθηναῖον. Τοῦτο μοὶ διηγήθη ὑπέργηρώς τις Ἀθηναῖος, ὅστις μοὶ ἀπηύθυνε τὴν συνθηματικὴν ταύτην ἐρώτησιν, εἰς ἣν βεβαίως δὲν ἀπεκρίθην

1. Οἷοι π. χ. ἦσαν οἱ: Λαύνικος καὶ Δημήτριος Χαλκοκονδύλαι, ἡ Φιλοθέη Βενιζέλου, ὁ Ναθαναὴλ Χύλας, οἱ Ἄγγελος καὶ Δημήτριος Βενιζέλοι, ὁ Ἰωάννης Τρίμης, ὁ Θεόφιλος Κορυδαλλεύς, ὁ Λεονάρδος Φιλαρᾶς, ὁ Δημήτριος Ἀργυροῦ Βεναλδῆς, ὁ Ἰωάννης Βενιζέλος, οἱ Λιβέριος καὶ Δημήτριος Κολέτται, οἱ Ἰωάννης καὶ Στέργιος Πατοῦσαι, ὁ μετὰ ταῦτα πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἐφραὶμ ὁ Β', ὁ Ἀνδρέας Γανᾶς, ὁ Ἰωάννης Μαρμαροτούρης, ὁ Παναγιώτης Κοδρικᾶς καὶ ὁ Δημήτριος Γαλανός.

ἀλλ' εὐτυχῶς τοῦτο συνέβη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ ἐν Ἀθήναις. Λοιπὸν ἠρώτα ὁ ξένος:

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι;

— Ἀθηναῖος!

— Ἄ! καλά... ἀμ' σὰν εἶσαι Ἀθηναῖος, ποῦ εἶναι ἡ *μπαλωμένη κολόνα*;

Καὶ ἂν ἀπεκρίνετο·

— *Σ τὸν Ἀσώματο, 'ς τὰ παλαιά*.

— Αἴ! καλῶς ὥρισες, Ἀθηναῖος εἶσαι, τῷ ἔλεγον.

Ἐὰν ἀπεκρίνετο ὅμως ἄλλ' ἀντ' ἄλλων ἢ ἐσιώπα, ἀπεδιώκετο ἰδίως ὡς ψευδόμενος.

Ἡ *μπαλωμένη κολόνα*, οὖσα καὶ σήμερον ἔτι *μπαλωμένη* καὶ περιεσφιγμένη διὰ σιδηρᾶς στεφάνης, κεῖται ἐντὸς τοῦ λεγομένου Γυμνασίου τοῦ Ἀδριανοῦ παρὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ μεγάλου ἐν τῇ ἀγορᾷ στρατῶνος καὶ παραπλεύρως τοῦ γνωστοῦ *τζαμίου*, ἐντὸς δὲ τοῦ γυμνασίου τούτου ὑπῆρχε ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν, οὗτινος σώζονται εἰσέτι ἴχνη εἰκόνων.

Ἤδη ὡς ἄλλος Φλάβιος παραδίδω εἰς κοινὴν χρῆσιν τὸ μυστήριον, καίτοι ἐννοῶ ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι οἱ καρποὶ τῆς εὐγνωμοσύνης οὓς θὰ δρέψω δὲν θὰ διακρίνωνται ἐπὶ ἀφθονίᾳ.

Δ. Γρ. Κ.

Η ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐδημοσιεύθη σύγγραμμα φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ ἐν Βιέννῃ Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσις ἐν ἔτει 1880», ἐξ οὗ σταχυολογοῦμεν τὰς ἑπομένας πληροφορίας· Ἡ δικαιοδοσία τῆς ἀστυνομίας Βιέννης ἐκτείνεται ἐπὶ 1,083,645 ψυχῶν. Τὸ προσωπικὸν τῆς διευθύνσεως καὶ τῶν ὑποδιευθύνσεων συνίσταται ἐκ 2,795 ἀνδρῶν, ὑπὲρ οὗ δαπανῶνται 2,342,083 φιορίνια. Ἡ Βιέννα περιλαμβάνει 84 ἐμπορικὰ καταστήματα μουσικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων· 249 πωλεῖα προσευχηταρίων καὶ βιβλίων τῶν σχολείων· 940 ἐφημεριδοπωλεῖα· 209 βιβλιοπωλεῖα· 27 βιβλιοθήκας δανείων βιβλίων· 10 καταστήματα δανείων μουσικῶν· 211 ἐφημεριδοπωλεῖα ἐπὶ προπληρωμῇ· 212 τυπογραφεῖα· 148 λιθοτυπεῖα· 24 χαλκογραφεῖα· 32 ξυλογραφεῖα· 24 γραμματοχυτήρια· 12 παιγνιοχαρτοποιεῖα. Ἑταιρίαι ὑπάρχουσιν ἐν Βιέννῃ 1,529, ἐν αἷς 366 βοηθητικαὶ καὶ ἕτεραι ὑποστηρίξεως ἐνδεῶν· 134 φιλανθρωπικαὶ παντὸς εἴδους, 133 ἑταιρ. διασκεδάσεων· 109 ἑταιρ. λαχείων, 104 καλλιτεχνικαὶ καὶ ἐπιστημονικαί, 62 μουσικαὶ ἑταιρίαι, 41 σύλλογοι φοιτητῶν, 12 γυμναστικῆς, 48 πολιτικοὶ σύλλογοι, 62 θρησκευτικοί, 11 σκοποβολῆς καὶ 32 πυροσβεστικαὶ καὶ πυρασφαλιστικαί. Ἡ Βιέννα ἀριθμεῖ 954 ἁμάξας μικράς, 1217 μεγαλητέρας μεθ' ἑνὸς ἵππου, 741 μετὰ δύο ἵππων, 165 ἁμάξας ἐνοικιαζομένας ἐπὶ ἐργασίαις διαφόροις, 524 ἁμάξια φορτηγά, 500 βαγόνια ἱπποσιδηροδρόμων (4,101 ἐν ὅλῳ). Αἱ δύο ἱπποσιδηροδρομικαὶ ἑταιρίαι μετήγαγον 25,316,076 ἀνθρώπους ἀπέναντι 24,003,368 τοῦ ἔτους 1879. Ἐν οὐδεμιᾷ πόλει γίνεται χρῆσις τόσον μεγάλη τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ὅσον ἐν Βιέννῃ, ὅπου ἀπέβη οὕτως εἰπεῖν στοιχεῖον ζωῆς, ἀναπόφευκτον κατὰ τὸν βιενναῖον. Θέατρα διαρκῆ εἰσὶ 12, ἐν οἷς ἐδόθησαν 2,812 παραστάσεις, ἐν αἷς 30 ὑπὲρ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν. Ξενοδοχεῖα 163, καφεπωλεῖα 609, μαγειρεῖα τοῦ λαοῦ 10, τεϊοπωλεῖα 7 (!) οἰνοπνευματοπωλεῖα 1,624 (!) ἑστιατόρια καὶ οἰνοπωλεῖα 2,887, ζυθοπωλεῖα 232 κτλ. ἐν ὅλῳ 5,497. Λυπηρὸν ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν τεϊοπωλείων καὶ μαγειρείων πρὸς τὰ οἰνοπνευματοπωλεῖα δὲν εἶναι ἀντίστροφος! Μεγίστη εἶναι ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ ἐν τοῖς σιδηροδρομικοῖς σταθμοῖς, ὧν ἡ ἐπιτήρησις ἀποτελεῖ μίαν τῶν μεγίστων φροντίδων τῆς ἀστυνομίας. Ἐν τοῖς 14 σιδηροδρομικοῖς σταθμοῖς τῆς Βιέννης καθ' ἑκάστην ἔρχονται καὶ ἀπέρχονται 781 πρόσωπα ἐν θέρει, καὶ 623 ἐν χειμῶνι, κατὰ μέσον ὅρον, ἐν ὅλῳ κατὰ τὸ ἔτος 1880 ἦλθον 4,469,515 καὶ ἀπῆλθον 4,066,412 πρόσωπα. Ἐνδιαφέρον λίαν εἶναι τὸ ὑγιεινὸν τμῆμα τοῦ βιβλίου. Ἡ Βιέννα ἔχει 1,256 ἰατρούς, 43 ὀδοντοϊατρούς, 31 ἰατροὺς ὁμοιοπαθείας, 87 φαρμακοποιούς, 49 κτηνιατρούς, 27 σιδηρουργοϊατροὺς τῶν κτηνῶν, 1495 μαίας! Αὐτοκτονίαι συνέβησαν εἰς ἓν ἔτος 308, ἀπόπειραι αὐτοκτονιῶν 257. Αἰτίαι τῶν αὐτοκτονιῶν καὶ ἀποπειρῶν εἰς τοῦτο ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον *ἔλλειψις ἐργασίας* καὶ *ἔνδεια*, 57 ἦσαν βεβαρημένοι ἐκ τῆς ζωῆς των (!) 34 ἀτυχεῖς εἰς τὸν ἔρωτά των, 34 μελαγχολικοί, 38 οἰκογενειακαὶ ἔριδες, 23 φόβοι καταδιώξεως δικαστικῆς, 40 ἀνίατοι ἀσθένειαι, 87 φρενοβλάβεια. Ἡ ἀστυνομικὴ ἐπιτήρησις τόσῳ ἀκριβὴς ἐγένετο, ὥστε σπανίως ἠγέρθησαν παράπονα καὶ κατηγορίαι ἀμελείας τῶν ὀργάνων. Ὄργανα ἀστυνομικὰ ἦσαν 2,348, ὧν τινες ἐμορφώθησαν ἐπιστημονικῶς, καὶ δὴ 1 φιλοσοφικῶς, 22 δικανικῶς, 2 ἰατρικῶς, 7 ἐν τῷ πολυτεχνείῳ, 6 ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν καλῶν τεχνῶν, 42 ἐν τοῖς γυμνασίοις, 321 ἐν ταῖς πρακτικαῖς σχολαῖς, 50 ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς, 8 τεχνικαῖς, 8 ἐν τῷ παιδαγωγείῳ, 2 ἐν τῇ κτηνιατρικῇ σχολῇ, 2 ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ, 82 ἐν ἄλλοις στρατιωτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις. Ἐξ αὐτῶν μητρικὴν γλῶσσαν εἶχον τὴν γερμανικὴν 1,973, 280 βοημικήν, 30 πολωνικήν, 27 σλαβονοκροατικήν, 26 οὐγγρικήν, 4 ἰταλικὴν κλ. Ξένας γλώσσας ὡμίλουν, γαλλικὴν 23, ἰταλικὴν 18, ἀγγλικὴν 3, ἱσπανικὴν 2, ρωσσικὴν 6, σερβικὴν 17 καὶ ρωμουνικὴν 27. Τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα μορφοῦνται καὶ ἐν τῇ τηλεγραφικῇ σχολῇ καὶ τῇ κολυμβητικῇ σχολῇ. Τηλεγραφητὰς ἡ ἀστυνομία εἰς τὴν διάθεσίν της εἶχεν 750. Ἡ ἀνεπίληπτος αὐτῶν διαγωγὴ δεικνύεται ἐκ τοῦ ὀλιγίστου ἀριθμοῦ τῶν τιμωρηθέντων. Ἔτει 1873 εἶχον ἀπολυθῆ τῆς ὑπηρεσίας 249 ἄνδρες ἐπὶ ἀνικανότητι, τῷ δὲ 1880 μόνον 13. Πειθαρχικαὶ ποιναὶ

ἐπεβλήθησαν 1646, χρηματικαὶ 8328, ἐν ὅλῳ 8,323 φιορίνια· ἐπηνέθησαν 1,699. Ἡ ἀστυνομία ἐτύπωσεν ἐν ὅλῳ 641,403 φύλλα ὑπηρεσίας. Ἡ ἀκριβὴς ἐνέργεια τῆς ἀστυνομίας δηλοῦται ἐν ταῖς μεγάλαις πανηγύρεσι, ὡς π. χ. ἐν τοῖς γάμοις τοῦ Διαδόχου, ἐν οἷς σχετικῶς ἀνάξια λόγου ἀτυχήματα ἢ ἐγκλήματα συνέβησαν. Τοιαύτη ἡ βιεννaία ἀστυνομία![1]

Η ΘΥΣΙΑ

Ἔμμετρον διήγημα.

Sachez-le, c'est le cœur qui parle et qui soupire
Lorsque la main écrit . . .

ALFRED DE MUSSET

Α'

Κόρη ξανθή, λευκὴ 'σὰν τὰ σενδόνια,
Ἁπλόνεται 'ς τὸ στρῶμά της ἐκεῖ. . .
Θερίζει τὰ δεκαεπτά της χρόνια
Τύφος, ἀρρώστια ἄγρια, κακή.

Καὶ ἔχει τὰ 'δοντάκια της σφιγμένα,
Τὰ χείλη της σκασμένα καὶ κλειστά,
Καὶ ἔξω ἀπ' τὸ κρεββάτι κρεμασμένα
Τὰ χέρια της 'σὰν κάρβουνα ζεστά.

'Απ' τὰ μαλλιά, ποῦ 'ς τἄσπρο προσκεφάλι
Πέφτουνε γύρω ὁλόξανθοι σωροί,
Εἰς τὸ παρθενικό της τὸ κεφάλι
Χρυσὸ στεφάνι Παναγιᾶς φορεῖ.

Τὰ γαλανά της 'μάτια θολωμένα
Κι' ὀρθάνοιχτα δὲν ἔχουν πλειὰ ματιά . . .
Καὶ εἶνε μεσ' 'ς τἄσπράδια τους χυμένα
Κόκκινο αἷμα, κόκκινη φωτιά·

Κρυφὰ ἀναστενάζει καὶ δακρύζει
Ἡ δύστυχη μητέρα της σκυφτή. . .
Τοῦ κάκου· πλειὰ δὲν βλέπει, δὲν γνωρίζει,
Εἶνε κορμὶ ἀναίσθητο αὐτή.

Β'

Ἦρθ' ὁ γιατρός. . . 'Σ τὤραἶο μέτωπό του
Τῆς ἐπιστήμης φαίνεται τὸ φῶς.
Τὴν βλέπει καὶ 'ς τὸ 'μάτι τὸ 'δικό του
Ὁ κίνδυνος δὲν μένει πλειὰ κρυφός.

'Εκάθησε κοντά της χλωμιασμένος·
Χαϊδεύει τὰ μαλλιὰ τὰ ζηλευτά,
Καὶ λέει 'ς τὴ μητέρα δακρυσμένος :
«—Τί κρῖμα, θὰ τὰ κόψωμε αὐτά! . . .»

'Σὰν νἄκουσεν ἡ κόρη μεσ' 'ς τὸ βύθος,
Τὸ στόμα ἀνοιγοκλεῖ χωρὶς 'μιλιά,
'Ανατριχιάζει μιὰ στιγμὴ τὸ στῆθος
Καὶ σέρνεται τὸ χέρι 'ς τὰ μαλλιά . . .

Μὲ κόπο ἐσηκώθηκ' ἡ μητέρα
Εἰς τοῦ γιατροῦ τὸ λόγο τὸ σκληρό.
Εὑρῆκ' ἕνα ψαλίδι ἐκεῖ πέρα,
Εὑρῆκε κ' ἕνα δίσκο ἀργυρό·

Κ' ἔγειρε πάλι κ' ἔκρυψε τὴν ὄψι
Μέσα 'ς τὴ μητρική της ἀγκαλιά,
Γιὰ νὰ μὴ 'δῇ τὸ χέρι ποῦ θὰ κόψῃ
Τῆς ἀκριβῆς της κόρης τὰ μαλλιά.

Μόνον 'σὰν ἔννοιωσ' ὅλα τελειωμένα
'Εκύτταξε μὲ πρόσωπο σβυστὸ
'Σ τὸν ἄσπρο δίσκο τὰ μαλλιὰ ῥιγμένα,
— Χρυσάφι μεσ' 'ς τἄσημι σκορπιστό! . .

Καὶ ὅταν, ἀφοῦ ἔμειν' ὥρα 'λίγη,
Κ' ἐπρόσταξε τί πρέπει νὰ γενῇ,
'Ανασηκώθηκε ὁ γιατρὸς νὰ φύγῃ,
Τοῦ εἶπε μὲ σπαρακτικὴ φωνή :

«—Γιατρέ, γιατρέ!.. θὰ σώσῃς τὸ παιδί μου;..»
Εἶπ' ὁ γιατρός· «—Πιστεύω! .. σὲ πονῶ! . .
Μὰ δὲν ἀρκεῖ, φτωχή, ἡ θέλησί μου. . .»
Καὶ ἔδειξε 'ψηλὰ τὸν Οὐρανό.

Γ'

Σκλάβα ποῦ θεία δύναμι λὲς παίρνει
Γιὰ νὰ ξεφύγῃ πειρατοῦ φιλιά,
Τριάντα 'μέραις-νύχτες παραδέρνει
'Σ τοῦ Χάρου τὴν ἀχόρταγη ἀγκαλιά.

Καὶ εἶνε φοβερὴ ἡ ἀγωνία·
Πότε σιγὰ σιγὰ παραμιλᾷ,
Πότε φωνάζει ὅπως τὰ θηρία
Ἤ πέφτει καὶ 'ς τὸ πάτωμα κυλᾷ...

Κάποτε δέρνει ὅλους ὠργισμένη,
Καὶ τὴ μητέρ' ἀκόμη τὴ φτωχή.
Κ' ὕστερα γέρνει πάλι κουρασμένη
'Σ τὸ στρῶμά της θαρρεῖς χωρὶς ψυχή...

Τριάντα 'μέραις!.. Ἄχ! κ' ἡ κάθε 'μέρα
Ὅπου περνᾷ μετριέται μὲ κερὶ
Π' ἀνάφτει τακτικὰ — καλὴ μητέρα —
'Σ τὴ μάννα τοῦ Χριστοῦ τὴν τρυφερή.

Δ'

Μεσ' ἀπ' τὸ παραθύρι πὤχουν κλείσει
Ῥίχνει ὁ ἥλιος μιὰ' ματιὰ κρυφή,
'Σὰν νἄρχεται νὰ 'δῇ καὶ νὰ 'ρωτήσῃ,
Τί κάνει ἡ ξανθή του ἀδελφή.

Ἔξω πετοῦν μικρὰ χελιδονάκια
Καὶ τὸν τρελλὸ τὸν Μάρτη τραγουδοῦν,
Κι' ἀκούονται 'ς τὸν δρόμο τὰ παιδάκια
Ποῦ τρέχουν καὶ φωνάζουν καὶ πηδοῦν.

Εἶν' ὁ γιατρὸς 'ς τῆς ἄρρωστης τὸ πλάϊ —
Κοιμᾶτ' ἐκείνη ἥσυχα, γλυκά,
Κ' ἡ μαραμμένη ὄψι της γελάει...
Ἔτσ' ἡ ζωὴ τὸν θάνατο νικᾷ!..

'Σ τὴν μάννα λέει ὁ γιατρὸς — «Θὰ ζήσῃ
Ἡ κόρη σου, θὰ γείνῃ πλειὰ καλά!»
Κ' ἐκείνη, πρὶν ἀκόμη τὴν κρατήσῃ,
Τὰ χείλη της 'ς τὰ χέρια του κολλᾷ...

Χαρὰ 'ς τὴν τύχη τῆς ψυχῆς ἐκείνης
Ποῦ δίνει τέτοια εἴδησι καλή.
'Αγιάζεται μὲ τῆς εὐγνωμοσύνης
Τὸ δάκρυο καὶ τὸ θερμὸ φιλί!

Ε'

Ἦτον ἡ τρίτη 'μέρα τοῦ 'Απρίλη
Ὅταν ἐβγῆκ' ἡ πρώτη της μιλιά
Μισοσβυστὴ ἀπ' τἄσπρα της τὰ χείλη:
«—Μητέρα μου, ποῦ εἶνε τὰ μαλλιά;»

Καὶ ἄνοιξεν ἐκείνη τὸ συρτάρι
Ποῦ εἶχε τὰ χρυσᾶ μαλλιὰ κλειστά,
Κ' ἔφερε τὸ παληό της τὸ καμάρι
'Σ τὴν ἄρρωστη τὴν κόρη της 'μπροστά.

---

[1] Κλειώ.

Κ' ἔπιασ' ἡ κόρη μεσ' 'ς τὰ δάκτυλά της
Μὲ πόνο τῶν μαλλιῶν της τὸν σωρὸ
Κ' ἐσφόγγισε μ' αὐτὰ δυὸ δάκρυά της
Ποῦ ἔτρεχαν 'ς τὸ πρόσωπο τὠχρό....

Ἔπειτα 'ζήτησ' ἕνα καθρεφτάκι
Τὴν ὄψι της νὰ ἰδῇ τὴν τορινή...
Σὰν εἶδε, χαμογέλασε λιγάκι
Καὶ εἶπε μὲ ἀδύνατη φωνὴ

Καὶ μὲ γλυκὸ παράπονο ἡ κόρη:
«—Καλὲ μητέρα, πρὶν 'ς τὸν κόσμο 'βγῶ
Παρακαλοῦσες νἄμουνα ἀγόρι—
Αΐ, τόρ' ἀγόρι ἔγεινα κ' ἐγώ...

Κι' ἐφίλησε μὲ πόνο τὰ μαλλιά της,
Καθὼς φιλοῦμε φίλο μας νεκρό,
Καὶ τἄσπρωξε 'ς τὸ στρῶμα μακρυά της
Καὶ εἶπε κι' ἄλλο λόγο πειὸ πικρό·

«— Μητέρα, πάρ' τα· κρύψ' τα 'ς τὸ συρτάρι
Καὶ κλείδωσε καλὰ μὲ τὸ κλειδί...
Ἐκεῖνος ποῦ μιὰ 'μέρα θὰ μὲ πάρῃ
Τὰ περασμένα πλούτη μου νὰ ἰδῇ!»

. . . .

Ϛ'

Πετοῦν ἡ 'μέραις, φεύγουνε τὰ χρόνια...
Ξεχνιοῦντ' ἡ λύπαις, σβύνουν ἡ χαραίς.
Λυόνουν τὰ κρύα τοῦ Γενάρη χιόνια..
Μαδοῦν ἡ πασχαλιαὶς ἡ τρυφεραίς.

. . . .

Ζ'

Σὲ σάλα, ποῦ κανεὶς τὸν νοῦ του χάνει
Ἀπὸ τὸ φῶς, τὸν κόσμο τὸν πολύ,
Κόρη ξανθὴ τῆς νύφης τὸ στεφάνι
Φορεῖ καὶ γέρνει κάτω 'ντροπαλή.

Τὰ καταγάλανά της τὰ 'ματάκια
Τοῦ οὐρανοῦ μας 'μοιάζουν ζωγραφιά,
Τὰ χείλη της, τὰ δυό της μαγουλάκια
Εἶνε δροσιὰ γεμάτα κ' ἐμορφιά.

Χαρούμενος τὸ χέρι του τῆς δίνει
Νέος μὲ πρόσωπ' ὅλο γελαστό..
Αὐτὸς καρδιὰ καὶ ἐμορφιὰ ἐκείνη,
Κάνουν οἱ δυὸ ζευγάρι ταιριαστό.

Καὶ λέν: «—Εὐχαριστῶ!..» 'ς τὸν κάθε ἕνα
Ποῦ φέρνει τὴν 'δική του τὴν εὐχὴ
Μὲ λίγα λόγια ἀπ' τὰ συνειθισμένα:
«—Χρόνια πολλά, καλὰ ἡ εὐτυχή!»...

Η'

Ὁ κόσμος φεύγει· μένουν οἱ δυὸ μόνοι.
.... Σηκώθηκε ἡ κόρη χαροπή.
Τὴν ὄψι της χαμόγελο χρυσόνει!
«—Τώρα ἐκεῖνο ποῦ σοῦ εἶχα 'πεῖ...»

Καὶ τοὔδωσε τἀριστερό της χέρι,
'Σ τὸ κάτασπρο τὸ γάντι της κλειστό,
Κ' ἐπῆρε τὸ κερὶ γιὰ νὰ τὸν φέρῃ
Ἐμπρὸς 'ς ἕνα συρτάρι σφαλιστό.

Ἔσκυψε κ' ἐξεκλείδωσε μὲ χάρι
Καὶ ἔβγαλ' ἕνα δίσκο ἀργυρό,
Κρυμμένον μέσ 'ς ἐκεῖνο τὸ συρτάρι
Ἀπ' τῆς ἀρρώστιας τὸν παληὸ καιρό...

Κ' ἐφίλησε σιγὰ τὸ μέτωπό του
Καὶ μὲ τὰ μεταξένια τὰ μαλλιὰ
Ἐπέρασε τριγύρω 'ς τὸν λαιμό του
Τετράδιπλη κι' ὁλόχρυση θηλειά....

Θ'

. . . .

Καὶ τόρ' ἀκόμα ἤθελα νὰ ψάλω
Τοὺς ὅρκους τους, τὰ λόγια τὰ γλυκά·
Τὰ σχέδια... τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο,
Τὰ τόσα τῆς ἀγάπης μυστικά..

Μὰ ὁ Οὔγκῶ φωνάζει ὠργισμένος
Πῶς ἕνας ἄσπρος ἄγγελος πετᾷ,
Κ' ἐκεῖ 'μπροστὰ 'ς τὴ θύρα καθισμένος
Τὸ δάκτυλο 'ς τὰ χείλη του κρατᾷ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Προχθὲς ὑπηρέτρια φιλικῆς οἰκογενείας παρουσιάζεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ν**, ἥτις ἔχει βαρέως ἀσθενῆ τὸν πενθερόν της.

— Ἡ κυρία μου, λέγει ἡ Σοφιά, μοῦ εἶπε πολλὰ προσκυνήματα, καὶ τί κάμνει ὁ κύριος Ν** ;

— Εὐχαριστοῦμεν πολύ, ἀλλὰ εἶνε πολὺ βαρειά, καὶ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ φοβούμεθα μὴ τελειώσῃ.

— Μήπως εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμένω ἀκόμη λιγάκι;!!

*
* *

Πανσανίας τις, πρὸ καιροῦ μὴ ἀντικρύσας τὴν θύραν τοῦ κεντρικοῦ ταμείου, εἰσέρχεται εἴς τι ἑστιατόριον.

— Παιδί, πόσο ἔχει ἡ μερίδα ὁ *καπαμᾶς* ;

— Πενῆντα λεπτά, κύριε.

— Καλά, καὶ ἡ *σάλτσα* ποῦ εἶνε μαζύ ;

— Ἡ *σάλτσα* δὲν κοστίζει τίποτε.

— Καλά· φέρε μου μιὰ μερίδα σάλτσα· ψωμὶ ἔχω μαζύ μου.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ Ἑλλὰς ὁμοιάζει γόνιμον γῆν κρύπτουσαν ἐντὸς ἑαυτῆς ἀνεξολόθρευτα φυτικῆς ζωῆς σπέρματα. Ὡς ἐκείνης τὴν ἐπιφάνειαν καταβόσκει πολλάκις παμφάγον πῦρ καὶ κατακαίει μέχρι ῥίζης τὰ καλύπτοντα αὐτὴν καὶ κατακοσμοῦντα φυτὰ καὶ ὑψίκομα δένδρα, ἀρκεῖ δὲ πάντοτε ὀλίγη τις ἀπὸ τῶν νεφῶν νοτία καὶ ὀλίγη θερμότης ἡλιακή, ἵνα ἐκ τῶν κεκρυμμένων ἐν αὐτῇ σπερμάτων ἀναβλαστήσῃ καὶ καλύψῃ αὐτὴν νέος κόσμος φυτῶν ἀγλαῶν· οὕτω καὶ ἡ Ἑλλάς, καίπερ καταβοσκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ πυρὸς καὶ ἐρημωθεῖσα, διετήρησεν ὅμως ἐν ἑαυτῇ ἱκανὰ πνευματικῆς ζωῆς σπέρματα, εἰς ὧν τὴν ἀναβλάστησιν ἤρκει πάντοτε ὀλίγη δρόσος τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀσθενής τις ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπίδρασις. (Φίλιππος Ἰωάννου).

*** Πολλὴν ἔχει ὁμοιότητα ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν τοῦ οἴνου· διότι ἀμφότεροι νέοι

μὲν ὄντες εἶνε ἐν διαρκεῖ ζέσει, ἀπανθήσαντες δὲ γίνονται δυνατοί· ὅταν δὲ παρακμάσωσι, τότε καὶ οἱ δύο γίνονται γλυκεῖς. (Ἄλεξις).

⁂ Ἡ ἀληθὴς ἀνεξαρτησία ἔγκειται εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ἀξιοσπουδάστους λέξεις: *ζῆν ἐν ὀλιγαρκείᾳ.* Ὀλιγάρκεια δὲ εἶνε οὐχὶ μόνον ἡ περὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν τροφὴν, ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ παντοῖα ἄλλα πράγματα. (**W. Cobbett**).

⁂ Ὁ φιλόπονος εὐχῶν δὲν ἔχει χρείαν. Ὁ δι' ἐλπίδων τρεφόμενος κινδυνεύει νὰ λιμοκτονήσῃ· οὐδὲν καλὸν ἄνευ κόπου. (Φραγκλῖνος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀπεβίωσεν ἄρτι ἐν Ἀγγλίᾳ, ἄγων τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔννατον τῆς ἡλικίας ἔτος, ὁ Ἐδουάρδος Ἰωάννης Τρελώνης, Ἄγγλος ἐκ τῶν συνοδευσάντων τὸν λόρδον Βύρωνα εἰς Ἑλλάδα ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Ὁ Τρελώνης, νυμφευθεὶς τὴν ὁμομήτριον τοῦ Ὀδυσσέως ἀδελφὴν, εἶχε ταχθῇ παρὰ τούτου, κατὰ τὸ 1825, φρουρὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ σπηλαίου του, καὶ οὔτε εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Ὀδυσσέως Γκούραν οὔτε εἰς τὴν κυβέρνησιν συγκατετίθετο ἵνα παραδώσῃ αὐτὸ, ὅτε Σκῶτός τις Φέντων συμπαρασύρας καί τινα Ἄγγλον Βιτκόμβον, ἐξ ἀγαθῶν γονέων ἀλλ' εὐαπάτητον νέον, εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον ἐπαγγελλόμενος φιλίαν, ἀλλὰ βουλευόμενος δολοφονίαν. «Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, κατὰ τὴν ἐξιστόρησιν Σ. Τρικούπη, ἐνῷ οἱ τρεῖς ὡπλασκοῦντο, μεθύσας ὁ Βιτκόμβος ἐπυροβόλησε, κατὰ προτροπὴν τοῦ Φέντωνος, τὸν Τρελώνην, ὄπισθεν αὐτοῦ ἱστάμενον, καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς. Εἷς τότε τῶν παρόντων ἀλλογενῶν στρατιωτῶν τοῦ Τρελώνη, μὴ ἰδὼν τὸν πυροβολήσαντα, ἀντεπυροβόλησε τὸν Φέντωνα ὑποθέσας αὐτὸν φονέα καὶ τὸν ἐθανάτωσεν. Ὁ Βιτκόμβος ἔφυγεν, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου εἰσεκομίσθη, ἐδεσμεύθη καὶ ὡμολόγησε τὰ πάντα. Ὁ Τρελώνης παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἰάθη καὶ γενναιότητι φερόμενος ἀπέλυσε τὸν δέσμιόν του, ὡς γενόμενον ἁπλοῦν ὄργανον τῆς ἐπιβουλῆς ἄλλου· παραλαβὼν δὲ τὴν γυναῖκά του ἐξῆλθε τοῦ σπηλαίου ἀνενόχλητος μεσιτείᾳ τοῦ Χαμιλτῶνος καὶ ἀπεδήμησεν εἰς Κεφαλληνίαν. Μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα παρέλαβεν ἡ κυβέρνησις τὸ σπήλαιον καὶ ἀπέλυσεν ἀνεπηρεάστους τοὺς ἐν αὐτῷ οἰκείους τοῦ Ὀδυσσέως».

Κατὰ τὰς ἐν Βερολίνῳ ἐφημερίδας πρόκειται μετ' ὀλίγον νὰ ἐπιχειρισθῇ τὸ θρυλλούμενον σχέδιον περὶ ἑνώσεως τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς βορείου γερμανικῆς θαλάσσης. Δύο μεγάλαι τράπεζαι ἡ **Länderbank** καὶ ἡ **Anglobank** ὑπέβαλον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον εἰς ἐμβριθῆ μελέτην. Ἡ κατασκευὴ εὐθείας ποταμίου ὁδοῦ ἀπὸ Ὀδησσοῦ εἰς Δανζίκην τῆς Πρωσσίας, διὰ τῆς συνενώσεως τῶν ποταμῶν Σαῦ, Δνιέστερ καὶ Βιστούλα, δὲν εἶνε δυσκατόρθωτος. Ἡ μελετωμένη διῶρυξ δύναται νὰ κατασκευασθῇ ἀντὶ 200 ἑκατομμυρίων φράγκων· ἡ δαπάνη δὲ αὕτη δὲν εἶνε μεγάλη, ἐὰν μάλιστα θελήσωσι νὰ προσέλθωσιν ἐπίκουροι ἡ Ῥωσσία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Γερμανία, δι' ὧν θὰ διέλθῃ ὁ μέγας ὀχετός.

Ἄγγλος τις καθηγητὴς, περιγράφων τὰς θαυμασίας προόδους τοῦ ἠλεκτρισμοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐπιλέγει· «Μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔχωμεν μεγάλα κέντρα ἠλεκτρισμοῦ, κείμενα πιθανῶς εἰς τὸ βάθος ἀνθρακωρυχείων, ἔνθα τεράστιαι ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ θὰ θέτωσιν εἰς κίνησιν τεραστίας ἠλεκτρικὰς μηχανάς. Ἐν πάσῃ ὁδῷ θὰ ὑπάρχωσι σύρματα μεταδίδοντα τὸν ἠλεκτρισμὸν εἰς πᾶσαν οἰκίαν, ὡς νῦν μεταδίδεται τὸ ἀεριόφως, καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς θὰ παρέχῃ φῶς καὶ θερμότητα, θὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς χρείας τοῦ μαγειρείου, θὰ θέτῃ εἰς κίνησιν τὰς ψήκτρας τοῦ κουρέως καὶ παντοῖα ἄλλα μηχανήματα.»

Τὸ ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως γραφεῖον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τηρεῖ σημείωσιν οὐ μόνον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀφικνουμένων μεταναστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων, ἅτινα μετέρχονται.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ταύτην ἰδοὺ πῶς διαιροῦνται κατ' ἐπαγγέλματα οἱ ἀφικόμενοι κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον. Ἐκ τῶν μεταναστῶν τούτων 618 ἦσαν ἀρτοποιοί, 332 σιδηρουργοί, 41 βιβλιοδέται, 208 ζυθοποιοί, 528 κρεωδαῖται, 2,305 ξυλουργοί, 701 πρώην ὑπάλληλοι, 129 βαρελλοποιοί, 21 λεβητοποιοί, 20 μαχαιροποιοί, 270 ἐργάται μηχανικοί, 70 χρυσοχόοι, 1,277 μυλωθροί, 354 ἐργάται ζωγραφικῆς, 59 τυπογράφοι, 111 σαγματοποιοί, 6,481 ὑπηρέται, 96 ποιμένες, 944 σκυτοτόμοι, 179 κλῶσται, 153 λιθοτόμοι, 761 ῥάπται, 21 βυρσοδέψαι, 125 κατασκευασταὶ σιγάρων, 43 τορνευταί, 102 ὡρολογοποιοί, 308 ὑφανταί, 75 ἁμαξοποιοί, τέλος 52,936 γεωργοὶ ἐκ τῶν πενεστῶν καὶ 14,746 ἐνοικιασταὶ κτημάτων.

Ἡ Αὐστρία θέλει ἐξοπλίσει μετ' οὐ πολὺ τὸν στρατὸν αὐτῆς διὰ πυροβόλου ὅπλου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὰς κρίσεις τῶν περὶ τὰ φονικὰ ὄργανα εἰδημόνων, ἔσται τὸ τελειότατον ἐκ τῶν τέως γνωστῶν ὅπλων. Εἶνε δὲ τοῦτο τὸ ὀπισθογεμὲς ὅπλον τοῦ **Kropatchek**, τελειοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Λεοπόλδου **Gasser**. Οἱ ἐφευρεταὶ τοῦ εἰρημένου ὅπλου ὑπέβαλον δείγματα αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐνέκρινεν αὐτὰ πληρέστατα, αἱ δὲ τεχνικαὶ ἐπιτροπαὶ ὁμοφώνως συνέστησαν τὴν ἄμεσον διοργάνωσιν πυρῶν χάριν δοκιμῆς τοῦ νέου ὅπλου Βεβαιοῦται δὲ ὅτι αἱ δοκιμαὶ ὑπῆρξαν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις εὐχάριστοι. Τὸ νέον ὅπλον **Gasser**, ὅπερ, ὡς θετικῶς βεβαιοῦται, θέλει γείνει δεκτὸν προσεχῶς εἰς τὸν αὐστριακὸν στρατὸν ἔχει μεγάλα πλεονεκτήματα, πρὸ πάντων κατὰ τὸ γέμισμα καὶ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν. Εἰς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ,— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».

'Αριθ. 297 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 6 Σεπτεμβρίου 1881

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ

Παιδικὴ ἀνάμνησις.

Οὐδέποτε ἡ σημερινὴ νεότης θὰ μάθῃ τὰς σφοδρὰς συγκινήσεις, ἃς ᾐσθάνθην ὅτε πρῶτον ἔγεινα κάτοχος τοῦ πρώτου ζεύγους τῶν ὑποδημάτων μου. Τὴν σήμερον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ὑποδέσεως δὲν εἶνε πλέον τοῦ συρμοῦ· ἀλλὰ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὸ νὰ φορέσῃ τις ὑποδήματα ἦτο τρόπον τινὰ προβιβασμὸς τοῦ παιδίου εἰς ἄνδρα, ἀνύψωσις κατὰ δύο τοὐλάχιστον δακτύλους. Δὲν κάμνω ὅρκον, διότι εἶνε πολλὰ ἔτη ἔκτοτε, ἀλλὰ τὸ ὄνειρόν μου τοῦτο πιστεύω ὅτι τὸ ἔβλεπον δύο ὅλα ἔτη. Διερχόμενος τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ᾐσθανόμην διεγειρομένην τὴν ὄρεξίν μου οὐχὶ ὑπὸ τῶν ζαχαροπλαστείων, οὐχὶ ὑπὸ τῶν τεραστίων ἐκείνων δοχείων τῶν περιεχόντων ποικιλόχροα ῥευστὰ καὶ χρησιμευόντων ὡς σημεῖα ἀναγνωρίσεως τῶν φαρμακείων, πρὸ τῶν ὁποίων ἄλλοτε τοσάκις ἔστην ἐν ἐκστάσει λείχων τὰ χείλη μου καὶ ὑποτονθορύζων «Τὰ ὡραῖα αὐτὰ κόκκινα καὶ κυανᾶ ποτά, Θεέ μου! τί καλὰ ποῦ θὰ εἶνε!» Ταῦτα πάντα, λέγω, οὐδόλως με συνεκίνουν· μόνον τὰ ὑποδηματοποιεῖα προσείλκυον τὴν προσοχήν μου. Ἱστάμενος πολλάκις πρὸ τῶν παραθύρων ἐθεώμην τὰ ἐκτεθειμένα ὑποδήματα ἐν ταῖς ὑελίναις θήκαις, ἐπιθεωρῶν λεπτομερῶς αὐτὰ καὶ παραβάλλων πρὸς ἄλληλα· καί, ἀφ' οὗ ἐξέλεγον τὰ τῆς ἀρεσκείας μου ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν στενάζων ἐκ βαθέων, «Τοιαῦτα τὰ ἤθελα ἐγώ, ἀλλὰ ὀλίγον τι ὑψηλότερα».

Ἀλλ' οἴμοι! ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὰ πάντα ἔρχονται· ἡ ὥρα τῶν πρώτων μου ὑποδημάτων ἐσήμανεν, ὡς ἐσήμαναν μετὰ ταῦτα τόσαι καὶ τόσαι ἄλλαι ὧραι ἧττον εὐάρεστοι. Ἐπειδὴ ἔλαβον τὸ δεύτερον βραβεῖον ἐν τῷ σχολείῳ, οἱ γονεῖς μου ἔκριναν ὅτι τοιαύτη τις τιμὴ ἦτο ἀξία καὶ ἀνταμοιβῆς ἐκτάκτου· συσκεψάμενοι λοιπὸν ἀπεφάσισαν παμψηφεὶ νά μοι δωρηθῇ ζεῦγος ὑποδημάτων. Καὶ ὅτε κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ Πάσχα ἐπανῆλθον ἐκ τοῦ σχολείου οἴκαδε, ὁ πατήρ μού μοι ἀνήγγειλεν ἐπισήμως ὅτι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ ὑποδηματοποιὸς *νά μου πάρῃ μέτρον*· τοῦτο ἐγὼ ἀκούσας ὑπεκρίθην ὅτι ἐξεπλάγην· λέγω δὲ ὑπεκρίθην, διότι ἡ μήτηρ γινώσκουσα ἤδη τὴν σφοδροτάτην μου ἐπιθυμίαν καὶ φοβουμένη μὴ τὸ αἰφνίδιον τῆς ἀγγελίας βλάψῃ τὴν ὑγίειάν μου, ἐνόμισε καλὸν ἅμα τῇ ἀφίξει μου εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον νά μοι εἴπῃ ὅτι εἶχεν ἤδη ἀποφασισθῆ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν διακαῶν εὐχῶν μου. Καίτοι λοιπὸν προεγίνωσκον τὸ πρᾶγμα, οὐχ ἧττον κατησπάσθην τοὺς φιλοστόργους γονεῖς μου ἐκδηλῶν τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην μου.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα, ἥτις μοὶ ἐφάνη αἰὼν ἀτελεύτητος, εἶδον μετὰ πολλῆς χαρᾶς προκύπτοντα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς πρὸ τῆς οἰκίας μας μικρᾶς δενδροστοιχίας ἄνθρωπόν τινα κομίζοντα τὸ ὄνειρόν μου περιτετυλιγμένον διὰ πρασίνου ὑφάσματος. Ἡ καρδία μου ἐπάλλετο σφοδρῶς ὅτε ἐπεχείρησα τὰ προοίμια τῆς δοκιμασίας τῶν ὑποδημάτων μου. Μετά τινας δυσκολίας προερχομένας, ὡς εἰκός, ἐκ τῆς ἀπειρίας μου εἰσήγαγον τὸν πόδα εἰς τὸ ὑπόδημα.

Τὸ κατώρθωσα τελευταῖον, ἀλλὰ ὁ πούς εἰσχωρήσας μέχρι τοῦ ταρσοῦ δὲν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ πλέον.

— Σπρώξατε ὀλίγον, κύριε, εἶπεν ὁ ὑποδηματοποιός.

Τοὺς δύο δακτύλους διαπεράσας διὰ τῶν ἀορτήρων κατέβαλον ὑπερανθρώπους ἀγῶνας, καὶ κατώρθωσά πως νὰ ἀναγκάσω τὸν πόδα μου νὰ προχωρήσῃ, τοῦθ' ὅπερ ἐδιπλασίασε τὸ θάρρος μου. Κατακόκκινος φωτιὰ προσεπάθησα διὰ νέου τιναγμοῦ, ἀλλ' ἀνέπεσα ὕπτιος ἐπὶ τῆς ἕδρας μου· οὐχ ἧττον ἡ ἐπιτυχία ἦτο ἤδη ἐξησφαλισμένη, καὶ μία τις μόνον ὑπελείπετο ἀπόπειρα ἡ τελευταία. Καὶ ὅμως οὐχί· διότι ἡ πτέρνα ἦτο τῶν ἀδυνάτων νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν θέσιν της.

— Κτυπήσατε τώρα τὸν πόδα σας, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ καλλιτέχνης.

Ἡ συμβουλὴ αὕτη ἦτο λίαν καλή, διότι παρευθὺς ἡ πτέρνα ἠκολούθησε τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ποδὸς καὶ ἐσφηνώθη ὡς σιδηρᾶ σφὴν διὰ τῆς σφύρας ἐμπηγομένη εἰς τεμάχιον ξύλου. Ἀλλ' οἴμοι! μόλις τὸ ἥμισυ τῶν δεινῶν μου συνεπληρώθη· διότι καὶ τὸ ἀριστερὸν ὑπόδημα δὲν ἐφάνη ὀλιγώτερον δυσπειθὲς τοῦ διδύμου ἀδελφοῦ του. Παρὰ τοῦ διδασκάλου μου εἶχον πολλάκις ἀκούσει ὅτι *τὰ καλὰ κόπῳ κτῶνται*· τότε δὲ ἔτι μᾶλλον ἐβεβαιώθην περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης.

Καίτοι δὲ ἡ πλήρωσις ἐπιθυμίας ἐπὶ μακρότατον χρόνον ἀσμένως προσδοκωμένης καθήδυνε τὴν καρδίαν μου, ἀλλὰ τὰ κάτω μου ἄκρα ᾐσθάνοντο

ὅλως τὸ ἐναντίον· θανασίμως ὑπέφερον ἐν τῇ φυλακῇ εἰς ἣν τὰ εἶχον περιωρισμένα.

— Εἶνε κολλητὰ 'σὰν γάντι, εἶπεν ὁ ὑποδηματοποιός.

— Καλὲ, μὲ φαίνονται στενὰ καὶ στενά. Ἔ, δὲν σε στενοχωροῦν, μικρέ;

— Ἄχ! νὰ μὴ του πληγώσουν τὰ πόδια! προσέθεσεν ἡ μήτηρ μου.

Ἐδέησε νὰ καταβάλω ἀληθῶς μεγίστην προσπάθειαν ἵνα κρατήσω τὸ *ναί*, ὅπερ ἐκρέματο ἀπὸ τῶν χειλέων μου· διότι ἐγὼ εἰξεύρω τί ὑπέφερον τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἀλλ' ἐσκέφθην ὅμως ὅτι ὁ ἄθλιος ὑποδηματοποιὸς θὰ ἐζήτει πιθανῶς μιᾶς ἔτι ἑβδομάδος προθεσμίαν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν περιλαλήτων ὑποδημάτων, ἅπερ ἔσφιγγον ἤδη εἰς χεῖράς μου, ἢ μᾶλλον αὐτὰ μὲ ἔσφιγγον. Διενοούμην ὅτι μεθαύριον ἔμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας ἡ μικρά μου ἐξαδέλφη Ἑλένη, ἥτις ἐπειδὴ ἦτο ἓν ἔτος μεγαλειτέρα μου, *μοῦ ἔκαμνε τὴν μεγάλην* καὶ ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ ὑπερηφάνως· πῶς λοιπὸν νὰ ἀφήσω νὰ παρέλθῃ τοιαύτη εὐκαιρία νὰ δείξω καὶ ἐγὼ εἰς αὐτὴν ὅτι ἔπρεπε νά με σέβεται χάριν τῶν ὑποδημάτων μου τῶν τόσον ἀνδρικῶν; Ὑπέμεινα λοιπὸν τοὺς δριμυτάτους πόνους, ὡς ὁ παῖς ἐκεῖνος ὁ Σπαρτιάτης, ὅστις κλέψας ἀλώπεκα ἔκρυψεν αὐτὴν ὑπὸ τὸ φόρεμά του. Ὑπέμεινα ἡρωϊκῶς τοὺς πόνους, ἀναίσθητος εἰς τὰ κεντήματα καὶ τὴν νάρκην, ἥτις ἀπὸ τῶν ποδῶν ἀνέβαινεν εἰς τὴν κνήμην· περιῆλθον πολλάκις τὴν αἴθουσαν μεγάλοις βήμασι, καὶ ἐπανελθὼν ἔστην ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ κατοπτριζόμενος εἰς τὸ στίλβον δερμάτινον κάτοπτρον, εἶπον εἰς αὐτόν:

— Κυττάξατε, καθόλου δὲν με στενοχωροῦν, μὰ καθόλου.

* * *

Ἡ ἐξαδέλφη μου Ἑλένη ἦτο δεκατριῶν ἐτῶν, ἐγὼ δὲ δώδεκα. Λέγουσιν ὅτι πᾶν πρᾶγμα ἔρχεται εἰς τὴν ὥραν του· καὶ ὅμως αἰσθήματά τινα ἡμῶν ἐξεγείρονται πολὺ πρὸ τοῦ νὰ σημάνῃ τὸ ὡρολόγιον. Δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ εἴπω ἐὰν εἶχον λόγον τινά, οὗ ἕνεκα προετίμων τὴν Ἑλένην ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας μου ἐξαδέλφας. Ἡ συγκίνησις, ἣν ἠσθανόμην ὁσάκις τὸ βλέμμα μου συνήντα τὸ βλέμμα της, ἢ ἡ χείρ της ἤγγιζε τὴν χεῖρά μου, ἢ βόστρυχος τῆς καστανῆς κόμης της ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμενος ἐθώπευε τὴν παρειάν μου, ἡ συγκίνησίς μου, λέγω, μοὶ ἔμενε σκοτεινὴ καὶ ἀνεξήγητος· καὶ ὅμως ἦτο πρόδηλον ὅτι ἡ ἀγάπη, ἣν πρὸς αὐτὴν ἠσθανόμην, οὐδὲν κοινὸν εἶχε πρὸς τὴν φιλίαν, ἣν εἶχον πρὸς τοὺς ἄλλους μου μικροὺς φίλους, ἄρρενάς τε καὶ θήλεις.

Ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἡ ἐξαδέλφη μου ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς παιδάριον. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀγαπητῶν μου ἀναγνωστῶν ἀγνοεῖ ὅτι οὐδόλως ὑπάρχουσι μικραὶ κόραι, μόνον μικραὶ γυναῖκες ὑπάρχουσι. Καὶ ἡ ἐξαδέλφη μου εἶχεν ἤδη ἀνεγείρει ὀλίγον τὴν ἄκραν τοῦ εὐεργετικοῦ παραπετάσματος, τοῦ καλύπτοντος καὶ προστατεύοντος τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ εἶχε διίδει μακρόθεν πραγματικότητάς τινας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἐξετίμα δὲ μετὰ πρωΐμου ὡριμότητος τὴν ἀπόστασιν τῶν δώδεκα δυστυχῶν μηνῶν, οἵτινες ἀπεχώριζον τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων μας. Οὐδέποτε συνήνεσε νά με παραλάβῃ σύντροφον ὁμοιόβαθμον ὁσάκις ἐπαίζομεν· πάντοτε ἤθελεν ἐγὼ νὰ ὑποκρίνωμαι τὰ μικρότερα πρόσωπα, ἐγὼ νὰ γίνωμαι γυνή, ἐγὼ παιδίον· καὶ ναὶ μὲν τὸ τοιοῦτον μ' ἐξηυτέλιζέ πως, ἀλλὰ οὐδόλως μ' ἐκώλυε τοῦ νὰ καταβροχθίζω τὰ λιχνεύματα, δι' ὧν ἀφθόνως καὶ μετὰ πολλῆς προθυμίας μ' ἐφιλοδώρει. Μὲ ἐξήπλονεν ἐπὶ τῆς κλίνης, μὲ ἀνήγειρεν, ὑπεκρίνετο ὅτι με ἐνδύει, μ' ἐλάμβανεν ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ μ' ἐκίνει θέλουσα δῆθεν νά με κοιμίσῃ, καὶ ὁλοκλήρους ὥρας δὲν μ' ἄφινε καταθωπεύουσα καὶ καταφιλοῦσά με, ἐγὼ δὲ ταῦτα πάντα ἀπεδεχόμην μετά τινος αἰδοῦς καὶ ἐκπλήξεως.

* * *

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὴν ἐπαύριον ἐπανέλαβον, ἀλλὰ κεκλεισμένων ὅμως τῶν θυρῶν, τὴν ἐναγώνιον καὶ κοπιωδεστάτην ἔφοδον κατὰ τῶν καινουργῶν μου ὑποδημάτων. Καὶ ἀνεφάνην μὲν νικητής, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐστραγγαλισμένος· διότι ἀντὶ νὰ ἀνοίξῃ, ὡς καὶ ἐγὼ ἤλπιζον καὶ ὁ ὑποδηματοποιὸς εἶχεν ὀμόσει, τὸ κατάρατον ἐκεῖνο δέρμα, τοὐναντίον ἐφαίνετο μᾶλλον καὶ μᾶλλον συστελλόμενον καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ὅτε μὲν ἤμην μόνος, ἠναγκαζόμην νὰ χωλαίνω, παρευθὺς δὲ νὰ ἀναλαμβάνω τὸ χαρμόσυνον μειδίαμά μου, ὅτε παρίστατο καὶ ἄλλος τις μάρτυς τῆς συμφορᾶς μου. Τοσαύτη δ' ἐγένετο ἡ βάσανός μου κατὰ τὸ πρόγευμα, ὥστε μόλις ἠδυνήθην νὰ φάγω ὀλίγον τι, καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἠναγκαζόμην νὰ ἀποσπογγίζω τοὺς θρόμβους τοῦ ἱδρῶτος, οἵτινες ὡς μαργαρῖται ἔστιλβον ἐπὶ τοῦ μετώπου μου. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐξαδέλφη μου, ἀνησυχοῦσα διὰ τὴν ἀνορεξίαν μου, διὰ πλείστων ὅσων τεκμηρίων ἀπέδειξε πρός με τὴν συμπάθειάν της, ὥστε οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς παρηγορίαν καὶ ἐνίσχυσίν μου.

Κατὰ τὸ σύνηθες μετὰ τὸ πρόγευμα ἐλάβομεν τὰ ὀπωρικά, καὶ μετέβημεν εἰς τὸν κῆπον νά τα φάγωμεν. Ἦτο δὲ ὁ κῆπος τεσσάρων ὡς ἔγγιστα στρεμμάτων, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὑπῆρχε λόφος σύδενδρος, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἡ οἰκία, πρὸ τῆς ὁποίας ἐξετείνετο λειμών. Ἀξία δὲ ὄντως λόγου ἦτο δενδροστοιχία γιγαντιαίων καστανεῶν, ὧν τὰ φύλλα μόλις ἤδη ἀνεφύοντο. Ἦτο δὲ μία τῶν χλιαρῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀπριλίου μηνός, δι' ὧν ὁ ἥλιος προαγγέλλει τὸ ἔαρ· ἐφαίνετο δὲ ὡς ἀνανήφουσα ἐκ τῆς νάρκης καὶ ἀναζωογονουμένη ἡ σκυθρωπὴ ἔτι καὶ γυμνὴ κοιλὰς ἐν τῷ μέσῳ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων, αἵτινες τρέμουσαι ἔπιπτον ἐπὶ

τῶν κλάδων τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τοῦ λειμῶνος.

— Ἄχ! τί εὔμορφα εἶνε νὰ ἔχῃ τις γύρω του δένδρα καὶ ὄχι οἰκίας, ἀνεφώνησεν ἡ Ἑλένη. Σήμερον καλὰ θά την περάσωμεν ἐδῶ, μικρό μου.

Ἀλλ' ἐγὼ ἤμην ὀλίγον δυσηρεστημένος, διότι οὐδεμίαν σχεδὸν αἴσθησιν ἐνεποίησεν εἰς τὴν ἐξαδέλφην μου ἡ πολλοῦ λόγου ἀξία ἐκείνη προσθήκη τῆς ἐνδυμασίας μου, ἐπηύξησε δὲ τὴν δυσαρέσκειάν μου καὶ ἡ ταπεινωτικὴ λέξις *μικρό μου*, δι' ἧς μὲ προσεφώνησεν ἡ Ἑλένη.

— Καὶ δὲν παρετήρησες ἐπάνω μου καμμίαν ἀλλαγήν; τῇ ἀπεκρίθην πειραχθεὶς ὀλίγον.

— Καλέ, τί με λές; Γιὰ νὰ ἰδῶ, μήπως ἔβγαλες μουστάκια;

Καὶ ἔκυψε πρὸς τὸ πρόσωπόν μου, παρατηροῦσά με μετὰ πολλῆς προσοχῆς· ἐγὼ δὲ ἀνυψώσας τὰς περισκελίδας μου μέχρι ὑπεράνω τοῦ γόνατος, μάτην ἀνέμενον νά την ἴδω καταλαμβανομένην ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως· ἡ πονηρά μου ἐξαδέλφη τοὐναντίον ἀνεφώνησε διὰ τῆς ἀργυρᾶς φωνῆς της ἀνακαγχάζουσα θορυβωδῶς·

— Πό, πό, τί εἶν' αὐτά; καλὲ πόσον παράξενος φαίνεσαι! Θὰ εἰπῶ τῆς θείας νά σε φωτογραφήσῃ!

— Καὶ πῶς τάχα! εἶπον ἐγὼ μετὰ δυσαρεσκείας αὐξανούσης, ἀφ' οὗ γυμνάζομαι εἰς τὴν ἱππασίαν, νομίζω ὅτι δὲν εἰμπορῶ νὰ κάμω ἀλλέως, νὰ μὴ φορῶ ὑψηλὰ ὑποδήματα.

— Καλά, δὲν λέγω ὄχι, ὅταν γυμνάζεσαι· ἀλλὰ ἐδῶ ὅμως ἔπρεπε νὰ φορέσῃς τὰ ἄλλα σου ὑποδήματα, διὰ νὰ εἰμπορῇς νὰ τρέχῃς εὔκολα. Καὶ ἐγὼ ἴσα ἴσα ἦλθα νὰ περιπατήσωμεν. Μ' αὐτὰ τὰ μεγάλα ὑποδήματα δὲν θὰ εἰμπορῇς νὰ μ' ἀκολουθήσῃς. Ἔλα, δοκίμασε νά με πιάσῃς.

Καὶ ἔτρεξεν ἐλαφρὰ καὶ ταχεῖα ὡς πτηνόν· καὶ ἐγὼ τὴν ἐκυνήγησα ἐπαυξάνων τὴν ἀγωνίαν μου. Ἀλλ' οἴμοι! καθ' ἕκαστον βῆμα ἔβλεπον αὐξανομένην τὴν ἀπόστασιν τὴν διαχωρίζουσάν με ἀπὸ τῆς Ἑλένης. Ἐὰν δὲ τέλος κατώρθωσα νά την πλησιάσω, τοῦτο ἐγένετο διότι αὐτὴ ἐστάθη πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς πύλης, καὶ τότε δὲ τὸ ὁμολογῶ τόσον ὀξεῖς ἦσαν οἱ πόνοι τῶν κάτω μου ἄκρων, ὥστε εὐθὺς ὡς την εἶδον σταθεῖσαν, ἐμετρίασα τὸν δρόμον μου.

— Δέν σ' το ἔλεγα ἐγώ, μικρό μου, ὅτι δὲν θὰ εἰμπορῇς νὰ τρέχῃς μ' αὐτὰ τὰ ἄνοστα καβουρδιστήρια ποῦ ἔχωσες τὰ πόδια σου; Εἶσαι μικρὸ ἀκόμη, καὶ αὐτὰ τὰ φοροῦν οἱ ἄνθρωποι ὅταν περάσῃ ἡ ἡλικία, ἡ ὁποία ἀγαπᾷ τὰ παιγνίδια.

Ἡ συμβουλὴ ἦτο καλὴ καὶ σφόδρα ἐπεθύμουν νά την ἐκτελέσω, ἀλλ' οὐχὶ παρευθύς, διότι οὕτω πως θὰ προσεβάλλετο ἡ φιλαυτία μου. Ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, τὰ πετῶ ἄνευ ἀναβολῆς. Ἤλπιζον δὲ ὅτι ταχέως ἠθέλομεν ἐπανέλθει. Ἀλλὰ ποῦ! Ὁ τετραπέρατος σύντροφός μου εἶδεν ἔξω τοῦ κήπου τὰς ἠνθισμένας ἰτέας παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνεφώνησεν·

— Ἆ! Κύτταξε, κύτταξε τί εὔμορφα ἄνθη! Ἔλα νὰ τρέξωμεν νά μου κόψῃς νὰ πλέξω ἕνα στέφανον.

Καὶ ἐνταυτῷ διὰ τῆς λεπτοφυοῦς καὶ μικρᾶς χειρός της, ἀγνοῶ πῶς κατώρθωσε νὰ κινήσῃ τὴν σιδηρᾶν κιγκλιδωτὴν πύλην καὶ νά την περιστρέψῃ περὶ τοὺς στρόφιγγάς της, καὶ ὥρμησεν ἔξω μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐκστομίσω τὰς διαμαρτυρήσεις, ὧν πλῆθος εἶχον ἕτοιμον κατὰ τῆς προτάσεώς της, κυρίως μὲν διότι ἡ μικρὰ ἐκείνη παρέκβασις ἀνέβαλλε τὴν ὥραν τῆς ἀπελευθερώσεώς μου, ἔπειτα δὲ ἦτο καὶ ἀπείθεια οὐχὶ μικρὰ ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς μητρός. Ἠναγκάσθην λοιπὸν νὰ ἀκολουθήσω τὴν Ἑλένην ἱσταμένην ἤδη καὶ ἀναμένουσάν με παρὰ τὴν ῥίζαν τῆς πλησιεστάτης ἰτέας.

Ὡς ἂν μὴ ἤρκουν οἱ τόσοι μου πόνοι, ἐδέησε νὰ ὑποστῶ καὶ ἄλλους νέους· ἡ φίλη δι' ἑνὸς χαριεστάτου νεύματος μοὶ ὑπέδειξεν ὅτι ὤφειλον νὰ ἀναβῶ ἀναρριχώμενος ἐπὶ τοῦ δένδρου ἵνα δρέψω τὰ κατηραμένα ἐκεῖνα ἄνθη. Εὐτυχῶς ἡ ἰτέα ἦτο κεκλιμένη, καὶ ὅπως δήποτε μετὰ ὀλιγωτέρας δυσκολίας ἠδυνήθην νὰ ἀναβῶ. Ἔκοψα δὲ ἐκλεκτὰ κλωνία· καθ' ὅσον δὲ τὰ ἔρριπτον πρὸς τὴν Ἑλένην, ἐκείνη τὰ συνέπλεκεν ἐπὶ λεπτοῦ κλάδου εὐκάμπτου, ὃν εἶχε κάμψει ὡς στεφάνην, ἀκριβῶς κατὰ τὸ μέτρον τῆς κομψῆς κεφαλῆς της. Μετὰ τοσαύτης δὲ ταχύτητος εἰργάζετο, ὥστε πρὶν ἐγὼ καταβῶ ἐκείνη ἐφόρει ἤδη τὸν στέφανον. Ὅτε δὲ κατέβην ἔφερε μετὰ σπουδῆς καὶ πολλῆς χάριτος τὸ πρόσωπόν της πολὺ πλησίον τοῦ προσώπου μου, καὶ βλέπουσά με ἀτενῶς καὶ περιστρέφουσα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν κεφαλήν της μοὶ ἔλεγε:

— Κύτταξέ με, μικρό μου, πόσον εὔμορφα εἶνε τὰ ἄνθη; Εἰμπορεῖς νὰ εἰπῇς ὅτι δὲν εἶνε καλλίτερα παρὰ τὰ περίφημα ὑποδήματά σου; Τοὐλάχιστον δέν με ἀσχημίζουν. Ὅταν πρὸ ὀλίγου ἔτρεχες μ' ἐφαίνετο ὅτι βλέπω τὸν μεγάλον ἐκεῖνον πίθηκον, ὁ ὁποῖος ἐχόρευε προχθὲς εἰς τὸ θέατρον.

Ἐγὼ εἰξεύρω πόσον μ' ἐπείραξεν ἡ παρομοίωσις τοῦ πιθήκου, καὶ ἡ ἐνθύμισις τῶν βασάνων μου! Ἀλλὰ τόσον χαρίεσσα καὶ θελκτικὴ μοὶ ἐφαίνετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Ἑλένη, ὥστε δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ τῇ ἀποδείξω τὴν δυσαρέσκειάν μου.

— Τώρα εἴμεθα ποῦ εἴμεθα ἐδῶ, δὲν πηγαίνομεν νὰ συνάξωμεν ὀλίγα ἄνθη; Κύτταξε ἐκεῖ κάτω τὴν ὡραίαν πρασινάδα, εἶνε καταστολισμένη ἀπὸ ἄνθη.

— Τὸ εἰξεύρεις ὅμως ὅτι μᾶς εἶπαν νὰ μή....

— Καλέ, δὲν βαρυέσαι! Ὅταν ἡμεῖς προσφέρωμεν μίαν ὡραίαν ἀνθοδέσμην εἰς τὴν θείαν καὶ τὴν μητέρα δὲν θὰ *ταῖς βαστάξῃ ἡ καρδιά των*

νὰ μας ἐπιπλήξουν. Κ' ἔπειτα δὲν ξεύρεις πόσον ἀρέσουν εἰς τὴν μητέρα τὰ ἄνθη.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ὥρμησε πρὸς τὸν λειμῶνα. Ἀλλὰ τώρα, ὅτε ἡ Ἑλένη τρέχει ἀναζητοῦσα τὰ ἄνθη καὶ δὲν μᾶς ἀκούει, ὀφείλω νὰ ἐξομολογηθῶ τὴν ἁμαρτίαν μου. Δηλα δὴ ἡ ἀντίστασίς μου δὲν προήρχετο τόσον ἐκ τοῦ φόβου μὴ φανῶμεν ἀπειθεῖς εἰς τὴν παραγγελίαν τῆς μητρός, ὅσον ἐκ τῶν γνωστῶν σας,ἀγαπηταὶ ἀναγνώστριαι,πόνων μου. Ἀφόρητον ἦτο τὸ μαρτύριόν μου, ἀπὸ τοῦ ἄκρου ποδὸς ἡ νάρκη ἀνέβη εἰς τὴν κνήμην, καὶ ὡς μεθύων δὲν ἠδυνάμην νὰ σταθῶ ἀσφαλὴς ἐπὶ τῶν ποδῶν μου, τί λέγω; δὲν εἶχον δύναμιν νὰ κινηθῶ. Παραβλέπων πᾶσαν φιλοτιμίαν ἀπεφάσισα νὰ ὁμολογήσω εἰς τὴν ἐξαδέλφην μου τὴν ἀδυναμίαν μου, ἀλλ' ἐκείνη ἦτο πολὺ μακράν. Τί λοιπὸν νομίζετε ἀπεφάσισα; Κάθημαι κατὰ γῆς ἐπὶ τοῦ χόρτου, καὶ κάθιδρως καὶ ἀσθμαίνων καὶ ἀγωνιῶν σύρω καὶ ἐξάγω τὰ κατηραμένα ὑποδήματα ἐλευθερώσας τοὺς δυσμοίρους μου πόδας ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ πιεστηρίου. Καὶ ἔχων ὑπὸ μάλης τὰ ὑποδήματά μου ἔδραμον πρὸς τὴν Ἑλένην ταχὺς ὡς σιδηρόδρομος, καὶ οἱ πόδες μου πατοῦντες ἐπὶ τῆς δροσερᾶς χλόης ἀνεκουφίζοντο.

Τόσην ᾐσθανόμην ἡδονὴν διὰ τὴν λύτρωσίν μου, ὥστε οὐδεμίαν αἴσθησίν μοι ἐνεποίησαν αἱ λοιδορίαι καὶ αἱ εἰρωνικαὶ ἐκφράσεις τῆς Ἑλένης, ὅτε μὲ εἶδε τρέχοντα γυμνόπουν καὶ ἔχοντα τὰ ὑποδήματα, ὡς λεξικόν, ὑπὸ μάλης.

— Εὖγε, Γεωργάκη μου, εὖγε! ἀνεφώνησε· δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ σὲ κατηγορήσῃ ὅτι δὲν εἶσαι προβλεπτικὸς ἄνθρωπος, μικρό μου. Ἔβγαλες τὰ καλά σου τὰ ὑποδήματα μὴ τύχῃ καὶ τὰ βλάψῃ ἡ ὑγρασία.Βέβαια τοὺς ἀξίζει αὐτὴ ἡ περιποίησις, τί λόγος; ὑποδήματα εἶνε αὐτά, δὲν εἶνε *παῖξε γέλασε*.

— Τὰ ἔβγαλα διότι, καθὼς βλέπεις, Ἑλένη, μ' ἐπονοῦσαν· καὶ ἐγὼ παρὰ κάθε ἄλλο πρᾶγμα προτιμῶ νὰ τρέχω μαζί σου.

— Εὖγε, εὖγε! ἐπανέλαβεν ἡ φιλομειδὴς ἐξαδέλφη μου διὰ μιᾶς μεταβληθεῖσα· καὶ διὰ φωνῆς γλυκείας προσέθηκεν· Ἂν καὶ ὀλίγον ἀργὰ ἀπέδειξες τὴν εἰλικρίνειάν σου, ὅμως ἡ καλή σου μαμᾶ ἡ Ἑλένη, τὴν ὁποίαν ἐθύμωσες μὲ τὰ μεγαλεῖα καὶ ταῖς φαντασίαις σου ποῦ δὲν πρέπουν εἰς μικρὸ παιδὶ σὰν καὶ σέ. Ἐγὼ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶδα ὅτι τὰ ὑποδήματά σου ἦσαν πολὺ στενά. Ἂν θέλῃς καὶ καλὰ νὰ φορῇς ὑποδήματα καὶ νὰ φαίνεσαι μεγάλος, εἰπὲ νὰ σοῦ παραγγείλουν ἄλλα. Ἔλα τώρα, τὸ χέρι σου, Γεωργάκη μου, νὰ συνάξωμεν γρήγορα γρήγορα τὰ ἄνθη καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐνωρὶς εἰς τὴν οἰκίαν νὰ μὴ μας μαλώσουν.

Καὶ παρευθὺς ἔλαβε τὴν χεῖρά μου μετὰ τόσης ἀφελείας καὶ χάριτος, ὥστε καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐδαιμονία μου ἦτο ἀπερίγραπτος. Οὕτω δὲ κρατούμενοι κατηυθύνθημεν πρός τινα γωνίαν τοῦ λειμῶνος, ὅπου μακρόθεν ἐφαίνοντο ποικιλόχροα ἄνθη, καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν ἠρχίσαμεν τὸ ἔργον μας. Ἀλλὰ μόλις ἐδρέψαμεν ὀλίγα τινὰ ἠράνθεμα καὶ ἡ ἰδιότροπος ἐξαδέλφη μου ἀλλάξασα γνώμην παραιτεῖ τὰ ἄνθη καὶ τρέχει πρὸς τὰς χρυσαλίδας, μὲ καλεῖ δὲ νὰ την βοηθήσω νὰ τὰς συλλάβῃ. Ἐγὼ δὲ ὅστις κατηυχαριστούμην βλέπων αὐτὴν φερομένην πρὸς ἐμὲ μετὰ τοσαύτης οἰκειότητος καὶ ἰσότητος, πρᾶγμα ἀσύνηθες, ἀδιστάκτως ἔσπευδον νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Αἴφνης εἶδε πτηνόν τι· μὲ λέγει νὰ τρέξωμεν νὰ ἀνακαλύψωμεν τὴν φωλεάν του, ὁ δὲ εὐπειθὴς δοῦλός της, ἡ εὐγενία μου, εὐτυχῶς γενόμενος πτερόπους ἤρχιζε τὰς ἐρεύνας του. Ἐκεῖ πλησίον ἔρρεε ποτάμιον σχηματιζόμενον ἐκ τοῦ περισσεύματος πηγῆς τινος διαρρεούσης τὰ πέριξ λιβάδια· ἐπὶ τῶν μικρῶν αὐτοῦ ὀχθῶν ἐφύετο πρωΐμως ἕνεκα τῆς χλιαρότητος τοῦ ὕδατος χλόη πρασίνη ἀντίθεσιν μεγίστην ποιοῦσα πρὸς τὸ ξηρὸν καὶ ὑποκίτρινον χρῶμα τῆς ὅλης ἐκτάσεως, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας περιειλίσσετο ὡς ταινία πρασίνη. Τοῦ ποταμίου τούτου τὰ ὕδατα διαφανῆ ὡς κρύσταλλος ἔρρεον ἐπὶ στρώματος χαλίκων, οἵτινες ἕνεκα τῶν ζωηρῶν χρωμάτων ἐφαίνοντο ὡς λίθοι πολύτιμοι, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας των διέτρεχον ἐλαφροὶ κυματισμοὶ ἐπιδεικνύοντες πάντα τῆς ἴριδος τὰ χρώματα διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἐαρινοῦ ἐκείνου ἡλίου.

Τὸ χαριέστατον ἐκεῖνο ποτάμιον κατέθελξεν ἀμφοτέρους, καὶ τὴν ἐξαδέλφην μου καὶ ἐμέ. Κεκλιμένοι παρὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ τῆς χλόης δὲν ἐχορταίνομεν βλέποντες τὰ ἐν τῷ ὕδατι μικροσκοπικὰ ἰχθύδια καὶ ἀκούοντες τὸν μορμυρισμὸν τοῦ ἐλαφροῦ ῥεύματος. Τώρα καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω ποῦ πρέπει νὰ ἀποδώσω εἰς τὴν ἐπαφὴν τῆς χειρὸς τῆς μικρᾶς μου φίλης, εἰς τὴν σιγὴν τῆς περικυκλούσης ἡμᾶς ἐρημίας, εἰς τὴν καλλονὴν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω ποῦ νὰ ἀποδώσω τὴν ἀλλόκοτον κατάστασιν ἐν ᾗ εὑρισκόμην, καὶ ἣν δὲν δύναμαι ἄλλως νὰ ἑρμηνεύσω εἰ μὴ ὡς ἐπιθυμίαν καὶ εὐχὴν τοῦ νὰ παρετείνετο ἐπ' ἄπειρον ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ὡς ἀπόφασιν τοῦ νὰ ὑποτάσσωμαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ θελήσεις τῆς Ἑλένης. Τὰ κομψὰ χαλίκια τὴν ἔβαλαν εἰς πειρασμόν, τί νὰ κάμω λοιπόν; ἔβρεξα τοὺς πόδας μου μέχρι τῶν γονάτων καὶ τῇ συνέλεξα συλλογὴν ὡραιοτάτων χαλικίων, ἅτινα ἐκείνη ἔχωσεν εἰς τὸ θυλάκιόν της ἀφ' οὗ ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν τὰ ἐθαύμασε. Μ' ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμίου θὰ εὕρωμεν μικρὸν ἄνθος χαριέστατον, διότι ἦτο κυανοῦ χρώματος. Ἐπεδόθημεν λοιπὸν εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἄνθους, ἀλλὰ μάτην ἠρευνήσαμεν καὶ τὰς δύο ὄχθας. Τίποτε δὲν εὕρομεν ὁμοιάζον πρὸς τὸ ἀναζητούμενον ἄνθος, καὶ φυσικά, διότι δὲν ἦτο ἀκόμη ἡ ἐποχὴ τῆς μυοσωτίδος. Ἀλλ' αἴφνης ἀκούω κραυγὴν χαρᾶς καὶ βλέπω τὴν Ἑλένην τρέχουσαν πρός με καὶ κρατοῦσαν κυανόχρουν ἀνθύλλιον· τὸ προσήλωσε μόνη της εἰς τὴν κομβιοδόχην τοῦ ἐνδύματός μου καὶ

εἶπε μετὰ μειδιάματος ἐκφράζοντος ἀνακούφισιν καὶ προσηλοῦσα τοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμούς της ἐπ' ἐμοῦ.

— Λάβε το, ἐξάδελφέ μου, ὡς εὐχαρίστησιν διὰ τὰ εὔμορφά σου χαλίκια. Εἶμαι βεβαία ὅτι εἰς τὸ μικρόν μου τοῦτο δῶρον θὰ δώσῃς ἀξίαν τινά, ὅταν σε εἰπῶ ὅτι τὸ εὔμορφον τοῦτο ἄνθος ὀνομάζεται *Μή με λησμονήσῃς!*

Ἔμεινα ἐπ' ὀλίγον ἄναυδος· μυρίοι λογισμοὶ συγκεχυμένοι συνεκρούοντο ἐν τῷ μικρῷ μου κρανίῳ καὶ διὰ φωνῆς πεπνιγμένης ἐτραύλισα.

— Εἰξεύρεις, Ἑλένη, ὅτι τὴν μητέρα μου καὶ σὲ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον. Ὥστε διὰ νὰ ἐνθυμοῦμαι δὲν ἔχω ἀνάγκην τοῦ ἄνθους τούτου· ἀλλὰ θά το φυλάξω ὅμως διὰ βίου.

Μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην, τότε μόνον ἐνοήσαμεν ὅτι εἴχομεν ἀνεπαισθήτως φθάσει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ λειμῶνος, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσωμεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν οἰκίαν. Λιθίνη γέφυρα ἵστατο ἑκατὸν βήματα μακρὰν ἡμῶν συνδέουσα τοὺς λειμῶνας μετὰ τῆς ὁδοῦ. Ἐὰν ἐπιστρέφομεν διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἠθέλομεν συντομεύσει κατὰ τὸ ἥμισυ τὸν δρόμον μας. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νὰ κινήσωμεν πρὸς τὴν γέφυραν ἐσκέφθην ὅτι ὡς ἤμην ἀνυπόδητος πολὺ παράξενον θέαμα θὰ παρεῖχον εἰς τοὺς διαβάτας ἔπειτα δὲ καὶ τὰ βαμβάκινα περιπόδια ἅτινα μέχρι τοῦδε ἀντικαθίστων τὰ ὑποδήματα πολὺ ὀλίγον θὰ ἠδύναντο νὰ προφυλάξωσι τοὺς πόδας μου κατὰ τῶν χαλίκων καὶ τῶν πετρῶν τῆς ὁδοῦ. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ φορέσω πάλιν τὰ ὑποδήματά μου, ἅτινα ἐκρέμαντο ἀπὸ τοῦ ὤμου μου ὡς δισσάκιον. Ἀλλὰ δυστυχῶς μάτην ἠγωνιζόμην ἐπανειλημμένως σύρων τοὺς ἀορτῆρας, καὶ ἔχων καὶ τὴν ἐξαδέλφην μου συμβοηθόν· τὰ κάθυγρα περιπόδια μου δὲν ἤθελον νὰ ἀφήσωσι τὸν πόδα νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ὑπόδημα. Ἡ Ἑλένη ἦτο ἀπηλπισμένη.

— Τί θὰ εἴπῃ ἡ μήτηρ καὶ ἡ θεία; ἔλεγεν ἡ Ἑλένη, ἴσως θὰ ἀνησυχοῦν. Καὶ Κύριος οἶδε εἰς ποίαν κατάστασιν θά σε φέρω 'ς τὴν οἰκίαν καὶ οὐδὲ κἂν ὀλίγα ἄνθη ἔχομεν διὰ νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ἀπουσίαν μας.

Ἐγὼ τὴν παρηγόρουν ὅσον ἠδυνάμην βεβαιῶν αὐτὴν ὅτι πολλάκις μοι συνέβαινε νὰ περιπατῶ ἀνυπόδητος, ὥστε ἤμην συνειθισμένος ὅσον καὶ οἱ χωρικοί, ἐκτὸς δὲ τούτου θὰ ἐβάδιζον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ ὅπου ἐφύετο χλόη ἁπαλὴ ὡς καὶ ἐν τῷ λειμῶνι. Περὶ δὲ τῆς ἀπουσίας ἄνευ ἀδείας ἐγὼ ἀνελάμβανον νά την δικαιολογήσω καὶ νὰ διορθώσω τὰ κακῶς ἔχοντα.

Καὶ ταῦτα λέγοντες ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γέφυραν. Ὑπὸ τὴν καμάραν τῆς γεφύρας εἴδομεν οἰκογένειαν Ἀθιγγάνων, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον πλανώμενοι ἐπαιτοῦσι συνήθως καὶ πωλοῦσι μικρὰ κάνιστρα, ἅτινα πλέκουσιν ἐκ τῶν κλωνίων τοῦ αἰγοκλήματος. Συνέκειτο δὲ ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων παιδίων ἐχόντων τὴν κόμην συμπεφυρμένην, ἐλαιοχρόων καὶ μόλις κεκαλυμμένων διὰ ῥακίων τινῶν, καὶ ἐκ τῆς μητρὸς μεγαλοσώμου, ἰσχνῆς, ὀστώδους, καλυπτούσης τὴν γύμνωσίν της διὰ ἰνδικοῦ ὑφάσματος, οὗτινος τὰ ποικίλα χρώματα ἦσαν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐσβεσμένα· εἶχε δὲ ἡ μήτηρ ἐν ἀγκάλαις τὸ νεογνόν της, κρατοῦσα αὐτὸ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἑτέρας προσεπάθει νὰ περισυναγάγῃ σκεύη τινὰ καὶ ῥάκη, τὴν μόνην περιουσίαν τῆς πτωχῆς ταύτης οἰκογενείας.

— Ἄχ! κύτταξε λοιπόν, Γεωργάκη, ἀνεφώνησεν ἡ ἐξαδέλφη μου· κύτταξε τί εὔμορφα ἄνθη!

Καὶ ἀληθῶς, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ παρεσκεύαζε τὰ πρὸς ἀναχώρησιν, τὰ μικρά της εἶχον ἐνώπιόν των σωρὸν ἠρανθέμων, ἅτινα εἶχον συνάξει ἐκ τοῦ λειμῶνος· κατεσκεύαζον δὲ ἀνθοδέσμας, ἃς ἔμελλον βεβαίως νὰ πωλήσωσι μεταβαίνοντα εἰς τὴν πόλιν. Μόλις μας εἶδον καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἁρπάσαν μίαν ἀνθοδέσμην ἔσπευσαν πρὸς ἡμᾶς, καὶ καθ ἣν στιγμὴν ἐπατοῦμεν τὸν πόδα ἐπὶ τῆς γεφύρας, εὑρέθημεν περιεζωσμένοι ὑπὸ τῶν μικρῶν, ἅτινα μᾶς ἐξεκώφαινον διὰ τῶν παρακλήσεων καὶ τῶν κραυγῶν των, τείνοντα πρὸς ἡμᾶς τὰς ἀνθοδέσμας των. Ἡ Ἑλένη ἐρευνήσασα ἐν τῷ θυλακίῳ της δὲν εὗρεν ὅ τι ἐζήτει, διότι στραφεῖσα πρός με καταπόρφυρος καὶ τεταραγμένη,

— Ἔχεις χρήματα; ἠρώτησε χαμηλοφώνως.

Οἴμοι! αἱ αὐταὶ ἔρευναι κατὰ πάσας τὰς γωνίας τῶν θυλακίων μου κατέληξαν εἰς τὸ αὐτὸ ἐξαγόμενον. Τόσον ᾐσχυνόμην, καὶ τοσαύτην εἶχον ἀπελπισίαν, βλέπων τὴν ἐξαδέλφην μου τοσοῦτον τεταραγμένην, ὥστε ἐκόπη ἡ φωνή μου καὶ ἡ γλῶσσά μου ἐκόλλησεν εἰς τὸν λάρυγγά μου. Διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς μόλις ἐτόλμησα νὰ τῇ ἀποκριθῶ: Ὄχι. Τότε δὲ ἄνευ τινὸς συννενοήσεως διέβημεν βήματι ταχεῖ τὴν γέφυραν, ἀκολουθούμενοι ἐπ' ὀλίγον ὑπὸ τῶν μικρῶν ἀνθοπωλῶν, οἵτινες καταλαμβάνοντες τὴν ἔννοιαν τοῦ νεύματός μου, ἀπεφάσισαν νά μας ἐγκαταλίπωσιν, ἵνα μὴ ματαιοπονῶσι.

* * *

Ἡ Ἑλένη ἦτο ἄνω κάτω ἕνεκα τοῦ δυσαρέστου συμβάντος· ἐλάλει ἀδιαλείπτως περὶ τῆς ἀτυχίας ταύτης, διότι ἔχασε τὴν καλλίστην εὐκαιρίαν νὰ προμηθευθῇ τὰ τοσοῦτον ἐπιθυμητὰ ἄνθη· κατ' ὀλίγον δὲ τὰ παράπονά της καὶ ἡ λύπη της ἐξεδηλοῦντο διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ. Μὲ ἐπέπληττε λέγουσα ὅτι δὲν ἐφάνην τολμηρός. Τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς περὶ οὐδενὸς ἄλλου προέκειτο ἢ νὰ εἴπω εἰς ἓν τῶν παιδίων ἐκείνων νὰ ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν οἰκίαν νὰ πληρωθῇ.

— Ἄχ! ἔλεγε, ἂν δὲν ἐφοβούμην ἐκείνην τὴν ὑψηλὴν μαύρην γυναῖκα, νά μ' ἔβλεπες σύ!

Τέλος δὲ διέφυγον τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων της αἱ ἑπόμεναι λέξεις:

— Καὶ ἐγὼ ἐλογάριαζα ὅτι θὰ φέρω ὡραίαν ἀνθοδέσμην νὰ τὴν βάλω εἰς τὸ δωμάτιόν μου! Καλὰ νὰ τὰ πάθω! ἄλλοτε ὅταν ἐξέρχωμαι μὲ μωρὸ παιδὶ νὰ ἔχω τὸν νοῦν μου νὰ κρατῶ ἐπάνω μου χρήματα!

Αἱ λέξεις της αὐταί με κατετάραξαν καί με κατεπλήγωσαν. Ἐστάθην καὶ μετὰ εὐσταθείας, δηλούσης ὅτι μάτην θὰ προσεπάθει νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπόφασίν μου·

— Ἄκουσ', Ἑλένη, τῇ εἶπον. Νὰ περιπατῇς σιγὰ σιγὰ διὰ νά σε προφθάσω. Μετὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας θὰ εἶμ' ἐδῶ μὲ τὰς ἀνθοδέσμας.

— Τί θὰ κάμῃς;

— Ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον μ' ἐπέπληξες, διότι δέν τὸ ἔκαμα, ἢ ἄλλο τίποτε, καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω τί θὰ κάμω· τοῦτο μόνον εἰξεύρω ὅτι μετ' ὀλίγην ὥραν θὰ ἔχῃς ἐκεῖνο ὅπου ἐπιθυμεῖς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὥρμησα δρομαῖος κατευθυνόμενος ἐκεῖ ὅθεν ἐπανηρχόμεθα. Καὶ ἔφθασα ἐν καιρῷ, διότι ἡ οἰκογένεια συσκευάσασα τὰ πράγματά της ἡτοιμάζετο νὰ ἐκκινήσῃ.

— Ἔ κυρά, εἶπον εἰς τὴν γυναῖκα μοῦ πωλεῖς τρεῖς ἀνθοδέσμας;

— Εὐχαρίστως, παιδί μου, ἀλλὰ μίαν δραχμὴν τὸ κομμάτι.

— Πολὺ καλά, ἀλλ' ἐπειδή, δὲν κρατῶ χρήματα ἐπάνω μου, νὰ ἔλθῃ ὁ μικρὸς εἰς τὴν οἰκίαν μας νὰ πληρωθῇ.

Ἀλλ' ὡς φαίνεται τὸ ἐξωτερικόν μου, πιθανῶς ὁ τρόπος δι' οὗ ἔφερον κρεμάμενα τὰ ὑποδήματά μου ἀπό τῶν ὤμων μου ὡς δισσάκιον, ἐνεποίησαν μετρίαν αἴσθησιν εἰς τὴν ἀθιγγανίδα, ἥτις μ' ἀπεκρίθη ἀγερώχως.

— Καὶ ἀπὸ ποῦ πέφτει τὸ σπίτι σας;

Διὰ τοῦ δακτύλου ἔδειξα πρὸς ἀριστερά.

— Δὲν γίνεται, εἶπεν ἡ ἀθιγγανὶς διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου. Ἐμεῖς πηγαίνομεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ πρέπει νὰ φθάσωμε 'ς τὴν πόλιν πρὶν τῆς ὥρας τοῦ περιπάτου ἂν θέλωμε νὰ πουλήσωμεν τὰ λουλούδια μας.

Ἡ ἀθιγγανὶς βλέπουσα τὴν ἀμηχανίαν μου ἐξηκολούθησε μετὰ χαιρεκακίας.

— Μὰ πῶς γίνεται, ἀρχοντόπουλο 'σὰν καὶ 'σένα νὰ μὴ ἔχῃ ἐπάνω του κανένα πρᾶγμα ἀκριβό, κανένα ρωλόγι, κανένα πρᾶγμα ποῦ νὰ ἀξίζῃ τρεῖς δραχμαίς· ἐγὼ σοῦ κάνω τὴ χάρι καὶ το παίρνω.

Τὸ μόνον *ἀκριβὸν* πρᾶγμα ὅπερ εἶχον ἦσαν τὰ ὑποδήματά μου· καὶ αὐτὰ παρευθὺς ἐσκέφθην· μετὰ μικρὸν δισταγμόν, οὐχὶ τόσον διότι ἐλυπούμην ὅτι θά τα στερηθῶ, ὅσον διότι ἐφοβούμην μήπως δὲν φανῶσιν ἀρκετὰ εἰς τὴν μέγαιραν, ἔτεινα τὰ μονάκριβά μου ὑποδήματα εἰς αὐτήν.

— Μπᾶ, μπᾶ, ἀνεφώνησε μετὰ περιφρονήσεως, καὶ τί νά τα κάνω αὐτά;

— Μὰ εἶνε ὁλοκαίνουργα, ἀνεφώνησα πνευστιῶν.

— Ἄς εἶνε, τὰ κρατῶ, γιὰ τὸ χατῆρι σου, προσέθηκεν ἡ ἀποτρόπαιος ἀθιγγανίς.

Καὶ λαβοῦσα τὸ ἀντικείμενον τοῦ πρωϊνοῦ μου θριάμβου, τὰ ἔχωσεν εἰς τὸ ρυπαρὸν δισσάκιόν της, καὶ μοὶ ἔδωκεν εἰς ἀντάλλαγμα τρεῖς ἀνθοδέσμας, φροντίσασα νὰ ἐκλέξῃ τὰς χειρίστας καὶ τὰς ἰσχνοτάτας.

*
* *

Καταλιπὼν τὴν μοχθηρὰν καὶ εἰδεχθῆ ἀνθοπώλιδα, ἔδραμον πρὸς τὴν ἀναμένουσάν με καὶ βραδυποροῦσαν Ἑλένην, ἥτις ἀπεδέξατο τὴν προσφοράν μου μετ' ἀληθοῦς εὐγνωμοσύνης, ἅμα καὶ χαρᾶς· ἀλλὰ μόνον ἀφ' οὗ ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς πύλης, παρετήρησεν ὅτι μου ἔλειπε κάτι τι.

— Ἄ! Θεέ μου, τὰ ἔχασες τὰ ὑποδήματά σου! ἀνεφώνησε.

Ἐγὼ δὲ τῇ διηγήθην μετὰ πολλῆς ταπεινότητος τί συνέβη. Μὲ παρετήρησε καὶ πάλιν διὰ τῶν ὑγρῶν της ὀφθαλμῶν, ὧν ἡ λαμπρότης καὶ γλυκύτης συνεκίνησεν ὅλον μου τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ἔπειτα δὲ ὁρμήσασα ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν μου καί με κατεφίλησε καὶ ἐπὶ τῶν δύο μου παρειῶν ψιθυρίζουσα.

— Πόσον εἶσαι ὑποχρεωτικὸς καὶ εὐγενής, καλέ μου Γεωργάκη! Τί κρῖμα νὰ μὴ εἶσαι μεγαλείτερός μου δύο ἢ τρία μόνον ἔτη!

Τοῦτο ἦτο τὸ μόνον κέρδος, ὅπερ ἔλαβον διὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον θυσίαν μου, ἀφίνω πλέον τὴν σφοδρὰν ἐπίπληξιν καὶ τὴν φοβερὰν καταρροήν, ἣν ἥρπασα κατὰ τὴν ἐκδρομήν μου ἐκείνην μετὰ τῆς ἐξαδέλφης μου Ἑλένης.

[G. De Cherville]. Μετάφρασις ὑπὸ ***

ΑΙ ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗι

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 547.

Ἀλλὰ δὲν ἀφηγήθην εἰμὴ τὸν θάνατον ταύρου· Καὶ ὅμως ἐν εὐρυχώρῳ σταδίῳ μυρία συμβαίνουσι γεγονότα. Τὴν ἡμέραν μάλιστα ἐκείνην ταῦρος ἐνέβαλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἵππου, ἀνύψωσε τὸν ἵππον καὶ τὸν ἱππέα, καὶ ἀφοῦ περιήγαγεν αὐτοὺς πρὸς στιγμὴν ὡσὲν θριάμβῳ, τοὺς ἔρριψεν ἀμφοτέρους κατὰ γῆς ὡς σάκκον ὀσπρίων. Ἕτερος ταῦρος ἐφόνευσε τέσσαρας ἵππους ἐντὸς λεπτῶν τινων. Τρίτος προσέβαλε λογχοφόρον τόσον δυνατά, ὥστε οὗτος καταπεσὼν ἐκτύπησε κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ διαφράγματος καὶ ἐλιποθύμησεν. Τὸν ἀπήγαγον ἀμέσως. Ἀλλ' οὔτε διὰ τόσῳ μικρὸν κακόν, οὔτε διὰ σπουδαιότερον τραῦμα, οὐδὲ καὶ διὰ τὸν θάνατον ταυρομάχου ἐπιθυμεῖ κανεὶς νὰ διακοπῇ τὸ θέαμα. Τὸ πρόγραμμα ἄλλως τε μνημονεύει ῥητῶς ὅτι, ἐὰν εἷς ταυρομάχος ἀποθάνῃ, ὑπάρχει ἄλλος ἕτοιμος νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. Ὁ ταῦρος δὲν ἐπιτίθεται πάντοτε. Ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν δειλοί, οἵτι-

νες, καίτοι ἀντεπεξερχόμενοι κατὰ τοῦ λογχοφόρου, σταματῶσιν οὐχ ἧττον καὶ μετὰ δισταγμὸν στιγμῶν τινων φεύγουσιν. Ἄλλοι ἀφ' ἑτέρου εἰσὶν ἐπὶ τοσοῦτον μαλακοῦ καὶ ἠπίου χαρακτῆρος, ὥστε οὔτε κἂν ἀποκρίνονται εἰς τὰς προκλήσεις, ἀλλ' ἀφίνοντες τὸν λογχοφόρον νὰ προχωρήσῃ μέχρις αὐτῶν καὶ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην ἐν τῷ τραχήλῳ των, παλινδρομοῦσι κινοῦντες τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ ἤθελον νὰ εἴπωσι «*Δὲν θέλω!*», φεύγουσι καὶ εἶτα στρέφουσιν αἴφνης ὅπως προσίδωσιν ἔκπληκτοι τὸ πλῆθος τῶν διωκόντων αὐτοὺς ταυρομάχων, οἱονεὶ διαποροῦντες καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐρωτήσωσι: *Τί θέλετε ἀπὸ ἡμᾶς; Τί σᾶς ἐκάμαμεν; Διατί θέλετε νὰ μᾶς φονεύσητε*; Τότε τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν ἐκρήγνυται εἰς ἀρὰς κατὰ τοῦ ἀνάνδρου ταύρου, κατὰ τοῦ διευθυντοῦ καὶ κατὰ τῶν ταυρομάχων. Ἐκ δὲ τοῦ ὑψώματος τοῦ toril κατ' ἀρχὰς καὶ ἀκολούθως ἐκ τῶν ἐν ὑπαίθρῳ θεατῶν, οὓς μιμοῦνται πάραυτα οἱ ἐν τῇ σκιάδι, αἱ κυρίαι, καὶ τελευταῖον ὅλοι οἱ θεαταὶ τοῦ ἱπποδρομίου, ἐξέρχεται φωνὴ βροντώδης «banderillas de fuego!» ἤτοι τὰς πυρίνας σημαίας. Ἡ δὲ φωνὴ αὕτη ἀπευθύνεται εἰς τὸ δημοτικὸν θεωρεῖον. Αἱ πυροφόροι αὗται σημαῖαι χρησιμεύουσιν ἵνα καταστήσωσι τὸν ταῦρον μανιώδη. Φέρουσι δὲ *ῥοκέταν*, ἥτις ἀνάπτει ἀμέσως ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῆς αἰχμῆς εἰς τὰς σάρκας, καὶ καίει τὴν πληγὴν, ἐξ οὗ ἐπιφέρει φοβερὰν ὀδύνην παραζαλίζουσαν καὶ ἐρεθίζουσαν τὸ ζῶον, ὥστε νὰ μεταβάλῃ τὴν μὲν δειλίαν αὐτοῦ εἰς ἰταμότητα, τὴν δὲ ἠρεμίαν εἰς μανίαν. Ὅπως τεθῇ εἰς ἐνέργειαν τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο μέσον τῶν ἐκπυρσοκροτικῶν λογχῶν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ δημαρχικοῦ ἐφόρου. Ἐὰν οὗτος διστάσῃ νὰ χορηγήσῃ αὐτὴν, ἐγείρονται ἅπαντες οἱ θεαταὶ καὶ τότε ἐκτυλίσσεται ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς περίεργος σκηνή. Βλέπει τις δέκα χιλιάδας μανδηλίων κυματιζόντων ἐν τῷ ἀέρι, ὡς αἱ σημαῖαι δέκα συνταγμάτων λογχιστῶν, καὶ ἀποτελούντων, ἀπὸ τῶν θεωρείων μέχρι τοῦ σταδίου, λευκὸν ἱστίον κυμαινόμενον καὶ καλύπτον σχεδὸν τὸ πλῆθος. Δέκα δὲ χιλιάδες φωνῶν κράζουσι: «fuego! fuego! fuego! (πῦρ! πῦρ! πῦρ!). Τότε ὁ ἔφορος ὑποχωρεῖ, ἀλλ' ἐὰν ἐπιμείνῃ ἀρνούμενος τὰ μανδήλια ἀφανίζονται, ὑψοῦσι δὲ τοὺς γρόνθους καὶ τὰς ῥάβδους ἐκρηγνύμενοι εἰς ὕβρεις «No sea ustednecio!» *Μὴ κάμνετε τὸν βλάκα· μὴ γελᾶτε τὸν κόσμον!* Las banderillas al alcade, fuego al alcade! Τὰς πυρίνας σημαίας εἰς τὸν δήμαρχον! Πῦρ εἰς αὐτόν!»

Ἡ ἀγωνία τοῦ ταύρου εἶνε φρικώδης. Ἐνίοτε ὁ ταυρομάχος δὲν ἐπιτυγχάνει ἐντελῶς τοῦ σκοποῦ καὶ τὸ ξίφος εἰσχωρεῖ μὲν μέχρι τῆς λαβῆς, ἀλλὰ παρεκκλίνει τῆς διευθύνσεως, ἣν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ὅπως προσβάλῃ τὴν καρδίαν. Τότε ὁ ταῦρος διατρέχει ἐκμανὴς τὸ στάδιον, φέρων ἐμπεπηγμένον εἰς τὰς σάρκας αὐτοῦ τὸ ξίφος, ῥαίνων τὴν γῆν διὰ τοῦ αἵματός του, ἐκβάλλων φρικώδεις μυκηθμοὺς, κινούμενος καὶ συστρεφόμενος χιλιοτρόπως, ὅπως ἀπαλλαχθῇ τοῦ βασάνου αὐτοῦ. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν μανιώδη περιφορὰν τὸ ξίφος ἄλλοτε μὲν πίπτει ἐκ τῆς πληγῆς, ἄλλοτε δὲ ἐμβυθίζεται βαθύτερον καὶ ἐπιφέρει τὸν θάνατον τοῦ ταύρου. Πολλάκις ὁ ξιφοφόρος ἀναγκάζεται νὰ ἐπενέγκῃ αὐτῷ καὶ δεύτερον κτύπημα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον. Ὁ ταῦρος ἀπόλλυσι χείμαρρον αἵματος, αἱ καλύπτραι τῶν capeadores αἱμάσσουσιν, ὁ ξιφοφόρος κηλιδοῦται, τὸ διάφραγμα ῥαντίζεται ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ταύρου, τὸ αἷμα ῥέει πανταχοῦ, οἱ δὲ θεαταὶ ἀγανακτοῦντες ἀπευθύνουσι φοβερὰς κατὰ τοῦ ταυρομάχου ὕβρεις. Ἐνίοτε ὁ ταῦρος βαθέως πληγεὶς πίπτει χαμαὶ, ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκει· μένει ἐκεῖ ἀκίνητος ὑψώνων τὴν κεφαλὴν καὶ οἱονεὶ λέγων ἀπειλητικῶς —*Ἐλᾶτε, δολοφόνοι, ἐὰν τολμᾶτε!* Τότε τελειόνει ἡ πάλη, μυστηριώδης δέ τις ἄνθρωπος διασκελίζει τὸ διάφραγμα, προσεγγίζει λάθρα, τίθεται ὄπισθεν τοῦ ταύρου, καὶ δραττόμενος στιγμῆς τινος ἐπιφέρει κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κτύπημα δι' ἐγχειριδίου, διῆκον μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ φονεύει τὸ ζῶον. Τὸ κτύπημα τοῦτο δὲν ἐπιτυγχάνει πάντοτε, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐπενέγκῃ ἐνίοτε δύο, τρία ἕως τέσσαρα. Τότε ἡ τοῦ λαοῦ ἀγανάκτησις ἐξεγείρεται ὡς θύελλα. Τὸν φωνάζουσιν *οὐτιδανὸν, ἄνανδρον, ἄτιμον*, τῷ ἐπεύχονται τὸν θάνατον, καὶ ἀπειλοῦσιν ὅτι ἐὰν τὸν εἶχον εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν θὰ τὸν ἔπνιγον. Ἄλλοτε πάλιν ὁ ταῦρος πληγεὶς θανασίμως, κλονίζεται ἐπί τινα στιγμὴν πρὶν ἢ πέσῃ, οὕτω δὲ κλονιζόμενος, ἀπομακρύνεται βραδέως τοῦ μέρους ἔνθα ἐκτυπήθη, ὅπως ὑπάγῃ νὰ ἐκπνεύσῃ εἰς μεμακρυσμένην τινὰ γωνίαν. Πάντες οἱ ταυρομάχοι εἰς ἀπόστασίν τινα τὸν ἀκολουθοῦσιν ἠρέμα, ὡς ἐν ἐπικηδείῳ πομπῇ. Τὸ πλῆθος παρακολουθεῖ διὰ τῶν βλεμμάτων πάσας τὰς κινήσεις τῆς κηδείας ταύτης, καταμετρεῖ τὰ βήματα αὐτῆς, ὑπολογίζει τὴν πρόοδον τῆς ἀγωνίας. Βαθεῖα σιγὴ συνοδεύει τὰς τελευταίας τοῦ ταύρου στιγμὰς, ὁ θάνατός του ἔχει τι τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπίσημον. Ὑπάρχουσι ταῦροι ἀδάμαστοι, μὴ κάμπτοντες τὴν κεφαλὴν εἰμὴ ὅτε παραδίδουσι τὴν τελευταίαν πνοὴν, ἄλλοι οἵτινες, εἰ καὶ ἐκβάλλουσι διὰ τοῦ στόματος ῥύακας ὅλους αἵματος, ἀπειλοῦσιν ἀκόμη, ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ δεκάκις ἐπλήγησαν διὰ τοῦ ξίφους, ἔλαβον πλεῖστα τραύματα δι' ἐγχειριδίου καὶ ἔχασαν ὅλον αὐτῶν τὸ αἷμα, ὑψοῦσιν ἀκόμη τὸν αὐχένα δι' ὑπερηφάνου κινήματος, τρέποντος εἰς φυγὴν τὸ σμῆνος τῶν διωκτῶν αὐτῶν, ὠθουμένων μέχρι τοῦ μεταιχμίου τοῦ σταδίου, καὶ τέλος ταῦροι, ὑφιστάμενοι φοβερωτέραν τῆς πρώτης αὐτῶν μανίας ἀγωνίαν, διασχίζοντες τοὺς νεκροὺς ἵππους, θραύοντες τὸ διάφραγμα, καταπατοῦντες λυσσωδῶς τὰ ἐπὶ τοῦ σταδίου διεσπαρμένα φόβητρα, πηδῶν-

τες εἰς τοὺς χωρίζοντας τὰ δύο διαφράγματα διαδρόμους, περιτρέχοντες ἔξαλλοι, κρατοῦντες ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, προσβλέποντες τοὺς θεατὰς προκλητικῶς, πίπτοντες, ἐγειρόμενοι καὶ ἐκπνέοντες ἐν μυκηθμοῖς.

Ἡ ἀγωνία τῶν ἵππων εἶνε μὲν ἧττον μακρά, πλέον ὅμως ὀδυνηρά. Ὁ ταῦρος ἄλλων μὲν ἐξ αὐτῶν θραύει τὴν κνήμην, ἄλλων δὲ διατρυπᾷ τὸν λαιμὸν διαμπερές. Ἄλλους φονεύει παραχρῆμα διὰ κερατισμοῦ εἰς τὴν κοιλίαν ἄφνω καὶ χωρὶς οὔτε σταγόνα αἵματος νὰ ἐκχύσωσιν. Ἄλλοι ὑπὸ τρόμου καταλαμβανόμενοι φεύγουσι κατ' εὐθεῖαν ἐνώπιον τῶν ταύρων, κτυπῶσι δυνατὰ τὴν κεφαλὴν κατὰ τοῦ διαφράγματος καὶ πίπτουσι νεκροί. Ὑπάρχουσιν ἄλλοι, οἵτινες σπαράττουσι πολλὴν ὥραν ἐντὸς λίμνης αἵματος, πρὶν ἢ ἀποθάνωσιν. Ἄλλοι πάλιν, οἵτινες πεπληγμένοι, αἱματόφυρτοι, ἄνευ ἐντέρων, καλπάζουσιν εἰσέτι μετ' ἀπέλπιδος μανίας, ῥίπτονται κατὰ τοῦ ταύρου, πίπτουσιν, ἀνορθοῦνται, καὶ μάχονται ἔτι μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤθελον ἀπαγάγει αὐτούς, ἠκρωτηριασμένους, τετραυματισμένους, ἀλλὰ ζῶντας. Τότε εἰσάγουσι τὰ ἐντόσθια αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιδένουσι, καθιστῶντες οὕτω αὐτοὺς χρησίμους ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ. Ἄλλοι δὲ πεφοβισμένοι ἅμα ἴδωσι τὸ θηρίον ἐρχόμενον κατ' αὐτῶν τρέμουσιν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, κτυποῦσι τοὺς πόδας των, ὀπισθοδρομοῦσι, χρεμετίζουσι, δὲν θέλουσι νὰ ἀποθάνωσιν, οὗτοι δὲ διεγείρουσι τὸν μείζονα οἶκτον! Πολλάκις εἷς ταῦρος φονεύει πέντε ἵππους. Ἐνίοτε δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν πάλην ἀποθνήσκουσιν εἴκοσι. Πάντες οἱ λογχοφόροι εἰσὶ πλήρεις κηλίδων αἵματος. Τὸ στάδιον γέμει ἐντοσθίων ἀχνιζόντων, οἱ δὲ ταῦροι ἀποκάμνουσι πλέον φονεύοντες.

Καὶ αὐτοὶ οἱ ταυρομάχοι ἔχουσι τὰς κακὰς αὐτῶν στιγμάς. Οἱ λογχοφόροι ἐνίοτε ἀντὶ νὰ καταπέσωσιν ὑπὸ τὸν ἵππον, πίπτουσι μεταξὺ τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ταύρου. Τότε οὗτος ἐφορμᾷ κατ' αὐτῶν ἵνα τοὺς φονεύσῃ. Τὸ πλῆθος βάλλει κραυγήν, ἀλλὰ τολμηρός τις *καπεαδόρος* ῥίπτει τὴν *κάπαν* εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀγρίου θηρίου, καὶ τιθέμενος εἰς κίνδυνον τὴν ἰδίαν ζωὴν σώζει τὴν τοῦ συντρόφου του. Συχνάκις ὁ ταῦρος ἀντὶ νὰ ῥιφθῇ κατὰ τοῦ κρατοῦντος τὴν *κάπαν*, οἱονεὶ ὑπὸ καλλιτέρας ἐμπνεόμενος σκέψεως, ὁρμᾷ κατὰ τοῦ ξιφοφόρου ὃν καταδιώκει, στενοχωρεῖ καὶ ἀναγκάζει νὰ ῥίψῃ τὸ ὅπλον του καὶ νὰ τραπῇ εἰς φυγήν. Ἄλλοτε τὸν πλήττει διὰ τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸν ἀνατρέπει. Ὁ ξιφοφόρος γίνεται ἄφαντος ἐν μέσῳ νέφους κονιορτοῦ, τὸ δὲ πλῆθος ἀνακράζει «*Ἀπέθανε*».

Ὁ ταῦρος διέρχεται, ὁ ξιφοφόρος σώζεται. Ἄλλοτε ὁ ταῦρος ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ διὰ μιᾶς, τὸν ὑψώνει διὰ τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸν ῥίπτει πλαγίως. Δὲν εἶνε σπάνιον τὸ νὰ μὴ ἀφήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν εὐκαιρίαν νὰ σκοπεύσῃ, ὁ δὲ ταυρομάχος δὲν ἐπιτυγχάνει νὰ προσβάλῃ αὐτὸν κατὰ μέτωπον, ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τοὺς κανονισμοὺς δὲν δύναται νὰ κτυπήσῃ αὐτὸν εἰμὴ κατὰ τρόπον καὶ χῶρον ὡρισμένον, κόπτεται ματαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐξαντλουμένων δὲ οὕτω τῶν δυνάμεών του κινδυνεύει ἀπειράκις νὰ φονευθῇ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τὸ πλῆθος ὠρύεται, συρίζει, ὑβρίζει σκληρῶς αὐτόν, μέχρις ὅτου ὁ δυστυχὴς ἀπηλπισμένος ἀποφασίζει νὰ φονεύσῃ ἢ νὰ ἀποθάνῃ, καὶ σκοπεύει ὅπως δύναται. Τότε δὲ ἢ εὐστοχεῖ καὶ φέρεται ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ἢ ἀστοχεῖ καὶ περιφρονεῖται, χλευάζεται, λιθοβολεῖται διὰ φλοιῶν πορτοκαλλίων, ἔστω καὶ ὁ πλέον ἀτρόμητος, ἱκανώτερος καὶ περιφημότερος τῆς Ἱσπανίας ταυρομάχος.

Καὶ μεταξὺ τοῦ πλήθους συμβαίνουσι μυρία ὅσα γεγονότα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θεάματος. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπέρχεται ῥῆξις μεταξὺ δύο θεατῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἰσὶ λίαν συνεσφιγμένοι, οἱ γείτονες ἁρπάζουσι πολλάκις ῥαβδισμούς τινας, ὅτε καὶ αὐτοὶ δράττουσι τὰς ῥάβδους των καὶ τὰς καταφέρουσιν εἰς ἄλλους, ὧν ὁ κύκλος εὐρύνεται τοιουτοτρόπως. ἡ δὲ ῥῆξις ἐκτείνεται ἐν ὅλῳ τῷ τμήματι τῆς βαθμῖδος. Ἐντὸς στιγμῶν τινων οἱ πῖλοι ἐκπίπτουσι τῶν κεφαλῶν, οἱ λαιμοδέται πίπτουσιν εἰς ῥάκη, αἱ ὄψεις αἱμάσσουσιν, κραυγαὶ δὲ δυνάμεναι νὰ ἐκκωφάνωσι τον οὐρανὸν ἀκούονται. Ἅπαντες οἱ θεαταὶ εἰσὶν ὀρθοί, οἱ φύλακες τίθενται εἰς κίνησιν, οἱ δὲ ταυρομάχοι ἀπὸ δρώντων προσώπων μεταβάλλονται εἰς θεατάς. Ἐνίοτε πάλιν ὑπάρχει ὅμιλός τις νέων ἀστείων, οἵτινες στρέφονται ὁμοῦ πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος κραυγάζοντες· «*Νά τος*»—«*Τίς;*»—*Οὐδείς*! καὶ ἐν τούτοις οἱ πλησίον καθήμενοι ἐγείρονται, οἱ δὲ εὑρισκόμενοι μακρὰν ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τῶν καθισμάτων, αἱ κυρίαι κλίνουσιν ἔξω τῶν θεωρείων αὐτῶν. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὅλον τὸ ἱπποδρόμιον εἶνε ἄνω κάτω. — Τότε τὸ σύμπλεγμα τῶν εὐτραπέλων νέων βάλλει δυνατοὺς γέλωτας. Οἱ γείτονες αὐτῶν, ὅπως μὴ φανῶσι βλακίζοντες, μιμοῦνται αὐτούς, ὁ δὲ γέλως οὗτος μεταδίδεται ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὰ θεωρεῖα, εἰς τὰς στοάς, πανταχοῦ, καὶ δέκα χιλιάδες ἀνθρώπων γελῶσιν ὁμοῦ. Ἐνίοτε δὲ ξένος τις θεᾶται τὸ πρῶτον ταυρομαχίαν καὶ λειποθυμεῖ. Ἡ εἴδησις μεταδίδεται παραχρῆμα. Ὅλοι ζητοῦσι νὰ τὸν ἴδωσιν, ὅλοι φωνάζουσι συγχρόνως, ὁ δὲ ἐκ τούτου θόρυβος εἶνε ἀπερίγραπτος. Ἢ πάλιν ἄνοστός τις ἀστειευόμενος χαιρετᾷ διὰ τηλεφώνου ἢ ἀκουστικοῦ ὀργάνου φίλον του καθήμενον εἰς τὸ ἀπέναντι ἄκρον τοῦ ἱπποδρομίου, ὅπερ ὄργανον παράγει τὴν ἐντύπωσιν ἐκρήξεως κεραυνοῦ. Τὸ μέγα ἐκεῖνο πλῆθος ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν κινεῖται ὑπὸ μυρίων ἀντιθέτων αἰσθημάτων, μεταβαῖνον ἐναλλὰξ ἀπὸ τοῦ τρόμου εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν, ἀπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὸν οἶκτον, ἀπὸ τοῦ οἴκτου εἰς τὴν ὀργήν,

ἀπὸ τῆς ὀργῆς εἰς τὴν εὐθυμίαν, εἰς τὴν ἔκπληξιν, εἰς φρενητιώδη χαράν.

Ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡ ἐντύπωσις, ἣν τὸ θέαμα τοῦτο ἐμποιεῖ εἰς τὴν ψυχήν, εἶνε ἀνέκφραστος. Εἶνε κρᾶμα ποικίλων αἰσθημάτων ἔνθα ἀδύνατον ὅλως ἀποβαίνει νὰ διακρίνῃ τις σαφές τι. Ἀγνοεῖ τί νὰ σκεφθῇ. Ὁτὲ μὲν ὑπὸ φρίκης κυριευόμενος ζητεῖ νὰ φύγῃ ἐκ τοῦ ἱπποδρομίου καὶ ὀμνύει νὰ μὴ πατήσῃ πλέον εἰς αὐτό, ὁτὲ δὲ ἐκπλήσσεται, μεταρσιοῦται, μεθύει καὶ ἐπιθυμεῖ ἵνα μηδέποτε τελειώσῃ τὸ θέαμα. Πολλάκις σᾶς φαίνεται ὅτι θὰ σᾶς προξενήσῃ ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν, καὶ ὅμως κατά τινας στιγμὰς καὶ σεῖς, καθ' ὃν τρόπον οἱ γείτονές σας, θέλετε ἐκραγῇ εἰς κραυγάς, γέλωτας καὶ ἐπευφημίας. Ἀποτροπιάζεσθε τὸ αἷμα, πλὴν τὸ θαυμαστὸν θάρρος τῶν ἀνθρώπων σᾶς ἐξάπτει. Ὁ κίνδυνος πιέζει τὴν καρδίαν σας, ἀλλ' ἡ νίκη χαροποιεῖ ὑμᾶς. Βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὁ ταράττων τὸ πλῆθος πυρετὸς κυριεύει καὶ σᾶς ἐπίσης, δὲν ἀναγνωρίζετε πλέον ἑαυτόν, γίνεσθε ἄλλος ἐξ ἄλλου, αἰσθάνεσθε καὶ σεῖς κρούσματα ὀργῆς, ἀγριότητος, ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ὑμᾶς αὐτὸν ἰσχυρὸν καὶ αὐθάδη· ἡ πάλη ἐξάπτει τὸ αἷμά σας, ἡ λάμψις τοῦ ξίφους σᾶς προξενεῖ φρικίασιν. Καὶ ἔπειτα αἱ χιλιάδες ἐκεῖναι τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὀχλοβοὴ ἐκείνη, ἡ μουσική, τὸ αἷμα, ἡ βαθεῖα σιωπή, οἱ αἰφνίδιοι θόρυβοι, ἡ ἔκτασις, τὸ φῶς, τὰ χρώματα, ἐκεῖνο τέλος τὸ δὲν εἰξεύρω πῶς νὰ χαρακτηρίσω, τὸ μέγα, τὸ σφοδρόν, τὸ ἀπηνές, τὸ μεγαλοπρεπές, σᾶς θαμβόνει, σᾶς παραζαλίζει, σᾶς φέρει ἄνω κάτω...

Εἶνε ὡραῖον θέαμα καὶ ἡ ἔξοδος τοῦ πλήθους. Δέκα χείμαρροι ἐκπίπτουσιν ἐκ τῶν δέκα θυρῶν καὶ μελαίνουσι πάραυτα τὴν Σαλαμάγκαν, τὸ Πράδο, τὰς δενδροστοιχίας Recoletos, τὴν ὁδὸν Alcala. Χιλιάδες ἁμαξῶν περιμένουσι πέριξ τοῦ ἱπποδρομίου, ἐπὶ μίαν δὲ ὥραν ὅπου ἂν στραφῇ τις οὐδὲν ἄλλο βλέπει εἰμὴ ἀνθρωπίνην μυρμηκιάν. Ὅλοι σιωπῶσιν, ὅλος ὁ κόσμος εἶνε συντετριμμένος ὑπὸ τῶν συγκινήσεων· οὐδὲν ἄλλο ἀκούεται ἢ ὁ θόρυβος τῶν βημάτων. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι τὸ πλῆθος θέλει νὰ φύγῃ λαθραίως. Εἶδός τι λανθανούσης θλίψεως διεδέχθη τὴν πρώην θορυβώδη χαράν. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ τὴν πρώτην φοράν, καθ' ἣν ἐξῆλθον τοῦ ἱπποδρομίου, μόλις εἶχον δύναμιν νὰ περιπατῶ, ἡ κεφαλή μου ἐστρέφετο ὡς ἄτρακτος, τὰ ὦτά μου ἐβόμβουν, ἔβλεπον πανταχοῦ ταύρων κέρατα, αἱμοσταγεῖς ὀφθαλμούς, ἵππους νεκρούς, ξίφη ἀστράπτοντα. Ἔλαβα τὴν συντομωτέραν ὁδὸν ὅπως ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν μου, μόλις δὲ ἔφθασα ἐκεῖ ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἀπεκοιμήθην βαθέως. Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ ἡ οἰκοδέσποινα ἔσπευσε κατεπειγόντως νὰ μὲ ἐρωτήσῃ· «*Λοιπὸν πῶς σᾶς ἐφάνη; Διεσκεδάσατε καλῶς; Θὰ ξαναϋπάγετε; τί λέτε;* — *Δὲν γνωρίζω*, ἀπεκρίθην, *μοὶ φαίνεται ὅτι ὠνειρεύθην, θὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἰδέαν μου βραδύτερον, ἔχω ἀνάγκην νὰ σκεφθῶ*». Ἦλθε τὸ σάββατον, ἤτοι ἡ παραμονὴ τῆς δευτέρας ταυρομαχίας. — *Θὰ ὑπάγητε;* μὲ ἠρώτησεν ἡ ξενοδόχος μου. — «Ὄχι», ἀπήντησα ἔχων ἀλλαχοῦ τὸν νοῦν μου. Ἐξῆλθον, διήνυσα τὴν ὁδὸν Alcala, εὑρέθην ἀνεπαισθήτως ἐνώπιον τοῦ καταστήματος, ἔνθα πωλοῦνται τὰ εἰσιτήρια, πλῆθος δὲ κόσμου ἐκεῖ συνωθεῖτο. «— Νὰ ὑπάγω;... Ναί... ὄχι...—«*Θέλετε ἓν εἰσιτήριον;*» μὲ ἠρώτησε νεανίας τις.—«*Δός μου*», εἶπον, καὶ εἰσῆλθον.

Ἀλλ' ὅπως γνωρίσῃ τις καλῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ θεάματος τούτου, πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ. Δὲν εἶνε γνωστὸν ἀκριβῶς πότε ἐγένετο ἡ πρώτη ταυρομαχία. Ἡ παράδοσις διηγεῖται ὅτι πρῶτος ὁ Cid Campeador κατῆλθεν εἰς τὴν κονίστραν μὲ τὴν λόγχην αὐτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἵππου του ἐφόνευσε φοβερὸν ταῦρον. Ἔκτοτε οἱ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν νέοι ἐπεδόθησαν μετὰ ζέσεως εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους. Καθ' ὅλας τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς ἐγένοντο ταυρομαχίαι, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ ταυρομαχεῖν ἐδίδετο εἰς μόνους τοὺς εὐγενεῖς. Καὶ οἱ βασιλεῖς κατήρχοντο εἰς τὸ στάδιον. Καθ' ἅπαντα τὸν μεσαίωνα αἱ ταυρομαχίαι ὑπῆρξαν τὸ μᾶλλον εὐνοούμενον θέαμα, καὶ προσφιλεστέρα ἄσκησις τῶν πολεμιστῶν οὐ μόνον παρὰ τοῖς Ἱσπανοῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἄραψιν. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἡμιλλῶντο ἐν τῷ σταδίῳ, ὡς ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ πεδίου. Ἰσαβέλλα ἡ Καθολικὴ ἠθέλησε νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς ταυρομαχίας, καθότι εἶχε παρευρεθῇ εἴς τινα προξενήσασαν αὐτῇ φρίκην. Ἀλλ' οἱ πολυάριθμοι καὶ ἰσχυροὶ θιασῶται τοῦ θεάματος μετέπεισαν αὐτήν, ὥστε δὲν ἐξετέλεσε τὸ σχέδιόν της. Μετὰ τὴν Ἰσαβέλλαν αἱ ταυρομαχίαι ἔλαβον μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ὁ Κάρολος-Πέμπτος ἐφόνευσεν ἰδίᾳ χειρὶ ταῦρον ἐν τῇ μεγάλῃ πλατείᾳ Valladolid. Ὁ Φερνάνδος Pizarre, ὁ περιώνυμος κατακτητὴς τοῦ Περοῦ ὑπῆρξεν ἀνδρεῖος ταυρομάχος. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας Δὸν Σεβαστιανὸς ἔδρεψε πλείστας δάφνας ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ταύρων. Φίλιππος ὁ Γ' διεκόσμησε πολυειδῶς τὸ ἱπποδρόμιον τῆς Μαδρίτης, Φίλιππος ὁ Δ' ἐταυρομάχησεν ἐν αὐτῷ καὶ Κάρολος ὁ Β' ἐπροστάτευσε τὴν ταυρομαχίαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Φιλίππου τοῦ Ε' κατεσκευάσθησαν πολλὰ ἱπποδρόμια διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἡ τιμὴ τοῦ ταυρομάχου ἀνῆκεν ἔτι ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Ἐταυρομάχουν δὲ πάντοτε ἔφιπποι, ἐπὶ ὡραιοτάτων ἵππων. Μόνον περὶ τὰ μέσα τοῦ τελευταίου αἰῶνος ἡ τέχνη αὕτη ἐξετάθη μέχρι τοῦ λαοῦ, καὶ ἀνεφάνησαν οἱ κυρίως λεγόμενοι ταυρομάχοι, τεχνῖται ἐξ ἐπαγγέλματος, μαχόμενοι πεζῇ τε καὶ ἔφιπποι. Ὁ πολὺς Francisco Romero de Ronda ἐτελειοποίησε τὴν τέχνην τῶν πεζῶν ταυρομάχων, εἰσήγαγε τὴν ἕξιν τοῦ φονεύειν τὸν ταῦρον μετωπηδὸν διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ φοβήτρου, καὶ

ὥρισε τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ θέαμα κατέστη ἐθνικόν, ὁ δὲ λαὸς συνέρρεεν ἐνθουσιωδῶς εἰς αὐτό. Ὁ βασιλεὺς Κάρολος Γ' τὸ ἀπηγόρευσε, ἀλλ' ἡ ἀπαγόρευσίς του συνέτεινε νὰ μεταβάλῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ λαοῦ εἰς ἐπιδημικὸν πάθος. Ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος ὁ ἕβδομος ἐμμανὴς περὶ τοὺς ταύρους, συνέστησε σχολὴν ταυρομαχίας ἐν Σεβίλλῃ. Ἰσαβέλλα ἡ Β' ὑπῆρξεν ἔτι μᾶλλον ἐνθουσιώδης τοῦ Φερδινάνδου τούτου. Ἀμεδαῖος ὁ Α' ὑπῆρξε, καθ' ἃ λέγεται, οὐχ ἧττον τῆς Ἰσαβέλλας ἔνθους πρὸς τὰς ταυρομαχίας. Καὶ νῦν ἡ τέχνη αὕτη εἶνε παρά ποτε ἀκμαιοτέρα ἐν Ἱσπανίᾳ. Ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοστύας οἱ μεγάλοι γαιοκτήμονες, οἵτινες ἀνατρέφουσι ταύρους διὰ τὰ αἱμοχαρῆ ταῦτα θεάματα. Ἡ Μαδρίτη, Σεβίλλη, Βαρκελών, Κάδιξ, Βαλεντία, Xérès, Port-Sainte-Marie ἔχουσιν ἱπποδρόμια ταυρομαχιῶν πρώτης τάξεως. Ὑπάρχουσι τοὐλάχιστον πεντήκοντα μικρὰ ἱπποδρόμια δυνάμενα νὰ περιλάβωσιν ἀπὸ τριῶν μέχρις ἐννέα χιλιάδων θεατῶν. Ἐν ἅπασι τοῖς χωρίοις, ἐν οἷς ἐλλείπουσιν ἱπποδρόμια, τελοῦσι τὰς ταυρομαχίας ἐν ταῖς δημοσίαις πλατείαις. Ἐν Μαδρίτῃ μὲν τελοῦνται κατὰ πᾶσαν Κυριακήν, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πόλεσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν συχνότερον, πανταχοῦ δὲ ἑλκύουσιν ἄπειρον συρροὴν κόσμου ἐκ τῶν πλησιοχώρων πόλεων, χωρίων, ἐξοχῶν, ὀρέων, νήσων καὶ ἐκ ξένων ἔτι μερῶν. Ὅλοι οἱ Ἱσπανοὶ δὲν εἶνε, ἀληθῶς εἰπεῖν, μανιώδεις διὰ τὸ θέαμα τοῦτο. Πολλοὶ οὐδέποτε τὸ ἐπισκέπτονται, ἱκανοὶ ἀποδοκιμάζουσιν αὐτό, ἐπιθυμοῦντες ἵνα τὸ ἴδωσιν ἐξοστρακιζόμενον ἐκ τῆς Ἱσπανίας. Ἐφημεριδογράφος τις ὑψοῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φωνὴν διαμαρτυρήσεως, βουλευτής τις τὴν ἐπομένην τοῦ θανάτου ταυρομάχου τινὸς λέγει, ὅτι θὰ ὑποβάλῃ ἐπερώτησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ πάντες οὗτοι εἰσὶν ἐχθροὶ μαλακοὶ καὶ δειλοί. Τουναντίον, δημοσιεύουσιν ἐκθέσεις ταυρομαχιῶν, ἀνεγείρουσι νέα ταυρομαχικὰ ἀμφιθέατρα, ἐπισκευάζουσι τὰ παλαιὰ καὶ γελῶσι μὲ τοὺς ξένους, οἵτινες κραυγάζουσι κατὰ τῆς ἱσπανικῆς βαρβαρότητος.

Δὲν ἀσκοῦσι δὲ τὰς ταυρομαχίας μόνον ἐν ὥρᾳ θέρους, καὶ τὸ θέαμα δὲν εἶνε πάντοτε τὸ αὐτό. Τὸν χειμῶνα ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ τῆς Μαδρίτης δίδεται παράστασις κατὰ πᾶσαν Κυριακήν, ἀλλὰ δὲν βλέπει τις τοὺς ὡραίους καὶ σφριγῶντας ἐκείνους ταύρους τοῦ θέρους, οὔτε τοὺς μεγάλους ἐκείνους τεχνίτας, οὓς ἡ Ἱσπανία, θαυμάζει. Εἰσὶ ταῦροι μικροί, μικρὰν ἔχοντες ῥώμην, καθὼς καὶ ἄπειροι ἐνίοτε ταυρομάχοι. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἀπαρτίζουσι πάντοτε θέαμά τι, καὶ μολονότι οὔτε ὁ βασιλεὺς δὲν συχνάζει ἐν αὐτῷ, οὔτε ἡ ὑψηλὴ κοινωνία, τὸ ἱπποδρόμιον εἶνε ἀείποτε πλῆρες. Ὀλίγον χύνεται αἷμα, δύο μόνον φονεύονται ταῦροι, τὸ δὲ θέαμα τελειόνει διὰ πυροτεχνημάτων. Εἶνε, ὡς λέγουσι μετὰ περιφρονήσεως οἱ ἐμπαθεῖς θιασῶται, πρὸς τέρψιν τῶν ὑπηρετριῶν καὶ τῶν παιδίων. Ἀλλὰ κατὰ τὰς χειμερινὰς αὐτὰς ταυρομαχίας τελεῖται ἐπεισόδιόν τι ἀρκούντως ἐπαγωγόν.

Ἀφοῦ οἱ ταυρομάχοι φονεύσωσι τοὺς ἰσχυροτέρους ταύρους, τὸ στάδιον μένει ἐντελῶς εἰς τὴν διάθεσιν τῶν παρεργατῶν (dilettantes). Πανταχόθεν πηδῶσιν ἐν αὐτῷ, ἐντὸς δὲ λεπτοῦ τῆς ὥρας εὑρίσκεται ἐκεῖ ἑκατοστὺς ἐργατῶν, σπουδαστῶν, ἀγυιοπαίδων, τῶν μὲν κρατούντων ἐπανωφόριον, τῶν δὲ σάλιον, τῶν δὲ οἱονδήποτε ῥάκος, συνηγμένων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῆς θύρας τοῦ ταύρου καὶ ἑτοίμων ὅπως ὑποδεχθῶσιν αὐτόν. Ἡ θύρα ἀνοίγεται, ταῦρός τις οὗ τὰ κέρατα εἰσὶ κεκαλυμμένα, ῥίπτεται ἐν τῷ σταδίῳ, ἀπερίγραπτος δὲ θόρυβος ἀρχίζει. Τὸ πλῆθος τὸν περικυκλόνει, τὸν καταδιώκει, τὸν σύρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, οἱ *capeadores* διὰ τῶν καλυπτρῶν καὶ ὑφασμάτων προκαλοῦσι καὶ βασανίζουσιν αὐτὸν μυριοτρόπως, μέχρις ὅτου κατακουράσαντες τὸ δυστυχὲς ζῶον ἀποφασίζουσι νὰ ἐξαγάγωσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ σταδίου καὶ νὰ φέρωσιν ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ. Ἀπίστευτος εἶνε ἡ τόλμη μεθ' ἧς οἱ ἀγυιόπαιδες εἰσχωροῦσιν ὑπὸ τὸν ταῦρον, τὸν σύρουσιν ἐκ τῆς οὐρᾶς, πηδῶσιν ἐπ' αὐτοῦ, μετ' ἀπιστεύτου δεξιότητος διαφεύγουσι τὰ κτυπήματά του. Ἔστιν ὅτε ὁ ταῦρος, στρεφόμενος ἐξαπίνης, συλλαμβάνει τινὰ ἐξ αὐτῶν, τὸν ῥίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸν κάμνει νὰ πηδᾷ εἰς τὸν ἀέρα, τὸν ὑψώνει ἐπὶ τῶν κεράτων του. Ἐνίοτε πάλιν δι' ἑνὸς κτυπήματος ἡμίσειαν ἀνατρέπει δωδεκάδα, ὅτε ταῦρος καὶ ἄνθρωποι ἀφανίζονται ἐντὸς νέφους κονιορτοῦ, ὁ δὲ θεατὴς φοβεῖται πρὸς στιγμὴν μήπως ἐφονεύθη τις. Πλὴν κίνδυνος τοιοῦτος δὲν ὑπάρχει! Οἱ ἀτρόμητοι capeadores ἀνεγείρονται μὲ ὀστᾶ μαλακώτερα καὶ πρόσωπον κεκονιαμένον, τινάσσονται καὶ ἐπαναρχίζουσιν. Ἀλλὰ τὸ ὡραιότερον ἐπεισόδιον τῶν θεαμάτων τοῦ χειμῶνος ἀλλαχοῦ ἔγκειται.— Πολλάκις ἀντὶ τῶν ἀρρένων ἀγωνίζονται κατὰ τοῦ ταύρου θήλειαι ταυρομάχοι, γυναῖκες ἐνδεδυμέναι ὡς σχοινοβάτιδες, πρὸ τῶν ὁποίων οὐχὶ οἱ ἄγγελοι, ἀλλ' ὁ Ἑωσφόρος θὰ ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν πτερύγων του.

Αἱ λογχοφόροι μάχονται ἐπὶ ὄνων, αἱ ξιφοφόροι πεζῇ. Ἐκ τῶν τελευταίων αὐτῶν εἶδον ἑξηκοντούτιδα τινὰ ὀνομαζομένην «*Martina ἡ Ἀστουριανή*», γνωστὴν εἰς ἅπαντα τὰ ἱσπανικὰ ἱπποδρόμια. Αἱ ξιφοφόροι φέρουσι τὸ ξίφος καὶ τὸ ἐρυθροῦν ὕφασμα, ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ ἰταμώτερος ταυρομάχος τοῦ ἰσχυροῦ φύλου. Ἅπας ὁ θίασος συνοδεύεται ὑπὸ ὑπηρετῶν φερόντων μεγάλας φενάκας. Ἀντὶ τεσσαράκοντα φράγκων αἱ δυστυχεῖς αὗται ῥιψοκινδυνεύουσι τὴν ζωήν των! Ταῦρός τις καθ' ἣν ἡμέραν ἄλλοτε παρευρέθην εἴς τινα ταυρομαχίαν συνέτριψε τὸν βραχίονα μιᾶς σημαιοφόρου, καὶ ἄλλης διέσχισε τὴν ἐσθῆτα, εἰς τρόπον ὥστε ἀφῆκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ ἀμφιθεά-

τρου μὲ τόσον μόνον ὕφασμα, ὅσον ἤρκει ἀκριβῶς νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητά της.

Μετὰ τὰς γυναῖκας ἔρχονται τὰ ἄγρια θηρία. Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἠνάγκασαν τὸν ταῦρον νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν λεόντων καὶ τίγρεων. Ὁμοία πάλη ἐγένετο πρό τινων ἐτῶν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ τῆς Μαδρίτης. Καὶ ἀρχαιότερον ἐτελέσθη ἄλλη ἀξιοσημείωτος, διαταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ δουκὸς τοῦ Ἀλιβάρη, χάριν τῆς ἑορτῆς, ἐὰν δὲν λανθάνωμαι, τοῦ **Don Balthazar** Καρόλου τῆς Αὐστρίας, πρίγκηπος τῶν Ἀστουριῶν. Ὁ ταῦρος ἐπολέμησε τὸν λέοντα, τὴν τίγριν, τὴν λεοπάρδαλιν καὶ τοὺς ἐνίκησεν ἅπαντας. Ἐν ταῖς μεταγενεστέραις μάχαις ἡ τίγρις καὶ ὁ λέων ἡττήθησαν ὡσαύτως. Ἀμφότεροι ἐρρίφθησαν ὁρμητικῶς κατὰ τοῦ ταύρου, ἀλλὰ πρὶν ἢ δυνηθῶσι νὰ ἐμπήξωσι τοὺς ὀδόντας των εἰς τὸν λαιμόν του, διεπεράσθησαν ὑπὸ τῶν φοβερῶν κεράτων του, καὶ ἔπεσαν χαμαὶ ἐντὸς χειμάρρου αἵματος. Μόνον ὁ ἐλέφας, (εἷς ἐλέφας πελώριος ζῶν εἰσέτι ἐν τοῖς κήποις τοῦ «**Buen Retiro**») ἐνίκησεν. Ὁ ταῦρος τὸν προσέβαλεν, ὁ δὲ ἐλέφας οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν ἢ νὰ στηρίξῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ταύρου καὶ νὰ πιέσῃ ὀλίγον αὐτόν. Ἡ πίεσις ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ὁ ἐπιτεθεὶς ταῦρος συνετρίβη ὡς *λουκάνικον!* Ἀλλ' εἶνε εὔκολον νὰ φαντασθῇ τις ὁποίαν ἐπιδεξιότητα, ὁποῖον θάρρος, ὁποίαν δύναμιν ψυχικῆς ἀταραξίας δέον νὰ ἔχῃ ἄνθρωπός τις, ὅπως περιφρονήσῃ δι' ἁπλοῦ ξίφους ζῶον φονεῦον τὸν λέοντα, προσβάλλον τὸν ἐλέφαντα, καὶ διασχίζον, συντρίβον, ἀνατρέπον καὶ καταβάλλον πᾶν ὅ,τι ἐγγίσῃ! Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀψηφοῦντες αὐτὸν καθ' ἑκάστην!

Οἱ ταυρομάχοι δὲν εἶνε παντάπασιν ἄνθρωποι, οὓς πρέπει νὰ συγχύσῃ τις μετὰ τῶν σχοινοβατῶν, πρὸς οὓς ὁ λαὸς δὲν ἀποτίει εἰμὴ τὸν εἰς τὴν τέχνην αὐτῶν ὀφειλόμενον θαυμασμόν. Ὁ ταυρομάχος ἐπισύρει τὸν σεβασμὸν καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀμφιθεάτρου, προστατεύεται ὑπὸ τῆς ἀριστοκρατικῆς νεολαίας, φαίνεται εἰς τὰ θεωρεῖα τοῦ θεάτρου, ὑπάγει εἰς τὰ κομψότερα καφεπωλεῖα, καὶ χαιρετίζεται εὐγενέστατα εἰς τὰς ὁδοὺς ὑπὸ τῶν καλλιτέρων πολιτῶν. Οἱ διάσημοι ξιφοφόροι, οἷοι ὁ **Frascuello**, ὁ **Lagartijo**, ὁ **Cayetano**, κερδαίνουσι τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν δέκα χιλιάδων φράγκων κατ' ἔτος, εἰσὶ κάτοχοι οἰκιῶν καὶ ἐξοχικῶν ἐπαύλεων, κατοικοῦσι πολυτελῆ οἰκήματα, ἐνδύονται πολυτελῶς, δαπανῶσιν ἄπειρα ποσὰ διὰ τὰ ἀργυρᾶ καὶ χρυσοῦφῆ αὐτῶν ἐνδύματα, ταξειδεύουσιν ὡς πρίγκιπες καὶ καπνίζουσι σιγάρα τῆς Χαβάνας. Τὸ ἔνδυμα αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ ἱπποδρομίου εἶνε περιεργότατον. Φέρουσι πῖλον ἐκ μελανοῦ βελούδου, μικρὸν ἐπενδύτην μέχρι τῆς ὀσφύος ἀκούμβωτον, μὴ φθάνοντα μέχρι τοῦ πανταλονίου, καὶ ὑπενδύτην ἀνοικτὸν διήκοντα μέχρι τῆς κοιλίας καὶ ἀφίνοντα νὰ φαίνηται λεπτότατον λευκὸν ὑποκάμισον. Περιλαίμιον δὲν φοροῦσι· φέρουσι ζώνην μεταξωτὴν ἐρυθροκύανον, στενὸν πανταλόνιον, ὑποδήματα ἐκ μαροκίνου μὲ κεντητὰ κοσμήματα, μικρὰν δὲ πλεκτὴν οὐρὰν κρεμαμένην ἀπὸ τοῦ ὤμου. Πλὴν τούτων φέρουσι κομβία χρυσᾶ, ἀλύσσεις, ἀδάμαντας, δακτυλίους, ἐνώτια, σχεδὸν ὁλόκληρον ἀδαμαντοπωλεῖον. Πολλοὶ ἔχουσιν ἵππον, τινὲς ἅμαξαν, καὶ ὅταν δὲν φονεύωσιν, εὑρίσκονται πάντοτε εἰς περίπατον εἰς τὸ **Prado**, ἐν τῇ «**Puerta del Sol**», εἰς τοὺς κήπους τοῦ **Recoletos** μὲ τὰς λαμπρῶς ἐνδεδυμένας συζύγους ἢ ἐρωμένας των. Τὰ ὀνόματα, τὰ πρόσωπα, αἱ περιπέτειαι αὐτῶν εἰσὶ πλέον γνωσταὶ εἰς τὸν λαόν, ἢ αἱ ὄψεις, αἱ τύχαι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὑπουργῶν τοῦ Κράτους. *Ταυρομάχοι* εἰς τὰς κωμῳδίας, *ταυρομάχοι* εἰς τὰς εἰκόνας, *ταυρομάχοι* ἐντὸς τῶν ὑαλοθηκῶν τῶν πωλούντων χαλκογραφίας. Ἀγάλματα παριστῶντα *ταυρομάχους*, ῥιπίδια μὲ τὰς εἰκόνας τῶν *ταυρομάχων*, ῥινόμακτρα φέροντα τὸ πρόσωπον τῶν *ταυρομάχων*. Οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ καταστήματα. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ *ταυρομάχου* εἶνε τὸ ἐπικερδέστερον καὶ ἐντιμότερον ἐπάγγελμα, ὅπερ δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ τέκνον τοῦ λαοῦ. Ὄντως δὲ πολλοὶ προορίζονται εἰς τὸ στάδιον τοῦτο, ἀλλ' ὀλίγοι κατορθώνουσι νὰ διακριθῶσιν. Οἱ πλεῖστοι μένουσι μέτριοι **capeadores**, ὀλίγοι ἀποβαίνουσιν ἱκανοὶ **banderilleros**, καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι διάσημοι **picadores**. Μόνον δὲ οἱ ἐκ φύσεως προνομιοῦχοι καὶ οἱ ὑπὸ τῆς τύχης εὐνοούμενοι δύνανται νὰ καταστῶσιν ἀνδρεῖοι ξιφοφόροι. Πρέπει νὰ ἔλθῃ τις εἰς τὸν κόσμον μὲ τοιαύτην ἀποστολήν, γεννᾶταί τις ξιφοφόρος ὡς γεννᾶται ποιητής. Ἐξ αὐτῶν σπανίως φονεύονται ὑπὸ τοῦ ταύρου. Οἱ φονευθέντες ἐν διαστήματι πολλοῦ χρόνου μετροῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων, ἀλλ' οἱ ἀνάπηροι, οἱ ἠκρωτηριασμένοι, οἱ μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ πολεμήσωσιν, εἰσὶ πολυάριθμοι. Συναντᾷ τις τοιούτους ἐν τῇ πόλει στηριζομένους ἐπὶ ῥαβδίων ἢ βακτηριῶν, τοὺς μὲν στερουμένους βραχίονος, τοὺς δὲ κνήμης. Ὁ περιβόητος **Tato**, ὁ πρῶτος ἐκ τῶν συγχρόνων ταυρομάχων, ἀπώλεσε τὴν κνήμην. Κατὰ τοὺς ὀλίγους μῆνας, καθ' οὓς διέμεινα ἐν Ἱσπανίᾳ, εἷς σημαιοφόρος ἐφονεύθη ἐν Σεβίλῃ, εἷς λογχοφόρος ἐπληγώθη βαρέως ἐν Μαδρίτῃ, ὁ **Lagartijo** ἐβλάβη μεγάλως, καὶ ἔν τινι χωρίῳ τρεῖς **capeadores dilletantes** ἐφονεύθησαν. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ταυρομάχος μὴ βάψας τὸ στάδιον διὰ τοῦ αἵματός του.

Πρὶν ἢ ἀναχωρήσω ἐκ Μαδρίτης ἠθέλησα νὰ συνομιλήσω μετὰ τοῦ περιφήμου **Frascuelo**, τοῦ ἡγεμόνος τῶν ξιφοφόρων, τοῦ εἰδώλου τοῦ λαοῦ τῆς Μαδρίτης, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν δόξαν τῆς τέχνης. Πλοίαρχός τις γενουήνσιος, ὅστις τὸν ἐγνώριζεν, ἀνεδέχθη νὰ μὲ παρουσιάσῃ. Ὡρίσαμεν τὴν ἡμέραν καὶ συνηντήθημεν ἐν τῷ αὐτοκρατο-

ρικῷ καφεπωλείῳ la Puerta del Sol. Μοὶ ἔρχεται νὰ γελάσω ὁσάκις ἐνθυμηθῶ ὁποία μὲ κατέλαβε συγκίνησις, ὅταν τὸν εἶδον μακρόθεν ἐμφανιζόμενον καὶ προχωροῦντα πρὸς ἡμᾶς. Ἦτον ἐνδεδυμένος μετὰ μεγίστης πολυτελείας, κατάφορτος πολυτίμων κοσμημάτων, λάμπων ὡς στρατηγὸς ἐν μεγάλῃ στολῇ. Ἅμα διῆλθε τὸ καφεπωλεῖον, χίλιαι κεφαλαὶ ἐστράφησαν, χίλια βλέμματα προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ, ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ συντρόφου μου. «*Ἰδοὺ ὁ κ.* Salvador Sauchez», λέγει ὁ πλοίαρχος (τὸ ὄνομα Frascuelo εἶνε παρωνύμιον,) καὶ παρουσιάζων με εἰς τὸν Frascuelo «*Εἶνε ὁ κ. δεῖνα, ὁ θαυμαστής σας*». Ὁ ἔνδοξος ταυρομάχος ἔκλινε τὴν κεφαλήν, ἐγὼ ἐχαιρέτισα, ἐκαθίσαμεν καὶ ἠρχίσαμεν τὴν συνομιλίαν. Τί μοναδικὸς ἄνθρωπος! Ἀκούων τις αὐτὸν θὰ ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶχε καρδίαν οὔτε μυῖαν νὰ φονεύσῃ. Εἶνε εἰκοσιπενταετὴς νέος, μέσου ἀναστήματος, λεπτοφυής, μελαχροινός, ὡραῖος, ἔχων στερεὸν τὸ βλέμμα καὶ μειδίαμα ἀφελές. Ἠρώτων αὐτὸν πλεῖστα ὅσα πράγματα περὶ τῆς τέχνης καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ. Ὁμιλεῖ διὰ μονοσυλλάβων, καὶ ἔδει νὰ ἀποσπῶ μίαν πρὸς μίαν τὰς λέξεις ἐκ τοῦ στόματός του δι' ἀπαύστων ἐρωτήσεων. Ἀπήντα εἰς τὰς φιλοφροσύνας θεωρῶν μετριοφρόνως τὰς ἄκρας τῶν ποδῶν του. Τὸν ἠρώτησα ἐὰν δὲν ἐπληγώθη ποτέ. Ψαύσας δὲ τὸ γόνυ, τὸν μηρόν, τὴν ὠμοπλάτην καὶ τὸ στῆθος μοὶ εἶπεν: «*ἐδῶ, ἐδῶ, ἐδῶ καὶ ἐδῶ*», γελάσας μὲ τὴν ἀφέλειαν παιδίου. Μοὶ ἐσημείωσε τὴν διεύθυνσίν του, καὶ μὲ ὑπεχρέωσε νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ἴδω, μοὶ προσήνεγκε δὲ σιγάρον καὶ ἀπῆλθεν. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἐν νέᾳ ταυρομαχίᾳ ἐκαθήμην πλησίον τοῦ διαφράγματος. Διῆλθε δὲ ἔμπροσθέν μου συλλέγων τὰ σιγάρα, ἅτινα τῷ ἔρριψαν οἱ θεαταί. Ἔνευσα πρὸς αὐτόν, μὲ εἶδε καὶ ἀνέκραξεν· «*Ἀ! ὁ Ἰταλός!*» Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸν βλέπω ἀκόμη. Ἔφερε φαιὰν ἐνδυμασίαν χρυσοΰφαντον, τὴν μίαν δὲ τῶν χειρῶν εἶχεν ἐρυθρὰν ἐκ τοῦ αἵματος. . .

Ἀλλά, τελευταῖον, μίαν κρίσιν ἐπὶ τῶν ταυρομαχιῶν. Αἱ ταυρομαχίαι εἰσὶν ἆρά γε πρᾶγμα βάρβαρον καὶ ἀνάξιον πεπολιτισμένου λαοῦ, ἢ ὄχι; Εἰσὶ θέαμα δυνάμενον νὰ σκληρύνῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἢ ὄχι; Εἴπατέ το καθαρῶς. Καθαρῶς; Δυστυχῶς ἐγὼ ἀδυνατῶ νὰ πράξω τοῦτο. Δὲν θέλω, ἀποκρινόμενος οὕτω, νὰ ἐφελκύσω κατακλυσμὸν ὕβρεων, ἢ ἀποκρινόμενος ἄλλως, νὰ λάβω τὴν προσήκουσαν μαστίγωσιν, καθόσον ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι μετέβαινον εἰς τὸ ἱπποδρόμιον κατὰ πᾶσαν Κυριακήν. Διηγήθην καὶ περιέγραψα αὐτάς, ὁ δὲ ἀναγνώστης γινώσκει ὅσα καὶ ἐγώ. Ἄς κρίνῃ λοιπὸν αὐτός, καὶ ἄς μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ τηρήσω σιωπήν. Ι**

[Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ].

«Σύνηθες ῥητὸν τοῦ Ναπολέοντος ἦτο ὅτι· Σταθερὰ ἀπόφασις ἰσοδυναμεῖ πρὸς βαθυτάτην σοφίαν».

Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1762.

Ἡ Πετρούπολις, οὖσα σήμερον μία τῶν ὡραιοτέρων τοῦ κόσμου πρωτευουσῶν, ἀφίκετο εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῆς λαμπρότητα μετὰ ταχύτητος θαυμασίας. Ἡ ἱστορία αὐτῆς εἶνε λίαν ἐνδιαφέρουσα, καθόσον δεικνύει τὴν πορείαν ἣν ἤνυσε τὸ νεώτερον δυτικὸν στοιχεῖον, ὅπως εἰσχωρήσῃ ἐντὸς τῆς παλαιᾶς ῥωσσικῆς κοινωνίας, περιέχει δὲ ὡς ἐκ τούτου λίαν περιέργους περιόδους, ἡ μᾶλλον ἀξιοπερίεργος τῶν ὁποίων εἶνε ἴσως ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὰς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ καὶ Πέτρου τοῦ Γ'. Τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, καὶ ὡρισμένως τῷ 1762, δὲν εἶχον ἔτι ἐκτελεσθῆ αἱ μεγάλαι μεταρρυθμίσεις, αἱ ἐνεργηθεῖσαι ὑπὸ Αἰκατερίνης τῆς Β', Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' καὶ Νικολάου τοῦ Α'. Ἡ Πετρούπολις εἶχε τότε θέαν πόλεως κατὰ τὸ ἥμισυ γερμανικῆς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ φλαμανδικῆς, ἠδύνατο δέ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐν αὐτῇ ἔζων παραπλεύρως καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων ἡ ἐξηυγενισμένη Εὐρώπη καὶ ἡ ἡμιβάρβαρος Ἀσία.

Ἡ Πετρούπολις εἶχε τότε περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας κατοίκων. Αἱ οἰκίαι, κατὰ τὸ πλεῖστον ξύλιναι, ἦσαν ἐκτισμέναι ἀτάκτως τῇδε κἀκεῖσε. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν κονιορτώδεις τὸ θέρος, βορβορώδεις τὸν χειμῶνα καὶ πλήρεις ὀπῶν, ἔνθα ὁ διαβάτης ἐβυθίζετο μέχρις ὀσφύος. Ὁ Νέβας καὶ αἱ διώρυγες δὲν εἶχον ὡς σήμερον ὄχθας ἐκ γρανίτου, ἀλλὰ προχώματα ἐκ χώματος. Ἡ νῆσος τοῦ Ἁγίου Βασιλείου εἶχεν, ὡς ἡ Βενετία, ἀντὶ ὁδῶν διώρυγας.

Τὸν καθαρισμὸν τῆς πόλεως ἐξετέλουν οἱ κατάδικοι· ἀλλ' αἱ πλατεῖαι, τὰ πεζοδρόμια καὶ αἱ γωνίαι τῶν ὁδῶν ἐκαλύπτοντο ὑπὸ σωρῶν κόπρου καὶ ἀκαθαρσιῶν, τὰ δὲ κρεωπωλεῖα, τὰ ἰχθυοπωλεῖα, τὰ λαχανοπωλεῖα, τὰ ἑστιατόρια καὶ τὰ καπηλεῖα ἀνέπεμπον λοιμώδεις ἀναθυμιάσεις. Στίφη κυνῶν ἡμιαγρίων ἐπλανῶντο εἰς τὰς ὁδούς, φοβιζόντων καὶ δακνόντων ἵππους καὶ ἀνθρώπους. Ἐπαῖται ἠκρωτηριασμένοι, ἀλῆται παντοδαποὶ ἐπολιόρκουν τοὺς διαβάτας, καὶ μετὰ κόπου ἠδύνατό τις νὰ διαφύγῃ τὴν μάστιγα ταύτην. Πυρετοὶ μιασματικοὶ καὶ πᾶν εἶδος ἐπιδημικῆς ἀσθενείας ἐμάστιζεν ἀδιακόπως τὴν πόλιν. Οἱ ἰατροὶ ἦσαν ὀλίγοι καὶ ἀπῄτουν πληρωμὴν ὑπέρογκον· οἱ δύο περιφημότεροι αὐτῶν ἐλάμβανον χωρὶς πολλὰ φιλοφρονήματα δεκαπέντε ῥούβλια χρυσᾶ δι' ἑκάστην ἐπίσκεψιν.

Ἐνόσῳ ἡ αὐτοκράτειρα κατῴκει ἐν τῇ πόλει, ἡ θέα ταύτης ἦτον ὑποφερτή· ἀλλ' ὅτε διέμεινεν ἐν Μόσχᾳ, ὅπου διέτριβε τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους καὶ πλέον, αἱ ὁδοὶ τῆς Πετρουπόλεως ἐγίνοντο ἔρημοι καὶ χόρτος ἐφύετο ἐν αὐταῖς. Τὰ καπηλεῖα, ἐν οἷς Πέτρος ὁ Μέγας ἠρέσκετο νὰ πίνῃ ἓν ποτήριον ῥακῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ναυτῶν, μετεβάλλοντο εἰς καταγώγια ἀκολάστων ὀργίων.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ κυριωτέρα ὁδός, καλουμένη *Πρόσοψις τοῦ Νέβσκη*, ἐπληροῦτο ἀνθρώ-

πων. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις ἐβάδιζον συνήθως πεζοί, ἐνῷ οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, καὶ ἰδίως οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ἐξήρχοντο ἐποχούμενοι ἢ ἔφιπποι. Οἱ κομψοὶ νέοι ἐνεδύοντο ἐπενδύτην ἐκ μέλανος ὁλοσηρικοῦ, ἀναξυρίδας ἐκ δέρματος δορκάδος καὶ ὑποδήματα ἀφικνούμενα ὑπεράνω τοῦ γόνατος, εἴτε ἔφερον ἔνδυμα ἐκ ῥοδοχρόου ἢ κιτρίνου μεταξίνου ὑφάσματος, ὀμματοϋάλια ὑπερμεγέθη, πῖλον στρογγύλον ἐκ κηροπανίου, ἢ τρίκωχον μὲ πτερά, φενάκας οὔλας καὶ βοστρυχώδεις πεπασμένας, καὶ περιχειρίδια ἐκ τριχάπτων τῆς Ἀλανσῶνος ἢ τῆς Ἱσπανίας, ὁσάκις δὲ ἦτο ψῦχος, ἐθέρμαινον τὰς χεῖρας ἐντὸς περιχειρίδων ἐκ δέρματος σίμωρος ἢ λευκοΐκτίδος. Αἱ κυρίαι εἶχον τὴν ὀσφὺν στενὴν ὡς αἱ σφῆκες, ὁ δὲ πολυσύνθετος καλλωπισμὸς τῆς κεφαλῆς αὐτῶν παρίστα ἢ φρούριόν τι μεσαιωνικόν, ἢ κάνεον ἀνθέων, ἢ ναῦν, ἢ σινικὴν σκιάδα, προσήρμοζον δὲ εἰς τὸ πρόσωπον μέλανά τινα στίγματα ὡς μυίας, πωλούμενα ὑπὸ τῶν μυρεψῶν ἐν ἰδιαιτέραις κομψοτάταις θήκαις. Πολὺ πλῆθος συνέρρεεν εἰς τοὺς βασιλικοὺς κήπους, ἔνθα ἐπετρέπετο ἡ εἴσοδος εἰς πάντας, ἐκτὸς τῶν ναυτῶν, τῶν φερόντων οἰκοστολὴν οἰκετῶν, τῶν γυναικῶν ὅσαι ἔφερον μανδήλιον εἰς τὴν κεφαλήν, τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἔφερον χονδρὰ ὑποδήματα, καὶ ἐν γένει πάντων ὅσοι εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ βιβλία τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἀπεκαλοῦντο «χυδαῖος ὄχλος».

Τὸν περίπατον ἐτάρασσον συχνάκις δυσάρεστα ἐπεισόδια. Νῦν μὲν πεζός τις ἐρρίπτετο κατὰ γῆς καὶ κατεπατεῖτο, τοιουτοτρόπως δὲ ἐφονεύθη ὁ στρατάρχης Μίνιχ· ἄλλοτε ἀξιωματικός τις τῆς φρουρᾶς μὲ πρόσωπον παρηλλαγμένον ἐκ τῆς ὀργῆς ὕβριζε καὶ ἐμαστίγου ἡνίοχόν τινα σοβαρὸν καὶ πεπασμένην φενάκην φέροντα, διότι ἠμπόδισεν αὐτὸν διὰ τῆς ἐπιχρύσου ἁμάξης νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ὡραίαν ἣν κατεδίωκεν. Ἐνταῦθα ὅμιλος παίδων, παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀστυνομίας, κατεγίνετο εἰς τὴν ἀνύψωσιν μεγάλου χαρτίνου ἀετοῦ, ἐκφοβίζων τοὺς ἵππους· ἐκεῖ ναύτης οἰνόληπτος καθημαγμένος, καὶ μὲ τὰ ἱμάτια κατεσχισμένα, ἔκειτο χαμαὶ ἐνώπιον καφενείου τινὸς ἢ ἐμπορικοῦ καταστήματος τῶν εἰδῶν τοῦ συρμοῦ.

Ἀταξίαι ἔτι σοβαρώτεραι ἐλάμβανον χώραν εἰς ἄλλα τῆς πόλεως μέρη. Εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν παραπηγμάτων τῶν ἀνιδρυμένων πέριξ τοῦ χειμερινοῦ ἀνακτόρου, τότε ἀνεγειρομένου, συνέβαινον παρὰ τῷ ὄχλῳ συχναὶ ῥήξεις καὶ ἀντήχουν συχνάκις αἱ κραυγαὶ «Κλέπτης!» «Δολοφόνος!» Ὁ στρατηγὸς Κόρφ, διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ὅστις εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνείθιζε νὰ καταφθάνῃ ἐπ' ὀχήματος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν αὐτοῦ ἐφίππων, δὲν κατώρθου νὰ φθάνῃ ἐγκαίρως εἰς πάντα τὰ μέρη, ὅπου ἡ παρουσία του ἦτο ἀναγκαία. Διεδόθη ποτὲ μάλιστα ἡ φήμη ὅτι εἰς χωρίον τι, σήμερον κείμενον ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀνεφάνη συμμορία λῃστῶν ἐνόπλων. Πέτρος ὁ Γ' ἔχασε τὴν ὑπομονὴν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Κόρφ· «Πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ ἰκριώματα. Ὁ πάππος μου Πέτρος ὁ Α' ἐγίνωσκε τὰ πράγματα κάλλιον ἡμῶν. Θὰ γράψω *Ἐπικυροῦται, Πέτρος*, καὶ αὐτὸ φθάνει· θὰ ἴδητε». Πλὴν μολαταῦτα τὰ ἰκριώματα δὲν ἐστήθησαν, αἱ ἀταξίαι ἐξηκολούθησαν, καὶ πάντες ἐπὶ τέλους συνείθισαν, ὡς ἂν προέκειτο περὶ πράγματος ἀναποφεύκτου. Ἅμα κραυγή τις τρόμου ἀντήχει εἰς τὴν ὁδόν, καὶ εὐθέως τὰ παράθυρα ἠνοίγοντο, ὡς ἂν ἔμελλε νὰ παρασταθῇ θέαμά τι, καὶ ἐφαίνοντο κυρίαι κομψῶς ἐνδεδυμέναι καὶ κρύπτουσαι τὸ πρόσωπον ὄπισθεν τοῦ ῥιπιδίου, παρακολουθοῦσαι μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ ἐπεισόδια διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ περιμένουσαι ἀνυπομόνως τὴν λύσιν.

Περὶ τὴν ἐννάτην τῆς ἑσπέρας ὥραν ἤρχιζε νὰ ἐπικρατῇ σιγή, διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τῶν ὑλακῶν τῶν κυνῶν καὶ τῶν φωνῶν τῶν σκοπῶν, τοποθετημένων ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ ναυαρχείου καὶ τοῦ φρουρίου, ἐνίοτε δέ, πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν, καὶ εἰς τὰς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν. Ἄλλοτε συνείθιζον νὰ κλείωσι τὰς ὁδοὺς διὰ κιγκλίδων, ὅπως προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῶν πυρπολητῶν, νυκτοκλεπτῶν, λῃστῶν καὶ παντὸς εἴδους κακούργων, διότι ἀνεπαρκεῖς εἶχον ἀποδειχθῆ οἱ λόχοι τῶν πυροβολιστῶν καὶ τῶν δραγόνων οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν περιπολίαν τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως. Περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ οὐδεὶς ἐτόλμα μετὰ τὴν ἐννάτην νὰ διέλθῃ πρὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀνακτόρου, ἐκ σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν, ἥτις ἀσθενοῦσα τότε ἔπασχε λίαν ἐξ ἀγρυπνίας, καὶ ἤλλασσε συνεχῶς κοιτῶνα, βασανιζομένη ὑπὸ τοῦ δράματος τῆς πρώτης νυκτὸς τοῦ βασιλείου αὐτῆς.

Κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἀδιάβατοι. Αἱ ἀγοραῖαι ἅμαξαι ἦσαν ὀλίγισται. Πέτρος ὁ Γ' ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῶν φόρον δύο ῥουβλίων κατ' ἔτος, καὶ ὥρισεν, ἵνα οἱ ἁμαξηλάται φέρωσιν ὡς ἔμβλημα πρὸς διάκρισιν δίσκον ἐκ δέρματος.

Ὡς ἦτο δὲ παράδοξος ἡ θέα τῆς πόλεως, οὕτω παράδοξος ἦτο ὁ χαρακτὴρ καὶ τὰ ἤθη τῶν κατοίκων. Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παίδων ἀνετίθετο πάντοτε σχεδὸν εἰς ἀγύρτας ἀσυνειδήτους. Ἤρκει πρὸς ἐπιτυχίαν ἁπλῆ ἀγγελία διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι μία οἰκογένεια ξένη «εὐγενὴς καὶ τιμία» ἐδίδασκε τὰ κοράσια, κατὰ τὴν ἱκανότητα ἑκάστου, ξένας γλώσσας, οἰκιακὰ ἔργα, ῥάψιμον, χορὸν καὶ πρὸς τούτοις «ἀνάγνωσιν ἐφημερίδων»· ἑτέρα τις κυρία ἐδίδασκεν «ἀριθμητικήν, γεωγραφίαν, ἱστορίαν καὶ εἰσέτι γραφήν». Πολλάκις ἐγένοντο δεκτοὶ ὡς διδάσκαλοι ἔν τε ταῖς οἰκογενείαις καὶ τοῖς σχολείοις τινὲς συλληφθέντες ἄλλοτε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φυλακισθέντες

ώς μέθυσοι ἢ ὡς ἀνέστιοι, εἴτε διότι ἔσχον μέρος εἰς ῥήξεις ληξάσας δι' ἀνθρωποκτονίας.

Αἱ εὐγενεῖς δεσποινίδες περὶ οὐδενὸς ἑτέρου ἐφρόντιζον εἰμὴ περὶ τοῦ πῶς νὰ σφίγξωσι κάλλιον τὴν ὀσφὺν, πῶς νὰ ὑποκλίνωνται χαριέστερον καὶ πῶς νὰ προσαρμόζωσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἢ τῶν παρειῶν τὰς μελανὰς *ἐλαίας*. Οἱ κύριοι ἐσπούδαζον πῶς κάλλιον νὰ φορέσωσι τὸν πῖλον, πῶς ν' ἀνοίγωσι τὰς θήκας, πῶς νὰ διευθετῶσι τὰ περιχειρίδια καὶ πῶς νὰ ἐξάγωσι τοῦ θυλακίου τὸ ρινόμακτρον, ἐμβαπτισμένον ἐντὸς μύρου καλουμένου à la Reine, ἔδιδον δὲ συνήθως συνεντεύξεις πρὸς ἀλλήλους ἐν τοῖς ἑστιατορίοις καὶ τοῖς μᾶλλον συχναζομένοις καφενείοις. Οἱ εὐπορώτεροι ἐσχημάτιζον βιβλιοθήκας ἐκ γαλλικῶν βιβλίων, ἅτινα οὐδέποτε ἀνεγίνωσκον.

Οὐχ ἧττον ἐλαφρὰ ἦσαν τῆς Αὐλῆς τὰ ἤθη. Πᾶς τις ὤφειλε νὰ φέρῃ νέαν ἐνδυμασίαν, ἐτίθετο δὲ σφραγὶς ἐπὶ τῶν μεταχειρισμένων ἐνδυμάτων ἢ ἐπ' ἐκείνων, ὧν ὁ συρμὸς εἶχε παρέλθει, διότι ἦσαν «ἀπρεπῆ». Ἡ αὐτοκράτειρα Ἐλισάβετ κατέλιπεν ἀποθνήσκουσα δεκαπέντε χιλιάδας ἱματίων σχεδὸν καινουργῶν, χιλιάδας τινὰς ὑποδημάτων καὶ δύο κιβώτια μεγάλα πλήρη κνημίδων καὶ ταινιῶν. Συνείθιζεν αὕτη νὰ προσέρχηται ἄνευ ἐπιδείξεως εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν ἐξοχωτέρων προσώπων, καὶ διὰ τῆς ἰδίας περιχειρίδος ἢ τοῦ ρινομάκτρου προεφύλαττεν ἀπὸ τὸ ψῦχος τὰς χεῖρας καὶ τὸν λαιμὸν τοῦ κόμητος Ραζουμόφσκη, ἐπιτίμου αὐτῆς ἱππότου, εἰς τὰς ἐπιστολὰς δὲ ἃς ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὸν ὑπεγράφετο ἀστεϊζομένη «ἡ πρώτη ὑμῶν soprano». Τῇ προσταγῇ αὐτῆς ἐκοιμᾶτο μακαρίως ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της καὶ παρὰ τὴν κλίνην αὐτῆς ἐπὶ στρώματος κατὰ γῆς ἡπλωμένου γηραιὸς εὐνοούμενος ὑπηρέτης, ὅστις τὴν ὑπηρέτει ἀπὸ τῆς νηπιακῆς αὐτῆς ἡλικίας, καὶ ὅςις ἐγένετο κατόπιν ὁ ἀρχιςράτηγος Τσούλκωφ. Ἡ αὐτοκράτειρα ἠγείρετο ἐνίοτε πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀφύπνιζεν, ἐκεῖνος δὲ γογγύζων καὶ τύπτων αὐτῆς ἐλαφρῶς τὸν ὦμον τῇ ἔλεγεν· «Ἐξύπνησες, πουλάκι μου;» Ἡ Μαύρα Σουβάλωφ, ἡ ἐπιστηθία φίλη τῆς αὐτοκρατείρας, ὑπεγράφετο· «ἡ δούλη καὶ θυγάτηρ, θεράπαινα καὶ ἐξαδέλφη σας», ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν οἰκειότητα ταύτην ὁ σύζυγός της ἐδάρη ποτὲ ὑπὸ τοῦ κόμητος Ραζουμόφσκη, μεθύσαντος εἴς τινα θηρευτικὴν ἐκδρομήν. Δι' ἰδιαιτέρου διατάγματος διετάσσετο νὰ μετενεχθῶσιν ἐκ Καζὰν αἴλουροι σιδηριανοὶ «ἐπιτήδειοι καὶ ἔχοντες θέαν εὐπρεπῆ» ὅπως καταστρέψωσι τοὺς μῦς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διαιτήματος, καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πίθηκοι τόσον μικροί, ὥστε νὰ δύναται ἕκαστος αὐτῶν νὰ εἰσέρχηται ἐντὸς τοῦ κελύφους ἑνὸς κοκοκαρύου. Ἰδιοκτῆτίς τις ἐπαρχιῶτις ἔγραφε πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν «ὑπισχνουμένη νὰ δωρήσῃ πρὸς αὐτὴν τέσσαρας κύνας, ἤτοι τὸν *Ἱππόλυτον*, τὴν *Γενέταν*, τὸν *Μαρκήσιον* καὶ τὴν *Ἰουλίαν*», ἂν εἰς τὸν σύζυγόν της ἀπενέμετο δημόσιόν τι ἀξίωμα, ὅπερ ἐζήτει.

Ὁ αὐτοκράτωρ Πέτρος ὁ Γ' διώρισε τὸν κουρέα του διευθυντὴν τοῦ ἐργοστασίου τῶν κεντητῶν παραπετασμάτων καὶ εὐγενῆ τῆς ἀκολουθίας του, καὶ εἰς ἡνίοχόν τινα ἀπένειμε τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου. Ὁ Πέτρος ἠσχολεῖτο μετ' ἐπιμονῆς εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ. Τὰ μακρὰ καὶ εὐρέα ἱμάτια τῆς ἐποχῆς Πέτρου τοῦ μεγάλου ἀντικατέστησε διὰ στολῶν βραχειῶν καὶ στενῶν ὡς αἱ τῶν Πρώσσων. Μετέβαλε τὰ ἐν χρήσει χρώματα, ἤτοι τὸ πράσινον διὰ τὰ ἱμάτια καὶ τὸ ἐρυθρὸν διὰ τὰ περιλαίμια καὶ τὰς ἀναξυρίδας, ἐξουσιοδοτήσας τοὺς διοικητὰς τῶν ταγμάτων νὰ ἐκλέξωσι κατ' ἀρέσκειαν οἱονδήποτε ἄλλο χρῶμα. Εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐχορήγησε τὸ δικαίωμα νὰ φέρωσι σειρήτια εἰς τὴν στολὴν καὶ ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ κατήργησε τὸ δικαίωμα ὅπερ εἶχον οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ δεκανεῖς νὰ μὴ φέρωσιν οἱ ἴδιοι τὴν λόγχην καὶ τὸ ὅπλον ἐρχόμενοι εἰς τὰς παρατάξεις, ἀλλὰ νὰ ἐπιφορτίζωσι πρὸς τοῦτο τοὺς στρατιώτας. Διέταξε πάντας τοὺς ἀνωτέρους ςρατιωτικοὺς, καὶ τοὺς ἔχοντας ἐπίτιμον τίτλον διοικητοῦ λόχου, τάγματος ἢ συντάγματος, νὰ εὑρίσκωνται ἀπαρεγκλίτως ἐπὶ κεφαλῆς τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ κατὰ τὰ γυμνάσια. Ἡ διαταγὴ αὕτη προὐξένησε πολλὴν σύγχυσιν εἰς πάντας. Ἐθεάθησαν πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν βαδίζοντες καὶ ἐντὸς τοῦ βορβόρου βυθιζόμενοι μέχρις ἀςραγάλων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λόχων καὶ τῶν ταγμάτων ἱκανοὶ στρατάρχαι, οἷον ὁ κόμης Ἀλέξανδρος Σουβάλωφ, ὁ κόμης Ἀλέξιος Ραζουμόφσκης, θηλυδρίας συβαρίτης, ὁ πρίγκιψ Γεώργιος, θεῖος τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὁ πρίγκιψ Νικήτας Τρουμπέτσκοϊ, πάσχων ὑπὸ ἄσθματος καὶ σύρων τοὺς πόδας ἐξωγκωμένους ἐκ τῆς ποδάγρας. Αὐτὸς ὁ *ἑτμὰν* (ἀρχηγὸς) τῶν κοζάκων ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ἐπὶ μισθῷ ὡς διδάσκαλον ἀξιωματικόν τινα ἐξ Ὁλσταΐν, ὅπως ἐκμάθῃ τὰ νέα γυμνάσια.

Ἕνεκα τῶν νεωτερισμῶν τούτων ἡ θέα τῆς πόλεως κάπως μετεβλήθη. Ἐνῷ πρότερον ἐφαίνοντο ἔξω μόνον φιλήσυχοι πολῖται, τὰς ὁδοὺς ἐπλήρωσαν αἴφνης στρατιωτικοί, πλήρεις ὑπεροψίας καὶ ἀλαζονείας. Ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ἀνακτόρων ἐλάμβανον χώραν καθεκάστην σχεδὸν παρατάξεις, ἐξελιγμοὶ καὶ πᾶν εἶδος γυμνασίων, καὶ ἠκούοντο ἀδιαλείπτως προσταγαὶ καὶ ζητωκραυγαί. Τῇδε κἀκεῖσε ἐφαίνοντο καλπάζοντες ὑπασπισταὶ βαίνοντες ἐν σπουδῇ, καὶ ὑπηρέται τρέχοντες ἔφιπποι καὶ πεζοί. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τούτοις ἐξηκολούθει τηρῶν τὰς εἰρηνικὰς ἕξεις τῆς αὐλῆς αὐτοῦ. Περιεπάτει πεζὸς ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἄνευ συνοδίας, ὡς δὲ ἔλεγεν ἔν τινι αὐτοῦ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν φίλον του Φρειδερῖκον τὸν Β' τῆς Πρωσσίας «οὐδὲν παρ' οὐδενὸς ἐφοβεῖτο, καὶ ἀφίετο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν προστασίαν τοῦ λαοῦ του».

X.

ΟΙ ΚΥΝΕΣ ΤΗΣ ΕΥΕΛΠΙΔΟΣ ΑΚΡΑΣ

Όσα καὶ ἂν ἐλέχθησαν περὶ τοῦ δρμεμφύτου, τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς πίστεως γενῶν τινων κυνῶν τῆς Εὐρώπης, πάντοτε ὅμως εἰσὶ κατώτερα τῶν θαυμασίων προτερημάτων τοῦ γένους τῶν κυνῶν τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ διελθόντες τὸν Ἅγιον Βερνάρδον καὶ τὸν Ἅγιον Γοθάρδον περιηγηταὶ βεβαίως ἐξεπλάγησαν ἐξ ὅσων εἶδον καὶ ἤκουσαν περὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις τῶν ὀρέων τούτων κυνῶν.

Λοιπὸν τὰ περίεργα ταῦτα ζῶα εἶνε οὐδὲν παραβαλλόμενα πρὸς τοὺς κύνας τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Ὀττεντότων.

Μέγα πλῆθος λεόντων, λεοπαρδάλεων καὶ τίγρεων φοιτῶσιν εἰς τὰς νομάς, ὅπου ἄγουσι τὰ ποίμνια αὐτῶν οἱ Ὀττεντότοι, καὶ ἕνεκα τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας συνήθως ἐγκαταλείπουσι πρὸς διανυκτέρευσιν. Προκειμένου λοιπὸν νὰ διαφυλαχθῶσι ταῦτα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν σαρκοφάγων, ὁ κύων εἶνε ὁ γενναιότατος, ὁ δεξιώτατος καὶ ὁ ἀγρυπνότατος τῶν ὑπερασπιστῶν.

Θρὶξ ὀρθία, ῥύγχος ὀξύ, ὦτα εὐθέα, χρῶμα φαιὸν καὶ τετραγωνοειδεῖς πόδες καθιστῶσιν εἰδεχθὲς τὸ ζῶον· ἀλλ' ὅμως εἶνε ἄριστος φύλαξ. Φυλάττει δὲ ὡς ἑξῆς· Ὅταν τὴν νύκτα συνέρχεται καὶ ἀγραυλῇ τὸ ποίμνιον, τέσσαρες κύνες διανέμονται τὴν ἀμυντικὴν γραμμὴν καὶ τίθενται σκοποὶ κατ' ἀποστάσεις ἴσας.

Οὐδέποτε κατακλινόμενοι, ἀγρυπνοῦσι καθήμενοι καὶ τὴν κεφαλὴν προτεταμένην ἔχοντες,ἵνα μὴ διαφύγῃ αὐτοὺς ὁ ἐλάχιστος κρότος ἢ τὸ ἐλαφρότατον πάτημα, καὶ ἵνα καλῶς φρουρῶσι τὸ ποίμνιον.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπειδὴ πᾶσα καλῶς ὠργανισμένη ἄμυνα ἀπαιτεῖ καὶ περιπολίαν, ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου εἷς κύων ἐξερχόμενος τοῦ σταθμοῦ τῆς φυλακῆς, προχωρεῖ ὡς περίπολος πολλὰ μέτρα μακρὰν τοῦ στρατοπέδου, περιφέρεται πρὸς κατάληψιν τοῦ ἐχθροῦ, τείνει τὸ οὖς εἰς τὰ συμβαίνοντα καὶ ὀσφραίνεται, μετὰ πολλὰς δὲ περιστροφάς, ἀφοῦ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν πέριξ, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ θέσιν, ἄλλος δὲ κύων διαδέχεται ἀμέσως τὸν πρῶτον, καὶ οὕτω κατὰ σειρὰν πάντες μέχρι τῆς ἡμέρας.

Ἀλλ' ὅμως ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐκδηλοῦται τὰ μάλιστα τὸ θαυμάσιον τοῦ δρμεμφύτου τῶν ζώων τούτων εἶνε ὅταν τίγρις τις ἢ λεοπάρδαλις ἐπιφανεῖσα ἀπειλῇ προσβολὴν κατὰ τοῦ ποιμνίου.

Τότε πρόκειται περὶ ἀγῶνος λίαν ἀνίσου, καὶ κακῶς θὰ εἶχε κύων ἐπιχειρῶν νὰ καταδιώξῃ ἢ νὰ καταβάλῃ μόνος τόσον φοβερὸν ἀντίπαλον.

Ὁ σκοπὸς ἐκβάλλει τότε κραυγὰς ἐπικλήσεως εἰς βοήθειαν, καὶ οἱ κύνες συγκεντρούμενοι, ὁρμῶσιν ὁμοῦ κατὰ τοῦ κακοποιοῦ θηρίου, ὅπερ προσβάλλουσι καὶ σπαράττουσιν. Ἐὰν δὲ τύχωσι πολυάριθμοι οἱ ἐχθροί, οἱ δὲ κύνες ἀνεπαρκεῖς, τότε κραυγαὶ αὐτῶν ὀξεῖαι, θρηνώδεις καὶ παρατεταμέναι καλοῦσι πρὸς βοήθειαν τοὺς κύνας τοῦ γειτονικοῦ ποιμνίου, οἵτινες προστρέχουσι πάραυτα ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἀμοιβαιότητος.

Ὁ Ὀττεντότος θεωρῶν τὸν κύνα μέλος τῆς οἰκογενείας, συμμερίζεται μετ' αὐτοῦ πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου· εἶνε δὲ τῷ ὄντι φίλος τοῦ οἴκου, φύλαξ τῆς ἀγροτικῆς καλύβης καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν κτηνῶν. Δ*.

Η ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΙΑ

Ἡ ὡρολογοποιία, κατά τινα ἀρχαῖον ὁρισμόν, εἶνε τέχνη κατασκευαστικὴ μηχανῶν, αἵτινες διὰ συμπλοκῆς τροχῶν τινων μετροῦσι τὸν χρόνον, διαιροῦσαι αὐτὸν εἰς ἴσα μέρη καὶ δεικνύουσαι διὰ καταληπτῶν σημείων τὴν διαίρεσιν ταύτην.

Οἱ ἀρχαῖοι ἠρκοῦντο ἀριθμοῦντες τὸν χρόνον ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρις ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ὡς οἱ Βαβυλώνιοι, ἢ καὶ ἀπὸ δύσεως μέχρι δύσεως ὡς οἱ Ῥωμαῖοι. Οὗτος δὲ μάλιστα ὁ τελευταῖος τρόπος τῆς διαιρέσεως τοῦ χρόνου ἦτο ἐν χρήσει ἔν τε τῇ Ῥώμῃ καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἰταλίας.

Πᾶσα ἡ περὶ μετρήσεως τοῦ χρόνου γνῶσις τῶν ἀρχαίων περιωρίζετο εἰς τὸ ἡλιακὸν ὡρολόγιον, τὸν γνώμονα,τὸ ἀμμόμετρον καὶ τὴν κλεψύδραν, καὶ μέχρι τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος ἠγνοεῖτο παντελῶς ὁ διὰ τῶν ὀδοντωτῶν τροχῶν καὶ τῶν ἐναρμοζομένων πτερυγωτῶν τροχίσκων μερισμὸς τοῦ χρόνου.

Μόλις ἀπὸ τοῦ προμνησθέντος αἰῶνος ἤρξατο ἡ ἐξεργασία τῶν ἐπὶ τῶν κωδωνοστασίων τῶν ἐκκλησιῶν τεθέντων ὡρολογίων,κινουμένων διὰ βάρους προσηρτημένου εἰς τὸν μέγιστον τροχόν, ὅστις ἐξώθει πάντας τοὺς ἄλλους. Πλάξ τις εἰς δώδεκα ἴσα μέρη διῃρημένη ἐδείκνυε τὸν χρόνον δι' ἐπιτροχίου γνώμονος, σημειοῦντος δώδεκα ὥρας τὴν μεσημβρίαν,καὶ περιστρεφομένου ἀπὸ μεσημβρίας εἰς μεσημβρίαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα δεξιοὶ καὶ εὐφυεῖς ἐργάται κατεσκεύασαν τοὺς ἀλληλενδέτους τροχούς, ἀνταποκρινομένους εἰς σφῦραν, ἥτις κρούουσα ἐπὶ κώδωνος ἠχηροῦ τὰς ἐπὶ τῆς πλακὸς δεικνυομένας ὥρας ἐγνωστοποίει ταύτας καὶ ἄνευ φωτὸς τὴν νύκτα, ὅπερ ἐχρησίμευσε πρὸ πάντων εἰς τὰ μοναστήρια ἀπαλλαχθέντα τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπισκοπῶσι τοὺς ἀστέρας πρὸς γνῶσιν τῶν ὡρῶν τῆς νυκτὸς διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀκολουθίας.

Τινὲς τῶν συγγραφέων ἀποδίδουσι τὴν πρώτην ἐπίνοιαν τῶν ὡρολογίων εἰς τὸν **Gerbert** ἐξ Ὠβέρνης (**Auvergne**), μονάσαντα κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ Ἁγίῳ Γεράρδῳ, μοναστηρίῳ τῆς Αὐριλλάκης, μετὰ δὲ ταῦτα γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον τῶν Ῥημῶν (**Reims**), ὕστερον δὲ τῆς Ῥαβέννης (**Ravenne**) καὶ ἐπὶ τέλους πάπαν ὀνομασθέντα Σύλβεστρον Β'.

Οἱ αὐτοὶ συγγραφεῖς ἀξιοῦσιν, ὅτι τῷ 996

κατεσκεύασεν οὗτος ἐν Μαγδεβούργῳ περίφημον ὡρολόγιον, θεωρηθὲν θαυμαστὸν ἔργον· ἀλλ' ὅμως οὔτ' ἐλάχιστον ἴχνος ὑπάρχει ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, οὔτε κἂν ἀναγνωρίζουσιν οἱ ἐγχώριοι ἱστορικοὶ αὐθεντικήν τινα περὶ τοιούτου ἔργου παράδοσιν, οἱ δὲ Βενεδικτῖνοι καὶ βεβαιοῦσιν, ὅτι τοῦτο τὸ ὡρολόγιον ἦτον ἁπλοῦν ἡλιακὸν ὡρολόγιον.

Πρῶτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς μηχανικῆς κατασκευασθὲν ὡρολόγιον ἀναφέρεται τὸ τοῦ Ῥιχάρδου Βάλιγκφορτ ἡγουμενεύσαντος τοῦ Ἁγίου Ἀλβάνου ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1326. Δεύτερον εἶναι τὸ κατὰ διαταγὴν Ἰακώβου τοῦ Δονδῆ κατασκευασθὲν ἐν Παταβίῳ, ὅπερ ἐδείκνυε καὶ τὸν δρόμον τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ ἡλίου. Τρίτον δὲ τὸ ὡρολόγιον τοῦ *Παλατίου* ἐν Παρισίοις, ἐξεργασθὲν τῷ 1370 ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Βίκου, ἐλθόντος κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Καρόλου Ε' ἐκ Γερμανίας.

Κατὰ μικρὸν πᾶσαι αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Εὐρώπης ἀπέκτησαν ὡρολόγια διὰ διαφόρων μηχανημάτων καὶ ἐνίοτε δι' ἀλλοκότων ἐπιτηδεύσεων κεκοσμημένα καὶ πεπλουτισμένα. Ἐκ δὲ τῶν ὡρολογίων τούτων, ὧν ὁ ὄγκος ἦτο ὑπέρμετρος, δόξη γηθέντες οἱ τεχνῖται κατεσκεύασαν ὕστερον πρὸς χρῆσιν τῶν οἰκιῶν μικρότερα ἐκκρεμῆ, λίαν ὅμως ἀτελῆ κατὰ πρῶτον. Τέλος πάντων ἐπενοήθη μετὰ ταῦτα καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν ἐγκολπίων ὡρολογίων, ἅτινα ὅμως κατ' ἀρχὰς ὄντα καὶ αὐτὰ σχετικῶς ὀγκώδη ἐδυσκόλευον τοὺς φέροντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1700 τοσοῦτον ἐσμικρύνθησαν, ὥστε καὶ ἐντὸς τῶν σφαιροειδῶν λαβῶν ῥάβδων καὶ ἐν ὀμφαλοῖς ῥιπιδίων καὶ ἐπὶ δακτυλιδίων περιελήφθησαν.

Μ*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Ν** ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ δανείζεται συχνά, ἀλλὰ νὰ μὴν ἀποδίδῃ ποτέ.

Προχθὲς ἀπαντᾷ ἕνα τῶν φίλων του, τὸν Δ...

— Δάνεισέ με δέκα φράγκα, τοῦ λέγει χωρὶς περιστροφάς.

— Πάλιν;.. ἀποκρίνεται ὁ Δ... Καλλίτερα σοῦ τὰ χαρίζω, δὲν σὲ δανείζω.

— Μπά! καὶ γιατί;

— Γιατὶ δὲν θὰ μοῦ τὰ δώσῃς ποτέ, καὶ θὰ τὰ χαλάσωμε γιὰ τὰ δέκα παληοφράγκα.

— Ἄ! τότε δός μου, σὲ παρακαλῶ, εἴκοσι.

*
* *

Ἀστεῖα ἄτοπα τῆς μυωπίας.

Ἐν τῷ ἑστιατορίῳ ξενοδοχείου παρακάθηται κυρία τις μετὰ τῆς κόρης της, ἀλλὰ μόλις ἐγγίζουσι τὰ φαγητά· τόσον φαίνονται ἀπησχολημέναι.

Εἷς ὑπηρέτης προσέρχεται καὶ παρουσιάζει εἰς τὴν γραῖαν κυρίαν ἐπὶ δίσκου τηλεγράφημα· ἀλλ' ἡ κυρία εἰς ἄκρον μύωψ τοῦ λέγει·

— Εὐχαριστῶ, δὲν θέλω ἄλλο!

— Ἀλλά, κυρία, εἶνε...

— Δὲν θέλω, σοῦ λέγω.

Ὁ ὑπηρέτης, ἔκπληκτος, ἀποσύρεται.

Ἡ παρακαθημένη νέα στρέφει τὸ βλέμμα·

— Μαμά, εἶνε τηλεγράφημα.

Τότε ἡ κυρία, τείνουσα ἀποτόμως τὴν χεῖρα ἵνα λάβῃ τὸ τηλεγράφημα, συναντᾷ ἄλλην παροψίδα, τὴν ὁποίαν ἐν τῷ μεταξὺ ἔφερεν ἄλλος ὑπηρέτης, καὶ ἀποσύρει ἐξ αὐτῆς τεμάχιον γλώσσης καλοψημένης!

—

Τὰ χρονικὰ διηγοῦνται ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Βουργονδίας Γεντράνου ἀποθνήσκουσα, ἐβίασε τὸν σύζυγον αὐτῆς νὰ τῇ ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ ἔθαπτε μετ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἰατρούς της!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

... Τὴν σήμερον τὰ ἤθη ὡς προβαίνουν
Ὁ ἔπαινος καὶ ἡ μομφὴ οὐδὲν σχεδὸν σημαίνουν.
Κατὰ τὰ πάθη ἕκαστος ἢ τὰ συμφέροντά του,
Ὁ μὲν σὲ δίδει στέφανον, ὁ δ' ὄστρακον θανάτου.

(Μολιέρος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Καλιφορνία, ἣν ἄλλοτε περίφημον καθίστων μόνον τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, εἶνε νῦν πρωτίστως χώρα γεωργική. Ἔκτακτον ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἰδίως ἡ καλλιέργεια τῶν ἀμπέλων. Κατ' ἐπίσημον στατιστικήν, ἐν ἔτει 1880 ἡ Καλιφορνία παρήγαγε 4,300,000 ἑκατόλιτρα οἴνου καὶ 200,000 ἑκατόλιτρα οἰνοπνεύματος.

Ἐν Βερολίνῳ ἡ Ἑταιρία τῶν τηλεφώνων ἀνίδρυσεν ἐν τῇ Δενδροστοιχίᾳ τῶν Φιλυρῶν γραφεῖον, ἐν ᾧ ὁ βουλόμενος δύναται νὰ συνδιαλεχθῇ ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας διὰ τοῦ τηλεφώνου μετὰ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑταιρίας, ὧν τὰ ὀνόματα εἶνε ἀναγεγραμμένα ἐν ἰδίῳ πίνακι.

Εἷς Αναγνωστης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΒΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤ

Ὁ Βάλτερ Σκώτ, γράφων πρὸς νέον ζητοῦντα συμβουλὰς παρ' αὐτοῦ, ἔλεγε· «Πρόσεχε νὰ μὴ ἐμπέσῃς εἰς σφάλμα κοινὸν εἰς τοὺς ὀλίγην ἐργασίαν ἔχοντας, ἐννοῶ τὴν εἰς μηδαμινὰ χρονοτριβήν. Μὴ ἀναβάλλῃς τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ παραυτίκα ἐκτέλει αὐτὴν καὶ μὴ σχολάζῃς πρὶν ἐργασθῇς. Ὁλόκληρον στράτευμα εἰς ἀταξίαν ἐνίοτε περιγίγνεται, διότι τὰ προπορευόμενα τάγματα προβαίνουσιν ὀκνηρῶς καὶ ἀτάκτως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις· ἐὰν ἡ μᾶλλον κατεπείγουσα δὲν τελειώσῃ εὐθὺς ἀκριβῶς καὶ ἐν τάξει, συσσωρεύονται ἄπειροι ὑποθέσεις γινόμεναι καὶ αὗται κατεπείγουσαι, μέχρις ὅτου οὐδεὶς ἀνθρώπινος νοῦς δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν σύγχυσιν».

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 298 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ΄

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 **13 Σεπτεμβρίου 1891**

Η ΜΗΤΡΥΙΑ ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ

Διήγημα.

Ὅτε ἡ γηραιὰ βαρονὶς Δουπλαντῆ ἀφίκετο εἰς τὴν ἐν Πλομβιέρῃ ἰδιοκτησίαν της μετὰ τῆς Λεοντίνης Δουβάλ, αἱ κακαὶ γλῶσσαι τῆς πόλεως ταύτης ἤρχισαν τὰ σχόλιά των.

— Κύτταξε γενναιότητα ποῦ σοῦ ἔχει αὐτὴ ἡ κόρη! ἔλεγον. Νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς βαρονέσας, γιὰ νὰ τῆς κρατῇ συντροφιά. Μὰ αὐτὸ εἶνε βάσανο, εἶνε σωστὴ κόλασις. Τί στρίγλα ποῦ εἶνε αὐτὴ ἡ γρηὰ βαρονέσα! Αἴ, καμμιὰ δοῦλα δὲν τῆς βαστάει· τοὺς ὑπηρέτας ὁ μῆνας δὲν τοὺς εὑρίσκει ’ς τὸ σπῆτί της.

— Μὴ σὲ μέλῃ· ὅσον ἀνδροκαμωμένη κι’ ἂν ἦνε, δὲν θὰ φάγῃ κ’ αὐτὴ πολλὰ ψωμιὰ ἐδῶ.

— Μὰ ἀπὸ ποῦ ἐξεκίνησεν ἡ κακόμοιρη καὶ ἦλθε κ’ ἐχώθηκε μέσα σὲ τέτοια σφηκοφωλῃά;

— Ποῖος ἤθελες νὰ τῆς εἰπῇ τί βάσανα ἔχει νὰ ὑποφέρῃ;.. Ἔρχεται ἀπὸ τὸ Ὠριλάκ. Εἶνε, λέγουν, κόρη ἑνὸς ὅπου ἐχρεωκόπησε . . .

— Λέγουν ὅτι ἔχει ἀνατροφὴν καθὼς πρέπει· ἔχει καὶ δίπλωμα.

— Καὶ ἀπὸ ἀγάπη τῆς φιλοσοφίας λέγεις νὰ ἦλθε ἐδῶ;

— Καθόλου· ἔχει ἀνάγκην νὰ κερδήσῃ τὸ ψωμί της. Φαντάσου μία νέα εἴκοσι πέντε ἐτῶν, χωρὶς εἴκοσι πέντε λεπτὰ εἰσόδημα. Τί ἤθελες νὰ κάμῃ διὰ νὰ ζήσῃ;

— Ἆ! ναί! εἰς αὐτὸ δὲν λέγω τίποτε· ἔχεις δίκαιον· ἡ δυστυχής! εἶδες καὶ τί ἄσχημη ποῦ εἶνε;

— Ἐγὼ νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν τὴν εὑρίσκω τόσον ἄσχημη.

— Ἔλα δά, ἀστειεύεσαι. . .

— Ὄχι, ἀλήθεια, πρῶτον ἔχει ὡραῖα ’μάτια. . .

— Ἂν δὲν προφθάσῃ καὶ τῆς τὰ βγάνει ἡ βαρονέσα.

Ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ οὐδόλως προσέχουσα πρὸς τὰς περιέργους ἐπαρχιώτιδας, αἵτινες τοσοῦτον περὶ αὐτῆς ἐπολυπραγμόνουν, ἀφωσιώθη εὐσταθῶς εἰς τὰ ἐπίμοχθα αὐτῆς καθήκοντα. Ἐποτίσθη πικρίας πολλὰς γενομένη ἀκόλουθος γυναικός, ἣν ἡ ἀσθένεια καὶ ἡ ἡλικία εἶχον καταστήσει ὀξύχολον. Ἀλλ’ αὐτὴ ἡ συχνότης τῶν βασάνων ἠλάττωσε τὴν δριμύτητα αὐτῶν. Ὅ,τι κατ’ ἀρχὰς ἐθεώρησεν ὡς προσβολήν, κατόπιν τὸ ἐθεώρησεν ὡς γεροντικὴν ἰδιοτροπίαν. Ἐξανέστη κατὰ τῶν πρώτων ὕβρεων, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐπέβαλε σιγὴν εἰς τὴν ὀργήν της, ᾐτιάθη τὸν ἴδιον ἑαυτῆς χαρακτῆρα, συνέσχεν ἑαυτήν, εἶτα δ’ ἐκάμφθη. Χρηματίσασα ἄλλοτε ὑποδιδασκάλισσα, ἐγνώριζε τὰ παιδία, φαντασιόπληκτα πάντοτε καὶ σκληρά· παιδαγωγὸς δὲ γενομένη νῦν ἑβδομηκοντούτιδος γραός, ἀνεγνώρισεν ὅτι οἱ γέροντες ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ παιδία, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ χρόνος, οἴμοι! κατέστησεν αὐτοὺς ἀνιάτους. Ὤκτειρε τὴν δέσποινάν της τοιαύτην οὖσαν, οἰκτείρασα δὲ συνεχώρησεν αὐτήν. Ἐπιπληττομένη καὶ ὑβριζομένη ἀναιτίως ἀπεσύρετο καὶ ἔκλαιε κρύφα, ἐπανήρχετο δ’ ἅμα ξηραινομένων τῶν δακρύων της. Κατ’ ἀρχὰς ἐξεπλήρου ἐξ εὐθύτητος τὸ καθῆκον αὐτῆς ὡς ἐμμίσθου, εἶτα δὲ προσηλώθη εἰς αὐτὸ ἐξ ὀδύνης. Ἡ νεᾶνις αὕτη ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν δυστυχής, οὐδὲν οὐδέποτε ὂν ἠγάπησεν αὐτήν, πρὸ ὀλίγου δὲ οὐδὲ τὸν ἄρτον αὐτῆς εἶχεν ἀσφαλῆ· ἡ οἰκία ἐκείνη παρέστη αὐτῇ ὡς ἄσυλον, ἡ γραῖα ἐκείνη ὡς ὂν χρῆζον περιποιήσεως, ἐν δὲ τῇ θέσει αὐτῆς — ὅσον ἐπίμοχθος καὶ ἂν ἦτο — εὗρε δεσμὸν συνδέοντα αὐτὴν πρὸς τοὺς ὁμοίους της· ἐν τῇ αὐταπαρνήσει αὐτῆς ἐνυπῆρχε ποιά τις εὐγνωμοσύνη. Ὁ ναυαγὸς ἐν τῇ ἐσχάτῃ τοῦ κινδύνου στιγμῇ εὑρίσκει ἁπαλότατον ὡς βελοῦδον τὸν διασχίζοντα τὴν χεῖρά του αἰχμηρὸν βράχον, οὗτινος δράττεται πρὸς σωτηρίαν του.

Ὁ βίος τῆς κυρίας Δουπλαντῆ ἦτο διηνεκὴς φιλονεικία· αἱ θεράπαιναί της ἀπῆλθον πᾶσαι ἐναλλὰξ σκυθρωπαὶ καὶ βραγχναί. Προσέλαβε τὴν Λεοντίνην, ὡς δεξιὸς σφαιροβόλος ἐπιζητεῖ καὶ ἀνευρίσκει ἐφάμιλλον ἀντίπαλον ὅπως ἀνταποστείλῃ αὐτῷ τὴν σφαῖραν. Ἤλπιζεν ὅτι μετ’ αὐτῆς θὰ εἶχεν ὡραίας διενέξεων σκηνάς, κρίνουσα ὅτι ἡ Λεοντίνη ὡς διδασκάλισσα θὰ εἶχε πάντως ἱκανὴν περὶ τὸ ἀνταπαντᾷν τόλμην καὶ προπέτειαν.... Καὶ ὅμως τίποτε· ἡ βαρονὶς μεθ’ ὅλον τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας αὐτῆς ἄχρι τῆς ὑψίστης τῆς τέχνης τελειότητος ἀναχθέν, μόνον ἀψιμαχίας τινὰς κατώρθωσε νὰ προκαλέσῃ· βραδύτερον δὲ οὐδέν.

Ἡ ἐπίμονος καὶ ἀναλλοίωτος αὕτη σιγὴ τὴν ἀπεστόμωσεν· αἱ ὑπὸ μορφὴν μονολόγων ἔριδες ἐφάνησαν αὐτῇ ἄμοιροι θελγήτρων καὶ πληκτι-

κώταται. Ἐν τούτοις, δολίως ἐξαπατηθεῖσαν ὑπολαμβάνουσα ἑαυτήν, ἔμελλε νὰ ἐκσφενδονήσῃ κατὰ τῆς στωϊκῆς καὶ ἀνεπιψόγου ἀκολούθου αὐτῆς τοὺς μύδρους τῆς ὀργῆς της, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε διότι αἴφνης τῇ ἐπῆλθε γενικὴ τῶν μελῶν αὐτῆς παραλυσία. Δαμασθεῖσα σχεδόν, ἐγκατελείφθη τότε εἰς τὰς προθύμους περιποιήσεις τῆς Λεοντίνης, καὶ ἠρκέσθη ὀχληροτάτη μόνον οὖσα.

Τῶν κατοίκων λοιπὸν αἱ προσδοκίαι διεψεύσθησαν· ἡ παιδαγωγὸς δὲν ἀπῆλθε. Συνεταράχθησαν μάλιστα βραδύτερον ὅτε ἡ βαρονὶς ἐφάνη ἐν τῷ δημοσίῳ κήπῳ. Τὴν μικράν της ἅμαξαν ἔσυρε θεράπων μόλις πρὸ τριῶν μηνῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς προσληφθείς. Ἡ δεσποινὶς Δουβὰλ ἔσκεπεν αὐτὴν διὰ τοῦ ἀλεξηλίου της καὶ ἡμικεκλιμένη ὡμίλει πρὸς αὐτήν. Ἡ γραῖα ἀκίνητος, ὠχρὰ καὶ λιπόσαρκος ὡς μεμβράνα, τὴν κεφαλήν της ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ ἔχουσα ἐμβεβυθισμένην, προεξέχουσαν καὶ γριπὴν δίκην ῥάμφους ἁρπακτικοῦ ὀρνέου τὴν ῥῖνα, ἐξηκόντιζε βλέμμα βλοσυρὸν πρὸς τοὺς ἐν τῷ κήπῳ περιπατοῦντας καὶ χαιρετῶντας αὐτήν· ἀλλά, πρᾶγμα παράδοξον, τὸ πρόσωπόν της εἶχεν ἱλαρυνθῇ πρὸς στιγμὴν καὶ ἡ φωνή της δὲν ἐξέφραζεν ὀργήν.

Ὁ θεράπων ἔσυρεν αὐτὴν εἰς τὴν σκιὰν ὑπὸ τὰς πλατάνους, ὑφ' ἃς ὁ δήμαρχος, ἀποτυχὼν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἔστησεν ἰδίαις δαπάναις ἀγροτικὰ ἑδώλια. Ἡ ἀκόλουθος ἐκάθητο, ἐξῆγε βιβλίον τι ἀπὸ τοῦ θυλακίου της καὶ ἀνεγίνωσκε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διεκόπτετο ὅπως διευθετήσῃ τὸ προσκεφάλαιον ἢ ὑπανεγείρῃ τὸ πέπλωμα ἐπὶ τῶν ἀδρανῶν ποδῶν τῆς ἀσθενοῦς, προσπαθοῦσα ἅμα νὰ διασκεδάσῃ αὐτὴν διά τινος χαριτολογίας. Παρερχομένης τῆς ὥρας ἐκάλει τὸν Γιάννην. Ὁ ὑψηλὸς οὗτος νεανίας ἄνευ οἰκοστολῆς ὀρθὸς ἱστάμενος πρὸ τῆς δεξαμενῆς παρετήρει χάσκων τὰς ἐν αὐτῇ νηχομένας νήσσας· ἐφόρει ἐν σπουδῇ τὰ βαμβακερὰ χειρόκτιά του καὶ ἐζεύγνυτο εἰς τὴν ἅμαξαν. Τότε ἡ Λεοντίνη περιεκάλυπτε τὴν δεσποινάν της, καὶ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλης φέρουσα, ὤθει καὶ αὕτη τὴν ἅμαξαν ἐκ τῶν ὄπισθεν.

Ἡ προθυμία αὐτῆς ἦτον ἀνεπιτήδευτος, αἱ περιποιήσεις της αὐτόματοι, σχεδὸν θωπευτικαί· ἐφρόντιζε περὶ πάντων. Μετὰ ἓν ἔτος τὰ πολυπραγμονοῦντα γύναια *ἔφαγαν τὴν γλῶσσαν των*.

— Εἶδες ἐκεῖ πρᾶγμα! τὸ ἐπίστευσες ποτέ σου; ἡ βαρονέσα οὐδὲ στιγμὴν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ χωρὶς τὴν δασκάλα. Τὴν εἶδες ἐκεῖ τὴν ἀσχημόμουτρη! Τελείωσε· τὴν ἔφερε 'ς τὰ νερά της τὴ γρηά!

— Τί ξέρεις τί φαρμάκια θἄχε καταπιεῖ πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ! Θὰ ἦτον φαίνεται τὸ στομάχι της συνειθισμένο ἀπὸ τέτοια.

— Μὰ νὰ ξεύρῃς καὶ τί ὑποφέρει εἰς τῆς βαρονέσας θὰ φρίξῃς. Ἡ γρηὰ εἶνε εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Βγάνει μιὰ βρῶμα, μιὰ βρῶμα, Θεὲ καὶ Κύριε! μὰ ἡ δασκάλα τὴ δουλειά της. Ἡ κυρὰ Δουπλαντῆ, ἡ ἀνεψιά, δὲν πιστεύει εἰς τὰ μάτιά της.

— Δὲν εἶνε γυναῖκα αὐτή, αὐτὴ εἶνε σκυλί.

Τὸ πρᾶγμα διεδόθη. Ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ ἐν ταῖς συνδιαλέξεσι τῆς πόλεως, παρίστατο ὡς ὁ τύπος τῆς ἀφοσιώσεως. Ἡ ἀντιπάθεια ἣν ἐνέπνεεν ἐν γένει ἡ κυρία Δουπλαντῆ καθίστα θορυβωδεστέρους τοὺς πρὸς τὴν ἀκόλουθον αὐτῆς ἀπονεμομένους ἐπαίνους. Μόνος σκεπτικός τις ἀστὸς ἀξιῶν ὅτι εἶνε ὁ ἀγχινούστερος τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον βροτῶν ἐφάνη μὴ συμμεριζόμενος τὴν κοινῇ ἐπικρατοῦσαν περὶ τῆς δεσποινίδος Δουβὰλ ἰδέαν.

— Ἡ βασανισμένη σας μοῦ φαίνεται μία πονηρὴ καὶ τίποτε ἄλλο. Κάνει τὴν ἀφωσιωμένη, διότι ἐλπίζει νὰ ἔχῃ τὸ μερτικό της εἰς τὴν διαθήκην. Ὅ,τι κάμνει δὲν τὸ κάμνει ἀπὸ καλωσύνη, ἀλλ' ἀπὸ συμφέρον.

Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Εὐτύχιος Μιλσὰν ἀντέκρουσεν αὐτὸν σφοδρῶς.

— Ὁμιλεῖς σὰν κουτός. Δὲν εἰξεύρει ὅλος ὁ κόσμος ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῆς βαρονέσας εἶνε μονάχα ὅσο ζῇ, καὶ ὅτι ἅμα ἀποθάνῃ δὲν θ' ἀφήσῃ οὔτε λεπτὸν κληρονομίαν; Ἡ Δουβὰλ τὸ εἰξεύρει καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, διότι αὐτὴ διευθύνει ὅλον τὸ σπῆτι. Ὄχι, καλέ μου, ὄχι, τὰ χαριτωμένα σου τὰ λόγια δὲν τῆς ταιρειάζουν αὐτῆς. Προσπάθησε νὰ γείνῃς καὶ σὺ 'σὰν αὐτήν, αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ καλλίτερο, καὶ μὴ λέγῃς ἀνοησίαις.

Ὁ Μιλσὰν διὰ τῆς διαμαρτυρίας του ταύτης ἐπεστέγασε τὸ οἰκοδόμημα, διότι ἦτο πράγματι ἔξυπνος ἄνθρωπος. Ἦτο γνωστὸν ὅτι ἐκέκτητο δώδεκα χιλιάδας φράγκων εἰσόδημα, ἐκτὸς τῆς οἰκίας του καὶ τοῦ ἀλευροπωλείου του. Ἦτο δὲ θετικώτατος, ἐχθρὸς ἄσπονδος τῶν κενῶν λέξεων, ὀλίγον μάλιστα ἀπότομος. Ἡ γνώμη αὐτοῦ εἶχε κῦρος· παρὰ τοῖς ἀστοῖς ἀπήλαυε φήμης ἀνθρώπου βαθεῖαν ἔχοντος κρίσιν· ἐγένετο καὶ σκέψις νὰ ἐκλέξωσιν αὐτὸν ἐπαρχιακὸν σύμβουλον. Ἡ Λεοντίνη ὑπ' αὐτοῦ ὑπερασπισθεῖσα ἐγένετο ἀπρόσβλητος καὶ ἐμεγεθύνθη εἰσέτι.

Ἡ δυστυχὴς κόρη καταστᾶσα — ἐν ἀγνοίᾳ της — ἐνδιαφέρον πρόσωπον ἓν μόνον εἶχε καθ' ἑαυτῆς — τὴν ἀσχημίαν της. Τὴν εὕρισκον πολὺ ἄσχημον ὅπως τῇ ἀπονείμωσι πλήρη τὸν θαυμασμόν των. Ἡ κοινωνία ἐξ ἐπιπολαίων ἀνθρώπων συγκειμένη, ἀπαιτεῖ πᾶν μεγαλεῖον νὰ περιβάλληται διὰ πλαστικοῦ κάλλους. Ἀποβλέπει δυσμενεῖ ὄμματι πρὸς οἱανδήποτε ὑπεροχὴν ἂν μὴ ᾖ ἀλαζὼν καὶ ἐπιβλητικὴ ἀλλ' ἄσημος καὶ ταπεινή, ἂν δ' ἀναγνωρίζῃ αὐτήν ποτε, τὴν θεωρεῖ ἀτελῆ. Ὡραία ψυχὴ ὑπὸ ἄχαρι περίβλημα δὲν θέλγει οὐδόλως. Ἐσμὲν πάντοτε πρόθυμοι νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἄγγελον τὴν προστυχοῦσαν περικαλλῆ γυναῖκα, ἀλλ' ἡ μὴ πρὸς τὰς αἰσθήσεις ὁμιλοῦσα εὑρίσκει δυσμενῶς προδιατεθειμένους κριτάς. Τὸ

ἐξωτερικὸν τῆς Λεοντίνης τὸ ἄκομψον θὰ ἔμενεν ἀπαρατήρητον ὑπὸ τοῦ πλήθους· ἀλλ' ἀφ' ὅτου τινὲς παρέστησαν αὐτὴν ὡς ἐξαίρεσιν, αἱ ἀπαιτήσεις αὐτοῦ ἐγένοντο πάντη διάφοροι, καὶ οἱ εὐνούστατοι δὲ πρὸς αὐτὴν ἀνέκραξαν παρατηροῦντες τὴν ἀκανόνιστον ἐκείνην μορφήν:

— Κρῖμα νὰ ἦνε τόσον ἄσχημη!

Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἡ κατ' αὐτῆς κρίσις αὕτη ἦτον ὑπερβολική. Ἡ φύσις ὑπῆρξε πρὸς αὐτὴν οὐχὶ μὲν γενναιόδωρος ἀλλ' οὐχὶ καὶ σκληρά. Ἄλλως τε εἶνε σπανιώτατον γυνή τις νὰ ἦ τελέως δυσειδής. Καὶ αὐτὴ ἡ δυσμορφωτάτη ἔτι κέκτηται πάντοτε σχεδὸν ὡραῖόν τι, θέλγητρόν τι ἐξαγοράζον τὴν λοιπὴν ἀσχημίαν. Καὶ συνήθως, ἡ ἐπὶ μέρους ἐκείνη καλλονὴ ἀρκεῖ εἰς τὴν γυναῖκα, ἂν διὰ τεχνηέσσης καλλαισθησίας ἐπίσταται νὰ ἐπιδεικνύῃ αὐτήν. Ἡ πρώην ὑποδιδασκάλισσα οὐ μόνον δὲν ἐζήτει τοῦ καλλωπισμοῦ τὴν ἀρωγήν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἀσχημοτέρα ἢ ὅσον πράγματι ἦτον. Εἶχεν ὡραίους ὀφθαλμούς, ἀλλὰ τὸ βλέμμα της ἐταράττετο ἐκπτοούμενον· εἶχεν ὡραίας χεῖρας ἀλλ' αἱ βάναυσοι ἐργασίαι ἐμάραινον τὴν ἀνθηρότητά των· εἶχε μικκύλους πόδας καὶ κομψούς, ἀλλὰ τὴν χάριν αὐτῶν ἐκάλυπτον χονδροειδῆ ὑποδήματα. Τοὐναντίον δὲ ἡ ἀσχημία αὐτῆς ἐπετείνετο· ἡ δειλία καθίστα γελοῖον σχεδὸν τὸ βάδισμά της· τὰς περὶ τοὺς κροτάφους της προσκεκολλημένας πλατείας ταινίας βλέπων τις θὰ ἐπίστευεν ὅτι ἦτο φαλακρά. Τοῦ στήθους αὐτῆς ἡ πτωχία ἣν πᾶσα ἄλλη γυνὴ ἐντέχνως ἤθελεν ἀποκρύψει, διεγράφετο ἀμειλίκτως ἐν τῇ στενῇ θήκῃ τῆς ἀκόμψου ἐνδυμασίας της. Οὕτω λοιπὸν σκαιὰ καὶ ἀκαλλαισθήτως ἐνδεδυμένη, οὔτε τὸ εὔστροφον εἶχε τῆς ἡλικίας της, οὐδὲ τὴν τάσιν πρὸς τὸ ἀρέσκειν· ἐλησμόνει ἑαυτήν, ἔπτησσε, καὶ προσεπάθει περιδεῶς νὰ μὴ ἐφελκύσῃ ἐφ' ἑαυτῆς οὐδενὸς τὴν προσοχήν. Ἐπέλαμπε μὲν ἐπὶ τῆς μορφῆς της ἡ ἀκτινοβολία ἐκείνη ἡ ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἐκπεμπομένη φλογός, καὶ εἰς τὰς εὐαισθήτους μόνον ὑπάρξεις προσιδιάζουσα, ἀλλ' ὁ ἀξιοθρήνητος πέτασός τις πρὸ τοῦ ὁποίου κατήρχετο πέπλος πεπαλαιωμένος, ἀπεθάρρυνε τὸ παρατηροῦν αὐτὴν βλέμμα· καὶ ἀπεστρέφοντο πάντες οὐδ' ὑποπτεύοντες κἂν τὴν νεότητα ἐκείνην. Ἠπόρουν ὅτι ὑπὸ τοιοῦτον ἐξωτερικὸν ὑπῆρχε ψυχή· καὶ ἐν τούτοις ὑπῆρχε ψυχὴ ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἐκεῖνο.

B'

Τὸ παρελθὸν τῆς Λεοντίνης Δουβὰλ ἦτον ἄγνωστον. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰκοσαέτις εὑρέθη μόνη ἐπὶ γῆς, ἐκ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας καὶ τῆς οἰκογενείας της ὀδυνηρὰς μόνον ἀναμνήσεις ἀποκομίσασα, μαθήματα ὀλίγα, παράδειγμα οὐδέν. Νοήμων ἐκ τύχης, διὰ τῆς σιδηρᾶς μόνης θελήσεώς της ἐκπαιδευθεῖσα, ἀκραδάντως τιμία ἐκ σεβασμοῦ πρὸς ἑαυτήν, ἐξηκολούθησε νὰ ἦ ἡ ἰδία ἑαυτῆς παιδαγωγὸς καὶ προσεπάθησε νὰ ζήσῃ ἐργαζομένη. Ἐπιπονώτατον ἀνέλαβεν ἀγῶνα. Οὐδεμίαν ἐκέκτητο φήμην, οὐδένα ἐγίνωσκε, διήρχετο δὲ συνεσφιγμένην ἔχουσα τὴν καρδίαν διὰ μέσου τῶν ἀδιαφόρων, οὐδεμιᾶς τυγχάνουσα ὑποδοχῆς. Πλειστάκις ἔμεινε νῆστις ὅπως ἀγοράσῃ χειρόκτια, διότι ἔνδειαί τινες εἰσιν ἠναγκασμέναι νὰ φυλάττωσι ποιάν τινα ἐξωτερικὴν ἀξιοπρέπειαν. Εἶδε φιλελεήμονας κυρίας, ὧν τὴν εὐσπλαγχνίαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξεθείαζεν ὁ ἐπίσκοπος, προσενεγκούσας αὐτῇ δίφραγκον χρηματικὴν ἀρωγήν. Φιλάνθρωποι γνωστοὶ ἐκ δημοσιευμάτων αὐτῶν περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἀπέπεμψαν αὐτὴν ἐκφέροντες ἀξιώματα πλήρη κενῶν λέξεων. Διευθυνταὶ καταστημάτων καὶ ἐργοστασίων μανθάνοντες ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῆς δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ἀπήντων εἰς αὐτὴν διὰ τῶν ὑπηρετριῶν των ὅτι ἐξῆλθον. Ἐν τῇ ἀνίσῳ ταύτῃ πάλῃ δὲν κατεβλήθη, καί, πρᾶγμα παραδοξότερον ἔτι, ἐξηυγενίσθη. Ἡ πρὸς τὴν τιμὴν λατρεία προεφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ παντὸς ἐξευτελισμοῦ, ἡ δ' ἐπίμονός της θέλησις ἐκώλυεν αὐτὴν τοῦ ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Διῆλθε τὴν μακρὰν κρίσιν τῶν κακουχιῶν καὶ τῶν στερήσεων μετ' ἀδιασείστου ἐμμονῆς εἰς τὰ ὑποστηρίξαντα αὐτὴν σωτήρια αἰσθήματα.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ δυστυχεῖς μέμφονται τὴν κοινωνίαν ὡς παραίτιον τῶν βασάνων των· αἱ στερήσεις ἀπελπίζουσιν αὐτούς· ἡ μὴ κατ' ἀξίαν ἐκτίμησις αὐτῶν ὑπὸ τῆς κοινωνίας φαίνεται πρὸ ὀφθαλμῶν των ὡς ἀδικία· κρίνουσι λογικὸν τὸ ἀποσκληρύνεσθαι πρὸ τῆς σκληρότητος τῶν ἄλλων, καὶ ἐπειδὴ εἰσὶ δυστυχεῖς, μισοῦσι τὴν κοινωνίαν. Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς πικρίας τῶν πασχόντων εἶνε μία τῶν μορφῶν τῆς περιφιλαυτίας. Ἡ Λεοντίνη ἦτο διάφορος ὅλως φύσις καὶ κατέληξε φυσικῶς εἰς ἀποτέλεσμα ἀντίθετον. Δὲν ἠγάπα ἑαυτήν· Ἐξετίμα ἑαυτὴν ἐλάχιστον, ἀπέβλεπε δ' εἰς ταπεινοτάτην καὶ πενιχροτάτην μερίδα ἐν τῇ κοινωνικῇ διανομῇ, καὶ ἐσκέπτετο πρὸ πάντων, μεθ' ἑκάστην δοκιμασίαν, περὶ τῆς δυστυχίας ἣν ἀντιπαρῆλθε καθ' ὁδόν, λησμονοῦσα πάντας τοὺς ἀποπέμψαντας αὐτήν, καὶ μόνον τῶν τυχὸν ὑποδεξαμένων αὐτὴν ἀναμιμνησκομένη. Εἴτε ὑπερβαλλούσης ἕνεκεν εὐαισθησίας, εἴτε ἕνεκεν ἀσθενείας περὶ τὸν χαρακτῆρά της, εἴτε ἀμφοτέρων ἕνεκα ᾐσθάνετο ἀπεριόριστον πρὸς τὸ ἀγαπᾶν ἀνάγκην. Τὸ ἀπρόσωπον τοῦτο ὂν ἐκ τῆς τηλικαύτης του δυστυχίας μόνον διὰ τὴν μόνωσίν του ἐθλίβετο· ἤθελε νὰ ταλαιπωρηθῇ ὑπέρ τινος, νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ ἑτέρου, κἂν ἔτι ἐπρόκειτο καὶ αὐτὴν τὴν τροφήν της νὰ θυσιάσῃ. Τοῦ μέλλοντος ἡ ἄποψις κατεπτόει αὐτήν, διότι οὐδέποτε ἀπετόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὰς ὀνειροπολήσεις της ἄχρι τῆς ἐλπίδος τῆς εὐτυχίας, ἄχρι τῆς ἐλπίδος τοῦ γάμου καὶ τῆς μητρότητος, καὶ ἡ αἰωνία μόνωσις ἐφαίνετο αὐτῇ καταμέλαινα ὡς πέπλος πένθιμος. Τότε, κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς φι-

λοδοξίας της, ἐφαντάζετο ὅτι ὁ πατήρ της ἐπέστρεφε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐξ Αὐστραλίας ἢ ἀλλαχόθεν πένης καὶ μετανοῶν, καὶ ὅτι αὕτη διὰ τῶν οἰκονομιῶν της κατώρθου νὰ πραΰνῃ τὴν θλῖψιν τῶν ἐσχάτων του ἡμερῶν. Ὅτε προσελήφθη ὑποδιδασκάλισσα ἔν τινι παιδαγωγείῳ, τὰς ὥρας τῆς ψυχαγωγίας παρῆρχετο ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τοῦ παιδαγωγείου νοσοκομείῳ· ὑποταμίας δὲ γενομένη ἔν τινι ἐμπορικῷ καταστήματι, τὰς ἑσπέρας καὶ τὰς κυριακὰς ἐνοσήλευεν ἀνάπηρόν τινα γείτονα· τὸ πρὸς ἀφοσίωσιν πάθος αὐτῆς οὐδὲν εἶχε τὸ ποιητικόν· μόναι αἱ συγκεκριμέναι καὶ ψηλαφηταὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἀφοσιώσεως ὡμίλουν εἰς τὸ πνεῦμά της· ἐφαίνετο ψυχρὰ ἐνώπιον τῶν πομπῶν τῆς ἐκκλησίας, μόνον δὲ τὴν συμβολικὴν τελετὴν τῆς Μεγάλης Πέμπτης ἐνόει καλῶς ὅτε ὁ ἱερεὺς ἐπιτραχήλιον φορῶν πλύνει τοὺς πόδας τῶν ἐπαιτῶν.

Γ'

Ἡ βαρονὶς Δουπλαντῆ ἀπεβίωσε δύω ἔτη μετὰ τὴν προσβολὴν αὐτῆς ὑπὸ τῆς παραλυσίας. Κατεβλήθησαν εἰς τὴν Λεοντίνην οἱ εὐτελεῖς μισθοί της, ἡ δὲ ἀνεψιά, ἥτις ἦτο πλουσία, ὑπείκουσα εἰς τὴν κραυγὴν τῆς κοινῆς γνώμης, προσέθηκε χιλιόφραγκον τραπεζικὸν γραμμάτιον. Ἡ ἐφημερὶς τοῦ νομοῦ ἐμνημόνευσε θερμῶς τῆς μεγαλοδώρου ταύτης πράξεως, εἰς τὸ τέλος ὡραίας νεκρολογίας, ἐκθειαζούσης τὰς ἀρετὰς τῆς μακαρίτιδος. Ἡ Λεοντίνη ἔκλεισε τὸν μικρὸν μάρσιππόν της, ἀπεχαιρέτισε τοὺς ὑπηρέτας κλαίοντας, διότι ἔβλεπον αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ φρικιῶσα ἀνελογίσθη ποῦ ἔμελλε νὰ πορευθῇ. Ναί· ποῦ ἔμελλε νὰ πορευθῇ; Ἡ δυστυχὴς νεᾶνις εἶχεν ἀποκάμει μόνη καὶ εἰκῇ βαδίζουσα ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἐρήμῳ τῆς ζωῆς, ἐν ᾗ ὁ ἱδρὼς αὐτῆς οὐδὲν παρῆγεν, ἐν ᾗ ἄγνωστοι μορφαὶ ἔμενον σκυθρωπαὶ κατὰ τὴν διάβασίν της, ἐν ᾗ οὐδὲν ἄνθος ἔθαλλε δι' αὐτήν. Εἶχε συμπληρώσει ἄρτι τὸ εἰκοστὸν ὄγδοον ἔτος αὐτῆς. Πᾶσα ἡ ἐνεργητικότης αὐτῆς κατηναλώθη ὅτε ἦτο νεωτέρα ἐν τῇ φρικώδει αὐτῆς κατὰ τοῦ πεπρωμένου πάλῃ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ της θέσει ἐνόμισεν ὅτι ἀνεῦρε γαλήνιον λιμένα, καὶ ὅμως ἦτον ἁπλοῦς μόνον καὶ πρὸς ὥραν σταθμός! Νῦν ἔδει νὰ ἐκκινήσῃ αὖθις πρὸς τὸ ἄγνωστον! Οἱ πόδες της ἠδυνάτουν νὰ προχωρήσωσιν, ἡ καρδία της ἥμασσεν. Ἡ πόλις ἐκείνη ἣν κατῴκησεν ἐπὶ τρία ἔτη—τὰ τρία εὐδαιμονέστερα τοῦ βίου της ἔτη! — τῇ ἐφαίνετο ὡς ἰδία αὐτῆς πατρίς. Ἐγνώριζε τὰ δένδρα τῆς δενδροστοιχίας· αἱ ὁδοί, ἃς τοσάκις εἶχε διέλθει τῇ ἐφαίνοντο οἰκεῖαι· οἱ κάτοικοι συναντῶντες αὐτὴν ἀφῄρουν τὸν πῖλόν των καὶ προσηγόρως νεύοντες προσηγόρευον αὐτήν·

— Καλημέρα, δεσποινὶς Δουβάλ.

Δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ κερδίζῃ ἐκεῖ τὰ πρὸς τὸ ζῆν; Τόσον ὀλίγων εἶχεν ἀνάγκην! Μὴ ἔχουσα τὸ θάρρος ν' ἀπέλθῃ, ᾐσθάνθη ἐν ἑαυτῇ τὸ σθένος τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἄλλοτε ἀθλίαν αὐτῆς ὕπαρξιν, ἐνῴκιασε πενιχρῶς ἐσκευασμένον τι δωμάτιον, καὶ ἐπεζήτησε παραδόσεις γαλλικῶν καὶ κλειδοκυμβάλου πρὸς ἓν φράγκον τὸ μάθημα. Κατὰ δυστυχίαν ταὐτοχρόνως ἐλθοῦσα ἐγκατέστη ἐκεῖ χήρα τις ἀρκούντως ὡραία ἐκ καλῆς καταγομένη οἰκογενείας, καὶ τεθεῖσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας τῆς πόλεως. Ἡ συκοφαντία παραχρῆμα ἤρξατο τοῦ ἔργου της· ἅμα δ' ὡς ἀπέκτησε τρεῖς μαθητρίας, συστηματικὴ κατ' αὐτῆς ἠγέρθη σταυροφορία. Ἐπενέλαβον, τὴν καταγωγήν της καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ πατρός της ὑπαινιττόμενοι, τὴν δημώδη παροιμίαν, «*Ὁ βλάχος πλούσιος κι' ἂν γενῇ πάλι βλαχιᾶς μυρίζει*», προσέτι δ' ὅτι οὔτε τὸ Α ἤξευρεν οὔτε τὸ Β. Μετ' ὀλίγον ἡ ἰδιοκτῆτις τῆς ἐν ᾗ κατῴκει οἰκίας, ἐπάγγελμα ἔχουσα τὸ ἐπιδιορθοῦν τρίχαπτα καὶ ἔχουσα πελάτιδας τὰς τὴν χήραν προστατευούσας εὐγενεῖς κυρίας, ἐλθοῦσα εἰς τὸ δωμάτιόν της διεκήρυξεν εἰς αὐτὴν διαρρήδην ὅτι ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς «*πρέπει νὰ πάρῃ τὰ πλυμένα της καὶ νὰ φύγῃ*». Τὸ γύναιον τοῦτο ἀπὸ τοῦ δωματίου τῆς Λεοντίνης ἐξελθὸν συνήντησεν εἰς τὴν κλίμακα τὸν Εὐτύχιον Μιλσάν.

Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ εἰσῆλθεν, ἐκάθησε, καὶ περιήγαγε περὶ ἑαυτὸν κύκλῳ τὰ ὄμματά του. Ἡ νεᾶνις ἐκείνη ἡ τεθλιμμένη, ὀρθὴ ἐν μέσῳ τοῦ πενιχροῦ ἐκείνου δωματίου, μικρόν τι πύραυνον παρερριμμένον ἔν τινι γωνίᾳ καὶ ἐπ' αὐτοῦ λείψανον ἄρτου ἐπὶ πινακίου, μία ἐσθής, ἣν χρῆσις μακρὰ κατέστησε στιλπνήν, ἀνηρτημένη εἰς τὸν τοῖχον, φρικῶδές τι ἐκκρεμὲς τὸ ὁποῖον δὲν *ἐδούλευε* σταματῆσαν βεβαίως κατὰ λεπτόν τι ἀγωνίας, τὰ πάντα ἐνέπνεον ψῦχός τι καὶ ἐκίνουν εἰς οἶκτον.

— Δεσποινὶς Δουβάλ, εἶπεν ὁ Μιλσάν, μετὰ τῆς στωμυλίας ἐμπόρου ἀποκτήσαντος περιουσίαν, τὰ πολλὰ λόγια εἶνε φτώχια. Σὲ γνωρίζω. Εἰξεύρεις πῶς ἐγὼ ἤμουν δέκα χρόνια εἰς τὰ δικαστήρια μ' ἐκείνη τὴ γρηὰ Δουπλαντῆ· ἦταν ὁ διάβολος μεταμορφωμένος ποῦ ὁ Θεὸς νὰ συγχωρέσῃ τὴν ψυχή της. Ἀφ' οὗ ἐκείνην ἠμπόρεσες καὶ τὴν ἐκυβέρνησες, ὅ,τι ἄλλο κι' ἂν 'πῶ εἶνε περιττό. Λοιπόν, εἰς τὸ προκείμενον. Ἔχω ἕνα υἱόν, ἕνα διαβολόπαιδο, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἡλικίαν ποῦ εἶνε δὲν ἔμαθε τίποτε ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν τολμῶ καὶ νὰ τὸ στείλω εἰς τὸ σχολεῖον, διότι οἱ ἰατροὶ τὸ εὑρίσκουν πολὺ φιλάσθενο. Θέλω νὰ τὸ μάθω γράμματα καὶ νὰ τοῦ δώσω ἀνατροφὴ εἰς τὸ σπῆτι. Εἶνε, 'σὰν νὰ εἰποῦμε, ἡ φωτογραφία μου· παράξενον ὀλίγον, ἀλλ' ὄχι καὶ κακόν. Ηὗρες τὸ σφυγμό του; ἐτελείωσε. Ὅλος ὁ κόσμος ἐπαινεῖ τὴν ἱκανότητά σου. Ἔρχεσαι νὰ τοῦ παραδώσῃς μαθήματα; Δὲν θὰ κυττάξω διόλου εἰς τὴν τιμήν.

Δ'

Ἀπεδέξατο μετὰ χαρᾶς τὴν πρότασιν τοῦ Μιλ-

σὰν καὶ ἀπὸ τῆς ἐπαύριον μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Μαγείρισσα μεσῆλιξ κατάστικτος ὑπὸ εὐλογίας, ἀνέῳξεν αὐτῇ τὴν θύραν. Ἀνελθοῦσα εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα εἶδεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου κηπουρὸν, τὸν σύζυγον τῆς μαγειρίσσης, ποτίζοντα τὰ λαχανικά. Ἐν τῷ διαδρόμῳ τοῦ μεσαίου παιδίον ἵππευε ξύλινον ἵππον. Στεφάναι, σχοινία πρὸς πήδημα, εἷς ἀετὸς χάρτινος ἐκυλίοντο ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ. Ἡ αἴθουσα ἦτο ψυχρὰ καὶ ἄκομψος. Ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ μεταποιηθέντι εἰς σπουδαστήριον ἦτο τὸ κλειδοκύμβαλον. Γεωγραφικός τις χάρτης ἐκυλίετο ἐπὶ τοῦ τάπητος. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπῆρχε βιβλίον τι ἡμισχισμένον, μολύβδινοι στρατιῶται παρατεταγμένοι εἰς μάχην, ὧν οἱ πλεῖστοι τεθραυσμένοι, καὶ τετράδιον ὅπερ χαρτίον κυλινδροειδῶς περιεστραμμένον καὶ παρὰ τὸ μελανοδοχεῖον τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ στεγνόνον, εἶχε μελανώσει διὰ μελαινῶν κεκλασμένων γραμμῶν.

— Πόσων ἐτῶν εἶνε ὁ μικρός σου κύριος; ἠρώτησεν ἡ παιδαγωγὸς τὴν ὑπηρέτριαν.

— Δέκα τριῶν.

Ὁ Μιλσὰν παρουσιάσθη καὶ ἐχαιρέτισε.

— Ἐνόμιζα ὅτι ὁ κατεργάρης ἦτον ἐδῶ, τοῦ εἶχα εἰπεῖ νὰ μάθῃ τὸ μάθημά του καὶ νὰ σὲ περιμένῃ ἐδῶ. Θὰ εἶνε κάτω μὲ τὸν κηπουρόν. Ὤ! νά τα πάλιν! Τὸ διαβολόπαιδο τὴν ἐξέσχισε πάλι τὴν Γραμματική του. Γιαννοῦλα, πήγαινε νὰ τὸν φω . . .

Θόρυβος σφοδρὸς διέκοψε τὸν Εὐτύχιον. Λιθάριον ἔξωθεν ῥιφθὲν ἔθραυσε μίαν ὕελον. Ὁ Μιλσὰν ἀνέῳξεν ὀργίλως τὸ παράθυρον καὶ προέκυψε.

— Γρήγορα ἐπάνω, μάγκα! Σὺ ἔρριψες αὐτὴν τὴν πέτραν;

Ὀξεῖα φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τοῦ κήπου.

— Μπαμπᾶ, ὁ κόστυφας. Ἤθελε νὰ καθήσῃ κοντὰ εἰς τὸ παράθυρο κ' ἐγὼ ἤθελα νὰ τὸν σκοτώσω. Μὰ δὲν τὸν 'πέτυχα. Μοῦ δίνεις τὸ τουφέκι σου; ἔλα, μπαμπᾶ μου!

Τὸ παιδίον ἀνῆλθε μετ' ὀλίγον. Μόλις θὰ τὸ ἐξελάμβανέ τις δεκαετῆ. Δὲν ἐστερεῖτο εὐμελείας, ἀλλ' ἦτο ἀσθενικὸν, καχεκτικὸν, στενόστερνον, καὶ ἐντὸς τῶν ὤμων εἶχεν ἐμβεβυθισμένον τὸν λαιμόν. Τὸ πρόσωπόν του ἦτον ὕπωχρον, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν μικροί, τὸ χεῖλός του παχὺ, χαμηλὸν τὸ μέτωπόν του. Περιῆλθε τὴν τράπεζαν ἀνεγεῖρον τοὺς πεσόντας στρατιώτας καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς δεσποινίδος Δουβὰλ ἐχθρικὸν βλέμμα.

— Ἆ! σὺ εἶσαι ποῦ θἄρχεσαι 'ς τὸ σπῆτι μας γιὰ νὰ μὲ τιμωρῇς; εἶπε.

Καὶ ἐκ φόβου μὴ ἐπιπληχθῇ διότι ἔθραυσε τὴν ὕελον τοῦ παραθύρου ἤρξατο ὀλολύζον.

Ὁ Μιλσὰν ἦτο χῆρος. Ἀπώλεσε τὴν σύζυγόν του ἐξαετοῦς ὄντος τοῦ τέκνου του, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον τὴν ἐλυπεῖτο, διότι καχεκτικωτάτη οὖσα ὑπῆρξε κακὴ τροφός.

— Ἂν εἶχε καλλίτερο γάλα, ὁ Ἐδμόνδος μου θὰ ἦτον δυνατὸς σὰν κάθε ἄλλο παιδί. Αὐτὴ πταίει!

Τοῦτο μόνον ἔλεγε καὶ δὲν ἐσκέπτετο πλέον περὶ αὐτῆς. Τὸ παιδίον ἄλλως τε παρεῖχεν αὐτῷ ἱκανὰς μερίμνας. Οὐδέποτε ἀνατροφὴ παιδίου ὑπῆρξε κοπιωδεστέρα· ἡ μία ἀσθένεια διεδέχετο τὴν ἄλλην. Ἡ φυσικὴ ἀνάπτυξις ἤρξατο προβαίνουσα βραδέως ἡ ἠθικὴ δὲ καὶ διανοητικὴ ὑπέστη, κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν, τὴν ἐπίδρασιν τῆς φυσικῆς· τὸ πνεῦμά του παρέμεινε νωθρὸν, ὁ χαρακτήρ του κατέστη δύστροπος. Τότε ὁ Μιλσὰν ὅπως τῷ ζήσῃ ὁ Ἐδμόνδος του, κατέστησεν αὐτὸν μαμμόθρεπτον. Ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἠναγκασμένος ὢν νὰ ὑποδυθῇ πρόσωπον μητρὸς, ἐλείανε τὴν τραχεῖάν του φύσιν, καὶ παραμείνας δεσποτικὸς καὶ ἀπότομος πρὸς τοὺς ἄλλους ἐγένετο ἁβρὸς, θωπευτικὸς, περιποιητικώτατος πρὸς τὸ ἀσθενικόν του τέκνον. Ἀλλ' οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουσι τὴν ὀξυδέρκειαν ἐκείνην ἐν τῇ στοργῇ, ἣν ἐμφύτως ἔχουσιν αἱ γυναῖκες. Ὁ Μιλσὰν ἤρξατο ὑπερφορτίζων φαρμάκων καὶ θωπειῶν τὸν υἱόν του· ἀφωσιώθη πρὸς αὐτὸν ψυχῇ τε καὶ σώματι· ἀπεδόθη μετὰ πάθους σφοδροῦ εἰς τὴν κατὰ τῆς φύσεως ἐκείνην πάλην· τὸ ὄνειρον τέλος αὐτοῦ ἦτο νὰ σώσῃ τὸν ἄμεσόν του κληρονόμον ὅπως αἱ ἐπαύλεις, αἱ γαῖαι, καὶ αἱ ἰδιοκτησίαι του μείνωσιν εἰς Μιλσάν τινα, καὶ μὴ κατακερματισθῶσιν εἰς ξένους περιερχόμεναι. Ἀπεσύρθη τῆς βιομηχανίας, νέος ἔτι, ὅπως μείνῃ μόνον πατήρ. Συνεβουλεύετο πανταχοῦ τοὺς ἰατρούς. Οὗτοι δὲ συνεβούλευον αὐτὸν νὰ διατηρῇ παρ' ἑαυτῷ τὸν Ἐδμόνδον, ν' ἀπαιτῇ ὀλίγην παρ' αὐτοῦ ἐργασίαν, νὰ ἐπιρρώσῃ αὐτὸν διὰ τῆς ἀσκήσεως, πρὸ παντὸς δ' ἄλλου ν' ἀπελάσῃ ἀπ' αὐτοῦ πᾶν ἀντικείμενον νευρικῶν κρίσεων. Τὰ παιδία, ὀξυδερκέστατοι παρατηρηταὶ, ἀντιλαμβάνονται παραχρῆμα παντὸς ὅ,τι ἐνδιαφέρει αὐτὰ, μετὰ καταπληκτικῆς δὲ βαθύτητος σκέψεως ῥυθμίζουσι τὴν διαγωγὴν καὶ συμπεριφοράν των ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰδέας ἣν διαμορφοῦσι. Ὁ Ἐδμόνδος ἐνόησεν ὅτι ἦτον ἐλεύθερος παντὸς χαλινοῦ, κατεχράσθη τῆς ἐλευθερίας του, κατώρθωσε ν' ἀποφεύγῃ τὰς ἐπιπλήξεις, μετ' εὐστοχίας δ' ἑκάστοτε παραπονούμενος, δὲν ἔμαθε τίποτε, καὶ ὅτε ἀνέκτησε δωδεκαέτης τὴν ὑγείαν του, δὲν ἐδίσταζε νὰ συγκρατῇ διὰ τῶν προσποιήσεών του τὴν μέριμναν καὶ ἀνησυχίαν τοῦ πατρός του, ὅπως ἐξακολουθῇ ἀπολαύων τῶν αὐτῶν θωπειῶν, καὶ διασκεδάζῃ ὡς πρότερον.

Ὁ Μιλσὰν ὡμολόγησεν εἰς τὴν παιδαγωγὸν ὁποῖαι θὰ ἦσαν αἱ δυσχέρειαι τοῦ ἀγῶνος ὃν ἀνελάμβανε· ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι αὗται ἦσαν πολλῷ μείζονες παρ' ὅσον οὗτος ὑπελάμβανε. Ὁ Ἐδμόνδος ἐν ἡλικίᾳ δεκατριῶν ἤδη ἐτῶν μόλις ἐγίνωσκε γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν· δὲν ἦτο δύσνους, ἀλλ' ἦτο δυσάγωγος. Μάτην ἐπόνει ἡ διδάσκουσα αὐτόν· οὔτε ἤκουε κἄν. Αἴφνης ἀνέκραξε.

— Ὤ! ὤχ! ὤχ! πῶς μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μου! Καὶ ἔφευγεν εἰς τὸν κῆπον ἢ ἐκρύπτετο εἰς τὸ βάθος τῆς ἀποθήκης, ἄφαντος γινόμενος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Ἄλλοτε ἐξέφερε τοιούτους συλλογισμούς:

— Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ ξεύρω γράμματα ὅπως σὺ μὲ τὸ μπαλωμένο σου τὸ *σάλι*. Ἐγὼ ὅταν μεγαλώσω ὅλο θὰ διασκεδάζω. Ἡ Νανέτα μοῦ εἶπε πῶς ἐγὼ εἶμαι *ἀφέντης*, καὶ πῶς θὰ ἔχω γεμάταις χρήματα ταῖς τσέπαις μου.

Ἐπέλεγε δὲ ὅτι «οἱ πατέρες ἀποθνήσκουν καὶ εὐθὺς τὰ μικρὰ παιδία γίνονται πλούσια.»

Ὁ δυστυχὴς Μιλσάν, ὅν ἡ ἰδιοσυγκρασία του καθίστα βιαιότατον, ἐγίνετο ἐρυθρότατος ἐξ ὀργῆς καὶ συνέσφιγγε τὰς πυγμάς του κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας· — ἀλλ' ὁ Ἐδμόνδος ἐθεώρει αὐτὸν ὑπόδρα, ἐκραύγαζε περιδεής, καὶ ὁ δυστυχὴς πατὴρ κατέστελλεν ἑαυτὸν ψιθυρίζων·

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ τὸ δείρω. Θὰ μοῦ ἀρρωστήσῃ!

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα εἶπεν εἰς τὴν δεσποινίδα Δουβὰλ μετὰ βαθείας ἀπενθαρρύνσεως.

— Θαρρῶ πῶς χάνεις ἀνώφελα καὶ σὺ τοὺς κόπους σου 'σὰν τοὺς ἄλλους!

Ε'

Ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ ἀπεδύθη ἀπελπιστικῶς εἰς τὸν ἄθλόν της Ἡ δύναμις τῆς πραότητός της, τὸ γυναικεῖον αὐτῆς ὁρμέμφυτον. ἡ στωϊκὴ αὐτῆς καρτερία ἐξετέλεσαν καὶ ἐδῶ τὸ θαῦμα ὡς καὶ παρὰ τῇ γραίᾳ Δουπλαντῇ. Ἐξήγειρε τὴν περιεργίαν τοῦ παιδὸς διὰ καταπληκτικῆς ἐπιμονῆς, ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ διὰ τῆς ποικιλίας τῶν μέσων εἰς ἃ προσέφυγεν, ἀπέκτησε δὲ κατὰ μικρὸν γόητρόν τι ἐπὶ τοῦ τυραννίσκου ἐκείνου. Ἔπαιζε μετ' αὐτοῦ πρὸ τῶν μαθημάτων, ἐπέτρεπεν αὐτῷ *νὰ κάμνῃ τὰ 'δικά του*, ἀπέκρυπτεν ἀπὸ τοῦ πατρός του τὰς ἀνοησίας του, τὸν ἐκολάκευε, καὶ ἠρέσκετο—ἡ δυστυχὴς κόρη!—ἀσπαζομένη τὸ ὂν τοῦτο ὅπερ ὑπεδέξατο αὐτὴν δι' ὕβρεων. Ἔστιν ὅτε ὁ Ἐδμόνδος κατήρχετο καὶ ἤνοιγε τὴν θύραν, εἰς τὴν διδασκάλισσάν του, καί ποτε — ἀλλὰ σπανίως παρεῖχεν ἑαυτῷ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην — ἐνησμένιζε κραυγάζων κομπαστικῶς ἐν τῇ κλίμακι, ἀναρριχώμενος καὶ ἱππεύων τὰς κιγκλίδας·

— Ξέρω τὸ μυθό μου, ξέρω τὸ μυθό μου.

Ὁ πατὴρ ἔκρινε τὸ πρῶτον ἐπιτευχθὲν τοῦτο ἀποτέλεσμα πολλῷ μεῖζον τοῦ πραγματικοῦ. Ἡ χαρά του μετεῖχεν ἐνθουσιασμοῦ, ἡ παιδαγωγὸς ἐνέπνεεν αὐτῷ εὐγνωμοσύνην ἅμα καὶ θαυμασμόν.

— Ἃ! καλὰ σ' ἐκατάλαβα ἐγώ! Εἶσαι σωστὴ Θεία Πρόνοια. Μοῦ ἔφερες τὸ παιδί μου εἰς τὸν ἴσιο δρόμο. Καὶ δίχως τὸ 'δόντι του νὰ πονέσῃ. Εἶνε γερὸ σὰν τὸ σίδερο!

Τὴν ἐσέβετο, τὴν περιεποιεῖτο· ἐφαντάζετο τὸν υἱόν του λόγιον, ἐπιστήμονα καὶ ἀνεκραύγαζε τρίβων τὰς χεῖράς του·

— Τί θὰ ἦτον ὁ Ἐδμόνδος μου χωρὶς ἐσένα; Τίποτε. Ἀλλὰ σὺ θὰ μοῦ τὸν κάμῃς νέον καθὼς πρέπει καὶ δικηγόρον.

Ἡ Λεοντίνη, ἀπολέσασα τοὺς ἄλλους της μαθητάς, διήρχετο καθ' ἑκάστην πολλὰς ὥρας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Μιλσάν. Τὸ παιδίον δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ δίχως αὐτήν. Εἶχε καταντήσει αὕτη ἡ διασκέδασίς του, τὸ παιγνίδιόν του· ἐκράτει συνήθως αὐτὴν ἀπερχομένην ἀπὸ τοῦ κρασπέδου τῆς ἐσθῆτός της.

— Πρέπει νὰ μείνῃς νὰ φάγῃς μαζύ μας· ἔχομε ἀφρόγαλα· εἶδα τὴν Νανέτα ποῦ τὤκαμνε. Θὰ πιοῦμε καὶ ῥοσόλι. Αἴ, μπαμπᾶ, δὲν λέγω καλά;

Ἐνίοτε, ὅτε ἐπέπληττεν αὐτὸν ὡς ὑπερβολικῶς τρώγοντα, κατέφερε κατ' αὐτῆς λακτίσματα ὑπὸ τὴν τράπεζαν· ἀλλ' ὁ Μιλσὰν οὐδὲν ἔβλεπε καὶ αὕτη ἦτον εὐτυχής.

ϛ'

Αἴφνης ὑπόκωφός τις φήμη ἤρξατο διαδιδομένη ἀνὰ τὴν πόλιν. Αἱ κυρίαι τῆς ἀνωτέρας τάξεως, αἵτινες κρύφα ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς ἀρχαίας προστατευομένης των ὑπὲρ τῆς νέας, ὑπεδύθησαν σεμνότυφον ἦθος, καὶ ὁσάκις συνηντῶντο πάντοτε περὶ τὴν δυστυχῆ παιδαγωγὸν περιέστρεφον τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας των.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μᾶς γελάσῃ τόσον· τὸ ἐπίστευες, αἴ;

— Ἐμένα νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀπὸ τὴν πρώτη φορὰ ποῦ τὴν εἶδα μ' ἐφάνηκε *ξετσιπωμένη*.

— Μὰ ὅσον κι' ἂν εἶνε, ἐπίστευες ποτέ σου νὰ καταντήσῃ ἕως αὐτοῦ;

— Ἀλήθεια, αὐτὸ εἶνε τρομερὸν σκάνδαλον. Ἄλλος λόγος δὲν ἀκούεται. Θεέ μου καὶ Παναγία μου, εἰς τί χρόνους ζοῦμεν!

— Κ' αὐτὸς ὁ Εὐτύχιος Μιλσάν!

— Αὐτὸς σὰν Εὐτύχιος ποῦ εἶνε περνᾷ πολὺ εὐτυχής...

— Ἀστειεύεσθε σεῖς ὅσον θέλετε, συνεπέρανε ξανθή τις μὴ ἀπολαύουσα πολλῆς ἐπὶ χρηστότητι ἠθῶν ὑπολήψεως· μὰ αὐτὴ ἡ ἀνηθικότης εἶνε τρομερὸν πρᾶγμα!...

— Αὐτή, ποῦ ἡ βαρονέσα τὴν ἔκαμε τόσαις καλωσύναις, νὰ ξεκλίνῃ τόσο πολὺ ἐμπρὸς εἰς τὰ 'μάτια ὅλου τοῦ κόσμου! ἡ ἀφιλότιμη, ἡ ἀχάριστη!

Μετ' ὀλίγον ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ ἔλαβεν ἀνώνυμον ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἐξετίθεντο ῥητῶς καὶ κατηγορικῶς αἱ κατ' αὐτῆς συκοφαντίαι. Διῆλθεν, ὡς συνήθως, τὸ ἀπόγευμα μετὰ τοῦ Ἐδμόνδου καὶ ἅμα περατωθέντος τοῦ μαθήματος εἶπεν εἰς τὸ παιδίον:

— Πήγαινε νὰ παίξῃς εἰς τὸν κῆπον.

Ἡ δυστυχὴς περιεθωρακίσθη δι' ὅλης αὐτῆς τῆς γενναιότητος. Τέλεον ὑποκρύψασα τὸν σπαραγμόν της τὸν μύχιον, ἀπαθής, ἤρεμος ἀνήγγειλεν εἰς τὸν πατέρα τὴν ἀναχώρησίν της. Ἀ-

πρόοπτοι περιστάσεις ἠνάγκαζον αὐτὴν ν'ἀπέλθῃ τῆς πόλεως εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐπαύριον.

Ὁ Μιλσὰν ἔμεινεν ἐνεός. Ἡ περιφιλαυτία ἀπέσπασε ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐπιφώνημα·

— Δὲν θαῤῥῶ ἄλλην σὰν ἐσέ... Τί θὰ γίνῃ τὸ παιδί μου, ὁ Ἐδμόνδος μου;

Ὁ Εὐτύχιος οὐδὲν ἐμάντευσεν ἐκ τῆς γαληνίας ἐκείνης ἀπελπισίας. Εἶτα ἐπίεσεν αὐτὴν δι' ἐρωτήσεων· ἀλλὰ τιμία κόρη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἴπῃ πρὸς ἄνδρα: μὲ θεωροῦν ἐρωμένην σας. Ἐσίγησεν· ἀπῆλθε· ἐξέλαβεν αὐτὴν ὡς ἀχάριστον καὶ συντεταραγμένος ἐβάδισεν ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ αὐλῇ.

Τὸ παιδίον μαθὸν ὅτι δὲν θὰ ἐπανίδῃ ἐπὶ πλέον τὴν διδασκάλισσάν του, συνετάραξε τὴν οἰκίαν διὰ τῶν κραυγῶν του. Ἡ ὀργὴ προὐξένησεν αὐτῷ δυσπεψίαν, και διῆλθε κακῶς τὴν νύκτα.

— Μὰ τὸν Θεόν, δὲν θὰ τὴν ἀφήσω νὰ φύγῃ, ὑπέγρυξεν ὁ ἀγαθὸς πατήρ· καὶ ἀντὶ νὰ πέμψῃ αὐτῇ τοὺς μισθούς της ἐντὸς φακέλλου, ὡς προὐτίθετο κατ' ἀρχάς, ἔλαβε τὸν πῖλόν του καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ δωμάτιόν της.

Νῦν ἐν ἄλλῳ ἐσκευασμένῳ δωματίῳ κατῴκει αὕτη, ἀλλ' ἡ αὐτὴ πένθιμος ἐπεκράτει τῶν σκευῶν παλαιότης. Ὁ μάρσιππος κεκλεισμένος ἀνέμενεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου. Ἡ Λεοντίνη ἔπινε γάλα ἀπὸ κυαθίσκου τετριμμένα πέριξ ἔχοντος τὰ χείλη· τὸ ἐπώμιόν της εἰς τέσσαρα δεδιπλωμένον ἐκρέματο ἀπὸ παλαιοῦ σκίμποδος. Ἐπὶ τῆς βύρσης τοῦ ἑτέρου τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὑπῆρχον κηλῖδες τινές, ἐκ σταγόνων προελθοῦσαι προσφάτων δακρύων. Κεφαλαὶ ἀγνώστων, τίς οἶδε πότε ἐπερεισθεῖσαι ἐπὶ τοῦ βυρσίνου ἐρεισινώτου, εἶχον ἀποτυπώσει μεμυρωμέναι τὸ στρογγύλον σχῆμα αὐτῶν, καὶ ὁ χωλὸς ἐκεῖνος καὶ πεπαλαιωμένος σκίμπους τοῦ χυδαίου ξενοδοχείου συνεκράτει εἰρωνικῶς τ' ἀποτυπώματα ταῦτα τῶν παχυμύρων, τῶν δακρύων, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου, ὅπως διδάξῃ τοὺς ἐπιγενεστέρους πῶς ὁ ἄνθρωπος σημειοῖ ἐδῶ τὴν διάβασίν του πρὶν καταβυθισθῇ εἰς τὴν λήθην.

Ὁ Μιλσὰν οὐδὲν ἴσως τούτων εἶδεν ἢ ἐσκέφθη· ἀλλ' ἐκαθέσθη βαρὺς ἐπὶ τοῦ σκίμποδος καὶ διὰ πυρετώδους χειρὸς διηυθέτησε τὸν λαιμοδέτην του. Ἐπνίγετο. Τὰ χείλη του ἐκινήθησαν ἀκουσίως αὐτοῦ·

— Ἔτσι σὲ εἶδα τὸν πρώτην φοράν.

Ἐκείνη τὸν προσέβλεπεν ἀτενῶς. Ὁ Μιλσὰν παρετήρησεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λεοντίνης ἦσαν ὡραῖοι καὶ γλυκεῖς.

— Ὁ μικρός μου Ἐδμόνδος ἔχει μία λύπη, μία λύπη· τὸ πῆρε κατάκαρδα τὸ παιδί..... Θὰ μείνῃς αἴ; πές μου πῶς θὰ μείνῃς...

— Ὄχι, ὁ Θεὸς ἠξεύρει πόσον σᾶς λυποῦμαι, ἀλλὰ πρέπει, πρέπει νὰ φύγω.

Ἀπέκρυψε τὸ πρόσωπόν της ὅπως καταστείλῃ τοὺς λυγμούς της. Καὶ αἱ χεῖρές της ὁμοίως ἦσαν ὡραῖαι!

Μακρὰ ἀναφριχίασις συνέσεισεν αὐτὴν σύσσωμον. Ὅ,τι ὑφίστατο ὑπερέβαινε τὰς δυνάμεις αὐτῆς, πτωχῆς ἀποκλήρου, ἥτις τοὐλάχιστον οὐδέποτε εἶχεν ἐρυθριάσει.

— Ὦ! κύριε Μιλσάν, εἰπέτε τό μοι πρὶν φύγω, εἰπέτε, τὸ ἠξεύρετε σεῖς καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, δὲν εἶμαι τιμία κόρη;

— Ἢ τρελλὴ εἶσαι ἢ κάτι μοῦ κρύβεις. Τί θὰ εἰποῦν αὐτά; Ὁμίλησέ μου καθαρά.

Ἐδράξατο πατρικῶς μιᾶς τῶν χειρῶν αὐτῆς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Ἡ Λεοντίνη ἤρξατο ὑποχωροῦσα· ἡ ἀπελπισία ἀφεῖλεν αὐτῆς τὴν ἀταραξίαν.

— Ἆ! νά, ἐστέναξε, ἰδοὺ διατί φεύγω.

Καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν ἀνώνυμον ἐπιστολήν, ὡσεὶ θνήσκουσα δ' ἐξ αἴσχους κατέπεσεν ἐπὶ ἕδρας τινος κεκλεισμένους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ Εὐτύχιος ἀνέγνω, ἐγένετο περιπόρφυρος, ἔρρηξε φρικώδη βλασφημίαν, καὶ ἤρξατο διασκελίζων τὸ δωμάτιον. Ἐξήταζε τὴν γραφήν, τὸ γραμματόσημον, ὠσφραίνετο τὸν χάρτην τῆς ἐπιστολῆς.

Βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτησεν ἐπὶ δέκα λεπτά. Τέλος ἐπλησίασε πρὸς τὴν δεσποινίδα Δουβάλ, ἔλαβεν αὐτῆς τὴν χεῖρα, καὶ ... τὴν ἠσπάσθη. Ἡ φωνή του ὑπέτρεμεν, ἀλλ' εἶχεν ἀπολέσει τὴν τραχύτητά της ὡς ὅτε ὡμίλει πρὸς τὸ τέκνον του·

— Ἀκουσατέ με. Δὲν θὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ, καὶ οἱ κακοὶ θὰ σκυλιάσουν. Ὁ Ἐδμόνδος μου ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ σᾶς ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ ψωμί. Θὰ μείνετε, χάριν του, καὶ αὐτοὶ ὅπου σᾶς συκοφαντοῦν θὰ σκάσουν ἀπὸ λύσσαν· σεῖς φέρνετε μαζῆ σας τὴν εὐτυχίαν εἰς ὅποιον σπῆτι πατήσετε, καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον εἰξεύρετε νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀνθρώπους ἀξίζει θησαυρούς...

Διεκόπη ἀμηχανῶν πως καὶ ἐπανέλαβε μετά τινα στιγμήν·

— Ἀκούσατέ με. Ναί, βέβαια. Εἶμαι σαράντα τριῶν χρόνων, ἀλλ' οὔτε τρίχα δὲν μοῦ λείπει ἀπὸ τὸ κεφάλι, καὶ εἶνε ὅλαις μαύραις. Ἡ καρδία μου εἶνε νέα ἀκόμη καὶ τὰ χρήματα δὲν μοῦ λείπουν. Ὅλα οἰκονομοῦνται μ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Σᾶς πέρνω σύζυγόν μου. Ὁ Ἐδμόνδος θὰ ἔχῃ τὴν περιποίησιν ποῦ εἶχεν ἡ γραῖα ἐκείνη ἡ Δουπλαντῆ. Αὐτὸ μοῦ χρειάζεται ἐμένα!

Ἀκτινοβολῶν ἐν τῷ πατρικῷ αὐτοῦ μεγαλείῳ ἐφαίνετο ὡραῖος. Ἡ Λεοντίνη ἔτρεμε καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέλη ὠχρὰ ὡς ὁ θάνατος. Ὁ Μιλσὰν δὲν ἤκουε τίποτε ἐξ ὅσων ὑπεψέλλιζεν αὕτη, καὶ διὰ κινήματος σκαιοῦ ἀλλὰ μεγαλοπρεπεστάτου ἔκοψε τὰ σχοινία τοῦ μαρσίππου. Ἐγονυπέτησε καὶ ἐξήγαγεν ἓν πρὸς ἓν τὰ ἐν αὐτῷ πράγματα, ἅπερ ἔῤῥιψε παρὰ τὴν κλίνην. Ἡ Λεοντίνη ἐπέσχεν αὐτοῦ βιαίως τὴν χεῖρα·

— Ἀρνοῦμαι. Ὄχι, ὄχι· θὰ εἴπουν τότε ὅτι ἦσαν ἀληθῆ ὅσα ἔλεγον· Καὶ ἔπειτα ἐγὼ τί εἶμαι;

μία δυστυχής· ἐγὼ ἐπλάσθην νὰ κερδίζω μόνη μου τὸ ψωμί μου...Ὁ πατήρ μου... ἂν ἠξεύρετε! Ὤ, ὄχι, δὲν θὰ τὸ δεχθῶ αὐτὸ ποτὲ, ποτέ!

Ὁ Εὐτύχιος Μιλσὰν ἀπῆλθεν ὡς βόμβα, οὐδὲ στρέψας κἂν τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὴν δακρυρροοῦσαν κόρην· μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐπέστρεψε κρατῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν υἱόν του. Ἡ Λεοντίνη δὲν εἶχε κινηθῆ.

— Νὰ, ποιὸς θὰ σᾶς κάμῃ νὰ μείνετε ἂν ἀκόμη ἔχετε καρδίαν. Ἐδμόνδε μου, παιδί μου, πήγαινε ἀγκάλιασέ την καὶ εἰπέ την: μητέρα.Ἐξ αἰτίας σου τὴν ἐπότισαν τόσαις πίκραις· φίλησέ την, παιδί μου.

Μετὰ ἕνα μῆνα—μάτην αἱ τῆς ἀνωτέρας τάξεως κυρίαι ἔδακνον ἐκ πείσματος καὶ ἀγανακτήσεως τὰ χείλη των—συνεζεύχθησαν.Ὁ Μιλσὰν ὅπως *λυσσάξῃ* τοὺς κακεντρεχεῖς προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τὸν παρὰ τῇ βαρονίδι ἄλλοτε ἡνίοχον Γιάννην, καὶ ἠγόρασε μεγαλοπρεπὲς ὄχημα.

(Ἕπεται τὸ τέλος). Α. Π. Κ.

Ἐκ τῆς «Θεσσαλίας», συγγράμματος πολλοῦ λόγου ἀξίου τοῦ κ. Ν. Γεωργιάδου, μεταφέρομεν τὴν κατωτέρω ὡραίαν περιγραφὴν τοῦ Ὀλύμπου, πολυυμνήτου κατοικίας τῶν ἀρχαίων-θεῶν, ὅστις ἀπὸ τοῦ νῦν θέλει ἀποτελεῖ τὸ πρὸς βορρᾶν ὅριον τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους. Σ. τ. Δ.

ΟΛΥΜΠΟΣ

Εἰς τὰ βόρεια τῆς Θεσσαλίας ὑψοῦται ὁ περιβόητος Ὄλυμπος, ὅστις, ἐκτεινόμενος κατ' ἀρχὰς εἰς συνέχειαν μεγαλοπρεπῶν κορυφῶν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, καθόσον προβαίνει ἀνατολικώτερον καταπίπτει ἐκ τοῦ αἰθερίου αὐτοῦ ὕψους, καὶ ὡς κάτω Ὄλυμπος τελευτᾷ ἔτι μᾶλλον καταβαίνων εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν. Τὸ ὄρος τοῦτο, περιβάλλον ἐκ βορρᾶ τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα, διά τε τὸ ὕψος του καὶ τὰ ἐκτεταμένα δάση του καὶ τὰς βαθείας αὐτοῦ χαράδρας καὶ τὸν ὅλον ἐν γένει ὄγκον του, παραβάλλεται ὑπό τινων περιηγητῶν μὲ τὰς Ἄλπεις τῆς Ἑλβετίας· ἀλλ' αἱ νοτιώτεραι αὗται Ἄλπεις κεῖνται ὑπὸ τὸν ὡραῖον γλαυκὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος· αἱ μεγαλοπρεπεῖς κορυφαὶ τοῦ Ὀλύμπου, περιβαλλόμεναι ἀπὸ γλυκεῖαν καὶ διαυγῆ ἀτμοσφαῖραν, δὲν ἐμποιοῦσι τὴν αὐστηρὰν καὶ μελαγχολικὴν ἐντύπωσιν, ἣν αἰσθάνεταί τις ἀνερχόμενος τοὺς παγῶνας καὶ βράχους τῶν Ἑλβετικῶν Ἄλπεων, ἀλλὰ συγκινοῦσιν ἡδύτατα τὰς αἰσθήσεις καὶ ἐξάπτουσι τὴν φαντασίαν. Ἐνταῦθα ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος ἐνεπνεύσθησαν ὡραίας ποιητικὰς εἰκόνας, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις θὰ μαρτυρῇ ἐσαεὶ τὴν ἀπαράμιλλον καλλονὴν τῶν τόπων. Διακρίνομεν δὲ εἰς τὸ ὄρος δύο πλευρὰς, τὴν βορείαν ἢ Μακεδονικὴν καὶ Πιερικὴν, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκαταστάσεως τῆς Θρᾳκικῆς φυλῆς τῶν Πιέρων, καὶ τὴν μεσημβρινὴν ἢ Θεσσαλικὴν καὶ Περραιβικὴν, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἐνοικήσεως τῆς Πελασγικῆς φυλῆς τῶν Περραιβῶν· καὶ αὕτη μὲν, καί τοι μὴ στερουμένη ἐντελῶς δασῶν, δὲν παρουσιάζει τὴν κραταιὰν καὶ ἄφθονον βλάστησιν ἐκείνης, ἐνέχει ὅμως ἀρόσιμα ὀροπέδια καὶ εὐχλόους νομὰς, διαῤῥεομένας ὑπὸ διαυγεστάτων ρυακίων, ἔνθα βόσκουσι πολλαὶ ἀγέλαι ποιμνίων. Ἐν τῇ πλευρᾷ ταύτῃ ὑπάρχει καὶ ἡ ὀρεινὴ λίμνη *Ἀσκορὶς* (Νεζερός). Τὸ μεσημβρινὸν τοῦτο ὀροπέδιον τοῦ Ὀλύμπου, ὅπερ ἤδη ὑψοῦται κατὰ τοὺς Ἀγγλικοὺς χάρτας εἰς 4,500 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καταπίπτει ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν καὶ καλεῖται, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰς ὑψίστας κορυφὰς τοῦ ὄρους, *Κάτω Ὄλυμπος*· ἡμίσειαν δὲ ὥραν ὑπὲρ τὸ ὀροπέδιον τοῦτο παύει πᾶσα βλάστησις ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους, συνισταμένων ἤδη ἐκ φαλακρῶν καὶ γυμνῶν τιτανολίθων μέχρι τῶν ὑψίστων κορυφῶν αὐτοῦ. Ὅλως ἀλλοίαν ὄψιν παρουσιάζει ἡ ἀρκτικὴ πλευρὰ τοῦ Ὀλύμπου· καὶ ἐνέχει μὲν καὶ αὕτη πλουσίας νομὰς, ἀλλὰ διακρίνεται πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἔκτασιν τῶν δασῶν της καὶ τὰς βαθείας καὶ ἀποτόμους χαράδρας, αἵτινες διαυλακοῦσι τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα ὑπὲρ τὸ χωρίον Σκουτίνα ἐκτείνεται τὸ ὑπὸ τοῦ Λιβίου μνημονευόμενον πυκνότατον δάσος Καλλιπεύκη, διαῤῥεόμενον ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου κατῆλθον εἰς τὴν Πιερίαν αἱ ὑπὸ τὸν ὕπατον Φίλιππον Μάρκιον Ῥωμαϊκαὶ λεγεῶνες· ἐνταῦθα ὑπὲρ τὸ χωρίον Λιτόχωρον παρατηρεῖται ἡ βαθυτέρα καὶ ἀποτομωτέρα χαράδρα τοῦ Ὀλύμπου, ἥτις κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Heuzey φαίνεται διήκουσα μέχρι τῶν ἐγκάτων τοῦ ὄρους, καὶ διὰ τῆς ὁποίας καταφέρονται θορυβωδῶς τὰ ὕδατα τοῦ Ἐνιπέως εἰς τὴν πεδιάδα· ἔτι βορειότερον δι' ἑτέρας χαράδρας ἀγούσης εἰς τὸ στενὸν τῆς Πέτρας καταῤῥέουσι τὰ ὕδατα τοῦ Ἑλικῶνος. Καὶ αἱ μὲν κατώτεραι μοῖραι τοῦ ὄρους, ἰδίως παρὰ τὴν κοίτην τῶν καταῤῥεόντων χειμάῤῥων καὶ ἐν αὐτῇ καλύπτονται ὑπὸ τῶν ὑδροχαρῶν πλατάνων, οἵτινες ἀνωτέρω ἀντικαθίστανται ὑπὸ καστανεῶν,καὶ ἔτι ἀνωτέρω ὑπὸ ἐλατῶν καὶ πευκῶν· κραταιοτάτη δὲ εἶνε ἡ βλάστησις κατὰ τὸ στενὸν τῆς Πέτρας καὶ περὶ τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἥτις κεῖται ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίας καὶ ρωμαντικῆς φύσεως τρεῖς ὥρας ὑπὲρ τὸ Λιτόχωρον. Βαθέα δάση πευκῶν καλύπτουσι τὰς ὄχθας τοῦ ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους παρὰ τὴν μονὴν κατερχομένου Ἐνιπέως, ἅτινα ἀνωτέρω ἀντικαθίστανται ὑπὸ πυκνοτάτου δάσους ἐλατῶν, καλουμένου διὰ τὴν σκιερότητα αὐτοῦ *Μαυρολόγγου*. Ὑπὲρ αὐτὸ παύει πλέον πᾶσα βλάστησις καὶ ἄρχονται αἱ φαλακραὶ καὶ ἐκ φαιοῦ τιτανολίθου συνιστάμεναι πλευραὶ διηυλακωμέναι ὑπὸ ἀπείρων ρωγμῶν, ἐν αἷς καθ' ὅλον τὸ ἔτος διαμένει ἡ χιὼν, ὅθεν ἐπρομηθεύοντο αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Πιερίας. Ἐκ τῆς χιόνος ταύτης ζητεῖ ὁ Σιμωνίδης ἔν τινι ἐπιγράμματι διασωθέντι παρ' Ἀθηναίῳ (ΙΙΙ, 125) ἐν ὥρᾳ ἰσχυροῦ καύματος, ὅπως ἐγχέωσιν εἰς τὸ ποτὸν αὐτοῦ·

Τῇ ρα ποτ' Οὐλύμπου περὶ πλευρὰς ἐκάλυψεν
ὀξὺς ἀπὸ Θρῃΐκης ὀρνύμενος βορέης·
ἀνδρῶν δ' ἀρχαίων ἔδακε φρένας· ἀτὰρ ἐθάφθη
ζωὴ Πιερίην γῆν ἐπιεσσαμένη
ἔν τις ἐμεῦ καὶ τῆς χεύετο μέρος· οὐ γὰρ ἔοικε
θερμὴν βαστάζειν ἀνδρὶ φίλῳ πρόποσιν.

Ἐνταῦθα εἰσέρχεταί τις ἐντὸς εὐρυτάτου κύκλου, ἔνθα ἀμφιθεατρικῶς εἶνε κατατεταγμένοι καθ' ὁριζοντίους στιβάδας οἱ κολοσσιαῖοι τιτανόλιθοι, ἐξ ὧν συνίστανται αἱ κορυφαὶ τοῦ ὄρους. Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ κύκλου τούτου ὑψοῦνται κατακαθέτως ὑψηλοὶ καὶ κατεσχισμένοι βράχοι, ἀποτελοῦντες μίαν τῶν ὑψίστων κορυφῶν τοῦ ὄρους, τὴν καλουμένην *Καλόγηρον*, ὡς χρησιμεύσασαν κατὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ παράδοσιν εἰς τάφον τοῦ ἁγίου Διονυσίου· ὀλίγον δὲ μεσημβρινώτερον τῆς κορυφῆς ταύτης ὑψοῦνται ἕτεραι κορυφαὶ τοῦ ὄρους καὶ θόλοι Βυζαντινῆς ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ ὑψίστη ὑπὲρ τὴν κοιλάδα τῆς Καρυᾶς καλεῖται παρὰ τῶν ἐγχωρίων *Τσουμᾶ*. Οἱ τῆς κοιλάδος κάτοικοι πιστεύουσιν ὅτι ἐπ' αὐτῆς κεῖται μεγάλη πλὰξ μετ' ἐπιγραφῆς, ἀντὶ τῆς ὁποίας ὅμως ὁ Heuzey εὗρε στήλην ἐκ λίθων ἱδρυμένην πρὸς καταμέτρησιν τοῦ βάθους τῆς πιπτούσης χιόνος, ὡς καὶ συντρίμματά τινα κεράμων ἀνήκοντα εἰς προϋπάρχοντα ἐνταῦθα χριστιανικὸν ναΐσκον. Πέραν τῆς κορυφῆς ταύτης πρὸς βοῤῥᾶν ἐκτείνεται μικρόν τι ὀροπέδιον, καὶ ἐκ τῆς βορείας πλευρᾶς αὐτοῦ ἀνυψοῦται ἑτέρα τῶν ὑψίστων κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἡ καλουμένη ἔκ τινος ἐκεῖ ἱδρυμένου ναΐσκου κορυφὴ τοῦ *Ἁγίου Ἠλία*. Τὸ ὕψος τῆς κορυφῆς ταύτης ὑπολογίζεται κατὰ τοὺς Ἀγγλικοὺς χάρτας 9,754 πόδας, ἤτοι 2, 972 μέτρα· τὸ δὲ ὑπὲρ τὸ Πύθιον ὕψος αὐτοῦ καταμετρηθὲν καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπὸ τοῦ Ξεναγόρα εὑρέθη 10 στάδια καὶ ἓν πλέθρον πλὴν 4 ποδῶν, ὅ ἐστι 1,877 μέτρα. Τὸ περὶ τῆς καταμετρήσεως ταύτης ἐπίγραμμα εὑρίσκεται παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Παύλου Αἰμιλίου·

Οὐλύμπου κορυφῆς ἔπι Πυθίου Ἀπόλλωνος
ἱερὸν ὕψος ἔχει (πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη)
πλήρη μὲν δεκάδα σταδίων μίαν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ
πλέθρον τετραπόδῳ λειπόμενον μεγέθει.
Εὐμήλου δέ μιν υἱὸς ἐθήκατο μέτρα κελεύθου
Ξειναγόρας· σὺ δ', ἄναξ, χαῖρε καὶ ἐσθλὸν δίδου.

Καὶ κατὰ μὲν τὸν Heuzey ἡ τοῦ Ἁγίου Ἠλιοῦ κορυφὴ θεωρητέα ὡς ἡ ὑψίστη τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, κατὰ τὸν Γερμανὸν ὅμως Barth καὶ τὸν Ἄγγλον Tozer ἡ κορυφὴ αὕτη εἶνε ταπεινοτέρα πόδας 300—500 ἑτέρας κορυφῆς κειμένης βορειοανατολικῶς τῆς ῥηθείσης, καὶ ἥτις, περιβαλλομένη πανταχόθεν ὑπὸ βαθέων καὶ ἀποτόμων κρημνῶν, καθίσταται δυσανάβατος καὶ ἀπροσπέλαστος εἰς τοὺς περιηγητάς. Εἶνε δὲ αἱ κορυφαὶ ὡς καὶ αἱ ἀνώτεραι πλευραὶ τοῦ ὄρους οὐ μόνον ἐστερημέναι πάσης βλαστήσεως, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἀλλὰ καὶ ἐντελῶς ἄνυδροι· διὸ καὶ οἱ ἀναῤῥιχώμενοι εἰς αὐτὰς περιηγηταὶ ὀφείλουσι νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸ ἀναγκαιοῦν ὕδωρ, ὅπως μὴ ἀναγκασθῶσι, καθὼς ὁ Heuzey, νὰ πίωσιν ὕδωρ τῆς χιόνος· ἀλλὰ καὶ ὁδηγῶν ἐμπείρων ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ ἀναβαίνοντες, διότι αἱ πολλαὶ καὶ βαθεῖαι χαράδραι, αἱ διαυλακοῦσαι τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους, καθιστῶσι δύσκολον τὴν ἀνεύρεσιν τῆς στενωποῦ, ἥτις δίκην ἰσθμοῦ ἑνόνει τὰς διὰ τῶν χαραδρῶν χωριζομένας πλευρὰς αὐτοῦ· δύναται δέ τις νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐπὶ τῶν ὑψίστων κορυφῶν ἀνάβασιν εἴτε ἐκ τῆς βορείας πλευρᾶς αὐτῶν ὑπὲρ τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, καθὼς ὁ Heuzey, εἴτε ἐκ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους ὑπὲρ τὸ χωρίον Κοκινοπλό, καθὼς ὁ Barth, εἴτε τέλος ἐκ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους ὑπὲρ τὴν κοιλάδα τῆς Καρυᾶς εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν κορυφὴν *Τσουμᾶ*.

Ἡ ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου ἄποψις εἶνε θαυμασία· ἀφ' ἑνὸς μὲν καθορᾶται ἅπασα ἡ Μακεδονία, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἅπασα ἡ Θεσσαλία, τῶν ὁποίων αἱ λίμναι καὶ οἱ ποταμοὶ φαίνονται ὡσεὶ ἰχνογραφημένοι ἐπὶ τοῦ χάρτου. Καὶ πρὸς Μ. μὲν ἀποκλείει τὸν ὁρίζοντα ὁ μεγαλοπρεπὴς Παρνασσός, ἁμιλλώμενος πρὸς τὸν Ὄλυμπον κατά τε τὸ ὕψος καὶ τὸν ὄγκον, πρὸς Α. δὲ σχηματίζει ἡ θάλασσα εὐρὺ τόξον ἀπὸ τοῦ Ἄθω μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Μιτυλήνης, καὶ πρὸς Δ. ἐκτείνεται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἡ μακρὰ καὶ πολυκόρυφος σειρὰ τοῦ Πίνδου.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου ἔθεσεν ἡ φαντασία τῶν προγόνων μας τὴν μακαρίαν κατοικίαν τῶν θεῶν, τὰς δὲ ἀγρίας χαράδρας τῶν βορείων αὐτῶν πλευρῶν καὶ τὰς ἐν αὐταῖς κρήνας τῶν διαυγῶν ὑδάτων καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐρημίαν τῶν ἐκτεταμένων αὐτῆς δασῶν ἐθεώρησεν ὡς ἕδραν καὶ κατοικίαν τῶν Μουσῶν· ἀλλὰ πῶς καὶ διὰ τί ἄρα μεταξὺ τόσων ὀρέων τῆς ἑλληνικῆς γῆς νὰ θεωρηθῇ ὁ Ὄλυμπος ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱερὸν ὄρος τῶν προγόνων μας ; Διὰ τί εἰς τὸ προσβορειότατον τοῦτο ὅριον τῆς χώρας των νὰ θέσωσιν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὴν κατοικίαν τῶν προστατευόντων αὐτοὺς θεῶν καὶ τὴν ἕδραν τῶν Μουσῶν, αἵτινες ἐνέπνευσαν τοὺς ἀοιδοὺς τῆς μεσημβρινωτέρας Ἑλλάδος ; Ἆρά γε τὸ καταπληκτικὸν ὕψος τοῦ ὄρους, οὗ τινος αἱ κορυφαὶ περιστεφόμεναι συχνάκις ὑπὸ νεφῶν ἀπέκρυπτον ἀπὸ τὰ βέβηλα ὄμματα τῶν θνητῶν τὸ ἱερὸν ἕδος τῶν ἀθανάτων, τὰ ἄγρια αὐτοῦ καὶ βαθύτατα δάση καὶ αἱ λοιπαὶ φυσικαὶ ἰδιότητες τοῦ ὄρους ἐπιδράσασαι ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν προγόνων μας κατέστησαν αὐτὸ ἑστίαν τῆς θρησκείας καὶ τῶν Μουσῶν αὐτῶν ; Πιστεύω ὄχι, διότι καὶ ἄλλα ὄρη ἐπίσης ὑψηλά, ἐπίσης συνηρεφῆ καὶ ἄγρια ἐνέχει ἡ ἑλληνικὴ γῆ· πιθανώτερον δὲ φαίνεται, ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ Ὀλύμπου τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς Μούσαις ἐγένετο κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐγκατασταθεισῶν μικρῶν καὶ ἀσήμων φυλῶν, τῆς πελασγικῆς φυλῆς τῶν Πεῤῥαιβῶν καὶ τῆς θρακικῆς τῶν Πιέρων. Τὰ ἔθνη ταῦτα δὲν ἤ-

σαν μὲν ἰσχυρὰ καὶ πολυάνθρωπα, παραμείναντα ἄσημα καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, κατείχοντο ὅμως ὑπὸ τῆς βαθείας ἐκείνης ἐμπνεύσεως καὶ τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ, ὅστις παρήγαγε καὶ ἐστερέωσε τὰς θρησκείας ἁπάντων τῶν ἐθνῶν. Καὶ οἱ μὲν Περραιβοί, κατοικοῦντες τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ ὄρους, ἐγκαθίδρυσαν ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν τὴν μεγάλην αὐτῶν θεότητα, τὸν Πελασγικὸν Δία, ἡ δὲ μικρὰ θρακικὴ φυλὴ τῶν Πιέρων, ἐνωρὶς ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τοῦ μεγάλου θρακικοῦ κορμοῦ καὶ ἐγκαταστᾶσα μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν ἐν τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τοῦ Ὀλύμπου, ἔθεσεν ἐντὸς τῶν βαθέων δασῶν τὰς ἀγρίας καὶ ἐνθουσιώδεις αὐτῶν θεότητας, τὰς Μούσας. Αἱ φυλαὶ αὗται, ἐλθοῦσαι εἰς ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα κατοικούντων Αἰολέων, μετέδωκαν αὐτοῖς τὸν ἱερὸν αὐτῶν ἐνθουσιασμόν, καὶ εἰς τοῦτο ἴσως χρεωστεῖται ἡ πρόωρος ἀνάπτυξις καὶ τὸ βαθὺ αἴσθημα τῆς Αἰολικῆς ποιήσεως. Τὴν μετὰ τῶν Αἰολέων καὶ τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν φυλῶν, τῶν κατοικουσῶν κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα, ἀνάμιξιν τῶν Περραιβῶν καὶ Πιέρων τεκμαιρόμεθα καὶ ἐκ τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας, ἧς συμμετέσχον ὅ τε ἐκ Πιερίας Ὀρφεὺς καὶ ὁ Περραιβὸς Μόψος, συμπλέοντες μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀργοναυτῶν οὐχὶ ὡς πολεμισταί, ἀλλ' ὁ μὲν Ὀρφεὺς ὡς ἀοιδὸς λύων τὰς ἔριδας καὶ παραμυθῶν τὰς λύπας τῶν συμπλωτήρων, ὁ δὲ Μόψος ὡς μάντις τῆς ἐκστρατείας· διὸ καὶ αὐτὸν εἰσάγει ὁ Πίνδαρος ποιοῦντα σπονδὰς κατὰ τὸν ἀπόπλουν εἰς τὸν Δία καὶ ἐπικαλούμενον τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ καὶ εὐόδωσιν τοῦ ἔργου. Βραδύτερον δὲ αἱ φυλαὶ αὗται, συγκατελθοῦσαι μετὰ τῶν Αἰολέων ἢ καὶ μόναι ὑπὸ ἀρχηγοὺς προφήτας καὶ ἱεροφάντορας, ἐγκατέστησαν παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τοῦ Ἑλικῶνος, καὶ ἔτι μεσημβρινώτερον ἐν τῇ Ἐλευσῖνι, συναποφέρουσαι τὴν λατρείαν τῶν τοπικῶν αὐτῶν θεοτήτων· ταύτας δ' ἐκεῖ παραλαβόντες οἱ ἀοιδοὶ τῆς μεσημβρινωτέρας Ἑλλάδος ἀφήρεσαν τὸν ἄγριον αὐτῶν καὶ τοπικὸν χαρακτῆρα, καὶ τὰς περιέβαλον τὴν ἰδεώδη καλλονήν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκόσμει τὰ πλάσματα αὐτῆς ἡ ἑλληνικὴ φαντασία. Οὕτω δὲ διὰ τῶν ἀθανάτων ἐπῶν τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου μεταδοθεῖσαι αἱ θεότητες ἐκεῖναι, ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἁπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς· ὥστε οὐκ ἀπεικότως λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι οἱ πρῶτοι ποιήσαντες θεογονίαν τοῖς Ἕλλησιν εἶνε ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Καὶ ἡ μὲν πελωρία θεότης τῶν Πελασγῶν, ὁ Ζεύς, μετεβλήθη εἰς τὸν ἰδεώδη ἑλληνικὸν Δία, ὃν ἐξύμνησεν ἡ Μοῦσα τοῦ Ὁμήρου καὶ ἔγλυψεν ἡ ἀθάνατος χεὶρ τοῦ Φειδίου· αἱ δὲ ἄγριαι καὶ ἐνθουσιώδεις δρυάδες τῶν Πιερικῶν δασῶν, αἱ Μοῦσαι, αἱ τροφοὶ τοῦ Διονύσου, ἐγένοντο ἔφοροι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Οὐ μόνον δὲ τὰς θεότητας αὐτῶν συναπέφερον αἱ ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος κατελθοῦσαι φυλαί, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ὄρους ἀπέδωκαν εἰς πλεῖστα τῶν ὑπ' αὐτῶν κατοικηθέντων ὀρέων· διὸ καὶ ἐν τῇ Ἤλιδι καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ Λακωνίᾳ καὶ παρὰ τὴν Σμύρνην καὶ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ καὶ ἐν τῇ Μυσίᾳ ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα Ὄλυμπος. Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν πληθὺν τῶν Ὀλύμπων ὁ Θεσσαλικὸς Ὄλυμπος ἔμεινε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱερὸν ὄρος καὶ ἡ κοιτὶς τῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ὑψίστης κορυφῆς ἦτο ἡ θαλερὰ κατοικία τοῦ Διός, ἐπὶ δὲ τῶν ταπεινοτέρων κορυφῶν κατῴκει ὁ λοιπὸς χορὸς τῶν οὐρανιόνων (Ἀπολ. Ἀρ. 3. 1131). Ἐκεῖ, ἔνθα σήμερον ὑπάρχει ὁ μικρὸς ναΐσκος τοῦ Ἁγίου Ἠλιοῦ, ἵδρυτο τὸ πάλαι ὁ βωμὸς τοῦ Διός, ἔνθα κατ' ἔτος ἀνήρχοντο οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐν τῇ πόλει Δίῳ ναοῦ, ὅπως τελέσωσι θυσίαν εἰς τὸν Ὕψιστον. Καὶ σήμερον δὲ οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀναβαίνουσι τὴν 20ὴν Ἰουλίου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τελοῦντες λειτουργίαν ἐν τῷ ἐκεῖ ἱδρυμένῳ ναΐσκῳ, καὶ οὕτω παραμένει μέχρι τοῦ νῦν ἡ ἱερότης τοῦ ὄρους.

Αἱ δὲ θαυμάσιαι διηγήσεις τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν συμβαινόντων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου, ὡς π. χ. ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς τέφρας τοῦ βωμοῦ γραφόμενα γράμματα παρέμενον ἀνεξάλειπτα καθ' ὅλον τὸ ἔτος διὰ τὴν διηνεκῆ ἐπὶ τῶν κορυφῶν ἐπικρατοῦσαν γαλήνην καὶ ἄπνοιαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα, διατηροῦνται καὶ μέχρι τῆς σήμερον τροποποιημέναι παρὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τοῦ ὄρους. Πάντες πιστεύουσιν, ὅτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ συμβαίνουσι θαυμάσια πράγματα· καὶ οἱ μὲν διηγοῦνται, ὅτι ποιμήν τις εἶδεν ἐπὶ τῆς ὑψίστης κορυφῆς τοῦ ὄρους μεγαλοπρεπέστατον παλάτιον, περιβαλλόμενον ὑπὸ λευκοτάτων κιόνων, ὅπερ ὅμως ἔκτοτε οὐδεὶς εἶδε πλέον· ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖ εὑρίσκεται εὐρύτατον στάδιον, ἔνθα οἱ ἄρχοντες ἐτέλουν τοὺς ἀγῶνάς των. Δημῶδες δέ τι ᾆσμα θέτει ἐκεῖ τὴν κατοικίαν τῶν Μοιρῶν·

Ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου τὴν κορφὴ
τὰ τρία ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ,
ὅπου αἱ μοῖραι τῶν μοιρῶν
καὶ ἡ ἐδική μου μοῖρα
ἃς ἀκούσῃ καὶ ἃς ἔλθῃ.

Τοιοῦτος λοιπὸν ὢν ὁ Ὄλυμπος, ὑμνήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ ἐκοσμήθη διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων ἐπιθέτων, ἅτινα πάντα χαρακτηρίζουσι τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ἰδιότητας. Καὶ διὰ μὲν τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν κορυφῶν αὐτοῦ καλεῖται μακρὸς (Ἰλ. ΙΙ. 40.), διὰ δὲ τὸ πολυχάραδρον αὐτοῦ πολύπτυχος καὶ πολυδειρὰς (Ἰλ. ΧΧ 5 καὶ ἀλ.), διὰ δὲ τὴν λάμψιν, ἣν ἐκπέμπουσιν αἱ ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων φωτιζόμεναι αὐτοῦ κορυφαί, ἐκαλεῖτο αἰγλήεις καὶ αἰπύς. Καὶ σήμερον δέ, ἐν ἀνεφέλῳ καὶ γαληνίῳ ἡμέρᾳ βλέπει τις τὰς

λαμπρὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους ὑψουμένας ἐν τῷ μέσῳ λεπτῆς καὶ καθαρᾶς ἀτμοσφαίρας, ὀνειροπολῶν τὸν ἰδεώδη καὶ ὅλως θεῖον ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου περιγραφέντα Ὄλυμπον, ὅστις

Οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται· οὔτε πότ' ὄμβρῳ
δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπίκειται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
πέπταται ἀνέφελος· λευκὴ δ' ἐπιδέδρομε αἴγλη.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

['Εκ τῶν τοῦ E. De Amicis].

Πολλοὶ ἔγραψαν κατὰ τῆς χειρίστης συνηθείας πλείστων ὅσων, οἵτινες, ἂν καὶ ἀγαπῶσι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ δύνανται νὰ ἐξοδεύσωσι, δὲν ἀγοράζουσι ποτὲ ἓν βιβλίον.

Τὰ αἴτια τῆς συνηθείας αὐτῆς τοῦ μὴ ἀγοράζειν ἢ μᾶλλον τῆς ἐλλείψεως τῆς συνηθείας τοῦ ἀγοράζειν εἰσὶ πολλά, πρώτιστα δὲ μοὶ φαίνονται ὅτι ἡ βιβλιοθήκη δὲν θεωρεῖται ἀκόμη ὡς ἔπιπλον ἀναγκαῖον πρὸς στολισμὸν τῆς οἰκίας, ὅτι τὸ βιβλίον δὲν ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς ἀντικείμενον στολισμοῦ, ὅτι ἀγαπῶμεν μὲν ἐπὶ τέλους τὴν ἀνάγνωσιν ὄχι ὅμως ἀκόμη καὶ τὸ βιβλίον.

Ἐγὼ δὲ πιστεύω ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἐπίπλων τὸ ἔχον ὀλιγωτέραν ἐξόδευσιν εἶναι ἡ *βιβλιοθήκη.*

Πλεῖστοι δὲν ἐννοοῦσι κατ' οὐδένα τρόπον νὰ διατηρήσωσι βιβλίον τι ἀφοῦ τὸ ἀνέγνωσαν.

Καθ' ἑκάστην στιγμὴν δύναταί τις ν' ἀκούσῃ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τινὰ νὰ λέγῃ·—Θὰ ἀνεγίνωσκον εὐχαρίστως αὐτὸ τὸ βιβλίον. Τὸν ἐρωτῶσι διατί δὲν τὸ ἀγοράζει·—Διατί δὲν τὸ ἀγοράζω; ἀποκρίνεται ὁ ἐρωτώμενος. Καὶ τί θέλεις νὰ τὸ κάμω ἀφοῦ τὸ ἀναγνώσω;—Δι' αὐτὸν καὶ τοὺς ὁμόφρονάς του ἓν βιβλίον ἀναγνωσθὲν εἶναι ἄχρηστον, καὶ ἔχουν δίκαιον νὰ μὴ θέλουν νὰ γεμίσουν τὸν οἶκόν των ἀπὸ *παληόχαρτα.* Εἰσέλθετε εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν. Κατὰ τὸ πλεῖστον θὰ ἴδετε συλλογὰς κογχυλίων, αὐγῶν, πετραδίων, γραμματοσήμων, ὡς καὶ κουτίων διὰ *σπίρτα*· ἀλλὰ δὲν θὰ ἴδητε μίαν συλλογὴν βιβλίων. Πανταχοῦ θὰ ἀπαντήσητε κάτι τι, ὅπερ νὰ σᾶς ὑπομιμνήσκῃ ὅτι ἡ οἰκογένεια τρώγει, παίζει, κοιμᾶται· οὐδὲν ὅτι ἀναγινώσκει. Εἶναι πολυτέλεια τὸ νὰ ἴδῆτε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπί τινων τραπεζίων ἢ ἑδρῶν χαμμίαν εἰκοσάδα τόμων, τὸ τρίτον τῶν ὁποίων ἀνήκει εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον πηγαίνει εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ τέσσαρα ἢ πέντε εἰσὶ δανεικά. Τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα μένουσιν,—ἡ μόνη βιβλιακὴ ἰδιοκτησία τῆς οἰκίας—εἶναι κατεσχισμένα καὶ κατεξηλωμένα, καὶ ἔχουσι τὰ πρῶτα φύλλα κεκαλυμμένα ἀπὸ ἱερογλυφικὰ καὶ ζωγραφίας. Τὰ μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἀνάπτωσι τὸ πῦρ καὶ νὰ προφυλαχθεύωσιν ἀπὸ χαρτίον τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς οἰκίας, ὅπου πάντοτε πρέπει νὰ ὑπάρχῃ χαρτίον.—Διατί ξεσχίζετε αὐτὸ τὸ βιβλίον; ἐρωτᾶτε.—Αἴ! καλά!—ἀποκρίνονται—τὸ ἐδιαβάσαμεν καὶ τὸ ξαναδιαβάσαμεν ὅλοι!

Οἰκία ἄνευ βιβλιοθήκης εἶναι οἰκία ἄνευ ἀξίας,— ἔχει τι τοῦ ξενοδοχείου — εἶναι ὡς πόλις ἄνευ βιβλιοπωλείου — χωρίον ἄνευ σχολείου,— ἐπιστολὴ ἄνευ ὀρθογραφίας.

Πόσον εἶναι ὡραία μία βιβλιοθήκη! Πόσα πράγματα βλέπει τις εἰς αὐτήν, καὶ πόσην εὐχαρίστησιν δύναται νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἐκεῖνος ἔτι, ὅστις ἀναγινώσκει πρὸς ἁπλῆν διασκέδασιν, ἐὰν ἔχῃ ὀλίγον μόνον αἴσθημα καὶ φαντασίαν.

Οἱ θαυμασιώτεροι καρποὶ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας εὑρίσκονται ἐδῶ συνηθροισμένοι ἐντὸς μικροῦ διαστήματος, ὑπὸ τὴν χεῖρά μου. Καρποὶ θείων ἐμπνεύσεων, καρποὶ μελετῶν καὶ σπουδῶν, αἵτινες ἐρρυτίδωσαν προώρως τὰ εὐγενέστερα ἀνθρώπινα πνεύματα, καρποὶ τῶν λαμπροτέρων φαντασιῶν τῆς οἰκουμένης παρουσιάζονται ἐδῶ συγκεφαλαιωμένοι εἰς σχῆμα μικρῶν παραλληλεπιπέδων, φυλακισμένοι μεταξὺ τεσσάρων σανίδων, διῃρημένοι κατ' ἐποχάς, κατ' ἔθνη, κατὰ γλῶσσαν, καθ' ὕλην, κατ' ἀξίαν, ἠριθμημένοι καὶ παρατεταγμένοι ὡς στρατοί. Ἓν διαμέρισμα μοὶ ἀνοίγει τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ἕτερον μὲ μεταφέρει εἰς τόπους μακρινούς, τοῦτο μοῦ ἐγγίζει τὴν καρδίαν, ἐκεῖνο μοῦ κεντᾷ τὴν διάθεσιν πρὸς γέλωτα, τὸ τρίτον μὲ κάμνει νὰ ὀνειροπολῶ, τὸ τέταρτον νὰ σκέπτωμαι καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο νὰ κλαίω. Εἰμπορῶ νὰ ἐκλέξω κατὰ τὴν διάθεσίν μου. Πρόκειταί μοι ἓν φαρμακεῖον ἠθικόν· εὑρίσκω εἰς αὐτὸ διανομὰς διὰ τὰς ζοφερὰς ἡμέρας, διὰ τὰς γαληνίους, διὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀκηδίας, δι' ἐκείνας, καθ' ἃς μὲ καταλαμβάνει ἡ μανία τῆς ἐργασίας. Καὶ εἰς τὴν ποικιλίαν τῆς ὕλης ἀνταποκρίνεται ἡ ποικιλία τῆς θεωρίας. Ἐδῶ εἶναι οἱ κολοσσοί, — λεξικὰ καὶ μεγάλα βιβλία μετ' εἰκονογραφιῶν — οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν σκελετὸν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ κόσμου. Ἐκεῖ σειραὶ πυκναὶ τόμων ὀγκωδῶν, σκοτεινοῦ χρώματος, — παλαιαὶ ἐκδόσεις οἰκονομικαὶ κλασικῶν ἔργων,—ταπειναὶ τὴν θεωρίαν, ἀλλὰ πλήρεις *ζωϊκῆς τροφῆς*, καθὼς εἰς τὸν πραγματικὸν κόσμον οἱ ἀληθοῦς ἀξίας ἄνθρωποι. Ὑπὸ αὐτὰς ἡ ἀριστοκρατία τῶν δεσιμάτων. ἡ προνομιοῦχος τάξις τῆς βιβλιοθήκης, περιβεβλημένη στιλπνὰ δέρματα καὶ κεκοσμημένη μὲ χρυσᾶ ἐγκαύσματα. Κατόπιν ἡ κομψὴ καὶ χαρίεσσα νεότης· τὸ ῥόδινον χρῶμα τοῦ **Lemonnier**, τὸ κυανοῦν τοῦ **Barbéra**, τὸ ἐρυθρόξανθον τοῦ **Hachette**, τὸ κιτρινωπὸν τοῦ **Levy**, ἑκατὸν χρώματα ἑκατὸν ἐκδόσεων φιλαρέσκων, αἵτινες ἁμιλλῶνται ποία νὰ ἑλκύσῃ πλειότερον τὰ βλέμματα. Κατόπιν πάλιν μακραὶ σειραὶ τομιδίων ὁμοιομόρφων καὶ πενιχρῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ὡς ὁ πολὺς ὄχλος τῆς βιβλιοθήκης, βλεπόμενος μετ' ἀδιαφορίας καὶ ἐλάχιστα ἐφελκύων τὴν προσοχήν. Κάτωθι ἀκόμη

αἱ πολύτιμοι μικραὶ ἐκεῖναι ἐκδόσεις, ὅμιλος ἀνήσυχος, ὅστις *πηγαινοέρχεται* ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τῆς ἁμάξης, ἀπὸ τοῦ θυλακίου εἰς τὸν ὁδοιπορικὸν σάκκον, ἀπὸ τοῦ κιβωτίου εἰς τὸ προσκεφάλαιον, καὶ ἀρκεῖται εἰς τὰ διαλείμματα τῆς ἡμέρας, ἅτινα τῷ χαρίζονται. Ἐν τῷ πλήθει τούτῳ ἔχομεν τὰς συμπαθείας μας, τοὺς παλαιοὺς φίλους, τοὺς φίλους τῆς χθὲς, τοὺς διδασκάλους, τοὺς εὐεργέτας, τοὺς κακοὺς συμβούλους, τὰς κενὰς κεφαλὰς, τὰς ἀπολεσθείσας ψυχὰς, τοὺς εὐλαβεῖς, τοὺς ὀχληροὺς, τοὺς γελωτοποιοὺς, τοὺς παρασίτους, τοὺς ἱεροκήρυκας, τοὺς παρηγορητάς. Καὶ εἰς τὸ βάθος ἐπὶ τέλους, εἰς τὸ ἰσώγειον, τέσσαρα δάκτυλα ἄνω τοῦ πατώματος, τὸ κοιμητήριον, ἔνθα κατάκεινται ἐστοιβασμένα χύδην, διαλελυμένα καὶ σκεπασμένα ἀπὸ κόνιν, βιβλιάρια καὶ φυλλάδια παντὸς σχήματος καὶ χρώματος, τὰ ὁποῖα ἔζησαν μίαν ἡμέραν ἢ μίαν ὥραν ἐν τῇ διανοίᾳ μας, εὐωχίαι τοῦ πνεύματος κατὰ τὸν Γουεράτσην, *πριονίδια* τῆς ἀνθρωπίνης εὐφυΐας· ποιήσεις γαμήλιοι, πρῶτα δοκίμια ποιητῶν χρεωκοπησάντων, μυθιστορήματα ῥαχιτικὰ, ἡμερολόγια, λίβελλοι, μιμήσεις, λογοκλοπίαι, τερθρεῖαι, ἀνοησίαι, ῥάκη καὶ φύκη τῆς φιλολογίας, προωρισμένα διὰ τὴν ἐξέδραν τοῦ καπνοπώλου ἢ διὰ τὸ καλάθιον τοῦ σαρωτοῦ.

Ἡ ἀγάπη τῶν βιβλίων, αὐξάνουσα βαθμηδὸν, καταντᾷ αἴσθημα καθ' ὁλοκληρίαν διάφορον ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῆς ἀναγνώσεως καὶ πηγὴ, καθ' ἑαυτὴν καὶ μόνην, μυρίων ἡδονῶν ζωηροτάτων, ἡδονῶν τῆς ὁράσεως, τῆς ἀφῆς, τῆς ὀσφρήσεως. Βιβλία τινὰ εὐχαριστεῖταί τις νὰ τὰ ψαύῃ, νὰ τὰ θωπεύῃ. νὰ τὰ φυλλολογῇ, νὰ τὰ ὀσφραίνεται. Ἡ ὀσμὴ τοῦ προσφάτου τύπου προξενεῖ ῥίγη ἡδονῆς. Μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς ὀσφραινόμενος δύναταί τις ν' ἀναγνωρίσῃ ἐὰν βιβλίον τι εἶναι ἀρχαῖον, ἢ μόνον παλαιὸν, ἢ νέον, ἢ νεώτατον. Χρώματά τινα μερικῶν ἐκδόσεων καταθέλγουσι, καὶ ἐρωτεύεταί τις μικρά τινα σχήματα καὶ ἐξώφυλλα, καθὼς σώματά τινα κομψὰ καὶ πρόσωπα ἐράσμια. Δοκιμάζει τις ἀληθῶς διὰ τὰ μικρὰ καὶ χαρίεντα βιβλία ἓν αἴσθημα σπουδῆς μᾶλλον ἐρασμίας παρὰ διὰ τὰ ὀγκώδη, καὶ ἐγείρων μετὰ ἀγῶνος βίβλους τινὰς μεγάλας αἰσθάνεται εὐαρέσκειαν, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ ὁρίσω, ἀλλ' ἥτις εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἀνεγείρων οἱονδήποτε ἄλλο βάρος. Εὐφραίνεταί τις νὰ διαθέτῃ τὰ ἴδια βιβλία κατὰ νέαν τάξιν, ἀπαρτίζουσαν νέον συνδυασμὸν χρωμάτων· καθ' ἑκάστην ἡμέραν κάμνει καὶ μίαν ἀλλαγήν· μίαν μικροτέραν βιβλιοθήκην πρὸς ἐργασίαν· ἔπειτα ἔχει νὰ πληρώσῃ τὰ κενὰ, ν' ἀνταλλάξῃ τὰς ἐκδόσεις, νὰ ὑποδεχθῇ τὰ νέα ἐρχόμενα, νὰ ἀπολύσῃ τὰ ἀναχωροῦντα, νὰ θεραπεύσῃ ὅσα πάσχουσι, νὰ ἀντικαταστήσῃ ὅσα ἐπαλαιώθησαν, νὰ κάμῃ τὸν ἔρωτα μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λάμπουν· ἔχει ἐν ἑνὶ λόγῳ ἓν μικρὸν Κράτος νὰ κυβερνήσῃ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δοκιμάζει ὅλας τὰς ἡδονὰς, ὅλας τὰς δυσαρεσκείας, ὅλους τοὺς φθόνους καὶ ὅλας τὰς μικρὰς ἐκείνας φιλοδοξίας ἑνὸς μικροῦ βασιλέως, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ αὐξήσῃ τὰ ὅριά του ὅσον θέλῃ, διασκεδάζει καὶ παρηγορεῖται ἀνακατόνων ἀδιακόπως τὸ ὀλίγον τὸ ὁποῖον κατέχει.

Εἶναι μεγάλη πλάνη νὰ νομίζῃ τις ὅτι διδάσκεται ἐξίσου ἐκ τῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων εἶναι κύριος, καὶ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα δανείζεται. Ἓν βιβλίον δὲν εἶναι πρόξενον τῆς ὠφελείας, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προξενήσῃ, ἐὰν δὲν εἶναι ἰδιοκτησία μας. Πρέπει νὰ δύναταί τις νὰ τὸ καταναλίσκῃ, νὰ τὸ ὑποσημειώνῃ, νὰ στίζῃ ἐπ' αὐτοῦ θαυμαστικὰ, νὰ διπλώνῃ τὰς σελίδας, νὰ σημειώνῃ τὰ περιθώρια μὲ τὸν ὄνυχα. Βιβλίον, τὸ ὁποῖον διέρχεται μόνον τοῦ οἴκου, δὲν ἀφίνει ἴχνη βαθέα. Καὶ ἔπειτα, ὁποία διαφορά! Ἐὰν τὸ ἔχετε εἰς τὴν οἰκίαν, τὸ ἀναγινώσκετε, καὶ τὸ διέρχεσθε πάλιν κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις ἀκριβῶς, καθ' ἃς εἴσθε κάλλιον διατεθειμένοι νὰ δεχθῆτε ἐξ αὐτοῦ μίαν ἐντύπωσιν ζωηρὰν καὶ ὠφέλιμον, διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σᾶς κάμνει νὰ ἐπιζητῆτε τὴν ἀνάγνωσιν αὐτὴν μᾶλλον μιᾶς ἄλλης εἶναι μία ἰδιαιτέρα διάθεσις τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία, ἐὰν ἦτο χρεία νὰ ζητήσητε τὸ βιβλίον ἀλλαχοῦ, θὰ μετεβάλλετο ἴσως πρὶν ἢ τὸ βιβλίον ἔλθῃ εἰς χεῖράς σας.

Πόσον εἶναι μεγάλη ἡ ἐπενέργεια μιᾶς βιβλιοθήκης ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων! Ἡ τύχη πολλῶν ἀνδρῶν ἐξηρτήθη ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ βιβλιοθήκης εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῶν οἰκίαν. Τὸ νὰ ἔχωσι πρόχειρον, καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν πρώτην παιδικὴν περιέργειαν, νὰ ἀποδιώξωσι φυλλολογοῦντες βιβλία τὴν ἀνίαν τῶν βροχερῶν ἡμερῶν, ἔῤῥιψεν εἰς πλεῖστα πνεύματα τὰ πρῶτα σπέρματα ἔρωτος πρὸς τὴν σπουδὴν, ὅστις κατήντησε μὲ τὸν καιρὸν φλογερὸν πάθος διὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐγονιμοποίησε πρωΐμως δυνάμεις τινὰς τῆς διανοίας, τὰς ὁποίας ἡ ὑποχρεωτικὴ καὶ περιωρισμένη σπουδὴ τοῦ σχολείου ἤθελεν ἀφήσει ἀγόνους. Καὶ ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα, εἶναι καλὸν νὰ ἐμπνέωμεν εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τὴν λατρείαν τῶν βιβλίων, ἀκόμη πρὸ τῆς ἀγάπης τῆς ἀναγνώσεως. Εἶναι καλὸν διὰ τὸ παιδίον νὰ ὑπάρχῃ μία γωνία τῆς οἰκίας, ὅπου νὰ ἦναι ἀνεγηγερμένος ἕνας βωμὸς εἰς τὴν σπουδὴν καὶ εἰς τὴν μάθησιν, πρὸς τὸν ὁποῖον βλέπει αὐτὸ τοὺς γονεῖς του νὰ δεικνύωσι κάποιον σεβασμὸν καὶ ἐπιμέλειαν· ἕνας θάλαμος σιωπηλὸς, ὅπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέπει τινὰ ἀκίνητον καὶ σοβαρόν· ἓν μέρος καθιερωμένον εἰς τὸ φαγητὸν, ἄλλο εἰς τὴν ἐργασίαν, καὶ ἄλλο εἰς τὴν ἀνάπαυσιν. Καὶ νεανίσκος κατόπιν θὰ ἀναγινώσκῃ μετὰ ἐξαιρετικῆς τινος

εὐχαριστήσεως τὰ βιβλία ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι οἰκεῖα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ εἶδε χιλιάκις νὰ τακτοποιῶσι, καθαρίζωσι, περιποιῶνται οἱ γονεῖς του· τὰ ὁποῖα εἶχον ἤδη δι' αὐτὸν, ἕκαστον κατὰ τὸ σχῆμά του καὶ τὸ χρῶμά του, φανταστικήν τινα σημασίαν πρὶν ἢ μάθῃ τὸ ἀλφάβητον. Βεβαίως δὲ θὰ ὑπάρχῃ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ νέου, ὅστις ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐτῶν εἶδε τὴν οἰκογένειάν του νὰ διατηρῇ καὶ νὰ σέβηται θρησκευτικῶς τὰ βιβλία, καὶ ἐκείνου ὁ ὁποῖος εἶδεν αὐτὴν νὰ ζῇ ἐκ τῆς βιβλιακῆς λῃστείας καὶ νὰ κάμνῃ τὰ ἀναγνωσθέντα βιβλία ὅ,τι κάμνομεν τὰ παλαιὰ ὑποδήματα καὶ τὰ ἀπορριπτόμενα ἐνδύματα.

Καὶ ἔπειτα τί ἐξανιστᾷ μυχίως καὶ ἡδύτερον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τέκνου τὴν οἰκογένειαν μεμακρυσμένην ἢ διεσκορπισμένην, τοὺς ἀποθανόντας γονεῖς, τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, τὴν στοργὴν καὶ τὰς φροντίδας δι' ὧν περιεβάλλετο; Τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, τὰ ὁποῖα αὐτὸς οὗτος ἔθεσεν εἰς τὴν χεῖρά του, περὶ τῶν ὁποίων ὡμίλησε μετ' αὐτοῦ, τῷ ἀναμιμνήσκουσι τὰς προσφιλεῖς αὐτοῦ ἀναγνώσεις, τὰς κρίσεις του, τὰς ἰδέας του, μυρίας ἀποχρώσεις τῶν φυσικῶν αὐτοῦ κλίσεων. Ἐπί τινων βιβλίων τῷ φαίνεται ὅτι βλέπει εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου νὰ κλίνωσι τὰ ἀποστίλβοντα ἐκεῖνα δίοπτρα καὶ ἡ λευκὴ ἐκείνη κεφαλή. Ἄλλα τῷ ἀναμιμνήσκουσι τὴν οἰκογένειαν καθημένην ἐν κύκλῳ, προσεκτικὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἑνὸς ἐκ τῶν μελῶν της· θέσεις προσφιλῶν προσώπων, ἀναφωνήσεις καὶ γέλωτας εὐθύμους ἢ λυγμοὺς κακῶς πνιγομένους τῶν μικρῶν ἀδελφῶν του, ἀναμνήσεις αἵτινες θὰ εἶχον ἐκφύγει τῆς μνήμης του ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου. Τὸ τέκνον ἐκείνου, ὅστις ἠγάπησε τὰ βιβλία, θὰ ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, καὶ δὲν θέλει εἶσθαι ψυχὴ καθ' ὁλοκληρίαν κοινὴ ἐκείνη, ἐν ᾗ διαμένει ἡ λατρεία αὕτη.

Ἆ! ἂς βλέπωμεν λοιπὸν νὰ σχηματίζεται πέριξ ἡμῶν μὲ τὸν καιρὸν ὁ κύκλος αὐτὸς φίλων ἀφώνων καὶ πιστῶν· ἂς ἐγείρωμεν τὴν εἰρηνικὴν αὐτὴν ἀκρόπολιν ἵνα εὕρωμεν ἀνακούφισιν ἐντὸς αὐτῆς καθ' ἃς ἡμέρας θέλομεν εἶσθαι πολιορκημένοι ἀπὸ τὰς θλίψεις τῆς ζωῆς. Αἱ ἡμέραι αὗται ἔρχονται καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἀνάγκη τῆς μοναξίας καὶ τῆς σιωπῆς· θὰ ἦναι λυπηρὸν τότε νὰ μὴ ἔχῃ τις μίαν γωνίαν τῆς οἰκίας, ὅπου νὰ δύναται νὰ καταφεύγῃ ὅπως δοκιμάσῃ νὰ λησμονήσῃ τοὺς ζῶντας παρηγορούμενος μὲ τοὺς νεκρούς!

Ἐν Μεσολογγίῳ. Χ. Μ. Π.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

4

Τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅπερ ἐσχάτως ἀνεκινήθη ἐν Ἄρτῃ, καὶ οὗτινος δὲν δύναταί τις νὰ προΐδῃ τὴν ἔκβασιν καὶ τὰς διαστάσεις, ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει αὐτῆς· διότι ἂν ἡ Ἤπειρος εἶχε τὸν Ἀλῆ πασσᾶν της, εἶχε καὶ ἡ Ἀττικὴ τὸν Ἀλῆ ἀγᾶν της, τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὰ ὀνόματα Χατζαλῆς καὶ Χασεκῆς, καίτοι ὁ Βοϊβόδας οὗτος τῶν Ἀθηνῶν δὲν δύναται νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὸν μεγαλεπίβολον Τεπελενλῆν, οὗτινος ἡ φιλοδοξία ἐπὶ τοσοῦτον ἐξετείνετο, ὥστε νὰ ἀναφωνήσῃ ποτὲ στενάζων· «Ἄχ! νὰ μὴν ἔλθω προτήτερα εἰς τὸν κόσμον! μὲ τὴν βοήθειαν ὀλίγων τρελλῶν θὰ ἐγινόμουν προφήτης!» Ἐν τούτοις ἀμφότεροι ἦσαν ὕπουλοι, δόλιοι, δραστήριοι, ἀνδρεῖοι, αἱμοχαρεῖς καὶ πλεονέκται, εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο πλεονέκτημα ἀνάγουσι τὴν ἀρχήν των τὰ ἀγροτικὰ ζητήματα ὧν ἐμνήσθημεν, διότι ὅ,τε Πασᾶς καὶ ὁ Βοϊβόδας ἐγένοντο κύριοι πολλῶν κτημάτων καὶ ἀπεράντων ἐκτάσεων γῆς, ἅτινα πάντα ἀνῆκον εἰς τοὺς δυστυχεῖς καταδυναστευομένους, καὶ εἰς ὧν τὴν κυριότητα οὐδέποτε πλέον ἐπανῆλθον.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἁρπάγων ὑπῆρχε καὶ ἡ ἑξῆς διαφορά· ὅτι ὁ Χασεκῆς εἶχε σφοδροὺς ἐν τῷ τόπῳ ἀντιπερισπασμούς, καὶ συνεχῶς κατηγγέλλετο καὶ κατερραδιουργεῖτο ὑπό τε τῶν προὐχόντων τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἰσχυρᾶς μερίδος ἐντοπίων Τούρκων ἀντιπάλων αὐτῷ, συνεπείᾳ δὲ τῶν καταγγελιῶν τούτων, τῶν λεγομένων ἀγωγῶν, πολλάκις ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς· καὶ κατώρθου μὲν νὰ ἐπανέρχηται εἰς Ἀθήνας θρασύτερος, ἐντούτοις ἐγνώριζεν ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἀπολέσῃ τὸ ἀξίωμα ἀνεπιστρεπτεί, καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζεν ὅπως ἀποκτᾷ τὰ κτήματα διὰ νομίμων τίτλων, ἐνῷ ὁ Τεπελενλῆς οὐδὲν τοιοῦτον διενοήθη ποτὲ, οὔτε εἶχεν ἀνάγκην νὰ διανοηθῇ.

Παράδοξος δὲ εἶναι ὁ τρόπος, δι' οὗ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξηνάγκαζεν ὁ Χασεκῆς τοὺς ὑπηκόους του νὰ τῷ ἐκχωρῶσι τὰ κτήματά των· οὗτος, κατὰ τὰς διηγήσεις γερόντων τινῶν, ἦτο ὁ ἑξῆς· «σὲ ὅποιον ἤθελε νὰ τοὐπάρῃ τὸ κτῆμα ἔστελνε *πεσκέσι* μέσα σὲ μαντύλι τρία μῆλα καὶ ἕνα βόλι», ὁ κομιστὴς τῶν δώρων παρήγγελλεν εἰς τὸν ἀτυχῆ δωρολήπτην νὰ προσέλθῃ ταχέως ὅπως συνταχθῇ τὸ συμβόλαιον, δι' οὗ ἐπώλει εἰς τὸν Χατζαλῆν τὸ κτῆμά του ἀντὶ τόσων γροσίων, καὶ ἔφευγεν· ὁ Ἀθηναῖος ἐννοῶν τὴν σημασίαν τῆς σφαίρας ἐξεχώρει ἀκουσίως τὸ κτῆμά του προσποιούμενος βεβαίως καὶ τὸν φαιδρόν.

Ὁ Χατζαλῆς διενοεῖτο νὰ καταστήσῃ τὰς Ἀθήνας *τσιφλίκι* του, ἀλλ' ἡ καταδίκη του εἰς ἐξορίαν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς κεφαλικὴν ποινὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐν Κῷ τὴν 23 Δεκεμβρίου 1795 ἀνέτρεψε τὰ σχέδιά του.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν κτημάτων τοῦ Χασεκῆ εἰς τοὺς ἀρχαίους κυρίους των φαίνεται ὅτι ἀνεκινήθη καὶ τότε, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος· διότι ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς εἰς χρονικόν τι περὶ τῶν Ἀθηνῶν ἐκδοθὲν ὑπὸ Ἐπαμ. Σταματιάδου· «Ἐξορισθέντος τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ πρὶν ἔτι τῆς κα-

»ρατομίας του ὁ φιλαθήναιος καὶ φιλοδίκαιος »Τζελεμπῆ Ἐφέντης[1] ἔστειλεν εἰς Κῶον ἄνθρω»πον ἐπὶ ταύτου μὲ βασιλικὸν ὁρισμὸν ἐπιτάτ»τοντα σφοδρῶς καὶ ἀφεύκτως τὸν Χατζῆ Ἀλῆν »ὅτι νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν κριτὴν τῆς Κῶου »καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἕνα ἐπίτροπον ὡς πρόσω»πόν του διὰ βελὶκ χοτζετίου, ὁ ὁποῖος ἐπίτρο»πος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀθήναν καὶ νὰ παραδώσῃ »εἰς τὸν καθ' ἕνα τὰ ὑποστατικὰ ὁποῦ τοῦ ἐπῆρε »καὶ νὰ λάβῃ τὰ ὅσα ἄσπρα τοῦ ἔδωσεν. Εἰς αὐ»τὰ ὁ Χατζῆ Ἀλῆς ἀπεκρίθη τὸ νὰ στοχασθῶ· »ἀλλ' ὁ ἡμέτερος προστάτης καὶ καλοθελητὴς »δὲν τοῦ ἔδωκε καιρὸν νὰ ἐκτείνῃ μακρότερον »τοὺς στοχασμούς του, ἀλλὰ μίαν ὥραν προτή»τερα, (διότι ὑπώπτευε κάθε ἐναντίον) μὲ τὸ »δεύτερον φερμάνι προυξένησεν ἡμῖν τὴν τελείαν »ἐλευθερίαν, ὡς εἴρηται. Μετὰ γοῦν τὴν κατά»λυσιν τοῦ τυράννου *ἤργησεν* ὁ πρῶτος βασιλι»κὸς ὁρισμὸς, καθ' ὅτι *ἐπέρασεν εἰς τὸ μοιρὶ ὅλη »του ἡ περιουσία*».

Οὕτως ἡ μεγάλη περιουσία τοῦ Βεϊβόδα τῶν Ἀθηνῶν Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶ Χασεκῆ περιῆλθεν εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος, μετὰ δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν παντὶ ἄλλῳ ἢ τοῖς κυρίοις αὐτῆς. Ὀφείλομεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς ἔπαινον τῶν Ἀθηναίων ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των οὐδὲ λόγον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔκαμον, ἅτε περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν ἐλευθερίαν, ὑπὲρ ἧς τοσαῦτα ἐθυσίασαν, τοσάκις τὴν πόλιν αὐτῶν ἐγκατέλιπον, καὶ τὴν ὁποίαν ἐθεώρησαν, φαίνεται, ὡς τὸ πολυτιμότερον τῶν κτημάτων. Εὔχομαι οἱ Ἀρτινοὶ νὰ ἀναδειχθῶσιν εὐτυχέστεροι τῶν Ἀθηναίων ἀνακτῶντες μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν περιουσίαν των.

Δ. Γρ. Κ.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

14 Σεπτεμβρίου.

Ὅτε τῷ 628 μ. Χ. ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, μετὰ τὸ πέρας τοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας ἀγῶνος καὶ τὴν ἐντελῆ ταπείνωσιν τοῦ περσικοῦ Κράτους, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐν θριάμβῳ ἐπὶ ἅρματος συρομένου ὑπὸ 4 ἐλεφάντων, ἄνδρες προπορευόμενοι ἐκράτουν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν, ὃν ἀπαχθέντα ἄλλοτε ἐξ Ἱεροσολύμων κατηνάγκασε τοὺς Πέρσας νὰ ἀποδώσωσιν αὐτῷ, ὑπελάμβανε δὲ ὡς τὸ ἐνδοξότατον τῶν ἄλλων ἐκείνων τρόπαιον. Καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ἠρκέσθη· ἀλλ' ἐν ἔαρι τοῦ ἀκολούθου ἔτους ἀπελθὼν εἰς Συρίαν μετὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς πίστεως ἡμῶν συμβόλου, ἀνύψωσεν αὐτὸ πανηγυρικῶς τῇ 14 σεπτεμβρίου ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ χώρου ὅπου ἄλλοτε ἵστατο, ἐγερθὲν αὐτόθι τὸ πρῶτον ἐπὶ μεγάλου Κωνσταντίνου κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ ἔτους 335. Καὶ ἐξῆλθε λοιπὸν βαστάζων τὸν σταυρὸν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, καὶ περιεστοιχισμένος ὑπὸ ἀναριθμήτου πλήθους ἀνεστήλωσε τὸ τρόπαιον, ἐνῷ ὁ κλῆρος ἔψαλλε «*Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος, καὶ τὸ σὸν φυλάττων διὰ τοῦ σταυροῦ σου πολίτευμα*». Ταύτην δὲ τὴν τελετὴν δὲν ἔπαυσεν ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία πανηγυρίζουσα ἔκτοτε τὴν 14 σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους[1].

1. Ἔφορος καὶ διοικητὴς καὶ δεφτερτάρης τοῦ Ἰρὰτ-Νιζὰμ-Τζεδίτ.

1. Ἐκ τοῦ Ἐπιλόγου τῆς ἑλλ. ἱστορίας τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἱερεὺς, συνοδεύων κατάδικον ἀγόμενον εἰς θάνατον, τὸν παρηγόρει λέγων ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμελλε νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου.

— Δέσποτά μου, ἀποκρίνεται ὁ κατάδικος, ὁρίστε ἡ ἁγιωσύνη σας, ἂν ἀγαπᾶτε· ἐγὼ προτιμῶ νὰ μείνω νῆστις.

*
* *

Κύριός τις συναντᾷ κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπαίτην, ὅστις τοῦ κόπτει τὸν δρόμον, τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα.

— Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ ζητιανεύῃς τέτοια ὥρα; τοῦ λέγει.

— Ἀφέντη, ὄχι τώρα μονάχα, καὶ τὴν ἡμέρα τὸ ἴδιο κάνω.

*
* *

Ὁ κ. Π*, ἀμαθὴς νεόπλουτος, προσποιεῖται τὸν φιλόβιβλον.

Προχθὲς συναντᾷ αὐτὸν καθ' ὁδὸν ὁ πονηρὸς κ. Ε*, φέροντα ὑπὸ μάλης δύο ὀγκώδεις τόμους.

— Μὲ βλέπεις, λέγει μειδιῶν ὁ Π*, τὸ πάθος μου δὲν μ' ἀφίνει, καθ' ἡμέραν καὶ νέα κουβαλῶ 'ς τὸ 'σπῆτι.

— Ἐξαίρετα, λέγει σοβαρῶς ὁ Ε*, κάμνεις πολὺ καλὰ, ἡ γυμναστικὴ ὠφελεῖ πάντοτε.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Αἱ πολιαὶ τρίχες εἶνε ἀφρὸς, καλύπτων τὸ πέλαγος μετὰ τὸν κλύδωνα.

— Γυνὴ ἐξώλης ἐνατενίζει πρὸς γυναῖκα τιμίαν ὡς πρὸς κάτοπτρον, ἐλέγχον τὰς ἑαυτῆς ῥυτίδας· τοσοῦτον δὲ μαίνεται ἐπὶ τούτῳ, ὥστε θὰ τὸ κατέθραυεν, ἐὰν ἠδύνατο.

— Ὁ ὕπνος εἶνε γενναιόδωρος κλέπτης, διότι ἀποδίδει εἰς τὴν δύναμιν ὅσα ἀφαιρεῖ λάθρα τὸν χρόνον.

— Ἐὰν ἠδύνασθε νὰ ῥίψητε ὥς περ ἐλεημοσύνην τὸν ὑφ' ὑμῶν κατασπαταλώμενον χρόνον εἰς τοὺς ἐπισταμένους νὰ ποιήσωσι βελτίονα χρῆσιν αὐτοῦ, πόσοι ἐπαῖται θὰ ἦσαν πλούσιοι!

— Τὸ καθῆκον συσπᾷ τὰς ὀφρῦς, ὅταν τὸ διαφεύγῃς· προσμειδιᾷ δὲ, ὅταν ἀκολουθῇς αὐτῷ.

— Οἱ ἄνθρωποι οὔτε μεγαλοφυΐαν συγχωροῦσιν ἡμῖν, οὔτε ἐπιτυχίας, οὔτε φίλους, οὔτε χαράν· συγχωροῦσι δὲ ἡμῖν μόνον τὸν ἡμέτερον θάνατον, καὶ τοῦτον δὲ οὐχὶ πάντοτε.

— Γυνή, μὴ ἐγκαυχωμένη ἐπὶ τῷ φύλῳ αὐτῆς, ὁμοιάζει βασιλίσσῃ, ἀναξίᾳ τοῦ διαδήματος.

— Νόμιζε τὸ σῶμά σου δοῦλον, ἵνα μὴ γίνῃ κύριός σου.

— Ἡ ὑπερηφανία εἶνε κακὸς σύμβουλος, ἀλλὰ βέβαιος φίλος, ὡς ἀναγκάζων ἡμᾶς νὰ εὐλαβώμεθα τὰς κρίσεις τῶν ἄλλων.

— Ὁ βίος εἶνε βραχύτερος ἢ ὥστε νὰ ποιήσῃ τις ὅσα βούλεται ἀγαθά. (Ἐλισάβετ, βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὀλλανδικὴ ἐφημερὶς δημοσιεύει τὴν ἑπομένην περίεργον αἴτησιν, ἣν πτωχὴ χήρα μικροῦ ὀλλανδικοῦ χωρίου ἀπηύθυνε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ὀλλανδίας·

«Ν.... 18 Ἰουλίου 1881. — Κύριε βασιλέα. Ἐλπίζω νὰ σὲ εὕρῃ καλὰ τὸ γράμμα μου τοῦτο. Τώρα ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω μία καλωσύνη, νὰ μοῦ στείλῃς εἰς τὸ σπῆτι γιὰ μία ἑβδομάδα ἢ γιὰ κάτι περισσότερον, ἂς εἶνε διὰ πέντε ἢ ἓξ ἑβδομάδας, τὸν υἱό μου ποῦ ὑπηρετεῖ εἰς τὸ τάγμα τοῦ πεζικοῦ 15. Ἠξεύρεις, τώρα ἔχομε πολλὴ δουλειά, καὶ τώρα ὁ υἱός μου εἰς ἕνα μῆνα μοναχὰ 'μπορεῖ νὰ κερδίσῃ τόσα ὁποῦ νὰ τρῶμε διὰ πολὺν καιρὸ καὶ νὰ οἰκονομήσωμε κηόλα ὀλίγα. Ὁ δήμαρχος μοῦ εἶπεν ἔγραψε 'ς τὸν ὑπουργό, ἀλλὰ ὁ ὑπουργὸς ἔγραψεν ὅτι τὸν Ὀκτώβριον μόνον θὰ τὸν ἀπολύσουν. Ἀλλά, ἕως τότε, καλέ μου βασιλέα, ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά μου θ' ἀποθάνουμε ἀπὸ τὴν πεῖνα, καὶ γιὰ αὐτὸ σὲ παρακαλῶ ἄφησέ τον τώρα νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπῆτι γιὰ ὀλίγον καιρόν. 'Σ αὐτὸν κρεμόμαστε ὅλοι, γιατὶ ὁ ἄνδρας μου ἀπέθανε τώρα καὶ δύο χρόνια· ἔχω ἀκόμη ἄλλα τέσσαρα παιδιά, μὰ τοῦτα εἶνε μικρὰ ἀκόμη καὶ δὲν 'μποροῦν νὰ ἐργασθοῦν, παρὰ μόνον ἡ μεγάλη μου κόρη 13 χρονῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶνε τυφλὴ ἀπὸ τὴν *εὐλογιά*. Καὶ καθὼς καταλαβαίνεις, βασιλέα μου, εἶμαι ἀναγκασμένη νὰ πεινῶ καὶ νὰ στεροῦμαι. Εἶχα ἀκόμη σήμερα 20 λεπτὰ 'ς τὸ σπῆτι, μὰ τὰ ἔδωσα 'ς τὸ παιδὶ καὶ ἀγόρασε γραμματόσημο ποῦ θὰ βάλωμε σὲ τοῦτο τὸ γράμμα. Ἠξεύρεις, σ' αὐτὸ ἐπάνω εἶνε ἡ εἰκόνα σου, καὶ ἐγὼ τὴν ἀσπάσθηκα πολὺ σὰν τὸ ἠγόρασα. Ἐγώ, καλέ μου βασιλέα, δὲν εἰμπορῶ νὰ ζητιανεύω καὶ γιὰ τοῦτο, εἰξεύρεις καλά, ὑπόφερα ἀπὸ πεῖνα. Ὁ υἱός μου μοῦ γράφει πῶς ἐγυμνάσθηκε πλέον καλά, καὶ τώρα λοιπόν, βασιλέα μου, κάμε μου αὐτὸ τὸ καλὸ καὶ φρόντισε νὰ μοῦ τὸν στείλῃς, καὶ εἴξευρε πῶς ὅταν θὰ μοῦ ἔλθῃ εἰς τὸ 'σπῆτι, ἐγὼ θὰ στήσω διὰ τρεῖς ἡμέραις σημαία εἰς τὴν καλύβα μου γιὰ ὄνομά σου. Προσκυνήματα καὶ 'ς τὴν καλή σου τὴ βασίλισσα καὶ τὴ μικρὴ πριγκιπέσσα. Τελειώνω τώρα νὰ σοῦ γράφω, μὰ ἡ καρδιά μου εἶνε πάντοτε μαζύ σας.

»Ἡ ταπεινή σου δούλη

.........»

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο γεγραμμένη εἰς τὴν διάλεκτον τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἡ ὀρθογραφία της ἀνάλογος πρὸς τὸ ὕφος. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ζητηθεῖσα χάρις παρεχωρήθη ἀμέσως εἰς τὴν ἁπλοϊκὴν χήραν, ἥτις μετά τινας ἡμέρας εἶχε τὴν ἀγαλλίασιν νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της.

Ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τῆς Πέστης εἷς ἐκ τῶν φυλάκων τῶν διὰ τὰς ἄρκτους προωρισμένων κατεσπαράχθη ὑπὸ φαιόχρου τινὸς ἄρκτου μετὰ πάλην φρικώδη. Πρὸ δεκαπενταετίας περίπου ὁ φύλαξ οὗτος, ὀνόματι Στέφανος, ἤρχετο καθ' ἑκάστην πρωΐαν περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν κομίζων τὴν τροφὴν τῆς εἰρημένης ἄρκτου.

Κατὰ τὴν ἰδίαν ὥραν συνηθροίζοντο συνήθως πρὸ τῆς τρώγλης περίεργοί τινες, ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν θέαν τοῦ σαρκοβόρου θηρίου, ὅπερ κατεβρόχθιζεν ἀπλήστως τὰ εἰς αὐτὸ διδόμενα τεμάχια κρέατος. Ἐσχάτως πρωΐαν τινὰ ἡ ἄρκτος ἔμελλε νὰ λάβῃ μεγάλην μερίδα βοείου κρέατος νωποῦ.

Ὁ φύλαξ εἰσῆλθεν εἰς τὴν τρώγλην, καὶ προὐχώρησε πρὸς τὸ ζῶον, ὅπερ ἐπλησίασε κατὰ τὸ σύνηθες περιχαρές, ὅπως κορέσῃ τὴν πεῖνάν του. Τὸ ἐθώπευσε πολλάκις, φέρων τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἠρέμα ἐπὶ τῶν ὤμων του, ἀλλ' ἀναχωρῶν ἔσχε τὴν ἀδεξιότητα νὰ πατήσῃ τὸν πόδα τοῦ θηρίου.

Φοβερὸς μυκηθμὸς ἀντήχησεν ἐν τῷ ἅμα, πάραυτα δὲ ἡ ἄρκτος ἐρρίφθη μανιώδης καὶ τρίζουσα τοὺς ὀδόντας κατὰ τοῦ φύλακος, ὅστις δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ φύγῃ. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ δυστυχὴς ἀνετράπη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μετὰ τοσαύτης δὲ σφοδρότητος τὸν ἥρπασεν ἡ ἄρκτος, ὥστε κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδύνατο ποσῶς νὰ κινηθῇ.

Ἐν τούτοις μετὰ πολλοῦ κόπου κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ τὰς χεῖράς του. Τότε δὴ τότε συνήφθη φοβερὰ πάλη μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ θηρίου, ἥτις ἐπάγωσε ἀπὸ φρίκην τοὺς φύλακας καὶ τὸ πλῆθος. Τὰ φορέματα τοῦ φύλακος ἐκρέμαντο ἐκ τοῦ σώματός του εἰς αἱμοσταγῆ ῥάκη, μεγάλη δὲ καὶ βαθεῖα πληγὴ ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ ἡμιανοίκτου στήθους του· ὅλη ἡ ἀριστερὰ πλευρὰ ἦτο κατεσπαραγμένη· ὁ δεξιὸς βραχίων καὶ ὁ δεξιὸς ποὺς ἦσαν ὡσαύτως ἐν φρικώδει καταστάσει. Αἱ φωναί, αἱ ἀπελπιστικαὶ κραυγαὶ τοῦ δυστυχοῦς φύλακος ἀνεμίγνυντο μὲ τοὺς ἀπαισίους βρυχηθμοὺς τοῦ θηρίου, οὗ ἡ μανία ηὔξανεν ἀδιακόπως.

Πολλοὶ ἔδραμον εἰς βοήθειάν του, κρατοῦντες πελέκεις, ἀκόντια, μοχλοὺς σιδηροῦς, ἀλλ' ἐδέησε νὰ καταβληθῶσιν ὑπεράνθρωποι προσπάθειαι ὅπως ἀποσπάσωσι τὸν φύλακα ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ θηρίου, ὅπερ συνέτριβεν ἤδη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. Ὁ ἀτυχὴς εἶχε καταντήσει ἄμορφος ὄγκος, καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ παραδώσῃ τὴν ὑστάτην πνοήν.

Οἱ Ἄγγλοι, ἀκριβεῖς ὄντες καὶ ἐν πράγμασι, περὶ ὧν ἄλλοι ἀδιαφοροῦσι, φυλάττουσι στατιστικὴν περὶ παντὸς ὅ,τι συμβαίνει ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, ἐν τοῖς διαδρόμοις καὶ δὴ ἐν τῷ ἑστιατορίῳ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἀρτίως δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, οἱ 600 Ἄγγλοι βουλευταί, ἀπὸ τῆς ἐφετεινῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων μέχρι τῆς 15 αὐγούστου, ἔφαγον 125 πρῶτα προγεύματα, 9058 δεύτερα προγεύματα, 10,594 γεύματα καὶ 278 δεῖπνα ἐντὸς τοῦ Κοινοβουλίου. Ἡ δυσαναλογία τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων προγευμάτων καταπλήττει μόνον τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν καθόλου δίαιταν τῶν Ἄγγλων καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐφετεινῆς συνόδου. Ἄλλοι τοὐναντίον θαυμάζουσιν, ὅτι παρετέθησαν ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ οὐχὶ 125 πρῶτα προγεύματα, ἀλλὰ ἓν καὶ μόνον τούτων· διότι ὁ Ἄγγλος, ἅμα ἐξαναστὰς τοῦ ὕπνου, προαριστᾷ κατ' οἶκον· ἐξαιρετικαὶ λοιπὸν περιστάσεις ἐδέησε νὰ προκαλέσωσι τὰ 125 πρῶτα προγεύματα. Τῷ ὄντι, ἐφέτος αἱ ὑπὸ τῶν βουλευτῶν τῆς Ἰρλανδίας ἐπενεχθεῖσαι μυριάριθμοι τροποποιήσεις εἰς τὸ ἰρλανδικὸν νομοσχέδιον ἐβίασαν τὴν Βουλὴν πλεονάκις νὰ συνεδριάσῃ ἄνευ διακοπῆς 24, 30 καὶ 40 ὥρας. Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν ἑκόντες ἄκοντες ἔλαβον τὸ πρῶτον πρόγευμα ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ. Οἱ κορυφαῖοι δηλονότι τῶν τε φιλελευθέρων καὶ τῶν συντηρητικῶν συνεφώνησαν ἀλλήλοις, χάριν τῆς ἀπαιτουμένης ἀπαρτίας, νὰ μεταβαίνωσιν εἰς οἶκον ἀνὰ πέντε ἢ ἓξ ἐπὶ μίαν μόνον ἢ δύο ὥρας, ἵνα προαριστήσωσι, νὰ μένωσι δὲ οἱ ἐπίλοιποι ἐν ταῖς ἕδραις των. Μόνοι οἱ Ἰρλανδοί, ἐντείναντες τὰς φυσικὰς δυνάμεις των, δὲν ἐξήρχοντο τῆς βουλευτικῆς αἰθούσης, ἀλλ' ἐπέμενον ἄσιτοι βοῶντες, ὑλακτοῦντες, θορυβοῦντες καὶ ἀείποτε νέας προτείνοντες τροπολογίας. Ἐὰν ἐπὶ τέλους ἐγένετο δεκτὸν τὸ περὶ Ἰρλανδίας νομοσχέδιον τοῦ Γλάδστωνος, χάρις ὀφείλεται καὶ εἰς τὰ 125 πρῶτα προγεύματα.

Χαρακτηριστικὸν τῶν ἐν Ἀμερικῇ κρατούντων δικαστικῶν ἠθῶν ἀναφέρει ἐφημερίς τις τὸ ἀκόλουθον συμβὰν ἐν τῇ Salt Lake, τῇ πόλει τῶν Μορμόνων. Εἰς τὸν εἰρηνοδίκην τῆς πόλεως ταύτης κ. Piper προσῆλθε γυνή τις ἵνα συμβουλευθῇ αὐτὸν περὶ γείτονός τινος, ὅστις πολλάκις ἐρχόμενος ὕβριζεν αὐτὴν ἐντὸς τῆς οἰκίας της, ὁ δὲ δικαστὴς οὗτος συνεβούλευσεν αὐτὴν νὰ ἐφοδιασθῇ βούνευρον καὶ μαστιγώσῃ ἀνιλεῶς τὸν γείτονα, ἅμα ἤθελε πάλιν τολμήσει νὰ εἴπῃ ὑβριστικοὺς κατ' αὐτῆς λόγους. Οὕτω καὶ ἐγένετο· ἀλλ' ὅμως, συλληφθεῖσα ἡ γυνὴ ἐπὶ πληγαῖς καὶ αἰκίαις, καὶ εἰς τὸν δικαστὴν Piper προσαχθεῖσα, εἶπε δικαιολογουμένη, ὅτι τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ ἠκολούθησε.

Ὁ εἰρηνοδίκης, αἰσθανθεὶς τὴν ὀρθότητα τοῦ ἐπιχειρήματος, ἀπέλυσε τὴν κατηγορουμένην, ἀλλ' ὅμως ὡς λίαν εὐσυνείδητος ἀνήρ, ἐπειδὴ προδήλως εἶχε διαπραχθῇ πλημμέλημα, καὶ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος, ἐκατηγόρησεν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ δικαστήριον αὐτοῦ, ὅτι ἀθέμιτον συμβουλὴν ἔδωκεν, ἀπέτεινεν εἰς ἑαυτὸν ἐρωτήσεις κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους, ἐπείσθη περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐνοχῆς, ἀπηύθυνεν εἰς ἑαυτὸν σπουδαίας νουθεσίας ἐπὶ τῇ παραβάσει τοῦ νόμου, (παραβάσει ἔτι βαρυτέρᾳ, ὡς εἰς τὸ παριστάμενον πλῆθος ἐξηγεῖτο, ἐπειδὴ ἐκ δικαστοῦ ἐγίνετο), καὶ τέλος κατεδίκασεν ἑαυτὸν εἰς πρόστιμον, ὅπερ καὶ ἀμέσως εἰς ἑαυτὸν ἀγογγύστως ἀπέτισεν, ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ θυλακίου ἐξαγαγὼν καὶ εἰς τὸ δεξιὸν μετενεγκὼν τραπεζικὸν γραμμάτιον. Τὸ πλῆθος ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου μετὰ σιγῆς κατεχόμενον ὑπὸ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν σοφίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ἀρίστην διαγωγὴν τοῦ μικροῦ ἀντιπροσώπου τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Κατ' ἐπίσημον στατιστικήν, ἡ πολιτεία Οὐτᾶ ἐν Ἀμερικῇ παρήγαγεν ἐν ἔτει 1880 ἄργυρον ἀξίας 26 1[2 ἑκατομ. φράγκ. Ἐν ἔτει 1874 ἡ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 30 ἑκατομ. Ἐν τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ εὑρέθησαν ἐπ' ἐσχάτων καὶ πλουσιώτατα στρώματα ἀντιμονίου.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Καθαρισμὸς τῆς ἀτμοσφαίρας δωματίων.

Ὁ καθηγητὴς κ. Χρηστομάνος συμβουλεύει τὸ ἀκόλουθον μέσον πρὸς καθαρισμὸν δωματίων, ἐν οἷς κεῖνται ἀσθενεῖς· Εἰς ἕκαστον τοιοῦτον δωμάτιον, αἴθουσαν, διάδρομον ἢ κλίμακα, τίθενται ἓν ἢ καὶ πλείονα πινάκια μετὰ κόνεως, παρασκευασθείσης ἐξ 100 μερῶν βάρους ἄμμου θαλασσίας ἢ πριονισμάτων ξύλου, καὶ μίγματος προηγουμένως καλῶς ἀναδευθέντος ἐκ πέντε μερῶν κεκαθαρισμένου φαινελαίου (τοῦ κοινῶς φαινικοῦ ὀξέος, acide phénique, καλουμένου), καὶ 15-25 μερῶν ὕδατος. Δὶς ἢ τρὶς τῆς ἑβδομάδος πλύνεται τὸ ἔδαφος ἐλαφρῶς διὰ σπόγγου ἢ πανίου καὶ δι' ὕδατος περιέχοντος φαινικὸν ὀξὺ κατ' ἀναλογίαν τῶν 100 μερῶν τοῦ πρώτου πρὸς 1 μέρος τοῦ δευτέρου. Εἰς 4 ὀκάδας ὕδατος λ. χ. ῥίπτονται 15-20 δράμια φαινικοῦ ὀξέος· ἡ δὲ ποσότης αὕτη τοῦ τελευταίου δύναται ἐφ' ἅπαξ νὰ μετρηθῇ καὶ σημειωθῇ ἐπὶ μικροῦ τινος ποτηρίου, ὁριζομένου διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην. Ἐπειδὴ δὲ τὸ καθαρὸν φαινικὸν ὀξὺ εἶνε στερεόν, πρέπει νὰ ἐντεθῇ ἡ περιέχουσα αὐτὸ φιάλη ἐπί τινας στιγμὰς εἰς ὕδωρ θερμόν, ὅτε ἀμέσως ῥευστοῦται ποσότης ἀρκοῦσα. Καλὸν εἶνε νὰ ὑπάρχῃ ὁλόκληρος φιάλη φαινικοῦ ὀξέος κρυσταλλικοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Δυσώδη ἀέρα ἑστιατορίων βελτιοῦμεν ῥαντίζοντες τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ λεγομένου ὕδατος τῆς Κολωνίας (Eau de Cologne), ἢ ἐξαρτῶντες ἔν τινι γωνίᾳ τεμάχιον φλανέλλας, βεβρεγμένον ἐλαίῳ λαβαντίδος.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 299 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 20 Σεπτεμβρίου 1881

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΤΩ ΕΤΟΣ 1881

ΩιΔΗ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΥΠΑΛΔΟΥ.

Ζήτω, ζήτω' νὰ οἱ σκλάβοι συντρίβουν
τὰ βαρυὰ τους δεσμὰ χωρὶς πάλη'
νά, πετοῦν 'ς τῆς Μητρὸς τὴν ἀγκάλη,
καὶ τραγούδια, χαραὶς ἀντηχοῦν.
Εἰς τὰ πλάγια, 'ς τὰ ὄρη τὰ θεῖα,
ὁποῦ τώρα νέος ἥλιος φωτίζει,
γοργὰ ῥίξου, θερμὴ φαντασία,
τῆς καρδιᾶς μου οἱ παλμοὶ σ' ἀκλουθοῦν.

Τ' οὐρανοῦ σου τὰ φέγγη, τὸ κῦμα
'ποῦ σὲ ζώννει, ἀπὸ χρόνους δὲν εἶδα,
ἀλλ' ὁ νοῦς μου, γλυκειά μου Πατρίδα,
καὶ ἡ ψυχή μου εἶναι πάντα μὲ σέ.
Νά, νὰ βλέπω 'ς τὴν γῆν τοῦ 'Αχιλλέα
ἀπ' τοῦ Ῥήγα τὸ αἷμα βρεμμένη,
τὴν ἱερὴ τῆς 'Ελλάδος Σημαία'
μὴ σβυσθῇς, ἄστρο δόξας, ποτέ!

Νά, νὰ φθάνουν στρατεύματα πλῆθος'
ὁ λαὸς μὲ χαρὰ τὰ προσμένει'
νά, 'ς τὴ μέση τοῦ πλήθους προβαίνει
τῶν 'Ελλήνων ὁ νέος Βασιλειᾶς,
καὶ μὲ μιᾶς ἀντηχοῦν 'ς τὸν ἀέρα
φωναίς, ἄρματα, σάλπιγγες, ὕμνοι,
δὲν εἶν', ὄχι, πολέμου φοβέρα
ἀλλὰ κρότοι καὶ δάκρυα χαρᾶς.

'Αδελφοί, μ' ἀνοιχταὶς ταὶς ἀγκάλαις
τοὺς καλοὺς ἀδελφούς μας δεχθῆτε,
ἀλλ' ὅτ' εἶναι πολλοὶ θυμηθῆτε
σκλάβοι ἀκόμη, ἀδελφοί μας κὴ αὐτοί'
Μακεδόνες ἀνδρεῖοι καὶ 'Ηπειρῶταις,
χωριά, χώραις, βουνά, περιγιάλια,
ἀπὸ μία 'ς ἄλλην ἄκρη οἱ Νησιῶταις
τὴν ἁγία περιμένουν στιγμή.

Ἕνα αἷμα, μία πίστι, μία γλῶσσα,
μία ψυχὴ τὴ φυλή μας ἑνόνει'
τὸ μαρτύριο δὲ σβύνει, διπλόνει,
αναζῇ τὴν ὁρμὴ τῆς καρδιᾶς.
'Αδελφοί μου, τ' ἀδέλφια δεχθῆτε
'ποῦ τοῦ ξένου τὸ χέρι σᾶς δίνει,
φίλοι πάντα 'ς τοὺς φίλους δειχθῆτε
'ποῦ μὲ ἀγάπη φροντίζουν γιὰ σᾶς,

'Αλλὰ μ' ἄγρυπνο βλέμμα' δὲν εἶναι
γενναῖα πάντα τοῦ ξένου τὰ δῶρα,
συχνὰ δείχνουν εὐχάριστα τώρα
κ' ἔχουν μέσα φαρμάκι κρυφό.
Γῆ δὲν ἔχει, δὲν ἔχει πατρίδα
ὁ δειλὸς 'ποῦ φοβᾶται τὴ μάχη
κ' ἔχει μόνον 'ς τὸν ξένον ἐλπίδα
νὰ τὸν σώσῃ ἀπ' τὸν ξένο ζυγό.

Δὲν ἀκοῦτε τὸ ἀθάνατο κῦμα
τοῦ Αἰγαίου 'π' ἀφρισμένο φουσκόνει
καὶ μουγκρίζει, 'σὰν ὅταν σιμόνῃ
μ' ἄγρια νέφη ἡ φρικτὴ τρικυμιά;
Προσοχή, προσοχή, δὲ θ' ἀργήσῃ
ἡ λαμπρὴ τῆς 'Ανάστασις 'μέρα'
κατὰ σᾶς ἰδοὺ στρέφεται ἡ Δύσι
καὶ μ' ἀνήσυχο βλέμμα κυττᾷ.

Τρεῖς φοραίς, χριστιανοὶ Βασιλειάδες
τὸ σπαθὶ δὲν ἀργήσαν νὰ ζώσουν,
ν' ἀφανίσουν λαούς, γιὰ νὰ σώσουν
τοῦ Χριστοῦ τὸν πλέον ἄσπονδο ἐχθρό.
Μύρια πάθη, διχόνοιαις θὰ πλάσουν
τεχνικά, τοὺς λαοὺς νὰ χωρίσουν'
καὶ ἂν αὐτοὶ πλανεθοῦν, θὰ περάσουν
ἀπὸ ξένο σὲ ξένο ζυγό.

Γραικοί, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ῥουμένοι
ὅλοι ἀνδρεῖοι, τολμηρὸ Μαυροβοῦνι,
μέγα μέλλον γοργὰ σᾶς προσμένει
ἂν βρεθῆτε ἑνωμένοι μαζί.
'Σ τῶν ἐχθρῶν ταὶς ἀπάταις, τὴ βία,
ἀντιτάξετε τέλος μὲ θάρρος
τὴν ἱερὴ τῶν λαῶν συμμαχία
καὶ θὰ λάβετε νίκη λαμπρή.

Μέσ' τὰ ὅρια 'ποῦ τοῦ 'δωσε ὁ Πλάστης
πρέπει τότε κάθε Ἔθνος νὰ μείνῃ,
ἀφορμὴ ταραχῆς νὰ μὴ γείνῃ
νὰ μὴ λύσῃ τὸν ἅγιο δεσμό.
'Αδελφοί, σεῖς εὐγνώμονες πάντα
εἰς τὸν ξένο εὐεργέτη δειχθῆτε
καὶ ὡς ἀνδρεῖοι τὴ στιγμὴ καρτερεῖτε
χωρὶς κρότο, μὲ βλέμμα σεμνό.

Καρτερεῖτε, ἀλλὰ πάντα βαστῶντες
'ς τοῦ σπαθιοῦ σας τὴ φούχτα τὸ χέρι
καὶ γροικῶντας μὴν ἴσως τ' ἀέρι
κάμμία φέρῃ πολέμου φωνή.

Τότε ὁρμῆστε μὲ θάρρος· ἡ πάλη
μεταξὺ Ἀλευθεριᾶς καὶ Τυράννων
εἶναι πάντα φριχτὴ καὶ μεγάλη,
ἀλλὰ τέλος νικοῦν οἱ λαοί.

Ἡ θερμὴ τῆς πατρίδος ἀγάπη
εἶναι φλόγα ᾽ποῦ ἀνάβει τὰ στήθη,
τῆς Περσίας τ᾽ ἀναρίθμητα πλήθη
οἱ τρακόσιοι τῆς Σπάρτης σκορποῦν.
Εὐτυχὴς ὅποιος τότες ὑμνήσει
τῆς μεγάλης Πατρίδος ταὶς νίκαις,
καὶ τὰ μάτια ᾽ς τὸ θάνατο κλείσει
ἀφοῦ τόσους θριάμβους ἰδοῦν.

ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Σμάϊλς.

Ἡ δόξα τοῦ βίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πολυτιμότερον πάντων τῶν ἀγαθῶν, διότι ἀναπληροῖ πλοῦτον καὶ ἀξίωμα, ἐξευγενίζει πᾶν στάδιον καὶ ἀνυψοῖ πᾶσαν θέσιν εἰς τὰ ὄμματα τῆς κοινωνίας. Μείζονα τοῦ πλούτου ἐξουσίαν ἐξασκεῖ ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος· ἀπολαμβάνει δὲ ὅσων καὶ ἡ φήμη τιμῶν, ἐνῷ δὲν ἐξεγείρει τὰς αὐτὰς ἀντιζηλίας. Φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἐπίδρασίν τινα, ἥτις πάντοτε καλὰ ἀποτελέσματα μεταδίδει, καὶ δικαίως, διότι εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῆς εὐθύτητος, τῆς πίστεως, τῆς δεδοκιμασμένης τιμιότητος· αἱ δὲ ἀρεταὶ αὗται πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων τυγχάνουσι σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Ἄριστον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέρος εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος ἢ μᾶλλον ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἠθικῆς. Καὶ πράγματι, οἱ ἐξαίσιοι χαρακτῆρες δὲν ἀποτελοῦσιν ἁπλῶς τὴν συνείδησιν τῆς κοινωνίας, ἀλλ' εἰς πᾶν καλῶς κυβερνώμενον Κράτος ἀποτελοῦσι τὴν κυριωτάτην κινητικὴν δύναμιν· διότι ὁ κόσμος πράγματι διοικεῖται ὑπὸ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν. Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μάχαις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ναπολέοντος, τὸ ἠθικὸν εἶνε πρὸς τὴν ὑλικὴν δύναμιν ὡς δέκα πρὸς ἕν. Δύναμις, βιομηχανία, πολιτισμός, τὸ πᾶν, ὡς καὶ ἡ ὕπαρξις τῶν ἐθνῶν, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δραστηριότητος τῶν ἀτομικῶν χαρακτήρων· βάσις τῆς δημοσίας ἀσφαλείας εἶνε ἡ ἰσχὺς αὕτη τοῦ χαρακτῆρος, οἱ δὲ νόμοι καὶ αἱ θεσμοθεσίαι εἰσὶ μόνον ἀντανάκλασις καὶ καθιέρωσις αὐτῆς. Ἡ δικαία τῆς φύσεως πλάστιγξ ἀπονέμει τοῖς πᾶσι, τοῖς ἀτόμοις, τοῖς ἔθνεσι, ταῖς φυλαῖς ἀκριβῶς ἴσην μερίδα προσόντων· καθὼς δὲ ἕκαστον ἀντικείμενον ἔχει τὴν αἰτίαν του, οὕτω καὶ ὁ ἰδιαίτερος χαρακτὴρ λαοῦ τινος ἐπιφέρει τὰ συνεπῆ ἀποτελέσματα.

Δύναται ὁ τυχών, καίτοι ἔχων ὀλίγην παιδείαν, μετρίαν διάνοιαν καὶ ἐλαχίστην περιουσίαν, νὰ ἐξασκῇ διὰ τῆς ὑψηλοφροσύνης του σπουδαίαν ἐπίδρασιν ὅπου καὶ ἂν ἐργάζηται, εἰς τὴν Βουλὴν ὡς καὶ εἰς τὰ ἐργοστάσια, εἰς τὸ χρηματιστήριον ὡς καὶ εἰς τὴν ἀγοράν. «Διὰ μόνης τῆς ἀξίας τοῦ χαρακτῆρός μου, ἔγραφεν ὁ Κάννιγκ κατὰ τὸ 1801, θέλω νὰ λάβω τὴν ἐξουσίαν· οὐδὲν ἄλλο μέσον παραδέχομαι, καὶ πέποιθα ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐὰν δὲν εἶνε τὸ ταχύτερον, θέλει τοὐλάχιστον ἀποβῇ τὸ ἀσφαλέστερον πάντων». Εὐκόλως θαυμάζομεν τοὺς εὐφυεῖς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι πλὴν τῆς εὐφυΐας προτέρημα ἀπαιτεῖται ὅπως ἐμπιστευθῶμεν τὰς τύχας τοῦ ἔθνους εἰς αὐτούς. Ὁ Φραγκλῖνος ἀπέδιδε τὰς κατὰ τὸν δημόσιον βίον ἐπιτυχίας του οὐχὶ τῇ εὐγλωττίᾳ ἢ τῇ εὐφυΐᾳ, ἥτις οὐδὲν ἔξοχον παρεῖχεν, ἀλλὰ τῇ γνωστῇ ἀκεραιότητι τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. «Τούτου ἕνεκεν, εἶπεν, ἠδυνήθην τοσοῦτον νὰ ἐπιβάλλω εἰς τοὺς συμπολίτας μου. Οὐδεμίαν ῥητορικὴν δύναμιν εἶχον, ἐδίσταζον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκφράσεων, μονονουχὶ ἐσφαλμένως ὁμιλῶν καὶ πάσης εὐγλωττίας στερούμενος· καὶ ὅπως ἡ γνώμη μου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγίνετο δεκτή». Ἡ κοινωνικὴ θέσις, εἴτε ὑψηλὴ εἴτε ταπεινή, δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἑλκύσῃ τὴν πίστιν, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρος. Ἐλέχθη περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Α' τῆς Ῥωσσίας ὅτι ὁ ἀτομικὸς αὐτοῦ χαρακτὴρ ἤξιζεν ὁλόκληρον σύνταγμα. Κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς «Fronde» ἐν Γαλλίᾳ, ὁ μόνος Γάλλος εὐγενής, ὅστις δὲν ἠναγκάσθη νὰ ὀχυρωθῇ ἐντὸς τοῦ πύργου αὐτοῦ, ἦτο ὁ Μονταὶν (Montaigne), διότι, κατὰ τὴν γενικὴν γνώμην, ἡ ὑπόληψις τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ἦτο προστασία βεβαιοτέρα τῆς συνδρομῆς τάγματος ὅλου ἱππικοῦ.

Δύναμις βεβαίως καὶ δύναμις ἰσχυρὰ εἶνε ἡ παιδεία, ἀλλ' ἰσχυροτέρα πολὺ καὶ καθ' ὑψηλὴν ἔννοιαν εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ εὐφυΐα ἄνευ καρδίας, ἡ διάνοια ἄνευ χρηστότητος, ἡ ἐπιδεξιότης ἄνευ ἀγαθότητος, χορηγοῦσι βεβαίως δυνάμεις τινάς, εἰσὶν ὅμως δυνάμεις πονηραί, καὶ ὅσην εὐχαρίστησιν ἢ διασκέδασιν καὶ ἂν παρέχωσιν ἡμῖν ἀδυνατοῦμεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νὰ θαυμάσωμεν ταύτας, ὅπως ἀδυνατοῦμεν νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἐπιδεξιότητα βαλαντιοτόμου ἢ τὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὸ σκοποβολεῖν τῶν λῃστῶν. Ἡ φιλαλήθεια, ἡ τιμιότης, ἡ ἀγαθότης, εἰσὶν ἀρεταί, αἵτινες δὲν στολίζουσιν ὡς παράσημον τὸ στῆθος τοῦ τυχόντος, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος· καὶ ὅστις, ἐκτὸς τούτων, κέκτηται καὶ τὸ προτέρημα τῆς σταθερότητος εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἔχει ἀκαταμάχητον δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καλοῦ, πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τοῦ πονηροῦ, δύναμιν τέλος πρὸς γενναίαν κατὰ τῆς πενίας καὶ τῆς μοίρας πάλην. Πεσὼν ποτὲ ὁ Στέφανος Κολόννα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀθλίων ἐχθρῶν του, οἵτινες εἰρωνικῶς ἠρώτων· — «Ποῦ εἶνε τώρα τὸ φρούριόν σου;» — «Ἐδῶ!», γενναίως ἀπήντησε θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν δυστυχιῶν λαμ-

πρότερος ἐμφαίνεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ δικαίου ἀνθρώπου, καὶ ὅταν τὸ πᾶν ἐγκαταλείπῃ αὐτὸν, ἀποσύρεται τέλος εἰς τὸ ἀπόρθητον φρούριον τῆς μεγαλοψυχίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος αὐτοῦ.

Ἕκαστος νέος ἔπρεπε νὰ φέρῃ ἐγχαραγμένους εἰς τὴν μνήμην τοὺς κανόνας τῆς διαγωγῆς τοῦ λόρδου Ἔρσκιν, ὅστις διεκρίθη τοσοῦτον καὶ διὰ τῆς μεγάλης τῶν ἀρχῶν ἀνεξαρτησίας καὶ διὰ τοῦ πρὸς τὴν ἀλήθειαν βαθυτάτου σεβασμοῦ. «Πρώτη ἐντολὴ, πρώτη συμβουλὴ, ἣν ἔλαβον κατὰ τὴν νεότητά μου, λέγει, ὑπῆρξεν ἡ ἀκόλουθος· νὰ πράξω πάντοτε κατὰ τὴν συνείδησίν μου καὶ ν' ἀφήσω ἀφόβως τὰς συνεπείας τῶν πράξεων εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ. Μέχρι τοῦ τάφου θέλω διατηρεῖ τὴν μνήμην τῆς πατρικῆς ταύτης ἐντολῆς, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλω ἀπέλθει φέρων τὴν βεβαιότητα ὅτι πιστῶς ἐξεπλήρωσα αὐτήν. Οὕτως ἔπραξα μέχρι τοῦδε· καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς οὐδεμίαν ὑπέστην θυσίαν· ἀπ' ἐναντίας δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου εὗρον ὁδὸν ἄγουσαν πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ θέλω συστήσει εἰς τὰ τέκνα μου τὴν αὐτὴν ὁδὸν ν' ἀκολουθῶσι». Πάντοτε ὠφέλιμον εἶνε διὰ τοὺς νέους νὰ συλλάβωσι τὴν ἰδέαν ἰδανικῆς τινος τελειότητος, καίτοι δὲν δύνανται εἰς τοιοῦτον σημεῖον νὰ φθάσωσι, διότι, καθ' ἃ λέγει ὁ Δισραέλης· «Ὁ μὴ ἀποβλέπων πρὸς τὰ ὕψη νέος θέλει λάβει τὴν ἕξιν νὰ τείνῃ πρὸς τὰ βάθη». Ἐκεῖνος ὅστις ἔχει ὑψηλόν τινα σκοπὸν, ἔστω καὶ ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, θέλει φανῆ βελτίων τοῦ μηδένα σκοπὸν ἔχοντος, διότι ὁ τείνων πρὸς τὸ ἐξαίσιον θέλει κατ' ἀνάγκην προοδεύσει. Μόνος ὁ κόπος ὃν κατέβαλε πρὸς τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ φέρῃ αἴσια ἀποτελέσματα, καί τοι ἀδυνατεῖ οὗτος νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ποθούμενον σημεῖον.

Ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτῆρος συνδέεται πάντοτε μετὰ παῤῥησίας πράξεων ὡς καὶ λόγων· ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ᾖ ὅ,τι φαίνεται ἢ ὅ,τι προσπαθεῖ νὰ φαίνηται. Ὁ Γράνβιλ Σὰρπ, γράφων πρὸς Ἀμερικανόν τινα, ὅστις εἶχε δώσει εἰς τὸν υἱόν του τὸ ὄνομα τοῦ Σὰρπ εἰς τεκμήριον σεβασμοῦ, εἶπε τάδε·—«Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ διδάξητε εἰς τὸν υἱόν σας καὶ ἀξίωμά τι ἐπιβαλλόμενον εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐμῆς οἰκογενείας: *Ἔσο πράγματι ὅπως ἤθελες ἐπιθυμήσει νὰ φαίνησαι.* Ὁ πατήρ μου μοὶ εἶπεν ὅτι προσεκτικῶς καὶ ἀκριβῶς ἠκολούθει ὁ πατήρ του τὸν κανόνα τοῦτον καὶ ἡ παῤῥησία κατέστη τὸ διακριτικὸν σημεῖον τοῦ χαρακτῆρός του». Ἕκαστος ἄνθρωπος σεβόμενος ἑαυτὸν καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀπολαύσῃ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἄλλων, ὀφείλει νὰ πράττῃ κατὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐκπληρῶν τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως τὸ ἔργον του καὶ σεμνυνόμενος ἐπὶ τούτῳ. «Ἡ πονηρία δύναται νὰ σὲ πλανήσῃ, ἐνῷ ἡ τιμιότης οὐδέποτε πλανᾷ», ἔλεγεν ὁ Κρόμβελ πρὸς εὐφυᾶ, ἀλλ' οὐχὶ τιμιώτατον δικηγόρον. Οἱ ἄλλα λέγοντες καὶ ἄλλα πράττοντες ἄνθρωποι οὐ μόνον οὐδεμίαν ὑπόληψιν χαίρουσιν, ἀλλ' ὀλίγην βαρύτητα ἔχουσι καὶ οἱ λόγοι αὐτῶν, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια μαραίνεται διὰ τῶν χειλέων τοιούτων ἀνθρώπων διαβαίνουσα. Ὁ ἔντιμος χαρακτὴρ φέρεται τιμίως ἐν τῇ μοναξίᾳ ὡς καὶ ἐνώπιον πάντων· ἀρίστην ἀνατροφὴν εἶχε λάβει ὁ παῖς ἐκεῖνος, ὅστις ἐρωτηθεὶς ποτὲ, διατί δὲν ἔκλεψεν ὀπώρας τινὰς ἐνῷ οὐδεὶς ἔβλεπεν αὐτόν· «Ναὶ, μ' ἔβλεπέ τις, ἀπήντησεν· ἔβλεπον ἐμαυτόν· καὶ δὲν σκοπεύω νὰ ἴδω ποτὲ ἐμαυτὸν ποιοῦντα ἄτιμον πρᾶξιν». Ἁπλοῦν ἀλλ' ἀκριβὲς παράδειγμα συνειδήσεως καὶ ἀρχῶν εἶνε τοῦτο· ὅταν αὗται ἐπιδρῶσιν ὑγιῶς ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐπιδρῶσιν οὐχὶ μόνον παθητικῶς, ἀλλ' ὡς ἐνεργητικαὶ δυνάμεις, κανονίζουσι τὸν βίον. Ἄνευ τῆς τοιαύτης ὑγιοῦς ἐπιδράσεως, ὁ χαρακτὴρ μένει ἀπροστάτευτος καὶ συνεχῶς κινδυνεύει νὰ ἐμπέσῃ εἰς πειρασμὸν ὁ ἄνθρωπος· ἑκάστη δὲ τοιαύτη ἀδυναμία, ἑκάστη εὐτελὴς ἢ ἄτιμος πρᾶξις, ὅσον ἀσήμαντος καὶ ἂν ᾖ, ἄγει πρὸς τὴν αὐτοεξαχρείωσιν. Ἀδιάφορον ἐὰν ἡ πρᾶξις ἐπέτυχεν ἢ ὄχι, ἀνεκαλύφθη ἢ ἔμεινε κρυφή· ὁ ἁμαρτάνων δὲν εἶνε πλέον ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἕτερός τις κατατρυχόμενος ὑπὸ ἠθικῆς τινος ἀδιαθεσίας, διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυνάμεως ἣν καλοῦμεν συνείδησιν, ἥτις καὶ ἀδιακόπως τιμωρεῖ τὸν ἔνοχον. Πρέπει δὲ νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ εἰς τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν, ἣν παρέχει τῷ χαρακτῆρι, ἡ καλλιέργεια τῶν καλῶν ἕξεων. Εἶπέ τις ποτὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε σωρὸς ἕξεων, καὶ ἡ ἕξις γίνεται δευτέρα φύσις. Ὁ Μεταστάσιος τοιαύτην πίστιν εἶχεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἰδίων πράξεων καὶ σκέψεων, ὥστε ἔλεγεν ὅτι· «Τὸ πᾶν καταντᾷ συνήθεια διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἀρετή». Ὁ Μπούτλερ θεωρεῖ σπουδαιοτάτην τὴν αὐτοεπιτήρησιν, ὡς ἄγουσαν εἰς τὴν ἀρετὴν διὰ τῆς ἕξεως, εἰς τρόπον ὥστε καταντᾷ εὐκολωτέρα μετὰ καιρὸν ἡ χρῆσις τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς κακίας. Ὁ δὲ λόρδος Βρούχαμ, ὁμιλῶν περὶ τῆς μεγίστης ἐπιδράσεως τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἐναρέτου ἀνατροφῆς ἐπὶ τῶν νέων, λέγει· «Ἔχω πίστιν, μετὰ τὸν Θεὸν, εἰς τὴν συνήθειαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκπαλαι ἐστηρίχθησαν οἱ νομοθέται καὶ οἱ παιδαγωγοί· διότι ἡ ἕξις καθιστᾷ τὸ πᾶν εὔκολον, ἐκτὸς μόνον τῆς ἐκτροπῆς ἀπὸ τῆς εἰθισμένης πορείας». Οὕτως ἡ ἕξις τῆς ἐγκρατείας θέλει ἀποδείξει αἰσχρὰν τὴν ἀκολασίαν· ἡ δὲ ἀσύνετος σπατάλη θέλει φανῆ ἀνυπόφορος εἰς τὸν μετὰ περισκέψεως, καθ' ἕξιν, τακτοποιοῦντα τὸν βίον του. Ἑπομένως μεγίστη ἀνάγκη ὑπάρχει μετὰ προσοχῆς νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν κακὴν ἕξιν, διότι ὁ χαρακτὴρ μένει πάντοτε ἀδύνατος ὡς πρὸς τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ ἅπαξ ἐνέδωκε, καὶ πολὺς χρόνος πρέπει νὰ παρέλθῃ πρὶν ἐπανακτήσῃ ἡ κλονισθεῖσα ἀρχὴ τὴν προτέραν δύναμιν. Ῥῶσσός τις συγγραφεὺς λέγει ὅτι· «Αἱ καλαὶ ἕξεις εἰσὶ κομβολόγιον

μαργαριτῶν· λύσον τὸν κόμβον καὶ ἅπαντες οἱ κόκκοι διασπείρονται».

Ἡ ἕξις διενεργεῖ ἀκουσίως καὶ ἄνευ κόπου· ἐννοοῦμεν δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς μόνον ὅταν προσπαθοῦμεν νὰ τὴν ἀποβάλωμεν. Φαίνεται κατ' ἀρχὰς λεπτὴ ὡς νῆμα ἀράχνης, ἀλλ' ἀφοῦ ῥιζώσῃ, κρατεῖ ἡμᾶς ὡς σιδηρᾶ ἅλυσις. Τὰ ἀσήμαντα τοῦ βίου γεγονότα, ἓν πρὸς ἓν θεωρούμενα, φαίνονται ἀδιάφορα ὡς αἱ σχεδὸν ἀόρατοι νιφάδες, αἵτινες ἀποτελοῦσι τέλος φοβερὰ ποσὰ χιόνος. Ἡ αὐτοβοήθεια, ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ τιμιότης εἶνε ἀποτελέσματα μᾶλλον καλῶν ἕξεων ἢ πεποιθήσεων· ἀληθῶς αἱ ἀρχαὶ ἀντιπροσωπεύουσι μόνον τὰς ἕξεις, διότι ἡ ἀρχὴ εἶνε ἀφῃρημένη ἰδέα· ἡ δὲ συνήθεια εἶνε πρᾶξις, καὶ καθίσταται εὐεργέτρια ἢ τύραννος ἡμῶν καθ' ὅσον εἶνε ἀγαθὴ ἢ κακοήθης. Προβαινούσης τῆς ἡλικίας, μέρος τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως καὶ τῆς ἀτομικότητος ἡμῶν συγχωνεύεται μετὰ τῶν ἕξεων· καθίστανται ἀνεξάρτητοι σχεδὸν τῆς θελήσεως αἱ πράξεις, καὶ εὑρισκόμεθα περιπεπλεγμένοι εἰς τοὺς ἰδίους δεσμούς. «Ἐνθυμήσου, εἶπεν ὁ λόρδος Κολλιγκβοὺδ πρὸς φίλτατόν τινα νέον, ὅτι πρὶν φθάσῃς μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας σου πρέπει νὰ ἔχῃς χαρακτῆρα μορφωμένον πρὸς χρῆσίν σου καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον σου». Οἱ Γάλλοι λέγουσιν ὅτι «τὸ πρῶτον βῆμα μόνον εἶνε δύσκολον», ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνδυναμοῦνται αἱ ἕξεις καὶ μορφοῦται ὁ χαρακτήρ, τοσοῦτον καθ' ἑκάστην δυσκολωτέρα γίνεται οἱαδήποτε μεταβολὴ αὐτῶν. Ἐπομένως εἶνε πολλάκις δυσκολώτερον νὰ ἀπομάθῃ τις ἢ νὰ μάθῃ· ἕνεκα τούτου ἐδικαιολογεῖτο ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην αὐλητής, ὅστις ἐζήτει διπλῆν πληρωμὴν παρὰ τῶν μαθητῶν τῶν ὑπὸ μετρίων ἤδη διδασκάλων διδαχθέντων. Ἡ ἐκρίζωσις παλαιᾶς συνηθείας καταντᾷ ἐνίοτε πλέον ὀδυνηρὰ καὶ βεβαίως δυσκολωτέρα ἢ ὅτι ἡ ἐκρίζωσις ὀδόντος. Ἐκεῖνος, ὅστις ἐδοκίμασε ποτὲ νὰ διορθώσῃ νωθρόν, ἀπερίσκεπτον, ἢ οἰνοπότην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέτυχε· διότι αἱ κακαὶ αὗται ἕξεις εἶχον ἤδη γίνει μέρος ὁλοκληρωτικὸν τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἀποχωρισθῶσι. Πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ Λίντζ (Lynch) λέγοντος ὅτι «καλλίστη πασῶν τῶν προσπαθειῶν εἶνε ἐκείνη, δι' ἧς συνειθίζομεν νὰ ἀποκτῶμεν μόνον καλὰς ἕξεις».

Καὶ ἡ εὐτυχία ἀκόμη δύναται νὰ κατασταθῇ ἕξις· διότι τινὲς μόνον τὴν εὐάρεστον ὄψιν τῶν πραγμάτων συνειθίζουσι νὰ θεωρῶσι καὶ ἄλλοι πάλιν μόνον τὴν δυσάρεστον. Ὁ Ἰώνσων εἶπεν ὅτι «ἡ συνήθεια τοῦ θεωρεῖν πάντοτε ἕκαστον συμβεβηκὸς ὑπὸ τὴν εὐχάριστον ἔποψιν ἀξίζει περισσότερον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἢ ὅτι εἰσόδημα χιλίων λιρῶν κατ' ἔτος. Δυνάμεθα δὲ ἐν μέρει διὰ τῆς θελήσεως νὰ διευθύνωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν πρὸς ἀντικείμενα παρέχοντα τέρψιν καὶ βελτίωσιν μᾶλλον ἢ πρὸς τὰ δυσαρέστους ἐντυπώσεις μόνον ἀφίνοντα. Τοιουτοτρόπως ἀποκτᾷ τις τὴν ἕξιν τῶν ἱλαρῶν σκέψεων, ὡς καὶ οἱανδήποτε ἑτέραν ἕξιν. Εἶνε δὲ ὠφελιμώτερον ἴσως καὶ ἀναγκαιότερον νὰ συνειθίζωμεν τὰ τέκνα ἄῤῥενά τε καὶ θήλεα εἰς εὐθυμίαν χαρακτῆρος καὶ ἱλαρότητα, ἢ νὰ παρέχωμεν ἐκείνοις βαθεῖαν παιδείαν καὶ ποικίλας γνώσεις.

Ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος διακρίνεται μεταξὺ ἄλλων διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους διαγωγῆς ἡμῶν. Περιποιητικὸς πρός τε τοὺς ἀνωτέρους, τοὺς ἰσοτίμους καὶ τοὺς ὑποδεεστέρους τρόπος παρέχει ἡμῖν ἀνεξάντλητον εὐχαρίστησιν· εὐχαριστεῖ τοὺς ἄλλους ὡς τεκμήριον ὑπολήψεως, ἀλλὰ κυρίως εὐφραίνει ἡμᾶς αὐτούς. Ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται αὐτοδιδάκτως νὰ ἀποκτήσῃ καλοὺς τρόπους, νὰ ἦ ἀγαθὸς καὶ πρᾶος ἐὰν θέλῃ, καίτοι μὴ ἔχων ὀβολόν. Ἡ χάρις κατὰ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις ἔχει ὁμοίαν σιωπηλὴν ἐπίδρασιν ὅσην καὶ τὸ φῶς τὸ κοσμοῦν τὴν φύσιν διὰ ποικίλων χρωμάτων. Τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα ὁμοίως ποικίλλουσι τὴν ζωήν, σπουδαιότερα δὲ εἰσὶ τῶν νόμων, οἵτινες τὴν πρακτικὴν ἐκδήλωσιν μόνον ἐκείνων ἀποτελοῦσιν. Ὁ νόμος ἐγγίζει ἡμᾶς ἐνίοτε, ἀλλὰ τὰ ἤθη πανταχοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ παρόντα ἀδιακόπως ἐνεργοῦσι. Τὰ εὐάρεστα λοιπὸν ἤθη, ἤτοι οἱ συνήθως *καλοὶ τρόποι* καλούμενοι, οὐδόλως διαφέρουσι τῆς χρηστῆς διαγωγῆς· ἀμφότερα συνίστανται ἐξ ἀγαθότητος καὶ κοσμιότητος· ἄνευ δὲ τούτων οὐδεμία συνάφεια μεταξὺ ἀνθρωπίνων πλασμάτων δύναται νὰ παράσχῃ ἀμοιβαίαν εὐχαρίστησιν ἢ ὠφέλειαν. «Οἱ περιποιητικοὶ τρόποι, λέγει ἡ λαίδη Μονταγοῦ, οὐδὲν στοιχίζουσι καὶ τὸ πᾶν ἀποφέρουσιν». Ἡ ἀγαθότης εἶνε τὸ εὐωνότερον πάντων τῶν πραγμάτων, διότι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἄκοπος εἶνε καὶ οὐδεμιᾶς θυσίας δεῖται. «Ἑλκύσατε τὰς καρδίας, ἔλεγεν ὁ Βούρλεϋ πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ, καὶ θέλετε ἑλκύσει συγχρόνως καὶ καρδίας καὶ βαλάντια». Ἐὰν εἴχομεν τὸ θάῤῥος ν' ἀφήσωμεν τὴν φύσιν ἐλευθέραν τῶν συνήθων προσποιήσεων καὶ τεχνασμάτων, ἡ κοινωνικὴ εὐτυχία καὶ εὐθυμία ἤθελε δεκαπλασιασθῇ. Αἱ μικραὶ πρὸς ἀλλήλους περιποιήσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν ἐν τῷ βίῳ ὡς τὰ χάλκινα νομίσματα ἐν ταῖς ἀγοραῖς, φαίνονται μικραὶ θεωρούμεναι ἑκάστη κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ λαμβάνουσι βαρύτητα διὰ τῆς ἐπαναλήψεως καὶ διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται χρῆσις αὐτῶν.

Οἱ τρόποι κοσμοῦσι τὰς πράξεις· ὑπάρχει δὲ τρόπος ὅπως ἐκφράσῃ τις ἀγαθὸν λόγον ἢ ἐκτελέσῃ καλὴν πρᾶξιν, δι' οὗ αὐξάνει ἡ ἀξία αὐτῶν. Ὅ,τι φαίνεται παραχωρούμενον ἄνευ προθυμίας ἠὼς συγκατάβασις, σπανίως γίνεται δεκτὸν ὡς χάρις. Καὶ ὅμως σεμνύνονται τινὲς διὰ τὸ ἀπότομον τῆς συμπεριφορᾶς, ἀλλ' ἡ τυχὸν ὑπάρχουσα ἀρετὴ καὶ εὐφυΐα αὐτῶν δὲν ἀρκοῦσιν ὅπως κατασταθῇ μᾶλλον εὐπρόσδεκτος ἡ ἀγροικία τῶν τρόπων.

Δύσκολον είνε νὰ ἀγαπῶμεν ἄνθρωπον, ὅστις καίτοι μὴ κακοποιῶν ἡμᾶς, ἀδιακόπως πειράζει τὴν φιλοτιμίαν ἡμῶν, καὶ εὐχαριστεῖται ἀποτείνων δυσαρέστους παρατηρήσεις. Ἄλλοι δὲ λίαν ὑπεροπτικῶς φέρονται καὶ δράττονται πάσης εὐκαιρίας ὅπως καταστήσωσιν ἐπαισθητὸν τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν. Ὅτε ἐξετέθη ὁ διάσημος ἰατρὸς Ἀπερνέθυ ὑποψήφιος διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου τοῦ ἁγ. Βαρθολομαίου, ἐπεσκέφθη ἕνα τῶν ἐπιτρόπων, πλούσιον, ἀλλ' οἰηματίαν παντοπώλην. Ἰδὼν οὗτος τὸν ἐπιφανῆ χειρουργὸν εἰσελθόντα, ἀμέσως ἀνέλαβε τόνον προστασίας πρὸς τὸν κατὰ τὸ φαινόμενον ἱκέτην· «Ὑποθέτω, κύριε, ὅτι ἔχετε ἀνάγκην τῆς ψήφου καὶ τῆς προστασίας μου κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην ἐποχὴν τῆς ζωῆς σας;» Ὁ Ἀπερνέθυ, πειραχθεὶς ἕνεκα τοῦ τρόπου καὶ ἀχθόμενος τοὺς οἰηματίας, ζωηρῶς ἀπήντησεν· «Ὄχι, ἔχω ἀνάγκην ξηρῶν σύκων ἀντὶ πέντε σολδίων· φέρε τα ἀμέσως, δὲν ἔχω καιρὸν νὰ χάσω».

Ἡ καλλιέργεια εὐγενῶν καὶ κομψῶν τρόπων, καίτοι γελοία ὅταν καταντᾷ εἰς ὑπερβολὴν καὶ προσποίησιν, εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία εἰς τοὺς μετερχομένους τὴν διαπραγμάτευσιν ὑποθέσεων οἱουδήποτε εἴδους. Οἱ κατέχοντες διάσημόν τινα θέσιν ἄνθρωποι ὀφείλουσιν ἰδίως ὡς μέσον ἐπιτυχίας νὰ φέρωνται εὐγενῶς πρὸς πάντας· ἡ δὲ ἔλλειψις εὐγενικῆς συμπεριφορᾶς πολλάκις οὐδετέρωσε, κατὰ μέγα μέρος, τὰ αἴσια ἀποτελέσματα δραστηριότητος, τιμιότητος καὶ εὐφυΐας κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων. Ὑπάρχουσι βεβαίως ὀλίγοι ἐπιεικεῖς καὶ ἔξοχοι νόες, οἵτινες παρορῶσι τὰ ἐλαττώματα τῆς συμπεριφορᾶς χάριν τῶν ἀρετῶν τοῦ χαρακτῆρος· ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν ἔχει τοσαύτην ἀνοχὴν καὶ κατ' ἀνάγκην σχηματίζει τὰς γνώμας καὶ τὰς συμπαθείας στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς διαγωγῆς. Ἀληθής, ἀλλὰ δυστυχῶς σπανία ἀπόδειξις φιλοφροσύνης εἶνε ἡ ὑποχώρησις ἐν διαφωνίᾳ γνωμῶν. Ὁ δογματισμὸς πολλάκις γίνεται πρόφασις μόνον ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ αὐθαδείας. Πρέπει νὰ συμφωνήσωσι τέλος οἱ ἄνθρωποι ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ διαφωνεῖν, καὶ ὅταν διαφωνῶσι πρέπει ἀμοιβαίως καὶ ἐπιεικῶς νὰ ἀνέχωνται ἀλλήλους. Ἕκαστος δικαιοῦται νὰ ὑπερασπίζῃ τὰς ἰδίας ἀρχὰς καὶ γνώμας, ἀλλὰ μετὰ πρᾳότητος καὶ ὑπομονῆς, ἀποφεύγων βιαίας πράξεις ἢ ἀποτόμους ἐκφράσεις· κατὰ δέ τινας περιστάσεις ἀπότομος ἔκφρασις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ῥάπισμα καὶ ἀνοίγει πληγὴν πολὺ πλέον δυσίατον. Ἡ ἔμφυτος φιλοφροσύνη πηγάζουσα ἐξ ἀγαθότητος καὶ ἐπιεικείας ψυχῆς δὲν ἀνήκει εἰς ἐξαιρετικὴν τάξιν ἢ θέσιν, ἀλλ' εἶνε κοινὸν κτῆμα τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ πλουσίου, τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ ἄρχοντος. Ἡ ἐξάσκησις οἱασδήποτε τέχνης οὐδόλως ἀποκρούει τὴν καλὴν συμπεριφοράν· ἀπ' ἐναντίας ἡ φιλοφροσύνη τῶν τεχνιτῶν ἀνυψοῖ καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν τέχνην αὐτῶν· οὐδεὶς δὲ εὐγενὴς μὴ ἀποδεικνύων τὴν εὐγένειαν διὰ τῶν πράξεων εἶνε ἄξιος τοῦ ὀνόματος. Διότι τὸ ὄνομα εὐγενὴς ἐφαρμόζεται εἰς τὴν ἠθικὴν ἀξίαν, εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς καὶ ὄχι εἰς τὸν πλοῦτον. Ἑνὶ λόγῳ εὐγενὴς εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ ψαλμῳδοῦ περιγραφόμενος ἄνθρωπος· «Ὁ πορευόμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην καὶ λαλῶν ἀλήθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ».

Ὁ εὐγενὴς διακρίνεται προσέτι διὰ τοῦ βαθυτάτου πρὸς ἑαυτὸν σεβασμοῦ· ἐκτιμᾷ τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ χαρακτῆρα οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν ἣν δεικνύει εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς συνειδήσεώς του· σεβόμενος δὲ ἑαυτὸν σέβεται καὶ τοὺς ἄλλους, χάριν τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Ἱερὰ δι' αὐτὸν εἶνε ἡ ἀνθρωπότης· ἐκ δὲ τοῦ αἰσθήματος τούτου ἐκρέουσιν ἡ φιλοφροσύνη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ φιλανθρωπία. Ὁ λόρδος Ἐδουάρδος Φιτζγέραλδ, διελθών ποτε τὸ Καναδὰ μετὰ Ἰνδῶν τινων, ᾐσθάνθη ἀγανάκτησιν ἰδὼν ταλαίπωρον γυναῖκα φορτωμένην ὡς ζῶον, ἐν ᾧ ὁ σύζυγος αὐτῆς προεπορεύετο οὐδὲν βάρος φέρων· ὁ λόρδος Ἐδουάρδος ἀμέσως ἦλθεν εἰς βοήθειαν τῆς γυναικὸς λαβὼν ἐκεῖνος τὸ φορτίον. Οἱ Γάλλοι δικαίως ὀνομάζουσι τὸ αἴσθημα τὸ κινοῦν τὴν τοιαύτην πρᾶξιν **politesse de cœur**, δηλαδὴ φιλοφροσύνην τῆς καρδίας, ἥτις ἐκ φύσεως κοσμεῖ τὸν ἀληθῆ εὐγενῆ. Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐκτιμᾷ οὗτος τὴν τιμήν του, καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἀποφεύγει πᾶσαν μὴ ἀπολύτως ἔντιμον πρᾶξιν. Ἡ εὐθύτης εἶνε νόμος δι' αὐτόν· σταθερῶς ἐμμένει εἰς τὸ *ναί*, ὅταν τὸ ἐκφέρῃ, ἔχει ὅμως καὶ τὸ θάρρος ἐν δέοντι νὰ εἴπῃ τὸ *ὄχι*. Ὁ εὐγενὴς οὐδέποτε δωροδοκεῖται· μόνοι οἱ εὐτελῆ ἔχοντες τὴν ψυχὴν καὶ οἱ ἀναίσχυντοι πωλοῦνται εἰς τοὺς χάριν συμφέροντος ἀγοράζοντας αὐτούς. Διδακτικὸν παράδειγμα τοιούτου εἴδους σεβασμοῦ πρὸς ἑαυτὸν παρέχει ἡμῖν ὁ βίος τοῦ Οὐέλλιγκτῶνος· ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀσσαὶ ἦλθε ποτὲ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Αὐλῆς τοῦ Χυδεραβὰδ ζητῶν νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τοὺς μυστικοὺς ὅρους συνθήκης τινὸς γενομένης μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Μαχράττα καὶ τοῦ Νιζάμ· ὅπως λάβῃ τὰς πληροφορίας ταύτας προσέφερε τῷ Οὐέλλιγκτῶνι ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τῶν 100,000 λιρῶν. Τότε ἀτενίζων πρὸς αὐτὸν ὁ στρατηγός, ἡσύχως ἠρώτησε· — «Φρονεῖς ὅτι δύνασαι νὰ φυλάττῃς ἄκραν ἐχεμυθίαν;» — «Βεβαίως», ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός. — «*Κἀγὼ λοιπὸν ἐπίσης*», προσέθεσε μειδιῶν ὁ Οὐέλλιγκτων καὶ δεικνύων τὴν θύραν εἰς τὸν ἀποροῦντα Ἰνδόν. Ὁ λόρδος Ἀρθοῦρος, καίτοι ἀδιακόπως εὑρισκόμενος εἰς θέσιν νὰ ὠφεληθῇ καὶ νὰ πλουτίσῃ ἐκ τοιούτων περιστάσεων, οὐδὲ ὀβολὸν προσέθεσεν εἰς τὴν περιουσίαν του, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν σχετικῶς ἄπορος. Οὐχ ἧττον εὐγενὴς ὑπῆρχεν ἡ διαγωγὴ τοῦ σὶρ Καρόλου Νάπιερ, ὅστις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῇ Ἰν-

δικῆ διαμονῆς του ἀπέρριψε τὰ πολυτελῆ δῶρα τῶν Ἰνδῶν ἡγεμόνων λέγων ὅτι· «Αἱ χεῖρές μου δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην πλυσίματος καὶ ἡ σπάθη τοῦ πατρός μου, ἣν ἐφόρεσα εἰς ὅλας τὰς μάχας, ἔμεινεν ἀκηλίδωτος».

Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις δὲν εἶνε ἀναποφεύκτως συνδεδεμένα μετὰ τῶν ἀρετῶν τοῦ εὐγενοῦς· ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ φανῇ ἀληθὴς εὐγενὴς κατὰ τὸ ἠθικόν, διότι δύναται νὰ ᾖ τίμιος, φιλαλήθης, εὐθύς, φιλόφρων, ἐγκρατής, γενναῖος, νὰ σέβηται καὶ νὰ βοηθῇ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Καὶ πολλάκις πενιχρὰ ἐνδύματα καλύπτουσι γενναῖον καὶ εὐγενέστατον χαρακτῆρα. Μεταξὺ πολλῶν παραδειγμάτων τὸ ἀκόλουθον, καίτοι παλαιόν, εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἔτυχε ποτὲ, πλημμυρήσαντος τοῦ Ἀδούα ποταμοῦ, νὰ παρασυρθῇ ἡ γέφυρα τῆς Βερόνας καὶ νὰ μείνῃ μόνον ἡ κεντρικὴ ἁψὶς φέρουσα οἰκίσκον, ἐξ οὗ ὁλόκληρος οἰκογένεια ἀπομονωθεῖσα ἐπεζήτει σωτηρίαν· ἐγγὺς ἦτο ἡ καταστροφὴ καὶ δεινῶς ἐκλονίζετο ἡ ἁψίς. «Ὑπόσχομαι ἑκατὸν γαλλικὰς λίρας, ἀνέκραξεν ὁ κόμης Σπολβερίνης ἰδὼν τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ἀποφασίσαντα νὰ ἐκτεθῇ, ὅπως σώσῃ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους» ! Νέος τις χωρικός, ἐξελθὼν τοῦ πλήθους, ἐρρίφθη ἐντὸς λέμβου καὶ μετὰ πολλὰς προσπαθείας καὶ ἀπείρους κινδύνους κατώρθωσε νὰ πλησιάσῃ τὴν ἁψῖδα καὶ νὰ φέρῃ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ξηρὰν ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν. «Ἰδοὺ τὰ χρήματά σου, γενναῖέ μου φίλε», εἶπεν ὁ κόμης· ἀλλ' ὁ νέος «ὄχι, εἶπε, δὲν πωλῶ τὴν ζωήν μου· δότε τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὴν δυστυχῆ οἰκογένειαν, ἥτις ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν». Γνήσιον πνεῦμα εὐγενείας παρεκίνει τὸν νέον ἐκεῖνον χωρικόν.

Συγγραφεύς τις ὁμιλῶν περὶ Αὐστρίας, λέγει ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς τῶν αὐστριακῶν ἡγεμόνων, καὶ ἀναφέρει τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον τοῦ βίου τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α'. Ὅτε ἐπεκράτει ἡ χολέρα εἰς τὴν Βιέννην, ἀναρίθμητα θύματα καθ' ἑκάστην θερίζουσα, ὁ αὐτοκράτωρ διήρχετο ποτὲ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων μετά τινος ὑπασπιςοῦ· αἴφνης ἀπήντησαν λείψανον ταχέως διαβαῖνον καὶ παρ' οὐδενὸς παρακολουθούμενον. Ἡ ἔλλειψις αὕτη διήγειρε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐρωτήσας ἔμαθεν ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ φοβούμενοι τὴν ἐπιδημίαν δὲν ἐτόλμησαν νὰ συνοδεύσωσι τὴν κηδείαν.—«Λοιπόν, εἶπεν ὁ Φραγκῖσκος, θέλομεν ἀναπληρώσει τοὺς συγγενεῖς, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων μου δὲν πρέπει νὰ καταβῇ εἰς τὸν τάφον ἄνευ τοῦ τελευταίου τούτου δείγματος ἐνδιαφέροντος», ἠκολούθησε δὲ τὴν ἐκφορὰν μέχρι τέλους καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν ἁπασῶν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σέβεται ὁ εὐγενὴς τὴν ἀλήθειαν· ἐννοεῖ ὅτι διὰ τῆς ἀληθείας στέφεται ἡ ζωὴ καὶ ὅτι ψυχὴ τῆς δικαιοσύνης εἶνε ἡ ἀλήθεια. Ὁ λόρδος Σέττερφιλδ ἐχαρακτήριζε τὸν εὐγενῆ λέγων ὅτι «εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλαλήθης ἄνθρωπος». Ὁ δὲ Οὐέλλιγκτων, ὅστις ἀπέχθειαν εἶχε πρὸς τὸ ψεῦδος, ἔγραψε τῷ Κέλλερμαν, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐπολέμει ἐν Ἱσπανίᾳ, ἵνα εἰδοποιήσῃ αὐτὸν ὅτι, ἐὰν σεμνύνωνται ἐπί τινι οἱ Ἄγγλοι ἀξιωματικοί, εἶνε κατὰ πρῶτον ἐπὶ γενναιότητι καὶ ἐπὶ φιλαληθείᾳ. «Ὥστε, ἔγραφεν, ἐὰν ὑπεσχέθησαν Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ νὰ μὴ δραπετεύσωσιν, ἐστὲ βέβαιος ὅτι θέλουσι τηρήσει τὸν λόγον αὐτῶν. Πιστεύσατέ μοι καὶ μὴ δυσπιστεῖτε πρὸς αὐτούς· ὁ λόγος Ἄγγλου ἀξιωματικοῦ εἶνε ἐγγύησις καλλιτέρα ἢ ὅ,τι ἡ ἀγρυπνία τῶν φυλάκων».

Ἡ ἀληθὴς γενναιότης ἔχει συνήθως σύντροφον τὴν πραότητα. Ὁ μεγάθυμος ἄνθρωπος εἶνε συγχρόνως ἐπιεικὴς καὶ ὑπομονητικός, οὐδέποτε ἄκαμπτος καὶ σκληρός. Ἀληθῆ ἔπαινον ἀπένειμεν ὁ Πάρρυ εἰς τὸν φίλον του Ἰωάννην Φραγκλῖνον λέγων ὅτι· «τοσοῦτον γενναῖος ὑπῆρχεν, ὥστε οὐδέποτε ἐζήτει ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ συγχρόνως τοσοῦτον ἀγαθός, ὥστε δὲν ἤθελε βλάψει κώνωπα». Γάλλος τις ἀξιωματικὸς ἀπέδειξε λαμπρὸν αἴσθημα γενναιότητος καὶ ἱπποτισμοῦ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Ἐλ Βοδὸν ἐν Ἱσπανίᾳ. Ἡτοιμάζετο νὰ φονεύσῃ διὰ τῆς σπάθης τὸν ἀνταγωνιστὴν αὐτοῦ Ἄγγλον ἀξιωματικὸν Φοῦλτον Χάρβεϋ, ἀλλ' ἰδὼν αἴφνης ὅτι ἐκεῖνος εἶχε μόνον ἕνα βραχίονα ἐστάθη, καὶ χαιρετίσας ἀπῆλθε ταχέως. Ἐπίσης γενναῖος ἐφάνη ὁ Νέϋ ἀπελευθερώσας, ἄνευ ἀδείας τοῦ Ναπολέοντος, τὸν σὶρ Κάρολον Νάπιερ αἰχμαλωτισθέντα καὶ τραυματισθέντα, ὅπως δυνηθῇ οὗτος νὰ παρηγορήσῃ τὴν γραῖαν καὶ τυφλὴν μητέρα του. Ὁ Νέϋ ἐκινδύνευσε νὰ ἀπολέσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ αὐτοκράτορος, διότι δὲν ὑπῆρχε τότε συμφωνία περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων· ἀλλ' ὁ Ναπολέων ἐπήνεσε τὸν στρατηγόν. Τὸ κατὰ τὸ 1852 ναυάγιον τοῦ πλοίου «Βίρκενχεδ» παρέχει καὶ ἕτερον λαμπρὸν παράδειγμα ἱπποτικοῦ πνεύματος, ὅπερ τιμᾷ τὸν δέκατον ἔνατον αἰῶνα, τὸν τοσοῦτον κατηγορούμενον ἐπὶ ὑλισμῷ. Τετρακοσίους ἑβδομήκοντα ἄνδρας καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα γυναῖκας περιεῖχε τὸ πλοῖον, ὅτε πλησίον τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, διαρκούσης τῆς νυκτός, μεθ' ὁρμῆς ἐκτύπησεν ἐπὶ ἀοράτου ὑφάλου, καὶ αὐθωρεὶ ἐφάνη ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπῆρχεν. Οἱ ἄνδρες, ἅπαντες στρατιῶται, παρετάχθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ ἀπεφασίσθη ἀπὸ κοινοῦ ἡ διάσωσις τῶν γυναικοπαίδων· σιωπηλῶς ἐτέθησαν τὰ δυστυχῆ ὄντα ἐντὸς τῶν λέμβων καὶ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς τελευταίας λέμβου ὁ πλοίαρχος ἀστόχως ἀνέκραξεν· «Ὅστις δύναται νὰ κολυμβᾷ ἂς προσπαθήσῃ νὰ πλησιάσῃ τὰς λέμβους!» — «Ὄχι, ἀπήντησεν εἷς τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ λέμβοι εἶνε

πλήρεις καὶ θέλουσι καταποντισθῆ, ἐὰν εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὰς καὶ οἱ ἄνδρες!» Ἀκίνητοι ἔμειναν οἱ ἄνδρες, περιμένοντες τὸν θάνατον. Οὐδὲ λέξις, οὐδὲ φωνὴ ἠκούσθη ἐν ᾧ κατεβυθίζετο τὸ πλοῖον· κατὰ τὴν τελευταίαν μόνον στιγμὴν συγχρόνως ἐπυροβόλησαν οἱ γενναῖοι στρατιῶται. Τοιοῦτον παράδειγμα αὐταπαρνήσεως ἐσαεὶ θέλει τιμήσει τὴν μνήμην τῶν ἡρώων ἐκείνων.

Πολλὰ εἶνε τὰ διακρίνοντα τὸν ἀληθῆ εὐγενῆ σημεῖα, ἀλλὰ τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως χαρακτηρίζον αὐτὸν εἶνε ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι πρὸς τοὺς ὑφισταμένους, πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας. Τίνι τρόπῳ μεταχειρίζεται τὴν ἐξουσίαν του ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας; ὁ ἐργοστασιάρχης πρὸς τοὺς ἐργάτας; ὁ διδάσκαλος πρὸς τοὺς μαθητάς; ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει πρὸς τοὺς ἀδυνάτους; Ἡ διάκρισις, ἡ ὑπομονή, ἡ ἀγαθότης μεθ' ἧς χρᾶται κατά τινας περιστάσεις τῆς ἐξουσίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ δυσχερεστέρα δοκιμασία, ἣν δύναται νὰ ὑποστῇ εὐγενής τις χαρακτήρ. Ἐκεῖνος, ὅστις καταχρᾶται τῆς ἰσχύος του ἀπέναντι τῶν μὴ δυναμένων ν' ἀντισταθῶσι, νομίζει ἴσως ἑαυτὸν ὑψηλότατον καὶ σπουδαιότατον πρόσωπον, ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶνε εὐγενής· καὶ ἐκεῖνος ὅστις τυραννεῖ τὸν ἀσθενῆ καὶ τὸν ἀνίκανον δὲν εἶνε ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄνανδρός τις. Δικαίως ἐλέχθη ὅτι ὁ τύραννος εἶνε ἀληθῶς δοῦλος ἀνεστραμμένος. Ἡ ἰσχὺς παρέχει εὐγένειαν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαίου ἀνθρώπου, διότι αὐξάνει τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων· πρέπει ὅμως νὰ κατανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν χρῆσιν τῆς ἰσχύος, διότι κατὰ τὸν ποιητὴν «Ἐξαίρετον εἶνε νὰ ἔχῃ τις ῥώμην γίγαντος, ἀλλὰ τυραννικὸν εἶνε νὰ χρᾶται ἐκείνης ὡς γίγας». Ἡ πρᾳότης εἶνε ἀληθῶς ἀχώριστος τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος. Ἑπομένως ὁ ἀληθὴς εὐγενὴς θέλει πάντοτε ἀποδείξει διὰ τῆς διαγωγῆς του μεγάλην προσοχὴν καὶ εὐσέβειαν πρὸς τὰ αἰσθήματα τῶν ἄλλων, μεγάλην περιποίησιν πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἰσοτίμους, καὶ θέλει πάντοτε σεβασθῆ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν· ὁ τοιοῦτος προτιμᾷ νὰ ὑποφέρῃ ζημίαν ἢ νὰ γείνῃ αἴτιος ἀδικίας πρὸς τοὺς ἄλλους, κατηγορῶν τὴν διαγωγὴν ἐκείνων· φαίνεται συγκαταβατικὸς πρὸς τὰς ἀδυναμίας, τὰ ἐλαττώματα, τὰ λάθη τῶν στερουμένων τὰ ἑαυτοῦ προσόντα· δεικνύει συμπάθειαν καὶ πρὸς τὰ ζῷα· οὐδέποτε σεμνύνεται ἐπὶ τῷ πλούτῳ, τῇ ἐξουσίᾳ ἢ τῇ εὐφυΐᾳ· φαίνεται εὐεργετικὸς πρὸς πάντας ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ προστατευτικοῦ ὕφους· εἶνε τέλος ἐξ ἐκείνων, περὶ ὧν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὡς ὁ Βάλτερ Σκότт περὶ τοῦ λόρδου Λόθιαν· «Εἶνε ἄνθρωπος παρὰ τοῦ ὁποίου δύναταί τις ἀξιοπρεπῶς νὰ δέχηται χάριν τινά· σπανιώτατοι δὲ εἶνε οἱ τοιοῦτοι ἐν τῷ παρόντι καιρῷ».

Ὁ γέρων Φοῦλλερ περιέγραψε μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης καινοτροπίας ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸν ἀληθῆ εὐγενῆ, ὅτε εἶπε περὶ τοῦ μεγάλου ναυάρχου σὶρ Φράνσις Δρὰκ ὅτι «ἦτο ἀνὴρ ἄμωμος, δίκαιος ἐν τῷ πράττειν καὶ πιστὸς ἐν τῷ λέγειν· ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς κατωτέρους, ἀλλ' ἀπέχθειαν ἔχων πρὸς τὴν ὀκνηρίαν· οὐδέποτε ἐνεπιστεύετο τὰς ὑποθέσεις, ἰδίως τὰς σπουδαίας, εἰς τὴν φροντίδα τῶν ἄλλων, ὅσον ἐπιδέξιοι καὶ πιστοὶ καὶ ἂν ἦσαν· περιφρονῶν τὸν κίνδυνον οὐδένα ἀπέφευγε κόπον, ἔχων ἀπόφασιν νὰ φανῇ ὅπως πρέπει νὰ δεικνύεται ἀνήρ τις εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου, ἐν αἷς ἀπαιτεῖται δραστηριότης, εὐφυΐα καὶ θάρρος».

Η ΜΗΤΡΥΙΑ ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ

Διήγημα.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 578

Ζ'

Ἡ απότομος αὕτη τοῦ βίου μεταβολὴ κατέπληξε τὴν Λεοντίνην Δουβάλ. Παρῆλθε χρόνος τις ἕως οὗ συνέλθῃ καὶ πιστεύσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Τὸ πεπρωμένον εἶχεν ἀνέκαθεν τοσοῦτον ἀμειλίκτως καταδιώξει αὐτήν, πρὸς δὲ καὶ αὐταὶ αἱ τολμηρότεραί της ὀνειροπολήσεις ἦσαν τοσούτῳ κατώτεραι τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας, ὥστ' ἐνίοτε ὑπελάμβανεν ἑαυτὴν παίγνιον φρεναπάτης καὶ ἀνεκραύγαζεν αἴφνης· Εἶνε ἀληθές; Ἡ χυδαία ἐκείνη μέριμνα περὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἡ δηλητηριάζουσα τὴν ὕπαρξιν καὶ τῶν γενναιοτάτων ἐπὶ γῆς ὄντων, ἐξέλιπε τοῦ λοιποῦ δι' αὐτὴν μετὰ τοσαύτας νηστείας! Οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν ἐπαύλεων τοῦ Μιλσὰν τὴν ἀπεκάλουν «κυρά μας» κομίζοντες πρὸς αὐτὴν κάνιστρα προσφάτων κερασίων. Οὐδὲν ἀπεδέξατο αὕτη κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου τοῦ γάμου, ἀλλ' ὁ Εὐτύχιος κατέβαλε τὸ τίμημα τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ τῇ ἀφῆκε δι' ἰδίας της δαπάνας τοὺς μισθοὺς τῶν τελευταίων μηνῶν καὶ τὴν δωρεὰν τῆς Δουπλαντῆ, ἐν συνόλῳ χίλια διακόσια φράγκα, ἅτινα προσεμειδίων αὐτῇ ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ κιβωτίου της. Ἐλάμβανεν ὡρισμένην κατὰ μῆνα ποσότητα διὰ τὰς οἰκιακὰς δαπάνας· ἐπέβλεπε, διεχειρίζετο, ἐκυβέρνα, ἦτο *κάτι τι*. Ἡ εὐζωΐα καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐπέτρεψαν αὐτῇ νῦν νὰ παχύνῃ ὀλίγον· εἶχεν ἐσθῆτας θερεινὰς καὶ χειμερινάς, χρυσοῦν κόσμημα, κοράλλινα ἐνώτια, δακτυλίους πλείστους. Ἀνέπνεεν ἀπλήστως ὡς ὁ ἀπαλλαττόμενος βαρέος ἐφιάλτου τὰ στήθη του πιέζοντος, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἐντιθεῖσα ἐντὸς θερμῶν ἐμβάδων τοὺς πόδας της·

— Ἂν ἀσθενήσω, δὲν θὰ μὲ στείλουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον!

Ἀφωσιώθη εἰς τὴν λατρείαν τῶν δύω ὄντων, εἰς ἃ ὤφειλε πᾶσαν αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ὑπερίσχυσε πάντων αὐτῆς τῶν αἰσθημάτων. Ὕμνοι εὐχαριστήριοι ἀνήρχοντο ἀπὸ τῆς καρδίας ἐπὶ τὰ χείλη της· — Κύριέ μου, ἤμην μόνη καὶ ἀθλία καὶ μὲ κατεστήσατε σύν-

τροφόν σας· ἀπέθνησκον, διότι δὲν εἶχον τί ν' ἀγαπήσω, καὶ μοὶ ἐδώκατε τὸν υἱόν σας· νὰ κλαίω μόνον εἴξευρον καὶ μ' ἐμάθετε νὰ μειδιῶ· ἤμην κόνεως κόκκος ὑφ' ὅλων τῶν ἀνέμων διασαρούμενος, καὶ μοὶ εἴπατε· Ἔσο σύζυγός μου, καὶ εἶμαι. Ἡ ἄλλοτε παιδαγωγὸς ἠγνόει πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της, τὰς εὐλογίας της· ἀφωσιοῦτο μετὰ ζήλου, προσεπάθει ἀνενδότως νὰ καταστῇ ὠφέλιμος, ἔτρεμε πάντοτε μὴ δὲν κατώρθου τοῦτο ἐπαρκῶς. Ἀπὸ τῆς πρωΐας, ψήκτραν κρατοῦσα, ἔσπευδε νὰ καθαρίσῃ τὰ ἐνδύματα τοῦ Κυρίου, ἐβεβαιοῦτο ὅτι δὲν ἔλειπε κομβίον τι ἀπὸ τοῦ ὑποκαμίσου, συνεβουλεύετο τὸ βαρόμετρον ὅπως κρίνῃ ἂν ὁ Εὐτύχιος ἔδει νὰ φορέσῃ τὸ χονδρόν του ἱμάτιον. Εἶτα δὲ, ἄχρις οὗ ἐτοιμασθῇ ὁ μικρὸς, ἀνεγίνωσκε τὴν *Μαγειρικὴν*, ὅπως μάθῃ τὴν κατασκευὴν νέου τινὸς φαγητοῦ. Ἅμα κατήρχετο ὁ Ἐδμόνδος ἀπὸ τοῦ δωματίου του, τὸν περιῆγεν εἰς τὸν κῆπον, ἠκροᾶτο τοῦ μαθήματός του, ἠροτρίου μετ' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς τὴν διάνοιαν ἐκείνην τὴν χέρσον καὶ ἄγονον. Τὸ ἑσπέρας ἀνεγίνωσκεν, ἐμάνθανε *τάβλι*, καὶ ἂν οὐδεὶς εἶχεν ἀνάγκην αὐτῆς, μετέβαινε καὶ ἐβοήθει τὴν Νανέταν. Ἡ ταπεινὴ φύσις αὐτῆς καθίστατο ταπεινοτέρα ἔτι ἕνεκα τῆς εὐγνωμοσύνης· ἐν αὐτῇ ἡ σύζυγος μετεῖχεν οἰκονόμου καὶ δούλης ἅμα Ἀνατολίτιδος. Ἕνεκα τῆς ἀφελοῦς αὐτῆς συμπεριφορᾶς κατέστησε τὸν Μιλσὰν ὅ,τι οὗτος εἶχε καταστήσει τὸν Ἐδμόνδον — μαμμόθρεπτον. Ὁ ἀγαθὸς Εὐτύχιος ἐξηπλώθη ἡδυπαθῶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τούτου τοῦ ὑπὸ δειλῆς στοργῆς ἀνεγερθέντος· εὗρε δ' αὐτὸν τοσούτῳ ἀναπαυτικώτερον, καθόσον ὁ πρῶτός του γάμος ὑπῆρξεν ἄνευ θελγήτρου καὶ ἡ χηρεία του ἄνευ ἡσυχίας. Πᾶν ὅ,τι ἔλεγεν ἢ ἔπραττεν εἰς τὴν Λεοντίνην ἐφαίνετο καλόν· ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ στενοχωρῆται ὅπως μεταβάλῃ συμπεριφορὰν χάριν αὐτῆς, ἐτράπη δ' οὕτω μετὰ σπουδῆς εἰς τὰς βαναύσους του ἕξεις. Ἀνεπαισθήτως μετεβίβασεν εἰς τὴν Λεοντίνην τὸ βάρος τῶν ἐλαχίστων του ἀνιῶν, ὥρισεν αὐτῇ πρόσωπον οἷον τὸ τῶν ἐμπεπιστευμένων ἐν ταῖς τραγῳδίαις, πρὸς οὓς οἱ βασιλεῖς ἀφηγοῦντο τὰ δυσάρεστά των ὄνειρα, κατέστησεν αὐτὴν εὐπειθῆ θεράπαιναν· καίπερ πολὺ ἀγαπῶν αὐτὴν κατὰ βάθος, ἐγένετο τραχύς. Ἐκ τῆς αὐταπαρνήσεως τῆς μιᾶς ἐγεννήθη ὁ δεσποτισμὸς τοῦ ἑτέρου· οὕτω συμβαίνει πάντοτε.

Ἐν τῷ Ἐδμόνδῳ τὸ φαινόμενον ὑπῆρξε διάφορον. Ἐφ' ὅσον ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ ἦτο ξένη ἐν τῇ οἰκίᾳ, περιβαλλομένη τὸ γόητρον ὅπερ περιβάλλεται ἀείποτε τὸ ἄγνωστον, ὁ Ἐδμόνδος συνείχετο ὑπὸ φόβου τινὸς ἀορίστου, ἐκ περιεργίας μὴ κορεννυμένης προερχομένου. Ἡ γυνὴ, ἥτις ἔρχεται ὡς εἰς ἐπίσκεψιν, δὲν ἐκβάλλει τὸν πῖλόν της, διαμένει μίαν ὥραν, καὶ γίνεται εἶτα ἄφαντος, ἐμπνέει τὸ αἴσθημα τῆς ἀποστάσεως, καὶ παραμένει σεβαστὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ἓν παιδίον. Ἡ διδασκάλισσα λοιπὸν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ ὑποταγὴν, νὰ ἐπιδρᾷ πως ἐπ' αὐτοῦ, νὰ ἐμβάλλῃ χαλινὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀδαμάστου πώλου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν γάμον ἐγένετο *μητέρα*. Τὸ παιδίον διὰ τῆς ἰσχυροτάτης του λογικῆς παρέβαλε τότε αὐτὴν πρὸς τὸν πατέρα ἀείποτε ὑποχωροῦντα, καὶ ἔταξεν αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ. Εἰθίσθη βλέπον αὐτὴν κοιτωνίτην φοροῦσαν, ἀκοῦον τὸν Μιλσὰν νὰ ὁμιλῇ τραχέως πρὸς αὐτὴν, καταλαμβάνον αὐτὴν οἰκείως συνεργαζομένην μετὰ τῆς Νανέτας, καθ' ἧς ἀτιμωρητεὶ ἐξεσφενδόνα βώλους γῆς. Ἡ διαρκὴς πρὸς τὴν διδασκάλισσάν του οἰκειότης τὸν ηὐχαρίστησεν, ἀλλ' ἤρξατο θεωρῶν αὐτὴν ὑπὸ νέαν ἔποψιν· τὸ γόητρον ἐξηφανίσθη, ἔπαυσε κατὰ μικρὸν φοβούμενον καὶ ὑπακοῦον εἰς αὐτήν. Μετ' ὀλίγον ἡ μητρυιὰ ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἰσχύν. Ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνάς της. Ἀλλὰ μάτην. Ἡ ἀντίστασις τοῦ ἰδιοτρόπου μαθητοῦ προέβαινεν ἄχρι παραφορᾶς· ἡ παραφορὰ προὐκάλει νευρικὰς κρίσεις. Τί ποιητέον; Ἡ Λεοντίνη ἐπιρρεπὴς φύσει πρὸς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς προσωπικότητός της, συμπιεσθεῖσα ἄλλως τε ὑπὸ τοῦ τέως βίου τῆς ἐνδείας, δὲν ἀνεῦρεν ἐν ἑαυτῇ δύναμιν πρὸς ἀντίδρασιν, ν' ἀγαπᾷ μόνον ἠδυνήθη, καὶ παραμείνασα ἀφωσιωμένη, ἐγένετο παθητική.

Ἦσαν δυστυχεῖς; Οὐχί. Ὁ Μιλσὰν, οὗτινος ἡ οἰκιακὴ διαχείρισις ἐχώρει θαυμασίως, ἐξετίμα τὰ μέγιστα τὴν σύζυγόν του. Ἐνόει τὴν ἀξίαν τῆς ἀποκτήσεώς της, ᾐσθάνετο ἑαυτὸν νεάζοντα ἐκ τῆς συνεπαφῆς τῆς παρθενικῆς αὐτῆς στοργῆς, καὶ ἀπήλαυε τῆς ἀρρήτου ἐκείνης ἡδονῆς τοῦ ἀκούειν *ἔχεις δίκαιον*, καὶ ὅτε ἀκόμη εἶχεν ἄδικον. Ἐβαυκαλίζετο δ' ὑπὸ ὀνειροπολήσεων ὡς πρὸς τὸν υἱόν του καὶ ἐπανελάμβανε κατακόρως·

— Κύτταξέ τον πῶς ἐμεγάλωσε! Δύω δάκτυλα ἀψήλωσε φέτος. Μοῦ ἔγεινε καὶ γερὸς σίδηρο, αὐτὸ ἤθελα ἐγώ! Πολλὰ παιδιὰ τινάζουν ἀνάστημα εἰς τὰ δεκαέξ, καὶ τότε μεγαλόνουν μονομιᾶς καὶ κερδίζουν τὸν καιρὸν ποῦ ἔχασαν. Εἰς τὸ Πολυτεχνεῖο δέχονται μαθητὰς ποῦ ἤξευραν ὀλιγώτερα ἀπὸ τὸν Ἐδμόνδον μου ὅταν ἦταν 'ς τὴν ἡλικίαν του.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἐν τούτοις, ἐβίου κατ' ἀρέσκειαν ὅλως καὶ ἐλευθέρως καὶ διεσκέδαζε, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ πατήρ του ὑπείκων εἰς τὴν συμβουλὴν ἐξαδέλφου τοῦ τινος ἰατροῦ, εἶχεν ἀγοράσει αὐτῷ πρό τινος ἵππον.

Ἡ δὲ Λεοντίνη ἦτον εὐδαίμων, τὸ καθ' ἑαυτήν. Ἱκανὸν ἦτον αὐτῇ ν' ἀνήκῃ εἰς οἰκογένειαν, ἦτο δὲ ὀλβιωτάτη συλλέγουσα μόνον τὰ ψιχία τῆς τραπέζης ὡς ἡ Χαναναία.

Ὁ νέος Μιλσὰν εἰσελθὼν εἰς τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του κατέστρεψεν ἄρδην τὰς ἐλπίδας τοῦ πατρός του. Ἡ γενναία αὐτοῦ φύλαξ, δι' ἐπιμονῆς ἀκαταβλήτου, κατώρθωσε νὰ

ἐμβάλῃ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτοῦ γνώσεις τινὰς στοιχειώδεις, κατώρθωσε νὰ ἐπιστιλβώσῃ πως αὐτόν. Ἀλλά, πράγματι, ἡ ἄγνοιά του ἦτο βαθεῖα, σκαιὸς ὁ χαρακτήρ του, ἀδάμαστος ἡ συμπεριφορά του. Εἶχε δίψαν τῆς φυσικῆς ζωῆς ἐφ' ὅσον μάλιστα καθίστατο εὐρωστότερος, θορύβου πρὸς τὰς φυσικὰς ὁρμάς του συμφωνοῦντος; ἀχαλινώτων ἀτακτημάτων πρὸς ἃ ὤθει αὐτὸν ὁ ὀργασμὸς τοῦ μαμμοθρέπτου παιδίου. Ἔπαυσε τέλεον ἐργαζόμενος, ἀναγινώσκων ἔτι, περιήγαγεν εἰκῇ ἐν τῷ κενῷ τὴν ἀνήσυχόν του ἥβην· ἡ νοημοσύνη του ἀπεπνίγη ὑπὸ τῆς ζωϊκῆς ἐξεγέρσεως καὶ ἀφέθη ῥυμουλκούμενος ὑπὸ τῆς ἰδιοσυγκρασίας του.

— Τί νὰ γείνῃ; ἐστέναξεν ὁ δυστυχὴς Μιλσάν. Αἴ! ἂς μὴ γείνῃ καὶ πολὺ γραμματισμένος, ἂς μὴ γείνῃ καὶ δικηγόρος. Θὰ μείνῃ μαζῆ μου· τοῦ φθάνουν ὅσα εἰξεύρει διὰ νὰ γείνῃ κτηματίας. Εἶνε τόσον καλὸ παιδί, ἀνοικτόκαρδο, πάντα μὲ τὸ γέλοιο 'ς τὸ στόμα!

Ὁ Ἐδμόνδος ἔλαβεν ἄδειαν πρὸς θήραν. Μετέβαινε συχνότατα εἰς τὴν ἐξοχήν. Ὁ Μιλσὰν ὅπως παράσχῃ ἀσχολίαν εἰς τὸν υἱόν του ἀπέπεμψεν ἕνα τῶν ἐνοικιαστῶν του, καὶ ἐκαλλιέργει αὐτὸς τὸν ἀγρόν του πρὸς ὑπόδειγμα καλλιεργείας εἰς αὐτόν. Ὁ νεανίσκος ἐβαρύνθη ταχέως, ἐπανήρχετο καθ' ἑβδομάδα εἰς τὴν πόλιν καὶ ἤρξατο θαμίζων εἰς τὸ κεντρικὸν καφενεῖον τῆς πόλεως. Μίαν ἑσπέραν, ἐν ᾧ ὁ πατήρ του εἰργάζετο ἐν τῇ σιταποθήκῃ, ἐπέστρεψε φρικωδῶς οἰνόληπτος. Ἡ Λεοντίνη κατετρόμαξε, παρήγγειλεν εἰς τοὺς θεράποντας νὰ μὴ εἴπουν οὐδὲν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιόν της. Κατέκλινεν αὐτὸν ᾄδοντα βραγχνῶς. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπανῆλθεν ἐφ' ἁμάξης, οἰδαλέον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ χωλαίνων. Τότε δὲν κατωρθώθη ν' ἀποκρυβῇ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ Μιλσάν.

— Διατί εἶσαι ἔτσι; τὸν ἠρώτησεν ἀναφρικιῶν ἐξ ἀνησυχίας.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἀφ' οὗ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀδυναμία τοῦ πατρός του εἶχεν ἀφέλει πάντα φόβον καὶ σεβασμὸν, δὲν ἐδυσχέρανε ν' ἀπαντήσῃ·

— Αὐτὸς ὁ παληοδάσκαλος μ' ἔδειρε.

— Στάσου νὰ τὸν διορθώσω ἐγὼ τὸν ἀχρεῖον, ἐβρυχήθη ὁ Εὐτύχιος.

Ἡ μητρυιὰ παρενέβη ἀθώως·

— Ἀλλὰ πῶς ἐτόλμησε νὰ σὲ κτυπήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Μὰ τί χουτοὶ ποῦ εἶσθε καὶ δὲν καταλαμβάνετε! Τοῦ εἶπα ὅτι τὸν ζητοῦν εἰς τὴν μητρόπολιν. Ἐξῆλθεν· ἐγὼ ἔπιασα τὸ χέρι τῆς γυναικός του· ἐκείνη πάλι ἐφώναξε, ἐγύρισε ὀπίσω καὶ νὰ... τὸ ἐκαταλάβετε τώρα;

Ὁ Μιλσὰν καὶ ἡ Λεοντίνη ἔμειναν ἐνεοί. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ κυνισμοῦ τούτου τοὺς κατέπληξεν. Ὁ νεανίσκος δὲν ἦτον ἔτι δεκαοκταέτης.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας, περιποιούμενοι αὐτὸν ἀσθενοῦντα ἐκ τῶν μωλώπων, συνδιεσκέπτοντο·

— Μία βαρεία ἐπίπληξις, ἔλεγεν ὁ πατήρ, θὰ τὸν κάμῃ ν' ἀρρωστήσῃ περισσότερο. Καλλίτερα νὰ τὸν προσέχωμεν, νὰ τὸν κρατοῦμεν εἰς τὸ 'σπῆτι.

Συνεπέρανε δ' οὕτω·

— Δὲν ἐφρόντισες ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν ἀνατροφήν του, σὺ πταίεις. Τοῦ ἔκαμες πάντοτε τὰ θελήματά του, καὶ μοῦ τὸ ἐχάλασες τὸ παιδί. Τὸ ἔλεγα ἐγώ. Μὰ ἐγὼ ἔχω γερὴ γροθιά· θὰ τὸ ἰδῇς. Πρῶτα πρῶτα θὰ τοῦ κόψω τὰς διασκεδάσεις του· δὲν τοῦ δίνω πλέον ἄλογον, δὲν τοῦ δίνω οὐδὲ λεπτὸν πλέον. Ἐγὼ δὲν εἶμαι βρεγμένη γάτα 'σὰν ἐσένα. Θ' ἀνοίξω τὰ 'μάτια μου.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐσίγησε καὶ ἐσκέφθη ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῆς μὴ ἀληθῶς ἦτον ἔνοχος.

Η'

Ὁ Μιλσὰν ᾐσθάνετο σφοδροτάτην λύπην. Προσεπάθει νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν καὶ ν' ἀθωώσῃ τὸν υἱόν του αἰτιώμενος τὴν σύζυγόν του. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα προὔκειτο ἐκεῖ ἐναργέστατον—ὁ Ἐδμόνδος εἶχεν ὀλεθρίας ὁρμάς. Ἴσως δὲν ἦτο λίαν σπουδαῖον, καθ' ἑαυτὸ, τὸ πρῶτον τοῦτο ἐπεισόδιον, ἀλλὰ προὐξένει φρίκην ὡς πρῶτον βῆμα νεανίσκου τοιαύτης ἡλικίας ἀνατραφέντος αὐστηρῶς ὡς κόρη. Τὸν ἠγάπα τοσοῦτον τὸν νεανίσκον ἐκεῖνον! Μεθ' ὅλην τὴν ἀγάπην ἣν ἐνέπνεεν αὐτῷ ἡ Λεοντίνη, ἐπέχαιρεν ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τέκνον, ὅπως δυνηθῇ νὰ ζήσῃ ὁλόκληρος διὰ τὸν Ἐδμόνδον του. Ἡ σύζυγος ἔκρινεν ἐκ τῆς θλίψεώς του περὶ τοῦ βάθους τοῦ πρὸς τὸ τέκνον του πάθους, ἐνόησεν ὅτι αἱ ἀνοησίαι τοῦ υἱοῦ του θὰ τὸν θανατώσωσι καὶ ὡρκίσθη νὰ ἐπιβλέπῃ ἀγρύπνως.

Ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἀποφύγωσι τὰς ἐρεσχελίας τῶν κακῶν γλωσσῶν τοῦ χωρίου. Ὁ νεανίσκος ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπιβλεπόμενος, χαλιναγωγούμενος εἰς τὰς φαντασιοπληξίας του, συνέσχεν ἑαυτὸν, ἐγένετο ὑποκριτὴς, ὅπως ἀποφεύγῃ τὰς ἐπιπλήξεις, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ ἐπασχολήσῃ τὴν ἀργίαν του ἤρξατο τηκόμενος ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς ἀνίας· ἐπὶ τέλους αἱ ὑπόνοιαι τοῦ πατρός του διεσκεδάσθησάν πως, οἱ πανοῦργοι τοῦ Ἐδμόνδου τρόποι κατέπεισαν αὐτὸν τελείως περὶ τῆς σωφροσύνης του· ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἐξέρχηται καὶ νὰ συναναστρέφηται μικρὸν μετὰ τῶν ἄλλων νέων. Παρέτεινε βαθμηδὸν καὶ ἐπιδεξίως τὰς ὥρας τῆς ἐπιστροφῆς του, ἐγένετο εὔθυμος, ἐφάνη εὐεκτῶν, κατέθελξε τὰ ὄμματα τοῦ ἄλλοτε γεωργοῦ διὰ κομψῶν ἱματισμῶν, καθιστώντων χάριεν τὸ ἐκτρωματικόν του σῶμα. Ὑπέμελπε καθήμενος παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐνηγκαλίζετο χαριέντως τοὺς περὶ αὐτόν. Τὸ παρελθὸν ἐλησμονήθη ὁλοσχερῶς. Κατὰ βάθος ἔπνεε τὰ μένεα κατὰ τῆς πατρικῆς γλισχρότητος, ἐβδελύσσετο δ' ἀσπόνδως τὴν ἄγρυπνον ἐκείνην γυναῖκα, ἣν ἀπεκάλει *μητρυιάν*, καὶ ἥτις ἀκαταπαύστως

εἶχεν ἐπάνω του καρφωμένα τὰ 'μάτια της. Αὕτη ἐπηγρύπνει ἐν σιγηλῇ ἀγωνίᾳ· προῃσθάνετο ὅτι ὁ Ἐδμόνδος δὲν ἐφέρετο πλέον εἰλικρινῶς. πρό τινος δ' εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν τῷ δωματίῳ του ἀνήθικα μυθιστορήματα . . .

Ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, ἐν ᾧ ἡ Λεοντίνη μόνη ἐν τῷ γραφείῳ ἐπεθεώρει τοὺς λογαριασμούς, ἦλθε κ' ἐκάθησε παρ' αὐτήν. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του ἐνέφαινον κόπωσιν· τὸ πρόσωπόν του, ὅπερ ἐκάλυπτεν ἀρτιφυὴς ἐκ τριχῶν χνοῦς, ἦτο χλωμότερον τοῦ συνήθους.

— Ἄκουσέ με, εἶπεν, ἔπεσα εἰς ἕνα λάκκον καὶ πρέπει νὰ μ' ἐβγάλῃς.

— Θεέ μου! τί ἔκαμες; λέγε μου!

— Χρεωστῶ χίλια φράγκα καὶ πρέπει νὰ τὰ πληρώσω ἀπόψε, χωρὶς ἄλλο.

— Χίλια φράγκα, σύ; Ἀδύνατον!

— Δὲν τὸ πιστεύεις, διότι δὲν σὲ συμφέρει· καὶ ὅμως εἶνε ἀλήθεια, σοῦ λέγω· χρεωστῶ χίλια φράγκα, καὶ ἂν δὲν τὰ πληρώσω ἀπόψε, θὰ ἔλθουν αὔριον νὰ εἰδοποιήσουν τὸν πατέρα.

Ἡ Λεοντίνη ἀνεπήδησεν.

— Ὢ! ὄχι! Δὲν θέλω νὰ τὸ μάθῃ ὁ πατήρ σου, ὁ δυστυχής σου πατήρ· δὲν τὸ θέλω!

Μόλις τῆς λέξεως ταύτης ἐξελθούσης τῶν χειλέων της, διενοήθη τὸ ἐναντίον. Δὲν ἔπρεπεν ἄρά γε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Εὐτύχιον ἀφ' οὗ ὁ κίνδυνος κατέστη τοσοῦτον μέγας; Ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ αὐτὸν λικνιζόμενον ὑπὸ τῆς χιμαίρας ὅτι ὁ υἱός του ἦτο σώφρων; Τὸ καθῆκον αὐτῆς δὲν ἀπῄτει νὰ ἀναγγείλῃ τὸν ἐπελθόντα κίνδυνον; Ἐπῆλθεν αὐτῇ ἀόριστός ἰδέα ἐνεργείας, ἀλλ' ἐσκέφθη μὴ ἦτο πρόωρος ἔτι ἡ χρῆσις τοῦ ἡρωϊκοῦ φαρμάκου·

— Μὴ τὸ ξανακάμῃς! προσέθηκε διὰ τόνου φωνῆς ὃν ἡ στοργὴ καθίστα αὐστηρόν.

Ἀλλόφρων, ἐπίεσε τὸ μέτωπόν της, διελογίσθη . . . Αἴφνης ἤρξατο γελῶσα.

— Ἀνόητη ποῦ ἤμην! εἶπε. Μὴν ἀνησυχῇς. Θὰ ἐπανέλθω τώρα.

Ἀνῆλθε δρομαία τὴν κλίμακα. Ἡ περιουσία τῆς ἐνδείας αὐτῆς περιείχετο ἐν μικρῷ κιβωτίῳ— ὁ καρπὸς τοῦ ἱδρῶτος αὐτῆς, ὁ θησαυρὸς τοῦ βίου της τοῦ ἁγνοῦ, τὰ χίλια διακόσια φράγκα της. Ἐξήγαγε μετὰ χαρᾶς τὸ δωρηθὲν αὐτῇ ὑπὸ τῆς κυρίας Δουπλαντῆ τραπεζικὸν γραμμάτιον, τὸ προσήνεγκε εἰς τὸν ἀκόλαστον νεανίσκον, καὶ εἶπεν αὐτῷ νὰ τὸ λάβῃ καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἅμα ἰδοῦσα κλεισμένην τὴν θύραν ἀνέπνευσεν· ὁ Μιλσὰν τοὐλάχιστον ἠδύνατο νὰ ὑπνώττῃ ἀτάραχος.

Τὸ ἐλάχιστον λείψανον τοῦ γοήτρου, ὅπερ τέως εἶχε κατορθώσει νὰ διατηρήσῃ ἡ Λεοντίνη, ἐξηφανίσθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ Ἐδμόνδος ἐνόησεν ἄριστα ὅτι ἡ μητρυιά του θα κατήρχετο εἰς συμβιβασμοὺς ὅπως κρατῇ μυστικὰς τὰς νεανικάς του παραφοράς. Ἐθάρρησεν ἐπ' αὐτήν, δὲν συνεστέλλετο πλέον, περὶ τὴν πρωΐαν μόνον ἐπέστρεφε. Ὁ Εὐτύχιος κατακλινόμενος ἐν τῷ ἀποκέντρῳ δωματίῳ του ἠγνόει τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἡ δυστυχὴς γυνή, ἧς τὸ δωμάτιον ἠνοίγετο εἰς τὸν διάδρομον, παρήρχετο συχνάκις τὰς νύκτας ἀναμένουσα. Ὁ Ἐδμόνδος ἐπιστρέφων εὕρισκεν αὐτὴν τρέμουσαν καὶ περιδεῆ, δεομένην αὐτοῦ μὲ συνημμένας τὰς χεῖρας νὰ φέρηται κάλλιον διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τὸν πατέρα του.

— Δὲν ἠξεύρει διόλου τί κάμνω· μὴ μὲ ζαλίζῃς! ἀπεκρίνετο ὁ γεννάδας. Αἶ καλά, ἂς εἶνε, θὰ ἐπιστρέψω ἐνωρὶς ἀπόψε, ἀλλὰ δός μου χρήματα.

Ἀφ' οὗ ἐθυσίασε τὰ ὑπολειπόμενα αὐτῇ διακόσια φράγκα, αἱ παρακλήσεις καὶ παραινέσεις της δι' ὕβρεων ἐγίνοντο δεκταί. Τέλος ἠπείλησεν αὐτὸν διαρρήδην ὅτι θὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Μιλσάν, ὡς ἔσχατον καταφύγιον. Ἀλλ' αὐτὸς ἔντρομος, προσεποιήθη ὅτι μετεμελήθη, περιεδύθη αὖθις τὴν ἀλωπεκῆν, καὶ ἐξηπάτησε τὴν μητρυιάν του. Ὁ νεανίσκος οὗτος κατήρχετο μετὰ φρικώδους ταχύτητος τὴν κλίμακα τῆς κακίας.

Ἐπελθούσης τῆς ἐποχῆς τῆς κλαδεύσεως τῶν ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τῆς ἀρδεύσεως, ὁ Μιλσὰν τέσσαρας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος διέμενεν ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ἐνίοτε μετέβαινον ὁμοῦ, ἐνίοτε ὄχι.

— Ὁ κύριος εἶν' ἐδῶ; ἠρώτησε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ κοσμηματοπώλης Μαρτῖνος. Μὲ γνωρίζεις, Νανέτα; Ἔρχομαι δι' ἐργασίαν.

— Ὁ ἀφέντης εἶνε ἔξω, ἀλλὰ εἰμπορεῖ νὰ σὲ δεχθῇ ἡ κυρία.

Ὁ κοσμηματοπώλης εἰσῆλθε. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς πληρωμῆς κοσμημάτων ἀγορασθέντων ὑπὸ τοῦ Ἐδμόνδου, ἐν ὅλῳ χίλια πεντακόσια φράγκα. Ὁ Μαρτῖνος πρὸς τὴν Λεοντίνην ἐνισταμένην κατὰ τῶν ἀπαιτήσεών του εἶπεν *ὀρθὰ κοφτά*·

— Ὁ νέος δὲν εἶνε ἀκόμη ἐνῆλιξ, καὶ δὲν θὰ ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ τὸν νόμον. Ἀλλ' ὁ πατήρ του εἶνε τόσον πλούσιος, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ τῷ δώσω ὅ,τι μοῦ ἐζήτει. Θὰ ἦσαν, βέβαια διὰ τὴν ἑορτήν σας, κυρία, ἐκεῖνα τὰ κοσμήματα. Αἱ δίκαι δὲν εἶνε καλὰ πράγματα, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον προξενοῦν.

Ὁ Μαρτῖνος οὗτος ἀπήλαυε κακῆς ὑπολήψεως. Ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ συνεβιβάσθη. Δὲν εἶχε χρήματα, ἀλλ' ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσὸν κατὰ δόσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ ἔμενε μυστικόν, καὶ ὡρκίσθη νῦν, ἀντὶ πάσης θυσίας, ῥιζικὴν τοῦ κακοῦ νὰ ἐπενέγκῃ θεραπείαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ βίος αὐτῆς κατέστη διηνεκὴς ἀγωνία, διότι τὰ πάντα πλέον ἠδύνατο ν' ἀποτολμήσῃ ὁ Ἐδμόνδος, ἐσκέφθη δὲ πῶς ν' ἀπατήσῃ — ἡ δυστυχὴς! — τὸν σύζυγόν της, ὡς ἐκ θαύματος ἐλαττοῦσα τὰς οἰκιακὰς δαπάνας πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ πρὸς τὸν κοσμηματοπώλην ὡρισμένου ποσοῦ. Τὸ μαρτύριον αὐτῆς ἦτον ἀνεκδιήγητον. Ἐξησθένει ὁσημέραι, διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος ἐνδελεχοῦς φόβου. Ὁ Ἐδ-

μόνδος ἀνέκτησε πλείονα ἐλευθερίαν, ἐσύριζεν ἤχους ἀσέμνων μελοδραματίων. Ἐνυπῆρχέ τι ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Ὁ Μιλσὰν συνελάμβανεν ἀορίστους ὑπονοίας, οὐχὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ κατὰ τῆς συζύγου του. Βλέπων αὐτὴν ἀνασκιρτῶσαν εἰς τὸν ἐλάχιστον τοῦ κωδωνίσκου ἦχον·

— Μὰ τί ἔχεις; ἠρώτα. Σὰν νὰ ἔχῃς τίποτε κρυφὸ ἀπὸ 'μένα. Μήπως εἶσαι ἄρρωστη; Δὲν σὲ μέλει πλέον διὰ τὸ 'σπῆτι, εἶνε κάμποσος καιρος ποῦ δὲν φροντίζεις διόλου διὰ τὸ φαγί!

Περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ὁ Ἐδμόνδος διενυκτέρευσε πλειστάκις ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας, εἶτα προσῆλθε πρὸς τὴν μητέρα του.

—Ἔχασα τέσσαρες χιλιάδας φράγκα ἐπὶ λόγῳ τιμῆς· ποτέ μου δὲν εἶδα τέτοια καταδρομή. Δός μού τα.

Αὐτὴ ἐλύθη εἰς δάκρυα καὶ συνέστρεψε τὰς χεῖράς της.

— Ὤ! τώρα πλέον κατεστράφημεν. Δυστυχισμένο παιδί, ποῦ θέλεις νὰ σοῦ εὕρω τόσον ποσόν;...

— Ζήτησέ το ἀπὸ τὸν πατέρα διὰ τὸν ἑαυτόν σου.

— Ὄχι, ὄχι, θὰ τὸ μαντεύσῃ. Ἠξεύρει ὅτι ἐγὼ δὲν χρειάζομαι χρήματα. Θέλεις τὰ κοσμήματά μου καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητόν μου δακτυλίδι; Θὰ εἴπω ὅτι τὰ ἔχασα, ἀφ' οὗ εἰξεύρω νὰ ψεύδωμαι τώρα!...

— Ἆ! ὄχι, τὰ στολίδια σου! ὁ Μαρτῖνος δὲν τὰ παίρνει οὔτε γιὰ εἴκοσι φράγκα. Ἐγὼ θέλω τέσσαρες χιλιάδες φράγκα, τὸ ἤκουσες; καὶ τὰ θέλω σωστά.

— Αἴ καλά! ἀνέκραξεν ἀποφασιστικῶς ἡ Λεοντίνη· θὰ εἰδοποιήσω τὸν πατέρα σου. Ἡ ἀδυναμία μου πρὸς σέ, ἂν διαρκέσῃ ἀκόμη, θὰ μὲ ἐξευτελίσῃ ἐντελῶς. Ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ πολύ, ἔχω τὴν δύναμιν, βλέπουσά σε ἀδιόρθωτον, νὰ σὲ σώσω διὰ τῆς τιμωρίας. Ἡ εὐθύνη μου ὡς τιμίας γυναικὸς τὸ ἀπαιτεῖ, δὲν τὸ ἐννοεῖς;

Καὶ δεινῶς ἐσπαραγμένην ἔχουσα τὴν καρδίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐνδοιάσασα, οὐδὲ κατὰ βῆμα σταματήσασα, διέδραμε τὸν κῆπον καὶ τὴν οἰκίαν, ὅπως τὰ πάντα ἀποκαλύψῃ πρὸς τὸν Μιλσάν. Ἀλλ' ὁ Μιλσὰν εἶχεν ἐξέλθει...

Ἐπέστρεψε ψυχρά, ἀμετατρέπτως ἐν τῇ ἀποφάσει της ἐμμένουσα, καὶ ἐκάθησε σιγηλή.

Ἐκεῖνος ἔκλαιεν ἐκ λύσσης, ὡς ἄλλοτε, ὅτε ἀπῄτει παιγνίδια ἢ τὴν σελήνην. Τὸ βλέμμα του ἦτον ἄγριον, τὸ πρόσωπόν του πελιδνόν. Ἴσως ἐψεύδετο λέγων ὅτι τοιαύτην ποσότητα ἀπώλεσεν ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ, ἀλλὰ βεβαίως ἄλλο τι τῶν ὀργώντων, τῶν ἀναβραζόντων ἐν αὐτῷ παθῶν ἐδίψα τὰ τετρακισχίλια ἐκεῖνα φράγκα· τετέλεσται· εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν· ἡ ἀποτρόπαιος σφοδρότης τῆς ἐπιθυμίας του ἐνέπνεε φόβον.

Ἡ Λεοντίνη παρετήρησε συντόνως τὸ ὂν τοῦτο τὸ ἀτελές, τὸ μὴ ὂν οὔτε παιδίον, οὔτε ἀνήρ, τέρας ἴσως, ἐν ᾧ οὐδὲν εἶχε βλαστήσει, εἰμὴ τοῦ κτήνους μόνον αἱ ὀρέξεις, καὶ ὅπερ ἀγωγὴ μοιραία κατέστησε χεῖρον. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα τὸ ἠγάπα καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἓν δάκρυ.

Ἐκεῖνος ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἠσπάσθη

— Ἔλα, ἂς εἶνε, δός μου τρεῖς χιλιάδες πεντακόσια.

— Τίποτε πλέον, τίποτε, τίποτε πλέον.

— Ὁ πατέρας ἔχει γεμάτο ἕνα συρτάρι εἰς τὸ γραφεῖόν του.

— Τίποτε πλέον.

— Καλά, νὰ τὸ ἰδῇς. Ἆ! εἶμαι μονάκριβος υἱὸς καὶ δὲν θέλουν νὰ διασκεδάζω! Θὰ τὰ λάβω τὰ φράγκα μου, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ, θὰ τὰ λάβω! Δὲν ἔχεις καρδιὰ σύ!

Καὶ πρὶν ἐκ τῆς λύσσης του κατενέγκῃ λάκτισμα κατὰ τῆς θύρας τοῦ ἐν τῷ κήπῳ παραπήγματος, ἐξεσφενδόνησε κατὰ τῆς δευτέρας τοῦ μητρός, τῆς ἀφωσιωμένης, τὴν ὕβριν ταύτην τὴν ἀσεβῆ·

— Τὰ φυλάττεις ὅλα διὰ τὸν ἑαυτόν σου· τὸ καταλαμβάνω· καλλίτερα ἔτσι παρὰ νὰ τρέχῃς ἀπὸ θύραν εἰς θύραν καὶ νὰ ζητῇς μαθήματα, αἴ;

Θ'

Ἡ κυρία Μιλσάν, καταληφθεῖσα ὑπὸ πυρετοῦ, ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῇ. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἤκουσεν ἐλαφρὸν κρότον ἐν τῇ κλίμακι.

— Ἐκεῖνος εἶνε, διενοήθη· ἐξέρχεται.

Ὁ νεανίσκος διέμενεν ἐν τῷ δευτέρῳ πατώματι, καὶ κατὰ τὰς νυκτερινάς του ἀποδράσεις κατήρχετο πάντοτε τὰς βαθμίδας ἀψοφητεί, φοβούμενος μὴ ἀφυπνίσῃ τὸν πατέρα του. Ἐκεῖθεν ἐξήρχετο εἰς τὴν ὁδὸν προσέχων μὴ τρίξῃ ἡ παλαιὰ θύρα, καὶ ἀπεμακρύνετο βήματι ταχεῖ. Νῦν ὅμως οὐδὲν τὸ τοιοῦτον. Τί ἔπραττε λοιπόν; Ὑπερερεθισθεῖσα ὑπὸ τῆς παραφορᾶς της ἡ Λεοντίνη ἠγέρθη καὶ ἐξῆλθε τοῦ κοιτῶνός της. Τὸ γραφεῖον τοῦ συζύγου της ἔκειτο ἀκριβῶς ἀπέναντι, χωριζόμενον διὰ διπλῆς θύρας ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ. Ἀλλ' ὑπῆρχε φῶς ἐν τῷ γραφείῳ· εἰσῆλθεν. Ὁ Ἐδμόνδος ἐπεστράφη πρὸς τὸν κρότον κρατῶν τὸ κηροπήγιον.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ;

Συνεταράχθη.

— Ἕνα βιβλίον ζητῶ. Πήγαινε νὰ κοιμηθῇς· κ' ἐγὼ θ' ἀναβῶ.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν αὖθις εἰς τὰς βαθμίδας κρότον βημάτων, ἀλλ' ἀσθενεστέρων, ὡς ποδῶν γυμνῶν βαδιζόντων, ἀλλ' ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τῆς διανοίας της τὴν ἰδέαν ταύτην τὴν ἀπίθανον. Ἀπεκοιμήθη, καὶ ἀφυπνίσθη καὶ πάλιν πολλῷ βραδύτερον, ὑπὸ ἀήθους κατὰ τὴν ἠρεμίαν τῆς νυκτίας ἐκείνης ὥρας θορύβου.— Ἐν τῇ ὁδῷ ἠκούοντο βήματα, καὶ ἀνεγνώρισε τὸ βῆμα τοῦ Ἐδμόνδου ἀπομακρυνομένου. Ἡ ἀσθενὴς ἐστράφη τέλος πρὸς τὸν τοῖχον στενάζου-

σα· ὁ ὕπνος ᾤκτειρεν αὐτὴν καὶ τῇ ἐπήνεγκε τὴν λήθην.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ὁ Μιλσὰν ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην της ὠχρὸς ὡς φάσμα. Ὑπεψέλλισε·

— Μὲ ἔκλεψαν!

— Ὦ! δυστυχία, δυστυχία! Εἶσαι βέβαιος, τοὐλάχιστον;

— Ἔσπασαν τὸ συρτάρι τῆς *κάσας*· ἐπῆραν ὅλα ὅσα εἶχε μέσα, περισσότερα ἀπὸ ἓξ χιλιάδες φράγκα.

Ἡ Λεοντίνη ὀρθία, γυμνόπους, χιτῶνα μόνον φοροῦσα, ἔκφρων σχεδόν, ἐπανελάμβανε τὴν πένθιμον ταύτην ἐπῳδόν·

— Δυστυχία, δυστυχία!

Αἴφνης ἐπελάθετο τῶν χρημάτων του, τηλικοῦτον ἦτο τὸ πατρικόν του φίλτρον!

— Μήπως οἱ κλέπται μοῦ ἐκακοποίησαν τὸ παιδί μου!

Καὶ ἀνῆλθε πτερόπους τὴν κλίμακα. Ἡ σύζυγός του ἠκολούθει αὐτῷ μηχανικῶς, ὅπως δεχθῇ αὐτὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις της ὅτε θὰ ἔβλεπε κενὴν τοῦ υἱοῦ του τὴν κλίνην. Οὐχί. Ὁ Ἐδμόνδος ἦτο κατακεκλιμένος καὶ ὕπνωττε βαθέως. Ἡ Λεοντίνη μόλις ἐπρόφθασε νὰ παρενθεθῇ πρὸ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, διὰ βορβόρου κεκαλυμμένων. Ὁ Μιλσὰν οὐδὲν εἶδε·

— Τώρα, εἶπε, κατερχόμενος εἰς τὸ κατώτερον πάτωμα, πρέπει νὰ μάθω ποῖος μὲ ἔκλεψε. Ὦ! θὰ τὸ μάθω, ἐγώ!

Ὁ νεανίσκος ἐπιστρέψας εἶχε κλείσει τὰς θύρας, καὶ σύρει ἔσωθεν τοὺς σύρτας. Οἱ θεράποντες πρὸ ὀλίγου ἐγερθέντες ἀπὸ τοῦ ὕπνου, δὲν εἶχον ἔτι ἐξέλθει, καὶ ἔτρωγον ἐν τῷ μαγειρείῳ. Ὁ Εὐτύχιος ἠρεύνησεν εἰς πάσας τὰς ἐξόδους, περιῆλθε τὸν κῆπον, ἐξήτασε τὰ παράθυρα, ἐπεθεώρησε τὴν κατάστασιν τῆς ἀσβόλης ἐν ταῖς καπνοδόχαις. Μεθ' ὃ προσῆλθε πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἐν σπουδῇ ἐνδυθεῖσαν, καὶ ὡμίλησεν αὐτῇ ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Ἄκουσε, Λεοντίνη, κάποιος μέσα ἀπὸ τὸ 'σπῆτι μᾶς ἔκλεψεν· ὁ σύρτης τῆς θύρας εἶνε εἰς τὸν τόπον του· οὔτε πάτημα δὲν φαίνεται ἔξω εἰς τὸν κῆπον· ὕστερα ἀπὸ τὴν χθεσινὴν τὴν βροχὴν θὰ ἐφαίνετο. Μονάχα ὁ φεγγίτης τῆς ἀποθήκης εἶνε ἀνοικτός, ἀλλ' εἶνε γεμάτος ἀπὸ ἀράχνας· κανεὶς δὲν ἐπέρασεν ἀπ' αὐτοῦ.

— Ἀλλοίμονον! καὶ ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἦνε ὁ κλέπτης;

— Κανένας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας.

Ἡ Λεοντίνη ἐδράξατο αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ·

— Ἄκουσε, τῷ εἶπε, θὰ ἤμην ἄνανδρος ἂν δὲν ὡμίλουν. Ἤθελον ἤδη χθές...

Φόβος φρικώδης συνέσφιγξε τὸν λάρυγγα αὐτῆς ταῦτα ὑποτραυλιζούσης·—Δὲν εἶμαι βεβαία, διενοήθη, ὄχι, δὲν εἶμαι βεβαία!.. Καὶ ἂν τῷ εἴπω ὅ,τι πιστεύω, ὁ εὐεργέτης μου, ὁ σύζυγός μου θ' ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὦ! ἐγὼ νὰ θανατώσω τὸν σύζυγόν μου!..

Κατέπεσε, καταβληθεῖσα, παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης της, ἀναίσθητος σχεδόν. Ἔμελλε νὰ κατηγορηθῇ, νὰ καταδικασθῇ ἴσως εἰς ἀθῷος! Ἡ τρομερὰ αὕτη ἰδέα δὲν διῆλθε διὰ τῆς φαντασίας της οὐδὲ κατὰ τὰ φρικαλέα ὄνειρα τοῦ πυρετοῦ της. Ὁ Μιλσὰν προσέθηκε·

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἡ Νανέτα οὔτε ὁ ἄνδρας της. Ἀλλ' ὅσον διὰ τὸν Γιάννην, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τοὺς Δουπλαντῆ, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.

Ἐσήμανε σφοδρῶς τὸν κωδωνίσκον. Οἱ τρεῖς θεράποντες ἀνῆλθον. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐγίνωσκε τί εἶχε συμβῇ.

— Ἀπόψε μὲ ἔκλεψαν, εἶπε βραδέως ὁ Μιλσάν· ὅλα μου τὰ χρήματα ἔγειναν ἄφαντα. Ὁ κλέπτης δὲν ἐμβῆκεν ἀπ' ἔξω, ἔχω τὰς ἀποδείξεις μου. Πρέπει τὰ χρήματα νὰ εὑρεθοῦν, μὲ ἀκούετε;

Οἱ τρεῖς ὑπηρέται ἐνεοὶ ἐκ καταπλήξεως, ἐπί τινας στιγμὰς ἠδυνάτουν νὰ ὁμιλήσωσι. Τέλος ὁ γέρων Γιάννης συνῆλθεν ὀλίγον καὶ ὕψωσε τὴν φωνήν του·

— Κύριε, πίστευσέ με, σοῦ λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἀπόψε μοῦ ἐφάνηκε πῶς ἄκουσα ν' ἀνοίγουν τὴ θύρα.

Ὁ Μιλσὰν ἐπεστράφη χλευαστικῶς πρὸς τὴν γυναῖκά του καὶ ἐποιήσατο νεῦμα σημαῖνον·

— Αἴ; δὲν τὸ ἔλεγα ἐγώ;

Εἶτα ἠτένισε τὸν Γιάννην μετὰ σκληρότητος ἀγρίας·

— Ψεύματα λέγεις!, ἐφώνησεν, ὁ σύρτης εἶνε εἰς τὴν θέσιν του. Ἔλα, ἂν τὰ ἐπῆρες σύ, σοῦ δίδω καιρὸν πέντε λεπτὰ νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψῃς.

Ὁ Γιάννης ἀνεσκίρτησε πλήρης ἀγανακτήσεως·

— Σκάλισέ με, ἂν θέλῃς, δὲν φοβοῦμαι, γιατὶ δὲν τὰ ἐπῆρα. Εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος.

— Ἆ! ἔτσι; αὐτὰ νὰ τὰ εἰπῇς εἰς τὸν ἀστυνόμον. Νανέτα, τρέξε εἰς τὴν ἀστυνομίαν· ἐγὼ τὸν φυλάττω ἐδῶ νὰ μὴ φύγῃ.

Ἡ Λεοντίνη ἠνωρθώθη βραδέως καὶ ἐβάδισεν εὐθὺ πρὸς τὸν σύζυγόν της.

— Φίλε μου, ἀγαπητέ μου φίλε, σ' ἐξορκίζω, μὴ παραφέρεσαι ἀπὸ τὸν θυμόν σου. Μὴ πράττῃς αὐτὴν τὴν τρομερὰν ἀδικίαν. Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ ὑπηρέται δὲν εἶνε ἔνοχοι, οὐδὲ ὁ Γιάννης εἶνε ἔνοχος. Σκέψου...

Ἠγνόει τί νὰ εἴπῃ· ἐζήτει μόνον νὰ κερδήσῃ καιρόν. Πολλάκις ἐνεφανίσθη πρὸ τῶν ὀμμάτων της μία φράσις δι' ἀλλοκότων στοιχείων γεγραμμένη, ἀπῃωρημένη ἐν τῷ ἀέρι·—«Ὁ υἱός σου εἶνε ὁ κλέπτης. Ἐγὼ ἠγωνίσθην ὅσον ἠδυνήθην νὰ τὸν διορθώσω· ἦλθεν ἡ σειρά σου τώρα. Θάρρος! θὰ σὲ βοηθήσω· γνώρισε τὰ ἐλαττώματά του, διόρθωσέ τον. Εἶνε υἱός σου!»

Ἡ ἐνεργητικότης οὐδέποτε ἀπέλιπεν αὐτήν,

ὡς οὐδ' ἡ θαυμασία αὐτῆς τιμιότης· ἀλλὰ παρετήρησε τὸ ἀποπληκτικὸν πρόσωπον τοῦ πατρὸς τούτου, ὃν ἡ δεινὴ συγκίνησις ἀφεύκτως ἔμελλε νὰ θανατώσῃ. Καὶ ἡ σύζυγος συνεπέρανεν ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θανατώσῃ τὸν σύζυγόν της. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἦτον ἤρεμος, θὰ τὸν προδιέθετε καὶ θὰ τῷ ὡμολόγει τὰ πάντα κατὰ μικρόν. Ἐνέμεινεν εἰς τὸ σχέδιόν της τοῦτο, ἀποφασίσασα νὰ μὴ ἐκστομίσῃ τὴν τρομερὰν λέξιν κατὰ τὴν κρίσιν, πρὸ τῆς κατευνάσεώς του.

Ὁ Εὐτύχιος ὕψωσε τοὺς ὤμους του ὡς ἄνθρωπος στερρὰν λαβὼν ἀπόφασιν·

— Φθάνουν πλέον τὰ χαμένα λόγια· αὐτὸς ὁ ἀχρεῖος θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν φυλακήν.

Τὸ πρόσωπον τῆς ἄλλοτε παιδαγωγοῦ ἐγένετο ὠχρὸν ὡς νεκρᾶς· ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της συστρεφομένην ὡς διὰ σιδηρᾶς πεπυρακτωμένης λαβίδος. Ὤ, ὄχι! μία τιμία γυνὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀνεχθῇ τοῦτο. Τοῦτο δὲν ἦτο πλέον καθῆκον, ἀλλ' ἄνανδρος λήθη τοῦ καθήκοντος..... Ἀνέκραξεν ὀλολύζουσα·

— Στάσου! ὁ Γιάννης δὲν ἔκλεψε, σοὶ λέγω. Ὁ Γιάννης δὲν ἔκλεψε, τὸ ὁρκίζομαι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν!

— Εἰξεύρεις λοιπὸν ποῖος;... Τὸ εἰξεύρεις, σύ;

Παρέσυρεν αὐτὴν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἐδράξατο αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὤμων, συνέσεισεν αὐτήν·

— Ὁμίλει λοιπόν, εἰπέ μου ποιὸς εἶνε ὁ κλέπτης.

Συνεταράσσετο αὕτη ὑπὸ σπασμωδικοῦ τρόμου· οἱ ὀδόντες αὐτῆς συνεκρούοντο·

— Ἄφησέ με. Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης!

Αἴφνης ὁ Μιλσὰν ἔρρηξε βραγχνὴν ἐπιφώνησιν, περιερρύη ὑπὸ ἱδρῶτος, ἔσφιγξε τὸ μέτωπόν του διὰ τῶν δύω του χειρῶν·

— Καὶ τότε, καὶ τότε;... ἐτραύλισε. Ὦ! μήπως... εἶσαι σύ; Σύ;... Ὦ!...

Περιεστράφη περὶ ἑαυτὸν καὶ ἀνύψωσε τὴν πυγμήν του.

Ἡ Λεοντίνη τὴν φρικτὴν ἐκείνην λέξιν ἀκούσασα ἐθυσίασεν ἑαυτὴν ἡρωϊκώτατα. Δὲν τὸ εἶχε σκεφθῆ τοῦτο. Ἀλλὰ τόσῳ τὸ χειρότερον. Προτιμότερον τοῦτο παρὰ τὸ ἄλλο. Ἔσωζε τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἑνὸς καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἑτέρου. Οὐδὲν ἀπώλλυτο ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Ἀλλ' οἷον πικρὸν ποτήριον!

Ἀδυνατοῦσα νὰ κρατηθῇ ἐπὶ πλέον ὀρθία, ἔπεσεν ἡ δυστυχὴς εἰς τὰ γόνατά του καὶ ἐστέναξε·

— Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης... Σὲ ἀγαπῶ... Μὴ κατηγορῇς κανένα.

Ὁ Εὐτύχιος ἀπεπειράθη νὰ πλήξῃ αὐτήν, ἀλλ' ὁ βραχίων αὐτοῦ κατέπεσεν ἀδρανής. Ἐγένετο πελιδνός, ἐκλονήθη, ἀφήρεσε τὸ περιλαίμιόν του·

— Ἀ! Λεοντίνη, εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ μοῦ ζητήσῃς τὸ κλειδί!...

Οἱ θεράποντες μανιώδεις ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν ὑπονοίᾳ, παρέστησαν μάρτυρες τῆς σκηνῆς ταύτης ὄπισθεν τῆς ἡμιανοίκτου θύρας καὶ ἐξεχύθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς συνοικίας, ἀφηγούμενοι θορυβωδῶς ὅτι ἡ κυρία ἔκλεψε κολοσσαῖον ποσὸν ἀπὸ τοῦ κυρίου των.

Ὁ Μιλσὰν πληγεὶς ἐξ ἀποπληξίας ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ὥρας. Μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐναγκαλισθῇ καὶ ἀσπασθῇ τὸν ἀγαπητόν του Ἐδμόνδον, καὶ ἀπωθήσῃ δι' ἀσθενοῦς κινήσεως τῆς χειρὸς τὴν σύζυγόν του φέρουσαν αὐτῷ φάρμακόν τι.

Ὁ νεανίας, ὑπὸ τρομερῶν κρίσεων καταληφθείς, ἀπέφευγεν ἔντρομος τὴν μητρυιάν του. Ἠρνήθη νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτήν. Αὕτη δὲ τῷ εἶπε μόνον·

— Ὦ! Ἐδμόνδε, μετανόησε· συλλογίσου τὸν πατέρα σου, ὅστις ἀπέθανε νομίζων σε καλόν. Μετανόησε.

Καὶ οὗτος τῇ ἀπήντησεν ἀγρίως·

— Σὺ μ' ἐχάλασες περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον. Εἶνε ἰδικόν σου σφάλμα ἂν κατήντησα ὅπως εἶμαι. Τώρα ἐντρέπομαι νὰ σὲ ἰδῶ, ἰδοὺ διατὶ σὲ ἀποστρέφομαι.

— Θὰ ἀναχωρήσω, Ἐδμόνδε.

Ἐπώλησε τὰ κοσμήματά της καὶ τὸν δακτύλιόν της ἀντὶ ἑκατὸν πεντήκοντα φράγκων, μετήνεγκε τὸν μάρσιππόν της εἰς τὸν σιδηρόδρομον, καὶ ἀνέβαλε διὰ τὴν ἐπαύριον τὴν ἀναχώρησίν της, διότι ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν ἐκεῖνον, ὅστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης καὶ φίλος της.

Προσέβλεπον αὐτὴν πάντες μετ' ἐκπλήξεως βαδίζουσαν ὡς σκιὰν κατόπιν τῆς νεκροφόρου ἁμάξης. Ἐπειδὴ ὁ Μιλσὰν ἀνῆκεν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν πολιτῶν, πλῆθος πολὺ παρηκολούθει τὴν κηδείαν, καὶ πολλοὶ ἵσταντο κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς. Ἡ Λεοντίνη ἤκουσε πολλοὺς νὰ λέγωσι δεικνύοντες αὐτὴν διὰ τοῦ δακτύλου των·

— Δὲν εἶνε ἀξία οἴκτου, μὴ σὲ μέλῃ· *ἔκαμε τὸ κομπόδεμά της αὐτή*.

Ἡ δυστυχὴς ὕψωσε τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ φέρετρον διαλογιζομένη τί εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ζωῇ, ὅπως ἀποζημιώσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]. Α. Π. Κ.

ΕΘΙΜΑ ΧΩΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ὁ γάμος.

Οἱ γάμοι ἐν τῇ Ἀττικῇ ὡς καὶ πανταχοῦ θεωροῦνται ἱεροὶ καὶ τίμιοι, καὶ πᾶς τις ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὅτι πρέπει νὰ φροντίσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν υἱῶν ἢ τῶν θυγατέρων του, καθότι τοῦτο τὸν τιμᾷ ὑπερβαλλόντως· ὡς ἐκ τούτου *γεροντοπαλλήκαρα* ἢ *γεροντοκόριτσα* πολὺ ὀλίγα δύναται νὰ εὕρῃ τις ἐν τοῖς χωρίοις. Γράφω ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἐν Κερατέᾳ καὶ τοῖς πλησιοχώροις χωρίοις ἔθιμα, ἀλλά, νομίζω, ὅτι ταῦτα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀττικήν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς λαλουμένης γλώσσης, ἥτις

εἶνε ἁπανταχοῦ ἡ παρεφθαρμένη ἀλβανική, ἐν χρήσει οὖσα εἰς πολλὰ καὶ ἄλλα μέρη τῆς χώρας ἡμῶν, πρὸς δὲ ἐκ τῆς ἐνδυμασίας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν οὐδέν τι τὸ παραλλάσσον καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν περιφέρειαν ἐχούσης.

Φροντίζουσι δὲ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅπως ὅ τε γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη ὦσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἀμφότεροι ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἀστοί, ἄλλως δὲν ἐθεωροῦντο τὰ τέκνα των γνήσια· τὸ τοιοῦτον δὲ ἔχει τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου συνδέονται μεταξύ των διά τινος βαθμοῦ συγγενείας.

Τῶν γάμων προηγοῦνται καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀρραβῶνες, ἡ ἐπίσημος δηλαδὴ ἐγγύησις, ὅτι ὁ μὲν θ' ἀνήκῃ τῷ δέ· καὶ κατὰ τὸ σύνηθες μὲν μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν ἀρραβώνων καὶ τοῦ γάμου, ἔστιν ὅτε ὅμως καὶ 2, 3 ἢ πλείονα ἔτη, ἐνίοτε δὲ ἀλλὰ σπανίως καὶ διαρρήγνυνται οἱ δεσμοὶ τῶν ἀρραβώνων. Ἐν γένει ὅμως ὁ ἀρραβὼν θεωρεῖται ὡς ἐχέγγυον τοῦ συνοικεσίου, καὶ εἶνε ὁ ὅρμος ὁ ἐξασφαλίζων τὸ μέλλον τῶν δύο νέων.

Ἔχουσι δὲ αἱ νέαι ἰδιαίτερα γνωρίσματα ἂν ὑπάγωνται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐγγάμων, τῶν ἀγάμων ἢ τῶν ἠρραβωνισμένων· οὕτω αἱ μὲν ἄγαμοι φέρουσι τὸ *ξεκλίσιον*, περὶ οὗ κατωτέρω, αἱ ἠρραβωνισμέναι *ξεκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὅπερ δωρεῖ αὐτῇ ὁ νυμφίος, αἱ δὲ ἔγγαμοι δὲν φέρουσι τίποτε· ἵνα δὲ διακρίνωνται καὶ αἱ ἄγαμοι, αἱ ἀδυνατοῦσαι νὰ φέρωσι *ξεκλίσιον*, ἔχουσιν αὗται δεδεμένην τὴν κεφαλὴν ἄνωθεν τοῦ μετώπου διὰ λευκοῦ μανδηλίου. Ἐκ τῶν γνωρισμάτων τούτων δύναται ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ εἰς ποίαν τάξιν ἀνήκει ἡ γυνή.

Ὁ ἀρραβωνιζόμενος μίαν νέαν ὀφείλει νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ὁμόκοιτίν του *ξεκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν. Εἶνε δὲ ἐν γένει τὸ *ξεκλίσιον* ὁρμαθὸς νομισμάτων ἀργυρῶν ἢ χρυσῶν ἐρραμμένος ἐν ὀθόνῃ, δι' ἧς καλύπτεται τὸ ἀπὸ ἄνω τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ μέσου τῆς κεφαλῆς μέρος αὐτῆς· οὕτω δὲ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῶν παρθενικῶν κεφαλῶν εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἀργυρόφρακτον·συνδέεται δὲ διὰ ταινιῶν ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι νομίσματα μετὰ τῆς σιαγόνος καὶ ἀποτελεῖ εἶδος κόρυθος. Εἶνε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ *ξεκλίσιον* τοῦτο ἡ μόνη χρηματικὴ προὶξ τῆς νεάνιδος· ἑκάστη δὲ οἰκογένεια φροντίζει, εἰς μυρίας ὑποβαλλομένη στερήσεις, ὅπως ἡ θυγάτηρ της ἔχῃ ἓν τοιοῦτον κόσμημα, ὅπερ ἐνίοτε εἶνε βαρύτιμον ἀξίζον 2, 3 καὶ πλείονας χιλιάδας δραχμῶν· ἀλλὰ τοιαῦτα σχεδὸν ἐξέλιπον, οὐδ' ἐγὼ δὲ εἶδον βαρύτιμα *ξεκλίσια*.

Τὸ *ξεκλίσιον* δ' αὐτὸ μετὰ τῆς γραφικωτάτης ἐνδυμασίας τῶν γυναικῶν εἶνέ τι λίαν θελκτικόν· συνίσταται δὲ ἡ ἐνδυμασία αὕτη ἐκ τῶν ἑξῆς· πρῶτον ἐκ ποδήρους τινὸς φορέματος εἰς οὗ τὰς ἄκρας κεντῶσι ποικιλόχροα ἄνθη· εἶνε δὲ ὁ χιτὼν οὗτος ἀνοικτὸς περὶ τὰ στήθη ἐμπορπούμενος ἐν τῷ λαιμῷ· δεύτερον ἐξ ἄλλου φορέματος, ὅπερ τίθεται ἄνωθεν τοῦ χιτῶνος, καὶ ἄνευ χειρίδων ὃν καλεῖται *σηγοῦνι*· κατασκευάζεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ λευκοῦ μαλλίνου ὑφάσματος, ἐν ᾧ πολλαὶ ὑπάρχουσι διακοσμήσεις, ἐνίοτε ὅμως παρὰ ταῖς πλουσίαις κατασκευάζεται ἐκ πολυτίμων ὑφασμάτων, καί ποτε εἶνε καὶ χρυσοπάρυφον· ἕτερον κόσμημα εἶνε οἱ κροσσοί, οὓς προσαρτῶσιν ὄπισθεν εἰς τὴν κόμην των· καὶ αἱ πλεῖσται φέρουσι ψευδεῖς ἐξ ὑφάσματος τρίχας, ἃς μετὰ τέχνης συνδέουσι μετὰ τῆς κόμης, ὅπως φαίνωνται ὅτι ἔχουσι κόμην μεγάλην· ἄλλαι δὲ ἀναρτῶσι θυσσάνους ἀργυροῦς, ἔστιν ὅτε καὶ χρυσοῦς. Καὶ ἕτερον ἐπίσης κόσμημα, ὅπερ φέρουσιν αἱ νεόνυμφοι, εἶνε τὸ συνιστάμενον ἐκ συμπλέγματος διαφόρων νομισμάτων καὶ ἄλλων κοσμημάτων ἐν εἴδει παρασήμων, ὅπερ καταβαίνει μέχρι τῆς ὀσφύος, καταλαμβάνον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τὴν τοῦ στήθους χώραν. Ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν φέρουσι τὰ *μπελεζίτσια*, ἤτοι ψέλλια· εἶνε δὲ ταῦτα ἄλυσσις χρυσῆ ἢ ἀργυρᾶ πεντάκις ἢ πλεονάκις περιβάλλουσα τὸν ἁρμὸν τῆς χειρὸς ἢ ἐκ τῶν συνήθων ψελλίων· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἢ ἄλυσσις ἢ ὑάλινα, ἅτινα εἶνε καὶ τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει.

Ἡ ὅσῳ ἁπλουστάτη τόσῳ καὶ γραφικὴ ἐκείνη ἐνδυμασία ἀναδεικνύει τὰ ῥοδόχροα πρόσωπα καὶ τὰ λιγυρὰ ἐκεῖνα σώματα θελκτικώτερα ἢ ὅσον πράγματι εἶνε.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τῶν γυναικῶν ἐνδυμασίαν. Περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν δὲν εἶνε, νομίζω, ἀξία ἰδιαιτέρας περιγραφῆς, ἅτε ἁπλουστάτη καὶ ὁμοιόμορφος εἰς ὅλους τοὺς χωρικούς, καθ' ἑκάστην φαινομένους εἰς Ἀθήνας.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἐνδυμασιῶν ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τελετὴν τοῦ γάμου.

Λαβοῦσα παρὰ τοῦ μέλλοντος συζύγου της ἡ νύμφη τὸ χρυσοῦν *ξεκλίσιον* ἀποβάλλει τὸ ἀργυροῦν καὶ παρασκευάζεται διὰ τὸν γάμον· καθότι ὅλη ἐν γένει ἡ ἐνδυμασία δὲν εἶνε προϊὸν ἄλλου εἰμὴ τῶν χειρῶν της· μόνη θὰ ποικίλῃ τὸν χιτῶνα διὰ παρυφῶν, τὸ *σηγοῦνι* δι' ἀνθέων καὶ ἄλλων κοσμημάτων κλπ. δὲν εἶνε δὲ τὸ τοιοῦτον ὀλίγου χρόνου ἐργασία, καθότι πολλάκις 2 ἢ καὶ πλείονα ἔτη δαπανῶνται εἰς τοῦτο. Ὡς ἐκ τούτου εἰς ὁποιανδήποτε οἰκίαν καὶ ἂν εἰσέλθῃ τις, θὰ ἴδῃ τὰς νεάνιδας ἐπεξεργαζομένας τὰ τοῦ γάμου των. Ὅταν λοιπὸν περατωθῇ ἡ ἐργασία αὕτη, ἀρθῶσι δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δυσκολίαι αἱ κωλύουσαι τὸν γάμον, εἰδοποιοῦσιν οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ τοὺς τῆς νύμφης περὶ τοῦ χρόνου τῆς νυμφεύσεως.

Ἄρχονται λοιπὸν αἱ προετοιμασίαι· τελεῖται δὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου κρυφίως καὶ ἐν μὴ προσδιωρισμένῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, ἐν ᾗ καλοῦνται

εἰς αὐτὸν οἱ στενότεροι τῶν συγγενῶν, καθότι ὑπάρχει πρόληψις ὅτι δυνατὸν νὰ μαγεύσωσι τοὺς νεονύμφους, καὶ καταστήσωσιν ἄγονον τὸν γάμον· ἀποφεύγουσι δὲ οὕτω τὸν βάσκανον ὀφθαλμὸν ἢ τὴν βέβηλον χεῖρα, ἥτις θέλει διαταράξει τὴν ἡσυχίαν τοῦ εὐτυχοῦς ζεύγους· ἡ ἡμέρα δὲ καθ' ἣν θέλει τὴν λάβει ἐν τῇ οἰκίᾳ του εἶνε καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν γίνεται ἡ ἑορτὴ τοῦ γάμου.

Τὴν παραμονὴν δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης συνοδία ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν, παρανύμφου καὶ λοιπῶν μετ' αὐλοῦ καὶ τυμπάνου διέρχονται τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου, εἰδοποιοῦσαι οὕτω τοὺς λοιποὺς περὶ τῆς πανηγύρεως τῆς ἑπομένης ἡμέρας, μεθ' ὃ τοῦ ἡλίου δύσαντος παρατίθεται τράπεζα ἔν τε τῷ οἴκῳ τοῦ νυμφίου ὡς καὶ ἐν ἐκείνῳ τῆς νύμφης· παρακάθηνται δὲ οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς διασκεδάζοντες μέχρι βαθείας νυκτός. Τὴν δὲ ἑπομένην ἡμέραν περὶ τὴν μεσημβρίαν, μετὰ τὴν εὐωχίαν καὶ τὸν χορόν, ἡ συνοδία τοῦ γαμβροῦ διευθύνεται πρὸς τὸν οἶκον τῆς νύμφης· προπορεύεται δὲ σημαιοφόρος φέρων τὸ *φλάμπουρον*, ὅπερ συνίσταται ἐκ μεταξίνου μανδηλίου δεδεμένου ἐν καλάμῳ καὶ ἔχοντος ἄνωθεν ὡς ἔμβλημα ἀνθοδέσμην· τούτῳ δ' ἕπονται ἡ ὀρχήστρα, συνισταμένη ὡς εἴπομεν ἐξ αὐλοῦ καὶ τυμπάνου, καὶ ἡ λοιπὴ συνοδία κατὰ τὸν ἦχον τῶν ὀργάνων τούτων βαδίζουσα, καὶ συνισταμένη ἐκ τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ, ὅστις εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν· βαίνουσι δὲ οὕτω ἐν τάξει καὶ ῥυθμῷ.

Οἱ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς νύμφης εἰδοποιηθέντες ἤδη διὰ τῶν εἰδοποιητηρίων, ἅτινα εἶνε 4 ἢ 5 βολαὶ ὅπλων ῥιπτόμεναι ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῆς συνοδίας, εἶνε ἕτοιμοι πρὸς προϋπάντησιν αὐτῆς. Ἐξέρχονται λοιπὸν καὶ ἀναμένουσι τὴν συνοδίαν, ἥτις, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ προαύλιον, σταματᾷ καὶ τότε ὅλοι οἱ συγγενεῖς τῆς νύμφης κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας των προσέρχονται καὶ δίδουσι τῷ γαμβρῷ ἀνὰ ἓν πορτοκάλλιον· οὗτος δὲ ἀσπάζεται ἑνὸς ἑκάστου τὴν χεῖρα, μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ· ἅμα τῇ εἰσόδῳ του οἱ συγγενεῖς τῷ ῥίπτουσιν ἐπὶ τοῦ αὐχένος μανδήλια ἐξ ὑφάσματος ἢ ἐκ μετάξης.

Περατωθείσης τῆς προαυλίου τελετῆς, εἰσέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ πάντες καὶ δειπνοῦσιν, ἂν συνεφωνήθη πρότερον νὰ δειπνήσωσιν, ὅπως ἐννοῆται γείνωσιν αἱ προπαρασκευαί· ἀφοῦ δὲ φαγοποτήσωσιν ἀρκούντως καὶ χορεύσωσιν, ἐξέρχονται πάντες ἥ τε συνοδία τοῦ γαμβροῦ καὶ ἡ τῆς νύμφης, ἥτις ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς ἐξόδου μένει κεκρυμμένη ἐν σκηνῇ τινι, καὶ βαδίζουσι πρὸς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ. Βαδίζουσι δὲ ὡς ἑξῆς· Προηγοῦνται τὰ ὑποζύγια τὰ φέροντα τὴν φερνήν, μεθ' ἃ ἀκολουθοῦσιν οἱ περὶ τὸν νυμφίον, μεθ' οὓς ἀκολουθεῖ ἡ συνοδία τῆς νύμφης, ἥτις βασταζομένη ὑπὸ πολλῶν καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της ἓν εἶδος πίλου ἐν σχήματι τιάρας κεκοσμημένου διὰ κοσμημάτων, *κέζε* ἀλβανιστὶ καλουμένου, ἔχει σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τὸ ἦθος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ γελόεν καὶ χάριεν τοῦ πέριξ ὁμίλου. Ἀφοῦ δὲ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου εἰσέρχεται ἡ συνοδία αὐτοῦ καὶ μένει ἐκτὸς ἡ τῆς νύμφης, πρὸς ἣν ἤδη κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας των προσφέρουσιν οἱ συγγενεῖς τοῦ συζύγου διάφορα δῶρα, μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ ἀλείφουσα τὰς παραστάδας τῶν θυρῶν διὰ μέλιτος, ὡσεὶ ἐπευχομένη ἵνα διέλθῃ γλυκὺς ὁ μετέπειτα αὐτῶν βίος, ὡς τῶν μελισσῶν ὁ ἀθῶος ἐκεῖνος καρπός.

Ἤδη πλέον ὁ σύζυγος εἶνε κύριος τῆς συζύγου του· ὁ ῥητινίτης ἀρχίζει νὰ ῥέῃ ἀφθόνως, αἱ προπόσεις διαδέχονται ἀλλήλας, ἐνῷ τὰ ὄργανα τῶν ἤδη εὐθύμων μουσικῶν πλήττουσι τὸν ἀέρα διὰ τῶν παρατόνων ἀντηχήσεών των, ὁ δὲ χορὸς εὑρίσκεται ἐν ἀκμῇ· συνήθως δὲ ὁ χορὸς οὗτος γενικεύεται καὶ ἐκ τῆς αὐλῆς μεταφέρεται εἰς τὴν πλατεῖαν, ὡσανεὶ πάντες ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ ἀγαλλιάσει ὀλίγων μελῶν τῆς κοινωνίας.

Διαρκεῖ δὲ ἡ ἑορτὴ μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ ὅταν ἡ νὺξ ἔλθῃ ἁπλοῦσα τὸν μέλανα μανδύαν της ὁ χορὸς καὶ τὰ πάντα ὠχριῶσι καὶ κατὰ μικρὸν ἀποκαθίσταται ἡ προτέρα ἠρεμία. Οἱ σύζυγοι προπέμπουσι μέχρι τινὸς τὸν παράνυμφον καὶ τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς, μεθ' ὃ ἐπιστρέφουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ των. Περιττὸν δ' ἴσως νὰ προστεθῇ ὅτι αἱ τελεταὶ αὗται δυνατὸν νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ ἡμέρας ὅλας, ὅταν τελῶνται γάμοι πλουσίων. Τοιαῦτα ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὰ περὶ γάμου ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις.

Ι. Καρακατσάνης.

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑι

Οἱ ἐν Εὐρώπῃ ζῶντες κρίνουσι πάντοτε μετ' οἴκτου τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποδεεστέραν θέσιν τῶν γυναικῶν τῶν ἀσιατικῶν χωρῶν, καὶ εἰλικρινῶς συμπαθοῦσιν αὐταῖς διὰ τὴν πλήρη ὑποδούλωσιν, εἰς ἣν ὑποβάλλουσιν αὐτὰς οἱ δεσποτικοὶ αὐτῶν σύζυγοι. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐξαίρεσιν ποιοῦσιν αἱ Ἰαπωνίδες· πρὸς αὐτὰς οἱ ἄνδρες προσφέρονται μετὰ τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸ φῦλον αὐτῶν. Τῳόντι ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, αἱ γυναῖκες βασιλεύουσιν ἐν τῷ οἴκῳ· ἔχουσι δὲ πλειοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν παρὰ πάσας τὰς τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν χωρῶν γυναῖκας. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ νέαι Ἰαπωνίδες ἔχουσιν οἵαν καὶ αἱ Ἀμερικανίδες ἐλευθερίαν νὰ δέχωνται κατ' οἶκον τοὺς νέους αὐτῶν φίλους· καὶ ὅταν δὲ ἐξέρχωνται μεταβαίνουσαι εἴτε εἰς περίπατον εἴτε εἰς τὸ θέατρον ἐν συνοδείᾳ φίλου ἐποφθαλμιῶντος τὴν χεῖρα αὐτῶν, πάντοτε πρέπει γραῖά τις νὰ τὰς παρακολουθῇ. Ἐν ἰαπωνικῇ οἰκίᾳ οὐδέποτε ἀκούονται αἱ τρυφεραὶ ἐκεῖναι με-

ταξὺ νέων ἐκφράσεις, αἵτινες εἶνε ἀνεκταὶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ Ἰάπωνες θεωροῦσι τὸν ἔρωτα ὡς πολὺ ἐπισφαλὲς πρᾶγμα, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν οὕτως ἀσυστόλως ἐκδήλωσιν αὐτοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ φίλων καὶ συγγενῶν. Ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι σπανίως ἐν Ἰαπωνίᾳ ὁ γάμος εἶνε καρπὸς ἀμοιβαίας συμπαθείας· μᾶλλον δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωρεῖται ὑπόθεσις, ἧς τὴν φροντίδα ἔχουσιν αἱ οἰκογένειαι, καὶ τὸ παράδοξον εἶνε ὅτι μ' ὅλα ταῦτα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναρμόστων ἢ δυστυχῶν ἀνδρογύνων εἶνε πολὺ μικρότερος ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἢ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ἐν τούτοις ὁ γάμος εἶνε πάντοτε προϊὸν μακρᾶς σχέσεως καὶ ἀμοιβαίου ἔρωτος. Π*.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο περιπατητικῶν τῶν Πατησίων.

Παρέρχονται πρὸ αὐτῶν οἱ γνώριμοι Α. καὶ Β.

— Πῶς σοῦ φαίνεται ὁ Α ;

— Καλὸς νέος.

— Καὶ ὁ Β.;

— Ὦ! ὅσο γι' αὐτὸν, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.

— Καὶ τί κακὸ τοῦ 'βρίσκεις;

— Ἔχει ἐλαττώματα πολλὰ, ἀλλὰ τὰ κρύπτει.

— Σὰν τί ἐλαττώματα;

— Μὰ πῶς θὲς νὰ τὰ 'ξεύρω, ἀφοῦ τὰ κρύπτει!

*
* *

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου τῶν γάμων.

Ὁ μελλόνυμφος εἶνε ὡραῖος νεανίας εἰκοσιπενταετὴς, ἡ δὲ νέα τέρας σωστόν.

Τὸ συμβόλαιον ἀναγινώσκεται, ὑπογράφεται.

— Δότε τὴν προῖκα, λέγει ὁ πατὴρ τῆς νέας πρὸς τὸν συμβολαιογράφον.

Οὗτος καταθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης πολλὰς δέσμας τραπεζικῶν γραμματίων, ἐνῷ δὲ στρέφεται πρὸς τὸν γαμβρὸν, διὰ νὰ τῷ εἴπῃ—«Ὁρίσε τὴν προῖκα», οἱ ὀφθαλμοί του πίπτουσι κατὰ τύχην εἰς τὸ πρόσωπον τῆς νέας, συγχύζεται καὶ λέγει·

— Κύριε, ἰδοὺ *ἡ ἀποζημίωσις!*

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ κυβέρνησις ἑνὸς ἔθνους εἶνε ἀντανάκλασις τοῦ χαρακτῆρος τῶν συγκροτούντων αὐτό. Ἐὰν μὲν προπορεύεται τοῦ λαοῦ, καταβιβάζεται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν οὗτος εὑρίσκεται· ἐὰν δὲ ὀπισθοδρομῇ, ἀναβιβάζεται προϊόντος τοῦ χρόνου μέχρις αὐτῆς.

*** Κάκιστον πρᾶγμα εἶνε ὁ φθόνος· ἔχει ὅμως καί τι καλὸν, ὅτι κατατήκει τοῦ φθονεροῦ τὰ ὄμματα καὶ τὴν καρδίαν.

*** Ἡ καρδία τοῦ ἀχαρίστου ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ ἔρημον ἀπλήστως πίνουσαν τὴν οὐρανόθεν πίπτουσαν βροχὴν, χωρὶς οὐδὲν νὰ παράγῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς Λάρισσαν δοξολογία ἐπίσημος ἐψάλη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, ἱερουργούντων πέντε ἀρχιερέων καὶ παρισταμένου ἀπείρου πλήθους λαοῦ, τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἀξιωματικῶν, μεθ' ἣν οἱ παρασταθέντες ἐδέχθησαν ἀναψυκτικὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μητροπολίτου. Ἐνταῦθα ἡ διευθύντρια τοῦ παρθεναγωγείου ὡδήγησε τὰς μαθητρίας, μία δ'αὐτῶν, δεκαέτις μόλις, ἐν μέσῳ ἀληθοῦς συγκινήσεως, ἀπήγγειλε τοὺς ἑξῆς στίχους·

Ἔλεγα 'ς τὴν προσευχή μου: Ἡ ὡραία Θεσσαλία
Ντροπιασμένη, σκλαβωμένη τόσα χρόνια στὴ δουλεία
Περιμένει ν' ἀνατείλῃ ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα
Νὰ πετάξῃ τὸν ζυγόν της καὶ σὰν πρῶτα ἐλευθέρα
Ν' ἀγκαλιάσῃ φιλοστόργως τὰ παιδιὰ τὰ σκλαβωμένα
Μὲ σημαίαν εἰς τὸ χέρι καὶ ὑψοῦσα τὸν αὐχένα.
Ἔσκυψ' ὁ Θεὸς τ' αὐτί του κ' ἤκουσε τὴν προσευχή μου,
Γιατὶ πλέον ἐβαρέθη νὰ πληγώνουν τὴν ψυχή μου
Φόνοι, ὕβρεις, ἀτιμίαι, ἁρπαγαὶ καὶ ἀδικίαι.

Κ' ἔγραψε μὲ ἄσπρη πένα:
«Τὰ παιδιὰ τῆς Θεσσαλίας
»Ὅπου εἶνε σκλαβωμένα
»Ἀπαλλάττω τῆς δουλείας».

Χαῖρε Ἑλληνικὴ σημαία μὲ τὸ σύμβολον τὸ θεῖον,
Εὐλαβῶς σοὶ προσκυνοῦμεν τοῦ Σταυροῦ σου τὸ σημεῖον.
Στρατηγοὺς, στρατὸν, σημαίαν χαιρετίζομεν τὰ τρία
Καὶ ἡ Πατρὶς μαζὺ φωνάζει «Ζήτω ἡ ἐλευθερία».

Κατ' ἐπίσημον ἔκθεσιν, ὑπάρχουσι νῦν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον 4000 χαρτοποιεῖα, μεταχειριζόμενα ὡς πρώτας ὕλας ῥάκη, ἄχυρα, χόρτα κτλ. Ἐν Σινικῇ καὶ Ἰαπωνίᾳ ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐκ φύλλων ὀρυζίου. Πάντα τὰ χαρτοποιεῖα ὁμοῦ παράγουσι κατ' ἔτος χάρτην ἔχοντα βάρος ἑνὸς δισεκατομμυρίου χιλιογράμμων καὶ ἐπιφάνειαν 40 δισεκατομ. τετραγ. μέτρων, σχεδὸν ὅσην ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Δανία ὁμοῦ. Μόνος ὁ εἰς ἐκτύπωσιν βιβλίων καταναλισκόμενος κατ' ἔτος χάρτης ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τέσσαρας μεγάλους γαλλικοὺς νομούς. Ὁ χάρτης, ὃν δαπανῶσι καθ' ἑκάστην αἱ ἐφημερίδες, θὰ ἤρκει ὅπως καλύψῃ ἐπιφάνειαν τετραπλασίαν τῆς τῶν Παρισίων.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Βέλγων ὥρισε βραβεῖον ἐξ 25,000 φράγκων ἀπονεμηθησόμενον τῷ 1882 εἰς τὴν συγγραφὴν, ἥτις θέλει περιλάβει τὰς καλλίστας καὶ προχειροτάτας μεθόδους πρὸς προμήθειαν εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἀφθόνου καὶ καλοῦ ποσίμου ὕδατος.

Τὴν 15 Αὐγούστου ἐδεικνύετο ἐν τῷ κήπῳ τῶν Βερσαλλιῶν πορτοκαλλέα, ἥτις κατ' αὐθεντικὰς εἰδήσεις ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεπλήρου τὴν ἡλικίαν τετρακοσίων ἐτῶν. Διατηρεῖται δ'ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἀνθεῖ τακτικῶς.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 300 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 27 Σεπτεμβρίου 1881

ΒΥΡΩΝ

Ἐν Μεσολογγίῳ, σήμερον περὶ τὴν 10 πρωϊνὴν ὥραν, τελοῦνται δημοτελῶς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου, ὅπερ ἡ ἑλληνικὴ εὐγνωμοσύνη ἀνήγειρεν αὐτόθι εἰς τὸν λόρδον Βύρωνα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ φερωνύμου ἑλληνικοῦ Συλλόγου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ «Ἑστία» ἐνόμισεν ὅτι εὐχάριστον παρέχει εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ἀνάγνωσμα, ἀφιεροῦσα ὁλόκληρον τὸ σημερινὸν αὐτῆς φύλλον εἰς ἱστόρησιν τῆς ἐν Ἑλλάδι τελευταίας διατριβῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ καὶ φιλέλληνος, ὅστις τὴν ἰδίαν ζωὴν ἦλθε νὰ προσενέγκῃ θυσίαν ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος.

Σ. τ. Δ.

τροφόν σας· ἀπέθνησκον, διότι δὲν εἶχον τί ν' ἀγαπήσω, καὶ μοὶ ἐδώκατε τὸν υἱόν σας· νὰ κλαίω μόνον εἶξευρον καὶ μ' ἐμάθετε νὰ μειδιῶ· ἤμην κόνεως κόκκος ὑφ' ὅλων τῶν ἀνέμων διασαρούμενος, καὶ μοὶ εἴπατε· Ἔσο σύζυγός μου, καὶ εἶμαι. Ἡ ἄλλοτε παιδαγωγὸς ἠγνόει πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της, τὰς εὐλογίας της· ἀφωσιοῦτο μετὰ ζήλου, προσεπάθει ἀνενδότως νὰ καταστῇ ὠφέλιμος, ἔτρεμε πάντοτε μὴ δὲν κατώρθου τοῦτο ἐπαρκῶς.'Απὸ τῆς πρωΐας,ψήκτραν κρατοῦσα,ἔσπευδε νὰ καθαρίσῃ τὰ ἐνδύματα τοῦ Κυρίου, ἐβεβαιοῦτο ὅτι δὲν ἔλειπε κομβίον τι ἀπὸ τοῦ ὑποκαμίσου, συνεβουλεύετο τὸ βαρόμετρον ὅπως κρίνῃ ἂν ὁ Εὐτύχιος ἔδει νὰ φορέσῃ τὸ χονδρόν του ἱμάτιον. Εἶτα δὲ, ἄχρις οὗ ἑτοιμασθῇ ὁ μικρὸς, ἀνεγίνωσκε τὴν *Μαγειρικὴν*, ὅπως μάθῃ τὴν κατασκευὴν νέου τινὸς φαγητοῦ. Ἅμα κατήρχετο ὁ Ἐδμόνδος ἀπὸ τοῦ δωματίου του, τὸν περιῆγεν εἰς τὸν κῆπον, ἠκροᾶτο τοῦ μαθήματός του, ἠροτρίου μετ' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς τὴν διάνοιαν ἐκείνην τὴν χέρσον καὶ ἄγονον. Τὸ ἑσπέρας ἀνεγίνωσκεν, ἐμάνθανε *τάβλι*, καὶ ἂν οὐδεὶς εἶχεν ἀνάγκην αὐτῆς, μετέβαινε καὶ ἐβοήθει τὴν Νανέταν. Ἡ ταπεινὴ φύσις αὐτῆς καθίστατο ταπεινοτέρα ἔτι ἕνεκα τῆς εὐγνωμοσύνης· ἐν αὐτῇ ἡ σύζυγος μετεῖχεν οἰκονόμου καὶ δούλης ἅμα Ἀνατολίτιδος. Ἕνεκα τῆς ἀφελοῦς αὐτῆς συμπεριφορᾶς κατέστησε τὸν Μιλσὰν ὅ,τι οὗτος εἶχε καταστήσει τὸν Ἐδμόνδον — μαμμόθρεπτον. Ὁ ἀγαθὸς Εὐτύχιος ἐξηπλώθη ἡδυπαθῶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τούτου τοῦ ὑπὸ δειλῆς στοργῆς ἀνεγερθέντος· εὗρε δ' αὐτὸν τοσούτῳ ἀναπαυτικώτερον, καθόσον ὁ πρῶτός του γάμος ὑπῆρξεν ἄνευ θελγήτρου καὶ ἡ χηρεία του ἄνευ ἡσυχίας. Πᾶν ὅ,τι ἔλεγεν ἢ ἔπραττεν εἰς τὴν Λεοντίνην ἐφαίνετο καλόν· ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ στενοχωρῆται ὅπως μεταβάλῃ συμπεριφορὰν χάριν αὐτῆς, ἐτράπη δ' οὕτω μετὰ σπουδῆς εἰς τὰς βαναύσους του ἕξεις. Ἀνεπαισθήτως μετεβίβασεν εἰς τὴν Λεοντίνην τὸ βάρος τῶν ἐλαχίστων του ἀνιῶν, ὥρισεν αὐτῇ πρόσωπον οἷον τὸ τῶν ἐμπεπιστευμένων ἐν ταῖς τραγῳδίαις, πρὸς οὓς οἱ βασιλεῖς ἀφηγοῦντο τὰ δυσάρεστά των ὄνειρα, κατέστησεν αὐτὴν εὐπειθῆ θεράπαιναν· καίπερ πολὺ ἀγαπῶν αὐτὴν κατὰ βάθος, ἐγένετο τραχύς. Ἐκ τῆς αὐταπαρνήσεως τῆς μιᾶς ἐγεννήθη ὁ δεσποτισμὸς τοῦ ἑτέρου· οὕτω συμβαίνει πάντοτε.

Ἐν τῷ Ἐδμόνδῳ τὸ φαινόμενον ὑπῆρξε διάφοραν. Ἐφ' ὅσον ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ ἦτο ξένη ἐν τῇ οἰκίᾳ, περιβαλλομένη τὸ γόητρον ὅπερ περιβάλλεται ἀείποτε τὸ ἄγνωστον, ὁ Ἐδμόνδος συνείχετο ὑπὸ φόβου τινὸς ἀορίστου, ἐκ περιεργίας μὴ κορεννυμένης προερχομένου. Ἡ γυνὴ, ἥτις ἔρχεται ὡς εἰς ἐπίσκεψιν, δὲν ἐκβάλλει τὸν πῖλόν της, διαμένει μίαν ὥραν, καὶ γίνεται εἶτα ἄφαντος, ἐμπνέει τὸ αἴσθημα τῆς ἀποστάσεως, καὶ παραμένει σεβαστὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ἓν παιδίον. Ἡ διδασκάλισσα λοιπὸν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ ὑποταγὴν, νὰ ἐπιδρᾷ πως ἐπ' αὐτοῦ, νὰ ἐμβάλλῃ χαλινὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀδαμάστου πώλου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν γάμον ἐγένετο *μητέρα*. Τὸ παιδίον διὰ τῆς ἰσχυροτάτης του λογικῆς παρέβαλε τότε αὐτὴν πρὸς τὸν πατέρα ἀείποτε ὑποχωροῦντα, καὶ ἔταξεν αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ. Εἰθίσθη βλέπον αὐτὴν κοιτωνίτην φοροῦσαν, ἀκοῦον τὸν Μιλσὰν νὰ ὁμιλῇ τραχέως πρὸς αὐτὴν, καταλαμβάνον αὐτὴν οἰκείως συνεργαζομένην μετὰ τῆς Νανέτας, καθ' ἧς ἀτιμωρητεὶ ἐξεσφενδόνα βώλους γῆς. Ἡ διαρκὴς πρὸς τὴν διδασκάλισσάν του οἰκειότης τὸν ηὐχαρίστησεν, ἀλλ' ἤρξατο θεωρῶν αὐτὴν ὑπὸ νέαν ἔποψιν· τὸ γόητρον ἐξηφανίσθη, ἔπαυσε κατὰ μικρὸν φοβούμενον καὶ ὑπακοῦον εἰς αὐτήν. Μετ' ὀλίγον ἡ μητρυιὰ ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἰσχύν. Ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνάς της. Ἀλλὰ μάτην. Ἡ ἀντίστασις τοῦ ἰδιοτρόπου μαθητοῦ προέβαινεν ἄχρι παραφορᾶς· ἡ παραφορὰ προὐκάλει νευρικὰς κρίσεις. Τί ποιητέον; Ἡ Λεοντίνη ἐπιρρεπὴς φύσει πρὸς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς προσωπικότητός της, συμπιεσθεῖσα ἄλλως τε ὑπὸ τοῦ τέως βίου τῆς ἐνδείας, δὲν ἀνεῦρεν ἐν ἑαυτῇ δύναμιν πρὸς ἀντίδρασιν, ν' ἀγαπᾷ μόνον ἠδυνήθη, καὶ παραμείνασα ἀφωσιωμένη, ἐγένετο παθητική.

Ἦσαν δυστυχεῖς; Οὐχί. Ὁ Μιλσὰν, οὗτινος ἡ οἰκιακὴ διαχείρισις ἐχώρει θαυμασίως,ἐξετίμα τὰ μέγιστα τὴν σύζυγόν του. Ἐνόει τὴν ἀξίαν τῆς ἀποκτήσεώς της, ᾐσθάνετο ἑαυτὸν νεάζοντα ἐκ τῆς συνεπαφῆς τῆς παρθενικῆς αὐτῆς στοργῆς, καὶ ἀπήλαυε τῆς ἀρρήτου ἐκείνης ἡδονῆς τοῦ ἀκούειν *ἔχεις δίκαιον*, καὶ ὅτε ἀκόμη εἶχεν ἄδικον.'Εθαυμαλίζετο δ' ὑπὸ ὀνειροπολήσεων ὡς πρὸς τὸν υἱόν του καὶ ἐπανελάμβανε κατακόρως·

— Κύτταξέ τον πῶς ἐμεγάλωσε! Δύω δάκτυλα ἀψήλωσε φέτος. Μοῦ ἔγεινε καὶ γερὸς σίδηρο, αὐτὸ ἤθελα ἐγώ! Πολλὰ παιδιὰ τινάζουν ἀνάστημα εἰς τὰ δεκαέξ, καὶ τότε μεγαλόνουν μονομιᾶς καὶ κερδίζουν τὸν καιρὸν ποῦ ἔχασαν. Εἰς τὸ Πολυτεχνεῖο δέχονται μαθητὰς ποῦ ἤξευραν ὀλιγώτερα ἀπὸ τὸν Ἐδμόνδον μου ὅταν ἦταν 'ς τὴν ἡλικίαν του.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἐν τούτοις, ἐβίου κατ' ἀρέσκειαν ὅλως καὶ ἐλευθέρως καὶ διεσκέδαζε, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ πατήρ του ὑπείκων εἰς τὴν συμβουλὴν ἐξαδέλφου τού τινος ἰατροῦ, εἶχεν ἀγοράσει αὐτῷ πρό τινος ἵππον.

Ἡ δὲ Λεοντίνη ἦτον εὐδαίμων, τὸ καθ' ἑαυτήν. Ἱκανὸν ἦτον αὐτῇ ν' ἀνήκῃ εἰς οἰκογένειαν, ἦτο δὲ ὀλβιωτάτη συλλέγουσα μόνον τὰ ψιχία τῆς τραπέζης ὡς ἡ Χαναναία.

Ὁ νέος Μιλσὰν εἰσελθὼν εἰς τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του κατέστρεψεν ἄρδην τὰς ἐλπίδας τοῦ πατρός του. Ἡ γενναία αὐτοῦ φύλαξ, δι' ἐπιμονῆς ἀκαταβλήτου, κατώρθωσε νὰ

ἐμβάλη ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτοῦ γνώσεις τινὰς στοιχειώδεις, κατώρθωσε νὰ ἐπιστιλβώσῃ πως αὐτόν. Ἀλλά, πράγματι, ἡ ἄγνοιά του ἦτο βαθεῖα, σκαιὸς ὁ χαρακτήρ του, ἀδάμαστος ἡ συμπεριφορά του. Εἶχε δίψαν τῆς φυσικῆς ζωῆς ἐφ' ὅσον μάλιστα καθίστατο εὐρωστότερος, θορύβου πρὸς τὰς φυσικὰς ὁρμάς του συμφωνοῦντος; ἀχαλινώτων ἀτακτημάτων πρὸς ἃ ὤθει αὐτὸν ὁ ὀργασμὸς τοῦ μαμμοθρέπτου παιδίου. Ἔπαυσε τέλεον ἐργαζόμενος, ἀναγινώσκων ἔτι, περιήγαγεν εἰκῇ ἐν τῷ κενῷ τὴν ἀνήσυχόν του ἥβην· ἡ νοημοσύνη του ἀπεπνίγη ὑπὸ τῆς ζωϊκῆς ἐξεγέρσεως καὶ ἀφέθη ῥυμουλκούμενος ὑπὸ τῆς ἰδιοσυγκρασίας του.

— Τί νὰ γείνῃ; ἐστέναξεν ὁ δυστυχὴς Μιλσάν. Αἴ! ἂς μὴ γείνῃ καὶ πολὺ γραμματισμένος, ἂς μὴ γείνῃ καὶ δικηγόρος. Θὰ μείνῃ μαζῇ μου· τοῦ φθάνουν ὅσα εἰξεύρει διὰ νὰ γείνῃ κτηματίας. Εἶνε τόσον καλὸ παιδί, ἀνοικτόκαρδο, πάντα μὲ τὸ γέλοιο 'ς τὸ στόμα!

Ὁ Ἐδμόνδος ἔλαβεν ἄδειαν πρὸς θήραν. Μετέβαινε συχνότατα εἰς τὴν ἐξοχήν. Ὁ Μιλσὰν ὅπως παράσχῃ ἀσχολίαν εἰς τὸν υἱόν του ἀπέπεμψεν ἕνα τῶν ἐνοικιαστῶν του, καὶ ἐκαλλιέργει αὐτὸς τὸν ἀγρόν του πρὸς ὑπόδειγμα καλλιεργείας εἰς αὐτόν. Ὁ νεανίσκος ἐβαρύνθη ταχέως, ἐπανήρχετο καθ' ἑβδομάδα εἰς τὴν πόλιν καὶ ἤρξατο θαμίζων εἰς τὸ κεντρικὸν καφενεῖον τῆς πόλεως. Μίαν ἑσπέραν, ἐν ᾧ ὁ πατήρ του εἰργάζετο ἐν τῇ σιταποθήκῃ, ἐπέστρεψε φρικωδῶς οἰνόληπτος. Ἡ Λεοντίνη κατετρόμαξε, παρήγγειλεν εἰς τοὺς θεράποντας νὰ μὴ εἴπουν οὐδέν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιόν της. Κατέκλινεν αὐτὸν ᾄδοντα βραγχνῶς. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπανῆλθεν ἐφ' ἁμάξης, οἰδαλέον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ χωλαίνων. Τότε δὲν κατωρθώθη ν' ἀποκρυβῇ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ Μιλσάν.

— Διατί εἶσαι ἔτσι; τὸν ἠρώτησεν ἀναφρικιῶν ἐξ ἀνησυχίας.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἀφ' οὗ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀδυναμία τοῦ πατρός του εἶχεν ἀφέλει πάντα φόβον καὶ σεβασμόν, δὲν ἐδυσχέρανε ν' ἀπαντήσῃ·

— Αὐτὸς ὁ παλῃοδάσκαλος μ' ἔδειρε.

— Στάσου νὰ τὸν διορθώσω ἐγὼ τὸν ἀχρεῖον, ἐβρυχήθη ὁ Εὐτύχιος.

Ἡ μητρυιὰ παρενέβη ἀθώως·

— Ἀλλὰ πῶς ἐτόλμησε νὰ σὲ κτυπήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Μὰ τί κουτοὶ ποῦ εἶσθε καὶ δὲν καταλαμβάνετε! Τοῦ εἶπα ὅτι τὸν ζητοῦν εἰς τὴν μητρόπολιν. Ἐξῆλθεν· ἐγὼ ἔπιασα τὸ χέρι τῆς γυναικός του· ἐκείνη πάλι ἐφώναξε, ἐγύρισε ὀπίσω καὶ νὰ... τὸ ἐκαταλάβετε τώρα;

Ὁ Μιλσὰν καὶ ἡ Λεοντίνη ἔμειναν ἐνεοί. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ κυνισμοῦ τούτου τοὺς κατέπληξεν. Ὁ νεανίσκος δὲν ἦτον ἔτι δεκαοκταέτης.

Τὰς ἑπομένας ἡμέρας, περιποιούμενοι αὐτὸν ἀσθενοῦντα ἐκ τῶν μωλώπων, συνδιεσκέπτοντο· — Μία βαρειὰ ἐπίπληξις. ἔλεγεν ὁ πατήρ, θὰ τὸν κάμῃ ν' ἀρρωστήσῃ περισσότερο. Καλλίτερα νὰ τὸν προσέχωμεν, νὰ τὸν κρατοῦμεν εἰς τὸ 'σπῆτι.

Συνεπέρανε δ' οὕτω·

— Δὲν ἐφρόντισες ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν ἀνατροφήν του, σὺ πταίεις. Τοῦ ἔκαμες πάντοτε τὰ θελήματά του, καὶ μοῦ τὸ ἐχάλασες τὸ παιδί. Τὸ ἔλεγα ἐγώ. Μὰ ἐγὼ ἔχω γερὴ γροθιά· θὰ τὸ ἰδῇς. Πρῶτα πρῶτα θὰ τοῦ κόψω τὰς διασκεδάσεις του· δὲν τοῦ δίνω πλέον ἄλογον, δὲν τοῦ δίνω οὐδὲ λεπτὸν πλέον. Ἐγὼ δὲν εἶμαι βρεγμένη γάτα 'σὰν ἐσένα. Θ' ἀνοίξω τὰ 'μάτια μου.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐσίγησε καὶ ἐσκέφθη ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῆς μὴ ἀληθῶς ἦτον ἔνοχος.

Η'

Ὁ Μιλσὰν ᾐσθάνετο σφοδροτάτην λύπην. Προσεπάθει νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν καὶ ν' ἀθωώσῃ τὸν υἱόν του αἰτιώμενος τὴν σύζυγόν του. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα προὔκειτο ἐκεῖ ἐναργέστατον — ὁ Ἐδμόνδος εἶχεν ὀλεθρίας ὁρμάς. Ἴσως δὲν ἦτο λίαν σπουδαῖον, καθ' ἑαυτό, τὸ πρῶτον τοῦτο ἐπεισόδιον, ἀλλὰ προὐξένει φρίκην ὡς πρῶτον βῆμα νεανίσκου τοιαύτης ἡλικίας ἀνατραφέντος αὐστηρῶς ὡς κόρη. Τὸν ἠγάπα τοσοῦτον τὸν νεανίσκον ἐκεῖνον! Μεθ' ὅλην τὴν ἀγάπην ἣν ἐνέπνεεν αὐτῷ ἡ Λεοντίνη, ἐπέχαιρεν ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τέκνον, ὅπως δυνηθῇ νὰ ζήσῃ ὁλόκληρος διὰ τὸν Ἐδμόνδον του. Ἡ σύζυγος ἔκρινεν ἐκ τῆς θλίψεώς του περὶ τοῦ βάθους τοῦ πρὸς τὸ τέκνον του πάθους, ἐνόησεν ὅτι αἱ ἀνοησίαι τοῦ υἱοῦ του θὰ τὸν θανατώσωσι καὶ ὡρκίσθη νὰ ἐπιβλέπῃ ἀγρύπνως.

Ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἀποφύγωσι τὰς ἐρεσχελίας τῶν κακῶν γλωσσῶν τοῦ χωρίου. Ὁ νεανίσκος ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπιβλεπόμενος, χαλιναγωγούμενος εἰς τὰς φαντασιοπληξίας του, συνέσχεν ἑαυτόν, ἐγένετο ὑποκριτής, ὅπως ἀποφεύγῃ τὰς ἐπιπλήξεις, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ ἐπασχολήσῃ τὴν ἀργίαν του ἤρξατο τηκόμενος ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς ἀνίας· ἐπὶ τέλους αἱ ὑπόνοιαι τοῦ πατρός του διεσκεδάσθησάν πως, οἱ πανοῦργοι τοῦ Ἐδμόνδου τρόποι κατέπεισαν αὐτὸν τελείως περὶ τῆς σωφροσύνης του· ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἐξέρχηται καὶ νὰ συναναστρέφηται μικρὸν μετὰ τῶν ἄλλων νέων. Παρέτεινε βαθμηδὸν καὶ ἐπιδεξίως τὰς ὥρας τῆς ἐπιστροφῆς του, ἐγένετο εὔθυμος, ἐφάνη εὐεκτῶν, κατέθελξε τὰ ὄμματα τοῦ ἄλλοτε γεωργοῦ διὰ κομψῶν ἱματισμῶν, καθιστώντων χάριεν τὸ ἐκτρωματικόν του σῶμα. Ὑπέμελπε καθήμενος παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐνηγκαλίζετο χαριέντως τοὺς περὶ αὐτόν. Τὸ παρελθὸν ἐλησμονήθη ὁλοσχερῶς. Κατὰ βάθος ἔπνεε τὰ μένεα κατὰ τῆς πατρικῆς γλισχρότητος, ἐβδελύσσετο δ' ἀσπόνδως τὴν ἄγρυπνον ἐκείνην γυναῖκα, ἣν ἀπεκάλει *μητρυιάν*, καὶ ἥτις ἀκαταπαύστως

εἶχεν ἐπάνω του καρφωμένα τὰ 'μάτια της. Αὕτη ἐπηγρύπνει ἐν σιγηλῇ ἀγωνίᾳ· προῃσθάνετο ὅτι ὁ Ἐδμόνδος δὲν ἐφέρετο πλέον εἰλικρινῶς. πρό τινος δ' εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν τῷ δωματίῳ του ἀνήθικα μυθιστορήματα . . .

Ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, ἐν ᾧ ἡ Λεοντίνη μόνη ἐν τῷ γραφείῳ ἐπεθεώρει τοὺς λογαριασμούς, ἦλθε κ' ἐκάθησε παρ' αὐτήν. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του ἐνέφαινον κόπωσιν· τὸ πρόσωπόν του, ὅπερ ἐκάλυπτεν ἀρτιφυὴς ἐκ τριχῶν χνοῦς, ἦτο χλωμότερον τοῦ συνήθους.

— Ἄκουσέ με, εἶπεν, ἔπεσα εἰς ἕνα λάκκον καὶ πρέπει νὰ μ' ἐβγάλῃς.

— Θεέ μου! τί ἔκαμες; λέγε μου!

— Χρεωστῶ χίλια φράγκα καὶ πρέπει νὰ τὰ πληρώσω ἀπόψε, χωρὶς ἄλλο.

— Χίλια φράγκα, σύ; Ἀδύνατον!

— Δὲν τὸ πιστεύεις, διότι δὲν σὲ συμφέρει· καὶ ὅμως εἶνε ἀλήθεια, σοῦ λέγω· χρεωστῶ χίλια φράγκα, καὶ ἂν δὲν τὰ πληρώσω ἀπόψε, θὰ ἔλθουν αὔριον νὰ εἰδοποιήσουν τὸν πατέρα.

Ἡ Λεοντίνη ἀνεπήδησεν.

— Ὤ! ὄχι! Δὲν θέλω νὰ τὸ μάθῃ ὁ πατήρ σου, ὁ δυστυχής σου πατήρ· δὲν τὸ θέλω!

Μόλις τῆς λέξεως ταύτης ἐξελθούσης τῶν χειλέων της, διενοήθη τὸ ἐναντίον. Δὲν ἔπρεπεν ἄρά γε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Εὐτύχιον ἀφ' οὗ ὁ κίνδυνος κατέστη τοσοῦτον μέγας; Ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ αὐτὸν λικνιζόμενον ὑπὸ τῆς χιμαίρας ὅτι ὁ υἱός του ἦτο σώφρων; Τὸ καθῆκον αὐτῆς δὲν ἀπῄτει ν' ἀναγγείλῃ τὸν ἐπελθόντα κίνδυνον; Ἐπῆλθεν αὐτῇ ἀόριστός ἰδέα ἐνεργείας, ἀλλ' ἐσκέφθη μὴ ἦτο πρόωρος ἔτι ἡ χρῆσις τοῦ ἡρωϊκοῦ φαρμάκου·

— Μὴ τὸ ξανακάμῃς! προσέθηκε διὰ τόνου φωνῆς ὃν ἡ στοργὴ καθίστα αὐστηρόν.

Ἀλλόφρων, ἐπίεσε τὸ μέτωπόν της, διελογίσθη . . . Αἴφνης ἤρξατο γελῶσα.

— Ἀνόητη ποῦ ἤμην! εἶπε. Μὴν ἀνησυχῇς. Θὰ ἐπανέλθω τώρα.

Ἀνῆλθε δρομαία τὴν κλίμακα. Ἡ περιουσία τῆς ἐνδείας αὐτῆς περιείχετο ἐν μικρῷ κιβωτίῳ— ὁ καρπὸς τοῦ ἱδρῶτος αὐτῆς, ὁ θησαυρὸς τοῦ βίου της τοῦ ἁγνοῦ, τὰ χίλια διακόσια φράγκα της. Ἐξήγαγε μετὰ χαρᾶς τὸ δωρηθὲν αὐτῇ ὑπὸ τῆς κυρίας Δουπλαντῆ τραπεζικὸν γραμμάτιον, τὸ προσήνεγκε εἰς τὸν ἀκόλαστον νεανίσκον, καὶ εἶπεν αὐτῷ νὰ τὸ λάβῃ καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἅμα ἰδοῦσα κλειομένην τὴν θύραν ἀνέπνευσεν· ὁ Μιλσὰν τοὐλάχιστον ἠδύνατο νὰ ὑπνώττῃ ἀτάραχος.

Τὸ ἐλάχιστον λείψανον τοῦ γοήτρου, ὅπερ τέως εἶχε κατορθώσει νὰ διατηρήσῃ ἡ Λεοντίνη, ἐξηφανίσθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ Ἐδμόνδος ἐνόησεν ἄριστα ὅτι ἡ μητρυιά του θα κατήρχετο εἰς συμβιβασμοὺς ὅπως κρατῇ μυστικὰς τὰς νεανικάς του παραφοράς. Ἐθάρρησεν ἐπ' αὐτήν, δὲν συνεστέλλετο πλέον, περὶ τὴν πρωΐαν μόνον ἐπέστρεφε. Ὁ Εὐτύχιος κατακλινόμενος ἐν τῷ ἀποκέντρῳ δωματίῳ του ἠγνόει τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἡ δυστυχὴς γυνή, ἧς τὸ δωμάτιον ἠνοίγετο εἰς τὸν διάδρομον, παρήρχετο συχνάκις τὰς νύκτας ἀναμένουσα. Ὁ Ἐδμόνδος ἐπιστρέφων εὕρισκεν αὐτὴν τρέμουσαν καὶ περιδεῆ, δεομένην αὐτοῦ μὲ συνημμένας τὰς χεῖρας νὰ φέρηται κάλλιον διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τὸν πατέρα του.

— Δὲν ἠξεύρει διόλου τί κάμνω· μὴ μὲ ζαλίζῃς! ἀπεκρίνετο ὁ γεννάδας. Αἴ καλά, ἂς εἶνε, θὰ ἐπιστρέψω ἐνωρὶς ἀπόψε, ἀλλὰ δός μου χρήματα.

Ἀφ' οὗ ἐθυσίασε τὰ ὑπολειπόμενα αὐτῇ διακόσια φράγκα, αἱ παρακλήσεις καὶ παραινέσεις της δι' ὕβρεων ἐγίνοντο δεκταί. Τέλος ἠπείλησεν αὐτὸν διαρρήδην ὅτι θὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Μιλσάν, ὡς ἔσχατον καταφύγιον. Ἀλλ' αὐτὸς ἔντρομος, προσεποιήθη ὅτι μετεμελήθη, περιεδύθη αὖθις τὴν ἀλωπεκῆν, καὶ ἐξηπάτησε τὴν μητρυιάν του. Ὁ νεανίσκος οὗτος κατήρχετο μετὰ φρικώδους ταχύτητος τὴν κλίμακα τῆς κακίας.

Ἐπελθούσης τῆς ἐποχῆς τῆς κλαδεύσεως τῶν ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τῆς ἀρόσεως, ὁ Μιλσὰν τέσσαρας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος διέμενεν ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ἐνίοτε μετέβαινον ὁμοῦ, ἐνίοτε ὄχι.

— Ὁ κύριος εἶν' ἐδῶ; ἠρώτησε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ κοσμηματοπώλης Μαρτῖνος. Μὲ γνωρίζεις, Νανέτα; Ἔρχομαι δι' ἐργασίαν.

— Ὁ ἀφέντης εἶνε ἔξω, ἀλλὰ εἰμπορεῖ νὰ σὲ δεχθῇ ἡ κυρία.

Ὁ κοσμηματοπώλης εἰσῆλθε. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς πληρωμῆς κοσμημάτων ἀγορασθέντων ὑπὸ τοῦ Ἐδμόνδου, ἐν ὅλῳ χίλια πεντακόσια φράγκα. Ὁ Μαρτῖνος πρὸς τὴν Λεοντίνην ἐνισταμένην κατὰ τῶν ἀπαιτήσεών του εἶπεν *ὀρθὰ κοφτά*·

— Ὁ νέος δὲν εἶνε ἀκόμη ἐνῆλιξ, καὶ δὲν θὰ ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ τὸν νόμον. Ἀλλ' ὁ πατήρ του εἶνε τόσον πλούσιος, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ τῷ δώσω ὅ,τι μοῦ ἐζήτει. Θὰ ἦσαν, βέβαια διὰ τὴν ἑορτήν σας, κυρία, ἐκεῖνα τὰ κοσμήματα. Αἱ δίκαι δὲν εἶνε καλὰ πράγματα, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον προξενοῦν.

Ὁ Μαρτῖνος οὗτος ἀπήλαυε κακῆς ὑπολήψεως. Ἡ Λεοντίνη Δουβὰλ συνεβιβάσθη. Δὲν εἶχε χρήματα, ἀλλ' ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσὸν κατὰ δόσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ ἔμενε μυστικόν, καὶ ὡρκίσθη νῦν, ἀντὶ πάσης θυσίας, ῥιζικὴν τοῦ κακοῦ νὰ ἐπενέγκῃ θεραπείαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ βίος αὐτῆς κατέστη διηνεκὴς ἀγωνία, διότι τὰ πάντα πλέον ἠδύνατο ν' ἀποτολμήσῃ ὁ Ἐδμόνδος, ἐσκέφθη δὲ πῶς ν' ἀπατήσῃ — ἡ δυστυχής! — τὸν σύζυγόν της, ὡς ἐκ θαύματος ἐλαττοῦσα τὰς οἰκιακὰς δαπάνας πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ πρὸς τὸν κοσμηματοπώλην ὡρισμένου ποσοῦ. Τὸ μαρτύριον αὐτῆς ἦτον ἀνεκδιήγητον. Ἐξησθένει δσημέραι, διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος ἐνδελεχοῦς φόβου. Ὁ Ἐδ-

μόνδος ἀνέκτησε πλείονα ἐλευθερίαν, ἐσύριζεν ἤχους ἀσέμνων μελοδραματίων. Ἐνυπῆρχέ τι ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Ὁ Μιλσὰν συνελάμβανεν ἀορίστους ὑπονοίας, οὐχὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ κατὰ τῆς συζύγου του. Βλέπων αὐτὴν ἀνασκιρτῶσαν εἰς τὸν ἐλάχιστον τοῦ κωδωνίσκου ἦχον·

— Μὰ τί ἔχεις; ἠρώτα. Σὰν νὰ ἔχῃς τίποτε κρυφὸ ἀπὸ 'μένα. Μήπως εἶσαι ἄρρωστη; Δὲν σὲ μέλει πλέον διὰ τὸ 'σπῆτι, εἶνε κάμποσος καιρος ποῦ δὲν φροντίζεις διόλου διὰ τὸ φαγί!

Περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ὁ Ἐδμόνδος διενυκτέρευσε πλειστάκις ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας, εἶτα προσῆλθε πρὸς τὴν μητέρα του.

— Ἔχασα τέσσαρες χιλιάδας φράγκα ἐπὶ λόγῳ τιμῆς· ποτέ μου δὲν εἶδα τέτοια καταδρομή. Δός μού τα.

Αὐτὴ ἐλύθη εἰς δάκρυα καὶ συνέστρεψε τὰς χεῖράς της.

— Ὢ! τώρα πλέον κατεστράφημεν. Δυστυχισμένο παιδί, ποῦ θέλεις νὰ σοῦ εὕρω τόσον ποσόν;...

— Ζήτησέ το ἀπὸ τὸν πατέρα διὰ τὸν ἑαυτόν σου.

— Ὄχι, ὄχι, θὰ τὸ μαντεύσῃ. Ἠξεύρει ὅτι ἐγὼ δὲν χρειάζομαι χρήματα. Θέλεις τὰ κοσμήματά μου καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητόν μου δακτυλίδι; Θὰ εἰπῶ ὅτι τὰ ἔχασα, ἀφ' οὗ εἰξεύρω νὰ ψεύδωμαι τώρα!...

— Ἆ! ὄχι, τὰ στολίδια σου! ὁ Μαρτῖνος δὲν τὰ παίρνει οὔτε γιὰ εἴκοσι φράγκα. Ἐγὼ θέλω τέσσαρες χιλιάδες φράγκα, τὸ ἤκουσες; καὶ τὰ θέλω σωστά.

— Αἵ καλά! ἀνέκραξεν ἀποφασιστικῶς ἡ Λεοντίνη· θὰ εἰδοποιήσω τὸν πατέρα σου. Ἡ ἀδυναμία μου πρὸς σέ, ἂν διαρκέσῃ ἀκόμη, θὰ μὲ ἐξευτελίσῃ ἐντελῶς. Ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ πολύ, ἔχω τὴν δύναμιν, βλέπουσά σε ἀδιόρθωτον, νὰ σὲ σώσω διὰ τῆς τιμωρίας. Ἡ εὐθύνη μου ὡς τιμίας γυναικὸς τὸ ἀπαιτεῖ, δὲν τὸ ἐννοεῖς;

Καὶ δεινῶς ἐσπαραγμένην ἔχουσα τὴν καρδίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐνδοιάσασα, οὐδὲ κατὰ βῆμα σταματήσασα, διέδραμε τὸν κῆπον καὶ τὴν οἰκίαν, ὅπως τὰ πάντα ἀποκαλύψῃ πρὸς τὸν Μιλσάν. Ἀλλ' ὁ Μιλσὰν εἶχεν ἐξέλθει...

Ἐπέστρεψε ψυχρά, ἀμετατρέπτως ἐν τῇ ἀποφάσει της ἐμμένουσα, καὶ ἐκάθησε σιγηλή.

Ἐκεῖνος ἔκλαιεν ἐκ λύσσης, ὡς ἄλλοτε, ὅτε ἀπῄτει παιγνίδια ἢ τὴν σελήνην. Τὸ βλέμμα του ἦτον ἄγριον, τὸ πρόσωπόν του πελιδνόν. Ἴσως ἐψεύδετο λέγων ὅτι τοιαύτην ποσότητα ἀπώλεσεν ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ, ἀλλὰ βεβαίως ἄλλο τι τῶν ὀργώντων, τῶν ἀναβραζόντων ἐν αὐτῷ παθῶν ἐδίψα τὰ τετρακισχίλια ἐκεῖνα φράγκα· τετέλεσται· εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν· ἡ ἀποτρόπαιος σφοδρότης τῆς ἐπιθυμίας του ἐνέπνεε φόβον.

Ἡ Λεοντίνη παρετήρησε συντόνως τὸ ὂν τοῦτο τὸ ἀτελές, τὸ μὴ ὂν οὔτε παιδίον, οὔτε ἀνήρ, τέρας ἴσως, ἐν ᾧ οὐδὲν εἶχε βλαστήσει, εἰμὴ τοῦ κτήνους μόνον αἱ ὀρέξεις, καὶ ὅπερ ἀγωγὴ μοιραία κατέστησε χεῖρον. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα τὸ ἠγάπα καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἓν δάκρυ.

Ἐκεῖνος ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἠσπάσθη

— Ἔλα, ἂς εἶνε, δός μου τρεῖς χιλιάδες πεντακόσια.

— Τίποτε πλέον, τίποτε, τίποτε πλέον.

— Ὁ πατέρας ἔχει γεμάτο ἕνα συρτάρι εἰς τὸ γραφεῖόν του.

— Τίποτε πλέον.

— Καλά, νὰ τὸ ἰδῇς. Ἆ! εἶμαι μονάκριβος υἱὸς καὶ δὲν θέλουν νὰ διασκεδάζω! Θὰ τὰ λάβω τὰ φράγκα μου, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ, θὰ τὰ λάβω! Δὲν ἔχεις καρδιὰ σύ!

Καὶ πρὶν ἐκ τῆς λύσσης του κατενέγκῃ λάκτισμα κατὰ τῆς θύρας τοῦ ἐν τῷ κήπῳ παραπήγματος, ἐξεσφενδόνησε κατὰ τῆς δευτέρας του μητρός, τῆς ἀφωσιωμένης, τὴν ὕβριν ταύτην τὴν ἀσεβῆ·

— Τὰ φυλάττεις ὅλα διὰ τὸν ἑαυτόν σου· τὸ καταλαμβάνω· καλλίτερα ἔτσι παρὰ νὰ τρέχῃς ἀπὸ θύραν εἰς θύραν καὶ νὰ ζητῇς μαθήματα, αἵ;

Θ'

Ἡ κυρία Μιλσάν, καταληφθεῖσα ὑπὸ πυρετοῦ, ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῇ. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἤκουσεν ἐλαφρὸν κρότον ἐν τῇ κλίμακι.

— Ἐκεῖνος εἶνε, διενοήθη· ἐξέρχεται.

Ὁ νεανίσκος διέμενεν ἐν τῷ δευτέρῳ πατώματι, καὶ κατὰ τὰς νυκτερινάς του ἀποδράσεις κατήρχετο πάντοτε τὰς βαθμίδας ἀψοφητεί, φοβούμενος μὴ ἀφυπνίσῃ τὸν πατέρα του. Ἐκεῖθεν ἐξήρχετο εἰς τὴν ὁδὸν προσέχων μὴ τρίξῃ ἡ παλαιὰ θύρα, καὶ ἀπεμακρύνετο βήματι ταχεῖ. Νῦν ὅμως οὐδὲν τὸ τοιοῦτον. Τί ἔπραττε λοιπόν; Ὑπερερεθισθεῖσα ὑπὸ τῆς παραφορᾶς της ἡ Λεοντίνη ἠγέρθη καὶ ἐξῆλθε τοῦ κοιτῶνός της. Τὸ γραφεῖον τοῦ συζύγου της ἔκειτο ἀκριβῶς ἀπέναντι, χωριζόμενον διὰ διπλῆς θύρας ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ. Ἀλλ' ὑπῆρχε φῶς ἐν τῷ γραφείῳ· εἰσῆλθεν. Ὁ Ἐδμόνδος ἐπεστράφη πρὸς τὸν κρότον κρατῶν τὸ κηροπήγιον.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ;

Συνεταράχθη.

— Ἕνα βιβλίον ζητῶ. Πήγαινε νὰ κοιμηθῇς· κ' ἐγὼ θ' ἀναβῶ.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν αὖθις εἰς τὰς βαθμίδας κρότον βημάτων, ἀλλ' ἀσθενεστέρων, ὡς ποδῶν γυμνῶν βαδιζόντων, ἀλλ' ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τῆς διανοίας της τὴν ἰδέαν ταύτην τὴν ἀπίθανον. Ἀπεκοιμήθη, καὶ ἀφυπνίσθη καὶ πάλιν πολλῷ βραδύτερον, ὑπὸ ἀήθους κατὰ τὴν ἠρεμίαν τῆς νυκτίας ἐκείνης ὥρας θορύβου.— Ἐν τῇ ὁδῷ ἠκούοντο βήματα, καὶ ἀνεγνώρισε τὸ βῆμα τοῦ Ἐδμόνδου ἀπομακρυνομένου. Ἡ ἀσθενὴς ἐστράφη τέλος πρὸς τὸν τοῖχον στενάζου-

σα· ὁ ὕπνος ᾤκτειρεν αὐτὴν καὶ τῇ ἐπήνεγκε τὴν λήθην.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ὁ Μιλσὰν ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην της ὠχρὸς ὡς φάσμα. Ὑπεψέλλισε·

— Μὲ ἔκλεψαν!

— Ὤ! δυστυχία, δυστυχία! Εἶσαι βέβαιος, τοὐλάχιστον;

— Ἔσπασαν τὸ συρτάρι τῆς *κάσας*· ἐπῆραν ὅλα ὅσα εἶχε μέσα, περισσότερα ἀπὸ ἓξ χιλιάδες φράγκα.

Ἡ Λεοντίνη ὀρθία, γυμνόπους, χιτῶνα μόνον φοροῦσα, ἔκφρων σχεδόν, ἐπανελάμβανε τὴν πένθιμον ταύτην ἐπῳδόν·

— Δυστυχία, δυστυχία!

Αἴφνης ἐπελάθετο τῶν χρημάτων του, τηλικοῦτον ἦτο τὸ πατρικόν του φίλτρον!

— Μήπως οἱ κλέπται μοῦ ἐκακοποίησαν τὸ παιδί μου!

Καὶ ἀνῆλθε πτερόπους τὴν κλίμακα. Ἡ σύζυγός του ἠκολούθει αὐτῷ μηχανικῶς, ὅπως δεχθῇ αὐτὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις της ὅτε θὰ ἔβλεπε κενὴν τοῦ υἱοῦ του τὴν κλίνην. Οὐχί. Ὁ Ἐδμόνδος ἦτο κατακεκλιμένος καὶ ὕπνωττε βαθέως. Ἡ Λεοντίνη μόλις ἐπρόφθασε νὰ παρεντεθῇ πρὸ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, διὰ βορβόρου κεκαλυμμένων. Ὁ Μιλσὰν οὐδὲν εἶδε·

— Τώρα, εἶπε, κατερχόμενος εἰς τὸ κατώτερον πάτωμα, πρέπει νὰ μάθω ποῖος μὲ ἔκλεψε. Ὤ! θὰ τὸ μάθω, ἐγώ!

Ὁ νεανίσκος ἐπιστρέψας εἶχε κλείσει τὰς θύρας, καὶ σύρει ἔσωθεν τοὺς σύρτας. Οἱ θεράποντες πρὸ ὀλίγου ἐγερθέντες ἀπὸ τοῦ ὕπνου, δὲν εἶχον ἔτι ἐξέλθει, καὶ ἔτρωγον ἐν τῷ μαγειρείῳ. Ὁ Εὐτύχιος ἠρεύνησεν εἰς πάσας τὰς ἐξόδους, περιῆλθε τὸν κῆπον, ἐξήτασε τὰ παράθυρα, ἐπεθεώρησε τὴν κατάστασιν τῆς ἀσβόλης ἐν ταῖς καπνοδόχαις. Μεθ' ὃ προσῆλθε πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἐν σπουδῇ ἐνδυθεῖσαν, καὶ ὡμίλησεν αὐτῇ ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Ἄκουσε, Λεοντίνη, κάποιος μέσα ἀπὸ τὸ 'σπῆτι μᾶς ἔκλεψεν· ὁ σύρτης τῆς θύρας εἶνε εἰς τὸν τόπον του· οὔτε πάτημα δὲν φαίνεται ἔξω εἰς τὸν κῆπον· ὕστερα ἀπὸ τὴν χθεσινὴν τὴν βροχὴν θὰ ἐφαίνετο. Μονάχα ὁ φεγγίτης τῆς ἀποθήκης εἶνε ἀνοικτός, ἀλλ' εἶνε γεμάτος ἀπὸ ἀράχνας· κανεὶς δὲν ἐπέρασεν ἀπ' αὐτοῦ.

— Ἀλλοίμονον! καὶ ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἦνε ὁ κλέπτης;

— Κανένας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας.

Ἡ Λεοντίνη ἐδράξατο αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ·

— Ἄκουσε, τῷ εἶπε, θὰ ἤμην ἄνανδρος ἂν δὲν ὡμίλουν. Ἤθελον ἤδη χθές...

Φόβος φρικώδης συνέσφιγξε τὸν λάρυγγα αὐτῆς ταῦτα ὑποτραυλιζούσης·—Δὲν εἶμαι βεβαία, διενοήθη, ὄχι, δὲν εἶμαι βεβαία!.. Καὶ ἂν τῷ εἴπω ὅ,τι πιστεύω, ὁ εὐεργέτης μου, ὁ σύζυγός μου θ' ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὤ! ἐγὼ νὰ θανατώσω τὸν σύζυγόν μου!..

Κατέπεσε, καταβληθεῖσα, παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης της, ἀναίσθητος σχεδόν. Ἔμελλε νὰ κατηγορηθῇ, νὰ καταδικασθῇ ἴσως εἰς ἀθῷος! Ἡ τρομερὰ αὕτη ἰδέα δὲν διῆλθε διὰ τῆς φαντασίας της οὐδὲ κατὰ τὰ φρικαλέα ὄνειρα τοῦ πυρετοῦ της. Ὁ Μιλσὰν προσέθηκε·

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἡ Νανέτα οὔτε ὁ ἄνδρας της. Ἀλλ' ὅσον διὰ τὸν Γιάννην, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τοὺς Δουπλαντῆ, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.

Ἐσήμανε σφοδρῶς τὸν κωδωνίσκον. Οἱ τρεῖς θεράποντες ἀνῆλθον. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐγίνωσκε τί εἶχε συμβῇ.

— Ἀπόψε μὲ ἔκλεψαν, εἶπε βραδέως ὁ Μιλσάν· ὅλα μου τὰ χρήματα ἔγειναν ἄφαντα. Ὁ κλέπτης δὲν ἐμβῆκεν ἀπ' ἔξω, ἔχω τὰς ἀποδείξεις μου. Πρέπει τὰ χρήματα νὰ εὑρεθοῦν, μὲ ἀκούετε;

Οἱ τρεῖς ὑπηρέται ἐνεοὶ ἐκ καταπλήξεως, ἐπί τινας στιγμὰς ἠδυνάτουν νὰ ὁμιλήσωσι. Τέλος ὁ γέρων Γιάννης συνῆλθεν ὀλίγον καὶ ὕψωσε τὴν φωνήν του·

— Κύριε, πίστευσέ με, σοῦ λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἀπόψε μοῦ ἐφάνηκε πῶς ἄκουσα ν' ἀνοίγουν τὴ θύρα.

Ὁ Μιλσὰν ἐπεστράφη χλευαστικῶς πρὸς τὴν γυναῖκά του καὶ ἐποιήσατο νεῦμα σημαῖνον·

— Αἴ; δὲν τὸ ἔλεγα ἐγώ;

Εἶτα ἠτένισε τὸν Γιάννην μετὰ σκληρότητος ἀγρίας·

— Ψεύματα λέγεις!, ἐφώνησεν, ὁ σύρτης εἶνε εἰς τὴν θέσιν του. Ἔλα, ἂν τὰ ἐπῆρες σύ, σοῦ δίδω καιρὸν πέντε λεπτὰ νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψῃς.

Ὁ Γιάννης ἀνεσκίρτησε πλήρης ἀγανακτήσεως·

— Σκάλισέ με, ἂν θέλῃς, δὲν φοβοῦμαι, γιατὶ δὲν τὰ ἐπῆρα. Εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος.

— Ἆ! ἔτσι; αὐτὰ νὰ τὰ εἰπῇς εἰς τὸν ἀστυνόμον. Νανέτα, τρέξε εἰς τὴν ἀστυνομίαν· ἐγὼ τὸν φυλάττω ἐδῶ νὰ μὴ φύγῃ.

Ἡ Λεοντίνη ἠνωρθώθη βραδέως καὶ ἐβάδισεν εὐθὺ πρὸς τὸν σύζυγόν της.

— Φίλε μου, ἀγαπητέ μου φίλε, σ' ἐξορκίζω, μὴ παραφέρεσαι ἀπὸ τὸν θυμόν σου. Μὴ πράττῃς αὐτὴν τὴν τρομερὰν ἀδικίαν. Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ ὑπηρέται δὲν εἶνε ἔνοχοι, οὐδὲ ὁ Γιάννης εἶνε ἔνοχος. Σκέψου...

Ἠγνόει τί νὰ εἴπῃ· ἐζήτει μόνον νὰ κερδήσῃ καιρόν. Πολλάκις ἐνεφανίσθη πρὸ τῶν ὀμμάτων της μία φράσις δι' ἀλλοκότων στοιχείων γεγραμμένη, ἀπῃωρημένη ἐν τῷ ἀέρι·—«Ὁ υἱός σου εἶνε ὁ κλέπτης. Ἐγὼ ἠγωνίσθην ὅσον ἠδυνήθην νὰ τὸν διορθώσω· ἦλθεν ἡ σειρά σου τώρα. Θάρρος! θὰ σὲ βοηθήσω· γνώρισε τὰ ἐλαττώματά του, διόρθωσέ τον. Εἶνε υἱός σου!»

Ἡ ἐνεργητικότης οὐδέποτε ἀπέλιπεν αὐτήν,

ὡς οὐδ' ἡ θαυμασία αὐτῆς τιμιότης· ἀλλὰ παρετήρησε τὸ ἀποπληκτικὸν πρόσωπον τοῦ πατρὸς τούτου, ὃν ἡ δεινὴ συγκίνησις ἀφεύκτως ἔμελλε νὰ θανατώσῃ. Καὶ ἡ σύζυγος συνεπέρανεν ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θανατώσῃ τὸν σύζυγόν της. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἦτον ἤρεμος, θὰ τὸν προδιέθετε καὶ θὰ τῷ ὡμολόγει τὰ πάντα κατὰ μικρόν. Ἐνέμεινεν εἰς τὸ σχέδιόν της τοῦτο, ἀποφασίσασα νὰ μὴ ἐκστομίσῃ τὴν τρομερὰν λέξιν κατὰ τὴν κρίσιν, πρὸ τῆς κατευνάσεώς του.

Ὁ Εὐτύχιος ὕψωσε τοὺς ὤμους του ὡς ἄνθρωπος στερρὰν λαβὼν ἀπόφασιν·

— Φθάνουν πλέον τὰ χαμένα λόγια· αὐτὸς ὁ ἀχρεῖος θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν φυλακήν.

Τὸ πρόσωπον τῆς ἄλλοτε παιδαγωγοῦ ἐγένετο ὠχρὸν ὡς νεκρᾶς· ᾐσθάνετο τὴν καρδίαν της συστρεφομένην ὡς διὰ σιδηρᾶς πεπυρακτωμένης λαβίδος. Ὤ, ὄχι! μία τιμία γυνὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀνεχθῇ τοῦτο. Τοῦτο δὲν ἦτο πλέον καθῆκον, ἀλλ' ἄνανδρος λήθη τοῦ καθήκοντος.... Ἀνέκραξεν ὀλολύζουσα·

— Στάσου! ὁ Γιάννης δὲν ἔκλεψε, σοὶ λέγω. Ὁ Γιάννης δὲν ἔκλεψε, τὸ ὁρκίζομαι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν!

— Εἰξεύρεις λοιπὸν ποῖος;... Τὸ εἰξεύρεις, σύ;

Παρέσυρεν αὐτὴν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἐδράξατο αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὤμων, συνέσεισεν αὐτήν·

— Ὁμίλει λοιπόν, εἰπέ μου ποιὸς εἶνε ὁ κλέπτης.

Συνεταράσσετο αὕτη ὑπὸ σπασμωδικοῦ τρόμου· οἱ ὀδόντες αὐτῆς συνεκρούοντο·

— Ἄφησέ με. Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης!

Αἴφνης ὁ Μιλσὰν ἔρρηξε βραγχνὴν ἐπιφώνησιν, περιερρύη ὑπὸ ἱδρῶτος, ἔσφιγξε τὸ μέτωπόν του διὰ τῶν δύω του χειρῶν·

— Καὶ τότε, καὶ τότε;... ἐτραύλισε. Ὤ! μήπως... εἶσαι σύ; Σύ;... Ὤ!...

Περιεστράφη περὶ ἑαυτὸν καὶ ἀνύψωσε τὴν πυγμήν του.

Ἡ Λεοντίνη τὴν φρικτὴν ἐκείνην λέξιν ἀκούσασα ἐθυσίασεν ἑαυτὴν ἡρωϊκώτατα. Δὲν τὸ εἶχε σκεφθῆ τοῦτο. Ἀλλὰ τόσῳ τὸ χειρότερον. Προτιμότερον τοῦτο παρὰ τὸ ἄλλο. Ἔσωζε τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἑνὸς καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἑτέρου. Οὐδὲν ἀπώλλυτο ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Ἀλλ' οἷον πικρὸν ποτήριον!

Ἀδυνατοῦσα νὰ κρατηθῇ ἐπὶ πλέον ὀρθία, ἔπεσεν ἡ δυστυχὴς εἰς τὰ γόνατά του καὶ ἐστέναξε·

— Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης... Σὲ ἀγαπῶ... Μὴ κατηγορῇς κανένα.

Ὁ Εὐτύχιος ἀπεπειράθη νὰ πλήξῃ αὐτήν, ἀλλ' ὁ βραχίων αὐτοῦ κατέπεσεν ἀδρανής. Ἐγένετο πελιδνός, ἐκλονήθη, ἀφῄρεσε τὸ περιλαίμιόν του·

— Ἄ! Λεοντίνη, εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ μοῦ ζητήσῃς τὸ κλειδί!...

Οἱ θεράποντες μανιώδεις ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν ὑπονοίᾳ, παρέστησαν μάρτυρες τῆς σκηνῆς ταύτης ὄπισθεν τῆς ἡμιανοίκτου θύρας καὶ ἐξεχύθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς συνοικίας, ἀφηγούμενοι θορυβωδῶς ὅτι ἡ κυρία ἔκλεψε κολοσσαῖον ποσὸν ἀπὸ τοῦ κυρίου των.

Ὁ Μιλσὰν πληγεὶς ἐξ ἀποπληξίας ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ὥρας. Μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐναγκαλισθῇ καὶ ἀσπασθῇ τὸν ἀγαπητόν του Ἐδμόνδον, καὶ ἀπωθήσῃ δι' ἀσθενοῦς κινήσεως τῆς χειρὸς τὴν σύζυγόν του φέρουσαν αὐτῷ φάρμακόν τι.

Ὁ νεανίας, ὑπὸ τρομερῶν κρίσεων καταληφθείς, ἀπέφευγεν ἔντρομος τὴν μητρυιάν του. Ἠρνήθη νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτήν. Αὕτη δὲ τῷ εἶπε μόνον·

— Ὦ! Ἐδμόνδε, μετανόησε· συλλογίσου τὸν πατέρα σου, ὅστις ἀπέθανε νομίζων σε καλόν. Μετανόησε.

Καὶ οὗτος τῇ ἀπήντησεν ἀγρίως·

— Σύ μ' ἐχάλασες περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον. Εἶνε ἰδικόν σου σφάλμα ἂν κατήντησα ὅπως εἶμαι. Τώρα ἐντρέπομαι νὰ σὲ ἰδῶ, ἰδοὺ διατί σὲ ἀποστρέφομαι.

— Θὰ ἀναχωρήσω, Ἐδμόνδε.

Ἐπώλησε τὰ κοσμήματά της καὶ τὸν δακτύλιόν της ἀντὶ ἑκατὸν πεντήκοντα φράγκων, μετήνεγκε τὸν μάρσιππόν της εἰς τὸν σιδηρόδρομον, καὶ ἀνέβαλε διὰ τὴν ἐπαύριον τὴν ἀναχώρησίν της, διότι ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν ἐκεῖνον, ὅστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης καὶ φίλος της.

Προσέβλεπον αὐτὴν πάντες μετ' ἐκπλήξεως βαδίζουσαν ὡς σκιὰν κατόπιν τῆς νεκροφόρου ἁμάξης. Ἐπειδὴ ὁ Μιλσὰν ἀνῆκεν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν πολιτῶν, πλῆθος πολὺ παρηκολούθει τὴν κηδείαν, καὶ πολλοὶ ἵσταντο κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς. Ἡ Λεοντίνη ἤκουσε πολλοὺς νὰ λέγωσι δεικνύοντες αὐτὴν διὰ τοῦ δακτύλου των·

— Δὲν εἶνε ἀξία οἴκτου, μὴ σὲ μέλῃ· *ἔκαμε τὸ κομπόδεμά της αὐτή.*

Ἡ δυστυχὴς ὕψωσε τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ φέρετρον διαλογιζομένη τί εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ζωῇ, ὅπως ἀποζημιώσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]. Α. Π. Κ.

ΕΘΙΜΑ ΧΩΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ὁ γάμος.

Οἱ γάμοι ἐν τῇ Ἀττικῇ ὡς καὶ πανταχοῦ θεωροῦνται ἱεροὶ καὶ τίμιοι, καὶ πᾶς τις ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὅτι πρέπει νὰ φροντίσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν υἱῶν ἢ τῶν θυγατέρων του, καθότι τοῦτο τὸν τιμᾷ ὑπερβαλλόντως· ὡς ἐκ τούτου *γεροντοπαλλήκαρα* ἢ *γεροντοκόριτσα* πολὺ ὀλίγα δύναται νὰ εὕρῃ τις ἐν τοῖς χωρίοις. Γράφω ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἐν Κερατέᾳ καὶ τοῖς πλησιοχώροις χωρίοις ἔθιμα, ἀλλά, νομίζω, ὅτι ταῦτα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀττικήν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς λαλουμένης γλώσσης, ἥτις

εἶνε άπανταχοῦ ἡ παρεφθαρμένη ἀλβανική, ἐν χρήσει οὖσα εἰς πολλὰ καὶ ἄλλα μέρη τῆς χώρας ἡμῶν, πρὸς δὲ ἐκ τῆς ἐνδυμασίας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν οὐδέν τι τὸ παραλλάσσον καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν περιφέρειαν ἐχούσης.

Φροντίζουσι δὲ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅπως ὅ τε γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη ὦσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἀμφότεροι ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἀστοί, ἄλλως δὲν ἐθεωροῦντο τὰ τέκνα των γνήσια· τὸ τοιοῦτον δὲ ἔχει τοῦτο τὸ καλὸν, ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου συνδέονται μεταξύ των διά τινος βαθμοῦ συγγενείας.

Τῶν γάμων προηγοῦνται καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀρραβῶνες, ἡ ἐπίσημος δηλαδὴ ἐγγύησις, ὅτι ὁ μὲν θ' ἀνήκῃ τῷ δέ· καὶ κατὰ τὸ σύνηθες μὲν μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν ἀρραβώνων καὶ τοῦ γάμου, ἔστιν ὅτε ὅμως καὶ 2, 3 ἢ πλείονα ἔτη, ἐνίοτε δὲ ἀλλὰ σπανίως καὶ διαρρήγνυνται οἱ δεσμοὶ τῶν ἀρραβώνων. Ἐν γένει ὅμως ὁ ἀρραβὼν θεωρεῖται ὡς ἐχέγγυον τοῦ συνοικεσίου, καὶ εἶνε ὁ ὅρμος ὁ ἐξασφαλίζων τὸ μέλλον τῶν δύο νέων.

Ἔχουσι δὲ αἱ νέαι ἰδιαίτερα γνωρίσματα ἂν ὑπάγωνται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐγγάμων, τῶν ἀγάμων ἢ τῶν ἠρραβωνισμένων· οὕτω αἱ μὲν ἄγαμοι φέρουσι τὸ *ξεκλίσιον*, περὶ οὗ κατωτέρω, αἱ ἠρραβωνισμέναι *ξεκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὅπερ δωρεῖ αὐτῇ ὁ νυμφίος, αἱ δὲ ἔγγαμοι δὲν φέρουσι τίποτε· ἵνα δὲ διακρίνωνται καὶ αἱ ἄγαμοι, αἱ ἀδυνατοῦσαι νὰ φέρωσι *ξεκλίσιον*, ἔχουσιν αὗται δεδεμένην τὴν κεφαλὴν ἄνωθεν τοῦ μετώπου διὰ λευκοῦ μανδηλίου. Ἐκ τῶν γνωρισμάτων τούτων δύναται ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ εἰς ποίαν τάξιν ἀνήκει ἡ γυνή.

Ὁ ἀρραβωνιζόμενος μίαν νέαν ὀφείλει νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ὁμόκοιτίν του *ξεκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν. Εἶνε δὲ ἐν γένει τὸ *ξεκλίσιον* ὁρμαθὸς νομισμάτων ἀργυρῶν ἢ χρυσῶν ἐρραμμένος ἐν ὀθόνῃ, δι' ἧς καλύπτεται τὸ ἀπὸ ἄνω τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ μέσου τῆς κεφαλῆς μέρος αὐτῆς· οὕτω δὲ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῶν παρθενικῶν κεφαλῶν εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἀργυρόφρακτον·συνδέεται δὲ διὰ ταινιῶν ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι νομίσματα μετὰ τῆς σιαγόνος καὶ ἀποτελεῖ εἶδος κόρυθος. Εἶνε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ *ξεκλίσιον* τοῦτο ἡ μόνη χρηματικὴ προὶξ τῆς νεάνιδος· ἑκάστη δὲ οἰκογένεια φροντίζει, εἰς μυρίας ὑποβαλλομένη στερήσεις, ὅπως ἡ θυγάτηρ της ἔχῃ ἓν τοιοῦτον κόσμημα, ὅπερ ἐνίοτε εἶνε βαρύτιμον ἀξίζον 2, 3 καὶ πλείονας χιλιάδας δραχμῶν· ἀλλὰ τοιαῦτα σχεδὸν ἐξέλιπον, οὐδ' ἐγὼ δὲ εἶδον βαρύτιμα *ξεκλίσια*.

Τὸ *ξεκλίσιον* δ' αὐτὸ μετὰ τῆς γραφικωτάτης ἐνδυμασίας τῶν γυναικῶν εἶνέ τι λίαν θελκτικόν· συνίσταται δὲ ἡ ἐνδυμασία αὕτη ἐκ τῶν ἑξῆς· πρῶτον ἐκ ποδήρους τινὸς φορέματος εἰς οὗ τὰς ἄκρας κεντῶσι ποικιλόχροα ἄνθη· εἶνε δὲ ὁ χιτὼν οὗτος ἀνοικτὸς περὶ τὰ στήθη ἐμπορπούμενος ἐν τῷ λαιμῷ· δεύτερον ἐξ ἄλλου φορέματος, ὅπερ τίθεται ἄνωθεν τοῦ χιτῶνος, καὶ ἄνευ χειρίδων ὃν καλεῖται *σηγοῦνι*· κατασκευάζεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ λευκοῦ μαλλίνου ὑφάσματος, ἐν ᾧ πολλαὶ ὑπάρχουσι διακοσμήσεις, ἐνίοτε ὅμως παρὰ ταῖς πλουσίαις κατασκευάζεται ἐκ πολυτίμων ὑφασμάτων, καί ποτε εἶνε καὶ χρυσοπάρυφον· ἕτερον κόσμημα εἶνε οἱ κροσσοί, οὓς προσαρτῶσιν ὄπισθεν εἰς τὴν κόμην των· καὶ αἱ πλεῖσται φέρουσι ψευδεῖς ἐξ ὑφάσματος τρίχας, ἃς μετὰ τέχνης συνδέουσι μετὰ τῆς κόμης, ὅπως φαίνωνται ὅτι ἔχουσι κόμην μεγάλην· ἄλλαι δὲ ἀναρτῶσι θυσσάνους ἀργυροῦς, ἔστιν ὅτε καὶ χρυσοῦς. Καὶ ἕτερον ἐπίσης κόσμημα, ὅπερ φέρουσιν αἱ νεόνυμφοι, εἶνε τὸ συνιστάμενον ἐκ συμπλέγματος διαφόρων νομισμάτων καὶ ἄλλων κοσμημάτων ἐν εἴδει παρασήμων, ὅπερ καταβαίνει μέχρι τῆς ὀσφύος, καταλαμβάνον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τὴν τοῦ στήθους χώραν. Ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν φέρουσι τὰ *μπελεζίτσια*, ἤτοι ψέλλια· εἶνε δὲ ταῦτα ἄλυσσις χρυσῆ ἢ ἀργυρᾶ πεντάκις ἢ πλεονάκις περιβάλλουσα τὸν ἁρμὸν τῆς χειρὸς ἢ ἐκ τῶν συνήθων ψελλίων· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἡ ἄλυσσις ἢ ὑάλινα, ἅτινα εἶνε καὶ τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει.

Ἡ ὅσῳ ἁπλουστάτη τόσῳ καὶ γραφικὴ ἐκείνη ἐνδυμασία ἀναδεικνύει τὰ ῥοδόχροα πρόσωπα καὶ τὰ λιγυρὰ ἐκεῖνα σώματα θελκτικώτερα ἢ ὅσον πράγματι εἶνε.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τῶν γυναικῶν ἐνδυμασίαν. Περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν δὲν εἶνε, νομίζω, ἀξία ἰδιαιτέρας περιγραφῆς, ἅτε ἁπλουστάτη καὶ ὁμοιόμορφος εἰς ὅλους τοὺς χωρικούς, καθ' ἑκάστην φαινομένους εἰς Ἀθήνας.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἐνδυμασιῶν ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τελετὴν τοῦ γάμου.

Λαβοῦσα παρὰ τοῦ μέλλοντος συζύγου της ἡ νύμφη τὸ χρυσοῦν *ξεκλίσιον* ἀποβάλλει τὸ ἀργυροῦν καὶ παρασκευάζεται διὰ τὸν γάμον· καθότι ὅλη ἐν γένει ἡ ἐνδυμασία δὲν εἶνε προϊὸν ἄλλου εἰμὴ τῶν χειρῶν της· μόνη θὰ ποικίλῃ τὸν χιτῶνα διὰ παρυφῶν, τὸ *σηγοῦνι* δι' ἀνθέων καὶ ἄλλων κοσμημάτων κλπ. δὲν εἶνε δὲ τὸ τοιοῦτον ὀλίγου χρόνου ἐργασία, καθότι πολλάκις 2 ἢ καὶ πλείονα ἔτη δαπανῶνται εἰς τοῦτο. Ὡς ἐκ τούτου εἰς ὁποιανδήποτε οἰκίαν καὶ ἂν εἰσέλθῃ τις, θὰ ἴδῃ τὰς νεάνιδας ἐπεξεργαζομένας τὰ τοῦ γάμου των. Ὅταν λοιπὸν περατωθῇ ἡ ἐργασία αὕτη, ἀρθῶσι δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δυσκολίαι αἱ κωλύουσαι τὸν γάμον, εἰδοποιοῦσιν οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ τοὺς τῆς νύμφης περὶ τοῦ χρόνου τῆς νυμφεύσεως.

Ἄρχονται λοιπὸν αἱ προετοιμασίαι· τελεῖται δὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου κρυφίως καὶ ἐν μὴ προσδιωρισμένῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, ἐν ᾗ καλοῦνται

εἰς αὐτὸν οἱ στενότεροι τῶν συγγενῶν, καθότι ὑπάρχει πρόληψις ὅτι δυνατὸν νὰ μαγεύσωσι τοὺς νεονύμφους, καὶ καταστήσωσιν ἄγονον τὸν γάμον· ἀποφεύγουσι δὲ οὕτω τὸν βάσκανον ὀφθαλμὸν ἢ τὴν βέβηλον χεῖρα, ἥτις θέλει διαταράξει τὴν ἡσυχίαν τοῦ εὐτυχοῦς ζεύγους· ἡ ἡμέρα δὲ καθ' ἣν θέλει τὴν λάβει ἐν τῇ οἰκίᾳ του εἶνε καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν γίνεται ἡ ἑορτὴ τοῦ γάμου.

Τὴν παραμονὴν δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης συνοδία ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν, παρανύμφου καὶ λοιπῶν μετ' αὐλοῦ καὶ τυμπάνου διέρχονται τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου, εἰδοποιοῦσαι οὕτω τοὺς λοιποὺς περὶ τῆς πανηγύρεως τῆς ἑπομένης ἡμέρας, μεθ' ὃ τοῦ ἡλίου δύσαντος παρατίθεται τράπεζα ἔν τε τῷ οἴκῳ τοῦ νυμφίου ὡς καὶ ἐν ἐκείνῳ τῆς νύμφης· παρακάθηνται δὲ οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς διασκεδάζοντες μέχρι βαθείας νυκτός. Τὴν δὲ ἑπομένην ἡμέραν περὶ τὴν μεσημβρίαν, μετὰ τὴν εὐωχίαν καὶ τὸν χορόν, ἡ συνοδία τοῦ γαμβροῦ διευθύνεται πρὸς τὸν οἶκον τῆς νύμφης· προπορεύεται δὲ σημαιοφόρος φέρων τὸ *φλάμπουρον*, ὅπερ συνίσταται ἐκ μεταξίνου μανδηλίου δεδεμένου ἐν καλάμῳ καὶ ἔχοντος ἄνωθεν ὡς ἔμβλημα ἀνθοδέσμην· τούτῳ δ' ἕπονται ἡ ὀρχήστρα, συνισταμένη ὡς εἴπομεν ἐξ αὐλοῦ καὶ τυμπάνου, καὶ ἡ λοιπὴ συνοδία κατὰ τὸν ἦχον τῶν ὀργάνων τούτων βαδίζουσα, καὶ συνισταμένη ἐκ τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ, ὅστις εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν· βαίνουσι δὲ οὕτω ἐν τάξει καὶ ῥυθμῷ.

Οἱ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς νύμφης εἰδοποιηθέντες ἤδη διὰ τῶν εἰδοποιητηρίων, ἅτινα εἶνε 4 ἢ 5 βολαὶ ὅπλων ῥιπτόμεναι ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῆς συνοδίας, εἶνε ἕτοιμοι πρὸς προϋπάντησιν αὐτῆς. Ἐξέρχονται λοιπὸν καὶ ἀναμένουσι τὴν συνοδίαν, ἥτις, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ προαύλιον, σταματᾷ καὶ τότε ὅλοι οἱ συγγενεῖς τῆς νύμφης κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας των προσέρχονται καὶ δίδουσι τῷ γαμβρῷ ἀνὰ ἓν πορτοκάλλιον· οὗτος δὲ ἀσπάζεται ἑνὸς ἑκάστου τὴν χεῖρα, μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ· ἅμα τῇ εἰσόδῳ του οἱ συγγενεῖς τῷ ῥίπτουσιν ἐπὶ τοῦ αὐχένος μανδήλια ἐξ ὑφάσματος ἢ ἐκ μετάξης.

Περατωθείσης τῆς προαυλίου τελετῆς, εἰσέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ πάντες καὶ δειπνοῦσιν, ἂν συνεφωνήθη πρότερον νὰ δειπνήσωσιν, ὅπως ἐννοῆται γείνωσιν αἱ προπαρασκευαί· ἀφοῦ δὲ φαγοποτήσωσιν ἀρκούντως καὶ χορεύσωσιν, ἐξέρχονται πάντες ἥ τε συνοδία τοῦ γαμβροῦ καὶ ἡ τῆς νύμφης, ἥτις ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς ἐξόδου μένει κεκρυμμένη ἐν σκηνῇ τινι, καὶ βαδίζουσι πρὸς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ. Βαδίζουσι δὲ ὡς ἑξῆς· Προηγοῦνται τὰ ὑποζύγια τὰ φέροντα τὴν φερνήν, μεθ' ἃ ἀκολουθοῦσιν οἱ περὶ τὸν νυμφίον, μεθ' οὓς ἀκολουθεῖ ἡ συνοδία τῆς νύμφης, ἥτις βασταζομένη ὑπὸ πολλῶν καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της ἓν εἶδος πίλου ἐν σχήματι τιάρας κεκοσμημένου διὰ κοσμημάτων, *κέζε* ἀλβανιστὶ καλουμένου, ἔχει σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τὸ ἦθος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ γελόεν καὶ χάριεν τοῦ πέριξ ὁμίλου. Ἀφοῦ δὲ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου εἰσέρχεται ἡ συνοδία αὐτοῦ καὶ μένει ἐκτὸς ἡ τῆς νύμφης, πρὸς ἣν ἤδη κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας των προσφέρουσιν οἱ συγγενεῖς τοῦ συζύγου διάφορα δῶρα, μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ ἀλείφουσα τὰς παραστάδας τῶν θυρῶν διὰ μέλιτος, ὡσεὶ ἐπευχομένη ἵνα διέλθῃ γλυκὺς ὁ μετέπειτα αὐτῶν βίος, ὡς τῶν μελισσῶν ὁ ἀθῶος ἐκεῖνος καρπός.

Ἤδη πλέον ὁ σύζυγος εἶνε κύριος τῆς συζύγου του· ὁ ῥητινίτης ἀρχίζει νὰ ῥέῃ ἀφθόνως, αἱ προπόσεις διαδέχονται ἀλλήλας, ἐνῷ τὰ ὄργανα τῶν ἤδη εὐθύμων μουσικῶν πλήττουσι τὸν ἀέρα διὰ τῶν παρατόνων ἀντηχήσεών των, ὁ δὲ χορὸς εὑρίσκεται ἐν ἀκμῇ· συνήθως δὲ ὁ χορὸς οὗτος γενικεύεται καὶ ἐκ τῆς αὐλῆς μεταφέρεται εἰς τὴν πλατεῖαν, ὡσανεὶ πάντες ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ ἀγαλλιάσει ὀλίγων μελῶν τῆς κοινωνίας.

Διαρκεῖ δὲ ἡ ἑορτὴ μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ ὅταν ἡ νὺξ ἔλθῃ ἁπλοῦσα τὸν μέλανα μανδύαν της ὁ χορὸς καὶ τὰ πάντα ὠχριῶσι καὶ κατὰ μικρὸν ἀποκαθίσταται ἡ προτέρα ἠρεμία. Οἱ σύζυγοι προπέμπουσι μέχρι τινὸς τὸν παράνυμφον καὶ τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς, μεθ' ὃ ἐπιστρέφουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ των. Περιττὸν δ' ἴσως νὰ προστεθῇ ὅτι αἱ τελεταὶ αὗται δυνατὸν νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ ἡμέρας ὅλας, ὅταν τελῶνται γάμοι πλουσίων. Τοιαῦτα ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὰ περὶ γάμου ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις.

Ι. Καρακατσάνης.

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑι

Οἱ ἐν Εὐρώπῃ ζῶντες κρίνουσι πάντοτε μετ' οἴκτου τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποδεεστέραν θέσιν τῶν γυναικῶν τῶν ἀσιατικῶν χωρῶν, καὶ εἰλικρινῶς συμπαθοῦσιν αὐταῖς διὰ τὴν πλήρη ὑποδούλωσιν, εἰς ἣν ὑποβάλλουσιν αὐτὰς οἱ δεσποτικοὶ αὐτῶν σύζυγοι. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐξαίρεσιν ποιοῦσιν αἱ Ἰαπωνίδες· πρὸς αὐτὰς οἱ ἄνδρες προσφέρονται μετὰ τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸ φῦλον αὐτῶν. Τῷόντι ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, αἱ γυναῖκες βασιλεύουσιν ἐν τῷ οἴκῳ· ἔχουσι δὲ πλειοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν παρὰ πάσας τὰς τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν χωρῶν γυναῖκας. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ νέαι Ἰαπωνίδες ἔχουσιν οἵαν καὶ αἱ Ἀμερικανίδες ἐλευθερίαν νὰ δέχωνται κατ' οἶκον τοὺς νέους αὐτῶν φίλους· καὶ ὅταν δὲ ἐξέρχωνται μεταβαίνουσαι εἴτε εἰς περίπατον εἴτε εἰς τὸ θέατρον ἐν συνοδείᾳ φίλου ἐποφθαλμιῶντος τὴν χεῖρα αὐτῶν, πάντοτε πρέπει γραῖά τις νὰ τὰς παρακολουθῇ. Ἐν ἰαπωνικῇ οἰκίᾳ οὐδέποτε ἀκούονται αἱ τρυφεραὶ ἐκεῖναι με-

ταξὺ νέων ἐκφράσεις, αἵτινες εἶνε ἀνεκταὶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ Ἰάπωνες θεωροῦσι τὸν ἔρωτα ὡς πολὺ ἐπισφαλὲς πρᾶγμα, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν οὕτως ἀσυστόλως ἐκδήλωσιν αὐτοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ φίλων καὶ συγγενῶν. Ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι σπανίως ἐν Ἰαπωνίᾳ ὁ γάμος εἶνε καρπὸς ἀμοιβαίας συμπαθείας· μᾶλλον δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωρεῖται ὑπόθεσις, ἧς τὴν φροντίδα ἔχουσιν αἱ οἰκογένειαι, καὶ τὸ παράδοξον εἶνε ὅτι μ' ὅλα ταῦτα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναρμόστων ἢ δυστυχῶν ἀνδρογύνων εἶνε πολὺ μικρότερος ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἢ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ἐν τούτοις ὁ γάμος εἶνε πάντοτε προϊὸν μακρᾶς σχέσεως καὶ ἀμοιβαίου ἔρωτος. Π*.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο περιπατητικῶν τῶν Πατησίων.

Παρέρχονται πρὸ αὐτῶν οἱ γνώριμοι Α. καὶ Β.

— Πῶς σοῦ φαίνεται ὁ Α ;

— Καλὸς νέος.

— Καὶ ὁ Β ;

— Ὦ ! ὅσο γι' αὐτὸν, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.

— Καὶ τί κακὸ τοῦ 'βρίσκεις ;

— Ἔχει ἐλαττώματα πολλὰ, ἀλλὰ τὰ κρύπτει.

— Σὰν τί ἐλαττώματα ;

— Μὰ πῶς θὲς νὰ τὰ 'ξεύρω, ἀφοῦ τὰ κρύπτει !

*
* *

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου τῶν γάμων.

Ὁ μελλόνυμφος εἶνε ὡραῖος νεανίας εἰκοσιπενταετής, ἡ δὲ νέα τέρας σωστόν.

Τὸ συμβόλαιον ἀναγινώσκεται, ὑπογράφεται.

— Δότε τὴν προῖκα, λέγει ὁ πατὴρ τῆς νέας πρὸς τὸν συμβολαιογράφον.

Οὗτος καταθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης πολλὰς δέσμας τραπεζικῶν γραμματίων, ἐνῷ δὲ στρέφεται πρὸς τὸν γαμβρὸν, διὰ νὰ τῷ εἴπῃ —«Ὁρίσε τὴν προῖκα», οἱ ὀφθαλμοί του πίπτουσι κατὰ τύχην εἰς τὸ πρόσωπον τῆς νέας, συγχύζεται καὶ λέγει·

— Κύριε, ἰδοὺ *ἡ ἀποζημίωσις !*

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ κυβέρνησις ἑνὸς ἔθνους εἶνε ἀντανάκλασις τοῦ χαρακτῆρος τῶν συγκροτούντων αὐτό. Ἐὰν μὲν προπορεύεται τοῦ λαοῦ, καταβιβάζεται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν οὗτος εὑρίσκεται· ἐὰν δὲ ὀπισθοδρομῇ, ἀναβιβάζεται προϊόντος τοῦ χρόνου μέχρις αὐτῆς.

*** Κάκιστον πρᾶγμα εἶνε ὁ φθόνος· ἔχει ὅμως καί τι καλὸν, ὅτι κατατήκει τοῦ φθονεροῦ τὰ ὄμματα καὶ τὴν καρδίαν.

*** Ἡ καρδία τοῦ ἀχαρίστου ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ ἔρημον ἀπλήστως πίνουσαν τὴν οὐρανόθεν πίπτουσαν βροχὴν, χωρὶς οὐδὲν νὰ παράγῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς Λάρισσαν δοξολογία ἐπίσημος ἐψάλη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, ἱερουργούντων πέντε ἀρχιερέων καὶ παριςαμένου ἀπείρου πλήθους λαοῦ, τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἀξιωματικῶν, μεθ' ἣν οἱ παρασταθέντες ἐδέχθησαν ἀναψυκτικὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μητροπολίτου. Ἐνταῦθα ἡ διευθύντρια τοῦ παρθεναγωγείου ὡδήγησε τὰς μαθητρίας, μία δ' αὐτῶν, δεκαέτις μόλις, ἐν μέσῳ ἀληθοῦς συγκινήσεως, ἀπήγγειλε τοὺς ἑξῆς στίχους·

Ἔλεγα 'ς τὴν προσευχή μου : Ἡ ὡραία Θεσσαλία
Ντροπιασμένη, σκλαβωμένη τόσα χρόνια στὴ δουλεία
Περιμένει ν' ἀνατείλῃ ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα
Νὰ πετάξῃ τὸν ζυγόν της καὶ σὰν πρῶτα ἐλευθέρα
Ν' ἀγκαλιάσῃ φιλοστόργως τὰ παιδιὰ τὰ σκλαβωμένα
Μὲ σημαίαν εἰς τὸ χέρι καὶ ὑψοῦσα τὸν αὐχένα.
Ἔσκυψ' ὁ Θεὸς τ' αὐτί του κ' ἤκουσε τὴν προσευχή μου,
Γιατὶ πλέον ἐβαρέθη νὰ πληγώνουν τὴν ψυχή μου
Φόνοι, ὕβρεις, ἀτιμίαι, ἁρπαγαὶ καὶ ἀδικίαι.

Κ' ἔγραψε μὲ ἄσπρη πένα :
«Τὰ παιδιὰ τῆς Θεσσαλίας
»Ὅπου εἶνε σκλαβωμένα
»Ἀπαλλάττω τῆς δουλείας».

Χαῖρε Ἑλληνικὴ σημαία μὲ τὸ σύμβολον τὸ θεῖον,
Εὐλαβῶς σοι προσκυνοῦμεν τοῦ Σταυροῦ σου τὸ σημεῖον.
Στρατηγούς, στρατὸν, σημαίαν χαιρετίζομεν τὰ τρία
Καὶ ἡ Πατρὶς μαζὺ φωνάζει «Ζήτω ἡ ἐλευθερία».

Κατ' ἐπίσημον ἔκθεσιν, ὑπάρχουσι νῦν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον 4000 χαρτοποιεῖα, μεταχειριζόμενα ὡς πρώτας ὕλας ῥάκη, ἄχυρα, χόρτα κτλ. Ἐν Σινικῇ καὶ Ἰαπωνίᾳ ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐκ φύλλων ὀρυζίου. Πάντα τὰ χαρτοποιεῖα ὁμοῦ παράγουσι κατ' ἔτος χάρτην ἔχοντα βάρος ἑνὸς δισεκατομμυρίου χιλιογράμμων καὶ ἐπιφάνειαν 40 δισεκατομ. τετραγ. μέτρων, σχεδὸν ὅσην ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Δανία ὁμοῦ. Μόνος ὁ εἰς ἐκτύπωσιν βιβλίων καταναλισκόμενος κατ' ἔτος χάρτης ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τέσσαρας μεγάλους γαλλικοὺς νομούς. Ὁ χάρτης, ὃν δαπανῶσι καθ' ἑκάστην αἱ ἐφημερίδες, θὰ ἤρκει ὅπως καλύψῃ ἐπιφάνειαν τετραπλασίαν τῆς τῶν Παρισίων.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Βέλγων ὥρισε βραβεῖον ἐξ 25,000 φράγκων ἀπονεμηθησόμενον τῷ 1882 εἰς τὴν συγγραφὴν, ἥτις θέλει περιλάβει τὰς καλλίστας καὶ προχειροτάτας μεθόδους πρὸς προμήθειαν εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἀφθόνου καὶ καλοῦ ποσίμου ὕδατος.

Τὴν 15 Αὐγούστου ἐδεικνύετο ἐν τῷ κήπῳ τῶν Βερσαλλιῶν πορτοκαλλέα, ἥτις κατ' αὐθεντικὰς εἰδήσεις ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεπλήρου τὴν ἡλικίαν τετρακοσίων ἐτῶν. Διατηρεῖται δ' ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἀνθεῖ τακτικῶς.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 300 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως, Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 27 Σεπτεμβρίου 1881

ΒΥΡΩΝ

Ἐν Μεσολογγίῳ, σήμερον περὶ τὴν 10 πρωϊνὴν ὥραν, τελοῦνται δημοτελῶς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου, ὅπερ ἡ ἑλληνικὴ εὐγνωμοσύνη ἀνήγειρεν αὐτόθι εἰς τὸν λόρδον Βύρωνα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ φερωνύμου ἑλληνικοῦ Συλλόγου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ «Ἑστία» ἐνόμισεν ὅτι εὐχάριστον παρέχει εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ἀνάγνωσμα, ἀφιεροῦσα ὁλόκληρον τὸ σημερινὸν αὐτῆς φύλλον εἰς ἱστόρησιν τῆς ἐν Ἑλλάδι τελευταίας διατριβῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ καὶ φιλέλληνος, ὅστις τὴν ἰδίαν ζωὴν ἦλθε νὰ προσενέγκῃ θυσίαν ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος.

Σ. τ. Δ.

Εἰς τὸν Βύρωνα

Καθὼς τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου του τὸν δίσκον
ὁ Πέρσης προσευχόμενος μὲ ὄμμα βλέπει θρῆσκον,
πρὸς σὲ ὁ νοῦς μου στρέφεται, ὦ Βαϊρών, ὦ νέε
τῆς ἀθανάτου πάλης μας ἀθάνατε Τυρταῖε!

Τὴν τετριμμένην παραιτῶν κονίαν τῶν αἰώνων
τοὺς διαβήτας ἔρριψες τῶν κλασικῶν κανόνων,
ὡς βρέφος τὰ παιγνίδια τῆς χθεσινῆς ἡμέρας,
καὶ ἤνοιξες ποιήσεως ἀγνώστους ἀτμοσφαίρας.

Τὰ ἴδιά σου ζωγραφῶν τρικυμιώδη πάθη
καὶ εἰς ἀβύσσων θλιβερῶν πλανώμενος τὰ βάθη,
τὰ δάκρυά μας ἀποσπᾷς μὲ τοὺς πικροὺς κλαυθμούς σου,
Ἰξίων συστρεφόμενος ἐπάνω τοῦ τροχοῦ σου·
ἡ Μοῦσά σου δὲ πένθιμος καὶ μεγαλείου τόσου,
ὑψόνεται ὡς πυραμὶς ἐπὶ τοῦ μνήματός σου.

Ἀπὸ τὰ σπλάγχνα ἔμελλε λοιπὸν τῆς Βρετανίας
αὐτὸς ὁ ἦχος ν' ἀκουσθῇ τῆς τόσης θρηνῳδίας,
ὁ τὴν Εὐρώπην ἅπασαν εἰς συντριβὴν κινήσας!
Ἀπὸ τὰς ὄχθας τῆς χρυσῆς, τῆς ζηλωτῆς Ταμίσας
καὶ ἥτις εἰς τὴν δόξαν της, εἰς τὸν πολύν της πλοῦτον,
εἰς τὴν ἐλευθερίαν της ἐπαίρεται τοσοῦτον,
νὰ ἐκχυθῇ ἐπέπρωτο φωνὴ δακρυῤῥοοῦσα,
τὴν ὅλην ἀθλιότητα τοῦ κόσμου μαρτυροῦσα!

Ὦ Βαϊρών, τῆς νήσου σου καὶ ἡ μεγαλειότης
καὶ τῶν ἀρχαίων της ἠθῶν ἡ τόση αὐστηρότης
καὶ ἡ νομοθεσία της ἡ τόσον θρυλλουμένη
ὡς τύπος τελειότητος εἰς τῶν θνητῶν τὰ γένη,
αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα δέκα ὀκτὼ αἰώνων
ἀνεκαλύφθη ἀπὸ σὲ σκηνογραφία μόνον.
Διέσεισες τὸ κάλυμμα κ' ἐφάνη—πικρὰ θέα!
εἰς ὅλην της τὴν γύμνωσιν ἡ μήτηρ σου ἡ γραῖα.

Καθὼς δὲ τὴν ῥομφαίαν του ἐφ' ὅλης τῆς γῆς σείων
ὁ Βρέννος τῶν Κορσικανῶν ἐπὶ τῶν Παρισίων
τὸν χάλκινόν του ἵδρυσε καὶ μέγαν ἀνδριάντα,
εἰς στήλην παριστάνουσαν τεράστια συμβάντα,
ὁμοίως τῆς ποιήσεως καὶ σὺ ὁ Ναπολέων
τὸ ἄγαλμά σου ἔστησες ἐπάνω τῶν τροπαίων,
κ' ἐπὶ τοῦ θριαμβεύοντος ἑλληνικοῦ ἐδάφους
τὸν τάφον σου συνήνωσες μὲ ἡμιθέων τάφους...

Α. ΣΟΥΤΣΟΣ

Ἀπεικόνισις τῆς δούλης Ἑλλάδος

[Ἐκ τοῦ «Γκιαούρ» τοῦ Βύρωνος]

Ὅστις εἰς θανόντος κλίνην ἔτυχε ποτὲ νὰ ἔλθῃ
πρὶν ἀκόμη ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου του παρέλθῃ,
ἡ πανώλεθρος ἐκείνη, πρώτη τῆς ἀνυπαρξίας,
ἀλλ' ἐσχάτη τῶν κινδύνων, τῶν παθῶν, τῆς ἀγωνίας,
(πρὶν τὸ πρόσωπον ὁ ὄνυξ παραφθείρῃ τοῦ θανάτου
καὶ τὸ ἐπιμένον κάλλος σβέσῃ μὲ τὰ δάκτυλά του),
θὰ ἐθαύμασε βεβαίως τὴν ἀγγελικὴν γαλήνην,
τῆς ἐκστάσεως τὸ ἦθος, τὴν ἀτάραχον εἰρήνην,
τὴν ὠχρὰν ἐκείνην ὄψιν, στερεάν, ἀλλ' ἀνειμένην,
τὴν ὑπὸ τῆς ἀτονίας τρυφερῶς ὡραϊσμένην·
ἂν δὲν ἔβλεπε τὸ ὄμμα τὸ στεῤῥὸν καὶ φρικαλέον,
ὅπου δὲν γελᾷ, δὲν λάμπει, οὔτε δάκρυ χύνει πλέον·
καὶ τὸ μέτωπον ἐκεῖνο τὸ ξηρὸν καὶ παγωμένον,
ὅπου ἡ τῶν τάφων νάρκη τῶν ἐκεῖ παρισταμένων
τὴν ψυχὴν καταταράττει, ὡς ἂν ἔμελλον ὁμοίαν
καὶ αὐτοὶ νὰ λάβουν τύχην μετ' ὀλίγον, τὴν ὁποίαν
τρέμουν βλέποντες καὶ φρίττουν, ἀτενίζουν μολοντοῦτο·
ἂν τὸ μέτωπον καὶ τ' ὄμμα ἔμπροσθεν δὲν εἶχε τοῦτο,
στιγμάς, — ὄχι, — ὥρας ὅλας αὐτὸς ἤθελε διστάζει,
ἂν ὁ θάνατος τῷ ὄντι τὸν νεκρὸν ἐξουσιάζῃ·
τόση χάρις καὶ γαλήνη, τόση καλλονὴ μεγάλη
κατὰ τὰς στιγμὰς τὰς πρώτας τοῦ θανάτου ἐπιθάλλει!
Καὶ αὐτῆς τῆς παραλίας ἡ εἰκὼν εἶναι ὁμοία.
Εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἀλλ' ὅμως ἡ Ἑλλὰς νεκρὰ καὶ κρύα!
ναί, νεκρά, ἀλλὰ ὡραία· ναί, ψυχρά, ἀλλὰ γλυκεῖα·
ὅμως φρικιᾷς μὴ βλέπων οὐδαμοῦ ζωῆς σημεῖα.
Καλλονὴν τοιαύτην ἔχουν μόνον οἱ ἀποθαμμένοι,
ἥτις, καὶ ψυχῆς ἀπούσης, εἰς τὸ πρόσωπόν των μένει·
ἥτις, ἕωσοῦ ὁ τάφος σκεπασθῇ ἀπὸ τὸ χῶμα,
μᾶς πλανᾷ, ἐνῷ μᾶς δείχνει ψευδῆ χάριν, ψευδὲς χρῶμα.
Αἴγλη τῆς ψυχῆς εἶν' αὕτη εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου,
εἶν' ἀστὴρ περιαυγάζων τὰ ἐρείπια τοῦ βίου,
ἐκπνευσάντων αἰσθημάτων ζώπυρον τὸ τελευταῖον,
σπινθήρ, — ἴσως ἀπὸ φλόγα οὐρανίαν ἀποῤῥέων, —
ὅστις τὸν νεκρὸν φωτίζει, ἀλλὰ δὲν θερμαίνει πλέον.

Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, μῆτερ, κλεινὴ χώρα τῶν ἀνδρείων!
ἀπὸ τῶν βουνῶν τὰ ἄντρα ἦσο μέχρι τῶν πεδίων
προμαχῶν ἐλευθερίας εἴτε δόξης μαυσωλεῖον!
Νεκροθήκη ἡμιθέων! Αὕτη ἡ κατάστασίς σου;
ταῦτα λείψανα τὰ μόνα ἐκ τῆς ἄλλοτε ζωῆς σου;
Πρόσελθε, δειλὲ σὺ δοῦλε, τῶν ἀλύσεών σου φίλε,
καὶ εἰπέ, δὲν εἶν' ἐκεῖναι αἱ ἀρχαῖαι Θερμοπύλαι;
καὶ τὸ κυανοῦν δὲ ὕδωρ τὸ τὴν γῆν σου πέριξ πλῆττον,
γόνε χαῦνε προπατόρων αὐτονόμων, ἀνικήτων,
λέγε, τίς ἡ παραλία, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος;
Εἶν' ἡ θάλασσα, ὁ βράχος, ὁ λιμὴν τῆς Σαλαμῖνος!
Ἐγερθῆτε! ἐγερθῆτε! ἀνακτήσατε γενναίως
τὴν γῆν ταύτην, τῆς ὁποίας εἶναι ἄφθαρτον τὸ κλέος·
εἰς τὴν τέφραν τῶν προγόνων εὕρετέ τινας σπινθῆρας
καὶ ἀνάψατ' εἰς τὰ στήθη ἐνθουσιασμοῦ κρατῆρας·

ὁ φιλόπατρις ἂν πέσῃ εἰς τὴν μάχην τῶν αἱμάτων,
ὄνομα θὰ ἀποκτήσῃ φοβερὸν ὡς τ' ὄνομά των,
αἰωνίως τῶν τυράννων τὰς ψυχὰς κατασπαράττον.
Εἰς τὰ τέκνα του θ' ἀφήσῃ δόξαν καὶ ἐλπίδα τόσην,
ὥστε ἀντὶ τῆς δουλείας θάνατον νὰ προτιμῶσιν.
'Αφοῦ ἡ ἐλευθερία ἅπαξ πόλεμον κινήσῃ,
μάχονται τὰ τέκνα ὅταν ὁ πατήρ των τελευτήσῃ,
ὥστ' ἀργὰ εἴτε ταχέως αὐτὴ πρέπει νὰ νικήσῃ.
Σύ, 'Ελλάς, τοῦ λόγου μάρτυς· τῆς λαμπρᾶς σου ἱστορίας
αἱ σελίδες ἀναγγέλλουν τὰς τοιαύτας ἀληθείας!
Βασιλεῖς ἐνῷ ἀγνώστους πυραμίδας ἔχουν μόνον,
βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος κ' εἰς τὴν σκόνιν τῶν αἰώνων,
οἱ μεγάλοι ἥρωές σου,—ἂν καὶ τὸ ἐκ λίθου μνῆμα,
ἡ ἀνιδρυθεῖσα στήλη, ἔγινε τοῦ χρόνου τρίμμα,—
διαρκέστερον μνημεῖον ἔχουσιν οἱ δαφνηφόροι,
τύμβον ἔνδοξον, μεγάλον,—τῆς πατρίδος των τὰ ὄρη!
Εἰς τὸν ξένον, λέγ' ἡ Μοῦσα, αἱ ἀκρώρειαι ἐκεῖναι
ὅτι ἄφθαρτον μνημεῖον ἀθανάτων ἀνδρῶν εἶναι!
Μακρὸν εἶναι νὰ ἐκθέσῃ, λυπηρόν τις νὰ δηλώσῃ,
πῶς μετὰ τοσαύτην δόξαν ἦλθεν ἀθλιότης τόση·
ἀρκεῖ ὅτι κανεὶς ξένος δὲν σοῦ ἔκαμψε τὸ γόνυ
εἰ μὴ ὅτε διεφθάρης. Ναί! 'Εταπεινώθης μόνη.
Ναί! 'Αφ' οὗ ἐξηχρειώθης, ἔφερες εἰς φῶς προδότας
κ' ἤνοιξας ὁδὸν καὶ πύλας εἰς τοὺς ἔξωθεν δεσπότας.

[Κατὰ τὴν μετάφρασιν Αἰκατερίνης Κ. Δοσίου].

'Εκ τοῦ «Δὸν Ζουὰν»

['Απόσπασμα ἐκ τοῦ Γ' ᾄσματος. Μετάφρασις Κωνσταντίνου Δοσίου].

Χώρα θεία, κυκλουμένη ὑπὸ νήσων μυροβόλων,
"Οπου ἡ Σαπφὼ ἠγάπα κ' ἐμελῴδει φλογερά,
'Ανεπήδησεν ἡ Δῆλος, ἐγεννήθη ὁ 'Απόλλων...
Δοξασθεῖσα εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς μάχας φοβερά!
'Ακατάπαυστα τὸ ἔαρ σὲ στολίζει, σὲ θερμαίνει,
Ναί! ἀπώλεσας τὰ πάντα, ἀλλ' ὁ ἥλιός σου μένει.

Καὶ ἡ μοῦσα ἡ τῆς Χίου καὶ ἡ μοῦσα ἡ τῆς Τέω,
Τῶν ἡρώων ἡ κιθάρα, τῶν ἐρώτων ὁ αὐλός,
Ἔφυγον εἰς ξένους τόπους κ' ἐγκατέλειπον τὴν "Εω,
'Επειδὴ δὲν τὰς ἐτίμα ὁ ἐδῶ αἰγιαλός.
Εἰς αὐτὰς σιγοῦν τὰς νήσους, νήσους πάλαι τῶν Μακάρων
Κ' ἐξ αὐτῶν ἠχεῖ ἡ δύσις, χώρα τότε τῶν βαρβάρων.

Τὰ βουνὰ τὴν πεδιάδα βλέπουσι τοῦ Μαραθῶνος,
Καὶ ὁ Μαραθὼν τὸν πόντον τῆς θαλάσσης θεωρεῖ·
Ὧν ἐκεῖ μίαν ἡμέραν ἐσυλλογιζόμην μόνος
"Οτι ἡ 'Ελλὰς νὰ γίνῃ ἐλευθέρα ἠμπορεῖ!
'Επειδή, ἐφρόνουν, ὅστις τῶν Περσῶν πατεῖ τοὺς τάφους,
Δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐπὶ δουλικοῦ ἐδάφους.

"Υπερθεν τῆς Σαλαμῖνος εἰς πετρηρεφεῖς ῥαχάδας
Βασιλεύς τις ἐθρονίσθη πρὸς αὐτὴν παρατηρῶν.
Ἔβλεπε δὲ εἰς τὰ κάτω πολλὰς πλοίων μυριάδας,
'Αναρίθμητα τὰ πλήθη τῶν στρατῶν τῶν κρατερῶν·
Τὰς δυνάμεις οὗτος εἶχεν ἀριθμήσει ἀφ' ἡμέρας·
Δὲν μοὶ λέγετε ποῦ ἦσαν αὗται ὅλαι τὸ ἑσπέρας;

Καὶ ποῦ εἶναι;... Καὶ ποῦ εἶσαι σὺ αὐτή, πατρὶς γλυκεῖα;
Εἰς τὴν ἔρημον ἀκτήν σου τώρα πλέον δὲν ἠχεῖ
Τῶν ἡρώων σου τὸ ἔπος, ἐπειδὴ τώρα καμμία
Τῶν ἡρώων δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ τέκνα σου ψυχή.
Ἔπρεπεν αὐτὴ ἡ λύρα, ἀπ' αἰώνων θεία λύρα,
Εἰς ἐμοῦ νὰ καταντήσῃ τοῦ βεβήλου φεῦ! τὴν χεῖρα;

Καλόν, ὅτι ἐπὶ τούτου τοῦ ἐνδόξου τώρα τόπου
"Οπου τὸν λαὸν πιέζει τῶν τυράννων ὁ ζυγός,
Τὴν αἰδῶ τοῦ πατριώτου ὅλην ἐπὶ τοῦ προσώπου
Κἂν αἰσθάνεται ὁ φίλος τῆς πατρίδος ἀοιδός·
Ἂν φανῇ τοιοῦτος τώρα εἰς τὴν χώραν τῶν 'Ελλήνων,
Διὰ τούτους κοκκινίζει, δι' ἐκείνην χύνει θρῆνον.

'Αλλ' ἀρκεῖ νὰ κοκκινίζῃ, νὰ θρηνῇ τὸ μεγαλεῖον,
'Ενῷ ἔπιπτον εἰς μάχας οἱ προπάτορες ἡμῶν;
Ἄνοιξον, ὦ γῆ, τὰ σπλάγχνα κ' ἐκ τοῦ βάθους τῶν μνη-
'Ολιγίστους τῶν ἀρχαίων στεῖλ' ἐδῶ Σπαρτιατῶν· [μείων
Τρεῖς ἐκ τῶν τριακοσίων στρατιώτας μόνον στεῖλε
Καὶ μὲ νέαν δόξαν θέλουν λαμπρυνθῇ αἱ Θερμοπύλαι.

Πῶς! ἀπόκρισις καμμία; σιγὴ ἄκρα τῶν θανόντων;
Ὄχι, ὄχι, νά, ἀκούω φθόγγους κάτωθεν φωνῶν,
'Ὡς μακρὰς βροντὰς χειμάρρων ἐρχομένων καὶ βοώντων·
—Κεφαλὴν ἂς ἀνυψώσῃ μόνον εἷς τῶν ζωντανῶν,
Καὶ ἐρχόμεθα δρομαῖοι, καὶ ἐρχόμεθ' ὡπλισμένοι.
Φεῦ! οἱ ζῶντες σιωπῶσιν. Αὐτοὶ εἶν' ἀποθαμμένοι.

"Ολα μάταια! Ἂς ψαύσω χορδὰς πλέον εὐφροσύνους·
Φέρετε τῆς Σάμου οἶνον, χύνετε αὐτὸν πολύν,
Οἱ 'Αγαρηνοὶ ἂς θέλουν τοὺς πολέμους, τοὺς κινδύνους,
'Ημεῖς θέλομεν τὸ αἷμα ἀπὸ Χίαν σταφυλήν.
Ἴδε, ἴδε, πῶς ὀρθοῦται ἡ ἀγέλη τῶν ἀχρείων,
Καὶ πῶς τρέχει ἀπαντῶσα εἰς τὸ βακχικὸν σημεῖον.

'Υμεῖς ἔχετε τοῦ Πύρρου καὶ νῦν ἔτι τὰς ὀρχήσεις
Καὶ δὲν ἔχετε τοῦ Πύρρου φάλαγγα πολεμικήν·
Διατί ἀπὸ τὰς δύο ὑμεῖς ταύτας τὰς ἀσκήσεις
Δὲν ἐσώζατε τὴν πλέον εὐγενῆ καὶ ἀνδρικήν;
Ἔχετε τοῦ Κάδμου ἔτι τὴν γραφὴν σεῖς τὴν ἰδίαν,
Σᾶς τὴν ἔδωκε, φρονεῖτε, ὡς καλὴν διὰ δουλείαν;

Πλῆρες θέλω οἴνου Σάμου τὸ ποτήριον καὶ πάλιν
Καὶ δὲν θέλω ἀναμνήσεις, λύπην φέρουσι πολλήν·
Δι' αὐτοῦ ὁ Ἀνακρέων δόξαν ἔλαβε μεγάλην·
Ναὶ μὲν τοῦ τυράννου οὗτος ἐθεράπευεν αὐλήν,
Ἀλλ' ὁ Πολυκράτης Ἕλλην. Τότε κἂν ἡμεῖς τυράννους
Εἴχομεν συμπατριώτας, ὄχι ξένους — Μουσουλμάνους.

Ἦτο καὶ ὁ Μιλτιάδης τύραννος τῆς Χερσοννήσου,
Τῆς ἐλευθερίας ὅμως μέγας ὑπερασπιστής·
Ἂς ἐφαίνετο τοιοῦτος ἄλλος τύραννος ἐξίσου,
Ἴσως ἤθελε τοῦ γένους γίνει ἐλευθερωτής.
Ἄλυσις ἑνὸς τοιούτου ἴσως ἤθελ' ἠμπορέσει
Ὡς ἐν σῶμ' ἀδιαρρήκτως ἡμᾶς ὅλους νὰ συνδέσῃ.

Πλῆρες, πλῆρες οἴνου Σάμου τὸ ποτήριον ἐκ νέου.
Εἰς τοὺς βράχους τοῦ Σουλίου,εἰς τῆς Πάργας τὴν ἀκτὴν
Λείψανά τινα τοῦ γένους ζῶσιν ἔτι τοῦ γενναίου,
Ὅπερ δωρικαὶ μητέρες ἔφερον εἰς τὴν ζωήν!
Ἐξ αὐτῆς τῆς φυλῆς ἴσως τῶν Ἡρακλειδῶν ἀξίας
Θὰ φανοῦν μίαν ἡμέραν πρόμαχοι ἐλευθερίας.

Εἰς τῶν Φράγκων ὑποσχέσεις μὴ στηρίζετε ἐλπίδας·
Ἔμπορος ὁ βασιλεύς των ἀγοράζει καὶ πωλεῖ·
Εἰς τῶν τέκνων σας τὰς λόγχας καὶ ἀσπίδας καὶ κοπίδας,
Εἰς αὐτὰ αὐτὰ καὶ μόνον ἡ ἐλπὶς ἂς στηριχθῇ.
Ἀπὸ τοὺς ἀγρίους Τούρκους καὶ τοὺς πονηροὺς Λατίνους
Ὅσον δυνατοὶ κι' ἂν ἦσθε δεινοὺς τρέχετε κινδύνους.

Πλήρη πάλιν οἴνου Σάμου, πλήρη θέλω τὴν φιάλην.
Βλέπω νέας εἰς τὰ δένδρα χορευούσας ἐν σκιᾷ,
Καὶ τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς των λάμψιν χύνοντας μεγά- [λην·
Ἀλλ' οἱ ἰδικοί μου κλαίουν, χύνουν δάκρυα πικρά,
Ἐπειδή, ἐνῷ τὰς βλέπω, συλλογίζομαι φρυάττων,
Ὅτι δούλους θὰ θηλάσουν μὲ τὰ στήθη τὰ λευκά των.

Φέρετέ με εἰς τοὺς στύλους τοῦ Σουνίου τοὺς λυγδίνους,
Ὅπου ἔρημον τὸ κῦμα εἰς τὴν ὄχθην θρηνῳδεῖ.
Ἐκεῖ θέλω νὰ ὑψώσω μετ' αὐτοῦ κ' ἐγὼ τοὺς θρήνους
Καὶ ὡς κύκνος ν' ἀποθάνω, ὅστις θνήσκων κελαδεῖ.
Ὡς πατρίδα μου δὲν θέλω δούλην γῆν, μὴ ἐλευθέραν.
Χύσε εἰς τὴν γῆν τὸν οἶνον, τὴν φιάλην ῥίψε πέραν.

Ἀπόφασις τοῦ Βύρωνος νὰ μεταβῇ εἰς Ἑλλάδα.

Οὕτω θλιβερῶς ἐθρήνει τὴν δουλείαν τῆς Ἑλλάδος ὁ βάρδος Βρετανὸς ὀλίγα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη. Ἐν τούτοις ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, ἧς ἡ φαινομένη νέκρωσις τοσοῦτον μυχίως συνεκίνει τὴν μεγάλην καρδίαν του, ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου ὑπέθοσκον γενναῖα ζώπυρα ἐλευθερίας, ἔμελλε δὲ μετ' οὐ πολὺ ὁ μὲν κόσμος ὁλόκληρος νὰ χαιρετίσῃ ἔκθαμβος τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασίν της, ὁ δὲ μεγαλόφρων Βρετανὸς νὰ προσδράμῃ ἔνθους ἵνα καταθέσῃ εἰς τὸν βωμὸν αὐτῆς θυσίαν τήν τε περιουσίαν καὶ τὴν ζωήν.

«Τὴν ἰδέαν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταβάσεως, γράφει ὁ Γερμανὸς ἱστοριογράφος Γερβῖνος, συνέλαβεν ὁ Βύρων, ἔτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως, διατρίβων ἐν Γενούῃ. Ἐν ὅλαις αὐτοῦ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς διαβήμασιν ὁ ἀνὴρ οὗτος ὠθούμενος ὑπὸ πνεύματος ἐναντιότητος πρὸς τὴν πατρίδα του, ἐρρίφθη καὶ ὡς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα εἰς ἀποτομωτάτην ἀντίθεσιν πρὸς τὸν μικροπρεπῆ ἐγωϊσμὸν τῶν συμπολιτῶν του, ὡς νὰ ἤθελε πρὸς καταισχύνην αὐτῶν νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἄσπλαγχνον διαγωγήν των δι' ἀφιλοκερδοῦς πράξεως ἀκραιφνεστάτης αὐταπαρνήσεως. Ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἤδη νεότητι ἡ ποίησις, ἡ ἱστορία, καὶ τὰ ὁδοιπορικὰ διήγειρον ἐν αὐτῷ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ περιηγηθῇ τὴν Ἀνατολήν. Ἤρξατο λοιπὸν τῆς Ἀρολδίου ταύτης περιηγήσεώς του κατὰ τὸ 1809 μετὰ τοῦ Hobhouse, μετέβη διὰ τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Μελίτης εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πρῶτον εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἔνθα ἔμαθε τοὺς μὲν Σουλιώτας νὰ θαυμάζῃ, τοῦ δὲ ἐχθροῦ αὐτῶν Ἀλῆ πασᾶ τὴν μοχθηρὰν καὶ θηριώδη φύσιν νὰ διαβλέπῃ. Ἐντεῦθεν ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας,τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονήν του ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸν Λέανδρον, κολυμβῶν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔβλεπεν ἔτι μετὰ περιφρονήσεως πρὸς τοὺς νέους Ἕλληνας, «οἵτινες, ὡς ἔλεγεν, οὐδαμῶς ἀγαπῶσι τὴν χώραν, εἰς ἣν τὰ πάντα ὀφείλουσι», καὶ οὐδεμίαν εἶχε πεποίθησιν περὶ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῶν οὔτε δι' ἰδίων δυνάμεων οὔτε διὰ ξένης συνδρομῆς. Καὶ ὅμως ἡ καρδία του ἦτο διὰ φυσικωτάτων δεσμῶν προσκεκολλημένη εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἐφ' ἧς ἐποίησε τὰ πρῶτα ᾄσματα τοῦ Ἀρόλδου, ἐφ' ἧς ἔλαβε τὴν ἔμπνευσιν τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ποιητικῶν διηγημάτων, τοῦ *Γκιαοὺρ*, τῆς *Νύμφης τῆς Ἀβύδου*, τοῦ *Πειρατοῦ* καὶ τοῦ *Λάρα*, ἐν οἷς μετέφερε τρόπον τινὰ εἰς ὑψηλοτέραν ποιητικὴν περιωπὴν τὰ κλέφτικα τραγούδια. Καὶ ὅτε ἐτύπωσε τὰ ποιήματά του ταῦτα (1813), καὶ ὅτε ἐν τῷ *Γκιαοὺρ* συνέκρινεν ἐν βαθείᾳ ἀθυμίᾳ τὴν ταλαίπωρον τῶν Ἑλλήνων χώραν πρὸς τὸ ὡραῖον πρόσωπον τοῦ νεκροῦ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου[1], καὶ τότε ἀκόμη δὲν ἐσκέπτετο εὐνοϊκώτερον περὶ τῶν δούλων, οἵτινες εἶσιν ἀνάξιοι πλέον τῆς θαυμασίας αὐτῶν πατρίδος. Ὅτι ὅμως μὲ ὅλα ταῦτα ὁ νοῦς του ἀείποτε ἦτο ἐνησχολημένος περὶ τὸν λαὸν τοῦτον, κατεφάνη κατόπιν διὰ τοῦ περιφήμου ὕμνου εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἐγράφη ἐν ἐποχῇ (1819), καθ' ἣν ὁ κόσμος οὔτε ἰδέαν εἶχε περὶ τῆς ἐπικειμένης ἐπαναστάσεως. Κατ' ἐκείνην ἤδη τὴν ἐποχὴν διέτριβεν ὁ Βύρων ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1816 μετὰ τὸ διαζύγιόν του ἤρχισε τὰς περιηγήσεις του, μὴ δυνάμενος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς συμπολίτας του, καὶ ἔχων στερεὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα. Διὰ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλβετίας διέβη τὰς Ἄλπεις, διέμεινεν ἐπὶ δύο ἔτη ἐν Ῥαβέννῃ, εἶτα δὲ ἐν Πίζῃ, ἐξορισθεὶς δὲ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Γενούην, καὶ παραιτηθεὶς τοῦ σκοποῦ νὰ μεταβῇ εἰς Ἀμερικὴν, ἀπεφάσισε προτροπῇ τοῦ φιλέλληνος Βλα-

1. Τὸ ποίημα τοῦτο εἶνε τὸ ὀλίγον ἔμπροσθεν δημοσιευόμενον.

κιέρου νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἀρχαίας του κλίσεως, νὰ ὑπηρετήσῃ δηλαδὴ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐπανάστασίν της. Ἐκ Γενούης ἐζήτησεν ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἔγραψε παραινετικὰς καὶ ἐνθουσιαστικὰς ἐπιστολὰς πρὸς τὴν ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικὴν Ἑταιρίαν, ἥτις τὸν ἐνίσχυσεν εἰς τὰ φρονήματά του ταῦτα, καὶ τὸν ὠνόμασεν ἀντιπρόσωπον αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐπιβιβασθεὶς ἐν Λιβόρνῳ τῇ 12[24 Ἰουλίου, ἀπέπλευσεν εἰς Ἀργοστόλιον τῆς Κεφαλληνίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κόμητος Γάμβα καὶ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων Τρελώνη καὶ Hamilton Brown. Ἐκεῖ ἔμεινεν ἐπὶ ἓξ ὁλοκλήρους ἑβδομάδας ἐντὸς τοῦ πλοίου του, καὶ ἀπέστειλε τοὺς συμπολίτας του, ὅπως λάβωσιν ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς χώρας καὶ περὶ τῆς φύσεως τῶν ἐν ἐμφυλίῳ πολέμῳ σπαραττομένων μερίδων. Οἱ ἀπεσταλμένοι του εὗρον τοὺς προέχοντας τῶν Ἑλλήνων ἐν φανερᾷ πρὸς ἀλλήλους διαμάχῃ εὑρισκομένους. Ἀλλ' ὁ Μαυροκορδάτος ἔγραψεν ἐξ Ὕδρας πρὸς τὸν Βύρωνα ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶνε διῃρημένη, ὄχι ὅμως καὶ ὁ λαός· ἐὰν δὲ εἶνε εὐδιάθετος ὁ Βύρων νὰ παράσχῃ τὴν συνδρομήν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ γνωρίσῃ ἐκ πρώτης ὄψεως ποῦ κεῖται ὁ κίνδυνος, δηλ. ἐν τῷ πολιορκουμένῳ Ἀνατολικῷ καὶ ἐν τῷ ἀποκεκλεισμένῳ Μεσολογγίῳ. Ὅθεν παρεσκευάσθη ὁ Βύρων νὰ μεταβῇ εἰς Μεσολόγγιον. Ἀπέπλευσε δὲ ἐκ Ζακύνθου τῇ 17[29 Δεκεμβρίου μετὰ τῆς συνοδίας του ἐπὶ δύο πλοίων, ὧν τὸ ἓν ἔφερε τὸν κόμητα Γάμβαν καὶ ὀκτὼ χιλιάδας ἱσπανικῶν ταλλήρων».

* * *

Τὰ κατὰ τὴν διαπεραίωσιν αὐτοῦ ἐκ Ζακύνθου εἰς Μεσολόγγιον.

Ὁ ἀπὸ Ζακύνθου εἰς Μεσολόγγιον διάπλους τοῦ Βύρωνος ὑπῆρξε μικρὰ Ὀδύσσεια, καθ' ἣν δὶς περιέστη εἰς μέγαν κίνδυνον ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

Ἰδοὺ πῶς διηγοῦνται τὴν περίστασιν ταύτην τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικά», ἐφημερὶς ἐκδιδομένη τότε ἐν Μεσολογγίῳ·

«Τὴν 15 Δεκεμβρίου ἀπέπλευσεν ὁ λόρδος ἀπὸ Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον μὲ δύω πλοῖα, ἐξ ὧν τὸ ἕν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπέβη καὶ αὐτός, ἦτο πλοιάριόν τι, κοινῶς ὀνομαζόμενον *Μίστικον*, τὸ δ' ἄλλο μία βομβάρδα, παρὰ τοῦ κυβερνήτου Σπύρου Βαλσαμάκη διοικουμένη, μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν τῆς ὁποίας ἦτο καὶ ὁ Κόμης Γάμβας, φίλος τοῦ Λόρδου, συνεπιφέρων ἱκανὴν χρημάτων ποσότητα, καὶ τὰ πλειότερα τῶν πραγμάτων καὶ ἐφοδίων τοῦ ῥηθέντος εὐγενοῦς Λόρδου. Περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀνεχώρησαν ἀμφότεροι ἀπὸ Ζάκυνθον, διευθυνόμενοι εἰς Κάλαμον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μεσολόγγιον· καὶ τὸ μὲν πλοιάριον τοῦ Λόρδου ὡς ταχυπορώτερον ἔφθασε δύω ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εἰς τὰς Ἐχινάδας (Σκρόφας), ὅπου εὑρέθη ἀπροσδοκήτως πλησίον μιᾶς φρεγάτας ὀθωμανικῆς, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσωσι καὶ διὰ τὸ ἀσέληνον τῆς νυκτός, καὶ διὰ τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἦτον εἰς Ναύπακτον. Ἀλλ' ἀπ' αὐτὰς τὰς κραυγὰς καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἀτάκτων Ὀθωμανῶν ἐννοήσας τὴν ἀλήθειαν ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοιαρίου, ἀμέσως ἔστρεψε τὸ πηδάλιον πρὸς τὰς Ἐχινάδας, ὅπου καὶ διεσώθη, ἀπὸ οὔριον ἄνεμον βοηθούμενος. Ἡ δὲ βομβάρδα, μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν τῆς ὁποίας ἦτο, καθὼς εἴπομεν, καὶ ὁ Κόμης Γάμβας, περὶ τὸ λυκαυγὲς περιέπεσεν εἰς τὸν αὐτὸν τοῦ Λόρδου κίνδυνον, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἐκφύγῃ· διότι ὁ κυβερνήτης της, μ' ὅλον ὅτι ὑπώπτευσε τὸ πρᾶγμα διὰ τοῦ πλοίου τὸ μέγεθος, ἐκλαμβάνων ὅμως τὴν φρεγάταν Αὐστριακήν, ἀφόβως ἠκολούθει τὸν δρόμον του, καὶ ἐπλησίασε τὸν ἐχθρόν, ὅστις ἀνύψωσε παρευθὺς τὴν Ὀθωμανικὴν σημαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ βομβάρδα ἀπεκρίθη διὰ τῆς Ἰονικῆς. Ἀκολούθως ὁ ἐχθρὸς ἔκραξεν αὐτὴν νὰ πλησιάσῃ, καὶ ὁ Ὀθωμανὸς κυβερνήτης ἐδέχθη ξιφήρης τὸν τῆς βομβάρδας, διότι ὑπώπτευσε μήπως ἦτον Ἑλληνικὸν ἠφαίστειον (μπουρλότο) πλοῖον. Ἐξετασθεὶς δὲ ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου, πόθεν ἔρχεται, καὶ ἐὰν διευθύνετο εἰς Μεσολόγγιον,—Ναί, ἀπεκρίθη ἀπὸ τὸν ὑπερβολικὸν φόβον καὶ τὴν ἄκραν ταραχήν, ἥτις κατεκυρίευσε τὴν ψυχήν του. Ἡ ἀπερίσκεπτος αὕτη ἀπόκρισις ἔφερεν εἰς λύσσαν τὸν βάρβαρον, ὥστε ἐπρόσταξε παρευθὺς τὴν σφαγὴν τοῦ Γραικοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ναυτῶν, καὶ τὸν καταβυθισμὸν τῆς βομβάρδας, ὅτε κατ' εὐτυχίαν ὁ Βαλσαμάκης, ὅστις πρὸ χρόνων συνέπεσεν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον νὰ διασώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ αὐτοῦ κυβερνήτου, καλουμένου Ζεκεριᾶ, γνωρίσας αὐτὸν ἔκραξε μεγαλοφώνως· «Τὸν σωτῆρά σου φονεύεις;» Ὁ Ὀθωμανὸς τότε ἐνθυμηθεὶς τὸν σωτῆρά του, τὸν ἐπεριποιήθη, τὸν κατησπάσθη, καὶ τὸν ὑπεσχέθη, ὅτι ἀφοῦ φθάσωσιν εἰς Πάτρας, θέλει συνεργήσει εἰς τὴν ἐλευθερίαν του. Ὁ δὲ Κόμης, ἀείποτε σταθερὸς εἰς τὰς ἀποκρίσεις του, διεμαρτύρετο ἐναντίον πάσης βίας, ἥτις ἤθελε γένει κατ' αὐτοῦ, λέγων, ὅτι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν τακτικῶν ἐφοδιαστικῶν του ἐγγράφων διευθύνετο εἰς Κάλαμον, ὅπου ἔμελλε νὰ συναντήσῃ ἕνα φίλον του Ἄγγλον, διὰ νὰ συμπεριέλθωσι τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν. Εἰς τούτους τοὺς λόγους τοῦ Κόμητος πεισθεὶς ὁ κυβερνήτης, ὑπεσχέθη πρὸς αὐτόν, ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν θέλει ἀπολυθῇ, καὶ οὕτως ἐπλησίασαν εἰς τὰς Πάτρας. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐστάλη ὁ Κόμης εἰς τὸ φρούριον τῶν Π. Πατρῶν, ὅπου εὑρίσκετο ὁ Ἰουσοὺφ πασᾶς, καὶ μετὰ τριῶν ἡμερῶν διατριβὴν εἰς τὸ φρούριον, λαβὼν τὰ ἀναγκαῖα ἐφοδιαστικὰ ἔγγραφα, ἀπέπλευσε τῇ 23 Δεκεμβρίου τὸ πρωΐ, καὶ ἔφθασε περὶ μεσημβρίαν εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου καὶ ἠξιώθη τῆς ἀνηκούσης ὑποδοχῆς.

Ὁ δ' εὐγενὴς Λόρδος, ὅστις, καθὼς εἴπομεν ἀνωτέρω, διευθύνετο πρὸς τὰς Ἐχινάδας φεύγων τὸν κίνδυνον τῆς φρεγάτας, περιέπεσεν εἰς ἄλλον ὄχι μικρότερον· διότι τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας ὠθούμενον ἀπὸ βιαιότατον ἄνεμον τὸ πλοιάριόν του, ἐκινδύνευε νὰ συντριβῇ ἐναντίον τῶν μεταξὺ Ἐχινάδων καὶ Δραγαμέστου σκοπέλων. Ἐν τούτοις ὁ Πρίγκιψ Μαυροκορδάτος μαθὼν τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ταλαιπωρίας,ὅσας ἔπασχεν ὁ μεγαλόψυχος Λόρδος, ἔστειλεν εὐθὺς πέντε ἔνοπλα Ἑλληνικὰ πλοιάρια καὶ ἓν πολεμικὸν βρίκιον, *Λεωνίδας* ὀνομαζόμενον,τὰ ὁποῖα ἐπρόσφερον πρὸς αὐτὸν πᾶσαν χεῖρα βοηθείας, καὶ ἀκολούθως περὶ τὴν αὐγὴν τῆς 24 Δεκεμβρίου κατευοδώθη εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου ὅλαι αἱ τάξεις τῶν ἐγκατοίκων τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ προπομπὴν μεγίστην, εἰς ἔνδειξιν τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης πρὸς ἄνδρα συντελεστικώτατον εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τὴν ἀναγέννησιν».

*
* *

Ἡ ἐν Μεσολογγίῳ πολιτεία του.

Ἀμέσως ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐν Μεσολογγίῳ διατριβῆς του ἐν θαυμασίᾳ ἀληθῶς τροπῇ, γράφει ὁ Γερμανὸς Βαρθόλδης, κατέδειξε διὰ μιᾶς ὁ Βύρων, ὅτι εἶχεν ἀποδυθῆ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀεροδρομοῦντα ἰδεολόγον, καὶ ἠδύνατο νὰ γείνῃ ἀληθῶς πρακτικὸς ἀνήρ. Ὁ ἀλκιβιάδειος αὐτοῦ χαρακτὴρ ἐφάνη ἀναστομωθείς, οὕτως εἰπεῖν, ἅμα ὡς ἀνέλαβε νὰ ἐνεργήσῃ καὶ πράξῃ ὑπὲρ μεγάλου σκοποῦ, ὁ δὲ πρακτικὸς τοῦ Ἄγγλου νοῦς ἀνέβλυσεν ὡς δροσῶδες καὶ ὑγιὲς νᾶμα ἐν τῇ ἀναμενούσῃ αὐτὸν πλήρει δοκιμασιῶν καὶ στερήσεων ἀγρίᾳ ζωῇ. Ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἄλλο ἐσκόπησεν ἡ διάνοιά του ἢ τὸ δυνατὸν καὶ ἐφικτόν. Προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ ἀνθρωπινώτερον τὸν πόλεμον, καὶ νὰ καταλύσῃ τὰς βασάνους καὶ τὸν φόνον τῶν αἰχμαλώτων. Ἔγραψε δὲ εἰς τὸν Τοῦρκον διοικητὴν τῶν Πατρῶν Ἰουσοὺφ συνιστῶν αὐτῷ ἠπιωτέραν τὴν ἐνέργειαν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς αὐτὸν Τούρκους αἰχμαλώτους. Ἐσπούδασε νὰ συνδιαλλάξῃ τὰ ἀντίμαχα καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐνεργοῦντα ἑλληνικὰ στοιχεῖα, ἱστάμενος αὐτὸς ὑπεράνω τῶν ἐρίδων καὶ ἀποφεύγων πᾶσαν πρὸς τοὺς ἐρίζοντας οἰκειότητα. Εἰς πάντας συνεβούλευεν ὁμόνοιαν· ὁσάκις δέ τις Ἕλλην ἀπεπειρᾶτο νὰ διαβάλῃ παρ' αὐτῷ τὸν ἀντίπαλόν του, ἔφερεν εὐθὺς τὸν κατήγορον πρὸ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἀνεκοίνου εἰς τοῦτον ἀπροκαλύπτως τὰ ὑπ' ἐκείνου λεχθέντα. Προσήνεγκεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μαυροκορδάτου ὅσα εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ μετρητά, καὶ εἰς σιτηρέσια μόνον κατέβαλλε δισχίλια τάλληρα καθ' ἑβδομάδα. Μισθοδοτήσας δ' ἐπίσης τοὺς στρατιώτας τοῦ Μάρκου Βότσαρη, ἀπετέλεσεν ἐκ τῶν λειψάνων τῶν μαχητῶν τοῦ Καρπενησίου σουλιωτικὴν σωματοφυλακήν, καὶ προσεπάθησε νὰ συνειθίσῃ αὐτὴν εἰς εὐρωπαϊκὴν πειθαρχίαν, παρασκευαζόμενος νὰ στρατεύσῃ ὡς ἀρχιστράτηγος αὐτῶν κατὰ τῆς Ναυπάκτου. Ἡ μετὰ νοημοσύνης καὶ εὐσταθείας ἐπέμβασις αὐτοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἀπετέλεσαν εὐάρεστον ἀντίθεσιν πρὸς τὰς βιαίας νεωτεριστικὰς ὁρμὰς τῶν ἀπὸ τῆς Δύσεως ἐκπολιτιστῶν,οἵτινες κατήρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα, παντοῖα ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας αὐτῆς προτείνοντες. Ἐμειδία σαρκαστικῶς πρὸς τοὺς ἐκπολιτιστικοὺς ἀγῶνας τοῦ φίλου του Στάνωπ, ὃν προσωνόμαζε «τυπογραφικὸν συνταγματάρχην», καὶ ἠμφισβήτει περὶ τῆς χρησιμότητος ἐλευθέρου τύπου ἐν πάντῃ νηπιάζοντι πολιτισμῷ. Ἰσχυρίζετο δὲ μετ' ἐπιμονῆς, *ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἔπρεπε νὰ προπορευθῇ ἡ τάξις τῆς ἐλευθερίας*, καὶ ἐδυσφόρει καὶ ἠγανάκτει βλέπων τὴν φοβερὰν πλημμύραν προώρων ὅλως βενθαμείων ἐκπολιτιστικῶν μέσων, τυπογραφικῶν πιεστηρίων, ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων καὶ ἱερῶν γραφῶν, ἣν ἐξέπεμπεν εἰς Ἑλλάδα ὁ λονδίνειος Σύλλογος. Καλῶς ἠσκημένος στρατὸς ἐφαίνετο αὐτῷ πολὺ σπουδαιότερος καλῶς συντεταγμένων ἐφημερίδων. «Ἡ Ἑλλάς», ἔλεγεν ὁ Βύρων, «θέλει ἔχει ἀσφαλῆ νίκην ἔχουσα ἔμπειρόν τινα τραπεζίτην προϊστάμενον τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς, ἱκανὸν στρατηγὸν ἀρχηγοῦντα τακτικοῦ στρατοῦ,καὶ τὸν Ἄγγλον Ἄστιγξ διοικοῦντα ὡπλισμένον ἀτμήρη στολίσκον». Οὐδεὶς τῶν ξένων φιλελλήνων ἐσκέπτετο τοσοῦτον ἐπωφελῶς πράγματι, οὔτ' ἐνήργει τοσοῦτον λογικῶς ὡς αὐτός. «Ἤθελε καταστῇ Σόλων ἢ Λυκοῦργος τῆς νέας Ἑλλάδος», εἶπε περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ Γκαῖτε, ὅστις ἐξεφράζετο πρὸς τὸν γραμματέα Μύλλερ ἐναντίον τῆς φιλελληνικῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Βύρωνος, *ἰδιοτελῆ* αὐτὴν ὑπολαμβάνων. Ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ δύναμις αὕτη ἔμελλε νὰ θραυσθῇ, καὶ τοῦ θανάτου ἡ μοῖρα ἐπέπρωτο νὰ καταλάβῃ τὸν μεγαλοφυᾶ ἄνδρα ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεκαίνιζε νέον βίον.

*
* *

Ὁ θάνατος τοῦ ποιητοῦ.

Τὰ πρῶτα ἐξολισθήματα τῆς νεκρᾶς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἐτελοῦντο ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ ὑπ' αὐτά του τὰ ὄμματα. Οἱ Σουλιῶται, ἀποπτύσαντες πάντα χαλινὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μπότσαρη, ἤριζον ἀπαύστως πρὸς τοὺς Μεσολογγίτας καὶ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας. Ἠξίουν νὰ λάβῃ ἕκαστος αὐτῶν τρίτος βαθμὸν ἀξιωματικοῦ καὶ νὰ ὑπηρετῆται ἐν τοῖς καφενείοις τοῦ Μεσολογγίου ὑπὸ ἀκολούθου, φέροντος τὴν καπνοσύριγγά του· ἀπῄτουν δὲ διπλοῦς μισθοὺς καὶ τριπλᾶ σιτηρέσια, καὶ στασιάσαντες ἐφόνευσαν τὸν Σουηδὸν φιλέλληνα Σάς, προτρέψαντα αὐτοὺς νὰ ἡσυχάσωσι. Θορυβοῦντες εἰσώρμησαν εἰς τὸ οἴκημα τοῦ λόρδου Βύρωνος, καὶ προυχώρησαν μέχρι τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς κατέκειτο ἀσθενῶν ὁ ποιητής· ἀλλ' οὗτος τοὺς ἀπέπεμψεν ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἀπολύ-

σας αὐτοὺς τῆς ὑπηρεσίας του παρῃτήθη τῆς κατὰ τῆς Ναυπάκτου ἐκστρατείας. Οἱ ἀδιάκοποι ὅμως νευρικοὶ ἐρεθισμοὶ καὶ τὸ δηλητηριῶδες κλῖμα τοῦ Μεσολογγίου ἠπείλουν νὰ ἐξαντλήσωσιν αὐτὸν παντελῶς καὶ νὰ ὑποσκάψωσιν ὅλως τὴν ἐξησθενημένην ἄλλως ὑγείαν του. Τὴν πρωΐαν τῆς 22 Ἰανουαρίου 1824 ἀπήγγειλεν εἰς τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ συνηγμένους φίλους του τὸ κατωτέρω ποίημα «Εἰς τὴν ἕκτην καὶ τριακοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων μου», ἐν ᾧ τοσοῦτον στενῶς εἶνε συνυφασμένη ἡ προσωπικότης τοῦ ποιητοῦ, ὅπως ἐν παντὶ ὅ,τι ἔγραψεν ὁ Βύρων.

Εἰς τὴν τριακοστὴν ἕκτην ἐπέτειον ἡμέραν τῶν γενεθλίων μου.

Ἡ καρδιά μου καιρὸς εἶναι ἀνερώτευτη νὰ ζῇ,
Ἀφ' οὗ ἔπαυσε ν' ἀνάφτῃ 'ς ἄλλους φλόγα ἐρωτική·
Πλὴν ἂν ἔπαυσε ν' ἀνάφτῃ 'ς ἄλλους φλόγα ἐρωτικὴ
Ἡ καρδιά μου πάντα θέλει μὲ τὸν ἔρωτα νὰ ζῇ.

Μοῦ ἐμαράνθησαν τὰ νειάτα, πᾶνε τ' ἄνθη κ' οἱ καρποὶ
Τῆς ἀγάπης· τώρα τάφος καὶ καϋμὸς μ' ἀκαρτερεῖ.
Μὲ θειαφότοπον δμοιάζει τῶν στηθιῶν μου ἡ φωτιὰ
Ὅπου καίεται καὶ δὲν καίει, εἶν' νεκρόκαυστη πυρά.

Φόβοι, ἐλπίδες, πόνοι, ζάλαι,τὴν καρδιά μου δὲν κινοῦν,
Δὲν ἰσχύει μήτ' ἡ ἀγάπη, 'ς τὸν ζυγὸν πλὴν μὲ κρατοῦν.
Μακρυὰ τώρ' ἀπ' τὴν ψυχήν μου,μακρυὰ τέτοιοι ῥογασμοί,
Εἰς τὸν τάφον τώρα ἡ δόξα τὸν ἀνδρεῖον ξεπροβοδεῖ.

Καὶ τοῦ κλεῖ τὰ μάτια ἂν πέσῃ θῦμα τῆς ἐλευθεριᾶς.
Τήρα γύρω μας τουφέκι, φλάμπουρο, δόξα, Ἑλλάς!
Ὁ Σπαρτιάτης βασταμένος 'ς τὴν ἀσπίδα ἕνα καιρὸν
Πλειὸ ἐλεύθερος δὲν ἦτον ἀπ' τὸν τωρινὸν Γραικόν.

Ψυχή, ξύπνησε, ψυχή μου, τὴν Ἑλλάδα δὲν ξυπνῶ—
Ἔξυπνη εἶναι ἡ Ἑλλάς μου!—Ψυχὴ ξύπν' ἀπ' τὸ βυθό.
Τὴν ἀθάνατη στοχάσου, τὴν οὐράνια πηγὴ
Ποῦ ποτίζει τὸ κορμί σου· ὅθεν ἦλθες τρέχα ἐκεῖ.

Πάθη ὅπου ξανανειώνουν καταπάτα τα, ψυχή,
Ἄχρηστο γιὰ μὲ τοῦ κάλλους εἶν' τὸ γέλοιο κ' ἡ ὀργή.
Ἂν τὴν νειότη σου λυπᾶσαι, γιατί θέλεις πλειὸ νὰ ζῇς;
Τῆς τιμῆς ἐδῶ εἶν' ὁ τάφος· τρέξε αὐτοῦ νὰ σκοτωθῇς.

Δὲν σοῦ μένει παρὰ νὰ εὕρῃς ὅ,τι ἐγύρευες παντοῦ
Καὶ νὰ τὸ εὕρῃς δὲν 'μποροῦσες, μνῆμ' ἀνδρὸς πολεμικοῦ.
Βρίσκοντάς το, κύττα γύρω, πιάσ' τὴν θέσι ποῦ ποθεῖς
Γιὰ τὴν δόξαν πολεμόντας, πέσ' ἐκεῖ ν' ἀναπαυθῇς.

Ἡ ἕκτη καὶ τριακοστὴ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Βύρωνος, καὶ τὸ ποίημα ἐκεῖνο ἦν τὸ κύκνειον αὐτοῦ ᾆσμα. Ἐξελθὼν ἔφιππος εἰς περίπατον τὴν 7 Ἀπριλίου μετὰ τοῦ κόμητος Γάμβα, τρία μίλια μακρὰν τοῦ Μεσολογγίου κατελήφθη ὑπὸ αἰφνιδίου θυέλλης καὶ καταιγίδος, ὁποῖαι εἰσὶ συνηθέσταται ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ ἔαρ. Ὅτε δὲ διάβροχοι καὶ ἀσθμαίνοντες ἔφθασαν πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Μεσολογγίου, δὲν συνήνεσεν ὁ Βύρων νὰ μεταβῇ πεζὸς οἴκαδε, ἀλλὰ, καίπερ τοῦ Γάμβα ἀποτρέποντος, ἐπέβη ἀκατίου καὶ διεπεραιώθη οὕτω διὰ τοῦ τενάγους εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου σφοδρότατον ῥῖγος πυρετοῦ τὸν κατέλαβεν. Ὁ ἰατρὸς αὐτοῦ Βροῦνος διέταξεν ἀφαίμαξιν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀντέστη πεισμόνως ἐπί τινας ἡμέρας[1], καὶ ἐνέδωκε μόνον ἐπὶ τῇ ἀπειλῇ, ὅτι ἠδύνατο νὰ τῷ ἐπέλθῃ παραφροσύνη, ἣν ἰδίως ἐφοβεῖτο. Ἀλλ' ἡ ἐγχείρησις ἦτο βραδεῖα πλέον. Ὁ πυρετὸς ἐπῆλθε σφοδρότερος ἢ πρότερον, συμπτώματα ἐγκεφαλίτιδος ἀνεφάνησαν, καὶ τὴν 17 Ἀπριλίου πάντες ἐν Μεσολογγίῳ προσεδόκων τὰ χείριστα. Μετὰ μεσημβρίαν τῆς 18 ἐξέστη παντελῶς τῶν φρενῶν, καὶ ἀσυνάρτητοι μόνον φράσεις ἐξήρχοντο τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἐλάλει δὲ περὶ τῶν φιλτάτων αὐτῷ συγγενῶν καὶ περὶ τῆς Ἑλλάδος. «Ἑλλάς!» ἔκραζε· «σοὶ ἔδωκα πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ ἄνθρωπος· τὴν περιουσίαν μου, τὸν καιρόν μου, τὴν ὑγείαν μου, καὶ αὐτὴν τώρα τὴν ζωήν μου· εἴθε ἡ θυσία μου ἀποβῇ εἰς ἀγαθόν σου!» Περὶ τὴν ἕκτην τῆς ἑσπέρας ὥραν εἶπεν εἰς τὸν πιστὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἐκράτει κλαίων τὰς χεῖράς του· «Τώρα πηγαίνω νὰ κοιμηθῶ», καὶ στραφεὶς ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ὕπνον. Ἤνοιξε δὲ ἅπαξ ἔτι τὴν ἑσπέραν τῆς 19 τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς ἔκλεισε πάλιν εὐθύς. Ἐκεῖνο ἦν τὸ ἔσχατον τῆς ζωῆς του σημεῖον, καὶ ἡ καρδία, ἥτις εἶχε πάλει τοσοῦτον θερμὴ ὑπὲρ παντὸς μεγάλου καὶ ὡραίου δὲν ἔπαλλε πλέον.

Ἐν Μεσολογγίῳ ἀνεμένετο ἀνησύχως ἡ ἔκβασις τῆς ἀσθενείας· τὴν 18 δὲ Ἀπριλίου, Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, μόλις ἠκούετο, ἐκπνέων εἰς τὰ χείλη τῶν Ἑλλήνων, ὁ σωτήριος χαιρετισμός: «*Χριστὸς ἀνέστη*». Πρὶν ἢ συγχαρῶσιν ἀλλήλοις ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τῆς χαρμοσύνου ἡμέρας, ἠρώτων ἐναγωνίως: Πῶς ἔχει ὁ λόρδος Βύρων;

Γενικὴ ὑπῆρξεν ἡ κατάπληξις καὶ τὸ πένθος ἅμα τοῦ θανάτου ἀγγελθέντος.

Τὸ μέγα ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς, λέγει ὁ Τρικούπης ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος ἐν μέσῳ ἄκρας ἀπορίας μεγαλοδωρία του, τὰ κακὰ, ἅτινα ὑπέφερε δι' ἀγάπην τῆς Ἑλλάδος, αἱ λαμπραὶ ἐλπίδες, ἃς ἐφαίνετο ἐγγὺς νὰ πραγματοποιήσῃ, ἀρκοῦν νὰ δείξωσι τί ἔχασαν οἱ Ἕλληνες καὶ τί ᾐσθάνθησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του· ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων δυστύχημα ἴδιον ἐθεώρησε τὸ δυστύχημα τοῦτο τῆς πατρίδος του καὶ ἔκλαυσε κλαυθμὸν μέγαν· «πένθους ἡμέραι», εἶπεν ὁ διευθυντὴς διατάττων τὰς ἐπιθανατίους τιμάς του, «πένθους ἡμέραι ἔγειναν δι' ὅλους ἡμᾶς αἱ παροῦσαι χαρμόσυνοι ἡμέραι τοῦ πάσχα» καὶ εἶπε τὴν ἀλήθειαν· ὅλοι ἐλησμόνησαν τὸ πάσχα ἔχοντες ἔμπροσθέν των τὸν θάνατον τοιούτου ἀνδρός.

Τὴν ἐπαύριον δὲ τοῦ θανάτου, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, 37 κανονίαι, ἰσάριθμοι τῶν ἐτῶν τοῦ ἀποθανόντος, ἀνήγγειλαν τὸ μέγα δυστύχημα. Συγχρόνως ἐδόθη διαταγὴ νὰ κλείσωσι τρεῖς ἡ-

1. «Πίνω, εἶπε τῷ ἰατρῷ του ἐπιμένοντι νὰ τὸν φλεβοτομήσῃ καὶ κατ' ἀρχὰς μὴ εἰσακουομένῳ, «πίνω ὅλα τὰ ἰατρικά σου, ἀλλ' οὐδὲ μίαν ῥανίδα αἵματος χύνω κείμενος ἐπὶ κλίνης. Πρόθυμος εἶμαι νὰ τὸ χύσω ὅλον ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης».

μέρας ὅλα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τὰ καταστήματα καὶ ὅλα τὰ ἐργαστήρια, νὰ λείψωσιν αἱ διὰ μουσικῆς, χορῶν καὶ πότων συνήθεις κατὰ τὰς τοιαύτας ἡμέρας εὐθυμίαι, νὰ γείνωσι καθ' ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως ἐπικήδειοι δεήσεις καὶ νὰ πενθηφορήσωσιν ὅλοι τρεῖς ἑβδομάδας. Ἀφ'οὗ δὲ ἐταριχεύθη τὸ σῶμα, ἔγεινεν ἡ ἐκφορὰ[1] τὴν 10, καθ' ἣν ὅλος ὁ κλῆρος τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων, ὅλαι αἱ ἀρχαί, ὅλα τὰ στρατεύματα καὶ ὅλος ὁ λαὸς συνώδευσαν διὰ μέσου τῆς πόλεως τὸ λείψανον βασταζόμενον ὑπὸ Ἑλλήνων στρατηγῶν καὶ τῶν οἰκείων τοῦ λόρδου, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ τείχους τῆς πόλεως ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπου ἐψάλη ἡ συνήθης νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἐξεφωνήθη ἐπικήδειος λόγος καὶ ἐδόθη ὁ τελευταῖος ἀσπασμός. Ἐπρόκειτο νὰ ταφῇ ὅπου ἐτάφησαν ὁ Μάρκος, ὁ Κυριακούλης καὶ ὁ Νορμάννος· ἀλλ' ἀφοῦ ἐγνώσθη ὅτι θέλησίς του ἦτο νὰ μετακομισθῇ τὸ λείψανόν του εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ταφῇ ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῶν προγόνων του, διετηρήθη ὁ νεκρὸς ἐν τῷ ναῷ ἡμέρας τινάς, καθ' ἃς ἤρχοντο ἔξωθεν οἱ χωρικοὶ καὶ τὸν ἠσπάζοντο· μετὰ δὲ ταῦτα μετεκομίσθη εἰς Ζάκυνθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν. Αἱ δὲ ἀποδοθεῖσαι ὅπου ἀπέθανεν ἐπικήδειοι τιμαὶ ἐπανελήφθησαν, κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν θέλησιν τοῦ κοινοῦ, καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Εἶχαν ὑπ' ὄψιν οἱ λαοί της τὸν διάπυρον τοῦ ἀνδρὸς φιλελληνισμὸν καὶ τὴν ἐντεῦθεν πραγματικὴν καὶ ἠθικὴν πρὸς τὴν πατρίδα των ὠφέλειαν, καὶ δὲν εἶξευραν πῶς νὰ δείξωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των. Ὁ λόρδος, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπάτησε τὴν γῆν τῆς Κεφαλληνίας, δὲν ἔπαυσεν εὐεργετῶν τοὺς Ἕλληνας· πεινῶντας Πατρεῖς καὶ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην καταφυγόντας ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πατρίδος των ἐχόρτασε, γυμνοὺς ἐνέδυσε. καὶ τοὺς ἐκεῖ ἀργοῦντας Σουλιώτας μισθώσας ἀπέστειλεν ἔκτοτε εἰς ἀντίληψιν τοῦ Μεσολογγίου ἐπὶ τῇ εἰσβολῇ τοῦ πασᾶ τῆς Σκόδρας. Φιλάνθρωπος δὲ πρὸς πάντας ἐπροστάτευσεν, ἐπεριποιήθη καὶ ἀπέστειλεν εἰς Πρέβεζαν καὶ Πάτρας τὰς ἐν Μεσολογγίῳ ὑπ' αἰχμαλωσίαν γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα

1. Ὁ νεκρὸς τοῦ Βύρωνος ἐτέθη ἐντὸς κιβωτίου ἐκ λευκοσιδήρου καὶ ἐκαλύφθη διὰ μέλανος πέπλου· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἑνὸς ἄκρου ἐτέθησαν τὰ σήματα της οἰκογενείας τῶν Βυρώνων, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄλλου τὸ ξίφος καὶ ὁ στρατιωτικὸς αὐτοῦ πῖλος, τὸν ὁποῖον ἐσκόπευε νὰ φέρῃ κατὰ τὴν πολιορκίαν της Ναυπάκτου. Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο λόγος πολὺς, ἵνα ἡ ἐκφορὰ τοῦ νεκροῦ γείνῃ ὡς ἀκολούθως· νὰ μεταφέρουν τὸν νεκρὸν ἀπὸ ναοῦ εἰς ναὸν, καὶ εἰς ἕκαστον μέρος νὰ τελεσθῇ μία νεκρώσιμος τελετή, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ ὁδοὶ ἦσαν τραχεῖαι, πρὸς ἀποφυγὴν τινος περιστατικοῦ, ἀπεφασίσθη νὰ γείνῃ ἡ ἐκφορὰ μόνης τῆς καρδίας του. Ὅθεν ἐτέθη ἐντὸς λάρνακος καὶ τὴν 24ην ἐγένετο ἡ κηδεία αὐτῆς. Ὅλη ἡ πόλις δύναταί τις νὰ εἴπῃ παρηκολούθει ταύτην, στρατιωτικοί, πολιτικοὶ καὶ κληρικοὶ ἐδείκνυον ἀληθῶς τοσοῦτον πένθος, ὁποῖον δὲν ἔδειξαν εἰς τὸν θάνατον οὐδενὸς τῶν γνησίων τέκνων της Ἑλλάδος. Ὅτε ἀφίκετο ἡ πένθιμος συνοδεία εἰς τὸν ναόν, ἡ λάρναξ ἐτέθη ἐπὶ ἰκρίου, ὅπερ ἐπίτηδες εἶχε κατασκευασθῇ, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἄρτης Πορφύριος ἐτέλεσε τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, λόγον δ' ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Σπ. Τρικούπης.

τῶν Ὀθωμανῶν, κινήσας διὰ τῆς πράξεως ταύτης τὸν θαυμασμὸν καὶ αὐτῶν οὓς ἦλθε νὰ πολεμήσῃ. Ἡ δὲ πόλις τοῦ Μεσολογγίου, ἥτις εἰς ἔνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης της διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀγαθοεργίας του τὸν εἶχεν ἤδη πολιτογραφήσει[1], ἐκράτησεν ἐπὶ τῆς εἰς Ἀγγλίαν μετακομιδῆς τοῦ λειψάνου του τὰ σπλάγχνα του καὶ τὰ ἀπέθεσεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος. Ἐνθουσιώδης ἦτον ὁ Βύρων ὡς ποιητής, ἀλλ' ὁ ἐνθουσιασμός του ἦτο βαθὺς ὡς ἡ ποίησίς του· βαθεῖα καὶ συνετὴ ἦτο καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι πολιτική του· δὲν ἀεροβάτει ὡς πολλοὶ φιλέλληνες· δὲν ὠνειροπόλει δημοκρατικὰ ἢ ἀντιδημοκρατικὰ συστήματα· παράκαιρον ἐθεώρει καὶ αὐτὴν τὴν ἐφημεριδογραφίαν· οὐσιωδέστατον δὲ πάντων τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Ἑλλάδος· διὰ τοῦτο ὁμόνοιαν ἐκήρυττε πρὸς ἀλλήλους καὶ σέβας πρὸς τὰς ξένας αὐλάς. Ἡ τακτοποίησις τῶν στρατευμάτων καὶ ἡ εὕρεσις πόρων εἰς διατήρησίν των ἦσαν ἡ πρωτίστη φροντίς του· φιλόδοξος ἦτον, ἀλλ' ὄχι κενόδοξος· ἀπεποιήθη τὴν γενικὴν πολεμικὴν ἀρχὴν τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἣν καὶ ἡ κυβέρνησις καὶ οἱ κάτοικοι τῷ ἐπρόσφεραν· ἀπεστρέφετο γενικῶς τὰ πολιτικά, καὶ ἀπέφευγε τὰς βουλευτικὰς συζητήσεις καὶ αὐτῆς τῆς πατρίδος του· αἱ Μοῦσαι, ὁ Ἔρως, καὶ ὁ Ἄρης ἦσαν πάντοτε τὰ εἴδωλά του· ἐντρύφημα δὲ πολλάκις τῆς ποιητικῆς του μούσης ἡ Ἑλλάς.

*
* *

Λόγος αὐτοσχέδιος Σ. Τρικούπη.

Τί ἀνέλπιστον συμβεβηκός! τί ἀξιοθρήνητον δυστύχημα! Ὀλίγος καιρὸς εἶναι ἀφ'οὗ ὁ λαὸς τῆς πολυπαθοῦς Ἑλλάδος ὅλος χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἐδέχθηκεν εἰς τοὺς κόλπους του τὸν ἐπίσημον τοῦτον ἄνδρα, καὶ σήμερον ὅλος θλίψις καὶ κατήφεια καταβρέχει τὸ νεκρικόν του κρεββάτι μὲ πικρότατα δάκρυα, καὶ ὀδύρεται ἀπαρηγόρητα. Ὁ γλυκύτατος χαιρετισμὸς ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ἔγινεν ἄχαρις τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἰς τὰ χείλη τοῦ κάθε Ἕλληνος Χριστιανοῦ, καὶ ἀπανταίνοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, πρὶν τοῦ εὐχηθῇ ταῖς καλαῖς ἑορταῖς, ἐρωτοῦσε «πῶς εἶναι ὁ *Μυλόρδος*;» Χιλιάδες ἄνθρωποι, συναγμένοι νὰ δώσουν μεταξύ

1. Τὸ ἔγγραφον τῆς πολιτογραφήσεως ταύτης, ἐν ἀρχαίᾳ γεγραμμένον γλώσσῃ, ἔχει ὡς ἕπεται·

«Ἐπειδὴ ὁ Λόρδος Νόελ Βύρων, βουλόμενος συμπράκτωρ τῆς Ἐλευθερίας τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι, καὶ τὴν Δυτικὴν μάλιστα τῆς λοιπῆς κινδυνεύουσαν ὁρῶν, ἔγνω εἰς ταύτην ἀφικέσθαι τὴν πόλιν, καὶ ταύτην εὐεργετῶν ἁπάσης τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος τὴν σωτηρίαν κατεργάσασθαι· ὃ δὴ καὶ τοῖς ἔργοις ἐδήλωσεν, οὐ μόνον μεγάλαις δωρεαῖς μεγίσταις ἐπαρκέσας ἀνάγκαις, ἀλλὰ καὶ τοῖς λόγοις καὶ τῷ ἀξιώματι αὐτοῦ ὠφελιμώτατος τοῖς πράγμασι γενόμενος· ἡ πόλις Μεσολογγίου εὐεργέτην αὐτὸν ἀνακηρύττει, καὶ πολίτην Μεσολογγίτην ψηφίζεται, τῶν αὐτῶν αὐτοῖς ἀπολαύοντα δικαίων, καὶ ἀναγράφει τοῦτο ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς πόλεως, ἵνα δῆλον γένηται πᾶσιν, ὡς οἱ Μεσολογγῖται τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας οἴδασι τιμᾶν, καὶ τοῖς εὐεργέταις γενομένοις αὐτῶν εἰς εὐγνωμοσύνην πολιτείαν διδόναι».

»Ἐν Μεσολογγίῳ, τὴν 17 Μαρτίου 1824».

τους τὸ θεῖον φίλημα τῆς ἀγάπης εἰς τὴν εὐρύχωρην πεδιάδα ἔξω ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς πόλεώς μας, ἐφαίνονταν ὅτι ἐσυνάχθηκαν μόνον καὶ μόνον νὰ παρακαλέσουν τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ Παντὸς διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ συναγωνιστοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους μας.

Καὶ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ συντριβῇ ἡ καρδία ὅλων ; νὰ μὴ καταπικρανθοῦν ὅλων τὰ χείλη ; εὑρέθηκεν ἄλλην φορὰν τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἑλλάδος εἰς περισσότερην χρείαν καὶ ἀνάγκην παρὰ εἰς τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πολυθρήνητος Μυλὸρδ Μπάϊρων ἀπέρασε μὲ κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του εἰς τὸ Μισολόγγι ; Καὶ τότε, καὶ εἰς ὅσον καιρὸν συνέζησε μαζῆ μας δὲν ἐθεράπευσε τὸ πλουσιοπάροχόν του χέρι ταῖς δεινόταταις χρείαις μας, χρείαις ὁποῦ ἡ πτωχεία μας ταῖς ἄφηνεν ἀδιόρθωταις ; πόσα ἄλλα καλὰ, πολὺ ἀκόμη μεγαλείτερα, ἐλπίζαμεν ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνδρα ; καὶ σήμερον, ἀλλοίμονον ! σήμερον ὁ πικρὸς τάφος καταπίνει καὶ αὐτὸν καὶ ταῖς ἐλπίδες μας!

Ἀλλὰ δὲν ἐμποροῦσε τάχα καθήμενος καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀναπαυόμενος καὶ χαιρόμενος τὰ καλὰ τῆς Εὐρώπης, νὰ τρέξῃ μὲ μόνην τὴν μεγαλοδωρίαν τῆς καρδίας του εἰς βοήθειάν μας ; τοῦτο ἀρκοῦσε διὰ ἡμᾶς, ἐπειδὴ ἡ δοκιμασμένη φρόνησις, καὶ βαθεῖα ἐμπειρία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ Διοικητοῦ μας, ἤθελεν ἐξοικονομήσει μὲ μόνα τὰ μέσα αὐτὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν μερῶν τούτων· ἀλλὰ ἂν ἀρκοῦσε τοῦτο διὰ ἡμᾶς, δὲν ἀρκοῦσεν, ὄχι, δι᾽ αὐτόν. Πλασμένος ἀπὸ τὴν φύσιν διὰ νὰ ὑπερασπίζεται πάντοτε τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου καὶ ἂν τὰ ἔβλεπε καταπατημένα, γεννημένος εἰς ἐλεύθερον καὶ πάνσοφον ἔθνος, θρεμμένος ἀπὸ μικρὸς μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀθανάτων προγόνων μας, τὰ ὁποῖα διδάσκουν ὅσους ἠξεύρουν νὰ τὰ διαβάσουν, ὄχι μόνον τί εἶναι, ἀλλὰ καὶ τί πρέπει νὰ ἦναι, καὶ τί ἠμπορεῖ νὰ ἦναι ὁ *Ἄνθρωπος*,εἶδε τὸν ἐξαχρειωμένον, τὸν ἀλυσσοδεμένον ἄνθρωπον τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ ἐπιχειρισθῇ νὰ συντρίψῃ ταῖς φρικταῖς ἅλυσσαίς του, καὶ τὰ συντρίμματα τῶν ἁλύσσων του νὰ κάμῃ κοφτερὰ σπαθιὰ διὰ νὰ ξαναποχτήσῃ μὲ τὴν βίαν ὅ,τι τοῦ ἅρπαξεν ἡ βία, εἶδε καὶ ἄφησεν ὅλαις ταῖς πνευματικαῖς καὶ σωματικαῖς ἀπόλαυσαις τῆς Εὐρώπης, καὶ ἦλθε νὰ κακοπαθήσῃ καὶ νὰ ταλαιπωρηθῇ μαζῆ μας, συναγωνιζόμενος ὄχι μόνον μὲ τὸν πλοῦτόν του τὸν ὁποῖον δὲν ἐλυπήθηκεν, ὄχι μόνον μὲ τὴν γνῶσίν του, τῆς ὁποίας μᾶς ἔδωκε τόσα σωτηριώδη σημεῖα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ σπαθί του ἀκονισμένον ἐναντίον τῆς τυραννίας καὶ τῆς βαρβαρότητος· ἦλθεν, εἰς ἕνα λόγον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν οἰκιακῶν του, μὲ ἀπόφασιν *νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν Ἑλλάδα*· πῶς λοιπὸν νὰ μὴ συντριβῇ ὅλων μας ἡ καρδία διὰ τὴν στέρησιν ἑνὸς τέτοιου ἀνδρός ; πῶς νὰ μὴ κλαύσωμεν τὴν στέρησίν του ὡς γενικὴν στέρησιν ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους ;

Ἀλλὰ ἕως αὐτοῦ, ἀδελφοί, εἴδατε τὸν φιλελεύθερον, τὸν πλούσιον, τὸν ἀνδρεῖον ἄνθρωπον, τὸν ἀληθινὸν φιλέλληνα, εἴδατε τὸν εὐεργέτην· τοῦτο φθάνει βέβαια διὰ νὰ μᾶς κινήσῃ τὰ δάκρυα· δὲν φθάνει ὅμως, δὲν φθάνει, διὰ τὴν ὑπόληψίν του καὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἐνδόξου ἐπιχειρήματός του· αὐτὸς, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον κλαίομεν ἀπαρηγόρητα, εἶναι ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος (εἰς τὸ εἶδός του) ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὸν αἰῶνά μας. Ἡ εὐρυχωρία τοῦ πνεύματός του, καὶ τὸ ὕψος τῆς φαντασίας του δὲν τὸν ἄφησαν νὰ πατήσῃ τὰ λαμπρὰ, πλὴν κοινὰ ἴχνη τῆς φιλολογικῆς τῶν παλαιῶν δόξας· ἔπιασε νέον δρόμον, δρόμον τὸν ὁποῖον ἡ γεροντικὴ πρόληψις ἐπροσπάθησε καὶ προσπαθεῖ ἀκόμη νὰ τὸν κλείσῃ εἰς τὴν σοφὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ ὅσῳ ζοῦν τὰ συγγράμματά του (καὶ θὰ ζοῦν ὅσῳ ζῇ ὁ κόσμος), θέλει μείνει πάντοτε ὁ δρόμος αὐτὸς ἀνοιχτὸς, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς, καθὼς καὶ ὁ ἄλλος, εἶναι δρόμος ἀληθινῆς δόξας. Ἐδῶ παρατρέχω ὅσα μὲ βιάζει νὰ σᾶς κοινοποιήσω τὸ βαθὺ σέβας καὶ ὁ μεγάλος ἐνθουσιασμὸς, ὁποῦ πάντοτε ἔμπνευσεν εἰς τὴν καρδίαν μου ἡ ἀνάγνωσις τῶν συγγραμμάτων του, καὶ τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι τώρα σφοδρότερον ἀπὸ ἄλλην φοράν. Ἐγκωμίασε καὶ ἐγκωμιάζει τὸν ποιητὴν τοῦ αἰῶνός μας ὅλη ἡ σοφὴ Εὐρώπη, καὶ θέλει τὸν ἐγκωμιάσουν ὅλοι οἱ αἰῶνες, ἐπειδὴ ἐγεννήθηκε διὰ ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ ὅλους τοὺς αἰῶνας.

Ἕνας ἄλλος συλλογισμὸς μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν, συλλογισμὸς τόσον ὀρθὸς καὶ ἀληθινὸς ὅσον προσαρμοσμένος εἰς τὴν περίστασιν τῆς Πατρίδος μας. Ἀκούσατε, Ἕλληνες, μὲ προσοχὴν αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν, ἐπειδὴ θέλω νὰ γενῇ καὶ συλλογισμὸς ἐδικός σας, καὶ συλλογισμὸς παντοτεινός.

Πολλὰ ἐχάθησαν τὰ λαμπρὰ ἔθνη εἰς τὸν Κόσμον, ἀλλὰ ὀλιγώταταις ἡ ἐποχαῖς τῆς ἀληθινῆς τους λαμπρότητος· ἕνα ὅμως φαινόμενον, στοχάζομαι, λείπει ἀπὸ τὰ χρονικὰ ὅλου τοῦ λαμπροῦ Κόσμου,φαινόμενον διὰ τὸ ὁποῖον ἐδίσταζε ποτε ἂν ἠμπορῇ νὰ φανῇ, καὶ αὐτὸς ὁ παρατηρητικὸς νοῦς τῆς φιλοσοφίας. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἑνὸς εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄλλου αὐθέντου. Κάποτε ἐκαλλιτέρευσαν, κάποτε ἐχειροτέρευσαν, πουθενὰ ὅμως τὸ μάτι τοῦ ἱστορικοῦ δὲν εἶδε κανένα ἔθνος κατασκλαβωμένον ἀπὸ βαρβάρους, καὶ μάλιστα βαρβάρους ριζωμένους ἀπὸ αἰῶνας εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνος, δὲν τὸ εἶδε, λέγω, νὰ ξεσκλαβωθῇ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ του· ἰδοὺ τὸ φαινόμενον· τοῦτο σήμερον παρρησιάζεται κατὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν Κόσμον καὶ φαίνεται εἰς μοναχὴν τὴν Ἑλλάδα· ναὶ, εἰς μοναχὴν τὴν Ἑλλάδα φαίνεται. Τὸ βλέπει μακρόθεν ὁ φιλόσοφος, καὶ χάνει τὸν δισταγμόν του· τὸ βλέπει

ὁ ἱστορικὸς καὶ ἑτοιμάζεται νὰ τὸ διηγηθῇ ὡς νέαν ἀνακάλυψιν τῆς τύχης τῶν ἐθνῶν· τὸ βλέπει ὁ πολιτικός, καὶ γίνεται σκεπτικώτερος καὶ προφυλακτικώτερος· τόσον παράδοξος εἶναι ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖον ζοῦμεν, ἀγαπητοί μου Ἕλληνες! Ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι ἐποχὴ τοῦ ἔθνους μας μόνον, εἶναι ἐποχὴ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὅλων τῶν αἰώνων, ἐπειδή, καθὼς σᾶς εἶπα, εἶναι φαινόμενον μοναδικὸν εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν ἐθνῶν.

Αὐτὸ τὸ μοναδικὸν φαινόμενον ἐπαρατήρησεν ὁ μεγάλος νοῦς τοῦ μεγαλόφρονος, τοῦ πολυθρήνητου Μπάϊρων, καὶ ἠθέλησε νὰ ἑνώσῃ τὴν ἀθάνατήν του δόξαν μὲ τὴν δόξαν σας, καὶ νὰ ἐμβάσῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν λαμπρῶν σας κατορθωμάτων· δὲν ἔγιναν καὶ ἄλλαις ἐπανάστασαις εἰς ταὶς ἡμέραις του; Καμμίαν ὅμως δὲν ἠκολούθησε, καμμίαν δὲν ὑπερασπίσθη, ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ διαφορετικὸς ὁ χαρακτῆράς τους, καὶ πολλὰ διαφορετικὴ ἡ φύσις τους· ἡ μοναχὴ δόξα τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἄξια δόξα δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον δοξολογοῦν ὅλα τὰ σοφὰ στόματα· βλέπετε λοιπόν, ὦ Ἕλληνες, βλέπετε εἰς τὶ καιρὸν ζῆτε, εἰς τί ἀγῶνα ἐμβήκατε; βλέπετε ὅτι μὲ τὴν δόξαν σας δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ καμμία δόξα ἀπερασμένη; Οἱ φιλελεύθεροι, οἱ φιλάνθρωποι, οἱ φιλόσοφοι ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῆς μεγαλόδωρης Ἰγκλιτέρας σᾶς χαιρετοῦν ὅλοι μακρόθεν, ὅλοι σᾶς συγχαίρονται, ὅλοι σᾶς ἐμψυχόνουν καὶ ὁ ποιητὴς τῶν καιρῶν μας, ἀγκαλὰ καὶ στεφανωμένος ἀθανασίαν, ἐζήλευσε τὴν δόξαν σας, καὶ ἦλθε προσωπικῶς νὰ ξεπλύνῃ μαζή σας μὲ τὸ αἷμά του τὰ μολυσμένα ἀπὸ τὴν τυραννίαν χώματά μας.

Γεννημένος εἰς τὴν λαμπρότατην Μητρόπολιν τῆς Λόνδρας, εὐγενέστατος καὶ ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα, πόσην χαρὰν αἰσθάνθηκεν ἡ φιλελληνική του καρδία, ὅταν ἡ πτωχή μας Πόλις εἰς σημεῖον εὐγνωμοσύνης τὸν ἐπολιτόγραψεν; Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τοῦ θανάτου του, ἤγουν εἰς τὴν στιγμήν, ὅταν κρυμμένη ἡ αἰωνιότης δείχνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον εὑρισκόμενον εἰς τὰ ὅρια τῆς θνητῆς καὶ τῆς ἀθάνατης ζωῆς, ὅταν λέγω ὅλος ὁ ὁρατὸς κόσμος φαίνεται ἕνα μόνον σημεῖον ὡς πρὸς τὰ λαμπρὰ ἔργα τῆς θείας Παντοδυναμίας, εἰς ἐκείνην τὴν φοβερὴν ὥραν ὁ πολυένδοξος τοῦτος νεκρὸς ἀφίνωντας τὸν Κόσμον ὅλον, ἐβάσταξεν εἰς τὸ στόμα του μοναχὰ δύω ὀνόματα, *τῆς μονάκριβης καὶ πολυαγαπημένης του Κόρης καὶ τῆς Ἑλλάδος*· αὐτὰ τὰ δύο ὀνόματα βαθυὰ ριζωμένα εἰς τὰ σπλάχνα του, μήτε ἡ στιγμὴ τοῦ θανάτου δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὰ ἐξαλείψῃ· *θυγατέρα μου!* εἶπεν, *Ἑλλάδα!* εἶπε καὶ ἡ φωνή του ἔλειψε!! Ποία Ἑλληνικὴ καρδία νὰ μὴ συντρίβεται, ὅσαις φοραὶς ἐνθυμεῖται αὐτὴν τὴν περίστασιν;

Δεκτὰ βέβαια, ἀγαπητοί μου Ἕλληνες, πολὺ δεκτὰ εἶναι εἰς τὴν σκιάν του τὰ δάκρυά μας, ἐπειδὴ εἶναι δάκρυα τῶν κληρονόμων τῆς ἀγάπης του· ἀλλὰ πολὺ δεκτότερα δι' αὐτὸν θέλει εἶναι τὰ ἔργα μας διὰ τὴν Πατρίδα, τὰ ὁποῖα, καὶ χωρισμένος ἀπὸ ἡμᾶς, θέλει παρατηρεῖ ἐπάνωθεν ἀπὸ τοὺς Οὐρανούς, τοὺς ὁποίους τοῦ ἄνοιξεν ἡ ἀρετή του. Αὐτὴν καὶ μοναχὴν τὴν εὐγνωμοσύνην γυρεύει ἀπὸ ἡμᾶς εἰς ταὶς εὐεργεσίαις του, αὐτὴν τὴν ἀνταμοιβὴν εἰς τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του, αὐτὴν τὴν ἐλάφρωσιν εἰς ταὶς ταλαιπωρίαις του, αὐτὴν τὴν πληρωμὴν διὰ τὸν χαμὸν τῆς πολυτίμητης ζωῆς του. Ὅταν, ἀγαπητοί μου Ἕλληνες, ἡ δύναμίς σας κατορθώσῃ νὰ ἀποσυντρίψῃ τὰ χέρια ὁποῦ μᾶς ἀλυσόδεναν, τὰ χέρια ὁποῦ ἅρπαζαν ἀπὸ ταὶς ἀγκάλαις μας τοὺς ἀδελφούς, τὰ τέκνα, τὴν κατάστασίν μας, τότε θέλει χαρῇ ἡ σκιά του, τότε θέλει ἀγαλλιασθῇ ἡ κόνις του· ναί, εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην ὥραν τοῦ εὐτυχισμένου τέλους τῶν ἀγώνων σας, ὁ Ἀρχιερεὺς θ' ἁπλώνῃ τὴν ἱεράν του καὶ ἐλεύθερην δεξιάν, καὶ θὰ εὐλογῇ καὶ ἁγιάζῃ τὸν πολυένδοξον τάφον του. Τὸ Παλληκάρι, ζωσμένον τὸ σπαθὶ ἀπὸ τὰ τυραννικὰ αἵματα βαμμένον, θὰ τὸν στολίζῃ μὲ δάφναις, ὁ Πολιτικὸς μὲ ἐγκώμια, ὁ Ποιητής, γυρμένος εἰς τὴν ἁρμονικώτατη ταφόπετράν του, θὰ γίνεται ποιητικώτερος· τότε ἀνθοστεφανωμέναις ἡ παρθέναις τῆς Ἑλλάδος, τὴν μαγευτικὴν ὡραιότητα τῶν ὁποίων ἔψαλλεν ὁ πολυένδοξος συμπολίτης μας Μπάϊρων εἰς πολλά του ποιήματα, τότε τὰ ὡραῖά μας τέκνα, χωρὶς πλέον νὰ φοβοῦνται μὴ μολυνθοῦν ἀπὸ τὰ ἁρπακτικὰ χέρια τῶν τυράννων μας, θὰ σταίνουν χορὸν τριγύρω εἰς τὸν τάφον του, τραγουδῶντας τὰ κάλλη τῆς γῆς μας, τὰ ὁποῖα μὲ τόσην χάριν καὶ ἀλήθειαν ὁ ποιητὴς τοῦ αἰῶνός μας ἔψαλλεν.

Ἀλλὰ ποία ἰδέα λυπηρὴ μοῦ ἔρχεται τώρα εἰς τὸν νοῦν; μὲ ἐπλάνεσεν ἡ φαντασία μου, ἐνόμισα ὅτι βλέπω ὅσα ἡ καρδία μου ἐπιθυμεῖ· ὑπόθεσα εὐλογίαις Ἀρχιερέων, δαφνοστεφανώματα, ὕμνους, χορούς τριγύρω εἰς τὸν τάφον τοῦ εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ ὁ τάφος αὐτὸς δὲν θέλει ἔχει μέσα του τὰ πολύτιμα λείψανα αὐτοῦ τοῦ εὐεργέτου! ἄδειος θὰ μείνῃ ὁ τάφος! τὸ σῶμά του ὀλίγαις ἡμέραις ἀκόμη μένει εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς μας, τῆς Νέας Πατρίδος του· δὲν παραδίδεται εἰς ταὶς ἀγκάλαις της· μεταφέρεται εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἐτίμησεν ἡ γέννησίς του.

Ἡ ἐδικαίς σου ἀγκάλαις, ἀκριβή του καὶ πολυαγάπητη θυγατέρα, ἡ ἐδικαίς σου θὰ τὸ δεχθοῦν, τὰ δάκρυα τὰ ἐδικά σου θὰ παρηγορήσουν τὸν σωματοφόρον τάφον του, καὶ τὰ δάκρυα τῶν ὀρφανῶν Ἑλληνίδων θέλει χύνονται ἐπάνω εἰς τὴν θήκην τοῦ πολυτιμοτάτου πνεύμονός του, καὶ εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ ὅλη ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος εἶναι τάφος του· καθὼς εἰς αὐταὶς ταὶς ὑστεριναὶς στιγμαὶς τῆς ζωῆς του ἐσὲ καὶ τὴν Ἑλλάδα εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του καὶ εἰς τὰ

χείλη του, δίκαιον ἦτο καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατόν του νὰ λάβῃ καὶ αὐτὴ μερίδιον ἀπὸ τὰ μεγαλοτίμητα λείψανά του. Ἡ Πατρίδα του τὸ Μισολόγγι σφιχταγκαλιάζει, ὡς σύμβολον τῆς ἀγάπης του, τὸν πνεύμονά του· δέξου καὶ σὺ, γλυκύτατε καρπὲ τῆς καρδίας τοῦ ἀποθανόντος, δέξου τὸ πτῶμά του· τὴν καρδίαν του, τὰ ἐντόσθιά του, σοῦ τὰ ξεπροβοδεῖ ἡ Ἑλλὰς ὅλη μαυροφορεμένη, ὅλη ἀπαρηγόρητη· σοῦ τὰ ξεπροβοδεῖ μὲ ὅλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν, τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν τιμὴν καὶ παράταξιν, καὶ μὲ ὅλον τὸ πλῆθος τῶν συμπολιτῶν του Μισολογγιτῶν καὶ ὁμογενῶν του Ἑλλήνων· σοῦ τὰ ξεπροβοδεῖ στεφανωμένα μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην της, παρηγορημένα μὲ τὰ δάκρυά της, συνοδευμένα μὲ ταῖς θεόδεκταις εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τοῦ Πανιερωτάτου μας Ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀληθινοῦ ζηλωτοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους, Κυρίου Πορφυρίου, τοῦ φιλοπάτριδος ἁγίου ἐπισκόπου κὺρ Ἰωσὴφ, καὶ ὅλου τοῦ κλήρου. Μάθε, εὐγενέστατη κόρη, μάθε ὅτι στρατηγοὶ τὰ ἐβάσταξαν εἰς τοὺς ὤμους τους, καὶ τὰ ἔφεραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· χιλιάδες Ἕλληνες στρατιῶται ἐσκέπαζαν τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μέρη τοῦ δρόμου, ὅθεν τὰ ἐδιάβαιναν, καὶ τὰ στόματα τῶν τουφεκιῶν ὁποῦ ἐκατάφαγαν τόσους καὶ τόσους τυράννους ἦταν ὅλα γυρμένα κατὰ τὴν γῆν, ὡσὰν νὰ ἤθελαν νὰ πολεμήσουν καὶ αὐτὴν τὴν γῆν, ὁποῦ τοὺς ἅρπαξε τὸν εἰλικρινῆ φίλον τους·ὅλα αὐτὰ τὰ πλήθη τῶν στρατιωτῶν μὲ τὸ σπαθὶ τούτην τὴν στιγμὴν εἰς τὴν μέσην, μὲ τὸ τουφέκι εἰς τὸν ὦμον, καὶ ἕτοιμοι νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρώπου, περικυκλόνουν τὸ νεκρικόν του κρεββάτι, καὶ ὁρκίζονται ἐπάνω εἰς αὐτὸ νὰ μὴ λησμονήσουν ποτὲ ταῖς θυσίαις τοῦ πατρός σου, καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀφήσουν νὰ πατηθῇ ἀπὸ βάρβαρον καὶ τυραννικὸν ποδάρι ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται ἀπομεινάριά του. Χιλιάδες στόματα χριστιανικὰ ἀνοίγονται αὐτὴν τὴν στιγμὴν, καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ τῶν χριστιανῶν ἀντιβοᾷ ὅλος ὕμνους, ὅλος ἱκεσίαις, διὰ νὰ κατευοδωθοῦν τὰ σεβάσμια λείψανά του εἰς τὴν πατρικήν του γῆν, καὶ νὰ ἀναπαυθῇ ἡ ψυχή του ὅπου οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται.

* * *

Τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ποιητοῦ

ἐκδοθέντα διατάγματα ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν.

Ἡ μὲν ἐπιτόπιος διοίκησις τοῦ Μεσολογγίου ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον διαταγήν·

α'Ἀριθ. 1185.

Προσωρινὴ διοίκησις τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ παροῦσαι χαρμόσυνοι ἡμέραι ἔγειναν δι' ὅλους ἡμᾶς ἡμέραι πένθους.

Ὁ Λὸρδ Νόελ Βυρὼν ἐπέρασε σήμερον εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, περὶ τὰς ἕνδεκα ὥρας τὸ ἑσπέρας μετὰ μίαν ἀσθένειαν φλογιστικοῦ ῥευματικοῦ 10 ἡμερῶν.

Καὶ πρὶν ἀκόμη χωρισθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα, ἡ κοινὴ κατήφεια ἔλεγεν ὅσην θλῖψιν ἠσθάνετο ἡ καρδία ὅλων, καὶ ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νικημένοι ἀπὸ τὴν θλῖψιν, ἐλησμονήσατε τὸ Πάσχα.

Ἡ στέρησις αὐτοῦ τοῦ λαμπροῦ ὑποκειμένου εἶναι βέβαια πολλὰ αἰσθαντικὴ δι'ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' εἶναι πολὺ περισσότερον ἀξιοθρήνητος δι' αὐτὴν τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε διαφερόντως, καὶ εἰς αὐτὴν ἐπολιτογραφήθη, καὶ ἀπόφασιν σταθερὰν εἶχεν, ἂν τὸ ἔφερεν ἡ περίστασις, νὰ γίνῃ καὶ προσωπικῶς συμμέτοχος τῶν κινδύνων της.

Καθ'ἕνας βλέπει ἐμπρός του τὰς πλουσίας πρὸς τὸ κοινὸν εὐεργεσίας του, καὶ μήτε ἔπαυσε, μήτε παύει κανεὶς, μὲ εὐγνώμονα καὶ ἀληθινὴν φωνὴν νὰ τὸν ὀνομάζῃ εὐεργέτην.

Ἕως οὗ νὰ γνωστοποιηθοῦν αἱ διαταγαὶ τῆς ἐθνικῆς Διοικήσεως περὶ αὐτοῦ τοῦ πολυθρηνήτου συμβάντος.

Δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 314 καὶ ἡμ. 15 Ὀκτωβ. θεσπίσματος τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος,

Διατάττεται

ά) Αὔριον, μόλις ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ μεγάλον κανονοστάσιον τοῦ τείχους αὐτῆς τῆς πόλεως 37 κανονιαῖς (μία τὸ κάθε λεπτὸν) κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρόνων τῆς ζωῆς τοῦ ἀποθανόντος.

β') Ὅλα τὰ κοινὰ ὑπουργεῖα, διὰ τρεῖς ἡμέρας, κατὰ συνέχειαν, νὰ κλεισθοῦν ἐμπεριεχομένων καὶ τῶν κριτηρίων.

γ') Νὰ κλεισθοῦν ὅλα τὰ ἐργαστήρια, ἐκτὸς ἐκείνων ὅπου πωλοῦνται τροφαὶ καὶ ἰατρικά· καὶ νὰ λείψουν τὰ μουσικὰ παιγνίδια, οἱ συνειθισμένοι εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας χοροὶ, νὰ παύσουν τὰ φαγοπότια εἰς τὰ κρασοπωλεῖα, καὶ κάθε ἄλλο εἶδος κοινοῦ ξεφαντώματος.

δ') Νὰ γίνῃ 21 ἡμέρας γενικὴ πενθηφορία.

ε') Νὰ γενοῦν ἐπικήδειοι δεήσεις εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας.

Ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 7 Ἀπριλίου 1824.

(Τ. Σ.) Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Γεώργιος Πραΐδης.

Ἡ δὲ κεντρικὴ Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον·

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
Τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα.

Ὁ Λὸρδ Νόελ Βύρων κατὰ τὴν 7 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς παύσας τοῦ νὰ περιπατῇ τὸ ὁποῖον ἠγάπησε πρὸ ἐτῶν Ἑλληνικὸν ἔδαφος μετῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, ἀφήσας λύπην ἀπαρηγόρητον εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας. Ἡ Ἑλλὰς διὰ

τὰς πρὸς αὐτὴν εὐεργεσίας του χρεωστεῖ χάριν ἀθάνατον πρὸς αὐτὸν, τὸ Ἔθνος ὀφείλει νὰ τὸν ἀναγράψῃ πατέρα καὶ εὐεργέτην καὶ νὰ πενθηφορήσῃ διὰ τὴν στέρησίν του. Ὅθεν

Διατάττει

Α'. Ἡ πέμπτη τοῦ μηνὸς Μαΐου καθ'ὅλην τὴν ἐλευθέραν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν εἶναι ἡμέρα πένθους, διὰ τὴν στέρησιν τοῦ λαμπροῦ ὑποκειμένου Λόρδ Βύρωνος.

Β'. Ἅμα ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἐπὶ τοῦ φρουρίου καὶ πλοίων νὰ ὑψωθῇ νεκρώσιμος.

Γ'. Ὅλα τὰ κοινὰ Ὑπουργεῖα νὰ κλεισθῶσιν, ὡσαύτως καὶ ὅλα τὰ ἐργαστήρια ἐκτὸς τῶν ὅσα πωλῶσι τροφὰς καὶ ἰατρικά.

Δ'. Εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένα φαγοπότια, μουσικὰ ὄργανα καὶ χοροί.

Ε'. Κατὰ τὴν δευτέραν ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας νὰ γίνωσιν εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας δεήσεις πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα ὑπὲρ τοῦ ἀειμνήστου Λόρδ Βύρωνος.

Ϛ'. Ὅλοι οἱ πολιτικοί τε καὶ πολεμικοὶ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς ταύτην τὴν δέησιν.

Ζ'. Οἱ ἀρχηγοὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν Στρατιωτικῶν των Σωμάτων, μὲ τὰς σημαίας των τετυλιγμένας, νὰ παρευρεθῶσιν ὡσαύτως μὲ παράταξιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας.

Η'. Κατὰ τὴν δευτέραν ὥραν, τὰ μὲν μεγάλα φρούρια νὰ ῥίξωσιν 11 κανόνια ἓν εἰς ἕκαστον τέταρτον, τὰ δὲ μικρὰ 7 καὶ τὰ ἁπλᾶ κανονοστάσια 3.

Θ'. Ἕκαστον πλοῖον Πολεμικὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν νὰ ῥίξῃ 3 Κανόνια.

Ι'. Τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον Πλοῖα νὰ ῥίξωσιν 7.

ΙΑ'. Τὰ Στρατιωτικὰ Σώματα παρατεταγμένα ἐφ' ἑνὸς ἢ ἐπὶ δύο νὰ ῥίξωσι τρὶς τὰ τουφέκιά των κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ὀνόματος Λόρδ Νόελ Βύρωνος.

ΙΒ'. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Πολεμικῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν διαταγὴν ταύτην ἑκάστην κατὰ τὸ ἀνῆκον.

Ἐκ Μύλων Ναυπλίου τῇ 20 Ἀπριλ. 1824.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ
Π. ΜΠΟΤΑΣΗΣ
Ι. ΚΩΛΕΤΗΣ
Α. ΣΠΥΛΙΩΤΑΚΗΣ.

Ὁ Προσ. Γεν. Γραμματεὺς
Π. Γ. Ῥόδιος.

*
* *

Εἰς τὸν θάνατον

τοῦ λόρδου Μπάϋρων

[Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ].

Ἀλευθεριὰ γιὰ 'λίγο πᾶψε
Νὰ κτυπᾷς μὲ τὸ σπαθὶ,
Τώρα σίμωσε καὶ κλᾶψε
Εἰς τοῦ Μπάϋρων τὸ κορμί.

Καὶ κατόπι ἂς ἀκλουθοῦνε
Ὅσοι ἐπράξανε λαμπρὰ,
Ἀποπάνω του ἂς κτυποῦνε
Μόνον στήθια ἡρωϊκά.

Πρῶτοι ἂς ἔλθουνε οἱ Σουλιῶταις,
Κι' ἀπ' τὸ λείψανο αὐτὸ
Ἂς μακραίνουνε οἱ προδόταις
Κι' ἀπ' τὰ λόγια ὁποῦ θὰ 'πῶ.

Φλάμπουρα, ὅπλα τιμημένα
Ἂς γυρθοῦν κατὰ τὴ γῆ,
Καθὼς ἦτανε γυρμένα
Εἰς τοῦ Μάρκου τὴ θανή,

Ποῦ 'βαστοῦσε τὸ μαχαῖρι
Ὅταν τοῦ ἔλειψε ἡ ζωὴ
Μέσ' τ' ἀνδρόφονό του χέρι
Καὶ δὲν τ' ἄφινε νὰ 'βγῇ.

Ἀνατράφηκε ὁ γενναῖος
'Σ τῶν ἁρμάτων τὴν κλαγγὴ,
Τοῦτον ἔμπνευσε ὄντας νέος
Μιὰ θεὰ μελῳδική.

. . . .

'Σ τὴν Ἑλλάδα ἐχαροκόπει
Γιατὶ ἐκεῖνον ποῦ ζητεῖ
Βλέπει νἄρχεται, καὶ οἱ τόποι
Ποῦ ἡ σκλαβιὰ καταπατεῖ,

Χαμηλὰ τὴν κεφαλή τους
Ἀγροικῶντας τὴν βοή...
Ἐδακρύζαν, καὶ οἱ δεσμοί τους
Τοὺς ἐφάνηκαν διπλοί.

Ἀλλ' ἀμέσως ὅλοι οἱ ἄλλοι
Ποῦ εἶχαν ἐλευθερωθῆ
Κι' ἔχουν δάφνη 'στὸ κεφάλι
Ποῦ δὲν θέλει μαρανθῆ,

Ταῖς σημαίαις τους ξεδιπλώνουν
Καὶ ταῖς δάφναις ποῦ φοροῦν,
Χαιρετῶντάς τον, σηκώνουν
Καὶ μ' αὐταῖς τὸν προσκαλοῦν.

Ποῦ θὰ πάει; βουνὰ καὶ λόγγοι
Καὶ λαγκάδια ἠχολογοῦν...
Ποῦ θὰ πάει: 'Σ τὸ Μισολόγγι
Κι' ἄλλοι ἂς μὴ ζηλοφθονοῦν.

Τέτοιο χῶμα ἀπ' τὴν ἡμέρα
Τὴ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ,
Ποῦ εἶχε φέρει ἀπ' τὸν αἰθέρα
Τιμὴ ἐμᾶς καὶ δόξα αὐτοῦ,

Εἶν' ἱερὸ προσκυνητάρι
Καὶ δὲν θέλει πατηθῇ
Ἀπὸ βάρβαρο ποδάρι,
Πάρεξ ὅταν χαλασθῇ.

. . . .

Ποιὸς ἀλλοίμονο! μᾶς δίνει
Μιὰν ἀρχὴ παρηγοριᾶς;
Ἀπ' αὐτὸν δὲν θὲ νὰ μείνῃ
Μήτε ἡ στάκτη του μ' ἐμᾶς!

Θὰν τὴν ἔχουν ἄλλοι. . . ὤ. σύρε,
Σύρε, Μπάϋρων, 'ς τὸ καλὸ,
Ὕπνος ἔξαφνα σ' ἐπῆρε
Ποῦ δὲν ἔχει ξυπνημό.

Εἶν' ἀδιάφορο, δὲν βλάδει,
Ἂν ἐκεῖ σιμοτινὸ
Πλέξῃ ἡ Τούρκικο χαράδι
Ἢ χαράδι Ἑλληνικό.

Ἄκου, Μπάϋρων, πόσον θρῆνον
Κάνει ἐνῷ σὲ χαιρετᾷ
Ἡ πατρίδα τῶν Ἑλλήνων·
Κλαῖγε, κλαῖγε, Ἐλευθεριά.

Γιατὶ ἐκείττετο 'ς τὴν κλίνη
Καὶ τοῦ ἐδάραινε πολὺ,
Πῶς γιὰ πάντα εἶχε νὰ μείνῃ
Καὶ ἀπὸ Σὲ νὰ χωρισθῇ.

. . . .

*
* *

Ποίημα ἐπικήδειον

εἰς Ν. Βύρωνα

ὑπὸ Φιλίππου Ἰωάννου.

[Ἐποιήθη μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βύρωνος].

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι,
Πένθιμα θ' ἑσσάμεναι καὶ πένθιμον ὄσσαν ἱεῖσαι·
Κάτθανε γὰρ Βύρων ἀριστῶν φέρτατος ὔμμι·
Κλεινὸς Βύρων ὤλετ', ἀοιδοπόλων ὄχ' ἄριστος,
Βρεττανίης εὖχος, Ὁμοτίμων εὐγενὲς αἷμα,
Πιστὸς τληπαθέος φίλος Ἑλλάδος ἠδ' ἐπαρωγός.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Ὃν πάρος οὐρανίης ἐθρέψατε παῖδ' ἔτ' ἐέρσης
Ἐνδυκέως, οἴμον τ' ἐδιδάξατε καινὸν ἀοιδῆς,
Οὐκέτ' ἐνὶ ζωοῖς Βύρων πέλετ', οὐκέτι μολπῇ
Τέρπει ἐπιχθονίους· πεπέδηταί οἱ ὀξέϊ πότμῳ
Γλῶσσα, καὶ οἱ σιγῇ ψυχροῖς ἐπὶ χείλεσιν ἵζει.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Βύρωνος σιγᾷ καπυρὸν στόμα· τοῦ δὲ μέλισμα
Ὑστάτιον, τῷ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινεν
Ἑλλήνων σφετέρης περὶ πάτρης ἶφι μάχεσθαι,
Ἁλμήεσσι βράχεσσ' ἐπινήχεται εἰσέτ' Ἐλαίου,*
Εἰσέθ' ὑπὸ κνημοῖς Ἀρακύνθου παιπαλόεντος
Ὠχυρόου τ' Εὐήνου ἀκούεται ἀμφὶ ῥέεθρα.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Λυγρὸς ἔχει Βύρωνα κλυτὸν μόρος· ἐν δ' ἄρ' Ἐλαίῳ
Ἀκτῆς πὰρ τενάγεσσ' Αἰτωλίδος ἄλγεϊ λαὸς
Καὶ στρατὸς Ἑλλήνων ἄμοτον μέγαν ἄνδρ' ἀνακλαίει,
Ὃν νόσος ἀργαλέη βιότοιο δάμασσεν ἐν ἀκμῇ·

* Ἔλαιος, πόλις Αἰτωλίας ἀρχαία μνημονευομένη παρὰ Πολυβίῳ· ἔκειτο δὲ πιθανῶς ὅπου νῦν τὸ Μεσολόγγιον, ἀνθ' οὗ ἐκλαμβάνεται ἐνταῦθα.

Ἠνὶ κατηφιόων περιΐσταται οἶκον ὅμιλος
Σώμπας οἰχομένου, ποθέων ἐρικυδέα φῶτα,
Ὅς τ' αἰνῶς σφιν ἀρηΐ δυσηχέϊ τειρομένοισι
Τηλόθεν ἦλθε πρόφρων ἐπαμύντωρ νηῒ ταχείῃ.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Καὶ πάρος ἡμετέρην, Βύρων, πατρίδ' ἤλυθες αἶαν,
Ὀψόμενος μεγάλων πατέρων τέκνα, οἳ σοφίης τε
Ἡγεμόνες μερόπεσσιν ἐλευθερίης τ' ἐγένοντο.
Ἤλυθες· ἀλλὰ βαρὺν τῆμος φέρον υἷες Ἀχαιῶν
Κλοιὸν ἐπαυχένιον, ἐν ὀϊζυῖ δ' ἤματα πάντα
Δείλαιοι ζώεσκον, ἀτασθάλῳ ἔθνεϊ Τούρκων
Δουλεύοντες ἀνάγκῃ, ἀμήχανον ὅπλον ἔχοντες
Τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισας, ἄθλιον ἕλκειν
Βουλομένοις μᾶλλον βίον ἢ πότμον εὐκλέ' ἐπισπεῖν.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Δριμὺ τόδ' ἐκ σέθεν Ἑλλήνων ἔπλε παισὶν ὄνειδος·
Καὶ σὺ μὲν, ὦ Βύρων, ἔλιπες πάλιν Ἑλλάδος οὖδας
Ὄψιμον οἰκτίζων ἀνδρῶν γένος, οὓς πατρὶς ἥδε
Φῦσε πάλαι σοφίῃ τε καὶ ἠνορέῃ περικλειτούς·
Ἕλληνας δ' αἰδὼς δῦνε φρένας, οὐδ' ἔτι δηρὸν
Δουλοσύνη ἐδόκει σφιν ἀνασχετή· ἀλλὰ τάχ' ἀλκῆς
Μνησάμενοι πατέρων Τούρκοις τολύπευον ὄλεθρον.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Ἐξαπίνης ἰαχὴ πολεμήϊος ὦρτ' ἀνὰ πᾶσαν
Ἑλλάδα γαῖαν Ἄρηος ἔριν δεινὴν συναγόντων.
Δεσμὰ διαῤῥήξαντες Ἀχαιῶν υἷες ἀεικῆ
Αἶψα μάλ' ἐκ σμινυῶν ὅπλ' ἀρήϊα τεῦξαν ἠδ' ὀννῶν.
Σταυροῦ δ' ἀμπετάσαντες ἐς αὔρας σῆμ' ἱεροῖο
Καὶ Φεῤῥαίου μέλποντες ἀοιδοῦ θούριδα μολπὴν,
Ὀθμανοῖς ἐπόρουσαν, ἐλευθερίην ἐρατεινὴν
Ἶφι μάλ' ἀρνύμενοι αἱμοῤῥάντοις ἐν ἀέθλοις.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Ἀλβίονα πνοιαὶ ἐς ὁμιχλήεσσαν ἔνειχαν
Τηλόσ' ἐνυάλιον μέλος Ἑλλήνων, ὃ ῥ' ἀκούσας
Θάμβησεν Βύρων· οὐ γὰρ γένος ἔλπετο δοῦλον,
Δηρὸν ὑπὸ ζεύγλῃ μογέον χρόνον, ὧδε μάλ' ὦκα
Αὐχέν' ὑπεξερύσεσθαι, ἀποῤῥήξειν τε λέπαδνα,
Λὰξ δ' ἐπιβὰν κτενέειν ὑπὸ ποσσὶν κέντορας ὠμούς·
Θυμοδακῶν δ' ἐπέων ἐμνήσατο, τοῖσιν Ἀχαιῶν
Πρώην ἤκαχεν υἷας ἀεικέα πήματ' ἔχοντας.
Μνήσατο· καὶ ἔγνω ἄψ Ἑλλάδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Λαοῖς μαρναμένοισιν ἐλευθερίης τε ποθεινῆς
Παίδων τ' ἠδ' ἀλόχων πέρι προφρονέως ἐπαρήξων.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Δέξατο κυδάλιμον πολεμόκλονος Ἑλλὰς ἀοιδὸν
Ἔμπαλιν ἱκόμενον· δέξασθε δὲ καὶ Διὸς ὔμμες
Κοῦραι Κασταλίδες, δάφνης τε κλάδους ἐριθηλοῦς
Δρέψασαι ξείνου ξανθὰς ἐστέψατ' ἐθείρας·
Δέξατο καὶ ὁπλόδουπος Ἐλαίου ἐν πτολιέθρῳ
Ἑλλήνων στρατιὴ φίλον ἀνέρα καὶ ἐπίκουρον,
Πουλὺ πλέον χαίρουσα μετὰ φρεσὶν ἢ τὸ παλαιὸν
Χαῖρ' ἐπὶ Τυρταίῳ Σπάρτης γένος ἐγχεσίμωρον,
Πυθόχρηστος ὅτε σφ' ἀγὸς ἤλυθεν ἔνθεα μέλπων.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Οὐ μεῖον Βύρων ἐγεγήθεεν, Ἑλλάδα πᾶσαν
Στίλβουσαν λεύσσων ὅπλοις καὶ πάντοθ' ἀκούων
Θούριον ἠϊθέων μεμαώτων ἶφι μάχεσθαι·
Ἀνδρῶν δ' οἱ δόξαν αὖθις ὁρᾷν γένος ἐξ ἀΐδαο
Ἄλκιμον ἐγρόμενον, τὸ τ' ἐπὶ Ξάνθοιο ῥοῇσιν,
Ἢ ἐν Θερμοπύλῃς, ἢ ἐν πεδίῳ Μαραθῶνος
Ἢ πόρῳ ἐν κλεινῷ Σαλαμῖνος βαρβαρικοῖσι
Στίφεσι μαρνάμενον πάρος ἄφθιτον ἤρατο κῦδος.
Τῷ ῥα μετ' ἀγρομένοισιν ἐν Ἐλαίῳ ἀνδράσι Βύρων
Στὰς τότ' ἐϋπτολέμοισιν ἑὸν πάλι λάζετο μῦθον,
Τῷ σφιν ἀναλκείην ὠνείδισεν· ἠνορέην δὲ
Αἰνήσας σφετέρην καθυπέσχετο συνθανέειν σφι,
Πάτρην ῥυομένοις ἐπαμύνων πρόφρονι θυμῷ.

Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Αἴ, αἴ! ἀλλ' οὐ δηρὸν ἐπηύρατο τῆς δ' ἐπαρωγῆς

Ἑλλὰς δυστλήμων· ταχὺ γὰρ Βύρωνα δυσαλθὴς
Ἠπίαλος κατέμαρψε καὶ οἱ γυῖ' ἀγλαὰ λῦσεν·
Οὐκ ἐμάραινε τέχνης παιωνίδος ἄλθεα φλογμόν·
Οὐ χραῖσμον νοσέοντι λιταὶ τόσαι εὐχομένοιο
Λαοῦ ὑψιμέδονθ' ὑγίειαν οἱ αὖθις ὀπάσσαι·
Νοῦσος πάνθ' ἁλίωσε καὶ αἰῶνος γλυκεροῖο
Μουσάων θεράποντα φέριστον ἄμερσεν ἀοιδόν.
Ὦ στυγερῆς αἴσης! ὦ πήματος ἀλγινόεντος!
Τὸ ξυνὸν νήσου λαοὺς κίχε ποντομεδούσης
Ἀλβίονος, ναέτας τε πολυστόνου Ἑλλάδος αἴης.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι·
Εἰνάλιαι νύμφαι, γλαυκοῦ κόραι ὑγροκέλευθοι
Νηρέος, αἳ Τρίτωσιν ὀχούμεναι ὠκυπόροισι
Λαιψηραὶ μάλα πλώετ' ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Ἑσπερίην νῦν ὦκα δι' οἴδματος ἔλθετε νῆσον,
Ἄσπετον ἔνθ' ὕδωρ ποταμὸς μέγας εἰς ἅλα βάλλει·
Νύμφῃς δ' ἐλθοῦσαι ἀγγείλατε Ταμεσίδεσσιν,
Ἤματος ὅττι φάος Βύρων λίπε τηλόθι πάτρης,
Οὐδ' ἄρ' ἔτι σφείων θέλξει φρένας ἡδὺ ἀείδων.
Καὶ τρίτωσι δ' ἄνωχθε κόχλῳ μέλος ἐμβυκανῆσαι
Πένθιμον, ὠκυάλοις μηνῦον νησοῖν ἀπάντη,
Ἧσιν ἔπι Βρετανῶν περᾷ ἔθνεα μυρία πόντον,
Ὅττι πάτρης σφι μέγ' εὖχος ἐρίκλυτος ὤλετ' ἀοιδός.
Αἴλινα Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι κλαίετε Μοῦσαι.
Ὕμμες δ' ὄβριμοι ἄνδρες, ὅσοι πτολίεθρον Ἐλαίου
Κλεινὸν ἐρυόμενοι πάτρης μεγάλης προμάχεσθε,
Δεῦτε τάφον Βύρωνος ὀρύξατε μουσοπόλοιο,
Βοζάριος Μάρκοιο πέλας τάφου ἀλκιμάχοιο·
Καὶ νέκυν ἐγκατάθεσθε χαηφορέοντες ἀπ' ὄσσων
Δάκρυα θερμὰ φίλῳ. Παρακείσθω κύδεϊ κῦδος,
Κύδει ἀπ' ἠνορέης, φρενοτερποῦς κῦδος ἀοιδῆς·
Γλαυκῆς δ' ἀμφὶ τάφον φιτύσατε κύκλῳ ἐλαίης
Πτόρθους καὶ δάφνης Ἑλικωνίου, ἔνθα λιγεῖαι
Φυλλάσιν ἐνδύουσαι ἀηδονίδες μινυρῆσι
Μολπῆς ἐσσομέναις ἀεὶ ἀνδράσι σημανέουσι
Βύρωνος μεγάλου, λιγυμόλπου τύμβον ἀοιδοῦ.
Κλαυθμοῦ Βρεττανίδες σὺν Ἀχαιΐσι λήγετε Μοῦσαι.
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅθ' ἁγνὸν ἐλευθερίης ἐπὶ πᾶσαν
Γαῖαν ἐπαντεῖλαν φάος Ἑλλάδα λευγαλέοιο
Κυάνεον κεδάσει πολέμου νέφος, ἠδὲ γλυκείης
Εἰρήνης οἴσει καὶ Εὐνομίης καλὰ δῶρα·
Δὴ τότ' Ἀχαιῶν υἷες Ἀχαιΐδες τ' ἐπέτειοι
Ἐρχόμενοι Βύρωνος ἐπ' ἠρίον ὕδατι φαιδρῷ
Κασταλίης ῥανέουσι νεκροῦ κόνιν, ἠδὲ κλάδοισι
Δάφνης ἐξ ἱερῆς στήλην στέψουσιν ἀοιδοῦ.

*
* *

Ἡ ἐν Ζακύνθῳ ἐπιβίβασις τοῦ νεκροῦ δι' Ἀγγλίαν.

Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐγένετο ἐν Ζακύνθῳ, ὅπου ἀπεστάλη ἐκ Μεσολογγίου ὁ νεκρὸς τοῦ λόρδου, ἡ ἀποστολὴ τοῦ σώματος εἰς Ἀγγλίαν, καθ' ἃ ἔγραφέ τις ἐκεῖθεν εἰς τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικά», τοῦ Μεσολογγίου·

«Τὸ σῶμα τοῦ ἀειμνήστου λόρδου Βύρωνος ἐπέβη χθὲς (12 Μαΐου) μετὰ τὴν μεσημβρίαν, εἰς τὰς ὥρας 5 καὶ λεπτὰ 28 εἰς τὸ Ἀγγλικὸν πολεμικὸν πλοῖον ἡ *Φλωρὶς* διὰ νὰ μετακομισθῇ εἰς Ἀγγλίαν· ἔγεινε δὲ καὶ εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἡ πένθιμος τελετὴ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· Ὅλα τὰ παρευρεθέντα εἰς τὸν λιμένα πλοῖα ὕψωσαν τὴν σημαίαν νεκρώσιμον· ἡ *Φλωρὶς* ἔρριψε 37 κανονιαίς, μίαν εἰς κάθε λεπτόν· ἡ ζώνη τοῦ πλοίου τούτου εἶχε βαφῇ μὲ τὸ βαθὺ κυανοῦν (γαλάζιο) χρῶμα· ὅλα δὲ τῶν ἐκκλησιῶν τὰ σήμαντρα ἐσήμαινον πενθίμως ἱκανὴν ὥραν.

»Τὸ ἀξιέπαινον τοῦτο σῶμα συντροφεύεται ἀπὸ τὸν φιλέλληνα συνταγματάρχην Στανχώπ· ἡ δὲ *Φλωρὶς* ἀνεχώρησε σήμερον διὰ Λονδῖνον εἰς τὰς 4 1[2 ὥρας μετὰ τὸ μεσημέρι».

*
* *

Ἡ ταρίχευσις τοῦ νεκροῦ.

Ὁ ἰατρὸς Μίλιγγεν, ὅστις ἐταρίχευσε τὸν νεκρὸν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ διηγεῖται τὰ καθ' ἕκαστον τῆς νεκροψίας ὡς ἑξῆς· «Τὸ κρανίον του, λέγει, ὡμοίαζε τῷόντι ἀνδρὸς ἡλικίας προβεβηκυίας. . . ὅλαι αἱ ἐγκεφαλίτιδες καὶ παρεγκεφαλίτιδες ἀρτηρίαι ἦσαν πλήρεις αἵματος καὶ πολὺ ἀπεσκληρυμέναι· αἱ κοιλίαι (ventricles) τοῦ ἐγκεφάλου του ἦσαν ἔμπλεοι ἰχῶρος. Οἱ πνεύμονές του ἦσαν ἐντελῶς ὑγιεῖς, καί, ὅπερ σπάνιον εἰς τοὺς τῶν ψυχρῶν κλιμάτων ἀνθρώπους, δὲν εἶχον ἐλάχιστον συσταλῆ πρὸς τὰς πλευρὰς των. Ἡ καρδία του παρουσίαζε φαινόμενον παραδοξότατον: τὰ φύλλα της ἦσαν μαραμένα, καὶ συνίσταντο ἐκ μιᾶς οὐσίας τόσον ἀτόνου ὡς τὰς τῶν ὑπεργεγηρακότων ἀνθρώπων· αἱ ἶνές της ἦσαν ὠχραὶ καὶ μόλις φαινόμεναι, τὰ δὲ περικάρδια δὲν εἶχον διόλου πάχος. Τὸ ἧπαρ εἶχεν ἀρχίσει νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταβάλλεται τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες κάμνουν κατάχρησιν πνευματωδῶν ποτῶν· τὸ ὅλον ἦτο μικρόν, ἡ οὐσία του μικρὰ καὶ ἡ ὄψις του ὠχροτέρα ἢ τοῦ ὑγιοῦς. Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἀξιοσημείωτον παρουσίαζον. Τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ Βύρωνος μέχρι γονάτων ἦτον ἡ ὡραιοτέρα συμμετρία, ἣν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τις ἐν τῷ κόσμῳ, ἦτον ὁ ἴδιος Ἀπόλλων. Δὲν εἶδον μέτωπον ὡραιότερον· τὸ ὕψος του ἦτο σπάνιον, καὶ τὸ κύρτωμα ὑφ' ὃ ὑπετίθετο ὅτι ἐκρύπτοντο αἱ λαμπραί του ἰδέαι, ζωηρῶς ἐξεῖχεν. Ἡ κόμη του φυσικῶς βοστρυχωτή, πλήν, παράδοξον, ὅλως διόλου ψαρά. Ὁ μύσταξ του ἐλαφρῶς ξανθός. Ἡ φυσιογνωμία τὸ ἐλάχιστον ἠλλοιωμένη, πλὴν ἐπὶ ταύτης ἔτι, καί τοι νεκρᾶς, ἐβασίλευε τὸ τοσοῦτον χαρακτηρίσαν αὐτὸν σαρκαστικόν. Τὸ στῆθός του ἦτον εὐρὺ καὶ λίαν θολωτόν· ἡ ὀσφὺς μικροτάτη καὶ ἡ λεκάνη μᾶλλον μικρά. Τὸ σύνολον τῶν μυῶν τοῦ σώματος, πρὸ πάντων δὲ τοῦ ἄνω μέρους, ἦσαν λίαν ἐξέχοντες. Ἡ ἐπιδερμίς του λευκοτάτη καὶ ὡραιοτάτη, οὐσία δὲ στεατώδης ἐπεπόλαζε πανταχόθεν ἐπ' αὐτοῦ, μαρτυροῦσα τὴν φυσικὴν αὐτοῦ τάσιν πρὸς τὴν εὐσαρκίαν, ἣν ἡ σκληρά του δίαιτα εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ ἀναχαιτίσῃ. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ σώματός του ἦτον ὁ σχηματισμὸς τῶν κνημῶν του· ἡ ἀριστερὰ ἦτο πρὸ πάντων δύσμορφος, ἰσχνοτέρα καὶ τραχυτέρα τῆς ἄλλης· ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἐντός, καὶ μολονότι ὁ Βύρων ἠρέσκετο ν' ἀποδίδῃ τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν ποδῶν του εἰς τὰ μέσα, ἄ-

τινα μετεχειρίσθησαν ὅτε ἦτο παῖς διὰ νὰ τὸν ἰάνουν, ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐγεννήθη στρεβλόπους;»

Ἀνέκδοτα περὶ Βύρωνος.

Ὁ ἰατρὸς Μίλιγγεν, ὁ ἕτερος τῶν νοσηλευόντων τὸν Βύρωνα κατὰ τὴν ἀσθένειάν του, διηγεῖται ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀσθενείας τοῦ λόρδου Βύρωνος, μίαν ἑσπέραν τὸν ἐπεσκέφθη μετὰ τοῦ κυρίου Φίνλεη, ὅστις εἶχε σταλῆ παρὰ τοῦ Ὀδυσσέως εἰς Μεσολόγγιον ἵνα τὸν προσκαλέσῃ εἰς Σάλωνα. Ἦτο κακοδιάθετος.—Ὅλην τὴν ἡμέραν διῆλθον, εἶπεν ὁ Βύρων, ἀναπολῶν ὅτι εὑρίσκομαι εἰς τὸ 37 ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Εἰξεύρετε, προσέθηκεν, ἡ μήτηρ μου ἦτο γυνὴ προληπτική, καὶ ἐπίστευε πολὺ εἰς τὰς μαγείας καὶ τὰς ὀνειροκρισίας. Ὅτε ἤμην νέος εἰς τὴν Σκωτίαν μίαν ἡμέραν ἠρώτησε μίαν Ἀθιγγανίδα νὰ τῆς εἴπῃ τὸ μέλλον μου· αὕτη, ἀφ' οὗ ἐξηρεύνησε τὴν παλάμην μου ἀρκετὴν ὥραν, ἀνέκραξε· «Προφύλαξον τὸ παιδίον τοῦτο, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ 37 ἔτος τῆς ἡλικίας του...» εἰς τὰς 22 τοῦ Ἰανουαρίου, κύριοι, ἔκλεισα τὸ 36 καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ 37. Λέγετέ με τώρα, ἂν θέλετε, προληπτικόν· πλὴν ἐγὼ σᾶς λέγω, ὅτι εὑρίσκω εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐπίσης δύσκολον νὰ μάθῃ τις τί πρέπει νὰ μὴ πιστεύῃ καὶ τί νὰ πιστεύῃ. Γελᾶτε ὅσον θέλετε μὲ τὰς προλήψεις μου, πλὴν μάθετε, ὅτι δι' ὅλον τὸν κόσμον δὲν ἤθελον πώποτε ἐπιχειρισθῆ τὸ παραμικρὸν κατὰ τὴν Παρασκευὴν ἢ τὴν Κυριακήν· Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤθελον ἀποτύχει· ὅλαι αἱ δυστυχίαι μου, καὶ Κύριος γινώσκει ἂν εἶχον ἀρκετὰς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, μὲ συνέβησαν τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν δύο τούτων ἡμερῶν.

*

Διηγοῦνται ὅτι μετὰ τὸν ἐν Μεσολογγίῳ θάνατον τοῦ λόρδου Βύρωνος, τὸ λείψανον αὐτοῦ τεθὲν ἐν ξυλίνῳ κιβωτίῳ ἐπέμφθη πρὸς τοὺς ἐν Λονδίνῳ συγγενεῖς του, οἵτινες ἀποδόντες αὐτῷ τὰς τελευταίας τιμάς, ἐπώλησαν τὸ κιβώτιον πρὸς τὸν Ἄγγλον ξυλουργὸν Δάβεϋ, ὅστις τὸ ἐξέθηκε δημοσίᾳ φέρον τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· «Κιβώτιον τοῦ λόρδου Βύρωνος». Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη διεγείρασα τὴν περιεργίαν τοῦ κοινοῦ, ἐφείλκυσε πολλοὺς θεατάς, ὡσανεὶ ἐπρόκειτο περὶ ἀντικειμένου καινοφανοῦς καὶ ἀγνώστου. Ἐκ δὲ τῶν συρρευσάντων, πολλοὶ ἠγόρασαν τεμάχια ἐκ τοῦ κιβωτίου διὰ νὰ κατασκευάσωσιν οὗτος μὲν ταμβακοθήκην, ἐκεῖνος δὲ κοχλιάριον, ἄλλος βακτηρίαν καὶ ἄλλος ἄλλο τι· ὥστε ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν τὸ κιβώτιον κατακερματισθέν, ἐπωλήθη εἰς ὑπέρογκον τιμήν, ὠφεληθέντος οὐκ ὀλίγον τοῦ ἰδιοκτήτου.

*

Ὅτε ὁ λόρδος Βύρων, σύντροφον ἔχων τὸν ὑποπλοίαρχον Ἐκνεάδ, διέβη κολυμβῶν τὸν Ἑλλήσποντον, ἔπεσεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς θαλάσσης, δι' οὗ ὑπέθετεν ὅτι ὁ Λέανδρος μετέβη πρὸς τὴν φιλτάτην αὐτοῦ Ἡρώ. Ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς Ἀβύδου ἔφθασε μὲν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτήν, ἀλλὰ τρία μίλια κάτωθεν τοῦ μέρους ὅπου ἐπεθύμει ν' ἀποβῇ. Καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειαν τοῦ κολυμβήματος παρηκολουθεῖτο χάριν ἀσφαλείας ὑπὸ λέμβου.

Ὅτε ἀπέβη, αἱ δυνάμεις του ἦσαν τοσοῦτον ἐξηντλημέναι, ὥστε προθύμως ἐδέχθη τὴν προσφορὰν Ὀθωμανοῦ τινος ἁλιέως, θελήσαντος νὰ φιλοξενήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν καλύβην του. Κατελήφθη δ' ἐν αὐτῇ ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ· καὶ ἐπειδὴ ὁ ὑποπλοίαρχος Ἐκνεάδ ἦτον ἠναγκασμένος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πλοῖόν του, ὁ λόρδος Βύρων ἔμεινε μόνος μετὰ τῶν φιλοξενησάντων αὐτόν.

Ὁ Ὀθωμανὸς δὲν ἐγνώριζε τίς καὶ ὁποῖος ἦτον ὁ ξένος αὐτοῦ· καὶ ὅμως τὸν περιεποιήθη καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του ὅσον ἠδύναντο, ὥστε ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ὁ ἀσθενὴς ἀνέλαβε τὴν ὑγιείαν του. Ὅτε δὲ ἐπέβη εἰς πλοιάριον διὰ νὰ μεταβῇ ἀντικρύ, ὁ ἀγαθὸς Τοῦρκος ἔδωκε πρὸς αὐτὸν ἄρτον, νερόν, οἶνον, καὶ ἀριθμόν τινα παράδων.

Ὁ Βύρων, λαβὼν τὰ δῶρα ταῦτα, ηὐχαρίστησε τὸν δωρητήν· ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν ἔστειλε διὰ τοῦ πιστοῦ του Στεφάνου εἰς τὸν ἁλιέα δίκτυα, κυνηγετικὸν πυροβόλον, ζεῦγος πιστολίων, καὶ δώδεκα πήχεις μεταξωτοῦ διὰ τὴν σύζυγόν του. Ὁ ἁλιεὺς ἰδὼν ταῦτα ἀνέκραξεν· «Ὁποία μεγαλοπρεπὴς ἀμοιβὴ τοσούτῳ εὐτελοῦς φιλοξενίας!» Τὴν ἐπιοῦσαν θελήσας νὰ ὑπάγῃ νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτοπροσώπως τὸν λόρδον κατεποντίσθη ἐν μέσῳ τοῦ πορθμοῦ καὶ ἐπνίγη.

Ὁ λόρδος Βύρων ἐλυπήθη μεγάλως πληροφορηθεὶς τὸν θάνατον τοῦ φιλοξενήσαντος αὐτόν, καὶ ἔστειλε τριακόσια φράγκα πρὸς τὴν χήραν. Τὸ δὲ 1817 ἔτος, μεταβαίνων εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπεσκέφθη τὴν Ὀθωμανίδα καὶ τὸν υἱόν της καὶ προσήνεγκε πρὸς αὐτοὺς νέα δῶρα.

*

Ὁ Βύρων ἦτο παράφορος καὶ ὁρμητικός, ἀλλὰ καὶ γενναιόφρων ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Ὁ Η. Taine ἐν τῇ *Ἀγγλικῇ φιλολογίᾳ* ἀφηγεῖται τὸ ἑξῆς ἐκφραστικὸν ἀνέκδοτον, ἔνθα ὁ παῖς προμηνύει τὸν ποιητήν· «Τὰ πάντα ἦσαν ὑπερβολικὰ ἐν τῷ Βύρωνι καὶ ἡ φιλία του ἐξήπτετο μέχρι πάθους. Μίαν ἡμέραν εἶδε δερόμενον βαναύσως ὑπό τινος τὸν φίλτατόν του Πήλ. Ὁ Βύρων ἦτο πολὺ μικρὸς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ τὸν δήμιον ἐκεῖνον· ἀλλὰ πλησιάζει πρὸς αὐτὸν ἔχων τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς ἐξ ὀργῆς καὶ τὰ ὄμματα πλήρη δακρύων καὶ τὸν ἐρωτᾷ πόσους ῥαβδισμοὺς ἐσκόπευε νὰ δώσῃ εἰς τὸν Πήλ.—Τί σε μέλει αὐτὸ ἐσένα;—Διὰ νὰ μοι δώσῃς, ἐὰν εὐχαριστῆσαι, τοὺς ἡμίσεις, εἶπεν ὁ Βύρων τείνων πρὸς αὐτὸν τὸν βραχίονά του.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 301 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ΄

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 4 Ὀκτωβρίου 1881

Ὑπὸ τὸν τίτλον «Souvenirs de la vie intime de Henri Heine» ἐξεδόθη πρό τινων μηνῶν ἐν Παρισίοις ὑπὸ τῆς πριγκιπίσσης De la Rocca, ἀνεψιᾶς ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Ἄϊνε, βιβλίον περιέχον πολλὰς ἀνεκδότους τέως βιογραφικὰς σημειώσεις περὶ τοῦ διασήμου ποιητοῦ. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἐσταχυολογήσαμεν τὸ ἑπόμενον ἄρθρον, ὅπερ, πιστεύομεν, εὐχαρίστως θέλει ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑστίας» διὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιέργους πληροφορίας περὶ τοῦ βίου τοῦ εὐφυεστάτου καὶ χαριεστάτου ποιητοῦ.

Σ. τ. Δ.

Ἀναμνήσεις

ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΑΪΝΕ

Ἡ 13 Δεκεμβρίου τοῦ 1799 ὑπῆρξεν ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Ἄϊνε, καίτοι αὐτὸς ἰσχυρίζετο ὅτι ἐγεννήθη τὴν νύκτα τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1800, τοῦτο δὲ ὅπως δύναται νὰ λέγῃ ὅτι ἦτον ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνος.

Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ κατήγετο ἐξ Ἀνοβέρου.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων κατοχὴν τῆς Δυσσελδόρφης, ὁ πατὴρ τοῦ ποιητοῦ Σαμψὼν Ἄϊνε ἐγένετο τροφοδότης τοῦ στρατοῦ, τούτου δ' ἕνεκα ἔφερε τὸν βαθμὸν ἀξιωματικοῦ.

Ὁ Σαμψὼν Ἄϊνε μεταβὰς εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐξενίσθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας φὸν Γκέλδερν, γνωστοτάτης εἰς τὰς παραρρηνίους ἐπαρχίας.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας, ὁ γηραιὸς ἰατρὸς φὸν Γκέλδερν, εἶχε δύω υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας ὧν ἡ νεωτάτη Ἐλισάβετ γεννηθεῖσα τῇ 2 Νοεμβρίου 1771 καὶ ἀποθανοῦσα τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1859, ἐγένετο σύζυγος τοῦ Σαμψὼν Ἄϊνε. Μετὰ ἔντονον τοῦ πατρός της ἄρνησιν, μόλις κατώρθωσε νὰ τύχῃ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ.

Ὁ γηραιὸς ἰατρὸς φὸν Γκέλδερν ἦτον ἀνὴρ αὐστηρὸς τὸν χαρακτῆρα, σοβαρός, ὀλίγα ὁμιλῶν, πολὺ σκεπτόμενος, ἀφιερῶν δ' εἰς τὴν μελέτην πάσας τὰς ὥρας τῆς ἀργίας αὐτοῦ. Αἱ περὶ ἀνατροφῆς ἰδέαι του ἦσαν παραδοξόταται. Ἐθεώρει τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν ὡς ἀνωφελῆ πολυτέλειαν καὶ ἀπηγόρευσεν εἰς τὰς θυγατέρας του τὴν σπουδὴν αὐτῶν. Ἡ Ἐλισάβετ λατρεύουσα τὴν μουσικήν, μὴ δυναμένη δὲ ν' ἀποκτήσῃ κλειδοκύμβαλον, ἐπρομηθεύθη πλαγίαυλον. Εἶχεν αὐτὸν κεκρυμμένον ἐν τῷ βάθει ἑρμαρίου, οὗτινος οὐδέποτε ἀπέλειπε τὴν κλεῖδα. Κατὰ τὰς ἀπουσίας τοῦ πατρός της ἡ νεᾶνις ἐδιδάσκετο, καὶ τοσοῦτον ἐπωφελήθη τῆς γενομένης αὐτῇ διδασκαλίας, ὥστε μετ' οὐ πολὺ ἔπαιζεν ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνις.

Ὁ Σαμψὼν Ἄϊνε ταχέως κατεγοητεύθη ἐκ τῆς χάριτος τοῦ θελκτικοῦ τούτου πλάσματος, τοῦ πλήρους πνεύματος καὶ καρδίας. Ἐζήτησατο αὐτὴν εἰς γάμον. Ἀλλ' ὁ γέρων τότε μόνον εἰσήκουσε τοῦ νεανίου τὴν αἴτησιν, ὅτε ῥητῶς ὑπεσχέθη αὐτῷ νὰ μὴ ἀπέλθῃ τῆς Δυσσελδόρφης.

Ὁ γάμος ἐτελέσθη τῇ 6 Ἰανουαρίου 1798.

Τέσσαρα τέκνα ὑπῆρξαν ὁ καρπὸς τοῦ εὐδαίμονος τούτου συνοικεσίου. Ἡ Ἐλισάβετ ἔθρεψε πάντα διὰ τοῦ μητρικοῦ αὐτῆς γάλακτος καὶ ἐπεμελήθη τῆς διαπαιδαγωγήσεως αὐτῶν.

Ὁ Ἐρρῖκος, ὁ μέλλων νὰ καταστῇ τὸ καύχημα καὶ τὸ ἀγλάϊσμα τῆς οἰκογενείας, ὑπῆρξεν ὁ πρωτότοκος.

Οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ συγγενεῖς, πρὸς ἀνάμνησιν φίλου τῶν τινος ἐν Λονδίνῳ διαμένοντος, ἐκάλουν αὐτὸν οἰκείως *Χάρρην*.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾧ οἱ παῖδες εἶχον ἐξέλθει εἰς περίπατον μετὰ τοῦ πατρός των παρετήρησαν ὅτι οἱ ἀγυιόπαιδες παρηκολούθουν χλευάζοντες αὐτούς.

— Μένε πλησίον μου, Χάρρη, εἶπεν ὑψιφώνως ὁ πατήρ του. Ἀλλὰ παραχρῆμα τρομερὸς καγχασμὸς ἠκούσθη καὶ οἱ ἀγυιόπαιδες ἤρξαντο κραυγάζοντες·

— Χάρρη! ἀκούτε; ... Χάρρη;

Ὁ Σαμψὼν Ἄϊνε ἔστη καὶ ἀποταθεὶς εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν ἠρώτησε ποῖον ἦτο τὸ διεγεῖρον τὴν εὐθυμίαν των αἴτιον.

— Ὁ Χάρρης σας, κύριε! Γιατί ὀνομάζετε *γαϊδαρο* ἕνα παιδὶ τόσον καλοφορεμένο; ἀπεκρίνατο ὁ ἀγυιόπαις τῆς Δουσσελδόρφης.

Χάρρης, πράγματι, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἶνε τὸ παρωνύμιον τοῦ ὑπομονητικωτάτου τῶν τετραπόδων.

Ἀπὸ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ὁ μικρὸς Ἄϊνε οὐδέποτε πλέον ἐκλήθη *Χάρρης*, ἀλλ' Ἐρρῖκος. Ἐν τούτοις τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ἀνεφαίνετο ἐνίοτε ἐν τῷ στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ καὶ πρὸς τὴν ἀδελφήν του γράφων ἐποιεῖτο συνήθως χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τούτου.

* * *

Μετὰ τὸν Ἐρρῖκον, ἐγεννήθη ἐν Δυσσελδόρφῃ, τῷ 1803 ἡ ἀδελφή του Καρλόττα, γυνὴ εὐγενῆ ἔχουσα τὴν καρδίαν καὶ μεγίστην νοημοσύνην, ζῶσα ἔτι ἐν Ἀμβούργῳ.

Τῷ 1822 ὑπανδρεύθη τὸν Μόριτζ φὸν Ἔμβ-

δεν, τέλειον εὐπατρίδην, ὅστις ἠγάπα νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἐγνώριζε πῶς νὰ τὸ πράττῃ. Ὁ Ἔμβδεν ἀπέθανε τῷ 1866.

Ἡ χήρα του εἶνε σήμερον ἑξηκονταεπταέτις, ἀλλὰ μόλις ἐκλαμβάνει τις αὐτὴν πεντηκοντούτιδα. Ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν Ἀμβούργῳ εἶνε τὸ ἐντευκτήριον τῶν θαυμαστῶν τοῦ Ἐρρίκου Ἄϊνε, σωρηδὸν πανταχόθεν προσερχομένων ὅπως πληροφορηθῶσί τι περὶ τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ, περὶ οὗ αὕτη ὁμιλεῖ μετ' ἐπαγωγοῦ θελγήτρου, ἢ ὅπως αἰτήσωνται αὐτόγραφα αὐτοῦ. Ἔδωκε δὲ τοσαῦτα αὐτόγραφα ὥστε ὁ θησαυρὸς της ἐξηντλήθη καὶ αἱ ἐπιστολαὶ μόνον τοῦ ἀδελφοῦ της τῇ ἐναπολείπονται.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὀλίγον ἐναπομένον ἔτι αὐτῇ ἀποσπᾶται παρ' αὐτῆς, δι' ἐπιμόνων προσλιπαρήσεων, φύλλον πρὸς φύλλον, φράσις πρὸς φράσιν, γραμμὴ πρὸς γραμμήν, καὶ ἡ ἀγαθὴ γραῖα, ὅπως ἐπιβεβαιώσῃ τὴν αὐθεντικότητα τῶν ἀποσπασμάτων, προθύμως συνοδεύει αὐτὰ διὰ δηλώσεως, ἢ ἐπιτίθησιν ἐπ' αὐτῶν τὴν σφραγῖδά της.

Συχνάκις, πλεῖστοι τιμῶντες ἐν αὐτῇ τὸν μέγαν ἄνδρα, τῇ πέμπουσιν ἄνθη· δὲν δημοσιεύεται δ' ἐν Γερμανίᾳ ποιήσεων συλλογὴ μὴ ἀποστελλομένη αὐτῇ φιλοφρόνως.

Κέκτηται καὶ φυλάττει μετὰ μερίμνης ζηλοτύπου πολύτιμον λεύκωμα, ἐν ᾧ εὑρίσκεται σελὶς γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ ποιητοῦ νέου ὄντος. Εἶνε ἀριστοτέχνημα καλλιγραφίας, ἅμα δὲ καὶ τεκμήριον τῆς πρὸς αὐτὴν στοργῆς του.

Ἔχει δ' οὕτω·

«Τοὺς ἀνθρώπους δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς δύο κατηγορίας·

»Α' Εἰς ὅσους μᾶς ἀγαπῶσιν.

»Β' Εἰς ὅσους μᾶς λέγουν ὅτι μᾶς ἀγαπῶσι.

»Ἐγὼ εὑρίσκομαι μετὰ τῶν πρώτων. Σὲ ἀγαπῶ πολύ, ἀγαπητή μου Λόττη, καὶ ἂν ἀκόμη οὐδέποτε σοὶ τὸ ἔλεγον, σὲ ἀγαπῶ πολύ!

»*Ὁ ἀδελφός σου*

»**ΕΡ. ΑΪΝΕ.**

»Δυσσελδόρφη, 20 Ἰουνίου 1817».

Τὴν ἠγάπα πράγματι, καὶ ἀληθῆ λατρείαν ᾐσθάνετο πρὸς τὴν Καρλότταν, συμμεριζομένην ἄλλως τε καὶ ἀνταποδιδοῦσαν αὐτήν.

Κατὰ τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ ἀσθένειαν, αὕτη ἐπιδαψιλεύουσα αὐτῷ φιλοστοργοτάτας περιποιήσεις, κατώρθου μόνη νὰ ἐπαναφέρῃ ἐνίοτε τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων του...

*
* *

Ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ Σαμψὼν Ἄϊνε, ὁ βαρόνος Γουστάβος ἐγεννήθη ἐν Δυσσελδόρφῃ τῷ 1805.

Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο στρατιωτικός, τοσοῦτον δὲ διέπρεψεν, ὥστε ὡς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν του ἡ αὐστριακὴ Κυβέρνησις ἐχορήγησεν αὐτῷ τὴν ἄδειαν τοῦ ἱδρῦσαι ἐφημερίδα. Ἵδρυσε δὲ τὸ «**Fremdenblatt**».

Τὸ «**Fremdenblatt**» κατ' ἀρχὰς ἦτον ἁπλῆ ἐφημερὶς τῶν ξένων, περὶ τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν θεάτρων μόνον ἐνασχολουμένη. Ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ηὔρυνε τὸν κύκλον του, ἐμεγέθυνε τὸ σχῆμά του, καὶ ἐπὶ τέλους κατέστη ἓν τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἀξιοπιστοτέρων πολιτικῶν ὀργάνων.

Ὁ ἱδρυτὴς αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἀμεταπτώτου πίστεως καὶ ἀφοσιώσεώς του πρὸς τὸν οἶκον τῶν Ἀψβούργων ἠξιώθη διαφόρων ἱπποτικῶν παρασήμων καὶ τοῦ τίτλου τοῦ βαρόνου, μετὰ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ ὀνόματος φὸν Γκέλδερν.

Ὁ δημοσιογράφος βαρόνος εὑρισκόμενός ποτε ἐν Παρισίοις μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐνδόξου ἤδη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. Ἐν τῇ ῥύμῃ τῆς συνδιαλέξεως, ὁ Ἐρρῖκος ὡμίλησε πρὸς αὐτὸν περὶ νέων τού τινων ποιημάτων, ἐξ ὧν ὡμολόγει ὅτι ἦτο λίαν ηὐχαριστημένος.

— Δός μοι τα, εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀρχισυντάκτης τῆς βιεννaίας ἐφημερίδος προστατευτικῶς — θὰ τὰ κάμω γνωστά.

Ἔκπληκτος ὁ ἔνδοξος ποιητὴς μένει ἄναυδος, ἀγνοῶν κατ' ἀρχὰς τί ν' ἀπαντήσῃ· ἀλλὰ μετὰ ἓν λεπτὸν σκαρδαμύσσων τὰ ὄμματα, ὡς συνείθιζεν ὅτε ἠκόνιζεν ὀξύ τι βέλος κακεντρεχείας, καὶ προσατενίζων τὸν ἀδελφόν του·

— Ἐξαίρετος ἰδέα, καλέ μου Γουστάβε. Θὰ σοὶ δώσω τοὺς στίχους μου. Εἶσαι ἡ πρόνοιά μου! Ὦ! τώρα πλέον εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ γείνω ἔνδοξος!

Κατὰ τὰς ὥρας τῆς εἰρωνείας καὶ τοῦ σατυρικοῦ του οἴστρου, ὁ Ἐρρῖκος Ἄϊνε οὐδὲ τῶν οἰκείων του ἐφείδετο, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδέποτε ἐμνησικάκησε κατ' αὐτοῦ.

*
* *

Τὸ νεώτατον τῆς οἰκογενείας τέκνον, ὁ Μαξιμιλιανός, ἐγεννήθη ἐν Δυσσελδόρφῃ τῷ 1807. Σπουδάσας τὴν ἰατρικὴν προσελήφθη ἰατρὸς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ῥωσσικοῦ στρατοῦ καὶ ἐγκατέστη ἐν Πετρουπόλει.

Ὁ Ἐρρῖκος ἀνέλαβε νὰ ἀναπτύξῃ καὶ διαμορφώσῃ τὴν εὐφυΐαν αὐτοῦ· ἐνέπνευσε δ' εἰς αὐτὸν ἐνωρίτατα θερμὸν πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ποίησιν ἔρωτα.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀφηγεῖται ὅτι ἐν ᾧ περιεπάτει μιᾷ τῶν ἡμερῶν μετ' αὐτοῦ, ὁ ἀδελφός του εἶδε μεγάλην ἀράχνην συλλαβοῦσαν μυῖαν ἐν τῷ ἱστῷ της, καὶ ἐγκαταλιποῦσαν αὐτὴν ἀφ' οὗ ἀπεμύζησε τὸ αἷμά της. Ἀνύψωσε τὸν δάκτυλόν του καὶ δεικνύων αὐτὴν πρὸς αὐτόν·

— Παρατήρησε! εἶπεν, ἰδοὺ τί πάσχουν οἱ ἀνόητοι ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀράχνη εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς κοινωνίας· ὁ ἱστὸς αὐτῆς εἶνε οἱ ὡραῖοι λόγοι οἱ ἑλκύοντες καὶ ῥίπτοντες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. Ἀλλ' ὁ σώφρων καὶ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος ἀπαλάσσεται οὕτω·

Καὶ διὰ τῆς ῥάβδου πατάξας κατέρριψε πρὸ

τῶν ποδῶν του τὸν ἱστόν. Ὁ Μὰξ ὥρμησε νὰ καταπατήσῃ τὴν ἀράχνην, ἀλλ' ὁ Ἑρρῖκος ἐπέσχεν αὐτόν·

— Ἄφες την νὰ ζήσῃ. Ἀρκοῦ εἰς τὸ νὰ καταστρέφῃς τὸ ἔργον τοῦ ἐχθροῦ σου. Ἐννοεῖς;

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀπέθανε τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Βερολίνῳ.

Ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἔκαυσεν ὅλα τὰ ἔγγραφά του, ἐνώπιον τοῦ ἀδελφοῦ του Γουστάβου. Τίς οἶδε οἷαι πολύτιμοι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἑρρίκου ἐξηφανίσθησαν ἐν τῷ auto-da-fé τούτῳ;

Β'

Ὡς εἴπομεν ἤδη, πρώτη διδασκάλισσα τοῦ Ἄϊνε ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Παρὰ ταύτης ἐδιδάχθη τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν. Ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας ὁ Ἑρρῖκος εἶχεν ἤδη ζωηρὸν τὸν χαρακτῆρα, καὶ ὀξὺ τὸ πνεῦμα. Ἡ νεαρὰ μήτηρ, ἀφοσιωθεῖσα εἰς τὸν ἀνατροφὴν τοῦ παιδίου τούτου ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὸ τὴν ἀνάγνωσιν διδακτικῶν μόνον βιβλίων, πρὸ πάντων δὲ περιγραφῶν περιηγήσεων.

Ὡμίλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγάπης συχνάκις πρὸς αὐτόν, ὡς βραδύτερον καὶ εἰς τὰ λοιπά της τέκνα, περὶ τῶν ταξειδίων, περὶ τῆς πατρίδος, περὶ τῆς Γερμανίας, ἥτις τότε διετέλει ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει, ἰδίᾳ ἐν τοῖς μικροῖς Κράτεσι.

— Ὑποσχέθητέ μοι τοῖς ἔλεγεν, ὅτι θὰ ἐκλέξητε ὡς διαμονήν σας τὰς μεγάλας πρωτευούσας τῶν μεγάλων Κρατῶν· ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἔστε Γερμανοί· φυλάξατε καρδίαν γερμανικὴν διὰ τὸν γερμανικὸν λαόν.

Δὲν ἐπελάθοντο τῶν μητρικῶν συμβουλῶν.— Ὁ Ἑρρῖκος ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις, ὁ Γουστάβος ἐν Βιέννῃ καὶ ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐν Πετρουπόλει.

* * *

Ὁ Γκαῖτε εἶπεν ὅτι ὅπως καλῶς γνωρίσῃ τις ἕνα ποιητήν, πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πατρίδα του. Ἡμεῖς προσεπιλέγομεν ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζῃ οἵα ὑπῆρξεν ἡ νεότης αὐτοῦ.

Ὁ Ἑρρῖκος Ἄϊνε διήνυσε τὴν νεότητα αὐτοῦ ἐν Δυσσελδόρφῃ καὶ Κολωνίᾳ.

Ὅστις ἐμελέτησε τὰ ἔθιμα καὶ τὸν βίον τῶν παραρρηνίων χωρῶν παρετήρησε πάντως, ἂν μάλιστα συμμετέσχε παρ' αὐτοῖς τῶν ἑορτῶν τῶν ἀπόκρεων, τὴν παράδοξον ζωηρότητα καὶ τὸ δηκτικὸν τοῦ πνεύματός των. Ἐν τῇ σατυρικῇ ταύτῃ ἀτμοσφαίρᾳ ἠνοίχθη τὸ πρῶτον ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ· ἐν αὐτῇ ᾐσθάνθη τὰς πρώτας τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης ἐντυπώσεις· ἤντλησε τὰς πρώτας αὐτῆς ἐμπνεύσεις.

Ὁ καθηγητὴς αὐτοῦ Σχαλμάγερ, διευθυντὴς τοῦ γυμνασίου τῆς Δυσσελδόρφης προεμάντευσε τὴν μεγίστην τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ νοημοσύνην καὶ ᾐσθάνθη πολὺ πρὸς αὐτὸν ἐνδιαφέρον. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν μετέβη πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Ἑρρίκου καὶ ἀφ' οὗ τῇ περιέγραψεν ἐνθουσιωδῶς τὰς ταχείας προόδους τοῦ παιδίου, συνεβούλευσεν αὐτὴν νὰ ἐκπαιδεύσῃ αὐτὸ θρησκευτικῶς, προσηνέχθη δ' αὐτῆς νὰ τὸ διδάξῃ θεολογίαν.

— Πρέπει νὰ τὸ στείλετε εἰς τὴν Ῥώμην! ἀνέκραξε, ναί, κυρία, εἰς τὴν Ῥώμην, καί, σᾶς τὸ ὑπόσχομαι, μίαν ἡμέραν θὰ γίνῃ Καρδινάλιος.

Ἀλλ' ἡ οἰκογένεια προώριζεν εἰς τὸ ἐμπόριον τὸν Ἑρρῖκον καὶ ἡ μήτηρ του δὲν συνήνησεν.

Οἵαν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἐκκλησία! Ὁ ἀγαθὸς Σχαλμάγερ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος.

* * *

Ὁ Ἑρρῖκος Ἄϊνε τοὺς πρώτους αὐτοῦ στίχους ἔγραψε δωδεκαέτης.

Ἔλαβε τότε τὴν ἕξιν τοῦ ἐργάζεσθαι τὴν νύκτα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀνήπτετο πῦρ ἐν τῷ δωματίῳ του ὑπέφερε λίαν ἐκ τοῦ ψύχους. Ὅπως προφυλαχθῇ δ' ἀπ' αὐτοῦ ἐζήτησε καὶ τῷ ἔδοσαν μίαν *γοῦναν* καὶ μαλλίνην τινὰ κορδύλην.

Ἡ γηραιά των μαγείρισσα παρεῖχεν αὐτῷ κηρίον ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γονέων του· ἀλλ' ὀργισθεῖσά ποτε διότι προσηνέχθη πρὸς αὐτὴν τραχέως, κατήγγειλεν αὐτὸν ὅτι *ἤθελε νὰ λέγῃ ὅλα ὅσα ἐσκέπτετο.*

* * *

Μετά τινα χρόνον ἔγραψε ποιημάτιον περὶ ἐπεισοδίου τινὸς τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

Ἦτον ὀκταέτης καὶ ἡ ἀδελφή του πενταέτις. Καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὰ δύω παιδία ἐγειρόμενα ἀπὸ τῆς αὐγῆς διεσκέδαζον ἐν τῇ σιγῇ τῆς καθευδούσης οἰκίας, ζητοῦντα.... ὁμοιοκαταληξίας.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἡ Καρλόττα μεθ' ὅλους της τοὺς ἀγῶνας μὴ εὑρίσκουσα τὴν ζητουμένην ὁμοιοκαταληξίαν, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν της·

— Αὐτὸ τὸ παιγνίδι ταιριάζει καλλίτερα εἰς σὲ παρὰ εἰς ἐμέ, ἐσὲ διασκεδάζει κ' ἐμὲ μὲ κουράζει. Ἔρχεσαι νὰ παίξωμεν ὅπως θέλω ἐγώ; Θὰ κάμωμεν ἕνα πύργον. Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἡ *βασιλοποῦλα*, θὰ ἔμβω μέσα καὶ θὰ καθήσω. Σὺ θὰ μείνῃς ἀπ' ἔξω, θὰ εὑρίσκῃς ὁμοιοκαταληξίας καὶ θὰ τραγῳδῇς.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ἑρρῖκος.

Κατ' ἀρχὰς ἔπρεπε νὰ κτισθῇ ὁ πύργος.

Ἀλλ' οἱ πύργοι δὲν κτίζονται ἄνευ οἰκοδομησίμου ὕλης.

Ποῦ νὰ τὴν ἀναζητήσωσι, ποῦ νὰ τὴν εὕρωσι τὴν ὕλην ταύτην;

Ἔδραμον εἰς τὸ ἁμαξοστάσιον, εὗρον κιβώτιά τινα κενά, ἀνήγειραν αὐτὰ διὰ τῶν μικρῶν των βραχιόνων καὶ ἐπέθεσαν ἐπ' ἄλληλα ἄχρις ὕψους δέκα ποδῶν.

Ἡ ἀξιοπρέπεια ἑνὸς πύργου δὲν ἠνείχετο ὀλιγώτερον ὕψος!

Ἡ Καρλόττα, ἐνδυθεῖσα τὴν καινουργῆ αὐτῆς

ἐσθῆτα ὅπως κάλλιον ὑποδυθῇ τὸ πρόσωπον τῆς *βασιλοπούλας*, ἀνερριχήθη ἀπὸ κιβωτίου εἰς κιβώτιον, ἐπήδησεν εἰς τὸ τελευταῖον καί . . . ὁ Ἐρρῖκος δὲν εἶδεν αὐτὴν πλέον — ἡ *βασιλοποῦλα* ἐγένετο ἄφαντος.

Ἔντρομος διότι δὲν ἔβλεπεν αὐτήν, ἔρρηξεν ὀξείας κραυγὰς καὶ ὁρμήσας εἰς τὴν οἰκίαν ἀφύπνισε πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ.

Οἱ γονεῖς του προσέδραμον πλήρεις ἀγωνίας... Ἀλλ' ἀπηλλάγησαν τοῦ φόβου των, ἐννοήσαντες τὰ τρέχοντα. Ἡ ἐξαφάνισις τῆς *βασιλοπούλας* προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι τὸ κιβώτιον ἦτο μέγα καὶ ἡ βασιλοποῦλα μικρά.

«Ὅτε ἔδραμον εἰς βοήθειάν μου, ἔλεγε μετὰ ταῦτα ἡ ἀδελφή του, ἐγὼ ἤμην ζαρωμένη εἰς μίαν γωνίαν, μὴ τολμῶσα ν' ἀναπνεύσω, ἐκ φόβου μὴ ἐπιπληχθῶ· ἀλλ' ὁ ἀδελφός μου ἔβαλλε τόσον σπαρακτικὰς κραυγὰς καὶ λυγμοὺς τόσον ἀπελπιστικούς, ὥστε συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς λύπης του τῷ εἶπα·

»— Ἐρρῖκε, ζωντανὴ εἶμαι· μόνον τὸ *φουστάνι* μου ἐσχίσθη.

»Ὅτε δὲ ἐξήχθην ἀπὸ τοῦ πύργου (καὶ δὲν ἐξήχθην ἀκόπως) μ' ἐφίλησε τόσον θερμῶς, ὥστε πάντες συνεκινήθησαν».

Τῷ 1855, δύω πρὸ τοῦ θανάτου του μῆνας, ἔλεγε πρὸς αὐτὴν κατὰ μελαγχολικήν τινα ἀνάμνησιν τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ὅτι οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν βαθεῖαν ἐκείνην χαρὰν ἣν ᾐσθάνθη ὀκταέτης.

* * *

Ἀφορμὴ τοῦ πρώτου φιλολογικοῦ θριάμβου τοῦ Ἐρρίκου Ἄϊνε ἐγένετο ἡ ἀδελφή του Καρλόττα.

Ὤφειλεν αὐτὴ νὰ γράψῃ *ἔκθεσίν* τινα καὶ διετέλει ἐν μεγίστῃ ἀμηχανίᾳ· διότι ἄλλα σκεπτομένη ἐν τῷ σχολείῳ δὲν προσέσχε καὶ οὐδ' ἐνεθυμεῖτο κἂν τὸ δοθὲν θέμα. Ἦτον ἱστορία· ὁ διδάσκαλος εἶχεν ἀφηγηθῆ αὐτὴν διὰ μακρῶν καὶ ἐν πάσαις αὐτῆς ταῖς λεπτομερείαις· ἀλλ' ἡ μικρὰ Καρλόττα μάτην ἐπίεζε τὸ μέτωπόν της — δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνθυμηθῇ ὅ,τι δὲν εἶχεν ἀκούσει.

Ὁ Ἐρρῖκος εἶδε τὴν ἀμηχανίαν της καὶ προσῆλθεν αὐτῇ ἀρωγός.

— Συλλογίσου ὀλίγον, τῇ εἶπε. Περὶ τίνος ἔλεγεν ἡ ἱστορία σου;

— Περὶ βρυκολάκων, νομίζω, ἀπήντησεν αὐτή.

— Περὶ βρυκολάκων; εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος. Αὐτὸ ἀρκεῖ. Πήγαινε νὰ παίξῃς καὶ ἄφησέ με μόνον.

Ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἐξῆλθεν· ἡ ἔκθεσις ἦτον ἕτοιμος.

Ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀδελφήν του, ἥτις, εὐτυχὴς διότι ἀπηλλάγη τῆς περὶ αὐτῆς μερίμνης, οὐδὲ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ κἂν ἐφρόντισε.

Τὴν ἐπαύριον προσῆλθε γενναίως μετὰ τῶν συμμαθητριῶν της πρὸς τὸν διδάσκαλον καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ τὸ τετράδιόν της· ἀλλ' οὗτος, παρὰ τὰ εἰθισμένα καὶ πρὸς ἔκπληξιν αὐτῆς μεγάλην, ἀναγνοὺς αὐτό, δὲν τὸ ἀπέδωκεν αὐτῇ.

Ἤρξατο ἤδη ἀνησυχοῦσα ὅτε τὴν προσεκάλεσε·

— Κόρη μου, τῇ εἶπε, ποῖος τὴν ἔγραψε τὴν ἱστορίαν σου;

— Ἐγώ, ἀπεκρίνατο ἡ Καρλόττα δι' εὐσταθοῦς τόνου φωνῆς.

— Δὲν θὰ σ' ἐπιπλήξω, ἐπανέλαβεν ὁ διδάσκαλος, ἀλλ' εἰπέ μου τὴν ἀλήθειαν, ποῖος τὴν ἔγραψε;

Ἐρυθριῶσα τότε ἡ Καρλόττα, διότι ἐψεύσθη, ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ ὑπεψέλλισε·

— Ὁ ἀδελφός μου.

— Τὸ διήγημα τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀριστούργημα! ἀνέκραξεν ὁ διδάσκαλος. Καὶ ἀποταθεὶς πρὸς δύω του συναδέλφους παρόντας ἐκεῖ,

— Ἀκούσατε! προσέθηκε, καὶ ἀνέγνω γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.

Ὁ Ἐρρῖκος (μόλις ἦτο τότε δεκαέτης) παρέστησε φάντασμα ὅπερ συνήντα κόρην τινὰ καὶ ἐπλησίαζε πρὸς αὐτὴν ἀποτεῖνον τοσοῦτον τρομερὰς λέξεις, ὥστ' ἔφευγεν ἔκφρων ἡ κόρη βάλλουσα κραυγὰς ἀγωνίας. Αἱ σύντροφοί της προσέτρεχον πρὸς τὰς κραυγάς της, τὴν ἠρώτων, καὶ ἐπανελάμβανεν εἰς αὐτὰς τοὺς τρομεροὺς λόγους τοῦ φαντάσματος, οὗ ἔβλεπεν ἀκαταπαύστως τοὺς διχαλωτοὺς πόδας, τὰ ἀπαστράπτοντα ὄμματα, τὸ πελώριον χαῖνον στόμα, τὸ ἕτοιμον νὰ καταβροχθίσῃ αὐτήν.

Αἱ μαθήτριαι, καὶ ἡ Καρλόττα μετ' αὐτῶν, ἠκροῶντο φρικιῶσαι. Ὁ διδάσκαλος ἔδραμε πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Ἄϊνε, καὶ συνεχάρη αὐτῇ διότι εἶχεν υἱὸν μὲ τοιοῦτον πνεῦμα. Ἐπεθύμησε νὰ κρατήσῃ τὸ χειρόγραφον, ἀλλὰ μόνον ἀντίγραφον αὐτοῦ ἔλαβε.

Τὸ πρῶτον τοῦτο τοῦ Ἄϊνε δοκίμιον, ὡς καὶ ἡ συνέχεια τοῦ ποιήματος **Rabbi von Bacherach**, ἀτελὲς μεῖναν ἔκτοτε, ἐγένετο παρανάλωμα τῆς μεγάλης πυρκαϊᾶς τοῦ Ἀμβούργου, ἐν ᾗ μικροῦ δεῖν ἀπώλλυτο ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Αὕτη χιτωνίτην μόνον φοροῦσα καὶ νυκτικὴν ἐπὶ κεφαλῆς κορδύλην ἐξεπήδησε τῆς οἰκίας θρηνοῦσα μᾶλλον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν χειρογράφων τοῦ υἱοῦ της παρὰ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν πολυτελῶν ἐπίπλων της, τῶν τριχάπτων καὶ τῶν ἀδαμάντων αὐτῆς.

* * *

Ἡ πυρκαϊὰ τοῦ Ἀμβούργου ἀναμιμνήσκει ἡμῖν δραματικὸν ἐπεισόδιον τῆς νεότητος τοῦ ποιητοῦ.

Ἦτο ἡμέρα τῆς ἐμπορικῆς πανηγύρεως καὶ οἱ γονεῖς του ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς θεράποντας αὐτῶν νὰ ἐξέλθωσι τῆς οἰκίας. Μείναντα μόνα ἐν αὐτῇ τὰ παιδία μετὰ τῆς γηραιᾶς τροφοῦ των καὶ τῆς μητρός των, ἐκάθησαν περὶ αὐτὴν καὶ ἠκροῶντο ἀπλήστως τῶν δραματικωτάτων παραμυθίων, ἅ-

τινα ἀφηγεῖτο εἰς αὐτά. Αἴφνης φῶς ἐρυθρὸν ἐφώτισε τὴν αἴθουσαν· ἀνύψωσαν τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ εἶδον γλώσσας φλογὸς ἐξορμώσας ἐκ τῶν παραθύρων γειτονικῆς οἰκίας.

Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον ἀποθῆκαι, ἐν αἷς περιείχετο μεγάλη ποσότης κριθῆς προωρισμένης πρὸς κατεργασίαν ζύθου.

Ὁ κίνδυνος ἐπεῖγεν.

Μήτηρ καὶ τέκνα κατῆλθον ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἔδοσαν τὸ σύνθημα τοῦ κινδύνου.

Προσέδραμον πανταχόθεν καὶ διὰ τῆς ἐγκαίρου καὶ προθύμου βοηθείας τὸ πῦρ κατεσβέσθη.

Ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εὗρον τὴν θύραν αὐτῆς κλειστήν· ἐν τῇ ταραχῇ των ἐλησμόνησαν, ὅτε ἐξῆλθον, νὰ σηκώσωσι τὸν μάνδαλον. Ἔσυραν, ἔσυραν ἐπανειλημμένως τὸν θώμιγγα τοῦ κωδωνίσκου, ἀλλ' ἡ τροφὸς ἔν τινι ἀποκέντρῳ δωματίῳ ῥάπτουσα, κωφὴ δὲ οὖσα, δὲν ἤκουε.

— Μητέρα, ἀνέκραξεν αἴφνης ὁ Ἐρρῖκος ἐπιχαίρων ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει του, ἡ θύρα τοῦ ἁμαξοστασίου εἶνε ἀνοικτή. Εἰμποροῦμεν νὰ ἔμβωμεν ἀπ' ἐκεῖ.

Ἐν τῷ ἁμαξοστασίῳ ὑπῆρχε παλαιὰ ἅμαξα, ὑπὸ μακροῦ φαιοῦ ὑφάσματος κεκαλυμμένη.

Ὁ Ἐρρῖκος διελθὼν παρ' αὐτήν, διέκρινεν ἄνθρωπον, ὅστις ὀκλάδην καθήμενος, ἐκρύπτετο ὄπισθεν τῶν τροχῶν.

Πᾶς ἄλλος θ' ἀνεκραύγαζε περιδεῶς· ὁ Ἐρρῖκος οὔτε νεῦμα ἐποίησε.

— Μητέρα, εἶπε, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην δεικνύων συγκίνησιν, ἐλησμόνησα τὸ μανδύλι μου εἰς τοῦ γείτονος, πηγαίνω νὰ τὸ 'πάρω.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν ἄδειαν τῆς μητρός του ἐξώρμησεν εἰς τοῦ γείτονος καὶ διηγεῖται πρὸς αὐτὸν τὸ πρᾶγμα. Ὁ γείτων καλεῖ καὶ ἄλλους γείτονας· περικυκλοῦσι τὸ ἁμαξοστάσιον, ἐρευνῶσι καὶ συλλαμβάνουσι τὸν κακοῦργον· διότι ἦτο κακοῦργος ἄρτι ἀποδρὰς τοῦ κατέργου, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πελωρίαν μάχαιραν.

Ἀπαγόμενος εἰς τὴν εἱρκτὴν ὁ κατάδικος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τοῦ παιδίου·

— Σκύλλε! ἀνεφώνησε, θὰ σὲ βάλω 'ς τὸ χέρι μίαν ἡμέραν, μὴ σὲ μέλῃ. Ἀπὸ τὸ χέρι μου θ' ἀποθάνῃς!

Μετὰ πολλὰ ἔκτοτε ἔτη φοιτητὴς ὢν ἐν Βόννῃ ὁ Ἄϊνε μετέβη μετά τινων φίλων του εἰς Αἴξ, ἔνθα ἀνηγγέλθη ὅτι ἔμελλε νὰ καρατομηθῇ κακοῦργός τις. Εἷς αὐτῶν κατεγίνετο εἰς τὴν φρενολογίαν, καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν κατάδικον. Ὁ Ἄϊνε εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν εἱρκτήν· ἀλλὰ μόλις εἰσελθόντα κραυγὴ διέφυγεν αὐτόν. Εὑρέθη ἐνώπιον τοῦ ἀποδράντος καταδίκου!

Τὴν ἐπαύριον, μεθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ταραχήν, ἠθέλησε νὰ παραστῇ εἰς τὴν καρατόμησιν. «Τὸ πλῆθος ἦτο πυκνότατον περὶ τὸ ἰκρίωμα, καὶ ἐν τούτοις, διηγεῖτο βραδύτερον, ὁ κακοῦργος μὲ ἀνεγνώρισε καὶ ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῆς λαιμητόμου ἐξηκόντισε κατ' ἐμοῦ βλέμμα πλῆρες μίσους, ὅπερ οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ λησμονήσω!»

Τὰ νεῦρα τοῦ ποιητοῦ συνεταράχθησαν ἐπὶ μακρὸν ἐκ τοῦ κλονισμοῦ ὃν προὐξένησεν αὐτοῖς τὸ φρικαλέον θέαμα, οὐδέποτε δ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης συγκατετέθη νὰ πλησιάσῃ εἰς ἰκρίωμα.

* * *

Ἄλλως δὲ τὰ νεῦρα αὐτοῦ ἦσαν ὑπερβολικῶς εὐερέθιστα, πρὸ πάντων κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη. Τότε ὁ ἐλάχιστος ἦχος ἐτάραττεν αὐτόν, καὶ κατὰ τὴν ἀσθένειάν του, ἔλεγε πρὸς τὴν ἀδελφήν του, φροντίζουσαν ἐντούτοις νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτὸν σιγηλῇ τῇ φωνῇ·

— Μὴ φωνάζῃς δὰ τόσον δυνατά, Δόττη!

Τὸ ὄργανον τῆς ἀκοῆς εἶχεν ἀποκτήσει τηλικαύτην ὀδυνηρὰν ὑπερευαισθησίαν, ὥστε ἀπὸ τῆς κλίνης τῶν βασάνων του, καίπερ ἐν ἀποκέντρῳ δωματίῳ κατακεκλιμένος, ἤκουε πανθ' ὅσα ἐλέγοντο ἔξω.

* * *

Ἄλλο ἐπεισόδιον τῆς παιδικῆς του ἡλικίας·

Ἦσαν πολὺ μικροὶ τὴν ἡλικίαν αὐτός τε καὶ ἡ ἀδελφή του, ὅτε ἐξανθηματική τις νόσος ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ οἰκουρήσωσιν ἐπί τινας ἡμέρας. Ὅπως διασκεδάσωσι, τοῖς ἔδοσαν πυξίδα πλήρη τεμαχίων ὑφασμάτων.

— Τί νὰ τὰ κάμωμεν; ἠρώτησεν ἡ Καρλόττα.

— Ἕνα φόρεμα Ἀρλεκίνου, ἀπεκρίνατο ὁ ἀδελφός της.

Καὶ λαβόντα βελόνην ἐπελάβοντο τοῦ ἔργου, ἀμφότερα τὰ παιδία.

Ἡ Καρλόττα ἐβαρύνθη μετ' ὀλίγον. Ἀλλ' ὁ Ἐρρῖκος, μᾶλλον ἐπίμονος αὐτῆς, ἔπαυσεν ὅτε μόνον ἐπέρανε τὸ ῥάψιμόν του.

Ἐθαύμασε τὸ ἱμάτιον καὶ ἀπεφάσισε νὰ φορέσῃ αὐτὸ κατὰ τὰς προσεχεῖς ἀπόκρεω· ἀλλὰ πρὸς μεγάλην του θλῖψιν, οἱ γονεῖς του δὲν συνήνεσαν.

Μὴ ἔχων τὸ σθένος νὰ καταστρέψῃ τὸ ἀριστοτέχνημα τῶν χειρῶν του ὁ μέλλων ποιητὴς τοῦ *Ἄττα Τρόλ* προσήνεγκεν αὐτὸ εἰς γεῖτον παιδίον.

Μετὰ πολλὰ ἔτη, ἡ ἀδελφή του ἔγγαμος ἤδη συνήντησε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐν ὁδῷ τινι τοῦ Ἀμβούργου νεανίαν, ναυτικὴν ἐνδεδυμένον στολήν, ὅστις ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν λέγων·

— Κυρία, μὲ ἀναγνωρίζετε;

— Ὄχι, ἀπεκρίνατο αὐτὴ μετ' ἐκπλήξεως.

— Εἶμαι τὸ παιδίον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἀδελφός σας μίαν φορὰν ἐχάρισε τὸ φόρεμα τοῦ Ἀρλεκίνου. Ἦτο δῶρον μεγάλης ἀξίας, τὸ ὁποῖον τότε δὲν τὸ ἐξετίμησα ὅπως ἔπρεπε, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον κατόπιν ποτέ μου δὲν τὸ ἀπεχωρίσθην. Τὸ ἔλαβα μαζῆ μου εἰς ὅλα μου τὰ ταξεῖδια, τὸ ἐφύλαξα πλησίον μου πανταχοῦ ὅπου καὶ ἂν ὑπῆγα.

— Τό ἔχετε ἀκόμη;

— Ναὶ καὶ ὄχι. Εἶνε ὀλίγος καιρὸς ὅπου, ἐπειδὴ μὲ παρεκάλεσαν πάρα πολὺ οἱ φίλοι μου, τὸ ἔκοψα εἰς δέκα ἑπτὰ κομμάτια, καὶ τὸ ἐμοίρασα πρὸς αὐτοὺς δι' ἐνθύμησιν τοῦ ἐνδόξου μας ποιητοῦ.

Ἐν Παρισίοις, κατὰ τὰς ἐσχάτας τοῦ ποιητοῦ ἡμέρας ἡ Καρλόττα ἀνέμνησεν αὐτῷ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο πρὸς τὸν ἀδελφόν της.

— Θὰ γράψω περὶ αὐτοῦ ἓν ποίημα, τὸ ὁποῖον θὰ σὲ διασκεδάσῃ.

Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ γράψῃ· ὁ θάνατος προέλαβεν αὐτόν.

*
* *

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἑρρίκου περιπαθῶς ἀγαπῶσα τὰς καλὰς τέχνας, προσεκάλεσε πρὸς διδασκαλίαν αὐτοῦ διδασκάλους τῆς ἰχνογραφίας καὶ τῆς μουσικῆς.

Ὁ Ἑρρῖκος εἶχε μεγίστην κλίσιν πρὸς τὴν ἰχνογραφίαν, καὶ ἠδύνατο νὰ διαπρέψῃ ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ ἐρχόμενος πεζῇ μακρόθεν, ἀφικνεῖτο τοσοῦτον κεκοπιακὼς εἰς τὸ μάθημά του, ὥστε καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἐκοιμᾶτο. Τί συνέβη λοιπόν; Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ πονηρός του μαθητὴς βλέπων αὐτὸν εἰς βαθὺν ὕπνον βεβυθισμένον, ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας καὶ ζωγραφήσας πελώριον ὄνον προσεκόλλησεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ ἀκριβῶς τῶν νώτων του.

Ἀφυπνισθεὶς τέλος ὁ γέρων, ἀνύποπτος ὅλως, ἐξῆλθε καὶ ἐγένετο ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ὁ περίγελως τῶν διαβατῶν, ἄχρις οὗ γραῖά τις οἰκτείρασα αὐτὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν νώτων αὐτοῦ τὸν ὄνον καὶ παρουσίασεν αὐτῷ. Ὁ γέρων ἥρπασεν αὐτὸν μανιώδης καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα τοῦ μαθητοῦ του·

— Πῶς ὁ υἱός μου ἠδυνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσητε; εἶπεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἅϊνε. Μήπως ἐκοιμᾶσθε, διδάσκαλε;

— Ναὶ, ὕπνον βαθὺν, ὅπως πάντοτε ὀνειρευόμενος χρέη καὶ δανειστὰς, ἐφώνησεν ὁ Ἑρρῖκος ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς γωνίας ὅπου εἶχε ζαρώσει.

Ὁ διδάσκαλος ἀπεπέμφθη καὶ ἡ ἰχνογραφία ἐγκατελείφθη.

Ὁμοία δ' ὑπῆρξε καὶ τῆς μουσικῆς ἡ τύχη. Ἀπὸ τριῶν μηνῶν ἐδιδάσκετο βιολίον, ὅτε ἡ μήτηρ του ἀκούσασα ἡμέραν τινὰ μελῳδικωτάτους ἤχους ἐξερχομένους ἀπὸ τοῦ δωματίου τοῦ Ἑρρίκου ἐν ᾧ ἦτο μετὰ τοῦ διδασκάλου του, ἠθέλησε νὰ συγχαρῇ τὸν ἕνα διὰ τὰς προόδους τοῦ ἑτέρου, καὶ ἀνέῳξεν αἴφνης τὴν θύραν.

Ἡ κατάπληξις καθήλωσεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Ἑρρῖκος ἡδυπαθῶς ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἐφαίνετο ὡς ἀποκοιμηθεὶς, ἐν ᾧ ὀρθὸς ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ μουσικοδιδάσκαλος ἔπαιζε τὸ βιολίον.

Ὁ Ἑρρῖκος δὲν ἐνόησε κατ' ἀρχὰς τὴν ἔλευσιν τῆς μητρός του·

— Ἔτσι λοιπὸν, ἐργάζεσαι; τῷ εἶπε.

Συνελθὼν δ' ἐκ τῆς φωνῆς της ἀπὸ τῆς ὀνειροπολήσεως ἐν ᾗ ἦτο ἐμβεβυθισμένος·

— Διατί ἦλθες καὶ μὲ διετάραξες; ἀνέκραξεν ὀργίλως· συνέθετον τὸ ὡραιότερον ᾀσμάτιον τοῦ κόσμου.

*
* *

Ἡ ποίησις ἦτο τὸ σφοδρότατον αὐτοῦ πάθος. Ἐν τῷ «Buch der Lieder» εὑρίσκεται ποίημά τι φέρον τίτλον «Εἰς ἀοιδὸν ᾄδουσαν παλαιὸν ᾀσμάτιον». Ἦτο νεώτατος ὅτε ἔγραψεν αὐτὸ καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τίνι εὐκαιρίᾳ·

Ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Δουσσελδόρφης διευθυνομένῳ ὑπὸ ἐγχωρίου τινος καλουμένου Βουργμύλλερ (οὗτινος ὁ υἱὸς ἐκτήσατο βραδύτερον φήμην τινὰ ὡς μουσουργὸς) ἐδίδοντο μεγαλοπρεπεῖς παραστάσεις. Τὸ κυριώτατον δ' αὐτῶν θέλγητρον ἦτον ἡ πρώτη ἀοιδὸς, νεωτάτη, περικαλλὴς, ἔχουσα ὡραίαν φωνὴν ὑψιφώνου, καλουμένη Καρολίνα Στέρν. Μολονότι ἐπεζητεῖτο ὑπὸ πάντων ἡ συναναστροφὴ αὐτῆς, μολονότι ἦτο τὸ εἴδωλον τοῦ κοινοῦ, αὕτη ἐβίου λίαν μονήρης μετὰ τῆς μητρός της.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἅϊνε ᾐσθάνετο πολὺ πρὸς αὐτὴν διαφέρον καὶ ἐδέχετο ἀσμένως τὰς ἐπισκέψεις αὐτῆς. Μίαν ἑσπέραν ἐπιθυμοῦσα νὰ συγχαρῇ αὐτὴν μετὰ συναυλίαν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τελεσθεῖσαν, καθ' ἣν ἡ ἀοιδὸς ἤρατο ἀληθῆ καλλιτεχνικὸν θρίαμβον, προσήνεγκεν αὐτῇ δεῖπνον.

— Τί κρῖμα, ἀγαπητή μου, τῇ εἶπεν ἐναγκαλιζομένη αὐτὴν, νὰ μὴ εὑρεθῇ εἷς ποιητὴς νὰ σὲ ὑμνήσῃ δι' ὡραίων στίχων!

Ἅμα ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας ὁ Ἑρρῖκος, παρὼν μετὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τῆς ἀδελφῆς του ἐν τῷ δείπνῳ, ἐγένετο ῥεμβώδης καὶ καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν δὲν ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς Καρολίνας τὰ βλέμματά του.

Τὴν ἐπαύριον παρουσίασεν εἰς τὴν μητέρα του ἐπὶ ὡραίου στιλπνοτάτου χάρτου καλλιγραφικῶς γεγραμμένον καὶ δι' ἀραβουργημάτων περικεκοσμημένον, τὸ ὡραῖον ποίημα ὅπερ ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἡ γεννωμένη μεγαλοφυΐα αὐτοῦ. Ἡ μήτηρ του ἀνέγνω αὐτὸ μετ' ἐκπλήξεως, ἀνέγνω αὐτὸ καὶ πάλιν, ἤγαγε τὸν νεαρὸν ποιητὴν παρὰ τῇ ἀοιδῷ, ἥτις ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν συγκεκινημένη καὶ ἐδημοσίευσε τοὺς στίχους ἔν τινι ἐφημερίδι τῆς Δυσσελδόρφης, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ὀνομάσῃ τὸν ποιητὴν αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Ἑρρῖκος ἀνῆλθεν εἰς ἀνωτέραν πως περιωπήν· ἀπήλαυσεν ὑπολήψεώς τινος, καὶ, ἐν αὐτῇ τῇ οἰκογενείᾳ του, ἐθεωρεῖτο μὲ διάφορον ὄμμα. Οὐδὲν ἧττον κατεδικάσθη, ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, ν' *ἀραδειάζῃ* ἀριθμοὺς ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ θείου του. Ἀλλὰ μάτην ἀν-

τέστησαν κατὰ τῆς κλήσεώς του· ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψωσι τέλος καὶ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν του.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Α. Π. Κ.

Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΜΟΡΜΟΝΩΝ

[Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου περιηγητοῦ].

Ἐπὶ τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος τῆς κειμένης μεταξὺ τῶν *Βραχωδῶν* ὀρέων καὶ τῆς Σιέῤῥας Νεβάδας ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, πρὸς βοῤῥᾶν τῆς λίμνης **Utah**, κεῖται ἡ πόλις τῶν Μορμόνων, ἡ πόλις τῆς *Ἁλμυρᾶς Λίμνης* (**Salt Lake City** ἢ **Deseret**), ἡ πρωτεύουσα τῶν *εὐσεβῶν*, οἵτινες ἀνυπομόνως περιμένουσι τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ ὡς γνήσιοι *Γιάγκοι* καὶ ἐξαίρετοι ἔμποροι ἀσχολοῦνται εὐδοκιμώτατα εἰς τὰ γήϊνα ἔργα.

Ὁ ὑποθέτων ὅτι ἡ πόλις τῆς Ἁλμυρᾶς Λίμνης, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν αἱ πολλαὶ γυναῖκες, εἶνε πόλις διασκεδάσεων κυρίως καὶ ἡδονῶν, πλανᾶται μεγάλως· ἡ κοινωνία αὐτῆς παριστᾷ μᾶλλον τὴν ἀποθέωσιν τῆς *σχολαστικότητος*. Τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ ἐννοηθῇ κατά τινα ἰδιάζοντα τρόπον· ἡ πόλις εἶνε ὡραία, ἀλλὰ τὸ αὐστηρὸν, τὸ μονότονον, τὸ νηφάλιον τοῦ ἐπικρατοῦντος μορμονικοῦ στοιχείου ἀποτυποῖ ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς ἴδιον τινὰ χαρακτῆρα ἀνίας καὶ πλήξεως. Κυψέλη μελισσῶν εἶνε τὸ ἔμβλημα τῶν Μορμόνων· διὰ τούτου ὅμως δὲν θέλουσι νὰ παραστήσωσι τὴν εὔθυμον καὶ θορυβώδη ἐν ἔαρι ζωὴν τῶν φιλοπόνων ζωϋφίων, ἀλλὰ μόνον τὴν σύντονον αὐτῶν ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν. Ἀλλὰ καὶ τοιαύτην οὖσαν οὐδεὶς τῶν περιηγητῶν δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ τὴν πόλιν τῶν *ἐκλεκτῶν*.

Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ Δαμασκὸς τοῦ νέου κόσμου. Κειμένη ἐν μέσῳ γονίμου καὶ πολυῤῥύτου κοιλάδος, περιβάλλεται ὑπὸ ὑψηλῶν ὀρέων. Ὡς πᾶσαι αἱ πόλεις τῆς Ἀμερικῆς ἔχει ὁδοὺς κανονικὰς καὶ εὐθείας, καθέτως διατεμνομένας πρὸς ἀλλήλας, τοῦτο μόνον ἐχούσας τὸ ἰδιάζον, ὅτι εἰσὶν ἐκτάκτως εὐρεῖαι, διαῤῥεόμεναι σχεδὸν πᾶσαι ὑπὸ ῥυακίου καὶ σκιαζόμεναι ὑπὸ ὡραίων δενδροστοιχιῶν.

Τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα καὶ αἱ ἀποθῆκαι εἰσὶ συγκεντρωμένα πάντα εἰς τὰς δύο κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως, παρὰ δὲ τὰς λοιπὰς βλέπει τις μόνον χαριέσσας μονωρόφους καὶ ὑπὸ κήπων περιβαλλομένας οἰκίας. Ἰσχυρὰ ἱερατικὴ Κυβέρνησις διέπει τὰ τῆς πόλεως, ἀριθμούσης νῦν 25,000 κατοίκων καὶ διαιρουμένης εἰς 4 τμήματα, ὧν ἕκαστον περιλαμβάνει ἐννέα συνοικίας. Ἑκάστου δὲ τμήματος προΐσταται *ἐπίσκοπος* ἔχων ὡς βοηθοὺς δύο διδασκάλους. Εἰς τὴν τριανδρίαν ταύτην εἶνε διαπεπιστευμένη ἡ διαχείρισις τῶν πραγμάτων ἁπάντων τῶν κατοίκων τοῦ τμήματος, δύναται δ' αὕτη ν' ἀναμιγνύεται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ οἰκογενειακά. Ἐξομαλύνει τὰς ἀναφυομένας διαφορὰς καὶ δικάζει ἀνεκκλήτως, ὅπως παρέχῃ ὅσον ἔνεστιν ὀλιγωτέρας ἀφορμὰς εἰς τὴν *βέβηλον*, τουτέστι τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην, νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Κοινότητος. Τὰ δικαστήρια ταῦτα ἔχουσι μέγιστον συμφέρον νὰ ἀποφεύγωσιν οἱ Μορμόνοι· τοῦτο δὲ διότι ὁ θεσμὸς τῆς πολυγαμίας, ὃν αὐτοὶ ἀσπάζονται, οὐδαμῶς ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῆς Ὁμοσπονδίας, ἅτινα ἐπιμόνως πάντοτε ἠρνήθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸ κῦρος αὐτοῦ. Φανατικὴ μισαλλοδοξία ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς Μορμόνοις, ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὴν ἐχθρότητα ταύτην ἀνταποδίδουσιν αὐτοῖς καὶ οἱ παρ' αὐτοῖς οἰκοῦντες ἀλλόθρησκοι, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι καὶ σήμερον ὁ χαρακτὴρ τῶν Μορμόνων ἐν τῇ ἱστορίᾳ οὐδαμῶς ὡρίσθη ἔτι πρεπόντως καὶ ἀμεροληπτως, ἀλλ' ὑπάρχει ὅλως συγκεχυμένη περὶ αὐτῶν ἰδέα, διὰ τὰς ὅλως ἀντιθέτους κρίσεις, ἃς ἀκούομεν περὶ αὐτῶν ἐκ τῶν διαμαχομένων μερῶν. Πράγματι δὲ, ἐνῷ οἱ *πιστοὶ* ἐπιμόνως ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτοὶ εἰσὶν οἱ ἀδίκως καταπιεζόμενοι, παραγνωριζόμενοι καὶ συκοφαντούμενοι, οἱ ἀλλόθρησκοι χαρακτηρίζουσιν αὐτοὺς καὶ τὸν παρ' αὐτοῖς ὑπάρχοντα μυστικισμὸν ὥς τι ἀποτροπαιότατον. Μολονότι ἡ πόλις **Salt Lake** εἶνε πόλις νεόκτιστος ἄνευ ἀρχαίων κτιρίων, ὑπογείων κρυπτῶν καὶ μοναστηρίων, ἐν τούτοις δὲν ἐλλείπουσι καὶ ἐνταῦθα αἱ διηγήσεις περὶ φοβερῶν μυστηρίων καὶ ἄλλων ἀποκρύφων κακουργημάτων. Οὕτω λέγεται ὅτι κατὰ τὴν οἰκοδομὴν οἰκιῶν τινων εὑρέθησαν ὀστᾶ πρὸ πολλοῦ ἐκλειψασῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ὑποτίθεται ὅτι ἐξωντώθησαν ὑπὸ τῶν *εὐσεβῶν*· καί τινας αὐτῶν οἱ ἐχθροί των ὑποπτεύουσιν ὅτι ἐνίους λίαν σκληροτραχήλους ἀλλοθρήσκους ἔπεμψαν παρὰ τὴν θέλησίν των προώρως εἰς τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν. Ἕνα δὲ τοιοῦτον ἄγαν ζηλωτὴν κατηγόρησαν ποτὲ ὡς ἐφαρμόσαντα τὴν μέθοδον ταύτην εἰς πλείονας τῶν πεντήκοντα ἀνθρώπων ἐκ φανατισμοῦ. Καὶ ἡ γνωστὴ οὐ μακρὰν τῆς **Salt Lake** κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους γενομένη σφαγὴ, καθ' ἣν ἰσχυρὰ συνοδεία ἑκατὸν ἑξήκοντα μεταναστῶν ἐξωντώθη ὑπὸ ἰθαγενῶν Ἰνδῶν, θεωρεῖται ὡς ἀρκοῦσα ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς τῶν Μορμόνων καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐγκλήματα· διότι οὗτοι ἐθεωρήθησαν τότε ὡς οἱ κύριοι ὑποκινηταὶ τοῦ κακουργήματος ἐκείνου. Ἕνα δὲ μάλιστα τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἐθεώρησεν ἡ Κυβέρνησις ὡς προσωπικῶς ὑπεύθυνον, κατηγόρησεν αὐτὸν καὶ διέταξε νὰ τουφεκισθῇ, πρὸς οὐδὲν θεωρήσασα τὴν ἱερότητα τοῦ προσώπου του. Σήμερον ἔτι θεωρεῖται ἐπικίνδυνον διὰ πάντα ἀλλόθρησκον τὸ νὰ διαμένῃ μεμονωμένος ἐν τῷ μορμονικῷ ἐδάφει, τουτέστιν εἰς τοὺς ἀγρούς. Βεβαίως δημοσίᾳ εἰς οὐδένα ἀπαγορεύεται νὰ ἐμπορεύεται ἢ καὶ νὰ ἐγκαθίσταται αὐτόθι· ἀλλ' οἱ ἐχθρικῶς πάντοτε πρὸς αὐτὸν διακείμενοι γείτονες κλέπτουσιν ἢ δηλητηριάζουσι τὰ κτήνη αὐ-

τοῦ, καταστρέφουσι τὰς φυτείας του, ἐνίοτε δὲ, περιστάσεως τυχούσης, καὶ πέμπουσιν αὐτῷ διὰ τοῦ παραθύρου σφαῖράν τινα εἰς τὴν οἰκίαν. Διὰ τοιούτων κρύφα διαπραττομένων ἐγκλημάτων λέγεται ὅτι οἱ *πιστοὶ* ζητοῦσι νὰ ἐμπνεύσωσι τὸν τρόμον εἰς τοὺς ἀλλοθρήσκους, ὅπως παρακωλύσωσι τὴν προσέλευσιν αὐτῶν. Οὐχ ἧττον ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν περιλαμβάνει σήμερον περὶ τοὺς 5,000 τοιούτους.

Ἐντὸς τῆς Κοινότητος ἡ Ἐκκλησία ἀσκεῖ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς καὶ διὰ ἐμπορικῶν πράξεων ὡς ἰσχυρὸς κεφαλαιοῦχος, δανείζουσα ἢ πωλοῦσα κτήματα εἰς τὰ μέλη αὐτῆς, καὶ οὕτω ἐπαυξάνουσα τὴν ἰσχύν της. Ἄλλως δὲ αὐτὴ μόνη κέκτηται τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰ ἄτομα τὴν πολυγαμίαν, τὸ δὲ προνόμιον τοῦτο προϋποτίθησι τὴν «ἀνωτάτην βαθμῖδα τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος», καὶ διὰ τοῦτο ἀπονέμεται μόνον εἰς τοὺς *καλοὺς* Μορμόνους.

Αἱ γυναῖκες ἄλλων μὲν ἐξ αὐτῶν συνοικοῦσιν ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, κατὰ τὸ πλεῖστον ὅμως ζῶσι χωριστὰ εἰς μικροὺς οἰκίσκους ἀνήκοντας εἰς τὸν κοινὸν σύζυγον. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα μεγάλη ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ *πιστῶν* καὶ ἀλλοθρήσκων· ἕνεκα δὲ τῆς ἀντιθέσεως, ἥτις χωρίζει αὐτοὺς εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον, τὸ βέβηλον βλέμμα τοῦ ἀλλοθρήσκου ἐλάχιστα δύναται νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον τοῦ Μορμόνου. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἀμφιβολία, ὅτι αἱ γυναῖκες αὐτῶν στέργουσιν εὐχαρίστως τὸν τοιοῦτον βίον, κρατύνεται ἐπὶ μᾶλλον, ὅταν τις παρατηρήσῃ τὴν ἔκφρασιν τῆς σιωπηλῆς ἀποκαρτερήσεως, ἥτις ἀποτυποῦται σχεδὸν γενικῶς ἐπὶ τῆς ὄψεως πασῶν. Καὶ ὅμως ἀναμφίλεκτον ἀφ' ἑτέρου εἶνε ὅτι οἱ ἐνθερμότεροι ὀπαδοὶ τῆς αἱρέσεως ἀνήκουσιν εἰς τὸ ὡραῖον φῦλον. Ὅτε πρό τινος ἐπίσημός τις Μορμόνος κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν δικαστηρίων διὰ τὰς μορμονικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς, ἐπιβλητικὴ διαδήλωσις ἐγένετο πρὸς ἀπόλυσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς φυλακῆς. Τῆς διαδηλώσεως δὲ ταύτης ἡγοῦντο πολλαὶ ἑκατοντάδες κυριῶν, φέρουσαι σημαίαν, ἐφ' ἧς ἀνεγινώσκετο αὕτη ἡ ἐπιγραφή: *Θέλομεν τὴν πολυγαμίαν*. Καὶ ὅτε πάλιν ἡ Κυβέρνησις, ἐν ἔτει 1871, ἠπείλησεν ὅτι θὰ μετήρχετο σοβαρὰ μέτρα κατ' αὐτῶν, καὶ ἀπέστειλε στρατὸν κατὰ τῆς Salt Lake, ἀναφορὰ φέρουσα τὰς ὑπογραφὰς οὐχὶ ὀλιγωτέρων τῶν 2,500 κυριῶν ἐπεδόθη πρὸς τὸν πρόεδρον Gran, δι' ἧς ἐζητεῖτο παρ' αὐτοῦ ἡ παῦσις τῶν βιαίων μέτρων. Ἐν τούτοις καὶ σήμερον οἱ ἀπόστολοι τοῦ μορμονισμοῦ κατορθοῦσι νὰ ποιῶσι προσηλύτους εἰς πᾶσαν χώραν τῆς γῆς, καὶ πολλάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ ὁλόκληροι συνοδεῖαι *νέας πραγματείας*, πρὸ πάντων δὲ, ὡς φυσικὸν, νεοφώτιστοι κυρίαι, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν πόλιν Salt Lake. Ἐξαιρετικῶς μείζων ἀριθμὸς αὐτῶν προέρχεται ἐκ τῶν Σκανδιναυϊκῶν χωρῶν, ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ ἄλλη Ἀμερική, ἡ Ἀγγλία καὶ αὐτὴ ἡ Γερμανία παρέχουσι τὴν συμβολὴν αὐτῶν. Ἀνάγκη ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ πολυγαμία δὲν καθιερώθη παρὰ τοῖς Μορμόνοις σὺν τῇ συστάσει τῆς αἱρέσεως, ἀλλ' εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1842 συνεπείᾳ *ἀποκαλύψεως*, συμβάσης εἰς τὸν Ἰωνᾶν Σμὶθ, τὸν πρῶτον προφήτην, καθ' ἣν ἐδηλώθη αὐτῷ ὅτι οἱ *ἅγιοι τῆς δευτέρας παρουσίας* (οὕτως ἀποκαλοῦσιν ἑαυτοὺς οἱ Μορμόνοι) ὀφείλουσι νὰ ἀκολουθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν βασιλέων Δαυῒδ καὶ Σολομῶντος. Ἐπὶ τῇ βάσει παλαιοῦ τινος μύθου, οὗτινος τὸ χειρόγραφον ἀνεκάλυψεν ὁ Ἰωνᾶς Σμὶθ, ἐκήρυττεν ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων Σεδεκία κλάδος τις τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἀφίκετο εἰς Ἀμερικὴν, οἱ δὲ τούτων διάδοχοι ὅτι ἔμελλον νὰ ἐπαναλάβωσι τὸν ἀρχαῖον βίον συνῳδὰ πρὸς τὰς ἐντολὰς τῆς παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ Μορμὸν ἦτο μυθικός τις ἥρως ἐκ τῶν προπατόρων τῶν σημερινῶν Λευϊτῶν, οὗτος δὲ βεβαίως ὑπῆρξεν ὁ Ἀβραὰμ τοῦ νέου κόσμου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔλαβε τὸ ὄνομα τό τε βιβλίον τοῦ Σμὶθ καὶ ἡ αἵρεσις αὐτή. Συνῆλθον δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς οἱ *πιστοὶ* ἐν Fayetteville τῆς πολιτείας Ὄχιο, ἀλλ' ἡ μισαλλοδοξία αὐτῶν προεκάλεσε γενικὸν κατ' αὐτῶν διωγμὸν, καὶ οὕτω ἐτράπησαν εἰς πλάνητα βίον, μέχρις οὗ ἐν ἔτει 1840 ἵδρυσαν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Μισσισσιπῆ ἐν Ἰλλινουᾶ τὴν πόλιν Nauvoo καὶ ᾠκοδόμησαν αὐτόθι τὸν πρῶτον αὐτῶν ναόν. Ἐνταῦθα ὁ Ἰωνᾶς Σμὶθ ἦρχε τῆς Κοινότητος ὡς δικτάτωρ, τὴν μὲν πρωΐαν ἐπιθεωρῶν τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὡς στρατηγὸς, μετὰ δὲ τὸ γεῦμα διδάσκων τὸν λαόν του τὰ δόγματα τῆς μορμονικῆς Βίβλου. Ἀλλὰ μετὰ ἑξαετῆ ἥσυχον βίον ἡ Κοινότης ἦλθεν εἰς διενέξεις πρὸς τοὺς γείτονας, αἵτινες ἀπέληξαν εἰς φανερὸν πόλεμον, καθ' ὃν ἐφονεύθη ὁ προφήτης. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἄρχεται ἐποχὴ μεγάλης δοκιμασίας διὰ τοὺς Μορμόνους, διότι ἔκτοτε μέχρι τοῦ 1848 διῆλθον διὰ δεινῶν ταλαιπωριῶν καὶ κινδύνων παντοειδῶν, διὰ συνεχῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς Ἰνδοὺς, πλανώμενοι καὶ κακουχούμενοι, μέχρις οὗ τέλος ἔφθασαν διὰ μέσου τῶν ὀρέων εἰς τὴν Ἁλμυρὰν Λίμνην (Salt Lake), ὅπου τὴν τέως ἔρημον χώραν μετέβαλον ἔκτοτε εἰς ἀνθηρὸν κῆπον. Ὁ γνωστὸς Brigham Young ὑπῆρξε διάδοχος τοῦ Σμὶθ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Κοινότητος, ἧς καὶ οὗτος ἦρξεν ἐπίσης δικτατορικῶς. Ἐν ἔτει 1856 κατώρθωσε μάλιστα νὰ ἐξανάστῃ κατὰ τῶν ἀρχῶν τῆς Ὁμοσπονδίας, νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὰς, καὶ νικητὴς νὰ ἀναδειχθῇ εἰς τὴν ἐπισυμβᾶσαν συμπλοκὴν πρὸς τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρίου 1858. Τελευταῖον μάλιστα ὁ Ὑοὺγκ κατώρθωσε νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ὡς διοικητὴς τῆς Κοινότητος, μέχρις οὗ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἡ Κυβέρνησις ἀνέθηκε πάλιν τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν εἰς ὑπάλληλον ὑπ' αὐτῆς διορι-

σέθντα. Ἀλλ' ἔτι καὶ σήμερον ὁ ὑπάλληλος οὗτος καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸν προσωπικὸν ὑπάρχουσιν ὡσεὶ μεμονωμένοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κοινότητος, ἥτις ὅλως σχεδὸν ἀνεξαρτήτως διοικεῖται ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν δώδεκα Ἀποστόλων. Προΐσταται δ' αὐτῆς νῦν ὁ νέος *προφήτης*, *μάντις* καὶ *διδάσκαλος* κ. **John Taylor.**

Ὁ κ. Τάϋλωρ εἶνε ἀνὴρ παραστήματος ἀξιοπρεποῦς καὶ λίαν εὐπροσήγορος ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀναστροφῇ. Ἠξίωσε νὰ δεχθῇ ἡμᾶς ἐν τῷ ἀρχείῳ του, ἐν τῇ *Οἰκίᾳ τοῦ Λέοντος*, ὅπου καὶ ὁ Ὑοὺγκ κατῴκει ζῶν, ἔτι δὲ καὶ νῦν διαμένουσιν αἱ πολυάριθμοι αὐτοῦ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανά. Ἡ αἴθουσα, ἥτις χρησιμεύει πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων, ὁμοιάζει πρὸς δημόσιον γραφεῖον. Χάρται καὶ σχεδιογραφήματα καλύπτουσι τοὺς τοίχους, ἀφ' ὧν εἰσὶν ἀνηρτημέναι αἱ εἰκόνες τοῦ Βρίγαμ Ὑοὺγκ καὶ τῶν ἀποστόλων του εἰς φυσικὸν σχῆμα. Ὁ νῦν προφήτης εἶνε περίπου ἑξηκοντούτης, ἀναστήματος μέσου, εὐρύστερνος, καὶ ἐπαγωγὸς τὴν ὄψιν. Εὐχαρίστως ἀπήντησεν εἰς τὰς πολλὰς ἐρωτήσεις, ἃς τῷ ἀπηυθύναμεν, αὐτὸς δὲ ἔτρεψε τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ὀλιγοχρονίου, ἀλλὰ τοσούτῳ πολυταράχου ἱστορίας τοῦ λαοῦ του. Καὶ ἀπὸ τῆς μορφῆς δὲ καὶ αὐτοῦ δὲν λείπει ἔκφρασίς τις ἀθυμίας καὶ ἀποκαρτερήσεως, τὸ δὲ σῶμά του ἤρχισε κυρτούμενον ἐκ τοῦ βάρους τῶν δεινῶν καὶ τῆς ἡλικίας. Ἄλλως δὲ γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ προφήτης καὶ ἐπληγώθη πολλάκις κατὰ τοὺς πρὸς τοὺς *ἀπίστους* ἀγῶνας. Μεγάλη εἶνε ὡσαύτως ἐν τοῖς πιστοῖς ἡ ἐπιῤῥοὴ καὶ ἡ ὑπόληψις τοῦ πατριάρχου Σμὶθ, ὃν οἱ μὲν ὀπαδοὶ αὐτοῦ θεωροῦσιν ὡς πρότυπον ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας, οἱ δὲ ἐχθροί του ὡς *κατεργάρην* ἄξιον ἀγχόνης. Ἡ συμπεριφορά του δὲν εἶνε ἑλκυστική, τὰ δὲ ἰσχυρὰ καὶ ἐντόνως διατετυπωμένα χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ παριστῶσιν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον σκληροῦ καὶ ἀποφασιστικοῦ χαρακτῆρος· μεγάλοι δὲ, λοξῶς βλέποντες ὀφθαλμοὶ, καταδεικνύουσι τὴν ὕπουλον αὐτοῦ φύσιν. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀληθείας ἢ μὴ τῶν λεγομένων περὶ τοῦ πατριάρχου ὁ περιηγητὴς δυσκόλως δύναται νὰ ἀποφανθῇ.—Ἀπέκτησε δὲ ἐσχάτως ἡ πόλις τῶν πιστῶν καὶ νέον ναὸν, οἰκοδομηθέντα κατά τι σχέδιον προσομοιάζον πρὸς γοτθικὸν ῥυθμὸν, καὶ πλησίον τοῦ παλαιοῦ, ὅστις ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς μεγαλοπρεπῆ αἴθουσαν ᾠδείου, ᾠοειδῆ τὸ σχῆμα, ἢ πρὸς ἐκκλησίαν, εἶνε ὅμως θαυμασίως ᾠκοδομημένη ὅπως πληροῖ τοὺς ὅρους τῆς ἀκουστικῆς. Τὰ ἕδρανα ἐν αὐτῇ εἰσὶ διατεθειμένα ὡς ἐν τοῖς ἱπποδρόμοις, ἀμφιθεατρικῶς. Ἀμφότεραι δὲ αἱ οἰκοδομαὶ, ἥ τε παλαιὰ καὶ ἡ νέα, εἰσὶ μαρτύρια προφανῆ τῆς μεγάλης ὑλικῆς εὐημερίας τῆς Κοινότητος, καὶ ἀναιροῦσιν ἄρδην τὴν πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαν προφητείαν παρ' ἀνθρώπων ἀγνοούντων τὰ τῆς Κοινότητος, περὶ προσεχοῦς δῆθεν αὐτῆς καταπτώσεως. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως οὐδαμῶς ὑποτιμᾷ τὰς προσηλυτιστικὰς ἐνεργείας τῶν Μορμόνων, ἀλλὰ μόνον προσποιεῖται ὅτι δὲν βλέπει. Ἐν τῇ ποικίλῃ καὶ παραδόξῳ θρησκευτικῇ κινήσει, ἥτις ἐπικρατεῖ τανῦν ἐν Ἀμερικῇ, οὐδ' αὐτὴ τοῦ ὑλισμοῦ ἡ πρόοδος θέλει δυνηθῆ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἰσχὺν τοῦ μορμονισμοῦ· τοῦτο δὲ διότι οἱ προφῆται, ἐπίσκοποι καὶ ἀπόστολοι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἐπιῤῥοὴν μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν των ἔχουσιν οὐχὶ μόνον διότι θεωροῦνται ὡς οἱ ὁσιώτατοι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ διότι εἰσὶν οἱ πρώτιστοι ἔμποροι ἐν τῇ πολιτείᾳ **Utah.**

Τὸ αὐστηρὸν καὶ μονότονον τοῦ βίου τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος μετεδόθη καὶ εἰς ὅλην τὴν ἄλλην πόλιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε παντελὴς σχεδὸν ἔλλειψις τόπων διασκεδάσεως ἐπικρατεῖ ἐν αὐτῇ. Μόνον ἓν θέατρον ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει ἀνοικτὸν ἐπὶ ὀλίγους μῆνας. Ἄλλως δὲ οἱ πιστοὶ καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα εἰσὶ δεδομένοι ἀπερισπάστως εἰς τὰ ἔργα των, οὐδόλως ἔχοντες καιρὸν πρὸς διασκεδάσεις, τὴν δὲ Κυριακὴν ὅλην ἀφιεροῦσιν εἰς προσευχὴν καὶ ἀργίαν. Τὴν μόνην δ' αὐτῶν διασκέδασιν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀποτελοῦσιν αἱ δογματικαὶ συζητήσεις, ἃς διεξάγει κατ' οἶκον ὁ κοινὸς σύζυγος πρὸς τὰς πολυπράγμονας αὐτοῦ συζύγους.

Μόνον οἱ ἀλλόθρησκοι ἄγουσιν εὔθυμον βίον. Ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει ἀξιόλογον ξενοδοχεῖον, ἐκ τοῦ προδόμου τοῦ ὁποίου βλέπει τις ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν κίνησιν ἐν τῇ μᾶλλον συχναζομένῃ ὁδῷ τῆς ἁγίας πόλεως. Παρὰ τὰς ψυχρὰς καὶ ἄνευ ἐκφράσεως μορφὰς τῶν Μορμόνων ἀναγνωρίζει τις πολλάκις τὸν γνωστὸν τύπον τοῦ χρυσοθήρα, ὅστις καὶ ἐνταῦθα δὲν εἶνε ἧττον τραχὺς καὶ φιλοτάραχος ἢ ἀλλαχοῦ, ἢ μαῦρόν τινα ἔχοντα ἐξωτερικὸν εὐπρεπὲς. ἢ καὶ ὅμιλον ἰθαγενῶν Ἰνδῶν. Οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι εἰσὶ νῦν οἱ Ἀθίγγανοι τοῦ νέου κόσμου, ζῶντες βίον πλάνητα καὶ ἀμέριμνον, ἀνήκουσι δὲ οὐχὶ εἰς τοὺς ἐρυθροδέρμους, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν φυλὴν τῶν Ἐσκιμώων, τῶν βορειότατα οἰκούντων. Ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν, συνισταμένη ἐκ ῥακῶν εὐρωπαϊκῶν ὑφασμάτων καὶ ἀγροίκων φυσικῶν κοσμημάτων εἶνε ὅ,τι δύναταί τις νὰ φαντασθῇ γελοιωδέστατον. Οὐχ ἧττον ὡς λείψανα φυλῆς ὁσημέραι ἐκλειπούσης παρέχουσιν οὐ μικρὸν ἐνδιαφέρον εἰς τὸν παρατηρητήν. Ἔρχονται δὲ εἰς τὴν χώραν τῶν Μορμόνων ἱκανῶς πολυάριθμοι ἔτι, καθότι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ **Utah** ὑπερβαίνει τὰς 10,000. Καὶ ἐκ μὲν τῶν πέριξ τῆς μορμονικῆς πρωτευούσης ἔχουσιν ἐκλίπει ἐντελῶς, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐξακολουθοῦσι προσερχόμενοι μακρόθεν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε χάριν ἀγορᾶς, εἴτε πρὸς πώλησιν τῶν πενιχρῶν αὐτῶν προϊόντων. Ἅμα δὲ ἀφικνούμενοι ἱδρύουσι τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἐγγὺς τῆς εἰσόδου τῆς πόλεως κατ' ἀρχαῖον ἔθος, ὅπως παραμείνωσιν ἐπί τινα χρόνον. Ἀξιοθαύμαστος εἶνε ἡ περὶ τὸ ἱππεύειν ἐμπειρία αὐτῶν, διότι ἁπλοῦν μόνον σχοινίον τοῖς ἀρκεῖ ὅπως ὁδηγῶσιν ἵππον, χαλινὸς δὲ

καὶ ἐφίππιον εἰσὶ πράγματα ἄγνωστα αὐτοῖς. Κατὰ τοῦτο οὐδ' αὐτοὶ οἱ Κιρκάσιοι δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς αὐτούς. Οἱ Μορμόνοι διατελοῦσιν εἰς λίαν φιλικὰς σχέσεις πρὸς αὐτούς, ἐκ τούτου δὲ ὑποπτεύουσι τινὲς ὅτι εἶχον μυστικὴν μετ' αὐτῶν συμμαχίαν κατὰ τῆς τελευταίας μεταναστεύσεως, ἥτις εἶχε λάβει ἐπιφόβους διαστάσεις, ὅτε εἰς τὰ πρὸς νότον τῆς ἁγίας πόλεως ὄρη εἶχον ἀνακαλυφθῆ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἐγγὺς κειμένῳ φρουρίῳ Douglas ἑδρεύει πάντοτε στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἱκανὸν ἵνα κρατῇ εἰς τάξιν τούς τε Μορμόνους καὶ τοὺς Ινδούς.

Ἡ περὶ τὴν μορμονικὴν πρωτεύουσαν κοιλὰς ἔχει ἱκανὰ τὰ ἀξιοθέατα μέρη, ἀλλ' ὁ περιηγητὴς ὁ περιοδεύων τὴν γῆν εὑρίσκει πολλαχοῦ πολλῷ ἀξιολογώτερα ἵνα σταματήσῃ τὰ βλέμματά του. Οὐχ ἧττον ἡ πολιτεία Utah κέκτηταί τι τὸ ὅλως ἔκτακτον καὶ ἀξιοθέατον, τοῦτο δ' εἶνε ἡ *Ἁλμυρὰ Λίμνη* καὶ τὰ ἐν αὐτῇ λουτρά, κατεσκευασμένα κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Ὀστένδης ἢ τῆς Τρουβίλλης. Λούονται δὲ ἐν αὐτῇ ἀναμίξ, ἄνευ διακρίσεως φύλου ἢ ἡλικίας. Ἐνῷ ἐπὶ τῆς ξυλίνης ἀποβάθρας, ἥτις εἰσχωρεῖ εἰς τὴν λίμνην, περιφέρονται οἱ θεαταί, κάτω ἐν τῇ λίμνῃ αἱ χαριέσταται Μορμονίδες κολυμβῶσι, καταδύονται, καὶ παίζουσι κυνηγούμεναι καὶ πλήττουσαι τὰ ὕδατα, ὡς αἱ Νηρηΐδες τοῦ μύθου. Νεανίαι καὶ νεάνιδες ἁμιλλῶνται περὶ τὰς καταδύσεις καὶ ἄλλας κολυμβητικὰς ἀσκήσεις, ἐνῷ παρέχει εὐσαρκός τις Μορμόνος βοηθεῖ εὐλαβῶς τὴν πολυάριθμόν του οἰκογένειαν ἵνα μάθῃ νὰ ἐπιπλέῃ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσαν μεγάλην ποσότητα ἅλατος ὑποβαστάζει καλῶς τοὺς πλέοντας, καὶ πρὸς τούτοις εἶνε διαυγέστατον, οὐδεμία λεπτομέρεια τῆς ἀστείας σκηνῆς διαφεύγει τὸ βλέμμα τοῦ περιέργου θεατοῦ. Καὶ κατὰ μὲν τὴν κομψότητα τῶν στολῶν ἃς φέρουσιν αἱ λουόμεναι, τὰ λουτρὰ τῆς Ἁλμυρᾶς Λίμνης οὐδαμῶς ὑπολείπονται τῶν ἄλλων, κατὰ τἆλλα ὅμως ὑστεροῦσι πολὺ ἔτι. Ἓν μόνον κατάστημα πρὸς κατοικίαν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, καὶ παρ' αὐτὸ καπηλεῖόν τι, ἐν ᾧ δύναταί τις ἀντὶ ἑκατοστῶν τινων νὰ εὕρῃ ἀναψυκτικόν τι ποτόν· ἐπὶ δὲ τῆς ἄμμου σειρὰ ξυλίνων παραπηγμάτων διὰ τοὺς λουομένους, καὶ τέλος ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμός. Ἡ μετὰ τῆς πόλεως συγκοινωνία γίνεται διά τινος κλάδου τοῦ σιδηροδρόμου, ἐνεργεῖται δὲ ἁπλούστερον ἔτι ἢ ὡς ἐν γένει συμβαίνει ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ ἁμαξοστοιχία δὲν σταματᾷ εἰς τοὺς δύο σταθμούς, εἰς οὓς προσεγγίζει, ἀλλὰ μόνον ἐπιβραδύνει τὸν δρόμον της, ὁ δὲ ἐπιβάτης εὑρίσκεται εἰς τὸ φοβερὸν δίλημμα ἢ νὰ εἰσπηδήσῃ μὲ κίνδυνον νὰ συντριβῇ, ἤ. . . νὰ ἐγκαταλειφθῇ ὑπὸ τῆς ἁμαξοστοιχίας.

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ]. Λ*

ΑΛΕΚΤΡΥΟΝΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗι

Ἓν τῶν περιεργοτέρων θεαμάτων ἐν Μαδρίτῃ εἶνε αἱ ἀλεκτρυονομαχίαι.

Εὑρισκόμενος αὐτόθι, ἀνέγνων ἡμέραν τινὰ ἔν τινι ἐφημερίδι τὴν ἑπομένην εἰδοποίησιν·

«Ἐν τῇ αὔριον δοθησομένῃ παραστάσει ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ de Gallos de Recoletos γενήσονται σὺν τοῖς ἄλλοις δύο ἀλεκτρυονομαχίαι, ἐν αἷς πολεμήσουσιν ἀλέκτορες τῶν γνωστῶν ἐμμανῶν περὶ τὰ τοιαῦτα Francisco Calderon καὶ Don José Diez. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ διασκέδασις θὰ εἶνε ζωηροτάτη». Τὸ θέαμα ἤρχιζε τὴν μεσημβρίαν, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω. Ἡ χάρις καὶ ὁ ἰδιότροπος ῥυθμὸς τοῦ θεάτρου τούτου μὲ κατέπληξεν. Ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς ἐξοχικὸν κιόσκιον εἰ καὶ δύναται νὰ περιλάβῃ χίλια περίπου ἄτομα. Τὸ σχῆμα εἶνε ἀκριβῶς κυλινδρικόν, ἐν τῷ μέσῳ ὑψοῦται ἡ τηλία, εἶδος ἐξέδρας κυκλικῆς ἐχούσης ὕψος δώδεκα περίπου ποδῶν, κεκαλυμμένης διὰ πρασίνου τάπητος καὶ περιπεφραγμένης ὑπὸ σιδηρῶν κιγκλίδων ὕψους μετρίου. Ἡ τηλία ἀποτελεῖ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ συνάπτονται αἱ τῶν ἀλεκτρυόνων μάχαι. Μεταξὺ τῶν ῥάβδων τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων ἐκτείνεται δίκτυον ἐκ σύρματος, παρεμποδίζων τὴν φυγὴν τῶν ἀθλητῶν. Πέριξ δὲ τοῦ οἱονεὶ τούτου κλωβοῦ, οὗ τὸ ἐκ σανίδων ἔδαφος εἶνε εὐρύχωρον ὡς τράπεζα ἑστιατορίου, ὑπάρχει ἐν κύκλῳ σειρὰ ἑδρῶν, καὶ ὄπισθεν αὐτῆς ἑτέρα ὀλίγον ὑπερκειμένη, ἀμφότεραι δὲ αἱ σειραὶ αὗται καλύπτονται ὑπὸ ἐρυθροῦ ὑφάσματος. Ἐπὶ τῶν πλείστων ἐμπροσθίων ἑδρῶν εἰσὶ γεγραμμέναι μεγάλοις γράμμασιν αἱ λέξεις: Presidente, secretario, καθὼς καὶ ἄλλοι τίτλοι τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ δικαστήριον τῶν ἑλλανοδικῶν. Ὑπεράνω τῶν σειρῶν τούτων ὑψοῦνται τὰ δημόσια θρανεῖα, τὰ ὁποῖα εἰσὶ τεθειμένα κατὰ βαθμίδας, διηκούσας μέχρι τῶν ἄκρων, ἔνθα διανοίγεται στοὰ ἐπὶ δέκα ἐλαφρῶν κιόνων στηριζομένη. Τὸ φῶς εἰσέρχεται ἄνωθεν. Τὸ ζωηρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα τῶν ἑδρῶν τῶν κριτῶν, τὰ ἐπὶ τῶν τείχων ἀπεικονισμένα ἄνθη, οἱ κίονες, τὸ φῶς, ὁ ἀὴρ ἐν γένει τοῦ θεάτρου, παριστῶσι καινόν τι καὶ γραφικόν, ὅπερ εὐαρεστεῖ καὶ τέρπει. Κατὰ πρώτην ὄψιν φαίνεται ὅτι εἰς τὸ μέρος τοῦτο προώρισται μᾶλλον νὰ ἀντηχήσῃ εὐφρόσυνός τις μουσική, ἢ νὰ ἀκουσθῶσιν οἱ ἀπαίσιοι κρωγμοὶ ἀλληλοσφαζομένων πτηνῶν.

Ὅτε εἰσῆλθον, ὑπῆρχεν ἤδη ἐκεῖ ἑκατοστύς τις προσώπων. «Τί ἄνθρωποι εἶνε αὐτοί;» εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Τῇ ἀληθείᾳ, οἱ θαμῶνες τοῦ ἀμφιθεάτρου τῶν ἀλεκτρυόνων δὲν ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς τῶν ἄλλων θεάτρων. Εἶνε κρᾶμα ἰδιόρρυθμον, ὅπερ μόνον ἐν Μαδρίτῃ βλέπει τις. Οὔτε γυναῖκες, οὔτε παῖδες, οὔτε στρατιῶται ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐργάται, καθόσον αἱ παραστάσεις δίδονται καθ' ἡμέρας ἐργασίμους καὶ ἐν ὥρᾳ ἀκαταλλήλῳ. Καὶ ὅμως ἐν τῷ ἀμφιθεά-

τρῳ τούτῳ βλέπει τις ποικιλίαν ὄψεων, ἐνδυμασιῶν καὶ στάσεων μεγαλειτέραν ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ συναθροίσει. Οἱ ἐν αὐτῷ συχνάζοντες εἰσὶν ἄνθρωποι μὴ ἔχοντες τί νὰ πράξωσι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, τουτέστιν ἠθοποιοὶ μὲ μακρὰς κόμας καὶ μὲ πτερωτὸν πῖλον, ταυρομάχοι φέροντες ἐρυθρὰν ταινίαν περὶ τὴν ὀσφὺν, φοιτηταί, ὧν ἡ ὄψις φέρει ἴχνη νυκτὸς διελθούσης ἐν χαρτοπαιγνίῳ, ἔμποροι ἀλεκτρυόνων, κομψοὶ νεανίαι, κύριοι προβεβηκότες καὶ τέλος οἱ *διοργανωταὶ* τοῦ θεάματος φέροντες μελανὴν ἐνδυμασίαν μετὰ χειροκτίων μαύρων καὶ μεγάλων λαιμοδετῶν. Οἱ τελευταῖοι ἵσταντο περὶ τὸν κλωβόν. Ἀπωτέρω βλέπει τις Ἄγγλον τινὰ, ἄεργόν τινα ἐξ ἐκείνων, οὓς παρατηρεῖ τις πανταχοῦ, τοὺς ὑπηρέτας τοῦ ἀμφιθεάτρου, κυρίαν τινὰ ὑπόπτου ἐξωτερικοῦ, ἀστυνομικὸν κλητῆρα. Ἐξαιρουμένων τῶν ξένων καὶ τοῦ κλητῆρος, οἱ λοιποί, κύριοι, ταυρομάχοι, ἔμποροι, ἠθοποιοί, γνωρίζονται ἅπαντες, καὶ συνομιλοῦσιν ὅλοι περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν ὑπὸ τοῦ προγράμματος τοῦ θεάτρου ἀγγελθέντων ἀλεκτρυόνων, περὶ τῶν στοιχημάτων τῆς προτεραίας, περὶ τῶν κατὰ τὴν μάχην συμβάντων, περὶ τῶν ποδῶν, πτερῶν, πλήκτρων, πτερύγων, ῥαμφῶν, τραυμάτων κτλ. τῶν μαχητῶν, ἐκθέτοντες τὸ πλούσιον λεξιλόγιον τῆς τέχνης των, καὶ μνημονεύοντες τῶν κανόνων, τῶν παραδειγμάτων, τῶν ἀλεκτρυόνων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, τῶν μαχῶν, καὶ τῶν περιφήμων νικῶν καὶ ἡττῶν.

Τὸ θέαμα ἤρχισε κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν. Ἄνθρωπός τις παρουσιάσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀμφιθεάτρου κρατῶν χάρτην ἐν τῇ χειρὶ καὶ ἤρξατο ἀναγινώσκων. Γενικὴ ἐπεκράτησε σιωπή. Ἀνέγνω ὁλόκληρον σειρὰν ἀριθμῶν ὑποδηλούντων τὸ βάρος τῶν διαφόρων ζευγῶν, ἅπερ ἔμελλον νὰ πολεμήσωσι, καθόσον, λαμβανομένου τοῦ μέσου ὅρου, οἱ ἀλέκτορες δὲν ὀφείλουσι νὰ ζυγίζωσιν ὁ μὲν πλέον τοῦ δὲ πέραν μέτρου τινὸς ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ κώδικος τῆς τέχνης. Οἱ διάλογοι ἐπανήρχισαν, εἶτα ἔπαυσαν αὖθις πάραυτα. Ἀκολούθως προὐχώρησεν ἄλλος τις φέρων ὑπὸ μάλης δύο κιβώτια στρογγύλα. Ἤνοιξε μίαν θύραν τῶν κιγκλίδων, ἀνέβη ἐπὶ τῆς τηλίας καὶ ἐναπέθηκε τὰ δύο κιβώτια εἰς τοὺς δύο δίσκους πλάστιγγος ἐκ τῆς στέγης ἀνηρτημένης. Δύο μάρτυρες ἐβεβαιώθησαν περὶ τῆς ἰσότητος τῶν βαρῶν. Ὅλοι ἐκάθησαν. Ὁ πρόεδρος κατέλαβε τὴν θέσιν του, ὁ δὲ γραμματεὺς ἔκραξε «*Σιωπή!*» Ὁ ζυγοστάτης καὶ ἕτερος ὑπηρέτης ἔλαβον ἕκαστος ἓν κιβώτιον, ὅπερ ἐκόμισαν εἰς τὰς δύο ἀντικειμένας εἰσόδους τοῦ περιφράγματος, καὶ ἠνέῳξαν συγχρόνως ἀμφότερα. Οἱ ἀλεκτρυόνες ἐξῆλθον τῶν κιβωτίων, αἱ δὲ θύραι ἐκλείσθησαν ἐκ νέου. Οἱ θεαταὶ ἐτήρησαν ἐπί τινας στιγμὰς σιγὴν βαθεῖαν.

Ἦσαν δύο ἀνδαλούσιοι ἀλεκτρυόνες *ἀγγλικοῦ γένους*, ἵνα μεταχειρισθῶ τὸν περίεργον ὁρισμὸν, ὃν μοὶ ἔδωκε παρακαθήμενος θεατὴς, ὑψηλοί, κάτισχνοι, εὐθεῖς ὡς ἄτρακτοι, μετὰ μακροῦ εὐκινήτου λαιμοῦ, ἐντελῶς ἄπτεροι κατὰ τὰ κατώτερα μέρη καὶ ἄνω τοῦ στήθους, ἄνευ λόφων, μικροκέφαλοι καὶ ἔχοντες ὀφθαλμοὺς τεκμηριῶντας τὸν πολεμικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. Οἱ θεαταὶ ἐξήτασαν αὐτοὺς μετὰ προσοχῆς χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπωσιν. Οἱ *ἀφωσιωμένοι*, κατὰ τὰς βραχυχρονίους ταύτας στιγμὰς, ἐκ τῶν χρωμάτων, τοῦ σχήματος, τῶν κινήσεων τῶν δύο ζώων κρίνουσι τίς ἔσται πιθανῶς ὁ νικητής. Ἀκολούθως προτείνουσι τὰ στοιχήματα. Ὡς ἕκαστος ἐννοεῖ, ἡ κρίσις των αὐτὴ εἶνε λίαν ἀβεβαία, ἀλλ' ἡ ἀβεβαιότης πρὸ πάντων παρέχει ζωηρότητα εἰς τὸ παιγνίδιον. Αἴφνης ἡ σιωπὴ διακόπτεται δι' ἐκρήξεως φωνῶν.

—«Un duro por el derecho!—Un duro por el izquierdo!—Va! Tres duros por el negro! —Quatros duros por el pardo —Una onza por el chico!—Va!—Va por el negro!—Va por el pardo!»—«Ἓν σκοῦδον ὑπὲρ τοῦ δεξιοῦ! —Ἓν ὑπὲρ τοῦ ἀριστεροῦ! — Ἔχει καλῶς! — Τρία σκοῦδα ὑπὲρ τοῦ μαύρου!—Τέσσαρα σκοῦδα ὑπὲρ τοῦ φαιοῦ!— Ὀγδοήκοντα φράγκα ὑπὲρ τοῦ μικροῦ!—Ἔχει καλῶς!—Πάει διὰ τὸν μαῦρον! —Πάει διὰ τὸν φαιόν!»

Πάντες ὠρύονται, κινοῦσι τὰς χεῖρας, δεικνύουσιν ἀλλήλους διὰ τῶν ῥάβδων των, τὰ στοιχήματα διασταυροῦνται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἓν ἑκατομμύριον φράγκων ἐκτίθεται.

Οἱ δύο ἀλεκτρυόνες κατ' ἀρχὰς δὲν προσβλέπωσιν ἀλλήλους. Ὁ μὲν στρέφεται πρὸς τὸ ἓν μέρος, ὁ δὲ ἄλλος πρὸς τὸ ἕτερον. Κρώζουσιν, ἐκτείνουσι τὸν λαιμὸν πρὸς τοὺς θεατὰς, ὡς ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτούς: *Τί θέλετε;* εἶτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, χωρὶς νὰ φαίνωνται ὅτι παρετηρήθησαν, προσεγγίζουσιν ἀλλήλους οὕτως, ὥστε θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ζητεῖ νὰ προκαταλάβῃ τὸν ἄλλον ἐξαίφνης. Πάραυτα, μὲ τὴν ταχύτητα ἀστραπῆς, συγκρούονται εἰς τὸν ἀέρα καὶ πίπτουσιν αὖθις, διαχέοντες περὶ αὐτοὺς νέφος πτερῶν. Μετὰ τὴν πρώτην σύγκρουσιν, σταματῶσι καὶ μένουσιν ὡσεὶ καρφωμένοι εἰς τὸ ἔδαφος ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἔχοντες προτεταμένον τὸν λαιμὸν, τὰ δὲ ῥάμφη αὐτῶν σχεδὸν ἐφαπτόμενα, ὡς εἰ ἤθελον νὰ ῥίψωσι κατ' ἀλλήλων διὰ τῶν ὀφθαλμῶν δηλητήριον. Ἀκολούθως ἀντιμετωπίζονται αὖθις ἀνατινασσόμενοι μεθ' ὁρμῆς, μεθ' ὃ αἱ ἔφοδοι διαδέχονται ἀλλήλας ἄνευ διακοπῆς. Κτυπῶνται διὰ τῶν ποδῶν, τῶν πλήκτρων καὶ ῥαμφῶν αὐτῶν, συσφίγγονται διὰ τῶν πτερύγων των τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε φαίνονται ὡς εἷς μόνος ἀλεκτρυὼν δικέφαλος. Εἰσδύουσιν ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀλλήλων, ῥίπτονται κατὰ τῶν κιγκλίδων τοῦ περιφράγματος, καταδιώκονται, πίπτουσιν, ἕρπουσιν, ἀπαιωροῦνται. Βαθμηδὸν τὰ κτυπήματα ἐπέρχονται πυκνότερα, τὰ πτερὰ τῆς κεφαλῆς πετῶσι μακρὰν, οἱ λαιμοὶ πορφυρίζουσι, καὶ τὸ αἷμα ῥέει.

Μετὰ ταῦτα κεντῶνται κατὰ τὴν κεφαλὴν, πέριξ καὶ ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐκδέρουσιν ἀλλήλους, μὲ τὴν μανίαν δύο οἰστρηλατουμένων, οἵτινες φοβοῦνται μήπως τοὺς χωρίσωσι. Νομίζει τις ὅτι γινώσκουσιν ὅτι εἷς ἐκ τῶν δύο ὀφείλει νὰ ἀποθάνῃ. Οὐδεμίαν φωνὴν, οὐδένα κρωγμὸν ἐκβάλλουσιν, μόνον δὲ ὁ κτύπος τῶν κινουμένων πτερύγων, τῶν συντριβομένων πτερῶν, τῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν πληττόντων ῥαμφῶν ἀκούεται. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀνακωχεύουσιν, ἀλλὰ μάχονται μανιωδῶς εὐθὺ πρὸς τὸν θάνατον ἀτενίζοντες.

Οἱ θεαταὶ διὰ προσεκτικοῦ ὀφθαλμοῦ παρακολουθοῦσιν ἁπάσας τὰς κινήσεις αὐτῶν, μετρῶσι τὰ ἀποσπασθέντα πτερὰ, τὰ τραύματα, ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν αὐξάνει πάντοτε, τὰ δὲ στοιχήματα γίνονται γενναιότερα.—«Cinco duros por el chico!—Ocho duros por el pardo!—Veinte duros por el negro!—Va! Va!» (Πέντε σκοῦδα ὑπὲρ τοῦ μικροῦ! Ὀκτὼ σκοῦδα ὑπὲρ τοῦ φαιοῦ! Εἴκοσι σκοῦδα ὑπὲρ τοῦ μαύρου! Πάει! Πάει!»)

Κατά τινα στιγμὴν εἷς τῶν δύο ἀλεκτρυόνων κάμνει κίνησιν προδίδουσαν τὸ ὑποδεέστερον τῶν δυνάμεών του, καὶ ἄρχεται δίδων σημεῖα κόπου. Εἰ καὶ ἀνθίσταται πάντοτε, τὰ διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτοῦ κτυπήματα εἰσὶ σπανιώτερα, τὰ διὰ τῶν πλήκτρων ἀσθενέστερα, τὰ δὲ πηδήματα αὐτοῦ ὀλιγώτερον ὑψηλά. Φαίνεται ἐννοῶν ὅτι διατρέχει τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου. Δὲν μάχεται πλέον ἵνα φονεύσῃ, ἀλλ' ὅπως μὴ φονευθῇ. Ὀπισθοδρομεῖ, φεύγει, πίπτει, ἀνορθοῦται, ἐπαναπίπτει, κλονίζεται, ὡς ἰλιγγιῶν. Τότε τὸ θέαμα ἀρχίζει νὰ γίνεται φρικῶδες. Ἐνώπιον τοῦ λιποψυχοῦντος ἐχθροῦ, ὁ νικητὴς καθίσταται ἄγριος καὶ ὠμός. Τὰ διὰ τοῦ ῥάμφους κτυπήματα αὐτοῦ πίπτουσι πυκνὰ, λυσσώδη, ἀνελεήμονα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θύματος, μὲ τὴν κανονικότητα βελόνης ῥαπτομηχανῆς, ὁ λαιμός του διαστέλλεται καὶ συστέλλεται μὲ τὴν ἀκρίβειαν μηχανικοῦ ἐλατηρίου, τὸ ῥάμφος του ἀποσπᾷ τὰς σάρκας, δάκνει αὐτὰς καὶ τὰς διασχίζει, ἔπειτα ἐμβυθίζεται ἐν τῇ πληγῇ καὶ ἀνακυκᾷ αὐτὴν, ὥσπερ ζητῶν ἴνας κεκρυμμένας. Ἀκολούθως πλήττει ἐπανειλημμένως τὴν κεφαλὴν, ὡς εἰ ἤθελε νὰ ἀνοίξῃ τὸ κρανίον τοῦ θύματος καὶ νὰ ῥοφήσῃ τὸν ἐγκέφαλόν του. Δὲν ὑπάρχουσι λέξεις δυνάμεναι νὰ ἐκφράσωσι τὴν φρίκην τῶν ἀτερμόνων καὶ ἀδυσωπήτων τούτων κτυπημάτων. Ὁ ἡττημένος σπαράσσει, φεύγει, τρέχει τῇδε κἀκεῖσε ἐν τῇ φυλακῇ, ἀλλ' ὁ δήμιος εἶνε ὄπισθεν αὐτοῦ, πλησίον του, ἐπάνω του, ἀχώριστος ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἡ σκιά του, ἔχων κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς τοῦ φυγάδος, ὡς ἐξομολογητὴς, ἀείποτε πλήσσων, κεντῶν, σχίζων. Ἔχει τι παρεμφερὲς πρὸς κακοῦργον, πρὸς δήμιον. Φαίνεται ψελλίζων εἰς τὸ οὖς τοῦ θύματός του, νομίζει τις ὅτι ἕκαστον κτύπημα τὸ συνοδεύει καὶ διὰ μιᾶς ὕβρεως· «Ἰδού! Λάβε! Ἔρρε! Ἀπόθανον! Ὄχι, ζῆσον! Λάβε κ' αὐτὸ, καὶ τοῦτο καὶ ἓν ἀκόμη!» Ἡ αἱμοβόρος αὐτοῦ λύσσα εἰσχωρεῖ, νομίζετε, εἰς τὰς φλέβας σας, ἡ ἄνανδρος αὐτὴ σκληρότης σᾶς ἐμπνέει κατ' αὐτοῦ ἐκδίκησιν· θέλετε νὰ τὸν πνίξητε εἰς τὰς χεῖράς σας, νὰ κατασυντρίψητε τὴν κεφαλήν του ὑπὸ τοὺς πόδας σας. Ὁ ἡττηθεὶς ἀλέκτωρ, ὅλως αἱμοσταγὴς, ἄπτερος, κλονιζόμενος, ἀποπειρᾶται εἰσέτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπίθεσίν τινα, δίδει κτύπημά τι διὰ τοῦ ῥάμφους καὶ φεύγει, φεύγων δὲ κρύπτεται ἐπὶ τῶν κιγκλίδων τοῦ περιφράγματος ζητῶν σωτηρίαν.

Οἱ στοιχηματίζοντες ἐξάπτονται καὶ ὠρύονται ἔτι σφοδρότερον. Δὲν δύνανται πλέον νὰ στοιχηματίσωσιν ἐπὶ τῆς πάλης, στοιχηματίζουσιν ὅμως ἐπὶ τῆς ἀγωνίας.—«Cinco duros à que non tira tres veces! Tres duros à que no tira cinco! Quatro duros à que no tira dos!—Va!—Va!» (Πέντε σκοῦδα ὅτι τὸ θῦμα δὲν θὰ ἀποπειραθῇ πλέον τρεῖς ἐφόδους!—Τρία σκοῦδα ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ πλέον πέντε!—Τέσσαρα σκοῦδα ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ πλέον δύο!—Πάει! —Πάει!).

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤκουσα λέξιν, ἥτις μοὶ προὐξένησε φρικίασιν·«Es ciego!» (εἶνε τυφλός!).

Προσήγγισα εἰς τὸ περίφραγμα, παρετήρησα τὸν ἡττηθέντα καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπον μετὰ φρίκης. Δὲν εἶχε πλέον οὔτε δέρμα, οὔτε ὀφθαλμούς! Ὁ λαιμός του ἔμεινεν ὀστοῦν μόνον αἱμοστάζον, ἡ κεφαλή του μετεβλήθη εἰς κρανίον γυμνὸν, αἱ πτέρυγές του, ἐλαττωθεῖσαι εἰς τρία ἢ τέσσαρα πτερὰ, ἐσύροντο ὡς δύο ῥάκη. Ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ ἐμπορέσῃ ἀκόμη νὰ ζήσῃ καὶ νὰ περιπατήσῃ, δὲν εἶχε πλέον μορφὴν ἀλέκτορος. Καὶ ὅμως τὸ λείψανον τοῦτο, τὸ τέρας αὐτὸ, ὁ ἀηδὴς οὗτος αἱματόεις σκελετὸς ἠμύνετο ἀκόμη, ἠγωνίζετο ἐν τῷ σκότει, κινῶν τὰς δύο γυμνὰς πτέρυγάς του ὡς δύο ἀκρωτηριασθέντα μέλη, μηκύνον τὸν κατεσκληκότα λαιμόν του, τινάσσον τὸ κρανίον του εἰς τὸν ἀέρα, πλανώμενος τῇδε κἀκεῖσε, ὡς τὰ νεογέννητα κυνάρια. Ἡ θέα του ἐνέπνεεν ἀηδίαν ἅμα καὶ φρίκην. Ἡμιέκλειον τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅπως συγκεχυμένως μόνον τὸν βλέπω. Ὁ δήμιος ὅμως ἐξηκολούθει νὰ κεντᾷ τὰς πληγὰς, νὰ σκάπτῃ τὰ διάκενα κοιλώματα τῶν ὀφθαλμῶν, νὰ ἐμπήγῃ τὸ ὀξὺ ῥάμφος του ἐντὸς τοῦ γυμνοῦ κρανίου! Δὲν ἐμάχετο πλέον, ἀλλ' ἐρρυκάνιζε τὸν ἀντίπαλόν του. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν κατατάμῃ εἰς τεμάχια χωρὶς νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἐνίοτε μὲν ὁσάκις τὸ θῦμα ἔμενε πρὸς στιγμὴν ἀκίνητον, προσέκλινεν ἵνα παρατηρήσῃ αὐτὸ μὲ προσοχὴν ἀνατόμου. Ἄλλοτε δὲ ἀπεμακρύνετο καὶ ἐθεώρει ὑψηλόθεν δεικνύων τὴν ἀδιαφορίαν νεκροθάπτου. Ὕστερον ἐπανήρχετο, ἀκόρεστος ὡς ἔχιδνα, ἵνα πλήξῃ, σχίσῃ, ῥοφήσῃ λυσσωδέστερον ἢ τὴν πρώτην φοράν. Τέλος ὁ ψυχορραγῶν, σταματήσας αἴφνης, ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἡ κεφαλή του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, οἱονεὶ ὑπὸ ὕπνου

καταληφθεὶς, ὁ δὲ δήμιος ἐστάθη παρατηρῶν αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί.

Τότε αἱ φωναὶ ἐδιπλασιάσθησαν. Δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ στοιχηματίσωσιν ἐπὶ τῶν σπαραγμῶν τῆς ἀγωνίας, ἀλλ' ἐστοιχημάτιζον ἐπὶ τῶν συμπτωμάτων τοῦ θανάτου·-«Cinco duros à que no levanta mas la cabeza! — Dos duros à que la levanta! Tres duros à que la levanta dos veces! Va! — Va! (Πέντε σκοῦδα ὅτι δὲν θὰ σηκώσῃ πλέον τὴν κεφαλήν! Δύο σκοῦδα, ὅτι θὰ τὴν σηκώσῃ! Τρία σκοῦδα ὅτι θὰ τὴν σηκώσῃ δίς! Πάει!—Πάει!)

Ὁ ἑτοιμοθάνατος ἀλέκτωρ ὕψωσεν ἡσύχως τὴν κεφαλήν! Ἀλλ' ὁ ἐπιτηρῶν δήμιος διηύθυνε ταχὺς κατ' αὐτοῦ θύελλαν κτυπημάτων. Αἱ κραυγαὶ ἐξερράγησαν αὖθις. Τὸ θῦμα ἔκαμεν εἰσέτι ἐλαφρὰν κίνησιν, ἥτις νέαν προὐκάλεσε χάλαζαν ἐπιθέσεων! Ἐξέβαλεν αἷμα ἐκ τοῦ ῥάμφους, ἐταλαντεύθη ὀλίγον καὶ ἔπεσεν! Ὁ δὲ νικητής, ὥς τις ἄνανδρος, ἤρξατο ᾄδων. Τότε ἦλθεν ὑπηρέτης, ὅστις τοὺς ἀπέσυρεν ἀμφοτέρους.

Ἅπαντες οἱ θεαταὶ ἠγέρθησαν, παταγώδης δὲ διάλογος συνήφθη. Οἱ μὲν νικηταὶ σκώπτοντες, οἱ δὲ ἡττηθέντες βλασφημοῦντες, ἐσχολίαζον ἀμφότεροι τὰς ἀρετὰς τῶν ἀλεκτρυόνων καὶ τὰ ἐπεισόδια τῆς πάλης. Οἱ μὲν ἔλεγον· «Buena pelea! buenos gallos!», οἱ δὲ «Gallos malos! No valen nada!» κτλ.

— «Scutarse, caballeros!» (Καθίσατε, κύριοι), ἐφώνησεν ὁ πρόεδρος. Οἱ πάντες ἐκάθισαν, νέα δὲ ἤρξατο μάχη.

Ἔρριψα βλέμμα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ ἐξῆλθον. Ἴσως διστάσῃ τις νὰ τὸ πιστεύσῃ, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι τὸ θέαμα τοῦτο μοὶ ἔκαμε περισσοτέραν φρίκην ἢ ἡ πρώτη ταυρομαχία. Δὲν εἶχον ἰδέαν τηλικαύτης ἀγριότητος. Δὲν ἐπίστευον, πρὶν ἢ ἤθελον βεβαιωθῆ διὰ τῶν ὀμμάτων μου, ὅτι ζῶόν τι, ἀφοῦ ἤθελε περιαγάγει ἕτερον εἰς πλήρη ἀδυναμίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ βασανίσῃ, σπαράξῃ καὶ καταξεσχίσῃ αὐτὸ διὰ τοιούτου τρόπου, κορεννύον ἐπ' αὐτοῦ τὴν λύσσαν τοῦ μίσους καὶ τὸν πόθον τῆς ἐκδικήσεως. Δὲν ἐπίστευον ὅτι ἡ μανία ζώου ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνθρωπίνης κακίας τῆς μᾶλλον ἀδυσωπήτου. Καὶ σήμερον ἀκόμη, εἰ καὶ πολὺς παρῆλθεν ἔκτοτε χρόνος, ὁσάκις ἐνθυμηθῶ τὸ θέαμα τοῦτο, ἀποστρέφω ἀκουσίως τὸ πρόσωπον, ὅπως ἀποφύγω, οὕτως εἰπεῖν, τὴν θέαν τοῦ ψυχορραγοῦντος ἀλέκτορος, οὐδέποτε δὲ μοὶ συμβαίνει νὰ θέσω τὴν χεῖρα ἐπὶ περιφράγματος χωρὶς νὰ χαμηλώσω τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι μέλλω νὰ ἴδω τὸ ἔδαφος κεκαλυμμένον ὑπὸ πτερῶν καὶ αἵματος. Ἐὰν μεταβῆτε εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἀκολουθήσατε τὴν συμβουλήν μου: εὐχαριστηθῆτε μὲ μόνας τὰς ταυρομαχίας.

[Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ]. 1**

Σημειώσεις

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΑΝΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Ἡ διάδοσις ὅσον ἔνεστι προχειροτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων ἀπολυμαντικῶν μέσων ἀποτελεῖ σήμερον ἁπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου σπουδαίαν κοινωνικὴν ἀνάγκην. Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς δέον νὰ γίνηται χρῆσις τῶν μέσων τούτων εἰσὶ ποικίλαι, καθ' ἑκάστην δ' ἡ ἐπιστήμη μελετᾷ εἰδικῶς τὰς πρὸς τὰ ὑγιεινὰ ταῦτα ζητήματα σχετιζομένας λεπτομερείας.

Ἐκ τῶν ἀρίστων ἐπὶ τοῦ προκειμένου παραγγελμάτων εἰσὶ καὶ τὰ κατωτέρω, ἐξαγόμενα ἔκ τινος ἐκθέσεως ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως διορισθείσης καὶ συγκροτηθείσης ὑπὸ τῶν διαπρεπῶν ἀνδρῶν Liebreich, Schur καὶ Wichelaus. Ἰδοὺ ἐν συνόψει ταῦτα·

Εἰς τὰ μέρη τὰ περιέχοντα διαχωρήματα ἀνθρώπων ἢ ζώων, ἢ λείψανα ὀργανικῶν οὐσιῶν, νὰ γίνηται χρῆσις φανικοῦ ὀξέος ἐν διαλύσει ἢ ὑπὸ μορφὴν κόνεως, θειϊκοῦ σιδήρου ἢ ἑτέρων ἀλάτων.

Οἱ ἐπίδεσμοι, ὁ μοτὸς καὶ ἐν γένει τὰ ῥάκη, ὧν ἐγένετο χρῆσις δι' ἀσθενεῖς, δέον νὰ καίωνται ἢ νὰ θάπτωνται μεθ' ὑπερμαγγανικῆς ποτάσης.

Εἰς τὰ κλεισμένα μέρη, ὅπου εὑρίσκονται συνηθροισμένα πολλὰ πρόσωπα, νὰ χρίωνται οἱ τοῖχοι διὰ φανικοῦ ὀξέος καὶ ἀσβέστου, καὶ νὰ καθαίρωνται διὰ διαχύσεως ἀτμῶν ὀξικοῦ ὀξέος.

Εἰς τὰς αὐλὰς τῶν νοσοκομείων, τῶν στρατώνων, τῶν ἐκπαιδευτηρίων, εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης, εἰς τὰ νεκροταφεῖα, κατάλληλα ἀπολυμαντικὰ εἶναι τὸ χλωροῦχον τιτάνειον, ἡ ἄσβεστος καὶ ζωηρὰ φυτεία.

Τὸ πόσιμον ὕδωρ (ὅταν θεωρῆται ὕποπτον), δέον νὰ βράζηται καὶ νὰ προστίθενται εἰς αὐτὸ μικραὶ ποσότητες ὑπερμαγγανικῆς ποτάσης.

Τὰ λιμνάζοντα ὕδατα ἀπολυμαίνονται διὰ τοῦ φανικοῦ ὀξέος, διὰ μίγματος συγκειμένου ἐκ τιτάνου, ἐκ χλωρούχου μαγγανησίου καὶ ἀσφάλτου, ἢ διὰ θειϊκῆς ἀργίλου.

Τὰ μεμολυσμένα πανικὰ πλύνονται δι' ὕδατος ἐν ᾧ κατεμίχθη φανικὸν ὀξύ.

Τὰ ἐνδύματα ἀπολυμαίνονται ἐν θερμότητι 100^0 ἕως 120^0 (ἑκατονταβάθμου), ἐν κοινῷ κλιβάνῳ.

Τὰ ἄτομα, ὅσα ἐμολύνθησαν διὰ συγχρωτίσεως, πλύνονται μετὰ διαλύσεως ὑπερμαγγανικῆς ποτάσης.

Δέον νὰ παρασκευάζωνται αἱ πρὸς ἀπολύμανσιν χρησιμεύουσαι ὕλαι ὡς ἑξῆς·

Ἡ διάλυσις τῆς ὑπερμαγγανικῆς ποτάσης παρασκευάζεται κατὰ τὴν ἀναλογίαν 1 πρὸς 100. Ἐπίσης καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ φανικὸν ὀξύ.

Ἡ φανικώδης κόνις ἀπαρτίζεται ἐξ 100 μερῶν οὐσιῶν ἀδιαφόρων (matières inertes), οἷαι γύψος, ἄμμος, ῥινίσματα ξύλου, κόνις ἄνθρακος, καὶ 1 μέρους φανικοῦ ὀξέος. Προτιμοτέρα ὡς ὕλη φαίνεται ὁ ἄνθραξ.

Πρὸς ἐπίχρισιν τῶν τοίχων λαμβάνομεν 100 μέρη ὑδαρᾶς ἀσβέστου καὶ 1 μέρος φανικοῦ ὀξέος. Ἡ διάλυσις τῆς χλωρούχου τιτάνου γίνεται καὶ αὐτὴ κατ' ἀναλογίαν 1 πρὸς 100.

Τὰ ἀνωτέρω δύναται εὐκόλως νὰ ἐκτελέσῃ πᾶς τις, ἄλλα μὲν μόνος, ἄλλα δὲ τῇ συνδρομῇ παντὸς φαρμακοποιοῦ. Σημειοῦμεν δ'ὅτι ἡ πεῖρα κατέδειξεν ὡς πρὸς τὰς ἀνωτέρω παρασκευὰς ἀσφαλεστέραν τὴν ἀναλογίαν τοῦ 2:100 ἀντὶ τοῦ 1:100.

**

ΥΔΑΤΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ὅτε μέγας καὶ πάλιν ἐγένετο λόγος περὶ προμηθείας ὕδατος διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, παρέχομεν τὰς ἑξῆς περὶ ὕδατος σημειώσεις.

Ἕκαστον ἄτομον καταναλίσκει κατὰ μέσον ὅρον 2 λίτρας (1 λίτρα ἴση πρὸς 312 δράμια) καθ' ἑκάστην ὕδατος διὰ πόσιν καὶ παρασκευὴν τοῦ φαγητοῦ, 18 δὲ λίτρας διὰ τὰς ἄλλας αὐτοῦ ἀνάγκας. Ὑπολογίζουσι πρὸς τούτοις δι' ἕκαστον ἵππον καθ' ἑκάστην 75 λίτρας, διὰ τὸν καθαρισμὸν ἑκάστης ἁμάξης καθ' ἡμέραν 50 λίτρας, διὰ κατάβρεγμα ἑκάστου τετραγωνικοῦ μέτρου ὁδοῦ ὁδοῦ μίαν λίτραν· ἐν Παρισίοις κατὰ τοὺς μεγάλους καύσωνας τὸ κατάβρεγμα τοῦτο ἐκτελεῖται τρὶς τῆς ἡμέρας. Διὰ δὲ τὸν καθαρισμὸν τῶν ὑπονόμων δαπανῶνται κατὰ κρουνὸν 5000—6000 λίτραι καθ' ἑκάστην.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν λαμβάνει κατὰ τὰς τελευταίας καταμετρήσεις ἐκ τῆς δεξαμενῆς αὐτῆς 14 ὀκάδας ὕδατος περίπου ἤτοι 5600 δράμια. Ἓν δράμιον ὕδατος σημαίνει κατὰ συνθήκην τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ῥέον ἐπὶ 24 ὥρας δύναται νὰ πληρώσῃ δεξαμενὴν χωρητικότητος ἑνὸς κυβικοῦ μέτρου, ἤτοι 1 δράμιον ὕδατος παρέχει 780 ὀκάδας ἤτοι 1000 λίτρας ὕδατος εἰς 24 ὥρας· τὰ 5600 δράμια λοιπὸν τῆς δεξαμενῆς ἀντιστοιχοῦσι πρὸς 5,600,000 λίτρας ἀνὰ 24 ὥρας.

Ὑπολογιζομένων εἰς 75000 τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς 20 λίτρας κατὰ τ' ἀνωτέρω τοῦ ἀναγκαιοῦντος εἰς ἕκαστον τούτων ὕδατος, ὑπολείπονται διὰ πάσας τὰς λοιπὰς χρείας τῆς πόλεως μόνον 4,000,000 λίτραι ἀνὰ 24 ὥρας.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι ἰσχύουσιν ἂν ἡ ποσότης τῶν 14 ὀκάδων ἦναι ἀκριβής.

Κατωτέρω παραθέτομεν πίνακα τοῦ ἀντιστοιχοῦντος ποσοῦ ὕδατος εἴς τινας πόλεις εἰς ἕκαστον κάτοικον ἀνὰ 24 ὥρας.

Πόλεις	Πληθυσμός	Ἀναλογ. ὕδωρ εἰς ἕκαστ. κάτοικον. Λίτραι	Φύσεις τοῦ ὕδατος
Ῥώμη	175,000	944	Πηγαῖον
Νέα Ὑόρκη	450,000	410	Ποτάμιον
Καρκασόνη	18,000	400	»
Βεζανσὼν	43,500	246	Πηγαῖον
Διζὼν	29,800	240	»
Μασσαλία	215,200	186	Ποτάμιον
Βορδὼ	140,000	170	Πηγαῖον
Γένουα	140,000	120	»
Γλασκόβη	329,000	100	Λιμναῖον
Λονδῖνον	2,500,000	95	Ποτάμιον
Παρίσιοι	1,727,000	90	Ποτάμ. καὶ πηγαῖον
Μάντσεστερ	360,000	84	Ποτάμιον
Βρυξέλλαι	263,000	80	»
Ἀθῆναι	75,000	75	Πηγαῖον
Γενεύη	40,000	74	Ποτάμιον
Φιλαδέλφεια	250,000	70	»
Νάντη	110,000	60	Πηγαῖον
Ἐδιμβοῦργον	195,000	55	»
Ἄβρη	62,500	45	»
Μὲτζ	57,700	25	»

Ἐν Παρισίοις ἡ ἀναλογία τῶν 90 λιτρῶν καθ' ἕκαστον κάτοικον ἴσχυε κατὰ τὸ 1877, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ὅμως τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων θ' ἀντιστοιχῶσι 200 λίτραι καθ'ἕκαστον κάτοικον, ἤτοι θὰ διακλαδῶνται εἰς τὰ ὑδραγωγεῖα τῶν Παρισίων 900 ὀκάδες ὕδατος ἀντὶ τῶν 14 ὀκάδων τῶν εἰσρεουσῶν εἰς τὰς ἡμετέρας δεξαμενάς.

Ὑπολογίζουσι συνήθως ὅτι 150 λίτραι ὕδατος ἀντιστοιχοῦσαι εἰς ἕκαστον κάτοικον ἐξαρκοῦσι διὰ πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως. Οὕτω π. χ. ὑπελόγισαν εἰς 140 λίτρας κατὰ κάτοικον τὸ διοχετευτέον ὕδωρ εἰς Βερολῖνον. Ἀλλ' ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἰσχύει διὰ πόλεις πυκνῶς κατῳκημένας, οὐχὶ δὲ βεβαίως διὰ τὰς Ἀθήνας αἵτινες καὶ ἀραιότατα κατοικοῦνται, αἱ δὲ ὁδοὶ αὐτῆς πᾶσαι εἶναι ἄστρωτοι[1].

ΕΝ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΤΟΥ ΒΕΤΟΒΕΝ

Μεγάλη συναυλία ἀνηγγέλθη μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐν Βιέννῃ, ἧς ἔμελλε νὰ μετάσχῃ ὁ Βετόβεν δι' αὐτοσχεδιάσματός του. Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ τὸ πλῆθος συνέρρευσε πυκνότατον ἐν τῷ θεάτρῳ. Ὁ Βετόβεν ἀφικνεῖται, κάθηται παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, προανακρούει ἀσημάντους τινὰς φθόγγους, κατάρχεται συμφωνιῶν τινων, διακόπτει αὐτάς, δοκιμάζει ἄλλας, ἃς ἐπίσης ἐγκαταλείπει, εἶτα διαίφνης, μετὰ δύω ἢ τρία λεπτὰ δοκιμῆς, ἐγείρεται, χαιρετᾷ καὶ ἀπέρχεται. Εὐκόλως κατανοεῖ τις οἵαν ἐντύπωσιν προὐξένησε τῷ συρρεύσαντι κοινῷ ἡ αἰφνιδία καὶ ἀπροσδόκητος τοῦ μουσουργοῦ ἀναχώρησις. Καθ'ὅλην τὴν ἡμέραν περὶ τοῦ σκανδάλου τούτου ἐγίνετο μόνον λόγος. Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον φίλοι τινὲς καὶ θαυμασταὶ τοῦ μεγάλου μελοποιοῦ μεταβαίνουσι πρὸς αὐτόν. Μόλις ἰδὼν αὐτούς·—Ὢ! καλῶς ἤλθατε! ἀνακράζει. Ἦσθε χθὲς εἰς τὴν συναυλίαν; Ναί; Καὶ τί λέγουν αὐτοὶ οἱ ἠλίθιοι; Μ' ἐχαρακτήρισαν ὡς βάναυσον, αἴ; Καὶ μήπως φαντάζονται ὅτι αὐτοσχεδιάζουν ὅπως κατασκευάζουν ὑποδήματα—ὅταν θέλουν; Ἦλθον εἰς τὸ θέατρον προθυμότατος ὅπως αὐτοσχεδιάσω, ἀλλ' ἡ ἔμπνευσις δὲν ἦλθε. Τί θέλετε νὰ ἔκαμνα; Ἓν μόνον καταφύγιον μοὶ ἔμεινε, νὰ λάβω τὸν πῖλόν μου καὶ ν' ἀπέλθω, τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξα. Τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτοὺς ἂν μουρμουρίζουν». Οὕτως ὁμιλῶν ὁ μουσουργὸς ἵστατο ὄρθιος παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλόν του, ἐξημμένος, ἐξηρεθισμένος τὰ νεῦρα καὶ μηχανικῶς ἐπιψαύων ἐλα-

1. Παρνασσός.

φρῶς καὶ συχνάκις τὸ ὄργανον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὁτὲ μὲν πλήττων τοῦτο τὸ πλῆκτρον, ὁτὲ δὲ τὸ ἄλλο, ὁτὲ μὲν δι' ἑνὸς μόνου δακτύλου, ὁτὲ δὲ διὰ δύω ἢ διὰ τριῶν. Κατὰ μικρὸν χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν συνδιάλεξιν... ὅλοι οἱ δάκτυλοι τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τίθενται ὁμοῦ εἰς κίνησιν, οἱ φθόγγοι διαδέχονται ἀλλήλους, ἀόριστος ἀποτελεῖται μελῳδία... εἶτα ἡ φυσιογνωμία του ἀλλοιοῦται, ὁ λόγος του καθίσταται διαλείπων... ὁ τόνος δὲν συμφωνεῖ πλέον πρὸς τὴν φράσιν... μετὰ λεπτά τινα, ὡσεὶ εἰς ἀόρατον ὑπείκων δύναμιν, κάθηται παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, ἄρχεται κρούων ὁλόκληρον τὸ ὄργανον, ἀγνοῶν πλέον ἂν ὑπῆρχέ τις ἐκεῖ, μὲ διάπυρον τὸ πρόσωπον κλίνων ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐν ᾧ ὑπὸ τοὺς δακτύλους του ἀναθρώσκουσιν, ὡς ὁρμητικὰ κύματα, τὰ μέλη, τὰ ᾄσματα, οἱ στόνοι, δεικνύων εἰς τοὺς παρεστῶτας τὸ σπάνιον θέαμα μεγάλου ἀνδρὸς καταληφθέντος ἀπροόπτως ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας του, παλαίοντος μετὰ τῆς ἐμπνεύσεως, ἐν πλήρει κρίσει παραγωγῆς, καὶ ἐξερχομένου ἐκ τῆς ὥρας ταύτης τῆς δημιουργίας ὠχροῦ, ὑποφρίσσοντος, ἐξηντλημένου.

Κυρία Ν*

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Ὁ Γάρφηλδ εἶνε ὁ τέταρτος τῶν προέδρων, οἵτινες ἀπέθανον ἐν τῷ ὑπερτάτῳ τῆς δημοκρατίας λειτουργήματι. Δύο τῶν προκατόχων του, ὁ στρατηγὸς Τάϋλορ καὶ ὁ Ἐρρίκος Χάρρισον, ἐτελεύτησαν θάνατον φυσικόν· ὁ μὲν 15 μῆνας ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του ἐκ τῶν κακουχιῶν, ἃς ὑπέστη κατὰ τὴν ἐπὶ Τέξας στρατείαν, ὁ δὲ ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἀναγόρευσίν του ἕνεκα τῶν πόνων, οὓς ὑπέστη ἐν τῷ ἐκλογικῷ ἀγῶνι πρὸς τὸν ἀνθυποψήφιον Κλάϋ. Ὁ Λίγκολν ἐτελεύτησε τῇ 14 ἀπριλίου 1865, 40 ἡμέρας μετὰ τὴν δευτέραν ἐκλογήν του, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἠθοποιοῦ Βοὺθ ἐν τῷ θεάτρῳ Οὐασιγκτῶνος. Ἐν τῇ σειρᾷ τῶν προέδρων κατέχει ὁ Γάρφηλδ τὴν εἰκοστὴν θέσιν· ἐκ τούτων δὲ πρόεδροι τῆς δημοκρατίας ἀπεδείχθησαν δὶς ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων, ὁ Ἰέφερσον (1800-1809), ὁ Μάδισον (1809—1817), ὁ Μονρόε (1817—1825), ὁ Ἰάκσων (1829—1837) ὁ πρῶτος ἐφαρμόσας πρακτικῶς τὸ ἀξίωμα «εἰς τὸν νικητὴν ἀνήκει ἡ λεία», ὁ Ἀβραὰμ Λίγκολν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς Γράντ. Οἱ πλεῖστοι τῶν προέδρων ἐλήφθησαν ἐκ τῆς τάξεως τῶν δικηγόρων καὶ ἔτυχον ἐλευθερίου ἀγωγῆς ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας των. Ὀλίγοι μόνον ὑπῆρξαν ὡς ὁ Γάρφηλδ αὐτοδίδακτοι, καὶ ἔτεμον ἑαυτοῖς τὴν εἰς τὰ πολιτικὰ ὁδόν· ὁ Ἰρλανδὸς Ἰάκσων, πρῶτον σαγματοποιός, εἶτα γραμματοδιδάσκαλος, χωροφύλαξ κ.λ.· ὁ τοῦ Λίγκολν διάδοχος Ἰόνσων ἦτο κατ' ἀρχὰς πενέστατος καὶ ἀγράμματος, κατόπιν δὲ μετῆλθε τὴν ραπτικὴν τέχνην, ὡς ὁ Μίλλαρδ Φίλμορ (1850—1853), ὁ διαδεξάμενος τὸν στρατηγὸν Τάϋλορ. Εἷς τῶν πολυμαθεστάτων προέδρων καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων ἐμπειρότατος ἦτο ὁ Κοΐνσης Ἄδαμς (1825—1829), κατ' ἀρχὰς πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ, ἐκδοὺς ἀξιόλογον πόνημα περὶ Σιλεσίας, μεθερμηνευθὲν γερμανιστὶ καὶ γαλλιστί. Ὁ τοῦ Κοΐνση πατὴρ, Ἰωάννης Ἄδαμς, ὁ δεύτερος πρόεδρος ἐτελεύτησε τῇ 4 ἰουλίου 1826, καθ' ἣν συνεπληρώθη ἡ πεντηκονταετηρὶς ἀπὸ τῆς προκηρύξεως τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν· κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς δημοκρατίας ἡμέραν ἐτελεύτησεν καὶ ὁ Ἰέφερσον καὶ ὁ Μονρόε. Ἕκαστος πρόεδρος ἀναλαμβάνει τὰ ἡνία τῆς ἀρχῆς τῇ 4 μαρτίου καὶ ἀποχωρεῖ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μετὰ τετραετίαν· δύναται δὲ νὰ ἐκλεχθῇ καὶ δεύτερον. Πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος ὀφείλουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ ἄγωσι τὸ πέμπτον καὶ τριακοστὸν ἔτος· ἀπολαμβάνουσι δὲ κατ' ἔτος ὁ μὲν 25,000, ὁ δὲ 8,000 δολλαρίων.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Τί παράξενο πρᾶγμα! ἔλεγεν ἡ κυρία Ρ*, ἀφοῦ τώρα, τόσα χρόνια, ἐφευρέθη ἡ πυρῖτις, νὰ παριστάνουν ἀκόμη τὸν Ἔρωτα μὲ τόξον καὶ βέλη. Τί ἀναχρονισμός!

— Αὐτὸ συμβαίνει, κυρία, ἀπήντησέ τις, διὰ νὰ μὴ γίνεται κρότος ὅταν ἐκτελῇ τὰ ἔργα του, καὶ πέρνει εἴδησι ὁ κόσμος.

***

Ζωηρὰ φιλονεικία μεταξὺ τῆς μικρᾶς Ἑλένης καὶ τοῦ ὁμήλικός της Νίκου περὶ τῶν προτερημάτων τῶν μητέρων των.

— Εἰμπορεῖ ὅμως ἐμένα ἡ μαμά μου νὰ κάμῃ ἕνα πρᾶμα ποῦ δὲν 'μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ ἡ 'δική σου, ... λέγει ἡ Ἑλένη.

— Μπᾶ, καὶ τί πρᾶγμα;

— Ἠμπορεῖ νὰ 'βγάλῃ ὅλα της τὰ 'δόντια μὲ μιᾶς, νά!

Καὶ ἡ Ἑλένη θριαμβεύουσα προσηλόνει τοὺς μεγάλους της ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἀποστομωθέντος ἀντιπάλου της.

***

Ὁ μικρὸς Ἀλέκος πηγαίνει εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ τοῦτο, φαίνεται, τὸν στενοχωρεῖ τρομερά. Προχθὲς τὸν ἐρωτοῦσι·

— Ἀλέκο, πῶς πηγαίνει τὸ σχολεῖον; Ἔμαθες νὰ διαβάζῃς, αἴ;

Ὁ Ἀλέκος κινεῖ τὴν κεφαλὴν διστακτικῶς.

— Ἀμὰ νὰ γράφῃς;

Ὁ Ἀλέκος σιωπᾷ.

— Μὰ τί κάνεις λοιπὸν ἐκεῖ ποῦ πηγαίνεις;

— Ἐγώ! νὰ, περιμένω νὰ σχολάσουμε.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Τὰ ἔθνη τὰ συγκροτούμενα ὑπὸ ἀνελευθέρων καὶ διεφθαρμένων πολιτῶν δὲν ἀπελευθεροῦν-

ται μόνον διὰ τῆς ἀλλαγῆς δεσποτῶν καὶ νόμων· ἐνόσῳ δὲ ἐπικρατεῖ ἡ ὀλεθρία πλάνη, ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀποκτᾶται διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς κυβερνήσεως, εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ θέλουσιν ἀποβῆ ἀνωφελεῖς καὶ ἐφήμεροι, καὶ ὅτι θέλουσιν ἐξαφανισθῆ ὅπως καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ἀλληλοδιαδόχως ἀναφαινόμενα εἰς τοὺς μαγικοὺς τῶν παίδων φανούς. Τὰ θεμέλια τῆς ἐλευθερίας ἀνάγκη πᾶσα νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ χαρακτῆρος, ὅστις εἶνε ἡ μόνη βεβαία ἐγγύησις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐθνικῆς προόδου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γερμανὸς περιηγητής, ἐπισκεφθεὶς ἐπ' ἐσχάτων τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπιστέλλει περὶ τοῦ αὐτόθι ἑλληνισμοῦ πληροφορίας λίαν εὐαρέστους καὶ συναδούσας ἐν πολλοῖς πρὸς τὰς ἐκθέσεις τῶν Ἄγγλων προξένων. «Ἀπαριθμῶν τὰς διαφόρους ἐθνικότητας, λέγει, ἀνέφερα πρώτους τοὺς Τούρκους, διότι *εἶνε* οἱ κύριοι τῆς χώρας, καὶ τελευταίους τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες *ἔσονται* κύριοι αὐτῆς θᾶττον ἢ βράδιον. Καίτοι τὸ πρᾶγμα εἶνε ἴσως λυπηρὸν (;) ἐκ τῆς ἀπόψεως τῆς φιλανθρωπίας, οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἐν τῇ περὶ ὑπάρξεως πάλῃ οἱ Ἕλληνες ὑπερτεροῦσι τῶν Τούρκων, οὐχὶ μὲν πολιτικῶς, ἀλλὰ στατιστικῶς καὶ οἰκονομολογικῶς. Ἡ ἐπικράτησις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου καθ' ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἶνε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον. Πόλεις, αἵτινες πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἦσαν ἀκραιφνῶς τουρκικαί, κατοικοῦνται νῦν κατὰ τὸ τρίτον ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ Ἑλλήνων. Ἐπὶ τῆς Χίου, ἔνθα οἱ Τοῦρκοι πρὸ ἑξηκονταετίας ἐξώντωσαν ὅλως τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμόν, ζῶσι σήμερον 50,000 Ἕλληνες καὶ μόνον 5,000 Τοῦρκοι. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶχον κατεδαφισθῆ καὶ αἱ Κυδωνίαι, τῆς καταστροφῆς δὲ συμμετέσχον πρωτίστως οἱ Τοῦρκοι τοῦ Ἀγιασμάτ. Ἀλλὰ σήμερον ἐν Κυδωνίαις ζῶσι 35,000 Ἕλληνες, τὸ δὲ Ἀγιασμάτ, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Χοῦμαν, τοῦ περιφήμου ἐρευνητοῦ τῆς Περγάμου, εἶνε πενιχρὸν χωρίον περιέχον 20 ἐλεεινὰς καλύβας καὶ τουρκικὸν κοιμητήριον ἔχον ἔκτασιν ἡμισείας ὥρας. Ἀναφέρω τὰ ὀλίγα ταῦτα παραδείγματα ἐκ πολλῶν, ὅ,τι δὲ συμβαίνει νῦν εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ παράλια, θὰ συμβῇ προσεχῶς καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα. Ἤδη ἀπαντῶνται πανταχοῦ διεσπαρμένοι Ἕλληνες σκαπανεῖς. Ὡς ὑποδηματοποιοὶ καὶ μυλωθροὶ οἱ Ἕλληνες εἰσέδυσαν ἄχρι τῶν ἀφανεστάτων ὀρεινῶν φωλεῶν, τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ἐπάγγελμα ἀποβαίνει ἰδίως ἐπικερδέστατον ἐν μέσῳ τῶν νωθρῶν καὶ εὐπίστων Τούρκων. Τὸ ἄροτρον, τὸ σχολεῖον καὶ ἡ νυμφικὴ κλίνη εἶνε τὰ μέσα τῆς ἀπαύστου καὶ ἀκατασχέτου τῶν Ἑλλήνων ἀναπτύξεως. Εἶνε ἐπιμελεῖς γεωργοί, συντηροῦσι κρείττονα ἢ οἱ Τοῦρκοι σχολεῖα, εἶνε δὲ πολυτοκώτεροι ἐκείνων. Ἑλληνικὴ οἰκογένεια περιέχουσα 6—8 παιδία εἶνέ τι σύνηθες. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι ἀρκοῦνται εἰς δύο ἢ τρία. Ἡ κυβέρνησις προσβλέπει τὰ συμβαίνοντα ἀπαθῶς. «Μπακαλοὺμ, κισμέτ» εἶνε τὸ σύνθημά της. Καὶ ὅμως θὰ ἦτον ἴσως δυνατὸν νὰ τεθῶσιν ὅρια εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἤδη ἤρξατο ἡ ἀνίδρυσις τελειοτέρων τουρκικῶν σχολείων, ἐὰν δ' ἡ Πύλη ἀποφασίσῃ νὰ μεταβάλῃ τὸν στρατιωτικὸν νόμον καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς στρατολογίαν καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐλαττοῦσα τὴν θητείαν εἰς τὸ ἥμισυ, αἱ συνέπειαι ἔσονται σωτηριώδεις».

Ὁ γνωστὸς Βιενναῖος μουσουργὸς Ἰωάννης Στράους ἑώρτασεν ἐπ' ἐσχάτων περίεργον πεντηκονταστηρίδα—τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ πρώτου αὐτοῦ στροβίλου, ὃν συνέθεσεν εἰς ἡλικίαν ἓξ ἐτῶν, τὸν Αὔγουστον τοῦ 1831. Κατὰ τὰ πεντήκοντα ταῦτα ἔτη ὁ Στράους ἔγραψε 398 χοροὺς παντὸς εἴδους, ἔτι δὲ ἱκανὰ ἐλαφρὰ μελοδραμάτια.

Ἰδιότροπος Ἀμερικανός, ἐραστὴς τῶν δυσχερῶν εἰς τὰ ὄρη ἀναβάσεων, ἀπεπειράθη πολλάκις ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν ὑψίστην ἀκρώρειαν τοῦ Λευκοῦ Ὄρους τῶν Ἄλπεων, ἀλλ' ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας του δὲν ἐπέτρεψε τοῦτο. Ἀποθνήσκων ἐπέβαλε τοῖς κληρονόμοις του, ἐπὶ ποινῇ ἀποβολῆς τῆς κληρονομίας, νὰ φέρωσι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. Ὡς λέγεται δὲ καὶ ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, οἱ κληρονόμοι καταγίνονται νὰ πραγματώσωσι τὴν θέλησιν ταύτην τοῦ ἀποθανόντος. Ἰδοὺ καὶ ἔρως ἐπέκεινα τοῦ τάφου ἐπιζῶν.

Ἐκ τῆς νήσου Κύπρου ἀπεστάλησαν τῇ 8 τ. μ. μέλισσαι 15,000 τὸν ἀριθμὸν εἰς Λονδῖνον, προωρισμέναι διὰ τὸν Καναδᾶν. Ἐν Λονδίνῳ ἐπέτρεψαν εἰς τὰς μελίσσας μικρὰν ἐκδρομήν, μετὰ τὴν ὁποίαν εἰσήχθησαν ἐκ νέου εἰς τὰ κιβώτια καὶ ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Σαρδηνία» ἀναχωροῦντος εἰς Ὀντάριο. Εἶνε δὲ ἐντεθειμένα τὰ ζῶα εἰς μικρὰ κιβώτια, φέροντα ἐσωτερικῶς ἐπὶ μέρει ἔλασμα λευκοσιδήρου καὶ ἱκανὴν προμήθειαν ξύλου καὶ ὕδατος. Ὁμοία ἀποστολὴ ἐγένετο τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Καναδᾶν, οἱ δὲ μικροὶ ξένοι ἐνεκλιματίσθησαν ἐν βραχεῖ χρόνῳ.

Κατὰ πρόσφατον σύγγραμμα, ἡ γῆ κατοικεῖται ὑπὸ 1,455,923,000 ψυχῶν. Ἐξ αὐτῶν 315,929,000 κατοικοῦσι τὴν Εὐρώπην, 834,707,000 τὴν Ἀσίαν, 205,679,000 τὴν Ἀφρικήν, 95,405,000 τὴν Ἀμερικὴν καὶ 4,431,000 τὴν Αὐστραλίαν. Ἐκ τῶν κρατῶν τὸ πολυανθρωπότατον εἶνε ἡ Σινική, ἀριθμοῦσα 434,900,000 κατοίκους. Αἱ ἀγγλικαὶ κτήσεις ἐν Ἰνδικῇ ἔχουσι πληθυσμὸν ἐκ 240,000,000 ψυχῶν, 87,000,000 κατοικοῦσι τὴν Ῥωσσίαν, 50 δ' ἑκατομμύρια τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 302 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία : Ἐν Ἀθήναις φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως· Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 11 Ὀκτωβρίου 1881

Ἀναμνήσεις

ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΑΪΝΕ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 641.

Γ'

Αἱ σπουδαί του.

Τῷ 1819 ἀπῆλθεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βόννης.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ πατρός του στελλομένων αὐτῷ χρημάτων, ὁ Ἑρρῖκος ἐλάμβανε καὶ παρὰ τοῦ θείου του πεντακόσια τάλληρα κατ' ἔτος. Ἀλλὰ τὰ στελλόμενα αὐτῷ μόλις ἐπήρκουν εἰς τὰς χρείας του· οὐχὶ διότι ἠσώτευεν εἰς ἡδονάς, ἢ εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ διότι τὸ βαλάντιον αὐτοῦ ἦτον ἀνοικτὸν πρὸς τοὺς ἑταίρους του, οὐχὶ σπανίως ἀντλοῦντας ἀπ' αὐτοῦ. Ἂς προσθέσωμεν δὲ χάριν τῆς ἀληθείας, ὅτι ἐπεμελεῖτο μεγάλως τῆς ἀναβολῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύετο μετ' ἄκρας καλλαισθησίας.

Κατὰ τὸν τότε συρμὸν ἔφερε περιχειρίδας ἐκ τριχάπτων κομψοτάτας, ἀφ' ὧν ἐξήρχετο χεὶρ μικρά, ἐφάμιλλος πρὸς αὐτὰς κατὰ τὴν λευκότητα. Εἶχε μέτριον τὸ ἀνάστημα, ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε γένειον, γλυκύτης τις γυναικεία προσετίθετο εἰς τὴν εὐγένειαν τῶν χαρακτηριστικῶν του. Μακρὰ καστανὴ κόμη περιέβαλλε τὸ πρόσωπόν του ἐφ' οὗ, ὑπὸ τὸ τολμηρὸν τῶν ὀφρύων του τόξον, ἀπήστραπτον δύω γλαυκοὶ ὀφθαλμοί. Ἑλληνικὴν εἶχε τὴν ῥῖνα, εὐρὺ τὸ στόμα καὶ πλατέα τὰ χείλη, ἐφ' ὧν συνήθως ἐπήνθει τὸ μειδίαμα τοῦ σαρκασμοῦ.

*
* *

Ἐν Βόννῃ ὢν παρήγγειλεν ἱμάτιον ἐκ κυανοῦ βελούδου πρὸς ἀντικατάστασιν ἑτέρου, ἐκ μέλανος βελούδου, φθαρέντος, ὅπερ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὸν κουρέα του. Τὸ ἱμάτιον τοῦτο ἀνήρτα πάντοτε ὁ Ἑρρῖκος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον· ἀλλ' ὁ ῥάπτης ἐλθὼν πρωΐαν τινα νὰ παραδώσῃ τὴν παραγγελίαν, ἀνήρτησε τὸ καινουργὲς εἰς τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ. Ὅτε δὲ βραδύτερον ἦλθεν ὁ κουρεύς, ὁ ποιητὴς τῷ εἶπε·

—Σήμερον εἰμπορεῖς νὰ λάβῃς τὸ φόρεμα ἅμα ἐξέλθῃς· εἰξεύρεις ποῦ εἶνε.

Ὁ πανοῦργος *Φίγαρος* ηὐχαρίστησεν ὅσον ἠδύνατο θερμότατα, τὸν γενναῖον δωρητὴν, ὑπεκλίθη πρὸς αὐτὸν ταπεινότατα, καὶ ἔλαβε τὸ ἐκ κυανοῦ βελούδου ὡραῖον ἱμάτιον. Ἐκπλαγεὶς διότι δὲν εὕρισκεν αὐτὸ ὅτε ἠθέλησε νὰ τὸ φορέσῃ, ὁ Αἵνε ἠρκέσθη εἰπών·

—Ὁ κουρεὺς εἶχε τύχην.

Καὶ χωρὶς ἄλλως νὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐτοῦ ἐνεδύθη τὸ ἐκ μέλανος βελούδου παλαιόν.

Ἔκτοτε ἡ φράσις «ὁ κουρεὺς εἶχε τύχην», ἔμεινεν ὡς παροιμία ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του, λεγομένη περὶ οἱουδήποτε ἐπιτυγχάνοντος εὔνοιάν τινα ἧς δὲν ἦτον ἄξιος.

*
* *

Ἡ νομολογία καὶ αἱ λίαν σοβαραὶ ἐν γένει μελέται ἀπήρεσκον τῷ ποιητῇ, ὅστις παραμελῶν πάντα τἆλλα, ἐνησχολεῖτο μετὰ ζέσεως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλολογίαν. Αἱ παραδόσεις τοῦ Ῥούδολφ, τοῦ Χοῦλμαν καὶ πρὸ πάντων τοῦ Σλεγέλου οὐδέποτε ἴσως ἔσχον συντονώτερον καὶ τακτικώτερον ἀκροατήν.

*
* *

Ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ ὑπὸ ψευδώνυμον ἐδημοσιεύθησαν κατ' ἀρχὰς οἱ πρῶτοι αὐτοῦ στίχοι. Βραδύτερον δ' ἐποιήσατο συλλογὴν αὐτῶν καὶ προέτεινεν εἰς τὸν ἐν Λειψίᾳ ἐκδότην Βροκχάους νὰ δημοσιεύσῃ αὐτήν, ἀλλ' οὗτος ἠρνήθη. Τὸ αὐτὸ δὲν εἶχε συμβῇ καὶ εἰς τὸν Γκαῖτε ὅτε ἦτο νέος; Τοῦτο τὸν παρηγόρει.

Τῷ 1821, τέλος, ὁ βιβλιοπώλης Μάουρερ ἀπεφάσισε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν συλλογήν. Εἰς δὲ τὸν ποιητὴν ὡς ἀμοιβὴν ἔδωκε μόνον τεσσαράκοντα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του.

Σπανίως βιβλίον ἠξιώθη τηλικαύτης ἐπιτυχίας καὶ ἐκίνησε θερμότερον τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ δημοσίου.

Εἶτα ἐδημοσιεύθη τὸ Buch der Lieder, ὅπερ μὴ γενόμενον ἐπίσης δεκτὸν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ πολλῶν ἐκδοτῶν, ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ Κάμπε ἀντὶ χιλίων φράγκων.

Ἡ δημοσίευσις τῆς συλλογῆς ταύτης ἀπέβη ἐπωφελεστάτη εἰς τὸν Κάμπε. Ἐπὶ τοσοῦτον δ' εὐηρεστήθη ἐκ τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως, ὥστε ἀπέκτησεν ἀκολούθως τὴν ἀποκλειστικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἔργων τοῦ Ἑρρίκου Αἵνε. Ἀλλ' ἐφάνη ἥκιστα γενναιόδωρος πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ ἐπ' ἰδίᾳ μόνον ὠφελείᾳ ἐξεμετάλλευσε τὸ χρυσοῦν μεταλλεῖον.

*
* *

Ὁ Ἄϊνε ἐθαύμαζε τὸν Γκαῖτε· καθ' ὅλον δὲ τὸν βίον αὐτοῦ ἐτήρησε βαθὺν σεβασμὸν πρὸς τὸν ποιητὴν τοσούτων ἀριστουργημάτων· ἀλλ' ὁ γηραιὸς ποιητὴς δὲν εἶδεν ἄνευ δυσαρεσκείας τινὸς ἀνατέλλοντα τὸν νέον τοῦτον ἀστέρα. Οὐδέποτε συνεπάθησε μεγάλως οὐδὲ δίκαιος ὑπῆρξε πρὸς αὐτόν, ὅστις τοὐλάχιστον ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του ἐλαυνόμενος μετέβη ὅπως προσενέγκῃ αὐτῷ τὸν σεβασμόν του εἰς Βεϊμάρην.

Ὁ Γκαῖτε ὑπεδέξατο αὐτὸν μετὰ τῆς συνήθους φιλοφροσύνης καὶ εὐγενείας αὐτοῦ. Ἔν τινι τῶν ἐπισκέψεων τούτων, τοῦ λόγου περὶ ἀσήμαντα ὄντος, ὁ Γκαῖτε ἠρώτησεν αἴφνης τὸν Ἄϊνε·

— Καὶ εἰς τί καταγίνεσθε τώρα;

— Εἰς τὸν Φάουστ, ἀπεκρίνατο ὁ νέος ποιητής.

Δυσαρεστηθεὶς ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης (τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Φάουστ αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἔτι ἐκδοθῆ) ὁ γέρων συνέσπασε τὰς ὀφρῦς καὶ εἶπε ξηρῶς·

— Κύριε Ἄϊνε, δὲν ἔχετε ἄλλας ὑποθέσεις εἰς Βεϊμάρην;

— Ἀφ' οὗ διῆλθον τὴν φλιὰν τῆς οἰκίας σας, ὅλαι μου αἱ ὑποθέσεις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐτελείωσαν.

Καὶ βαθέως ὑποκλινάμενος, ἀπῆλθε.

*
* *

Τῷ 1825 περάνας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Λουνεβούργῃ ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ. Ἀπέδιδε δὲ μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ διδακτορικόν του δίπλωμα καὶ ἰδοὺ τί λέγει ἐν τῷ *αὐτοβιογραφικῷ του σχεδιάσματι*.

«Ἐν Γοτίγκῃ ἀνεκηρύχθην διδάκτωρ τὰ νομικὰ μετὰ ἰδιαιτέραν ἐξέτασιν καὶ δημοσίαν θέσιν, ἐν ᾗ ὁ περιώνυμος Hugo κοσμήτωρ τῆς νομικῆς σχολῆς δὲν μοῦ ἐφείσθη οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης σχολαστικῆς τυπικότητος. Καίτοι τὸ τελευταῖον τοῦτο σᾶς φαίνεται ἱκανῶς παιδαριῶδες, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ σημειώσητε, διότι ἔν τινι βιβλίῳ ἄρτι κατ' ἐμοῦ δημοσιευθέντι διϊσχυρίσθησαν ὅτι ἠγόρασα τὸ ἀκαδημαϊκόν μου δίπλωμα. Ἐξ ὅλων τῶν περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου δημοσιευθέντων ψευδῶν, τοῦτο μόνον ἐπεθύμουν νὰ ἴδω διαψευδόμενον. Ἰδέτε τὴν ἀλαζονείαν τοῦ σοφοῦ! Ἂς λέγωσι περὶ ἐμοῦ ὅτι εἶμαι νόθος, υἱὸς δημίου, λῃστής, ἄθεος, κακὸς ποιητής· γελῶ· ἀλλ' ἡ καρδία μου πληγόνεται ὅταν βλέπω διαμφισβητουμένην τὴν διδακτορικήν μου ἀξιοπρέπειαν· τὸ λέγω, καὶ ἂς μείνῃ μεταξύ μας, καίτοι διδάκτωρ τὰ νομικά, ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, τὰ νομικὰ πρὸ πάντων εἰξεύρω ὀλιγώτερον».

Ἐξητήσατο θέσιν τινὰ παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ἀλλά, μεθ' ὅλην τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν ἧς ἀπήλαυε, δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ κατάλληλον θέσιν. Μετέβη εἰς Νονδερνέη, ὅπως ἀναπαυθῇ ἀπὸ τῶν κόπων τῶν μελετῶν του, καὶ μετά τινας εἰς Ἀμβοῦργον ἐκδρομάς, ἐπέστρεψε τέλος καὶ ἐγκατέστη ἐν Βερολίνῳ.

Κατὰ τὰ δύω ἑπόμενα ἔτη ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον τόμον τῶν **Reisebilder**, ὧν τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία, ὥστε περὶ αὐτοῦ μόνου ἐγίνετο λόγος ἀνὰ τὴν Γερμανίαν.

Δ'

Νεότης καὶ ὥριμος ἡλικία αὐτοῦ.

Τῷ 1827 ὁ Ἑρρῖκος Ἄϊνε ἐπεσκέψατο τὴν Ἀγγλίαν. Διέμεινε δ' ἐφ' ἱκανὸν ἐν Λονδίνῳ καὶ διεσκέδασε πολὺ διὰ τῶν σκούδων τοῦ θείου του.

Κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀμβούργου ἀναχώρησίν του ὁ θεῖός του Σολομῶν Ἄϊνε ἐκτὸς τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τὸ ταξείδιον χρημάτων, παρέδωκεν αὐτῷ καὶ συναλλαγματικὴν τετρακοσίων λιρῶν στερλινῶν πληρωτέων παρὰ τοῦ οἴκου Ῥότσιλδ, ἀλλ' ἀφ' οὗ τῷ ἐξήγησε πρῶτον ῥητῶς ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἦτο διὰ τὸν τύπον μόνον, ὅπως περιβάλῃ διὰ μείζονος σπουδαιότητος τὴν σύστασιν. Οἵα λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ ὀργή του εἰδοποιηθέντος μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὅτι ἐχρεώθη ἡ μερίς του διὰ τῶν τετρακοσίων λιρῶν!

Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ.

Ἀλλ' ὅτε ὁ ἀνεψιός του ἐπιστρέψας ἐκ Γερμανίας προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὅπως τὸν εὐχαριστήσῃ.

— Ἄχ, κακοκέφαλε! ἀνέκραξεν ὁ τραπεζίτης μανιώδης· ἄχ ὀκνηρέ! ἀνάξιε! δήμιε τῶν χρημάτων! Δὲν θὰ γείνῃς ποτὲ δι' ἄλλο τίποτε ἱκανὸς παρὰ μόνον διὰ νὰ τὰ πετᾷς ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ νὰ μουντζουρώνῃς βιβλία;

Ὁ Ἑρρῖκος Ἄϊνε ἤκουσεν αὐτὸν ἀτάραχος· εἶτα δὲ διὰ τοῦ σαρκαστικοῦ του ἤθους·

— Ἀγαπητέ μου θεῖε, τῷ εἶπε, διατί παραπονεῖσθε; Μήπως ἔχετε τὴν ἀξίωσιν, πλούσιος ὡς εἶσθε, νὰ μὴ πληρόνετε τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι φέρετε τὸ ὄνομά μου;

Καὶ λαβὼν τὸν πῖλόν του ἀπῆλθεν ἡσύχως.

*
* *

Τῷ 1828 ἐπεσκέψατο τὴν Ἰταλίαν.

Ἐν Φλωρεντίᾳ δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπεισόδιόν τι ἱκανῶς ἀστεῖον. Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐν ᾧ κατέλυε συγκατῴκει ἀγγλική τις οἰκογένεια, μεθ' ἧς συνεσχετίσθη ὁ ποιητής, ἀποτελουμένη ὑπὸ πατρός, μητρὸς καὶ δύω νεαρωτάτων *μὶς* ξανθῶν, ῥοδινῶν καὶ ῥαδινῶν.

Κατὰ τὴν πρώτην πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐπίσκεψιν τοῦ ποιητοῦ προσηνέχθη αὐτῷ τέϊον, ὅπερ ἐπῄνεσεν ὡς ἐξαίρετον.

— Ἄ, βέβαια, εἶπεν ὁ πατήρ, τὸ φέρω ἐπίτηδες ἀπὸ τὸ Λονδῖνον, διότι εἰξεύρετε εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει τέϊον.

Ὁ Ἄϊνε ἤρξατο μειδιῶν.

— Νομίζω ὅτι ἀπατᾶσθε,εἶπεν· ἐγὼ πίνω καθ' ἑκάστην ἑσπέραν.

— Ποῦ; εἰς τὴν οἰκίαν σας; εἰς Ἀμβοῦργον;

— Ὄχι, ἐδῶ!

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον;

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον· πίνω καθ' ἑκάστην ἑσπέραν· δὲν εἶνε βέβαια ὡς τὸ ἰδικόν σας, τὸ ὁμολογῶ, ἀλλ' ὅπως δήποτε πίνεται.

— Very extraordinary, εἶπεν ἡ μικροτέρα *μίς*, ἐν ᾧ ἡ μεγαλειτέρα ἐκίνει τὴν ὡραίαν της κεφαλὴν μετ' ἤθους ἀμφιβολίας.

— Ἔρχεσθε νὰ λάβητε τὸ τεῖον αὔριον μετ' ἐμοῦ; εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Ἑρρῖκος ὅπως ἄρῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Ἡ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτή· τὴν ἐπανέλαβε δὲ καὶ ἀπερχόμενος. Ὁ πατὴρ ὑπεσχέθη νὰ μεταβῇ μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

— Παράδοξον πρᾶγμα,προσεῖπεν, ἐνόμιζον ὅτι δὲν ὑπάρχει τεῖον εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τὴν ἐπαύριον οἱ προσκεκλημένοι μετέβησαν παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν.Ἄρχεται ἡ συνδιάλεξις καὶ ἀναμένεται τὸ τεῖον.Ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ Βύρωνος (θέματος τότε πάσης συνδιαλέξεως), ὁμιλοῦσι περὶ πάντων τῶν ζώντων ποιητῶν, περὶ τῶν τεθνεώτων, ὁ καιρὸς παρέρχεται καὶ τὸ ἀναμενόμενον τεῖον δὲν φαίνεται.

Ὁ Ἄϊνε ἀνυπομονεῖ· κρούει τὸν κώδωνα· ἐμφανίζεται θεράπων τις τοῦ ξενοδοχείου. Ὑποψελλίζει συγκεχυμένας τινὰς φράσεις συγγνώμης καὶ ἀπέρχεται λέγων ὅτι θὰ φέρῃ μετ' ὀλίγον τὸ αἰτηθέν.

Ἡμίσεια ὥρα, μία ὥρα παρέρχεται.

Ὁ Ἄγγλος καὶ ἡ σύζυγός του παρίσανται σοβαροὶ εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην· αἱ *μίς* μειδιῶσι κακεντρεχῶς.

Ἡ βραδύτης φαίνεται ἀνεξήγητος· ἀλλὰ παρατείνεται πάντοτε.Αἱ νεαραὶ ἀγγλίδες ἄρχονται γελῶσαι δυνατώτερα, καὶ αὐτὸς δ' ὁ πατὴρ ἄρχεται ψιθυρίζων·

— Curios, curios!

Ὁ Ἄϊνε κρούει σφοδρῶς τὸν κώδωνα μέχρι διαρρήξεως τοῦ θώμιγγος.

Τέλος ἐμφανίζεται ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου αὐτοπροσώπως.

Ζητεῖ συγγνώμην διὰ τόσῳ σκοτεινῶν φράσεων ὅσον καὶ ὁ θεράπων· ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις δυστύχημα, ἀναζήτησις, ὑπομονή, καὶ ἀπέρχεται ὑπισχνούμενος καὶ αὐτὸς ὅτι μετ' ὀλίγον ἀφεύκτως θὰ τοῖς δοθῇ τὸ τεῖον.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη εἰς οὐδὲν ἀπέληξε. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ μόλις ὥραν, καὶ ἀγωνιώδη τοῦ Ἄϊνε προσδοκίαν, ἀνέῳξε τὴν θύραν ὁ ξενοδόχος ἀλλ' ἄνευ τείου πάλιν.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ φανερὰ πλέον ἐκάγχαζον, ἔσκωπτον τὸν Ἄϊνε.

Ὁ ξενοδόχος ἤρχιστε μακρὰν δικαιολογητικὴν ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἐν μέσῳ μυρίων αἰτήσεων συγγνώμης, ὁ Ἄϊνε κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἑξῆς.

Ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια ἐλάμβανε τὸ τεῖόν της μίαν ὥραν πρὸ αὐτοῦ, ὁ δὲ ξενοδόχος προσέφερεν εἰς αὐτὸν δεύτερον ἔγχυμα τοῦ αὐτοῦ τείου· λοιπὸν ἐπειδὴ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια δὲν ἔλαβε τὸ τεῖόν της κατὰ τὸ δεῖπνον, ἦτον ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ προσενέγκῃ αὐτῷ τεῖον. Προσεπάθησε νὰ εὕρῃ ἀνὰ τὴν πόλιν, συνετάραξεν ὅλην τὴν ἀγοράν, ἀλλὰ δὲν εὗρε.

Αἱ ξανθαὶ *μίς* ἐγέλων μέχρι δακρύων, ὁ πατὴρ ἐγέλα, καὶ ἡ μήτηρ ἐπίσης ἐγέλα.

Ἐπὶ τέλους προσεκάλεσαν αὐτὸν καὶ τῷ προσήνεγκον τὸ τεῖον,ὅπερ ἠθέλησε νὰ τοῖς προσενέγκῃ, καὶ ὅπερ τῷ ἐφάνη ἐξαίρετον, ἀλλ' ἧττον ἐλαφρὸν ἢ τὸ σύνηθες.

*
* *

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν παρουσιάσθη αὐτῷ εὐκαιρία ὅπως δείξῃ τὴν ὑπερηφανίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρός του.

Εὑρίσκετο ἐν Μονάχῳ· ἐγίνετο δὲ λόγος περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ αὐλῇ. Οἱ μὲν ἐξεθείαζον τὴν ποιητικήν του μεγαλοφυΐαν, οἱ δὲ τὸν πνευματώδη του οἶστρον καὶ τὴν εὐφυεστάτην συνδιάλεξίν του μετὰ τοσούτου ἐνθουσιασμοῦ,ὥστε μία τῶν πριγκηπισσῶν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν γνωρίσῃ.

— Οὐδὲν εὐκολώτερον, εἶπεν ὑπασπιστής τις· εἰξεύρω ποῦ κατοικεῖ.

Καὶ ἔπεμψε παραχρῆμα ἕνα τῶν αὐλικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸ οἴκημα τοῦ ποιητοῦ μὲ τὴν διαταγὴν νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν ὅπως ἔλθῃ καὶ λάβῃ τὸν καφέν του παρὰ τῇ Α. Ὑψηλότητι.

Ὅτε ὁ αὐλικὸς ὑπάλληλος ἐξέθηκε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του,

— Προσφέρετε τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν Α. Β. Ὑψηλότητα καὶ εὐχαριστήσατέ την διότι ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ συλλογισθῇ· ἀλλὰ παρακαλέσατέ την νὰ μὲ συγχωρήσῃ· συνειθίζω νὰ λαμβάνω τὸν καφέν μου ὅπου καὶ τὸ γεῦμά μου.

*
* *

Ὁ τρίτος τόμος τῶν **Reisebilder** ἐδημοσιεύθη τῷ 1830· ἀλλ' ἠξιώθη ἐλάσσονος ἐπιτυχίας τῶν δύο προγενεστέρων.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπελπισθεὶς πλέον τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ θέσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ του πατρίδι, καὶ ἀπογοητευθείς, μετέβη καὶ ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις ὅπως ἐργασθῇ (ἦτο μία τῶν χιμαιρῶν του) πρὸς τὴν διανοητικὴν συμμαχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Οἱ Γάλλοι, παρ' οἷς ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία ἀπήλαυε μεγίστης τότε ὑπολήψεως, ὑπεδέξαντο αὐτὸν ἐγκαρδίως.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς ἦτον εἷς τῶν θερμοτέρων αὐτοῦ θαυμαστῶν.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν μαθὼν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ὕβριζον τὸν ποιητὴν διὰ τῶν ἐφημερίδων των καὶ ἐ-

φαίνοντο παραγνωρίζοντες τὴν μεγαλοφυΐαν του·

— Θὰ τὸν υἱοθετήσωμεν εὐχαρίστως, ἡμεῖς οἱ Γάλλοι καὶ θὰ ὑπερηφανευόμεθα ἐπ' αὐτῷ, ἀνέκραξεν, ἂν ἤθελε νὰ ἦνε ἐκ τῶν ἡμετέρων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἔχει τὸ σφάλμα ν' ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς Γερμανούς, καὶ πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον ἀξίζουν.

Μετ' ὀλίγον, πράγματι ὁ Ἂϊνε ἐμονομάχησε μετὰ Γάλλου, ὅστις ἐντὸς καφενείου ἐνώπιόν του ἐξεφράσθη κακῶς περὶ τῆς Γερμανίας.

* * *

Παρὰ τὴν καυστικότητά του καὶ τὴν τάσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ χλευάζειν πάντα καὶ πάντας, ὁ Ἂϊνε ἐλατρεύετο ἐν Παρισίοις. Ἐπεζητεῖτο παρὰ πάντων ἡ συναναστροφὴ αὐτοῦ. «Ὁ Ἑρρῖκος Ἂϊνε, εἶπεν ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, ἦτο πολὺ μᾶλλον σπάταλος τοῦ πνεύματός του ἢ τῶν χρημάτων καὶ τῆς ὑγιείας αὐτοῦ».

Ἐγίνωσκε τὴν γαλλικὴν ὡς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν, συνειργάσθη δ' εἰς πολλὰς παρισινὰς ἐφημερίδας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν *Ἐπιθεώρησιν τῶν δύο κόσμων*.

Καίτοι διαμαρτυρόμενος τὸ δόγμα, ἦτο πανθεϊστὴς μᾶλλον ἢ χριστιανός. Ἐν τούτοις κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη αἱ πεποιθήσεις του ἐφάνησαν μεταβληθεῖσαι καὶ πνοή τις θρησκευτικοῦ αἰσθήματος παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Κάμπε· «Δὲν θέλω πλέον ν' ἀστειεύωμαι μὲ τὸν Θεόν, καὶ ζητῶ ταπεινῶς συγγνώμην παρ' αὐτοῦ δι' ὅσα ἐναντίον του ἔγραψα».

Τὸ παράρτημα τῶν Reisebilder ἐδημοσιεύθη τῷ 1831. Μετὰ δύο ἔτη ἐδημοσίευσε τὸ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Γαλλίας βιβλίον του· εἶτα δὲ ἀλληλοδιαδόχως—τῷ 1834 τὸν πρῶτον τόμον τῆς *Ἐκθέσεως*· τῷ 1835 τὸν δεύτερον τόμον τῆς *Ἱστορίας τῆς Φιλολογίας*· τῷ 1837 τὸν τρίτον τόμον τῆς *Ἐκθέσεως*· τῷ 1840 τὸν τέταρτον καὶ μελέτην φέρουσαν τίτλον—*Ὁ Ἑρρῖκος Ἂϊνε περὶ Βύρνε*.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὁ Ἂϊνε ἔλεγε·

«Ἐν Φραγκφόρτῃ ἐζήτησα ποῦ ἦτο τὸ οἴκημα τοῦ Βύρνε, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ μοὶ δείξῃ αὐτό· ἀλλὰ πάντες μοὶ εἶπον ὅτι ἡ κατοικία τῆς κυρίας Βὼλ εὑρίσκεται ἐν Βαλγκράβεν».

Προσετίθη δ' ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἦτο στενοτάτη φίλη τοῦ Βύρνε.

Αἱ λέξεις αὗται ἐγένοντο βραδύτερον αἰτία μονομαχίας μετά τινος διδάκτορος Στράους συζευχθέντος αὐτῇ. Ἡ μονομαχία ἐγένετο ἐν Ἁγίῳ Γερμανῷ, ἐτραυματίσθη δ' ὁ ποιητὴς ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα.

Ἀλλ' αἱ λέξεις αὗται ἐπέδρασαν καὶ ἄλλως, σπουδαιότερον ἐπὶ τοῦ βίου του. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς μονομαχίας συγκινηθεὶς ὑπὸ τῶν δακρύων τῆς γυναικὸς ἣν ἠγάπα, θέλων δ' ἄλλως τε νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτῇ μέλλον τι ἐν περιπτώσει δυστυχήματος, συγκατένευσε νὰ συζευχθῇ αὐτήν. Ὁ γάμος ἐτελέσθη τῇ 31 Αὐγούστου 1841 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Σουλπικίου.

Ἡ Ματθίλδη Μιρὰτ ἦτο τότε περικαλλὴς γυνή, ὑψηλὴ τὸ ἀνάστημα, εὐμελής. Εἶχε μέλαιναν τὴν κόμην, λευκοὺς τοὺς ὀδόντας, τὰ χείλη ζωηρῶς εὔχροα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἡδύτητος καὶ ἐκφράσεως. Αὕτη μόνη ἠδυνήθη νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὸν ποιητὴν ἔξατον τέως καὶ εὐτυχέστερον τοῦ Δὸν Ζουὰν εἰς τοὺς ἔρωτάς του. Ἡ καλλονὴ αὐτῆς ἐνήσκησεν ἐπ' αὐτοῦ ἀπεριόριστον γόητρον. Ὁ Ἂϊνε τὴν ἠγάπα περιπαθέστατα, ἔπαιζε δὲ μετ' αὐτῆς ὡς παιδίον. Ἡ φλυαρία αὐτῆς τὸν διεσκέδαζε· καὶ ἐθεώρει εὐτύχημά του νὰ ἐπικοσμῇ, νὰ περιβάλλῃ αὐτὴν διὰ πολυτελῶν ἐνδυμάτων, χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων.

Κατὰ συμβουλὴν τῆς μητρός του ἐφρόντισε περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεώς της καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς ἐκπαιδευτήριον, ἐν ᾧ μετέβαινε καὶ τὴν ἔβλεπε τακτικῶς κατὰ κυριακὴν παρακολουθῶν τὰς προόδους της μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος. Ἐδιδάχθη δ' αὕτη ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ μάθῃ γερμανικά. Ὁ Ἂϊνε ἀπεφάσισε νὰ τὴν διδάξῃ αὐτός, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ σχεδίου του μετά τινα μαθήματα.

Κατὰ τὰ ἔσχατα καὶ ὀδυνηρότατα τοῦ βίου του ἔτη, δὲν ηὐχαριστήθη εἰμὴ ἀφ' οὗ ἀπέκτησε τὴν βεβαιότητα ὅτι ἀποθανόντος αὐτοῦ ἡ Ματθίλδη θὰ δύναται νὰ βιοῖ ἐν οἵᾳ καὶ μετ' αὐτοῦ εὐπορίᾳ.

* * *

Κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀμβούργου ἀναχώρησίν του, φίλος τού τις ἐνεπιστεύθη αὐτῷ μικρὸν δέμα περιέχον χονδρὸν ἀλλάντα ὅπως παραδώσῃ εἰς τὸν διδάκτορα Ξ* ὁμοιοπαθητικὸν ἰατρὸν ἐν Παρισίοις. Ὁ Ἂϊνε ἔτυχε νὰ πεινάσῃ κατὰ τὸ ταξείδιόν του· ἀνέῳξε τὸν σάκκον του, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο εὗρεν ἐκτὸς τοῦ ἀλλάντος τοῦ ἰατροῦ.

— Ἂς τὸν δοκιμάσω, εἶπεν, νὰ ἴδω ἂν ἀξίζῃ τὸν κόπον νὰ σταλῇ πρὸς τὸν ἰατρόν.

Ἀπεγεύθη ὀλίγον, τὸν ἤρεσε, ἔκοψεν ἓν τεμάχιον, εἶτα ἕτερον, εἶτα τρίτον, εἶτα τέταρτον, οὕτως ὥστε ὅτε ἔφθασεν εἰς Παρισίους ἐκ τοῦ ἀλλάντος ὑπελείπετο μικρὸν μόνον τεμάχιον.

Ἔφερεν ἐν τούτοις τὴν εὐθύνην τοῦ παραδοθέντος αὐτῷ δέματος. Τί νὰ πράξῃ; Λαβὼν ξυράφιον ἀπέκοψεν ἐκ τοῦ λειψάνου τεμάχιον λεπτεπίλεπτον, ἐνέθηκεν αὐτὸ ἐντὸς φακέλλου καὶ ἔπεμψεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἰατρὸν Ξ* μετὰ τοῦ ἑξῆς ἐπιστολίου·

«*Φίλε ἰατρέ*,

»Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ὁμοιοπαθητικῆς μεθόδου τὸ μυριοστημόριον πράγματός τινος ὁλοκλήρου παράγει πολλῷ μείζων ἀποτέλεσμα ἢ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὁλόκληρον. Ἰδοὺ διατί σᾶς πέμπω τὸ τε-

μάχιον τοῦτο ἀντὶ τοῦ ὅλου ἀλλάντος, ὃν μοὶ ἔδωκαν νὰ σᾶς ἐγχειρίσω, εὐελπιστῶν ὅτι θέλει προξενήσει ὑμῖν μυριοπλασίαν εὐχαρίστησιν παρὰ ἂν ἐλαμβάνετε ὁλόκληρον τὸν ἀλλάντα».

Ἀδίκως ἀμφέβαλόν τινες περὶ τῆς φιλαληθείας τοῦ Λάουβε, πρώτου ἀναφέροντος τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐν τῷ περὶ Ἄϊνε βιβλίῳ αὐτοῦ. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἶνε ἀληθέστατον, αὐτὸς δ' ὁ Ἄϊνε ἀφηγήθη αὐτὸ πρὸς τὴν ἀδελφήν του.

Ε'

Ἀσθένεια καὶ θάνατος αὐτοῦ.

Τῷ 1844 ὁ Ἄϊνε ἤρξατο πάσχων· ἡ ἡμικρανία αὐτοῦ ἐπετείνετο καθ' ἑκάστην. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ θεῖός του, καὶ ἡ βαθεῖα θλῖψις, ἣν ἠσθάνθη ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ δεινώσῃ τὴν κατάστασίν του.

Εἴτε ἐκ προμελέτης, εἴτε ἐκ λήθης ὁ θεῖός του Σολομὼν Ἄϊνε δὲν ἐποιήσατο μνείαν ἐν τῇ διαθήκῃ του τῆς ἰσοβίου συντάξεως ἣν ἐχορήγει πρὸς τὸν ἀνεψιόν του, καὶ ἥτις ἦν ὁ κυριώτατος πόρος καὶ τὸ μόνιμον εἰσόδημα αὐτοῦ. Ὁ Κάρολος Ἄϊνε ὁ κύριος κληρονόμος περιουσίας τριάκοντα ἑκατομμυρίων ἠρνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ παρέχων αὐτῷ τὴν σύνταξιν ταύτην, ἐκτὸς μόνον ἂν ὁ Ἑρρῖκος συγκατετίθετο νὰ ὑποβάλλῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ πρὸ τῆς δημοσιεύσεώς των εἰς τὴν λογοκρισίαν τῆς οἰκογενείας.

Ὁ δυστυχὴς ποιητὴς εἶχε προΐδει τὸ δυστύχημά του τοῦτο τὴν ἡμέραν, καθ'ἣν ἐπὶ τοῦ λευκώματος τοῦ θείου του ἔγραψε τὰς λέξεις ταύτας·

«*Ἀγαπητὲ θεῖε,*

»Δότε μοι ἑκατὸν χιλιάδας μάρκων (125,000 φράγκων) καὶ λησμονήσατε ἔπειτα αἰωνίως τὸν ἀγαπῶντα ὑμᾶς ἀνεψιόν σας

»ΕΡΡΙΚΟΝ ΑΪΝΕ».

Ὁ νευρικὸς ἐρεθισμός, ὃν προυκάλεσεν ἡ δυστυχὴς ὑπόθεσις τῆς συντάξεως, ἐπήνεγκεν αὐτῷ εἶδος παραλυσίας, ἥτις προσβαλοῦσα κατ' ἀρχὰς μόνον τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐπέδραμε κατὰ μικρὸν ὅλον τὸν ὀργανισμόν.

Εἶχε τελείαν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ συναίσθησιν. «Ἡ ἀσθένειά μου, ἔγραφε κατὰ Μάϊον πρός τινα τῶν καλλίστων αὐτοῦ φίλων, τὸν Ἑρρῖκον Λάουβε, δεινοῦται ὁσημέραι». Ἑκάστη τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἔφερε τὸν ἀπελπισμὸν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του· τὰς ἀνεγίνωσκον μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἀλλὰ τὰς ἀπέκρυπτον ἐπιμελῶς ἀπὸ τῆς γηραιᾶς του μητρός. Οἱ δὲ περὶ αὐτὴν κατώρθωσαν νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν τῆς λύπης ταύτης, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς ἠγνόει τὸ δυστύχημα τοῦ υἱοῦ της.

Ἀλλ' ὡς ἐξ ἀληθοῦς θαύματος, ὅσον τὸ σῶμα τοῦ ἀσθενοῦς ἐξησθένει, τοσοῦτον ἐφαίνετο αὔξουσα τοῦ πνεύματός του ἡ ἀκμή. Ἐν τῇ κλίνῃ τῆς ὀδύνης του ἐποίησε καὶ ἐδημοσίευσε τῷ 1847 τὸ θαυμάσιόν του ποίημα *Ἄττα Τρόλ.*

Ὁ Στρόδμαν, εἷς τῶν φιλαληθεστέρων καὶ ἀξιοπιστοτέρων βιογράφων αὐτοῦ, λέγει·

«Αἱ δυνάμεις τοῦ Ἄϊνε ἠλαττοῦντο καθ' ἑκάστην φρικωδῶς. Ὑπερερεθισθεὶς ὑπὸ τῶν συμβάντων τοῦ 1848, ἠθέλησε νὰ καταβῇ ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων.

«Τὸ πλῆθος κατεπλημμύρει αὐτάς· ὁ δυστυχὴς ποιητὴς παραλυτικὸς καὶ σχεδὸν τυφλὸς ἐπὶ βάκτρου ἐρειδόμενος καὶ ὑπό τινων φίλων του ἀκολουθούμενος ἀπεπειράθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ βουλεβάρτον, διὰ μέσου τοῦ κύματος τοῦ λαοῦ· ἀλλ' ἅμα ὡς ἔφθασεν εἰς τὸ Λοῦβρον, αἱ δυνάμεις αὐτοῦ τὸν ἐγκατέλιπον καὶ ἐδέησε νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὸν οἴκαδε οἱ φίλοι του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν ἀπέλιπε πλέον τὴν κλίνην του.

»Ἐκεῖ ἐπὶ ὀκτὼ μακρὰ ἔτη, ἐστερημένος πάσης χαρᾶς τοῦ βίου, βασανιζόμενος ὑπὸ φρικαλέων ἀλγηδόνων, ὑπέστη ἀνεκδιήγητον μαρτύριον παῦσαν μόνον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν μετεκομίσθη τὸ πτῶμα αὐτοῦ εἰς τὸ νεκροταφεῖον».

Ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπεσκέπτετο αὐτὸν ὁ διδάκτωρ Γκρούβη, Οὔγγρος ἰατρός, ἀνὴρ ἔξοχος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του. Κατὰ τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν εὗρε τὸν Ἄϊνε ἀκίνητον ἐπὶ τῆς κλίνης του συνεσταλμένον καὶ συνεσπειρωμένον ὡς σφαῖραν ἔχοντα τὸ σῶμα· τοσοῦτον δ' ἄφθονος ἦτον ἡ ἔκκρισις τοῦ σιέλου, ὥστε ἀδύνατον ἦτον αὐτῷ νὰ λάβῃ τροφήν τινα.

Ὁ διδάκτωρ Γκρούβη κατώρθωσε νὰ καταπραΰνῃ τὰς ἀλγηδόνας του. Διὰ τῆς σοφῆς τούτου νοσηλείας ἠδυνήθη ὁ Ἄϊνε νὰ ἀνεγερθῇ, νὰ καθεσθῇ, ν' ἀνακτήσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ βραχίονός του, τῆς ὁράσεως καὶ τοῦ λόγου.

* *
*

Τῷ 1852 ἐπεσκέψατο αὐτὸν ὁ ἀδελφός του Μάξ, ὅστις ἔμεινεν ἔκθαμβος βλέπων αὐτὸν καθ' ἑκάστην πρωΐαν, μετὰ παννυχίους ἀγρυπνίας καὶ βασάνους, δεχόμενον ἐπισκέψεις, συνδιαλεγόμενον πνευματωδῶς, ἀκούοντα προσεκτικῶς τὰ ἀναγινωσκόμενα αὐτῷ, ὑπαγορεύοντα εἰς τὸν γραμματέα αὐτοῦ νέα πάντοτε ἔργα, πάντοτε ἄξια αὐτοῦ.

Περιφανέστατα πρόσωπα ἐπεσκέπτοντο αὐτόν· ὑπεδέχετο δὲ τοὺς πάντας ὁ Ἄϊνε μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης, μὴ φειδόμενος εὐφυολογιῶν, καὶ ἐνίοτε ἀρεσκόμενος νὰ ἐξαπατᾷ, χάριν ἀστεϊσμοῦ, τοὺς θαυμαστάς του. Δὲν πρέπει ὅθεν νὰ ἐκπληττώμεθα περὶ τῆς ἐλαχίστης συμφωνίας ἥτις ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων συγγραφέων τῶν ἐκτιθεμένων τὰς μετὰ τοῦ Ἄϊνε συνδιαλέξεις των. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐψεύσθη ἐν ἐπιγνώσει, καὶ μόνος ὁ ποιητὴς εἶνε ὁ αἴτιος ὅλων τῶν ἀντιφάσεων, τῶν πλανῶν καὶ τῶν μύθων, ὧν βρίθουσι τὰ συγγράμματα αὐτῶν.

— Ἐγγίζει ἡ ἡμέρα, ἔλεγε, καθ' ἣν οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς θὰ νομίσωσι καθῆκον αὐτῶν νὰ ἔλθωσιν, ὡς προσκυνηταί, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ οἴκημά μου, ὡς οἱ Μωαμεθανοὶ μεταβαίνουσιν εἰς

Μέκκαν. Καὶ διϊσχυρίζονταί τινες ὅτι εἶμαι ἄνευ θρησκείας, ἐγὼ ὅστις ἐπὶ τέλους θὰ γείνω σεβαστὸς ὡς ἅγιον λείψανον!

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1852 ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ ἀδελφός του Γουστάβος, ὅστις ἐπεθύμησε νὰ σφίγξῃ τὴν χεῖρά του πρὶν ἀποθάνῃ. Ὁ βαρόνος ἠγάπα σφοδρῶς τὸν ἀδελφόν του καὶ οὐδέποτε ἠρνήθη νὰ προσέλθῃ εἰς ἀρωγὴν αὐτοῦ.

Ἦτο θερμὸς καθολικός. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν ποιητήν·

— Εἶνε λοιπὸν ἀληθὲς αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγουν παντοῦ; τὸν ἠρώτησε.

— Τί λέγουν παντοῦ;.. Ἀφεύκτως καμμίαν ἀνοησίαν.

— Λέγουν ὅτι ἔγινες εὐλαβής.

— Εἶνε ἀληθέστατον, φίλτατέ μου, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς μετὰ κατανύξεως, καὶ καθ' ἑκάστην εἰς τὴν προσευχήν μου παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ σὲ φωτίσῃ εἰς καλλιτέρας πολιτικὰς δοξασίας.

* * *

Τῷ 1855 πρὸς τὸν περιώνυμον ἰατρὸν Σλέσιγγερ ἐλθόντα ὅπως τὸν ἴδῃ εἶπεν ὁ Ἅϊνε·

— Ὅταν τὸ ἄθλιον ἰσχιακὸν νεῦρον ἡσυχάζῃ, ἀμέσως τὰ ἄλλα ἐπωφελοῦνται τῆς ἡσυχίας του καὶ παραδίδονται εἰς χορὸν καταχθόνιον. Τὰ νεῦρά μου εἶνε φύσει τόσον παράδοξα, ὥστε ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τὰ στείλω εἰς τὴν Ἔκθεσιν, θὰ ἐλάμβανον, βεβαίως, χρυσοῦν μετάλλιον.

Ἄλλην τινὰ ἡμέραν ὠτοσκοπῶν τὸ στῆθος τοῦ ἀσθενοῦς ὁ ἰατρὸς τὸν ἠρώτησε·

— Εἰμπορεῖτε νὰ συρίξητε;

— Ἀλλοίμονον, ὄχι, οὐδ' αὐτὰς τὰς κωμῳδίας τοῦ Σκρίβ, ἀπεκρίνατο.

Αὐτὴν τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του, πρός τινα φίλον του ἀγωνιωδῶς ζητοῦντα νὰ πληροφορηθῇ ἂν συνδιηλλάγη πρὸς τὸν Θεόν, ὁ Ἅϊνε ἀπήντησεν εὐθύμως·

— Ἡσυχάσατε, φίλε μου. Ὁ Θεὸς θὰ μὲ συγχωρήσῃ—αὐτὸ εἶνε τὸ ἐπάγγελμά του.

* * *

Τῇ 13 Φεβρουαρίου κατελήφθη ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἐμέτων, καθ' ὧν οὐδὲν φάρμακον ἴσχυσε. Τὸ σῶμά του ἦτο τόσον συνειθισμένον εἰς τὰ ναρκωτικά, ὥστε ἡ μορφίνη εἰς μεγίστας δόσεις παρεχομένη αὐτῷ δὲν ἴσχυσε νὰ τῷ ἐπενέγκῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἡσυχίαν. Οἱ ἔμετοι ἐξηκολούθησαν τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Προσεπάθησε νὰ γράψῃ νέαν διαθήκην· ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρώτων γραμμῶν ἡ γραφὶς διέφυγε τῶν χειρῶν του. Ἤλπιζεν ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἡ σύζυγός του, ὅτι θὰ ἐξήρχετο νικητὴς ἐκ τῆς κρίσεως ταύτης. Ἀλλ' ἡ φήμη διεδόθη ἀνὰ τοὺς Παρισίους ὅτι προσήγγιζεν ἡ καταστροφή, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας προσήρχοντο καὶ ἐνεγράφοντο εἰς τὴν θύραν του, καὶ ἐξητοῦντο πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

Τὴν νύκτα τῆς 16 Φεβρουαρίου, ὁ διδάκτωρ Γκρούβη, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς κυρίας Ἅϊνε, ἔσεισε τὴν κεφαλήν του ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην του, ἠτένισεν αὐτὸν ἐν σιγῇ καὶ μετὰ τοσαύτης θλίψεως, ὥστε ὁ Ἅϊνε τὸν ἠρώτησε·

— Θ' ἀποθάνω λοιπόν;

Ἦτον εὐσταθὴς τῆς φωνῆς του ὁ τόνος.

— Ναί, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρὸς—ἦλθεν ἡ ὥρα. Σᾶς εἶχον ὑποσχεθῇ νὰ σᾶς τὸ εἴπω, καὶ φυλάττω τὴν ὑπόσχεσίν μου.

— Καλά, εἶπεν ἀτάραχος ὁ ἐπιθάνατος.

Καὶ ἄχρι τῆς ἐσχάτης στιγμῆς ἐτήρησε τὴν αὐτὴν τῆς ψυχῆς γαλήνην.

Ἐξέπνευσε δὲ τὴν πέμπτην τῆς πρωΐας ὥραν τῇ 17 Φεβρουαρίου 1856.

* * *

Ὁ ἰατρὸς Γκρούβη εἶπεν ὅτι οὐδέποτε εἶδε τοσοῦτον ὡραῖον πτῶμα. Ὁ θάνατος μετὰ τῆς ἡσυχίας ἀπέδωκε τὴν καλλονὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ποιητοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ληφθὲν ἐκμαγεῖον ἐτήρησεν αὐτὴν διὰ τὴν αἰωνιότητα.

Ὁ Ἅϊνε ἐτάφη ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Μοντμάρτης.

Ταπεινὴ ἐπιτύμβιος πλὰξ δεικνύει τὸν τόπον ὅπου κατετέθη τὸ λείψανον τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ. Ἐπὶ τῆς πλακὸς οὐδεμία ἐπιγραφή, τὸ ὄνομα τοῦτο μόνον—**Ἐρρῖκος Ἅϊνε.**

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος οἰκοδομήματος, ὅπερ ἀνίδρυσεν αὐτὸς οὗτος διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του, καὶ ὅπερ ἀνυψοῖ καθ' ἑκάστην ὑψηλότερον ὁ ἀκαταπαύστως ἐπαυξάνων θαυμασμὸς ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Α. Π. Κ.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΝΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σμάϊλς].

Τὰ σπουδαιότατα ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται συνήθως δι' ἁπλουστάτων μέσων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν κοινοτέρων προτερημάτων. Ὁ καθ' ἡμέραν βίος, πλήρης φροντίδων, ἀναγκῶν καὶ καθηκόντων, παρέχει πρὸς ἀπόκτησιν ἐμπειρίας ἀπείρους εὐκαιρίας· καὶ αἱ πλέον πεπατημέναι ὁδοὶ παρέχουσιν εἰς τὸν ἀληθινὸν ἐργάτην εὐρὺ στάδιον πρὸς ἀσχολίαν καὶ πρὸς αὐτοβελτίωσιν. Ἡ ἀνθρωπίνη εὐζωΐα κεῖται εἰς τὸ τέλος τῆς παλαιᾶς καὶ γνωστῆς ὁδοῦ τῆς ἀρετῆς· οἱ δὲ ἐπιμόνως καὶ ἐν πνεύματι Κυρίου ἐργαζόμενοι ἀπολαμβάνουσι συνήθως καὶ πληρεστάτην ἐπιτυχίαν.

Πολλοὶ ἐμέμφθησαν τὴν τύχην ὡς τυφλήν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὑπερβαίνουσι κατὰ τοῦτο τὴν τύχην. Ὅσοι προσεκτικῶς παρατηροῦσι τὸν πρακτικὸν βίον θέλουσιν ἴδει ὅτι ἡ τύχη βοηθεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ

πλεῖστον, τοὺς ἐργατικούς, ὡς καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὰ κύματα βοηθοῦσι συνήθως τοὺς ἐμπειροτέρους ναυτικούς. Τὰ κοινότερα προτερήματα, οἷα ἡ φρόνησις, ἡ προσοχή, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἐπιμονή, πολλάκις ὠφελοῦσι πρὸς ἐπίτευξιν καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ἀντικειμένων περὶ ὅσων ἐρευνῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Οὐδόλως ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἐξαισία τις εὐφυΐα, ἀλλὰ καὶ ἡ μᾶλλον ἀναμφισβήτητος διάνοια ἔχει ἀνάγκην τῶν κοινῶν τούτων προτερημάτων. Καὶ οἱ ἄριστοι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὀλίγην πίστιν εἶχον εἰς τὴν ὑπερφυᾶ δύναμιν τῆς ἐξαισίας διανοίας, ἀλλὰ δὲν ἐνόμιζον δυνατὴν τὴν πρόοδον ἄνευ τῶν ταπεινοτέρων ἐκείνων προσόντων. Τινὲς δὲ περιέγραψαν τὴν εὐφυΐαν ὡς ἄριστον βαθμὸν κοινοῦ λογισμοῦ. Διακεκριμένος τις διδάσκαλος καὶ πρύτανις ὁμιλεῖ περὶ αὐτῆς ὡς περὶ δυνάμεως ἐπιτεινούσης τοὺς πρὸς τὸ καλὸν ἀγῶνας. Ὁ Ἰωάννης Φόστερ ἔλεγεν ὅτι εἶνε ἡ δύναμις, δι' ἧς κατορθοῖ τις ν' ἀνάψῃ τὴν ἰδίαν ἑστίαν, καὶ ὁ Βυφφὼν ἐφρόνει ὅτι «ἡ εὐφυΐα ὑπομονὴ μόνον ἐστί».

Ὁ Νεύτων ἦτο βεβαίως ἐπιφανέστατος νοῦς, καὶ ὅμως μετριοφρόνως ἀπήντα εἰς τοὺς ἐρωτῶντας διὰ ποίων μέσων ἐπραγματοποίησε τὰς θαυμασίας ἀνακαλύψεις, «ἀδιακόπως περὶ τούτων σκεπτόμενος». Τοιουτοτρόπως δὲ ἐξέφραζε τὴν περὶ μελέτης μέθοδον αὐτοῦ· «Ἀκαταπαύστως ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ ἐρευνῶ, μέχρις ὅτου διαλυθῇ ἐν τῷ νῷ τὸ ἀσαφὲς τῆς αὐγῆς φῶς ὑπὸ τὴν ζωηρὰν καὶ φωτεινὴν λάμψιν τῆς πλήρους γνώσεως». Μόνον διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἐπιμονῆς ἠδυνήθη ὁ Νεύτων ν' ἀποκτήσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὑπόληψιν· ἐμελέτα δὲ ἀδιακόπως, ἀλλάζων μόνον, χάριν ἀναπαύσεως, τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς. Ἔλεγε πρὸς τὸν δόκτορα Βέντλεϋ· «Ἐάν ποτε ηὐτύχησα εἰς τὰς πρὸς τὸ δημόσιον ὑπηρεσίας, χάριν ὀφείλω διὰ τοῦτο τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ τῇ σκέψει». Καὶ ἕτερός τις βαθύνους φιλόσοφος, ὁ Κέπλερ, ὁμιλῶν περὶ τῶν σπουδῶν καὶ τῶν προόδων αὐτοῦ, ἔλεγεν ὡς καὶ ὁ Βιργίλιος· «**Fama mobilitate viget, vires acquirit e undo**», διότι ἡ περὶ τῶν τοιούτων ἐπιμελὴς σκέψις ἔδιδεν ἀφορμὴν εἰς νέους λογισμούς, μέχρις ὅτου πᾶσα ἡ ἐμὴ διανοητικὴ δύναμις ἐμερίμνα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐρευνῶν».

Τοσαῦτα ἀνέλπιστα ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἐπιμονῆς, ὥστε πλεῖστοι ἐπιφανεῖς ἄνδρες νομίζουσι τὴν εὐφυΐαν κοινότερον πλεονέκτημα παρ' ὅ,τι συνήθως φαίνεται. Ὁ Βολταῖρος, μεταξὺ ἄλλων, ἐφρόνει ὅτι μικρὰ μόνον διαφορὰ ἀποχωρίζει τὸν εὐφυᾶ ἀπὸ τὸν κοινοῦ νοὸς ἄνθρωπον. Ὁ Βεκαρίας διετείνετο ὅτι πᾶς τις δύναται νὰ γείνῃ ποιητὴς ἢ ῥήτωρ, καὶ ὁ Ῥεϋνόλδος ὅτι δύναται νὰ γείνῃ ζωγράφος ἢ γλύπτης. Ἐὰν ἀληθῶς οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ ἁπλοϊκὸς Ἄγγλος ὁ ἐρωτῶν τὸν ἀδελφὸν τοῦ διασήμου γλύπτου Κανόβα κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ «ἐὰν σκοπεύει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν *ἐργασίαν*», δὲν εἶχεν εντελῶς ἄδικον. Ὁ Λὼκ, ὁ Ἐλβέτιος καὶ ὁ Διδερὼ ἐφρόνουν ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀριστεύσῃ καὶ ὅτι τὸ ὑπό τινων κατορθούμενον ἤθελεν ἐξίσου κατορθωθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἐὰν οὗτοι κατέβαλλον τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν πληρέστατα παραδεχθῶμεν τὴν θαυμασίαν τῆς ἐργασίας δύναμιν καὶ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι οἱ εὐφυέστεροι νόες ἦσαν συγχρόνως καὶ οἱ ἐργατικώτεροι ἄνθρωποι, φανερὸν εἶνε οὐχ ἧττον, ὅτι καὶ ἡ δραστηριωτέρα ἐργασία δὲν ἠδύνατο νὰ μορφώσῃ ἀνθρώπους ὁποῖοι ἦσαν ὁ Σαικσπῆρος, ὁ Νεύτων, ὁ Βετόβεν ἢ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ἄνευ αὐτοφυῶν τινων προτερημάτων τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας.

Ὁ χημικὸς Δάλτων ἀπέκρουε τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ ὀνομασίαν εὐφυοῦς, λέγων ὅτι τὰ ἔργα του ἦσαν ἁπλᾶ ἀποτελέσματα ἐργασίας καὶ μελέτης. Ὁ Ἰωάννης Χούντερ ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ ὅτι· «Ὁ νοῦς μου ὁμοιάζει πρὸς κυψέλην, ἐν ᾗ ἀταξία καὶ βομβισμὸς ἐπικρατοῦσι κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ πράγματι εἶνε ἐν τάξει καὶ πλήρης ἐκλεκτῆς τροφῆς μετ' ἀδιακόπου ζήλου συλλεχθείσης». Ἀρκεῖ δὲ νὰ ῥίψωμεν βλέμμα ἐπὶ τῶν βιογραφιῶν τῶν ἀρίστων ἐφευρετῶν, καλλιτεχνῶν, ἐπιστημόνων καὶ παντὸς εἴδους ἐργατῶν, ἵνα πεισθῶμεν ὅτι ὀφείλουσιν οὗτοι τὴν ἐπιτυχίαν, κατὰ μέγα μέρος, εἰς ἀκάματον ἐργατικότητα καὶ ἐπιμέλειαν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι μετέβαλλον τὸ πᾶν—καὶ τὸν καιρὸν εἰσέτι εἰς χρυσόν. Ὁ πρεσβύτερος Δισραέλης ἐφρόνει ὅτι κύριος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας εἶνε ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τοῦ ἀντικειμένου, ἡ δὲ γνῶσις αὕτη ἀπαιτεῖ ἀδιάκοπον σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Διὸ ἀποδεδειγμένον εἶνε ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ κόσμου ὀφείλεται μᾶλλον εἰς ἀνθρώπους κοινῆς διανοίας ἀλλ' ἀκαμάτου ἐπιμονῆς, ἢ εἰς ἐξαισίους νόας· μᾶλλον τοῖς προσηλωμένοις εἰς τὸ ἔργον, οἱονδήποτε καὶ ἂν ᾖ, ἢ τοῖς ἐκ φύσεως διακεκοσμημένοις διὰ λαμπρῶν προτερημάτων. Οἱ ἄστατοι χαρακτῆρες μένουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιμελῶν, εἰσέτι δὲ καὶ τῶν βραδυνόων ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου. «**Chi va piano, va longano e va lontano**», λέγει ἰταλική τις παροιμία.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κανονίσωμεν τὰς ἐργατικὰς δυνάμεις, διότι τούτου γενομένου, εὐκόλως νικᾷ τις εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἂς ἐπαναλαμβάνωμεν ἀδιακόπως ὅτι ἡ ἐργασία ἐπιφέρει καὶ τὴν εὐκολίαν. Καὶ ἡ ἁπλουστάτη τέχνη χρήζει ἐργασίας, καὶ τὰ μεγαλείτερα προσκόμματα δι' αὐτῆς ὑπερνικῶνται. Διὰ τῆς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐξασκήσεως τῶν ἐπιφανῶν, ἂν καὶ φυσικῶς μετρίων, διανοητικῶν δυνάμεων αὐτοῦ κατώρθωσεν ὁ Ῥοβέρτος Πὴλ νὰ γείνῃ τὸ ἀγλάϊσμα τοῦ ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου. Ὁ πατήρ του ἠνάγκαζεν αὐτόν, ὅτε ἦτο παιδίον, νὰ ὁμιλῇ

αὐτοσχεδίως ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἀπὸ μνήμης ὅσον ἠδύνατο τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδαχῆς. Κατ' ἀρχὰς λίαν ἐδυσκολεύετο ὁ Ῥοβέρτος, ἀλλ' ἡ ἐπιμονή του τέλος ἐστέφθη, διότι κατώρθωσε τὴν ἐπανάληψιν ὁλοκλήρου τῆς διδαχῆς. Ὅσοι δὲ ἐθαύμασαν μετὰ ταῦτα τὴν μνημονικὴν δύναμιν καὶ τὴν προσοχὴν μεθ' ἧς ἐπολέμει κατὰ σειρὰν τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντιπάλων, προτέρημα ὅπερ οὐδεὶς ἄλλος ὑπερέβη, δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι ὤφειλε τὴν παράδοξον μνήμην ταύτην εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἣν ἐπέβαλλεν αὐτῷ ὁ πατήρ.

Θαυμάσια ἀληθῶς ἀποτελέσματα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ δραστηρία ἐπιμέλεια καὶ εἰς τὰ κοινότερα πράγματα· ἁπλουστάτη τέχνη φαίνεται ἡ ἐπὶ τῆς βαρβίτου μουσική, καὶ ὅμως πόσον κόπον καὶ πόσην ὑπομονὴν ἀπαιτεῖ! Ὁ Γιαρδίνης ἔλεγε πρὸς νέον ἐρωτῶντα πόσου χρόνου δεῖται ἡ ἐκμάθησις τοῦ ὀργάνου τούτου· «δώδεκα ὥρας τὴν ἡμέραν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη». Παροιμία τις λέγει· «διὰ τῆς ἐπιμελείας μανθάνει καὶ ἡ ἄρκτος τὸν χορόν», αἱ δὲ δυστυχεῖς χορεύτριαι θυσιάζουσιν ὁλόκληρα ἔτη πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ ἀνωφελοῦς ἔργου πρὶν ἀποκτήσωσι φήμην· ὅτε ἡ περιβόητος Ταλιόνη ἡτοιμάζετο διὰ τὴν ἑσπερινὴν παράστασιν, προεγυμνάζετο ἐπὶ δύο ὥρας, ἔχουσα τὸν πατέρα διδάσκαλον, μετὰ τὰς ὁποίας ἔπιπτεν ἐντελῶς ἀναίσθητος καὶ ἐτίθετο εἰς λουτρὸν ἵνα συνέλθῃ. Ἡ ἐλαφρότης καὶ ἡ εὐκινησία ἣν τοσοῦτον ἐθαύμαζον οἱ θεαταὶ διὰ τοιούτων θυσιῶν μόνον ἐκτήθησαν.

Ἡ πρόοδος ὅμως, ἔστω καὶ ἡ βεβαιοτέρα, βραδέως προβαίνει, διότι τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα ἀπαιτοῦσι χρόνον· ἀνάγκη δὲ νὰ εὐχαριστηθῶμεν προβαίνοντες βῆμα πρὸς βῆμα μεταφορικῶς ὡς καὶ πραγματικῶς. Ὁ Δὲ-μαῖστρος λέγει ὅτι· «πρώτιστος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας εἶνε ἡ *τέχνη τοῦ περιμένειν*». Πρέπει νὰ σπείρῃ τις ἵνα θερίσῃ, καὶ πολλάκις καὶ πολὺν καιρὸν νὰ περιμείνῃ ἀρκούμενος εἰς τὴν μέλλουσαν καὶ ὑπομονητικὴν ἐλπίδα· διότι ὁ μᾶλλον ἄξιος ὑπομονῆς καρπὸς συνήθως βραδέως ὡριμάζει. «Ἀλλά, κατ' ἀνατολικήν τινα παροιμίαν, ὁ χρόνος καὶ ἡ ὑπομονὴ μεταβάλλουσι τὸ φύλλον τῆς συκαμινέας εἰς μέταξαν».

Ἀλλ' ὅμως, ἵνα δυνηθῇ τις νὰ περιμένῃ μεθ' ὑπομονῆς, πρέπει νὰ ἐργάζηται εὐθύμως· ἡ εὐθυμία βοηθεῖ τὴν ἐργασίαν, διότι καθιστᾷ ὑποφερτὴν καὶ τὴν πλέον δυσάρεστον. Ἐπίσκοπός τις εἶπεν ὅτι· «ἡ εὐθυμία ἀντιπροσωπεύει τὰ ἐννέα δέκατα τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν», ἐπίσης δὲ ἀντιπροσωπεύει μετὰ τῆς ἐργατικότητος τὰ ἐννέα δέκατα τῆς πρακτικῆς φρονήσεως.

Ἀμφότερα εἰσὶ κύρια αἴτια τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς εὐτυχίας, διότι ἡ βεβαιοτέρα ἴσως ἡδονὴ τοῦ βίου εὑρίσκεται εἰς τὴν εὐσυνείδητον, δραστηρίαν καὶ εὔτακτον ἐργασίαν· ἐξ αὐτῆς προέρχονται ἅπασαι αἱ ἀρεταί. Ὁ Σίδνεϋ Σμὶθ κοπιάζων ὡς ἐφημέριος μικροῦ τινος χωρίου ἐν Ὑορκσάϊρ, ἂν καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀξίαν του, εἰργάζετο εὐθύμως ἔχων ἀπόφασιν νὰ μὴ παραπονῆται. «Ἀποφασισμένος εἶμαι, ἔλεγε, νὰ προσκολληθῶ τῷ ἔργῳ μου καὶ μετὰ ζήλου νὰ ἐκτελέσω αὐτό, διότι θεωρῶ ἀνάξια τοῦ ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος τὰ ἀδιάκοπα παράπονα κατὰ τῆς σκληρᾶς τύχης, τῆς ἀδικίας ἣν ὑποφέρω, καὶ τὰ τοιαῦτα λῃρήματα».

Προπάντων δὲ οἱ ἐργαζόμενοι πρὸς ὄφελος τοῦ κοινοῦ ἔχουσιν ἀνάγκην ὑπομονῆς, διότι σπανίως ἔχουσι πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἄμεσον ἀμοιβὴν τῶν κόπων. Οἱ ὑπ' αὐτῶν σπαρέντες σπόροι μένουσι κεκρυμμένοι ὑπὸ τὴν χιόνα, καὶ πολλάκις καταστρέφεται ὁ γεωργὸς πρὶν ἔλθῃ τὸ ἔαρ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος χάνῃ τὴν ἐλπίδα, μεταβάλλεται καὶ ὁ χαρακτήρ, διότι χάνει συγχρόνως καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐργάζεσθαι. Ὁ ἱεραπόστολος Κάρεϋ διακρίνεται μεταξὺ τῶν εὐθύμως ἐργαζομένων καὶ μετὰ θάῤῥους πηγαζόντων ἐκ τῆς ἀκλονήτου ἐλπίδος· κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Ἰνδίαις διαμονῆς του πολλάκις ἔτυχε νὰ κουράσῃ τρεῖς βοηθοὺς τὴν ἡμέραν, ἐν ᾧ ὁ ἴδιος ἐζήτει ἀνάπαυσιν εἰς τὴν ἀλλαγὴν ἐργασίας· ἡνώθη μετὰ δύο ἐπίσης ἐργατικῶν ἀνδρῶν καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν τριῶν φίλων λαμπρὸν σχολεῖον ἱδρύθη ἐν Σεραμπόρ, δεκαὲξ ἀκμαῖα ἐμπορεῖα (comptoirs) ἐσυστήθησαν καὶ ὠφέλιμος ἠθικὴ μεταβολὴ βαθμηδὸν ἐπῆλθεν εἰς τὰς Βρετανικὰς Ἰνδίας. Ὁ Κάρεϋ ἦτο υἱὸς ὑποδηματοποιοῦ καὶ οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν ταπεινήν του καταγωγήν· γευματίσας ποτὲ παρὰ τῷ γενικῷ διοικητῇ ἤκουσεν ἀξιωματικόν τινα ἐρωτῶντα εἰς ἐπήκοον πολλῶν ἐὰν ὁ Κάρεϋ δὲν ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὑποδηματοποιός·— «Ὄχι, κύριε, ἀμέσως ἀνέκραξεν ὁ Κάρεϋ, μόνον ἐπισκευαστὴς παλαιῶν ὑποδημάτων». Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς ἐπιμονῆς του ἀνέκδοτον εἶνε τὸ ἑξῆς· παῖς ὢν ἔπεσεν ἐν ᾧ ἀνέβαινεν εἰς δένδρον καὶ ἔθραυσε τὸν πόδα· διέμεινε κλινήρης ἐπὶ ἑβδομάδας, ἀλλ' ἅμα ἀνέλαβε πρώτη φροντὶς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάβασις τοῦ δένδρου. Ὁ Κάρεϋ εἶχεν ἀνάγκην τοιούτου ἀκατασχέτου θάῤῥους ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ μεγάλου σκοποῦ τῆς ζωῆς του, γενναίως δὲ ἐξεπλήρωσεν αὐτόν.

Ὁ φιλόσοφος δόκτωρ Ὑοὺγκ ἐφρόνει ὅτι «ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται νὰ ποιήσῃ ὅ,τι πρὸ αὐτοῦ ἐποίησεν ἕτερος ἄνθρωπος». Οὐδέποτε δὲ ἐδίστασεν ὁ ἴδιος νὰ ἐκτελέσῃ οἱονδήποτε ἔργον, οὕτινος εἶχεν ἀποφασίσει τὴν ἐπιχείρησιν. Διηγοῦνται περὶ αὐτοῦ ὅτι τὴν πρώτην φορὰν καθ' ἣν ἵππευσεν, εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ ἱππέων ὑπερεπήδησεν ὑψηλὸν φραγμόν· ὁ Ὑοὺγκ ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα, ἀλλ' ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου· σιωπηλῶς ἠγέρθη καὶ ἐπανέλαβε τὴν δοκιμὴν πίπτων μόνον ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἵππου· ἡ δὲ τρίτη ἀπόπειρα πληρέστατα ἐπέτυχε.

Γνωστὴ εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ Τατάρου Τιμοὺρ, ὅστις ἔλαβε παρὰ ἀράχνης παράδειγμα ἐπιμονῆς ἐν δειναῖς περιστάσεσιν. Οὐχ ἧττον διδακτικὸν εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀναφερόμενον συμβὰν τοῦ Ἀμερικανοῦ ὀρνιθολόγου Ὠδυβόν. «Δυστύχημά τι, λέγει, ὅπερ συνέβη εἰς διακοσίας ἰχνογραφίας μου, παρ' ὀλίγον ἐματαίωνε τὰς ὀρνιθολογικάς μου ἐρεύνας· θέλω διηγηθῆ αὐτὸ μόνον ἵνα ἀποδείξω πόσον δύναται ὁ ἐνθουσιασμὸς—δι' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος πρέπει νὰ ὀνομάσω τὴν ἐπιμονήν μου—νὰ ἐνθαῤῥύνῃ τὸν φυσιοδίφην κατὰ τὰς θλιβερωτέρας δυσχερείας. Ἀνεχώρησα ἐκ χωρίου παρὰ τῷ ποταμῷ Ὀχίῳ, ὅπου διέμενον, ἵνα μεταβῶ δι' ὑποθέσεις εἰς Φιλαδέλφιαν· ἐπεθεώρησα πρὶν ἀναχωρήσω τὰς ἰχνογραφίας, τὰς ἔθεσα ἐντὸς ξυλίνου κιβωτίου καὶ τὰς ἐνεπιστεύθην εἰς φίλον μετὰ πολλῶν συστάσεων. Ἡ ἀπουσία μου παρετάθη ἐπὶ μῆνας· ὅτε δὲ ἐπανῆλθον καὶ εὐφράνθην ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ, ἐζήτησα τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὸν θησαυρόν μου. Μοὶ ἐδόθη, ἠνοίχθη καὶ. . . οἴμοι! ζεῦγος μυῶν εἶχεν ἀναθρέψει ὁλόκληρον οἰκογένειαν ἐπὶ τῶν ἰχνογραφιῶν μου καὶ καταστήσει τὰς εἰκόνας χιλίων πτηνῶν ἐντελῶς ἀχρήστους! Τοσαύτη ἐγένετο ἡ ταραχή μου καὶ τὸ αἷμα τοσοῦτον αἰφνιδίως ἀνέβη εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὥστε ἔμεινα σχεδὸν ἀναίσθητος ἐπ' ἡμέρας τινάς· ἡ κρᾶσίς μου ὅμως ἐνίκησεν, ἐπανέλαβον τὰς δυνάμεις καὶ συγχρόνως τὴν εὐθυμίαν· τότε λαβὼν καὶ αὖθις τὸ ὅπλον, τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τοὺς χρωστῆρας, μετέβην εἰς τὰ δάση, ὡς καὶ πρότερον εὔθυμος, αἰσθανόμενος ὅτι ἠδυνάμην καλλιτέρας ἰχνογραφίας νὰ ποιήσω. Ἐν διαστήματι δὲ τριῶν ἐτῶν ἀνεπλήρωσα εὐτυχῶς τὰς ὑπὸ τῶν μυῶν κατεστραμμένας εἰκόνας».

Περιττὸν εἶνε νὰ ἀναφέρωμεν ἐκ νέου τὴν γνωστὴν καὶ τυχαίαν καταστροφὴν τῶν ἔργων τοῦ σὶρ Ἰσαὰκ Νεύτων ὑπὸ τοῦ μικροῦ κυνὸς Ἀδάμαντος, ὅστις ἀνέτρεψεν ἐπὶ τῶν χαρτίων ἀναμμένον κηρίον, καταστρέφων τοιουτοτρόπως πολλῶν ἐτῶν κόπους καὶ μελέτας· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἀπώλεια αὕτη, σπουδαίως ἐπηρέασε τὴν ὑγίειαν τοῦ φιλοσόφου, ἂν καὶ τοσοῦτον ἐπιεικῶς μετεχειρίσθη τὸν ἀκούσιον αἴτιον τοῦ δυστυχήματος. Ὁμοίαν περίπου τύχην ἔλαβε τὸ σύγγραμμα τοῦ Κάρλαϋλ περὶ τῆς «Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως»· ἐδάνεισε τὸ χειρόγραφον εἰς φίλον πρὸς ἀνάγνωσιν, οὗτος δὲ τὸ ἀφῆκε τυχαίως κατὰ γῆς εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ὅτε ὁ συγγραφεὺς τὸ ἐζήτησε πρὸς τύπωσιν, ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ ὑπηρέτρια, νομίζουσα τὸ χαρτίον ἄχρηστον, εἶχεν ἀνάψει δι' αὐτοῦ τὴν ἑστίαν. Εὐκόλως φαντάζεταί τις τὴν ἀπελπισίαν τοῦ Κάρλαϋλ, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ ἐκ νέου τὸ πόνημα· οὐδεμίαν βοήθειαν εἶχεν, ἔπρεπε δὲ νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην του γεγονότα, ἰδέας, ἐκφράσεις ἃς πρὸ πολλοῦ εἶχε λησμονήσει. Ἡ πρώτη συγγραφὴ ἐγένετο ἔργον εὐχαριστήσεως διὰ τὸν Κάρλαϋλ, ἡ δὲ δευτέρα, ἔργον λύπης καὶ ἀπιστεύτων κόπων, ὥστε θαυμαστὴν ἀληθῶς ἐπιμονὴν ἀνέδειξεν ὁ ἱστοριογράφος.

Ὁ κόμης Βυφφὼν εἶχεν ἴσως ἑαυτὸν ὑπ' ὄψιν ὅτε ἔλεγεν ὅτι· «ἡ εὐφυΐα ἐστὶ μονον ἐπιμονή», διότι κατὰ τὴν νεότητά του ἐθεωρεῖτο ὡς νέος μετρίας διανοίας. Ὁ νοῦς του βραδέως προώδευε καὶ βραδέως ἐχρησιμοποίει τὰς γνώσεις· ἐπειδὴ δὲ ἦν ἐκ φύσεως νωθρός, καὶ ἱκανὴν περιουσίαν εἶχεν, ἅπαντες ἐνόμιζον ὅτι ἤθελε παραδοθῇ εἰς ἡδονῶν ἀπόλαυσιν· ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας, νέος ἔτι ὤν, ἀπεφάσισε νὰ στερῆται τῶν τέρψεων καὶ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν αὐτοβελτίωσιν. Θεωρῶν τὸν καιρὸν ὡς θησαυρὸν ὡρισμένης διαρκείας, ἐπειδὴ κατηνάλισκεν πολλὰς ὥρας τῆς πρωΐας μένων κλινήρης, ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς ἕξεως ταύτης· προσεπάθησεν ἐπίτινα καιρὸν νὰ νικήσῃ τὴν νωθρότητα, ἀλλ' εἰς μάτην· τότε ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τοῦ ὑπηρέτου Ἰωσὴφ, ὑποσχεθεὶς ἀμοιβὴν ἑνὸς λουδοβικείου ὁσάκις ἤθελε κατορθώσῃ ὁ Ἰωσὴφ νὰ τὸν ἐκβάλῃ τῆς κλίνης πρὸ τῆς ἕκτης πρωϊνῆς ὥρας. Κατ' ἀρχὰς ὁ Βυφφὼν ἠρνεῖτο νὰ ἐγερθῇ ἐπὶ προφάσει ὅτι ἔπασχεν, ἢ ὕβριζε τὸν ὑπηρέτην διὰ τὴν ἐνόχλησιν. ἀλλ' ἐγειρόμενος ἀργά, οὐ μόνον οὐδὲν ἔδιδε τῷ Ἰωσὴφ, ἀλλὰ καὶ παρεπονεῖτο διότι δὲν ἐξετέλει ἐκεῖνος τὰς διαταγάς. Τέλος ὁ Ἰωσὴφ ἀπεφάσισε νὰ κερδίσῃ τὸ λουδοβίκειον, καὶ ἠνάγκασεν ἔκτοτε βιαίως τὸν κύριόν του νὰ ἐγερθῇ· ἔτυχεν ὅμως ἡμέρα καθ' ἣν ὁ κόμης παρὰ ποτὲ δύσκολος ὑπῆρξε, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἠναγκάσθη ὅπως τὸν ἐκβιάσῃ νὰ χύσῃ ἐντὸς τῆς κλίνης ἀγγεῖον πλῆρες παγωμένου ὕδατος. Διὰ τοιούτων σκληρῶν μέσων ἠδυνήθη τέλος ὁ Βυφφὼν νὰ κατανικήσῃ τὴν φύσιν του· ἔλεγε δὲ ὅτι ὀφείλει τῷ Ἰωσὴφ τρεῖς ἢ τέσσαρας τόμους τῆς «Φυσικῆς ἱστορίας του».

Κατὰ τὸ διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν ὁ Βυφφὼν εἰργάσθη καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς ἐννάτης τῆς πρωΐας μέχρι τῆς δευτέρας, πάλιν κατὰ τὴν ἑσπέραν ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς ἐννάτης· Τοσοῦτον τακτικῶς καὶ ἐπιμελῶς εἰργάζετο ὥστε ὁ βιογράφος του λέγει· «Ἡ ἐργασία ἐγένετο ἀνάγκη ἡ δὲ μελέτη ἦτο δι' αὐτὸν ἡ τέρψις τῆς ζωῆς». Λίαν εὐσυνειδήτως ἐργαζόμενος, προσεπάθει νὰ ἐκφράσῃ ὅσον ἔνεστι κομψῶς τὰς σκέψεις. οὐδέποτε ἐβαρύνθη διορθώνων τὰ συγγράμματά του εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὕφος του εἶνε σχεδὸν τέλειον. Ἑνδεκάκις ἔγραψε τὰς «Ἐποχὰς τῆς φύσεως» πρὶν μείνῃ εὐχαριστημένος, ἂν καὶ ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη εἶχε μελετήσει περὶ τοῦ ἔργου. Τὴν μεγαλειτέραν τάξιν ἐτήρει εἰς ἁπάσας τὰς ὑποθέσεις καὶ πολλάκις ἔλεγεν ὅτι· «ἡ εὐφυΐα ἄνευ τάξεως ἐλαττοῦται κατὰ τὰ τρία τέταρτα». Ἡ ἐπιτυχία του ὡς συγγραφέως ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἐπιμονὴν καὶ δραστηρίαν ἐπιμέλειάν του. «Ὁ Βυφφὼν, λέγει ἡ κ. Νέκερ, πεπεισμένος ὢν ὅτι ἡ εὐφυΐα συνίσταται εἰς βαθεῖαν προσοχὴν προσηλωμένην ἐπὶ ἰδιαιτέρου τινὸς ἀντικειμένου, ἔλεγεν

ὅτι ᾐσθάνετο ἑαυτὸν ἐντελῶς βεβαρημένον ὅτε ἔγραφε τὰ πρῶτα συγγράμματα, ἀλλ' ὅμως ἐπέμεινε καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπιθεωρῶν καὶ διορθώνων, μέχρις ὅτου ἔφερε τὰ ἔργα του εἰς σχετικὴν τελειότητα· καὶ τέλος ᾐσθάνετο εὐχαρίστησιν ἀντὶ κόπου τοιουτοτρόπως ἐργαζόμενος». Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Βυφφὼν δεινῶς ἔπασχεν ἐνῷ τοσοῦτον ἐπιμελῶς ἐνησχολεῖτο. Διδακτικώτατον ὑπῆρξεν, ὡς πρὸς τὴν καρτερίαν, τὸ στάδιον τοῦ σὶρ Βάλτερ Σκώτ· ἡ θαυμασία ἐργατικὴ αὐτοῦ δύναμις ἐκανονίσθη παρὰ δικηγόρῳ τινὶ οὗτινος ἦτο γραφεύς. Ἡ μονότονος τῆς ἡμέρας ἀσχολία ἀπεδείκνυε τερπνοτέραν τὴν ἑσπερινὴν ἐλευθερίαν, διότι ἠδύνατο τότε νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ μελετᾷ ἀνέτως· ὁ ἴδιος δὲ ἀπέδιδε μετὰ ταῦτα τὴν κανονικὴν ἐργατικότητά του, τῆς ὁποίας συνήθως στεροῦνται οἱ συγγραφεῖς, εἰς τὴν τακτικὴν τοῦ γραφείου ἐργασίαν. Φειδωλῶς ἐπληρώνετο, ἀλλ' ἐνίοτε κατώρθωνε νὰ ἀντιγράψῃ μέχρι 120 σελίδων ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν 1 1[2 περίπου λίραν· ἐκ τῶν χρημάτων δὲ τούτων ἠγόραζε βιβλία, ἅτινα ἄλλως δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ.

Καὶ ἀφοῦ ἀπέκτησε δόξαν καὶ πλοῦτον ἐσεμνύνετο ὁ Σκὼτ ἐπὶ τῷ πρακτικῷ νῷ, σκώπτων ἐκείνους ἐκ τῶν ποιητῶν ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ εὐφυΐα καὶ αἱ βιωτικαὶ ἐνασχολήσεις εἰσὶν ἀσυμβίβαστοι. Ἐφρόνει ἀπ' ἐναντίας ὅτι τακτικὴ ἐνασχόλησις εἰς πρακτικὰ ἔργα βοηθεῖ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνωτέρων διανοητικῶν δυνάμεων. Γενόμενος γραμματεὺς τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τοῦ Ἐδιμβούργου, εἰργάζετο μόνον κατὰ τὰς ἑωθινὰς ὥρας εἰς φιλολογικὰ ἔργα, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς ἡμέρας διήρχετο εἰς τὸ δικαστήριον. Ἐπρέσβευε τὴν ἀρχὴν ὅτι ἔπρεπε νὰ διατηρηθῇ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ οὐχὶ διὰ τῆς φιλολογίας. Ἡ ἀκρίβεια ἦτο κύριον αὐτοῦ προτέρημα· κανόνα εἶχε ν' ἀπαντᾷ αὐθημερὸν εἰς ὅσας ἔλαβεν ἐπιστολάς, ἐκτὸς ἐὰν ἐδέοντο πληροφορίας καὶ συζητήσεως. Εἴθιζε νὰ ἐγείρηται κατὰ τὰς πέντε καὶ ἤναπτεν ὁ ἴδιος τὴν ἑστίαν· ἐνεδύετο μετὰ ταῦτα προσεκτικῶς καὶ περὶ τὰς ἓξ ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον ἔχων ἐν τάξει τὰ χαρτία, τὰ ἀναγκαῖα βιβλία καὶ πλησίον του εὐνοούμενον κύνα. Τοιουτοτρόπως εἶχε τελειώσει τὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν, ὅτε συνηθροίζετο ἡ οἰκογένεια διὰ νὰ προγευθῇ. Ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀκάματον ἐργατικότητα καὶ τὴν βαθεῖαν παιδείαν, ἀποτελέσματα κόπων πολλῶν ἐτῶν, ὁ Σκὼτ ὡμίλει πάντοτε μετὰ μεγίστης μετριοφροσύνης περὶ τῶν δυνάμεών του· ἔτυχε νὰ εἴπῃ «Καθ' ὅλον τὸ στάδιόν μου ἀδιακόπως ἐδυσκολεύθην ἕνεκα τῆς ἀμαθείας μου».

Τοιαύτη ἡ ἀληθινὴ σοφία καὶ ἡ μετριοφροσύνη, διότι ὁ πράγματι πεπαιδευμένος ἄνθρωπος οὐδέποτε κομπάζει ἐπὶ παιδείᾳ. Ὁ ἐπιπόλαιος ἄνθρωπος διὰ διαφόρων γνώσεων ἀλειμμένος, ἀλλ' οὐδεμίαν κατὰ βάθος γνωρίζων, δύναται νὰ ἔχῃ οἴησιν, ἀλλ' ὁ σοφὸς ταπεινῶς ὁμολογεῖ ὅτι «γνωρίζει μόνον τὴν ἄγνοιαν αὐτοῦ», ἢ κατὰ τὸν Νεύτωνα ὅτι «ἐσύναξε κογχύλια τινὰ ἐπὶ τῆς παραλίας, ἐν ᾧ κεῖται ἀνεξερεύνητος εἰσέτι ἐνώπιόν του ὁ ὠκεανὸς τῆς ἀληθείας».

Καὶ ἄλλοι ὑποδεέστεροι συγγραφεῖς ἐπίσης διεκρίθησαν ἐπὶ ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ· ὁ Ἰωάννης Βρίτων, ὁ συγγραφεὺς πολλῶν ἀξιολόγων περὶ ἀρχιτεκτονικῆς ἔργων, ἐγεννήθη εἰς πτωχὴν καλύβην. Ὁ πατήρ του χρηματίσας ἀρτοποιὸς ἐπτώχευσε, καὶ ἕνεκα τούτου ἐγένετο παράφρων, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Βρίτων ἦτο βρέφος εἰσέτι. Τὸ παιδίον ὀλίγην ἐκπαίδευσιν ἔλαβεν, ἀλλὰ πλεῖστα ὅσα ἀνήθικα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα εὐτυχῶς οὐδόλως ἐπηρέασαν αὐτόν. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν οἰνοπώλου τινὸς θείου του, καὶ ἐπὶ πενταετίαν σκληρῶς εἰργάσθη· τέλος ἐχαλαρώθη ἡ ὑγεία του καὶ ὁ θεῖος τὸν ἀπέβαλε· τὸ δυστυχὲς παιδίον ἔμεινεν ἄνευ προστασίας ἢ σκέπης, ἔχον ὡς μόνην περιουσίαν δύο λίρας μισθὸν τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας. Διὸ δεινῶς ὑπέφερε κατὰ τὰ ἑπόμενα ἑπτὰ ἔτη καὶ πολλὰς ταλαιπωρίας ὑπέστη. «Ἀλλ' ὅμως, λέγει, ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ του, εἶχον τὴν μελέτην ὡς παρηγορίαν καὶ πολλάκις ἠναγκάσθην νὰ διαμείνω σπουδάζων ἐν τῇ κλίνῃ μὴ ἔχων τὰ μέσα νὰ θερμαίνωμαι κατ' ἄλλον τρόπον». Ἀφῆκε τὸ Λονδῖνον ἐλπίζων νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς ἀλλαχοῦ ἀλλ' εἰς μάτην· μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μητρόπολιν ὑπέρ ποτε ἐνδεής· τέλος κατώρθωσε νὰ λάβῃ ἐργασίαν εἴς τι οἰνοπωλεῖον τοῦ Λονδίνου, καθῆκον ἔχων νὰ διαμένῃ ἐντὸς τοῦ ὑπογείου ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ὥρας τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑνδεκάτης τῆς νυκτός. Ὁ ἐν τῷ σκότει φυλακισμὸς καὶ ἡ ἐπίπονος ἐργασία ἐκ νέου ἔβλαψαν τὴν ὑγείαν του· τότε μετέβη παρὰ δικογράφῳ τινί, μισθὸν λαμβάνων δεκαπέντε σελλίνια τὴν ἑβδομάδα, διότι εἶχε κατορθώσει ἂν καὶ ἄνευ βοηθείας νὰ γείνῃ καλλιγράφος. Κατὰ δὲ τὰς ἐλευθέρας ὥρας μετέβαινεν εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα ἀναγινώσκων ἐκ διαλειμμάτων βιβλία, ἅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀγοράσῃ· ἀπείρους δὲ γνώσεις ἀπέκτησεν οὕτως. Ἐξηκολούθησε τὴν αὐτὴν ζωὴν ἐργαζόμενος καὶ σπουδάζων μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας του· τότε ἤρχισε συγγράφων καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατὰ τὸ διάστημα πεντήκοντα πέντε ἐτῶν ὁ Βρίτων ἐνησχολήθη εἰς φιλολογικὰ ἔργα δημοσιεύσας 87 πονήματα, ἐξ ὧν τὸ σπουδαιότερον εἶνε «Αἱ ἀρχαιότητες τῆς Ἀγγλίας» εἰς δεκατέσσαρας τόμους, ἔργον ἀληθῶς λαμπρὸν καὶ τὸ καλλίτερον μνημεῖον τῆς ἀκαμάτου ἐργατικότητος τοῦ Ἰωάννου Βρίτων.

Ὁ Βολταῖρος εἶπεν· «Ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι ἐκπαιδεύονται, ἐπὶ τοσοῦτον γίνονται καὶ ἐλεύθεροι».

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

κατὰ τοὺς Κινέζους

Πασίγνωστον πρᾶγμα εἶνε ὅτι ἡ κατωτέρα παίδευσις ἐν Κίνᾳ ὑπάρχει εὐρύτατα διαδεδομένη. Καθ'ὃν χρόνον ἡ Εὐρώπη ἦτον εἰσέτι βεβυθισμένη εἰς τὰ σκότη τοῦ μεσαίωνος, καὶ αἰῶνάς τινας μάλιστα πρότερον, ἡ παίδευσις ἐν Κίνᾳ ἦτον ἤδη διαδεδομένη ἀνὰ πάσας τοῦ λαοῦ τὰς τάξεις. Ἰσχυρότατον ἐλατήριον κινοῦν τὸν Κινέζον νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν σπουδὴν εἶνε ἡ ἐλπὶς τοῦ ν' ἀξιωθῇ δημοσίας θέσεως καὶ ν'ἀπολαύσῃ τῆς συμπαρομαρτούσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Ἐν Κίνᾳ οὐδεὶς διορίζεται εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἂν μὴ πρότερον ὑποστῇ διαφόρους δυσκόλους ἐξετάσεις, πρὸς ἃς πάντες, ἄνευ διακρίσεως καταγωγῆς καὶ γένους, παρουσιάζονται ἴσοι. Ἐν Κίνᾳ δὲν ὑπάρχει προνομιοῦχος τάξις εὐγενῶν· ὁ ταπεινότατος καὶ πενέστατος τῶν πολιτῶν δύναται ν' ἀνέλθῃ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξίας εἰς τὰ ὕψιστα τῆς αὐτοκρατορίας ἀξιώματα.

Ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία, ἡ ὑπὲρ τὰ τριακόσια ἑκατομμύρια πληθυσμὸν ἀριθμοῦσα, πρόκειται παράδειγμα ταπεινωτικόν πως εἰς πολλὰ τῆς Εὐρώπης Κράτη, καὶ εἰς τὰ ἐπαιρόμενα ἔτι ἐπὶ πολιτισμῷ, καθόσον πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἰξεύρουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ἐπαρκῶς τοὐλάχιστον πρὸς τὰς καθημερινὰς αὐτῶν ἀνάγκας· καὶ τὸ πρᾶγμα εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον, ὅσον ἡ κινεζικὴ γλῶσσα, εἰδικῶς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς γραφῆς αὐτῆς, εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ δυσχερεστέρα τῆς οἰκουμένης. Λέγοντες δὲ — ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἐννοοῦμεν τὸν ἥμισυν, δηλαδὴ τὸν ἄρρενα πληθυσμόν. Διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἑτέρου φύλου οὐδεμία καταβάλλεται μέριμνα, μόλις δ' ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις τάξεσιν ἀπαντῶσι γυναῖκές τινες τυχοῦσαι στοιχειώδους παιδεύσεως. Ἡ περὶ τῆς διαπλάσεως καὶ διαμορφώσεως τῶν γυναικῶν ἀκηδεία αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς περιφρονήσεως τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὸ γυναικεῖον φῦλον. Οἱ Κινέζοι φιλόσοφοι καὶ ἠθολόγοι οὐδέποτε ἀπεπειράθησαν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον νὰ βελτιώσωσι τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ συγγράμματά των τοὐναντίον τεκμηριοῦσι πόσον περὶ ἐλαχίστου ποιοῦνται τὴν γυναῖκα.

Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματός του διὰ τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀποκτήσεως γνώσεων ἤγαγε τὸν Κινέζον πόρρω τῆς πατρίδος του, εἰς χώρας ξένας, ἐν αἷς ἐγκατέστη ὡς ἄποικος. Καίτοι οἱ Κινέζοι ἄποικοι τῆς Ἰάβας, ἐκ τῆς ὑποστάθμης ἐν γένει τοῦ λαοῦ προερχόμενοι, ἀνήκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα τῆς κοινωνικῆς κλίμακος, ἐν τούτοις ἅμα ὡς κατορθώσωσι ν' ἀπολαύσωσι ποιᾶς τινος εὐπορίας, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ χορηγήσωσιν εἰς τὰ τέκνα των παίδευσιν μονιμωτέραν καὶ εὐρυτέραν ἐκείνης, ἧς ἠδυνήθησαν νὰ τύχωσιν αὐτοὶ εἴτε ἐν Ἰάβᾳ εἴτε ἐν τῇ πατρίδι των. Οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν ἔρχονται ἐκ Σινικῆς, ἢ μορφοῦνται ἐν Ἰάβᾳ· μόνον δ' εἰς τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἀρχεβουλίαν ὀφείλονται τὰ ἐν τῇ νήσῳ ὑπάρχοντα σχολεῖα αὐτῶν.

Περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν σχολείων τούτων καὶ τῶν ἐν χρήσει ἐν αὐτοῖς παιδαγωγικῶν μεθόδων, κάτοικός τις τῆς Βαταβίας, ὁ κύριος Ἀλβρέχτ, ἀνεκοίνωσε λεπτομερεστάτας πληροφορίας διά τινος ὑπομνήματος αὐτοῦ, ὅπερ μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ὀλλανδικοῦ ἐδημοσιεύθη μετὰ σημειώσεων ἐν τοῖς *Χρονικοῖς τῆς ἐσχάτης Ἀνατολῆς.*

Δὲν πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἐν τοῖς κινεζικοῖς σχολείοις ἡ διδασκαλία περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν, τὴν γεωγραφίαν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν κτλ. ἐν ἑνὶ λόγῳ, πᾶσαν ἐκείνην τὴν ποικιλίαν τῶν σπουδῶν, τὴν ἀναπόφευκτον εἰς τὸν εὐρωπαῖον μαθητὴν, οὐδὲ ὅτι ὁ κινέζος μαθητὴς δύναται ν' ἀποκτήσῃ πάσας ἐκείνας τὰς γνώσεις, τὰς παρ' ἡμῖν θεωρουμένας συμφυεῖς πρὸς πᾶσαν ἐπιμεμελημένην ἀγωγήν. Οὐδὲν τούτων διδάσκεται ἐν τῷ κινεζικῷ σχολείῳ, οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀριθμητικὴ, διδασκομένη βραδύτερον ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, ἐπὶ ἀριθμητηρίου πινακίδος. Τοῦτο ἀποδοτέον ἐν μέρει εἰς τὴν ὀπισθοδρόμησιν αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ὧν ἔχουσιν ἰδέαν ἀτελῆ, ἢ μᾶλλον πλημμελῆ· ἀλλ' ἡ κυριωτάτη αἰτία εἶνε ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς μητρικῆς γλώσσης ἀπορροφᾷ πάντα αὐτῶν τὸν χρόνον, καὶ δὲν ὑπολείπεται αὐτοῖς οὐδ' ἐλάχιστος πρὸ ἐκμάθησιν ἄλλου πράγματος.

Τὰ διδακτικὰ βιβλία, ἅτινα δίδονται εἰς τοὺς νεαροὺς Κινέζους εἰσὶ τὰ *Τέσσαρα βιβλία*, ὧν δύω θεωροῦνται ἔργα αὐτοῦ τοῦ Κομφουκίου, τὸ τρίτον περιλαμβάνει τὰς συνδιαλέξεις τοῦ περιφανοῦς φιλοσόφου, καὶ τὸ τέταρτον τὰ παραγγέλματα τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Μεντσίου, ἧττον γνωστοῦ φιλοσόφου. Τὰ βιβλία ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὁ ἠθικὸς κώδιξ τῶν Κινέζων.

Οἱ φιλόσοφοι καὶ ἠθολόγοι τῆς Κίνας ἐξαίρουσι τὴν υἱϊκὴν στοργὴν ὡς τὴν ὑπάτην τῶν ἀρετῶν, καὶ παραγγέλλουσιν ἀκαταπαύστως τὴν ἐνάσκησιν αὐτῆς. Κατ' αὐτοὺς ὁ ἀγαπῶν καὶ σεβόμενος τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του ἐπεκτείνει τὴν ἀγάπην του καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦτον ἐπὶ τοὺς ἄλλους μεγαλειτέρους αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν συγγενεῖς, εἶτα ἐπὶ τοὺς ἀνωτέρους αὐτοῦ καὶ εἶτα ἐπὶ τὸν κυριάρχην. Ἐκτὸς τῶν προτροπῶν πρὸς ἐξάσκησιν τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν, τὰ συγγράμματα ταῦτα περιέχουσι τὰς ἀρχὰς καθ' ἃς, κατ' αὐτούς, λαός τις δύναται νὰ κυβερνηθῇ—ἀρχὰς συνισταμένας κυριώτατα εἰς τὸ ὅτι πᾶς κυβερνήτης δέον νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς πατέρα καὶ μητέρα τοῦ λαοῦ, νὰ ἐπιθυμῇ διακαῶς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων του, καὶ νὰ μὴ ἀνθίσταται εἰς τὴν γενικὴν θέλησιν.

Ἐκ τούτων τεκμαίρεται πᾶς τις οἵα εἶνε ἡ ἀ-

ξία τῶν συγγραμμάτων τούτων. Ἐν τούτοις ὁ Κινέζος δὲν ἐξασκεῖ ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ τὴν ἀρετὴν ἣν ἐδιδάχθη ἐν τῷ σχολείῳ, οὐδὲ δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ ἐν γένει ὅτι διάγει ἐνάρετον καὶ ἔντιμον βίον· πολλοῦ γε καὶ δεῖ! ἡ ἠθικὴ δὲν βαρύνει πολὺ ἐν τῇ πλάστιγγι τοῦ Κινέζου, πόσον δὲ βαρύνει ἐν Ἰνδικῇ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν. Οἱ Κινέζοι ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσίν των πλησμονὴν ὡραίων ἠθικῶν ἀποφθεγμάτων καὶ γνωμῶν, ἀλλ' ἡ διαγωγὴ αὐτῶν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ διατελεῖ εἰς πλήρη ἀντίφασιν πρὸς τὰ διδάγματα τῶν οὕτω περιωνύμων αὐτῶν φιλοσόφων, ἐν οἷς ὁ Κομφούκιος πρὸ πάντων ἀνεκηρύχθη παρ' αὐτῶν ὡς τὸ στόμα τῆς σοφίας τὸ προωρισμένον νὰ διδάξῃ τὴν οἰκουμένην καὶ μετὰ γενεὰς γενεῶν καὶ μετὰ μυριάδας ἑκατονταετηρίδων. Πρέπει ἐν τούτοις, πρὸς τιμήν των, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ παράγγελμα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς δὲν ἐδόθη αὐτοῖς ματαίως. Οὐδαμοῦ τῆς γῆς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, καὶ οἱ προβεβηκότες ἐν γένει συγγενεῖς, ἀπολαύουσι τοσούτου σεβασμοῦ ὅσου ἐν Κίνᾳ· καί τοι δὲ κατὰ βάθος τὸ αἴσθημα τοῦτο εἶνε ἐνίοτε ἥκιστα εἰλικρινές, ἐν τούτοις σύντονος καταβάλλεται μέριμνα περὶ τὴν ἐξωτερικὴν τοὐλάχιστον αὐτοῦ ἐκδήλωσιν.

Οἱαδήποτε καὶ ἂν ὦσι πράγματι τὰ ἐλαττώματα καὶ αἱ κακίαι, τὰ συμφυῆ τῷ χαρακτῆρι τῶν Κινέζων, δυσχερὲς εἶνε νὰ εὑρεθῇ λαὸς ἀγαπῶν μᾶλλον αὐτῶν τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν.

Α*

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

5

Ὡς λέγεται, ἀπεφασίσθη, ὅπως ἡ πόλις τῆς Παλλάδος κοσμηθῇ καὶ διὰ τζαμίου. Τοῦτο—ἁπλούστατον ἄλλως κυβερνητικὸν μέτρον—ἐθεωρήθη ὑπό τινων ἀπαισιοδόξων ὡς ἐξευτελιστικόν. Ἄλλοι—παράδοξοι ἄνθρωποι!—ἐξέφρασαν τὴν ἀπορίαν των, μὴ βλέποντες τὴν ἀνάγκην νὰ κτισθῇ τζαμίον ὅπου δὲν ὑπάρχουσι Τοῦρκοι· οὗτοι ὅμως ἀπεστομώθησαν διὰ τῆς ἀπαντήσεως ὅτι τὸ τζαμὶ δὲν θὰ κτισθῇ χάριν τῶν Τούρκων ἀλλὰ χάριν τῆς Τουρκίας... Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ διὰ μὲν τοὺς Ἕλληνας ἡ ἐπισκευὴ εἶναι ἧττον δαπανηρὰ τῆς κατασκευῆς, διὰ δὲ τοὺς Τούρκους ἡ ἀνάκτησις μᾶλλον προσφιλὴς τῆς κτήσεως, θεωροῦμεν ὅτι δὲν εἶναι ὅλως ἄσκοπον νὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὰ ἐν Ἀθήναις τζαμία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπως μεταξὺ τῶν σωζομένων ἐξ αὐτῶν γίνῃ ἡ κατάλληλος ἐπιλογή.

Α' *Τὸ τζαμὶ τοῦ Κάστρου*. Τοῦτο, ὡς ἐνοήσατε, ἦτο ὁ δυστυχὴς *Παρθενὼν*—ὃν παρακαλοῦμεν νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψει ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ ἐκλογῇ της. Οὗτος ἐκ ναοῦ τῆς παρθένου Ἀθηνᾶς μετεμορφώθη εἰς ναὸν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, κατά τινας δὲ καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας· μετὰ ταῦτα *ἐτούρκεψε*, ὑψωθέντος ἐπὶ τῶν ἀθανάτων στύλων του ὑπερμεγέθους *μιναρὲ*, ὡς τεραστίου ὑπερσαρκώματος ἐκ τοῦ σώματος καλλιμόρφου παρθένου. Ὅτε *οἱ ἀδελφοὶ χριστιανοὶ* τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1687 ἐπεδαψίλευσαν εἰς αὐτὸν μίαν *μπόμπα*, ἀναβοώντων ἐξ ἀγαλλιάσεως ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ ἐπιτυχίᾳ, τῶν μὲ ὑπὸ τὸν Καίνιξμαρκ Γερμανῶν «**Siege. Lebehoch Graf Königsmark**», τῶν δ' Ἐνετῶν τοῦ Μοροζίνη «**Viva la nostra REPUBLICA**», μετὰ τοῦ Παρθενῶνος συγκατεστράφη καὶ τὸ τζαμί, μετὰ ταῦτα δέ, ὅτε ἀνέκτησαν οἱ Τοῦρκοι τὰς Ἀθήνας, ἢ μᾶλλον ὅτε ἐπανῆλθον οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰς ἐρήμους ἑστίας των, ἐκτίσθη ἐκ νέου τὸ τζαμί, ἀλλὰ μικρότερον. Τὰ ἐρείπια τούτου ὑπῆρχον μέχρι τοῦ 1839 ὅτε ἐντελῶς ἐξηφανίσθησαν κατὰ τὰς γενομένας ἀνασκαφάς. Ὁ Παρθενὼν πρὸς τοῖς ἄλλοις, παραχωρηθεὶς τῇ Φιλομούσῳ Ἑταιρίᾳ, ἐχρησίμευεν ἐν ἔτει 1825 ὡς σχολὴ κορασίων.

Β' *Τὸ μεγάλο τζαμὶ* ἢ *τζαμὶ στὸ κάτω συντριβάνι*. Τοῦτο ὑπάρχον εἰσέτι καὶ χρησιμεῦον πρὸς ἐκγύμνασιν τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν, κεῖται ὄπισθεν τῆς Δ. πλευρᾶς τοῦ μεγάλου στρατῶνος καὶ παρὰ τὸ Γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ· ᾠκοδομήθη δὲ ἐν ἔτει 1759 ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Βοϊβόδα Τζισταράκη.

Γ' *Τὸ τζαμὶ τοῦ Καράμπαμπα*, ἐν τῷ ὡρολογίῳ τοῦ Ἀνδρονίκου Κυῤῥήστου, ὅπερ κοινῶς λέγεται ναὸς τοῦ Αἰόλου.

Ἐν αὐτῷ σώζεται εἰσέτι ἐπὶ τοῦ Μ. τοίχου ἡ σπάθη τοῦ Μωάμεθ καὶ ἄλλα τινὰ θρησκευτικὰ σύμβολα, πρὸς τούτοις καὶ κόγχη ἐν ᾗ ἦτο διαρκῶς τοποθετημένη λεκάνη καὶ πρόχους (*λεγενόμπρικον*) πλήρης διαυγοῦς ὕδατος, παρ' αὐτοῖς δὲ ἐκρέματο καθαρώτατον μάκτρον (*μπόλια*), διότι οἱ Τοῦρκοι ἐπίστευον, ὅτι ὁ ἱερὸς καὶ διαβόητος Καράμπαμπας ἐρχόμενος καθ' ἑκάστην περὶ μέσας νύκτας ἐτέλει τὰ τοῦ καθαρισμοῦ του.

Κατά τινας ὅμως ἐν τῷ ὡρολογίῳ τοῦ Κυῤῥήστου δὲν ἦτο τζαμὶ ἀλλὰ *τεκὲς* (κοινόβιον).

Δ' *Τὸ τζαμὶ τοῦ σταροπάζαρου*, σωζόμενον εἰσέτι, κεῖται ἀπέναντι τῆς Δ. πλευρᾶς τοῦ προηγουμένου τζαμίου, καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Μενδρεσέ, καὶ χρησιμεύει ὁτὲ μὲν ὡς στρατιωτικὴ τοῦ φρουραρχείου φυλακή, ὁτὲ δὲ ὡς στρατών. Ἐν ἔτει 1824 τῇ ἀποφάσει τῆς Κοινότητος ὡρίσθη τοῦτο ὡς σχολὴ τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου, παραχωρηθὲν τῇ Φιλομούσῳ Ἑταιρίᾳ.

Ε' *Τὸ Γενὶ τζαμί*, χρησιμεῦον καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ὡς σχολὴ τῶν ἐπιστημῶν. Ἔκειτο δὲ ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκτάσει τῇ μεταξὺ τῶν ὁδῶν Βουλῆς (;), Νικοδήμου, Θουκυδίδου καὶ Ἀπόλλωνος, ἔνθα καὶ ὁ στρατὼν τῆς χωροφυλακῆς. Τοῦτο ἐλέγετο καὶ *τζαμὶ τοῦ Ῥοδακιοῦ* ἐκ τῆς συνοικίας, ἦτο δὲ ἐν αὐτῷ καὶ μεγαλοπρεπέστατον Ὀθωμανικὸν νεκροταφεῖον. Τὸ ὄνομα τοῦ τζαμίου τούτου, ἐκλιπόντος ἤδη ἐντελῶς, σώζεται καὶ

εἰς τὸ ἑξῆς δημῶδες ᾆσμα, ᾀδόμενον εἰς τὸν ἦχον τοῦ «Μαῦρο γεμενί»·

«Στὸ Γενὶ τζαμὶ
μιὰ Τοῦρκα προσκυνεῖ,
κι' ἀπ' τὸ προσκύνημά της
τῆς ἐσπάσαν τὰ κουμπιά της». κλ.

Ϛ' *Τὸ Σοφτᾶ τζαμί*, μὴ σωζόμενον πλέον, ἔκειτο εἰς θέσιν *ἐπάνω συντριβάνι* ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Πανδρόσου καὶ Καπνικαρέας, ἀκριβῶς ἔνθα νῦν κηροπωλεῖόν τι.

Ζ' *Τὸ τζαμὶ τῆς κολώνας*, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ, ὅπου νῦν ἡ Α' δημοτικὴ τῶν ἀῤῥένων σχολὴ (συνοικία Πλάκας). Ἐκαλεῖτο δὲ βεβαίως οὕτω ἐκ στύλου τινὸς ὑπερμεγέθους ὑπάρχοντος ἐκεῖ που, οὗτινος ἓν μόνον σώζεται τμῆμα. Τοῦτο κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐγένετο δημοσία βιβλιοθήκη, τὰ βιβλία καὶ χειρόγραφα τῆς ὁποίας μετὰ ταῦτα, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ἐχρησίμευσαν εἰς κατασκευὴν *φυσεκίων* ἐλλείποντος χάρτου. Περὶ τὸ τζαμίον τοῦτο ὑπῆρχεν ὡραῖον Ὀθωμανικὸν νεκροταφεῖον, ἐξ οὗ ἐσώζοντο δύο μεγάλαι κυπάρισσοι, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων πάντοτε κατὰ τὰς νύκτας τοῦ ἔαρος ἔκρωζεν ὁ βύας· ἀλλ' ἤδη μία μόνον κυπάρισσος ὑπάρχει καὶ αὐτὴ παραμεμορφωμένη, τῆς ἑτέρας καταπεσούσης πρὸ τινων ἐτῶν ἐκ λαίλαπος. Ὁ νυκτοκόραξ ἔκτοτε ἔπαυσε πλέον νὰ κρώζῃ... διατί; Ἡ λύσις τούτου ἀνατίθεται τοῖς παρ' ἡμῖν ῥωμαντικοῖς.

Η' *Τὸ Κουτζοὺκ τζαμὶ* ὀνομαζόμενον οὕτως ἐκ τῆς σμικρότητός του, κεῖται δὲ τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν Μουσείου ὅπου ἤδη τὸ στρατιωτικὸν ἀρτοποιεῖον, σωζόμενον ἐν μέρει. Πρὸς τούτοις ὑπῆρχε καὶ τὸ *τζαμὶ τῶν Ἀραπάδων*, τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ὄντων τῶν κατοικούντων ὑπὸ τὴν ΒΔ πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις πάλαι ποτὲ ἐλέγετο Πελασγικόν, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος τρομερὸς καὶ ἐπάρατος. Τὸ τζαμὶ τοῦτο ἔκειτο παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον, ἀλλ' ὡς λέγουσιν, ἦτο μᾶλλον ἐξέδρα της, *προσκύνημα*, ἐφ' οὗ προσηύχοντο οἱ δοῦλοι Ἄραβες καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν κοινὸν Πατέρα! Καὶ ἐν Κηφισιᾷ δέ, τῇ ἰδίως τουρκικῇ ἐξοχῇ, ἦτο ὡραῖον τζαμίον.

Ἐκτὸς τῶν τζαμίων τούτων ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις καὶ τρεῖς *τεκέδες* (κοινόβια), ὧν ὁ α' ἔκειτο παρὰ τῇ στοᾷ τῆς ἀρχηγέτιδος Ἀθηνᾶς τῇ κοινῶς λεγομένῃ «Πύλῃ τῆς Ἀγορᾶς», ἔνθα ἡ ἀρχαία Δυτικὴ ἐκκλησία, ὁ β' ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος μεταξὺ τῶν οἰκιῶν Βενιζέλου καὶ Τζαβέλλα καὶ ὁ γ' παρὰ τὴν σημερινὴν εἴσοδον τῆς Ἀκροπόλεως, ἐπὶ τῶν συντριμμάτων, ὡς λέγουσι, βυζαντιακοῦ ναοῦ τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων.

Ἐν τούτοις εἴτε νέον τζαμίον κατασκευασθῇ ἐν Ἀθήναις, εἴτε παλαιὸν ἐπισκευασθῇ, τὸ ἔργον θὰ ἦναι ἡμιτελές, ἂν δὲν θεαθῇ ἐπικαθήμενος ἐπὶ τοῦ Μιναρὲ ὁ ἀπαραίτητος πελαργός· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Ἀττικῆς μετὰ τῶν Τούρκων, καλὸν θὰ ἦτο νὰ φέρωμεν καὶ πελαργούς, ἀντιπελαργοῦντες οὕτως εὐγνωμοσύνην τοῖς Τούρκοις διὰ τὴν ἀναίμακτον διακανόνισιν τῶν ὁρίων.

Δ. Γρ. Κ.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑ

Τὸ περσικὸν θέατρον ὁμοιάζει κατά τι πρὸς τὸ θέατρον τοῦ μέσου αἰῶνος. Ἐν τῇ «**Revue littéraire et artistique**» εὑρίσκομεν περὶ τῶν ἐν χρήσει νῦν ἐν Περσίᾳ σκηνικῶν διασκεδάσεων περιέργους πληροφορίας, ἃς μεταφέρομεν ἐνταῦθα.

Τὸ ἐν Περσίᾳ θεατρικὸν πρόγραμμα περιλαμβάνει τρία εἴδη σκηνικῶν ἔργων, τουτέστι **Tenachas**, **Karaghez** καὶ **Teaziés**.

Αἱ «tenachas» εἰσὶ κωμῳδίαι μονόπρακτοι, περιέχουσαι εὐφυολογίας, ὑπαινιγμούς, ἐνίοτε δὲ καὶ αἰσχρολογίας, παραδόξους χειρονομίας κτλ., ὧν ἡ ὑπόθεσις λαμβάνεται ἐν γένει ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Οἱ αὐτοσχεδιάζοντες αὐτὰς **loutys** καλούμενοι, εἰσὶ χορευταὶ καὶ μουσικοὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χορευτρίας, καὶ πολλάκις πιθήκους καὶ ἄρκτους. Ἀλείφονται δὲ μὲ ἀσβόλην, μὲ κρόκον ᾠοῦ, ἢ μὲ ἄλευρον.

Ὁ **karaghez** οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ θέατρον ἀνδρεικέλων. Ὁ παρ' ἡμῖν γελωτοποιὸς ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ **Ketehel Pehlevan** τοῦ φαλακροῦ ἥρωος, ἔχοντος ἀντὶ *καμπούρας* φαλάκραν ὡς διακριτικὸν αὐτοῦ σημεῖον. Ἐν τῇ σκηνῇ ἔργον ἔχει νὰ φαίνεται θρῆσκος, ὑποκριτής, εὐλαβής, λόγιος, ποιητής. Ἡ προσφιλὴς ἐνασχόλησίς του εἶνε νὰ δελεάζῃ τοὺς *μολλάδες* διὰ τῆς προσποιητῆς αὐτοῦ εὐλαβείας. Ἅμα εὑρεθῇ ἀπέναντι τῶν ἁγίων τούτων ἀνδρῶν, παρακαλεῖ, ἀναστενάζει, ἀπαγγέλλει στίχους τοῦ Κορανίου, ᾄδει μυστηριώδεις ποιήσεις, ὁμιλεῖ περὶ Προνοίας, περὶ παραδείσου καὶ τῶν ἀπείρων ἡδονῶν τῶν ἐπιφυλασσομένων εἰς τοὺς καλοὺς Μουσουλμάνους, ὥστε τελευταῖον ὁ *μολλᾶς*, μεθύων ὑπὸ τῶν τρυφηλῶν εἰκόνων, ἃς τῷ ἐπιδαψιλεύει ὁ **Ketehel Pehlevan**, ἀφίνει τὸ κομβολόγιον καὶ τὸ Κοράνιον καὶ χορεύει, παίζει κιθάραν καὶ ῥοφᾷ φιάλας τινὰς οἴνου τοῦ **Chiraz**.

Οὐδὲν κοινὸν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο τούτων θεατρικῶν εἰδῶν καὶ τῶν **teaziès**. Τὰ **teaziès** εἶνε θρησκευτικὰ δράματα, ἅτινα ἔχουσι πλεῖστα σημεῖα ὁμοιότητος πρὸς τὰ *μυστήρια* τοῦ μεσαίωνος. Τὰ ἔργα ταῦτα οὐδεμίαν σπουδαίαν δραματικὴν πλοκὴν ἔχουσιν, οὐδένα χαρακτῆρα καθαρῶς ὡρισμένον, ἀλλὰ συνίστανται εἰς ἀλληλεπαλλήλους ἐπαναλήψεις. Τὰ μέσα καὶ ὁ τρόπος τῆς παραστάσεως, διάφορα ἐν πᾶσι τῶν ἡμετέρων, εἰσὶν ἀληθῶς περίεργα.

Ἡ ἐπισημοτέρα τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν τῶν Περσῶν εἶνε ἐκείνη, ἣν τελοῦσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος κατὰ τὰς δέκα πρώτας ἡμέρας τοῦ *Μοχαρέμ*. Ἡ περίοδος αὕτη εἶνε καθιερωμένη εἰς τὴν παράστασιν τῶν **teaziès**, ὧν οἱ συγγραφεῖς ζητοῦσιν ἀποκλειστικῶς τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῶν εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ Ἀλῆ, τὴν δηλητηρίασιν τοῦ Χασὰν καὶ τὴν δολοφονίαν τοῦ Χουσεΐν.

Τὰς δαπάνας τῶν παραστάσεων teaziés ἀναλαμβάνουσιν οἱ πλούσιοι, μὲ τὸν διπλοῦν σκοπόν, ὅπως καὶ τὸν Θεὸν καταστήσωσιν ἵλεων αὐτοῖς ἀπολαύοντες συγχωρήσεως, καὶ ἐπιδείξωσι δημοσίᾳ τὰ πλούτη αὐτῶν, τοὺς ἀδάμαντας, τὰ ὑφάσματα, τοὺς τάπητας καὶ τὰ ἀργυρᾶ αὐτῶν σκεύη.

Αἱ παραστάσεις γίνονται εἴτε ἐν στοαῖς, εἴτε ἐν αὐλαῖς, ἢ καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις πλατείαις. Οἱ μεγιστάνες, οἱ ξένοι καὶ οἱ διπλωμάται καταλαμβάνουσι τὰ παράθυρα, ἐξ ὧν φαίνεται ἡ σκηνή. Αἱ γυναῖκες κάθηνται χαμαὶ ἐπὶ μικρῶν καθισμάτων, ἃ φροντίζουσι νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν, ἀλλαχοῦ δὲ πέριξ κάθηνται οἱ ἄνδρες ὀκλάδην, ἀπαραλλάκτως ὅπως αἱ κάμηλοι ἀναπαυόμεναι. Ἐν τῷ μέσῳ εἶδος σκηνῆς περιέχει ὕψωμα καλυπτόμενον διὰ ταπήτων, ἐφ' οὗ τίθεται ἕδρα. Ὑπηρέται καλούμενοι ferraches, κρατοῦντες χονδρὰς ῥάβδους, περιφέρονται ὅπως τηρῶσι τὴν τάξιν, ὑδατοπῶλαι δὲ προσφέρουσιν ὕδωρ εἰς τοὺς παρισταμένους, ἐνῷ οἱ ἐκμισθωταὶ τῶν *ναργιλέδων*, οἱ πωληταὶ γλυκισμάτων, *βακλαβάδων* καὶ nukhoutys (*στραγαλίων*) περιπατοῦσιν ἀνὰ μέσον τῶν ὁμίλων τούτων.

Στιγμάς τινας πρὸ τοῦ θεάματος ἀναβαίνει πρόσωπόν τι ἐπὶ τοῦ ὑψώματος καὶ κάθηται ἐπὶ τῆς ἕδρας. Τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶνε ὁ Rouzékhan, ὁ διηγούμενος τὰ συναξάρια τοῦ βίου τῶν ἰμάμιδων. Ἀκολουθεῖται ὑπὸ ἓξ ψαλτῶν καὶ φέρει μέλαν *τουρβάνιον* ἢ καὶ πράσινον, μετὰ ζώνης τοῦ αὐτοῦ χρώματος. Ἀναπαύεται πρὸς στιγμήν, εἶτα δὲ ἅμα οἱ νεαροὶ ψάλται, οἵτινες εἰσὶν ἡλικίας δώδεκα ἢ δεκατριῶν ἐτῶν, καθήσωσι πέριξ αὐτοῦ, ἀναστενάζει βαθέως καὶ ἄρχεται θρηνῳδίας, κύριον σκοπὸν ἐχούσης νὰ κατανύξῃ τὰς καρδίας τῶν παρευρισκομένων, πληρῶν αὐτὰς ὑψηλῶν συγκινήσεων καὶ ἐντυπώσεων θλιβερῶν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διακόπτεται, ἐκρήγνυται εἰς λυγμούς, κατολοφύρεται ἐν πάσῃ ταπεινώσει, ἐν τέλει δὲ τοῦ λόγου αὐτοῦ ῥίπτει μεθ' ὁρμῆς τὸ τουρβάνιόν του, διασχίζει τὸ ὑποκάμισόν του, αἱμάσσει τὸ στῆθός του, ἐκβάλλει τὸ γένειόν του καὶ ποιεῖ διάφορα σχήματα ἀπελπισίας. Κατὰ μίμησιν αὐτοῦ πάντες οἱ θεαταὶ ἄρχονται ὀλοφυρόμενοι, τυπτόμενοι, καὶ σχιζόμενοι. Τότε ὁ Rouzékhan κατέρχεται τοῦ ὑψώματος κρατῶν φιάλην, συλλέγει διὰ τεμαχίου βάμβακος τὰ δάκρυα τινῶν παρεστώτων, καὶ συνθλίβει αὐτὰ ἐντὸς τῆς φιάλης. Ἓν μόνον ἐκ τῶν δακρύων τούτων ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν τοὺς ψυχορραγοῦντας, οὓς δὲν δύνανται νὰ σώσωσιν οἱ ἰατροί.

Ἀφοῦ τὰ πάντα καθησυχάσωσιν ἐμφανίζονται οἱ ἠθοποιοὶ καὶ ἄρχεται τὸ δρᾶμα. Τὰ teaziés, ὡς εἴπομεν, εἰσὶν ἀπολύτως θρησκευτικαὶ παραστάσεις. Ὁ θάνατος τοῦ προφήτου, τὸ μαρτύριον τοῦ Ἀλῆ, ὁ θάνατος τοῦ ἰμὰμ Χουσεῖν, εἰσὶν αἱ κυριώτεραι ὑποθέσεις, ἐξ ὧν ταῦτα ὑφαίνονται.

Οἱ Πέρσαι, λαὸς ἐξόχως θρησκευτικός, δακρυχέουσιν εἰς μνήμην τοῦ προφήτου καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Ἀλῆ, ἅμα δὲ λήξῃ ἡ παράστασις τὸ πλῆθος ἀποσυρόμενον ἐκβάλλει πενθίμους κραυγάς, τῶν μὲν τιλλόντων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, τῶν δὲ ποιούντων ἐπ' αὐτῆς βαθείας ἐντομὰς διὰ τῆς αἰχμῆς τῶν ἐγχειριδίων των.

I*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀπό τινων ἡμερῶν ὁ καιρὸς εἶνε λίαν ἄστατος. Τοῦτο κάμνει τὸν κ. Σ* νὰ δυσανασχετῇ.

Ὁ ὑπηρέτης, ὅστις κατά τινα στιγμὴν ἀκούει τὸν κύριόν του νὰ παραπονῆται, λέγει πρὸς αὐτὸν δειλῶς·

— Ἀφέντη, ἐγὼ φταίω ποῦ 'χάλασε ὁ καιρὸς, μὰ δὲν 'τολμοῦσα νὰ σᾶς τὸ 'πῶ.

— Πῶς φταίεις ἐσύ;

— Νά, ἔσπασα τὸ βαρόμετρο τῆς προάλλαις, καὶ τώρα κάνει ὅ,τι καιρὸ θέλῃ.

* *

Ποίησις ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ.

Φαρμακοποιὸς διαπληκτίζεται πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἡ ὁποία προσφεύγει εἰς τὸ σύνηθες τῶν γυναικῶν μέσον ἀμύνης, τὰ δάκρυα.

— Κλάψε ὅσο θέλῃς, τῆς λέγει ὁ σύζυγος, ὀλίγο μὲ συγκινοῦν τὰ δάκρυά σου. Ἀμ' τὰ ἔχω ἀναλύσει, καὶ 'ξεύρω πῶς δὲν περιέχουν παρὰ ἕνα ἐλάχιστο μέρος φωσφορικὴν ἄσβεστον καὶ ὀλίγην χλωριοῦχον σόδαν. Τὸ ὑπόλοιπον εἶνε καθαρὸ νερὸ ποῦ δὲν χρησιμεύει εἰς τίποτε.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ κινεῖ αὐτούς, εἶνε ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ τρόπου τῆς ὑπάρξεως· τούτου κατορθωθέντος, δὲν γνωρίζουσι τί νὰ πράξωσι. Διὰ ταῦτα κατόπιν ἔρχεται δευτέρα ἀσχολία, νὰ ἐλαφρύνωσι τὰ βάρη τοῦ βίου, νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ἧττον αἰσθητόν, νὰ *σκοτώσωσι τὸν καιρόν* των, δηλαδὴ νὰ διαφύγωσι τὴν ἀνίαν. (Schopenhauer).

*** Οἱ κοινωνικοὶ νόμοι ὁμοιάζουν τὰ ἐνδύματα· μᾶς στενοχωροῦν, ἀλλὰ καὶ μᾶς προφυλάττουν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις πόλεως, ἐπὶ τῶν ὑδάτων κτισθείσης, ἐγένετο ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Ζυρίχης τῷ 1853 ὑπὸ τοῦ κ. Appli, ἐκ Μιλάνου, ἤδη δὲ εἰσὶ γνωσταὶ πλέον τῶν διακοσίων ἐκ τῶν μεμονωμένων τούτων ἀρχαίων πόλεων ἢ χωρίων, περὶ ὧν οὐδεμία διεσώθη μνεία ὑπάρξεως ἐν ταῖς σελίσι τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Τὸν λόγον τῆς κατασκευῆς τοιούτων κατοικιῶν εἶνε εὔκολον νὰ ἐξηγήσωμεν. Αἱ κατοικίαι τῶν

πρώτων ἀνθρώπων, καί τοι στερεαὶ, ἐὰν ἀνηγείροντο ἐπὶ ἀναπεπταμένου ἐδάφους, θὰ ἐξετίθεντο βεβαίως εἰς παντοίας προσβολὰς καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων, ἅτινα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν καὶ ἰσχυρὰ καὶ πολυάριθμα καὶ βουλιμιῶντα, καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔτι ἀγριωτέρων τῶν θηρίων. Ἐπενόησαν ἐντεῦθεν οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι οἰκοδόμοι κατοικιῶν ὑπὲρ τῶν ἑστιῶν αὐτῶν ὅ,τι ἡ φύσις ἔπραξεν ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ὅπως ἀσφαλέστερον ἀποφεύγωσι τὰς ἐπιδρομὰς, παρενέθεσαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐχθρῶν των ζώνην ὕδατος. Προλαμβάνοντες τὴν οἰκοδομὴν τῆς Βενετίας, ἔκτισαν τὰς κατοικίας των ἐπὶ στηλῶν ἐν ὀχυρᾷ θέσει, κυκλουμένῃ ὑπὸ ἑλῶν, ἢ ἀνήγειραν αὐτὰς μεταρσίους ἐντὸς λιμνῶν, κοιμώμενοι οὕτω ἐν ἡσυχίᾳ τὴν νύκτα, ὅπως ἐπαναρχίσωσι τὴν ἡμέραν τὴν βραδεῖαν πρόοδον τῆς ἐκπολιτιστικῆς τέχνης. Ἀληθῶς δὲ προώδευσαν ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν. Εἰς τὰς λιμναίας ἢ τὰς τελματικὰς ταύτας πόλεις εὑρέθησαν πλεῖστα λίθινα ἐργαλεῖα, οἷον πελέκεις, ἐγχειρίδια, πρίονες, βέλη, ἐκτὸς τούτων δὲ καὶ εἴδη ἀγγειοπλαστικῆς, ὧν τινα ἔχουσι τὸ σχῆμα ἀτράκτων τῆς ὑφαντικῆς, πρὸς ἣν οἱ λιμναῖοι ἡμῶν πρόγονοι δὲν φαίνονται ξένοι. Πράγματι ἐκληροδότησαν ἡμῖν πολλὰ τεμάχια καναβίνου καὶ λινοῦ ὑφάσματος, τὰ λείψανα δὲ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστουργίαν τῆς λιθίνης ἐποχῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄρτος καὶ ἡ καλλιεργία τοῦ σίτου δὲν ἦσαν ἄγνωστα κατὰ τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους χρόνους. Ἡ ἰλὺς τῶν λιμνῶν διετήρησεν ἡμῖν πλακοῦντας πεπλατυσμένους καὶ στρογγύλους, κατεσκευασμένους ἐκ χονδροῦ ἀλεύρου, διεσώθησαν δὲ καὶ ξηρὰ ἄπια καὶ μῆλα. Ἐπίσης ἔζων μετ' αὐτῶν εἰς τὰς ὑπὲρ τὰ ὕδατα μετεωριζομένας ἀσφαλεῖς κατοικίας των καὶ ζῶα, οἷον ἵπποι, πρόβατα καὶ βόες. Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι ἡ ἠὼς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἀνέτειλεν ἐν ἐποχῇ πολλῷ προγενεστέρᾳ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Καίσαρος εἰς τὴν Γαλλίαν. Περὶ τούτου δὲ δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ λιμναῖαι πόλεις ἐκτίσθησαν κατὰ τὴν λιθίνην ἐποχὴν, ἣν διεδέξατο πολιτισμὸς, οὗτινος τὰ ἐργαλεῖα εἰσὶ κατεσκευασμένα οὐχὶ ἐκ λίθου, ἀλλ' ἐξ ὀρειχάλκου, βραδέως δὲ καὶ μετὰ δυσχερεῖς προσπαθείας οἱ ἄνθρωποι ἐπενόησαν τὰ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα καὶ σιδηρᾶ ὅπλα, δι' ὧν οἱ Γαλάται ἀντέστησαν εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς λεγεῶνας.

Ἐν Νεοβοράκῳ ἐσχηματίσθησαν ἄχρι τοῦδε ἑπτὰ ἑταιρίαι ἔργον ἔχουσαι τὸν διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμόν. Τὰ κεφάλαια αὐτῶν ἀνέρχονται εἰς τριάκοντα ἑκατομμύρια φράγκων. Ἡ ἀρχαιοτάτη καὶ σπουδαιοτάτη τῶν ἑταιριῶν τούτων ἀνέλαβεν ἤδη τὸν φωτισμὸν τῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν, θεάτρων καὶ ξενοδοχείων, τοῦ κεντρικοῦ ταχυδρομείου καὶ τοῦ ὑποβρυχίου σιδηροδρόμου τοῦ Οὐδσωνος. Ἑτέρα ἑταιρία φωτίζει τοὺς δημοσίους κήπους καὶ περιπάτους. Τρίτη ἑταιρία, ἧς προΐσταται ὁ διάσημος ἐφευρέτης Ἐδισων, ἐπιχειρεῖ ἤδη τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας πρὸς φωτισμὸν διαφόρων ἄλλων μεγαλοπόλεων.

Ἓν τῶν μελῶν τοῦ ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου κατήρτισε τὴν ἑπομένην στατιστικὴν περὶ τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ διατελεῖ ὁ ἔγγαμος βίος ἐν Λονδίνῳ καὶ τῇ κομητείᾳ Middlesex·

Γυναῖκες παραιτήσασαι τοὺς συζύγους των 1,872. Ἄνδρες παραιτήσαντες τὰς συζύγους των 2,371. Διαζύγια 4,720. Ἀνδρόγυνα διαπληκτιζόμενα αἰωνίως 191,023. Ἀνδρόγυνα ζῶντα ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀποστροφῇ, ἣν κρύπτουσιν ἀπὸ τὰς ὄψεις τοῦ κόσμου 162,315. Ἀνδρόγυνα ζῶντα ἐν πλήρει ἀδιαφορίᾳ πρὸς ἀλλήλους 510,152. Ἀνδρόγυνα εὐτυχῆ κατὰ τὸ φαινόμενον 1,102. Ἀνδρόγυνα σχετικῶς εὐτυχῆ 115. Ἀνδρόγυνα πράγματι εὐτυχῆ 12.

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ συνέστη ἐπ' ἐσχάτων Ἑταιρία τις, ἧς σκοπὸς εἶνε ἡ βελτίωσις τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν. Ἡ Ἑταιρία αὕτη ἐν τῇ γενικῇ αὐτῆς συνελεύσει ἐψήφισεν ἵνα ἀπευθυνθῇ ἀναφορὰ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ζητοῦσα τὴν σύστασιν εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς ἔργον ἔσται νὰ ἐξετάζῃ πάντα μέλλοντα γάμον καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τότε δὲ μόνον νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν τέλεσιν αὐτοῦ, ὅταν ἀμφότερα τὰ μέρη ἀποδεικνύωνται καλῶς ἔχοντα ὑπό τε φυσιολογικὴν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν. Τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης τὰ μέλη θὰ λαμβάνωνται ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Τὸ ἀκόλουθον ἀστεῖον γεγονὸς ἀναφέρει παρισινή τις ἐφημερίς·

Ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανείων ἐπὶ πολλῶν καὶ ποικίλων βεβαίως πραγμάτων ἐγένοντο δάνεια — ἐπὶ ὡρολογίων, ἐπὶ ἐνδυμάτων, ἐπὶ στρωμάτων, ἐπὶ παντὸς τέλους· ἀλλ' οὐδείς ποτε ἐφαντάσθη νὰ ἐνεχυριάσῃ τὴν γυναῖκά του, καὶ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του.

Ἐν τούτοις ὑπῆρξεν ἄνθρωπος συλλαβὼν τὴν κάπως ἄγροικον ταύτην ἰδέαν, ἦτο δὲ ὑπάλληλός τις ἐν Παρισίοις, ὅστις μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου του, προσενεγκὼν πλούσιον γεῦμα εἰς τοὺς προσκεκλημένους ἔν τινι ἑστιατορίῳ, δὲν ἐδίστασε νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν ξενοδόχον·

— Κύριε, σᾶς ὀφείλω 117 φράγκα καὶ 25· ἀλλὰ δυστυχῶς βλέπω ὅτι ἐλησμόνησα τὸ *πορτοφόλι* μου. Ὅμως ἰδοὺ ὁποῦ μένει ἐδῶ ἡ γυναῖκά μου, σὲ 'μισὴν ὥραν ἐπιστρέφω καὶ σᾶς φέρνω τὰ χρήματα.

Ὁ ξενοδόχος πλήρης ἐμπιστοσύνης, ἀφίνει νὰ φύγῃ ὁ γαμβρὸς καὶ οἱ προσκεκλημένοι, καὶ κρατεῖ τὸ ἐνέχυρον φέρον τὴν νυμφικὴν στολὴν καὶ τὰ γαμήλια ἄνθη. Ἀλλὰ ἡ νὺξ ἔρχεται καὶ οὐδεὶς φαίνεται. Ἡ δυστυχὴς νέα, κατατεθλιμμένη καὶ δακρυρρίοοῦσα, ἀναγκάζεται νὰ κατακλιθῇ ἔν τινι

δωματίῳ τοῦ ξενοδοχείου, ἔνθα ἐκλειδώθη καλῶς. Ἀνατέλλει ἡ ἐπιοῦσα, ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδεὶς παρουσιάζεται, καί, ἵνα μὴ μακρηγορῶμεν, ἔκτοτε οὐδὲ ἴχνος ἐφάνη που τοῦ περιέργου γαμβροῦ. Ἡ δὲ ἐγκαταλειφθεῖσα, μὴ ἔχουσα οὔτε γονεῖς οὔτε συγγενεῖς ἵνα ζητήσωσιν αὐτήν, οὐδένα τέλος εἰς ὃν νὰ προσφύγῃ, ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἵνα πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ὑπηρετοῦσα εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀναμιγνύει τὰ δάκρυά της μὲ τὴν *σοῦπαν*, τὴν ὁποίαν παρασκευάζει.

Ὁ πολὺς Ἀμερικανὸς Ἔδισων ἀξίωμα αὐτοῦ ἔχει τοῦτο· «Τὰ πάντα εἰς τὴν ἐπιστήμην». Καὶ τοῦτο μὲν φυσικόν, ἀλλ' ἡ πρὸς τὰ ἐγκόσμια ἀδιαφορία αὐτοῦ καταντᾷ ἐνίοτε ὑπέρμετρος, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον·

Τὴν ἑσπέραν τῶν γάμων του—καὶ σημειωτέον ὅτι ἐγένοντο ἄνευ τῆς παραμικρᾶς πομπῆς—λέγει πρὸς τὴν γυναῖκά του·

— Ὑπάγω νὰ δώσω μιὰ *ματιὰ* εἰς τὸ ἐργοστάσιον· μίαν ἁπλῆν ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπιστρέφω.

Εἰσέρχεται εἰς τὸ μηχανουργεῖόν του καὶ ἐν τῷ ἅμα καταλαμβάνεται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἐργασίας, καὶ ἄρχεται χειριζόμενος τὰ προσφιλῆ καὶ πολυποίκιλα ἐργαλεῖά του.

Εἶχε παρέλθει ἡ μία μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε εἷς τῶν παρανύμφων παρατηρήσας φῶς εἰς τὸ ἐργοστάσιον, καὶ προσδραμὼν βλέπει τὸν Ἔδισων βεβυθισμένον εἰς τὰς ἐρεύνας του.

— Καὶ ἡ γυναῖκά σου, ταλαίπωρε; φωνάζει πρὸς αὐτόν.

— Ἀ! ἀλήθεια, τὴν εἶχα λησμονήσει!

Ἄλλο χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἔδισων:

Εἰς τὰ δύο αὐτοῦ τέκνα ἔδωκε τὰ ὀνόματα **Dot** καὶ **Dash**. Τούτων τὸ μὲν πρῶτον σημαίνει *στιγμή*, τὸ δὲ ἄλλο *παῦλα*, ἤτοι τὰ δύο σημεῖα τῆς τηλεγραφικῆς γραφῆς.

Ἐσχάτως εἷς τῶν ἐν Λονδίνῳ προξένων ἔλαβε παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του τὴν εἴδησιν ὅτι γυνή τις ἐκ τοῦ τόπου του, κατοικοῦσα ἐν Λονδίνῳ, ἐκληρονόμησε περιουσίαν ἑνὸς ἑκατομμυρίου.

Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς εὐτυχοῦς κληρονόμου ὁ πρόξενος προστρέχει πρῶτον εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἐν αἷς δημοσιεύει γνωστοποιήσεις ἐπὶ γνωστοποιήσεων. Ἀλλὰ τῆς γυναικὸς μὴ παρουσιαζομένης, ἀπευθύνεται τελευταῖον εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ὁ ἀστυνόμος παραγγέλλει ἕνα τῶν καλλιτέρων αὐτοῦ ἰχνηλατῶν νὰ ἀναζητήσῃ τὴν γυναῖκα ὑποσχόμενος γενναίαν ἀμοιβήν.

Ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἔργου, μετὰ ἕνα δὲ μῆνα παρουσιάζεται εἰς τὸν προϊστάμενόν του.

— Λοιπόν, ἡ γυναῖκα;

— Τὴν ηὗρα, κύριε ἀστυνόμε.

— Πολὺ καλά. Ποῦ εἶνέ την;

— Εἰς τὸ 'σπῆτί μου· χθὲς τὴν ἐπῆρα γυναῖκα!

Ἡ περὶ τὸν κόσμον περιοδεία ἀντὶ λεπτῶν δέκα ἐπετεύχθη ἐσχάτως διὰ ταχυδρομικοῦ δελταρίου, μάλιστα δὲ ἐντὸς 7 ἑβδομάδων. Ὁ ἰατρὸς κ. Β. ἐξαπέστειλε τὴν 29 Ἰουνίου ε. ε. ἐπιστολικὸν δελτάριον ἐκ τῆς πόλεως **Coire** (Ἑλβετίας) διευθυνόμενον πρὸς ἑαυτὸν καὶ εἰς **Coire**. Τὸ δελτάριον τοῦτο θὰ ἐλάμβανεν οὗτος αὐθημερὸν ἢ καὶ τὴν ἐπαύριον, ἐὰν ἐν αὐτῷ πληροφορίαι τινές· ὁ ἴσως ἄριστος γεωγράφος ἐση- **Via Basel, Havre, Port-Saïd,** ema. **S^t.Francisco, New-York,** ἐνιστὶ δὲ καὶ γαλλιστὶ παρεκά- ους ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους ἴνας καὶ χαλκόχρους νὰ ἐξαποστείλωσι τὸ δελτάριον αὐτοῦ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Τὴν [illegible] Αὐγούστου μετ' εὐτυχῆ περὶ τὸν κόσμον περιοδείαν τὸ δελτάριον ἐπανεῖδε τὴν **Coire**, πεποικιλμένον διὰ παντοίων ἀριστείων, τουτέστι τῶν σφραγίδων τῶν διαφόρων ταχυδρομικῶν σταθμῶν. Ἀπόδειξις πασιφανὴς ὅτι οἱ ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι εἰσὶ πανταχοῦ πρόθυμοι καὶ εὐσυνείδητοι.

Γερμανός τις ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐν Λειψίᾳ βιβλίον περὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου συνταχθὲν ἐπὶ τῇ βάσει ἀνεκδότων μέχρι τοῦδε ἐγγράφων. Τοῦ βιβλίου τούτου τὸ πρῶτον κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τῶν θρησκευτικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ τσάρου. Ἐξ αὐτοῦ δὲ λαμβάνομεν τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον, ὅπερ καταδεικνύει τὴν μεγάλην ἀμάθειαν, ἐν ᾗ διετέλει ὁ ῥωσσικὸς κλῆρος ἐπὶ Πέτρου τοῦ μεγάλου.

Ὁ αὐτοκράτωρ εὑρισκόμενος ἡμέραν τινὰ ἔν τινι μοναστηρίῳ, εἶπεν εἰς τὸν ἡγούμενον· «Νομίζω πῶς καλὸν εἶνε νὰ ἐπιτρέψητε εἰς τοὺς μοναχοὺς τὸ κάπνισμα, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς διασκεδάζῃ, ἀνακουφίζῃ, καὶ δὲν θὰ τοὺς κτυπᾷ εἰς τὸ κεφάλι, ὡς ἡ *μπῖρα*, τὸ κρασὶ καὶ τὰ ἄλλα ποτά, τὰ ὁποῖα τοὺς γίνονται ἀφορμὴ εἰς τόσα ἐλαττώματα καὶ τόσας παρεκτροπάς.

— Ἡ συμβουλή σας θὰ ἦτο ἐξαίρετος, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ ἡγούμενος, ἂν ἡ Γραφὴ δὲν ἐμπόδιζε ῥητῶς τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ. Ἡ Γραφὴ λέγει: Οὐχὶ τὰ εἰσερχόμενα, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα φέρουσι τὴν ἁμαρτίαν. *Ἀλλὰ τὸ κρασὶ καὶ τὰ ποτὰ εἰσέρχονται εἰς τὸ στόμα, ἐνῷ ὁ καπνὸς ἐξέρχεται.*

Κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφήν, ὁ πληθυσμὸς τῆς Βουλγαρίας ἀνέρχεται εἰς 1,998,600 ψυχάς. Ἐκ τῶν πόλεων πολυανθρωποτέρα εἶνε τὸ Ῥουτσούκιον ἀριθμοῦν 26,867 κατοίκους. Μετ' αὐτὸ ἔρχεται ἡ Βάρνα καὶ τρίτη ἡ Σοφία, ἔχουσα 20,541 κατοίκους.

Τὸν ἀτυχοῦντα σώζει ἡ ἐλπίς.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 303 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 18 Ὀκτωβρίου 1881

ΑΙ ΑΓΡΙΑΙ ΦΥΛΑΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Γενικῶς μὲν λέγεται ὅτι αἱ ὀρειναὶ φυλαὶ τῶν Ἰνδιῶν κατάγονται ἐξ ἰθαγενῶν, οὓς οἱ πρόγονοι τῶν νῦν Ἰνδῶν ἐξεδίωξαν ἐκ τῆς ἑαυτῶν χώρας, ἀναγκάσαντες αὐτοὺς νὰ καταφύγωσιν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλ' αἱ τῶν ὀρεσιβίων τούτων φυλῶν παραδόσεις ἀναφέρουσιν, ὅτι αὗται ἦλθον ἐκ χωρῶν λίαν ἀπομεμακρυσμένων τοῦ Ἰνδοστὰν, ἐξ ἄρκτου καὶ ἐκ δυσμῶν. Μετὰ τὴν κατάκτησιν δὲ τῶν πρώτων κατοίκων, οἵτινες, κατὰ τὰς εἰρημένας παραδόσεις, ὑπῆρξαν ὄφεις καὶ δαίμονες, ἀποκατεστάθησαν ἐν τῇ χώρᾳ.

Οἱ *Σανθάλις* τῆς Βεγγάλης, οἱ *Γόνδς* τῆς Ὀρίσσης, οἱ *Μάρις* τῆς Ῥαποτάνης, οἱ *Βὶλδ* τῆς Κανδέσης, οἱ *Κάρενς* τῆς Βιρμανίας, καὶ οἱ *Μέχὶς*, *Λέπκας* καὶ *Βοοτίαι* τῶν Ἱμαλαΐων, εἰ καὶ διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ὁμοιάζουσι, καθὸ ὁμιλοῦντες γλώσσας μὴ καταγομένας ἐκ τῆς Ἀριανῆς, ἐξ ἧς αἱ Ἰνδικαὶ γλῶσσαι ἕλκουσι τὴν καταγωγήν. Ἀλλ' οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀρχὴ αὐτῶν, εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν κατάγονται ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ Ἰνδοί.

Οἱ *Σανθάλις* ἀνέρχονται εἰς ἓν περίπου ἑκατομμύριον, κατοικοῦσι δὲ τὴν πρὸς νότον τοῦ Γάγγου χώραν ἀπὸ Βαλγουπὸρ μέχρι Μουρσιδαβάδα, καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου μέχρι Μιδναπόρ. Αἱ παραδόσεις αὐτῶν ἀναφέρουσιν, ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἀπεώσθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ἰσχυροτέρου λαοῦ, δυσμόθεν ἐπιδραμόντος. Εἶνε φυλὴ κυνηγῶν ῥωμαλέων, οἵτινες διὰ τῶν ἁπλουστάτων αὐτῶν ὀργάνων, τῶν βελῶν καὶ ἀκοντίων, ἐξεδίωξαν ἐκ τῶν ἀγρῶν των τὰς ἀγέλας τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες ἐλυμαίνοντο τοὺς λόφους Ῥαϋμαχάλ. Μεγίστην ἔχουσιν ἀντιπάθειαν πρὸς ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν, ἐσχάτως δ' ἀπέδειξαν μετ' ἀγανακτήσεως καὶ φοβερᾶς ὀργῆς, ὅτι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ δράξωσι μᾶλλον τὰ ὅπλα, ἢ νὰ ἐπιτρέψωσιν ὅπως αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειαί των ἀριθμηθῶσιν.

Ἡ πατροπαράδοτος αὐτῶν ἱστορία οὐδὲν ἄλλο μνημονεύει εἰμὴ τὴν διηνεκῆ αὐτῶν πρὸς ἀνατολὰς ὑποχώρησιν, ἕνεκεν ἐπιδρομῶν ἑτέρων ἐθνῶν, ἱκανωτέρων ἢ ἰσχυροτέρων αὐτῶν. Καὶ οὗτοι μὲν προετοιμάζουσι διὰ τὸ ἄροτρον νέας γαίας, κόπτουσι τὰ δάση, ἰσοπεδοῦσι καὶ φυτεύουσιν, ἄλλοι δὲ ἐπέρχονται λαοί, ὅπως τῶν καρπῶν τῶν ἀγώνων ἐκείνων ἀπολαύσωσιν.

Οὕτω οἱ Σανθάλις σπείρουσιν, ἄλλοι δὲ ἐρχόμενοι θερίζουσι. Φύσει πεπροικισμένοι διὰ προτερημάτων, ἅπερ ἔδει νὰ ἀναδείξωσιν αὐτοὺς ἐν τῶν πρώτων Ἰνδικῶν ἐθνῶν, φαίνονται τοὐναντίον προωρισμένοι νὰ ὦσιν ἀείποτε οἱ σκαπανεῖς πολιτισμοῦ, εἰς ὃν αὐτοὶ οὐδέποτε προβαίνουσιν. Εἶσὶ δραστήριοι καὶ καρτερικοί, ἀλλ' ἀναγκάζονται νὰ καταναλίσκωσι τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἰδιότητας ὅπως ὑπερνικῶσι τὰ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν παρουσιαζόμενα ὑλικὰ προσκόμματα. Ἐγκαθιδρύονται ἐνδελεχῶς ἐπὶ νέων γαιῶν, μόνον ὅπως μετ' οὐ πολὺ ἐκβληθῶσι διὰ χρέη. Ἐκκαθαίρουσι τοὺς ὑπὸ σχοίνων κεκαλυμμένους τόπους καὶ καλλιεργοῦσιν αὐτούς, μόνον καὶ μόνον ὅπως, μόλις ἀρχίσωσιν οἱ τόποι οὗτοι ἀποφέροντες πρόσοδον τινά, ἀφαιρεθῶσιν αὐτοὺς ὑπὸ τῶν τοκογλύφων. Εἶνε μὲν εἰλικρινεῖς καὶ πιστοί, ἀλλ' ὑστεροῦσι κατὰ τὴν εὐφυΐαν.

Τὰ χωρία τῶν Σανθάλις κεῖνται ὡς τὰ πολλὰ ἐν μέσῳ καλλιεργημένων ἀγρῶν, οἱ δὲ πέριξ τόποι ἀφθονοῦσι πάντοτε ὑδάτων καὶ ξυλείας. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν χώραν αὐτῶν βλέπει ἀμέσως ὅτι τὰ μὲν δάση ὑπεχώρησαν πρὸ μικροῦ εἰς καλλιεργημένους ἀγρούς, ἡ δὲ τίγρις καὶ ὁ λύκος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Σανθάλις, ὡς φαίνεται, δοκιμάζει τέρψιν τινὰ παλαίων κατὰ τῆς φύσεως, ἅμα δὲ ἰσοπεδώσῃ τὸν ἀγρόν, καλλιεργεῖ αὐτὸν ἐφ' ὅσον τὸν κατέχει διὰ τοῦ ἀγροίκου καὶ πρωτοτύπου αὐτοῦ συστήματος. Οὕτω δὲ προλειαίνει τὴν ὁδὸν εἰς ξένον πολιτισμὸν ἰσχυρότερον ἕτοιμον ὅπως ὑποκατασταθῇ, καθιστάμενος αὐτὸς ἁπλοῦν ὄργανον εἰς τὰς χεῖρας τῶν πανούργων Βεγγαλινῶν. Μὴ ὢν προνοητικός, ἀλλὰ διατελῶν ἀείποτε ἀμελὴς καὶ ἐν βαθυτάτῃ ἀγνοίᾳ τῶν καλῶν τῆς καλλιεργείας μεθόδων, δὲν ἀντλεῖ ἐκ τῆς γῆς εἰμὴ εὐτελῆ οὐσίαν, ὅπως δ' ἐπιτύχῃ καὶ ταύτης, ἀναγκάζεται νὰ παλαίῃ κατὰ τῶν ἀγρίων ζώων καὶ κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Ὅθεν οὐδόλως ἄπορον, ἐὰν, γινόμενος ἅπαξ κύριος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρημίᾳ δημιουργηθέντος κήπου, ἐπαναστατῇ εὐθὺς ἅμα ὁ Βεγγαλινὸς τοκογλύφος μεταβαίνῃ νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τὰς γαίας του. Ἐπίσης δὲν εἶνε ἄξιον ἀπορίας, ἐὰν ἀναγκάζεται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, ὅπως ἀποσπάσῃ

ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ νόμου τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἁπλοϊκὴν αὐτοῦ κατοικίαν.

Εἶνε φυσικὸν ὅτι ἐν τοιαύτῃ σφοδρᾷ καὶ διηνεκεῖ πάλῃ σβέννυται ἡ θαυμασία ἐνεργητικότης, ἥτις χρησιμεύει αὐτῷ πρὸς καταπολέμησιν τῆς φύσεως.

Ὁ *ραγιά*, ὡς ὁ Σανθάλις ἀποκαλεῖ τὸν «zemindar» ἢ κύριον αὐτοῦ, εἶνε ἀδυσώπητος ὅσον ἀφορᾷ τὴν πλήρωμὴν τῆς προσόδου, εἰς ἣν δικαιοῦται. Παρουσιάζονται συμβόλαια, ἅτινα ὁ δυστυχὴς Σανθάλις ὑπέγραψε, χωρὶς μηδόλως νὰ γινώσκῃ τί περιέχουσιν, ἀλλ' ἐξ ὧν προκύπτει σαφῶς τὸ δικαίωμα τοῦ *ραγιᾶ*. Αἱ τοῦ πτωχοῦ ἀγρίου ἕξεις δὲν τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ὑπερβολικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τοκογλύφου ἢ τοῦ ἰδιοκτήμονος, ἐφ' ᾧ καὶ οὐδὲν ἄλλο φάρμακον μηχανᾶται, ἢ τὴν βίαν, πλὴν ὁ νόμος εἶνε ἰσχυρότερος αὐτοῦ καὶ ἑπομένως ἐκδιώκεται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γινόμενος ἐκμανής, καταφεύγει εἰς τὴν φαρέτραν καὶ εἰς τὰ προσφιλῆ αὐτῷ ἀκόντια, ὅπως ἐκδικηθῇ οὐ μόνον τὸν *ραγιᾶ*, ἀλλὰ καὶ τὸν **Sirkar**, τουτέστι τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐπιτρέπει τοιαύτας λῃστείας. Τοῦτο ἔπραξε τῷ 1855, ματαιώσας ἐπὶ δύο ἔτη πάσας τὰς προσπαθείας τῆς Ἀρχῆς πρὸς καταστολὴν τοῦ κινήματος καὶ παλαίσας γενναίως καθ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῶν Ἰνδιῶν διὰ τῶν βελῶν αὐτοῦ μόνον. Τοιοῦτον ὄντα τὸν Σανθάλιν, οὐδεὶς δύναται τοὐλάχιστον νὰ μὴ οἰκτείρῃ. Καίτοι ὅμως ἡ Κυβέρνησις τῆς Βεγγάλης ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως διὰ πατρικῆς τῶν νόμων διαχειρίσεως ἐλαττώσῃ τὰ βάρη τοῦ ἀγρίου, καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀκρίτου αὐτοῦ διαγωγῆς, οὐχ ἧττον ὁ Σανθάλις εἰς νέας εὑρίσκεται πάντοτε ἀμηχανίας, οἱ δὲ πόνοι καὶ αἱ ἀνίαι αὐτοῦ προέρχονται ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ χαρακτῆρός του. Ἓν τῶν ἐλαττωμάτων τούτων, κοινὸν εἰς πάντας τοὺς ἀγρίους, εἶνε ὁ μέγας ἐξευτελισμὸς τῆς γυναικός. Ἡ γυνὴ ἐν τοῖς Σανθαλικοῖς χωρίοις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ φορτηγὸν ζῶον, ὁ δὲ ἔντιμος καὶ πιστὸς χαρακτὴρ τῶν ἀγρίων τούτων οὐδαμῶς ἀρκεῖ βεβαίως, ὅπως ἀντισταθμίσῃ τὸ ὄνειδος τῆς ἀφορήτου τυραννίας ἣν ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῶν γυναικῶν.

Ὁ λόφος τοῦ *Παρασνὰθ*, ἔνθα ἐτελοῦντό ποτε ἀνθρωποθυσίαι, εἶνε τόπος ἱερὸς παρὰ τοῖς Σανθάλις. Τὴν σήμερον αἱ τοιαῦται θυσίαι ἀνθρωπίνων ὄντων εὐτυχῶς ἐξέλιπον, ἐξ ἑνὸς μὲν τῶν Μωαμεθανῶν κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν θέντων τέρμα εἰς αὐτάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως καταργησάσης τέλεον τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν *Γόνδς*.

Οἱ Σανθάλις ἐν τούτοις διατηροῦσι μέχρι τοῦδε ἀπεριόριστον πίστιν εἰς τὸν *γκοζὲρ* ἢ ἱερέα καὶ σοφὸν αὐτῶν. Δυστυχῶς οἱ *γκοζὲρ* οὗτοι, οἵτινες εἶνε πολλοί, ἀντὶ νὰ καταστήσωσι γνωστὰ εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς τὰ ἴδια αὐτῶν ἐλαττώματα, ἅπερ εἰσὶ παραίτια τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν συμφορῶν, λέγουσιν αὐτοῖς ἀπ' ἐναντίας ὅτι αἰτία πάντων τῶν δεινῶν αὐτῶν εἶνε ὁ *ραγιᾶ* καὶ ὁ *σιρκάρ*, αἱ δὲ διαβεβαιώσεις αὗται εἰσὶν ἱκαναὶ νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς ἀγρίους εἰς τὰς κακὰς αὐτῶν ἕξεις καὶ νὰ ἐρεθίζωσιν αὐτοὺς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἷς ἐκ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἱεροκηρύκων, ὀνόματι *Παμπάγι*, θεωρεῖται ὡς ἅγιος ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν φυλῶν τῶν ὀρεινῶν. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται θαυματουργοὶ δυνάμεις, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ὅτι θεραπεύει ἀσθενεῖς δι' ἁπλοῦ μόνον λόγου, ὅτι περιπατεῖ ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ὕδατος. Γινώσκει τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, καὶ εἶνε ἀναμάρτητος καὶ παντοδύναμος. Τὰ διδάγματα τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὑπῆρξαν λίαν ὀλέθρια εἰς τὸν πτωχόν, τίμιον καὶ εὔπιστον Σανθάλιν. Ὁ *Παμπάγι* ἐξεγείρει τοὺς ἀγρίους κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, κατὰ τῶν τοκογλύφων καὶ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Συλληφθεὶς ποτε καὶ καθειρχθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ **Sahib-Log** ἐξῆλθε, λέγουσι, διὰ θαύματος, βεβαιοῦντες ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ πάλιν, πιστεύουσι δὲ ὅτι εἶνε προωρισμένος νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν δυναστῶν του. Πρό τινων μηνῶν διεδόθη ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον ὅτι ὁ *Παμπάγι* διέταξε νὰ θυσιασθῶσιν ἅπασαι αἱ αἶγες καὶ αἱ λευκαὶ ὄρνιθες, ὁ δὲ ἁπλοῦς καὶ εὔπιστος λαὸς ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἡγέτην αὐτοῦ τυφλῶς. Εἰς τοῦτον δέον νὰ ἀποδοθῇ ἡ ἀντίστασις τῶν ἀγρίων πρὸς ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν καὶ ἡ συνάθροισις τῶν πολεμάρχων εἰς τὰ πέριξ τοῦ *Ναραχίμπορ*, ὅπως ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Κυβερνήσεως. Τούτου ἕνεκα ὁ *Παμπάγι* ἐπέμφθη εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ **Lüknow**, ἐξ ἧς οὐδαμῶς βέβαια θὰ σώσῃ αὐτὸν ἡ θαυματουργός του δύναμις.

Οἱ *Γόνδς* τοῦ **Gaujam** καὶ **Cuttack** εἶνε, καθὼς οἱ Σανθάλις, φυλὴ ἀγρία. Μέχρι τοῦ 1848 ἐτέλουν τὴν ἑορτὴν **Mehriah-Pujah**, καθ' ἣν ἔθυον ἀνθρώπινα θύματα. Ἀλλ' ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσεν, ὡς εἴρηται, αὐτήν. Καὶ ὅμως λέγουσί τινες ὅτι ἐὰν αὔριον ἔπαυεν ἐν Ἰνδίαις ἡ ἀγγλικὴ ἐξουσία, οὐδὲν ἴχνος σπουδαῖον τῆς διαβιώσεως αὐτῆς ἤθελεν ἀπομείνει. Ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες ὑποπίπτουσιν εἰς τὸ ἄδικον τοῦ νὰ ἀρνηθῶσι προφανῆ γεγονότα, ἤτοι τὴν κατάργησιν τῆς ἀνθρωποθυσίας καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς παιδοκτονίας τῶν θηλέων, καθὼς καὶ τοῦ ἀπανθρώπου ἐκείνου δόγματος τοῦ λεγομένου **Satti**, καθ' ὃ ἐθυσιάζετο ἡ χήρα ἐπὶ τῆς ἐπικηδείου πυρᾶς, ἐφ' ἧς ἐκαίετο ἡ κόνις τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της. Τὰ τρία ταῦτα εἰσὶ τοὐλάχιστον ἰσοβαρῆ πρὸς τοὺς σιδηροδρόμους, τοὺς τηλεγράφους καὶ τὰ ἐν καιρῷ λοιμοῦ βοηθητικὰ μέτρα, περὶ ὧν καὶ τούτων ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐμερίμνησεν.

Τὰ προωρισμένα διὰ τὴν ἐνιαύσιον θυσίαν τοῦ Μεριὰχ-πουγιὰ θύματα ἐκαλοῦντο *μεριὰχ*, καὶ ἠγοράζοντο ἐκ τῶν *Παρουβά*, ἀθλίας ἰνδικῆς

φυλῆς κατοικούσης ἐν τῇ πεδιάδι, δούλης τῶν *Γόνδς*. Διὰ τῆς θυσίας αὐτῶν ἐπρόκειτο νὰ ἐξευμενίσωσι τὸν θεὸν τῆς γῆς, *Βούρα-Πενοὺ* καλούμενον, ὅπως ἀπολαύσωσιν ἀφθόνου ἐσοδείας. Κατὰ τοὺς *Γόνδς* ἡ γῆ ὑπῆρξεν ἐν ἀρχῇ κινητὴ καὶ ἄμορφος μάζα, μηδόλως δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀνθρωπίνην κατοικίαν. Ὁ θεὸς τῆς γῆς εἶπε· «*Χύσατε αἷμα, αἷμα ἀνθρώπινον ἐνώπιόν μου*». Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξετελέσθη, τὸ δὲ ἔδαφος κατέστη γόνιμον καὶ ἀμετάβλητον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐντεῦθεν ὁ *Βούρα-Πενοὺ* διέταξεν ἵνα προσφέρωνται αὐτῷ τακτικῶς αἱ ἀνθρωποθυσίαι. Ὁσάκις ἔσπειρον ἀγρόν τινα, ἣν ἐπάναγκες νὰ γονιμοποιήσωσιν αὐτὸν διὰ τοῦ αἵματος τῶν θυμάτων. Ἐφ' ὅσον διήρκει ἡ τελετὴ τῶν θυσιῶν τούτων, πᾶσα ἔρις ἐλησμονεῖτο, εἰς ἅπαντα δὲ τὰ πέριξ χωρία ἐπεκράτει φαιδρότης καὶ ἑορτή. Τὸ δυστυχὲς θῦμα προσήγετο, ἔχον δεδεμένους τοὺς ὀφθαλμούς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὑπερτάτου ἱερέως καὶ ἐθεωρεῖτο ἱερόν. Ἅπασαι αἱ ἐπιθυμίαι αὐτοῦ, ἅπασαι αἱ ἰδιοτροπίαι ἐξετελοῦντο παρευθύς. Τὰ θύματα ἦσαν ἀδιαφόρως ἄνδρες ἢ γυναῖκες, νεανίαι ἢ παιδίσκαι. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, εἰς ἣν συνέρρεον χιλιάδες ἀνθρώπων, διήρκει ἐν γένει τρεῖς ἡμέρας. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀφιεροῦτο εἰς διασκεδάσεις καὶ συμπόσια· τὴν πρωΐαν τῆς δευτέρας ἡμέρας τὸ θῦμα προσήγετο ἐπιμελῶς λελουσμένον, καὶ νέα φέρον ἐνδύματα, οἱ δὲ *Γόνδς* ἀφ' ἑτέρου περιεβάλλοντο πομπωδῶς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὰ λαμπρότερα αὐτῶν ἱμάτια, οἱ μὲν φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων δέρμα ἄρκτου, οἱ δὲ ἔχοντες κεκοσμημένην τὴν κεφαλὴν διὰ πτερῶν ταῶ, καὶ ἄλλοι ἄλλων ἀγρίων πτηνῶν. Οὕτω περιβεβλημένοι ἐπήδων καὶ ἐχόρευον εἰς τὸν ἦχον τοῦ τυμπάνου καὶ τοῦ αὐλοῦ, τὸ δὲ θῦμα ὡδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν τοῦ λαοῦ.

Τὸ ἄλσος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτελεῖτο ἡ θυσία, ἦν ἱερὸν καθὼς καὶ ὁ διαρρέων αὐτὸ ῥύαξ. Ἐπὶ τοῦ θύματος ἐρρίπτετο κρόκος καὶ ἔλαιον, μεθ' ὃ τοῦτο περιήγετο πλειστάκις περὶ τὸ ἱερὸν ἄλσος. Ἡ θυσία ἐντούτοις ἐτελεῖτο τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε αἱ κραυγαὶ καὶ ὁ θόρυβος ηὔξανον εἰς βαθμὸν ἔκτακτον. Πρὶν ἢ τοποθετήσωσιν ἀσφαλῶς τὸ θῦμα ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, ἢ ἐπὶ βρύων πρὸς τοῦτο προπαρεσκευασμένων, συνέτριβον τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας αὐτοῦ, ὅπως μὴ δυνηθῇ νὰ ἀποπειραθῇ ἀπόδρασιν. Εἶτα ἐδένετο εἰς τὸ δένδρον, ὅπου προσήρχετο ὁ *Ἀβάγια*, ἤτοι ὁ λειτουργῶν ἱερεὺς κρατῶν πέλεκυν.

Διὰ τοῦ πελέκεως κατεφέρετο ἐπὶ τοῦ θύματος ἐλαφρὰ πληγή, ἱκανὴ ὅπως τὸ πλῆθος δυνηθῇ νὰ ἴδῃ τὸ αἷμα ῥέον καὶ καταληφθῇ ὑπὸ σκοτοδίνης. Τῳόντι δέ, μόλις τραυματισθέντος τοῦ θύματος, οἱ πάντες ἐφώρμων ἐπ' αὐτοῦ κραυγάζοντες. Ἕκαστος ἔκοπτε τεμάχιον σαρκός, καὶ τρέχων ἄφινε νὰ πίπτωσιν αἱ σταγόνες τοῦ αἵματος ἐπὶ τοῦ ἄρτι ἐσπαρμένου ἀγροῦ αὐτοῦ. Κατατέμνοντες τὸ σῶμα τοῦ θύματος, οἱ Γόνδς προσεῖχον πολὺ ὅπως ἀφίνωσιν ἀνέπαφα τὰ ζωϊκὰ μέρη, καθόσον ἐπίστευον ὅτι ὅσῳ περισσότερον διήρκει ἡ θυσία, τοσούτῳ πλουσιωτέρα θὰ ἀπέβαινεν ἡ συγκομιδή.

Αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἐγίνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν Ἰανουάριον, ἢ ὅταν ἐνέσκηπτε συμφορά τις κατὰ τῶν φυλῶν, ἐξ ἧς συνέπιπτε νὰ ἀπαλλαχθῶσιν. Οἱ *Παμβάχ*, φυλὴ κατοικοῦσα τὰς πεδιάδας, ἐξ ἧς ἐπρομηθεύοντο τὰ θύματα, προώριζον αὐτὰ νηπιόθεν διὰ τὴν θυσίαν, καὶ τὰ ἐπώλουν εἰς τοὺς προΰχοντας τῶν διαφόρων χωρίων, ἢ εἰς τὸν *Ἀβάγια* ἢ πατριάρχην. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν θυσίαν ὤφειλον ἵνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μετ' αὐτὴν ἄγωσι σιωπήν, συνεννοοῦνται δὲ μόνον διὰ σημείων. Μετὰ ταῦτα ἐφονεύετο ταῦρος ἐπὶ τοῦ μέρους, ἔνθα τὸ θῦμα ἐσφάγη, καὶ οὕτω ἐλύετο ἡ ὑποχρέωσις τῆς σιωπῆς.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1840 ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ὁ εἰσπράκτωρ τῶν φόρων τοῦ διαμερίσματος ἐστάθμευσε μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ ἐν Πατριγκία, προσῆλθεν αὐτῷ μία ἐκ τῶν *μεριά*, φυγοῦσα ἐκ τοῦ πλησίον λόφου. Τὸ ἀτυχὲς θῦμα ἦτο παιδίσκη δεκαεξαέτις, ἣν ἐπώλησεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς διὰ τὴν θυσίαν. Ἔφερεν εἰσέτι τὰς ἁλύσεις ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπροστατεύθη ἀμέσως τεθεῖσα ἐντὸς φιλανθρωπικοῦ καταστήματος ἐν Μαδρᾶς, ἔνθα θὰ ἐδιδάχθη νὰ παρακαλῇ ὡς χριστιανὴ ὑπὲρ τοῦ σκληροῦ ἀδελφοῦ, ὅστις τὴν ἐπώλησεν.

Ἱεραπόστολός τις ὑπελόγισεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ ἀπέθανον μεταξὺ τῶν *Γόνδς* ἀνθρώπινα ὄντα πλέον τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων, θύματα τῆς τε παιδοκτονίας τῶν θηλέων καὶ τῶν εἰς τὸν *Βούρα-Πενοὺ* θυσιῶν.

Μεταξὺ τῶν ἐξαρτημάτων τῆς Ἰνδικῆς Αὐτοκρατορίας τὸ ἧττον ἴσως γνωστὸν εἶνε τὸ *Βουστάρ*, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ῥαϋποτάνης, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γεϋπόρης καὶ τοῦ ποταμοῦ Σεβρή. Οἱ κατοικοῦντες αὐτὸ ἄγριοι ἄγουσι τὸν αὐτὸν βίον οἷον οἱ πατέρες των πρὸ δισχιλίων ἐτῶν. Ἡ κυριωτέρα φυλὴ εἶνε ἡ τῶν *Μάρις*. Τὸ *Βουστὰρ* εἶνε κατὰ τὴν ἔκτασιν ὅσον τὸ ἥμισυ τῆς Ἑλβετίας, περιλαμβάνει δὲ πρὸς ἀνατολὰς εὐρὺ ὀροπέδιον ἱκανῶς εὔφορον, ἔνθα φύονται εἴδη τινὰ δημητριακῶν καρπῶν. Τὰ λοιπὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ δάση καὶ λόχμαι, ὧν ἐν μέσῳ ἀτίθασσοι, ὡς αἱ τίγρεις καὶ αἱ ὕαιναι, περιφέρονται οἱ *Μάρις*. Ἡ τοῦ *Βουστὰρ* θερμοκρασία εἶνε ἰσχυροτάτη καὶ φθάνει ἐνίοτε ὑπὸ σκιὰν 112 βαθμοὺς Fahrenheit. Τὸ κλίμα ἐν τούτοις εἶνε ὑγιεινόν, οἱ δὲ *Μάρις* εἶνε φυλὴ ὡραία, ἰσχυρά, εὔσωμος, εὐκίνητος καὶ δραστηρία. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ *Μάρις* εἰσὶ διασκεδαστικώτατοι.

Παρ' αὐτοῖς ἡ χρῆσις τοῦ νομίσματος ἀγνοεῖται, τὸ δὲ ἐμπόριον ἐκτελεῖται ἀκόμη δι' ἀνταλλαγῆς τῶν ἀντικειμένων, δὲν ὑπάρχουσι δὲ *παζάρια* εἰμὴ ἐν *Γιουγδουλπόρ*. Καὶ ὅμως ὁ σίδηρος εἶνε ἄφθονος ἐν *Βουσιάρ*, ὁ δὲ χρυσὸς εὑρηται ἐν τοῖς λόφοις καὶ ἐν ταῖς συμβολαῖς τοῦ ποταμοῦ *Σεβρή*. Ἡ μόνη ἐγχώριος βιομηχανία συνίσταται εἰς εἶδος χονδροῦ πανίου, οὗ μόλις ποιοῦνται χρῆσιν οἱ *Μάρις*. Ῥάκος ἐκ τοῦ πανίου τούτου προσδεδεμένον ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποτελεῖ ὅλην τὴν ἐνδυμασίαν των ἡμέρας καὶ νυκτός. Κοιμῶνται κατὰ γῆς καὶ ἀποστρέφονται μεγάλως τὴν χρῆσιν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος. Οὐδόλως κάμνουσι καθάρσεις, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν ἐπικάθηται πάντοτε παχύτατον στρῶμα ῥυπαρότητος καὶ ἀκαθαρσίας.

Ἐν τούτοις οἱ *Μάρις* εἰσὶ δοῦλοι τοῦ συρμοῦ. Οἱ μὲν ἄνδρες ξυρίζουσι τὴν κεφαλὴν διὰ σκωριῶντος μαχαιριδίου κοπιωδῶς καὶ ἐπιπόνως, ἀφίνοντες μόνον ἐπ' αὐτῆς μικρὸν λοφίον ἐκ μακρῶν μαλλίων, αἱ δὲ γυναῖκες δὲν κείρουσι μὲν τὴν κόμην, ἀλλὰ πλέκουσιν αὐτὴν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, διακοσμοῦσι δὲ τὰ σώματα αὐτῶν διὰ ποικίλων καὶ λεπτῶν στιγμάτων. Αἱ γυναῖκες φέρουσι πρὸς τούτοις περὶ τὴν ὀσφῦν σιδηροῦν περίζωμα, ἐξ οὗ κρέμανται σιδηροῖ καὶ χάλκινοι κρίκοι. Εἶνε τοῦτο κόσμημα τῶν νέων γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ μᾶλλον προβεβηκυῖαι περὶ πλείστου ποιοῦνται νὰ φέρωσιν αὐτό. Ἅπασαι τέλος φέρουσι βοστρύχους, ἕνδεκα δὲ κρίκους ὡς ἐνώτια. Οἱ κρίκοι οὗτοι εἰσὶν ἐκ σιδήρου, ὀρειχάλκου, ἀργύρου ἢ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν μέσων τῆς φερούσης αὐτούς.

Ὅταν χορεύωσι, δὲν κινοῦνται, οὔτε χειρονομοῦσιν, ὡς οἱ ἄλλοι ἄγριοι λαοί, ἀλλὰ συγκρατοῦνται διὰ τῶν χειρῶν, ἀποτελοῦντες κύκλον. Εἷς ἐκ τῶν χορευόντων πηδᾷ εἰς τὸ μέσον, κάμνει ἕνα γῦρον καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν θέσιν του. Οἱ ἄλλοι μιμοῦνται αὐτὸν πράττοντες κατὰ σειρὰν τὸ αὐτὸ, ἐξακολουθοῦσι δὲ πάντοτε νὰ γυρίζωσιν.

Ἡ ἐκ τοῦ χοροῦ τούτου ἐντύπωσις εἶνε ἐκπληκτική. Πολλάκις λαμβάνουσι μέρος καὶ αἱ γυναῖκες, ὅλοι δὲ ἐν γένει, πρὶν ἢ ἀρχίσωσι, χρίουσι τὰ σώματα αὐτῶν διὰ μύρων. Ἐνίοτε εἷς τῶν πηδώντων εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου χορευτῶν ἀπαγγέλλει ἢ ᾄδει πολεμικόν τι ᾆσμα· τότε οἱ ἄλλοι παύουσι πρὸς στιγμὴν, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὸν χορὸν μετὰ πλειοτέρου οἴστρου.

Συχνὰ τὸ ἑσπέρας καθήμενοι περὶ τὴν πυρὰν τονίζουσιν αὐτοσχέδια *τραγούδια*, πλήρη φιλοφρονήσεων τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἕτερον φῦλον. Ἡ μὲν γυνὴ, φέρ' εἰπεῖν, παραπονεῖται ὅτι ὁ ἀνὴρ εἶνε ἄκομψος, ὅτι ἔχει ὄψιν ὀλίγον ζωηρὰν, καὶ δυσειδῆ, ὅτι δὲν εὐμοιρεῖ ἱκανῶν προτερημάτων διά τε τὸν πόλεμον καὶ τὸ κυνήγιον, ὅτι ὁμιλεῖ τραυλίζων καὶ ὅτι εἰς οὐδὲν ἐπιτυγχάνει. Ὁ δὲ ἀνὴρ ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ ᾄσματος αὐτοῦ κατηγορεῖ τὴν γυναῖκα, ὅτι εἶνε ῥυπαρὰ καὶ ἀμελὴς, ὅτι κακῶς ἔστιξε τὸ σῶμα αὐτῆς, ὅτι εἶνε κάτισχνος τὸ πρόσωπον καὶ ἄχαρις τὸν σχηματισμόν. Εἴτε χορεύουσιν, εἴτε τραγῳδοῦσιν, εἴτε παίζουσιν ὄργανα πέριξ τῆς πυρᾶς, δὲν παύουσι πίνοντες τὸ *Λούντεϊ*, ὅπερ εἶνε ποτὸν ἀποσταλασσόμενον ἐκ τοῦ ἄνθους *μόβα*, ἰσχυρότατον μὲν καὶ ἀηδὲς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ὑπερῴαν, λίαν δὲ προσφιλὲς εἰς τοὺς *Μάρις*, ἐξ οὗ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία πίνουσιν ἀφθόνως. Οἱ ἄγριοι οὗτοι τότε μόνον ἀποκάμνουσιν ᾄδοντες καὶ χορεύοντες, ὅταν δὲν δύνωνται πλέον, τελειώσαντες δὲ τὸ *Λούντεϊ* οὐδὲν ἄλλο ἔχουσι νὰ πράξωσιν ἢ νὰ κοιμηθῶσι. Πρὸς τοῦτο δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν προετοιμασιῶν, ἃς ἐνεργοῦσιν οἱ πεπολιτισμένοι λαοί. Ἡ γῆ εἶνε ἡ κλίνη αὐτῶν.

Οἱ *Μάρις* ἐκλέγουσιν ὡς κατοικίαν αὐτῶν κατὰ προτίμησιν τὰ μᾶλλον δασώδη μέρη, ἀποφεύγουσι τοὺς ξένους καὶ φεύγουσιν εἰς τὰ ὄρη εὐθὺς ἅμα καὶ κατ' ἐλάχιστον προσκληθῶσιν. Οἱ ἄνδρες φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν τόξον καὶ βέλη, ἅτινα χειρίζονται μετὰ σπανίας δεξιότητος, τὸ μὲν τόξον τανύοντες διὰ τοῦ ποδὸς, τὸ δὲ βέλος εὐθύνοντες διὰ τῆς χειρός. Τοῦτο δὲ μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς καὶ ταχύτητος ῥίπτουσιν, ὥστε σπανίως ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ. Εἰ καὶ οἱ *Μάρις* εἰσὶν εὐφυεῖς καὶ τίμιοι, ἀποτροπιάζονται ἐπὶ τοσοῦτον τοὺς ξένους, ὥστε οὐδέποτε δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν κύκλον τοῦ πολιτισμοῦ. Τινὲς ἐξ αὐτῶν τρέπονται εἰς φυγὴν, ἅμα ἴδωσιν ἄνθρωπον λευκὸν, κρύπτονται δὲ ὄπισθεν τῶν δένδρων, ὡς εἰ ἔβλεπον τὸν διάβολον. Ἐν τοσούτῳ ἓν μανδήλιον χρωματιστὸν καὶ ὀλίγα κεχρωματισμένα ὑαλία εἰσὶν ἱκανὰ ἐνίοτε νὰ ἑλκύσωσι τινὰ ἐκ τῶν ἀγρίων τούτων, μεθ' οὗ καθίσταται τότε δυνατὸν νὰ συνδιαλεχθῇ τις, ὅτε καὶ οἱ λοιποὶ προσεγγίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅπως παρατηρήσωσι τὸν ξένον.

Οἱ *Μάρις* εἰσὶ φυλὴ ἁπλῆ καὶ φιλήσυχος, μηδένα ἄλλον ἔχουσα πλοῦτον εἰμὴ ὄρνιθας καὶ χοίρους. Δὲν μεταχειρίζονται τὰς βοῦς, τὰ πρόβατα, τὰς αἶγας οὐδ' αὐτὸ τὸ ἄροτρον. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄπιον γινώσκουσιν, οὗ τόπον ἐπέχει παρ' αὐτοῖς τὸ περιφίλητον *Λούντεϊ*.

Ἅπαντες λατρεύουσι τὴν *Δουντεσβάρην*, ἤτοι τὴν προστατευτικὴν θεότητα τῶν Ῥαγιᾶ τοῦ Βουστὰρ, ὧν οἱ *Μάρις* ἀναγνωρίζουσι τὴν κυριαρχίαν, τελοῦντες μάλιστα καὶ φόρον τινὰ αὐτοῖς. Οὐχ ἧττον λατρεύουσι καὶ τὸν *Μάτα-δέβι*, εἰς ὃν προσφέρουσιν ἀναθήματα ἱκετεύοντες ἵνα ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῆς φθοροποιοῦ *εὐλογίας*, ἥτις παρὰ τοῖς *Μάρις* ποιεῖ θραῦσιν πολλάκις, καθὼς καὶ ἄλλους ἰνδικοὺς θεούς.

Ἅμα ἐμφανισθῇ ἡ νόσος, πλύνονται ἐν τῷ γάλακτι τῆς δαμάλεως οἱ πόδες τοῦ ἀσθενοῦς, οὓς σπογγίζουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐγγυτέρου αὐ-

τοῦ συγγενοῦς. Ἀκολούθως ἐπικαλοῦνται τὸν *Μάτα-δέδι* ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος καὶ θεραπεύσῃ αὐτόν. Οἱ *Μάρις* μηδεμίαν ἔχοντες γνῶσιν τῆς ἰατρικῆς, ἐγκαταλείπουσιν εἰς τὸ πεπρωμένον τὴν περαιτέρω θεραπείαν, ἕνεκα δὲ τοῦ βίου, ὃν ἄγουσιν, ὑπὸ παντοίων προσβάλλονται νοσημάτων καὶ ἰδίως ὑπὸ ὀφθαλμίας.

Καὶ οὗτοι προσέφερον ἄλλοτε, ὡς ἅπασαι αἱ ὀρειναὶ φυλαί, ἀνθρωπίνους θυσίας, ἀλλ' οἱ Μωαμεθανοὶ διοικηταὶ τοῦ Δελὶ ἔθηκαν τέρμα εἰς τὴν ἀπανθρωπίαν ταύτην. Ἡ θεὰ ὅμως *Δουντεσβάρη* ἐμπνέει πάντοτε φόβον ἐν τοῖς διαμερίσμασι τούτοις, καὶ οὐδὲν σπουδαῖον ἐπιχειροῦσι, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῶσι προηγουμένως τὴν προστασίαν αὐτῆς. Οἱ *Ῥαγιᾶ-Βουστὰρ* δὲν ἐκτίθενται εἰς κυνηγετικήν τινα ἐκδρομὴν χωρὶς νὰ συμβουλευθῶσι τὴν μεγάλην μητέρα, *μπούρι-μάτ*. Οἱ δὲ *γκοζὲν*, τουτέστι πνευματικοὶ σύμβουλοι, ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῶν *Μάρις* ἀπεριόριστον ἐπιρροήν.

Οἱ *Μάρις* πιστεύουσιν εἰς τὴν βασκανίαν καὶ εἰς τὴν μαγγανείαν, καὶ εἰσὶν εὐαπάτητα θύματα τῶν παραδοξοτέρων δεισιδαιμονιῶν. Οὐαὶ εἰς τὴν γραῖαν τὴν ἀποκτῶσαν τὸ ὄνομα τῆς μαγίσσης. Ἡ φήμη τῶν ὑποτιθεμένων κακοποιῶν αὐτῆς μαγγανευμάτων διατρέχει παραυτίκα μεταξὺ τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐρεθιζόμενος ἐπιτίθεται ἐν τέλει κατὰ τῆς δυστυχοῦς γυναικός. Ἐν τούτοις ἡ ἐπίθεσις αὕτη δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ *γκοζὲν*, ἧς ἐπιτευχθείσης, ῥίπτει αὐτὴν ὁ ὄχλος ἐντὸς ἁλιευτικοῦ δικτύου καὶ τὴν σύρει ἐν μέσῳ καταχθονίων φωνῶν καὶ θορύβου ἀπεριγράπτου. Ἐνίοτε ῥίπτεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ ἐντὸς δικτύου, ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐγκεκλεισμένη ἐντὸς σάκκου, μεθ' ὃ ἀνασύρεται, καὶ ἂν ἐπιζῇ, τὸ πλῆθος τύπτει αὐτὴν βαρβάρως. Ἀκολούθως θέτουσι λίθον εἰς τὸ στόμα τῆς γραίας καὶ δένουσι τοὺς βραχίονας αὐτῆς, ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει ἐγκαταλιμπάνουσιν αὐτὴν ἐν τῷ μᾶλλον μονήρει τόπῳ τοῦ δάσους εἰς βορὰν τῶν ἀγρίων θηρίων.

Ἐὰν παρὰ τοῖς *Μάρις* νέος τις ἐπιθυμῇ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, ὁ πατὴρ αὐτοῦ, συνοδευόμενος καὶ ὑπό τινων φίλων διευθύνεται εἰς τὸ χωρίον, ἢ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ὑποδειχθέντα οἶκον. Τότε, ἐὰν καθ' ὁδὸν ἀκούσωσι κελάδημα πτηνοῦ, ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐπιστρέφουσιν ἔντρομοι, καθόσον τοῦτο θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς κάκιστος οἰωνός. Ἐπίσης ἀπαίσιον προμήνυμα θεωροῦσι τὴν συνάντησιν σκιούρου ἢ λαγωοῦ, συάγρου ἢ αἰλούρου. Ἀλλ' ἐὰν ἡ συνοδεία συναντήσῃ ἀπ' ἐναντίας μόσχον ἢ ταῦρον, ἔλαφον ἢ κόρην, ἄριστον θεωροῦσι τοῦτο οἰωνὸν καὶ προχωροῦσι χαρμοσύνως. Τοιουτοτρόπως τὸ κελάδημα πτηνοῦ, ἡ συνάντησις ἀθώων ζώων δύναται νὰ παραδώσῃ εἰς παντοτεινὴν θλῖψιν δύο ἀγαπώμενα ὄντα, διότι παρὰ τοῖς *Μάρις* θὰ ἦτο πρᾶξις βέβηλος τὸ νὰ ἐπιμείνωσι μετὰ τοιαύτην προειδοποίησιν ἵνα ζητῶσι τὴν ποθουμένην σύζυγον.

Ἐὰν ἡ συνάντησις ὑπάρξῃ εὐοίωνος, ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι ἔρχονται εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν οἰκείων τῆς ἐκλεχθείσης νέας. Αἱ προκαταρκτικαὶ αὗται διαπραγματεύσεις ἐνεργοῦνται ἐν μέσῳ τῆς ὑπὸ τοῦ *λούντεϊ* παραγομένης μέθης. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐπίσκεψιν ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι παραλαμβάνουσι τὴν νύμφην, ὅσον ἔνεστι κάλλιον κεκοσμημένην, αὕτη δὲ μετά τινων ἡμερῶν διαμονὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συζύγου ἐπανακάμπτει εἰς τοὺς γονεῖς της, ὅτε γίνεται μεγάλη οἰκογενειακὴ συνάθροισις, καθ' ἣν ἀνταλλάσσονται τὰ δῶρα. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τοῦ γαμηλίου ἐμπορίου εἰσὶν οἱ ἐκτομίαι χοῖροι. Ὁ *γκοζὲν* λαμβάνει τὴν ἀμοιβήν του καὶ παραδίδει τὴν σύνευνον τῷ ἀνδρί. Ἡ δὲ τελετὴ λήγει διὰ τῆς γενικῆς μέθης.

Διακόσια μίλια περίπου βορειοανατολικῶς τοῦ Ῥαγκοὺν, ἐν τῇ ἀγγλικῇ Βιρμανίᾳ, εὑρίσκονται οἱ *Κάρενς*, ὧν καταφρονοῦσιν οἱ Βιρμανοί, θεωροῦντες αὐτοὺς ὡς κτήνη. Ὅτε κατὰ τὸ 1852 οἱ Ἄγγλοι κατέλαβον τὸ Πεγοὺ, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι παρὰ τῶν Βιρμανῶν εἰμὴ ψευδεῖς περὶ τῶν *Κάρενς* πληροφορίας. Τούτους περιέγραψαν ὡς φυλὴν ἀδάμαστον καὶ ἀγρίαν, παρ' ᾗ δὲν εἰσεχώρουν εἰμὶ οἱ γενναῖοι μικρέμποροι, οἵτινες δὲν ἐδίσταζον νὰ ῥιψοκινδυνεύωσιν ἐν ταῖς κλεισωρείαις ταῖς κειμέναις πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ *Σιτὰγκ* ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ *Τουγκοῦ*.

Οἱ *Κάρενς* ὑποδιαιροῦνται εἰς τρεῖς μεγάλας οἰκογενείας, εἰς τοὺς *Σγκάσο*, *Πβὸ* καὶ *Βγκάτ*, ἅπαντες δὲ λαλοῦσι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἤτοι τὸ βιρμανικὸν ἰδίωμα *τιβετού*.

Ὅτε ἐγένοντο ὑπήκοοι Βρετανοί, ἔφερον ὁμοιόσχημον ἐνδυμασίαν, ἀλλ' ἤδη μεγάλη ἐπικρατεῖ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν, ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν τῶν ἱεραποστόλων, ἐπιῤῥοὴν, ἥτις εἰς μέρη μέν τινα πλέον, εἰς ἕτερα δὲ ἧττον ἐπενήργησεν. Φυλαί τινες πρεσβεύουσι τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ εἶνε πεπολιτισμέναι, ἐνῷ ἄλλαι ἔμειναν ἐν τῇ βαρβαρότητι, διαβιοῦσαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν αὐτῶν καὶ ἐντὸς τῶν δρυμόνων καὶ φαράγγων τῶν ὀρέων.

Αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἅπασαι ἔχουσι πρόσκαιρον χαρακτῆρα, ἀποδοτέον εἰς τὸ σύστημα τῆς τῶν γαιῶν καλλιεργείας. Οἱ *Κάρενς* δὲν καλλιεργοῦσι τὸ ἔδαφος εἰμὴ μόνον ἐπὶ τρία κατὰ σειρὰν ἔτη, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἀφίνουσιν αὐτὸ ἐπὶ πέντε ἢ ἓξ ἔτη, τοῦθ' ὅπερ καθίστησιν ἀναγκαίας τὰς συνεχεῖς τῶν κατοίκων μεταναστεύσεις. Δὲν κατασκευάζουσι στερεὰς κατοικίας, καθόσον εἶνε λαὸς ἔκδοτος μόνον εἰς τὴν κυνηγεσίαν, ἣν ἀσκεῖ διὰ τόξων, ἀκοντίων, καὶ ξιφιδίων καλουμένων *δάς*. Πρὸς τοῦτο χρησιμώτατοι εἶνε εἰς αὐτοὺς οἱ κύνες. Καθ' οἱανδήποτε

ὥραν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς σπουδαιοτέρας πολιτικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ὁμηγύρεως εὑρισκόμενοι, ἐὰν ἀκούσωσι τὸν κυνηγετικὸν κύνα ὑλακτοῦντα ἐν τῷ δάσει, παύουσι πᾶσαν συζήτησιν καὶ τρέχουσιν ἅπαντες ἵνα καταδιώξωσι τὴν λείαν.

Οἱ *Κάρενς* εἶνε φυλὴ ἰσχυρὰ, ἱκανὴ νὰ ὑποφέρῃ μεγάλους κόπους, ὁ δὲ τύπος τῆς μορφῆς αὐτῶν εἶνε ἧττον μογγολικὸς τῆς τῶν πεπολιτισμένων Βιρμανῶν.

Ὅλη ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν ἀπαρτίζεται ἐξ ἑνὸς ζεύγους περισκελίδων βραχυτάτων, χρώματος φαιοῦ, καὶ κοσμουμένων πολλάκις δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ πολλῶν κεχρωματισμένων ὑάλων. Τινὲς φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς στεφάνους ἐκ τῶν ἰδίων ὑάλων. Τὰς οἰκίας αὐτῶν κατασκευάζουσιν ἐπὶ πασσάλων ἐκ χονδρῶν βαμβακολάμων, ὑψοῦντες τὸ πάτωμα δεκαπέντε πόδας ἄνω τοῦ ἐδάφους. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ κατοικίαι των ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς αἰθούσης κοινῆς ἐν τῷ κέντρῳ, καὶ ἔκ τινων θαλάμων πλαγίων. Ἡ ἀνάβασις γίνεται διὰ ξυλίνης κλίμακος, ἣν σύρουσιν ἐπάνω τὴν νύκτα διὰ τῆς μεγάλης εἰσόδου. Μεταξὺ τῶν ἐκ βαμβοκαλάμου στύλων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ οἰκία, περιφέρονται οἱ χοῖροι καὶ αἱ ὄρνιθες. Ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ὑπερπλεονάζουσι τὰ ἔντομα καὶ ἑρπετὰ, ἅτινα τὴν νύκτα ἰδίως οὐδόλως ἀφίνουσι τοὺς ἐνοικοῦντας νὰ ἀναπαυθῶσιν. Ἀλλ' αἱ περιγραφεῖσαι κατοικίαι εἰσὶν αἱ τῆς ἀριστοκρατίας, ἂς φαντασθῇ δὲ ἕκαστος ποίου εἴδους θὰ εἶνε αἱ τῶν πτωχοτέρων *Κάρενς*. Τὸ εὐνοούμενον ποτὸν αὐτῶν εἶνε τὸ *χοὺγκ*, οἰνόπνευμα κατασκευαζόμενον ἐξ ὀρύζης· θέτουσι δὲ αὐτὸ ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων, περὶ ἃ συναθροίζονται τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας κρατοῦντα ἕκαστον μίσχους ἀχύρου, δι' ὧν ἀποῤῥοφοῦσι τὸ ποτόν. Ἐνόσῳ ὑπολείπεται ἐν τῷ ἀγγείῳ καὶ μία σταγὼν *χοὺγκ*, οἱ *Κάρενς* ἀφίνουσι πᾶσαν ἄλλην ἐνασχόλησιν.

Οἱ ἄγριοι *Κάρενς* εἰσὶ φύσει λησταί. Οὐδεμίαν ποιοῦσι διάκρισιν μεταξὺ *ἰδικῶν των* καὶ *ξένων* πραγμάτων, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ διάφοροι ἄλλοι ἄγριοι τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ ἔμποροι ἀναγκάζονται νὰ προφυλάττωνται καλῶς ἵνα μὴ λῃστευθῶσιν ὑπὸ τῶν *Κάρενς*. ὧν ὁ μεγαλείτερος πόθος εἶνε νὰ ἀφαιρῶσιν ἐκ τῶν κιβωτίων τῶν ἐμπόρων τὰ κάτοπτρα καὶ τὰς χρωματιστὰς ὑάλους. Κατὰ τὰς συναλλαγὰς αὐτῶν οὐδεμίαν ποιοῦσι χρῆσιν γραφῆς οἱ *Κάρενς*, ἀλλὰ τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συμπεφωνημένων ὑπόσχονται ἐπὶ ἀγγείου πεπληρωμένου *χοὺγκ*. Ἐὰν ἡ περίστασις εἶνε ἐπίσημος, γίνεται χρῆσις ἀγγείου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διατηρουμένου ὑφ' ἑνὸς τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀρχηγῶν, καὶ κεκοσμημένου διὰ βιρμανικῶν εἰκόνων, παριστανουσῶν τὰ σημεῖα τοῦ ζῳδιακοῦ, εἰς ἃς ἀποδίδεται καβαλιστικὴ δύναμις. Τὸ ἀγγεῖον τίθεται κατὰ γῆς, τὰ δὲ συμβαλλόμενα μέρη προσέρχονται πέριξ αὐτοῦ, μεθ' ὃ φέρεται ἓν πυροβόλον, ἓν ξίφος καὶ ἓν ἀκόντιον. Τῶν ὅπλων τούτων τὸ ἐκ χάλυβος μέρος διαβρέχουσιν ἀκριβῶς ἐντὸς τοῦ οἰνοπνεύματος, μετὰ τὴν πρᾶξιν δὲ ταύτην οἱ συναλλασσόμενοι ἐπιθέτουσι τὴν χεῖρα εἰς τὰ εἰρημένα ὅπλα, ὑποχρεούμενοι δι' ὡρισμένου τύπου νὰ τηρήσωσιν αὐστηρῶς τὴν συμφωνίαν. Ἀκολούθως, ἀφαιρουμένων τῶν ὅπλων, πίνουσι διὰ τοῦ ἀχύρου τὸ *χοὺγκ*, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου θεωροῦσιν ὅτι ἡ σύμβασις ὑποχρεοῖ ἐπισήμως τὰ μέρη.

Ὁ κόσμος, ὃν φέρουσιν αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, εἶνε λίαν ἰδιότροπος. Εἶνε εἶδος πίλου ἄνευ γύρου, κατεσκευασμένου ἐκ πλεκτῶν καλάμων ἢ ξύλων ἰτέας, καὶ κεκοσμημένου διὰ φανταστικῶν σχεδίων ἐκ τεμαχίων ὑέλου, ποικίλων χρωμάτων. Ἔχει ὕψος εἴκοσιν ἑκατοστόμετρα, ἀλλ' εἶνε ἄνευ κορυφῆς· ἀντ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχει περὶ τὸ μέσον δέσμη πτερῶν πτηνῶν σπανιωτάτων. Ὄπισθεν καταπίπτουσι ταινίαι κοσμούμεναι διὰ πυκνῶν χρωματιστῶν ὑάλων μετὰ πτερῶν πρασίνων.

Περὶ μὲν τὸν λαιμὸν αἱ γυναῖκες φέρουσι μολύβδινα περιδέραια πάχους ἑνὸς δακτύλου, περὶ δὲ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας ξυλίνους κρίκους, ὧν τὸ βάρος κινδυνεύει νὰ δεσμεύῃ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Αἱ ἀγριώτεραι φυλαὶ ἐκ τῶν *Κάρενς* πιστεύουσιν εἰς τὰς μαντείας καὶ εἰς τοὺς οἰωνοὺς, ἀλλ' αἱ μᾶλλον πεπολιτισμέναι, αἱ ἀσπασθεῖσαι τὸν χριστιανισμὸν, εἶνε ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ πᾶν εἶδος δεισιδαιμονίας.

Πρὸς τὸ νότιον μέρος τῶν Ἱμαλαΐων ζῶσιν οἱ *Βοοτίαι*, οἱ *Λέπκας* καὶ οἱ *Μεχὶς*, ἅπασαι μογγολικαὶ φυλαὶ λαλοῦσαι θιβετικὰς διαλέκτους. Αἱ φυλαὶ αὗται εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἄγροικοι, ἀναλόγως τῆς ἀπὸ τῶν μᾶλλον ἐξημερωμένων φυλῶν χωριζούσης αὐτὰς ἀποστάσεως. Τὰ τῶν Βοοτιῶν χωρία παρουσιάζουσί τι τὸ ἀξιοπερίεργον. Ἀπέναντι ἑκάστης κατοικίας αἰωροῦνται ταινίαι ἐκ λινοῦ ὑφάσματος παντὸς χρώματος, ἐφ' ὧν εἰσὶν ἐγκεχαραγμέναι δεήσεις καὶ ἐξορκισμοί. Πρᾶγμα ἀπίστευτον ἀληθῶς, ἡ φυλὴ αὕτη, συνισταμένη ἐξ ἀνδρῶν ἰσχυρῶν καὶ εὐρώστων, κατήντησαν ἐκ δεισιδαιμονίας καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν σκιὰν νὰ φοβῶνται. Οἱ Βοοτίαι πλέκουσι τὴν κόμην αὐτῶν εἰς πολλοὺς καὶ μακροτάτους πλοκάμους, οἱ ἄνδρες κείρουσι τοὺς μύστακας, ἀφίνοντες μόνον δύο λοφίσκους κατὰ τὰ δύο ἄκρα τοῦ στόματος. Τὸ ἔνδυμα αὐτῶν συνίσταται ἐκ μακροῦ χιτῶνος καὶ χονδροῦ πανταλονίου βαμβακεροῦ. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς φέρουσι πῖλον ἐκ χονδροῦ ὑφάσματος. Πρὸς τούτοις μεταχειρίζονται καὶ ὑποδήματα ἐκ πανίου ἔχοντα ὑψηλότατον κάττυμα δερμάτινον. Εἰς τὸν ἀλλοδαπὸν ἀποβαίνει δύσκολον νὰ διακρίνῃ τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῶν γυναικῶν παρὰ τῇ ἀγρίᾳ ταύτῃ ὀρεινῇ φυλῇ. Αἱ ἐνδυμασίαι τῶν Βοοτιῶν εἰσὶν ἄγαν ἐλευθέριοι, αὐτοὶ δὲ ἔχουσι μεγάλην κλίσιν ἢ μᾶλλον πάθος εἰς τὰ παιγνίδια.

Οἱ *Λέπκας* εἰσὶ Βουδισταί. Οὗτοι εἰσὶ μικρόσωμοι, χονδροὶ καὶ χρώματος καθαροῦ, τύπου δὲ μογγολικοῦ. Τρώγουσι κατὰ κόρον, τρεφόμενοι πρὸς τούτοις διὰ κρέατος ἐλέφαντος, ῥινόκερω καὶ πιθήκου. Ἔχουσι νομαδικὰς ἕξεις, καὶ ἐν γένει δὲν διαμένουσιν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν. Ἀγοράζουσι τὰς συζύγους των ἀντὶ τιμήματος ποικίλλοντος μεταξὺ τῶν τεσσαράκοντα καὶ πεντήκοντα *ῥουπιῶν*, καὶ ὅταν δὲν ἔχωσι χρήματα, ὑπηρετοῦσιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν πενθερὸν αὐτῶν πληρώνοντες τοιουτοτρόπως τὴν ἀξίαν τῶν γυναικῶν.

Οἱ *Μεχὶς* εἰσὶ καθαροὶ Μογγόλοι, ἀλλὰ δὲν εἶνε Βουδισταί. Θύουσιν εἰς τὸν θεὸν *Κάλιν*, ἐνταφιάζουσι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, καὶ οὐδὲν φέρουσι σέβας πρὸς τοὺς Βραχμάνους. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν εἰσὶ γενναῖαι καὶ πολὺ φίλεργοι, ἀληθῆ πρότυπα φιλοπονίας καὶ οἰκονομίας. Καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγρούς, ὑφαίνουσιν, ἐνασχολοῦνται εἰς τὰ οἰκιακὰ αὐτῶν ἔργα καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἀγοράν. Τινὲς μάλιστα παλαίουσι κατὰ τῶν τίγρεων καὶ διώκουσιν αὐτὰς πόρρω τῶν ἑαυτῶν κατοικιῶν. Καὶ ἐπὶ τούτοις μία σύζυγος *Μεχὶς* στοιχίζει μόλις δέκα *ῥουπίας!* Δεκαὲξ δὲ *ῥουπίαι* φαίνεται τιμὴ ὑπέρογκος εἰς τοὺς λαοὺς τούτους ἵνα κατέχωσι τηλικαύτης ἀξίας γυναῖκας!

Ἅπασαι αἱ ἄγριαι αὗται φυλαὶ λαλοῦσι γλώσσας ἀνηκούσας εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν καλουμένων *Κολαριανῶν* γλωσσῶν.

[Contemporary Review]. Ι*.

ΤΑ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ

Διήγημα

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχιακῆς πολίχνης, ἐν ᾗ ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ—ἓξ καὶ τριάκοντα ἔτη ὑπηρετήσας, δύο καὶ εἴκοσι ἐκστρατειῶν μετασχὼν καὶ τρὶς τραυματισθεὶς—ἀπεσύρθη τεθεὶς εἰς ἀποστρατείαν.

Ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ ἐξέλεξε τὴν πολίχνην ἐκείνην ὡς τόπον ἐγκαταστάσεως κατὰ τὸ γῆράς του διὰ τὸν ἁπλοῦν μόνον λόγον ὅτι αὐτόθι εἶχεν ἴδει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ ὅτι κατὰ τὴν θορυβώδη παιδικὴν ἡλικίαν του, πολλάκις εἶχε καταβιβάσει τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἐργαστηρίων καὶ θραύσει τὰς ὑέλους των. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του, δὲν ἔμελλε νὰ ἐπανεύρῃ συγγενεῖς, φίλους, γνωρίμους, αἱ δ' ἀναμνήσεις τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας δὲν ἀνεπαρίστων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ εἰμὴ τὰς ἠγανακτημένας μόνον μορφὰς τῶν καταστηματαρχῶν δεικνυόντων αὐτῷ τὸν γρόνθον ἀπὸ τῆς φλιᾶς τοῦ ἐργαστηρίου των, τὰς διδαχὰς ἱεροκήρυκος, ἐν αἷς ἠπειλεῖτο διὰ τῆς κολάσεως, τὸ σχολεῖόν του ἐν ᾧ ὁ διδάσκαλός του τῷ προέλεγεν ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ γείνῃ ἄξιος ἀγχόνης, καὶ τέλος τὴν εἰς τὸ τάγμα του ἀναχώρησιν ἐπισπευθεῖσαν ὑπὸ τῆς πατρικῆς κατάρας.

Διότι δὲν ἦτον ἅγιος ἄνθρωπος ὁ λοχαγός. Τὸ φύλλον τιμωρίας αὐτοῦ ἦτον ἄλλοτε κατάμεστον ἡμερῶν κρατήσεων ἐπιβεβλημένων αὐτῷ εἴτε δι' ἀπείθειαν, εἴτε ἕνεκα ἀπουσιῶν κατὰ τὴν κλῆσιν, εἴτε ἕνεκα νυκτερινῶν ταραχῶν ἐν τῷ στρατῶνι. Πολλάκις ἀφῃρέθησαν ἀπ' αὐτοῦ τὰ σειρήτια τοῦ δεκανέως καὶ τοῦ λοχίου, καὶ μόνον διὰ τῆς τύχης καὶ τῆς ἀπεριορίστου ἐλευθερίας τοῦ ἐν στρατείᾳ βίου κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὴν πρώτην του ἐπωμίδα. Γενναῖος καὶ καρτερικὸς στρατιώτης διήνυσε πάντα σχεδὸν τὸν βίον αὐτοῦ ἐν Ἀλγερίᾳ. Διοικητὴν τοῦ τάγματός του ἔσχε τὸν Λαμορισιέρ· ὁ δοὺξ τοῦ Νεμοὺρ, παρ' ὃν ἐτραυματίσθη τὸ πρῶτον, τὸν ἐπαρασημοφόρησε, καὶ ὅτε ἦτον ἐπιλοχίας, ὁ Βουγκὼ ἐκάλει αὐτὸν διὰ τοῦ ὀνόματός του, καὶ ἔσυρεν οἰκείως αὐτοῦ τὰ ὦτα. Ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀβδὲλ Καδὲρ, ἔφερεν οὐλὴν τραύματος γιαταγανίου ἐπὶ τοῦ αὐχένος, σφαίρας ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ ἑτέρας ἐν τῷ μηρῷ, καὶ παρὰ τὸ ἀψίνθιον, τὰς μονομαχίας, τὰ ἐκ χαρτοπαιγνίων χρέη κλ., κατώρθωσε τέλος ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς αἰχμῆς τῆς λόγχης καὶ τοῦ ξίφους τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ ἐν τῷ πρώτῳ συντάγματι τῶν ἀκροβολιστῶν.

Ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ, ἀφ' οὗ λοιπὸν ὑπηρέτησεν ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἓξ ἔτη, μετέσχε δύο καὶ εἴκοσι ἐκστρατειῶν καὶ τρὶς ἐτραυματίσθη, εἶχε λάβει ἄρτι τὴν σύνταξίν του, οὐδὲ εἰς δισχίλια φράγκα ἀνερχομένην· τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο προστιθέμενον εἰς τὰ διακόσια πεντήκοντα φράγκα τοῦ παρασήμου του, ἔταττεν αὐτὸν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῆς ἐντίμου ἐνδείας, ἣν τὸ Κράτος ἐπιφυλάττει εἰς πλείστους τῶν ἀκραιφνῶς ὑπηρετησάντων αὐτό.

Ἡ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ εἰς τὴν γενέθλιον πολίχνην ὑπῆρξεν ἄμοιρος πομπῆς. Ἀφίκετο πρωΐαν τινὰ διὰ τοῦ λεωφορείου, σιγάρον καπνίζων, ἐν οἰκειότητι ἤδη πρὸς τὸν ὁδηγὸν διατελῶν, εἰς ὃν καθ' ὁδὸν ἀφηγήθη τὴν διάβασιν τῶν «Σιδηρῶν Πυλῶν», ἐπιεικῶς συγχωρῶν τὰς συχνὰς ἀπροσεξίας τοῦ ἀκροατοῦ του, διακόπτοντος συνήθως αὐτὸν διὰ βλασφημίας ἢ διὰ τοῦ ὑβριστικοῦ παρωνυμίου *γελῶνα* ἀποτεινομένου πρὸς τὴν δεξιὰν φοράδα. Ὅτε τὸ λεωφορεῖον ἔστη, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου τὸν μάρσιππόν του, κατακεκαλυμμένον ὑπὸ ἐπιγραφῶν τοσούτων ὅσαι καὶ αἱ μεταλλαγαὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ· καὶ οἱ παρατυχόντες ἐκεῖ ἐξεπλάγησαν σφόδρα βλέποντες ἄνθρωπον φέροντα παράσημον—πρᾶγμα σπάνιον ἔτι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις—εἰσερχόμενον εἰς τὸ προστυχὸν ἐκεῖ καπηλεῖον καὶ προσφέροντα φιλοφρόνως οἶνον εἰς τὸν ἁμαξηλάτην.

Ἔν τινι ἀποκέντρῳ οἰκίᾳ, ἐν ᾗ, προσδεδεμέναι ἐμυκῶντο δύω ἀγελάδες, καὶ ἐν ᾗ ὄρνιθες καὶ νῆσσαι ἐπλανῶντο ἐν τῇ αὐλῇ, ἐνοικιάζετο ἐσκευασμένον δωμάτιον. Ὁ λοχαγὸς ὁδηγούμενος ὑπὸ δυσειδοῦς γραϊδίου ἀνῆλθε τὴν κλίμακα, δριμεῖαν ὀσμὴν σταύλου ἀποπνέουσαν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς πλακόστρωτον δωμάτιον οὐτινὸς τοὺς τοίχους ἐ-

κάλυπτε χάρτης παράδοξος παριστῶν ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους κυανῆν ἐντετυπωμένην καὶ ἐπ' ἄπειρον ἐπαναλαμβανομένην τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωσὴφ Πονιατόβσκη ἐφίππου πηδῶντος εἰς τὸν Ἔλστερ. Ἡ διακόσμησις αὕτη ἡ μονότονος μέν, ἀλλ' ἀναμιμνήσκουσα τὴν στρατιωτικὴν τῆς Γαλλίας δόξαν, κατέθελξεν ἀναμφιβόλως τὸν λοχαγόν· διότι χωρὶς νὰ μεριμνήσῃ πολὺ περὶ τῆς ὀλίγης ὑπαρχούσης εὐρυχωρίας, περὶ τῶν ἀχυρίνων καθεκλῶν, τῶν ἐκ καρυοξύλου ἐπίπλων, καὶ τῆς μικρᾶς κλίνης μὲ τὰ ἀπολέσαντα τὴν χροιὰν αὐτῶν παραπετάσματα, συνεφώνησε τὸ ἐνοίκιον. Ἐν δὲ τέταρτον ὥρας ἤρκεσεν αὐτῷ ὅπως κενώσῃ τὸν μάρσιππόν του, ἀναρτήσῃ εἰς τὸν τοῖχον τὰ ἐνδύματά του, ῥίψῃ εἰς γωνίαν τινὰ τὰ ὑποδήματά του καὶ κοσμήσῃ τὸν τοῖχον διὰ τροπαίου ἀποτελουμένου ἐκ τριῶν πιπῶν, μιᾶς σπάθης καὶ ζεύγους πιστολίων. Μεταβὰς εἰς τὸ ἀπέναντι παντοπωλεῖον ἠγόρασε μίαν λίτραν ἀλειμματοκηρίων καὶ φιάλην ῥουμίου, ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ δωμάτιον ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς ἑστίας τ'ἀγορασθέντα, καὶ περιήγαγε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα ἄκραν ἐκφράζον εὐαρέσκειαν. Εἶτα ἐξυρίσθη ἄνευ καθρέπτου—ἕξις τοῦ στρατοπέδου—ἔψηξε τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ, ἐφόρεσε τὸν πῖλόν του πρὸς τὸ οὖς ἐπικλινῆ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν πόλιν, πρὸς ἀναζήτησιν κυρίως καφενείου.

Β'

Τὸ διημερεύειν καὶ διανυκτερεύειν ἐν καφενείοις ἦτο παλαιὰ τοῦ λοχαγοῦ ἕξις. Ἐκορέννυε συγχρόνως τὰ τρία ἰσοβάθμια ἐλαττώματά του — τὸ πρὸς τὸν καπνόν, τὸ ἀψίνθιον, καὶ τὸ χαρτοπαίγνιον πάθος του. Ἅπας ὁ βίος αὐτοῦ εἰς τὰ τρία ταῦτα κατηναλώθη, ἠδύνατο δὲ ν'ἀριθμήσῃ προχείρως ὅλα τὰ καπηλεῖα, τὰ καπνοπωλεῖα, τὰ καφενεῖα καὶ τὰς στρατιωτικὰς λέσχας ὅλων τῶν πόλεων, εἰς ἃς μετέβη ὡς φρουρά. Πράγματι, δι'αὐτὸν ἡ μόνη εὐδαιμονία ἦτο νὰ κάθηται ἐπὶ τῶν ξυλίνων ἢ διὰ τετριμμένου βελούδου ἐπικεκαλυμμένων ἑδωλίων ἐκείνων, ἐνώπιον τετραγώνου τραπέζης, ἐφ' ἧς συνεπεσωρεύοντο, ὡς διὰ μαγείας, τὰ κύπελλα. Τὸ σιγάρον τῷ ἐφαίνετο νόστιμον μόνον ὁσάκις προσέτριβε τὸ φωσφόρον ὑπὸ τὸ μάρμαρον τῆς τραπέζης· ἀφ' οὗ δ' ἀνήρτα εἰς τὸν τοῖχον τὴν σπάθην του καὶ τὸ πιλίκιόν του, καὶ ἐξεκούμβονε κομβία τινὰ τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ βαθὺς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως διέφευγεν αὐτὸν καὶ ἀνεφώνει·

— Ἔτσι δά! νὰ ζωή!

Πρωτίστη λοιπὸν μέριμνα αὐτοῦ ὑπῆρξε ν' ἀναζητήσῃ τὸ κατάστημα εἰς ὃ θὰ ἐσύχναζε, ἀφ' οὗ δὲ μάτην περιῆλθε τὴν πόλιν, μὴ ἀνευρίσκων τὸ ποθούμενον, ἐξήτασε τέλος διὰ τοῦ ἐμπείρου αὐτοῦ βλέμματος τὸ καφενεῖον τοῦ Προσπὲρ κείμενον ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῆς Πλατείας τῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἐνορίας.

Δὲν ἦτο βεβαίως τὸ ἰδανικόν του τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο· ὁ ἐν αὐτῷ θεράπων μὲ τὴν μέλαιναν ποδιάν, τὰ ἄνευ ἐρεισινώτου ἕδρανα, καὶ αἱ ξύλιναι ἐκεῖναι τράπεζαι αἱ διὰ κηρωτοῦ κεκαλυμμέναι, τῷ ἐφάνησαν πολὺ ἐπαρχιακά, πολὺ χυδαῖα. Ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καφενείου ἤρεσεν εἰς τὸν λοχαγόν. Παρετήρησεν ὅτι ἡ αἴθουσα ἦτο καλῶς ἐσκευασμένη, καθαρά, τὸ ἔδαφος ἔχουσα διὰ ψάμμου κιτρίνης ἐπεστρωμμένον· περιῆλθεν αὐτήν, ἐν τοῖς κατόπτροις θεωρῶν ἑαυτὸν διαβαίνοντα, εὗρε μαλακὸν τὸ ἀνάκλιντρον, ἐξαίρετον τὸ ἀψίνθιον, καὶ ἐφάνη τοσοῦτον ἐπιεικής, ὥστε δὲν ὠργίσθη κατὰ τῶν μυιῶν νηχομένων μετ'οἰκειότητος ὅλως ἀγροδιαίτου ἐντὸς τῶν ποτῶν τὰ ὁποῖα παρήγγελλε.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἐγένετο εἷς τῶν κυρίων θαμώνων τοῦ καφενείου τοῦ Προσπέρ. Αἱ ἀκριβεῖς καὶ τυπικαὶ αὐτοῦ ἕξεις τάχιστα ἐγένοντο γνωσταί. αἱ ἐπιθυμίαι αὐτοῦ ἐξεπληροῦντο πᾶσαι προθυμότατα. Ἐθεωρήθη πολύτιμος ἑταῖρος ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ καφενείου, ἀνθρώπων καταβεβλημένων ὑπὸ τῆς τρομερᾶς ἀνίας τῆς ἐπαρχίας, ἀληθὲς δ' εὐτύχημα ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς ἡ ἔλευσις τοῦ νεήλυδος, ἀφηγουμένου μεθ' ἱκανῆς εὐθυμίας τοὺς πολέμους του καὶ τοὺς ἔρωτάς του. Καὶ ὁ λοχαγὸς δ' ἑτέρωθεν κατεγοητεύθη εὑρὼν ἀκροατήριον ἀγνοοῦν ἔτι τὸ δραματολόγιον τῶν περιπετειῶν του. Ἐπὶ δέκα μῆνας λοιπὸν ἔμελλε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν ἐκδρομῶν του, τῶν κυνηγίων του, τῶν μαχῶν του, τῆς ὑποχωρήσεως τῆς Κωνσταντίνης, τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Βωμαζὰ καὶ τῶν θορυβωδῶν διασκεδάσεων τῶν ἀξιωματικῶν.

Ἀνθρωπίνη ἀδυναμία! Δὲν δυσηρεστήθη ἐπιτυχὼν ἀνθρώπους, διαφλεγομένους ὑπὸ περιεργίας, ὧν κατώρθωσε νὰ δεσμεύσῃ τὴν προσοχήν· δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι αἱ σχοινοτενεῖς διηγήσεις του ἔτρεπον ἄλλοτε εἰς φυγὴν τοὺς νεαροὺς ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Σαὶν-Σὺρ ἐξερχομένους ἀνθυπολοχαγούς.

Οἱ συνήθεις αὐτοῦ ἀκροαταὶ ἦσαν ὁ διευθυντὴς τοῦ καφενείου, χονδρός, προγάστωρ, ἠλίθιος, ὁ δικολάβος, μελανείμων καὶ βωμολόχος, περιφρονούμενος διὰ τὴν χυδαίαν αὐτοῦ ἕξιν, τοῦ λαμβάνειν μεθ' ἑαυτοῦ οἴκαδε τὸ ὑπόλοιπον τῆς σακχάρεώς του, ὁ εἰσπράκτωρ, πρᾳότατος, ἀσθενὴς τὴν κρᾶσιν, πέμπων εἰς τὰ περιοδικὰ λύσεις τῶν κυβολέξων καὶ τῶν γρίφων, καὶ τέλος ὁ κτηνίατρος τοῦ δήμου, ὁ μόνος ὅστις ὡς δημοκράτης καὶ ὀρθολογιστὴς ἐτόλμα ἐνίοτε ν' ἀντιλέγῃ εἰς τὸν λοχαγόν.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὁ ὅμιλος ἐβίου ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ, παραχωρῶν τὴν προεδρίαν εἰς τὸν νέον τοῦ καφενείου πελάτην, οὕτινος ἡ ἀρειμανία κεφαλὴ, καὶ τὸ λευκὸν ὑπογένειον ἦσαν ἀληθῶς ἐπιβλητικά· ἡ δὲ πολίχνη, ἥτις ἦτον ἤδη ὑπερήφανος διὰ πολλὰ πράγματα, ἠδύνατο νὰ ἐναβρύνηται ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῷ ἀποστράτῳ λοχαγῷ της.

Γ'

Τελεία εὐδαιμονία οὐδαμοῦ ὑφίσταται, ὁ δὲ λοχαγὸς Μερκαδιὲ, ὅτις ἐνόμισεν ὅτι συνήντησεν αὐτὴν εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Προσπὲρ, ἠναγκάσθη μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐννοήσῃ ὁποία ἦτον ἡ πλάνη του.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὴν Δευτέραν, ἡμέραν τῆς ἀγορᾶς, τὸ καφενεῖον ἦτον ἀπρόσιτον.

Ἀπὸ τῆς ἠοῦς κατεκλύζετο ὑπὸ κηπουρῶν, ἐνοικιαστῶν ἐπαύλεων, ὀρνιθεμπόρων, κτηνεμπόρων, ἀνθρώπων χονδρὰν ἐχόντων φωνὴν, χονδρὸν καὶ κοντὸν λαιμὸν, καὶ χονδρὰν μάςιγα εἰς τὴν χεῖρα, φορούντων καινουργῆ βραχὺν ἄχρις ὀσφύος ἐπενδύτην καὶ δερμάτινον *κασκέτον*, διαπραγματευομένων τὰς ὑποθέσεις των περὶ μίαν λίτραν οἴνου, πληττόντων τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν των, κροτούντων τὰς χεῖρας, ὁμιλούντων οἰκείως πρὸς τοὺς ὑπηρέτας.

Ὅτε ὁ λοχαγὸς ἀφικνεῖτο τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ὅπως πίῃ τὸ πρῶτόν του ἀψίνθιον, εὕρισκεν ὅλους ἐκείνους οἰνολήπτους καὶ πρὸς θορυβώδη συνεστίασιν παρεσκευασμένους. Ἡ συνήθης αὐτοῦ θέσις ἦτο κατειλημμένη· οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Οἱ θεράποντες ἔτρεχον ὡς φρενητιῶντες πρὸς τὰς ὠρυγὰς τῶν ἀγροίκων ἐκείνων. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦτον ἀποφρὰς ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ συνετάρασσε τὴν ὕπαρξίν του.

Μίαν πρωΐαν Δευτέρας, βέβαιος ἐκ προτέρων ὅτι τὸ καφενεῖον θὰ ἦτο λίαν θορυβῶδες καὶ κατάμεστον πλήθους, ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ ἐν τῷ δωματίῳ του, ἀλλὰ γλυκεῖα φθινοπωρινὴ ἀκτὶς παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ κατέλθῃ καὶ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἐστημένου λιθίνου ἑδωλίου. Ἐκάθητο ἐκεῖ μελαγχολικὸς καὶ καπνίζων ὅτε εἶδε προχωρούσας ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς ὁδοῦ—δρομίσκου μᾶλλον, κακῶς λιθοστρωμένου καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἄγοντος—ἓξ ἢ ἑπτὰ χῆνας ἃς ἐδίωκε κατόπιν διὰ μακροῦ ξύλου κοράσιον ὀκτὼ ἢ δέκα ἐτῶν.

Ὁ λοχαγὸς ῥίψας τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου, εἶδεν ὅτι εἶχε ξυλίνην τὴν ἑτέραν τῶν κνημῶν.

Οὐδὲν τὸ πατρικὸν ἐνυπῆρχεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τραχέος τούτου στρατιώτου. Ὅτε ἄλλοτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ἀλγερίας, ῥακένδυτα κοράσια ἔτεινον πρὸς αὐτὸν ἐπαίτιδα χεῖρα, ὁ λοχαγὸς τὰ ἀπεδίωκε συνήθως διὰ μαςιγώσεων· ὁσάκις δ' ἔτυχε νὰ εἰσδύσῃ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ συστρατιώτου τούτινος ἐγγάμου καὶ οἰκογενειάρχου, ἀπῆλθε βλασφημῶν κατὰ τῶν φωνασκῶν καὶ ἀκαθάρτων παιδίων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐγγίσει διὰ τῶν ῥυπαρῶν των χειρῶν τὰ χρυσᾶ σειρήτια τῆς στολῆς του.

Ἀλλ' ἡ θέα τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου σωματικοῦ ἐλαττώματος, ἀναμιμνήσκοντος αὐτῷ τὸ ὀδυνηρὸν θέαμα τῶν πληγῶν καὶ τῶν ἀκρωτηριασμῶν, συνεκίνησεν ἐν τούτοις τὸν γηραιὸν στρατιώτην. Ἠσθάνθη οἱονεὶ λύπην διὰ τὸ ἀσθενικὸν ἐκεῖνο ὂν τὸ γυμνὸν σχεδὸν ὑπὸ τὸ ἐκ συνεῤῥαμμένων ῥακῶν μεσοφόριον καὶ τὸν ἐσχισμένον χιτῶνα, τὸ τρέχον γενναίως κατόπιν τῶν χηνῶν του, βυθίζον ἐν τῇ κόνει τὸν γυμνόν του πόδα, καὶ χωλαῖνον ἐπὶ τοῦ κακῶς προσηρμοσμένου καλοβάθρου του.

Αἱ χῆνες ἀναγνωρίσασαι τὸ κατάλυμά των εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἡ μικρὰ ἡτοιμάζετο ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὰς, ὅτε ὁ λοχαγὸς τὴν ἐσταμάτησε διὰ ταύτης τῆς ἐρωτήσεως·

— Αἶ, κοριτσάκι, πῶς σὲ λέγουν ;

— Φαννίτσα, ἀφεντικό, ἀπεκρίθη τὸ κοράσιον προσηλῶσαν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς μεγάλους μέλανας ὀφθαλμούς του, καὶ ἀπομακρύναν ἀπὸ τοῦ μετώπου του τὴν ἀτημέλητον κόμην του·

— Ἐδῶ μένεις καὶ σύ ; Δὲν σὲ εἶχα ἰδεῖ ἕως τώρα.

— Ἐγὼ ὅμως σᾶς γνωρίζω. Γιατὶ πλαγιάζω κάτω ἀπὸ τὴν σκάλα καὶ ὅταν γυρνᾶτε 'ς τὴν κάμαρά σας κάθε νύκτα μ' ἐξυπνᾶτε.

— Ἀλήθεια, μικροῦλα ; Ἆ ! τότε θὰ περιπατῶ εἰς τὰ νύχια, 'ς τὸ ἑξῆς. Καὶ πόσων χρόνων εἶσαι ;

— Περπατῶ 'ς τὰ ἐννέα. Θὰ τὰ κλείσω τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

— Εἶνε συγγενής σου ἐδῶ ἡ νοικοκυρά ;

— Ὄχι, μ' ἔχει διὰ τὴς χήναις καὶ διὰ ἄλλαις δουλειαίς.

— Καὶ τί σοῦ δίδει ;

— Νὰ τρώγω καὶ νὰ κοιμοῦμαι κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα.

— Καὶ ποῖος ἔκαμε ἔτσι τὸ πόδι σου, μικρά μου ;

— Μ' ἐκλώτσησε μία ἀγελάδα ὅταν ἤμουν πέντε χρόνων.

— Ἔχεις πατέρα καὶ μητέρα ;

Τὸ κοράσιον ἠρυθρίασε.

— Ἤμουν εἰς τὸ Βρεφοκομεῖο, εἶπε διὰ βραχείας φωνῆς.

Εἶτα δὲ σκαιῶς χαιρετίσαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν χωλαῖνον, καὶ ὁ λοχαγὸς ἤκουσεν ἀπομακρυνόμενον ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς αὐλῆς τὸν ξηρὸν ἦχον τοῦ μικροῦ ξυλίνου ποδός.

— Μὰ τὴν πίστιν μου ! διελογίσθη τραπεὶς αὖθις μηχανικῶς τὴν πρὸς τὸ καφενεῖον ἄγουσαν, αὐτὸ δὲν εἶνε διόλου σωστό. Μ' ἕνα πόδι ! Ἂν εἶνε κανεὶς στρατιώτης τὸν στέλλουν εἰς τὸν στρατῶνα τῶν Ἀπομάχων μὲ τὰ λεπτὰ τοῦ παρασήμου του, διὰ ν' ἀγοράζῃ καπνόν. Ἂν εἶνε ἀξιωματικὸς, τὸν διορίζουν εἰσπράκτορα, καὶ νυμφεύεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ μικρὰ κόρη νὰ ἔχῃ ἕνα πόδι, δὲν εἶνε, δὲν εἶνε διόλου σωστό.

Ὁ λοχαγὸς διὰ τῶν λέξεων τούτων διατυπώσας τὴν ἀδικίαν τῆς εἱμαρμένης, ἀφίκετο μέχρι τῆς φλιᾶς τοῦ προσφιλοῦς του ἐνδιαιτήματος, ἀλλ' εἶδε τοσαύτην συῤῥοὴν κυανῶν βραχέων ἐ-

πενδυτῶν, ἤκουσε τοιαύτην ὀχλοβοὴν ἠχηρῶν γελώτων, ὥστε ἐπέστρεψεν οἴκαδε δύσθυμος.

Τὸ δωμάτιόν του — ἦτον ἴσως ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν παρέμενεν ἐν αὐτῷ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας—τῷ ἐφάνη ῥυπαρόν. Τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης ἦσαν κατακίτρινα ἐκ τοῦ καπνοῦ, ἡ ἑστία ἦτο πλήρης πτυσμάτων καὶ λειψάνων σιγάρων, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπικαλυπτούσης τὰ ἔπιπλα κόνεως ἠδύνατό τις νὰ ἐπιγράψῃ τὸ ὄνομά του.

Παρετήρησεν ἐπί τινα χρόνον τοὺς τοίχους, ἐφ' ὧν ὁ περιώνυμος λογχοφόρος ἱππεὺς τῆς Λειψίας εὕρισκεν ἑκατοντάκις ἔνδοξον θάνατον· εἶτα δ' ὅπως διασκεδάσῃ τὴν πλῆξίν του ἐπεθεώρησε τὴν ἱματιοθήκην του. Καὶ εὗρε πλῆθος τετρημένων θυλακίων, τετρημένων περικνημίδων, καὶ χιτώνων ἄνευ κομβίων!

— Μοῦ χρειάζεται μία ὑπηρέτρια, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Εἶτα ἀνεμνήσθη τῆς μικρᾶς χωλῆς.

— Ἰδοὺ τί θὰ κάμω. Θὰ ἐνοικιάσω τὸ πλαγινὸν δωμάτιον· ὁ χειμῶνας πλησιάζει καὶ ἡ μικρὰ θὰ παγώνῃ κάτω ἀπὸ τὴν σκάλαν. Θὰ φροντίζῃ διὰ τὰ ἐνδύματά μου, τὰ ἀσπρόῤῥουχά μου, θὰ σκουπίζῃ. Αἴ!

Ἀλλὰ νέφος ἐπεσκίασε τὴν θελκτικὴν ταύτην εἰκόνα τῆς οἰκιακῆς εὐημερίας. Ὁ λοχαγὸς ἐνεθυμήθη ὅτι ἀπεῖχε πολὺ ὁ καιρὸς τῆς πληρωμῆς τῆς τριμηνίας του, καὶ ὅτι ὁ λογαριασμός του ἐξωγκοῦτο καταπληκτικῶς ἐν τῷ καφενείῳ τοῦ Προσπέρ.

— Δὲν ἔχω ὅσα μοῦ χρειάζονται, ὠνειροπόλει μονολογῶν. Καὶ ἐν τούτοις μὲ κλέπτουν ἐκεῖ κάτω, εἶμαι βέβαιος. Ἡ τροφὴ εἶνε πολὺ ἀκριβή, κ' ἐκεῖνος ὁ διεστραμμένος ὁ γεροκτηνίατρος, παίζει ὡσὰν διάβολος. Ὀκτὼ ἡμέρας τώρα ἐγὼ πληρόνω τὰ ποτά του. Βέβαια. Θὰ κάμω καλλίτερα ἴσως νὰ ἀναθέσω εἰς τὴν μικρὰν νὰ ψωνίζῃ. Βούτημα μὲ καφὲ τὸ πρωΐ, φαγητὸν τὸ μεσημέρι, ξηροφάγι τὸ βράδυ. Ζωὴ στρατιωτική, τέλος πάντων. Εἶμαι συνειθισμένος ἐγὼ εἰς αὐτά.

Τετέλεσται· ἡ ἄποψις αὕτη τοῦ βίου τὸν εὐηρέστει σφόδρα. Ἐξελθὼν εἶδεν ἀκριβῶς τὴν οἰκοδέσποιναν κτηνώδη, χονδρὴν χωρικήν, καὶ τὴν μικρὰν ἀνάπηρον, ἀνακινούσας ἀμφοτέρας ἐν τῇ αὐλῇ κοπρίαν διὰ δικράνων.

— Εἰξεύρει νὰ ῥάπτῃ, νὰ πλύνῃ, νὰ μαγειρεύῃ; ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Ποιά; Ἡ Φαννίτσα; Διατί μ' ἐρωτᾶτε;

— Εἰξεύρει ὀλίγον ἀπὸ ὅλα αὐτά;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ; αὐτὴ ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ Ὀρφανοτροφεῖο ποῦ μαθαίνουν μέσα ἀπὸ ὅλα.

— Πές μου, κοριτσάκι μου, προσεῖπεν ὁ λοχαγὸς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ κοράσιον, δὲν σοῦ προξενῶ φόβον, αἴ; Δὲν εἶν' ἔτσι; Αἴ, κυρά, μοῦ τὴν παραχωρεῖς ἐμένα τὴν μικρά; μοῦ χρειάζεται μία ὑπηρέτρια.

— Ἂν τὴν τρέφῃς καὶ τῆς κάμνῃς καὶ ῥοῦχα διατί ὄχι;

— Τότε σύμφωνοι. Νά, λάβε εἴκοσι φράγκα. Ἕως τὸ βράδυ νὰ ἔχῃ ἕνα φουστάνι καὶ ἕνα ὑπόδημα. Αὔριον διορθόνομεν τὰ λοιπά.

Καὶ ἀφ' οὗ ἔσυρε φιλικῶς τὸ ὠτίον τῆς Φαννίτσας, ὁ λοχαγὸς ἀπεμακρύνθη κατηυχαριστημένος.

— Θὰ γείνῃ ἀνάγκη νὰ κόψω μερικαὶς *μπίραις*, καὶ μερικὰ ἀψίνθια, ἐσκέπτετο, καὶ νὰ μὴ παίζω *πικέτο* μὲ τὸν ἰατρόν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει λόγον, ἔκαμα χρυσῆ δουλειά.

Δ'

— Λοχαγέ, εἶσθε λιποτάκτης!

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀποστροφή, δι' ἧς οἱ πιστοὶ θαμῶνες τοῦ καφενείου Προσπὲρ προσηγόρευον τοῦ λοιποῦ τὸν λοχαγόν, οὗτινος αἱ εἰς αὐτὸ ἐπισκέψεις καθίσταντο ὁσημέραι σπανιώτεραι.

Διότι ὁ δυστυχὴς λοχαγὸς δὲν εἶχε προΐδει πάσας τὰς συνεπείας τῆς ἀγαθῆς του πράξεως. Διὰ τῆς παύσεως τῆς πρωϊνῆς ἀψίνθου, κατώρθωσε νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῆς Φαννίτσας μικρὰς δαπάνας· ἀλλὰ πόσων ἄλλων μεταῤῥυθμίσεων εἶχεν ἀνάγκην ὅπως κατορθώσῃ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀπροόπτους δαπάνας τοῦ νέου του βίου!. Ἡ μικρὰ κόρη εὐγνωμοσύνης ἔμπλεως προσεπάθει νὰ διατρανώσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ ζήλου της. Τὸ δωμάτιον μετέβαλεν ἤδη ὄψιν. Τὰ ἔπιπλα ἦσαν διηυθετημένα καὶ καθαρώτατα, ἡ ἑστία εὐπρεπής, αἱ πλάκες τοῦ ἐδάφους ἔλαμπον, καὶ αἱ ἀράχναι δὲν ὕφαινον πλέον τὸν ἱστόν των ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ Πονιατόβσκη. Ὅτε ἐπέστρεφεν ὁ λοχαγός, ὁ ζωμὸς προσεκάλει αὐτὸν διὰ τοῦ ἀρώματός του ἀπὸ τῆς κλίμακος, καὶ ἡ θέα τῶν ἀχνιζόντων φαγητῶν ἐπὶ τῆς χονδροειδοῦς μὲν ἀλλὰ χιονώδους ἐπιτραπεζίου ὀθόνης, παρὰ πινάκιον καθαρώτατον καὶ κοχλιάρια, μαχαίρια, καὶ περόνια στίλβοντα, ἤνοιγε τέλεον πλέον τὴν ὄρεξίν του. Ἡ Φαννίτσα ἐπωφελεῖτο τῆς θυμηδίας τοῦ κυρίου της, ὅπως τῷ ὁμολογήσῃ κρυφίαν τινὰ φιλοδοξίαν της. Ὑπῆρχεν ἀνάγκη πυροστάτου διὰ τὴν ἑστίαν, ἐν ᾗ ἀνήπτετο τώρα πῦρ, σκεῦός τι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν γλυκισμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπετύγχανε τόσον. Καὶ ὁ λοχαγός, ὅστις ἐμειδία ἀκούων τὴν αἴτησιν τοῦ κορασίου, καὶ ὅστις ᾐσθάνετο ἑαυτὸν κυριευόμενον ὁσημέραι ὑπὸ τῶν ἕξεων τοῦ *οἰκοκύρη*, ὑπέσχετο ὅτι θὰ σκεφθῇ, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀντικαθίστα τὰ εὐώδη σιγάρα του διὰ πενταλέπτων σιγάρων, δὲν ἔπαιζεν *ἐκαρτέ*, ἢ ὑπέβαλλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν στέρησιν τοῦ τρίτου ποτηρίου τοῦ ζύθου του ἢ τοῦ δευτέρου ποτηρίου τοῦ *μαρασκίνου*.

Ἡ πάλη ὑπῆρξε μακρά, ὑπῆρξε σκληρά. Πλειστάκις κατὰ τὴν ὥραν ὀρεκτικοῦ τινος, ἀπαγορευομένου ὑπὸ τῆς οἰκονομίας, ἐν ᾧ ἡ δίψα ἐξήραινε τὸν λάρυγγά του, ὁ λοχαγὸς ἡρωϊκὸν κα-

τέβαλλεν ἀγῶνα ὅπως μακρὰν τοῦ καφενείου τρέψῃ τὰ βήματά του. Πολλάκις περιεπλανήθη ὀνειροπολῶν τὸν *ῥῆγα ἀτού, τὰ πέντε καὶ δεκατέσσαρα*... Ἀλλὰ πάντοτε σχεδὸν γενναίως ἐπέστρεφεν οἴκαδε, καὶ ἐπειδὴ ἠγάπα πλειότερον τὴν Φαννίτσαν δι' ἑκάστην θυσίαν ἣν ὑπὲρ αὐτῆς ἐποίει, ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν ἠσπάζετο καλλίτερον. Διότι τὴν ἠσπάζετο. Δὲν ἦτο πλέον ὑπηρέτριά του. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾧ ἵστατο παρὰ τὴν τράπεζαν ὀρθή, ἀποκαλοῦσα αὐτὸν *κύριον*, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ, ἔλαβε τὰς δύω της χεῖρας καὶ τῇ εἶπε μετ' ἐξάψεως·

— Φίλησέ με πρῶτα, καὶ ἔπειτα κάμε μου τὴν χάριν νὰ μοῦ ὁμιλῇς μὲ τὸ *σὺ* καὶ ὄχι μὲ τὸ *σεῖς*, μὰ τὸν Θεόν!

Σήμερον τετέλεσται. Ἡ συνάντησις ἑνὸς κορασίου ἔσωσε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀπὸ ἐπονειδίστου γήρατος. Τὰ παλαιά του ἐλαττώματα διεδέξατο νεαρὸν πάθος. Λατρεύει τὸ ἀνάπηρον ἐκεῖνο ὄν, ὅπερ βαδίζον ἀνασκιρτᾷ ἐν τῷ εὐπρεπεῖ καὶ καλῶς ἐσκευασμένῳ ἐκείνῳ δωματίῳ. Ἐδίδαξεν ἀνάγνωσιν τὴν Φαννίτσαν, καί, ἀναμιμνησκόμενος τῆς καλλιγραφίας τῶν νεανικῶν του ἐτῶν, τῇ σχεδιάζει ὑποδείγματα γραφῆς. Μεγίστη αὐτοῦ χαρὰ εἶνε, ὅτε τὸ κοράσιον συντόνως προσέχον εἰς τὸ τετράδιόν του καὶ κηλιδοῦν ἐνίοτε αὐτὸ διὰ σταγόνος μελάνης, ἣν λείχει ἀμέσως διὰ τῆς μικρᾶς του γλώσσης, περαίνει τὴν ἀντιγραφὴν πολυσυλλάβου καὶ μακρᾶς λέξεως. Ἀλλ' ἀνησυχεῖ καθ' ὑπερβολὴν ἀναλογιζόμενος ὅτι γηράσκει, καὶ ὅτι οὐδὲν ἔχει ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν θετήν του κόρην.

Τούτου ἕνεκα ἔγεινε σχεδὸν φιλάργυρος· θησαυρίζει, θέλει νὰ παραιτήσῃ τὸν καπνόν, μολονότι ἡ Φαννίτσα πληροῖ τὴν πίπαν του καὶ τῷ τὴν ἀνάπτει. Σκοπεύει νὰ οἰκονομήσῃ ποσότητά τινα ἐκ τῶν πενιχρῶν του προσόδων, ὅπως τῇ ἀγοράσῃ τὸ ὑλικὸν μικροῦ παλαιοπωλείου. Ἐκεῖ, ὅταν ἀποθάνῃ, θὰ ζήσῃ ἐκείνη ἀφανὴς καὶ ἥσυχος, ἔχουσά που, εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ μαγαζείου, ἀνηρτημένον τὸν παλαιὸν σταυρὸν τῆς λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, ὅστις θὰ τῇ ἐνθυμίζῃ τὸν λοχαγόν.

Καθ' ἑκάστην ἐξέρχεται εἰς περίπατον μετ' αὐτῆς. Ἐνίοτε διέρχονται παρ' αὐτοὺς ξένοι ῥίπτοντες συμπαθὲς βλέμμα ἐπὶ τοῦ γέροντος τούτου στρατιώτου, οὗτινος ἐφείσθη ὁ πόλεμος, καὶ τοῦ ἀναπήρου ἐκείνου κορασίου· καὶ αἰσθάνεται ἑαυτὸν συγκινούμενον — ὤ! μυχιαίτατα, ἄχρι δακρύων! —ὁπότε εἷς τῶν διαβατῶν ψιθυρίζει ἀπομακρυνόμενος·

— Καϋμένος [redacted] Κρίμα τὸ κορίτσι του νὰ εἶνε τόσον εὔμορφο καὶ νὰ ἔχῃ ξύλινο πόδι!

[François Coppée]. Α.Π.Κ.

Ὁ Οὐέλιγκτων ἔλεγε· «Τὰ χρέη μεταβάλλουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀνδράποδον».

Η ΕΙΣ ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ ΕΠΑΝΟΔΟΣ

Ἀγροτικὴ σκηνογραφία.

Oh ! charme du silence et des asiles frais!

Théodore de Banville.

Α'.

Ὁ ἥλιος ὁλοένα κατεβαίνει...
Τῇ γῇ 'σὲ λίγη ὥρα παραιτεῖ
Κ' ἡ δύσῃ ροδοκόκκινα 'ντυμένη
'Σ τὴν ἀγκαλιά της μέσα τὸν κρατεῖ.

Παράξενο· τῇ γῇ ὅταν ἀφήσῃ,
Φεύγει μαζῆ του κάθε ἐμορφιά·
Οἱ κάμποι, τὰ βουνά, ὅλη ἡ φύσι
Σκοτεινιασμένη 'μοιάζουν ζωγραφιά.

Καὶ μέσ' 'ς ταῖς καλαμιαῖς καὶ 'ς τὰ πλατάνια
Σὰν μαῦρο φεῖδι τρέχει τὸ νερό...
...Νυκτόνει—ἐκεῖ 'πάνω 'ς τὰ οὐράνια
Τὸ πρῶτο ἄστρο λάμπει ἀργυρό.

Ὅλης τῆς γῆς τὴν πλᾶσι κουρασμένη
Ἔχει σκεπάσει ὕπνου σιγαλιά
Κ' ἡ θάλασσα κοιμᾶται πλαγιασμένη
'Σὲ μαλακὴ κ' ὑγρὴ ἀκρογιαλιά.

Ὁ γέρω πεῦκος, ποῦ ὀρθὸς περνάει
Ὅλη τὴ νύκτα καὶ δροσιὰ ῥουφᾷ,
Ἀργὰ καὶ ποῦ τὰ φύλλα του κουνάει
Ὡσὰν νὰ χασμουριέτ' ἀπὸ κρυφά...

Μόνον ἡ βρύσι ἡ χορταριασμένη,
Ποῦ ὅλη 'μέρα λέει καὶ γελᾷ,
Κι' αὐτὴ τὴν ὥρ' ἀκόμη δὲν σωπαίνει
—'Σ τὸν ὕπνο της, θαρρεῖς, παραμιλᾷ.

Β'.

Ἡ τόση ἐρημιὰ σὲ ξεγελάει
Καὶ λές'—'Ἐδῶ κοντὰ δὲν ζῇ κανείς!...
Μὰ ἔξαφνα τὴ σιωπὴ ξυπνάει
Ἀντίλαλος ἀνθρωπινῆς φωνῆς,

Ἢ γαύγισμα σκυλιοῦ, ἢ πετεινάρι,
Ἢ ἀγελάδας μούγκρισμα βαρύ,
Εἴτε γιδιοῦ κ υ π ρ ί, εἴτε κριάρι
Μὲ τὴ χονδρὴ κ ο υ δ ο ῦ ν α ποῦ φορεῖ.

. . . .

Κάτω ἐκεῖ μεσ' 'ς τὴν ξανθὴ κοιλάδα
Ποῦ ἔχει 'λίγη σκέπη οὐρανοῦ
Κ' ἕνα στεφάνι γύρῳ πρασινάδα
Τὰ δασωμένα φρύδια τοῦ βουνοῦ,

Βυθυά, βαθυὰ ἀσπρίζουνε οἱ τοῖχοι
Μικροῦ χωριοῦ—'ς τὰ μισοσκοτεινὰ
Μοιάζουν βαρυὰ κοτρώνια ποῦ ἡ τύχη
Ἐχάρφωσε ἐκεῖ παντοτεινά.

Μαῦροι, μικροὶ καπνοὶ στρηφογυρίζουν
Ἀπάνω ἀπ' τὸ χωριὸ χωρὶς ὁρμή...
Τὴν ὥρ' αὐτὴ οἱ χωρικοὶ φουρνίζουν
Τὸ μαῦρά τους καὶ ἄζυμο ψωμί.

Ἐκεῖ 'μπροστὰ 'σὲ φούρνους πέντε-δέκα,
'Σ τὴ λάμψι ποῦ σκορποῦνε τὰ κλαδιά
Ζυμόν' ἡ κόρη, ἡ μάννα, ἡ γυναῖκα·
Τριγύρῳ της προσμένουν τὰ παιδιά,

Καὶ παρεκεῖ 'ς τὴ θύρα καθισμένος
'Απ' τὴν δουλειὰ τῆς 'μέρας τὴν πολλὴ
'Ο γεωργὸς κομμένος, νυσταγμένος
'Σ τὸ χέρι ἀκουμπᾷ τὴν κεφαλή.

Γ'.

Τὴν ὥρ' αὐτὴ 'σὲ κάτασπρο λιθάρι
'Απάνω 'ς τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴ
'Ανεβασμένο ἕνα παλληκάρι
Κυττάζει κάτω μὲ χαρὰ κρυφή

'Η μαύρη καὶ σφιγμένη φορεσιά του,
'Ακόμα τὸ κασκέττο ποῦ φορεῖ
Τὸ στῆθός του μὲ τὰ χρυσᾶ κομπιά του
Πῶς εἶνε στρατιώτης μαρτυρεῖ.

Τὸν ἤθελ' ἡ πατρὶς—'ς τὸ κράξιμό της
'Επῆγε' ἕνα χρόνο, μῆνες τρεῖς
Μὲ τόσους ἄλλους ἦτον στρατιώτης
Καὶ τόρα τὸν ἀφίνει ἡ πατρίς.

Κ' ἔρχεται πάλι μεσ 'ς αὐτὰ τὰ δάση,
Ποῦ μὲ μακρὺ τουφέκι κυνηγοῦ
Τόσαις φοραῖς τὸν εἶδεν νὰ χαλάσῃ
Τὴ γοῦνα γληγορόποδου λαγοῦ.

Μεσ' ς' τὸ βαθὺ σκοτάδι γυμνασμένη
Γνωρίζει ἡ ματιά του χαρωπὴ
'Στὰ φύλλα μιᾶς ἐληᾶς μισοκρυμμένη
Τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ του τὴ σκεπή.

Μεσ' τὸ χωριὸ κανεὶς δὲν τὸν προσμένει,
'Ακόμη τὸν θαρροῦν 'ς τὰ Πεζικὰ
Καὶ συλλογιέται τί χαρὰ θὰ γένῃ
"Οταν τὸν 'δοῦνε ἔτσι ξαφνικά.

Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλους μιὰ χωριατοποῦλα
Ποῦ τρία χρόνια τόρα ἀγαπᾷ,
Τὴ λυγερὴ ἐκείνη Εὐμορφοῦλα*
Τὴν ἀνθισμένη κόρη τοῦ παππᾶ.

Θυμᾶται πῶς μιὰ 'μέρα 'ς τὸ χορτάρι
Τῆς ἔδωκε μονάκριβο φιλὶ
Κ' ὑπόσχεσι γλυκειὰ πῶς θὰ τὴν πάρῃ
Σὰν ἔρθῃ μὲ τὴν ὥρα τὴν καλὴ

Κι' ὡρκίσθηκε κι' αὐτὴ νὰ τὸν προσμένῃ,
Καὶ ἂν τυχὸν 'ς τὴ μάχη σκοτωθῇ...
Καλλίτερα καλόγρηα νὰ γένῃ
Παρ' ἄλλον ἀπ' αὐτὸν νὰ 'πανδρευθῇ.

Καὶ τοὔχει 'πεῖ ἀκόμα, 'σὰν γυρίσῃ,
'Από 'ψηλὰ γιὰ μήνυμα γλυκὸ
Μὲ τὴν μικρὴ φλογέρα του ν' ἀρχίσῃ
"Ενα γνωστὸ σκοπὸ ἐρωτικό.

Δ'.

Γοργὰ, γοργὰ τὸ μονοπάτι παίρνει,
Κ' ἐνῷ πηδᾷ μὲ πόδια φτερωτὰ,
'Σ τὸ στόμα τὴ γλυκειὰ φλογέρα φέρνει
Κ' ἐκείνη χαρωπαῖς φωναῖς πετᾷ...

Γιὰ 'λίγο ὅλο τὸ χωριὸ ξαφνίζει
Μιὰ τέτοια μουσικὴ νυκτερινή,
Μὰ γλήγορα κι' ὁ πλειὸ κουφὸς γνωρίζει
Τῆς εὐμορφης φλογέρας τὴ φωνή.

. . . .

'Απ' ἀγκαλιὰ 'σὲ ἀγκαλιὰ ριγμένος,
Γεμάτος καλῶς ἦλθες καὶ φιλιὰ
"Εφθασ' ὁ Πέτρος τέλος δακρυσμένος
'Εκεῖ ποῦ τὸν προσμέν' ἡ ἀγκαλιὰ

'Η πλειὸ θερμὴ.... 'Εκεῖ ποῦ τὸν προσμένει
"Ολη χαρὰ κι' ἀγάπη νὰ τὸν δῇ
Μητέρα τόσους μῆνες στερημένη
Τὸ πρῶτο, τ' ἀκριβό της τὸ παιδί.

Παιδὶ καὶ μάνα λέξι δὲν μιλοῦνε,
Μὰ λένε τόσα λόγια τὰ φιλιά!...
Καλότυχοι ποῦ ξέρουν νὰ φιλοῦνε'
Τοῦ Παραδείσου ξέρουν τὴ λαλιά!...

Μὰ 'ξάφνω ὁ πατέρας του ἀνοίγει
Τὸ στόμα καὶ βαρειὰ φωνὴ κυλᾷ :
—«Σὲ ἄφησαν ἢ μήπως ἔχεις φύγει
'Απ' τὸν στρατό;... Γιὰ πρόσεξε καλά!..»

Καθένας μιὰ στιγμὴ ἀνατριχιάζει
'Σ τοῦ γέρου τὴν ἰδέα τὴ φρικτή,
Μὰ τὸ παιδὶ 'ς τὰ μάτια τὸν κυττάζει :
—«Ποτὲ ὁ Πέτρος δὲν λιποτακτεῖ!...»

Ε'.

Τριγύρω 'σὲ μικρὴ φωτιὰ στρωμένοι
Πεντ' ἔξη φίλοι, γείτονες καλοὶ
'Ακοῦν προσεκτικοὶ καὶ θαμπωμένοι
Τὸν Πέτρο ποῦ γιὰ τόσα τοὺς μιλεῖ.

Λέει γιὰ τὴ ζωὴ ποὔχει περάσει
Εἰς τὸν στρατὸ—τὰ βάρη εἶναι πολλὰ...
Μὰ πάλι δὲν μπορεῖ καὶ νὰ ξεχάσῃ
Τῶν 'Αθηνῶν τ' ἀμέτρητα καλά.

Τὰ σπίτια τὰ 'ψηλὰ καὶ ταῖς πλατείαις,
Ταῖς ἅμαξαις ποῦ πᾶν ἐδῶ κ' ἐκεῖ,
Τὰ θέατρα, τὸν κόσμο, ταῖς κυρίαις,
Τοὺς περιπάτους καὶ τὴ μουσική...

Κι' ἄλλα—τὸν σιδηρόδρομο ἀκόμα,
Ποῦ τρέχει μὲ νερὸ καὶ μὲ φωτιά...
"Ομως αὐτὸ τοῦ λένε μ' ἕνα στόμα
Πῶς εἶνε πλειὰ ἀχώνευτη ψευτιά...

Μὲ συντροφιὰ καλὴ καὶ ὁμιλία
'Η μαύρη νύκτα ἄκοπα περνᾷ,
Μὰ πρέπει καὶ γιὰ 'λίγη εὐθυμία
'Η πλῶσκα κάπου κάπου νὰ γυρνᾷ.

Τ' ἀστέρια δείχνουν ὥρα περασμένη'
"Ολοι πηγαίνουν πλειὰ νὰ κοιμηθοῦν,
Γιατ' ἔχουν τὴ σπορὰ ἀρχινισμένη
Καὶ πρέπει τὴν αὐγὴ νὰ σηκωθοῦν.

ς'.

. . . .

Τί εὔμορφ' εἶν' ἡ ὥρα ποῦ ἡ φύσι
'Ακόμ' ἀπὸ τὸν ὕπνο τὸ [illegible]
Δὲν ἔχει λὲς καλὰ κα[illegible]πνήσει
Εἴτε βαριέται καὶ νὰ σηκωθῇ!...

'Από τὰ τόσα ἄστρα, ἓν ἀστέρι
Μένει, ὁ λαμπερὸς Αὐγερινὸς,
Καὶ κάτω 'ς τῆς ἀνατολῆς τὰ μέρη
'Αρχίζει νὰ χρυσόνῃ ὁ οὐρανός.

* Τὸ χάριεν τοῦτο ὄνομα φέρουσι πλεῖσται ἐν τῇ Εὐβοίᾳ κόραι. ΒΔ. Γ. Δ.

Σὰν κόρη 'ντροπαλή, ποῦ πλαγιασμένη
Ψιλὸ σεντόνι ἀπάνω της κρατεῖ
Μοιάζ' ἡ μικρὴ κοιλάδα σκεπασμένη
Μὲ καταχνιὰ κατάσπρη 'σὰν χαρτί.

'Η θάλασσα ἀρχίζει νὰ σαλεύῃ
'Σ τὰ πρῶτα, πρῶτα χάδια τοῦ Βορριᾶ...
Τὸ κῦμα ὁλοένα ζωντανεύει
Καὶ χίλιαις γλώσσαις γλείφουν τὴ στεριά.

'Απὸ τὸ πρῶτο χάραγμα πετοῦνε
Εἴτε 'ς τὰ στήθη βόσκουνε τῆς γῆς
Μικροὶ κορυδαλοὶ ποῦ τραγουδοῦνε
Τὸ πρῶτο τραγουδάκι τῆς αὐγῆς.

Ζ'.

Πρὶν φέξῃ ὅλο τὸ χωριὸ ξυπνάει
Καὶ δίχως ταραχή, δίχως μιλιὰ
Καθένας ἑτοιμάζεται νὰ πάῃ
'Σ τὴν καθημερινή του τὴ δουλειά·

'Ο γεωργὸς πηγαίνει 'ς τὸ χωράφι,
Τὰ πρόβατα τὰ βόσκουν τὰ παιδιὰ
Καὶ ἡ γυναῖκα πλένει, νέθει, βάφει
Μὲ τὸ μωρό της μέσα 'ς τὴν ποδιά.

'Ο Πέτρος ἀπ' τὴν νύχτα ἔχει 'ξυπνήσει,
Τὸ στῆθός του γλυκὰ καρδιοχτυπᾷ...
Πότε νὰ ἰδῇ καὶ νὰ 'ξαναφιλήσῃ
'Εκείνη ποῦ τρεῖς χρόνους ἀγαπᾷ,

'Όπου κι' ἂν ἦνε τώρα θὰ περάσῃ·
Τὴ στάμνα θὰ κρατῇ 'ς τὴν κεφαλή,
Καὶ θὰ τὸν δῇ καὶ θὰ χαμογελάσῃ
Πάντα γλυκειὰ καὶ πάντα 'ντροπαλή...

Μὰ ξάφνω ἡ θωριά του κιτρινίζει
Τοῦ κόβετ' ἡ πνοὴ καὶ ἡ 'μιλιά...
Χριστέ! Τὴν Εὐμορφοῦλα ἀντικρύζει
Μ' ἕνα μικρὸ παιδὶ 'ς τὴν ἀγκαλιά.

'Απὸ τὸ ἄλλο μέρος γυρισμένη
Κάνει πῶς τάχα δὲν τὸν ἔχει 'δεῖ...

'Η ἄσπλαγχνη! ἀντὶ νὰ τὸν προσμένῃ
'Πανδρεύθηκε... καὶ ἔχει καὶ παιδί!!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ·

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Συναντῶνται δύο καθ' ὁδόν, οἱ ὁποῖοι τὰ *ἔχουν χαλασμένα*, καὶ σταματῶσι προσβλέποντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον ὡς πετεινάρια.

— Ἄθλιε!

— 'Ελεεινέ!

'Ο εἷς τῶν δύο φέρει χονδρὴν ῥάβδον.

— Ἄφησε τὸ '*μπαστοῦνι* κάτω, ἄνανδρε, καὶ τότε βλέπεις τί σοῦ κάνω; λέγει ὁ ἄλλος.

'Ο γενναῖος φίλος παραιτεῖ κατὰ γῆς τὴν ῥάβδον του.

'Εν τῷ ἅμα ἁρπάζει αὐτὴν ὁ ἄλλος καὶ καταφέρων δυνατὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἠλιθίου,

— Αἴ! δὲν 'ς τό 'πα πῶς θὰ ἰδῇς· νά, λοιπόν, λάβε της, νὰ μὲ θυμᾶσαι.

* * *

'Η κυρία πρὸς τὸν ὑπηρέτην.

— Γιάννη, κύτταξε ἐδῶ, αὐτὴ ἡ γωνιὰ εἶνε γεμάτη σκόνι.

'Ο Γιάννης, ποιῶν χειρονομίαν ἀπελπιστικήν·

— Ὤ! μ' αὐτὸ εἶνε τρομερὸν πρᾶγμα μὲ τ' ἀφεντικά μας! παντοῦ πρέπει νὰ ἔχουν τὸ 'μάτι τους. Ἂν κ' ἐμεῖς ἐκάναμε τὸ ἴδιο, τότε δὲν θὰ τελειόναμε ποτέ!

* * *

Μεταξὺ ἰατροῦ καὶ ἀσθενοῦς.

— 'Εκοιμήθης ἀπόψε;

— Δὲν ἔκλεισα 'μάτι, γιατρέ.

— Πολὺ κακόν· ὁ ὕπνος εἶνε ὁ εὐεργετικώτερος φίλος τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τῶν ἀσθενῶν.

— Εἶνε κι' αὐτὸς φίλος 'σὰν τοὺς ἄλλους, γιατρέ· σᾶς ἀφίνει ἀκριβῶς εἰς τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἔχετε μεγαλειτέραν ἀνάγκην αὐτοῦ.

* * *

'Εκ τοῦ λευκώματος κυρίας *τριακονταπενταετοῦς*.

Τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν εἶνε ὡς τὸ τῶν ῥόδων· φθάνει εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀκμήν του καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ ἐξανθήσῃ.

* * *

'*Η μήτηρ* —Μά, Γιάγκο, πάλιν τὰ ἴδια ἤρχισες; Τὴν περασμένην ἑβδομάδα μὲ ἔκαμες νὰ χαρῶ τόσο ποῦ ἦσουν ὁ πρῶτος εἰς τὴν τάξιν σου, καὶ τώρα πάλιν μοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου πῶς ἔμεινες πολὺ 'πίσω.

— Μὰ 'ξέρεις, μαμᾶ μου, εἶνε κι' ἄλλαις μητέρες ποῦ θέλουν νὰ χαροῦν κι' αὐταῖς, νὰ εἶνε τὰ παιδιά τους πρῶτα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

'Ο ἀποθανὼν πρόεδρος τῆς 'Αμερικῆς Γκάρφηλδ, χρησιμοποιῶν τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ, εἶχε συντάξει ἄλλοτε μικρὸν τόμον Γνωμῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ὅστις ἐδημοσιεύθη ἐν Φιλαδελφείᾳ. Τῆς συλλογῆς ταύτης ἀποσπάσματά τινα εὑρίσκομεν ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι, ἐξ ὧν παραθέτομεν τὰ ἑπόμενα·

Προτιμότερον νὰ ὑποκύψῃ τις ἐμμένων ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ δικαίου, ἢ νὰ θριαμβεύσῃ διὰ τῆς ἀδικίας.

— Σκληρὸν πρᾶγμα εἶνε ἡ πενία, ὡς ἐξ ἰδίας πείρας γινώσκω· ἀλλὰ διὰ πάντα νέον ὠφέλιμον εἶνε πάντοτε νὰ ῥιφθῇ μόνος εἰς τὸ κοινωνικὸν πέλαγος, ὑποκείμενος εἴτε νὰ βυθισθῇ εἴτε νὰ μάθῃ νὰ κολυμβᾷ μόνος. Τὸ κατ' ἐμὲ οὐδένα ἐγνώρισα ἄνθρωπον ἀξίζοντα νὰ σωθῇ ὑπ' ἄλλου.

— 'Εὰν ἡ μεγάλη φιλοπονία δὲν ἀποτελεῖ τὴν εὐφυΐαν, ἀναπληροῖ ὅμως αὐτὴν κάλλιστα.

— 'Εκ πάντων τῶν πραγμάτων τὸ μάλιστα ἄξιον θαυμασμοῦ καὶ ἐγκωμίων εἶνε ὁ βίος τοῦ ἐντίμου ἀνθρώπου· ἔντιμος δὲ ἄνθρωπος εἶνε ὁ τολμῶν νὰ προσβλέψῃ τὸν διάβολον κατὰ πρόσω-

που, καὶ ἔχων τὸ θάρρος νὰ τῷ εἴπῃ· «Εἶσαι ὁ διάβολος».

—

*** Ἡ ἕξις διενεργεῖ ἀκουσίως καὶ ἄνευ κόπου· ἐννοοῦμεν δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς μόνον ὅταν προσπαθῶμεν νὰ τὴν ἀποβάλωμεν. Φαίνεται κατ' ἀρχὰς λεπτὴ ὡς νῆμα ἀράχνης, ἀλλ' ἀφοῦ ῥιζώσῃ, κρατεῖ ἡμᾶς ὡς σιδηρᾶ ἅλυσις.

*** Οἱ ψευδεῖς φίλοι ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἁμαξηλάτας, τοὺς ὁποίους εὑρίσκει τις πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος λάμπει, καὶ οἵτινες γίνονται ἄφαντοι ἅμα τὸν αἴθριον οὐρανὸν καλύψῃ θύελλα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὴν ἑπομένην βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τῆς ἄρτι ἀποθανούσης ἡρωϊκῆς συζύγου τοῦ ἀειμνήστου ναυάρχου Κανάρη ἐδημοσίευσεν ἡ «Παλιγγενεσία»·

«Ἡ μακαρῖτις *Δέσποινα Κανάρη* διεκρίνετο ἐπὶ χριστιανικαῖς καὶ ἐθνικαῖς ἀρεταῖς, δι' ὧν καὶ μόνων ἡ ἡρωῒς ἐκείνη γενεὰ ἀνέστησε τὴν πατρίδα. Μεθ' ὑπερηφανείας προέπεμπε τὸν σύζυγον νὰ πυρπολῇ τὰ τουρκικὰ σκάφη, καὶ αὐτὴ ἐμερίμνα περὶ τῶν τέκνων. Ὅταν δὲ τὰ ἡρωϊκὰ Ψαρὰ προσεφέρθησαν ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος, ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως, τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου ἡ Δέσποινα Κανάρη, εἰ καὶ ἔγγυος, λαβοῦσα τὰ δύο τέκνα αὐτῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀρίστη κολυμβήτρια, καὶ ἔσωσε ταῦτα σωθεῖσα καὶ αὐτὴ ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ πενθεροῦ της. Μετριόφρων ὡς πᾶσαι αἱ γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐξεπλήττετο ὑπὸ τῆς δόξης τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀξιωμάτων, δι' ὧν ἡ πατρὶς περιέβαλλε τὸν σύζυγον, ἀλλ' ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἑλληνικήν, χριστιανικὴν καὶ ἐπιμελημένην ἀγωγὴν τῶν ἑαυτῆς τέκνων, ἵνα δειχθῶσιν ἄξια τοῦ πατρός των.

Ὁ Ἱερώνυμος Λόρμ ἀφηγεῖται, ἐν τῷ **Pester Lloyd**, τὸ ἑπόμενον περίεργον ἀνέκδοτον ἐκ τοῦ βίου τοῦ θανόντος βαρώνου Ἰακώβου Ρότσχιλδ. Ὁ διάσημος ζωγράφος Εὐγένιος Δελακρουᾶ ἐδείπνει ποτὲ παρὰ τῷ βαρώνῳ Ρότσχιλδ, καθ' ὅλον δὲ τὸν χρόνον τοῦ δείπνου παρετήρει μετὰ τοσαύτης προσοχῆς τὸ πρόσωπον τοῦ οἰκοδεσπότου, μὴ ἀποσπῶν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἐκ τούτου τὰ βλέμματα, ὥστε παραξενευθεὶς ὁ Ρότσχιλδ ἐζήτησε νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ καλλιτέχνου τὸν λόγον. Ὁ Δελακρουᾶ ἀπήντησεν, ὅτι ἀπὸ καιροῦ ζητεῖ ἐν Παρισίοις ματαίως νὰ εὕρῃ κατάλληλον πρότυπον μορφῆς ἐπαίτου, ἣν σκοπεῖ ν' ἀπεικονίσῃ ἐν τῷ νεωτάτῳ αὐτοῦ πίνακι, καὶ νῦν ἀνεκάλυψεν, ὅτι παραδόξως ὁ Κροῖσος ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἁρμόζουσαν εἰς ἐπαίτην κεφαλήν, ὡς φαντάζεται τὸ πρᾶγμα ὁ καλλιτέχνης. Τί κρῖμα δέ, προσέθηκεν ὁ Δελακρουᾶ, ἀφ' οὗ ὁ κύριος βαρῶνος δὲν εἶνε ἐπαίτης, νὰ μὴ εἶνε τοὐλάχιστον μίσθιον πρότυπον ζωγράφων. Ὁ Ρότσχιλδ ἀπήντησεν, ὅτι εὐχαρίστως πάντοτε ὑποβάλλεται εἰς οἱανδήποτε θυσίαν ὑπὲρ τῆς τέχνης, ὅθεν εἶνε πρόθυμος νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τοῦ ἐπαίτου. Εἶπε καὶ ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ. Ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, ὁ Δελακρουᾶ περιέβαλεν αὐτὸν διὰ καταλλήλου χιτῶνος, τῷ ἔδωκεν εἰς τὴν χεῖρα μίαν βακτηρίαν, καὶ ἐτοποθέτησεν αὐτὸν οὕτως, ὥστε νὰ φαίνεται ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῶν βαθμίδων ῥωμαϊκοῦ ναοῦ. Νέος τις καλλιτέχνης, φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ὅστις μόνος εἶχεν ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἅμα εἰσελθών, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ θεάματι, καὶ συνεχάρη τῷ διδασκάλῳ, εὑρόντι τέλος τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐπὶ ματαίῳ ζητούμενον πρότυπον. Ὑποθέτων δέ, ὅτι ἐνώπιόν του εἶχε δυστυχῆ τινα τῶν ὁδῶν, ἔθεσε κρύφα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀκινήτου καθημένου ἓν εἰκοσάφραγκον. Ὁ Ρότσχιλδ ηὐχαρίστησε διὰ τοῦ βλέμματος καὶ ἐκράτησε τὸ νόμισμα. Ἀμέσως ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ νέου, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Δελακρουᾶ πληροφορίας περὶ αὐτοῦ. Ἔμαθε δέ, ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος ἦτο σχεδὸν ἄπορος, ἐπορίζετο δὲ τὰ πρὸς τὸ ζῆν διδάσκων κατ' οἶκον ζωγραφικήν, ἐπειδὴ δὲ εἶχε πολλὴν ἱκανότητα θὰ ἐνεδεικνύετο ταχέως, ἂν μὴ ἠμποδίζετο ἐκ τῆς ἐλλείψεως πόρων. Ὁ Ρότσχιλδ ἐσημείωσε τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ νέος ἔλαβεν ἐπιστολήν, λέγουσαν, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη φέρει τόκους, ὅτι οἱ τόκοι τοῦ ὑπ' αὐτοῦ εὐσπλάγχνως δοθέντος εἰκοσαφράγκου εὑρέθησαν κατὰ τύχην ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ Ρότσχιλδ, ὁπόθεν δύναται νὰ τοὺς λάβῃ, συμποσουμένους εἰς 10,000 φράγκων.

Ἐν Βερολίνῳ φιλάνθρωποί τινες συνέλαβον τὴν ἰδέαν ἀπό τινων ἐτῶν νὰ συλλέγωσι τὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ τοῖς δημοσίοις μέρεσι ῥιπτόμενα λείψανα τῶν σιγάρων, ἅτινα μεταβαλλόμενα αὖθις εἰς καπνόν, προμηθεύουσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους χρηματικὴν ποσότητα ἀρκούντως σπουδαίαν καὶ ἱκανήν, ὅπως δι' αὐτῆς προσφέρωσι δῶρα τῶν Χριστουγέννων εἰς ἑκατοστύας ὀρφανῶν καὶ ἀπόρων παίδων. Τὸ ὡραῖον τοῦτο παράδειγμα εὗρε καὶ ἀλλαχοῦ μιμητάς, πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς παραῤῥηνίαις ἐπαρχίαις, ἔνθα εἰς δέκα ὀκτὼ πόλεις ἱδρύθησαν ἤδη ἑταιρίαι συλλεκτῶν τῶν τοιούτων σιγάρων. Ἐσχάτως ἀντιπρόσωποι τῶν Ἑταιριῶν τούτων συνεκρότησαν ἐν Βόννῃ συνέδριον, ἐν ᾧ ἐξηκριβώθη, ὅτι τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ τοιουτοτρόπως συλλεχθεὶς καπνὸς παρήγαγε ποσὸν ἄνω τῶν τριάκοντα ἓξ χιλιάδων φράγκων, ἅτινα ἐχρησίμευσαν, ὅπως φέρωσι τὴν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῶν Χριστουγέννων εἰς δύο χιλιάδας τριακοσίους παῖδας ἀποκλήρους τῆς Τύχης.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐνεργοῦνται περι-

ἐργόταται δοκιμαὶ παρὰ πολλοῖς στρατιωτικοῖς σώμασι τῆς Ρωσσίας διὰ κυνῶν εἰδικῶς γυμναζομένων ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς βοηθοὶ τῶν σκοπῶν ἐν ταῖς ἐμπροσθοφυλακαῖς. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐκτελοῦνται διὰ πέντε διαφόρων γενῶν, ἐξ ὧν ὁ λυκόσκυλλος τοῦ Οὐρὰλ φαίνεται μέλλων νὰ ἀναδειχθῇ ὁ καταλληλότερος. Πρόκειται κυρίως νὰ ἐπιτευχθῇ, ὅπως ὁ κύων ἀφίνῃ ἐλαφρὸν γρυσμὸν ἀντὶ ἰσχυρᾶς ὑλακῆς, ἵνα μὴ διεγείρωσιν ἀλλήλους καὶ προστρέχουσι πρὸς τὰς φωνάς. Πλὴν δὲ τούτου διδάσκουσι τὸν κύνα τὴν ἔρευναν τοῦ ἐδάφους ἐν δεδομένῳ σημείῳ καὶ καθ' ὡρισμένην διεύθυνσιν. Ἐπανερχόμενος ὀφείλει διὰ τῆς ἡσύχου ἢ ἀνησύχου στάσεώς του νὰ σημάνῃ τὴν παρουσίαν ἢ ἀπουσίαν τοῦ ἐχθροῦ. Ἕκαστος κύων φέρει αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ περιλαίμιον ἀδιάβροχον, δυνάμενον ἐν ἀνάγκῃ νὰ περικλείσῃ ἔγγραφα. Οὕτω ἕκαστον σύνταγμα θὰ ἔχῃ τοὺς ἐπικούρους αὐτοῦ κύνας.

Μεγάλη φάλαινα, γράφει ἡ *Σημαία* τοῦ Λονδίνου, ἐξοκείλασα πρό τινων ἡμερῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Walls, μιᾶς τῶν Ὀρκάδων νήσων, ὑπῆρξεν ἡ ἡρωῒς μοναδικοῦ ἐπεισοδίου. Ἡ φάλαινα ἠδυνάτει ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ξηρᾶς καὶ ἀνακτήσῃ τὸ πέλαγος, πάντες δὲ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία προσέδραμον εἰς τὸ μέρος, ἔνθα τὸ θαλάσσιον τέρας ἠγωνία μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ τῆς σκληρᾶς αὐτοῦ θέσεως, οἱ μὲν ὡπλισμένοι διὰ μαχαιρῶν καὶ περονῶν, οἱ δὲ δι' ὅπλων ἔτι μᾶλλον πρωτοτύπων. Πάντες οὗτοι προσήγγισαν πρὸς τὸ θαλάσσιον κῆτος ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς κάμακάς των καὶ κατέσχισαν τὰς σάρκας του, μέχρις οὗ ἐπείσθησαν ὅτι ἡ ζωὴ ἐσβέσθη τέλεον ἐν αὐτῷ. Ἀκολούθως ἔφεραν σχοινία, δι' ὧν περιέδεσαν τὸ σῶμά του, λέμβοι δὲ ἤρξαντο νὰ ῥυμουλκῶσιν αὐτὸ πρὸς τὸν λιμένα. Ἀλλ' ἐπελθούσης πλημμυρίδος, ἡ φάλαινα εὑρέθη αὖθις πλέουσα, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν αἱ λέμβοι θριαμβευτικῶς ἐῤῥυμούλκουν τὴν ἀνέλπιστον αὐτῶν λείαν, ἡ φάλαινα ἐπανῆλθεν αἴφνης εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἤρξατο νηχομένη μεθ' ἱκανῆς δυνάμεως ὅπως παρασύρῃ πάσας τὰς λέμβους εἰς τὸν βαθυδίνην ὠκεανόν. Οὕτω δὲ τὰς ἐῤῥυμούλκησε καὶ αὐτὴ μέχρις ἀποστάσεως πλέον τῶν τριῶν μιλλίων. Οἱ ἁλιεῖς μόλις ἠδυνήθησαν νὰ κόψωσι τὰ σχοινία καὶ νὰ φύγωσι!

Γνωστὸν ὅτι ζῷα τινὰ ἔχουσιν ἐμφύτως γνῶσιν τῆς διακρίσεως τοῦ χρόνου. Αἱ γαλαῖ γινώσκουσι τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, ἐν δὲ τῇ ἐξοχῇ οἱ κύνες ἐπίστανται τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἣν οἱ κρεωπῶλαι σφάζουσι τὰ κτήνη των. Ὡσαύτως παρετηρήθη ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐν Βερολίνῳ, ὅτι μόνον κατὰ τὴν 23 Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους οἱ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν πέριξ πελαργοὶ συναθροίζονται, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὴν πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἄγουσαν, οὐδέποτε δὲ ὤφθησαν ἐπανελθόντες πρὸ τῆς 23 Μαρτίου.

Ἡ ἁλιεία τῶν *ἀρεγγῶν*, τῶν γνωστοτάτων παρ' ἡμῖν τεταριχευμένων ἰχθύων, γίνεται ἐν τοῖς ὕδασι τῆς μεγάλης Βρετανίας, κατὰ δὲ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν ἀφθονωτάτη. Ἐν Σκωτίᾳ πρὸ πάντων ἡ μεγάλη αὕτη ἐθνικὴ βιομηχανία ηὐξήθη σημαντικῶς.

Ἐὰν πιστεύσωμεν τὰς στατιστικὰς πληροφορίας τοῦ κλάδου τῆς ἁλιείας ταύτης, πληροφορίας ἀνατρεχούσας μέχρι τοῦ 1809, ἡ βιομηχανία αὕτη δὲν ἔπαυσε προκόπτουσα καὶ αὐξανομένη, ὁ δὲ ἀπολογισμὸς τῆς τελευταίας παραγωγῆς δεικνύει ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1880 ἁλιευθεῖσα ποσότης *ἀρεγγῶν* ὑπερβαίνει πάντα τὰ προηγούμενα ἔτη, καθόσον ἀνέρχεται εἰς πλέον τῶν 1,473,600 βαρελίων.

Τῷ 1868 ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν εἰρημένην ἁλιείαν ὑπηρετησάντων πλοιαρίων ἀνῆλθεν εἰς 389, ἐνῷ τῷ 1880 ηὐξήθη μέχρις 789. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χρονικὸν διάστημα ἡ ὁλικὴ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς ἀπὸ 105,606 λιρῶν στερλινῶν ἔφθασεν εἰς 312,725.

Μέλος τι τῆς ἐν Παρισίοις πρακτικῆς Σχολῆς τοῦ ἐγκλιματισμοῦ ἀνεκάλυψεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς νέον τι ἔντομον, εἶδος ἀράχνης, ὅπερ δύναται εὐκόλως νὰ ἐγκλιματισθῇ ἐν Εὐρώπῃ, παράγει δὲ ἀντὶ τοῦ συνήθους ἱστοῦ μέταξαν κιτρίνου χρώματος, ἰσχυρὰν καὶ ἱκανῆς ἐκτάσεως. Τοῦ ὑφάσματος τούτου ὁ ἐν λόγῳ περιηγητὴς ἐκόμισε δείγματα εἰς Γαλλίαν, ἅτινα ὑπεβλήθησαν πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς συντεχνίας τῶν μεταξεμπόρων τῆς Λυών. Τὸ ἀνακαλυφθὲν ἔντομον δύναται νὰ παράγῃ καθ' ἑβδομάδα ποσὸν ὅσον ἑνὸς κουκουλίου τοῦ κοινοῦ μεταξοσκώληκος.

Ἡ ἐπιστολή, ἣν ὁ ἐν Βιέννῃ πρεσβευτὴς τῆς Σινικῆς Li-Fong-Pao ἐνεχείρισεν ἄρτι τῷ αὐτοκράτορι Φραγκίσκῳ Ἰωσήφ, ἐξ ὀνόματος τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Οὐρανίου Κράτους, εἶνε ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ τεμαχίου πυκνῆς κιτρίνης μετάξης. Τὸ περίεργον τοῦτο ἔγγραφον συνετάχθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν λογίων (Hanli). Δὲν φέρει ὑπογραφήν, ἀλλ' εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας εἶνε ἐντετυπωμένη ἡ αὐτοκρατορικὴ σφραγὶς μὲ τὰς λέξεις: Ta Tzing, Houang-Li, Hou Pao. (Δυναστεία τῶν Τζίγκ — Ὁ οὐράνιος αὐτοκράτωρ — σφραγὶς αὐτοκρατορική).

Τὸ ὄνομα Αὐστρία γέγραπται διὰ τῶν λέξεων Aou Guo, τῷ δὲ αὐτοκράτορι Φραγκίσκῳ Ἰωσὴφ δίδουσι τὸν τίτλον τοῦ Houang-Li, ἢ οὐρανίου ἡγεμόνος, ἐνῷ ἐν τῇ γενικῇ ἐθιμοτυπίᾳ περὶ τὰς τελετὰς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας χαρακτηρίζεται ὡς Guo-Van, ἤτοι ἡγέτης τοῦ λαοῦ.

Ἡμέραν τινὰ νεανίας τις παρουσιάζεται εἰς τὸν Διδερῶ φέρων αὐτῷ φάκελλον. Ὁ μέγας φιλόσοφος ἀποσφραγίζει αὐτὸν καὶ βλέπει ὅτι ἦτο αἰσχρὸς λίβελλος, ἐν ᾧ ἐξυβρίζετο διὰ τοῦ βδελυρωτέρου τρόπου.

— Πρὸς τίνα σκοπὸν μοὶ ἔφερες νὰ ἀναγνώσω αὐτὰς τὰς ἀηδίας; ἠρώτησε.

— Ἀποθνήσκω τῆς πείνης καὶ ἐνόμισα ὅτι θὰ μοῦ δώσητε ποσόν τι διὰ νὰ μὴ τὰ δημοσιεύσω.

— Κακὸν λογαριασμὸν ἔκαμες, ἀπεκρίθη ὁ Διδερώ. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας, ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ θρησκόληπτος, μὲ ἀποστρέφεται. Ἀφιέρωσέ του τὸν λίβελλόν σου, καὶ ἐκεῖνος θὰ σὲ ἀνταμείψῃ καλά.

— Ἀλλὰ δὲν εἰμπορῶ νὰ γράψω τὸ ἀφιερωτικὸν ποίημα.

Ὁ Διδερὼ καθήσας ἔγραψε τὴν ἀφιέρωσιν καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν νέον, ὅστις οὕτω κατώρθωσε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ δουκὸς εἰκοσιπέντε λουδοβίκεια.

∾ Ἡ ἀγγλικὴ ἀστυνομία ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς 10,943 ἄτομα, ἐξ ὧν 9,393 εἶνε οἱ κυρίως ἀστυνομικοὶ κλητῆρες. Κατὰ τὸ 1880 κατεσκευάσθησαν 24,945 νέαι οἰκίαι, νέαι δὲ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι ἠνεώχθησαν μήκους 115 χιλιομέτρων. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος συνελήφθησαν 79,490 ἄτομα, ἐξ ὧν 53,099 κατεδικάσθησαν. 28,915 οἰκίαι εὑρέθησαν ἀνοικταὶ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τὴν νύκτα, αἱ δὲ ἐν αὐταῖς γενόμεναι κλοπαὶ ἀνέρχονται εἰς 2,789. 10,860 παιδία ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ 3,338 ἄτομα ἐδηλώθησαν ὡς ἀπολεσθέντα. Ἐκ τούτων 15 παιδία καὶ 115 ἄτομα οὐδαμῶς ἀνευρέθησαν. Εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἀνευρισκομένων πραγμάτων κατετέθησαν ἀντικείμενα ἀξίας 550,000 φράγκων.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἐκλογὴ τροφοῦ·

Διὰ νὰ εἶνε ἡ τροφὸς κατάλληλος πρὸς γαλούχησιν πρέπει νὰ συνενοῖ ἐν αὐτῇ τὰς ἑξῆς ἀρετάς·

1) *Νὰ εἶνε νέα*, τουτέστιν 20—25 ἐτῶν. Μὴ ἐκλέγετε τροφὸν ὑπερβαίνουσαν τὸ 30 ἔτος.

2) *Νὰ εἶνε ὑγιὴς καὶ νὰ ἐγεννήθη ἐκ γονέων ὑγιῶν*, ὅρος ἀπαραίτητος, ὅπως ἀποφύγωμεν τὰς μολυσματικὰς ἢ κληρονομικὰς νόσους, τὰς ὁποίας δυνατὸν νὰ μεταδώσῃ πᾶσα τροφὸς διὰ τοῦ γαλουχισμοῦ.

3) *Οἱ μὲν μαστοὶ νὰ ὦσι καλῶς ἀνεπτυγμένοι, ἡ δὲ θηλὴ καλῶς ἐσχηματισμένη.*—Ὁ ὄγκος τοῦ στήθους δὲν μᾶς ἐγγυᾶται πάντοτε περὶ τῆς ἀφθονίας τοῦ γάλακτος. Αὕτη ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ μαστικοῦ ἀδένος, ὅστις εἰς τὰς μελαγχροινὰς εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένος ἢ εἰς τὰς ξανθάς· τούτου δ' ἕνεκα αἱ πρῶται εἶνε ἐν γένει ἄρισται τροφοί· τὸ γάλα των εἶνε καὶ θρεπτικώτερον καὶ ἀφθονώτερον.— Ἀποφεύγετε γυναῖκα, ἧς τὸ στῆθος φέρει οὐλάς, διότι αὗται ὑπεμφαίνουσιν ὅτι τὸ μέλος τοῦτο τοῦ σώματος ὑπῆρξέ ποτε ἕδρα νοσημάτων.

4) *Νὰ ἔχῃ καλοὺς ὀδόντας καὶ ἀναπνοὴν γλυκεῖαν.*—Βεβλαμμένοι ὀδόντες ἀλλοιοῦσι τὴν ὑγείαν ἕνεκα τῶν σφοδρῶν ἀλγηδόνων, τὰς ὁποίας προξενοῦσιν. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ μάσσησις γίνεται ἀτελής, καὶ ἡ πέψις ἑπομένως ἐπιπονωτέρα.— Ἡ κάκοσμος ἀναπνοὴ προέρχεται συνήθως, ὡς καὶ ἡ σῆψις, ἐκ χρονίας στηθικῆς ἢ πεπτικῆς νόσου. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ παιδίον θὰ ἀναπνέῃ διηνεκῶς ἀέρα διεφθαρμένον, εἰς τὴν δευτέραν δέ, πῶς γυνή, δυσκόλως πέπτουσα, θὰ ἔχῃ ἱκανὴν ζωϊκὴν δύναμιν ὅπως θρέψῃ ἓν ἕτερον ὄν, τοῦ ὁποίου ὁ στόμαχος εὑρίσκεται σχεδὸν πάντοτε ἐν ἐνεργείᾳ;

5) *Τὸ γάλα της νὰ μὴ εἶνε πλέον τῶν* 4 *ἢ* 5 *μηνῶν.*—Γάλα ἐξ μηνῶν εἶνε ἤδη παλαιόν, διότι ὅταν τὸ βρέφος ἔχῃ ἡλικίαν ἑνὸς ἔτους, τὸ γάλα θὰ εἶνε 18 μηνῶν.

6) *Ἡ τῆς τροφοῦ κατοικία νὰ εἶνε ὑγιεινή, ἰδίως καλῶς ἀεριζομένη καὶ εἰς καλὴν θέσιν κειμένη.* Τοῦτο ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα. Τὸ βρέφος εἶνε ἁβρὸν φυτόν, τὸ ὁποῖον μαραίνεται ὅταν στερηθῇ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἡλίου.

7) *Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς τροφοῦ κατάστασιν*, αὕτη ἔχει μεγίστην ἐπήρειαν ἐπί τε τῆς ὑγείας καὶ ἐπὶ τοῦ μετὰ ταῦτα χαρακτῆρος τοῦ παιδός, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει πάντοτε νὰ ἐξετάζωμεν ἐὰν τὰ ἤθη της εἶνε καθαρά, ἐὰν δὲν εἶνε ἔκδοτος εἰς τὴν ὀργὴν ἢ εἰς τὴν φιλοποσίαν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὰ ἐλαττώματα ταῦτα μεταδίδονται διὰ τῆς γαλουχήσεως, ὑπάρχουσι πλεῖστα παραδείγματα παιδίων ἀποθανόντων ἐκ σπασμῶν, διότι εἶχον πίει τὸ γάλα τροφοῦ ἐν καταστάσει μέθης διατελούσης, ἢ πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἰς βιαίαν ὀργὴν περιπεσούσης[1]. Ἀνάγκη πρὸς τούτοις ἵνα ἡ τροφὸς ᾖ φαιδροῦ καὶ εὐθύμου χαρακτῆρος. Ὁ σύζυγός της ἀπαιτεῖται ἵνα καὶ αὐτὸς ᾖ ὑγιής. Ἡ ὑπὸ τὸ κράτος μελαγχολίας, ἀνυπομονησίας, μίσους καὶ ζηλοτυπίας εὑρισκομένη δὲν εἶνε καλὴ τροφός, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μὴ ἀγαπῶσα τὸ παιδίον[2].

Ἃς προσέξωμεν ἐπ' ἴσης ἵνα ἡ γυνή, εἰς ἣν μέλλομεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν ὕπαρξιν τοῦ τέκνου μας, ᾖ καθάριος καὶ φίλη τῆς τάξεως, νὰ διάγῃ κατά τι ἐν ἀνέσει, νὰ λαμβάνῃ τροφὴν ὑγιεινὴν καὶ νὰ μὴ καταγίνεται εἰς ἐπιπόνους ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τέλει θὰ ἐξήντλουν τὸ γάλα της.

[Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Dr Maigne «Choix d'une nourrice»]. Α. Γ.

1. Εἰς διάστημα τεσσάρων ἐτῶν νέα τις γυνὴ ἀπώλεσεν αἰφνιδίως τὰ δύο της τέκνα καὶ ἕτερον θηλάζον εἰσέτι, διότι προσέφερεν εἰς αὐτὰ τὸν μαστόν της μετὰ σφοδρὰν ἔξαψιν πάθους.

2. Ὁ Parmentier καὶ ὁ Doyeux ἀπέδειξαν ὅτι μετὰ βιαίας συγκινήσεις τῆς ψυχῆς, ὁ μαστὸς δὲν ἐκκρίνει εἰμὴ ἰχωρῶδές τι ὑγρόν, ἀηδὲς καὶ ὕπωχρον, ἀντὶ λευκοῦ, γλυκέος καὶ σακχαρώδους ὑγροῦ.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 304 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 25 Ὀκτωβρίου 1881

Τὸ κατωτέρω ἄρθρον εἶχεν ἀποσταλῇ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ συνδρομητοῦ καὶ καλλίστου φίλου τῆς «Ἑστίας» κ. Χρ. Παλαμᾶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς προκηρυχθείσης τελετῆς τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ μνημείου τοῦ Βύρωνος κατὰ τὴν 27 παρελθόντος Σεπτεμβρίου. Ἐπειδὴ δὲ τότε, ἕνεκα τῆς μὴ ἐγκαίρου λήψεως αὐτοῦ, δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ καταχωρισθῇ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ», ἐπίκαιρον ἐνομίσαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὸ σήμερον, ἡμέραν τῶν ἀποκαλυπτηρίων, πιστεύοντες ὅτι εὐχαρίστως θέλει ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑστίας», ἅτε συμπληροῦν ἐν πολλοῖς διὰ νέων λεπτομερειῶν ὅσα περὶ τῆς ἐν Μεσολογγίῳ διατριβῆς τοῦ μεγάλου φιλέλληνος ἐδημοσιεύσαμεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας».

Σ. τ. Δ.

Ο ΒΥΡΩΝ ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩι.

Τὴν 15 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1823, τρίτου τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως, ἀνεχώρει ὁ ἔξοχος ἀνὴρ ἐκ Κεφαλληνίας καὶ τὴν 24ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προσωρμίζετο εἰς Μεσολόγγιον. Τὴν πόλιν ταύτην δὲν ἔβλεπεν ὁ Βύρων τὸ πρῶτον τότε. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιοδείαν τῷ 1809 κατῆλθεν ἐξ Ἰωαννίνων καὶ Πρεβέζης, παρέμεινεν ἐν αὐτῇ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, χωρὶς νὰ προοιωνίζεται βεβαίως τὰ τενάγη τῆς μέλλουσάν ποτε τελευταίαν διαμονήν του, καὶ διεπορθμεύθη ἐξ αὐτῶν εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου διεχείμασε τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Τὸ ταξείδιον τοῦ Βύρωνος ἀπὸ Κεφαλληνίας εἰς Μεσολόγγιον δὲν ὑπῆρξεν ἀκίνδυνον. Παρὰ τὰς Ἐχινάδας τὴν νύκτα τῆς 16ης πρὸς τὴν 17ην Δεκεμβρίου συνηντήθη μὲ ὀθωμανικὴν φρεγάταν, τὴν ὁποίαν μόλις κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, βοηθούμενον ἀπὸ οὔριον ἄνεμον τὸ ταχύπλουν πλοιάριον (Μύστικον), ἐφ' οὗ ἐπέβαινεν ὁ ἴδιος. Τὰ τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν σκευῶν καὶ χρημάτων του μετὰ τοῦ κόμητος Γάμπα φέρον ἕτερον πλοῖον (Βομβάρδα) ἐνέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, μετενεχθὲν δὲ εἰς Πάτρας παρὰ τῷ Ἰουσοὺφ-πασσᾷ δὲν ἐλυτρώθη ἢ τῇ μεσολαβήσει τοῦ πλοιάρχου τῆς ὀθωμανικῆς *φρεγάτας* Ζεκεριᾶ, ἀνταποδίδοντος παλαιὰν εὐεργεσίαν πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου Βαλσαμάκην, ἀσφαλῶς δὲ πλέον προσωρμίσθη τὴν 23ην τοῦ μηνὸς εἰς Μεσολόγγιον, ὅτε ἀκόμη ὁ Βύρων δὲν εἶχε φθάσει. Ἀποφυγὼν οὗτος τὸν κίνδυνον τοῦ Ὀθωμανοῦ καταδρομέως περιεπλέχθη εἰς τοὺς σκοπέλους τῶν Ἐχινάδων καὶ τοῦ Δραγαμέστου, καὶ ἐκρατήθη ἐκεῖ ὑπὸ βιαιοτάτου ἀνέμου καὶ τρικυμίας, ἕως οὗ ἔσπευσαν ἐκ Μεσολογγίου τὸ πολεμικὸν *βρίκιον* «Λεωνίδας» καὶ πέντε ἄλλα ἔνοπλα πλοιάρια, ἅτινα ῥυμουλκήσαντα τὸ μύστικον διεπόρθμευσαν τὴν αὐγὴν τῆς 24ης Δεκεμβρίου εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του.

Ποία ὑποδοχὴ ἐγένετο εἰς τὸν ἄνδρα καὶ μὲ ποίαν εὐοίωνον χαρὰν ὑπεδέχθησαν αὐτὸν οἱ τῆς πόλεως ταύτης κάτοικοι καὶ οἱ ἐν αὐτῇ συγκεντρωμένοι πολεμισταί, δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας μεθ' ἧς τὸν ἀνέμενον, καὶ ἐκ τῆς σπουδῆς μεθ' ἧς αἱ φατρίαι ὅλαι τοῦ ἐπαναστατημένου ἔθνους καὶ οἱ ὁπλαρχηγοὶ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν προσεπάθουν νὰ προσελκύσωσι πλησίον αὐτῶν καὶ προσεταιρισθῶσιν ἰδιαζόντως τὴν πολύτιμον αὐτοῦ ἀρωγήν. Εἶχε καλέσει αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς ἅμα τῇ εἰς Κεφαλληνίαν καθόδῳ του ὁ Μάρκος Βότσαρης εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, ἐκάλει αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς Σάλωνα, ἐκάλει αὐτὸν ὁ Κολοκοτρώνης εἰς Πελοπόννησον· ὁ Βύρων ἐστάθμισε καλῶς τὴν στάσιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος, τὴν σημασίαν καὶ τὸ ἐπίκαιρον τῶν διαφόρων ἐπαναστατημένων μερῶν αὐτῆς, καὶ κατιδὼν τοῦ Μεσολογγίου τὸν κίνδυνον κατηυθύνθη πρὸς τὴν πόλιν ταύτην. Ἐστρώθησαν λοιπὸν αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς ἀφίξεώς του μὲ κλάδους καὶ μὲ φύλλα, ἠγέρθησαν τρόπαια καὶ ἁψίδες, ἔσπευσαν εἰς τὴν παραλίαν ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ περὶ αὐτὸν κλῆρος μὲ τὰς ἱερατικάς των στολάς, οἱ προεστῶτες καὶ ὁ λαὸς μὲ ζητωκραυγὰς καὶ ἀνευφημίας, οἱ ὁπλαρχηγοὶ καὶ τὰ παληκάρια μὲ πυροβολισμοὺς χαρμοσύνους, καί, κροτούντων τῶν πυροβόλων τοῦ φρουρίου, ὡδήγησαν τὸν ἀφιχθέντα ξένον εἰς τὴν ὁρισθεῖσαν αὐτῷ κατοικίαν παρὰ τὴν προκυμαίαν τῆς πόλεως, δυσμικῶς ἐν ἀπόψει τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ πάντοτε θαλάσσης.

Ἦσαν τότε συγκεντρωμένοι ἐν Μεσολογγίῳ οἱ διασημότεροι τῶν ὁπλαρχηγῶν καὶ προκρίτων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἵν' ἀποτελέσωσι συνέλευσιν τῶν *πολεμικῶν* καὶ *πολιτικῶν* τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, βουλευθησομένην κυρίως περὶ τῆς καταπαύσεως τῆς ἀκαταστασίας, εἰς ἣν εὑρίσκοντο αἱ ἐπαρχίαι αὐτῆς ἐκ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰσβολῆς τοῦ ἐχθροῦ· τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τοῦ Βύρωνος, 24ην Δεκεμβρίου, συνεκροτεῖτο ἡ πρώτη καὶ δευτέρα συνεδρίασις τῆς Συνελεύσεως ταύτης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μαυροκορδάτου, καὶ πολλαὶ γενναῖαι ἀποφάσεις καὶ συνετὰ μέτρα ἐλαμβάνοντο κατ' αὐτὰς καὶ τὰς ἐπακολούθου;

συνεδριάσεις πρὸς ἐπίῤῥωσιν τῆς ἐπαναστάσεως· ὅθεν ἐπικαίρως ἔφθανε μεταξὺ αὐτῶν ὁ κράτιστος τῶν φιλελλήνων τῆς Εὐρώπης. Μία τῶν πρώτων ἀποφάσεων τῆς συνελεύσεως ταύτης ὑπῆρξεν ἡ περὶ συγκροτήσεως στρατεύματος ἐκ τριῶν χιλιάδων στρατιωτῶν· τούτων ἀμέσως ἡ συντήρησις ἐξησφαλίσθη ἐκ τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Βύρων ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μαυροκορδάτου, καὶ ἡ διοργάνωσις καὶ ἐκγύμνασις δυσκολύνθη, διότι ἀπετέλεσεν ἓν τῶν πρώτων μελημάτων καὶ ἐνασχολημάτων τοῦ ἀρχίου λόρδου. Δύο χιλιάδας ταλλήρων ἀξιοῖ ὁ ταμίας κατόπιν τοῦ Βύρωνος Πάῤῥυ ὅτι κατέβαλλε καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα εἰς τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αὐτῶν, ὅτι δὲ ὁ μουσοτραφὴς ποιητὴς ἤρχετο μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ μεταβληθῇ εἰς στεῤῥὸν πολεμιστὴν μαρτυρεῖ ὅλος ὁ ἐν ἄκρᾳ σκληραγωγίᾳ ἐφεξῆς βίος αὐτοῦ καὶ αὐτὴ ἡ στρατιωτικὴ περιβολή, τὴν ὁποίαν ἔφερε κατὰ τὴν ἀποβίβασίν του—ἴσως καὶ μόνον, καθότι καθ' ὅλην τὴν ἐφεξῆς διαμονήν του ἐν Μεσολογγίῳ ὁ ἱματισμός του συνίστατο εἰς τὰς εὐρείας ἀναξυρίδας, τὸ στενὸν φόρεμα καὶ τὸν μανδύαν τοῦ Εὐρωπαίου ἀστοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. — Πεδίον τῶν τακτικῶν ἀσκήσεων τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἦν ὁ πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς πόλεως ἐλαιών, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ παρίστατο εἰς αὐτὰς τακτικὰ καθ' ἑκάστην ἔφιππος ὁ Βύρων, ὀνομασθεὶς ἀρχιστράτηγος καὶ προτιθέμενος νὰ ἐπιχειρήσῃ ἡγούμενος αὐτοῦ τὴν κατὰ τῆς ἰσχυρᾶς Ναυπάκτου ἐκστρατείαν, ἣν ἀπὸ καιροῦ ἐμελέτα ὁ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος γενικὸς Διευθυντὴς Α. Μαυροκορδάτος.

Οὐχ ἧττον μετὰ ζέσεως ἀμέσως ἐνεκολπώθη ὁ Βύρων τὴν ἰδέαν τῆς ὀχυρώσεως τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἐφοδιάσεως αὐτοῦ μὲ ὑλικὸν τοῦ πολέμου ἄφθονον καὶ ἐπαρκὲς διὰ πᾶσαν τοῦ ἐχθροῦ ἐπιχείρησιν, ἣν ταχεῖαν καὶ ἐπίμονον προέβλεπε καὶ ἀνέμενεν. Ἕνα μῆνα ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἄφιξίν του κατευοδοῦτο εἰς Δραγαμέστον τὸ ἀγγλικὸν πλοῖον «Ἄννα» φορτωμένον ὑλικὸν πολέμου καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα καὶ μηχανήματα πρὸς σύστασιν πολεμικοῦ μηχανουργείου. Ἀπεστέλλοντο ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίνῳ φιλελληνικοῦ κομητάτου, ἡ διάθεσις δὲ αὐτῶν μετενεχθέντων ταχὺ εἰς Μεσολόγγιον ἐναφίνετο εἰς τὸν φιλέλληνα ποιητήν, εὑρισκόμενον ὑπεράνω τῶν συνήθων ἀπλήστων ἐφόδων καὶ ἀπαιτήσεων. Διὰ τῶν πολυτίμων αὐτῶν ἐφοδίων καὶ τῶν συναποσταλέντων μηχανουργῶν καὶ Ἄγγλων ἐργατῶν ὑπὸ τὸν ἄξιον μηχανικὸν Πάῤῥυ, κατήρτισε μὲν ἐπαρκὲς μηχανουργεῖον, κρατήσας δὲ αὐθαιρέτως τὰ βαρέα πυροβόλα, ἅτινα οἱ Τοῦρκοι λύσαντες κατεσπευσμένως τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν πρώτην πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου εἶχον καταλίπει, συνεκρότησεν ἀξιόλογον σῶμα πυροβολικοῦ ὑπὸ τὸν αὐτὸν Πάῤῥυ, τὸν καὶ ἰδιαίτερον ταμίαν του.

Ἐπὶ τούτοις, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀφίξεως τοῦ Βύρωνος ἀπησχόλησε μᾶλλον ὀχληρῶς τὰς ὥρας του, καὶ ὅπερ εἰς τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν, ἐν ᾗ εὑρίσκοντο τὰ πνεύματα τότε ἐν Ἑλλάδι, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπηρεσία ἀσήμαντος, ἦν ἡ ὁμολογουμένη κατατριβὴ αὐτοῦ εἰς συμβουλὰς καὶ γνώμας, κρίσεις καὶ διαιτησίας. Ὤφειλε προχείρως νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἀποροῦντος καὶ ἐρωτῶντος αὐτὸν περί τε τῶν παρόντων καὶ τῶν μελλόντων, συνεχῶς δὲ νὰ προχειρίζεται εἰς διαιτητὴν καὶ δικαστὴν συμβιβάζων ὁπωσδήποτε σπουδαίως διεστῶτας ἢ ἀσημάντως διαφωνοῦντας. Πολλάκις ὅμως αἱ διχοστασίαι καὶ αἱ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁπλιτῶν τοῦ Μεσολογγίου ἔριδες ἦσαν ἀνώτεραι τῆς ὑπομονῆς του, κατήντων πεισματώδεις καὶ αἱματηραὶ ἐνίοτε, τότε δὲ ὁ νευρικὸς καὶ εὐαίσθητος ἀνὴρ ᾐσθάνετο τοὺς κλονισμοὺς ἐκείνους, οἵτινες τόσῳ ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ὑγείας του καὶ τῆς ἐξαντλήσεώς του. Οὕτω σφοδρῶς ἐτάραξεν αὐτὸν ὁ κατὰ συνέπειαν τοιαύτης τινὸς ἔριδος ἐπισυμβὰς φόνος τοῦ λοχαγοῦ Σάς, καὶ ἡ ἐκ τούτου ἐξεγερθεῖσα ἀποστασία τῶν ξένων μηχανουργῶν καὶ ἐργατῶν ζητούντων ν' ἀπέλθωσι· μάτην προσεπάθησεν ὁ Βύρων νὰ τοὺς καθησυχάσῃ, εὑρισκόμενος μάλιστα ἐν τῇ κλίνῃ ἐκ τῆς πρώτης προσβολῆς τῆς ἀπειλούσης αὐτὸν νευρικῆς νόσου· οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἀνεχώρησαν, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ μισθοδοτουμένου Σουλιωτικοῦ σώματος ἠναγκάσθη τότε νὰ διαλύσῃ καὶ ἀπελάσῃ ὁ Βύρων, μὴ διατηρήσας ἢ πεντήκοντα μόνον Σουλιώτας ὡς σωματοφυλακήν του.

Τοῦ ἐπισήμου, οὕτως εἰπεῖν, βίου αὐτοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἦν καὶ ἡ ἀπασχόλησίς του εἰς ἀνταπόκρισιν καὶ συνεννόησιν μετά τε τῶν πολλῶν ὁπλαρχηγῶν καὶ ἐπισημοτήτων τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος καὶ διαφόρων ἐξόχων προσώπων ἐν Εὐρώπῃ φίλων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος· ἰδίᾳ ἦν ὁ ἀντιπρόσωπος καὶ ἀπεριόριστος ἐπίτροπος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ φιλελληνικῶν κομητάτων. Ἡ διαμοιβὴ τῆς μὲ τὸ ἐξωτερικὸν ἀλληλογραφίας του ἐγίνετο διὰ Ζακύνθου διὰ τοῦ ἐκεῖ τραπεζίτου αὐτοῦ Βάρφ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἑπτανήσου συνεχῶς ἑλληνικὰ πλοῖα, διαλανθάνοντα τὰ ἀδιακόπως περιπολοῦντα ὀθωμανικά, προσεκόμιζον αὐτῷ ἐνδιαφερούσας εἰδήσεις, ἐπιστολὰς καὶ εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας. Ὅτε τὴν 10 Μαρτίου ἐλήφθη παρ' αὐτοῦ ἡ εἴδησις τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ πρώτου ἐθνικοῦ δανείου, ὑπὲρ οὗ τόσας προσπαθείας εἶχε καταβάλει διὰ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ φίλων του, ἡ χαρά του ὑπῆρξε προφανής. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ δανείου τούτου ἐθεωρήθη ὁ πρῶτος θρίαμβος τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἡ πρώτη πιθανολόγησις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Τοῦ δανείου τούτου εἶχεν ὁρισθῆ ὁ Βύρων διαχειριστὴς ἐπίτροπος μετὰ τοῦ συνταγματάρχου Γόρδωνος καὶ τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου.

Αἱ ὑπὲρ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κοινοῦ τῆς Εὐρώπης προσπάθειαι αὐτοῦ καὶ μέριμναι ὑπῆρξαν ἀδιάκοποι καὶ ἐνδελεχεῖς ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν γωνίαν αὐτὴν τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους, εἰς ἣν εἶχεν ἀρχίσει νὰ συγκεντροῦται ἡ προσοχὴ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Οὐ μόνον ἐπιστολαί, διακηρύξεις, πληροφορίαι ἰδιωτικαὶ καὶ ἐπίσημοι, τύποι, πράξεις γενναῖαι, τῇ εἰσηγήσει καὶ πρωτοβουλίᾳ τοῦ εὐγενοῦς ὁμοτίμου, διεσάλπιζον καὶ ἠξίουν τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀφυπνιζομένων Ἑλλήνων ὡς ἐμπολέμου πεπολιτισμένου ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως εἰσηγεῖτο καὶ ἐδιδάσκετο παρ' αὐτοῦ τοῖς περὶ αὐτὸν ἡ φιλανθρωπία καὶ γενναιοφροσύνη ὥς τι μέγα χρῆμα διὰ τὸν θρίαμβον τῆς μεγάλης ὑποθέσεως, εἰς ἣν ἐπεκούρει. Εἶχε τάξει ἆθλον διὰ πάντα αἰχμάλωτον προσαγόμενον αὐτῷ ζῶντα, ἅμα δὲ τῇ ἀφίξει του διενήργησε τὴν ἀπελευθέρωσιν πάντων τῶν ἀπ' ἀρχῆς κρατουμένων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αἰχμαλώτων εἰκοσιεννέα τὸν ἀριθμόν, καὶ δι' ἰδίων ἐξόδων ἔπεμψεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Ἰουσοὺφ-πασᾶν τὸν διοικητὴν τῶν Πατρῶν· κατόπιν δὲ πάλιν τῇ συνεργείᾳ του ἀπελύθησαν καὶ ἀπεστάλησαν εἰς Πρέβεζαν μὲ ἔξοδα τῆς τοπικῆς διοικήσεως ἄλλοι τινὲς Ὀθωμανοὶ αἰχμαλωτισθέντες μεταγενεστέρως εἰς ἐπιθέσεις καὶ ἀψιμαχίας τῶν Ἑλλήνων.

Τοιουτοτρόπως εἰς βραχέος χρόνου διάστημα ὁ Βύρων ἀπέκτα ἐν Μεσολογγίῳ καὶ συνεκέντρου εἰς ἑαυτὸν λεληθότως, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ, τῆς προφανοῦς ἀφοσιώσεώς του εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τῆς διαυγοῦς καὶ ὑπερόχου διανοίας του τὸ ἀνεπίφθονον ἐκεῖνο κῦρος καὶ τὴν παντοδύναμον αὐταρχίαν καὶ αὐτοκρατορίαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ἥν περ ὀλίγοι ἢ μᾶλλον οὐδεὶς τῶν πολλῶν προσδραμόντων φιλελλήνων κατώρθωσε νὰ προσαποκτήσῃ. Δὲν ἀπόκειται βεβαίως εἰς τὰς παρούσας βραχείας σημειώσεις μου, ἃς ἐν σπουδῇ ἠρανίσθην καὶ παρ' αὐτοπτῶν μαρτύρων συνέλεξα, νὰ ἐκσημάνωσι πλειότερον τὰ αἴτια τοῦ γεγονότος τούτου· ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ καταδείξῃ ἐναργῶς τήν τε θέσιν τοῦ Βύρωνος ἐν Μεσολογγίῳ καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τοῦ τόπου πραγμάτων τὸ μηνὶ Μαρτίῳ ἐκδοθὲν ψήφισμα πολιτογραφήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κατ' ἰδίαν βίου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς δὲν ἤργησεν ὁ συμπαθὴς ποιητὴς νὰ κατακτήσῃ τὰς καρδίας ἁπάντων ἐν Μεσολογγίῳ. Ἡ ὡραία καὶ εὐγενὴς φυσιογνωμία του, τὸ ἀπέριττον τῶν τρόπων καὶ ἡ ἀνυπόκριτος καλοκἀγαθία, ἡ ἔμφυτος φιλανθρωπία καὶ τὸ εἰλικρινῶς φιλελεύθερον φρόνημά του ἐνωρίτατα ἐξήλειψαν πᾶν ἴχνος φυσικῆς τινος δυσπιστίας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς ξένους. Ἀνέμενον νὰ ἴδωσιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναμενομένου λόρδου ὑπερόφρυν τινα καὶ δύσμορφον ἄρχοντα, καὶ ἐγνώρισαν ἱλαρὸν καὶ εὔμορφον ἱππότην νεαρώτατον τὴν ὄψιν, καίτοι ψαρρότριχα τὴν κόμην, συγκαταβαίνοντα μέχρις αὐτῶν τῶν παιγνίων τῶν παίδων. Σήμερον ἀκόμη, ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ ἀνδριάντος του, ἀνακύπτουσι λησμονημέναι τινὲς ἐκ τοῦ γήρατος ὑπάρξεις ζητοῦσαι ν' ἀντικρύσωσιν ἅπαξ ἔτι πρὶν ἢ κλείσωσι τὰ ὄμματα, τὸ ἀπεικόνισμα τῆς μορφῆς ἐκείνης, ἡ ὁποία λατρευτῶς ἔχει ἐγχαραχθῆ εἰς τὴν μνήμην των. Εἷς αὐτῶν, λεμβοῦχος παῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀνυπομόνως ἀναμένει νὰ ἴδῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ *μιλόρδου*, τὸν ὁποῖον οὐχὶ ἅπαξ μετήγαγε διὰ τοῦ *πλοιαρίου* του ἀπὸ ὅρμου εἰς ὅρμον τῆς παραλίας, ἢ συνώδευε μετὰ ἑτέρων πέντε ἐξ μονοξύλων εἰς τὸ προσφιλὲς αὐτῷ κυνήγιον τῶν *παπιῶν*, *φαλαρίδων*, καὶ λοιπῶν πτηνῶν τῆς λιμνοθαλάσσης. Ἕτερος γέρων ἐνθυμεῖται, ὅτε παῖς προσέτρεχε μετ' ἄλλων ὁμηλίκων ἵνα θεάσηται τὸν ἴδιον μιλόρδον σκοποβολοῦντα ἀπὸ τῶν παραθύρων του, κενὰς φιάλας παρατεταγμένας ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αὐλῆς του ἢ κρεμαστοὺς καλάθους ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεῖχον κεφαλαὶ πτηνῶν καὶ ὀρνίθων. Καὶ παράλυτος γραῖα ἱκετεύει νὰ τὴν φέρωσιν εἰς τὸ «Ἡρῷον» ἵνα γνωρίσῃ εἰς τὸ μάρμαρον τὸν λαμπρὸν λόρδον, ὁ ὁποῖος συγκατήρχετο νὰ ἐξωθῇ τὴν αἰώραν, ἐφ' ἧς παρά τινι ὑποστέγῳ γειτονικῷ τῆς οἰκίας του αἰωρεῖτο μετ' ἄλλων κορασίων. Ἡ τελευταία αὕτη ἀνάμνησις ἐνθυμίζει εἰς ἄλλην δραπέτιδα τῆς νυκτὸς τῆς ἐξόδου τὴν ὡραίαν ἐκείνην μικρὰν ὀθωμανόπαιδα Καταζὲ, τὴν ὁποίαν λυτρώσας ὁ Βύρων μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων, ἐνέδυσε μὲ χρυσᾶ ἐνδύματα, ἐστόλισε μὲ περιδέραια ἐκ φλωρίων καὶ ἐκράτησε πλησίον του, κινῶν τὸν φθόνον αὐτῆς τε καὶ τῶν ἄλλων κορασίδων τοῦ Μεσολογγίου. Ἦτο ἡ ἐννεαετὴς αὕτη παῖς θυγάτηρ πασᾶ τινος Χουσεῖν, κοράσιον πολὺ ζωηρὸν καὶ ἔξυπνον μὲ μεγάλους μαύρους ἀνατολικοὺς ὀφθαλμούς, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου Βύρωνος, ἔχουσα τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ τὴν θυγατέρα του, τὴν ὁποίαν καὶ ἀνεμίμνησκεν εἰς αὐτὸν γηθοσύνως· ἡ μήτηρ της συγκατετέθη ν' ἀφήσῃ αὐτὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ φιλοστόργου καὶ φιλανθρώπου λόρδου, ἐσκόπει δὲ οὗτος νὰ πέμψῃ εἰς Ἀγγλίαν πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ ὡς σύντροφον τῆς θυγατρός του.

Ὀλίγαι στιγμαὶ ἐναπέμενον τῷ Βύρωνι ἐν Μεσολογγίῳ ἵνα διαθέσῃ εἰς τὴν ἔξοχον αὐτοῦ ποιητικὴν δημιουργίαν. Τὴν 10[22 Ἰανουαρίου 36ην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του ἀνέγνωσε πρὸς τοὺς συναθροισθέντας εἰς τὸν οἶκόν του φίλους τὸ κύκνειον ἐκεῖνο ᾆσμά του *Σήμερον συνεπλήρωσα τὸ 36ον ἔτος τῆς ἡλικίας μου*, τὸ ὁποῖον ὁ Σπυρίδων Τρικούπης εἰς τὴν ἀφελῆ ἐκείνην γλῶσσάν του μεταφράσας ἐκοινολόγησε πρώτην φορὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὀρθῶς χαρακτηρίζων ὡς *διαθήκην τῆς καρδίας του*. Οὐχ ἧττον εἰργάζετο εἰς τὸ ΙΖ' ᾆσμα τοῦ *δὸν Ζουὰν* καὶ εἰς τὸν *Σιλδ-Ἀ*-

ρόλδ, κατέλιπε δὲ ἀνεπεξεργάστους πολλὰς σημειώσεις διὰ τὰ ἀπομνημονεύματά του, σκέψεις του καὶ μελέτας περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ἀνθρώπων τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τῶν Σουλιωτῶν, ὅλην τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ διαπλάσῃ καὶ χρησιμοποιήσῃ εἰς τὸν Σὶλδ-Ἀρόλδ, ἢ εἰς ἄλλα προϊόντα τῆς μούσης του βεβαίως παράλληλα καὶ ἐφάμιλλα τῷ *Πειρατῇ*, τῇ *Ἁλώσει τῆς Κορίνθου*, τῇ *Νύμφῃ τῆς Ἀβύδου*.

Πολλοὶ τῶν ξένων βιογράφων τοῦ Βύρωνος, ἐξωθούμενοι ἐκ τῶν πρώτων ἀφηγήσεων περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἠθέλησαν νὰ ῥίψωσιν εἰς βάρος τοῦ *ὑγροῦ* κλίματος τοῦ Μεσολογγίου μέγα μέρος τῆς ἀδυσωπήτου μοίρας, ἥτις ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον. Καὶ ὅμως ἡ ἐπίγνωσις τῶν κλίσεων τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς του, ἡ ἀκριβεστέρα δὲ γνῶσις τοῦ Μεσολογγίου, τῆς χαρωπῆς αὐτοῦ φύσεως, τοῦ ὑγιεινοῦ κλίματος καὶ τῶν θαλασσίων καὶ οὐχὶ ἑλωδῶν τελμάτων του ἤθελε καθοδηγήσει αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ χαλαρώσωσι μικρὸν τὸν αἰτιατὸν αὐτὸν σύνδεσμον τῆς ἀθανασίας τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῦ τόπου. Πόσον ὁ Βύρων ἠγάπα τὴν θάλασσαν, τὸ ὕδωρ, μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος γράφων πρὸς τὴν γυναικαδέλφην του ἐκ Μεσολογγίου, ὅτι «οὐδέποτε ἠγάπησε καὶ ἐπενόησεν ἄλλο τι ἢ πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν μὲ τὴν θάλασσαν». Γνωστὴ ἡ πρὸς τὰς θαλασσίας ἐκδρομὰς καὶ περιηγήσεις αὐτοῦ στοργή, ἡ περὶ τὸ ναυσιπλοεῖν εὐαρέσκειά του, ἡ περὶ τὸ κολυμβᾶν δεξιότης αὐτοῦ καὶ ἐξάσκησις. Κατὰ τὸν πλοῦν του εἰς Ἑλλάδα δὶς καὶ τρὶς τῆς ἡμέρας ἐῤῥίπτετο παίζων εἰς τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ· ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀρκετὸν καιρὸν διέμεινεν εἰς τὸ πλοῖόν του, καὶ ἀπ' αὐτοῦ συνεχῶς ἐβυθίζετο εἰς τὴν θάλασσαν· φεύγων δὲ τοὺς Τούρκους καὶ τὸ ναυάγιον παρὰ τὰς Ἐχινάδας δὲν ἐλησμόνησε τὸ θαλάσσιον λουτρόν του ἐν μέσῳ βαρυτάτου χειμῶνος· καὶ μόλις ἀφιχθεὶς εἰς Μεσολόγγιον κατησπάσθη τὰ ἀβαθῆ τενάγη του καὶ τοὺς ὄμβρους του ἀκόμη ὡς εὕρημα δυσεύρετον μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ Βενετίας· εἰς αὐτὸ εὕρισκε σκαιὸν καὶ ἄγριον μικρογράφημα τῆς βασιλίσσης τοῦ Ἀδρία, καὶ ἐμισθώσατο παρευθὺς πλείονα τοῦ ἑνὸς τῶν ἀτέχνων καὶ ἀπερίττων πλοιαρίων τῆς λιμνοθαλάσσης του, ἵνα μετάγωσι καὶ διαπορθμεύωσιν αὐτὸν πολλαχοῦ τῆς πόλεως κατακλυζομένης τότε ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Τὸν Μαυροκορδάτον, διαμένοντα καὶ αὐτὸν ἐν τῇ δυσμικῇ παραλίᾳ τῆς πόλεως ἐν τῇ οἰκίᾳ Τρικούπη, διὰ τοῦ πλοιαρίου ἐπεσκέπτετο καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐφέρετο συνεχῶς διὰ τοῦ πέριξ χάνδακος πρὸς τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰ ὀχυρώματα τοῦ φρουρίου. Ἐπιστρέφων ἔφιππος ἐκ τοῦ περιπάτου ἀφίππευεν εἰς τὰς θύρας τῆς πόλεως, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ πλοιάριόν του, τὴν *γόνδολάν* του, δι' αὐτοῦ ἀνήρχετο εἰς τὸν οἶκόν του· ὅτε δὲ τὰς ἑσπέρας τῆς ἐκτάκτου ἁλιείας οἱ ἁλιεῖς ἐσώρευον ἐπὶ τῆς προτεταμένης ἐσχάρας τῶν *μονοξύλων* των δαδίον, καὶ κατηύγαζον τὴν λίμνην διὰ τῶν λαμπρῶν *πυρῶν* των, ὁ Βύρων ἔνθους τοὺς παρηκολούθει. Τὸ κυνήγιον τῶν νησσῶν καὶ λοιπῶν πτηνῶν τῆς λίμνης ἐπὶ πηχυαίων μόλις μονοξύλων ἦν ἡ προσφιλεστέρα καὶ συνεχὴς αὐτοῦ διασκέδασις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὅμως οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ μ' ἐνδύματα καὶ σῶμα μὴ ἀποστάζοντα θαλασσίου καὶ ὀμβρίου πολλάκις ὕδατος. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἤρχισαν αἱ βροχαί· ὁ Βύρων εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο αὐτὰς ἀπέναντι τῶν ἐνασχολήσεων καὶ ἐκδρομῶν αὐτοῦ, εἰς ἃς ὑπεβλήθη ὅλως ἀπροφύλακτος, γινώσκων βεβαίως τὴν ἀσήμαντον ἐπιῤῥοὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς κράσεώς του καὶ τῆς ὑγείας του. Τὴν 20 Ἰανουαρίου ἐξέδραμε μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Αἰτωλικόν· τῷ ἐγένετο καὶ ἐκεῖ ὑποδοχὴ μὲ κανόνια καὶ ἀνευφημίας εἰλικρινὴς καὶ ἐγκαρδία· ἐν τῷ μεταξὺ ἐξεῤῥάγη βροχὴ ῥαγδαία καὶ συνεχής· ὁ Μαυροκορδάτος ἔμεινεν εἰς Αἰτωλικόν· ὁ Βύρων ἐπέστρεψε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν εἰς Μεσολόγγιον περίῤῥυτος· τὴν ἐπιοῦσαν ἀκριβὴς εἰς τὰ συνήθη ἐνασχολήματά του. Τὴν 2 Φεβρουαρίου ἠσθένησεν· ἡ ἀσθένειά του κατ' ἀρχὰς ἐνομίσθη ἡμιπληγία, κατόπιν ἐκρίθη ἁπλῆ νευρικὴ προσβολὴ προελθοῦσα «ἀπὸ τὴν μεγάλην τοῦ νοὸς καὶ ἀδιάκοπον ἀσχολίαν»· ὁ ἴδιος Βύρων ἐν τῇ μνησθείσῃ πρὸς τὴν λαίδην Λέηχ ἐπιστολῇ του χαρακτηρίζει νευρικήν, σοβαρὰν ὅμως καὶ ἐνέχουσαν «συμπτώματα ἐπιληψίας», τὴν ὁποίαν κατεπολέμει «διὰ τῆς διαίτης καὶ τῆς ἀσκήσεως».

Ὥστε ὅ,τι ἐθεωρήθη ὑπό τινων βιογράφων τοῦ Βύρωνος ὡς αἰτία τοῦ θανάτου του, αὐτὸς ἐθεώρει μέσα καταπολεμήσεως τῆς ἀσθενείας εἰς ἣν ὑπέκειτο. Ἡ τράπεζα αὐτοῦ, καίτοι ἐλλειπόντων ἐκ Μεσολογγίου πολλῶν ἐπιτηδείων, παρεσκευάζετο εὐπρεπὴς καὶ ὅσον ἔνεστι πλουσία, ἀποστελλομένων ἐκ Ζακύνθου δι' αὐτὴν συνεχῶς καρυκευμάτων, οἴνων γενναίων καὶ ποτῶν, ἀφθονοῦσα δὲ κυνηγίου καὶ ἰχθύων ἐξαιρέτων· ἀλλ' ὁ Βύρων ἐν Μεσολογγίῳ σπανίως ὑπερέβαινεν ὡρισμένον τι μέτρον τροφῆς ἁπλῆς καὶ πότου μετρίου· ἐν γένει ἠρέσκετο ἡ δίαιτα αὐτοῦ νὰ ἦναι ἁπλῆ καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν περὶ αὐτὸν ἀτμοσφαῖραν, καθὼς καὶ ἡ λοιπὴ θεραπεία τοῦ ἰδίου σώματος, ἥτις ὅμως ὁμολογητέον δὲν ἦτο ὅσον ἤρεσκε τακτικὴ καὶ προνενοημένη. Ἐκτὸς τῶν διὰ θαλάσσης συνεχῶν αὐτοῦ ἀσκητικῶν παιγνίων, ἅτινα κατεπόνουν μὲν τὸ σῶμα, ἴσως ὅμως ὄχι ὅσον ἔδει ἐῤῥωμένως καὶ ὠφελίμως, ἐναπέμενεν αὐτῷ ἡ ἱππασία. Ὁ Βύρων οὐδέποτε ἢ σπανίως ἐξήρχετο πεζός· τὸ τῶν ῥικνῶν καὶ καχεκτικῶν αὐτοῦ ποδῶν ἐλάττωμα ἐπεμελεῖτο νὰ κρύπτῃ καὶ ἐν Μεσολογγίῳ ὅτε ἐπεριπάτει, τὸ βῆμα αὐτοῦ ἦν γοργὸν καὶ ἐπιμελῶς πεφροντισμένον· εἶχε δὲ ἀρχίσει νὰ ἀναπτύσσεται ποιά τις εὐσάρκεια τοῦ σώματός του, ἥτις καθίστα αὐτῷ μᾶλλον ἐπίπονον

τὸ πεζοπορεῖν. Ἔτρεφε δύο ἵππους, ἕνα μέλανα καὶ ἕνα λευκόν, γένους καὶ ἀναβολῆς μεγαλοπρεπῶν, μὴ προσιτοὺς εἰς καθένα ἀναβάτην· ἦν ἱππεὺς δεξιώτατος, στεῤῥότατα καὶ ἐπιδεικτικώτατα ἱδρυόμενος ἐπὶ τῶν ἀναβολέων· ὅτε δὲ ἀκολουθούμενος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς χρυσοτευχοῦς συνοδίας τῶν Σουλιωτῶν του, οὓς εἶχεν ἐκλέξει μεταξὺ τῶν ἀριπρεπεστέρου παραστήματος, προέβαινε βαίνων εἰς ἐκδρομήν, εἰς περίπατον, ἢ τὰ γυμνάσια τῆς ὑπ' αὐτὸν φάλαγγος, ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἐφελκύσῃ τὴν πλήρη θαυμασμοῦ καὶ σεβασμοῦ προσοχὴν τῶν διαβατῶν προσαγορευόντων μετὰ προφανῶν ἐνδείξεων ἀπερίττου ἀγάπης τὸν προσφιλῆ μιλόρδον. Ἐνίοτε ὅμως ἐχρᾶτο τῇ ἱππασίᾳ ὡς μόνον ἀσκητικῷ μέσῳ καὶ ἀπολαύσει, ἐλαύνων εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὴν πεδιάδα μόνος ἢ μετὰ τοῦ κόμητος Γάμπα ἐπὶ ὥρας, κάθιδρος καὶ πολλάκις διάβροχος· τότε δὲ ἐπανέκαμπτεν οἴκοι μᾶλλον εὐχαριστημένος, κομπάζων καὶ ἀποθαυμάζων ὁ ἴδιος ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ καμάτου. Καὶ ὅμως εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις δὲν ᾐσθάνετο ἑαυτὸν ὁ Βύρων ἢ μᾶλλον εὐεκτοῦντα καὶ ζωῆς πλήρη. Ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἠδημόνει ὁσάκις ἡ κακὴ τῆς ἀτμοσφαίρας κατάστασις παρέκκλινεν αὐτὸν τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῦ τούτων συνηθειῶν, καὶ ὅτε συνεχεῖς ὑετοὶ τὸν ἠνάγκασαν περὶ τὰ τέλη Μαρτίου νὰ κλεισθῇ ὀλίγας κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἐν τῷ οἴκῳ μετὰ τοῦ κυνός του μόνον καὶ τοῦ γηραιοῦ θαλαμηπόλου του, ᾐσθάνθη ἑαυτὸν ἀδιαθετοῦντα, εὐπαθῆ καὶ νευρικὸν μᾶλλον τοῦ συνήθους.

Δι' αὐτὸ τὴν 29ην Μαρτίου ἰδὼν τὸν οὐρανὸν αἰθριάσαντα μικρόν, ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ ἔφιππος μετὰ τοῦ κόμητος Γάμπα· ἀλλὰ μόλις ἐμακρύνθησαν ἡμίσειαν ὥραν τῆς πόλεως τοὺς κατέλαβε νέα καταιγίς· ἐπέστρεψαν ὅθεν περίῤῥυτοι καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως ἀφίππευσαν κατὰ τὸ σύνηθες, καίτοι διαμαρτυρομένου τοῦ κόμητος Γάμπα, καὶ ἐπέβησαν τοῦ ἀκατίου, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸν οἶκόν των. Τὴν φορὰν αὐτὴν ἡ οἰκεία αὕτη καὶ ἀρέσκουσα τῷ Βύρωνι κακοπάθεια δὲν ἔμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματος· μετὰ δύο ὥρας κατελήφθη ὑπὸ ῥίγους, πυρετοῦ καὶ ῥευματικῶν πόνων. Καὶ ὅμως οὗτος δὲν ἔδωκε τὴν ἀπαιτουμένην προσοχήν, ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὴν ἐπιοῦσαν τὴν συνήθη αὐτῷ τακτικήν· ἐξῆλθεν ἐκ νέου ἔφιππος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ἐπιχειρῶν ν' ἀρυσθῇ δυνάμεις καὶ σθένος κατὰ τῆς εἰσβαλλούσης νόσου ἐκ νέων πόνων καὶ ἀταξίας, ἥτις ἴσως ἤδη συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ δυσχεράνῃ τὴν ἐλπιζομένην ἀνάῤῥωσίν του.

Τὴν ἰδίαν ἑσπέραν ὁ πυρετὸς ηὔξησε καὶ τὴν ἐπομένην 31 Μαρτίου δὲν ἀφῆκε τὴν κλίνην. Ὁ ἰατρὸς αὐτοῦ Βροῦνος τὸ κατ' ἀρχὰς μετεχειρίσθη ἱδρωτικά· μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἐπρότεινε φλεβοτομίαν, τὴν ὁποίαν ἐντόνως ἀπέκρουσεν ὁ Βύρων, ὡς καὶ τὸ νὰ μετακληθῇ ἐκ Ζακύνθου ὁ ἰατρὸς Θωμᾶς. Οὐδ' ὁ ὁμοεθνὴς καὶ φίλος ἰατρὸς Μίλιγγεν ἐπισκεφθείς καὶ οὗτος αὐτόν, ἠδυνήθη νὰ τὸν μεταπείσῃ ἐκ τῆς κατὰ τῆς φλεβοτομίας προλήψεώς του· μόλις δὲ μετὰ δύο ἡμέρας ἔτεινε τὰς χεῖρας εἰς τοὺς ἰατροὺς μετ' ἐκρήξεων ἀγανακτήσεως καὶ εὐφυῶν ἀλλὰ ματαίων ἀποστροφῶν. Καὶ τὸν ἐφλεβοτόμησαν μὲν δὶς τὴν πρωΐαν καὶ ἅπαξ τὴν ἑσπέραν τῆς 5ης Ἀπριλίου, ἀλλ' ἡ κατάστασις αὐτοῦ δὲν ἐβελτιοῦτο· εἶχον ὑποχωρήσει τὰ ῥευματικὰ συμπτώματα, ἐπετείνοντο ὅμως τὰ ἐγκεφαλικά. Καθ' ὅλας τὰς προηγουμένας ἡμέρας δὲν κατέλιπε παντελῶς τὰς συνήθεις αὐτῷ ἀσχολίας καὶ μερίμνας περὶ τῶν ἱερῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀναδεχθῆ· τὴν ἑσπέραν μάλιστα τῆς 3ης Ἀπριλίου διελέχθη διὰ μακρῶν μετὰ τοῦ Πάῤῥυ περί τε τῶν ἰδίων καὶ τῶν γενικῶν τοῦ τόπου πραγμάτων. Οἱ κάτοικοι, ὡς ἐκ τῆς ἀπασχολήσεως αὐτῶν εἰς τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τὴν διὰ τὸ Πάσχα παρασκευήν, δὲν ἀντελήφθησαν ἐκ μιᾶς ἀρχῆς σοβαρῶς καὶ δὲν ἐπελήφθησαν διὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν πολυπραγμοσύνης καὶ ἀνησύχου μερίμνης τῆς ἀσθενείας τοῦ προσφιλοῦς αὐτῶν προστάτου καὶ συμπολίτου· ὅτε ὅμως κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ μεγάλου Σαββάτου διεδόθη ἡ δείνωσις τῆς νόσου του, οἱ πάντες προσέτρεξαν ἐν θλίψει καὶ ἀδημονίᾳ, ἵνα προσφέρωσι ἄχρηστον συνδρομήν, ἐπισκοτίζοντες δὲ μᾶλλον τοὺς περὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς ἀτυχεῖς νοσηλευτάς.

Ἡ ἐπομένη ἦν ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἀνατείλασα θλιβερὰ ἀντὶ χαρμοσύνου καὶ δυσοίωνος. Ἄνευ αὐστηρῶν διαταγῶν καὶ συστάσεων οἱ συνήθεις πυροβολισμοί, τὰ *τρομπόνια* καὶ *μάσκουλα* τῶν Μεσολογγιτῶν, δὲν ἠκούσθησαν· ὁ τόσος θόρυβος τοῦ Πάσχα τοῦ Μεσολογγίου μετεβλήθη εἰς σιγὴν καὶ κατήφειαν· ἡ δὲ προσοχὴ πάντων ἦν ἐστραμμένη πρὸς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τῆς παραλίας, ἀφ' ὅπου εἰς μάτην ἀνεμένετο ἐπαγγελία τις σωτηρίας τοῦ προσφιλοῦς *μιλόρδου*. Οὗτος ἀπὸ πρωΐας μὲν τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἤρχισε νὰ συναισθάνηται τὴν θέσιν του καὶ νὰ ἐκφράζῃ ἀνησυχίας καὶ φόβους ἀορίστους, ὅτε δὲ μετά τινας ὥρας ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ τὰς τελευταίας θελήσεις του ἦν ἀργὰ πλέον· ἡ ἀτονία τῶν αἰσθήσεων καὶ ἡ φρενῖτις εἶχον καταλάβει αὐτόν. Οἱ ἀσυνάρτητοι καὶ ἀκατάληπτοι λόγοι, οἵτινες κατά τινα διαλείμματα ἠκούοντο ἐκ τοῦ στόματός του, τὰ ὀνόματα τῆς θυγατρός του καὶ τῆς Ἑλλάδος, φράσεις διακεκομμέναι περὶ τοῦ ἀτυχοῦς τούτου τόπου, εἰς ὃν «ἀφιέρωσε τὰ πάντα καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του», ἐκδηλοῦσι τοὺς τελευταίους στοχασμούς του, ἀπαρτίζουσι τὸ καταπίστευμα τοῦ πλουσίου θησαυροῦ τῆς μεγάλης καρδίας του. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας αὐτῆς μετέπεσεν εἰς ἐντελῆ ἀναισθησίαν, καὶ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, ἤτοι

τὴν δευτέραν τοῦ Πάσχα, 7ην Ἀπριλίου, ὥραν 5 καὶ 40 μ. μ. ἐξέπνευσεν.

Αὐθωρεὶ ὁ γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος Α. Μαυροκορδάτος διὰ συγκινητικῆς προκηρύξεώς του ἐκανόνισε τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ πένθους τῆς πόλεως διὰ ἰσαρίθμων τοῖς ἔτεσιν αὐτοῦ πενθίμων κανονοβολισμῶν, τριημέρου ἀργίας τῶν δημοσίων γραφείων, 21ημέρου γενικῆς πενθηφορίας καὶ ἐπικηδείων δεήσεων· τὴν μεθεπομένην δὲ 10ην Ἀπριλίου ἐγένετο κατὰ τὸ ἡμέτερον δόγμα ἡ κηδεία του, πρὸς ἐκλάμπρυνσιν τῆς ὁποίας συνέρρευσαν εἰς Μεσολόγγιον ἅπας ὁ κλῆρος καὶ ὁ πλεῖστος στρατὸς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Εἰς αὐτὴν παρευρεθεὶς ὅλος ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἔδειξε, κατὰ τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικὰ», «ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ὑπερβολικῆς λύπης, ἡ ὁποία *κατεμάραιε* τὴν καρδίαν του», ὁ δὲ Σπυρίδων Τρικούπης ἐξεφώνησε τὸν περιπαθέστατον καὶ ῥητορικώτατον ἐκεῖνον λόγον, ὑπαγόρευμα καρδίας αἰσθανομένης τὴν συμφορὰν τῆς πατρίδος καὶ διανοίας ἀντιληφθείσης ἐπακριβῶς αὐτήν τε καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς καθ' ἑαυτήν.

Εἰς τὴν γῆν τοῦ Μεσολογγίου ἐτάφη μόνον λάρναξ ἐνέχουσα τὰ ἀποσπασθέντα σπλάγχνα τοῦ ἐξόχου εὐεργέτου της· καὶ ταύτης δὲ ἡ τύχη ἀγνοεῖται, καθότι εἰς ἐπανειλημμένας ἐρεύνας γενομένας μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων δὲν εὑρέθη. Μετὰ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἅλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, οἱ Τοῦρκοι ὑποπτεύοντες ἀπόκρυψιν θησαυρῶν καὶ πολυτίμων πραγμάτων ὑπὸ τὴν ἁλωθεῖσαν γῆν ἔκαμαν διαφόρους ἐρεύνας διὰ σιδηρῶν τρυπάνων καὶ ἀνασκαφάς, καθ' ἃς δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἀνευρέθη ἡ πολύτιμος λάρναξ καὶ νὰ ἐξηφανίσθη ὑπ' αὐτῶν. Ὁ σωζόμενος τύμβος ἐν τῷ «Ἡρώῳ» δὲν εἶναι ἢ σῆμα πρὸς ἀνάμνησιν. Τὸ σῶμα τοῦ Βύρωνος βαλσαμωθὲν ἐτέθη ἐντὸς νεκροφόρου κιβωτίου ἐκ λευκοσιδήρου, κατετέθη δὲ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου παρὰ τὸ φρούριον, καὶ τὴν 20 Ἀπριλίου δι' ἄλλης πάλιν τελετῆς ἐπισήμου καὶ ἄλλων πενθίμων κανονοβολισμῶν προεπέμφθη ὑπὸ τῆς ἀλγούσης πόλεως εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐπεβιβάσθη διὰ Ζάκυνθον, ἀφ' ὅπου ἀπεστάλη εἰς Ἀγγλίαν τὴν 12 Μαΐου.

Τὸ Μεσολόγγιον οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὸν μέγαν αὐτοῦ πολίτην καὶ εὐεργέτην, οὐδὲ παρέλειψε πᾶσαν περίστασιν ἵνα ἐκδηλώσῃ τὴν ὀφειλομένην τιμὴν πρὸς τὸν ἄνδρα. Τὴν μεταγενεστέραν δόξαν του συνέδεσεν ἀναποσπάστως μετὰ τοῦ θανάτου ἐκείνου, καὶ ἔκτοτε τὸν ἐτίμησεν ὡς ἕνα τῶν προμάχων του. Δύο μετὰ τὴν ἀπώλειάν του μῆνας ἐπὶ τῆς νήσου *Ξεκαλάμισμα*, μιᾶς τῶν πολλῶν, ἐπικαιροτάτης, κατὰ τὰ τενάγη τοῦ Μεσολογγίου, ἠγέρθη φρούριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἁγιασθὲν τὴν 16 Ἰουνίου δι' ἐπισήμου τελετῆς, καθ' ἣν παρῆσαν ὁ Βλακιέρος, Γόρδων, Στάνχωπ καὶ ἄλλοι φιλέλληνες, ἐδόθη τὸ ὄνομα *Βύρων*· ἐπίσης δὲ μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα ἐκοσμήθη κατὰ τὴν πολιορκίαν ἓν τῶν ἐσωτερικῶν προχωμάτων (Γωνία) τοῦ φρουρίου. Μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν εἰς οὐδὲν μνημόσυνον, εἰς οὐδεμίαν ἀναμνηστικὴν τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τοῦ τόπου ἑορτὴν ἔμεινε ξένον τὸ ὄνομα τοῦ Βύρωνος· ἐν ἔτει δὲ 1868 μηνὶ Ἰουλίῳ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως ἐψήφιζε «τὴν δαπάνην τοῦ δήμου ἀνέγερσιν σεμνοῦ μνημείου ἐν τῇ πόλει τοῦ Μεσολογγίου τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει λόρδου Βύρωνος» καὶ ἤνοιγε τοπικὴν συνεισφορὰν ἵνα ἐπαρκέσῃ καὶ καλύψῃ μέρος τοῦ προσαπαιτουμένου ποσοῦ. Καὶ ἡ μὲν ἐκτέλεσις τῆς ἀγαθῆς ταύτης ἐφέσεως τοῦ δήμου ἀνεβάλλετο ἔκτοτε δι' ἀνεπάρκειαν μέσων, ἕως οὗ ἐπελθοῦσα τοῦ ὁμωνύμου τῷ ποιητῇ φιλολογικοῦ συλλόγου ἡ ἀξιέπαινος πρὸς τὸ πανελλήνιον ἐπίκλησις καὶ δραστηρία ἐργασία ἔφερον εἰς πέρας τὸ εὐγενὲς ἐγχείρημα. Οὕτω δὲ σήμερον ἐν ᾗ γωνίᾳ τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἀπεκρύβη ἡ εὐγενὴς μορφὴ τοῦ ἐξόχου φιλέλληνος ἀποκαλύπτεται τὸ μαρμάρινον ὁμοίωμά της, μαρτύριον ἄξιον τῶν τε εὐεργετιῶν ἐκείνου καὶ τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης.

Ἐν Μεσολογγίῳ. Χρ. Μ. Παλαμας.

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΑ ΠΛΑΣΜΑΤΑ

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ].

Εὐλόγως δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἰσχὺς καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ δεικνύονται ἐν τῷ ἐλαχίστῳ τῆς γῆς σκώληκι οὐδὲν ἧττον, ἢ ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ τῶν οὐρανῶν. Πλησίον ἡμῶν ζῶσι καὶ κινοῦνται καὶ εὐφραίνονται ὁλόκληροι κόσμοι, ὧν οὐδὲ τὴν ὕπαρξιν, τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν πληθὺν ὑποπτεύομεν. Μόνον εὐαρίθμους κρίκους τῆς ἀπεράντου τῶν ὄντων ἁλύσεως, τῆς περιλαμβανούσης τὴν σύμπασαν δημιουργίαν, γινώσκομεν, καὶ ἐλλειπέστατα διακρίνομεν τίνι τρόπῳ οἱ κρίκοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους συνδέονται. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁρατῶν ἡμῖν ὄντων τὰς πλείστας ἰδιότητας ἀγνοοῦμεν. Εἰσί τινα φυτά, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὅτι ἔχουσιν ὡς τὰ ζῶα ὕπνον καὶ ἐγρήγορσιν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπάρχουσι καὶ ζῶα αὐξάνοντα καὶ πολλαπλασιαζόμενα φυτῶν δίκην, καὶ διὰ τοῦτο θεωρηθέντα πολὺν χρόνον ὡς φυτά.

Εἰς τὴν τάξιν τούτων τῶν λεγομένων ζωοφύτων ἀνήκουσιν οἱ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων βράχων προσκολλώμενοι σπόγγοι, οἵτινες, καίτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φαινόμενοι ὡς ἀτελῆ φυτά, εἰσὶ σύμπλεγμα πολλῶν μικροσκοπικῶν ζώων, κοινὴν ἐχόντων ζωήν. Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ τάξιν ἰδίως κατατάσσονται οἱ λεγόμενοι πολύποδες, ὄντα ἐκ τῶν ἁπλουστάτων, καὶ ὅμως ποικιλώτατα εἴδη καὶ ποικιλωτάτας μορφὰς παρουσιάζοντα. Οἱ πολύποδες ζῶσιν ἐν τοῖς ὕδασι τῶν θαλασσῶν, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ σώματος ἄλλων ζώων. Δὲν ἔχουσι δὲ ἐγκέφαλον, δὲν ἔχουσι πνοήν, καὶ

δμως ζῶσι καὶ κινοῦνται κατ' ἰδίαν βούλησιν καὶ διὰ τοῦ στόματός των λαμβάνουσι τροφὴν καὶ ἀποπτύουσι τὰ περιττά. Πλεῖστα εἴδη αὐτῶν δὲν φαίνεται νὰ ἔχωσι στόμαχον καὶ ἔντερα· ὅλα τὰ ἐντόσθια αὐτῶν συνίστανται ἐξ ἑνὸς μόνου λεπτοῦ σωλῆνος· καὶ ἐν τούτοις τρώγουσι καὶ χωνεύουσιν. Αἰσθάνονται δὲ τὸν πόνον καὶ τὴν ἡδονὴν ὡς πᾶν ἄλλο ζῶον, καὶ διὰ τῶν πολλαπλῶν αὐτῶν καὶ μακρῶν στομάτων, ἅπερ ἀντὶ βραχιόνων κατὰ τὸ δοκοῦν κινοῦσιν, ἠξεύρουσι νὰ συλλάβωσι καὶ νὰ κρατήσωσι τὴν λείαν αὐτῶν, καὶ τὸ περιεργότερον, ἀμέσως καὶ ἀσφαλέστατα διακρίνουσι καὶ εὑρίσκουσι τὴν κατάλληλον αὐτοῖς τροφὴν, ἂν καὶ μέχρι τοῦδε οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἀνεκαλύφθη ἐν αὐτοῖς ὁράσεως ὄργανον.

Ὁ δὲ πολλαπλασιασμὸς τῶν πολυπόδων γίνεται μετ' ἐκτάκτου ταχύτητος· πρὸς δὲ, μεγίστην ἔχει καὶ σχεδὸν ἀκατάστρεπτον ἐν αὐτοῖς δύναμιν ἡ ζωή. Ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ τῶν φυτῶν κορμὸς, τὸ σῶμα τοῦ πολύποδος ἀφίησι βλαστοὺς, οἵτινες αὐξάνουσιν ἐφ' ἱκανὸν μῆκος. Ὅταν ὁ νέος πολύπους, ἤτοι ἕκαστος τῶν βλαστῶν αὐτῶν, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἔχει κοινὸν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ βίον, ἀναπτυχθῇ ἀρκούντως, ἀποσπᾶται ἀπ' αὐτῆς, ζητεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τροφὴν, καὶ ἀκολούθως καὶ αὐτὸς νέους ἐκφέρει βλαστοὺς, οἵτινες νέοι εἰσὶ πολύποδες. Ἡ δὲ αὔξησις αὕτη εἶνε τοσοῦτον ταχεῖα, ὥστε ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης ἡμέρας πλεῖσται γεννῶνται γενεαὶ, ὧν ἕκαστον μέλος πολλοὺς περιέχει βλαστοὺς καὶ νέαν ἀποτελεῖ οἰκογένειαν. Τινὲς τῶν πολυπόδων φαίνονται περιβεβλημένοι μόνον λεπτῷ ὑμένι, ἄλλοι δὲ, ὡς τὰ γνωστὰ κοράλλια, κατασκευάζουσιν ἑαυτοῖς ὀστράκινον οἴκημα. Ὡς παράδειγμα δὲ τῆς περὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν εἰρημένων ζώων τεραστίας ταχύτητος ἔστω τοῦτο. Ἐνῷ οἱ μεγαλείτεροι τῶν κοραλλίων κορμοὶ δὲν ὑψοῦνται ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπὲρ τὸν ἕνα καὶ ἥμισυν πόδα, οὐδὲν ἧττον ἐσχηματίσθησαν ἐν τῷ εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἐκ τῆς ἐπισωρεύσεως τῶν κορμῶν αὐτῶν ὁλόκληρα ὄρη καὶ νῆσοι, πολλῶν μιλλίων ἔχουσαι περιφέρειαν. Εὐλόγως δὲ μάλιστα πιστεύεται, ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα, ἅτινα κτίζουσι τὰς κατοικίας αὐτῶν καὶ ὑπερθέτουσιν αὐτὰς ὥσπερ οἱ κοχλίαι καὶ τὰ ὄστρεα, ὑπῆρξαν ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ποτὲ πολυαριθμοτέρων ζώων τῆς γῆς· καθόσον ἀναμφισβήτητον εἶνε, ὅτι μέγα μέρος τοῦ σημερινοῦ φλοιοῦ τῆς σφαίρας ἡμῶν συνίσταται ἐκ τῶν λειψάνων αὐτῶν καὶ ἄλλων παρομοίων πλασμάτων, καὶ ὅτι πολλάκις ἀπαντῶμεν ὄρη ὁλόκληρα ἐκ μόνης τοιαύτης συγκείμενα ὕλης. Οἱαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ταχύτης, ἡ μεγίστη αὕτη πληθὺς προϋποτίθησιν ἀναγκαίως πολλῶν αἰώνων ἐργασίαν.

Ἡ ζωτικὴ δύναμις, ἡ ἐν τοῖς πολύποσιν, ἀνθίσταται πολλάκις πρὸς πᾶσαν καταστροφῆς δοκιμήν. Εἶδός τι πολυπόδων, αἱ ὕδραι, αἵτινες συνήθως προσκολλῶσι τὸ διαφανὲς καὶ μυελῶδες σῶμά των ἐνύδροις τισὶ φυταρίοις καὶ πολυειδῶς ἐπεκτείνουσι τὰ στήματα, ἤτοι τοὺς βραχίονας αὐτῶν, ἵνα λάβωσι τὴν τροφὴν καὶ φέρωσιν αὐτὴν εἰς τὸ στόμα, ἐπὶ τοσοῦτόν εἰσι φύσει εὔζωοι καὶ βλαστικαὶ, ὥστε δύναταί τις νὰ κατακερματίσῃ σχεδὸν αὐτὰς χωρὶς νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐν αὐταῖς δύναμιν τῆς ζωῆς. Τμηθείσης τριχῇ καὶ τετραχῇ ὕδρας τινὸς, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἕκαστον τῶν τεμαχίων αὐτῆς ἀνέζησεν ἰδίαν ζωὴν καὶ ἀπετέλεσε νέον ζῶον, ζητοῦν τροφήν. Ἄλλοτε ἀνεστράφη ἐντελῶς ἓν τῶν ζώων αὐτῶν, ὡς ἀναστρέφεται δερματίνη χειρὶς, ὥστε τὰ ἐντὸς αὐτοῦ ἐκτὸς νὰ γίνωσι· μετ' ὀλίγον δὲ τὸ οὕτω ἀνεστραμμένον ζῶον ἐξηκολούθει νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ καταστάσει καὶ νὰ τρέφηται. Ἄλλας ὕδρας διέτεμον κατὰ μῆκος· μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν τὰ διάφορα ταῦτα κλάσματα παρήγαγον νέους βλαστοὺς, ἤτοι νέας ὕδρας, αἵτινες εἶχον ἤδη τὸ στόμα αὐτῶν ἀνεσχηματισμένον καὶ ἐπιτήδειον πρὸς καταβροχθισμὸν τῆς τροφῆς.

Ἐν ταῖς λίμναις, ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ἐν τοῖς τέλμασι ζῶσιν ἑκατομμύρια τοιούτων ζώων, προσκολλημένα εἰς τὴν ἐπὶ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων ἐν ὥρᾳ θέρους σχηματιζομένην ὑποπρασίνην ὕλην. Ἐκεῖ σχεδὸν ἀόρατά εἰσι τῷ γυμνῷ ὀφθαλμῷ τὰ ζῶα ταῦτα, μόνον δὲ διὰ μικροσκοπίου διακρίνονται ἀναρίθμητα. Ὁμοιάζουσι δὲ, ὅταν μὲν συστέλλωνται, ψαμμίῳ ἢ κεγχριδίῳ, ὅταν δὲ ἐκτείνωσι τὰ λεπτὰ αὐτῶν στήματα, ἄστρῳ, ἄνθει ἢ τριχῶν συνδέσμῳ. Πλεῖστα δ' αὐτῶν ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ παραδόξως ποικιλωτάτας ὑφίστανται μεταμορφώσεις.

Ἡ θερμότης τὰ μάλιστα ζωοποιεῖ αὐτά. Ἐὰν πληρώσωμεν ὑάλινον ποτήριον ὕδατος, περιέχοντος πολύποδας, βλέπομεν τὰ μικροσκοπικὰ ταῦτα ὄντα σπεύδοντα πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων προσβαλλόμενον μέρος τοῦ ἐκπώματος· κρότος δέ τις δυνατὸς ἐπιγινόμενος, φαίνεται ὅτι τρομάζει αὐτὰ, καὶ τότε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκεντροῦνται καὶ συστέλλονται. Εἰσὶ δὲ καί τινα αὐτῶν ἀρκούντως μεγάλα, ὥστε νὰ διακρίνωνται διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ ὡς ἐκ τοῦ σχήματος σφαιρίτης καλούμενος πολύπους, παραδείγματος χάριν, ἔχει πάχος σμικροτάτης φακῆς, εἶνε μαλακὸς ὡς μυελὸς καὶ τόσον ἁπαλὸς, ὥστε, ἐάν τις ἄκροις δακτύλοις λάβῃ αὐτὸν οὐχὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἀμέσως διαλύεται. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου τοὐναντίον βλέπει τις τὸ μικρὸν αὐτὸ ζῶον ὑπὸ λαμπρὸν πράσινον χρῶμα, πλέον πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ ἐν κύκλῳ κυλινδούμενον, ὥσπερ σφαῖρα. Ὄντος δὲ τοῦ σώματος τοῦ ζωαρίου διαφανοῦς, διακρίνονται ἐντὸς αὐτοῦ τὰ εἰσέτι μὴ γεννηθέντα τέκνα ἐν εἴδει σφαιριδίων, πολλάκις εἴκοσι καὶ τριάκοντα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἠθροισμένα, ἐν ἑκάστῳ δὲ τούτων διαφαίνονται ἄλλα σφαιρίδια, καὶ πάλιν ἄλλα, τὰς μελλούσας περι-

ἔχοντα γενεάς· ἡ ἰσχὺς δὲ τῶν διοπτρικῶν ὀργάνων παύει, χωρὶς νὰ φθάσῃ τὸ τέρμα τῆς ἰσχύος τῆς φύσεως. Ὅταν δὲ τὰ τέκνα τοῦ πολύποδος γίνωσιν ὥριμα πρὸς ἐκκόλαψιν, διαρρήγνυται ἡ μήτηρ, καὶ τὰ τέως περικλειόμενα σφαιρίδια ἐκκυλίονται μέχρι δέκα ἀνὰ πᾶσαν ὥραν καὶ λαμβάνουσι τὴν ζωὴν τῆς μητρὸς, ἥτις τότε ῥικνοῦται καὶ θνήσκει.

Ἐπίσης ἁπαλὰ καὶ μυελώδη εἰσὶ τὰ ζωάρια, ἅπερ κατοικοῦσιν ἐν τοῖς ἐλύτροις τῶν κοραλλίων, καὶ κατασκευάζουσιν αὐτὰ, ἐξιδροῦντα γλοιώδη τινὰ μύξαν, ἥτις ἀκολούθως σκληρύνεται καὶ ἀπολιθοῦται. Τὰ ζωάρια ταῦτα ἀποθέτουσιν ἐπὶ τῆς πέτρας ἢ ἐπὶ τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος κοραλλίνου κορμοῦ τὰ ᾠὰ αὐτῶν, ὅμοια πρὸς ῥανίδας γάλακτος σχεδὸν ἀφανεῖς, ἀφ᾽ ὧν νέα παράγεται ζωαρίων γενεά. Οὕτω εἷς καὶ ὁ αὐτὸς κορμὸς ἢ κλάδος κοραλλίων ὑπῆρξε τὸ οἰκητήριον μυριάδων τοιούτων ζωαρίων. Εἰσὶ δὲ ταῦτα λευκὰ τὸ χρῶμα καὶ ἔχουσιν ὀκτὼ βραχίονας, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἑκάστου βραχίονος ὑπάρχει ἄνοιγμα χρησιμεῦον ὡς στόμα· τὸ δὲ σῶμα τοῦ ζωαρίου ἐστὶ λίαν σμικρὸν καὶ διὰ λεπτοτάτου δεσμοῦ συνέχεται πρὸς τὴν κοραλλίνην αὐτοῦ θήκην.

Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια πλάσματα ζῶσι καὶ φαίνονται μόνον ἐν τῇ θερμότητι τῆς θερινῆς τοῦ ἔτους ὥρας, ἐν δὲ χειμῶνι ἐξαφανίζονται. Ἀναρίθμητα δὲ εἴδη εὕρηνται ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις; ἰδίως ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Οἱ μεγαλείτεροι σκώληκες τρέφονται ὑπὸ μικροτέρων· ἐνίοτε δὲ εὑρέθησαν καὶ ἐν τοῖς σμικροτέροις μόρια ἰχθύων. Ἀλλὰ πῶς τρέφονται τὰ μικροσκοπικὰ ταῦτα ὄντα, τὰ εἰς γυμνὸν ὀφθαλμὸν ἀόρατα; Βεβαίως εὑρίσκουσιν ὡς τροφὴν ἄλλα πλάσματα λεπτότερα αὐτῶν, ἅτινα καὶ αὐτὰ ἀπὸ ἄλλων παμμίκρων ὄντων σιτίζονται, καὶ τοῦτο ἴσως ἐπ᾽ ἄπειρον· διότι τίς ἀγνοεῖ ὅτι ζωτική τις δύναμις ἅπασαν πληροῖ τὴν φύσιν; ὅτι τὸ ἐλάχιστον βρύον, τὸ ἐπὶ τῆς πέτρας, κατοικεῖται ὑπὸ ὁλοκλήρου κόσμου ζώων, ἀπαραλλάκτως ὡς ἡ γηΐνη σφαῖρα; ὅτι ὅπως αἱ θάλασσαι πλήθουσιν ἰχθύων, οὕτω καὶ πᾶσα σταγὼν ὕδατος γέμει ἀναριθμήτων ζωαρίων, ἅτινα κινοῦνται, ταράσσονται, ἀνασκιρτῶσιν ὡς ἐν μεγάλῃ λίμνῃ; Ὁσάκις τις πίνῃ ὕδατος ποτήριον, ἵνα τὴν δίψαν του σβέσῃ, καταρροφᾷ ἀπαρατηρήτως μυριάδας ἐμψύχων ὄντων, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ ὕδατι αὐτῷ οἰκοῦσι καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ τῶν ὁποίων τὸν ἀπόρρητον ὀργανισμὸν μόνον διὰ τῶν ἰσχυροτάτων μικροσκοπίων ἀνακαλύπτομεν. Τοιαῦτα ζωάρια ὑπάρχουσιν ἐντὸς ὅλων τῶν ὑγρῶν, ἐν τῷ αἵματι καὶ ἐν τοῖς ἐντοσθίοις τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, ἐν τῷ σιέλῳ καὶ ἐν τῇ φλεγματώδει ὕλῃ, τῇ ἐπὶ τῶν ὀδόντων προσκεκολλημένῃ, ἐν τῷ καθαρωτάτῳ ὕδατι, μάλιστα ὅταν ἐπί τινα χρόνον εἰς τὰς ἡλιακὰς ἐκτεθῇ ἀκτῖνας, ἐν τῇ πρὸς κατασκευὴν ἄρτου ζύμῃ, ἐν τῇ ἐξ ἀλεύρου κόλλᾳ, καὶ ἀλλαχοῦ. Τὰ πάντα εἰσὶ πλήρη κινήσεως καὶ ζωῆς. Καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ ἀχανῆ κόσμον, ἔνθα ἀπόλλυνται ἐν τῷ πλήθει ἑκατομμύρια ἀγνώστων ὄντων. Ὁ θάνατος, ἡ σῆψις τοῦ ἀνθρωπίνου πτώματος, ἐστὶν ἡ στιγμὴ, καθ᾽ ἣν ἡ σὰρξ καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου μεταβάλλονται εἰς νέα εἴδη ζώων καὶ εἰς σκώληκας μεγάλους, ὧν τὸ σπέρμα καὶ τὰ συστατικὰ στοιχεῖα ἔφερεν ἐν ἑαυτῷ λεληθότως ὁ ζῶν.

Ἐάν τις λάβῃ ἐπὶ ἀκίδος βελόνης σταγόνιον ὄξους διεφθορότος καὶ παρατηρήσῃ αὐτὸ διὰ τοῦ μικροσκοπίου, θέλει ἴδει μετ᾽ ἐκπλήξεως ἐντὸς τοῦ οὕτως αὐξανομένου σταγονίου πλῆθος ἀμέτρητον μικρῶν ὀφιδίων τε καὶ ἐγχελίων, ὁμοίων λεπτοῖς νήμασιν, ἀποληγόντων ἑκατέρωθεν εἰς ὀξύ, κινουμένων κυματοειδῶς καὶ διατρεχόντων μετὰ πολλῆς ζωηρότητος τὴν μεγάλην ταύτην λίμνην πανταχόσε, ποτὲ μὲν βραδύτερον καὶ ἄλλοτε ταχύτερον, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς. Εἶδον νεωστὶ ἓν τῶν ἰσχυροτέρων ἡλιακῶν μικροσκοπίων, μεγαλύνον πλέον ἢ χιλιάκις μυριοπλασίως τὰ ἀντικείμενα. Ἐπὶ τεμαχίου καθαρωτάτης ὑέλου ἐτέθη διὰ βελόνης ἐλάχιστον μέρος ὕδατος ποσίμου. Ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐντὸς σκοτεινοῦ θαλάμου εἰσερχομένη ἡλιακὴ ἀκτὶς, φερομένη ἐπὶ τῆς ῥανίδος τοῦ ὕδατος, ἀπέδιδεν ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου τὴν εἰκόνα τῆς ῥανίδος ταύτης εἰς μέγεθος διπλοῦ μεγάλης οἰκίας παραθύρου. Ἐν τῇ οὕτως ἀποτελεσθείσῃ εἰκόνι τοῦ ἐλαχίστου ἐκείνου ὑδατίου ἐφαίνοντο σαφέστατα πολυάριθμα ζωάρια διαφόρων μεγεθῶν καὶ σχημάτων, ἐξ ὧν τινὰ ἦσαν ἰσομεγέθη βατράχοις, ἔχοντα πόδας καὶ χεῖρας καὶ κεφαλὰς, καὶ κινούμενα καὶ τρέχοντα καὶ πηδῶντα καὶ ἐν ἀκαρεῖ πολλαπλασιαζόμενα καὶ θνήσκοντα. Ἀλλ᾽ ἐντὸς ὀλίγου, ἐξατμιζομένου τοῦ ὑδατίου διὰ τῆς θερμότητος τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος, τὰ πρὸ μικροῦ ζωηρὰ ἐκεῖνα ζωάρια ἐξέλιπον, νεκρὰ δὲ φύσις κατελάμβανε τὴν εἰκόνα τῆς τέως ῥανίδος, ποικιλωτάτας καὶ περιέργους παριστάνουσα κρυσταλλώσεις. Ἄλλοι διέτεμον εἴδη τινὰ μικρῶν ἐγχελίων καὶ μετ᾽ ἐκπλήξεως διὰ τοῦ μικροσκοπίου εἶδον ἐκρέοντα ἀπὸ τῆς κοιλίας αὐτῶν πλεῖστα σμικρότατα ὑμενώδη ᾠὰ, ἀπὸ δὲ τῶν ᾠῶν αὐτῶν μετ᾽ ὀλίγον ἐξῆλθον σμικρότατα ἐγχέλια, πλέοντα ὡς αἱ μητέρες αὐτῶν καὶ ταχέως αὐξάνοντα. Ἐκ τῶν μικροσκοπικῶν αὐτῶν πλασμάτων τινὰ μὲν ᾠοφοροῦσιν, ἄλλα δὲ εἰσὶ ζωοτόκα· πάντα δὲ ἠξεύρουσι νὰ τρέφωνται κατὰ τὸν συμφερώτερον αὐτοῖς τρόπον.

Ἀλλὰ πόθεν τρέφονται τὰ ἐλάχιστα ταῦτα ζωάρια ἐντὸς μιᾶς ὕδατος σταγόνος, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ὡς ὠκεανός; Τίς ἡ τροφὴ τῶν ζωαρίων αὐτῶν, ἅπερ ἐνίοτε εἰσὶν ἑκατοντάκις μυριοστὰ ψαμμίου; Ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν δὲν δύναται νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἄπειρον τοῦ νέου αὐτοῦ κόσμου· καὶ ὅμως βεβαίως ὑπάρχουσιν ἔτι μικρότερα ὄντα,

χρησιμεύοντα αὐτοῖς ἀντὶ τροφῆς, ὄντα, τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἴσως θέλει κατορθώσει ὁ ἄνθρωπος.

Πανταχοῦ ἀπαντῶνται τὰ μικροσκοπικὰ πλάσματα ποικιλώτατα κατά τε τὰς μορφὰς καὶ ἔτι πλέον κατὰ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Ἕκαστον εἶδος ἴδιον ἔχει τρόπον τοῦ βαδίζειν ἤ, ὀρθότερον εἰπεῖν, τοῦ νήχεσθαι. Τινὰ ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πυκνὸν σῶμα· ἄλλα δὲ εἰσὶν ὑμενώδη καὶ ἄλλα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν φαίνονται ἀλλοιούμενα.

Ἵνα δὲ, οὕτως εἰπεῖν, προκαλέσωμεν εἰς τὴν ζωὴν ὁλόκληρον κόσμον πλασμάτων, ἀρκεῖ νὰ χύσωμεν ὀλίγον ὕδωρ ἐπὶ φύλλων, ἢ χλόης, ἢ ἄνθους, ἢ ἐπὶ κρέατος ζώου, καὶ νὰ ἐκθέσωμεν αὐτὸ εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς μετρίαν τινὰ θερμότητα. Μετ' ὀλίγον γίνεται ἐν τῷ ὕδατι διάλυσις, ἀναζύμωσις, σῆψις· ὅ,τι δὲ ἡμεῖς σῆψιν ἀποκαλοῦμεν, ἐστὶν ἁπλῶς ἐμφάνισις νέας ζωῆς. Ἑκατομμύρια ὄντων γεννῶνται. Πόθεν ταῦτα ἔρχονται; ποῦ ἐξαφανίζονται; εἰς τί χρησιμεύουσι; Τίς δύναται νὰ ἐξεύρῃ τὸ θεῖον ἀπόῤῥητον τῆς ἀοράτου φύσεως; Ἐν τούτοις καὶ τὰ ἐλάχιστά εἰσιν ἐπίσης ἀναγκαῖα τῇ τοῦ παντὸς τάξει, ὡς τὰ μέγιστα. Καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος, ὁ μυριοπλασίως μεγαλείτερος τῆς γῆς, δὲν ἀποτελεῖ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Δημιουργοῦ τῆς ζωῆς πρᾶγμα σπουδαιότερον ἑνὸς τῶν ἐλαχίστων πλασμάτων, ἐξ ὧν μυριάδες ἀναρίθμητοι ἐν μιᾷ μόνῃ σταγόνι ὕδατος συνάμα ἐνδιαιτῶνται.

Ὅταν βράζῃ τὸ ὕδωρ, τὸ περιέχον τὰ μικροσκοπικὰ ὄντα, ταῦτα, ὡς φαίνεται, θνήσκουσιν ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος, καὶ ἄφαντα γίνονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἀλλ' ἐὰν ἐκθέσῃ τις ἐπί τινας ἡμέρας τὸν ὑγρὸν αὐτῶν τάφον εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸν ἥλιον, νέα ἀναφαίνονται ζωάρια, εἴτε διότι ἀνέζησαν τὰ θανόντα, εἴτε διότι δὲν ἠδυνήθη ἡ ἐνέργεια τοῦ πυρὸς νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐν τοῖς ὠοῖς αὐτῶν ζωτικὴν δύναμιν. Πολλάκις, τῳόντι, ἐφάνη ἡ ζωὴ καὶ μετὰ ἐπὶ τῶν παρέλευσιν, ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ θανάτου. Ἐὰν ἀφήσωμεν νὰ ἐξατμισθῇ τὸ ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παρετηρήσαμεν πλεῖστα μικροσκοπικὰ ὄντα, τὰ τέως ζωηρὰ ζωάρια φθίνουσι κατὰ μικρὸν, ἀποβάλλουσι πᾶσαν ἐνέργειαν, ἀποξηραίνονται καὶ γίνονται εντελῶς ἀγνώριστα· μόλις δὲ διακρίνομεν τὰ ἀποξηρανθέντα αὐτῶν δερμάτια ὡς κόνιν λάμπουσαν καὶ ἀκίνητον. Ἀλλὰ μετὰ πολὺν χρόνον ἂν χύσωμεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν λειψάνων αὐτῶν νέον ὕδωρ, θέλομεν ἴδει αὐτὰ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἀναζωοποιούμενα καὶ μετὰ ζωηρότητος πλέοντα ἐν τῷ νέῳ αὐτῶν ὠκεανῷ.

Πᾶν σπέρμα ἐστὶν ἡ ἀρχὴ νέου σπέρματος· ἡ ζωὴ ἀπὸ τῆς ζωῆς γεννᾶται. Ἡ ζωὴ μεταβάλλει μορφὴν, ἐνδύεται νέαν ὕλην, εἶτα ἀποῤῥίπτει αὐτὴν ὡς πεπαλαιωμένον καὶ ἄχρηστον ἔνδυμα. Ἡ μεταβολὴ αὕτη καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θάνατος· ἀλλὰ, κυρίως εἰπεῖν, δὲν ὑπάρχει θάνατος· μόνον ἡ ζωτικὴ δύναμις νέον περιβάλλεται ἱμάτιον καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν αὐτῆς. Ποῦ ἤρχισε; ποῦ θέλει τελειώσει; Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἡ ζωὴ πληροῖ ἅπασαν τὴν κτίσιν. Ὡς τὸ φῶς τοῦ λύχνου, ἀπαραλλάκτως καὶ ἡ ζωὴ εὑρίσκεται παροῦσα καὶ ὅπου δὲν βλέπει τις αὐτήν. Εἷς σπινθὴρ πολλοὺς ἄλλους ἐξάπτει σπινθῆρας, καὶ ἀπὸ τῆς φλογὸς ἑνὸς μόνου λύχνου μυριάδας λύχνων δύναταί τις ν' ἀνάψῃ, χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐλαττωθῇ τὸ φῶς αὐτοῦ. Ἐν τῷ στροβίλῳ μιᾶς μόνης ἐλάτης περικλείεται τὸ σπέρμα ὁλοκλήρου δάσους ἐλατῶν. Ἡ ἐν τῷ καρπῷ αὐτῷ κοιμωμένη ζωτικὴ δύναμις περιμένει μόνον τὴν συνδρομὴν τῶν εὐνοϊκῶν περιστάσεων, ἵνα μεταβάλῃ τὸν σπόρον εἰς δένδρα μεγαλοπρεπῆ, ὧν τὰ στελέχη καὶ οἱ κλάδοι θέλουσι παρέξει εἰς μυριάδας πλασμάτων σκιὰν, κατοικίαν, τροφήν. Ἀπὸ τοῦ ζῶντος ἐξέρχεται πολλαπλάσιος νέα ζωὴ, ἀπ' αὐτῆς ἄλλη, καὶ ἀπὸ ταύτης ἄλλη ἐν ἀμετρήτῳ πολλαπλασιασμῷ, ὅπως ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ σφαιρίτου πολύποδος τὰ ἐν ἐλαχίστοις σφαιριδίοις τέκνα αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τούτων ἄλλαι, καὶ αὖθις ἄλλαι γενεαί. Πᾶσα ζωὴ περικλείει ἐν ἑαυτῇ καὶ ἀναπτύσσει ἑτέραν ζωὴν, ὥσπερ ἐπὶ ἐκτεταμένης καὶ κυματώδους θαλάσσης πᾶν κῦμα ἕτερον κῦμα παράγει, καὶ πάλιν εἰς ἄλλο ἐκχύνεται, ἵνα αὖθις νέον σχηματίσῃ, χωρὶς νὰ εἶνε δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν τὴν γένεσιν καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως ἡ τὴν δημιουργίαν ἅπασαν πληροῦσα αὕτη δύναμις τῆς ζωῆς δὲν εἶνε πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ παμποίκιλος, εἰς ἀπείρους βαθμοὺς διῃρημένη καὶ ἐν τῇ τῶν ὄντων κλίμακι κατὰ νόμους αἰωνίους κεχωρισμένη. Ἡ αὐτὴ δύναμις δὲν κινεῖ τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸ ἄκαρι· τὸ ταπεινὸν βρύον δὲν παράγει τὴν κέδρον καὶ ὁ ἀετὸς δὲν γεννᾶται ἀπὸ τοῦ ἐφημέρου ἐντόμου. Ἕκαστον ὂν διαμένει ἀμεταπτώτως ἐντὸς τῶν ἀοράτων ὁρίων τοῦ εἴδους αὐτοῦ· ἕκαστον πολλαπλασιάζεται κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ νόμους.

Ο ΚΑΣΤΕΛΑΡ ΕΙΣ ΤΟ ΒΗΜΑ

Τίς ὁ ἀγνοῶν τὸ ὄνομα τοῦ Καστελὰρ, τοῦ θαυμασίου ῥήτορος καὶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἱσπανίας; Γνωστὸς καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ὁ Καστελὰρ εἶνε ἀληθῶς ἡ ἐντελεστέρα ἐκδήλωσις τῆς ἱσπανικῆς εὐγλωττίας, τὴν τήρησιν τῶν τύπων ἐθῶν μέχρι λατρείας. Ἡ εὐφράδεια αὐτοῦ εἶνε μουσικὴ, ἡ δὲ διάνοια αὐτοῦ ὑπείκει εἰς τὴν ἀκοήν του. Λέγει τι, ἢ δὲν τὸ λέγει, ἢ τὸ λέγει κατὰ ταύτην μᾶλλον ἢ ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, καθ' ὅσον συνᾴδει μᾶλλον πρὸς τὴν περίοδον ἣν θέλει νὰ μεταχειρισθῇ. Ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἔχει ἐναρμόνιόν τι ὅλον, ᾧπερ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς ὃ ὑπακούει, θυσιάζων πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ διαταράξῃ αὐτό. Ἑκάστη περίοδος τοῦ λόγου αὐτοῦ εἶνε

στροφή. Πρέπει νὰ τὸν ἀκούσῃ τις, ἵνα πιστεύσῃ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἄνευ ποιητικοῦ ῥυθμοῦ, ἄνευ μελῳδίας, δύναται ὡσαύτως νὰ προσεγγίσῃ τὴν ἁρμονίαν τοῦ ᾄσματος καὶ τῆς ποιήσεως. Κατέχει μᾶλλον τὴν τέχνην τοῦ λέγειν ἢ τοῦ πολιτεύεσθαι, ἀλλ' εἶνε καλλιτέχνης οὐ μόνον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν, ἣν ἔχει τρυφερὰν, ὡς τὰ παιδία, καὶ ἀνεπίδεκτον μίσους ἢ ἔχθρας. Εἰς ἅπαντας τοὺς λόγους του οὐδεμίαν θὰ ἀνεύρῃ τις ποτὲ φράσιν δριμεῖαν ἢ ὑβριστικήν. Ἐνώπιον τῶν Cortès οὐδέποτε προὐκάλεσε σπουδαίαν προσωπικὴν ἔριν· οὐδέποτε καταφεύγει εἰς τὴν σάτυραν, ποτὲ δὲν μεταχειρίζεται τὴν εἰρωνείαν, καὶ εἰς τοὺς σφοδροτέρους φιλιππικούς του οὐδεμίαν σταγόνα χολῆς ἐκχέει. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶνε ὅτι, καίτοι δημοκράτης, ἀντίπαλος ὅλων τῶν ὑπουργείων, ἐφημεριδογράφος πολέμιος, αἰώνιος κατήγορος παντὸς τοῦ ἀσκοῦντος ἐξουσίαν καὶ τοῦ μὴ ὄντος ἄκρου τῆς ἐλευθερίας θιασώτου, ἐν τούτοις παρ' οὐδενὸς ἐμισήθη ποτέ. Τούτου ἕνεκα ἥδονται ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ τοὺς φοβῶνται. Ὁ λόγος του εἶνε τοσοῦτον καλλιεπὴς καὶ ἐμμελής, ὥστε οὐδὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ φοβερὸν, ὁ δὲ χαρακτήρ του τοσοῦτον εἰλικρινής, ὥστε οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ πολιτικὴν ἐπιῤῥοήν. Δὲν ἠξεύρῃ νὰ παλαίῃ, νὰ σκευωρῇ, νὰ ἀγυρτεύῃ, νὰ ἰθύνῃ κόμματα. Εἶνε ἱκανὸς νὰ ἀρέσκῃ μόνον καὶ νὰ λάμπῃ. Ἡ εὐγλωττία του τοσούτῳ μᾶλλον ἀποβαίνει μείζων, ὅσῳ εἶνε μαλακωτέρα, οἱ δὲ ὡραιότεροι λόγοι του κινοῦσιν εἰς δάκρυα. Δι' αὐτὸν τὸ Κοινοβούλιον εἶνε θέατρον. Ὡς πράττουσιν οἱ αὐτοσχεδιάζοντες ποιηταί, ὅπως τύχωσιν ἐμπνεύσεως πλήρους καὶ ἱλαρᾶς, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπιχειρεῖ νὰ ὁμιλήσῃ τὴν δεῖνα ἀκριβῶς ὥραν, ἐπὶ τοῦ δεῖνος ὡρισμένου θέματος. Τοιουτοτρόπως καθ' ἣν ἡμέραν ὀφείλει νὰ ὁμιλήσῃ, συνεννοεῖται πρότερον μετὰ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅστις λαμβάνει τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸν λόγον, ὅτε τὰ θεωρεῖα εἰσὶ πλήρη, πάντες δὲ οἱ βουλευταὶ εἰς τὰς θέσεις των. Αἱ ἐφημερίδες του ἀναγγέλλουσι τὴν ἑσπέραν τῆς προτεραίας ὅτι μέλλει τὴν ἐπαύριον νὰ ἀγορεύσῃ, ὅπως δυνηθῶσιν αἱ κυρίαι νὰ προμηθευθῶσιν εἰσιτήρια. Ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀκουσθῇ. Πρὶν ἢ λάβῃ τὸν λόγον, διατελεῖ ἀνήσυχος, οὐδαμοῦ δύναται νὰ καθήσῃ· εἰσέρχεται ἐν τῇ Βουλῇ, ἐξέρχεται, εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται αὖθις, πλανᾶται ἐν τοῖς διαδρόμοις, μεταβαίνει εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἵνα φυλλομετρήσῃ βιβλίον τι, διολισθαίνει μέχρι τοῦ καφεπωλείου, ἵνα λάβῃ ποτήριον ὕδατος, φαίνεται κατεχόμενος ὑπὸ πυρετοῦ, νομίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ συῤῥάψῃ ὁμοῦ δύο λέξεις, ὅτι θὰ προξενήσῃ γέλωτα, ὅτι θὰ συριχθῇ. Οὐδεμία ἰδέα σαφὴς μένει ἐν τῇ κεφαλῇ του, τὰ πάντα συγκατέμιξε, τὰ πάντα ἐλησμόνησε.—Πῶς πηγαίνει ὁ σφυγμός; — ἐρωτῶσιν αὐτὸν μειδιῶντες οἱ φίλοι του. Ἡ ἐπίσημος στιγμὴ φθάνει. Καταλαμβάνει τὴν ἕδραν του, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκυφυῖαν, τρέμων, ὠχρὸς, ὡς κατάδικος βαδίζων πρὸς τὸν θάνατον, κινδυνεύων νὰ ἀπολέσῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας τὴν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη καὶ μετὰ τηλικούτων μόχθων κτηθεῖσαν δόξαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροί του οἰκτείρουσι τὴν θέσιν του. Ἐγείρεται, παρατηρεῖ περὶ ἑαυτὸν καὶ λέγει· «Κύριοι!». Ἐσώθη, τὸ θάῤῥος αὐτοῦ ἐπανέρχεται, τὸ πνεῦμά του ἀνακτᾷ τὴν συνήθη ἠρεμίαν καὶ διαύγειάν του, ὁ λόγος του ἀνασυντίθεται ἐν τῇ κεφαλῇ του, ὡς μέλος λησμονηθέν. Ὁ πρόεδρος, αἱ Cortès, τὰ θεωρεῖα ἐκλείπουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, δὲν βλέπει πλέον εἰμὴ τὰ σχήματα αὐτοῦ, δὲν ἀκούει ἄλλο εἰμὴ τὴν φωνήν του, δὲν αἰσθάνεται εἰμὴ τὴν διακαίουσαν αὐτὸν ἀκατάβλητον φλόγα, τὴν μυστηριώδη δύναμιν, ἥτις τὸν διεγείρει. Εἶνε ὡραῖον νὰ βλέπῃ τις αὐτὸν λέγοντα: «Δὲν βλέπω πλέον τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης ταύτης, βλέπω λαοὺς καὶ τόπους μεμακρυσμένους, οὓς οὐδέποτε εἶδον». Ὁμιλεῖ ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας, ἀλλ' οὐδεὶς βουλευτὴς ἐξέρχεται, οὐδεὶς κινεῖται ἐν τοῖς θεωρείοις, οὐδεμία φωνὴ τὸν διακόπτει, οὐδεμία χειρονομία τὸν διαταράττει· καὶ ὅταν ἀκόμη ὑπερβαίνῃ τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος δὲν ἔχει τὸ θάῤῥος νὰ τὸν διακόψῃ. Οὕτως ἐν ἀνέσει ἐξαίρεται καὶ ἐγκωμιάζεται ἡ *λευχείμων* καὶ *ῥοδοστεφὴς* δημοκρατία του, οἱ δὲ μοναρχικοὶ δὲν τολμῶσι νὰ διαμαρτυρηθῶσι, διότι τοιουτοτρόπως ἐνδεδυμένην καὶ αὐτοὶ τὴν εὑρίσκουσιν ὡραίαν. Ὁ Καστελὰρ εἶνε κύριος τῆς Συνελεύσεως. Ἀστράπτει, βροντᾷ, ᾄδει, λάμπει ὡς πυροτέχνημα, κινεῖ τὸ μειδίαμα, ἀποσπᾷ ἐνθουσιώδεις κραυγάς, καταλήγει δὲ ἐν μέσῳ πατάγου χειροκροτημάτων καὶ ἀπέρχεται ἔχων ἀνακεκλιμένην τὴν κεφαλήν. Τοιοῦτος εἶνε ὁ περίφημος οὗτος Καστελὰρ, ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, συγγραφεὺς γόνιμος ἐν τοῖς πολιτικοῖς, καλλιλογικοῖς καὶ θρησκευτικοῖς ζητήμασι, δημοσιογράφος κερδίζων πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων ἐτησίως ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίσιν· ἀκαδημαϊκὸς, ἐκλεχθεὶς παμψηφεὶ ὑπὸ τῆς ἱσπανικῆς Ἀκαδημίας, δεικνύμενος μετὰ θαυμασμοῦ ἐν ταῖς ὁδοῖς, λατρευόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀγαπώμενος καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πολιτικῶν ἐχθρῶν του, νέος, ὡραῖος, ὀλίγον κενόδοξος, γενναῖος καὶ εὐτυχής.

Α.

ΑΙ ΟΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΑΧΑΡΑΣ.

Αἱ πρὸς δυσμὰς τοῦ Νείλου ἐκτεινόμεναι ἔρημοι χῶραι, ἔνθα κατὰ περίοδόν τινα τοῦ ἔτους πνέουσιν οἱ καυστικοὶ ἄνεμοι, δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀκατοίκητοι. Ἡ ἀπέραντος ἔρημος τῆς Σαχάρας, ἐν ᾗ πολλάκις ἀπόλλυνται ὁλόκληρα *κιρβάνια*, θαπτόμενα ὑπὸ τῆς ἄμμου, ὡς ὑπὸ τῶν κυμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, περικλείει μέρη τινὰ χλοώδη, τὰς λεγομένας *ὀάσεις*.

Αἱ μεγαλείτεραι τῶν ὀάσεων τούτων εἰσὶν αἱ τοῦ Φαγιοῦν, πρὸς νότον τῶν πυραμίδων τῆς Σακκαρᾶς, καὶ τοῦ Σιουὰ (τὸ Ἀμμώνιον τῶν ἀρχαίων), κειμένη εἰς ἀπόστασιν πολλῶν ἡμερῶν δρόμου ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ 175 χιλιομέτρων ἐκ τῆς Μεσογείου.

Τὸ ἔδαφος τῆς ὀάσεως ταύτης, ἧς ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 6,000 περίπου κατοίκων, εἶνε εὔφορον. Ἐν αὐτῇ ἀπαντᾷ τις λειμῶνας, ἐλαιῶνας καὶ πολυαρίθμους πηγάς, ἐν αἷς καὶ τὴν τοῦ Ἡλίου πλησίον τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος.

Ὁ περιηγητὴς **Godefroy Roth**, ὁ ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν κατάργησιν τῆς ἀνθρωπεμπορίας ἀποσταλεὶς εἰς τὴν εἰρημένην ὄασιν, καὶ ἐπιστρέψας τὸ παρελθὸν ἔαρ, ἀπευθύνει εἰς τὰς γερμανικὰς ἐφημερίδας ἐνδιαφερούσας πληροφορίας περὶ τῶν χωρῶν τούτων, ἃς σπανίως ἐπισκέπτονται οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ αἵτινες ἀποτελοῦσι πρὸς δυσμὰς τὸ ἔσχατον ὅριον τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐδάφους.

Ὁ πρῶτος κατῳκημένος τόπος, ὃν εὑρίσκει τις ἐν τῇ ἐρήμῳ ἅμα λιπὼν τὸ ἔδαφος τῆς Ἀλεξανδρείας, εἶνε ὁ τῶν **Aulad-Aly**, φυλῆς νομαδικῆς, πολυαρίθμου, καὶ μιᾶς ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τῶν βορείων μερῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἐχούσης πληθυσμὸν 80,000 ψυχῶν.

Ἡ φυλὴ αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς ἑκατοντάδα πατριῶν ἢ μᾶλλον οἰκογενειῶν, ὧν ἑκάστη διοικεῖται ὑπὸ ἀρχηγοῦ ἀπόλυτον ἔχοντος ἐξουσίαν. Παρ' αὐτοῖς εὑρίσκομεν ἁπάσας τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῶν τῆς ἐρήμου πληθυσμῶν. Αἱ γυναῖκες ἐπιτηδεύονται τὴν φιλοτεχνίαν ὑφάσματος ἐκ μαλλίων καὶ τριχῶν τῆς καμήλου, δι' οὗ κατασκευάζουσι σκηνὰς καὶ σκεπάσματα. Εἰ καὶ πάνυ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν γνωρίζουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, οὐδὲν ἧττον ἀποστηθίζουσι πᾶν εἶδος ποιήσεων, ἃς ἀπαγγέλλουσι μετ' ἀξιοσημειώτου εὐχερείας. Δὲν καλύπτουσι τὸ πρόσωπον ὡς αἱ λοιπαὶ γυναῖκες τῶν Ἀράβων, ἀποκρίνονται δὲ προθυμότατα εἰς ὅλας τὰς παρὰ τοῦ ξένου περὶ τῆς χώρας αὐτῶν ἀπευθυνομένας ἐρωτήσεις.

Οἱ **Aulad-Aly** ὑπεραγαπῶσι τὴν θήραν· θηρεύουσι δὲ ἰδίως τὴν δορκάδα, αἴγαγρον, τὴν *Φενέκ*, εἶδος ἀλώπεκος ζώσης μόνον ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν δίποδα, εἶδος σκιούρου, οὗτινος τὸ λεπτότατον κρέας εἶνε τὸ μᾶλλον ἐπιζήτητον ἔδεσμα παρ' αὐτοῖς.

Εἰς τὴν θήραν τῶν εἰρημένων ζώων οἱ **Aulad-Aly** ποιοῦνται ἐνίοτε χρῆσιν τοῦ ἱέρακος. Πρὸς τούτοις δὲ φονεύουσι καὶ διάφορα εἴδη πτηνῶν, ἅτινα βρίθουσιν ἐν τῇ ὀάσει καὶ ἐν τοῖς πέριξ. Ὁ τρόπος δὲ δι' οὗ παρασκευάζουσι τὸ θήραμα πρὸς βρῶσιν εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον πρωτοτύπων. Ἀφοῦ ἀνάψωσι μεγάλην πυράν, περιμένουσιν ἵνα σχηματισθῇ ἀνθρακιὰ ἄφθονος, ὅπως ἀνοίξωσιν ἐν τῇ διαπύρῳ ἄμμῳ ὀπὴν ὀλίγον βαθεῖαν, ἐν ᾗ θέτουσι τὸ ζῶον ἢ τὸ πτηνόν, ὅπερ θέλουσι νὰ μαγειρεύσωσι καὶ καλύπτουσιν αὐτὴν διὰ πεπυρωμένων ἀνθράκων.

Ὁ πλοῦτος τῶν **Aulad-Aly** συνίσταται ἐκ δρομάδων, αἰγῶν καὶ προβάτων. Ὡς πάντες οἱ Βεδουΐνοι, καὶ οὗτοι εἰσὶν ἐγκρατέστατοι. Ὁ κ. **Roth** διηγεῖται ὅτι ἐπὶ 6 ἡμέρας οἱ ἄνθρωποι μιᾶς ὁλοκλήρου συνοδίας, μεθ' ἧς συνωδοιπόρει, οὐδὲν ἄλλο ἔλαβον πρὸς διατροφὴν αὐτῶν εἰμὴ σπόρους ὀπτοὺς ἀραβοσίτου. Εἴκοσι μέχρι τριάκοντα φοίνικες ἀρκοῦσιν εἰς τροφὴν ἑνὸς Βεδουΐνου ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐπὶ μίαν ὅλην ἡμέραν.

Εἶχον ἤδη παρέλθει εἰκοσιτέσσαρες ἡμέραι, ἀφ' ὅτου αἱ δρομάδες ἀναχωρήσασαι ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐπάτουν τὴν ἄμμον τῆς ἐρήμου, ὅτε οἱ ὁδοιπόροι παρετήρησαν ἐν τῷ ὁρίζοντι τὴν κορυφὴν τῶν πρώτων φοινίκων τοῦ *Σιουά*. Εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀάσεως ταύτης ἡ παρουσία ἑνὸς Εὐρωπαίου ἦτο θέαμα τοσοῦτον καινοφανές, ὥστε πάντες ἔδειξαν ζωηρὸν αἴσθημα περιεργείας. Κεκρυμμένοι ὄπισθεν πυκνῶν φυλλωμάτων, ἐξεδήλουν καί τινα δυσπιστίαν ἅμα εἶδον τὸν Εὐρωπαῖον περιηγητὴν εἰσελθόντα ἐν τῷ ἀνὰ μέσον τῆς ὀάσεως κειμένῳ χωρίῳ αὐτῶν.

Ἡ Σιουά, ἧς ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰς δύο χιλιάδας ψυχῶν, εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου, ἔχοντος σχῆμα κώνου, ὑψουμένου ἀποτόμως δεκαπέντε μέτρα ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους, καὶ περικυκλουμένου ὑπὸ τοίχων, ἐφ' ὧν ὑψοῦνται τετράγωνοι πύργοι. Ὡς εἰς τὰς πλείστας πόλεις τῆς Ἀνατολῆς, αἱ ὁδοὶ εἰσὶ στεναὶ καὶ δύσβατοι σκεπόμεναι ἐν μέρει ὑπὸ σανίδων ἢ ὑφασμάτων, δι' ὧν προστατεύουσι τοὺς διαβάτας κατὰ τοῦ ὑπερβολικοῦ θάλπους τοῦ ἡλίου.

Μετὰ διήμερον πορείαν ἐκ τῆς πρωτευούσης τῆς ὀάσεως ἀπαντᾷ τις τὰ σωζόμενα ἔτι καὶ νῦν ἐρείπια τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος, τοῦ τοσοῦτον περιωνύμου ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Ἐν αὐτῷ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἠρώτησε τὸ μαντεῖον, πρὶν ἢ ἄρξηται τῶν κατακτήσεων αὐτοῦ, αἵτινες ἐπλήρωσαν διὰ τοῦ ὀνόματός του ἅπασαν τὴν οἰκουμένην. Σωρεία λίθων καὶ τεμάχια συντετριμμένων στηλῶν δεικνύουσι μόνον σήμερον τὸ μέρος ἔνθα οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἄμμωνος προεῖπον εἰς τὸν Μακεδόνα κατακτητὴν τὴν λαμπρὰν καὶ μεγάλην αὐτοῦ ἀποστολήν.

Ὁ ἐτήσιος φόρος, ὃν οἱ **Aulad-Aly** τελοῦσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Χεδίβου, εἶνε 50,000 φρ. Ἡ διοίκησις τῆς ὀάσεως εἶνε διαπεπιστευμένη εἰς *μαμούρην* ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς *μουδιρείας* τοῦ Δαμανχούρ. Τέσσαρες χωροφύλακες ἀπαρτίζουσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν, ἣν διατίθησιν ὁ μνησθεὶς μαμούρης.

Ἡ βροχὴ εἶνε σπανιωτάτη ἐν Σιουά, ἀφόρητος δὲ ὁ καύσων κατὰ τὸ θέρος, ὅτε ἕνεκα τῶν αναδιδομένων μιασμάτων γεννῶνται ἀσθένειαι φοβεραί.

Πηγαὶ ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα συντηροῦσι τὴν προκειμένην ὄασιν. Δυστυχῶς ὀλίγαι ἐξ αὐτῶν παρέχουσιν ὕδωρ ἀληθῶς πότιμον. Αἱ πλεῖσται περιέχουσιν ὕδατα ἁλατώδη ἀναπηδῶντα ἐκ τῆς γῆς μὲ θερμοκρασίαν τριάκοντα βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου. Ὁ Ἡρόδοτος μνημονεύει μιᾶς τῶν πηγῶν τούτων, τῆς νῦν ὀνομαζομένης *Ἀῒν ἐς Σάμς*, ἣν ἀπαντᾷ τις πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος.

Οἱ κάτοικοι τῆς ὀάσεως ταύτης, οἵτινες πάντες εἰσὶ Μουσουλμάνοι, λαλοῦσι τὴν βερβερικὴν γλῶσσαν. Ἰσχυρίζονται δὲ ὅτι κατάγονται ἐκ τῆς χώρας τῶν Τουαρὲγγ, εἰ καὶ συγγραφεῖς τινες ἀνάγουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν αἰθιοπικὴν φυλήν.

Εἰς τριήμερον πορείαν ἀπὸ τῆς Σιουά, ἐν τῇ ἀντιβασιλείᾳ τῆς Τριπόλεως, κεῖται ἡ τοῦ Δζεββὰ ὄασις, ἔνθα ἑδρεύει ὁ Σεΐκης Sidi-el-Mahedi, υἱὸς τοῦ μεγάλου Σεΐκη Es-Senoussi, ἑνὸς τῶν ἀπογόνων τοῦ Μωάμεθ.

Ὁ Sidi-el-Mahedi, γνωστότατος παρὰ τοῖς σοφοῖς τοῦ Καΐρου, εἶνε ἀνὴρ μεγάλης διανοίας καὶ ἄκρας ἀγαθότητος. Ἡ ἐπιρροὴ αὐτοῦ ἐκτείνεται ἐπὶ πάντων τῶν κατοίκων τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τῆς Τριπόλεως μέχρι τοῦ Σουδάν. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ ἵδρυσις ἐν μέσῳ τῆς Σαχάρας πεντήκοντα καὶ πλέον σταθμῶν, ἐν οἷς αἱ διερχόμεναι συνοδίαι εὑρίσκουσιν ὕδωρ καὶ ξενίζονται. Τούτου ἕνεκεν ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῶν φυλῶν τῆς ἐρήμου *«ὁ εὐεργέτης* τῶν Βεδουΐνων». 1**

Ο ΟΦΙΣ ΚΟΒΡΑΣ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι εὑρίσκομεν περιεργοτάτας λεπτομερείας περὶ τοῦ διαβοήτου ὄφεως, τοῦ λεγομένου *διοπτροφόρου*, καὶ τῶν τὴν γοητείαν μετερχομένων Ἰνδῶν.

Ὁ cobra capello τῶν Ἰνδιῶν, ἢ ὁ *διοπτροφόρος ὄφις*, εἶνε ἐκ τῶν δηλητηριωδεστέρων καὶ φοβερωτέρων ὄφεων, ἐκ δὲ τῶν εἴκοσι χιλιάδων ἀτόμων, ἅτινα, κατὰ πρόσφατον στατιστικήν, ἀποθνήσκουσιν ἐτησίως ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς Ἰνδίαις ἐκ δηγμάτων ὄφεων, τὸ ἥμισυ σχεδὸν ὀφείλει τὸν θάνατον εἰς τὸ φοβερὸν τοῦτο ἑρπετόν. Ὁ cobra τῶν Ἰνδιῶν ἔχει στενὴν συγγένειαν πρὸς τὴν περίφημον τῆς Κλεοπάτρας *ἀσπίδα*, ἥτις καὶ αὐτὴ ἦτο ἑρπετόν, οὗ τὰ δήγματα παρῆγον τοσοῦτον βέβαια ἀποτελέσματα, ὥστε, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Γαληνοῦ, μετεχειρίζοντο αὐτὴν ἐν Αἰγύπτῳ ὅπως παρέχωσι τὸν θάνατον εἰς τοὺς ἐγκληματίας.

Ὁ cobra ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δηλητηριωδῶν ὄφεων, τῶν καλουμένων *προτερογλύφων*, ἕνεκα τῆς ἐμπροσθίας θέσεως τῶν ἀκίδων αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶ φοβερὰ ἰδιότης, καθόσον τὰ δηλητηριώδη αὐτῶν δήγματα ἐπιφέρουσιν ἄμεσον καὶ ἄφευκτον ἀποτέλεσμα. Τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο ἑρπετὸν ἔχει τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ἀβλαβῶν ἐχιδνῶν· ἡ οὐρὰ αὐτοῦ εἶνε κωνική, καὶ σμικρύνεται κανονικῶς, ὡς ἐκ τούτου δέ, χάρις εἰς τὸ ἰδιάζον τοῦτο προσὸν τοῦ σχήματός της, ἐπιτηδεύεται τρόπους οἱονεὶ ἀθώους, εἰς οὓς οὐδόλως εἶνε καλὸν νὰ ἐμπιστεύηταί τις. Ἀγαπᾷ τὴν θερμότητα, κατοικεῖ τοὺς θάμνους καὶ τὸ πετρῶδες ἔδαφος, δὲν φεύγει τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰσχωρεῖ πολλάκις εἰς τὰς οἰκίας. Ἡ ποσότης τοῦ δηλητηρίου, ἣν ὁ naja οὗτος διατίθησιν, ἐὰν μὴ ἐκχύσῃ αὐτὴν ἐπί τινα χρόνον, ὑπελογίσθη ἀπὸ 1 ¹/₂ γραμμαρίου μέχρι 2. Ὅταν ὁ cobra ἐπιθυμῇ νὰ δήξῃ τὴν λείαν αὐτοῦ, ἀναγκάζεται νὰ ἀναστρέψῃ ὁλόκληρον τὴν κεφαλὴν οὕτως, ὥστε ἡ ἄνω σιαγὼν νὰ στραφῇ πρὸς τὰ κάτω, κίνησις, ἥτις ἀναμιμνήσκει τὴν τοῦ καρχαρίου, ὅταν ἁρπάζῃ πρᾶγμά τι.

Τοῦ ὄφεως τούτου ποιοῦνται χρῆσιν οἱ γόητες τῶν Ἰνδιῶν, ὅπως ἀποδείξωσι δημοσίᾳ τὴν δύναμιν, ἣν ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἑρπετῶν.

Πολλοὶ διηγοῦνται μύθους περὶ τῶν ἐντέχνων χειρονομιῶν τῶν γοήτων τούτων. Ἰατρός τις τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ, ὅστις διεκρίθη κατὰ τὴν μακρὰν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἐν Pondichéry, ὁ κ. Houillet, παρέστη εἰς πείραμα τοιοῦτον γοητείας, ἧς ἀφηγεῖται τὰς λεπτομερείας ὡς ἀκολούθως·

Ὁ ὄφις capello φέρεται ἐγκεκλεισμένος ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου, ὅπερ ἀποκαλύπτεται. Ὁ περὶ αὐτὸν γινόμενος θόρυβος τὸν κρατεῖ ἀκίνητον, ὅπως δὲ ὁ θαυματοποιὸς ἡμῶν τὸν ἀναγκάσῃ νὰ καταλίπῃ τὴν κρύπτην του, ἀνατρέπει τὸ δοχεῖον καὶ τὸ ταράττει. Ὁ ὄφις τότε πίπτει, ἀλλὰ μόλις ἐγγίσῃ τὸ ἔδαφος, συσπειροῖ τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τούτου ὑψοῖ τὴν κεφαλήν, τὸν λαιμὸν καὶ μέρος τοῦ τραχήλου εἰς μῆκος ἑνὸς περίπου ποδός, διαστέλλει τὰ πτερύγιά του, καὶ διὰ νοήμονος καὶ ἀνησύχου βλέμματος ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸν τόπον, ὅπου εὑρίσκεται. Πάραυτα βλέπει τὸν γόητα, ὅστις, καθήμενος ἐπὶ τῶν ποδῶν του, τὸν ἀπειλεῖ διὰ τοῦ γρόνθου αὐτοῦ, ὃν ἔχει κεκαλυμμένον δι' ὑφάσματος.

Ἡ κίνησις αὕτη τῆς χειρὸς προτεινομένης καὶ ἀποσυρομένης ἐναλλάξ, ἐρεθίζει τὸ ζῶον εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον. Τότε ἐξοιδαίνει ὑπερμέτρως τὸ μεμβρανῶδες αὐτοῦ σῶμα, διανοίγει βαθέως τὸ στόμα του ἀποκαλύπτων τὴν ὀξεῖαν σειρὰν τῶν ἀκίδων του, προβάλλει ταχέως καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν μέλαιναν, λεπτὴν καὶ δίστομον γλῶσσάν του, ἐξακοντίζει σταθερῶς ἀστράπτοντα βλέμματα ἐπὶ τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτὸν γρόνθου, κρατεῖ ἐν ἰσορροπίᾳ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα ὡς εἰ ἐχόρευεν ἐπὶ τῆς ἀκινήτου αὐτοῦ οὐρᾶς, καὶ ῥίπτεται σφοδρῶς καὶ ἐπανειλημμένως, ὅπως προσβάλλῃ τὸν ἐχθρόν του. Ἐν τοιαύτῃ θέσει εἶνε τῷ ὄντι ὡραῖος καὶ μεγαλοπρεπής.

Πρὸς στιγμὴν λησμονεῖ τις τὸ κακοποιὸν ἑρπετόν, ὅπως παρατηρήσῃ καὶ θαυμάσῃ τὴν στιλ-

πνότητα τῶν χρωμάτων του, ὧν τὸ ἐπικρατέστερον εἶνε τὸ χρυσοῦν κίτρινον, καὶ τὴν διάταξιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ φολίδων, ὧν ἐν μέσῳ ὑπάρχει ἡ μεγαλειτέρα πασῶν ἐν σχήματι θυρεοῦ· τὴν κάθετον ἐκείνην στάσιν, ἥτις προσιδιάζει εἰς μόνον τὸν naja· τὴν κομψότητα τοῦ σχήματος τοῦ λαιμοῦ του καὶ τελευταῖον τὰς λευκόχρους ἐκείνας γραμμάς, τὰς περιστοιχουμένας ἑκατέρωθεν ὑπὸ βαθέος χρώματος, αἵτινες σχηματίζουσιν ἐπὶ τῶν πτερυγίων ἡμισέληνον, ἧς αἱ δύο αἰχμαὶ διπλούμεναι ἔξωθεν ὡς ἄγκιστρα, ὁμοιάζουσι πρὸς δίοπτρα, καὶ τὰς ὁποίας ἡ φαντασία τῶν Ἰνδῶν ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ παρεμφερεῖς πρὸς τὰ τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸν ὄφιν, οὕτως ἔχοντα, παρουσιάζουσιν ὄρνιθα, ἥτις κινεῖ τὰς πτέρυγάς της ἐμπλέως τρόμου· τὸ ἑρπετὸν δάκνει αὐτὴν ἅπαξ εἰς τὸν λαιμόν, τὸ δὲ δυστυχὲς πτηνὸν ἁπλόνει τοὺς πόδας, κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀποθνήσκει ἐντὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας.

Ὁ γόης ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ ἐρεθίζων ἀδιακόπως τὸν ὄφιν. Ἀφίνει τὸ μέρος ἔνθα ἦτο πρότερον καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ ἀπέναντι, ὁ δὲ ὄφις τὸν παρακολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ στρέφεται ἐφ' ἑαυτόν. Ἀλλ' ἀρχίζει νὰ ἀποκάμνῃ. Ἡ μεγάλη τῶν μυῶν αὐτοῦ ἔντασις, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ ἐνδελεχὴς κίνησις τῶν πτερυγίων αὐτοῦ καὶ ἡ κάθετος στάσις του διαρκεῖ πλέον τῶν δέκα λεπτῶν, ὥστε δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ αὐτὴν πλειότερον χρόνον. Οὕτω σμικρύνει τὸ μῆκος τοῦ ἀνορθουμένου σώματός του, ἐκτείνεται, ἁπλοῦται, ἀναλαμβάνει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ θέσιν καὶ ζητεῖ νὰ φύγῃ. Ὁ γόης δράττει τότε αὐτὸν ἐκ τῆς οὐρᾶς καὶ τὸν φέρει ἔμπροσθέν του· ὁ ὄφις ἀνορθοῦται αὖθις, πλὴν κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐκλέγει ὁ γόης, ὅπως ῥίψῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τεμάχιον πανίου, καὶ τὸν ἁρπάσῃ ἐπιτηδείως ἐκ τοῦ αὐχένος ὄπισθεν τοῦ λαιμοῦ. Ἡ χειραψία αὕτη, ἥτις εἶνε ἡ κινδυνωδεστέρα, ἀπαιτεῖ ψυχρὸν φλέγμα καὶ δεξιότητα μεγάλην.

Λαβὼν οὕτω αὐτὸν ἐκ τοῦ μέρους τούτου, παραιτεῖ τὸ ὕφασμα, κρατεῖ διὰ τῶν ποδῶν τὸ σῶμα τοῦ ζώου, ἀντικαθίστησι τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα διὰ τῆς ἀριστερᾶς, πιέζει τὸν λαιμὸν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἐγγύτερον τῆς κεφαλῆς, καὶ ἀνατρέπει αὐτήν. Οὕτω κεχηνὸς τὸ στόμα τοῦ ὄφεως δείκνυσι τοὺς δύο φοβεροὺς αὐτοῦ ὀδόντας ἀπολήγοντας εἰς αἰχμὰς τοσοῦτον ὀξείας, ὅσον ἡ ἄκρα λεπτῆς βελόνης, καὶ ὧν ἡ διάβασις ἐπὶ τοῦ δέρματος τραυματιζομένου ζώου οὐδὲν ἐπαισθητὸν ἴχνος καταλείπει. Εἶτα ὁ μάγος πιέζει διὰ τῆς χειρός, μεταξὺ τῶν ὀνόχων τοῦ λιχανοῦ καὶ ἀντίχειρος, τὸ πλάγιον καὶ κατώτερον μέρος τῆς ἄνω σιαγόνος πρὸς ἀριστερὰν κατὰ τὸ ἀντίστοιχον μέρος τοῦ περιέχοντος τὸν ἰὸν ἀδένα, ὃς ἐκκρίνεται μετὰ δυσκολίας ἀναπηδῶν ἐν εἴδει σιέλου.

Τὸ ῥευστὸν τοῦτο συλλέγεται ἐντὸς ἀγγείου ἐκ πορσελάνης, εἶνε δὲ κιτρινωπόν, γλοιῶδες, ἄοσμον, καὶ ἀνάμικτον ποσότητί τινι σιέλου. Ὁ γόης ἐκτελῶν ἀκολούθως ἐντομήν τινα μήκους ἑνὸς ὑφεκατομέτρου εἰς τὸ ἀριστερὸν χεῖλος τῆς σιαγόνος ἐκδέρει καὶ ἐκριζοῖ τὸν ἰοφόρον ἀδένα, ὅστις εἶνε χρώματος κιτρίνου, μαλακὸς τὴν ἀφήν, καὶ συνίσταται ἐκ δύο μικρῶν λοβῶν. Ἀκολούθως ἐκκρίνει τὸν ἰὸν τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀδένος καὶ περατῶν τὸ πείραμα ἀφίνει τὸν ὄφιν νὰ δήξῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

Τὸ δηλητήριον τοῦ cobra εἶνε ἐκ τῶν σφοδροτέρων. Τὰ πειράματα τῶν δύο Ἄγγλων ἰατρῶν **Prases** καὶ **Brunton**, ἅτινα ἐπανελήφθησαν μυριοτρόπως, ἀπέδειξαν τὴν κεραυνοβόλον αὐτοῦ δύναμιν κατὰ τῶν ζώων. Ζ*

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Ἐσχάτως ἐπερατώθη ἐν Βερολίνῳ ἡ μεγαλειτέρα φυλακὴ ἡ ὑπάρχουσα ἐν Εὐρώπῃ, χρησιμεύουσα εἰς προφυλάκισιν τῶν ὑποδίκων, κειμένη δὲ κατὰ τὴν συνοικίαν Μοαβίτ. Τὸ εὐρύχωρον τοῦτο κτίριον περιλαμβάνει ἓξ ἰδιαίτερα καταστήματα, ἐν οἷς μετηνέχθησαν πάντες οἱ ὑπόδικοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἵτινες ἐκρατοῦντο μέχρι τοῦδε εἰς τὰς διαφόρους φυλακὰς τῆς πρωτευούσης.

Ἡ τῶν ἀνδρῶν φυλακὴ περιλαμβάνει τέσσαρα πατώματα περιέχοντα 732 κελλία χωριστά, αἰθούσας κοινὰς διὰ 195 κατηγορουμένους, 40 δωμάτια διὰ τοὺς ἐπιστάτας, καὶ ὑπνωτήρια διὰ 118 ἄνδρας ἐπιφορτισμένους τὴν καθαριότητα.

Τὰ μεμονωμένα κελλία ἔχουσιν ἕκαστον παράθυρον ὕψους δέκα ποδῶν. Τὰ κελλία ταῦτα εἰσὶ κατεσκευασμένα μὲ θόλον, περιέχουσι δὲ προσκεκολλημένα εἰς τὸν τοῖχον μίαν σιδηρᾶν κλίνην, μίαν τράπεζαν καὶ ἓν κάθισμα, καθὼς καὶ διάφορα σκεύη.

Ἕκαστον κελλίον ἔχει ἕνα ἠλεκτρικὸν κώδωνα, ἓν τοιχοκολλημένον πρόγραμμα, ἓν κομμωτήριον καὶ ἕνα φανὸν ἀερίου τεθειμένον πλησίον τῆς τραπέζης εἰς τρόπον ὥστε ὁ κρατούμενος δύναται νὰ ἐργάζηται ἢ νὰ ἀναγινώσκῃ ἀναπαυτικῶς τὴν νύκτα.

Ἐν τῷ ἰσογείῳ πατώματι ὑπάρχουσιν 26 κελλία μεμονωμένα διὰ τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ σοβαροῖς ἐγκλήμασιν, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτῶν ἀνήκουσι προφανῶς εἰς τὴν τάξιν τῶν χειροτέρων ἐγκληματιῶν. Ἐν τοῖς κελλίοις τούτοις τὴν κλίνην ἀντικαθίστησιν ἁπλοῦν σανίδωμα.

Ἓξ μονήρη κελλία, ὑπάρχοντα ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ κτιρίου, χρησιμεύουσιν ὅπως καθείργωνται ἐν αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν ὑποδίκων καθιστάμενοι ὑπαίτιοι πειθαρχικῶν ποινῶν ἐν τῇ φυλακῇ. Αἱ θυρίδες τῶν κελλίων τούτων ἔχουσι σιδηροῦς φράκτας, ὅπως παράγωσιν ἐν ἀνάγκῃ ἐντελὲς σκότος, καὶ μηχάνημα, ὅπως δι' αὐτοῦ ἀλυ-

σοδένωσι τοὺς δεικνύοντας ἀντίστασιν κατὰ τῶν φυλάκων.

Ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς φυλακῆς ὑπάρχουσιν ἐννέα μεμονωμένα κελλία διὰ τοὺς κατηγορουμένους, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις. Τὰ κελλία ταῦτα εἰσὶν εὐρυχωρότερα δωμάτια μετὰ παραθύρων μεγαλειτέρων καὶ καλλιτέρων κλινῶν, μετὰ φορητῆς τραπέζης, ἑδρῶν, παραπετασμάτων καὶ ἄλλων ἐπίπλων.

Πρὸς τοῖς ἐννέα τούτοις εἰδικοῖς κελλίοις ὑπάρχουσι δύο ἰδιαίτερα τμήματα ἐπιφυλασσόμενα εἰς τοὺς κατέχοντας ὑψηλοτέραν κοινωνικὴν θέσιν κατηγορουμένους, ὧν ἕκαστον περιλαμβάνει αἴθουσαν μετὰ δύο παραθύρων καὶ θάλαμον μεθ' ἑνὸς παραθύρου.

Ἡ διακόσμησις τῶν δωματίων τούτων ἀφίεται εἰς τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν τῶν ὑποδίκων.

Ἐν τοῖς ὑπογείοις εὑρίσκονται προσέτι ὑπνωτήρια διὰ τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν ὑπηρεσίαν τῆς φυλακῆς, μαγειρεῖα, θερμαγωγοὶ θερμαίνοντες ἅπαν τὸ δεσμωτήριον καὶ λουτρῶνες.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καταστήματος εἶνε κατεσκευασμένον ἐκ σιδήρου καὶ ἐν εἴδει στοῶν, αἵτινες ἅπασαι βλέπουσι πρὸς μεγάλην κεντρικὴν αἴθουσαν, οὕτως ὥστε ἐκ τοῦ ἰσογείου δύναταί τις νὰ ἴδῃ μέχρι τῆς ὀροφῆς τῆς φυλακῆς.

Ἡ κατοικία τοῦ ἀρχιεπιστάτου εὑρίσκεται ἐν τῇ στοᾷ τοῦ δευτέρου πατώματος, συνδέεται δὲ μετὰ τοῦ δικαστηρίου διὰ τηλεφώνου.

Τὸ τηλεφωνικὸν μηχάνημα ἐπιτρέπει νὰ εἰδοποιῆται ὁ ἐπιστάτης, ὅταν κατηγορούμενός τις προσκαλῆται νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτὸν ἀμέσως ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὰ πρόσωπα, εἰς ἃ εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ ὑπηρεσία τοῦ δικαστηρίου.

Ἡ τῶν ἀνδρῶν φυλακή, ἥτις χωρίζεται ἀπὸ πέντε ἄλλων καταστημάτων διὰ τείχους πέντε μέτρων ὑψηλοῦ, περιλαμβάνει μίαν ἐκκλησίαν, καὶ τέσσαρας εὐρυχώρους αὐλὰς ἐστρωμένας διὰ πλακῶν, ἔνθα οἱ κατηγορούμενοι δύνανται νὰ περιπατῶσιν.

Ἡ γυναικεία φυλακὴ περιέχει μόνον 70 χωριστὰ κελλία καὶ 16 μεγάλα ὑπνωτήρια, ἐν οἷς δύνανται νὰ κατοικήσωσι 220 γυναῖκες. Τὰ ὑπνωτήρια διαιροῦνται εἰς μικρὰ χωρίσματα, περιέχοντα ἕκαστον μίαν κλίνην. Τὰ χωρίσματα ταῦτα κλειδόνονται, εὐθὺς ἅμα αἱ φυλακισμέναι εἰσέλθωσι. Διαρκούσης τῆς ἡμέρας, αἱ γυναῖκες μένουσιν ἐν ταῖς πρὸς ἐργασίαν διεσκευασμέναις αἰθούσαις, ἢ ἐργαστηρίοις ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἐπιστατριῶν.

Ἡ διὰ τὰς φυλακισμένας προωρισμένη αὐλὴ περιπάτου εἶνε, ὡς ἡ τῶν ἀνδρῶν, ἐστρωμένη διὰ πλακῶν καὶ ἔχει μικρὰς στενὰς διόδους ἐκ γρανίτου. ?

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

Ἀνταποκριτὴς τῆς «Ἐφημ. τῆς Κολωνίας», ἐπισκεφθεὶς ἐπ' ἐσχάτων τὸ βασιλικὸν ζεῦγος τῆς Ρωμουνίας ἐν τῇ Σιναϊκῇ ἐπαύλει, πλέκει θερμῶς τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ. «Ἡ βασίλισσα, λέγει, εἶνε ἡ ἁρμόζουσα συμπλήρωσις τοῦ διαυγοῦς τὴν διάνοιαν καὶ ἠρέμου ἀνδρός. Ἡ ἁπλότης τις εἵλκυσε τὰς συμπαθείας πάντων, ὁ δὲ παραδειγματικὸς αὐτῆς βίος ἐπέδρασε σωτηρίως ἐπὶ τῶν χαλαρῶν πως ἠθῶν τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν κλάσεων. Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, τὴν αὐτὴν δημοτικότητα, ἣν ἐκτήσατο ὁ βασιλεὺς ὡς στρατιώτης, ἐκτήσατο καὶ αὕτη ὡς παρήγορος τῶν πασχόντων, καὶ πολλαὶ Ρωμουνίδες χωρικαί, ὧν ὁ υἱὸς ἐξέπνευσεν εἰς τὰς φιλοστόργους αὐτῆς ἀγκάλας, εὐλογοῦσι τὸ ὄνομα τῆς Ἐλισάβετ. Ὁ θάνατος ἀφήρπασε τὸ μονογενὲς τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους θυγάτριον. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ φιλοστοργία τῆς βασιλίσσης δαψιλεύεται ἀφειδέστερον εἰς ξένα τέκνα. Αὕτη ἵδρυσε καὶ προστατεύει διάφορα εὐεργετικὰ καθιδρύματα, μεριμνᾷ δὲ ἐνδελεχῶς περὶ τῶν προόδων τῶν διαφόρων ὀρφανοτροφείων. Ἀλλὰ τὴν ἰδεώδη ἀποζημίωσιν ἐπὶ τῇ ἀπολεσθείσῃ μητρικῇ εὐτυχίᾳ εὗρεν ἰδίως ἡ βασίλισσα ἐν τῇ ζωηρᾷ συμμετοχῇ εἰς τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τῆς νέας καὶ τῆς παλαιᾶς αὐτῆς πατρίδος. Ἡ ὑπ' αὐτῆς γενομένη μετάφρασις ρωμουνικῶν ποιημάτων εἰς τὸ γερμανικὸν ἠξιώθη ἤδη δευτέρας ἐκδόσεως, αἱ δὲ 500 μάρκαι, ἃς προσήνεγκεν αὐτῇ ἐπ' ἐσχάτων Γερμανὸς βιβλιοπώλης πρὸς ἔκδοσιν τῶν γερμανικῶν αὐτῆς ποιημάτων, ηὔφρανον βεβαίως τὴν Κάρμεν Σύλβαν (τὸ φιλολογικὸν τοῦτο ψευδώνυμον φέρει ἡ βασίλισσα) ὅσον θὰ ηὔφραινε τὴν ἄνασσαν ἡ ἀπόκτησις μιᾶς ἐπαρχίας. Ὅστις ηὐτύχησε νὰ ἴδῃ τὴν βασίλισσαν ἐν τῇ ἀγροτικῇ αὐτῆς ἐπαύλει, ἐν μέσῳ τῶν χαριεστάτων δεσποινίδων τῆς τιμῆς, κεντῶσαν ἢ ζωγραφίζουσαν καὶ ὅμως ταὐτοχρόνως συμμετέχουσαν ἀβιάστως τῆς συνδιαλέξεως καὶ ἐξευγενίζουσαν διὰ τοῦ πνεύματός της πᾶν θέμα, τὰς ὥρας ταύτας συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν εὐτυχεστάτων τῆς ζωῆς του».

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἰουδαῖος εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ χάσῃ τὸ τέκνον του, τὸ ὁποῖον ἐλάτρευε. Φίλος τού τις ἐλθὼν νὰ τὸν συλλυπηθῇ τὸν εὑρίσκει προσβλέποντα μὲ ἄφατον λύπην τὸ φέρετρον, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶχον φέρει.

— Ἔλα, λέγει ὁ νεοελθών, θάῤῥος, φίλε μου, τέτοιος εἶν' ὁ κόσμος...

— Ὤ, ὅσο γιὰ θάῤῥος ἔχω ἀρκετό, μὰ δὲν εἶνε αὐτὸ ποῦ μὲ θλίβει τόσο!... λέγει ὁ πατήρ. Κύτταξε αὐτὴ τὴν *κάσσα*· μοῦ ζητοῦν γιὰ δαύτη εἴκοσι φράγκα, καὶ δὲν ἔχει ἐπάνω της οὔτε δύο φράγκων σανίδι!

* * *

Ἐπ' ἐσχάτων λόγος ἐγίνετο ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμᾶ περὶ χηρῶν καὶ χηρείας.

— Τὸ κατ' ἐμέ, λέγει ὁ εὐφυέστατος συγγραφεύς, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι, ὑπάρχουν χῆραι ἀπαρηγόρητοι.

— Ἀλλά, ἀποκρίνεταί τις, λησμονεῖτε λοιπὸν τὴν Ἀρτεμισίαν καὶ τὸ περίφημον μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνήγειρεν εἰς τὸν Μαύσωλον, τὸν ἄνδρα της...

— Ναί, καὶ σήμερον ἀκόμη ἠμποροῦσε νὰ εὑρεθῇ μία Ἀρτεμισία νὰ κατασκευάσῃ παρόμοιον μνημεῖον, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἅμα ἤθελε τεθῇ ὁ τελευταῖος λίθος, θὰ ἐνυμφεύετο τὸν ἀρχιτέκτονα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Τὰ ἔθνη πάντα προώδευσαν διὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἐργασίας πολλῶν γενεῶν. Ὑπομονητικοὶ καὶ ἐπίμονοι ἐργάται πάσης τάξεως καὶ πάσης καταστάσεως, γεωργοὶ καὶ μεταλλουργοί, ἐφευρεταὶ καὶ σκαφεῖς, ἐργοστασιάρχαι, μηχανικοὶ καὶ τεχνῖται, ποιηταί, φιλόσοφοι καὶ πολιτικοί, ἅπαντες πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν συνετέλεσαν· ἑκάστη γενεὰ οἰκοδομοῦσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς παρελθούσης ἀνυψοῖ αὐτήν. Ἡ ἐπαλληλία αὕτη εὐγενῶν ἐργατῶν, τῶν τεχνιτῶν τοῦ πολιτισμοῦ, ἐδημιούργησεν ἐκ τοῦ χάους τὴν τάξιν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ τέχνῃ· ἡ δὲ ζῶσα φυλὴ γίνεται οὕτω κατὰ φυσικὸν λόγον κληρονόμος τοῦ πλουσίου κτήματος τοῦ ἀποκτηθέντος ὑπὸ τῶν προγενεστέρων διὰ τῆς ἀγχινοίας καὶ ἐργασίας, καὶ ἀνατεθέντος εἰς ἡμᾶς, ἵνα καλλιεργήσαντες μεταδώσωμεν αὐτὸ οὐ μόνον ἀβλαβές, ἀλλὰ καὶ βελτιωμένον εἰς τοὺς διαδόχους.

*** Τὰ ἔξω ὀρέγεται καλά, 'ς ἐκεῖνα προσκολλιέται,
Τὰ μέσα δὲν παρατηράει ὁ κόσμος, κι' ἂς γελιέται.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ μανία τῆς στατιστικῆς ἐπικρατεῖ πρωτίστως ἐν Γερμανίᾳ. Ἐκ τῶν *Καιρῶν* τοῦ Λονδίνου μανθάνομεν ὅτι Γερμανός τις οἰκονομολόγος κατέγεινεν εἰς τὴν σύνταξιν συγκριτικοῦ πίνακος τοῦ ποσοῦ τῶν ὑπὸ τῶν διαφόρων χωρῶν καταναλισκομένων φωσφόρων. Ὁ σοφὸς οὗτος ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ γενέτειρα αὐτοῦ γῆ ὑπερτερεῖ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν, ὅπερ ἀποδίδωσιν εἰς τὸ ὅτι πάντες καπνίζουσιν ἐν Γερμανίᾳ, καὶ μάλιστα δαψιλῶς. Ἐν τῇ εἰρημένῃ χώρᾳ ἡ καθημερινὴ κατανάλωσις τῶν φωσφόρων ὑπολογίζεται ἀπὸ 10 μέχρι 15 κατὰ κεφαλήν, ἐν Βελγίῳ 9, ἐν Ἀγγλίᾳ 8, ἐν Γαλλίᾳ 6, ἐλαττοῦται δὲ βαθμηδὸν σταθερῶς καθόσον κατέρχεταί τις πρὸς μεσημβρίαν. Τὸ ὅλον τῆς ἡμερησίας καταναλώσεως ἐν ἁπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ ἀνέρχεται, κατὰ τὸν εἰρημένον στατιστικόν, εἰς 2 δισεκατομμύρια φωσφόρων, ὅπερ ἀναλογεῖ κατὰ μέσον ὅρον εἰς 6 ἢ 7 κατ' ἄτομον. Ὑπολογιζομένου τοῦ βάρους ἑνὸς φωσφόρου εἰς ἓν δέκατον τοῦ γραμμαρίου, ἡ κατανάλωσις αὕτη ἀντιπροσωπεύει ἡμερησίαν ἀπώλειαν 200,000 χιλιογράμμων ξύλων. Τοιουτοτρόπως ἡ Εὐρώπη καταναλίσκει ἐτησίως μόνον εἰς φωσφόρα 72 1[2 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα, ἤτοι ἄνω τῶν 80,915 τόνων ξύλων!

Ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι εὑρίσκομεν τὰς ἀκολούθους πληροφορίας περὶ τῆς ἀνακαλύψεως κατὰ τὰς ἀφρικανικὰς ἀκτὰς νέου εἴδους ἀμπέλου·

Ἡ ἐν τῷ Σουδὰν ὑπὸ τοῦ Γάλλου διερευνητοῦ Lecard γενομένη ἀνακάλυψις ἀγρίας ἀμπέλου, παραγούσης ὡραίας σταφυλάς, ἐνεποίησε μεγίστην αἴσθησιν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις. Εἰκότως, διότι, καίτοι μεγάλαι καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς καταπολέμησιν τῆς φυλλοξήρας, εἰσέτι δὲν ἀνεκαλύφθη ἡ πρακτικωτέρα μέθοδος πρὸς καταστροφὴν τῆς λύμης ταύτης, ἥτις ἐξαπλοῦται πανταχόθεν, προχωρήσασα μέχρι τῆς Μαδέρας, καὶ ἐπισκήψασα ἄρτι ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Καλλιφορνίᾳ. Ἡ τοῦ Lecard ἑπομένως ἀνακάλυψις ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα, ὅτι μᾶς μανθάνει πρῶτον τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἀμπελοφυτείας ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις, καὶ δεύτερον τὴν εἰσαγωγὴν ἀμπέλου ἁγνῆς, δυναμένης νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τῆς φυλλοξήρας κάλλιον τῆς ἀμερικανικῆς.

Ἀλλ' ὁ Lecard ἀπέθανε συνεπείᾳ στερήσεων, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸν πλοῦν αὐτοῦ, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ δρέψῃ τοὺς καρποὺς τῆς πολυτίμου ἀνακαλύψεώς του, τὸ δὲ Σουδὰν κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις καὶ ἀπὸ τοῦ τραγικοῦ τέλους τῆς ἐκδρομῆς τοῦ συνταγματάρχου Flatters ἔσται κεκλεισμένον ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Ἕτερος ὅμως ἐρευνητής, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς πορτογαλλικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Γουϊνέαν, ὁ κόμης Henri d'Arpoare, εὗρεν ἐπίσης καὶ αὐτὸς εἰς τὰ δάση τῆς Γουϊνέας ἀγρίαν ἄμπελον. Κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς εἰρημένης χερσονήσου διδομένας, ἡ ἄμπελος αὕτη παράγει μεγάλους καὶ βαρεῖς βότρυς, ὡς οἱ τῆς Πορτογαλλίας, ἔνθα συγκομίζεται ἡ ὡραιοτέρα σταφυλὴ τοῦ κόσμου. Ἡ καλλιέργεια θέλει βεβαίως τῇ ἀφαιρέσει τὴν φυσικὴν αὐτῆς στυφότητα, τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς ὅλους τοὺς καρποὺς καὶ τὰ λαχανικὰ ἐν τῇ πρωτογενεῖ αὐτῶν καταστάσει. Εἷς βότρυς τῆς εἰρημένης ἀμπέλου ἐστάλη παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Λισαβῶνος, ῥίζαι δὲ τῆς ἀμπέλου ταύτης ἐφυτεύθησαν εἰς τὸν βοτανικὸν κῆπον.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Πορτογάλλου ἐρευνητοῦ τυγχάνει σπουδαιοτάτη ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς καλλιεργείας τῆς ἀμπέλου, καθόσον ὄχι

μόνον ἡ ἀμπελοφυτεία εἰσαχθήσεται οὕτω ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις, ἐν αἷς οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ παραγάγωσιν οἶνον, ἀλλ' ἐπιρρωσθήσεται μεγάλως καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀμπέλου, εἰς ἣν θέλει προστεθῇ φυτὸν ἱκανὸν ὅπως ἀνθίσταται κατὰ τῆς φυλλοξήρας. Τελευταῖον τὸ Cap-Vert, ἡ Μαδέρα καὶ ἡ Πορτογαλλία ἔχουσιν ἐξαίρετον τοποθεσίαν ὅπως ἡ πολύτιμος αὕτη ἄμπελος, ἡ διαφέρουσα καθ' ὁλοκληρίαν πάντων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν εἰδῶν, ἐγκλιματισθῇ εὐχερῶς ἐν ταῖς μνημονευθείσαις χώραις.

~ Κατά τινας στατιστικὰς πληροφορίας τὸ ποσὸν τῆς θειϊκῆς κινίνης, τὸ καταναλισκόμενον κατ' ἔτος εἰς ὅλον τὸν πληθυσμὸν τῆς γῆς ἰσοῦται πρὸς 100,000 χιλιόγραμμα, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 78,000 ὀκάδας, ἤτοι 216 ὀκ. καθ' ἑκάστην. Ἡ ἀξία δὲ τούτου εἶνε 56 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἂν δὲ εἰς τοῦτο προστεθῇ καὶ τὸ ποσὸν 2 ἑκατομ. τὸ ἐξ ἄλλων ἀλάτων τῆς κινίνης προερχόμενον, τότε τὸ ποσὸν τῆς καταναλισκομένης κινίνης στοιχίζει 58,000,000 φρ. Τούτου ἕνεκα μεγάλη φροντὶς καταβάλλεται παρὰ πλείστων ὅσων χημικῶν ὅπως εὑρεθῇ τρόπος παρασκευῆς τοῦ πολυτίμου τούτου προϊόντος ἐξ ἄλλης πηγῆς ἧττον δαπανηρᾶς τῆς τῶν φλοιῶν τῆς κίνας. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἀναφέρουσιν αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ὅτι κατωρθώθη τέλος καὶ τοῦτο παρά τινος χημικοῦ ἐργαζομένου ἐν πλουσίῳ χημικῷ ἐργοστασίῳ τῆς Νέας Ὑόρκης, οἱ διευθυνταὶ τοῦ ὁποίου ἐζήτησαν καὶ τὸ προνόμιον παρὰ τῆς κυβερνήσεώς των, ἀναφέροντες ὅτι κατώρθωσαν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ των νὰ παρασκευάσωσι κινίνην, οὐχὶ πλέον ἐκ τῶν πολυτίμων φλοιῶν τῆς κίνας, ἀλλ' ἐκ τοῦ λίαν εὐτελοῦς προϊόντος τῆς πίσσης τῶν λιθανθράκων.

~ Ἀνεφέραμεν ἄλλοτε τὴν ἐν Λονδίνῳ γενομένην νέαν ἔκδοσιν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, ἀναθεωρηθείσης καὶ διορθωθείσης ἐν πολλοῖς ὑπὸ τῶν κρατίστων Ἄγγλων θεολόγων. Ἡ ἔκδοσις αὕτη, δι' ἣν ὑπέρογκοι κατεβλήθησαν δαπάναι, ἔσχεν ἐν Ἀγγλίᾳ σπανίαν ὅλως ἐπιτυχίαν.

Ἐν Ἀμερικῇ οἱ διαμαρτυρόμενοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ πλεῖστον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἀνέμενον ἀνυπομόνως τὸ βιβλίον, οἱ δὲ ἐκδόται οἱ ἐπὶ τυποκλοπίᾳ περίπυστοι, εἶχον λάβει τὰ κατάλληλα μέτρα ὅπως δυνηθῶσι νὰ ἱκανοποιήσωσιν ὅσον ἔνεστι τάχιον τὴν ἐπιθυμίαν τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος αὐτῶν συμφέρον εἶχε νὰ προλάβῃ τοὺς συναδέλφους του εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου, τὰ πλουσιώτατα τυπογραφεῖα τῆς χώρας εἶχον παρασκευασθῇ ὅπως ἐν τῷ ἅμα ἀρχίσωσι τὴν ἐκτύπωσιν.

Ἀλλά τι τῶν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μεγάλων καταστημάτων ἐματαίωσε πάντων τῶν ἄλλων τὰς ἐλπίδας διὰ τῆς ἐπινοήσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἑπομένης νέας ὅλως καὶ τολμηρᾶς μεθόδου.

Ὀλίγας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας διὰ τὴν ταὐτόχρονον διανομὴν τῶν ἀντιτύπων τῆς Βίβλου ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ διευθυνταὶ τοῦ ἐν λόγῳ καταστήματος τῆς Νέας Ὑόρκης ἀγοράζουσι τὸ ἀναγκαῖον τυπογραφικὸν ὑλικὸν πρὸς σύνθεσιν τοῦ βιβλίου, σελιδοποίησιν καὶ ἐκτύπωσιν αὐτοῦ. Ἐκλέγουσιν ἐπαρκῆ ἀριθμὸν στοιχειοθετῶν ἐπιτηδείων καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτοὺς εἰς Ἀγγλίαν διὰ διαφόρων πλοίων, ὅπως μὴ κινήσωσιν ὑπονοίας. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξαν καὶ διὰ τὸ ὑλικόν.

Ἐπὶ μεγάλου καὶ ταχέος ἀτμοπλοίου ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνοικιάσθη χῶρος ἐπαρκὴς πρὸς τοποθέτησιν τοῦ τε ὑλικοῦ καὶ τῶν ἐργατῶν, ἐν καιρῷ δ' εὐθέτῳ ἐργάται καὶ ὑλικὸν ἐτοποθετήθησαν ἐν τῷ προχείρῳ τυπογραφείῳ· τὴν ἡμέραν τῆς ἐκ Ἀγγλίᾳ ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τὸ μέγα ἀτμόπλοιον ἀνέσπασε τὴν ἄγκυραν πλέον πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, συναποφέρον δὲ τὸ τυπογραφεῖον ὁλόκληρον.

Μόλις ἀπεμακρύνθη τῆς ξηρᾶς, καὶ ἡ ἐργασία ἤρξατο ἐν τῷ αὐτοσχεδίῳ τυπογραφείῳ, ὅτε δὲ τὸ ἀτμόπλοιον εἰσέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας Ὑόρκης, τὸ ἔργον ὁλόκληρον ἦτο συντεθειμένον καὶ ἕτοιμον εἰς σελίδας. Εἰκοσιτέσσαρες δ' ὧραι ἤρκεσαν ὅπως γείνῃ καὶ ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἔργου, ὅπερ οὕτω εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀντίτυπα παρεδόθη εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἀμερικῆς.

ΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Οἱ καπνισταὶ μεταχειρίζονται ἀπό τινος χρόνου πρὸς ἄναψιν τῆς *πίπας* των κιτρίνην τινὰ θρυαλλίδα βεβαμμένην διὰ χρωμικοῦ μολύβδου, ἧς οὐδέποτε ὑπώπτευσαν τὴν δηλητηριώδη ἐνέργειαν. Ἐν ἔτει 1875 πρῶτος ὁ ἐν Παρισίοις διδάκτωρ καὶ ὑφηγητὴς Lancereaux ὑπέδειξε τῇ Γαλλικῇ Ἑταιρίᾳ πρὸς προαγωγὴν τῶν ἐπιστημῶν τὸν ἐκ τῆς χρήσεως τοιαύτης θρυαλλίδος κίνδυνον. Ἐσχάτως ὁ διδάκτωρ Malherbe παρετήρησε περίπτωσιν δηλητηριάσεως διὰ μολύβδου προελθοῦσαν ἐκ μακρᾶς χρήσεως πρὸς ἄναψιν τῆς *πίπας* θρυαλλίδος βεβαμμένης διὰ χρωμικοῦ μολύβδου. Προέκειτο περὶ ἀρτοποιοῦ, ὅστις ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἠνωχλεῖτο ὑπὸ κωλικῶν, δυσκοιλιότητος καὶ ἄλλων τινῶν συμπτωμάτων, ἡμέραν δέ τινα ἐπαρουσίασε πλήρη εἰκόνα τῆς διὰ μολύβδου δηλητηριάσεως. Ἐρεύνης τότε γενομένης πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ εἰρημένος ἀρτοποιὸς, ὅστις ἔκαμνε κατάχρησιν τοῦ καπνοῦ, μετεχειρίζετο ἀπὸ ὀκτὼ τοὐλάχιστον ἐτῶν πρὸς ἄναψιν τῆς *πίπας* του κιτρίνην θρυαλλίδα ἐνέχουσαν μεγάλην ποσότητα χρωμικοῦ μολύβδου.

Νομίζομεν ὅτι αἱ μνημονευθεῖσαι παρατηρήσεις διακεκριμένων ἰατρῶν ἀρκοῦσιν ὅπως ἐφελκύσωσι τὴν προσοχὴν τῶν καπνιστῶν.

*

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 305 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 1 Νοεμβρίου 1881

ΓΑΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΟΥ

Διήγημα.

Ἐν ὑπερῴῳ δωματίῳ, ἐνώπιον παραθύρου ἀνοιγομένου εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύοντος ἡλίου πορφυροῦντος τὸ πρόσωπόν του, γέρων τις ἐκάθητο κύπτων ἐπὶ τὸ ἔργον του. Κατεγίνετο εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν μεταξίνου περιποδίου. Οἱ λεπτοὶ καὶ μακροὶ αὐτοῦ δάκτυλοι διεχειρίζοντο τὴν βελόνην μετ' ἀσυνήθους δεξιότητος. Ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ σκοπιᾶς ὁ γέρων ἔβλεπε στενόν τι σταυροδρόμιον τοῦ Λονδίνου, ὅθεν ἔφθανον ἄχρις αὐτοῦ ὁ θόρυβος τῶν κυλινδουμένων ἁμαξῶν καὶ ὁ συγκεχυμένος ψίθυρος τῶν ἀνθρωπίνων φωνῶν. Ἦτον ἔαρ. Αὔρα χλιαρὰ διαπνέουσα διὰ τῶν ἐρυθρῶν κεράμων τῶν στεγῶν καὶ τῶν σωλήνων τῶν θερμαστρῶν τῶν παρακειμένων οἰκιῶν εἰσήρχετο ἐλευθέρως εἰς τὸ δωμάτιόν του· ὑπὲρ τὸ δέον ἐλευθέρως ἴσως, διότι ὁ γέρων αἰσθανθεὶς εἰς τοὺς ὤμους ἐλαφρὸν ῥῖγος, ἔκλεισε τὸ παράθυρον, δι' οὗ ἐφωτίζετο ἡ πενιχρά του κατοικία.

Ὁ γέρων οὗτος εἶχε μέτριον τὸ ἀνάστημα, καὶ ἐφαίνετο ὑπερβὰς τὴν μέσην ἡλικίαν, ἐπὶ τοῦ συνόλου δ' αὐτοῦ ἔφερε ζωηρὸν τὸν τύπον τῆς χάριτος καὶ τῆς κομψότητος. Τὰ λείψανα τῶν φυσικῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων ἐμαρτύρουν ὅτι κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ ἦτο περικαλλέστατος. Τὸ πῦρ τῶν μαύρων του ὀφθαλμῶν δὲν εἶχε σβεσθῆ, τὸ μειδίαμα αὐτοῦ ἦτον εὔχαρι καίπερ μελαγχολίαν τινὰ ἐκφράζον, εἰς σαρκασμὸν ἔστιν ὅτε μετατρεπομένην. Δὲν εἶχον μὲν τὰ χείλη του τὸ ζωηρὸν τῆς νεότητος ἐρύθημα, ἀλλὰ διανοιγόμενα διέφαινον διπλοῦν στοῖχον ὀδόντων λευκοτάτων. Ἡ ἔλλειψις εὐστροφίας ἐν ταῖς κινήσεσιν αὐτοῦ κατήλεγχε τὸ βάρος τῶν ἐτῶν, ὅπερ ἐν τούτοις ἔφερεν ἀξιοπρεπῶς. Ὁ ποῦς του ἐφαίνετο μόλις προσψαύων τὰς τραχείας πλάκας τοῦ ὑπερῴου του, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μὴ φθείρῃ ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ἐκείνης ἐπιφανείας τὰ ἐξ ἰσπανικῆς βύρσης καὶ ἀργυρᾶς πόρπας φέροντα πέδιλά του.

Τὸ δωμάτιον ἦτο μικρὸν καὶ πενιχρῶς ἐσκευασμένον — μικρὰ κλίνη μετὰ τροχίσκων ὑπὸ μικροῦ διαστίκτου ἐφαπλώματος κεκαλυμμένη, ξίφος εἰς τὸν τοῖχον ἀνηρτημένον, ἱμάτιον κεντημένον πολυχρόνιον χρῆσιν μαρτυροῦν, ἐπιμελῶς δ' ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου ἕδρας τοποθετημένον, τράπεζα ἐλατίνη κατάφορτος χαρτίων, παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης μικρὰ κομμώσεως τράπεζα ἐφ' ἧς ὑπῆρχον ἀργιλλόπλαστος λεκάνη καὶ ἀγγεῖον ἄνευ λαβίδων—τοιαῦτα ἦσαν τὰ κυριώτατα ἀντικείμενα τὰ σκευάζοντα τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἐνδιαίτημα. Ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ὀξείας γωνίας, ἥτις ἐσχηματίζετο ὑπὸ τῆς ἐπικλινοῦς στέγης, ἔκειτο μέγα μέλαν κιβώτιον, οὗτινος τὸ κάλυμμα ἦτο ἀνοικτὸν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ.

Περατωθείσης τῆς ἐπιδιορθώσεως, ὁ γέρων ἐθεώρησε τὸ ἔργον του εὐχαριστημένος ἅμα καὶ ἠγανακτημένος, καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς κλίνης τὸ ἐπιδιορθωθὲν περιπόδιον. Εἶτα ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ κιβωτίου λεπτὸν ἐκ *βατίστας* χιτῶνα ἐπὶ τοῦ στήθους κυματοειδῶς πεποικιλμένον, ὑπενδύτην διηνθισμένον, καὶ ἀναξυρίδα ἐκ μέλανος μεταξωτοῦ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐδείκνυε σπουδὴν νὰ ἐνδυθῇ. Ἐβάδιζεν ἐν τῷ δωματίῳ, ἱστάμενος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὅπως παρατηρήσῃ τὸ ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου γείτονος ἐκκλησίας ὡρολόγιον. Ἐφαίνετο ἀναμένων τινά.

— Ἐβράδυνε, ἐψιθύρισεν, ἀναλαμβάνων τὸ βάδισμά του. Μήπως δὲν ἔλθῃ; μήπως μὲ γελάσῃ; . . . Μπᾶ! πρέπει νὰ τὸ λάβω πρὸ ὀφθαλμῶν· ὑπέφερα τόσα ἄλλα! . . Ἆ! ἀκούω βήματα εἰς τὴν κλίμακα. . . ἐκεῖνος θὰ εἶνε. . . κτυποῦν τὴν θύραν . . . Εἰσέλθετε, κύριε.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη. Ἀνήρ, οὗτινος ἡ ὄψις ἐξέφραζεν ἀγαθότητα, ἐνδεδυμένος μελάγχρουν ἔνδυμα μὲ χαλύβδινα κομβία, ἐφάνη ἐπὶ τῆς φλιᾶς. Εἰσελθὼν ἀφεῖλε τὸν τριγωνικὸν αὐτοῦ πῖλον καὶ ἐχαιρέτισεν εὐσεβάστως.

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε δούξ· ἐβράδυνα πολύ;

— Ὤ! διόλου, ἓν λεπτὸν μόνον, κύριε Κέλλαϋ.

— Εἷς διευθυντὴς θεάτρου δὲν ἀνήκει εἰς τὸν ἑαυτόν του· δὲν τῷ εἶνε εὔκολον νὰ εἶνε ἀκριβής. Ἀπὸ τὸ θέατρον ἕως εἰς τὴν θύραν σας, εἰς τὴν ὁδὸν Σουαλόου, μόλις εἶνε πέντε λεπτά, καὶ ὅμως μ' ἐσταμάτησαν δεκάκις ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πρόφασιν· ἀλλὰ τέλος πάντων ἦλθον.

— Καὶ καλῶς ἤλθετε, κύριε Κέλλαϋ. Τὴν ἐργασίαν μου τὴν ἐτελείωσα· ἐσηκώθην ἀπὸ τὴν αὐγὴν ὅπως τὴν τελειώσω. Ἰδοὺ δέκα φύλλα μουσικῆς καλῶς ἀντιγεγραμμένης, τὸ καυχῶμαι, πρὸς ἓν σελήνιον τὸ φύλλον.

— Αἰσθάνομαι ὀλίγην ἐντροπήν, κύριε δούξ, ἐγχειρίζων πρὸς ὑμᾶς τὸ μικρὸν τοῦτο ποσόν. Εἶνε

τόσον γλίσχρος ἡ ἀνταμοιβὴ αὐτὴ τῆς ἐργασίας σας!

Ἐν τούτῳ ὁ Κέλλαϋ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέκα ἀργυρᾶ νομίσματα.

— Τὰ χρήματα ταῦτα τὰ λαμβάνω μετ' εὐχαριστήσεως, ἀγαπητέ μοι Κέλλαϋ, εἶπεν ὁ δούξ. Εἶνε τὰ πρῶτα χρήματα τὰ ὁποῖα κερδίζω εἰς τὸν βίον μου. Διατί νὰ ἐρυθριάσω λαμβάνων αὐτά; Ἡ ἀντιγραφὴ εἶνε καλή; Τὸ ἐλπίζω, διότι ἔβαλα ὅλα μου τὰ δυνατά· οὔτε κηλίς, οὔτε λάθος ὑπάρχει εἰς κανὲν μέρος.

— Εἶνε ὡραιοτάτη, θαυμασία ἡ ἀντιγραφή, κύριε δούξ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω, ἐντρέπομαι διότι σᾶς δίδω τόσον ὀλίγα.

— Δὲν ζητῶ περισσότερα· διατί νὰ λάβω ἐγὼ περισσότερα ἀφ' ὅ,τι συνήθως πληρόνετε διὰ τὸ ἔργον τοῦτο; Ἡ ἀγαθότης σας μὲ καθυποχρεοῖ, κύριε Κέλλαϋ. Εἶσθε ἀληθὴς εὐγενής· μοὶ παρέχετε ἐργασίαν, καὶ ἔχετε τὴν ἁβροφροσύνην νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι εἶμαι ὁ δοὺξ Μοντινιάκ, ἐν ᾧ ἐνίοτε καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος προσπαθῶ νὰ τὸ λησμονήσω. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐντροπὴ νὰ κερδίζῃ τις τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ τῆς ἐργασίας του. Μοὶ φέρετε ἄλλην μουσικὴν νὰ σᾶς ἀντιγράψω;

— Ἰδοὺ τὰ μέρη τῆς ὀρχήστρας τῆς *Ἀρμίδας* τοῦ Σακκίνη, ἡ ὁποία ἀκόμη δὲν παρεστάθη ἐν Ἀγγλίᾳ· ἡ πρώτη παράστασις ὡρίσθη νὰ γείνῃ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

— Θὰ εἶνε ἕτοιμα ὅταν τὰ θελήσητε.

— Ὦ! μὲ τὴν ἡσυχίαν σας, κύριε δούξ, μὲ τὴν ἡσυχίαν σας. Εἴθε ὅλοι νὰ εἶχαν τὴν ἰδικήν σας ἀκρίβειαν εἰς τὸ θέατρον, ὅπου πάντοτε κάποιος θὰ μοῦ ἀργοπορήσῃ.

— Ἀπὸ μέρους μου μὴ φοβεῖσθε ποτὲ ἀργοπορίαν. Καὶ τώρα ἂς ἀφήσωμεν τὰς ὑποθέσεις, καὶ ἂς ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ διασκεδάσεων ὀλίγον. Θὰ ἔχω ἀπόψε εἰσιτήριον διὰ τὸ μελόδραμα;

— Βεβαιότατα, μετὰ χαρᾶς. Μὲ τὸ εἰσιτήριον τοῦτο εἰμπορεῖτε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὸ θεωρεῖον τοῦ διευθυντοῦ. Ἀπόψε παριστάνεται τὸ καλλίτερον ἔργον τοῦ Μαρτίνη.

— Ἆ! κύριε Κέλλαϋ, εἶσθε ἀξιαγάπητος ἄνθρωπος· θὰ περάσω καλὴν ἑσπέραν· θὰ λησμονήσω πρὸς στιγμὴν τὰς λύπας μου καὶ τὰς φρικώδεις συμφορὰς τῆς πατρίδος μου.

— Μὴ ἀποθαρρύνεσθε, κύριε δούξ· ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀπελπιζώμεθα ἀπὸ τὴν θείαν Πρόνοιαν, καὶ... ἀφ' οὗ εὑρισκόμεθα ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἐλευθέρως;

— Ἀναμφιβόλως· τοιοῦτο πενιχρὸν ὑπερῷον πρέπει νὰ εἶνε τὸ ἄσυλον τῆς παρρησίας· ἡ ἐπιφύλαξις καὶ οἱ περιορισμοὶ μόνον εἰς πολυτελεῖς αἰθούσας ἁρμόζουν.

— Αἴ λοιπόν, τί θὰ ἐλέγετε, ἂν σᾶς παρουσίαζον μέσον τι μὲ τὸ ὁποῖον ν' ἀνακτήσητε τὴν περιουσίαν σας, καὶ ἀναλάβητε εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν θέσιν, ἡ ὁποία σᾶς ἀνήκει;

— Ἐλπίζω ὅτι δὲν θά μοι προτείνητέ τι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν τιμήν.

— Ὦ! κύριε δούξ, πῶς εἰμπορεῖτε νὰ ὑποθέσητε...

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε Κέλλαϋ, ἡ πτωχεία κάμνει τὸν ἄνθρωπον δύσπιστον. Συγχωρήσατε τὴν ἀκουσίαν μου ταύτην παρατήρησιν, καὶ ὁμιλήσατε ἄνευ περιστροφῶν· σᾶς ἀκούω.

Β'

Ὁ Κέλλαϋ ἔβηξε δὶς ἢ τρὶς ἐβημάτισε μικρὸν ἐν τῷ δωματίῳ, εἶτα ἐφάνη ἐνδοιάζων, ἔκρουσε τὸν πῖλόν του δίκην τυμπάνου, εἶτα τέλος ἤρξατο οὕτως·

— Πρόκειται περὶ μιᾶς κυρίας.

— Ἆ! εἶπεν ὁ δούξ.

— Εἶνε πλουσία.

— Αὐτὸ δὲν συμβαίνει πάντοτε... καὶ... ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε νέα;

— Δὲν εἶνε γραῖα· ἀλλ' ὑπῆρξεν ἄλλοτε νεωτέρα.

— Ὅλοι ὑπήρξαμεν νεώτεροι.

Τὰς λέξεις ταύτας λέγων ὁ δοὺξ ἔλαβε δραγμὴν ταμβάκου, ἀφ' οὗ πρῶτον ἔτεινε τὴν ὀστρακίνην ταμβακοθήκην του πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου.

— Τὴν εἴδετε εἰς τὸ θέατρον, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Κέλλαϋ· ἔχω τοὐλάχιστον λόγους νὰ τὸ ὑποθέτω, διότι τὸ θεωρεῖόν της εἶνε ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ ἰδικοῦ μου, ὅπου μοὶ κάμνετε τὴν τιμὴν ἐνίοτε νὰ ἔρχεσθε.

— Πολὺ καλά· μὲ γνωρίζει· καὶ ἔπειτα;

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ; Ἡ κυρία, ἡ ὁποία, ἐν παρόδῳ, ἔχει ζωηρὰν φαντασίαν, εἶνε φιλόδοξος καί...

— Ἐξακολουθεῖτε, κύριε Κέλλαϋ.

— Ὀνομάζεται *μίστρες* Κρούμπ. Εἶνε χήρα καὶ ἄτεκνος. Δὲν γνωρίζω τίποτε περὶ τῆς καταγωγῆς της, τὴν ὁποίαν ἄλλως τε ὑποθέτω ἀρκετὰ ἄσημον. Φαίνεται ὅτι εἶνε Ἰρλανδή, ἂν κρίνω ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος τόνου τῆς προφορᾶς της. Ὁ μακαρίτης Κρούμπ, ἐγένετο δὶς λόρδος δήμαρχος τοῦ Λονδίνου· ἦτο παντοπώλης καὶ τὸ παντοπωλεῖόν του ἔφερεν ἔμβλημα *Τὸ χρυσοῦν κάνιστρον*. Ἀφῆκεν εἰς τὴν γυναῖκά του ὅλην του τὴν περιουσίαν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἡ κυρία Κρούμπ εἶνε πλουσιωτάτη. Παρετήρησε τὸν κύριον δοῦκα εἰς τὸ θέατρον καί...

Ὁ Κέλλαϋ ἔστη.

— Οἱ ὡραῖοί μου ὀφθαλμοὶ τῇ ἔκαμον ἐντύπωσιν, εἶπεν ὁ δοὺξ πανούργως μειδιῶν.

— Δὲν εἰξεύρω· ἀλλὰ συνέλαβεν ἰδέαν τινὰ... Μὲ ἄλλους λόγους ἐπιθυμεῖ νὰ γείνῃ δούκισσα Μοντινιάκ.

— Μεγάλην τιμήν μοι κάμνει· ἡ ἰδέα εἶνε πολὺ κολακευτικὴ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὴν κοινωνικήν μου τάξιν· περισσότερον ἴσως διὰ τὴν κοινω-

νικὴν μου τάξιν παρὰ δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον. Καὶ ἡ κυρία Κροὺμπ ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν κύριον Κέλλαϋ τὰς ἐλπίδας της καὶ τὰ σχέδιά της;

— Μοὶ ἐνεπιστεύθη τὸ μυστικόν της, ἐλπίζουσα βεβαίως ὅτι θὰ τὸ προδώσω.

— Ὦ! τὰ μυστικά των αἱ γυναῖκες μόνον ὅταν θέλουν νὰ γίνουν γνωστὰ τὰ ἐκμυστηρεύονται.

— Ἡ *μίστρες* Κροὺμπ δὲν εἶνε μόνον ἁπλῶς γυνὴ μὲ ἐπιθυμίας καὶ σχέδια, εἶνε γυνὴ ἐνεργητική, δραστηρία. Ἀνεκάλυψε τὴν διεύθυνσίν σας.

— Ἀ! κύριε Κέλλαϋ, ἐφάνητε ἀκριτόμυθος. Σᾶς ἐπετρέπετο νὰ προδώσητε τὴν κυρίαν Κροὺμπ, ἀλλὰ δὲν ἐκάματε καλὰ νὰ προδώσητε ἐμέ.

— Κύριε δοῦξ, μὴ μὲ μέμφεσθε, διότι δὲν πταίω ἐγώ. Ἡ κυρία παρήγγειλεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον της νὰ σᾶς ἀκολουθήσῃ ἀπὸ τὸ θέατρον ἕως ἐδῶ. Ἰδοὺ πῶς ἀνεκάλυψε τὸ οἴκημά σας.

— Τί γυναῖκα! Θεέ μου!

— Δὲν εἶνε τοῦτο μόνον· σκοπεύει νὰ ἔλθῃ νὰ σᾶς ἐπισκεφθῇ.

— Θέλει νὰ μὲ καταλάβῃ ἐξ ἐφόδου;

— Ὦ! ἡ ἐθιμοταξία δὲν θὰ τὴν ἐμποδίσῃ. Εἶνε μάλιστα δυνατὸν νὰ περάσῃ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐν ᾧ πηγαίνει εἰς τὸ θέατρον.

— Ἀλλ' αὐτὴ εἶνε γυνὴ ἱκανὴ νὰ πράξῃ τὰ πάντα!

— Σᾶς βεβαιῶ, κύριε δοῦξ, ὅτι ἡ κυρία Κροὺμπ δὲν εἶνε συνήθης γυνή... Ὦ! νά, ἀνέκραξεν ὁ Κέλλαϋ, προκύπτων ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὴν κεφαλήν του, μία ἅμαξα ἐσταμάτησεν ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν σας. Αὐτὴ εἶνε· γνωρίζω τὴν οἰκοστολὴν τοῦ ὑπηρέτου της.

— Αὐτὴ ἐδῶ! ἀνεφώνησεν ὁ δοῦξ, τεταραγμένος εἰς τὸ ἔπακρον. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὴν δεχθῶ μὲ τοιαύτην ἐνδυμασίαν! Καταβῆτε ὀγρήγορα, κύριε Κέλλαϋ, κρατήσατέ την πέντε λεπτά· εἰς τὴν ζωήν σας, μὴ τὴν ἀφήσετε ν' ἀναβῇ πρὶν περάσουν πέντε λεπτά.

Ὁ Κέλλαϋ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ὁ δοῦξ ἤρξατο κατεσπευσμένως ἐνδυόμενος.

Γ'

Ὁ δοῦξ, παραζαλισθεὶς ὑπὸ τῆς αἰφνιδίου καὶ ἀπροσδοκήτου ἐπισκέψεως, κατώρθωσε τέλος πάντων νὰ ἐνδυθῇ, ἐφόρει δὲ ἤδη καὶ τὰς χειρίδας τοῦ ἐπενδύτου του ὅτε ἐλαφρὸς κτύπος ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν.

— Εἰμπορῶ νὰ εἰσέλθω; εἶπε συγχρόνως φωνὴ ἧς ὁ τόνος, καίτοι γυναικεῖος, κατήλεγχε σθένος οὐχὶ σύνηθες εἰς τὸ γυναικεῖον φῦλον.

Ἅμα τῇ καταφατικῇ ἀποκρίσει τοῦ δουκός, γυνὴ πολυτελέστατα ἐνδεδυμένη, μεγαλοπρεπεστάτη δὲ τὸ ἐξωτερικόν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον.

— Ὁ κύριος δοῦξ Μοντινιάκ, νομίζω, εἶπεν ὑποκλινομένη καὶ κινοῦσα τεράστιον ῥιπίδιον, ἐν ᾧ ἡ οὐρὰ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἐσάρωνε θορυβωδῶς τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου.

— Πράγματι, ἐγὼ εἶμαι τὸ ταπεινὸν τοῦτο ὑποκείμενον, κυρία. Λάβετε, σᾶς παρακαλῶ, τὸν κόπον νὰ καθήσητε, καὶ συγχωρήσατέ με διότι σᾶς δέχομαι εἰς τόσον πτωχικὸν οἴκημα. Ὦ! ἐν τούτοις σᾶς εἶμαι καθυπόχρεως διὰ τὴν τιμήν, τὴν ὁποίαν μοῦ κάμνετε.

Οὕτως ὁμιλῶν ὁ δοῦξ καὶ ἐπιχαρίτως κλίνων ἐξήταζε διὰ τοῦ βλέμματος τὴν κυρίαν Κροὺμπ.

Ἦτον ὑψηλὴ γυνή, εὔσωμος, εὐμελής. Οἱ μεγάλοι μέλανες αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλουν ὑπὸ μακρὰς ὀφρῦς, ὧν τὸ ἐβενῶδες χρῶμα ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παιπάλην τῆς χλιδώσης αὐτῆς κόμης. Τὸ ἐρυθρὸν καὶ τὸ λευκὸν συνεκεράννυντο ἐπὶ τῶν παρειῶν της ἀφειδῶς, ἡ δὲ φύσις κατ' οὐδὲν μετεῖχε τοῦ ζωηροῦ, ὡς κινναβάρεως, ἐρυθήματος τῶν χειλέων της. Συνελόντι εἰπεῖν, ἦτο καλλονὴ θελκτική, καίτοι ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως ῥωμαλέα, καὶ ἐπικαλουμένη τὴν ἐπικουρίαν τῶν κοσμημάτων, διότι οἱ ἀδάμαντες καὶ τὰ ψέλλια ἄφθονα ἐπεδείκνυντο πανταχοῦ ὅπου ὑπῆρχε θέσις δι' αὐτά.

— Ὁ Μίκε Κέλλαϋ μοῦ εἶπεν ὅτι θὰ σᾶς εὕρω ἐδῶ, κύριε δούξ. Αὐτὸς ὁ Μίκε εἶνε πολὺ καλός, ἀλλὰ τί φλύαρος! Μόλις τάχα κάμνει πῶς ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ καὶ δὲν ἔχει τελειωμὸν πλέον. Φαντασθῆτε· μ' ἐκράτησε σωστὸν ἓν τέταρτον τῆς ὥρας κάτω εἰς τὴν θύραν διὰ νὰ μοῦ εἰπῇ δὲν εἰξεύρω κ' ἐγὼ τί.

— Ὁ κύριος Κέλλαϋ εἶνε ὑποχρεωτικώτατος ἄνθρωπος· ἐγὼ, τοὐλάχιστον τὸν θεωρῶ ἄξιον παντὸς ἐπαίνου.

— Κύριον Κέλλαϋ τὸν λέγετε σεῖς; Ἐγὼ τὸν λέγω Μίκε. Εἶνε τόρα τόσος καιρὸς ποῦ τὸν γνωρίζω! Ἦτο διευθυντὴς τοῦ Δρούραϋ-Λάνε εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Σέρραϋ, τοῦ Σέρριδαν θέλω νὰ εἰπῶ, ὅταν ἐγὼ ἤμην ἀκόμη εἰς τὸ *μπαλλέτο*.

Τὸν δοῦκα διέφυγε κίνημα ἐκπλήξεως, πάραυτα κατασταλὲν ὑπὸ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἁβρότητος.

— Πῶς; ὑπήρξατε χορεύτρια λοιπόν;

— Διατί ὄχι; Ἀ! Τότε ἤμην ὀλίγον περισσότερον εὐκίνητος ἀπὸ σήμερον, καὶ μὲ ἐθεώρουν ὡς χαριεστάτην χορεύτριαν.

— Ὦ! ὡς ἀξιολάτρευτον καλλιτέχνιδα, εἶμαι βέβαιος, εἶπε φιλοφρόνως ὁ δούξ.

— Ὅπως δήποτε αὐτὴ ἦτον ἡ γνώμη τοῦ γέρου-Ζόε Κρούμπ.

— Τοῦ γέρου-Ζόε Κρούμπ; ἠρώτησεν ὁ δοῦξ μετ' ἀμηχανίας τινός.

— Τοῦ συζύγου μου, κύριε, τοῦ μακαρίτου συζύγου μου. Τὸν ὠνόμαζον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διότι ἦτο πολὺ δημοτικὸς καὶ τὸν ἠγάπων ὅλοι.

— Μηδὲ τῆς κυρίας ἐξαιρουμένης; εἶπεν ὁ δοῦξ μειδιῶν καὶ προσπαίζων ἅμα μετὰ τῆς ταμβακοθήκης του.

— Φυσικῶς, ἀφ' οὗ ἤμην σύζυγός του! Ἆ! Ἦτον ὁ καλλίτερος τῶν ἀνθρώπων εἰς ὅλην του τὴν ζωήν. Ἠγάπα κάπως ὑπερβολικὰ τὸ ποτὸν καὶ δὲν εἰμπόρει νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του ὅταν ἔπινεν, ἀλλ' ἦτον ἥμερος ὡς ἀρνὶ καὶ ὅταν ἀκόμη ἦτο μεθυσμένος. Ἀπέθανεν ὁ καϋμένος! Ὀλίγον ἔλειψε νὰ χάσω τὸ φῶς μου ἀπὸ τὰ πολλὰ δάκρυα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παρηγορηθῇ κανεὶς τέλος πάντων, καὶ ἀφῆκα τὸ πένθος μου ἅμα ἤρχισαν αἱ ζέσται. Τὰ μαῦρα εἶνε ἀνυπόφορα εἰς τὰ κυνικὰ καύματα, καὶ ἔπειτα τὸ *κρέπι* δὲν μοῦ πηγαίνει διόλου. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἀπέθανε καὶ μοῦ ἀφῆκε ὅλην του τὴν περιουσίαν, πολὺ καλὴν περιουσίαν, κύριε δούξ.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς συγχαρῶ, κυρία Κρούμπ.

— Ναί, εἶμαι εὐχαριστημένη, διότι εἶμαι πλουσία.

Εἶτα προσεῖπεν ἀποτόμως·

— Εἶσθε πτωχός, κύριε δούξ;

— Κυρία, ἡ ἱσπανικὴ παροιμία λέγει ὅτι ὁ ἔρως καὶ ὁ βῆχας δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κρυφθῶσι. Ὑπάρχει καὶ τρίτον τι ὄχι ὀλιγώτερον δύσκολον νὰ κρυφθῇ — ἡ πτωχεία. Εἶμαι μετανάστης, δηλαδὴ διωγμένος ἀπὸ τὴν πατρίδα μου ἐξ αἰτίας τῶν τρομερῶν συμβάντων τὰ ὁποῖα τὴν συνταράττουν. Ἔζησα ἄλλοτε ἐντὸς ὡραίου μεγάρου· σήμερον μοῦ χρησιμεύει ὡς ἄσυλον τὸ ὑπόστεγον τοῦτο δωμάτιον. Ναί, πρωτάκουστος ἐπανάστασις, ἡ ἀχαλίνωτος ὁρμὴ μαινομένου ὄχλου, ὁ σωρὸς τῶν ἐγκλημάτων τὰ ὁποῖα διαπράττει σπεῖρα κακούργων μὲ ἠνάγκασαν νὰ ἐκπατρισθῶ. Καὶ δὲν εἶμαι ὁ μόνος. Ὑπάρχει ἐδῶ πλῆθος προσφύγων, οἱ ὁποῖοι παρατηροῦν θλιβερῶς πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πορθμοῦ, συλλογιζόμενοι τὰς κοιτίδας τῶν παιδικῶν των χρόνων, τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἐπανίδουν ἴσως ποτέ, ἢ τὰς ὁποίας θὰ ἐπανεύρουν κατεστραμμένας, λεηλατημένας, ἀποτεφρωμένας. Συγχωρήσατέ μοι ἂν σᾶς ὁμιλῶ περὶ τῶν πραγμάτων τούτων· παραφέρομαι συνήθως ὅταν ἀναλογίζωμαι τόσας συμφοράς, τόσα ἐρείπια. Ἤθελον νὰ σᾶς εἴπω μόνον ὅτι εἶμαι εἷς ἐκ τῶν τόσων χιλιάδων, εἷς ἀπὸ τοὺς ὀλιγώτερον δυστυχεῖς ἴσως, διότι εἶμαι ὁ τελευταῖος τῆς γενεᾶς μου, ἐν ᾧ ἄλλοι τρέμουν κάθε στιγμὴν διὰ τὴν ζωὴν προσφιλεστάτων ὄντων. Εἴμεθα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑποκείμεθα εἰς τὰς θελήσεις του... Ἀλλά, συγχωρήσατέ μοι μίαν φορὰν ἀκόμη, θὰ καταδεχθῆτε νὰ μοῦ ἐξηγήσητε τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεώς σας καὶ μοῦ εἴπητε εἰς τί χρεωστῶ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σᾶς δεχθῶ σήμερον;

— Κύριε δούξ, ἀφήσατέ με πρῶτον νὰ σᾶς εἴπω ὅτι μοῦ ἐμπνέετε εἰλικρινῆ συμπάθειαν.

— Ἆ! κυρία, ἡ συμπάθεια ἀγαθῆς καρδίας εἶνε βάλσαμον εὐεργετικόν. Ποῖος εἰμπορεῖ νὰ τὴν περιφρονήσῃ;

— Αἴ λοιπόν... ὁ Μίκε Κέλλαϋ θὰ σᾶς τὰ εἶπεν ὅλα.

— Ὁ Μίκε Κέλλαϋ μοῦ ὡμίλησε δι' ὑμᾶς, εἶνε ἀληθές. Πρέπει νὰ λησμονήσω ὅσα μοὶ εἶπε; πρέπει νὰ τὰ ἐνθυμηθῶ; Μοῦ εἶπε πρῶτον ὅτι σκέπτεσθε εὐνοϊκῶς περὶ ἐμοῦ, πάρα πολὺ εὐνοϊκῶς.

— Ὄχι περισσότερον τοῦ δέοντος. Εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν τὸ εἶπεν αὐτό. Εἶσθε μόνος, κύριε δούξ; ἄγαμος;

— Χηρευμένος, κυρία. Ἐνυμφεύθην νεώτατος καὶ ἔχασα τὴν σύζυγόν μου πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Ἀπέθανεν ἡ δυστυχὴς γυνή, ἀφ' οὗ ἐγέννησε τέκνον, τὸ ὁποῖον τὴν ἠκολούθησεν εἰς τὸν τάφον. Ἐνόμισα τότε ὅτι δὲν θὰ ἐπέζων μετὰ τὸ δυστύχημα ἐκεῖνο, ἀλλ' ἀλλοίμονον! ἐπέζησα διὰ νὰ ὑποφέρω πολλὰ ἄλλα.

— Δὲν ἐνυμφεύθητε δευτέραν φοράν; καὶ... πῶς νὰ τὸ εἰπῶ; δὲν ἔχετε κάπου καμμίαν δευτέραν σύζυγον; κανένα μυστηριώδη δεσμόν, ὁ ὁποῖος εἰμπορεῖ νὰ ἐκπηδήσῃ ἔξαφνα στιγμήν τινα ἀπὸ κανὲν ἑρμάριον;

— Κυρία, τὸ ἑρμάριόν μου εἶνε σχεδὸν κενόν, καὶ βέβαια δὲν περιέχει τὸ ἀντικείμενον περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖτε, δὲν ἐνυμφεύθην δὲ καὶ δευτέραν φοράν.

— Κυττάξατε αὐτό, εἶπεν ἡ χήρα ὀρέξασα πρὸς τὸν κύριον Μοντινιὰκ χεῖρα κατάφορτον δακτυλίων, ὧν οἱ πολύτιμοι λίθοι ἀπήστραπτον εἰς τὰς τελευταίας λάμψεις τῆς ἡμέρας.

Δὲν ἦτο μὲν μικκύλη ἡ χείρ, ἀλλ' ἦτο κομψὴ καὶ παχουλή.

Ὁ δοὺξ ἔθλιψεν αὐτὴν ἐλαφρῶς καὶ ἔκλινεν ὅπως ἐπιψαύσῃ αὐτὴν διὰ τῶν χειλέων του.

— Κυρία, εἶπεν, εἶνε ὡραία χείρ. Ὁ κύριος Κροὺμπ ὑπῆρξεν εὐτυχὴς διότι τὴν ἀπέκτησε.

— Ἀφῆκε διακοσίας χιλιάδας λίρας στερλίνας ἐντὸς τῆς παλάμης τῆς χειρὸς ταύτης.

— Ὁ βωμὸς εἶνε ἄξιος τῆς προσφορᾶς.

— Ἂν ὑπανδρευθῶ πάλιν, σκοπεύω νὰ δώσω εἰς τὸν σύζυγόν μου τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας μου. Τὴν πρώτην φορὰν μὲ ἐξέλεξεν ἄλλος, τόρα θέλω νὰ ἐκλέξω ἐγώ.

— Πολὺ δίκαιον· ὁ πλοῦτος καὶ ἡ καλλονὴ ἔχουν τὰ προνόμιά των.

— Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ καλλονὴ εἶνε κἄτι τι, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν. Εἶνε σχεδὸν τὸ ἴδιον νὰ εἶμαι πτωχὴ καὶ ἄσχημος, παρὰ νὰ εἶμαι ἁπλῶς μόνον κυρία Κρούμπ. Ὁ κόσμος μὲ βλέπει ἀπὸ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω. Θὰ ἐκπλαγῆτε ἂν σᾶς εἴπω ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ἀναβῶ εἰς ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν;

— Διόλου.

— Κύριε δούξ· ἂν νυμφευθῆτε ἄλλην μίαν φορὰν ἡ σύζυγός σας θὰ φέρῃ τὸν τίτλον δούκισσα Μοντινιάκ;

— Ἀναμφιβόλως.

— Κύριε δοὺξ, διῆλθέ ποτε ἀπὸ τὸν νοῦν σας νὰ νυμφευθῆτε καὶ πάλιν;

— Κυρία, πρὶν ἔλθῃ ὁ πειρασμὸς, κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι θ' ἀντιστῇ κατ' αὐτοῦ.

Ἐσίγησεν ἐπὶ στιγμὴν, καὶ ἑκάτερος τῶν δύω ὑποκριτῶν τῆς μικρᾶς ταύτης σκηνῆς ὑπόδρα ὑπέβλεπε τὸν ἕτερον—ἡ μὲν χήρα εὐθυτενὴς καὶ εὐσταθὴς, ὁ δὲ δοὺξ κλίνων μικρὸν πρὸς τὰ πρόσω μελαγχολικὸν ἔχων τὸ βλέμμα καὶ προσπαίζων μὲ τὴν ταμβακοθήκην του, ὡς πρὸς ὀλίγου, ἀλλὰ διὰ χειρὸς μᾶλλον πυρετώδους. Ἡ τὰ μῆλα τῶν παρειῶν αὐτοῦ χρωματίζουσα ἐρυθρότης ἐμαρτύρει ἄλλως τε τὴν συγκίνησίν του.

— Νομίζω ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ γάμος ἄνευ ἐντελοῦς ἔρωτος, εἶπεν ἡ κυρία Κροὺμπ γαλήνιος.

— Εἶνε ἀληθὲς, κυρία· ὁ ὑμέναιος καὶ ὁ ἔρως ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀχώριστοι· ἀλλὰ παρεμπίπτουσι μεταξὺ αὐτῶν διαφοραὶ καὶ ἀποχωρίζονται. Εἶδον πολλὰ συνοικέσια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν προσῆλθεν ὁ ἔρως καίτοι προσκληθείς. Λυποῦνται ἴσως διὰ τὴν ἀπουσίαν του, ἀλλ' ἐπὶ τέλους συνειθίζουν καὶ χωρὶς αὐτόν.

— Κύριε δοὺξ, παρατηρήσατε ἀκόμη τὴν χεῖρά μου· ἐντὸς αὐτῆς ὑπάρχουν ἑκατὸν χιλιάδες λίραι στερλίναι εἰς γραμμάτια τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης. Ἂν προσέξητε, εἰμπορεῖτε ν' ἀκούσητε τὸν ἦχον τὸν ὁποῖον ἀποτελεῖ ἡ προστριβὴ τοῦ χαρτίου· εἶνε ἦχος εὐάρεστος εἰς τὸ οὖς. Τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου μου ὁ κύλινδρος οὗτος τῶν γραμματίων θὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου χεῖρα εἰς τὴν τοῦ συζύγου μου.

— Βλέπω διὰ τῆς φαντασίας μου τὰ εὐτυχῆ αὐτὰ γραμμάτια, καὶ ἀκούω, ὅπως μοὶ εἴπατε, τὸν εὐάρεστον θροῦν τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν. Φαίνονται σκιρτῶντα ἀπὸ χαρὰν, ὡς εὑρόντα τόσον θελκτικὴν φωλεάν.

— Τέλος πάντων, κύριε δοὺξ, θέλετε νὰ λάβητε τὴν χεῖρά μου;

— Κυρία, ἀνέκραξεν ὁ γέρων μετανάστης, μὲ παρεζάλισε, μ' ἐθάμβωσεν, ὄχι τὸ περιεχόμενον τῆς χειρὸς αὐτῆς οὐδὲ τὰ κοσμήματα τὰ ὁποῖα φορεῖ, ἀλλ' ἡ λευκότης αὐτῆς.

— Λάβετέ την τοὐλάχιστον, εἶπεν ἡ χήρα καγχάζουσα καὶ ὁδηγήσατέ με εἰς τὴν ἅμαξάν μου. Θὰ ἦτον ὑπερβολικὴ ἡ καλωσύνη σας ἂν μὲ συνοδεύετε εἰς τὸ θέατρον. Ὑπάρχει διὰ σᾶς θέσις εἰς τὸ θεωρεῖόν μου· κάμετέ μου τὴν τιμὴν νὰ δεχθῆτε.

Ὁ δοὺξ προσέψαυσεν αὖθις διὰ τῶν χειλέων του τὴν χεῖρα ταύτην καὶ ὡδήγησε φιλοφρόνως τὴν κυρίαν Κροὺμπ διὰ τῆς στενῆς κλίμακος εἰς τὴν ἅμαξάν της.

Δ'

Ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος λάμπει ἐπὶ τοῦ παραδείσου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Οἱ διάδρομοι εἶνε πλήρεις περιπατητῶν. Ὅμιλος ἀνδρῶν διαφόρου ἡλικίας θερμαίνονται ὡς σαῦραι εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ εὐεργετικοῦ ἄστρου. Ἄλλοι εὑρίσκοντες ἀνυπόφορον τὴν θερμότητα, ζητοῦσι σκιὰν ὑπὸ τὰ δένδρα.

Ἡ γλῶσσα ἣν ὁμιλοῦσι δὲν ἐννοεῖται ὑπὸ τοῦ πλήθους· εἶνε Γάλλοι μεταναστάται. Τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν ἐμφαίνει θλῖψιν, ἀλλ' οὐχὶ ἀποθάρρυνσιν· ἔνδυμα φέρουσι τὸ τῆς ἐποχῆς — πίλους μεγάλους γωνιώδεις, φενάκας πεπασμένας καὶ εἰς οὐρὰν ἀποληγούσας, ἐπενδύτας κεντητοὺς μὲ μακρὰ κράσπεδα, μετάξινα περιπόδια, καὶ πέδιλα μετὰ πορπῶν. Ἡ ἐνδυμασία των εἶνε, οἴμοι! τετριμμένη, ἀλλὰ τὴν φέρουσιν μετ' ἄκρας ἀξιοπρεπείας. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν εἶνε γέροντες καὶ ἀνάπηροι, καὶ φέρουσιν ἐπὶ τῆς μορφῆς των καὶ ἐφ' ὅλου των τοῦ ἐξωτερικοῦ τὰ ἴχνη μακρῶν δεινοπαθημάτων. Τὸν ταμβάκον αὐτῶν λαμβάνουσι φειδωλῶς ἀπὸ κασσιτερίνων ταμβακοθηκῶν ἢ καὶ ἀπὸ χαρτίνων χωνίων, διότι αἱ πολύτιμοι ταμβακοθῆκαι, τὰ παλαιὰ οἰκογενειακὰ κειμήλια, ἐπωλήθησαν πρὸς ἀγορὰν ἄρτου. Ἐκ τῆς ζωηροτάτης συνδιαλέξεως αὐτῶν εὐχερῶς εἰκάζει τις ὅτι περὶ λίαν ἐνδιαφέροντος αὐτοῖς θέματος συνδιαλέγονται· ὁμιλοῦσι περὶ τῆς πατρίδος των, τῶν βασάνων των, τῶν ἐλπίδων των, ναὶ, τῶν ἐλπίδων των, αἵτινες εἶχον τότε ἀναπτερωθῆ ὑπὸ μεγάλης παρασκευαζομένης ἐπιχειρήσεως.

— Εἰδήσεις προερχόμεναι ἀπὸ βεβαίαν πηγὴν, εἶπεν εἷς αὐτῶν εἰς τὸν γείτονά του, μὲ πληροφοροῦν ὅτι σχεδιάζεται νέα ἀπόπειρα. Ὁ Πουϊζαὶ ἐνεργεῖ δραστηρίως.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ, ἐψιθύρισεν ὁ ἕτερος.

— Ἡ Βανδαία θὰ ἐξεγερθῇ ἐκ νέου, ὁ Πὶτ μᾶς ὑπόσχεται βοήθειαν καὶ ὁ ἀγγλικὸς στόλος θὰ εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν μας. Ἡ ἀπόβασις θὰ γείνῃ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Βρετάνης· ὑπάρχει ἐκεῖ, ὡς λέγουν, στρατὸς ἓξ χιλιάδων ἀνδρῶν ἕτοιμος, ἔχων πολεμοφόδια διὰ πολὺ περισσοτέρους ἄνδρας. Χρήματα δὲν θὰ λείψουν· ἀλλ' ἔχομεν ἀνάγκην ἀρχηγῶν. Ἔχω ἐδῶ κατάλογον ἐκείνων οὓς σκέπτονται νὰ θέσουν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος. Τί γίνεται ὁ μαρκήσιος Ῥοστάνζ;

— Παραδίδει μαθήματα ὁπλασκίας.

— Ποῦ εἶνε ὁ ἱππότης Ἀλβινιάκ;

— Αὐτὸς ἔγεινεν ἐπιστάτης ἑνὸς Ἄγγλου μιλόρδου. Ὅπως εἰξεύρετε, οἱ πλεῖστοι τῶν συμπατριωτῶν μας κερδίζουσι τὸν ἄρτον των μὲ παντὸς εἴδους ἔντιμα ἐπαγγέλματα. Ἕκαστος θέτει πρὸς τοῦτο εἰς ἐνέργειαν τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα ἔχει.

Πλείστων εὐγενῶν ὀνόματα ἀπηριθμήθησαν ἐπανειλημμένως. Ὁ εἷς ἐδίδασκε γλώσσας, ὁ ἕτερος παρέδιδε μαθήματα κιθάρας ἢ βαρβίτου, ὁ τρίτος ἐκέρδαινε σπουδαίως εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι εἶχεν ἐφεύρει νέον εἶδος βαφῆς ὑποδημάτων, ἡ ὁποία ἐπετύγχανε θαυμάσια.

— Καὶ ὁ δοὺξ Μοντινιάκ;

— Ὤ! αὐτός, ἀπεκρίνατο γελῶν, νυμφεύεται, ὡς διαβεβαιοῦν, μίαν πλουσιωτάτην χήραν. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πιθανότης νὰ εἶνε ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας.

— Ὁ δοὺξ Μοντινιὰκ δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἰσέρχεται τώρα εἰς τὸν κῆπον;

— Ναί· ἀλλὰ ποῖος εἶνε ὁ μετ' αὐτοῦ νέος;

— Ὁ ὑποκόμης Σαὶν-Ζερὴ. Εἶνε ὁ μνηστὴρ τῆς δεσποινίδος Ἑλένης Βιράκ. Ἀλλ' εἶνε ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ γείνῃ ὁ γάμος των εἰς τὰς δυστυχεῖς ταύτας περιστάσεις. Ὁ ὑποκόμης μόλις καὶ μετὰ βίας κερδίζει τὰ πρὸς τὸ ζῆν διδάσκων, τὴν γαλλικὴν εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξωνίας. Λέγουν ὅτι ἡ δεσποινὶς Βιρὰκ θὰ γείνῃ καλογραῖα. Ἐμβῆκε μάλιστα ἀπὸ τώρα εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος.

— Δὲν εἶνε συγγενὴς τοῦ Μοντινιάκ;

— Ναί, εἶνε ἀνεψιά του.

Ε′

Ὁ δοὺξ Μοντινιὰκ προὐχώρει, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ὑποκόμητος, εὐειδοῦς νεανίου, εὐσταθοῦς καὶ γενναίου, φέροντος ἐπὶ τῶν χαρακτηριστικῶν του πᾶσαν τὴν εὐγενῆ ὑπερηφάνειαν τοῦ γένους του. Διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ἧττον θαμιζόμενον μέρος τοῦ κήπου.

— Λοιπόν, κύριε δοὺξ, τὴν εἴδατε;

— Τὴν εἶδον, ἀγαπητέ μοι Γάστων, καὶ μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ τὴν ἐπανίδω καὶ πάλιν. Ὑποφέρει σκληρῶς. Τὰ δάκρυά της κατέβρεξαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν ᾧ τὴν ἐνηγκαλιζόμην. Τί θλιβερώτερον τῆς ἀγωνίας τῆς νεαρᾶς ταύτης κόρης! Τί θυσία νὰ γείνῃ καλογραῖα τόσον νέα καὶ τόσον ὡραία!

— Καὶ τόσον ἀγαπωμένη, εἶπεν ὁ ὑποκόμης, διότι εἰξεύρετε πόσον τὴν ἀγαπῶ!

— Ἤθελον νὰ ἠδυνάμην νὰ σᾶς παρηγορήσω, ἀγαπητέ μου Γάστων, ἀλλ' ὑπάρχουν θλίψεις ἀπαρηγόρητοι, καὶ ἐννοῶ τὸ μέγεθος τῆς ἰδικῆς σας. Ἔχετε θάρρος! Ἡ Ἑλένη ἀπηλλάγη τῆς πικρίας τῆς ἀθλίας μας ὑπάρξεως· ἐξέλεξεν ἴσως τὴν καλλιτέραν μερίδα. Αἱ καλογραῖαι δεικνύουσιν μεγίστην ἀγαθότητα πρὸς αὐτήν. Καὶ ἐν τούτοις τί πεπρωμένον! νὰ διέλθῃ τὸν βίον της ὄπισθεν τῶν τοίχων ἑνὸς μοναστηρίου. νὰ προσεύχηται ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ ἑσπέρας, ν' ἀπαρνηθῇ ὅλας τὰς ἀπολαύσεις! τόση νεότης, τόση καλλονή, τόση χάρις καὶ πνεῦμα νὰ ταφοῦν διὰ παντός! Ἡ καρδία μου, μόνον νὰ τὸ συλλογισθῶ, σπαράσσεται, διότι εἰξεύρετε ὅτι καὶ ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ τὴν Ἑλένην!

Ὁ ὑποκόμης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν χειρῶν του, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ ἕνα λυγμόν!

— Φίλε μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, δὲν βλέπω καμμίαν θεραπείαν· ἡ Ἑλένη εἶνε πτωχή. Οἱ Βιρὰκ ἀπώλεσαν τὰ πάντα εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἡ δὲ ἰδική σας περιουσία ὅπως καὶ ἡ ἰδική μου κατεστράφησαν ἐντελῶς. Τί εἶνε αἱ ἀτομικαί μας δυστυχίαι παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς συμφορὰς τῆς προσφιλοῦς μας Γαλλίας; Ἂν τοὐλάχιστον, μᾶς ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἐλπίζωμεν! ἀλλὰ δὲν διακρίνω οὐδὲ ἐλαχίστην αἰθρίαν ἐν μέσῳ τόσης καταιγίδος.

— Ἐγὼ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀπελπισίαν μόνον διαβλέπω.

— Νομίζετε ὅτι εἴσθε ὁ μόνος ὅστις ἠγαπήσατε καὶ ὑπεφέρατε; Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἠγάπησα καὶ ὑπέφερα καὶ ὅμως ζῶ εἰσέτι. Πρέπει νὰ εἴμεθα φιλόσοφοι. Τίς ἠξεύρει μεθ' ὅλα ταῦτα τί μᾶς ἐπιφυλάττει τὸ μέλλον;

— Τὸ ἰδικόν μου εἶνε διαγεγραμμένον!

— Τί σκοπεύετε, ἀγαπητέ μου Γάστων;

— Νὰ λάβω μέρος εἰς τὴν παρασκευαζομένην ἐκστρατείαν. Ὁ Πουϊζαὶ μοὶ ὑπεσχέθη νὰ μὲ κάμῃ διοικητὴν ἑνὸς τάγματος. Οἱ Ἄγγλοι ἀποδίδουσι τὴν ἐλευθερίαν των εἰς τοὺς αἰχμαλώτους· οὗτοι δὲ συνεννοοῦνται μεθ' ἡμῶν κατὰ τῆς δημοκρατίας. Οἱ *Σουάνοι* θὰ εἶνε μαζῇ μας. Ἐλπίζομεν νὰ ἐκστρατεύσωμεν μὲ πεντήκοντα χιλιάδας ἄνδρας.

— Δὲν ἔχω, οἴμοι! τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν ἔχετε σεῖς. Μὴν ἐμπιστεύεσθε εἰς τοὺς αἰχμαλώτους... θὰ ὑποσχεθοῦν τὰ πάντα ὅπως ἐπιστρέψουν εἰς Γαλλίαν, ἀλλ' εἰς πρώτην εὐκαιρίαν θὰ σᾶς στρέψουν τὰ νῶτα. Ἐσκέφθητε, εἶπεν ὁ δοὺξ, τὰς συνεπείας τῆς ἀποτυχίας;

— Εἶνε ὁ θάνατος, τὸ εἰξεύρω. Εἴμεθα *μετανάσται* καὶ συνεπῶς ἐκτὸς νόμου. Εἰξεύρω πῶς ν' ἀποθάνω.

— Καὶ ἡ Ἑλένη;

Ἐγένετο σιγὴ βραχεῖα. Ὁ νεανίας τεταπεινωμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐσκέπτετο βαθέως. Ὁ δοὺξ ἀνεσκάλευε τὴν ψάμμον διὰ τῆς ῥάβδου του.

— Πηγαίνομεν εἰς τὸ μοναστήριον; εἶπεν αἴφνης καὶ σχεδὸν εὐθύμως. Εἰμποροῦμεν νὰ ὑπάγωμεν πεζοί, ἐκτὸς ἂν ἔχομεν καὶ οἱ δύω μας ὅσον ποσὸν ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐνοικιάσωμεν ἅμαξαν.

Ϛ′

Ἡ ἔλευσις τῶν δύω εὐπατριδῶν συνετάραξε τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀλλ' ὁ δοὺξ, ὡς κηδεμὼν καὶ ἀνάδοχος τῆς δεσποινίδος Βιράκ, εἶχε προνόμια.

— Φέρω μετ' ἐμοῦ ἕνα πιστὸν φίλον τῆς οἰκογενείας Βιράκ.

Ὁ ὑποκόμης Σαὶν-Ζερὴ ὑπηρέτησεν ἄλλοτε εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ Μαρκησίου δὲ Βιρὰκ, ἐπολέμησε καὶ ἐπληγώθη εἰς τὸ πλευρόν του.

Τοῦτο ἐλέχθη πρὸς καθησύχασιν σεβασμίας τινὸς καλογραίας, ἥτις παρετήρησε μετά τινος δυσπιστίας τὸν ὡραῖον νεανίαν.

Ἡ Ἑλένη ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ὡραιοτέρα ἴσως ὑπὸ τὴν στολὴν ἐκείνην τῆς δοκίμου ἢ ἂν ἐφόρει πολυτελῆ ἀναβολήν. Βόστρυχοί τινες τῆς ξανθῆς της κόμης διεξέφευγον ὑπὸ τὸν κεφαλόδεσμόν της. Δυστυχὴς κόμη, προωρισμένη νὰ καταπέσῃ μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸν σίδηρον τῆς θυσίας! Ἅμα ὡς εἶδε τὸν Γάστονα, αἱ παρειαὶ αὐτῆς ἐγένοντο περιπόρφυροι καὶ μόλις κατώρθωσε νὰ καταστείλῃ κραυγὴν χαρᾶς.

— Ἀγαπητή μου Ἑλένη, εἶπεν ὁ δοὺξ, ἀφ'οὗ ἠσπάθη τὸ μέτωπόν της, σᾶς παρακαλῶ νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπὶ πέντε λεπτὰ θὰ παρατηρῶ εἰς τὸν κῆπον.

Εἰς ἀμφοτέρους αἱ στιγμαὶ αὗται ἐφάνησαν θελκτικαί. Οἱ ὀφθαλμοί των ὡμίλησαν ὅσον καὶ τὰ χείλη των.

— Τὰ πέντε λεπτὰ παρῆλθον, εἶπε τέλος ὁ δούξ· δέκα μάλιστα παρῆλθον. Γάστων καιρὸς ν' αναχωρήσωμεν,

Εἶτα πλησιάσας πρὸς τὴν Ἑλένην ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς αὐτῆς μίαν μόνην λέξιν.—Ἔλπιζε.

Ζ'

— Γάστων, εἶπεν ὁ δοὺξ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν των εἰς τὴν πόλιν, ἡ Ἑλένη δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καλογραῖα. Δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς Γαλλίαν.

Ὁ Σαὶν-Ζερῆ ἠτένισεν ἔκπληκτος τὸν δοῦκα.

— Καὶ ἡ τιμή μου; ἠρώτησεν ἀγωνιωδῶς.

— Ὤ! μὴ σὲ μέλῃ, εἶπεν ὁ δοὺξ, ἀναλαμβάνω ἐγὼ νὰ σοὶ εὕρω ἀντικαταστάτην. Θὰ νυμφευθῇς τὴν Ἑλένην, καὶ ἐπιφορτίζομαι ἐγὼ νὰ τὴν προικίσω. Δὲν ἐννοεῖς; .. Τί ἀνάγκην ἔχεις νὰ ἐννοήσῃς ὅπως γείνῃς εὐτυχής; Μὴ μ'ἐρωτᾷς. Μόνον ὅταν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὅπου θὰ μὲ συνοδεύσῃς, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ ὑπάγῃς ἐκ μέρους μου μίαν ἐπιστολὴν πρὸς κυρίαν τινὰ κατοικοῦσαν εἰς τὴν Πλατεῖαν Βλουμσβουράη.

Μείνας μόνος ἐν τῷ ὑπερῴῳ του ὁ δοὺξ ἔρριψε βλέμμα περὶ ἑαυτόν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης, τετράδιον μουσικῆς ἐκαλύπτετο ὑπὸ φύλλων χαρτίου.

— Αἴ, τοῦ λοιποῦ ὁ κύριος Κέλλαϋ πρέπει νὰ εὕρῃ ἄλλον ἀντιγραφέα, εἶπε καθ' ἑαυτόν. μειδιῶν.

Εἶτα δὲ μετὰ μακρὰν ὀνειροπόλησιν ἔλαβεν ἐπανειλημμένως δύο δραγμίδας ταμβάκου.

— Ὁ κύβος ἐρρίφθη. Θὰ εἴπουν ἴσως ὅτι εἶμαι *ξαναμωραμένος*, ἀλλὰ θὰ καταστήσω δύο ὑπάρξεις εὐτυχεῖς· εἶνε ἀρκετὸν τοῦτο.

Η'

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ χήρα τοῦ ἄλλοτε δημάρχου Κρούμπ ἐγένετο δούκισσα Μοντινιάκ.

Ὁ γάμος ἐτελέσθη λίαν πρωῒ καὶ ἐν στενοτάτῳ κύκλῳ. Μετανάσται τινὲς ἐπίσημοι προσκληθέντες ἠδυνήθησαν νὰ θαυμάσωσι τὸ κάλλος τῆς νεονύμφου, τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτῆς παράστημα καὶ τὴν πολυτελῆ της ἐνδυμασίαν. Ὁ δοὺξ ἔνδυμα κυανοῦν φορῶν πλουσίως κεντημένον ἐφαίνετο κατὰ εἴκοσιν ἔτη νεώτερος.

Τὸ εὔδαιμον ζεῦγος ἀπῆλθε τοῦ Λονδίνου καὶ μετέβη εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κρούμπ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ταμέσεως κτισθεῖσαν οἰκίαν.

Ἡ οἰκία αὕτη ἦτο λίαν εὐάρεστος διαμονή, καίτοι οἱ λεπτὴν ἔχοντες τὴν καλλαισθησίαν θὰ ἔκρινον πεπαλαιωμένον ὀλίγον τὸν ῥυθμόν της. Περὶ αὐτὴν ὑπῆρχον σμίλακες καὶ πύξοι, ἰδιοτρόπως περικεκομμένοι, δενδροστοιχίαι σκολιαί, πίδακες καὶ λίμναι μικροσκοπικαὶ περιέχουσαι ἰχθῦς. Μολύβδινοι θεοὶ καὶ θεαὶ ἀνυψοῦντο τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ λιθίνων ὑποβάθρων, ἐν ᾧ ἔν τινι γωνίᾳ ἀνηγείρετο ναὸς ἑλληνικός, ὅστις πράγματι ἦτο σκιὰς ἐν ᾗ ὁ μακαρίτης Κρούμπ συνείθιζε ν' ἀποσύρηται ὅπως καπνίζῃ τὴν ἑσπερινήν του πίπαν, καὶ θεωρῇ τὸ πέριξ τοπεῖον, πίνων ἅμα τὴν φιάλην τοῦ οἴνου του. Ὁ δοὺξ Μοντινιὰκ συγκρίνων τὴν οἰκίαν ταύτην πρὸς τὸ πενιχρὸν καὶ ὑπόστεγόν του δῶμα συνεπέρανεν ὅτι οὐδόλως ἐζημιώθη.

Εἶχεν ἐπέλθει ἡ ἑσπέρα. Ἐλαφρὰ καὶ μυρόεσσα αὔρα διέχεε πέριξ εὐάρεστον δρόσον. Ὁ δοὺξ ἐβάδιζε μετὰ τῆς συζύγου του ἐν τῷ κήπῳ.

— Ἀγαπητή μου φίλη, εἶπεν ὁ δοὺξ διὰ τόνου γαληνίου, ἀλλ' ἀπόφασιν στεῤῥὰν ἐμφαίνοντος, θὰ σᾶς ἐκμυστηρευθῶ κάτι τι. Δὲν ἠθέλησα νὰ σᾶς τὸ ἐκμυστηρευθῶ πρότερον, διότι ἐδίσταζον νὰ καταστρέψω τὸ θέλγητρον τόσον ὡραίας ἡμέρας διὰ κακῶν εἰδήσεων· ἀλλὰ σήμερον τὴν πρωΐαν ἔλαβον ἐπιστολάς, αἱ ὁποῖαι μὲ βιάζουν, αἱ ὁποῖαι, εἰμπορῶ νὰ εἴπω, μὲ ὑποχρεοῦσι νὰ ἐπιστρέψω εἰς Γαλλίαν.

— Ἐνόμιζον ὅτι ἡ Γαλλία δὲν εἶνε ἀσφαλὴς τόπος τὴν στιγμὴν ταύτην, εἶπεν ἡ νέα δούκισσα.

Ἦτο ἐντελῶς ἀδαὴς τῆς πολιτικῆς, καίτοι δ' ἀορίστως μαθοῦσα τὰς πέραν τοῦ πορθμοῦ ταραχὰς ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεως, πολὺ ὀλίγον ἀνησύχει διὰ τὴν κατάστασιν τῆς Εὐρώπης.

— Θὰ ἐπιβῶ ἐπὶ ἀγγλικοῦ πλοίου, εἶπεν ὁ δούξ, καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐπὶ τοῦ πλοίου.

— Τοῦτο διαφέρει.

— Πηγαίνω εἰς Βρετάνην, ὅπου εἶνε, δηλαδὴ ὅπου ἦσαν, αἱ γαῖαί μου. Θὰ εἶμαι ἐν μέσῳ φίλων. Πολλοὶ Γάλλοι εὐπατρίδαι θὰ λάβωσι μέρος εἰς ταύτην τὴν . . . ἐκδρομήν.

Ὀλίγον ἔλειψε νὰ εἴπῃ *ἐκστρατείαν*, ἀλλὰ δὲν ἐξεστόμισε τὴν βαρεῖαν λέξιν νομίσας ὅτι θὰ ἐνέβαλλεν εἰς μεγίστην ἀνησυχίαν τὴν δούκισσαν.

— Πηγαίνετε νὰ ἐπιθεωρήσητε τὰς ὑποθέσεις σας;

— Ναί, μεταξὺ ἄλλων, πηγαίνω καὶ διὰ τοῦτο.

— Καὶ θὰ μοῦ ἐπιστρέψητε σῶος καὶ ὑγιής, ἀγαπητέ μου δούξ;

— Βεβαίως, ἂν δυνηθῶ. Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν, ἀγαπητή μου σύζυγε! προσεῖπεν ἀσπαζόμενος αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Ἀλλ' αὕτη βαθέως συγκεκινημένη·

— Κύριε δούξ, εἶπεν, εἶμαι γυνὴ ἀμαθὴς καὶ χυδαία, ὅλως διόλου ἀναξία, τὸ εἰξεύρω, νὰ γείνω σύζυγός σας. Διατί δὲν ἐγνωρίσθημεν ταχύτερον; Αἰσθάνομαι ὅτι θὰ σᾶς ἐλάτρευον. Καί... σᾶς τὸ λέγω... σᾶς ἀγαπῶ ἤδη.

— Ἀγαπητή μου εἶνε προτιμότερον ν'ἀναχωρήσω. Ἂν ἔμενον ἴσως θὰ μὲ εὑρίσκετε ἀνάξιον τῆς ἀγάπης σας.

Τότε μετὰ τρυφερότητος πλήρους σοβαρότητος ἠσπάσθη αὐτὴν ἐπὶ τῶν χειλέων.

Ἡ δούκισσα ἐλύθη εἰς δάκρυα.

θ'

Μετ' ὀλίγον ἐγένετο ἡ ἐκστρατεία τοῦ Κιβερὸν, ἧς πασίγνωστος εἶνε ἡ ὀλεθρία ἔκβασις.

Ὁ δοὺξ Μοντινιὰκ ἔπεσε γενναίως μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα.

Κατὰ τοῦτο ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος πλείστων ἄλλων μεταναστῶν, οἵτινες αἰχμαλωτισθέντες ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Χὸς, καὶ θεωρηθέντες ἐκτὸς νόμου ἐτουφεκίσθησαν ἀμειλίκτως.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο προὐξένησε γενικὸν πένθος ἐν Ἀγγλίᾳ· ἀλλ' οὐδεὶς ᾐσθάνθη αὐτὸ ζωηρότερον τῆς δουκίσσης Μοντινιάκ. Ἐθρήνησε θερμῶς τὸν σύζυγόν της, καὶ δὲν ἠθέλησε ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὸν διὰ τρίτου, ἀφιερωθεῖσα ὁλοκλήρως εἰς τὸν ὑποκόμητα Σαὶν-Ζερῆ καὶ τὴν Ἑλένην Βιρὰκ, πρὸς οὓς ἄλλως τε ὁ δοὺξ ἐκληροδότησε διὰ διαθήκης τὰς ἑκατὸν χιλιάδας λιρῶν, ἃς εἶχε χορηγήσει αὐτῷ ἡ γενναιοδωρία τῆς συζύγου του.

[Μετάφρασις]. Α. Π. Κ.

ΓΑΛΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ἡ γαλλικὴ μυθιστοριογραφία ὀφείλει τὴν τεράστιον αὐτῆς δημοτικότητα εἰς τὴν ἐφημερίδα «Αἰῶνα», συστᾶσαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1836. Τότε πρῶτον μία τῶν σπουδαιοτέρων πολιτικῶν ἐφημερίδων ὡμολόγησεν ὅτι πρώτιστον ἐλατήριον τῆς ἐπιτυχίας της ὑπῆρξεν ἡ μυθιστοριογραφία. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ «Αἰῶνος» εἶχον ἀναλάβει δύο πάντη ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων συντάκται, ὧν ὁ μὲν ἐπεμελεῖτο τοῦ πολιτικοῦ μέρους, ὁ δὲ τοῦ φιλολογικοῦ. Ἡ τῆς ἐργασίας διχοτομία ἀπέβη λίαν ἐπικερδής. Μυριάδες Γάλλων, ἀποστεργόντων τὰς πολιτικὰς τοῦ «Αἰῶνος» ἀρχὰς, ἀνεγίνωσκον ἀπλήστως τὴν ἐφημερίδα ταύτην ἕνεκα τῶν ἐπιχαρίτων ἐπιφυλλίδων της. Ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τὰ πλεῖστα τῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων ἐδημοσιεύοντο πρῶτον ἐν ταῖς μεγάλαις ἐφημερίσιν. Ἐντεῦθεν ὅμως δὲν ἕπεται, ὅτι ἐκαθάρθη ἢ ὑψώθη ἡ ἀξία τῆς μυθιστοριογραφίας. Ἡ φιλολογικὴ καὶ ἡ αἰσθητικὴ κρίσις τῶν ἀναγινωσκόντων ἐφημερίδας εἶναι τοσοῦτον πολυειδὴς, ὥστε ὁ συγγραφεὺς ἑκὼν ἄκων συγκαταβαίνει εἰς παραχωρήσεις, αἵτινες παραπολὺ ἐξευτελίζουσι τὸ προϊὸν τῆς φαντασίας του, ὅταν ἐκδοθῇ οὐχὶ πλέον ἐν ἐπιφυλλίσιν, ἀλλ' ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει. Ἡ παρακμὴ τῆς ἐφημεριδογραφικῆς μυθιστοριογραφίας ἐν Γαλλίᾳ χρονολογεῖται ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ τραπεζίτης Δελαμὰρ, ἰδιοκτήτης ἅμα καὶ διευθυντὴς τῆς «Πατρίδος», ἔγραψε τῇ ἑταιρίᾳ τῶν συγγραφέων τόδε τὸ δελτίον· «Στείλατέ μοι μυθιστοριογράφους, ἀλλ' οὐχὶ μεγαλοφυεῖς· μοὶ ἀρκοῦσι λόγοι κομπώδεις καὶ ἀπροσδόκητοι καταπλήξεις». Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ἀναγνωστῶν ὁ συγγραφεὺς θαυμάζεται δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι περιέπεσεν εἰς ἁμαρτήματα. Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία, ἐπὶ τὴν φιλολογίαν ἐφαρμοζομένη, οὐδέποτε ἐνεργεῖ καλῶς καὶ λυσιτελῶς. Πᾶν καλλιτέχνημα ἀπαιτεῖ τὴν κρίσιν τῶν ἐπαϊόντων, ἤτοι ἐπισταμένων καὶ ἁρμοδίων διαιτητῶν. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν «Αἰῶνα».

Τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ φύλλου τούτου μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον· Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἦτο πρωθυπουργὸς ὁ Θιέρς· εἰργάζετο δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν μετὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Φιλίππου ἐν Νεϋλΰ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς συνδιασκέψεως ὁ βασιλεὺς εἶπε· «Θέλετε νὰ ἀριστήσητε μετ' ἐμοῦ; μετὰ τὸ γεῦμα δυνάμεθα πάλιν νὰ ἀναλάβωμεν τὴν ἐργασίαν».—«Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε, ἀλλ' ἡ σύμβιός μου μὲ περιμένει ἐν Παρισίοις». — «Δὲν πειράζει, ἀπεκρίνατο ὁ Λουδοβίκος· ἐγὼ στέλλω ἄνθρωπον νὰ εἴπῃ τῇ κυρίᾳ Θιὲρς, ὅτι ἀριστᾶτε παρ' ἐμοί». — «Ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης μὲ φέρει εἰς ἀμηχανίαν· σήμερον περιμένω ξένους».—«Ἀλλ' οἱ ξένοι καὶ οἱοιδήποτε ἄλλοι θὰ νοήσωσιν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταβῆτε εἰς Παρισίους, διότι κωλύεσθε ὑπὸ δημοσίων ὑποθέσεων».—«Μεγαλειότατε, ὀφείλω νὰ ἀνακοινώσω Ὑμῖν, ὅτι ἐκάλεσα εἰς γεῦμα τὸν διευθυντὴν τοῦ «Αἰῶνος» κ. Σαμβὸλ».—«Τὸν κ. Σαμβόλ! τότε ἀλλάσσει τὸ πρᾶγμα· δὲν τολμῶ νὰ κρατήσω τὸν ὑπουργόν μου». Ὁ δὲ πρωθυπουργὸς ἔστρεψε τῷ βασιλεῖ τὰ νῶτα, ὅπως συναριστήσῃ τῷ Σαμβόλ.

Τὴν ἔξαλλον φήμην του χρεωστεῖ ὁ Ἀλέξανδρος *Δυμᾶς* εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τοῦ «Αἰῶνος». Τὰ πρῶτα ὅμως αὐτοῦ μυθιστορήματα ἀπεδείχθησαν τοσοῦτον ὑδαρῆ καὶ ἀνούσια, ὥστε τὸ δημόσιον τὰ ἀπεδοκίμασεν. Ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ περίοδος ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «πλοιάρχου Παύλου» καὶ προέβη εἰς τὴν ἀκμὴν διὰ τῶν «τριῶν σωματοφυλάκων». Ὁ Δυμᾶς ἦτο πάντοτε πένης, εἰ καὶ ἀπελάμβανεν ἁδρὰν ἀμοιβὴν, ἓν φράγκον δηλονότι ἀντὶ ἑκάστης γραμμῆς· ἑκάστη δὲ γραμμὴ συνέκειτο πολλάκις ἐκ πέντε ἢ ἓξ ψηφίων—*ναί, οὐχί*. Ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ «Αἰῶνος» ὑπῆρχε πρεσβύτης ἀνὴρ, οὐδὲν ἄλλο ἔργον ἔχων ἢ

νὰ φροντίζῃ περὶ τῶν δικῶν τοῦ Δυμᾶ. Πλέον ἢ ἅπαξ ὁ γέρων διηπόρησε πῶς νὰ κανονίσῃ ἢ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἁπανταχόθεν ἐπιρρεούσας προσκλήσεις περὶ ὁλικῆς ἢ μερικῆς κρατήσεως τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ. Πλέον ἢ ἅπαξ ἀνεβόησεν ἐν τῇ ἀπογνώσει του· «ἐὰν ἡ ἐφημερὶς ἐξακολουθήσῃ δημοσιεύουσα τὰ πονήματα τοῦ Δυμᾶ, ἐγὼ προσφέρω τὴν παραίτησίν μου». Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οἱ λόγιοι ἐν Παρισίοις διηρώτων ἀλλήλους· «Τίς ἆρά γε εἶναι ὁ ἀληθὴς συγγραφεὺς τοῦ νεωτάτου μυθιστορήματος τοῦ Δυμᾶ;» Τότε ὁ Δυμᾶς εἶχε πολυαρίθμους συνεργάτας· ἐκαπήλευε δὲ ὡς δημοσιεύων διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι συγγράμματα, ὧν οὐδὲ μίαν σελίδα εἶχε πώποτε διεξέλθει μετὰ προσοχῆς. Οἱ συντάκται τοῦ «Αἰῶνος» ἀπ' ἐναντίας ἦσαν τοσοῦτον φυλακτικοί, ὥστε ἐδέχοντο μόνον αὐτόχειρα γράμματα τοῦ Δυμᾶ, ἀπέρριπτον δὲ τὰ ξένῃ χειρὶ γεγραμμένα. Ἐπί τινα χρόνον ἡ ἐγγύησις αὕτη ἐφάνη ἀποχρῶσα. Ἀλλ' ἡ σύνταξις αἴφνης ἔμαθεν, ὅτι ὁ Δυμᾶς εἶχε γραμματέα ἐπιτήδειον νὰ μιμῆται πιστότατα τὴν γραφὴν τοῦ προϊσταμένου του. Ἡ ἐντεῦθεν προκύψασα ἔρις «Αἰῶνος» καὶ Δυμᾶ ἦτο μεγάλη· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ διεύθυνσις διηλλάγη κατ' ἀνάγκην «πρὸς τὸ μέγα, καλὸν καὶ παχὺ ἐκεῖνο παιδίον».

Χάριν τοῦ «Αἰῶνος» συνέταξεν οὐκ ὀλίγα μυθιστορήματα ὁ Φρειδερῖκος *Σουλιέ*. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐψιθυρίζετο, ὅτι ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ τὴν ἀνεψιὰν τοῦ διευθυντοῦ· ἔπειτα ὅμως ἐρρέθη, ὅτι «ὁ πατὴρ δὲν ἔστεργεν». Ὁ Σουλιὲ ἦγε τότε τὸ πέμπτον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος. Τὰ μυθιστορήματά του ἐν τῷ «Αἰῶνι» δὲν ηὐδοκίμησαν. Ὡσαύτως ἀπεδοκιμάσθη τὸ μυθιστόρημα «Piquillo Alliaga» τοῦ Σκρὶβ, καίπερ ἀγορασθὲν ἀντὶ 60, 000 φράγκων.

Ὁ Θεόφιλος *Γωτιὲ* εἶπέ ποτε περὶ τοῦ Βαλζάκ, ὅτι ὅπου οὗτος ὑπετόπαζε μεστὸν χρημάτων κιβώτιον, ἔμενε πρὸ αὐτοῦ, ὡς γαλῆ πρὸ τῆς ὀπῆς, εἰς ἣν βλέπει εἰσέρποντα μῦν, ἄχρις οὗ πάλιν ἐξέλθῃ. Τὸ κιβώτιον τοῦ «Αἰῶνος» τότε ἦτο μεστόν, ὁ δὲ μέγας ψυχολόγος τὸ ἐπολιόρκει δεινῶς. Ὁσάκις ὁ Βαλζὰκ ἤρχετο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Αἰῶνος» ἐνέπνεε φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς στοιχειοθέτας, διότι πεντάκις καὶ ἑξάκις διώρθου τὰ μυθιστορήματά του, ἐνῷ ἦσαν ὑπὸ τοῖς πιεστηρίοις. Ὅσον ἁδρῶς καὶ ἂν τοὺς ἀντήμειβεν, ἡ τούτου παρουσία ἦτο πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθής, ὡς ἡ τοῦ Δυμᾶ πρὸς τὸν γέροντα διαχειριστήν. Ἀντίστροφος τῷ πενιχρῷ καὶ αὐχμηρῷ Βαλζὰκ ἦτο ἕτερος τοῦ «Αἰῶνος» μυθιστοριογράφος, ὁ πολυτελὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς Εὐγένιος *Σῦ*. Ἀφ' οὗ ἤρξατο κατασωτεύων τὴν περιουσίαν του, δύο φίλοι τὸν ὑπέβαλον εἰς τὴν ἑαυτῶν κηδεμονίαν. Ἀμφοτέρους ὤθησε πολλάκις εἰς ἀπόγνωσιν ὁ Σῦ διὰ τῶν ἀπερισκέπτων δαπανῶν του εἰς μάταια καὶ περιττά. Εἷς τούτων διηγήθη ποτὲ δακρύων, ὅτι ὁ Σῦ ἠγόρασεν ἀργυρᾶ σκεύη ἐπιτραπέζια ἀντὶ 5,000 φράγκων, ἅτινα εἶχεν αὐτὸς σχεδιάσῃ καὶ παραγγείλῃ κρύφα τῶν κηδεμόνων του. Ὀλίγον μετὰ τὸ 1848 ἐβιάσθη νὰ ἐκλίπῃ τὴν Γαλλίαν καὶ προσφύγῃ εἰς Σαβοΐαν, ἔνθα εἰργάζετο μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ περίλυπος καὶ ἀθυμῶν. Παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν εὐφυΐαν, ἐμισήθη παρὰ τοῦ κοινοῦ, ὅσον εἶχε τιμηθῇ πρότερον. Κατ' ἀρχὰς οἱ ἀναγνῶσταί του ἐν τῇ ἀφελείᾳ των εἶχον θαυμάσῃ σοσιαλιστικάς τινας θεωρίας ἐν τοῖς «Μυστηρίοις τῶν Παρισίων» καὶ τῷ «Πλανωμένῳ Ἰουδαίῳ»· ἔφριξαν δὲ κατόπιν ἰδόντες τὰς αὐτὰς θεωρίας ἐφαρμοζομένας διὰ τῆς ἐρυθρᾶς σημαίας ἐπὶ τῶν ὀδοφραγμάτων. Ὁ Σῦ ἔπεσε θῦμα οὗ περ εἰσήγαγεν εἰς τὸ μυθιστόρημα πολιτικοῦ στοιχείου. Πολιτικὴ καὶ μυθιστοριογραφία οὐδέποτε ὑπῆρξαν φίλαι καὶ σύμμαχοι· ἡ μὲν ζῇ ἀπὸ τῆς πραγματικότητος, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς φαντασίας.

Ἐκ τῶν δευτερευόντων συνεργατῶν τοῦ «Αἰῶνος» μνείας ἄξιος εἶναι ὁ Κάρολος *Βερνάρδος*, δημοσιεύσας διηγήματα, μαρτυροῦντα ἀκρίβειαν παρατηρήσεως καὶ κρίσιν αἰσθητικήν. Ἐστερεῖτο μὲν μεγάλου πνεύματος δημιουργοῦ, ἀλλ' ἦτο πάνυ μετριόφρων καὶ δὴ καὶ δειλός· ἔτι δειλοτέρα ἦτο ἡ σύμβιος αὐτοῦ, οὐδέποτε τολμήσασα οὔτε πεζῇ, οὔτε ἐφ' ἁμάξης νὰ διαβῇ γέφυραν, διὰ φόβον μὴ συγκαταπέσῃ εἰς τὸ ὕδωρ.

Συνεργάτης τοῦ «Αἰῶνος» ἦτο ὁ Ἑρρίκος *Μοννιέ*, συγγραφεύς, ἄριστος ἠθοποιὸς καὶ ἄριστος ἰχνογράφος. Ἦτο περιζήτητος ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ ἐλάμβανε καθ' ἑβδομάδα μυρίας προσκλήσεις. Ἀλλ' ὁσάκις παρετήρει, ὅτι προσεκλήθη ἵνα διασκεδάσῃ τὴν συναναστροφήν, ἐφυλάσσετο, ἔκλειε τὸ στόμα καὶ ἐπωφελεῖτο τὴν πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἀπέλθῃ. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἦτο ἐν τῇ ἑσπερίδι ἰσχυροῦ καὶ περιφανοῦς εὐπατρίδου καὶ ἐτύγχανεν ἐξαιρέτων τιμῶν. Ἅμα νοήσας, ὅτι προσεκλήθη ὅπως κινήσῃ τοὺς ἄλλους εἰς γέλωτα, δὲν ἐλάλησε πλέον, ἤρξατο δὲ τρώγων καὶ πίνων, ὡσανεὶ εἶχεν ὄρεξιν τεσσάρων ἀνδρῶν. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ συμποσίου προσῆλθεν αὐτῷ ὁ οἰκοδεσπότης μειδιῶν καὶ ἔχων ἐν χερσὶ τὸ πρῶτον τεῦχος τῶν ὑπὸ τοῦ Μοννιὲ συντεταγμένων δημοτικῶν σκηνῶν·—Ἆρά γε, τῷ εἶπε, θὰ εὐαρεστηθῆτε, κ. Μοννιέ, νὰ ἀπαγγείλητε μίαν τῶν σκηνῶν τῆς ὡραίας ὑμῶν βίβλου;»—«Ἄσμενος, ἀπεκρίνατο μειδιῶν καὶ ὁ Μοννιέ· γινώσκετε ὅμως ὅτι ἑκάστη σκηνὴ τιμᾶται χιλίων φράγκων». —«Ἐλπίζω, ὅτι ἐκ φιλοφροσύνης θὰ ψυχαγωγήσητε τὴν λαμπρὰν συναναστροφήν, ἐν ᾗ ἔχετε τοσούτους θαυμαστάς». — «Ἀντὶ χιλίων φράγκων ἑκάστην σκηνήν», ἀπεκρίνατο ἀταράχως ὁ Μοννιὲ καὶ θεὶς τὴν βίβλον ἐπὶ τῆς τραπέζης πάλιν ἐσιώπησε. Μετὰ βραχεῖαν διακοπὴν ἕτερος τῶν προσκεκλημένων προέτεινε νὰ ψάλωσιν ἕκαστος κατὰ σειράν.—«Εὖγε», ἀνεφώνησεν ὁ οἰκοδεσπότης, νομίζων ἤδη, ὅτι εἶχε νικήσει τὸν ἀν-

τίπαλον· «θὰ ψάλῃ τι βεβαίως ὁ κ. Μοννιὲ ἵνα μᾶς διασκεδάσῃ.» — «Ἀμέσως», ἀπεκρίνατο, καὶ ἔψαλε μίαν στροφήν, τοσοῦτον ἀποτρόπαιον, ὥστε μετὰ τὸν δεύτερον στίχον παρεκλήθη νὰ διακόψῃ τὸ ᾆσμα. Μετὰ στωϊκῆς ἀταραξίας ὁ παράδοξος ἀνὴρ εἶπε τότε· — Ἀφ' οὗ δέν μοι ἐπιτρέπετε νὰ ψάλω, ἀπέρχομαι». Ὁ *Βαλζὰκ* ἐτίμα πολὺ τὸν Μοννιὲ καὶ τὸν ἐπεσκέπτετο συχνάκις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο σφόδρα ἀθυρόστομος, οἱ φίλοι του ἀπεμάκρυνον πάντας ὅσοι ἐνεδέχετο νὰ σκανδαλισθῶσιν ὑπὸ τῶν λόγων του. — «Ὅταν ἔρχηται εἰς ἐπίσκεψίν μου ὁ Βαλζὰκ (ἔλεγεν ὁ Μοννιὲ), διώκω τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδάς μου, κλείω ἀσφαλῶς τὰς θύρας, καὶ εἶτα περιχαρὴς διαλέγομαι τῷ περιφήμῳ συγγραφεῖ». Ἀλλ' ὁ Μοννιὲ εἶχε καὶ παράπονα κατὰ τοῦ Βαλζάκ. Ὁ κωμικὸς Μολιέρος, ὁσάκις ἐλογοκλόπει τοὺς πρὸ αὐτοῦ συγγραφεῖς, συνείθιζε νὰ λέγῃ· — «Λαμβάνω τὸ ἀγαθὸν ὅπου ἂν τὸ εὕρω». Ὁ Βαλζὰκ ἐξεφράζετο ὧδε· — «Πᾶς μέγας συγγραφεὺς εἶναι γραμματεὺς τοῦ αἰῶνός του· δύναται λοιπὸν νὰ ποιήσῃ ἴδιον ἑαυτοῦ ὅ,τι ἂν ἀγαθὸν εὑρίσκῃ παρὰ τοῖς συγχρόνοις του». Ταῦτα λέγων ὁ Βαλζὰκ ἐνόει μέγαν συγγραφέα μόνον ἑαυτόν, καὶ οὐδαμῶς ἐδίσταζε νὰ νοσφίζηται ἰδέας καὶ λόγους ἀλλοτρίους. Μία τῶν ὡραίων σκηνῶν τοῦ Μοννιὲ φέρει ἐπιγραφὴν «Ἡ ἱστορία τοῦ Ναπολέοντος, διηγηθεῖσα ἔν τινι ἑσπερινῇ συναναστροφῇ», καὶ εἶναι μικρὸν ἀριστούργημα στρατιωτικῆς ἀφελείας. Ἀκούσας αὐτὴν ὁ Βαλζὰκ ἦλθε μετά τινα χρόνον πρὸς τὸν τεχνίτην καὶ τὸν ἱκέτευσε θερμῶς νὰ τὴν ἀπαγγείλῃ αὖθις. Τούτου γενομένου, εὗρεν ὕστερον τὴν μικρὰν ἱστορίαν του σχεδὸν αὐτολεξεὶ ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Βαλζὰκ «Ὁ ἰατρὸς ἐν τῷ ἀγρῷ». Σημειωτέον, ὅτι τὰ δικαιώματα τῆς διανοητικῆς περιουσίας δὲν ἦσαν τότε ἠκριβωμένα καὶ ὡρισμένα ὑπὸ τοῦ νόμου, ὥσπερ νῦν· ἀπόδειξις δὲ ἡ ἑξῆς· τρίτος τις συγγραφεὺς ἐλογοκλόπησε τὴν παρὰ τοῦ Μοννιὲ «Ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος» καὶ κατώρθωσε νὰ παρασταθῇ τὸ δρᾶμα ἐν τοῖς ἀνακτόροις. Ἐντεῦθεν ἐπῆλθεν ἔρις δεινὴ τῶν δύο ἀνδρῶν· καὶ πολλὰ δὲ ἔτη ὕστερον ὁ Μοννιὲ ἐμέμφετο τὸν περιφανῆ δημοσιογράφον.

Συνεργάτης τοῦ «Αἰῶνος» ἦτο κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὁ εὐφυέστατος δημοσιογράφος *Γουϊνώ*, κατόπιν συντάκτης τῶν «Παρισινῶν Χρονικῶν». Ἦτο πρότυπον δημοσιογράφου. Ἐν ῥητῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ἐκόμιζεν εἰς τὴν σύνταξιν τὴν ἐπιφυλλίδα του, μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, ἐπελθούσης ἀπροσδοκήτως. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ᾔτησεν ὁ ἀρχισυντάκτης τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ Γουϊνώ, ἵνα τὴν ἐπιθεωρήσῃ· μαθὼν δὲ ὅτι «δὲν ἐστάλη εἰσέτι διόρθωσις», εἶπεν· «Εἶναι μεσημβρία καὶ ὁ Γουϊνὼ δὲν ἔστειλεν αὐτήν; Βεβαίως ἀπέθανεν». Καὶ ἀληθῶς εὑρέθη ἐν τῷ γραφείῳ του ὁ Γουϊνὼ νεκρός, κρατῶν τὸν κάλαμον ἐν τῇ χειρί. Ἦτο καὶ τοῦτο θάνατος ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης. Ὁ γνωστὸς μυθιστοριογράφος Ponson du Terrail, ὁ ἐν Βορδῷ κακῶς τὸν βίον καταστρέψας ἐπὶ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, εἰργάζετο μετ' εὐχερείας ὅλως πρωτοφανοῦς καὶ ἀπιστεύτου. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συντάξεως, ἔνθα ἠσχολεῖτο ἄλλος φίλος του, διορθῶν ἐπιφυλλίδα. Ὁ Πονσὸν ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ ἤρξατο νὰ διαλέγηται. Αἴφνης εἰσέρχεται ἀσθμαίνων ὁ πρῶτος στοιχειοθέτης ἑτέρας ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι ἐκτυπουμένης ἐφημερίδος καὶ ἐρωτᾷ· «Δὲν θὰ λάβωμεν λοιπόν, κ. Πονσόν, τὸ χειρόγραφον; Ἡ ὥρα παρῆλθε πρὸ πολλοῦ». — «Τί χειρόγραφον; Ἐγὼ δὲν ἔχω χειρόγραφον· ἔπειτα οὐδὲ ἐξεύρω εἰσέτι τί θὰ γράψω εἰς τὸ προσεχὲς κεφάλαιον». — «Λοιπὸν σήμερον δὲν θὰ δημοσιεύσωμεν ἐπιφυλλίδα!» — «Πρέπει νὰ δημοσιεύσωμεν· δότε μοι χάρτην καὶ μελάνην». Ὁ Πονσὸν ἐκάθισεν, ἤρξατο γράφων τὴν ἐπιφυλλίδα καὶ ἐξηκολούθει συγχρόνως τὸν διάλογον. Ὁ φίλος του, περίεργος ὢν νὰ ἴδῃ, πῶς θὰ ἐξήρχετο ἐκεῖνος τῆς ἀμηχανίας, ἐξηκολούθει τὴν διόρθωσιν· τελειώσας δὲ αὐτήν, ἡτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ, ὅτε ὁ Πονσὸν τῷ εἶπε· «Περιμείνατε ὀλίγον· ἔρχομαι μεθ' ὑμῶν». - «Πῶς; καὶ ἡ ἐπιφυλλίς;» - «Ἡ ἐπιφυλλὶς εἶναι τελειωμένη· μίαν ἔτι λέξιν ἔχω νὰ γράψω καὶ τὸ ὄνομά μου». Ἐν ᾧ λοιπὸν ὁ εἷς διώρθου τὴν ἐπιφυλλίδα, ὁ ἕτερος συνέτασσε τὴν ἑαυτοῦ. Τοιαῦται ἐξ ὑπογυίου ἐργασίαι τοῦ συγγραφέως τοῦ Rocambole γέμουσι τερατολογιῶν. Εἰς ἕνα τῶν ἡρώων του ἔδωκέ ποτε ἀνάστημα ἓξ ποδῶν (six)· ἀπρόσεκτος δὲ στοιχειοθέτης ἀντὶ ἓξ ἔγραψε δέκα (dix). Τὸ λάθος ἀνετυπώθη εἰς μυριάδα ἐπιφυλλίδων, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς δὲν τὸ ἐνόησεν. Ἀνὴρ δέκα πόδας ὑψηλὸς ἦτο πρᾶγμα σπανιώτατον καὶ ἐπὶ τῆς περιόδου τῶν Γιγάντων. Ἐν τούτοις οὐδεμία οὐδαμόθεν ἠκούσθη ἀντίρρησις· οἱ ἀναγνῶσται τοῦ Πονσὸν δὲν ἐταράχθησαν· ὁ πελώριος ἀνὴρ ἔμεινεν οἷος τὸ πρῶτον ἐχαρακτηρίσθη, οἱ δὲ θαυμασταὶ τοῦ συγγραφέως ἐπίστευσαν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι δέκα πόδας ὑψηλοί. Ἐξ ἄλλων μὲν αὐτοῦ πονημάτων κατεδείχθη ὅτι, ὁσάκις ὁ Πονσὸν ἐμελέτα καὶ ἔγραφε μετὰ περισκέψεως, ἐφιλοπόνει μυθιστορήματα ἀρκούντως σπουδαῖα· ἀλλ' ὁ δαίμων τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ συνεπῆρεν αὐτὸν εἰς τὰς αἰθερίους χώρας καὶ τὸν ἀπέδειξεν ἀντίστροφον τοῦ φιλοπονωτάτου Ἰουλίου Ζανέν, ὅστις εἰργάζετο ἠρέμα καὶ ἐξωνύχιζε πᾶσαν πρότασιν. Τὸν συνεργάτην τοῦτον τοῦ «Αἰῶνος» ἀπαντήσας ποτὲ φίλος εἶπε· «Πόσον μακαριστὸς εἶσθε, ἀγαπητὲ Ζανέν· γράφετε πάντοτε αὐτοσχεδίως, ἄνευ κόπου καὶ μακρῶν ζητήσεων· πᾶσα πρότασις ἡμῶν εἶναι ἐρρινημένη, ἐξεσμένη, ἀληθὲς ἀνάγλυφον· ἀκούω, ὅτι οὐδὲ ἀναγινώσκετε τὸ δεύτερον ὅσα γράφετε» — «Πλανᾶσθε, ἀπεκρίνατο ὁ Ζανέν· ὅταν γράφω θεατρικὴν ἐπιφυλλίδα, γράφω ταχέως· δύο ὡ-

ραι ὑπεραρκοῦσί μοι. Ὅταν ὅμως ἐργάζωμαι διὰ τὸ βιβλιοπωλεῖον, κοπιῶ καὶ βασανίζομαι ὡς πᾶς ἄλλος. Παρατηρήσατε ἐδῶ» καὶ τῷ ἔδειξε φύλλα τοσοῦτον μεστὰ διορθώσεων, ὥστε καὶ ὁ Βαλζὰκ δὲν θὰ εὕρισκε τόπον νὰ ποιήσῃ νέας διορθώσεις. «Χάριν τῶν διορθώσεων τούτων δαπανῶ ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ὥρας τῆς ἡμέρας, οἱ δὲ ἄνθρωποι φαντάζονται, ὅτι ἀνταμειβόμεθα δαψιλῶς». Διὰ τῆς θαυμαστῆς ταχυγραφίας του ὁ Πονσὸν κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ βίου του ἡμέρας κατέστη πλουσιώτερος τοῦ Ζανέν. Ἀλλ' ἐν τῇ φιλολογίᾳ δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ἄριστος συγγραφεὺς ὁ πλουσιώτατος· ἀπ' ἐναντίας τὰ μᾶλλον προσοδοφόρα τῶν συγγραμμάτων εἶναι πολλάκις τὰ φαυλότατα. Τὸ ἀγαθὸν ἐλάμβανε καὶ ὁ Πονσὸν ὅπου τὸ εὕρισκεν· ἐλογοκλόπει ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ παρρησίᾳ λέγων τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ φίλῳ·—«Διασκευάζω ἓν τῶν μυθιστορημάτων σου» ὀνειδιζόμενος δὲ, προσετίθει·—«Τί νὰ γίνῃ; Ἠδυνάμην νὰ ποιήσω ὅ,τι θέλω ἄνευ τῆς ἀδείας σου· οἱ ἀναγνῶσται οὐδὲν παρατηροῦσι· σὺ δὲ αὐτὸς δὲν θὰ ἀνεκάλυπτες τὴν μεταποίησιν». Ὁσάκις ηὐδοκίμει ξένον τι μυθιστόρημα, ἐπειρᾶτο ὁ Πονσὸν νὰ συναρπάσῃ τὴν κυρίαν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ τὴν πορείαν τῆς πράξεως· ἀντὶ γερόντων εἰσῆγε παῖδας, ἀντὶ μοναχῆς κυρίαν τινὰ ἐξ ἄλλου κόσμου· ἔστρεφε δὲ, μετερρύθμιζε καὶ ἐτροποποίει τὰ ἐλάχιστα μετὰ τηλικαύτης ἐπιτηδειότητος, ὥστε ἐπῃνεῖτο καὶ ἐθαυμάζετο πλειότερον τοῦ πράγματι συγγραφέως. Ἀλλ' ἡ προβεβουλευμένη κλοπὴ ἢ ἀντιγραφὴ καὶ μετάπλασις δὲν εἶναι καινοφανής. Οἱ ἄριστοι τῶν μουσουργῶν, Ὠβὲρ, Βερλιὸζ, Ροσίνης ἠρανίσθησαν τὰ ἀξιολογώτερα τῶν ᾀσμάτων αὐτῶν ἐκ παλαιοτέρων ὁμοτέχνων, ἀλλάξαντες μόνον τὸν ρυθμόν. Ἄλλως δὲ, εἶχε καὶ ὁ Πονσὸν ἀνεξάντλητον τὴν διάνοιαν καὶ ἐπραγματεύθη, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς, ἐκ πάντη νέας ἀπόψεως θαλάσσας καὶ ὄρη, μεταλλεῖα καὶ ὑπόγεια, τρικυμίας καὶ πλημμύρας, πάθη γενναῖα καὶ ἀγεννῆ, πόλεις καὶ ἀγρούς, μοναστήρια καὶ μυχαίτερα καμάρια, μέγαρα καὶ παντοπωλεῖα. Πολλάκις συνύφανεν εἰς τὴν διήγησιν σκηνὰς ἀλλοκότους μὲν, ἑαυτῷ δὲ διαφερούσας, εἰ καὶ μηδὲν κοινὸν εἶχον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Ἀπαντήσας ποτὲ καθ' ὁδὸν ἕτερον μυθιστοριογράφον εἶπεν· «Ἐπενόησά τι νέον καὶ θαυμάσιον».—«Ἐμπορῶ νὰ τὸ μάθω;»—«Ἄκουσον· Νεανίας, ἔχων σχῆμα καὶ τρόπους μυστηριώδεις, ὄψιν δὲ λίαν συμπαθῆ, ἔρχεται ἐξ Ἰνδικῆς εἰς Παρισίους. Καταβὰς ἐκ τῆς ἀτμαμάξης, ἀναβαίνει κοινὴν ἅμαξαν καὶ μετακομίζεται εἰς ἀφσετηκὸς προάστειον. Ἐν τέλει τῆς κυρίας ὁδοῦ ὑπάρχει οἰκία ἑτοιμόρροπος καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐγκαταλελειμμένη. Ὄπισθεν αὐτῆς ἐκτείνεται αὐλὴ περιτετειχισμένη καὶ μεστὴ ὑψηλῶν χόρτων· ἔχει δὲ ἐν μέσῳ βαθὺ φρέαρ, καλυπτόμενον ὑπὸ μικρᾶς ὀροφῆς, καὶ αὐτῆς σαθρᾶς. Ἀφικόμενος πρὸ τῆς οἰκίας ὁ ξένος ἀποπέμπει τὸν ἁμαξηλάτην, ἀφ' οὗ τὸν ἀντήμειψεν ἁδρῶς. Ἡ ἅμαξα γίνεται ἄφαντος. Ὁ ξένος πλησιάζει καὶ κρούει τὴν θύραν κατὰ τρόπον ἰδιόρρυθμον· αὕτη ἀνοίγεται ποιοῦσα ψόφον φρικώδη· ὁ περιηγητὴς εἰσέρχεται εἰς πρόδομον, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἠρεμία θανάτου. Ἡ θύρα κλείεται· ὁ ξένος δὲν ἐκπλήσσεται τὸ παράπαν· διέρχεται τὸν πρόδομον καὶ φθάνει εἰς τὴν αὐλήν. Αἱ πυκναὶ καστανέαι διαδίδουσιν ὀσμὴν δεινοτάτην. Ὁ ξένος προσεγγίζει εἰς τὸ φρέαρ, κλίνει τὸ πρόσωπον καὶ κράζει ψίτ! Ἀκούει δὲ μετ' ὀλίγον. . . οὐδέν! Ὁ ἀνὴρ ὠχριᾷ, βλέπει εἰς τὸ ὡρολόγιόν του, ἐν λαμπρὸν χρονόμετρον, ὅπερ εἶχεν ἀγοράσῃ ἀντὶ χιλίων ταλλήρων. «Εἶμαι ἀνόητος (λέγει καθ' ἑαυτόν)· ἦλθον δέκα λεπτὰ πρὸ τῆς τεταγμένης ὥρας». Περιπατεῖ ἄνω καὶ κάτω, ἀλλ' ἡ ἀγωνία του αὐξάνεται· βλέπει ἀδιακόπως εἰς τὸ ὡρολόγιον· πλησιάζει τελευταῖον εἰς τὸ φρέαρ, κράζει πάλιν ψίτ! Τώρα δὲ ἀκούει ἐκ τοῦ βάθους» . . . Ὁ Πονσὸν διέκοψε τὴν διήγησιν.—«Λοιπὸν τί ἀκούει;» ἠρώτησεν ἔκθαμβος ὁ ἄλλος μυθιστοριογράφος· «οὐδὲ ἐγὼ εἰξεύρω τί ἀκούει», ἀπήντησεν ἐκεῖνος γελῶν· «Πρέπει νὰ ἀκούσῃ τι, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀγνοῶ καὶ ἐγὼ τί θὰ ἀκούσῃ».— «Πῶς (εἶπεν ὁ φίλος) ἀγνοεῖς εἰσέτι; Εἰπέ μοι τοὐλάχιστον, διὰ τί ἔρχεται ὁ ξένος ἀπὸ Ἰνδικῆς εἰς Παρισίους· ὁποῖον δὲ μυστήριον περιστοιχίζει φρέαρ καὶ οἰκίαν, ἐν ᾗ διδάσκεται τὸ δρᾶμα;»—«Οὐδὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο γελῶν ὁ Πονσόν· ἐμπορεῖς σὺ νὰ μοῦ δώσῃς συμβουλήν;» —Τόσον ταχέως συμβουλὰς ἐγὼ δὲν εὑρίσκω· πρέπει νὰ μελετήσω τὴν ὑπόθεσιν· ἔπειτα . . .»—«Μὴ ἀνησύχει· ἐγὼ θὰ ἀπαλλάξω ἐμαυτὸν τῆς ἀμηχανίας»· καὶ πραγματικῶς ἀπηλλάγη· οἱ ἀναγνῶσται τοῦ Πονσὸν ἐπίστανται ἤδη πῶς. Ὁ Πονσὸν εἶχε μνήμην τεράστιον· ἐπειδὴ δὲ διὰ παντὸς τοῦ βίου ἀνεγίνωσκε μυθιστορήματα, ἐμιμεῖτο αὐτὰ λεληθότως καὶ ἐφαντάζετο, ὅτι ἐδημιούργει αὐτός. Ἄλλως δὲ καὶ ὁ μέγιστος δημιουργικὸς νοῦς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἴδια καὶ πρωτότυπα ἐπὶ πολυμερῶν ἀσχολιῶν. Ὁ Πονσὸν ἔγραφε καθ' ἑκάστην διάφορα χάριν πέντε μεγάλων ἐφημερίδων. Σήμερον οἱ χάριν τοῦ λαοῦ γράφοντες ἔχουσι πολυαρίθμους προκατόχους, διανύσαντας ἤδη τὴν αὐτὴν ὁδόν. Ἀρκεῖ νὰ μεταπλάσῃ πρόσωπα καὶ σκηνὰς καὶ νὰ τοῖς ἐπιβάλῃ τὴν σφραγῖδα τῆς ἑαυτοῦ διανοίας. Ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν ὁ Πονσὸν ἦτο ἀπαράμιλλος. Ἐδανείζετο ἐν συνειδήσει καὶ ἄνευ συνειδήσεως. Τοῦ θαυμασίου ἀνδρὸς ἡ μνήμη ὅμως ἦτο πολλῷ κατωτέρα τῆς τοῦ κ. *Σωζὲ*, ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Νέον ἔτι ὄντα τὸν Σωζὲ συνέστησεν ὁ φίλος του Λαμαρτῖνος τῷ ἀββᾷ Σ... ὅστις ἔχαιρε φήμην πρώτου ἱεροκήρυκος ἐν Γαλλίᾳ. Μιᾷ κυριακῇ ὁ ἀββᾶς εἶχεν ἐκφωνήσῃ λόγον τῇ ἀληθείᾳ ἔξοχον καὶ ὁμοθυμαδὸν ἐθαυμάζετο ὑπὸ

μικρῶν καὶ μεγάλων. Τῇ ἐπαύριον ἐδείπνουν παρά τινι φίλῳ ὁ ἀββᾶς, ὁ Λαμαρτῖνος, ὁ Σωζὲ καὶ οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τοῖς λογίοις τῶν Παρισίων. Ἕκαστος τῶν συνδαιτυμόνων ἐξεθείαζε τὸν ἱεροκήρυκα, ὅστις ἐφάνη χαίρων ἐπὶ τοῖς ἐπαίνοις. Ἰδὼν ὁ ἀββᾶς, ὅτι μόνος ὁ Σωζὲ ἐσιώπα, τὸν ἠρώτησε·—Νεανία,σὺ μόνον σιωπᾷς·μήπως δέν σοι ἤρεσε τὸ κήρυγμά μου;» — «Σύγγνωτέ μοι, κύριε ἀββᾶ, ἀπεκρίνατο ὁ Σωζέ· δὲν τολμῶ νὰ ἐκφράσω γνώμην, φοβούμενος μὴ λυπήσῃ ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια.» — «Τί σημαίνει τοῦτο; Ἀπ' ἐναντίας παρακαλῶ νὰ εἴπητε ἀδιστάκτως ὅ,τι φρονεῖτε. Αἱ ἐπικρίσεις δὲν μὲ ἐνοχλοῦσι». — «Ἀφ' οὗ θέλετε, ἀκούσατε· τὸ κήρυγμα ἐφάνη μοι θαυμάσιον· ἀλλ' ἐγὼ τὸ εὗρον αὐτολεξεὶ ἐν τοῖς ἀνεκδότοις λόγοις τοῦ Βουρδαλοῦ». — «Τί λέγετε; εἶπε γελῶν ὁ ἀββᾶς· τὸν λόγον μου δὲν ἀντέγραψα, ἀλλ' ἐφιλοπόνησα αὐτός». — «Λυποῦμαι ὅτι ἐμμένετε ἐν τῇ πλάνῃ· ἐγὼ εἶμαι βεβαιότατος, ὅτι ἡ ὁμιλία εἶναι τοῦ Βουρδαλοῦ. Πρὸς ἀπόδειξιν, εἰμπορῶ νὰ τὴν ἐπαναλάβω, διότι τὴν ἔμαθον ἐκ στήθους». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπανέλαβεν αὐτολεξεὶ ὅλην τὴν ὁμιλίαν. Ὁ δυστυχὴς ἀββᾶς, ὥσπερ κεραυνόβλητος, ἵστατο κάτωχρος, ἄναυδος, ἀπόπληκτος· — «Θεέ μου (ἀνεφώνησε), μήπως ἐξέστην ἐγὼ τῶν φρενῶν; Πῶς εἶναι δυνατόν;» Ἡ ἀδημονία του ἐνέπνευσε φόβον τοῖς θεωμένοις, πρῶτος δὲ ὁ Σωζὲ δραμὼν ἠσπάσατο τὴν δεξιάν του καὶ τὸν ἐπράϋνε λέγων, ὅτι διὰ τῆς τεραστίου μνήμης του ἦτο ἱκανὸς νὰ τὴν απομνημονεύσῃ, καὶ ἅπαξ ἀκούσας αὐτήν. «Κατώρθωσα δὲ τὸ πρᾶγμα τοσούτῳ εὐχερέστερον, διότι ὁ λόγος ἐφάνη μοι ἐξ ἀρχῆς σπουδαιότατος καὶ ἄξιος τοῦ Βουρδαλοῦ». Βαθμηδὸν συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ὁ ἀββᾶς καὶ συνεγέλασε τοῖς ἄλλοις. Τὸ ἰσχυρὸν τῆς μνήμης του διετράνωσεν ὁ Σωζὲ καὶ ἐν ἑτέρᾳ περιπτώσει. Ὑπουργὸς ὢν τῆς δικαιοσύνης, ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν καὶ ἔγραψε τῷ Λαμαρτίνῳ, ὅτι θὰ διενυκτέρευε παρ' αὐτῷ ἐν Σαὶν Ποάν. Ὁ οἰκοδεσπότης μετὰ πολλῶν ξένων κατὰ ῥητὴν ὥραν ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησίν του· εἶπε δὲ καθ' ὁδὸν πρὸς τὸν γραμματέα τοῦ Σωζέ·—«Γινώσκετε μέσον δι'οὗ νὰ ἐμποδίσητε τὸν ὑπουργὸν νὰ λαλήσῃ περὶ πολιτικῆς; Ἐγὼ διαφωνῶ αὐτῷ κατὰ τὰς πολιτικὰς ἀρχάς· σφόδρα δὲ φοβοῦμαι, μήπως ἔλθωμεν εἰς ἔριδας κατὰ τὴν βραχεῖαν αὐτοῦ ἐπίσκεψιν». Ὁ γραμματεὺς καὶ κατόπιν πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου διεσκέδασε τοὺς φόβους τοῦ ποιητοῦ. Ὁ Σωζὲ ἔτυχε λαμπρᾶς καὶ φιλικωτάτης δεξιώσεως, ἀλλ' ἐν τῷ δείπνῳ αὐθόρμητος ἤρξατο νὰ λαλῇ περὶ βουλῶν καὶ ὑπουργείου. Ὁ γραμματεὺς μετὰ δεξιότητος ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τοῦ ὑπουργοῦ εἰς ἕτερον θέμα. Προειδώς, ὅτι ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ θὰ ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὸ προκείμενον, διηγήθη βραχέως τὴν πορείαν δίκης, συνταραξάσης ἄλλοτε τὴν κοινωνίαν καὶ ἠρώτησε τὸν ὑπουργόν· «Ἐνθυμεῖσθε, ἐξοχώτατε, τὴν ἀγόρευσιν, ἣν ἀπηγγείλατε τότε ὡς ἁπλοῦς δικηγόρος; Πόσον ἐπῃνέθητε ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ! Οὐδέποτε ἐποιήσατε λεπτοτέρας παρατηρήσεις, οὐδέποτε μετήλθετε ὀρθότερα ἐπιχειρήματα, οὐδέποτε ἐκεραυνοβολήσατε σφοδρότερον ἀντιδίκους διὰ τῆς ἐμφύτου ὑμῖν εὐφραδείας! Πάντες συνεκινήθησαν καὶ ἐπείσθησαν· κρῖμα ὅτι ὁ κ. Λαμαρτῖνος δὲν ἦτο παρών, ὁ μόνος ἄξιος νὰ ἐκτιμήσῃ τὸν ῥήτορα». — «Ναί, εἶπεν ὁ Σωζέ, ἡ ἀγόρευσις ἐκείνη κατέβαλε τὰ θεμέλια τῆς τύχης μου. Ἐνθυμεῖσθε πῶς ἔτρεμον οἱ ἀντίδικοι». Ἐπανέλαβε δὲ τὴν ἀγόρευσιν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους. Ἐτελείωσε τὸ δεῖπνον, ἐτελείωσεν ἡ συναναστροφὴ καὶ ὁ λόγος ἐξηκολούθει. Τῇ ἐπαύριον, λίαν πρωΐ, ὁ Σωζὲ ἀπήγγειλε τὸν ἐπίλογον καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Σαὶν Ποάν, οὐδὲ ἕνα λόγον λαλήσας πρὸς τὸν Λαμαρτῖνον περὶ πολιτικῆς[1].

Η ΗΜΕΡΑ ΕΝΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ἐν τῷ «Φιγαρῷ» ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἡμέρα ἑνὸς ὑπουργοῦ» εὐφυεστάτη μελέτη, ἥτις ὑπὸ ἐλαφρὸν περίβλημα κρύπτει ὀρθοτάτας πολιτικὰς παρατηρήσεις, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Ἡ μελέτη αὕτη, μεταφραζομένη ἐπὶ τὸ περιληπτικώτερον, ἔχει ὡς ἑξῆς· «Ὁ ὑπουργὸς κοιμᾶται συνήθως περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐξυπνᾷ περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν. Μίαν ὥραν ἐπασχολοῦσιν αἱ φροντίδες τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ τὸ πρῶτον ἄριστον. Δὲν εἶναι πολύ. Θὰ μοὶ εἴπητε ἴσως ὅτι σπογγιζόμενος ἢ ῥοφῶν τὸ τέϊον δύναται ν' ἀναθεωρήσῃ καθ' ἑαυτὸν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὰς σχέσεις τῶν κομμάτων ἐν Γαλλίᾳ. Κατὰ τὰς πρωϊνὰς ταύτας ὥρας τὸ πνεῦμα εἶναι τοσοῦτον διαυγὲς καὶ γόνιμον! Δυστυχῶς ὁ ὑπουργός, μετὰ τὴν ἑσπερίδα ἢ τὸ δεῖπνον τῆς προτεραίας, ἐκοιμήθη ὀλίγον ἢ κακῶς καὶ ἐξύπνησε βαρεῖαν ἔχων τὴν κεφαλήν. Ἄλλως τε ἔμαθεν ἤδη ὅτι οἱ ἀπαιτηταὶ ἐνεδρεύουσιν εἰς τοὺς προθαλάμους καὶ θὰ τὸν συλλάβωσιν, ἅμα ὡς ἀποπειραθῇ ν' ἀπέλθῃ ἐκ τοῦ κοιτῶνός του εἰς τὸ σπουδαστήριον. Μόνη ἡ πρωϊνὴ ἐκείνη ὥρα απομένει λοιπὸν αὐτῷ, ὅπως κανονίσῃ τὰς ἰδιωτικάς του ὑποθέσεις, δώσῃ διαταγὰς εἰς τοὺς ὑπηρέτας καὶ θωπεύσῃ ἢ παραινέσῃ τὰ τέκνα του, πρὶν ἢ ἀπέλθωσιν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἅμα ὡς σημάνῃ ἡ ὀγδόη, ὁ ὑπουργὸς κατέρχεται καὶ ἐνθρονίζεται εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ὁ ἰδιαίτερος γραμματεύς, περιμένων, ἐγχειρίζει αὐτῷ τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν. Ὁποῖος ὁρμαθὸς γραμμάτων! Ἀπίστευτον εἶναι τὸ πλῆθος τῶν οἰκείων ὑπουργοῦ διορισθέντος πρὸ μικροῦ. Τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν κατέλαβε, κατὰ τὴν παραδεδεγμένην φράσιν, τὴν ἐξουσίαν, επα-

1. Κλειώ.

νευρίσκει διὰ μιᾶς ὅλους τοὺς φίλους καὶ συμμαθητάς, οὓς εἶχεν ἀπολέσει διανύων τὸν μακρὸν δρόμον τῆς ζωῆς. Ὁ ὑπουργὸς ἀναγινώσκει τὰς ἀπαντήσεις, συνταχθείσας τῇ ὑπαγορεύσει του, καὶ εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν προστίθησιν ἰδίᾳ χειρὶ μίαν λέξιν, τοὐλάχιστον μίαν λέξιν. Διότι οἱ φίλοι τοῦ ὑπουργοῦ εἶναι εὐερέθιστοι καὶ οἱ συμμαθηταὶ δάκνουσι καλῶς, εἷς δ' αὐτῶν εἶπε πρὸ μικροῦ θυμωμένος· «Ἀγαπητέ μου, σοὶ ἔγραψα, σὺ δὲ μοὶ ἀπήντησας δι' ἀνθρώπου μισθωτοῦ. Δὲν φέρονται οὕτω πρὸς ἀρχαίους φίλους». Ἕως οὗ τεθῇ ἰδίᾳ χειρὶ μία γραμμὴ ἐδῶ καὶ μία γραμμὴ ἐκεῖ, ἐσήμανεν ἡ ἐννάτη παρὰ τέταρτον. Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ δι' αὐτῆς εἰσορμᾷ δίκην θυέλλης ὁ σπουδαιότερος ἐκλογεὺς τοῦ διαμερίσματος, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει ὁ ὑπουργός. Εἶναι κτηνοτρόφος καὶ ἐκ τῶν δυστρόπων. Ἐνῷ περιέμενε μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπαιτητῶν ἐν τῷ προθαλάμῳ καὶ διηγεῖτο αὐταρέσκως ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἦν τὸ δημιούργημα καὶ τὸ ἀριστούργημά του, θαυμάσιος ῥήτωρ καὶ ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, τὸ ἀριστούργημα, συλλαβὸν ὑπονοίας διωλίσθησεν ἐκ τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸ γραφεῖον δι' ἄλλης διόδου. Ὁ ἐκλογεὺς μαίνεται, ἀνατρέπει δύο κλητῆρας καὶ εἰσελθὼν ζητεῖ πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐπιτιμηθῶσιν οἱ ὑπηρέται, μόλις δ' ἔπειτα στέργει νὰ διατυπώσῃ τὰ αἰτήματά του. Ζητεῖ εἰσιτήριον εἰς τὸ ἰδιαίτερον θεωρεῖον τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τῆς συζύγου του καὶ τὴν ἀπόλυσιν ἑνὸς ἀγροφύλακος. Ἑκὼν ἄκων ὁ ὑπουργὸς ἀφιεροῖ δέκα λεπτὰ εἰς τὸ εἰσιτήριον καὶ εἰς τὸν δασοφύλακα, εἶτα δ' ἐξάγων τὸ ὡρολόγιόν του ἀνακράζει· «Πῶς! Εἶναι ἤδη ἡ ἐννάτη!» Ἐπέστη ἡ φοβερὰ στιγμή, καθ' ἣν εἰσέρχεται ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου φέρων ἔγγραφα πρὸς ὑπογραφήν, καὶ τὰ ἔγγραφα εἶναι τόσα, ὥστε ἡ ὑπογραφὴ αὐτῶν μόλις περατοῦται περὶ τὴν δεκάτην. Τότε ὁ ὑπουργὸς ἀπέρχεται εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἢ ἐργάζεται μετὰ τῶν τμηματαρχῶν. Θὰ ὑποθέσητε ἴσως ὅτι ἄρχεται ἡ σπουδαία διοικητικὴ καὶ πολιτικὴ ἐργασία. Πόσον ἀπατᾶσθε! Ἐν πρώτοις παρατηρητέον ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ συμβούλιον, μὴ ἀπομονωθέντες οὐδ' ἐπὶ στιγμήν, ὅπως μελετήσωσι τὰ συζητηθησόμενα ἐν αὐτῷ ζητήματα. Εἶναι ἐκνενευρισμένοι ἐκ τῆς ἀνιαρᾶς πρωΐας, ἣν διῆλθον. Ἐν τῷ ὀχήματί του ἕκαστος ὑπουργὸς ἀνέγνω δύο-τρεῖς ἀντιπολιτευομένας ἐφημερίδας, ἔνθα ὑβρίζεται τεχνικώτατα, ὅ,τι δ' ἠρέθισε τὴν φιλαυτίαν του ἔτι μᾶλλον εἶναι ὅτι καὶ φιλικὴ ἐφημερίς, λαμβάνουσα χορηγίας ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, πλέκει πινδαρικῶς τὸ ἐγκώμιον τοῦ συναδέλφου του καὶ παρέρχεται αὐτὸν ἐν σιωπῇ. Ἀφικνεῖται λοιπὸν εἰς τὸ συμβούλιον κεκμηκυῖαν ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ ἠρεθισμένον τὸ νευρικὸν σύστημα. Ἡ συζήτησις μετατρέπεται ταχέως εἰς λογομαχίαν, ἀπὸ τῶν σπουδαίων δὲ πολιτικῶν σχεδίων ἡ προσοχὴ στρέφεται εἰς ἐπεισόδια, μηδόλως ἐνδιαφέροντα τὸ κράτος, τὰ μέγιστα δὲ τὸ ὑπουργεῖον. Μετὰ τῶν τμηματαρχῶν ἡ κωμῳδία εἶναι διάφορος, ἀλλ' ἐξ ἴσου κενή. Ἕκαστος τμηματάρχης ἓν καὶ μόνον ἔχει μέλημα, πῶς νὰ μείνῃ αὐτὸς κύριος τῶν μεγάλων ἀποφάσεων. Ἐκκενοῖ λοιπὸν κατὰ κεφαλῆς τοῦ ὑπουργοῦ ἓν ὅλον χαρτοφυλάκιον πλῆρες μικρολόγων καὶ ἀδιεξιτήτων δυσχερειῶν, ἀφοῦ δὲ ἴδῃ τὸν ἐξοχώτατον βεβυθισμένον εἰς τὸ τέλμα ἐκεῖνο, ἐπιλαμβάνεται τῶν σοβαρῶν ὑποθέσεων. Ἀλλ' ἤδη ἡ μεσημβρία ἐσήμανε καὶ ἡ κυρία ἀναγγέλλει εἰς τὸν κ. ὑπουργὸν ὅτι τὸ πρόγευμα παρετέθη. — Ἀλλά, κύριε ὑπουργέ, παρατηρεῖ ὁ τμηματάρχης μετὰ προσποιητῆς πεποιθήσεως, ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπείγει καὶ ἀπαιτεῖ ἡμίσειαν ὥραν ἐμβριθοῦς μελέτης. Πρέπει νὰ διεκπεραιωθῇ σήμερον.—Διεκπεραιώσατε αὐτὴν ὑμεῖς, ἀπαντᾷ ὁ ὑπουργὸς τρεπόμενος εἰς φυγὴν καὶ ποθῶν νὰ ἴδῃ ὀλίγον τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του. Τὸ οἰκογενειακὸν πρόγευμα ἠδύνατο ἴσως νὰ φαιδρύνῃ αὐτὸν καὶ νὰ τῷ ἀποδώσῃ δυνάμεις πρὸς ἀγαθὴν διοίκησιν τῆς χώρας. Ἀλλὰ φεῦ! καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ὑπουργοῦ μετετράπη εἰς ῥουσφετοφάγον. Εἶναι, λέγει, ἐντροπὴ νὰ μὴ διορισθῇ ἔτι οἰκονομικὸς ἔφορος ὁ ἐξάδελφος τῆς φίλης της Ματθίλδης. Καὶ ἔπειτα ἀνησυχεῖ. Ἐπειδὴ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως δὲν προσεκαλεῖτο ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει οὐδ' εἰς τοὺς χοροὺς τοῦ νομαρχείου, ἔχει ἀρκοῦσαν ἐχεφροσύνην, ὅπως μὴ ἐννοῇ διατί ὑπουργὸς διωρίσθη μᾶλλον ὁ σύζυγος ἢ ἄλλος τις. Κατέχεται λοιπὸν διηνεκῶς ὑπὸ τοῦ φόβου μὴ παύσῃ ὢν τοιοῦτος, καὶ διαρκοῦντος τοῦ προγεύματος καταφέρεται κατὰ τῆς ἀνυπομονησίας τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες θυσιάζουσι καὶ τὰ πλέον ἐπιζήτητα ἀξιώματα, κατὰ δὲ τὰ ἐπιδόρπια ἐναγκαλίζεται στενάζουσα τὸν σύζυγόν της καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι δὲν θὰ παραιτηθῇ οὐδέποτε! Ἀλλ' ἡ παράκλησις ἦν περιττή. Ἡ παραίτησις εἶναι ὁ ἐφιάλτης τῶν νυκτῶν τοῦ ὑπουργοῦ.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄχρι τῶν τριῶν, παρατείνονται αἱ ἀτελεύτητοι ἀκροάσεις τῶν ἐκ τοῦ ὑπουργείου ἐξαρτωμένων ὑπαλλήλων, τῶν βουλευτῶν, τῶν γερουσιαστῶν, τῶν ὑπὸ τῶν συναδέλφων συνιστωμένων, χίλια ἰδιωτικὰ συμφέροντα οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν μετὰ τοῦ δημοσίου συμφέροντος! Πᾶς ὁ ἀξιούμενος ἰδιαιτέρας συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ φρονεῖ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει μόνη ἡ ἰδική του ὑπόθεσις καὶ δὲν περιστέλλει τὰς διηγήσεις, ἀλλ' ἀσωτεύει τὸν χρόνον τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ κράτους. Ἐκ τῶν τριάκοντα, οἵτινες περιέμενον εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, δέκα μόνοι εἰσέρχονται. Οἱ λοιποὶ προστίθενται εἰς τοὺς ἀπαιτητὰς τῆς αὔριον καὶ τῆς μεθαύριον. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἀφικνεῖται κλητὴρ ἐκ τῆς βουλῆς. Ἡ συνεδρίασις ἤρξατο καὶ τὸ κέντρον εἶναι θυελλῶδες. Ὁ ὑπουργὸς

σπεύδει λοιπὸν εἰς τὴν βουλήν. Θὰ ἦτον ἴσως καιρὸς νὰ σκεφθῇ ὀλίγον περὶ τῆς μεγάλης αὐτοκρατορίας, ἥτις τείνει ἡμῖν τὴν χεῖρα, ἢ περὶ τοῦ ὀξυθύμου Γεν. Προξένου, ὅστις ἐκτίθησιν ἡμᾶς ἀκαίρως εἰς πόλεμον. Ἀλλὰ τὸν ὑπουργὸν ἐπασχολοῦσιν ἄμεσοι φροντίδες. Πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τίς ὁ λόγος, οὗ ἕνεκεν ὁ Α ἐκ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς συνέδεσε σχέσεις μετὰ τοῦ ὀρλεανιστοῦ Ω. Πρέπει νὰ ὑποστῇ ἐπερωτήσεις καὶ ἐπιτιμήσεις. Ἡ ὥρα παρέρχεται ἐπὶ ματαίῳ, αἱ λυχνίαι ἀνάπτονται, αἱ κεφαλαὶ φλεγμαίνουσι καὶ ὁ θόρυβος καθίσταται σατανικός. Οἱ ὑπουργοὶ ἐγείρονται ὡς εἷς ἄνθρωπος καὶ προτείνουσι ἀτρομήτως τὰ ἐννέα στήθη των κατὰ τῶν ἐφορμώντων ἐχθρῶν. Τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐπωφελεῖται ὁ ἡμέτερος ὑπουργός, ὅπως διαφύγῃ τῆς βουλῆς, μὴ περιμένων τὴν ψηφοφορίαν. Χθὲς παρέστη εἰς ἐπίσημον γεῦμα. Σήμερον προσφέρει μέγα γεῦμα ὁ ἴδιος. Εἶναι ἤδη ἑβδόμη ὥρα. Ἐνδύεται ἐν σπουδῇ καὶ περὶ ὥραν ἑβδόμην καὶ ἡμίσειαν ὑποδέχετε τοὺς 45 προσκεκλημένους, ἐξ ὧν μόνον 10 γνωρίζει ἐξ ὀνόματος. Ἄχρι τῆς ἐννάτης ὥρας καὶ ἡμισείας αἱ γαστέρες πληροῦνται βρωμάτων δυσπέπτων καὶ ἀνθρωποκτόνου καμπανίτου. Εἶτα ἄρχεται ἡ ἑσπερινὴ ὑποδοχή. Ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς ἐξεδηλοῦτο ἡ δύναμις τοῦ Θιέρσου. Ἐν τῇ αἰθούσῃ του ἤκουεν ἕνα ἕκαστον, ἐκατήχει πάντας καὶ παρεσκεύαζε τὰ μεγάλα αὐτοῦ τρόπαια. Ἀλλ' αἱ συνήθεις ὑποδοχαὶ τῶν ὑπουργῶν εἶναι ἁπλῆ διατύπωσις. Ἐπὶ μίαν ὅλην ὥραν ὁ ὑπουργὸς καὶ ἡ σύζυγός του κάθηνται παρὰ τὴν εἴσοδον τῶν αἰθουσῶν διαμείβοντες χειραψίας καὶ ὑποκλίσεις, ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου των. Ἐπὶ μίαν ὅλην ὥραν ὁ ὑπουργὸς προσποιεῖται ὅτι συνδιαλέγεται μετὰ τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Περὶ τίνος; περὶ οὐδενός. Δόξα τοῦ ἀφανοῦς Γάλλου ἀστοῦ, ὅστις ἐγένετο πολιτικὸς ἐν παρόδῳ καὶ ὑπουργὸς κατὰ τύχην, εἶναι ὅτι, ὑπὸ τὰ ὄμματα ἑκατὸν μαρτύρων, διαμείβει φράσεις ἀσημάντους μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς μεγαλειοτάτης ἀνάσσης τῶν τριῶν Ἡν. Βασιλείων. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη τὸν ἀποζημιοῖ ἐπὶ τῇ ταπεινώσει, ἣν ὑπέστη τὸ πρωῒ ἕνεκεν τοῦ χρονδροειδοῦς ἐκλογέως. Περὶ ὥραν ἑνδεκάτην ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου ζητεῖ τελευταίαν ἀκρόασιν ἡμισείας ὥρας, ὅπως ἀνακοινώσῃ τὰ πρὸς αὐτὸν διατυπωθέντα αἰτήματα. Ἐσήμανε μεσονύκτιον. Ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ ὑπουργοῦ διαχέει φῶς ἀμυδρὸν νυκτερινὴ λυχνία. Ὁ δυστυχὴς πάσχει ἀληθῆ πληθώραν αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ἀπὸ 18 ὡρῶν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἠδυνήθη νὰ σκεφθῇ κατὰ μόνας, ἀπὸ ὀκτὼ ἡμερῶν δὲν ἐξῆλθεν εἰς περίπατον ἐποχούμενος καὶ ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ περιπατήσῃ πεζός. Ὁ ἐγκέφαλός του ἐξάπτεται ἀπαύστως, τὸ δὲ σῶμα μένει ἀκίνητον. Μετὰ ἡμέραν ἄνευ ἡσυχίας τὸν περιμένει ὕπνος ἄνευ ἀναπαύσεως, ἢ ἀϋπνία ἄνευ πνευματικῆς διαυγείας. Καὶ ὅμως τί ἔπραξεν ἐν διαστήματι μιᾶς ὅλης ἡμέρας τοσοῦτον πολυασχόλου καὶ συγχρόνως τοσοῦτον κενῆς; Τίποτε χρήσιμον. Καὶ ὅμως αὔριον ὁ ὑπουργὸς οὗτος, ὁ μηδὲν δυνάμενος νὰ ὡριμάσῃ σχέδιον καὶ μηδαμόθεν ἀρυόμενος ἐμβριθεῖς πληροφορίας, θ' ἀποφανθῇ ἐν ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσέλθωσι τὰ γαλλικὰ στρατεύματα εἰς Τύνιδα, ἢ νὰ ἐπιδοθῇ τελεσίγραφον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας. Τὰς συνεπείας τὰς γνωρίζετε. Καὶ ὅμως, ἀφοῦ αἱ συνέπειαι καταστῶσιν ὀφθαλμοφανεῖς, πάντες ἀνακραυγάζουσιν· «Ἀλλ' ἦσαν λοιπὸν ἠλίθιοι οἱ ὑπουργοί;» Δὲν ἦσαν ἠλίθιοι, ὄχι, ἀλλὰ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ σκεφθῶσι. Τὸ δὲ συμπέρασμα τῆς μελέτης ταύτης ποῖον; Ὅτι ἀπαιτοῦνται ὑπουργοὶ ἄνευ ἐνασχολήσεως, ὑπουργοὶ ἄνευ χαρτοφυλακίου, τοιοῦτος δὲ πρέπει νὰ ἦναι, τοὐλάχιστον, εἷς, ὁ διευθύνων τοὺς λοιπούς».

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ κυρία Ν* ἐδέχετο καθ' ἑκάστην εἰς ὡρισμένην ὥραν τὸν ἰατρόν της Α*, ἄνθρωπον πνευματώδη καὶ ἀξιαγάπητον, μεθ' οὗ ἠρέσκετο νὰ συνδιαλέγεται περὶ διαφόρων πραγμάτων.

Τελευταῖον ὁ ἰατρὸς προσελθὼν κατὰ τὸ σύνηθες δὲν γίνεται δεκτός. Παρακαλεῖ τὸν ὑπηρέτην νὰ τὸν ἀναγγείλῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν κυρίαν.

— Κυρία, λέγει ὁ ὑπηρέτης, ὁ ἰατρὸς ἐρωτᾷ διατί δὲν εἰμπορεῖτε νὰ τὸν δεχθῆτε σήμερα;

— Εἰπέ του, ἀπαντᾷ ἡ κυρία, ὅτι εἶμαι ἀδιάθετη.

*
* *

Ἐντὸς σιδηροδρομικῆς ἁμάξης.

Εἷς σεβάσμιος ἱερεὺς κάθηται πλησίον τριῶν κακοήθων, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ἐνασμενίζοντες νὰ διηγοῦνται τὰς πλέον ῥυπαρὰς πράξεις των. Ὁ ἱερεύς, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἔδειξε θαυμαστὴν ὑπομονήν, καταβαίνων εἰς τὸν σταθμὸν καὶ στρεφόμενος πρὸς τοὺς συνοδοιπόρους του·

— Καλὴν ἀντάμωσιν, παιδιά μου, λέγει ταπεινῶς.

— Τί καλὴν ἀντάμωσιν; λέγει ὁ εἷς, μήπως θὰ ξαναϊδωθοῦμε;

— Βέβαια! βέβαια!

— Μπά, πῶς γίνεται;

— Ἠξεύρετε; ἐγὼ εἶμαι ἱερεὺς τῶν φυλακῶν...

*
* *

Μεταξὺ δύο γνωρίμων·

— Ἀλήθεια, τὤμαθες; Ὁ φίλος μας, ὁ γιατρὸς Ν* σοῦ ἄφησε χρόνους χθὲς τὸ βράδυ.

— Ἄ, τὸν καϋμένον!.. Θὰ ἠθέλησε, φαίνεται, νὰ νοσηλευθῇ μόνος του.

*
* *

Ἐν σχολείῳ κορασίων.

Ἡ διδασκάλισσα πρὸς μαθήτριαν.

— Λέγε σύ, Εἰρήνη, τί ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι ὅταν ἐβγῆκαν ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν;

— Ἐστάθηκαν νὰ στεγνώσουν, Κυρία.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ὁ ἀτομικὸς πλοῦτος, ἡ πρὸς κτῆσιν αὐτοῦ ἐγωϊστικὴ ἐνέργεια, καὶ ὁ ἑπόμενος αὐτῷ πάντοτε σπάταλος καὶ χλιδῶν βίος, εἰσὶ κάκιστα κοινωνικὰ φαινόμενα· παραλύουσι συνήθως τὰ νεῦρα τοῦ ἔθνους, ἐξασθενοῦσι πάντοτε τὴν ῥώμην αὐτοῦ, ἀπομαραίνουσι πολλάκις τὸν ἐθνισμόν, καὶ σβεννύουσι βαθμηδὸν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο αἴσθημα, δι' οὗ ἐμεγαλούργησαν πάντοτε τὰ ἔθνη. . . Μὴ κοιμώμεθα λοιπὸν ἐν σισύραις, μήτε πλέωμεν εἰς χρυσόν, μήτε ἀγαλλώμεθα ἐπὶ τῷ κατακλύζοντι ἡμᾶς μεταλλικῷ χειμάρρῳ. Ἐνόσῳ ἡ ὑλικὴ ἡμῶν κατ' ἄτομον εὐδαιμονία δὲν εἶνε συνέπεια τῆς γενικῆς τοῦ ἔθνους εὐημερίας, εἶνε εὐδαιμονία σαθρά, ἐπὶ ἄμμου ᾠκοδομημένη, ἣν θέλει σαρώσει ἡ πρώτη ἰσχυρά πως ἀνέμου πνοή. Ἀναμνησθῶμεν μᾶλλον τῶν πατέρων καὶ πάππων ἡμῶν, οἵτινες προήγαγον ἡμᾶς ἀπὸ δούλων εἰς ἐλευθέρους οὐχὶ χρηματιζόμενοι οὔτε πλουτοῦντες οἱ μὲν ἀπὸ τῶν δέ, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ἐνιαυτῶν περιόδους πρὸς τὸ κοινῇ ἀγαθὸν κοπιῶντες, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρίου μεγαλείου προσενεγκόντες τέλος θυσίαν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὴν ζωήν. Στομώσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν διὰ τῶν μεγάλων αὐτῶν παραδειγμάτων, καὶ τὸ πανταχόθεν καταρρέον ἐθνικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα καθορῶντες, ἐργασθῶμεν εἰς ἀναστήλωσιν αὐτοῦ. (Α. Βλάχος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς θεραπευτικοῦ τρόπου εἶνε πολλῷ ἀρχαιοτέρα, ἢ ὅσῳ κοινῶς γινώσκεται, χωροῦσα εἰς τοὺς ἀπωτάτους χρόνους τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ Ἕλληνες, οἱ Τυρρηνοὶ ἢ Ἐτροῦσκοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι, ἐσπούδαζον μετὰ ζέσεως, παραγομένης ἐκ δεισιδαίμονος μᾶλλον πίστεως ἢ ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὰ φαινόμενα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἠλεκτρισμοῦ· ἐγίνωσκον δ' οὐ μόνον τὰ μηχανικὰ καὶ φυσικά, ἀλλὰ καὶ τὰ φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα. Παρετήρουν ἐπίσης μετ' ἐκπλήξεως τὴν συσσώρευσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἥτις περιοδικῶς συμβαίνει ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς δὲ τὸ φῶς καὶ τοὺς ἠλεκτρικοὺς σπινθῆρας, τοὺς αὐτομάτως ἐνίοτε παραγομένους ἔκ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. Ὡσαύτως ἐγίνωσκον τὴν ἑλκτικὴν δύναμιν τοῦ ἠλέκτρου ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν σωμάτων, ἢ τῆς μεταξὺ τῶν δακτύλων θερμαινομένης τουρμαλίνης· ἀλλὰ διὰ τῶν ποικίλων θεωριῶν αὐτῶν περὶ τῶν φαινομένων τούτων οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι οὐδέποτε ἀνεκάλυψαν τὸν δεσμόν, τὸν συνέχοντα αὐτά. Τὰ ἠλεκτρικὰ ῥεύματα καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ζωϊκῆς οἰκονομίας ἦσαν ἄγνωστα εἰς τοὺς ἀρχαίους, διὰ τὸν ἑξῆς λόγον· ἠγνόουν τοὺς τρόπους καὶ τὰ ὄργανα, δι' ὧν παράγομεν σήμερον κατὰ θέλησιν τὸν στατικὸν καὶ τὸν δυναμικὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ τὰ ἠλεκτρομαγνητικὰ φαινόμενα. Ἀλλ' ἡ φύσις παρεῖχεν αὐτοῖς τελείαν ἠλεκτρικὴν μηχανήν, τὴν torpedo, ἢ ἠλεκτρικὴν βατίδα (Raia Torpedo) ἧς τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα «νάρκη» καὶ τὸ λατινικὸν torpedo ἐξηγοῦσι τὴν νάρκωσιν, ἣν ὁ ἰχθὺς οὗτος παράγει, παραλύων τοὺς ἐχθρούς του. Οἱ δ' Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἰατροὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν τῆς ζώσης ταύτης ἠλεκτρικῆς συστοιχίας. Δὲν γνωρίζομεν κατὰ τίνα ἐποχὴν ἔζησαν οἱ ἰατροί, εἰς ὧν τὰ συγγράμματα μνημονεύεται κατὰ πρῶτον ὁ τρόπος οὗτος τῆς θεραπείας, καί τοι ὁ Γαληνὸς ὁμιλεῖ περὶ αὐτῶν. Ὁ διάσημος οὗτος Ἕλλην ἰατρὸς τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος, ἐξηγούμενος εὐκρινῶς ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ ἁπλῶν φαρμάκων, ἐπάγεται τὰ ἑπόμενα· «Συγγραφεῖς τινες ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἡ νάρκη τιθεμένη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς θεραπεύει τὴν κεφαλαλγίαν. Θεὶς τὴν νάρκην ζῶσαν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς κεφαλῆς πάσχοντος ἐκ κεφαλαλγίας, διότι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ ἰχθὺς οὗτος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν πραϋντικὴν ἐκείνην δύναμιν τῶν φαρμάκων, τῶν ναρκούντων τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, εὗρον ὅτι τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐβεβαιοῦτο, ἦν καθ' ὁλοκληρίαν ἀληθές». Τὰ πειράματα ταῦτα ἐπιβεβαιοῦνται καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ἰατρῶν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Παύλου τοῦ ἐξ Αἰγίνης· ἀλλ' ἤδη, ἐπὶ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, ὁ Ρωμαῖος ἰατρὸς Σκριβώνιος Λάργος ἔγραψε, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοὺς ἑπομένους στίχους: «Κατὰ πάσης τῶν ποδῶν ἀρθρίτιδος ἀναγκαῖον, ὅταν οἱ πόνοι ἄρχωνται, νὰ τίθηται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀσθενοῦς, ἐπὶ ἀκτῆς οὐχὶ αὐχμηρᾶς, ἀλλὰ βεβρεγμένης διὰ θαλάσσης, μέλαινα ζῶσα νάρκη, καὶ κρατεῖται μέχρις οὗ ὁλόκληρος ὁ ποὺς ναρκωθῇ, ἡ δὲ νάρκωσις ἐκταθῇ διὰ τῆς κνήμης καὶ μέχρι τοῦ γόνατος. Τοῦτο ἀνακουφίζει τοὺς πόνους ἐν τῷ παρόντι καὶ θεραπεύει τὸ νόσημα ἐν τῷ μέλλοντι». Οὕτω ὁ Scribonius Largus, ἕνα αἰῶνα πρὸ τοῦ Γαληνοῦ, ἐγνώριζεν, ὅτι τῆς νάρκης ἔδει νὰ γίνηται χρῆσις ζώσης, καὶ ὅτι τὸ ὕδωρ ἦν ἀναγκαῖον· ἀλλ' ἠγνόει, ὅτι τὰ σώματα ταῦτα ἦσαν καλοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἑνὶ λόγῳ, οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸν ἠλεκτρισμὸν ὡς θεραπευτικόν, χωρὶς νὰ γινώσκωσιν αὐτόν. Αἱ λεπτομέρειαι αὗται, σχεδὸν ἄγνωστοι, ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1876 ὑπὸ τοῦ κ. Morand ἐν τῷ Journal of Electricity, διακοπέντι ταχέως, διότι ἐξεδόθη ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ, ὅτι ἔκθεσις ὁμοία τῇ τῶν Παρισίων θὰ συνεκροτεῖτο τῷ 1877, ἀλλ' ἡ ἰδέα ἐγκατελείφθη, ἀναγγελθείσης τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως τοῦ 1878.

Πρό τινων ἡμερῶν ἐδημοσιεύθησαν ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρίγκιπος τῆς Αὐστρίας Ῥοδόλφου αἱ ἀναμνήσεις τοῦ τελευταίου εἰς Αἴγυπτον ταξειδίου του, πληροῦσαι δύο ὀγκώδεις τόμους. Ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ, περιγράφων τὴν διὰ Κερκύρας διάβασιν, λέγει· «Ὁσάκις θεῶμαι τὴν Κέρκυραν, καταλαμβάνομαι ὑπὸ ὁμηρικῆς διαθέσεως, ἥτις διαρκεῖ ἐφ' ὅσον ἡ ναῦς παραπλέει τὰς Ἰονίους νήσους. Ὅτε ἐσπούδαζα τὴν Ὀδύσσειαν, ἐφανταζόμην τὰς νήσους ταύτας οἷαι εἶνε πράγματι, προκυπτούσας ἐκ γλαυκῆς θαλάσσης ὑπὸ κυανοῦν οὐρανὸν καὶ χρυσουμένας ὑπὸ εὐθύμων ἡλιακῶν ἀκτίνων. Αἱ λεπτομέρειαι ἰδίως, τὰ ἐπὶ τῶν βράχων ὑψούμενα πλατύφυλλα καὶ κισσοσκεπῆ δένδρα, οἱ βρίθοντες ἀνθέων κῆποι, αἱ διαυγεῖς πηγαί, ὑπομιμνήσκουσι σκηνογραφίας ἐν θεάτρῳ. Νομίζει τις ὅτι θὰ ἴδῃ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν προκύπτουσαν ἐκ τοῦ ἄλσους εὔζωνον Ἀρτέμιδα, σείουσαν τὸ χρυσοῦν δόρυ. Ἡ θαλαμηγὸς «Μιραμὰρ» ἠγκυροβόλησεν ἐνώπιον τῆς πόλεως, ἔνθα ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν ὀλίγας ὥρας, ὅπως παραλάβωμεν γαιάνθρακας. Ἡ συνήθως τοσοῦτον γαλήνιος Κέρκυρα εἶχεν ἄποψιν πολεμικήν. Ἐν Βίδῳ εἶχεν ἀνιδρυθῆ στρατόπεδον ἐκ ξυλίνων παραπηγμάτων, καὶ τὸ νησίδιον ἦν κεκαλυμμένον ὑπὸ κυανοστολίστων στρατιωτῶν, ὧν ἀποσπάσματά τινα ἔβαλλον πρὸς σκοπόν. Πολλαὶ λέμβοι μετέφερον πολεμιστὰς ἐπὶ ἀτμοπλόου. Ὡς ἐμάθομεν, ἓν τῶν ἐπὶ τῆς νήσου σχηματισθέντων ταγμάτων ἀπήρχετο τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς Ἑλλάδα. Οἱ Ἕλληνες κατείχοντο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπὸ πολεμικῶν ὀνείρων καὶ οἱ ἀγαθοὶ Κερκυραῖοι ἦσαν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐξημμένων καὶ ἐφαντάζοντο ὅτι ἀνέτειλαν αὖθις αἱ ἡμέραι τοῦ Λεωνίδα. Ἅμα ὡς ἠγκυροβολήσαμεν, προσῆλθον ὁ ἰατρός, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀσθενοῦντος προξένου καὶ εἷς διερμηνεύς, ὃν ἐγνώριζον ἐξ ἄλλης ἐποχῆς, ἀνὴρ ἰσχνός, μικρόσωμος, δυσειδέστατος, ἀποτυχὼν ἀπόγονος τῶν θεοειδῶν Ἑλλήνων. Ἡ εἴδησις ὅτι τὴν νῆσον ἐλυμαίνετο ἡ εὐφλογία κατεπίκρανε τοὺς πλείστους τῶν συνοδοιπόρων μου, πρώτην φορὰν ἐπισκεπτομένους τὴν Κέρκυραν. Ἀπήλθομεν οὐχ ἧττον διὰ θαλάσσης εἰς τὸ Ποντικονήσιον. Ἡ μικρὰ αὕτη νῆσος εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπολιθωθεῖσα ναῦς τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐνεθυμήθην τοὺς περιγράφοντας τὴν σκηνὴν ταύτην στίχους τοῦ Ὁμήρου καὶ ἐβυθίσθην εἰς σκέψεις περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν βασανιστικωτάτων γυμνασιακῶν μου σπουδῶν καὶ περὶ τοῦ μαγικοῦ κόσμου τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ὁ καλύπτων τὸ Ποντικονήσιον ῥύπος εἶνε ἥκιστα ποιητικός. Τὸν ξένον χαιρετίζουσι δύο μοναχοὶ φέροντες ἐσχισμένα κυανᾶ φορέματα, γυμνόποδες, γενειῶντες, ἀκτένιστοι. Ἡ μονὴ ἔχει τὸν γνησίως ὀρθόδοξον τύπον. Περίχρυσον εἰκονοστάσιον χωρίζει αὐτὴν εἰς δύο μέρη. Ἐπὶ τῶν τοίχων κρέμανται μελαναὶ εἰκόνες ἁγίων καὶ στιλπνὰ ἀφιερώματα μετ' ἐπιγραφῶν ἑλληνιστί. Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ ναοῦ ἐξώστου ὑπὸ ἀνθέων κεκαλυμμένα δένδρα ἀναπαύουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βαρυνθέντος τὸν αἰώνιον χειμῶνα υἱοῦ τοῦ βορρᾶ. Ἡ θέα πρὸς τὴν Κέρκυραν καὶ τὴν θάλασσαν εἶνε μαγευτική, ἡ δὲ νῆσος ἀληθὲς ἐνδιαίτημα ποιητικοῦ ἐρημίτου. Ἀλλ' οἱ πτωχοὶ μοναχοὶ δὲν φαίνονται ἄνθρωποι ἀφιερωθέντες εἰς ὑψηλὰς σκέψεις περὶ αἰωνιότητος. Αἱ ὄψεις των φέρουσι τὸν τύπον ὁλοσχεροῦς ἀπηλιθιώσεως ὡς ἐκ τῆς ἄκρας μονοτονίας τῆς ζωῆς. Ὁ νεώτερος ἐξ αὐτῶν εἶνε φίλος τῶν γαλῶν καὶ παρακολουθεῖται βῆμα πρὸς βῆμα ὑπὸ σμήνους πειναλέων γάτων». Περὶ τῆς Ζακύνθου γράφει ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ· «Ἡ Ζάκυνθος ὁμοιάζει πρὸς παρηκμακυῖαν πολίχνην τῆς Ἰταλίας ἢ Ἱσπανίας. Ἡ κίνησις εἶνε ζωηρὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ἐνώπιον τῶν πολυαρίθμων καφενείων κάθηνται οἱ ἄνδρες φοροῦντες ἄκομψα εὐρωπαϊκὰ φορέματα, πλατεῖς πίλους καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων σάλια. Ἐπὶ ἄλλης ἕδρας ἐγγὺς ὁ καφὲς καὶ εἰς τὰς χεῖρας τὸ σιγάρον. Οἱ ἄνθρωποι φλυαροῦσι, κραυγάζουσι, χειρονομοῦσι. Μεταξὺ τῶν νεωτέρων γυναικῶν ὑπάρχουσιν ὄψεις θελκτικαί. Ἀλλ' αἱ γραῖαι εἶνε τέρατα, οἷα παράγουσι μόναι αἱ χῶραι τῆς μεσημβρίας».

Μετὰ τὴν Σάραν Βερνάρ, ἡ Ἀδελίνα Πάττη, ἡ διάσημος ἀοιδός, ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικήν, ὅπως καὶ αὕτη δώσῃ σειρὰν θεατρικῶν παραστάσεων, περιοδεύουσα τὰς διαφόρους Πολιτείας τῆς ἠπείρου. Τὸ ταξείδιον τῆς Πάττη θὰ ἔχῃ τοῦτο τὸ περίεργον, κατὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας, ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ διὰ εἰδικῆς ἁμαξοστοιχίας ἐπὶ τούτῳ παρασκευασθείσης, ἥτις θέλει περιάγει τὴν ἀοιδὸν δι' ὅλης τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἁμαξοστοιχία ἐσχηματίσθη εἰς τέλειον διαίτημα πλουσίως ἐσκευασμένον. Αἴθουσα ὑποδοχῆς, ἀναγνωστήριον, ἑστιατόριον, κοιτὼν κτλ. οὐδὲν ἐλλείπει ἀπ' αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἁμαξοστοιχίᾳ δὲ θέλει κατοικεῖ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θεατρικῆς περιόδου, κλειομένη ἐν αὐτῇ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἀμέσως μετὰ τὴν παράστασιν.

Τεράστιον ἔργον σκέπτονται νὰ ἐπιχειρήσωσιν οἱ Ἱσπανοί, τὴν διάτρησιν δηλονότι τῶν Πυρηναίων, ὅπως ἄρωσι τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως παρεμβληθέντα κωλύματα εἰς τὴν ἄμεσον Γαλλίας καὶ Ἱσπανίας ἐπικοινωνίαν, ὡς συνέβη ἐν Μονσενὶ καὶ Γοθάρδ. Τῇ 14 ἱσταμένου ὁ βασιλεὺς Ἀλφόνσος ὑπέγραψε τὸ οἰκεῖον νομοσχέδιον, ὅπερ προσεχῶς ὑποβάλλεται εἰς τὰς βουλάς. Ἐκ τῶν δαπανημάτων τὰ ἡμίσεα θὰ καταβάλῃ ἡ Ἱσπανία, τὰ δὲ ἕτερα ἡ Γαλλία. Εἰς Ἀναγνώστης.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Τῆς ὥρας ἀπόλαυε. Παρακμάζει ταχὺ πάντα.
Ἓν θέρος ἐξ ἐρίφου τραχὺν ἔθηκε τράγον.
Τὸ ῥόδον ἀκμάζει βαιὸν χρόνον· ἢν δὲ παρέλθῃ,
Ζητῶν εὑρήσεις οὐ ῥόδον, ἀλλὰ βάτον.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 306 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 8 Νοεμβρίου 1881

ΒΟΛΟΣ-ΠΟΡΤΑΡΙΑ-ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑ

Ἐπὶ τῆς παραλίας ὡραίας κοιλάδος, ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου, καταντικρὺ τοῦ πορθμοῦ τῶν Τρικέρων κεῖται ἡ πόλις τοῦ *Βόλου*, συγκειμένη ἐκ τοῦ φρουρίου, *Κάστρου* νῦν λεγομένου, ἐκ τῶν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κειμένων *Παλαιῶν Μαγαζείων*, καὶ ἐκ τῆς κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἐκτεινομένης νέας πόλεως τοῦ Βόλου. Καὶ τὸ μὲν φρούριον, κατοικούμενον μόνον ὑπὸ τουρκικῶν οἰκογενειῶν, εἶνε βυζαντινὸν κτίσμα μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ καλούμενον ὑπ' αὐτοῦ *Γόλος*· τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κείμενα μικρὰ καὶ ἄσημα οἰκοδομήματα κατοικοῦνται ὑφ' Ἑλλήνων ἐμπόρων, οἵτινες κατερχόμενοι ἐκ τῶν χωρίων διαμένουσι καθ' ἅπασαν τὴν ἑβδομάδα ἐνταῦθα μεταβαίνοντες τὴν κυριακὴν εἰς τὰ χωρία των. Ἐνταῦθα τελεῖται ἀνὰ πᾶσαν τετάρτην καὶ σάββατον ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἔνθα συνέρχονται ἐκ τῆς Μαγνησίας καὶ Θεσσαλίας ἐν γένει πολλοὶ πρὸς συναλλαγήν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐνηργεῖτο μέχρι πρὸ μικροῦ καὶ ἅπαν τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· ἀλλ' αὐξανομένης τῆς ἐμπορικῆς ἐπιμιξίας καὶ ἀποκαταστάσης ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας τοῦ Βόλου μετά τε τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἤρξατο πρὸ 30 ἐτῶν συνοικιζομένη ἡ νέα πόλις τοῦ Βόλου· καίτοι δὲ παρεμβληθέντων πολλῶν κωλυμάτων εἰς τὴν πρόοδον καὶ αὔξησιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ καταστῇ αὕτη μία τῶν σπουδαίων πόλεων τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἀριθμοῦσα ἤδη περὶ τὰς 1000 εὐκτίστους οἰκίας, ὧν τινες δύνανται νὰ κοσμήσωσιν εὐπρεπῶς τὰς ὁδοὺς πολλῶν μεγαλοπόλεων· δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ νὰ προαχθῇ ἔτι μᾶλλον ἡ πόλις αὕτη διηνεκῶς συνοικιζομένη ὑπό τε τῶν κατοίκων τῶν 24 χωρίων καὶ ὑπὸ πολλῶν ἀλλοδαπῶν ἐγκαθισταμένων πρὸς ἐμπορίαν. Ἐνταῦθα ἐνεργεῖται σήμερον ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· μολονότι δὲ στατιστική τις οἱαδήποτε ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἀκριβὴς δὲν δύναται νὰ γίνῃ, κατὰ μέσον ὅμως ὅρον ὑπολογίζων δύναταί νὰ ἀναβιβάσῃ τις τὸ ὁλικὸν ἐμπόριον τοῦ Βόλου εἰς 20,000 000 φρ. Ἡ πόλις τοῦ Βόλου εἶνε ἡ ἕδρα τοῦ διοικητοῦ τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ὡς καὶ τοῦ μητροπολίτου Δημητριάδος, ὅστις, φέρων τὸν τίτλον «Δημητριάδος, Ἀγιᾶς καὶ Ζαγορᾶς, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Πελασγῶν», ποιμαίνει πνευματικῶς τοὺς κατοίκους ἁπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὄσσης καὶ πολλῶν τῆς Πελασγιώτιδος· ἑδρεύουσι δὲ ἐν τῷ Βόλῳ καὶ οἱ πρόξενοι τῆς Αὐστρίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα ἐν τῇ πόλει καὶ παρ' αὐτὴν δὲν ἀνευρίσκονται· μόνον εἰς τὰ τείχη τοῦ μόνου ναοῦ τῆς πόλεως, τοῦ τιμωμένου εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὑπάρχουσιν ἐπιτύμβιοι λίθοι μετ' ἐπιγραφῶν, μετακομισθέντες ἐνταῦθα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ἀκτῆς τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου κειμένων Παγασῶν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε περὶ τὰς 5 χιλιάδας, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 600 Ὀθωμανοὶ κατοικοῦντες ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ 300 Ἰουδαῖοι συνῳκισμένοι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νέας πόλεως· ὁ δὲ λοιπὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε ἑλληνικός, ὅστις, καταγινόμενος μετὰ τῆς ἐξιδιασμένης εἰς τοὺς Ἕλληνας ἱκανότητος καὶ ἐπιμελείας εἰς τὸ ἐμπόριον, προήχθη εἰς ἱκανὴν εὐημερίαν, φροντίζων οὐ μόνον περὶ τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ προόδου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, διατηρῶν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἀρρένων καὶ κορασίων.

Μίαν ὥραν ὑπὲρ τὴν πόλιν τοῦ Βόλου κεῖται ἐπὶ τῶν ποδῶν τοῦ Πηλίου τὸ χωρίον *Βόλος*, ὅπερ, ἐκτεινόμενον ἐπὶ μίαν ὥραν κατὰ μῆκος, κεῖται μεταξὺ τοῦ μεγάλου ῥεύματος καὶ τοῦ Ἀναύρου· καὶ ἡ μὲν δυτικὴ αὐτοῦ ἄκρα, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ῥεύματος, καλεῖται *Ἅγιος Ὀνούφριος*· κάτωθεν δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμίου κεῖνται εὐθαλέστατοι κῆποι, κατάφυτοι ὑπὸ ὀπωροφόρων δένδρων, συκαμινεῶν καὶ αἰγείρων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ὑψοῦνται πύργοι ὑψηλοί, ὡς οἱ ἐν τοῖς Λεχωνίοις, καταρρέοντες ἤδη καὶ αὐτοί· ὑπέρκειται δὲ τῶν κήπων τὸ μέσον τοῦ χωρίου καλούμενον *Ἀνακασιά*, κείμενον δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἐλαιῶν καὶ λοιπῶν δένδρων· ἀλλὰ κραταιοτέρα ἀναφαίνεται ἡ βλάστησις εἰς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ χωρίου τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀναύρου κείμενον καὶ καλούμενον *Ἀλλημεριὰ* ἢ *Βλαχομαχαλᾶς*. Ὑπέρκειται δὲ ταύτης λόφος *Ἐπισκοπὴ* καλούμενος φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ναΐσκον τινὰ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἐνταῦθα ὁ Λήκ, βασιζόμενος ἐπί τινων ὀρθογωνίων λίθων ἀνευρι-

σκομένων ἐν τῷ τείχει τοῦ ναοῦ, τοποθετεῖ τὴν ἀκρόπολιν τῆς ἀρχαίας *Ἰωλκοῦ*, προσεπιλέγων ὅτι κατὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν περιοίκων πολλὰ μάρμαρα εὑρεθέντα κατὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ λόφου μετεκομίσθησαν ἀλλαχοῦ· ἀλλὰ καὶ τύμβοι τινὲς ἀρχαῖοι καὶ ἀγγεῖα ἀνευρέθησαν ΒΑ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς· σήμερον ὅμως δὲν παρατηρεῖται οὐδὲν ἴχνος τῆς ἀρχαίας πόλεως· οὐδόλως ὅμως παράξενον, ἂν πόλις κατεσκαμμένη ἤδη ἐπὶ Στράβωνος δὲν ἐγκατέλειψεν οὐδὲν ἴχνος τῆς ὑπάρξεώς της ἐν τόπῳ μάλιστα, ἔνθα ἔκτοτε ἐκτίσθησαν καὶ κτίζονται πολλαὶ νεώτεραι οἰκοδομαί. Ἡ πόλις αὕτη, πρωτεύουσα τῶν Μινυῶν, ἤκμασε κατὰ τοὺς μυθολογικοὺς χρόνους, καὶ ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς συνηθροίσθησαν οἱ τότε λογάδες τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰάσονος ἐκστρατεύσωσιν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος· ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἦτο ἄσημος καὶ βραδύτερον κατελύθη διὰ τὰς στάσεις καὶ τυραννίδας κατὰ Στράβωνα· ὑπάρχουσα δὲ ἴσως μικρὰ καὶ ἄσημος κατὰ τὸν συνοικισμὸν τῆς Δημητριάδος, ἠρημώθη κατόπιν ὅλως, ὡς δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ἔκ τινος χωρίου τοῦ Στράβωνος (9, 438)· ἐκαλεῖτο δὲ κατὰ τὸν Στράβωνα (19, 436) καὶ Λίβιον (44, 12) καὶ ἡ κάτω τῆς πόλεως παραλία *Ἰωλκός*· ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς τοποθέτησις τῆς πόλεως βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος λέγοντος «ὑπέρκειται δὲ τῆς Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους τῆς θαλάσσης Ἰωλκός.» Ἐν δὲ τῷ αἰγιαλῷ αὐτῆς ἐτελεῖτο κατὰ Στράβωνα ἡ Πυλαϊκὴ πανήγυρις· καί τινες μὲν τῶν ὑπομνηματιστῶν συνταυτίζουσι ταύτην μετὰ τῆς Ἀμφικτυονικῆς πανηγύρεως, τῆς τελουμένης κατὰ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, κείμενον ἑκατοντάδας σταδίων μακρὰν τῆς Μαγνητικῆς παραλίας· ἕτεροι δὲ προτείνουσι τὴν διόρθωσιν εἰς Πελιακήν, ἐννοοῦντες τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκάστου εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Πηλίου ἐγκαθιδρυθεῖσαν πανήγυριν· ἴσως δὲ διορθωτέον εἰς Πηλιακήν, ἤτοι πανήγυριν, εἰς ἣν συνήρχοντο οἱ κάτοικοι ἁπασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ Πηλίου κωμοπόλεων· οὐδόλως δὲ παράξενον καὶ ἡ σήμερον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἰωλκοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Γορίτσας συμβαίνουσα κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς διακαινησίμου πανήγυρις νὰ ἦνε συνέχεια τῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι παρὰ τὸν αὐτὸν τόπον τελουμένης.

Ἡμίσειαν δὲ ὥραν ὑπὲρ τὸν Βόλον κεῖται τὸ χωρίον *Σταγιάται*, κατοικούμενον ὑπὸ 120 περίπου οἰκογενειῶν, ἐξασκουσῶν μὲν κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους βιομηχανίαν τινὰ βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἤδη δὲ ἐνασχολουμένων εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων, τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶνε ἔλαιον, οἶνος καὶ μέταξα.

Ἡμίσειαν δὲ ὥραν ὑπὲρ τὸ μνημονευθὲν χωρίον κεῖται ἡ χαριεστάτη κωμόπολις *Πορταρία*. Ἄλλοτε, ὅτε ἔλειπεν ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία, ἦτον αὕτη τὸ ἐμπορεῖον ἁπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου· ἀνὰ πᾶσαν δὲ πέμπτην ἐτελεῖτο ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἐν ᾗ συνήρχοντο οὐ μόνον ἐκ τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας πολλοὶ πρὸς συναλλαγήν. Βραδύτερον δέ, ὅτε ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου, οἱ κάτοικοι τῆς Πορταρίας κατῆλθον ἐκ τῶν πρώτων ἐκεῖ καὶ διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ φιλεργίας των προήχθησαν εἰς ἱκανὸν βαθμὸν εὐημερίας. Στερούμενοι δὲ ἐπαρκῶν κτημάτων ἐπεδόθησαν ἐνωρὶς καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ οὐχὶ εὐτελὲς ἦτο τὸ κατ' ἔτος ἐν τῷ χωρίῳ εἰσαγόμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν μεταξωτῶν γαϊτανίων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀπό τινων ἐτῶν ἡ χρῆσις αὐτῶν περιωρίσθη καὶ ἡ ἐν τῷ χωρίῳ ἐπικρατοῦσα βιομηχανικὴ κίνησις ἐξηλείφθη καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ εὐημερία αὐτοῦ, καθότι καὶ οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων συνῳκίσθησαν εἰς τὴν νέαν πόλιν τοῦ Βόλου. Ἡ πρὶν ἀκμάζουσα Πορταρία κατέστη ἤδη ἄσημος, μὴ διατηροῦσα ἐκ τῆς προτέρας αὐτῆς λάμψεως ἢ τὰς ὡραίας οἰκοδομάς, αἵτινες ἐν εὐτυχεστέροις χρόνοις ἀνηγέρθησαν ἐνταῦθα, καὶ τὴν τερπνοτάτην φύσιν, ἥτις αἰωνίως τὴν περιβάλλει. Κειμένη ἐπί τινος ἀνωφεροῦς ὀροπεδίου ὑπὸ τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ Πηλίου, διαῤῥέεται ὑπὸ τῶν διαυγῶν ὑδάτων τοῦ 1|4 τῆς ὥρας ὑπὲρ τὸ χωρίον παρὰ τὴν θέσιν *Μάννα* ἀναβλύζοντος Κραυσίνδωνος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πυκνοῦ πλατανῶνος καὶ παρὰ τὸ κελάρυσμα τῆς ἀναβλυζούσης πηγῆς συνήρχοντο ἐν εὐτυχεστέραις ἡμέραις οἱ κάτοικοι ἀπολαμβάνοντες ἀμερίμνως τὴν καλλονὴν τῆς γλυκυτάτης αὐτῶν πατρίδος. Πέντε λεπτὰ ὑπὲρ τὴν πηγὴν κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου, ἥτις, κατά τι χρυσόβουλον, εὑρεθὲν ἐν τῇ Ταυριανῇ βιβλιοθήκῃ, ἦτο κατ' ἀρχὰς μὲν γυναικεία, ἔπειτα δέ, ἀνακτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἄννης Παλαιολογίνης Κομνηνῆς μετεβλήθη εἰς ἀνδρικὴν (1272). Ἐπεκαλεῖτο δὲ ἡ Μονὴ Νέα Πέτρα καὶ μετόχια αὐτῆς ἦσαν ὁ ναὸς τῆς Παναγίας ὁ καὶ τῆς Πορταρίας ἐπιλεγόμενος, καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅστις καλεῖται τοῦ Παλιῤῥοπάτου. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, μικρὸς καὶ σκοτεινός, σώζεται εἰσέτι ἐν τῷ χωρίῳ, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν κείμενος ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀνεκτίσθη ἐκ βάθρων πρὸ 25 ἐτῶν. Εἰς τὰ τείχη αὐτοῦ παρατηροῦνται ἀνάγλυφα δύω, ἐξ ὧν τὸ ἓν παριστᾷ ἄνδρα κωπηλατοῦντα, ἴσως τὸν Χάρωνα, τὸ δὲ δεύτερον γυναῖκα ἱσταμένην ποδήρη χιτῶνα φέρουσαν· ταῦτα δὲ καὶ ἀρχαῖοι τινὲς τύμβοι ἀνευρεθέντες παρὰ τὴν θέσιν *ἀλῶνι*, ὡς καὶ χωρίον τι τοῦ Στράβωνος (9,438), μὲ πείθουσιν, ὅπως τοποθετήσω ἐνταῦθα τὴν ἀρχαίαν κώμην *Ὀρμίνιον* . . . . .

Κάτωθεν τῆς Πορταρίας χωριζόμενον ἀπ' αὐτῆς διὰ μικροῦ ῥεύματος κεῖται τὸ χωρίον *Κατωχῶρι*, κατάῤῥυτον καὶ κατάφυτον, κατοικούμενον ὑπὸ 150 οἰκογενειῶν, τῶν ὁποίων ἡ κυρι-

ωτέρα ἐνασχόλησις εἶνε ἡ καλλιέργεια τῶν κτημάτων συνισταμένων εἰς ἐλαίας καὶ ἀμπέλους.

Ἡμίσειαν δὲ ὥραν δυτικώτερον τῆς Πορταρίας, χωριζόμενον ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Μεγάλου ῥεύματος, κεῖται τὸ μέγιστον πάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ἡ *Μακρυνίτσα*, ἥτις κειμένη παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ῥεύματος, ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν κορυφῶν σχεδὸν τοῦ Πηλίου μέχρι τῶν ὑπωρειῶν αὐτοῦ ἐπὶ μίαν ὥραν· ὁδὸς δὲ λίαν ἀνάντης παραλλήλως βαίνουσα τοῦ ῥεύματος ἄγει ἐκ τῶν κατωτέρω οἰκιῶν τοῦ χωρίου, αἵτινες ἀποτελοῦσι καὶ ἴδιον συνοικισμὸν καλούμενον *Κουκουράβα*, εἰς τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων πλευρῶν τοῦ ὄρους κειμένας, διαιροῦσα τὸ χωρίον εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν μέρος. Καὶ τὸ μὲν ἀνατολικὸν κείμενον παρὰ τὸ ῥεῦμα εἶνε κατάφυτον καὶ κατάρρυτον, ξηρὸν δὲ καὶ ἄδενδρον τὸ πρὸς δυσμάς, ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπερκειμένου βράχου τοῦ Σαρακηνοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου κεῖται ἡ ἀγορά, ἔνθα ὑπὸ τὴν σκιὰν μεγάλων πλατάνων μαρμαρόκτιστος κρήνη προχέει ἄφθονον ὕδωρ. Αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου εἶνε πᾶσαι σχεδὸν διώροφοι, καθότι διὰ τὴν κατωφέρειαν τοῦ ἐδάφους, ἐνῷ ἡ πρὸς τὸν Πελασγικὸν κόλπον ἐστραμμένη πλευρὰ εἶνε ὑψηλή, ἡ πρὸς τὸ Πήλιον εἶνε ὅλως ταπεινή, καθισταμένη εὐεπίβατος ἐκ τῆς ὁδοῦ· ἀριθμεῖ δὲ ἡ κωμόπολις περὶ τὰς 6000 κατοίκων, οἵτινες, ἐκτὸς τῆς καλλιεργείας τῶν κτημάτων, μετέρχονται καὶ τέχνας τινάς, ὧν ἡ μᾶλλον ἐπασχολοῦσα πλείονας χεῖρας εἶνε ἡ βυρσοδεψική· ἡ δὲ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀκμάζουσα βιομηχανία τῶν *ἀλατζάδων*, ἥτις παρεῖχε τὰ μέσα τοῦ ζῆν εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως, ἐξέλιπε πρὸ καιροῦ. Ἡ Μακρυνίτσα ἦτο ἄλλοτε ἡ πρωτεύουσα τῶν βακουφίων, καὶ ὡς τοιαύτη ἐξήσκει ἐπιῤῥοήν τινα ἐπὶ τῶν λοιπῶν χωρίων· ἀλλὰ καὶ σήμερον εἶνε ἓν τῶν διασημοτέρων χωρίων τοῦ Πηλίου, διατηροῦν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν τε ἀῤῥένων καὶ τῶν κορασίων, συντηρούμενα κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου τέκνου αὐτῆς Βασιλείου Σουλήνη, ὅστις ἀποθανὼν πρό τινων ἐτῶν ἐν Βάρνῃ, κατέλιπε τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τῆς τε δούλης καὶ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα λείψανα περὶ τὴν Μακρυνίτσαν δὲν παρατηροῦνται· μόνον ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας, τῷ ἱδρυθέντι ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Μελισσηνῶν τὸ 1272 μ. Χ. κατά τι χρυσόβουλον εὑρεθὲν ἐν τῇ Ταυριανῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπάρχει ἐντετοιχισμένη πλάξ, ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται ψήφισμα, δι' οὗ ἡ πόλις τῆς Δημητριάδος ψηφίζει τιμὰς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν καλοκἀγαθίαν εἰς τὸν ἱερέα τοῦ ναοῦ τοῦ Σαράπιδος Κρίτωνα Κρίτωνος, καὶ ὁρίζει νὰ ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπιφανέστατον τοῦ Σεραπηΐου. Ἂν λοιπὸν ἡ πλὰξ αὕτη εὑρέθη ἐν τῷ τόπῳ, τότε ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν κείμενον ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Σαράπιδος, θεότητος Αἰγυπτιακῆς, ἧς ἡ λατρεία εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Μακρυνίτσης ὑπέρκειται αὐτῆς ὁ βράχος τοῦ Σαρακηνοῦ, ὅστις, καλυπτόμενος πρὸ οὐχὶ μακρῶν χρόνων ὑπὸ πυκνῶν θάμνων, κατέστη σήμερον ἄδενδρος καὶ φαλακρὸς παριστῶν ἀντίθεσιν καταφανῆ πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸν εὐθαλῆ καὶ χλοερὰν φύσιν. Ἀλλὰ στερηθεὶς τῶν φυσικῶν καλλονῶν ἐπέπρωτο ὁ βράχος οὗτος νὰ κοσμηθῇ τὴν 6 Φεβρουαρίου 1878 ὑπὸ ἀμαράντων δαφνῶν τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὸ ἄχαρι καὶ τεφροειδὲς αὐτοῦ χρῶμα νὰ μεταβληθῇ εἰς ὡραῖον πορφυροῦν ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πεσόντων μαρτύρων. Ἐνταῦθα κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἀξιομνημόνευτον ἡμέραν οἱ κάτοικοι τῆς Μακρυνίτσης, μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των μετὰ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐθελοντῶν, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς καὶ ἀγύμναστοι πρὸς γεγυμνασμένους, δι' ἑνδεκαώρου κρατερᾶς μάχης ἔσωσαν τὸ χωρίον αὐτῶν ἀπὸ βεβαίαν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν, καταδείξαντες διὰ τῆς ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεώς των, ὅτι ὁ φόβος καὶ ἡ δειλία δὲν ἐμφωλεύουσιν εἰς τὰ στήθη τὰ θερμαινόμενα ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐλευθερίας πυρός.

Ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ περισπουδάστου προλόγου, ὃν προτάσσει τῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις δημοσιευθείσης β' ἐκδόσεως τῆς Ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Κ. Παπαῤῥηγόπουλος, παραλαμβάνομεν τὸ ἑπόμενον συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἐν κεφαλαίῳ ἐκτίθενται αἱ κατὰ τελευταῖα ἔτη ἐνέργειαι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ διαγράφεται ἡ ἐν τῷ μέλλοντι πολιτεία αὐτοῦ.

Σ. τ. Δ.

Ἡ ἐν τῷ μέλλοντι πολιτεία τοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς διαφέρει ἐν πολλοῖς τοῦ ἀρχαίου. Ἐν πρώτοις τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ στοιχεῖα δὲν εἶναι ἀπαράλλακτα οἷα τὸ πάλαι. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν χωρίζεται τὴν σήμερον ἀφ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἐθνῶν οὔτε κατὰ τὸ θρήσκευμα, οὔτε κατὰ τοὺς θεσμούς, οὔτε κατὰ τὸν βίον. Κοινὸν ἔχει τὸ θρήσκευμα πρὸς τοὺς πλείστους τῆς Ἀνατολῆς λαούς, κοινοὺς τοὺς θεσμοὺς πρὸς τοὺς πλείστους ἑσπερίους· καὶ αὐτὸν τὸν βίον ἁρμόζει ὁσημέραι πλειότερον πρὸν τὸν βίον τῆς μᾶλλον πεπολιτισμένης μοίρας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐκ τῶν πάλαι προσόντων τὸ ἔθνος δὲν σώζει εἰμὴ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος· προσεκτήσατο ὅμως ἤδη ἕτερόν τι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τὸν πόθον τῆς πολιτικῆς ἑνότητος. Ἐννοεῖται ἐπὶ πᾶσιν ὅτι ὁ καθ' ἡμᾶς ἑλληνισμὸς δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ ἰδιοποιηθῇ ἀλλοτρίας χώρας. Ἀρκεῖται νὰ διασώσῃ τοὺς ὑπὸ ἐπιδραμόντων ἀλλοφύλων ἀπειλουμένους ὁμογενεῖς ἐν χώραις, αἵτινες ἀνήκουσιν αὐτῷ ἀπ' αἰῶνος. Οὕτω δμως τεθέντος

ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν ὀρέγεται ἀλλοτρίων, πρὸς τί ἡ λέξις ἑλληνισμός, ἀφοῦ, ὡς πολλάκις εἴπομεν, δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰμὴ ἐπὶ τῆς μεταδόσεως αὐτοῦ εἰς ἑτεροφύλους; Διότι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἔτι διῃρημένοι εἰς ἐλευθέρους καὶ μὴ ἐλευθέρους· ἐντεῦθεν δ' ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτοῦ ἐκδοχῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ εἰς μόνους τοὺς κατοίκους τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Τούτου λοιπὸν ἕνεκα ἐλογίσθη ἀπαραίτητον νὰ ἐκδηλωθῇ δι' ἰδίου ὅρου, μὴ διφορουμένου, ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἑνότης τοῦ πολιτικῶς δεδιχοτομημένου ἔθνους.

Ἡ πολιτικὴ ἑνότης δὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ εἰμὴ ἐὰν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος πολιτευθῇ προνοητικώτερον καὶ πρακτικώτερον ἢ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν πεντηκονταετίαν. Δὲν λέγομεν ὅτι οὐδὲν ἔπραξε πρὸς τοῦτο κατὰ τὸν μακρὸν ἐκεῖνον χρόνον. Ἡ παράκρουσις τοῦ 1844 ὑπῆρξεν ἀκαριαία. Τῷ 1854 καὶ τῷ 1878 ἐδόθη ἐπικουρία οὐ μικρὰ εἰς τὰ κινήματα τῶν μεθορίων χωρῶν. Τῷ 1863 ἡ ἐν Ἀθήναις δευτέρα ἐθνικὴ συνέλευσις, μὴ δυναμένη νὰ ὑποδεχθῇ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς τοὺς πληρεξουσίους τῶν ὑποδούλων ἐπαρχιῶν, ζητοῦσα δὲ παραμυθίαν τινὰ ἐν τῇ πολιτικῇ ταύτῃ ἀμηχανίᾳ, ἐκάλεσεν ὡς ἰσοτίμους καὶ ἰσοψήφους τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐκτὸς τοῦ τουρκικοῦ κράτους ἀποικιῶν. Τῷ 1867 καὶ 1868 τὸ βασίλειον ὑπέστη θυσίας πολλὰς ὑπὲρ τῆς κρητικῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ γενναιοτάτου τῶν ἔργων τῆς παρούσης γενεᾶς. Τῷ 1869 ὠργανώθη ἄμυνά τις κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ βουλγαρισμοῦ ἐν χώραις ἑλληνικαῖς. Τῷ δὲ 1880 ἠθροίσθη στρατὸς τῇ ἀληθείᾳ μέγας ὡς πρὸς τὸν τῆς Ἑλλάδος πληθυσμόν. Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐγένοντο βραδέως καὶ αὐτοσχεδίως. Κατ' ἀρχὰς ἐμείναμεν ὅλως ἀπρακτοῦντες, ἔπειτα δ' ἐπεδόθημεν εἰς ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ἀποτύχωσιν, ἅτε μὴ ἐπερειδόμενα εἰς πεζικὴν καὶ ναυτικὴν δύναμιν δεόντως κατηρτισμένην. Ἡ μὲν περὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ φροντὶς δὲν ἐπῆλθεν, εἰμὴ ἀφοῦ οἱ Βούλγαροι προέδραμον ἡμῶν κατὰ μίαν ὅλην εἰκοσαετίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ τῆς χώρας σύνταξις ἤρξατο τοσοῦτον ὀψέ, ὥστε δὲν ἐλογίσθη ἀξιόμαχος κατὰ τὴν κρισιμωτάτην τοῦ νεωτέρου ἡμῶν βίου ὥραν. Ὅ,τι ἐλάβομεν, τὸ ὀφείλομεν κυρίως εἰς τὸ ἠθικὸν κεφάλαιον ὅπερ ἐκληροδότησαν ἡμῖν τὰ ἀείμνηστα τῆς ἐπαναστάσεως κατορθώματα καὶ ἡ θαυμαστὴ ἐν ταῖς ἀτυχίαις καρτερία αὐτῆς. Τὸ κεφάλαιον ὅμως τοῦτο δαπανώμενον καὶ μὴ ἀναπληρούμενον, ἀναγκαίως ἐξηντλήθη. Οἱαιδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦναι αἱ δοκιμασίαι, δι' ὧν πέπρωται ἔτι νὰ διέλθῃ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, καθῆκον αὐτοῦ εἶναι νὰ παρασταθῇ ἑτοιμοπόλεμον ἐν δέοντι καιρῷ· καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ σώσῃ τοὺς ὁμογενεῖς τῶν ὑποδούλων χωρῶν ἀπὸ τῶν ἀδιαλείπτως κατ' αὐτῶν τεκταινομένων ἐπιβουλῶν, διότι μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι, ἐὰν ἐγκαταλειφθῶσιν εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, κινδυνεύουσι τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ὁ δὲ ἑλληνισμός, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, πάθῃ τὸν νέον τοῦτον ἀκρωτηριασμόν, θέλει ἀπολέσει τὸ κυριώτατον ἐπὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων δικαίωμα αὐτοῦ. Ἡ ὑλικὴ εὐημερία, εἰς ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας τὸ ἔθνος ἐργάζεται μετὰ ζήλου ἐξαιρέτου, εἶναι βεβαίως παράγων ἀπαραίτητος πολιτικοῦ μεγαλείου. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι διὰ τοῦ γιγαντώδους ἀγῶνος, ὅστις διεξήχθη πρὸ δεκαετίας μεταξὺ δύο ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων τῆς γῆς πολιτειῶν, ὁ κόσμος ἔλαβε νέαν ἀπόδειξιν ὅτι καὶ νῦν, ὅπως τὸ πάλαι, οἱ θησαυροὶ τοῦ Κροίσου δὲν ἀρκοῦσιν εἰς σωτηρίαν τῶν ἐθνῶν.

Ὁ ἱστορικὸς δὲν συντάσσει πολιτικὰ προγράμματα, ἐξάγει ὅμως ἐκ τοῦ παρελθόντος μαθήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀποβῶσι χρήσιμα εἰς τὸν πολιτικὸν ἄνδρα. Καίτοι δὲ τὰ πορίσματα ταῦτα εἶναι θλιβερά, ἀνάγκη νὰ τὰ συγκεφαλαιώσωμεν, διότι ὁ πρῶτος ὅρος τῆς σωτηρίας τῶν ἐθνῶν εἶναι ἡ ἀκριβὴς ἐπίγνωσις τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν καταστάσεως. Ὁ ἑλληνισμὸς δὲν ἐπέπλευσεν ἐπὶ τετρακισχίλια περίπου ἔτη εἰμὴ ῥίπτων ἐκ διαλειμμάτων μέρος τοῦ φορτίου αὐτοῦ εἰς τὸ τρικυμιῶδες πέλαγος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἠπειλεῖτο νὰ καταποντωθῇ. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἠλαττώθη, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν δύναμιν. Πλὴν τούτου, ἐνῷ οὔτε ἡ ῥωμαϊκὴ κυριαρχία ἐπεχείρησε νὰ ἐκλατινίσῃ αὐτόν, οὔτε ἡ ὀσμανικὴ νὰ τὸν ἐξισλαμίσῃ, τὴν σήμερον πολεμεῖται ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε εἰς τὰς ὑποδούλους ἑλληνικὰς χώρας, ὑπὸ πολυαρίθμων φυλῶν καὶ ἐπικρατειῶν, αἵτινες διαφωνοῦσι μὲν πρὸς ἀλλήλας ἅτε ἐπιδιώκουσαι ἴδιον ἑκάστη πολιτικὸν σκοπόν, ἓν κοινὸν ὅμως πᾶσαι ἔχουσι συμφέρον, νὰ καταστήσωσιν ἐκποδὼν τὸν ἀρχαῖον κάτοχον. Ἐὰν δὲ τοιαῦτα πράττωσιν ἀπὸ τοῦδε, πρόδηλον ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει καταλάβωσι τὴν ἀρχήν, οἱ αὐτόθι ὁμόφυλοι ἡμῶν θέλουσι πάθει ὅ,τι ἔπαθον αἱ πρὸ τινων μόλις δεκαετηρίδων τοσοῦτον ἀνθηραὶ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαυΐας. Τὰ ὀνόματα Ἕλληνες, ἑλληνικὸν ἔθνος, ἑλληνισμός, θέλουσι περιορισθῇ εἰς τὴν νοτιωτάτην ἄκραν τῆς μεγάλης χερσονήσου. Καὶ αὐτὴ ὅμως αὕτη ἡ μικρὰ γωνία δὲν θέλει διαφύγει ποικίλας ἐπιβουλάς, διότι, ὅσῳ μικρὰ καὶ ἂν ἦναι, κατέχει καιριώτατά τινα σημεῖα τῆς ἀνατολικῆς μεσογείου, ὥστε τὸ τελικὸν συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἑλληνισμοῦ προαγγέλλεται ἐπισφαλεστάτη, ἐὰν διὰ πάσης θυσίας δὲν ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἑνότητος αὐτοῦ. Τὸ οἰκοδόμημα ἢ θέλει ἀπαρτισθῇ ἢ θέλει καταρρεύσει. Μὴ ὑπολάβωμεν δὲ ἄπελπιν τὸν ἐπιβαλλόμενον ἀγῶνα, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ὁ ἑτοιμοπόλεμος εὑρίσκει συνήθως συμμάχους ἢ τοὐλάχιστον ἐπιτυγχάνει συμφέροντας ὅρους, καὶ πρὸ πάντων ἐνθυμούμενοι τὸ τί ἐγένετο ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ γῇ

καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάσσῃ πρὸ ἐτῶν μόλις ἑξήκοντα.

Η ΗΜΕΡΑ ΕΚΕΙΝΗ

['Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου De Amicis].

Σεῖς—ἔλεγέ ποτε δεσποινίς τις πρὸς ἀξιωματικὸν ἀρτίως ἐκ τοῦ πολέμου ἐπανακάμψαντα—εἴπατέ μοι σεῖς, τί ἀληθῶς αἰσθάνεταί τις κατὰ τὰς φοβερὰς ἐκείνας στιγμάς. Ἐστὲ εἰλικρινής, σᾶς παρακαλῶ. Σεῖς οἱ στρατιωτικοί, ὁσάκις ὁμιλῆτε περὶ πολέμου, *τὰ κόπτετε πολὺ χονδρά*, καὶ πάντοτε εὑρίσκετε κἄποιον νὰ τὰ καταπίνῃ· ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι τοιαύτη, σᾶς προειδοποιῶ. Εἴπατέ μοι τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς πολλὰς ῥητορικὰς φράσεις, διότι περιγραφὰς μαχῶν ἔχω ἀναγνώσει ἀρκετὰς εἰς τὰ βιβλία, καὶ ὅλαι εἶνε κομμέναι ἐπάνω εἰς τὸ αὐτὸ σχέδιον.

— Τί νὰ σᾶς εἴπω; . . . τόσον εὔκολον σᾶς φαίνεται; χωρὶς νὰ προστοιμασθῶ; Δότε μοι καιρὸν τοὐλάχιστον νὰ τακτοποιήσω τὰς ἀναμνήσεις μου, ἄλλέως θὰ σᾶς προσφέρω κανὲν σύρραμμα χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος.

— Ὄχι, κύριέ μου· δὲν θέλω προστοιμασίας. Δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω φιλοσοφικὴν διατριβήν, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον σελίδα τινὰ στρατιωτικῆς ἱστορίας. Εἴπατέ μοι οὕτως, ἀπροπαρασκευάστως, ὅπως σᾶς ἔλθῃ εἰς τὸ στόμα, πᾶν ὅ,τι ᾐσθάνθητε καὶ εἴδετε. Ἐμπρὸς λοιπόν! Θέλετε παρακλήσεις; ὁμιλήσατε.

— Τὸ θέλετε ἀφεύκτως;

— Ὁμιλήσατε.

— Θὰ ὁμιλήσω· ἀλλὰ προσέξατε, οὔτε μίαν λέξιν θὰ εἴπω περισσότερον ἀφ' ὅ,τι εἶδον. Ἂν ἡ διήγησις δὲν σᾶς διασκεδάσῃ πολύ, ἐγὼ δὲν πταίω.

— Ἐστὲ εἰλικρινὴς καὶ μὴ ζητεῖτέ τι πλέον· ἀρχίσατε.

— Ἀρχίζω· καὶ πρῶτον πάντων. . . πρέπει νὰ δώσω ὑμῖν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἐδάφους. Προσέξατε· ὑποθέσωμεν ὅτι τοῦτο εἶνε ἡ ἄλυσις τῶν Ἄλπεων. Ὁ προμαχὼν ἐκεῖνος ὅστις διακρίνεται...

— Τοπογραφίαν κάμνετε; . . Ὤ, δι' εὐσπλαγχνίαν!

— Δὲν θέλετε; τότε ἐξηγοῦμαι κάλλιον κατ' ἄλλον τρόπον. Ὑποθέσωμεν ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος, εἰς τὸ ὕπαιθρον, τὴν πρωΐαν ὡραίας θερινῆς ἡμέρας διαυγοῦς καὶ γαληναίας. Ὑποθέσωμεν ὅτι ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τοὺς πόδας μας, ἄρχεται τὸ ἔδαφος ὑψούμενον ἠρέμα, καὶ ἀναβαίνει, ἀναβαίνει, ἀναβαίνει ἕως ὅτου σχηματίζει εὔμορφον λόφον, εὐρύν, ὑψηλόν, ἔχοντα καμπύλας κανονικάς, ἡ κορυφὴ τοῦ ὁποίου διαγράφεται εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἐκεῖ, ἓν τέταρτον, ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς θέσεως ταύτης. Ὁ λόφος εἶνε χαριέστατος, καταπράσινος, μέχρι τοῦ μέσου τοῦ πρανοῦς φαίνονται διεσκορπισμέναι ἐπ' αὐτοῦ φραγαί, δένδρα, μακραὶ σειραὶ ἀμπέλων. Αὔλακες ῥυτιδοῦσι τὴν ἐπιφάνειάν του, καθ' ὅλας δὲ τὰς διευθύνσεις διασχίζεται ὑπὸ ἀτραπῶν καὶ ὑπὸ τοιχίσκων συγκειμένων ἐκ μικρῶν λιθαρίων, οἵτινες συνήθως χρησιμεύουσιν ὡς σύνορα τῶν κτημάτων· ἐδῶ μία ἔκτασις ἐδάφους γέμουσα χόρτου καὶ θάμνων· ἐκεῖ τὸ ἔδαφος φαίνεται ἐσκαμμένον καὶ διεσπαρμένον ὑπὸ λίθων· ἐντεῦθεν τεμάχιόν τι ὁμαλόν, ἐπίπεδον σχεδόν· ἐκεῖθεν αἰφνιδίως τὸ ἔδαφος γίνεται ἀνώμαλον καὶ γυμνόν. Σᾶς τὸ παρέστησα καλῶς; τὸ φαντάζεσθε; τὸ βλέπετε τώρα;

— Τὸ βλέπω.

— Καλῶς. Ὑποθέσατε καὶ ἓν ἄλλο ἀκόμη. Φαντάσθητε ὅτι ἱκανὸν μέρος τοῦ λόφου, ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῶν προπόδων, εἶνε ἐντελῶς ἄδενδρον, γυμνόν, ἄνευ οἰκιῶν, καθαρόν, καὶ ὅτι φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου οὕτως, ὥστε διακρίνεται εὐκρινῶς ἕκαστος αὔλαξ, ἕκαστος θάμνος, ἕκαστος ἄνθρωπος, ἂν εὑρίσκοντο ἐκεῖ ἄνθρωποι. Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται, ἂς ὑποθέσωμεν, ὑψηλὸς τόσον, ὥστε νὰ διακρίνηται ἂν ἦνε ἀνὴρ ἢ γυνή. Γελᾶτε; Αὐτὸ σᾶς τὸ λέγω διὰ νὰ λάβητε μίαν ἰδέαν περὶ τῆς ἀποστάσεως.

— Ἐννοῶ.

— Καὶ λοιπόν; Τώρα. . . στρέψατε ὄπισθεν. Φαντάσθητε ἐδῶ, ἐκεῖ, δεξιά, ἀριστερά, μακράν, ὄπισθεν τῶν θάμνων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμπέλων, ἐντὸς τῶν αὐλάκων, ὀρθίους, καθημένους, τινὰς κατακεκλιμένους μὲ ἀσκεπῆ κεφαλήν, ἄλλους ξεκουμβωμένους, ἄλλους μὲ τὸ ὅπλον κατὰ γῆς, ἄλλους φέροντας αὐτὸ μεταξὺ τῶν γονάτων, σιγηλούς, σοβαρούς, πολλοὺς στρατιώτας, τριακοσίους, ὑποθέσωμεν, ἢ τετρακοσίους· πλείονας ἔτι· ἓν τάγμα, ἔστω. Καίπερ κεχωρισμένοι καὶ διεσκορπισμένοι, ἐν τούτοις φαίνονται τηροῦντες εἰσέτι τὴν κατὰ φάλαγγα παράταξιν. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἵστανται ἐν ὁμίλῳ, ἐκεῖ κατέμπροσθεν, καὶ συνομιλοῦσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ, διὰ βραχειῶν λέξεων, διὰ μονοσυλλάβων, διὰ νευμάτων· ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν στρέφουσι τὸ βλέμμα ἐκεῖ ἐπάνω, πρὸς τὰ πέριξ, πρὸς τὰ ὀπίσω. Περισσότερον ὅμως κυττάζουσιν ὑψηλά, φαίνονται ὡσεὶ περιμένοντες πάντες κἄτι ἐκεῖθεν· πάντα τὰ βλέμματα διευθύνονται πρὸς τὴν κορυφήν. Κἄτι θὰ φανῇ ἐκεῖθεν ἐντὸς ὀλίγου. Καὶ τῷ ὄντι· ἴδετε ἐκεῖ πρὸς ἀριστερὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἐκεῖ ὅπου φαίνεται τὸ σύμπλεγμα ἐκεῖνο τῶν κυπαρίσσων· βλέπετε τὸ μελανὸν ἐκεῖνο καὶ μακρὸν στίγμα, ὅπερ κινεῖται καὶ προχωρεῖ σιγὰ σιγά, καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὴν σκιὰν ἣν σχηματίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀπομεμονωμένα τινὰ νεφίδρια περῶντα πρὸ τοῦ ἡλίου; Ἴδετε, ἴδετε πῶς προχωρεῖ καὶ πῶς διαστέλλεται! Εἶνε φάλαγξ στρατιωτῶν· εἶνε πολλοί, ἀληθῶς; Μᾶς φαίνεται ὅτι κινοῦνται βραδύτατα, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἀπο-

στάσεως. Ἀπεναντίας βαίνουσι πράγματι μὲ βῆμα γοργόν, καὶ πόσον γοργὸν μάλιστα! Κυττάξατε ποῦ ἔφθασαν. Βλέπετε τὸν σελαγισμὸν ἐκεῖνον, ὅστις διατρέχει ταχέως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου τῆς φάλαγγος, καὶ φαίνεται ὅτι ἀκολουθεῖ τὸν κυματισμόν της; Εἶνε ἡ ἀντανάκλασις τῶν λογχῶν· φέρουσι τὸ ὅπλον ἐπ' ὤμων. Νά· τώρα διακρίνονται καλλίτερα. Ἴδετε τώρα τοὺς ὄπισθεν ἡμῶν ἄνδρας. Ὅλοι σιωπηλοί, ὅλοι ἀκίνητοι, μὲ τὸ στόμα ἡμιανεῳγμένον, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο τοῦ στρατοῦ, εἰς ἐκείνας τὰς λόγχας· πάντες κυττάζουσι τὰ βήματά των, σημειοῦσι τὸν κυματισμόν· οὐδὲ πνοὴ ἀκούεται, οὐδεὶς ποιεῖ ἓν νεῦμα· φαίνονται ὅλοι μαρμάρινοι. Αἴφνης μία φωνὴ κράζει· —Ἐκεῖ, ἐκεῖ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Στρέφονται πάντες πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος. Καὶ τῷ ὄντι· ἴδετε ἐκεῖ, πρὸς τὰ δεξιά, ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὅπου κεῖται ὁ οἰκίσκος ἐκεῖνος· παρατηρήσατε τί ἔρχεται. Ἄλλη φάλαγξ, μεγαλειτέρα, πυκνοτέρα, φοβερωτέρα, ὡπλισμένη ἐπίσης μὲ λόγχας ἀπαστραπτούσας, προχωρεῖ κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν, συνεσφιγμένη, ταχεῖα, ἀποφασιστική. Στρέψατε ὄπισθεν· ἀκούεται πόσα ψιθυρίσματα;

— Πόσοι νὰ ἦνε;—Ἓν σύνταγμα;

— Ὄχι δά, δύο τάγματα.—Ἓν μόνον.

— Ὄχι, ὄχι, δύο.—Τρία.—Φαίνονται ἀκροβολισταί.—Εἶνε πεζικόν.—Ἀκροβολισταί.—Ὄχι. — Ναί, σοὶ λέγω, νά, ποῦ φαίνονται τὰ λοφία.—Ἐσταμάτησαν.—Σοῦ φαίνεται.—Ἐσταμάτησαν, σοὶ λέγω. — Ὄχι, καλέ, δὲν βλέπεις ὅτι κινοῦνται;

Ἐν τούτοις τὸ μεταξὺ τῶν δύο φαλάγγων διάστημα ἠλαττοῦτο. Τὸ ἐμετροῦμεν ἀνασκιρτῶντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Τὸ βλέμμα ἡμῶν διέτρεχεν ἀκαταπαύστως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην φάλαγγα, ταχὺ ὡς ὁ λογισμός, ἄπληστον, ἐπίμονον· ὅλη ἡ ψυχὴ συνεκεντροῦτο ἐν αὐτῷ. Καὶ τὸ διάστημα ἐν τῷ μεταξὺ ἠλαττοῦτο, ἠλαττοῦτο ὁλονέν· καὶ αἱ δύο φάλαγγες ἦσαν ἤδη ἐγγὺς ἀλλήλων, καὶ ἐβάδιζον ταχεῖαι, ταχεῖαι, καὶ ἤδη ἀτάκτως πως καὶ συγκεχυμένως. Καὶ ἡμεῖς πάντοτε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς διεσταλμένους, ἀκινήτους, καρφωμένους ἐκεῖ· ἡ καρδία ἡμῶν ἔπαλλεν, ἔπαλλε βιαίως· ἡ ἀναπνοὴ ἐκρατεῖτο.

Αἰφνιδίως, ταὐτοχρόνως σχεδόν, ζωηρὰ λάμψις ἤστραψεν ἐπὶ τῶν δύο ἐκείνων φαλάγγων, κατεβιβάσθη καὶ ἐσβέσθη. Εἶχον καταβιβάσει τὰς λόγχας· ἀμέσως μετὰ ταῦτα τροχάδην. Κραυγή τις, ἥτις ἦτο βεβαίως φρικαλέα, ἀφίκετο ἀσθενὴς καὶ ὑπόκωφος μέχρις ἡμῶν.

Ἐφρικιάσαμεν.

Ἰδοὺ αὐταί... πρόκειται νὰ συγκρουσθῶσι· συνεκρούσθησαν. Μία αὐτῶν ἐνδίδει, διαστέλλεται, ὀπισθοχωρεῖ, διασπᾶται, διασκορπίζεται δεξιά, ἀριστερά... ἐτράπη εἰς φυγήν.

Νέα κραυγή, κραυγὴ χαρᾶς, ἀφίκετο μέχρις ἡμῶν, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀπηντήσαμεν καὶ ἡμεῖς. Ἡ ἡμετέρα κραυγή, προετοιμασθεῖσα πρὸ πολλοῦ ἐντὸς τῶν σπλάγχνων μας, καὶ κατασιγασθεῖσα βιαίως, καταπνιγεῖσα, ἀνῆλθεν ἐπὶ τέλους, ἔρρηξε τὰ δεσμά, ἐξέφυγεν ἐκ τῶν μυχιαιτάτων τῆς καρδίας, ἀγρίως παρατεταμένη καὶ ὀξεῖα.

Ἡ νικηφόρος φάλαγξ ἔστη πρὸς στιγμήν, εἶτα ἐκινήθη πάλιν, κατεδίωξε τοὺς φυγάδας, ἀπεμακρύνθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐγένετο ἓν μελανὸν σημεῖον, ἠφανίσθη.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην φωνὴ μεγάλη, εὔηχος, ἀντήχησε μέσον ἡμῶν·—Ἡ σειρά σας τώρα! Εἰς τὴν θέσιν σας!

Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ ταγματάρχου μας.

Ἐδοκιμάσατέ ποτε νὰ ῥίψητε τεμάχιον χάρτου ἀνημμένον ἐπὶ μυρμηκιᾶς, ἐξ ἐκείνων αἵτινες εἰς ἑνὸς βήματος ἀπόστασιν φαίνονται ἀκίνητοι, ὡς μεγάλη τις κηλίς, ἧς δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ τις τὴν ποιότητα; Ὁ μικρὸς ὅμιλος φοβηθεὶς συνταράσσεται, συστρέφεται καθ' ὅλα τὰ μέρη σκοτοδινιωδῶς, καὶ ὁρμᾷ ἐν σπουδῇ πρὸς τὰς ὑπογείους στοάς. Εὐτυχεῖς οἱ πρῶτοι! Οἱ ἄλλοι συμπυκνοῦνται, συνωθοῦνται, συστοιβάζονται ἡ εἴσοδος αὕτη ἐφράχθη; ὁρμῶσι ταχέως πρὸς ἄλλην. Καὶ αὐτὴ ἐπίσης κεκλεισμένη; πρὸς ἄλλην τότε. Οὐδ' αὐτή;.. τότε ἐκ νέου εἰς τὴν πρώτην. Ἀφοῦ δὲ τὸ πλεῖστον μέρος χωθῇ ἐν ἀταξίᾳ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς, πολλοὶ ἀτυχεῖς περιπλανῶνται ἀπέλπιδες τῇδε κἀκεῖσε, ἀσκόπως πρὸς ἀναζήτησιν διόδου φυγῆς, ἀπὸ τῆς μιᾶς ὀπῆς εἰς τὴν ἄλλην, μᾶλλον νεκροὶ ἢ ζῶντες, μέχρις ὅτου εὕρωσι καὶ αὐτοὶ θέσιν τινὰ ὅπως ἐξασφαλισθῶσι, καίτοι βραδέως, καίτοι ἠναγκάσθησαν νὰ καῶσιν ὀλίγον πρὶν ἐπιτύχωσι τοῦτο.

Τοῦ φόβου ἐξαιρουμένου, τοῦτο ἀκριβῶς συνέβη μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων, ἅμα ἀντήχησεν ἡ προσταγή.

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ πάντες ἀνηγέρθησαν, πάντες εὑρέθησαν ἔνοπλοι. Αἱ τάξεις ἐσχηματίσθησαν ἐκ νέου ἀστραπηδόν. Ἐπῆλθε ζωηρά τις ταραχή, ζωηρὸς ψίθυρος, συνώθησις ἐπί τινα στιγμήν· εἶτα γαλήνη. Τινὲς ἔδραμον καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέτι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς θέσεώς των· ὅστις τὴν εὗρεν, εἰσεχώρησεν ἐν αὐτῇ, ὅστις δὲν τὴν ἀνεῦρεν, ὠθῶν διὰ τῶν ἀγκώνων κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλην· πάντες ἦσαν εἰς τὰς θέσεις των.

Θεωρήσατε τὸ πλῆθος αὐτό, ὅπερ πρὸ ὀλίγου διεσπαρμένον ἔκειτο χαμαί, μὲ τὸ φόρεμα ἀνοικτόν, μὲ τὴν ζώνην λελυμένην, μὲ τὰ ὅπλα κατὰ γῆς, θεωρήσατε τώρα πῶς ἀστραπηδὸν εὑρέθη αἴφνης ὄρθιον, παρατεταγμένον, ἀκίνητον, βωβόν· καὶ πῶς ἡ ὄψις αὐτῶν εἶνε ἱλαρὰ καὶ γαληναία. Θεωρήσατε τὸ πρόσωπόν των, καὶ θὰ εἴπητε μετ' ἐμοῦ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἢ θὰ ἴδωσι τὰ

νῶτα τοῦ ἐχθροῦ ἢ θ'ἀποθάνωσι. Θεωρήσατε τὴν σημαίαν. Εἶνε ἀκίνητος· ὁ κρατῶν αὐτὴν βραχίων δὲν τρέμει. Ἴδετε καλῶς τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὴν στρατιώτας, οἵτινες σχηματίζουσι φραγμὸν λογχῶν· ἐμποιοῦσι τρόμον. Οἱ ὀφθαλμοί τινων φαίνονται κεραυνοί.

— Ἐμπρός! βροντᾷ ἡ γνωστὴ φωνή.

Κίνησίς τις ταὐτόχρονος παρατηρεῖται ἐφ'ὅλης τῆς στήλης, φρικίασίς τις, ψίθυρός τις· εἶτα γαλήνη.—Ἐμπρός! ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ λοχαγοί.

—Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἐπάνω, εἰς τὸν λόφον. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς βαδίζων λόχος διστάζει πρὸς στιγμὴν, εὑρεθεὶς ἐνώπιον μικρᾶς φραγῆς ἐμποδιζούσης αὐτῷ τὴν ὁδόν. Οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν λόχοι συνωθοῦνται ὄπισθεν τοῦ πρώτου· ἡ βαρεῖα φάλαγξ συσφίγγεται, κλονίζεται, κυμαίνεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους· εἶτα διασπᾶται, διαστέλλεται, συστέλλεται, μηκύνεται, συντάσσεται ἐκ νέου, ἐκ νέου συνωθεῖται, μετὰ φωνῶν ἀδιακόπων, μετὰ δρμῶν αἰφνιδίων, μετ' αἰφνιδίων στάσεων, μετὰ βήματος ἀνίσου, μετ' ἁλμάτων. Ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἐσχάτην γραμμὴν τώρα μὲν ὠθεῖται ὀπίσω ὑπὸ τοῦ σάκκου τοῦ προηγουμένου στρατιώτου, καὶ τύπτεται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ μέσον τοῦ στήθους· τώρα δὲ ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἱσταμένου καὶ τὸν ὠθεῖ πρὸς τὰ ἐμπρὸς βιαίως. Ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὰς ἄκρας, συγκρουόμενος ἰσχυρῶς ἐντεῦθεν κἀκεῖθεν, ὁτὲ μὲν μετὰ τῆς πλευρᾶς τοῦ συντρόφου του, ὁτὲ δὲ μετὰ τοῦ σάκκου τοῦ ἑτέρου, καὶ ἄλλοτε μετὰ τῶν ἀγκώνων τοῦ παρ'αὐτὸν, ἀνέρχεται ἑρπύζων, κλονούμενος, μὲ κυρτὴν κεφαλὴν καὶ ἀνοικτὰ σκέλη. Ἐδῶ εἷς φραγμός· σηκώσατε τοὺς πόδας καὶ τὰ ὅπλα ὑψηλά. Ἐκεῖ εἷς χάνδαξ· τὸν ἐπεράσαμεν μὲ εὐκινησίαν. Τώρα ἓν ὕψωμα γῆς. Θάρρος, ὑπερβῆτε αὐτὸ χωρὶς νὰ καταστρέψητε τὴν τάξιν. Εἶτα ἓν σύμπλεγμα κλάδων κατέρχεται μέχρι τοῦ προσώπου· παραμερίσατέ το μὲ τὴν χεῖρα καὶ κύψατε. Ἓν κλῆμα ἀμπέλου φράσσει τὴν δίοδον· μίαν μὲ τὴν σπάθην καὶ κάτω, ἐμπρός. Χόρτα, θάμνοι, φραγαὶ, ἄμπελοι, τάφροι, ἀτραποὶ, τὸ πᾶν μεταβάλλεται, πίπτει, ἐξαφανίζεται ὑπὸ τὸ κῦμα ἐκεῖνο, ὑπὸ τὸ βαρὺ ἐκεῖνο καὶ βίαιον βάδισμα, ὑπὸ τὸ ἀχαλίνωτον ἐκεῖνο πλῆθος. Τὸ ἔδαφος ἐγένετο νῦν ἀπότομον καὶ πετρῶδες αἰφνιδίως· οἱ πόδες ὀλισθαίνουν, πολλοὶ πίπτουν· ἐμπρός, ἀνεγείρονται διὰ τῶν ἀγκώνων, ἐμπρὸς, θάρρος,ὄρθιοι. Οἱ πλεῖστοι βοηθοῦνται διὰ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν ἀκτηρίδων, διὰ τῶν γονάτων. Οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων, οἱ βῶλοι τοῦ χώματος, οἱ λίθοι, αἱ ῥίζαι, τὸ πᾶν χρησιμεύει ὡς στήριγμα εἰς τὴν ὑπὸ νευρικῆς ἐξάψεως κατεχομένην χεῖρα· ἡ πληθὺς ἀναρριχᾶται, ἕρπει, περιπλέκεται, πυκνὴ ἐδῶ, ἀραιὰ ἐκεῖ, συγκεχυμένη, διεσπαρμένη, ἀλλ' ἐπίμονος, ἀλλ' ἀποφασιστικὴ, ἀλλὰ λυσσαλέα. Ἐν τοσούτῳ αἱ δυνάμεις ἐξαντλοῦνται, καὶ ὁ ἥλιος μᾶς τοξεύει, μᾶς φλογίζει· καὶ ἐντὸς ἡμῶν, ἐδῶ, τὸ στῆθός μας ἀνάπτει.... Δὲν πειράζει, θάρρος· ἓν βλέμμα ὑψηλὰ διὰ νὰ ἴδωμεν πόσον μένει εἰσέτι· — ὀλίγον. Ἓν βλέμμα ὄπισθεν· μακρὰ γραμμὴ ὀλισθησάντων τείνουν τὰς χεῖρας· τινὲς πειρῶνται ν' ἀνεγερθῶσιν· ἐπὶ ματαίῳ, ἐπαναπίπτουσι πάλιν. Ἐφθάσαμεν σχεδόν· μᾶς ἔχουν διακρίνει ἤδη· ἐντὸς ὀλίγου.... Ὤ!.. Συριγμὸς παρατεταμένος,ὀξὺς,ἀπαίσιος,λυσσαλέος διῆλθεν ὕπερθεν τῆς κεφαλῆς τῆς φάλαγγος. Ἀσθενής τις κραυγὴ ἀκούεται, φρικίασις βαθεῖα μᾶς καταλαμβάνει· ῥιπτόμεθα χαμαὶ πάντες.— Ὑψηλὰ τὸ κεφάλι! κραυγάζει ἡ γνωστὴ φωνὴ, ὅταν ἀκούεται ὁ συριγμὸς,σημεῖον ὅτι διέβη ἡ σφαῖρα. — Ἐγειρόμεθα πάντες ὄρθιοι· τέλος πάντων ἦλθεν ἡ στιγμὴ,μᾶς εἶδον· ἂς συμπυκνωθῶμεν· ταπεινώσατε τὰς λόγχας, βῆμα εὐκίνητον, «τοὺς ζυγοὺς πυκνώσατε!» — Ἕτερος συριγμὸς, μακρότερος, λεπτότερος, δηκτικώτερος, ἐγγύτερος, τρομακτικώτερος· ὅλοι κατὰ γῆς. — Αἴ, παιδιὰ, ἐπάνω!, ἀκούεται ἡ γνωστὴ φωνὴ, ἀτενίσατε κατὰ μέτωπον τὸν θάνατον· μὴ φοβῆσθε! Ἄλλος συριγμός· καὶ ἄλλος, ὅλοι ἀβλαβεῖς· εἴμεθα ἐξησφαλισμένοι· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς κορυφῆς· ἄλτ! ἂς περιμείνωμεν.

Πάντες στρέφουσι τὸ βλέμμα κύκλῳ ἔκθαμβοι. Οἵα ἀπέραντος, θαυμασία πεδιάς! Τὸ αἴθριον τοῦ ὁρίζοντος ἐπέτρεπεν εἰς τὸ βλέμμα νὰ διακρίνῃ καὶ τὰς ἐσχάτας ἀποστάσεις. Ἀφ' ἑνὸς, μακρὰν, μακρὰν ὄρη, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἄλλα ὄρη, ὑψηλὰ, κυανᾶ, καθαρά· ἀφ' ἑτέρου πεδιὰς, πεδιὰς πάντοτε. Ὁλόκληρος ἡ πρασίνη ἐκείνη ἐπιφάνεια ηὐλακοῦτο πυκνῶς ὑπὸ λευκῶν ταινιῶν,μακρῶν καὶ λεπτῶν,συνενουμένων εἰς διάφορα σημεῖα καὶ ἀφανιζομένων μεταξὺ τῶν μακρὰν κειμένων δένδρων, ἐν αὐταῖς δὲ ἠγείροντο κατὰ διαστήματα μεγάλα σύννεφα κόνεως, ἅτινα φωτιζόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐφαίνοντο λευκότατα καὶ ἐμηκύνοντο βραδέως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ὁδῶν· αἱ λευκαὶ ταινίαι ἦσαν αἱ ὁδοὶ, δι' ὧν διήλθομεν τὴν πρωΐαν, τὰ σύννεφα ἐδείκνυον τὴν πορείαν ἰταλικῶν τινων φαλάγγων. Ὀλίγοι τινὲς οἰκίσκοι ἐφαίνοντο διεσπαρμένοι, κεκρυμμένοι σχεδὸν ἐντὸς τῶν δένδρων, ὡς ἂν ἐφοβοῦντο καὶ δὲν ἤθελον νὰ ἴδωσιν ὅ,τι συνέβαινεν ἐκεῖ. Κάτω, ἀκριβῶς κάτω, ἵστατο ὡς θεατὴς σιγηλὸς ἐν πρώτῃ γραμμῇ ἡ Βιλλαφράγκα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὅπου ἵσταντο οἱ ἐχθροὶ, διεκρίνοντο ἀμαυραί τινες κηλῖδες μέσον τῶν πρασίνων ἀγρῶν καὶ διαλείπων σελαγισμὸς λογχῶν, καὶ αἱ κηλῖδες αὗται, ὁτὲ μὲν προυχώρουν, ὁτὲ δὲ ἵσταντο, νῦν μὲν ἔκλινον πρὸς τὰ δεξιὰ, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἀριστερὰ, καθὼς ἂν ἦσαν ἀβέβαιοι περὶ τῆς πορείας καὶ ἔβαινον μετὰ προφυλάξεως. Ἐγγύτερον ἡμῶν, εἰς τὴν πεδιάδα, τέσσαρα ἢ πέντε αὐστριακὰ τηλεβόλα ἐπυροβόλουν βραδέως, ἀλλ' ἀδιακόπως. Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους καὶ ἀκριβῶς εἰς τοὺς πρόποδας

τοῦ λόφου, ἰσάριθμα τηλεβόλα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπυροβόλουν ἀδιαλείπτως ὡς τὰ πρῶτα, ἀλλὰ εὐστοχώτερον. Ὄπισθεν ἡμῶν, εἰς τοὺς πρόποδας ἐγγὺς κειμένου λόφου ἐφαίνετο πυκνὸς λευκὸς καπνὸς καὶ ἐκροτάλιζον συνεχῆ κατὰ στοῖχον πυρά· ἦτο ἡ ἀκροτάτη πτέρυξ ἄλλης τινὸς μεραρχίας. Οὐδὲν ἄλλο εἴδομεν, ἢ κἂν οὐδὲν ἄλλο ἐνθυμοῦμαι. Ἱστάμεθα ἐκεῖ περιμένοντες, καὶ θεώμενοι τὸ ἐξαίσιον θέαμα.

Κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς βαθείας συγκινήσεως, ἐνῷ ἐντὸς ἡμῶν ἀνακυκᾶται ὕψιστόν τι αἴσθημα, ὁ νοῦς σχεδὸν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὅ,τι αἰσθάνεται ἡ καρδία, ἀφαιρεῖται βαθμηδὸν καὶ περιπλανᾶται καὶ ἐγκαταλείπεται καὶ τρέχει κατόπιν εἰκόνων καὶ λογισμῶν παιδαριωδῶν καὶ παραδόξων, ὡς ἂν ἡ ὥρα ἣν διερχόμεθα ἦτο ἐκ τῶν τῆς συνήθους ζωῆς, ὥρα νωθρότητος καὶ γαλήνης. Οὕτω καὶ ἐγώ, βλέπων μακρὰν ἓν κωδωνοστάσιον ἐσκεπτόμην·—Εἶνε Κυριακή. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐνεδύθησαν σήμερον τὰ ἑορτάσιμα καὶ ἐξῆλθον φαιδροὶ εἰς τὰς ὁδούς, καὶ ἐπορεύθησαν κατόπιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀκολούθως ἀπετελείωσαν τὰς ὑποθέσεις των καθὼς πάντοτε, γαλήνιοι, εὐχαριστημένοι. . . . Εἶνε ἡμέρα ὡς αἱ λοιπαὶ δι' αὐτοὺς ἡ σημερινή. Τίς οἶδεν ἂν ἔχωσι γνῶσιν περὶ τοῦ τί συμβαίνει ἐνταῦθα. Καὶ ὅμως μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι μητέρες ἔχουσαι τέκνα στρατιώτας. . . Καὶ διεισδύων ἔτι μᾶλλον ἐντὸς τῆς φαντασίας ταύτης, ἔβλεπον ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐντὸς τοῦ ναοῦ, γονυπετεῖς, βεβυθισμένας εἰς τὴν προσευχὴν καὶ ἐξήταζον τὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς ἑκάστης.—Ἐκείνη, ἐκείνη ἴδετε, εἶνε βεβαίως μήτηρ στρατιώτου τινός !—Καὶ εἰς ἕκαστον κρότον τηλεβόλου τὴν ἔβλεπον ὠχριῶσαν καὶ τρέμουσαν...

Αἴφνης λοχίας τις ἐγγύς μου ἱστάμενος, ἠγέρθη ὄρθιος καὶ ἐβάδισε βήματά τινα κρατῶν ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, μειδιῶν καὶ ῥίπτων τὸ βλέμμα ἀπώτατα, πρὸς τὰ ὄρη. Ἔτεινε κατόπιν τὴν χεῖρα καὶ διευθύνων τὸν δείκτην πρὸς ἓν σημεῖον, ἔστη πρὸς στιγμήν, ἐθεώρησε τοὺς πέριξ αὐτοῦ συντρόφους καὶ

— Παιδιά ! ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς καὶ εὐκρινοῦς, ἐλᾶτ' ἐδῶ.—Πολλοὶ ἠγέρθησαν καὶ ἔδραμον πλησίον αὐτοῦ.—Ἴδετε, προσέθηκε κρατῶν πάντοτε τὸν βραχίονα τεταμένον καὶ τὸν δείκτην εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον· βλέπετε ἐκείνους τοὺς πύργους ἐκεῖ κάτω καὶ ἐκείνας τὰς οἰκίας; —Ποῦ : ποῦ ; ἠρώτησαν πλεῖστοι ἄλλοι προσελθόντες δρομαίως.—Ἐκεῖ,νά, ἐκεῖ ποῦ σημαδεύω. —Βλέπω, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν.—Καὶ ἐγώ.—Βλέπομεν ὅλοι.—Λοιπόν ;

— Λοιπόν, ἀπήντησε μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς ἀλλ' ὑποτρόμου, ἐκεῖ εἶνε ἡ Βερώνη.

— Ἡ Βερώνη, ἡ Βερώνη ! ἀνέκραξαν πάντες κροτοῦντες τὰς χεῖρας· ἡ φήμη διεδόθη, καὶ τὸ τάγμα ὁλόκληρον ἐν ἀκαρεῖ προσῆλθεν ἐκεῖ. Πάντες ἐστραμμένοι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ μὲ τὸν βραχίονα τεταμένον πρὸς τοὺς μόλις διακρινομένους πύργους καὶ μὲ τὸ στόμα ἡμιανεῳγμένον ἐκύτταζον, ὅπως κυττάζει τις... Σᾶς ἔτυχε ποτὲ ν' ἀπουσιάσῃ ἐπὶ ἱκανὸν καιρὸν ἡ μήτηρ σας; Ἂν μετέβητε εἰς τὸν σταθμὸν περιμένοντες τὴν ἄφιξίν της, θὰ ἐρρίψατε βεβαίως τὸ βλέμμα ἄπληστον καὶ ἐπίμονον εἰς τὴν ὁδόν, δι' ἧς ἔμελλε νὰ ἔλθῃ, ὅτε δὲ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὁδοῦ ἐκείνης διεκρίνατε ἓν μελανὸν σημεῖον, ἓν νεφύδριον λευκοῦ καπνοῦ καὶ τὸ οὖς σας ἔπληξεν ὁ ἦχος τῆς ἀτμαμάξης, κυρία, τί ᾐσθάνθητε τότε ἐν τῇ καρδίᾳ σας ; Ὅ,τι ᾐσθανόμεθα ἡμεῖς ἐκεῖ, τρυφῶντες ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν πύργων ἐκείνων, καὶ ἀναφωνοῦντες τὸ προσφιλὲς ὄνομα. . .

Ἡ δεσποινὶς ἐφρικίασεν.

— Καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα τοῦ συντάγματος εὑρίσκοντο εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικός. Αἴφνης ἀκούεται ἠχηρὰ φωνή, οἱ στρατιῶται ἀνορθοῦνται ἀμέσως, οἱ ἀξιωματικοὶ προστάζουν·—Εἰς τὰς θέσεις σας !— Οἱ λόχοι ἀνασχηματίζονται, καὶ ὅλοι ἀπομένουσι σιωπηλοί. Κραυγὴ ἑτέρα ἠχεῖ, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπαναλαμβάνουσι·

— Λόγχην ἐφ' ὅπλου ! — καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα προσαρμόζουσι τὴν λόγχην εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου, καὶ ἡ σιγὴ ἀποκαθίσταται ἐκ νέου. — Τί εἶνε ; Τί συμβαίνει ; ἐρωτῶσι πάντες ἀλλήλους. Καταφθάνει ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ συνταγματάρχου ἔφιππος, πλησιάζει πρὸς τὸν ταγματάρχην μας καὶ τῷ λέγει κἄτι εἰς τὸ ὠτίον. — Ἐμπρός ! κράζει ὁ ταγματάρχης. Τὸ τάγμα κινεῖται, ὑπερβαίνει τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, καὶ κατέρχεται τὴν κλιτύν. ὁδεῦον πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ. Πάντες οἱ ὄπισθεν εὑρισκόμενοι καὶ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς μηκύνομεν τὸν λαιμὸν καὶ προτείνομεν τὴν κεφαλὴν δεξιά, ἀριστερὰ διὰ νὰ ἴδωμεν ποῦ βαδίζομεν· ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῦμεν νὰ ἴδωμεν,διότι ὁ πρῶτος λόχος μᾶς ἐμποδίζει τὴν ὅρασιν. Στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ βλέπω τὰ ἄλλα τάγματα ἀκολουθοῦντα ἡμᾶς βραδεῖ βήματι. Αἴφνης, ἐνῷ ὁ τελευταῖος λόχος εὑρίσκετο ἐπὶ ὑψώματός τινος τοῦ ἐδάφους, διακρίνω μεταξὺ τῶν δένδρων κίνησίν τινα, φωτοβολίαν . . . Ταὐτοχρόνως ἀκούω φοβερὰν ἐκπυρσοκρότησιν καὶ συριγμοὺς ὀξυτάτους δεξιόθεν, ἀριστερόθεν, εἰς τοὺς πόδας μου, ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ κραυγὰς σπαρακτικὰς βήματά τινα μακράν, καὶ πέραν βλέπω μέγα σύννεφον λευκοῦ καπνοῦ, καὶ εἶτα ἀκούω ἠχοῦσαν φωνὴν ἰσχυράν : — Ἔφοδος διὰ τῆς λόγχης ! Τὸ τάγμα ἀσύντακτον καὶ συγκεχυμένον ὁρμᾷ ἐμπρὸς εἰς ἔφοδον μὲ βῆμα ταχύ. Ἄλλη μία κραυγὴ ἀκούεται : — Σαβοΐα! — Τὸ τάγμα ἀφίνει ὠρυγὴν ἠχηρὰν καὶ ὁρμᾷ τροχάδην. Τίποτε ἄλλο δὲν φαίνεται εἰμὴ καπνός· καὶ ἄλλη ἐκπυρσοκρότησις· καὶ ἄλλοι συριγμοί· ἐμπρός ! ἐμπρός ! . . Ἄλτ ! . . ἡ σάλπιγξ

σημαίνει ἄλτ. Ποῦ εἴμεθα; Ποῦ εἶνε ὁ ἐχθρός; Τί θὰ κάμωμεν; Ὤ, τί καπνός! Τὸ τάγμα εἶνε διεσπαρμένον καθ' ὁλοκληρίαν. Ἰδοὺ μία οἰκία. Φαίνεται ὅτι μᾶς πυροβολοῦσιν ἐξ αὐτῆς.— Ἔφοδος διὰ τῆς λόγχης! ἀκούεται ἠχοῦν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πυροβολισμῶν· τὸ τάγμα ἐφορμᾷ. Ποῦ πηγαίνομεν; πόθεν διαβαίνομεν; Τίποτε δὲν βλέπομεν. Ἆ! νά, μία θύρα· μέσα ἡμεῖς μανιώδεις, μὲ τὴν λόγχην προτεταμένην· μία αὐλή, ὁ ἐχθρός, μία σημαία. Θάρρος! ἐπάνω τους! Πέριξ τῆς σημαίας ἐγείρεται προμαχὼν ἀπὸ στήθη. Οἱ πρῶτοι καταβληθέντες κάμπτονται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες ἵστανται ἀκλόνητοι ὡς στῆλαι, σταματᾷ ἡ μανία τῶν ἐφορμώντων καὶ ἀρχίζει θύελλα καταπληκτικὴ κτυπημάτων, ἅτινά τις αἰσθάνεται χωρὶς νὰ βλέπῃ. Αἱ λόγχαι διασταυροῦνται, καὶ συγκρούονται ἀπηχοῦσαι παρατεταμένως· τρίζουν τὰ συντριβόμενα ὅπλα· ὀλολυγμοὶ φρικώδεις πνίγονται ἐντὸς τοῦ λάρυγγος, καὶ στεναγμοὶ διακεκομμένοι συνοδεύουσι τὸν κωφὸν κρότον τῶν κτυπημάτων. Τὰ ὅπλα ὑψοῦνται, ὁ ἀγὼν περικλείεται, οἱ μαχόμενοι προσεγγίζουσιν ἀλλήλους· σχηματίζεται ἀόριστόν τι σύμπλεγμα ἐκ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ· εὑρίσκονται ὅλοι ἐστενοχωρημένοι, ἐστοιβασμένοι, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Δράττουν μὲ τὰς χεῖρας τὰς λόγχας· ὁ εἷς ἁρπάζει τὸν λάρυγγα τοῦ ἑτέρου, περιπλέκουσι τοὺς βραχίονας, τὰς κνήμας, συσφίγγονται, ἀποσπῶνται, πίπτουσιν, ἐγείρονται, ὠχροί, ἀσθμαίνοντες, μὲ τοὺς ὀδόντας ἐσφιγμένους, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ καὶ αἱματόφυρτον. Ὁ εἷς αἰσθάνεται ἐγγὺς τοῦ προσώπου τὴν συνεχῆ καὶ φλογερὰν ἀναπνοὴν τοῦ ἑτέρου· ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ μία μορφὴ ἀποκαθίσταται πελιδνὴ καὶ μία κεφαλὴ καταπίπτει ἐπὶ τοῦ αὐχένος μὲ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν συνεστραμμένας. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ τῶν πεσόντων· τὸ πέριξ τῆς σημαίας σύμπλεγμα ἠλαττώθη. Μία λόγχη διαπερᾷ τὸ στῆθος τοῦ σημαιοφόρου. — Νά! κραυγάζει μετὰ θνησκούσης φωνῆς· ἕτερος ἥρπασε τὴν σημαίαν. Ἐν τούτοις πανταχοῦ τῆς οἰκίας ἐξακολουθεῖ ἡ συμπλοκή. Ἐξέρχονται κραυγαὶ θρηνώδεις ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν δωματίων. Τὰ πατώματα τρέμουσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐσπευσμένων βημάτων· αἱ θύραι στένουσι καὶ διαρρήγνυνται ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῶν ἀκτηρίδων. Οἱ πολιορκούμενοι περιπλανῶνται ἀπηλπισμένοι τῇδε κἀκεῖσε· συσπειρῶνται ἐντὸς τῶν καπνοδόχων, ὄπισθεν τῶν ἐπίπλων, ὄπισθεν τῶν θυρῶν. Οἱ ἐφορμῶντες καταφθάνουσιν ὠρυόμενοι, διασπείρονται, ἐρευνῶσιν, ἰχνηλατοῦσι, τοὺς ἀνακαλύπτουσι, τοὺς ἐκφωλεύουσι, τοὺς διασύρουσι στίζοντας μὲ γραμμὴν αἵματος τὰ πατώματα καὶ τὰς κλίμακας. Οἱ ἡττηθέντες δὲν παραδίδονται· οἱ αἰχμάλωτοι ἐξανίστανται, ἀποσπῶνται τῆς χειρὸς, ῥίπτονται ἐκ τῶν παραθύρων, κρημνίζονται εἰς τὴν αὐλήν, ἢ διατρυπῶνται εἰς τὴν ῥάχιν ὑπὸ λόγχης καὶ πίπτουσιν ἄπνοι πρὸ τῶν παραθύρων· ἄλλος ζητεῖ καταφύγιον ἐπὶ τῆς στέγης· ἄλλος πληγωμένος καὶ περίρρυτος ὑπὸ τοῦ αἵματος, σύρεται τετραποδητεὶ ἐκτὸς τῆς συμπλοκῆς. Οἱ πρόμαχοι τῆς σημαίας εὑρίσκονται εἰς τὰ ἔσχατα. — Παραδόθητε! κράζουσιν οἱ ἡμέτεροι. — Ὄχι, ὄχι! ἀποκρίνονται ἐκεῖνοι μετὰ φωνῆς πεπνιγμένης, θάνατος, θάνατος! Ἐξαίφνης κραυγὴ ἰσχυροτάτη ἀκούεται καὶ σύμπασα ἡ οἰκία ἀντιβοᾷ τρέμουσα, ταὐτοχρόνως δὲ πηδᾷ ἐκτὸς τῆς συμπλοκῆς στρατιώτης τις κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἐχθρικὴν σημαίαν, μὲ τὸ μέτωπον ὑψωμένον καὶ ἀκτινοβόλον, ῥακένδυτος, αἱμοσταγής. — Ζήτω! ἐπαναλαμβάνουσιν ἑκατὸν φωναὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας. Ἀκούεται ἓν σάλπισμα. — Τί; τί τρέχει; Ὑποχώρησις; Πῶς; Διατί; Εἶνε ἀδύνατον! Σιωπή! Καὶ ἄλλο σάλπισμα ἀκούεται καὶ ἀντηχεῖ ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ ταγματάρχου: —Ὑποχώρησις, ὑποχώρησις! ἡμᾶς; τώρα;.. ἀλήθεια; Ἆ! εἶνε ἀδύνατον, ἀδύνατον! — Εἴμεθα ἤδη ἐκτὸς τῆς οἰκίας· ὁ ταγματάρχης δεικνύει τὴν διεύθυνσιν, ἣν ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν. Τὰ ἄλλα τάγματα βαδίζουσιν ἤδη. — Ὕψιστε Θεέ! ὑποχωροῦμεν. Λοχαγέ, λοχαγέ, δι' ὄνομα Θεοῦ, διατί ὑποχωροῦμεν;— Ὁ λοχαγὸς χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ στρέφεται πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὴν πεδιάδα, ὡς ἂν ἐδείκνυε κἄτι... Κυττάζω, ἦτο μία φάλαγξ ἐχθρικὴ προχωροῦσα πρὸς τὰ νῶτα ἡμῶν, μακρὰ, ἀτελεύτητος, ἐξαφανιζομένη ἐν τῷ πέρατι τῆς πεδιάδος. Ἔμεινα ἀπολελιθωμένος.

— Πλὴν λοχαγέ, λοχαγέ! καὶ τὰ ἄλλα σώματα λοιπόν, καὶ αἱ ἄλλαι μεραρχίαι ποῦ εἶνε; τί πράττουν; διατί δὲν ἔρχονται;

— Ἔ! τί νὰ σοὶ εἴπω! ἀπήντησεν ὑψῶν τοὺς ὤμους.

— Λοιπὸν ἡττήθημεν; ἀνέκραξα μετὰ φωνῆς ἀπελπιδος.

— Καθὼς φαίνεται.

Ἐθεώρησα πέριξ τοὺς στρατιώτας μου, ἐθεώρησα ἐκ νέου τὴν αὐστριακὴν φάλαγγα, ἐθεώρησα τὴν Βιλλαφράγκαν, ἐθεώρησα τὸ ἐξαίσιον ἐκεῖνο λομβαρδικὸν πεδίον, τὸν ὡραῖον ἐκεῖνον οὐρανόν, τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ὄρη. — Ὦ, πτωχὴ πατρίς μου, ἀνέκραξα συνενῶν τὰς χεῖρας... καὶ ἔκλαυσα ὡς νήπιον.

. . . .

Ἡ δεσποινὶς ἔκλινε τὴν κεφαλήν, ἐστήριξε τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς παλάμης καὶ ἔμεινε σκεπτική.

Χ. Ἄννινος.

Ὁ ἄνθρωπος ἤθελεν ἔτι μᾶλλον κερδίσει, ἐὰν ἔστεργε νὰ φαίνεται ὁποῖος εἶνε, καὶ δὲν ἐπέμενε προσπαθῶν νὰ φαίνεται ὁποῖος δὲν εἶνε.

Σημειώσεις περὶ τοῦ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑι ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ BICÈTRE

Τὸ εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων κείμενον ἀρχαῖον νοσοκομεῖον Bicêtre, λαμβάνει ἤδη οὐσιώδεις ἐπιδιορθώσεις ἀφορώσας εἰς τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ διακόσμησιν. Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα εἶναι ἄριστα τοποθετημένον ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς. Εἶναι ὑγιεινόν, εὐρύχωρον καὶ καλῶς διηρημένον, ἔχει δὲ τὸ προσόν, ὅτι κεῖται ἐκτὸς μὲν τῶν τειχῶν τῆς μεγαλοπόλεως, ἀλλὰ συνάμα πλησίον ταύτης. Ὠκοδομήθη τῷ 1286 ὑπὸ τοῦ **Jean de Pontoise** (ἐπισκόπου τοῦ **Winchester** ἐν Ἀγγλίᾳ). Ἡ περισωθεῖσα ὀνομασία **Bicêtre** εἶναι γαλλικὴ παραφθορὰ τῆς ἀγγλικῆς ὀνομασίας **Winchester**. Ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου Ε΄ ἐγένετο κτῆμα τοῦ γαλλικοῦ στέμματος, ὁ δὲ δοὺξ τοῦ **Berry** κατέστησεν αὐτὸ λαμπρὸν ἐνδιαίτημα. Τῷ 1411, διαρκοῦντος τοῦ μεταξὺ τῶν Βουργουνδίων καὶ τῶν Ἀρμανιὰκ πολέμου, ἐλεηλατήθη, ἐπυρπολήθη καὶ ἐγκατελείφθη, τὸ δὲ 1416 ὁ δοὺξ τοῦ **Berry** ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τοὺς μοναχοὺς Μονῆς τινος τῆς Παναγίας ἐπὶ ἐπικαρπίᾳ. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ΄ ἐδόθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου, ὅπερ διέθεσεν αὐτὸ ὡς πτωχοκομεῖον. Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον ἐκεῖνο ἐκρατήθησαν τὸ πρῶτον φρενοβλαβεῖς. «Ὑπάρχει ἐν **Bicêtre**, λέγει ὁ **Mercier**, αἴθουσά τις καλουμένη *κρατητήριον*. Εἶναι δ' αὕτη εἰκὼν τοῦ ᾅδου. Ἐκεῖ ζῶσι βράζοντες ἐν ἀγανακτήσει ἑξακόσιοι δυστυχεῖς συνωθούμενοι οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δέ, πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀθλιότητός των, ὑπὸ τῶν κατατρωγόντων αὐτοὺς παντοειδῶν ζωϋφίων, ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας καὶ ὑπὸ τῆς στενοχωρίας. Ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι ἑκατοντάκις χείρων τῶν ὑπὸ τοῦ Μεζεντίου βασανιζομένων[1]. Οἱ δικασταὶ κωφεύουσιν εἰς τὰς παραστάσεις τῶν δυστυχῶν τούτων. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐδολοφόνησαν τὸν φύλακα, τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτοὺς χειροῦργον, ἵνα ἐξέλθωσι τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου καταγωγίου καὶ ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ δημίου». Καὶ ταῦτα μὲν γράφει ὁ **Mercier** περὶ τῶν ἐν **Bicêtre** κρατουμένων φρενοβλαβῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκεῖ νοσηλευόμενοι ἀσθενεῖς δὲν ἦσαν εἰς πολὺ κρείττονα κατάστασιν. Κατεκλίνοντο δύο, τρεῖς καὶ ἐνίοτε τέσσαρες ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ καὶ αἱ πλεῖσται τῶν κλινῶν προσήγγιζον ἀλλήλαις. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο τόσον ἀνεπαρκής, ὥστε οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ δεκτοὶ γινόμενοι κατεκλίνοντο ἐκ περιτροπῆς, οἱ δὲ περιμένοντες τὴν σειράν των ἐκάθηντο ἐπὶ παρακειμένου σκίμποδος.

Ἐν **Bicêtre** ὑπῆρχε καὶ φυλακὴ κεντρική, διατηρηθεῖσα μέχρι τοῦ 1836. Ἐκεῖθεν ἀνεχώρουν διὰ τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους φυλακὰς οἱ βαρύποινοι κατάδικοι ἐν εἴδει ἁλύσου ἀλλήλοις προσδεδεμένοι, καὶ ἐκεῖθεν ἐξήρχοντο οἱ μέλλοντες νὰ καρατομηθῶσιν. Ἄξιον μνείας εἶναι καὶ τὸ περιστατικόν, ὅτι ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ **Bicêtre** ἐγένετο τὸ πρῶτον τῇ 15 Ἀπριλίου 1793 ἡ δοκιμὴ ἐπὶ πτώματος τῆς ὑπὸ τοῦ Δ^ρος **Guillotin** ἐπινοηθείσης τελειοποιημένης λαιμητόμου, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῆς φέρει τὴν ὀνομασίαν *γκιλοτίνα*. Εἰς τὸ ἐν **Bicêtre** φρενοκομεῖον ἐποιήσατο ἔναρξιν ὁ ἔνδοξος **Pinel** τῷ 1792 τῆς νέας φιλανθρώπου καὶ ἐπιστημονικῆς μεθόδου τῆς περιθάλψεως τῶν φρενοβλαβῶν, ἥτις ἐκεῖθεν διεδόθη καθ' ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐκτενέστερον διελάβομεν ἐν δυσὶ προλαβοῦσι τῆς *Ἑστίας* τεύχεσιν. Ἂς ἐλπίσωμεν δέ, ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι καὶ ἡ Ἑλλὰς νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῆς τόσῳ ἐνδιαφερούσης ταύτης κατηγορίας τῶν πασχόντων ὅ,τι πράττουσι πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη.

**

1. Ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς τῶν ἀρχαίων Τυῤῥηνῶν ἐφόνευε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταδικαζομένους εἰς θάνατον δι' ἀσιτίας, ἀφοῦ προηγουμένως προσέδεναν αὐτοὺς ἐπὶ πτώματος.

Τὸ ἐν Earlswood τῆς Ἀγγλίας

ΑΣΥΛΟΝ ΤΩΝ ΒΛΑΚΩΝ

Τὰ βλέμματα τοῦ περιηγητοῦ, ὃν παρασύρει ἡ φεύγουσα ἁμαξοστοιχία τοῦ Νοτιο-ἀνατολικοῦ σιδηροδρόμου, προσελκύει ἡ θέα ἡγεμονικοῦ κτιρίου, ὑψουμένου ἐν τοῖς πέριξ τοῦ **Red-Hill**. Ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἀνὴρ ὄντως φιλάνθρωπος, ὁ διδάκτωρ **Reed**, μετήνεγκε τὸ ἄσυλον τῶν ὑπὸ διανοητικῆς ἀμβλύτητος πασχόντων. Ὅτε ὁ ἐξαίρετος οὗτος ἀνὴρ ἵδρυσε τὸ πρῶτον αὐτοῦ κατάστημα ἐν **Highgate-Hill**, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τοῦ ἐν **Earlswood**, τὸ θέαμα, ὅπερ τῷ παρέσχον οἱ πρῶτοι οὓς συνήγαγεν ἐκεῖ βλᾶκες, ἤρκει ὅπως ἀποθαῤῥύνῃ τὴν σθεναρωτέραν ψυχήν. «Ὑπῆρξε περίοδος, ἔλεγε, συγχύσεως, ἀταξίας καὶ τοῦ παραδοξοτέρου θορύβου. Οἱ μὲν εἶχον τεταραγμένην τὴν ὄψιν, οἱ δὲ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ ἀρθρώσωσι λέξιν τινά. Πολλοὶ εἶχον μέλος τι ἢ μῦν τινα τοῦ σώματος παράλυτον, πάντες δὲ ἀσθενῆ ἢ βεβλαμμένην τὴν διάνοιαν. Τινὲς ἔτυχον ὑπερβολικῶν θωπεύσεων κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν, ἄλλοι τοὐναντίον παρημελήθησαν, καὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν ἀντικείμενον κακίστης μεταχειρίσεως. Οἱ μὲν ἐξέβαλλον φωνὰς ἀκαταλήπτους, οἱ δὲ ἐπανίσταντο ἄνευ ἀφορμῆς. Ἔνιοι μὲν ἐφαίνοντο δυσθύμως ἔχοντες, ἄλλοι δὲ ἀναίσθητοι καὶ ἀπαθεῖς. Ἄλλοι πάλιν ὑπὸ τὸ κράτος νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ διατελοῦντες, ἐξέπεμπον ἀκουσίας κραυγάς. Ἄλλοι δὲ ἐκρύπτοντο ὅπως ἀποφύγωσι τὸ βλέμμα τοῦ ἐχθροῦ ὑπ' αὐτῶν νομιζομένου ἀνθρώπου. Παράθυρα ἐθραύοντο, ἀνετράπησαν φραγμοί, καὶ ἐν γένει τὸ πνεῦμα τῆς ἀνταρσίας ἐπεκράτει ἐν τῷ καταστήματι. Πλεῖστοι, μάρτυρες τῶν ἀπεριγράπτων τούτων σκηνῶν, ἀπεσύρθησαν καταληφθέντες ὑπὸ βαθυτάτης ἀθυμίας, ἄλλοι δὲ

τέλεον ἀπηλπίσθησαν περὶ τῆς ἐπιτυχίας πάσης οἱασδήποτε ἀποπείρας».

Ἐὰν παραβάλῃ τις τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο θέαμα πρὸς τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἑκούσιον πειθαρχίαν, αἵτινες πρυτανεύουσι σήμερον ἐν τῷ ἀσύλῳ, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ τόπου ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη εἰς τὴν μνήμην τοῦ διδάκτορος Reed εἶνε τῷόντι μεγάλη. Τὸ ἄσυλον τοῦτο, ὅπερ διευθύνει νῦν ὁ ἰατρὸς Grabham, δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ οἱ εὐαισθητότεροι τῶν ἀνθρώπων, χωρὶς νὰ φοβηθῶσιν ὅτι θέλουσι δοκιμάσει φρίκην ἢ ἀλγεινήν τινα ἐντύπωσιν. Τὸ πληροῦν τὴν καρδίαν αἴσθημα εἰς τὴν θέαν τῶν ἐν τῷ ἀσύλῳ ξενιζομένων εἶνε συμπάθεια μεμιγμένη μετ' οὐ σμικρᾶς αἰσχύνης ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι ὁ νόμος τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης ἔμεινεν ἀδρανὴς ἀπέναντι τῶν δυστυχῶν τούτων ἠλιθίων μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ ἰατρὸς Reed ἔτεινεν αὐτοῖς φιλάνθρωπον χεῖρα.

Ἐν Earlswood εὑρίσκεταί τις οἱονεὶ ἐν μέσῳ οἰκογενείας εὐτυχοῦς καὶ ἡνωμένης, ὑπερηφάνου ἐπὶ ταῖς ἀσχολίαις αὐτῆς καὶ προσηλωμένης εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ φίλους τῆς οἰκογενείας, ἧς τὰ μέλη ζῶσιν ἐν διαρκεῖ ἁρμονίᾳ, ὁ δὲ βίος αὐτῶν εἶνε γαλήνιος καὶ εἰρηνικός. Διερχόμενός τις τὰς αἰθούσας, τὰς αὐλάς, τοὺς κήπους, ἀπορεῖ τίνες ἐξ ὅσων ἀπαντᾷ εἰσὶν οἱ θεραπευόμενοι, τίνες δὲ οἱ τούτους ὑπηρετοῦντες καὶ αὐτῶν ἐπιμελόμενοι. Ἐξετάζων τις τὰ ἐν τοῖς ἀνοιχθεῖσι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐργοστασίοις κατασκευασθέντα προϊόντα, ἔνθα φιλοτεχνοῦνται παντὸς εἴδους βιομηχανίαι, ἐκπλήσσεται ἐπὶ τῇ ἀγχινοίᾳ καὶ πρακτικῇ ἱκανότητι, ἣν δεικνύουσιν οἱ ταῦτα κατασκευάζοντες. Ψίαθοι καὶ τάπητες κατασκευάζονται ἐν ἑνὶ τῶν ἐργοστασίων τούτων. Ἐν αὐτῷ βλέπει τις τινὰς μὲν ἀσχολουμένους εἰς τὸ νὰ πλέκωσιν ἐπιτηδείως ἴνας τῶν κοκοφοινίκων, ἄλλους μεταβάλλοντας κεχρωματισμένα μαλλία εἰς ὡραίους τάπητας τῆς οἰκίας. Συγχρόνως πέριξ τῆς αἰθούσης ἕτεροι κάθηνται πρὸς τοὺς τοίχους, συναθροίζοντες καὶ διαχωρίζοντες τὰ ὑπὸ τῶν πρώτων τιθέμενα εἰς χρῆσιν ὑλικά. Εἷς ἐπόπτης καὶ εἷς προγυμναστὴς μένουσι πάντοτε αὐτόθι, ὅπως ὁδηγῶσι καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νουθετῶσιν αὐτοὺς ἠπίως. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι, οἱ νομιζόμενοι ἐσβεσμένοι, ἀναζωοῦσι, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν, ἅπερ ὑπελάμβανέ τις ἄνευ ψυχῆς, φαίνονται ὡς ἀνευρίσκοντα αἴφνης αὐτήν, ἅμα ὡς ἀκούσωσι τοὺς εὐμενεῖς λόγους τοῦ προϊσταμένου καὶ ἀποκριθῶσιν εἰς ὅσα ἀπευθύνει αὐτοῖς ἐρωτήματα. Εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους οὔτε κακία, οὔτε πανουργία ὑπάρχει. Βεβαίως παραδείγματά τινα φαίνονται ἀποτελοῦντα ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος, ἐξ ὧν ἑνὸς ἢ δύο ἠδυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν, ἀλλ' ἀγαθὴ φύσις, ἀνεπίδεκτος μνησικακίας, καὶ βραδεῖα ἀντίληψις, συνδυαζομένη μετὰ ὀρέξεων καὶ εὐπειθείας παιδικῆς, εἰσὶν ἐν γένει τὰ διακριτικὰ γνωρίσματα, τὰ ἀποκαλυπτόμενα ὑπὸ τὴν θαυμαστὴν ἁρμονίαν, τὴν ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Earlswood ἐπικρατοῦσαν.

Μεγάλη ἐξεδηλώθη χαρὰ ὅτε εἰσήλθομεν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τῶν ὑποδηματοποιῶν. Οἱ καταγινόμενοι περὶ τὸ στίλβωμα τῶν ὑποδημάτων βλᾶκες εὑρίσκοντο πάντες κατὰ σειράν, φέροντες χιτωνίσκον ἐξ ἐρυθρᾶς φλανέλας καὶ μαύρην *έμπροσθέλλαν*. Εἰργάζοντο δραστηριώτατα, κρατοῦντες ἐν μὲν τῇ μιᾷ χειρὶ τὴν ψήκτραν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ὑπόδημα, καὶ ἔχοντες χαμαὶ ἐνώπιόν των τὴν βαφήν. Καὶ οἱ ἐπιδιορθόνοντες αὐτὰ ἦσαν οὐχ ἧττον ἐνησχολημένοι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀρχιυποδηματοποιοῦ.

Τὰ ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ πλευρᾷ τοῦ καταστήματος ἱδρυμένα ἐργαστήρια ἔχουσιν ἕκαστον χωριστὴν αἴθουσαν, οἱ δὲ τρόφιμοι εἰσὶ τοποθετημένοι ἐν αὐταῖς συμφώνως πρὸς τὴν ἱκανότητα καὶ κλίσιν ἑκάστου. — Ποῦ μὲν βλέπει τις ἐργαστήριον, ἔνθα κατασκευάζονται κάνιστρα, ποῦ στρωματοποιεῖον, ἐδῶ τὸ τμῆμα ῥαπτικῆς, ἐν ᾧ οἱ ἐξ ἀμβλύτητος νοητικῆς πάσχοντες ῥάπτουσι τὰ ἔξω κοπτόμενα φορέματα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλαχοῦ πλυντήριον, ἔνθα οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος ἐκτελοῦσι διάφορα ἔργα, ἀφιέμενα ἀλλαχοῦ εἰς τὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, ποῦ ἐπιπλοποιεῖον, ἐν ᾧ ἠλίθιός τις ἐπεδείξατο ἡμῖν τὰς τελειοποιήσεις ἐργαλειοθήκης, ἣν μόλις εἶχεν ἀποπερατώσει, ποῦ σχολεῖον, ἔνθα ἐδιδάσκοντο νὰ συλλαβίζωσι, ποῦ ἄλλα σχολεῖα, ἐν οἷς οἱ ἀμβλύνοες οὗτοι ἐμάνθανον βραδέως νὰ γράφωσι, σχηματίζοντες τὰ γράμματα αὐτῶν τῇ βοηθείᾳ τεμαχίων ξύλων ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένων.

Διήλθομεν κατὰ σειρὰν ἁπάσας τὰς αἰθούσας ταύτας. Πανταχοῦ ἐβασίλευεν ἡ εὐθυμία καὶ ἔλαμπον ἀκτῖνες τινὲς διανοίας.

Καθ' ὃν χρόνον περιηρχόμεθα ἐπισκεπτόμενοι τὰ ἐργαστήρια καὶ σχολεῖα, παρατηροῦντες πανταχοῦ τὴν αὐτὴν εὐχάριστον πειθαρχίαν, τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν χαρᾶς ἐπὶ τῶν μορφῶν τῶν θεραπευομένων, ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἐσήμανε καὶ ἐλάβομεν τὴν πρὸς τὸ μαγειρεῖον ἄγουσαν.

Πλεῖστοι εὑρίσκοντο ἤδη ἐν αὐτῷ. Ἔφερον δὲ φαιόχρουν χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἴδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ λαμβάνουσι συνήθως τέσσαρας οὐγγίας κρέατος, ὀκτὼ οὐγγίας γεωμήλων, δύο οὐγγίας λαχάνων καὶ ἓξ οὐγγίας πλακοῦντος (pouding)· ἐκεῖνοι δέ, εἰς οὓς ἐπιτρέπεται ἡ ἀνετωτέρα δίαιτα, λαμβάνουσι πρὸς τούτοις μίαν οὐγγίαν κρέατος καὶ δύο γλυκίσματος. Τελευταῖον, ἐν τῇ μέσῃ διαίτῃ, ἑκάστη τῶν μερίδων τούτων ἐλαττοῦται ὀλίγον.

Τὸ βραστὸν ἢ ψητὸν βόειον κρέας, τὸ πρόβειον, τὰ ζυμαρικὰ τοῦ Yorkshire, ἡ σάκχαρις, ἡ ὄρυζα, ὁ ἄρτος εἰσὶν ἡ συνήθης τροφὴ, ἅπαντα δὲ τὰ εἴδη ταῦτα εἰσὶν ἀρίστης ποιότητος.

Ὅτε εἰσήλθομεν εἰς τὸ ἑστιατόριον, οἱ συνδαιτυμόνες ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρεκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους αἱ κόραι καὶ αἱ γυναῖκες, ἐξ ἑτέρου δὲ οἱ νέοι καὶ οἱ ἄνδρες. Ἐπιτηρητὴς ἱστάμενος εἰς τὸ ἄκρον ἑκάστης τραπέζης ἐπιβλέπει τὴν τάξιν. Εἰ καί τινες τρώγουσιν ἀπλήστως, οὐδὲν δυσάρεστον τὸ βλέπειν αὐτοὺς λαμβάνοντας τὴν τροφήν των. Εἰς τοὺς λαιμάργους τούτους παραθέτουσι κρέας εἰς λεπτότατα κεκομμένον τεμάχια καὶ γεώμηλα πεπιεσμένα, ἵνα αἱ συνέπειαι ἀτελοῦς πέψεως ὦσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἀβλαβέστεραι. Ἡ προσευχὴ ψάλλεται πρὸ τοῦ δείπνου, οἱ δὲ διαιτώμενοι λαμβάνουσιν ἐν αὐτῇ μέρος ὁμοθυμαδόν. Καίτοι τὸ ὕδωρ εἶνε τὸ κοινὸν ποτὸν, οὐχ ἧττον δίδεται ζῦθος εἰς ὅσους ἤθελε διατάξει τοῦτο ὁ ἰατρός.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Earlswood δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς τοὺς μηδὲν πληρώνοντας ἀλλ' ἐκ φιλανθρωπίας εἰσαγομένους, εἰς τοὺς πληρώνοντας μέρος μόνον τοῦ τιμήματος εἴτε ὑπ' αὐτῶν εἴτε ὑπὸ οἰκείων των, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ γραφείου τοῦ καταστήματος ὁριζόμενον ποσὸν, καὶ ἐν τέλει εἰς τοὺς ἀνήκοντας εἰς οἰκογενείας ἱκανῶς εὐπόρους καὶ πληρώνοντας ὁλόκληρον τὴν τιμὴν τῆς οἰκοτροφίας. Ἐκ τούτων τινὲς μὲν ἀπαρτίζουσι τὰς λεγομένας «chambrées», ἢ ἑταιρικοὺς κοιτῶνας, ἄλλοι δὲ ἔχουσιν ἕκαστος ἰδιαίτερον θάλαμον καὶ ὑπηρέτην δι' ἀτομικὴν αὐτῶν ὑπηρεσίαν. Συνδειπνοῦσι πολλάκις ἀνὰ δέκα ἢ δώδεκα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μόνοι, ἐὰν ἤθελον τοιουτοτρόπως συμφωνήσει. Δίδονται δὲ αὐτοῖς χειρόμακτρα, φιάλαι, άλατοθήκη καὶ πάντα τὰ χρειώδη μικρὰ πράγματα, ἅτινα τίθενται ἐπὶ καταλλήλως ηὐτρεπισμένης τραπέζης.

Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν φρενοβλαβῶν ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἑβδομαδιαία δαπάνη δι' ἕκαστον τρόφιμον τοῦ Earlswood τυγχάνει οὖσα πολὺ ὀλιγωτέρα ἢ ὅσον θὰ ἐφαντάζοντο αὐτὴν οἱ παρατηροῦντες τὴν ἄνεσιν καὶ πολυτέλειαν, αἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ καταστήματι. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀναβιβάζει αὐτὴν εἰς 13 σελίνια καὶ 5 πένας, ἐνῷ εἶναι 1 λίρα, 6 σελίνια καὶ 2 δην. κατὰ κεφαλὴν καὶ καθ' ἑβδομάδα ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς Βηθλεὲμ, μία δὲ λίρα, 19 σελ. καὶ 4 3]4 δην. ἐν τῷ βασιλικῷ ἀσύλῳ τοῦ *Μάντζεστερ*.

Μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ τρόφιμοι ἐξῆλθον εἰς περίπατον καὶ παρεδόθησαν εἰς διάφορα παίγνια ἐν τῷ εὐρυχώρῳ περιβόλῳ, οὗ ἐν μέσῳ ὑψοῦται τὸ ἄσυλον τοῦτο, καὶ δι' οὗ ἐπροικοδοτήθη τῇ γενναιότητι τῶν ἱδρυτῶν αὐτοῦ. Διατρέχει τις ἔκτασιν 7 ἕως 8 μιλλίων ἐν μέσῳ τεχνητῶν ὁδῶν καὶ περιπάτων, δημιουργηθέντων ὑπὸ τῶν οἰκοτρόφων τοῦ καταστήματος, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων αὐτοῦ.

Εἶτα ἐπεσκέφθημεν τὰ ὑπνωτήρια, ἐν οἷς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἑκάστης κλίνης τῶν μικρῶν κορασίων ἔκειτο πλαγγὼν, ἥτις ἐφαίνετο περιμένουσα τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου τῆς νεαρᾶς αὐτῆς δεσποίνης· τὸ νοσοκομεῖον, ἐν ᾧ δυστυχὴς νεᾶνις ἀπέθνησκεν ἐξ ἐπιληψίας, ὑφ' ἧς προσεβλήθη τὴν αὐτὴν πρωΐαν, ἐνῷ ἐφαίνετο εὐτυχὴς καὶ εὖ ἔχουσα, τὸν λαχανόκηπον καὶ τὸν τῶν ἀνθέων, ἔνθα οἱ τρόφιμοι εἰργάζοντο, καὶ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ δαυκία εἶχον φυτευθῆ ὑπὸ ἠλιθίου τινος τοσοῦτον τεχνηέντως, ὥστε τὸ σύνολον αὐτῶν ἀπετέλει τερπνὸν σχέδιον, καὶ τελευταῖον τὴν ἔπαυλιν, ἐν ᾗ ἄλλοι ἤμελγον τὰς ἀγελάδας καὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς συνήθεις ἐνασχολήσεις τοῦ ἀγροτικοῦ βίου.

Ἐν διαστήματι μιᾶς ἡμέρας δαπανωμένης ἐν Earlswood ἀποκτᾷ τις πλῆθος γνώσεων, αἵτινες διαφεύγουσιν ὅλας τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, ἐκ δὲ τῶν παρατηρήσεων, ἃς ὁ ἐπισκεπτόμενος λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ ποιήσῃ, συνάγει πλεῖστα ὅσα τεκμήρια τοῦ θαυμασίου συστήματος, ὅπερ διέπει τὸ προκείμενον κατάστημα, καθὼς καὶ τῶν ἀνεκτιμήτων εὐεργετημάτων τῶν ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ εἰς μίαν τῶν μᾶλλον τεθλιμμένων τάξεων τῆς κοινωνίας παρεχομένων. Ν. Ρ*

Τὴν ἑπομένην βραχεῖαν ἀφήγησιν περὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ Κοραῆ ἐρανιζόμεθα ἐξ ἀξιολόγου βιογραφίας τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ Γένους, ἣν προτάσσει τῆς ἄρτι ἀρξαμένης ἐκδόσεως τῶν «Μετὰ θάνατον εὑρεθέντων συγγραμμάτων» του ὁ σοφὸς αὐτῶν ἐκδότης κ. Α. Ζ. Μάμουκας. Σ. τ. Δ.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

. . . . Κλινοπετὴς ἐπὶ δεκαεννέα ἡμέρας ὑπέφερεν, ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς χριστιανὸς, ἐν πλήρει ἀταραξίᾳ καὶ ἠρεμίᾳ ψυχῆς τὰς ἀπὸ τῆς πτώσεως ὀδύνας. Παραμυθίαν εὕρισκεν εἰς τὴν συνεχῆ ἀπαγγελίαν τοῦ 136 ψαλμοῦ, ἐν ᾧ ἐκδηλοῦται ἥ τε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατρίδα ἀγάπη παντὸς εὐσεβοῦς καὶ ἡ ἐγκάρδιος εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀναξιοπαθούσης πατρίδος. Παρέδωκε δὲ εἰς τὸν Πλάστην τὸ πνεῦμα τῇ 25 Μαρτίου (6 Ἀπριλίου) 1833 *Πατρὶς* τελευταίαν λέξιν εἰπὼν, καὶ ἅμα εἰς τὴν παρὰ τῷ κλινιδίῳ αὐτοῦ ἀπῃωρημένην εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ἐμβλέψας.

Τὸ ἱστορικὸν περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ τελευταίᾳ ἐκφωνηθείσης λέξεως *Πατρὶς* κατέστησέ μοι γνωστὸν ἐν Χίῳ κατὰ τὸ 1877 ὁ συμπατριώτης καὶ φίλος μου Κωνσταντῖνος Ι. Πιτζιπιός. Οὗτος διηγήθη μοι τάδε : «Ἦτο ἡ σειρά μου νὰ διανυκτερεύσω. Εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς περὶ λύχνων ἀφάς. Ἠρώτησέ με ἂν ἐδείπνησα.— Ἔρχομαι, τῷ ἀπεκρίθην, ἀπὸ τοῦ δείπνου. — Καλὰ, εἶπεν· ἂν τυχὸν πεινάσῃς, ἐκεῖ (δείξας τὸ

ἑρμάριον) ὑπάρχει πρόσφατον ῥυζόγαλα· (τοῦτο, προσθέτει ὁ Πιτζιπιὸς, ἦτο ἀρεστὴ τῷ Κοραῆ τροφή), ἄνοιξε καὶ φάγε ὅσον θέλεις. Παρῆλθον ἐν τῷ μεταξὺ ἱκαναὶ ὧραι καὶ ὁ ἀσθενῶν ἐφαίνετο ἥσυχος· ἐγὼ δὲ διὰ νὰ μὴ καταληφθῶ ὑπὸ ὕπνου, ἔλαβα εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰς καθημερινὴν χρῆσιν, καταφορτωμένον μὲ ἰδιοχείρους σημειώσεις. Αἴφνης τὸν ἤκουσα νὰ ἐκφωνήσῃ τὴν λέξιν *Πατρίς*. Ἐξ ὑπονοίας μὴ δὲν εἶχον ἀντιληφθῆ ἀκριβῶς, ἀφῆκα ἀμέσως τὸ βιβλίον· τὸν ἐπλησίασα ἠρέμα καὶ ἠρώτησα·—Θέλετέ τι; καὶ τί;—*Πατρὶς*, καὶ πάλιν ἀνεφώνησε· καὶ ἅμα, εἰς τὴν ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ ἀπῃωρημένην εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ἐμβλέψας—*Νά! αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος*, εἶπε, καὶ ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ».

ΙΝΔΙΚΗ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ τελευταῖον ἐμφανισθεὶς κομήτης ἔλαμπεν ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λάμψει, εἷς ἀνταποκριτὴς τῆς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος «Enterprise» μετέβη εἰς συνάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ Sam ἐκ τῆς Ἰνδικῆς φυλῆς τῶν Pintes, ἵνα ζητήσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τοῦ παραδόξου ἄστρου.

Ὁ ἀρχηγὸς ἀπήντησεν εἰλικρινῶς ὅτι αὐτὸς μὲν δὲν ἦτο ἐπιστήμων τῶν οὐρανίων πραγμάτων, ὑπεσχέθη ὅμως τῷ περιηγητῇ νὰ φέρῃ αὐτῷ προσεχῶς γέροντα ἐκ τῆς φυλῆς του ἀφιερώσαντα τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον εἰς τὴν μελέτην τῶν οὐρανίων φαινομένων, καὶ εἰσδύσαντα βαθέως εἰς ἅπαντα τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.

Μεθ' ἡμέρας τινὰς ὁ ἀρχηγὸς Σάμ, πιστὸς εἰς τὸν λόγον του παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν, συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς γέροντος Ἰνδοῦ πλήρους ῥυτίδων καὶ πολιοῦ, ὅστις, πληροφορηθεὶς περὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ λευκοῦ, ἤρξατο καπνίζων σιωπηλῶς ἓν σιγάρον, ἀκολούθως δὲ ηὐδόκησε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν τοῦ ἀκροατοῦ του, ἀποκαλύπτων αὐτῷ, εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὑποφερτὴν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μακρῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς φύσεως μελετῶν.

Ὁ ἥλιος, εἶπε, κυβερνᾷ τὸν οὐρανόν. Εἶνε ὁ «big» αὐτοῦ, ὁ ἀρχηγός. Ἔχει σύζυγον τὴν σελήνην, καὶ τέκνα τοὺς ἀστέρας, ὁσάκις δὲ δυνηθῇ νὰ καταλάβῃ ἕνα τῶν ἀστέρων τούτων, τὸν τρώγει. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἀστέρες φοβοῦνται μεγάλως αὐτὸν, διὸ ἅμα τὸν ἴδωσιν ἐμφανιζόμενον τὴν πρωΐαν εἰς τὸν ὁρίζοντα γίνονται εὐθὺς ἄφαντοι, καὶ δὲν ἐπανέρχονται εἰμὴ ἅμα ὁ φοβερὸς αὐτῶν πατὴρ ἑτοιμάζεται νὰ δύσῃ.

Ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς εἰς ἄγνωστον βάθος ὑπάρχει μεγάλη ὀπὴ χρησιμεύουσα εἰς τὸν ἥλιον ὡς κλίνη, ἐν αὐτῇ δὲ εἰσδύει καὶ διέρχεται τὴν νύκτα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἶνε παραπολὺ μέγας, ὥστε νὰ δύναται νὰ στραφῇ ἐν τῇ ὀπῇ ταύτῃ, ἀναγκάζεται, ἅμα τελειώσῃ τὸν ἐλαφρὸν ὕπνον του, νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, καὶ ἰδοὺ διατί φαίνεται τὸ πρωῒ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Πάραυτα δὲ ἄρχεται διατρέχων τὸ διάστημα τοῦ στερεώματος, ὅπως ἀποπειραθῇ νὰ συλλάβῃ ἀστέρα τινὰ καὶ γευματίσῃ δι' αὐτοῦ. Δὲν βλέπομεν εἰμὴ ἓν μόνον μέρος τοῦ ἡλίου. Τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ σχῆμα εἶνε τὸ τοῦ ὄφεως, ἢ τῆς σαύρας, ἀλλὰ δὲν δεικνύει ἡμῖν τὴν κεφαλήν του καὶ δὲν ἀφίνει νὰ βλέπωμεν εἰμὴ τὴν κοιλίαν του, ἥτις εἶνε κατάφορτος ἐκ τῶν ἀστέρων, οὓς κατεβρόχθισεν. Ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἡ σελήνη, κοιμᾶται ἐν τῇ αὐτῇ ὀπῇ, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ σύζυγός της τῇ ἐμπνέει πολὺν τρόμον φεύγει μικρὸν μετὰ τὴν ἄφιξίν του, πρὸ πάντων ἐὰν τύχῃ ὢν εἰς *τὰς κακὰς ὥρας* του.

Ἡ σελήνη ἔχει πολλὴν στοργὴν πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς, τοὺς ἀστέρας, καὶ δὲν αἰσθάνεται μεγαλειτέραν χαρὰν ἢ νὰ περιπατῇ μετ' αὐτῶν. Καὶ οἱ ἀστέρες ἀφ' ἑτέρου λαμβάνουσι θάῤῥος διὰ τῆς παρουσίας της καὶ προσμειδιῶσιν αὐτῇ διαβαινούσῃ. Ἀλλ' ὅμως ἀδυνατεῖ νὰ ἐμποδίσῃ ὅπως εἷς ἀστὴρ μὴ καταβροχθισθῇ ἅπαξ τοῦ μηνὸς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, διότι οὕτω διέταξεν ὁ *Πὰ-ὰ*, τὸ μέγα πνεῦμα, ὅπερ ὑπάρχει ὑπεράνω πάντων τῶν ὄντων. Ὅταν ἓν τῶν τέκνων αὐτῆς φαγωθῇ, ἡ μήτηρ σελήνη ὑφίσταται μεγίστην θλῖψιν καὶ πενθεῖ, χρωματίζουσα τὸ πρόσωπον αὐτῆς μέλαν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ θλῖψις κατευνάζεται, τὸ μέλαν χρῶμα ἐξαλείφεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ τέλος ἡ μήτηρ σελήνη ἐμφανίζεται ἀκτινοβόλος καὶ ἄνευ καλύμματος. Δυστυχῶς τοῦτο δὲν διαρκεῖ πολὺν χρόνον, καθότι ὁ ἥλιος τρώγει μετ' ὀλίγον ἕτερον ἀστέρα, ἡ δὲ σελήνη ἐπαναλαμβάνει τὸ πένθιμον αὐτῆς χρῶμα».

Τοὺς συνετοὺς τούτους λόγους ἀπαγγείλας ὁ σοφὸς Ἰνδὸς, ἤρχισε καπνίζων αὖθις τὸ σιγάρον του· παρατηρήσαντος δὲ αὐτῷ τοῦ ἀνταποκριτοῦ, ὅτι οὐδὲν εἶπε περὶ κομήτου, ἐξηκολούθησε λέγων:

«Συμβαίνει πολλάκις ἵνα ὁ ἥλιος μὴ δράξῃ ἀστέρα τινὰ ὁλοσχερῶς. Οἱ ὀδόντες αὐτοῦ δὲν συλλαμβάνουσιν εἰμὴ ἄκρον τι τοῦ σώματος τοῦ παιδίου καὶ σχίζουσιν αὐτό. Τὸ ἀκρωτηριασθὲν ἄστρον καθίσταται παράφορον ἐκ τοῦ πόνου καὶ ἀρχίζει νὰ τρέχῃ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ταχύτητι, ἀφίνον ὄπισθέν του αἱμοσταγῆ ἴχνη. Εἶνε τὸ αἷμα, ὅπερ ῥέει ἐκ τῆς πληγῆς του. Ὁ τρόμος αὐτοῦ εἶνε τοιοῦτος, ὥστε κρατεῖ τὴν κεφαλὴν σταθερῶς ἐστραμμένην πρὸς τὸν ἥλιον, ὅπως ἐπιβλέπῃ κάλλιον τὰς κινήσεις του».

Οὕτω ἐπερατώθη τὸ ἀστρονομικὸν μάθημα τοῦ χαλκόχρου φιλοσόφου. Ὁ ἀνταποκριτὴς ἐξέφρασεν αὐτῷ γενναίως τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τῆς προσφορᾶς ἡμισείας δωδεκάδος *γαλετῶν* (craekers) καὶ ἑνὸς τεμαχίου καπνιστοῦ *λαρδίου*.

*Γ.

ΕΛΕΝΗ *

'Σὲ κήπου χῶμα, δένδρο τρυφερὸ,
Μιὰ 'μυγδαλιὰ 'μεγάλον' ὅλη χάρι.
Μὲ ἥλιου χάδια, μὲ πολὺ νερὸ
Λουλούδιασε τὸ κάθε της κλωνάρι·
Κ' ἡ ἄνοιξι τὴ βρῆκε ἀνθισμένη
Τὴ 'μυγδαλιά...
Τὴν ἔλεγαν 'Ελένη!

Ὅμως μιὰ νύκτα χέρι φθονερὸ
Πριόνισε τοῦ κήπου τὸ καμάρι
'Απάνου 'ς τοῦ ἄνθοῦ του τὸν καιρό...
Κι' ἁπλώθηκε σὲ μνήματος χορτάρι
Νυφοῦλα 'ς τἄσπρα τἄνθη της 'ντυμένη
Ἡ 'μυγδαλιά...
Τὴν ἔλεγαν 'Ελένη!

25 Ὀκτωβρίου.

Γεώργιος Δροσίνης.

* Ἐγράφη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς κόρης Ἑλένης Λεβίδου

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ Κα *Α ἦτο ἐπιθάνατος. Ἡ γραῖα θεία της ἐσκέπτετο νὰ στείλῃ νὰ φέρῃ τὸν ἱερέα. Οὔτε ὡμίλει πλέον, οὔτε ἤκουεν, οὔτε ἔβλεπεν.

Ἔκρουσαν ἐλαφρὰ τὸν κώδωνα.

— Τίς εἶνε; ἠρώτησεν αἴφνης ἐκείνη μὲ φωνὴν ἀσθενῆ.

— Εἶνε ἡ ῥάπτρια τῆς κυρίας, ἀπεκρίθη ἡ θαλαμηπόλος· φέρει τὰ φορέματά σας διὰ νὰ τὰ δοκιμάσητε.

— Ἂς ἔλθῃ, εἶπεν ἡ Κα *Α.

Τὴν ἐσήκωσαν, καὶ ἐδοκιμάσθησαν δύο φορέματα. Ἡ δοκιμὴ δὲ αὕτη διήρκεσε δύο ὅλας ὥρας. Ἀπέθανε δὲ ἐνδεδυμένη πρὸς δοκιμασίαν τὸ δεύτερον φόρεμα, τὸ βελούδινον, λέγουσα·

— Τὸ βελούδινον εἶνε ὡραῖον, ἀλλὰ πολὺ βαρύ.

*
* *

Παρά τινι τοκογλύφῳ:

Ἡ κυρία ἐπιστρέφει σύρουσα ἐκ τῆς χειρὸς τὸν μικρὸν Ἀλέκον, ὅστις κλαίει ἀπαρηγόρητα.

— Πάλι κλάματα; φωνάζει ὁ πατήρ.

— Τὸ παληόπαιδο, ἄξιζε νὰ τὸ δείρῃ κανείς. Φαντάσου, φίλε μου, ὅτι 'ς τὸ ζαχαροπλαστεῖον ἅρπαξε κρυφὰ μιὰ *πάστα* ἅμα εἶδε πῶς δὲν τὸν ἔβλεπαν.

— Ἄ, Ἀλέκο, τ' εἶν' αὐτά; λέγει ὁ πατήρ· δὲν κάνεις καλὰ νὰ κλέπτῃς... ἀπὸ τώρα.

*
* *

Τὸ ὄνειρον τῶν νεανίδων:

Ἐν ἡλικίᾳ δεκαὲξ ἐτῶν τὸ ὄνειρόν των εἶνε νὰ νυμφευθῶσι πρίγκιπα· ἐν ἡλικίᾳ δεκαοκτὼ, ὑπουργόν· ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι, νομάρχην· ἐν ἡλικίᾳ 22 δικηγόρον ἢ γραμματέα ὑπουργείου, 25 συμβολαιογράφον, 28 ὁποιονδήποτε, 30... ὁ,τιδήποτε.

*
* *

Γνώμη γεωργοῦ: Εἷς πατὴρ εἰμπορεῖ νὰ θρέψῃ δώδεκα τέκνα, καὶ δώδεκα τέκνα δὲν δύνανται νὰ θρέψωσιν ἕνα πατέρα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Αὐστρίας Χάϋμερλε εὑρέθη πινακὶς, ἐφ' ἧς ἦτο ἐπιγεγραμμένη ἀραβική τις παροιμία ἐν μεταφράσει ἔχουσα οὕτω:

«Πολλὰς θλίψεις θέλεις ἀποφύγει ἐὰν ἐπιμελῶς ἐπιτηρῇς τὰς κινήσεις τῆς γλώσσης σου».

*** Ἐὰν ἀγοράζῃς τὰ περιττὰ, ταχέως θὰ ἀναγκασθῇς νὰ πωλήσῃς καὶ τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα.

*** Ἀληθῶς διὰ τῆς φρονήσεως δὲν δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν πᾶν δυστύχημα· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις φρονήσεως πολλάκις παράγει τὰ καθ' ἡμῶν ἐνσκήπτοντα δυστυχήματα. (Ἰσπαν. λόγιον).

*** Ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν ζωὴν, μὴ σπαταλᾷς τὸν καιρόν· διότι αὐτὸς εἶνε τὸ ὕφασμα, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται ἡ ζωή. (Φραγκλῖνος).

*** Πᾶν αἴσθημα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ αὐτὸ τὸ εὐγενέστατον, ὅταν δὲν μένῃ ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ προσήκοντος, ὅταν δὲν διευθύνηται ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ τῆς κρίσεως, ἐκφυλίζει εἰς ὑπερβολὴν, μεταβάλλεται εἰς ἐλάττωμα. (Σκ. Βυζάντιος).

*** Ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ ἀφανεῖ διάπραξις οὐδένα πλέον εὑρίσκει σήμερον θιασώτην. Στερούμεθα ἐντελῶς τῶν ἀστικῶν ἐκείνων ἀρετῶν, δι' ὧν οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος ἄνδρες ὑπηρέτουν τὴν πατρίδα, λαμβάνοντες θέσιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ὅταν δὲν ἦσαν πρῶτοι. Νόσος τῆς σήμερον εἶνε ἡ φιλοπρωτία. Ὅπως στηρίξωμεν τὴν κοινωνίαν οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν στήριγμα ἢ τὸν *ἐγωϊσμόν*· ἕκαστος εἰς μόνον ἑαυτὸν πιστεύει. Δυστυχὴς ἡ χώρα ἡ οὕτω διακειμένη! Τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ ἄτομα, τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ὅλην ἀρύονται ἐκ μεγάλων αἰσθημάτων. Τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ εἶνε αἱ πεποιθήσεις του· ἡμεῖς ἀντὶ πεποιθήσεων ἔχομεν συμφέροντα. Ὅταν ἕκαστος μόνον περὶ ἑαυτοῦ σκέπτεται καὶ εἰς ἑαυτὸν μόνον πέποιθε, πῶς θέλετε νὰ ὑπάρχῃ πολιτικὸν θάρρος, ἀφοῦ ὅρος ἀπαραίτητος τῆς ἀρετῆς ταύτης εἶνε ἡ αὐταπαρνησία; (Βαλζάκ).

*** Ἡ κατὰ τὸν ἐνεργητικὸν βίον ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται πολὺ περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ἐν γένει νομίζομεν ἐκ τῆς τοῦ σώματος ὑγιείας. Δύναται βεβαίως νὰ ὑπερεκτιμηθῇ ἡ φυσικὴ ἀνατροφὴ, ἀλλ' ἀναμφίβολον ὅμως ὅτι ἀναγκαιότατον εἶνε νὰ ἀποκτήσωσιν οἱ νέοι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων καὶ τὴν εὐκαμψίαν τῶν μελῶν των. Δυστυχῶς ἡ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ἀνατροφὴ πολλάκις παραλείπει τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ καθ' ἑκάστην ἐξέρχονται τῶν σχολείων νέοι ἐνήμεροι μὲν εἰς τὴν τῶν ἀρχαίων σοφίαν, ἀλλ' ἀγνοοῦντες ἐντελῶς τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν. (Σμάϊλς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μετὰ ποίας θαυμαστῆς δραστηριότητος προβαίνουσιν αἱ ἐργασίαι εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μαρτυρεῖ τὸ ἑπόμενον γεγονὸς τοῦ συνοικισμοῦ ὁλοκλήρου πόλεως ἐν διαστήματι τεσσάρων μόνον ἡμερῶν, ὅπερ ἀναγινώσκομεν ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι.

Πρό τινος χρόνου γέρων μεταλλουργὸς καλούμενος **Redpath** εὗρεν ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ **Dacota**, εἰς δέκα περίπου μιλίων ἀπόστασιν τῆς πόλεως **Deadwood**, μεγάλους ὄγκους βραχώδεις, ὧν τε μάχια ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ὑποθέτων ὅτι εἶνε καθαρὸς γαιάνθραξ. Τὰ τεμάχια ταῦτα ἔδωκε πρὸς ἀνάλυσιν, εὑρέθη δὲ ὅτι περιεῖχον ἱκανὸν ποσὸν ἀργύρου κατὰ τόνον. Ἐπέδειξεν εἶτα ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μεταλλωρύχους τοῦ Κολοράδο, οἵτινες ἐβεβαίωσαν ὅτι οἱ ὄγκοι ἐκεῖνοι ἦσαν πράγματι ἀργυροῦχοι, καὶ ἐζήτησαν νὰ μάθωσι τὸν τόπον, ἐξ οὗ προήρχοντο.

Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις, ἦτο μέχρι τοῦδε ὅλως ἀνεκμετάλλευτον. Οὐδεμία ὁδὸς ἔφερεν ἐκεῖσε, οἱ δὲ πρῶτοι μεταλλωρύχοι, οἵτινες ἔσπευσαν ἐκεῖ, μετέβησαν πεζοὶ ἢ ἔφιπποι. Ἐπανῆλθον κομίζοντες τεμάχια τοῦ πολυτίμου μετάλλου, πάραυτα δὲ ἀθρόοι ἤρχισαν νὰ συρρέωσι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐκ τῶν πλησιοχώρων πόλεων.

Ἀμέσως ἀπεφασίσθη ὁ συνοικισμὸς πόλεως, τὸ ἔδαφος διῃρέθη εἰς κλήρους, οὓς διενεμήθησαν πάντες οἱ παρόντες, πλῆρες διοικητικὸν σύστημα ὠργανώθη, ἡ δὲ νεοσύστατος κοινότης ἔλαβε τὸ ὄνομα **West Virginia City**. Ἐν διαστήματι 48 ὡρῶν ἡ πόλις περιεῖχεν ὑπὲρ τοὺς 1,000 κατοίκους, καὶ 9 δημόσια καταστήματα ἦσαν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ.

Τὴν τρίτην ἡμέραν δύο λέσχαι ἦσαν ἀνοικταί, ἠριθμοῦντο δὲ καὶ οὐκ ὀλίγα ἑστιατόρια. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐξεδίδετο τὸ πρῶτον φύλλον καθημερινῆς ἐφημερίδος φερούσης τίτλον ὁ «Ἀγγελιαφόρος», 50 μεγάλαι οἰκίαι ἐκτίζοντο μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὰ δὲ οἰκόπεδα ἐπωλοῦντο μέχρι 500 δολλαρίων. Ἡ πόλις φαίνεται ὡς ὁριστικῶς ἱδρυθεῖσα.

Τεράστια χρημάτων ποσὰ δαπανῶνται εἰς ἀνέγερσιν καλλιτεχνικῶν κτιρίων ἐν ταῖς διαφόροις μεγαλοπόλεσι τῆς Εὐρώπης. Ἐν Παρισίοις μὲν κατηναλώθησαν εἰς τὸ μέγα θέατρον τῶν μελοδραμάτων 40,000,000 φράγκων, τοσαῦτα πάλιν εἰς τὸ νέον δημαρχεῖον καὶ 30,000,000 φρ. εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Ἐν Βικτωρίᾳ τῆς Αὐστραλίας ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τοῦ νέου Μουσείου 100,000 λιρῶν· ἐν δὲ τῇ πλατείᾳ τῆς ἀγορᾶς ἐν Βρυξέλλαις 2,000,000 φρ. διὰ τὰ ἀνάκτορα, 4,000,000 διὰ τὸν στρατῶνα τοῦ ἱππικοῦ, 4,000,000 διὰ τὸ νομισματοκοπεῖον, 3,000,000 διὰ τὴν ἀκαδημίαν τῶν καλῶν τεχνῶν, 2,000,000 διὰ τὸ νέον Μουσεῖον Ἀμβέρσης, 40,000,000 διὰ τὰ δικαστήρια ἐν Βρυξέλλαις. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδαπανήθησαν διὰ τὸ Κοινοβούλιον ἐν Βεστμίνστερ 3,500,000 λιρῶν ἤτοι 87,500,000 φράγκων, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον 550,000 λιρῶν, διὰ δὲ τὰ δικαστήρια 900,000. Οὐχ ἧττον δαπανηρὰ εἶναι τὰ ὅσον οὔπω τελειούμενα κύκλῳ τοῦ Ῥίγκ τῆς Βιέννης ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα· κατηναλώθησαν δηλονότι εἰς μὲν τὸ νέον πανεπιστήμιον 7,000,000 φιορ., εἰς τὸ βουλευτήριον 8,000,000, εἰς τὰ δικαστήρια 2,750,000, εἰς δὲ τὸ δημαρχεῖον 9,112,000.

Ἐὰν πιστεύσωμεν ἀνταπόκρισιν τινὰ ἀπευθυνθεῖσαν εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἰατρικὸν σύγγραμμα «**Lancet**» ὑπὸ τοῦ διδάκτορος **Fernandes de Bogota** (ἐν Σαλβαδώρ), ὁ γηραιότερος κάτοικος τῆς γῆς εἶνε κάτοικός τις τῆς πόλεως ταύτης, ἔχων ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν *ἑκατὸν ὀγδοήκοντα* ἐτῶν. Πρὸς πίστωσιν τούτου δεικνύεται δημόσιόν τι ἔγγραφον τοῦ 1742 ἔτους φέρον τὴν ὑπογραφήν του. Ὁ *διακοσάρης* οὗτος ὀνομάζεται Μιχαὴλ **Solis**, αὐτὸς δ' ἀποδίδει τὴν μακροβιότητά του εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἐγκράτειαν· ἐπὶ ἕνα ἤδη αἰῶνα δὲν τρώγει παρὰ ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας καὶ τότε μετρίως. Ἡ ἐπιδερμὶς αὐτοῦ εἶνε ὅλη ἐρρυτιδωμένη, ἀλλ' οὐχ ἧττον διατηρεῖ ἀκόμη ἀρκούσας δυνάμεις ὅπως ἀσχολεῖται εἰς τὴν κηπουρικήν.

Αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν στέψιν τοῦ Τσάρου καὶ τῆς Τσαρίνας ἤρξαντο ἐν Πετρουπόλει μετὰ πολλῆς δραστηριότητος. Ὁ θρόνος, ἐφ' οὗ ἀναβήσεται ὁ Τσάρος κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην εἶνε ἐξ ἐλέφαντος. Εἶνε δὲ αὐτὸς ἐκεῖνος, λέγει ἡ «Ἐφημερίς», ὁ *θρόνος* τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου*. Ἡ διάδοχος τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου Σοφία Παλαιολόγου εἶχε μετακομίσει αὐτὸν εἰς Μόσχαν καὶ πωλήσει εἰς τὸ ῥωσικὸν στέμμα. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰβὰν ὁ θρόνος οὗτος εἶχεν ἐκτιμηθῇ ἀντὶ 2500 ῥουβλίων. Φέρει ἐπὶ τῶν νώτων αὐτοῦ τὸν βυζαντινὸν ἀετὸν καὶ ἄλλα κοσμήματα μυθολογικά, ὡς τὸν Ὀρφέα, τὴν Εὐρυδίκην, τὴν Λήδαν, τὸν Κρόνον κλπ. Ὁ θρόνος τῆς αὐτοκρατείρας εἶνε ὁμοίως πολύτιμον δῶρον ἀρμενίων δωρηθὲν τῷ 1659. Φέρει ἐπ' αὐτοῦ 876 ἀδάμαντας καὶ 1223 σαπφείρους!

Ἀμερικανὸς φυσιοδίφης, ὁ κ. **Sincecumm**, ἀνεκάλυψεν ἐν Μεξικῷ νέον εἶδος μύρμηκος, λίαν περιέργου, τὸν *γεωργὸν μύρμηκα*. Τὸ ζωΰφιον τοῦτο εἶνε ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τοῦ εἴδους καὶ ἔχει τὸ χρῶμα φαιόν. Μὴ ἀρκούμενον εἰς τὴν περισύναξιν κόκκων δημητριακῶν, γινώσκει καὶ νὰ σπείρῃ αὐτούς, ὧν τοὺς καρποὺς ἔπειτα συγκομίζει καὶ μεταφέρει εἰς τὰς ἀποθήκας του, ὥς τις προνοητικὸς γεωργός. Τὸ πρᾶγμα ἀνακοινοῖ ὁ διάσημος Ἄγγλος φυσιοδίφης **Darwin**, ὥστε οὐδεμία ἐπιτρέπεται περὶ αὐτοῦ ἀμφιβολία. Ὅταν τὸ ἔντομον ἐκλέξῃ τὸν τόπον τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του, ἀνοίγει εἰς τὸ ἔδαφος ὀπήν, περὶ ἣν

κατασκευάζει κυκλοειδὲς ἐπίχωμα ὕψους 3 μέχρις 6 δακτύλων, ἔχον ὁμαλὴν ἐπίκλισιν ἐκ τῶν ἄκρων πρὸς τὸ κέντρον. Ἐὰν ἴδῃ φυόμενα φυτὰ ἄχρηστα, ὁ γεωργὸς μύρμηξ περιτρώγει τὰς ῥίζας αὐτῶν καὶ τὰ ξηραίνει.

Μετ' οὐ πολὺ γίνεται ἡ πρώτη σπουδαία ἀπόπειρα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς κινητηρίου δυνάμεως εἰς τὴν ποντοπλοΐαν.

Γάλλος ναυπηγὸς κατεσκεύασεν ἐπ' ἐσχάτων μικρὸν πλοῖον, πέντε καὶ ἡμίσεος μέτρων μῆκος ἔχον, οὕτινος ἡ ἕλιξ πρόκειται νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τὸ πλοῖον θέλει μετενεχθῆ εἰς Βουλώνην, ἔνθα γενήσεται τὸ πείραμα, ὅπως ἐκεῖθεν διαπλεύσῃ τὴν Μάγχην μέχρι τῆς ἀντικρὺ ἀγγλικῆς παραλίας.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἐν Λονδίνῳ ἰατρικὸν συνέδριον ὁ ἰατρὸς **Kart**, συντάκτης τῆς ἰατρικῆς ἐφημερίδος «**Britisch medical Record**», ἀνεκοίνωσε τινὰς λίαν ἐνδιαφερούσας παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως, ἣν δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἡ ποιότης τοῦ γάλακτος εἰς τὴν διάδοσιν τῶν μεταδοτικῶν ἀσθενειῶν. Κατόπιν ἐπιδημίας τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἐπισκηψάσης εἰς μίαν τῶν ὑγιεινοτέρων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου, πολλοὶ ἰατροὶ παρετήρησαν ὅτι αἱ προσβληθεῖσαι οἰκογένειαι ἠγόραζον πᾶσαι τὸ εἰς χρῆσιν αὐτῶν γάλα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γαλακτοπωλείου, διὸ ἐζήτησαν νὰ γείνῃ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Γενομένης ταύτης, συνετάχθη ἔκθεσις ἀθωοῦσα ἐντελῶς τὸ ἐνοχοποιηθὲν κατάστημα. Δευτέρα ἔρευνα ζητεῖται, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἡ ἔκθεσις ἀθωωτική. Ἀλλά τις λυπηρὰ περίστασις ἐπελθοῦσα κατέδειξε τὸ βάσιμον τῶν ἐξ ἀρχῆς ληφθεισῶν ὑπονοιῶν. Ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πεποίθησίν του περὶ τῆς ἀβλαβείας τοῦ γάλακτος ὁ εἷς τῶν ἐπιθεωρητῶν, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως, κατέπιε μέγα ποτήριον πλῆρες ἐκ τοῦ ποτοῦ ἐκείνου. Δὲν παρῆλθον τρεῖς ἡμέραι καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς ἀπέθνησκεν ἐκ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἐμβριθεστέρα δὲ ζήτησις διαταχθεῖσα κατόπιν τοῦ συμβάντος κατέδειξεν ὅτι τὸ φρέαρ, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο τὸ ὕδωρ πρὸς πλύσιν τῶν γαλακτούχων δοχείων, ἦτο μεμολυσμένον ἐξ ἀπορροφήσεως ὑγρασίας, προσερχομένης διὰ μέσου πορώδους ἐδάφους ἐκ λάκκου ἀποχωρημάτων. Τὴν περίπτωσιν ταύτην λεπτομερέστατα ἐπραγματεύθη ὁ ἰατρὸς **Murchison** ἐν τῷ περὶ τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ μεγάλῳ αὐτοῦ ἐγχειριδίῳ. Ὁ δὲ προμνημονευθεὶς ἰατρὸς **Kart** ἠδυνήθη νὰ παρουσιάσῃ περιληπτικὴν ἀφήγησιν 71 ἐπιδημιῶν, καθ' ἃς τὸ γάλα φαίνεται ὡς τὸ μόνον μέσον τῆς μεταδόσεως τῆς νόσου.

Ἐκ τῶν 71 τούτων ἐπιδημιῶν 50 μὲν ἦσαν τυφοειδοῦς πυρετοῦ, 14 *σκαρλατίνας* καὶ 7 διφθερίτιδος. Ὑπελογίσθησαν δὲ ὅτι αἱ ἐκ τοῦ μολυσμοῦ τοῦ γάλακτος προελθοῦσαι περιπτώσεις ἦσαν διὰ μὲν τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν 3,500, διὰ τὴν *σκαρλατίναν* 800, καὶ 700 διὰ τὴν διφθερίτιδα.

Ἐν τῷ τυφοειδεῖ πυρετῷ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ μόλυσμα μετεδίδετο πάντοτε ἐκ τῆς ἀναμίξεως τοῦ γάλακτος μετὰ ὕδατος περιέχοντος οὐσίας κοπρώδεις ἐν καταστάσει ἀποσυνθέσεως. Εἰς δὲ τὴν *σκαρλατίναν* ἐξ ἐπικολλήσεως μορίων κόνεως ἀποσπωμένων ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀσθενοῦς. Τοῦτο δὲ ἐπιστώθη διὰ παρατηρήσεων, ἐξ ὧν ἐγνώσθη ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἐνοχοποιημένοις γαλακτοπωλείοις διαιτώμενοι ἐνοσήλευον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀσθενεῖς πάσχοντας ἐκ *σκαρλατίνας*.

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ἐκδίδονται ἡμερήσιαι μὲν ἐφημερίδες 962, ἑβδομαδιαῖα δὲ φύλλα 682· δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐκδιδόμενα 44, τρὶς τῆς ἑβδομάδος 39 καὶ 138 φύλλα τῆς Κυριακῆς.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Μίσα πρὸς καθαρισμὸν μεταλλίνων σκευῶν.

Ἵνα ἀποκαθαίρωμεν σκεύη ἐξ ἀργύρου, τρίβομεν ταῦτα διὰ λινοῦ ὑφάσματος ἢ καὶ *βούρτζας* μετὰ κόνεως ἐμπεριεχούσης

Τρύγα (κρεμόρι) . . .	64 μέρη
κρητίδα	64 »
στυπτηρίαν	32 »

Μικρότερα τὸν ὄγκον σκεύη γίνονται στιλπνότατα, ἐὰν βρασθῶσιν ἐπί τινα λεπτὰ ἐντὸς διαλύσεως παρασκευασθείσης ἐκ

κοινοῦ μαγειρικοῦ ἅλατος	μερ.	30
τρυγὸς ἀγοραίας . . .	»	30
στυπτηρίας	»	30
καὶ ὕδατος κοινοῦ . .	»	1500

Τὰ δὲ ἐκ χρυσοῦ σκεύη ἀποκαθαίρονται προστριβόμενα διὰ τριχωτοῦ δέρματος λαγωοῦ μετὰ κόνεως τινὸς ἐρυθρᾶς, ἥτις φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ πωλεῖται ἐν τοῖς χρωματοπωλείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα **colcothar** ἢ **rouge anglais**.

Πρὸς καθαρισμὸν δὲ τῶν ἐκ χαλκοῦ σκευῶν καταλληλότερον εἶνε τὸ ἑξῆς μίγμα·

ὀξαλυκοῦ ὀξέος	μέρη . . .	30
τριπολίτιδος γῆς	» . . .	30
οἰνοπνεύματος	» . . .	125
κρόκου ᾠοῦ	»	1—2
ἐλαίου ἐλαιῶν	» . . .	15
ὕδατος	» . . .	1500

δι' οὗ τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος σκεύη προστριβόμενα δι' ὑφάσματος ἐριούχου καθίστανται στιλπνότατα.

Τὰ δὲ ἐξ ὀρειχάλκου τέλος σκεύη (κοινῶς βρούντζινα) ἀποκαθαίρονται, ἀφοῦ πρότερον ἀφαιρεθῇ τὸ ἐπ' αὐτῶν τυχὸν ἐνυπάρχον λίπος ἢ καὶ ἔλαιον διὰ πυκνῆς σταχτῆς κονίας (ἀλυσίβας), προστριβόμενα διὰ μίγματος ἐκ 250 μερῶν ὕδατος, 64 μερῶν νιτρικοῦ ὀξέος καὶ 8 μερῶν θειϊκοῦ ἀργιλλίου ἢ στυπτηρίας συνισταμένου.

*

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 307 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 15 Νοεμβρίου 1881

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ*].

Α'

Ἐὰν τυχαῖόν τι συμβεβηκὸς ἐκ τῶν ἀπείρων ἐκείνων, ἐξ ὧν σύγκειται ὁ ἀνθρώπινος βίος, σὲ ἀναγκάσῃ, ἐνῷ διέρχεσαι τὴν πόλιν Poitiers, νὰ σταθῇς ἐπὶ ὁλόκληρον ἡμέραν εἰς αὐτήν, ἔνθα ὑποθέτω ὅτι δὲν ἔχεις οὔτε συγγενεῖς, οὔτε φίλους, οὔτε συμφέροντα ἀπαιτοῦντα τὴν παρουσίαν σου, ἀναποφεύκτως θέλεις καταληφθῇ μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας ὑπὸ τῆς ἀφορήτου ἐκείνης ἀνίας, ἥτις ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς βαρεῖα καὶ πνιγηρὰ ἀτμοσφαῖρα, γινομένη ἰδίως ἐπαισθητὴ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τοῦ Poitou.

Καὶ ἀληθῶς, ἐξαιρουμένης τῆς Βούργης (Bourges), οὐδεμίαν ἄλλην πόλιν καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν γνωρίζω, ὅπου τὸ ἀόρατον τοῦτο ῥευστόν, τὸ διαπεραστικώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ *μιστρὰλ* καὶ τοῦ *σιρόκο*, ἔχει περισσοτέραν δριμύτητα· διότι ἐκεῖ εἰσχωρεῖ ἐν ἀκαρεῖ εἰς ὅλον σας τὸ εἶναι καὶ σᾶς καταλαμβάνει ἐξ ἀπροόπτου. Τοὐλάχιστον εἰς Βούργην, ὅπως ἐξορκίσητε τὴν ἐπιδημίαν ταύτην, δύνασθε νὰ ἐπιχειρήσητε ἐπίσκεψιν εἰς μίαν τῶν ὡραιοτέρων μητροπόλεων, ἃς ἤγειρέ ποτε ἡ τέχνη καὶ ἡ πίστις τῶν καθολικῶν· ἐντὸς αὐτῆς ἔχετε ἄπειρα πράγματα νὰ θαυμάσητε καὶ νὰ ἐπασχολῆτε τὴν περιέργειάν σας ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα καὶ ἔτι πλέον· δὲν σᾶς ἀναφέρω δὲ καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Jacques Cœur, ἕτερον θαυμάσιον ὅπου δύνασθε ἀνενόχλητοι νὰ φιλοσοφῆτε ἐπὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν βασιλέων. Τέλος εἰς τὰς μακρὰς ἐκείνας καὶ ἐρήμους ὁδούς, ἔνθα τὸ χόρτον αὐξάνει μεταξὺ τῶν λιθοστρώτων, καὶ ἐνώπιον τῶν ἐπιβλητικῶν ἐκείνων μεγάρων, ἅτινα μελαγχολικῶς ὑψοῦνται εἰς τὰ ἤρεμα βάθη τῶν περιβόλων των, ἡ ἀνία λαμβάνει ἀνεπαισθήτως χαρακτῆρά τινα μελαγχολίας μὴ ἀμοιρούσης θελγήτρων· διότι ἡ Βούργη ἔχει τὴν ποίησιν μοναστηρίου, τὸ Poitiers ὅμως εἶναι ἀληθὴς τάφος.

Ἂν λοιπόν, μ' ὅλας τὰς εἰλικρινεῖς εὐχάς, ἃς ἀποτείνω ὅπως σὲ φυλάξῃ ἡ τύχη, κακοποιόν τι πνεῦμα, συμβεβηκός τι ἀπρόοπτον, ἤθελέ σε σταματήσει ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων τοίχων, τὸ καλλίτερον, τὸ ὁποῖον ἤθελες κάμει, εἶναι ν' ἀπομακρυνθῇς ὅσον τάχιον αὐτῶν.

Ἡ ἐξοχὴ ἀπέχει μόλις βήματά τινα. Τὰ δὲ πέριχωρα, ἂν καὶ δὲν εἶναι πολὺ γραφικά, ἔχουσιν ὅμως τοποθεσίας τερπνὰς καὶ καταπρασίνους. Σπεῦσε λοιπὸν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ὁ Κλαὶν εἶναι μικρὸς ποταμός, εἰς ὃν ἡ Βιέννη[1] παραχωρεῖ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἀρδεύῃ τοὺς λειμῶνας τῆς ἐπαρχιακῆς ταύτης πρωτευούσης. Ἐντούτοις ὁ Κλαὶν ἕνεκα τῆς τιμῆς ταύτης δὲν εἶναι οὔτε παταγώδης, οὔτε ὑπερήφανος· ἀπ' ἐναντίας κανονικὸς εἰς τὴν πορείαν του, κυλίει ἡσύχως καὶ μετριοφρόνως τὰ ὕδατά του, χωρὶς νὰ πτοῆται διότι διέρχεται παρὰ τοὺς πόδας μιᾶς βασιλικῆς αὐλῆς, μιᾶς ἐπισκοπικῆς ἕδρας καὶ ἑνὸς νομαρχιακοῦ μεγάρου.

Ἂν δὲ ἀκολουθήσῃς τὴν ἀτραπόν, ἀντιθέτως πρὸς τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ, θέλεις μετὰ μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν περίπατον, εὑρεθῆ εἰς κοιλάδα χαριεστάτην, σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ κυκλοτεροῦς ἀνοίγματος δύο λόφων, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ῥέει ὁ Κλαίν.

Φαντάσθητε δύο ἀμφιθέατρα καταπράσινα, τὸ ἓν ἀντικρὺ τοῦ ἄλλου, χωριζόμενα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀντανακλῶντος ἀμφότερα. Παλαιὰ γέφυρα, ἧς αἱ ἀψῖδες καλύπτονται ὑπὸ χλόης καὶ μυρίων λεπτοφυῶν βρύων, ἑνώνει τὰς δύο ὄχθας. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὁ Κλαὶν πλατυνόμενος, ὅπως καὶ αἱ περιβάλλουσαι αὐτὸν κοιλάδες, σχηματίζει μεγάλην δεξαμενήν, δεξαμενὴν στιλπνὴν καὶ διαυγεστάτην, ἥτις ἐκτείνεται ὡς μέγα καὶ ἀδιάσπαστον κάτοπτρον μέχρι τοῦ φραγμοῦ, ἔνθα τὸ κρύσταλλον ἐκεῖνο θλᾶται καὶ καταπίπτει εἰς ῥανίδας μυριοτρόπως χρωματιζομένας ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Ἐν τούτοις πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ μέγαρον τῶν Λασεγλιὲρ, ἀληθὲς κομψοτέχνημα τῶν χρόνων τῆς *Ἀναγεννήσεως*, κάθηται ὑπερηφάνως ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀροπεδίου του θεωρεῖ κυματίζοντα ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ σκιερὰ καὶ καταπράσινα δάση τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸ παραδείσου, ἐνῷ πρὸς τὰ ἀριστερά, εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, τὸ μικρὸν φρούριον τοῦ Βωμπὲρ, ἀποκρυπτόμενον κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ συμπλέγματος δρυῶν, φαίνεται ὡς θεωροῦν μὲ ὕφος ταπεινὸν καὶ θλι-

* Βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τοῦ Ἰουλίου Σανδὼ καὶ χαρακτηρισμὸν τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἑστία» ἐν ἀριθ. 196 τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1879, σελ. 609 τοῦ Η' τόμου.

1. Ἄλλος οὗτος ποταμὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας.

βερὸν τὸ ἀγέρωχον μεγαλεῖον τοῦ γείτονός του.

Ἡ τοποθεσία αὕτη βεβαίως θέλει σοὶ ἀρέσει, καὶ ἐὰν ἤκουσας πρότερον τὴν διήγησιν τοῦ δράματος, ὅπερ συνέβη εἰς τὴν ἥσυχον ταύτην κοιλάδα, ἴσως ἐπισκεπτόμενος αὐτὴν αἰσθανθῇς τι ἐκ τοῦ μυστηριώδους θελγήτρου, ὅπερ αἰσθάνεταί τις ἐπισκεπτόμενος μέρη καθιερωθέντα ὑπὸ ἱστορικοῦ τινος γεγονότος, ἴσως ἐπὶ τῆς πυκνῆς ἐκείνης χλόης θέλεις ἀναζητήσει ἴχνη ἐξαφανισθέντα, ἴσως σκεπτικὸς καὶ μὲ βῆμα βραδὺ βαδίζων ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δασῶν θέλεις φέρει εἰς τὸν νοῦν σου ἀναμνήσεις καὶ ὑπάρξεις ἐκλιπούσας.

Ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ, μόνος κληρονόμος ὀνόματος μέλλοντος νὰ ἐκλείψῃ μετ' αὐτοῦ, ἔζη εἰς τὰ κτήματά του, μὲ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν ἡγεμόνος, ἀσχολούμενος εἰς κυνηγέσια, ἐπιδεικνύων τὸν πλοῦτόν του καὶ εὐεργετῶν τοὺς χωρικούς του ἄνευ βλάβης τῶν συμφερόντων του, ὅτε αἴφνης κλονισμὸς συνετάραξε τὸ ἔδαφος καὶ μηκυθμὸς ὑπόκωφος ἀντήχησε πανταχοῦ, ὡς ὅταν ἡ θάλασσα ἐξαγριωθεῖσα προμηνύει καταιγῖδα. Ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης θυέλλης, ἥτις ἀνεστάτωσε τὸν κόσμον· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος Λασεγλιὲρ δὲν ἐταράχθη ποσῶς, μόλις ἀνησύχησεν ὀλίγον· διότι ἦτο ἐκ τῶν εὐτραπέλων καὶ ἀμερίμνων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα ἐπειδὴ οὔτε εἶδον, οὔτε ἐνόησαν τὸ τί συνέβαινε πέριξ αὐτῶν, περιεκυκλώθησαν αἴφνης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατικῶν κυμάτων, ὡς παιδία καταληφθέντα ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὸ παράλιον ὑπὸ τῆς ἐξορμώσης πλημμυρίδος. Καὶ εἴτε, ὅτε ἐκυνήγει ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν δασῶν του, εἴτε ὅτε ἐκάθητο νωχελῶς ἐντὸς τῆς μεγαλοπρεποῦς ἁμάξης του παρὰ τὴν νεαρὰν καὶ ὡραίαν σύζυγόν του, καὶ ᾐσθάνετο ἑαυτὸν συρόμενον ὑπὸ τῶν καλπαζόντων ἵππων του ἐπὶ τοῦ ὁμαλοῦ ἐδάφους τῶν σκιερῶν δενδροστοιχιῶν του, εἴτε ὅτε συνήνωνεν εἰς τὴν πολυτελῆ τράπεζάν του τοὺς εὐγενεῖς τῶν περιχώρων, εἴτε ὅτε ἀπὸ τοῦ ἐξώστου του ἐθεώρει ὑπερηφάνως τοὺς σιτοφόρους ἀγρούς του, τοὺς λειμῶνάς του, τὰ ποίμνιά του, τὰς ἐπαύλεις του, πάντοτε, ὑφ' οἱανδήποτε ἄποψιν καὶ ἂν ἐξήταζε τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν ζήτημα, εὕρισκε τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων τοσοῦτον καλῶς ἔχουσαν, ὥστε οὔτε ὑπέθετέ ποτε ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι σπουδαίως σκεπτόμενοι, ὅπως ἀντικαταστήσωσιν αὐτὴν δι' ἄλλης καλλιτέρας. Ἐν τούτοις, μᾶλλον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν συρμὸν ἢ χάριν προφυλάξεως, ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην μετανάστευσιν, ἥτις, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν ἦτο ἢ ἁπλοῦς περίπατος, ἰδιότροπόν τι ταξείδιον χάριν καινοτροπίας· διότι δὲν ἐπρόκειτο τότε εἰμὴ νὰ περιμείνωσιν ἕως οὗ κοπάσῃ ἡ μικρὰ ἐκείνη καταιγὶς καὶ ἐπανέλθῃ ἡ αἰθρία· ἀλλ' ἀντὶ νὰ κοπάσῃ, ἡ καταιγὶς μετεβλήθη μετ' ὀλίγον εἰς θύελλαν φοβερὰν καὶ ὁ οὐρανὸς οὐ μόνον δὲν ἐκαθαρίσθη, ἀλλ' ἐσκοτίσθη αἴφνης ὑπὸ αἱματηρῶν νεφῶν, νεφῶν ἐκπεμπόντων ἀστραπὰς καὶ κεραυνούς. Τότε μόνον ὁ μαρκήσιος ἤρχιζε νὰ ἐννοῇ ὅτι τὰ πράγματα ἦσαν σοβαρώτερα παρ' ὅσον ἐξέλαβεν αὐτά, καὶ ὅτι ἡ κατάστασις ἐκείνη ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον ὑπέθετεν· ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς Γαλλίαν, καὶ συνάξας ἐσπευσμένως ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ ἐκποιήσῃ ἐκ τῆς κολοσσιαίας περιουσίας του, ἔδραμε πρὸς συνάντησιν τῆς συζύγου του, ἥτις τὸν περιέμενεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου. Ἐκεῖ ἀπεσύρθη εἰς μικράν τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ ἔζησεν ἀφανῶς καὶ μετὰ πολλῶν στερήσεων. Ἡ μαρκησία, ὡραιοτάτη καὶ χαρίεσσα πάντοτε, ὑπέφερε τὴν τύχην της μεθ' ὑπομονῆς· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος, πλήρης πεποιθήσεως, ἤλπιζε πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔμαθε τὴν μίαν εἴδησιν μετὰ τὴν ἄλλην ὅτι ὀλίγοι ἀσήμαντοι ἄνθρωποι, πτωχοὶ καὶ ἀνυπόδητοι, δὲν ἐφοβήθησαν νὰ ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν στρατευμάτων τῶν πολεμούντων ὑπὲρ καθιερωμένων δικαιωμάτων, ὅτι τὰ ἐνίκησαν, καὶ ὅτι εἷς τῶν ἐνοικιαστῶν μιᾶς τῶν ἐπαύλεών του, ὀνόματι Ἰωάννης Σταμπλῆ, ἐτόλμησε νὰ ἀγοράσῃ καὶ κατεῖχεν ἤδη ὡς νόμιμον καὶ ἀτομικήν του ἰδιοκτησίαν τὸ μέγαρον καὶ τὸν παράδεισον τοῦ Λασεγλιέρ.

Ἀφότου ὑπῆρξαν οἱ Σταμπλῆ καὶ οἱ Λασεγλιέρ, πάντοτε οἱ Σταμπλῆ εὑρίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν εὐπατριδῶν ἐκείνων, ὅθεν εὐλόγως ἡ οἰκογένεια Σταμπλῆ ἠδύνατο νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶχε τὴν καταγωγὴν ἐπίσης ἀρχαίαν, ὅσον καὶ οἱ κύριοί της. Ἦσαν δὲ ἐκ τῶν πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων ἐκείνων ὑπηρετῶν, ὧν ὁ τύπος ἐξέλιπε πλέον μετὰ τῶν μεγάλων τιμαριωτικῶν ἰδιοκτησιῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἁπλοῖ δασοφύλακες, ἔπειτα ὅμως κατήντησαν ἐνοικιασταὶ ἐπαύλεως, καὶ βαθμηδὸν διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δραστηριότητός των, χάρις ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἀγαθότητα τῶν κυρίων τοῦ μεγάρου, οἵτινες τοὺς ἐβοήθουν πάντοτε, κατώρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι περιουσίαν τινά· καὶ δὲν ἦτο μὲν γνωστὸν πόση ἀκριβῶς ἦτο ἡ περιουσία αὐτῶν, ἀλλὰ γενικῶς ἐπιστεύετο, ὅτι ἦσαν πλουσιώτεροι παρ' ὅσον ἤθελον νὰ φαίνωνται· ὅθεν οὐδεὶς ἐξεπλάγη εἰς τὸν τόπον, ὅτε μετὰ τὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, τὸ κηρύττον ὅλα τὰ κτήματα τῶν μεταναστευσάντων ἰδιοκτησίαν ἐθνικήν, εἶδον τὸν Ἰωάννην Σταμπλῆ ἀγοράζοντα ἐπὶ δημοπρασίᾳ τὸν οἶκον τῶν κυρίων του. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε νὰ ζῇ πάλιν εἰς τὴν ἔπαυλίν του ὡς πρότερον, πάντοτε δὲ δραστήριος, φιλόπονος καὶ μετριόφρων, ἠγόραζε χωρὶς νὰ ἀκούηται καὶ εἰς τιμὰς μετριωτάτας, τμῆμα μετὰ τμῆμα, τὰς γαίας τὰς ἤδη πωληθείσας ἢ κατασχεθείσας, καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον ἔτος συνήνωνε καὶ συνήρμοζεν οὕτως εἰπεῖν, μίαν πρὸς μίαν, τὰς διαφόρους γαίας

τῆς κατακερματισθείσης ἐκείνης ἰδιοκτησίας.

Τέλος, ὅτε ἡ Γαλλία ἠδυνήθη νὰ ἀναπνεύσῃ ἐλευθέρως, καὶ ἡ γαλήνη ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ ἐπανέρχηται, ὁ Σταμπλῆ θέσας ὡραίαν τινὰ ἐαρινὴν πρωΐαν τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του ἐντὸς τῆς ξυλίνης καὶ ἀσκεποῦς ἁμάξης του, καὶ καθίσας ἔμπροσθεν ὁ ἴδιος μὲ τὸ μαστίγιον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ τὰς ἡνίας εἰς τὴν ἄλλην, ἀνεχώρησεν ὅπως λάβῃ κατοχὴν τοῦ μεγάρου, ὅπερ ἀπετέλει τὴν πρωτεύουσαν τοῦ μικροῦ βασιλείου του. Ἐντούτοις ἡ κατοχὴ αὕτη δὲν ἐγένετο οὔτε τόσον θριαμβευτική, οὔτε τόσον εὔθυμος· διότι ἐνῷ διήρχοντο τὰς εὐρείας ἐκείνας αἰθούσας, εἰς ἃς ἡ ἐρημία καὶ ἡ σιγὴ ἔδιδε σοβαρὸν καὶ ἐπίσημον χαρακτῆρα, ἐνῷ ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ πολυτελοῦς δαπέδου, ὑπὸ τὰς χρυσοποικίλτους ὀροφάς, ἐν μέσῳ τέλος ὅλης ἐκείνης τῆς λαμπρότητος, τῆς ἀνακαλούσης τοὺς ἀπόντας κυρίους, ἡ σύζυγος Σταμπλῆ, ἥτις ἦτο ἁπλῆ γυνὴ τοῦ λαοῦ, ᾐσθάνθη ταραχὴν ἀπερίγραπτον· ὅτε δὲ ἔφθασεν ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τῆς μαρκησίας, ἣν ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ προσηνοῦς καὶ χαριεστάτου μειδιάματός της, ἡ καλὴ γυνὴ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῇ· καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ δὲν ἔκρυψε τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν συγκίνησιν.

—Ἄκουσε, Γιάννη, εἶπεν ἡ σύζυγός του, σπογγίζουσα τὰ δάκρυά της· ἂς μὴ μείνωμεν ἐδῶ· αἱ καρδίαι μας θὰ θλίβωνται καὶ θὰ ἐντρέπωμαι ὁσάκις σκέπτωμαι, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα πλούσιοι, ἐνῷ ἡ μαρκησία ταλαιπωρεῖται ἴσως ὑπὸ τῆς πτωχείας. Ὅσον καὶ ἂν συλλογίζωμαι ὅτι τὸν πλοῦτόν μας αὐτὸν τὸν ἐκερδήσαμεν μὲ τοὺς κόπους μας, αἰσθάνομαι πάντοτε κἄτι τι ἐντός μου, ὡς νὰ μὲ ἔτυπτεν ἡ συνείδησις. Δὲν σοὶ φαίνεται ὅτι αἱ εἰκόνες αὗται μᾶς βλέπουσι μετ' ὀργῆς, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ μᾶς ὁμιλήσωσιν; Ἂς φύγωμεν· τὸ μέγαρον αὐτὸ δὲν ἐκτίσθη δι' ἡμᾶς· ὁ ὕπνος μας δὲν θὰ ἦναι ἥσυχος ἐδῶ, καί, πίστευσόν με, φθάνει ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς ἀφθόνως πάντα τὰ ἀναγκαῖά μας, ἐνῷ οἱ Λασεγλιὲρ δυστυχοῦσιν. Ἔλα, ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἔπαυλίν μας· ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ πατήρ σου, ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ υἱός μας, ἐκεῖ ἐζήσαμεν καὶ οἱ δύο μας εὐτυχεῖς· ἂς ἐξακολουθήσωμεν λοιπὸν νὰ ζῶμεν ὡς καὶ πρότερον· τότε οἱ τίμιοι ἄνθρωποι θὰ μᾶς ἐπαινέσωσιν, οἱ φθονεροὶ θὰ μᾶς σεβασθῶσι, καὶ ὁ Θεὸς βλέπων ὅτι ἀπολαύομεν μετριοφρόνως τὰ πλούτη μας, δὲν θὰ ὀργισθῇ ἐναντίον μας, ἀλλὰ θὰ εὐλογήσῃ τὸν υἱόν μας καὶ τοὺς ἀγρούς μας.

Οὕτως ὡμίλησεν ἡ χωρική, διότι εἶχε καρδίαν εὐγενῆ· καίτοι δὲ μὴ λαβοῦσα ἀνατροφήν, εἶχεν ὅμως νοῦν εὐθὺν καὶ κρίσιν ὑγιᾶ. Βλέπουσα δὲ ὅτι ὁ σύζυγός της τὴν ἤκουε σκεπτικὸς καὶ ἐφαίνετο ἕτοιμος νὰ ἐνδώσῃ, ἐδιπλασίασε τὰς προσπαθείας της. Ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ δὲν ἤργησε νὰ νικήσῃ τὴν συγκίνησιν τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν κατ' ἀρχάς· ἐκτὸς τούτου, οὗτος εἶχε λάβει παίδευσίν τινα καὶ εἶχε κάπως συγχρωτισθῆ πρὸς τὰς νέας ἰδέας. Καὶ ᾐσθάνετο μὲν ἔτι πρὸς τὴν μαρκησίαν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν μαρκήσιον σεβασμόν τινα καὶ εὐγνωμοσύνην, ἀλλὰ βαθμηδόν, ἐνόσῳ ἐπλούτει, ὁ πόθος τῆς ἰδιοκτησίας ἀνεπτύσσετο ἀνεπαισθήτως ἐν αὐτῷ, ἐσχάτως δὲ μάλιστα εἶχε κατανικήσει τὰ αἰσθήματά του ἐκεῖνα· ἐκτὸς τούτου εἶχε τέκνον· καὶ τὰ τέκνα εἶναι πάντοτε θαυμασία πρόφασις, ὅπως αἱ οἰκογένειαι δικαιολογήσωσι τὸν ὑπερβολικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν κατάχρησιν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος.

— Καλὰ καὶ ἅγια εἶναι αὐτὰ ποῦ εἶπες, ἀπήντησεν, ἀλλὰ τὰ μέγαρα κτίζονται διὰ νὰ κατοικοῦνται, καὶ ὑποθέτω ὅτι καὶ ἡμεῖς δὲν ἠγοράσαμεν αὐτὸ διὰ νὰ φυλάττωμεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ βώδια καὶ τὰ πρόβατά μας. Τί πταίομεν ἡμεῖς ἐὰν ἔφυγαν οἱ κύριοί μας; Μήπως ἡμεῖς ἐκηρύξαμεν αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ κατέσχομεν τὰ κτήματά των; Ὄχι· τὰ κτήματα αὐτὰ δὲν τὰ ἐκλέψαμεν· τὰ ἐκερδήσαμεν διὰ τῆς ἐργασίας μας, τὰ ἠγοράσαμεν ἀπὸ τὸ ἔθνος. Οἱ ἰδιοκτῆταί των δὲν ὑπάρχουσι πλέον· οἱ τίτλοι κατηργήθησαν, καὶ ὅλοι οἱ Γάλλοι εἶναι ἴσοι μεταξύ των· δὲν καταλαμβάνω λοιπὸν διατί δὲν θὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ τόσον ἡσύχως ὅσον καὶ οἱ Λασεγλιέρ.

— Σιώπα, Σταμπλῆ, σιώπα, ἀνέκραξεν ἡ χωρική· σεβάσθητι τὴν δυστυχίαν καὶ μὴ ὑβρίζῃς τὴν οἰκογένειαν, ἥτις πάντοτε ἔτρεφε σὲ καὶ τοὺς ἰδικούς σου.

— Δὲν ὑβρίζω κανένα, εἶπεν ὁ Σταμπλῆ ὀλίγον κατησχυμένος, ἐπαναλαμβάνω μόνον, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἔπαυλίν μας ἐὰν ἐπιστρέψωμεν, τὸ πρᾶγμα διόλου δὲν ἀλλάσσει· διότι ἐδῶ δὲν βλέπω ἄλλους εἰμὴ τοὺς ποντικούς· αὐτοὶ μόνοι θὰ μείνωσιν ἡσυχώτεροι ἐὰν φύγωμεν. Εἴμεθα ἁπλοῖ χωρικοί, εἶναι ἀληθές· ἡ ἀνατροφή μας δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθάσαμεν, τὸ παραδέχομαι καὶ αὐτό· ἀλλ' ἴσια ἴσια, ἐπειδὴ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα ταύτην τὴν ἔλλειψιν, πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μὴ τὴν αἰσθανθῇ καὶ ὁ υἱός μας ἀργότερον. Εἶναι καθῆκόν μας λοιπὸν νὰ ἀναθρέψωμεν αὐτὸν ὡς ἁρμόζει εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὑρεθῇ μίαν ἡμέραν ὅταν μεγαλώσῃ. Εἰπέ μοι, δὲν θὰ καμαρώνῃς ὅταν θὰ ἴδῃς τὸν μικρόν μας *μάγκαν*, τὸν Βερνάρδον, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ πλευρὸν καὶ μὲ χρυσᾶς ἐπωμίδας; Καὶ ἔπειτα, ἤθελα νὰ ἤξευρα, διατί νὰ μὴ γείνῃς καὶ σὺ ὅπως καὶ ἡ κυρία μαρκησία, ἡ πρόνοια τῶν κτημάτων τούτων καὶ τὸ στόλισμα τοῦ μεγάρου;

— Ὁ υἱός μας θὰ ἀξίζῃ περισσότερον, ἐὰν δὲν ἀνατραφῇ ἐντὸς μεγάρου, καὶ ἡ κυρία μαρκησία ἀφῆκε μὲν τὴν κατοικίαν της, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκεν ἐντὸς αὐτῆς τὸ μυστικὸν τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν χαρίτων της. Βλέπεις, Σταμπλῆ, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εἶχον ἐπάνω τους κἄτι τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν ἡμεῖς. Εἶναι δυ-

νατὸν νὰ πάρῃ κανεὶς τὰ κτήματά των, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ κάτι τι δὲν θὰ τὸ πάρῃ ποτέ.

— Καλά, τί μᾶς μέλλει; ἂς τὸ κρατήσουν αὐτὸ τὸ κάτι τι τους, καὶ ἂς τὸ χαίρωνται! Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι τώρα τὸ μέγαρον αὐτὸ εἶναι ἰδικόν μας, καὶ θὰ μείνωμεν ἐδῶ.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἐπλησίαζεν ἡ ἄνοιξις, ἡ πρώτη τοῦ αἰῶνος· ὁ Βερνάρδος μόλις ὀκταετὴς τότε, ἦτο μικρὸς *μάγκας*, κεκτημένος εἰς μέγαν βαθμὸν ὅλας τὰς ἰδιότητας τῆς ἡλικίας του· ταραχοποιός, πείσμων, ἀνήσυχος, ἀνυπότακτος, δὲν ἔκαμνεν ἄλλο εἰμὴ νὰ παλαίῃ μὲ τὰ παιδία τοῦ χωρίου, καὶ ὁτὲ μὲν νικῶν, ὁτὲ δὲ νικώμενος, ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μὲ κατεσχισμένα ἐνδύματα ἢ μὲ πρόσωπον τραυματισμένον. Ὁ Σταμπλὴ προσέλαβε παιδαγωγὸν διὰ τὸ καλὸν τοῦτο παιδίον, καὶ βέβαιος ὢν ὅτι ὁ σχολαστικὸς ἐκεῖνος ἤθελε μορφώσει τὸν υἱόν του, ἡτοιμάσθη νὰ ἀπολαύσῃ ἐν ἀνέσει καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἀπέκτησε διὰ τῶν κόπων του καὶ τῇ τυχηρᾷ συνεργείᾳ τῶν περιστάσεων. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον ὅτι ὁ βίος του οὐδὲν ἄλλο ἔμελλε νὰ ἦναι εἰς τὸ ἑξῆς εἰμὴ σειρὰ ἀλλεπαλλήλων ἀνησυχιῶν, συμφορῶν καὶ θλίψεων.

[Ἕπεται συνέχεια] ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐξεδόθη ἄρτι ὀγκῶδες τεῦχος, περιλαμβάνον τὰ ἐξαγόμενα τῆς κατὰ τὸ 1879 ἐνεργηθείσης ἐπισήμου ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, συνταχθὲν δὲ ἐπιμελείᾳ τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ ἐργαζομένου τμηματάρχου κ. Ἀλεξάνδρου Μανσόλα. Ἐκ τοῦ πολλοῦ λόγου ἀξίου τούτου ἔργου μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὸ περὶ τῆς ἀπογραφῆς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κεφάλαιον. Σ. τ. Δ.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Πρῶτον ἤδη κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἐλήφθη τὸ μέτρον νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρα ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Αἱ πρωτεύουσαι τῶν Κρατῶν μεγάλων ἢ μικρῶν, ἀρχαίων ἢ νέων, εἰ καὶ θεωροῦνται ὅτι περικλείουσι τὴν ἐντελεστέραν ἔκφρασιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, καὶ ὅτι ἐν αὐταῖς κατοπτρίζονται οὕτως εἰπεῖν τὰ προτερήματα ἢ ἐλαττώματα, τὰ ἤθη καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ὅλου Κράτους, οὐχ ἧττον ἔχουσι καὶ ὅλως ἴδιον βίον διαδηλούμενον διὰ πράξεων ἢ γεγονότων ἰδίων. Ἡ ἐξέτασις ἑπομένως τῆς καταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν παρέχει ὑπ' ἀμφοτέρας τὰς ἐπόψεις ταύτας ἐνδιαφέρον ἰδιάζον.

Πανταχοῦ σχεδὸν παρατηρεῖται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης αὐξάνει ταχύτερον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, ἂν καὶ ἡ μὲν θνησιμότης αὐτόθι εἶναι ἀνωτέρα, ἡ δὲ σχέσις τῶν γεννήσεων πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς γάμους μικροτέρα· τοῦτο δὲ, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐγκατάστασις νέων κατοίκων εἶναι ἀνωτέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πυκνότης τῶν κατοίκων καθιστᾷ τὸν βίον δαπανηρότερον, ὅπερ περιστέλλει τὴν γονιμότητα.

Ἡ ἀπογραφὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διεξήχθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ διὰ δελτίων διανεμηθέντων κατ' οἰκογενείας. Τῆς διὰ δελτίων ἀπογραφῆς ἐξῃρέθησαν τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, τὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν οἷς διαιτῶνται ὑπότροφοι, τὰ ξενοδοχεῖα καὶ αἱ φυλακαί.

Κατὰ τὰ πορίσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν (3,460), ἐξηκριβώθη εἰς 63,374.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ δελτίων ἀπογραφέντων ἀνέρχεται εἰς 61,198, διανεμόμενος ὡς ἑξῆς μεταξὺ τῶν ἓξ ἀστυνομικῶν τμημάτων εἰς ἃ διαιρεῖται ἡ πόλις·

Τμῆμα	Ἄρρενες	Θήλεις	Τὸ ὅλον
Α'	5,842	5,307	11,149
Β'	3,922	3,186	7,108
Γ'	6,540	5,412	11,952
Δ'	4,073	3,048	7,121
Ε'	6,433	5,788	12,221
ΣΤ'	5,866	5,630	11,496
Προσθ. εἰς ἅπαντα τὰ τμήμ.	73	78	151
Τὸ ὅλον	32,749	28,449	61,198

Ἀπεγράφησαν προσέτι·

	Ἄρρενες	Θήλεις	Τὸ ὅλον
α) Εἰς τὰ Φιλανθρ. Καταστ.	337	271	608
β) » τὰ Ἐκπαιδευτήρια .	204	305	509
γ) » τὰ Ξενοδοχεῖα . . .	487	136	623
δ) » Ἐν ταῖς Φυλακαῖς .	428	8	436
Τὸ ὅλον	1,456	720	2,176
Ὀλ. ἀριθ. κατοίκων	34,205	29,169	63,374

Ἑπομένως, κατὰ τὰ διδόμενα ταῦτα, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἔποψιν φύλου διαιροῦνται·

Εἰς ἄρρενας. 34,205
» θήλεις 29,169

ἤτοι ἐπὶ 100 κατοίκων 54 εἰσὶν ἄρρενες καὶ 46 θήλεις, ἐν ᾧ δι' ὅλον τὸ Κράτος ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τοῖς 100 ἄρρενες μὲν 52.45, θήλεις δὲ 47.55.

Ὁ πληθυσμὸς οὗτος τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης ἀναλογεῖ πρὸς τὸν ὅλον πληθυσμὸν τοῦ Κράτους ὡς 3.83 ἐπὶ τοῖς 100.

Ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι διὰ τὴν Βιέννην 1.25 τοῖς 100, Βερολῖνον 2.96, Παρισίους 4,54, Λονδῖνον 13.97. Ἑπομένως ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν εὑρίσκεται εἰς ἀναλογίαν ἐκείνων τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βερολίνου.

Κατά τινα πίνακα ἀπογραφῆς, ὑπάρχοντα ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπικεκυρωμένον δὲ παρὰ τοῦ τότε διοικητοῦ Ἀττικῆς κ. Ἀξιώτου, ἐν ἔτει 1836 ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, ἀποτελούμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκ μόνης τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, περιελάμβανε κατοίκους 14,092. Ἑπομένως ἂν λάβωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καίπερ μὴ παριστάνοντα μόνης τῆς πόλεως τὸν πληθυσμὸν, ὡς ὅρον συγκρίσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων ηὔξησεν ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1879, ἐν διαστήματι δηλαδὴ 43 περίπου ἐτῶν, κατὰ 450 περίπου τοῖς 100, ἤτοι 10 τοῖς 100 κατ' ἔτος.

Ἡ αὔξησις αὕτη, φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μετὰ πολυετεῖς καταστροφὰς καὶ συμφορὰς ἱδρυθείσης

νέας τάξεως καὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος ἐθνικοῦ βίου, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς ἡ κανονικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτευούσης τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους αὔξησις, καὶ ὡς τοιαύτη νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πρωτευουσῶν ἄλλων Κρατῶν. Οὐχ ἧττον χάριν ἁπλῆς πληροφορίας σημειῶ ὅτι ἡ ἐτησία αὔξησις ὑπολογισθεῖσα ἐπὶ περιόδου 30 ἐτῶν ἐπὶ τοῖς 100, εἶναι διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν Παρισίων 3.23, διὰ τὸν τοῦ Λονδίνου 2.31, τοῦ Βερολίνου 3.56, τῆς Βιέννης (ἐπὶ περιόδου 26 ἐτῶν) 1.89.

Οἱ 63,374 κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπαρτίζουσι 15,209 οἰκογενείας, ὅπερ ὑποδεικνύει ὅτι ἑκάστη αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.17 ἄτομα, ἀντὶ 4.62 ὅστις εἶναι ὁ μέσος ὅρος ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὴν οἰκογένειαν ἐν Ἑλλάδι.

Κοινωνικὴ κατάστασις καὶ ἡλικίαι.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, κατὰ μὲν τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν κατάστασιν διανέμονται ὡς ἑξῆς·

Ἄρρενες

	Ὁλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100
Ἔγγαμοι	9,092	26.58
Ἄγαμοι	24,290	71.01
Ἐν χηρείᾳ.	759	2.22
Μὴ ἐξακριβ.	64	0.19
Τὸ ὅλον	34,205	—

Θήλεις

	Ὁλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100
Ἔγγαμοι	8,856	30.36
Ἄγαμοι	16,047	55.01
Ἐν χηρείᾳ	4,256	14.59
Μὴ ἐξακριβ.	10	0.04
Τὸ ὅλον	29.169	—

Ἀμφοτέρων τῶν φύλων

	Ὁλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100
Ἔγγαμοι	17,948	28.32
Ἄγαμοι	40,337	63.65
Ἐν χηρείᾳ.	5,015	7.91
Μὴ ἐξακριβ.	74	0.12
Τὸ ὅλον	63,374	—

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ σχέσις τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων εἶναι διάφορος τῆς τοῦ ὅλου Κράτους. Οἱ ἔγγαμοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶναι ὀλιγώτεροι ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ Κράτους. Ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄγαμοι εἶναι περισσότεροι, ἰδίως οἱ ἄρρενες, καθόσον ἐπὶ τῶν θηλέων ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη. Ἡ χηρεία ὅμως, εἰ καὶ δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα εὑρίσκεται εἰς ἀναλογίαν κατά τι ἀνωτέραν τῆς διὰ τὸ λοιπὸν Κράτος, διὰ μὲν τὸ ἄρρεν φῦλον ὑποδεικνύει ἀναλογίαν κατωτέραν, διὰ δὲ τὸ θῆλυ κατὰ πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνης τοῦ ὅλου Κράτους.

Κατὰ δὲ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν τάσσονται ὡς ἑξῆς·

Ἡλικίαι	Ὁλικὸς ἀριθμός			Ἐπὶ τοῖς 100		
	Ἀρρένων	Θηλέων	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἄρρενες	Θήλεις	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων
0 — 12 μηνῶν	611	578	1189	1.79	1.98	1.88
1 — 5 ἐτῶν	3094	2867	5961	9.05	9.83	9.41
5 — 10 »	3292	3102	6394	9.62	10.63	10.09
10 — 15 »	3920	3338	7258	11.46	11.44	11.45
15 — 20 »	4171	3951	8122	12.19	13.55	12.81
20 — 25 »	3270	2921	6191	9.56	10.01	9.77
25 — 30 »	3695	2849	6544	10.81	9.77	10.33
30 — 35 »	2598	1930	4528	7.60	6.62	7.14
35 — 40 »	2503	1995	4498	7.32	6.84	7.10
40 — 45 »	1935	1159	3094	5.65	3.97	4.88
45 — 50 »	1052	1246	2748	4.39	4.27	4.34
50 — 55 »	933	724	1657	2.73	2.48	2.62
55 — 60 »	898	840	1738	2.63	2.88	2.74
60 — 65 »	596	550	1146	1.74	1.89	1.81
65 — 70 »	446	482	928	1.30	1.65	1.46
70 — 75 »	323	270	593	0.94	0.93	0.94
75 — 80 »	202	190	392	0.59	0.65	0.62
80 — 85 »	80	83	163	0.23	0.29	0.25
85 — 90 »	43	46	89	0.13	0.16	0.14
90 — 95 »	14	20	34	0.04	0. 7	0.05
95 — 100 »	11	11	22	0.03	0.04	0.03
100 καὶ ἄνω »	4	7	11	0.01	0.02	0.02
	34141	29159	63300	99.81	99.97	99.88
Μὴ ἐξακριβωθέντες	64	10	74	0.19	0.03	0.12
Τὸ ὅλον . . .	34205	29169	63347	100.00	100 00	100.00

Ἔκτασις καὶ οἰκοδομαί.

Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ κ. Α. Κορδέλλα γενομένην καταμέτρησιν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Δημαρχείῳ διαγραμμάτων τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ κ. Ι. Α. Kaupert, ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν 4,000,000 τ. μ. ἤτοι 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐξ ὧν αἱ μὲν οἰκίαι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῶν κείμενα κενὰ οἰκόπεδα κατέχουσιν ἔκτασιν 2,576,485 τ. μ. περίπου, αἱ ὁδοὶ 615,995 τ. μ. καὶ αἱ ἐν τῇ πόλει πλατεῖαι 113, 520 μέτρα[1].

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν εἰδικὴν ἀπαρίθμησιν 8,080 οἰκοδομαί. Ἐκ τούτων 7316 εἰσὶν οἰκίαι χρησιμεύουσαι πρὸς κατοικίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ 764 χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς διάφορα καταστήματα.

Ἐκ τῶν 8,080 οἰκοδομῶν 7,405 εἰσὶ λιθόκτιστοι, 608 πλινθόκτιστοι καὶ 67 ξύλιναι.

Ἐκ τῶν 7,316 οἰκιῶν 3,661 κατοικοῦνται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, 3,572 παρ' ἐνοικιαστῶν καὶ 83 εὑρίσκοντο ὑπὸ οἰκοδομήν.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν οἰκοδομῶν ἐπεζητήθη προσέτι καὶ ἡ ἐξακρίβωσις τῆς χωρητικότητος τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι δὲν ἐλήφθησαν οὔτε πλήρεις οὔτε δι' ὅλας τὰς οἰκίας. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν 6,630 οἰκιῶν δι' ἃς ἐλήφθησαν πληροφορίαι εἰσὶν

ἰσόγειοι	2,643
μὲ 2 ὀροφὰς	768
3 »	2,504
4 »	694
5 »	21
	6,630
Δὲν ἐλήφθη πληροφορία ἐπὶ οἰκιῶν	686
	7,316

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι μὲν 15,843, οἰκογένειαι 3,802 καὶ οἰκοδομαὶ 2,020, ἐνῷ δι' ὅλον τὸ Κράτος ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι 32,94, οἰκογένειαι 7. 12 καὶ οἰκοδομαὶ 6. 67. Οὕτω δὲ ἡ ἀναλογία αὕτη τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης κατὰ τ. χιλ. εἶναι 481 φορὰς ἀνωτέρα τῆς τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν οἰκιῶν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων καὶ τῶν οἰκοδομῶν, εὑρίσκομεν ὅτι ἑκάστη οἰκία περιλαμβάνει κατὰ μέσον ὅρον ἄτομα μὲν 8.66, οἰκογενείας δὲ 2.08, ἐνῷ ὁ μέσος ὅρος τοῦ ὅλου Κράτους δι' ἑκάστην οἰκίαν εἶναι ἄτομα 5. 23, οἰκογένειαι 1.13.

Αἱ 7,316 οἰκίαι διανέμονται ὡς ἑξῆς μεταξὺ τῶν 6 ἀστυνομικῶν τμημάτων·

	Οἰκίαι	Κάτοικοι	Κάτοικοι δι' ἑκάστην οἰκίαν
Τμῆμα Α'	1,650	11,119	6.76
» Β'	788	7,108	9.02
» Γ'	1,358	11,952	8.80
» Δ'	844	7,121	8.50
» Ε'	1,344	12,221	9.09
» ΣΤ'	1,332	11,496	8.63
	7,316	61,047	8.34

Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἀριθμῶν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν κατοίκων κατ' ἀστυνομικὸν τμῆμα προκύπτει ὅτι τὸν πυκνότερον πληθυσμὸν ἔχει τὸ Ε' ἤτοι 9.09 κατοίκους δι' ἑκάστην οἰκίαν. Τούτῳ ἕπονται τὸ Β' 9.02, τὸ Γ' 8.80, τὸ ΣΤ' 8. 63, τὸ Δ' 8.50, τὸ Α' 6.76, ὅπερ ἑπομένως ἔχει καὶ τὸν ἀραιότερον πληθυσμόν.

Αἱ τέσσαρες μεγάλαι εὐρωπαϊκαὶ πρωτεύουσαι, περὶ ὧν παρετέθησαν καὶ ἀνωτέρω πληροφορίαι, ἐν ἐλλείψει τοιούτων περὶ ἄλλων πρωτευουσῶν πρὸς ἃς ἡ σύγκρισις ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἀναλογίαν μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαν, ἔχουσι τὴν ἑξῆς ἔκτασιν·

Λονδῖνον	Τ. χιλ. 316
Παρίσιοι	» 78
Βιέννη	» 56.25
Βερολῖνον	» 22.224

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι ἐν Λονδίνῳ 8,900, ἤτοι 67 φορὰς περισσότεροι τῆς ὅλης Ἀγγλίας, ἐν Παρισίοις 21,740 ἢ 315 φορὰς περισσότεροι τῆς Γαλλίας, ἐν Βερολίνῳ 15,405 ἤτοι 233 φορὰς περισσότεροι τοῦ ὅλου πρωσσικοῦ Κράτους, ἐν Βιέννῃ 8,400 ἢ 150 φορὰς περισσότεροι τοῦ ὅλου Κράτους.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μεγάλην ἔλαβεν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτασιν ἡ ἀνέγερσις νέων οἰκοδομῶν, διότι κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1879 ἐχορηγήθησαν παρ' αὐτῆς 1,121 ἄδειαι οἰκοδομῆς.

Ἐπαγγέλματα.

Ἐκ τῶν 63,374 κατοίκων ἐξηκριβώθη τὸ ἐπάγγελμα 34,278. Κατὰ τὴν ἐξακρίβωσιν ταύτην ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουσι·

Βιομήχανοι		5552
Ἔμποροι		3815
Ἐργάται	2602	3258
Ἐργάτριαι	656	
Ὑπηρέται	3629	6594
Ὑπηρέτριαι	2965	
Κτηματίαι		1167
Γεωργοί		603
Ποιμένες		155
Ἰατροί		203
Φαρμακοποιοί		73

1. Ἡ ὑπόλοιπος ἔκτασις διανέμεται ὡς ἑξῆς·

Ἀνακτορικὸς κῆπος	192,000μ.
Τὸ Ζάππειον μέγαρον καὶ οἱ περὶ αὐτὸ κῆποι καὶ ἀγροί	144,000
Τὸ Ὀλυμπιεῖον καὶ τὰ περὶ τὴν πύλην Ἀδριανοῦ κενά	105,000
Ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὸ περὶ αὐτὴν Ὠδεῖον τοῦ Ἡρώδου, τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος	206,000
Τὸ Θησεῖον καὶ τὰ περὶ αὐτὸ κενὰ	47,000

(Αἱ Ἀθῆναι ἐξεταζόμεναι ὑπὸ ὑδραυλικὴν ἔποψιν. 1879. Σελ. 16).

Μαΐαι	82
Δικηγόροι	348
Κληρικοί	163
Δημοσιογράφοι	51
Ὑπάλληλοι δημόσιοι	1327
» δημοτικοί	65
Στρατιωτικοί ἐν ἀργίᾳ	305
Πολιτικοί συνταξιοῦχοι	114
Διδάσκαλοι	318
Διδασκάλισσαι	299
Διαφόρων ἄλλων ἐπαγγελμάτων	877

Προκειμένου περὶ τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, δὲν εἶναι ἴσως ἄνευ ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ πληροφορία περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν καταστημάτων. Κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίας, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις ἐργαστήρια ἐδωδίμων 599, ἐξ ὧν 234 παντοπωλεῖα, ἤτοι 1 παντοπωλεῖον ἐπὶ ἀτόμων 271. Ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορα 350. Βιομηχανικὰ ἐργοστάσια 598, ἐξ ὧν κλίβανοι 52, ἀρτοποιεῖα 46. Ἐργοστάσια ἐνδυμασίας 399, ἐξ ὧν ὑποδηματοποιεῖα 143 ἤτοι 1 ἐπὶ 159 ἀτόμων. Καταστήματα γραμμάτων 60 (ἤτοι τυπογραφεῖα, βιβλιοπωλεῖα, βιβλιοδετεῖα κτλ.). Οἰνοπωλεῖα 288 ἢ 1 ἐπὶ 220 ἀτόμων. Καφενεῖα 161 ἢ 1 ἐπὶ 394 ἀτόμων. Ξενοδοχεῖα καὶ μαγειρεῖα 126. Καπνοπωλεῖα 112. Κουρεῖα 77. Φαρμακεῖα 30. Συμβολαιογραφεῖα 24.

Ἐκπαίδευσις.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως 32,761 εἰσὶν ἐγγράμματοι καὶ 30,345 ἀγράμματοι, διανεμόμενοι ὡς ἑξῆς κατὰ φῦλον·

	Ἄνδρες	Γυναῖκες
Ἐγγράμματοι	21,330	11,431
Ἀγράμματοι	12,734	17,611
Δὲν ἐξηκριβώθησαν	141	127

ἤτοι ἀναλογοῦσιν ἐπὶ 100 μὲν ἀρρένων κατοίκων ἐγγράμματοι ἄρρενες 62, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων κατοίκων ἐγγράμματοι θήλεις 39.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις 62 δημοτικὰ σχολεῖα, ἐξ ὧν ἀρρένων 25, θηλέων 37. Ἐκ τούτων δημόσια 3 ἀρρένων καὶ 4 θηλέων. Ἅπαντα τὰ σχολεῖα ταῦτα ἔχουσι μαθητὰς 5,698 διανεμομένους ὡς ἑξῆς·

	Μαθηταὶ	Μαθήτριαι
Δημοσίων	815	1,040
Ἰδιωτικῶν	1,845	1,998

Εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα διδάσκουσιν, εἰς μὲν τὰ τῶν ἀρρένων διδάσκαλοι 9, εἰς δὲ τὰ τῶν θηλέων διδασκάλισσαι 20. Ἑπομένως ἀναλογεῖ 1 διδάσκαλος ἐπὶ 90 μαθητῶν καὶ 1 διδασκάλισσα ἐπὶ 52 μαθητριῶν.

Ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουσι παιδία τῆς ἡλικίας τῶν δημοτικῶν σχολείων 7,679, ἤτοι ἄρρενα 3,979, θήλεα 3,700.

Ἑπομένως ἐκ τῶν παιδίων τούτων φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, τά τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικά, 74 τοῖς 100, ἡ ἄρρενα μὲν 67 τοῖς 100, θήλεα δὲ 82 τοῖς 100.

Ἀστικὴ κατάστασις.

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν εὑρέθησαν παρόντες·

Δημόται Ἀθηναίων	29,634
Ἑτεροδημόται	24,148
Ἀλλοδαποί	7,423
Ἀγνώστου δημοτικότητος	2,169

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν ἦσαν·

Ἕλληνες ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας (ὑπήκοοι Ὀθωμανοί)	2788
Ἰταλοί	457
Ἄγγλοι	372
Γάλλοι	235
Γερμανοί	175
Αὐστριακοί	105
Ῥῶσοι	89
Διαφόρων ἄλλων ἐθνικοτήτων	3202

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν τούτων 1,066 δὲν λαλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ
καὶ οἱ καλλιτέχναι.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβῖκος Φίλιππος ἦτο φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν, ἐπειδὴ ὅμως ἦτο καὶ τῶν χρημάτων ἐπίσης φίλος, προσεπάθει νὰ ὑποστηρίζῃ τὴν καλλιτεχνίαν ὅσον ἔνεστιν οἰκονομικώτερον.

Συχνάκις περὶ τὴν πρωΐαν ἐπεσκέπτετο διάσημόν τινα ζωγράφον, πρὸς ὃν εἶχε παραχωρήσει κατοικίαν καὶ ἐργαστήριον ἐν τῷ Λούβρῳ, συνδιελέγετο μετ' αὐτοῦ οἰκείως, καὶ ἀπήρχετο. Συνήθως δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ὁ ζωγράφος ἐφώνει πρὸς τοὺς μαθητάς του·

— Ὁ βασιλεὺς ζητεῖ δύω χιλιάδων φράγκων εἰκόνα, ἂς ἴδωμεν τί εἰμποροῦμεν νὰ τῷ δώσωμεν.

Μετέβαινε δ' ἀπὸ ὀκρίβαντος εἰς ὀκρίβαντα, ἐξέλεγε τὸ ἁρμόζον αὐτῷ σχεδίασμα, καὶ τὸ μετέφερεν εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐργαστήριον, ὅπου τὸ ἐπεξειργάζετο καὶ τὸ ἐτελειοποίει ἀναλόγως πάντοτε πρὸς τὴν ὑποσχεθεῖσαν ποσότητα. Εἶτα ἡ εἰκὼν παρεδίδετο πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν δὲν ἐθεώρει ἀναξιοπρεπὲς νὰ κάμνῃ συμφωνίας πρὸς ὑποτίμησιν εἰ δυνατὸν τῆς ὁρισθείσης ἀξίας τῆς εἰκόνος.

Τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον, ἐξ ἀσφαλεστάτης προερχόμενον πηγῆς, χαρακτηρίζει ἀρκούντως τὴν πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις μανίαν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Ὁ γλύπτης Δ* εἶχεν ἐκθέσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Λούβρου προτομήν τινα, ἣν ὁ βασιλεὺς ἤθελε ν' ἀγοράσῃ. Ὁ διευθυντὴς τῶν *Καλῶν Τεχνῶν* ἐπεφορτίσθη νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς τιμῆς τῆς προτομῆς ἐκείνης, χωρὶς νὰ διακοινώσῃ

ποῖος ἦτον ὁ ἀγοραστής, ὁ δὲ καλλιτέχνης ἐζήτησε τετρακισχίλια φράγκα.

Ὁ γλύπτης Δ* προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν *Καλῶν τεχνῶν* εἰς τὸ Λοῦβρον, ὅπως ἔλθωσιν εἰς διαπραγματεύσεις περὶ τῆς προτομῆς του. Ὁ καλλιτέχνης μετέβη κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἀναμείνῃ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ, ὅτε δὲ τέλος εἰσήχθη παρὰ τῷ διευθυντῇ εὗρεν αὐτὸν ὡσεὶ τεταραγμένον. Οὐδὲν ἧττον οὗτος ὑπεδέξατο αὐτὸν φιλοφρόνως, καὶ ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως περιποιητικός· ἐπὶ τέλους δ' ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι τὸ *πρόσωπον*, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει τὴν προτομήν, προσέφερε μόνον δύο χιλιάδας καὶ πεντακόσια φράγκα.

Ὁ Δ* εἶπεν ὅτι δὲν τῷ συνέφερεν, ὅτι τὸ μάρμαρον τῷ ἐστοίχιζεν ἀκριβά, ὅτι ἡ τιμὴ ἐκείνη ἦτο πολὺ εὐτελής, τὰς δαπάνας μόλις ἀντισταθμίζουσα, ὅτι δὲν ὑπελείπετο τίποτε ὡς ἀμοιβὴ τῆς καλλιτεχνικῆς του ἀξίας. Ὁ διευθυντὴς τῶν *Καλῶν Τεχνῶν* ἐφαίνετο πεπεισμένος περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν παρατηρήσεών του, ἐν τούτοις ἐσίγα, καὶ ἐθεώρει συχνάκις πρὸς θύραν κεκλεισμένην ἀπέναντι αὐτοῦ.

Αἴφνης ἠγέρθη, καὶ προφασισθεὶς ὅτι ἔμελλε νὰ δώσῃ παραγγελίαν τινὰ ἐγένετο ἄφαντος ὄπισθεν τῆς θύρας ἐκείνης κλεισθείσης πάλιν. Ψιθυρισμοὶ ἠκούοντο ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους. Μετὰ μακρόν, ὁ διευθυντὴς τῶν *Καλῶν Τεχνῶν*, οὗτινος ἡ ἀδημονία καθίστατο καταφανεστέρα, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Κύριε Δ*, ἐπανέλαβε, μόνον κατὰ ἑκατὸν φράγκα δύναμαι ν' αὐξήσω τὴν τιμήν, τὴν ὁποίαν σᾶς προσέφερα· δὲν ἔχω ἄδειαν οὐδὲ λεπτὸν νὰ προσφέρω περισσότερον.

— Ἆ! ἀνεφώνησεν ὁ γλύπτης ἀγανακτήσας, ποῖος εἶνε παρακαλῶ ὁ χαριτωμένος αὐτὸς ἀγοραστής, ὁ ὁποῖος κάμνει αὐτὰ τὰ *ἑβραίικα παζάρια*;

— Σούτ! Σούτ! διέκοψεν ὁ διευθυντὴς περιδεὴς θεωρῶν πρὸς τὴν θύραν. Εἶνε, προσέθηκεν, ἄνθρωπος πλούσιος καὶ μὲ μεγάλην ἐπιρροήν, ὁ ὁποῖος ἀφεύκτως θὰ παραγγείλῃ καὶ ἄλλα ἔργα, καὶ ὁ ὁποῖος ἀργότερα εἰμπορεῖ νὰ σᾶς ἀνταμείψῃ... Ἀλλ' ἂς τελειόνωμεν. Ποία εἶνε ἡ τελευταία λέξις σας;

— Τρεῖς χιλιάδες πεντακόσια φράγκα.

— Θὰ δοκιμάσω ἀκόμη μίαν φοράν.

Ὁ διευθυντὴς τῶν *Καλῶν Τεχνῶν* ἀπῆλθε καὶ οἱ ψίθυροι ἐπανήρχισαν ὄπισθεν τῆς θύρας. Ἐπανῆλθε δὲ τεταραγμένος.

— Δύο χιλιάδες πεντακόσια. Δὲν *θέλει* νὰ δώσῃ περισσότερα.

— Τότε λοιπὸν ἂς παύσῃ πᾶσα διαπραγμάτευσις, ἀνέκραξεν ὁ Δ* ἑτοιμαζόμενος ν' ἀπέλθῃ· ὁ φίλος σας εἶνε ἕνας τρομερος *ἐξηνταβελώνης*..

Ὁ διευθυντὴς ἐπέθηκε ζωηρῶς τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τοῦ στόματός του καὶ ἐξῆλθε τὸ τρίτον.

Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἐλησμόνησε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ὁ Δ* ἀνυπομονῶν νὰ μάθῃ ποῖος ἦτον ὁ τοιαύτας συμφωνίας κάμνων ἀγοραστής, ὤθησεν αὐτὴν βιαίως. Ἄνθρωπός τις συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῶν *Καλῶν Τεχνῶν*, ἐντὸς δωματίου παρεμφεροῦς πρὸς ἀντιθάλαμον, ἀπέστρεψεν ἐν σπουδῇ τὸ πρόσωπόν του, ἀλλ' ὅση καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ σπουδή του, ὁ Δ* ἀνεγνώρισε τὰς περιωνύμους τότε παραγναθίδας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Ἡ πολυπραγμοσύνη αὕτη τοῦ καλλιτέχνου ἐτιμωρήθη. Αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν, καὶ ὁ Δ* ἐκράτησε τὴν προτομήν του, ἣν βραδύτερον ἐπώλησεν ἀντὶ πεντακισχιλίων φράγκων πρὸς ἁπλοῦν τινα τῶν καλῶν τεχνῶν φίλον.

Ἂν ὁ Λουδοβῖκος Φίλιππος ἐπεθύμει ν' ἀποκτᾷ ἀριστουργήματα ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς, ἑτέρωθεν ὅμως ἠγάπα τοὺς καλλιτέχνας, καὶ ἐφέρετο οἰκειότατα πρὸς αὐτούς.

Ὁ Διὰζ ἐζωγράφει τοιχογραφίαν τινὰ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Σαὶν-Κλού. Ὁ Διάζ, ὅστις, ὡς γνωστόν, εἶχε ξυλίνην τὴν ἑτέραν τῶν κνημῶν, εἶχεν ἀνέλθει ἐπὶ ἰδιορρύθμου τινὸς κλίμακος, ζωγραφίζων δὲ ἐκράτει ἅμα μεταξὺ τῶν ὀδόντων του λιθίνην πίπαν βραχεῖαν καὶ μέλαιναν. Ἐν τοιαύτῃ θέσει ὢν ἐκάπνιζεν ἀταράχως ἐν τῇ βασιλικῇ αἰθούσῃ, ὅτε ὁ βασιλεὺς διελθὼν ἐκεῖθεν ἐπλησίασεν ὅπως παρατηρήσῃ τὸ ἔργον του.

Ὁ Διὰζ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τραχὺς καὶ σκαιός. Ἀπερροφημένος καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῆς τέχνης, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ φροντίζῃ περὶ φιλοφρονήσεων καὶ ἐθιμοταξιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ φίλος του Laurent-Jean· «Αὐτὸν τὸν διάβολο-Διὰζ δὲν εἶνε νὰ τὸν παρουσιάσῃ κανεὶς εἰς καμμίαν αἴθουσαν. Ἄλλο τίποτε δὲν λέγει παρά· *Ἔχω ἕνα ξυλοπόδαρο, ἔχω ἕνα ξυλοπόδαρο!*»

Ἐν τούτοις ὁ διαπρεπὴς ζωγράφος ταχέως ἀπέσυρε τὴν πίπαν του καὶ ἀπέκρυψεν αὐτὴν ἐν τῇ χειρί του κινδυνεύσας οὕτω νὰ καύσῃ τοὺς δακτύλους του. Ὁ Λουδοβῖκος Φίλιππος τὸ παρετήρησε καὶ τῷ εἶπε μετ' ἀγαθότητος·

— Ἐξακολουθήσατε τὸ κάπνισμά σας, κύριε Διάζ· τώρα ἐργάζεσθε, δὲν πρέπει νὰ μεταβάλετε τὰς ἕξεις σας.

— Σωστόν, μεγαλειότατε, ὑπέλαβεν ὁ Διὰζ μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀμεριμνησίας· ἂν δὲν καπνίζω, δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐργασθῶ.

Καὶ ἐπανέθηκεν εἰς τὸ στόμα του τὴν φρικώδη του πίπαν.

Ὁ βασιλεὺς συνδιελέχθη ἐπ' ὀλίγον, ἐξέφρασε τὴν γνώμην του περὶ τῆς εἰκόνος καὶ ἀπεμακρύνθη.

Μετὰ στιγμῶν τινων πάροδον, ὑπασπιστής τις χρυσοκέντητον φορῶν στολὴν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, τὴν δὲ ῥῖνα αὐτοῦ κατὰ πρῶτον

προσέβαλεν ἡ δριμεῖα ὀσμὴ τοῦ καπνοῦ. Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τὸν Διὰζ ζωγραφοῦντα ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς κλίμακός του ἐν μέσῳ νέφους καπνοῦ.

— Κύριε, ἀνέκραξεν ὁ ὑπασπιστὴς ὑπεροπτικῶς, ἐδῶ δὲν καπνίζουν... Σᾶς προσκαλῶ νὰ σβύσητε παρευθὺς τὴν πίπαν σας.

Ὁ ζωγράφος διέμεινεν ἀπαθὴς καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του.

— Ὁ οἰκοδεσπότης μοῦ τὸ ἐπέτρεψεν, εἶπε τέλος ἐν μέσῳ δύο φυσημάτων καπνοῦ.

Ὁ ὑπασπιστὴς ἐγένετο περιπόρφυρος ἐξ ὀργῆς.

— Κύριε, ἐπανέλαβε, δὲν καπνίζουν εἰς τὴν βασιλικὴν αἴθουσαν... Εἶνε ῥητῶς ἀπηγορευμένον, ἄλλως τε ἂν εἴχατε ἁπλοῦν αἴσθημα καλῆς συμπεριφορᾶς...

— Σοῦ λέγω ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης μοῦ τὸ ἐπέτρεψεν, ἐπανέλαβεν ἀποτόμως ὁ Διὰζ, μὴ μὲ ζαλίζῃς.

— Ἆ! ἔτσι;... Καλά! Θὰ ἴδουμεν!

Καὶ ὁ ὑπασπιστὴς ἐξῆλθε μανιώδης.

Ἐν τούτοις ὁ Διὰζ ἠδυνήθη νὰ ζωγραφήσῃ καὶ νὰ καπνίσῃ ἡσύχως ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Τέλος ὁ βασιλεὺς διῆλθε καὶ πάλιν διὰ τῆς αἰθούσης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ ὑπασπιστὴς, τόσον ἄναυδος νῦν, τόσον συνεσταλμένος, ὅσον θρασὺς πρὸ μικροῦ.

Ἰδὼν τὸν βασιλέα ὁ Διὰζ ἀπεπειράθη ν' ἀποσύρῃ καὶ αὖθις τὴν πίπαν του, ἀλλ' ὁ Λουδοβῖκος Φίλιππος τῷ εἶπε μειδιῶν·

— Ἐλᾶτε δὰ, κύριε Διὰζ, ἐλᾶτε! εἰξεύρετε ὅτι ὁ *οἰκοδεσπότης* σᾶς τὸ ἐπέτρεψεν. Λ*

ΕΝ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΧΩΡΙΟΝ

Εἰς τὰς διαφόρους τῆς Ὀλλανδίας πόλεις, ἃς ἐπεσκέφθην, ἀπὸ τῆς Ῥοττερδάμης μέχρι τοῦ Ἀμστελοδάμου, πολλάκις μὲν εἶχον ἀκούσει νὰ γίνεται πολὺς λόγος περὶ τοῦ χωρίου **Broek**, πάντοτε ὅμως παροδικῶς καὶ εἰς τρόπον διεγείροντα μᾶλλον τὴν περιέργειάν μου ἢ ἱκανοποιοῦντα αὐτήν. Τὸ ὄνομα **Broek** προφερθὲν ἔν τινι ὁμηγύρει διέθετο τοὺς πάντας εἰς γέλωτα. Ὅτε δὲ ἠρώτησα ἕνα τῶν γελώντων τὴν αἰτίαν τῆς ἱλαρότητος, οὗτος μοὶ ἀπήντησεν ἁπλούστατα· «διότι εἶνε πρᾶγμα γελοῖον». Ἕτερος ἐν Χάγῃ μοὶ εἶπε δι' ὕφους δριμέος μᾶλλον ἢ ἡδέος· «Αἴ! ἕως πότε πλέον οἱ ξένοι θὰ ἐνασχολῶνται μὲ τὸ εὐλογημένον τοῦτο **Broek**; Δὲν ὑπάρχουσι τάχα ἄλλοι τρόποι ὅπως περιπαίξωσιν ἡμᾶς;» Ἐν Ἀμστελοδάμῳ ὁ ξενοδόχος ὑπεμειδία δεικνύων μοι ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν ὁδὸν, ἣν ὤφειλον νὰ λάβω ἵνα μεταβῶ εἰς **Broek**, ὡσεὶ ἐφαίνετο λέγων· «Πόσον εἶνε παιδαριῶδες!». Ἐζήτησα παρὰ πάντων ἰδιαιτέρας πληροφορίας, ἀλλ' οὐδεὶς ἠθέλησε νὰ μοὶ δώσῃ. Ὑψοῦντες τοὺς ὤμους μοὶ ἔλεγον· «Θέλετε ἴδει». Ἐκ μεμονωμένων τινῶν λέξεων, αἵτινες ἔφευγον τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων τῶν μὲν ἢ τῶν δὲ, ἠδυνήθην μόνον νὰ συμπεράνω ὅτι τὸ πολύφημον χωρίον τοῦτο ἦτο λίαν παράδοξον εἰς τὸ εἶδός του, κατέστη δὲ περιώνυμον ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἕνεκεν αὐτῆς ταύτης τῆς παραδοξότητός του, καὶ περιεγράφη, διεφημίσθη καὶ ἐχλευάσθη ὑπὸ τῶν ξένων, οἵτινες λαμβάνουσιν αὐτὸ ὡς πρόφασιν ὅπως οἰκοδομήσωσιν εἰς βάρος τῶν Ὀλλανδῶν ἀπείρους μύθους καὶ σκώμματα.

Ἀφίνω εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ σκεφθῇ ὑφ' ὁποίας κατετρυχόμην περιεργείας. Ἀρκεῖ νὰ εἴπω ὅτι κατὰ πᾶσαν νύκτα οὐδὲν ἄλλο ὠνειρευόμην ἢ τὸ **Broek**, θὰ ἀπετέλουν δὲ ὀγκωδέστατον τόμον, ἐὰν ἤθελον νὰ περιγράψω ἅπαντα τὰ φαντασιώδη, θαυμαστὰ καὶ τερατώδη χωρία, ἃ εἶδον κατὰ τὰ ἐνύπνιά μου ταῦτα. Πολὺν νὰ καταβάλω ἐδέησε κόπον ἵνα ἀφήσω νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς Οὐτρέχτης ἐκδρομή. Μόλις δὲ ἐπανέκαμψα εἰς Ἀμστελόδαμον, ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ μυστηριῶδες χωρίον.

Τὸ προκείμενον χωρίον κεῖται κατὰ τὴν βόρειον Ὀλλανδίαν, σχεδὸν κατὰ μέσον τῶν πόλεων **Edam** καὶ Ἀμστελοδάμου καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὄχθης τῆς **Zuiderzée**. Ὅθεν ἀπητεῖτο νὰ διαπλεύσω τὸν κόλπον τοῦ Πῦ καὶ νὰ ἀνέλθω ἐν μέρει τὴν πρὸς βορρᾶν διώρυγα.

Πρωΐαν τινὰ ἐνωρίτατα ἐπεβιβάσθην ἐφ' ἑνὸς τῶν καθ' ἑκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας δι' Ἀλκμὰρ καὶ Χέλδερ ἀναχωρούντων ἀτμοπλοίων, καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἀφίχθην παρὰ τὴν μεγάλην διώρυγα.

Μόλις τὸ ἀτμόπλοιον παρέκαμψε τὰς ἀρχαίας πύλας τῆς βορείου διώρυγος, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, τὸ Ἀμστελόδαμον καὶ τὰ πάντα ἠφανίσθησαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καθόσον τὰ ὕδατα τῆς διώρυγος ἐν τῷ μέρει τούτῳ εἰσὶ τρία μέτρα περίπου χαμηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ δὲν εἶδον πλέον εἰμὴ μυριάδα ἱστῶν πλοίων, κορυφῶν, κωδωνοστασίων καὶ ἀκροπτερυγίων μύλων, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς στιγμαὶ ὑπεράνω τῶν ὑψηλῶν προχωμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφερόμεθα.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ἀτμόπλοιον διήρχετο διὰ στενῆς πύλης· αἱ ὄχθαι ἦσαν ἔρημοι, ἡ διῶρυξ κεκλεισμένη πανταχόθεν, ὁ δὲ ὁρίζων κεκρυμμένος. Ἐφαίνετο ὅτι ἐταξειδεύομεν ἐντὸς ἑλικοειδῶν τάφρων κατακλυζομένου φρουρίου.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τοιούτου λαθραίου πλοῦ, ἀφίχθημεν εἰς χωρίον τι ἀληθῶς αἰνιγματῶδες, συνιστάμενον ἔκ τινων κεχρωματισμένων οἰκιῶν, ἀνεγηγερμένων κατὰ μῆκος προχώματός τινος καὶ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν κρυπτομένων ὑπὸ σειρᾶς δένδρων, ἐχόντων σχῆμα ῥιπιδίων, καὶ πεφυτευμένων πρὸ τῶν θυρῶν, ὅπως ἀποκρύπτωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ μυστήρια τοῦ οἰκειακοῦ βίου ἀπὸ τῶν βλεμμάτων τοῦ διαβάτου. Τὸ ἀτ-

μόπλοιον διῆλθε δι' ἑτέρας συναγωγῆς τῶν ὑδάτων τῆς διώρυχος καὶ ἐξῆλθεν ἐνώπιον πραγματικῆς ἐξοχῆς, ἔνθα νέον θέαμα παρέστη εἰς τὰ ὄμματά μου.

Φθάσας εἰς τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου μου ἀπεβιβάσθην, σταθεὶς δὲ ἐπὶ μικρὸν, παρετήρουν τὸ ἀτμόπλοιον ἀναχωροῦν. Ἀκολούθως ἔλαβον τὴν πρὸς τὸ περιλάλητον Broek ἄγουσαν, ἥτις περιωρίζετο ἀριστερόθεν μὲν ὑπὸ διώρυγος, δεξιόθεν δὲ ὑπὸ φραγῆς χαμηλῆς. Ἐδέησε νὰ περιπατήσω ἐπὶ μίαν ὥραν. Ἡ ἐξοχὴ ἦτο χλοώδης ὑπὸ μυρίων διασχιζομένη μικρῶν διωρύγων, κεκαλυμμένη διὰ συμπλεγμάτων δένδρων καὶ ἀνεμομύλων, καὶ σιωπηρὰ ὡς ἀπέραντος πεδιάς. Ὡραιόταται δαμάλεις λευκαὶ καὶ μέλαιναι ἐπλανῶντο ἢ ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν διωρύγων, χωρὶς ὑπ' οὐδενὸς νὰ τηρῶνται. Ἐντὸς δὲ τῶν δεξαμενῶν νῆσσαι καὶ χῆνες ὡς κύκνοι λευκαὶ ἐκολύμβων, καὶ τῆδε κἀκεῖσε μικραὶ λέμβοι κινούμεναι διὰ τῆς κώπης ὑπὸ χωρικῶν διωλίσθαινον ἐπὶ τῶν διωρύγων μεταξὺ τῶν λειμώνων. Ἡ εὐρεῖα αὕτη πεδιὰς, ἐμψυχουμένη ὑπὸ τῆς βραδείας καὶ ἀφώνου ταύτης ζωῆς, μοὶ ἐνέπνεε τοσοῦτον γλυκὺ αἴσθημα γαλήνης, ὥστε ἡ ἡδυτέρα μουσικὴ θὰ μὲ ἐτάραττεν, ὡς θόρυβος ὀχληρός.

Καίτοι πρὸ ἡμισείας ἤδη ὥρας ἐπορευόμην καὶ δὲν διέκρινον εἰσέτι εἰμὴ τὴν κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Broek, ἤρχισα ὅμως νὰ διαβλέπω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σημεῖα ἀναγγέλλοντα τὴν γειτνίασιν χωρίου.

Ἡ ὁδὸς διήρχετο ἐπὶ προχώματος, εἰς οὗ τὴν πλευρὰν ὑψοῦντο οἰκίαι τινές. Μία τῶν οἰκιῶν τούτων, ξυλίνη καλύβη, ἧς ἡ στέγη μόλις ἔφθανεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ δρόμου, ἀγροίκως ᾠκοδομημένη, ἑτοιμόρροπος καὶ κεκλιμένη, ἀληθὴς ζώων φωλεὰ, εἶχεν ἐν τούτοις μικρὸν παράθυρον, κεκοσμημένον διὰ λευκοῦ παραπετάσματος, ὅπερ ἦν προσδεδεμένον ἐξ ἑνὸς μόνον μέρους διὰ κυανῆς ταινίας, διὰ μέσου δὲ τῶν ὑέλων αὐτῆς ἐφαίνετο μικρὰ τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ κυπέλλων, ποτηρίων, ἀνθέων, καὶ λαμπρῶν παιγνιδίων, ὡς τὰ ἐκτιθέμενα ἀντικείμενα.

Τὴν οἰκίαν ταύτην μόλις παρακάμψας, βλέπω δύο πασσάλους ἐμπεπηγμένους ἐν τῇ γῇ ὅπως ὑποβαστάζωσι φράκτην, ἀμφοτέρους κεχρωματισμένους κυανῷ χρώματι μετὰ λευκῶν ῥαβδώσεων, ὡς οἱ διὰ σημαιῶν κοσμούμενοι ἱστοὶ, οὓς ἀνεγείρουσι κατὰ τὰς δημοσίους ἑορτάς. Ὀλίγον ἀπωτέρω εὑρίσκω ἑτέραν ἀχυροσκεπῆ καλύβην, πρὸ τῆς ὁποίας εἰσὶν ἐκτεθειμένοι μικροὶ κάδοι, θρανία, ξύστραι, πτύα, λίσγοι, ἑκάστου τῶν ὀργάνων τούτων ὄντος κεχρωματισμένου ἐρυθροῦ, κυανοῦ, λευκοῦ, κιτρίνου μετὰ διαφόρων ἄλλων χρωμάτων, ὡς τὰ ἐργαλεῖα τῶν σχοινοβατῶν. Προχωρῶν δὲ περαιτέρω βλέπω ἄλλας ἀγροτικὰς οἰκίας ἐχούσας ποικιλοχρόους κεράμους, θύρας ἐστιλβωμένας, παράθυρα ἐστολισμένα διὰ τριχάπτων, μικρῶν ταινιῶν, συρτῶν σιδηρῶν, μικρῶν κατόπτρων κινητῶν, καὶ ἄλλων κρεμαμένων παιγνιδίων.

Καθ' ὅσον προβαίνω ἡ ζωηρότης καὶ ποικιλία τῶν χρωμάτων, ἡ καθαριότης, ἡ στιλπνότης, ἡ πομπώδης ἐπίδειξις ὅλονὲν αὐξάνουσι. Παρατηρῶ παραπετάσματα κεντητὰ, ταινίας ῥοδοχρόους εἰς τὰ παράθυρα τῶν μύλων, ἁμάξια καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ὧν ὁ σίδηρος ἀστράπτει ὡς ἄργυρος, ξυλίνας οἰκίας ἐστιλβωμένας, περιφράγματα καὶ κιγκλίδας ἐρυθρολεύκους, παράθυρα, ὧν αἱ ὕαλοι κοσμοῦνται κατὰ τὰ ἄκρα διὰ δύο ἢ τριῶν γραμμῶν ἐκ διαφόρων χρωμάτων, καὶ τελευταῖον, τὸ παραδοξότερον πάντων τῶν παραδόξων πραγμάτων, τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων κεχρωματισμένους δι' ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῶν κλάδων.

Ὅλως γελῶν κατ' ἐμαυτὸν ἐκ τῶν ἀλλοκότων τούτων φαινομένων, φθάνω εἰς εὐρεῖαν δεξαμενὴν περιστοιχουμένην ὑπὸ πολλῶν δένδρων πυκνοφύλλων. Ἐκεῖθεν τῶν δένδρων ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης ὑψοῦται κωδωνοστάσιον. Ἐξετάζω τὰ πάντα πέριξ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο βλέπω ἢ παιδίον κατακείμενον ἐκτάδην ἐπὶ τῶν χόρτων. Τὸ ἐρωτῶ· «Broeck»; αὐτὸ δὲ ἤρχισε νὰ γελᾷ καὶ ἀποκρίνεται «Broeck». Τότε παρατηρῶ κάλλιον καὶ βλέπω λάμποντα ἐν μέσῳ τῆς χλόης τῶν δένδρων χρώματα τοσοῦτον ζωηρὰ, διαφανῆ καὶ προσβάλλοντα καθ' ὑπερβολὴν τὴν ὅρασιν, ὥστε μοὶ ἐξέφυγεν ἐπιφώνημα ἐκπλήξεως.

Περιῆλθον τὴν δεξαμενὴν, ἐπέβην ἐπὶ μικρᾶς γεφύρας λευκῆς, ὡς ἡ χιὼν, εἰσῆλθον ἐντὸς μικρᾶς ὁδοῦ καὶ θεωρῶ.... Broeck! Broeck! Broeck! Τὸ ἀναγνωρίζω ἀμέσως. Ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἦνε ἄλλο τι ἢ τὸ Broeck!

Φαντάσθητε ἄθροισμα οἰκίσκων κατεσκευασμένων ἐκ μεμασσημένου χάρτου ὑπὸ ὀκταετοῦς παιδίου, πόλιν ἱδρυμένην ἐντὸς ὑελοθήκης παιγνιοπωλείου τῆς Νυρεμβέργης, χωρίον κατεσκευασμένον χάριν θεατρικῆς παραστάσεως, ἐπὶ τοῦ σχεδιάσματος κινεζικοῦ ῥιπιδίου, σύμπλεγμα παραπηγμάτων σχοινοβατῶν πλουτησάντων, ὅμιλον μικρῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν, οἰκοδομηθεισῶν ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς θέατρον τῶν ἀνδρεικέλων· ὑποθέσατε τὴν φαντασίαν Ἀνατολίτου ναρκωμένου ἀπὸ ὄπιον, πρᾶγμά τι ὅπερ μεταφέρει ταὐτοχρόνως τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ταρταρίαν, εἰς τὴν Ἑλβετίαν, εἰς τὸν ἀρχαῖον ῥυθμὸν τοῦ rococo-Pompadour καὶ τῶν ἐκ ζακχάρεως οἰκοδομῶν, ἃς οἱ ζαχαροπλάσται ἐκθέτουσιν ἐν τοῖς καταστήμασιν αὐτῶν, κρᾶμα βαρβαρότητος, εὐγενείας, οἰήσεως, λεπτότητος, ἀφελείας, ἀνοησίας, ὅπερ προσβάλλει τὴν καλαισθησίαν, προκαλεῖ τὸν γέλωτα καὶ θέλγει ἐνταυτῷ. Φαντάσθητε τέλος τὴν μᾶλλον παιδαριώδη παραδοξότητα, εἰς ἣν δύνα-

ταί τις νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα χωρίου, καὶ θὰ ἔχητε ἰδέαν τινά, εἰ καὶ λίαν ἔτι ἀμυδράν, τοῦ Broeck.

Ἅπασαι αἱ οἰκίαι περιστοιχοῦνται ὑπὸ κηπαρίου χωριζομένου ἀπὸ τῆς ὁδοῦ διὰ κιγκλίδων κυανοῦ χρώματος ἀνοικτοῦ ἐν εἴδει περιβόλου ἢ περιφράγματος μετὰ ξυλίνων σφαιρῶν, μήλων καὶ πορτοκαλλίων ἐπὶ τῆς αἰχμῆς ἑκάστου πασσάλου. Αἱ ὁδοί, διερχόμεναι διὰ μέσου τῶν εἰρημένων κιγκλίδων, εἰσὶ στενόταται καὶ ἐστρωμέναι διὰ μικρῶν πλακῶν διαφόρων χρωμάτων, συνηρμοσμένων οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελῶσι πᾶν εἶδος σχεδίων. Μακρόθεν θὰ ἔλεγέ τις ὅτι αἱ ὁδοὶ εἰσὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ τουρκικῶν ταπήτων.

Αἱ οἰκίαι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξύλιναι καὶ μικρόταται, μὴ ἔχουσαι εἰμὴ ἓν ἰσόγειον πάτωμα, εἰσὶ βεβαμμέναι διὰ χρώματος ῥοδίνου, μέλανος, φαιοῦ, πορφυροῦ, κυανοῦ βαθέος, πρασίνου ὡς ἡ χλόη τῶν βουνῶν. Ἡ στέγη αὐτῶν εἶνε κεκαλυμμένη διὰ κεράμων, στιλβωτῶν καὶ διατεταγμένων ἐν εἴδει δικτύου. Ἔχουσιν ἀγωγούς, κεκοσμημένους διὰ ξύλου κεκομμένου ἐν εἴδει *dantelles*, προσόψεις ἀποληγούσας εἰς ὀξὺ μετὰ μικρᾶς ταινιοειδοῦς σημαίας εἰς τὴν κορυφήν, ἢ μετὰ μικρᾶς λόγχης, ἢ μετὰ πράγματός τινος ὁμοιάζοντος πρὸς ἀνθοδέσμην, παράθυρα μετὰ κυανῶν ἢ ἐρυθρῶν ὑέλων καλυπτομένων διὰ παραπετασμάτων, κεντημάτων, ταινιῶν, κροσσῶν, θυσσάνων καὶ διαφόρων παιγνιδίων, θύρας ἐζωγραφημένας καὶ κεχρυσωμένας, ὧν ὑπέρκεινται παντοειδῆ ἀνάγλυφα παριστῶντα ἄνθη, ἀγαλμάτια καὶ τρόπαια, ὧν ἐν μέσῳ ἀναγινώσκει τις τὸ ὄνομα καὶ ἐπιτήδευμα τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἅπασαι σχεδὸν αἱ οἰκίαι ἔχουσι δύο θύρας, τὴν μὲν ἔμπροσθεν, ἀνοιγομένην κατὰ τὰς ἐπισήμους μόνον περιπτώσεις τοῦ βίου, οἷον κατὰ τὰς γεννήσεις, τὸν θάνατον καὶ τοὺς γάμους, τὴν δὲ ὄπισθεν χρησιμεύουσαν διὰ τὴν καθημερινὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον.

Οἱ κῆποι δὲν εἶνε ἧττον παράδοξοι τῶν οἰκιῶν. Νομίζει τις αὐτοὺς δημιουργηθέντας διὰ νάνους. Αἱ δενδρόφυτοι δίοδοι αὐτῶν μόλις ἔχουσιν ἱκανὴν εὐρυχωρίαν, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ θέσῃ τοὺς πόδας. Διὰ τῶν δύο βραχιόνων δύναταί τις νὰ περιβάλῃ τὰ ὑψώματα τῶν ἀνθέων, αἱ σκιάδες μόλις δύνανται νὰ περιλαμβάνωσι δύο ἄτομα μικροῦ παραστήματος συνεσφιγμένα, οἱ ἐκ μύρτων φράκται δὲν φθάνουσιν εἰς τὰ γόνατα τετραετοῦς παιδίου. Μεταξὺ τῶν ἀψίδων καὶ ὑψωμάτων τούτων ὑπάρχουσι μικραὶ διώρυγες, ἱκαναὶ μόνον ὅπως πλέωσιν ἐν αὐταῖς χάρτιναι λέμβοι. Καὶ ὅμως βλέπει τις ξυλίνας γεφύρας, (ἀνωφελὴς παιδιά), μετὰ μικρῶν στηλῶν καὶ κεχρωματισμένας, δεξαμενὰς τοσοῦτον μεγάλας ὅσον τὸ μέγεθος λουτῆρος, ἐν αἷς ὑπάρχει λέμβος κατέχουσα ἅπαντα σχεδὸν τὸν χῶρον καὶ προσδεδεμένη δι' ἐρυθρᾶς ταινίας εἰς πάσσαλον ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος. Ἐνταῦθα προσθετέον μικρὰς κλίμακας, μικροὺς λαχανοκήπους, μικρὰς θύρας, μικρὰς κιγκλίδας, ἅπερ ἅπαντα δύναταί τις νὰ καταμετρήσῃ διὰ τῆς χειρός, νὰ ὑπερπηδήσῃ δι' ἑνὸς ἅλματος, καὶ νὰ ῥίψῃ εἰς τὸν ἀέρα δι' ἑνὸς γρόνθου. Πέριξ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν κήπων ὑψοῦνται δένδρα ἐν σχήματι ῥιπιδίων, δίσκων, τραπεζίων, ὧν οἱ κορμοὶ εἰσὶ βεβαμμένοι κυανόλευκοι, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ὑπάρχουσι ξύλιναι καλύβαι διὰ τὰ κατοικίδια ζῶα, πεποικιλμέναι, γεγλυμμέναι καὶ ἐπίχρυσοι, ὡς τὸ μέγαρον τοῦ θεάτρου τῶν ἀνδρεικέλων.

Ἀφοῦ ἔρριψα ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν πρώτων οἰκιῶν καὶ κήπων, εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον. Οὐδεμία ψυχὴ ζῶσα ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ, οὔτε ἐν ταῖς ὁδοῖς, οὔτε εἰς τὰ παράθυρα. Αἱ θύραι ἅπασαι ἦσαν κλεισταί, τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων καταβιβασμένα, αἱ διώρυγες ἔρημοι, αἱ λέμβοι ἀκίνητοι. Τὸ χωρίον τυγχάνει οὕτω πως ἐκτισμένον, ὥστε οὐδέποτε δύναται νὰ ἴδῃ τις πλέον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε οἰκιῶν ἐνταυτῷ. Καθ' ὅσον προχωρεῖ τις μία μὲν κρύπτεται, ἄλλη δὲ προβάλλει λαθραίως καὶ τρίτη ἀποκαλύπτεται ὁλοσχερῶς. Πανταχόθεν μεταξὺ τῶν κορμῶν τῶν δένδρων ἐμφανίζονται καὶ ἀφανίζονται ἐναλλὰξ γραμμαὶ καὶ σημεῖα ζωηροτάτων χρωμάτων, τοῦθ' ὅπερ παράγει τὴν ἐντύπωσιν στρατοῦ ἐκ προσωπιδοφόρων περιπλανωμένων, οἵτινες παίζουσι τὸν κρυπτόν. Εἰς πᾶν βῆμα ἀνακαλύπτει τις νέαν μικρὰν θεατρικὴν ἄποψιν, νέον παράδοξον συνδυασμὸν χρωμάτων, νέαν ἰδιοτροπίαν, νέαν ἀφορμὴν γέλωτος.

Βλέπων τις τὰς οἰκίας ταύτας, θὰ ἔλεγεν ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν αἱ θύραι αὐτῶν θέλουσι δώσει ἔξοδον εἰς πλῆθυν ἠλιθίων, κρατούντων τουρκικὰ κύμβαλα καὶ τύμπανα, ὡς οἱ διὰ τῶν μουσικῶν τῆς Βαρβαρίας ὀργάνων κορυβαντιῶντες. Ὁ βαδίζων πεντήκοντα βήματα περιέρχεται οἰκίαν, διέρχεται γέφυραν, κῆπον, ὁδὸν καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ὡρμήθη. Ὁ παῖς φαίνεταί σοι ἀνήρ, ὁ δὲ ἀνὴρ γίγας. Τὰ πάντα εἰσὶ μικρά, μεμετρημένα ὡς διὰ διαβήτου, λελεπτυσμένα, κεχρωματισμένα, ἀντιγεγραμμένα, παραμεμορφωμένα καὶ παιδαριώδη.

Κατ' ἀρχὰς σοὶ ἐπέρχεται ὁ γέλως, ἀκολούθως σὲ κυριεύει ὁ θυμός, σκεπτόμενον ὅτι οἱ τοῦ χωρίου τούτου κάτοικοι ἴσως πιστεύουσιν ὅτι τοὺς θαυμάζεις. Ἡ γελοιογραφία αὕτη σοὶ ἀποβαίνει ἐπὶ τέλους βδελυκτή. Θὰ ἤθελες νὰ ὀνομάσῃς ζῶα ὅλους τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, καὶ νὰ πείσῃς αὐτοὺς ὅτι τὸ περίφημον αὐτῶν Broeck εἶνε αὐτόχρημα ὕβρις κατά τε τῆς τέχνης καὶ τῆς φύσεως, καὶ ὅτι αὐτοὶ οὔτε καλαισθησίαν, οὔτε κρίσιν ὀρθὴν ἔχουσιν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνακουφίσῃς τοιουτοτρόπως τὴν ὀργήν σου δι' ὕβρεων, ἀρχίζεις πάλιν νὰ γελᾷς, ὁ δὲ γέλως ἐπὶ τέλους ὑπερισχύει.

Ἀφοῦ ἐπλανήθην ἐπί τινα χρόνον χωρὶς νὰ

συναντήσω τινά, μοὶ ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδω τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός. Ἐνῷ παρετήρουν πέριξ ἐκζητῶν φιλόξενόν τινα ψυχήν, ἤκουσα νὰ μὲ φωνάζωσι· «Κύριε». Στρέφω καὶ βλέπω γυναῖκα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου θύρας τινός, ἡ δὲ γυνὴ αὕτη μὲ ἐρωτᾷ δειλῶς· «—Θέλετε νὰ παρατηρήσητε καμμίαν οἰκίαν;

— Μάλιστα, εἶπον. Ἡ γυνὴ ἀφίνει τὰ πέδιλά της ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, καὶ μὲ εἰσάγει. Ἦτο πτωχὴ χήρα, ὡς μοὶ εἶπεν εὐθὺς ἅμα εἰσήλθομεν, μὴ ἔχουσα εἰμὴ ἓν μόνον δωμάτιον. Πλὴν τί δωμάτιον! Τὸ ἔδαφος ἐκαλύπτετο ὑπὸ καθαρωτάτων ψιάθων, τὰ ἔπιπλα εἶχον τὴν στιλπνότητα τῆς ἐβένου· αἱ λαβαὶ τοῦ ἱματιοφυλακείου, τὰ σίδηρα τοῦ κιβωτίου, οἱ θριγκοὶ μικροῦ ἀρμαρίου, οἱ ἧλοι τῶν καθισμάτων, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ τοίχῳ ἐμπεπηγμένων, πάντα ταῦτα ἐφαίνοντο ἀργυρᾶ.

Ἡ ἑστία ἦτο αὐτόχρημα ναΐσκος· οἱ τοῖχοι αὐτῆς ἦσαν ἐκ μικρῶν τετραγώνων πλακῶν ἐκ πορσελάνης χρωματιστῶν καὶ τοσούτων καθαρῶν, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς μηδέποτε προσβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης ὑπῆρχον μελανοδοχεῖον χάλκινον, σιδηροῦς γραφιδοφόρος καί τινα εὐτελῆ κοσμήματα, ἅπερ ἤθελον βεβαίως ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἐν τῇ ὑελοθήκῃ χρυσοχόου.

Πανταχοῦ ὅπου τὰ βλέμματά μου ἐφέροντο, ἔβλεπον ἀντικείμενόν τι στίλβον. Μὴ ἰδὼν κλίνην, ἠρώτησα τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα ποῦ ἐκοιμᾶτο. Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως προσήγγισεν εἰς τοῖχον τινά, καὶ ἠνέωξε τὰ δύο φύλλα θύρας κεκρυμμένης διὰ ταπήτων. — Ἡ κλίνη ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, ὡς ἐν ἁπάσαις ταῖς ἄλλαις, κατέχει κοίλωμά τι ἐν τῷ τοίχῳ ὡς εἶδος παστοῦ, καὶ συνίσταται ἐξ ἑνὸς στρώματος μαλακοῦ καὶ ἑνὸς ἀχυροστρώματος τεθειμένων ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους αὐτοῦ τοῦ τοίχου, ἄνευ σανίδων κλίνης. Τοῦτο δυνατὸν νὰ ἦνε ἀναπαυτικὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἀλλὰ τὸ θέρος θὰ κινδυνεύῃ νὰ πάθῃ ἐξ ἀσφυξίας ὁ ἐν τοιαύτῃ κατακλινόμενος θέσει.

Ἡ γυνὴ αὕτη μοὶ ἐπέδειξε τὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα ἐχρησίμευον αὐτῇ διὰ τὴν καθαριότητα. Ἦσαν δὲ τόσα, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ στολίσῃ δι' αὐτῶν ὁλόκληρον ἐργαστήριον, σάρωθρα, ξύστραι, μικραὶ ψῆκτραι, πινακόπανα, φουρνόπανα, πτύα, ῥάβδοι, ξύστραι τῶν ἀλόγων, σάρωθρα ἐκ πτερῶν, νιτρικὸν ὀξύ, κόνις πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑέλων, ἄλλη κόνις ἐρυθρὰ διὰ τὰ μαγειρικὰ σκεύη, ἀνθρακόκονις διὰ τὰ χάλκινα ἀγγεῖα, σμύρις διὰ τὸν σίδηρον, καὶ τὸ πάντων γελοιωδέστατον, μικρότατα τεμάχια ξύλου, ὅπως δι' αὐτῶν ἀνασύρωσι τὰ μεταξὺ τῆς συναρμογῆς τῶν πλακῶν πίπτοντα μικροσκοπικὰ ἄχυρα.

Μοὶ μετέδωκε δὲ περιεργοτάτας λεπτομερείας ἀφορώσας εἰς τὴν περὶ τὴν καθαριότητα μανίαν, ἥτις κατέστησεν ὀνομαστὸν τὸ χωρίον Broeck ἐν Ὀλλανδίᾳ. Οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνεγίνωσκέ τις ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ χωρίου τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· *Πρὸ ἢ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ καπνίζῃ ἐν τῷ χωρίῳ* Broeck *ἐκτὸς διὰ καπνοσύριγγος ἐχούσης σκέπασμα, ὅπως μὴ διασκορπίζηται ὁ καπνός, ὅταν δὲ διέρχηταί τις τὸ χωρίον μεθ' ἵππου, ὀφείλει νὰ μὴ μὴ μένῃ ἔφιππος, ἀλλὰ νὰ ὁδηγῇ τὸ ζῶον πεζῇ*».

Ἀπηγορεύετο ἐπίσης ἡ διὰ τοῦ χωρίου διέλευσις ἁμάξης ἢ προβάτων ἢ δαμάλεων, ἢ παντὸς ἄλλου ζώου δυναμένου νὰ μολύνῃ τὴν δημοσίαν ὁδόν. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν ὑφίσταται μὲν πλέον, πλὴν τὰ ἁμάξια καὶ τὰ ζῶα περικάμπτουσι καὶ νῦν τὸ χωρίον ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς ἕξεως.

Ὑπῆρχον ἐνώπιον ὅλων τῶν οἰκιῶν καὶ ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἀκόμη πρὸ πολλῶν θυρῶν λίθινα σιελοδοχεῖα, ἐν οἷς οἱ καπνίζοντες ἔπτυον ἐκ τοῦ ὕψους τῶν παραθύρων. Ἡ ἕξις τοῦ νὰ μένωσιν ἀνυπόδητοι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμένει εἰσέτι ἐν πλήρει ἰσχύϊ, εἰς τρόπον ὥστε βλέπει τις πέδιλα καὶ ὑποδήματα παντὸς εἴδους συσσωρευμένα πρὸ πασῶν τῶν θυρῶν. Διηγοῦνται ὅτι ἐξεγέρσεις τοῦ λαοῦ ἐγένοντο πολλάκις ἐν Broeck κατὰ ξένων, ὡς σπειρόντων εἰς τὰς ὁδοὺς πυρῆνας κερασίων. Ἡ διήγησις αὕτη εἶνε μῦθος βεβαίως· τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὅταν κάτοικός τις τοῦ Broeck ἴδῃ πίπτον φύλλον ἢ ἄχυρον, ὅπερ ὁ ἄνεμος ῥίπτῃ πρὸ τῆς οἰκίας του, τὸ συλλέγει ἀμέσως καὶ τὸ ῥίπτει εἰς τὴν διώρυγα.

Λέγεται πρὸς τούτοις, προσέθηκεν ἡ ἀγαθὴ αὕτη γυνή, ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων βημάτων ἐκτὸς τοῦ χωρίου ἵνα καθαρίσωσι τὰ πέδιλά των, ὅτι ὑπάρχουσι παῖδες πληρωνόμενοι ὅπως φυσῶσι τετράκις τῆς ἡμέρας τὰς πλάκας τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι εἴς τινας οἰκίας φέρουσι τοὺς ξενιζομένους ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὅπως μὴ ῥυπάνωσι τὸ πάτωμα. Πλὴν ταῦτα εἶνε ἴσως παραμύθια, καὶ πιθανώτατον εἶνε ὅτι οὐδόλως ἔχονται ὑποστάσεως.

Ἐν τούτοις, πρὶν μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξέλθω, μοὶ διηγήθη ἀνέκδοτον, ὅπερ ἐὰν ἠλήθευε, θὰ καθίστα σχεδὸν πιστευτὰς τὰς τοιαύτας παραδοξότητας. «Ἡ μανία τῆς καθαριότητος, μοὶ εἶπεν, εἶχε φθάσει ποτὲ μέχρι τοιούτου βαθμοῦ, ὥστε αἱ γυναῖκες τοῦ Broeck παρημέλουν καὶ αὐτὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἵνα τρίβωσι μόνον καὶ πλύνωσιν. Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου, ἀφοῦ ἐξήντλησεν εἰς μάτην ἅπαντα τὰ μέσα τῆς πειθοῦς ὅπως ἄρῃ τὸ σκάνδαλον τοῦτο, κατέφυγεν εἰς ἕτερον στρατήγημα. Ἐποίησε μακρὰν διδαχήν, καθ' ἣν εἶπεν ὅτι ἡ Ὀλλανδὴ γυνὴ ἡ ἐκπληρώσασα πιστῶς τὰ πρὸς τὸν θεὸν καθήκοντά της ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, θὰ εὕρῃ ἐν τῇ μελλούσῃ οἰκίαν πλήρη ἐπίπλων, ἐργαλείων παντὸς εἴδους

καὶ πολυτιμοτάτων κοσμημάτων. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ τρίβῃ, νὰ σαπωνίζῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ αἰωνίως, χωρὶς νὰ παρακωλύηται ὑφ' οἱασδήποτε ἄλλης ἐνασχολήσεως. Ἡ εἰκὼν τῆς ὑψίστης ταύτης ἀμοιβῆς, ἡ σκέψις τῆς ἀπείρου ταύτης εὐδαιμονίας, ἐνέπνευσε τοσοῦτον ἔνθεον ζῆλον καὶ τηλικαύτην εὐσέβειαν εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ Broeck, ὥστε ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπῆρξαν πάντοτε πρόθυμοι περὶ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις καὶ οὐδέποτε πλέον ἔλαβον ἀνάγκην πρὸς τοῦτο ἰσχυρᾶς προτροπῆς».

Καὶ ὅμως οὔτε εἰς τὴν μανίαν ταύτην, οὔτε εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν φαντασιοπληξίαν, ἣν περιέγραψα, ὀφείλει τὴν οἱονεὶ διασημότητα αὐτοῦ τὸ εἰρημένον χωρίον. Αὕτη προέρχεται κυρίως ἐξ ἀλλοκότητος τύπων καὶ ἐθίμων, ἧς ἀπέναντι εἶνε μηδὲν σχεδὸν τὸ φαινόμενον σήμερον.

Ὅπως πεισθῇ τις περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ οἰκίαν τινὰ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου κειμένην καὶ εἰς τοὺς ξένους προσιτήν. Εἶνε ἐντελὲς πρότυπον τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν, ἐπιμελῶς διατηρούμενον ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ ὡς ἱστορικὸν μνημεῖον παρελθούσης μανίας. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας δὲν διαφέρει τῶν λοιπῶν· εἶνε παράπηγμα ἀνδρεικέλων. Ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν αὐτῆς μέρος εἶνε τὰ δωμάτια καὶ ὁ κῆπος.

Αἱ μικρόταται αὐτῆς αἴθουσαι εἶνε τόσα *παζάρια*, ὧν ἕκαστον θὰ ἀπῄτει ὁλόκληρον τόμον ὅπως περιγραφῇ. Ἡ ὁλλανδικὴ μανία τοῦ ἐπισωρεύειν ἀντικείμενα ἐπὶ ἀντικειμένων καὶ ἐπιζητεῖν τὸ καλὸν καὶ κομψὸν ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῶν μᾶλλον δυσαναλόγων καὶ ἀσυναρτήτων κοσμημάτων, ἀναβιβάζεται ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ ἰδεώδους τοῦ γελοίου. Βλέπει τις ἀγάλματα ἐκ πορσελάνης ἐπὶ τῶν ἁρμαρίων, κυαθίσκους καὶ ζαχαροδοχεῖα κινεζικὰ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, καὶ ὑποκάτω μάλιστα αὐτῶν, δίσκους ἀνηρτημένους ἐκ τῶν τοίχων καὶ διήκοντας ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τοῦ πατώματος, ὡρολόγια, ὠὰ στρουθοκαμήλων, μικρὰς λέμβους, πλοῖα, ὄστρακα, ἀγγεῖα, πινάκια, κύπελλα προσηρτημένα καὶ κεκρυμμένα εἰς πᾶσαν γωνίαν, εἰκόνας συγκειμένας ἐκ προσώπων, ἅπερ μεταβάλλουσι σχῆμα κατὰ τὴν διάφορον ἐξ ἧς παρατηροῦνται ἄποψιν, ἁρμάρια πλήρη ἑκατοντάδων παιγνιδίων, κοσμήματα ἄνευ ὀνόματος, εἰκονογραφίας ἄνευ ἐννοίας, σωρείαν ἀλλόκοτον, ἐξωτερικὴν λάμψιν καὶ ἀσυμφωνίαν χρωμάτων, ἔλλειψιν καλαισθησίας μετὰ τοσαύτης βαρβάρου ἀφελείας, ὥστε αἰσθάνεται ταὐτοχρόνως εὐχαρίστησιν καὶ ἀποστροφὴν ὁ παρατηρῶν αὐτά.

Ἀλλ' ὅλας ταύτας τὰς μωρίας ὑπερακοντίζει μεγάλως ἡ θέα τοῦ κήπου. Ἐδῶ μὲν βλέπει τις ἐν αὐτῷ γεφύρας ἐζευγμένας πρὸς τὸ φαινόμενον ἐπὶ ὀχετῶν ἐχόντων μόλις τὸ πλάτος χειρός, σπήλαια καὶ μικροὺς καταρράκτας ἔχοντας τὸ μέγεθος τῶν παιδικῶν παιγνίων, μικρὰς ἀγροτικὰς ἐκκλησίας, ναοὺς ἑλληνικούς, κιόσκια κινεζικά, ἰνδικὰς παγόδας, ἀγάλματα κεχρωματισμένα, μικρὰς *κούκλας*, ὧν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐπίχρυσοι, ἐξερχομένας ἐκ κανίστρων ἀνθέων, νευρόσπαστα φυσικοῦ μεγέθους, ἁρμάρια ἀνοιγόμενα ἅμα τῇ προσψαύσει ἐλατηρίου, καὶ παρουσιάζοντα ἀνδρείκελα καθήμενα ἐν τῇ τραπέζῃ, μικρὰς δεξαμενάς, ἐν αἷς πλέουσι κύκνοι καὶ χῆνες ἐκ λευκοσιδήρου, ἀνθῶνας, ὧν τὸ ἔδαφος καλύπτεται διὰ μωσαϊκοῦ ἐξ ὀστράκων μεθ' ὡραίου ἀγγείου ἐκ πορσελάνης ἐν τῷ μέσῳ, δένδρα παριστῶντα ἀνθρωπίνους μορφάς, πυκνοὺς θάμνους κεκομμένους ἐν σχήματι κωδωνοστασίων, μικρῶν ἐκκλησιῶν, πλοίων, χιμαιρῶν, ταῶν πεφυσιωμένων, καὶ παιδίων ἐκτεινόντων τοὺς βραχίονας, στενὰς διόδους, σκιάδας, πτερύγια, δενδροστοιχίας, ἄνθη, φυτά, τὰ πάντα βεβιασμένα, παραπεποιημένα, ἐκτετρωμένα, νενοθευμένα, συνεστραμμένα. Ἰδοὺ τί ἦσαν ἄλλοτε ἅπασαι αἱ οἰκίαι καὶ ὅλοι οἱ κῆποι τοῦ Broeck.

Ἀλλὰ σήμερον δὲν ἤλλαξε μόνον ἡ ὄψις τοῦ χωρίου κατὰ μέγα μέρος, ἀλλὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ. Τὸ Broeck ἔφερεν ἄλλοτε τὸ ὄνομα *χωρίον τῶν ἑκατομμυριούχων*, καθόσον πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν πλούσιοι ἔμποροι, αποσυρόμενοι εἰς αὐτὸ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἐρημίαν καὶ εἰρήνην.

Βαθμηδὸν ἡ ἀνία, τὸ γελοῖον, εἰς ὃ αἱ οἰκίαι καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι, ἡ ὀχληρότης τῶν περιηγητῶν, τὰ θέλγητρα εὐαρεστοτέρων διαμονῶν, ἀφῄρεσαν ἐκ τοῦ Broeck ὅλας σχεδὸν τὰς πλουσίας οἰκογενείας. Ἀλλ' ὁ μικρὸς τῶν πιστῶν ἀριθμὸς βλέπων σβεννυμένην καθ' ἑκάστην τὴν τοσαύτα παιδαριώδη θαύματα παραγαγοῦσαν ἅμιλλαν δὲν ἐσκέφθη πλέον νὰ δημιουργήσῃ νέα, ἀλλ' ἀφῆκε τὰ ἀρχαῖα νὰ καταπέσωσιν εἰς ἐρείπια, ἢ νὰ ἐξαφανισθῶσιν.

Σήμερον τὸ Broeck ἔχει περὶ τοὺς χιλίους κατοίκους, ὧν τὸ μέγιστον μέρος κατασκευάζει τυρόν, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσὶν ἐργαστηριοῦχοι, μισθωταὶ γαιῶν ἢ τεχνῖται ζῶντες ἐκ τῶν προσόδων αὐτῶν.

Εἰ καὶ παρηκμακός, τὸ Broeck ἐπισκέπτονται ἀκόμη πάντες οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι ἐν Ὁλλανδίᾳ. Ἔν τινι δωματίῳ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης οἰκίας ὑπάρχει μέγιστον βιβλίον περιέχον πολλὰς χιλιάδας ἐπισκεπτηρίων καὶ ἰδιογράφους ὑπογραφὰς προσώπων ὅλων τῶν χωρῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο διῆλθον ὁλόκληρον. Τὸ πλεῖστον τῶν ἐπισκεπτῶν εἶνε Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί. Ὀλίγους δὲ βλέπει τις Ἰταλούς, τοὺς πάντας εὐγενεῖς, καὶ ἐκ τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν ὁρμωμένους.

Μεταξὺ πολλῶν διασήμων ὀνομάτων εἶδον τὸ τοῦ Victor Hugo, τοῦ Walter Scott, τοῦ Γαμβέτα, τοῦ δραματοποιοῦ Émile Augier. Μεταξὺ

δὲ τῶν ἐνθυμημάτων ὑπάρχει ἓν πιεστήριον, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας ἐδωρήσαντο εἴς τινα κάτοικον τοῦ Broeck, εἰς εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἣν παρέσχε τῷ 1864 τῷ μεγάλῳ δουκὶ Νικολάῳ Ἀλεξάνδροβιτζ.

Ἐν τοῖς ἐνδόξοις ἐπισκέπταις τοῦ Broeck καταλέγονται ὡσαύτως ὅ τε αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ μέγας Ναπολέων. Ἡ ἐπιχώριος παράδοσις ἀναφέρει ὅτι θελήσαντες ἀμφότεροι νὰ ἴδωσι τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός, ὑπεχρεώθησαν πρὶν ἢ εἰσέλθωσι νὰ φορέσωσι χονδρὰς περικνημίδας μαλλίνας κομισθείσας ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας, ἵνα μὴ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας ρυπανθῇ ὁπωσδήποτε ἐκ τῶν ὑποδημάτων των. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸ γνήσιον τῆς διηγήσεως ταύτης, γινώσκω ὅμως, ὡς ἀνέγνων, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ ταξειδίου τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ὀλλανδίᾳ, ὅτι οὗτος δυσηρεστήθη ἐν Broeck ἰδὼν τὰς ὁδοὺς ἐρήμους ἀνθρώπων, αὐτοὺς δὲ κεκλεισμένους ἐν ταῖς οἰκίαις των καὶ θεωμένους αὐτὸν ὄπισθεν τῶν ὑέλων, ὡς εἰ ἤθελον νὰ τὸν ἐπιβλέπωσι καὶ ἐμποδίσωσιν οὕτω ἀπὸ τοῦ νὰ ρυπάνῃ τὰς κιγκλίδας τῶν κήπων.

Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ ὁ Β' ἐπεσκέφθη τὸ Broeck, ἀλλά, καθ' ἃ διηγοῦνται, εἰς οὐδεμίαν οἰκίαν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ, ἅτε μὴ ἐφοδιασθεὶς διὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπασπιστής τις ἐπέμενε παρὰ τῷ κυρίῳ οἰκίας τινός· «Δὲν γνωρίζω παντάπασι τὸν αὐτοκράτορά σας, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Broeck· καὶ ἂν ἦτο ἀκόμη καὶ ὁ δήμαρχος τοῦ Ἀμστελοδάμου αὐτοπροσώπως, δὲν θὰ ἐδεχόμην ποσῶς πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω».

Ἐπισκεφθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τὸν κῆπον, εἰσῆλθον ἐντὸς μικροῦ ἑστιατορίου, ἔνθα νεᾶνις ἄνευ πεδίλων, ἐννοήσασα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ σχήματά μου, μοὶ ἔφερε τυρὸν τοῦ Edam, ὠὰ καὶ βούτυρον, ὧν ἕκαστον ἦν κεκαλυμμένον διὰ σκεπάσματος ἐκ πορσελάνης, ἐπροστατεύετο διὰ μικροῦ δικτύου ἐκ σύρματος καὶ ἐκρύπτετο ὑπὸ κεντητὸν καὶ κατάλευκον χειρόμακτρον. Ὕστερον συνοδευόμενος ὑπὸ παιδός, μεθ' οὗ συνεννοούμην διὰ σχημάτων, μετέβην νὰ ἐπισκεφθῶ κτῆμά τι.

Πλεῖστοι ἄνθρωποι, οἵτινες παρ' ἡμῖν φέρουσι μεταξωτὸν πῖλον καὶ χρυσοῦν ὡρολόγιον, στεροῦνται δωματίων οὕτω καθαρῶν καὶ διακεκοσμημένων ὡς τὰ βουστάσια τοῦ Broeck. Πρὶν ἢ εἰσέλθετε, σπογγίζετε τὰ ὑποδήματά σας ἐπὶ ψιάθου πρὸ τῆς θύρας ἐκτεινομένης. Ἐὰν τὸ λησμονήσητε, οὐδόλως στενοχωροῦνται ὅπως σᾶς ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν τάξιν. Οἱ στάβλοι εἰσὶν ἐστρωμένοι διὰ πλίνθων διαφόρων χρωμάτων καὶ ἐκτάκτου καθαριότητος, τὰ παράθυρα αὐτῶν φέρουσι παραπετάσματα ἐκ μουσελίνης καὶ ἀνθοδοχεῖα. Αἱ φάτναι εἰσὶ κεχρωματισμέναι, αἱ ἀγελάδες καθαρώταται, ἐκτενισμέναι καὶ πλυμέναι.

Ὅπως ἀπομακρύνωσιν ἀπ' αὐτῶν πάντα ῥύπον, ἀνασύρουσι τὴν οὐράν των διὰ σχοινίου ἀνηρτημένου ἐκ τῆς στέγης. Ὀχετὸς διερχόμενος διὰ τοῦ στάβλου παρασύρει ἀδιακόπως τὰς ἀκαθαρσίας. Ἐξαιρουμένων τῶν ὑπὸ τῶν κτηνῶν κατεχομένων τόπων οὐδαμοῦ βλέπει τις ἓν κάρφος ἢ μίαν κηλίδα. Ὁ ἀὴρ ἐν αὐτῷ τοσοῦτον εἶνε καθαρός, ὥστε κλείων τις τοὺς ὀφθαλμοὺς νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐντὸς αἰθούσης. Τὰ δωμάτια τῶν χωρικῶν, τὸ γαλακτοποιεῖον ἔνθα κατασκευάζεται τὸ βούτυρον, αἱ αὐλαί, ἡ παραμικρὰ γωνία, τὰ πάντα ἐν γένει εἰσὶν ἐπίσης καθαρὰ καὶ στίλβοντα.

Πρὶν ἢ ἀπέλθω αὖθις εἰς Ἀμστελόδαμον, περιῆλθον ἅπαξ ἔτι τὸ χωρίον. Προσεῖχον ὅπως κρύψω τὸ σιγάρον μου, ὅτε γυνή τις μὲ χρυσοῦν διάδημα μὲ παρετήρει ἐκ τοῦ παραθύρου. Διῆλθον διὰ δύο ἢ τριῶν λευκῶν γεφυρῶν, ὤθησα διὰ τοῦ ποδὸς μικράς τινας λέμβους, ἔστην ὀλίγον πρὸ τῶν ἀστειοτέρων οἰκίσκων, καὶ ἀκολούθως μὴ βλέπων κανένα μήτε εἰς τὰς ὁδούς, μήτε εἰς τοὺς κήπους, ἐπανέλαβον τὸν ἐρημικὸν δρόμον μου μὲ τὸ αἴσθημα τῆς θλίψεως, ἣν ἀφίνει ἐν τῇ καρδίᾳ πᾶσα μεγάλη περιέργεια ἱκανοποιουμένη.

Σ. Σ.

Καὶ αἱ ἐλάχισται στιγμαὶ ἔχουσιν ἀξίαν, διότι ἡ καλὴ χρῆσις αὐτῶν τὰ μέγιστα συντελεῖ πρὸς ἐπίτευξιν σπουδαίων σκοπῶν· μία μόνη ὥρα καθ' ἑκάστην, ἀφαιρουμένη ἐξ ἀσκόπων ἀσχολιῶν, ἀρκεῖ ὅπως κατασταθῇ πᾶς ἄνθρωπος κοινῆς διανοίας κάτοχος ἐπιστήμης τινός, ἐπίσης ἀρκεῖ ὅπως μεταβάλῃ ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἀμαθῆ ἄνθρωπον εἰς πεπαιδευμένον. Δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἄκαρπος ὁ πολύτιμος χρόνος, οἱ δὲ καρποί του εἰσὶν ἡ αὔξησις τῶν γνώσεων, ἡ καλλιέργεια ἐναρέτου τινὸς ἀρχῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις καλῶν ἕξεων. Ὁ ἰατρὸς Μάσσων Γοὺδ μετέφρασε τὸν Λουκρέτιον μεταβαίνων ἐφ' ἁμάξης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του. Ὁ Δαγεσώ, μέγας σφραγιδοφύλαξ τῆς Γαλλίας, συνέγραψε σοφὸν καὶ ὀγκῶδες βιβλίον, χρησιμοποιῶν τὰς ὀλίγας στιγμάς, αἵτινες παρέρχονται μετὰ τὴν εἰδοποίησιν ὅτι τὸ γεῦμα εἶνε ἕτοιμον καὶ πρὶν συναθροισθῶσιν ἅπαντες οἱ συνδαιτυμόνες. Ὁ Μπούρριτ κατώρθωσε νὰ μάθῃ δεκαοκτὼ ἀρχαίας καὶ νέας γλώσσας καὶ εἰκοσιδύο εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, ἐνῷ εἰργάζετο ὡς σιδηρουργός, ἠρνεῖτο δὲ τὴν δύναμιν τῆς εὐφυΐας, καὶ ἀπέδιδε τὰς προόδους του εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν μεταξὺ ὡρισμένων ἀσχολιῶν διεσπαρμένων στιγμῶν. Ἡ τοῦ πλούτου σπατάλη δύναται νὰ διορθωθῇ διὰ τῆς μελλούσης φειδοῦς, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ εἴπῃ· «Θέλω ἀναπληρώσει τὴν σημερινὴν ἀπώλειαν χρόνου λαμβάνων ἐκ τῆς αὐριανῆς ἡμέρας!»

Τὰ γραφεῖα τοῦ

ΚΗΡΥΚΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς μεγαλειτέρας ἐφημερίδος τῆς Ἀμερικῆς, ἴσως καὶ τοῦ κόσμου ὅλου, τῆς «**New York Herald**» ἠγόρασε πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ **Broadway**, ἥτις εἶνε διάσημος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὅπως ἡ **Strand** ἐν Λονδίνῳ καὶ ἡ **Rivoli** ἐν Παρισίοις, οἰκόπεδα ἀντὶ φράγκων 3,750,000, ὅπου ἔκτισε τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος του, δαπανήσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν ταύτην φράγκα 1, 250,000, ἤτοι ἐν ὅλῳ 5,000,000 φράγκα! Τί λέγουσιν οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀναγνῶσταί μας διὰ τὰ ἔξοδα ταῦτα τῆς ἐγκαταστάσεως ἑνὸς ἐφημεριδογράφου; Ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις τῶν γραφείων τούτων, ἢ μᾶλλον τοῦ παλατίου τούτου τοῦ *Κήρυκος*, εἶνε κατὰ πάντα ἀνταξία τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος αὐτοῦ. Ὑπόγεια πατώματα, ἀεριζόμενα κάλλιστα, διαδέχονται ἄλληλα, ἑξήκοντα δὲ πόδας κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐνεργοῦσι τὰ τρία μεγάλα ἀτμοκίνητα πιεστήρια, ἅτινα καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἐκτελοῦσι τὸ γιγάντειον αὐτῶν ἔργον, νὰ παραδίδωσιν εἰς τὸ κοινὸν ὑπὲρ τὰς 100,000 ἀντιτύπων τοῦ *Κήρυκος*. Εἰς τὸ ἰσόγειον πάτωμα εὐρύτατα γραφεῖα συγκοινωνοῦσι πρὸς τὴν ὁδὸν διὰ πυλῶν, δι' ὧν ἀφίνεται ἐλευθέρα καὶ πλατεῖα ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος εἰς τὸ κοινόν, ὅπερ εἶνε πολυαριθμότατον. Ἐκεῖ βλέπει τις διακοσμήσεις δαπανηροτάτας, αἵτινες θὰ ἥρμοζον εἰς τὸ πλουσιώτερον τραπεζιτικὸν κατάστημα. Ἁπανταχοῦ σανιδώματα τῶν τοίχων καὶ κορωνίδες τορευταί, τράπεζαι μαρμάριναι καὶ κρυστάλλιναι, καὶ δάπεδα κολλητὰ πολύχρωμα. Ἐκεῖ εὑρίσκεται ὁ διευθυντὴς τοῦ βιομηχανικοῦ μέρους, οἱ ταμίαι, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου τῶν ἀγγελιῶν καὶ τοῦ τῶν συνδρομῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πωλήσεως τῆς ἐφημερίδος. Ὅλοι οὗτοι συναποτελοῦσι στρατὸν ὁλόκληρον· τὰ δ' ἐπίλοιπα μέρη τῆς οἰκοδομῆς, οἷον τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως, αἱ αἴθουσαι τῆς συνδιαλέξεως καὶ αἱ βιβλιοθῆκαι, ἔχουσι μέγεθος καὶ κομψότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῶν. Ὁ *Κῆρυξ*, ὅστις σήμερον ἔχει τόσον λαμπρὸν οἴκημα, ἐγεννήθη πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἐντὸς ὑπογείου, ὅπου ὁ ἰδιοκτήτης του δὲν εἶχεν ἄλλο κάθισμα ἐκτὸς ἑνὸς καὶ μόνου, καὶ τούτου σκωληκοβρώτου, σανίδα ἐπεστηριγμένην ἐπὶ δύο βαρελίων ἀλεύρου διὰ γραφεῖον, καὶ κεφάλαιον ἑκατοντάδα περίπου δολλαρίων, τὰ ὁποῖα μόλις ἐπήρκουν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Ἦτο δὲ ὁ ἰδιοκτήτης οὗτος καὶ ἐκδότης καὶ συντάκτης συγχρόνως... καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τοῦ τυπογράφου. Τὸ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀναβαίνει σήμερον εἰς φράγκα 1,500,000!

[Revue Britannique] **N***

ΟΙ ΔΥΟ ΦΤΩΧΟΙ

Διὰ τὸ carnet τῆς Κυρίας Β. Δ.

Σὲ μιὰ γωνιὰ περαστικὴ
Γέρος φτωχὸς εἶχε καθήσει.
Κόσμος πολὺς περνᾷ ἀπὸ 'κεῖ,
Καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐλεήσῃ
Καμμιὰ ψυχή, ποῦ ἔχει μάθει
Νὰ συμπονῇ τὰ ξένα πάθη.

Σὲ 'λίγο ὅλος προσοχὴ
Ἔφερ' ἐκεῖ τὰ βήματά του
Κι' ἄλλος φτωχός.—Τὸν δυστυχῆ!
Μὲ ὅλη τὴ νεότητά του
Σ τὸ φῶς του ἔχει μαύρη σκέπη...
Εἶνε τυφλός, τυφλός· δὲν βλέπει!

Ἄχ! τί ζευγάρι θλιβερό·
Τὰ νειάτα τὰ δυστυχισμένα
Κι' ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
Τὰ γηρατειὰ τὰ μαραμμένα
Βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνάει
Νὰ ζητιανεύουν πλάϊ, πλάϊ.

Ὅμως καθεὶς τὰ γηρατειὰ
Τὰ χιονοσκέπαστα λυπᾶται,
Σ τὸν γέρο ρίχνουν μιὰ ματιὰ
Καὶ ἐλεοῦνε οἱ διαβάται.
Καὶ οὔτε ἕνας τους δὲν δίνει
Εἰς τὸν τυφλὸ ἐλεημοσύνη.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδιὰ
Ἀνασηκόνεται νὰ πάῃ...
Ἄχ! θὰ περάσῃ τὴ βραδειὰ
Καὶ σήμερα χωρὶς νὰ φάῃ...
—Αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί πειράζει;—
Καὶ ὁ τυφλὸς ἀναστενάζει.

Μὰ ἔξαφνα κάποιος ζητᾷ
Μέσ' τὴν παλάμη νὰ τοῦ δώσῃ
Χρήματα 'λίγα, μ' ἀρκετὰ
Ἕνα ψωμὶ γιὰ νὰ πληρώσῃ:
«—Σοῦ εὔχετ' ἡ φτωχὴ καρδιά μου
Τιμαὶς καὶ δόξαις, ἄρχοντά μου!»

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
Τυφλὸς ποῦ ἦτον δὲν 'μποροῦσε
Μὲ δάκρυα χαρᾶς νὰ 'δῇ
Πῶς 'σπλαγχνικὰ τὸν ἐλεοῦσε
Ὁ γέρος—ἐλεῶντας πάλι
Καθὼς τὸν ἐλεῆσαν ἄλλοι...

Γεωργιος Δροσινης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο πρώην βουλευτῶν:

— Θὰ ἀνησυχῇς ὀλίγον, φίλτατε Σ... μὴν ἀποτύχῃς κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς, γιατὶ εἰς ὅλην τὴν περίοδον δὲν ἄνοιξες οὔτε μιὰ φορὰ τὸ στόμα.

— Τί λές, φίλε μου; Λησμονεῖς ὅτι ὁσάκις ἤσουν σὺ 'ς τὸ βῆμα, ἐγὼ ἄνοιγα διαρκῶς τὸ στόμα... ἀπὸ τὸ χασμουρητό.

*
* *

Πρό τινων ἡμερῶν πυρκαϊὰ ἐξερράγη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Δ*, ὅστις ἔντρομος ζητεῖ βοήθειαν, φωνάζων: *Φωτιά, φωτιά!* Ἀλλ' οὐδεὶς φαίνεται.

— Τί διάβολο! λέγει τότε ἐν αγανακτήσει ὁ

κ. Δ*, τρεῖς ὑπηρέτριαις ἔχω εἰς τὸ 'σπῆτι, καὶ οὔτε ἕνας πυροσβέστης δὲν 'βρίσκεται ἐδῶ!

* * *

Ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ τῆς Σύρου.

Ὁ πλοίαρχος βλέπει δύο ἐπιβάτας, ἀγαθοὺς Ἀμοργίνους, φέροντας ἐπ' ὤμου τὰς ἀποσκευάς των, ἐνῷ τὸ ἀτμόπλοιον ἔπλεεν ἐν μέσῳ πελάγει.

— Τί σηκώνετε σεῖς ἀκόμη τὰ πράγματά σας καὶ δὲν τὰ ἀκουμβᾶτε 'ς ἕνα μέρος!

— Ἀμ 'βλέπουμε πῶς εἶνε τὸ *βαπόρι* πολὺ βαρειὰ φορτωμένο, καὶ δὲ θέλουμε νὰ τὸ φορτώσουμε καὶ τὰ 'δικά μας.

* * *

Προχθὲς φιλόσοφός τις τῶν Χαυτείων, ἐξομολογούμενος τὴν δυσάρεστόν του οἰκονομικὴν κατάστασιν πρὸς συνάδελφον πάσχοντα ἐκ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας, κατέληξεν εἰς τὸ ἑξῆς μελαγχολικὸν συμπέρασμα:

— Καὶ τὸ κακόν, ἀδελφέ, ὅτι ἡμεῖς ἴσα, ἴσα στερούμεθα, ποῦ ἔχομε τὴν μεγαλειτέρα ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ πρώτη τοῦ βίου ἡμῶν τεσσαρακονταετηρὶς παρέχει τὸ κείμενον, ἡ δὲ ἑπομένη τριακονταετηρὶς τὰ σχόλια, τὰ ἑρμηνεύοντα τὴν ἀληθῆ τοῦ κειμένου ἔννοιαν καὶ συνάφειαν, τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀποχρώσεις αὐτοῦ. Τὰ τελευταῖα τοῦ βίου ἔτη ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ τέλος χοροῦ προσωπιδοφόρων, ἐν ᾧ οἱ χορεύσαντες ἀποτίθενται τὰς προσωπίδας. Τότε μόλις νοοῦμεν, ὁποῖοί τινες ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, πρὸς οὓς διὰ παντὸς τοῦ βίου διετελοῦμεν εἰς ἐπαφήν· διότι οἱ χαρακτῆρες ἀπεκαλύφθησαν, αἱ πράξεις ἀπήνεγκαν τοὺς καρποὺς αὐτῶν, τὰ ἔργα ἐτιμήθησαν κατ' ἀξίαν, τὰ φαντάσματα δὲ καὶ αἱ ψευδεῖς εἰκόνες διεσκεδάσθησαν ὡσεὶ καπνός. Πρὸς πάντα δὲ ταῦτα ἀπῃτεῖτο χρόνος μακρότερος.

*** Συνήθως καλεῖται ἡ μὲν νεότης ἡ εὐδαίμων περίοδος τοῦ βίου, τὸ δὲ γῆρας ἡ λυπηρά. Τοῦτο θὰ ἠλήθευεν, ἐὰν ἦσαν ἱκανὰ τὰ πάθη νὰ καταστήσωσι τὸν ἄνθρωπον εὐδαίμονα. Ἡ νεότης παραφέρεται ὑπὸ τῶν παθῶν, ἀρυομένη ἐντεῦθεν ὀλίγην ἡδονήν, πολλὴν δὲ λύπην. Τὸ γῆρας δὲν ἐνοχλεῖται ὑπὸ παθῶν, διατελεῖ ἥσυχον, προσλαμβάνει δὲ καὶ χαρακτῆρα θεωρητικόν, διότι ἡ γνῶσις ἀπαλλάσσεται παντὸς δεσμοῦ, γίνεται ἐλευθέρα καὶ λαμβάνει ὅλον τὸ κράτος. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ γνῶσις εἶναι ἄλυπος, ἀποβαίνει καὶ ἡ συνείδησις τοσούτῳ εὐδαιμονεστέρα, ὅσῳ μᾶλλον ἐπικρατεῖ καὶ προτερεύει. Ὁ κατὰ νοῦν ἀναπολῶν, ὅτι πᾶσα ἀπόλαυσις εἶναι ἀρνητική, πᾶς δὲ πόνος θετικός, πείθεται, ὅτι τὰ μὲν πάθη οὐδένα καθιστῶσιν εὐδαίμονα, τὸ δὲ γῆρας οὐδενὶ τρόπῳ εἶναι οἴκτου ἄξιον, ὡς ἀδυνατοῦν νὰ ἀπολαύῃ ἐνίων ἐκ τῶν ἡδονῶν. Τῷ ὄντι, πᾶσα ἡδονὴ εἶναι ἀποπλήρωσις μιᾶς χρείας· ὁ δὲ λυπούμενος, ὅτι, παυσαμένης τῆς χρείας, ἐπαύσατο ἡ ἡδονή, ὁμοιάζει τοῖς λυπουμένοις, ὅτι δὲν δύνανται πλέον νὰ φάγωσιν, ἀφ' οὗ ἐκόρεσαν τὴν πεῖναν αὐτῶν, ἢ ὅτι πρέπει νὰ γρηγορήσωσιν, ἀφ' οὗ ἐκοιμήθησαν ὕπνον βαθύν. Ἡ νεότης εἶναι ἡ περίοδος τῆς ἀνησυχίας, τὸ δὲ γῆρας ἡ τῆς ἡσυχίας. Ὁ παῖς ὀρέγει τὰς χεῖρας εἰς πάντα τὰ κύκλῳ αὐτοῦ, ἅτινα ἐρεθίζουσι τὰς αἰσθήσεις του· σφοδρότερον ἐρεθίζεται ὁ νέος, ὁ διὰ τῆς φαντασίας μεγεθοποιῶν τὰ ἐπίγεια, καὶ παραφερόμενος ὑπὸ πόθου, ἀφαιροῦντος αὐτὸν τὴν ἀταραξίαν ἐκείνην, ἧς ἄνευ ἡ εὐδαιμονία ἀνέφικτος. Ἐν τῷ γήρατι ὁ σάλος ἐκόπασε, διότι τὸ αἷμα ἀποβάλλει τὴν θερμότητα, τὰ αἰσθητήρια ὄργανα ἐρεθίζονται ὀλιγώτερον, ἡ πεῖρα ἐλέγχει τὴν ἀληθῆ ἀξίαν πραγμάτων καὶ ἡδονῶν, διεσκεδάσθησαν δὲ τὰ φαντάσματα, ἅτινα περιεκάλυπτον τέως καὶ παρεμόρφουν τὴν ἀπρόληπτον καὶ ἀκραιφνῆ τῶν πραγμάτων θεωρίαν· ἡ ἐπελθοῦσα ἡσυχία εἶναι τὸ κύριον συστατικὸν τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας, καὶ δὴ αὐτὴ ἡ εὐδαιμονία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Γυναῖκες ἰατροὶ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Ἐσχάτως ἡ *μὶς* Mary Allen, νέα *δοκτορὶς* ἀνήκουσα εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν κουακέρων, λαβοῦσα τὸ πτυχίον τῷ 1876 ἐν τῇ *Γυναικείᾳ ἰατρικῇ Σχολῇ* τῆς Πενσυλβανίας, διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν δημοτικοῦ ἰατροῦ καὶ συνάμα καθηγητοῦ τῆς φυσιολογίας καὶ ὑγιεινῆς ἐν τῇ σχολῇ Wassar τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ σχολὴ αὕτη εἶνε ἐκπαιδευτήριον νεανίδων, ἱδρύθη δὲ τῷ 1861 ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ζυθοπώλου Wassar, διαθέσαντος πρὸς τοῦτο γενναιοφρόνως 500,000 δολλαρίων, ἤτοι 2 1]2 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Κατὰ πᾶν ἔτος τετρακόσιαι νεάνιδες, προσαγόμεναι ἐκ πασῶν τῶν πολιτειῶν τῆς Ὁμοσπονδίας, γίνονται δεκταὶ ἐν τῇ σχολῇ ὅπως λάβωσι τελείαν ἐκπαίδευσιν, «ὁμοίαν πρὸς τὴν παρεχομένην ἐν τοῖς ἀρίστοις ἐκπαιδευτηρίοις τῶν ἀρρένων», κατὰ τὴν ῥητὴν παραγγελίαν τοῦ δωρητοῦ.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις συνέρχεται κατ' ἔτος τὸ συνέδριον τῶν παχέων ἀνδρῶν. Ἐφέτος ἐπιτήδειός τις κερδοσκόπος ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ ἐν τῇ πόλει Saint-Louis σύνοδον τῶν χονδροτέρων ἀνδρῶν καὶ τῶν μικροτέρων νάνων· προκηρύττει δὲ βραβεῖον χιλίων δολλαρίων εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ κριθῶσιν οἱ τελειότεροι εἰς τὰ δύο εἴδη· ὡς ὅρον μόνον θέτει ὅτι πάντες οἱ διαγωνισθησόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς θέαν τῶν κεχηναίων.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 308 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 22 Νοεμβρίου 1881

Η ΠΑΤΡΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Émile Souvestre]

Ὀκτωβρίου 12. Αἱ νύκτες ἔγειναν ἤδη ψυχραὶ καὶ μακραί, ὁ ἥλιος δὲν μὲ ἀφυπνίζει πλέον διαφαινόμενος ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων μου πολὺ πρὸ τῆς ὥρας τῆς ἐργασίας, καὶ ἂν ἀνοικτοὺς ἔτι ἔχω τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ γλυκὺ θάλπος τῆς κλίνης μὲ κρατεῖ δεδεσμευμένον ἐπ' αὐτῆς. Καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐγείρεται μακρὰ φιλονεικία μεταξὺ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ὀκνηρίας μου, ἐγὼ δὲ θερμῶς ἄχρι τῶν ὀφθαλμῶν κεκαλυμμένος, ἀναμένω, ὡς ὁ Γάσκων, νὰ κατορθώσουν νὰ συμβιβασθοῦν.

Ἐν τούτοις, σήμερον τὴν πρωΐαν, φῶς διολισθαῖνον διὰ τῆς διαφυῆς τῆς θύρας μου μέχρι τοῦ προσκεφαλαίου μου, μὲ ἀφύπνισε ταχύτερον τοῦ συνήθους. Μάτην ἐστρεφόμην ἐν τῇ κλίνῃ μου· ἡ πεισματώδης λάμψις μὲ κατεδίωκε πανταχοῦ, ὡς ἐχθρὸς νικηφόρος. Ἀπολέσας τέλος τὴν ὑπομονήν μου, ἀνηγέρθην, ἀνεκάθισα ἐπὶ τῆς κλίνης μου, καὶ ἔρριψα ὑπ' αὐτὴν τὸν νυκτικόν μου σκοῦφον.

Ἠγέρθην δυσθυμότατος, καταρώμενος τὸν νέον μου γείτονα, ὅστις ἔχει τὴν μανίαν ν' ἀγρυπνῇ ἐν ᾧ ἐγὼ θέλω νὰ ὑπνώττω. Ὅλοι τοιοῦτοι εἴμεθα· δὲν ἐννοοῦμεν πῶς οἱ ἄλλοι δύνανται νὰ ζῶσι δι' ἴδιόν των λογαριασμόν. Ἕκαστος ἡμῶν ὁμοιάζει πρὸς τὴν γῆν τοῦ παλαιοῦ συστήματος τοῦ Πτολεμαίου, καὶ θέλει περὶ ἑαυτὸν νὰ περιστρέφηται τὸ σύμπαν ὁλόκληρον.

Ῥίψας τὸν σκοῦφόν μου ἐξήγαγον βραδέως τοὺς πόδας μου ἀπὸ τοῦ θερμοῦ μου ἐφαπλώματος, μεμψιμοίρως ἅμα διανοούμενος πόσον ὀχληροὶ εἶνε οἱ γείτονες.

Πρὸ μηνὸς ἔτι οὐδεμίαν ἀφορμὴν παραπόνων εἶχον κατὰ τῶν γειτόνων, οὓς ἡ τύχη μοὶ εἶχε παράσχει· οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἐπέστρεφον ἀργά, ὅπως κοιμηθῶσι, ἐξήρχοντο δ' ἐνωρίτατα ἅμα ἀφυπνιζόμενοι. Ἤμην σχεδὸν πάντοτε μόνος εἰς τὸ ὑψηλόν μου οἴκημα, μόνος μετὰ τῶν νεφελῶν καὶ τῶν στρουθίων!

Ἀλλ' ἐν Παρισίοις οὐδὲν τὸ μόνιμον—τὸ κῦμα τοῦ βίου παρασύρει τὰς τύχας ἡμῶν ὡς τ' ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ βράχου φύκη. Οἵας μορφὰς διαφόρους εἶδον διερχομένας τὸν μακρὸν τοῦτον διάδρομον τῶν ὑποστέγων δωματίων! Πόσοι ἡμερῶν τινων ἑταῖροι ἐξηφανίσθησαν διὰ παντός!

Καὶ οἱ μὲν συνανεφύρθησαν μετὰ τῆς μυρμηκιᾶς τῶν ζώντων τῆς στροφοδινουμένης ὑπὸ τὴν μάστιγα τῆς ἀνάγκης, οἱ δὲ ὑπνώττουσιν ἐν τῷ νεκροταφείῳ ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ!

Ὁ βιβλιοδέτης Παῦλος εἶνε εἷς τῶν τελευταίων τούτων. Ἕνεκα τοῦ ἐγωϊσμοῦ του ἔμεινεν ἄνευ οἰκογενείας, ἄνευ φίλων· ἀπέθανε μόνος ὡς ἔζησε. Οὐδεὶς ἔκλαυσεν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του, ὁ δὲ θάνατός του οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ μετέβαλε· εἷς μόνον λάκκος ἐπληρώθη ἐν τῷ νεκροταφείῳ καὶ ἓν ὑπερῷον δωμάτιον ἐκενώθη.

Τοῦτο κατέχει ἀπό τινων ἡμερῶν ὁ νέος μου γείτων.

Νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν (τώρα ὅτε ἐξύπνησα ἐντελῶς καὶ ἔστειλα τὴν δυσθυμίαν μου νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὸν σκοῦφόν μου) νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, ὁ νέος αὐτὸς γείτων μου, μολονότι ἐξυπνᾷ ὀλίγον ἐνωρίτερον, παρ' ὅσον ἁρμόζει εἰς τὴν ὀκνηρίαν μου, εἶνε κάλλιστος ἄνθρωπος· ὑποφέρει τὴν ἔνδειάν του, ὅπως ὀλίγοι δύνανται νὰ ὑποφέρωσι τὴν εὐτυχίαν των,—μετ' εὐθυμίας καὶ μετριοφροσύνης.

Ἐν τούτοις ἡ τύχη σκληρῶς αὐτὸν κατεβασάνισε. Ὁ Γεροπέτρος εἶνε ἐρείπιον πλέον ἀνθρώπου. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἑτέρου τῶν βραχιόνων του κρέμαται χειρὶς κενή, τὸν ἀριστερὸν πόδα του κατεσκεύασεν ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ δεξιὸς μόλις σύρεται, ἀλλ' ἡ μορφή του ὑπέρκειται φαιδρὰ καὶ ἤρεμος. Βλέπων τις τὸ βλέμμα αὐτοῦ τὸ ἀκτινοβόλον, ἀκούων τὴν φωνήν του, τῆς ὁποίας τὸ σθένος ἐντείνεται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος, ἐννοεῖ ὅτι ἡ ψυχὴ παρέμεινεν ὁλόκληρος ἐν τῷ ἡμιηρειπωμένῳ περιβλήματι. Τὸ φρούριον ἐβλάφθη ὀλίγον, ὡς λέγει ὁ Γεροπέτρος, ἀλλ' ἡ φρουρὰ εἶνε σῶα καὶ ὑγιής.

Ὅσῳ μᾶλλον ἀναπολῶ τὸν ἐξαίρετον τοῦτον ἄνθρωπον, τοσούτῳ μέμφομαι ἐμαυτὸν διὰ τὴν βλασφημίαν ἣν ἐξεσφενδόνησα κατ' αὐτοῦ ἅμα ἀφυπνισθείς.

Εἴμεθα, ἐν γένει, ὑπὲρ τὸ δέον ἐπιεικεῖς διὰ τὰ κρύφια ταῦτα πρὸς τὸν πλησίον ἡμῶν ἀδικήματα. Πᾶσα κακεντρέχεια μὴ ἐκφραζομένη, μὴ ἐξερχομένη τῆς διανοίας ἡμῶν, μᾶς φαίνεται ἀθῶα, καὶ ἐν τῇ σκαιᾷ ἡμῶν δικαιοσύνῃ συγχωροῦμεν ἀνεξετάστως τὸ ἁμάρτημα, τὸ μὴ ἐκδηλωθὲν διὰ πράξεως!

Ἀλλὰ πρέπει ἆρά γε ὑπὸ τοῦ νόμου μόνον νὰ

ὁρίζωνται αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἡμῶν; Ἐκτὸς τῶν σχέσεων τῶν γεγονότων, δὲν ὑφίσταται ἆρά γε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σπουδαία τις σχέσις αἰσθημάτων; Δὲν ὀφείλομεν ἆρα γε πρὸς ὅσους ζῶσι ὑπὸ τὸν αὐτὸν μεθ' ἡμῶν οὐρανὸν τὴν ἀρωγὴν οὐ μόνον τῶν πράξεών μας ἀλλὰ καὶ τῶν προθέσεών μας; Πᾶσα ἀνθρωπίνη τύχη δὲν πρέπει ἆρά γε νὰ εἶνε δι' ἡμᾶς πλοῖον ὅπερ κατευοδοῦμεν διὰ τῶν εὐχῶν μας; Δὲν ἀρκεῖ οἱ ἄνθρωποι νὰ μὴ βλάπτωσιν ἀλλήλους, πρέπει νὰ βοηθῶσιν ἀλλήλους, πρέπει νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους. Τὸ σύνθημα Urbi et orbi ἔδει νὰ εἶνε ἡ αἰωνία κραυγὴ ὅλων τῶν καρδιῶν. Τὸ νὰ καταρᾶταί τις οἱονδήποτε, καὶ καθ' ἑαυτὸν ἔτι, καὶ ἐν παρόδῳ ἔτι, εἶνε ταὐτὸν πρὸς τὸ ν' ἀντιπράττῃ κατὰ τοῦ μεγάλου νόμου, ὅστις καθίδρυσεν ἐδῶ κάτω τὴν συγκοινωνίαν τῶν ψυχῶν, καὶ εἰς ἣν ὁ Χριστὸς ἔδωκε τὸ γλυκὺ ὄνομα *ἀγάπη*.

Αἱ σκέψεις αὗται μοὶ ἐπῆλθον ἐν ᾧ ἐνεδυόμην, ἐσκέφθην δὲ προσέτι ὅτι πρέπει νὰ ἱκανοποιήσω τὸν Γεροπέτρον. Ὅπως ἀποζημιώσω αὐτὸν διὰ τὸ αἴσθημα τῆς πρὸ ὀλίγου κατ' αὐτοῦ δυσαρεσκείας μου, ὀφείλω νὰ τῷ παράσχω τεκμήριον τῆς πρὸς αὐτὸν συμπαθείας μου· τὸν ἀκούω ὑπομέλποντα ἐν τῷ δωματίῳ του· ἐργάζεται· θέλω νὰ τῷ κάμω ἐγώ, πρῶτος, τὴν γειτονικήν μου ἐπίσκεψιν.

Ὀγδόη πρωϊνὴ ὥρα. Εὗρον τὸν Γεροπέτρον ἐνώπιον τραπέζης φωτιζομένης ὑπὸ μικροῦ λαμπτῆρος καπνίζοντος, κατασκευάζοντα χονδροειδεῖς θήκας ἐκ ναστοχάρτου, καὶ ὑποτονθορύζοντα μεταξὺ τῶν ὀδόντων του δημῶδές τι μέλος. Ἐν τῷ δωματίῳ του δὲν ὑπάρχει πῦρ καίτοι τὸ ψῦχος εἶνε δριμύ. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡμιάνοιξα τὴν θύραν ἔρρηξε φωνὴν εὐθύμου ἐκπλήξεως.

— Ὦ! σεῖς εἶσθε, γειτονά μου, ἐμβᾶτε λοιπόν! δὲν ἐφανταζόμην ὅτι ἐξυπνήσατε τόσον πρωΐ· δι' αὐτὸ τραγῳδῶ σιγά, σιγά, ἐφοβούμην μήπως σᾶς ἐξυπνήσω.

Τί εὐγενὴς ψυχή! κ' ἐγὼ τὸν ἔστελλον εἰς τὸν διάβολον, ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἐμερίμνει τόσον περὶ τοῦ ὕπνου μου!

Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ συνεκίνησε, καὶ τῷ ἀπέτεινα ὡς γείτων τὸ *καλῶς ἦλθε*, μετὰ διαχύσεως, ἥτις τὸν κατευχαρίστησε.

— Μὰ τὸν Θεόν, μοῦ φαίνεσθε καλὸς ἄνθρωπος καὶ μοῦ ἀρέσει ἡ συντροφιά σας, μοὶ εἶπε διὰ τόνου στρατιωτικῆς ἀφελείας, σφίγξας τὴν χεῖρά μου· δὲν μοῦ ἀρέσουν ὅσοι βλέπουν τὸ πλαγινό των δωμάτιον ὡς σύνορον, καὶ μεταχειρίζονται ὡσὰν ἀγρίους τοὺς γείτονάς των. Ὅταν κανεὶς ἀναπνέῃ τὸν ἴδιον ἀέρα καὶ ὁμιλῇ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν μὲ ἕνα ἄλλον δὲν πρέπει νὰ τοῦ γυρνᾷ τὴν πλάτην... Καθήσατε ἐκεῖ, γειτονά μου, μὲ συμπάθειο. Μονάχα προσέξετε εἰς τὸ σκαμνί, ἔχει τρία πόδια, καὶ διὰ τέταρτο χρειάζεται καλὴ θέλησις.

— Ὅσον δι' αὐτὴν νομίζω ὅτι δὲν λείπει ἀπ' ἐδῶ μέσα, εἶπον.

— Ἡ καλὴ θέλησις! ἐπανέλαβεν ὁ Γεροπέτρος· αὐτὴν μόνον μὲ ἀφῆκεν ἡ μητέρα μου, καὶ θαρρῶ ὅτι κανεὶς υἱὸς δὲν ἔλαβε καλλιτέραν κληρονομίαν. Δι' αὐτό, εἰς τὴν πυροβολαρχία μὲ ὠνόμαζαν—*Ὁ καλόκαρδος*.

— Ὑπηρετήσατε εἰς τὸν στρατόν;

— Εἰς τὸ τρίτον τοῦ πυροβολικοῦ, τὸν καιρὸν τῆς Δημοκρατίας, καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐθνοφρουράν. Ἤμην εἰς τὸ Ζεμὰπ καὶ εἰς τὸ Βατερλώ, ὡσὰν νὰ εἰποῦμεν, εἰς τὸ βάπτισμα καὶ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τῆς δόξης μας.

Τὸν ἐθεώρουν μετ' ἐκπλήξεως.

— Καὶ πόσων ἐτῶν εἶσθε λοιπὸν εἰς τὸ Ζεμάπ; τὸν ἠρώτησα.

— Ἕως δέκα πέντε ἐτῶν, εἶπε.

— Καὶ ἀπεφασίσατε νὰ ὑπηρετήσετε τόσον νέος;

— Δηλαδὴ οὔτε τὸ ἐφανταζόμην. Ἐγὼ τότε κατεσκεύαζα παιγνίδια διὰ τὰ μικρὰ παιδία, χωρὶς νὰ σκέπτωμαι ὅτι ἡ Γαλλία εἰμπόρει νὰ μοῦ ζητήσῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τῇ κατασκευάζω κούκλαις καὶ σβούραις. Ἀλλὰ εἰς τὴν Βινσένην εἶχα ἕνα γέροντα θεῖον, τὸν ὁποῖον ἐπήγαινα καὶ ἔβλεπα κάπου, κάπου. Ἦτο παλαιὸς στρατιώτης, μὲ πόδι ξύλινο κ' ἐκεῖνος ὅπως ἐγὼ τώρα, ἀλλὰ σοφὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἤξιζε νὰ γείνῃ στρατάρχης. Κατὰ δυστυχίαν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οἱ βαθμοὶ δὲν ἐδίδοντο εἰς ὅσους δὲν ἦσαν εὐγενεῖς. Ὁ θεῖός μου ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε τόσον καλὰ ὅπου ὁ *ἄλλος* θὰ τὸν ἔκαμνε *πρίγκηπα*, ἀπεσύρθη ὡς ἁπλοῦς ἀνθυπολοχαγός. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸν ἴδῃς μὲ τὴ στολή του, μὲ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, μὲ τὸ ξυλοπόδαρό του, μὲ τὰ ἄσπρα του μουστάκια καὶ τὸ ὡραῖό του πρόσωπον!...

Ὁσάκις τὸν ἐπεσκεπτόμην, μοῦ ἔλεγε πράγματα, τὰ ὁποῖα ποτέ μου δὲν ἐλησμόνουν. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν τὸν εὑρῆκα πολὺ σοβαρόν.

— Πέτρε, μοῦ λέγει, 'ξεύρεις τί γίνεται εἰς τὰ σύνορα;

— Ὄχι, ὑπολοχαγέ, τοῦ εἶπα.

— Αἴ, μάθε το λοιπόν, ἡ πατρὶς κινδυνεύει, μοῦ λέγει.

Δὲν κατελάμβανα καλὰ καλά, καὶ ἐν τούτοις τοῦτο μοῦ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν.

— Ἴσως ποτέ σου δὲν ἐσκέφθης τί εἶνε ἡ πατρίς, ἐπανέλαβε, θέσας τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου μου· εἶνε ὅλα ὅσα σὲ περικυκλόνουν, ὅσοι σὲ ἀνέθρεψαν καὶ σὲ ἔθρεψαν, ὅλοι ὅσοι σὲ ἠγάπησαν! Αὐτὴ ἡ πεδιὰς τὴν ὁποίαν βλέπεις, αὗται αἱ οἰκίαι, αὐτὰ τὰ δένδρα, αὗται αἱ κόραι αἱ ὁποῖαι περνοῦν ἐκεῖ γελῶσαι, εἶνε ἡ πατρίς. Οἱ νόμοι οἱ ὁποῖοι σὲ προστατεύουν, τὸ ψωμὶ τὸ ὁποῖον πληρόνεις μὲ τὸν κόπον σου, οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἀνταλάσσεις, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη ὁποῦ σοῦ ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ὁποίων ζῇς, εἶνε ἡ πα-

τρίς. Τὸ μικρὸν δωμάτιον ὅπου ἄλλοτε εἶδες τὴν μητέρα σου, αἱ ἀναμνήσεις τὰς ὁποίας σοῦ ἀφῆκε; τὸ χῶμα ὅπου ἀναπαύεται, εἶνε ἡ πατρίς. Τὴν βλέπεις, τὴν ἀναπνέεις παντοῦ. Φαντάσου, παιδί μου, τὰ δικαίωματά σου καὶ τὰ καθήκοντά σου, ὅλους τοὺς ἀγαπημένους σου, καὶ τὰς ἀνάγκας σου, τὰς ἀναμνήσεις σου καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην σου, ὅλα μαζῆ ἡνωμένα εἰς ἓν ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ θὰ εἶνε ἡ πατρίς!

Ἔτρεμα ἀπὸ συγκίνησιν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔχυνον δάκρυα ἄφθονα.

— Ἀ! ἐννόησα! ἀνέκραξα· εἶνε ἡ οἰκογένεια, ἀλλὰ πολύ, πολὺ μεγαλειτέρα, εἶνε τὸ μέρος τοῦ κόσμου, ὅπου ὁ θεὸς ἔβαλε τὸ σῶμά μας καὶ τὴν ψυχήν μας.

— Σωστά, Πέτρε, σωστά, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων στρατιώτης, λοιπὸν καταλαμβάνεις, δὲν εἶν' ἔτσι; τί τῆς χρεωστοῦμεν;

— Ἀ! βέβαια, τῆς χρεωστοῦμεν τὴν ζωήν μας· αὐτὸ εἶνε ζήτημα γενναιότητος πλέον.

— Καὶ δικαιοσύνης, παιδί μου, μοὶ εἶπεν ὁ γέρων· τὸ μέλος τῆς οἰκογενείας τὸ ὁποῖον δὲν συνεισφέρει εἰς αὐτὴν τὸ ἀνάλογόν του μέρος τῶν ὑπηρεσιῶν, δὲν ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του καὶ εἶνε κακὸς συγγενής· ὁ σύντροφος ὅστις δὲν ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς εταιρίας του μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις, κλέπτει τὸ κέρδος τὸ ὁποῖον λαμβάνει, δὲν εἶνε τίμιος ἄνθρωπος· ἐπίσης ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀπολαμβάνει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἔχῃ πατρίδα χωρὶς νὰ ἀναλαμβάνῃ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, πράττει ἔγκλημα κατὰ τῆς τιμῆς και εἶνε κακὸς πολίτης.

— Καὶ τί πρέπει νὰ κάμω, ὑπολοχαγέ, διὰ νὰ εἶμαι καλὸς πολίτης; ἠρώτησα.

— Νὰ κάμῃς διὰ τὴν πατρίδα σου ὅ,τι θὰ ἔκαμνες διὰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, εἶπε.

Δὲν ἀπήντησα τίποτε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἡ καρδία μου ἦτο ἐξωγκωμένη καὶ τὸ αἷμα ἀνέβραζεν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μου. Ἀλλ' εἰς τὸν δρόμον, ὅταν ἐπέστρεφα μοῦ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔβλεπα γραμμένους ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τοὺς λόγους τοῦ θείου μου. Ἔλεγα καὶ ἐγώ· «Κάμε διὰ τὴν πατρίδα σου ὅ,τι θὰ ἔκαμνες διὰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου...» Καὶ ἡ πατρὶς κινδυνεύει! οἱ ξένοι τὴν προσβάλλουν καὶ ἐγὼ κατασκευάζω *σβούραις*!...

Ἡ ἰδέα αὐτη τόσον μοῦ ἐκαρφώθη εἰς τὴν κεφαλήν μου ὅλην τὴν νύκτα, ὥστε τὴν ἐπαύριον ἐπέστρεψα εἰς Βινσένην διὰ ν' ἀναγγείλω εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν ὅτι κατετάχθην ἐθελοντὴς καὶ ὅτι ἀνεχώρουν εἰς τὰ σύνορα. Μὲ ἐνηγκαλίσθη, μ' ἔσφιγξεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ παρασήμου του καὶ ἀνεχώρησα ὑπερήφανος διὰ τὴν πρᾶξίν μου.

Ἰδοὺ πῶς, καλέ μου γείτων, κατετάχθην ἐθελοντὴς τῆς Δημοκρατίας, πρὶν ἀκόμη μοῦ φυτρώσουν οἱ ὀδόντες τῆς φρονήσεως».

Ταῦτα πάντα ἐλέχθησαν ἄνευ ἐμφάσεως, μετὰ τῆς φυσικῆς ἐκείνης εὐθυμίας τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θεωροῦσι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των οὔτε ὡς ἀξίαν, οὔτε ὡς βάρος. Ὁ Γεροπέτρος ὁμιλῶν ἐνεθουσία οὐχὶ ὑπὲρ ἑχυτοῦ ἀλλὰ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Προφανῶς ἐν τῷ δράματι τοῦ βίου του δὲν τὸν ἀπησχόλει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὑπεδύθη, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ δρᾶμα!

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀφιλοκερδείας, τῆς περιφιλαυτίας, μὲ συνεκίνησε. Παρέτεινα τὴν ἐπίσκεψίν μου καὶ τῷ ἔδειξα μεγάλην ἐμπιστοσύνην, ὅπως ἀξιωθῶ τῆς ἰδικῆς του. Μετὰ μίαν ὥραν, ἐγνώριζε τὰ κατ' ἐμὲ καὶ τὰς ἕξεις μου· ἤμην ἤδη παλαιὸς γνώριμός του.

Τῷ ὡμολόγησα μάλιστα τὴν δυσαρέσκειαν, ἣν μοὶ προὐξένησε πρό τινων στιγμῶν ἡ λάμψιν τοῦ λαμπτῆρός του. Ἤκουσε τὴν ἐξομολόγησίς μου μετὰ τῆς εὐθυμίας τῶν ἀγαθῶν καρδιῶν, αἵτινες λαμβάνουσι τὰ πάντα ἐκ τῆς καλῆς των ὄψεως. Δὲν μοὶ ὡμίλησε οὔτε περὶ τῆς ἀνάγκης, ἥτις ὑπεχρέου αὐτὸν νὰ ἐργάζηται ἐνῷ ἐγὼ παρέτεινον τὸν ὕπνον μου, οὔτε περὶ οὐδενός· ἀλλ' ἔπληξε μόνον τὸ μέτωπόν του μεμφόμενος ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του, καὶ μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐμφράξῃ τὴν διαφυὴν τῆς θύρας του.

Ὢ μεγάλη καὶ ὡραία ψυχή, ἐν ᾗ οὐδὲν μετατρέπεται εἰς πικρίαν, καὶ ἥτις τὴν ἰσχὺν αὐτῆς φυλάττει μόνον διὰ τὴν καλοκαγαθίαν καὶ τὸ καθῆκον!

15 *Ὀκτωβρίου.* Σήμερον τὴν πρωΐαν παρετήρουν μικρὰν χαλκογραφίαν, ἣν περιέβαλον ἐγὼ διὰ πλαισίου καὶ ἐτοποθέτησα ὑπὲρ τὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας μου· εἶνε σχεδίασμα, ἐν ᾧ ὁ Γκαβαρνῆ, σπουδαιογραφῶν, παρέστησε γέροντα στρατιώτην καὶ νεοσύλλεκτον.

Ἐραστικῶς παρατηρῶν τὰς δύω ταύτας μορφάς, οὕτω διάφορον καὶ ζωηρὰν ἐχούσας τὴν ἔκφρασιν, εἶδον ἀμφοτέρας λαβούσας ζωὴν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· τὰς εἶδον κινουμένας, τὰς ἤκουσα ὁμιλούσας· ἡ εἰκὼν ἐγένετο ζωντανὴ σκηνή, ἧς ἐγὼ ἤμην ὁ θεατής.

Ὁ γέρων στρατιώτης προὐχώρει βραδέως τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ νεαροῦ στρατιώτου στηρίζων. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, διὰ παντὸς κεκλεισμένοι, δὲν ἔβλεπον τὸν ἥλιον ἀκτινοβολοῦντα διὰ μέσου τῶν ἠνθισμένων καστανεῶν. Ἐν τῇ θέσει τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἐκρέματο χειρὶς κενή, καὶ ὁ ἕτερος τῶν μηρῶν ἐπηρείδετο ἐπὶ δρυΐνης κνήμης, πρὸς τῆς ὁποίας τὸν ξηρὸν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἦχον ἐπεστρέφοντο οἱ διαβάται.

Τὸ παλαιὸν τοῦτο ἐρείπιον τῶν πατριωτικῶν ἀγώνων θεωροῦντες οἱ πλεῖστοι ἀνέσειον τὴν κεφαλήν των μετὰ θλιβεροῦ οἴκτου, καὶ ἐξέφερον μομφὴν ἢ κατάραν.

— Ἰδοὺ εἰς τί χρησιμεύει ἡ δόξα! ἔλεγε χον-

δρός τις ἔμπορος ἀποστρέφων μετὰ φρίκης τὰ ὄμματα.

— Τί ἀξιοθρήνητος χρῆσις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς! ἐπανελάμβανε νέος τις φέρων ὑπὸ μάλης τόμον τινὰ φιλοσοφίας.

— Ὁ στρατιώτης θὰ ἔκαμνε καλλίτερα νὰ μὴ ἄφινε τὸ ἄροτρόν του, εἶπεν εἷς χωρικὸς μὲ ἦθος πανοῦργον.

— Δυστυχῆ γέρων! ἐψιθύρισε γυνή τις σχεδὸν συγκεκινημένη.

Ὁ γέρων ἤκουσε πάντα καὶ τὸ μέτωπόν του ἐρρυτιδώθη· διότι τῷ ἐφάνη ὅτι ὁ ὁδηγός του κατέστη σκεπτικός. Ταραχθεὶς οὗτος ἐξ ὅσων ἐπαναλαμβάνονται περὶ ἑαυτόν, μόλις ἀποκρίνεται εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ γέροντος, καὶ τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἀορίστως θεώμενον τὸ ἐνώπιόν του διάστημα,φαίνεται ὡς ἀναζητοῦν τὴν λύσιν προβλήματός τινος.

Ἐταράχθη ὁ πολιὸς μύσταξ τοῦ γέροντος,ὅστις ἐσταμάτησεν ἀποτόμως,καὶ κρατῶν διὰ τοῦ ὑπολειπομένου αὐτοῦ βραχίονος τὸν νέον του ὁδηγόν·

— Μὲ λυποῦνται ὅλοι, εἶπε, διότι δὲν ἐννοοῦν· ἀλλ' ἂν ἤθελα νὰ τοὺς ἀποκριθῶ!..

— Τί θὰ τοῖς ἔλεγες, πατέρα; ἠρώτησεν ὁ νεανίας περιέργως.

— Θὰ ἔλεγα κατὰ πρῶτον εἰς τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία λυπεῖται βλέπουσά με, νὰ χύσῃ τὰ δάκρυά της δι' ἄλλας δυστυχίας, διότι ἑκάστη πληγή μου μὲ ἐνθυμίζει ἕνα ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου. Εἰμπορεῖ κανεὶς ν'ἀμφιβάλῃ διὰ μερικὰς ἀφοσιώσεις· ἡ ἰδική μου ὅμως εἶνε φανερά. Φέρω ἐπ' ἐμοῦ ἐνδείξεις ὑπηρεσίας γεγραμμένας μὲ τὸν σίδηρον καὶ τὸν μόλυβδον τῶν ἐχθρῶν. Τὸ νὰ μὲ ταλανίζουν διότι ἔκαμα τὸ καθῆκόν μου, εἶνε ὡς νὰ ὑποθέτουν ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ τὸ προδώσω.

— Καὶ τί θὰ ἀπεκρίνεσθε εἰς τὸν χωρικόν, πατέρα;

— Θὰ τῷ ἀπεκρινόμην ὅτι διὰ νὰ ὁδηγῇ εἰρηνικῶς τὸ ἄροτρόν του, πρέπει νὰ εἶνε πρῶτον ἐξησφαλισμένα τὰ σύνορα, καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν ξένοι ἕτοιμοι νὰ ἁρπάξουν τὰ σπαρτά του, χρειάζονται βραχίονες διὰ τὴν ὑπεράσπισίν των.

— Ἀλλὰ καὶ ὁ σοφὸς νέος ἐκίνει ἐπίσης τὴν κεφαλήν του μεμφόμενος τὴν τοιαύτην χρῆσιν τῆς ζωῆς.

— Διότι δὲν εἰξεύρει τί δύνανται νὰ διδάξωσιν ἡ θυσία καὶ τὰ βάσανα. Τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀναγινώσκει αὐτός, ἡμεῖς τὰ ἐφηρμόσαμεν πρακτικῶς χωρὶς νὰ τὰ γνωρίζωμεν· τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας αὐτὸς χειροκροτεῖ ἡμεῖς τὰς ὑπερησπίσαμεν μὲ τὴν πυρίτιδα καὶ τὴν λόγχην.

— Καὶ μὲ θυσίαν τῶν μελῶν σας καὶ τοῦ αἵματός σας· ἐν τούτοις ὁ ἀστὸς ἐκεῖνος βλέπων τὸ ἠκρωτηριασμένον τοῦτο σῶμα ἀνέκραξεν· «Ἰδοὺ εἰς τί χρησιμεύει ἡ δόξα!»

— Μὴ τὸν πιστεύῃς, υἱέ μου· ἡ ἀληθὴς δόξα εἶνε ὁ ἄρτος τῆς καρδίας· αὐτὴ τρέφει τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν ὑπομονήν, τὴν γενναιότητα. Ὁ κύριος τῶν ὅλων ἔδωκεν αὐτὴν ὡς ἕνα ἐπὶ πλέον δεσμὸν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Τὸ νὰ θέλωμεν νὰ ἐκτιμώμεθα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν μας, δὲν εἶνε ὡς νὰ διατρανῶμεν πρὸς αὐτοὺς τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν συμπάθειάν μας; Ἡ ἀνάγκη τοῦ θαυμασμοῦ εἶνε μία τῶν ἀπόψεων τῆς ἀγάπης. Ὄχι, ὄχι, ἡ *δικαία* δόξα οὐδέποτε ἀνταμείβεται ἐπαξίως! Παιδίον, δὲν πρέπει νὰ οἰκτείρωμεν τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν γενναίαν τινὰ θυσίαν, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προκαλοῦν αἱ κακίαι μας καὶ αἱ ἀνοησίαι μας. Ἄχ, ἂν εἰμπόρουν νὰ ὁμιλήσω δυνατά, πρὸς ὅσους μοῦ ῥίπτουν διαβαίνοντες, βλέμμα οἴκτου, θὰ ἐφώναζον πρὸς τὸν νεανίαν ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τοὺς ὀφθαλμοὺς κατέστρεψαν προώρως αἱ καταχρήσεις· — «Τί ἔκαμες τοὺς ὀφθαλμούς σου;» Πρὸς τὸν ἀργὸν ὁ ὁποῖος σύρει μετὰ κόπου τὸ ἐκνενευρισμένον σαρκίον του· — «Τί ἔκαμες τοὺς πόδας σου;» Πρὸς τὸν γέροντα,τὸν ὁποῖον ἡ ποδάγρα τιμωρεῖ διότι δὲν ὑπῆρξεν ἐγκρατής·—«Τί ἔκαμες τὰς χεῖράς σου;» Πρὸς ὅλους—«Τί ἐκάματε τὰς ἡμέρας τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς σᾶς ἔδωκε, τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῆτε πρὸς ὄφελος τῶν ἀδελφῶν σας; Ἂν δὲν εἰμπορεῖτε ν'ἀποκριθῆτε, μὴ ἐλεεινολογῆτε πλέον τὸν γέροντα στρατιώτην, ὁ ὁποῖος ἠκρωτηριάσθη ὑπὲρ τῆς πατρίδος· διότι αὐτὸς τοὐλάχιστον εἰμπορεῖ νὰ δεικνύῃ τὰ σημεῖα τῶν πληγῶν του χωρὶς νὰ κοκκινίζῃ ἀπὸ ἐντροπήν».

16 *Ὀκτωβρίου*. Ἡ μικρὰ χαλκογραφία μὲ ἔκαμε νὰ ἐννοήσω καλλίτερον τὴν ἀξίαν τοῦ Γεροπέτρου καὶ τὸν ἐξετίμησα περισσότερον.

Πρὸ ὀλίγου ἐξῆλθε τοῦ ὑπερῴου μου δωματίου. Οὐδὲ ἡμέρα παρέρχεται πλέον χωρὶς νὰ ἔλθῃ νὰ ἐργασθῇ παρὰ τὴν πυράν μου, ἢ χωρὶς νὰ ὑπάγω ἐγὼ εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ καθήσω παρὰ τὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας του, ὅπως συνδιαλεχθῶμεν.

Ὁ γέρων πυροβολητὴς εἶδε πολλά, καὶ ἐνασμενίζει ἀφηγούμενος πάντα ὅσα εἶδε. Περιηγηθεὶς ἔνοπλος ἐπὶ εἰκοσαετίαν τὴν Εὐρώπην, ἐπολέμησεν ἄνευ μίσους, καὶ ὑπὲρ μίας μόνης ἰδέας —ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς ἐθνικῆς σημαίας! Ἡ ἰδέα αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ δεισιδαιμονία του, ἂν θέλετε, ἀλλ' ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ ἡ σωτηρία του.

Τὸ ὄνομα *Πατρὶς* ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτὸν ὡς περίαπτον κατὰ πάντων τῶν πειρασμῶν. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ φέρειν ἀξιοπρεπῶς μέγα τι ὄνομα θεωρεῖται βάρος μόνον ὑπὸ τῶν χυδαίων φύσεων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν θεωρεῖται ὡς ἐνθάρρυνσις.

— Κι' ἐγὼ εἶχα τὰς στιγμάς μου, μοὶ ἔλεγε προχθές, κατὰ τὰς ὁποίας μοῦ ἤρχετο διάθεσις νὰ *συμπεθεριάσω μὲ τὸν διάβολον*. Ὁ πόλεμος κάμνει τὸν ἄνθρωπον πολὺ χειρότερον ἀφ' ὅ,τι

εἶνε. Ὅταν κανεὶς ἀκατάπαυστα καίει, καταστρέφει, κρημνίζει, φονεύει, ἡ καρδία του σκληρύνεται, καὶ τῷ ἔρχονται ἐνίοτε παράδοξοι καὶ ζωηραὶ ἰδέαι. Ἀλλ' ἐγὼ κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἐνεθυμούμην τὴν πατρίδα, περὶ τῆς ὁποίας μοὶ εἶχεν ὁμιλήσει ὁ ὑπολοχαγός, καὶ ἔλεγα πρὸς τὸν ἑαυτόν μου· «Πέτρε, κύτταξε νὰ φανῇς ἄξιος τῆς πατρίδος σου». Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο κατόπιν τὸ ἐπερίπαιξαν! Ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ γελάσουν καὶ μὲ τὸν θάνατον τῆς μητρός των, ἔστρεψαν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ γελοῖον, ὡσὰν τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος νὰ μὴν ἦτο εὐγένεια ἔχουσα καὶ αὐτὴ τὰς ἀπαιτήσεις της! Τὸ κατ' ἐμὲ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω ἀπὸ πόσας ἀνοησίας μὲ ἐπροφύλαξεν ἡ ἰδέα «ἄξιος τῆς πατρίδος!» Ὅταν κατακουρασμένος ἀπὸ τὸν κόπον εὑρισκόμην εἰς τὴν ὀπισθοφυλακὴν καὶ ἤκουον πυροβολισμοὺς εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακήν, ἐνίοτε φωνή τις μοῦ ἔλεγεν· «Ἄφησε τοὺς ἄλλους νὰ τὰ διορθώσουν ὅπως εἰμπορέσουν, καὶ φύλαξε σήμερα τὸ δέρμα σου». Ἀλλ' αἱ λέξεις «φανοῦ ἄξιος τῆς πατρίδος» ἀντήχουν ἐντός μου καὶ ἔτρεχον νὰ βοηθήσω τοὺς συστρατιώτας μου. Ἄλλοτε ὅτε ἡ πεῖνα, τὸ ψῦχος, αἱ πληγαί, μὲ παρώξυνον καὶ κατέλυα εἰς τὴν καλύβην κανενὸς Γερμανοῦ μεμψιμοίρου, μοῦ ἤρχετο ὄρεξις νὰ τὸν *ξεπαστρέψω* καὶ νὰ καύσω τὴν καλύβην του· ἀλλ' ἔλεγον χαμηλοφώνως «φανοῦ ἄξιος τῆς πατρίδος» καὶ ἔφευγε μακράν μου πᾶσα ἰδέα φόνου καὶ ἐμπρησμοῦ. Διῆλθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ βασίλεια ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, φροντίζων πάντοτε νὰ μὴν ἀτιμάσω τὴν σημαίαν μου. Ὁ ὑπολοχαγός, βλέπετε, μὲ εἶχε μάθει μίαν μαγευτικὴν λέξιν ΠΑΤΡΙΣ! Δὲν ὠφείλομεν μόνον νὰ τὴν ὑπερασπισθῶμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν καταστήσωμεν μεγάλην καὶ ἀξιαγάπητον!

17 *Ὀκτωβρίου*. Σήμερον ἔμεινα ἐπὶ μακρὸν παρὰ τῷ γείτονί μου· ὄνομά τι τυχαίως λεχθὲν προὐκάλεσε νέαν ἐκμυστήρευσιν.

Τὸν ἠρώτησα ἂν καὶ τὰ δύω μέλη, τὰ ὁποῖα τῷ ἔλειπον, τὰ ἀπώλεσεν εἰς τὴν αὐτὴν μάχην.

— Ὄχι, ὄχι, μοὶ ἀπήντησε. Τὸ κανόνι μόνον τὸ πόδι μοῦ ἐπῆρε· ἀλλὰ τὸ χέρι μοῦ τὸ *ἔφαγαν* τὰ λατομεῖα τοῦ Κλαμάρτ.

Καὶ ἐπειδὴ τὸν ἠρώτησα τὰς λεπτομερείας·

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἁπλούστατον, ἐξηκολούθησε. Μετὰ τὴν μεγάλην καταστροφὴν τοῦ Βατερλῶ, ἔμεινα τρεῖς μῆνας εἰς τὸ φορητὸν νοσοκομεῖον διὰ ν' ἀφήσω καιρὸν εἰς τὸ ξυλοπόδαρό μου νὰ φυτρώσῃ. Μίαν φοράν, ἐπειδὴ ἤρχισα πάλιν νὰ χωλαίνω, ἔλαβα ἄδειαν ἀπὸ τὸν ταγματάρχην καὶ ἀνεχώρησα εἰς Παρισίους, ὅπου ἤλπιζα νὰ εὕρω κανένα συγγενῆ ἢ φίλον. Ἀλλὰ τίποτε, ὅλοι ἔφυγαν ἢ ἀπέθαναν· Θὰ ἤμην ὀλιγώτερον ξένος εἰς τὴν Βιέννην, εἰς τὴν Μαδρίτην, εἰς τὸ Βερολῖνον! Ἐν τούτοις μολονότι εἶχα ἕνα πόδι ὀλιγώτερον νὰ θρέψω, δὲν ἤμην δι' αὐτὸ καὶ εἰς καλλιτέραν κατάστασιν· ἡ ὄρεξίς μου εἶχεν ἔλθει, καὶ τὰ τελευταῖα χρήματά μου εἶχαν φύγει.

Ἀλήθεια, εἶχα ἀπαντήσει τὸν παλαιόν μου ταγματάρχην, ὁ ὁποῖος ἐνεθυμεῖτο ὅτι τοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν εἰς Μοντερῶ, καὶ μοὶ εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ μὲ προσλάβῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἴξευρα ὅτι εἶχε νυμφευθῆ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅτι εἶχε μέγαρον καὶ ἐπαύλεις· ὥστε εἰμπόρουν νὰ εἶμαι ἰσοβίως θαλαμηπόλος ἑνὸς ἑκατομμυριούχου, καὶ δὲν μὲ δυσηρέστει τοῦτο. Μοῦ ἔμενε μόνον νὰ μάθω ἂν δὲν εἶχα τίποτε καλλίτερον νὰ κάμω. Μίαν ἑσπέραν ἤρχισα νὰ σκέπτωμαι.

— Ἔλα, Γεροπέτρο, εἶπον μὲ τὸν νοῦν μου, πρέπει νὰ φερθῇς ὡσὰν ἄνδρας. Ἡ θέσις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ταγματάρχου δὲν εἶνε ἄσχημη· ἀλλὰ δὲν εἰμπορεῖς νὰ κάμῃς τίποτε καλλίτερον; Τὸ σῶμά σου ἀκόμη εἶνε εἰς καλὴν κατάστασιν. Δὲν χρεωστεῖς ἄρά γε ὅλας σου τὰς δυνάμεις εἰς τὴν πατρίδα, ὅπως ἔλεγεν ὁ θεῖός σου ὁ ὑπολοχαγός; Διατί νὰ μὴν ἀφήσῃς κανένα ἄλλον ἀδυνατώτερον ἀπὸ σὲ νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν θέσιν τοῦ ἀπομάχου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διοικητοῦ; Ἐμπρός, στρατιῶτα, πῦρ! ἀφ' οὗ σοῦ μένει ἀκόμη μία χείρ! Δὲν πρέπει ν' ἀναπαυθῇς πρὶν ἔλθῃ ἡ ὥρα.

Καὶ ὑπῆγα καὶ ηὐχαρίστησα τὸν διοικητήν μου, ἔπειτα δὲ προσέφερα τὰς ὑπηρεσίας μου εἰς ἕνα ἀρχαῖόν μου συστρατιώτην, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὸ λατομεῖον τοῦ Κλαμὰρτ καὶ ἔλαβε πάλιν τὴν σφύραν τοῦ μαρμαροκόπου.

Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας ἤμην ὡς νεοσύλλεκτος, δηλαδὴ ἐγυμναζόμην μᾶλλον παρὰ εἰργαζόμην· ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν καλὴν θέλησιν τί δὲν κατορθώνει κανείς; δὲν ἔγεινα μὲν περίφημος ἐργάτης, ἀλλ' ὁπωσδήποτε εἰργαζόμην ὅπως ἔπρεπε καὶ ἔτρωγα τὸν ἄρτον μου μὲ καλὴν ὄρεξιν, διότι τὸν ἐκέρδιζα εὐχαρίστως. Διότι καὶ ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ βάθος τοῦ λατομείου, ἐφύλαξα τὰς ἰδέας μου. Ἡ ἰδέα ὅτι εἰργαζόμην ὅσον ἠδυνάμην νὰ μεταβάλω τοὺς βράχους εἰς οἰκίας μὲ ηὐχαρίστει πάρα πολύ. Ἔλεγον μὲ τὸν νοῦν μου·

— Θάρρος, Γεροπέτρο, βοηθεῖς εἰς τὸ νὰ γείνῃ ὡραῖα ἡ πατρίς σου.

Καὶ τοῦτο μοῦ ἔδιδε θάρρος.

Κατὰ δυστυχίαν μεταξὺ τῶν συντρόφων μου ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον πολλὴν ἀδυναμίαν εἰς τὸ κονιάκ· καὶ μίαν ἡμέραν εἷς ἀπὸ αὐτοὺς ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν μέθην δὲν διέκρινε οὐδὲ τὴν μύτην του, ἐφαντάσθη ν' ἀνάψῃ τὸ σιγάρον του πλησίον μιᾶς ὑπονόμου, ἡ ὁποία ἦτο γεμάτη. Ἡ ὑπόνομος ἐπῆρε φωτιά, χωρὶς νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ, βέβαια, νὰ προφυλαχθῶμεν, καὶ ἀνετίναξεν ἓν μυδράλλιον χαλικίων, τὰ ὁποῖα ἐσκότωσαν τρεῖς ἀνθρώπους καὶ μοῦ ἀφήρπασαν τὸν βραχίονά μου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνη ἡ χειρὶς μοῦ μένει!

— Λοιπὸν εὑρέθητε πάλιν χωρὶς ἐπάγγελμα; εἶπον εἰς τὸν γηραιὸν στρατιώτην.

— Δηλαδὴ ἔπρεπε ν' ἀλλάξω, ἐπανέλαβεν ἡσύχως. Τὸ δύσκολον ἦτο νὰ εὕρω ἕν, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἔφθανον πέντε δάκτυλα ἀντὶ δέκα. Ἐν τούτοις τὸ εὗρηκα.

— Ποῖον;

— Ἔγεινα ὁδοκαθαριστὴς τῶν Παρισίων.

— Ὁδοκαθαριστής!

— Μάλιστα καὶ δὲν ἤμην διόλου δυσηρεστημένος. Τὸ σῶμα τῶν ὁδοκαθαριστῶν δὲν εἶνε τόσον κακῶς κατηρτισμένον, ὅσον φαίνεται. Ὑπάρχουν εἰς αὐτὸ παλαιαὶ ἠθοποιοί, αἱ ὁποῖαι δὲν κατώρθωσαν νὰ κάμουν οἰκονομίας εἰς τὸν καιρόν των, ἔμποροι χρεωκοπήσαντες εἰς τὸ χρηματιστήριον· εἴχομεν μάλιστα καὶ ἕνα καθηγητὴν γυμνασίου, ὁ ὁποῖος, ἂν τοῦ ἐπρόσφερες ἓν ποτήριον, σοῦ ἀπήγγελλε προθύμως λατινικὰ ἢ στίχους τραγῳδιῶν, κατ' ἐκλογήν σου. Ὅλοι αὐτοὶ δὲν εἰμπόρουν βέβαια νὰ διαγωνισθοῦν διὰ τὸ βραβεῖον Μοντυών, ἀλλὰ διὰ τὴν πτωχίαν των τοῖς συνεχωροῦντο τὰ ἐλαττώματά των, καὶ ἡ εὐθυμία παρηγόρει τὴν πτωχίαν. Ἤμην πτωχὸς καὶ ἐγώ, ἀλλὰ εὔθυμος ὅπως ὅλοι. Καὶ εἰς τὸν βόρβορον ἀκόμη τῶν δρόμων ἐφύλαξα τὴν ἰδέαν ὅτι τίποτε δὲν ἀτιμάζει ἐξ ὅσων εἰμποροῦν νὰ εἶνε ὠφέλιμα εἰς τὴν πατρίδα. «Γεροπέτρε, ἔλεγον, μετὰ τὸ σπαθὶ τὸ σφυρί, μετὰ τὸ σφυρὶ ἡ *σκοῦπα*· καταβαίνεις, γέρο μου, ἀλλὰ πάντοτε χρησιμεύεις διὰ κάτι εἰς τὴν πατρίδα».

— Ἐν τούτοις παρῃτήσατε ἐπὶ τέλους τὸ νέον σας ἐπάγγελμα; προσέθηκα.

— Διὰ νὰ τὸ ἀλλάξω μόνον, γείτονά μου· οἱ ὁδοκαθαρισταὶ σπανίως ἔχουν τοὺς πόδας των στεγνούς, καὶ ἡ ὑγρασία μοῦ ἀνανέωσε ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς πόνους τοῦ ἀληθινοῦ μου ποδός. Δὲν εἰμπόρουν πλέον νὰ τρέχω μὲ τοὺς ἄλλους ὁδοκαθαριστάς· ἠναγκάσθην νὰ καταθέσω τὰ ὅπλα. Ἰδοὺ δύω μῆνες ἀφ' ὅτου ἔπαυσα νὰ ἐργάζωμαι ὑπὲρ τῆς *ὑγιείας* τῶν Παρισίων. Κατ' ἀρχὰς ἐπαραζαλίσθην! Ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέλη μου μόνον ἡ δεξιά μου χεὶρ μοῦ ἔμενε, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶχε χάσει τὴν δύναμίν της. Ἀφ' οὗ ἐδοκίμασα ὀλίγον ἀπ' ὅλα, ἐξέλεξα τὰ *χαρτόνια*, καὶ τώρα κατασκευάζω θήκας διὰ τὰ λοφία τῆς ἐθνοφυλακῆς. Εἶνε ἔργον ὄχι πολὺ ἐπικερδές, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἕκαστος εἰμπορεῖ νὰ κάμῃ. Σηκονόμενος εἰς τὰς 4 καὶ ἐργαζόμενος ἕως εἰς τὰς 8 κερδίζω ἑξῆντα πέντε λεπτά! Διὰ τὴν τροφὴν καὶ τὸ ἐνοίκιόν μου ἐξοδεύω πενῆντα· μοῦ μένουν καὶ δέκα πέντε λεπτὰ δι' ἔκτακτα ἔξοδα. Εἶμαι λοιπὸν εὐτυχέστερος ἀπὸ πολλὰ βασίλεια, ἀφ' οὗ κατορθόνω νὰ φέρω εἰς ἰσοζύγιον τὸν προϋπολογισμόν μου, ἐξακολουθῶ δὲ καὶ πάλιν νὰ ὑπηρετῶ τὴν πατρίδα, διότι τῇ προμηθεύω θήκας διὰ τὰ λοφία της.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Γεροπέτρος μὲ προσεῖδε γελῶν, καὶ ἡ μεγάλη του ψαλὶς ἤρχισε νὰ κόπτῃ τὸ πράσινον ναστόχαρτον τῶν θηκῶν του.

Ἔμεινα συγκεκινημένος καὶ σύννους.

Καὶ ἄλλο μέλος τῆς ἱερᾶς φάλαγγος, ἥτις ἐν τῇ μάχῃ τοῦ βίου βαδίζει πρὸς τὰ πρόσω πρὸς παράδειγμα καὶ σωτηρίαν τοῦ κόσμου! Ἕκαστος τῶν γενναίων τούτων στρατιωτῶν ἔχει τὴν πολεμικήν του κραυγήν! Οὗτος μὲν τὴν πατρίδα, ἐκεῖνος τὴν οἰκογένειαν, ὁ ἄλλος τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλ' ὅλοι ἀκολουθοῦσι τὴν αὐτὴν σημαίαν, τὴν σημαίαν τῆς ἀφοσιώσεως. Τὸ ν' ἀγαπᾷ τις τι ὑπὲρ ἑαυτόν, ἰδοὺ τὸ μυστήριον παντὸς ὅ,τι μέγα. Τὸ νὰ δύναταί τις νὰ ζῇ ἐκτὸς τῆς προσωπικότητός του, ἰδοὺ ὁ σκοπὸς πάσης γενναίας ὁρμῆς!

Α. Π. Κ.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια ἴδε σελ. 720.

Κατ' ἀρχὰς ὁ μικρὸς Σταμπλῆ ἐφάνη ἀνεπίδεκτος ἀνατροφῆς· ὄχι διότι τῷ ἔλειπεν ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ εὐμάθεια, ἀλλὰ διότι ἦτο ἐκ τῶν ἀτιθάσσων ἐκείνων φύσεων, εἰς ἃς ἡ πρὸς τὴν ἀταξίαν ῥοπὴ καταπνίγει πᾶσαν δεξιότητα. Ὅθεν τρεῖς παιδαγωγοί, ἀλλήλους διαδεχθέντες, ἐξήντλησαν τὴν ὑπομονήν των καὶ ἀπαυδήσαντες ἐκ τῆς ἀεννάου πάλης τὸν ἀφῆκαν, ἀφοῦ πρῶτον ἔχασαν καὶ αὐτοὶ τὴν τέχνην των. Ἀπελπισθεὶς ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ, ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ αὐτὸν οἰκότροφον εἴς τι τῶν λυκείων ἐν Παρισίοις, ἐλπίζων ὅτι ὁ ξηρὸς ἄρτος, αἱ τιμωρίαι καὶ ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία, ἡ ἐπικρατοῦσα τότε εἰς τὰ σχολεῖα, ἤθελον ἐπὶ τέλους διορθώσει τὸν μικρὸν ἐκεῖνον τύραννον. Ἀλλ' ὁ ἀποχωρισμὸς δὲν ἐγένετο ἄνευ σπαραγμοῦ, διότι ὁ Βερνάρδος, καίτοι τοιοῦτος ὤν, ἦτο ἡ χαρά, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ λατρεία τῆς μητρός του· καὶ ὅτε ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως, ἡ καλὴ γυνὴ ᾐσθάνθη τὴν καρδίαν της ῥαγιζομένην· ἔλαβε τὸ τέκνον της εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ θλίβουσα αὐτὸ τὸ ἐνηγκαλίσθη μὲ τὸ προαίσθημα ὅτι δὲν θὰ τὸ ἐπανίδῃ πλέον.

Καὶ ἀληθῶς ἡ ἀτυχὴς μήτηρ δὲν ἐπανεῖδε τὸ τέκνον της· ἡ ὑγεία της ἐξησθένει ἐπαισθητῶς, διότι συνειθισμένη, ὡς ἦτο, εἰς τὸν ἐργατικὸν βίον ἔπασχε μένουσα ἀργή. Καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἐπλανᾶτο ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν, ὡς ψυχὴ ἐν τῷ ᾅδῃ, τὴν δὲ νύκτα, ἐὰν τῇ ἐπήρχετο ἐνίοτε ὁ ὕπνος, ἔβλεπε πάντοτε εἰς τὸ ὄνειρόν της τὴν μαρκησίαν ζητοῦσαν ἐλεημοσύνην πρὸ τῆς θύρας τοῦ μεγάρου της. Μόνος ὁ Βερνάρδος της ἔδιδε περὶ αὐτὴν ζωήν, φαιδρότητα καὶ κίνησιν· ὅθεν ἀφ' ὅτου ἡ οἰκία ἔπαυσεν ἀντηχοῦσα ἐκ τῶν εὐθύμων κραυγῶν του, ἀφ' ὅτου ἡ τεθλιμμένη μήτηρ δὲν ᾐσθάνετο πλέον πλησίον της τὸ μικρόν της τέκνον, ὅπερ τὴν ἐζάλιζε καὶ τὴν διεσκέδαζε, κατελήφθη ὑπὸ μαρασμοῦ καὶ μελαγχολίας. Ὁ σύζυγός της δὲν παρετήρησε τοῦτο ἀμέσως, διότι εἶχε

διατηρήσει τὴν δραστηριότητα καὶ τὰς ἐργατικάς του ἕξεις· σπανίως λοιπὸν ἔμενεν εἰς τὸν οἶκον καὶ πάντοτε εὑρίσκετο εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἐπαύλεις ἐπισκεπτόμενος τὰ κτήματά του καὶ ἐπιβλέπων τὰ πάντα ὁ ἴδιος, ἐνίοτε δὲ ἡ εὐχαρίστησίς του ἦτο νὰ κυνηγῇ τοὺς λαγωοὺς καὶ τὰς πέρδικας ἐντὸς τῶν δασῶν, ἔνθα οἱ προπάτορές του ἐφύλαττον ἄλλοτε τὸ κυνήγιον τῶν εὐπατριδῶν κυρίων των. Τέλος ὅμως παρετήρησε τὴν μελαγχολίαν τῆς συζύγου του.

— Τί ἔχεις; τῇ ἔλεγεν ἐνίοτε, διατί δὲν εἶσαι εὔθυμος; τί θέλεις; ὁμίλησέ μου ἐπὶ τέλους, τί σου λείπει;

— Ἀλλοίμονον! ἀπεκρίνετο ἡ τεθλιμμένη γυνή, μοῦ λείπει ὁ ἁπλοϊκὸς βίος, τὸν ὁποῖον ἐζῶμεν ἄλλοτε· ἤθελον νὰ ἀμέλγω πάλιν τὰς ἀγελάδας μας καὶ νὰ κατασκευάζω τὸ βούτυρόν μας· ἤθελον νὰ μαγειρεύω τὸ φαγητὸν τῶν ποιμένων μας καὶ τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐπαύλεως· ἤθελον νὰ ἐπανίδω τὸν μικρόν μου Βερνάρδον· ἤθελον νὰ εἰμποροῦσα πάλιν νὰ φέρω ἐδῶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὸ ἀφρόγαλα, τὰ αὐγὰ καὶ τὸ ἀχνίζον γάλα. Ἐνθυμεῖσαι, Σταμπλῆ, πόσον ἡ κυρία μαρκησία ἠγάπα τὸ ἀφρόγαλά μου; Τίς ἠξεύρει ἐὰν ἡ ἀγαπητή μου κυρία τρώγει πλέον τόσον καλόν!

— Μπά, μπά, ἀπήντα ὁ Σταμπλῆ, τὸ ἀφρόγαλα εἶναι παντοῦ καλόν· ἔσο ἥσυχος, ἡ κυρία μαρκησία οὐδενὸς στερεῖται, διότι ὁ μαρκήσιος δὲν ἔφυγεν ἀπ' ἐδῶ μὲ τὰς χεῖρας κενάς, καὶ στοιχηματίζω ὅτι ἔχει μαζί του περισσότερα χρυσᾶ λουδοβίκεια παρ' ὅσα ἔχομεν ἡμεῖς παλαιὰ τάλληρα. Ἐὰν δὲν ἠδυνήθη νὰ πάρῃ ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου του καὶ τὸ μέγαρόν του, τὸν κῆπόν του καὶ τὰ κτήματά του, τί δυνάμεθα νὰ κάμωμεν; μήπως πταίομεν ἡμεῖς; Πρέπει νὰ ἦσαι λογική· ὅσον δὲ διὰ τὸν Βερνάρδον σου, θὰ τὸν ἐπανίδῃς· ὁ μικρός μας *μάγκας* δὲν ἀπέθανε· νομίζεις ὅτι θὰ ἦτο καλλίτερον, ἀντὶ νὰ τὸν στείλωμεν νὰ σπουδάσῃ καὶ γείνῃ ἄνθρωπος, νὰ τὸν ἀφίναμεν ἐδῶ διὰ νὰ χαλᾷ τὸ θέρος τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν, καὶ τὸν χειμῶνα νὰ παίζῃ μὲ τὰ πτωχόπαιδα τοῦ χωρίου, κτυπούμενος καὶ κτυπῶν μὲ σφαίρας ἀπὸ χιόνα;

— Ἄφες αὐτά, Σταμπλῆ· δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ θέσις μας, καὶ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀφήσαμεν τὴν ἔπαυλίν μας, ἦτο κακὴ ἡμέρα.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ἐπαναλαμβανομένας εἰς ἑκάστην ὁμιλίαν τῆς συζύγου του, ὁ Σταμπλῆ ὕψωνε τοὺς ὤμους καὶ ἀνεχώρει δυσηρεστημένος. Ἐν τούτοις τὸ κακὸν ἐπηύξανεν ἀδιακόπως· διότι ἀσθενὴς τὸ πνεῦμα καὶ ὑπὲρ τὸ δέον εὐσυνείδητος, ὡς ἦτο ἡ ἀτυχὴς γυνή, κατήντησεν ἐπὶ τέλους νὰ σκέπτηται μετὰ τρόμου, ὅτι ἴσως ὁ σύζυγός της τὴν ἠπάτησεν· ἴσως ὅλη ἐκείνη ἡ περιουσία δὲν εἶχε κερδηθῇ τόσον τιμίως, ὅσον ἔλεγεν, ὅτι, πιθανόν, τὸ μέγαρον ἀπεκτήθη δι' ἀτίμων κερδῶν, μέχρις οὗ ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἀδιάλειπτος τοῦ πνεύματος συγκέντρωσις ἔφεραν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀμφιβολίας εἰς τὴν πεποίθησιν, ἀπὸ τῆς ἁπλῆς ὑπονοίας εἰς τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος, καὶ ἔκτοτε ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ σύζυγός της ἔκλεψε καὶ ἀπεγύμνωσε δι' ἀπάτης τοὺς κυρίους του, τὴν ἐβασάνιζεν ἀδιακόπως καὶ μετ' ὀλίγον κατήντησε μονομανία οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀφίνουσα αὐτὴν ἥσυχον. Εἰς μάτην ὁ σύζυγός της προσεπάθησε νὰ τῇ ἀποδείξῃ ὅτι ἦτο παραφροσύνη τὸ νὰ σκέπτηται οὕτω· ἡ παραφροσύνη αὕτη ἐδεινοῦτο ἀδιακόπως, μέχρις οὗ ὁ Σταμπλῆ, ὅστις παρ' ὀλίγον νὰ χάσῃ τὸν νοῦν του ἐκ τῆς θλίψεως, ἠναγκάσθη νὰ τὴν θέσῃ ὑπὸ περιορισμὸν καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπ' αὐτῆς. Διότι, ὅπου καὶ ἂν ἐπήγαινεν, ἐπανελάμβανεν, ὅτι ὁ σύζυγός της, αὐτὴ καὶ ὁ υἱός της ἦσαν οἰκογένεια κλεπτῶν καὶ καταχραστῶν. Τέλος δ' ἀπέθανεν ἐν ἀπεριγράπτῳ τοῦ πνεύματος ἐξάψει, νομίζουσα ὅτι ἤκουε τὴν χωροφυλακὴν καταφθάνουσαν ὅπως τὴν συλλάβῃ, καὶ ἐξορκίζουσα τὸν σύζυγόν της νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν μαρκήσιον τὸ μέγαρον καὶ ὅλα τὰ κτήματά του, προσθέτουσα ἐν τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ ὅτι εὐτυχὴς θὰ ἦτο, ἐὰν δυνηθῇ οὕτω νὰ σώσῃ τὴν κεφαλήν του ἀπὸ τῆς λαιμητόμου καὶ τὴν ψυχήν του ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς κολάσεως.

Ὁ Σταμπλῆ, ἀκριβῶς εἰπεῖν, δὲν ἦτο πνεῦμα ἰσχυρόν· ὅθεν ὁ θάνατος τῆς συζύγου του ἐβύθισεν αὐτὸν εἰς βαθυτάτην θλῖψιν καὶ κατέλιπεν αὐτῷ ἐντυπώσεις παραδόξους. Καίτοι εὐχαρίστως ἐδείκνυε περιφρόνησίν τινα πρὸς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν, διετήρει ὅμως πάντοτε κατὰ βάθος αἴσθημά τι σεβασμοῦ πρὸς τοὺς κυρίους, οὓς εἶχεν ἀντικαταστήσει· ἐξετάζων δὲ ἑαυτόν, εὕρισκε μὲν τὴν συνείδησίν του καθαρωτάτην, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ ἀναμνησθῇ αὐτῶν χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ ταραχήν τινα. Βαθμηδὸν ὅμως, ὅτε αἱ πρῶται ἐκεῖναι ἐντυπώσεις τοῦ θανάτου διελύθησαν, ἤρχισε νὰ ζῇ ὡς καὶ πρότερον, καὶ μετέφερε πρὸς τὸν ἀπόντα υἱόν του ὅλας του τὰς σκέψεις καὶ ὅλην του τὴν φιλοδοξίαν.

Ὁ Βερνάρδος, δεκαεξαετὴς γενόμενος, ἐπεράτωσε τὰς σπουδάς του καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πατρικόν του οἶκον. Ἦτο τότε νεανίας εὐειδής, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ῥαδινός· ἡ σφριγῶσα καρδία του, τὸ φλογερόν του βλέμμα εἶχον τὴν ζωηρότητα τῆς ἡλικίας του, ζωηρότητα, ἣν ἐξῆπτον ἔτι μᾶλλον αἱ πολεμικαὶ τάσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς ὀργώσης πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὰς νίκας. Μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ Βερνάρδου ὁ ἐν τῷ μεγάρῳ βίος οὐδὲν διέφερε τοῦ ἡσύχου βίου τῆς ἐπαύλεως· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ τὰ πάντα ἔλαβον νέαν φάσιν. Διότι ὁ νεανίας, ξένος ὢν πρὸς ὅσα εἶχον συμβῆ, ἐνθυμεῖτο ἀμυδρῶς μόνον τοὺς Λασεγλιὲρ καὶ εἶχε συγκεχυμένην μόνον ἰδέαν τῶν περιστάσεων, δι' ὧν ὁ πατήρ του εἶχε πλουτήσει· ὅθεν ἠδύνατο νὰ ἀπολαύῃ τῶν ἀγα-

θῶν τοῦ πλούτου καὶ τῆς θέσεώς του ἄνευ ἀνησυχίας, ἄνευ ἐλέγχου. Νέος ὢν εἶχεν ὅλας τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ὁρμὰς τῆς νεότητος, ἠγάπα τὸ κυνήγιον, ἐξήντλησε πολλοὺς ἵππους καὶ ἐξέπληξε τὸν τόπον διὰ τῆς πολυτελείας τῶν ὀχημάτων του· ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐξώδευεν ἀφειδῶς τὴν πατρικὴν περιουσίαν, τοῦτο δὲ πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις ὑπερηφάνως διέβλεπεν εἰς τὰς ἕξεις τοῦ υἱοῦ του τοὺς τρόπους μεγάλου κυρίου. Τὰ πάντα ἔβαινον λοιπὸν κατ' εὐχήν, ὅτε πρωΐαν τινὰ ὁ Βερνάρδος ἦλθε νὰ εὕρῃ τὸν πατέρα του, πρὸς ὃν ὡμίλησεν οὕτω·

— Πατέρα, σὲ ἀγαπῶ καὶ θὰ ἤμην εὐτυχὴς νὰ ζῶ πάντοτε πλησίον σου· ἀλλὰ ἡ ζωὴ αὐτὴ μὲ στενοχωρεῖ φρικτὰ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἀφήσω. Τί νὰ κάμω; εἶμαι δεκαοκτὼ ἐτῶν καὶ θεωρῶ ἐντροπήν μου νὰ καίω τὴν πυρίτιδά μου διὰ τοὺς λαγωούς, ἐνῷ δύναμαι νὰ τὴν καύσω πρὸς δόξαν τῆς Γαλλίας. Ὁ βίος ἐδῶ μὲ στενοχωρεῖ, μὲ φονεύει· εἰς τὸν ὕπνον μου βλέπω τὸν αὐτοκράτορα ἔφιππον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων του, καὶ ἐξυπνῶ αἰφνιδίως νομίζων ὅτι ἀκούω ἐκπυρσοκροτήσεις τηλεβόλων. Ἔφθασε λοιπὸν ἡ ἡμέρα νὰ πραγματοποιήσω τὰ ὄνειρά μου. Προτιμᾷς ἄρά γε νὰ μὲ ἴδῃς νὰ περνῶ τὴν νεότητά μου εἰς ματαίας διασκεδάσεις; Ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς, πρέπει νὰ ὑπερηφανεύεσαι διὰ τὴν ἀγάπην σου· μὴ κλαίεις, ἀλλὰ μᾶλλον χαῖρε συλλογιζόμενος ὁποίαν χαρὰν θὰ αἰσθανθῇς κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου. Ὢ! ὁποία χαρὰ ἀληθῶς! ὁποία ἡδονή! θὰ ἐπανέλθω λοχαγός, θὰ κρεμάσω τὸν σταυρὸν τῆς τιμῆς ὑπεράνω τοῦ προσκεφαλαίου σου καὶ τὸ ἑσπέρας καθήμενος πλησίον σου, παρὰ τὴν ἑστίαν, θὰ σοὶ διηγοῦμαι τὰ κατορθώματά μου.

Καὶ ὁ σκληρὸς ἀνεχώρησεν· οὔτε αἱ προτροπαί, οὔτε τὰ δάκρυα, οὔτε αἱ ἱκεσίαι ἴσχυσαν νὰ τὸν κρατήσουν, διότι τοιοῦτοι ἦσαν ὅλοι τότε· καὶ μετ' ὀλίγον αἱ ἐπιστολαί του ἔφθανον ὡς ἐκθέσεις ἐπίσημοι ἀποπνέουσαι ὅλαι τὴν ὀσμὴν τῆς πυρίτιδος· ὅλαι γεγραμμέναι τὴν ἐπιοῦσαν μάχης τινός. Καταταχθεὶς ὡς ἐθελοντὴς εἰς σύνταγμά τι τοῦ ἱππικοῦ, ἐγένετο ὑπαξιωματικὸς μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἔσσλιγκ, ἕνα δὲ μῆνα βραδύτερον εἰς τὴν μάχην τοῦ Βάγραμ διεκρίθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ προεβιβάσθη εἰς ἀξιωματικόν. Ὠθούμενος οὕτω ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς δόξης, ἔσπευδε γοργῷ τῷ βήματι πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν ἀποδειξάντων κατὰ τὸν Puissaye, ὅτι ἓν ἔτος πείρας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀποκτηθείσης ἀναπληροῖ κάλλιον ὅλας τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις καὶ τὰ εἰς τὰς πλατείας γυμνάσια. Ἑκάστη ἐπιστολὴ τοῦ Βερνάρδου ἦτο ὕμνος πρὸς τὸν πόλεμον καὶ πρὸς τὸν ἥρωα, πρὸς τὸν ἡμίθεον, τὸν ἐμπνέοντα καὶ διευθύνοντα αὐτόν. Ὅτε δέ, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1811, τὸ σύνταγμά του ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, χρησιμοποιῶν ἡμερῶν τινων ἄδειαν, ἔδραμε νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν γέροντα πατέρα του. Ὢ, πόσον θελκτικὸς ἦτο φέρων τὴν στολὴν τοῦ ὑπολοχαγοῦ τῶν Οὐσσάρων! ὁ κυανοῦς μανδύας του μὲ τοὺς ἀργυροῦς κροσσοὺς ἥρμοζε θαυμασίως εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ῥαδινὸν ἀνάστημά του. Ἐπὶ τῶν ὤμων του ἔφερεν ὑπερηφάνως τὸν πλούσιον μανδύαν του· τὰ ῥοδόχροα χείλη του ἐμειδίων χαριέντως ὑπὸ τὸν μέλανα μύστακά του· τὸ δ' ἐπιβλητικὸν αὐτοῦ ὕφος ἐπηύξανεν ἔτι μᾶλλον τὸ παρὰ τὸ πλευρὸν ἀνηρτημένον ξίφος του καὶ ὁ ἦχος τῶν ἐκ τοῦ ἀρενωποῦ βαδίσματός του ἠχούντων πτερνιστήρων του!

Ὁ Σταμπλῆ ἐθεώρει αὐτὸν ἀπαύστως μετ' ἀπλοϊκοῦ θαυμασμοῦ, κατεφίλει τὰς χεῖράς του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι αὐτὸς ἦτο τὸ τέκνον του.

Ὁ αὐτοκρατορικὸς ἀστήρ, ὡς ἥλιος περὶ τὴν δύσιν του, διέχυνεν ἤδη τὴν ζωηροτέραν του λάμψιν, ὅτε φρικίασις ἀκουσία διεπέρασεν αἴφνης τὴν καρδίαν τῆς Γαλλίας· διότι στρατὸς ἐκ πεντακοσίων χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἡ Γαλλία ἠρίθμει διακοσίας ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἐκ τῶν ἀνδρειοτάτων τέκνων της, διέβη τὸν Niemen, ὅπως κλονίσῃ τὴν Ἀγγλίαν πλήττων τὰ παγετώδη σπλάγχνα τῆς Ῥωσσίας. Τὸ σύνταγμα τοῦ Βερνάρδου ἀπετέλει μέρος τῆς ἐφεδρείας τοῦ ἱππικοῦ, τοῦ διοικουμένου ὑπὸ τοῦ Murat. Εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Σταμπλῆ ἔφθασεν ἐπιστολὴ χρονολογουμένη ἐκ Βίλνας, ἣν ἠκολούθησεν ἄλλη, δι' ἧς ὁ Βερνάρδος ἀνήγγελλεν ὅτι εἶχε γίνει ἴλαρχος μετὰ τὴν μάχην τῆς Βολοντίνας· βραδύτερον ἔφθασε καὶ τρίτη ἐπιστολή, καὶ πλέον οὐδέν. Μάτην αἱ ἡμέραι, αἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες παρήρχοντο· οὐδεμία εἴδησις! Ἐγνώσθη μόνον ὅτι κατά τινα μάχην, τὴν φοβερωτέραν τῶν νεωτέρων χρόνων, μάχην συμβᾶσαν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Μόσχας, ἡ νίκη ἐστοίχισεν εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ζωὴν εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν· εἴκοσι χιλιάδες φονευμένοι καὶ οὐδεμία ἐπιστολὴ παρὰ τοῦ Βερνάρδου!

Ὁ αὐτοκράτωρ εὑρίσκετο εἰς Μόσχαν, ἀλλὰ διατί δὲν ἔγραφεν ὁ Βερνάρδος; Ἐν τούτοις ὁ Σταμπλῆ ἤλπιζεν ἀκόμη καὶ προσεπάθει νὰ παρηγορηθῇ ὅτι ἀπὸ τοῦ Κρεμλίνου μέχρι τοῦ μεγάρου Λασεγλιὲρ ἡ ἀπόστασις ἦτο μεγίστη, πιθανὸν δὲ ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία νὰ μὴ ἐξετελεῖτο τακτικῶς καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἐν τούτοις θλιβεραὶ εἰδήσεις διαδίδονται· μετ' ὀλίγον αἱ ἀόριστοι ἐκεῖναι φῆμαι μεταβάλλονται εἰς κραυγὰς ἀπελπισίας, καὶ ἡ πενθοῦσα Γαλλία ἀριθμεῖ μετὰ τρόμου τὰ ἀπολειφθέντα λείψανα τῶν λαμπρῶν λεγεώνων της. Τί συνέβαινεν εἰς τὸ μέγαρον; Οἴμοι! Ὅ,τι συνέβαινεν εἰς ὅλας τὰς σπαραττομένας καρδίας, τὰς ἀναζητούσας τὰ τέκνα των εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἃς εἶχον ἀραιώσει τὰ μυδροβόλα καὶ οἱ παγετοὶ τῆς Ἄρκτου!

Ὁ Σταμπλῆ ἀπεφάσισε τότε νὰ ἀποταθῇ πρὸς

τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τῆς τύχης τοῦ Βερνάρδου, ἡ δὲ ἀπάντησις δὲν ἐβράδυνεν·«Ὁ Βερνάρδος ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην τῆς Μόσχας».

Ἡ θλῖψις δὲν φονεύει τὸν ἄνθρωπον· ὅθεν καὶ ὁ Σταμπλῆ δὲν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἐγήρασε κατὰ εἴκοσιν ἔτη· ἀπό τινος δὲ χρόνου ἐφαίνετο βυθισμένος εἰς εἶδός τι μαρασμοῦ μικρὸν διαφέροντος τῆς ἠλιθιότητος· οἱ κάτοικοι τὸν ἀπήντων πολλάκις πλανώμενον εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐν μέσῳ τοῦ καύσωνος ἢ ἐν καιρῷ βροχῆς, ἀσκεπῆ, ἀφῃρημένον καὶ μειδιῶντα τὸ ἀόριστον ἐκεῖνο καὶ ἀπαθὲς μειδίαμα, ὅπερ ἐμποιεῖ ἀλγεινοτέραν ἐντύπωσιν ἢ τὰ δάκρυα καὶ οἱ θρῆνοι. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον συνῆλθε, κατήντησε νὰ ἐννοήσῃ πρᾶγμά τι, διαφυγὸν μέχρι τοῦδε τὴν προσοχήν του· ὅτι δηλαδὴ δὲν εἶχεν οὔτε φίλους, οὔτε οἰκείους, καὶ εὑρίσκετο μόνος εἰς τὸν κόσμον· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ τῷ ἐφάνη προσέτι ὅτι ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς περιφρονήσεως καὶ τῆς ἀποδοκιμασίας. Καὶ ἀληθῶς οὕτως εἶχε· διότι ἐν ὅσῳ, διαρκούσης τῆς τρομοκρατίας, ὁ Σταμπλῆ ἐξηκολούθει ζῶν μετριοφρόνως εἰς τὴν ἔπαυλίν του, οὐδεὶς εἶχε προσέξει εἰς τὰς συνεχεῖς ἀγορὰς τῶν γαιῶν καὶ εἰς τὴν αἰφνίδιον αὔξησιν τῆς περιουσίας του· ἅμα ὅμως ἡσυχώτεραι ἡμέραι διεδέχθησαν τὰς φοβερὰς ταραχάς, καὶ ὁ ἐνοικιαστὴς τῆς ἐπαύλεως ἐγκατεστάθη ἀναφανδὸν εἰς τὸ μέγαρον, τότε ἡ περιέργεια καὶ ἡ προσοχὴ τοῦ κόσμου ἐκινήθησαν. Τέλος, ὅτε οἱ τίτλοι καὶ τὰ οἰκόσημα ἀνεφάνησαν ὡς συντρίμματα ναυαγίου ἐπιπλεύσαντα μετὰ τὴν τρικυμίαν, τότε πανταχόθεν ἠγέρθησαν κραυγαί, ὕβρεις καὶ συκοφαντίαι κατὰ τοῦ νέου κυρίου τοῦ μεγάρου. Καὶ τί δὲν ἐλέγετο! Οἱ μὲν ἐβεβαίουν ὅτι εἶχε κλέψει, ἀπογυμνώσει καὶ ἐκδιώξει τοὺς κυρίους του, οἱ δὲ ὅτι ἦτο μυστικὸς ὑπάλληλος τοῦ μαρκησίου καὶ τῆς μαρκησίας, καὶ ὅτι λαβὼν παρ' αὐτῶν χρήματα, ὅπως ἐξαγοράσῃ τὸ προγονικὸν αὐτῶν μέγαρον, κατεχράσθη τῆς ἐμπιστοσύνης των καὶ ἠρνεῖτο νὰ τοῖς τὸ ἀποδώσῃ. Οἱ εὔσπλαγχνοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, οἵτινες κατὰ τὸ 1793 ἤθελον εὐχαρίστως ἴδει τὴν κεφαλὴν τοῦ μαρκησίου πίπτουσαν ὑπὸ τὴν λαιμητόμον, ἤρχισαν νῦν νὰ ἐξυμνῶσι τὰς ἀρετάς του καὶ νὰ θρηνῶσιν ἐπὶ τῇ ἐξορίᾳ του. Καὶ οἱ μὲν ἀνόητοι καὶ κακοὶ ἔχαιρον, διότι εἶχον οὕτως ἀφορμὴν νὰ φλυαρῶσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτῶν τῶν τιμίων τὰ ὄμματα ἡ διαγωγὴ τῆς οἰκογενείας Σταμπλῆ ἦτο τοὐλάχιστον ὕποπτος. Τέλος ὁ θλιβερὸς θάνατος τῆς συζύγου του, οἱ ἔλεγχοι οἱ βασανίσαντες αὐτὴν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας της, ἔδιδον βάσιν καὶ εἰς τὰς ὑβριστικωτέρας τῶν ὑποθέσεων. Ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ταῦτα ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, ἣν ἐπεδείξατο ὁ Βερνάρδος κατὰ τὴν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον διαμονήν του, ἐκορύφωσαν τὸν φθόνον, καὶ τοῦτο ἦτο καθ' ὅλον τὸ Poitiers καὶ εἰς τὰ περίχωρα τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως. Τέλος δὲ καὶ αὐτὸς ὁ θλιβερὸς θάνατος τοῦ νεανίου ἐχρησίμευσεν ὡς πρόφασις κακολογίας· διότι οἱ πλεῖστοι ἀνεγνώρισαν δῆθεν ἐν αὐτῷ τὴν θείαν δίκην, τὴν τιμωροῦσαν τὸν ἔνοχον πατέρα, τινὲς δὲ μάλιστα προσέθετον, ὅτι ἡ τιμωρία αὕτη ἦτο ἀναλόγως μικρά· ὅθεν ἀντὶ νὰ λυπηθῶσι τὸν ἀτυχῆ Σταμπλῆ, ἀντὶ νὰ συμπαθήσωσι πρὸς τὸ ἄλγος του, ἔλαβον ἀπ' ἐναντίας τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του ὡς νέαν ἀφορμὴν κακολογίας.

Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἔζη ὁ Βερνάρδος, ὁ Σταμπλῆ κατεχόμενος ὅλος ὑπὸ τῆς στοργῆς καὶ τῆς πατρικῆς ὑπερηφανείας, οὔτε εἶχε παρατηρήσει τὴν κατ' αὐτοῦ ὑπάρχουσαν ἀποδοκιμασίαν, οὔτε εἶχε κἂν φαντασθῇ ὅτι ἐκακολογεῖτο. Οὕτω συμβαίνει πάντοτε· ὁ κόσμος θορυβεῖται, σχολιάζει, κακολογεῖ, ἐνῷ οἱ ὄντες τὸ ἀντικείμενον ὅλου τούτου τοῦ θορύβου ζῶσιν ἥσυχοι καὶ εὐδαίμονες, μὴ ὑποπτεύοντες τὴν τιμήν, ἣν ὁ κόσμος τοῖς κάμνει. Ἀλλ' ὅτε ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, τοῦ υἱοῦ του, ὅστις ἦτο τὸ πᾶν δι' αὐτόν, ὁ ἀτυχὴς γέρων ἔστρεψε περὶ ἑαυτὸν τὰ τεθλιμμένα βλέμματά του, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησεν οὔτε φιλικὴν χεῖρα τεινομένην πρὸς αὐτόν, οὔτε καρδίαν μετέχουσαν τοῦ ἄλγους του, οὔτε πρόσωπον συμπαθές. Τότε ἐνόησεν ἐπὶ τέλους, ὅτι πέριξ αὐτοῦ ὑπῆρχε κύκλος ἀποχωρίζων αὐτὸν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Καὶ τῷ ὄντι, οἱ μὲν χωρικοί του τὸν ἠχθρεύοντο, διότι ἐξῆλθεν ἐκ τῆς τάξεώς των, οἱ δ' εὐγενεῖς τῶν περιχώρων τῷ ἔστρεφον τὰ νῶτα, μὴ ἀνταποδίδοντες αὐτῷ οὐδὲ τὸν χαιρετισμόν του· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδία τὸν ἐλιθοβόλουν καὶ τὸν ὕβριζον· καὶ συνέβη αὐτῷ πολλάκις, ἐνῷ διέβαινε διὰ τοῦ χωρίου, ν' ἀκούσῃ νὰ λέγωσι μεταξύ των· «Ἰδοὺ ὁ ἄθλιος Σταμπλῆ, ὅστις ἐπλούτησεν ἀπογυμνώσας τοὺς κυρίους του!» Ὁ Σταμπλῆ διήρχετο λοιπὸν μὲ κεφαλὴν κεκλιμένην καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς δεδακρυμένους. Ὁ νοῦς του, ὅστις ὑπὸ τὸ διπλοῦν βάρος τοῦ γήρατος καὶ τῆς θλίψεως εἶχεν ἐπαισθητῶς ἐξασθενήσει, κατέπεσεν ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς περιφρονήσεως, καὶ ἡ συνείδησίς του, ἥτις ποτὲ δὲν ἦτο ἐντελῶς ἥσυχος, ἤρχισε πάλιν νὰ ταράττηται· ὅθεν ἐντὸς τοῦ πολυτελοῦς μεγάρου του, ἐντὸς τῶν ἀπεράντων κτημάτων του, ἔζησε μόνος, ἐλεεινὸς καὶ περιφρονημένος.

(Ἕπεται συνέχεια) ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἀνέρχεται εἰς 1,679,470 κατοίκους. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος, παραβαλλόμενος πρὸς τὸν διὰ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἔτους 1870 ἐξακριβωθέντα 1,457,894, παρουσιάζει αὔξησιν κατὰ 221,576 ἄτομα, ἥτις ἀναλογεῖ εἰς ἐτησίαν αὔξησιν 24,651 ἀτόμων, ἤτοι ὡς 1,69 τοῖς 100.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΣ «FIGARO»

Ἐν τῷ *Ἡμερολογίῳ* τοῦ ἔτους τούτου τῆς γνωστῆς παρισινῆς ἐφημερίδος «Figaro» δημοσιεύεται λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τοῦ μεγάλου τούτου δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου, ἧς τὰ κυριώτερα ὡς ἱκανῶς ἐνδιαφέροντα σταχυολογοῦντες μεταφέρομεν ἐνταῦθα.

Τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐφημερίδος διεξάγουσι τρεῖς διευθυνταὶ οἱ καὶ διαχειρισταὶ συνάμα, ἕτεροι δὲ τρεῖς εἰσὶν οἱ ἐργαζόμενοι ὡς γραμματεῖς τῆς Διευθύνσεως.

Προσωπικὸν τῆς συντάξεως.—Ἡ ὕλη τῆς ἐφημερίδος εἶνε, ὡς εἰκός, διῃρημένη εἰς πολλὰ κεφάλαια, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων εἰσὶν ὡρισμένοι ἴδιοι συντάκται, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἔχει ὡς ἕπεται· Κύρια ἄρθρα, συντάκται 7. — Πολιτικαὶ εἰδήσεις καὶ διάφορα, συντάκται 5.— Πρακτικὰ Βουλῆς καὶ Γερουσίας 5. — Πινακίδες (Carnet) 1. — Ποικίλα ἀρθρίδια 8. — Τὰ τῆς ἡμέρας 1. Εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου εἶνε ἀνατεθειμένη καὶ ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ ἀλλοδαποῦ τύπου διὰ τῆς συνεργασίας πολλῶν μεταφραστῶν. — Ἀνταποκριταὶ μόνιμοι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ 8. Πλὴν τούτων ἡ ἐφημερὶς κέκτηται καὶ ἄλλους ἀνταποκριτάς, οὓς ἐκπέμπει ἅμα παρουσιασθείσης σπουδαίας τινὸς περιστάσεως. — Ἀγροτικὰ 1.—Ἐπιστημονικὰ 1.—Δικαστικὰ 1.—Βιβλιογραφία 1.— Εἰδήσεις εἷς κύριος συντάκτης βοηθούμενος ὑπὸ 3 ἄλλων καὶ ἔχων εἰς τὴν διάθεσίν του 4 συλλέκτας εἰδήσεων (reporters). — Δημόσιαι συναθροίσεις 1. — Τηλεγραφήματα 1. — Μουσικαὶ συναυλίαι καὶ θέατρα 4. — Ἱπποδρόμιον 1.

Πλὴν τούτων ἡ ἐφημερὶς ἐπασχολεῖ κατ' ἔτος 4 ἢ 5 μυθιστοριογράφους εἰς σύνταξιν τῶν ἐν τῇ ἐπιφυλλίδι αὐτῆς δημοσιευομένων μυθιστορημάτων, πρὸς δὲ τούτοις πλείστους ὅσους *ἐκτάκτους* οὕτως εἰπεῖν συντάκτας, ἢ παρεργάτας, φίλους τῆς ἐφημερίδος.

Σύνταξις τοῦ φύλλου τῆς ἡμέρας. Τὴν 2αν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν οἱ συντάκται τῆς ἐφημερίδος ἄρχονται πάντες τῆς ἐργασίας. Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς καὶ Γερουσίας εὑρίσκονται εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν, οἱ μὲν ἐν τῷ θεωρείῳ τῶν δημοσιογράφων, οἱ δὲ ἐν τοῖς διαδρόμοις καὶ ταῖς αἰθούσαις τῶν νομοθετικῶν Σωμάτων, τείνοντες τὸ οὖς πανταχοῦ, λαμβάνοντες σημειώσεις, διαλεγόμενοι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ περὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, ταῦτα δὲ πάντα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παρασκευάσωσιν ὅσον ἔνεστι πληρεστέραν τὴν ἡμερησίαν αὐτῶν συγκομιδήν.

Οἱ ἐπὶ τῶν εἰδήσεων, τῶν ποικίλων, τῶν λογοπαιγνίων, αὐτοὶ εὑρίσκονται ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ἐφημερίδος, ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ γραφείῳ, δεχόμενοι τοὺς προσερχομένους ἵνα κομίσωσι τίς εἴδησιν τινά, τίς εὐφυολογίαν ἢ λογοπαίγνιον, τὰ ὁποῖα πάντα ὀφείλουσι νὰ συντάξωσι καὶ τακτοποιήσωσι. Ὁ ἀρχισυντάκτης ὑποδεικνύει εἰς ἕκαστον τῶν συνεργατῶν του τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας· αὐτὸς ἐπιθεωρεῖ, διορθοῖ, γράφων ἢ διαγράφων, τὰ ὑποβαλλόμενα αὐτῷ, καὶ ἐκλέγει τὰς τελευταίας λέξεις, αἵτινες θὰ κάμωσι τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀνατεθειμένου αὐτῷ κεφαλαίου.

Ἕτερος συντάκτης, ὁ ἐπὶ τῶν πληροφοριῶν, ἀπολύει τοὺς ἀγγελιαφόρους του κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν· ἀκίνητος αὐτὸς ἐν τῷ γραφείῳ του ἔχει οὕτω τὸ μέσον νὰ εὑρίσκεται πανταχοῦ, αὐτὸς δὲ καὶ ἐξελέγχει τὰς πληροφορίας, ἃς οἱ συνεργάται αὐτοῦ, αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι τῶν πραγμάτων ἐξ ἐπὶ τόπου παραστάσεως, ἐκόμισαν αὐτῷ.

Ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὁ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν παρίσταται εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἧς ἀφήγησιν ὀφείλει νὰ παραδώσῃ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος· ὁ δὲ ἐπὶ τῶν θεατρικῶν κάμνει τὸν τακτικόν του περίπατον διὰ τῶν θεάτρων, συνάγων ὅθεν διαβῇ πᾶσαν φήμην, πᾶσαν πληροφορίαν κυκλοφορουμένην ἐν τῷ θεατρικῷ κόσμῳ. Ὁ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τῆς ἡμέρας ἀναγινώσκει τὰς παρισινὰς ἐφημερίδας, ὧν τῶν κυριωτέρων ἄρθρων θέλει κάμει περίληψιν, ἵνα οὕτω ὑποβάλῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας πλήρη εἰκόνα τοῦ φρονήματος τοῦ γαλλικοῦ τύπου, ἐνῷ οἱ μεταφρασταὶ ἐκμυζῶσι τὰς ξένας ἐφημερίδας. Ἄλλος τις τρέχει εἰς τὰς πρεσβείας καὶ τὰ ὑπουργεῖα, παρὰ τοῖς πολιτικοῖς ἐκείνοις, ὧν τὸ δημόσιον εἶνε ἀνυπόμονον νὰ γνωρίσῃ τὰ φρονήματα, ἄλλος παρίσταται εἰς τὰ ἱπποδρόμια, τρίτος δέ τις ἀσχολεῖται εἰς θήραν, ἁλιείαν ἢ λεμβοδρομίαν ἐν τῷ Σηκουάνᾳ, ἄγων οὕτω κατ' ἀνάγκην βίον νομαδικόν, ἐνῷ ἐκ φυσικῆς κλίσεως θὰ ἐπροτίμα νὰ οἰκουρῇ πάντοτε.

Ἐνῷ δὲ ὁλόκληρος ὁ κόσμος οὗτος ἐν Παρισίοις σκέπτεται, τρέχει, γράφει, ἐργάζεται χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐφημερίδος, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ—ἐν Βελγικῇ, Ἀγγλίᾳ, Ἰταλίᾳ κτλ.—οἱ διάφοροι τῆς ἐφημερίδος ἀνταποκριταὶ εὑρίσκονται ἐν ἐνεργείᾳ ὅπως τηρῶσιν αὐτὴν ἐνήμερον εἰς τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ πόλει, ἣν ἕκαστος κατοικεῖ.

Μεταξὺ τῆς τρίτης καὶ ἕκτης μ.μ. εἷς τῶν διευθυντῶν δέχεται εἰς ἀκρόασιν ἕνα ἕκαστον τῶν συντακτῶν, ἐξετάζει καὶ συζητεῖ τὴν κομιζομένην αὐτῷ ὕλην, δέχεται ἢ ἀποκρούει τὸ γραφέν· εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα παραδίδονται εἰς τὸν ἀρχιεργάτην, τὸν ταξινόμον τῆς ὕλης, τὰ διάφορα ἄρθρα, ἅτινα πρέπει νὰ καταχωρισθῶσιν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς ἐπιούσης. Τὴν ἕκτην ὥραν οἱ στοιχειοθέται ἀρχίζουσι τὸ ἔργον αὐτῶν, οἱ δὲ συντάκται καταλείπουσι τὰ γραφεῖα διὰ μίαν ἢ δύο ὥρας.

Περὶ τὴν 8ην ἕκαστος ὀφείλει νὰ εὑρεθῇ πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, ἵνα διορθώσῃ τὰ πρῶτά του δοκίμια, ἀναγνώσῃ τὰς ἑσπερινὰς ἐφημερίδας καὶ

διαλεχθῇ περὶ τοῦ αὐρινοῦ φύλλου· ἀλλ' οἱ ἐπὶ τῶν θεατρικῶν συντάκται ἀναλαμβάνουσι τὸ ἔργον τρέχοντες, ἐὰν μὲν εἶνε πρώτη παράστασις ἔργου τινός, ὅλοι εἰς αὐτήν, ἐὰν δὲ δὲν δίδεται νέον ἔργον, εἰς διάφορον ἕκαστος θέατρον. Ἡμίσειαν δὲ ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπανέρχονται εἰς τὸ γραφεῖον, ἵνα προσθέσωσιν εἰς τὸ ἄρθρον αὐτῶν, εἰς τὴν ἡμερησίαν ἀφήγησίν των, πᾶν τυχὸν νέον συμβὰν τῆς ἑσπέρας, ἤ τινα εἴδησιν, τὴν ὁποίαν ἔμαθον κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν.

Τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἄρχεται ἡ εἰς σελίδας ταξινόμησις τῆς ὕλης, τότε δὲ γίνεται καὶ ἡ τελευταία ἐπιθεώρησις· τὴν δευτέραν δὲ μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἢ καὶ βραδύτερον πολλάκις, ἕκαστος ἀποχωρεῖ εἰς τὰ ἴδια, ἵνα κοιμηθῇ καὶ ἀνακτήσῃ δυνάμεις, ὅπως τὴν ἐπιοῦσαν ἐπαναλάβῃ εὐθύμως καὶ ἐρρωμένως τὸν ἐπίπονον αὐτὸν καὶ ἐκνευριστικὸν βίον.

Διὰ τοιαύτης ἐργασίας παρασκευάζεται ἕκαστον φύλλον τῆς περιωνύμου ἐφημερίδος, ὁμολογητέον δὲ ὅτι οἱ ἀναγνῶσται αὐτῆς ἐλάχιστα δύνανται νὰ παραπονεθῶσι διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὸ διασκεδαστικὸν τῶν παρεχομένων αὐτοῖς ἀναγνωσμάτων. Κατὰ τοῦτο ὁ «Figaro» ἁμιλλᾶται πρὸς τὰς καλλίστας τοῦ εἴδους του γαλλικὰς καὶ ξένας ἐφημερίδας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ διάδοσις αὐτοῦ αὐξάνει σημαντικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Οὕτω, ἐνῷ κατὰ τὸ 1879 ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ ηὔξησε κατὰ 8,000 ἀντίτυπα, νέα αὔξησις κατὰ 10,000 ἐγένετο τῷ 1880.

Ἰδοὺ δὲ στατιστική τις τῶν ἐκτυπουμένων φύλλων τῆς ἐφημερίδος·

Ἀριθμὸς τῶν ἐκτυπουμένων φύλλων. Τὸ ὅλον τῶν κατ' ἔτος ἐκδιδομένων φύλλων τοῦ «Figaro» εἶνε κατὰ μέσον ὅρον 30,295,000. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται χάρτης, ἕλκων βάρος 1,060, 325 χιλιογράμμων. Ὁ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον πληρονόμενος φόρος ὑπὸ τοῦ τυπογραφείου ἀνέρχεται εἰς 220,547 φράγκα ἐτησίως, πλὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ κατασκευαστοῦ πληρονομένου κατὰ τὴν ἐκ τοῦ καταστήματος ἐξαγωγὴν τοῦ χάρτου.

Ἡ μεγάλη αὕτη διάδοσις τῆς ἐφημερίδος ὀφείλεται τοῦτο μὲν εἰς τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πληροφοριῶν, ἃς μεταδίδει τοῖς ἀναγνώσταις αὐτῆς, τοῦτο δὲ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν συντακτῶν της καὶ τὸ χαριτολόγον καὶ ποικίλον τοῦ ὕφους αὐτῶν, ὅπερ καθιστᾷ αὐτὴν ἐπιζήτητον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μὴ ἀσπαζομένους τὰς πολιτικὰς αὐτῆς δοξασίας.

Πλὴν τοῦ τακτικοῦ φύλλου καθ' ἕκαστον Σάββατον ἡ Διεύθυνσις τῆς ἐφημερίδος ἐκδίδει καὶ *φιλολογικὸν παράρτημα* εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα, κατὰ τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην ἡ ἔκδοσις τοῦ φύλλου εἶνε κατὰ 15,000 ἀντίτυπα ὑπερτέρα ἢ τὸ σύνηθες. Πολλὰ τῶν *παραρτημάτων* τούτων εἶνε εἰκονογραφημένα, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτῶν εἶνε θέματα φιλολογικά, ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά, διηγήματα, βιογραφίαι κτλ.

Αἴθουσα εἰδήσεων. Ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία εἶνε ἡ αἴθουσα τῶν εἰδήσεων τῆς ἐφημερίδος. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ἧς ἡ εἴσοδος εἶνε ἐλευθέρα εἰς πάντας, ὑπάρχουσιν ἐκτεθειμέναι ἐν ἐπὶ τούτῳ πίναξι πᾶσαι αἱ τῆς ἡμέρας τηλεγραφικαὶ εἰδήσεις, ἃς οὕτω δύναταί τις νὰ μάθῃ κατὰ πᾶσαν ὥραν. Πλὴν ὅμως τούτου, ἡ αἴθουσα εἶνε πάντοτε διακεκοσμημένη οὕτως, ὥστε ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆς καθίσταται ἱκανῶς ἐνδιαφέρουσα. Οὐχὶ σπανίως εἰσὶ διωργανωμέναι ἐν αὐτῇ μικραὶ ἐκθέσεις ποικίλων ἀντικειμένων· οὕτως ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ἔτους ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἔκθεσις διαφόρων δώρων τῆς πρωτοχρονιᾶς, βιβλίων, κομψοτεχνημάτων, παιγνίων, σκευῶν χρυσοχοϊκῆς, κτλ. εἶτα, ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ, ἀπεικονισμάτων τῶν ἀξιολογωτέρων ἔργων τῆς συγχρόνου ἰταλικῆς γλυπτικῆς, καὶ κατόπιν ἔκθεσις ὅλων τῶν σχεδιογραφημάτων τῶν εἰκόνων, αἵτινες εἶχον ὑποβληθῆ εἰς τὸν ἐτήσιον διαγωνισμὸν τῆς ζωγραφικῆς.

Κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον ἠδύνατό τις ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ νὰ εὕρῃ πᾶσαν πληροφορίαν περὶ λουτρῶν, καὶ τῶν διαφόρων πόλεων, ἐν αἷς εὑρίσκοντο τοιαῦτα. Μέγας χάρτης τῆς Γαλλίας ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ ἀνηρτημένος, ἐφ' οὗ ἐσημειοῦντο πᾶσαι αἱ ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσαι θέρμαι καὶ αἱ ἐπιθαλάσσιοι πόλεις, ἔνθα ἕκαστος ἐσκόπει νὰ μεταβῇ τὸ θέρος, προχειρότατα δὲ εὕρισκε καὶ ὅλας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τῶν δαπανῶν τοῦ ταξειδίου, ἐνοικίου, διατροφῆς κτλ. Ἅμα δ' ὡς ἐγένοντο αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, τὸν χάρτην τοῦτον ἀντικατέστησεν ἄλλος, χάρτης πολιτικὸς τῆς Γαλλίας, περιλαμβάνων τὰς εἰκόνας ὅλων τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, ἐπὶ δὲ τῇ προσεγγίσει τῆς θεατρικῆς περιόδου καὶ τῶν ὑποκριτῶν τῶν ἐπισημοτέρων θεάτρων τῶν Παρισίων.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὰ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐφημερίδος, ἐφ' ἧ εἶνε τεταγμένος εἰδικὸς ὑπάλληλος ἐπιτετραμμένος τὴν ἐποπτείαν τοῦ σπουδαίου τούτου τμήματος τῆς ὑπηρεσίας, εἰς ἣν ἀνάγονται αἱ

Συνδρομαὶ—Γνωστοποιήσεις—Εἰσπράξεις. Αἱ συνδρομαὶ γίνονται δεκταὶ ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἐφημερίδος ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ὑπαλλήλων, αἱ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ταχυδρομικῶς.

Οἱ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ὑπάλληλοι ἔργον ἔχουσι νὰ καταγράφωσι τοὺς συνδρομητὰς εἰσπράττοντες τὸ τίμημα, νὰ δέχωνται αἰτήσεις περὶ ἀλλαγῆς διευθύνσεως καὶ τέλος νὰ λαμβάνωσι σημείωσιν πάσης παρατηρήσεως ὑποβαλλομένης ὑπό τινος συνδρομητοῦ.

Καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ὁ ταμίας καταρτίζει πίνακα τῶν εἰσπράξεων τῆς ἡμέρας, ἃς παραδίδει εἰς τὸ γενικὸν ταμεῖον τῆς ἐφημερίδος.

Ὡς πρὸς τὰς γνωστοποιήσεις αὗται γίνονται δεκταὶ εἰς εἰδικὸν κατάστημα, τὸ τῶν κκ. Dol-

lingen, Séguy et Cie. Αἱ ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεις ἀνέρχονται ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον εἰς 1,400,000 φράγκα.

Ἐκτύπωσις τῆς ἐφημερίδος. Εἷς διευθυντὴς τοῦ τυπογραφείου ἔχει διὰ συμβολαίου ἀναλάβει πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ ἐκτύπωσιν τῆς ἐφημερίδος.

Ἅμα τῆς συνθέσεως περατωθείσης, αἱ τέσσαρες σελίδες τῆς ἐφημερίδος φέρονται εἰς τὸ τμῆμα τοῦ ἀρχιπιεστοῦ, ἔνθα διὰ ποικίλης ἐργασίας παρασκευάζονται αἱ στερεότυποι πλάκες, αἵτινες θέλουσι τεθῆ εἰς τὰ πιεστήρια. Ὀκτὼ τοιαῦται πλάκες τίθενται εἰς ἕκαστον τούτων, οὕτω δὲ κατορθοῦται ἡ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐκτύπωσις δύο φύλλων ὑφ' ἑκάστου πιεστηρίου, ὥστε τὸ ὅλον ποσὸν τῶν φύλλων ὅπερ ἐξάγει ἕκαστον φθάνει ἀπὸ 20 μέχρι 22 χιλιάδων καθ' ὥραν· οὕτω τὰ τρία ἐν ἐνεργείᾳ πιεστήρια παράγουσι καθ' ὥραν μέχρις 60,000 ἀντιτύπων τῆς ἐφημερίδος.

Διανομὴ καὶ ἀποστολή. Ἅμα ἐξερχόμενα τῶν πιεστηρίων τὰ φύλλα μετροῦνται μηχανικῶς ἀνὰ 100, παραλαμβάνουσι δ' αὐτὰ ὑπάλληλοι ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἀριθμοῦ. Καὶ τὰ μὲν προωρισμένα διὰ τὴν ἐν Παρισίοις πώλησιν παραδίδονται εἰς μεταπράτας, τὰ διὰ τοὺς ἔξω συνδρομητὰς καὶ πράκτορας τῆς ἐφημερίδος ἀναβιβάζονται εἰς αἴθουσαν, ἔνθα ἑξήκοντα γυναῖκες καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι ἐπιλαμβάνονται τῆς διπλώσεως καὶ περιδέσεως αὐτῶν. Τὴν ἐν Παρισίοις διανομὴν ἐνεργοῦσιν 60 διανομεῖς ἀρχόμενοι τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς 4 ὥρας τῆς πρωΐας, διανέμοντες δὲ ἕκαστος κατὰ μέσον ὅρον 200 ἀντίτυπα. Ἡ δὲ κατὰ φύλλα πώλησις εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς ὑπάλληλον ἔχοντα εἰς τὴν διάθεσίν του 40 διανομεῖς, δι' ὧν ἀποστέλλει τὰ φύλλα εἰς τοὺς βιβλιοπώλας καὶ τοὺς πωλητὰς τῶν *κιοσκίων*. Ἡ κατὰ φύλλα πώλησις ἀνέρχεται ἐν μὲν Παρισίοις εἰς 10,000,000 περίπου ἐτησίως, εἰς τοσαῦτα δὲ περίπου καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐξ ὧν εἰσπράττονται κατ' ἔτος περὶ τὰ 2,500,000 φράγκα.

Λογιστική. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς ἡ λογιστικὴ ὑπηρεσία τῆς ἐφημερίδος συντάσσει κατάστασιν τῶν τε εἰσπράξεων καὶ τῶν δαπανῶν τοῦ μηνός. Καὶ ἐκεῖναι μὲν ἀνέρχονται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 500,000 φράγκα κατὰ μῆνα, αὗται δὲ εἰς 300,000 κατὰ μῆνα ὡσαύτως. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀφαιρέσεως τῶν δαπανῶν ἀπὸ τῶν εἰσπράξεων εἶνε το καθαρὸν κέρδος τῆς ἐφημερίδος. Τὸ ποσὸν τοῦτο ὁρίζεται κατὰ μῆνα, ὡς καὶ ἡ ἐν γένει κατάστασις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τῆς Ἑταιρίας. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ἐπιθεωροῦνται καθ' ἕκαστον μῆνα, τὰ δὲ βιβλία ἐξελέγχονται ὑπὸ ἐπταμελοῦς συμβουλίου διοριζομένου παρὰ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς ἐφημερίδος.

Διανομὴ μερισμάτων εἰς τοὺς μετόχους. Τὸ αὐτὸ συμβούλιον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Διευθύνσεως ὁρίζει τὰ πληρωτέα ποσὰ ἐκ τοῦ ὅλου μερίσματος τοῦ ἔτους. Εἰδικὴ ὑπηρεσία ὑπάρχει πρὸς τοῦτο ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἐφημερίδος. Πληρώνονται δὲ συνήθως τὰ ποσὰ ταῦτα εἰς τέσσαρας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, ἤτοι τὸν Ἀπρίλιον, Ἰούλιον, Ὀκτώβριον καὶ Δεκέμβριον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ ὅλου ἐτησίου μερίσματος καταβάλλεται τοῖς μετόχοις κατὰ Μάρτιον τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐτησίαν γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς ἐφημερίδος.

Κατὰ τὰ 8 τελευταῖα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1880, ἡ Ἑταιρία τῆς Ἐφημερίδος διένειμε τοῖς μετόχοις τὰ ἑπόμενα κέρδη:

1872	655,654. 35
1873	801,317. 19
1874	1,032,518. 82
1875	1,222,363. 64
1876	1,154,843. 02
1877	1,241,921. 98
1878	1,496,155. 28
1879	1,894,991. 90

Διὰ δὲ τὸ 1880, κατὰ τὸ ἐννεάμηνον μόνον διάστημα ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου, τὰ κέρδη τῆς ἐφημερίδος ἀνῆλθον εἰς 1,693,256, 65.

Ἐν γένει περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ ἔποψιν παρέχει ἀκριβῆ ἰδέαν ἡ ἑπομένη ἀνακεφαλαίωσις τῶν εἰρημένων·

Προσωπικὸν τῆς ἐφημερίδος

Συντάκται	50
στοιχειοθέται	30
πιεσταί, ἐργάται κτλ.	25
ὑπάλληλοι τῆς διοικήσεως	20
διεκπεραιωταί	8
ὑπηρέται	12
διανομεῖς	80
γυναῖκες ἐπὶ τῆς διπλώσεως	60
σφηκωταὶ κτλ.	20
ἁμαξηλάται	10
Ἐν ὅλῳ	315

Οἱ εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦτο ἐτησίως καταβαλλόμενοι μισθοὶ ἀνέρχονται εἰς πλέον τῶν 800,000 φράγκων.

Τὰ δὲ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον πληρονόμενα ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος εἰσὶ τὰ ἑπόμενα·

Ταχυδρομικὰ	340,000 φρ.
Φόρος τυπογραφικὸς ἐπὶ τοῦ χάρτου	220,000 »
Φόρος χαρτοσήμου κ. ἄ.	50,000 »
Ἐν ὅλῳ	610,000 φρ.

Τέλος τὸ εἰς τοὺς μετόχους διανεμηθὲν ποσὸν ἀπὸ τοῦ 1872 ἀνῆλθεν εἰς 6,144,000 φράγκα ἐπὶ μετοχικοῦ κεφαλαίου 1,200,000 φράγκων.

Γραμματεύς τις τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ἀργοπορήσας ποτέ, ἐδικαιολογεῖτο λέγων ὅτι τὸ ὡρολόγιόν του τὸν ἠπάτησε· «Τότε, ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ Οὐάσιγκτων, πρέπει νὰ προμηθευθῇς νέον ὡρολόγιον ἢ ἐγὼ ἄλλον γραμματέα».

ΤΑ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΜΥΡΜΗΚΩΝ

Ἔκπαλαι προσείλκυσαν τοὺς φυσιοδίφας ὁ βίος καὶ τὰ ἔθιμα τῶν μυρμήκων,τῶν ἐργατικῶν τούτων δημοκρατικῶν τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, οἵτινες, εἰ καὶ ἐλάχιστοι τὸ σῶμα, εἰσὶ τοσαύταις διανοητικαῖς ἰδιότησι παρεσκευασμένοι, ὥστε δικαίως προσήκει αὐτοῖς μετὰ τὸν ἄνθρωπονή πρώτη θέσις. Ἐπικρατεῖ ἐν γένει ἡ ἰδέα ὅτι ὁ λίαν ἐνδιαφέρων οὗτος κλάδος τῆς βιολογίας ἀνεδιφήθη ὁλοτελῶς, καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ τις βλέμμα εἰς οἱονδήποτε ἐγχειρίδιον τῆς ζωολογίας, ὅπως μυηθῇ εἰς τὰ ἀπόκρυφα τῶν μικρῶν τούτων νουνεχῶν ὄντων. Ἡ ἰδέα αὕτη ὅμως ἐστὶ λίαν σφαλερά. Γινώσκομεν ναὶ μὲν τὰ κυριώτερα τοῦ κοινωνικοῦ βίου διαφόρων εἰδῶν μυρμήκων, ἀλλ' εἰσὶ ἡμῖν ὅλως ἄγνωστοι αἱ ψυχικαὶ ἰδιότητες ἑκάστου ἀτόμου. Ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις πρῶτος ὁ Ἄγγλος φυσιοδίφης Λούβοκ ἀνέθρεψεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του φωλεὰς μυρμήκων, καὶ διὰ πολυετῶν παρατηρήσεων ἐσπούδασε τὰς ἰδιότητας αὐτῶν. Αὐτῷ ὀφείλομεν ὀλίγας πληροφορίας περὶ τῶν αἰσθητηρίων τῶν μυρμήκων, τῶν κυριωτέρων δηλ. ὀργάνων τοῦ ψυχικοῦ αὐτῶν βίου. Ὁ εὐφυὴς φυσιοδίφης παρετήρησεν ὅτι οἱ μύρμηκες ὁδηγοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς ὀσφρήσεως· ἔχουσι μὲν ὀφθαλμούς, οἵτινες σύγκεινται ἐξ ἀπειραρίθμων διαμερισμάτων, ἀλλὰ τὸ ὁρατικὸν ἐστὶ ἐλάχιστα ἀνεπτυγμένον, διότι τὰ λίαν εὐφυῆ πειράματα τοῦ Λούβοκ ἀπέδειξαν ὅτι οἱ μύρμηκες διακρίνουσι μόνον τὰ ὀλίγα ἑκατοστόμετρα ἀπέχοντα ἀντικείμενα. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁδηγοῦνται κυρίως ὑπὸ τῆς ὀσφρήσεως, καὶ ἐὰν αἴφνης ἀπολέσωσι τὰ ἴχνη, σταματῶσιν ἐν ἀμηχανίᾳ,ἂν καὶ τὸ ζητούμενον ἀντικείμενον εὑρίσκεται πλησίον αὐτῶν. Οἱ μύρμηκες εἶναι ἀπεναντίας λίαν εὐαίσθητοι πρὸς χρώματα· ἐν ταῖς τεχνηταῖς φωλεαῖς τοῦ Λούβοκ, αἵτινες ἦσαν ἐν μέρει ἠνεῳγμέναι,ἀπέφευγον ἐπιμόνως τὰ μέρη τὰ κεκαλυμμένα δι' ἐρυθρῶν ἢ ἰοχρόων ὑάλων, ἐν ᾧ προσείλκοντο ὑπὸ κιτρίνων καὶ πρασίνων χρωμάτων. Αἱ ἔρευναι τοῦ Ἄγγλου φυσιοδίφου ἔθεσαν τὰς πρώτας βάσεις ψυχολογίας τῶν πλησιεστέρων πνευματικῶν συγγενῶν ἡμῶν· ἀπέδειξαν πρὸ πάντων πόσον αἱ ἡμέτεραι γνώσεις ὡς πρὸς τοῦτο εἰσὶν ἐλλιπεῖς, καὶ οὕτω θὰ παροτρύνωσιν, ὡς ἐλπίζομεν, εἰς νέας ἐρεύνας ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ. Γ. Η. Π.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πρὸς τὸν κ. Σ*, ἀδιόρθωτον γεροντοπαλλήκαρον, φίλος τις ἔλεγε προχθές·

— Μὰ γιατί, ἀγαπητέ, δὲν ἀποφασίζεις νὰ ἀφήσῃς πλέον τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ βάφεσαι;

— Νὰ σοῦ 'πῶ, φίλε μου· δὲν εἶμαι ἀκόμη ἀρκετὰ ἐνάρετος, ὥστε νὰ ἀπαιτῶ τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὰς λευκὰς τρίχας.

*
* *

Ἰατρὸς χωρίου, ἀστειότατος ἄνθρωπος, δέχεται ἡμέραν τινὰ τὴν ἐπίσκεψιν εὐτραφοῦς χωρικῆς, ἐρχομένης ἵνα τὸν συμβουλευθῇ.

— Τί ἔχεις; ἐρωτᾷ ὁ ἰατρός.

— Πόνο 'ς τὸ στομάχι.

— Καλά· νὰ ἰδοῦμε.

— Νά, ἐδῶ, γιατρέ. Καὶ νὰ σοῦ 'πῶ πῶς μοῦ 'φάνηκε. Τὴ νύκτα ποῦ 'κοιμώμουνα ἕνας ποντικὸς ἐμπῆκε ἀπὸ τὸ στόμα μου. Ἀπὸ τότε τὸν 'νοιώθω ἐδῶ μέσα ν' ἀναιβοκαταιβαίνῃ 'ς τὸ λαιμό μου. Γλύτωσέ με, γιατρέ μου, νὰ ζήσῃς!

— Ἔννοια σου, λέγει μειδιῶν ὁ ἰατρός, τὸ κακὸ διορθώνεται εὔκολα. Ἀφοῦ 'ξέρεις καλὰ πῶς εἶνε ποντικὸς μέσα σου, νὰ πιάσῃς νὰ καταπιῇς ἕνα γάτο· ἔτσι 'σὲ μισὴ ὥρα γιατρεύεσαι.

*
* *

Ὁ Μίμης, ἀνυπόφορο τρελλόπαιδο, ἐκτύπησε τόσον δυνατὰ εἰς τὸ μέτωπον, ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὥστε ἐσχηματίσθη ὀγκῶδες οἴδημα. Τοῦτο τὸν κάμνει νὰ χύνῃ πικρὰ δάκρυα.

— Μὴν κλαῖς ἔτσι, Μίμη, τοῦ λέγει ἡ μικρὰ ἀδελφή του, γιατὶ θὰ γείνῃ χειρότερα τὸ 'μάτι σου.

— Ἄφησέ με καὶ σύ, σοῦ λέγω· ἐγὼ δὲν κλαίω μὲ 'κεῖνο ποῦ 'κτύπησα.

*
* *

Τὸ μόνον μυστικόν, τὸ ὁποῖον εἰμπορεῖ νὰ φυλάξῃ ἡ γυνή, εἶνε τὸ μυστικὸν τῆς ἡλικίας της.

Ὅταν γυνὴ ἐπιχειρῇ νὰ σαὶ εἴπῃ τι ἐμπιστευτικῶς, ἔσο βέβαιος ὅτι πρόκειται νὰ διακοινώσῃ μυστικόν τι.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Κατ' ἀρχαῖον φιλόσοφον τρεῖς ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ δυνάμεις μεγάλαι, Φρόνησις, Ἰσχύς, Τύχη. Κατ' ἐμὲ κριτήν, ἡ τύχη δύναται μέγιστα καὶ πλεῖστα. Ἐὰν ὁ ἀνθρώπινος βίος παραβληθῇ πρὸς πελαγοδρομίαν ἱστιοφόρου πλοίου, ἡ μὲν τύχη εἶναι ὁ ἄνεμος, ὁ ἄνευ τῆς ἡμετέρας συνεργίας ταχέως καὶ πολὺ μακρὰν ὠθῶν ἡμᾶς εἴτε εἰς τὰ πρόσω, εἴτε εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ δὴ καὶ ἐνίοτε πλειότερον ἢ ὅσον βουλόμεθα καὶ πειρώμεθα· ἡ δὲ φρόνησις καὶ ἡ ἰσχὺς εἶναι αἱ κῶπαι, δι' ὧν μετὰ κόπου καὶ μόχθου προχωροῦμεν ὀλίγα μίλια, αἴφνης δὲ πάλιν ἀπωθούμεθα ὀπίσω ὑπ' ἀνέμου ἐναντίου. Ἐὰν ὁ ἄνεμος ἦναι οὔριος, οὐδεμίαν ἔχομεν χρείαν κωπῶν. Τῆς τύχης τὴν δύναμιν ταύτην κάλλιστα ὑπεμφαίνει ἱσπανικὴ παροιμία λέγουσα· «Δὸς τῷ υἱῷ σου τύχην, καὶ ῥίψον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν».

*** Τρία εἰσὶ τὰ ἐλατήρια τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων· α') ὁ ἐγωϊσμός, ὅστις ἐπιθυμεῖ τὸ ἴδιον ἀγαθὸν (δὲν ἔχει ὅρια)· β') ἡ κακία, ἥτις ἐπιθυμεῖ τὴν βλάβην τοῦ ἄλλου (φθάνει μέχρι τῆς ἄκρας σκληρότητος)· γ') ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ θέλουσα τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἄλλου (προχωρεῖ μέχρι τῆς γενναιότητος, τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς. (Schopenhauer).

*** Ἀηδία εἶνε ὅλα, καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξίς μας,
ἂν δὲν ἔχωμεν κανένα κοινωνὸν τῆς ἡδονῆς μας.
(Βύρων)

*** Ἡ εἰς τὴν ὀκνηρίαν παρεπομένη πάντοτε ἀνία εἶνε ὡς τις φυσικὴ εἰδοποίησις διδάσκουσα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τῆς νοημοσύνης τῆς ἀράχνης πολλὰ μέχρι τοῦδε εἶπον οἱ ζωολόγοι. Ἐσχάτως πάλιν Ἄγγλος ἐντομολόγος, θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὰ λεχθέντα περὶ τοῦ μικροῦ ἐντόμου, μετεχειρίσθη πολλάκις τὸ ἑπόμενον πείραμα· Ἐνέπηξε τὴν ῥάβδον του ἐν μέσῳ μικροῦ τέλματος ὕδατος, ἐπὶ δὲ τῆς ῥάβδου ἔθεσεν ἀράχνην τινὰ ἀρουραίαν, καὶ ἔμεινεν ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας παρατηρῶν τί θὰ ἀπογείνῃ τὸ ζωΰφιον, καὶ ἂν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφύγῃ. Ἰδοὺ δὲ εἰς τί μέσον προσέφυγεν ἡ ἀράχνη κατὰ τὸ λέγειν τοῦ ἐπιστήμονος· Τὸ ἔντομον, ἀφοῦ διέτρεξε κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τὴν νῆσον, ἐφ' ἧς ἀφέθη, καὶ ἐπείσθη τελείως ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχε διέξοδος, ἐφάνη ἀπελπισθὲν ἢ μᾶλλον σκεπτόμενον, διότι μετά τινας στιγμὰς ἤρξατο ἀναρριχώμενον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ῥάβδου, ἀφ' ἧς ἐξήρτησε τὴν ἄκραν ἱστοῦ καὶ εἶτα κρεμασθὲν ἀπ' αὐτοῦ κατέβη μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἀκίνητον, ὡσεὶ περιμένον, ἕως οὗ ῥιπὴ ἀνέμου θέσασα αὐτὴν εἰς κίνησιν τὴν ὤθησε πρὸς παρακείμενον θάμνον, εἰς οὗ τοὺς κλάδους περιπλεχθεῖσα εὗρε τὴν σωτηρίαν.

Ἡ δύναμις, ἥτις ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ κεραυνοῦ ἠκόντιζε κατὰ τῶν ἀνθρώπων τὰ θανατηφόρα της βέλη, καὶ ἥτις πρότερον ἐθεωρεῖτο ὡς ἔκφρασις θείας ὀργῆς, ἐδεσμεύθη σήμερον ἐν μυρίαις συσκευαῖς καὶ ἐγένετο πιστὴ σύντροφος καὶ βοηθὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σπανία καὶ θαυμασία εἰκών, ἥτις παρουσιάζεται τῷ ἐπισκεπτομένῳ τὸ μέγαρον τῆς ἐν Παρισίοις ἠλεκτρικῆς ἐκθέσεως, πᾶσαι αἱ μυρίαι συσκευαὶ καὶ ἐφευρέσεις φωνάζουσι μεγαλοφώνως ὅτι νέος ἀρχίζει αἰών, «ὁ ἠλεκτρικὸς αἰών».

Μένει τις ἔκπληκτος ἐὰν θελήσῃ νὰ σπουδάσῃ ἐνταῦθα τὰς λειτουργίας τοῦ μικροῦ σχεδὸν ἀοράτου ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος ἐν ταῖς ποικίλαις αὐτοῦ πρακτικαῖς ἐφαρμογαῖς. Ἐκτὸς τῆς τηλεγραφίας καὶ τῆς τηλεφωνίας βλέπει τις ἐνταῦθα τὴν φωτοφωνίαν, ἤτοι τὴν μετατροπὴν τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων εἰς τονικὰς δονήσεις διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου ἀναχωρεῖ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὀβελίσκου τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας ἡ «ἠλεκτρικὴ ἅμαξα» τοῦ **Siemens**, ὅλως δι' ὅλου ἀθορύβως καὶ μετὰ μεγίστης ταχύτητος φέρουσα πεντήκοντα ἄτομα· κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸ ἰχθυοειδὲς τεσσάρων μέτρων μήκους «ἠλεκτρικὸν ἀερόστατον» τοῦ **Tissandier** περιτρέχει ἐπίχαρι τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ συνάμα ἐν τῇ μικρᾷ λίμνῃ τῇ ὑπὸ ἐπιχαρίτων καταρρακτῶν καὶ ἀρωματικῶν ἀνθέων περιβαλλομένῃ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐκθέσεως «ἡ ἠλεκτρικὴ λέμβος» τοῦ **Trouvé** ἐκτελεῖ τὰ κυκλοτερῆ της ταξείδια. Μόνον ἡ τριὰς αὕτη «ἅμαξα, ἀερόστατον καὶ λέμβος» ἀρκοῦσιν ὅπως δείξωσι τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα ἐν ὅλῃ του τῇ δυνάμει καὶ μεγαλοπρεπείᾳ.

Ὁ **Trouvé**, ὅστις κατέχει σήμερον ἐπισημοτάτην θέσιν ἐν τῷ ἠλεκτρικῷ κόσμῳ, ἐκτὸς τῆς θαυμασίου του λέμβου ἐξέπληξε τὸν κόσμον καὶ δι' ἄλλου πλάσματος τῆς μεγαλοφυΐας του. Ἐφεῦρε ζῶντα ἠλεκτρικὰ κοσμήματα, ψυχάς, αἵτινες κινοῦσι τὰς πτέρυγας αὐτῶν, μικροὺς λαγωούς, οἵτινες διὰ τῶν μικρῶν των ποδῶν κροτοῦσιν ἀργυροῦς κώδωνας χαριέντως τερετίζοντας. Ἕκαστον τῶν κοσμημάτων τούτων τιμᾶται ἀπὸ 100 μέχρι 5,000 φράγκων, δι' ὃ μόνον πλουσίοις ἐπιτρέπεται νὰ φέρωσι τοιαῦτα κοσμήματα· καὶ αἱ μὲν κυρίαι φέρουσι ταῦτα ἐπὶ τῆς κόμης, οἱ δὲ κύριοι ὡς στηθοβελόνας. Λίαν ἀγαπῶσι τοιαῦτα ἠλεκτρικὰ κοσμήματα οἱ πλούσιοι ἡγεμόνες τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, φέροντες ταῦτα ἐπὶ τοῦ μεγαλοσχήμου τουρβανίου των· τοιοῦτον κόσμημα νομίζεται λίαν κομψοπρεπὲς ἐν συμποσίοις καὶ συναναστροφαῖς. Ἀλλ' ἂς ἀφῶμεν τὸν μέλανα πρίγγιπα τοῦ Γάγγου, καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ μαρμαῖρον μέγαρον ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, στρέφοντες ὀλίγον τὴν προσοχὴν εἰς σοβαρώτερα ἀντικείμενα.

Ἐδῶ κατακρημνίζονται ἀπὸ ὕψους πολλῶν μέτρων ὑπερμεγέθεις ὄγκοι ὕδατος· τούτους πρὸ ὀλίγων λεπτῶν ἀνύψωσεν ἡ μικρά, ἀσήμαντος ἠλεκτρικὴ μηχανή. Ἐκεῖ κάθηνται δέκα νέαι κόραι ἔμπροσθεν κομψῶν ῥαπτικῶν μηχανῶν καὶ κατασκευάζουσι πᾶν εἶδος φορέματος, ἀλλὰ δὲν κοπιάζουσι πλέον διὰ τῆς βλαβερᾶς κινήσεως τῶν ποδῶν· περὶ πάντων φροντίζει σήμερον ἡ μικρὰ ἠλεκτρικὴ μηχανή. Ὀλίγα βήματα περαιτέρω εὑρισκόμεθα πρὸ τοῦ γερμανικοῦ διαμερίσματος. Μεγάλη αἴθουσα φιλοκάλως ἐστολισμένη μετεβλήθη εἰς ἐργαστήριον μηχανῶν· ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι τὰ ἐκθέματα τῶν γνωστῶν μηχανοποιείων τοῦ **Heilmann**, **Ducommun** καὶ **Steinlen** ἐν **Mülhausen** τῆς Ἀλσατίας. Εὐμεγέθεις περιάκτους, ῥυκάνας καὶ τρύπανα πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ σιδήρου βλέπει τις ἐνταῦθα· πολυάριθμα δὲ μέλανα σχυτάρια ῥοιζοῦσι ζωηρῶς ἐν τῷ ἀέρι. Ποῖος κινεῖ τὰς πολυαρίθμους ταύτας ἀδιακόπως κινουμένας μηχανάς; Καὶ ταύτας ἡ μικρὰ ἠλεκτρικὴ μηχανή. Ἀλλ' οὐχὶ μόνον τοῦτο κατορθοῖ. Οὐχὶ μόνον κινεῖ τὰς μηχανὰς ταύτας, ἀλλὰ χορηγεῖ προσέτι εἰς τὸ ἐργαστήριον εὐχάριστον καὶ διαυγέστατον φῶς ἐν πρακτικωτάτοις κωνικοῖς καὶ λευκοῖς κώδωσι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Ἐδισῶνος. Τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων εἶχεν ἔτι ἀπειραρίθμους ἀντιπάλους, κατέβαλε σήμερον ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων πάντας διὰ τῶν ἐξαιρέτων αὐτοῦ ἰδιοτήτων.

Εἰς τὰ φρικώδη βάθη τῶν μακρῶν σηράγγων εἰσέρχεται σήμερον ἡ ἠλεκτρικὴ μηχανή, καὶ κινεῖ ἐνταῦθα ἀσφαλῶς τὰ εὐμεγέθη τρύπανα, ἅτινα προετοιμάζουσι τὸν δδὸν τῆς δυναμίτιδος. Δὲν εἶνε ἀνάγκη πλέον νὰ πορευθῶμεν εἰς τὸ θέατρον ἢ εἰς τὴν συναυλίαν· ἡ ἠλεκτρικὴ μηχανὴ πορεύεται νῦν ἀντὶ ἡμῶν. Καθήμεθα ἐπὶ πορφυρᾶς μαλακῆς ἕδρας, πλησίον ἡμῶν κρέμαται μετάξινον σχοινίον, οὗτινος τὸ ἄκρον φέρει ἀργυρᾶν λαβήν. Ἀρκεῖ νὰ πλησιάσωμεν τὴν μεταλλίνην λαβὴν εἰς τὸ οὖς, ἵνα εὑρεθῶμεν πάραυτα ἐν τῷ μέσῳ θείως παιζούσης ὀρχήστρας. Πόσον παλαιὸν φαίνεται ἡμῖν σήμερον τὸ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐφευρεθὲν τηλέφωνον! Αἱ συσκευαὶ αὗται, εἰ καὶ εἰσέτι οὐχὶ τέλειαι καί τινες αὐτῶν λίαν πολυδάπανοι πρὸς χρῆσιν ἐν τῷ βίῳ, δεικνύουσι τοὐλάχιστον ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ δύναμις εἶνε ἐν καταστάσει νὰ ἐκτελῇ τὰς ποικιλωτέρας ἐργασίας, καὶ τέμνουσιν ὅλως νέαν ὁδὸν μεταρρυθμίσεων ἐν τῷ κοινωνικῷ ἡμῶν βίῳ.

Γερμανικὴ ἐφημερὶς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 66ης ἐπετείου ἑορτῆς τῆς συστάσεως τοῦ 2ου εὐζωνικοῦ τάγματος, ἐν ᾧ ὁ πρίγκιψ Βίσμαρκ ὑπηρέτησεν ὡς ἐθελοντὴς ἐπὶ ἓν ἔτος, ἀναφέρει τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον περὶ τῆς ἐν Greifswalde διαμονῆς του, ἔνθα τὸ τάγμα τοῦτο ἐστάθμευεν ὡς φρουρά.

Ὡς πάντες σχεδὸν οἱ φοιτηταί, ὁ μέλλων ἀρχιγραμματεὺς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας περιήρχετο συχνὰ εἰς χρηματικὴν ἀπορίαν, διὸ ἠναγκάζετο νὰ μένῃ χρεώστης εἰς τὸν ξενοδόχον του. Ὅταν δ' ἀπῆλθε τοῦ πανεπιστημίου, ἀφῆκε εἰς τὸν κ. Witte (οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος) ἀντὶ πάσης πληρωμῆς ἀπόδειξιν τῆς ὀφειλομένης ποσότητος. Ὁλόκληρα ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε, καὶ ἡ ἀπόδειξις ἔμενε πάντοτε εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου τοῦ κ. Witte. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ τέλος ὁ ξενοδόχος ἀναγινώσκει ἐν ἐφημερίδι περὶ συνεντεύξεως γενομένης ἐν Βιαρίτς μεταξὺ Ναπολέοντος Γ' καὶ τοῦ Πρώσσου ἀπεσταλμένου Βίσμαρκ, καὶ μανθάνει ὅτι ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἢ ὁ φοιτητὴς ὁ ὀφείλων αὐτῷ τὰ χρήματα. Γράφει λοιπὸν ἀμέσως εἰς Παρισίους πρὸς τὸν Βίσμαρκ, ὑπομιμνήσκων αὐτῷ τὴν ὀφειλήν του, οὗτος δὲ χωρὶς νὰ βραδύνῃ ἀποστέλλει τὰ χρήματα παρακαλῶν τὸν κ. Witte νὰ ἐρευνήσῃ ἐὰν καὶ ἄλλοι ὑπάρχουσιν ἐν Greifswalde, οἵτινες νὰ ἔχωσιν ἀπαιτήσεις παρ' αὐτοῦ, ἵνα ἀποταθῶσι πρὸς αὐτὸν πρὸς ἐξόφλησιν.

Μία τῶν χρησιμωτάτων τελευταίων ἀνακαλύψεων, ἡ χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς δυνάμεως κινητηρίου, θέλει ἐφαρμοσθῇ προσεχῶς ἐν Ἰρλανδίᾳ. Ἐν τῇ κομητείᾳ Antrim ἤρξατο ἄρτι ἡ κατασκευὴ τροχιοδρόμου ἠλεκτρικοῦ, ὅστις θέλει συνδέσει τὸ Portrush μετὰ τῆς *Λεωφόρου τῶν Γιγάντων*. Οὕτω καλεῖται εἶδος ἀκρωτηρίου, ὅπερ ἐπερειδόμενον ἐπὶ πολυαρίθμων στηλῶν ἐκ *βασάλτου* (basalte) λίθου, εἰσχωρεῖ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν ἐντὸς τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τὸ λίαν περίεργον αὐτοῦ προσελκύει κατ' ἔτος μέγαν ἀριθμὸν περιηγητῶν. Τὰ ἐγκαίνια τῶν ἐργασιῶν ἐγένοντο ἐσχάτως ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Δουβλίνου. Θέλει δὲ κατασκευασθῆ ὁ τροχιόδρομος οὗτος κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ τροχιοδρόμου Siemens, ὅστις ὑπῆρχε κατὰ τὴν τελευταίαν διεθνῆ ἔκθεσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐν Παρισίοις.

Τὸ φρικῶδες ἔθιμον τῆς ἀνθρωποθυσίας διατηρεῖται ἐν πλήρει ἰσχύϊ παρὰ τοῖς ἀγρίοις τῆς Ἀφρικῆς. Κατά τινα ἐπιστολὴν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ἀποικίας Cape Coast Castle πρὸς τὸ πρακτορεῖον Ρέουτερ, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσαντῆ διέταξεν ἐπ' ἐσχάτων τὴν σφαγὴν διακοσίων νεανίδων, τοῦτο δὲ πρὸς οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἢ ὅπως μεταχειρισθῇ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων πρὸς ἀνάμιξιν μετὰ τῆς ἀσβέστου, ἥτις ἔμελλε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐπισκευὴν ἑνὸς τῶν βασιλικῶν μεγάρων. Τὴν φοβερὰν εἴδησιν ἐκόμισε μία τῶν νεανίδων, ἐκ τῶν ὁρισθεισῶν διὰ τὸ ἀπαίσιον ἔργον, κατορθώσασα εὐτυχῶς νὰ διαφύγῃ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως. Ὡς γνωστόν, τοιαῦται θυσίαι δὲν εἶνε σπάνιαι παρὰ τοῖς Ἀσσαντῆ.

Οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἔπαυσαν ἔτι ἀπονέμοντες παντοῖα τεκμήρια τιμῆς εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀτυχοῦς προέδρου Γάρφηλδ.

Ἤδη ἀπεφασίσθη, ἵνα ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἀποτυπωθῇ ἐπὶ τῶν πενταλέπτων διεθνῶν γραμματοσήμων, ἵνα οὕτω τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του διαδοθῶσι παρὰ τῷ λαῷ ὡς τὰ τοῦ Βασιγκτῶνος αὐτοῦ. Πλὴν δὲ τούτου ἐν τῷ νομισματοκοπείῳ τῆς Φιλαδελφείας κόπτεται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην μετάλλιον χρυσοῦν πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου τῶν δύο προέδρων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, οἵτινες ἀπέθανον δολοφονηθέντες. Τὸ μετάλλιον τοῦτο φέρει κεχαραγμένην ἐξ ἑνὸς μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ προέδρου Γάρφηλδ, ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ τὴν τοῦ προέδρου Λίγκολν.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Γάρφηλδ οἱ νοσηλεύοντες αὐτὸν ἰατροί, ὅπως κρίνωσι περὶ τῶν δυνάμεών του, ἐπρότειναν αὐτῷ νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του ἐπὶ φύλλου χάρτου. Ὁ πρόεδρος ἔγραψε τότε τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις: Strangulatus pro patria, ὑφ' ἃς ἔθηκε τὴν ὑπογραφήν του διὰ χειρὸς εὐσταθοῦς.

Τὸ φύλλον ἐκεῖνο τοῦ χάρτου, ἐγκαταλειφθὲν ἐπί τινος τραπέζης μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰατροῦ, ἔχον δὲ νῦν ἱστορικὴν ἀξίαν, ἐπωλήθη ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ ἀναλαβόντος αὐτὸ ὑπηρέτου εἴς τινα συλλέκτην αὐτογράφων ἀντὶ 550 δολλαρίων (2,800 φρ.).

Τὸ ἀκόλουθον περίεργον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας εὑρίσκομεν ἐν βιενναίᾳ τινὶ ἐφημερίδι·

Ὁ Φραγκίσκος Ἰωσὴφ ἀρέσκεται πολύ, ὅταν

εὑρίσκεται εἰς Schönbrunn, νὰ ἐξέρχεται πεζὸς καὶ μόνος, ἁπλούστατα ἐνδεδυμένος, εἰς μακρυνοὺς περιπάτους ἐν τοῖς πέριξ.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, πρὸ δύο περίπου μηνῶν, ἐπέρχεται αὐτῷ ἡ ἰδέα νὰ μεταβῇ μέχρι γειτονικοῦ χωρίου, δύο λεύγας τῶν ἀνακτόρων ἀπέχοντος, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸν διάσημον ζωγράφον Mackart, διατρίβοντα αὐτόθι χάριν μελετῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ γίνεται δεκτὸς ὑπὸ γραίας ὑπηρετρίας, ἥτις τὸν ἐρωτᾷ τί ἐπιθυμεῖ.

— Τὸν κ. Mackart.

— Τί τὸν θέλετε;

— Θέλω νὰ τὸν ἴδω.

— Διὰ νὰ τὸν ἀνησυχήσετε καὶ σεῖς, βέβαια! Ἄ! μὰ δίκαιον ἔχει νὰ παραπονῆται ὅτι δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ ἐργασθῇ.

— Ἀλλά, καλή μου γυναῖκα, πάρε σὲ παρακαλῶ νὰ τοῦ δώσῃς τὴν *κάρτα* μου.

— Δὲν εἶνε μέσα.

— Ἄ! τότε ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Λοιπὸν φύλαξε τὴν *κάρτα* νὰ τοῦ τὴν δώσῃς ὅταν ἐπιστρέψῃ.

— Ἀμ' δὲ θὰ νάχω τὴν ἔννοια σου!

— Δὲν θέλεις; Καλά· τότε λοιπὸν εἰπέ του ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἦλθε νὰ τὸν ἴδῃ.

Καὶ ἀπῆλθεν, ἀφεὶς τὴν ταλαίπωρον γραῖαν μὲ κεχηνὸς τὸ στόμα καὶ διεσταλμένους ἐκ τῆς ἐκπλήξεως τοὺς ὀφθαλμούς.

∾ Τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς τιμᾶται νῦν ὅσον τὸ φωταέριον. Ἐν Παρισίοις πολλαὶ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα φωτίζονται ἤδη διὰ τοῦ Ἐδισωνείου φωτός.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Οἱ πρὸς εὐεξίαν τοῦ σώματος ἀπαιτούμενοι κανόνες εἰσὶν οἱ ἑξῆς· *Μετριότης.—Καλὴ ἐκλογὴ τροφῆς.—Τάξις περὶ τὴν λῆψιν αὐτῆς.—Μάσησις.—Συναναστροφὴ περὶ τὴν τράπεζαν.—Ἄσκησις.* — Ὅταν δὲ ὑπάρχῃ ἀδιαθεσία, *Ἀποφυγὴ φαρμάκων*, *Ἀνάπαυσις* καὶ *Δίαιτα ἀκριβής*.

Ἡ μετριότης εἶνε ὅπλον, διὰ τοῦ ὁποίου εἰμπορεῖτε νὰ ἐμποδίσετε τὴν εἴσοδον τῶν ἰατρῶν. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὁ Κικέρων ἀποφαίνεται ὡς ἑξῆς· «Tantum cibi et potionis adhibentus est, ut reficiantur vires, non opprimantur»· τουτέστιν, ἡ ποσότης τῆς τε τροφῆς καὶ τῆς πόσεως σκοπεῖ τὴν ζωογόνησιν μόνον τῶν δυνάμεων καὶ ὄχι τὴν καταπίεσιν αὐτῶν.

Ἡ τῆς τροφῆς ἐκλογὴ δὲν εἶνε ἧττον οὐσιώδης. Εἶπέ τις ὀρθῶς ὅτι τὸ εἶδος τῆς τροφῆς ἐπηρεάζει τὸν ἐγκέφαλον· «Quale est alimentum, talis est chylus· qualis chylus, talis sanguis· qualis tandem sanguis, tales sunt spiritus». Ὁ Charron ἔλεγεν· «οὐδέποτε ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὴν κοιλίαν του ἔγραψεν ὡραῖον σύγγραμμα».

Ἡ περὶ τὴν λῆψιν τῆς τροφῆς τάξις ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι ὁ στόμαχος ἰσχυρότερον ἐργάζεται καθ' ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα, προσηκόντως ἀπέχοντα ἀλλήλων.

Ἡ μάσησις ἐπηρεάζει σπουδαίως τὸν ὀργανισμόν, διότι ἡ τοῦ στομάχου λειτουργία εὐκολύνεται ἢ ἐμποδίζεται καθ' ὅσον ἡ τῶν ὀδόντων ἐνέργεια αὕτη τελεῖται καλῶς ἢ κακῶς. Ὁ Ἱπποκράτης ἔλεγεν ὅτι δὲν ζῇ τις γέρων μὴ ἔχων ὀδόντας καλούς, ὁ δὲ Οὐφελὰνδ παρετήρησεν ὅτι οἱ εἰς βαθὺ γῆρας φθάσαντες ἔτρωγον βραδέως. Ὁ ἀμετάβλητος κανὼν τοῦ Ναπολέοντος ἐν τῇ τραπέζῃ αὐτοῦ ἦν συνήθως μὲν 10 λεπτὰ τῆς ὥρας, κατὰ δὲ τὰς ἑστιάσεις ἓν τέταρτον. Οἱ συνδαιτυμόνες του εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ γευματίζωσι προηγουμένως.

Ἀκούσατε σεῖς, οἱ ὁποῖοι καταβροχθίζετε ἀδηφάγως τὴν τροφήν σας, καὶ οἱ ὁποῖοι οὕτω ποιοῦντες φιλοδωρεῖτε ἑαυτοὺς διὰ φλεγμάτων καὶ ἐρυγῶν. Ὁ διαιτητικὸς κανών, ὃν πᾶς τις πρέπει νὰ ἀκολουθῇ, εἶνε νὰ *μὴ τρώγῃ μόνος*. Ἡ μοναξία παραδίδει ἡμᾶς εἰς σκέψεις, αἵτινες ἐπιφέρουσι βλάβην εἰς τὰ νεῦρα, τὰ εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τῆς τροφῆς προεξάρχοντα. Ἡ χρῆσις ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν[1], ὅσον ἐλαφρὰ καὶ τερπνὴ καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀνάγνωσις τούτων, οὐδόλως ἀναπληροῖ τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης συνομιλίαν. Ἡ ὁμιλία πρέπει νὰ εἶνε ἐλαφρὰ καὶ ποικίλη. «Ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔλεγεν ἡ Mme de Sévigné, ἔχομεν ἀνάγκην διηγήσεων συντόμων καὶ μακρῶν μαχαιρίων». Οὐδὲν δὲ διευκολύνει τὴν πέψιν ὅσον ἡ εὐθυμία· διὰ τοῦτο ἐν Λακεδαίμονι ὑπῆρχε πάντοτε ἄγαλμα γελῶν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῶν συμποσίων. Ὁ Πλούταρχος ἔλεγεν ὅτι ὁ γέλως εἶνε τὸ ἄριστον τῶν καρυκευμάτων ἐν τῇ τραπέζῃ.

Ἡ ἄσκησις εἶνε ἐπίσης ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ· ἡ ὑπὲρ τὸ δέον ὅμως ἄσκησις καὶ ἡ ἐξαντλοῦσα διαγράφεται ἐκ τοῦ προγεύματος τῆς διαιτητικῆς.

Γάλλος τις ἰατρὸς ἔλεγε· «Τὸ καλῶς μασσᾷν καὶ καλῶς περιπατεῖν (bien mâcher et bien marcher) εἶνε τὰ δύο μεγάλα μυστήρια τῆς μακροβιότητος, τὰ ὁποῖα ἐγὼ γνωρίζω». Ὁ δὲ Σχοπέλος ἔλεγε· «Χωνεύει τις τόσον διὰ τῶν κνημῶν ὅσον καὶ διὰ τοῦ στομάχου».

Ἡ μετὰ τὸ φαγητὸν *ἀνάπαυσις* εἶνε πάντοτε ἀναγκαία.

Εἶνε λίαν ἐπικίνδυνον νὰ καταφεύγῃ τις εἰς τὰ φαρμακεῖα ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἀδιαθεσίᾳ. Ἰατρός τις λέγει ὅτι χιλιάδες ἀνθρώπων καταστρέφουσι τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν κατ' ἔτος, ποιοῦντες ὑπερβολικὴν χρῆσιν φαρμάκων.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]. Α. Γρ.

1. Ὁ Βολταῖρος ἤθελε νὰ τῷ ἀναγινώσκωσιν ὁπόταν ἔτρωγε, καὶ ποῖον σύγγραμμα! τὸν Massillon. «Οἱ παλαιοὶ οὕτω συνείθιζον, ἔλεγε, καὶ ἐγὼ εἶμαι παλαιός».

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 309 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 29 Νοεμβρίου 1881

ΕΙΣ ΠΟΝΤΙΚΟΣ

[Κατὰ τὸ γαλλικόν].

Α'

Ἦτο ἀληθὴς ποντικός, ἀλλὰ ποντικὸς ἀνθρώπινος ὁ Δίκ.

Ἀνάγκη δὲ πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ μάθῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἐν τῇ Νέᾳ Ὀρλεανίᾳ, ὅπου ζῇ ὁ μικρὸς ἡμῶν ἥρως, ποντικοὶ καλοῦνται οἱ μικροὶ πλάνητες, οἵτινες, ἐκ τῆς λαφυραγωγίας ἀποζῶντες, οἰκειοποιοῦνται πᾶν ὅ,τι κατορθοῦσι ν' ἁρπάσωσιν ἢ νὰ ὑποκλέψωσιν ἐκ τῶν ὀψοπωλείων ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας φορτίων· ἀληθεῖς ἀνθρώπινοι ποντικοί, παρὰ πάντων διωκόμενοι, καὶ ἄσυλον αὐτῶν ἔχοντες, ὡς οἱ τῶν οἴκων ποντικοί, πᾶσαν σκοτεινὴν τρώγλην.

Ὁ Δίκ, ἤτοι Ῥιχάρδος, ἦτο παῖς δωδεκαέτης, διαφυγὼν μέχρι τοῦδε, ἄγνωστον πῶς, τοὺς τρεῖς τούτους φοβεροὺς Ἡρώδας τῶν μεγάλων πόλεων: τὴν γυμνότητα, τὴν πεῖναν καὶ τὸν τύφον. Ἠξευρεν ὅτι ἐκαλεῖτο Δίκ, ἠγνόει ὅμως τίς εἶχε βαπτίσει αὐτόν, καὶ οὐδὲ κἂν ἐνθυμεῖτο ἂν εἶχέ ποτε πατέρα, μητέρα ἢ καὶ τροφόν.

Μόνη του ἐνδυμασία ἦτο γηραιά τις κυανῆ περισκελίς, ἀνηρτημένη ἀπὸ τῶν ὤμων του διὰ παραδόξου συνδυασμοῦ σχοινίων καὶ τελαμώνων· χιτώνιον ἐξ ἀποτρίπτου μαλλίνου ὑφάσματος, καὶ πῖλος μαλακυνθεὶς ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ φαιὸς ἐκ τῆς ῥυπαρίας. Περιποδίων ἢ σανδαλίων οὐδὲ ἴχνος. Μείζων τις γυμνότης καὶ ἓν λουτρὸν ἤθελον ἴσως ἀποκαλύψει τὰ εὔτονα μέλη τοῦ μειρακίου, ὅπερ ἡ γυμναστικὴ ἠδύνατο νὰ μορφώσῃ ἀθλητήν. Ἀλλ' ὁ Δὶκ οὔτε εἰς σχολεῖον, οὔτε εἰς γυμναστήριον εἶχέ ποτε φοιτήσει. Εἶχεν ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ νοήμονας, ὑπὸ ἠθικὴν δ' ἔποψιν τὴν σχετικὴν ἐκείνην τοῦ μικροῦ κλέπτου ἀθωότητα, εἰς ὃν οὐδεὶς ποτε εἶχεν εἴπει ὅτι εἶνε κακὸν ἡ κλοπή, καὶ ὅστις, ἐκ τῆς ἰδίας του μόνης πείρας ἐγνώριζεν, ὅτι δὲν πρέπει τις κλέπτων νὰ συλλαμβάνηται. Χάρις εἰς τὴν πεῖραν ταύτην ἦτο δυσχερέστατον νὰ συλληφθῇ ὁ Δίκ.

Λυποῦμαι λέγων, ὅτι ὁ ἥρως μου ἦτο μικρὸς κλέπτης. Ἀνάγκη ὅμως νὰ σημειωθῇ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔπραττεν ἢ ὅ,τι πράττει πᾶν νεαρὸν ζῷον, ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἀγωνιζόμενον. Ὁ Δὶκ συνεμόρφοῦτο πρὸς τὸν νόμον τῆς φύσεως, ὑφαιρῶν ἔκ τινος πίθου τεμάχιον σακχάρεως, δράκα βαμβακίου ἔκ τινος δέματος, ἢ τεμάχιον σχοινίου ἐκ τῶν ἀρμένων πλοίου, κ' ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραττε κατὰ δίκαιον, ὡς νομίζει τοῦτο ὁ ῥαμφοκοπῶν κεράσιον κόσσυφος ἢ ὁ τρωγαλίζων δαυκίον λαγωός. Ὁ ἀστυνομικὸς κλητὴρ τὸν ἐφόβιζεν ὅσον φοβίζει ὁ κηπουρὸς τὸν κόσσυφον ἢ τὸν λαγωόν.

Ἡ ἀποβάθρα, ἣν ἐλαφυραγώγει ὁ Δίκ, παρεκτείνεται πέραν τῆς ὁδοῦ Ζάκσων, ὅπου προσορμίζονται τὰ ἀγγλικὰ ἀτμόπλοια. Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν σχετιζόμεθα μετ' αὐτοῦ, ὑπῆρξε πάντη ἄγονος διὰ τὸν νεαρὸν *ποντικόν*. Ἡ θήρα του ἦτο ἀτυχής, αὐτὸς δὲ τοὐναντίον κατέστη θήραμα, ἀνακαλυφθεὶς μεταξὺ δύο δεμάτων βάμβακος. Οἱ ναῦται τῆς *Ἀμφιτρίτης* τὸν γρονθοκοποῦσι, τὸν καταπατοῦσι, καὶ ῥιπτάζουσιν αὐτὸν πρὸς ἀλλήλους ὡς *τόπιον*. Ἕκαστος αὐτῶν τὸν φιλοδωρεῖ διὰ μιᾶς ὕβρεως ἢ δι' ἑνὸς γρονθοκοπήματος, καὶ ὁ ταλαίπωρος ποντικὸς ἀρχίζει ἀληθῶς νὰ βαρύνεται αὐτὴν τὴν διασκέδασιν, ὅτε μειλιχία τις φωνή, ὑπὸ εἰλικρινοῦς ἐμπνεομένη ἀγανακτήσεως, ἀνακράζει·

— Τί ἐντροπή, νὰ κακομεταχειρίζεσθε τοιουτοτρόπως ἕνα πτωχὸ παιδί!

Ἡ φωνὴ αὕτη εἶνε φωνὴ γυναικός, φερούσης κομψὴν ἐκ μουσελίνης ἐσθῆτα, ὡραίας τὴν μορφὴν καὶ τὸ ἀνάστημα, περιβεβλημένης δὲ πᾶσαν τὴν χάριν, ἣν δύναται νὰ προσθέσῃ ἡ ἐνδυμασία εἰς τὴν γυναικείαν καλλονήν. Ἀπὸ τῶν κομψῶν αὐτῆς ὑποδημάτων, ἅτινα ἀναδεικνύουσι τοὺς μικροὺς καὶ εὐμόρφους της πόδας μέχρι τῶν μεταξωδῶν βοστρύχων τῆς κόμης της, οὓς κυμαίνει θωπευτικῶς προσπνέουσα ἡ αὔρα, πᾶν τὸ κατ' αὐτὴν φέρει τὸν τύπον τοῦ πλούτου καὶ τῆς καλλαισθησίας. Εὑρίσκετο κάτω τῆς ἀναβάθρας, ἥτις ἔφερεν εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἀτμοκίνητον, ὅτε ἀκούσασα τὰς κραυγὰς τοῦ καταδιωκομένου ποντικοῦ, ἐπεστράφη καὶ ἀνέκραξε·

— Τί ἐντροπή, νὰ κακομεταχειρίζεσθε τοιουτοτρόπως ἕνα πτωχὸ παιδί! Σᾶς παρακαλῶ, πλοίαρχε, διατάξατε νὰ τὸ ἀφήσουν ἥσυχον.

Ὁ πλοίαρχος Γιλβέρτης, ὅστις ἐξένιζε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ πλοίου του τὴν ὡραίαν κυρίαν, ἣν καὶ ὡδήγει διὰ τοῦ βραχίονός του, ἀνεφώνησεν ἐπίσης·

— Αἵ! ἐσεῖς! Ἀφῆστε τὸ παιδί, καὶ κυττάξετε τὴν δουλειάν σας. Καλλίτερα νὰ ξεφορ-

τώνετε μπάλλαις παρὰ νὰ κυνηγᾶτε ποντικούς.

Ὁ Δίκ, ὅστις δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ διαφύγῃ τοὺς δημίους του, ἐμιμήθη τὸν ἀκανθόχοιρον, καὶ προσεκολλήθη εἰς ἓν δέμα βάμβακος, προσπαθήσας ὅσον ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ ἑαυτὸν εἰςσφαῖραν. Οὐδόλως δὲ σπεύδει νὰ ἐγερθῇ, διότι ὁ ἐχθρὸς φαίνεται ἔτι, καὶ οὐδεμίαν ἔχει ὄρεξιν νὰ τραπῇ εἰς φυγήν.

— Τὸ ἐπλήγωσαν! ἐφώνησεν ἡ κυρία, καὶ καὶ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐγερθῇ τὸ πτωχόν!

Πρὶν ἢ δέ τις παρεμβῇ, πλησιάζει εἰς τὸ παιδίον, ὅπερ, συνταραχθὲν ἐκ τοῦ ἀσυνήθους φαινομένου, οὐδὲ σκέπτεται κἂν πλέον νὰ φύγῃ, καὶ πίπτει ἐκτάδην κατὰ γῆς. Βλέπουσα ἡ κυρία,ὅτι ἔχει ἄρτια καὶ σῶα τὰ μέλη του, μειδιᾷ πρὸς τὸ θέαμα τῆς μορφῆς του. Ῥιφθεὶς ὁ Δὶκ δι' ἑνὸς λακτίσματος ἐπὶ σωρείαν ἀνθράκων, ἔχει μέλαν τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος· σφενδονισθεὶς δὲ δι' ἑνὸς γρόνθου εἰς πίθον πετρελαίου, ἔχει κιτρινωπὸν τὸ ἕτερον ἥμισυ, καὶ εἰς ἀμφότερα ταῦτα, τό τε κίτρινον καὶ τὸ μέλαν, ἐπανθεῖ λευκὸς βάμβακος χνοῦς. Ὁ Δὶκ διαστέλλει ἔκπληκτος τὰ ὄμματα, διότι οὐδέποτε ἄλλοτε εὑρέθη πλησίον κυρίας, καὶ ἀγνοεῖ τί μέλλει νὰ συμβῇ.

— Ἔλα, σήκω! τῷ λέγει ὁ πλοίαρχος· μὴ φοβῆσαι.

— Δὲν ἠμπορεῖς νὰ σηκωθῇς; ἐρωτᾷ ἡ κυρία.

Καὶ τὸν ἐγγίζει διὰ τῆς χειρός της — τοιοῦτον θαυμάσιον πρᾶγμα οὐδέποτε εἶδεν ὁ Δὶκ — χειρὸς μικρᾶς, καλυπτομένης διὰ λευκῆς χειρίδος, ἥτις ἀπολήγουσα εἰς παρυφὴν ἐκ τριχάπτου, ὑπέφαινε περαιτέρω τὴν ῥοδόχρουν ἐπιδερμίδα τοῦ ἄκρου βραχίονος. Ὦ! ποτέ του ὁ Δὶκ δὲν εἶδε τοιοῦτον θέαμα! οὐδέποτε ᾐσθάνθη τοιαύτην γλυκεῖαν ἐπαφήν! οὐδέποτε ὡμίλησέ τις πρὸς αὐτὸν τοσοῦτον τρυφερά.

— Ποῦ εἶμαι! λέγει καθ' ἑαυτόν, καὶ θεωρεῖ τὸ πρόσωπον τῆς κυρίας.

Ἀλλ' ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου ἐκείνου εἶνε δι' αὐτὸν ἀκατάληπτος.

Εἶδε πολλάκις τὴν ὀργὴν ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν διωκόντων αὐτόν, εἶδε τὸν θρίαμβον ἐπὶ τοῦ προσώπου των, ὁσάκις τὸν συνελάμβανον, εἶδε τὴν περιφρόνησιν πολλάκις, ἰδίως τὴν περιφρόνησιν. Τὸν οἶκτον ὅμως οὐδέποτε εἶδε, καὶ ἠγνόει τί ἐστιν οἶκτος.

Νὰ φύγῃ τοῦ εἶνε ἀδύνατον πλέον. Ἡ κυρία, ὁ συνοδεύων αὐτὴν κύριος, ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἀποτελοῦσιν ἡμικύκλιον περὶ αὐτόν· ὄπισθέν του δὲ κεῖται τὸ δέμα τοῦ βάμβακος, πρὸς ὃ εἶχε καταφύγει, ἵνα προφυλαχθῇ κατὰ τῶν ναυτῶν. Μένει λοιπὸν ἀκίνητος, ὑπὸ τὴν βασκανείαν πάντοτε τῆς παραδόξου ἐκείνης ἐκφράσεως, ἥτις καὶ τὸν ταράττει καὶ τὸν μαγεύει συνάμα. Ἀλλ' αἴφνης ἀδυναμία τις καὶ ὑπνηλότης τοῦ κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς.

— Θὰ λιποθυμήσῃ! λέγει ἡ κυρία. Καλὰ τὸ ὑπέθεσα, ὅτι εἶνε πληγωμένος. Κυττάξετε πῶς τρέχει τὸ αἷμά του.

Καὶ ἀληθῶς τὸ αἷμά του ἔρρεε διὰ τῆς χειρίδος τοῦ ῥακώδους χιτῶνός του, ἀπὸ ἀμυχῆς τινος, ἣν προὐξένησεν ἧλος καρφωθεὶς ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ ἀγκῶνός του.

— Μὴ κυττάζετε, κυρία Ἄουστεν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Θὰ διατάξω τόρα εὐθὺς νὰ τοῦ τὸ δέσουν.

— Αἴ, ἐσεῖς! ἐφώνησε πρός τινας ναύτας, πάρετε τὸ παιδὶ ἐπάνω, καὶ παρακαλέσατε τὸν ἰατρὸν ἐκ μέρους μου νὰ βάλῃ κἄτι τι εἰς τὴν πληγήν του.

Ὁ Δὶκ θὰ ἤθελεν ἴσως νὰ ἀντιστῇ· ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε· τὸν μετέφεραν ἐπομένως εἰς τὸ πλοῖον, ψυθιρίζοντα ἀσθενῶς:

— Μὰ δὲν σᾶς ἔκαμα τίποτε!

Μικρὸν πρόγευμα ἐκ κρύων φαγητῶν παρατίθεται ὑπὸ σκηνὴν ἐν μέσῳ τοῦ καταστρώματος· παρακάθηνται δ' εἰς αὐτὸ καὶ δύο ἄλλαι κυρίαι μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὰς κυρίων. Ἀλλὰ τὸ πρόγευμα ἀναβάλλεται μετὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως ἀνδρῶν τινων ἐκ τοῦ πληρώματος, κομιζόντων κιβώτια τετράγωνα, χαμηλὰ καὶ βαρέα, ἅτινα ἠχοῦσι μεταλλικῶς ἐνῷ καταβιβάζονται εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου διὰ καταπακτῆς ἀνοιγομένης ὑπ' αὐτὴν σχεδὸν τὴν τράπεζαν τοῦ προγεύματος.

— Μεξικανικὰ τάλληρα! εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Μεγάλη ποσότης! παρετήρησεν ἡ κυρία.

— Ὄχι ὅσα ὑποθέτετε, ἀλλὰ μεγάλη ὁπωσδήποτε. Κάθε κιβώτιον περιέχει δύο χιλιάδας τάλληρα, καὶ εἶνε δεκατέσσαρα κιβώτια. Δὲν εἶν' ἔτσι, κύριε Μάνσφηλδ;

Ὁ ἐρωτηθεὶς ἀξιωματικὸς ἀπαντᾷ καταφατικῶς.

Οἱ συνδαιτυμόνες ἔπιον ἤδη τὸ πρῶτον ποτήριον καμπανίτου, ὅτε ὁ ἰατρὸς προσέρχεται εἰς τὴν τράπεζαν.

— Αἴ, πῶς εἶνε ὁ ἀσθενής σας; ἐρωτᾷ ὁ πλοίαρχος.

— Λαμπρά! ποτέ του δὲν ἦτον καλλίτερα, ἀλλ' ὀλίγον ἀδύνατος, ἀπαντᾷ ὁ ἰατρός.

— Τὸ ταλαίπωρον! λέγει ἡ κυρία στενάζουσα· δὲν ἠμπορεῖ νὰ φάγῃ τίποτε;

— Ἠμποροῦσε νὰ πάρῃ κἄτι τι, ἀπαντᾷ ὁ ἰατρὸς, λαμβάνων τεμάχιον χοιρομηρίου — δι' ἑαυτόν.

— Πλοίαρχε, ἤθελα νὰ τοῦ δώσωμεν κἄτι νὰ φάγῃ.

Ἐννοεῖται ὅτι τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην ἐκφράζει ἡ κυρία, καὶ ὅτι ὁ πλοίαρχος ἀδυνατεῖ ν' ἀρνηθῇ εἰς τοὺς μέλανάς της ὀφθαλμούς. Ἔρχεται δὲ μετ' ὀλίγον ὁ πρωρεὺς, ἄγων τὸν Δίκ, ὅστις φαίνεται νῦν ἡσυχώτερος καὶ σχεδὸν πιστεύων ὅτι δὲν τὸν περιπαίζουσι πλέον.

— Πῶς σὲ λέγουν, μικρέ; ἐρωτᾷ ἡ κυρία.

— Δίκ.

— Πεινᾷς, Δίκ;

— Λιγάκι...

— Μόνον λιγάκι;

— Ὅπως τὸ λέγει σημαίνει πολὺ, παρατηρεῖ ὁ πλοίαρχος.

Ἡ κυρία λαμβάνει πινάκιον καὶ πληροῖ αὐτὸ ψητοῦ ὀρνιθίου, ἄρτου, ἐμβάμματος, φυλλάδος καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων, προσθέτουσα δὲ περόνιον καὶ μαχαίριον δίδει αὐτὰ εἰς τὸν Δίκ.

Ἀλλὰ περόνιον καὶ μαχαίριον εἶνε πάντη ἄχρηστα εἰς αὐτόν. Ὁ Δίκ κάθηται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τρώγει διὰ τῶν δέκα του δακτύλων, ὡς ἔτρωγεν ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀδάμ. Τρώγει πάντα ταχέως καὶ ἀναμὶξ, χωρίς τινος οἱασδήποτε γαστρονομικῆς τάξεως, εἶτα δὲ ἀναπνέει ἐκ βάθους τῶν πνευμόνων του, καὶ τὰ βλέμματά του λέγουσι σαφῶς καὶ ἀνυποκρίτως: Ἀκόμη!—Ἡ αὐτὴ χεὶρ πληροῖ καὶ πάλιν τὸ πινάκιον, ὁ δὲ Δίκ τρώγει συγχρόνως καὶ θαυμάζει τὴν λευκὴν ἐκείνην καὶ ὡραίαν χεῖρα, γυμνὴν ἤδη τοῦ χειροκτίου της, καὶ πλήρη στιλβόντων δακτυλίων.

— Διατί ἄρά γε, λέγει καθ' ἑαυτὸν ὁ Δίκ, κάμνουν ἐδῶ ὅλοι ὅ,τι λέγει ἡ ὡραία κυρία; Δίδει ἄρά γε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους αὐτὴ ἡ κυρία τόσον ὡραῖα πράγματα;

Τὸ πινάκιόν του πληροῦται καὶ ἐκ τρίτου, ὁ δὲ Δίκ ἐξακολουθεῖ νὰ τρώγῃ μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ὀρέξεως.

— Ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσιν σου παιδί μου, τῷ λέγει ὁ ἰατρὸς, θὰ ἐφύλαττα κἄτι καὶ δι' αὔριον.

— Τί ἀνόητα ὁποῦ θὰ ἔκαμνες! ἀπαντᾷ ὁ Δίκ. Θὰ σ' ἔπιαναν οἱ μεγάλοι καὶ θὰ σοῦ τἄτρωγαν ὡς ποῦ νὰ 'πῇς ἀμήν! Τόρα ποῦ ἔχω τρώγω ὅσο ἔχω, καὶ αὔριο πάλι ἔχει ὁ Θεός.

Ἡ φιλοσοφία αὕτη κινεῖ εἰς γέλωτα τοὺς συνδαιτυμόνας τοῦ πλοιάρχου, καὶ ἡ κυρία ἐρωτᾷ τὸν ἰατρὸν ἂν ὁ Δίκ ἠμπορεῖ νὰ πίῃ ἓν ποτήριον καμπανίτου.

— Ὦ, βεβαίως, κυρία μου· ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι θὰ προτιμᾷ ἓν ποτήριον *ρῶμι*.

— *Ρῶμι*! ἀναφωνεῖ ἡ κυρία. Παιδὶ μόλις δώδεκα ἐτῶν;

— Δοκιμάσατέ τον, ἀπαντᾷ ὁ ἰατρός.

Τὸν δοκιμάζουν, καὶ ὁ Δίκ καταπίνει τὸ *ρῶμί* του μετὰ μεγίστης ἀταραξίας.

— Ὡραῖο πρᾶγμα! λέγει περιλείχων τὰ χείλη του.

Ἀλλὰ τὸ κατόρθωμά του τοῦτο ἐλαττοῖ κἄπως τὴν συμπάθειαν τῆς κυρίας, καὶ ὁ Δίκ ἀναχωρεῖ χωρὶς ν' ἀκούσῃ τι ἄλλο παρ' αὐτῆς.

— Εὐγέ σου! φωνεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ πλοίαρχος. Φεύγεις χωρὶς κἂν νὰ εἰπῇς: εὐχαριστῶ.

— Σᾶς εὐχαριστῶ.

— Ὄχι ἐμὲ, ὄχι· τὴν κυρίαν πρέπει νὰ εὐχαριστήσῃς.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κυρία, ἐξ ὅλης μου καρδίας.

Αὗται ἦσαν αἱ πρῶται φιλόφρονες λέξεις, ἃς ἐπρόφερεν ὁ Δίκ. Κύριος οἶδε ποῦ τὰς εἶχε μάθει.

Β'

Οἱ δαιτυμόνες ἔμειναν ἐπὶ τοῦ πλοίου μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας, καὶ εἶχον ἤδη ἐντελῶς λησμονήσει τὸν *ποντικόν*, ὅτε ἀπεχαιρέτισαν τὸν πλοίαρχον. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ κυρία Ἄουστεν διήρχετο τὴν κρηπῖδα, εἶδεν αὐτὸν προστρέχοντα πρὸς μεγίστην τοῦ συνοδοῦ της δυσαρέσκειαν.

— Τὸν ἀγαπᾷς, κυρία; ἠρώτησεν ὁ ποντικὸς δακτυλοδεικτῶν τὸ ἀτμόπλοιον.

— Τὸν πλοίαρχον Γιλβέρτην;

— Ναί· εἶν' ἐρωμένος σου;

— Ἔλα, πήγαινε, παληόπαιδο! φωνεῖ ἀγανακτῶν ὁ κύριος.

— Ἄφησέ τον, Φρειδερῖκε, σὲ παρακαλῶ. — Ὄχι, Δίκ, εἶμαι ὑπανδρευμένη· ἰδοὺ ὁ σύζυγός μου· ἀλλ' ὁ πλοίαρχος Γιλβέρτης εἶνε στενὸς φίλος μας. Ἐταξείδευσα μαζύ του ἄλλοτε ἀπὸ τὸ Λίβερπουλ εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, καὶ μ' ἔκαμε χιλίας περιποιήσεις ὅταν ἤμουν ἀσθενής.

— Λοιπὸν θὰ λυπηθῇς πολὺ, ἂν πάθῃ τίποτε;

— Βέβαια· ὅποιος καὶ ἂν πάθῃ, θὰ λυπηθῶ.

— Κ' ἐγὼ ἂν πάθω;

— Καὶ σὺ, παιδί μου, ἐννοεῖται... — Ἄχ, Φρειδερῖκε, κύτταξε πόσον εἰλικρινὴς εἶνε ἡ εὐγνωμοσύνη του! Νὰ τοῦ δώσω μερικὰ ἀπὸ τὰ παλαιὰ φορέματα τοῦ Τσάρλη; — Ἔχω κ' ἐγὼ ἕνα παιδάκι τοῦ ἀναστήματός σου, ἐξακολουθεῖ ἡ κυρία, στρεφομένη πρὸς τὸν Δίκ, καὶ βλέπουσα ὅτι συνήνεσεν ὁ σύζυγός της.

— Τρώγει πουλὶ τὸ παιδί σου;

— Τρώγει.

— Καθημέραν;

— Ὄχι καθημέραν, ἀπαντᾷ ἡ κυρία μειδιῶσα.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία ἀπήγαγον τὸν Δίκ εἰς τὴν οἰκίαν των, ὅπου πολλὰ ἔτι ἄλλα θαυμάσια ἔμελλον νὰ τὸν ἐκπλήξωσιν. Ἀπαντᾷ ἐκεῖ τὸν μικρὸν Τσάρλη, καὶ ἀναβαίνει μετὰ τῆς κυρίας εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου τὰ ἐπαγγελθέντα φορέματα καλύπτουσιν ἐπὶ στιγμὴν τὰ ῥάκη του, πρὸς δοκιμήν. Θαυμάζει τὴν διὰ μεταξωτοῦ ἐφαπλώματος κεκαλυμμένην κλίνην, τὰ διὰ τριχάπτων κεκοσμημένα προσκεφάλαια, τὸ ἀπὸ τῶν στύλων τῆς κλίνης ἀνηρτημένον λεπτοϋφὲς κωνωπεῖον, τὸν μαλακὸν τάπητα, τὰ κρυστάλλινα καὶ χρυσᾶ σκεύη τοῦ κομμωτηρίου καὶ μυρία ἄλλα κομψὰ μικρολογήματα ἐν μέσῳ μυροβόλου ἀτμοσφαίρας. Ἂν ὁ Δίκ εἶχεν ἀκούσει διηγήσεις περὶ κόσμου μαγικοῦ, ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι εἰς τοιοῦτον κόσμον αἴφνης μετηνέχθη. Ἀλλ' ὁ Δίκ οὐδὲν οὐδέποτε ἤκουσε περὶ κόσμου μαγικοῦ, περὶ γοήτων, γιγάντων, νάννων καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν μυθολογικῶν ὄντων, ἅτινα δορυφοροῦσι συνήθως τὰς ὡραίας ἡγεμονίδας καὶ τοὺς νεωτάτους βασιλόπαιδας.

Τὸ μόνον καὶ σπάνιον γοήτευμα, ὅπερ εἶχε συναντήσει ὁ Δὶκ ἕως τότε, ἦτο χάλκινον νόμισμα, πίπτον ἀπὸ τοῦ θυλακίου οἰνόφλυγός τινος, ἐξερχομένου τοῦ καπηλείου.

Περιφέρει κύκλῳ τὰ ἔκθαμβα βλέμματά του, κ' αἰσθάνεται εἶδος ἐντροπῆς, ἀναγνωρίζων τὴν μικρὰν ῥακένδυτόν του μορφὴν, κατοπτριζομένην εἰς τὰς ὑέλους τῶν θυρῶν.

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰ φορέσω τόρα; ἐρωτᾷ δειλὸς, ἐνῷ ἡ κυρία ἀπαρτίζει δι' αὐτὸν δύο ὁλοκλήρους ἐνδυμασίας ἐκ φορεμάτων τοῦ Τσάρλη.

— Καλλίτερα νὰ περιμείνῃς αὔριον, ἀπαντᾷ ἡ κυρία. Ἔλα πάλιν αὔριον ἐδῶ κατὰ τὰς δέκα, καὶ κἄτι θὰ γείνῃ διὰ σέ.

Ὁ Δὶκ ὑπακούει, ἀλλ' ὑπακούει ἄκων· ἀπέρχεται δὲ φέρων δέμα φορεμάτων ὑπὸ μάλης καὶ ἥμισυ τάλληρον ἐν τῷ βαλαντίῳ του. Μόλις ὅμως ἐκλείσθη ὄπισθεν αὐτοῦ ἡ θύρα τῆς οἰκίας, καὶ ἀφυπνίζεται ἐν αὐτῷ ἡ ἔμφυτος ὁρμὴ τῆς δυσπιστίας καὶ τῆς δραπετεύσεως. Καταβιβάζει τὸν μαλακόν του πῖλον ἐπὶ τοῦ μετώπου του καὶ τρέπεται δρομαῖος εἰς φυγήν.

Παρὰ τὴν φλιὰν τοῦ γωνιαίου καπηλείου ἀστυνομικός τις κλητὴρ διαλέγεται μετὰ πολλῆς οἰκειότητος πρὸς γνώριμόν του κλέπτην.

Πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν κλέπτου τὸ κάλλιστον ἀστυνομικὸν ὄργανον εἶνε πάντοτε εἷς ἄλλος κλέπτης· τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦτο ἐφαρμόζει πιστῶς ἡ δημοτικὴ ἀστυνομία τῆς Νέας Ὀρλεανίας. Ἀλλὰ καὶ οὕτω σπανίως συλλαμβάνεται ὁ κλέπτης, διότι οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἀσχολοῦνται συνήθως, κατ' ἀπαίτησιν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν εἰς οὓς ὀφείλουσι τὰς θέσεις των, εἰς ἄγραν ψηφοφόρων μᾶλλον ἢ κλεπτῶν.

Οὐχ ἧττον ὁ κλητὴρ ἐκεῖνος, μετ' ἄφθονον πόσιν ῥακίου καὶ ἱκανὴν πολιτικὴν ὁμιλίαν, συναισθάνεται, φαίνεται, σοβαρώτερον τὰ καθήκοντά του, καὶ βλέπων αἴφνης τὸν *ποντικόν* μας ἐξερχόμενον λαθραίως τοῦ οἴκου τοῦ Κ. Ἄουστεν, καὶ φέροντα δέμα ὑπὸ μάλης, ἀνακράζει:

— Ὤ, ὢ! καλὸ κυνῆγι! Κλέπτης! πιάςε τον!

Καὶ καταδιώκει τὸν φυγάδα, πυροβολῶν διὰ τοῦ πολυκρότου του.

Ἡ βολὴ ἀποτυγχάνει, ἀλλ' ὁ Δὶκ, μὴ ὑποθέτων ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποτύχῃ ἡ δευτέρα βολὴ ἀστυνομικοῦ κλητῆρος, παραδίδεται, συλλαμβάνεται καὶ ὁδηγεῖται εἰς τὸν ἐγγύτερον ἀστυνομικὸν σταθμόν.

Γ'.

Ὁ πλοίαρχος Γιλβέρτης διήγαγε τὴν ἑσπέραν ὅλην ἐν τῇ πόλει, καὶ περὶ τὴν ἑνδεκάτην μόλις ὥραν ἐπανέρχεται ἐν τῷ πλοίῳ του.

— Σᾶς ἀναγγέλλω μὲ λύπην μου, κυβερνῆτα, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ὑποπλοίαρχος, ὅτι οἱ περισσότεροι ναῦται ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν χωρὶς ἄδειαν.

Ὁ κυβερνήτης ὑψοῖ τοὺς ὤμους καὶ ἐρωτᾷ:

— Ποῖος εἶνε τῆς ὑπηρεσίας;

— Ὁ Κ. Ἀνδρέας.

— Καλέσατε τὸν κ. Ἀνδρέαν· τί σημαίνει αὐτό; προσθέτει ὁ πλοίαρχος δυσηρεστημένος.

— Δὲν εἶνε σφάλμα μου, κυβερνῆτα, ἀπαντᾷ ὁ κληθείς. Δὲν καταβαίνουν ἀπὸ τὴν κλίμακα, ἀλλ' ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, καὶ ἀναβαίνουν ὕστερα εἰς τὴν ξηρὰν ἀπὸ τὰς δοκοὺς τῆς προκυμαίας· ἀδύνατον νὰ τοὺς ἐμποδίσωμεν.

Ὁ πλοίαρχος γνωρίζει τὴν Νέαν Ὀρλεανίαν, καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀπαντήσῃ τι, μεταβαίνει δυσαρέστως εἰς τὸν κοιτῶνά του. Κατακλίνεται καὶ προσπαθεῖ ν' ἀναγνώσῃ· ἀλλ' οἱ κώνωπες δὲν τὸν ἀφίνουσι· τέλος καταβάλλει αὐτὸν ἡ κόπωσις καὶ ἀποκοιμᾶται περὶ τὴν πρώτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Μόλις ὅμως ἀποκοιμηθεὶς ἀκούει φωνήν τινα ψιθυρίζουσαν εἰς τὸ οὖς του:

— Πλοίαρχε, πλοίαρχε!

Ἀνασκιρτᾷ εὐθὺς, δράττει τὸ πολύκροτόν του, κ' ἑτοιμάζεται ν' ἀνάψῃ φῶς, ὅτε ἡ αὐτὴ φωνὴ ἐξακολουθεῖ λέγουσα σιγαλά:

— Σιωπή! ἐγὼ εἶμαι, ὁ Δίκ! Μὴν εἴπῃς λέξιν. Μὴν ἀνάπτῃς φῶς· ἔχεις κανένα ναύτην νὰ τὸν λέγουν Βούδ;

— Ναί... ἐδραπέτευσε τὴν περασμένην ἑβδομάδα, ἀπαντᾷ ὁ πλοίαρχος ἐπίσης διὰ σιγαλῆς φωνῆς.

— Ἔχεις ἀσημικὸ εἰς τὸ πλοῖον;

— Τί πρᾶγμα;

— Χρήματα.

— Ἔχω.

— Τὸ ὑπέθετα. Αἴ, λοιπὸν, πλοίαρχε, αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ Βοὺδ καὶ πέντε ἄλλοι εἶνε εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ κλέψουν τὸ ἀσημικό σου.

— Θεέ μου! πῶς δὲν μὲ εἰδοποίησες προτήτερα;

— Μ' ἔπιασε ἕνας ἀστυνομικὸς κλητὴρ, διότι τοῦ ἐφάνη πῶς εἶχα κλέψει μερικὰ φορέματα ποῦ μοῦ ἔδωσε ἡ κυρία, καὶ μ' ἔβαλε φυλακήν· ἀλλὰ ἔφυγα.

— Καὶ εἶνε, λέγεις, τόρα εἰς τὸ πλοῖον;

— Βέβαια, καὶ ἤρχισαν καὶ τὴν δουλειά τους μάλιστα· ἄκουσε.

Ὁ πλοίαρχος ἀκροάζεται, καὶ ἀναπηδῶν ἔντρομος ἀπὸ τῆς κλίνης του ἐγχειρίζει πολύκροτον εἰς τὸν Δίκ, καὶ τῷ λέγει:

— Πυροβόλησε, τρέξε εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ φώναξε: *βοήθειαν* μ' ὅσην δύναμιν ἠμπορεῖς.

Ἐνδυθεὶς δὲ ταχέως ἐξέρχεται τοῦ κοιτωνίσκου του. Ἦτο καιρός. Οἱ κλέπται εἶχον ἐπιπέσει κατὰ τοῦ φύλακος ναύτου, καὶ φιμώσαντες αὐτὸν εἶχον κόψει τοὺς δεσμοὺς τῆς κλίμακος, ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ μεταλλικοῦ. Δύο δὲ κιβώτια ἦσαν ἤδη ἕτοιμα ν' ἀποκομισθῶσι.

Ὁ Δὶκ ἔπραξεν ὡς παρηγγέλθη, κ' ἐπανέρχεται

εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου βλέπει πέντε τῶν κλεπτῶν πυροβολοῦντας κατὰ τοῦ πλοιάρχου, ὠχυρωμένου ὄπισθεν τοῦ κοιτῶνός του, καὶ ἀντιπυροβολοῦντος ἀδιακόπως κατὰ τῶν προσβαλόντων. Ὁ Δὶκ ἔχει ἔτι πέντε βολάς, καὶ τὰς ῥίπτει ὅλας ἀλληλοδιαδόχως, κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὅσον ταχύτερον δύναται· ἡ πάλη δὲ αὕτη παρατείνεται, μέχρις οὗ ὁ ὑποπλοίαρχος, ὁ ἰατρός, ὁ οἰκονόμος καὶ δύο τρεῖς ἄλλοι τοῦ πληρώματος φθάνουσιν, ἀκούσαντες τὰς φωνὰς καὶ τὸν πρῶτον πυροβολισμὸν τοῦ Δίκ. Τινὲς τῶν κλεπτῶν, ὅσοι δύνανται, πηδῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ ἔχοντες ἄλλην ἔξοδον· τρεῖς δὲ μένουσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου: εἷς νεκρός, ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας, εἷς ἄλλος τεθραυσμένην ἔχων τὴν κνήμην, καὶ τρίτος τις πληγωμένος ἐπίσης, ἀλλ' οὐχὶ καιρίως.

Πρῶτον πάντων σώζουσιν οἱ ἐπελθόντες τὸν πτωχὸν κυβερνήτην, ἐκτὸς μάχης εὑρισκόμενον, μετὰ τραῦμα βαρὺ κατενεχθὲν κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Μετ' ὀλίγον δὲ φθάνει ἡ ἀστυνομία, καὶ προβαίνει εἰς ἐρεύνας ἐπὶ τοῦ πλοίου, ὅπως ἀνακαλύψῃ μὴ τυχὸν κρύπτωνται καὶ ἄλλοι που λανθάνοντες κλέπται.

— Τί βλέπω ἐκεῖ! ἀνακράζει ὁ ὑποπλοίαρχος. Φέρετε φῶς! Ἀχ, τί ἀχαριστία, πλοίαρχε! εἶν' ὁ κατηραμένος ἐκεῖνος ποντικός, τὸν ὁποῖον ἡ κυρία . . .

— Θεέ μου! φωνεῖ ὁ πλοίαρχος· τόν εἶχα λησμονήσει· εἶνε πληγωμένος;

— Μία σφαῖρα τοῦ ἔχει περάσει τὸ σῶμα. Καλὰ τὴν ἔπαθε! προσθέτει ὁ Μάνσφηλδ, νομίζων ὅτι ὁ πλοίαρχος παρεφρόνησε, διότι βλέπει αὐτὸν γονυπετοῦντα ἐγγὺς τοῦ Δίκ, καὶ προσφωνοῦντα αὐτὸν μετὰ μεγίστης συγκινήσεως.

— Πτωχέ μου Δίκ! πονεῖς, παιδί μου; Μὴ τρομάζῃς! εἶμαι ὁ φίλος σου, ὁ πλοίαρχος. Ὁμίλησέ μου, Δίκ.

— Ἔφυγε ἡ ἀστυνομία; ψιθυρίζει ὁ Δίκ.

— Μὴ φοβῆσαι, δὲν θὰ σοῦ κάμῃ κακόν. Ἀχ, ἰατρέ, περιποιήσου αὐτὸ τὸ καλὸ παιδί. Κάμε ὅ,τι εἶνε δυνατὸν διὰ νὰ σώσῃς τὴν ζωήν του, καὶ φώναξε, ἂν ἦνε ἀνάγκη, ὅλους τοὺς χειρουργοὺς τῆς πόλεως· ταλαίπωρε Δίκ!

Οἱ πληγωθέντες κλέπται μεταφέρονται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας εἰς τὸ νοσοκομεῖον, τὸν δὲ Δὶκ κατακλίνουσιν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ πλοιάρχου καὶ ἐπ' αὐτῆς του τῆς κλίνης. Ὁ χειρουργὸς τοῦ πλοίου ἐπισκέπτεται αὐτὸν συνεχῶς, ὁ δὲ διασημότατος ἐγχειριστὴς τῆς Νέας Ὀρλεανίας, κληθεὶς ἀμέσως τὴν ἐπαύριον εἰς συμβούλιον, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ πληγὴ εἶνε καιριωτάτη. Ὁ πλοίαρχος Γιλβέρτης μένει διαρκῶς ἐγγὺς τοῦ τραυματίου.

— Δὲν μοῦ λέτε, τὸν ἐρωτᾷ ὁ Δὶκ διὰ τρεμούσης φωνῆς, ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρήματα ἦσαν δικά σας;

— Ὄχι, ἀλλὰ μοῦ τὰ εἶχαν ἐμπιστευθῇ.

— Καὶ ἂν τὰ ἐχάνατε, θὰ σᾶς ἔκαμνε πολὺ κακόν;

— Θὰ ἤμουν κατεστραμμένος ἄνθρωπος.

— Καὶ ἡ κυρία θὰ ἐλυπεῖτο πολύ;

— Ποία κυρία;

— Ἡ κυρία, τὴν ὁποίαν ἐπεριποιήθητε τόσον πολύ, ὅταν ἦτον ἄρρωστη.

Ὁ πλοίαρχος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλήν, μορφάζων ὡς εἰ κατέπινε πικρόν τι καταπότιον.

— Ὥστε δι' ἀγάπην της ἔκαμες ὅ,τι ἔκαμες.

— Μοῦ εἶπε ὅτι θὰ ἐλυπεῖτο πολύ, ἂν σᾶς συνέβαινε κακόν, διότι τὴν ἐπεριποιήθητε ὅταν ἦτον ἄρρωστη. Προχθὲς τὸ βράδυ εἶχ' ἀκούσει τὸν Βοὺδ καὶ τοὺς σύντρόφους του νὰ σχεδιάζουν πῶς νὰ κλέψουν τὰ χρήματα ἑνὸς πλοίου. Ἔλεγαν νὰ μεθύσουν ὅλους τοὺς ναύτας, ἅμα ἔβγαιναν εἰς τὴν ξηράν, καὶ ν' ἀφίσουν τὸ πλοῖον ἔρημον, μὲ τὸν πλοίαρχον μόνον καὶ μ' ἕναν ἄλλον. Τότε νὰ βάλουν ἕναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους των νὰ φυλάξῃ φρουρὰν εἰς τὴν θύραν τοῦ πλοιάρχου καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ ἅμα θὰ ἔκαμνε νὰ ἔβγῃ. Δὲν ἤξευρα ἂν ἔλεγαν διὰ τὸ ἰδικόν σας πλοῖον, καὶ ἠρχόμουν νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἂν εἴχατε χρήματα φορτωμένα, ὅταν μὲ συνέλαβεν ἡ ἀστυνομία.

— Ποῖος σ' ἐπλήγωσε παιδί μου;

— Δὲν ἠξεύρω. Ὅταν εἶδα καὶ ἦλθε ἡ ἀστυνομία, ἐκρύφθηκα ἐκεῖ ὅπου μὲ ηὕρατε. Ἐφοβήθηκα μὴ μὲ πάρῃ κ' ἐμένα διὰ κλέπτην.

Δ'.

Ὁ ποντικὸς ἀπέμεινε μόνον δέρμα καὶ ὀστᾶ. Ἡ σφαῖρα, ἥτις ἐτραυμάτισεν αὐτὸν παλαίοντα κατὰ τῶν κλεπτῶν, δὲν διεπέρασε τὸ σῶμά του· τοῦτο θὰ ἦτο ἴσως προτιμότερον, διότι διεπέρασε τὸν κάτω λοβὸν τοῦ δεξιοῦ του πνεύμονος κ' ἐχώθη ἐντὸς τῶν μυώνων τῆς ῥάχεως. Τηκόμενος ὑπὸ ἀδιαλείπτου πυρετοῦ, περιστρέφεται ἡμέραν καὶ νύκτα ἐπὶ τῆς κλίνης του, καταπίνων ναρκωτικὰ σεράπια, ἅτινα δὲν τὸν κοιμίζουσι, καὶ ἀφεψήματα δροσιστικά, ἅτινα δὲν τὸν ἀναψύχουσι, κ' ἐκπληττόμενος ὅτι τοσαύτη περιβάλλει αὐτὸν θεραπεία καὶ περιποίησις.

Ἡ κυρία, ἥτις ἔρχεται νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, εὑρίσκει αὐτὸν φοβερὰ ἐξησθενημένον. Ἡ θέα της τὸν ζωογονεῖ ἐπὶ μικρόν, καὶ τὴν ἐρωτᾷ, τί κάμνει ὁ Τσάρλη.

— Πτωχό μου παιδί, ἀπαντᾷ ἡ κυρία, ἂς ἀφίσωμεν αὐτά, καὶ ἂς ὁμιλήσωμεν δι' ἄλλα σπουδαιότερα.

Καὶ ἀρχίζει νὰ ὁμιλεῖ εἰς τὸν Δὶκ περὶ μελλούσης ζωῆς, περὶ θεοῦ, περὶ ψυχῆς.

Ὁ Δίκ, ἐννοεῖται, οὐδὲν ἐξ ὅλων αὐτῶν ἐννοεῖ καὶ διαστέλλει ἐξ ἀγνοίας τοὺς ὀφθαλμούς.

— Οἱ ἰατροὶ λέγουν, προσθέτει ἡ κυρία, ὅτι ἂν δὲν καλλιτερεύσῃς τὴν νύκτα, πρᾶγμα ἀπίθανον, θ' ἀποθάνῃς.

— Θὰ πονέσω πολύ; ἐρωτᾷ ὁ Δίκ, οὗτινος συστέλλεται πρὸς στιγμὴν τὸ πρόσωπον.

— Δὲν ἠξεύρω, . . . πολλοὶ ἀποθνήσκουν πολὺ ἡσύχως· ἀλλὰ Δίκ, τί νομίζεις ὅτι θὰ γίνῃς ἀφοῦ ἀποθάνῃς;

— Θὰ μὲ θάψουν, ἀπαντᾷ τὸ παιδίον· ἄλλους τοὺς θάπτουν μὲ μουσικὴν, ἄλλους τοὺς πηγαίνουν μὲ τὸ κάῤῥον . . .— Θὰ μὲ πάγουν καὶ μένα μὲ τὸ κάῤῥον; . . .

— Ὄχι, παιδί μου, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι. Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις, σὲ παρακαλῶ, ποῦ θὰ ὑπάγῃς ἀφοῦ ἀποθάνῃς;

— Εἰς τὸν τάφον.

— Τὸ σῶμά σου, μάλιστα, ἀλλὰ ἡ ψυχή σου;

— Ἡ ψυχή μου; τί πρᾶγμα εἶνε;

Ἡ κυρία ἀπελπίζεται νὰ συντελέσῃ εἰς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τοῦ Δίκ καὶ ἀναλύεται εἰς δάκρυα.

— Μὴ κλαίῃς ἔτσι κυρία, μὴ κλαίῃς! λέγει ὁ θνήσκων πρὸς τὴν κυρίαν Ἄουστεν, καὶ δράττεται τῆς χειρὸς δι' ἧς ἐκείνη καλύπτει τοὺς ὀφθαλμούς της. Ὁ Δὶκ ἐγγίζει τὴν χεῖρά της μετὰ σεβασμοῦ, μετ' ὀλίγον δὲ ἐνθαῤῥυνόμενος πλήττει αὐτὴν ἐλαφρῶς διὰ τῆς χειρός του καὶ βλέπει μειδίαμα ἱλαρὸν ἀνατέλλον εἰς τῆς κυρίας τὰ χείλη. Παῖς πλάνης καὶ ἐγκαταλελειμμένος, οὐδέποτε γνωρίσας ἀγάπην καὶ στοργὴν, πρώτην φορὰν αἰσθάνεται θάλπον τὴν καρδίαν του τὸ αἴσθημα τῆς θωπείας. Σφίγγει ἀνεπιγνώστως τὴν χεῖρα τῆς κυρίας καὶ καταβιβάζει αὐτὴν ἠρέμα ἐπὶ τὴν καρδίαν του. Σφίγγει αὐτὴν ἔτι τρυφερώτερον διὰ τῶν δύο μικρῶν του χειρῶν, ἀνακλίνεται ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του μετὰ βαθέος στεναγμοῦ, καὶ κλείει τοὺς ὀφθαλμούς.

. . . .

Ε'.

Μετὰ τρία ἔτη τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ πλοιάρχου Γιλβέρτη ὁρμεῖ καὶ πάλιν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ Ζάκσων. Καὶ πάλιν δὲ, ὡς πρὸ τριῶν ἐτῶν, ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Ἄουστεν προγευματίζουσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ κυρία Ἄουστεν πατεῖ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, προχωρεῖ πρὸς αὐτὴν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ πλοιάρχου, ὡραῖος νεανίας, φορῶν χιτῶνα ἐκ κυανῆς φλανέλλας καὶ ἀχύρινον σκιάδιον κοσμούμενον διὰ τῆς ταινίας ἣν φέρει τὸ πλήρωμα:

— Καλὲ, ὁ Δὶκ εἶνε; ἀναφωνεῖ ἡ κυρία.

— Ὁ Δὶκ ὁλόκληρος! ἀναφωνεῖ ἐπαιρόμενος ὁ κυβερνήτης.

— Πῶς ἐμεγάλωσες, Δίκ!

— Οἱ μικροὶ μεγαλώνουν, κυρία! ἀπαντᾷ ἐκεῖνος γελῶν.

Ὁ κυβερνήτης ἐξηγεῖ ἰδιαιτέρως ὅτι ὁ Δίκ, θεραπευθεὶς εὐτυχῶς, ἐστάλη εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ προώδευσε μεγάλως ἐντὸς δύο ἐτῶν.

— Ὦ! λέγει, εἶνε πολὺ νοήμων· τὸν ἀνατρέφω διὰ νὰ τὸν κάμω καλὸν ναυτικὸν, καὶ νομίζω ὅτι γρήγορα θὰ γείνῃ πρωρεύς.

— Τί ὄνομα τοῦ ἐδώκατε; ἐρωτᾷ ἡ κυρία.

— Τὸ ἰδικόν μου, . . μὲ τὴν ἔγκρισιν τῆς γυναικός μου· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν τέκνα . . .

— Ἄχ! πλοίαρχε! τί λαμπρὸς ἄνθρωπος εἴσθε!

— Εὐτυχὴς μᾶλλον, ἀπαντᾷ μειδιῶν ὁ κυβερνήτης, καὶ εὐγνώμων συγχρόνως, προσθέτει, στρεφόμενος πρὸς τὸν Δίκ.

Οὕτω ἔληξεν ἡ ἱστορία τοῦ ποντικοῦ, ὃν ἀνεμόρφωσεν . . . ἓν πρόγευμα.

Α. Β.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ].

Συνέχεια ἴδε σελ. 741.

Β'

Σᾶς ἔδειξα πρὸ ὀλίγου τὸ φρούριον τοῦ Βωμπὲρ κεκρυμμένον κατὰ τὸ ἥμισυ ὄπισθεν τοῦ συμπλέγματος ἐκείνου τῶν δρυῶν καὶ ἀποβλέπον μελαγχολικῶς πρὸς τὴν ἀγέρωχον πρόσοψιν τοῦ μεγάρου, ὅπερ ὑψοῦται ὑπεράνω τῶν ὀχθῶν τοῦ Κλαίν. Τὸ φρούριον τοῦτο δὲν εἶχε πάντοτε τὸ ταπεινὸν ἐξωτερικόν, ὅπερ ἔχει νῦν· διότι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο ἀπέραντον μέγαρον μὲ πύργους, μὲ ὀχυρώματα, μὲ ἐπάλξεις, περικυκλούμενον ὑπὸ τάφρου, ἧς τὰς δύο ὄχθας ἐζεύγνυε γέφυρα καταπακτή. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦτο φρούριον ἀληθές, ὅπερ διὰ τοῦ βαρέος ὄγκου του ἐπεσκίαζε τὴν χαρίεσσαν καὶ κομψοτάτην ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ γείτονός του. Αἱ δὲ πέριξ αὐτοῦ ἐκτεινόμεναι ἐπαύλεις, αἱ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀποτελοῦσαι τὴν βαρωνίαν τοῦ Βωμπέρ, δὲν ἠλαττοῦντο τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν Λασεγλιέρ, οὔτε κατὰ τὴν ἔκτασιν, οὔτε κατὰ τὸν πλοῦτον· ὅθεν οἱ Λασεγλιὲρ καὶ οἱ Βωμπὲρ ἐθεωροῦντο ὡς οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου, καὶ ἐκτὸς μικρῶν τινων ἀντιζηλιῶν, ἀναποφεύκτων μεταξὺ γειτόνων τόσον ὑψηλῆς περιωπῆς, αἱ δύο ἐκεῖναι ἀριστοκρατικαὶ οἰκογένειαι διέκειντο φιλικώτατα πρὸς ἀλλήλας· τὴν δὲ φιλίαν των ταύτην κατέστησεν ἔτι στενοτέραν ὁ φόβος τοῦ ἐπικειμένου κοινοῦ κινδύνου. Ἀμφότεραι λοιπὸν ἀπεδήμησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἠκολούθησαν τὴν αὐτὴν ὁδόν, καὶ ἐξέλεξαν ἐπὶ τῆς ξένης τὴν αὐτὴν γωνίαν γῆς, ὅπως ζήσωσιν ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἔτι μᾶλλον συνδεδεμένοι παρ' ὅσον ἦσαν ἐν τῇ εὐτυχίᾳ. Συνενώσαντες δὲ ὅσα χρήματα ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν, ἐγκατεστάθησαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, ἔχοντες κοινὰ τὰ χρήματα, τὰς ἐλπίδας καὶ τὰς ἀναμνήσεις· ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ ἀναμνήσεις ἦσαν περισσότεραι τῶν ἐλπίδων καὶ αἱ ἐλπίδες ἔτι περισσότεραι τῶν χρημάτων.

Ὁ βαρῶνος Βωμπὲρ εἶχεν, ὡς καὶ ὁ μαρκήσιος, τὴν σύζυγόν του, ἔτι δὲ καὶ μικρὸν υἱὸν προωρισμένον ν' αὐξηθῇ ἐν τῇ ἐξορίᾳ. Οἱ εὐπατρίδαι ἐκεῖνοι, κατὰ τῶν ὁποίων τοσαῦτα ἐλέχθησαν ἐν ᾗ ἐποχῇ ἦτο εὔκολον νὰ κακολογῇ τις, ἔδειξαν τοὐλάχιστον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῶν δο-

κιμασιῶν, ὅτι ἐγνώριζον νὰ ὑποφέρωσι τὴν δυστυχίαν ὡς εἰ μὴ εἶχον αἰσθανθῆ ποτε τὴν εὐτυχίαν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ συνειθισμένοι εἰς τὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν, τὰ ἐλαφρὰ ἐκεῖνα καὶ ἐπιπόλαια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πνεύματα, ἀνέπτυξαν αἴφνης ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν συμφορῶν δραστηριότητα καὶ καρτερίαν ἀπροσδόκητον. Καὶ ἡ μικρὰ δὲ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀποικία μας ἐγκατεστάθη εὐθύμως εἰς τὴν πενιχράν της κατοικίαν καὶ ἔζησε μετὰ φιλοσοφικῆς ἁπλότητος. Ἡ κατοικία αὕτη εὑρίσκετο εἰς τὸ ἄκρον προαστείου τινὸς τῆς πόλεως καὶ ἀπετελεῖτο ἐξ οἰκοδομῆς μικρᾶς διῃρημένης εἰς δύο μικροτέρας πτέρυγας, ὧν τὴν μὲν ἀπεκάλεσαν μέγαρον Λασεγλιὲρ, τὴν δὲ ἑτέραν μέγαρον Βωμπέρ. Καὶ οὕτως αἱ δύο ἐκεῖναι οἰκογένειαι τὴν μὲν ἡμέραν ἐπεσκέπτοντο ἀλλήλας κατὰ τοὺς τύπους τῆς ἐθιμοταξίας, τὴν δὲ νύκτα συνήρχοντο εἰς τὴν κοινὴν αἴθουσαν. Εἰς τὰς μικρὰς ἐκείνας συναθροίσεις ἕκαστος ἔφερε τὴν ἁβρότητα καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν τρόπων καὶ τὴν ἀριστοκρατικήν του συμπεριφοράν, αἱ δὲ κυρίαι Λασεγλιὲρ καὶ Βωμπέρ, προσέθετον τὰ θέλγητρα τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν χαρίτων των. Ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη κατείχετο ἤδη ὑπὸ τῆς μελαγχολικῆς ἐκείνης ἀδιαφορίας τῶν ἐγκοσμίων, ἀδιαφορίας, ἥτις χαρακτηρίζει τὰς ὑπάρξεις τὰς προορισθείσας ἵν' ἀποθάνωσι πρόωρως, ἡ δὲ ἑτέρα, πολὺ διάφορος αὐτῆς, εἶχε πνεῦμα ἧττον ποιητικόν, ἀνήσυχον, φιλόδοξον, ῥιψοκίνδυνον καὶ ἄξιον νὰ ἐνεργῇ ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ, ἐν μέσῳ τῶν ῥαδιουργιῶν, αἵτινες ὑφαίνοντο τότε εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Βιέννης καὶ τῆς Κοβλεντίας. Ἡ μικρὰ ἐκείνη ὁμήγυρις νῦν μὲν ἐζήτει παρηγορίαν εἰς εὐφυεῖς ἀστειότητας, ἄλλοτε ἐξεδικεῖτο διὰ σαρκασμοῦ, ἀλλ' οὐδέποτε ἔφθανε μέχρι τῆς ὀργῆς. Ὁμολογητέον ὅμως ὅτι ἡ τόση φιλοσοφία ἐβασίζετο ἐπὶ ἀπατηλῶν ἐλπίδων, καὶ πρὸσέτι ἐπὶ τῆς παντελοῦς ἀγνοίας τῶν ἐν Γαλλίᾳ γενομένων. Καὶ τοῦτο ἐν μέρει ἦτο τὸ μυστικὸν τῆς καρτερίας καὶ τῆς εὐκόλου ἐκείνης ὑπομονῆς, ἣν πρὸ ὀλίγου εἴχομεν εὐχαρίστως ἀναγνωρίσει· διότι ἐπέμενον πιστεύοντες, ὅτι τὸ συντελούμενον ἐκεῖνο μέγα ἔργον οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ αἱματηρὰ πανήγυρις, τελουμένη ὑπὸ συμμορίας δολοφόνων, καὶ μῆνα μετὰ μῆνα περιέμενον νὰ ἴδωσι τὴν Γαλλίαν τιμωρουμένην καὶ ἐπανερχομένην εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Ἀλλ' αἱ ἐλπίδες των, διαψευσθεῖσαι, ἐτροποποίησαν παραδόξως τὰς σκέψεις αὐτῶν καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἐκτιμήσωσι λογικώτερον τὰ τετελεσμένα γεγονότα. Ὅθεν ὅτε τὰ παιδία ἐκεῖνα, ἅτινα ἀπερισκέπτως ἔπαιζον προσποιούμενα ὅτι ἦσαν ἐξόριστοι, ἐνόησαν τέλος ὅτι τὸ παιγνίδιον ἦτο σοβαρὸν καὶ ὅτι ἀληθῶς ἦσαν ἐξόριστοι, τότε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐσκέφθησαν σπουδαίως νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Γαλλίαν· οἱ μὲν ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὰς μηχανοῤῥαφίας τοῦ βασιλικοῦ κόμματος, τοῦ ἀνακινουμένου ἤδη εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Παρισίων· οἱ δέ, ὅπως προσπαθήσωσι νὰ σώσωσιν, ἐὰν ἦτο πλέον καιρὸς, τὰ λείψανα τῆς περιουσίας των. Ὁ βαρῶνος Βωμπὲρ ὑπῆρξεν εἷς τῶν τελευταίων τούτων· διότι, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν ἐφάνη ποτὲ πολὺ ἔνθους ὑπὲρ τῆς μεταναστεύσεως, καὶ ἀνεχώρησε παρασυρθεὶς μᾶλλον ὑπὸ τῆς συζύγου του ἢ ἐξ ἰδίας ἐπιθυμίας· πάντοτε δὲ διετήρησε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐὰν ἔμενεν ἐν Γαλλίᾳ ἤθελε μὲ ὀλίγην δεξιότητα δυνηθῇ νὰ σώσῃ τὴν κεφαλήν του καὶ τὴν περιουσίαν του. Ἀλλ' ὁ μαρκήσιος Λασεγλιὲρ, εἴτε ἐκ πεποιθήσεως, εἴτε ἕνεκα πείσματος, ἐκήρυττεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γαλλίαν εἰ μὴ μετὰ τῶν νομίμων κυρίων του· ὅθεν ὁ κ. Βωμπὲρ ἀπῆλθε μόνος, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του, ἢ νὰ καλέσῃ αὐτοὺς παρ' ἑαυτῷ, ὡς ἤθελεν ὁδηγηθῆ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν διαβημάτων του καὶ τῆς πορείας τῶν συμβεβηκότων.

Ὁ κύριος Βωμπὲρ εὗρε τὸ μέγαρόν του ἠκρωτηριασμένον, τὰς τάφρους του κεχωσμένας, τὰς ἐπάλξεις του κατεστραμμένας, τὰ οἰκόσημά του συντετριμμένα, τὰς γαίας του διαμερισθείσας εἰς τεμάχια, καὶ ἐν συντόμῳ ὅλας τὰς ἰδιοκτησίας του πωληθείσας. Εἶχε τὸ πνεῦμα ἀρκετὰ θετικὸν καὶ πρὸ πολλοῦ εἶχε παραιτηθῆ τῶν ἱπποτικῶν ἐκείνων ἰδεῶν, ἃς ἐξαπατηθεὶς εἶχεν ἀσπασθῆ πρὸς στιγμὴν — πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον ἤλεγχε πάντοτε ἑαυτόν. Ἐπιστρέψας ὑπὸ ξένον ὄνομα, κατώρθωσε μετὰ πολλὰς προσπαθείας νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν μεταναστῶν, καὶ ἐπανέλαβεν αὐτὸ καὶ τὴν θέσιν του εὐθὺς ὡς ἤρχισαν πάλιν νὰ ἀποκαθιστῶνται αἱ ὑψηλαὶ κοινωνικαὶ τάξεις· οὐδὲν δ' ἄλλο ὑπελείπετο αὐτῷ ἢ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν βαρωνίαν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔστρεψε νῦν πάσας τὰς προσπαθείας του.

Ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐναντιότης, πρὸς ἣν ἤθελε προσκρούσει ἐν τῇ πορείᾳ του, εἶναι τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δυνάμενον νὰ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ πάσας τὰς ἐφευρετικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, τὰς συναποτελούσας τὸ κακὸν ἐκεῖνο πνεῦμα, τὸ καλούμενον πνεῦμα κερδοσκοπικόν. Ἐν τοιαύτῃ θέσει εὑρέθη καὶ ὁ βαρῶνος Βωμπέρ· ἀληθὲς δὲ εἶνε ὅτι ἡ στιγμὴ ἦτο κατάλληλος· διότι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτο ἐποχὴ καταστροφῆς καὶ ἀνεγέρσεως, καθ' ἣν ἐὰν αἱ ἀρχαῖαι περιουσίαι κατέρρεον πανταχόθεν ὡς χάρτινοι πύργοι, αἱ νέαι ἀνεφαίνοντο πολυπληθεῖς ὡς μύκητες μετὰ μεγάλην βροχήν. Τῆς κινήσεως δὲ ταύτης οὐδεὶς ὑπῆρχεν ὁ μὴ μετασχών· πανταχοῦ ἀπήντα τις νεοπλούτους, οἱ τέως ἄγνωστοι ἀπέκτων κολοσσιαίας περιουσίας διὰ κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων, μόνον δὲ ἐν μέσῳ ὅλης τῆς ἰδιωτικῆς εὐημερίας τὸ ἔθνος εὑρίσκετο ἐν ἀπορίᾳ. Ὅθεν καὶ ὁ κ. Βωμπὲρ ἐῤῥίφθη εἰς τὰς ὑποθέσεις μὲ τὴν τυχοδιωκτικὴν τόλμην ἀνθρώπου οὐδὲν ἔχοντος νὰ

ἀπολέσῃ, καὶ χωρὶς νὰ ἀποθαρρυνθῇ ὑπὸ τῶν δυσχερειῶν τῆς ἐπιχειρήσεως σκοπόν του προέθετο νὰ ἐξαγοράσῃ καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ, ὡς ἦτο πρότερον, τὴν κληρονομίαν τῶν προγόνων του, ἣν ἐπόθει νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὸν υἱόν του. Ἐν τούτοις παρῆλθον ἔτη πολλὰ πρὶν ἡ ἐπιτυχία στέψῃ τὰς προσπαθείας του, καὶ μόλις κατὰ τὸ 1810 ἠδυνήθη νὰ ἐξαγοράσῃ ὅ,τι ἀπέμεινεν ἐκ τοῦ μεγάρου, καὶ νὰ προσθέσῃ μικρόν τι μέρος ἐκ τῶν πέριξ αὐτοῦ γαιῶν. Οὕτως ἔβαινε τὸ ἔργον, ὅπερ ἤλπιζε νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας, καὶ εἶχεν ἤδη γράψει πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἣν πρὸ δεκαετίας δὲν εἶχεν ἐπανίδει, καλῶν αὐτὴν καὶ τὸ τέκνον του εἰς Γαλλίαν, ὅτε αἰφνιδίως κατέλαβεν αὐτὸν ὁ θάνατος.

Ἀλλὰ τί συνέβαινε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐν τῇ ἐξορίᾳ; Ὁ μαρκήσιος εἶχε γηράσει, καὶ αὐτὴ δ' ἡ κυρία Βωμπὲρ δὲν ἦτο πλέον νέα, ἀφ' οὗ ὁ υἱός της ἦτο ἤδη δεκαοκταετής. Δέκα ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μαρκησίας, ἥτις ἀπέθανε φέρουσα εἰς τὴν ζωὴν μικρὰν κόρην, ὀνομασθεῖσαν Ἑλένην, ἥτις ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε γείνει ὡραία ὡς ἡ μήτηρ της.

Ἡ κυρία Βωμπὲρ, ἅμα λαβοῦσα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συζύγου της, ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' ὁ ἀποχωρισμὸς δὲν ἐγένετο ἄνευ θλίψεως· διότι τὰ παιδία καίτοι διαφόρου ἡλικίας ἠγαπῶντο τρυφερῶς· τὴν δὲ κυρίαν Βωμπὲρ καὶ τὸν μαρκήσιον συνέδεον ἤδη ἀπὸ πολλοῦ ἡ οἰκειότης καὶ ἡ συμφορά· τινὲς μάλιστα κακεντρεχεῖς ἰσχυρίσθησαν ὅτι εἶχον ἀμοιβαίως παρηγορηθῇ διὰ τὴν χηρείαν των· ἀλλ' αἱ φλυαρίαι ἐκεῖναι τῶν ἀνοήτων εἰς οὐδὲν μᾶς ἐνδιαφέρουσι· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι φίλοι ᾐσθάνθησαν ταραχὴν καὶ συγκίνησιν. Ἡ βαρωνὶς ἐπέμενε νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτῆς τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του, προσφέρουσα αὐτοῖς νὰ κατοικήσωσιν εἰς Βωμπέρ, ὅπως ἐξακολουθήσωσι πλησίον της τὸν βίον ὃν ἔζησαν ἐπὶ τῆς ξένης, καὶ παρέχουσα τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ νυμφεύσωσιν ἡμέραν τινὰ τὴν Ἑλένην μετὰ τοῦ Ῥαούλ. Ὁ μαρκήσιος δὲν ἀπέκρυψεν ὅτι ἡ ἕνωσις αὕτη ἤθελε πληρώσει τὰς θερμοτέρας εὐχάς του, διότι πολλάκις ὁ ἴδιος ηὐχήθη τοῦτο καθ' ἑαυτόν, καὶ παρεδέχθη τὴν πρότασιν τῆς βαρωνίδος· ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης τὰ δύο παιδία ἐθεωρήθησαν ὡς μνηστευμένα. Ὡς πρὸς τὴν προσφορὰν ὅμως τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Γαλλίαν καὶ νὰ ζήσῃ εἰς Βωμπέρ, ὁ μαρκήσιος διεκήρυξε καθαρῶς, ὅτι ἂν καὶ ἐθλίβετο ἀποχωριζόμενος ἀπὸ τῶν συντρόφων τῆς συμφορᾶς του, τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν παραδεχθῇ. Αἱ ἰδέαι του εἰς διάστημα εἴκοσιν ἐτῶν οὐδαμῶς εἶχον μεταβληθῆ, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν κύριον Βωμπὲρ ἐθεώρει ὡς ἀσύγγνωστον διαπράξαντα ἁμάρτημα, ὅτι ἐξέθεσε τὸ ὄνομά του λαμβάνων μέρος εἰς τὰς προμηθείας τοῦ στρατοῦ, ἐπιφέρων ὅτι τὸ καθ' αὐτὸν δὲν ἠδύνατο νὰ συμμερισθῇ τὰ ἀγαθὰ περιουσίας ἀνακτηθείσης διὰ τοιούτων θυσιῶν. Τέλος δι' οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἤθελε συγκατατεθῆ νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἀρχαῖον θρόνον τῆς Γαλλίας κατεχόμενον ὑφ' ἑνὸς ἅρπαγος καὶ τὰς ἰδιοκτησίας τῶν Λασεγλιὲρ σφετερισθείσας ὑφ' ἑνὸς πρῴην ἐνοικιαστοῦ του· διότι εἰς τὰ ὄμματά του Βοναπάρτης καὶ Σταμπλῆ ἦσαν κλέπται, οὓς κατέταττεν εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν, καὶ τὸν μὲν ἀπεκάλει Σταμπλῆ τῶν Βουρβώνων, τὸν δὲ ἕτερον Ναπολέοντα τῶν Λασεγλιέρ. Ἦτο δὲ περίεργον καὶ ἀστεῖον συνάμα νὰ τὸν ἀκούῃ τις ὁμιλοῦντα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἂν καὶ εἶχε πνεῦμα ἀξιάγαστον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠρέσκετό τις ἀκουσίως. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, πλήρης πεποιθήσεως ἀπέβλεπεν εἰς τὸ μέλλον, ὅπερ ἔμελλε ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν Βασιλείαν καὶ τοὺς ὑπηκόους της εἰς τὰς ἰδιοκτησίας των, εἰς τὰ δικαιώματά των καὶ εἰς τοὺς τίτλους των. Ἐπέμενε λοιπὸν ἀρνούμενος νὰ θέσῃ τὸν πόδα του εἰς τὴν Γαλλίαν, πρὶν ἢ ἤθελον διωχθῇ οἱ διάφοροι Σταμπλῆ, οἱ μὲν διὰ ῥαβδισμῶν, οἱ δὲ διὰ τηλεβόλων.

Ἡ ἐπάνοδος τῆς κυρίας Βωμπὲρ ἐγένετο εἰς αὐτὴν οὐ μικρᾶς λύπης πρόξενος διὰ τὰς διαψευσθείσας ἐλπίδας καὶ ἀπογοητεύσεις, αἵτινες τὴν ἀνέμενον. Ὅτε ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συζύγου της, ὅστις οὐδεμίαν ἔθιγε λεπτομέρειαν καὶ πάντοτε μέχρι τοῦδε εἶχε μεγεθύνει τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιχειρήσεών του, ἡ βαρωνὶς ἐφαντάσθη ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπανεύρῃ τὸ μέγαρόν της τοιοῦτον σχεδὸν, οἷον ἀφῆκεν αὐτὸ μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων του. Ἀλλὰ φθάσασα εἰς **Poitiers** ἐξεπλάγη μὴ βλέπουσα ὄχημα φέρον τὰ σήμαντρα (?) μά της, οὔτε τὸν κύριον Βωμπέρ, εἰς ὃν εἶχεν ἀναγγείλει τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς της, ἐρχόμενον εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. Καὶ ὑπῆρχε μὲν λόγος δυνάμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπουσίαν του, ἀλλὰ τὸν λόγον ἐκεῖνον οὐδὲ ὑπώπτευεν ἡ βαρωνίς· ἀλλ' ἀνυπόμονος ὡς ἦτο νὰ πατήσῃ εἰς τὰς γαίας της, ἔλαβε τὸν βραχίονα τοῦ υἱοῦ της, καὶ φθάσασα εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαὶν ἠκολούθησε τὴν ἀτραπὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Βωμπέρ. Μόνος ὁ γηράσας ἐν τῇ ἐξορίᾳ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν συγκίνησιν, ἥτις κατέλαβε τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ὅτε ἀνέπνευσεν, ὅτε ᾐσθάνθη τὸν εὐώδη ἀέρα τῆς ἐπαύλεώς της, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εἶχε διέλθει τὰ ὡραῖα ἔτη τῆς νεότητός της· ἡ καρδία της ἐπληρώθη ὑπὸ ἀφάτου ἡδονῆς καὶ δάκρυα ἔρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της· τὸ συγκινοῦν αὐτὴν αἴσθημα δὲν ἦτο ἁπλῶς τὸ ἐκ τῆς ἀνακτήσεως τῆς περιουσίας πηγάζον, ἀλλ' ἦτο αἴσθημα, ὅπερ τὴν συνετάρασσεν ἀφ' ὅτου εἶχε πατήσει τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας, μόνον δὲ νῦν ἐπέτεινεν αὐτὸ ἡ ἐκ τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν ἀγαπητὴν ἐκείνην γωνίαν γλυκεῖα μέθη· διότι, ἐὰν ἦναι δίκαιον νὰ στιγματίζῃ τις τὸν ἐγωϊσμὸν τῶν ταπεινῶν ψυχῶν, αἵτινες περιορίζουσι τὴν πατρίδα ἐντὸς τῶν στε-

νῶν ὁρίων τῆς ἰδιοκτησίας των, ἐπίσης δίκαιον εἶναι νὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι ὁ πατρικὸς ἀγρός, ἡ προγονικὴ στέγη, ἀποτελοῦσιν ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης πατρίδος δευτέραν οὕτως εἰπεῖν πατρίδα. Ἀλλ' ὁ Ῥαοὺλ, ὅστις οὐδόλως ἐνθυμεῖτο τὰ μέρη ἐκεῖνα, δὲν συνεμερίζετο τὴν συγκίνησιν τῆς μητρός του· ᾐσθάνετο ὅμως τὴν νεαρὰν καρδίαν του σκιρτῶσαν ὑπὸ χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας, σκεπτόμενος ὅτι τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, τὰ δάση, τὰς ἐπαύλεις, τοὺς λειμῶνας, οὓς τοσάκις ὠνειροπόλησεν ὡς μυθώδεις ὄχθας εὐδαιμονίας, τὰ κατεῖχεν ἤδη, καὶ ὅτι ἔφθανε πλέον ἐν μέσῳ τῆς ἀριστοκρατικῆς ἐκείνης μεγαλοπρεπείας, ἣν τοσάκις τῷ περιέγραψαν καὶ ἣν πάντοτε εἶχε ποθήσει. Ἐνόσῳ δὲ βαθμηδὸν ἐπροχώρουν, ἡ κυρία Βωμπὲρ τῷ ἐδείκνυε τὰς ἀπείρους ἐκείνας χλοερὰς ἐκτάσεις, τὰς πρὸ αὐτῶν ἐκτεινομένας, ἃς ἔλεγεν ἰδικάς του, καὶ βλέπουσα τὴν χαρὰν τοῦ νεανίου, ἡτοιμάζετο ὑπερηφάνως νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν ἐντὸς τοῦ γοτθικοῦ μεγάρου τῶν προγόνων του, ἐξωτερικῶς μὲν ὄντος ἀληθοῦς φρουρίου, ἔνδον ὅμως ἡγεμονικοῦ μεγάρου, ἔνθα ἐπεδεικνύετο ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πολυτέλεια δέκα διαδοχικῶν γενεῶν. Ἐν τοσούτῳ ἐξεπλήττετο μὴ βλέπουσα τὸν κύριον Βωμπὲρ ἐρχόμενον εἰς ἀπάντησίν της, οὔτε ἀντιπροσωπείαν τινὰ ἐκ τῶν ἐπιστατούντων τὰ κτήματα, οὔτε νεάνιδας χωρικὰς φερούσας ἄνθη καὶ ἐρχομένας ἵνα τῇ ἐκφράσωσι τὸν σεβασμόν των καὶ ἑορτάσωσι τὴν ἐπάνοδόν της. Καὶ αὐτὸς ὁ Ῥαοὺλ, ὅστις καίτοι ζήσας ἐν μέσῳ τῶν στερήσεων, εἶχεν ὅμως ἀνατραφῆ κατὰ τὰς ἀριστοκρατικὰς ἰδέας, ἃς παιδιόθεν ἐνέπνευσαν αὐτῷ αἱ ὁμιλίαι τῆς μητρός του καὶ τοῦ μαρκησίου Λασεγλιέρ, ἠπόρει καὶ ἐθλίβετο, διότι δὲν ὑπεδέχοντο αὐτὸν μετὰ τιμῶν. Ἀλλά, φεῦ! ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις τῆς βαρωνίδος, ὅτε κάμψασα τὴν ἀτραπὸν ἀνεκάλυψε τὰ λείψανα τοῦ ζωοτροφείου καὶ τοῦ μεγάρου της. Τότε ὁ Ῥαοὺλ βλέπων τὴν μητέρα του παρατηροῦσαν ἐν θλιβερᾷ σιγῇ, τὴν ἠρώτησε ποῖα ἦσαν τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα, ἅτινα ἐθεώρει. Κατ' ἀρχὰς ἡ βαρωνὶς δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ εἰς ὅ,τι ἔβλεπε· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του, ἐσκέφθη σπουδαίως ὅτι πιθανὸν νὰ ἦτο ἀποτέλεσμα τοῦ λυκόφωτος, καὶ ὅτι εἶχεν ἀπατηθῆ ὑπὸ νέου τινὸς εἴδους κατοπτρισμοῦ. Ὁπωσδήποτε ἐξηκολούθησε τὴν ὁδόν της μὲ βῆμα ὀλιγώτερον σταθερὸν καὶ μὲ καρδίαν τεθλιμμένην. Οἴμοι! δὲν ἦτο ἀπάτη, τὸ ζωοτροφεῖον εἶχεν ἐξαφανισθῆ, καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ δὲν ἐσώζετο εἰμὴ σύμπλεγμα δρυῶν. Τὸ μέγαρον δὲν ἦτο πλέον εἰμὴ ὄγκος ἄμορφος καὶ ἠκρωτηριασμένος, κρύπτων τὰς πληγάς του ὑπὸ σάβανον ἐκ κισσοῦ. Αἱ τάφροι εἶχον πληρωθῆ καὶ μεταβληθῆ εἰς λαχανοκήπους· ὁ ναΐσκος δὲν ὑπῆρχε πλέον· οἱ πύργοι ἦσαν κρημνισμένοι· ἡ δὲ πρόσοψις τοῦ κτιρίου κατέπιπτεν εἰς ἐρείπια. Καὶ οὔτε εἷς ὑπηρέτης πρὸ τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, οὔτε εἷς κρότος ὅπλου εἰς τιμὴν τῆς ἐπανόδου της, οὔτε μία ἀνθοδέσμη, οὔτε μικρὰ προσφώνησις! οὔτε ἄλλη κραυγὴ ἐκτὸς τῆς τῶν χελιδόνων, αἵτινες περιΐπταντο διασχίζουσαι τὸν κυανοῦν ἀέρα τῆς ἑσπέρας! Πέριξ ἐπεκράτει ἡ ἐρημία καὶ ἡ σιγὴ κοιμητηρίου. Ἐν τούτοις ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐξηκολούθει προχωροῦσα, ὁ δὲ υἱός της ἠκολούθει ἐπαναλαμβάνων ἔκπληκτος·—Ποῦ πηγαίνομεν; ποῦ μὲ ὁδηγεῖς, μῆτέρ μου;—Ὅτε ὅμως εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς ἐρειπωθείσης ἐκείνης φωλεᾶς, οἱ πόδες της ἐκλονίσθησαν καὶ ᾐσθάνθη τὰς δυνάμεις της ἐκλειπούσας. Τὸ ἐσωτερικὸν ἦτο ἔτι θλιβερώτερον τοῦ ἐξωτερικοῦ! Τὸ πολυτελὲς ψηφιδωτὸν δάπεδον εἶχε φθαρῆ· τὰ βαρύτιμα ἐπικαλύμματα τῶν τοίχων εἶχον ἀφαιρεθῆ· οἱ δαμασκηνοὶ τάπητες καὶ τὰ ἐξ ὀλλανδικοῦ δέρματος καταπετάσματα εἶχον κλαπῆ· εἶχον κλαπῆ αἱ εἰκόνες, τὰ γοτθικὰ ἔπιπλα, τὰ ἔπιπλα τοῦ ῥυθμοῦ τῆς ἀναγεννήσεως, τὰ πάντα! Αἱ αἴθουσαι ἦσαν κεναί, τὰ δωμάτια ἔρημα, οἱ τοῖχοι γυμνοὶ καὶ ἐφθαρμένοι καὶ μόνον τῇδε κἀκεῖσε διέκρινέ τις ἐπὶ τῶν ὀροφῶν ἴχνη χρυσωμάτων· καὶ ἐπὶ τῶν παραθύρων ῥάκη μεταξίνων παραπετασμάτων, λησμονηθέντα, ἄχροα πλέον ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ καταφαγωμένα ὑπὸ τῶν μυῶν.—Ποῦ εἴμεθα ἐδῶ, μῆτέρ μου; ἠρώτα ὁ Ῥαοὺλ στρέφων πέριξ του ἐκπεπληγμένα βλέμματα. Ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπὲρ μετέβαινεν ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον καὶ δὲν ἀπήντα. Ἀφοῦ δὲ μάτην ἐζήτησε ψυχὴν ζῶσαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημώσεως ἐκείνης, εὗρε τέλος εἰς τὸ μαγειρεῖον γηραιὸν ὑπηρέτην βαθέως κοιμώμενον. Τὸν ἐτίναξε βιαίως ἐκ τοῦ βραχίονος φωνάζουσα ἐπανειλημμένως καὶ ἐπιτακτικῶς·

— Ποῦ εἶναι ὁ κύριος Βωμπέρ;

— Ὁ κύριος Βωμπέρ, ἀπήντησεν ὁ γέρων τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς, εἶναι εἰς τὸ κοιμητήριον.—Εἶσαι τρελλός, ἄνθρωπε, ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ βαρωνίς, μὴ γνωρίζουσα πλέον ποῦ εὑρίσκετο. Τί εἰμπορεῖ νὰ κάμνῃ ὁ κύριος Βωμπὲρ εἰς τὸ κοιμητήριον;—Κυρία, ἀπήντησεν ὁ γηραιὸς ὑπηρέτης, κάμνει ὅ,τι ἔκαμνον ἐγὼ πρὸ ὀλίγου· κοιμᾶται ὕπνον βαθύτατον.—Ἀπέθανεν! ἐφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ!—Καὶ ἐτάφη πρὸ ἑνὸς μηνός, προσέθεσεν ἡσύχως ὁ γέρων.

Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀφῆκε κραυγήν, τότε δ' ὁ γέρων παρατηρήσας αὐτὴν προσεκτικώτερον, ἀνεγνώρισε τὴν βαρωνίδα· διότι ὑπῆρξεν ἄλλοτε εἷς τῶν πολλῶν ὑπηρετῶν τοῦ μεγάρου, ἐξ ὧν εἶχεν ἀπομείνει μόνος αὐτός· ἀλλὰ τὸ γῆρας καὶ αἱ ἀσθένειαι τὸν εἶχον ἀπομωράνει. Διηγήθη λοιπὸν τότε, πῶς ὁ κύριος Βωμπέρ, μόλις ἐξαγοράσας τὸν πύργον καὶ δύο μικρὰς ἐπαύλεις, ἀποτελούσας ὅλην τὴν κτηματικὴν περιουσίαν του, ἀπέθανε πρὶν ἢ λάβῃ καιρὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐπισκευῆς καὶ τῶν καλλωπισμῶν, οἵτινες ἔμελλον νὰ καταστήσωσι τὸ μέγαρον ὁπωσοῦν κατάλληλον πρὸς ὑποδοχὴν τῆς βαρωνίδος καὶ τοῦ υἱοῦ

της. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἤκουεν ἄναυδος· ὁ δὲ Ῥαοὺλ δὲν ἠδύνατο νὰ συνέλθῃ ἐξ ὅσων ἔβλεπε καὶ ἤκουε. Τέλος καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν κακοπαθειῶν τοῦ ταξειδίου καὶ τῶν συγκινήσεων τῆς ἐπανόδου, ἀπεκοιμήθη ἐπὶ ψιαθίνης τινὸς ἕδρας, ἡ δὲ μήτηρ του διῆλθε τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς μόνης ὁπωσοῦν καθαρᾶς κλίνης, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Βωμπέρ, ἐξερχομένη τοῦ δωματίου της, ἀπήντησε τὸν Ῥαοὺλ περιπατοῦντα μελαγχολικῶς ἐντὸς τοῦ μεγάρου τῶν προγόνων του. Μήτηρ καὶ υἱὸς προσέβλεψαν ἀλλήλους χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσι λέξιν. Ἐν τούτοις ἡ βαρωνὶς προσεπάθει εἰσέτι νὰ διατηρήσῃ ἐλπίδας τινὰς περὶ τῆς ἀπολειφθείσης περιουσίας. Ἀλλ' ὅτε ἀπεσφραγίσθη καὶ ἐκαθαρίσθη ἡ κληρονομία, εἴτε διότι ὁ κύριος Βωμπὲρ κατεδαπάνα ἐξ ἑνὸς ὅ,τι ἐκέρδιζεν ἐξ ἑτέρου, εἴτε διότι εἶχεν ἀπατηθῇ ὁ ἴδιος εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του, ἡ σύζυγός του καὶ ὁ υἱός του ἀνεγνώρισαν μετὰ λύπης ὅτι ἡ πραγματικὴ αὐτῶν κληρονομία ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ μεγάρου, οἷον εἴδομεν αὐτό, ἐκ δύο μικρῶν ἐπαύλεων μετρίου εἰσοδήματος καὶ ἐκ τοῦ κεφαλαίου πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων, ἅτινα ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του κατέθεσεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον του. Αὕτη ἦτο ὅλη ἡ πραγματικὴ καὶ καθαρὰ αὐτῶν περιουσία. Ἠναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ διοργανώσωσι τὰ τοῦ βίου των ἐν μετριότητι, καὶ ἡ ζωὴ ἐν τῇ βαρωνίᾳ των οὐδόλως διέφερεν ἐκείνης, ἣν εἶχον διέλθει ἐν τῇ ἐξορίᾳ.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἀπογοητεύσεις ἔτι πικρότεραι ἐπεφυλάττοντο εἰς τὴν κυρίαν Βωμπέρ. Ἐφ' ὅσον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι τοῦ νέου αὐτῆς βίου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκείνου, ὅπερ ὁ ἐπαναστατικὸς κλόνος εἶχε συνταράξει μέχρι βάθους καὶ διαιρέσει ἐπ' ἄπειρον, ἐφ' ὅσον ἔβλεπε τὰς μεταβολάς, ἃς ὑπέστη ἡ Γαλλία, ἡ μεγάλη τότε, πλουσία καὶ ἔνδοξος, ὅσον ἐσπούδαζε τὰ τῆς κτηματικῆς νομοθεσίας, ἐνόει ὅτι οἱ νέοι ἰδιοκτῆται τῶν γαιῶν εἶχον δικαιώματα καθιερωμένα πρὸ πολλῶν ἐτῶν, δικαιώματα πραγματικά, ἀπρόσβλητα καὶ ἐστηριγμένα ἐπὶ τῶν νόμων τῆς ἰσότητος. Ἠσθάνθη τότε πόσον κεναὶ ἦσαν αἱ ἐλπίδες, ἃς ἔτρεφεν ἡ μερὶς τῶν μεταναστῶν, καὶ ἐπείσθη ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐπάνοδος τῶν Βουρβόνων δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν μαρκήσιον Λασσγλιὲρ εἰς τὰς γαίας του, καὶ ὅτι ὁ Ναπολέων αὐτός, εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του εὑρισκόμενος, δὲν ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου του τοσοῦτον ἀσφαλῶς, ὅσον ὁ Σταμπλῆ ἐπὶ τῶν ἰδιοκτησιῶν αὐτοῦ. Καὶ ἠδύναντο μὲν νὰ διώξωσι τὸν ἕνα διὰ πυροβόλων, δὲν ἐπετρέπετο ὅμως διὰ τοῦτο νὰ διώξωσι τὸν ἕτερον διὰ ῥαβδισμῶν. Αἱ σκέψεις αὗται ἐψύχραναν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κυρίαν Βωμπὲρ ὡς πρὸς τὸν προταθέντα γάμον μεταξὺ τοῦ υἱοῦ της καὶ τῆς δεσποινίδος Λασσγλιὲρ· τότε ἀποχωριζομένη τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του εἶχε παρασυρθῆ ὑπὸ τῆς συγκινήσεως τῶν ἀποχαιρετισμῶν· ἀλλὰ νῦν, ὅτε εὑρίσκετο μακράν, ἡ ψυχρὰ λογικὴ ἐδείκνυεν αὐτῇ τὰ πράγματα ὑπὸ ἄλλην φάσιν. Ὁ Ῥαοὺλ ἦτο ὡραῖος καὶ κομψὸς νέος· ναὶ μὲν ἦτο πτωχός, ἀλλ' εἶχεν ἀριστοκρατικὴν τὴν καταγωγήν, καὶ ἡ γενεαλογία τοῦ οἴκου τοῦ Βωμπὲρ ἀνήρχετο μέχρι τοῦ πρώτου χριστιανοῦ βαρώνου. Εἰς τὴν ἐποχὴν δ' ἐκείνην τῆς συγχωνεύσεως καὶ τῆς συμφιλιώσεως, καθ' ἣν οἱ νεόπλουτοι ἐζήτουν νὰ στολίσωσι τοὺς σάκκους των δι' ἐμβλημάτων καὶ νὰ ἀποτρίψωσι τὸν ῥύπον τῶν ταλλήρων των ἐπὶ ἀρχαίων περγαμηνῶν, ὁ Ῥαοὺλ ἠδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ συνάψῃ πλούσιον γάμον, δυνάμενον ν' ἀνυψώσῃ καὶ πάλιν τὴν οἰκογένειάν του. Αἱ ἰδέαι λοιπὸν αὗται, ἀναπτυχθεῖσαι ἀνεπαισθήτως εἰς τὸν νοῦν τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἐνισχύοντο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ· διότι ἡ βαρωνὶς ἠγάπα πολὺ τὸν υἱόν της καὶ ᾐσθάνετο τιτρωσκομένην τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν φιλοστοργίαν της, ὁσάκις ἐσκέπτετο ὅτι τὸ μέλλον τοῦ περικαλλοῦς ἐκείνου νεανίου ἦτο νὰ μαρανθῇ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῆς πτωχείας. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία ἦτο νέα εἰσέτι· εἶχε δηλαδὴ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, τὴν ἄπληστον πλούτου καὶ ἀπολαύσεων, καθ' ἣν οἱ ἐγωϊστικοὶ ὑπολογισμοὶ ἀντικαθιστῶσι τὰς εὐγενεῖς ὁρμὰς τῆς ψυχῆς. Ἐντεῦθεν εὔκολον εἶναι νὰ ἐννοήσῃ τις ὁποία ἀτομικὴ φιλοδοξία ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν στοργήν, τὴν ἄλλως εἰλικρινεστάτην, τῆς μητρὸς ἐκείνης πρὸς τὸν υἱόν.

Ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις ἔζησε κατ' ἀρχὰς ἀπομεμακρυσμένη τῶν τοῦ κόσμου, ἔχουσα σχέσεις μόνον μετὰ τῆς μερίδος τῆς ἀδιαλλάκτου ἀριστοκρατίας, ἤρχισε νῦν σπουδαίως νὰ σκέπτηται περὶ προσεγγίσεως πρὸς τοὺς μοναρχικούς, καὶ νὰ ζητῇ νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱόν της μὲ νέαν, κατωτέρας μὲν οἰκογενείας, ἀλλὰ πλουσίαν· αἴφνης ὅμως ἐγνώσθη ὅτι ὁ αὐτοκρατορικὸς ἀετός, θανασίμως πληγείς, ἐκράτει τοὺς κεραυνοὺς τοῦ πολέμου μὲ τεθραυσμένους πλέον ὄνυχας! Ἡ βαρωνὶς ἔκρινε τότε φρόνιμον, πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ, νὰ παραμείνῃ μέχρις οὗ ἴδῃ πρὸς ποῖον μέρος ἤθελεν ἐκραγῇ ἡ καταιγίς, ἥτις ἠκούετο μυκωμένη πανταχόθεν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὡς ἐνθυμεῖσθε, ὁ Σταμπλῆ ἔλαβε τὴν εἴδησιν τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του· ἡ δὲ εἴδησις ἐκείνη ἔφθασε μέχρι τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἥτις ἀπεφάνθη φιλανθρώπως ὅτι τοῦτο ἦτο θεία δίκη, καὶ οὐδ' ἐσκέφθη πλέον περὶ τοῦ Σταμπλῆ, ὃν οὔτε αὐτὴ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ, ἔτι δὲ μᾶλλον ἀπηχθάνετο ἕνεκα τοῦ μαρκησίου· αἱ δὲ ὑπερβολαί, ἃς διηγεῖτο περὶ τῆς δεινῆς θέσεως, εἰς ἣν ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ θυγάτηρ του περιῆλθον, συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ ἐπιρρίψωσι κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς γέροντος ὅλην τὴν ὀργὴν καὶ ὅλας τὰς ἀρὰς τοῦ τόπου. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε αἴφνης ἑσπέραν τινὰ τὸ πᾶν ἐφάνη ὅτι ἔμελλε νὰ λάβῃ νέαν τροπήν.

Καθημένη πρὸ τοῦ ἀνεῳγμένου παραθύρου της, ἡ βαρωνὶς ἐφαίνετο βυθισμένη εἰς σκέψεις βαθείας· ἀλλὰ δὲν ἦσαν οὔτε οἱ ἐναρμόνιοι ψιθυρισμοὶ τῆς ὡραίας ἐκείνης θερινῆς ἑσπέρας, οὔτε αἱ πρὸ αὐτῆς ἐκτυλισσόμεναι τοποθεσίαι, αἱ ποικιλοτρόπως φωτιζόμεναι ὑπὸ τοῦ δύοντος ἡλίου, αἱ ἀπασχολοῦσαι οὕτω τὴν προσοχήν της· αἴσθημα πόθου καὶ θλίψεως ἀπεικονίζετο ἐπὶ τῆς μορφῆς της, καὶ εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ μεγάρου Λασεγλιέρ, οὗτινος τὰ παράθυρα ἤστραπτον ἀντανακλῶντα τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύοντος ἡλίου, τὰ δὲ μυρία αὐτοῦ ἀραβουργήματα, οἱ πολεμιστήριοι πύργοι, οἱ κομψοὶ καὶ χαρίεντες, διεκρίνοντο ἐν ὅλῃ τῇ ἀρχιτεκτονικῇ αὐτῶν ἁρμονίᾳ, ἐνῷ ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ πυκνὰ δάση τοῦ κήπου ἐκυμαίνοντο ὑπὸ τὴν θωπευτικὴν πνοὴν τοῦ ζεφύρου. Ἐθεώρει ἐπίσης τὰς πέριξ αὐτοῦ πλουσίας ἐπαύλεις καὶ μετὰ θλίψεως ἀνελογίζετο ὅτι τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, ὁ κῆπος, αἱ γαῖαι ἐκεῖναι ἀνῆκον εἰς ἄνθρωπον ἀγροῖκον, εἰς ἀπαίδευτον καὶ βάναυσον χωρικόν. Ὑπὸ τοιούτων κατείχετο σκέψεων, ὅτε αἴφνης εἰσῆλθεν ὁ Ῥαοὺλ καὶ καθίσας πλησίον τῆς μητρός του, παρετήρει καὶ αὐτὸς ἄθυμος καὶ σιωπηλὸς τὴν ἐνώπιον αὐτῶν ἐξελισσομένην τοποθεσίαν. Ὁ ἀτυχὴς νεανίας πρὸ πολλοῦ κατετρώγετο ὑπὸ βαθείας θλίψεως· διότι μὴ ἔχων κλίσιν πρὸς τὴν σπουδήν, τὴν μόνην δυναμένην νὰ φαιδρύνῃ τὴν πτωχείαν του, κατηναλίσκετο εἰς ἀγόνους ὀνειροπολήσεις καὶ πόθους ἀπραγματοποιήτους· τὴν ἑσπέραν δ' ἐκείνην περιδιαβάζων μονήρης εἰς τοὺς ἀγροὺς εἶχεν ἀπαντήσει συνοδείαν ἐφίππων νεανίσκων ἐπανερχομένων εὐθύμως εἰς τὴν πόλιν ἐν μέσῳ τοῦ ἤχου τῶν κυνηγετικῶν σαλπίγγων καὶ συνοδευομένων ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς ἀκολουθίας κυνηγετικῶν ἁμαξῶν, ὑπηρετῶν ἐν στολῇ καὶ ὡραίων κυνῶν. Δὲν εἶχεν αὐτὸς οὔτε ὑπηρέτας, οὔτε κύνας, οὔτε ἵππον, ὅπως διατρέχων ἐπ' αὐτοῦ τὰ περίχωρα διασκεδάζῃ τὰς θλίψεις του· ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἔτι σκυθρωπότερος τοῦ συνήθους καὶ ἀποτεθαρρημένος, στηρίξας δὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ἕδρας του, ἔκλινεν ἐπ' αὐτῆς τὸ μέτωπον, καὶ ἡ κυρία Βωμπὲρ εἶδε δύο δάκρυα κυλιόμενα ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν παρειῶν τοῦ υἱοῦ της.

— Τέκνον μου, ἀγαπητέ μου Ῥαούλ, εἶπε θλίβουσα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους της.

— Ἀ! μῆτέρ μου, εἶπεν ὁ νεανίας μετὰ πικρίας, διατί νὰ μὲ ἀπατήσῃς; διατί νὰ μοὶ ἐμπνεύσῃς τόσας ματαίας ἐλπίδας; διατί νὰ μὲ συνειθίσῃς ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας εἰς ὄνειρα ἀνόητα; διατί νὰ μοὶ δείξῃς ἐν μέσῳ τῆς πτωχείας μας τὰς μαγικὰς ὄχθας, εἰς ἃς οὐδέποτε ἔμελλον νὰ φθάσω; Διατί δὲν μοὶ ἐνέπνευσας τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν μετριότητα καὶ δὲν προσεπάθησας νὰ περιορίσῃς τοὺς πόθους καὶ τὴν φιλοδοξίαν μου; Ὦ, ἐὰν μὲ ἐδίδασκες ἐνωρὶς τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν εἰς τὴν τύχην ὑποταγήν, τοῦτο θὰ ἥρμοζε κάλλιον εἰς τὴν θέσιν μου καὶ τοῦτο θὰ σοὶ ἦτο πολὺ εὐκολώτερον.

Εἰς τὰς δικαίας ταύτας παρατηρήσεις ἡ κυρία Βωμπὲρ ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν σιωπῶσα, ὅτε αἴφνης κραυγαὶ ἔξωθεν ἀκουσθεῖσαι ἐπέσυραν τὴν προσοχήν της. Ἠγέρθη, ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ διέκρινεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς γεφύρας τοῦ Κλαὶν τὸν Σταμπλῆ παρακολουθούμενον ὑπὸ τῶν παιδίων τοῦ χωρίου, ἅτινα τὸν κατεδίωκον ῥίπτοντα κατ' αὐτοῦ δράκας χλόης. Ὁ περιφρονημένος γέρων, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν, ἔφευγεν ὅσον ταχέως ἐπέτρεπε τὸ γῆράς του καὶ τὰ βαρέα ὑποδήματά του. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἠκολούθησεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἔπειτα ἐβυθίσθη εἰς τὰς σκέψεις της. Ἀλλὰ μετά τινας στιγμὰς τὸ πρόσωπόν της ἔλαμψεν αἴφνης ὑπὸ χαρᾶς. Τί συνέβη; τί ἐπῆλθε; Τίποτε σχεδόν, μία ἰδέα. Ἀλλὰ μία ἰδέα ἀρκεῖ πολλάκις ἵνα μεταβάλῃ τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου.

(Ἕπεται συνέχεια) ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἡ ἐν Ὁλλανδίᾳ κατοικία τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

Ἡ πόλις **Zaandam** κατέχει *τὸ ὡραιότατον μνημεῖον τῆς Ὁλλανδίας*, ὡς ἔλεγεν ὁ πρῶτος Ναπολέων, τουτέστι τὴν καλύβην τοῦ Μεγάλου Πέτρου, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἡ πόλις ὠνομάσθη ἐπί τινα χρόνον, ὡς ἔτι καὶ σήμερον καλοῦσιν αὐτὴν πολλοί, **Czardam** ἢ **Saardam**. Πληθὺς ὁδηγῶν ψιθυρίζει τὸ ὄνομα τοῦ περιφήμου τούτου οἰκίσκου εἰς τὸ οὖς πάντων τῶν εἰς **Zaandam** ἐρχομένων ξένων, οἵτινες χάριν αὐτοῦ καὶ μόνου, δύναταί τις εἰπεῖν, μεταβαίνουσιν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς εἰρημένης πόλεως.

Πότε καὶ διατί ὁ μέγας αὐτοκράτωρ ἦλθε νὰ κατοικήσῃ ἐν τῇ καλύβῃ ταύτῃ, εἶνε πασίγνωστον. Ὁ νεαρὸς Τζάρος, ἀφοῦ κατετρόπωσε τοὺς Τατάρους καὶ Τούρκους, καὶ εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς Μόσχαν, ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς διαφόρους ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης, ὅπως σπουδάσῃ τὰς τέχνας καὶ βιομηχανίας αὐτῶν. Συνοδευόμενος ὑπὸ τριῶν πρεσβευτῶν, τεσσάρων γραμματέων, δώδεκα εὐγενῶν, πεντήκοντα φυλάκων καὶ ἑνὸς νάννου, κατέλιπε τὰ κράτη αὐτοῦ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ **1697**, διῆλθε διὰ τῆς Λιβονίας, τῆς Βρανδεβουργικῆς Πρωσσίας, τῆς Πομερανίας, τοῦ Βερολίνου, τῆς Βετσφαλίας, καὶ ἀφίκετο εἰς Ἀμστελόδαμον δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διέμεινεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον πάντῃ ἄγνωστος ἐν μέσῳ τῶν ναυστάθμων τοῦ ναυαρχείου. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς **Zaandam**, ἔνθα εὑρίσκοντο τὰ περιφημότερα ναυπηγεῖα, καὶ ὅπου περιεβλήθη τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ ναυπηγοῦ, ὅπως ἐκμάθῃ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς καὶ ἰδίαις χερσὶ τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν πλοῖα, ἐν ᾗ ἐξεῖχον

τότε οἱ Ὁλλανδοί. Ἐντεῦθεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Πέτρος Μιχαήλωφ εἰσῆλθεν ἐν τῷ ναυπηγείῳ ἑνὸς Mijnheer Calf, ἐνεγράφη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργατῶν, καὶ εἰργάσθη ὡς ξυλουργός, σιδηρουργὸς καὶ σχοινοποιός.

Καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐν Zaandam διαμονῆς του ἔφερε τὴν αὐτὴν ἐνδυμασίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐλάμβανε τροφὴν ἣν καὶ οἱ συνεργάται αὐτοῦ, ἐκοιμᾶτο δὲ ὡς καὶ ἐκεῖνοι, ἐντὸς ξυλίνου οἰκίσκου, ὅστις εἶνε ὁ νῦν δεικνυόμενος εἰς τοὺς ξένους. Δὲν γινώσκομεν ἀκριβῶς πόσον χρόνον διέμεινεν ἐν Zaandam. Οἱ μὲν ἰσχυρίζονται ὅτι μῆνας τινὰς διέτριψεν ἐκεῖ,οἱ δὲ τοὐναντίον διατείνονται, ὅτι δὲν ἔμεινεν ἢ μίαν ἑβδομάδα, ἕνεκα τῆς ἀδιακρίτου περιεργείας, ἧς ἦν ἀντικείμενον. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπανελθὼν μετ' ὀλίγον εἰς Ἀμστελόδαμον ἐπεράτωσεν ἰδίαις χερσὶν ἐν τῷ ναυστάθμῳ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν πολεμικὸν πλοῖον τῶν ἑξήκοντα τηλεβόλων, ἐσπούδασε τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικήν, τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἀνατομίαν, τὴν ζωγραφικήν, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1698 μεταβαίνων εἰς Ἀγγλίαν.

Ὁ περίφημος οἰκίσκος εὑρίσκεται εἰς τὸ ἄκρον τῆς Zaandam, φαινόμενος ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ μέρους τῆς ἐξοχῆς, εἶνε δὲ οἱονεὶ ἐγκεκλεισμένος ἐντὸς μικροῦ κτιρίου κτιστοῦ, ὅπερ ἡ βασίλισσα τῆς Ὁλλανδίας Ἄννα Παυλόβνα, Ῥωσσὶς τὴν καταγωγήν, διέταξε νὰ ἐγερθῇ ὅπως προφυλάττῃ τὴν οἰκίαν κατὰ τῆς ἐπηρείας τοῦ χρόνου.

Εἶνε ἀληθὴς καλύβη ἁλιευτική, ξυλίνη, συγκειμένη ἐκ δύο μικρῶν δωματίων· εἶνε δὲ τοσοῦτον ἐφθαρμένη καὶ ἑτοιμόρροπος, ὥστε ἐλαφρὰ προσβολὴ ἀνέμου ἤρκει νὰ τὴν καταρρίψῃ, ἐὰν δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτὴν κτιρίου. Ἐν τῷ πρώτῳ δωματίῳ ὑπάρχουσι τρία χονδροειδῆ καθίσματα, μία μεγάλη τράπεζα, μία κλίνη ἐπὶ ἑρμαρίου, καὶ μεγάλη ἑστία κατὰ τὸν ἀρχαῖον φλαμανδικὸν τρόπον. Ἐν τῷ δευτέρῳ δωματίῳ ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι εἰκόνες, ἡ τοῦ μεγάλου Πέτρου, φέροντος ἐνδυμασίαν ἐργάτου, καὶ ἡ τῆς αὐτοκρατείρας Αἰκατερίνης. Σημαῖαι ῥωσικαὶ καὶ ὀλλανδικαὶ ἐκτυλίσσονται ἀπὸ τῆς ὀροφῆς.

Ἡ τράπεζα, οἱ τοῖχοι, οἱ θάλαμοι, αἱ θύραι, αἱ δοκοὶ εἰσὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ ὀνομάτων, στίχων, γνωμικῶν, ἐπιγραφῶν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Πλὰξ τις ἐκ μαρμάρου, φέρουσα τὰς λέξεις *Πέτρῳ τῷ μεγάλῳ—Ἀλέξανδρος*, ἐτέθη τῇ φροντίδι τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας Ἀλεξάνδρου εἰς μνήμην τῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ τῷ 1814. Ἕτερος λίθος ἀναμιμνήσκει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πρίγκηπος διαδόχου, πρῴην δὲ Τζάρου, τῷ 1839, κάτωθεν δὲ ὑπάρχει ῥωσικὴ στροφὴ λέγουσα· «Ὑπεράνω τῆς ταπεινῆς ταύτης κατοικίας ἵπτανται οἱ ἄγγελοι. Τζάρεβιτζ, γονυπέτησον! Ἐδῶ εἶνε ἡ κοιτὶς τῆς αὐτοκρατορίας σου, ἐδῶ ἐγεννήθη τὸ μεγαλεῖον τῆς Ῥωσίας».

Ἄλλοι λίθοι ἀναπολοῦσιν εἰς τὸν παρατηρητὴν τὰς ἐπισκέψεις τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ μετὰ τῶν λίθων ἄλλαι ποιήσεις, καὶ πρὸ πάντων ῥωσικαὶ ἐπιγραφαί, ἐκφράζουσαι τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἀφιχθέντων αἰσίως εἰς τὸ ἱερὸν προσκύνημα. Μία τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ὑπενθυμίζει ὅτι ἐκ τῆς ἀγροίκου ἐκείνης καλύβης ὁ ξυλουργὸς μέγας Πέτρος διηύθυνε τὰς κινήσεις τοῦ μοσχοβιτικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐμάχετο κατὰ τῶν Τούρκων ἐν Οὐκρένῃ.

Ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ἐσκεπτόμην ὅτι, ἐὰν ἡ ἐνδοξοτέρα ἡμέρα τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Πέτρου ὑπῆρξεν ἐκείνη, καθ' ἣν ἐκοιμήθη ἐν τῇ καλύβῃ ταύτῃ, ἀφοῦ τὸ πρῶτον εἰργάσθη διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, ἐπίσης ἡ εὐτυχεστέρα αὐτοῦ ἡμέρα θὰ ἦτο ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν δεκαοκτὼ ἔτη βραδύτερον, ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δυνάμεως καὶ δόξης διατελῶν, ἐπανῆλθεν ἐν αὐτῇ, ὅπως δείξῃ εἰς τὴν Αἰκατερίνην τὸ μέρος, ἔνθα ἁπλοῦς ἐργάτης ἐδιδάχθη πῶς δύναται νὰ ἦνε αὐτοκράτωρ.

Οἱ τῆς Zaandam κάτοικοι ἀναμιμνήσκονται τὴν ἡμέραν ἐκείνην μεθ' ὑπερηφανίας, καὶ λαλοῦσι περὶ αὐτῆς ὡς περὶ γεγονότος, οὗ ὑπῆρξαν μάρτυρες. Ἡ Τζαρίνα εἶχε μείνει εἰς Wesel, καταληφθεῖσα αἴφνης ὑπὸ τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ. Ὁ Τσάρος ἀφίκετο μόνος εἰς Zaandam. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ ὑπερηφανίας ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἐκείνων, τῶν ναυτῶν, τῶν λεπτουργῶν, οἵτινες ἔσχον αὐτὸν ὡς σύντροφον πρὸ δέκα ὀκτὼ ἐτῶν. Διὰ μὲν τὸν λοιπὸν κόσμον ἦτον ὁ νικητὴς τῆς Πουλτάβας, ὁ θεμελιωτὴς τῆς Πετρουπόλεως, ὁ ἐκπολιτιστὴς τῆς Ῥωσσίας, δι' αὐτοὺς ὅμως ἦτον ὁ «Peterbaas» ὁ *μαστροπέτρος*, ὡς ὠνόμαζον αὐτὸν οἰκείως, ὅτε εἰργάζοντο μετ' αὐτοῦ· ἦτο τέκνον τῆς Zaandam προαχθὲν εἰς αὐτοκράτορα, ἦτο ἀρχαῖος φίλος ἐπανακάμπτων ἐν τῷ μέσῳ τῶν φίλων του.

Δέκα ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν ἀφίκετο ἡ Τζαρίνα, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐπεσκέφθη τὴν καλύβην. Αὐτοκράτωρ καὶ αὐτοκράτειρα, ἄνευ ἀκολουθίας, ἄνευ ἐπιδείξεως, ἐπῆγον ἵνα δειπνήσωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ναυπηγοῦ Mijnheer Calf, τοῦ δεχθέντος ἐν τῷ ναυπηγείῳ αὐτοῦ τὸν ἐστεμμένον νεαρὸν ἐργάτην. Ὁ λαὸς τοὺς συνώδευσε κράζων μεγαλοφώνως· *Ζήτω ὁ μαστροπέτρος*, ὁ δὲ μαστροπέτρος, ὁ ἐξολοθρευτὴς τῶν Βογιάρων καὶ τῶν Στερλιτζ, ὁ δικαστὴς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ υἱοῦ, ὁ τρομερὸς ἡγεμὼν ἔκλαυσεν ἐκ συγκινήσεως. ?

Καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικ. Κράτος ὑπάρχουσιν 168 μοναί, ἐξ ὧν γυναικεῖαι 23. Τῶν μονῶν τούτων 7 ἀνήκουσιν εἰς τὸ δυτικὸν δόγμα, ὧν 3 γυναικεῖαι. Εἰς ἁπάσας τὰς μονὰς ταύτας κατοικοῦσι 3,258 ἄτομα, ἐξ ὧν 2,116 μοναχοὶ καὶ 1,142 κοσμικοί. Εἰς τὰς μονὰς τῶν γυναικῶν διαμένουσι 541 μοναχαί, ὧν 132 εἰσὶ δυτικοῦ δόγματος.

Η ΚΥΡΙΑ ΓΚΑΡΦΙΛΔ

Ἀγγλικὴ ἐφημερίς,πλέκουσα τὸ ἐγκώμιον τῆς χήρας τοῦ δολοφονηθέντος προέδρου τῆς Ἀμερικῆς Γκάρφιλδ ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτῆς προτερημάτων καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς πνευματικῆς μορφώσεως καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀφοσιώσεώς της εἰς τὴν διοίκησιν τῶν τοῦ οἴκου, παραθέτει ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς, γραφείσης πρὸ δεκαετίας πρὸς τὸν σύζυγόν της καὶ ἐκ τύχης γνωστῆς γενομένης. Ἐν τῷ ἀποσπάσματι τούτῳ ἡ εἰκὼν τῆς χήρας Γκάρφιλδ παρίσταται ἐν λαμπρότητι, θαμβούσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. «Μετὰ χαρᾶς σοὶ ἀναγγέλλω», γράφει ἡ κυρία Γκάρφιλδ τῷ συζύγῳ αὐτῆς, «ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καμάτου καὶ τῶν ἐνοχλήσεων τοῦ παρελθόντος θέρους, κατώρθωσα νὰ καταγάγω νίκην τινά. Ἡ ἤρεμος σκέψις ἀφ' ἧς ἀπῆλθες ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ πνεύματί μου. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνέγνωσά που ταῦτα· *Ὀρθὴ σκέψις ἄνευ ἐργασίας ἀδύνατος, μόνη δ' ἡ σκέψις καθιστᾷ τὴν ἐργασίαν εὐτυχῆ.* Ἴσως εἶμι προωρισμένη τοιαύτην τινὰ ὁδὸν νὰ διανύσω, ἀναρριχωμένη εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη αὐτῆς. Πρωΐαν τινὰ κατεγινόμην παρασκευάζουσα τὸν ἄρτον τῆς οἰκίας καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτήν· – Ἀναπόφευκτος ἀνάγκη μοὶ ἐπιβάλλει νὰ παρασκευάζω κατὰ τὸ τρέχον θέρος τὸν ἄρτον ἡμῶν. Διατί νὰ μὴ θεωρῶ τοῦτο ὡς ἐνασχόλησιν εὐχάριστον καὶ νὰ μὴ πειρῶμαι νὰ παρασκευάζω ἄρτον ὡς οἷόν τε τέλειον; Τοῦτο μοὶ ἐφάνη ἔμπνευσίς τις, καὶ ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ἀπεικόνισα τὸν ὅλον βίον φαεινότερον. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μοὶ ἐφαίνοντο διερχόμεναι τὸ πνεῦμά μου καὶ εἰσδύουσαι εἰς τοὺς λευκοὺς ἄρτους, ἤδη δὲ πιστεύω ὅτι ἐν τῇ τραπέζῃ ἡμῶν παρατίθεται ἄρτος καλλιτέρας ποιότητος ἢ πρότερον, καὶ νομίζω ὅτι κατέχω τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἦμαι ἡ δούλη ἡ φεύγουσα τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ αὐτῆς κυρία, φροντίζουσα, ὅπως ὅ,τι ἂν πράττω μοὶ παράγῃ ἀρίστους καρπούς. Ἐπὶ μακρὸν ὑπῆρξας ὁ βασιλεὺς τῆς ἐργασίας σου, ὥστε θὰ γελάσῃς ἴσως, ὅτι ἔζησα ἐπὶ τοσοῦτον ἄνευ στέμματος, ἀλλ' αἰσθάνομαι ἄπειρον εὐχαρίστησιν, ὅτι ἐπὶ τέλους εὑρὸν αὐτό, καὶ αἱ ἀστειότητές σου δὲν θὰ κατορθώσωσι νὰ μειώσωσιν αὐτήν. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην σκέπτομαι μὴ ἐν τῷ δικαιώματι τούτῳ ὑποκρύπτεται ἡ «φοβερὰ ἀδικία», ἢ τοὐλάχιστον μέρος αὐτῆς, ἐφ' ἣ παραπονοῦνται αἱ γυναῖκες αἱ ἐπιζητοῦσαι ἐκλογικὴν ψῆφον. Ἡ κακῶς ἀνατεθραμμένη γυνὴ ὑπολαμβάνει τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς δυσμένειαν τῆς τύχης, καὶ ἢ ἐκτελεῖ αὐτὰ μεμψιμοιροῦσα, ἢ προσπαθεῖ νὰ τὰ ὑπεκφύγῃ. Βλέπει τὸν ἄνδρα φερόμενον ἐν θριάμβῳ πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ φρονεῖ ὅτι τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας, ἣν ἐκτελεῖ, καθιστᾷ αὐτὸν μέγαν καὶ δεσπόζοντα, ἐνῷ εἰς ταῦτα συμβάλλει οὐχὶ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ὁ τρόπος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκτελέσεώς της». Ἡ χήρα Γκάρφιλδ γινώσκει τὴν λατινικήν, τὴν ἑλληνικήν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν γαλλικήν, ἔχει δὲ καὶ ἀρκετὰς γνώσεις μαθηματικὰς καὶ ἐγκυκλοπαιδικάς· ὅτε ὁ σύζυγός της ἐπηγγέλλετο τὸν διδάσκαλον ἡ συνδρομὴ αὐτῆς ἦν αὐτῷ πολύτιμος.

Α.

Ἐπιστημονικὸς

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Πρὸ οὐ πολλῶν ἡμερῶν ἐξήρχετο τοῦ λιμένος τῆς Μασσαλίας τὸ μεγαλοπρεπὲς ἑλικοκίνητον ἀτμόπλοιον «Ceylon» τῆς διωκεανείου Ἑταιρίας, ἀρχόμενον τοῦ περὶ τὴν γῆν περίπλου αὐτοῦ, φέρον δ' ἐπιβάτας ἀνήκοντας εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Βρυξελλῶν. Τὸ πλήρωμα, εἰς οὗ τὴν ἐκλογὴν κατεβλήθη ἰδιάζουσα προσοχή, ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ 120 ναυτῶν καὶ ὑπηρετῶν, μετ' ἐξαιρετικῆς δ' ὡσαύτως ἐπιμελείας ἐγένετο καὶ ἡ διευθέτησις τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ πλοίου. Τὸ μαγειρεῖον, κατέχον εὐρὺν χῶρον ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ, κατηρτίσθη ὡς ἄριστα, ὁ δὲ ἀρχιμάγειρος, ὅστις ὑπηρέτει ἄλλοτε ἐν τοῖς βασιλικοῖς μαγειρείοις τοῦ Οὐΐνδσωρ, λαμβάνει τὸν μισθὸν πλοιάρχου πολεμικοῦ πλοίου ἐν Γαλλίᾳ· ἔχει δὲ ὑπὸ τὰς διαταγάς του δύο ἄλλους μαγείρους καὶ τρεῖς παραμαγείρους. Ἐκ τούτων δύναται πᾶς τις νὰ εἰκάσῃ ὁποία ἔσται ἡ τελειότης τῆς περὶ τὴν τράπεζαν ὑπηρεσίας.

Αἱ αἴθουσαι, πολυτελῶς ηὐτρεπισμέναι, περιέχουσι πάντα τὰ χρειώδη πρὸς ὅσον ἔνεστιν ἄνετον διατριβήν· τὰ πάντα καλύπτονται ὑπὸ μετάξης καὶ βελούδου, αἱ δὲ ἕδραι εἰσὶν οὕτω κατεσκευασμέναι ὥστε νὰ καθιστῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἧττον ἐπαισθητὰς τὰς δονήσεις καὶ τὸν σάλον τοῦ ἀτμοπλοίου. Ὑπάρχουσιν ἔτι τρία δωμάτια διὰ λουτρά, ὧν οἱ μαρμάρινοι λουτῆρες ἀπαστράπτουσιν ἐκ τῆς λευκότητος. Ἡ βιβλιοθήκη περιλαμβάνει πάντα τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δημοσιευθέντα συγγράμματα περὶ τῶν ταξειδίων τῶν μεγάλων περιηγητῶν, πρὸς δὲ τούτοις ἐν ἀφθονίᾳ τὰ πρὸς ψυχαγωγίαν βιβλία, ἔργα τῆς φαντασίας, συγγράμματα μετ' εἰκόνων κ.τ.λ.

Κατὰ τὰς ἐν ἀνοικτῷ πελάγει μακρὰς θαλασσοπορίας, ὅτε οὔτε παρατηρήσεις οὔτε μελέται ἐπιστημονικαὶ θὰ εἶνε δυναταί, τὴν μονοτονίαν τοῦ ταξειδίου θὰ διασκεδάζῃ ὀρχήστρα ἐξ ἀρίστων μουσικῶν συγκεκροτημένη, ἐκτελοῦσα τεμάχια τῶν ἐκλεκτοτέρων μουσικῶν ἔργων καὶ τῶν μᾶλλον πεφημισμένων νεωτέρων. Τὸ δρομολόγιον, ὅπερ τὸ ἀτμόπλοιον θέλει ἀκολουθήσει κατὰ κοινὴν τῶν ἐπιβατῶν ἀπόφασιν, περιλαμβάνει τὰς ἀκολούθους πόλεις· Μασσαλίαν, Νίκαιαν, Γένουαν, Νεάπολιν, Παλέρμον, Μελίτην, Πειραιᾶ, Σύρον, Κωνσταντινούπολιν, Σμύρνην, Ρόδον, Ἀλεξάνδρειαν, Πορτ-Σαΐδ, Σουέζ, Ἄδεν, Βομβάην, Κολόμβο, Ἄκραν τῆς Οὐαλλίας, Μαδρὰς, Καλκούτταν,

Πενάγκ, Σιγκαπόρην, Μανίλλην, Χὸγκ-Κὸγκ, Σαγκάϊ, Ναγκασάκι, Χίοκο, Ὑοκοχάμαν, Χονολουλοὺ, Σὰν-Φραγκῖσκον, νήσους Φάκλανδ, Μοντεβίδεο, Ρίον-Ἰανέϊρον, Βάχιαν, Πόρτο-Πράχια, Τενερίφφαν, Μαδέραν, Σούθαμπτον. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ταξειδίου τούτου προϋπελογίσθη χρονικὸν διάστημα ἐννέα μηνῶν, ἐν ᾧ, ἐννοεῖται, συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ χρόνος, ὃν θὰ διατρίβωσιν ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις πόλεσιν, εἰς ἃς θέλουσι προσεγγίζει. Κατὰ τὴν εἰς Σὰν-Φραγκῖσκον προσέγγισιν ὅσοι τῶν ἐπιβατῶν θέλωσιν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πλοῦν περὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, νὰ λάβωσιν εἰσιτήριον πρώτης θέσεως κατ' εὐθεῖαν ἐκ Σὰν-Φραγκίσκου εἰς Λονδῖνον διὰ Νέας Ὑόρκης.

Κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν προσέγγισιν εἰς Νίκαιαν οἱ ἐπιβάται τοῦ «Ceylon» διωργάνωσαν λαμπρὰν ἑορτὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου χάριν τῆς ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διατριβούσης πολυαρίθμου ξενικῆς ἀποικίας.

Ἐν Πειραιεῖ. Ι. Π.

Ὑπῆρξαν χρόνοι, καθ' οὓς δεῖγμα ἀνωτέρας ἀγωγῆς καὶ ἱκανότητος ὑπελαμβάνετο ἡ ταχυφαγία καὶ πολυφαγία. Πανταχοῦ μὲν εὑρέθησαν ἄνθρωποι τεράστιον ἔχοντες ὄρεξιν καὶ δύναμιν πεπτικὴν, οἵτινες οὐδέποτε ἐκορέννυντο, ἀπηύδων δὲ μασσώμενοι· βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἔτρωγον καθόλου πλείονα τῶν νῦν. Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ἔφαγεν ὅλον βοῦν· ῥάχις πενταετοῦς ταύρου ἦτο ἡ προσήκουσα μερὶς εἰς ἕκαστον τῶν συνδαιτυμόνων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ὁ Κλαύδιος Ἀλβῖνος κατεβρόχισεν ἐφ' ἅπαξ 500 σῦκα, 100 μῆλα περσικὰ ἤτοι ῥοδάκινα, 10 πεπόνια, 20 λίτρας σταφυλῶν καὶ 100 σκολόπακας· ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἔφαγε μιᾷ ἡμέρᾳ 40 λίτρας κρεῶν καὶ ἔπιε 40 λίτρας οἴνου· ὁ ἐκ Πασσαβίας Ἰωσὴφ Κόλνικερ ἔφαγεν ἐν πέντε ὥραις δύο μόσχους καὶ ἔπιεν 20 λίτρας οἴνου· ὁ κηπουρὸς Κάλε κατεβρόχισε πολλάκις καὶ λίθους. Ἕτερος ἀδηφάγος ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φάγῃ ὁλόκληρον μόσχον, κατὰ διαφόρους τρόπους παρεσκευασμένον. Εὔρωστος στρατιώτης ἐκ τῶν εὐζώνων ἐστοιχημάτισε νὰ πίῃ μικρὸν πίθον οἴνου· χάριν δὲ ἀσκήσεως προέπιεν ἰσομεγέθη πίθον μεστὸν ζύθου. Ἱερεὺς ἐν Καινιγσβέργῃ, προσκληθεὶς εἰς γεῦμα, ἐκράτησε καὶ ἔφαγε κρέατα παρατεθειμένα εἰς 20 ὁμοτραπέζους. Ὁ κόμης Δὰν, εὐωχούμενος παρά τινι Γερμανῷ πρίγκιπι, ἔφαγε τετράκις ἐξ ἑκάστου περιφερομένου φαγητοῦ· παραπονούμενος δὲ κατόπιν ὅτι ἐπείνα, κατεβρόχθισε πλακοῦντα παρεσκευασμένον εἰς 24 φίλους.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὑπαρχόντων ἰατρῶν ἀνέρχεται εἰς 1,280, ὁ δὲ τῶν δικηγόρων εἰς 1,690, ὁ τῶν δημοσιογράφων εἰς 74, ὁ δὲ τῶν κληρικῶν εἰς 7,952.

Ἡ Κάκια

Ἤθελ' ὁ Χάρος μιὰ φορὰ κ' ἐκεῖνος νὰ γιορτάσῃ
Κ' ἐπῆρ' ἄνθους ἀπὸ τὴ γῆ νὰ στρώσῃ στὴν αὐλή του,
Ἐπῆρε νειάτα κι' ὠμορφιαῖς ποῦ ἐστόλιζαν τὴν πλάσι
Καὶ γιούλια ποῦ δὲ 'φύτρωσαν ποτὲ στὴ μαύρη γῆ του,
Τὰ μαρμαρένια στήθη του μ' ἐκεῖνα νὰ στολίσῃ
Καὶ γιὰ μιὰ 'μέρα ν' ἀρνηθῇ ἐτιὰ καὶ κυπαρίσσι.

Χαριτωμένο λούλουδο ἀπάνου στὴ δροσιά του
Ἕνα πρωῒ ἀπάντησε τὴν ὤμορφη παιδοῦλα
Ὁ Χάρος ὅπου γύριζε ἀπὸ τὴν παγανιά του·
Ἦταν ὁ πιὸ ὤμορφος ἀνθὸς ποῦ εἶδε τὴν αὐγοῦλα,
Τὸ πιὸ λαμπρὸ στολίδι της ἀπ' ὅσα κι' ἂν ἐφόρει,
Κ' ἐστάθηκε νὰ ξαναϊδῇ μιὰ ἄλλη φορὰ τὴν κόρη.

Καλλίτερα τὰ μάτια του νὰ ἦταν σφαλισμένα
Νὰ μὴ θωρῇ τῆς ὠμορφιαῖς καὶ νὰ μὴν τῆς ζηλεύῃ! . . .
Εἶχε τῆς μάνας τὴν καρδιὰ φαρμάκι ποτισμένα
Καὶ πάλι εἶδε τὸν ἴσκιο του νὰ τὴν παραμονεύῃ.
Κ' ἐδίπλωσε τὴν Κάκια της σφικτὰ 'στὴν ἀγκαλιά της
Ὅσο νὰ φύγῃ ὁ θεριστὴς μακρυὰ ἀπ' τὴ γειτωνιά της.

Στάθηκ' ὁ Χάρος μιὰ φορὰ καὶ εἶδε τὴν παιδοῦλα . . .
Μὲς τὸ φαρμάκι τὸ πικρὸ σαΐτα βουτημένη
Ἄχ! ἦταν 'κείνη ἡ ματιὰ, ποῦ ἐσβύστηκ' ἡ δροσοῦλα
Στῆς Κάκιας τὸ χαμόγελο κ' ἡ νειότη ἡ ζηλεμένη,
Καὶ ἔγειρε σὰν τὸ κλαρὶ ποῦ δέρνει τὸ χαλάζι
Καὶ πρὶν κοπῇ στὴ ῥίζα του μαραίνεται, χλωμιάζει.

Τὴν ἄλλη νύχτα 'στὸ θερμὸ τῆς Κάκιας προσκεφάλι
Ἡ μαύρη μάνα χτύπαε μ' ἀπελπισιὰ τὰ χέρια·
Μιὰ τὸ παιδί της ἔβλεπε καὶ μιὰ τὴ νύχτα πάλι
Κ' ἐφώναζε στὸν οὐρανὸ καὶ στὰ χλωμὰ τ' ἀστέρια·
— Γιὰ τί νὰ μοῦ τὴν πάρετε μὲς τὰ δεκάξη χρόνια,
Τώρα ποῦ 'Απρίλι γιώρταζε μὲ τἄνθη, μὲ τ' ἀηδόνια! . . .

Μὰ στὸ κατώφλι τοῦ σπητιοῦ, τὴ νύχτα διπλωμένος,
Ὁ χάρος ξαναφάνηκε σὰ φάντασμ' ὀμπροστά της.
— Ἄχ! νάτος πάλι ὁ ληστής! Ποῦ ἤτανε κρυμμένος ;..—
Ἡ μάνα ἀνατρίχιασε . . . ἐκόπηκ' ἡ λαλιά της . . .
Τὸν εἶχε ἰδεῖ πολλαῖς φοραῖς στὸ σπῆτί της νὰ μπαίνῃ,
Ἀλλὰ μὲ χέρια ἄδειανὰ ποτέ του νὰ μὴ βγαίνῃ!

Ὅμως στῆς μάνας τὴ φωνὴ κι' ὁ χάρος ἐφοβήθη,
Κ' ἔγειν' ἀκόμη πιὸ χλωμὴ ἡ ὄψι τοῦ Θανάτου
Ποῦ εἶχε τὸν πάγο στὴν καρδιὰ καὶ μάρμαρα τὰ στήθη
Καὶ ἐμαρμάρωσ' ἀνοικτὴ ἀκόμ' ἡ ἀγκαλιά του
Ποῦ εἶχ' ἁπλώσει ὁ θεριστὴς τὸ ῥόδο νὰ θερίσῃ
Καὶ στὴ γιορτή του μὲ αὐτὸ τὸν κόρφο νὰ στολίσῃ.

Τὸ ῥόδο δὲν ἐπρόφθασε ὁ Χάρος νὰ τὸ πάρῃ . . .
Γιὰ τὶ ἕνας ἄγγελος κρυφὰ μ' ἕνα φιλὶ στὸ στόμα
Τοῦ ἔκλεψε τὴν εὐωδιὰ, τὴ νειότη καὶ τὴ χάρι,
Καὶ μὲ τὴν Κάκια φεύγοντας στὸ γαλαζένιο δῶμα
Ἀφῆκ' ὀπίσω μοναχὰ στὴν κλίνη της στρωμένα
Τὰ φύλλα μαραμένα.

Κ. Γ. Ξενος.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀμνησικακία.

Ἡ κυρία*** ἔκαμνε τὰ τακτικὰ γλυκίσματα διὰ τὸ 'σπῆτι' τὴν περίστασιν αὐτὴν ἐπωφελεῖται ὁ μικρός της Ἀλέκος διὰ νὰ ῥίψῃ μέσα του ἀθεόφοβα.

Ἡ μητέρα τὸν διώκει ἐπανειλημμένως, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ τόσῳ ἑλκυστικὸν δέλεαρ, κατά τινα δὲ στιγμὴν βυθίζει λάθρα τὸν δάκτυλόν του εἰς πλῆρες ἐκεῖ ἀγγεῖον.

Ἡ μητέρα τὸν βλέπει, χάνει τὴν ὑπομονὴν καὶ τοῦ διευθύνει μὲ τὴν χεῖρα γεμάτην ἀπὸ τὰς οὐσίας τὰς ὁποίας παρασκευάζει, τῆς *ζαχαρένιαις* ποῦ τοῦ εἶχε τάξει τόσαις φοραῖς.

Τότε ὁ μικρός, κρατῶν πρὸς στιγμὴν τὰ κλάσματα, ἀρχίζει νὰ γλείφῃ τὴν χεῖρα, ἡ ὁποία τοῦ τῆς ἔβρεξε.

***

Ἐν τῷ κακουργιοδικείῳ.

Ὁ κατηγορούμενος, γέρων ἑβδομηκοντούτης, καταδικάζεται εἰς εἰκοσαετῆ δεσμά.

— Εὐχαριστῶ, κύριοι δικασταί, λέγει ἐγειρόμενος τοῦ θρονίου του· δὲν ἤλπιζα νὰ ζήσω τόσῳ ἀκόμη!

***

Πρόσωπα. Ὁ πατήρ, ὁ δεκαετὴς υἱὸς καὶ μικρὰ κόρη.

Ὁ πατὴρ σοβαρῶς. — Ἐλέγαμεν λοιπὸν ὅτι τὸ βαμβάκι εἶνε, πρὶν νὰ τὸ κατεργασθοῦν, ἕνα εἶδος χνοῦδι μαλακὸ 'σὰν μετάξι. Καὶ ποῦ βγαίνει τὸ βαμβάκι;

Ὁ μικρὸς κύριος σιωπᾷ.

— Πῶς, δὲν τὸ 'ξέρεις;

— Ἐγὼ τὸ 'ξέρω, λέγει ἡ δεσποινὶς τελειόνουσα τὸ συγύρισμα τῆς κούκλας της.

— Ποῦ λοιπόν; πές το.

— Μπά, τὸ βαμβάκι 'βγαίνει μέσα 'ς τ' αὐτιὰ τῶν γέρων!

***

Ἡ κυρία Δ* καταλαμβάνει ἐπ' αὐτοφώρῳ τὴν θαλαμηπόλον της καθ' ἣν στιγμὴν ἐκαθάριζε τοὺς ὀδόντας της μὲ τὴν *βούρτσαν* της.

— Τί κάνῃς αὐτοῦ, Μαρίνα! Μὲ τὴν *βούρτσα* μου πλένεις τὰ 'δόντια σου!

— Ἔννοια σου, κυρία, ἐγὼ δὲν σιχαίνομαι ἀπὸ τὴν εὐγενεία σας!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ὅταν ἔθνος τι γηράσῃ, ὅταν ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ἡ πρὸς τὰς ἔριδας τάσις διαφθείρωσιν αὐτὸ κατὰ κράτος, τὸ ἔθνος ἐκεῖνο βαίνει πρὸς τὸν δεσποτισμόν, ἂν καὶ κατ' ἐπίφασιν ὑπὸ ἐλευθέρους θεσμοὺς διατελοῦν· ὅπως, ἀντιστρόφως, λαοὶ σώφρονες γινώσκουσι νὰ εὑρίσκωσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τοὺς μᾶλλον δεσποτικοὺς τύπους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ *Ἐπιθεώρησις τῆς ὑγιεινῆς τῆς Αὐστραλίας* ἀναφέρει γεγονός τι, ὅπερ φαίνεται παράδοξον ἐκ πρώτης ὄψεως, καὶ ἐφ' οὗ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν φυσιολόγων ὁ ἐκθέτων αὐτὸ ἰατρός.

Ἡ σύζυγος τοῦ ἰατροῦ τούτου ῥίπτουσα τροφὴν εἰς τὰς ὄρνιθας ἀφῆκε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ νὰ τῇ ἐκφύγῃ τοῦ δακτύλου ὁ νυμφικός της δακτύλιος, ὃν εἰς μάτην κατόπιν ἀναζητήσαντες ἐνόμισαν ἀπολεσθέντα.

Μετά τινας ἑβδομάδας ὁ ἰατρὸς τρώγων βραστὸν ᾠόν, ᾐσθάνθη ὅτι τὸ κοχλιάριον αὐτοῦ προσέκρουσεν εἴς σῶμά τι σκληρὸν καὶ ἠχηρόν. Ἐρευνήσας δ' εὗρε τὸ δακτυλίδιον τῆς γυναικός του συνεχόμενον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ᾠοῦ διὰ μεμβρανώδους προσφύσεως. Τὸ πρᾶγμα γενόμενον γνωστόν, προεκάλεσεν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, ἥτις ἐπεκύρωσε τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ. Ἐγνώσθη δηλαδὴ ὅτι πολλάκις ἐν τοῖς ᾠοῖς εὑρέθησαν ξένα ἀντικείμενα, ἐν ἄλλῳ μὲν ἧλος ἢ λιθάριον, ἐν ἄλλῳ δὲ φύλλα, σκώληκες, κάνθαροι κτλ.

Εἰς τὰ συνήθη τοῦ ἐμπορίου εἴδη προσετέθη ἐπ' ἐσχάτων καὶ τὸ τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἰδοὺ κατάλογος τῶν διαφόρων τιμῶν, εἰς ἃς πωλεῖ τὸ κάπως παράδοξον ἐμπόρευμά του ὁ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο μετερχόμενος· Εἷς ἰνδικὸς ἐλέφας τιμᾶται φρ. 12,500, ἡ βασιλικὴ τίγρις 7,000 φρ. Ἡ τιμὴ τῶν πιθήκων ποικίλλει κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν ἀπὸ 30 φρ. μέχρι 250· ἀλλ' οἱ ὡραιότεροι τοῦ εἴδους πωλοῦνται ἐνίοτε καὶ μέχρι 3,000, ὅταν εἶνε ἐν τῇ τελειοτέρᾳ αὐτῶν ἀναπτύξει, ἔχοντες ὕψος 4 ποδῶν καὶ εἰθισμένοι νὰ φέρωσιν οἰκοστολήν. Τοὐναντίον ὑψηλαὶ εἶσὶν αἱ τιμαὶ τῶν χορτοφάγων θηρίων· αἱ ἀντιλόπαι καὶ οἱ ἵπποι οἱ ὄρειοι (zèbres) δὲν ἔχουσιν ὡρισμένην τιμήν, εἷς δ' ὡραῖος ῥινόκερως πωλεῖται 10,000—12,000 φράγκων. Εὔθηνὰ εἶνε τὰ ἑρπετά· οὕτω ἡ κερασφόρος ἔχιδνα, ὁ φαρμακερώτερος ὄφις τῆς Ἀφρικῆς, τιμᾶται 10—12 φράγκων· ὁ βόας τῆς Ἰάβας πωλεῖται πρὸς δύο φράγκα τὸ ὑφεκατόμετρον, ἤτοι ἐὰν ἔχῃ μῆκος 6 μέτρων, στοιχίζει 1,200 φράγκα.

Ἓν τῶν παραδοξοτάτων, γράφει ὁ *Παρνασσός*, τὰ ὁποῖα βλέπει ὁ ἀφικνούμενος εἰς Κίναν Εὐρωπαῖος εἶνε ἡ μανία ἣν ἔχουσιν οἱ κάτοικοι, νέοι καὶ γέροντες, πλούσιοι καὶ πένητες νὰ διασκεδάζωσι μὲ τοὺς χαρτίνους ἀετούς. Εὐρωπαῖος ἄρτι περὶ Κίνας γράψας διηγεῖται ὅτι, ἅμα ἀφίκετο εἰς Καντῶνα, εἶδε παρὰ τὴν ὁδὸν καθήμενον γηραιόν τινα Κινέζον κρατοῦντα τὸ σχοινίον χαρτίνου ἀετοῦ καὶ παρατηροῦντα τὰς εναερίους κινήσεις του μετὰ σοβαρότητος ἅμα καὶ εὐχαριστήσεως. Ὁ περιηγητὴς ἀνεζήτει πανταχοῦ τὸν παῖδα, χάριν τοῦ ὁποίου ὁ γέρων διεσκέδαζεν, ἀλλ' οὐδεὶς παρίστατο, καὶ ὁ γηραιὸς Κινέζος διεσκέδαζεν αὐτὸς καθ' ἑαυτόν.

Ἐκ τῆς μανίας ταύτης τῶν Κινέζων προκύπτει καὶ ἡ περὶ τοὺς χαρτίνους ἀετοὺς τελειοποίησις, ἥτις ἐν Εὐρώπῃ ὑπολείπεται πολύ. Οἱ Κινέζοι, δύναταί τις εἰπεῖν, ἀνύψωσαν εἰς τέχνην ἰδίαν τὴν κατασκευὴν τῶν εναερίων τούτων παιγνίων. Ὁ φέρων οὐρὰν ἀετὸς θεωρεῖται βάρβαρον καὶ παιδικόν τι ὅλως. Οἱ ἀληθεῖς ἐρασταὶ ἔχουσιν ἀετοὺς ἄνευ μὲν οὐρᾶς, παντοίους δὲ τὸ σχῆμα· τετραγώνους, στρογγύλους, ἑξαγώνους, ὀκταγώνους, τριγώνους, καρδιοσχήμους, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Οἱ εὔθηνοὶ ἀετοὶ κατασκευάζονται ἐκ ξυλαρίων βαμβοῦ καὶ καλύπτονται διὰ λεπτοῦ, ἀλλὰ δυνατοῦ χάρτου, ἐφ' οὗ ζωγραφίζονται τὰ ποικίλα ἐκεῖνα φανταστικὰ σχήματα, ἅτινα βλέπομεν ἐπὶ τῶν διαφόρων κινεζικῶν σκευῶν. Οἱ ἀε-

τοὶ τῶν πλουσίων εἶνε κατεσκευασμένοι ἐκ μετάξης, ἐζωγραφημένοι δ' ὑπὸ τεχνιτῶν ἱκανῶν, φέροντες ἐπιχρυσώματα, ἅτινα ἀντανακλῶνται εἰς τὸν ἥλιον, καὶ δεδεμένοι διὰ μεταξίνων κλωστῶν. Τινὲς τούτων στοιχίζουσι καὶ μέχρι δισχιλίων φράγκων. Τὴν νύκτα τοὺς ἀετοὺς τούτους οἱ Κινέζοι φωτίζουσιν ἀναρτῶντες φανοὺς χαρτίνους ποικίλους καὶ ποικιλοχρώμους. Ἀναμένουσι δὲ πρὸ πάντων νύκτας ἐστερημένας τοῦ σεληναίου φωτὸς διὰ νὰ τοὺς ἀναπετάσωσιν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τότε ὡραιότατον θέαμα κινητῶν ἀστέρων παρίσταται ἐν τῷ οὐρανῷ.

Καὶ ἡ τέχνη τοῦ ἀναπεταννύειν τοὺς ἀετοὺς εἶνε τελειοποιημένη ἐν Κίνᾳ· οὕτω δὲν τρέχουσι διὰ νὰ πετάσῃ ὁ ἀετὸς, ἀλλὰ χαμαὶ καθήμενοι κατορθοῦσι νὰ τὸν ἀναπέμψωσιν· ἐντεῦθεν δὲ τὸ παίγνιον τοῦτο ἐν Κίνᾳ εἶνε ἴδιον πάσης ἡλικίας καὶ πάσης ἐποχῆς.

Οἱ ἐν Ἀθήναις ἀναγνῶσται τῆς «Ἑστίας» ἐνθυμοῦνται βεβαίως τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαρ διελθοῦσαν ἐντεῦθεν ἑταιρίαν τῶν Ἀράβων ἀκροβατῶν τῶν καλουμένων *Βενὶ-ζοὺγ-ζούγ*, ἧς μέρος ἀπετέλει καὶ ὁ ὅμιλος τῶν χαριέντων ἐκείνων μικρῶν παιδίων. Ἡ ἐν τῇ Ἑταιρίᾳ ἐκείνῃ παρουσία τόσου πλήθους τρυφερῶν παίδων φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐπιτευχθῇ διὰ μυσαροῦ καὶ ἀπανθρώπου τρόπου, τὸ μυστήριον δὲ τοῦτο ἀπεκάλυψεν ἐσχάτως Ἄγγλος τις, ὁ κ. Littler, βασιλικὸς σύμβουλος, διατρίβων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔνθα ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἑταιρία εὑρίσκετο ἐκτελοῦσα τὰς ἀκροβατικὰς αὐτῆς παραστάσεις. Τὰ τοῦ γεγονότος τούτου ἀφηγεῖται ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ κ. Littler, ἣν δημοσιεύουσι πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου.

Ὁ θίασος ἐκεῖνος τῶν ἀκροβατῶν, περιερχόμενος ἀπὸ πολλοῦ τὴν Εὐρώπην χάριν παραστάσεων, εἶχε πρό τινος χρόνου διέλθει καὶ διὰ τοῦ Λονδίνου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν· ἐν τῇ περιστάσει δὲ ταύτῃ ἐστρατολόγησε 13 παῖδας Ἄγγλους, ἡλικίας 4-6 ἐτῶν, ἀγοράσας αὐτοὺς παρὰ τῶν γονέων των ἕκαστον ἀντὶ ποσοῦ 50 ἢ 60 φράγκων. Τὴν βδελυρὰν ταύτην ἀπεμπόλησιν ὅπως περικαλύψωσιν οἱ ἄθλιοι γονεῖς τῶν δυστυχῶν ἐκείνων παίδων, προσεποιήθησαν ὅτι εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐπὶ σκοπῷ δῆθεν μαθητεύσεως ἐν τῷ ἐπαγγέλματι, συνάψαντες μετὰ τῶν ἀκροβατῶν συμβόλαιον καθ' ὅλους τοὺς νομίμους τύπους, ἐν ᾧ ἐλέγετο «ὅτι τὰ παιδία ἐλευθέρως καὶ οἰκείᾳ βουλήσει συνήνεσαν νὰ καταταχθῶσιν ἐν τῇ Ἑταιρίᾳ ἐπὶ διάστημα 10-14 ἐτῶν».

Ἐκγυμνασθέντες εἰς τὴν τέχνην οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι αἰχμάλωτοι ἤχθησαν τελευταῖον καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα παρέστησαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, εἰς ὃν ὁ διευθυντὴς τῆς Ἑταιρίας Ἄραψ ἐκ τῆς γαλλικῆς Ἀλγερίας καλούμενος Χατζῆ-Ἀλῆ-Βὲν-Μωχαμὲτ, παρουσίασεν αὐτοὺς ὡς γνησίους Ἄραβας Βενὶ-ζοὺγ-ζούγ. Ἐνταῦθα εἶδεν αὐτοὺς ὁ κ. Littler, πολλὰ δὲ περὶ τῆς Ἑταιρίας ἀκούσας ᾀδόμενα, ὑπώπτευσεν ὑποκρυπτόμενόν τι ἔγκλημα, καὶ κατά τινα ἡμέραν κατώρθωσε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἀκροβατῶν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Χατζῆ-Μωχαμέτ. Τότε ἠδυνήθη ἐξ ὄψεως νὰ βεβαιωθῇ ὅτι τὰ ἀτυχῆ ἐκεῖνα πλάσματα μυρίας ὑφίσταντο κακώσεις ἐκ τῆς ἀνιλεοῦς βαρβαρότητος τοῦ δεσπότου αὐτῶν. Κατῴκουν ὅλα ὁμοῦ ἐντὸς δωματίου μόλις ἔχοντος ἐμβαδὸν δεκαπέντε τετραγωνικῶν ποδῶν, λαμβάνοντα ὡς τροφὴν ἄρτον μόνον καὶ ὕδωρ, κατακλινόμενα ἐπὶ τῶν σανίδων τῶν κιβωτίων, ἅτινα περιέκλειον τὰ ἀκροβατικά των σκεύη, καὶ πάντοτε διὰ ῥακῶν ἐνδεδυμένα, ἐκτὸς μόνον κατὰ τὰς παραστάσεις, καὶ ἀσπλάγχνως τυπτόμενα ὁσάκις δὲν ἐξετέλουν ἀμέμπτως τὰς ἀκροβατικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις.

Κατόπιν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης ὁ κ. Littler μετέβη ἀμέσως παρὰ τῷ Βρετανῷ προξένῳ κ. Fawcett, εἰς ὃν ἐξέθηκε τὸ πρᾶγμα· οὗτος δ' ἀπετάθη ἀμέσως εἰς τὸν λόρδον Γράμβιλλ ἐπικαλούμενος τὴν προστασίαν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν παιδίων, ὁ δ' ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Ἀγγλίας διέταξε πάραυτα τὸν πρόξενον νὰ παραλάβῃ τοὺς παῖδας ἐκ τῶν ἁρπάγων αὐτῶν καὶ ἀποστείλῃ ἀμέσως εἰς Ἀγγλίαν ὡς Ἄγγλους ὑπηκόους ἐνδεεῖς. Ὁ κ. Littler κατώρθωσεν ὡσαύτως ν' ἀνακαλύψῃ καὶ τὰς οἰκογενείας, αἵτινες διέπραξαν τὸ μυσαρὸν ἔγκλημα τῆς ἀπεμπολήσεως τῶν ἰδίων τέκνων, καὶ αἵτινες νῦν θέλουσι καταδιωχθῇ ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν δικαστηρίων, ἐπιλαμβανομένων ἀμέσως τῆς ὑποθέσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἔρανος γίνεται ἐν Λονδίνῳ ὑπὲρ τῶν ταλαιπώρων ἐκείνων μικρῶν *Βενὶ-ζοὺγ-ζούγ*.

Κατά τινα στατιστικὴν τὸ μῆκος τῶν σιδηροδρόμων ὁλοκλήρου τῆς γῆς εἶνε 332,470 χιλιομέτρων. Ἐκ τούτων οἱ ἐν μόνῃ τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ ὑπάρχοντες ἔχουσι μῆκος 135,426, ἤτοι ὑπὲρ τὸ τρίτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ. Ἔρχεται εἶτα ἡ Γερμανία, ἧς οἱ σιδηρόδρομοι ἔχουσι μῆκος 33,400 χιλιομέτρων. Ἡ Μεγάλη Βρετανία μετὰ τῆς Ἰρλανδίας ὑπερτεροῦσι τὴν Γαλλίαν κατὰ 3,400 χιλιόμετρα· διότι οἱ μὲν τῆς πρώτης μετροῦσι μῆκος 28,000, οἱ δὲ τῆς Γαλλίας 24,600. Τὴν τελευταίαν βαθμῖδα ἐν τῇ κλίμακι κατέχουσιν ἡ ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ἑλλὰς, ὧν πάλιν ἡ δευτέρα ὑπολείπεται πολὺ τῆς πρώτης ἐχούσης 496 χιλιομέτρων σιδηροδρόμους, ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς, τὸ πρότυπον βασίλειον, ἔχει τὸν μικροσκοπικώτερον πάντων τῶν σιδηροδρόμων, διήκοντα εἰς μῆκος μόλις 9 χιλιομέτρων.

Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἔδαφος ὅλης τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἰδιοκτησία 30,000 προσώπων, ἐξ ὧν οἱ 150 μόνον κατέχουσι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 340 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 6 Δεκεμβρίου 1881

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια ἴδε σελ. 769.

Γ'

Μετά τινας ἡμέρας ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐπροφασίσθη ὅτι ἐπεθύμει νὰ κάμῃ περίπατον εἰς τὰ περίχωρα, καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της διηυθύνθη πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κλαίν. Πρώτην ἤδη φορὰν ἀπὸ τῆς ἐπανόδου της ἀπεφάσισε νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ὄχθης ταύτης· καὶ διελθοῦσα πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας τοῦ κήπου, ἔστη ἐπί τινα λεπτά· ἔπειτα, ὡς εἰ ὑποχωροῦσα εἰς τὸν ῥοῦν τῶν ἀναμνήσεων, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθε.

— Τί κάμνεις, μῆτέρ μου; ἀνεφώνησεν ὁ Ραοὺλ, ὅστις μάτην προσεπάθησε νὰ τὴν κρατήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου· δὲν φοβεῖσαι μήπως προσβάλλῃς τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του θέτουσα τὸν πόδα ἐπὶ τῶν γαιῶν του; Δὲν εἶναι τοῦτο ἔλλειψις σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὴν φιλίαν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν; Τέλος πῶς ἐρχόμεθα ἐδῶ, ἀφοῦ καὶ σὺ καὶ ἐγὼ τρέφομεν ἔχθραν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν νῦν κύριον τῶν μερῶν τούτων;

— Ἐλθέ, ἐλθέ, υἱέ μου· δὲν προσβάλλομεν διόλου τὸν μαρκήσιον, ζητοῦντες ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δασῶν τούτων τὰς ἀναμνήσεις, ἃς ἀφῆκεν. Ὅ,τι σὺ καλεῖς ἀσέβειαν πρὸς τὴν δυστυχίαν, ὁ μαρκήσιος ἤθελε θεωρήσει ὡς εὐγενῆ πρᾶξιν ὑπὸ τῆς φιλίας ὑπαγορευομένην. Ἐλθέ, ἐπανέλαβε στηριζομένη ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ραοὺλ, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν δυσαρέστους συναντήσεις· διότι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην βλέπω καθ' ἑκάστην τὸν Σταμπλῆ πορευόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τῶν κτημάτων του. Ἐκτὸς τούτου, ὀφείλω νὰ σοὶ ὁμολογήσω, υἱέ μου, ὅτι παρῄτησα ὀλίγον τὰς προλήψεις μου, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἐὰν λάβῃ τις ὅλα ὑπ' ὄψιν, δὲν μοὶ φαίνεται ἄξιος τῆς ἔχθρας καὶ τῆς περιφρονήσεως, τὴν ὁποίαν ὁ τόπος εὐχαριστεῖται νὰ τῷ δεικνύῃ· λέγω μάλιστα, ὅτι ἡ ὕπαρξις ἐκείνη, ἥτις ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου της εἶναι δυστυχὴς καὶ περιφρονημένη, ἔχει τι τὸ συμπαθές, τὸ κινοῦν ἀκουσίως τὸ ἐνδιαφέρον μου.

— Πῶς! μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας· αὐτὸς ὁ ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, ὁ σφετερισθεὶς ξένην περιουσίαν, αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης, ὅστις ἐπλούτησεν ἀπογυμνώνων τοὺς κυρίους του, αὐτὸς ὁ ἄθλιος . . .

— Ἄθλιος· ἀληθῶς εἶπες τὴν λέξιν, Ραούλ, ἀπήντησε διακόπτουσα αὐτὸν ἡ κυρία Βωμπέρ, τόσον ἄθλιος, ὥστε μετανοῶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, διότι ἤνωσα καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου μετὰ τῶν καταδικαζόντων αὐτόν. Ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν ἀρκετὰ τὸν ἀτυχῆ τοῦτον, ὥστε νὰ ἐπιτρέπεται νῦν εἰς ἡμᾶς νὰ τῷ δείξωμεν ὀλίγην ἐπιείκειαν. Ἀλλά, υἱέ μου, ἂς μὴ ὁμιλῶμεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διότι δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Ἰδού, προσέθηκε σύρουσα αὐτὸν εἰς δενδροστοιχίαν ἐκτεινομένην παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἕκαστον βῆμά μου ἐπανευρίσκω ἀνάμνησίν τινα τῶν ὡραίων μου χρόνων, καὶ νομίζω ὅτι αἰσθάνομαι πλησίον μου τὴν ψυχὴν τῆς κυρίας Λασεγλιὲρ ἐν μέσῳ ὅλων τούτων τῶν ἀρωμάτων.

Καὶ οὕτω ὁμιλοῦντες ἐβάδιζον βραδέως, ὅτε αἴφνης κάμψαντες τὴν δενδροστοιχίαν εὑρέθησαν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον σχεδὸν μετὰ τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις περιεπάτει καὶ αὐτὸς μονήρης ἐντὸς τοῦ κήπου του. Ὁ Ραοὺλ ἔκαμε κίνησίν τινα ἵν' ἀποσυρθῇ, ἀλλ' ἡ βαρωνὶς τὸν ἐκράτησε καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸν γέροντα, ὅστις μὴ γνωρίζων ποῦ νὰ ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν τοιαύτης συναντήσεως ἐν τῇ ταραχῇ του ἔκαμνεν ἐπανειλημμένας ὑποκλίσεις.

— Συγχωρήσατε, κύριε, τῷ εἶπεν αὕτη ἐπιχαρίτως, τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἔλαβον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν σας· ἀλλὰ τὰ σκιερὰ αὐτὰ δάσημοί φέρουσι τόσον ποθητὰς ἀναμνήσεις, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀντιστῶ περισσότερον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὰ ἐπισκεφθῶ.

— Δεχθῆτε μᾶλλον τὰς εὐχαριστίας μου παρὰ τὴν συγχώρησίν μου, κυρία, ἀπήντησεν ὁ γέρων Σταμπλῆ, ὅστις ἀμέσως εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν κυρίαν Βωμπέρ· αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλειτέρα τιμή, ἡ μόνη, προσέθηκε μετὰ θλίψεως, ἣν ἔλαβον τὰ μέρη ταῦτα ἀφ' ὅτου κατοικῶ εἰς αὐτά.

Ἔπειτα ὡς εἰ ἐνόησεν ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη δὲν ἀπετείνετο εἰς αὐτόν, ἢ εἴτε ἀπὸ λεπτότητα εἴτε ἀπὸ ταπείνωσιν, ἀφοῦ πρῶτον προσεκάλεσε τοὺς ξένους του νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν περίπατόν των, ὁ γέρων ἔδειξεν ὅτι θέλει ν' ἀποσυρθῇ· ἀλλ' ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εὐμενῶς.

— Διατί, κύριε, νὰ μᾶς ἀφήσετε τόσον γρήγορα· τοῦτο θὰ μᾶς κάμῃ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ

ἐπίσκεψίς μας εἶναι ὀχληρὰ καὶ ὅτι διαταράττομεν τὴν ἡσυχίαν σας· ἐὰν δὲν ἔχῃ οὕτω, μείνατε, δὲν μᾶς ἐνοχλεῖτε διόλου.

Πτοηθεὶς ἐκ τῶν τόσων φιλοφρονήσεων, ὁ Σταμπλῆ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησίν του, καὶ οὐδὲν ἄλλο κατώρθωνεν εἰ μὴ νὰ δείξῃ πόσον ἦτο ἐκπεπληγμένος· διότι ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ὄχι μόνον καθ' ἣν ἔβλεπε παρ' ἑαυτῷ ξένους τοιαύτης περιωπῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν ἤκουεν ὀλίγας τινὰς λέξεις εὐμενεῖς καὶ περιποιητικὰς ἀποτεινομένας εἰς αὐτόν. Καὶ ἦτο ἡ κυρία Βωμπέρ, ἡ βαρωνὶς Βωμπέρ, ἡ ἐπισημοτέρα κυρία τοῦ τόπου, ἡ φίλη τῶν Δασεγλιέρ, ἥτις κατεδέχετο νὰ φέρηται πρὸς αὐτὸν οὕτω, πρὸς αὐτόν, τὸν Σταμπλῆ, τὸν γεροκλέπτην, ὡς κάλλιστα ἐγνώριζεν ὅτι τὸν ἀπεκάλουν εἰς τὸν τόπον! Τί δὲ ἔγεινεν ὅτε ᾐσθάνθη εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς κυρίας Βωμπέρ, καὶ ὅτε αὕτη τῷ εἶπε μειδιῶσα καὶ μὲ τόνον οἰκειότητος σχεδόν·

— Ἐμπρός, κύριε Σταμπλῆ, συντροφεύσατέ με καὶ ὁδηγήσατέ με!

Αἱ ἀτυχεῖς ὑπάρξεις, αἱ ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καταδικασθεῖσαι, αὗται μόναι γνωρίζουσιν ὅλην τὴν ἀξίαν, ἣν ἔχει ἔνδειξις ἀπροσδόκητος συμπαθείας καὶ ἀγαθότητος· ὅσον μικρὰ δὲ καὶ ἂν ἦναι ἡ ἔνδειξις αὕτη τὴν ἀποδέχονται μετὰ χαρᾶς καὶ στηρίζονται ἐπ' αὐτῆς εὐγνωμόνως, ὡς ἐστηρίχθη ὁ πνιγόμενος μύρμηξ ἐπὶ τοῦ κλαδίσκου, ὃν ἔρριψεν αὐτῷ ἡ περιστερά. Αἰσθανόμενος εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς κυρίας Βωμπὲρ ὁ Σταμπλῆ κατελήφθη ὑπὸ χαρᾶς ὁμοίας σχεδὸν πρὸς τὸ ἄφατον ἐκεῖνο αἴσθημα, ὅπερ ᾐσθάνθη ὁ λεπρὸς τῆς Ἀόστης, ὅτε χεὶρ φιλικὴ ἔθλιψε τὴν ἰδικήν του· ἡ χαρά του δὲ ἐκείνη ἤθελεν εἶσθαι ἐντελής, ἐὰν ὁ γέρων δὲν ἦτο τόσον συγκεχυμένος, καὶ διότι δὲν ἤξευρε νὰ φερθῇ καὶ διότι δὲν ἦτο καλῶς ἐνδεδυμένος· ἀληθῶς δὲ ἐνώπιον τῆς κυρίας Βωμπὲρ ἐπροξένει παράδοξον ἀντίθεσιν· διότι αὕτη, καίτοι πτωχή, κατέβαλλε τὸν πλούσιον γείτονά της διά τε τῆς κομψότητος τῆς ἐνδυμασίας καὶ διὰ τῆς ἁβρότητος τῶν τρόπων της.

— Ἐὰν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι μοὶ ἐπεφυλάττετο τοιαύτη τιμή, ἤθελον ἐπιμεληθῆ ὀλίγον τὴν ἐνδυμασίαν μου σήμερον, εἶπε θεωρῶν θλιβερῶς τὰ βαρέα ὑποδήματά του, ὧν αἱ ἐπίχρυσοι πόρπαι ἐδείκνυον ὅτι ἦσαν ἐκ χαλκοῦ, τὰς ἐκ κυανοῦ μαλλίου περικνημίδας του, τὸν βαμβάκινον ὑπενδύτην του, τὰς περισκελίδας του, τὰς ἐκ τετριμμένου βαμβακίνου βελούδου.

— Καὶ διατί; ἀνεφώνησεν ἡ βαρωνίς, εἶσθε πολὺ καλὰ οὕτω· ἐκτὸς τούτου εὑρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

Αἱ λέξεις αὗται *εὑρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας* εἰσέδυσαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Σταμπλῆ, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην φιλοφρόνησιν ἐνέπλησάν αὐτὸν ἡδείας εὐχαριστήσεως. *Εὑρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας*· αἱ λέξεις ἐκεῖναι, αἱ τόσον ἁπλαῖ, ἃς πρὸ καιροῦ μόλις καθ' ἑαυτὸν ἐτόλμα νὰ εἴπῃ, τόσον ἡ συναίσθησις, ἣν εἶχε τῆς περιφρονήσεως τοῦ κοινοῦ, εἶχον διαταράξει καὶ αὐτὴν τὴν εἰς ἑαυτὸν ὑπόληψίν του, αἱ λέξεις ἐκεῖναι ὑπὸ τῆς κυρίας Βωμπὲρ προφερθεῖσαι, δὲν ἦσαν ἐπίσημος ἀναίρεσις τῶν ὅσα οἱ κακόβουλοι ἔλεγον κατ' αὐτοῦ; Δὲν ἦσαν ἀληθῶς ἀθώωσις τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου; Δὲν ἦσαν ἐπίσημός τις ἀναγνώρισις τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς περιουσίας του;

Ἐν τούτοις ὁ νέος Βωμπέρ, οὗτινος ἡ ἔκπληξις ἦτο τόσον μεγάλη ὅσον καὶ ἡ τοῦ Σταμπλῆ, ἵστατο παρὰ τὴν μητέρα του, ψυχρός, ἄφωνος, ἀγέρωχος, μὴ γνωρίζων τί νὰ εἰκάσῃ περὶ τῆς σκηνῆς ἐκείνης τῆς παραδόξου, ἥτις συνέβαινε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Οὕτω βαδίζοντες καὶ συνομιλοῦντες ἔφθασαν δι' ἀνεπαισθήτων ἑλιγμῶν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου· ὁ καύσων ἦτο πνιγηρὸς καὶ ὁ οὐρανὸς κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, ἡ δὲ κυρία Βωμπὲρ περιεπάτει ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ὑπὸ τὰ δένδρα ἐκεῖνα, ἅτινα οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου ἤρχετο νὰ δροσίσῃ. Τέλος ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς εἰσόδου καὶ ἔφερε τὸ ῥινόμακτρόν της ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ προσώπου της, ἐνῷ ὁ Σταμπλῆ ἵστατο ἐνώπιόν της ὄρθιος, ἀκίνητος καὶ στρέφων μεταξὺ τῶν δακτύλων του τὸν πλατὺν καστόρειον πῖλόν του, ὃν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ ἀνὰ χεῖρας.

— Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἤθελέ μοι κάμει τὴν μεγαλειτέραν τιμήν, ἐὰν κατεδέχετο νὰ εἰσέλθῃ πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν οἰκίαν μου ἵν' ἀναπαυθῇ· θὰ ἦμαι τόσῳ μᾶλλον εὐγνώμων διὰ τὴν μεγάλην ταύτην χάριν, καθ' ὅσον ἀναγνωρίζω ἐμαυτὸν ἀνάξιον αὐτῆς.

— Μῆτέρ μου, εἶπεν ἀμέσως ὁ Ῥαούλ, ὅστις ἔσπευδε νὰ τελειώσῃ τὴν κωμῳδίαν ἐκείνην, ἧς δὲν διέβλεπεν οὔτε τὴν ἔννοιαν οὔτε τὸν σκοπόν· μῆτέρ μου, ἐπίκειται μεγάλη καταιγὶς καὶ μόλις μᾶς μένει καιρὸς νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν πρὶν ἀρχίσῃ.

— Καλά, υἱέ μου, ἂς περιμείνωμεν ἕως οὗ παρέλθῃ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐγειρομένη· ἀφοῦ ὁ ἀξιαγάπητος γείτων μας μᾶς προσφέρει τοσοῦτον φιλόφρονα φιλοξενίαν, ἂς ἐμβῶμεν νὰ περιμείνωμεν ὑπὸ τὴν στέγην του μέχρις οὗ ἐπανέλθῃ ἡ αἰθρία.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὸ πρόσωπον τοῦ Σταμπλῆ ἔλαμψεν ὑπὸ χαρᾶς, καὶ μειδίαμα ἐκστάσεως διέστειλε τὰ χείλη του. Ποῖος θρίαμβος ἀληθῶς! Νὰ δεχθῇ τὴν κυρίαν Βωμπὲρ καὶ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ὑπηρέτας του, οἵτινες δὲν ἤθελον λείψει νὰ γνωστοποιήσωσι τοῦτο εἰς τὰ περίχωρα, ὅτι δὲν ἦτο τόσον περιφρονημένος, ὅσον οἱ κακοὶ ηὐχαριστοῦντο νὰ λέγωσι καὶ ὅσον οἱ ἀνόητοι νὰ πιστεύωσιν! Ὁ Λεϊσεστερ ὑποδεχόμενος τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Κενιλβώρθ

δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος καὶ πλέον ὑπερήφανος ἢ ὁ Σταμπλῆ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν εἶδε τὴν βαρωνίδα ἀναβαίνουσαν τὰς βαθμῖδας τῆς εἰσόδου καὶ διερχομένην τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του. Ἀλλ' ὁ Ῥαοὺλ ἠκολούθησε τὴν μητέρα του μὲ ἦθος δυσαρεσκείας, πρᾶγμα ὅπερ αὕτη προσεποιήθη ὅτι δὲν ἐνόησεν· οὐδὲ αὐτὸς δὲ ὁ Σταμπλῆ, ἀπερροφημένος ὡς ἦτο ὑπὸ τῆς χαρᾶς του, παρετήρησε τοῦτο. Ἀλλ'ὅτε ὁ γέρων εἰσαγαγὼν τοὺς ξένους του εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀπεσύρθη ἵνα παραστῇ ὁ ἴδιος εἰς τὰς φροντίδας τῆς φιλοξενίας, ὁ Ῥαοὺλ μείνας μόνος μετὰ τῆς μητρός του, ἔμελλε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος ἐκείνου, ὅπερ μάτην προσεπάθει νὰ λύσῃ μόνος· ἀλλ' ἄλλο τι αἴσθημα τὸν ἀνεχαίτισεν, ἡ περιέργεια, ἥτις κλείσασα αὐτῷ τὸ στόμα, τὸν ἔκαμε νὰ ἀνοίξῃ βλέμματα ἐταστικὰ καὶ νὰ περιεργασθῇ τὰ πέριξ αὐτοῦ.

Ἂν καὶ οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ ὡς πρὸς τὴν διακόσμησιν τῶν αἰθουσῶν, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου Δασεγλιὲρ δὲν εἶχε πλέον μεγαλοπρέπειαν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἐξωτερικόν του· διότι τὸ πᾶν ἀπεκάλυπτε τὴν ἀκηδίαν καὶ τὰς ἕξεις τοῦ νέου ἰδιοκτήτου, ἕξεις οὐδαμῶς ἀριστοκρατικάς, ἀλλὰ τὸ πολὺ ἀνθρώπου μέσης τάξεως· καὶ ἐπὶ τούτοις εἴκοσιν ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφ' ὅτου οἱ χρωματισμοὶ δὲν ἀνενεώθησαν· ὅθεν τὰ ἄχροα πλέον σινικὰ μεταξωτὰ τὰ καλύπτοντα τοὺς τοίχους, τὰ ἀμαυρωθέντα ἐπιχρυσώματα, ὅλη ἐκείνη ἡ γεγηρακυῖα μεγαλοπρέπεια, ὅλα τὰ ἴχνη τῆς λαμπρότητος, ἀφ' ἧς εἶχεν ἐκλείψει ἡ ζωή, ἔδιδον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μεγάρου ὄψιν ἥκιστα φαιδράν· ἦτο μεγαλοπρεπὲς μέν, ἀλλ' ἐνταὐτῷ θλιβερὸν ὡς αἱ ἀπέραντοι ἐκεῖναι αἴθουσαι τοῦ μεγάρου τῶν Βερσαλλιῶν, ἃς διερχόμενός τις θαυμάζει, ἀλλ' ἔνθα αἰσθάνεται, ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει ἐκ στενοχωρίας, ἐὰν ἠναγκάζετο νὰ κατοικῇ ἐν αὐταῖς. Ἀλλ' ἡ αἴθουσα, εἰς ἣν ἡ κυρία Βωμπὲρ καὶ ὁ υἱός της εἰσήχθησαν, ἕνεκα εὐνοίας ὅλως ἐξαιρετικῆς εἶχε διατηρήσει τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν πάλαι χρόνων, ὡσεὶ ἡ κυρία Δασεγλιὲρ τὴν ἐζωογόνει εἰσέτι διὰ τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν χαρίτων της· τοῦτο δὲ διότι ὁ Βερνάρδος ὅτε ἔζη τὴν εἶχε καλλωπίσει δι' ὅλων τῶν θησαυρῶν, οὓς ὁ μαρκήσιος δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ ἐξορίᾳ· ὁ δὲ Σταμπλῆ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ μετ' αὐτὸν ἔτι τὸν θάνατόν του, ἠθέλησε χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὴν μνήμην του, νὰ διατηρῆται ἡ αἴθουσα ἐκείνη μετὰ τῆς αὐτῆς φροντίδος, μεθ' ἧς διετηρεῖτο καὶ πρότερον, ὡς εἰ ὁ Βερνάρδος του ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εἰς αὐτήν. Τούτων ἕνεκα τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἀπέπνεε τὸ μεγαλεῖον τῶν προτέρων κυρίων της· τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ παραπετάσματα ἦσαν ἐκ δαμασκηνοῦ μεταξωτοῦ τῆς Γενούης, οἱ τοῖχοι κεκαλυμμένοι ἐξ ὑφάσματος πολυτίμου, ἐπὶ δὲ τῶν διαφόρων ἐπίπλων ὑπῆρχον πλεῖστα καλλιτεχνικὰ ἀντικείμενα, κρυστάλλινα ἀγγεῖα ἀπαστράπτοντα, σινικὰ σκεύη, βαρύτιμα ἄλλα κομψὰ ἀγγεῖα τῶν Σεβρῶν καὶ τῆς Σαξωνίας· τέλος ὀροφὴ χρυσοποίκιλτος, καὶ ἄνωθεν τῶν θυρῶν ποιμενικαὶ σκηναὶ ζωγραφηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Watteau.

Ὁ Ῥαοὺλ, ἀφοῦ περιειργάσθη τὰ πάντα μετ' ἐπιφθόνου προσοχῆς, ἀφοῦ ἤγγισεν ὅλα ὅσα μέχρι τοῦδε μόνον εἰς τὰ ἀπατηλὰ ὄνειρά του εἶχεν ἴδει, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἤρχισε νὰ θεωρῇ μὲ ὄμμα σκυθρωπὸν τὸν ἐρειπωμένον πύργον τοῦ Βωμπέρ, ὅστις οὐδέποτε τοῦ ἐφάνη τόσον πενιχρὸς καὶ τόσον θλιβερός, ὅσον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ βαρωνὶς ἐθεώρει κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τὸν υἱόν της μεθ' ὑπερηφανείας· ἐφαίνετο δὲ ἥσυχος καὶ μειδιῶσα ὡς εἰ κατεῖχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὴν μαγικὴν ῥάβδον, τὴν μέλλουσαν ν' ἀνεγείρῃ καὶ πάλιν τοὺς πύργους τοῦ μεγάρου της καὶ νὰ ἀποδώσῃ τῷ Ῥαοὺλ τὴν περιουσίαν τῶν προγόνων αὐτοῦ.

Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν τῆς ἐπαύλεως φερόντων δίσκους μὲ ἀναψυκτικὰ ποτά, μὲ ἀφρόγαλα, μὲ χαμοκέρασα καὶ μὲ οἴνους ἱσπανικούς. Ὁ λοιπὸς ὅμιλος τῶν ὑπηρετῶν, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς μαγειρίσσης, ἐκ τοῦ κηπουροῦ καὶ ἐκ τῆς γυναικός, τῆς ἐπιμελουμένης τοῦ ὀρνιθοτροφείου, συνωθεῖτο εἰς τὸν προθάλαμον ζητῶν νὰ ἴδῃ διὰ τῆς ἡμιανεῳγμένης θύρας τὴν βαρωνίδα καὶ τὸν υἱόν της· διότι πρώτην φοράν, ἀφ' ὅτου ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ μέγαρον, ἔβλεπον τοιαύτην ἑορτήν.

— Πόσον εὐγενὴς καὶ λεπτὸς εἶσθε εἰς τὰς φιλοφρονήσεις σας, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπὲρ μὲ τὸ προσηνέστατον μειδίαμά της· μᾶς κάμνετε, κύριε, ὑποδοχὴν βασιλικήν.

Ὁ Σταμπλῆ προσέκλινεν, ἐθορυβήθη, ἐψιθύρισεν, ἔπειτα ἰδὼν τοὺς δύο ὑπηρέτας τῆς ἐπαύλεως, οἵτινες καταθέσαντες τοὺς δίσκους ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τραπέζης τινός, ἐκάθηντο μὲ ὅλην αὐτῶν τὴν ἀφέλειαν εἰς τὰς αναπαυτικὰς ἕδρας, ἔλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῶν ὤμων καὶ τοὺς ὤθησεν ἔξω τῆς αἰθούσης.

— Ἠξεύρετε, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτά της κατὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην σκηνήν, ἠξεύρετε ὅτι ἀξίζετε νὰ ὀνομασθῆτε γενικὸς φύλαξ τῶν μεγάρων τῆς Γαλλίας. Τὸ μέγαρον τοῦτο οὐδὲν ἀπώλεσεν ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ μεγαλοπρεπείας, νομίζω μάλιστα, ὅτι προσεθέσατε νέαν λάμψιν εἰς αὐτό. Ἀφ' ἑτέρου δὲ βεβαιοῦσιν, ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἰδιοκτησιῶν τοῦ Δασεγλιὲρ ἐδιπλασιάσθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν σας, ὅτι εἶσθε ὁ πλουσιώτατος κτηματίας τοῦ τόπου.

— Ἀλλοίμονον, κυρία βαρωνίς· ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ ἔκαμον νὰ πληρώσω πολὺ ἀκριβὰ τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην, δι' ἣν μὲ φθονοῦσιν· ὁ Θεὸς

μοῦ ἐπῆρε τὸ τέκνον μου, οἱ δὲ ἄνθρωποι μὲ ἐξύβρισαν· ὁ γέρων Ἰὼβ δὲν ἦτο τόσον δυστυχὴς ἐπὶ τῆς κόπρου του, ὅσον εἶμαι ἐγὼ ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου μου. Ἔχετε υἱόν, κυρία· ἀναλογισθῆτε τὴν χαράν, ἣν ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ σᾶς προξενεῖ, καὶ ἐννοήσατε τὴν θλῖψίν μου.

— Τὴν ἐννοῶ, κύριε· ὁ υἱός σας, ὡς λέγουσιν, ὑπῆρξεν ἥρως.

— Ἄ! κυρία, αὐτὸς ἦτο ἡ ζωή μου! ἀνεφώνησεν ὁ γέρων πνίγων τὰ δάκρυα καὶ τοὺς λυγμούς του.

— Αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξερεύνητοι, εἶπε μελαγχολικῶς ἡ κυρία Βωμπέρ· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων, νομίζω, κύριε, ὅτι δὲν κάμνετε καλὰ νὰ τὰς λαμβάνητε ὑπ' ὄψιν. Λέγετε ὅτι σᾶς ἐξύβρισαν· ἐγὼ τὸ ἠγνόουν καὶ νῦν τὸ πρῶτον μανθάνω τοῦτο παρ' ὑμῶν. Ἀλλὰ τί σᾶς μέλει δι' ὅσα λέγουσιν οἱ ἀνόητοι; ἔχετε τὴν ὑπόληψιν τῶν τιμίων ἀνθρώπων.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Σταμπλῆ ἔσεισε θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν δεικνύων ὅτι δὲν τὸ ἐπίστευεν.

— Ἀδικεῖτε τὸν ἑαυτόν σας, κύριε, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Βωμπὲρ ζωηρῶς· καὶ νομίζετε ὅτι θὰ εὑρισκόμην ἐδῶ, ἐὰν δὲν σᾶς ὑπεληπτόμην; Νομίζω δὲ ὅτι ἐνδιαφέρομαι ἀρκούντως εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὥστε νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι εἶμαι μεροληπτικὴ χάριν ὑμῶν· διότι φίλη οὖσα τῶν Λασεγλιέρ, συνεμερίσθην τὴν ἐξορίαν των ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὅλην· καὶ εἶδον καὶ ἐγὼ ὡς ἐκεῖνοι τὰ ὑπάρχοντά μου κατεσχημένα καὶ πωλούμενα ὑπὸ τῆς δημοκρατίας. Ἡ δημοκρατία μᾶς ἀπεγύμνωσε, σφετερισθεῖσα καὶ διαθέσασα ὅ,τι δὲν τῇ ἀνῆκεν· ἀλλ' ἔστω τοῦτο πρὸς αἰώνιον αἶσχός της! Σεῖς ὅμως ὑπήρξατε ἀγοραστὴς καλῇ τῇ πίστει· διότι ἐμετρήσατε χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσετε τὴν ἰδιοκτησίαν σας. Τίς λοιπὸν δύναται νὰ εἴπῃ τι καθ' ὑμῶν καὶ ἐπὶ τίνι νὰ σᾶς κατηγορήσῃ; Ἡ ἐναντιότης μᾶς ἐξηρέθισεν, δὲν ἔπνιξεν ὅμως τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ καρδίᾳ μας· ἡ ἔχθρα μας λοιπὸν δὲν εἶναι καθ' ὑμῶν. Ποσάκις ἤκουσα τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν μαρκησίαν χαίροντας διότι τὰ κτήματά των ἔπεσαν τοὐλάχιστον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τιμιωτέρου τῶν ἐνοικιαστῶν των!

— Εἶναι ἀληθές, κυρία; ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλῆ μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως· ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία μαρκησία ὡμίλησαν περὶ ἐμοῦ ἄνευ ὀργῆς; Καὶ ἐγὼ ἐπίστευον, ὅτι μόνον περιφρόνησιν καὶ φρίκην ᾐσθάνοντο πρὸς ἐμέ.

— Καὶ διατί, κύριε; ὑπέλαβεν ἡ βαρωνὶς μειδιῶσα· ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου της ἡ μακαρῖτις μαρκησία μοὶ ἔλεγε...

— Πῶς! ἡ κυρία μαρκησία ἀπέθανεν! ἀνέκραξεν ὁ Σταμπλῆ μετὰ θλίψεως.

— Φέρουσα εἰς τὸν κόσμον κόρην, ὡραίαν σήμερον ὡς ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ της. Σᾶς ἔλεγον, λοιπόν, κύριε, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου της, ἡ μαρκησία μοὶ ὡμίλει περὶ ὑμῶν καὶ περὶ τῆς κυρίας Σταμπλῆ, τὴν ὁποίαν ἐξετίμα καὶ ἠγάπα· ἐξεφράζετο δὲ μετὰ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης ἀγαθότητος, τὴν ὁποίαν δὲν ἐλησμονήσατε βεβαίως· ὁ μαρκήσιος ἦλθε νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὴν συνομιλίαν μας καὶ ἀνέφερε παραδείγματά τινα τιμῶντα τὴν οἰκογένειάν σας. «Εἶναι εὐγενεῖς καρδίαι, προσέθηκεν ἡ κυρία Λασεγλιέρ, καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ μας εἶναι παρηγορία σχεδὸν νὰ σκεπτώμεθα, ὅτι τὰ ὑπάρχοντά μας ἔπεσαν εἰς χεῖρας τόσον καθαρὰς καὶ τόσον τιμίας».

— Μῆτέρ μου, εἶπεν ὁ Ῥαούλ, ὅστις, μείνας ὄρθιος εἰς τὴν γωνίαν τοῦ παραθύρου, ἔπασχε προφανῶς ἀκούων τὴν μητέρα του ὁμιλοῦσαν οὕτως· ὁ ἄνεμος διέλυσε τὴν καταιγίδα καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι τώρα καθαρός. Δυνάμεθα ἀφόβως νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Ἡ βαρωνὶς ἠγέρθη καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Σταμπλῆ,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπε, διὰ τὴν πρόθυμον φιλοξενίαν σας, καὶ χαίρω διότι ἡ τύχη μοὶ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ σᾶς γνωρίσω· εὔχομαι δὲ αἱ σχέσεις μας νὰ μὴ περιορισθῶσιν εἰς τὴν πρώτην ταύτην συνέντευξιν. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς· μὴ λησμονεῖτε λοιπὸν ὅτι ἔχετε εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην γείτονας, οἵτινες πάντοτε θὰ σᾶς δέχωνται εὐχαρίστως.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, τὰς προφερθείσας μετὰ χάριτος, ἧς τὴν ἔκφρασιν ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν, ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀπεσύρθη, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σταμπλῆ, ὅστις δὲν ἀφῆκε τοὺς ξένους του εἰμὴ εἰς τὴν κιγκλιδωτὴν θύραν τοῦ κήπου, ὑποκλιθεὶς μέχρις ἐδάφους.

— Ἐπὶ τέλους, μῆτέρ μου, ἀνέκραξεν ὁ νεανίας, θὰ μοὶ δώσῃς ἐξήγησιν τῶν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα; Χθὲς ἀκόμη περιεφρόνεις καὶ ἐμίσεις τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ὡμίλεις πάντοτε περὶ αὐτοῦ μὲ τρόπον περιφρονητικόν. Ποία λοιπὸν παράδοξος ἀναστάτωσις συνέβη εἰς τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματά σου;

— Θεέ μου! τίποτε ἁπλούστερον· ἐνόμιζον μάλιστα ὅτι σοὶ τὸ εἶπα ἤδη, ὑπέλαβεν ἡ βαρωνὶς χωρὶς νὰ ταραχθῇ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἐκεῖνον πολίτην, ὅστις κατεδίκασε τὸν Ἀριστείδην εἰς ἐξοστρακισμόν, διότι εἶχε βαρυνθῇ νὰ ἀκούῃ αὐτὸν ἐπονομαζόμενον δίκαιον, ἐγώ, ἐπειδὴ ἤκουσα τόσα κατὰ τοῦ κυρίου Σταμπλῆ, κατήντησα νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιος κατηγορίας· ἀλλ' ἐὰν εἶχον δικαίας ἀφορμὰς νὰ ἦμαι προκατειλημμένη, ἐὰν ἡ παλαιὰ φιλία μου πρὸς τοὺς Λασεγλιέρ, ἐὰν ἡ ἐντελὴς ἄγνοια τῶν γεγονότων, εἰς ἣν εὑρίσκομαι ἐπὶ εἴκοσι σχεδὸν ἔτη, μὲ παρέσυραν ὥστε νὰ κακολογήσω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, μετενόησα διὰ τοῦτο πρὸ πολλοῦ καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μάλιστα αἰσθάνομαι τύψιν συνειδότος.

— Ἦσο ἐλευθέρα, μῆτέρ μου, νὰ μεταβάλῃς γνώμην καὶ νὰ ἀνακαλέσῃς ὅσα ἄλλοτε εἶπες· ἀλλὰ δὲν εἶχες ἐντολὴν παρὰ τῶν Λασεγλιὲρ νὰ συγχωρήσῃς ἐν ὀνόματι αὐτῶν τὸν σφετερισθέντα τὰ κτήματά των. Νομίζεις ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελε σοὶ ἐπιτρέψει νὰ τὸν κάμῃς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνένοχον τῆς ἐπιεικείας σου;

— Αἴ! υἱέ μου, ἀνέκραξεν ἡ βαρωνὶς μὲ χειρονομίαν ἀνυπομονησίας· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ φέρω τὸ τελευταῖον κτύπημα ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκείνης τῆς τοσοῦτον σκληρῶς πληγωθείσης; Ἔπρεπε νὰ εἰσέλθω ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην του μόνον διὰ νὰ γείνω ἡ ἠχὼ τῶν ἀρῶν τῶν ἐν τῇ ἐξορίᾳ; Εἶμαι ἀξιοκατάκριτος, εἶμαι ἔνοχος, διότι ἠθέλησα νὰ ῥίψω ὀλίγον βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου; Ἄ! νεότης, εἶσαι ἄσπλαγχνος! Δὲν γνωρίζω ἐὰν ὁ μαρκήσιος ἤθελέ μοι τὸ ἐπιτρέψει, ἀλλ᾽ εἶμαι βεβαία, ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς μαρκησίας μοὶ προσμειδιᾷ ἄνωθεν καὶ μὲ ἐπιδοκιμάζει.

Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἤργησε νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν. Ἡμέραν τινὰ παρουσιάσθη μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ μέγαρον Βωμπέρ, φέρων τὴν μᾶλλον ἐπιτετηδευμένην ἐνδυμασίαν ἐξ ὅσων εὗρε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων του, ἐνδυμάτων νεοπλούτου. Ὁ Ῥαοὺλ ἦτο ἀπών, ὅθεν ἡ κυρία Βωμπέρ, μὴ στενοχωρουμένη ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ υἱοῦ της, ὑπεδέχθη τὸν γείτονά της μεθ᾽ ὅλης τῆς φιλοφροσύνης καὶ τῆς ἀβρότητος· ἔφερεν ἀνεπαισθήτως τὴν ὁμιλίαν εἰς τὸν υἱόν του, καὶ ἔδειξεν, ὅτι ἐνδιαφέρεται εἰς ὅσα οὗτος τῇ διηγεῖτο· ὅθεν ἐννοεῖ τις ὁποίαν εὐχαρίστησιν ᾐσθάνθη ὁ ἀτυχὴς γέρων ἀπαντῶν καρδίαν συμπαθῆ, εἰς ἣν ἠδύνατο ἐλευθέρως νὰ διαχύσῃ τὰς θλίψεις του. Ἐν τούτοις δὲν ἤργησε νὰ παρατηρήσῃ τὴν πενιχρὰν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης, εἰς ἣν εὑρίσκετο, καὶ ἀναλογισθεὶς ὁποῖοι ἦσαν πρότερον οἱ Βωμπὲρ καὶ οἱ Λασεγλιὲρ καὶ πῶς κατήντησαν σήμερον, κατελήφθη ὑπὸ ἀορίστου αἰσθήματος συστολῆς καὶ ταραχῆς, αἰσθήματος, ὅπερ αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ δύνανται εὐκόλως νὰ ἐννοήσωσιν· ἡ δὲ βαρωνίς, ὡς διὰ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν στενοχωρίαν του, διηγήθη πόσας ἀπογοητεύσεις ἐδοκίμασε κατὰ τὴν ἐπάνοδόν της καὶ πῶς ἀντὶ τοῦ μεγάρου καὶ τῶν κτημάτων της, δὲν εὗρεν ἐπανερχομένη εἰ μὴ ἕνα περιστερεῶνα καὶ ἀσήμαντά τινα τεμάχια γῆς. Ἀλλὰ διηγήθη ταῦτα μετὰ τοσαύτης χάριτος καὶ τοσαύτης φαιδρότητος, ὥστε ὁ Σταμπλῆ, καίτοι ὢν φύσει δύσπιστος, οὐδεμίαν συνέλαβεν ὑπόνοιαν· ἀπ᾽ ἐναντίας, ᾐσθάνθη μάλιστα ἑαυτὸν ἀπαλλαττόμενον μεγάλου βάρους, ὅτε εἶδε μὲ ὁποῖον τρόπον ἡ κυρία Βωμπὲρ ὑποφέρει τὴν πτωχείαν της.

— Θὰ σᾶς κρατήσω εἰς τὸ γεῦμα, τῷ εἶπεν· ὁ υἱός μου ὑπῆγε νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν εἰς ἑνὸς τῶν φίλων μου καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἑσπέραν. Θὰ μείνετε λοιπὸν μετ᾽ ἐμοῦ· εἰς τὴν ἡλικίαν μας ἡ μόνωσις προξενεῖ θλῖψιν. Τί τὰ θέλετε, προσέθηκεν εὐθύμως ἐπαναφέρουσα τὴν διακοπεῖσαν συνομιλίαν, ἕκαστος μὲ τὴν σειράν του, ὡς λέγει ἡ παροιμία. Βεβαιοῦσιν, ὅτι αἱ ἐπαναστάσεις ἔχουσι καὶ αὗται τὰ καλά των· ἡμεῖς ἐπληρώσαμεν διὰ νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ἀλλὰ δὲν παραπονούμεθα. Εἴθε μόνον, καθὼς ἔλεγεν ἡ ἀγαπητή μου μαρκησία, εἴθε μόνον, ὅσοι ἐπλούτησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς μας νὰ ἦσαν τίμιοι ἄνθρωποι, ὅσον εἶσθε σεῖς! Τότε ἠθέλομεν ὑποφέρει εὐκολώτερον τὴν τύχην μας.

Τὸ νὰ γευματίσῃ μόνος μετὰ τῆς βαρωνίδος Βωμπὲρ ἦτο διὰ τὸν Σταμπλῆ ὄχι μόνον τὸ ἔπακρον τῆς τιμῆς, ἀλλ᾽ ἦτο ἐπίσης καὶ γλυκεῖά τις εὐχαρίστησις, ἣν πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ· διότι κατὰ τὴν ὥραν πρὸ πάντων τοῦ φαγητοῦ αἰσθάνεταί τις ἔτι μᾶλλον τὴν μόνωσίν του, καὶ ἡ ὥρα, καθ᾽ ἣν ἔπρεπε νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἦτο διὰ τὸν Σταμπλῆ ἡ θλιβερωτέρα τῆς ἡμέρας. Ἀπέναντι δὲ τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Βερνάρδου ἡ θλῖψίς του ἐκορυφοῦτο, καὶ συχνάκις τῷ συνέβαινε νὰ πίῃ τὰ δάκρυά του ἐντὸς τοῦ ποτηρίου του. Τὸ γεῦμα λοιπὸν τοῦτο ὑπῆρξε διὰ τὸν Σταμπλῆ ἑορτὴ ἀπρόοπτος· καὶ δὲν ἦτο μὲν πολυτελές, ἀλλ᾽ ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀνεπλήρωσε τὸν πλοῦτον τῆς τραπέζης της διὰ τῶν θελγήτρων τοῦ πνεύματός της. Ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν συνδαιτυμόνα της μυρίας φιλοφρονήσεις, ἐπρόλαβε τὰς ἐπιθυμίας του, τὸν ἐκολάκευσε, τὸν περιεποιήθη ὡς ἂν ἦτο μικρὸν παιδίον, καὶ ἔδειξεν ὅτι δὲν παρετήρει τὰς ἀδεξιότητας καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ἐθιμοταξίας, εἰς ἃς ἐνέπιπτε καὶ κατὰ τὴν ὁμιλίαν καὶ τὴν συμπεριφοράν του· καὶ ὑπῆρξε στιγμή, καθ᾽ ἣν ὁ γέρων ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν βλέμμα, οὗτινος ἡ ἔκφρασις ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ, μόνον δὲ ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸ ὡραῖον βλέμμα, τὸ τοσοῦτον συμπαθές, τὸ τρυφερόν, τὸ εὔγνωμον, ὅπερ στρέφει ὁ κυνηγετικὸς κύων πρὸς τὸν θωπεύοντα αὐτὸν κύριόν του. Πρὸς στιγμὴν ὁ γέρων ἐπίστευσεν ὅτι δὲν ἦτο μόνος εἰς τὴν γῆν, ἀλλ᾽ ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει οἰκογένειαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἤρχισαν στεναὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν κυρίων τῶν δύο μεγάρων· ἡ κυρία Βωμπὲρ διὰ τῶν παρακλήσεων καὶ διὰ τῶν παρατηρήσεών της κατώρθωσε βαθμηδὸν ὥστε ὁ υἱός της νὰ ἀνέχηται τὴν παρουσίαν τοῦ Σταμπλῆ καὶ νὰ τὸν δέχεται ἐὰν ὄχι εὐμενῶς, τοὐλάχιστον μὲ ὕφος ὄχι τόσον δυσηρεστημένον καὶ ἀγέρωχον. Ταὐτοχρόνως δὲ διὰ νὰ κολακεύσῃ τὸν γέροντα, ἐσπούδασε τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἀδυναμίας του· κατήντησε μάλιστα νὰ μυηθῇ τὰ καθέκαστα τοῦ οἰκιακοῦ βίου αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ μετὰ φιλοστοργίας, ὅλως μητρικῆς, ὥστε νὰ μὴ λείπῃ τίποτε ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν εὐζωΐαν καὶ τὴν ἀνάπαυσίν του. Ὁ Σταμπλῆ δὲν ἀντέστη εἰς τὰ τόσα θέλγητρα καὶ ἐ-

σαγηνεύθη ὡς ἡ μυῖα ἡ πίπτουσα ἐντὸς μέλιτος. Ἡ καρδία του ἐπληρώθη εὐγνωμοσύνης· βαθμηδὸν δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη ἐκείνη μετεβλήθη εἰς ἀγάπην, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ ἀγάπη ἐγένετο αὐτῷ ἕξις. Ὅθεν τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διήρχετο εἰς Βωμπέρ, ἐκεῖ ἐγευμάτιζε τρὶς τῆς ἑβδομάδος· ἐκεῖ καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐσταμάτα πορευόμενος εἰς τοὺς ἀγρούς του, τὴν δὲ ἑσπέραν ἐπανήρχετο πάλιν ἵνα ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ Βερνάρδου του καὶ περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας, τῶν ἐπασχολούντων ζωηρῶς τὰ πνεύματα. Ἐὰν δὲ ἡ ἑσπέρα ἦτο αἰθρία, προσέφερε τὸν βραχίονά του τῇ κυρίᾳ Βωμπὲρ καὶ ἤρχετο νὰ περιπατήσῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἡδονὴν τοῦ Σταμπλῆ, ὅτε ἐκράτει εἰς τὸν βραχίονά του τὸν βραχίονα τῆς βαρωνίδος καὶ συνωμίλει ἐν οἰκειότητι μετ' αὐτῆς· εἰς τὰς ὄχθας ἐκείνας, ἔνθα τοσάκις ἐχαιρετήθη διὰ λιθοβολισμῶν, ἀπελάμβανε νῦν μέρος τι καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν χαιρετισμῶν, οὓς ἀπεδίδον εἰς τὴν σύντροφόν του, εἶναι δὲ ἀληθέστατον, ὅτι ἀντανάκλασίς τις τῆς ὑπολήψεως, ἣν ἔχαιρεν ἡ ἀριστοκρατικὴ ἐκείνη κυρία, ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ· καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπηρέται του τὸν ἔκλεπτον μὲν καὶ νῦν ἀλλὰ τὸν ἐσέβοντο περισσότερον. Ἐν ἑνὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν τετριμμένην παρομοίωσιν τῆς ὀάσεως ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου, ὅπως περιγράψωμεν ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸ τί ὑπῆρξεν ἐν μέσῳ τοῦ θλιβεροῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἡ μαγικὴ ἐμφάνισις τῆς βαρωνίδος Βωμπέρ. Τὸ φθινόπωρον τοῦ βίου του ἐφωτίσθη ὑπὸ ἡδείας τινὸς λάμψεως, ἡ ὑγεία του ἐστερεώθη, τὸ ἦθός του ἐφαιδρύνθη, ὁ δὲ χαρακτήρ του, ὁ ἐξηρεθισμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ἀνέκτησε πάλιν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ὅπερ ἀπέφερεν αὐτῷ ἡ σχέσις αὕτη, ἦτο ὅτι ἐπανέκτησε τὴν εἰς ἑαυτὸν ὑπόληψιν, ὅτι ᾐσθάνθη ἑαυτὸν ἠθωωμένον ἐνώπιον τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Οὕτως ἡ τεταραγμένη συνείδησίς του καθησύχασε, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης φιλίας ἀνήγειρε πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐν φαιδρότητι ἀπέλαυε τοῦ πλούτου του.

(Ἕπεται συνέχεια) ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς «Ἑταιρίας τῶν φυσιοδιφῶν» τοῦ Βερολίνου δημοσιεύονται δύο ἐξ Ἀθηνῶν ἀξιόλογοι ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Θ. Δε-Χελδράϊχ, ὧν μετάφρασιν εὐχαρίστως καταχωρίζομεν ἐνταῦθα. Σ.τ.Δ.

Α'.

Ο ΚΑΝΘΑΡΟΣ

τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι καὶ οἱ ναΐσκοι οἱ ᾠκοδομημένοι ἐπὶ τῶν κορυφῶν ὀρέων καὶ λόφων εἶναι ἀφιερωμένοι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν προφήτην Ἠλιοῦ, ἐξ οὗ καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη ὀνομάζονται συνήθως *ἅγιος Ἠλίας* ἢ *προφήτης Ἠλίας*. Οὕτω καλεῖται καὶ ὁ ὑψηλότερος βουνὸς τῆς Σίφνου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων, «ὁ προφήτης Ἠλίας», ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς παλαιᾶς μονῆς τοῦ ὁμωνύμου ἁγίου, αἵτινες εἶναι ᾠκοδομημέναι εἰς τὴν 660 μέτρων ὕψος ἔχουσαν κορυφὴν αὐτοῦ. Ὁ βουνὸς εἶναι ἀπότομος, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ γυμνῶν ἀσβεστοβράχων συνιστάμενος. Ἀνώμαλος καὶ ἐν μέρει μετὰ μεγάλου κόπου τεχνητῶς κατασκευασθεὶς δρομίσκος φέρει διὰ διαφόρων στροφῶν ἐν σχήματι ζητοειδεῖ (zig-zag) ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ βουνοῦ εἰς τὸ ὕψιστον μέρος αὐτοῦ, ὁπόθεν πρὸς δυσμὰς ἐκτείνεται ἡ κορυφὴ αὐτοῦ, σχηματιζομένου μικροῦ ἐπιπέδου, ὅπερ καταλαμβάνεται σχεδὸν ὁλόκληρον ἐκ τῶν δύο οἰκοδομῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς, ἀμφοτέρων ἀπὸ βυζαντινῶν χρόνων καταγομένων. Ἡ μονὴ εἶναι νῦν ἐγκαταλελειμμένη, καὶ μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἠλιοῦ (20|1 Αὐγούστου) γίνεται ἐνταῦθα λειτουργία, καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς ἑσπέρας προσέρχονται εὐσεβεῖς προσκυνηταί, ἵνα ἑορτάσωσι τὴν πανήγυριν καὶ ἵνα συμφάγωσιν ἐπὶ τῆς μεγάλης λιθίνης τραπέζης ἐν τῷ παλαιῷ ἑστιατορίῳ. Τὸ γεῦμα δὲ παρατίθεται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν μοναχῶν τῆς ἐν τῇ κοιλάδι εὑρισκομένης κυρίας μονῆς, τῆς ὁποίας ἡ μονὴ τοῦ Ἠλιοῦ εἶναι μετόχιον. Ἐπὶ τῶν ἀσφαλῶν ἐγχωρίων ἡμιόνων δύναταί τις ν' ἀνέλθῃ ἄνευ κινδύνου τὸν ἀπορρῶγα δρομίσκον μέχρι τῆς κορυφῆς, προϋποτιθεμένου ὅτι δὲν καταλαμβάνεται ὑπὸ ζάλης. Ἀνταξία δὲ ὄντως τοῦ κόπου τούτου εἶνε ἡ θαυμασία θέα, ἣν ἀπολαύει τις ἐντεῦθεν ἐπὶ τῆς Σίφνου καὶ τῶν πλείστων νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἤδη πρὶν ἐγὼ ἀνέλθω (25 Ἰουλίου) τὸ ὄρος τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ ἐν Σίφνῳ, μοὶ εἶχον διηγηθῇ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου πολλὰ περὶ μικροῦ τινος χρυσοῦ ἐντόμου (χρυσὸ μαμμουνάκι), τὸ ὁποῖον οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ὑπάρχει εἰμὴ εἰς τὰ τείχη τῆς παλαιᾶς μονῆς, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἕνεκα τούτου οἱ προσκυνηταὶ ἀποδίδουσιν ἰδίαν τιμήν. Ἤμην λίαν περίεργος νὰ ἴδω τὸ μικρὸν ἔντομον· πράγματι δ' εὗρον ἄνευ κόπου εἰς ὅλας τὰς σχισμὰς καὶ τὰ χάσματα μεταξὺ τῶν παλαιῶν λίθων τῶν παλαιῶν τοίχων τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μονῆς χιλιάδας ἑνὸς μικροῦ καὶ ὡραίου εἴδους **Chrysomela**. Ὅλα τὰ μικρὰ κοιλώματα εἶναι πλήρη ἐξ αὐτῶν, οὕτως εἰπεῖν, παραγεμισμένα· φαίνονται ὡς νεκρωμένα· ἂν ὅμως τὰ φέρῃ τις εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον, ἀναζωογονοῦνται ταχέως καὶ φεύγουσι. Τὸ εἶδος τοῦτο δὲν γνωρίζω ἐγώ· φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι συγγενὲς μὲ τὸ ἐν Ἀττικῇ ὄχι σπάνιον καὶ ἐπὶ δενδρολιβάνων ζῶν ὀλίγον μεγαλείτερον εἶδος **Chrysomela Americana** τοῦ Λινναίου[1]. Μάτην ἀνεζήτησα τὸν κάνθαρον τοῦτον ἀλλαχοῦ τῆς νήσου· οὐδαμοῦ ἠδυνήθην νὰ εὕρω ἴχνος αὐτοῦ. Ποῦ λοιπὸν ζῇ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ σκώληξ τοῦ κολεοπτέρου τούτου; διατί συναθροίζεται ἀθρόως ἐπὶ τῆς γυμνῆς καὶ ἐρημοφύτου κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἠλιοῦ; μὴ ζητεῖ ἴσως ἐπὶ τοῦ εὐαέρου

1. Ἰδὲ προσθήκην ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου. Σ.τ.Δ.

ὕψους, ὅπου καὶ κατὰ τὸν Ἰούλιον ἦτο ὁπωσδήποτε ψῦχος, καταφύγιον ἀπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου ; Εἰς τοιαύτας καὶ ὁμοίας ἐρωτήσεις οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ καὶ τὸ πρᾶγμα δύναται τότε μόνον νὰ ἐξακριβωθῇ, ὅταν λάβῃ τις καιρὸν καὶ χρόνον, ἵνα ποιήσηται ἀκριβεῖς ἐπιτοπίους παρατηρήσεις. Κατὰ τὸ παρὸν ἀρκοῦμαι ἐγὼ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τοῦ περιέργου φαινομένου. Ἐν τέλει πρέπει ἀκόμη ν' ἀναφέρω, ὅτι ἀνερχόμενος τὴν ὑψίστην κορυφὴν τῆς νήσου Πάρου — ὡσαύτως ὅρος τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, οὗ τὸ ὕψος ὅμως εἶναι τὸ πολὺ 500 μέτρων — παρετήρησα πρὸς μεγάλην μου ἔκπληξιν μεταξὺ τῶν λίθων καὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁμωνύμου ναΐσκου, εὑρισκομένου παρὰ τὴν κορυφήν, τὸ αὐτὸ εἶδος Chrysomela, ἀκριβῶς ὅπως ἐν Σίφνῳ ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ ἀτόμων, ἅτινα ἐπλήρουν ἐν ἡμινέκρῳ καταστάσει τὰ κοιλώματα τοῦ τοίχου· ἡ μόνη διαφορὰ ἦτο ὅτι ὁ κάνθαρος ἐν Πάρῳ δὲν εἶναι τόσον δημοτικὸς ὅσον ἐν Σίφνῳ, ἴσως διότι τὸν ἐνταῦθα βουνὸν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ δὲν ἐπισκέπτονται τόσον, οὔτε ἑορτάζεται πανήγυρις ἐπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἐν Πάρῳ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὗρον ἴχνος τοῦ περιέργου κανθάρου. Μετὰ τὰ ῥηθέντα δὲν εἶναι ὅλως ἀβάσιμος ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἀνακοινώσεώς μας.

—

Προσθήκη.—Κατὰ τὸν καθορισμόν, οὗ εὐγενῶς ἐπελήφθη ὁ καθηγητὴς κ. Peters, ὁ κάνθαρος οὗτος, τοῦ ὁποίου ἀριθμὸν ζώντων ἀτόμων ἔπεμψεν ὁ κ. Χελδράϊχ εἰς Βερολῖνον, δὲν εἶναι διάφορος τῆς Chrysomela Americana Linn. Ἀνευρέθη ἤδη ἐν ὅλῃ τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ, ἰδίως εἰς τὰς παραλίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ διαιτᾶται κυρίως ἐπὶ δενδρολιβάνων καὶ *λεβάντας*· ἕνεκα δὲ ἐσφαλμένης πληροφορίας τοῦ Fabricius παρεκινήθη ὁ Λινναῖος νὰ δώσῃ εἰς τὸ εἶδος τὸ ἐπώνυμον «Americana».

Β'.

Ὁ χρωστικὸς λειχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους.
[Roccella Phycopsis Ach.]

Ὁ Τουρνεφόρτιος ἐν τῇ «Relation d'un voyage du Levant» (ἐκδ. Lyon I. σελ. 277) ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει καὶ περιγράφει λειχῆνά τινα ἐν ἀφθονίᾳ παρατηρηθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς βράχοις τῆς *Ἀμοργοῦ* καὶ τῶν λοιπῶν νήσων τοῦ ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους («Lichen Graecus polypodioides tinctorius».Tourn.Coroll.inst. rei herb. 40).Τὸ μνημονευθὲν χωρίον ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς περιηγήσεως τοῦ Τουρνεφορτίου ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς : «On travaillait à Amorgos aux manufactures d'une étoffe qui portait le nom de l'isle de même que la couleur rouge dont elle était teinte. Les tuniques d' Amorgos étaient recherchées. On les appellait Amorgis, comme le lin dont elles étaient tissues.

Hésychius,Pausanias cité par Eustathe, l'auteur du grand Dictionaire Grec, conviennent aussi que cette étoffe portait le nom d'Amorgos. Il y a beaucoup d'apparence qu'on y employait, pour le mettre en rouge, une espèce de lichen très commun sur les rochers de l'isle et sur ceux de Nicouria.

Cette plante s'y vend encore dix écus le quintal pour la transporter à Alexandrie et en Angleterre, où l'on s'en sert à teindre en rouge, comme nous nous servons de la Purelle d'Auvergne. Voici la description de ce L i c h e n; je ne crois pas que personne en ait parlé ». Ἕπεται ἡ περιγραφὴ μὲ τὴν ἑξῆς ἐν τέλει παρατήρησιν· «Elle n'est pas rare dans les autres isles de l'Archipel, mais son usage pour la teinture n'est connu qu'à Amorgos».

Κατὰ τὴν ἑπταήμερον ἐν Ἀμοργῷ διαμονήν μου (4—10 Αὐγούστου) εἶδον πανταχοῦ ἐπὶ τοῦ βορείου μέρους τῆς νήσου ἐπὶ τῶν ἐκ σχιστολίθων καὶ ἀσβεστολίθων ἀπαρτιζομένων βράχων τὴν Roccella Phycopsis καλύπτουσαν πυκνότατα τὰ πετρώματα καὶ τὰ παλαιὰ ἔτι τείχη, καὶ δὴ εἴς τε τὰ πλησιέστατα τῆς παραλίας μέρη, τὰ ὁποῖα βρέχονται ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ εἰς τὰς ῥάχεις τῶν λόφων καὶ βουνῶν, οἵτινες ἀνυψοῦνται καὶ πλέον τῶν 1000 ποδῶν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὅτι ὁ λειχὴν οὗτος πρὸ 180 ἐτῶν ἦτο πολύτιμον ἐμπόρευμα ἐξαγωγῆς, καὶ ἐχρησίμευε πρὸς βαφὴν οὐδεὶς πλέον ἐγνώριζεν ἐν τῇ νήσῳ. Οἱ κάτοικοι καλοῦσιν αὐτὸν νῦν *γλίτζα τῆς πέτρας*, ὅπερ σημαίνει περίπου τὸ ἐξάφρισμα ἢ ἀπόφλεγμα αὐτῆς.

Καὶ ὁ Sibthorp εὗρε τὸν αὐτὸν λειχῆνα, καὶ δὴ μόνον «in Amorgi insulæ rupibus», κατὰ Smiith Prodr. Fl. Gr. p. 318, (ὑπὸ τὸ ὄνομα Roccella tinctoria). Δυνάμεθα δὲ χωρὶς δισταγμοῦ ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὸ ἑξῆς χωρίον τοῦ Θεοφράστου εἰς τὸν ἡμέτερον λειχῆνα· «Καὶ ἐν Κρήτῃ »δὲ φύεται (δηλ. ἕτερον φῦκος ἢ τὸ πρὸ μικροῦ »ἀναφερθὲν *πόντιον φῦκος*) πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν »πετρῶν πλεῖστον καὶ κάλλιστον ᾧ βάπτουσιν »οὐ μόνον τὰς ταινίας, ἀλλὰ καὶ ἔρια καὶ ἱμάτια, καὶ ἕως ἂν ἢ πρόσφατος ἡ βαφὴ πολὺ καλ»λίων ἡ χρόα τῆς πορφύρας. Γίνεται δ' ἐν τῇ »προσβόρρῳ καὶ πλεῖον καὶ κάλλιον. . .» (Θεόφρ. ἱστορ. III 6, 5).Ὡσαύτως καὶ τὸ χωρίον τοῦ Διοσκουρίδου (Mat. med. 4, p. 98). «*Φῦκος* (θα»λάσσιον) τὸ δὲ λευκὸν (tertium candidum) φυό»μενον δ' ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ εὐανθὲς ἄγαν καὶ »ἄσηπτον». Τὸ χωρίον εἶναι ὡς βλέπομεν ἐν μέρει κατὰ λέξιν ἀντιγεγραμμένον ἀπὸ τοῦ Θεοφράστου, ἀναφέρεται δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν «Roccella» καὶ ὄχι εἰς τὴν «Chondria obtusa» Ag. ὡς φρονεῖ ὁ Sprengel (Comment. p. 617). Ὁ Sprengel ἐπλανήθη, ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου *θαλάσσιον* (ὅπερ ὅμως κυρίως ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον εἶδος τῶν ἀπα-

ριθμημένων εἰδῶν: 1) «Τὸ μέντοι αὐτοῦ πλατὺ» καὶ 2) «τὸ δὲ ὑπόμηκες καὶ φοινίσσον» καὶ ἐσκέφθη μόνον περὶ θαλασσίου φύκους, μὴ προσέξας εἰς τὴν ῥητὴν παρατήρησιν ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ φύκους εἰς τὴν στερεὰν ἐπὶ βράχων, *πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν*, φύεται. Ὁ Lenz ἐν τῇ φυτολογίᾳ αὐτοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων (σελ. 747) σφάλλεται ἀναφέρων πλὴν τοῦ Κρητικοῦ χερσαίου φύκους καὶ τὸ θαλάσσιον, περὶ οὗ ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ μνημονευθέντι χωρίῳ ἀναφέρει («τὸ δὲ πόντιον φῦκος ὃ οἱ σπογγιεῖς ἀνακολυμβῶσι πελάγιον») εἰς τὴν **Roccella tinctoria**, ἂν καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου διακρίνονται ὡρισμένως δύο εἴδη.

Ἐγὼ αὐτὸς εὗρον πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν «**Roccella**» ἐπὶ τῆς νήσου Κρήτης ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν ὅπως ἐν Ἀμοργῷ, δηλ. πάντοτε ἐν τῇ βορείῳ παραλίᾳ, *ἐν τῇ προσβόρρῳ* ὡς ἐπιτυχῶς λέγει ὁ Θεόφραστος[1]. Συνέλεξα ταύτην καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Ῥόδου[2]. Ὁ **Fraas** (**Flor. Class. pag.** 318) εὗρε τὸν λειχῆνα εἰς Θήραν, συχνότατα δὲ ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς νήσου Μυκόνου καὶ ἐν Πύλῳ τῆς Μεσσηνίας κατὰ τὸν **Bory**, ὅστις καὶ πρῶτος ἔδωκε τὴν ὀρθὴν ἐξήγησιν εἰς τὰ μνημονευθέντα χωρία τοῦ Θεοφράστου καὶ Διοσκουρίδου[3]. Ὁ Πλίνιος οὐδὲν νεώτερον περὶ τούτου ἀναφέρει ἀκολουθῶν ἁπλῶς τὸν Θεόφραστον.

Θ. ΔΕ ΧΕΛΔΡΑΙΧ.

[Μετάφρασις Ο. Α. Ρ.]

Ἐκδρομή

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΓΩΜΕΝΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

κατὰ τὸν ις' αἰῶνα.

Λήγοντος τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος, οἱ Ὀλλανδοὶ δὲν ἦσαν εἰσέτι εἰς θέσιν νὰ διαγωνισθῶσι κατὰ θάλασσαν πρὸς τοὺς Ἱσπανοὺς καὶ Πορτογάλλους, ὅπως ἀποβῶσι κύριοι τοῦ ἐμπορίου τῶν Ἰνδιῶν. Συνέλαβον ὅθεν τὴν ἰδέαν νὰ ἐπιζητήσωσι νέαν ὁδὸν διὰ τῶν ἀρκτικῶν θαλασσῶν, δι' ἧς νὰ φθάνωσι ταχύτερον εἰς τοὺς λιμένας τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας καὶ Κίνας. Ἑταιρία τις ἐμπόρων Ὀλλανδῶν ἐνεπιστεύθη τὴν ῥιψοκίνδυνον ταύτην ἐπιχείρησιν εἰς πεπειραμένον τινὰ ναύτην, ὀνομαζόμενον **Barendz**, ὅστις τὴν 6 Ἰουνίου 1594 ἀνεχώρησε μετὰ δύο μεγάλων πλοίων ἐκ τῆς νήσου **Texel** καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν πόλον.

Τὸ πλοῖον, ὅπερ ὁ ῥηθεὶς ναυτικὸς ἐκυβέρνα, ἔφθασε μέχρι τῆς βορείας ἄκρας τῆς Νέας Ζέμπλης, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ὀλλανδίαν. Τὸ δὲ ἄλλο ἔλαβε τὴν γνωστοτέραν ὁδὸν τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Waïgatz**, προὐχώρησε διὰ μέσου τῶν πάγων τοῦ κόλπου τοῦ **Kara**, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀνοικτὴν καὶ γλαυκὴν θάλασσαν, ὁπόθεν ἀνεκάλυψε τὴν ῥωσσικὴν ἀκτήν, ὑποτρεπομένην νοτιοανατολικῶς. Ἡ τοιαύτη τῆς ἀκτῆς διεύθυνσις ἐπιστοποίει, ὅτι τὸ πλοῖον εἶχεν ἤδη παρακάμψει τὸ ἀκρωτήριον **Tabis**, τὸ σημειωθὲν ὑπὸ τοῦ Πλινίου ὡς ἀποτελοῦν τὴν βορείαν ἄκραν τῆς Ἀσίας. Ἑπομένως ἐνόμισαν ὅτι ἠδύναντο μετὰ βραχεῖαν θαλασσοπλοΐαν νὰ φθάσωσιν εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς καὶ μεσημβρινοὺς λιμένας τῆς ἠπείρου.

Ἠγνόουν ἐν τούτοις ὅτι καὶ πέραν τοῦ κόλπου τοῦ ποταμοῦ **Obi** ἡ Ἀσία ἐκτείνεται ἔτι κατὰ ἑκατὸν εἴκοσι μοίρας πρὸς ἀνατολὰς ἐν τῷ πολικῷ κύκλῳ. Ἡ εἴδησις τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης κομισθεῖσα εἰς Ὀλλανδίαν διήγειρε μεγάλην χαράν. Ἓξ μεγάλα πλοῖα, ἐξοπλισθέντα πάραυτα, ἐφορτώθησαν μὲ πραγματείας προωρισμένας νὰ πωληθῶσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ἰνδιῶν. Μικρὸν πλοῖον ὤφειλε νὰ συνοδεύσῃ τὸν στολίσκον τοῦτον, μέχρις οὗ ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ νομιζόμενον ἀκρωτήριον **Tabis**, καὶ εἶτα ἐπιστρέψῃ ὅπως ἀναγγείλῃ τὸ γεγονός. Οὕτω ὁ στόλος ἀνεχώρησε· δυστυχῶς ὅμως τὴν φορὰν ταύτην ὁ πλοῦς οὐδόλως ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς συλληφθείσας προσδοκίας. Τὰ Ὀλλανδικὰ πλοῖα εὗρον τὸν πορθμὸν τοῦ **Waïgatz** περιφραγμένον ἐκ τῶν πάγων, ἀφοῦ δὲ μάτην προσεπάθησαν νὰ ἀνοίξωσι δίοδον, ἐπανέκαμψαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην τὸ γενικὸν τοῦ Κράτους Συμβούλιον ἠρνήθη νὰ συντελέσῃ πλέον εἰς τὰς ἀπαιτουμένας δαπάνας νέου πλοῦ, ὑπέσχετο ὅμως ἀμοιβὴν εἴκοσι πέντε χιλιάδων φλωρινίων εἰς ὅντινα ἤθελεν ἐκτελέσει τὴν ἐπιχείρησιν. Ἀλλ' ὅμως οἱ πολῖται δὲν ἀπεθαρρύνθησαν. Ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τοῦ Ἀμστελοδάμου ἐναύλωσε δύο πλοῖα, παρέλαβε τολμηροὺς ναύτας, πάντας σχεδὸν ἀγάμους, ἵνα μηδόλως ἡ ἐνθύμησις τῆς οἰκογενείας ἐξασθενῇ τὸ θάρρος αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων, καὶ ἀνέθηκε τὴν διοίκησιν τῆς ἐκστρατείας τῷ γενναίῳ πλοιάρχῳ **Heemskerk**. Τὰ δύο ταῦτα πλοῖα ἀπῆραν τὴν 18ην Μαΐου 1596. Ὁ **Barendz** ἦτο κυβερνήτης τοῦ ἑνός, ὁ δὲ **van de Rijp** ἐπλοιάρχει τοῦ ἑτέρου.

Κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συμφωνήσωσιν ὁποίαν ὤφειλον νὰ τραπῶσιν ὁδόν. Ἀλλ' ὁ **Barendz** ἐπείσθη τέλος ὑπὸ τοῦ **Rijp** νὰ σπεύσωσι πρὸς βορρᾶν, ἀντὶ νὰ διευθυνθῶσι βορειοανατολικῶς, καὶ διευθύνθησαν πρὸς ἄρκτον. Οὕτω δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν 74ην μοῖραν βορείου πλάτους, πλησίον μικρᾶς νήσου ἣν ὠνόμασαν *νῆσον τῶν ἄρκτων* (**beereneiland**) εἰς ἀνάμνησιν πολυώρου μάχης, ἣν ἠναγκάσθησαν νὰ συνάψωσι κατ' ἀγέλης ἄρκτων.

Πέριξ αὐτῶν οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπον εἰμὴ ὑψηλοὺς καὶ ἀποτόμους ὄγκους πάγων, οἵτινες ἐφαίνοντο περικλείοντες πανταχόθεν τὴν θάλασσαν. Οὐχ ἧττον ἐξηκολούθησαν πλέοντες πρὸς βορρᾶν, τὴν δὲ 19 Ἰουνίου ἀνεκάλυψαν χώραν, εἰς ἣν ἔδωκαν

1. Προβλ. Heldreich, Flore de Crète in Raulin. Descript. phys. de l'île de Crète, pag. 890.

2. Heldreich Plant. exsicc. ann. 1846, n° 451. bis.

3. Προβλ. Flore du Peloponèse et des Cyclades, pag. 72 (sub Roccella tinctoria Ach.).

τὸ ὄνομα Spitsbergen, ἕνεκα τῶν κατὰ κάθετον κατερχομένων βράχων της, καὶ ἣν ἐξέλαβον ὡς τὴν Γροιλανδίαν. Ἐκεῖ εἶδον μεγάλας ἄρκτους λευκάς, ἐλάφους, ἱππελάφους, ἀγριόχηνας, πελωρίας φαλαίνας, καὶ ἀλώπεκας παντὸς χρώματος.

Φθάσαντες μεταξὺ τῆς 76° καὶ 80° βορείου πλάτους ἐδέησε νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς ἀνατολὰς καὶ νὰ προσεγγίσωσιν αὖθις εἰς τὴν νῆσον τῶν ἄρκτων. Ὁ Barendz ὅμως δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ λάβῃ τὴν πρὸς βορρᾶν διεύθυνσιν, ἣν ὁ Rijp εἶχεν ἀκολουθήσει μέχρι τοῦδε, καὶ ἐστράφη νοτιοανατολικῶς. Τότε ὁ Rijp ἀπέπλευσε πρὸς βορρᾶν καὶ τοιουτοτρόπως ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Barendz ἔφθασε τὴν 17ην Ἰουλίου πλησίον τῆς νέας Ζέμπλης, παρέπλευσε τὴν βόρειον ἀκτὴν τῆς νήσου καὶ ἐξηκολούθησε πλέων πρὸς ἀνατολάς. Ἐκ τοῦ σημείου τούτου ἄρχονται οἱ κίνδυνοι καὶ αἱ δοκιμασίαι. Καθ' ὅσον προὐχώρουν, οἱ ἐπιπλέοντες τῆς θαλάσσης πελώριοι ὄγκοι πάγου καθίσταντο πολυαριθμότεροι, συνενούμενοι καὶ ἀποτελοῦντες ὑπερμεγέθεις σκοπέλους, οἵτινες καὶ αὐτοὶ συσσωρευόμενοι ἐσχημάτιζον ἀποτόμους βράχους καὶ ὄρη. Τὸ πλοῖον εὑρέθη παραχρῆμα περικεκλεισμένον ἐντελῶς ὑπὸ πάγων, ἁπανταχόθεν κλειόντων τὸν ὁρίζοντα αὐτοῦ.

Βλέποντες ὅτι ἀπέβαινεν ἀδύνατον νὰ καταλάβωσιν αὖθις τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς Ἀσίας, οἱ ἀτυχεῖς θαλασσοπόροι ἐσκέφθησαν νὰ στραφῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἀλλ' ἦτον ἤδη ἡ 25 Αὐγούστου, ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ θέρος τελευτᾷ ἐν ταῖς χώραις ταύταις, καὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ δὲν ἦτο πλέον δυνατή. Εὑρέθησαν ὅθεν αἰχμάλωτοι ὑπὸ τῶν πάγων, περιπλανώμενοι ἐν μέσῳ φρικώδους ἐρημίας, κεκαλυμμένοι ἐντὸς ἐκτεταμένης καὶ πυκνοτάτης ὁμίχλης, ἄνευ σχεδίου, ἄνευ ἐλπίδος, καὶ ἀπειλούμενοι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ κατασυντριβῶσιν ὑπὸ τῶν ἐκ πάγου ὀρέων, ἅτινα ἐπέπλεον, καὶ μετὰ φοβεροῦ κρότου συνεκρούοντο πρὸς ἄλληλα πέριξ τοῦ πλοίου.

Μία μόνη ὁδὸς σωτηρίας ὑπελείπετο αὐτοῖς, ἢ μᾶλλον ἓν μόνον μέσον, ὅπως ἐπιβραδύνωσι τὸν θάνατον αὐτῶν. Εὑρίσκοντο πλησίον τῆς ἀκτῆς τῆς Νέας Ζέμπλης, καὶ ἠδύναντο νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ πλοῖον καὶ νὰ προσπαθήσωσι νὰ διέλθωσι τὸν χειμῶνα ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ νήσῳ.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἡ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ ληφθεῖσα, δὲν ἀπῄτει ὀλιγώτερον θάρρος παρ' αὐτῶν ἢ ἐὰν ἔμενον ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἀλλ' εἶχε τοὐλάχιστον τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἤθελε φέρει κίνησιν, πάλην καὶ νέου εἴδους κινδύνους. Μετὰ δισταγμόν τινα ἐγκατέλειψαν τὸ πλοῖον καὶ προσήγγισαν εἰς τὴν νῆσον.

Ἡ νῆσος αὕτη ἦτον ἀκατοίκητος· οὐδεὶς λαὸς τοῦ βορρᾶ εἶχε θέσει ποτὲ ἐπ' αὐτῆς τὸν πόδα. Ἦτον ἔρημος συγκειμένη ἐκ πάγων καὶ χιόνων, πληττομένη ἀπαύστως ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἐφ' ἧς ὁ ἥλιος σπανίως ἔρριπτε φυγάδα τινὰ καὶ ἄθερμον ἀκτῖνα. Οὐχ ἧττον οἱ δυστυχεῖς ναυαγοὶ ἔρρηξαν κραυγὰς χαρᾶς, ἅμα ἐπάτησαν ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐγονυπέτησαν ἐπὶ τῆς χιόνος, ὅπως εὐχαριστήσωσι τὴν θείαν Πρόνοιαν. Ἀμέσως ἐσκέφθησαν νὰ κατασκευάσωσι σκέπην, ἀλλ' οὐδὲν δένδρον ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ. Εὐτυχῶς ὅμως ἀνεκάλυψαν ἐκεῖ πλησίον ἐπὶ τῆς παραλίας μεγάλην ποσότητα ξύλων, ἅπερ ἡ θάλασσα εἶχε φέρει ἐκ τῆς ἠπείρου.

Ἐπελήφθησαν λοιπὸν πάραυτα τοῦ ἔργου, καὶ ἐπανελθόντες ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρέλαβον σανίδας, δοκούς, ἥλους, πίσσαν, κιβώτια, βυτία. Ἐνέπηξαν τὰς δοκοὺς ἐν τῷ πάγῳ, μετεποίησαν τὴν γέφυραν τοῦ πλοίου εἰς στέγην, ἀνήρτησαν ἐξ αὐτῆς τὰς κλίνας των, ἐκάλυψαν τοὺς τοίχους μὲ τὰ ἱστία, ἀπέφραξαν τὰς σχισμάδας διὰ πίσσης. Ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν εἰργάζοντο ὤφειλον νὰ ἀψηφῶσιν ἀνηκούστους κινδύνους καὶ νὰ ὑποφέρωσι πρωτοφανεῖς κακοπαθείας. Τὸ ψῦχος ἦν τοσοῦτον ὑπερβολικόν, ὥστε, ὅταν ἐκράτουν ἧλον μεταξὺ τῶν χειλέων, ὁ ἧλος ἐπάγωνεν ἀμέσως, σύροντες δὲ αὐτὸν ἀπέσπων τὰς σάρκας καὶ ἔρρεεν ἄφθονον αἷμα. Αἱ λευκαὶ ἄρκτοι, ὠθούμεναι ὑπὸ τῆς πείνης, τοὺς ἐπολιόρκουν μανιωδῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων τόσον περὶ τὴν καλύβην αὐτῶν, ὅσον καὶ μέχρι τῶν ἔνδον τοῦ πλοίου, καὶ τοὺς ἠνάγκαζον νὰ διακόπτωσι τὴν ἐργασίαν καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ζωήν των. Ἡ γῆ ἦτο τοσοῦτον σκληρά, ὥστε ὤφειλον νὰ σκάπτωσιν αὐτὴν ὡς πέτραν. Πέριξ τοῦ πλοίου τὸ ὕδωρ ἦν πεπηγὸς μέχρι βάθους τριῶν καὶ ἡμίσεος μέτρων. Ὁ ζῦθος εἶχε πήξει ἐντὸς τῶν βυτίων ἀπολέσας πᾶσαν γεῦσιν, τὸ δὲ ψῦχος ὁσημέραι ἐπετείνετο.

Μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατώρθωσαν νὰ καταστήσωσι τὴν κιβωτὸν αὐτῶν κατοικήσιμον, καὶ οὕτω νὰ προφυλαχθῶσιν ἐκ τῆς χιόνος καὶ τῶν ἀνέμων. Ἧψαν πῦρ, καὶ ἤρχισαν νὰ κοιμῶνται ὀλίγας ὥρας, ἀλλὰ μόνον ὁσάκις δὲν ἀφυπνίζοντο ὑπὸ τῶν ὠρυγῶν τῶν ἀγρίων θηρίων, ἅτινα ἐπεριπόλουν πέριξ τῆς καλύβης. Συνετήρουν τὴν λυχνίαν μὲ τὸ πάχος τῶν ἄρκτων, ἃς ἐφόνευον διὰ μέσου τῶν μικρῶν ὀπῶν, ἐθέρμαινον τὰς χεῖράς των ἐντὸς τῶν αἱμοσταγῶν σπλάγχνων αὐτῶν τῶν ζώων, ἐκαλύπτοντο διὰ τῶν δερμάτων των καὶ ἔτρωγον τὸ κρέας τῶν ἀλωπέκων ὁμοῦ μὲ *γαλέτας*, ἃς εἶχον φέρει μεθ' ἑαυτῶν ἐκ τῶν ἐφοδίων τοῦ ταξειδίου των.

Ἐν τούτοις τὸ ψῦχος ἀπέβαινε καθ' ἑκάστην δριμύτερον. Τοσοῦτον δὲ εἶχε καταντήσει δυνατόν, ὥστε αἱ ἄρκτοι δὲν ἐξήρχοντο πλέον τῶν φωλεῶν των. Τὰ τρόφιμα καὶ τὰ ποτὰ ἐπήγνυντο καὶ πλησίον ἀκόμη τῆς πυρᾶς. Οἱ ἀτυχεῖς ναῦται ἔκαιον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην νὰ αἰσθανθῶσι θερμότητα. Ἑσπέραν τινά, φοβηθέντες μὴ ἀποθάνωσιν ἐκ τοῦ ψύχους, εἶχον κλείσει ἑρμητικῶς τὴν καλύβην, ἀλλὰ μικροῦ ἐ-

δέησε νὰ ἀποθάνωσιν ἐξ ἀσφυξίας, καὶ ὅπως μὴ ἐκπνεύσωσιν, ἐδέησε νὰ ἀψηφίσωσιν ἐκ νέου τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο ψῦχος.

Πρὸς τοῖς δεινοπαθήμασι τούτοις προσετέθη καὶ ἕτερον· Τὴν πρωΐαν τῆς 4 Νοεμβρίου ματαίως ἐπερίμενον τὴν αὐγήν. Ὁ ἥλιος δὲν ἐφάνη πλέον· ἡ πολικὴ νὺξ ἤρχιστε. Τότε οἱ σιδηροκάρδιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες ᾐσθάνθησαν ἐκλεῖπον τὸ θάρρος αὐτῶν, ὁ δὲ Barendz, κρύπτων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀγωνίαν, ἐχρειάσθη νὰ καταβάλῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν εὐγλωττίαν, ὅπως τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

Ἡ τροφὴ καὶ τὰ ξύλα ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσιν, μετὰ λύπης δὲ ἔρριπτον τοῦ λοιποῦ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοὺς τελευταίους κλάδους, οὓς εἶχον εὕρει ἐπὶ τῆς παραλίας. Τὸ φῶς δὲν διετηρεῖτο εἰμὴ ἀμυδρότατον ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ σκότει. Οὐδὲν ἧττον, ὅτε τὴν ἑσπέραν συνηθροίζοντο περὶ τὴν μικρὰν αὐτῶν ἑστίαν, ἀπελάμβανον εἰσέτι στιγμάς τινας εὐθύμους. Τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων παρεσκεύασαν ἓν μικρὸν γεῦμα μὲ οἶνον καὶ ζυμάριον τηγανισθὲν ἐντὸς ἐλαίου φαλαίνης, ἔβαλον δὲ κλήρους, ὅπως ἡ τύχη ἀποφασίσῃ εἰς τίνα ἐξ αὐτῶν ἔμελλε νὰ δοθῇ τὸ στέμμα τῆς Νέας Ζέμπλης. Ἄλλοτε ἔπαιζον, διηγοῦντο παλαιοὺς μύθους, ἔπινον εἰς τιμὴν Μαυρικίου τοῦ Orange, καὶ ὡμίλουν περὶ τῶν οἰκογενειῶν των.

Γονυπετεῖς καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς χιόνος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ἐστραμμένους πρὸς τοὺς ἀστέρας ᾖδον ὁμοῦ ψαλμούς. Ἐνίοτε βόρειόν τι σέλας, διέσχιζε τὸ βαθὺ ἔρεβος, ὑφ' οὗ ἐκαλύπτοντο. Τότε δὲ ἐξήρχοντο τῆς τρώγλης των, ἔτρεχον πρὸς τὸν αἰγιαλὸν, ἐχαιρέτιζον γηθοσύνως καὶ μετὰ κατανυκτικῆς εὐγνωμοσύνης τὴν δραπέτιδα ταύτην λάμψιν ὡς προάγγελον σωτηρίας.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν ὁ ἥλιος ὤφειλε νὰ ἀναφανῇ τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1597. Ἀλλ' ἠπατήθησαν. Τὴν πρωΐαν τῆς 24ης Ἰανουαρίου, ἐν μιᾷ τῶν στιγμῶν ἐκείνων, καθ' ἃς διετέλουν ἀποτεθαρρυμένοι καὶ μελαγχολικοὶ, εἷς ἐξ αὐτῶν παρετήρησεν ἐξυπνήσας ἔκτακτον φῶς. Πάραυτα ἔβαλε κραυγὴν, ἐπήδησε κατὰ γῆς καὶ ἐξύπνησε τοὺς συντρόφους του. Πάντες ἐξῆλθον τῆς καλύβης καὶ παρετήρηταν τὸν οὐρανὸν διαυγαζόμενον πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ζωηροῦ φωτὸς, τὴν σελήνην, ἥτις ὠχρία, τὸν διαφανῆ αἰθέρα, τὴν ροδοβαφῆ κορυφὴν τῶν ἐκ πάγου βράχων καὶ ὀρέων, τέλος τὴν αὐγὴν, τὸν ἥλιον, τὴν ζωὴν, τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἐπανιδεῖν τὴν πατρίδα μετὰ τρίμηνον νύκτα καὶ ἀγωνίαν.

Ἐπί τινας στιγμὰς ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ, οἱονεὶ καταβληθέντες ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Εἶτα ἐδάκρυσαν, περιεπτύχθησαν ἀλλήλους, ἔπαλον εἰς τὸν ἀέρα τοὺς ἐκ διφθέρας πίλους των καὶ ἔκαμον ν' ἀντηχήσωσιν αἱ φρικώδεις ἐκεῖναι ἐρημίαι ἐκ τῶν ἤχων τῶν προσευχῶν καὶ χαρμοσύνων αὐτῶν κραυγῶν. Ἀλλ' ἡ χαρὰ αὕτη ὑπῆρξε δυστυχῶς βραχεῖα. Θεωρήσαντες ἀλλήλους κατὰ πρόσωπον, ἔφριξαν καὶ ᾤκτειραν ἑαυτούς. Τὸ ψῦχος, ἡ ἀϋπνία, ἡ πεῖνα, αἱ ἀγωνίαι τοῦ πνεύματος, τοὺς εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον καταβάλει, ὥστε δὲν ἠδύναντο σχεδὸν νὰ ἀναγνωρίσωσι πλέον ἀλλήλους. Καὶ ἐν τούτοις τὰ δεινὰ αὐτῶν δὲν εἶχον εἰσέτι τελειώσει! Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μνημονευθέντος μηνὸς ἡ χιὼν ἔπεσεν ἐν τοιαύτῃ ἀφθονίᾳ, ὥστε ἡ καλύβη ἐκαλύφθη ὁλόκληρος, ἠναγκάσθησαν δὲ νὰ ἐξέρχωνται καὶ εἰσέρχωνται ἐν αὐτῇ διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ἑστίας. Ἅμα δ' ἤρχισεν ἐλαττούμενον τὸ ψῦχος, ἀνεφάνησαν αἱ ἄρκτοι καὶ μετ' αὐτῶν οἱ κίνδυνοι, αἱ ἄϋπνοι νύκτες, αἱ φοβερώτεραι δοκιμασίαι. Αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἠλαττώθησαν, τὸ δὲ θάρρος των, ἐπὶ στιγμὴν ζωογονηθὲν, ἐξέλιπεν αὖθις.

Ἐν τοσούτῳ ἀμυδρὰ ἐλπὶς ὑπελείπετο εἰσέτι αὐτοῖς. Δὲν εἶχον μὲν κατορθώσει νὰ ἐλευθερώσωσι τὸ πλοῖον αὐτῶν ἐκ τῶν πάγων, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπετύγχανον τοῦτο, δὲν ἠδύναντο παντάπασι νὰ τὸ ἐπισκευάσωσιν. Εἶχον ὅμως ἀνελκύσει ἐπὶ τῆς παραλίας μίαν λέμβον, καὶ μίαν φορτηγίδα, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀμυνόμενοι ἀεννάως κατὰ τῶν ἄρκτων, αἵτινες εἰσώρμουν μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς καλύβης, κατώρθωσαν νὰ τὰς ἐπιδιορθώσωσιν ὅσον ἠδύναντο.

Διὰ τῶν δύο τούτων σκαφιδίων διελογίζοντο νὰ διευθυνθῶσι πρὸς ἕνα τῶν μικρῶν λιμένων τῆς Ρωσσίας, νὰ παραπλεύσωσι δηλαδὴ τὴν πρὸς βορρᾶν ἀκτὴν τῆς Νέας Ζέμπλης καὶ τῆς Σιβηρίας, καὶ νὰ διαπλεύσωσι τὴν Λευκὴν θάλασσαν, τουτέστι νὰ ἐπιχειρήσωσι πλοῦν τετρακοσίων γερμανικῶν μιλίων! Καθ' ὅλον τὸν μῆνα Μάρτιον, ὁ καιρὸς, ὢν λίαν ἄστατος, τοὺς ἐκράτει ἐν διηνεκεῖ ἐναλλαγῇ ἐλπίδος καὶ ἀπελπισίας! Πλέον ἢ δεκάκις εἶδον τὴν θάλασσαν ἐλευθέραν μέχρι τῆς παραλίας καὶ προητοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσι, πλὴν πάντοτε νέα ἐπίτασις τοῦ ψύχους, ἀπρόοπτος, συνήθροιζεν αὖθις τοὺς πάγους καὶ ἔκλειεν αὐτοῖς τὴν ἔξοδον πανταχόθεν. Κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον ἡ ἔκτασις τῶν πάγων ὑπῆρξεν ἄπειρος καὶ διαρκῶς ἀδιάλυτος. Ὁ μὴν Μάϊος ἦν ἐπίσης ἀσταθὴς, καὶ μόλις τὸν Ἰούνιον ἠδυνήθησαν νὰ ἀποφασίσωσιν ὅπως ἀπέλθωσιν.

Συντάξαντες ὅθεν λεπτομερῆ ἀφήγησιν τῶν κινδύνων καὶ περιπετειῶν των, ἧς ἀντίγραφον ἀφῆκαν ἐν τῇ τρώγλῃ, ἐξέπλευσαν τὴν πρωΐαν τῆς 15 Ἰουνίου, ἔχοντες λαμπρότατον καιρὸν καὶ θάλασσαν πανταχόθεν ἀνοικτὴν ἐνώπιόν των. Μετὰ ἐννεάμηνον διατριβὴν ἐπὶ τῆς ἀπαισίας ἐκείνης γῆς διηυθύνθησαν πρὸς τὴν ἤπειρον. Ἐξηντλημένοι ἐκ τηλικούτων συμφορῶν, ἔμελλον νὰ ἀψηφίσωσιν ἐπὶ δύο ἀνοικτῶν λέμβων τοὺς μανιώδεις ἀνέμους, τὰς μακρὰς βροχὰς, τὰ θανατηφόρα ψύχη, τὰς συγκρούσεις τῶν βραχωδῶν πάγων, τῶν πλεόντων ἐπὶ τῆς ἀχανοῦς καὶ φοβερᾶς ἐκείνης θαλάσσης, ἐφ' ἧς τὸ ριψοκινδυνεῦσαι καὶ μετὰ

στόλου θὰ ἦτο ἐπιχείρησις παρακεκινδυνευμένη. Ἐπὶ πολὺν χρόνον, διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, ὤφειλον νὰ ἀποκρούωσι τὰς ἐπιθέσεις τῶν θαλασσίων ἄρκτων, νὰ ὑφίστανται φοβερὰν πεῖναν, νὰ τρέφωνται διὰ πτηνῶν φονευομένων διὰ λίθων, καὶ ᾠῶν εὑρισκομένων εἰς τὰς ἐρήμους ἀκτάς, νὰ ἐλπίζωσι καὶ νὰ ἀπελπίζωνται, νὰ χαίρωσι καὶ νὰ κλαίωσι, νὰ μεταμέλωνται ἐνίοτε διότι ἐγκατέλειψαν τὴν Νέαν Ζέμπλην, νὰ ἐπικαλῶνται τὴν καταιγίδα, νὰ ἐπιθυμῶσι τὸν θάνατον! Συχνάκις ἠναγκάζοντο νὰ σύρωσι τὰς λέμβους αὐτῶν ἐπὶ τῶν παγετωδῶν πεδίων, νὰ προσδένωσιν αὐτὰς ὅπως μὴ παρασυρθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, νὰ συσφίγγωνται ἅπαντες ἐν ἀδελφικῷ συμπλέγματι ἐν τῷ μέσῳ τῆς χιόνος, ὅπως ἀνθίστανται κατὰ τοῦ ψύχους, νὰ ζητῶσιν ἀλλήλους ἐν τῷ σκότει τῆς ὁμίχλης, νὰ καλῶνται ὀνομαστί, νὰ ἅπτωνται ἀλλήλων ἐκ φόβου μή τις ἀπωλέσθη, καὶ ἵνα μεταδίδωσιν ἀμοιβαίως ἑαυτοῖς θάρρος.

Πλὴν ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξωσιν ἅπαντες κατὰ τοσούτων φοβερῶν δοκιμασιῶν, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον. Καὶ αὐτὸς ὁ Barendz, ὅστις ἐπεβιβάσθη ἀσθενής, ᾐσθάνθη μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ὅτι τὸ τέλος αὐτοῦ προσήγγιζεν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰδοποίησε τοὺς συντρόφους του. Ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσεν, οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμήν, διευθύνων τὴν θαλασσοπλοΐαν καὶ καταβάλλων πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως συντάμῃ εἰς τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα ὄντα τὸ φρικῶδες ταξείδιον, οὔτινος ἐγίνωσκεν ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πλέον τὸ τέλος. Ἡ πνοὴ αὐτοῦ ἐσβέσθη καθ' ἣν ὥραν ἐπεσκόπει γεωγραφικὸν χάρτην. Ὁ τεταμένος αὐτοῦ βραχίων κατέπεσε νεκρὸς δεικνύων τὴν μεμακρυσμένην γῆν, ἡ δὲ τελευταία αὐτοῦ λέξις ἦτο ἐνθάρρυνσις καὶ συμβουλή.

Ἐν τῷ ὅρμῳ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου συνήντησαν — καὶ ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ μετὰ ποίας χαρᾶς—ρωσικὸν πλοῖον, ὅπερ ἔδωκεν αὐτοῖς τροφάς, οἶνον καὶ φάρμακον καλούμενον cochléaria πρὸς θεραπείαν τῆς στομακάκης, ἐξ ἧς πολλοὶ ναῦται ἔπασχον καὶ διὰ τοῦ φαρμάκου τούτου ἰάθησαν. Παρέπλευσαν τὴν Σιβηρίαν, συνήντησαν καὶ ἄλλα ρωσικὰ πλοῖα, ἅτινα καθίσταντο ὁσημέραι πολυπληθέστερα, καὶ ἐφωδιάσθησαν διὰ προσφάτων τροφῶν, αἵτινες ἀνεζωπύρησαν τὰς δυνάμεις των.

Ἅμα τῇ εἰσόδῳ αὐτῶν εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν, πυκνοτάτη ὁμίχλη ἀπεχώρησε τὰς δύο λέμβους. Ἐν τοσούτῳ ἀμφότεραι παρέκαμψαν τὸ ἀκρωτήριον Candnoes, καί, οὐρίου πνέοντος ἀνέμου, διέτρεξαν ἐν διαστήματι τριάκοντα ὡρῶν ἔκτασιν ἑκατὸν εἴκοσι μιλλίων, μεθ' ἣν τὰ πληρώματα συνηντήθησαν ἀλαλάζοντα.

Ἀλλ' ἔτι μείζων χαρὰ περιέμενεν αὐτὰ ἐν Kilduin, ὅπου εὗρον ἐπιστολὴν τοῦ van de Rijp κυβερνήτου τοῦ ἑτέρου πλοίου, τοῦ ἀναχωρήσαντος μετ' αὐτῶν ἐκ τῆς νήσου Texel, δι' ἧς ἀνήγγελλε τὴν ἄφιξίν του. Ὀλίγον μετέπειτα ἡ λέμβος καὶ ἡ φορτηγὶς συνήντησαν τὸ πλοῖον εἰς Kola. Ἦτον ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν οἱ ναυαγοὶ τῆς Νέας Ζέμπλης ἐπανέβλεπον τὴν ἐθνικὴν σημαίαν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των ἐκ τῆς νήσου τῶν ἄρκτων, καὶ τὴν ἐχαιρέτισαν μετὰ φρενητιώδους χαρᾶς.

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ van de Rijp καὶ τοῦ Barendz ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, διηγήθησαν τὰς παρελθούσας περιπετείας αὐτῶν, ἔκλαυσαν τοὺς ἀπολεσθέντας φίλους καὶ ἐλησμόνησαν τὰ δεινά, ἃ ὑπέστησαν. Ἀκολούθως διηυθύνθησαν ἅπαντες εἰς Ὁλλανδίαν, ἔνθα ἔφθασαν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς τὴν 29ην Ὀκτωβρίου 1597, ἤτοι τρεῖς μῆνας ἀφ' ὅτου ἐγκατέλειψαν τὴν περίφημον καλύβην. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἔκβασις τῆς τελευταίας ἐπιχειρήσεως,ἣν ἀπεπειράθησαν οἱ Ὁλλανδοί, ὅπως διανοίξωσι νέαν ὁδὸν εἰς τὸ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπόριον διὰ τῶν πολικῶν θαλασσῶν.

Μετὰ τρεῖς σχεδὸν αἰῶνας, τῷ 1870, ὁ πλοίαρχος σουηδικοῦ πλοίου ριφθέντος ὑπὸ τῆς τρικυμίας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Ζέμπλης, ἀνεῦρε τὸν σκελετὸν πλοίου, καὶ καλύβην περιέχουσαν δύω λέβητας, ἓν ἐκκρεμές, ἕνα σωλῆνα πυροβόλου, ἓν ξίφος, ἕνα πέλεκυν, ἕνα αὐλόν, μίαν βίβλον, κιβώτιά τινα πλήρη ἐργαλείων καὶ ῥάκη ἐνδυμάτων σεσηπότων.

Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα, ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τῶν Ὁλλανδῶν ὡς ἀνήκοντα εἰς τοὺς ναύτας τοῦ Barendz καὶ Heemskerk, ἐκομίσθησαν ἐν θριάμβῳ εἰς Χάγην, καὶ κατετέθησαν ὡς λείψανα ἱερὰ ἐν τῷ ναυτικῷ μουσείῳ.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ] ΓΓ.

ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Λαμπρὸν δεῖγμα τῆς μετριοφροσύνης τοῦ Κοραῆ ἀναφέρει ὁ κ. Α. Ζ. Μάμουκας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ προτασσομένῳ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῶν μετὰ θάνατον ἔργων τοῦ μεγάλου διδασκάλου. Ἰδοὺ πῶς διηγεῖται τὰ περὶ τούτου·

«Οἱ τῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν προεστῶτες καὶ τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου ἔφοροι, δι' ἐπιστολῆς των ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1814, ἔπεμψαν πρὸς τὸν Κοραῆν, διὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Στεφάνου Ῥάλλη, γρόσια 5,000, ἵνα ἀγοράσῃ διὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Γυμνασίου των βιβλία καὶ ὄργανα τῆς φυσικῆς ὅσ' αὐτὸς ἤθελε κρίνῃ χρήσιμα. «Ἓν μόνον ὄργανον, »(ἐπέφερον) προσδιορίζομεν ἡμεῖς, τὸ ὁποῖον ἀ»ναγκαιότατον στοχαζόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν »πολλὰ νὰ ἴδωμεν, τὴν εἰκόνα δῆλα δὴ τοῦ Ἀ»δαμαντίου Κοραῆ. Θέλομεν αὐτὴν διὰ στολισμὸν »τοῦ Γυμνασίου, καὶ διὰ νὰ παρακινώμεθα καὶ »ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς τὴν παιδείαν διὰ »τοιούτου μέσου. Ἂν λείψῃ, ὃ μὴ γένοιτο, ἄλλο »ὄργανον ἀποφασιστικὰ δὲν θέλομεν». Πρὸς ταῦτα ὁ Κοραῆς ἀπαντήσας τῇ 28 Ἰανουαρίου τοῦ 1815 ἔτους, ἔγραψεν· «... Ὁ φίλος διδάσκα»λός σας θέλει σᾶς εἰπεῖν τί ἔπραξα καὶ τί μέλ-

»λὼ νὰ πράξω περὶ τῶν σταλθέντων ἀργυρίων »σας . . . Περὶ δὲ τῆς ὁποίας ζητεῖτε εἰκόνος, ἡ »γνώμη μου ἦτο νὰ σιωπήσω ὁλότελα· ἀλλ' ἔ»πειτα συλλογισθείς, ἔκρινα ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον »νὰ μὴ σᾶς ἀποκριθῶ περὶ τούτου. Ἀκούσατε, »λοιπόν, φίλοι μου ὁμογενεῖς, τί μ' ἐσυνέβη. Μ' »ὅλον ὅτι ἡ ἐντροπὴ δὲν εἶναι γεροντικὸν ἰδίω»μα, ἐξεκοκκίνησα, μὰ τὴν κοινήν μας Πατρί»δα ! ὅταν ἦλθα εἰς ἐκεῖνο τῆς ἐπιστολῆς σας »τὸ μέρος. Ἡ ταλαίπωρος Ἑλλάς, φίλοι μου, »δὲν ἔχει ἀκόμη ἀξίους εἰκόνων ἄνδρας. Εἰς τὴν »ἐξουσίαν ὅμως τῶν κατὰ πόλεις προεστώτων »εἶναι νὰ ταχύνωσι τὸν ποθητὸν ἐκεῖνον χρόνον, »ὅταν μέλλωσι νὰ γεννηθῶσι καὶ τοιοῦτοι ἄν»δρες. Εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσι καὶ »οἱ κόποι ὅλων ἡμῶν, ὅσοι νομιζόμεθα καὶ ὀνο»μαζόμεθα σπουδαῖοι, ὄχι νὰ λάβωμεν ἡμεῖς εἰ»κόνας, ἀλλὰ νὰ φέρωμεν τὴν Ἑλλάδα εἰς κα»τάστασιν νὰ γεννήσῃ καὶ πάλιν, ὡς ἐγέννα καὶ »πάλαι, ἀξίους εἰκόνος ἄνδρας. Ἐὰν τοῦτο δὲν »σᾶς πληροφορῇ, εἶναι τρόπος ἄλλος, ἀγαπητοί »μου Κυδωνιᾶται, μήτ' ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον γέ»ροντα νὰ κάμνετε νὰ ἐντρέπωμαι, καὶ σεῖς νὰ »προξενήσητε κἂν εἰς τὰ τέκνα σας τὴν εὐχαρί»στησιν νὰ ἴδωσιν ὅ,τι εἰς ἐσᾶς δὲν συγχωρεῖ »ἀκόμη τῆς Ἑλλάδος ἡ παροῦσα κατάστασις νὰ »ἴδετε. Ποῖος τρόπος; Καλὴ εἰκὼν νὰ χαλκογρα»φηθῇ καὶ νὰ τυπωθῇ χρειάζονται τοὐλάχιστον »300 γρόσια· προσθέσατε τὰ 300 ταῦτα γρόσια »εἰς τὰ κατ' ἔτος διορισθέντα 400 διὰ τὴν αὔ»ξησιν τῆς βιβλιοθήκης σας, καὶ πέμψατέ τα »πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ φίλον μου κύριον Α. Βασι»λείου. Ἀσυγκρίτως πλειοτέραν ὠφέλειαν θέλουν »λάβει τὰ τέκνα σας ἀπὸ τὴν καλὴν βιβλιοθή»κην παρὰ ἀπὸ ἀψύχους εἰκόνας . . .»

»Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραφεν ὁ Κοραῆς πρὸς τοὺς Κυδωνιάτας ζητήσαντας τὴν εἰκόνα του. Ἐπειδὴ δὲ μετά τινα καιρὸν ἐξετυπώθη ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ αὐτοῦ καὶ διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα τὸ εἰκόνισμά του, φέρον τὴν ἐπιγραφήν· *Ἑλλάς, τὴν σὴν εἰκόνα ἀθάνατον ὁρᾷν βουλομένη, σοῦ μὴ διδόντος, ὄμμασιν Ἕλληνος ζωγράφου ὑφήρπασε*, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ ἀφηγηθῶ ὧδε τὸ περὶ τούτου, ἄγνωστον ἴσως εἰς πολλούς, ἱστορικόν.

»Διέτριβεν εἰς Παρισίους κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Σταμάτιος Δημητρίου Ῥοδοκανάκης, χῖος εὐπατρίδης, πάνυ οἰκεῖος τῷ Κοραῇ. Ἡμέραν τινὰ ἐν συνδιαλέξει ὁ Ῥοδοκανάκης μετὰ τῆς συνήθους οἰκειότητος ἀπήτησε παρὰ τοῦ Κοραῆ ὡς χάριν νὰ προσδιορίσῃ ὥραν ἐκ τῶν τῆς ἀνέσεώς του, ὅπως ἔλθῃ παρ' αὐτῷ ζωγράφος νὰ τὸν εἰκονογραφήσῃ, διότι (ἔλεγε) «πολὺ ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του τὴν εἰκόνα τοῦ καλοῦ συμπολίτου καὶ φίλου του». Ὁ Κοραῆς τῷ ἀπήντησεν ἀστεϊζόμενος· «Ὢ ! ὡραίου ἀνθρώπου εἰκόνα ἐπεθύμησας». Τοῦ φίλου του ὅμως ἐπιμόνως παρακαλοῦντος, ὑποπτευθεὶς μὴ ἡ αἴτησις ὑπέκρυπτε σκοπὸν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν παράκλησιν τῶν Κυδωνιατῶν, ἀνέλαβεν ἀμέσως ὕφος σοβαρόν, καὶ εἶπεν ἐντόνως· «Οὐδέποτε θέλω συγκατατεθῇ νὰ ζωγραφηθῶ. Εἰκόνος ἄξιοι εἶναι μόνοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες. Ἐγὼ δὲ πολὺ ἀπέχω τοῦ νὰ ἦμαι, ἢ νὰ ὀνομάζωμαι, τοιοῦτος».

»Συνέβη μετά τινα χρόνον νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους νέος Πολωνός, εὖ ἠγμένος, ὁ ὁποῖος περιηγούμενος τὴν Εὐρώπην ἐκόμιζε πρὸς τὸν Ῥοδοκανάκην συστατήρια παρ' ἐμπόρων φίλων του γράμματα. Τοῦτον περιεποιήθη ὁ Ῥοδοκανάκης. Φιλοξενούμενον δὲ παρ' ἑαυτῷ τὸν συνώδευε καὶ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ ἀξίων θέας μνημείων. Λόγου ποτὲ συμπεσόντος ἐν ταῖς ἰδιαιτέραις μεταξύ των συνδιαλέξεσι περὶ τῶν διασημοτέρων εὐρωπαίων ζωγράφων, ὁ Ῥοδοκανάκης, κατανοήσας ὅτι ὁ ξένος του δὲν ἦτο ἄμοιρος τῆς ζωγραφικῆς, τῷ ἀπεκάλυψε τὸν ἐγκάρδιον πόθον του περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Κοραῆ. «Δὲν θὰ εἶναι εὔκολον τὸ ἔργον, τῷ εἶπεν ὁ ξενιζόμενος, μὴ συναινοῦντος τοῦ εἰκονισθησομένου». Μετὰ διαφόρους συσκέψεις ἐλογίσθη ὡς μόνον κατάλληλον τὸ ἑξῆς τέχνασμα· Ὁ μὲν Ῥοδοκανάκης νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν γνωριμίαν τοῦ Κοραῆ τὸν ξένον του ὡς φιλέλληνα, ἐπιθυμοῦντα νὰ γνωρίσῃ προσωπικῶς τὸν ὑπὸ πάντων διὰ τὰς ἀρίστας ἐκδόσεις του ἐπαινούμενον ἄνδρα, αὐτὸς δὲ (ὁ Πολωνὸς) ἐφ' ὅσην ὥραν διαρκέσῃ ἡ ἐπίσκεψις, νὰ καταβάλῃ πᾶσαν σπουδὴν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου τοῦ εἰκονισθησομένου. Ἡ ἐπίσκεψις ἐγένετο κατὰ τὰ οὕτω συμφωνηθέντα, καὶ παρετάθη, τοῦ Ῥοδοκανάκη μηκύνοντος ἐπίτηδες τὸν λόγον. Ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν δύο ἐπισκεπτῶν, καθ' ἣν ἐγένοντο ἀμοιβαῖαι φιλοφρονήσεις, ὁ Πολωνὸς ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν τὸν Κοραῆν εἰς ἀποχαιρετισμόν.

»Ἀπελθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἔνθα ἐφιλοξενεῖτο, ἠσχολήθη ἀμέσως εἰς τὸ σχεδιογράφημα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίληψιν, συμβουλευόμενος κἄποτε τὸν Ῥοδακανάκην καὶ τὸν ἐν Παρισίοις ἔτι τότε διατρίβοντα Νεόφυτον Βάμβαν. Ὅτε συνετελέσθη τὸ σχέδιον, ἀπῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν Κοραῆν προφάσει τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ· καὶ ἡ δευτέρα αὕτη ἐπίσκεψις ἐπέθηκε τέλος εἰς τὸ τέχνασμα.

»Ἔξαλλοι ἐγένοντο τότε ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὅ τε Ῥοδοκανάκης καὶ ὁ Βάμβας· καὶ ὁ μὲν πρῶτος παρέδωκεν ἀμέσως εἰς χαλκογράφον τὸ σχεδιογράφημα· ὁ δὲ Βάμβας συνέταξε τὴν ἄνωθι ἐκτεθεῖσαν ἐπιγραφήν, ἐν ᾗ ἀπέκρυψεν ἐπίτηδες τὴν ἐθνότητα τοῦ ζωγράφου, ὀνομάσας αὐτὸν Ἕλληνα (ὡς πρεσβεύοντα τὸ ἀνατολικὸν ὀρθόδοξον δόγμα), ἵνα μὴ παροργισθῇ κατ' ἀμφοτέρων τῶν συμπολιτῶν καὶ φίλων του ὁ Κοραῆς, εἴ ποτε ἀπεκαλύπτετο τὸ κατασκεύασμα, δι' οὗ κατωρ-

θώθη νὰ *ὑφαρπασθῇ ἡ εἰκὼν ὄμμασιν Ἕλληνος δῆθεν ζωγράφου.*

»Ἀφοῦ ἱκανὰ τῆς εἰκόνος ἀντίτυπα ἐξετυπώθησαν, προσῆλθεν εἰς τὸν Κοραῆν ὁ Ῥοδοκανάκης, καὶ φέρων ἓν ἀνὰ χεῖρας τὸ τῷ ἐπέδειξε μετ' ἀγαλλιάσεως. Φρικτὰ παρωργίσθη τότε ὁ Κοραῆς.

— Μὴ θορυβεῖσθε, παρακαλῶ, τῷ εἶπεν ὁ Ῥοδοκανάκης, ἀλλ' εὐφράνθητε καθὼς ἐγώ, ὅτι οὕτω, χωρὶς ἡμεῖς νὰ θέλετε, ἐξεπληρώθη ὁ ἐγκάρδιός μου πόθος, ὁ ὁποῖος εἶναι κοινὸς ὅλων τῶν Ἑλλήνων πόθος». Τί νὰ εἴπῃ τότε ὁ Κοραῆς; Περιέστειλεν ἐν ἑαυτῷ τὸν θόρυβον τῆς ψυχῆς του, οὐδὲν δυνάμενος νὰ πράξῃ περὶ πράγματος τετελεσμένου.

»Οὕτω κατωρθώθη ἡ τύπωσις καὶ διάδοσις τῆς κατὰ πρῶτον ἐκδοθείσης εἰκόνος τοῦ Κοραῆ παρὰ τὴν θέλησιν καὶ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὴν τελευτήν του καὶ δευτέρα ἔκδοσις, ἔχουσα παρὰ πόδας τὴν ἐπιτάφιον ἐπιγραφήν του».

ΙΩΣΗΦ ΜΕΤΣΟΦΑΝΤΗΣ

Ὁ Ἰωσὴφ Μετσοφάντης (Mezzofanti) ἐγεννήθη ἐν Βονωνίᾳ τῷ 1771, ὅπου ἐδίδαξεν ἀργότερον τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἄλλας ἀνατολικὰς γλώσσας. Κατὰ τὸ 1830 ἐστάλη ἐντολήν τινα ἐπιτετραμμένος εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ τὸν ἠγάπησεν ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙϚ'. Κατὰ τὸ 1833 διεδέχθη τὸν διάσημον Ἄγγελον Μάων ὡς διευθυντὴς τοῦ Βατικανοῦ. Κατὰ τὸ 1838 ἀνηγορεύθη καρδινάλις, ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὸ 1848.

Ὁ Στίναρ Ῥόζε γράφει, ἐν ταῖς ἀπὸ τὴν βόρειον Ἰταλίαν ἐν ἔτει 1817 ἐπιστολαῖς του: «Ὁ παράδοξος ἄνθρωπος, περὶ τοῦ ὁποίου λέγω, εἶνε ὁ Μετσοφάντης, ὅστις μόλις ἔχων ἡλικίαν 36 ἐτῶν, ὅτε τὸν ἐγνώρισα, ἀνεγίνωσκεν 22 καὶ ὡμίλει συναναστρεφόμενος 18 γλώσσας εὐκρινέστατα. Γερμανός τις ἀξιωματικὸς ὡμολόγει ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν διακρίνῃ ἀπὸ Γερμανόν· ὑπηρέτης μου δὲ Σμυρναῖος ἔλεγεν ὅτι εὐκόλως ἤθελε τὸν ὑπολάβει τις ὡς Γραικὸν ἢ Ὀθωμανόν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐθαύμασα μάλιστα ὅτι ποτὲ δὲν περιέπιπτεν εἰς σφάλματα κοινὰ καὶ εἰς τοὺς Σκώτους καὶ τοὺς Ἰρλανδοὺς αὐτούς. Διέφερε δὲ τῶν ἄλλων γλωσσομαθῶν καὶ κατὰ τὴν ἀληθῆ παιδείαν».

Ὁ βαρὼν Ζάκ, ἀστρονόμος Οὔγγρος, πολύγλωσσος καὶ αὐτός, λέγει κατὰ τὴν ἀστρονομικήν του ἀνταπόκρισιν· «Ἡ δακτυλιοειδὴς ἔκλειψις τοῦ ἡλίου ἦτο τὸ πρῶτον περιεργότατον φαινόμενον εἰς ἐμέ, ὁ δὲ καθηγητὴς Μετζοφάντης τὸ δεύτερον. Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ ὁμιλεῖ 32 γλώσσας, ζώσας καὶ νεκράς. Μοὶ ὡμίλησεν οὐγγριστὶ μὲ τοσαύτην ἀκρίβειαν περὶ τὴν γλῶσσαν, ὥστε ἔμεινα τῷ ὄντι ἔκθαμβος· ἔπειτα μοὶ ὡμίλησε γερμανιστὶ πρῶτον κατὰ τὴν σαξωνικὴν (τὴν ἀρίστην δηλ.) προφοράν, ἔπειτα δὲ κατὰ τὴν αὐστριακὴν καὶ σουηβικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ τοσοῦτον ὀρθῶς καὶ χαριέντως, ὥστε ἐξεπλάγην. Ὡμίλησε προσέτι ἀγγλιστὶ πρὸς τὸν πλοίαρχον Σμὶθ, ῥωσσιστὶ δὲ καὶ πολωνιστὶ πρὸς τὸν πρίγκιπα Βολκόνσκη μὲ τὴν αὐτὴν ἑτοιμότητα καὶ εὐστροφίαν, ὡς ἂν ὡμίλει τὴν πατρικήν του γλῶσσαν· κατὰ τὸ δεῖπνον, ἀφ' οὗ τῷ ὡμίλησα εἰς ἄλλας τινὰς γλώσσας, μοὶ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τῷ ὁμιλήσω καὶ βλαχιστί· αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἤρχισε ἐπιτροχάδην νὰ δημηγορῇ, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ τὸν διακόψω λέγων· «Βραδύτερα, αἰδεσιμώτατε, διότι δὲν δύναμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω».

Ὁ Βύρων, γνωρίσας τὸν Μετσοφάντην (1821) λέγει περὶ αὐτοῦ· «Εἶνε βαθὺς γλωσσοΐδμων· πρέπει νὰ ἐχρημάτισε γενικὸς διερμηνεὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πύργου τῆς Βαβυλῶνος. Τὸν ἐδοκίμασα εἰς πάσας τὰς γλώσσας, ὅσας ὁπωσοῦν γνωρίζω, καὶ πάντοτε μὲ ἐξέπληξεν, ὡς καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἀγγλικῆς».

Ὁ δανὸς συγγραφεὺς Μόλβεχ, συνομιλήσας μετὰ τοῦ Μετσοφάντου, λέγει ὅτι σπανίως ὑπάρχει διάλεκτος, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ὁμιλῇ ὁ θαυματουργὸς οὗτος γλωσσοΐδμων. Τὸν εὗρον συνομιλοῦντα μὲ γερμανόν· ὅτε δὲ ἐμείναμεν μόνοι καὶ ἐγὼ τῷ ὡμίλησα γερμανιστί, αὐτὸς μὲ διέκοψε δι' ἐρωτήσεώς τινος εἰς τὴν δανικήν, τὴν ὁποίαν προφέρει καὶ ὁμιλεῖ ὀρθότατα. Ὁ Μετσοφάντης δὲν εἶνε μόνον γλωσσομαθής, ἀλλὰ καὶ ἀληθὴς σοφός».

Ὁ κ. Φλὲκ ἐξέδωκε μακρὰν σημείωσιν περὶ τοῦ Μετσοφάντη, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα· «Ὡμίλησέ ποτε τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν εἰς τὸ Βατικανὸν πρὸς ἄνθρωπόν τινα ἐλθόντα ἐκεῖ, ἔπειτα ἑβραϊκὰ μὲ εὐπατρίδην τινὰ Ῥῶσσον, λατινιστὶ δὲ καὶ γερμανιστὶ μὲ ἐμέ, δανιστὶ μὲ ἀρχαιολόγον τινὰ Δανόν, ἐκεῖ τυχόντα, ἀγγλιστὶ μὲ ἄλλον καὶ ἰταλιστὶ μὲ πολλούς. Ποτὲ δὲν περιηγήθη εἰς ξένους τόπους».

Ἀνώνυμός τις περιηγητὴς Ῥῶσσος, ἐκδοὺς ἐπιστολάς τινας ἐκ Ῥώμης, λέγει περὶ τοῦ Μετζοφάντη· «Δὶς ἐπεσκέφθην τὸν παράδοξον τοῦτον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει παρόμοιον ὁ σοφὸς κόσμος. Ὁ Καρδινάλις Μετζοφάντης ὡμίλησεν ὀκτὼ γλώσσας ἐνώπιόν μου· διελέχθη μάλιστα καὶ ῥωσσιστὶ ὀρθῶς καὶ σαφέστατα. Καὶ προβεβηκὼς δὲ ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐξακολουθεῖ νὰ μανθάνῃ νέας γλώσσας· πρό τινος ἔμαθε τὴν κινεζικήν. Τὸν παρεκάλουν νὰ μοὶ δώσῃ σημείωσιν τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων τὰς ὁποίας ὁμιλεῖ, μοὶ ἔστειλε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γεγραμμένον ἰδιοχείρως εἰς 56 γλώσσας, ἐξ ὧν 30 ἦσαν εὐρωπαϊκαί, 17 ἀσιατικαί, 5 ἀφρικανικαὶ καὶ 4 ἀμερικανικαί. Εἶνε τῷ ὄντι ἀπὸ τὰ περιεργότατα φαινόμενα τῆς αἰωνίου ταύτης πόλεως».

Ὁ Μετζοφάντης συνωμίλει ἰδιαιτέραν τινὰ διάλεκτον μὲ ἕκαστον τῶν πολυαρίθμων μαθητῶν τοῦ σχολείου τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου, με-

ταβαίνων ταχέως ἀπὸ τὰς γλώσσας τῶν ἐσχατιῶν τῆς ἀνατολῆς εἰς τὰς τῶν ἐσχατιῶν τῆς δύσεως, ἀπὸ τὴν ἰρλανδικὴν εἰς τὴν κινεζικὴν, τὴν ὁποίαν ἠγάπα διαφερόντως... Ὁ Μετζοφάντης εἶχεν ἰδιογενῆ τινα εὐφυΐαν, ἥτις θέλει μείνει ἀπαράμιλλος· ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος πάντων τῶν γλωσσοϊδμόνων· τὸ ὄνομά του θέλει μείνει διὰ παντὸς εἰς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὰ χρονικά· ὁ βιογράφος του G. Stolz, ἐν τῷ «Giornale di Roma», ἀριθμεῖ τὰς ἑπομένας γλώσσας καὶ διαλέκτους ἃς ἐγνώριζεν ὁ Μετζοφάντης: ἀγγλικὴν, ἀθιγγανικὴν, αἰθιοπικὴν, ἀλβανικὴν, ἀμερικανικὴν, ἀραβικὴν, ἀραμαϊκὴν, ἀρμενικὴν καθαρεύουσαν καὶ ὡμιλημένην, βουλγαρικὴν, γαλλικὴν, γερμανικὴν νεωτέραν, ἀρχαίαν καὶ χυδαίαν, γεωργιανὴν, δανικὴν, ἑβραϊκὴν ἀρχαίαν καὶ ἑβραϊκὴν τῶν ραββίνων, ἑλληνικὴν ἀρχαίαν καὶ καθωμιλημένην, ἰλλυρικὴν, ἰνδικὴν νεωτέραν, ἰρλανδικὴν, ἰσπανικὴν, ἰταλικὴν, καταλανικὴν, κελτικὴν, κινεζικὴν, κορασαϊκὴν, κουρδικὴν, κροατικὴν, λατινικὴν, λιθουανικὴν, μαλαϊκὴν, μαλτεζικὴν, μογγολικὴν, νορβηγικὴν, ὁλλανδικὴν, οὑγγρικὴν, πεκουανικὴν, περσικὴν, πολωνικὴν, πορτογαλλικὴν, ῥηθικὴν, ῥωμουνικὴν, ρωσσικὴν, σαμαριτικὴν, σανσκριτικὴν, σαρδικὴν, σιγγαλικὴν, σκωτικὴν, σουηδικὴν, συριακὴν, ταταρικὴν, τουρκικὴν, χαλδαϊκὴν καὶ χιλιακήν. ?

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΤΕΛΕΤΑΙ

ἐν Καλκούττᾳ.

Ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι εὑρίσκομεν τὰς ἑπομένας περιέργους πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ Ἰνδοὶ ἐν Καλκούττᾳ προπέμπουσιν εἰς Ἅδου τοὺς νεκροὺς αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγγου, ἐν Καλκούττᾳ ὡς καὶ ἐν Benarès, ὑπάρχουσιν εἰς διάφορα μέρη τὰ λεγόμενα gauths, ἤτοι κλίμακες εὐρεῖαι, ὧν αἱ βαθμῖδες κατέρχονται μέχρι τῶν χαμηλοτέρων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ. Παρὰ τὰς κλίμακας ταύτας, εἰς μικρὰ διαστήματα, ὑπάρχουσι θέσεις, ἐφ' ὧν γίνεται ἡ καῦσις τῶν νεκρῶν ἐκείνων, ὅσοι δύνανται νὰ καταβάλωσι τὴν δαπάνην τόσον μεγάλης τιμῆς. Ἅμα περικαέντος μόνον ὀλίγον τοῦ πτώματος — διότι οἱ τὰς ἐπικηδείους ταύτας τελετὰς ἀναλαμβάνοντες φείδονται πολὺ τῆς καυσίμου ὕλης — ἁπλοῦν τίναγμα ἀρκεῖ ὅπως ὁ νεκρὸς ταφῇ εἰς τὰ ἱερὰ τοῦ ποταμοῦ νάματα. Εἰς τοὺς κόρακας δὲ, τοὺς γύπας, τοὺς ἀετοὺς καὶ τοὺς ἰχθῦς τοῦ ποταμοῦ ἀφίνεται νὰ συμπληρώσωσι τὴν κηδείαν.

Ἀλλ' ὅμως δὲν ἔχουσι πάντες οἱ Ἰνδοὶ τὰ μέσα νὰ ἀπολαύσωσι τὴν ἐξαίρετον τιμὴν τῆς καύσεως μετὰ θάνατον· διὰ τοῦτο τὴν περὶ αὐτῶν φροντίδα ἀνέλαβεν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς Καλκούττας, ἱδρύουσα δημοσίας ἐσχάρας διὰ τοὺς ἀπόρους, ὧν ἡ καῦσις γίνεται προχειρότατα. Ὀλίγα τεμάχια ξύλων τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπεράνω μικροῦ κοιλώματος, περιέχοντος θερμὴν ἔτι τέφραν, ἐπὶ δὲ τῶν ξύλων ἐπιτίθεται τὸ σῶμα ὕπτιον ἔχον ἀναδιπλωμένας τὰς κνήμας ὑπὸ τοὺς μηρούς, ὅπως μὴ προέχωσι τῆς πυρᾶς, διότι τὰ ξύλα αὐτῆς μόλις ἔχουσι μέτρου μῆκος. Ὀλίγα ἔτι ξύλα ἐπιτίθενται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, καὶ ἡ πυρὰ ἀνάπτεται ἀμέσως. Θρησκευτικὴ τελετὴ οὐδεμία γίνεται, εἰμὴ ἁπλῆ ἐπιρράντισις τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πτώματος διά τινων σταγόνων ὕδατος τοῦ Γάγγου, μεθ' ὃ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι οἱ τὸν νεκρὸν κομίσαντες ἐπιστρέφουσιν ἡσύχως οἴκαδε, ἢ καὶ ἐνίοτε παρίστανται ἀδιάφοροι εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν. Πολλάκις ὅμως αἱ ὀλίγαι ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀρχῆς διατηρούμεναι ἐσχάραι εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς, καὶ τότε τὸ ἔργον τῆς ταφῆς ἐκτελεῖ μόνον ὁ ποταμὸς, δεχόμενος εἰς τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ὕδατα τὸ πτῶμα χωρὶς καμμιᾶς προηγουμένης τελετῆς. Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ταφῆς ζητοῦσι νῦν νὰ καταργήσωσιν οἱ Ἄγγλοι, συμβαίνοντα ἄλλως τε σπανιώτερον ἢ πρότερον· ἀλλ' οὐχ ἧττον συμβαίνει πάντοτε, διότι σήμερον ἔτι ἡ Ἀτμοπλοϊκὴ Ἑταιρία ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς γυναῖκα, ἧς ἀποκλειστικὸν ἔργον εἶνε νὰ ὠθῇ εἰς τὰ βαθέα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ διὰ μακροῦ κάμακος τὰ πτώματα, τὰ ὁποῖα κίνδυνος εἶνε νὰ ἐμπλακῶσιν εἰς τὴν ἕλικα τοῦ ἀτμοπλοίου ἢ εἰς τοὺς πασσάλους τῆς ἀποβάθρας.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἡ μητερούλα 'ς τὸν κόρφο της κοιμίζει
Τὸ ἀκριβό της, τὸ μόνο της παιδί.
Ἔξω μὲ χιόνια Δεκέμβρις τριγυρίζει,
Κι' αὐτὴ τὸ σφίγγει, καὶ σὰν νὰ τραγουδῇ,
Σιγομιλάει μὲ γέλιο καὶ τρεμούλα
Ἡ μητερούλα:

«Ἅγιε Νικόλα, ποῦ ξέγνιαστα χτενίζεις
Τ' ἄσπρα σου γένεια 'ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανὸ,
Καὶ πέφτουν κάτου σωρὸς καὶ μᾶς χιονίζεις,
Μὴν τὸ κρυώσῃς, λυπήσου τὠρφανό·
Λαμπάδα τρέχω 'ς ἐσὲ ν' ἀνάψω κι-ὅλα,
Ἅγιε Νικόλα!

Νὰ ὁ Χριστός σου γεννιέται 'σὲ λιγάκι,
Ποῦ ἀγαπάει, μικρό μου, τὰ παιδιά·
Ζεστὸ σοῦ φέρνει, καινούργιο φουστανάκι,
Καὶ τὴν εὐχή του πιστή σου συνοδιά·
Κοιμήσου τώρα καὶ θἄρθῃ 'ς τὠνειρό σου·
Νὰ ὁ Χριστός σου!

Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγῃ, δὲν μᾶς ξεχνᾷ· θ' ἀφήσῃ
'Σ τὸν Ἅϊ-Βασίλη γιὰ σὲ παραγγελιά
Χίλια παιγνίδια λαμπρὰ νὰ σοῦ χαρίσῃ
Καὶ ζαχαράτα καὶ χάδια καὶ φιλιά.
Μὲ τὴ χαρά σου ἡ χάρι του θὰ σμίγῃ,
Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγῃ!

Τί θὰ μοῦ μένῃ ἂν 'γράφθῃ μαύρη 'μέρα
Γιὰ νὰ τὸ χάσω ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά;...
Χωρὶς παιδάκι τί εἶνε ἡ μητέρα;
Χωρὶς πουλάκι τί θέλει ἡ φωλιά;
Ἂν μοῦ πετάξῃ ἂς πέσω χαλασμένη...
Τί θὰ μοῦ μένῃ!»

Ἐν Μεσολογγίῳ. ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐν ἑνὶ τῶν παρισινῶν θεάτρων ἐπανελήφθη ἡ παράστασις τοῦ *Μοντεχρίστου*, δράματος ἐξηγμένου ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἔργου τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμᾶ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ αἱ ἐφημερίδες διηγοῦνται διάφορα ἀνέκδοτα τοῦ βίου τοῦ περιωνύμου συγγραφέως. Ἓν τούτων μεταφέρομεν ἐνταῦθα.

Ἐν καιρῷ τῆς μεγάλης ἀκμῆς του ὁ Δυμᾶς, διατρίβων εἰς τὴν ἐν Saint-Germain λαμπρὰν ἔπαυλίν του, εἶχε τὴν τράπεζάν του προσιτὴν εἰς πάντα προσερχόμενον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἢ τοῦ δείπνου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἀλφόνσος Κὰρ, καθήμενος ἀπέναντι προσώπου ὅλως ἀγνώστου αὐτῷ, ἐρωτᾷ τὸν Δυμᾶν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου.

— Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀποκρίνεται οὗτος, θὰ εἶνε κανένας φίλος τοῦ υἱοῦ μου.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν *Σφηκῶν* στρέφεται τότε πρὸς τὸν Δυμᾶν υἱὸν καὶ τοῦ ἀπευθύνει τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν.

— Ἀγνοῶ ποῖος εἶνε, ἀπαντᾷ καὶ οὗτος· θὰ εἶνε κανένας φίλος τοῦ πατρός μου!

* * *

Ἡ κυρία πρὸς τὸν ὑπηρέτην.

— Γιάννη, τί τρομερὴ φωτιὰ ἄναψες σήμερα εἰς ὅλαις ταῖς θερμάστραις; Μᾶς ἔπνιξεν ἡ ζέστη.

— Δὲν εἶνε τίποτε, κυρία· ἐγὼ ἔχω καταρροὴ καὶ γιὰ τοῦτο τὴν ἄναψα!

* * *

Σκέψις ἰατροῦ ἐπισκεπτομένου τὸ νεκροταφεῖον:

— Πόσοι ἀπὸ αὐτοὺς ἐδῶ χρεωστοῦν εἰς ἐμὲ τὴν θέσιν των!

* * *

Ἐν ὁμίλῳ φίλων λόγος γίνεται περὶ τοῦ μικροῦ κυρίου Δ*, τοῦ ὁποίου ἕκαστος φιλοτιμεῖται νὰ πλέξῃ τὸ ἐγκώμιον. Τὰ ἐπίθετα κοῦφος, ἠλίθιος, χαμερπὴς κ.τ.λ. πίπτουσι βροχηδόν.

— Ἔχει ὅμως ὁ καϋμένος καὶ ἕνα πλεονέκτημα, λέγει τις ἐπιεικέστερος· ἔχει ἕνα στομάχι ἔκτακτο...

— Τόσον ἔκτακτο ποῦ τὰ *χωνεύει* ὅλα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ λεπτὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ περὶ τοὺς τρόπους ἁβρότης ἐκπηγάζουσιν ἐκ τῆς καρδίας, οὖσαι ἀπόρροια ἰσχυροῦ αἰσθήματος προσωπικῆς ἀξιοπρεπείας· τούτου ἕνεκα πολλοὶ τῶν λεγομένων εὐγενῶν, παρὰ τὴν ἀνατροφὴν ἣν ἔλαβον, ἔχουσι τοὺς τρόπους ἐπαχθεῖς, ἐνῷ ἄλλοι εἰς τὰς κατωτέρας ἀνήκοντες τάξεις ἔχουσιν ἔμφυτόν τινα εὐπρέπειαν ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν, διὰ μικρᾶς δὲ μόνον ἀσκήσεως δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τὴν μᾶλλον ἐξαίρετον συμπεριφοράν.

*** Τὸ καθιστῶν ἕκαστον λαὸν λίαν ἐπικίνδυνον εἶνε ὅτι ἔχει βεβαίαν τῶν ἐγκλημάτων αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν.

*** Μεγαλοποιοῦμεν συνήθως καὶ τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας ἡμῶν. Οὐδέποτε εἴμεθα οὔτε τόσον δυστυχεῖς οὔτε τόσον εὐτυχεῖς ὅσον νομίζομεν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ἄλλοτε ἀνεφέραμεν, παρ' ἑκάστῳ κεντρικῷ ταχυδρομικῷ γραφείῳ ἐσχηματίσθησαν ταμιευτήρια, ἐν οἷς δύνανται οἱ πτωχότεροι τῶν ἐργατῶν, μάλιστα δὲ γυναῖκες καὶ παιδία, νὰ καταθέτωσι πᾶς οἰκονομίας αὐτῶν κατὰ μικρότατα ποσὰ διὰ γραμματοσήμου. Οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τεταγμένοι ὑπάλληλοι εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυναῖκες, καὶ εἰς τὴν ἄλλην δὲ ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν εἰσὶν οὐκ ὀλίγοι οἱ θήλεις ὑπάλληλοι. Τὰς δημοσίας θέσεις ἐπιδιώκουσι πολὺ αἱ γυναῖκες, ἐσχάτως δὲ διὰ τεσσαράκοντα κενὰς θέσεις παρουσιάσθησαν 920 ὑποψήφιοι. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀνέφερεν ἐσχάτως ἔν τινι αὐτοῦ λόγῳ ὁ ὑπουργὸς τῶν ταχυδρομείων κ. Fawcett, ὅπως δείξῃ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνοιχθῶσι καὶ εἰς τὰς γυναῖκας διάφορα στάδια πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου ἔν τε τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ καὶ ταῖς ἰδιωτικαῖς ἐπιχειρήσεσιν.

Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ αὐτοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ διάστημα 11 μηνῶν, ἀφ' ὅτου συνεστήθησαν τὰ ταμιευτήρια ταῦτα, κατετέθησαν ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς ταμείοις φράγ. 22,800,000. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθετῶν εἰς ὅλα τοῦ Κράτους τὰ ταμιευτήρια ηὐξήθη κατὰ 434 χιλ. ἐνῷ κατὰ ἰσόχρονον προηγούμενον διάστημα ἡ αὔξησις ἦτο μόνον 93 χιλιάδες· τοῦτο δὲ δεικνύει ὅτι ὁ νεωτερισμὸς τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων ἤσκησε λίαν εὐεργετικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν κατοίκων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων, ὧν μέγας ἀριθμός, καὶ τῶν εὐπόρων καὶ τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν, ἐπιζητοῦσι νῦν νὰ ἀποταμιεύωσι τὰς μικρὰς οἰκονομίας των. Τὸ ὅλον ποσὸν τῶν καταθέσεων ἐν τοῖς ταμιευτηρίοις τοῦ Κράτους ηὐξήθη κατὰ τοὺς τελευταίους δώδεκα μῆνας κατὰ 52,525,000 φράγκα.

Ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι εὑρίσκομεν τὴν ἑπομένην ἀφήγησιν δίκης τινὸς ἐν Ἀμερικῇ, ἱκανῶς χαρακτηριστικῆς τῶν αὐτόθι ἐπικρατούντων ἠθῶν.

«Ὁ κ. Lanier εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἐκδικηθῇ κατά ἐφημεριδογράφου τινός, δημοσιεύσαντος προσβλητικὸν ἄρθρον κατὰ τῆς κυρίας Lanier, μετὰ μακρὰν δ' ἀναζήτησιν συναντήσας αὐτὸν ἐν Greenville τὸν ἐφόνευσε ῥίψας κατ' αὐτοῦ δέκα βολὰς πολυκρότου.

Ὁ φονεὺς συλληφθεὶς προσήχθη ἐν καιρῷ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, οὗτος δ' ἐξέδωκε τὴν ἑπομένην ἀπόφασιν· «Ἐπὶ εἰκοσαετίαν κατέχων τὴν θέσιν ταύτην οὐδέποτε ἐκλήθην νὰ ἀποφασίσω ἐπὶ ὁμοίας ὑποθέσεως. Οὐδεὶς νόμος ὑπάρχει εἰς ὃν ὁ προσβαλλόμενος νὰ προσφύγῃ· ἐὰν δ' ἐν τῇ

θέσει του ἄλλος τις ἐκίνει ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, θὰ ἐπροκάλει ἁπλῶς τὸν γέλωτα τοῦ κόσμου. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ἔπραξεν ὅ,τι αὐτὸς ἐγὼ ἢ πᾶς ἄλλος τίμιος ἄνθρωπος θὰ ἔπραττεν εἰς τὴν θέσιν του, καὶ ἑπομένως τὸν ἀπολύω».

Ἡ παράδοξος αὕτη ἀπόφασις ἐγένετο δεκτὴ διὰ θορυβωδῶν ἐπευφημιῶν ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου, ὅπερ ἐξελθόντα τὸν κατηγορούμενον ἔφερεν ἐν θριάμβῳ.

Εἰς 4,000 περίπου ὑπολογίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Παρισίοις ὑπαρχόντων κουρέων καὶ κομμωτῶν.

Ὁ πρίγκιψ Κάρολος Θεόδωρος τῆς Βαυαρίας, διακεκριμένος, ὡς γνωστόν, ἰατρός, ἐξετέλεσεν ἐσχάτως ἔν τινι τῶν νοσοκομείων τῆς Βιέννης ἐγχείρησιν καρκίνου ἐπὶ γλώσσης ἐξαίρετα ἐπιτυχοῦσαν.

Ἐν Παρισίοις, κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1880 γενομένην ἀπογραφήν, οἱ ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ διατελοῦντες ἀνέρχονται εἰς 46,315 οἰκογενείας, περιλαμβανούσας 123,735 ἄτομα. Εἰς τούτους προσθετέον 48,500 ἀσθενεῖς κατ' οἶκον νοσηλευομένους καὶ μὴ ἐγγεγραμμένους εἰς τοὺς πίνακας τῶν ἐνδεῶν· 46,000 γυναῖκας, κατ' οἶκον τικτούσας, μὴ ἐγγεγραμμένας ὡσαύτως· καὶ τέλος 30,000 ἐνδεεῖς προσκαίρου μόνον συνδρομῆς ἔχοντας ἀνάγκην, ἤτοι ἐν ὅλῳ 219,000 ἄτομα.

Κατὰ τὰς ἰατρικὰς ἐφημερίδας τοῦ Λονδίνου, μία τῶν αὐτόθι εταιριῶν, συστᾶσα ὅπως προστατεύῃ τὰ ζῶα ἀπὸ τῶν βασανιστηρίων τῆς ζωοτομίας, ἐνήγαγεν εἰς δίκην τὸν περιφανῆ φυσιοδίφην καὶ καθηγητὴν Φέρριερ, ὡς ἀθετήσαντα τὸν οἰκεῖον νόμον· ὁ δὲ δικαστὴς ἐδέξατο τὴν κατηγορίαν. Ὁ Φέρριερ εἶχε λάβει παρὰ τῆς ἀστυνομίας ἄδειαν νὰ ἐπιχειρῇ ζωοτομίας, ἀλλ' ἐφ' ὅσον χρόνον ἀναισθητοῦσι τὰ ζῶα διὰ φαρμάκου ναρκωτικοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Λονδίνῳ διεθνῆ ἰατρικὴν σύνοδον, λόγου γενομένου περὶ τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ἐγκεφάλου, προσήχθησαν δύο πίθηκοι, ὑποστάντες τὴν ἐγχείρησιν μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἐφονεύθησαν δὲ συγχρόνως μετὰ δύο κυνῶν ἑτέρου καθηγητοῦ Γόλτς, ὅπως ἀνευρεθῇ ἡ ἕδρα καὶ ἡ διάδοσις τῆς προξενηθείσης βλάβης. Ἀλλ' ὅπως παραταθῶσι τὰ τοιαῦτα πειράματα ἐπὶ χρόνον μακρότερον, ἀπῃτεῖτο ἰδιαιτέρα ἄδεια, ἣν δὲν προῃτήσατο ὁ Φέρριερ. Αἱ ἰατρικαὶ ἐφημερίδες δημοσιεύουσιν ἐκτενῆ ἀλλεπάλληλα ἄρθρα ἐναντίον τοιαύτης δίκης ἐπονειδίστου· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ σοφὸς ἀνήρ, ὁ ἐπὶ νέων βάσεων ἱδρύσας τὴν τοῦ ἐγκεφάλου φυσιολογίαν καὶ παθολογίαν, θὰ καταδικασθῇ εἰς πρόστιμον 50 λιρῶν καὶ θὰ ἀπαγορευθῇ οἱανδήποτε ἐν τῷ μέλλοντι ζωοτομίαν. Οἱ ἰατρικοὶ σύλλογοι διενήργησαν ἐράνους ὑπὲρ τῶν ἀναλωμάτων τῆς δίκης καὶ τοῦ πιθανοῦ προστίμου τοῦ κλεινοῦ διδασκάλου των.

Πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν ὁ ἄγγλος στρατιωτικὸς ἰατρὸς Ρούξτον, ὑπηρετῶν ἐν Πεσαβοὺρ τῆς Ἰνδικῆς, προσεκλήθη νὰ θεραπεύσῃ παιδίον πενταετές, πάσχον ὑπὸ ὑδροφοβίας, διότι πρὸ μηνὸς εἶχε δαγκασθῇ ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς θηρευτικοῦ. Ὑπολαβὼν ἀμέσως τὸ νόσημα ἀνίατον, ἀναμνησθεὶς δὲ ὅσα ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπιχειρήσει πειράματα ἐπὶ τῆς παυσιπόνου δυνάμεως τοῦ ἰνδικοῦ καννάβεως, προσήνεγκε τῷ παιδίῳ ὀλίγας σταγόνας ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ ἀνακουφίσῃ τὰς ὀδύνας του. Οὐχὶ μικρὸν ἐξεπλάγη, παρατηρήσας, ὅτι τὸ παιδίον ἔπεσεν εἰς βαθὺν δεκάωρον ὕπνον, ἐξύπνησεν ἐπὶ μικρὸν καὶ πάλιν ἀπεκοιμήθη ἄλλας δώδεκα ὥρας. Τὰ συμπτώματα τῆς ὑδροφοβίας δὲν ἐνεφανίσθησαν πλέον· ἀλλὰ καὶ τὸ ἰατρικὸν δὲν ἐπεδόθη ἐπανειλημμένως χάριν πληρεστέρας ἀνακουφίσεως.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς πρέπει νὰ σβήνωμεν τοὺς λύχνους τοῦ πετρελαίου.

Μὲ ὅλας τὰς ὁδηγίας καὶ συμβουλάς, ὅσαι ποτὲ δὲν ἔλειψαν νὰ δίδωνται εἰς τοὺς μεταχειριζομένους λύχνους μὲ πετρέλαιον, τὰ δυστυχήματα, ὅσα συμβαίνουν, εἶνε τόσον πολλά, ὥστε καλὸν κρίνομεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην μας τὴν ἑξῆς περὶ τούτου ὁδηγίαν·

Διὰ νὰ μὴ τρέξῃς κανένα κίνδυνον ἀπὸ τὴν σβύσιν τοῦ λύχνου σου, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ καταβιβάσῃς τὴν θρυαλλίδα (φιτίλι) του ἕως εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σωλῆνος, ὄχι ὅμως καὶ χαμηλότερα (διότι τότε εἶνε κίνδυνος νὰ μεταδοθῇ ἡ φλὸξ εἰς τὸ δοχεῖον, τὸ περιέχον τὸ πετρέλαιον, καὶ νὰ ἐπέλθῃ τοιουτοτρόπως ἔκρηξις), καὶ ἀκολούθως νὰ φυσήσῃς διὰ μέσου τῶν ἀεροπόρων σχισμάδων.

Τὸ πετρέλαιον, ἐν ὅσῳ μένει ψυχρόν, δὲν ἐπιφέρει κανένα κίνδυνον, οὐδ' ἀνάπτει μὲ τὰ χημικὰ φωσφόρα. Ἀφ' οὗ ὅμως ὑψωθῇ ἡ θερμοκρασία του, καὶ τοῦτο συμβαίνει ἐὰν ὁ λύχνος ἀνάπτῃ δύο ὥρας, τότε πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τις μετὰ προσοχῆς πᾶσαν πρὸς τὸ θερμὸν τοῦτο πετρέλαιον προσέγγισιν τοῦ πυρός.

Καὶ ἀληθῶς, ἀφ' οὗ ὁ λύχνος κενωθῇ κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ ἐμπεριεχομένου πετρελαίου, τὸ κενωθὲν μέρος πληροῦται ἀερίου, ὁμοίου μὲ τὸ σύνηθες ἀέριον. Τότε, ἐὰν ἡ θρυαλλὶς δὲν πληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν σωλῆνα, ἡ φλὸξ φυσωμένη παρεισχωρεῖ διὰ τοῦ κενοῦ μέρους τοῦ σωλῆνος εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ ἐλαίου, ἀνάπτει τὸ ἐν αὐτῷ σχηματισθὲν ἀέριον, ἐκρηγνύει τὸν λύχνον, ἀνάπτει τὸ ἐναπομεῖναν ἔλαιον, καὶ τὸ σκορπίζει εἰς τὰ φορέματα καὶ τὰ ἔπιπλα, καὶ προξενεῖ ἐπὶ τέλους ἓν τῶν ἀναριθμήτων ἐκείνων δυστυχημάτων, ὅσα ἀναγγέλλουσι κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἑβδομάδα αἱ ἐφημερίδες.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 311 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 13 Δεκεμβρίου 1881

ΤΟ STABAT MATER*

[Ἐκ τῶν τοῦ Henry Murger].

Α'

Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τοῦ 1714, καθ' ἣν ὥραν οἱ κάτοικοι τοῦ παρὰ τὴν Νεάπολιν χωρίου Καζόρια ἐπορεύοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐξύπνα ὑπὸ τοῦ ζωηροῦ καὶ χαρωποῦ ἤχου τῶν κωδώνων μικρὸν παιδίον κοιμώμενον ἔν τινι δωματίῳ οἰκίσκου ταπεινοῦ πάντοθεν ὑπὸ κήπων περιβαλλομένου. Ἤρχισε νὰ τρίβῃ τὸ παιδίον τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔπειτα δὲ, ἅμα παρετήρησε τὰς ἀκτῖνας λαμπροῦ ἐαρινοῦ ἡλίου νὰ εἰσβάλλωσιν εἰς τὸ δωμάτιον, ἀνέκραξε κροτοῦν τὰς χεῖρας:

— Ἆ! τί ὡραῖος καιρός!... Τί χαρά! Θὰ ἔβγω σήμερον ἔξω.

Διὰ νὰ νοήσῃ τις τὴν κραυγὴν ταύτην τοῦ παιδίου, πρέπει νὰ μάθῃ ὅτι ὁ Βαπτίστος (οὕτως ὠνομάζετο) ἐγείρετο ἀπὸ νόσου μακρᾶς καὶ ἐπικινδύνου, ἐξ ἧς ἐσώθη χάρις εἰς τὴν νεαράν του ἡλικίαν· ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ ἡ ἀνάρρωσις τῷ εἶχε παράσχει ὀλίγας δυνάμεις καὶ ὁ ἰατρὸς τῷ εἶχεν ἐπιτρέψει νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ φάγῃ ὀλίγον, ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο ἐντελῶς καλά, καὶ εἶχε λάβει τὴν ὑπόσχεσιν παρὰ τῆς θείας του, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἀνετρέφετο, ὅτι θὰ ἐξήρχετο τῆς οἰκίας τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐὰν ὁ καιρὸς ἦτο καλός. Διὰ τοῦτο ὁ Βαπτίστος ἐξύπνα μὲ τόσην χαρὰν τὴν πρωΐαν ἐκείνην τὴν τόσῳ ποθητήν.

— Τί χαρά, ἔλεγε, νὰ ἔβγω ἀπὸ τὸ παληοδωμάτιον αὐτό, ὅπου τόσον καιρὸν στενοχωροῦμαι! Τί ὡραῖον περίπατον θὰ κάμω εἰς τοὺς *κάμπους* μὲ τὴν ἐξαδέλφην μου.

Καθήσας δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐφώναξε:

— Τερέζα, Τερέζα! δός μου τὰ φορέματά μου, θὰ σηκωθῶ.

— Θὰ καθήσῃς ἥσυχος! τῷ ἀπήντησεν ἐκείνη.

— Καλά, ἀλλὰ 'πὲς εἰς τὴν θείαν νὰ μοῦ δώσῃ τὰ ῥοῦχά μου, θέλω νὰ σηκωθῶ.

— Ὁρίστε, ὑπέλαβεν ἡ Τερέζα δίδουσα τὰ ἐνδύματα.

— Ἀλλά, εἶπεν ὁ Βαπτίστος, θέλω τὰ καλά μου, ξεύρεις ὅτι θὰ ἔβγω σήμερον.

— Ὄχι, ἀκόμη δὲν θὰ ἔβγῃς, δὲν ἀφίνει ὁ ἰατρός, εἶναι ψύχρα καὶ θὰ σὲ βλάψῃ!

— Ψύχρα! Ποῦ εὑρέθη! ἔχει ἥλιον ὡραιότατον, καὶ ἔπειτα ἡ θεία μοῦ ὑπεσχέθη νὰ μὲ πάρῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Ἡ θεία σου ἔχει μίαν ὥραν, ὅπου ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Ψεύματα μοῦ λές, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ Βαπτίστος, τώρα τὴν ἤκουσα νὰ ὁμιλῇ.

Καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ:

— Θεία, θεία!

— Σοῦ λέγω ὅτι εἶναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὸν θεῖόν σου καὶ μὲ τὴν ἐξαδέλφην σου.

Τότε, ὅπως ὅλα τὰ παιδία ὅταν εὑρίσκωσιν ἀντίστασιν εἰς τὰς θελήσεις των, ὁ Βαπτίστος ἤρχισε νὰ μορφάζῃ καὶ ἔχωσε τὴν κεφαλήν του ὑπὸ τὰ σκεπάσματα, λέγων:

— Εἶσαι κακή, δός μου τὸ πρόγευμά μου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ εὔχαρις φωνὴ παιδίου δωδεκαετοῦς εἰσελθόντος εἰς τὸ δωμάτιον καὶ φωνάζοντος αὐτὸν ἔκαμε τὸν Βαπτίστον νὰ ἐγείρῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ εἴπῃ:

— Μπᾶ! σὺ εἶσαι, Πέτρο!

— Ἐγὼ εἶμαι, ἀπήντησα τὴν θείαν σου καὶ μοῦ εἶπε νὰ ἔλθω νὰ σ' εὕρω.

— Εὐχαριστῶ. Πές μου, Πέτρο, ἀλήθεια εἶναι ψύχρα σήμερον;

Εἰς μάτην προσεπάθει διὰ σημείων ἡ Τερέζα νὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς τὸν Πέτρον καταφατικὴν ἀπόκρισιν, ἐκεῖνος δὲν εἶχε νοήσει καὶ ἀπήντησε:

— Ψύχρα! Ποῖος σοῦ τὸ εἶπε; Ἐκεῖνο ὡρίμασαν τὰ πορτοκάλλια.

— Ἆ! ψεῦτρα! εἶπε τότε πρὸς τὴν Τερέζαν μετὰ θυμοῦ ὁ Βαπτίστος, βλέπεις!

Ἐκείνη περιωρίσθη νὰ τῷ ἀπαντήσῃ:

— Πάγω νὰ ἑτοιμάσω τὸ πρόγευμά σου.

Καὶ ἐξῆλθεν.

Ὅταν ἔμειναν μόνα τὰ δύο παιδία, ὁ Πέτρος ἠρώτησε τὸν φίλον του:

— Καὶ διὰ τί δὲν θὰ ἔβγῃς σήμερον;

— Δὲν θέλει ἡ θεία, ἀπήντησεν ἐκεῖνος σκυθρωπάζων. Ἡ Τερέζα λέγει ὅτι δὲν ἀφίνει ὁ ἰατρός, καὶ ὅμως ὁ ἰατρὸς χθὲς μοῦ εἶχεν εἴπει ὅτι θὰ ἔβγω. Τί καλὰ 'ποῦ ἦλθες, θὰ στενοχωρούμην μόνος μου. Εἶχα ὀκτὼ ἡμέρας ὅπου ἤλπιζα ὅτι

* Stabat mater (=Ἵστατο ἡ μήτηρ), εἶναι αἱ πρῶται λέξεις ἑνὸς περιβοήτου ὕμνου τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, χρησιμεύουσι δὲ καὶ ὡς ὀνομασία τοῦ ὕμνου τούτου, ὅστις ψάλλεται τὸ ἑσπέρας τῆς μεγάλης παρασκευῆς καὶ περιγράφει ἀφελῶς ἅμα καὶ μελαγχολικῶς τὸ τί ἔπασχεν ἡ Παναγία κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος. Διασημότατοι μουσουργοὶ ἔχουσι μελοποιήσει τὸ Stabat, ὁ Περγολέσης, ὁ Ἄϋδν, ὁ Αἵνδελ, ὁ Ῥοσσίνης.

σήμερον θὰ διασκεδάσω! Θὰ εἶναι τόσον ὡραῖα εἰς τὴν ἐκκλησίαν!

— Ὡραῖα, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος, ἀλλὰ ὡραιότερα θὰ εἶναι εἰς τὴν Νεάπολιν. Ὅλη ἡ αὐλὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μουσικὴ λαμπρά!

— Ἆ! ναί, εἶπεν ὁ Βαπτίστος, τὰ ὄργανα.

— Καὶ βιολία καὶ ψάλται, ἑκατὸ μουσικοὶ τοὐλάχιστον, τί ὡραῖα! Ἐπρόκειτο καὶ ἐγὼ νὰ 'πάγω, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησεν ὁ πατέρας.

— Θὰ εἶναι λὲς πολλοὶ μουσικοί; ἠρώτησεν ὁ Βαπτίστος.

— Φυσικά, ἀφ' οὗ θὰ εἶναι ἡ αὐλὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Νὰ σοῦ 'πῶ, Πέτρο...

— Τί;

— Μᾶς ἔχουν ἀφήσει ἐδῶ καὶ τοὺς δύο μας...

— Λοιπόν;

— Ἂν θέλῃς πᾶμε εἰς τὴν Νεάπολιν.

— Τί νὰ κάμωμεν;

— Ν' ἀκούσωμεν τὴν μουσικήν, ἀπεκρίθη ὁ Βαπτίστος, τοῦ ὁποίου οἱ ὀφθαλμοὶ ἤρχισαν βαθμηδὸν νὰ ἀστράπτουν, θέλεις;

— Μὰ πῶς θὰ κάμωμεν, θὰ μᾶς ἴδῃ ἡ Τερέζα· ἔπειτα ἀπὸ ἐδῶ εἰς τὴν Νεάπολιν εἶναι δύο ὡρῶν δρόμος, θὰ ἀρρωστήσῃς πάλιν. Θὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸν πατέρα μου, προσέθηκεν ὑποτρέμων ὁ Πέτρος, συλλογίσου τα.

— Μὴ φοβᾶσαι, ἀπεκρίθη ὁ Βαπτίστος, δίδων θάρρος εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἤθελε νὰ κάμῃ συνένοχόν του, ἐγὼ περιπατῶ γρήγορα, ἡ Τερέζα δὲν μᾶς βλέπει, θὰ ἔβγωμεν ἀπὸ τὸν κῆπον. Ἅμα τελειώσῃ ἡ λειτουργία ἐπιστρέφομεν καὶ οὔτε θὰ μᾶς καταλάβῃ κανείς.... Καὶ ἂν μᾶς καταλάβουν ἐπὶ τέλους, θὰ μᾶς μαλώσουν, τί θὰ μᾶς κάμουν. Ἐγὼ εἶμαι καὶ ἄρρωστος· ἄλλην τιμωρίαν δὲν ἠμποροῦν νὰ μοῦ κάμουν.

— Μὰ ἐγώ; ὑπέλαβεν ὁ Πέτρος.

— Κάμε καὶ σὺ τὸν ἄρρωστον νὰ σὲ συγχωρήσουν. Ἀλλὰ φαντάσου τί μουσικὴν θὰ ἀκούσωμεν! Ἔλα, πᾶμε!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Βαπτίστος εἶχεν ἐνδυθῆ καὶ παρέσυρε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον θέλοντα καὶ μὴ θέλοντα.

Ἐξῆλθον τῆς οἰκίας χωρὶς νὰ ἴδῃ αὐτοὺς ἡ Τερέζα, ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν ἐπρόκειτο νὰ καταλίπωσι τὸ χωρίον καὶ νὰ πορευθῶσι τὴν μεγάλην ὁδόν, τὴν ἄγουσαν εἰς Νεάπολιν, οἱ νυγμοὶ τοῦ στομάχου του ἔκαμον τὸν Βαπτίστον νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἀπὸ τῆς προτεραίας δὲν εἶχε φάγει.

— Καλέ! λέγει πρὸς τὸν σύντροφόν του, ἐλησμόνησα νὰ προγευματίσω... Ἀλλὰ δὲν πειράζει, θὰ φάγω τὸ γεῦμα μὲ περισσοτέραν ὄρεξιν.

Καὶ ἤρχισαν νὰ σπεύδωσι διὰ νὰ φθάσωσι ταχύτερον. Μετὰ μιᾶς ὥρας καὶ πλέον δρόμον εἰσῆλθον εἰς τὴν Νεάπολιν ἱδρωμένοι καὶ μόλις ἐκ τοῦ κόπου δυνάμενοι νὰ σταθῶσιν εἰς τοὺς πόδας των. Ὁπωσδήποτε εἰσῆλθον εἰς τὴν πρώτην ἐκκλησίαν, πρὸ τῆς ὁποίας ἔτυχε νὰ διέλθωσι, καὶ ἥτις ἦτο ἀκριβῶς ἐκείνη, εἰς ἣν ἔμελλε νὰ παρασταθῇ ἡ αὐλή.

Ἕνεκα τῆς ἑορτῆς ἡ ἐκκλησία ἦτο μεγαλοπρεπῶς ἐστολισμένη, καὶ ἀκτῖνες τοῦ ἰταλικοῦ ἡλίου εἰσχωροῦσαι διὰ μέσου τῶν χρωματιστῶν ὑάλων τοῦ ιε' αἰῶνος διέδιδον φῶς σοβαρὸν καὶ κατανυκτικὸν ἐπὶ τῶν εὐσεβῶς γονατισμένων πιστῶν. Ἐπὶ ἰδιαιτέρου ὑψώματος ἐστρωμένου διὰ βελούδου καὶ κεκοσμημένου διὰ τῶν βασιλικῶν σημάτων ἵστατο ἡ αὐλή, καταντικρὺ τοῦ μέρους, ὅπερ κατεῖχεν ἡ ὀρχήστρα καὶ οἱ ψάλται.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Βαπτίστος καὶ ὁ Πέτρος εἶχον κατορθώσει νὰ εὕρωσι θέσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ὄργανον ἐξέβαλλε τοὺς πρώτους φθόγγους τοῦ *Κύριε ἐλέησον*. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Βαπτίστος ἐλησμόνησε τὴν κούρασιν καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἡ στήλη πρὸς ἣν ἐπερείδετο. Πᾶσαι αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς λατρείας πομπαὶ εἶχον ἀφανισθῆ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ μία μόνη ἐπεκράτει ἐν αὐτῷ αἴσθησις, ἡ τῆς ἀκοῆς. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Πέτρος περιέφερε πλανώμενα τὰ βλέμματά του ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὁ Βαπτίστος οὐδὲν μὲν ἔβλεπεν, ἤκουε δὲ μόνον τὴν μουσικὴν καὶ τὸ ᾆσμα.

Ἦτο δὲ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν βεβυθισμένος, ὥστε, ὅταν ὁ ἱερεὺς ὕψωσε τὰ ἅγια, ἐλησμόνησε νὰ κλίνῃ τὸ γόνυ, ὅπως πάντες οἱ χριστιανοὶ εἶχον πράξει, καὶ ἐπεπλήχθη διὰ τοῦτο ὑπό τινος παρισταμένης γραίας.

Μάτην ὁ Πέτρος ἔσπρωχνεν αὐτὸν διὰ τοῦ βραχίονος, ἵνα προκαλέσῃ τὴν προσοχήν του εἰς τὰ ἔξοχα ὑποκείμενα, τὰ ὁποῖα εἰσερχόμενα κατελάμβανον κατὰ σειρὰν τὰ προσδιωρισμένα δι' αὐτὰ στασίδια, ὁ Βαπτίστος οὐδὲν ἀπήντα, ἵνα μὴ χάσῃ οὐδὲ μίαν *νόταν* τῆς ἱερᾶς ἐκείνης μουσικῆς, τῆς ὁποίας οἱ ἁρμονικώτατοι φθόγγοι ἐσβέννυντο ὑπὸ τοὺς εὐρεῖς θόλους τῆς ἐκκλησίας. Τέλος εἶχε τελειώσει ἡ λειτουργία, εἶχε παύσει ἡ μουσικὴ καὶ ὁ κόσμος ἤρχισε νὰ ἐξέρχηται, ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν στήλην ἐρειδόμενος, ὄρθιος καὶ ἀκίνητος ὡς ἡ πέτρα, ἀκόμη ἤκουεν. Ἐχρειάσθη δὲ νὰ τὸν σύρῃ ζωηρῶς διὰ τοῦ βραχίονος ὁ Πέτρος, ἵνα τὸν κάμῃ νὰ νοήσῃ ὅτι θὰ ἔμενον πλέον μόνοι οἱ δύο των ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ χωρίον.

Ὁ Βαπτίστος τὸν ἠκολούθησεν, ἀλλ' ἅμα ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ αἰφνίδιος τρόμος τὸν ἔκαμε νὰ φρικιάσῃ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

— Πολὺ κρυώνω, εἶπε μετ' ἀδυνάτου φωνῆς πρὸς τὸν Πέτρον.

— Τώρα θὰ τρέξωμεν καὶ θὰ ζεσταθῇς.

— Ὄχι, δὲν ἠμπορῶ, σοῦ λέγω, ἔχω ῥῖγος, ἄφες με νὰ καθήσω ἐκεῖ εἰς τὸν ἥλιον.

Καὶ ἐκάθησεν· ἀλλὰ τὸ ῥῖγος ἐπετάθη, ἔτρεμον οἱ ὀδόντες του, καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐπεχύθη τόση ὠχρότης, ὥστε τρομάξας ὁ Πέτρος ἐζήτησε βοήθειαν παρὰ τῶν ἐξερχομένων ἀκόμη ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

Έγεινε κύκλος περὶ τὰ δύο παιδία, φιλάνθρωποι δέ τινες ἐσκόπουν νὰ ὁδηγήσωσι παρ' ἑαυτοῖς τὸν Βαπτίστον, ἵνα τῷ παράσχωσί τινα βοήθειαν, ὅτε ἀνὴρ διασχίζων τὸ πλῆθος ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν Πέτρον καὶ λαμβάνων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὠτίου, τὸν ἠρώτησε μετὰ βροντώδους φωνῆς:

— Τί κάμνεις ἐκεῖ σύ;

Ἦτο ὁ πατὴρ τοῦ Πέτρου, ὅστις ἀναγνωρίσας τὸν υἱόν του ἔκαμνε χρῆσιν τῶν πατρικῶν του δικαιωμάτων ἐπιπλήττων τὸν υἱόν του.

Τὸ ταλαίπωρον παιδίον διττῶς τρομασμένον δὲν ἔκρινεν ἁρμοδίαν τὴν στιγμήν, ἵνα δώσῃ λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῆς διαγωγῆς του, ἀλλὰ δεικνύων πρὸς τὸν πατέρα του τὸν Βαπτίστον καθήμενον ὠχρὸν ὡς σινδόνα:

— Πατέρα, τῷ λέγει, περιποιήσου τὸν Βαπτίστον 'ποῦ ἀποθνήσκει.

— Καλὰ λέγεις, ἀπαντᾷ ὁ πατήρ, τώρα τὸν ἀναγνωρίζω, εἶναι ὁ ἀνεψιὸς τῆς γειτόνισσάς μου, φαίνεται ὅτι δὲν 'μπορεῖ μὲ τὰ σωστά του... Περίμενέ με, Πέτρο.

Ἀπεμακρύνθη, μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε μὲ ἁμάξιον, ἔθηκεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ δύο παιδία καὶ μαστιγώσας τὸν ἵππον ἀνεχώρησε διὰ τὸ γωνίον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Βαπτίστος ἦτο κατάκοιτος εἰς τὴν μικράν του κλίνην, ἣν εἶχε τὴν πρωΐαν καταλίπει. Παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του ἐκάθητο ἀπαρηγόρητος ἡ θεία του καὶ ἤκουε τὸν ἰατρὸν λέγοντα:

— Κυρά μου, ἡ ἀσθένεια αὐτὴ θὰ εἶνε σοβαρωτέρα τῆς πρώτης. Ἡ ἀπρονοησία τοῦ ἀνεψιοῦ σας τῷ ἐπέφερε δεινὴν πλευρίτιδα ... μ' ὅλα ταῦτα μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ περιποίησιν ἴσως δυνηθῶμεν νὰ τὸν σώσωμεν. Ἀλλ' ἂς ἀκούσωμεν τί λέγει.

Ὁ Βαπτίστος τῷ ὄντι παρελάλει. Ἡ θεία του καὶ ὁ ἰατρὸς σκυμμένοι ἐπὶ τῆς κλίνης τὸν ἤκουον ψιθυρίζοντα εἶδός τι ᾄσματος, οὗτινος τὸ μέλος συχνάκις διεκόπτετο ὑπὸ τῆς κραυγῆς:

— Θεέ μου, πόσον εἶναι ὡραῖον!

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὕρισκεν ὡραῖον ὁ Βαπτίστος, ἦτο ἡ μουσικὴ τοῦ Παλεστρίνα, ἣν εἶχεν ἀκούσει εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅπου εἶχον ἐκτελέσει τὴν περίφημον τοῦ μουσουργοῦ τούτου λειτουργίαν, τὴν γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Λειτουργία τοῦ Πάπα Μαρκέλλου*. Τὴν μουσικὴν ταύτην ἀκούων, ὅπως ἀνέκραξέ ποτε ὁ Κορρέγιος ἐνώπιον μιᾶς εἰκόνος τοῦ Ῥαφαήλου:

— Καὶ ἐγὼ θὰ γείνω ζωγράφος!

Οὕτως ἀνεκραύγασε καὶ ὁ Βαπτίστος, ὃν εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ὀνομάζωμεν *Περγολέσην*:

— Καὶ ἐγὼ θὰ γείνω μουσουργός!

Β'.

Μετὰ δεκαπέντε ἔτη, ὡραίαν τινὰ ἑσπέραν τοῦ Ἀπριλίου καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ, ἔνθα ὡς ἐκ τῆς ἀπρονοησίας του ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀποθάνῃ, ὁ Βαπτίστος Περγολέσης ἐκάθητο πρὸ κλειδοκυμβάλου, ὅπερ ἀντήχει ὑπὸ τοὺς δακτύλους του· ἐνίοτε διεκόπτετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μέλους καὶ ἐξ ἀνυπομονησίας ἐκρότει τὸν πόδα ὡς ἂν ἐζήτει τι. Ὁ μουσουργὸς συνέθετε.

Ἡ κρυφία ἐκείνη φωνή, ἥτις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Νεαπόλεως τῷ εἶχεν ἀποκαλύψει ὅτι εἶναι μουσικός, δὲν εἶχε ψευσθῆ, καὶ ὅταν ὁ Βαπτίστος, σωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος ἐκ τῆς δεινῆς πλευρίτιδος, ἠρωτήθη ὑπὸ τῶν συγγενῶν τί στάδιον ἤθελε νὰ ἀκολουθήσῃ, εὐτόλμως ἀπεκρίθη:

— Θέλω νὰ γείνω μουσικός.

Προσεπάθησαν νὰ καταπολεμήσωσι τὴν φυσικὴν κλίσιν τοῦ νέου, ἀλλ' ἐκεῖνος τοσοῦτον ἐπέμεινεν, ὥστε ἠναγκάσθησαν δεκατριῶν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὄντα νὰ τὸν ἐγγράψωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ὠδείου τῶν ἀπόρων παίδων τῆς Νεαπόλεως. Ἡ φύσις τῷ εἶχε δωρήσει πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀδύνατον εἶναι ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποκτήσῃ ἄνευ αὐτῆς ὅσῳ καὶ ἂν μοχθήσῃ, τὴν μεγαλοφυΐαν. Αἱ πρόοδοι αὐτοῦ ὑπῆρξαν γοργόταται, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ Βαπτίστος ἀπελύετο τοῦ Ὠδείου καὶ ἐπορεύετο πρὸς πάντας κατὰ διαδοχὴν τοὺς ἐξόχους τῆς Ἰταλίας μουσικούς, ἵνα τελειοποιηθῇ εἰς τὴν τέχνην.

Ἦτο εἴκοσιν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὅτε ἐδιδάχθη ἐν Ῥώμῃ τὸ πρῶτόν του μελόδραμα, ὅπερ δὲν ἐπέτυχε μὲν ἐντελῶς, ἀλλ' ὁπωσδήποτε περιεῖχε μέρη λαμπρότατα. Μετὰ ζέσεως πολλῆς ἐπιδοθεὶς καὶ πάλιν εἰς ἀδιάκοπον ἐργασίαν, θαυμασίως ἐπέτυχε μελοποιήσας τὴν *Ὀλυμπιάδα*, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Περγολέση ἐγένετο γνωστὸν καθ' ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν. Τὰ ἱερὰ αὐτοῦ συνθέματα τοσοῦτον ἤρεσαν εἰς τὸν Πάπαν, ὥστε οὗτος ἐκάλεσε τὸν νεαρὸν μουσουργὸν εἰς τὸ Βατικανὸν καὶ τῷ παρήγγειλε νὰ μελοποιήσῃ τὸ **Stabat mater**, ἵνα ψαλῇ τὴν μεγάλην παρασκευήν.

Ὁ Περγολέσης ἐζήτησε τριῶν μηνῶν προθεσμίαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, ἐπορεύθη δὲ ἵνα ἐργασθῇ εἰς τὸν οἰκίσκον ἐκεῖνον, ὃν κατῴκει παῖς ὤν, καὶ ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐξαδέλφην του Μαρίαν ἀπὸ καιροῦ ἤδη νυμφευμένην. Ἀλλ' ἤδη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ παραδώσῃ τὸ ἔργον του εἰς τὸν Πάπαν, ἐπλησίαζε, καὶ ὁ Περγολέσης οὐδεμίαν *νόταν* εἶχεν ἀκόμη καταστρώσει, διότι ὅ,τι καὶ ἂν ἐποίει τῷ ἐφαίνετο κατώτερον τοῦ θέματος. Καθ' ἣν στιγμὴν τὸν εὑρίσκομεν πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου του, ἤρκει νὰ ῥίψῃ τις ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ μετώπου του τοῦ φωτιζομένου ὑπὸ τῆς ὠχρᾶς λάμψεως κρεμαστοῦ λύχνου, ἵνα μαντεύσῃ ὁποῖον ἐπίμονον θάρρος καὶ ὁποία θέλησις ἰσχυρὰ ἐχρειάσθη νὰ τὸν βοηθήσῃ ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ σκοπούμενον. Ὁ Περγολέσης ἦτο τριακοντατριῶν μόνον ἐτῶν καὶ ὅμως τὸ πρόσωπόν του εἶχε προώρως ῥυτιδωθῆ καὶ εἶχε κυρτωθῆ τὸ σῶμά του. Τὸν εἶχον οὕτω καταστή-

σει γέροντα πρὸ τῆς ὥρας οἱ ἐνδελεχεῖς τῆς μελέτης πόνοι.

«Ὄχι, ἔλεγε μετὰ ταραχῆς βηματίζων ἐν τῷ δωματίῳ του, ὄχι ἡ μουσικὴ αὕτη δὲν ἐκφράζει τίποτε, εἶναι πολὺ ἠχηρά, ἐν ᾧ ἐδῶ χρειάζεται ἁπλότης καὶ μελαγχολία». Ἐκάθησε πάλιν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκτελῇ νέον μέλος, ψιθυρίζων «**Stabat mater dolorosa**».

«Ψυχρόν, πολὺ ψυχρόν, ἀνέκραξεν αἴφνης κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ὀργάνου, τί νὰ κάμω; Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔχομεν μεγάλην παρασκευήν, ἕως τότε δὲν θὰ κατορθώσω τίποτε, τί θὰ εἴπῃ ἡ Ἁγιότης του; πῶς θὰ τολμήσω νὰ πορευθῶ πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην; Καὶ ἔπειτα ὁποία ἀφορμὴ χαρᾶς διὰ τοὺς ἀντιζήλους μου! . . . Ἀλλ' ὄχι, δὲν θὰ χαρῶσιν . . . Ἐμπρός, ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου ἐξαρτᾶται ἡ καλλιτεχνική μου φήμη». Καὶ πάλιν ἐκάθησε μετὰ νέας ζέσεως πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Μετὰ μικρὸν ἐνόμισεν ὅτι εὗρε τὸ ζητούμενον, καὶ παρασυρόμενος ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς συνθέσεως ἤρχισε νὰ ᾄδῃ γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, ἔπειτα ὡς νὰ εἶχεν ἐνθυμηθῇ τι, ἔπαυσε, λέγων:

«Ἀλλὰ τί κάμνω; λησμονῶ ὅτι τὸ τέκνον τῆς Μαρίας εἶναι ἀσθενές, θὰ τὸ ἐξυπνήσῃ ὁ θόρυβος οὗτος...» καὶ κατεβίβασε τὴν φωνήν του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν τὸν εὐχαρίστησεν ἡ ἐργασία του, ἔκλεισε τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἐψιθύρισεν:

«Ὄχι, ὄχι, δὲν ἔκαμα τίποτε, χρειάζεται ἡσυχία καὶ ὄχι θόρυβος, δὲν χρειάζονται φθόγγοι ἀλλὰ δάκρυα.

«Ὦ Ῥαφαήλ, ὦ Ῥοῦβενς, ὦ Μιχαὴλ Ἄγγελε! ἀνέκραξε, πῶς κατωρθώσατε νὰ εἰκονίσητε μετὰ τόσον τρομερᾶς ἀληθείας τὸν ὑπέρτατον πόνον τῆς Παναγίας θρηνούσης τὸν ἐσταυρωμένον υἱόν της; Πῶς κατεστήσατε τόσον ἀληθινήν, τόσον συγκινητικήν, τόσον τρομερὰν τὴν σκηνὴν ἐκείνην τῆς μητρικῆς ἀπελπισίας! Ποῦ λοιπὸν τὴν ηὕρατε ἐκείνην τὴν ἀπελπισίαν, ποῦ τὰ ηὕρατε ἐκεῖνα τὰ δάκρυα; Σεῖς, ἄνδρες ἔξοχοι, ἐζωγραφήσατε τὸ **Stabat mater**, καὶ ἐγὼ ἀδυνατῶ διὰ τοῦ ᾄσματος νὰ τὸ παραστήσω! Ποῦ θὰ εὕρω τέσσαρας λέξεις, αἱ ὁποῖαι νὰ φέρωσι τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀκροατῶν, ὅπως ἡ θλῖψις τῆς Παναγίας κάμνει σχεδὸν νὰ κλαίωσιν ἐκείνους, οἵτινες θαυμάζουσι τὰς εἰκόνας σας! Ὦ! ἡ ἔμπνευσις, ἡ ἔμπνευσις πότε θὰ μοὶ ἔλθῃ!»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἤρχισε νὰ ἀπαγγέλλῃ τὸν ὕμνον ὅλον, **Stabat mater dolorosa**, ὡς ἂν ἐπεζήτει νὰ τῷ ἐμπνεύσωσι τὸ μέλος αἱ λέξεις τοῦ ὕμνου. Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε, ἤρχισε νὰ σκέπτηται καὶ ἔμελλε πάλιν νὰ καθήσῃ εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ὅτε ἤκουσεν αἴφνης βήματα εἰς τὴν κλίμακα. Ἦτο ὁ σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης του, ὅστις ἀνέβαινεν· εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ λέγει πρὸς τὸν Περγολέσην μετὰ φωνῆς, ἣν ἡ συγκίνησις εἶχεν ἀλλοιώσει:

— Βαπτίστε, Βαπτίστε, καταίβα γρήγορα, ἡ κόρη μου ἀποθνήσκει!

Ὁ Περγολέσης οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἠκολούθησεν ἐν σιγῇ τὸν δυστυχῆ πατέρα.

Ἅμα ἐπλησίασεν εἰς τὸ λίκνον τοῦ παιδίου, ἓν μόνον πρᾶγμα τῷ ἐνεποίησεν αἴσθησιν, ἡ ἐξαδέλφη του Μαρία, ἥτις εἶχε ῥιφθῇ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἰατροῦ καὶ τῷ ἔλεγε μὲ φωνὴν ξηρὰν καὶ βραχεῖαν, ἀλλ' ἥτις ἀπετύπωνεν ὁλόκληρον τὴν μητρικὴν θλῖψιν καὶ τὴν μέριμναν:

— Δὲν θὰ τὴν σώσῃς, ἰατρέ μου, δὲν εἶναι ἀλήθεια; δὲν θὰ γείνῃ καλά;

Ὁ ἰατρὸς μετὰ λύπης ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ κύψας πρὸς τὸ ὠτίον τοῦ Περγολέσῃ τῷ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Ὅλαι αἱ μητέρες τοιαῦται εἶναι, δὲν ἠμποροῦν νὰ φαντασθῶσιν ὅτι εἶναι δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ τὸ τέκνον των . . . Τὸ κοράσιον αὐτὸ δὲν ἔχει παρὰ δέκα λεπτῶν ζωὴν τὸ πολύ.

Ἡ Μαρία εἶχεν ἐκλάβει τὸ κίνημα τοῦ ἰατροῦ ὡς σημεῖον ἐλπίδος, καὶ σχεδὸν μετὰ μειδιάματος ἐπορεύθη καὶ πάλιν πρὸς τὸ τέκνον της, ἀλλ' ὅτε τὰ χείλη της ἤγγισαν τὸ μέτωπον τῆς μικρᾶς, ἐνόησεν ὅτι τὸ μέτωπον ἐκεῖνο ἦτο ψυχρὸν . . . ἡ μικρὰ εἶχεν ἀποθάνει.

Ἡ μήτηρ μίαν μόνην ἀφῆκε φωνὴν καὶ ἔπεσεν ὑπτία· ὁ ἰατρὸς τῇ παρέσχε πᾶσαν βοήθειαν, ἵνα συνέλθῃ, καὶ ὄντως κατὰ μικρὸν ἤρχισε νὰ συνέρχηται. Πλησιάσασα δὲ πρὸς τὸ λίκνον ἔλαβεν ἐντὸς τῶν χειρῶν της τὰς μικρὰς χεῖρας τῆς νεκρᾶς κόρης ὡς διὰ νὰ τὰς θερμάνῃ. Ὁ ἰατρὸς παρηγόρει τὸν πατέρα, κλαίοντα εἰς μίαν γωνίαν, ὁ δὲ Περγολέσης οὐδὲν ἔλεγε, ἀλλ' ἦτο βαρυαλγής, ἵστατο ἀκίνητος καὶ εἶχε τὰ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῆς Μαρίας.

Αἴφνης ἡ Μαρία, ἥτις, ὡς ὁ ἰατρὸς τὸ εἶχεν εἴπει, δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν θάνατον τῆς κόρης της, ἐπείσθη τέλος περὶ τῆς τρομερᾶς ἀληθείας ἅμα εἶδεν ἀμαυρωθέντας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδίου καὶ ᾐσθάνθη τὰ μικρά του δάκτυλα τὰ ἤδη παγωμένα νὰ γίνωνται ἄκαμπτα ἐντὸς τῶν χειρῶν της.

— Παιδί μου, παιδί μου, ἀνεκραύγασε τότε ὀλοφυρομένη, παιδί μου, Μαριέττα μου!

Καὶ ὁ πόνος τῆς ταλαιπώρου μητρὸς κατέστη τότε τόσον σπαρακτικός, ὥστε ὁ ἰατρὸς δὲν ἔκρινε φρόνιμον νὰ τὴν ἀφήσῃ ἐπὶ πλέον ἐν τῷ δωματίῳ καὶ διὰ τῆς βίας ἠθέλησε νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ πτώματος· ἀλλὰ μάτην! τόσον ἰσχυρῶς εἶχε προσκολληθῇ πρὸς αὐτό, ὥστε ἐκεῖνος ἐτράπη εἰς τὸ νὰ παρηγορήσῃ τὸν σύζυγον.

Ὁ Περγολέσης ἦτο πάντοτε ἀκίνητος, οἱ ὀφθαλμοί του μόνον, ὡσαύτως ὑγροί, ἔλαμπον ὑπὸ λάμψεως παραδόξου. Ἀφ' οὗ μετὰ πόνου εἶχε παρατηρήσει τὴν ὀδυνηρὰν σκηνήν, ἔνθα οἱ ὀλο-

φυρμοὶ τῆς μητρὸς εὕρισκον ἀντήχησιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ καρδίᾳ, ᾐσθάνθη αὐξομένην τὴν συγκίνησίν του μέχρι τοιούτου βαθμοῦ, ὥστε, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς καλλιτέχνας, ἡ ἔμπνευσις ἐκείνη, ἣν μάτην ἐπεζήτει πρὸ μιᾶς ὥρας, τῷ ἐγεννήθη τώρα μόνη της καί, ὅπως καὶ τοῦτο συμβαίνει, ὑπῆρξε τόσον ἰσχυρά, ὥστε κατέπνιξε τὸ ἄλλο αἴσθημα, ὅπερ τὴν εἶχε παραγάγει. Ὁ Περγολέσης λοιπὸν ἐπέβαλλε σιγὴν εἰς τὴν λύπην του ἵνα μὴ χάσῃ τίποτε ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς εἰκόνος, ἣν εἶχεν ἐνώπιόν του, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ταῦτα ἐτελοῦντο, τῷ ἐφαίνετο ὡς τις Γολγοθᾶ, ἔνθα ἡ Μαρία σκυμμένη καὶ ὀλοφυρομένη ἐπὶ τοῦ λίκνου τῆς θυγατρός της, ἦτο αὐτὴ ἡ Παναγία ῥαίνουσα διὰ τῶν δακρύων της τὸ μεμωλωπισμένον σῶμα τοῦ ἐσταυρωμένου Υἱοῦ της.

Τὸ Stabat mater ἦτο λοιπὸν ὡς ἐν εἰκόνι ἐνώπιόν του, τὸ παρετήρει ἵνα τὸ καταστήσῃ κτῆμα τῆς ψυχῆς του, ὁ ἄνθρωπος ὑπεχώρησεν εἰς τὸν καλλιτέχνην. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παρουσία του ἦτο πλέον ἐκεῖ περιττή, ἐπωφελήθη μίαν στιγμήν, καθ' ἣν ἡ Μαρία ἦτο κάπως ἡσυχωτέρα, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μόλις εἰσῆλθεν εἰς αὐτό, ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου του, διότι ἐκόχλαζεν ἡ ἔμπνευσις ἐν τῇ κεφαλῇ του· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἐναποθέσῃ τὴν χεῖρά του ἵνα κάμῃ ἀρχὴν ἐκτελέσεως, φωνὴ γοερὰ τῆς δυστυχοῦς μητρὸς περιῆλθεν ἀπὸ τοῦ κάτω πατώματος ἕως εἰς τὰς ἀκοάς του.

— Ὄχι, εἶπεν ἐγειρόμενος, ὄχι ἐδῶ, θὰ ἦτο ἱεροσυλία. Ταλαίπωρον πλάσμα, δὲν θὰ σοὶ λείψουν τὰ δάκρυα, καὶ ὁ καλλιτέχνης ἐσπόγγιζε τὰ δάκρυά του, τὰ ὁποῖα ἔρρεον ἀφθόνως, λαμβάνων δὲ ὑπὸ μάλης βάρβιτον κατέβη εἰς τὸν κῆπον καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπομεμακρυσμένον παράπηγμα· ἐκεῖ δέ, ἐν τῷ μέσῳ γαληνιαίας νυκτός, ὑπὸ τὸν ἔναστρον οὐρανόν, ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του εἰς τὸν ὁρίζοντα τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως καὶ τὸ μαῦρον διάγραμμα τοῦ Βεσουβίου, ἤρχισε τὴν μελοποίησιν.

Ὁ ἄνεμος τῆς νυκτὸς ἔφερε τοὺς ὀλοφυρμοὺς τῆς Μαρίας ἕως εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ Περγολέσης μὲ τὴν κεφαλὴν φλεγομένην ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς αὔρας, ἔκαμνε καὶ αὐτὸς τὴν βάρβιτόν του νὰ ὀλοφύρεται ὑπὸ τὰ γοητευτικὰ κρούσματα τοῦ πλήκτρου.

Ἅμα ἐτελείωσε τὸν πρώτην στροφὴν τοῦ ὕμνου, τὴν ἔψαλε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, ἵνα μόνος του αἰσθανθῇ ὁποίαν ἐντύπωσιν ἤθελε προξενήσει τὸ ἔργον του· τόνοι τινὲς ἠκούσθησαν ὑπό τινων γειτόνων, οἵτινες, ἔχοντες ἤδη μάθει τὸν θάνατον τῆς μικρᾶς Μαρμέττας, ἐνόμισαν ἀκούοντες τὸ ᾆσμα ἐκεῖνο, τόσον ἦτο ὡραῖον, ὅτι ἤκουον τοὺς ἀγγέλους ἐλθόντας, ἵνα παραλάβωσιν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

Περὶ μέσας τὰς νύκτας, ὁ Περγολέσης ἠναγκάσθη νὰ παύσῃ· τὸ ψῦχος τὸν εἶχε καταλάβει, αἱ χεῖρές του ἔτρεμον καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κρατῇ τὸ πλῆκτρον.

— Θὰ τελειώσω αὔριον, εἶπε.

Καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν οἰκίσκον. Διερχόμενος πρὸ τοῦ δωματίου τῆς νεκρᾶς κόρης ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐψιθύρισε:

— Δυστυχὴς μήτηρ! ταλαίπωρον παιδίον!

Ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια μόλις ἠδυνήθη νὰ καταγράψῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου, τὰ μέλη τὰ ὁποῖα εἶχε συνθέσει· ῥῖγος παγετῶδες διέτρεχεν ὅλον του τὸ σῶμα· ὅθεν μόλις ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν ταύτην κατεκλίθη.

— Εἶναι ἡ συγκίνησις καὶ ὁ κόπος, ἐσκέφθη. Ἡ ἐξαδέλφη θὰ μὲ συγχωρήσῃ ὅτι δὲν καταβαίνω κάτω. . . καὶ ἔπειτα πρὸς τί αἱ παρηγορίαι; Θὰ μ' ἀκούσῃ ἡ ἀπελπισία της;

Καὶ ἀπεκοιμήθη ψιθυρίζων:

— **Stabat mater dolorosa.**

Γ'

Τρεῖς ἡμέρας ἀφ' οὗ εἶχον θάψει τὸ τέκνον τῆς Μαρίας, ἐσκάπτετο καὶ ὁ τάφος τοῦ Περγολέση. Καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ κρύους ἐν ᾧ εἰργάζετο εἰς τὸ παράπηγμα, ἐνόσησεν ὑπὸ πλευρίτιδος ὁμοίας πρὸς ἐκείνην, ἣν εἶχε πάθει πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ ἀπέθανεν ἐργαζόμενος εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ θάνατος τῷ εἶχεν ἐμπνεύσει.

Τὴν μεγάλην παρασκευὴν τῆς ἐπομένης ἑβδομάδος τὸ Stabat mater τοῦ Περγολέση ἐξετελεῖτο εἰς τὸ Σιξτινὸν παρεκκλήσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ. Πέτρου ἐν Ῥώμῃ.

Σ***

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 770.

Ἀλλ' εἰς τὴν ἀγαθοποιὸν ταύτην ἐπιρροὴν ἡ κυρία Βωμπὲρ δὲν ἐβράδυνε νὰ προσθέσῃ καὶ ἄλλην, βραδύτερον μὲν ἐπενεργοῦσαν, ἀλλὰ μυστηριώδη, ἐπιρροήν, ἣν ὁ Σταμπλὴ ὑπέστη χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ τὴν ἐννοήσῃ. Διότι ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀφοῦ ἔλαβεν, οὕτως εἰπεῖν, κατοχὴν τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, κατήντησε νὰ ἐξουσιάσῃ καὶ τὸ πνεῦμά του, καὶ νὰ μεταπλάττῃ αὐτὸ κατὰ τὸ δοκοῦν, ὡς εἰ ἦτο κηρὸς μαλακός. Προσεπάθησε δέ, καὶ τὸ κατώρθωσε, νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος πάσης ἰδέας ἀποκτηθείσης διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἐπέτυχε διὰ μυρίων περιστροφῶν νὰ τὸν συμβιβάσῃ μετὰ τοῦ παρελθόντος ἐκείνου, τοῦ ὑποδουλώσαντος αὐτόν, καὶ ταὐτοχρόνως νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ ἀποστροφὴν πρὸς τὰς φιλελευθέρους ἀρχάς, αἵτινες τὸν εἶχον χειραφετήσει. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐπανέφερεν αὐτὸν βαθμηδὸν εἰς τὸ σημεῖον, ἀφ' οὗ εἶχεν ἀναχωρήσει, καὶ ἔκαμεν αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ, χωρὶς κἂν νὰ τὸ ἐννοήσῃ, τὸ ἔνδυμα τοῦ δουλοπαροίκου, ὅπερ εἶχον φέρει οἱ πατέρες του. Ταὐτοχρόνως τὸ ὄνομα

τοῦ μαρκησίου Λασεγλιὲρ καὶ τῆς θυγατρός του ἐπανήρχετο εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ὁμιλίας, ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης ἐπιφυλάξεως, ὥστε οὐδόλως ἐφόβιζε τὸν Σταμπλῆ, ὅστις κατήντησε μάλιστα νὰ συμπαθήσῃ πρὸς τὴν τύχην τῆς νεαρᾶς Ἑλένης, ἣν ἡ κυρία Βωμπὲρ δὲν ἀπηύδα περιγράφουσα ὡς τὴν ζῶσαν εἰκόνα τῆς μητρός της. Εἶχε τὴν αὐτὴν χάριν, τὰ αὐτὰ θέλγητρα, τὴν αὐτὴν ἀγαθότητα· ὁ δὲ Σταμπλῆ ἀπεφαίνετο καὶ αὐτός, ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ θὰ ἦτο ἄγγελος ἀληθῶς. Ἀλλ' εἰσέτι διετήρει προκατάληψίν τινα κατὰ τοῦ μαρκησίου· διὸ ἡ κυρία Βωμπὲρ ἠσχολήθη μεθ' ὑπομονῆς ἵνα καταπνίξῃ τὸ λείψανον ἐκεῖνο τῶν ἰδεῶν τοῦ 1793. Ἡ ἐναντιότης, ἔλεγεν, εἶναι μάθημα ὠφελιμώτατον, τὸ καθ' αὐτὴν δὲ ἐκολακεύετο, ὅτι πολλὰ εἶχε μάθει καὶ πολλὰς εἶχεν ἀποβάλει ἐκ τῶν προτέρων ἰδεῶν, καί, ἐὰν τὴν ἤκουέ τις, ὁ κύριος Λασεγλιὲρ εἶχε γείνει ἐν τῇ ἐξορίᾳ τὸ πρότυπον πασῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ ὁ μαρκήσιος ἐκεῖνος, ὁ τόσον ὑπερήφανος, ἤθελε θεωρήσει νῦν τιμήν του νὰ θλίψῃ τὴν χεῖρα τοῦ παλαιοῦ ἐνοικιαστοῦ του καὶ ν' ἀποκαλέσῃ αὐτὸν φίλον του. Καὶ ὁ Σταμπλῆ δ' ἀπήντα, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἤθελε θεωρήσει τοῦτο μεγίστην του τιμήν.

Παρῆλθον οὕτω μῆνες ἐν τῇ στενῇ καὶ γλυκείᾳ ἐκείνῃ φιλίᾳ, εἰς ἣν ὁ Ῥαοὺλ δὲν ἀνεμιγνύετο ποσῶς· διότι ὁ νεανίας ἦτο μελαγχολικὸς καὶ ἐπεζήτει τὴν μόνωσιν. Ἀλλ' ἐνῷ ταῦτα συνετελοῦντο ἀθορύβως εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Κλαίν, ἡ μάχη τοῦ Βατερλῶ ἔθεσε τέρμα εἰς τὸ μέγα ἐπικὸν ποίημα τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ καιρὸς λοιπὸν κατηπείγε, καὶ ὁ μαρκήσιος Λασεγλιὲρ εἴς τινα ἐπιστολήν του κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ληφθεῖσαν, βέβαιος ὢν εἴπερ ποτὲ ὅτι ἡ πτῶσις τοῦ Ναπολέοντος ἔμελλε κατ' ἀνάγκην νὰ συνεπιφέρῃ τὴν πτῶσιν τοῦ Σταμπλῆ, καὶ ὅτι ἡ πρώτη πρᾶξις τῶν Βουρβώνων, μετὰ τὴν ὁριστικὴν ἐπάνοδον αὐτῶν εἰς Γαλλίαν, ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἀποκαταστήσωσι τοὺς ἐξορίστους εἰς τὰς ἰδιοκτησίας των, ὑπενθύμιζε γενναίως εἰς τὴν παλαιὰν αὐτοῦ φίλην τὴν συμφωνίαν των τοῦ νὰ νυμφεύσωσιν ἡμέραν τινὰ τὴν Ἑλένην μετὰ τοῦ Ῥαούλ. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἔκρινε λοιπὸν φρόνιμον νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν λύσιν τῆς μικρᾶς ἐκείνης κωμῳδίας, ἧς τὸ μυστικὸν αὐτὴ μόνη κατεῖχεν.

Ἐν τούτοις αἱ μετὰ τοῦ χωρικοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ μεγάρου σχέσεις της ἦσαν, ὡς δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ, ἀντικείμενον γενικῆς ἀπορίας. Αἱ δὲ κατηγορίαι καὶ αἱ συκοφαντίαι δὲν ἔλειψαν οὐδὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην· διότι πάντες ἐξεπλήττοντο καὶ ἠγανάκτουν βλέποντες τὴν φίλην τῶν Λασεγλιὲρ συνδεδεμένην μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀπογυμνώσαντος αὐτούς. Φήμη δὲ διέτρεχεν ὅτι αὕτη ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ νυμφευθῇ τὸν Σταμπλῆ. Καὶ ἡ μὲν ἀριστοκρατία ἐφώναζεν ὅτι τοῦτο ἦτο προδοσία, οἱ δὲ ἄλλοι τῶν κατοίκων ἐθεώρουν τοῦτο σκανδαλῶδες. Ἀλλ' ἡ βαρωνίς, εἴτε διότι ἠγνόει τὰ λεγόμενα, εἴτε διότι τῇ ἦτο ἐντελῶς ἀδιάφορον, προέβη εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς μέχρι τοῦδε χωρὶς νὰ δώσῃ οὐδεμίαν προσοχὴν εἰς ὅσα ἐλέγοντο. Αἴφνης ὅμως ἐφάνη εἰς τὸν Σταμπλῆ ὅτι ἀπό τινος καιροῦ ἡ βαρωνὶς ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν μετὰ ψυχρότητος καὶ δὲν τῷ ἐδείκνυε πλέον τὴν φιλίαν ἐκείνην, ἥτις καθίστα αὐτὸν τόσον εὐτυχῆ καὶ τόσον ὑπερήφανον.

Κατ' ἀρχὰς εὑρισκόμενος μετὰ τῆς βαρωνίδος ᾐσθάνθη στενοχωρίαν τινὰ ἀόριστον, ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ψυχρότης ἐκείνη καθίστατο ὁσημέραι μεγαλειτέρα, ἤρχισε σπουδαίως νὰ ἀνησυχῇ· ἀληθῶς δὲ ἡ κυρία Βωμπὲρ δὲν ἦτο πλέον ἡ αὐτή· καὶ προσεπάθει μὲν νὰ κρύψῃ τὴν μεταβολήν, τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην, ἀλλὰ ψυχὴ τόσον εὐαίσθητος καὶ τρυφερά, ὅσον ἦτο ἡ τοῦ Σταμπλῆ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαπατηθῇ. Ὑπέφερε λοιπὸν ἐν σιγῇ καὶ τὸ πόσον ὑπέφερε δὲν δύναται νὰ περιγραφῇ· διότι εἶχε στρέψει πρὸς τὴν βαρωνίδα ὅλην αὐτοῦ τὴν ἀγάπην, ἡ δ' ἀγάπη ἐκείνη ἐπλήρου τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ζωήν του ὁλόκληρον. Ἐν τούτοις τὸ σέβας ἀνεχαίτισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺ νὰ ὁμιλήσῃ, καὶ μόνον ἑσπέραν τινὰ εὑρὼν τὴν κυρίαν Βωμπὲρ πλέον τοῦ συνήθους ψυχράν, πλέον σοβαράν, πλέον βεβιασμένην εἰς τοὺς τρόπους της, ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχίαν του μὲ τρόπον ἀδιάκριτον ἴσως, ἀλλὰ συγκινητικόν. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐφάνη ὅτι συνεκινήθη ἀλλ' ἔμεινεν ἄκαμπτος.

— Τί τρέχει, κυρία; προαισθάνομαι μεγάλην συμφοράν.

Ἡ κυρία Βωμπὲρ μόλις ἀπεκρίθη· ἀλλ' ὅτε ὁ Σταμπλῆ ἀπεχαιρέτησεν αὐτήν, αὕτη λαβοῦσα τὰς δύο του χεῖρας, τὰς ἔθλιψε μεταξὺ τῶν ἰδικῶν της μετὰ τοσαύτης τρυφερότητος, ὥστε τοῦτο ἐπηύξησεν ἔτι περισσότερον τὸν τρόμον τοῦ γέροντος.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Σταμπλῆ περιεπάτει εἰς τὸν κῆπόν του τεταραγμένος ἀκόμη ἐκ τῆς προτεραίας, ὅτε τῷ ἔφερον ἐπιστολὴν τῆς κυρίας Βωμπὲρ· θορυβηθεὶς μᾶλλον ἢ κολακευθεὶς ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης τιμῆς, τὴν ἤνοιξε μὲ χεῖρα τρέμουσαν καὶ κλαίων ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς·

«Προησθάνεσθε μεγάλην συμφοράν, τὸ προαίσθημά σας ἐκεῖνο ἦτο πραγματικόν· ἂν δὲ καὶ σεῖς μέλλετε νὰ ὑποφέρετε ὅσον καὶ ἐγώ, ἡ συμφορὰ αὕτη εἶναι μεγάλη ἀληθῶς. Δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους, διότι οὕτω θέλει ὁ κόσμος. Ἐὰν αἱ κακολογίαι προσέβαλλον μόνον ἐμέ, ἤθελον μετὰ χαρᾶς τὰς ὑποφέρει· ἀλλ' ἔχω υἱὸν καὶ ὀφείλω νὰ ἐπιβάλω εἰς ἐμαυτὴν θυσίας, εἰς ἃς ποτὲ δὲν ἤθελον ὑποβληθῆ χάριν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐννοήσατε λοιπὸν ὁποία τις ἀνάγκη μᾶς χωρίζει καὶ παρηγορηθῆτε σκεπτόμενος, ὅτι ἡ θλῖψις ὑμῶν δὲν εἶναι μεγαλειτέρα τῆς ἐμῆς.

»Ἡ ἀγαπῶσα ὑμᾶς

»**Βαρωνὶς δὲ Βωμπὲρ**».

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σταμπλῆ τοῦτο μόνον ἐνόησεν, ὅτι ἔχανε τὴν μόνην εὐτυχίαν, ἣν εἶχεν ἐν τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ἀναγνοὺς καὶ δεύτερον τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, ᾐσθάνθη ἐπαναπιπτούσας κατ' αὐτοῦ ὅλας τὰς

αράς, όλας τας ύβρεις, όλας τας περιφρονήσεις, από των οποίων επί τοσούτον χρόνον τον είχε προφυλάξει η φιλία της κυρίας Βωμπέρ. Είδε τότε εαυτόν βυθισμένον βαθύτερον ή πρότερον εντός του βαράθρου της μονώσεως, και ενόμισεν ότι απώλεσε και δεύτερον ήδη τον Βερνάρδον του· διότι δεν έπασχε μόνον ένεκα της αγάπης, ης εστερείτο, αλλά και διότι η αγάπη εκείνη είχε καταστή αυτώ έξις. Πώς ήθελε διέλθει εις το έξης τας ημέρας και τας εσπέρας του; Πού ήθελε στρέψει την καρδίαν και τα βήματά του; Ουδαμού· η ζωή ουδένα σκοπόν είχε του λοιπού δι' αυτόν, και πέριξ του δεν έβλεπεν ει μη την εγκατάλειψιν, την μόνωσιν, την απέραντον τέλος έρημον. Εν τη απελπισία του έλαβε την οδόν την άγουσαν εις Βωμπέρ.

— Κυρία, εφώνησεν εισερχόμενος εις την αίθουσαν, ένθα η βαρωνίς ευρίσκετο μόνη. Κυρία, τί σας έκαμα; Κατά τί εφάνην ανάξιος της υπολήψεώς σας; Διατί να μοι τείνητε την χείρά σας εάν εμέλλατε αργότερον να την αποσύρητε; Διατί με εκαλέσατε, εάν εμέλλατε να με διώξητε ασπλάγχνως; Διατί με εξεβάλετε από της στενοχωρίας μου, εάν εμέλλατε να με βυθίσητε πάλιν εντός αυτής. Ιδέτε· είμαι γέρων και αι ημέραι μου είναι ολίγαι, δεν ηδύνασθε να περιμείνητε ολίγον; Δεν θα ζήσω πολύν καιρόν ακόμη.

Η κυρία Βωμπέρ προσεπάθησε κατ' αρχάς να τον καθησυχάση, διαβεβαιούσα αυτόν περί της αγάπης της και αποτείνουσα αυτώ μυρίους τρυφερούς λόγους. Ότε δε είδεν αυτόν ησυχώτερον, προσεπάθησε να του υποδείξη τους σοβαρούς λόγους, διά τους οποίους ενέδωκε· τούτο δ' έπραξε μετά πολλής μεν κατά το φαινόμενον επιφυλάξεως και πολλής λεπτότητος, πράγματι όμως εκάστη λέξις αυτής εισήρχετο ως λεπίς ξίφους εις την καρδίαν του ατυχούς Σταμπλή, και μόνη η υπερηφάνεια εκράτησε και εστήριξεν αυτόν.

— Έχετε δίκαιον, κυρία, είπεν εγειρόμενος· εγώ είμαι ανόητος. Απομακρύνομαι λοιπόν χωρίς να παραπονεθώ, αλλ' ενθυμήθητε μόνον, κυρία, ότι ουδέποτε ήθελον τολμήσει να προκαλέσω την τιμήν, ην σεις η ιδία μοι εκάμετε. Ενθυμήθητε ότι δεν σας ηπάτησα, αλλ' ότι την ημέραν, καθ' ην το πρώτον σας απήντησα, εγώ ο ίδιος σας κατήγγειλα τας ύβρεις και τας συκοφαντίας, ας ο κόσμος επεσώρευε κατά της κεφαλής μου.

Ταύτα ειπών, προυχώρησε με βήμα ευσταθές προς την θύραν· αλλά καταβληθείς υπό της προσπαθείας ην έκαμεν, όπως κρατήση την αξιοπρέπειάν του, έπεσεν επί τινος έδρας και αφήκε τα δάκρυά του να ρεύσωσιν επί των παρειών του.

Ενώπιον τόσον αληθούς θλίψεως η κυρία Βωμπέρ ησθάνθη εαυτήν συγκινουμένην πραγματικώς.

— Φίλε μου, άκουσέ με, είπεν· εννοείς ότι δεν απεφάσισα άνευ θλίψεως να διακόψω σχέσιν προξενούσάν μοι τόσην χαράν, όσην και εις σέ· διότι είχον προς σε αληθή στοργήν, και ηυχαριστούμην επί τη ιδέα ότι εξήσκουν επί της υπάρξεώς σου επιρροήν αγαθοποιόν και παρήγορον. Αφ' ετέρου δε και συ μ' εβοήθεις να υποφέρω το βάρος ζωής πολύ θλιβεράς δι' εμέ. Η αγαθότης σου με έθελγε και η παρουσία σου διεσκέδαζε τας ανησυχίας μου. Εννοείς λοιπόν, ότι δεν απεφάσισα ευχαρίστως να πληγώσω την καρδίαν σου και την ιδικήν μου· εδίστασα επί πολύ, αλλ' επί τέλους ενόμισα, ότι καθήκον είχον, χάριν του υιού μου, να λάβω υπ' όψιν όσα λέγει ο κόσμος. ὁ κόσμος ο ανόητος και κακός, εις όν, εάν επρόκειτο μόνον περί εμού, δεν ήθελον θυσιάσει ούτε μίαν τρίχα της κεφαλής σου. Αλλ' έπρεπε να το κάμω· και το έκαμον... Εν τούτοις, προσέθηκε μετά τινων στιγμών σιωπηλήν σκέψιν προσηλούσα αίφνης επί του Σταμπλή βλέμμα, όπερ τον έκαμε να σκιρτήση, εν τούτοις, εάν υπήρχε τρόπος, συμβιβάζων τας απαιτήσεις της κοινωνικής μου θέσεως μετά της υπέρ της ευτυχίας σου μερίμνης, εάν υπήρχε τρόπος δυνάμενος να επιβάλη σιγήν εις τας φλυαρίας του όχλου και να σοι εξασφαλίση γήρας ευτυχές, σεβαστόν, ήσυχον;...

— Ομιλήσατε, ομιλήσατε, κυρία· ο τρόπος ούτος ποίος είναι; ανεφώνησεν ο γέρων, ως ο ναυαγός ο νομίζων, ότι διέκρινεν επί του ορίζοντος λευκόν ιστίον.

— Φίλε μου, είπεν η κυρία Βωμπέρ, εσκέφθην ωρίμως περί της τύχης σου, και αφού την εθεώρησα υφ' όλας τας επόψεις αυτής, ηναγκάσθην να αναγνωρίσω ότι ολίγαι υπάρξεις είναι τόσον θλιβεραί, όσον η ιδική σου. Είσαι αληθώς ο ατυχέστερος των θνητών, και είχες δίκαιον λέγων, ότι ο γέρων Ιώβ επί της κόπρου του δεν ήτο τόσον αξιολύπητος, όσον είσαι συ εν μέσω του πλούτου σου· διότι πλούσιος ών, δεν δύνασαι να απολαύσης τα αγαθά σου, αφού οι άνθρωποι ήγειραν μεταξύ σού και αυτών φραγμόν καταισχύνης. Η ύβρις, η περιφρόνησις του κοινού, ιδού μέχρι τούδε το βεβαιότερον των εισοδημάτων σου. Εις μόνος δεσμός σε συνέδεε προς τον κοινωνικόν βίον, και, του δεσμού εκείνου θραυσθέντος, ουδεμία ύπαρξις σού μένει πλέον, υπό την οποίαν να προφυλαχθής. Σε φαντάζομαι κατά το γήράς σου εγκαταλελειμμένον εις τας φροντίδας μισθωτών, και κατά την τελευταίαν σου ώραν μη έχοντα τουλάχιστον την παρηγορίαν, ότι αφίνεις την περιουσίαν σου εις όν αγαπητόν, την περιουσίαν σου εκείνην, ην επλήρωσας τόσον ακριβά. Εις μόνος σοι μένει κληρονόμος, το Κράτος, το εξ όλων των κληρονόμων ήκιστα ενδιαφέρον και αγνωμονέστερον. Πρόκειται λοιπόν να ίδωμεν εάν δεν θα σοι ήναι γλυκύτερον να αποκτήσης οικογένειαν αγαπώσάν σε ως ίδιον πατέρα, να γηράσης περιστοιχούμενος υπό αγάπης ειλικρινούς και μη ακούων πέριξ σου ή ευχάς και ευλογίας, ν' αναπαύσης το ύστατον βλέμμα σου επί εκείνων, ους κατέστησας ευτυ-

χεῖς, καὶ μετὰ θάνατον νὰ καταλίπῃς μνήμην προσφιλῆ καὶ σεβαστήν.

— Οἰκογένειαν!... ἐγώ! ἐφώνησεν ἔξαλλος ὁ γέρων. Ἐγώ, ὁ Σταμπλῆ, ὁ γεροκλέπτης, ὡς μὲ ὀνομάζουσι, νὰ περικυκλοῦμαι ὑπὸ στοργῆς καὶ ἀγάπης!.. νὰ ἀκούω εὐχὰς καὶ εὐλογίας! Ἡ μνήμη μου ἀγαπητὴ καὶ σεβαστή!.. Ἀλλοίμονον, κυρία μου! Ἡ οἰκογένεια αὕτη ποῦ εἶναι; Ἡ σύζυγος καὶ τὸ τέκνον μου εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐγὼ εἶμαι μόνος ἐδῶ κάτω.

— Ἡ οἰκογένεια αὕτη; Ἀγνώμων! ὑπέλαβε μειδιῶσα ἡ κυρία Βωμπέρ. Τὸ ἥμισυ αὐτῆς ἔχεις ἤδη πλησίον σου.

Ἐὰν ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ὀλίγην ὀξυδέρκειαν ἢ ὀλίγην ματαιότητα, ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ προὐκάλει κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀφορμὴν γάμου μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ γέρων δὲν ἦτο οὔτε ὀξυδερκής, οὔτε μάταιος· καίτοι δὲ στενὴν ἔχων σχέσιν μετὰ τῆς βαρωνίδος, οὐδέποτε ἐλησμόνησεν ὁποία ἀπόστασις ἐχώριζε τὸν νεόπλουτον χωρικὸν ἀπὸ τῆς πτωχευσάσης ἀριστοκρατικῆς κυρίας. Ἔμεινε λοιπὸν μὲ βραχίονας τεταμένους, μὲ στόμα κεχηνὸς διστάζων, ἐκπεπληγμένος καὶ μὴ γνωρίζων πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς τελευταίους λόγους, οὓς ἤκουσε.

— Σοὶ συνέβη ποτέ, φίλε μου, ἐξηκολούθησεν ἀταράχως ἡ κυρία Βωμπέρ, νὰ σκεφθῇς ὁποία ἤθελεν εἶναι ἡ δόξα τοῦ Βοναπάρτου, ἐὰν συναισθανόμενος τὴν θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν, ὁ τυχοδιώκτης ἐκεῖνος ἀξιωματικός, ἀφοῦ κατέστρεψε τὰς φατρίας, ἤθελεν ἐπαναφέρει τοὺς Βουρβώνους ἐπὶ τοῦ προγονικοῦ των θρόνου; Ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ Κόρσος ἐκεῖνος, ὁ νῦν ἄθλιος καὶ προγεγραμμένος, ὁ κατησχυμμένος, ὁ σιδηροδέσμιος ὡς ἄγριον θηρίον, ἀντὶ νὰ σκεφθῇ ὅπως ἱδρύσῃ νέαν δυναστείαν, διέθετε τὸ ξίφος καὶ τὴν φιλοδοξίαν του ὑπὲρ τῶν νομίμων βασιλέων· ὁποία τύχη ἤθελεν ἐξισωθῇ πρὸς τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου! Ὁ κόσμος, ὁ νῦν καταρώμενος αὐτόν, ἤθελε τότε τὸν θεωρεῖ μετὰ θαυμασμοῦ, καὶ οἱ βασιλεῖς, οἱ ὀμόσαντες τὴν καταστροφήν του, ἤθελον διαφιλονεικεῖ τὴν τιμὴν τίς νὰ τείνῃ αὐτῷ πρῶτος τὴν χεῖρα. Αὐτοκράτωρ δὲ ἀληθής, ἀφ' ἧς ἡμέρας θὰ ἔπαυε νὰ ἦναι τοιοῦτος, ἤθελε φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου του διάδημα, οὗτινος ἡ λάμψις ἤθελεν ἀμαυρώνει καὶ αὐτὴν τὴν αἴγλην τοῦ στέμματος.

— Καὶ ὁ μικρός μου Βερνάρδος ἤθελε ζῇ ἀκόμη, προσέθηκε στενάξας ὁ Σταμπλῆ.

— Μοὶ φαίνεται λοιπὸν παράδοξον, φίλε μου, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἀκατανόητον, πῶς δὲν μᾶς ἦλθε πρότερον εἰς τὸν νοῦν οὔτε εἰς σὲ οὔτε εἰς ἐμέ, ὅτι ἡ Πρόνοια ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς σου ὁμοίαν τινὰ σχεδὸν τύχην, καὶ ὅτι ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται νὰ πραγματοποιήσῃς τόσον ὡραῖον ὄνειρον.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Σταμπλῆ ἔτεινε τὰ ὦτα ὡς ὁ λαγωός, ὁ ἀκούων σαλευομένους πέριξ αὐτοῦ τοὺς θάμνους.

— Ἆ! διὰ σὲ εὐτυχῶς εἶναι καιρὸς ἀκόμη, ἐξηκολούθησε μετὰ ζέσεως ἡ βαρωνίς. Καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἐσκέφθη νὰ κάμῃ, σὺ δύνασαι νὰ πραγματοποιήσῃς ἐν τῇ μικροτέρᾳ σφαίρᾳ τῆς ἐνεργείας, ἐν ᾗ σὲ ἔθηκεν ὁ Θεός. Συμβουλεύθητι τὴν καρδίαν σου, ἐξέτασον τὴν συνείδησίν σου. Ἡ καρδία σου εἶναι καθαρά, καὶ ἡ συνείδησίς σου ἥσυχος· ἀλλ' ἐν τούτοις ἄλλως ἔκριναν οἱ ἄνθρωποι. Σὺ δὲ αὐτός, ὅσον ἄμεμπτος καὶ ἂν ἦσαι, δὲν αἰσθάνεσαι ἐνίοτε ἀνησυχίαν καὶ θλῖψιν, ὁσάκις σκέπτεσαι, ὅτι ὁ τελευταῖος γόνος τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, ἥτις ἐπεδαψίλευσε τόσας εὐεργεσίας εἰς τὴν ἰδικήν σου, ἀποκληρωμένος νῦν μαραίνεται ἐπὶ ξένης γῆς; Λοιπὸν σὺ δύνασαι διὰ μιᾶς μόνης λέξεως νὰ νομιμοποιήσῃς τὴν περιουσίαν σου, νὰ κατασιγάσῃς τὸν φθόνον, νὰ στρέψῃς τὴν κοινὴν γνώμην ὑπὲρ σοῦ, νὰ μεταβάλῃς τὰς ὕβρεις εἰς χειροκροτήσεις, νὰ ἐνισχύσῃς σὺ ὁ ἴδιος τὴν πρὸς σεαυτὸν ὑπόληψιν, καὶ νὰ δώσῃς εἰς τὸν κόσμον ἓν ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεγείρουσι τὴν ἀνθρωπότητα.

— Ὁ γεροκλέπτης δὲν ἔχει τόσον ὑψηλοὺς σκοπούς, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Σταμπλῆ κινῶν τὴν κεφαλήν. Δὲν ἀξιοῖ νὰ δώσῃ παραδείγματα εἰς τὸν κόσμον· διότι δὲν ἀπόκειται εἰς αὐτὸν νὰ ἀνεγείρῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἔχει ἄλλας ταπεινοτέρας φροντίδας· ἐκτὸς τούτου, κυρία, δὲν ἐννοῶ....

— Ἐὰν δὲν ἐννοῇς, ὑπέλαβε ψυχρῶς ἡ κυρία Βωμπέρ, δὲν ἔχω νὰ εἴπω τίποτε περισσότερον.

Ὁ Σταμπλῆ εἶχε κάλλιστα ἐννοήσει. Καίτοι δὲ χωρικὸς τὴν καταγωγὴν καὶ ἐκ γενετῆς ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, δὲν ἦτο ὅμως, τὸ ἐπαναλαμβάνω, οὔτε πανοῦργος οὔτε πονηρός, οὔτε πολὺ ὀξύνους· ἀλλ' ἦτο ὕποπτος, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ δυσπιστία ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν πανουργίαν· ὅθεν ὄχι μόνον ἐνόησε ποῦ ἤθελε νὰ καταλήξῃ ἡ βαρωνίς, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐφάνη αὐτῷ, ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ μυστικὸν ὅλων τῶν προσκλήσεων καὶ τῶν φιλοφρονήσεων, ἃς εἶχε λάβει.

— Σᾶς ἐννοῶ, κυρία βαρωνίς, προσέθηκε μετὰ τῆς βαθείας ἐκείνης θλίψεως, ἣν αἰσθάνονται αἱ εὐαίσθητοι φύσεις, ὅτε ἐμβαθύνουσαι εἰς τὴν φιλίαν, ἣν ἐνόμιζον εἰλικρινῆ καὶ ἀφιλοκερδῆ, ἀνακαλύπτουσιν ἀμέσως ἄβυσσον ὅλην ἐγωϊσμοῦ ὑποκρυπτομένου, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀπατᾶσθε. Δὲν πρόκειται νὰ νομιμοποιήσω τὴν περιουσίαν μου· διότι αὕτη εἶναι νομίμως κεκτημένη καὶ εἰς μόνην τὴν ἐργασίαν μου ὀφείλω αὐτήν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν δεσποινίδα Δασεγλιέρ, οὐδέποτε σκέπτομαι ἄνευ συγκινήσεως περὶ τῆς κόρης αὐτῆς, ἥτις, ὡς μοὶ εἴπετε, εἶναι ἡ ζῶσα εἰκὼν τῆς μητρός της. Πολλάκις μάλιστα ἐπόθησα νὰ τῇ πέμψω μακρόθεν συνδρομήν· τὸ ἤθελον, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα.

— Θὰ ἐκάμνετε ἄσχημα νὰ τὸ λησμονήσητε· ὑπάρχουσιν ὑπάρξεις, αἵτινες ἐν τῇ συμφορᾷ οὐδὲν ἄλλο δύνανται νὰ δεχθῶσιν εἰ μὴ τὰς συμπαθείας καὶ τὰς εὐχάς, ἃς ἀποτείνει τις ὑπὲρ αὐτῶν, ἀπήντησεν ἡ κυρία Βωμπὲρ μετ' ἀξιοπρεπείας. Ἀλλ' ἀφήσατέ με νὰ σᾶς εἴπω, προσέθηκε μὲ ὕφος φιλικώτερον, ὅτι δὲν μὲ ἐννοήσατε· διότι δὲν ἐσκεπτόμην ἢ περὶ τῆς εὐτυχίας σας, καὶ δὲν ἔκρινα οὕτω ἔχουσα ὑπ' ὄψιν μου τὰ καθήκοντά σας, ἀλλὰ μόνον ὑμᾶς αὐτόν. Τί μὲ διέφυγε λοιπὸν δυνάμενον νὰ σᾶς πληγώσῃ καὶ νὰ σᾶς προσβάλῃ; Ἡ τύχη μὲ ἔφερεν εἰς συνάντησίν σας. Ἐκινήσατε τὴν συμπάθειάν μου, καὶ ᾐσθάνθην ὅτι ἤμην διὰ σᾶς παρηγορία, τοῦτο ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν πρὸς σᾶς ἀγάπην μου, ἀλλ' ἐν τούτοις, ἰδοὺ ἔρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ φθονερὸς καὶ κακὸς κόσμος μᾶς ἀναγκάζει νὰ χωρισθῶμεν. Ἡ καρδία μου θλίβεται βαθέως καὶ ἡ ἰδική σας ταράττεται· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μοὶ ἐπέρχεται ἡ ἰδέα, ἡ ἀνόητος ἴσως, ὅτι ἐὰν ἠθέλετε προσκαλέσει τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του, ὅπως προσφέρητε αὐτοῖς νὰ διαμοιρασθῶσι μεθ' ὑμῶν τὴν περιουσίαν σας, τὴν ὁποίαν δὲν ἠξεύρετε τί νὰ κάμητε, ἠθέλετε ἐξασφαλίσει εἰς τὸ γῆράς σας τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὑπόληψιν. Τὸ σχέδιον τοῦτο μὲ ἐνθουσιάζει, σᾶς φαντάζομαι περικυκλωμένον ὑπὸ ἀγάπης καὶ τιμῆς. Ἡ φιλία μας τότε ἀντὶ νὰ διακοπῇ καθίσταται ἔτι στενοτέρα, καὶ ὁ κόσμος, ὁ νῦν περιφρονῶν σας, σᾶς ἐπιζητεῖ· οἱ πρότερον καταρώμενοί σας εὐλογοῦσι νῦν τὸ ὄνομά σας, καὶ ὁ Θεός, ὁ ἀφαιρέσας τὸν υἱόν σας, σᾶς ἀποδίδει θυγατέρα ἀξιολάτρευτον. Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ συνεκίνησε καὶ μὲ ἐνθουσίασε· σᾶς τὴν ὑπέβαλον λοιπόν. Ἀλλ' ἃς παραδεχθῶμεν ὅτι ὠνειρεύθην. Ἔστε εὐτυχής· ἴσως ἡ θέσις σας δὲν εἶναι ὅσον ὑπέθεσα ἀξιολύπητος· θέλετε συνειθίσει πάλιν εἰς τὴν μοναξίαν· διότι ἡ φύσις εἶναι καλὴ καὶ ἡ κοινωνία δὲν ἀξίζει νὰ τὴν ἐπιθυμῇ τις τόσον. Ἔπειτα εἶσθε πλούσιος, καὶ ὁ πλοῦτος εἶναι ἀληθῶς λαμπρὸν πρᾶγμα. Εὔχομαι λοιπὸν νὰ σᾶς ἀναπληρώσῃ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα σᾶς λείπουσιν.

Εἶπε δὲ ταῦτα τοσοῦτον εὐχερῶς καὶ μετὰ τοσαύτης ἀφελείας, ὥστε ὁ γέρων ἐκλονίσθη. Αὕτη δὲ ἠγέρθη, καὶ προφασιζομένη ὅτι ἔχει νὰ κάμῃ ἐπίσκεψίν τινα ἐκεῖ πλησίον, ἀπεσύρθη ἀφίνουσα τὸν Σταμπλῆ μόνον καὶ παραδεδομένον εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ σκέψεις του ἐκεῖναι οὐδόλως ἦσαν φαιδραί, ἀνεχώρησε δὲ ἥκιστα γοητευμένος ἐκ τῆς προτάσεως ἐκείνης, ἥτις κατ' οὐδένα τρόπον ἐσύμφερεν αὐτῷ καὶ ἂν ἀκόμη τῷ ἐγίνετο μόνον χάριν τῆς εὐτυχίας του· διότι ὁ Σταμπλῆ ἦτο μὲν τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ ἅγιος. Ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ πάθος τι, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἤθελον ναυαγήσει πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς κυρίας Βωμπέρ· διότι δὲν εἶναι σπάνιον ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς τὰς μαλακὰς ἐκείνας καὶ εὐπλάστους φύσεις σημεῖόν τι σκληρόν, ὅπερ οὐδὲν ἰσχύει νὰ κάμψῃ, καὶ ὅπερ εἶναι ὅπως ὁ ἐν τῇ χρυσῇ ἁλύσῳ χαλύβδινος κρίκος. Ὁ Σταμπλῆ λοιπὸν ἦτο φιλάργυρος, ἀλλὰ κατὰ ἴδιον αὐτοῦ τρόπον· εἶχε τὸ πάθος τῆς ἰδιοκτησίας, δηλαδὴ ἠγάπα τὴν ἰδιοκτησίαν δι' αὐτὴν καὶ μόνην, ὅπως πνεύματά τινα ἀγαπῶσι τὴν ἐξουσίαν· ὅλα δὲ τὰ εἰσοδήματά του μετεχειρίζετο εἰς ἀγορὰς γαιῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶχε κατορθώσει νὰ ἐξαγοράσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅλας τὰς κτήσεις τῶν Λασεγλιέρ. Τελευταῖον μάλιστα εἶχεν ἀποκτήσει καὶ δύο ἢ τρεῖς ἐπαύλεις πρὸ αἰῶνος ἤδη ἀποξενωθείσας. Νὰ κατορθώσῃ λοιπὸν τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, μόνον καὶ μόνον ἵνα τὸ προσφέρῃ εἰς τὸν κύριον μαρκήσιον, τοῦτο ἀναμφιβόλως ἤθελεν εἶσθαι κάλλιστον, ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ ὅπως ὁ ἴδιος εἶπεν, δὲν εἶχεν ἀξιώσεις νὰ δώσῃ εἰς τοὺς συγχρόνους του τόσον μέγα μάθημα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφιλοκερδείας.

Ἐσκέφθη ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ ἦτο ἐλευθέρα νὰ λέγῃ ὅ,τι θέλῃ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἤξιζε νὰ τὸ σκεφθῇ τις καὶ νὰ τὸ ἐξετάσῃ πολὺ πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ τι. Ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν του, ἀποφασισμένος νὰ παραιτηθῇ τῆς φιλίας ἐκείνης, ἥτις ἤθελε τῷ στοιχίσει τόσον ἀκριβά.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἦτο κατ' ἀρχὰς εὔκολος· διότι ἡ πληγωθεῖσα εὐαισθησία, ἡ προσβληθεῖσα φιλοτιμία, ἡ ὑποψία ὅτι ἐξέλαβον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, ἀνεζωπύρησαν τὴν ὀλίγην ὑπολειπομένην ἐν αὐτῷ δύναμιν τοῦ χαρακτῆρος· τότε δὲ ὅλη ἡ ῥοπὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἰσότητα ἐξηγέρθη πρὸς στιγμὴν ἐν αὐτῷ καὶ κατενίκησε πᾶσαν ἄλλην σκέψιν· ἀλλ' ὁ ἐρεθισμὸς ἐκεῖνος κατεσβέσθη ἐντὸς ὀλίγου, ὡς πυρὰ ἐξ ἀχύρων. Διότι ἐν τῇ σχέσει τῆς κυρίας Βωμπὲρ ὁ Σταμπλῆ εἶχε συνειθίσει εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον καὶ τὰς φιλικὰς διαχύσεις· εὑρεθεὶς δὲ αἴφνης μεμονωμένος, δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ στενοχωρίαν καὶ θλῖψιν, καὶ βαθμηδὸν ἀπώλεσεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὴν ἐνδόμυχον ἐκείνην γαλήνην, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει. Στερηθεὶς τοῦ μόνου στηρίγματός του, ἤρχισε πάλιν ν' ἀνησυχῇ καὶ νὰ ταράττηται. Τέλος ἡ ὑπερηφάνεια συνετέλεσε καὶ αὐτὴ οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ βασανίζῃ τὴν ταλαίπωρον ἐκείνην ὕπαρξιν· διότι ἡ ἀποπομπή του ἐκ τῆς κυρίας Βωμπὲρ δὲν ἔμεινε μυστική, καὶ γενικῶς ἐπιστεύετο ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ εἶχεν ἀποπέμψει ἐπονειδίστως τὸν γεροκλέπτην· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἄπειρα σχόλια ἐγίνοντο ἐπὶ τούτου. Ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἀγνοῇ τὰ ἀνόητα ἐκεῖνα λεγόμενα, ὅτε ἑσπέραν τινά, διερχόμενος τὸν κῆπόν του, ἤκουσε τοὺς ὑπηρέτας του, οἵτινες μὴ γνωρίζοντες ὅτι ἦτο πλησίον διηγοῦντο εὐθύμως περὶ τοῦ δυστυχήματος ἐκείνου τοῦ κυρίου των. Οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ τῶν κτημάτων του, εἰς τοὺς ὁποίους ἄλλοτε, εἰς εὐτυχεστέρας ἡμέρας, εἶχε καυχηθῇ ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ἐκείνῃ φιλίᾳ, προσεποιοῦντο νῦν ὅτι τῷ ἐ-

ζήτουν εἰδήσεις περὶ τῆς κυρίας Βωμπέρ· ἐὰν δ' ἔμενεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ περιεφέρετο ἄθυμος καὶ μελαγχολικὸς ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον, οἱ ὑπηρέται του ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν μὲ σοβαρότητα, καὶ ὁτὲ μὲν ὁ εἷς ὁτὲ δὲ ὁ ἄλλος τὸν ἠρώτων, διατί δὲν πηγαίνει νὰ διασκεδάσῃ ἐπισκεπτόμενος τὴν κυρίαν Βωμπέρ.

Ἐὰν ἀπεφάσιζε νὰ ἐξέλθῃ μακρὰν τῆς οἰκίας καὶ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὴν ἐξοχήν, οἱ ἐκεῖ ὑπηρέται του ἔλεγον, δῆθεν καθ' ἑαυτούς, ἀλλ' ἀρκετὰ μεγαλοφώνως, ὥστε νὰ τὸ ἀκούσῃ· «Ἰδοὺ ὁ κύριός μας, πηγαίνει νὰ περάσῃ τὴν ὥραν του εἰς τῆς κυρίας βαρωνίδος!» Καίτοι δὲ ὢν φύσει ὑπομονητικός, ἀπεπειράθη πολλάκις νὰ τοῖς τρίψῃ τὴν ῥάχιν διὰ τῆς ῥάβδου του. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, αἱ λέξεις ἐκεῖναι *ἡ κυρία βαρωνὶς* ἠντήχουν ἀπαύστως εἰς τὰ ὦτά του καὶ τὴν καρδίαν του· ἡ θέα δὲ μόνη τοῦ μεγάρου ἐβύθιζεν αὐτὸν εἰς ἀτελεύτητον μελαγχολίαν, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἔμενεν ἀκίνητος, σιωπηλὸς θεωρῶν μακρόθεν τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐκείνην Ἐδέμ, ἣν πάντοτε ἐπόθει. Καὶ οὔτε αὐτὴ ἡ πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν ἀγάπη, ἣν πρὸ ὀλίγου ἀνεφέραμεν, τῷ ἐξήρκει πλέον· διότι ἡ κυρία Βωμπὲρ εἶχεν ἀναπτύξει ἐν αὐτῷ ἄλλας ἐπιθυμίας, ἄλλους πόθους, ἄλλας ἀνάγκας οὐχ ἧττον ἐπιβλητικάς· ἐκτὸς τούτου, ἡ ἀγάπη ἐκείνη ἡ μόνη ἀπομείνασα αὐτῷ ἐπὶ γῆς εἶχε δηλητηριασθῆ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς της, καὶ μετὰ φρίκης ἀνεπόλει τὸ θλιβερὸν τέλος τῆς καλῆς συζύγου του, τὰς ὑποψίας της, τοὺς τρόμους της, τοὺς ἐλέγχους της καὶ τοὺς τελευταίους λόγους, οὓς εἶχε προφέρει θνήσκουσα. Αὐτὰ ἐσκέπτετο τὴν ἡμέραν, αὐτὰ ὠνειρεύετο τὴν νύκτα, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ τῆς μονώσεως ἐξαφθεῖσα ἡ φαντασία του, ἐτάραττε τὸν ὕπνον του μὲ μυρίας πενθίμους εἰκόνας. Καὶ ὁτὲ μὲν διήρχετο ἐνώπιόν του ἡ παρωργισμένη σκιὰ τῆς γυναικός του, ὁτὲ δὲ ἡ περίλυπος κυρία Λασεγλιέρ. Τέλος μετὰ τοιαύτην ἀθλίαν ὕπαρξιν μιᾶς ἢ δύο ἑβδομάδων, ἐσράφη χωρὶς νὰ σκεφθῇ πρὸς τὴν ἰδέαν, ἣν ἡ βαρωνὶς τῷ εἶχεν ὑποδείξει ὡς λιμένα σωτηρίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τῷ ἐφάνη αὕτη ὡς μεμακρυσμένον τι φωτεινὸν σημεῖον, διὰ μέσου τοῦ ὁμιχλώδους ὁρίζοντος διακρινόμενον· βαθμηδὸν ὅμως τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἐμεγεθύνθη, ἐπλησίασεν ἀνεπαισθήτως καὶ ἔλαμψεν ὡς σωτήριος φάρος. Ὁ δὲ Σταμπλῆ ἐξετάζων τὴν ἰδέαν ἐκείνην ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἔφθασε νὰ ἐννοήσῃ τὸ ποιητικὸν καὶ γοητευτικὸν αὐτῆς μέρος· διότι ἦτο μὲν φύσει ὕποπτος, ἀλλ' εἶχε νοῦν ἁπλοϊκόν, καὶ πρὸς τούτοις ἦτο τίμιος καὶ εὔπιστος. Ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι ἴσως ἡ κυρία Βωμπὲρ πραγματικῶς ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὸ μυστήριον τῆς εὐτυχίας· ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἀπέβλεπεν αὕτη εἰ μὴ εἰς τὸ συμφέρον τοῦ μαρκησίου καὶ τῆς θυγατρός του, πάλιν ἠναγκάζετο νὰ παραδεχθῇ, ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ φαντασθῇ καλλίτερον ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ ὄντως ἡ εὐτυχία ἐκείνη, ἥτις τῷ ὑπεδείχθη διὰ μέσου τῶν ἐπισκιαζόντων αὐτὴν νεφῶν ἀπεκαλύπτετο αὐτῷ βαθμηδὸν ἐπαγωγὸς καὶ ὡραία. Ἐφαντάζετο δὲ τότε τὴν οἰκίαν του καθωραϊσμένην ὑπὸ τῆς παρουσίας νεαρᾶς καὶ συμπαθοῦς κόρης· ἔβλεπεν ἑαυτὸν εἰσαγόμενον ὑπὸ τοῦ εὐγνωμονοῦντος μαρκησίου εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν ἀπωθήσασαν αὐτόν, ἤκουεν ἀναπεμπομένας πέριξ αὐτοῦ εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι εἶδε τὴν κυρίαν Λασεγλιέρ, τὴν καλὴν σύζυγόν του καὶ τὸν μικρόν του Βερνάρδον, μειδιῶντας πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ δυσπιστία τὸν ἀνεχαίτιζεν εἰσέτι, μὴ ἀφίνουσα αὐτὸν νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τῶν καλῶν του αἰσθημάτων. Ἐκτὸς τούτου, ὑπὸ ποῖον τίτλον ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ θυγάτηρ του ἔμελλον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ μέγαρόν του καὶ εἰς τὰ κτήματά του; Τὸ νὰ παραιτηθῇ περιουσίας διὰ τοσούτων μόχθων ἀποκτηθείσης, δὲν ἤθελεν εἶσθαι τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ὡμολόγει ὅτι τὴν εἶχεν ἁρπάσει; Ἀντὶ δὲ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα τῶν φθονερῶν δὲν θὰ ἔδιδεν ἀπεναντίας ἀφορμὴν εἰς νέα σχόλια; Ὅθεν ἀπεφάσισε, πρὶν ἢ λάβῃ ἀπόφασίν τινα, νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν κυρίαν Βωμπὲρ καὶ νὰ συμβουλευθῇ αὐτὴν περὶ τούτου. Ἀλλ' αὕτη μόλις τῇ ἀνέφερε λόγους τινὰς περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἐπισκέψεώς του, τὸν διέκοψεν ἀμέσως.

— Ἐπιθυμῶ, εἶπε, νὰ μὴ γείνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου μεταξὺ ἡμῶν· διότι ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα οὔτε ζυγίζονται οὔτε συζητοῦνται. Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω δέ, δὲν ἐζήτησα, δὲν ἠθέλησα εἰ μὴ τὴν εὐτυχίαν σας, καὶ δὲν ἀπέβλεπον οὔτε εἰς τὸν μαρκήσιον οὔτε εἰς τὴν θυγατέρα του, ἀλλ' ἀπέβλεπον μόνον πρὸς ὑμᾶς· ὥστε ἐὰν ἡ ἰδέα μου ἤθελε σᾶς ἀρέσει, καὶ ἐὰν ὁ μαρκήσιος ἀπεδέχετο αὐτήν, κατ' ἐμὴν γνώμην, ὁ εὐεργέτης δὲν θὰ εἶσθε σεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος. Κρατήσατε ὅμως τὰ πλούτη σας, δὲν τὰ φθονοῦμεν· λέγουσιν, ὅτι ἡ πτωχεία εἶναι πικρὰ εἰς τοὺς γνωρίσαντας τὰ πλούτη, ἀλλ' ἀπατῶνται· τὸ ἐναντίον πρέπει νὰ εἴπωσι· διότι ἡμεῖς ἐγνωρίσαμεν τὸν πλοῦτον καὶ ἀγαπῶμεν τὴν πενίαν.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἀφοῦ ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ὑγείας τοῦ παλαιοῦ αὐτῆς φίλου καὶ περὶ τοῦ πῶς διέρχεται τὰς ἡμέρας του, ἔδωκεν αὐτῷ εὐγενῶς νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν τῷ ἔμενε πλέον εἰ μὴ νὰ ἀποσυρθῇ. Οὗτος δὲ ἀπῆλθεν, ἔκθαμβος διὰ τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἤκουσεν ἐκφραζόμενα. Ἤλεγξεν ἑαυτόν, διότι ἐσυκοφάντησε σκοπὸν τοσοῦτον ἀφιλοκερδῆ· καίτοι δὲ τῷ ἐφαίνετο παράδοξον ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελεν εἶσθαι ὁ εὐεργέτης καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ ὁ εὐεργετούμενος, δὲν ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ἡ ἐπαύριον, καὶ ἦλθε νὰ παραδοθῇ, δεδεμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἰς τὴν διάκρισιν τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἥτις δὲν ἔδειξε διὰ τοῦτο οὔτε χαρὰν οὔτε ἔκπληξιν, ἀλλ' ἀπεναντίας ζωηρὰν ἀποστροφὴν εἰς

τὸ νὰ μεσιτεύσῃ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, φοβουμένη, ὡς ἔλεγε, μήπως πληγώσῃ τὴν λεπτότητα τῶν φίλων της. Ὁ πόθος λοιπὸν τοῦ Σταμπλῆ ηὔξανε καθ' ὅσον ἡ κυρία Βωμπὲρ παρεῖχε δυσκολίας· καὶ ἐὰν ἦτο εὐχάριστον τὸ νὰ βλέπῃ τις τὴν καρδίαν ἐξαπατωμένην ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ τὸν δόλον ἐκμεταλλευόμενον τὴν ἁπλοϊκὴν ἀγαθότητα, ἤθελεν εὕρει ἀρκετὰ διασκεδαστικὴν τὴν σκηνήν, καθ' ἣν ὁ γέρων ἱκέτευσε τὴν βαρωνίδα, ἥτις ἐφαίνετο ἄκαμπτος, νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ μαρκησίῳ, ὅπως συγκατανεύσῃ οὗτος νὰ λάβῃ κατοχὴν ἰδιοκτησίας, ἐχούσης ἀξίαν ἑνὸς ἑκατομμυρίου.

— Ἂς ἀγαπήσωσιν ὀλίγον τὸν γέροντα Σταμπλῆ, ἔλεγεν οὗτος· ἂς ἴδῃ εἰς τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν του πρόσωπα μειδιῶντα αὐτῷ, καὶ χεὶρ φιλικὴ ἂς κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του· ἂς χύσωσιν ἓν δάκρυον ἐπὶ τῷ θανάτῳ του, καὶ ὁ Σταμπλῆ καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπάνω θὰ ἦνε εὐτυχής.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐκάμφθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοσούτων θερμῶν παρακλήσεων· ἀπερίγραπτος δὲ ἦτο ἡ χαρά, ἣν ᾐσθάνθη ὁ γέρων ἐκεῖνος, ὁ ἁπλοϊκὸς ὡς παιδίον, ἀφ' οὗ προητοίμασε τὴν καταστροφήν του· ἔλαβε τὰς χεῖρας τῆς βαρωνίδος καὶ τὰς ἔθλιψεν ἐπὶ τῆς καρδίας του μετ' αἰσθήματος βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης· «διότι σεῖς, κυρία, τῇ εἶπε μετὰ δακρύων καὶ μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης, σεῖς μοὶ ἐδείξατε τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας». Ἡ κυρία Βωμπὲρ ᾐσθάνθη τότε ὅτι θὰ ἦτο ἔγκλημα νὰ ἀπατήσῃ ψυχὴν τόσον τελείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν ταύτην καθησύχασεν ὡς πάντοτε τὴν συνείδησίν της, σκεπτομένη ὅτι ἡ τύχη τοῦ Σταμπλῆ ἐνδιεφέρετο εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς της, ὅτι, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπρόκειτο πραγματικῶς περὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, πάλιν δὲν θὰ ἐνήργει ἄλλως, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους εἰς πᾶν πρᾶγμα ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα. Δὲν τῇ ἀπέμεινε λοιπὸν πλέον ἢ νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ μαρκησίου, περὶ οὗ ἐγνώριζεν ὅτι οὐδέποτε ἤθελε καταβιβάσει ἑαυτόν, ὥστε νὰ ἀποδεχθῇ δωρεὰν παρὰ τοῦ πρώην ἐνοικιαστοῦ μιᾶς τῶν ἐπαύλεών του. Ἡ βαρωνὶς λοιπὸν ἔγραψεν αὐτῷ τὰς λέξεις ταύτας· «Ὁ Ἰωάννης Σταμπλῆ, βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν ἐλέγχων, ὢν δὲ ἄνευ τέκνων, ἄνευ φίλων, ἄνευ οἰκογενείας, μόνον τὴν ἐπάνοδόν σας περιμένει, ὅπως σᾶς ἀποδώσῃ ὅλην σας τὴν περιουσίαν. Ἔλθετε λοιπόν. Ὡς ἀμοιβὴν τῆς βραδέως ἐπελθούσης τιμιότητός του ὁ ἄθλιος ζητεῖ μόνον ν' ἀγαπῶμεν αὐτὸν ὀλίγον· θὰ τὸν ἀγαπήσωμεν πολύ. Ἐνθυμήθητε τὸ λόγιον τοῦ Βεαρναίου· «Οἱ Παρίσιοι ἀξίζουσι βεβαίως μίαν λειτουργίαν».

Ἕνα μῆνα μετὰ ταῦτα ἡ ἐπάνοδος τοῦ κυρίου Λασεγλιὲρ ἐγένετο ἡσύχως, ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ ἄνευ θορύβου. Ὁ Σταμπλῆ ὑπεδέχθη αὐτὸν πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου, καὶ ἀντὶ κλειδῶν προσέφερεν αὐτῷ ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου δωρητήριον ἔγγραφον συντεταγμένον μὲ συγκινητικώτατον ὕφος· εἰς δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὁ δωρητής, ἐξ εὐγενοῦς λεπτότητος ὁρμώμενος, ἐταπεινοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἀποδεχομένου τὴν προσφοράν του.

— Κύριε μαρκήσιε, εἶπεν, εὑρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

Ἡ προσφώνησις ἦτο μικρά, ὁ δὲ μαρκήσιος εὗρεν αὐτὴν προσφυῶς συντεταγμένην. Ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ θυλακίου του τὸ ἔγγραφον, τὸ ἀποκαθιστῶν αὐτὸν κύριον ὅλων τῶν κτημάτων του, ἠσπάσθη τὸν Σταμπλῆ, ἔλαβε τὸν βραχίονά του καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς θυγατρός του, βαδιζούσης μεταξὺ τῆς κυρίας Βωμπὲρ καὶ τοῦ υἱοῦ της, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρόν του, τοσοῦτον νεανικὸς τὸ πνεῦμα, ὅσον ὅτε εἶχεν ἐξέλθει αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοσαύτης ἀφελείας ὡς ἐὰν ἐπανήρχετο ἐκ περιπάτου.

Καὶ νῦν ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς κυρίας Βωμπέρ. Ἐὰν δηλαδὴ ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, περιορίζων τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐντολῆς του εἰς τὴν ταπεινὴν τιμιότητα κοινοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲν ἄλλο ἤθελε συγκατατεθῆ νὰ γείνῃ ἢ ὁ ἐπιστάτης τοῦ οἴκου τῶν Βουρβώνων, καὶ ἀφοῦ ἤθελεν ἀνεγείρει διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ξίφους του τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας, ἀντὶ νὰ τὸ φορέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀπέθετεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν ἀπογόνων τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου, πιθανὸν εἶνε ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἓν ἔτι κεφάλαιον ἤθελε πλουτίζει τὸ μέγα βιβλίον περὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν βασιλέων. Ἀλλὰ δὲν ἀξιοῦμεν νὰ προσβάλωμεν οὔτε τὴν βασιλείαν, οὔτε οὐδένα ἄλλον· καὶ δὲν αἰτιώμεθα ἢ τὸ ἀχάριστον ἐκεῖνο γένος, τὸ καλούμενον ἀνθρώπινον γένος. Ἀντὶ δὲ νὰ ζητήσωμεν τὰ παραδείγματά μας εἰς σφαῖραν τοσοῦτον ὑψηλήν, ἂς μείνωμεν κάλλιον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κλαὶν Ἶνα κρίνωμεν περὶ τούτου.

[Ἕπεται συνέχεια] Αρσινοη Γ. Παππαδοπουλου.

ΟΛΛΑΝΔΩΝ ΕΘΙΜΑ

Οἱ Ὀλλανδοὶ τρώγουσι πολύ. Ἡ μεγίστη αὐτῶν εὐχαρίστησις εἶνε νὰ εὑρίσκωνται ἐν μέσῳ δείπνων καὶ εὐωχιῶν. Ἐν τούτοις δὲν ἔχουσι τὴν γεῦσιν λεπτήν, ἀλλ' εἰσὶν ἀδηφάγοι προσέχοντες μᾶλλον εἰς τὸ ποσὸν ἢ εἰς τὸ ποιὸν τῶν ἐδεσμάτων. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐχλευάζοντο ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν γειτόνων οὐ μόνον ἕνεκα τῆς τῶν ἠθῶν αὐτῶν τραχύτητος ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν λιτότητα τῆς τροφῆς των. Τοὺς ἀπεκάλουν γαλακτοφάγους καὶ τυροφάγους. Ἐν γένει τρώγουσι πεντάκις τῆς ἡμέρας. Τὴν πρωΐαν λαμβάνουσι τέϊον, καφφέ, γάλα, ἄρτον, τυρόν, βούτυρον· ὀλίγον πρὸ μεσημβρίας λαμπρὸν ἄριστον, πρὸ δὲ τοῦ δείπνου τὸ καλούμενον *μικρὸν ποτήριον*, τουτέστιν ἓν ποτήριον ῥοσολίου μετὰ διπυρίτου ἄρτου, ἀκολούθως ἓν *στερεὸν δεῖπνον* καὶ τὴν ἑσπέραν ἓν *καλὸν ἐπίδειπνον*, πᾶν ὅ,τι δηλαδὴ

ἀπαιτεῖται, ὅπως μὴ καταχλιθῇ τις μὲ τὸν στόμαχον κενόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς πολλὰς περιστάσεις προσφέρουσιν ἀλλήλοις συμπόσια. Δὲν ἐννοῶ δὲ μόνον τὰ διδόμενα γεύματα ἕνεκα γεννήσεων ἢ γάμων, καθόσον ἡ ἕξις αὕτη ἐπικρατεῖ παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς, ἀλλὰ συνεστιῶνται, φέρ' εἰπεῖν, καὶ κατὰ τὰς κηδείας. Οἱ φίλοι καὶ γνώριμοι, οἱ συνοδεύσαντες τὴν νεκρικὴν ἐκφορὰν, ἐπανάγουσι παρ' αὐτῇ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποβιώσαντος, ὅτε προσκαλοῦνται νὰ φάγωσι καὶ πίωσι κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθιμον, συνήθως δὲ μετὰ πολλῆς ἐλευθεριότητος ἀπονέμουσι τοῖς ἑαυτῶν ξένοις τὰς ἐπιδορπίους ταύτας τιμάς. Καὶ ἂν ἑτέρου τεκμηρίου ἐστερούμεθα, ἡ τῶν Ὁλλανδῶν ζωγραφικὴ ἤρκει μόνη ὅπως ἀποδείξῃ τὴν σπουδαιότητα, ἣν ἔσχον ἀείποτε τὰ ἀγαθὰ τῆς τραπέζης ἐν τῷ βίῳ τοῦ λαοῦ τούτου. Ἐκτὸς τῶν ἀναριθμήτων οἰκιακῶν ὑποθέσεων, ἐν αἷς τὸ πινάκιον καὶ ἡ φιάλη, οὕτως εἰπεῖν, πρωταγωνιστοῦσιν, ἅπασαι σχεδὸν αἱ μεγάλαι εἰκόνες, αἱ ἐξιστοροῦσαι ἱστορικὰ πρόσωπα, οἷον δημάρχους, ἄρχοντας κτλ. παριστῶσιν αὐτὰ καθήμενα εἰς τὴν τράπεζαν καὶ δάκνοντα, κόπτοντα ἢ κιρνῶντα. Τοῦ κανόνος τούτου δὲν ἐξαιρεῖται οὐδ' ὁ ἥρως αὐτῶν, Γουλιέλμος ὁ σιωπηρός, ὅστις εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς νέας Ὁλλανδίας, ἀλλὰ τοὐναντίον εἶνε καὶ οὗτος ἡ προσωποποίησις τοῦ ἐθνικοῦ τούτου πρὸς τὴν τράπεζαν ἔρωτος. Εἶχε τὸν πρῶτον μάγειρον τῆς ἐποχῆς του, τεχνίτην τοσοῦτον ἔμπειρον ὥστε οἱ μὲν Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἔπεμπον ἀρχαρίους, ὅπως τελειοποιηθῶσιν ἐν τῇ σχολῇ του, ὁ δὲ Φίλιππος ὁ Β', κατά τινα στιγμὴν φαινομένης συνδιαλλαγῆς μετὰ τοῦ ἀσπόνδου αὐτοῦ ἐχθροῦ, τοῦ τὸν ἐζήτησεν *ὡς δῶρον*.

Ὁ ξένος ὁ πρώτην φορὰν δειπνῶν παρὰ ὁλλανδικῷ πανδοχείῳ, βλέπει πλεῖστα παράδοξα. Καὶ κατὰ πρῶτον πινάκια πλάτους καὶ πάχους ἐκτάκτου, ἀνάλογα πρὸς τὴν ὁλλανδικὴν ὄρεξιν ἢ λαιμαργίαν, συχνότατα δὲ χειρόμακτρον ἐκ λεπτοτάτου χάρτου λευκοῦ, δεδιπλωμένον εἰς τρεῖς ἄκρας, ἐζωγραφημένον δι' ἀνθέων καὶ φέρον κατὰ τὰς γωνίας μικρὰν χωρογραφίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ καφφεπωλείου ἢ πανδοχείου, ἢ τὸ «*καλὴν ὄρεξιν*» ἐντετυπωμένον διὰ μεγάλων χαρακτήρων κυανῶν. Ὁ ξένος διατάττει ἓν *ρομσπὶφ*, καὶ τῷ φέρουσι ἡμίσειαν δωδεκάδα μεγάλων τεμαχίων κρέατος ὡς τὰ φύλλα κράμβης, ἢ ζητεῖ ἓν *μπιφστέκ* καὶ φέρουσιν αὐτῷ ἓν πελώριον τεμάχιον κρέατος, σχήματος προσκεφαλαίου, αἱμοσάζον, ὅπερ θὰ ἤρκει νὰ χορτάσῃ ὁλόκληρον οἰκογένειαν, ἢ τέλος ζητεῖ ὀψάριον, καὶ τῷ φέρουσι ἓν θαλάσσιον ζῶον ἴσον μὲ τὸ μῆκος τῆς τραπέζης. Ἕκαστον τῶν πινακίων τούτων συνοδεύεται ὑπὸ βουνοῦ γεωμήλων καὶ μικρᾶς χύτρας *μουστάρδας* ἐκτάκτου γεύσεως. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸν ἄρτον, σοὶ δίδουσιν ἓν μικρὸν τεμάχιον ὀλίγον μεγαλείτερον ἑνὸς ταλλήρου καὶ λεπτὸν ὡς χάρτης· τὸ τοιοῦτον οὐ σμικρὰν στενοχωρίαν προξενεῖ εἰς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι καταβροχθίζομεν τὸν ἄρτον, ὡς οἱ ἐπαῖται. Τοιουτοτρόπως ἐν ὁλλανδικῷ ξενοδοχείῳ ἐσμὲν ἠναγκασμένοι νὰ ζητῶμεν ἄρτον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πρὸς μεγίστην τῶν ἀρτοδοτῶν ἔκπληξιν. Δι' ἑνὸς μόνου ἐκ τῶν τριῶν τούτων πινακίων, καὶ μετὰ ποτηρίου ζύθου τῆς Βαυαρίας ἢ τοῦ Ἀμστελοδάμου, δύναταί τις νὰ δειπνήσῃ ἐξαίρετα.

Ὅ, τι δὲ μᾶλλον ἐξέπληξέ με εἶνε ὅτι εἶδον λίαν πρωῒ πάντας ὅσους συνήντων πλουσίους ἢ πτωχούς, ἄνδρας ἢ παιδία μὲ τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα. Ἡ οἰκτρὰ αὕτη ἕξις κατέχει τοσοῦτον μεγάλην θέσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν Ὁλλανδῶν, ὥστε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ τούτου.

Ὁ Ὁλλανδικὸς λαὸς εἶνε ἴσως ἐξ ὅλων τῶν βορείων λαῶν ὁ μᾶλλον καπνίζων. Ἡ ὑγρασία τοῦ κλίματος καθίστησι τὴν ἕξιν ταύτην ἀνάγκην σχεδὸν, τὸ δὲ μέτρον τῆς τιμῆς τοῦ καπνοῦ εὐκολύνει τοὺς πάντας εἰς τὸ θεραπεύειν αὐτήν.

Πρὸς ἀπόδειξιν μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ ἕξις αὕτη τυγχάνει πεπαλαιωμένη ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ λεμβοῦχοι τῶν διωρύγων μετρῶσι τὰς ἀποστάσεις διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιπῶν. Ἐντεῦθεν εἰς τὴν δεῖνα πόλιν εἶνε, λέγουσιν, οὐχὶ τόσαι λεῦγαι, ἀλλὰ τόσαι πῖπαι. Ἅμα εἰσέλθῃς εἰς οἰκίαν τινὰ, ὁ κύριος αὐτῆς σοὶ προσφέρει ἓν σιγάρον μετὰ τὸν πρῶτον χαιρετισμὸν, ὅταν δὲ ἐξέλθῃς σοὶ δίδει ἕτερον, καὶ πολλάκις πληροῖ τὰ θυλάκιά σου. Ἐν ταῖς ὁδοῖς παρατηρεῖ τις ἀνθρώπους ἀνάπτοντας νέον σιγάρον εἰς τὸ μόλις τελειῶσαν, πράττουσι δὲ τοῦτο χωρὶς ποσῶς νὰ σταματήσωσι, φαινόμενοι ὡς λίαν πολυάσχολοι καὶ ἐπίσης λυπούμενοι νὰ ἀπολέσωσι μίαν στιγμὴν τοῦ χρόνου αὐτῶν, ἢ ἓν νέφος τοῦ καπνοῦ των. Πολλοὶ κοιμῶνται μὲ τὸ σιγάρον ἐπὶ τῶν χειλέων, ὅπερ ἀνάπτουσι μὲν τὴν νύκτα, ἅμα ἐξυπνήσωσιν, ἀνάπτουσι δ' αὖθις τὴν πρωΐαν πρὶν ἢ πηδήσωσιν ἐκ τῆς κλίνης. «Ὁ Ὁλλανδὸς, ἔλεγεν ὁ Diderot, εἶνε *διασταλακτὴρ* ζῶν». Φαίνεται ὄντως ὅτι τὸ κάπνισμα εἶνε σχεδὸν δι' αὐτὸν ἐργασία ἀναγκαία εἰς τὴν ζωήν. Τινὲς εἶπον ὅτι ὅλος ὁ καπνὸς οὗτος ἐπικαλύπτει τὴν διάνοιάν του. Καὶ ὅμως, ἐὰν ὑπάρχῃ λαός, ἔχων εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν καθαρὰν καὶ διαυγῆ τὴν διάνοιαν, ὁ λαὸς οὗτος εἶνε ὁ ὁλλανδικός. Ἑτέρωθεν τὸ σιγάρον ἐν Ὁλλανδίᾳ δὲν χρησιμεύει ποσῶς ὡς πρόφασις ὅπως μείνῃ τις ἄεργος, οὐδὲ καπνίζουσιν ὅπως ὀνειρεύωνται γρηγοροῦντες. Ἕκαστος ἐκβάλλων νεφύδρια λευκὰ μετὰ τῆς κανονικότητος καπνοδόχου ἐργοστασίου ἐνασχολεῖται οὐχ ἧττον εἰς τὰς ἰδίας ὑποθέσεις. Τὸ σιγάρον δὲν εἶνε παντάπασι διασκέδασις, ἀλλ' ἐπικουρικὸν μέσον πρὸς τὴν ἐργασίαν. «Τὸ κάπνισμα, μοὶ εἶπεν Ὁλλανδός τις, εἶνε ἡ δευτέρα ἡμῶν διαπνοή», ἀλ-

λος δέ τις ὥρισε τὸ σιγάρον ὡς *τὸν ἕκτον δάκτυλον τῆς χειρός*.

Προκειμένου περὶ τοῦ καπνοῦ, ἐπιτραπήτω μοι νὰ διηγηθῶ ἐνταῦθα τὸν βίον καὶ τὸν θάνατον περιφήμου τινὸς περὶ τὸ κάπνισμα Ὀλλανδοῦ.

Ὑπῆρχε ποτὲ πλούσιός τις κύριος ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Ῥόττερδαμ, ὅστις ὠνομάζετο van Klaas καὶ ἐπωνομάσθη *μπάρμπα-τζιγάρας*, διότι ἦτο γέρων, χονδρὸς καὶ καθ' ὑπερβολὴν καπνιστής. Περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται ὅτι ἐκτήσατο περιουσίαν ἐν Ἰνδίαις ὡς τίμιος ἔμπορος, ὅτι ἦτο φύσει πρᾶος καὶ ὅτι εἶχε καρδίαν ἀγαθήν. Ἐπανελθὼν ἐξ Ἰνδιῶν ᾠκοδόμησεν ὡραιοτάτην κατοικίαν ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Ῥόττερδαμ, ἐν ᾗ συνήγαγε καὶ διηυθέτησεν ἐν εἴδει μουσείου ἅπαντα τὰ πρότυπα τῶν καπνοσυρίγγων, αἵτινες ὑπῆρξαν εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς, ἀπὸ τῶν ἀκατεργάστων ἐκείνων, ἃς μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ βάρβαροι, ὅπως καπνίζωσι τὴν κάνναβιν αὐτῶν, μέχρι τῶν λαμπρῶν ἐξ ἀφροῦ καὶ ἠλέκτρου κατεσκευασμένων *πιπῶν* τῶν κεκοσμημένων δι' ὡραίων ἀναγλύφων καὶ ἐπιχρύσων κατὰ τὰ ἄκρα, ἃς ἀποθαυμάζει τις ἐν τοῖς ὡραίοις καταστήμασι τῶν Παρισίων. Τὸ μουσεῖον εἶχε τὴν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τοὺς ξένους, καὶ ὁ κ. van Klaas, ἀφοῦ ἀνέπτυσσεν ἐνώπιον παντὸς προσερχομένου τὴν εὐρεῖαν αὐτοῦ πολυμάθειαν ὡς καπνιστοῦ, ἐπλήρου τὰ θυλάκια αὐτοῦ σιγάρων καὶ καπνοῦ, καὶ τῷ ἐφιλοδώρει πλήρη τοῦ μουσείου κατάλογον μὲ βελοῦδον δεδεμένον.

Ὁ κ. van Klaas ἐκάπνιζεν ἑκατὸν πεντήκοντα γραμμάρια καπνοῦ καθ' ἑκάστην, καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐννενήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ἑπομένως ὅτι ἤρξατο καπνίζων ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους, θὰ ἐκάπνισε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του τέσσαρας χιλιάδας τριακόσια ὀγδοήκοντα τρία χιλιόγραμμα καπνοῦ. Διὰ τῆς ποσότητος ταύτης ἠδύνατό τις νὰ χαράξῃ μέλαιναν γραμμὴν συνεχῆ ἔχουσαν μῆκος εἴκοσι λευγῶν γαλλικῶν. Οὐχ ἧττον ὁ κ. van Klaas ἀνεδείχθη πολὺ μεγαλείτερος καπνιστὴς κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἢ διαρκούσης τῆς ζωῆς του. Ἡ παράδοσις διετήρησεν ἁπάσας τὰς τῆς τελευτῆς αὐτοῦ λεπτομερείας καὶ μερικότητας. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐνενηκοστοῦ ὀγδόου τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτους, ᾐσθάνθη αἴφνης ὅτι τὸ ἔτος τοῦτο θὰ ἦτο τὸ τελευταῖον. Ὅθεν μετεπέμψατο τὸν συμβολαιογράφον του, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχεν ἔκτακτον πρὸς τὸ καπνίζειν ἔρωτα, καὶ ἄνευ προοιμίων, «Ἀγαπητέ μου συμβολαιογράφε, τῷ εἶπε, γέμισον τὴν πίπαν μου καὶ τὴν ἰδικήν σου, αἰσθάνομαι ὅτι μέλλω νὰ ἀποθάνω». Ὁ συμβολαιογράφος ἐγέμισε τὰς πίπας καὶ τὰς ἤναψεν, ὁ δὲ κ. Van Klaas ὑπηγόρευσε τὴν διαθήκην του, ἥτις κατέστη ἔκτοτε περιβόητος καθ' ὅλην τὴν Ὀλλανδίαν. Ἀφοῦ διέθεσε μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, φίλων καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ὑπηγόρευσε τὰ ἑπόμενα ἄρθρα·

«Ἐπιθυμῶ ἵνα πάντες οἱ καπνίζοντες τοῦ τόπου μου προσκληθῶσιν εἰς τὴν κηδείαν μου, δι' ὅλων τῶν δυνατῶν τῆς δημοσιότητος μέσων, ἤτοι ἐφημερίδων, ἰδιωτικῶν ἐπιστολῶν, ἐγκυκλίων, εἰδοποιήσεων. Πᾶς καπνίζων, ὅστις ἤθελε σπεύσει εἰς τὴν πρόσκλησιν, θὰ λάβῃ ὡς δῶρον δέκα λίτρας καπνοῦ καὶ δύο πίπας, ἐφ' ὧν ἐγχαραχθήσονται τὸ ὄνομα, τὰ οἰκόσημα καὶ ἡ χρονολογία τοῦ θανάτου μου. Οἱ πτωχοὶ τοῦ διαμερίσματος, οἱ συνοδεύσοντες τὸ φέρετρόν μου, θὰ λαμβάνωσι κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου μου μεγάλην δέσμην καπνοῦ. Εἰς ἅπαντας τοὺς παρευρεθησομένους εἰς τὴν κηδείαν μου ἐπιβάλλω ὡς ὅρον, ἐὰν θέλωσι νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης μου, νὰ καπνίζωσιν ἀδιακόπως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς. Τὸ σῶμά μου τεθήσεται ἐντὸς κιβωτίου περιβεβλημένου ἔσωθεν ἐκ ξύλου τῶν παλαιῶν κουτίων μου τῶν σιγάρων τῆς Χαβάνας. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου τεθήσονται ἓν κουτίον γαλλικοῦ καπνοῦ τοῦ λεγομένου caporal καὶ ἓν δέμα παλαιοῦ ὀλλανδικοῦ καπνοῦ. Πλησίον μου δὲ τοποθετηθήσονται ἡ ἀγαπημένη πίπα μου καὶ ἓν κουτίον φωσφόρων... καθόσον οὐδεὶς ἠξεύρει ποτὲ τί δύναται νὰ συμβῇ. Πάντες οἱ συνοδεύοντες τὴν νεκροπομπήν, ἀφοῦ κομίσωσι τὸ φέρετρον εἰς τὸ κοιμητήριον, θὰ διαβῶσι πρὸ αὐτοῦ, πρὶν ἐπιστρέψωσι, καὶ θὰ ρίψωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κόνιν τῆς ἑαυτῶν καπνοσύριγγος».

Ἡ τελευταία θέλησις τοῦ κ. Van Klaas ἐξετελέσθη κατὰ γράμμα, ἡ κηδεία αὐτοῦ ὑπῆρξε λαμπρὰ καὶ ἐκαλύφθη ὑπὸ πυκνοῦ νέφους καπνοῦ. Ἡ μάγειρος τοῦ ἀποβιώσαντος ὀνομαζομένη Γερτρούδη, εἰς ἣν ὁ κύριός της ἀφῆκε διὰ κωδικέλλου σημαντικὴν πρόσοδον, ὑπὸ τὸν μόνον ὅρον ὅπως νικήσῃ τὴν πεισματώδη αὐτῆς ἀποστροφὴν κατὰ τοῦ καπνοῦ, συνώδευε τὴν κηδείαν ἔχουσα ἀνηρτημένον ἐκ τῶν χειλέων της χάρτινον σιγάρον. Οἱ πτωχοὶ ηὐλόγησαν τὴν μνήμην τοῦ εὐεργετικοῦ κυρίου καὶ ὅλος ὁ τύπος ἀντήχησεν ἐκ τῶν ἐπαίνων αὐτοῦ, ὡς ἀκόμη καὶ σήμερον ἀντηχεῖ ἐκ τῆς φήμης του. ΓΓ.

Τὸ ρητὸν ὅτι «διὰ τῆς θελήσεως τὸ πᾶν κατορθοῦται», καίτοι πρὸ πολλοῦ γνωστόν, μένει οὐχ ἧττον πάντοτε ἀληθές. Ἀρκεῖ νὰ ἀποφασίσῃ τις τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιχειρήσεώς τινος, ὅπως μόνον διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐλαττώσῃ τὰς δυσκολίας καὶ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ πεποίθησις, ἣν ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀξίαν του, καθιστᾷ αὐτὸν πράγματι ἄξιον, καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ προοδεύσῃ εἶνε πολλάκις ἤδη πρόοδος. Τούτου ἕνεκεν ἡ σταθερὰ θέλησις καὶ δραστηριότης ὁμοιάζουσι κατά τι τῇ παντοδυναμίᾳ.

Αἱ τελευταῖαι λέξεις
ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τὰ περὶ τῶν τελευταίων λόγων τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἀνδρῶν ἀναφερόμενα δὲν εἶνε ἴσως ὅλως ἄμοιρα τοῦ μυθώδους. Εἰς πολλοὺς βέβαια ἀπεδόθησαν ἐκφράσεις, αἵτινες συνεφώνουν ὡς μάλιστα πρὸς τὸν χαρακτῆρά των, τὸν βίον, τὴν μεγαλοφυΐαν ἢ τὸ εἶδος τῶν ἀσχολιῶν των.

Ὁ Μονταίνιος μάλιστα ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἀποθνήσκει ἕκαστος ἄνθρωπος, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Βολταῖρον λ. χ. ἀπεδόθησαν διάφοροι ῥήσεις, ὧν ὡς μᾶλλον πρὸς τὴν ἀλήθειαν προσεγγίζουσα θεωρεῖται ἡ ἑξῆς· Ἐρωτήσαντος αὐτὸν τοῦ ἀββᾶ Gaultier ἐὰν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν—«Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἀπήντησεν ὁ Βολταῖρος, ἄφες με νὰ ἀποθάνω ἐν εἰρήνῃ».Ὁ Lessing, εἰς ὃν διηγήθησαν τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, αἰσθανόμενος καὶ αὐτὸς ἐγγίζουσαν τὴν τελευταίαν στιγμήν του, ἐζήτησε νὰ καλέσωσι παρ' αὐτῷ συμβολαιογράφον·«Θέλω, εἶπε, νὰ διακηρύξω, ὅτι ἀποθνήσκω μὴ ἀνήκων εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν». Ὁ Ῥουσσὼ ἀποθνήσκων ἀνέκραξε·—«Θεὲ τοῦ κόσμου, ἀποθνήσκω! Ταλαίπωρή μου γυναῖκα, ἂς ἐναγκαλισθῶμεν τελευταῖον!» Γρηγόριος Ζ', ὁ ἀδυσώπητος Πάπας, ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ·καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἐκπνεύσῃ, ἠγέρθη τῆς κλίνης του καὶ ἀπήγγειλε τοὺς ἑπομένους λόγους· «Ἠγάπησα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀπεστράφην τὴν ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἀποθνήσκω ἐν ἐξορίᾳ». Κρόμβελ, ὁ φοβερὸς δικτάτωρ, ὁ εἰς οὐδὲν ποτε αἴσθημα ἀνοίξας τὴν καρδίαν του, ἠρώτησε τὸν ἱερέα, ὅστις παρίστατο κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς του·—«Ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ εὕρῃ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ ἐκεῖνος, ὅστις καὶ ἄλλοτε ἠξιοῦτο ταύτης;» Ἐπὶ δὲ τῇ βεβαιώσει τοῦ ἱερέως ὅτι τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγαθότης εἶνε ἀνεξάντλητος ὁ Κρόμβελ εἶπεν ἠρέμῳ τῇ φωνῇ· «Ἐσώθην!» Ὁ Ἰγνάτιος Λοϋόλας, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ περιβοήτου τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν ἀπέθανε λέγων· «Ἐπὶ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς... ἐπέτυχα».

Ὁ Ῥαβελλαί, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε τινὰ πρὸς τὸν καρδινάλιον du Bellay· «Εἰπὲ εἰς τὴν πανιερότητά του, εἶπεν, ὅτι ὑπάγω εἰς ἀναζήτησιν τοῦ μεγάλου *ἴσως!* Καταπετάσατε τὴν αὐλαίαν, ἡ παράστασις ἐτελείωσε!» Lasource ὁ γιρονδῖνος εἶπε πρὸς τὸν δικαστήν, ὅστις ἀνέγνω αὐτῷ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του· «Ἀποθνήσκω ἐν στιγμῇ καθ' ἣν ὁ λαὸς ἔχει ἀπολέσει τὰς φρένας, σὺ δὲ θὰ ἀποθάνῃς ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπανεύρῃ αὐτάς».

Ὁ Οὐάσιγκτων ἀπέθανε λέγων· «Πάντα ἔχουσι καλῶς!» Ὁ Σχίλλερ· «Ὁλονὲν καλλίτερα, ὁλονὲν ἡσυχώτερος». Ὁ Βετόβεν, ὅστις καθ' ὅλην τὴν ἀγωνίαν ὡμίλει περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ *Φάουστ*, ὃν ἤθελε νὰ μελοποιήσῃ, ἐξέπνευσε λέγων· «Πολὺ ἀργά! Πολὺ ἀργά!» Ὁ Νέλσων πίπτων ἐφώνησε· «Ἐξετέλεσα τὸ καθῆκόν μου, εὐχαριστῶ τὸν Θεόν». Ὁ Γκαῖτε ἀνέκραξε· «Φῶς, φῶς!» Ὁ Βάλτερ Σκώτ· «Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπιστρέφω εἰς ἐμαυτόν». Ὁ λόρδος Βύρων· «Τώρα ὑπάγω νὰ κοιμηθῶ».

Οὐχ ἧττον ἐκφραστικαὶ εἶνε καὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις διασήμων τινῶν γυναικῶν. Ἡ Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας ἐκπνέουσα ἔλεγε· «Τὸ βασίλειόν μου διὰ τινας στιγμὰς ὑπάρξεως ἔτι». Ἡ Ninon de Lenglos·«Θνήσκοντες εἶνε ὅσοι μένουσι!» Ἡ ἀτυχὴς Μαρία Ἀντουανέττα, πατήσασα ἀκουσίως τὸν πόδα τοῦ δημίου, «Συγγνώμην, κύριε, εἶπε· δὲν τὸ ἔκαμα ἐπίτηδες». Ἡ κυρία Ῥολάνδου, ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος εὑρισκομένη, ἐζήτησε νὰ τῇ δώσωσι κάλαμον καὶ χάρτην ὅπως ἐκθέσῃ τοὺς τελευταίους αὐτῆς διαλογισμοὺς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως μεταφορᾶς της· ἀλλ' ἠρνήθησαν νὰ παράσχωσιν αὐτῇ τὰ ζητηθέντα. Ν.

Τὸ λείψανον
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ
ἐν Κερκύρᾳ.

Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἐν Κερκύρᾳ ἀρχαίων κειμηλίων εἶνε ὁμολογουμένως τὸ λείψανον τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος. Κατὰ τὸν 4 αἰῶνα ὁ ἅγιος οὗτος ἦτο ἐπίσκοπος Κύπρου. Τὸ λείψανόν του ἐκομίσθη ἄρτιον καὶ ἀπήμαντον εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸ τοῦ 1453. Ἅμα τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρεσβύτερός τις, ὀνόματι Γεώργιος Καλοχαιρίτης, λαβὼν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ του τηρούμενα λείψανα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τῆς αὐτοκρατείρας Θεοδώρας, ἐκόμισεν αὐτὰ μέχρι τῆς Ἠπείρου ἐντὸς σάκκων ἀχύρου μεστῶν. Ἐν τῇ κώμῃ Παραμυθίᾳ παρέμεινεν ἄχρι τοῦ 1456, εἶτα δὲ ἐκόμισε τὰ κειμήλιά του εἰς Κέρκυραν, ἧς οἱ κάτοικοι τὰ ἐδέξαντο μετ' εὐλαβείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Καλοχαιρίτου, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς, διενείμαντο τὰ λείψανα· ὁ μὲν λαβὼν τὸ τῆς Ἁγ. Θεοδώρας, ἐδωρήσατο αὐτὸ τῇ πόλει· ἐνθάδε ἐτηρήθη ἐν διαφόροις ναοῖς, τῷ δὲ 1841 μετηνέχθη εἰς τὴν μητρόπολιν· οἱ δύο δὲ ἕτεροι, οἱ τὸ τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος λαβόντες, κατέλιπον αὐτὸ κληρονομίαν. Μία κληρονόμος, νυμφευθεῖσα τῷ 1521 κύριόν τινα Βούλγαρην, τὸ ἔλαβε προῖκα. Ἔκτοτε ἔμεινε κτῆμα τῆς οἰκογενείας Βούλγαρη, ἧς τῷ μὲν 1698 ἔλαβε τὸν τίτλον κόμητος ἓν μόνον μέλος, τῷ δὲ 1772 ἅπαντα. Λέγεται πρὸς τούτοις, ὅτι τὸν δεξιὸν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος βραχίονα ἐδωρήσατο ὁ μὲν Πάπας Κλήμης Η' τῷ καρδινάλει Βαρωνίῳ, οὗτος δὲ τῇ νέᾳ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναχῶν τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγίου Φιλίππου τοῦ Νέρη. Ἄλλον ὅμως μῦθον διηγοῦνται οἱ Κερκυραῖοι. Μέγας τις καὶ ἰσχυρὸς ᾐτήσατό ποτε τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν τοῦ ἁγίου λειψάνου. Ἡ οἰκογένεια Βούλγαρη οὔτε τὴν

αἴτησιν ἤθελε νὰ ἀρνηθῇ ἀπολύτως, οὔτε τὸ λείψανον νὰ κολοβώσῃ. Ἐφάνη λοιπὸν πρόθυμος νὰ ποιήσῃ τὴν δωρεάν, προσέθηκε δέ, ὅτι, φοβουμένη τὸν ἅγιον, δὲν ἐτόλμα νὰ ἀποκόψῃ αὐτὴ τὴν χεῖρα, ἀλλ' ἐπέτρεπε τοῦτο εἰς τὸν αἰτήσαντα. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐφοβήθη, τὸ δὲ λείψανον ἔμεινεν ἄρτιον. Κατὰ τὴν ἐγχωρίαν παράδοσιν ὁ ἅγιος ἐποίησε πολλὰ θαύματα. Δὶς ἔσωσε τὴν νῆσον ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ τῷ 1630 καὶ τῷ 1637. Τῷ 1716, ὅτε ἐπολιόρκουν τὸ φρούριον οἱ Τοῦρκοι, ἐφάνη αὐτοῖς ὁ ἅγιος, φορῶν μοναχοῦ στολὴν καὶ κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ δᾷδα· οἱ Τοῦρκοι, πτοηθέντες καὶ ἔντρομοι γενόμενοι, ἦραν τὴν πολιορκίαν. Ἔκτοτε ἐτιμήθη ὡς ἅγιος πολιοῦχος· αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς περιφέρεται ἐν λιτανείᾳ τὸ λείψανον, εἶνε αἱ μέγισται τῶν ἑορτῶν· πάντοθεν δὲ στέλλονται δῶρα καὶ ἀναθήματα. Τῷ 1662 ἐξεδόθη διαταγή, καθ' ἣν ἐπὶ τῆς συναγωγῆς τῶν ἐλαιῶν ἔμελλε νὰ παρατεθῇ εἰς ἕκαστον πιεστήριον σκεῦος, εἰς ὃ νὰ ἐγχέωσιν οἱ εὐσεβεῖς ὅσον προῃροῦντο ἔλαιον ὑπὲρ τοῦ ἁγίου· ὁ κτήτωρ δὲ τοῦ πιεστηρίου ἐφύλασσε τὸ σκεῦος μετὰ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐν τῷ καθήκοντι χρόνῳ προσεκόμιζεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἑτέρα διαταγὴ ἀπὸ τοῦ 1672 χορηγεῖ εἰς τὸν ἅγιον δικαίωμα νὰ ἐξαιτῆται κατ' ἔτος δύο δεσμίους, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ προσφέρωσιν οὗτοι 100 λίτρας κηροῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν του. Τῷ 1749 ὁ τῆς Βλαχίας Ὁσποδάρος Γκίκας ἐδωρήσατο δι' ἰδίου χρυσοβούλλου τῷ ἁγίῳ ἐτησίαν πρόσοδον ἑκατὸν γροσίων· τῷ δὲ 1800 ὁ τῆς Ῥωσσίας αὐτοκράτωρ Παῦλος, ἀναλαβὼν τὴν προστασίαν τοῦ ναοῦ, κατέλιπεν ἐτησίαν προσφορὰν 125 ρουβλίων. Ὅσῳ πολυαριθμότερα τὰ δῶρα, τοσούτῳ σπουδαιοτέρα καὶ ἡ περιουσία τοῦ οἴκου Βούλγαρη. Οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τούτου κληρικοὶ ἔχουσι δύναμιν μεγάλην καὶ ἀπολαύουσι τῶν πλείστων προσόδων, οἱ δὲ πενέστεροι συγγενεῖς ἔχουσιν ἀξίωσιν ἐπὶ χρηματικὰς ἐπιχορηγήσεις. Ἀμφοτέρων αἱ ἀξιώσεις διημφισβητήθησαν πολλάκις, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια τὰς ὑπερήσπισεν ἐπιτυχῶς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ τῆς κυβερνήσεως. Τῷ 1857 ἐξέδωκεν «ἀληθῆ διήγησιν περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος». Ὑπάρχουσι βεβαίως ἐν Κερκύρᾳ σκεπτικοί, οὐδαμῶς δεχόμενοι, ὅτι πρὸ τοῦ 1453 ἐτιμᾶτο ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ λείψανον τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, ὑπολαμβάνοντες δὲ ἀπόκρυφα τὰ ἐν τῇ «ἀληθεῖ διηγήσει» ἔγγραφα. Οἱ νησιῶται ὅμως καθόλου τιμῶσι παραπολὺ τὸν ἅγιόν των, σκληρὸς δὲ καὶ ἄδικος θὰ ἦτο ὁ σκανδαλίζων τὴν πίστιν αὐτῶν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ' Αὔγουστον τοῦ 1881.

Ὁ πρόεδρος πρὸς κυρίαν, ἥτις παρουσιάζεται ὡς μάρτυς·

— Τί ἡλικίαν ἔχετε;

— Σαράντα ἐτῶν.

Ὁ πρόεδρος μὲ ἐλαφρὸν μειδίαμα·

— Πιστεύω ὅτι θὰ σᾶς ἦτο δύσκολον νὰ τὸ ἀποδείξητε.

— Καὶ εἰς ἐσᾶς νὰ ἀποδείξητε τὸ ἐναντίον— διότι τὸ ἔγγραφον τῆς γεννήσεώς μου ἐκάη... εἰς τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1830!

*
* *

Καὶ πάλιν ἡ ἡλικία.

Δύο παλαιαὶ φίλαι συνδιαλέγονται.

— Καὶ πόσων χρονῶν εἶσαι, ἀγαπητή μου Ζωή;

— Πρὸς τί ἡ ἐρώτησις, φιλτάτη, ἀφοῦ πάντοτε θὰ μοῦ δώσῃς περισσότερα ἀφ' ὅσα καὶ ἂν σοῦ 'πῶ!

*
* *

Ὅ,τι δύναταί τις νὰ ἴδῃ μόνον ἐν Ἀμερικῇ.

Εἷς Ὑάγκος παρουσιάζεται εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ζητεῖ 9 εἰσιτήρια ὁλόκληρα καὶ 33 διὰ παιδία ἡλικίας κάτω τῶν 7 ἐτῶν.

— Ἆ! εἶνε οἰκότροφοι σχολείου; λέγει ὁ ὑπάλληλος, τότε ἔχετε δικαίωμα νὰ ζητήσετε ἔκπεσμὸν ἀπὸ τὰς τιμάς.

— Οἰκότροφοι σχολείου; Ὄχι, κύριέ μου. Εἶνε ἡ οἰκογένειά μου, αἱ γυναῖκές μου καὶ τὰ παιδιά μου.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἦτο μορμόνος.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Συνειθίζομεν νὰ κρίνωμεν τοὺς ἄλλους ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ἐνῷ συγκαταβαίνομεν νὰ τοῖς συγχωρῶμεν τὰ ἐλαττώματα ὅσα καὶ ἡμεῖς ἔχομεν, κατακρίνομεν αὐτοὺς αὐστηρῶς, ὅτι δὲν ἔχουσι τὰ προτερήματα ὅσα ἡμεῖς ἔχομεν.

*** Ἐν τῇ φύσει τοῦ πνεύματος ἡμῶν ὑπάρχει νὰ βλέπῃ τὰ ἀποτελέσματα πρὶν ἢ ἐρευνήσῃ τὰς αἰτίας.

*** Καλλαισθησία εἶνε τὸ γνωρίζειν οὐ μόνον ὅσα πρέπει νὰ εἴπῃ τις ἀλλά, καὶ ὅσα νὰ σιωπᾷ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~~ Ἐν Κρήτῃ ἀπεβίωσεν ἄρτι ἑκατοντούτης εἷς τῶν διασημοτάτων τῆς νήσου ἀνδρῶν, φιλόπατρις ἀκραιφνὴς καὶ ἀρχαϊκὸς τὸ ἦθος, ὁ Ἀναγνώστης Μανουσογιαννάκης. Περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἡ *Παλιγγενεσία* δημοσιεύει τὰς ἑπομένας βιογραφικὰς σημειώσεις·

«Γόνος ἰσχυρᾶς σφακιωτικῆς οἰκογενείας, ἀείποτε πρωταγωνιστησάσης ἐν τοῖς ἀγῶσι τῆς Κρήτης, ὁ Ἀναγνώστης Μανουσογιαννάκης, καὶ ὡς τοιοῦτος πρώιμος μυηθεὶς εἰς τὰ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν, μετέσχεν ἐκ τῶν πρώτων τῆς ἐν Ἀσκύφῳ τῶν Σφακίων κατὰ Ἰούνιον τῷ 1821 γενομένης Συνελεύσεως τῶν προκρίτων Κρητῶν, ἐν ᾗ ἀπεφασίσθη ἡ τῆς Κρήτης συμμετοχὴ ἐν τῷ

ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνι, συντελέσας διά τε τοῦ λόγου καὶ τῶν ἔργων εἰς τὴν ἐπίρρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος παρὰ τοῖς νησιώταις, ἐνθαρρύνων αὐτοὺς προθύμως καὶ θαρραλέως κατερχομένους εἰς ἀγῶνα ἄνισον μὲν ἀλλ' ἱερὸν καὶ εὐγενῆ, καὶ παροτρύνων εἰς ἐπιτέλεσιν ἔργων ἀνδρείας καὶ ἡρωϊσμοῦ, ἅτινα μόνον οἱ γινώσκοντες τὴν θλιβερὰν τότε τῆς Κρήτης κατάστασιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς ἀπέναντι τῶν Τούρκων δύνανται προσηκόντως νὰ ἐκτιμήσωσι. Πλὴν, σκληροτράχηλος καὶ ἰδιοτελὴς διπλωματία κατεδίκασε τότε τὴν Κρήτην αὖθις εἰς τὴν δουλείαν, οἱ δὲ νησιῶται ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἀνάγκην.

»Γνωστὴ ἔκτοτε τυγχάνει ἡ ἱστορία τῆς νήσου ταύτης· πάλη διηνεκὴς κατὰ τῆς τυραννίας, διαμαρτύρησις ἐνεργὸς κατὰ τῆς ἀδίκου ἀποφάσεως τῆς διπλωματίας, στερρὰ ἀπόφασις ὑπὲρ συνεχίσεως τοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος μέχρι πλήρους ἐπιτεύξεως τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Καθ' ἅπασαν τὴν τρικυμιώδη, ἀλλ' ἔνδοξον ταύτην περίοδον τῆς ἱστορίας τῆς μαρτυρικῆς νήσου, τοῦ *Μανουσογιαννάκη* τὸ ὄνομα διαλάμπει μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ ἀφιλοκερδῶν προμάχων τῆς κρητικῆς ἐλευθερίας. Ὁ πατριαρχικὸς αὐτοῦ οἶκος, ἄσυλον καὶ καταφύγιον τῶν μαχητῶν τῆς πατρίδος, παρεῖχεν αὐτοῖς πᾶσαν φιλοξενίαν ἐν στιγμαῖς δεινῶν συμφορῶν, αὐτὸς δὲ εἰλικρινὴς καὶ μεγάθυμος, οὐδέποτε κατεδέχθη νὰ κατέλθῃ τῶν ὀρέων του, ὅπως μεταβῇ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν δεσποτῶν τῆς πατρίδος του, οἵτινες πάντα τρόπον ἐμηχανεύθησαν, πᾶσαν κολακείαν ἐπενόησαν, ὅπως δυνηθῶσι νὰ σύρωσιν εἰς τὰς ὀλεθρίους παγίδας των τὸν γηραιὸν τοῦτον λέοντα τῶν Λευκῶν Ὀρέων.

»Περιεβλήθη ὑπὸ τῶν πατριωτῶν του τὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα κατὰ τὰς διαφόρους ἐξεγέρσεις τῆς Κρήτης, ἀνακηρυχθεὶς στρατάρχης καὶ γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν Κρητικῶν δυνάμεων, ἀλλ' οὗτος οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς δικαίους του τίτλους, ὅπως ἐπιζητήσῃ τιμὰς ἢ ἀμοιβὰς, διότι τοῦτο ἐθεώρει λίαν ταπεινὸν καὶ οὐδόλως προσῆκον εἰς τὸν ἀνδρικὸν καὶ μέχρις ἀγερωχίας μέτριον καὶ ὀλιγαρκῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα. Ἀπέρριψε τὴν ἐκ 300 δρ. μηνιαίαν περίθαλψιν καὶ τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ, ἅτινα προσήνεγκεν αὐτῷ ἡ ἑλλ. κυβέρνησις, ὅτε κατὰ τὸ 1859 κατέφυγεν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, προελόμενος τοῦ ἐν Ἀθήναις πομπώδους καὶ ἐν τιμαῖς βίου νὰ ζῇ ἄγνωστος ἐπὶ τῶν ἀγόνων βράχων τῶν Σφακιωτικῶν ὀρέων. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ὁ Μανουσογιαννάκης κατέφυγε τὸ δεύτερον ἐνταῦθα, ἡ δὲ τότε ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὥρισεν αὐτῷ μηνιαῖον χορήγημα 100 δρ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μακρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος, καὶ πάλιν παρῄτησε τὰς ἀμοιβὰς, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὰ προσφιλῆ αὐτῷ πάτρια ἐδάφη, ἅτινα δὲν ἐγκατέλιπεν ἔκτοτε ἢ ὅπως μὴ ἴδῃ πλέον αὐτά».

Τὸ ἐπὶ τῆς στατιστικῆς τμῆμα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐδημοσίευσεν ἄρτι σπουδαῖον τεῦχος, ἐν ᾧ σημειοῦται λεπτομερῶς ἡ κίνησις τῆς μεταναστεύσεως ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν ἀπὸ τοῦ 1832 ἔτους, ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον ἤρξατο τηρουμένη σημείωσις ἀκριβὴς τῶν ἀφικνουμένων εἰς τὸ ἀμερικανικὸν ἔδαφος πρὸς ἐγκατάστασιν.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην ἐν ἔτει 1830 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 22,322· ἀλλ' ἔτι κατὰ τὸ 1842 ἔφθανεν εἰς 100,000. Τῷ 1847 ἀνῆλθεν εἰς 200,000, τῷ δὲ 1850 εἰς 300,000. Τῷ 1854 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν ἦτο 427,833, ἀλλὰ τῷ 1860 κατῆλθεν εἰς 153,418, τῷ δὲ 1861 καὶ 1862 εἰς 92,000.

Ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου οἱ ἀριθμοὶ τῶν κατ' ἔτος ἀφικομένων ἔχουσιν ὡς ἕπεται·

Ἔτη	Μετανάσται	Ἔτη	Μετανάσται
1865	247,453	1874	313,339
1866	166,112	1875	227,498
1867	298,967	1876	169,986
1868	282,189	1877	141,857
1869	352,768	1878	138,469
1870	387,203	1879	177,826
1871	321,350	1880	457,257
1872	404,806	1881	668,000
1873	459,803		

Συνυπολογιζομένων μετὰ τούτων καὶ τῶν ἐκ Κίνας, Καναδᾶ καὶ ἀλλαχόθεν μεταναστευσάντων, ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν, οἵτινες ἀφίκοντο εἰς Ἀμερικὴν κατὰ τὰ τελευταῖα 35 ἔτη, ἀνέρχεται εἰς 7 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια, ὧν 2,888,445 ἦσαν Ἰρλανδοί, 2,669,662 Γερμανοὶ, καὶ 795,519 Ἄγγλοι.

Κατὰ προσφάτους παρατηρήσεις τὸ ψυχρότερον σημεῖον τῆς γηΐνης σφαίρας δὲν εἶνε ἡ Tzakoutsk ἐν Σιβηρίᾳ, ἀλλ' ἡ Verkoyansk ἄλλη θέσις ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ, ἔνθα ἡ θερμοκρασία κατέρχεται ἐνίοτε εἰς 49 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἐν Ἀμερικῇ τὸ ψυχρότερον σημεῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν νήσων Parry· ἐπειδὴ δὲ ἡ γραμμὴ ἡ συνδέουσα τὰ δύο εἰρημένα σημεῖα δὲν διέρχεται διὰ τοῦ βορείου πόλου, ἕπεται ἀναγκαίως ὅτι ὁ ἀνώτατος τοῦ ψύχους βαθμὸς δὲν ἀπαντᾶται ἐν τῷ πόλῳ, καθὼς ἐπίσης ὁ ἰσημερινὸς δὲν εἶνε τὸ σημεῖον, ἐν ᾧ ἀπαντᾶται ἡ μεγίστη θερμότης.

Εἷς παλαιὸς ὡρολογοποιὸς, ἐν Vourry τῆς Ἑλβετίας, ἰσχυρίζεται ὅτι ἐφεῦρε μηχανισμὸν, δι' οὗ ἐπὶ ἔτη δύνανται νὰ λειτουργῶσι τὰ ὡρολόγια, μὴ κανονιζόμενα. Κιβωτίου ἐσφραγισμένου καὶ παραδοθέντος ταῖς δημοτικαῖς Ἀρχαῖς τῆς πόλεως, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1879, περιέχοντος δὲ δύο ὡρολόγια, ἀνοιχθέντος, εὑρέθησαν τὰ ἐν αὐτῷ ὡρολόγια ἀκριβῶς λειτουργοῦντα.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

'Αριθ. 312 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι —Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 20 Δεκεμβρίου 1881

Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΒΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ

Ἐλέχθη ὅτι «αἱ μητέρες πρὸ πάντων παρασκευάζουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας», καὶ πρὸς ἀπόδειξιν κατέγραψαν κατάλογον πάντων τῶν διασήμων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπὸ τῶν Γράκχων μέχρι σήμερον ἀνετράφησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ γυναικῶν. Ἴσως ἤθελεν εἶναι ἀκριβέστερον νὰ ἐπεκταθῇ ἡ παρατήρησις ἐπὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν, ἐπιφανῶν ἢ ἀφανῶν, καὶ νὰ πιστωθῇ ὅτι ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν, ἡ διαγωγὴ, αἱ ῥοπαὶ αὐταὶ ἐξηρτῶντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς μητρικῆς ἀγωγῆς. Ἡ μήτηρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεως δεχομένη τὸ τέκνον, παρισταμένη εἰς τὰς πρώτας ἐντυπώσεις αὐτοῦ, εἶνε ὄντως διδάσκαλος παντοδύναμος, ἐμπνέουσα αὐτῷ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰς ἕξεις. Μεταδίδουσα συνήθως εἰς τὰ τέκνα της τὴν ἰδίαν κρᾶσιν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, δὲν ὑπολείπεται καὶ ἐν τῇ μεταδόσει τῆς φυσιογνωμίας τῆς ψυχῆς της. Τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ πονηρὰ σπέρματα, ἅτινα ἐν ἑαυτῇ εἶχε, ἀναπτύσσονται κάλλιον καὶ μᾶλλον ἐλευθέρως εἰς τὸ τέκνον, ὅπερ ἀνέθρεψεν αὐτὴ αὐτή· ἐν τούτῳ δὲ καὶ κεῖται ἡ ἀμοιβὴ αὐτῆς ἢ ἡ τιμωρία. Ἐν ταῖς γυναιξὶν, αἵτινες ηὐτύχησαν νὰ θεωρήσωσι τοὺς υἱούς των ὡς κόσμον τοῦ ἰδίου αὐτῶν βίου, ἡ τοῦ Βασιγκτῶνος μήτηρ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν.

* * *

Ἡ Μαρία Βάλλ, θυγάτηρ τοῦ συνταγματάρχου Βάλλ καὶ μήτηρ τοῦ Βασιγκτῶνος, ἐγεννήθη τῷ 1706 ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ τῆς Βιργινίας. Ὑπανδρεύθη τῇ 6 Μαρτίου 1730 τὸν Αὐγουστῖνον Βασιγκτῶνα, ἔχοντα ἐκ προγενεστέρου γάμου ζῶντα δύο τέκνα, τὸν Λαυρέντιον καὶ Αὐγουστῖνον.

Ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν ἐγεννήθη τῇ 22 Φεβρουαρίου 1732 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ποτομάκ, ἐν Bridge 's Creek τῆς κομητείας τῆς Βεστμορελανδίας, ἐν Βιργινίᾳ. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, ἐγκατασταθεῖσα ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ τοῦ 1657, ἀνῆκεν εἰς τοὺς μικροὺς εὐγενεῖς τῆς κομητείας τοῦ Δουρχὰν, ἐν Ἀγγλίᾳ, κατεῖχε δὲ διακεκριμένην θέσιν ἐν τοῖς γεωργικοῖς οἴκοις τῆς Βιργινίας. Ὁ πατήρ του ἦτο εἷς τῶν προὐχόντων καὶ πλούσιος, ὅταν δ' ἀπεβίωσε κατέλιπε τὰ δέκα αὐτοῦ τέκνα ἐν θέσει ἐντίμῳ καὶ αὐτοκρατεῖ.

Ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν εἶχε κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἡλικίαν 11 ἐτῶν. Ἔμενε δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς μητρός του, γυναικὸς ἐμφορουμένης τὰ αἰσθήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς θεοσεβείας, ἀνεπτυγμένου καὶ πρακτικοῦ νοὸς, θερμῆς δὲ καὶ σταθερᾶς καρδίας, ἐμπνεούσης εἰς πάντας αὐτῆς τοὺς οἰκείους τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην.

«Ἐπὶ πολὺ, διηγεῖται εἷς τῶν ἐξαδέλφων του, ἤμην συμμαθητὴς τοῦ Γεωργίου, ὁ σύντροφος αὐτοῦ εἰς τὰ παιγνίδια καὶ ὁ φίλος ἐν τῇ νεότητι, ἀλλ' ἐφοβούμην τὴν μητέρα του πλειότερον τῶν γονέων μου. Ἦτο ἀληθῶς ἀγαθὴ, ἀλλ' ἐπεβάλλετο εἰς ἐμὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φιλοφροσύνῃ της. Καὶ νῦν δ' ἔτι, ὅτε ὁ χρόνος ἐλεύκανε τὰς τρίχας μου καὶ ἐγενόμην πατὴρ τριῶν γενεῶν, δὲν δύναμαι νὰ προσβλέψω εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην ἄνευ αἰσθήματός τινος, ὅπερ μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψω. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἡ Μαρία Βάσιγκτων κατέλειπεν εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτήν».

Ὅτε ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐπὶ τῇ ἁλώσει τοῦ Ὑὸρκ-Τόουν (1781) οἱ ἐκ Βερσαλιῶν ἀφικόμενοι εὐγενεῖς ὅπως ὑπηρετήσωσι τὸν ἥρωα τῆς Ἀμερικῆς, εἶδον τὸ πρῶτον τὴν εὐγενῆ μορφὴν τῆς μητρός του, κατεπλάγησαν ἐκ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἤθους, ἐκ τῆς ἁπλότητος καὶ τοῦ ἀφελοῦς τρόπου δι' οὗ ὑπεδέχετο τὰ δείγματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς περισπουδάστου μερίμνης τῶν τέκνων ἐκείνων, ἅτινα πρὸ μικροῦ εἶχον ἀπωθήσει τὴν ἰσχὺν τῆς Μεγάλης Βρετανίας».

Τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀπώλεσε τῇ 12 Ἀπριλίου 1743, καὶ διέμεινε χήρα ἐπὶ κεφαλῆς πατριαρχικῆς οἰκογενείας, συγκειμένης ἐξ ὀκτὼ τέκνων, δύο τῶν ἐπιζώντων τοῦ προτέρου του γάμου, καὶ ἓξ ἰδίων αὐτῆς, ὧν τὸ πρεσβύτερον, ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν, ἔμελλε νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν φήμην πάντων τῶν ἄλλων.

Ἴσως ἡ μήτηρ του ὑποχωρήσασα εἰς προαίσθημά τι ὑπὲρ ἐκείνου τῶν υἱῶν της, ὅστις ἐν παντὶ ἔμελλε νὰ κατασταθῇ ὁ ἀρωγὸς τοῦ οἴκου, περιέβαλλεν αὐτὸν δι' ἀγρύπνου μερίμνης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δεσποτικῆς καὶ ζηλοτύπου· μᾶλλον ἐποιεῖτο χρῆσιν τοῦ παραδείγματος ἢ τῶν συμβουλῶν. Εἶχεν ἐν τῇ ἡμερότητι τοῦ ἤθους της εὐστάθειαν χαρακτῆρος καὶ ἤρεμον δραστηριότητα, ὑποδεικνύουσαν ὑπὸ τὸ μειδίαμα θέλησιν ἐπίμονον καὶ διαρκῆ. Οὕτω δὲ διέπλασσε καὶ ἐπαιδαγώγησεν υἱὸν πλήρη ῥώμης, τόλμης καὶ εὐθύτητος ἀπο-

χεῖς, καὶ μετὰ θάνατον νὰ καταλίπῃς μνήμην προσφιλῆ καὶ σεβαστήν.

— Οἰκογένειαν!... ἐγώ! ἐφώνησεν ἔξαλλος ὁ γέρων. Ἐγώ, ὁ Σταμπλῆ, ὁ γεροκλέπτης, ὡς μὲ ὀνομάζουσι, νὰ περικυκλοῦμαι ὑπὸ στοργῆς καὶ ἀγάπης!.. νὰ ἀκούω εὐχὰς καὶ εὐλογίας! Ἡ μνήμη μου ἀγαπητὴ καὶ σεβαστή!.. Ἀλλοίμονον, κυρία μου! Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ποῦ εἶναι; Ἡ σύζυγος καὶ τὸ τέκνον μου εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐγὼ εἶμαι μόνος ἐδῶ κάτω.

— Ἡ οἰκογένεια αὐτή; Ἀγνώμων! ὑπέλαβε μειδιῶσα ἡ κυρία Βωμπέρ. Τὸ ἥμισυ αὐτῆς ἔχεις ἤδη πλησίον σου.

Ἐὰν ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ὀλίγην ὀξυδέρκειαν ἢ ὀλίγην ματαιότητα, ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ προὐκάλει κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀφορμὴν γάμου μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ γέρων δὲν ἦτο οὔτε ὀξυδερκής, οὔτε μάταιος· καίτοι δὲ στενὴν ἔχων σχέσιν μετὰ τῆς βαρωνίδος, οὐδέποτε ἐλησμόνησεν ὁποία ἀπόστασις ἐχώριζε τὸν νεόπλουτον χωρικὸν ἀπὸ τῆς πτωχευσάσης ἀριστοκρατικῆς κυρίας. Ἔμεινε λοιπὸν μὲ βραχίονας τεταμένους, μὲ στόμα κεχηνὸς διστάζων, ἐκπεπληγμένος καὶ μὴ γνωρίζων πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς τελευταίους λόγους, οὓς ἤκουσε.

— Σοὶ συνέβη ποτέ, φίλε μου, ἐξηκολούθησεν ἀταράχως ἡ κυρία Βωμπέρ, νὰ σκεφθῇς ὁποία ἤθελεν εἶναι ἡ δόξα τοῦ Βοναπάρτου, ἐὰν συναισθανόμενος τὴν θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν, ὁ τυχοδιώκτης ἐκεῖνος ἀξιωματικός, ἀφοῦ κατέστρεψε τὰς φατρίας, ἤθελεν ἐπαναφέρει τοὺς Βουρβώνους ἐπὶ τοῦ προγονικοῦ των θρόνου; Ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ Κόρσος ἐκεῖνος, ὁ νῦν ἄθλιος καὶ προγεγραμμένος, ὁ κατησχυμμένος, ὁ σιδηροδέσμιος ὡς ἄγριον θηρίον, ἀντὶ νὰ σκεφθῇ ὅπως ἱδρύσῃ νέαν δυναστείαν, διέθετε τὸ ξίφος καὶ τὴν φιλοδοξίαν του ὑπὲρ τῶν νομίμων βασιλέων· ὁποία τύχη ἤθελεν ἐξισωθῆ πρὸς τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου! Ὁ κόσμος, ὁ νῦν καταρώμενος αὐτόν, ἤθελε τότε τὸν θεωρεῖ μετὰ θαυμασμοῦ, καὶ οἱ βασιλεῖς, οἱ ὁμόσαντες τὴν καταστροφήν του, ἤθελον διαφιλονεικεῖ τὴν τιμὴν τίς νὰ τείνῃ αὐτῷ πρῶτος τὴν χεῖρα. Αὐτοκράτωρ δὲ ἀληθής, ἀφ' ἧς ἡμέρας θὰ ἔπαυε νὰ ἦναι τοιοῦτος, ἤθελε φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου του διάδημα, οὗτινος ἡ λάμψις ἤθελεν ἀμαυρώνει καὶ αὐτὴν τὴν αἴγλην τοῦ στέμματος.

— Καὶ ὁ μικρός μου Βερνάρδος ἤθελε ζῇ ἀκόμη, προσέθηκε στενάξας ὁ Σταμπλῆ.

— Μοὶ φαίνεται λοιπὸν παράδοξον, φίλε μου, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἀκατανόητον, πῶς δὲν μᾶς ἦλθε πρότερον εἰς τὸν νοῦν οὔτε εἰς σὲ οὔτε εἰς ἐμέ, ὅτι ἡ Πρόνοια ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς σου ὁμοίαν τινὰ σχεδὸν τύχην, καὶ ὅτι ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται νὰ πραγματοποιήσῃς τόσον ὡραῖον ὄνειρον.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Σταμπλῆ ἔτεινε τὰ ὦτα ὡς ὁ λαγωός, ὁ ἀκούων σαλευομένους πέριξ αὐτοῦ τοὺς θάμνους.

— Ἀ! διὰ σὲ εὐτυχῶς εἶναι καιρὸς ἀκόμη, ἐξηκολούθησε μετὰ ζέσεως ἡ βαρωνίς. Καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἐσκέφθη νὰ κάμῃ, σὺ δύνασαι νὰ πραγματοποιήσῃς ἐν τῇ μικροτέρᾳ σφαίρᾳ τῆς ἐνεργείας, ἐν ᾗ σὲ ἔθηκεν ὁ Θεός. Συμβουλεύθητι τὴν καρδίαν σου, ἐξέτασον τὴν συνείδησίν σου. Ἡ καρδία σου εἶναι καθαρά, καὶ ἡ συνείδησίς σου ἥσυχος· ἀλλ' ἐν τούτοις ἄλλως ἔκριναν οἱ ἄνθρωποι. Σὺ δὲ αὐτός, ὅσον ἄμεμπτος καὶ ἂν ἦσαι, δὲν αἰσθάνεσαι ἐνίοτε ἀνησυχίαν καὶ θλῖψιν, ὁσάκις σκέπτεσαι, ὅτι ὁ τελευταῖος γόνος τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, ἥτις ἐπεδαψίλευσε τόσας εὐεργεσίας εἰς τὴν ἰδικήν σου, ἀποκληρωμένος νῦν μαραίνεται ἐπὶ ξένης γῆς; Λοιπὸν σὺ δύνασαι διὰ μιᾶς μόνης λέξεως νὰ νομιμοποιήσῃς τὴν περιουσίαν σου, νὰ κατασιγάσῃς τὸν φθόνον, νὰ στρέψῃς τὴν κοινὴν γνώμην ὑπὲρ σοῦ, νὰ μεταβάλῃς τὰς ὕβρεις εἰς χειροκροτήσεις, νὰ ἐνισχύσῃς σὺ ὁ ἴδιος τὴν πρὸς σεαυτὸν ὑπόληψιν, καὶ νὰ δώσῃς εἰς τὸν κόσμον ἓν ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεγείρουσι τὴν ἀνθρωπότητα.

— Ὁ γεροκλέπτης δὲν ἔχει τόσον ὑψηλοὺς σκοπούς, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Σταμπλῆ κινῶν τὴν κεφαλήν. Δὲν ἀξιοῖ νὰ δώσῃ παραδείγματα εἰς τὸν κόσμον· διότι δὲν ἀπόκειται εἰς αὐτὸν νὰ ἀνεγείρῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἔχει ἄλλας ταπεινοτέρας φροντίδας· ἐκτὸς τούτου, κυρία, δὲν ἐννοῶ....

— Ἐὰν δὲν ἐννοῇς, ὑπέλαβε ψυχρῶς ἡ κυρία Βωμπέρ, δὲν ἔχω νὰ εἴπω τίποτε περισσότερον.

Ὁ Σταμπλῆ εἶχε κάλλιστα ἐννοήσει. Καίτοι δὲ χωρικὸς τὴν καταγωγὴν καὶ ἐκ γενετῆς ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, δὲν ἦτο ὅμως, τὸ ἐπαναλαμβάνω, οὔτε πανοῦργος οὔτε πονηρός, οὔτε πολὺ ὀξύνους· ἀλλ' ἦτο ὕποπτος, καὶ εἰς αὐτὸν ἡ δυσπιστία ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν πανουργίαν· ὅθεν ὄχι μόνον ἐνόησε ποῦ ἤθελε νὰ καταλήξῃ ἡ βαρωνίς, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐφάνη αὐτῷ, ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ μυστικὸν ὅλων τῶν προσκλήσεων καὶ τῶν φιλοφρονήσεων, ἃς εἶχε λάβει.

— Σᾶς ἐννοῶ, κυρία βαρωνίς, προσέθηκε μετὰ τῆς βαθείας ἐκείνης θλίψεως, ἣν αἰσθάνονται αἱ εὐαίσθητοι φύσεις, ὅτε ἐμβαθύνουσαι εἰς τὴν φιλίαν, ἣν ἐνόμιζον εἰλικρινῆ καὶ ἀφιλοκερδῆ, ἀνακαλύπτουσιν ἀμέσως ἄβυσσον ὅλην ἐγωϊσμοῦ ὑποκρυπτομένου, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀπατᾶσθε. Δὲν πρόκειται νὰ νομιμοποιήσω τὴν περιουσίαν μου· διότι αὐτὴ εἶναι νομίμως κεκτημένη καὶ εἰς μόνην τὴν ἐργασίαν μου ὀφείλω αὐτήν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν δεσποινίδα Δασεγλιέρ, οὐδέποτε σκέπτομαι ἄνευ συγκινήσεως περὶ τῆς κόρης αὐτῆς, ἥτις, ὡς μοὶ εἴπετε, εἶναι ἡ ζῶσα εἰκὼν τῆς μητρός της. Πολλάκις μάλιστα ἐπόθησα νὰ τῇ πέμψω μακρόθεν συνδρομήν· τὸ ἤθελον, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα.

— Θὰ ἐκάμνετε ἄσχημα νὰ τὸ λησμονήσητε· ὑπάρχουσιν ὑπάρξεις, αἵτινες ἐν τῇ συμφορᾷ οὐδὲν ἄλλο δύνανται νὰ δεχθῶσιν εἰ μὴ τὰς συμπαθείας καὶ τὰς εὐχάς, ἃς ἀποτείνει τις ὑπὲρ αὐτῶν, ἀπήντησεν ἡ κυρία Βωμπὲρ μετ' ἀξιοπρεπείας. Ἀλλ' ἀφήσατέ με νὰ σᾶς εἴπω, προσέθηκε μὲ ὕφος φιλικώτερον, ὅτι δὲν μὲ ἐννοήσατε· διότι δὲν ἐσκεπτόμην ἢ περὶ τῆς εὐτυχίας σας, καὶ δὲν ἔκρινα οὕτω ἔχουσα ὑπ' ὄψιν μου τὰ καθήκοντά σας, ἀλλὰ μόνον ὑμᾶς αὐτόν. Τί μὲ διέφυγε λοιπὸν δυνάμενον νὰ σᾶς πληγώσῃ καὶ νὰ σᾶς προσβάλῃ; Ἡ τύχη μὲ ἔφερεν εἰς συνάντησίν σας. Ἐκινήσατε τὴν συμπάθειάν μου, καὶ ᾐσθάνθην ὅτι ἤμην διὰ σᾶς παρηγορία, τοῦτο ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν πρὸς σᾶς ἀγάπην μου, ἀλλ' ἐν τούτοις, ἰδοὺ ἔρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ φθονερὸς καὶ κακὸς κόσμος μᾶς ἀναγκάζει νὰ χωρισθῶμεν. Ἡ καρδία μου θλίβεται βαθέως καὶ ἡ ἰδική σας ταράττεται· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μοὶ ἐπέρχεται ἡ ἰδέα, ἡ ἀνόητος ἴσως, ὅτι ἐὰν ἠθέλετε προσκαλέσει τὸν μαρκήσιον καὶ τὴν θυγατέρα του, ὅπως προσφέρητε αὐτοῖς νὰ διαμοιρασθῶσι μεθ' ὑμῶν τὴν περιουσίαν σας, τὴν ὁποίαν δὲν ἠξεύρετε τί νὰ κάμητε, ἠθέλετε ἐξασφαλίσει εἰς τὸ γῆράς σας τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὑπόληψιν. Τὸ σχέδιον τοῦτο μὲ ἐνθουσιάζει, σᾶς φαντάζομαι περικυκλωμένον ὑπὸ ἀγάπης καὶ τιμῆς. Ἡ φιλία μας τότε ἀντὶ νὰ διακοπῇ καθίσταται ἔτι στενοτέρα, καὶ ὁ κόσμος, ὁ νῦν περιφρονῶν σας, σᾶς ἐπιζητεῖ· οἱ πρότερον καταρώμενοί σας εὐλογοῦσι νῦν τὸ ὄνομά σας, καὶ ὁ Θεός, ὁ ἀφαιρέσας τὸν υἱόν σας, σᾶς ἀποδίδει θυγατέρα ἀξιολάτρευτον. Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ συνεκίνησε καὶ μὲ ἐνθουσίασε· σᾶς τὴν ὑπέβαλον λοιπόν. Ἀλλ' ἂς παραδεχθῶμεν ὅτι ὠνειρεύθην. Ἔστε εὐτυχής· ἴσως ἡ θέσις σας δὲν εἶναι ὅσον ὑπέθεσα ἀξιολύπητος· θέλετε συνειθίσει πάλιν εἰς τὴν μοναξίαν· διότι ἡ φύσις εἶναι καλὴ καὶ ἡ κοινωνία δὲν ἀξίζει νὰ τὴν ἐπιθυμῇ τις τόσον. Ἔπειτα εἶσθε πλούσιος, καὶ ὁ πλοῦτος εἶναι ἀληθῶς λαμπρὸν πρᾶγμα. Εὔχομαι λοιπὸν νὰ σᾶς ἀναπληρώσῃ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα σᾶς λείπουσιν.

Εἶπε δὲ ταῦτα τοσοῦτον εὐχερῶς καὶ μετὰ τοσαύτης ἀφελείας, ὥστε ὁ γέρων ἐκλονίσθη. Αὕτη δὲ ἠγέρθη, καὶ προφασιζομένη ὅτι ἔχει νὰ κάμῃ ἐπίσκεψίν τινα ἐκεῖ πλησίον, ἀπεσύρθη ἀφίνουσα τὸν Σταμπλῆ μόνον καὶ παραδεδομένον εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ σκέψεις του ἐκεῖναι οὐδόλως ἦσαν φαιδραί, ἀνεχώρησε δὲ ἥκιστα γοητευμένος ἐκ τῆς προτάσεως ἐκείνης, ἥτις κατ' οὐδένα τρόπον ἐσύμφερεν αὐτῷ καὶ ἂν ἀκόμη τῷ ἐγίνετο μόνον χάριν τῆς εὐτυχίας του· διότι ὁ Σταμπλῆ ἦτο μὲν τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ ἅγιος. Ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ πάθος τι, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἤθελον ναυαγήσει πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς κυρίας Βωμπέρ· διότι δὲν εἶναι σπάνιον ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς τὰς μαλακὰς ἐκείνας καὶ εὐπλάστους φύσεις σημεῖόν τι σκληρόν, ὅπερ οὐδὲν ἰσχύει νὰ κάμψῃ, καὶ ὅπερ εἶναι ὅπως ὁ ἐν τῇ χρυσῇ ἁλύσῳ χαλύβδινος κρίκος. Ὁ Σταμπλῆ λοιπὸν ἦτο φιλάργυρος, ἀλλὰ κατὰ ἴδιον αὐτοῦ τρόπον· εἶχε τὸ πάθος τῆς ἰδιοκτησίας, δηλαδὴ ἠγάπα τὴν ἰδιοκτησίαν δι' αὐτὴν καὶ μόνην, ὅπως πνεύματά τινα ἀγαπῶσι τὴν ἐξουσίαν· ὅλα δὲ τὰ εἰσοδήματά του μετεχειρίζετο εἰς ἀγορὰς γαιῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶχε κατορθώσει νὰ ἐξαγοράσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅλας τὰς κτήσεις τῶν Λασεγλιέρ. Τελευταῖον μάλιστα εἶχεν ἀποκτήσει καὶ δύο ἢ τρεῖς ἐπαύλεις πρὸ αἰῶνος ἤδη ἀποξενωθείσας. Νὰ κατορθώσῃ λοιπὸν τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, μόνον καὶ μόνον ἵνα τὸ προσφέρῃ εἰς τὸν κύριον μαρκήσιον, τοῦτο ἀναμφιβόλως ἤθελεν εἶσθαι κάλλιστον, ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ ὅπως ὁ ἴδιος εἶπεν, δὲν εἶχεν ἀξιώσεις νὰ δώσῃ εἰς τοὺς συγχρόνους του τόσον μέγα μάθημα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφιλοκερδείας.

Ἐσκέφθη ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ ἦτο ἐλευθέρα νὰ λέγῃ ὅ,τι θέλῃ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἤξιζε νὰ τὸ σκεφθῇ τις καὶ νὰ τὸ ἐξετάσῃ πολὺ πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ τι. Ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν του, ἀποφασισμένος νὰ παραιτηθῇ τῆς φιλίας ἐκείνης, ἥτις ἤθελε τῷ στοιχίσει τόσον ἀκριβά.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἦτο κατ' ἀρχὰς εὔκολος· διότι ἡ πληγωθεῖσα εὐαισθησία, ἡ προσβληθεῖσα φιλοτιμία, ἡ ὑποψία ὅτι ἐξέλαβον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, ἀνεζωπύρησαν τὴν ὀλίγην ὑπολειπομένην ἐν αὐτῷ δύναμιν τοῦ χαρακτῆρος· τότε δὲ ὅλη ἡ ῥοπὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἰσότητα ἐξηγέρθη πρὸς στιγμὴν ἐν αὐτῷ καὶ κατενίκησε πᾶσαν ἄλλην σκέψιν· ἀλλ' ὁ ἐρεθισμὸς ἐκεῖνος κατεσβέσθη ἐντὸς ὀλίγου, ὡς πυρὰ ἐξ ἀχύρων. Διότι ἐν τῇ σχέσει τῆς κυρίας Βωμπὲρ ὁ Σταμπλῆ εἶχε συνειθίσει εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον καὶ τὰς φιλικὰς διαχύσεις· εὑρεθεὶς δὲ αἴφνης μεμονωμένος, δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ στενοχωρίαν καὶ θλῖψιν, καὶ βαθμηδὸν ἀπώλεσεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὴν ἐνδόμυχον ἐκείνην γαλήνην, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει. Στερηθεὶς τοῦ μόνου στηρίγματός του, ἤρχισε πάλιν ν' ἀνησυχῇ καὶ νὰ ταράττηται. Τέλος ἡ ὑπερηφάνεια συνετέλεσε καὶ αὐτὴ οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ βασανίζῃ τὴν ταλαίπωρον ἐκείνην ὕπαρξιν· διότι ἡ ἀποπομπή του ἐκ τῆς κυρίας Βωμπὲρ δὲν ἔμεινε μυστική, καὶ γενικῶς ἐπιστεύετο ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ εἶχεν ἀποπέμψει ἐπονειδίστως τὸν γεροκλέπτην· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἄπειρα σχόλια ἐγίνοντο ἐπὶ τούτου. Ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἀγνοῇ τὰ ἀνόητα ἐκεῖνα λεγόμενα, ὅτε ἑσπέραν τινά, διερχόμενος τὸν κῆπόν του, ἤκουσε τοὺς ὑπηρέτας του, οἵτινες μὴ γνωρίζοντες ὅτι ἦτο πλησίον διηγοῦντο εὐθύμως περὶ τοῦ δυστυχήματος ἐκείνου τοῦ κυρίου των. Οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ τῶν κτημάτων του, εἰς τοὺς ὁποίους ἄλλοτε, εἰς εὐτυχεστέρας ἡμέρας, εἶχε καυχηθῆ ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ἐκείνῃ φιλίᾳ, προσεποιοῦντο νῦν ὅτι τῷ ἐ-

ζήτουν εἰδήσεις περὶ τῆς κυρίας Βωμπέρ· ἐὰν δ' ἔμενεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ περιεφέρετο ἄθυμος καὶ μελαγχολικὸς ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον, οἱ ὑπηρέται του ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν μὲ σοβαρότητα, καὶ ὁτὲ μὲν ὁ εἷς ὁτὲ δὲ ὁ ἄλλος τὸν ἠρώτων, διατί δὲν πηγαίνει νὰ διασκεδάσῃ ἐπισκεπτόμενος τὴν κυρίαν Βωμπέρ.

Ἐὰν ἀπεφάσιζε νὰ ἐξέλθῃ μακρὰν τῆς οἰκίας καὶ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὴν ἐξοχήν, οἱ ἐκεῖ ὑπηρέται του ἔλεγον, δῆθεν καθ' ἑαυτούς, ἀλλ' ἀρκετὰ μεγαλοφώνως, ὥστε νὰ τὸ ἀκούσῃ· «Ἰδοὺ ὁ κύριός μας, πηγαίνει νὰ περάσῃ τὴν ὥραν του εἰς τῆς κυρίας βαρωνίδος!» Καίτοι δὲ ὢν φύσει ὑπομονητικός, ἀπεπειράθη πολλάκις νὰ τοῖς τρίψῃ τὴν ῥάχιν διὰ τῆς ῥάβδου του. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, αἱ λέξεις ἐκεῖναι *ἡ κυρία βαρωνὶς* ἀντήχουν ἀπαύστως εἰς τὰ ὦτά του καὶ τὴν καρδίαν του· ἡ θέα δὲ μόνη τοῦ μεγάρου ἐβύθιζεν αὐτὸν εἰς ἀτελεύτητον μελαγχολίαν, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἔμενεν ἀκίνητος, σιωπηλὸς θεωρῶν μακρόθεν τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐκείνην Ἐδέμ, ἣν πάντοτε ἐπόθει. Καὶ οὔτε αὐτὴ ἡ πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν ἀγάπη, ἣν πρὸ ὀλίγου ἀνεφέραμεν, τῷ ἐξήρκει πλέον· διότι ἡ κυρία Βωμπὲρ εἶχεν ἀναπτύξει ἐν αὐτῷ ἄλλας ἐπιθυμίας, ἄλλους πόθους, ἄλλας ἀνάγκας οὐχ ἧττον ἐπιβλητικάς· ἐκτὸς τούτου, ἡ ἀγάπη ἐκείνη ἡ μόνη ἀπομείνασα αὐτῷ ἐπὶ γῆς εἶχε δηλητηριασθῇ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς της, καὶ μετὰ φρίκης ἀνεπόλει τὸ θλιβερὸν τέλος τῆς καλῆς συζύγου του, τὰς ὑποψίας της, τοὺς τρόμους της, τοὺς ἐλέγχους της καὶ τοὺς τελευταίους λόγους, οὓς εἶχε προφέρει θνήσκουσα. Αὐτὰ ἐσκέπτετο τὴν ἡμέραν, αὐτὰ ὠνειρεύετο τὴν νύκτα, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ τῆς μονώσεως ἐξαφθεῖσα ἡ φαντασία του, ἐτάραττε τὸν ὕπνον του μὲ μυρίας πενθίμους εἰκόνας. Καὶ ὁτὲ μὲν διήρχετο ἐνώπιόν του ἡ παρωργισμένη σκιὰ τῆς γυναικός του, ὁτὲ δὲ ἡ περίλυπος κυρία Λασεγλιέρ. Τέλος μετὰ τοιαύτην ἀθλίαν ὕπαρξιν μιᾶς ἢ δύο ἑβδομάδων, ἐγράφη χωρὶς νὰ σκεφθῇ πρὸς τὴν ἰδέαν, ἣν ἡ βαρωνὶς τῷ εἶχεν ὑποδείξει ὡς λιμένα σωτηρίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τῷ ἐφάνη αὕτη ὡς μεμακρυσμένον τι φωτεινὸν σημεῖον, διὰ μέσου τοῦ ὁμιχλώδους ὁρίζοντος διακρινόμενον· βαθμηδὸν ὅμως τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἐμεγεθύνθη, ἐπλησίασεν ἀνεπαισθήτως καὶ ἔλαμψεν ὡς σωτήριος φάρος. Ὁ δὲ Σταμπλῆ ἐξετάζων τὴν ἰδέαν ἐκείνην ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἔφθασε νὰ ἐννοήσῃ τὸ ποιητικὸν καὶ γοητευτικὸν αὐτῆς μέρος· διότι ἦτο μὲν φύσει ὕποπτος, ἀλλ' εἶχε νοῦν ἁπλοϊκόν, καὶ πρὸς τούτοις ἦτο τίμιος καὶ εὔπιστος. Ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι ἴσως ἡ κυρία Βωμπὲρ πραγματικῶς ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὸ μυστήριον τῆς εὐτυχίας· ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἀπέβλεπεν αὕτη εἰ μὴ εἰς τὸ συμφέρον τοῦ μαρκησίου καὶ τῆς θυγατρός του, πάλιν ἠναγκάζετο νὰ παραδεχθῇ, ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ φαντασθῇ καλλίτερον ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ ὄντως ἡ εὐτυχία ἐκείνη, ἥτις τῷ ὑπεδείχθη διὰ μέσου τῶν ἐπισκιαζόντων αὐτὴν νεφῶν ἀπεκαλύπτετο αὐτῷ βαθμηδὸν ἐπαγωγὸς καὶ ὡραία. Ἐφαντάζετο δὲ τότε τὴν οἰκίαν του καθωραϊσμένην ὑπὸ τῆς παρουσίας νεαρᾶς καὶ συμπαθοῦς κόρης· ἔβλεπεν ἑαυτὸν εἰσαγόμενον ὑπὸ τοῦ εὐγνωμονοῦντος μαρκησίου εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν ἀπωθήσασαν αὐτόν, ἤκουεν ἀναπεμπομένας πέριξ αὐτοῦ εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι εἶδε τὴν κυρίαν Λασεγλιέρ, τὴν καλήν συζυγόν του καὶ τὸν μικρόν του Βερνάρδον, μειδιῶντας πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ δυσπιστία τὸν ἀνεχαίτιζεν εἰσέτι, μὴ ἀφίνουσα αὐτὸν νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τῶν καλῶν του αἰσθημάτων. Ἐκτὸς τούτου, ὑπὸ ποῖον τίτλον ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ θυγάτηρ του ἔμελλον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ μέγαρόν του καὶ εἰς τὰ κτήματά του; Τὸ νὰ παραιτηθῇ περιουσίας διὰ τοσούτων μόχθων ἀποκτηθείσης, δὲν ἤθελεν εἶσθαι τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ὡμολόγει ὅτι τὴν εἶχεν ἁρπάσει; Ἀντὶ δὲ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα τῶν φθονερῶν δὲν θὰ ἔδιδεν ἀπεναντίας ἀφορμὴν εἰς νέα σχόλια; Ὅθεν ἀπεφάσισε, πρὶν ἢ λάβῃ ἀπόφασίν τινα, νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν κυρίαν Βωμπὲρ καὶ νὰ συμβουλευθῇ αὐτὴν περὶ τούτου. Ἀλλ' αὕτη μόλις τῇ ἀνέφερε λόγους τινὰς περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἐπισκέψεώς του, τὸν διέκοψεν ἀμέσως.

— Ἐπιθυμῶ, εἶπε, νὰ μὴ γείνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου μεταξὺ ἡμῶν· διότι ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα οὔτε ζυγίζονται οὔτε συζητοῦνται. Σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω δέ, δὲν ἐζήτησα, δὲν ἠθέλησα εἰ μὴ τὴν εὐτυχίαν σας, καὶ δὲν ἀπέβλεπον οὔτε εἰς τὸν μαρκήσιον οὔτε εἰς τὴν θυγατέρα του, ἀλλ' ἀπέβλεπον μόνον πρὸς ὑμᾶς· ὥστε ἐὰν ἡ ἰδέα μου ἤθελε σᾶς ἀρέσει, καὶ ἐὰν ὁ μαρκήσιος ἀπεδέχετο αὐτήν, κατ' ἐμὴν γνώμην, ὁ εὐεργέτης δὲν θὰ εἶσθε σεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος. Κρατήσατε ὅμως τὰ πλούτη σας, δὲν τὰ φθονοῦμεν· λέγουσιν, ὅτι ἡ πτωχεία εἶναι πικρὰ εἰς τοὺς γνωρίσαντας τὰ πλούτη, ἀλλ' ἀπατῶνται· τὸ ἐναντίον πρέπει νὰ εἴπωσι· διότι ἡμεῖς ἐγνωρίσαμεν τὸν πλοῦτον καὶ ἀγαπῶμεν τὴν πενίαν.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἀφοῦ ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ὑγείας τοῦ παλαιοῦ αὐτῆς φίλου καὶ περὶ τοῦ πῶς διέρχεται τὰς ἡμέρας του, ἔδωκεν αὐτῷ εὐγενῶς νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν τῷ ἔμενε πλέον εἰ μὴ νὰ ἀποσυρθῇ. Οὗτος δὲ ἀπῆλθεν, ἔκθαμβος διὰ τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἤκουσεν ἐκφραζόμενα. Ἤλεγξεν ἑαυτόν, διότι ἐσυκοφάντησε σκοπὸν τοσοῦτον ἀφιλοκερδῆ· καίτοι δὲ τῷ ἐφαίνετο παράδοξον ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελεν εἶσθαι ὁ εὐεργέτης καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ ὁ εὐεργετούμενος, δὲν ἀφῆκε νὰ παρέλθῃ ἡ ἐπαύριον, καὶ ἦλθε νὰ παραδοθῇ, δεδεμένος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἰς τὴν διάκρισιν τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἥτις δὲν ἔδειξε διὰ τοῦτο οὔτε χαρὰν οὔτε ἔκπληξιν, ἀλλ' ἀπεναντίας ζωηρὰν ἀποστροφὴν εἰς

τὸ νὰ μεσιτεύσῃ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, φοβουμένη, ὡς ἔλεγε, μήπως πληγώσῃ τὴν λεπτότητα τῶν φίλων της. Ὁ πόθος λοιπὸν τοῦ Σταμπλῆ ηὔξανε καθ' ὅσον ἡ κυρία Βωμπὲρ παρεῖχε δυσκολίας· καὶ ἐὰν ἦτο εὐχάριστον τὸ νὰ βλέπῃ τις τὴν καρδίαν ἐξαπατωμένην ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ τὸν δόλον ἐκμεταλλευόμενον τὴν ἁπλοϊκὴν ἀγαθότητα, ἤθελεν εὕρει ἀρκετὰ διασκεδαστικὴν τὴν σκηνήν, καθ' ἣν ὁ γέρων ἱκέτευσε τὴν βαρωνίδα, ἥτις ἐφαίνετο ἄκαμπτος, νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ μαρκησίῳ, ὅπως συγκατανεύσῃ οὗτος νὰ λάβῃ κατοχὴν ἰδιοκτησίας, ἐχούσης ἀξίαν ἑνὸς ἑκατομμυρίου.

— Ἂς ἀγαπήσωσιν ὀλίγον τὸν γέροντα Σταμπλῆ, ἔλεγεν οὗτος· ἂς ἴδῃ εἰς τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν του πρόσωπα μειδιῶντα αὐτῷ, καὶ χεὶρ φιλικὴ ἂς κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του· ἂς χύσωσιν ἓν δάκρυον ἐπὶ τῷ θανάτῳ του, καὶ ὁ Σταμπλῆ καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπάνω θὰ ἦνε εὐτυχής.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐκάμφθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοσούτων θερμῶν παρακλήσεων· ἀπερίγραπτος δὲ ἦτο ἡ χαρά, ἣν ᾐσθάνθη ὁ γέρων ἐκεῖνος, ὁ ἁπλοϊκὸς ὡς παιδίον, ἀφ' οὗ προητοίμασε τὴν καταστροφήν του· ἔλαβε τὰς χεῖρας τῆς βαρωνίδος καὶ τὰς ἔθλιψεν ἐπὶ τῆς καρδίας του μετ' αἰσθήματος βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης· «διότι σεῖς, κυρία, τῇ εἶπε μετὰ δακρύων καὶ μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης, σεῖς μοὶ ἐδείξατε τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας». Ἡ κυρία Βωμπὲρ ᾐσθάνθη τότε ὅτι θὰ ἦτο ἔγκλημα νὰ ἀπατήσῃ ψυχὴν τόσον τελείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν ταύτην καθησύχασεν ὡς πάντοτε τὴν συνείδησίν της, σκεπτομένη ὅτι ἡ τύχη τοῦ Σταμπλῆ ἐνδιεφέρετο εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς της, ὅτι, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπρόκειτο πραγματικῶς περὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, πάλιν δὲν θὰ ἐνήργει ἄλλως, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους εἰς πᾶν πρᾶγμα ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα. Δὲν τῇ ἀπέμεινε λοιπὸν πλέον ἢ νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ μαρκησίου, περὶ οὗ ἐγνώριζεν ὅτι οὐδέποτε ἤθελε καταβιβάσει ἑαυτόν, ὥστε νὰ ἀποδεχθῇ δωρεὰν παρὰ τοῦ πρώην ἐνοικιαστοῦ μιᾶς τῶν ἐπαύλεών του. Ἡ βαρωνὶς λοιπὸν ἔγραψεν αὐτῷ τὰς λέξεις ταύτας· «Ὁ Ἰωάννης Σταμπλῆ, βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν ἐλέγχων, ὢν δὲ ἄνευ τέκνων, ἄνευ φίλων, ἄνευ οἰκογενείας, μόνον τὴν ἐπάνοδόν σας περιμένει, ὅπως σᾶς ἀποδώσῃ ὅλην σας τὴν περιουσίαν. Ἔλθετε λοιπόν. Ὡς ἀμοιβὴν τῆς βραδέως ἐπελθούσης τιμιότητός του ὁ ἄθλιος ζητεῖ μόνον ν' ἀγαπῶμεν αὐτὸν ὀλίγον· θὰ τὸν ἀγαπήσωμεν πολύ. Ἐνθυμήθητε τὸ λόγιον τοῦ Βεαρναίου· «Οἱ Παρίσιοι ἀξίζουσι βεβαίως μίαν λειτουργίαν».

Ἕνα μῆνα μετὰ ταῦτα ἡ ἐπάνοδος τοῦ κυρίου Λασεγλιὲρ ἐγένετο ἡσύχως, ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ ἄνευ θορύβου. Ὁ Σταμπλῆ ὑπεδέχθη αὐτὸν πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου, καὶ ἀντὶ κλειδῶν προσέφερεν αὐτῷ ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου δωρητήριον ἔγγραφον συντεταγμένον μὲ συγκινητικώτατον ὕφος· εἰς δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὁ δωρητής, ἐξ εὐγενοῦς λεπτότητος ὁρμώμενος, ἐταπεινοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἀποδεχομένου τὴν προσφοράν του.

— Κύριε μαρκήσιε, εἶπεν, εὑρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

Ἡ προσφώνησις ἦτο μικρά, ὁ δὲ μαρκήσιος εὗρεν αὐτὴν προσφυῶς συντεταγμένην. Ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ θυλακίου του τὸ ἔγγραφον, τὸ ἀποκαθιστῶν αὐτὸν κύριον ὅλων τῶν κτημάτων του, ἠσπάσθη τὸν Σταμπλῆ, ἔλαβε τὸν βραχίονά του καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς θυγατρός του, βαδιζούσης μεταξὺ τῆς κυρίας Βωμπὲρ καὶ τοῦ υἱοῦ της, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρόν του, τοσοῦτον νεανικὸς τὸ πνεῦμα, ὅσον ὅτε εἶχεν ἐξέλθει αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοσαύτης ἀφελείας ὡς ἐὰν ἐπανήρχετο ἐκ περιπάτου.

Καὶ νῦν ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς κυρίας Βωμπέρ. Ἐὰν δηλαδὴ ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, περιορίζων τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐντολῆς του εἰς τὴν ταπεινὴν τιμιότητα κοινοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲν ἄλλο ἤθελε συγκατατεθῆ νὰ γείνῃ ἢ ὁ ἐπιστάτης τοῦ οἴκου τῶν Βουρβώνων, καὶ ἀφοῦ ἤθελεν ἀνεγείρει διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ξίφους του τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας, ἀντὶ νὰ τὸ φορέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀπέθετεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν ἀπογόνων τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου, πιθανὸν εἶνε ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἓν ἔτι κεφάλαιον ἤθελε πλουτίζει τὸ μέγα βιβλίον περὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν βασιλέων. Ἀλλὰ δὲν ἀξιοῦμεν νὰ προσβάλωμεν οὔτε τὴν βασιλείαν, οὔτε οὐδένα ἄλλον· καὶ δὲν αἰτιώμεθα ἢ τὸ ἀχάριστον ἐκεῖνο γένος, τὸ καλούμενον ἀνθρώπινον γένος. Ἀντὶ δὲ νὰ ζητήσωμεν τὰ παραδείγματά μας εἰς σφαῖραν τοσοῦτον ὑψηλήν, ἂς μείνωμεν κάλλιον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κλαὶν Ἴνα κρίνωμεν περὶ τούτου.

[Ἕπεται συνέχεια] ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

ΟΛΛΑΝΔΩΝ ΕΘΙΜΑ

Οἱ Ὀλλανδοὶ τρώγουσι πολύ. Ἡ μεγίστη αὐτῶν εὐχαρίστησις εἶνε νὰ εὑρίσκωνται ἐν μέσῳ δείπνων καὶ εὐωχιῶν. Ἐν τούτοις δὲν ἔχουσι τὴν γεῦσιν λεπτήν, ἀλλ' εἰσὶν ἀδηφάγοι προσέχοντες μᾶλλον εἰς τὸ ποσὸν ἢ εἰς τὸ ποιὸν τῶν ἐδεσμάτων. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐχλευάζοντο ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν γειτόνων οὐ μόνον ἕνεκα τῆς τῶν ἠθῶν αὐτῶν τραχύτητος ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν λιτότητα τῆς τροφῆς των. Τοὺς ἀπεκάλουν γαλακτοφάγους καὶ τυροφάγους. Ἐν γένει τρώγουσι πεντάκις τῆς ἡμέρας. Τὴν πρωΐαν λαμβάνουσι τεῖον, καφφέ, γάλα, ἄρτον, τυρόν, βούτυρον· ὀλίγον πρὸ μεσημβρίας λαμπρὸν ἄριστον, πρὸ δὲ τοῦ δείπνου τὸ καλούμενον *μικρὸν ποτήριον*, τουτέστιν ἓν ποτήριον ῥοσολίου μετὰ διπυρίτου ἄρτου, ἀκολούθως ἓν *στερεὸν δεῖπνον* καὶ τὴν ἑσπέραν ἓν *καλὸν ἐπίδειπνον*, πᾶν ὅ,τι δηλαδὴ

ἀπαιτεῖται, ὅπως μὴ κατακλιθῇ τις μὲ τὸν στόμαχον κενόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς πολλὰς περιστάσεις προσφέρουσιν ἀλλήλοις συμπόσια. Δὲν ἐννοῶ δὲ μόνον τὰ διδόμενα γεύματα ἕνεκα γεννήσεων ἢ γάμων, καθόσον ἡ ἕξις αὕτη ἐπικρατεῖ παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς, ἀλλὰ συνεστιῶνται, φέρ' εἰπεῖν, καὶ κατὰ τὰς κηδείας. Οἱ φίλοι καὶ γνώριμοι, οἱ συνοδεύσαντες τὴν νεκρικὴν ἐκφορὰν, ἐπανάγουσι παρ' αὐτῇ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποβιώσαντος, ὅτε προσκαλοῦνται νὰ φάγωσι καὶ πίωσι κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθιμον, συνήθως δὲ μετὰ πολλῆς ἐλευθεριότητος ἀπονέμουσι τοῖς ἑαυτῶν ξένοις τὰς ἐπιδορπίους ταύτας τιμάς. Καὶ ἂν ἑτέρου τεκμηρίου ἐστερούμεθα, ἡ τῶν Ὁλλανδῶν ζωγραφικὴ ἤρκει μόνη ὅπως ἀποδείξῃ τὴν σπουδαιότητα, ἣν ἔσχον ἀείποτε τὰ ἀγαθὰ τῆς τραπέζης ἐν τῷ βίῳ τοῦ λαοῦ τούτου. Ἐκτὸς τῶν ἀναριθμήτων οἰκιακῶν ὑποθέσεων, ἐν αἷς τὸ πινάκιον καὶ ἡ φιάλη, οὕτως εἰπεῖν, πρωταγωνιστοῦσιν, ἅπασαι σχεδὸν αἱ μεγάλαι εἰκόνες, αἱ ἐξιστοροῦσαι ἱστορικὰ πρόσωπα, οἷον δημάρχους, ἄρχοντας κτλ. παριστῶσιν αὐτὰ καθήμενα εἰς τὴν τράπεζαν καὶ δάκνοντα, κόπτοντα ἢ κιρνῶντα. Τοῦ κανόνος τούτου δὲν ἐξαιρεῖται οὐδ' ὁ ἥρως αὐτῶν, Γουλιέλμος ὁ σιωπηρός, ὅστις εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς νέας Ὁλλανδίας, ἀλλὰ τοὐναντίον εἶνε καὶ οὗτος ἡ προσωποποίησις τοῦ ἐθνικοῦ τούτου πρὸς τὴν τράπεζαν ἔρωτος. Εἶχε τὸν πρῶτον μάγειρον τῆς ἐποχῆς του, τεχνίτην τοσοῦτον ἔμπειρον ὥστε οἱ μὲν Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἔπεμπον ἀρχαρίους, ὅπως τελειοποιηθῶσιν ἐν τῇ σχολῇ του, ὁ δὲ Φίλιππος ὁ Β', κατά τινα στιγμὴν φαινομένης συνδιαλλαγῆς μετὰ τοῦ ἀσπόνδου αὐτοῦ ἐχθροῦ, τοῦ τὸν ἐζήτησεν ὡς *δῶρον*.

Ὁ ξένος ὁ πρώτην φορὰν δειπνῶν παρὰ ὀλλανδικῷ πανδοχείῳ, βλέπει πλεῖστα παράδοξα. Καὶ κατὰ πρῶτον πινάκια πλάτους καὶ πάχους ἐκτάκτου, ἀνάλογα πρὸς τὴν ὀλλανδικὴν ὄρεξιν ἢ λαιμαργίαν, συχνότατα δὲ χειρόμακτρον ἐκ λεπτοτάτου χάρτου λευκοῦ, δεδιπλωμένον εἰς τρεῖς ἄκρας, ἐζωγραφημένον δι' ἀνθέων καὶ φέρον κατὰ τὰς γωνίας μικρὰν χωρογραφίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ καφφεπωλείου ἢ πανδοχείου, ἢ τὸ «*καλὴν ὄρεξιν*» ἐντετυπωμένον διὰ μεγάλων χαρακτήρων κυανῶν. Ὁ ξένος διατάττει ἓν *ρομσπίφ*, καὶ τῷ φέρουσι ἡμίσειαν δωδεκάδα μεγάλων τεμαχίων κρέατος ὡς τὰ φύλλα κράμβης, ἢ ζητεῖ ἓν *μπιφστέκ* καὶ φέρουσιν αὐτῷ ἓν πελώριον τεμάχιον κρέατος, σχήματος προσκεφαλαίου, αἱμοςάζον, ὅπερ θὰ ἤρκει νὰ χορτάσῃ ὁλόκληρον οἰκογένειαν, ἢ τέλος ζητεῖ ὀψάριον, καὶ τῷ φέρουσι ἓν θαλάσσιον ζῶον ἴσον μὲ τὸ μῆκος τῆς τραπέζης. Ἕκαστον τῶν πινακίων τούτων συνοδεύεται ὑπὸ βουνοῦ γεωμήλων καὶ μικρᾶς χύτρας *μουστάρδας* ἐκτάκτου γεύσεως. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸν ἄρτον, σοὶ δίδουσιν ἓν μικρὸν τεμάχιον ὀλίγον μεγαλείτερον ἑνὸς ταλλήρου καὶ λεπτὸν ὡς χάρτης· τὸ τοιοῦτον οὐ σμικρὰν στενοχωρίαν προξενεῖ εἰς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι καταβροχθίζομεν τὸν ἄρτον, ὡς οἱ ἐπαῖται. Τοιουτοτρόπως ἐν ὀλλανδικῷ ξενοδοχείῳ ἐσμὲν ἠναγκασμένοι νὰ ζητῶμεν ἄρτον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πρὸς μεγίστην τῶν ἀρταδοτῶν ἔκπληξιν. Δι' ἑνὸς μόνου ἐκ τῶν τριῶν τούτων πινακίων, καὶ μετὰ ποτηρίου ζύθου τῆς Βαυαρίας ἢ τοῦ Ἀμστελοδάμου, δύναταί τις νὰ δειπνήσῃ ἐξαίρετα.

Ὅ, τι δὲ μᾶλλον ἐξέπληξέ με εἶνε ὅτι εἶδον λίαν πρωῒ πάντας ὅσους συνήντων πλουσίους ἢ πτωχούς, ἄνδρας ἢ παιδία μὲ τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα. Ἡ οἰκτρὰ αὕτη ἕξις κατέχει τοσοῦτον μεγάλην θέσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν Ὁλλανδῶν, ὥστε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ τούτου.

Ὁ Ὁλλανδικὸς λαὸς εἶνε ἴσως ἐξ ὅλων τῶν βορείων λαῶν ὁ μᾶλλον καπνίζων. Ἡ ὑγρασία τοῦ κλίματος καθίστησι τὴν ἕξιν ταύτην ἀνάγκην σχεδὸν, τὸ δὲ μέτρον τῆς τιμῆς τοῦ καπνοῦ εὐκολύνει τοὺς πάντας εἰς τὸ θεραπεύειν αὐτήν.

Πρὸς ἀπόδειξιν μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ ἕξις αὕτη τυγχάνει πεπαλαιωμένη ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ λεμβοῦχοι τῶν διωρύγων μετρῶσι τὰς ἀποστάσεις διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιπῶν. Ἐντεῦθεν εἰς τὴν δεῖνα πόλιν εἶνε, λέγουσιν, οὐχὶ τόσαι λεῦγαι, ἀλλὰ τόσαι πῖπαι. Ἅμα εἰσέλθῃς εἰς οἰκίαν τινὰ, ὁ κύριος αὐτῆς σοὶ προσφέρει ἓν σιγάρον μετὰ τὸν πρῶτον χαιρετισμὸν, ὅταν δὲ ἐξέλθῃς σοὶ δίδει ἕτερον, καὶ πολλάκις πληροῖ τὰ θυλάκιά σου. Ἐν ταῖς ὁδοῖς παρατηρεῖ τις ἀνθρώπους ἀνάπτοντας νέον σιγάρον εἰς τὸ μόλις τελειῶσαν, πράττουσι δὲ τοῦτο χωρὶς ποσῶς νὰ σταματήσωσι, φαινόμενοι ὡς λίαν πολυάσχολοι καὶ ἐπίσης λυπούμενοι νὰ ἀπολέσωσι μίαν στιγμὴν τοῦ χρόνου αὐτῶν, ἢ ἓν νέφος τοῦ καπνοῦ των. Πολλοὶ κοιμῶνται μὲ τὸ σιγάρον ἐπὶ τῶν χειλέων, ὅπερ ἀνάπτουσι μὲν τὴν νύκτα, ἅμα ἐξυπνήσωσιν, ἀνάπτουσι δ' αὖθις τὴν πρωΐαν πρὶν ἢ πηδήσωσιν ἐκ τῆς κλίνης. «Ὁ Ὁλλανδὸς, ἔλεγεν ὁ Diderot, εἶνε *διασταλακτὴρ* ζῶν». Φαίνεται ὄντως ὅτι τὸ κάπνισμα εἶνε σχεδὸν δι' αὐτὸν ἐργασία ἀναγκαία εἰς τὴν ζωήν. Τινὲς εἶπον ὅτι ὅλος ὁ καπνὸς οὗτος ἐπικαλύπτει τὴν διάνοιάν του. Καὶ ὅμως, ἐὰν ὑπάρχῃ λαὸς, ἔχων εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν καθαρὰν καὶ διαυγῆ τὴν διάνοιαν, ὁ λαὸς οὗτος εἶνε ὁ ὀλλανδικός. Ἑτέρωθεν τὸ σιγάρον ἐν Ὁλλανδίᾳ δὲν χρησιμεύει ποσῶς ὡς πρόφασις ὅπως μείνῃ τις ἄεργος, οὐδὲ καπνίζουσιν ὅπως ὀνειρεύωνται γρηγοροῦντες. Ἕκαςος ἐκβάλλων νεφύδρια λευκὰ μετὰ τῆς κανονικότητος καπνοδόχου ἐργοστασίου ἐνασχολεῖται οὐχ ἧττον εἰς τὰς ἰδίας ὑποθέσεις. Τὸ σιγάρον δὲν εἶνε παντάπασι διασκέδασις, ἀλλ' ἐπικουρικὸν μέσον πρὸς τὴν ἐργασίαν. «Τὸ κάπνισμα, μοὶ εἶπεν Ὁλλανδός τις, εἶνε ἡ δευτέρα ἡμῶν διαπνοή», ἀλ-

λος δέ τις ὥρισε τὸ σιγάρον ὡς *τὸν ἕκτον δάκτυλον τῆς χειρός*.

Προκειμένου περὶ τοῦ καπνοῦ, ἐπιτραπήτω μοι νὰ διηγηθῶ ἐνταῦθα τὸν βίον καὶ τὸν θάνατον περιφήμου τινὸς περὶ τὸ κάπνισμα Ὁλλανδοῦ.

Ὑπῆρχε ποτὲ πλούσιός τις κύριος ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Ῥόττερδαμ, ὅστις ὠνομάζετο van Klaas καὶ ἐπωνομάσθη *μπάρμπα-τζιγάρας*, διότι ἦτο γέρων, χονδρὸς καὶ καθ' ὑπερβολὴν καπνιστής. Περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται ὅτι ἐκτήσατο περιουσίαν ἐν Ἰνδίαις ὡς τίμιος ἔμπορος, ὅτι ἦτο φύσει πρᾶος καὶ ὅτι εἶχε καρδίαν ἀγαθήν. Ἐπανελθὼν ἐξ Ἰνδιῶν ᾠκοδόμησεν ὡραιοτάτην κατοικίαν ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Ῥόττερδαμ, ἐν ᾗ συνήγαγε καὶ διηυθέτησεν ἐν εἴδει μουσείου ἅπαντα τὰ πρότυπα τῶν καπνοσυρίγγων, αἵτινες ὑπῆρξαν εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς, ἀπὸ τῶν ἀκατεργάστων ἐκείνων, ἃς μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ βάρβαροι, ὅπως καπνίζωσι τὴν κάνναβιν αὐτῶν, μέχρι τῶν λαμπρῶν ἐξ ἀφροῦ καὶ ἠλέκτρου κατεσκευασμένων *πιπῶν* τῶν κεκοσμημένων δι' ὡραίων ἀναγλύφων καὶ ἐπιχρύσων κατὰ τὰ ἄκρα, ἃς ἀποθαυμάζει τις ἐν τοῖς ὡραίοις καταστήμασι τῶν Παρισίων. Τὸ μουσεῖον εἶχε τὴν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τοὺς ξένους, καὶ ὁ κ. van Klaas, ἀφοῦ ἀνέπτυσσεν ἐνώπιον παντὸς προσερχομένου τὴν εὐρεῖαν αὐτοῦ πολυμάθειαν ὡς καπνιστοῦ, ἐπλήρου τὰ θυλάκια αὐτοῦ σιγάρων καὶ καπνοῦ, καὶ τῷ ἐφιλοδώρει πλήρη τοῦ μουσείου κατάλογον μὲ βελοῦδον δεδεμένον.

Ὁ κ. van Klaas ἐκάπνιζεν ἑκατὸν πεντήκοντα γραμμάρια καπνοῦ καθ' ἑκάστην, καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐννενήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ἑπομένως ὅτι ἤρξατο καπνίζων ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους, θὰ ἐκάπνισε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του τέσσαρας χιλιάδας τριακόσια ὀγδοήκοντα τρία χιλιόγραμμα καπνοῦ. Διὰ τῆς ποσότητος ταύτης ἠδύνατό τις νὰ χαράξῃ μέλαιναν γραμμὴν συνεχῆ ἔχουσαν μῆκος εἴκοσι λευγῶν γαλλικῶν. Οὐχ ἧττον ὁ κ. van Klaas ἀνεδείχθη πολὺ μεγαλείτερος καπνιστὴς κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἢ διαρκούσης τῆς ζωῆς του. Ἡ παράδοσις διετήρησεν ἁπάσας τὰς τῆς τελευτῆς αὐτοῦ λεπτομερείας καὶ μερικότητας. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐννενηκοστοῦ ὀγδόου τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτους, ᾐσθάνθη αἴφνης ὅτι τὸ ἔτος τοῦτο θὰ ἦτο τὸ τελευταῖον. Ὅθεν μετεπέμψατο τὸν συμβολαιογράφον του, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχεν ἔκτακτον πρὸς τὸ καπνίζειν ἔρωτα, καὶ ἄνευ προοιμίων, «Ἀγαπητέ μου συμβολαιογράφε, τῷ εἶπε, γέμισον τὴν πίπαν μου καὶ τὴν ἰδικήν σου, αἰσθάνομαι ὅτι μέλλω νὰ ἀποθάνω». Ὁ συμβολαιογράφος ἐγέμισε τὰς πίπας καὶ τὰς ἤναψεν, ὁ δὲ κ. Van Klaas ὑπηγόρευσε τὴν διαθήκην του, ἥτις κατέστη ἔκτοτε περιβόητος καθ' ὅλην τὴν Ὁλλανδίαν. Ἀφοῦ διέθεσε μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, φίλων καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ὑπηγόρευσε τὰ ἑπόμενα ἄρθρα·

«Ἐπιθυμῶ ἵνα πάντες οἱ καπνίζοντες τοῦ τόπου μου προσκληθῶσιν εἰς τὴν κηδείαν μου, δι' ὅλων τῶν δυνατῶν τῆς δημοσιότητος μέσων, ἤτοι ἐφημερίδων, ἰδιωτικῶν ἐπιστολῶν, ἐγκυκλίων, εἰδοποιήσεων. Πᾶς καπνίζων, ὅστις ἤθελε σπεύσει εἰς τὴν πρόσκλησιν, θὰ λάβῃ ὡς δῶρον δέκα λίτρας καπνοῦ καὶ δύο πίπας, ἐφ' ὧν ἐγχαραχθήσονται τὸ ὄνομα, τὰ οἰκόσημα καὶ ἡ χρονολογία τοῦ θανάτου μου. Οἱ πτωχοὶ τοῦ διαμερίσματος, οἱ συνοδεύσοντες τὸ φέρετρόν μου, θὰ λαμβάνωσι κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου μου μεγάλην δέσμην καπνοῦ. Εἰς ἅπαντας τοὺς παρευρεθησομένους εἰς τὴν κηδείαν μου ἐπιβάλλω ὡς ὅρον, ἐὰν θέλωσι νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης μου, νὰ καπνίζωσιν ἀδιακόπως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς. Τὸ σῶμά μου τεθήσεται ἐντὸς κιβωτίου περιβεβλημένου ἔσωθεν ἐκ ξύλου τῶν παλαιῶν κουτίων μου τῶν σιγάρων τῆς Χαβάνας. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου τεθήσονται ἓν κουτίον γαλλικοῦ καπνοῦ τοῦ λεγομένου caporal καὶ ἓν δέμα παλαιοῦ ὀλλανδικοῦ καπνοῦ. Πλησίον μου δὲ τοποθετηθήσονται ἡ ἀγαπημένη πίπα μου καὶ ἓν κουτίον φωσφόρων... καθόσον οὐδεὶς ἠξεύρει ποτὲ τί δύναται νὰ συμβῇ. Πάντες οἱ συνοδεύοντες τὴν νεκροπομπήν, ἀφοῦ κομίσωσι τὸ φέρετρον εἰς τὸ κοιμητήριον, θὰ διαβῶσι πρὸ αὐτοῦ, πρὶν ἐπιστρέψωσι, καὶ θὰ ρίψωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κόνιν τῆς ἑαυτῶν καπνοσύριγγος».

Ἡ τελευταία θέλησις τοῦ κ. Van Klaas ἐξετελέσθη κατὰ γράμμα, ἡ κηδεία αὐτοῦ ὑπῆρξε λαμπρὰ καὶ ἐκαλύφθη ὑπὸ πυκνοῦ νέφους καπνοῦ. Ἡ μάγειρος τοῦ ἀποβιώσαντος ὀνομαζομένη Γερτρούδη, εἰς ἣν ὁ κύριός της ἀφῆκε διὰ κωδεικέλλου σημαντικὴν πρόσοδον, ὑπὸ τὸν μόνον ὅρον ὅπως νικήσῃ τὴν πεισματώδη αὐτῆς ἀποστροφὴν κατὰ τοῦ καπνοῦ, συνώδευε τὴν κηδείαν ἔχουσα ἀνηρτημένον ἐκ τῶν χειλέων της χάρτινον σιγάρον. Οἱ πτωχοὶ ηὐλόγησαν τὴν μνήμην τοῦ εὐεργετικοῦ κυρίου καὶ ὅλος ὁ τύπος ἀντήχησεν ἐκ τῶν ἐπαίνων αὐτοῦ, ὡς ἀκόμη καὶ σήμερον ἀντηχεῖ ἐκ τῆς φήμης του.

ΓΓ.

Τὸ ῥητὸν ὅτι «διὰ τῆς θελήσεως τὸ πᾶν κατορθοῦται», καίτοι πρὸ πολλοῦ γνωστόν, μένει οὐχ ἧττον πάντοτε ἀληθές. Ἀρκεῖ νὰ ἀποφασίσῃ τις τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιχειρήσεώς τινος, ὅπως μόνον διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐλαττώσῃ τὰς δυσκολίας καὶ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ πεποίθησις, ἣν ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀξίαν του, καθιστᾷ αὐτὸν πράγματι ἄξιον, καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ προοδεύσῃ εἶνε πολλάκις ἤδη πρόοδος. Τούτου ἕνεκεν ἡ σταθερὰ θέλησις καὶ δραστηριότης ὁμοιάζουσι κατά τι τῇ παντοδυναμίᾳ.

Αἱ τελευταῖαι λέξεις

ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τὰ περὶ τῶν τελευταίων λόγων τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἀνδρῶν ἀναφερόμενα δὲν εἶνε ἴσως ὅλως ἄμοιρα τοῦ μυθώδους. Εἰς πολλοὺς βέβαια ἀπεδόθησαν ἐκφράσεις, αἵτινες συνεφώνουν ὡς μάλιστα πρὸς τὸν χαρακτῆρά των, τὸν βίον, τὴν μεγαλοφυΐαν ἢ τὸ εἶδος τῶν ἀσχολιῶν των.

Ὁ Μονταίνιος μάλιστα ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἀποθνήσκει ἕκαστος ἄνθρωπος, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Βολταῖρον λ. χ. ἀπεδόθησαν διάφοροι ῥήσεις, ὧν ὡς μᾶλλον πρὸς τὴν ἀλήθειαν προσεγγίζουσα θεωρεῖται ἡ ἑξῆς· Ἐρωτήσαντος αὐτὸν τοῦ ἀβ6ᾶ Gaultier ἐὰν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν—«Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἀπήντησεν ὁ Βολταῖρος, ἄφες με νὰ ἀποθάνω ἐν εἰρήνῃ». Ὁ Lessing, εἰς ὃν διηγήθησαν τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, αἰσθανόμενος καὶ αὐτὸς ἐγγίζουσαν τὴν τελευταίαν στιγμήν του, ἐζήτησε νὰ καλέσωσι παρ' αὐτῷ συμβολαιογράφον· «Θέλω, εἶπε, νὰ διακηρύξω, ὅτι ἀποθνήσκω μὴ ἀνήκων εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν». Ὁ Ῥουσσὼ ἀποθνήσκων ἀνέκραξε·—«Θεὲ τοῦ κόσμου, ἀποθνήσκω! Ταλαίπωρή μου γυναῖκα, ἂς ἐναγκαλισθῶμεν τελευταῖον!» Γρηγόριος Ζ', ὁ ἀδυσώπητος Πάπας, ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ· καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἐκπνεύσῃ, ἠγέρθη τῆς κλίνης του καὶ ἀπήγγειλε τοὺς ἑπομένους λόγους· «Ἠγάπησα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀπεστράφην τὴν ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἀποθνήσκω ἐν ἐξορίᾳ». Κρόμβελ, ὁ φοβερὸς δικτάτωρ, ὁ εἰς οὐδὲν ποτε αἴσθημα ἀνοίξας τὴν καρδίαν του, ἠρώτησε τὸν ἱερέα, ὅστις παρίστατο κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς του· —«Ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ εὕρῃ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ ἐκεῖνος, ὅστις καὶ ἄλλοτε ἠξιοῦτο ταύτης;» Ἐπὶ δὲ τῇ βεβαιώσει τοῦ ἱερέως ὅτι τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγαθότης εἶνε ἀνεξάντλητος ὁ Κρόμβελ εἶπεν ἠρέμῳ τῇ φωνῇ· «Ἐσώθην!» Ὁ Ἰγνάτιος Λοϋόλας, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ περιβοήτου τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν ἀπέθανε λέγων· «Ἐπὶ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς... ἐπέτυχα».

Ὁ Ῥαβελλαί, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε τινὰ πρὸς τὸν καρδινάλιον du Bellay· «Εἰπὲ εἰς τὴν πανιερότητά του, εἶπεν, ὅτι ὑπάγω εἰς ἀναζήτησιν τοῦ μεγάλου *ἴσως!* Καταπετάσατε τὴν αὐλαίαν, ἡ παράστασις ἐτελείωσε!» Lasource ὁ γιρονδῖνος εἶπε πρὸς τὸν δικαστήν, ὅστις ἀνέγνω αὐτῷ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του· «Ἀποθνήσκω ἐν στιγμῇ καθ' ἣν ὁ λαὸς ἔχει ἀπολέσει τὰς φρένας, σὺ δὲ θὰ ἀποθάνῃς ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπανεύρῃ αὐτάς».

Ὁ Οὐάσιγκτων ἀπέθανε λέγων· «Πάντα ἔχουσι καλῶς!» Ὁ Σχίλλερ· «Ὁλονὲν καλλίτερα, ὁλονὲν ἡσυχώτερος». Ὁ Βετόβεν, ὅστις καθ' ὅλην τὴν ἀγωνίαν ὡμίλει περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ *Φάουστ*, ὃν ἤθελε νὰ μελοποιήσῃ, ἐξέπνευσε λέγων· «Πολὺ ἀργά! Πολὺ ἀργά!» Ὁ Νέλσων πίπτων ἐφώνησε· «Ἐξετέλεσα τὸ καθῆκόν μου, εὐχαριστῶ τὸν Θεόν». Ὁ Γκαῖτε ἀνέκραξε· «Φῶς, φῶς!» Ὁ Βάλτερ Σκώτ· «Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπιστρέφω εἰς ἐμαυτόν». Ὁ λόρδος Βύρων· «Τώρα ὑπάγω νὰ κοιμηθῶ».

Οὐχ ἧττον ἐκφραστικαὶ εἶνε καὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις διασήμων τινῶν γυναικῶν. Ἡ Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας ἐκπνέουσα ἔλεγε· «Τὸ βασίλειόν μου διὰ τινας στιγμὰς ὑπάρξεως ἔτι». Ἡ Ninon de Lenglos·«Θνήσκοντες εἶνε ὅσοι μένουσι!» Ἡ ἀτυχὴς Μαρία Ἀντουανέττα, πατήσασα ἀκουσίως τὸν πόδα τοῦ δημίου, «Συγγνώμην, κύριε, εἶπε· δὲν τὸ ἔκαμα ἐπίτηδες». Ἡ κυρία Ῥολάνδου, ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος εὑρισκομένη, ἐζήτησε νὰ τῇ δώσωσι κάλαμον καὶ χάρτην ὅπως ἐκθέσῃ τοὺς τελευταίους αὐτῆς διαλογισμοὺς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως μεταφορᾶς της· ἀλλ' ἠρνήθησαν νὰ παράσχωσιν αὐτῇ τὰ ζητηθέντα. Ν.

Τὸ λείψανον

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ἐν Κερκύρᾳ.

Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἐν Κερκύρᾳ ἀρχαίων κειμηλίων εἶνε ὁμολογουμένως τὸ λείψανον τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος. Κατὰ τὸν 4 αἰῶνα ὁ ἅγιος οὗτος ἦτο ἐπίσκοπος Κύπρου. Τὸ λείψανόν του ἐκομίσθη ἄρτιον καὶ ἀπήμαντον εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸ τοῦ 1453. Ἅμα τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρεσβύτερός τις, ὀνόματι Γεώργιος Καλοχαιρίτης, λαβὼν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ του τηρούμενα λείψανα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τῆς αὐτοκρατείρας Θεοδώρας, ἐκόμισεν αὐτὰ μέχρι τῆς Ἠπείρου ἐντὸς σάκκων ἀχύρου μεστῶν. Ἐν τῇ κώμῃ Παραμυθίᾳ παρέμεινεν ἄχρι τοῦ 1456, εἶτα δὲ ἐκόμισε τὰ κειμήλιά του εἰς Κέρκυραν, ἧς οἱ κάτοικοι τὰ ἐδέξαντο μετ' εὐλαβείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Καλοχαιρίτου, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ πατρός, διενείμαντο τὰ λείψανα· ὁ μὲν λαβὼν τὸ τῆς Ἁγ. Θεοδώρας, ἐδωρήσατο αὐτὸ τῇ πόλει· ἐνθάδε ἐτηρήθη ἐν διαφόροις ναοῖς, τῷ δὲ 1841 μετηνέχθη εἰς τὴν μητρόπολιν· οἱ δύο δὲ ἕτεροι, οἱ τὸ τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος λαβόντες, κατέλιπον αὐτὸ κληρονομίαν. Μία κληρονόμος, νυμφευθεῖσα τῷ 1521 κύριόν τινα Βούλγαρην, τὸ ἔλαβε προῖκα. Ἔκτοτε ἔμεινε κτῆμα τῆς οἰκογενείας Βούλγαρη, ἧς τῷ μὲν 1698 ἔλαβε τὸν τίτλον κόμητος ἓν μόνον μέλος, τῷ δὲ 1772 ἅπαντα. Λέγεται πρὸς τούτοις, ὅτι τὸν δεξιὸν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος βραχίονα ἐδωρήσατο ὁ μὲν Πάπας Κλήμης Η' τῷ καρδινάλει Βαρωνίῳ, οὗτος δὲ τῇ νέᾳ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναχῶν τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγίου Φιλίππου τοῦ Νέρη. Ἄλλον ὅμως μῦθον διηγοῦνται οἱ Κερκυραῖοι. Μέγας τις καὶ ἰσχυρὸς ἠτήσατό ποτε τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν τοῦ ἁγίου λειψάνου. Ἡ οἰκογένεια Βούλγαρη οὔτε τὴν

αἴτησιν ἤθελε νὰ ἀρνηθῇ ἀπολύτως, οὔτε τὸ λείψανον νὰ κολοβώσῃ. Ἐφάνη λοιπὸν πρόθυμος νὰ ποιήσῃ τὴν δωρεάν, προσέθηκε δὲ, ὅτι, φοβουμένη τὸν ἅγιον, δὲν ἐτόλμα νὰ ἀποκόψῃ αὐτὴ τὴν χεῖρα, ἀλλ' ἐπέτρεπε τοῦτο εἰς τὸν αἰτήσαντα. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐφοβήθη, τὸ δὲ λείψανον ἔμεινεν ἄρτιον. Κατὰ τὴν ἐγχωρίαν παράδοσιν ὁ ἅγιος ἐποίησε πολλὰ θαύματα. Δὶς ἔσωσε τὴν νῆσον ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ τῷ 1630 καὶ τῷ 1637. Τῷ 1716, ὅτε ἐπολιόρκουν τὸ φρούριον οἱ Τοῦρκοι, ἐφάνη αὐτοῖς ὁ ἅγιος, φορῶν μοναχοῦ στολὴν καὶ κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ δᾷδα· οἱ Τοῦρκοι, πτοηθέντες καὶ ἔντρομοι γενόμενοι, ἦραν τὴν πολιορκίαν. Ἔκτοτε ἐτιμήθη ὡς ἅγιος πολιοῦχος· αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς περιφέρεται ἐν λιτανείᾳ τὸ λείψανον, εἶνε αἱ μέγισται τῶν ἑορτῶν· πάντοθεν δὲ στέλλονται δῶρα καὶ ἀναθήματα. Τῷ 1662 ἐξεδόθη διαταγὴ, καθ' ἣν ἐπὶ τῆς συναγωγῆς τῶν ἐλαιῶν ἔμελλε νὰ παρατεθῇ εἰς ἕκαστον πιεστήριον σκεῦος, εἰς ὃ νὰ ἐγχέωσιν οἱ εὐσεβεῖς ὅσον προῃροῦντο ἔλαιον ὑπὲρ τοῦ ἁγίου· ὁ κτήτωρ δὲ τοῦ πιεστηρίου ἐφύλασσε τὸ σκεῦος μετὰ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐν τῷ καθήκοντι χρόνῳ προσεκόμιζεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἑτέρα διαταγὴ ἀπὸ τοῦ 1672 χορηγεῖ εἰς τὸν ἅγιον δικαίωμα νὰ ἐξαιτῆται κατ' ἔτος δύο δεσμίους, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ προσφέρωσιν οὗτοι 100 λίτρας κηροῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν του. Τῷ 1749 ὁ τῆς Βλαχίας Ὁσποδάρος Γκίκας ἐδωρήσατο δι' ἰδίου χρυσοβούλλου τῷ ἁγίῳ ἐτησίαν πρόσοδον ἑκατὸν γροσίων· τῷ δὲ 1800 ὁ τῆς Ῥωσσίας αὐτοκράτωρ Παῦλος, ἀναλαβὼν τὴν προστασίαν τοῦ ναοῦ, κατέλιπεν ἐτησίαν προσφορὰν 125 ρουβλίων. Ὅσῳ πολυαριθμότερα τὰ δῶρα, τοσούτῳ σπουδαιοτέρα καὶ ἡ περιουσία τοῦ οἴκου Βούλγαρη. Οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τούτου κληρικοὶ ἔχουσι δύναμιν μεγάλην καὶ ἀπολαύουσι τῶν πλείστων προσόδων, οἱ δὲ πενέστεροι συγγενεῖς ἔχουσιν ἀξίωσιν ἐπὶ χρηματικὰς ἐπιχορηγήσεις. Ἀμφοτέρων αἱ ἀξιώσεις διημφισβητήθησαν πολλάκις, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια τὰς ὑπερήσπισεν ἐπιτυχῶς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ τῆς κυβερνήσεως. Τῷ 1857 ἐξέδωκεν «ἀληθῆ διήγησιν περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος». Ὑπάρχουσι βεβαίως ἐν Κερκύρᾳ σκεπτικοί, οὐδαμῶς δεχόμενοι, ὅτι πρὸ τοῦ 1453 ἐτιμᾶτο ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ λείψανον τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, ὑπολαμβάνοντες δὲ ἀπόκρυφα τὰ ἐν τῇ «ἀληθεῖ διηγήσει ἔγγραφα. Οἱ νησιῶται ὅμως καθόλου τιμῶσι παραπολὺ τὸν ἅγιόν των, σκληρὸς δὲ καὶ ἄδικος θὰ ἦτο ὁ σκανδαλίζων τὴν πίστιν αὐτῶν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ' Αὔγουστον τοῦ 1881.

Ὁ πρόεδρος πρὸς κυρίαν, ἥτις παρουσιάζεται ὡς μάρτυς·

— Τί ἡλικίαν ἔχετε;

— Σαράντα ἐτῶν.

Ὁ πρόεδρος μὲ ἐλαφρὸν μειδίαμα·

— Πιστεύω ὅτι θὰ σᾶς ἦτο δύσκολον νὰ τὸ ἀποδείξητε.

— Καὶ εἰς ἐσᾶς νὰ ἀποδείξητε τὸ ἐναντίον— διότι τὸ ἔγγραφον τῆς γεννήσεώς μου ἐκάη . . . εἰς τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1830!

* * *

Καὶ πάλιν ἡ ἡλικία.

Δύο παλαιαὶ φίλαι συνδιαλέγονται.

— Καὶ πόσων χρονῶν εἶσαι, ἀγαπητή μου Ζωή;

— Πρὸς τί ἡ ἐρώτησις, φιλτάτη, ἀφοῦ πάντοτε θὰ μοῦ δώσῃς περισσότερα ἀφ' ὅσα καὶ ἂν σοῦ 'πῶ!

* * *

Ὅ,τι δύναταί τις νὰ ἴδῃ μόνον ἐν Ἀμερικῇ.

Εἷς Ὑάγκος παρουσιάζεται εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ζητεῖ 9 εἰσιτήρια ὁλόκληρα καὶ 33 διὰ παιδία ἡλικίας κάτω τῶν 7 ἐτῶν.

— Ἆ! εἶνε οἰκότροφοι σχολείου; λέγει ὁ ὑπάλληλος, τότε ἔχετε δικαίωμα νὰ ζητήσετε ἔκπεσμόν ἀπὸ τὰς τιμάς.

— Οἰκότροφοι σχολείου; Ὄχι, κύριέ μου. Εἶνε ἡ οἰκογένειά μου, αἱ γυναῖκές μου καὶ τὰ παιδιά μου.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἦτο μορμόνος.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Συνειθίζομεν νὰ κρίνωμεν τοὺς ἄλλους ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ἐνῷ συγκαταβαίνομεν νὰ τοῖς συγχωρῶμεν τὰ ἐλαττώματα ὅσα καὶ ἡμεῖς ἔχομεν, κατακρίνομεν αὐτοὺς αὐστηρῶς, ὅτι δὲν ἔχουσι τὰ προτερήματα ὅσα ἡμεῖς ἔχομεν.

*** Ἐν τῇ φύσει τοῦ πνεύματος ἡμῶν ὑπάρχει νὰ βλέπῃ τὰ ἀποτελέσματα πρὶν ἢ ἐρευνήσῃ τὰς αἰτίας.

*** Καλλαισθησία εἶνε τὸ γνωρίζειν οὐ μόνον ὅσα πρέπει νὰ εἴπῃ τις ἀλλά, καὶ ὅσα νὰ σιωπᾷ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ Ἐν Κρήτῃ ἀπεβίωσεν ἄρτι ἑκατοντούτης εἷς τῶν διασημοτάτων τῆς νήσου ἀνδρῶν, φιλόπατρις ἀκραιφνὴς καὶ ἀρχαϊκὸς τὸ ἦθος, ὁ Ἀναγνώστης Μανουσογιαννάκης. Περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἡ *Παλιγγενεσία* δημοσιεύει τὰς ἑπομένας βιογραφικὰς σημειώσεις·

«Γόνος ἰσχυρᾶς σφακιωτικῆς οἰκογενείας, ἀείποτε πρωταγωνιστησάσης ἐν τοῖς ἀγῶσι τῆς Κρήτης, ὁ Ἀναγνώστης Μανουσογιαννάκης, καὶ ὡς τοιοῦτος πρωΐμως μυηθεὶς εἰς τὰ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν, μετέσχεν ἐκ τῶν πρώτων τῆς ἐν Ἀσκύφῳ τῶν Σφακίων κατὰ Ἰούνιον τῷ 1821 γενομένης Συνελεύσεως τῶν προκρίτων Κρητῶν, ἐν ᾗ ἀπεφασίσθη ἡ τῆς Κρήτης συμμετοχὴ ἐν τῷ

ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνι, συντελέσας διά τε τοῦ λόγου καὶ τῶν ἔργων εἰς τὴν ἐπίρρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος παρὰ τοῖς νησιώταις, ἐνθαρρύνων αὐτοὺς προθύμως καὶ θαρραλέως κατερχομένους εἰς ἀγῶνα ἄνισον μὲν ἀλλ' ἱερὸν καὶ εὐγενῆ, καὶ παροτρύνων εἰς ἐπιτέλεσιν ἔργων ἀνδρείας καὶ ἡρωϊσμοῦ, ἅτινα μόνον οἱ γινώσκοντες τὴν θλιβερὰν τότε τῆς Κρήτης κατάστασιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς ἀπέναντι τῶν Τούρκων δύνανται προσηκόντως νὰ ἐκτιμήσωσι. Πλὴν, σκληροτράχηλος καὶ ἰδιοτελὴς διπλωματία κατεδίκασε τότε τὴν Κρήτην αὖθις εἰς τὴν δουλείαν, οἱ δὲ νησιῶται ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἀνάγκην.

»Γνωστὴ ἔκτοτε τυγχάνει ἡ ἱστορία τῆς νήσου ταύτης· πάλη διηνεκὴς κατὰ τῆς τυραννίας, διαμαρτύρησις ἐνεργὸς κατὰ τῆς ἀδίκου ἀποφάσεως τῆς διπλωματίας, στερρὰ ἀπόφασις ὑπὲρ συνεχίσεως τοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος μέχρι πλήρους ἐπιτεύξεως τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Καθ' ἅπασαν τὴν τρικυμιώδη, ἀλλ' ἔνδοξον ταύτην περίοδον τῆς ἱστορίας τῆς μαρτυρικῆς νήσου, τοῦ *Μανουσογιαννάκη* τὸ ὄνομα διαλάμπει μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ ἀφιλοκερδῶν προμάχων τῆς κρητικῆς ἐλευθερίας. Ὁ πατριαρχικὸς αὐτοῦ οἶκος, ἄσυλον καὶ καταφύγιον τῶν μαχητῶν τῆς πατρίδος, παρεῖχεν αὐτοῖς πᾶσαν φιλοξενίαν ἐν στιγμαῖς δεινῶν συμφορῶν, αὐτὸς δὲ εἰλικρινὴς καὶ μεγάθυμος, οὐδέποτε κατεδέχθη νὰ κατέλθῃ τῶν ὀρέων του, ὅπως μεταβῇ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν δεσποτῶν τῆς πατρίδος του, οἵτινες πάντα τρόπον ἐμηχανεύθησαν, πᾶσαν κολακείαν ἐπενόησαν, ὅπως δυνηθῶσι νὰ σύρωσιν εἰς τὰς ὀλεθρίους παγίδας των τὸν γηραιὸν τοῦτον λέοντα τῶν Λευκῶν Ὀρέων.

»Περιεβλήθη ὑπὸ τῶν πατριωτῶν του τὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα κατὰ τὰς διαφόρους ἐξεγέρσεις τῆς Κρήτης, ἀνακηρυχθεὶς στρατάρχης καὶ γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν Κρητικῶν δυνάμεων, ἀλλ' οὗτος οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς δικαίους του τίτλους, ὅπως ἐπιζητήσῃ τιμὰς ἢ ἀμοιβὰς, διότι τοῦτο ἐθεώρει λίαν ταπεινὸν καὶ οὐδόλως προσῆκον εἰς τὸν ἀνδρικὸν καὶ μέχρις ἀγερωχίας μέτριον καὶ ὀλιγαρκῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα. Ἀπέρριψε τὴν ἐκ 300 δρ. μηνιαίαν περίθαλψιν καὶ τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ, ἅτινα προσήνεγκεν αὐτῷ ἡ ἑλλ. κυβέρνησις, ὅτε κατὰ τὸ 1859 κατέφυγεν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, προελόμενος τοῦ ἐν Ἀθήναις πομπώδους καὶ ἐν τιμαῖς βίου νὰ ζῇ ἄγνωστος ἐπὶ τῶν ἀγόνων βράχων τῶν Σφακιωτικῶν ὀρέων. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ὁ Μανουσογιαννάκης κατέφυγε τὸ δεύτερον ἐνταῦθα, ἡ δὲ τότε ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὥρισεν αὐτῷ μηνιαῖον χορήγημα 100 δρ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μακρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος, καὶ πάλιν παρῄτησε τὰς ἀμοιβὰς, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὰ προσφιλῆ αὐτῷ πάτρια ἐδάφη, ἅτινα δὲν ἐγκατέλιπεν ἔκτοτε ἢ ὅπως μὴ ἴδῃ πλέον αὐτά».

Τὸ ἐπὶ τῆς στατιστικῆς τμῆμα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐδημοσίευσεν ἄρτι σπουδαῖον τεῦχος, ἐν ᾧ σημειοῦται λεπτομερῶς ἡ κίνησις τῆς μεταναστεύσεως ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν ἀπὸ τοῦ 1832 ἔτους, ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον ἤρξατο τηρουμένη σημείωσις ἀκριβὴς τῶν ἀφικνουμένων εἰς τὸ ἀμερικανικὸν ἔδαφος πρὸς ἐγκατάστασιν.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην ἐν ἔτει 1830 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 22,322· ἀλλ' ἔτι κατὰ τὸ 1842 ἔφθανεν εἰς 100,000. Τῷ 1847 ἀνῆλθεν εἰς 200,000, τῷ δὲ 1850 εἰς 300,000. Τῷ 1854 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν ἦτο 427,833, ἀλλὰ τῷ 1860 κατῆλθεν εἰς 153,418, τῷ δὲ 1861 καὶ 1862 εἰς 92,000.

Ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου οἱ ἀριθμοὶ τῶν κατ' ἔτος ἀφικομένων ἔχουσιν ὡς ἕπεται·

Ἔτη	Μετανάσται	Ἔτη	Μετανάσται
1865	247,453	1874	313,339
1866	166,112	1875	227,498
1867	298,967	1876	169,986
1868	282,189	1877	141,857
1869	352,768	1878	138,469
1870	387,203	1879	177,826
1871	321,350	1880	457,257
1872	404,806	1881	668,000
1873	459,803		

Συνυπολογιζομένων μετὰ τούτων καὶ τῶν ἐκ Κίνας, Καναδᾶ καὶ ἀλλαχόθεν μεταναστευσάντων, ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν, οἵτινες ἀφίκοντο εἰς Ἀμερικὴν κατὰ τὰ τελευταῖα 35 ἔτη, ἀνέρχεται εἰς 7 καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια, ὧν 2,888,445 ἦσαν Ἰρλανδοὶ, 2,669,662 Γερμανοὶ, καὶ 795,519 Ἄγγλοι.

Κατὰ προσφάτους παρατηρήσεις τὸ ψυχρότερον σημεῖον τῆς γηΐνης σφαίρας δὲν εἶνε ἡ **Tzakoutsk** ἐν Σιβηρίᾳ, ἀλλ' ἡ **Verkoyansk** ἄλλη θέσις ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ, ἔνθα ἡ θερμοκρασία κατέρχεται ἐνίοτε εἰς 49 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἐν Ἀμερικῇ τὸ ψυχρότερον σημεῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν νήσων **Parry**· ἐπειδὴ δὲ ἡ γραμμὴ ἡ συνδέουσα τὰ δύο εἰρημένα σημεῖα δὲν διέρχεται διὰ τοῦ βορείου πόλου, ἕπεται ἀναγκαίως ὅτι ὁ ἀνώτατος τοῦ ψύχους βαθμὸς δὲν ἀπαντᾶται ἐν τῷ πόλῳ, καθὼς ἐπίσης ὁ ἰσημερινὸς δὲν εἶνε τὸ σημεῖον, ἐν ᾧ ἀπαντᾶται ἡ μεγίστη θερμότης.

Εἷς παλαιὸς ὡρολογοποιὸς, ἐν **Vourry** τῆς Ἑλβετίας, ἰσχυρίζεται ὅτι ἐφεῦρε μηχανισμὸν, δι' οὗ ἐπὶ ἔτη δύνανται νὰ λειτουργῶσι τὰ ὡρολόγια, μὴ κανονιζόμενα. Κιβωτίου ἐσφραγισμένου καὶ παραδοθέντος ταῖς δημοτικαῖς Ἀρχαῖς τῆς πόλεως, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1879, περιέχοντος δὲ δύο ὡρολόγια, ἀνοιχθέντος, εὑρέθησαν τὰ ἐν αὐτῷ ὡρολόγια ἀκριβῶς λειτουργοῦντα.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

Ἀριθ. 312 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 — 20 Δεκεμβρίου 1881

Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΒΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ

Ἐλέχθη ὅτι «αἱ μητέρες πρὸ πάντων παρασκευάζουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας», καὶ πρὸς ἀπόδειξιν κατέγραψαν κατάλογον πάντων τῶν διασήμων ἀνδρῶν,οἵτινες ἀπὸ τῶν Γράκχων μέχρι σήμερον ἀνετράφησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ γυναικῶν. Ἴσως ἤθελεν εἶναι ἀκριβέστερον νὰ ἐπεκταθῇ ἡ παρατήρησις ἐπὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν, ἐπιφανῶν ἢ ἀφανῶν, καὶ νὰ πιστωθῇ ὅτι ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν, ἡ διαγωγή, αἱ ῥοπαὶ αὗται ἐξηρτῶντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς μητρικῆς ἀγωγῆς. Ἡ μήτηρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεως δεχομένη τὸ τέκνον, παρισταμένη εἰς τὰς πρώτας ἐντυπώσεις αὐτοῦ,εἶνε ὄντως διδάσκαλος παντοδύναμος,ἐμπνέουσα αὐτῷ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰς ἕξεις. Μεταδίδουσα συνήθως εἰς τὰ τέκνα της τὴν ἰδίαν κρᾶσιν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, δὲν ὑπολείπεται καὶ ἐν τῇ μεταδόσει τῆς φυσιογνωμίας τῆς ψυχῆς της. Τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ πονηρὰ σπέρματα,ἅτινα ἐν ἑαυτῇ εἶχε, ἀναπτύσσονται κάλλιον καὶ μᾶλλον ἐλευθέρως εἰς τὸ τέκνον, ὅπερ ἀνέθρεψεν αὐτὴ αὐτή· ἐν τούτῳ δὲ καὶ κεῖται ἡ ἀμοιβὴ αὐτῆς ἢ ἡ τιμωρία. Ἐν ταῖς γυναιξίν, αἵτινες ηὐτύχησαν νὰ θεωρήσωσι τοὺς υἱούς των ὡς κόσμον τοῦ ἰδίου αὐτῶν βίου, ἡ τοῦ Βασιγκτῶνος μήτηρ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν.

* *
*

Ἡ Μαρία Βὰλλ, θυγάτηρ τοῦ συνταγματάρχου Βὰλλ καὶ μήτηρ τοῦ Βασιγκτῶνος, ἐγεννήθη τῷ 1706 ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ τῆς Βιργινίας. Ὑπανδρεύθη τῇ 6 Μαρτίου 1730 τὸν Αὐγουστῖνον Βασιγκτῶνα, ἔχοντα ἐκ προγενεστέρου γάμου ζῶντα δύο τέκνα, τὸν Λαυρέντιον καὶ Αὐγουστῖνον.

Ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν ἐγεννήθη τῇ 22 Φεβρουαρίου 1732 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ποτομὰκ, ἐν Bridge 's Creek τῆς κομητείας τῆς Βεστμορελανδίας, ἐν Βιργινίᾳ. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, ἐγκατασταθεῖσα ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ τοῦ 1657, ἀνῆκεν εἰς τοὺς μικροὺς εὐγενεῖς τῆς κομητείας τοῦ Δουρχὰν, ἐν Ἀγγλίᾳ, κατεῖχε δὲ διακεκριμένην θέσιν ἐν τοῖς γεωργικοῖς οἴκοις τῆς Βιργινίας. Ὁ πατήρ του ἦτο εἷς τῶν προυχόντων καὶ πλούσιος, ὅταν δ' ἀπεβίωσε κατέλιπε τὰ δέκα αὐτοῦ τέκνα ἐν θέσει ἐντίμῳ καὶ αὐτοκρατεῖ.

Ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν εἶχε κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἡλικίαν 11 ἐτῶν. Ἔμενε δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς μητρός του, γυναικὸς ἐμφορουμένης τὰ αἰσθήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς θεοσεβείας, ἀνεπτυγμένου καὶ πρακτικοῦ νοός, θερμῆς δὲ καὶ σταθερᾶς καρδίας, ἐμπνεούσης εἰς πάντας αὐτῆς τοὺς οἰκείους τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην.

«Ἐπὶ πολύ, διηγεῖται εἷς τῶν ἐξαδέλφων του, ἤμην συμμαθητὴς τοῦ Γεωργίου, ὁ σύντροφος αὐτοῦ εἰς τὰ παιγνίδια καὶ ὁ φίλος ἐν τῇ νεότητι, ἀλλ' ἐφοβούμην τὴν μητέρα του πλειότερον τῶν γονέων μου. Ἦτο ἀληθῶς ἀγαθή, ἀλλ' ἐπεβάλλετο εἰς ἐμὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φιλοφροσύνῃ της. Καὶ νῦν δ' ἔτι, ὅτε ὁ χρόνος ἐλεύκανε τὰς τρίχας μου καὶ ἐγενόμην πατὴρ τριῶν γενεῶν, δὲν δύναμαι νὰ προσβλέψω εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην ἄνευ αἰσθήματός τινος, ὅπερ μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψω. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἡ Μαρία Βάσιγκτων κατέλειπεν εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτήν».

Ὅτε ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐπὶ τῇ ἁλώσει τοῦ Ὑόρκ-Τόουν (1781) οἱ ἐκ Βερσαλιῶν ἀφικόμενοι εὐγενεῖς ὅπως ὑπηρετήσωσι τὸν ἥρωα τῆς Ἀμερικῆς, εἶδον τὸ πρῶτον τὴν εὐγενῆ μορφὴν τῆς μητρός του, κατεπλάγησαν ἐκ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἤθους, ἐκ τῆς ἁπλότητος καὶ τοῦ ἀφελοῦς τρόπου δι' οὗ ὑπεδέχετο τὰ δείγματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς περισπουδάστου μερίμνης τῶν τέκνων ἐκείνων, ἅτινα πρὸ μικροῦ εἶχον ἀπωθήσει τὴν ἰσχὺν τῆς Μεγάλης Βρετανίας».

Τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀπώλεσε τῇ 12 Ἀπριλίου 1743, καὶ διέμεινε χήρα ἐπὶ κεφαλῆς πατριαρχικῆς οἰκογενείας, συγκειμένης ἐξ ὀκτὼ τέκνων, δύο τῶν ἐπιζώντων τοῦ προτέρου του γάμου, καὶ ἓξ ἰδίων αὐτῆς, ὧν τὸ πρεσβύτερον, ὁ Γεώργιος Βασιγκτὼν, ἔμελλε νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν φήμην πάντων τῶν ἄλλων.

Ἴσως ἡ μήτηρ του ὑποχωρήσασα εἰς προαίσθημά τι ὑπὲρ ἐκείνου τῶν υἱῶν της,ὅςις ἐν παντὶ ἔμελλε νὰ κατασταθῇ ὁ ἀρωγὸς τοῦ οἴκου, περιέβαλλεν αὐτὸν δι' ἀγρύπνου μερίμνης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δεσποτικῆς καὶ ζηλοτύπου· μᾶλλον ἐπειεῖτο χρῆσιν τοῦ παραδείγματος ἢ τῶν συμβουλῶν. Εἶχεν ἐν τῇ ἡμερότητι τοῦ ἤθους της εὐστάθειαν χαρακτῆρος καὶ ἤρεμον δραστηριότητα, ὑποδεικνύουσαν ὑπὸ τὸ μειδίαμα θέλησιν ἐπίμονον καὶ διαρκῆ. Οὕτω δὲ διέπλασσε καὶ ἐπαιδαγώγησε υἱὸν πλήρη ῥώμης, τόλμης καὶ εὐθύτητος ἀπο-

κλινούσης ἐν ἀρχῇ εἰς ἦθός τι ἀγροῖκον καί πως βίαιον.

Ἡ μήτηρ του ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ δαμάζῃ τὰς θελήσεις του. Ἡ ἀγωγή του ὑπῆρξεν ἐλευθέριος, ἁπλῆ καὶ σκληρά, ἥτις ἀντὶ νὰ κατασβέσῃ εἰς αὐτὸν τὸ πῦρ τῆς νεότητος, ἔδωκεν ἐνωρὶς τοὐναντίον τὴν ὡριμότητα τῆς ἡλικίας καὶ ἀνέπτυξεν εἰς τὴν ψυχήν του τὸ *αἴσθημα τῆς εὐθύνης*. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἔμαθε νὰ κυβερνᾷ ἑαυτόν, νὰ εἶνε αὐτάρκης καὶ ἀναπληροῖ τὴν ἄγνοιαν τῶν διδασκάλων του διὰ τῶν ἰδίων του παρατηρήσεων καὶ διὰ τῆς φυσικῆς εὐστροφίας τῆς διανοίας του.

Οὕτω ὁ Βασιγκτὼν ὤφειλε πολλά, ὡς καὶ ἡ ἰδία μήτηρ του, εἰς τὰς σκέψεις του, εἰς τὰς ἀτομικὰς προσπαθείας του, εἰς τὴν πεῖράν του καὶ εἰς τὰ μαθήματα μεμελετημένης ἀνατροφῆς. Οἱ τρόποι καὶ τὰ ὄργανα τοιαύτης παιδεύσεως τῆς διανοίας ἔλειπον ἐντελῶς ἀπὸ τῶν γεωργῶν τῆς Βιργινίας, οἵτινες, ἔργον ἔχοντες τὴν ἐκχέρσωσιν καὶ τὴν ἐποίκησιν τῶν ἀπεράντων αὐτῶν κτημάτων, παρεσκεύαζον ἑαυτοὺς μᾶλλον εἰς τὸν κοινὸν βίον ἢ εἰς τὸν κοινωνικόν, καὶ ἐφέροντο πρὸς βίον, οὗτινος ἀγὼν ἀφανὴς ἦτο ἡ ἐργασία, ἡ ἠρέμα κατάκτησις τῶν γαιῶν, ἡ ἀπόκρουσις τοῦ ἐγχωρίου ἰνδικοῦ στοιχείου καὶ ἡ γονιμοποίησις ἀγρίας φύσεως.

Ἡ κυρία Βασιγκτών, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐδιδάχθη τὰ στοιχειώδη ταῦτα μαθήματα κοινωνίας ἀρτιγενοῦς, ἐβελτίωσε καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς διὰ τῆς ἕξεως, ἣν ἔλαβε πρὸς ἠθικὰ ἀναγνώσματα καὶ πρακτικά. Τὸ ἀγαπητὸν αὐτῆς βιβλίον, ὅπερ διαφυλάσσεται μέχρι σήμερον μετὰ θρησκευτικῆς μερίμνης, ἦτο αἱ «Ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ παρατηρήσεις» τοῦ Ματθαίου Χάλλ. Ἐξ ἐκείνων τῶν ἠθικῶν ὁρισμῶν καὶ μαθημάτων ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰ τέκνα της καὶ ἐκ τούτων ἤντλουν ἀρχὰς αὐστηρᾶς ἠθικῆς, ἀξιοπρεπείας, φιλανθρωπίας, καὶ διετήρησαν ταύτας εἰς πάντας τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου αὐτῶν ἀπαρεγκλίτως.

*
* *

Εἰς τοιοῦτον ὕψος καὶ εἰς τοιαύτην γαλήνην συνειδήσεως ὁ Βασιγκτὼν καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εὑρισκόμενοι οὐδέποτε ὑπέκυψαν εἰς τὴν τύχην. Ἐδέχοντο τὴν εὔνοιαν αὐτῆς ἄνευ ὑπερηφανείας καὶ τὴν δυσμένειαν ἄνευ φόβου. Τὸ νὰ μὴ θαμβωθῇ τις ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, οὔτε νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς δυστυχίας, δὲν εἶνε ὅλον τὸ μυστήριον, ὅλη ἡ τέχνη τοῦ βίου; Τοῦ μυστηρίου τούτου, τῆς τέχνης ταύτης ἡ μήτηρ τοῦ Βασιγκτῶνος καὶ αὐτὸς οὗτος ἦσαν κάτοχοι, καὶ τούτου θέλομεν δώσει παρακατιόντες τὴν μαρτυρίαν.

Ἰδοὺ ἐν ἀρχῇ πρῶτον παράδειγμα, ὅπερ φωνὴν ἀφίνει περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, τῆς προορατικότητος ἐκείνης καὶ τῆς συνετῆς ὑπακοῆς τούτου.

Ὁ Βάσιγκτων δεκαπενταέτης γενόμενος ἠθέλησε νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν, ἀλλ' αὕτη ἀντετάχθη εἰς τὴν γνώμην ταύτην, προτείνασα ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ βιώσῃ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του, νὰ ἐργασθῇ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τόπου, καὶ νὰ καταβάλῃ ὑπὲρ ταύτης πάσας τὰς σωματικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις, ἃς ὁ Θεὸς ἐχάρισεν αὐτῷ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπετάχυνεν ἴσως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἀμερικῆς ἐπιφυλάξασα τὸν μέγαν ἄνδρα, ὅστις ἐπέπρωτο νὰ πραγματώσῃ αὐτήν. Ἐὰν ἤθελε γίνει ἀξιωματικὸς Ἄγγλος ὁ Βασιγκτών, ἤθελεν ἀναμφιβόλως διστάσει πλειότερον, ἐν μέσῳ εὑρισκόμενος τοῦ στρατιωτικοῦ ὅρκου καὶ τῆς φιλοπατρίας του, ἤθελε δυσκολώτερον ἄρει τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ δὲν ἤθελε τύχει παρὰ τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ πρῶτον ἀγαθόν, ὅπερ ὀφείλεται τῇ μητρὶ τοῦ Βασιγκτῶνος· ἡ προαίσθησις τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀντίστασις αὐτῆς, καὶ ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος.

«Εἶδε, λέγει ὁ Αἰμίλιος Σουβέστρ, ἡ κυρία Βασιγκτὼν τὸν Γεώργιον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπαναστατῶν μετά τινος ἀνησυχίας, ἀλλ' ἄνευ δειλίας. Ὅταν ὑπέστη τὰς πρώτας ἥττας, δὲν ἤκουσαν ἀπὸ τοῦ στόματός της οὐδὲ λέξιν παραπόνου. Ὅταν δ' ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα τῶν θριάμβων, διετήρησε τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν».

Ὅτε οἱ Ἄγγλοι ἐγένοντο κύριοι τῆς Νέας-Γερσεῦ, εἶχον διασπαρῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην· ὁ Βασιγκτὼν ἔχων τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὄχθης τοῦ Δελαβὲρ, εἶπεν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του· «Οἱ ἐχθροὶ ἥπλωσαν πολὺ τὰς πτέρυγάς των, εἶνε καιρὸς νὰ τὰς περικόψωμεν». Καὶ διαπεράσας τὸν ποταμὸν ἦρε νίκην, ἥτις ἔσωσε τὴν Ἀμερικανικὴν Ἑνότητα. Τὴν εἴδησιν τῆς νίκης πληθὺς φίλων ἐκόμισεν εἰς τὴν μητέρα τοῦ Βασιγκτῶνος, συγχαίροντες αὐτῇ. Ἠσθάνθη τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῆς πατρίδος μετὰ τῶν φίλων, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ὑπὲρ τοῦ Βασιγκτῶνος ἔπαινοι ἀδιαλείπτως ηὐξάνοντο, εἶπε· «Κύριοι, ταῦτα εἶνε κολακεῖαι» καὶ σοβαρώτερον ἦθος ἀναλαβοῦσα προσέθηκε· «Θὰ ἐνθυμηθῇ ὁ Γεώργιος, ἐλπίζω, τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσα. Δὲν θὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε ἁπλοῦς πολίτης τῆς Ἑνώσεως, ὃν ὁ Θεὸς κατέστησεν εὐτυχέστερον τῶν λοιπῶν».

Ὅταν ἔμαθε τὴν παράδοσιν τῆς Κορνουάλλης, δὲν ἐσκέφθη παντάπασιν τὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ της, ἀλλ' ἀνέκραξεν·

«Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἡ πατρὶς ἡμῶν ἠλευθερώθη. Θὰ ἔχωμεν εἰρήνην».

*
* *

Ἑπτὰ ἔτη περίπου δὲν εἶχεν ἴδει τὸν υἱόν της, ἀδιαλείπτως ἀσχολούμενον εἰς τὰ τοῦ πολέμου.

Τέλος όταν οἱ στρατοὶ οἱ ἑνωτικοὶ εἰσῆλθον εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ὁ Βασιγκτὼν ἠδύνατο νὰ πορευθῇ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Φρεδερικβοῦργον, ἔπεμψε πρὸ αὐτοῦ ἄγγελον, ὅπως ἐρωτήσῃ τὴν μητέρα του πῶς ἤθελε νὰ δεχθῇ αὐτόν.

— Μόνον, ἀπήντησεν ἐκείνη.

Καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀμερικανικῶν στρατῶν, ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς πατρίδος, πεζῇ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνης, ἣν ἐθεώρει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκφρασιν, «οὐ μόνον δημιουργὸν τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ καὶ δημιουργὸν τῆς δόξης του».

Ἡ Βασιγκτὼν ὑπεδέχθη τὸν υἱόν της μετὰ περιπαθεστάτης ἀγάπης, ἀλλ' οὐδόλως ὡμίλησεν αὐτῷ περὶ τῆς δόξης, ἣν ἐκτήσατο· ὅ,τι ἔπραξεν ἐφαίνετο αὐτῇ φυσικόν.

«Ἐδίδαξα αὐτὸν τὴν ἀρετὴν, ἔλεγεν, ἡ δόξα εἶνε συνέπεια».

Ἡ κυρία Βασιγκτὼν, ἂν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ συμμερισθῇ μετ' οὐδενὸς τὴν χαρὰν τῆς ἐπανόδου τοῦ υἱοῦ της, ὡσεὶ ζηλότυπος τῶν ἀπαρχῶν τῆς δόξης του, κατὰ μόνας θελήσασα νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτὸν, δὲν ἐδείχθη ὅμως φίλαυτος, διότι εὐθὺς τῇ ἐπαύριον συνῄνεσε νὰ παρευρεθῇ μετ' αὐτοῦ εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς δημοσίας χαρᾶς. Ἐφάνη διαλάμπουσα ἐν μεγαλοπρεπεῖ ἁπλότητι, ἐν ἀξιοπρεπείᾳ οἰκογενειακῇ, καὶ ἐν μετριότητι ἐπιβλητικῇ εἰς μέγαν χορὸν τῷ 1784 δοθέντα πρὸς τιμὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἀξιωματικῶν, ὅτε ἦτο παρὼν καὶ ὁ στρατηγὸς Λαφαγὲτ, ἐλθὼν ὅπως χαιρετήσῃ τελευταῖον ἔτι, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς Γαλλίαν τὸν ἀρχηγόν του καὶ φίλον του, καὶ προσφέρῃ τὰ σεβάσματά του εἰς τὴν μητέρα του.

Ὅτε ἡ κυρία Βασιγκτὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της, τοῦ Ἀμερικανοῦ ἥρωος, φέρουσα τὸ ἐγχώριον ἔνδυμα, τὸ βιργινικὸν, τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἑαυτὸν ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἣν διήγειρεν ἡ σεβαστὴ ἐκείνη μορφή.

«Αἱ ἡμέραι τοῦ χοροῦ παρῆλθον ἀπ' ἐμοῦ, εἶπεν εἰσερχομένη, ἀλλ' εὐτυχὴς λογίζομαι ὅτι γίνομαι κ' ἐγὼ σήμερον μέτοχος τῆς κοινῆς χαρᾶς».

Ἀμετάβλητος διέμεινεν ἐν μέσῳ τούτων τῶν τιμῶν, αἵτινες πᾶσαν ἄλλην γυναῖκα ἢ ταύτην ἠδύναντο νὰ καταστήσωσιν ἀλαζόνα· ἐφέρετο ὡς ἐὰν εὑρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ της. Διὸ καὶ ὅταν ἤκουσε σημαίνουσαν τὴν ἐννάτην ὥραν, ἀπεχαιρέτισε τὴν ὁμήγυριν καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν της διὰ τοῦ οἰκείου αὐτῇ ὕφους· «Πηγαίνομεν, Γεώργιε, εἶνε ἐννάτη, εἶνε καιρὸς οἱ γέροντες ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸν οἶκον».

Οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοὶ, λέγει ὁ Σουβέστρ, ἔμειναν ἔκπληκτοι ἐπὶ τῇ ἁπλότητι ταύτῃ, ἥτις καθίστα αὐτὴν ὑπερτέραν τοῦ μεγαλείου της. Καὶ ἐνῷ ἐξήρχετο ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της, εἷς τούτων εἶπε· «Τοιαῦται μητέρες δύνανται νὰ ἐννοηθῶσι μόνον ὑπὸ τοιούτων τέκνων».

*
* *

Ὅτε ἐπεσκέφθη αὐτὴν ὁ Λαφαγὲτ, εἰργάζετο ἐν τῷ κήπῳ της, ἐνδεδυμένη ἔνδυμα οἰκειακὸν, καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς πολιᾶς αὐτῆς κεφαλῆς ψιάθινον πῖλον. Ἡ γηραιὰ μήτηρ δὲν ἐταράχθη ποσῶς, οὐδ' ἐζήτησε συγγνώμην ὅτι κατελήφθη ἐν ἁπλῇ περιβολῇ κατ' ἐκείνην τὴν τόσῳ κολακευτικὴν ἐπίσκεψιν. Ἐζήτησε τὴν ἄδειαν μόνον νὰ μὴ μεταβάλῃ τὴν ἐνδυμασίαν της, παρέχουσα καὶ διὰ τῆς ἁπλότητος ταύτης δεῖγμα συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς φίλον ξενιζόμενον, ἀνώτερον πάντως τοιούτων λεπτολογιῶν. «Βλέπετε, εἶπε μειδιῶσα, ὄντως γηραιὰν γυναῖκα, ἀλλ' ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ, θὰ ὑποδεχθῶ ὑμᾶς ὡς ἄριστα ἐν τῷ λιτῷ οἴκῳ μου· ἀπέχω δὲ τῆς φιλοφροσύνης νὰ φέρω δι' ὑμᾶς ἑορτάσιμον ἐνδυμασίαν». Ὁ Λαφαγὲτ ἀπεδέχθη μεθ' ὅλης τῆς εὐγενείας καὶ γαλλικῆς ἁβρότητος τὴν οἰκειοτάτην ταύτην ὑποδοχὴν, καὶ ὡμίλησε περὶ τοῦ Βασιγκτῶνος ὡς ἀφωσιωμένος συστρατιώτης καὶ ὡς εἰλικρινὴς θαυμαστὴς, τέλος ὡς φίλος. Ἡ κυρία Βασιγκτὼν μετρίως ἀπεδέχετο τοὺς ἐπαίνους τούτους, καὶ εἰς ἑκάστην φράσιν ἐνθουσιασμοῦ ἠρκεῖτο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μετὰ τῆς θαυμασίας εἰλικρινείας τῆς μητρικῆς στοργῆς. «Εἶσθε πολὺ καλός· ἀλλὰ δὲν ἐκπλήσσομαι δι' ὅτι μοὶ λέγετε περὶ τῶν πράξεων τοῦ Γεωργίου· διότι ἦτο πάντοτε καλὸς υἱός».

«Οὕτω, λέγει εἷς βιογράφος, ἡ ἀφελὴς ἐκείνη ψυχὴ κατενόησεν ὅτι πᾶσα μεγάλη πρᾶξις προέρχεται ἐκ τῆς καρδίας». Ὁ Λαφαγὲτ, ἀπερχόμενος, ἔκλινε τὸ γόνυ πρὸ αὐτῆς, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἵνα δεχθῇ τὰς εὐλογίας της, ὡς ἤθελε πράξει πρὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρός.

Πλούσιος γάμος κατέστησε τὸν Βασιγκτῶνα ἕνα τῶν ὀλβιωτέρων ἰδιοκτητῶν τῆς Ἑνώσεως. Πολλάκις ἠθέλησε νὰ καταπείσῃ τὴν μητέρα του νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ κατοικίαν ἐν Μουντβερνὸν, ἀλλ' αὕτη ἔμενε πάντοτε ἐν τῷ Φρεδερικβούργῳ, ἐπιβλέπουσα τὴν μικρὰν ἔπαυλιν, ἥτις ἔμενεν αὐτῇ ὡς ἀντίφερνον. Ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα δύο ἐτῶν ἔβλεπον ἔτι αὐτὴν ἔφιππον ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν διατρέχουσαν τοὺς ἀγροὺς καὶ διδουσαν ὁδηγίας. Τὰ εἰσοδήματά της ἦσαν μετριώτατα, ἀλλ' ἔκαμνε χρῆσιν αὐτῶν μετὰ τοσαύτης οἰκονομίας, ὥστε ἠδύνατο νὰ βοηθῇ πλῆθυν πτωχῶν. Οὐδέποτε ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις τῶν ταραχῶν φιλόπατρις ἀνὴρ, παθὼν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ἔκρουσεν εἰς μάτην τὴν θύραν της. Ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ· «*Ἡ ἐλεημοσύνη εὑρίσκει πάντοτε κἄτι τι εἰς τὰ πουγγία, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε τρύπια*».

Δεινὴ νόσος (καρκῖνος τοῦ στομάχου) ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ οἰκουρῇ· ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ οἴκου ἔτι ἠσχολεῖτο εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεών της. Ὁ συνταγματάρχης Φίλδιγγ-Λέβις, γαμβρὸς αὐτῆς, ἐπρότεινεν αὐτῇ ἡμέραν τινὰ ν' ἀναλάβῃ τὰς ὑποθέσεις της. «Εὐχαριστῶ, Φίλδιγγ, ἀπήντησε,

θέλω μόνον νὰ τηρῇς τὰ βιβλία μου ἐν τάξει, διότι ἔχεις καλλιτέρους ὀφθαλμοὺς τῶν ἐμῶν· ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἔχω ἔτι δυνάμεις ὅπως ἐνασχοληθῶ».

* * *

Κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ υἱοῦ της εἰς τὴν προεδρείαν τῆς δημοκρατίας, ἣν τοσούτῳ εἰργάσθη νὰ θεμελιώσῃ, ἐδείχθη πρὸς αὐτὸν οἷα καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας, καὶ οὔτε ἡ μήτηρ, οὔτε ὁ υἱὸς δὲν ἀνέμιξαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ἄλλα αἰσθήματα ἢ τὰ ἁπλᾶ καὶ κατὰ φύσιν τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Καὶ ἐν τῷ γεγονότι τούτῳ ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη μόνον κατεῖχε τὴν καρδίαν των καὶ τὴν γλῶσσάν των. Ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνέντευξίς των, καὶ αἱ παντὸς χρόνου ἐπιστολαὶ αὐτῶν περιποιοῦσι τιμὴν τόσῳ εἰς τὸν υἱικὸν σεβασμὸν τοῦ Βασιγκτῶνος, ὅσῳ καὶ εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην τῆς μητρός του. Ἔκλαυσεν, ηὐλόγησε τὸν υἱόν της, καὶ ἡ εὐλογία ἐκείνη καὶ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα τῆς πολυτιμοτέρας τῶν μητέρων καθιέρωσαν καὶ ἐξευγένισαν τὰς ψήφους ἑνὸς λαοῦ.

«Ὅτε ὁ Βασιγκτὼν ἐξελέχθη πρόεδρος τῆς νέας Δημοκρατίας, (30 Ἀπριλίου 1789), λέγει εἷς βιογράφος, ἐπορεύθη νὰ ἴδῃ τὴν μητέρα του.

—«Ὁ λαός, εἶπεν αὐτῇ, μ' ἐξέλεξεν ὡς πρῶτον ἄρχοντα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἔρχομαι νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω. Ἅμα ὁ χρόνος τῆς λειτουργίας μου λήξῃ θὰ μ' ἐπανίδητε εἰς Βιργινίαν».

— «Δὲν θὰ μ' εὕρῃς ζῶσαν, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ, ἀλλ' ἄπελθε, ἀγαπητέ μου Γεώργιε, καὶ εἴθε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ μὴ σὲ ἐγκαταλίπῃ». Ταῦτα εἰποῦσα ἀνέῳξε τὰς ἀγκάλας της. Ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ στηριγμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς γηραιᾶς ἀσθενοῦς, ἧς αἱ ἰσχναὶ χεῖρες ἐθώπευον τὴν κεφαλήν του. Ἔρρεον κρουνοὶ δακρύων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπάσῃ ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ὑστάτου ἐκείνου ἐναγκαλισμοῦ. Πρώτη ἐπανέλαβε τὴν ἀταραξίαν της ἡ ἡρωϊκὴ μήτηρ.

Δὲν ἠπατήθη ἐν τοῖς προαισθήμασιν αὐτῆς· ἀπέθανε μικρὸν ὕστερον ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν. «Κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς ἡμέρας, ἀφηγεῖται εἷς Ἀμερικανὸς βιογράφος, ἡ κυρία Βασιγκτὼν ὡμίλει συνεχῶς περὶ τοῦ *καλοῦ αὐτῆς Γεωργίου*, οὐδέποτε περὶ τοῦ ἐπιφανοῦς στρατηγοῦ. Παρέδωκε δὲ τὸ πνεῦμα, ἀφιερώσασα τῷ Θεῷ τὴν πατρίδα καὶ τὸν υἱόν της».

Ἐτάφη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν, οὓς καθ' ἑκάστην ἔβλεπεν, ὑπὸ τὰς ἀγροτικὰς σκιὰς τοῦ κοιμητηρίου τοῦ Φριδερικβούργου. Ἡ κυρία Βασιγκτὼν δὲν ἠγάπα τὸν σκοτεινὸν οὐρανὸν καὶ τὸν θόρυβον τῶν πόλεων. Ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς της ηὐφραίνοντο ὅταν εὑρίσκετο ἐν μέσῳ τῶν ἀθορύβων θαυμάτων τῆς φύσεως. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου της συνείθιζε νὰ περιδιαβάζῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν· ἀπεσύρετο ἐνίοτε εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου τοῦ κήπου της, ἢ εἰς δάσος, ὅπου ἐμελέτα ἐν ἡσυχίᾳ ὑψοῦσα τὴν ψυχήν της μέχρι τοῦ θείου. Τὴν μελέτην ταύτην τὴν σιωπηλὴν ἀπεκάλει συνέντευξιν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐπανήρχετο δὲ πάντοτε ζωηροτέρα καὶ πλήρης γαλήνης, κομίζουσα τοὺς καρποὺς τῆς πείρας καὶ τῆς εὐσεβείας, οἵτινες κατέστησαν αὐτήν, ὡς ἐλέχθη, ἡρωΐνην τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν, εἶδος Σπαρτιάτιδος χριστιανῆς.

* * *

Τῇ 7 Μαΐου 1833 ὁ στρατηγὸς Ἰάκσων, τότε πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, παρευρέθη εἰς τὰ ἐγκαίνια μνημείου ἐγερθέντος ἐπὶ τοῦ τάφου της, ἀποτελουμένου ἐξ ὀβελίσκου ὑψηλοῦ 45 ποδῶν, ἐφ' οὗ κεῖται προτομὴ τοῦ ἥρωος Βασιγκτῶνος, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἀμερικανικὸς ἀετὸς κρατεῖ στέφανον. Ἐπὶ τοῦ μνημείου ἐχαράχθη ἡ ἑξῆς ἁπλουστάτη ἐπιγραφή, ἁρμόζουσα εἰς τοιαύτην εὐγενῆ μνήμην :

Μαρία μήτηρ Βασιγκτῶνος.

«Μεγαλείτερος ἔπαινος δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ λίθου, λέγει ὁ πρόεδρος Ἰάκσων ἐν τῷ λόγῳ του. Ἡ ἐπιγραφὴ θὰ συγκινῇ πᾶσαν ἀγαθὴν καρδίαν. Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἐτέθησαν ὑπεράνω τῶν ἐπαίνων τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν βίου καὶ τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου θὰ ἔχῃ σωτηρίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν συγχρόνων. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔστω εἰς τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τῶν τέκνων μας ἐν τῷ βίῳ. Εἴθε εἰς τὸ μέλλον οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν νὰ ἔρχωνται ἐνταῦθα ὡς εἰς ἐπίσκεψιν τόπου ἱεροῦ, καὶ ψαύοντες διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ ἱερὸν τοῦτο μνημεῖον, ἀναπολοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, ἃς καλύπτει τὸ σῶμα, καὶ ἀπερχόμενοι καθάριοι τὸ αἴσθημα, σταθεροὶ ἐν τῇ πίστει καὶ εὐσεβείᾳ, ἐπικαλοῦνται τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς μητρὸς τοῦ Βασιγκτῶνος.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ] Α. Μ.

Ἐν Παρισίοις συνῆλθεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς γενικὴν ἐτησίαν συνέλευσιν ἡ Ἑταιρία πρὸς διάδοσιν τοῦ συστήματος τῆς ἀποτεφρώσεως τῶν νεκρῶν. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν τὰ μέλη αὐτῆς, ἂν καὶ πρὸ ἔτους μόλις ἱδρυθείσης, συμποσοῦνται εἰς 406· ἡ δ' ἀποτέφρωσις τῶν πτωμάτων κατωρθώθη νὰ γίνεται ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ. Διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ μάλιστα ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπιτυγχάνεται προχειρότατα. Ὁλόκληρον τὸ σῶμα περιτυλίσσεται διὰ συρμάτων ἐκ πλατίνης, δι' ὧν, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, διαβιβάζεται ἰσχυρὸν ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα, τὸ ὁποῖον εἰς ὀλίγιστα λεπτὰ μεταβάλλει τὸ σῶμα εἰς τέφραν.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ].

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 791.

Δ'.

Κατ' ἀρχὰς τὸ πᾶν ἔβαινε καλῶς καὶ οἱ πρῶτοι μῆνες ἐπραγματοποίησαν ἐντελῶς ὅσα περὶ εὐτυχίας προεῖπεν ἡ κυρία Βωμπέρ· δυνάμεθα μάλιστα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ πραγματικότης ὑπερέβαλε κατὰ πολὺ τὰς ἐλπίδας τοῦ γέροντος. Ὅτε δὲ τῇ εἰκοσσῇ πέμπτῃ Αὐγούστου, ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ βασιλέως, ὁ μαρκήσιος ἔδωκε γεῦμα εἴς τινας τῶν εὐπατριδῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, ὁ Σταμπλῆ παρεκάθισε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρός του. Κατὰ δὲ τὸ ἐπιδόρπιον μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἔπιον ὑπὲρ τῆς ὑγείας του, ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπὲρ Λουδοβίκου τοῦ ποθητοῦ πρόποσιν· πάντοτε ἐγευμάτιζε μετὰ τοῦ μαρκησίου, συχνότατα δὲ προσετίθετο καὶ ἡ κυρία Βωμπὲρ μετὰ τοῦ υἱοῦ της· διότι ὅπως ἐν τῇ ἐξορίᾳ, οὕτω καὶ νῦν αἱ δύο ἐκεῖναι οἰκογένειαι δὲν ἀπετέλουν εἰμὴ μίαν καὶ μόνην. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐδέχοντο πολὺ κόσμον, διήρχοντο οἰκογενειακῶς τὰς ἑσπέρας, καὶ ὁ Σταμπλῆ παρευρίσκετο πάντοτε εἰς ὅλας ταύτας τὰς συναθροίσεις, τιμώμενος ὡς πατριάρχης καὶ θωπευόμενος ὡς παιδίον· Ὁ μαρκήσιος ἀπῄτησε νὰ κρατήσῃ τὰ ὡραιότερα δωμάτια τοῦ μεγάρου, οἱ δὲ ὑπηρέται του, οἵτινες ἄλλοτε οὔτε τὸν ἐσέβοντο, οὔτε τὸν ὑπηρέτουν τακτικῶς, ἀντικατεστάθησαν νῦν ὑπὸ ὑπηρετῶν προθύμων καὶ εὐπειθῶν, οἵτινες ἐπαγρύπνουν εἰς τὰς ἀνάγκας του καὶ προελάμβανον τὰς ἐπιθυμίας του. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία Βωμπὲρ περιέβαλλον αὐτὸν δι' ὅλων τῶν φροντίδων τῶν τοσούτων εὐχαρίστων εἰς τὸ γῆρας, ἐλάμβανον τὰς διαταγάς του διὰ πᾶν πρᾶγμα καὶ οὐδὲν ἔπραττον ἐὰν δὲν ἐζήτουν πρῶτον τὴν γνώμην αὐτοῦ. Προσθέσατε εἰς ταῦτα τὸ γόητρον, ὅπερ διέχυνεν ἡ παρουσία τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέρ, καὶ ἀναλογίσθητε ὅτι δέκα λεύγας κύκλῳ αὐτοῦ ἠντήχει ὕμνος ὑπὲρ τοῦ τιμιωτάτου τῶν ἐνοικιαστῶν ἐπαύλεως.

Ἐν τούτοις μόλις παρῆλθον μῆνές τινες καὶ ὁ ἐν τῷ μεγάρῳ βίος ἤλλαξε φάσιν· διότι ὁ μαρκήσιος νέος ὢν ἔτι, ἀκμαῖος καὶ ζωηρὸς ὡς εἰκοσαετὴς νεανίας, δὲν ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν ἥσυχον παρὰ τὴν ἑστίαν βίον. Ἐπανέλαβε δὲ τὴν περιουσίαν του, ὡς ἐπαναλαμβάνει τις ἔνδυμα, ὅπερ χθὲς μόλις ἀπεδύθη, καὶ δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον τὸ παρελθὸν εἰμὴ ὡς διαβατικὴν καταιγίδα. Ζωηρὸς λοιπὸν, εὔθυμος, ἐλαφρὸς, ὑγιὴς, διετηρήθη ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὡς τὰ ἠράνθημα ὑπὸ τὴν χιόνα, καὶ κατὰ τὸ εἰκοσιπενταετὲς ἐκεῖνο διάστημα οὐδεμία ἡμέρα παρῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ· διότι εἶχεν εὕρει τὸ τριπλοῦν μυστικὸν, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ἑκατοντούτεις ἀποθνήσκουσι νέοι· δηλαδὴ τὸν ἐγωϊσμὸν, τὴν ἐπιπολαιότητα τῆς καρδίας καὶ τὸ εὐτράπελον τοῦ πνεύματος· τὰ δὲ τρία ταῦτα καθίστων αὐτὸν τὰ μέγιστα ἀξιαγάπητον καὶ τὸν θελκτικώτατον τῶν ἀνθρώπων.

Μετὰ παρέλευσιν μηνῶν τινῶν οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἡ ἐπανάστασις συνετάραξέ ποτε τὰ μέρη ἐκεῖνα. Αἱ ὀροφαὶ καὶ τὰ πολυτελῆ ἐπικαλύμματα τῶν τοίχων ἐπεχρυσώθησαν πάλιν, τὰ ἔπιπλα καὶ οἱ χρωματισμοὶ ἀνενεώθησαν, τὰ οἰκόσημα ἀνεφάνησαν, καὶ πολυάριθμοι ὑπηρέται ἔπλυναν, ἀπέτριψαν, ἐξήλειψαν τὰ ἴχνη τῆς βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς, ἢ ὅπως ἔλεγεν ἡ κυρία Βωμπὲρ, ἥτις δὲν ἐστενοχωρεῖτο πλέον ἀστειευομένη, ἐκαθάρισαν τὴν κόπρον τοῦ Αὐγείου. Μετ' ὀλίγον δὲ αἱ ἑορταί, τὰ γεύματα, αἱ ὑποδοχαί, τὰ ἡγεμονικὰ κυνηγέσια διεδέχθησαν ἄλληλα καὶ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας· συχνότατα δὲ ἀπὸ ἑσπέρας μέχρι πρωΐας πολυάριθμα ὀχήματα κεκοσμημένα δι' οἰκοσήμων, συνωθοῦντο εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὰς δενδροστοιχίας· διότι τὸ μέγαρον Λασεγλιὲρ κατέστη ἡ ἐντευκτήριος Αἴθουσα τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ τόπου. Πλῆθος ὑπηρετῶν καὶ παραμαγείρων εὑρίσκοντο εἰς κίνησιν ἐντὸς τῶν προθαλάμων καὶ τῶν μαγειρείων· εἴκοσιν ἵπποι ἐκτύπων ἀνυπομόνως τοὺς πόδας ἐντὸς τῶν ἱπποστασίων, πολλοὶ θηρευτικοὶ κύνες προέτεινον τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν οἰκίσκων των, καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἠντήχουν αἱ σάλπιγγες τῶν κυνηγῶν. Ὁ Σταμπλῆ ἤλπισεν ὅτι ἤθελεν ἀπολαύει βίου ἡσύχου· ὅτι οἱ ἄνθρωποι, μεθ' ὧν ἠθέλησε νὰ συζήσῃ, εἶχον ἤθη ἁπλᾶ καὶ μετριόφρονα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο ἡ μόνη αὐτοῦ ἀπογοήτευσις.

Κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς, ἣν ᾐσθάνθησαν ἐπανερχόμενοι, εὗρον αὐτὸν κατὰ πάντα τέλειον· ἡ ἐνδυμασία του, αἱ χειρονομίαι του, ἡ ὁμιλία του, τὰ πάντα ἤρεσαν αὐτοῖς, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ βαμβάκινος ἐπενδύτης του. Ὅθεν ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀπεκάλουν αὐτὸν πάντοτε καὶ ἐνώπιον ὅλων, παλαιὸν καὶ σεβαστὸν αὐτῶν φίλον· δὲν ἀπηύδων ἀκούοντες τὰς ὁμιλίας του, ἐθαύμαζον πάντα, ὅσα ἔλεγε, καὶ ἐβεβαίουν, ὅτι ἐκέκτητο τὸ Γαλατικὸν πνεῦμα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀκμῇ, ὅτι εἶχε καρδίαν εὐαγγελικὴν καὶ ψυχὴν ἀληθοῦς πατριάρχου. Ἅμα ὅμως ὁ ἐν τῷ μεγάρῳ βίος μετεβλήθη, τότε παρετήρησαν ὅτι ἐν μέσῳ τῆς ἀριστοκρατικῆς λαμπρότητος ἡ παρουσία του ἀπετέλει κηλῖδα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἐζήτησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ἀκόμη ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία Βωμπέρ, συνομιλοῦντες περὶ αὐτοῦ μεταξύ των, ἐξηκολούθουν ἀποκαλοῦντες αὐτὸν ἀγαπητὸν καὶ κάλλιστον κύριον Σταμπλῆ· βαθμηδὸν ὅμως τὰ ἐπίθετα ἐκεῖνα ἔπαυσαν ἀντὶ δὲ τούτου ἤρχισαν νὰ κάμνωσι παρατηρήσεις τινὰς ἐπ' αὐτοῦ, μέχρις οὗ ἀπὸ παρατηρήσεως εἰς παρατήρησιν κατήντησαν νὰ ὁμολογήσωσιν ἀμοιβαίως, ὅτι ὁ Γαλατικὸς ἐκεῖνος νοῦς, ἡ εὐαγγελικὴ ἐκείνη καρ-

δία, ὁ κάλλιστος τέλος ἐκεῖνος φίλος, οὐδὲν ἄλλο ἦτο εἰμὴ ἀγροῖκος χωρικός. Τότε ἡ πρὸς αὐτοὺς οἰκειότης τοῦ γέροντος, ἣν ἄλλοτε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶχον ἐνθαρρύνει, ἤρχισε νὰ τοὺς δυσαρεστῇ, καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἄλλοτε ἤθελον θεωρήσει ὡς πατριαρχικὴν ἀγαθότητα, ἐχαρακτήριζον νῦν ὡς χυδαιότητα ἀγροίκου ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἐνόσῳ ἔζων περιωρισμένοι ἐντὸς τοῦ στενοῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου, ἑκόντες ἄκοντες ἠνείχοντο αὐτόν· ἐν μέσῳ ὅμως τῆς πολυτελείας καὶ τῆς κομψότητος τοῦ ἀριστοκρατικοῦ βίου, ἠναγκάσθησαν νὰ παραδεχθῶσιν, ὅτι ὁ ἀγαθός ἐκεῖνος ἄνθρωπος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ πλέον ἀνεκτός· ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ οὔτε ὁ μαρκήσιος, οὔτε ἡ βαρωνὶς ὡμολόγησαν πρὸς ἀλλήλους, ἐκεῖνο ὅπερ ἐπεφυλάχθησαν ἀμοιβαίως νὰ ἐκφράσωσιν, εἶνε, ὅτι ὤφειλον αὐτῷ παραπολλὰς ὑποχρεώσεις, ὥστε νὰ τὸν ἀγαπήσωσιν. Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη, ὡς τὰ εὐαίσθητα καὶ τρυφερὰ ἐκεῖνα ἄνθη, ἅτινα θάλλουσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων καὶ μαραίνονται εἰς τὰ πεδεινὰ μέρη, δὲν ἀναπτύσσεται εἰμὴ ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν καρδιῶν. Ὁμοιάζει ἐπίσης πρὸς τὸ λεπτότατον ἐκεῖνο ἀνατολικὸν ἄρωμα, ὅπερ δὲν διατηρεῖται, εἰμὴ ἐντὸς βαρυτίμων χρυσῶν φιαλῶν· ἀρωματίζει μὲν τὰς εὐγενεῖς καὶ μεγάλας ψυχάς, ἀλλὰ καταστρέφεται περιοριζομένη ἐντὸς τῶν μικρῶν καὶ εὐτελῶν. Ἡ παρουσία λοιπὸν τοῦ Σταμπλῆ ὑπενθύμιζε τῷ μαρκησίῳ ὑποχρεώσεις ὀχληράς· ἀφ' ἑτέρου ἡ βαρωνὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀνεχθῇ, ἀναμιμνησκομένη ὁποῖον πρόσωπον ἠναγκάσθη αὐτη νὰ ὑποκριθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἀμφότεροι λοιπὸν προσεπάθησαν νὰ τὸν ἀπομακρύνωσι μὲ ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ τὴν εὐγένειαν καλῶς ἀνατεθραμμένων ἀνθρώπων. Οὕτω λόγου χάριν προφασιζόμενοι, ὅτι τὰ δωμάτια, ἅτινα κατεῖχεν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ μεγάρου, ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τὸν βόρειον ἄνεμον, μετέφερον αὐτὸν εἰς τὸ μᾶλλον ἀπόκεντρον μέρος τῆς οἰκοδομῆς· ἐπειδὴ δὲ ἡμέραν τινά, μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος ἔκαμε τὴν παρατήρησιν, ὅτι αἱ θορυβώδεις ἑσπερίδες καὶ τὰ πολυτελῆ δεῖπνα, δὲν ἦσαν κατάλληλα διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ ὅτι οὔτε τῷ ἤρεσκον, οὔτε ὠφέλουν τὸν στόμαχόν του, ὁ μαρκήσιος τὸν ἱκέτευσε νὰ μὴ ἐπιβάλλῃ βίαν εἰς ἑαυτόν, καὶ ἀπεφάσισεν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τρώγῃ ὁ Σταμπλῆ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μάτην οὗτος ἀντέστη διαβεβαιῶν ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰ καθημερινὰ γεύματα τοῦ μαρκησίου· ὁ μαρκήσιος οὐδὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ, καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἤθελε συγκατατεθῆ ποτὲ νὰ στενοχωρῇ τὸν παλαιόν του φίλον χάριν τῶν ξένων συνδαιτυμόνων του.

»Εἴσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας, τῷ εἶπε, ζήσατε ὅπως σᾶς ἀρέσκει, διότι δὲν δύναταί τις νὰ μεταβληθῇ εἰς τὴν ἡλικίαν σας«. Ὁ Σταμπλῆ ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ τρώγῃ εἰς τὸ ἑξῆς μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν του. Κατήντησαν τοιουτοτρόπως διὰ μυρίων ἀνεπαισθήτων μεταβολῶν νὰ μεταχειρίζωνται αὐτὸν μεθ' ὑπερβολικῆς φιλοφροσύνης· καὶ ὁ μὲν μαρκήσιος τὸν ἐκράτει εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ δῆθεν χάριν σεβασμοῦ· ἡ δὲ κυρία Βωμπὲρ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀμυνομένη διὰ τοῦ ἀγερώχου ὕφους της καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν της τρόπων. Ὁσάκις δὲ ἐπαρουσιάζετο μὲ τὰ βαρέα ὑποδήματά του, μὲ τὰς κυανᾶς περικνημίδας του, μὲ τὰς μαλλίνας περισκελίδας του, ἤλλασσον ἀμέσως ὁμιλίαν καὶ ἔδιδον αὐτῇ τὸ ὕφος καὶ τὰς ἐκφράσεις ἃς μετεχειρίζοντο τότε ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Σταμπλῆ, μὴ γνωρίζων τί νὰ εἴπῃ καὶ πῶς νὰ φερθῇ, ἀπεσύρετο τεθορυβημένος, ἐξηυτελισμένος καὶ μὲ κεφαλὴν κεκλιμένην. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἐκ βορβόρου φραγμός, ὁ ἐπὶ πολὺ ἀποχωρήσας αὐτὸν τοῦ κόσμου, μετεβάλλετο βαθμηδὸν εἰς κρύσταλλον διαφανέστατον μέν, ἀλλ' ἀνυπέρβλητον ἐπίσης· ἡ μόνη διαφορὰ ἦτο νῦν, ὅτι ἔβλεπε διὰ μέσου αὐτοῦ διαλυόμενα εἰς ποικιλοχρόους πομφόλυγας τὰ εἰσοδήματα τῶν ἀπεράντων ἐκείνων κτημάτων, ἅτινα ἐξηγόρασε διὰ τῶν μόχθων καὶ τῶν στερήσεων εἰκοσιπενταετίας ὅλης. Καὶ οὕτω τὴν ἑσπέραν, ὅτε μετὰ τὸ σιωπηλὸν αὐτοῦ δεῖπνον, διήρχετο παρὰ τὰ παράθυρα τοῦ μεγάρου, ἤκουε τοὺς εὐθύμους γέλωτας καὶ τὰς συνομιλίας τῶν συνδαιτυμόνων, μιγνυομένας μετὰ τοῦ ἤχου τῶν κρυσταλλίνων κυπέλλων καὶ τῶν σινικῶν πινακίων· τὴν δὲ ἡμέραν, ὅτε μονήρης καὶ μελαγχολικός, ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν γαιῶν, ἃς ἠγάπησε τόσον πολὺ καὶ αἵτινες δὲν ἀνεγνώριζον αὐτὸν πλέον ὡς κύριον, ἤκουε τὰς κυνηγετικὰς σάλπιγγας καὶ ἔβλεπε μακρόθεν τοὺς ἵππους, τὰ ὀχήματα, τοὺς κύνας καὶ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ κυνηγεσίου διερχομένους τὴν πεδιάδα καὶ βυθιζομένους ἐντὸς τοῦ δάσους, τὴν νύκτα τέλος ἀφυπνίζετο συχνάκις, καὶ ἐγειρόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του ἤκουε τὸν θόρυβον τοῦ χοροῦ. Αὐτὸς ἦτο ὁ πληρώνων δι' ὅλα ἐκεῖνα! Ἐν τούτοις οὐδενὸς ἐστερεῖτο· τὸ γεῦμά του ἦτο ἀφθονώτατον, καὶ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ὁ μαρκήσιος ἔπεμπε νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑγείας του· ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐπίσης, ὁσάκις συνέβαινε ν' ἀπαντήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν δρόμον της, τὸν ἐχαιρέτα μὲ χειρονομίαν φιλικὴν καὶ χαρίεσσαν.

Μετὰ παρέλευσιν ἔτους οὐδεὶς λόγος ἐγίνετο πλέον περὶ τοῦ Σταμπλῆ· ἦτο ὡσεὶ μὴ ὑπῆρχεν ὡσεὶ μὴ εἶχέ ποτε ὑπάρξει· καὶ μετὰ τὸν θόρυβον, τὸν ἐπί τινα στιγμὴν γενόμενον πέριξ αὐτοῦ, ἐπῆλθε σιγὴ καὶ λήθη. Οὐδεὶς ἐνθυμεῖτο πλέον, ὅτι ὑπῆρξέ ποτε κύριος τοῦ μεγάρου, τοῦ κήπου καὶ τῶν γαιῶν· καὶ ἀφ' οὗ ὁ κόσμος ἐνεκολπώθη καὶ ἐθώπευσεν αὐτὸν ὡς πιστὸν κύνα, κατήντησε τέλος νὰ μεταχειρίζηται αὐτὸν ὅπως μεταχειρίζονται τοὺς ἐγκαταλελειμμένους καὶ ἀχρήστους πλέον κύνας· οὕτω ὁ ἀτυχὴς δὲν ἀπέλαυεν οὔτε τῆς ὑπολήψεως ἐκείνης, ἥτις καθ' ὅλον τὸν βίον του

ὑπῆρξε τὸὄνειρόν του·ἀπ' ἐναντίας ἐνόμιζον,ἢ προσεποιοῦντο ὅτι ἐνόμιζον,ὅτι ἀποδώσας τῷ μαρκησίῳ τὴν περιουσίαν του, ἔκαμε τοῦτο,διότι ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν καταχραυγὴν τῆς κοινῆς γνώμης· ἐθεώρουν λοιπὸν τὴν γενναιοδωρίαν του ἐκείνην ὡς ἀναγκαστικὴν τιμιότητα,πολὺ βραδέως ἐπελθοῦσαν,ὥστε νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν ἀξιέπαινον.Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀρχαῖοι ἐνοικιασταὶ τῶν ἐπαύλεων τοῦ μαρκησίου,ὑπερήφανοι,διότι περιῆλθον πάλιν ὑπὸ εὐπατρίδην κύριον,περιεφρόνουν νῦν αὐτὸν ὅπως τὸν ἐκδικηθῶσι, διότι ἔζησαν ἄλλοτε ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του, κυριαρχίαν χωρικοῦ, ὡς αὐτοί. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐξετελέσθησαν βαθμηδόν, ἄνευ σπαραγμοῦ ἄνευ κλονισμοῦ καὶ σχεδὸν ἄνευ προμελέτης· διότι οὕτω βαίνει ἡ πορεία τῶν γεγονότων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Οὐδ' αὐτὸς δὲ ὁ Σταμπλῆ ἐνόησεν ἐπὶ πολὺ τὸ τί συνέβαινε πέριξ αὐτοῦ· Ὅτε δὲ τέλος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδε καθαρῶς τὴν τύχην του τότε ἐπηγρύπνει πλησίον του ἄγγελος παρήγορος συμπαθῶς προσμειδιῶν αὐτῷ.

Ἡ δεσπινὶς Λασεγλιὲρ ἐκληρονόμησε παρὰ τῆς μητρός της, ἣν δὲν ἐγνώρισε, χαρακτῆρα ἤπιον, πνεῦμα ἐμβριθὲς καὶ αἰσθήματα γενναῖα καὶ σοβαρά· συνετέλεσε δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὁ πενιχρὸς καὶ ἁπλοῦς βίος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ηὐξήθη. Ἀλλὰ κατὰ φαινόμενον, ἀπαντώμενον ἐνίοτε εἰς τὰς οἰκογενείας, ἀνεπτύχθη ἀντιθέτως τῶν παραδειγμάτων, ἅτινα ἔλαβε· δὲν ὡμοίαζε λοιπὸν διόλου πρὸς τὸν πατέρα της καίτοι ἠγάπα αὐτὸν περιπαθῶς, καίτοι ἀντηγαπᾶτο φιλοστόργως ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη της εἶχέ τι προστατευτικόν, τι ὅμοιον πρὸς τὴν στοργὴν μητρός, ἐν ᾧ ἡ τοῦ μαρκησίου εἶχεν ὅλην τὴν ματαιότητα τῆς νεότητος. Ἀνατραφεῖσα δὲ μακρὰν τοῦ θορύβου τοῦ κόσμου, ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ, κατέστη μὲν σοβαρά, ἀλλὰ διετήρησε τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν ἀθωότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας· πρὸς τούτοις ἡ μήτηρ της μετέδωκεν αὐτῇ, ὁμοῦ μὲ τὸ εὐγενὲς αἷμα τῶν προγόνων, τὴν ἡγεμονικὴν ἐκείνην καλλονήν, ἥτις, ὡς οἱ κύκνοι καὶ τὰ κρίνα, ἀπαντᾶται συνήθως ἐντὸς τῶν δασῶν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν μεμονωμένων μεγάρων. Ἦτο ὑψηλή, ῥαδινή, λεπτὴ μεν, ἀλλὰ χαρίεσσα καὶ εὐλύγιστος, ὡς ἄνθος ἠρέμα κυμαινόμενον ἐπὶ τοῦ στελέχους του. Κατὰ σπάνιον δὲ δῶρον τῆς καλλονῆς εἶχε τὴν κόμην ξανθήν, ὡς τὸ χρυσοῦν χρῶμα τῶν στάχυων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, ὀφθαλμούς, οἵτινες ἔλαμπον ὡς δύο ἐξ ἐβένου ἀστέρες ὑπὸ τὰς μελανὰς βλεφαρίδας της καὶ ἀνεδείκνυον ἔτι λευκοτέραν τὴν ἀλαβαστρίνην χροιὰν τῆς μορφῆς της,ἐπαυξάνοντες τὴν ἐκφραστικότητα χωρὶς νὰ ἀλλοιώσωσι τὴν ἀγγελικὴν αὐτῆς γαλήνην. Τὸ βῆμα της ἦτο βραδύ, τὸ βλέμμα της μελαγχολικὸν καὶ συμπαθές· γαληνία δὲ καὶ μειδιῶσα ὡς ἦτο, ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ ἠδύνατο νὰ ἐκλάβῃ αὐτὴν ὡς ἕνα τῶν συμπαθῶν ἐκείνων ἀγγέλων, οἵτινες σκεπτικοὶ κατέρχονται εἰς τὴν γῆν, ὅπως συλλέξωσι καὶ μεταφέρωσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τοὺς στεναγμοὺς τῶν θνητῶν· ἢ ὡς ἕνα τῶν ἐναερίων ἐκείνων πλασμάτων, ἅτινα ἐμφανίζονται εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν καὶ χάνονται ἐντὸς τῆς ἀργυροχρόου ὁμίχλης τῆς νυκτός. Μὴ γνωρίζουσα δὲ οὐδὲν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἐκ τοῦ πολυταράχου ἀνθρωπίνου βίου εἰμὴ ὅ,τι ὁ πατήρ της τὴν ἐδίδαξεν, ὑπέστη ἄνευ χαρᾶς τὴν βιαίαν ἐκείνην μεταβολὴν τῆς τύχης της· διότι πατρὶς δι' αὐτὴν ἦτο ἡ γωνία τῆς γῆς, ἔνθα ἐγεννήθη καὶ ἔνθα ἡ μήτηρ της ἀπέθανε· τὴν Γαλλίαν δὲ ἐγνώριζε μόνον ἐκ τῶν συμφορῶν τῆς οἰκογενείας της καὶ ἐκ τῶν διηγήσεων, ἃς ἤκουσεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ· ὅθεν οὐδέποτε εἵλκυσεν αὐτὴ τὴν καρδίαν της· οὐδ' αὐτὸς ὁ πλοῦτος, οὐδ' ἡ πολυτέλεια εἶχον θέλγητρα δι' αὐτήν· ἀντὶ δὲ νὰ ἀντλήσῃ, ὡς ὁ Ραοὺλ, ἐκ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ μαρκησίου τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ ὑπεροπτικὸν πνεῦμα τῆς ἀριστοκρατίας εἰς ἣν ἀνῆκε, ἐνεπνεύσθη παιδιόθεν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ταπεινὴν θέσιν ἐν ᾗ ἐκ τύχης συνέπεσε νὰ γεννηθῇ. Οὐδέποτε λοιπὸν τὰ ὄνειρα καὶ ἡ φιλοδοξία της ἐξετάθησαν πέραν τοῦ κηπαρίου της ὅπερ ἐκαλλιέργει ἡ ἰδία· οὐδέποτε ὁ μαρκήσιος Λασεγλιὲρ κατώρθωσε ν' ἀφυπνίσῃ ἐν τῇ νεκρᾷ ἐκείνῃ ὑπάρξει πόθον τινὰ ἢ θλίψιν ἐπὶ τῇ πενιχρᾷ αὐτῆς τύχῃ! Αὕτη τῷ ἀπήντα πάντοτε μετὰ μειδιάματος εἰς ὅσα τῇ ἔλεγε, καὶ ἂν ἐνίοτε τῇ ὡμίλει μετὰ πολλῆς πικρίας περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἀπώλεσεν, ὡδήγει αὐτὸν ἠρέμα εἰς τὸν κῆπόν της καὶ δεικνύουσα αὐτῷ τὰ ἄνθη της, τὸν ἠρώτα ἐὰν ὑπάρχουσιν εἰς Γαλλίαν ὡραιότερα καὶ δροσερώτερα· ὅθεν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως μόλις ἐκράτησε τὰ δάκρυά της· διότι πραγματικῶς ἡ ἐξορία ἤρχιζε δι' αὐτὴν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἔληγε διὰ τοὺς ἄλλους. Ἅμα δὲ πατήσασα τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας, τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο τὸ πολυπαθές, ὅπερ ἐφαντάζετο πάντοτε μακρόθεν ὡς πολυκύμαντον πόντον, ἡ Ἑλένη κατελήφθη ὑπὸ ἀορίστου τινὸς φόβου καὶ θλίψεως, καὶ ὅτε εἰσῆλθεν ὑπὸ τὴν προγονικὴν στέγην, ᾐσθάνθη τὴν καρδίαν της πιεζομένην καὶ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς της. δάκρυα, ἅτινα δὲν προήρχοντο βεβαίως ἐκ χαρᾶς. Ἐν τούτοις ἅμα αἱ πρῶται ἐκεῖναι ἐντυπώσεις παρῆλθον, ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ ἐνεκλιματίσθη ἀκόπως ἐν τῇ νέᾳ αὐτῆς ἀτμοσφαίρᾳ· διότι ὑπάρχουσιν ἐκλεκταί τινες φύσεις, οὐδέποτε ὑπὸ τῆς τύχης ἐκπληττόμεναι· αὗται ὑφίστανται μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφελείας τὰς μᾶλλον ἀντιθέτους περιπετείας, καὶ πάντοτε εὑρίσκονται, χωρὶς νὰ ἐννοήσωσι πῶς, εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς των. Οὕτω καὶ ἡ νεαρὰ καὶ θελκτικὴ ἐκείνη κόρη εὑρέθη ἀμέσως εἰς τοσαύτην ἁρμονίαν πρὸς τὴν περιστοιχοῦσαν αὐτὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν προγόνων της, ὥστε οὐδ' αὐτὴ ἐφαίνετο ἐκ-

πεπληγμένη, διότι ἦτο ἐκεῖ, οὐδ' ἄλλος τις βλέπων αὐτὴν ἠδύνατο νὰ ὑποθέσῃ ὅτι εἶχεν ἄλλην κοιτίδα ἢ ὅτι ηὐξήθη ἐντὸς ἄλλης ἀτμοσφαίρας. Ἐξηκολούθει δὲ νῦν, ὡς καὶ πρότερον, νὰ τρέφῃ πρὸς τὸν Ραοὺλ ἀδελφικὴν στοργὴν, μὴ ὑποπτεύουσα ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ ἄλλο τι αἴσθημα βαθύτερον καὶ ζωηρότερον ἐκείνου, ὅπερ ᾐσθάνετο αὕτη πρὸς τὸν νεανίαν· διότι ἠγνόει τί ἐστιν ἔρως· τὰ δὲ εὐάριθμα βιβλία, ἅτινα ἀνέγνωσεν, ἦσαν κατάλληλα μᾶλλον ν' ἀποκοιμήσωσι τὴν φαντασίαν της παρὰ νὰ ἐξεγείρωσι αὐτήν. Τὰ πρόσωπα ἐπίσης, ἅτινα ὁ μαρκήσιος τῇ ἀνέφερε κατὰ τὰς διηγήσεις του, περιγράφων αὐτὰ ὡς τύπον εὐγενείας, κομψότητος καὶ ὑψηλῆς ἀνατροφῆς, ὡμοίαζον ὅλα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πρὸς τὸν νεκρὸν κύριον Βωμπὲρ, ὅστις εὐγενέστατος μὲν κατὰ πάντα, ἀλλ' ἀσήμαντος τὸν χαρακτῆρα, δὲν ἐμείου κατ' οὐδὲν τὴν ἰδέαν, ἣν ἡ Ἑλένη ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ ἦνε ὁ σύζυγος. Ἐκτὸς τούτου καὶ αὐτὸς καὶ ἐκείνη εἶχον παίξει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κατωφλίου καὶ αὐξηθῆ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Ἡ κυρία Λασεγλιὲρ ἐλίκνισε τὸν Ῥαοὺλ κατὰ τὴν νηπιακήν του ἡλικίαν· ἡ δὲ κυρία Βωμπὲρ ἐχρησίμευσεν ὡς μήτηρ εἰς τὴν Ἑλένην. Ἦσαν δὲ ὡραῖοι ἀμφότεροι καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των· ὅθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἤθελον ἡμέραν τινὰ συνενωθῆ διὰ τοῦ γάμου οὐδὲν εἶχε δυνάμενον λογικῶς νὰ φοβίσῃ οὔτε τὸν μὲν, οὔτε τὴν δέ. Ἠγαπῶντο λοιπὸν μετὰ τῆς κανονικῆς καὶ μεμετρημένης ἐκείνης ἀγάπης τῆς συνήθους εἰς ἐραστὰς προώρως μεμνηστευμένους, καὶ πρὶν ἢ αἰσθανθῶσι τί ἐστιν ἔρως· διότι ὁ γάμος εἶναι τέρμα, πρὸς ὃ καλὸν εἶναι μὲν νὰ φθάσῃ τις, ἀλλ' ὅπερ δὲν πρέπει νὰ ἴδῃ ἀπὸ πολὺ μεμακρυσμένης ἀποστάσεως, διότι τότε φόβος ὑπάρχει μὴ ἀπολέσῃ τὰ καθ' ὁδὸν ἀπαντώμενα θέλγητρα. Ξένη δὲ οὖσα ἐντελῶς εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ πρακτικοῦ βίου, εἶχε μὲν εὐθεῖαν τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐκέκτητο ἀτελεῖς μόνον καὶ συγκεχυμένας τῶν πραγμάτων ἰδέας. Συνείθισε πρὸς τούτοις παιδιόθεν εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ οἰκογένειά της εἶχεν ἀπογυμνωθῆ ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ μιᾶς τῶν ἐπαύλεών των, καὶ ἐπίστευεν ἐν τῇ ἀθωότητί της, ὅτι ὁ Σταμπλῆ οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν εἰμὴ ν' ἀνταποδώσῃ ὅσα ὤφειλε τῷ κυρίῳ του. Ἀλλὰ καίτοι πιστεύουσα, ὅτι οὐδὲν ὤφειλε τῇ γενναιοδωρίᾳ αὐτοῦ, ᾐσθάνθη ὅμως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας συμπάθειαν πρὸς τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον γέροντα, ὅστις δὲν ἀπηύδα θεωρῶν αὐτὴν μετὰ σεβασμοῦ καὶ λατρείας, ὡς εἰ εἶχεν ἤδη ἐννοήσει; ὅτι μεταξὺ ὅλων τῶν περιστοιχούντων καὶ περιποιουμένων αὐτὸν μόνη ἡ ἀγάπη τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης κόρης ἦτο ἀληθὴς, ἁθώα καὶ ἀφιλοκερδής.

Καὶ πραγματικῶς ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἐπραγματοποίησεν ὅλας τὰς ὑποσχέσεις τῆς κυρίας Βωμπὲρ καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεις τοῦ μαρκησίου· διότι ἐνόσῳ βαθμηδὸν ἐκεῖνοι ἀπεμακρύνοντο τοῦ Σταμπλῆ, αὕτη ᾐσθάνετο ἑαυτὴν ἔτι μᾶλλον ἑλκομένην πρὸς αὐτόν. Καὶ αὐτὴ εὑρίσκετο μεμονωμένη ἐν μέσῳ τῆς τύρβης καὶ τῶν διασκεδάσεων τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ἔζη· ὅθεν δὲν ἤργησε νὰ γεννηθῇ μυστηριώδης συμπάθεια μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ψυχῶν, ὧν ἡ μὲν ἀπώθει τὸν κόσμον, ἡ δὲ ἀπωθεῖτο ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἀξιαγάπητος ἐκείνη κόρη ἔγεινεν, οὕτως εἰπεῖν, ὅ, τι ἡ Ἀντιγόνη εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅ,τι ἡ Κορδηλία εἰς τὸν βασιλέα Λήρ· ἐφαίδρυνε τὸν μονήρη καὶ μελαγχολικὸν βίον του καὶ ἡ ὕπαρξίς της ἦτο δι' αὐτὸν ὡς λαμπρὸς μαργαρίτης καθηδύνων τὸ βάθος τοῦ πικροῦ ποτηρίου, ὅπερ ἔδωκεν αὐτῷ νὰ πίῃ ἡ τύχη, ἢ ὡς ἀστὴρ τηλαυγής, φωτίζων τὸ σκότος τοῦ βίου του, ἢ τέλος ὡς ἄνθος διανοιγόμενον ἐπὶ τῶν μαραμμένων κλάδων του. Παράδοξον δέ, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἡ Ἑλένη ἐπεριποιήθη αὐτὸν ὁρμωμένη μόνον ἐξ αἰσθήματος οἴκτου, ἀλλ' ἔπειτα καὶ ἡ καρδία της καὶ ὁ νοῦς της εὗρον παρ' αὐτῷ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν παρ' ὅσην εὕρισκεν ἐν μέσῳ τῆς κοινωνίας, τῆς λαμπρᾶς ἀλλὰ ματαίας, τῆς ὑψηλῆς ἀλλ' ἐπιτετηδευμένης, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διήρχετο ὁ βίος της. Παράδοξον ἐπίσης, ὅτι ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος γέρων ἔδωκε τὴν πρώτην ἐξέγερσιν εἰς τὴν νεκρὰν ἐκείνην διάνοιαν· διότι τὴν πρωΐαν, ὅτε τὸ πᾶν ἠρέμει ἐν τῷ μεγάρῳ, ἢ τὴν ἑσπέραν, ὅτε μυρία φῶτα ἀνήγγελλον τὴν ἔναρξιν τῆς ἑσπερίδος ἢ τοῦ χοροῦ, ἡ Ἑλένη ἔφευγε μετ' αὐτοῦ εἴτε ἐντὸς τοῦ κήπου, εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ τότε κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας συνομιλίας των ὁ Σταμπλῆ τῇ διηγεῖτο τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς αὐτοκρατορίας· ἡ δὲ Ἑλένη ἤκουε μετ' ἐκπλήξεως καὶ περιεργείας τὰς ἁπλοϊκὰς ἐκείνας διηγήσεις, αἵτινες κατ' οὐδὲν ὡμοίαζον πρὸς ὅσα μέχρι τοῦδε ἤκουσε. Πολλάκις ὁ Σταμπλῆ τῇ ἔδιδε νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Βερνάρδου, τὸν μόνον θησαυρόν, ὃν ἐτήρησεν· ἡ δὲ Ἑλένη ἀναγινώσκουσα αὐτὰς ἐνθουσιάζετο, ὡς νεαρὸς καὶ ὑπερήφανος ἵππος ἀφυπνιζόμενος αἴφνης ἐν μέσῳ τῆς βοῆς καὶ τῶν σαλπίγγων τοῦ πολέμου. Καὶ ἄλλοτε πάλιν τῇ ὡμίλει περὶ τῆς μητρός της, τῆς ὡραίας καὶ πεφιλημένης μαρκησίας, ἧς διετήρει πάντοτε ζῶσαν τὴν μνήμην. Ἡ ὁμιλία του ἦτο ἁπλῆ, καὶ ἡ Ἑλένη ἀκούουσα αὐτὸν ᾐσθάνετο τοὺς ὀφθαλμούς της πληρουμένους δακρύων. Ἔπειτα δὲ τῇ ὡμίλει περὶ τοῦ Βερνάρδου, διότι πάντοτε αἱ ὁμιλίαι των ἐπανήρχοντο εἰς τὸν προσφιλῆ ἐκεῖνον τεθνεῶτα· τῇ διηγεῖτο τὴν ταραχώδη παιδικὴν ἡλικίαν του, τὴν ὁρμητικὴν νεότητά του, τὸν ἡρωϊκόν του θάνατον. Ἀλλ' αἱ ψυχαί, αἱ τρυφεραὶ ὡς περιστεραὶ ἀγαπῶσι τοὺς λεοντοκάρδους· ὅθεν καὶ ἡ Ἑλένη ἠρέσκετο εἰς τὰς διηγήσεις ἐκείνας, καὶ ὡμίλει περὶ τοῦ νεανίου ὡς περὶ τεθνεῶτος φίλου της. Τοιαῦται ἦσαν αἱ συνομιλίαι των· ὅ,τι δὲ ἀ-

ποδεικνύει τὸν κάλλιστον χαρακτῆρα τοῦ Σταμπλῆ, εἶναι, ὅτι οὐδέποτε κατὰ τὰς συνεχεῖς καὶ μακρὰς συνομιλίας των ἐπέτρεψεν εἰς ἑαυτὸν νὰ ἐκφέρῃ παράπονον κατὰ τῶν ἀχαρίστων τῶν ἐγκαταλειψάντων αὐτόν· ὥστε ἡ Ἑλένη ἐξήκολούθει πιστεύουσα, ὅτι ἀπογυμνώσας ἑαυτὸν δὲν ἔκαμεν εἰ μὴ ἔργον τιμιότητος καὶ αὐστηρᾶς εὐσυνειδησίας. Ἴσως δὲ ἦτο αὐτῷ γλυκὸ νὰ ἀγνοῇ ἀκόμη, ὅτι ἡ κόρη ἐκείνη τὸν ἠγάπα χάριν αὐτοῦ καὶ μόνου καὶ οὐχὶ χάριν ὑποχρεώσεων. Ἐγνώριζε δὲ ὅτι ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ εἶχε προορισθῆ ὡς σύζυγος τοῦ Ῥαούλ, καὶ δὲν ἠγνόει ὅτι οἱ γονεῖς των ἠρραβώνισαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας· ἐκράτει λοιπὸν εἰς τὰς χεῖράς του τὸν μῖτον, ὃν διεύθυνεν ἡ κυρία Βωμπέρ· ἐνόει καὶ ἐγνώριζε τὰ πάντα. Ἀλλ' ἐὰν παρεπονεῖτο καθ' ἑαυτόν, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ μάθῃ τι ἡ νεαρά του φίλη, καὶ ἀπέκρυψεν ἀπ' αὐτῆς τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῆς ἀνθρωπίνης ἀγνωμοσύνης ὡς ἕλκος ἀτιμωτικόν. Ὁσάκις δὲ ἡ Ἑλένη ἐθλίβετο διὰ τὸν μονήρη βίον, ὃν διῆγε·

— Τί θέλετε; ἔλεγε μελαγχολικῶς· ὁ κόσμος δὲν ἔγεινε διὰ τὸν γέροντα Σταμπλῆ, οὔτε ὁ γέρων Σταμπλῆ διὰ τὸν κόσμον, καὶ ἀφοῦ ὁ κύριος μαρκήσιος ἔχει τὴν καλωσύνην νὰ μὲ ἀφίνῃ νὰ ζῶ εἰς τὴν γωνίαν ταύτην, ἂς ὠφεληθῶ· διότι πάντοτε ἠγάπησα τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν μόνωσιν. Ὁ κύριος μαρκήσιος ἔχει δίκαιον, εἰς τὴν ἡλικίαν μου δὲν δύναταί τις νὰ μεταβληθῇ. . . Ἀγαπητή μοι κόρη, προσέθετεν, ἡ παρουσία σου καὶ τὰ συμπαθῆ πρός με μειδιάματά σου, ἰδοὺ αἱ διασκεδάσεις μου· οὐδέποτε ὠνειρεύθην καλλιτέραν εὐχαρίστησιν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν ἔπαυλιν, εἰς ἣν ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, εἰς ἣν ὁ υἱός του ἐγεννήθη, τὴν ἔπαυλιν ἔνθα ἀναχωρῶν ἀφῆκε τὴν εὐδαιμονίαν του! Ἀσθενὴς δὲ πρὸ πολλοῦ καὶ καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ὑπῆγε μόνος, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ῥάβδου του. Οὐδεὶς ἦτο ἐκεῖ· διότι πάντες εἰργάζοντο εἰς τοὺς ἀγρούς. Εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν, ἔνθα οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ, εἶδε τὸ δρύϊνον ἑρμάριον καὶ τὴν κλίνην μὲ τὰ ἐκ πρασίνου ὑφάσματος παραπετάσματά της, εἶδε τὴν παρ' αὐτὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, πρὸ τῆς ὁποίας ἐπὶ δέκα ἔτη ἔβλεπε πρωΐαν καὶ ἑσπέραν προσευχομένην τὴν σύζυγόν του, ὠσφράνθη τὸ ἐντὸς τῶν ξυλίνων ἀγγείων εὐῶδες γάλα καὶ τὸν νωπὸν ἄρτον τὸν ἐστοιβασμένον ἐπὶ τῆς σανίδος, καὶ ἐξελθὼν ἐκάθισεν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ λιθίνου καθίσματος. Ἦτο γλυκεῖα καὶ εὐχάριστος θερινὴ ἑσπέρα· μακρόθεν ἠκούοντο τὰ φαιδρὰ ᾄσματα τῶν γυναικῶν τῶν θεριζουσῶν τὸ χόρτον, αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, οἱ μυκηθμοὶ τῶν ἀγελάδων καὶ οἱ χρεμετισμοὶ τῶν ἵππων· ἡ λεπτὴ καὶ γλυκεῖα ὀσμὴ τοῦ χόρτου ἐπλήρου τὸν ἀέρα· καὶ ἀντικρὺ τοῦ Σταμπλῆ, ἐπὶ τῆς χλόης τῆς στέγης, ἐγόγγυζε χαριέντως ὁμὰς περιστερῶν.

— Ἡ σύζυγός μου εἶχε δίκαιον: ἀνέκραξεν ὁ γέρων, φεύγων καὶ μὴ δυνάμενος νὰ βλέπῃ ἐπὶ πλέον πάντα ἐκεῖνα τὰ ἀναμιμνήσκοντα αὐτῷ τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐδαιμονίαν του. Ἦτο κακὴ ἡμέρα ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀφήσαμεν τὴν ἔπαυλίν μας!

Βεβαρυμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ μαρκησίου. Ἀλλ' οὐδεὶς παρίστατο παρὰ τὴν κλίνην του, ἐκτὸς τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέρ, ἥτις τῷ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Πρὶν δὲ ἐκπνεύσῃ, στραφεὶς πρὸς αὐτὴν τῇ ἔδωκε τὰς ἐπιστολὰς τοῦ υἱοῦ του.

— «Λάβετε, τῇ εἶπεν, αὐτὸ μόνον μοὶ ἀφῆκαν· αὐτὸ μόνον μοὶ μένει νὰ δώσω». Καὶ ἀπέθανεν ἄνευ θλίψεως, διότι κατέλειπε τὸν βίον, χαίρων μάλιστα, διότι ἔμελλε τέλος νὰ ἐπανεύρῃ τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του.

Ὁ θάνατός του ἀφῆκε κενὸν μόνον ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Ἑλένης· εἰς τὸ μέγαρον ἡ ἀνάμνησίς του διήρκεσε τρεῖς ἡμέρας.

— Ὁ μακαρίτης ὁ Σταμπλῆ! ἔλεγεν ὁ μαρκήσιος· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἦτο καλὸς ἄνθρωπος.

— Πολὺ ὀχληρός, ἔλεγε στενάζουσα ἡ κυρία Βωμπέρ. — Πολὺ κακῶς ἀνατεθραμμένος, προσέθετεν ὁ Ῥαούλ — Κάλλιστος, ἐψιθύριζεν ἡ Ἑλένη. Τοῦτο ἦτο ὅλον τὸ ἐπικήδειον ἐγκώμιόν του. Ἀλλ' ἡ Ἑλένη μόνη ἀπέδωκεν ἐπὶ τοῦ τάφου του τὸν φόρον τῶν δακρύων, ὃν τῷ ὑπεσχέθησαν. Ἐν τούτοις καλὸν εἶναι νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ γεροκλέπτου ἐξήγειρεν ἐν τῷ τόπῳ τὴν ἀγανάκτησιν μερίδος τινός, ἥτις κατὰ τὴν τότε ἐν χρήσει ἔκφρασιν, ἤρχισε νὰ ἀνατέλλει εἰς τὸν πολιτικὸν ὁρίζοντα. Ἡ μερὶς αὕτη ὑποκριτική, φθονερά, πρὸ πάντων δὲ οὐχὶ τοσοῦτον φιλελεύθερος, ὅσον τὸ ὄνομά της ἀνήγγελλεν, ἀπετελεῖτο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἐκ δικηγόρων φλυάρων καὶ μετρίων καὶ ἐξ ἀγερώχων ἀνθρώπων τῆς μέσης τάξεως. Ἡ μερὶς λοιπὸν αὕτη, ἀφοῦ ζῶντα τὸν Σταμπλῆ κατήσχυνε, θανόντα ἐκήρυξεν αὐτὸν ὡς ἥρωα· καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι κατ' ἐλάχιστον ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἐμίσει τοὺς εὐπατρίδας.

Ἐξύψωσαν λοιπὸν αὐτόν, ἀπένειμαν αὐτῷ τὰς δάφνας τοῦ μαρτυρίου, καίτοι οὐδόλως ὑποπτευόμενοι εἰς πόσον μέγαν βαθμὸν ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος ἤξιζε τοῦτο. Ἐν ἑνὶ λόγῳ κατηγόρουν τὴν κυρίαν Βωμπὲρ ἐπὶ δολιότητι καὶ τὸν μαρκήσιον ἐπὶ ἀγνωμοσύνῃ· καὶ οὕτως ἅπαξ καὶ κατὰ τύχην τὰ μικροπρεπῆ ἐκεῖνα πάθη καὶ αἱ ἀτομικαὶ ἔχθραι, συνέπεσε νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν ἀλήθειαν.

Ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ τοῦ γάμου τῆς Ἑλένης μετὰ τοῦ Ῥαοὺλ ἔμελλε νὰ προσδιορισθῇ· ἀλλὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν μεμακρυσμένην εἰσέτι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου Βωμπέρ, ἡ Ἑλένη οὔτε τὴν ἐπόθει οὔτε τὴν ἐφοβεῖτο· ἔβλεπε δὲ αὐτὴν προσεγγίζουσαν ἄνευ ἀνυπομονησίας ἀλλὰ καὶ

ἄνευ τρόμου. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ᾐσθάνετο μᾶλλον θλίψιν ἢ χαράν· διότι αἱ μετὰ τοῦ Σταμπλῆ συνομιλίαι της, αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Βερνάρδου, ἃς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γηραιοῦ της φίλου ἠρέσκετο νὰ ἀναγινώσκῃ, τὴν εἶχον φέρει εἰς ἀορίστους τινὰς συγκινήσεις οὐχὶ ἐντελῶς εὐνοϊκὰς πρὸς τὸν νεκρὸν βαρῶνον. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν παρὰ πολὺ συγκεχυμένα εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιάν της, ὥστε νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου, εἶχε ψυχὴν πολὺ ἁγνήν, καὶ τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι δύναταί τις νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του ἢ νὰ λάβῃ ὀπίσω λόγον ἅπαξ δοθέντα.

Μνηστὴ λοιπὸν οὖσα τοῦ Ῥαούλ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνόησε τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης ἡ εὐγενὴς κόρη ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ὡς σύζυγόν του ἐνώπιον θεοῦ. Τέλος ὁ γάμος ἐκεῖνος ἤρεσκεν εἰς τὸν μαρκήσιον· ὁ δὲ Ῥαοὺλ ἔκρυπτε τὸν ἀσήμαντον αὐτοῦ χαρακτῆρα ὑπὸ τὴν ἐπίκτητον χάριν καὶ τὴν κομψότητά του· δὲν ἐστερεῖτο δὲ οὔτε τῶν θελγήτρων τῆς ἡλικίας του, οὔτε τῶν ἱπποτικῶν ἀρετῶν τῆς ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς του· πρὸς τούτοις ἡ κυρία Βωμπέρ, ἡ διευθύνουσα καὶ καθοδηγοῦσα πάντοτε αὐτόν, δὲν ἔλειπε, χρείας τυχούσης, νὰ τῷ δανείζῃ τὸ πνεῦμα, οὗτινος ἐστερεῖτο. Τὸ πᾶν ἔβαινε λοιπὸν καλῶς καὶ οὐδὲν ἐφαίνετο μέλλον νὰ διαταράξῃ τὴν πορείαν τῆς εὐτυχίας ἐκείνης, ὅτε αἴφνης ἀπρόοπτον συμβεβηκὸς ἦλθε νὰ θέσῃ ἐμπόδια.

Ἑώρταζον ταὐτοχρόνως ἐν τῷ μεγάρῳ τὴν ἑορτὴν τοῦ βασιλέως, τὴν τρίτην ἤδη ἐπέτειον τῆς ἐπανόδου τοῦ μαρκησίου εἰς τὰ κτήματά του καὶ τοὺς ἐπισήμους ἀρραβῶνας τοῦ Ῥαοὺλ μετὰ τῆς Ἑλένης· κατὰ δὲ τὴν τριπλῆν ταύτην ἑορτὴν συνέρρευσεν ὅλη ἡ ὑψηλὴ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων. Ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτός, τὸ μέγαρον καὶ ὁ κῆπος ἐφωταγωγήθησαν λαμπρῶς· μέγα πυροτέχνημα ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ὀροπεδίου, καὶ πάραυτα ὁ χορὸς ἤρχισεν ἐντὸς τῶν πολυτελῶν αἰθουσῶν, ἐνῷ ἔξωθεν οἱ χωρικοὶ καὶ αἱ χωρικαὶ ἐχόρευον ὑπὸ τὰς σκιάδας συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἤχου τῆς ἀσκαύλου. Ἡ κυρία Βωμπὲρ ἤγγιζε πλέον εἰς τὸ τέρμα τῶν φιλοδόξων πόθων της καὶ δὲν ἐζήτει νὰ κρύψῃ τὴν χαράν της· διότι ἡ παρουσία μόνη τῆς δεσποινίδος Λασεγλιὲρ ἐδικαιολόγει ἀρκούντως τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἀκτινοβολοῦσαν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Ῥαούλ. Ὁ δὲ μαρκήσιος μόλις ἐκράτει τὴν χαράν του, καὶ ὁσάκις ἤρχετο εἰς τὸν ἐξώστην, οἱ ὑπήκοοί του χωρικοὶ ἔκαμνον τὰ πέριξ νὰ ἀντηχῶσιν κραυγάζοντες ἐνθουσιωδῶς· Ζήτω ὁ κύριός μας! Ζήτω ὁ κύριός μας! Αἱ δὲ λέξεις ἐκεῖναι, αἱ μυριάκις ἐπαναλαμβανόμεναι εὕρισκον τὴν πηγήν των ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἁπλοϊκῶν ἐκείνων ἀνθρώπων καὶ ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ οἴνου τῶν μεγάρων. Ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ἀποθάνει μόλις πρό τινων μηνῶν. Ἀλλὰ τίς ἐσκέπτετο πλέον περὶ αὐτοῦ; Οὐδείς, ἐκτὸς τῆς Ἑλένης, ἥτις εἰλικρινῶς εἶχεν ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ ἥτις ἐτήρει εὐσεβῶς τὴν μνήμην του. Ἀλλ' ἡ δεσποινὶς Λασεγλιὲρ ἐφαίνετο σύννους καὶ ἀνήσυχος τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Διατί; Οὐδ' αὐτὴ ἡ ἰδία ἐγνώριζεν. Ἠγάπα τὸν μνηστῆρά της, τοὐλάχιστον ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἠγάπα. Ἦτο ὡραία, χαρίεσσα, νεαρά, ἠγαπᾶτο, ἦτο πλουσία καὶ ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς, πάντες προσεμειδίων αὐτῇ μετ' ἀγάπης, καὶ ὁ βίος της προοιωνίζετο πλήρης θελγήτρων καὶ γοητείας. Ἀλλὰ τί ἐπίεζε τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο στῆθος; Τί ἐπεσκίαζε τοὺς ὡραίους ἐκείνους ὀφθαλμούς; Μήπως λεπτοφυὴς καὶ εὐαίσθητος ὡς ἦτο, προῃσθάνετο ὡς τὰ ἄνθη τὴν ἐπερχομένην καταιγίδα καὶ ἐφρικία ἐπὶ τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης της;

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἱππεύς τις, περὶ οὗ οὐδεὶς ἐσκέπτετο, ἠκολούθει τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κλαίν. Μόλις πρὸ ἡμισείας ὥρας ἔφθασεν εἰς Poitiers καὶ ζητήσας νὰ τῷ ἑτοιμάσωσιν ἵππον, ἀνέβη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀνεχώρησε δρομαίως ἀκολουθῶν τὴν ἀτραπὸν ἀντιθέτως πρὸς τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ. Τὸ σκότος ἦτο πυκνόν· οὔτε ἡ σελήνη οὔτε ἀστέρες ἔλαμπον ἐπὶ τοῦ συννεφώδους οὐρανοῦ· ἀλλ' ὅτε ἔκαμψε τὴν ἀτραπόν, αἴφνης τὸ μέγαρον τῶν Λασεγλιὲρ παρουσιάσθη λαμπρῶς φωταγωγημένον καὶ τὰ μυρία φῶτα, τὰ κατὰ τὴν πρόσοψιν αὐτοῦ διαλάμποντα, ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς πύριναι γραμμαί, ἕρπουσαι ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ στερεώματος. Ἔκπληκτος ἔσυρε τότε τὸν χαλινὸν καὶ ἐσταμάτησεν ἀποτόμως τὸν ἵππον του. Ταὐτοχρόνως μέγα πυροτέχνημα διέσχισε τὸν ὁρίζοντα, ὑψώθη μέχρι τῶν νεφῶν, διηνοίχθη καὶ πάραυτα βροχὴ χρυσῶν σφαιρῶν, ἀμεθύστων καὶ σμαράγδων, κατέπεσεν ἐπὶ τῶν πυργίσκων. Τότε ὡς ὁ ὁδοιπόρος, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων πλέον τὸν δρόμον του καὶ διστάζων πρὸς ποίαν διεύθυνσιν νὰ τραπῇ, ὁ ἱππεὺς ἐκεῖνος ἔστρεψε πέριξ αὐτοῦ ἀνήσυχα βλέμματα· ἀλλ' ἔπειτα βεβαιωθείς, ὅτι δὲν ἠπατᾶτο, ἀφῆκεν ἐλευθέρας τὰς ἡνίας καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Μετ' ὀλίγον δὲ φθάσας πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου, ἀφίππευσε καὶ δέσας τὸν ἵππον του ἐπὶ τῶν κιγκλίδων, εἰσῆλθεν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ πλῆθος τῶν χωρικῶν, ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐκραύγαζεν ἐπανειλημμένως· Ζήτω ὁ βασιλεύς! Ζήτω ὁ μαρκήσιος! Ὅλα τὰ παράθυρα περιεκοσμοῦντο ὑπὸ χλοερῶν φυλλωμάτων καὶ τὰ καταπεπταμένα παραπετάσματα ἦσαν διαφεγγῆ παριστῶντα ποικίλα ἀντικείμενα διὰ ζωηρῶν χρωμάτων. Τὸ δὲ μᾶλλον ἀξιοπαρατήρητον μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ἀριστούργημα καλλιτέχνου τινὸς εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο, παριστῶν εἰς τὰ ἐκπεπληγμένα βλέμματα τῶν χωρικῶν τὴν σεπτὴν κεφαλὴν Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου ὀγδόου, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν δύο ἀλληγορικαὶ θεότητες προσέκλι-

νον κλάδους ἐλαίας. Πρὸ τῆς εἰσόδου ἡ φρουρὰ τοῦ Poitiers ἔπαιζε μετὰ πατάγου τὸν ἐθνικὸν παιᾶνα *Ζήτω Ἐρρῖκος ὁ τέταρτος*. Ὁ Ξένος ἔστη πρὸς στιγμὴν, ἀμφιβάλλων ἐὰν ἦτο παίγνιον ὀνείρου ἢ πραγματικότητος, θεωρῶν τὰ πάντα προσεκτικῶς, φλεγόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τί τρέχει καὶ τρέμων νὰ πληροφορηθῇ· ἀλλ' ἔπειτα ἐχάθη ἀπαρατήρητος ἐντὸς τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους. Ἀφοῦ δὲ περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺ, ὡς σκιὰ πέριξ τῶν εὐθυμούντων ὁμίλων, διήρχετο πλησίον τραπέζης ἐστρωμμένης ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν, ὅτε αἴφνης ἤκουσε λέξεις τινὰς αἵτινες εἵλκυσαν τὴν προσοχήν του. Ἐκάθισε λοιπὸν εἰς τὸ ἄκρον θρανίου, οὐχὶ μακρὰν δύο γερόντων ἐκ τοῦ χωρίου, οἵτινες ἐνῷ ἔπινον τὸν οἶνον τοῦ μεγάρου, συνωμίλουν δυσηρεστημένοι περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν Λασσγλιὲρ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σταμπλῆ. Ἔκλινε τότε πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ στηρίξας τὸ μέτωπον μὲ τὰς δύο του χεῖρας, ἔμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθη τῆς θέσεως ἐκείνης, ὁ κῆπος ἦτο ἔρημος· βαθεῖα σιγὴ εἶχε διαδεχθῆ ἐν τῷ μεγάρῳ τὸν πρότερον θόρυβον· τὰ ὑπολειφθέντα φῶτα, ὑποτρέμοντα ἐσβέννυντο καὶ οἱ ἀλέκτορες ἀνήγγελλον τὴν ἐπάνοδον τῆς ἠοῦς.

Ἕπεται συνέχεια ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΔΑΧΟΖ

[Ἐκ τῶν τοῦ Abbé Blanchet].

Ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχὸζ ἦτο σοφώτερος ὅλων ὁμοῦ τῶν διδακτόρων τῆς Σαλαμάγκας, τῆς Κοΐμβρας καὶ τῆς Ἀλκάλας. Ἦτο κάτοχος πασῶν τῶν γλωσσῶν, νεκρῶν τε καὶ ζωσῶν· ἐγίνωσκε πάσας τὰς ἐπιστήμας, θείας καὶ ἀνθρωπίνους· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἶχε γνῶσιν τῆς μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀπαρηγόρητος. Τῷ εἶπον ὅτι εἰς ἓν τῶν προαστείων τοῦ Τολέδου κατῴκει μύστης ἱκανώτατος τῶν ἀποκρύφων ἐπιστημῶν, καλούμενος Τορρίβιος.

Ἄνευ ἀναβολῆς ὁ ἡγούμενος διατάξας νὰ ἐπισάξωσι καλὴν ἡμίονον, ἐξεκίνησε κατευθυνόμενος εἰς Τολέδον, καὶ ἀφίππευσε πρὸ τῆς θύρας παλαιοῦ οἴκου, ὅπου ὁ μέγας ἀνὴρ κατῴκει.

— Κύριε μάγε, τῷ εἶπεν εὐσεβάστως ὑποκλινόμενος, εἶμαι ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχόζ. Οἱ ἐν Ἱσπανίᾳ σοφοὶ μὲ τιμῶσιν ἀποκαλοῦντές με διδάσκαλόν των, πλὴν ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα ζητῶν ν' ἀποκτήσω ἐνδοξότερον τίτλον, τὸν τοῦ μαθητοῦ ὑμῶν. Ἂν εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ διδάξητε τὰ μυστήρια τῆς τέχνης σας, θὰ τρέφω πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην ἄπειρον, ἀνταξίαν πρὸς τὸ εὐεργέτημα.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, καίτοι ἐκαυχᾶτο ὅτι εἶχε σχέσιν στενὴν μετὰ τῶν εὐγενεστέρων ὑποχθονίων θεοτήτων, δὲν ἦτο ὅμως πολὺ εὐπροσήγορος. Ἀπήντησεν ὅθεν εἰς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὤφειλε ν' ἀποταθῇ ἀλλαχοῦ, ἂν ἐζήτει διδάσκαλον τῆς μαγείας, ὅτι αὐτὸς ἐβαρύνθη ἐξασκῶν ἐπάγγελμα ἄχαρι, ἐξ οὗ ἀπεκόμιζε μόνον συγχαρητήρια καὶ ὑποσχέσεις, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἐξευτελίσῃ πλέον τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας μεταδίδων αὐτὰς εἰς τοὺς ἀχαρίστους.

— Εἰς τοὺς ἀχαρίστους! ἀνέκραξεν ὁ ἡγούμενος. Λοιπὸν, δὸν Τορρίβιε, ἀπηντήσατε καὶ ἀχαρίστους μαθητάς; Καὶ μὲ ἀδικεῖτε τόσον κατατάσσοντες καὶ ἐμὲ μεταξὺ αὐτῶν τῶν τεράτων.

Ἀπήγγειλε τότε ὅσα ἀξιώματα καὶ ἀποφθέγματα ἐγίνωσκε περὶ εὐγνωμοσύνης, ἐλάλησε μετὰ ζέσεως καὶ μετὰ ὕφους γλυκυτάτου περὶ τῶν τιμίων καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἀναφέρων ὅσα παραδείγματα τῷ ἐχορήγει ἡ ἀνεξάντλητος αὐτοῦ μνήμη· ἐν ἑνὶ λόγῳ ὡμίλησε τόσον καλῶς, ὥστε ὁ μάγος, μείνας ἐπί τινας στιγμὰς σκεπτικὸς, ὡμολόγησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀρνηθῇ τὰς ἐκδουλεύσεις του εἰς ἄνδρα τόσον πολυμαθῆ καὶ πεπαιδευμένον.

— Ὑακίνθη, ἐφώνησε πρὸς τὴν ὑπηρέτριάν του, σούβλισε δύο πέρδικας, διότι ἐλπίζω ὅτι ὁ ἡγούμενος θὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ δειπνήσῃ μαζί μου.

Κρατῶν δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐκεῖ δὲ τῷ ἤγγισε τὸ μέτωπον ψιθυρίζων τὰς τρεῖς ταύτας μυστηριώδεις λέξεις, ἃς οἱ ἀναγνῶσται παρακαλοῦνται νὰ μὴ λησμονήσωσιν·

Ὀρτεβολὰν-Πισταφριὲρ-Λαφόρ.

Ἀμέσως δὲ προέβη μετὰ σαφηνείας εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν πρώτων προεισαγωγικῶν μαθημάτων τῆς μαγικῆς τέχνης.

Ὁ νέος μαθητὴς ἠκροᾶτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς, μόλις ἀναπνέων, ὁπότε ἡ Ὑακίνθη εἰσῆλθε βιαίως ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἀνθρώπου μικροσώμου φέροντος ὑποδήματα ὑψηλὰ μέχρι ζώνης καὶ κατερρυπωμένου ἐκ τοῦ πηλοῦ, ζητοῦντος δὲ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν ἡγούμενον δι' ὑπόθεσιν σπουδαιοτάτην. Ἦτο ὁ ταχυδρόμος τοῦ θείου του, ἐπισκόπου τοῦ Βαδαχὸζ, καὶ ἤρχετο ἀναζητῶν αὐτὸν μετὰ σπουδῆς μέχρι Τολέδου, ὅπως τῷ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ σεβασμιώτατος προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας τοσοῦτον σφοδρᾶς, ὥστε οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπῆρχεν.

Ὁ ἡγούμενος ἐβλασφήμησεν ἐκ βάθους καρδίας, ταπεινοφώνως ὅμως ὅπως μὴ σκανδαλίσῃ τοὺς παρεστῶτας, τὴν ἀσθένειαν, τὸν ἀσθενῆ καὶ τὸν ταχυδρόμον, διότι ἤρχοντο νὰ τὸν διαταράξωσιν εἰς ὥραν τοσοῦτον ἀκατάλληλον. Ἠλευθερώθη ἐν τοσούτῳ τοῦ ταχυδρόμου ἀποπέμψας αὐτὸν εἰς Βαδαχὸζ, καὶ λέγων ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνε καὶ αὐτὸς νὰ ἐπιστρέψῃ, μεθ' ὃ ἐπανέλαβε τὴν ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων, ὡς ἂν μὴ ὑπῆρχον εἰς τὸν κόσμον οὔτε θεῖοι οὔτε ἀποπληξίαι.

Τὰς ἀκολούθους ἡμέρας ἀφίκοντο ἐκ νέου εἰδήσεις ἐκ Βαδαχὸζ, καὶ αὗται ἦσαν τὴν φορὰν

ταύτην τόσον σοβαραί, ὥστε ἐδέησε νὰ τὰς ἀκροασθῇ καλῶς.

Ὁ πρωτοψάλτης καὶ δύο ἱερεῖς ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσι πρὸς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὁ θεῖός του, ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος, ἀπῆλθεν εἰς οὐρανοὺς ὅπως λάβῃ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἱερὸν συμβούλιον κανονικῶς συνελθὸν ἐξέλεξεν αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν χηρεύσασαν θέσιν, ἐν τέλει δὲ ἱκέτευον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ταχέως ὅπως παρηγορήσῃ διὰ τῆς σεβαστῆς παρουσίας του τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Βαδαχόζ, νέαν αὐτοῦ μνηστήν.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, παρὼν εἰς τὴν ὁμιλίαν τῶν ἀπεσταλμένων, ἐσκέφθη φρονίμως νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐνοϊκῆς περιστάσεως. Ἐκάλεσεν ὅθεν κατὰ μέρος τὸν νέον ἐπίσκοπον, καὶ μετὰ τὰς καταλλήλους φιλοφρονήσεις τῷ ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἶχεν υἱόν, καλούμενον δὸν Βενιαμίν, ὅστις ἦτο μὲν πεπροικισμένος μὲ πολὺ πνεῦμα καὶ ἀγαθὰς διαθέσεις, δὲν ᾐσθάνετο ὅμως κλίσιν πρὸς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Τον συνεβούλευσε λοιπὸν νὰ γείνῃ ἱερεύς· ἐπειδὴ δὲ χάριτι θείᾳ κατώρθωσε τοῦτο, καὶ ἔχαιρε τὴν φήμην ἀρίστου κληρικοῦ ἐν Τολέδῳ, αὐτὸς ὡς πατὴρ παρεκάλει τὴν Σεβασμιότητά του νὰ παραχωρήσῃ τῷ δὸν Βενιαμὶν τὸ ἀξίωμα τοῦ ἡγουμένου τοῦ Βαδαχόζ, ὅπερ δὲν ἠδύνατο πλέον γενόμενος ἐπίσκοπος νὰ διατηρήσῃ.

— Οἴμοι, εἶπε στενάζων ὁ ἱεράρχης διστάζων καὶ ἐν ταραχῇ, θὰ πράξω πάντοτε πᾶν ὅ,τι σᾶς εὐχαριστεῖ· πλὴν δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀποκρύψω ὅτι ἔχω συγγενῆ τινα, οὗτινος εἶμαι ὁ μόνος κληρονόμος. Εἶνε γέρων κληρικός, καὶ μόνη κατάλληλος θέσις δι' αὐτὸν εἶνε ἡ τοῦ ἡγουμένου. Τί θὰ ἐλέγετε καὶ σεῖς ἂν τῷ ἠρνούμην τὴν θέσιν ταύτην; Ἀμέσως ἤθελον δυσαρεστήσει τοὺς συγγενεῖς μου, οὓς ὁμολογῶ ὅτι λατρεύω μετὰ παραφορᾶς. Ἀλλά, ἐξηκολούθησε μετὰ θωπευτικῆς φωνῆς, δὲν σκοπεύετε σεῖς νὰ ἔλθητε εἰς Βαδαχόζ; Μήπως σκέπτεσθε νὰ μὲ ἐγκαταλίπητε ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἱκανὸς ὅπως σᾶς φανῶ χρήσιμος; Ἀκούσατέ με, φίλτατε διδάσκαλε· ἂς ἀναχωρήσωμεν ὁμοῦ, καὶ μὴ σκέπτεσθε περὶ ἄλλου εἰμὴ περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθητοῦ σας. Ἔστε βεβαιότατος περὶ τῆς μελλούσης προαγωγῆς τοῦ δὸν Βενιαμίν. Ἐγὼ θέλω φροντίσει θᾶσσον ἢ βράδιον, καὶ θὰ πράξω ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ὁ πατήρ του μοὶ ζητήσει. Ἐξ ἄλλου ἐν ἄθλιον ἀξίωμα ἡγουμένου ἐντὸς τοῦ βάθους τῆς Ἐστρεμαδούρας δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος ἀμοιβὴ διὰ τὸν υἱὸν τοιούτου πατρός.

Ὅ,τι ἐπρότεινεν ὁ ἡγούμενος εἰς τὸν μάγον ἦτο κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον καθαρὰ σιμωνία· ἐν τοσούτῳ οὐδεὶς τῶν δύο τούτων σοφῶν ἀνδρῶν προσέσχεν εἰς τοῦτο, εἴτε ἔδειξεν ἐνδοιασμόν τινα, καὶ ἡ συμφωνία ἐγένετο ῥητή. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἠκολούθησεν εἰς Βαδαχὸζ τὸν ἔνδοξον αὐτοῦ μαθητήν, κατῴκησεν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ δώματα τῆς ἐπισκοπῆς, εἵλκυσε δὲ τὰ σέβας ὅλων ὡς ὁ εὐνοούμενος τοῦ σεβασμιωτάτου καὶ τρόπον τινὰ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ.

Ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοσούτου δεξιοῦ διδασκάλου ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Βαδαχὸζ προώδευσεν ἱκανῶς εἰς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Κατ' ἀρχὰς ἀφέθη μετὰ ζέσεως ὑπερβολικῆς, κατόπιν ὅμως ἐμετρίασε βαθμηδὸν τὴν ὁρμήν του φροντίζων νὰ μὴ παραμελῇ καὶ τὰ τοῦ ἐπισκόπου καθήκοντα χάριν τῶν μαγικῶν σπουδῶν· διότι ἐπρέσβευεν ὅτι οἱ εἰς τὴν ἱερατικὴν τάξιν ἀνήκοντες μάγοι καὶ φιλόσοφοι δὲν εἶχον μόνον καθῆκον νὰ παρίστανται εἰς τὰς κατὰ σάββατον μαγικὰς τελετάς, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς τοὺς ἄλλους τὸν δρόμον τοῦ παραδείσου, διδάσκοντες τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ καλὰ ἤθη.

Τοιαύτας ἀρχὰς πρεσβεύων καὶ οὕτω συνετῶς φερόμενος ὁ σοφὸς ἱεράρχης ἀπέκτησε τὴν φήμην καὶ τὸν σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ἡμέραν δέ τινα ἀπροσδοκήτως ὠνομάσθη ἀρχιεπίσκοπος Κομποστέλλης.

Φυσικῷ τῷ λόγῳ μαθόντες τοῦτο ὁ λαὸς καὶ ὁ κλῆρος τοῦ Βαδαχὸζ ἐλυπήθησαν ἄκρως ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν ποιμένος· οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς μητροπόλεως, ὅπως παράσχωσι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἕτερον τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀμέτρου σεβασμοῦ δεῖγμα, ἀνέθηκαν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του.

Ὁ δὸν Τορρίβιος ἔσπευσε νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας, καὶ ᾐτήσατο παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τὴν κενωθεῖσαν ἐπισκοπὴν διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν θέσιν ταύτην ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἠρνήθη αὐτῷ μετὰ πάσης δυνατῆς εὐγενείας. Πόσον σεβασμὸν ᾐσθάνετο πρὸς τὸν διδάσκαλόν του! Ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ πράξῃ διαφοροτρόπως; Ὁ δὸν Φερνάνδος δὲ Λάρα, πρωτοστάτωρ τῆς Καστιλλίας, ἐζήτει τὴν ἰδίαν θέσιν διά τινα συγγενῆ αὐτοῦ. Δὲν ἐγίνωσκε προσωπικῶς τὸν κύριον τοῦτον, ἀλλὰ τῷ ἐχρεώστει, ὡς ἔλεγε, πολλὰς καὶ σπουδαίας ἀποκρύφους ἐκδουλεύσεις· ἄλλως τε ἦτο παλαιὸς φίλος καὶ ἐξ ἀνάγκης ὤφειλε νὰ προτιμήσῃ τὸν παλαιὸν εὐεργέτην τοῦ νέου. Ἡ δικαία ὅμως καὶ εὐσυνείδητος αὕτη πρᾶξις οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ζημιώσῃ τὸν φίλτατον διδάσκαλόν του, τὸν δὸν Τορρίβιον. Θὰ ἐφρόντιζεν ἀφεύκτως ἀφ' ἑαυτοῦ, ἅμα ὡς ἤθελεν ἔλθει ἡ σειρά του, νὰ δικαιώσῃ καὶ ν' ἀμείψῃ τὸν διδάσκαλόν του, καὶ ἡ σειρά του δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ εἰσέτι νὰ ἔλθῃ. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπίστευσεν ἐν ἀθῳότητι τὸ ἀνέκδοτον τῶν παλαιῶν ὑποχρεώσεων τοῦ μαθητοῦ του, καὶ συγκατετέθη νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀπαίτησίν του ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὲρ τοῦ δὸν Φερνάνδου.

Ἐφρόντισαν λοιπὸν νὰ προετοιμάσωσι τὰ χρειώδη διὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ μετέβησαν εἰς Κομποστέλλην· ἀλλ' εἴμαρτο νὰ διαμείνωσιν ἐκεῖσε

ἐπὶ τοσοῦτο βραχὺ διάστημα, ὥστε δὲν ἤξιζον τὸν κόπον ἡ τόση σπουδὴ καὶ μέριμνα περὶ τοῦ ταξειδίου. Ἕνα μῆνα μόλις μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀφίκετο ἐκ Ῥώμης θαλαμηπόλος τοῦ Πάπα κομίζων εἰς τὸν ἱεράρχην τὸν τοῦ καρδιναλίου πῖλον καὶ ἐπιστολὴν φιλοφρονεστάτην, δι' ἧς ὁ ἅγιος πατὴρ ἐκάλει παρ' αὐτῷ τὸν ἔξοχον ποιμενάρχην, ὅπως διὰ τῶν συμβουλῶν του βοηθῇ αὐτὸν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐπέτρεπε δὲ αὐτῷ συνάμα νὰ δωρήσηται τὴν μίτραν εἰς ὅν τινα ἤθελεν αὐτὸς ἐκλέξει.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, ὅταν ἀφίκετο ὁ ταχυδρόμος τοῦ Πάπα, δὲν εὑρίσκετο εἰς Κομποστέλλην, μεταβὰς νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του, ἁπλοῦν εἰσέτι ἱερέα ἐνορίας τινὸς τοῦ Τολέδου. Ἐπέστρεψε ταχέως, ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του δὲν ἔσχε κἂν τὸν καιρὸν νὰ ζητήσῃ τὴν χηρεύουσαν ἐπισκοπήν. Ὁ νέος καρδινάλιος ἔδραμε καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

— Φίλτατέ μοι διδάσκαλε, τῷ εἶπεν, ἔχω δύο εἰδήσεις νὰ σοὶ ἀναγγείλω ἀντὶ μιᾶς· ὁ μαθητής σου ἐγένετο καρδινάλιος, καὶ ὁ υἱός σου ἢ θὰ γείνῃ ἐπίσης καὶ αὐτός, ἢ ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω καμμίαν ἰσχὺν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ῥώμης. Ἤθελα ἐν τῷ μεταξὺ νὰ διορίσω αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Κομποστέλλης, ἀλλὰ ἰδέτε τί ἀτυχία! Ἡ μήτηρ μου, τὴν ὁποίαν ἀφήσαμεν εἰς Βαδαχὸζ, μοὶ ἔγραψε, διαρκούσης τῆς ὑμετέρας ἀπουσίας, ἐπιστολὴν σκληρὰν, καταστρέφουσαν πάντα τὰ σχέδιά μου. Ζητεῖ διὰ τῆς βίας νὰ μοὶ ἐπιβάλῃ ὡς διάδοχον τὸν ἄλλοτε ἀρχιδιάκονον τῆς ἐκκλησίας μας δὸν Παῦλον Σαλαζάρ, ὅστις εἶνε φίλος στενὸς καὶ πνευματικὸς αὐτῆς. Μοὶ γράφει ὅτι, ἂν δὲν εἰσακουσθῇ ἡ αἴτησίς της αὕτη καὶ δὲν δοθῇ ἡ θέσις εἰς τὸν πνευματικὸν αὐτῆς πατέρα, θ' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης, καὶ εἶνε γυνὴ ἱκανὴ νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι λέγει. Τί νὰ κάμω λοιπὸν, φίλτατέ μου διδάσκαλε; βαλθῆτε εἰς τὴν θέσιν μου. Θέλετε νὰ φονεύσω τὴν μητέρα μου;

Ὁ δὸν Τορρίβιος δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ συμβουλεύσῃ τὸν μαθητήν του νὰ γείνῃ μητροκτόνος· ἐπεδοκίμασε τὸν διορισμὸν τοῦ δὸν Παύλου, καὶ δὲν ᾐσθάνθη τὴν ἐλαχίστην μνησικακίαν κατὰ τῆς μητρὸς τοῦ καρδιναλίου. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν νέον καρδινάλιον εἰς Ῥώμην, μόλις δ' ἀφίκοντο ἐκεῖσε καὶ ὁ Πάπας εὐθὺς ἀπέθανεν. Εὐνόητος ἡ συνέπεια τοῦ συμβάντος τούτου. Συνῆλθε τὸ συμβούλιον τῶν καρδιναλίων, καὶ πάντες ὁμοθύμως ἀνακηρύττουσιν ἐν ἐπευφημίαις ὡς διάδοχον τοῦ ἀποβιώσαντος ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἕδρᾳ τὸν Ἱσπανὸν καρδινάλιον. Ἐγένετο Πάπας.

Μετὰ τὰς συνήθεις τελετὰς, ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπιτυχὼν ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν, ἔκλαυσεν ὑπὸ χαρᾶς, ἀσπαζόμενος τοὺς πόδας τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ μαθητοῦ, ὃν ἔμελλε νὰ ἴδῃ καθεζόμενον ἐπαξίως ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ποντίφηκος. Ἐτόλμησεν εἶτα ταπεινῶς νὰ ὑπομνήσῃ τὰς μακρὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, καὶ νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα μικρὰς τινὰς ὑποσχέσεις Αὐτῆς, ἃς ὁ ἅγιος πατὴρ εἶχεν ἐπαναλάβει πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς του. Ἐρριψοκινδύνευσε λόγους τινὰς μετὰ συστολῆς περὶ τοῦ πίλου τοῦ καρδιναλίου, ὃν ὁ ἁγιώτατος μαθητής του ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ χάριν τῆς τιάρας· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὸν πῖλον τοῦτον ὑπὲρ τοῦ δὸν Βενιαμὶν, ἀγόμενος ὑπὸ ἀκατανοήτου μετριοφροσύνης καὶ ὀλιγαρκείας, ἐδήλωσεν ὅτι παρῃτεῖτο πάσης φιλοδόξου ἀπαιτήσεως, καὶ ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ υἱός του ἤθελον εἶσθαι εὐτυχεῖς ἂν ἡ Α. Ἁγιότης ἐχορήγει αὐτοῖς μετὰ τῆς εὐλογίας του μικρόν τι δῶρον, σύνταξίν τινα ἰσόβιον ἐπὶ παραδείγματι, ἐξαρκοῦσαν εἰς τὰς περιωρισμένας ἀνάγκας ἑνὸς κληρικοῦ καὶ ἑνὸς φιλοσόφου.

Ἐνῷ ἀπήγγελλεν ὁ διδάσκαλος τὴν σύντομον ταύτην προσλαλιὰν, ὁ μέγας Ποντίφηξ ἐσκέπτετο τί ὤφειλε νὰ πράξῃ καὶ πῶς νὰ προσενεχθῇ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του. Δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην αὐτοῦ, διότι ἐγίνωσκε ἱκανῶς τὴν μαγείαν καὶ περισσότερον τοῦ δέοντος μάλιστα διὰ Πάπαν ὡς αὐτόν. Τῷ ἦτο ἆρά γε δυνατὸν εἰς τὸ ἑξῆς καὶ συμφέρον νὰ παρίσταται εἰς τὰς μαγικὰς συνελεύσεις καὶ νὰ ὑποβάλληται εἰς τὴν ἀπρεπῆ αὐτῶν ἐθιμοτυπίαν; Ταῦτα πάντα σκεφθεῖσα καὶ ἀναμετρήσασα ἡ Α. Ἁγιότης ἐπείσθη ὅτι ὁ δὸν Τορρίβιος τῷ ἦτο πλέον ἄχρηστος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιος, καὶ κατόπιν τῆς σκέψεως ταύτης δὲν ἐδίστασε νὰ δώσῃ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του τὴν ἑξῆς αὐτολεξεὶ ἀπάντησιν·

— Ἐμάθομεν μετὰ πολλῆς λύπης ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποκρύφων ἐπιστημῶν διατηρεῖτε σχέσεις ἀνοσίους μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους. Διὰ τοῦτο πατρικῶς συμβουλεύομεν ὑμᾶς ν' ἀποπλύνητε τὸ ἁμάρτημα τοῦτο διὰ μετανοίας ἴσης πρὸς τὴν βαρύτητά του. Ἐπὶ πλέον διατάσσομεν ὑμᾶς νὰ ἐξέλθητε πάραυτα ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἡμετέρου κράτους, ἄλλως θέλομεν τιμωρήσει ὑμᾶς διὰ τῶν βασάνων καὶ διὰ τῆς πυρᾶς.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, χωρὶς νὰ θορυβηθῇ ἐπανέλαβεν ἀντιστρόφως τὰς τρεῖς μαγικὰς λέξεις, ἃς ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται, πλησιάσας δὲ πρὸς τὸ παράθυρον ἀνεφώνησε μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς·

— Ὑακίνθη, μίαν μόνον πέρδικα νὰ σουβλίσῃς· ὁ κύριος ἡγούμενος δὲν θὰ δειπνήσῃ ἐδῶ.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤχησαν ὡς κεραυνὸς εἰς τὰ ὦτα τοῦ κατὰ φαντασίαν Πάπα. Ἀφυπνίσθη πάραυτα ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως ἐν ᾗ διετέλει, καὶ εἰς ἣν ἐβύθισαν αὐτὸν αἱ τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ μάγος ἐπρόφερε τὸ πρῶτον. Εἶδε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἀντὶ νὰ εὑρίσκηται εἰς Βατικανὸν ηὑρίσκετο εἰσέτι ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ δὸν Τορριβίου, καὶ παρατηρῶν τὸ ὡρολόγιον

ἐννόησε πρὸς τούτοις ὅτι μόλις μία ὥρα εἶχε παρέλθει ἀφότου ηὑρίσκετο ἐκεῖ ὀνειρευόμενος τόσον ὡραῖα πράγματα. Ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης ὥρας ἐνόμισεν ἑαυτὸν μάγον, ἐπίσκοπον, ἀρχιεπίσκοπον, καρδινάλιον καὶ πάπαν, ἀνεγνώριζε δὲ ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν ἦτο ἄλλο εἰμὴ ἄνθρωπος κακότροπος καὶ εὐήθης, ὡς οἱ λοιποί. Πάντα ὅσα εἶδεν ἦσαν γοητεία, πλὴν τοῦ κιβδήλου χαρακτῆρος καὶ τῆς μοχθηρίας, ἣν εἶχεν ἐπιδείξει. Ἐξῆλθεν ἄφωνος, εὗρε τὴν ἡμίονον προσδεδεμένην ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσει καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ νέου εἰς Βαδαχὸζ μηδὲν ἀπολύτως διδαχθείς.

X.

ΙΧΘΥΩΝ ΦΩΛΕΑΙ

Ὅτε τις τῶν ἰχθυολόγων (M. Coste) μετὰ μακρᾶς καὶ ἐνδελεχεῖς μελέτας ἐποίησε γνωστὸν ὅτι ποτάμιός τις ἰχθὺς ἐκ τῶν ταπεινοτάτων, ὁ λεγόμενος οὐρανοσκόπος (epinoche) κατασκευάζει φωλεὰν πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ὠῶν του, ἡ εἴδησις αὕτη ἐξέπληξεν οὐχ ὀλίγον τοὺς ἀκούσαντας. Καὶ τί λοιπόν! Ὁ ἰχθὺς, τὸ ἄλογον τοῦτο καὶ ἠλίθιον ζῷον, εἶνε ἄξιον νὰ ἁμιλλᾶται πρὸς τὸ πτηνόν; καὶ ἔχει ἱκανὸν ἔνστικτον ὥστε νὰ προστατεύῃ τὰ ὠά του, νὰ ἐπιμελῆται αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπωάσεως, νὰ προφυλάττῃ τὰ νεογνά του καὶ νὰ τοῖς κομίζῃ τροφήν;

Βεβαιότατα· διότι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰχθὺς ποιεῖ πάντα ταῦτα. Τὴν φωλεάν του κατασκευάζει τεχνικώτατα συμπλέκων αὐτὴν διὰ κλαδίων ἐνύδρων φυτῶν, ἅτινα πολλάκις εὑρίσκει μετὰ μακρὸν πλοῦν, καὶ τὰ συνδέει καὶ στερεοῖ διὰ τῆς ἄμμου. Πολλάκις δὲ, ἀντὶ νὰ τὴν κτίσῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὴν ἐξαρτᾷ ἀπὸ τῶν φυκίων καὶ τῶν κορμῶν τῶν ἐνύδρων φυτῶν, ὡς τὸ πτηνὸν ἐξαρτᾷ τὴν φωλεάν του ἀπὸ τοῦ κλάδου τῶν δένδρων.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐξέλθωσι τῶν ὠῶν τὰ νεογνὰ, ὁ πατὴρ ἐπιμελεῖται αὐτῶν μετὰ πλείστης ὅσης μερίμνης. «Εἷς οὐδὲν τῶν νεογνῶν τούτων ἐπιτρέπει νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων τῆς κοιτίδος του. Καὶ ἐὰν δέ τι αὐτῶν κατορθώσῃ νὰ ἐξέλθῃ, λαμβάνει αὐτὸ ἐλαφρὰ διὰ τοῦ στόματος καὶ τὸ ἐπανάγει εἰς τὴν φωλεάν. Ἐὰν δὲ πλείονα διαλάθωσι τὴν προσοχήν του, λαμβάνει συγχρόνως δύο καὶ τρία διὰ τοῦ στόματός του χωρὶς νὰ τὰ βλάψῃ ἢ τραυματίσῃ. Καθ' ὅσον δὲ αὐξάνουσιν, ὁ πατὴρ παρέχει αὐτοῖς μείζονα ἔκτασιν πρὸς ἀναψυχὴν καὶ ἄσκησιν. Ἀλλὰ τότε ἡ ἐπίβλεψίς του καθίσταται ἀναγκαιοτάτη, καὶ μεγίστην καταβάλλει προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ κόπους. Τρέχει ἄνω καὶ κάτω ὡς οἱ κύνες οἱ φύλακες τῶν προβάτων, οἵτινες περιπολοῦσι περὶ τὴν ποίμνην καὶ ἐπανάγουσι τὰ ἀποπλανηθέντα πρόβατα, ἕτοιμοι νὰ ἀποκρούσωσι πάντα ἐχθρὸν κατὰ τῆς ποίμνης ὁθενδήποτε ἐπερχόμενον.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ οὐρανοσκόπος ὁ μόνος ἰχθὺς, ὁ δεικνύων τοιαύτην βιομηχανικὴν δεξιότητα καὶ στοργὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτοῦ γεννώμενα. Ὑπάρχει ἐν Ἰνδίαις ἰχθὺς μικρὸς, ὀνομαζόμενος ἴρις, κατασκευάζων καὶ αὐτὸς φωλεάν. Προσεγγιζούσης τῆς ὥρας τῆς ὠοτοκίας, τὸ ἄρρεν ἄρχεται κατασκευάζον τὴν φωλεὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑδάτων οὐχὶ παρὰ τὴν ἄμμον. Λαμβάνει, διὰ τοῦ στόματός του βέβαια, ὀλίγον τι χορτάριον καὶ βρύον καὶ τὸ φέρει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὰ φυτὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ εἶνε βαρύτερα τοῦ ὕδατος, θὰ ἐβυθίζοντο παρευθὺς, ἐὰν μὴ ὁ προνοητικὸς ἀρχιτέκτων ἐφρόντιζε νὰ εἰσπνεύσῃ ὀλίγον ἀέρα καὶ ἐμφυσήσῃ αὐτὸν μεταξὺ τῆς οἰκοδομησίμου ὕλης του, ἥτις οὕτω πως ἐπιπλέει. Ἐπαναλαμβάνων δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην πολλάκις, ἀποπερατοῖ τὴν πρώτην ἡμέραν νῆσον πλωτὴν διαμέτρου ὀκτὼ ὑφεκατομέτρων. Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ ἄρρεν ἐξακολουθεῖ τὰς προμηθείας τοῦ ἀέρος, ὃν ἐναποταμιεύει ἰδίᾳ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς νήσου, τοῦ ἐκ φυτῶν τούτου δίσκου, ὅστις ὠθούμενος πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ τοῦ ἐγκεκλεισμένου ἀέρος δὲν βυθίζεται πλέον, ἀλλ' ἵσταται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος χαριέντως κυμαινόμενον. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἐπάναγκές εἶνε νὰ προστατευθῇ ἡ φωλεὰ καὶ κατὰ τῶν ἐπηρειῶν τοῦ ναυαγίου. Πρὸς τοῦτο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ὕλης σχηματίζει περὶ τὴν φωλεὰν κύκλον πλάτους δύο ὑφεκατομέτρων, οὕτως ὥστε τὸ ὅλον ἔχει σχῆμα πίλου μαλακοῦ πλατυχείλου καὶ ὑπερέχει τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος 4—5 ὑφεκατόμετρα. Τούτου γενομένου, φροντίζει ἔπειτα καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως. Ἵνα δὲ καταστήσῃ τοὺς τοίχους αὐτῆς λείους, εἰσδύει εἰς αὐτὴν καὶ περιστρέφει τὸ σῶμά του καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς ὠθεῖ κατὰ μικρὸν πᾶν τὸ ἐξέχον, ἢ ἄλλως πως ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς αὐτοῦ κανόνας.

Μετὰ δὲ τὴν ὠοτοκίαν ἡ θήλεια ἀπέρχεται τῆς συζυγικῆς στέγης διὰ παντὸς, καὶ οὐδέποτε ἐπανέρχεται· μόνος δὲ ὁ ἀτυχὴς πατὴρ μένει μεριμνῶν περὶ τῶν ὠῶν, ἅτινα διεσπαρμένα ἐπὶ τῶν χόρτων συνάγει καὶ ταξιθετεῖ ἐν τῇ φωλεᾷ μετὰ πατρικῆς ἀληθῶς μερίμνης. Ἐξέρχεται ἔπειτα τῆς φωλεᾶς καὶ φράσσει ἐπιμελῶς καὶ τεχνικώτατα τὴν εἴσοδον αὐτῆς, μεθ' ὃ ἀπομακρύνεται ὀλίγον καὶ μακρόθεν ἐπισκοπεῖ τὸ φρούριόν του πανταχόθεν περιφερόμενος, μήπως ἀπέμεινέ τι χρῆζον διορθώσεως.

Μετὰ ἑβδομήκοντα ὥρας εἰκάζων ὁ πατὴρ ὅτι καιρὸς εἶνε νὰ μεταβάλωσι τόπον διαμονῆς τὰ ἐν τῇ φωλεᾷ περιεχόμενα, διατρυπᾷ ὀλίγον τὴν κορυφὴν αὐτῆς, ὁ ἐγκεκλεισμένος ἀὴρ διεκφεύγει, καὶ τὸ ἐξέχον μέρος τῆς φωλεᾶς κατακάθηται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος καὶ καλύπτει τὰ ἔμβρυα, ὧν ἡ ζωὴ ἄρχεται ἤδη ἐμφανιζομένη. Ἵνα δὲ μὴ ἐξέλθωσι τὰ μικρὰ, ἕλκει τὰ χείλη τῆς φωλεᾶς καὶ δι' αὐτῶν σχηματίζει φραγμὸν ὑψηλὸν, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ τὸν ὑπερπηδή-

σωσι. Λαμβάνει δὲ αὐτὰ διὰ τοῦ στόματός του καὶ μεταβάλλει τὴν θέσιν των ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς φωλεᾶς πρὸς τὰ ἄκρα καὶ τἀνάπαλιν. Γίνεται δὲ τοῦτο μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν εἶνε ἤδη ἱκανῶς ἀνεπτυγμένα, ὀκτὼ ἢ δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν διάτρησιν τῆς φωλεᾶς, καὶ εὐκόλως ἀποδιδράσκουσι διαφεύγοντα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Τότε δὲ καὶ αὐτὸς καταλαμβάνει ὅτι τὸ ἔργον του ἐπερατώθη, καὶ ἀναπαύεται χαίρων διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Καὶ πολλὰ ἄλλα εἴδη ἰχθύων ἄγνωστα ἡμῖν θὰ κατασκευάζωσι βεβαίως φωλεάς. Ὁ φυσικὸς Ἀγασῆς ἀνεκάλυψε δείγματα τοιαῦτα ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, ἤτοι φωλεὰς μεστὰς ᾠῶν ἐπὶ χόρτων ἐπιπλεόντων.

Πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ τις βλέπων τοιοῦτον ἔνστικτον, τοιαύτας πατρικὰς μερίμνας ἐνδελεχεῖς καὶ μεγίστην δεξιότητα ἀποδεικνυούσας; Τοῦτο δὲν εἶνε μία ἔτι ἀπόδειξις ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ὡς μήτηρ φιλόστοργος φροντίζει περὶ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ὄντων, καὶ αὐτῶν ἐκείνων, ἅτινα ἡμεῖς ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀμαθείας ἡμῶν νομίζομεν ἐστερημένα πάσης τοιαύτης;

***

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

«Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ μύρμηκος, εἶπεν ὁ Δάρβιν, εἶνε τὸ θαυμασιώτατον ὑλικὸν μόριον ἐν τῷ σύμπαντι, θαυμασιώτερον ἴσως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου».

Οὐδὲν παράδοξον ἑπομένως ὅτι τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν φυσιολόγων ἡ προσοχὴ ἐστράφη ἐπιμόνως εἰς τὴν μελέτην τοῦ βίου καὶ τῶν ἕξεων τῶν μικρῶν νοημόνων ζωϋφίων, ἅτινα φαίνονται ὅτι πραγματοποιοῦσιν ἐν σμικρῷ τὰ πολιτειακὰ ὄνειρα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν οὐτοπίαν τοῦ Θωμᾶ Μώρου.

Πράγματι, ἐνῷ ἡ τῶν μελισσῶν πολιτεία φαίνεται ὅτι ἀποκλίνει πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν, διότι ἡ βασίλισσα καίτοι οὖσα αἱρετὴ συμπαρασύρει καὶ διευθύνει ὁλόκληρον τὸ σμῆνος, ἡ πολιτεία τῶν μυρμήκων εἶνε καθαρῶς δημοκρατική, ἡ μόνη ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ, ἥτις διατελεῖ ἥσυχος καὶ ἀδιατάρακτος. Πολλὰς τοιαύτας μυρμηκοπολιτείας εὗρεν ὁ αἰδέσιμος Mac Cook ἐν τοῖς *Ἀλλεγανίοις* ὄρεσι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς συναποτελούσας ὁμοσπονδίαν, ἡ δὲ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη περιγραφὴ τῆς ὁμοσπονδίας ταύτης θὰ ἠδύνατο κάλλιστα, ὡς παρετήρησέ τις, νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς αὐτῆς ἠπείρου, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ μύρμηκες εἶνε λαὸς ποιμενικός.

Ὅπως ἡ μέλισσα, οἱ μύρμηκες ὑπεραγαπῶσι τὰς σακχαρώδεις οὐσίας, τὸν γλυκὺν χυμὸν τῶν καρπῶν καὶ ἄλλων φυτικῶν οὐσιῶν, καὶ ἀναζητοῦσιν αὐτὰ πανταχοῦ. Ἀλλὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν μελιτωδῶν αὐτῶν χυμῶν δὲν ἐνεργοῦσιν οἱ ἴδιοι. Παρατηρήσαντες ὅτι ἄλλα τινὰ μικρὰ ζωΰφια καὶ ἔντομα, ἀφοῦ ἐκμυζήσωσι τὸν χυμὸν φυτῶν τινων, ἐκκρίνουσιν ἀπὸ δύο μικρῶν ὀπισθίων μαστῶν σακχαρώδη τινὰ ὕλην, ὅπως περισυνάγωσι πρὸς τροφὴν των τὸ ἡδὺ τοῦτο μέλι καὶ ἐμποδίζωσιν ἄλλα ζωΰφια νὰ ἐπωφελοῦνται αὐτοῦ, οἱ μύρμηκες ἐσκέφθησαν νὰ ἐξημερώσωσι τὰ ἔντομα ταῦτα. Καὶ λοιπὸν περιέκλεισαν τὸ μικρὸν αὐτῶν ποίμνιον, ἀνεγείραντες κύκλῳ φραγμόν, ὃν ἀπαγορεύεται αὐτοῖς νὰ ὑπερβῶσιν. Ἄλλως ὅμως οἱ μύρμηκες συμπεριφέρονται πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτῶν μετὰ πρᾳότητος καὶ φιλοφροσύνης ἐντελοῦς, ὁποίαν ἴσως οὐδ' αὐτοὶ οἱ εὐδαίμονες τῆς Ἀρκαδίας ποιμένες ἐπεδείκνυον πρὸς τὰ ἑαυτῶν ποίμνια.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ταῦτα μόνα τὰ κατορθώματα τῶν μυρμήκων. Πολιτεῖαι τινὲς αὐτῶν ἔφθασαν ἕως καὶ νὰ ἀποκτήσωσι μόρφωσιν γεωργικήν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἐν Texas γενόμεναι παρατηρήσεις ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Lincecum. Ἐνταῦθα ὁ ἐπιστήμων οὗτος εἶδε μύρμηκας ἐκλέγοντας εἴδη τινὰ ὀρύζης, ἅτινα ἐκαλλιέργουν οἱ ἴδιοι, φροντίζοντες ἵνα καταστρέφωσι πάντα τὰ ἄλλα φυτὰ ὅσα ἐβλάστανον ἐν τῷ χώρῳ τῷ προωρισμένῳ διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ὀρύζης. Ὅταν δὲ ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ ὡρίμαζεν ὅσον αὐτοὶ ἤθελον, διότι τὴν τροφὴν αὐτῶν προτιμῶσι πάντοτε ῥοώδη μᾶλλον ἢ σκληράν, ἀπεχώριζον αὐτὴν τοῦ ἀχύρου, ὅπερ ἔρριπτον μακράν, καὶ ἐναπεθήκευον.

Κατόπιν ὅλων τούτων πολὺ δύσκολος βεβαίως θὰ ἦτο ὁ ἐπιχειρῶν νὰ διαμφισβητήσῃ τὸν πολιτισμὸν τῶν μυρμήκων. Α. Δ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ἐφημέριος μικροῦ χωρίου ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν ἕνα συγχωρίτην του, μέθυσον ἀδιόρθωτον.

— Μὰ ὡς πότε λοιπόν, ταλαίπωρε, θὰ ἐξακολουθῇς νὰ ζῇς εἰς τὸ καπηλειό;... Δὲν καταλαβαίνεις πῶς καὶ τὴν ὑγεία σου καταστρέφεις καὶ τὴ ψυχή σου κολάζεις; Ποτὲ δὲν σὲ εἶδα νἄλθῃς καὶ 'ς τὴν ἐκκλησία.

— Τί νὰ κάμω, δέσποτά μου, ἀποκρίνεται ὁ μέθυσος· 'ς τὴν ἐκκλησιὰ τὸ πίνετε μόνος ἐσεῖς!

*
* *

Ἐν ὁμίλῳ κυριῶν.

Μία τις αὐτῶν ἀποτείνεται πρὸς ἄλλην.

— Ἀλλά, ἀγαπητή μου Ἀσπασία, γιατὶ τέλος πάντων τόσον πένθος ἀκόμη.... Μοῦ φαίνεται πῶς 'πέρασαν δύο ὁλόκληρα ἔτη ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας σου.

— Περισσότερα μάλιστα· εἶνε δυόμισυ σωστὰ σήμερον· ἀλλὰ τί νὰ κάμω· ξέρεις, τὰ μαῦρα ποῦ πηγαίνουν τόσον καλά!

*
* *

Ὁ κύριος Μ... ἂν καὶ μὴ ἐξελθὼν ποτὲ τῶν Ἀθηνῶν, ἔχει τὴν ἀθώαν μανίαν νὰ παρουσιάζε-

ται εἰς πᾶσαν περίστασιν ὡς περιηγηθεὶς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

— Ὅταν ἦλθε εἰς τὴν Βενετίαν, τὸν ἐρωτῷ εἷς ἀκροατὴς τῶν τοιούτων ταξειδίων του, εἴδετε ἐκεῖ τὸν λέοντα τοῦ Ἁγίου Μάρκου;

— Μπά, τὸν λέοντα, καϋμένε, νὰ μὴ δῶ· ἴσα ἴσα ἤμουν ἐκεῖ εἰς τὴ στιγμὴ 'ποῦ τοῦ ἔφερναν τὴν τροφή του, καὶ ἐκάθησα καὶ τὸν ἔβλεπα ὅλο τὸ διάστημα ποῦ ἔτρωγε!!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Ἡ καλλίστη ἀνατροφὴ δὲν εἶνε ἐκείνη, ἣν παρέχουσιν οἱ διδάσκαλοι, ὅσον ἐκείνη, ἣν ἀφ' ἑαυτοῦ ἕκαστος λαμβάνει, ὅτε παύων τοῦ νὰ εἶνε παῖς διατρέχει τὴν τοῦ νεανίου ἡλικίαν. Ἕνεκα δὲ τούτου δὲν πρέπει νὰ βιάζωσιν οἱ γονεῖς τὴν πρόωρον ἄνθησιν τῆς εὐφυΐας τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἂς ἐπιβλέπωσι μεθ' ὑπομονῆς τοὺς παῖδας, περιμένοντες τὰ ἀποτελέσματα τῶν χρηστῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν ὠφελίμων ἐπιδράσεων, καὶ ἔχοντες πίστιν εἰς τὸν Θεόν· ἂς μεριμνῶσιν ἐπιμελῶς περὶ τῆς ὑγιείας τῶν νέων καὶ τῶν τοσούτων ἀναγκαίων σωματικῶν ἀσκήσεων· ἂς δείξωσιν αὐτοῖς ἐλευθέρως τὴν ὁδὸν τῆς αὐτοβελτιώσεως· ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἂς ἀναπτύξωσιν εἰς τὰ τέκνα τὴν συνήθειαν τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἐπιμονῆς, καὶ θέλουσιν ἴδει ὅτι ἐφ' ὅσον προβαίνῃ ἡ ἡλικία, θέλουσι προοδεύει καὶ οἱ νέοι καὶ μετὰ ζέσεως ἐργασθῇ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἠθικῆς αὐτῶν καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

⁂ Ὅ,τι συνήθως καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι Τύχην, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο κυρίως εἶνε ἢ αἱ ἴδιαι αὐτῶν σκαιότητες. Δι' ἀνεξιτήλων χαρακτήρων ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὴν μνήμην του τὸ χρυσοῦν τοῦ Ὁμήρου παράγγελμα, λαμβάνων ἀείποτε σύμβουλον τὴν μετὰ φρονήσεως σκέψιν·

Ἀλλ' ἄγε δὴ σύ, φίλος, μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ,

διότι, ἐὰν αἱ κακίαι τιμωροῦνται ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ, αἱ μωρίαι, βλακίαι καὶ ἀτασθαλίαι παιδεύονται ἐπὶ γῆς· ἀδιάφορον, ἂν ἐνίοτε ἡ χάρις κατισχύει τοῦ δικαίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν ἐφημερίδα «Nation» τῆς Νέας Ὑόρκης μετ' οὐ πολὺ αἱ γυναῖκες τῆς πολιτείας τῆς Βασιγκτῶνος θέλουσιν ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν. Τὸ νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται αὐταῖς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐγένετο ἤδη πρὸ πολλοῦ δεκτὸν ὑπὸ τῆς κάτω Βουλῆς τῆς πολιτείας. Καὶ ἀπερρίφθη μὲν τότε ὑπὸ τῆς ἄνω Βουλῆς, ἀλλὰ νῦν ἐλπίζεται ὅτι θέλει γείνει ἀποδεκτὸν καὶ ὑπ' αὐτῆς.

Περίεργον περίπτωσιν ἐγκεφαλικῆς νόσου ἀναφέρει ὁ ἰατρὸς Legrand de Saulle παρατηρηθεῖσαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Salpêtrière τῶν Παρισίων.

Γυνή τις ὑποχονδριακή, 65 ἐτῶν ἡλικίας, ἐφαντάσθη ὅτι ἐγένετο ἔγκυος ἐκ βιασμοῦ πρὸ τριακονταπέντε ἐτῶν, καὶ ὅτι τὸ ἔμβρυον ἦτο μία πέρδιξ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι σήμερον ἡ πέρδιξ ὑπῆρξεν ἡ βασανίζουσα τὴν ἀτυχῆ παράφρονα ἰδέα. «Ἠσθάνετο τὴν πέρδικα κατοικοῦσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ της, γεννῶσαν τὰ μικρά της, τὰ ὁποῖα ἦσαν νυχθημερόν» κτλ. κτλ. Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν περιωρίσθη ἕως ἐδῶ. Ἡ δυστυχὴς ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει νέαν ἐγκυμοσύνην, ὅτι ὅμως νῦν τὸ ἔμβρυον αὐτῆς εἶνε οὐχὶ πλέον πέρδιξ, ἀλλὰ ἵππος· τούτου ἕνεκα λέγει ὅτι αἰσθάνεται σφοδροὺς πόνους, βάλλει δυνατὰς κραυγάς, φοβεῖται μὴ πάθῃ ἐγκεφαλῖτιν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τρέμει μὴ τυχὸν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ τοκετοῦ.

Ἐν Παρισίοις ἐπὶ 100 γεννήσεων αἱ 25 προέρχονται οὐχὶ ἐκ νομίμων γάμων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ 56,032 γεννήσεων αἱ 14,269 προήρχοντο ἐκ παρανόμου συμβιώσεως.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ βασιλόπηττα τοῦ νέου ἔτους.

Εὐγενὴς συνδρομήτρια τῆς «Ἑστίας» ἔπεμψεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὰς ἑπομένας δύο συνταγὰς περὶ κατασκευῆς τῆς *βασιλόπηττας*, τὰς ὁποίας εὐχαρίστως καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Βασιλόπηττα τῆς μπύρας. Λαμβάνομεν 200 δράμια ἀλεύρου τῆς Εὐρώπης, ζυμόνομεν αὐτὸ μὲ 300 δράμια χλιαροῦ γάλακτος καὶ ἥμισυ ποτήριον προζύμι τῆς *μπύρας*, καὶ ἀφίνομεν ν' ἀναβῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ἢ καὶ πλειότερον.

Λαμβάνομεν εἶτα 12 αὐγά, ὀλίγον ἅλας, 250 δράμια γάλα, κτυποῦμεν αὐτὰ μὲ τὸ *τέλι* ἐπὶ μετρίου πυρὸς ἕως οὗ θερμανθοῦν, ἔπειτα τὰ ρίπτομεν ὡς εἶνε θερμὰ εἰς τὸ προζύμι καὶ τὰ ἀναμιγνύομεν καλῶς διὰ τῆς χειρός, ἵνα μὴ σχηματίζωνται βῶλοι.

Λαμβάνομεν τέλος 2 ὀκάδας ἄλευρον καὶ 150 δράμια ζάχαριν, τὰ ὁποῖα ρίπτομεν κατ' ὀλίγον καὶ ζυμόνομεν μετὰ τοῦ ἄλλου μίγματος. Ἀφοῦ γείνῃ ἡ ζύμωσις αὐτῶν, ἔχομεν ἕτοιμον 150 δράμια βούτυρον πεπηγμένον, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνομεν κατ' ὀλίγον εἰς τὰς χεῖρας ἐνῷ ζυμόνομεν, ἕως οὗ τελειώσῃ. Μετὰ ταῦτα ἀφίνομεν τὴν ζύμην ν' ἀναβῇ, καλύπτομεν αὐτὴν καὶ θέτομεν εἰς θερμὸν μέρος· ἔπειτα πλάττομεν αὐτὴν καὶ τὴν ἀφίνομεν πάλιν ν' ἀναβῇ· τέλος τὴν ἀλείφομεν μὲ αὐγοῦ κρόκον καὶ ζάχαριν καὶ τὴν στέλλομεν εἰς τὸν φοῦρνον. Τὸ νόμισμα ἀφίνεται εἰς τὴν διάθεσιν ἑκάστου, λέγεται ὅμως ὅτι τὸ χρυσοῦν κάμνει τὴν πήτταν νοστιμωτέραν.

Βασιλόπηττα λειψή. Ἡ κατασκευὴ αὐτῆς εἶνε εὐκολωτάτη.

Λαμβάνομεν μίαν ὀκὰν ἀλεύρου, 100 δράμια βούτυρον, 5 αὐγὰ καὶ 100 δράμια ζάχαριν· ζυμόνομεν αὐτὰ καλῶς, πλάττομεν τὴν ζύμην καὶ στέλλομεν αὐτὴν εἰς τὸν φοῦρνον.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ — ΤΥΠΟΙΣ [illegible] ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Ἀριθ. 313 — Λεπτὰ εἴκοσι

ΕΤΟΣ ΣΤ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως Ὁδὸς Σταδίου, 6 **27 Δεκεμβρίου 1881**

Θ. Α. ΕΔΙΣΩΝ

ΘΩΜΑΣ Α. ΕΔΙΣΩΝ

Καθιερώθη λέξις τις πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀνθρώπων τινῶν ἰδιοτρόπων ἢ παραδόξων κατά τι.

— Ὢ! εἶνε *τύπος*, λέγουσι, ἀληθὴς τύπος!...

Ἂν λοιπὸν ὑπῆρξε ποτὲ τύπος, οὗτος εἶνε ὁ Ἔδισων.

Τὸ δὲ περιεργότατον εἶνε ὅτι εἶνε τύπος ἁπλούστατος, εὐπροσήγορος, ἄνευ περιφιλαυτίας, ἄνευ ἀξιώσεως πρὸς τὸν τίτλον τοῦ σοφοῦ, ὃν τοσοῦτοι ἄλλοι ἐλευθεριώτατα ἀπονέμουσιν εἰς ἑαυτοὺς ἅμα ὡς λάβωσι τὸ προστυχὸν δίπλωμα.

Καθ' ἃ διηγοῦνται οἱ συμπατριῶταί του καὶ οἱ δυνηθέντες νὰ πλησιάσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν κατοικίαν του Menlo-Parc, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης κειμένην, ὁ Ἔδισων εἶνε ἀφελέστατος τὸν χαρακτῆρα, ἀμέριμνος ὅλως τοῦ πατάγου καὶ τῆς φήμης, ἄκρος φίλος τῆς ἡσυχίας.

— Εἶνε παιδί, λέγουσι, συνήθως οἱ γνωρίσαντες αὐτόν, σωστὸ παιδί.

Καὶ ὅμως τὸ *παιδὶ* τοῦτο τὸ ἓξ καὶ τριάκοντα ἀριθμοῦν ἔτη εἶνε μεγαλοφυὴς ἀνήρ.

*
* *

Ὁ Ἔδισων ἔχει ἀνάστημα ὑπὲρ τὸ μέτριον, σῶμα ἀθλητικόν, χαλύβδινον βεβαίως, καὶ ὀργανισμὸν σιδήρεον, διότι ἔχει δύναμιν πρὸς ἐργασίαν ἐντελῶς ἀνήκουστον.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐκπλήττεται σφόδρα διότι πάντες δὲν δύνανται, ὡς αὐτός, νὰ ἐργάζωνται εἴκοσι δύω ἢ εἴκοσι τρεῖς ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἄχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους.

Ὅταν κυοφορῇ τι κατὰ διάνοιαν, ζήτημά τι τέλεον αὐτὸν ἀπασχολοῦν, θὰ μείνῃ δύο, τρεῖς ἡμέρας, πλέον ἔτι, ἄνευ στιγμῆς ἀναπαύσεως, τρώγων μόνον διότι ἡ οἰκογένειά του ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ λάβῃ τροφήν τινα. Εἶτα δέ, ὅταν ἐπιτύχῃ στιγμήν τινα πρὸς ἀνάπαυσιν, ἐξαπλοῦται ἐπὶ ξυλίνης ἕδρας, ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, θέτει ἀδιαφόρως ὑπὸ τὴν κεφαλήν του ὡς προσκεφάλαιον ὅ,τι εὕρῃ, κόσσουρόν τι, κιβώτιόν τι, καὶ μετὰ ἓν λεπτὸν ὑπνώττει βαθέως. Μετὰ μίαν ὥραν εἶνε ὀρθός, εὐθυμότατος ὡς νὰ εἶχε κοιμηθῇ ὅλην τὴν νύκτα.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι, μεθ' ὅλην τὴν ἐπιστήμην τῶν σοφῶν, οὐδεὶς ἴσως ἀκαδημαϊκὸς ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἐφάμιλλος αὐτοῦ ἐν τοῖς ζητήμασι τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὃν ἐμελέτησε καὶ ἐφήρμοσε ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς μορφὰς μετὰ μεγαλονοίας ἀπαραμίλλου;

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἔδισων ζῶν εἰσέτι, καὶ ἀριθμῶν ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἔτη, εἶνε ἀγαθὸς γεωργός. Ὁ πατὴρ Ἔδισων εἰς πεζοδρομίας ἀγῶνα θὰ κατέβαλλε πολλοὺς νέους.

*
* *

Ὁ Ἔδισων εἶνε αὐτοδίδακτος. Ἐδιδάχθη μόνος τὴν φυσικήν, τὴν χημείαν, καὶ τὰ μαθηματικά. Εἰξεύρει δὲ κάλλιστα ταῦτα πάντα.

Αἱ θρησκευτικαί του ὅμως ἰδέαι εἰσὶν ἁπλούσταται.

— Πιστεύω εἰς Θεόν, λέγει, καὶ ἀδιαφορῶ πῶς πρέπει νὰ τὸν ὀνομάσω. Τὸν θαυμάζω καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν, βλέπων πόσον καὶ αὐτὰ τὰ περιπλοκώτατα καὶ τελειότατα τῶν ἔργων του εἰσὶν ἁπλᾶ. Πῶς νὰ μὴ παραδεχθῶ διάνοιάν τινα κανονίζουσαν τὴν πορείαν τῆς φύσεως, ὅταν σκέπτωμαι πόση ἐργασία χρειάζεται εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὅπως φθάσωμεν εἰς ἀποτελέσματα σχετικῶς τοσοῦτον ταπεινὰ καὶ τοσοῦτον περιωρισμένα;

Πρὸ δέκα πέντε μόλις ἐτῶν ἀφίκετο εἰς Νέαν Ὑόρκην, ἄνευ σχέσεων, ἄνευ ἐπαγγέλματος, ἄνευ συστάσεων.

*
* *

Τὸ στάδιον τοῦ τηλεγραφητοῦ ἠνοίχθη πρῶτον ἐνώπιόν του. Ἐπέτυχε πράγματι θέσιν τινὰ μικρὰν ἔν τινι τηλεγραφικῇ Ἑταιρίᾳ.

Διῆλθε δὲ παραδόξως προβληματικὴν τὴν πρώτην ἐν αὐτῇ ἑβδομάδα, ἀνυπομόνως καραδοκῶν τὸν πρῶτόν του μισθὸν ὅπως φροντίσῃ περὶ .... κατοικίας.

Κατὰ τὰς ὀκτὼ ταύτας ἡμέρας ὡς κλίνη ἐχρησίμευσεν αὐτῷ ξυλίνη τις ἕδρα τῆς αἰθούσης τοῦ κοινοῦ, ἐν τῷ τηλεγραφικῷ γραφείῳ, καὶ ἡ αἴθουσα ἐκείνη ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος αὐτοῦ θάλαμος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Ἀρέσκεται ἀναπολῶν τοῦτο ὁ Ἔδισων.

Ὢ! ἦτο τῇ ἀληθείᾳ περίεργος τηλεγραφικὸς ὑπάλληλος!

Ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ, ὡς καὶ ἐν αἷς εἶχεν ἤδη πρότερον εἰσέλθει, ὡς καὶ ἐν αἷς μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε, διότι δὲν ἔμενεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, πρῶτον αὐτοῦ ἔργον ὑπῆρχε νὰ διαλύῃ τὰς συσκευάς, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ νὰ τελειοποιήσῃ αὐτάς, καὶ βελτιώσῃ ἑπομένως ἐκπληκτικῶς τὴν ὑπηρεσίαν· ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν κατώρθου νὰ παραλύσῃ πάσας τὰς συγκοινωνίας· καθ' ὅσον μάλιστα αἱ περὶ ἠλεκτρισμοῦ γνώσεις του ἦσαν ἐλάχισται.

Εἶνε ἀνωφελὲς νὰ προσθέσωμεν ὅτι παραχρῆμα ἀπεπέμπετο.

Μεταβαίνων οὕτως ἀπὸ ἑταιρίας εἰς ἑταιρίαν, ἐγένετο ἐπὶ τέλους ὑπάλληλος ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς Νέας Ὀρλεανίας, ἔνθα κατώρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ συνδυασμόν τινα συρμάτων ἀληθῶς ἐπωφελέστατον.

Καθ' ὅλας ταύτας τὰς περιπλανήσεις του ἀπέκτησε μεγίστην ἐπιτηδειότητα εἴτε πρὸς ἀποστολὴν εἴτε πρὸς παραλαβὴν τηλεγραφημάτων *μὲ τὸν ἦχον*, κατὰ τὸ σύστημα ὅπερ γενικῶς κατίσχυσεν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Ὁ τηλεγραφικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει, κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, νὰ ἐννοῇ ἐκ τοῦ ἤχου, ἐκ τοῦ τίκ, τάκ, τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα δὲν γράφονται μόνα των.

Ἀλλ' ἔτυχε ποτὲ νὰ εὑρεθῇ εἰς ἀνταπόκρισιν

ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου ἄχρι τοῦ ἄλλου τῆς γραμμῆς μεθ' ὑπαλλήλου ὅλως ἀγνώστου πρὸς αὐτόν, καὶ ὅστις τῷ ἔπεμπε τὰ τηλεγραφήματά του τόσον ταχέως, διὰ σημείων τόσον ὁρμητικῶν, ὥστε ὁ δυστυχὴς Ἔδισων δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸν παρακολουθήσῃ· *Εἶχε χάσει τ'αὐγὰ καὶ τὰ καλάθια.*

Ἀφ' οὗ πολλαχόθεν εἶχεν ἤδη ἀποπεμφθῆ, ἔβλεπε καὶ πάλιν τὸν κίνδυνον τῆς ἀποπομπῆς ἐπικρεμάμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, καὶ δι' ἀνικανότητα καὶ δι' ἀδεξιότητα! Ἦτο σκληρόν.

Τότε ἀμέσως ἤρχισε νὰ φαντάζηται μηχανισμόν τινα ὅπως ἐπιβραδύνῃ τὴν ἄφιξιν τῶν σημείων, τὰ ὁποῖα ὁ ἀμείλικτος συνάδελφός του τῷ ἐξέπεμπε τόσον ὁρμητικῶς, καὶ χωρὶς ἡ ἐπιβράδυνσις αὕτη κατ' οὐδὲν νὰ παραβλάψῃ τὴν μετάβίβασιν.

Ἀφ' οὗ ἐπέτυχε τὸν μικρόν του μηχανισμόν, τότε ἦλθε καὶ τοῦ Ἔδισων ἡ σειρὰ νὰ τοῦ δείξῃ *πόσα ἀπίδια βάζει ὁ σάκκος*, ὅπως λέγει ἡ παροιμία.

— Γρηγορώτερα, γρηγορώτερα, τῷ ἔλεγε· πῶς βραδύνετε! κοιμᾶσθε!

Ὁ ἄλλος μάτην ἠγωνίζετο ταχύτερον ὁλονὲν ἐκπέμπων τὰ τηλεγραφήματά του.

Ἐν τῷ προσωπικῷ τῶν τηλεγράφων, ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, κυκλοφορεῖ πλῆθος τοιούτων ἀνεκδότων ἀναμιμνησκόντων τὴν ἀπίστευτον αὐτοῦ ἐφευρετικότητα.

Κατ' ἀρχὰς λοιπὸν περὶ τὴν τηλεγραφικὴν ἐνησχολήθη· ἐπενόησε δὲ τὸ αὐτοματικὸν σύστημα, δι' οὗ δισχίλιαι ἢ τρισχίλιαι λέξεις δύνανται ν' ἀντιγραφῶσιν ἢ νὰ γραφῶσιν εἰς ἓν λεπτόν, καὶ ἄλλα πολλὰ εὐφυέστατα ἐπινοήματα, οἷον σταθμούς, τηλεγράφους συνοικιῶν, οἰκιακοὺς τηλεγράφους κτλ. κτλ.

* * *

Λίαν ἀξιοπαρατήρητος χαρακτὴρ πασῶν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἔδισων εἶνε ὅτι ἑκάστη τῶν ἐφευρέσεών του ἔχει ἄμεσον ἐφαρμογὴν καὶ πρακτικὴν ἀξίαν, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι πᾶσαι αὗται αἱ ἐπινοήσεις ὑπῆρξαν ἐπωφελεῖς εἰς αὐτὸν πρῶτον—τοῦτο εἶνε εὐνόητον — καὶ εἰς τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ.

Ὁ Ἔδισων, ἐν ἑνὶ λόγῳ, δὲν εἶνε ἐκ τῶν σοφῶν ἐκείνων,οἵτινες πεισματωδῶς ζητοῦσι νὰ μάθωσιν ἂν μύρμηξ δύω ἢ τριῶν μηνῶν καὶ ἡμίσεος καταβιβάζῃ δὶς ἢ τρὶς τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ κεραίαν, ὅπως εἴπῃ ναὶ ἢ ὄχι. Ὅταν ἐπιλαμβάνηται ἔργου τινός, ἐργάζηται ὅπως τοῦτο χρησιμεύσῃ, ὅπως τοῦτο ἐπενέγκῃ πραγματικὴν ὠφέλειαν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ· ἄλλως παραιτεῖ αὐτὸ καὶ ἐπιχειρίζεται ἄλλο.

Ἐκτὸς τούτου δὲ εἶνε ἱκανώτατος διοργανιστής· εἶνε συνετώτατος, καὶ γνωρίζει κατὰ βάθος τοὺς ἀνθρώπους. Ἠδύνατο νὰ γίνῃ στρατηγὸς ἢ διαχειριστὴς θαυμάσιος.

Ἐπειδὴ κέκτηται κρᾶσιν ῥωμαλεωτάτην, σθένος ἐπιμονῆς ἀνήκουστον, καὶ ἀκαταδάμαστον δραστηριότητα, θέλει νὰ βλέπῃ καὶ τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἔχοντας καρτερίαν. Ὅθεν οἱ βοηθοί του ἐπὶ τέλους ἀποκτῶσι τὰς αὐτὰς ἕξεις, βεβαίως ὑπὸ τοῦ ἀληθῶς μυθώδους αὐτοῦ ζήλου ἐμπνεόμενοι.

Ὁπόταν ἐπιδιώκῃ τὴν λύσιν δυσκόλου τινὸς προβλήματος, τὸ ἐργαστήριον μένει πεφωταγωγημένον πάσας τὰς νύκτας, καὶ αὐτὸς δὲ καὶ οἱ βοηθοί του οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀποστρέφουσι τὴν προσοχήν των ἀπὸ τῶν πειραμάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρεόντων πορισμάτων. Συνήθως λέγει ἀστειευόμενος ὅτι δὲν τῷ χρησιμεύει ἐργάτης, ὅστις δὲν εἶνε ἱκανός, ὡς αὐτός, νὰ ἐργάζηται εἰκοσιπέντε ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον.

* * *

Περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν βιβλίων καὶ τῶν *ἐξ ἕδρας* πραγματειῶν ἐκφράζεται κατά τινα τρόπον, ὅστις δὲν εἶνε πολὺ κολακευτικὸς πρὸς τοὺς συγγραφεῖς των ἐν γένει, οἵτινες ἀρκοῦνται δυστυχῶς, συνηθέστατα, ἀντιγράφοντες ἀλλήλους. Ὅταν ὁ Ἔδισων μελετᾷ θέμα τι, συνειθίζει νὰ ἐκτελῇ ὁ ἴδιος τὰ ἀναγκαῖα πειράματα, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πάσας τὰς δοκιμὰς ἀμερίμνων ὅλως περὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ λεχθέντων. Κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας παύει ἀναγινώσκων ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, καὶ ἐγκύπτει τέλεον εἰς τὴν μελέτην αὐτῆς τῆς φύσεως. Λέγει συνήθως ὅτι βιβλία ἐπιστημονικά, ἀμελῶς συντεταγμένα, ζημιοῦσι καθ' ὑπερβολὴν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐργασίας. Μέμφεται δὲ πρὸ πάντων συγγραφεῖς τινας ὅτι ἐγένοντο παραίτιοι ν' ἀπολέσῃ πολὺν χρόνον διὰ πλημμελῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας παρέχουσιν ἐν τοῖς βιβλίοις των περὶ διαφόρων φυσικῶν φαινομένων, καὶ ὅτι ἠναγκάσθη, ἐπὶ τέλους, νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὸς πειράματα, ὅπως ἐξελέγξῃ τὰς τέως αὐθεντικὸν ἐχούσας κῦρος πλάνας των. Περιεργότατον φαινόμενον εἶνε ἡ μεγάλη δύναμις αὐτοῦ τῆς συγκεντρώσεως. Ὅταν μελετᾷ θέμα τι εἶνε ἱκανὸς ν' ἀπομονωθῇ τελείως ἀφ' ὅλου τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, καὶ νὰ συγκεντρώσῃ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν ἐφ' ἑνὸς μόνου σημείου, μένων ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους καὶ συνεχεῖς. Οἱ ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωρίζοντες αὐτὸν διαβεβαιοῦσιν ὅτι κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας εἶνε ὡς ἄνθρωπος νεκρός· ἡ ζωή του πᾶσα φαίνεται συγκεντρωθεῖσα ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του.

* * *

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, μέλλων νὰ πληρώσῃ τοὺς φόρους του ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, προσετέθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν οὐλαμὸν τὸν σχηματισθέντα ὑπὸ πλήθους ἄλλων ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ προσελθόντων. Ὁ οὐλαμὸς ἀνήρχετο βραδέως πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰσπράκτορος.

Ἅπασαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ κατεῖχε τότε ζήτημά τι σχετικὸν πρὸς τὸν αὐτοματικὸν τηλέγραφον, καὶ προφανῶς πολὺ ὀλίγον ἐμερίμνα περὶ τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν κλίμακα ἐκείνην τοῦ εἰσπράκτορος τῶν δημοσίων φόρων.

Ἵστατο ὅθεν ἄφωνος πρὸ τῆς θυρίδος τούτου περιμένων ἴσως νὰ ἐρωτηθῇ τί ζητῶν ἦλθεν ἐκεῖ.

— Αἴ, σύ, τὸ ὄνομά σου! ἐφώνησε πρὸς αὐτὸν ὁ εἰσπράκτωρ, μετὰ τῆς προσηγορίας τῆς χαρακτηριζούσης τὰ δίποδα ταῦτα ἐν πάσαις ταῖς χώραις τοῦ κόσμου.

— ; ; ; ἔκαμεν ὁ Ἔδισων, ἐνεός.

— Λέγε! τί θέλεις; τὸ ὄνομά σου; ἄλλη μία.

Ὁ δυστυχὴς ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ ἐνθυμηθῇ τὸ ὄνομά του ὡς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκεῖ μεταβάσεώς του.

Ὁ εἰσπράκτωρ ἐποίησε νεῦμα ἀπελπιστικόν, οἱ ὄπισθεν τοῦ Ἔδισων παρακολουθοῦντες προσώθησαν ἰσχυρῶς, καὶ ὁ ἐφευρέτης μας πρὶν ἔτι συνέλθῃ ἐκ τῆς καταπλήξεώς του ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἑπόμενον.

Συνωστιζόμενος ὑπὸ τῶν μέν, συμπιεζόμενος ὑπὸ τῶν δέ, ἠναγκάσθη, ὅτε συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν, νὰ προσκολληθῇ αὖθις εἰς τὴν οὐράν, καὶ ἀποκτήσῃ νέαν σειράν, ὅπως τελειώσῃ τοὐλάχιστον τὴν ὑπόθεσιν διὰ τὴν ὁποίαν ἐβασανίσθη τόσον.

Ἀλλ' αἱ ἀφαιρέσεις αὗται εἰσὶ συχναὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς ἐπιστήμης καὶ οὐδόλως παράδοξον ἂν καὶ ὁ Ἔδισων ὑπόκειται εἰς αὐτάς.

Ἄλλως τε τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει ὅτι στερεῖται μνήμης καὶ πρακτικοῦ νοός· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· εἰξεύρει κάλλιστα τί πράττει καὶ εἶνε ἐνημερότατος πρὸς πάντα τὰ ἐνδιαφέροντα αὐτόν.

* * *

Τὸν μέγαν ἄνδρα λέγουσιν ἐνίοτε προαγγέλλει ἡ παιδικὴ αὐτοῦ ἡλικία· τὸ τετριμμένον τοῦτο ἀξίωμα καθίσταται λίαν ἐνδιαφέρον ὁπόταν πρόκηται περὶ προσώπων οἷος ὁ Ἔδισων. Ἡ ἐπιμονὴ καὶ καρτερία αὐτοῦ ἧς καὶ αὐτὸς ἔχει συναίσθησιν, προδιαφαίνεται ἐναργέστατα ἔν τινι περιφήμῳ ἀγῶνι, ὃν ἠναγκάσθη νὰ συνάψῃ πρὸ τριακονταετίας κατὰ τῶν χηναρίων τῶν διαιτωμένων ἐν τῷ ὀρνιθοτροφείῳ τοῦ πατρός του. Ἦτο τότε ἓξ ἢ ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἔφερεν εἰσέτι τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς συνήθους βραχείας ἐσθῆτος, δι' ἧς ἐνδύονται πανταχοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην τά τε ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα.

Συχνάκις εὑρίσκετο εἰς διαμάχην, ὡς συνήθως τὰ ὁμήλικα αὐτῷ παιδία, πρὸς πλῆθος χηναρίων, ἅτινα ἐδίωκον αὐτὸν καθ' ἑκάστην διὰ μανιωδῶν ῥαμφισμῶν ἔκ τινος γωνίας τῆς αὐλῆς, ὅπου ἀναμφιβόλως εἶχεν ἱδρύσει φαντασιῶδές τι ἐργαστήριον. Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολύ. Μετ' ὀλίγον παρετηρήθη ὅτι οὐχὶ μόνον τὰ χηνάρια ταῦτα ἀπεσύροντο εἰς ἄλλο μέρος τῆς ἐπαύλεως, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ μικρὸς Ἔδισων ἐγένετο ἄφαντος. Ἐπὶ δύω συνεχῶς ἡμέρας ἔμενεν ἀφανὴς ἐκτὸς στιγμῶν τινων, καθ' ἃς ἡ πεῖνα ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ ἐμφανισθῇ καὶ μεταβῇ εἰς τὸ μαγειρεῖον τοῦ πατρός του.

Ὅτε τὴν δευτέραν ἡμέραν ἤρχισαν ν' ἀνησυχῶσιν, εὗρον αὐτὸν τὰ βραχέα κράσπεδα τῆς ἐλαφρᾶς αὐτοῦ ἐσθῆτος ἐκτεταμένα ἔχοντα ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν χηνῶν ἐγκαταλειφθείσης φωλεᾶς. Ὁ μικρὸς φιλόσοφος, ὁ πρώϊμος φυσικός, ἐφήρμοζε τὸ πρῶτον πόρισμα τοῦ ἐφευρετικοῦ του πνεύματος, θέλων νὰ ἐπωάσῃ τὰ ᾠὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν του. Εἶχεν ἀνακαλύψει τὴν τεχνητὴν κλώσσησιν, θερμαίνων ἴσως. . . εἰς τὸν κόλπον του νέους διὰ τὸ μέλλον ἐχθρούς. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο προὐκάλεσεν ἄπλετον τὸν γέλωτα τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν γειτόνων, καὶ ὅτε μετά τινα ἔτη φίλος τού τις ἠρώτησεν αὐτὸν κατὰ πόσον ἦτον ἀληθὴς ἡ ἱστορία αὕτη, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκρύψῃ δυσαρέσκειάν τινα, ὡσεὶ αἱ ἀναμνήσεις του, οὕτως ἀναζωογονηθεῖσαι, τῷ ἦσαν ὑπερβολικῶς δυσάρεστοι.

Εἶτα εἶπεν αἴφνης, μετὰ στιγμιαίαν σιωπήν, ὡσεὶ ἀναπολήσας κατὰ διάνοιαν τὴν σκηνήν.

— Ὤ! Θὰ τὸ ἔκαμνα καὶ τώρα ἀκόμη; Θὰ εἶχον τὴν ὑπομονήν.

Πολλοὶ σοφοί, ἐντὸς μεγάλων μόνον διπλωμάτων ἔχοντες τὴν σοφίαν των, ἐνέπαιξαν αὐτόν, διότι, λέγουσι, δὲν εἶνε ἀληθὴς σοφός. Ἐνῷ δὲ πρὸς τοὺς ἀληθεῖς τῆς ἐπιστήμης ἄνδρας τρέφει τὸν σεβασμὸν ὃν ὀφείλει πρὸς αὐτοὺς πᾶς μετρίας μόνον κεκτημένος γνώσεις, περὶ ἑαυτοῦ δ' ὁμιλεῖ μετριοφρονέστατα, πρὸς τοὺς πειρατὰς τῆς ἐπιστήμης, τοὺς ἀσήμους συνονθυλευτὰς τῶν βιβλίων τῶν ἄλλων, ἐπιδεικνύει ἐσχάτην περιφρόνησιν.

Συχνάκις ὑπαινίττεται μεγάλην τινὰ ἐπιχείρησιν τοῦ βίου του, ἣν θέλει ἐκτελέσει ἡμέραν τινά, διακηρύττων ὅτι δι' αὐτῆς κυρίως ἐλπίζει ν' ἀποκτήσῃ ὄνομα. Προτίθεται ν' ἀνεγείρῃ μνημεῖόν τι, ἐφ' οὗ θὰ ἐγχαράξῃ τὰ ὀνόματα τῶν σοφῶν, Εὐρωπαίων τε καὶ Ἀμερικανῶν, οἵτινες ἅμα τῇ πρώτῃ ἀποκαλύψει τῶν τοῦ διαιρετοῦ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς διὰ τὸν οἰκιακὸν φωτισμὸν ἔσπευσαν νὰ διακηρύξωσιν ὅτι τοῦτο ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον.

* * *

Αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐργαστηρίου αὐτοῦ διευθύνονται διὰ τρόπου μεθοδικωτάτου καὶ συστηματικωτάτου.

Συνεργάτας ὁ ἐργάτας ἔχει συνήθως περὶ τοὺς 25 ἄνδρας. Ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσι μηχανικοί, ὑελουργοί, χημικοί, δοκιμασταί, εἷς ἢ δύο μαθηματικοί, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἄνδρες ἔμπειροι εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης, ἕτοιμοι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀναλάβωσι καὶ ἀγάγωσιν εἰς πέρας εὐσυνειδήτως καὶ τελείως πᾶν πεί-

ραμα ὑποδεικνυόμενον αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἔδισων. Καθ' ἑκάστην καὶ πλειστάκις τῆς ἡμέρας ἐπισκέπτεται τὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας συνεργάτου τού τινος οἱουδήποτε· λαμβάνων σημειωματάριόν τι χαράσσει χονδροειδὲς σχεδίασμα μηχανῆς τινος, ἥτις πρέπει νὰ κατασκευασθῇ, ἢ πειράματός τινος ὅπερ πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐπὶ τῆς λευκῆς σελίδος τοῦ ἐργάτου γράφει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πειράματος μετὰ τὴν ἐκτέλεσίν του. Εὑρίσκονται ἐνίοτε ἐπὶ τῶν σημειωματαρίων τούτων πολλαὶ συνεχεῖς σελίδες, ἐφ' ἑκάστης τῶν ὁποίων εἰσὶν ἐγγεγραμμέναι νέαι ὁδηγίαι τοῦ Ἔδισων, μετὰ παρατηρήσεων σχεδίων, ἐνίοτε εὐτραπέλων σχεδιογραφημάτων, φυσιογνωμιῶν χονδροειδῶν, πάντων προφανῶς ὑπ' αὐτοῦ χαραχθέντων ἐν ᾧ ἦτον ἐμβεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του.

Ἐφ' ἑκάστης σελίδος ἑκάστου τῶν σημειωματαρίων του ὁ πρωτεργάτης, ἢ ὁ τεταγμένος τὴν διεύθυνσιν ὁμίλου τινὸς ἐργατῶν, ἐπιθέτει καθ' ἑκάστην τὴν ὑπογραφήν του.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκτιμηθῇ δεόντως ἡ ἀξία τῶν τόμων τούτων, φερόντων τὰ ἴχνη τῆς ἐπιμόνου δραστηριότητος τῆς ἀκαταπονήτου ταύτης μεγαλονοίας· τὰ σημειωματάρια ταῦτα εἰσὶν ἤδη πολυαριθμότατα καὶ ἀποτελοῦσι πολύτιμον συλλογὴν ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν, ἐν ἀνάγκῃ δὲ θὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς ὠφέλιμα μαρτύρια ἐν διαδικασίαις περὶ προτεραιότητος ἐφευρέσεώς τινος. Δύο τόμοι τῆς συλλογῆς ταύτης φωτολιθογραφημένοι ἐν τῷ γραφείῳ τῶν διπλωμάτων τῆς Οὐασιγκτῶνος, ἐξετέθησαν ἐπὶ τραπέζης ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Ἔδισων ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων παρὰ σχεδιάσματα τέλεον ἐπεξειργασμένα· παρὰ ἰδέας ἐντελῶς νέας, αἵτινες δέον νὰ πραγματωθῶσι, εὑρίσκονται ζωγραφίαι, γελοιογραφίαι, κωμικαὶ σκηναί, ἀπομιμήσεις διαφόρων γραφῶν, καὶ ὅλαι αἱ φαντασιοπληξίαι αἱ διερχόμεναι διὰ τῆς κεφαλῆς ἀνθρώπου κρατοῦντος μολυβδοκόνδυλον ἐν ᾧ συνδιαλέγεται ἢ σκέπτεται.

Οἱ τόμοι οὗτοι μέλλουσι νὰ προσενεχθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἔδισων εἰς τὴν Ἀκαδημείαν τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, διὰ τὰ ἀρχεῖά της, ὡς ἀνάμνησις τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Λ.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια ἴδε σελ. 807.

Ε'

Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ἐνώπιον ἀνοικτοῦ παραθύρου, ὁ μαρκήσιος ἐκάθητο παρὰ κομψοτάτην στρογγύλην τράπεζαν, ἀρχαῖον πλαστικὸν ἔργον τῶν Σεβρῶν, ἐφ' ἧς ἔβλεπέ τις κρυστάλλινα ἀγγεῖα, κεχρυσωμένον κύαθον καὶ λείψανα ἐκλεκτοῦ προγεύματος. Ἐξηπλωμένος δὲ μᾶλλον ἢ καθήμενος ἐπὶ ἀναπαυτικῆς ἕδρας, κινητὸν ἐχούσης τὸ ὄπισθεν μέρος καὶ ἐλαστικὸν τὸ βάθος, ἀπέλαυεν ἐν πρωϊνῷ ἱματισμῷ τῆς εὐεξίας ἐκείνης καὶ τῆς ἡδονῆς, ἣν παρέχει μέγας ἐγωϊσμός, καλὴ ὑγεία, ἀσφαλὴς περιουσία, χαρακτὴρ εὔκολος καὶ καλὴ πέψις. Ἠγέρθη τὴν πρωΐαν ἐκείνην εὐθυμότατος, καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ᾐσθάνθη ἑαυτὸν τόσον καλῶς διατεθειμένον. Ἐφόρει πρωϊνὸν ἐπενδύτην ποδήρη ἐκ μεταξίνου ὑφάσματος μεγάλα παριστῶντος ἄνθη· εἶχε τὸν πώγωνα πρὸ ὀλίγου ἐξυρισμένον, τὸ βλέμμα ζωηρόν, τὰ χείλη ῥοδόχροα καὶ μειδιῶντα, τὴν ἐσωτερικὴν λινοστολὴν χιονόλευκον, τὴν κνήμην εὔτορνον, τὴν χεῖρα λευκὴν καὶ εὔτραφῆ διαφαινομένην διὰ μέσου τῶν Βαλεντιανῶν τριχάπτων, τῶν κοσμούντων τὸ ἄκρον τῆς χειρίδος του· ἐκράτει δὲ ταμβακοθήκην χρυσῆν φέρουσαν εἰκόνα γυναικὸς ἄλλης ἢ τῆς μαρκησίας. Ἀνεπαύετο δὲ ἐκεῖ οὐδὲν σκεπτόμενος, ἀναπνέων ἡδονικῶς τὴν λεπτὴν εὐωδίαν τῶν δασῶν του, ὧν ἤρχιζεν ἤδη τὸ φθινόπωρον νὰ κιτρινίζῃ τὰς κορυφάς, καὶ παρακολουθῶν μὲ βλέμμα ἀδιάφορον τοὺς ἵππους του, οὓς οἱ ὑπηρέται του ἐπανέφερον ἐκ τοῦ περιπάτου κεκαλυμμένους μὲ μεγάλα σκεπάσματα, ὅτε διέκρινεν ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Κλαὶν τὴν κυρίαν Βωμπὲρ ἐρχομένην πρὸς τὸ μέγαρον. Ἠγέρθη τότε, ἔκυψεν, ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἀπετίναξε διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων τὸν ταμβάκον τὸν διασκορπισθέντα ἐπὶ τῶν τριχάπτων τῶν κοσμούντων τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα κύψας ἀπὸ τοῦ ἐξώστου παρετήρει τὴν βαρωνίδα ἐρχομένην εἰς τὸ μέγαρον. Πνεῦμα ὀλίγον τι παρατηρητικόν, ἤθελεν ἐννοήσει ἐκ τοῦ ἐσπευσμένου βήματος τῆς κυρίας Βωμπέρ, ὅτι εὑρίσκετο αὕτη εἰς μεγάλην ψυχικὴν ταραχήν, ἀλλ' ὁ μαρκήσιος οὐδόλως ἐπρόσεξεν εἰς τοῦτο, καὶ ὅτε αὕτη εἰσῆλθε, τῆς ἐφίλησε χαριέντως τὴν χεῖρα καὶ χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου της·

— Κυρία βαρωνίς, τῇ εἶπε, καθ' ἑκάστην γίνεσθε ὡραιοτέρα καὶ θελκτικωτέρα· ἐὰν ἐξακολουθεῖτε οὕτω θὰ γίνετε ἐντὸς ὀλίγου εἰκοσαετής.

— Μαρκήσιε, ὑπέλαβεν ἀποτόμως ἡ κυρία Βωμπέρ, δὲν πρόκειται νῦν περὶ τούτου. Ἔχομεν νὰ ὁμιλήσωμεν σπουδαίως· διότι τὸ πρᾶγμα ἀξίζει τὸν κόπον. Μαρκήσιε, τὸ πᾶν ἀπώλετο! Τὸ πᾶν, σᾶς λέγω· ὁ κεραυνὸς ἔπεσεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας.

— Ὁ κεραυνός! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος δεικνύων τὸν κυανοῦν καὶ διαυγέστατον οὐρανόν.

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ· ὑποθέσατε, ὅτι ὁ κεραυνὸς ἐνσκήπτων ἀπὸ τοῦ ἀνεφέλου τούτου καὶ γαληνίου οὐρανοῦ, καταρρίπτει τὸ μέγαρόν σας, καίει τὰς ἐπαύλεις σας, καταστρέφει τὰς σιτοφόρους πεδιάδας σας· οὐδὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ἀληθέστερον τῆς δυστυχίας, τῆς ἐπελθούσης καθ' ὑμῶν. Διότι ἀφοῦ διεφύγετε τοὺς κινδύνους τρικυμιώδους θαλασσοπα-

— Μέγα πρόσωπον, κύριε, μέγα, ἀπήντησεν ἔτι μᾶλλον ὑπερηφάνως ἡ βαρωνίς. Μέλλομεν νὰ πολεμήσωμεν ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν μας, ὑπὲρ τῶν βωμῶν μας, ὑπὲρ τῶν ἑστιῶν μας· μέλλομεν νὰ παλαίσωμεν κατὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ καθιεροῦντος τὴν διαρπαγήν, μέλλομεν ν' ἀντιτάξωμεν τὸ δίκαιον ἐναντίον τῆς βιαιότητος νομοθεσίας τυραννικῆς καὶ ἀξιομισήτου· μέλλομεν νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ τελευταῖον προπύργιον ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν ἀνθρώπων τῆς μέσης τάξεως ἀνθρώπων ζηλοτυπούντων καὶ ἐχθρευομένων ἡμᾶς, ἀνθρώπων ζητούντων τὴν καταστροφήν μας. Ἐὰν ἐζῶμεν εἰς τοὺς ὡραίους χρόνους τοῦ ἱπποτισμοῦ, ἤθελον σᾶς συμβουλεύσει ν' ἀναβῆτε ἐπὶ τοῦ ἵππου σας, νὰ εἰσέλθητε ἐντὸς τοῦ περιβόλου, ἔνθα οἱ ἀνδρεῖοι ἐδίκαζον τὰς διαφορὰς των καὶ νὰ πολεμήσητε ὡς εὐπατρίδης ἢ νὰ κλεισθῆτε ἐντὸς τοῦ μεγάρου σας, ὡς ἐντὸς φρουρίου, σεῖς, οἱ ὑπηρέται μας καὶ οἱ ὑπήκοοί μας, καὶ νὰ φονευθῶμεν μᾶλλον ὅλοι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, παρὰ νὰ ἐξέλθωμεν ζῶντες αὐτοῦ. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ δικηγόροι ἀντεκατέστησαν πρὸ πολλοῦ τοὺς ἀνδρείους μαχητάς, καὶ οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες τοὺς κήρυκας τῶν ὅπλων. Ἀφοῦ λοιπὸν ζῶμεν ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν τὰ δικαστήρια εἴπερ ποτὲ ἀντικατέστησαν τὰς ἱπποτικὰς περὶ δικαίου ἰδέας, καὶ αἱ λεπτολογίαι τοῦ νόμου τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ θάρρους, οἱ εὐγενέστεροι καὶ οἱ γενναιότεροι, εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν δόλον ἀντὶ τῆς σπάθης καὶ τὴν εὐφυΐαν ἀντὶ λόγχης. Ἐκτὸς τούτου τί ζητοῦμεν; Μήπως πρόκειται νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν νεανίαν ἐν τῇ πτωχείᾳ; Ὄχι· θέλετε ἀπ' ἐναντίας φερθῇ γενναίως· θέλετε πράξει πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ· Ἀλλ' εἰπέτε μοι εὐσυνειδήτως, εἶναι ἀνάγκη, ἀπολύτως ἀνάγκη, ἵν' ἀναπαυθῇ ἐν ἀνέσει ἄνθρωπος διελθὼν ἓξ ἔτη ἐπὶ τῶν χιόνων, νὰ ἐξαπλωθῇ μακρὺς πλατὺς ἐπὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἰδιοκτησίας; Τώρα, ἀγαπητέ μοι μαρκήσιε, ἐὰν ἔχετε εἰσέτι δισταγμούς, ἐὰν δὲν εὑρίσκετε τοῦτο ἀρκετὰ εὐσυνείδητον, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ σέβηταί τις τὰς περὶ δικαίου ἰδέας τοῦ ἄλλου. Ὑπάγετε λοιπὸν πρὸς εὕρεσιν τοῦ Βερνάρδου· περάσατε ὡς δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρά του ὅλας τὰς ἰδιοκτησίας σας· καὶ διατί νὰ μὴ προσθέσητε εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο δῶρον τὰς περγαμηνὰς καὶ τὰ οἰκόσημά σας; Εἶδον σήμερον τὴν Ἑλένην ὡραίαν, φαιδράν, πλήρη πεποιθήσεως εἰς τὸ μέλλον· ἀλλ' ἐπανερχομένη τοῦ περιπάτου της θέλει μάθει, ὅτι κατεστράφη ἐντελῶς· ὅτι μόνος ὁ ταπεινὸς πύργος τοῦ Βωμπὲρ τῇ ἀπολείπεται πλέον. Θέλομεν λοιπὸν ἀποσυρθῇ ἐκεῖ· θέλομεν ζήσει ἐν στερήσεσιν, ὡς ἐζήσαμεν ἄλλοτε, ὅτε εἴμεθα ἐξόριστοι. Ἀντὶ δὲ τὰ τέκνα μας νὰ ἑνωθῶσιν ἐν μέσῳ τοῦ πλούτου, θέλουσιν ἑνωθῇ ἐν τῇ πτωχείᾳ· θέλομεν γίνει ἡ παροιμία τοῦ τόπου, βραδύτερον θέλουσιν ἀποκαλεῖ τοὺς ἐγγονούς μας ξεπεσμένους εὐπατρίδας, καὶ θέλομεν πωλήσει τὰς ἐγγονάς μας εἰς μάταιόν τινα καὶ ἄγροικον νεόπλουτον. Ἐν τούτοις ὅλα ταῦτα οὐδὲν ἔχουσι τὸ φοβερόν· προσθέσατε ἐπίσης ὅτι αἰωνίως θέλομεν ἔχει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸ μέγαρον τῶν Λασεγλιέρ, τὰ ὡραῖα αὐτοῦ δάση καὶ τὸν κύριον Βερνάρδον κυνηγοῦντα, ζῶντα μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐν χαρᾷ ἀπολαύοντα τοῦ πλούτου σας.

— Ἠξεύρετε βαρωνίς, ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Λασεγλιὲρ, ὅτι ἔχετε τὸ πνεῦμα τῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων.

— Ἀγνῶμον! ἔχω ὅ,τι μοὶ ὑπαγορεύει ἡ καρδία, ἀπήντησε μειδιῶσα ἡ κυρία Βωμπέρ. Τί θέλω; Τί ζητῶ; Οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὄντων, ἅτινα ἀγαπῶ. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν ἔχω φιλοδοξίαν. Νομίζετε λοιπόν, ὅτι μὲ φοβίζει ἀληθῶς ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ζήσω μεθ' ὑμῶν οἰκογενειακῶς εἰς τὸν μικρόν μου πύργον; Αἴ, Θεέ μου! συνήθισα πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν πτωχείαν καὶ οὐδ' ὁ Ῥαούλ μου ἐπόθησέ ποτε πλούτη. Ἀλλὰ σεῖς, ἀλλ' ἡ ὡραία Ἑλένη, ἀλλὰ τὰ τέκνα τὰ μέλλοντα νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τῆς ἑνώσεως δύο τοσοῦτον χαριέντων πλασμάτων, ἰδού, μαρκήσιε, ἰδοὺ τί μὲ φοβίζει!

Ἡ μακρὰ αὐτῶν συνομιλία εὑρίσκετο ἐκεῖ, ὅτε ὑπηρέτης ἀνήγγειλεν ὅτι ἄγνωστός τις, ἀρνούμενος νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά του, ἐζήτει νὰ ὁμιλήσῃ τῷ κυρίῳ μαρκησίῳ.

— Αὐτὸς εἶναι, εἶπεν ἡ βαρωνίς.

— Ἂς ἔλθῃ, ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος.

— Σκεφθῆτε καλῶς, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ἡ κυρία Βωμπέρ, ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεώς μας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πρώτης ταύτης συνεντεύξεως.

Ἕπεται συνέχεια ΑΡΣΙΝΟΗ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

Οἰκογενειακὴ εἰκών.

Μόλις εἶνε 7 π. μ. Ἀκτὶς ὠχρὰ τοῦ συγκεχυμένου πρωϊνοῦ φωτὸς εἰσδύει εἰς τὸν κοιτῶνα διὰ τῶν διπλῶν παραπετασμάτων τῶν παραθύρων καὶ ἤδη ἀκούω τὴν θύραν παρὰ τὸ σύνηθες κρουομένην. Ἀκούω ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ τοὺς καταστελλομένους γέλωτας καὶ τὴν ἀργυρόηχον φωνὴν τοῦ μικροῦ μου ἀνυπομονοῦντος καὶ θέλοντος νὰ εἰσέλθῃ.

— Ἐγὼ εἶμαι, κράζει, εἶνε ὁ Κωστάκης καὶ θέλει νὰ 'πῇ 'ς τὸν μπαμπᾶ καὶ 'ς τὴν μαμᾶ του καὶ τοῦ χρόνου . . .

— Ἔμβα, πουλάκι μου, ἔλα γρήγορα γρήγορα νὰ μᾶς δώσῃς ἕνα φιλάκι».

Ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ τὸ ἀγοράκι μου ἔχον τὰς χεῖρας προτεταμένας, τὸ ὄμμα λάμπον ἐφορμᾷ πρὸς τὴν κλίνην. Τὸ νυκτερινόν του σκουφάκι, τὸ ὁποῖον κρατεῖ φυλακισμένην τὴν πυκνήν του κόμην, ἀφίνει ἐλευθέρους δύο ἢ τρεῖς βοστρύ-

χους, οἵτινες ξανθοὶ ξανθοὶ θωπεύουσι τὸ μικρόν του μέτωπον.

Τέλος φθάνει πλησίον τῆς κλίνης καὶ τεῖνον τὰς χεῖρας «καὶ τοῦ χρόνου» ψελλίζει μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης.

— Ἀγάπη μου, καὶ εἶν' ἐξυπόλυτο! Ἔλα, μικρό μου, ἔλα νὰ σὲ ζεστάνω.

Καὶ ταῦτα λέγων τὸ ἀνέσυρα, ἀλλ' ἕνεκα τῆς βιαίας ταύτης κινήσεως ἡ κλίνη ἐσείσθη, καὶ ἡ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης κοιμωμένη σύζυγός μου ἐξυπνήσασα ἀνακάθηται ἔντρομος καὶ ἀναφωνεῖ·

— Καλὲ τί εἶν' ἐκεῖ! Κλέπται, κλέπται!...

— Ἡμεῖς εἴμεθα, ἀγαπητή μου...

— Ποῖοι, σεῖς; Ἀχ! Θεέ μου, πόσον μ' ἐτρομάξατε! Ἔβλεπα ὄνειρον ὅτι ἦτο πυρκαϊά, καὶ αἱ φωναὶ αὐταὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πυρκαϊᾶς.... Ἀ! μὰ δὲν εἶνε φρόνιμον πρᾶγμα νὰ φωνάζετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον!

— Νὰ φωνάζομεν! Μὰ λησμονεῖς λοιπόν, μητερούλα, ὅτι εἶνε σήμερον πρωτοχρονιά, ἡμέρα ποῦ λαμβάνουν καὶ δίδουν εὐχὰς καὶ φιλιά; — Τὸ μικρὸ περιμένει νὰ ἐξυπνίσης, καὶ ἐγώ.

Ἐν τούτοις περιετύλιξα τὸν ἀνθρωπίσκον μου ἐν τῷ μαλακῷ σκεπάσματι καὶ προσεπάθουν νὰ θερμάνω τὰ παγωμένα πόδιά του ἐντὸς τῶν χειρῶν μου.

— Μαμᾶ, εἶνε σήμερα πρωτοχρονιά!» καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του λαμβάνει τὰς δύο κεφαλὰς ἡμῶν καὶ τὰς πλησιάζει· προτείνει καὶ αὐτὸ τὴν κεφαλήν του καὶ διὰ τῶν δροσερῶν χειλέων του καταφιλεῖ κατὰ τύχην, ἐν ᾧ τὰ δακτυλάκια του περιπλέκονται ἐν τῇ γενειάδι μου.

Οἱ μύστακές μου κεντοῦσι τὸ ἄκρον τῆς τρυφερᾶς του ῥινός, καὶ ἐκεῖνο ἀνακαγχάζει ῥίπτον πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλήν του.

Ἡ μήτηρ συνελθοῦσα ἐκ τοῦ τρόμου τὸ λαμβάνει ἐν ἀγκάλαις καὶ σημαίνει τὸν κώδωνα λέγουσα·

— Τὸ νέον ἔτος ἀρχίζει πολὺ καλά, ἀγαπητοί μου, ἀλλ' ὅμως μᾶς χρειάζεται καὶ μία στάλα φῶς.

— Ἔ, μαμᾶ, τὰ κακὰ παιδάκια δὲν ἔχουν ἁγιοβασιλειάτικα;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ πονηρὸς ἔχει τὰ ὄμματα ἐστραμμένα πρὸς βουνὸν ὅλον, ὅπερ διακρίνεται πως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους ἔν τινι γωνίᾳ τοῦ κοιτῶνος συνιστάμενον ἐκ δεμάτων καὶ χαρτίνων θηκῶν.

Μετ' οὐ πολὺ τὰ παραπετάσματα σύρονται, τὰ παραθυρόφυλλα ἀνοίγονται καὶ τὸ φῶς καταπλημμυρεῖ τὸν κοιτῶνα, τὸ πῦρ τρίζει φαιδρῶς ἐν τῇ ἑστίᾳ, καὶ ἡ θεραπαινὶς ἀποθέτει ἐπὶ τῆς κλίνης δύο δέματα εὐμεγέθη καὶ μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιμελείας δεδεμένα. Τὸ μὲν εἶνε διὰ τὴν γυναῖκά μου τὸ δ' ἕτερον διὰ τὸν μικρόν μου.

— Τί εἶνε; τί νὰ εἶνε!

Ἀλλ' ἐγὼ ἐπίτηδες εἶχον διπλᾶ καὶ τριπλᾶ περικαλύμματα, εἶχον πολλαπλασιάσει τοὺς κόμβους καὶ μετὰ ἡδονῆς ἀνεκφράστου ἔβλεπον τοὺς ἀγωνιῶντας δακτύλους των προσπαθοῦντας νὰ λύσωσι τὰ δέματα.

Ἡ γυνή μου ἀγανακτεῖ, μειδιᾷ. δυσαρεστεῖται, μὲ καταφιλεῖ καὶ ζητεῖ ψαλλίδιον.

Καὶ ὁ μικρὸς οὐχ ἧττον σύρει μεθ' ὅλης του τῆς δυνάμεως, δάκνει τὰ χείλη καὶ τὴν ἐξέχουσαν γλῶσσάν του, καὶ τέλος οὐδὲν κατορθῶν, ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομήν μου. Διὰ τοῦ βλέμματός του θέλει νὰ διαπεράσῃ τὰ περικαλύμματα· πάντα δὲ τὰ τῆς ἐπιθυμίας σημεῖα διαλάμπουσιν ἐν τῷ καθίδρῳ προσώπῳ του, καὶ τὰ χείλη του μετὰ κρότου κινοῦνται ὡς ἐὰν εἶχον ἀπέναντί των εὔχυμόν τι καὶ νόστιμον ὀπωρικόν.

Τέλος τὸ ὕστατον χάρτινον περιτύλιγμα ἐξαίρεται, τὸ κάλυμμα τοῦ κιβωτίου ἐκσφενδονίζεται καὶ ἡ χαρὰ ἐκρήγνυται.

— Τὸ ἐπανωφόρι μου!

— Τὰ θηρία μου!

— Ἀπαράλλακτον μὲ τὸ *μανσόν* μου!—ἀγαπητέ μου!...

— Καὶ ἕνας βοσκὸς μὲ ῥόδαις!—, μπαμπᾶ μου, πῶς σ' ἀγαπῶ!»

Ὁρμῶσιν ἐπὶ τοῦ τραχήλου μου, τέσσαρες διὰ μιᾶς βραχίονες μὲ περιβάλλουσι σφίγγοντές με. Καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς συγκινήσεως καὶ δάκρυ ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄμμα μου, καὶ δύο εἰς τὰ τῆς γυναικός μου, ἐν ᾧ ὁ μικρὸς μὴ νοῶν τί συμβαίνει ἐκβάλλει λυγμὸν καὶ καταφιλεῖ τὴν χεῖρά μου.

*
* *

— Τί πράγματα εἶν' αὐτά! θὰ μ' εἴπητε.

Ὅ,τι θέλουν ἂς εἶνε, ἀλλ' ὅμως εἶνε ἐξαισίας ἡδονῆς, καὶ ἐγγυῶμαι περὶ τοῦ πράγματος.

Καὶ τέλος πάντων ἡ θλῖψις δὲν ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τοσαῦτα δάκρυα, ὥστε νὰ συγχωρήσωμεν καὶ εἰς τὴν χαρὰν τὸ μικρὸν δάκρυ, ὅπερ τυχαίως ἀναγκάζει ἡμᾶς ἐνίοτε νὰ χύσωμεν;

Ἡ ζωὴ δὲν εἶνε τοσοῦτον εὐάρεστος ὥστε νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ τις μόνος, καὶ ὅταν ἡ καρδία εἶνε κενή, ἡ ὁδὸς φαίνεται μακρά.

Τόσον καλὸν εἶνε τὸ νὰ αἰσθάνεσαι ὅτι ἀγαπᾶσαι, νὰ ἀκούῃς παρὰ τὴν πλευράν σου τὸ εὔρυθμον βῆμα τῶν συνοδοιπόρων σου καὶ νὰ λέγῃς· «Ἐδῶ εἶνε καὶ ἐκεῖνοι! αἱ τρεῖς ἡμῶν καρδίαι συμφώνως πάλλονται», καὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, καθ' ἣν ὥραν σημαίνει τὸ μέγα τῆς Α' Ἰανουαρίου ὡρολόγιον, νὰ κάθησαι μετὰ τῶν φιλτάτων σου παρὰ τὸ χεῖλος τῆς ὁδοῦ ἔχων τὰς χεῖρας συμπεπλεγμένας μετ' αὐτῶν, καὶ προσηλοῦντες τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν μεστὴν κονιορτοῦ, τὴν ἄγνωστον, τὴν ἐν τῷ ὁρίζοντι βεβυθισμένην, νὰ ψιθυρίζητε κατασπαζόμενοι ἀλλήλους «Πάντοτε ἀγαπώμεθα, προσφιλῆ μου τέκνα· ἐλπίζετε ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐγὼ ἐλπίζω ἐφ' ὑμᾶς. Ἔχετε πεποίθησιν καὶ βαδίζωμεν κατ' εὐθεῖαν».

Καὶ ἰδοὺ, κύριε, πῶς ἐξηγῶ τὰ δάκρυα τὰ ῥέοντα ἐπὶ τῇ θέᾳ ἐπανωφορίου καὶ θηριοτροφείου.

* * *

Ἀλλ' ἡ ὥρα τοῦ προγεύματος ἐγγίζει· δὶς ἐκόπην ἐν ᾧ ἐξυριζόμην, ἐπάτησα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θηριοτροφείου τοῦ υἱοῦ μου, καὶ ἔβλεπον ἀπειλητικὰς ἐνώπιόν μου δώδεκα ἐπισκέψεις ἐπιβεβλημένας, ὥς τας λέγει ἡ σύζυγός μου· ἀλλ' οὐχ ἧττον εἶμαι καθ' ὑπερβολὴν φαιδρὸς καὶ εὔθυμος. Καθήμεθα εἰς τὴν τράπεζαν, τὰ δὲ σκεύη τῆς τραπέζης παρατεταγμένα ἐπὶ τοῦ ὡς χιὼν λευκοῦ τραπεζομαντήλου, φαίνονται παρὰ τὸ σύνηθες λαμπρά, καὶ λεπτὴ εὐωδία τοῦ ἀχνίζοντος φαγητοῦ βαλσαμόνει τὴν ἀτμόσφαιραν· οἱ πάντες μοι προσμειδιῶσι, καὶ συγκεκινημένος ἀναφωνῶ—Ὦ Θεέ μου, τί εὐφρόσυνος ἡμέρα!

Ὁ μικρὸς παρέταξε περὶ τὸ πινάκιόν του τοὺς ἐλέφαντας, τοὺς λέοντας καὶ τὰς καμηλοπαρδάλεις του, ἡ δὲ μήτηρ του ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἦτο δῆθεν ῥεῦμα ἀέρος προγευματίζει φοροῦσα τὸ νέον ἐπανωφόριον.

— Παρήγγειλες τὴν ἄμαξαν, διὰ νὰ κάμωμεν τὰς ἐπισκέψεις μας;

— Τὸ προσκέφαλον τῆς θείας Ὀρσούλας θὰ πιάσῃ μίαν θέσιν τῆς ἁμάξης· ἀλλὰ εἰμποροῦμεν νὰ τὸ δώσωμεν εἰς τὸν ἁμαξηλάτην νὰ τὸ βάλῃ πλησίον του.

— Ὦ! τὴν καϋμένην τὴν θείαν!

— Μπαμπᾶ, νὰ μὴν πᾶμε 'ς τῆς θείας, εἶπεν ὁ μικρός· ὅταν θὰ φιλήσῃ ἀγκυλόνει...

— Τί με λέγεις, κύριέ μου;... Τί ἄλλο ἔχομεν νὰ πάρωμεν μαζί μας; τὸ μηχανικὸν ἀλογάκι τοῦ Λέοντος, τὸ *μανσὸν* τῆς Ἑλένης, ταῖς *παντούφλαις* τοῦ πατρός σου, τὰ ζαχαρωτά... Καθὼς βλέπω θὰ χρειασθῇ νὰ βάλωμεν τὸ προσκέφαλον τῆς θείας εἰς τὰ πόδια τοῦ ἁμαξηλάτου.

— Μπαμπᾶ; μὰ γιατί ἡ καμήλα δὲν θέλει νὰ φάγῃ κρέας;

— Ξεύρω κ' ἐγώ, παιδί μου;

— Αἴ, κ' ἐγὼ πιὰ δὲ θέλω.

* * *

Μετὰ μίαν ὥραν ἀνεβαίνομεν τὴν κλίμακα τῆς θείας Ὀρσούλας. Ἡ σύζυγός μου μετρεῖ τὰς βαθμίδας κρατουμένη ἀπὸ τοῦ στηρίγματος τῆς κλίμακος, ἐγὼ δὲ ἀναβαίνω ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ περιλάλητον προσκέφαλον, τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὸν υἱόν μου, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ χωρὶς νὰ παραλάβῃ καὶ τὴν καμηλοπάρδαλίν του.

Ἡ θεία Ὀρσούλα μᾶς ἀναμένει ἐν τῇ παγωμένῃ αἰθούσῃ της. Τέσσαρες πολυθρόναι τετράγωνοι κεκαλυμμέναι διὰ κιτρίνων καλυμμάτων ἵστανται ἐν ἄκρᾳ ἀπαθείᾳ. Ὡρολόγιον ἐκκρεμὲς σχῆμα ἔχον πυραμίδος καὶ ὑπὸ σφαῖραν πέρα τοῦ δέοντος μεγάλην κεκρυμμένον ἐκβάλλει μετ' ἀγωνίας τὸ ἀσθενὲς αὐτοῦ *τὶκ-τάκ*.

Εἰκὼν ἀπὸ τοῦ τοίχου κρεμαμένη καὶ ὑπὸ τῶν μυιῶν κατεστιγμένη, παριστᾷ νύμφην διὰ λύρας ὡπλισμένην καὶ πρὸ καταρράκτου καθημένην. Καὶ ἡ νύμφη ἐκείνη μαντεύετε τίς εἶνε;—Εἶνε ἡ θεία Ὀρσούλα!... Θεέ μου, πῶς τὴν μετέβαλεν ὁ χρόνος!

— Καλή μας θεία, ἐρχόμεθα νὰ σᾶς εὐχηθῶμεν διὰ τὸ νέον ἔτος.

— Νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὰς εὐχὰς τὰς ὁποίας...

— Καλὰ, καλὰ, ἀνεψιέ μου καὶ ἀνεψιά μου, καθήσατε. Καὶ ἔδειξε δύο ἕδρας.—Πολὺ μὲ συγκινεῖ ὁ τρόπος σας καὶ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἐλησμονήσατε ἐντελῶς τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπιβάλλει ἡ οἰκογένεια.

— Ἐκτὸς, ἀγαπητὴ θεία, τῆς ἀγάπης τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς σᾶς, καὶ ἡ ὁποία ἀρκεῖ νὰ... Ἔλα, μικρέ, ἔλα νὰ φιλήσῃς τὸ χέρι τῆς θείας...

Ὁ μικρὸς (κύπτων εἰς τὸ οὖς μου)—Μὰ, μπαμπᾶ, ἀγκυλόνει... (Ἀποθέτω ἐπὶ τοῦ τραπεζίου ζαχαρόπηκτα κάστανα).

— Περιττὰ ἦσαν αὐτὰ, ἀνεψιέ μου, διατί νὰ ἐξοδεύεσαι τοῦ κάκου. Εἰξεύρεις ὅτι μὲ βλάπτουν τὰ γλυκά· καὶ ἐὰν δὲν ἤμην βεβαία περὶ τῆς ἀγάπης σας θὰ ὑπώπτευον ὅτι μοῦ τὰ ἐφέρατε διὰ νὰ μὲ περιπαίξετε. Ἀλλὰ ἂς εἶνε δά.

— Ἐνόμιζα, θεία μου, ὅτι θὰ σᾶς προξενήσω εὐχαρίστησιν καὶ ἐκέντησα διὰ σᾶς τὸ προσκέφαλον τοῦτο, τὸ ὁποῖον σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε.

— Εὐχαριστῶ, κόρη μου· ἀλλὰ εἶμαι ἀκόμη, δόξα τῷ Θεῷ, ἀρκετὰ στερεή, ὥστε δὲν ἔχω ἀκόμη ἀνάγκην νὰ στηρίζω τὴν ῥάχιν μου μὲ προσκέφαλα. Τὸ κέντημα εἶνε εὔμορφον. Ἀλλὰ διατί νὰ κάμῃς τόσον κόπον; Ἐγὼ, εἰξεύρεις ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὰ πολυποίκιλα πράγματα. Εἶνε ὅμως ὅπως δήποτε πολὺ εὔμορφον, ἂν καὶ τοῦτο ἐδῶ τὸ κόκκινον μαζὺ μὲ τὸ πράσινον δακρύζουν τὰ μάτια ὅταν τὸ βλέπουν· τὸ ἐδοκίμασα προχθὲς ποῦ ἔκοψα ἕνα κρομμύδι. Ὅλα τὰ χρώματα δὲν εἶνε διὰ ὅλα τὰ μάτια. Καὶ ἐγὼ λοιπὸν σοῦ προσφέρω τὴν φωτογραφίαν μου.

— Ἄ, θεία μου, πόσον εἶσθε καλή· ἀλλὰ τί ὁμοιότης! Τὴν γνωρίζεις τὴν θείαν, μικρό μου;

— Δὲν εἶσαι ὑποχρεωμένη, κόρη μου, νὰ εἰπῇς παρὰ τὴν γνώμην σου. Αὐτὴ ἡ φωτογραφία καθόλου δὲν μοῦ 'μοιάζει. Ποῦ ἡ ζωηρότης τοῦ βλέμματός μου; Ἔχω ἐκεῖ δὰ ἕνα χαρτάκι φιστίκια διὰ τὸ μικρό σου. Μοῦ φαίνεται 'σὰν νὰ ἐμεγάλωσε.

— Ἔλα, Κωσάκη, νὰ φιλήσῃς τὸ χέρι τῆς θείας.

— Καὶ ἔπειτα, θὰ φύγωμε ἔπειτα, μαμᾶ;

— Δὲν ἔχεις, κύριε, καλὴν ἀνατροφήν.

— Ἄς τον νὰ λέγῃ, κόρη μου· τοὐλάχιστον εἶνε εἰλικρινής. Ἀλλὰ βλέπω τὸν ἄνδρα σου καὶ βιάζεται· θὰ ἔχετε καὶ ἄλλας... ἐπισκέψεις νὰ κάμετε, δὲν θέλω νὰ σᾶς κρατήσω. Πηγαίνετε λοιπὸν, νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἑσπερινὸν νὰ προσευχηθῶ καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸν δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν τὸν παρακαλοῦν».

Ὅτε δὲ κατεβαίνομεν τὴν τρίζουσαν κλίμακα τῆς θείας ὁ μικρὸς στραφεὶς πρός με εἶπε·

— Δὲν εἶνε ἀλήθεια, μπαμπᾶ, πῶς ἡ θεία Ὀρσούλα ἔχει ἀγγύλια εἰς τὸ σαγόνι της; Δὲν ἔλεγα καλά;»

Ὁ ἐκ τῶν δώδεκα ἐπιβεβλημένων ἐπισκέψεων ἀποκόπτων μίαν ἔχει νὰ κάμῃ ἕνδεκα ἐπισκέψεις ἔτι.

* * *

Ἄς μοι συγχωρήσωσιν αἱ περίεργοι ἀναγνώστριαι νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ τὰς ὑπολοίπους ἕνδεκα ἐπισκέψεις, διότι τὸ νὰ τὰς περιγράψῃ τις εἶνε τόσον ὀχληρὸν ὅσον καὶ νὰ τὰς κάμῃ.

* * *

Περὶ τὴν 5 μ.μ. ὥραν—δόξα τῷ Θεῷ!—οἱ ἵπποι ἵστανται πρὸ τῆς οἰκίας τῶν γονέων μου ἐν ᾗ ἀναμένει ἡμᾶς οἰκογενειακὸν δεῖπνον. Ὁ μικρὸς κροτεῖ τὰς χεῖρας πρὸς τὴν γηραιὰν Αἰκατερίναν, ἥτις, ἅμ' ἀκούσασα τὸν θόρυβον τῶν τροχῶν τῆς ἁμάξης ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν ἀνακράζουσα· «Νά τους! ἔρχονται!» Ἁρπάζει τὸν μικρὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ τὸν φέρει εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔνθα ἡ μήτηρ μου ἔχουσα τὰς χειρίδας τοῦ φορέματός της ἀνασηκωμένας ἐπιστατεῖ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν φαγητῶν.

Ὁ πατήρ μου, ὅστις ἡτοιμάζετο νὰ καταβῇ εἰς τὸ ὑπόγειον κρατῶν τὸν λύχνον καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Κώστα φέροντος κάνιστρον, ἵσταται αἴφνης καὶ:

— Ἔ, παιδιά μου, ἀργήσατε! ἀναφωνεῖ.—Ἐλᾶτε νὰ σᾶς φιλήσω, παιδιά μου, καὶ τοῦ χρόνου εὐτυχισμένοι καὶ ὅπως ἐπιποθεῖτε! —Κώστα, κράτει καλὰ τὸν λύχνον».

Ἐνῷ δὲ ὁ γηραιὸς πατήρ μου μὲ θλίβει ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἡ χείρ του ἀναζητεῖ τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν σφίγγει παρατεταμένως, ἐν ᾧ ὁ μικρὸς, ὅστις πλανᾶται ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ἕλκει ἀπὸ τῶν κρασπέδων καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πάππον του προτείνων τὰ χείλη του καὶ ζητῶν «ἕνα φιλάκι».

—Ἀλλὰ τί σᾶς κρατῶ ἐδῶ! καὶ εἶσθε παγωμένοι· πηγαίνετε μέσα καὶ θὰ εὕρετε ζέστην καὶ συντροφιὰν καλήν. Ἔφθασα κ' ἐγώ».

* * *

Ἀλλὰ πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν αἴθουσαν, οἱ ἐν αὐτῇ καθήμενοι συγγενεῖς ἤκουσαν τὴν ὁμιλίαν, καὶ σπεύσαντες ἀνοίγουσι τὴν θύραν καὶ ἀνοικταῖς ἀγκάλαις ὑποδέχονται τὴν γυναῖκά μου, τὸν μικρόν μου καὶ ἐμέ. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀσπασμῶν, τῶν εὐχῶν, τῶν προσρήσεων, ἀνοίγονται χάρτιναι θῆκαι, πίπτει βροχὴ ζαχαρικῶν, δέματα σχίζονται, διασπείρονται δέματα *ἁγιοβασιλειάτικα*, ἡ εὐθυμία καὶ φαιδρότης μετατρέπεται εἰς θόρυβον, εἰς ὀχλοβοήν· ὁ μικρός μου ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφθονίας τῶν παρὰ τοῦ πάππου, τῆς μάμμης καὶ τῶν θείων του προσφερομένων αὐτῷ δώρων φαίνεται ὥς τις μεθύων ὑπὸ θησαυροῦ περιεστοιχισμένος καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐκβάλλει κραυγὴν ἀγαλλιάσεως, ἀνακαλύπτων αἴφνης νέον τι δῶρον, ὅπερ δὲν εἶχε τέως παρατηρήσῃ.

— Τώρα θά μας εἰπῇ τὸν μῦθόν του ὁ Κωστάκης, εἶπεν ὁ πατήρ μου εἰσερχόμενος καὶ λαμβάνων τὸν λύχνον ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Κώστα.

Ἐγένετο μακρὰ σιγή, καὶ τὸ ἄμοιρον βρέφος, ὅπερ πρώτην ἤδη φορὰν μέλλει νὰ ἐπιδείξῃ τὴν περὶ τὸ ἀπαγγέλλειν δεξιότητά του, ταράσσεται αἴφνης καὶ *τὰ χάνει*. Καταβιβάζει τοὺς ὀφθαλμοὺς, κοκκινίζει καὶ καταφεύγει εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρός του, ἥτις κύπτουσα εἰς τὸ ὠτίον του τῷ λέγει: «Ἔλα, Κωστάκη μου, νὰ σοῦ κάμω ἐγὼ τὴν ἀρχήν: «Ἕνα παιδάκι, μιὰ χαρά...», τὸ ξεύρεις τὸ μικρὸ παιδάκι;

— Ναί, μαμᾶ, τὸ ξεύρω τὸ παιδάκι ποὺ τοῦ ἔφαγε τὸ γλύκισμά του τὸ γατάκι, καὶ σὰν δὲν εἶχε πιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ἄλλο, τὸ ἄφησε καὶ ἔφυγε...

— Εὖγε· λοιπὸν ἐμπρὸς, παιδί μου, λέγε.

Καὶ διὰ φωνῆς συντετριμμένης, τὴν κεφαλὴν ἔχων πρὸς τὸ στῆθος κεκλιμένην, ἐπαναλαμβάνει βαθέως στενάζων:

Ἕνα παιδάκι, μιὰ χαρὰ,
ὅπως εἶν' ὅλα τὰ μικρὰ,
'ς τὸ χέρι του τὸ παχουλὸν
ἐκράτει κάτι τι καλὸν,
ἓν γλύκισμα ἐκράτει,
ὀρεκτικὸν κομμάτι...

Πάντες οἱ ἀκροαταὶ, τεταμένα, οὕτως εἰπεῖν, ἔχοντες τὰ ὦτα καὶ τὸ μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων, παρηκολουθοῦμεν τὰ νοστιμώτατα λογάκια του, τὰ ὁποῖα δεινῶς παρεμόρφωνε διὰ τῆς *μισῆς* του γλώσσης. Ἡ εὐμενὴς αὕτη ὑποδοχὴ τοῦ ἀκροατηρίου ἔδωκε θάρρος ὀλίγον εἰς τὸν μικρὸν, ὅστις ἐξηκολούθησεν ὅπως δήποτε συνεσταλμένος:

Πλησίον του μικρὰ γαλῆ
ἐκάθητο σιωπηλὴ
καὶ ἔγλειφε μὲ νυσταγμὸν
τὸ στῆθός της καὶ τὸν λαιμὸν,
καὶ ὅλον της τὸ σῶμα,
λευκότατα τὸ χρῶμα...

Ὁ θεῖος Κωνσταντῖνος, ὅστις εἶνέ πως βαρήκοος, εἶχε προσεγγίσει πρὸς τὸν ἀπαγγέλλοντα, συμπαρασύρας καὶ τὸ κάθισμά του, καὶ ἔχων τὴν παλάμην ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς ἠκροᾶτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὸν συνώνυμον ἀνεψιόν του, ὅστις ἐξηκολούθησε διὰ φωνῆς μᾶλλον εὐσταθοῦς:

Ἐν ᾧ ἐμάσα τὸ μικρὸν
ἔκαμαν κρότον ἐλαφρὸν
τὰ χείλη του τὰ ῥοδινὰ,
καὶ ἡ γαλῆ ἐξαίφνης, νὰ...
ἀκίνητος προσέχει
καὶ πρὸς τὸ βρέφος τρέχει.

Κ' ἐκεῖνο μὲ χαρὰν πολλὴν
σκύπτει, θωπεύει τὴν γαλῆν,
κόπτει, τῆς δίδει, καὶ αὐτὴ
τρώγει καὶ πάλιν τοῦ ζητεῖ,
καὶ μὲ χαρὰν μεγάλην
τῆς ξαναδίδει πάλιν.

— Ἄ, ἀξιόλογα, ἀξιόλογα, ὑπέλαβεν ὁ θεῖος Κωνσταντῖνος, τώρα ἐκατάλαβα· εἶνε ὁ μῦθος τῆς *Κολοβῆς ἀλώπεκος*· ἄ! μάλιστα, μάλιστα. Πάντες δ' ἐνὶ στόματι: *Σούτ!* ἀναφωνοῦσι πρὸς τὸν

ἀδιάκριτον διακόπτοντα, ἐν ᾧ ἐκεῖνος, συμπληρῶν τὴν γνώμην του λέγει : «Πραγματικῶς,ἔχετε δίκαιον, συμφωνῶ καὶ ἐγώ· ἀπαγγέλλει πολὺ εὔμορφα ὁ ἀνεψιός μου, καὶ μὲ αἴσθημα : Ἐμπρὸς λοιπὸν, μικρέ μου. ἀποτελείωσέ μας τί ἀπέγεινεν ἡ ἀλώπηξ ἡ κολοβὴ, ἡ κατεργάρα... »Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐπελθόντος γέλωτος, οὗ μετέσχε καὶ ὁ αἴτιος, οὐδόλως ὑποπτεύων τὸ σφάλμα του, ἐπανέλαβεν ὁ μικρὸς προσπαθῶν νὰ καταστέλλῃ τὸν γέλωτα...

Κ' ἐνόσῳ εἶχε νὰ ζητῇ
τὸ ἠκολούθει καὶ αὐτὴ
κ' ἔστρεφ' ἐδῶ κ' ἔστρεφ' ἐκεῖ...
Ἀλλὰ ὡς εἶδεν ἡ κακὴ
πῶς γλύκισμα δὲν ἔχει,
τρέχει κι' ἀκόμη τρέχει...

Καὶ τὴν τελευταίαν φράσιν συνώδευσε μετὰ δυνατοῦ καγχασμοῦ ὁ μικρὸς ἠθοποιὸς, ὃν οἱ πάντες ἁμιλλῶνται ἀσπαζόμενοι καὶ ἐγκωμιάζοντες. Μεταβαίνομεν δὲ φαιδροὶ καὶ θορυβώδεις εἰς τὸ ἑστιατόριον προπορευομένου τοῦ γηραιοῦ πατρός μου, ὅστις, ἀφ' οὗ πάντες ἐκαθήσαμεν, ἀνέστη διὰ μιᾶς ἀναφωνῶν :

— Ἀλήθεια, δέν μου λέτε, παιδιά, ποῦ εἶνε ὁ λύχνος μου ;.. Μὲ τὸν μικρόν μας *θεατρίνον* ἐλησμόνησα τὸ ὑπόγειον. —Ἔλα, μπάρμπα Κώστα μου, πάρε τὸ κάνιστρόν σου καὶ ἀκολούθει μοι».

Ὁ ζωμὸς τοῦ κρέατος ἀχνίζει, ἡ δὲ μήτηρ μου ὀρθία περιφέρουσα τὸ γλυκὺ βλέμμα της πέριξ τῆς τραπέζης καὶ μειδιῶσα, βυθίζει τὸ μέγα κοχλιάριον ἐν τῷ ζωμῷ...

*
* *

Ζήτω ἡ οἰκογενειακὴ τράπεζα, περὶ ἣν κάθηνται οἱ ἐκ ψυχῆς ἀγαπώμενοι, ὅπου ἔχει τις τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν ἀγκῶνά του νὰ στηρίξῃ ὀλίγον ἐπὶ τοῦ τραπεζομαντήλου τὴν ὥραν τῶν ὀπωρικῶν καὶ ὅπου ἀνευρίσκει τις καὶ μετὰ τριάκοντα ἔτη τῆς τρυφερᾶς αὐτοῦ ἡλικίας τὰς γλυκυτάτας ἀπολαύσεις.

Ζήτω ὁ μετὰ τῶν προσφιλεστάτων συγγενῶν πανηγυρισμὸς *τῆς πρώτης τοῦ νέου ἔτους.* *

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πρό τινων ἡμερῶν ὁ ἰατρὸς Ν* ἐπεσκέπτετο τὸν πλούσιον ἔμπορον Δ* βαρέως ἀσθενοῦντα.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει ὁ ἰατρὸς ἡ ὑπηρέτρια ἐν ἀγωνίᾳ ἐρωτᾷ·

— Ἐξοχώτατε, σᾶς παρακαλῶ, πῶς πηγαίνει ὁ ἀφέντης ;

— Δὲν εἶνε καθόλου καλά.

— Λέτε νὰ βαστάξῃ ἀκόμα πολύ :

— Αἴ, 'ξέρω κι' ἐγώ; τρεῖς—τέσσαρες 'μέραις.

— Τέσσαρες 'μέραις μοναχά ! Κρῖμα ! ἀκόμα θέλομε δέκα ὡς τότε. Δὲν 'μπορούσατε, γιατρέ, νὰ τὸν διατηρήσητε ὡς τὴν πρωτοχρονιά !

*
* *

Ἐν γεύματι γαμηλίῳ.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια εἷς τῶν συνδαιτυμόνων, ἐνάμιλλος κατὰ τὴν εὐφυΐαν πρὸς τὸν Ἀγαθόπουλον, νομίζει χρέος του νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὸν λόγον διὰ νὰ εὐχηθῇ κατὰ τὰ εἰθισμένα.

— Πίνω, λέγει ἐγειρόμενος, εἰς ὑγείαν τῆς εὐτυχοῦς καὶ ὡραίας νύμφης.... καὶ εὔχομαι νὰ ἴδῃ εἰς τὴν ζωήν της πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας ὡς τὴν σημερινήν !

*
* *

Ἐν ὁμίλῳ φίλων, λόγου γινομένου περὶ μεγάλων καταστροφῶν, ὡς ἡ πυρκαϊὰ τοῦ θεάτρου τῆς Βιέννης, ἔλεγέ τις.

— Εἰς τοὺς μεγάλους κινδύνους τὸ πλέον σωτήριον ἀπὸ ὅλα εἶνε ἡ παρουσία πνεύματος.

— Ἀκόμα καλλίτερον εἶνε, ὑπέλαβέ τις, ἡ ἀπουσία τοῦ σώματος.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ βίου μας διερχόμεθα ἐπιθυμοῦντες τὸ δεύτερον, τὸ δὲ δεύτερον ποθοῦντες τὸ πρῶτον.

*** Ἐὰν εἴχομεν πληρώσει εἰσερχόμενοι εἰς τὸν βίον, πόσον θὰ ἐζητοῦμεν νὰ μᾶς ἀποδοθῶσι τὰ χρήματά μας, ὅταν θὰ ἐξηρχόμεθα !

*** Ἐκ τῶν βιβλίων τὰ κακὰ μάλιστα εἶνε τὰ ἀφίνοντα τὴν ἰσχυροτέραν ἐντύπωσιν, ὅπως ἐκ τῶν γευμάτων ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν χωνεύονται. Ἐδέσματα, τὰ ὁποῖα χωνεύονται καλῶς, οὔτε τὰ ἐνθυμεῖταί τις τὴν ἐπαύριον.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ καιροῦ.

[Ἐκ τῶν τοῦ Χριστοπούλου].

Ἡ ἄνοιξ', εἶδες, πέρασε,
Τὸ καλοκαῖρι γέρασε,
Χειμώνιασε καὶ πάει.
Καὶ τώρ' ἀπηλπισμένα
Τὰ πρωὴν ἀνθισμένα
Τὸ χιόνι τὰ κτυπάει.
Τὰ χόρτα ἐξηράθηκαν,
Καὶ τ' ἄνθη ἐμαράθηκαν,
Γυμνώθηκεν ἡ γῆ.
Τὸ κάλλος της ἐσβύσθη,
'Σ τὸ χάος ἐβυθίσθη,
'Σ τὴ πρώτη του πηγή.
Ταλαίπωρη νεότητα,
Ἰδὲ τὴν ματαιότητα,
Τὸ κάλλος ἀπερνάει.
Καὶ τ' ἄνθος τῆς καλῆς μας
Καὶ τρυφερῆς ζωῆς μας
Μονόφορα γερνάει.
Λοιπὸν μὴ συναρπάζεσαι,
'Σ τὸ μέλλον μὴ ξιππάζεσαι,
Μόν' στέργε τὸ παρόν.
Κι' ὅσο 'ς τὸ ἄνθος εἶσαι,
Εὐφραίνου, χαῖρε, ζῆσε,
Μὴ χάνῃς τὸν καιρόν.

ΑΘΗΝΗΣΙ.— ΤΥΠΟΙΣ Κ ΟΡΙΝΝΗ Κ ΠΑΛΛΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ»

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 236. — 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΥ.

Ἐκ τῶν τελευταίων εἰδήσεων γνωρίζομεν τανῦν ὅτι ὁ κομήτης τοῦ ἔτους τούτου παρετηρήθη καὶ ὡρίσθη κατὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀστεροσκοπείων ἀπὸ τῆς 20,8 Ἰουνίου ἑ. ἔ. Ὡς γνωστὸν δὲ, τότε μόνον δύναταί τις νὰ κρίνῃ ὀρθῶς περὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς μορφῆς τῆς τροχιᾶς κομήτου τινὸς, ὅταν ὁρισθῶσι τρεῖς ἀκριβῶς θέσεις τοῦ κομήτου ἐν τῷ στερεώματι. Αἱ θέσεις δὲ αὗται συγκρινόμεναι συγχρόνως πρὸς τρεῖς ἄλλας ἐπὶ τῆς γῆς θέσεις, σχετικῶς πρὸς τὸν ἥλιον, ὁρίζουσι τὴν φύσιν τῆς τροχιᾶς τοῦ κομήτου. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὅτι πᾶσα γνώμη στερεῖται ἀξίας πρὶν ἢ συμπεριληφθῶσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπασαι αἱ παρατηρήσεις. Δύναταί τις δὲ ταχέως καὶ ἀκριβῶς νὰ ὁρίσῃ τὰ στοιχεῖα τῆς τροχιᾶς, νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν θέσιν, κατὰ προσέγγισιν δὲ καὶ κατὰ τὴν μορφὴν αὐτῆς ἐξ ὀλίγων παρατηρήσεων· ἀλλ' ἅπας ὁ περίδρομος τῆς τροχιᾶς μένει ἐντελῶς ἄγνωστος εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, μέγισται δὲ εἰσὶν αἱ δυσχέρειαι πρὸς ἀκριβῆ τούτου ὁρισμὸν, ὅταν ὁ κύκλος τῆς τροχιᾶς συμπληροῦται εἰς διάστημα ἑκατονταετηρίδων. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀρκούμεθα εἰς τὸ σχῆμα παραβολικῆς τροχιᾶς.

Μῆκος τοῦ περιηλίου καλεῖται ἡ θέσις ἔνθα ὁ κομήτης, ἀπὸ τοῦ ἡλίου θεωρούμενος, εὑρίσκεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περιηλιότητος αὐτοῦ· ἀριθμεῖται δὲ τοῦτο κατὰ τὸ ἡλιοκεντρικὸν μῆκος καὶ πλάτος. Σημεῖον δὲ ἀνιὸν τῆς τομῆς τῶν γραμμῶν (noeud) καλεῖται ἡ θέσις, ἔνθα καθ' ὑπολογισμοὺς ἡλιοκεντρικοὺς ὁ κομήτης τέμνει τὸ ἐπίπεδον τῆς γηΐνης τροχιᾶς μεταβαίνων ἀπὸ τοῦ νοτίου πρὸς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον. Πρὸς ὁρισμὸν δὲ τῆς θέσεως τοῦ κομήτου λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ κλίσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιᾶς τοῦ κομήτου πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς ἢ πρὸς τὸ τῆς γηΐνης τροχιᾶς.

Πρὸς ὁρισμὸν δὲ τῆς μορφῆς τῆς τροχιᾶς δέον νὰ γνωρίζωμεν τὴν ἐγγυτάτην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὅτε ὡς μονὰς λαμβάνεται ἡ ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Περὶ τοῦ σημερινοῦ δὲ κομήτου ἐξάγομεν τὰ ἀκόλουθα ἀξιόλογα συμπεράσματα. Ὅτι ὁ κομήτης οὗτος τρέχει ἐπὶ τῆς αὐτῆς τροχιᾶς, ἣν διέτρεξε καὶ ὁ μέγας κομήτης τοῦ 1807. Ὅτι οὐδαμῶς εἶνε ὅμοιος μετ' αὐτοῦ, καθόσον ὁ Bessel ὑπολογίζει τὸν περίδρομον τοῦ κομήτου τοῦ 1807 εἰς 1543 ἔτη. Ἐνταῦθα δὲ ἔχομεν ἓν παράδειγμα, καθ' ὃ δύο μέγιστα καὶ προσόμοια σώματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους κινοῦνται διὰ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν δρόμου περὶ τὸν ἥλιον.

Ἐκ τοῦ ἑπομένου συγκριτικοῦ πίνακος ἐξάγεται κατὰ πόσον προσομοιάζουσιν ἀλλήλοις τὰ πρὸς ὁρισμὸν ἀναγκαῖα στοιχεῖα τῆς τροχιᾶς ἀμφοτέρων τῶν κομητῶν.

	Κομήτης τοῦ 1807.	Κομήτης τοῦ 1881.
Χρόνος τοῦ περιηλίου	1807 Σεπτέμβρ. 19.	1881 Ἰούν. 17
Μῆκος τοῦ περιηλίου	271°	266°
Μῆκος τῆς συμβολῆς τῶν γραμμῶν	267°	271°
Κλίσις	63°	63°
Περιήλιος ἀπόστασις	0,65.	0,73.

Ἡ περιήλιος ἀπόστασις ἀριθμουμένη κατὰ γεωγραφικὰ μίλια ἦτο 13 - 14 1/2 δισεκατομμύρια τοιούτων γεωγραφικῶν μιλίων. Ἡ ἀπόστασις δὲ ἀπὸ τῆς γῆς ἦτο κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον πολὺ ἐλάσσων.

Ὁ πυρὴν τοῦ κομήτου ἐδείκνυε σαφῶς κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου 24 - 29 (βεβαίως δὲ καὶ πολλῷ πρότερον) ἐκχύσεις φωτεινῆς ὕλης πρὸς τὸν ἥλιον, αἵτινες καμπτόμεναι ἐσχημάτιζον τὴν παραβολικὴν φύσιν τῆς οὐρᾶς, φαινόμενον παρατηρηθὲν συχνάκις, οἷον κατὰ τὰ ἔτη 1744, 1769, 1811, 1835, 1858, 1860, 1861, 1862, 1874.

Ὁ κομήτης τοῦ 1881 ἄλλως ἦτο ἄνευ ἐνδιαφέροντος θεώμενος καὶ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, καθόσον ἐκ τῆς μεγάλης καὶ ἐπιβαλλούσης μορφῆς αὐτοῦ ἐφαίνετο μικρότατον μόνον μέρος καὶ ἀόριστός τις νεφέλη. Ὁ κομήτης οὗτος θέλει προσεγγίζει πρὸς τὸν βόρειον πόλον μέχρι τῆς 20/8 Ἰουλίου, θέλει μείνει 7 3/4 βαθμοὺς μακρὰν τούτου, τότε δὲ θέλει στραφῇ ἀριστερόθεν καὶ θέλει κατέλθει πρὸς νότον. Πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀπομακρύνεται ταχέως ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, μόλις δὲ θὰ δύναταί τις ν' ἀνεύρῃ αὐτὸν κατὰ τὴν πανσέληνον τοῦ Αὐγούστου ἄνευ τηλεσκοπίου.

Ἀθῆναι, 1881. Ἰουλίου 7.

Dr J. F. Julius Schmidt,

Διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀστεροσκοπείου.

ΤΟ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ Γ' ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ.

Ἓν τῶν σπουδαιοτάτων κατασκευασμάτων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὅπερ μεγάλως ἐπέδρασεν εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν, εἶνε ἡ καθιέρωσις διεθνῶν ἐκθέσεων τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῆς τέχνης, καὶ ἡ σύστασις διεθνῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων. Διὰ τῶν ἐκθέσεων τούτων συγκεντροῦται ὡς ἐν ἑνὶ Μουσείῳ ἡ τεχνικὴ παραγωγὴ παντὸς ἔθνους, καὶ καταδεικνύεται ἡ ἐργασία, ἡ ἀγχίνοια, ἡ φυσικὴ καὶ τεχνητὴ παραγωγικότης ἑκάστου αὐτῶν, ἡ ἐφαρμογὴ τέλος τῶν ἐπιστημῶν ἐπὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου· διὰ τῶν ἐκθέσεων τούτων τὰ ἔθνη γνωρίζουσιν ἄλληλα συναντώμενα ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ, καὶ παραθέτοντα ἕκαστον τὰ ἴδια φυσικὰ καὶ τεχνικὰ προϊόντα.

Τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ τῶν βιομηχανικῶν ἐκθέσεων παρήγαγε καὶ ἡ σύστασις τῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων, ἐν οἷς συνέρχονται τῶν ἐθνῶν οἱ ἄριστοι ἐπιστήμονες πρὸς ἔκθεσιν καὶ λύσιν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν ἀλλήλων ὅπως εὐρύνωσι, φωτίσωσι καὶ ἐπεκτείνωσι τὰς ἐπιστημονικὰς τρίβους, ἢ τάμωσι νέας πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοιαῦτα δὲ ὑπῆρξαν τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἐκθέσεων καὶ συνεδρίων ἀγαθὰ, ὥστε ἐγένετο πρὸς πλειοτέραν ὠφέλειαν καὶ ὑποδιαίρεσις αὐτῶν, καὶ συγκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ ἑκάστοτε τὴν πρωτοβουλίαν λαμβάνοντος ἔθνους οὐ μόνον γενικαὶ, ἀλλὰ καὶ μερικαὶ κλάδων μόνον τινῶν βιομηχανικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν. Σπεύδουσι δὲ τὰ ἔθνη, ἐν οἷς ἐπιστήμη καὶ τέχνη εὐδρεύει, τέκνα ἀμφότεραι τῆς ἐργασίας τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν ἰδιωτῶν, νὰ καρπωθῶσι ὅ,τι ἐξ αὐτῶν ἤθελε προκύψει ἀγαθόν.

Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐνεστῶτος ἔτους πρόκειται νὰ συνέλθῃ ἐν Ἐνετίᾳ τρίτον Γεωγραφικὸν Συνέδριον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας πρὸς ἐπίλυσιν διαφόρων θεμάτων γεωγραφικῶν, ὅμοιον τῷ συνελθόντι πρό τινων ἐτῶν ἐν Παρισίοις.

Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γενόμεναι σπουδαῖαι ἀνακαλύψεις εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς, ἡ ἐξερεύνησις τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου, ἡ μεγίστη ἀνάπτυξις, ἣν ἔλαβον αἱ ἀνθρωπολογικαὶ σπουδαὶ καὶ προϊστορικαὶ, ἡ ἐφεύρεσις τελειοτέρων ἐργαλείων πρὸς ἀκριβεῖς καταμετρήσεις, κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Συνεδρίου τούτου.

Τὸ συνέδριον θέλει διαιρεθῇ εἰς 8 τμήματα, ὧν ἕκαστον ὑποδιαιρεθήσεται εἰς κλάσεις. Τὰ 8 δὲ μεγάλα ἐπιστημονικὰ τμήματα εἶνε τὰ ἑπόμενα·

1) Γεωγραφία μαθηματικὴ, γεωδαισία, τοπογραφία.
2) Ὑδρογραφία καὶ θαλασσία γεωγραφία.
3) Γεωγραφία φυσικὴ, μετεωρολογικὴ, γεωλογικὴ, βοτανικὴ, ζῳολογική.
5) Γεωγραφία ἱστορικὴ, ἱστορία τῆς γεωγραφίας.
6) Γεωγραφία οἰκονομικὴ, ἐμπορικὴ, στατιστική.
7) Μεθοδολογία, διδασκαλία καὶ διάδοσις τῆς γεωγραφίας.
8) Ἐξερευνήσεις χωρῶν καὶ γεωγραφικαὶ περιοδεῖαι.

Κατὰ τὰ τμήματα ταῦτα θέλει γίνει καὶ ἡ διανομὴ τῆς γεωγραφικῆς ὕλης, ἥτις θ' ἀποτελῆται ἐκ συγγραμμάτων, ἐκ πινάκων καὶ χαρτῶν, καὶ ἐξ ἐργαλείων παρατηρήσεων, καταμετρήσεων καὶ διδασκαλίας. Ὁ κατάλογος τῶν ὑποδιαιρέσεων τῶν ὀκτὼ τμημάτων εἶνε ἐκτενής· μεταφέρομεν δ' ἐνταῦθα τὰς κυριωτέρας αὐτῶν, ὅπως καταδείξωμεν τὴν ἔκτασιν τῶν γεωγραφικῶν μελετῶν.

Α' Τμῆμα. — Ἐργαλεῖα πρακτικῆς γεωμετρίας. Συσκευαὶ καὶ ἐργαλεῖα τοπογραφίας, γεωδαισίας καὶ ἀστρονομίας. Ἐργαλεῖα καταμετρήσεως ταχύτητος καὶ μήκους. Πίνακες τῶν ἀστερισμῶν. Πίνακες ὑψομετρικοί. Ἐφαρμογαὶ φωτογραφίας. Συγγράμματα σχετικά.

Β' Τμῆμα.— Φορητὰ ἐργαλεῖα ὑδρογραφίας. Χρονόμετρα ναυτικά. Βολίδες. Θερμόμετρα πρὸς καταμέτρησιν τῆς θερμοκρασίας εἰς τὰ διάφορα βάθη τῆς θαλάσσης. Πίνακες ναυτικοὶ γενικοὶ καὶ εἰδικοί. Ὄψεις παραλίων. Πίνακες θαλασσίων ῥευμάτων, ἀνέμων καὶ παλιρροιῶν. Συγγράμματα ὑδρογραφικὰ καὶ ναυτικά. Ὁδηγοὶ ναυτιλλομένων. Θέσεις τῶν ὑποβρυχίων τηλεγραφικῶν συρμάτων.

Γ' Τμῆμα.— Ἐργαλεῖα πρὸς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις. Πίνακες, ἄτλαντες, σφαῖραι πρὸς μετεωρολογικὰς μελέτας. Πίνακες γεωλογικῆς, ζωολογικῆς καὶ βοτανικῆς γεωγραφίας. Συγγράμματα σχετικά.

Δ' Τμῆμα.—Πίνακες ἐθνογραφικοί. Σχετικὰ συγγράμματα.

Ε' Τμῆμα.—Συγγράμματα καὶ πίνακες τῆς ἱστορικῆς γεωγραφίας. Ἔργα καὶ χειρόγραφα ἀρχαῖα καὶ νέα, χρήσιμα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς γεωγραφίας. Πίνακες καὶ σφαῖραι ἀρχαῖαι. Ἐργαλεῖα, ἅτινα μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι γεωγράφοι, οἷον ἀστρολάβια κτλ.

ς' Τμῆμα.— Συγγράμματα, πίνακες καὶ διαγράμματα τῆς στατιστικῆς γεωγραφίας, τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς (πληθυσμός, γεωργία, βιομηχανία, ἐμπορία, δημόσια ἔργα κτλ.) Συλλογαὶ προϊόντων καὶ ἐμπορευσίμων ὑλῶν ὑπὸ ἔποψιν γεωγραφικήν.

Ζ' Τμῆμα.— Μέθοδοι καὶ πραγματεῖαι πρὸς διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας. Πίνακες καὶ ἄτλαντες γεωγραφικοί, λεξικὰ γεωγραφικά. Ἡμισφαίρια γήϊνα καὶ οὐράνια, σφαῖραι. Πίνακες τοπογραφικοί, πίνακες ἐν ἀναγλύφῳ. Μέθοδοι χαρτογραφικαὶ (διὰ φωτογραφίας, ἡλιοτυπίας, λιθογραφίας, ζιγκογραφίας, φωτολιθογραφίας, χρωματολιθογραφίας κτλ.)—Ὑλικὰ καὶ συσκευαὶ πρὸς κατασκευὴν γεωγρ. πινάκων.

Η' Τμῆμα.—Ἐργαλεῖα πρὸς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις καὶ σχέδια τοπογραφικὰ πρόχειρα. Βαρόμετρα καὶ θερμόμετρα ὁδοιπορίας, ὁδόμετρα. Φωτογραφικαὶ φορηταὶ συσκευαί. Ὁδοιπορικοὶ πίνακες. Ὁδηγίαι πρὸς γεωγραφικὰς ἐκδρομάς. Ἀποσκευαὶ ὁδοιπορικαί, φορητὰ ὅπλα, σκηναί, φαρμακεῖον, ἐνδύματα ἀδιάβροχα, λυχνίαι φορηταὶ καὶ φωτισμὸς κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὁδοιπορίας καὶ κατασκηνώσεις. Συγγράμματα καὶ δημοσιεύσεις παντὸς εἴδους σχετικὰς πρὸς τὰς γεωγραφικὰς περιοδείας.

Τοιαύτη εἶνε περίπου ἐν συντόμῳ ἡ ὕλη, ἥτις θέλει ἐκτεθῆ ἐν τῷ Γεωγραφικῷ Συνεδρίῳ. Ἀλλὰ πλὴν τούτων θέλουσι γίνει καὶ ὁμιλίαι ὑπὸ Ἰταλῶν λογίων ἐπὶ θεμάτων γεωγραφικῶν σπουδαιοτάτων, τοπικοῦ καὶ γενικοῦ διαφέροντος, ἀναγόμεναι εἰς τὰ 8 διάφορα γεωγραφικὰ τμήματα, ἢ σχετιζόμενα πρὸς αὐτά. Παραλείποντες τὸν κατάλογον τούτων σημειοῦμεν ἁπλῶς ὅτι αἱ πλειότεραι ἐκθέσεις ἀνήκουσιν εἰς τὸ 4 τμῆμα τῆς ἀνθρωπολογικῆς καὶ ἐθνογραφικῆς γεωγραφίας τῆς ἰταλικῆς Χερσονήσου.

Τοῦ Συνεδρίου τούτου πολλοὶ τῶν διασημοτέρων γεωγράφων καὶ ἐξερευνητῶν τῶν πόλων τῆς Ἀφρικῆς, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς ἐνεγράφησαν μέλη, ἀπέστειλαν δὲ τὰ διάφορα προσκληθέντα ἔθνη ἀντιπροσώπους, τὸ πλεῖστον καθηγητὰς τῆς γεωγραφίας καὶ προέδρους γεωγραφικῶν ἑταιριῶν, κομιστὰς τῶν καρπῶν τῆς ἐργασίας των.

* * *

Ἡ Ἑλλάς; Ἡ Ἑλλὰς προσεκλήθη, ἀλλὰ ὡς ἐμάθομεν, οὐδὲν θέλει παραθέσει, οὐδ' ἐξεδόθη προκήρυξις μέχρι τοῦδε, καλοῦσα πρὸς ἔκθεσιν ἔργων γεωγραφικῶν.

Λόγος τῆς ἀπουσίας ταύτης προτείνεται ἡ ἔλλειψις ἔργων γεωγραφικῶν καὶ προσώπου καταλλήλου, ὅπως ἐπαξίως παρακαθίσῃ μεταξὺ διασήμων γεωγράφων. Καίτοι δὲ εἶχεν ἡ Ἑλλὰς τὸ προηγούμενον, καθ' ὃ οὐδὲν προσήνεγκεν εἰς τὸ ἐν Παρισίοις συνέδριον, οὐδόλως εἰργάσθη κατόπιν, ὡς Κράτος, ὅπως δυνηθῇ νὰ μετάσχῃ εὐπροσώπως τοιούτων ἐργασιῶν εἰς τὸ μέλλον.

Ἄλλοτε ἐγράψαμεν ἐν προλεγομένοις μεταφράσεώς μας «Ὁδοιπορικῶν Ἠπείρου, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας» ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ γεωγραφία παρημελήθη, δὲν κατενοήθη ἡ ὠφέλεια τῆς σπουδῆς τῶν διαφόρων αὐτῆς κλάδων. Ἡ διδασκαλία ταύτης θεωρεῖται παρ' ἡμῖν μάθημα τῆς κατωτάτης ἐκπαιδεύσεως, ἀτελῶς γινομένη ἐξ ἀτελῶν ἐγχειριδίων ὑπὸ τοῦ τυχόντος καθηγητοῦ. Καὶ ἐν μὲν τοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις ἡ διδασκαλία ταύτης συνίσταται εἰς ἀπαρίθμησιν γεωγραφικῶν ὀνομάτων καὶ ἀριθμῶν· ἐν δὲ τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ καὶ πολυτεχνικῇ τὰ ἀνώτερα μαθηματικά, τὰ χρήσιμα εἰς γεωγραφικὰς ἐργασίας, μένουσιν εἰς τὴν καθαρὰν σφαῖραν τῆς θεωρίας, ἢ ἐφαρμόζονται τὸ πολὺ εἰς ἀντιγραφὰς ἢ ἐφαρμογὴν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς σχολῆς, ἢ εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς.

Ἐν τοῖς ἁρμοδίοις δὲ ὑπουργείοις στρατιωτικῶν καὶ ἐσωτερικῶν δὲν ὑπάρχει τὸ τμῆμα τῶν μηχανικῶν γεωγράφων ἢ τὰ τμῆμα τὸ στατιστικοτοπογραφικόν, ἅτινα λειτουργοῦσιν εἰς ἄλλα ἔθνη, καὶ ὧν εἶχεν ἡ Ἑλλὰς τὰ μέγιστα χρείαν, ὅπως γίνῃ γνωστὴ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας, εἰς αὐτὴν τὴν διοίκησιν, καὶ ὅπως ἐν τοῖς γραφείοις τούτοις διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐργασίας μορφωθῶσιν ἄνδρες εἰδικοί. Καθὰ δὲ γινώσκομεν, εἰς γενικὰς ἐργασίας γεωγραφικὰς οὐδέποτε ἀπησχόλησαν αἱ ἑλληνικαὶ κυβερνήσεις τοὺς πολιτικοὺς ἢ στρατιωτικοὺς μηχανικούς. Ἂν ὑπάρχωσί τινες, οἵτινες ἔπραξάν τι ἐπὶ τούτου τὸ ἔπραξαν ἀφ' ἑαυτῶν.

Περὶ τῆς ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίας δὲν ἐγένετο σπουδαία σκέψις· χάρις δὲ εἰς τὴν φιλογένειαν τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Ζαφειροπούλου τὰ δημοτικὰ σχολεῖα πρό τινος χρόνου ἀπέκτησαν μέγαν χάρτην τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν.

Ἔργα δὲ γεωγραφικὰ ἰδιωτῶν ἔχομεν ἱκανὰ περιλαμβάνοντα κλάδους μόνον τινὰς τῆς γεωγραφίας. Περιηγητικὰ βιβλία ἐλάχιστα ὑπάρχουσι. Τὸ περιηγεῖσθαι ξένας χώρας, τὸ ἀνερευνᾷν ἐν κινδύνοις πολλάκις καὶ ταλαιπωρίαις ἀνεξερεύνητα μέρη δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἡμέτερα ἤθη· ἡ εὐγενὴς αὕτη ἐργασία ἡ ἀπαιτοῦσα θυσίας καὶ κόπους θεωρεῖται ὥς τι μάταιον καὶ φροῦδον ἔργον.

Διὸ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι παρ' ἡμῖν οὐδεὶς ὑπάρχει γεωγράφος. Εἰς τὸ Β' ἐν Παρισίοις γεωγραφικὸν συνέδριον ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλεν τὸν μακαρίτην Λεωνίδαν Παλάσκαν. Ὀφείλομεν δ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐκείνη ἦτο ἐπιτυχής, διότι ὁ Παλάσκας, καίτοι μὴ εἰδικὸς γεωγράφος, ἦτο καθ' ὅλα παρεσκευασμένος νὰ ἐννοήσῃ τοὺς σοφοὺς τοῦ Συνεδρίου, καὶ μεταδώσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα δι' ἐκθέσεώς του ὅ,τι εἶδε καὶ ἤκουσεν. Ὁ Παλάσκας ἦτο διάσημος ναυτικός, καὶ μαθηματικὸς ἐκ τῶν ἀρίστων. Εἶνε δέ, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὁ μόνος ἴσως Ἕλλην, ὅστις ἀναβὰς εἰς ὕψος 4,000 ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης (ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου τῆς Τενερίφας) ἔκαμε καταμετρήσεις.

Ἀποθανόντος τοῦ Παλάσκα διάδοχος δὲν ἀνεφάνη ἐμβριθής. Ἀλλ' ἂν δὲν ὑπάρχῃ εἰδικὸς γεωγράφος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Ἑλλάδα, ὑπάρχουσιν ὅμως, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, συγγραφαί, ἀναγόμεναι εἰς διαφόρους κλάδους τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος δούλης καὶ ἐλευθέρας, αἵτινες ἔπρεπε ν' ἀποσταλῶσιν ὅσον εὐάριθμοι καὶ ἂν ὦσιν. Ἠθέλαμεν δὲ ἀδικήσει τοὺς ὁπωσδήποτε ἐργασθέντας παρ' ἡμῖν, ἂν δὲν ἐποιοῦμεν μνείαν τῶν ἔργων αὐτῶν.

Ἐν πρώτοις δὲ παρατηροῦμεν ὅτι ἀφ' ἧς ἡ κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν ἐπισήμως τῆς προσκλήσεως τοῦ Συνεδρίου, μέχρι τῆς τελευταίας προθεσμίας τῆς παραδόσεως, ἠδύνατο νὰ ἑτοιμάσῃ καί τινα ἔργα. Χάρτης π. χ. χειρόγραφος, δεικνύων διὰ χρωμάτων τὰς σταφιδοφόρους ἐκτάσεις τῆς Ἑλλάδος, τὰς οἰνοφόρους καὶ ἐλαιοφόρους, ἠδύνατο ν' ἀναρτηθῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συνεδρίου. Ὡσαύτως χάρτης δεικνύων τὰ τελεσθέντα δημόσια ἔργα τῆς ὁδοποιΐας, χάρτης ταχυδρομικός, τηλεγραφικός· ὅλα ταῦτα ἠδύναντο νὰ γίνωσιν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν καὶ οἰκονομικῶν.

Ἐκ τῶν προεκδοθέντων δὲ ἔργων ἠδύνατο ν' ἀποσταλῇ πλήρης σειρὰ πασῶν τῶν Στατιστικῶν δημοσιεύσεων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ἄλλων ἐκθέσεων ἀναγομένων εἰς τὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς βιομηχανίας, ἐν αἷς διακρίνονται τὰ ἔργα τῶν κκ. Κορδέλλα καὶ Χελδράϊχ, ὡς πρὸς τὴν ὀρυκτολογίαν, φυτολογίαν καὶ ζῳολογίαν τῆς Ἑλλάδος. Εἰς ταύτας δὲ καταλέγομεν καὶ τὰς δημοσιεύσεις τοῦ κ. Μανιτάκη περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι δημοσίων ἔργων.

Ἠδύναντο ὡσαύτως ν' ἀποσταλῶσι τοπογραφικὰ σχέδια, ἅτινα ἐξετέλεσε τὸ μηχανικὸν τμῆμα λόγῳ ὑπηρεσίας, οἷον σχέδια λιμένων, ὑδραγωγείων, γεφυρῶν, λιμνῶν, ὀρεινῶν μεταλλικῶν ἐκτάσεων.

Ὑπάρχουσι δὲ ὡσαύτως ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν σχέδια τοπογραφικά, οἷον ἐπὶ παραδείγματος τὸ τοῦ Ἐμμ. Καλλέρη, πίναξ στατιστικὸς τῶν διαφόρων χωρίων τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς ἀπὸ Μολόχας μέχρι Μιτζέλας, συνοδευόμενος ὑπὸ 4 λιθογραφημένων πινάκων, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων τῶν ἔργων τῶν ὑπαλλήλων, ἅτινα ἐπιθυμητὸν ἦτο νὰ ἦσαν πλειότερα καὶ ἀκριβέστερα, ὑπάρ-

χουσιν ἐργασίαι γεωγραφικαὶ γενόμεναι ὑπὸ ἰδιωτῶν περὶ τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες ἠδύναντο νὰ συγκεντρωθῶσι καὶ συλλεχθῶσι τάχιστα, ἂν ἡ κυβέρνησις προσεκάλει τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς δούλης καὶ ἐλευθέρας Ἑλλάδος λογίους νὰ προσφέρωσι τὰ ἔργα αὐτῶν. Δὲν ὁμιλοῦμεν δὲ περὶ μεταφράσεων γεωγραφικῶν, αἵτινες δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, οὐδὲ πρέπει νὰ λαμβάνωνται. Πρωτότυπα ὅμως ἔργα, μονογραφίαι γεωγραφικαὶ, τοπογραφικαὶ, χωρογραφικαὶ ὑπάρχουσι περὶ πολλῶν τμημάτων ἑλληνικῶν χωρῶν, πόλεων, νήσων, καὶ ἀναφέρομεν ὀνομαστὶ τὰς τῆς Μακεδονίας, Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας, τῶν Κυκλάδων Ἄνδρου, Κέω, Τήνου, Σύρου, τῶν μεγάλων νήσων Κρήτης, Σάμου, Κύπρου, Χίου, Λέσβου, τῶν πόλεων Σμύρνης, Φωκαίας, Κωνσταντινουπόλεως, Ἀθηνῶν, τῶν ἐπαρχιῶν Μαρωνείας, Βοδενῶν, Βελεγράδων, Τραπεζοῦντος, Καππαδοκίας, τὰς εἰδικωτέρας δὲ περὶ Φιλιππουπόλεως, Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τὰς ἱστορικὰς γεωγραφίας Λευκάδος, Κεφαλληνίας, Ἰθάκης, Κερκύρας, τῶν ἀρχαίων πόλεων Ἰθώμης, Μεσσήνης καὶ τῶν πέριξ, Ἀμφείας, τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ Φαρῶν, τῆς Κωπαΐδος, Λαυρείου, Ἀθηνῶν κτλ., τὰς τοπογραφίας Δωδώνης, τῶν Σποράδων Σύμης, Κάσσου, καὶ ἄλλων, ἃς δὲν ἔχομεν προχείρους εἰς τὴν μνήμην. Ἀναφέρομεν δὲ ἐν τούτοις καὶ τὰς δούλας ἐπαρχίας, διότι γεωγραφικῶς δὲν ἐννοοῦμεν διχασμένην τὴν Ἑλλάδα.

Δὲν ἦτο δὲ δύσκολόν τι χρῆμα νὰ συνταχθῇ τοὐλάχιστον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Συνεδρίου ἔκθεσίς τις ἢ κατάλογος τῶν τοιούτων δημοσιεύσεων, ἐν ᾧ νὰ ἐκτίθενται αἱ ἐργασίαι αὗται, εἰς ἃς δύναταί τις νὰ προσθέσῃ καὶ πλείστας ἄλλας μελέτας ἀξίας ἀναγνώσεως καὶ συμβουλῆς, δημοσιευθείσας ἐν περιοδικοῖς ἑλληνικοῖς συγγράμμασιν, ἐν οἷς κατάκεινται ὡς τεθαμμέναι. Διὰ τοιαύτης τινὸς ἐκθέσεως ἤθελε δοθῆ ἐν εὑρετήριον οὕτως εἰπεῖν παντὸς ἑλληνικοῦ ἔργου πρωτοτύπου, ἀναφερομένου εἰς ἓν τῶν ὀκτὼ τμημάτων καὶ δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς εἰς τοὺς ξένους πρὸς γνῶσιν τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἅτινα ἐξηρευνήθησαν ὑπὸ ἐγχωρίων.

Οὐδὲν ἐν τούτοις ἐγένετο. Ἡ δὲ ἀποχὴ αὕτη τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει βεβαίως εὐνοϊκῶς κριθῆ, καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα μεταβάλλεται εἰρηνικῶς ἡ πολιτικὴ αὐτῆς γεωγραφία.

Ἐν Ἀθήναις, 25 Ἰουνίου 1881. — Λ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Σημ. Διευθ. τῆς «Ἑστίας». — Τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ κ. Λ. Μηλιαράκη εἶχεν ἤδη στοιχειοθετηθῆ, δοθὲν πρὸ ἡμερῶν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὅτε ἐλάβομεν γνῶσιν τῆς κατωτέρω δημοσιευομένης ἀγγελίας τοῦ ἐν Βενετίᾳ προξένου τῆς Ἑλλάδος, ἣν παραλαμβάνομεν ἐκ τῆς τεργεσταίας «Ἡμέρας» τῆς τελευταίας ἑβδομάδος 27/9 Ἰουλίου.

Ὁ ἐν Βενετίᾳ πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Τυπάλδος Φορέστης δημοσιεύει τὴν ἑπομένην εἰδοποίησιν·

Εἰδοποίησις πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐκθέτας.

Ὁ ὑπογεγραμμένος πρόξενος καὶ ἐπίσημος ἀπεσταλμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἐν Βενετίᾳ Τρίτῃ διεθνεῖ Γεωγραφικῇ Ἐκθέσει καὶ Συνόδῳ, εἰδοποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἐκθέτας, ὅπως προθυμοποιηθῶσι καὶ ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι κατέχουσιν ἄξιον λόγου περὶ γεωγραφίας ἐν γένει, δημοσιευθὲν ἰδίως ὑπὸ Ἑλλήνων, τουτέστι πίνακας γεωγραφικοὺς καὶ ὑδρογραφικοὺς, συγγράμματα γεωγραφικὰ, περιγραφὰς γεωγραφικὰς ὑπὸ γεωλογικὴν, ὀρυκτολογικὴν καὶ βοτανικὴν ἔποψιν, λιμενοδείκτας (portolani) καὶ πᾶν ἕτερον δημοσίευμα σχετικὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐν λόγῳ ἐκθέσεως. Τὰ ἐκθέματα θέλουσι συνοδεύεσθαι ὑπὸ ἁπλῆς σημειώσεως τοῦ εἴδους τοῦ ἐκθέματος, τῶν ἰδιαιτέρων αὐτοῦ προτερημάτων καὶ τοῦ ὕψους καὶ πλάτους αὐτοῦ, ἂν εἶνε πίναξ.

Ὁ πρόξενος καὶ ἐπίσημος ἀπεσταλμένος τῆς Ἑλλάδος
ἐν τῇ ἐν Βενετίᾳ Γ' ἀλληλοεθνεῖ γεωγραφικῇ
Ἐκθέσει καὶ Συνόδῳ
Π. Τυπάλδος Φορέστης.

Διεύθυνσις. — P. Tipaldo Foresti, Console e Commissario di Grecia al terzo Congresso Geografico internazionale in Venezia.

ΒΙΒΛΙΑ

2399. *Ἑστία*. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΑ', 5 Ἰουλίου 1881. Ἀριθ. 288 (236). Λεπτὰ **20**. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας». ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Ἡ Ἑρμούπολις ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἔποψιν ὑπὸ Ν. Γ. Ζωγραφάκη. — Γνώμη Καποδιστρίου περὶ παιδείας. — Κέρκυρα. (Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου). — Ἐκ στρατιωτῶν στρατάρχαι. — Adieu (Ὑγίαινε, χαῖρε!). — Τί εὑρίσκεται ἐντὸς ἑνὸς ᾠοῦ βραστοῦ. — Νοημοσύνη κυνός. — Ὁ Μῶκος. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Ὑγιεινή.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κκ. Χ. Ρ. Πάτρας καὶ Χ. Π. Μεσολόγγιον. Σᾶς ἐγράψαμεν ἰδιαιτέρως. — κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Τὸ φύλλον τοῦ κ. Α. Λ. θέλομεν ἀποστέλλει τοῦ λοιποῦ εἰς ἣν μᾶς σημειόνετε διεύθυνσιν. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς σημειωθῶσιν, εἰ δυνατὸν, τὰ ἀπὸ πρώτης Ἰανουαρίου καθυστερήσαντα φύλλα, ὅπως ἀποσταλῶσι καὶ ταῦτα. — κ. Σ. Ι. Ρ. Κέρκυραν. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται τακτικά. Ἐρευνήσατε μὴ παρέπεσεν εἰς τὸ αὐτόθι ταχυδρομεῖον, ὅπερ καὶ ἄλλοτε συνέβη. — Ενὶ ἀναγνώστῃ τῆς «Ἑστίας». Μάδυτον. Πρωτόκολλον ἐκλήθη τὸ πρῶτον ἡ ἀρχὴ κυλίνδρου ἐκ πολλῶν κεκολλημένων χαρτῶν συγκειμένου, ὧν ὁ τελευταῖος ὠνομάζετο ἐσχατόκολλον. Ἡ δὲ σημερινὴ τῆς λέξεως σημασία προῆλθε βαθμηδὸν ἐκ τῆς χρήσεως τῶν βυζαντιακῶν χρόνων, ὅτε ὁ τῆς κατασκευῆς τοῦ χάρτου προϊστάμενος κόμης τῶν θείων largitionum ἔθετε κατὰ νόμον τὰ σήματα αὐτοῦ εἰς τὸ καλούμενον πρωτόκολλον. Τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖ σαφῶς ἡ ἑξῆς Νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ· (Corp. Jur. Civ. Nov. XLIV, c. 2). «Ἐκεῖνο μέντοι τῷ «παρόντι προστίθεμεν νόμῳ ὥςτε τοὺς συμβολαιογράφους «μὴ εἰς ἕτερον χάρτην καθαρὸν γράφειν συμβόλαιον, πλὴν «εἰ μὴ εἰς ἐκεῖνον, ὃς προκείμενον τὸ καλούμενον πρωτό«κολλον ἔχοι, φέρον τὴν τοῦ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτου κό«μητος τῶν θείων ἡμῶν largitionῶν προσηγορίαν, καὶ τὸν «χρόνον, καθ' ὃν ὁ χάρτης γέγονε, καὶ ὁπόσα ἐπὶ τῶν τοι«ούτων προγράφεται, καὶ τὸ πρωτόκολλον μὴ ἀποτέμνειν, «ἀλλ' ἐγκείμενον ἐᾶν.» — κ. Γ. Δ. Ζ. Μασσαλίαν. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ὑμῖν ἀπὸ σήμερον εἰς Μασσαλίαν καθ' ἣν μᾶς ἐσημειώσατε διεύθυνσιν. — κ. Ξ. Στ. Ἀθήνας. Τὰ ἐπώνυμα βεβαίως ἀρχὴν ἔχουσι τὴν ἀνάγκην τῆς διακρίσεως τῶν ὁμωνύμων προσώπων ἀπ' ἀλλήλων. Κατήντησε δὲ νὰ διακρίνωσι κατόπιν καὶ τὰς οἰκογενείας. Τὰ νεώτερα ἑλληνικὰ ἐπώνυμα ἀρχὴν ἔχουσιν ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ἢ ὀγδόης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἀναγνώσατε ἱστορίαν Παπαρρηγοπούλου τόμον Γ', σελ. 516. — κ. Π. Λ. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται τακτικώτατα, ἀποροῦμεν δὲ πῶς παραπίπτει. Ὁπωσδήποτε ἡμεῖς δὲν εὐθυνόμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν φύλλων ἐν τῷ ταχυδρομείῳ. — κ. Ε. Ζ. Μυτιλήνην. Δι' ἰδιαιτέρας ἡμῶν ἐπιστολῆς σᾶς παρέχομεν πάσας τὰς ζητηθείσας πληροφορίας. — κ. Μ. Χ. Α. Πειραιᾶ. Ὁ λόγος δι' ὃν δὲν ἐδημοσιεύθησαν εἶνε ὄχι ὅτι ἀπῇδον πρὸς τὴν ἠθικὴν, ἀλλὰ ὅτι δὲν συνῇδον πρὸς τὴν μετρικήν. — κ. Π. Σ. Α. Σμύρνην. Ἀδύνατον. — Πολυπράγμονι. Σύρον. Τοῦ σάπωνος ἡ χρῆσις δὲν εἶνε ἀρχαία, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ λέξις εἶνε ξένης καταγωγῆς· κατὰ πρῶτον κάμνει χρῆσιν αὐτῆς ὁ ἐκ Καππαδοκίας ἰατρὸς Ἀρεταῖος, ἀναμορφωτὴς τῆς Ἱπποκρατείου σχολῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος. Οἱ ἀρχαῖοι ἀντὶ σάπωνος μετεχειρίζοντο πρὸς καθαρισμὸν τῶν χειρῶν των τὸ λεγόμενον σμῆμα ἢ σμῆγμα.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δ. Βενετοκλεῖ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[2 'Ιουλίου (Πέμπτη) 1881]

Κατὰ τὸν «Αἰῶνα», ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς διὰ τηλεγραφήματος πρὸς τὸν στρατηγὸν Σοῦτσον ἀνήγγειλεν ὅτι προσεχῶς μεταβαίνει εἰς Ἄρταν. Διὰ τοῦ τηλεγραφήματος τούτου ὁ βασιλεὺς ἀπαγορεύει πᾶσαν κατὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ ἐκεῖ ὑποδοχήν. — Λαμπρὰ ἐγένετο ἡ ἐν Ἄρτᾳ τελετὴ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀπελευθερώσει αὐτῆς καὶ τοῦ σὺν αὐτῇ τμήματος τῆς Ἠπείρου. Κατανυκτικὴ καὶ μεγαλοπρεπεστάτη ἦν ἡ δοξολογία, καθ' ἣν ηὐλογήθησαν καὶ αἱ σημαῖαι, ἱερουργοῦντος τοῦ μητροπολίτου μεθ' ὅλου τοῦ κλήρου, παρισταμένου δὲ τοῦ στρατηγοῦ Σούτσου μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ὅλων καὶ σύμπαντος τοῦ λαοῦ. Ὁ στρατὸς ἦν παρατεταγμένος, ἡ πόλις σημαιοστόλιστος, τὸ φρούριον γραφικώτατον τὴν θέαν. Ὡμίλησεν ὁ μητροπολίτης, εὐχαριστίας ἀναπέμπων τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει· ὡμίλησεν ὁ προϊστάμενος τῆς ἰσραηλιτικῆς κοινότητος· ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, τοῦ βασιλέως, τοῦ στρατοῦ, ὑπὲρ τῆς σημαίας, ὅτε ἀνεπετάσθη αὕτη κυματίζουσα ἐπὶ τοῦ φρουρίου. — Κατὰ τὸν «Αἰῶνα», τὰ ἐν τῇ νέᾳ καταληφθείσῃ χώρᾳ ἑλληνικὰ στρατεύματα, τὰ ἤδη ἐν αὐτῇ εὑρισκόμενα, εἰσὶ τοποθετημένα ὡς ἕπεται: Ἀπὸ τῆς Ἄρτης μέχρι τοῦ Συντέκνου (;) καταυλίζεται τὸ ἱππικὸν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ἀλέξανδρον Σ. Σοῦτσον, τέσσαρες πυροβολαρχίαι τοῦ πυροβολικοῦ ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ἀλέξανδρον Βάσσον, τὸ 6' τάγμα τοῦ μηχανικοῦ ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Νικόλαον Σοῦτσον, τὰ πεζικὰ τάγματα 4 ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Δ. Ἀντωναρόπουλον, 7 ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Κ. Πονηρόπουλον, 11 ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Γ. Μαυρομιχάλην. Ἐν Πέτᾳ σταθμεύει τὸ 2 πεζικὸν τάγμα ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Π. Πετροπουλάκην, ἐν Δημαριῷ τὸ 2 τῶν εὐζώνων καὶ ἐν Ἀννίνῳ τὸ 3 τῶν εὐζώνων. — Φρούραρχος Ἄρτης κατεστάθη ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐκεῖ σωματαρχῶν Δ. Ἀντωναρόπουλος, ἀντισυνταγματάρχης διοικητὴς τοῦ 4 πεζικοῦ τάγματος. — Ἐξεδόθη Βασ. διάταγμα, καθ' ὃ ἅμα τῇ καταλήψει ἑκάστου τῶν τμημάτων τῆς προσαρτωμένης χώρας καταργοῦνται αἱ ἐν τῷ καταληφθέντι μέρει ὑπάρχουσαι διοικητικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἀρχαί. Ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως ἀναλαμβάνει προσωρινῶς τὴν διοίκησιν τοῦ καταληφθέντος τμήματος. Παρ' ἑκάστῳ Β. ἐπιτρόπῳ διορίζονται εἷς γραμματεύς, ἀναπληρῶν αὐτὸν κωλυόμενον ἢ ἀπόντα, εἷς ὑπογραμματεύς, εἷς πρωτοκολλιστής, καὶ ἀνὰ τρεῖς γραφεῖς καὶ κλητῆρες. —Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ ἡ «Ἶρις», φέρουσα τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῆς προσαρτωμένης τῇ Ἑλλάδι χώρας διεθνοῦς ἐπιτροπῆς. Ἡ ἑτέρα ἐπιτροπή, ἡ ἐπὶ τῆς χαράξεως τοῦ νέου συνόρου, ἔμεινεν ἐν Ἠπείρῳ, ἀρξαμένη τοῦ ἔργου αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ προτιθεμένη ν' ἀκολουθήσῃ ἐκεῖθεν τὴν ἐν τῇ συμβάσει γραμμὴν μέχρι τοῦ κατὰ τὸ Αἰγαῖον τέρματος αὐτῆς. Ἡ παράδοσις τοῦ δευτέρου τῶν κατὰ τὸ περὶ τῆς παραδόσεως πρωτόκολλον ἓξ διαμερισμάτων, ὡς ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς, γενήσεται μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἀρχομένας ἀπὸ 24/6 Ἰουλίου, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ μεταβήσεται ἐπὶ τόπου μίαν περίπου ἑβδομάδα πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης· ἐν τῷ μεταξὺ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν μελῶν τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς θέλουσι παραμένει ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς ἣν ἀναχωροῦσι προσεχῶς, τινὰ δ' αὐτῶν θέλουσι διατρίψει ἐνταῦθα. Τὸ Ἄκτιον θέλει παραδοθῇ ἐπὶ τῇ παρελεύσει τῆς τριμήνου προθεσμίας· ἀφορμὴν δ' εἰς τὴν δοθεῖσαν καὶ εἶτα ἀνακληθεῖσαν διαταγὴν περὶ καταλήψεως τοῦ Ἀκτίου συνάμα μετὰ τοῦ πρώτου διαμερίσματος παρέσχεν ὁ Χιδαγὲτ πασᾶς, συναινέσας τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἄμεσον αὐτοῦ παράδοσιν, εἶτα δὲ συνεπείᾳ τηλεγραφικῶν ὁδηγιῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μνησθεὶς τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως, καθ' οὓς ἐπετρέπετο τρίμηνος περὶ τὴν παράδοσιν διορία, καὶ δηλώσας ὅτι ἐκ τῆς διορίας ταύτης θέλει ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις νὰ ἐπωφεληθῇ. —Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἀπεβίωσε βληθεὶς ἐξ ἀποπληξίας κεραυνοβόλου ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Σπυρίδων Ῥώμας, ἀνὴρ φιλόπατρις, ἀνήκων εἰς διαπρεπῆ τῆς Ζακύνθου οἰκογένειαν, πολλὰς προσενεγκοῦσαν εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας.— Διὰ Β. διατάγματος ἡ διεύθυνσις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀνετέθη προσωρινῶς εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν κ. Ἀλέξανδρον Κουμουνδοῦρον.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1485.

Ὀπωροπώλης ἔχει πρὸς πώλησιν 60 μεγάλα ῥοδάκινα, ἐξ ὧν θέλει νὰ εἰσπράξῃ 18 φράγκα. Ἓν μέρος ἀπὸ τὰ ῥοδάκινα τοῦ χαλοῦσι· μετά τινας δὲ ὑπολογισμοὺς εὑρίσκει ὅτι, ὅπως εἰσπράξῃ τὰ 18 φράγκα ἐκ τῶν ὑπολειφθέντων ῥοδακίνων, πρέπει νὰ αὐξήσῃ κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν τιμὴν ἑκάστου. Πόσα ῥοδάκινα εἶχον χαλάσει, καὶ πρὸς πόσον πρέπει νὰ πωλήσῃ ἕκαστον;

Ἀθῆναι, 20 Ἰουνίου. Α. Π.

1486.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων λὶς, τότε, Ἄρης, σχημάτισον τὸ ὄνομα φιλοσόφου τινὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

1487.

Εἴμεθα δύο γέφυραι ἐν τῷ αὐτῷ πεδίῳ,
Ἀσάλευτοι, καὶ πάντοτε κινούμεναι κι' αἱ δύο.
Οἱ κάτωθέν μας ποταμοὶ καὶ τρέχουν καὶ δὲν τρέχουν.
Ποτὲ δὲν μᾶς διέβησαν ἐκεῖνοι ποῦ μᾶς ἔχουν.

1488.

Δημῶδες.

Ἐχιονίσαν τὰ βουνά,
ἐκοντήναν τὰ μακρυά,
καὶ τὰ δυὸ ἐγίναν τρία
κι' οἱ μῦλοι δὲν ἀλέθουν πλειά.

1489.

[Εἰς τὸν πρῶτον λύτην δοθήσεται ὡραία φωτογραφία τοῦ Zola, εἰς πάντα δὲ ἄλλον κατόπιν ἀνὰ ἓν βιβλίον].

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.
. . .
. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . . .
. . .
.

1460.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Mon premier sert à faire mon entier.
Ne cherche point, lecteur peu sage,
A dissimuler mon dernier;
Il est presque toujours écrit sur ton visage.

1461.

Διὰ τῶν λέξεων Méphisto, Quina, Yonne, Lis σχημάτισον γνωστότατόν τι γαλλικὸν λόγιον.

ΛΥΣΕΙΣ

1481.

37.

1482.

Λάϊος-λαός.

1483.

Ο	Υ	Λ	Η
Υ	Π	Α	Ρ
Λ	Α	Λ	Ω
Η	Ρ	Ω	Σ

1484.

Le vin.

Ἐπανόρθωσις. — Ἐν τῷ παιγνίῳ Πῶς δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος καθ' ἣν ἐγεννήθη τις, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ἀριθμῷ 233 τοῦ Δελτίου, παρελείφθη νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ χρονολογία πρέπει νὰ θεωρῆται κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον. Ἐπομένως, ὅπως τὸ ἐξαγόμενον εἶνε ὀρθόν, ἀνάγκη νὰ προστίθεται μετὰ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν, ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ 5, ὁ ἀριθμὸς 17, ἤτοι δώδεκα ἐπὶ πλέον ἡμέραι, ὅση εἶνε ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἡμετέρου καὶ τοῦ καθολικοῦ ἡμερολογίου.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 237. — 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

Ο ΣΛΕΙΜΑΝ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

Ἐκ Βερολίνου γράφουσιν ἡμῖν:

Τὴν 7 Ἰουλίου (ν) τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Βερολίνου προσέφερε λαμπρὰν ἑορτὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους εἰς τιμὴν τῆς κυρίας καὶ τοῦ κυρίου Σλείμαν, τοῦ νέου τῆς πόλεως ἐπιτίμου πολίτου, διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην δωρεὰν τῆς συλλογῆς τῶν τρωϊκῶν ἀρχαιοτήτων εἰς τὸ γερμανικὸν ἔθνος. Περὶ τοὺς 500 ἦσαν οἱ προσκεκλημένοι εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, κυρίαι καὶ κύριοι, ἐκ τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας τῆς πρωσσικῆς πρωτευούσης, ἐν οἷς ὁ ὑπουργὸς κ. Bötticher ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀρχιγραμματέως Βίσμαρκ, ὁ γενικὸς διευθυντὴς τῶν Μουσείων μυστικὸς σύμβουλος Schöne, ἄλλοι μυστικοὶ σύμβουλοι, οἱ ἐπισημότατοι τῶν καθηγητῶν καὶ φιλολόγων τοῦ Βερολίνου, πολλοὶ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πόλεως. Ἐξαίρετα κυλικεῖα ὑπῆρχον εἰς τὰς παρακειμένας αἰθούσας, ἐκλεκτὴ δὲ μουσικὴ συνεπλήρου διὰ τῶν ἤχων αὐτῆς τὴν εὐφροσύνην τῆς ἑορτῆς.

Ἤρξατο δὲ ἡ ἑορτὴ δι' ἀκαδημαϊκῆς διαλέξεως, γενομένης ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος. Κατὰ τὴν εἰς αὐτὴν εἴσοδον τῆς ὁμηγύρεως προηγεῖτο ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως ὁδηγῶν τὴν κυρίαν Σλείμαν, τὴν ἡρωΐδα τῆς ἑσπέρας, φέρουσαν λαμπρὰν μεταξωτὴν ἐσθῆτα, κατόπιν δ' ἤρχετο ὁ κύριος Σλείμαν συνοδευόμενος ὑπὸ δύο ἄλλων δημοτικῶν ἀρχόντων. Πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ καθηγητὴς Βίρχωβ, τῇ εἰσηγήσει τοῦ ὁποίου ὁ τίτλος τοῦ ἐπιτίμου πολίτου ἀπενεμήθη εἰς τὸν φίλον αὐτοῦ, τὸν κ. Σλείμαν. Ὁ κ. Βίρχωβ προσεφώνησε τὸν κύριον καὶ τὴν κυρίαν Σλείμαν ὡς νέους τῆς πόλεως πολίτας καὶ ἐξέφρασε τὴν χαράν του ὅτι ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα. Εἶτα ἀφηγήθη διὰ ποίων περιπετειῶν ὁ κ. Σλείμαν κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν του, ὧν ἐξῆρε τὴν μοναδικὴν ἀξίαν, καὶ ἐξέφρασε τὴν μεγάλην τῆς πόλεως εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὴν δωρεᾷ τῆς συλλογῆς τῶν πολυτίμων εὑρημάτων. Ἐπέρανε δὲ ἐγκωμιάσας τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἐπιδεικνύει ὑπὲρ τοιούτων ἐπιστημονικῶν πραγμάτων, καὶ προσκαλέσας τοὺς παρισταμένους νὰ ἀνευφημήσωσιν αὐτόν.

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἐπηκολούθησαν γενικαὶ ἐπευφημίαι, ἡ δὲ μουσικὴ ἀνέκρουσε τὸν ἐθνικὸν ὕμνον. Μετὰ τοῦτο ἔλαβε τὸν λόγον ὁ μυστικὸς σύμβουλος Schöne, ὁ γενικὸς διευθυντὴς τῶν βασιλικῶν μουσείων· οὗτος, ἀφοῦ πρῶτον ἔφερε τὸν λόγον ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σλείμαν, ἐν τέλει ἀπηύθυνε θερμὸν ἐγκώμιον εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ. «Πᾶσα ἀγγελία περὶ νέου τινὸς εὑρήματος, εἶπε, φθάνουσα μέχρις ἡμῶν, μᾶς ἐμάνθανεν ἅμα καὶ πόσον μεγάλως εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἡ κυρία Σλείμαν. Ὡς ὁ μέγας ἡμῶν ποιητὴς παριστᾷ τὴν Ἰφιγένειαν μετὰ πόθου ἀναπολοῦσαν τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων, οὕτως, ἐλπίζει ὁ ῥήτωρ, καὶ τῆς Ἑλληνίδος ἡ καρδία θὰ ἀνήκῃ ὀλίγον εἰς τὴν πόλιν, ἥτις φυλάττει τοὺς θησαυροὺς τοῦ συζύγου της, οἵτινες εἶνε καὶ αὐτῆς ταύτης θησαυροί».

Τέλος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Σλείμαν:

«Ἐντιμότατοι συμπολῖται! Εὐχαριστῶ ὑμᾶς θερμότατα δι' ἣν μοὶ ἀπονέμετε ὑψηλὴν τιμήν, ἣν θεωρῶ τοσούτῳ μᾶλλον πολύτιμον, ὅσῳ γινώσκω ὅτι σπανιώτατα μόνον χορηγεῖται, καὶ εἰς ἄνδρας, οἵτινες εἴτε δι' ἐνδοξοτάτων πολεμικῶν ἔργων εἴτε διὰ μεγάλων πρὸς τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ὑπηρεσιῶν διακριθέντες ἐγένοντο ἄξιοι τῆς ὑπερτάτης τιμῆς ἐκ μέρους τῆς πατρίδος. Ναί, πληρέστατα σύνοιδα ὅτι διὰ τῆς εἰς ἐμὲ ἀπονομῆς τοῦ τίτλου ἐπιτίμου πολίτου τοῦ Βερολίνου μοὶ παρέσχετε τὸ ὑπέρτατον τεκμήριον τιμῆς, ὅπερ ποτὲ ἠδυνάμην νὰ λάβω. Διὰ τοῦτο καὶ θεωρῶ αὐτὸ πολυτιμότερον ἢ πάντα τὰ τιμητικὰ διπλώματα πασῶν τῶν πρωτευουσῶν τῆς γῆς. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον διότι τὸ Βερολῖνον εἶνε τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς Γερμανίας, τῆς χώρας τῶν βαθυνόων φιλοσόφων, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐπὶ μακρὰν ἐτῶν σειρὰν αἱ ἐργασίαι μου ἐκρίθησαν ἐν Γερμανίᾳ, οὐδαμῶς ἦτο κατάλληλος οὔτε τὸ πρὸς τὴν πατρίδα αἴσθημά μου νὰ ζωπυρήσῃ, οὔτε τὸν ζῆλόν μου νὰ ἐνισχύσῃ, ὅπως διαφωτίσω τὴν σκοτεινὴν νύκτα τῆς παναρχαίου ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἀφοῦ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου μου εἰς τὸ νοσῶδες κλῖμα τῆς Τροίας, ὑπὸ παντοίων κινδύνων περιστοιχούμενος καὶ ὑπὲρ τὰς 200,000 μάρκων δαπανήσας ἀνέσκαψα τὰ βάθη τοῦ Ἰλίου καὶ συνήγαγον σπουδαίαν συλλογὴν τῆς θαυμασιωτάτης προϊστορικῆς ἀρχαιότητος, ὁποία οὐδέποτε τέως εἶχεν ἐπιτευχθῆ, ἀφοῦ ὑπέστην τὸν ἀγῶνα μακρᾶς καὶ ὀχληροτάτης πρὸς τὴν Τουρκίαν δίκης καὶ ἐπλήρωσα αὐτῇ βαρεῖαν χρηματικὴν ποσότητα, μόνον ὅπως διαφυλάξω τὰ ἐκ τῆς πρώτης μου ἀνασκαφῆς εἰς φῶς ἀχθέντα ἀντικείμενα, ὀδυνηρότατον μοὶ ἦτο νὰ βλέπω ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι μου ἐσκωπτόμην καὶ ἐχλευαζόμην. Πλὴν τούτου ἡ Τύχη μὲ εἶχεν ἀναρπάσει πρωΐμως ἐκ τῆς πατρίδος, τριάκοντα δ' ὀκτὼ ὅλα ἔτη εἶχον διαβιώσει ἐν τῇ ξενιτείᾳ. Διὰ ταῦτα ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη θὰ ἀπεσβύνετο πιθανῶς τέλεον καὶ διὰ παντὸς ἐν ἐμοί, καὶ ἡ συλλογή μου οὐδέποτε βεβαίως θὰ ἐγίνετο τῆς πατρίδος κτῆμα, εἰ μὴ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1879 ὁ ἐντιμότατος φίλος μου Ῥοδόλφος Βίρχωβ ἀφικνεῖτο πρὸς ἐμὲ εἰς Τροίαν ταξιδεύων χάριν ἀναψυχῆς. Ὅταν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἶδον παρ' ἐμοὶ ἐν ἐλεεινῇ καλύβῃ πᾶσαν στέρησιν ὑφιστάμενον καὶ εἰς πᾶσαν κακουχίαν ἐκτιθέμενον, καὶ ἐν τούτοις ἐργαζόμενον ὅσον μόλις δέκα κοινοὶ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν, ὅταν ἔβλεπον αὐτὸν συχνὰ καθήμενον εἰς τὸ γραφεῖόν του μέχρι τῆς 4 πρωϊνῆς ὥρας ὅτε ἐγὼ κατέβαινον εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἵνα λουσθῶ, καὶ εἶτα ἀνελογιζόμην ὅτι ὁ Βίρχωβ εἶνε Γερμανός, ὅτι πατρὶς αὐτοῦ τὸ Βερολῖνον, δύο μόνον ὥρας ἀπέχον τοῦ Μέκλεμβουργ, πρὸς ὃ μυρίαι γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς πρώτης μου νεότητος μὲ συνέδεον, τότε χαίρων ἀνεμιμνησκόμην ὅτι καὶ ἐγὼ εἶμαι Γερμανός, ὁ δὲ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως ἀνεζωπυρεῖτο ἐν ἐμοὶ τοσούτῳ θερμότερος, ὅσῳ ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν τέλεον εἶχεν ἀποψυχρανθῆ. Καὶ ὅταν ὁ Βίρχωβ ἀπεχωρίσθη ἐμοῦ, τότε διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ μακροῦ χρόνου ᾐσθάνθην ἐν τῇ ψυχῇ μου τὸ αἴσθημα τῆς νοσταλγίας, τότε δ' ἐν πάσῃ σπουδῇ ἐφρόντισα ἵνα φέρω ἐκ Παρισίων τὴν διαθήκην μου, ὅπως πάσας τὰς τρωϊκάς μου συλλογὰς κληροδοτήσω εἰς τὴν φίλην πατρίδα πρὸς διαρκῆ αὐτῶν ἔκθεσιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ αὐτῆς πόλει, τῷ Βερολίνῳ.

«Βραδύτερον ὅμως ἀνελογίσθην ὅτι κατὰ τὴν μετὰ θάνατόν μου ἀφεύκτως ἐπελευσομένην σύγχυσιν δυνατὸν ἦτο νὰ ἀπολεσθῶσι πολλαὶ τῶν τρωϊκῶν ἀρχαιοτήτων, ἰδίᾳ τὰ ἐκ χρυσοῦ ἀντικείμενα. Πλὴν δὲ τούτου μόνος ἐγὼ δύναμαι νὰ κατατάξω ὀρθῶς τὰς συλλογάς, ἅτε ἑκατοντάκις ἐξετάσας ἕκαστον τῶν πολλῶν χιλιάδων ἀντικειμένων καὶ ἑπομένως ἀκριβῶς γινώσκων εἰς ποίαν τῶν ἑπτὰ πόλεων, αἵτινες ἐν τῇ παρόδῳ τῶν αἰώνων συνῳκίσθησαν ἐπ' ἀλλήλας ἐν Ἰσαρλίκ, ἕκαστον αὐτῶν ἀνήκει. Ἄνευ δὲ ὀρθῆς συστηματικῆς κατατάξεως ἡ συλλογὴ μόλις θὰ εἶχε τὸ ἑκατοστὸν τῆς πραγματικῆς αὐτῆς ἀξίας. Διὰ ταῦτα πάντα ἀπεφάσισα νὰ δωρήσω αὐτὴν ζῶν ἔτι· πεποιθότως δ' ἐλπίζω ὅτι ὁ γερμανικὸς λαὸς οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ ὅτι ἀφορμὴ τῶν ἀνασκαφῶν μου ὑπῆρξεν ὁ Ὅμηρος, καὶ ὅτι αὐτὸς ἑπομένως εἶνε ἡ αἰτία τῆς δωρεᾶς μου».

Ἐνταῦθα ὁ κ. Σλείμαν ἀφηγεῖται πῶς ἐνῷ ἦτο ἔτι παῖς ἐγεννήθη ἐν αὐτῷ ὁ σφοδρὸς πρὸς τὸν Ὅμηρον ἔρως, τὰς συγκινήσεις, ἃς ᾐσθάνετο ὅτε μετὰ καιρὸν κατώρθωσε νὰ ἀναγινώσκῃ ἐν πρωτοτύπῳ τὸν ποιητὴν καὶ διὰ ποίου τρόπου ἐπεχείρησε καὶ διεξήγαγεν οὕτως ἐπιτυχῶς τὰς ἀνασκαφὰς αὐτοῦ. Ἐπέρανε δὲ τὸν λόγον εὐχηθεὶς ὅπως ἡ δωρεὰ αὐτοῦ γείνῃ ἀφορμὴ νέας ὠθήσεως εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Οὕτως ἐτελείωσεν ἡ διάλεξις, μεθ' ἣν οἱ προσκεκλημένοι παρεκάθησαν εἰς τὰς ἐν ταῖς παρακειμέναις αἰθούσαις ἡτοιμασμένας τραπέζας. Τὴν τιμητικὴν θέσιν ἔλαβεν ἡ κυρία Σλείμαν, καθήσασα μεταξὺ τῶν πρώτων ἀντιπροσώπων τῶν δύο τῆς πόλεως σωματείων. Ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν ἡ ὁμήγυρις κινουμένη ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ εὐθύμως συνδιαλεγομένη, τῆς δ' ἐξαιρέτου μουσικῆς οἱ ἦχοι συνετέλουν εἰς ἐπαύξησιν τῆς τέρψεως καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν. Πυκνὸς κύκλος ἐσχηματίσθη περὶ τὴν κυρίαν Σλείμαν. Ὅσοι δὲ ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ συστηθῶσιν εἰς τὴν διάσημον κυρίαν ἠδυνήθησαν νὰ πεισθῶσιν, ὅτι μία πεπαιδευμένη γυνὴ δύναται κάλλιστα νὰ εἶνε συνάμα καὶ λίαν ἐρασμία δέσποινα. Κ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν Τριπόλει, γράφει ὁ «Αἰών», συνέστη ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Σεβ. ἀρχιεπισκόπου Μαντινείας ὡς προέδρου, καὶ τῶν κκ. δημάρχου Τριπόλεως, Σκορδίλη διευθυντοῦ τοῦ αὐτόθι διδασκαλείου, καὶ δύο δικηγόρων Γορτυνίων, τῶν κκ. Θ. Δεληγιάννη καὶ Διγενοπούλου, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, περὶ οὗ ἀπὸ τοῦ 1877 πολλὰ δημοτικὰ συμβούλια εἶχον ψηφίσει συνδρομάς.

—Καὶ ἕτερον γυναικεῖον ἄγαλμα εὑρέθη ἐν ταῖς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαῖς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας. Εἶνε ὅμως τοῦτο ἔργον ῥωμαϊκῶν χρόνων. Ἡ εὕρεσις τοσούτων ἀγαλμάτων ἐν τῇ ἀνασκαφῇ θεάτρου εἶνε πρωτοφανὴς καὶ ἀποδεικνύει πλέον ἀναμφισβητήτως ὅτι τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἐκοσμεῖτο δι' ἀγαλμάτων.

Εὑρέθη δὲ καὶ βάσις κολοσσιαίου ἀγάλματος τῆς Λειβίας μετὰ ἐπιγραφῆς καὶ πολλὰ τεμάχια ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν ἀγαλμάτων.

— Ὁ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑφηγητὴς τῆς Θεολογίας κ. Ι. Ε. Μεσολαρᾶς ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν βιβλίου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Αἱ ὁμολογίαι τῆς πίστεως τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας». Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξ 25 τυπογραφικῶν φύλλων ἀποτελούμενον τιμᾶται δραχ. 8 διὰ τοὺς συνδρομητὰς καὶ 10 διὰ τοὺς μὴ τοιούτους.

— Ἐν Ζακύνθῳ ἐξεδόθη φυλλάδιον πραγματευόμενον περὶ τῶν γενομένων ἐνεργειῶν ὑπὸ τῶν αὐτόθι κκ. Ἀνδρ. Μαρτζώκη καὶ Π. Χιώτη περὶ μετακομιδῆς εἰς τὴν νῆσον τῶν λειψάνων τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ Δημητρίου Γουζέλη. Βιογραφίαν αὐτοῦ δημοσιεύει ἐν τέλει τοῦ φυλλαδίου ὁ κ. Σπυρ. δὲ - Βιάζης.

— Ὁ κ. Δ. Λέριος ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν φιλολογικῆς ἐφημερίδος ὑπὸ τὸ τίτλον «ὁ Σόλων».

— Ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Βερολίνῳ, τύποις Ῥεϊμέρου, καὶ ἐπιστασίᾳ Κουρτίου καὶ Κάουπερτ τὸ πρῶτον φυλλάδιον τῶν γεωγραφικῶν πινάκων τῆς Ἀττικῆς, περιέχον τέσσαρας χάρτας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς μετὰ σημειώσεων ἑρμηνευτικῶν.

— Κατὰ τὸν «Φάρον τοῦ Βοσπόρου», ὁ κ. Κουρκὲν, ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς τῆς ἀρμενικῆς σχολῆς Κουρκενιὰν ἐν Ὀρτάκιοΐ, ἐδημοσίευσε τὰ κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας μετάβασιν αὐτοῦ χάριν ἐπισκέψεως τῶν ἐκεῖ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων. Ἡ πραγματεία τοῦ κ. Κουρκὲν εἶνε συντεταγμένη ἀρμενιστί, περιέχει δ' ἐν τῇ προμετωπίδι γαλλιστὶ ἀφιέρωσιν αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα Γεώργιον, εἰς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ ὑπολήψεως διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῶν Ἀθηνῶν καταστήματα.

— Ἐν Σάμῳ ἰσοπεδουμένης ἐσχάτως ὁδοῦ τινος εὑρέθη λίθος, φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ δῆμος Μάρκον Λίβιον Δροῦσον, τὸν πατέρα θεᾶς Ἰουλίας σεβαστῆς μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιον γεγονότα τῷ κόσμῳ».

ΒΙΒΛΙΑ

2400. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 12 Ἰουλίου 1881. Ἀριθ. 289 (237). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ κομήτης.—Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Αἱ φυλακαὶ ἐν Βιέννῃ. — Συρράκον καὶ Καλαρρύται. —Ἠλεκτρικὴ λέμβος.—Δάνειον πνεῦμα. —Ἀλήθειαι.—Σημειώσεις.—Ὑγιεινή. (Τὰ παγετώδη ποτά).

2401. Μελέτη περὶ χρεωκοπίας καὶ ἀποκαταστάσεως κατὰ τὸν νόμον ΨΛΣΓ' τοῦ 1878 ὑπὸ Γεωργίου Δ. Ἀντωνοπούλου, ἐφέτου ἐν Ἀθήναις. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. 357. Τιμᾶται δραχ. νέων 6.

2402. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἐν Χίῳ ὑπὸ Ἰουλίου Γαλβάνη, μέλους τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς εἰς Χίον ἀποστολῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ τραυματισθέντων. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1881. 12ον, σελ. 43

2403. Μελέται περὶ τῶν διαφόρων τῶν φυλακῶν συστημάτων ὑπὸ Δαμιανοῦ Βορρὲ, ὑφηγητοῦ τοῦ κοινικοῦ δικαίου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. η' καὶ 111. Τιμᾶται δρ. ν 2 καὶ πωλεῖται ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας τῶν φυλακῶν. [Τὴν ἀξιόλογον αὐτοῦ μελέτην ὁ συγγραφεὺς ἀπευθύνει εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι φυλακῶν Ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν συγγραφὴν δ' αὐτῆς ἐνέκυψεν ὅπως τὸ κατ' αὐτὸν συντελέσῃ εἰς διαφώτισιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστι τελειοτέραν ἐκτέλεσιν τοῦ σπουδαίου ἔργου, οὗ τινος ἔχει ἐπιληφθῇ. Εἶνε δὲ ἡ πραγματεία προϊὸν ἰδίων τοῦ συγγραφέως παρατηρήσεων, ἃς ἐποιήσατο ἐν τοῖς κυριωτέροις δεσμωτηρίοις τῆς Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Ἑλβετίας, ἐν ταὐτῷ δὲ τὸ ἐξαγόμενον διαφόρων κρίσεων, ἃς ἠρανίσθη ἐκ τῶν διασημοτέρων συγγραφέων τῶν ἀσχοληθέντων εἰς μελέτας περὶ φυλακῶν. Ἡ πραγματεία διαιρεῖται κατὰ κεφάλαια ὡς ἕπεται: Κεφάλαιον Α'. Ἱστορία τῆς μορφώσεως τῶν διαφόρων τῶν φυλακῶν συστημάτων. — Κεφάλαιον Β'. Περὶ τοῦ Πενσυλβανικοῦ καὶ τοῦ Ὠβουρνείου συστήματος. Κριτικαὶ παρατηρήσεις. Περὶ τοῦ ἰρλανδικοῦ συστήματος. — Κεφάλαιον Γ'. Ποῖον τὸ διὰ τὴν Ἑλλάδα προσφορώτερον σύστημα. — Κεφάλαιον Δ'. Τίς ὁ κύριος σκοπὸς τῶν εἰσαχθησομένων μεταρρυθμίσεων διὰ τῆς παραδοχῆς ἑνὸς τῶν συστημάτων τῶν φυλακῶν. — Κεφάλαιον Ε'. Τίνες αἱ ἐν τῇ Νομοθεσίᾳ ἡμῶν ἀναγκαῖαι μεταρρυθμίσεις. 1. Μεταρρυθμίσεις σκοποῦσαι τὴν κεντρικὴν διεύθυνσιν τῶν φυλακῶν. 2. Τοπικὴ τῶν φυλακῶν διεύθυνσις. 3. Διοικητικὸν συμβούλιον.— Κεφάλαιον ΣΤ'. Μέσα, δι' ὧν ἐπιζητεῖται ἡ βελτίωσις τῶν καταδίκων. 1. Ἐργασία. 2. Ἐκπαίδευσις. 3. Θρησκευτικὴ διδασκαλία].

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

9 Ἰουλίου 1881 — 9 Ἰουλίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμὴ
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	πληρ. ἐν Ἑλ-	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 294
25 » » 9 0/0	λάδι καὶ ἐ-	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 304 1/2
26 » »	ξωτερικῷ.	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	453 60	560	φρ. 429
4 » »	πληρ. ἐν	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 287
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)	Ἑλλάδι μό-	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 113
10 » φράγ. . . .	νον.	29,772	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 214
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπρίλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 441
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	1 ὑπερτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμὴ
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	3,930
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	9.95	φρ. 300	361
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 86,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	138
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος».	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» . .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυὼν» . . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 4.50	,, 140	145
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	269

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,70. — Ἐμπ. 3μην. 28.50.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 114 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.10
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.50
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 133 1/2

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Ἰουνίου) Ἐμ. 28.50-28.90.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (23 Ἰουνίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (8 Ἰουλίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	50 3/8
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	257
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	267
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. .	,,	140 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	109 1/4-1/2
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	28 15-28.20
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 28/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 21/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (19 Μαΐου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 15 Ἰουλίου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.15
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.25
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.30
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (8 Ἰουλίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 /2) φρ. 25.25 1/2-25.30 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 6-7 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 130-135 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0|0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Καν Α. Ε. Μ. Σύρον. Ἐλήφθησαν. — κ. Ι. Γ. Λ. Νέαν Ἔφεσον. Ἀκατάλληλον ὅλως διὰ τὴν «Ἑστίαν», διὸ τὸ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸν κομιστήν. — κ. Ι. Δ. Ζ. Πειραιᾶ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Μ. Λ. Θ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐν τῷ ἀριθ. 234 τοῦ Δελτίου ἐδημοσιεύθη βιβλιοκρισία περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἐν ᾗ δύνασθε νὰ εὕρητε τὰς ζητουμένας πληροφορίας. Ὀλίγους τινὰς στίχους σᾶς παραθέτομεν ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ποιήματος, μὴ περιεχομένης ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Μαυροφρύδου γενομένῃ ἐκδόσει:

Πᾶς ἄνθρωπος εὐαίσθητος, ἐρωτοπαιδευμένος,
ἀνατροφὴ καὶ παίδευσις τῶν εὐγενῶν χαρίτων,
βασανισθεὶς ἐξ ἔρωτος, πᾶς ἐκ τῆς κάτω τύχης,
πᾶσα ψυχὴ καλόθελη, ἐρωτοπαιδευμένη,
εὐγενικοχαρίτωτος, φιλάρετος καρδία,
τώρα ἂς ἔλθῃ μετ' ἐμὲ ν' ἀκούσῃ ἀγάπης πόθον,
ἐρωτικὴν ἀφήγησιν τὴν θέλω ἀφηγεῖσθαι.
Καὶ σύ, Μυρτάνη δέσποινα, βασίλισσα χαρίτων,
βρύσις ἐρωτικόβρυτε τῆς εὐϋποληψίας,
χάρις χαρίτων ἔμψυχε, κυρὰ τῆς Ἀφροδίτης,
σὺν πάσῃ γώρᾳ τῇ λαμπρᾷ τῇ Λιταβίων χώρᾳ, κτλ.

κ. Π. Β. Κ. Κέρκυραν. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. — κ. Ι. Λ. Πειραιᾶ. Προσεχῶς θέλομεν τὸ δημοσιεύσει. — κ. Μ. Σ. Λονδῖνον. 11 τόμοι πρὸς φρ. 5 ἕκαστος, ἤτοι φρ. 55, δεδεμένοι πρὸς φρ. 8. Τὰ δελτία πωλοῦνται χωριστὰ ἀντὶ λεπ 10 ἕκαστον. —Ἀναχάρσει. Ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὄνου κρέας φαίνεται ὅτι ἐτρώγετο τὸ πάλαι ἐν Ἀθήναις· τοῦτο βεβαιοῖ ὁ Πολυδεύκης, λέγων ὅτι «Μεμνόνεια ἐκάλουν οὗ τὰ τῶν ὄνων κρέα ἐπιπράσκετο». — κ. Κ. Χ. Ι. Λαμίαν. Τὴν συνδρομὴν ὑμῶν ὡς καὶ τὸ ἀντίτιμον τῶν 6 τόμων ἐπλήρωσεν ἡμῖν ὁ κ. Α. Ν. εἰς ὃν καὶ παρεδώσαμεν τὴν οἰκείαν ἀπόδειξιν. —***. Κεφαλληνίαν. Ἰσονομίαν λέγετε; Τὴν ἰσονομίαν ἐννοεῖ ἕκαστος οὕτως· Ego! Ego! Ego!...... Tous égaux! — Ἀριθ. 14. Gentleman σημαίνει παρ' Ἄγγλοις οὐχὶ τὸν ὑψηλῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ τὸν εὐγενῆ τοὺς τρόπους καὶ τὴν καρδίαν ἄνδρα. — κ. Μ. Ι. Πάτρας Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου εἶνε φρ. 7. Ἂν θέλετε αὐτό, εἰδοποιήσατέ μας ὅπως σᾶς τὸ ἀποστείλωμεν. — Ἑνὶ ἀναγνώστῃ. Ὁ Γάλλος λέγει:

Nul n'est content de sa fortune
Ni mécontent de son esprit.

ἐννοῶν ὅτι ἕκαστος εἶνε πρόθυμος εἰς ἀνέξοδον ἐπίδειξιν πνεύματος.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[2 Ἰουλίου (Πέμπτη) 1881]

Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἀνῆλθεν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐκ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας, τὸ δ' ἑσπέρας μετέβη εἰς Δεκέλειαν, ἐν ᾗ θὰ διέλθῃ τοὺς θερινοὺς μῆνας. — Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀφίκετο ὁ μέγας δοὺξ Κωνσταντῖνος, ἐπιβαίνων τοῦ πλοίου «Δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου»· ἐπισκεφθεὶς δ' ἀμέσως τὴν Α. Μ. τὴν βασίλισσαν ἐπέστρεψεν εἶτα εἰς τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ὑπηρετεῖ ὡς ἀξιωματικός. Ὁ μέγας δοὺξ ἀναβαίνει εἰς Δεκέλειαν, ὅπως διέλθῃ ἡμέρας τινὰς ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπαύλει. — Μεθαύριον Σάββατον ἑορτάζει ἐπὶ τῷ ὀνόματι Αὐτῆς ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα ἡμῶν Ὄλγα.—Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἀνεχώρησεν εἰς τὰ λουτρὰ τῶν Μεθάνων ὁ πρωθυπουργὸς κ. Κουμουνδοῦρος· κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ θέλουσι διευθύνει: τὸ μὲν ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ὁ κ. Ῥικάκης, τὸ δὲ τῆς παιδείας ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος. — Ἡ ἐπὶ τῆς διαχαράξεως τῶν ὁρίων Ἐπιτροπὴ ἐργάζεται δραστηρίως ἀνερχομένη πρὸς βορρᾶν· ἐφ' ὅσον δὲ αὕτη προβαίνει καὶ ὁρίζει τὰς ἀμφισβητουμένας θέσεις προχωρεῖ καὶ ὁ ἡμέτερος στρατὸς καὶ καταλαμβάνει ταύτας. — Τὴν ὁροθετικὴν Ἐπιτροπὴν συνοδεύουσιν ἐν ταῖς ἐργασίαις αὐτῆς ἑξήκοντα εὔζωνοι στρατιῶται, δοθέντες παρὰ τοῦ ἀρχηγείου τῇ αἰτήσει αὐτῆς. —Διὰ Β. διατάγματος ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις 100,000 δραχμῶν πρὸς διοίκησιν τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν. — Δι' ἑτέρου διατάγματος ὡρίσθησαν αἱ ἀντιμισθίαι τοῦ προσωπικοῦ τῆς διοικήσεως τῶν νέων ἐπαρχιῶν ὡς ἑξῆς: Β. ἐπιτρόπου δραχ. 1,200 κατὰ μῆνα, γραμματέως δραχ. 400, ὑπογραμματέως 200, πρωτοκολλητοῦ 120, γραφέως 100. Εἰς τὸν Β. ἐπίτροπον χορηγοῦνται καὶ τρισχίλιαι δραχμαὶ ὡς ἔξοδα ἐγκαταστάσεως καὶ ὁδοιπορικά.—Ἐξ Ἀμβούργου σὺν ταῖς λοιπαῖς προμηθείαις Κρούπ φορτόνονται διὰ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν καὶ 50,000 Σασσπὼ μὲ τὰς ἀναγκαιούσας βολάς.— Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» αἱ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ταμείου Θηβῶν ἀνακρίσεις ἐξακολουθοῦσι δραστηρίως, σπουδαιόταται δὲ, ὡς ἐλέχθη, ἐγένοντο τὰς ἡμέρας αὐτὰς καταθέσεις, ἐξ ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ θέλει ἀνακαλύψει ὁλόκληρον τὴν πλοκὴν τοῦ περιέργου τούτου δράματος. —Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν διακηρύττει ὅτι ἐκχωρεῖται ὑπὸ τοὺς ἑξῆς κυριωτέρους ὅρους εἰς τὸν προσενεγκόντα τὴν συμφορωτέραν προσφορὰν 1) ἡ κατασκευή, σύστασις καὶ χρῆσις σιδηροδρόμου ἀπὸ Πειραιῶς διὰ Θηβῶν, Ἐλατείας, Λεβαδείας, Λαμίας, Δομοκοῦ καὶ Φερσάλων εἰς Λάρισσαν, καὶ 2) ἡ κατασκευή, σύστασις καὶ χρῆσις σιδηροδρόμου, ἀπὸ Πειραιῶς, διὰ τῆς Ἐλευσῖνος, Μεγάρων, Νέας Κορίνθου, Ζευγολατοῦ, Κιάτου, Συκιᾶς, Ξυλοκάστρου καὶ Αἰγίου εἰς Πάτρας. Ἡ διάρκεια τῆς παραχωρήσεως δι' ἑκάτερον τῶν ἄνω εἰρημένων σιδηροδρόμων ὁρίζεται εἰς ἐννενήκοντα ἐννέα (99) ἔτη. Ὁ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισσαν σιδηρόδρομος διαιρεθήσεται εἰς τέσσαρα τμήματα, ὁ δὲ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας εἰς τρία. Τὴν 11 Αὐγούστου τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον θέλει ἀποφανθῆ, διὰ πράξεως αὐτοῦ, περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς συμφορωτέρας προσφορᾶς, καὶ θέλει συνάψει τὴν ἀπαιτουμένην σύμβασιν. — Ὁ κ. Τιμολ. Ἀργυρόπουλος, καθηγητὴς τῆς φυσικῆς ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ καὶ τῇ τῶν ναυκλάστρων, διωρίσθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ἐν Παρισίοις διεθνεῖ συνεδρίῳ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ —Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἐκηδεύθη ἀποβιώσας ὁ Εὐστάθιος Δ. Ἠλιόπουλος, διαπρεπὴς δικηγόρος καὶ ἔντιμος πολίτης. Διετέλεσεν ὑπουργὸς ἐν τῷ τελευταίῳ ὑπουργείῳ τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, μετὰ δὲ τὴν μεταπολίτευσιν δὶς βουλευτὴς ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν. — Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο ἡ κηδεία τοῦ ἀποβιώσαντος Σπυρίδωνος Γενήσαρλη, συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ, διακεκριμένου στρατιωτικοῦ μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ζήλου ὑπηρετήσαντος ἐν τῷ στρατῷ — Κατὰ τὸν «Αἰῶνα», περὶ τὰ τέλη ἱσταμένου μηνὸς ἀφικνοῦνται ἐκ Γερμανίας δύο μηχανικοὶ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Τὺρ ἀποστελλόμενοι, ὅπως διὰ μηχανικῶν τρυπανῶν ὀρύξωσι φρέατα ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου πρὸς ἐξέτασιν τῆς γεωλογικῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ σκαφήσεται ἡ διώρυξ. Ὁ ἐν ὀνόματι τοῦ στρατηγοῦ Τὺρ ἀναλαβὼν τὴν ἐπιχείρησιν Οὗγγρος μηχανικὸς Körster ἀφικνεῖται ἐνταῦθα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ὁ δὲ στρατηγὸς Τὺρ περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἴσως δὲ καὶ ταχύτερον. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰκάζεται ὅτι ἡ ἐπιχείρησις τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου φαίνεται ἐξασφαλισθεῖσα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1462.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

του	ἄσωτον	ἀνευρίσκει	εἰς
τὸ	οὐδαμοῦ	καὶ	Ὅστις
φλύαρον	χρήματα	ἐμπιστευτικῶς	δὲ
δανείζει	πανταχοῦ	μυστικὸν	τὰ
ὁμιλεῖ	του		

Τὰς ἐν τοῖς ἄνω τετραγωνιδίοις λέξεις κατάταξον εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν σειράν, ὥστε νὰ ἀναγινώσκεται γνώμη τις.

1463.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Ἂν τρία εἰς τὸ δεύτερον προσθέσῃς, τὸ πρῶτόν μου εὑρίσκεις. Ἂν δὲ εἰς τοῦ δευτέρου τὸ διπλάσιον προσθέσῃς πάλιν τρία, τὸ ὅλον μου εὑρίσκεις.

1464.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

Χ . . .
. Μ . .
. . Λ .
. . . Σ

1465.

Τί πρᾶγμα εἶνε τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ὑπὸ σκέπην, εἶνε πάντοτε βρεγμένον καὶ πάντοτε καθαρόν;

1466.

Lecteur, sur mes cinq pieds, j'annonce le tonnerre,
Cette terrible voix qui fait gronder la terre;
Mais sur deux seulement, tu rencontres chez moi
Le précieux métal, qui pour beaucoup fait loi;
Sur quatre c'est un mal à l'aspect effroyable,
Et qui, jusqu'à ce jour, paraît inguérissable.
Sur trois tu peux trouver,
Ce que sur cette terre,
Je le dis sans mystère,
Nul ne peut éviter.

ΛΥΣΕΙΣ

1455.

Εἶχαν χαλάσει 20, ὥστε ἔμειναν 40. Ἀντὶ δὲ νὰ τὰ πωλήσῃ πρὸς 30 λεπτὰ ἕκαστον, πρέπει νὰ τὰ πωλήσῃ πρὸς 45.

1456.

Ἀριστοτέλης.

1457.

Αἱ ὀφρῦς.

1458.

Γέροντος κόμη, ὀφθαλμοί, πόδες, ὀδόντες.

1459.

Δ
Σ Ο Σ
Π Υ Λ Ι Σ
Σ Υ Ρ Ο Μ Α Ι
Δ Ο Λ Ο Φ Ο Ν Ο Σ
Σ Ι Μ Ο Ε Ι Σ
Σ Α Ν Ι Σ
Ι Ο Σ
Σ

1460.

Potage. Pot-âge.

1461.

Honni soit qui mal y pense.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 238. — 19 ΙΟΥΛΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ἡ κυρία Α. Ε. Φερέλδη προσήνεγκεν ἀνὰ δραχ. 2,500 εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ Ζάνειον ὀρφανοτροφεῖον, εἰς τὸ νοσοκομεῖον Πειραιῶς, γηροκομεῖον τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις πτωχοκομεῖον.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μνημείου Βύρωνος ἐπιτροπὴ εἰσέπραξεν ἐσχάτως παρὰ διαφόρων ἐνταῦθα καὶ ἐν Πειραιεῖ τραπεζιτῶν καὶ ἐμπόρων περὶ τὰς 2,000 δραχμάς.

Οἱ στρατιῶται τοῦ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ κ. Κουμουνδούρου πεζικοῦ τάγματος συνεισέφερον δραχ. 700 ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς ἐρημωθείσης Χίου.

Ὁ πρὸ μικροῦ ἀποβιώσας ὑποστράτηγος Δ. Σπηλιωτόπουλος ἀφῆκε διὰ διαθήκης του ἀνὰ 2 μετοχὰς τῶν 28 ἑκατομμυρίων εἰς τρεῖς τῶν ἐνταῦθα ναῶν, 16 ὁμοίας μετοχὰς εἰς διάφορα φιλανθρωπικὰ καταστήματα, καὶ εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν διάφορα χρυσᾶ ἀντικείμενα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Τὸ σχέδιον τῆς διορύξεως ὑπογείου σήραγγος μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας εὑρίσκει ὁσημέραι πλείονα ὑποστήριξιν. Ἐν γενικῇ συνελεύσει τῆς ἀγγλικῆς Ἑταιρίας τῶν νοτιοανατολικῶν σιδηροδρόμων ὁ σὶρ E. Watkin παρέσχεν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Μέχρι τοῦδε ἡ Ἑταιρία ὤρυξε δύο φρέατα, εἰς τὸν βυθὸν δὲ τοῦ πρώτου ἔσκαψε διὰ μηχανῶν ὁριζοντείαν ὑπόνομον 800 - 900 μέτρων, ἔχουσαν διάμετρον ἑπτὰ ποδῶν. Ὁ εἰς τὴν διάτρησιν δαπανηθεὶς χρόνος ὑπῆρξεν 67 μέτρα καθ' ἑβδομάδα· ἐὰν δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ληφθῇ ὡς μέτρον τῆς μεγίστης ταχύτητος, ἥτις εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τὴν συντέλεσιν τῆς ὅλης ἐπιχειρήσεως, τότε ἡ διάτρησις θὰ προχωρῇ ἀνὰ 2 μίλια κατ' ἔτος, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὅλη ἀπόστασις εἶνε 20 μιλίων, αἱ δ' ἐργασίαι θὰ γίνωνται ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἡ διόρυξις ὑπογείου σήραγγος ἑπτὰ ποδῶν διαμέτρου θὰ ἀπαιτήσῃ πενταετίαν ὅλην. Τὸ δεύτερον φρέαρ ὠρύχθη εἰς βάθος 155 ποδῶν, ἡ δὲ ἐξ αὐτοῦ ὁριζοντεία ὑπόνομος προεξετάθη εἰς μῆκος 106 ποδῶν, πανταχοῦ δὲ ἀπήντησαν ἔδαφος ξηρὸν καὶ ἀργιλῶδες, καὶ οὐδαμοῦ ὕδωρ.

Καὶ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ δὲ μέρους ὠρύχθησαν ὡσαύτως δύο φρέατα, τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐπετεύχθησαν ἀποτελέσματα· συνεφωνήθη δὲ νὰ σκαφῇ ἐξ ἑκατέρου μέρους ὑπόνομος 7 ποδῶν διαμέτρου εἰς μῆκος ἑνὸς μιλίου. Ἡ ἐργασία αὕτη θέλει συντελεσθῇ βεβαίως εἰς ἓξ μῆνας, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο μέρος δὲν ἀπαντηθῶσιν ἀπρόοπτοι δυσκολίαι, θὰ γείνῃ ἀπόφασις πρὸς ἀποπεράτωσιν ὅλου τοῦ ἔργου. Θὰ χρειασθῇ δὲ νὰ διορυχθῇ ἐξ ἑκατέρου μέρους διάστημα ἐννέα μιλίων, ἡ δὲ συνάντησις θὰ γείνῃ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης, καὶ τότε θὰ ληφθῇ φροντὶς περὶ εὐρύνσεως τῆς ὑπονόμου οἵα ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ὑπόγειον συγκοινωνίαν.

Γενικῶς εἰπεῖν ἡ μεγάλη αὕτη ἐπιχείρησις φαίνεται εὐοδουμένη, ἀλλ' ὅπως τὸ ἔργον εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς ὁριστικῆς ἐκτελέσεως, θὰ χρειασθῇ πενταετία ὅλη προκαταρκτικῆς ἐργασίας. Ἐν τέλει δὲ δὲν πρέπει νὰ παρέλθωμεν ἐν σιγῇ καί τινα γνώμην τοῦ μηχανικοῦ Beau de Rochas περὶ τοῦ σχεδίου τῆς ὑποβρυχίου συγκοινωνίας διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μάγχης· ὁ μηχανικὸς οὗτος προτείνει οὐχὶ τὴν διόρυξιν σήραγγος, ἀλλὰ τὴν κατάθεσιν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης σιδηροῦ σωλῆνος ὑποβρυχίου.

— Οἱ «Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἔλαβον παρά τινος ἀνταποκριτοῦ, διαμένοντος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὀγοβαίου ποταμοῦ ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ, τὰς ἀκολούθους πληροφορίας περὶ τῆς πορείας τοῦ Στάνλεη καὶ τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ.

«Ὁ κ. Στάνλεη ἐξακολουθεῖ μὲν τὴν αὐτὴν πορείαν πρὸς τὰ ἐνδότερα, ἀπαντᾷ ὅμως πλεῖστα ὅσα προσκόμματα, καθόσον εἶνε ἠναγκασμένος νὰ τάμῃ ὁδὸν ἀνὰ μέσον ὑψηλοτάτων ὀρέων. Ὅθεν βαδίζει λίαν βραδέως καὶ δαπανηρῶς. Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Μπόμης παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ μέγαν ἀριθμὸν ἐθελοντῶν, οὓς εὗρε παρὰ τὴν ὄχθην ἐν Καβένδᾳ καὶ ἐν τῷ στομίῳ τοῦ Κογγῶ, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἐβράδυναν νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν, ἅτε μὴ ὄντες εὐχαριστημένοι.

»Πλεῖστοι τῶν λοιπῶν αὐτοῦ ἀνδρῶν ἀπέθανον· ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ προμηθευθῇ δούλους, ὅπερ ἠδυνήθη νὰ πράξῃ ἐν εὐτελεστάτῃ τιμῇ. Ἐδέησε δὲ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ εἰς ἐργασίαν πρὸς διάνοιξιν ὁδοῦ, τάσσων αὐτοὺς καθ' ὁμίλους ἀπὸ 6 μέχρι 12 ἀνδρῶν.

»Ὁ κόμης de Brazza, ἄλλος περιηγητής, ὅστις πολλὰς κατέβαλε προσπαθείας, ὅπως καταστήσῃ τὸν τόπον τοῦτον προσιτὸν μεταξὺ τοῦ Ὀγοβαίου καὶ Κογγῶ, ἠγόρασεν εὐθηνότατα μεγίστην ἔκτασιν γαιῶν ἐγγὺς τῶν πηγῶν τοῦ πρώτου τῶν ποταμῶν τούτων, ἔνθα ἵδρυσε σταθμὸν καὶ ἀφῆκεν ἕνα ἐκ τῶν λευκῶν συνοδῶν του. Ἠγόρασε πρὸς τούτοις χωρία ὁλόκληρα καὶ ἠλευθέρωσε πολλοὺς δούλους, εἰς οὓς ἐχορήγησε μισθόν τινα κατὰ μῆνα ὅπως καλλιεργῶσι τὰς φυτείας.

»Ὁ κ. de Brazza ἐθεωρήθη ὡς ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Πλήθη δούλων ἤρχοντο πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ ἐκλιπαροῦντα τὴν ἀπελευθέρωσίν των, τὸ δὲ ταξείδιόν του φαίνεται κατενεγκὸν βαρὺ κτύπημα κατὰ τῆς δουλείας ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ. Εἶνε πιθανὸν ὅτι ἅπασα ἡ χώρα ἀνοιχθήσεται εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἐντὸς βραχυτάτου.

»Τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ κόμμεως ἐδιπλασιάσθη ἐντὸς 2 ἐτῶν, περισσότεραι δὲ ἐργασίαι γίνονται ἐπὶ τοῦ Ὀγοβαίου ἐντὸς μηνὸς ἢ ἐπὶ τοῦ Γαβῶνος ἐν διαστήματι ἔτους. Πράκτωρ τις ἐπλήρωσε τὸ παρελθὸν ἔτος 1320 λίρας στερλίνας διὰ δικαιώματα εἰσαγωγῆς, ἡ δὲ γαλλικὴ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ συστήσῃ ἐν τῷ Ὀγοβαίῳ σταθμὸν πάντῃ ἀνεξάρτητον τοῦ Γαβῶνος».

— Τῇ 27 Ἰουνίου ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις ὁ Paul de Saint-Victor, ἐπιφανὴς συγγραφεὺς καὶ δεινότατος κριτικός, διακριθεὶς διὰ τὰς καλλιτεχνικὰς μελέτας του καὶ τὰ περὶ δραματικῶν ἔργων ἄρθρα του, ἅτινα ἐδημοσίευσεν ὡς συνεργάτης ἐν τῇ ἐφημερίδι «Presse» καὶ τελευταῖον ἐν τῷ «Moniteur Universel». Πλὴν τούτων ὅμως ὁ Saint-Victor ἐδημοσίευσε καὶ πολλοὺς φιλολογικοὺς τόμους, καὶ τελευταῖον σπουδαῖον σύγγραμμα περὶ τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας, Les deux Masques ἐπιγραφόμενον, περὶ οὗ ἐγένετο ἐγκαίρως λόγος ἐν τῇ «Ἑστίᾳ». Τοῦ τελευταίου αὐτοῦ συγγράμματος ἐκ τριῶν τόμων συγκειμένου ἐδημοσιεύθη μόνον ὁ πρῶτος τόμος ἀφιερωμένος ἅπας εἰς βαθεῖαν περὶ Αἰσχύλου μελέτην. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τόμων, ὁ μὲν δεύτερος περιέχων μελέτην περὶ Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, Ἀριστοφάνους καὶ ἰνδικοῦ θεάτρου, εὑρίσκεται ὑπὸ τὰ πιεστήρια, ὁ δὲ τρίτος περὶ Σαίξπηρ, Μολιέρου, Κορνηλίου, Ῥακίνα καὶ Beaumarchais εὑρέθη εὐτυχῶς ἕτοιμος ἐν χειρογράφῳ. Ὅλα τὰ συγγράμματά του, ἰδίως τὸ τελευταῖον καὶ τὰ Femmes de Goethe, Barbares et bandits καὶ Hommes et Dieux ἔτυχον ἀρίστης ὑποδοχῆς παρὰ τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου ἐκτιμηθέντα διὰ τὸ ὕψος τῶν ἐννοιῶν καὶ τὴν ἀρχαϊκὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους, διότι ὁ Paul de Saint-Victor εἶχε διατηρήσει μὲν τὸ πῦρ τῆς ῥωμαντικῆς περιόδου, ἀλλ' ἐμετρίαζε τοῦτο διὰ τῆς τρυφερᾶς πρὸς τὴν ἀρχαιότητα ἀγάπης, μελετῶν ἀδιακόπως τὸν Αἰσχύλον, τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Βιργίλιον. Ἡ γαλλικὴ ἀκαδημία ἐκτιμῶσα τὴν ἀξίαν τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς συγγραφέως ἦτο ἑτοίμη ν' ἀνοίξῃ αὐτῷ τὰς πύλας της, ἀλλ' ὁ θάνατος προώρως ἐπελθὼν παρεκώλυσε τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προσφιλεστέρου ὀνείρου του. Οὐχ ἧττον ἡ σύγχρονος γαλλικὴ φιλολογία καὶ θανόντα τὸν Saint-Victor κατέταξε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων της.

— Ἐν Βερολίνῳ ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς Ῥουδόλφος Ἕρμαν Λότσε, εἷς τῶν ἐπιφανεστάτων συγχρόνων φιλοσόφων, διατελέσας πρότερον καθηγητὴς ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γοτίγγης.

— Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας «Comptes Rendus des séances de l'académie des sciences» γράφει ἡ «Κλειώ», ἐδημοσιεύθησαν δύο σπουδαιόταται διατριβαὶ τοῦ ὁμογενοῦς κ. Σ. Α. Οἰκονομίδου, «Action de l'ammoniaque sur le chlorure d'isobutylène» καὶ «Action du perchlorure de phosphore sur l'aldéhyde isobutylique». Ὁ κ. Οἰκονομίδης μετὰ τριετῆ ἐν Ἀθήναις καὶ τετραετῆ ἐν Γράτς, Λειψίᾳ καὶ Ἑϊδελβέργῃ σπουδὴν τῆς χημικῆς, ἀσχολεῖται ἐν τῷ ἐν Παρισίοις χυμείῳ τῆς ἰατρι-

τῆς σχολῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διασήμου καθηγητοῦ καὶ προέδρου τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν Βούρζ, ἐπιλαμβάνεται δὲ τῆς ἐκτελέσεως πειραμάτων, ἀναγομένων εἰς τὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν χυμικὴν, ὧν τὰ ἀποτελέσματα νὰ χρησιμεύσωσιν ὕλη πρὸς συγγραφὴν διατριβῆς ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ.

— Ἡ σύντομος ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων μέχρι τῆς σήμερον τοῦ ἡμετέρου κ. Δ. Γενναδίου, εἶνε διαδεδομένη σήμερον καὶ διδάσκεται ἐν Ἀγγλίᾳ, Αὐστραλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, ἔνθα καὶ μετετυπώθη ἐσχάτως ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ πρὸς χρῆσιν τῶν τυφλῶν. Τὸ βιβλίον εἶνε ὀγκωδέστατον, ὁ χάρτης παχύτατος, τὰ δὲ γράμματα τρισμέγιστα καὶ ἐξέρχονται ὡς ἀνάγλυφα, ὥστε ὁ τυφλὸς διὰ τοῦ δακτύλου δύναται νὰ διακρίνῃ ἕκαστον αὐτῶν. Οὕτω καὶ οἱ τυφλοὶ σήμερον θὰ μελετῶσι καὶ θὰ γνωρίζωσι τὴν νέαν ἱστορίαν μας καὶ τὰ κατορθώματα τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τοῦτο χάρις τῷ κ. Δ. Γενναδίῳ.

— Ἐκ Παλαιστίνης ἀναγγέλλονται εἰς τὸν «Χρόνον» σπουδαιότατοι ἀνακαλύψεις. Πρώτη τούτων εἶνε ἐπιγραφὴ παρὰ τῷ ῥείθρῳ τοῦ Σιλωὰμ, ἀναγομένη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Σολομῶντος. Ὁ λοχαγὸς Κόνδερς, ἐγγύτατα τοῦ τόπου, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Σωτὴρ, καὶ ὅστις ἕως τῆς σήμερον καλεῖται «ὁ τόπος τῆς λιθοβολήσεως», εὗρεν ἰουδαϊκὸν τάφον ἐν πέτρᾳ λελατομημένον ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἡρώδου· εἶνε δὲ οὗτος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὸ ἐν τῇ Γραφῇ καλούμενον «νέον μνημεῖον ἐν τῷ κήπῳ». Ὁ ἱερεὺς Βαρδεσλέϋ ἀνεκάλυψε τὸ πραγματικὸν στόμιον τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακὼβ, πάνυ βεβλαμμένον διὰ τὴν τριβὴν τῶν σχοινίων· ἵστατο δὲ ἐπὶ τούτου χριστιανικὸς ναὸς ἀπὸ τῆς δευτέρας ἢ τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Ὁ ἐπὶ τοῦ φρέατος λίθος εἶνε, κατὰ τὸν ἄγγλον κληρικὸν, ἐκεῖνος, ἐφ' οὗ ἐκαθέσθη ὁ Ἰησοῦς καὶ διελέχθη πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα.

— Ἐν Κένᾳ, ἐπαρχίᾳ τῆς ἄνω Αἰγύπτου, εὑρέθησαν 30 τάφοι, ὧν ἕκαστος περιέχει μίαν μούμιαν. Ἀνεκαλύφθη ὡσαύτως μέγας ἀριθμὸς ἀγαλματίων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Δὲν ἐξηκριβώθη εἰσέτι ἡ ἐποχὴ, εἰς ἣν ἀνήκουσι τὰ εὑρήματα ταῦτα.

— Κοινοτάτη πλέον κατήντησεν ἡ χρῆσις τοῦ τηλεφώνου ἐν Ἀμερικῇ, τεκμήριον δὲ ἡ ἀκόλουθος περίεργος ἀγγελία, ἣν δημοσιεύει ἡ Τηλεφωνικὴ ἑταιρία.

«Εἰδοποίησις εἰς τοὺς συνδρομητάς.

«Ὑπηρέτης ἐν στολῇ ἔσεται εἰς τὴν θύραν σας τρία λεπτὰ μετὰ τὴν πρόσκλησίν σας, ὅπως διανείμῃ πᾶσαν παραγγελίαν, προσκλήσεις καὶ ἐγκυκλίους, μεταφέρῃ μικρὰ δέματα κτλ., ὅπως συνοδεύσῃ κυρίαν τινὰ ἢ παιδία εἰς οἱονδήποτε μέρος, ἢ ὅπως ἐπαναγάγῃ ὀπίσω αὐτούς. Ὁ αὐτὸς δύναται νὰ ζητήσῃ τὰ τέκνα σας ἐκ τῆς Σχολῆς ἐν καιρῷ καταιγίδος, νὰ μεταφέρῃ ὀμπρέλας κτλ. εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ ἀλλαχοῦ, ὁπόταν ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη, νὰ ζητήσῃ ἰατρὸν, τροφὸν, φάρμακα, φίλον, ἅμαξαν κτλ. καθ' οἱανδήποτε ὥραν».

— Ἀνεφέραμεν ἄλλοτε ὅτι περὶ τοῦ πλοίου «Jeannette», ὅπερ ἐξηρτύθη δαπάναις τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης», ὅπως ἐπιχειρήσῃ ἐκδρομὴν εἰς τὸν Βόρειον πόλον, οὐδεμία ἐλήφθη εἴδησις ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1880. Ἕνεκα τῆς προελθούσης ἀνησυχίας ἡ κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπεφάσισε νὰ ἐξαποστείλῃ ἄλλα πλοῖα πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον τῶν πλοίων τούτων, ὁ «Rodgers», κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ ὑποπλοιάρχου Greeley, ἀπέπλευσεν ἐξ Ἁγίου Φραγκίσκου μεταβαῖνον εἰς τὸν ὅρμον τῆς Λαίδης Φραγκλίνου, (80°, 40 βορείου πλάτους), ἔνθα θέλει ἱδρύσει κατοπτευτικὸν σταθμὸν, ὅπως διευθυνθῇ ἀκολούθως πρὸς τὸν πόλον. Ἕλκηθρα δὲ θέλουσιν ἐκπεμφθῇ εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ἰωσὴφ Ἐρρίκου, ὅπερ εἶνε μία τῶν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βαφίνου ἀγουσῶν ὁδῶν. Παρὰ τὸν κόλπον τοῦτον κεῖται ὄρος 500 περίπου μέτρων ἔχον ὕψος. Ἂν δὲ τὸ ῥεῦμα ὤθησε τὴν «Jeannette» πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, θὰ δυνηθῶσιν ἴσως νὰ τὴν διακρίνωσιν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους.

Μετ' οὐ πολὺ θ' ἀποπλεύσῃ καὶ ἡ κορβέτα Alliance πρὸς τὴν Σπιτζβέργην, διότι ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι μὴ ἀπωλέσθη ἡ «Jeannette» ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἐσχάτως διῆλθεν ὁ Νόρδενσκιολδ.

Μέχρι τοῦδε πιστεύεται μᾶλλον ὅτι ἡ «Jeannette» ἀπεκλείσθη ὑπὸ τῶν πάγων πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Βράγγελ ἢ τὴν νῆσον τοῦ «Κήρυκος».

***

Περατωθέντων τῶν ἐτησίων διαγωνισμῶν τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Τεχνῶν καὶ κριθέντων τῶν ἔργων αὐτῶν, ἐβραβεύθησαν ἐκ τῶν τελειοφοίτων εἰς μὲν τὴν ζωγραφικὴν οἱ κκ. Παναγιώτης Πολυχρόνης καὶ Ἐμμ. Λαμπάκης, εἰς τὴν γλυπτικὴν ὁ κ. Ἀθ. Σμυρναῖος, εἰς δὲ τὴν χαλκογραφίαν ὁ κ. Νικόλαος Οἰκονομόπουλος.

— Ἡ ἐφημερὶς τῆς Βενετίας «Gazetta di Venezia» τῆς 2/14 Ἰουλίου γράφει, ὅτι εἰς τὸ γεωγραφικὸν συνέδριον, ὅπερ μέλλει νὰ συγκροτηθῇ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἐν Βενετίᾳ, ἀπεστάλησαν μέχρι τοῦδε διὰ τὸ ἑλληνικὸν τμῆμα οἱ γεωγραφικοὶ πίνακες τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλλάδος τοῦ Κίπερτ οἱ δαπάνῃ τοῦ κ. Ζαφειροπούλου ἐκδοθέντες· τούτους ἀπέστειλεν ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Βενετίας· ἀπεστάλη ὡσαύτως ὁ χάρτης τῆς μεσημβρινῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας τοῦ κ. Μ. Χρυσοχόου, τὰ περιγραφικὰ ὑπομνήματα τῶν νήσων Ἄνδρου καὶ Κέας μετὰ τοῦ χάρτου τῶν δύο νήσων τοῦ κ. Ἀντ. Μηλιαράκη, καὶ τρεῖς σπάνιοι πορτολάνοι, οὓς ἀπέστειλεν ἐκ Παρισίων ὁ κ. Κ. Σάθας. Ταῦτα ἀναγγέλλοντες, καὶ πάλιν προτρέπομεν τοὺς ἔχοντας πρωτότυπα γεωγραφικὰ ἔργα περὶ ἑλληνικῶν χωρῶν νὰ πέμψωσι ταῦτα διὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ γεωγραφικὸν συνέδριον.

— Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῶν «Βίων τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος» κ. Ἀναστ. Γούδας ἀγγέλλει τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου τούτου συγγράμματός του, ἔτι δὲ καὶ τὴν εἰς τὸ γαλλικὸν δημοσίευσιν αὐτῶν, ὅπως οὕτω καταστήσῃ γνωστοὺς καὶ ἐν Εὐρώπῃ τοὺς ἐργάτας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας.

— Ὁ κ. Ν. Γ. Φιλιππίδης ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἱστορίας τῆς κατὰ τὸ 1821 ἐπαναστάσεως τῆς Μακεδονίας, ἣν συνέταξε κατὰ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰς διαφόρους μαρτυρίας καὶ ἄλλας ἀξιοπίστους εἰδήσεις.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Μ. Δαμαλᾶ ἐξεδόθη φυλλάδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τίνα πρέπει ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μετέλθῃ ἡ Ἑλλὰς ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν πολιτικὴν ἐὰν θέλῃ νὰ σώσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ὕπαρξιν».

— Ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Ι. Μαυρογορδάτος ἐξέδωκε μετάφρασιν τοῦ ἐγχειριδίου τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας τοῦ ἄγγλου Millicent Garret Fawcett.

— Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Χριστοδούλου Πεταλᾶ συλλογὴ λυρικῶν ποιήσεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Σκιαύγειαι».

ΒΙΒΛΙΑ

2404. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 19 Ἰουλίου 1881. Ἀριθ. 290 (238). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας». ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Κύθνου θερμὰ λουτρὰ ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. — Ἡ ἐφημερὶς ἐν Παρισίοις. — Αἱ φυλακαὶ τῆς Βιέννης. — Μουσικὴ συναυλία ἐν Βισέτρῃ. — Προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῆς ἀσθενείας τοῦ ἄνθρακος ἐν τοῖς ζῴοις. — Πληθυσμὸς τῆς Ἑλβετίας. — Τὸ Ψέμα κι' ἡ ἀλήθεια. (Ποίησις). — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Μία συμβουλὴ τοῦ Δυφώρ.

2405. Ἡ Ἀνθρωπότης, τραγικοκωμῳδία πρωτότυπος εἰς πράξεις τρεῖς ὑπὸ Ἀντωνίου Κ. Μάνεση, οἰκονομικοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Ἐν Κερκύρᾳ, τυπογραφεῖον «ὁ Κοραῆς» Ι. Ναχαμούλη. 1881. 8ον, σελ. ζ' καὶ 71.

2406. Στοιχειώδεις πρακτικαὶ ὁδηγίαι περὶ διδασκαλίας μαθημάτων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ὑπὸ Δ. Γ. Πετρίδου, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 199. Τιμᾶται δρ. 1 1/2, τοῖς δ' ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλοις διανέμεται δωρεάν.

2407. Ἀλφαβητάριον μέγα, φιλοπονηθὲν ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου, πρώην καθηγητοῦ τοῦ Διδασκαλείου. Κατ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Ἔκδοσις ἐννάτη μετὰ εἰκονογραφιῶν. (Βιβλιοθήκη τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, ἀριθ. 13). Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ, 14 ὁδὸς Νίκης—ὁδὸς Ἑρμοῦ 63. 1881. 12ον, σελ. 96. Τιμᾶται λεπ. 80.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

16 Ἰουλίου 1881 — 16 Ἰουλίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 294
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 305
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 431
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 288
6 » δραχ. (μετ᾽ ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 113
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 215
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ. 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 441
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	3,905
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	352
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . . .	φρ. 5,000,000	4,000.000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	140
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος».	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	63
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» . .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	143
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	273

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,70. — Ἐμπ. 3μην 28.40.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 114

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.10
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖςέκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 135 1/2

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Ἰουνίου) Ἐμ. 28.50-28.90.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (23 Ἰουνίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (15 Ἰουλίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	51 3/4
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	258
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	268
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	145
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 3/4 - 109
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	28 20 - 28.30
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 27/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (19 Μαΐου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ.	φιο.	117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.55
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 22 Ἰουλίου

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	117.30
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.40
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.30
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (3 Ἰουλίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.21 1/2-25.26 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτιμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135-140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Χ. Π. Μεσολόγγιον. Φύλλα ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν σημειουμένους κκ. Π. Δ. καὶ Α. Β. ἐλήφθησαν δ᾽ ὑπ᾽ ὄψιν καὶ τὰ νέα ὀνόματα.—κ. Ν. Ι. Π. Κωνσταντινούπολιν. Ταχυδρομικῶς ἀπηντήσαμεν.—κ. Χ. Πάτρας. Ἀνάλογα τῇ Littérature française τοῦ Staaf συγγράμματα ὑπάρχουσιν ἐν μὲν τῇ γερμανικῇ ἡ τετράτομος τοῦ Kurz, τιμωμένη δραχ. 90, καὶ ἡ νεωτάτη εἰς ἕνα ὀγκώδη τόμον τοῦ Robert König μὲ εἰκονογραφίας, τιμωμένη δραχ. 28. Ἐν τῇ ἀγγλικῇ δὲ ἡ τοῦ Chambers δίτομος, πωλουμένη ἀντὶ δραχ. 40. Τὰ συγγράμματα ταῦτα δύναται νὰ σᾶς προμηθεύσῃ τὸ ἐνταῦθα βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Βίλβεργ. — κ. Γ. Δ. Ἀθήνας. Θὰ τὸ δημοσιεύσῃ εὐχαρίστως. — κ. Μ. Α. Ι. Πειραιᾶ. Συνήθως γίνεται χρῆσις τῆς ἐπιγραφῆς μετ᾽ ἐπίπλων ἢ ἐπιπλωμένον· ἑλληνικώτερον ὅμως αὐτῶν εἶνε τὸ ἐσκευασμένον, ὅπερ ἀπαντᾶται εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς.—κ. Ε. Ζ. Μυτιλήνην. Τὰ χρήματα ἐλήφθησαν. Διὰ τοῦ προσεχοῦς δὲ ἀτμοπλοίου θέλετε λάβει ἐν κιβωτίῳ τὰ σώματα πάντα τῆς «Ἑστίας», τὰ δελτία καὶ λοιπὰ βιβλία, συμφώνως τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν.—κ. Λ. Β. Χ. Τὸ δίστιχον ἀποδίδεται εἰς τὴν Λαΐδα, εἶνε δὲ τοῦτο :

Τῇ Παφίῃ τὸ κάτοπτρον. Ἐπεὶ τοίη μὲν ὁρᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω· οἵη δ᾽ ἦν πάρος οὐ δύναμαι.

κ. Ι. Α. Λ. Ἀλεξάνδρειαν. Εὐχαρίστως θὰ τὴν δημοσιεύσωμεν. — Δημοκρίτῳ. Τὸ κακὸν δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὸν χαρακτῆρα, ἀλλ᾽ ὀφείλεται μάλιστα εἰς τὴν ἀγωγήν, τὴν ὁποίαν ἐν γένει λαμβάνομεν. Ὀλίγον φροντίζομεν περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῶν γνώσεων, ἐπιμελούμεθα ὅμως πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ προμηθεύσῃ εἰς ἡμᾶς ἐπιτυχίας, τιμάς, σεβασμόν, ἐπιρροήν, θέσιν τινὰ τέλος κοινωνικήν, ἐν ἑνὶ λόγῳ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ καταστήσῃ ἡμᾶς μᾶλλον ἐπιβλητικοὺς εἰς τὸν πλησίον. Οὕτω, καθ᾽ ὅλον τὸν ἡμέτερον βίον, τὸ εἶναι δὲν θεωρεῖται σπουδαῖον, ἀλλὰ τὸ ἐπιφαίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀγωγὴ ἡμῶν δὲν ἐπιμελεῖται τόσον τὰς πραγματικὰς γνώσεις, ὅσον τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον θὰ προξενήσουν αὗται ἐπὶ τῶν ἄλλων.— κ. Ι. Α. Ζ. Ἀθήνας. Ἀντὶ δραχμῶν 20 δύνασθε νὰ προμηθευθῆτε παρὰ τοῦ βιβλιοπωλείου Βίλβεργ τὸ ἄριστον τοῦτο ἔργον, ὅπερ συνοδεύεται καὶ ὑπὸ ἑρμηνευτικοῦ κειμένου. — κ. Π. Κ. Α. Πειραιᾶ. Παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ κ. Κουσολίνῳ εὑρίσκετε τὸ ζητούμενον βιβλίον.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ᾽ εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι᾽ ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.— Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ᾽ ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[16 Ἰουλίου (Πέμπτη) 1881]

Ἐδημοσιεύθη Β. διάταγμα περὶ ἐφαρμογῆς τῆς τελωνιακῆς νομοθεσίας εἰς τὰς προσαρτωμένας ἐπαρχίας, καθ᾽ ὃ ἡ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν προσαρτωμένων αὐτῇ χωρῶν ὑπάρχουσα μέχρι τοῦδε τελωνιακὴ γραμμὴ αἴρεται ὡς πρὸς τὰ καταλαμβανόμενα μέρη ἀπὸ τῆς ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, θέλουσι δὲ δημοσιευθῆ καὶ ἐφαρμοσθῆ ἐν αὐταῖς τὸ ἰσχύον ἐν Ἑλλάδι τελωνιακὸν δασμολόγιον καὶ οἱ τελωνιακοὶ νόμοι, καθὼς καὶ αἱ περὶ ὑγειονομικῶν καὶ λιμενικῶν διατάξεις. — Ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἄλλα δύο διατάγματα· διὰ τοῦ πρώτου συνιστᾶται τηλεγραφικὸς σταθμὸς ἐν Ἄρτῃ, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου συνιστᾶται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εἰδικὸν ταχυδρομικὸν γραφεῖον. — Μόλις ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατέλαβε τὰ χωρία τῆς Ἄρτης, ἤρχισε νὰ καθαρίζῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐκ τῆς φοβερᾶς λῃστείας, λέγει ἡ «Στοά». Ἑλληνικὸν ἀπόσπασμα συμπλακὲν μετὰ λῃστῶν πολλοὺς μὲν τούτων ἐφόνευσεν, ἄλλους δὲ συνέλαβε· τοῦτο ἔκαμεν ἀρίστην παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐντύπωσιν, οἵτινες βλέπουσιν οὕτω ἑαυτοὺς ἀπαλλαττομένους βαθμηδὸν ἀπὸ τὰ κακὰ, ὑπὸ τῶν ὁποίων μέχρι τοῦδε κατετρύχοντο. —Κατὰ τηλεγραφικὰς ἐκ τῶν παραχωρηθησομένων μερῶν εἰδήσεις, οἱ Τοῦρκοι δραστηρίως καταγίνονται εἰς τὴν μεταφορὰν τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῶν παραδοθησομένων τμημάτων. Ἐκ Δομοκοῦ ἀνεχώρησαν, προχθὲς, εἰς Λάρισσαν μετασταθμεύσαντα, τρία τάγματα πεζικοῦ, καὶ τέσσαρες πυροβολαρχίαι, ἐδόθη δὲ ἐργολαβικῶς ἀντὶ 800 λιρῶν ἡ μεταφορὰ τοῦ ἐν Δομοκῷ πολεμικοῦ ὑλικοῦ εἰς Βῶλον.—Βεβαιοῦται ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἡ πρότασις τῆς Πόλης, ὅπως τὸ Συρράκον ἀπομείνῃ τῇ Τουρκίᾳ. Αἱ δυνάμεις ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τοῦ γράμματος τῆς συνθήκης, καθ᾽ ὃ ἡ μεθόριος γραμμὴ διέρχεται πλησίον τῶν χωρίων τῶν Καλαββυτῶν καὶ τοῦ Μιχαλίτσι, ἀκολουθοῦσα τὴν διεύθυνσιν τῶν ὑδάτων· ἡ γραμμὴ δ᾽ αὐτῶν ἀφίνει τὸ Συρράκον ἐκεῖθεν.— Γράφουσιν εἰς τὴν «Στοὰν», ὅτι ὁ νῦν δήμαρχος Λαρίσσης, ὀθωμανὸς, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀπὸ τοῦ νῦν διέθετο διὰ τὰς φωταψίας καὶ λοιπὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰσόδου τοῦ στρατοῦ μας, παρήγγειλεν ἐν Εὐρώπῃ κομψότατον καὶ πολυτελὲς ἁμάξιον, ὅπως τὸ δωρήσῃ εἰς τὸν βασιλέα Γεώργιον κατὰ τὴν αὐτόσε μετάβασίν του. — Αἱ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς παραποιήσεως τῶν γραμματοσήμων ἀνακρίσεις ἐπερατώθησαν, ὑπεβλήθη δὲ ἡ περὶ αὐτῆς δικογραφία εἰς τὸν παρὰ πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω. Ἀφ᾽ ἑτέρου αἱ περὶ τῶν χαϊμέδων ἀνακρίσεις ἐξακολουθοῦν εἰσέτι. Ἡ δὲ περὶ τοῦ ταμείου Θηβῶν ἀνάκρισις ἐξακολουθεῖ δραστηρίως, ἐντὸς δ᾽ ὀλίγων ἡμερῶν, μετὰ τὴν ἀντιπαράστασιν τινῶν ἐκ τῶν κατηγορουμένων πρὸς τοὺς διατελέσαντας ἄλλοτε ὑπουργοὺς τῶν Οἰκονομικῶν κκ. Σωτηρόπουλον καὶ Παπαμιχαλόπουλον τῇ αἰτήσει αὐτῶν γενησομένη, ἡ ἀνάκρισις θέλει κηρυχθῆ περατωμένη, ὑποβληθῆ δὲ ἡ περὶ τούτου δικογραφία εἰς τὸν εἰσαγγελέα πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω.—Ἡ ἀρχηγία τοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατοῦ ἀνετέθη εἰς τὸν συνταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Δεσιδέρην, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος ὑποστρατήγου Βασιλ. Πετιμεζᾶ — Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀπηύθυνεν εἰς τὴν ἐν Ζακύνθῳ διατρίβουσαν χήραν τοῦ Ῥώμα τὸ ἑξῆς συλλυπητήριον τηλεγράφημα: «Βασίλισσα καὶ ἐγὼ πολὺ ἐλυπήθημεν διὰ τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον μακαρίτου συζύγου σας. Πατρὶς ἀπώλεσεν ἀληθῆ εὐπατρίδην, ἔντιμον καὶ εὐπαίδευτον. Εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας ὅπως ὁ ὕψιστος ἀναπαύσῃ τὴν ψυχήν του καὶ ἐπέλθῃ παρήγορος τῇ τεθλιμμένῃ οἰκογενείᾳ του».—Διωρίσθησαν κοσμήτορες τῶν τεσσάρων σχολῶν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου ἐκ τῶν ἐκλεχθέντων ὑποψηφίων: τῆς φιλοσοφικῆς ὁ κ. Ι. Πανταζίδης, τῆς θεολογικῆς ὁ κ. Ζῆκος Ῥώσης, τῆς νομικῆς ὁ κ Θεοφανόπουλος καὶ τῆς ἰατρικῆς ὁ κ. Γ. Καραμήτσας.—Τὸ παρελθὸν Σάββατον ὑπηρέτης παντοπωλείου, πυροβολήσας κατὰ λυσσῶντος κυνὸς, ἐφόνευσεν ἐξ ἀπροσεξίας δεκατετραετῆ μονογενῆ υἱὸν, τυχαίως τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ διερχόμενον.—Κατὰ τὰς ἐκ τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν εἰδήσεις ἡ ἐσοδεία τοῦ σταφιδοκάρπου προαγγέλλεται μεγάλη —Γράφουσιν εἰς τὴν «Στοὰν» ὅτι νόσος πρωτοφανὴς ἄγνωστος λυμαίνεται τὰς ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου τῆς Τριπόλεως ἀμπέλους, ὧν ξηραίνει τὰ κλήματα μετὰ τοῦ καρποῦ, ἄνευ οὐδενὸς ἐξωτερικοῦ σημείου ἢ καταστρεπτικοῦ τινος ἐντόμου. Τινὲς ἐπεχείρησαν νὰ ῥάνωσι δι᾽ ἀσβέστου αὐτὰ, ἐλπίζοντες πρόχειρον ἐκ τούτου θεραπείαν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αἰνίγματα δημώδη.

1467.

Σιδηρένια ’ν’ τὰ πλευρὰ
Τἄντερα βαμπακερά.

1468.

Πουλὶ δὲν ἦτον, οὐρὰ δὲν εἶχε
καὶ ’ς τὴν οὐρά του δυὸ μάτια εἶχε.

1469.

Ἐδῶ ’μαι καὶ ’κεῖ ’βρίσκομαι.

1470.

Ὅλη ’μέρα μπούκα μπούκα
καὶ τὴ νύκτα χάσκα χάσκα.

1471.

Εὑρὲ δύο ἀριθμοὺς, ὧν ἡ μὲν διαφορὰ νὰ εἶνε 4, τὸ δὲ ἄθροισμα τῶν τετραγώνων αὐτῶν 170.

1472.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Διὰ τῶν ἑπομένων γραμμάτων σχημάτισον παροιμίαν ἐκ δύο λέξεων συγκειμένην·

ΑΑΑΑΑΑΑ Β Δ Ε Ζ Η Κ Λ ΜΜΜΜ Ν ΟΟΟΟ
Π Ρ ΣΣ ΤΤ Ω

1473.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.
. Α .
. Α . Α .
. Λ . Α . Ο .
. Α . Ο .
. Ο .
.

1474.

Διὰ τῶν λέξεων ῥὶς, πιστὸς, ἄτε, σχημάτισον τὸ ὄνομα ἐπισήμου ἄρχοντος Ἀθηναίου.

1475.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Δὲν πιάνομαι. Τὸ δεύτερον ψηφίον ἂν ἀφήσω,
Θὰ ’πῶ τὰ ἴδια κι’ ἀπ’ ἐμπρὸς τὰ ἴδια κι’ ἀπ’ ὀπίσω.

1476.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Aux arènes dans Pise, au combat meurtrier,
Autrefois chez les Grecs paraissait mon premier;
D'un chef audacieux, aimé de la victoire,
Il faisait éclater le mérite et la gloire.
Toujours en demi-deuil mon lugubre second,
Babillard et voleur, m'agace et me confond.
Mon tout à l'hôpital cicatrise les plaies
Des malheureux en proie aux souffrances trop vraies.

1477.

Sur quatre pieds le jour j'embellis la nature;
Sur cinq pieds dans la nuit je couvre la verdure.

ΛΥΣΕΙΣ

1462.

Ὅστις ἐμπιστευτικῶς ὁμιλεῖ εἰς φλύαρον καὶ δανείζει ἄσωτον, ἀνευρίσκει πανταχοῦ τὸ μυστικόν του, οὐδαμοῦ δὲ τὰ χρήματά του.

1463.

Δέκα-ἑπτά.

1464.

Χ	Η	Λ	Η
Η	Μ	Α	Ρ
Λ	Α	Λ	Ω
Η	Ρ	Ω	Σ

1465.

Ἡ γλῶσσα.

1466.

Orage-Or-Rage-Age.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 339. — 26 ΙΟΥΛΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ἡ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν Κερκύρᾳ ἀποβιώσασα Αἰκατερίνη Λέκκα κατέλιπε διὰ διαθήκης της 300,000 δραχμὰς εἰς διάφορα τῶν ἐκεῖ ἀγαθοεργῶν καταστημάτων καὶ ἄλλους φιλανθρωπικοὺς σκοπούς.

Ἡ κ. Εὐθαλία Κοκκώνη προσήνεγκε δραχ. 500 εἰς τὸ ἐνταῦθα δημοτικὸν νοσοκομεῖον.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Πειραιῶς ἐψήφισε 500 δραχ. ὑπὲρ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ μνημείου τοῦ λόρδου Βύρωνος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Gaston Maspero, διευθυντὴς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχαιολογικῶν μουσείων, ἀνέγνωσεν ἔκθεσιν, δι' ἧς ἐποίησε γνωστὰς σπουδαιοτάτας ἀνακαλύψεις γενομένας ἐσχάτως ἐν Αἰγύπτῳ ἐξ ἀνασκαφῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐνεργηθεισῶν.

Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἐγένοντο εἰς τρία διάφορα μέρη, ἤτοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Θήβαις καὶ ἐν Saqqarah.

Καὶ αἱ μὲν τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν ἐδικαίωσαν τὰς προσδοκίας, ἃς ἐναπέθετον εἰς αὐτὰς ἐπὶ τῇ βάσει λίαν ὑπερβολικῶν ἐκθέσεων. Ἐκ τῶν ἀχθέντων δ' εἰς φῶς ἄξιον σημειώσεως εἶνε ἄγαλμά τι ἀνδρὸς ὀνομαζομένου Χώρ· τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἀπεικονίζει Αἰγύπτιον περιβεβλημένον ἑλληνικὴν πολεμικὴν στολήν· εἶνε δὲ μοναδικὸν ἀντικείμενον, ἐν ᾧ ὑπάρχει συνδεδεμένη ἡ ἑλληνικὴ τῇ αἰγυπτιακῇ τέχνῃ.

Σπουδαιότατα ὅμως εἶνε τὰ ἐν Θήβαις ἀνακαλυφθέντα. Ἀπὸ δεκαετίας περιήρχοντο περιοδικῶς εἰς ὄψιν τοῦ κ. Maspero διάφορα ἀντικείμενα φέροντα τὰ ἐμβλήματα Αἰγυπτίων βασιλέων, ὧν οἱ τάφοι ἦσαν ἄγνωστοι τοῖς Εὐρωπαίοις. Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἦτο καὶ ὁ ἐντάφιος πάπυρος ἑνὸς βασιλέως τῆς 20 δυναστείας, ὅστις ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου συνταγματάρχου Campbell· δύο πάπυροι εὑρισκόμενοι ἐν τῷ Λούβρῳ καὶ δύο ἄλλοι ἔτι ἀγορασθέντες ὑπὸ τοῦ μουσείου τοῦ Boulaq, ἀνήκοντες δὲ πάντες εἰς βασιλίσσας Αἰγυπτίας. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς προελεύσεως τῶν ἀντικειμένων τούτων πολλαὶ εἶχον γείνει ἀπόπειραι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις, πᾶσαι ὅμως εἰς μάτην. Πρό τινος δὲ ὁ Maspero ἀφικόμενος εἰς Louqsor ἔμαθεν, ἐκ τῆς ὁμοφώνου μαρτυρίας τῶν τε κατοίκων καὶ τῶν περιηγητῶν, ὅτι ὁ κυριώτατος σφετεριστὴς τῶν πολυτίμων ἀρχαιοτήτων ἦτο κάποιος Ἀβδὲρ-Ῥασσοὺλ ζῶν ἐν Gournah, ἐντὸς τάφου ἀρχαίου μετακεποιημένου εἰς οἴκημα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, συλληφθεὶς καὶ ἀνακριθεὶς τὸ πρῶτον ματαίως, ἤχθη κατόπιν εἰς Keneh, ἔνθα ἐφυλακίσθη· οὐδὲν δ' ὁμολογήσας ἀφέθη ἐλεύθερος, μόλις δὲ πρὸ ἓξ ἑβδομάδων ἀπεφάσισε νὰ φανερώσῃ τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἐλάμβανε τὰ ἀρχαῖα κειμήλια. Γενομένης δ' ἐρεύνης ἐνταῦθα, ἐπετεύχθησαν ἀποτελέσματα ὑπερβάντα πᾶσαν προσδοκίαν· ἡ πρώτη καταγραφὴ τῶν εὑρημάτων, ἣν κατήρτισαν δύο τοῦ Μουσείου ὑπάλληλοι, οἱ Αἰμίλ. Brugsch καὶ Ἀχμὲτ ἐφένδης Κεμάλ, περιλαμβάνει πεντακισχίλια διάφορα ἀντικείμενα. Ἐν μικρῷ θαλάμῳ εὑρέθησαν συνεσωρευμέναι τριάκοντα ἓξ σαρκοφάγοι περιέχουσαι μομίας, αἱ πλειότεραι τῶν ὁποίων εἰσὶ βασιλέων τῶν Θηβῶν. Ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν ἡγεμόνες τῆς δεκάτης ἑβδόμης δυναστείας, σχεδὸν πάντες οἱ πρῶτοι Φαραὼ τῆς δεκάτης ὀγδόης, καὶ πλὴν τούτων περὶ τὰς εἴκοσιν ἡγεμονίδες καὶ βασιλόπαιδες, ὧν οἱ πλεῖστοι φέρουσιν ὀνόματα ἐπιφανῆ ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ ἱστορίᾳ. Πάπυροι εὑρέθησαν ὀλίγοι, διότι οἱ πλεῖστοι εἶχον ἤδη ὑπεξαιρεθῆ· οὐχ ἧττον ὑπῆρχον ἔτι πέντε ἄθικτοι, ὧν ὁ ὡραιότερος ἀνήκει εἰς τὴν διάσημον ἡγεμονίδα Ἀτασσοῦ (Hatassou). Ἐπὶ 12 ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνθρωποι εἰργάζοντο ὅπως φορτώσωσι τὰ εὑρήματα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Μουσείου καὶ μεγάλης τινὸς ὁλκάδος, ἣν ἐχρειάσθη νὰ ναυλώσωσι πρὸς τοῦτο.

Διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν μομιῶν καὶ βασιλικῶν θηκῶν ὑπερδιπλασιάζεται. Δυσεξήγητος φαίνεται ἡ ἐν τῷ αὐτῷ συσσώρευσις τοσούτων νεκρῶν βασιλέων· τινῶν τούτων τῶν οὕτωσιν ἀνελπίστως ἀνευρεθέντων ὁ ἐπίσημος τάφος κεῖται ἐν τῇ Κοιλάδι τῶν βασιλέων. Ὁ Maspero δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἄλλως τὴν παράδοξον συσσώρευσιν ἢ ὑποθέτων ὅτι περὶ τὰ τέλη τῆς 20 δυναστείας ἕνεκα συχνῶν τυμβωρυχιῶν διαπραττομένων ἐν τῇ Θηβαϊκῇ νεκροπόλει, βασιλεύς τις, ὅπως προφυλάξῃ τοὺς νεκροὺς τῶν προκατόχων αὐτοῦ ἐκ τῆς βεβηλώσεως, μετέφερεν αὐτοὺς εἰς κρύπτην, ἤτοι εἰς τὸν θάλαμον, τὸν ὁποῖον ὁ Maspero ηὐτύχησε νὰ ἀνακαλύψῃ.

Λαμπρὰ ὡσαύτως ἐπιτυχία ἐπέστεψε τὰς ἐν Saqqarah ἐρεύνας. Αἱ τελευταῖαι τοῦ Μαριὲτ-βεη ἀνασκαφαὶ εἶχον φέρει εἰς φῶς τοὺς τάφους δύο βασιλέων τῆς ἕκτης δυναστείας· ὁ Maspero ἐνήργησε νὰ ἀνοιχθῶσι πέντε νέαι πυραμίδες, ὧν αἱ τρεῖς παρέχουσι σημαντικὸν ἀριθμὸν κειμένων μεγίστης σπουδαιότητος. Καὶ πρῶτον εὑρέθη ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς πέμπτης δυναστείας Οὐνὰ (Ounas), εἶτα ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς ἕκτης Τέτι (Teti)· τέλος δὲ ὁ προτελευταῖος βασιλεὺς τῆς ἕκτης δυναστείας Πάπις ὁ Β' (Papi). Μέχρι τοῦδε ὁ κ. Maspero δὲν ἠδυνήθη νὰ μελετήσῃ ἢ μόνον τὰ ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Οὐνὰ κείμενα, (μακροτάτην ἐργασίαν ἀναλογοῦσαν πρὸς 800 γραμμὰς ἱερογλυφικῶν γραμμάτων), ἐν οἷς ηὐτύχησε νὰ ἀνεύρῃ κείμενα λειτουργικὰ καὶ μαγικά, γνωστὰ μὲν ἐν μέρει, ἀλλ' οὐχ ἧττον τοῦτο ἔχοντα τὸ σπουδαιότατον ἐνδιαφέρον ὅτι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἔτι ἐπὶ τῶν παλαιοτάτων ἐκείνων χρόνων ἦσαν ὡρισμένα τὰ κανονικὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῆς Αἰγύπτου. Πάντες οἱ θεοὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ Πανθέου ἀναφέρονται ἐν αὐτοῖς κατ' ὄνομα, ἀπὸ τῶν μεγίστων μέχρι τῶν μᾶλλον ἀσημάντων πνευμάτων, ὡς καὶ αὐτοὶ τῶν Θηβῶν οἱ θεοί, οὓς δὲν προσεδόκα νὰ εὕρῃ τις ἐν Μέμφιδι.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν σπουδαιοτάτων ἀνακαλύψεων τοῦ Μαριὲτ ἐν τῷ Σεραπείῳ οὐδὲν γεγονὸς τοσαύτης σημασίας εἶχε παρουσιασθῆ ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ ἀρχαιολογίᾳ.

— Ἐν Σικελίᾳ, μεταξὺ Capaci καὶ Carini, ἀνεκαλύφθη νεκρόπολις περιεργοτάτη διὰ τὸ σχῆμα, ὅπερ ἔχουσιν οἱ ἐν τῷ λίθῳ ἐγγεγλυμμένοι τάφοι. Πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ἡ νεκρόπολις αὕτη εἶνε ἐποχῆς προϊστορικῆς· διότι εἰς πάντας τοὺς μέχρι τοῦδε ἀνοιχθέντας τάφους οὐδὲν εὑρέθη ἀντικείμενον μετάλλινον, μόνον δὲ ἀγγεῖα, ἅτινα φαίνονται κατασκευασθέντα διὰ τῶν χειρῶν χωρὶς βοηθείας οὐδενὸς ἐργαλείου.

—Ἐν Λονδίνῳ ἀπεβίωσεν ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Βεστμινστέρης Στάνλεϋ, γνωστὸς διὰ τὰ θεολογικὰ αὐτοῦ πονήματα (ὧν τινα ἀνάγονται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας) καὶ διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐπιρροήν. Ὁ Στάνλεϋ ἠγαπᾶτο πολὺ ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, ἧς ἐνυμφεύθη μίαν τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς, τὴν λαίδυ Βρυός.

— Πολλὰ χειρόγραφα τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Βηκονσφηλδ ἐπωλήθησαν κατ' αὐτὰς ἐν Λονδίνῳ ἀντὶ ἁδρῶν τιμῶν· ὁ «νεαρὸς δούξ» ἀντὶ 220 γυινεῶν, «Κονταρίνης Φλέμιγκ» 200, «Βενετία» 90, «Ἀλρόυ» 140, «ἡ ὕψωσις τοῦ Ἰσλανδοῦ» 90, «ὁ Ἰξίων ἐν οὐρανῷ» 90. Ἄλλα τινὰ τιμαλφήματα ἀντὶ 7000.

— Πρὸ πολλοῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Ὄσκαρ, ὅστις ὡς γνωστὸν εἶνε ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ποιητῶν τῆς πατρίδος του, εἶχε συντάξει δραματικόν τι ἔργον, θέμα ἔχον ἐν ἐπεισόδιον τοῦ μεταξὺ Σουηδίας καὶ Δανίας πολέμου διὰ τὴν ἐπὶ τῆς βορείου θαλάσσης κυριαρχίαν. Τοῦ ἔργου τούτου προετοιμάζεται νῦν ἡ παράστασις ἀπὸ τῆς γερμανικῆς σκηνῆς, δοθείσης τῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας ὑπὸ τοῦ ἐστεμμένου ποιητοῦ.

***

Γράφουσιν ἐκ Μονάχου· «Ἐν τῇ ἐσχάτως γενομένῃ ἐτησίᾳ ἀκαδημαϊκῇ ἐκθέσει, ἐν ᾗ ἐκτίθενται ἔργα, ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν τῶν ὡραίων τεχνῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος περατούμενα, ἔτυχε τοῦ μεγίστου βραβείου περισπούδαστος καὶ μεγάλη εἰκὼν τοῦ Ἕλληνος ζωγράφου κ. Γεωργίου Ἰακωβίδου, ἐπικροτησάντων πάντων τῶν ἀκαδημαϊκῶν. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκὼν παρίστησι σκηνήν τινα ἐκ τῆς Μηδείας τοῦ Εὐριπίδου καὶ μέλλει, κατὰ τὴν αὐθεντικὴν γνώμην διασήμων καθηγητῶν, νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον τεχνίτην, οὗ τινος τὸ μέγα τάλαντον, πολλὰ ὑπισχνούμενον, θέλει τιμήσει τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Μετ' ἐθνικῆς ἐπάρσεως ἀναγγέλλων τὴν εἴδησιν ταύτην ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐπανέλθω βραδύτερον, ἐν ἐκτάσει ἐπισυνάπτων τὰς κρίσεις εἰδικῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων».

— Τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῆς ἐπὶ τῆς

Ἐμψυχώσεως τῆς Ἐθνικῆς Βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ «περὶ καλλιεργείας τῆς σταφιδαμπέλου» θέματος τοῦ δ'. Ζαππείου διαγωνισμοῦ καὶ ἐβραβεύθη τὸ περὶ ταύτης πόνημα τοῦ ἐν Πάτραις κ. Μανουὴλ Χαιρέτου, πρὸς ὃν ἀπενεμήθη τὸ χιλιόδραχμον βραβεῖον.

— Οἱ «Σημερινοὶ Καιροί» ἐφημερὶς ἐν Αἰγίῳ ἐκδιδομένη γράφει τὰ ἑπόμενα: «Ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ χωρίῳ Μαμούσιᾳ τοῦ δήμου Αἰγίου, ἔνθα ἡ ἀρχαία Κερύνεια, ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἔχοντος ἀρκετὸν ἐπίπεδον καὶ ἐξ οὗ θεᾶταί τις οὐ μόνον τὴν πεδιάδα τοῦ Αἰγίου καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς βουνά, ἀλλὰ καὶ τὰ μακρὰν ἄχρι σχεδὸν Κορίνθου ὑψηλὰ ὄρη, θέατρον, οὗτινος τὰ πάντα, ὡς ἐμάθομεν, σώζονται, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ μικρᾶς τινὸς ἀνασκαφῆς ἐκκαθαριζόμενον θέλει καταδείξει εἰς τοὺς ἀρχαιολογοῦντας τὴν ἀρχαιολογικὴν αὐτοῦ ἀξίαν, μαρτυροῦσαν τὸν πολιτισμὸν τῶν προγόνων ἡμῶν οὕτω ἐξηπλωμένον καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα».

— Ἐν τῷ «Νεολόγῳ» Κωνσταντινουπόλεως δημοσιεύονται πέντε ἐπιγράμματα ἡρωελεγεῖα, ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Λεάνδρου Ἀρβανιτάκη, καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ, τὰ μὲν δύο εἰς τὴν νεόδμητον Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸν ἀοίδιμον πατριάρχην Γρηγόριον τὸν ς'. Ἐκ τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὰ ἑπόμενα δύο·

Εἰς τὴν νεόδμητον Μ. τοῦ Γένους Σχολήν.

Εὖτε Ἰωακεὶμ τρίτος ἱρὸν ἐκόσμεε θῶκον
Ἑπταλόφοιο κλυτῆς ἀκαμάτως μογέων,
Κυδάλιμός τε Γεώργιος ὁ Ζαρίφης ἐπίκλησιν
ᾧ σὺν ἀδελφειῷ φράδμονι Νικόλεῳ,
Σὺν τοῖς δ' αὖ Στέφανος Ζαφειρόπουλος περικλειτὸς
καὶ Βατοπαιδινοὶ μουσόφιλοι πατέρες,
Ὑψερεφὲς τόδε δῶμα εὔπηκτον, παμφανόων τε
προφρονέως δείμανθ' ἁδροτάτῃ δαπάνῃ
Κούραις Μνημοσύνης, αἵ περ τὸ πάροιθ' ἀλάληντο,
ἐκ πενιχροῦ πενιχρὸν σταθμὸν ἀμειβόμεναι.
Εἴσιτε, μουσοπόλοι Βυζαντίου, εἴσιτε, κοῦροι,
καὶ πίμπλασθε ἅδην ψυχοτρόφου σοφίης.
Οὔνομα δὲ κτιτόρων μεγαθύμων ὑμνέετ' αἰέν,
εὐεργέων μεγάλων μήποτε ληθόμενοι.

Ἐπιτύμβιον
εἰς τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην
ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ ΤΟΝ ΣΤ'.

Ἕκτου Γρηγορίοιο, ἀοιδίμου ἀρχιεράρχου,
σεπτὸν κεύθει χθὼν ἔνθα ταφέντα νέκυν.
Ὃς κλυτὸν Ἑπταλόφοιο δὶς ἴθυνε θρόνον ἱρόν,
λαμπετόων ἀρεταῖς ἠΰτε ἠέλιος.
Τῷ ῥά μιν εὐσεβέες ζωόν τε γέραιρον ἅπαντες,
καὶ φθίμενον κλαῦσαν φίλτατον ὡς πατέρα.
Σῶμα μὲν οὖν ἔθεν αἶα καλύπτει, ἔργματα δ' αἰεὶ
ζώει ἐν εὐσεβέων καὶ φρεσὶ καὶ στόμασι.

ΒΙΒΛΙΑ

2408. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 26 Ἰουλίου 1881. Ἀριθ. 291 (239). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Ἡ ὕψωσις τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου ὑπὸ Ι. Α. Λύδδη. — Ὁ ἀπολυθεὶς κατάδικος —Τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δάνεια ἐν Κίνᾳ. — Ἡ αἵρεσις τῆς Oneida. — Ὁ ἀλέκτωρ τοῦ Σουλτάνου. — Φαλαινῶν ἄγρα.— Τὸ ποτάμι (Ποίησις) ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη. —Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Πρακτικαὶ γνώσεις.

2409. **Περὶ φωτοφώνου** ὑπὸ Ὄθωνος Α. Ῥουσοπούλου, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας ἐν φυσικαῖς ἐπιστήμαις. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως». 1881. 8ον, σελ. 15.

2410. **L'instruction publique chez les Grecs** depuis la prise de Constantinople par les Turcs jusqu'à nos jours. Avec statistique et quatre cartes figuratives pour l'année scolaire 1878-1879. Par G. Chassiotis, officier d'Académie, ancien directeur du Lycée grec de Péra, Commissaire de la Grèce à l'Exposition universelle de Paris en 1878. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, Rue Bonaparte. 1881. In 8°, p. XVI et 550. Prix 25 francs. [Ἡ ἐκπαίδευσις παρ' ἡμῖν δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς πρότυπον, ἀλλ' ὅμως οὐχ ἧττον εἶνε ἤδη ἀξία μελέτης καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας καὶ διὰ τοὺς ξένους. Οἱ μὲν ξένοι ἐνδιαφέρονται καθόλου περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσιν, οἱ δὲ Γάλλοι ἰδίως θὰ ἀναγνώσωσιν εὐχαρίστως τὴν **συγγραφὴν ταύτην**, συμπληρώσασαν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν **σειρὰν τῶν** βιβλίων τοῦ Hippeau περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν **τοῖς διαφόροις** κράτεσι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Δι' ἡμᾶς **δὲ** τοὺς Ἕλληνας τὸ βιβλίον εἶνε διδακτικὸν **ἀπὸ πολλὰς ἐπόψεις.** Καὶ πρῶτον μὲν ἀξία λόγου εἶνε ἡ ἐν αὐτῷ **τεθησαυρισμένη**, πολλάκις δυσπόριστος, ἱστορικὴ ὕλη, δι' ἧς **δυνάμεθα** νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ σχολείου **ἀπὸ τῶν** χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. **Χρησιμώτατον** δὲ εἶνε ὑπὸ στατιστικὴν ἔποψιν, ἀναγράφον **ἐν πίναξι** καὶ δι' ἀριθμῶν τὴν ἐπαισθητὴν πρόοδον τῆς **παιδείας παρ'** ἡμῖν. Ἀλλὰ τὸ βιβλίον ἔχει καὶ τὴν **παιδαγωγικὴν αὐτοῦ** σημασίαν, ἐπειδὴ στηρίζεται εἰς ἐκτενεῖς **μελέτας τῶν διαφόρων** συστημάτων καὶ κλάδων τῆς παιδείας **παρὰ τοῖς** πεπολιτισμένοις ἔθνεσι καὶ παραβάλλονται **οἱ ἄριστοι τῶν** παρὰ τοῖς ἀλλογενέσι καρπῶν τῆς παιδείας πρὸς **τὰ παρ'** ἡμῖν, ἐκ δὲ τῆς συγκρίσεως ταύτης παντοδαπή τις **ἐξάγεται** διδασκαλία ἢ χρήσιμός τις προκύπτει εὐχή, **συντελεστικὴ** εἰς πρόοδον ἢ συνετισμὸν καὶ διόρθωσιν **τῶν** παρ' **ἡμῖν κακῶς** ἐχόντων. Ἐκ τῆς ἀκριβοῦς δὲ καταστατικῆς καὶ **τῶν ἀξιώσεων** τῆς νεωτέρας παιδαγωγικῆς προῆλθον οἱ **χρωματολιθογραφικοὶ** πίνακες οἱ παραστατικοὶ τῆς σχολικῆς **φοιτήσεως** ἐν ἔτει 1880, οἱ κοσμοῦντες τὸ βιβλίον.

Ἡ εἰκών, ἣν παρέχει ἡμῖν ἡ ἀνάγνωσις **τῆς συγγραφῆς** ταύτης εἶνε, ὡς εἰκός, ποικίλη καὶ περίεργος. **Ἐνίοτε δὲ** συγκινητική. Πολλὰ διδάσκει ἡ σύγκρισις τῆς **παιδείας τῶν** καθ' ἡμᾶς χρόνων πρὸς τὴν πρὸ τοῦ ἱεροῦ **ἀγῶνος**, ἥτις ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐξετίθετο καὶ διὰ μακροτέρων **ἀκόμη** ὑπὸ τοῦ κ. Χασιώτου. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ ἀφελὴς καὶ ἁπλῆ ἀφήγησις τῶν σχολικῶν μεθόδων πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ἀπαρίθμησις τῶν σχολείων καὶ ἡ ὡς ἐν εἰκόνι ἐπίδειξις τῶν λογίων ἐκείνων τῶν χρόνων ἐνίοτε μᾶς συνεκίνησε. Μεταξὺ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ δευτέρου τοῦ πραγματευομένου τὰ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους ὑπάρχει καὶ ἐξωτερικῶς διαφορά τις ὡς ὑπάρχει καὶ ἐσωτερικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πραγμάτων. Ἐκεῖ μὲν θὰ ἴδητε ὀνόματα καὶ τὴν ὕπαρξιν κέντρων. Ἐκεῖ εὕρηνται λόγιοι κεκτημένοι πανελλήνιον φήμην, γυμνάσια πρὸς ἃ συρρέουσι πάντες οἱ ἐφιέμενοι παιδείας, τυπογραφεῖα ἀποτελοῦντα οἱονεὶ πηγὰς διαυγεῖς, πρὸς ἃς τρέχει ἵνα ποτισθῇ τὸ διψῶν ἔθνος. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀγῶνος ἀριθμοί, ὁσημέραι ἐξογκούμενοι, σχολεῖα καθ' ἡμέραν διαδιδόμενα, διδάκτορες τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν καθ' ἑκατοστύας, καθηγηταὶ τοῦ πανεπιστημίου κατὰ σωρούς, τυπογραφεῖα κατὰ πᾶσαν ἀγυιάν. Ἀλλὰ πολλάκις αἰσθάνεται ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀνάγκην νὰ μὴ ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ ἐγγὺς τοὺς ἀριθμούς, νάρκεσθῇ δὲ εἰς τὸ ποσὸν μὴ μεριμνῶν περὶ τοῦ ποιοῦ. Οὐδαμῶς φιλαρεσκοῦμεν εἰς τὴν ἀπαισιοδοξίαν· θέλομεν ἁπλῶς νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι πᾶν τὸ λάμπον δὲν εἶνε χρυσός. Θέλομεν δὲ νὰ δώσωμεν τοῦ λόγου τυχόντος ἐδῶ καὶ τόπον εἰς τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν τεινόντων πάντα τὰ ἐπὶ τῆς δουλείας νὰ μικρύνωσι καὶ μειῶσι, κρημνίζοντες τὴν ὑπόληψιν τῶν τότε μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους, ἰδίως ἐν τοῖς γράμμασιν, ἐνῷ μᾶλλον τὸ ἐναντίον πρέπει νὰ γίνηται· ἀφ' οὗ ὑπάρχουσί τινες τῶν μετὰ ταῦτα φημισθέντων λογίων, τεθνεώτων ἢ καὶ ζώντων, οἵτινες ἥρπασαν ἓν ὄνομα παρὰ τοῦ ἔθνους, ῥίψαντες κόνιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, οὗ ἐκεῖνο ἔτριβεν ἀκόμη θαμβωθὲν ἐπὶ τῷ ἀκτινοβόλῳ θεάματι τῆς νέας ἐλευθερίας.

Ὁ κ. Χασιώτης ἀπ' ἐναντίας ὀρθῶς ποιῶν τιμᾷ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους καὶ δὲν τυφλώττει πρὸ τῆς σημερινῆς φαινομένης αἴγλης. Ἐκεῖνα μὲν ἁπλῶς ἱστορῶν, ταῦτα δὲ ἀναγράφων τε καὶ ἐπικρίνων δὲν ἀδικεῖ. Ἀναγνωρίζει τοὺς ἀγῶνας τῶν κυβερνήσεων, τῶν συλλόγων, τῶν ἰδιωτῶν πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας, ἀλλὰ δὲν ἐπιδοκιμάζει πάντα, πολλὰ ἐπικρίνων καὶ καταδικάζων. Ἡ κρίσις αὐτοῦ συνοψίζεται ἐν ταῖς ἑξῆς ἰδίαις αὐτοῦ λέξεσιν· «Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ παιδεία εὑρίσκεται ἔτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς καὶ ὅτι λείπει ἔτι ἀπ' αὐτῆς ἡ πεῖρα ἐν πολλοῖς· ἡ Ἑλλὰς μέχρι τοῦδε πολλῷ μᾶλλον ἐμιμήθη ἢ ἔπλασεν ἐξ ἑαυτῆς». Ὁ συγγραφεὺς πολλάκις προτείνει τὰ μέσα τῆς διορθώσεως, συγκρίνων τὰ παρὰ τοῖς εὐρωπαϊκοῖς ἔθνεσιν εὐδοκιμήσαντα καὶ ἀποπειρώμενος νὰ συγκεράσῃ ταῦτα πρὸς τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ἐν ἡμῖν τοπικὰς ἀνάγκας. Ἄρα ἡ βίβλος αὐτοῦ ἔχει πολλαχῶς καὶ πρακτικὴν χρησιμότητα, εὐχόμεθα δὲ νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἐπὶ τῆς παιδείας τεταγμένων. Σ. Π. Λ.]

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

28 Ἰουλίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 28 Ἰουλίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0 } πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ	59,799	} 80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 294
25 » » 9 0/0	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.30	225.—	280	,, 304
26 » »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	32.60	405.—	500	φρ. 480
4 » » } πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 288
6 » δραχ. (μεν 3μ)	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 115
10 » φράγ.	42,000	39,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 214
60 » »	120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ / 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. / 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 437
120 » » χρυσ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,028
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	,, 268
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	140
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ»	3,000,000	800,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα»	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών»	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 12,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	140
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	281

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,70. — Ἐμπ. 3μην. 28.40.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.— Ἐμπ. 3μ. δρ. 113 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 184 1/2.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν - Λονδ. 3μ. (22 Ἰουνίου) Ἐμ. 28.50-28.90.
Κερκ. - Λονδ. 3μην. (26 Ἰουλίου) 28.60-28.85.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (22 Ἰουλίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	55 1/2
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0/0.	,,	258
,, ,, ,, 9 0/0.	,,	268
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου	,,	144 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 1/2 - 109 3/4
Παρισίων 3 ,,	φρ	23 20 - 23.30
Λίρα Ἀγγλική	γρ.	109 27/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (19 Μαΐου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 29 Ἰουλίου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.35
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.35
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (29 Ἰουλίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.20 1/2 - 25.25 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3 - 4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135 - 140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0/0. Βιέννης 4 0/0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0/0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0/0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0/0. Ῥώμης 4 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Ε. Ζ. Μυτιλήνην. Κιβώτιον περιέχον πάντα τὰ παραγγελθέντα παρεδώσαμεν τῷ κ. Ε. Β. προσελθόντι εἰς τὸ γραφεῖον ἡμῶν καὶ ζητήσαντι αὐτὰ ἐξ ὀνόματός σας. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας καὶ λογαριασμόν.—κ. Δημ. Ἀθήναις. Τὸ λόγιον τοῦτο («Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει») φαίνεται ὅτι ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Καποδιστρίου. Ἐλέγετο πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ τρόπου τοῦ πολιτεύεσθαι τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις τὰ εἰς τὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν τοῦ 1829 ὑποβαλλόμενα πρὸς ψήφισιν νομοσχέδια ἐφρόντιζε νὰ παρασκευάζῃ προηγουμένως ἐν τῷ γραφείῳ του. Τοῦτο μὴ ἀνεχόμενοι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τῶν πληρεξουσίων ἐπενόησαν πρὸς χλεύην τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος λόγιον.—κ. Ι. Ε. Ι. Ῥουχτσούκιον. Τὸ φύλλον διευθύνομεν ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος αὐτόσε.—κ. Ι. Α. Ζ*** Ἀθήνας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὸ ἓν τῶν ἀποστελλομένων θέλομεν δημοσιεύσει ἐν προσεχεῖ φύλλῳ, ὡς καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελεν ἀποσταλῇ σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς «Ἑστίας» καὶ καλῶς γεγραμμένον.—Ἑνὶ ἀναγνώστῃ. Φίλος ἐπιστήμων, εἰς οὗ προσετρέξαμεν τὰ φῶτα ὅπως εὐχαριστήσωμεν τὴν περιέργειάν σας, μᾶς ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς· «Τὸ ὑψηλότερον ἀπὸ τῆς θαλάσσης σημεῖον ἐν Ἀθήναις εἶνε τὸ καφενεῖον τῆς Δεξαμενῆς, κείμενον εἰς ὕψος 136 μέτρων, χαμηλότερον δὲ τὸ τῆς Κολοκυνθοῦς 41,40. Ἰδοὺ καὶ ἄλλοι ἀριθμοὶ ὕψους θέσεων Ἀθηναϊκῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· Πλατεῖα Ὁμονοίας μέτρα 81,20· πλατεῖα Συντάγματος 84,30· στύλοι Ὀλυμπιείου 80,80· Θησεῖον 68,80· Πατήσια 91,00· Ἀμπελόκηποι 132,00.—κ. Α. Κ. Ν. Κεφαλληνίαν. Οὐδεμίαν προηγουμένην ἐπιστολήν σας ἐλάβομεν, ἑπομένως καὶ ἀγνοοῦμεν ἐντελῶς ὁποῖα ἦσαν τὰ ζητούμενα.—κ. Λ. Ι. Σάμον. Διότι δὲν ἀπεστάλη τὸ ἀντίτιμον.—Φοιβολήπτῳ. Λουκουμοζαχαρομοιοκατάληκτοι! — κ. Β. Ν. Σύρον. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔγραψαν πολλοί, ὧν εἶνε καὶ ὁ Dubois, ὁ ὁποῖος ἐξέδωκεν «Histoire secrète des femmes galantes de l'antiquité» τῷ 1726-1732 εἰς ἓξ τόμους. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὁ κληρικὸς Yat ἐποίησε τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα·

Ce livre est histoire secrète ;
Si secrète, que pour lecteur
Elle n'eut que son imprimeur
Et Monsieur Dubois qui l'a faite.

κ. Ν. Κ. Ι Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν. Οἱ τόμοι ἀποστέλλονται διὰ τοῦ προσεχοῦς αὐστριακοῦ. — κ. Γ. Ι. Σ. Βῶλον. Τότε ἀνάγκη νὰ περιμένατε μέχρις οὗ σὺν Θεῷ ἡ κυανόλευκος ἀναστηλωθῇ ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεώς σας, ὅτε θὰ δυνηθῆτε νὰ ἔχετε τὴν «Ἑστίαν» ἀντὶ τιμήματος ἐσωτερικῆς συνδρομῆς. — κ. Γ. Λ. Πειραιᾶ. Ἀκατάλληλον.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[28 Ἰουλίου (Πέμπτη) 1881]

Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ἐψάλη ἐν τῷ ναῷ τῆς ἐν Δεκελείᾳ βασιλικῆς ἐπαύλεως δοξολογία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Υ. τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου, γεννηθέντος τῇ 21 Ἰουλίου 1868. — Ἐδημοσιεύθη Β. διάταγμα τῆς 3 Ἰουλίου περὶ διεξαγωγῆς τῆς ἐνεργηθησομένης ἐν ἑκάστῳ τῶν τμημάτων τῶν παραχωρηθεισῶν τῇ Ἑλλάδι χωρῶν ἀπογραφῆς. — Ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπὶ τῆς καταλήψεως στρατοῦ ὑποστράτηγος κ. Σκαρλάτος Σοῦτσος ἀναχωρεῖ σήμερον εἰς Στυλίδα, ἔνθα θὰ ἀναμείνῃ τὰ μέλη τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς, ἅτινα θ' ἀποφασίσωσι τὴν προσεχῆ κατάληψιν καὶ τῶν λοιπῶν τμημάτων. — Τὴν πρωΐαν τῆς χθὲς ἀνεχώρησαν εἰς Λαμίαν ἡ πρώτη καὶ τρίτη ἴλη τῆς ἐνταῦθα πρώτης ἱππαρχίας ὑπὸ τὸν ὑποδιοικητὴν Μελέαγρον Ἀθανασίου, σήμερον δὲ ἀνεχώρησαν ἡ τετάρτη καὶ πέμπτη ἴλη ὑπὸ τὸν διοικητὴν τῆς ἱππαρχίας Περικλῆν Μαυρομιχάλην. — Τὰ τάγματα τοῦ πεζικοῦ 11ον καὶ 25ον τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν διοικητὴν Γ. Μαυρομιχάλην, τὸ δ' ἕτερον ὑπὸ τὸν διοικητὴν Σαράτσογλον διετάχθησαν νὰ μετασταθμίσωσιν ἐξ Ἄρτης εἰς Λαμίαν. — Διὰ τοῦ ἀπὸ 16 ἱσταμένου Β. διατάγματος ἐγένοντο ἐν τῷ στρατῷ διάφοροι προβιβασμοὶ κατ' ἐκλογὴν καὶ κατ' ἀρχαιότητα, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τοὺς τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν. Ὑποστράτηγος ὁ συνταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ Α. Ν. Βόσσαρης. Συνταγματάρχαι, ἐν τῷ σώματι τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν, οἱ ἀντισυνταγματάρχαι Ι. Ζυμβρακάκης, Βλάσιος Βαλτινὸς καὶ Σ. Πετιμεζᾶς, ἐν τῷ σώματι τοῦ πυροβολικοῦ ὁ Η. Ἀργυρόπουλος, Ἡρ. Πετιμεζᾶς καὶ Γ. Κακαναράκης, ἐν τῷ σώματι τοῦ πεζικοῦ οἱ Γ. Λάππας, Β. Μπὸν, Α. Μακρῆς, Κ. Δημητρακόπουλος, Α. Μαυρομιχάλης, Δ. Καμπάνης καὶ Σ. Καραϊσκάκης. Πρὸς δὲ 45 ταγματάρχαι διαφόρων σωμάτων ἐγένοντο ἀντισυνταγματάρχαι καὶ 8 λοχαγοὶ ἐπροβιβάσθησαν εἰς ταγματάρχας. — Τὸ ἐν Ἄρτῃ φρουραρχεῖον διετάχθη, ὅπως, ἐὰν οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ὀθωμανοὶ ἀπευθύνωσιν αἴτησιν ἵνα κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὸ κράτος των ἔθιμον ῥίπτωνται καθ' ἑκάστην, ἐνόσῳ διαρκεῖ τὸ Ῥαμαζάνιόν των, δύο βολαὶ κανονίου, ἐκτελεσθῇ ἡ αἴτησίς των. — — Κατὰ τὴν γενομένην συμπληρωτικὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν ἐν Ζακύνθῳ ἐξελέχθη βουλευτὴς ὁ κ. Στραβοπόδης. — Λέγεται ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἄρτης ἐκπαιδευτήρια τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους, ἐπὶ τούτῳ δὲ θέλει ζητήσει τὰς δεούσας πληροφορίας παρὰ τοῦ Βασ. ἐπιτρόπου κ. Λουριώτου. — Ἐδημοσιεύθη τὸ βούλευμα τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν παραπεποιημένων γραμματοσήμων. Τὸ διατακτικὸν τοῦ βουλεύματος τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς: «Παραπέμπει εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ κατὰ τὴν περιφέρειαν τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν συσταθησομένου κακουργοδικείου τοὺς 1) Θρασύβουλον Βελέντσαν, γεννηθέντα ἐν Ἀταλάντῃ, ἐτῶν 52, πρῴην ταμίαν, 2) Ἀχιλλέα Βελέντσαν, γεννηθέντα ἐν Ἀταλάντῃ, ἐτῶν 50, ἀντιμοίραρχον, 3) Ἠλίαν Καϊμάκην, γεννηθέντα ἐν Ἀμφίσσῃ, ἐτῶν 49, πρῴην ταμίαν, καὶ 4) Ἰωάννην Α. Βελέντσαν, γεννηθέντα εἰς Πύλον, ἐτῶν 27, κτηματίαν, ἵνα δικασθῶσι κατὰ τὸν νόμον, ὡς ὑπαίτιοι, ὅτι ὑπὸ κοινοῦ συμφέροντος κινούμενοι κατεσκεύασαν ἐν Ἀθήναις ἀθεμίτως γραμματόσημα κυανῆς σφραγῖδος τῶν 20 λεπτῶν καὶ ἔθεσαν τοιαῦτα εἰς κυκλοφορίαν ἐν Χαλκίδι, Ἀθήναις, Ἁγίᾳ Ἄννῃ καὶ Σύρῳ». — Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Μεσολογγίου, κατὰ πρότασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου κ. Δ. Παλαμᾶ, παρεδέξατο καὶ ἀπεφάνθη παμψηφεί: α') νὰ εὑρεθῇ ὁ τόπος, ὅπου ἐτάφη ὁ ἀείμνηστος Κυριακούλης Μαυρομιχάλης, ὁ ἐνδόξως κατὰ τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα πεσὼν ἐκεῖ, καὶ β') νὰ τεθῇ ἐπ' αὐτοῦ πλάξ, φέρουσα ἐγκεχαραγμένον κατάλληλον ἐπιτύμβιον ἐπίγραμμα. — Τὸ παρελθὸν Σάββατον κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ αὐστριακοῦ Λόϋδ S. Giusto, κομίζον 2,300 κιβώτια πολεμεφοδίων πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ. — Διὰ τοῦ αὐστριακοῦ ἀφίκοντο ἐνταῦθα χθὲς τρεῖς μηχανικοί, ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀναλαβόντος τὴν διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου στρατηγοῦ Τύρ, πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἀπαιτουμένων ἐργασιῶν εἰς ἐξέτασιν τῆς γεωλογικῆς καταστάσεως τοῦ ἐκεῖ ἐδάφους. — Ἤρξατο ὁ τρυγητὸς ἐν ταῖς σταφιδοφόροις ἐπαρχίαις· ἡ ἐσοδεία τῆς σταφίδος προμηνύεται ἐφέτος ἄφθονος καὶ ἀρίστη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1478.

Αἴνιγμα Ἰακ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Εἶμαι ἐπίτροπος τοῦ ἡλίου
Ἐπὶ τῆς σφαίρας τῆς ὑδρογείου.
Εἶμαι μονάρχης ἐνθρονισμένος
Μὲ λαμπρὸν στέμμα στεφανωμένος.
Γνωρίζω πλῆθος τῶν μυστικῶν σου,
Εἶμ' ὁ πιστότατος τῶν πιστῶν σου,
Σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς σου
Εἶμαι ὁ φίλτατος τῆς ψυχῆς σου.
Καὶ μ' ὅλα ταῦτα μὲ καταθλίβεις
Μ' ἀγνωμοσύνην μὲ ἀνταμείβεις.
Μ' ὅλον τὸν θρόνον καὶ τὴν στολήν μου,
Πολλάκις τέμνεις τὴν κεφαλήν μου.
Καθ' ὅσον τέμνεις γεννᾶται ἄλλη,
Ἡ χείρ σου δ' αὖθις τὴν καταβάλλει.
Τί φλόγα τρέφω εἰς τὴν καρδίαν
Διὰ τοσαύτην ἀχαριστίαν!
Διὸ καὶ τήκομαι καὶ χαυνοῦμαι
Καὶ κατ' ὀλίγον ἀπονεκροῦμαι.
Τὸ στέμμα πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν μου,
Καὶ τότ' εὑρίσκω τὸν θάνατόν μου.

1479.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

Π Η Γ Η
Η . . .
Γ . . .
Η . . .

1480.

Sans cesse, cher lecteur, on me met en avance,
Et toujours cependant je me trouve en retard.
Dans l'univers entier je ne suis nulle part;
Il est certain pourtant que je demeure en France.
Grand ami de la paix, je déteste la guerre,
Et toujours de plein gre je suis dans les combats.
Et quoique je ne sois ni sur mer ni sur terre,
Tu peux me rencontrer, lecteur, à chaque pas.

ΛΥΣΕΙΣ

1467.

Ὁ λύχνος.

1468.

Ψαλίς.

1469.

Ἦχος.

1470.

Ὑποδήματα.

1471.

7 καὶ 11.

1472.

Ἀνεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα.

1473.

Κ
Π Α Σ
Π Α Λ Α Ι
Κ Α Λ Α Μ Ο Σ
Σ Α Μ Ο Σ
Ι Ο Σ
Σ

1474.

Πεισίστρατος.

1475.

Σκότος.

1476.

Char-pie.

1477.

Rose-Rosée.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 240. — 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Κατά τινα ἀνακοίνωσιν, ἣν ἐποίησεν ὁ κ. Léon Heuzey, ἐπιμελητὴς τοῦ τμήματος τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Λούβρου, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδήμειαν τῶν ἐπιγραφῶν, σπουδαιότατοι ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ἐγένοντο ἐν Χαλδαίᾳ ὑπὸ τοῦ ἐν Βασσόρᾳ ὑποπροξένου τῆς Γαλλίας de Sarzec. Διὰ τῶν ἀνακαλύψεων τούτων θέλει διαφωτισθῇ μεγάλως ἡ ἀρχαιοτάτη χαλδαϊκὴ ἱστορία, καὶ ἐπιλυθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχῆς, τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἀναπτύξεως τῆς χαλδαϊκῆς τέχνης.

Τὰ εἰς φῶς ἀχθέντα ἀντικείμενα εἶνε πολυάριθμα καὶ πολυτιμότατα οὐ μόνον ὑπὸ τεχνικήν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ φιλολογικὴν ἔποψιν. Ἐνέργειαι κατεβλήθησαν ὅπως τὰ κειμήλια ταῦτα γείνωσι κτῆμα τῶν γαλλικῶν μουσείων.

— Τοὺς ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ Γερμανοὺς ἐπασχολεῖ σπουδαίως τὸ ζήτημα τῆς ἱδρύσεως γερμανικοῦ πανεπιστημίου ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Τῆς ἰδέας γενομένης δεκτῆς ἤδη, πρόκειται νῦν νὰ συναχθῶσι τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα χρήματα, ἅτινα ὑπολογίζονται εἰς δύο ἑκατομμύρια δολλαρίων. Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὑπάρχουσιν, ὡς γνωστόν, περὶ τὰ δέκα ἑκατομμύρια Γερμανῶν, κατοικούντων τὸ πλεῖστον εἰς συμπαγεῖς ὁμάδας ἐν τῷ κέντρῳ καὶ ταῖς ἀνατολικαῖς πολιτείαις τῆς Ὁμοσπονδίας, ὁμιλούντων τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν καὶ ἐχόντων τὰς ἐφημερίδας των. Σκοπὸς δὲ τοῦ μελετωμένου πανεπιστημίου εἶνε νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὰ τέκνα των ἀνατροφὴν ἐθνικήν, ἤτοι γερμανικήν.

— Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Βασιλείας ἐδωρήσατο ἐσχάτως περὶ τὰ δεκαπέντε φύλλα, τὰ ὁποῖα ἀνῆκον εἰς παρισινόν τι χειρόγραφον, περιέχον τὸ χρονικὸν Γεωργίου Κεδρηνοῦ, τοῦ βυζαντινοῦ χρονογράφου. Τὰ φύλλα ταῦτα εἶχον ἀποσπασθῇ τοῦ χειρογράφου πρὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, ἤτοι πρὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν τὸ χειρόγραφον εἰσήχθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου Α'.

— Νέα χρησιμοποίησις τοῦ τηλεφώνου καὶ τοῦ μικροφώνου ἐγένετο ἐν Τυρόλῳ εἰς διάγνωσιν τῶν λανθανόντων ἐν τῷ ἐδάφει πηγαίων ὑδάτων. Ὁ κόμης Ἔνζενβεργ, ἔχων κτῆμα ἐστερημένον ὑδάτων, καίτοι ὁ γεωλογικὸς τῶν λόφων σχηματισμὸς καὶ τὰ δάση καθίστων πιθανὴν τὴν ὕπαρξιν ὑποχθονίων πηγῶν, ἀνεζήτησεν αὐτάς, χώσας ἐν ταῖς ὑπωρείαις τῶν λόφων σειρὰν μικροφώνων, συνδεδεμένων πρὸς ἄλληλα δι' ἀπομονωμένου τηλεφώνου καὶ μικρᾶς ἠλεκτρικῆς συστοιχίας. Τὴν νύκτα, ὅτε ὁ θόρυβος καὶ οἱ δονισμοὶ τῆς ἀτμοσφαίρας ἦσαν, ὡς εἰκός, ἠλαττωμένοι, ἠδυνήθη διὰ τοῦ τηλεφώνου ν' ἀκούσῃ σταλάξεις ὕδατος, καὶ οὕτω ν' ἀνεύρῃ ἱκανὰς φλέβας, ἃς ἐξέχωσε καὶ συνήνωσεν ἀποτελέσας ῥοὴν ὕδατος ἱκανῶς σπουδαίαν.

— Ἐν Ῥώμῃ ἐσχάτως δύο νεάνιδες, ἡ Καρολίνα Μαγιοστρέλλη ἐκ Μαντούας καὶ ἡ Εὐαγγελίνη Βοττέρο ἐξ Ἀκουΐνο, αἵτινες προηγουμένως εἶχον ὑποστῆ εὐδοκίμους ἐξετάσεις ἐν τῇ ἑλληνικῇ, τῇ λατινικῇ καὶ τῇ ἰταλικῇ φιλολογίᾳ, ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἐκ τῆς ἐπιτυχίας δὲ τῶν ἐξετάσεών των ἔτυχον καὶ τοῦ δικαιώματος νὰ δημοσιεύσωσι τὰς θέσεις αὐτῶν. Αἱ νεάνιδες αὗται εἶνε αἱ πρῶται λαβοῦσαι πτυχίον ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τοῦ ἐν Ῥώμῃ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ Ἰννοκεντίου Δ' κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα. Τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν παρουσίαν των ἐν τῷ πανεπιστημίῳ δὲν εἶδον οἱ διευθύνοντες μετ' εὐχαριστήσεως, ἀλλ' αἱ ἐπιτυχεῖς αὐτῶν σπουδαὶ κατέκτησαν τὴν ὑπόληψιν τῶν καθηγητῶν, ἡ δὲ διαγωγή των ἐν μέσῳ τῶν φοιτητῶν ὑπῆρξε τόσῳ σεμνή, ὥστε ἐπέβαλε τὸν σεβασμόν.

— Ἐν Βορδὼ τῆς Γαλλίας θέλει συγκροτηθῇ τὸν προσεχῆ Αὔγουστον, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Γάλλου ὑπουργοῦ, συνέδριον, οὗ τινος σκοπὸς εἶνε ἡ ἐξεύρεσις νέων μέσων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν κωφαλάλων. Τρία συνέδρια πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἔχουσι συγκροτηθῇ μέχρι τοῦδε. Τὸ πρῶτον, διεθνές, ἐν Παρισίοις διαρκούσης τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως τοῦ 1878· τὸ δεύτερον ἐν Λυὼν τῷ 1879, τρίτον δέ, διεθνὲς ὡσαύτως, ἐν Μιλάνῳ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰς ὃ παρέστησαν ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς διάσημοι καθηγηταὶ καὶ ἄλλοι φιλάνθρωποι ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τῆς τύχης τῶν κωφαλάλων.

— Αἱ ἐν Βερολίνῳ ἐφημερίδες, γράφει ἡ «Κλειώ», διηγοῦνται πολλὰ καὶ θαυμάσια περὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς συλλογῆς τοῦ αὐτόθι πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσσίας κ. Σαβούρωφ. Πήλινα ἀγαλμάτια ἐκ Τανάγρας ἄπειρα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα μετὰ θαυμαστῶν ζωγραφημάτων, ἀνάγλυφα πάμπολλα ἐξαισίου καλλονῆς καὶ ἄλλα παντοῖα λείψανα τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συναπαρτίζουσι τὸ «ἀνεκτίμητον μουσεῖον» τοῦ κ. Σαβούρωφ. Τῇ βοηθείᾳ τῶν καθηγητῶν Φουρτβάγγλερ καὶ Κόνζε, ὁ κ. Σαβούρωφ ἀσχολεῖται περὶ τὴν κατάταξιν καὶ τὴν ἐπὶ μέρους ἀκρίβωσιν τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν ἀρχαιολογικῶν τούτων κειμηλίων, ἅτινα ἐθησαύρισεν ὁ ῥῶσσος διπλωμάτης κατὰ τὴν διατριβήν του ἐν Ἀθήναις.

— Ἐτελεύτησεν ἐν Λειψίᾳ ὁ κλεινὸς καθηγητὴς Βροῦνς, διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου καὶ ἀστρονόμος ἐκ τῶν κρατίστων, διότι ἀνεκάλυψε ἓξ κομήτας, συνέγραψε δὲ καὶ σπουδαιότατα ἀστρονομικὰ πονήματα. Ἐτελεύτησεν ἐσχάτως καὶ ὁ διαπρεπὴς φιλόλογος Θεόδωρος Bergk, ὁ γνωστὸς ἐκδότης τῶν ἑλλήνων λυρικῶν καὶ συγγραφεὺς τῆς «ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων», ἧς ἐξεδόθη μέχρι τοῦδε μόνον ὁ πρῶτος τόμος, ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων μέχρι τοῦ Ἡσιόδου.

— Τὸ ζήτημα περὶ ἱδρύσεως ὀρθοδόξου ῥωσσικῆς ἐκκλησίας παρὰ τοῖς Ἀγγλικανοῖς ἐπέσυρεν ἐσχάτως πλέον ἢ ἄλλοτε τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου τῆς Ῥωσσίας. Πολλοὶ Ἀγγλικανοὶ φαίνονται διατεθειμένοι, ὡς βεβαιοῦται, νὰ ἐγκολπωθῶσι τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ τηρήσωσι τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς λατρείας, πρὸς οὓς εἶνε ἔκπαλαι συνειθισμένοι. Δύο καθηγηταὶ ἀπῆλθον ἐσχάτως ἐξ Ὀξωνίας εἰς Πετρούπολιν ἵνα πραγματευθῶσι τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ εἶχεν ἐξετασθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ 1860, τῇ συμπράξει τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν. Ἔκτοτε ὅμως παρημελήθη. Ἡ ἐν Πετρουπόλει ἐφημερὶς «Novosti» λέγει, ὅτι εἶνε ὅλως περιττὸν νῦν νὰ αἰτηθῇ ἡ γνώμη τῶν τεσσάρων ἐν τῇ Ἀνατολῇ Πατριαρχῶν. Οἱ Ἀγγλικανοὶ (προστίθησι) ἀπετάθησαν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἐκκλησίαν τῆς Ῥωσσίας, αὕτη δέ, οὖσα καθ' ὅλα ἀνεξάρτητος, δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα, ἄνευ τῆς συναποφάνσεως τῶν Πατριαρχῶν.

— Ἐν Λονδίνῳ ἐτελέσθη πανηγυρικώτατα τῇ 22/3 Αὐγούστου ἡ ἔναρξις τοῦ διεθνοῦς συνεδρίου τῶν ἰατρῶν, παρόντος τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας, τοῦ διαδόχου τοῦ γερμανικοῦ θρόνου καὶ ἄλλων ὑψηλῶν προσώπων. Οἱ κράτιστοι τῶν καθ' ἡμᾶς ἰατρῶν περὶ τοὺς 3000, ἐν οἷς ὁ Paget, ὁ Charcot, ὁ Virchow, ὁ Pasteur, συνῆλθον εἰς τὴν πανήγυριν, ἧς τὴν ἔναρξιν ἐκήρυξεν ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλίας δι' ἀξιολόγου προσλαλιᾶς. Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἐλπίζει εἰκότως πολλὰ ἐκ τῆς ἐπιφανοῦς ταύτης ὁμηγύρεως.

— Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἐπέστειλε πρὸς τὸν κ. Σχλίμαν αὐτόγραφον γράμμα, λίαν εὐφήμως ἐξαῖρον τὰς ἀρχαιολογικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἀπένειμε δὲ αὐτῷ καὶ τὸ παράσημον τοῦ Στέμματος δευτέρας τάξεως.

***

Ὁ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος μεριμνῶν περὶ τῆς ὠφελείας, ἥτις θέλει ἐπέλθει διὰ τῆς διαδόσεως εἰκόνων ἐπιτηδείων ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας, συνέστησεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κκ. Κ. Παπαρρηγοπούλου, Ι. Πανταζίδου, Π. Λάμπρου, Μ. Μελᾶ καὶ Σπ. Λάμπρου, ὅπως μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ προβῇ εἰς τὴν κατάρτισιν ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ἐκτύπωσιν συλλογῆς τοιούτων εἰκόνων εἰδικῶς χρησίμων πρὸς τὸν ὑπ' ὄψιν σκοπόν. Τὸ ἔργον τοῦ πρώτου τῶν παρ' ἡμῖν συλλόγων ἐπισπᾶται καὶ δικαίως τὸν γενικὸν ἔπαινον.

— Ἡ γενικὴ διοίκησις τῆς Κρήτης ἐδημοσίευσε τὸ πρόγραμμα διαγωνισμοῦ περὶ «Ἱστορίας τῆς Κρήτης». Ὁ διαγωνισμὸς οὗτος γίνεται ἀποφάσει τῆς γενικῆς τῆς Κρήτης συνελεύσεως, ἥτις ὥρισε πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ συντάξοντος τὴν ἀρίστην τῆς νήσου ἱστορίαν γρόσια 40,000, εἰς ἃ προσέθηκεν

ἐξ ἰδίων ὁ γενικὸς διοικητὴς Φωτιάδης πασσᾶς ἑτέρας 10 χιλιάδας γροσίων. Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ διαγωνισμοῦ ἡ ἱστορία τῆς Κρήτης διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον δέον νὰ περιλαμβάνῃ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἁλώσεως αὐτῆς, ἤτοι τῆς ιγ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἑνετικῆς κυριαρχίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Δι' ἑκάστην ἐποχὴν θέλει τελεσθῆ χωριστὸς ἀγών, καὶ ὁ μὲν ἀριστεύσας ἐν τῷ πρώτῳ μέρει θέλει λάβει γρόσια 20 χιλιάδας, ὁ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ γρ. 30,000. Οἱ ἀγωνισθησόμενοι δέον νὰ ἐξεύρωσι τὰς πηγὰς τῆς ἱστορίας τῆς Κρήτης καὶ νὰ ἔχωσιν ἀσφαλεῖς εἰδήσεις. Τὰ ἐπὶ τοῦ α' μέρους ἔργα εἶνε δεκτὰ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Γενικῆς διοικήσεως μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1883, τὰ δὲ τοῦ δευτέρου μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1885. Τὰ χειρόγραφα θὰ ἀποστέλλωνται, ὅπως συνήθως εἰς τοὺς διαγωνισμούς, καὶ δέον νὰ ὦσιν εὐανάγνωστα.

—Ἐν τῷ διεθνεῖ γεωργικῷ συνεδρίῳ, ὅπερ προσεχῶς συνέρχεται ἐν Μιλάνῳ τῆς Ἰταλίας, θέλει ἀντιπροσωπεύσει τὴν Ἑλλάδα ὁ κ. Ἰωάννης Ἀποστολόπουλος, πρώην διευθυντὴς τῆς ἐν Τύρινθι γεωργικῆς σχολῆς.

—Ἐξεδόθη ἄρτι τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Ι' τόμου τοῦ «Ἀθηναίου». Περιεχόμενα αὐτοῦ: Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ Γεωργίου Ν. Χατζιδάκη.—Διορθώσεις εἰς τὰ Ὁμήρου σχόλια ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου.—Ἔλεγχος παραδιορθώματος ὑπὸ Σπυρίδ. Βάση.—Καθορισμὸς Ἀττικοῦ δήμου ὑπὸ Στ. Ν. Δραγούμη.—Ἐργασίαι τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας κατὰ τὴν τελευταίαν διμηνίαν ὑπὸ Π. Κ.—Ἐξακολούθησις τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεάτρου ὑπὸ Κ. Καββαδία—Ἀττικαὶ ἐπιγραφαὶ ὑπὸ Στεφ. Α. Κουμανούδη.—Βιβλία νεοφανῆ.—Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις.—Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὰς ἐκ Βοιωτίας ἐπιγραφὰς ὑπὸ Γεωργίου Ν. Χατζιδάκη.

—Ἐξεδόθη εἰς φυλλάδιον ἡ λογοδοσία τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας τῶν τυπογράφων καὶ βιβλιοδετῶν ὁ «Γουτεμβέργιος» περὶ τῶν ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1880 μέχρι 31 Μαρτίου 1881 πεπραγμένων.

—Ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Δαμασκηνὸς Χριστόπουλος ἐξέδωκεν ὀρθόδοξον κατήχησιν πρὸς χρῆσιν ἐν τοῖς σχολείοις.

—Νέα ἐφημερὶς ἤρξατο ἐκδιδομένη τετράκις τῆς ἑβδομάδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἴγλη».

—Ἄλλαι ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν ἄρτι ἐνταῦθα μὲν δύο φέρουσαι τὸν τίτλον «Ξ φίας» καὶ «Πὺξ-Λάξ», ἐν Γαλαζίῳ δὲ τῆς Ῥουμανίας ὁ «Κεραυνός», πᾶσαι σατυρικαί.

—Ἡ ἄχρι τοῦδε ἐν Λαμίᾳ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «Φάρος τῆς Ὄθρυος» θὰ ἐκδίδεται τοῦ λοιποῦ ἐν Τρικκάλοις τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Φάρος τοῦ Ὀλύμπου».

ΒΙΒΛΙΑ

2411. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 2 Αὐγούστου 1881. Ἀριθ. 292 (240). **Λεπτὰ 20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Ἀναμνήσεις Νεαπόλεως ὑπὸ Χαρ. Ἀννίνου. — **Ὁ ἀπολυθεὶς κατάδικος.** — Τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον. — **Δάνειον πνεῦμα.** — Ἀλήθειαι.—Σημειώσεις.—Πρακτικαὶ γνώσεις.

2412. Ἡ μήτηρ μου. Αὐτοβιογραφία τῆς κυρίας Ἐλισάβετ Μουτσὰν Μαρτινέγκου, ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἐλισαβετίου Μαρτινέγκου μετὰ διαφόρων αὐτοῦ ποιήσεων. Εν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Κορίννης». 1881. 8ον, σελ. 270.

2413. Λόγος περὶ τοῦ Ἰώβ, ἐκφωνηθεὶς τῇ 24 Ἰουνίου 1881, ἡμέρᾳ τῶν ἐξετάσεων τῆς ἐν Ἑρμουπόλει ἱερατικῆς Σχολῆς, ὑπὸ τοῦ Μεθοδίου Παπανταστασοπούλου, διευθυντοῦ αὐτῆς. Ἐν Ἑρμουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Προόδου» τῶν ἀδελφῶν Καμπάνη. 1881. 12ον, σελ. 29.

2414. Τὰ κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ βουλευτοῦ Ζακύνθου Σπυρίδωνος Ῥώμα, ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἀποθανόντος τῇ 30 Ἰουνίου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Κορίννης». 1881. 8ον, σελ. 29.

2415. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule Nº 15.—Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

2416. **Qua in re hymni homerici quinque majores inter se differant antiquitate vel homeritate** investigavit J. R. S. Sterrett, Ph. D. — Dissertatio Inauguralis Monacensis. Bostoniæ, in ædibus Ginn, Heath, et Soc. J. S. Cushing, Typographus MDCCCLXXXI. Pag. XLVIII et 88. [Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει λεπτομερῶς τοὺς πέντε μεγάλους τῶν ὁμηρικῶν ὕμνων, ἤτοι τὸν εἰς τὴν Ἀφροδίτην, τὸν εἰς Ἀπόλλωνα Πύθιον, τὸν εἰς Ἀπόλλωνα Δήλιον, τὸν εἰς Δήμητραν καὶ τὸν εἰς Ἑρμῆν, μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ὑπὸ γλωσσικήν, φθογγικὴν καὶ μετρικὴν ἔποψιν. Ἰδίως διεξάγεται μετ' ἀκριβείας ἡ ἔρευνα περὶ τοῦ τίνα ἐπίθετα καὶ τίνες λέξεις δὲν εἶνε ὁμηρικαὶ ἐν τοῖς λεγομένοις ὁμηρικοῖς ὕμνοις, τίνες αἱ ἀρχαὶ ἢ τὰ τέλη τῶν στίχων τὰ μὴ ἀπαντῶντα παρὰ τῷ Ὁμήρῳ, τίνες οἱ ὁμηρικοὶ τύποι ὧν ὅμως ὁ Ὅμηρος δὲν ἐποιήσατο χρῆσιν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει τοῦ στίχου κτλ. Τέλος γίνεται ἀκριβὴς ἐξέτασις περὶ τοῦ δίγαμμα καὶ μετρικῶν ἀνωμαλιῶν. Συνεκδίδονται δὲ καὶ οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ὕμνοι, ἐν οἷς δι' ἰδίων χαρακτήρων δηλοῦται τί τὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει τῶν στίχων ἀπαντῶν μετὰ λεπτομερῶν ὑποσελιδίων παραπομπῶν. Ἡ ἐργασία εἶνε κόπου πολλοῦ προϊὸν καὶ μεγάλης ἐπιμονῆς, θέλει δὲ πολλαχῶς χρησίμη εἰς τὴν μελέτην τῶν ὁμηρικῶν ὕμνων].

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

30 Ἰουλίου 1881 — **ΑΘΗΝΩΝ** — 30 Ἰουλίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 293
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 308
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 430
4 » »	πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 289
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 116
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 213
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 439
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἄρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμη πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,005
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	369
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	142
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος».	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» . .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,310	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,291	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	148
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	207

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζιτικὸν 3μην, 28,65. — Ἐμπ. 3μην 28.40.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 113 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖςἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 134

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν - Λονδ. 3μ. (28 Ἰουλίου) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ. - Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (29 Ἰουλίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	57
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	256
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	266
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου . . .	,,	140
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 3/4 - 109
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 15 - 23.20
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 28/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (19 Μαΐου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 5 Αὐγούστου

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 117.35
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (29 Ἰουλίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.20 1/2-25.25 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135-140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Χ. Μ. Π. Μεσολόγγιον. Ταχυδρομικῶς ἐγράψαμεν ὑμῖν, συναποστείλαντες καὶ τὰς ἀποδείξεις. Ἤρξατο ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς τοὺς κκ. Γ. Χ., Σ. Ρ. καὶ Ι. Ζ., οἷς ἀπεστάλησαν καὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους ἐκδοθέντα.—κ. Γ. Κ. Κηφισίαν. Βιβλίον ἀπεστείλαμεν διὰ τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν συγκοινωνίαν τακτικοῦ λεωφορείου.—Ἀναγνώστῃ τῆς «Ἑστίας». Πειραιᾶ. Τὸ ὄνομα παράσιτος δὲν εἶχεν ἀνέκαθεν τὴν κακὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν κατόπιν προσέλαβε καὶ μέχρι τοῦ νῦν διετήρησεν· ἀπεναντίας ἦτο σεμνὸν καὶ ἱερόν· διότι παράσιτοι ἐκαλοῦντο «οἱ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἱρούμενοι», ἦσαν δηλαδὴ εἶδος ἱεροδούλων, οἵτινες ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσι μέρος εἴς τινα δεῖπνα μετὰ τὴν θυσίαν ἢ καὶ εἰς τὸ Πρυτανεῖον· ὅτι δὲ ἀπήλαυον μεγίστης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως φαίνεται ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ Κλεάρχου, ὅστις γράφει· «Ἐν τοῖς παλαιοῖς νόμοις αἱ πλεῖσται τῶν πόλεων ἔτι καὶ σήμερον ταῖς ἐντιμοτάταις ἀρχαῖς καταλέγουσι παρασίτους»· ἀλλ' ὅσον ηὔξανεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τοσοῦτον ἠλαττοῦτο τὸ ἔργον των, καὶ οὕτως ἐπῆλθεν ἡ πτῶσις αὐτῶν βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας τιμητικῆς θέσεως εἰς τὴν ποταπὴν καὶ περιφρονητικήν, εἰς ἣν καὶ μέχρι τῆς σήμερον νοοῦνται. — κ. Δ. Γ. Σέριφον. Θὰ δημοσιευθῇ εἰς προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἑστίας». Ἐγένετο καὶ ἡ διόρθωσις τοῦ ὀνόματος κατὰ τὴν σημείωσίν σας. — Σ**. Δὲν ἀρκεῖ ἰδέα τις νὰ εἶνε σαφὴς δι' ἡμᾶς· πρέπει νὰ εἶνε διαυγὴς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. — κ. Κ. Δ. Κ. Πάτρας. Τὸ ζητηθὲν βιβλίον ἀπεστείλαμεν ὑμῖν ταχυδρομικῶς, ὡς καὶ τὰς περὶ τῶν ἄλλων πληροφορίας. — κ. Δ. Ι. Σ. Πειραιᾶ. Θερμόμετρον γενικῶς παραδεδεγμένον ἐν Εὐρώπῃ δὲν ὑπάρχει ἓν μόνον. Οἱ ἐπιστήμονες μεταχειρίζονται κοινῶς τὸ ἑκατοντάβαθμον τοῦ Κελσίου, ἀλλ' οἱ διάφοροι λαοὶ κάμνουσι χρῆσιν ἕκαστος ἰδίου. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι οἱ μὲν Γερμανοὶ καὶ Ῥῶσσοι μεταχειρίζονται τὸ θερμόμετρον τοῦ Γάλλου Ῥεωμύρου, οἱ Γάλλοι τὸ τοῦ Σουηδοῦ Κελσίου, οἱ Ἄγγλοι τὸ τοῦ Γερμανοῦ Φάρεναϊτ, καὶ τέλος οἱ Σουηδοὶ τὸ τοῦ Ἄγγλου Leslie Ἐν Ἑλλάδι σύνηθες εἶνε τὸ τοῦ Κελσίου. — κ. Α. Θ. Ξ. Ἡράκλειον. Ἀπηντήσαμεν —Ἀναγνώστην τῆς «Ἑστίας». Μαριανούπολιν. Ἐκ τῶν τριῶν τὸ ἓν μόνον εὕρομεν κατάλληλον καὶ δημοσιεύομεν εἰς προσεχὲς φύλλον — κ. Ι. Σ. Δ. Σύρον. Μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ δημοσιεύσωμεν τοὺς ἀποσταλέντας γρίφους, διότι ἡ ξυλογράφησις τῶν εἰκόνων τοῦ ἑνὸς μόνον αὐτῶν ἤθελεν ἀπαιτήσει δαπάνην σημαντικήν, τοιαύτην δὲ θυσίαν μόνον εἰς ἄλλα οὐσιωδέστερα ἐπιτρέπεται νὰ κάμωμεν. — κ. Ν. Β. Κωνσταντινούπολιν. Ἀγνοοῦμεν. — κ. Κ. Ι. Δ. Μήπως ἐξελάβετε τὴν «Ἑστίαν» διὰ Πυθίαν; Πληροφορίας περὶ τῶν μελλόντων γενέσθαι δύνασθε νὰ εὕρετε ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τὸν ἐφετεινὸν Καζαμίαν, εἰς ὃν σᾶς συμβουλεύομεν νὰ προστρέξητε πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας σας. — κ. Μ. Κ. Ζάκυνθον. Ἡ προπληρωμὴ τῆς συνδρομῆς εἶνε ὅρος ἀπαράβατος καὶ γενικός. — κ. Δημ. Ἀθήνας. Εἶσθε ἐλεύθερος, ἂν θέλετε, νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἐπεξηγήσεις, ἃς ἐν τῷ «Αἰῶνι» τῆς Τετάρτης δημοσιεύει ὁ κ. Χ*, χωρὶς ὅμως νὰ καταλογίσητε καὶ σεῖς εἰς βάρος μας τὴν πλαγίαν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Χ*. ἄνευ λόγου ἀπέδωκεν εἰς τὴν ἁπλῆν ἐκείνην σημείωσίν μας, χωρὶς παντάπασι νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[30 Ἰουλίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ διεθνὴς ἐπιτροπὴ πρὸς παράδοσιν τῆς παραχωρουμένης τῇ Ἑλλάδι χώρας ἀνεχώρησεν εἰς Λαμίαν καὶ Βῶλον μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιτρόπων, ὅπως αὐτόθι συνδιασκεφθῶσι μετὰ τῶν Τούρκων αὐτῶν συναδέλφων περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς ὑπὸ τῆς Πύλης αἰτουμένης ἀναβολῆς τῆς προθεσμίας πρὸς παράδοσιν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ τμημάτων. Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» φαίνεται ὅτι ἡ αἰτηθεῖσα ἀναβολὴ ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς. — Ἡ κυβέρνησις, λέγει ὁ «Αἰών», πληροφορηθεῖσα, ὅτι οἱ ἐπὶ τῆς μεθορίου γραμμῆς τουρκικοὶ στρατῶνες ἐξεκενώθησαν ὑπὸ τῶν τουρκικῶν φρουρῶν, καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὴν γραμμὴν χωρία, ὧν δὲν ἐγένετο εἰσέτι ἡ κατάληψις, διοικοῦνται, ἀντὶ ὑπὸ τούτων, ὑπὸ πολυαρίθμων ληστρικῶν συμμοριῶν, ἔσπευσε νὰ προβῇ εἰς τὰς δεούσας διπλωματικὰς ἐνεργείας, ἐπὶ τῷ τέλει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὰς μεθορίους ἑλληνικὰς φρουρὰς νὰ εἰσέρχωνται, παραστάσης ἀνάγκης, πρὸς καταδίωξιν ληστῶν κατὰ τὰ εἰρημένα χωρία. — Τὰ ἐν Φθιώτιδι σώματα διαιρεθήσονται εἰς δύο ταξιαρχίας μετὰ τοῦ ἀναλογοῦντος πυροβολικοῦ καὶ ἱππικοῦ· τῆς μιᾶς ταξιαρχίας διωρίσθη διοικητὴς ὁ συνταγματάρχης Καραϊσκάκης, ὅστις ἀποδεχθεὶς τὸν προβιβασμὸν αὐτοῦ ἀνεχώρησε τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην εἰς Λαμίαν. — Τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης συνέστησε πενταμελῆ ἐκ νομομαθῶν ἐπιτροπήν, ἥτις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, θέλει σκεφθῇ καὶ προτείνει περὶ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐφαρμογῆς ἢ μὴ τῶν ἑλληνικῶν νόμων εἰς τὰς παραχωρηθείσας τῇ Ἑλλάδι νέας ἐπαρχίας. — Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα», ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὅτι μετὰ τὰ ἐκδοθέντα ἤδη διατάγματα, τὸ ζήτημα δὲν φαίνεται τόσον νομικὸν ὅσον ζήτημα πρακτικῆς ἀνάγκης· διὸ δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὅλων ἀπὸ τοῦδε, ἂν θέλῃ. — Θὰ συστηθῶσιν ἀμέσως τέσσαρα εἰρηνοδικεῖα διὰ Β. Δ. εἰς τὸ διαμέρισμα τῆς Ἄρτης, ἢ μᾶλλον συνιστῶνται ἤδη ὡς ἐπειγούσης τῆς ἀνάγκης. — Πρὸς σύστασιν τηλεγραφικῶν σταθμῶν εἰς τὰ καταλαμβανόμενα μέρη τῶν προσαρτωμένων ἐπαρχιῶν ἐχορηγήθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν πίστωσις δραχ. 200,000. — Ἐστάλη εἰς Ἄρταν ὁ μηχανικὸς κ. Ἔσλεν, ὅπως διαχαράξῃ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν πρὸς συγκοινωνίαν τῶν διαφόρων χωρίων μετ' ἀλλήλων καὶ μετὰ τῆς πόλεως Ἄρτης. — Ἡ κεντρικὴ πλατεῖα τῆς πόλεως Ἄρτης ἐπωνομάσθη **πλατεῖα τῆς ἐλευθερίας**, ἡ δ' ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς πόλεως πλατεῖα **Γεωργίου τοῦ Α'**. — Διοικητὴς τῆς ἐν Πειραιεῖ στρατιωτικῆς σχολῆς διωρίσθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Πάνος Κολοκοτρώνης. — Λέγεται ὅτι εἰς τὴν στρατιωτικὴν τῶν εὐελπίδων σχολὴν θὰ εἰσέλθῃ πρὸς ἐκπαίδευσιν ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, πιθανῶς δὲ καὶ ὁ βασιλόπαις Γεώργιος. — Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῆς βουλῆς ψηφισθέντος νόμου περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ χαλκῶν νομισμάτων ἀπὸ δραχμῶν τριῶν εἰς τέσσαρας κατ' ἄτομον, διετάχθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ὅπως ἐνεργηθῇ ἐν Παρισίοις καὶ ἐν τῷ καταστήματι τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς πρεσβείας μειοδοτικὴ δημοπρασία περὶ κατασκευῆς 1,600,000 δραχμῶν εἰς δεκάλεπτα καὶ 720,000 εἰς πεντάλεπτα. — Ὁ ἀνακριτὴς κ. Μητσόπουλος διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς Σμύρνην καὶ Βῶλον, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν καϊμέδων. — Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀφίχθη εἰς Πειραιᾶ τὸ ἀτμόπλοιον «Pickwulck», κομίσαν τὸ ὑλικὸν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων Ἀθηνῶν διὰ τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς ὁδοῦ Σταδίου, τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι θέλουν ἀρχίσει μετ' ὀλίγας ἡμέρας. — Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν κατέπλευσαν εἰς Πειραιᾶ ἐκ Φιοῦμε δύο ἔτι τορπιλλοφόροι ἡ «Χίος» καὶ «Σάμος». Ἤδη ὑπάρχουσιν ἐν Πειραιεῖ ἕνδεκα μεγάλαι τορπιλλοφόροι· αἱ δὲ μικραί, ὀκτὼ τὸν ἀριθμόν, ἀπεστάλησαν εἰς τὸν ναύσταθμον. Ἀναμένονται καὶ ἄλλαι. — Καὶ ἕτερον ἀτμόπλοιον μέγα καὶ εὐρύχωρον τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας ἠγοράσθη ἐν Λονδίνῳ, ὅπερ καταπλέει προσεχῶς εἰς Σύρον. — Καὶ εἰς τὰ τοῦ κ. Δ. Γουδῆ ὑπάρχοντα ἀτμόπλοια προστίθεται καὶ ἄλλο εὐρύχωρον καὶ ταχύτατον, ναυπηγηθὲν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὀνομασθὲν «Κρήτη»· τὸ νέον τοῦτο ἀτμόπλοιον ἀνεχώρησεν ἤδη ἐκεῖθεν ἐρχόμενον εἰς Πειραιᾶ. — Πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα ἐν τῷ ἐν Πειραιεῖ φωσφοροποιείῳ ὁ «Ἥφαιστος» ἀπετέφρωσεν αὐτὸ ἐξ ὁλοκλήρου ἐντὸς μικροῦ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1481.

Ἀ† ἠ†ύ†α†ο †ὰ εἰ†εύ†η† ὅ†α †έ†ο††αι †ε†ὶ †οῦ ἀ†ό††ο†, ἤ†ε†ε† ἀ†α††ι†ό†ω† †εί†η †ο††ιώ†ε†ο† †αὶ ἐ†ιει†έ†ε†ο† εἰ† †ὰ† †ε†ὶ †ῶ† ἄ††ω† ††ί†ει† †ου.

Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἀνωτέρου λογίου, ἀντικαθισταμένων τῶν σταυρῶν διὰ ἰσαρίθμων συμφώνων.

1482.

Ἐὰν δὲν εἶσαι ἄθεος, σκύψε προσκύνησέ με,
Χωρὶς λαιμὸν καὶ κεφαλὴν 'ς τὰ πλοῖα ζήτησέ με.

1483.

Αἴνιγμα Ἰακ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Ποτέ τις ἀργυρώνητος ἐκ τῆς ἐμῆς κοιλίας
Προῆλθεν εἰς διοίκησιν μεγάλης βασιλείας.
Ἂν κεφαλὴν καὶ τράχηλον θελήσῃς νὰ μὲ κόψῃς,
Ζωογονεῖται παρευθὺς τῆς φύσεως ἡ ὄψις.
Ἂν πόδας δὲ καὶ κεφαλήν, πᾶς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου
Τὸ δρέπανον τὸ φοβερὸν φοβεῖται τοῦ ἀνδρός μου.

1484.

Τίνα προσταγὴν ἐκφράζουσι τέσσαρα ἀλλεπάλληλα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου;

1485.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων — Εὖ Πάτμον ἄναξ ὁ κεδνὸς — σχημάτισον περίφημόν τι ἱστορικὸν λόγιον.

1486.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Τίνες εἶνε οἱ δύο ἀριθμοί, ὧν τὸ ἄθροισμα ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ γινομένου ἀφίνει ὑπόλοιπον 75;

1487.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Α ΕΕΕΕ Κ ΛΛΛΛΛ ΝΝ ΟΟΟΟΟ ΠΠ
ΤΤΤΤ ΥΥΥΥ ΩΩΩ

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γραμμάτων σχημάτισον ἀρχαῖόν τι γνωμικόν.

1488.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

Α	Δ	Φ	Α
Δ	.	.	.
Φ	.	.	.
Α	.	.	.

1489.

Je suis difficile à trouver
Et plus encore à conserver.
Les curieux, pour me connaitre,
Avec grand soin me font la cour;
Mais mon destin me défend de paraître,
Car l'instant où je vois le jour
Est l'instant où je cesse d'être.

1490.

Chez tous les boulangers on peut voir mon premier,
En cherchant dans la gamme on trouve mon dernier,
Allons donc, paresseux, imitez mon entier.

ΛΥΣΕΙΣ

1478.

Λύχνος.

1479.

Π	Η	Γ	Η
Η	Χ	Ο	Σ
Γ	Ο	Ο	Σ
Η	Σ	Σ	Α

1480.

La lettre **a**.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 241. — 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Επιστήμη, Καλλιτεχνία.

Καθὰ ἀναγγέλλει ὁ ἀγγλικὸς «Χρόνος» τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον ἀπέκτησε κατ' αὐτὰς διάφορα ἀνατολικὰ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι μεγίστην σημασίαν διά τε τὴν κριτικὴν καὶ ἐξήγησιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀραβίᾳ εὑρεθεῖσα αὕτη συλλογὴ περιέχει τεσσαράκοντα χειρόγραφα, ὧν τὰ δεκαπέντε εἶνε τεμάχια ἑβραϊκῶν Γραφῶν, δύο ἄλλα εἶνε πιθανῶς τὰ ἀρχαιότερα τῶν διασωθέντων κειμένων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἕτερον περιέχει τὰ Ἁγιόγραφα καὶ ἀναθεώρησίν τινα τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου. Τοῦ χειρογράφου τούτου προστιθεμένου εἰς δύο ἕτερα τεμάχια, εὑρισκόμενα ἤδη ἐν τῷ Μουσείῳ, συμπληροῦται οὕτως ὁλόκληρος ἡ ἑβραϊκὴ Γραφή. Πλεῖστα τῶν χειρογράφων τούτων φέρουσι καὶ τὴν ἀραβικὴν τοῦ Σουαδιὰ μετάφρασιν εἰς στίχους ἀντιστοιχοῦντας πρὸς τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον. Τὰ ἕτερα εἴκοσι καὶ πέντε χειρόγραφα περιέχουσι σημειώσεις εἰς Ὁμιλίας καὶ Λειτουργίας τινάς.

— Πρόοδος τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν. Πρὸ 80 ἐτῶν ὑπῆρχον μόνον 7 ἱεραποστολικαὶ ἑταιρίαι, νῦν δὲ ὑπάρχουν 70. Πρὸ 80 ἐτῶν ἦσαν μόνον 170 ἱεραπόστολοι, τώρα δὲ 2,400 καὶ 2,300 αὐτόχθονες βοηθοί. Πρὸ 80 ἐτῶν περίπου 50,000 εἰδωλολατρῶν εἶχον γείνει χριστιανοί, τώρα ὑπάρχουσιν 1,700,000 ἐπιστραφέντες ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας.

— Ἐν Ἰαπωνίᾳ ὁ συνήθης μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων εἶνε 125 φράγκα ἐτησίως. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε, φαίνεται, ἐπαρκὲς πρὸς συντήρησιν αὐτῶν, καίτοι δὲ τόσον γλίσχρος ἡ παρεχομένη ἀμοιβή, οὐχ ἧττον ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολείων ὁσημέραι αὐξάνει.

— Ἱκανὰ χρηματικὰ ποσὰ συνελέχθησαν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ πρὸς ἀρωγὴν τοῦ ἐκ Φιλαδελφείας ἀεροναύτου Samuel King, ὅπως κατασκευάσῃ ἀερόστατον προωρισμένον εἰς δοκιμὰς περὶ τοῦ ἐφικτοῦ ἢ μὴ τῆς διὰ τῶν ἀέρων μεταβάσεως εἰς Εὐρώπην ὑπεράνω τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Τὸ ἀερόστατον θέλει ἔχει χωρητικότητα κατ' ἐλάχιστον ὅρον 100.000 κυβικῶν ποδῶν, ἔσεται δὲ σχεδὸν ἀδιάβροχον.

Ἡ ἐκροὴ τοῦ ἀερίου καὶ ἡ εἰσροὴ τοῦ ἀέρος, ὅπερ εἶνε συνέπεια τῆς πορώδους φύσεως τῶν τοίχων τοῦ ἀεροστάτου, ἀποτελοῦσι τὸ σπουδαιότερον κώλυμα διὰ μακρὰν ἀεροδρομίαν. Ὁ κ. King φρονεῖ ὅτι θὰ κατορθώσῃ νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸ πρόσκομμα τοῦτο κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς χρήσεως τοῦ καουτσούκ, καὶ ὅτι τὸ ἀερόστατον αὐτοῦ θὰ δυνηθῇ νὰ κρατήσῃ ἱκανὴν ποσότητα ὑδρογόνου, ὅπως κυμαίνηται ἐν τῷ ἀέρι ἐπὶ διάστημα τεσσάρων μέχρις ἓξ ἡμερῶν. Πρὶν δ' ἡ ῥιψοκινδυνεύσῃ ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, θὰ ἐκτελέσῃ ἐν ᾗ πολλὰ δοκιμαστικὰ ταξείδια ἐν Ἀμερικῇ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς.

— Ἰταλὸς ἐκδότης ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐκθέσεως τῶν Παρισίων ἐδημοσίευσεν ἔκδοσιν τῆς «Θείας Κωμῳδίας», ἥτις ἐθεωρήθη οὖσα τὸ μικρότερον βιβλίον τοῦ κόσμου. Ὁ τόμος εἶχεν ἔκτασιν πεντήκοντα ἓξ ὑποχιλιομέτρων ἐπὶ τριάκοντα πέντε. Τὸ γράμμα ἐποίκιλλε μεταξὺ ὕψους ἑβδομήκοντα ἐννέα καὶ ὀγδοήκοντα ἑνὸς ἑκατοστῶν τοῦ ὑποχιλιομέτρου. Καὶ ὅμως κατωρθώθη καὶ πλέον τούτου ἔτι εἰς τὸ δυσχερὲς καὶ ἀνωφελὲς τοῦτο εἶδος. Ὑπάρχει ἔκδοσις τῆς πραγματείας τοῦ Σενέκα «De tranquillitate animi», ἐν Βελγίῳ ἐκτυπωθεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, ἥτις ἔχει ἔκτασιν μόνον τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ὑποχιλιομέτρου ἐπὶ τριάκοντα. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ χαρακτῆρες τῆς πραγματείας τοῦ Σενέκα εἶνε γιγαντιαῖοι παρὰ τοὺς τῆς «Θείας Κωμῳδίας». Ἀλλ' ὁ κ. Μαμ ἐτύπωσαν ἐν Τοὺρ τῷ 1862 Προσευχητάριον, ἐν ᾧ τὰ 1 οὐδέποτε ὑπερβαίνουσι τὰ ἑξήκοντα τέσσαρα ἑκατοστὰ τοῦ ὑποχιλιομέτρου. Τὰ δὲ m ἔχουσιν ἑβδομήκοντα ἑκατοστὰ πλάτος, ἤτοι ἔτι ὀλιγώτερον ἢ τὰ τοῦ Δάντε.

— Ἐν Λονδίνῳ συνεδριάζει ἡ πέμπτη διεθνὴς σύνοδος τῶν φαρμακοποιῶν, ἧς συμμετέχουσιν ἐπιτήδειοι ἀντιπρόσωποι ἁπασῶν τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν τῆς ὑφηλίου, ἰδίως δὲ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας. Ἀπεφάσισε δὲ νὰ ἑρμηνευθῶσι λατινιστὶ αἱ φαρμακολογίαι τῶν διαφόρων χωρῶν, νὰ ἐγκρινισθῇ μία καθολικὴ φαρμακοποιητικὴ ὀνοματολογία, νὰ προβιβασθῇ ἡ τελειοτέρα ἐκπαίδευσις καὶ νὰ βελτιωθῇ ἡ κοινωνικὴ θέσις τῶν φαρμακοποιῶν, καὶ νὰ συστῇ διεθνὴς ἐπιτροπὴ ἐκ δύο μελῶν ἑκάστης ἐπικρατείας, μέλλουσα ἐντὸς βραχέος χρόνου νὰ ἀκριβώσῃ τὴν δύναμιν τῶν ἑκασταχοῦ ἰσχυροτέρων βοτανῶν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπεξεργασίας των. Ἡ ἕκτη διεθνὴς σύνοδος συνέρχεται εἰς Βρυξέλλας τῷ 1884.

* * *

Συντελεσθεὶς ἐν Βερολίνῳ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Α. Milchhöfer ὁ κατάλογος τῶν ἐν τοῖς μουσείοις τῶν Ἀθηνῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐκτυπωθεὶς κομψῶς εἰς σχῆμα μικρὸν καὶ εὐμεταχείριστον ἐν Λειψίᾳ, ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου κ. Καρόλου Βίλμπεργ. Εἶνε δὲ τὸ νέον τοῦτο γερμανικὸν ἔργον ὁδηγὸς ἁπλοῦς ἅμα καὶ μεθοδικώτατος τῶν ἐπισκεπτομένων τὰ ἡμέτερα τῶν Ἀθηνῶν μουσεῖα ἢ ταμιευτήρια ἀρχαιοτήτων, ἤτοι τὸ ἐθνικὸν τῆς ὁδοῦ Πατησίων, τὸ πολυάνδριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν ἐν τῷ Θησείῳ συλλογήν, τὴν τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας, τὰ τῆς Ἀκροπόλεως ἄνω τε καὶ κάτω, τὴν τοῦ Βαρβακείου καὶ τὴν τριπλῆν τῶν Μυκηνῶν, τοῦ Σπάτα καὶ τοῦ Μενιδίου ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὴν χρησιμότητα τοῦ ἔργου τούτου ἐλυμήνατο ἐπαισθητῶς ἡ διαρκούσης τῆς ἐκτυπώσεως μεταφορὰ τῆς τοῦ Βαρβακείου συλλογῆς εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον πρὸς ὁριστικὴν κατάταξιν. Τῆς δ' αἰγυπτιακῆς συλλογῆς Ι. Δημητρίου, πρὸ μικροῦ χρόνου ταξινομηθείσης καὶ ἐκτεθείσης ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ὁ κατάλογος δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

— Τὸ γερμανικὸν ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον ἠγόρασεν ἀντὶ εἰκοσακισχιλίων φράγκων τὸ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν ἀναλογοῦν μέρος τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Περγάμου ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων. Αἱ ἀρχαιότητες αὗται τεθεῖσαι ἐντὸς 250 κιβωτίων ἐφορτώθησαν εἰς τὸ γερμανικὸν πολεμικὸν «Λορελάη».

— Οἱ ἐν Μυτιλήνῃ χάριν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν ἀπεσταλμένοι τῆς ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἀπέστειλαν πρὸς τὸν ἐν Βοστώνῃ διευθυντὴν κ. Νόρτων ἀκριβῆ περιγραφὴν καὶ ἰχνογραφικὸν χάρτην μετὰ γεωμετρικῆς καταμετρήσεως τῶν μερῶν, ἅτινα μέλλουσι ν' ἀνασκάψωσιν. Ἤδη δὲ προετοιμάζονται ὅπως κατὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἀρχίσωσι τὰς ἀνασκαφάς.

— Ὁ ἔφορος τῶν ἐν Μυκήναις ἀρχαιοτήτων κ. Καββαδίας ἀναγγέλλει πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἑταιρίαν ὅτι ἀνευρέθησαν αὐτόθι δύο πανάρχαια μαρμάρινα ἀγάλματα Ἀρτέμιδος φυσικοῦ μεγέθους, ὧν τὸ ἓν μετὰ τῆς κεφαλῆς. Πολὺς δ' ἐγένετο λόγος καὶ περὶ ἄλλου ἀγάλματος, τῆς Ἀρτέμιδος ὡσαύτως, ἀνευρεθέντος ἐν Μεγάροις, ὅπερ ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἔργον νόθον, ὑπό τινος χάριν κερδοσκοπίας βεβαίως κατασκευασθέν.

— Συνεπείᾳ συνεννοήσεως τοῦ προεδρείου τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Βύρωνος» καὶ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς Μεσολογγίου ἀπεφασίσθη, ὅπως ὁ αὐτόθι ἐγερθησόμενος ἀνδριὰς τοῦ «Βύρωνος» στηθῇ ἐντὸς τοῦ κήπου τῶν «Ἡρώων» μεταξὺ τοῦ μνημείου τοῦ Μάρκου Βότσαρη καὶ τοῦ Ἠρίου, τάφου περικλείοντος τὰ ὀστᾶ τῶν κατὰ τὴν ἔξοδον πεσόντων.

— Ἐγένετο νέα ἔκδοσις τοῦ πίνακος τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ὑπὸ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου. Ὁ πίναξ οὗτος ἐκτυπωθείς, ὡς καὶ ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ συλλόγου, ἀναλώμασι τοῦ φιλογενοῦς κ. Σ. Ζαφειροπούλου ἐν Βερολίνῳ, καὶ ἐπιθεωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ διασήμου Κείπερτ περιέχει καὶ τὴν νέαν μεθοριακὴν ἑλληνικὴν γραμμήν.

— Λίαν προσεχῶς δημοσιεύεται ἡ ἐν τῷ Ζαππείῳ διαγωνισμῷ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς ἐμψυχώσεως τῆς Ἐθνικῆς βιομηχανίας ἐπιτροπῆς βραβευθεῖσα πραγματεία τοῦ κ. Χαιρέτη περὶ καλλιεργείας τῆς σταφιδαμπέλου.

— Μετ' οὐ πολὺ δημοσιεύεται ἐν Παρισίοις, δαπάνῃ τοῦ ἐκδότου Maisonneuve, ὁ 6' τόμος τῆς «Νεοελληνικῆς βιβλιοθήκης» τοῦ κ. Αἰμιλίου Λεγρανδίου. Ὁ τόμος οὗτος περιέχει τὸ Ἰατροσόφιον τοῦ Ἰωάννου Σταφίδα, τὰ Συναξάρι τοῦ Σπανοῦ, τὴν ἱστορίαν τῆς Σουσάννας, τὸν ἀπόκοπον τοῦ Βεργάδη, τὸν θρῆνον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀθηναίου

Μιχαὴλ Λιμπόνα, τὴν Ἐρωφίλην τοῦ Χορτάτζη καὶ ἄλλα ποιήματα νεοελληνικά.

— Ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐξεδόθη νέα ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἥλιος». Ἀγγέλλεται δὲ ἡ ἐν Πάτραις ἔκδοσις νέας ἐφημερίδος πολιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ «Ἐργάτης».

ΒΙΒΛΙΑ

2417. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 9 Αὐγούστου 1881. Ἀριθ. 293 (241). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4^{ον}, σελ. 16. Περιεχόμενα: Θεσσαλία. — Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Τυχοδιωκτικὸς βίος Ἕλληνος ἐν Πράγῃ. — Ἔθιμα ἑλληνικά. — Εἰλικρίνεια αἰσθημάτων. — Ἡ τράπεζα Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι.

2418. Στοιχειώδης ὀρθόδοξος κατήχησις Ν. Μ. Δαμαλᾶ κατ' ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Πρὸς χρῆσιν τῆς ἐν τοῖς σχολείοις παιδευομένης ὀρθοδόξου νεότητος. Ἔκδοσις δευτέρα, μεθοδικωτέρα καὶ πληρεστέρα. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. 1881. 12^{ον}, σελ. 72. Τιμᾶται λεπ. 50.

2419. Τοῦ διασήμου ἀστρονόμου Καζαμία ἑλληνικὸν ἡμερολόγιον μετὰ 20 εἰκονογραφιῶν ὑπὸ Ἀνέστη Κωνσταντινίδου διὰ τὸ ἔτος 1822. Ἐξεδόθη κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ 1881 τύποις ὁ «Κοραῆς». 8^{ον}, σελ. 52. Τιμᾶται δραχμῆς.

2420. Κακουργοδικεῖον Ἀθηνῶν. Κοινωνικὸν ἐπεισόδιον ἐν Πειραιεῖ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Ἐν Ἀθήναις, 1881, σελ. 69, εἰς μέγα 8^{ον}. [Τὸ προκείμενον φυλλάδιον περιλαμβάνει τὰ ἐστενογραφημένα πρακτικὰ δίκης ἐπὶ πλαστογραφίᾳ συναλλαγματικῶν, διεξαχθείσης ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου Ἀθηνῶν τὸ παρελθὸν ἔτος].

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Σιδηρόδρομοι.

Ἐξεδόθησαν παρὰ τοῦ τμήματος τῶν δημοσίων ἔργων αἱ συγγραφαὶ (cahiers de charge) τῆς ἐργολαβίας τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισσαν καὶ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας. Κατὰ ταύτας, ἡ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισσαν γραμμὴ ἄρχεται ἐκ Πειραιῶς, διέρχεται παρὰ τὸ προάστειον Πατήσια, ἀλλὰ πέραν τῆς ζώνης τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, προσεγγίζει διὰ τοῦ χωρίου Κουκουβάουνες πρὸς τὴν κωμόπολιν Κηφισιᾶς, καὶ ἐκεῖθεν διήκουσα τὴν γραμμὴν τῶν χωρίων Μπογιάτι, Σάθα, Τσούρκα καὶ διερχομένη διὰ μέσου τῶν χωρίων Μάζι καὶ Καπανδρίτη, παρακολουθεῖ τὴν γραμμὴν τῶν χωρίων Κακοσάλεσι, ἀρχαίας Τανάγρας, Βράτσι καὶ Σπαΐδων, μεθ' ὃ ἀφικνεῖται εἰς τὸ προάστειον τῶν Θηβῶν Πυρί. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου διήκει τὴν ἐθνικὴν ὁδὸν ἀπὸ Θηβῶν εἰς Λεβαδείαν καὶ ἀπὸ ταύτης παρακολουθοῦσα τὴν ἐθνικὴν ὁδὸν φθάνει εἰς τὴν κωμόπολιν Ἐλατείας, ὅθεν διὰ τοῦ Νεοχωρίου, Μπράλο, Μουσταφᾶ καὶ Μοσχοχωρὶ ἀφικνεῖται εἰς Λαμίαν, καὶ ἐκεῖθεν διερχομένη παρὰ τὸ χωρίον Δερβὲν Φούρκα φθάνει διὰ Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων εἰς Λάρισσαν.

Τὰ ἔργα τῆς ὅλης γραμμῆς θὰ περατωθῶσιν ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τῶν διαγραμμάτων τῆς ὅλης γραμμῆς ἢ τμήματος αὐτῆς, ἅπερ ἡ ἑταιρία ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς παραχωρήσεως τοῦ σιδηροδρόμου.

Ἡ ὅλη γραμμὴ διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα:

1) Ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Θήβας.
2) Ἀπὸ Θηβῶν εἰς Ἐλάτειαν.
3) Ἀπὸ Ἐλατείας εἰς Λαμίαν.
4) Ἀπὸ Λαμίας εἰς Λάρισσαν.

Ἕκαστον τμῆμα θὰ συντελεσθῇ ἐντὸς ἔτους, τοῦ πρώτου ἀρχομένου ἀφ' ἧς ἐκοινοποιήθη τῇ ἑταιρίᾳ ἡ ἔγκρισις τῶν διαγραμμάτων τοῦ σιδηροδρόμου.

Καθόσον περατοῦνται τὰ ἔργα μερῶν τοῦ σιδηροδρόμου, ἐπιδεκτικῶν νὰ παραδοθῶσιν ὠφελίμως εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ταῦτα παραδίδονται καὶ μονομερῶς εἰς κοινὴν χρῆσιν.

Τὰ ὀχήματα τῶν ἐπιβατῶν θὰ ἔχωσι τρεῖς τοὐλάχιστον τάξεις.

Ἡ ἐλαχίστη καὶ μεγίστη ταχύτης τῶν ἁμαξοστοιχιῶν τῶν ἐπιβατῶν, τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τῶν εἰδικῶν ταχυδρομικῶν ἁμαξοστοιχιῶν, ὡς καὶ ἡ διάρκεια τοῦ ταξειδίου θὰ ὁρισθῇ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου.

Ἡ κυβέρνησις ἐπιφυλάσσεται ῥητῶς τὸ δικαίωμα τοῦ παραχωρεῖν νέας σιδηροδρομικὰς γραμμάς, διακλαδουμένας ἐπὶ τοῦ δρόμου τούτου ἢ κατὰ προέκτασιν αὐτοῦ.

Τὰ πληρονόμενα δίοδια καὶ κόμιστρα ὑπὸ τῶν ἐπιβατῶν θὰ εἶνε διὰ τὴν πρώτην θέσιν 10 λεπτὰ κατ' ἄτομον καὶ χιλιόμετρον, διὰ τὴν δευτέραν θέσιν λεπτὰ 10 καὶ διὰ τὴν τρίτην 6, καὶ τοῦτο διὰ τὰς τῆς μεγάλης ταχύτητος ἁμαξοστοιχίας.

Τὰ ζῶα, ἐδώδιμα καὶ ἐμπορεύματα τὰ στελλόμενα διὰ μεγάλης ταχύτητος θὰ παραδίδωνται εἰς τοὺς παραλήπτας ἐν τῷ σταθμῷ ἐντὸς δύο ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῆς ἁμαξοστοιχίας, τὰ δὲ διὰ μικρᾶς ταχύτητος μέχρι δύο ἡμερῶν.

Ἡ δὲ συγγραφὴ τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας σιδηροδρόμου ὁρίζει ὅτι ἡ γραμμὴ θὰ διέλθῃ ἀρχομένη ἀπὸ Πειραιῶς διὰ τῆς Ἐλευσῖνος, Μεγάρων, Καλαμακίου, Νέας Κορίνθου, Ζευγολατιοῦ, Συκιᾶς, Ξυλοκάστρου, Αἰγίου καὶ ἀπολήγουσα εἰς Πάτρας.

Τὰ ἔργα τῆς γραμμῆς θὰ περατωθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, ἡ δ' ὅλη γραμμὴ διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα:

1) Ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Νέαν Κόρινθον.
2) Ἀπὸ Νέας Κορίνθου εἰς Αἴγιον.
3) Ἀπὸ Αἰγίου εἰς Πάτρας.

Ἕκαστον δ' ὁμοίως τμῆμα θὰ περατοῦται ἐντὸς ἔτους.

Οἱ λοιποὶ ὅροι εἶνε οἷοι περιληπτικῶς καὶ διὰ τὸν μέχρι Λαρίσσης σιδηρόδρομον.

Ἐξεδόθη ἐπίσης καὶ ἡ συγγραφὴ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀπὸ Πύργου εἰς Κατάκωλον σιδηροδρόμου.

Ὁ σιδηρόδρομος οὗτος, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκχώρησιν θὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ δῆμος Λετρίνων, παραχωρεῖται δι' ἑξήκοντα ἔτη, εἶνε δ' ὑποχρεωμένη ἡ ἐργολάβος ἑταιρία νὰ ἀποπερατώσῃ αὐτὸν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν κοινοποιήσεως τῆς ἐγκρίσεως τῶν διαγραμμάτων. Ἡ δημοπρασία θὰ διεξαχθῇ τὴν 1/13 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου.

Τομὴ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου.

Γράφει ὁ «Αἰών»· Ὁ κ. Béla Gerster, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ στρατηγοῦ Τὺρ διὰ τὴν κορινθιακὴν διώρυγα, ἀφίκετο ἐνταῦθα, καὶ μετέβη ἀμέσως εἰς Κόρινθον, ὅθεν ἐπέστρεψε τὴν προχθὲς Πέμπτην. Αἱ δοκιμαστικαὶ ἐργασίαι, ἤτοι αἱ ὁριστικαὶ μελέται αὗται, δι' ὧν σκοπεῖται νὰ χαραχθῇ ὁριστικῶς ἡ γραμμή, ἤρξαντο ἤδη. Ἐστήθησαν δύο μηχανήματα διατρυπήσεως τοῦ ἐδάφους· τούτων τὸ μὲν ἐστήθη παρὰ τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ παρὰ τὴν γραμμὴν τῆς διώρυγος τοῦ Νέρωνος. Ἤδη προυχώρησαν αἱ ἔρευναι μέχρι 14 μέτρων, αὗται δὲ παρέσχον εὐχάριστα δεδόμενα· ὁ ἀπαντηθεὶς βράχος εἶνε εὐκολόθραυστος διὰ τῆς δυναμίτιδος. Αἱ ἐργασίαι αὗται θέλουσιν ἐξακολουθήσει. Παρὰ τοὺς τρεῖς εἰς τὰς διατρήσεις ἐπιστατοῦντας μηχανικούς, εἰσὶ καὶ ἕτεροι δύο, οἵτινες ἐργάζονται εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν σχεδίων, ἅτινα θέλουσιν ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἐν Βενετίᾳ συγκροτηθησομένην τὴν 27 Αὐγούστου 8 Σεπτεμβρίου Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς διεθνοῦς Γεωγραφικῆς Ἑταιρίας, ὅπως συζητηθῶσι καὶ μελετηθῶσιν.

Ὁ στρατηγὸς Τὺρ, συνοδευόμενος παρὰ τοῦ μηχανικοῦ Dauzat, μηχανικοῦ ἐπιφανοῦς, τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Λεσσέψ, ἀφικνεῖται τὴν 14/26 Αὐγούστου, ὅπως ἐπισκεφθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν Κορίνθῳ ἔργα, μεθ' ὃ μεταβαίνει εἰς Βενετίαν, ὅπως παρασταθῇ εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Γεωγραφικῆς Ἑταιρίας. Αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς τῆς διώρυγος θέλουσιν ἀρχίσει τὸν Δεκέμβριον, ἢ τὸ βραδύτερον τὸν Ἰανουάριον, ἤτοι μετὰ μῆνας πέντε. Τὰ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου τούτου προορώμενα εὐεργετήματα εἰς τὸν τόπον εἶνε τόσῳ καταδηλα, ὥστε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἐξάρωμεν ταῦτα. Χρῆμα ἄφθονον θὰ διαχυθῇ εἰς τὸν ἐργατικὸν πληθυσμόν· διότι, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἔργου, οὐδὲν σχεδὸν εἰσαχθήσεται ἔξωθεν, τὰ πάντα θὰ παράσχῃ ὁ τόπος, ἐπὶ ἀμοιβῇ καλῇ καὶ συμφερούσῃ.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

5 Αὐγούστου 1881 — **ΑΘΗΝΩΝ** — 5 Αὐγούστου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0 πληρ. ἐν Ἑλ-	59,799	80,651	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 292
25 » » 9 0/0 λάδι καὶ ἐ-	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 304
26 » » ξωτερικῷ.	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ.
4 » » πληρ. ἐν	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 288
6 » δραχ. (μετ' ἀμ) Ἑλλάδι μό-	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100. —	100	,, 116
10 » φράγ. . . . νον.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 213
60 » »	120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 438
120 » » χρυσ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,620,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,030
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8 88	φρ 300	370
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	142
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος».	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοίνιξ» . .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,310	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,291	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	149
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	288

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,65. — Ἐμπ. 3μην. 28.40.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 8 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 113 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖςἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 134

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (28 Ἰουλίου) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (5 Αὐγούστου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας φρ. 57 1/2
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0. ,, 256
,, ,, ,, 9 0]0. ,, 266
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . . ,, 142 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν . . . . . γρ. 108 3/4 - 109
Παρισίων 3 ,, ... φρ 28 15 - 28.20
Λίρα Ἀγγλικὴ . . . . . . γρ. 109 27/40
Εἰκοσάφραγκον . . . . ,, 87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ ( )

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 12 Αὐγούστου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.80
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.65
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.36
Ἀργυρᾶ φιορ 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (29 Ἰουλίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.20 1/2-25.25 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3 - 4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135 - 140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Εἰς τὴν ἐπιστολήν σας ἀπηντήσαμεν ταχυδρομικῶς. — κ. Γ. Κ. Κηφισίαν. Σᾶς ἐπρόλαβεν ἄλλος. — κ. Ι. Π. Δ. Ἀμοργόν. Ἡ ἐπιστολή σας μᾶς ἐνθυμίζει τὸν προνοητικὸν ἐκεῖνον πατέρα, ὅστις ἐζήτει δωδεκαετῆ ἔτι τὸν υἱόν του νὰ εἰσαγάγῃ ὡς ἀντιγραφέα εἰς ὑπουργεῖον, ὅπως ἀποκτήσῃ ἐνωρὶς τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως! — κ. Σ. Ι. Ρ. Κέρκυραν. Ἡ ἐπὶ συστάσει ἐπιστολή σας ἐλήφθη, ἀλλ' οὐδεμία τῶν προηγουμένων. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας» δὲν περισσεύει χρόνος ὅπως ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἐν τῷ ταχυδρομείῳ παραπιπτουσῶν ἐπιστολῶν. — Ἑνὶ φιλομούσῳ. Οὐδένα. Ὡς κωμικὸς ποιητὴς ὁ Μολιέρος εἶνε ἀπαράμιλλος μέχρι σήμερον, ἐνῷ τραγικοὶ ἐγεννήθησαν ἔκτοτε καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι τῶν Γάλλων. Τὸ ἀριστούργημά του θεωρεῖται ὁ «Ταρτοῦφος». Κατὰ τοῦ ἔργου τούτου, ἅμα ἐκδοθέντος, ἐκήρυξαν σφοδρότατον πόλεμον οἱ κληρικοὶ ἰδίως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὧν τὴν ὑποκρισίαν δηκτικώτατα ἐσατύριζεν ὁ ἀμίμητος κωμικός, καὶ κατώρθωσαν νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ παράστασίς του. Διηγοῦνται ὅτι τὴν ἑσπέραν, καθ' ἣν ἔμελλε τὸ δεύτερον νὰ διδαχθῇ ὁ «Ταρτοῦφος», ἐνῷ τὸ πλημμυροῦν τὸ θέατρον πλῆθος ἀνυπομόνως περιέμενε τὴν ἄρσιν τῆς αὐλαίας, ἦλθεν ἐκ μέρους τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς προσταγή, ἀπαγορεύουσα τὴν παράστασιν. Τότε ὁ Μολιέρος ἐμφανισθεὶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἶπε πρὸς τοὺς θεατάς· «Κύριοι, ἐφρονοῦμεν ὅτι σήμερον ἠθέλομεν ἀξιωθῆ τῆς τιμῆς νὰ σᾶς δώσωμεν τὴν δευτέραν παράστασιν τοῦ «Ταρτούφου», ἀλλ' ὁ κύριος πρόεδρος τῆς βουλῆς δὲν θέλει νὰ τὸν παίξωσι (ne veut pas qu'on LE joue). — κ. Ν. J. A. Athènes. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Ι. Α. Ζ**. Ἀθήνας. Ἀφοῦ γνωρίζετε τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ κ. Κόντου, περιττὴν νομίζομεν πᾶσαν ἄλλην διαφώτισιν τοῦ ζητήματος· καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἰδίαν γραφὴν ἀκολουθοῦμεν. Ἡ δημοσίευσις τῶν ὀνομάτων δὲν γίνεται, διότι θὰ ἠναγκαζόμεθα νὰ θυσιάζωμεν χάριν αὐτῆς τὴν ἡμίσειαν περίπου στήλην, ὅπερ ἤθελε δυσαρεστήσει βεβαίως τοὺς ἄλλους συνδρομητάς. — κ. Κ. Κ. Μ. Λίβερπουλ. Κατὰ τὴν ἐπιστολήν σας τὸ φύλλον διευθύνεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν κ. Ν. Κ.—κ. Α. Π. Ι. Ἀθήνας. Ὁ κ. Α. Ν., εἰς ὃν τὸ ὑπεβάλομεν, ἐσημείωσεν ἐν τέλει ἀντὶ ἀπαντήσεως τὸ ἑπόμενον ἀρχαῖον ἐπίγραμμα:

Εἰσὶ καὶ ἐν Μούσῃσιν Ἐριννύες, αἵ σε ποιοῦσι
ποιητήν, ἀνθ' ὧν πολλὰ γράφεις ἀκρίτως.
Τοίνυν σοῦ δέομαι, γράφε, πλείονα. Μείζονα γάρ σοι
εὔξασθαι ταύτης οὐ δύναμαι μανίην.

Ἀγνώστῳ φίλῳ. Εὐάρεστον πρᾶγμα εἶνε τὸ νὰ εἶνέ τις εὐφυής· ἔχει πάντοτε νὰ εἴπῃ μίαν ἀνοησίαν. — κ. Κ. Δ. Κωνσταντινούπολιν. Περιμένομεν ἀπάντησιν.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[7 Αὐγούστου (Παρασκευή) 1881]

Ἀπὸ τῆς αὔριον, 8 Αὐγούστου, ἄρχεται ἡ κατάληψις τοῦ β' τμήματος ἐνεργηθησομένη ὑπὸ 4 σωμάτων στρατοῦ ἐκ διαφόρων σημείων. — Ὑπεβλήθη τῷ βασιλεῖ πρὸς ὑπογραφὴν διάταγμα κανονιστικὸν τῆς δικαστικῆς ὀργανώσεως ὅλων τῶν προσαρτωμένων χωρῶν, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ καθίδρυσις πρωτοδικείου καὶ εἰρηνοδικείων ἐν τῷ τμήματι τῆς Ἄρτης, διοριζομένου τοῦ ἀναγκαιοῦντος πρὸς ταῦτα προσωπικοῦ. — Τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ζητεῖ δι' ἐγγράφου του παρὰ τοῦ ἐν Ἄρτῃ Β. ἐπιτρόπου πληροφορίας περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς αὐτόθι ἰσλαμιτικῆς καὶ ἰσραηλιτικῆς κοινότητος, ἵνα ἔλθῃ ἐπίκουρον τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον εἰς συντήρησιν τῶν σχολείων των καὶ καλλιέργειαν τῆς παιδείας ἐν αὐταῖς. — Πλεῖστα νοσήματα ἐπικρατοῦσιν ἀπό τινων ἡμερῶν ἐν Ἀθήναις, πρὸ παντὸς δ' ἐπιπολάζουσι γαστρικοὶ καὶ τυφοειδεῖς πυρετοί. Πολλαὶ λέγονται αἱ πηγαὶ τῆς τοιαύτης δυσαρέστου καταστάσεως τῆς ὑγείας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πρωτευούσῃ. Κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ συνῆλθεν τὴν παρελθοῦσαν τρίτην τὸ ἰατροσυνέδριον εἰς συνεδρίασιν ὅπως διαγράψῃ τὰ ἄμεσα καὶ προχειρότερα μέτρα, ἅτινα πρέπει νὰ ληφθῶσι πρὸς πρόληψιν ἐπιτάσεως τῶν ἐπιδημιῶν. Τὸ ἰατροσυνέδριον ἀπεφήνατο, ὅτι θεωρεῖ ἐπάναγκες νὰ ἐφαρμοσθῶσιν τὰ ἀκόλουθα. α') Νὰ ληφθῇ ἀμέσως πρόνοια, ὥστε νὰ ἀσφαλισθῇ ἡ καθαριότης τοῦ ποσίμου ὕδατος. β') Νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ αὐξήσεως τοῦ ὕδατος τῆς πόλεως. γ') Νὰ ἐμποδισθῇ αὐστηρῶς ἡ ἐντὸς τῆς πόλεως σφαγὴ ὑπὸ τῶν κρεωπωλῶν οἱωνδήποτε ζώων, τὰ δὲ κρεωπωλεῖα νὰ καθαρίζωνται τακτικῶς καθ' ἑκάστην. δ') Ν' ἀπαγορευθῇ ἡ ἀποταμίευσις τῶν προσφάτων δερμάτων ἐντὸς τῆς πόλεως. ε') Νὰ ληφθῇ πρόνοια, ὥστε αἱ ὁδοὶ νὰ καθαρίζωνται κανονικῶς, ὁ δὲ καθαρισμὸς νὰ ἄρχηται μὲν ὄρθρου βαθέος, νὰ περατοῦται δὲ πρὸ τῆς μεσημβρίας. ς') Αἱ ὁδοὶ νὰ καταβρέχωνται διὰ καθαροῦ ὕδατος. ζ') Νὰ καθαρισθῶσι καὶ περιφραχθῶσι τὰ οἰκόπεδα καὶ νὰ ἐπιβληθῇ αὐστηρῶς ἡ ὑποχρέωσις εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν ζυθοπωλείων, καφενείων, οἰνοπωλείων καὶ παντὸς ἄλλου καταστήματος νὰ κατασκευάσωσιν ἀποπάτους ἐντὸς τῶν καταστημάτων των· η') νὰ κλεισθῶσιν αἱ πάροδιοι ὀπαὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ὑπονόμων διὰ σιδηρῶν βαλβίδων, ἐπιτρεπουσῶν μὲν τὴν εἴσοδον τῶν ὑδάτων, ἀποφραττουσῶν ὅμως τὴν ἔξοδον πάσης ἐκ τῶν ὑπονόμων ἀναθυμιάσεως. θ') Νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ ἀπαγορεύσεως ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ταῖς ὁδοῖς πωλήσεως ἀώρων ὀπωρῶν καὶ ἐν γένει παντὸς εἴδους ἐδωδίμων, ἐπιτηδείων νὰ προξενήσωσιν οἱανδήποτε βλάβην. — Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» ἡ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν συνελθοῦσα, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργοῦ, ἐξ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἐπιτροπή, ὅπως γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς κατασκευῆς ἐξ θωρηκτῶν, μετὰ τετράωρον συζήτησιν ἀνέβαλε τὴν περὶ τούτου ὁριστικὴν γνώμην της. — Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συνελήφθησαν ἐνταῦθα δύω ἐκ τῶν συλλαβόντων τὸν ἄγγλον Σοῦτερ λῃστῶν ἐν Μακεδονίᾳ. Εὑρέθησαν δὲ ἐκ' αὐτῶν ἀρκεταὶ ἑκατοστύες λιρῶν. — Ἔφθασαν τὰ ὑπὸ τοῦ δήμου Πειραιῶς παραγγελθέντα μηχανήματα πρὸς ἐκβάθυνσιν τῆς κοινῶς καλουμένης λίμνης Ζέας. Εἶνε δὲ δύο ἀτμήρεις φορτηγίδες ἐφ' ὧν θὰ φορτώνηται ὁ συλλεγόμενος βόρβορος καὶ μία μεγίστη εἰς τὸ εἶδος της βορβορολόγος. — Κατέπλευσεν ἐξ Ἀγγλίας καὶ ἄλλη μία τῶν μεγαλειτέρων ἀτμακάτων ἡ «Κῶς». ῥυμουλκηθεῖσα ὑπὸ ἀγγλικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου. — Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς τὸ ἀναμενόμενον τρίτον ἀτμόπλοιον τοῦ κ. Α. Γουδῆ ἡ «Κρήτη». — Ἐπίσης κατέπλευσε προχθὲς εἰς Σύραν τὸ δεύτερον ἀτμόπλοιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας, ἔχον ταχύτητα καὶ χωρητικότητα, ὅσας καὶ τὸ ἀτμόπλοιον «Ἐλπίς». μετὰ δύο δὲ μῆνας ἀναμένεται καὶ τρίτον ἀτμόπλοιον. — Κατὰ τὴν «Πανόπην» τῆς Σύρου αἱ προσπάθειαι τοῦ ἐν Παρισίοις κ. Σκουλούδη πρὸς σύστασιν πανελληνίου μεγάλης ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας ὑπὸ πληρεστάτης ἐστέφθησαν ἐπιτυχίας. — Κατὰ τὸν «Ἔλεγχον» τοῦ Πύργου ἡ ἐσοδεία τοῦ σταφιδοκάρπου τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας καὶ Ὀλυμπίας, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Κακοβάτου, θ' ἀνέλθῃ ἐφέτος εἰς 70 000,000 ἐνετικῶν λιτρῶν. — Ὁ τρυγητὸς τῆς σταφίδος ἤρξατο καὶ ἐξακολουθεῖ ἐνταῦθα, λέγει ὁ «Φορολογούμενος» τῶν Πατρῶν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἑβδομάδος ταύτης, καιρὸς δὲ ἐπικρατεῖ κατάλληλος πρὸς ἀποξήρανσιν αὐτῆς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1491.

Τὸ ὅλον μου, ἐκ 12 συγκείμενον γραμμάτων, εἶνε ὄνομα, ὅπερ ἔφερεν εἷς τῶν τριάκοντα τυράννων τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων

Τὰ 5, 6, 7, 8 11, 12	ἀποτελοῦσιν ὄνομα ποταμοῦ.
» 2, 5, 6	μέλος τοῦ σώματος.
» 2, 1, 3	ὄνομα θεότητος ἑλληνικῆς.
» 3, 8, 9, 10, 11, 12	ὄνομα τοῦ Ἕλληνος στρατηγοῦ.
» 7, 5, 10, 11, 12	Ῥωμαίου αὐτοκράτορος.
» 3, 2, 7, 9	πόλεως ἑλληνικῆς.
» 4, 3, 2, 9	γυναικὸς τῆς Γραφῆς.
» 11, 12, 7, 5, 6	ἀντωνυμίαν.
» 3, 2, 4, 5, 6	ὅρον ἐν τῇ μετρικῇ.

1492.

Ποῖον εἶνε τὸ δισύλλαβον κύριον ὄνομα, οὗτινος οὐδαμῶς ἀλλάσσει ἡ προφορά, εἴτε ἐκ δεξιῶν εἴτε ἐξ ἀριστερῶν ἀναγινώσκομεν αὐτό;

1493.

Δημῶδες.

Ὅ,τι εὕρῃ κατατρώει
καὶ ἂν πιῇ νερὸ ψοφᾷ.

1494.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων — ἀντὶ, γόνυ, θὼς — σχημάτισον ἀρχαῖόν τι γνωμικόν.

1495.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

```
        Α
    .   Λ   .
.   .   Η   .   .
Α   Λ   Η   Θ   Ε   Ι   Α
.   .   Ε   .   .
    .   Ι   .
        Α
```

1496.

Sans consumer les cœurs nous les pouvons bruler;
Nous sommes les flambeaux et les miroirs des âmes,
Dont les vifs sentiments s'expriment par nos flammes;
Et dans notre silence on nous entend parler.

ΛΥΣΕΙΣ

1481.

Ἂν ἠδύνασο νὰ εἰξεύρῃς ὅσα λέγονται περὶ σοῦ ἀπόντος, ἤθελες ἀναμφιβόλως γείνῃ κοσμιώτερος καὶ ἐπιεικέστερος εἰς τὰς περὶ τῶν ἄλλων κρίσεις σου.

1482.

Χριστὸς-ἰσχυρός.

1483.

Φρέαρ, ἔαρ, Ῥέα.

1484.

ΖΗΘΙ.

1485.

Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ.

1486.

5 καὶ 20 (Υπάρχουσι καὶ ἄλλαι λύσεις).

1487.

Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ.

1488.

Α Λ Φ Α
Λ Ε Ω Ν
Φ Ω Κ Η
Α Ν Η Ρ

1489.

Secret.

1490.

Fourmi.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 242. — 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Γλῶσσα καὶ Γλῶσσαι», γράφει ἡ «Κλειώ», ἐδημοσίευσεν ὁ περιφανὴς γλωσσολόγος Μὰξ Μύλλερος (καθηγητὴς ἐν Ὀξωνίᾳ) ἐν τῇ «Γερμανικῇ Ἐπιθεωρήσει» σπουδαίαν διατριβήν, ἐν ᾗ συμβουλεύει τοῖς νέοις νὰ περιθάλπωσι μὲν τὴν μητρικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ νὰ μὴ ἀμελῶσι τῶν λεγομένων παγκοσμίων γλωσσῶν. «Ὅ,τι ἠθέλησεν ἡ γλῶσσα, τοῦτο κατέστρεψαν αἱ γλῶσσαι, ἐπιλέγει ὁ Μύλλερος. Αἱ γλῶσσαι δὲν συνάπτουσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς χωρίζουσι πολλῷ μᾶλλον ἢ τὰ ὄρη καὶ αἱ θάλασσαι. Μεγάλη πρόληψις εἶνε τὸ λέγειν, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἱερώτερον, οὐδὲν ἀθικτότερον τῆς μητρικῆς γλώσσης, καὶ ὅτι μόνη ἡ ταύτης σπουδὴ εἶνε ἀσφαλὲς τεκμήριον φιλοπατρίας. Τὴν ὀλεθρίαν ἀρχὴν ἐδέξαντο οἱ πλεῖστοι τῶν λαῶν τῆς ὑφηλίου, πλὴν τῶν Ἰαπώνων. Μόνη ἡ Ἰαπωνία ποιεῖται ἔντιμον ἐξαίρεσιν καὶ καταισχύνει ὅλον τὸν κόσμον. Οἱ Ἰάπωνες συμποσοῦνται εἰς 35,000,000, ἔχουσι δὲ πολιτισμὸν καὶ φιλολογίαν παλαιοτέραν τῶν πλείστων εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ἀλλ' ἅμα ἐξεγερθέντες τοῦ ληθάργου, ἅμα ἰδόντες νέον κόσμον, ἐν ᾧ ἵσταντο ξένοι καὶ ἄγνωστοι, ἐνόησαν ὅτι ἡ γλῶσσά των ὁμοιάζει σφαίρᾳ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν, ἥτις τοὺς κωλύει νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ ἀληθεῖς πατριῶται, προτιμήσαντες τὴν εὐημερίαν τῶν ἐπιγόνων μᾶλλον ἢ τὴν ἄνεσιν καὶ εὐμάρειαν τῶν συγχρόνων, εἰσήγαγον εἰς τὰ ἐκπαιδευτήριά των καταναγκαστικὴν τὴν μελέτην τῆς ἀγγλικῆς, ὅπως ἡ νέα γενεὰ ἔλθῃ εἰς διανοητικὴν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ πρὸς τὰς ἀποικίας ὅλης τῆς ὑφηλίου. Πρέπει ἆρά γε διὰ τοῦτο νὰ ἀρθῇ τέλεον ἐκ τοῦ μέσου ἡ γλῶσσα ἡ μητρική; Ἥκιστα! πρέπει νὰ μείνῃ καὶ θὰ μένῃ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, ὡς οἰκεία καὶ ἱερὰ γλῶσσα τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἑστίας, τῆς ἀγάπης καὶ τῶν παθημάτων, καθάπερ ὁ κάτοικος τοῦ Σλέσβικ Χολστεΐν περιθάλπει μὲν ὡς ἱερώτατον κειμήλιον τὴν μητρικὴν γλῶσσαν Modersprak, ἁνθαμιλλᾶται δὲ ἐν τοῖς διανοητικοῖς ἀγῶσι λαλῶν καὶ γράφων εὐχερέστατα τὴν γλῶσσαν Λουθήρου καὶ Γοιθίου, ὡς ὁ Σουαβὸς καὶ ὁ Βαυαρός. Ἐν ἄλλοις χρόνοις γλῶσσα τῆς διανοίας ὑπελαμβάνετο ἡ lingua franca· οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι παρῆλθον· ἀντὶ δὲ μιᾶς γλώσσης νεκρᾶς ζῶσι τανῦν ἐν Εὐρώπῃ τέσσαρες γλῶσσαι, ἐξ ὧν ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ πᾶς λαός, προθυμούμενος νὰ παρέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ παγκοσμίου θεάτρου, ἡ ἀγγλική, ἡ γαλλική, ἡ γερμανική, ἡ ἰταλική. Πᾶς λόγιος, πᾶς φιλόσοφος, πᾶς πολιτικός, θέλων νὰ ἀκουσθῇ, πρέπει νὰ λαλῇ καὶ νὰ γράφῃ μίαν τούτων· πᾶς δὲ πεπαιδευμένος καθόλου πρέπει νὰ καταλαμβάνῃ ἁπάσας. Ἅπαντες ἀθρόοι, ἕκαστος ἐπὶ μέρους, δυνάμεθα νὰ ἀνασπάσωμεν ῥιζηδὸν μίαν πρόληψιν ἐν τῷ εὐρεῖ πεδίῳ τῆς ἀφροσύνης. Πρόληψις δὲ εἶνε τὸ λέγειν, ὅτι ἀληθὴς φιλοπατρία εἶνε ἀδύνατος ἄνευ γλώσσης τῆς πατρίδος, καὶ ὅτι πρώτιστον καθῆκον ἔχει πᾶς φιλόπατρις νὰ φορῇ τὴν παλαιάν, βαρεῖαν καὶ κατιωμένην πανοπλίαν ἐγχωρίου γλώσσης του διὰ παντὸς ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ. Τοιοῦτον δόγμα ἂς πρεσβεύῃ μόνος ὁ πιστεύων, ὅτι αἱ γλῶσσαι ὑπάρχουσιν, ἵνα μὴ νοῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἀλλήλους. Τὸ μέλλον ὅμως θὰ δείξῃ ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος, οὐδεὶς λαὸς ἐμπορεῖ νὰ ἐκτίσῃ ἐν κερματίοις τὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὀφειλήν του».

— Ἐν Γέδῳ τῆς Ἰαπωνίας ἀνιδρύθη πρὸ ἐτῶν πανεπιστήμιον, ὅπερ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καθίσταται ἀκμαιότερον. Πλὴν τῆς θεολογικῆς πᾶσαι αἱ σχολαὶ εἶνε ὠργανωμέναι κατὰ τὸ πρότυπον τῶν πανεπιστημίων τῆς Γερμανίας, καὶ οἱ καθηγηταὶ δ' εἶνε Γερμανοί. Οἱ φοιτηταὶ ὑπερβαίνουσι τοὺς χιλίους, διήνυσαν δὲ πάντες προηγουμένως ἑξαετεῖς σπουδὰς ἐν γυμνασίῳ ὠργανωμένῳ ἐπίσης γερμανικῶς. Καὶ ὁ ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἰαπωνίᾳ εἶνε Γερμανός τις, πρῴην καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ῥοστόκ. Νῦν λέγεται ὅτι καὶ ἡ κυβέρνησις τῆς Σινικῆς, ζηλώσασα τὴν ἐπὶ φιλομαθείᾳ φήμην τῶν Ἰαπώνων, προτίθεται νὰ ἀνιδρύσῃ ἐν Πεκίνῳ πανεπιστήμιον κατὰ τὸ γερμανικὸν σύστημα.

— Ὁ κ. Σλεῖμαν ἐπέρανε τὴν κατάταξιν τῶν τρωϊκῶν αὐτοῦ εὑρημάτων ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Βερολίνου, ἐπληρώθησαν δ' ἐξ αὐτῶν, ὑπερβαινόντων τὰ τετρακισχίλια, δύο αἴθουσαι. Μόνα τὰ χρυσᾶ κοσμήματα δὲν ἐξετέθησαν ἔτι, διότι δὲν ἡτοιμάσθη ἡ σιδηρᾶ αὐτῶν θήκη.

***

Ὁ ἐν Βόννῃ καθηγητὴς κ. Αὔγουστος Βόλτζ ἐπιστέλλει ἡμῖν νὰ γνωστοποιήσωμεν, χάριν ἐκείνων τῶν Ἑλλήνων λογίων, οἵτινες ἀπέστειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας τὰ συγγράμματα ἢ ἄλλα αὐτῶν δημοσιεύματα, ὅτι ἕνεκα ἀσθενείας δὲν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ δημοσιεύσῃ βιβλιοκρισίας αὐτῶν ἐν τῷ γερμανικῷ τύπῳ, ἐπιφυλάσσεται δὲ λίαν προσεχῶς νὰ πράξῃ τοῦτο. Ὁ κ. Boltz διατρίβει ἐπὶ τοῦ παρόντος χάριν ἐντελοῦς ἀναῤῥώσεως ἐν Δαρμστάτῃ (Darmstadt, Landwehrstrasse, 19 $^1/_2$).

Ἐδημοσιεύθη νεωστὶ ἀγγελία τοῦ κ. Σπ. Μωραΐτου, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ παιδαγωγικῆς, διευθυντοῦ τοῦ παιδαγωγείου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, ἧς περίληψιν καταχωρίζομεν ὧδε·

Τὸ παιδαγωγεῖον, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτό, ἔχει τοῦ λοιποῦ κύριον σκοπὸν νὰ παρέχῃ παιδείαν ἀφ' ἑνὸς μὲν σύμφωνον πρὸς τὰς ἐν Γερμανίᾳ τὴν σήμερον διαδεδομένας παιδαγωγικὰς ἀρχάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρόσφορον π ρ ὸ ς τ ὰ ς κ ο ι ν ω ν ι κ ὰ ς ἀ ν ά γ κ α ς τ ῶ ν κ α τ ο ί κ ω ν τ ῆ ς π ρ ω τ ε υ ο ύ σ η ς.

Κατόπιν καταλέγονται ἐν συνόψει τὰ ἐν αὐτῷ διδασκόμενα μαθήματα, ὧν ὁ κύκλος εἶνε πολὺ εὐρύτερος τοῦ τῶν συνήθων δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων, ὑποδηλοῦται ἡ ἰδιάζουσα εἰς τὸ παιδαγωγεῖον μέθοδος τῆς διδασκαλίας, καθ' ἣν ἕκαστον μάθημα ἢ μέρος μαθήματος προσφέρεται εἰς τοὺς παῖδας ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καὶ ἐν ἡλικίᾳ ὡρίμῳ, καὶ οὕτω γίνεται εὐμάθητον, τερπνὸν καὶ μόνιμον. Ὡσαύτως ὑποδηλοῦται ἡ ἰδιάζουσα τῷ παιδαγωγείῳ τάξις καὶ ἀγωγὴ τῶν παίδων, ἧς ἀξιολογώτατον εἶνε ὅτι πλὴν πολλῶν εἰδικῶν διδασκάλων ὑπάρχει ἐν ἑκάστῃ τάξει εἷς τ α κ τ ι κ ὸ ς διδάσκαλος (Klassenlehrer), ἔχων κ ύ ρ ι ο ν ἔργον τήν τε διδασκαλίαν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν τῶν παίδων τῆς τάξεώς του, καὶ ὅστις διαμένων πάσας τὰς ἐργασίμους ὥρας ἐν τῷ παιδαγωγείῳ ἀ δ ι α λ ε ί π τ ω ς ἐ π ι β λ έ π ε ι αὐτοὺς ἔν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἔξω κατὰ τὰ διαλείμματα, ἀκόμη καὶ ἀνὰ τὰς ὁδούς.

Ὡσαύτως μνείας ἄξιον εἶνε ὅτι θὰ γίνωνται διδακτικοὶ περίπατοι, ἐπισκέψεις φυσιογραφικῶν μουσείων, ἀρχαιολογικαὶ ἐκδρομαὶ κ.τ.τ. Τὴν δὲ Κυριακὴν μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν θὰ γίνεται ἀπὸ κοινοῦ προσευχὴ μετὰ θρησκευτικῶν ᾀσμάτων, καθ' ἣν θὰ ἑρμηνεύηται περικοπή τις καὶ θὰ γίνεται ἐπ' αὐτῆς λόγος οἰκοδομητικὸς τῶν παίδων.

Τεκμήρια τῆς καρποφορίας τοῦ παιδαγωγείου παρέχονται τάδε· τῶν μὲν κατωτέρων τάξεων ὅτι μαθηταὶ τῆς Α' τάξεως, ἀρχίσαντες ἐντελῶς ἀγράμματοι καὶ διδασκόμενοι 1 ὥραν καθ' ἑκάστην ἀνάγνωσιν, ἐν διαστήματι 8 ἢ 9 μηνῶν μανθάνουσι νὰ ἀναγινώσκωσιν εὐχερῶς καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ἐμφάσεως οἱονδήποτε καταληπτὸν αὐτοῖς ἀνάγνωσμα· τῶν δὲ ἀνωτέρων, ὅτι ἀπὸ τῆς ς' τάξεως τοῦ παιδαγωγείου (Β'ας Ἑλληνικοῦ) πολλοὶ μαθηταί, ἂν καὶ παρανόμως, ἠξιώθησαν κατατάξεως εἰς γυμνάσια.

Κατόπιν ἀγγέλλεται ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐπομένου σχολικοῦ ἔτους θὰ γείνῃ ἔναρξις τῆς συστάσεως γυμνασίου, ὁμοίου πρὸς τὰ εὐδόκιμα τῆς Γερμανίας καὶ συνεχίζοντος τὴν ἐν τῷ παιδαγωγείῳ παιδείαν.

Ἐν τέλει καταδεικνύουσα ἡ διεύθυνσις τοῦ παιδαγωγείου τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, τὰ προερχόμενα εἰς τὸ ἦθος καὶ τὴν παιδείαν τῶν παίδων ἐκ τῆς συχνῆς μετακυλινδήσεως αὐτῶν ἀπὸ παιδευτηρίου εἰς παιδευτήριον, καὶ ἐκ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῶν διδασκάλων εἰς τὰ ὄμματα τῶν παίδων, κολακευόντων αὐτοὺς καὶ ἐνδιδόντων εἰς πάντα τὰ νεανιεύματα αὐτῶν χάριν συμφέροντος, παρακαλεῖ τοὺς γονεῖς, προκειμένου περὶ βουλεύματος ὑψίστου καὶ θειοτάτου, ὁποῖον εἶνε τὸ τῆς ὀρθῆς παιδείας τῶν τέκνων των, νὰ ὁδηγῶνται εἰς τοῦτο οὐχὶ ὑπὸ τοῦ προστυχόντος, ἀλλ' ὑπ' ἀνδρῶν, πεῖραν ἐχόντων τοῦ παιδαγωγείου καὶ ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρός των καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀξιώματός των ἀδυνατούντων

νὰ παραμορφώσωσι τὴν ἀλήθειαν, ὁποῖοί εἰσιν οἱ γονεῖς τῶν ἐν τῷ παιδαγωγείῳ παιδευομένων τέκνων.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ ἀγγελία τῆς διευθύνσεως τοῦ παιδαγωγείου. Ἡμεῖς δὲ κρίνοντες ἐκ τῶν ἐξαιρέτων καρπῶν, οὓς μέχρι τοῦδε τὸ παιδαγωγεῖον τοῦτο παρήγαγεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Σπ. Μωραΐτου, θεωροῦμεν αὐτὸ ἐκ τῶν ἀρίστων τῶν Ἀθηνῶν παιδευτηρίων, ὅπερ οὐ μόνον ἐφαρμόζει ἐπιτυχῶς τὴν παιδαγωγικὴν μέθοδον, τὴν ἀναβιβάσασαν τὴν Γερμανίαν εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπήν, εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον, ἀλλὰ καὶ ἐγγύησιν παρέχει αὐστηρᾶς καὶ εὐσυνειδήτου ἐφαρμογῆς τῶν παιδαγωγικῶν κανόνων.

— Ὁ ἐπὶ Ναπολέοντος Γ' περιώνυμος νομάρχης τῶν Παρισίων Haussmann, γράφει ὁ «Αἰών», ἐξέδωκεν εἰς δύο τόμους εἰς 4ον, ὧν ὁ β' πλήρης πινάκων, σπουδαιοτάτην πραγματείαν περὶ τοῦ εἰς Παρισίους διοχετευομένου ποσίμου ὕδατος· ἓν ἀντίτυπον τοῦ συγγράμματος τούτου πολυτελῶς δεδεμένον ὁ Ὥσμαν ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ Ὄθωνι διὰ τοῦ τότε πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς Παρισίους στρατηγοῦ Καλλέργη. Ὁ Καλλέργης, ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας, δὲν εὗρε τὸν Ὄθωνα βασιλεύοντα τῆς Ἑλλάδος, ἐδωρήσατο δὲ τὸ πολύτιμον πόνημα εἰς τὸν συνταγματάρχην τοῦ μηχανικοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Μανιτάκην. Τοὺς δύο ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις περιέργους καὶ διδακτικωτάτους τόμους τούτους, ἱκανοὺς νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς μελέτας σχετικὰς περὶ τῶν ὑδάτων τῶν Ἀθηνῶν, ὁ διακεκριμένος ἀξιωματικὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐδωρήσατο τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς βουλῆς.

— Ἐπίσης ἡ βουλὴ ἐπλουτίσθη κατ' αὐτὰς καὶ διὰ τῆς πλήρους συλλογῆς τοῦ ἐν Παρισίοις ἀπὸ τοῦ 1847 ἐκδιδομένου Annuaire officiel des Chemins de fer (Αὐθεντικῆς Επετηρίδος τῶν Σιδηροδρόμων) ἐκ τόμων 32, περιέχοντος δὲ πάσας τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν κατασκευήν, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν σιδηροδρόμων, εἴτε εἰς τὰ ποικίλα πρὸς αὐτοὺς συνδεόμενα νομοθετικὰ καὶ νομικὰ ζητήματα. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἥτις εἶνε πηγὴ ἀξιόλογος πληροφοριῶν καὶ διδαγμάτων, λίαν χρησίμων ἡμῖν ἤδη, ὅτε, ὡς εὐελπιστοῦμεν, ἐσμὲν ἐν ταῖς παραμοναῖς τῆς ἀποκτήσεως σιδηροδρόμων, ἐδωρήθη τῇ βιβλιοθήκῃ παρὰ τοῦ ἐν Παρισίοις κ. Lescann Perdoux, τῇ συστάσει τοῦ κ. Ε. Chirico.

— Κατά τινα ἔκθεσιν τοῦ ἐν Κύπρῳ Ἄγγλου ἁρμοστοῦ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχουσιν ἐν τῇ νήσῳ 140 σχολεῖα, ἐξ ὧν 76 χριστιανικὰ καὶ 64 μωαμεθανικά. Τὰ σχολεῖα ταῦτα συντηροῦνται· 1) διὰ διδάκτρων· 2) διὰ συνεισφορῶν· 3) διὰ δωρεῶν ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων· 4) διὰ δημοσίων ἐπιχορηγήσεων. Ἡ κυβέρνησις χορηγεῖ κατ' ἔτος εἰς τὰ μωαμεθανικὰ σχολεῖα 400 λίρας· αἱ πρόσοδοι τῶν χριστιανικῶν προέρχονται ἐκ δωρημάτων καὶ συνεισφορῶν.

— Διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὁ τέως ὑφηγητὴς κ. Γ. Κρίνος.

— Μανθάνομεν εὐχαρίστως, γράφει ἡ «Ἐφημερίς», ἐκ τῆς παρισινῆς ἐφημερίδος τῆς 6 Αὐγούστου «L'Hygiène pour tous», ὅτι ἡ ἐν Παρισίοις ἀκαδημία τῆς ἰατρικῆς ἐβράβευσεν ἐφέτος διὰ τῆς ἀπονομῆς ἀνωτέρου μεταλλίου, τοῦ ἀργυροῦ, καὶ δεύτερον ἔργον τοῦ παρ' ἡμῖν καθηγητοῦ τῆς κλινικῆς τῶν παιδικῶν νοσημάτων κ. Α. Ζίννη, τὸ δημοσιευθὲν πέρυσι ὑπὸ τὸν τίτλον «Μελέτη περὶ τῶν κυρίων αἰτιῶν τῶν ἀποβιώσεων τῶν παίδων ἐν Ἀθήναις». Ἡ τιμὴ αὕτη πρὸς ἔργα Ἕλληνος ἐπιστήμονος οὐ μόνον τὸν ἄνδρα κοσμεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴν πεποίθησιν ἐπὶ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ δι' Ἑλλήνων κρατύνει.

— Ἐν τῇ «Ὥρᾳ» τῆς 6 Αὐγούστου ὁ κ. Σπυρ. Π. Λάμπρος ἐδημοσίευσε μακρὰν καὶ ἐμβριθῆ ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἰακ. Πολυλᾶ πρό τινων μηνῶν συντελεσθείσης μεταφράσεως τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν εἰς τὴν νέαν ἑλληνικήν.

— Κατὰ τὸν «Τηλέγραφον» ὁ κ. Ὄθων Ῥουσόπουλος, περιοδεύων κατὰ τὴν Ἀττικὴν ἀνεῦρε πλησίον τοῦ χωρίου Χαλκοῦται στρῶμα πλῆρες ὀστῶν ζῴων προϊστορικῶν, περὶ ὧν θέλει ἐκθέσει προσεχῶς.

— Ὁ γυμνασιάρχης Ζακύνθου κ. Γ. Παπατζαγρῆς ἀναγγέλλει τὴν ἔκδοσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθείσης ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον εἰς 15 βιβλία, ὧν ἕκαστον τιμᾶται δραχμῆς.

— Ὁ ἐν Πάτραις ἰατρὸς κ. Ἀργ. Θ. Διαμαντόπουλος ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν «Ἰατρικῆς Πρακτικῆς», ἤτοι διδασκαλίαν τῶν τρόπων, δι' ὧν ἀναπτύσσεται φυσιολογικῶς ὁ ἄνθρωπος, προλαμβάνονται τὰ νοσήματα καὶ θεραπεύονται ταῦτα ἐνσκήπτοντα.

— Ὁ ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ κ. Ἀθανάσιος Πετμεζᾶς ἐξέδοτο κατ' αὐτὰς πραγματείαν «Περὶ προσβολῆς καὶ ἀμύνης τῶν χαρακωμάτων».

— Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λόγιος κ. Γεράσιμος Ι. Πεντάκης, πρῶτος διερμηνεὺς τοῦ αὐτόθι ἑλληνικοῦ προξενείου, γνωστὸς καὶ ἐκ τῆς μεταφράσεως τοῦ Κορανίου, ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν λεξικοῦ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν ἑλληνικήν. Τὸ λεξικὸν αὐτὸ ἀποτελέσει βιβλίον ἐκ 50 τυπογραφικῶν φύλλων· τιμᾶται δὲ φράγκων 25.

— Ἐν Αἰγίῳ ἐξεδόθη νέα ἐφημερὶς ἑβδομαδιαία ὑπὸ τὸν τίτλον «Κιβωτός».

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ἐν τῷ ἰατρικῷ συνεδρίῳ, ὅπερ ἐπὶ τοῦ παρόντος συγκροτεῖται ἐν Λονδίνῳ, ὁ ἰατρὸς Billing ὥρισεν, ἐπὶ ἀπογραφικῶν διδομένων βασιζόμενος, τὸν ἀριθμὸν τῶν καθ' ὅλην τὴν γῆν ὑπαρχόντων πτυχιούχων ἰατρῶν εἰς 180,000 περίπου Τοὺς πλειοτέρους ἰατροὺς ἀριθμεῖ ἡ Γαλλία σχετικῶς πρὸς τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἰατρῶν δωδεκασχίλιοι περίπου εἰσὶν οἱ συγγράφοντες, καὶ ἐκ τούτων οἱ πλείονα δεικνύοντες κλίσιν εἰς τὸ συγγράφειν εἰσὶν οἱ Ἀμερικανοί, μεθ' οὓς ἔρχονται οἱ Γερμανοί, οἱ Γάλλοι καὶ τέλος οἱ Ἄγγλοι· οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἰσὶν οἱ κάλλιον πάντων τῶν ἄλλων διατηροῦντες τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑγείαν ἐπὶ διαρκέστερον χρόνον.

— Ἡ ἀντιπαράθεσις τῶν ὑπὸ διαφόρων κυβερνήσεων διενεργουμένων καὶ κανονικῶς δημοσιευομένων ἀπογραφῶν ἄγει εἰς σπουδαῖα συμπεράσματα ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν δεκαετηρίδα. Ἡ ἐλαχίστη αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ παρατηρεῖται ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἡ δὲ μεγίστη, παρὰ πάσας τὰς εἰς Ἀμερικὴν μεταναστάσεις, ἐν Γερμανίᾳ. Ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1880 ἐν τῇ γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀπὸ 41,010,150 ηὐξήθη εἰς 45,194,172, ἐτησίως δὲ κατὰ μέσον ὅρον 1. 09 τοῖς 100 Ἐν Αὐστρίᾳ μετὰ τῶν 22,130,684 κατοίκων, 0. 74· ἐν Οὐγγαρίᾳ μετὰ τῶν 15,610,729 κατοίκων, μόλις 0. 11 τοῖς 100 ἐν Ἑλβετίᾳ μετὰ τῶν 2,846,102 μέχρι 0. 65 τοῖς 100· ἐν Δανίᾳ μετὰ 1,980,675 μέχρι τοῦ 1. 05 τοῖς 100· τοὐναντίον ἐν Νορβηγίᾳ μετὰ τῶν 1,860,000 περὶ τὰ 0. 60 τοῖς 100. Μετὰ τὴν ἄγονον Οὐγγαρίαν ἔρχεται ἡ Γαλλία, ἔνθα ὁ πληθυσμὸς ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1876 ἀνέβη εἰς 36,905,788, ἤτοι 0. 29 τοῖς 100

— Αἱ ἁπανταχοῦ τῆς ὑφηλίου ἀτμοκίνητοι σιδηροδρομικαὶ μηχαναὶ συμποσοῦνται εἰς 150,000, διανύουσι 340,000 χιλιόμετρα καὶ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς δύναμιν 30,000,000 ἵππων. Ἡ ἐν ὅλῃ τῇ ὑφηλίῳ ἀνεπτυγμένη δύναμις τοῦ ἀτμοῦ ἰσοδυναμεῖ πρὸς 80,000,000 ἵππων.

ΒΙΒΛΙΑ

2421. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς' Τόμος ΙΒ', 16 Αὐγούστου 1881. Ἀριθ. 294 (242). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Τυχοδιωκτικὸς βίος Ἕλληνος ἐν Πράγῃ — Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Περὶ τοῦ καπνοῦ — Ποὺς καὶ χείρ. —Ὁ βασιλεὺς Καλακαούας. — Ἀθηναϊκά. — Ἡ ἐκπαίδευσις ἐν Ἀγγλίᾳ.— Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Πρακτικαὶ γνώσεις.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

18 Αὐγούστου 1881 — 18 Αὐγούστου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ πληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ. * 8 0/0	πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ἐξωτερικῷ	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 292
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 302
26 » »		52,000	50,610	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	38 60	405 —	500	φρ 123
4 » »	πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον	16,000	14,256	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ	22.40	252.—	280	δρ. 289
6 » δραχ. (μετ' ἐμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6 —	100.—	100	,, 116
10 » φράγ. . . .		42,000	29,266	15 Ἰουν 15 Δεκεμβ	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197 50	250	φρ. 213
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν 20 Ἀπριλ / 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ	20 Δεκ. 20 Μαρτ. / 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	393 1/2	500	φρ 437
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἀργ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,030
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.	25,000,000	15 000,000	—	15 ,, 15 ,,	9 88	φρ 200	382
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως . . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 38,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.80	100	144
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος» .	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών». . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,291	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργειων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	153
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	291

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,45. — Ἐμπ. 3μην 28.30

Γαλλ. Ἐθν Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 118 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26 40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν 5φραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 134 1/2

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (29 Ἰουλίου) Ἐμ 28 80-28.85
Κερκ.—Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου 28.70-28 90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (5 Αὐγούστου)

Σιδηρόδρομοι Βόρειας Τουρκίας	φρ	57 1/2
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	256
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	266
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. .	,,	142 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 3/4 -10
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 15-23.
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 27/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 32/40

ΒΙΕΝΝΗΣ ( )

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117 45
Παρισ. τὰ 100 φρ ,, 46 55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 19 Αὐγούστου

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (29 Ἰουλίου)

Λονδίνου διακρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.20 1/2-25.25 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135-140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 4 0/0. Τραπέζης 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑσ

κ. Χ Ρ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Διὰ
ἐφροντίσαμεν συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστ
Β. Darmstadt. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβ
ἀποστέλλεται ὑμῖν αὐτόσε — κ Ε. Σ
ραπέμπομεν εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ
ρελθούσης ἑβδομάδος Ἐκεῖ εὑρίσκετε ἀ
τερα —κ. Κ. Δ Κ Πάτρας Το ζητηθ
λη ταχυδρομικῶς Μένουσιν ἔτι εἰς βάρο
μικὰ τέλη, δραχ 1,50, ἅτινα παρακαλ
λητε. Ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὑμῶν, ἐπειδὴ ὁ διάσημος φυσιοδίφης Δαρβὶν δὲν ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, περιοριζόμεθα νὰ σᾶς σημειώσωμεν τὴν ἐξήγησιν, ἣν παρέχει τοῦ πράγματος ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Ὀβίδιος. Κατὰ τοῦτον λοιπὸν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ὕπαρξις τῶν μαύρων ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδεξιότητα, μεθ' ἧς ἤλασε τοὺς ἵππους τοῦ ἡλιακοῦ ἅρματος ὁ Φαέθων, ὁ δυστυχὴς τοῦ Ἡλίου υἱός, ὅτε ἐπετράπη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς νὰ ὁδηγήσῃ ἐπὶ μίαν ἡμέραν διὰ τοῦ οὐρανίου θόλου τὸν φαεινὸν δίφρον χάριν διασκεδάσεως. Γνωστὴ εἶνε ἡ τραγικὴ ἔκβασις τοῦ περιπάτου ἐκείνου, ὃν ὁ ἄφρων νεανίας ἀπέτισε διὰ τῆς ἰδίας ζωῆς. Τότε λοιπόν, λέγει ὁ Ὀβίδιος, κατὰ τὴν ἐκ τῆς κανονικῆς αὐτοῦ τροχιᾶς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἡλιακοῦ ἅρματος καὶ τὴν ἄνω καὶ κάτω φορὰν αὐτοῦ, ὅταν ἦτο κατὰ τὴν χώραν τῶν Αἰθιόπων, προσεπέλασε τοσοῦτον εἰς τὴν γῆν, ὥστε ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος τὸ αἷμα τῶν ἀνθρώπων ἔβρασε καὶ μετεβλήθη τὸ χρῶμα αὐτῶν εἰς μαῦρον :

Sanguine tunc credunt in corpora summa vocato
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem.

ν ἐντολὴν ὑμῶν τὸ φύλλον ἀπε-
Θεσσαλονίκην. — κ. Δ. Κ. Ἀ-
ὴνα (Πραξ. Α', Σκην. 1). Οἱ
ράσει τοῦ κ. Σκυλίσση ἔχουσιν

ἰς πᾶσι
κατώρθωσε νὰ φθάσῃ
ου, ἣν βλέπουσα ὁποία
ται ἡ ἀξία·
ὰ χείριστα τὸν δίδουν
κατ' ὄψιν ἂν τὸν ἴδουν. —
κοῦργος! — Ναί, αἱ λέγει
ὁ κόσμος ὅλος συμφώνως· κ' ἐν τούτοις πᾶσα στέγη
τὸν δέχεται· χωρεῖ παντοῦ· οἱ πλεῖστοι καὶ αἱ πλεῖσται
τὸν δίδουν χεῖρα, μειδιοῦν, παντοῦ «ὁρίστ' ὁρίστε!»
κ' ἡ θέσις ἢ ὑπούργημα ἐὰν ἀνθρώπου χρήζῃ,
τὸν ἱκανὸν καὶ τίμιον αὐτὸς παραγκωνίζει.

κ. Ν Ι. Α. Κέρκυραν Διὰ τοῦ προσεχοῦς ταχυδρομείου θέλομεν σᾶς τὰ ἀποστείλει.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.— Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[13 Αὐγούστου (Πέμπτη) 1881]

Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἐξακολουθεῖ βαδίζων πρὸς τὰ πρόσω ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς κατάληψιν τοῦ δευτέρου διαμερίσματος, πανταχοῦ γινόμενος δεκτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγάπης ὑπὸ τῶν κατοίκων.—Ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς ὑποστράτηγος Σκαρλάτος Σοῦτσος, ἅμα τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς Δομοκὸν, ἐξέδοτο τὴν ἑξῆς πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλίας προκήρυξιν· «Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλίας. Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, καταλαμβάνω καθ' ὑψηλὴν βασιλικὴν διαταγὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ τὴν ἑλληνικὴν ταύτην χώραν, καὶ δέχομαι ἐν τοῖς κόλποις τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος ὑμᾶς τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλίας, συμπολίτας ἴσους ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ ἀπολαύοντας τοῦ λοιποῦ, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν τῆς εὐνομίας. Σύμβολον τῆς ἐννόμου τάξεως ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἀποστολὴν ἔχει καὶ ἤδη νὰ παγιώσῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑμετέραν εὐημερίαν. Πέποιθα δὲ ὅτι θέλει ἐπὶ τούτῳ τύχει τῆς συνδρομῆς πάντων ὑμῶν, συμμορφουμένων πρὸς τὰ παραγγελλόμενα. Μὴ διστάζετε ν' ἀναφέρητε πρὸς ἐμὲ τὰ τυχὸν παράπονά σας, καὶ ἔστε βέβαιοι ὅτι θέλω φροντίζει περὶ τῆς ταχείας αὐτῶν θεραπείας». — Διὰ Β. διατάγματος ἐν ταῖς καταληφθείσαις καὶ καταλαμβανομέναις χώραις καταργοῦνται αἱ πρὶν ὑφιστάμεναι δικαστικαὶ ἀρχαί, ὁ ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων καὶ οἱ ποινικοὶ δικονομικοὶ καὶ ἀστικοὶ νόμοι, δημοσιεύεται δὲ καὶ ἰσχύει, ὑπὸ τινας ἐξαιρέσεις, ὁριζομένας διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος, ἡ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύουσα νομοθεσία. Θέλουσι συστηθῇ ἐν αὐταῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πρωτοδικεῖα, ἅπερ θὰ δικάζωσι καὶ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, καὶ εἰρηνοδικεῖα. Αἱ σχέσεις, περὶ ὧν προεῖδεν ἡ περὶ τῆς παραχωρήσεως σύμβασις δι' εἰδικῶν διατάξεων, θέλουσι διέπεσθαι καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς νέας νομοθεσίας, ἀπὸ τὰς διατάξεις τῆς συμβάσεως ταύτης, διατηρουμένων ἐν ἰσχύει τῶν δι' αὐτῆς παραχωρουμένων δικαιωμάτων. — Χθὲς συνῆλθε τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν, ὅπου ἀπεσφραγίσθησαν αἱ προσφοραὶ τῶν συναγωνιζομένων διαφόρων ἑταιριῶν πρὸς κατασκευὴν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πάτρας καὶ Λάρισσαν. Αἱ συναγωνισθεῖσαι ἑταιρίαι ἦσαν τρεῖς, μία ῥωσσική, ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τοῦ κ. Πολιακὼφ, μία γαλλικὴ ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ κ. Κυρίκου καὶ τρίτη βελγικὴ ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τοῦ κ. Πιάτ. Ὁ κ. Πολιακὼφ ἀναδέχεται τὴν κατασκευὴν τῆς γραμμῆς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας ἀντὶ 49,000 000 φράγκων καὶ τῆς εἰς Λάρισσαν ἀντὶ φρ. 91,000,000, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἀντὶ φρ. 140,000,000. — Ὁ κ. Κυρίκος ἀναλαμβάνει τὴν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Πάτρας γραμμὴν ἀντὶ φρ. 41,160.000 καὶ τὴν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισσαν ἀντὶ φρ. 67,427,000, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἀντὶ φράγ. 108,587,000. Ὁ δὲ κ. Πιὰτ τὴν εἰς Πάτρας γραμμὴν ἀντὶ φρ. 39,900,000 καὶ τὴν εἰς Λάρισσαν ἀντὶ 58,900,000, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἀντὶ φρ. 98,800,000. Ἡ προσφορὰ ὅμως τούτου δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, διότι δὲν συνωδεύετο ὑπὸ τακτικῆς ἀποδείξεως ὅτι κατέθηκε τὴν ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἐγγύησιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κ. Κυρίκος, πλὴν τῶν δύο κυρίων γραμμῶν, ὑπόσχεται νὰ κατασκευάσῃ καὶ διακλάδωσιν ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ναύπλιον καὶ ἑτέραν ἀπὸ Λαρίσσης εἰς Βῶλον, τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐνέκρινε τὴν προσφορὰν τούτου καὶ διέταξε τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν νὰ προβῇ εἰς τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως. — Ἡ ὑγεία τῆς πόλεως ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Προχθὲς συνῆλθε καὶ πάλιν τὸ ἰατροσυνέδριον εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, προέτεινε δὲ καὶ ἄλλα μέτρα, ὧν διετάχθη ἀμέσως ἡ ἐκτέλεσις. — Τῇ συστάσει τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν προσεκάλεσε προχθὲς ὁ δήμαρχος διαφόρους χημικοὺς ὅπως ἐξετάσωσι τὰ ὕδατα τῆς πόλεως. — Κατ' αὐτὰς συνδέεται διὰ τηλεφώνου τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργεῖον μετὰ τοῦ ἐν Ἀράπῃ ἱδρυομένου ναυστάθμου.—Ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Θήρας ἀνεκαλύφθη πρό τινων ἡμερῶν κίβδηλον τραπεζικὸν νόμισμα τῶν 100 φράγκων, ὁ παραχαράκτης Γ. Οἰκονόμου συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ἀρχῶν.— Διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν τὴν ἑβδομάδα ταύτην τέσσαρες πυροβολαρχίαι μεταβαίνουσαι εἰς Λαμίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Θεσσαλίαν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1497.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Δοθέντος κανονικοῦ τετραγώνου, οἷον τὸ κάτωθι παρατιθέμενον, χωρίζομεν ἀπ' αὐτοῦ πρῶτον τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου, ἔχον σχῆμα τετραγώνου ἐπίσης, οἷον λ. χ. τὸ ΑΒΓΔ. Ζητεῖται ἀκολούθως τὰ τρία ὑπολειπόμενα τέταρτα τοῦ ἀρχικοῦ τετραγώνου νὰ μοιρασθῶσιν εἰς τέσσαρα μέρη τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἔχωσι τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ τὰς αὐτὰς διαστάσεις.

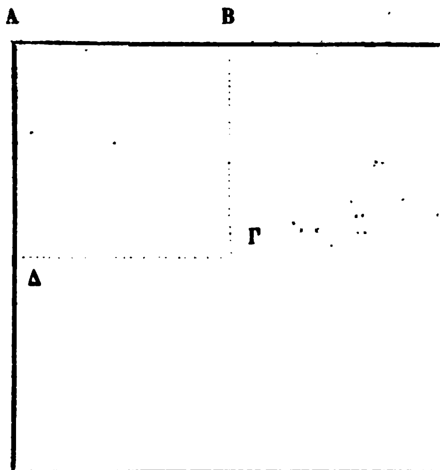

1498.

Δραμίων ἔχω δύναμιν· ἀλλ' ὅταν θὰ ἁρπάξω,
Ὀκάδων ὅλων δύναμαι τὸ βάρος νὰ βαστάξω.

1499.

† Ε Ν Ι †
† Σ Π Ε †
† Η Β Α †
† Π Ι Σ †
† Ι Μ Ω †

Ἀντικατάστησον τοὺς σταυροὺς διὰ γραμμάτων τοιούτων, ὥστε νὰ ἀποτελῶνται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω δύο λέξεις, καὶ συμπληρῶνται πέντε ἄλλαι ὁριζοντείως.

Ἐν Πειραιεῖ. Α. Βτς.

1500.

Διὰ τῶν γραμμάτων — λαβή, καί, δίς — σχημάτισον τὸ ὄνομα ἀρχαίου Ἕλληνος στρατηγοῦ.

1501.

Composer un mot carré sur ISAAC.

Athènes. N. J. A.

ΛΥΣΕΙΣ

1491.

Ἐρασίστρατος. (Ἴστρος, ῥίς, Ῥέα, Ἄρατος, Τίτος, Ἄρτα, Σάρα, ὅστις, ἄρσις).

1492.

Σάββας.

1493.

Πῦρ.

1494.

Γνῶθι σαυτόν.

1495.

Α
Ο Λ Η
Ο Χ Η Μ Α
Α Λ Η Θ Ε Ι Α
Η Μ Ε Ρ Α
Α Ι Α
Α

1496.

Les yeux.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 243. — 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ὁ κ. Μενέλαος Νεγρεπόντης κατέθεσεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Αἰῶνος» 4,000 δραχμὰς ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἀσθενῶν τῆς πρωτευούσης, 3,000 δρ. πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ ὑδραυλικοῦ, ὃν ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν θέλει καλέσει ἐξ Εὐρώπης, καὶ 3,000 ἔτι δρ. διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μέχρι θαλάσσης ὑπονόμων πρὸς ἐκροὴν τῶν ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως.

Η ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ
τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Τὴν 1 ἱσταμένου μηνὸς ἐγένετο ἐν Παρισίοις ἡ ἐπίσημος ἔναρξις τῆς μεγάλης διεθνοῦς ἐκθέσεως τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἥτις διὰ τὰ πολυπληθῆ καὶ ποικιλώτατα ἀντικείμενα, τὰ ἐν αὐτῇ ἐκτιθέμενα, ἐπισπᾶται ζωηρότατον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ. Περὶ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀρυόμεθα ἐκ γαλλικῆς ἐφημερίδος τὰς ἑπομένας λεπτομερείας· Ὁ περίβολος, ἐν ᾧ ἡ ἔκθεσις, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν κατέχουσιν οἱ Γάλλοι ἐκθέται, τὸ δὲ ἕτερον οἱ ἀλλοδαποί. Μεταξὺ δὲ πάντων διακρίνονται μάλιστα τέσσαρα τμήματα· τὸ τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων, ὅπερ εἶνε τὸ εὐρύτατον πάντων· τὸ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, τὸ τοῦ ταχυδρομείου τοῦ Λονδίνου καὶ τὸ τῶν σιδηροδρόμων, γαλλικῶν καὶ ξένων. Παρὰ ταῦτα δ' ὑπάρχουσι τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἐκθέματα. Καὶ πρῶτον φαίνεται ἀμέσως μέγα ὑπόστεγον ἀνθοκομείου χρησιμεῦον εἰς τὴν πρώϊμον ἀνάπτυξιν τῶν ἀνθέων· εἶτα, μεταξὺ τῶν γαλλικῶν καὶ ξένων ἐκθεμάτων, πύργος ὑποβαστάζων ἠλεκτρικὸν φανὸν συστήματος Meritens, καὶ εἰς τὴν βάσιν καὶ πέριξ τοῦ πύργου κρήνη χαλκότευκτος, ἥτις δι' εὐφυοῦς τρόπου φωτιζομένη καταμαγεύει τοὺς θεατὰς τῆς ἑσπέρας, παρουσιάζουσα φωτεινὸν τὸ ὕδωρ, ὅπερ προχέει πανταχόθεν, καὶ οὕτω παριστῶσα τὸ θέαμα ἀδαμάντων διηνεκῶς ἐξ αὐτῆς ἐκρεόντων.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ περιβόλου ὑπάρχουσιν αἱ ἐκθέσεις τῶν μεγάλων ἐθνῶν, τῆς Ἀγγλίας, Γερμανίας, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐν οἷς γίνεται χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εἰς εὐρύτερον κύκλον. Εἰσέτι δὲν εἶχον φθάσει αἱ μηχαναὶ καὶ τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ περιωνύμου Ἔδισων, δύο δὲ ὁλόκληροι αἴθουσαι τοῦ πρώτου πατώματος εἶχον ἐπιφυλαχθῆ πρὸς ἐναπόθεσιν αὐτῶν.

Περιεργότατον εἶνε τὸ θέαμα τῶν ἐν τῷ πρώτῳ πατώματι ἐκτεθειμένων ἀντικειμένων, ἅτινα πληροῦσι περὶ τὰς εἴκοσιν ὅλας αἰθούσας. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν αἱ μυρίαι ἐκεῖναι ἐφαρμογαὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὧν τῶν πλείστων οὐδ' ἀπλῆν κἂν ἰδέαν ἔχει τὸ κοινόν. Ἐκ τῶν αἰθουσῶν τούτων δύο εἰσὶν ἐσκευασμέναι ὅπως παριστάνωσι σημερινὴν κατοικίαν· σύγκειται δ' αὕτη ἐξ ἀντιθαλάμου, αἰθούσης, ἑστιατορίου, κοιτῶνος, δωματίου ἐργασίας, σφαιριστηρίου, μαγειρείου κ.λ., ἐν πᾶσι δὲ τούτοις λειτουργεῖ ὁ ἠλεκτρισμός, ἐξ οὗ καταφαίνονται πᾶσαι αἱ ὠφέλειαι, ἃς ἐξ αὐτοῦ δύναται νὰ καρπωθῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν οἰκιακὸν αὐτοῦ βίον, ἀπὸ τῶν ἠλεκτρικῶν κωδώνων καὶ τῶν ποικιλωτάτων σημαντήρων (avertisseurs) μέχρι τοῦ φωτισμοῦ, τοῦ ἀναγκαίου εἰς τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν, τοῦ ἠλεκτρικοῦ κλειδοκυμβάλου, τοῦ ἠλεκτρικοῦ πίνακος πρὸς σημείωσιν τῶν βολῶν τοῦ κλειδοκυμβάλου, τοῦ ἠλεκτρικῶς κλειομένου σιδηροῦ κιβωτίου.

Ἀλλαχοῦ κεῖνται τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικὰ ὄργανα, οἷον ἠλεκτρικαὶ στῆλαι, θερμόμετρα καὶ ἄλλαι ἀπειράριθμοι ἐφευρέσεις, δι' ὧν γίνεται χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, τὰς βιολογικάς, μετεωρολογικάς, ἀστρονομικάς, τὴν στρατιωτικὴν τέχνην κ. τ. ἑ.

Ἓν τῶν περιεργοτάτων μερῶν τῆς ἐκθέσεως, προσελκῦον διηνεκῶς πλεῖστον κόσμον ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν ἔκθεσιν, εἶνε αἱ αἴθουσαι, ἐν αἷς ὑπάρχουσι τοποθετημένα τηλεφωνικὰ ὄργανα τοῦ συστήματος Ader, δι' ὧν δύναταί τις νὰ ἀκροασθῇ μετὰ εὐκρινείας ἀπιστεύτου τὰς ἐν τοῖς θεάτροις τῆς «Γαλλικῆς Κωμῳδίας» καὶ τοῦ «Μελοδράματος» γινομένας παραστάσεις. Τῆς διασκεδάσεως ταύτης δύνανται νὰ ἀπολαύσωσι εἰκοσιτέσσαρες ταυτοχρόνως ἄνθρωποι· ἤδη δὲ ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν ἠδυνήθη νὰ ἀκροασθῇ διάφορα μουσικὰ τεμάχια ἐκτελούμενα ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ μελοδράματος, ὧν ἡ ἁρμονία μετεδιβάζετο μετὰ θαυμαστῆς εὐκρινείας.

Ἀλλαχοῦ πάλιν ὑπάρχουσι τὰ ὄργανα καὶ ἄλλα ἠλεκτρικὰ ὑλικά, τὰ εἰς χρῆσιν τῆς ἰατρικῆς, τοῦ κλάδου ἐκείνου τῆς ἐπιστήμης, ὅστις καλεῖται ἠλεκτροθεραπευτική. Ἔπειτα ἡ γαλβανοπλαστική, τὰ ὄργανα πρὸς ἀκριβεῖς προσδιορισμούς, συσκευαὶ πρὸς μετάδοσιν πληροφοριῶν, πᾶσαι αἱ ἐφευρέσεις αἱ περιλαμβανόμεναι μεταξὺ τοῦ οἰκιακοῦ τηλεγράφου καὶ τοῦ πολιτικοῦ τοῦ χρησιμεύοντος εἰς τὴν ἀνταπόκρισιν, τουτέστιν ἡ σειρὰ τῶν σημάτων τῶν χρησιμευόντων εἰς τὰς πυρκαϊάς, τὰς πλημμύρας, τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀλλαγῆς ἐπιφανείας ὕδατος κ. τ. ἑ.

Ἐν τέλει δὲ ὑπάρχει ἰδιαιτέρα ἔκθεσις, εἰς καταρτισμὸν τῆς ὁποίας συνετέλεσαν τὰ μεγάλα ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἥτις παριστάνει τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου τούτου τῆς φυσικῆς, ὅστις ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν τοσαύτην ἐκτήσατο σπουδαιότητα.

Πλὴν δὲ τῆς ἐκθέσεως, ἐν Παρισίοις συγκροτεῖται ταὐτοχρόνως Συνέδριον ἐπιστημόνων εἰς τὸν ἠλεκτρισμὸν ἀσχολουμένων, αἱ δὲ συζητήσεις αὐτοῦ θέλουσι βεβαίως οὐ μικρὸν συντελέσει εἰς τὴν διάδοσιν πλήθους ὠφελίμων γνώσεων καὶ ἰδεῶν, γνωστῶν τέως μόνον εἰς τὸν περιωρισμένον κύκλον τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐπαινετικώτατα κρίνουσιν αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες τὸ ἔργον τοῦ ὁμογενοῦς ζωγράφου κ. Ἰακωβίδου, ὅπερ, καθ' ἃ εἴχομεν ἀναφέρει, ἠξιώθη τοῦ πρώτου βραβείου ἐν τῷ ἐφετεινῷ διαγωνισμῷ τῆς ζωγραφικῆς ἐν Μονάχῳ. Ὡς θέμα τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης ἐξελέξατο, ὡς γνωστόν, τὴν σκηνὴν ἐκείνην τῆς «Μηδείας» τοῦ Εὐριπίδου, καθ' ἣν ὁ ποιητὴς παρουσιάζει τὴν δυστυχῆ τοῦ Κρέοντος θυγατέρα Γλαύκην, ἢ Κρέουσαν ἄλλως καλουμένην, καταβαλλομένην ὑπὸ τῶν φαρμάκων, δι' ὧν ὑπῆρχον ἐγκεχυμένα ὅ τε «χρυσοῦς στέφανος» καὶ οἱ «ποικίλοι γαμήλιοι πέπλοι», οὓς ἡ φοβερὰ αὐτῆς ἀντίζηλος Μήδεια τῇ ἀπέστειλεν ὡς δῶρα διὰ τοὺς μετὰ τοῦ Ἰάσωνος γάμους της. Ἡ γερμανικὴ ἐφημερὶς «Bayerischer Landbote» ἐξετάζουσα τὴν τεχνικὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποθέσεως γράφει τὰ ἑπόμενα· «Βεβαίως ἦτο ἀδύνατος ἡ ἐκλογὴ στιγμῆς καταλληλοτέρας. — Κατατηκομένη ὑπὸ τῶν ὀξέων πόνων ἡ τρυφερὰ νύμφη, νύμφη νῦν τοῦ θανάτου, καὶ ἐκτάδην ἐπὶ κλίμακος τοῦ μεγάρου κειμένη κατευθύνει πρὸς τὰ ἄνω ἀπλανὲς τὸ βλέμμα τῶν ὡραίων καὶ ἀθώων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, ὡς ἡ ὑπὸ ἀετοῦ ἁρπαγεῖσα περιστερά, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν. Ἡ δεξιὰ χεὶρ περιπεπλεγμένη διὰ τῶν ξανθῶν βοστρύχων προσπαθεῖ ἔτι ἵν' ἀποσπάσῃ τὸν ὀλέθριον στέφανον, ἡ ἀριστερὰ ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων. Τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀτάκτως ἐρριμμένα κάτοπτρον καὶ βραχιόνιον μαρτυροῦσιν ὁποῖον φοβερὸν ἀγῶνα ἠγωνίζετο τὸ θῦμα τῆς γυναικείας ζηλοτυπίας, πρὶν ὑποκύψῃ ὑπὸ τὴν ἀδάμαστον δύναμιν τοῦ ὑπολανθάνοντος ἐχθροῦ. Ἐπειδὴ ἡ Γλαύκη τυγχάνει τὸ ἰδανικὸν κέντρον τῆς ὅλης συνθέσεως, διὰ τοῦτο αὕτη διακρίνεται κατ' ἐξοχὴν τοῦ ὅλου. Ὁ Κρέων, τὰ συναισθήματα τοῦ θεατοῦ ἐν τῷ πίνακι ἑρμηνεύων, φαίνεται ἐκ τῶν ἔσω φρικιῶν καὶ βαδίζων πρὸς τὴν Γλαύκην τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν ἐπὶ κίονος στηρίζων. Ὡς ἐκ τῆς γενικῆς ἐν γένει διευθετήσεως καὶ τοῦ φωτὸς καταδεικνύεται, ὑστερεῖ ἐπίτηδες κατὰ τὴν τεχνικὴν ἐκτέλεσιν ὁ πατήρ, διότι ὁ καλλιτέχνης συγκεντροῖ ἐν τῇ θυγατρὶ πᾶν ὅ,τι τέλειον, τελειότερον τοιούτῳ τρόπῳ καταδεικνύμενον. Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀποφεύγει ὁ καλλιτέχνης, καίπερ δύο ζωγραφήσας πρόσωπα, τὸν ἐνοχλοῦντα Dualismus· ὁμοίως ἐξόχως συμβαίνει καὶ ἐν τῷ ἀριστουργήματι τοῦ Cabanel «Ἀδὰμ καὶ Εὔα», ἐν ᾧ πίνακι, ὡς καὶ ἐν τῷ προκειμένῳ, ἡ γυνὴ παρίστησι τό τε ἰδανικὸν καὶ τὸ κυρίως τεχνικὸν τῆς ὅλης συνθέσεως. Πρὸς τὴν ἀντίθεσιν τῆς αἰφνιδίου ἐκπλήξεως καὶ τῆς ἀθῴας χαρᾶς τῆς ἀτυχοῦς νύμφης, πρὸς τὴν ἐν τοῖς γαμηλίοις πέπλοις γενικῶς ἀναγνωριζομέ-

νην αἰτίαν τοῦ ὀλέθρου, ἀντιστοιχοῦσιν ἁρμονικῶς αἱ ἀντιθέσεις τῶν πέριξ ἀντικειμένων. Ἐδῶ ὁ ἀναθρώσκων καπνὸς ἐκ τοῦ ὑπ' ἀνθέων καλυπτομένου τρίποδος, σημεῖον σπενδομένων τοῖς θεοῖς σπονδῶν ἐπὶ τῇ συναινέσει τῆς πρότερον ἀπειλούσης Μηδείας· ἐκεῖθεν ἄλλα σημεῖα τῆς φοβερᾶς εἱμαρμένης, καὶ τέλος ἐν τῷ μέσῳ τῶν θυσιῶν, τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἀνθέων ὁ μαῦρος θάνατος.....Τοιούτῳ τρόπῳ ὑποτοπάζουσιν ἀλλήλοις καὶ ἐναλλὰξ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ὄντως δραματικωτάτης ταύτης εἰκόνος, τὰ διάφορα ἐκεῖνα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, νὰ κινήσωσι «τὸν οἶκτον καὶ τὸν ἔλεον» τοῦ θεατοῦ. Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν ἔδαφος (Fond. Hintergrund) τῆς εἰκόνος εἶνε ἱστορικὸν καὶ ξένον τῆς σχολαστικῆς τεχνοτροπίας τοῦ Alma Tadema. Ἄστοχος ἤθελεν εἶναι ἡ κατηγορία χρήσεως ἰωνικῶν κιόνων, καίτοι ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν Ἀργοναυτῶν ὁ ἰωνικὸς ῥυθμὸς δὲν ὑπῆρχε· τὴν προτίμησιν ταύτην ἀποδοτέον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς τέχνης. Καὶ βεβαίως· ἦτο ἀναγκαία ἡ παράστασις μεγαλοπρεποῦς μεγάρου καὶ ὁ καλλιτέχνης χρᾶται πρὸς τοῦτο τοῖς μέσοις ἐκείνοις, τὰ ὁποῖα παρέχει αὐτῷ μία τῶν λαμπροτέρων ἐποχῶν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης· τὰ λοιπὰ κεῖνται ἐναρμονίως πρὸς τὸ σύνολον· ὁ ἁπλοῦς τρίπους, ὁ θρόνος, τὸ ἐκ χαλκοῦ κάτοπτρον καὶ ὁ ἱματισμὸς συμφωνοῦσι πρὸς τὴν ἐποχὴν δεόντως. Αὐστηρότατος κριτὴς ἠδύνατο ἴσως νὰ μὴ παρίδῃ τὸ ἐκ μωσαϊκοῦ ἔδαφος. Πρὸς τὸ ὑψηλὸν τῆς ὑποθέσεως ἁρμόζει ἐξαιρέτως ὁ ἀπαράμιλλος χρωματισμὸς, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπιτυχὴς τόνος ἡδύνει τὸ μηδαμῶς ἀποκάμνον ὄμμα. Οὐδαμῶς ἐλάσσων καταφαίνεται ἡ δύναμις τοῦ καλλιτέχνου ἐν τῇ λεπτότητι τῶν γραμμῶν καὶ τῇ ἐντελείᾳ τοῦ σχεδιάσματος. Ἡ ἐν γένει ἐπιμελὴς ἐκτέλεσις ἐν τῇ λεπτομερείᾳ παρουσιάζει τὰς τεχνικὰς ἐκείνας ἀρετὰς, τὰς ὁποίας τοσοῦτον ἐπιτηδείως χαράσσει ἡ γραφὶς τοῦ Gabriel Max. Τὴν τοιαύτην τοῦ ὅλου ἐντέλειαν ἀκολουθεῖ καὶ ὁ τρόπος τῆς μαρμαρογραφίας, διότι τὴν μονοτονίαν τῶν τε κιόνων καὶ τῶν ἐκ μαρμάρου βαθμίδων ἐξαλείφει ὁ ἐπιτυχὴς βαθὺς σκιασμός. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι εἶναί πως ἀναληθῆ τὰ ἐν τοῖς καλλιτεχνικοῖς κύκλοις ἀκουόμενα παράπονα περὶ τῆς δυσκολίας πρὸς εὕρεσιν νέων θεμάτων. Καλλιτέχνης ἱστορικῶς καὶ φιλολογικῶς μεμορφωμένος δύναται βεβαίως ν' ἀντλήσῃ λαμπρὰ ἐκ τῶν κλασικῶν ἐποχῶν θέματα».

Τοιαῦται αἱ κρίσεις τῆς γερμανικῆς ἐφημερίδος. Εὐχαρίστως δὲ πληροφορούμεθα ἐκ τῆς «Κλειοῦς», ἐξ ἧς παρελάβομεν καὶ τἀνωτέρω, ὅτι ὁ κ. Ἰακωβίδης μελετᾷ τὴν ἐκτέλεσιν νέου ἔργου, παριστῶντος τὴν «νοσταλγοῦσαν Ἰφιγένειαν», ὅπερ ἠγοράσθη ἀπὸ τοῦδε παρὰ τοῦ μεγάλου ἐν Παρισίοις καὶ Ἀμερικῇ καταστήματος τῶν κκ. Coupil et Cie.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Δ. ΚΟΥΠΙΤΩΡΗΣ.

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀπεβίωσεν ἐν Αἰδηψῷ ὁ καθηγητὴς Π. Δ. Κουπιτώρης, ἄγων τὸ 60ον περίπου ἔτος. Ὁ μακαρίτης Κουπιτώρης ἦτο ὁ δεύτερος τῶν διδακτόρων τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἐπὶ φιλολογίᾳ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τῆς συστάσεως τούτου, ἀναγορευθεὶς τῷ 1852, λαβὼν τὸν βαθμὸν «ἄριστα». Ἀπὸ τῆς ἀναγορεύσεώς του δὲ ὡς διδάκτορος μέχρι τέλους τοῦ βίου διετέλεσε διδάσκων εὐδοκίμως τὴν σπουδάζουσαν νεότητα οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ συγγράφων πονήματα πρὸς διδασκαλίαν, ἀσχολούμενος σύναμα καὶ περὶ ἄλλα εὐρυτέρου κύκλου καὶ φιλολογικωτέρου ἔργα, μαρτύρια προκείμενα φιλοπονίας ἀληθοῦς καὶ ἀξιοζήλου καὶ ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας. Ἐξέδωκε δὲ 1) Λεξικὸν Λατινοελληνικὸν εἰς χρῆσιν τῶν εἰς τὰ γυμνάσια φοιτώντων νέων· 2) Μετάφρασιν τριῶν τοῦ Κικέρωνος λόγων, τοῦ Α' καὶ Δ' κατὰ Κατιλίνα καὶ τοῦ ὑπὲρ Ἀρχίου τοῦ ποιητοῦ· 3) τὸν Κρίτωνα τοῦ Πλάτωνος, κείμενον, σχόλια καὶ μετάφρασιν χάριν τῶν εἰς τὰ γυμνάσια φοιτώντων νέων. Πλὴν τούτων δὲ τῶν εἰς τὰ διδακτικὰ βιβλία ἀναγομένων ἔργων, ἔγραψε, κάτοχος ὢν ἐντριβὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, φυλλάδιον Περὶ τοῦ ῥυθμοῦ ἐν τῇ ὑμνογραφίᾳ τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἐδημοσίευσε δὲ ὡσαύτως Λόγον πανηγυρικὸν περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, κατ' ἐντολὴν συνταχθέντα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ Συλλόγου, οὗ τινος διετέλει πρόεδρος.

Ὅ,τι ὅμως κατέστησε γνωστὸν τὸν μακαρίτην Κουπιτώρην ἔτι μᾶλλον, ἦτο αἱ περὶ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀλβανῶν εἰδικαὶ αὐτοῦ μελέται. Ἦτο ὁ μόνος παρ' ἡμῖν ἀλβανολόγος μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ διαφέροντος ἐπιστημονικοῦ μελετῶν τὰ κατὰ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἣν ἐγίνωσκεν ὡς ἄριστα, Ἀλβανὸς ὢν καὶ οὗτος τὴν καταγωγήν. Ἐν ἔτει 1879 ἐδημοσίευσε Μελέτην ἱστορικὴν καὶ φιλολολογικὴν περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ἀλβανῶν εἰς τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα τοῦ «Βύρωνος», ἣν ἐξέδωκεν εἶτα ἰδιαιτέρως καὶ εἰς φυλλάδιον. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἠθέλησε νὰ διαλευκάνῃ τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἀρχικῆς καταγωγῆς τῶν Ἀλβανῶν διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν στοιχείων τῆς γλώσσης αὐτῶν, ἣν θεωρεῖ παναρχαίαν πελασγικὴν, ἢ γραικοϊταλικήν· θεωρεῖ δὲ τοὺς Ἀλβανοὺς πανάρχαιον πελασγικὸν ἢ γραικοϊταλικὸν φῦλον ἀπὸ τῆς ἑλληνολατινικῆς τῶν ἐθνῶν ὁμοφυλίας ἀποσπασθὲν πρὸ τῆς ἀπ' ἀλλήλων διαιρέσεως εἰς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους καὶ τῆς ἑκατέρων διαιρέσεως εἰς φυλάς. Τῆς πραγματείας τὸ Β' μέρος, ἐν ᾧ ἐν λεπτομερείᾳ ἐκτίθενται αἱ ἐκ τῆς γλώσσης ἀποδείξεις, μένει ἔτι ἀνέκδοτον· ἐπεκαλεῖτο δὲ ἐν τέλει τῆς πρώτης του μελέτης ὁ μακαρίτης τὴν συνδρομὴν πλουσίου τινὸς πρὸς ἔκδοσιν αὐτοῦ.

Πρὸ τῆς μελέτης ταύτης ἐξέδωκεν ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ καὶ μελέτην Περὶ τῆς παρ' Ἀλβανοῖς ἀντωνυμίας τοῦ τρίτου προσώπου κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν καὶ μάλιστα τὴν τῶν Ὑδραίων. Ἡ τελευταία αὕτη μελέτη γίνεται ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικήν· καταφαίνεται δὲ εἰς ἀμφοτέρας τὰς πραγματείας ἡ πολυμάθεια τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῆς Ἀλβανικῆς διαλέκτου.

Πλὴν τούτων δὲ κατέλιπεν ἐν χειρογράφῳ Λεξικὸν τῆς Ἀλβανικῆς· ἦτο δὲ ὁ μόνος πόθος αὐτοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἔργου τούτου, ὅπερ κατέλιπε περατωμένον. Ὁ γράφων δὲ τὰς γραμμὰς ταύτας πολλάκις ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ μακαρίτου, ἐπιδεικνύοντος τὸ ὀγκῶδες χειρόγραφόν του, τὸν μέγαν πόθον τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Παναγ. Κουπιτώρη ἡ Ἑλλὰς στερεῖται ἀληθοῦς ἐπιστήμονος καὶ τοῦ μόνου ἀλβανολόγου, ὅστις εὐδοκίμως ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ καὶ ἀντιτάξῃ τὴν γνώμην του, κῦρος ἔχουσαν, πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἀντίθετον δόξαν τῶν Εὐρωπαίων ἀλβανολόγων. Α. Μ.

ΒΙΒΛΙΑ

2422. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 23 Αὐγούστου 1881. Ἀριθ. 295 (243). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. — Ἡ Θεσσαλία ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν. — Βραβεῖα τῇ ἀρετῇ. — Ὁ ἥλιος τοῦ μεσονυκτίου. — Ἀθηναϊκά. — Γυναῖκες πυροσβέστιδες. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Πρακτικαὶ γνώσεις.

2423. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule No 16.—Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

20 Αὐγούστου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 20 Αὐγούστου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0 (πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.)	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 291
25 » » 9 0/0	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 302
26 » »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 427
4 » » (πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.)	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 289
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 116
10 » φράγ. . . .	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 211
60 » »	120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 434
120 » » χρυσ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,680,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,055
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8 88	φρ. 300	369
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	142
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος».	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοίνιξ» . .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα». .	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου.	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	149
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς . .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 100	286

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,45. — Ἐμπ. 3μην. 28.30.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.— Ἐμπ. 3μ. δρ. 118 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	28.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν 5φραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 134 1/2

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν - Λονδ. 3μ. (19 Αὐγούστου) Ἐμ. 28-28.35.
Κερκ. - Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (19 Αὐγούστου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	55 3/4
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	253
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	268
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	149
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 - 108 1/4
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 35 - 23.45
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 17/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 11/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (   )

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 26 Αὐγούστου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.50
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.36
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (29 Ἰουλίου)

Λονδίνου διακρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.20 1/2-25.25 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3 - 4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 135 - 140 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0|0. Βερολίνου 4 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 2 1/2. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 3 1/2. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κκ. Ἀδελφ. Λ. Φαλτσί. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου ἤρξατο πρὸς τὸν κ. Ε. Φ. εἰς Berlad. Περὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἐνηργήθησαν τὰ δέοντα, ὡς ταχυδρομικῶς σᾶς γράφομεν. — κ. Ι. Β. Βουκουρέστιον. Τὸ καθυστερῆσαν φύλλον ἀπεστάλη ὑμῖν μετὰ τοῦ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς «Ἑστίας» ἐνεργείας σας. — κ. Γ. Δ. Ἀθήνας. Εὐχαρίστως θὰ θυσιασθῶσι καὶ αἱ τρεῖς στῆλαι εἰς τὴν «Θυσίαν» σας.— κ. Π. Ι. Κ. Πύργον. Κατὰ τὴν σημείωσιν, ἣν μᾶς ἔδωκε φίλος ἀξιωματικός, ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἀριθμεῖ νῦν 1,575 ἀξιωματικοὺς ἐν ἐνεργείᾳ, ἐξ ὧν 6 ὑποστράτηγοι, 23 συνταγματάρχαι, 71 ἀντισυνταγματάρχαι, 79 ταγματάρχαι, 313 λοχαγοί, 212 ὑπολοχαγοί, 342 ἀνθυπολοχαγοὶ καὶ 529 ἀνθυπασπισταί. — Φιλοχρίστῳ. Μονοφυσῖται ἐκλήθησαν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ αἱρεσιάρχου Εὐτυχοῦς πρεσβεύοντος ὅτι μία μόνον ἦτο τοῦ Σωτῆρος ἡ φύσις, καὶ δὴ ἀνθρωπίνη.— κ. Γ. Κ. Κηφισιάν. Καὶ πάλιν ἀτυχία διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. — κ. Θ. Α. Μ. Κεφαλληνίαν. Ἤρξατο ἡ ἀποστολὴ πρὸς τὸν κ. J. S. ἀπεστάλησαν δ' αὐτῷ καὶ τὰ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου φύλλα. — Ἑνὶ φίλῳ τῶν πατρίων. Ὅπως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα..... «Τυχοῦσα ἐλευθερίου ἀγωγῆς», δηλαδὴ διδαχθεῖσα νὰ στρεβλόνῃ τὰ γαλλικά, τὴν μουσικὴν καὶ πρὸ πάντων τὸν ὀρθὸν λόγον. — κ. Γ. Γ. Γέϊσκ. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ὑμῖν αὐτόσε. — κ. Α*** Θεσσαλονίκην. Ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, καὶ ἄλλοι ἔτι μᾶς ἐβεβαίωσαν, οὐδέτερον τῶν δύο σημειουμένων ἔργων μετεφράσθη εἰς τὴν ἑλληνικήν. Ἡ κατὰ τὸ 1879 γενομένη ἀπογραφὴ περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντας πολίτας Ἕλληνας.— Ἑνὶ φιλαρχαίῳ. Σύρον. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πάντα τὰ ἐργαλεῖα, ὧν ἡμεῖς κάμνομεν χρῆσιν εἰς τὸ γεῦμα, ἦσαν ἄχρηστα, ἂν οὐχὶ ἐντελῶς ἄγνωστα. Ἀντὶ τοῦ κοχλιαρίου οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ κοῖλον ἄρτου, ὅπερ ἐκαλεῖτο μυστίλη. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπεκράτει τὸ ἔθιμον μέχρι τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων νὰ τρώγωσι διὰ τῶν φυσικῶν περονίων, ὡς τὴν σήμερον οἱ Ὀθωμανοί, καὶ ν' ἀποσπογγίζωσι τοὺς δακτύλους διὰ τοῦ μαλακοῦ τοῦ ἄρτου, διὰ τῆς καλουμένης ἀπομαγδαλιᾶς. Τὸ τραπεζομάνδηλον ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστον· τοῦ δὲ χειρομάκτρου ἔκαμνον χρῆσιν μόνον κατὰ τὸ νίψιμον τῶν χειρῶν, ὅπερ ἐγίνετο πάντοτε πρὶν ἢ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ νὰ ἔχωσι καθαρὰς τὰς χεῖρας, δι' ὧν ἔμελλον νὰ λαμβάνωσι τὰ φαγητά.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.— Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[20 Αὐγούστου (Πέμπτη) 1881]

Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν εἰσῆλθεν ὁ ἡμέτερος στρατὸς εἰς Ἁλμυρόν. Ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξεν ἐνθουσιωδεστάτη καθ' ὅλην τὴν πορείαν. Οἱ χωρικοὶ μετὰ σημαιῶν ἠκολούθησαν τὸν στρατὸν μέχρις Ἁλμυροῦ, ὁπόθεν ἐξῆλθε σύμπας ὁ πληθυσμὸς ὅπως χαιρετήσῃ τὸν στρατόν. Ἐπὶ θριαμβευτικῆς τινος ἀψῖδος κατὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἦτο γεγραμμένον «Ζήτω ὁ βασιλεύς. Ζήτω τὸ ἔθνος. Ζήτω ἡ ἕνωσις». — Κατ' ἐπίσημον τηλεγράφημα τοῦ Β. ἐπιτρόπου Ἄρτης πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῇ 16 ἱσταμένου ἐγένετο ἡ ὁρκοδοσία τῶν πολιτῶν κατοίκων Ἄρτης. Πρῶτος ὁ μητροπολίτης μετὰ τοῦ κλήρου ὤμοσαν ὅρκον πολίτου, εἶτα ὁ ἀρχιραβῖνος μετ' ἰσραηλιτῶν καὶ ὁ δήμαρχος μετὰ πολιτῶν. Τὴν ἑσπέραν οἱ πολῖται περιήρχοντο τὴν πόλιν φωταγωγημένην ζητωκραυγάζοντες. Πλήρης ἡσυχία ἐπεκράτησεν, ἡ δὲ ὁρκοδοσία θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν προσεχῆ Κυριακήν.— Διὰ Β. διατάγματος συνεστήθη ἓν πρωτοδικεῖον καὶ πέντε εἰρηνοδικεῖα ἐν τῷ παραχωρηθέντι τμήματι τῆς Ἠπείρου. — Τῇ αἰτήσει προὐχόντων ἐν Λαρίσσῃ Ὀθωμανῶν δημοσιευθήσεται μετ' ὀλίγον εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν τὸ σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος. — Τὸ ἐν Δομοκῷ γενικὸν ἀρχηγεῖον διωργάνωσε διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ προσωρινὸν στρατιωτικὸν ταχυδρομεῖον μέχρι τῆς συστάσεως τακτικοῦ.—Ἅμα τῇ καταλήψει τοῦ Δομοκοῦ ἤρξατο ἡ κατασκευὴ ἁμαξιτῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς Δερβὲν Φούρκα μέχρι τῆς πόλεως ταύτης. — Τὰ ἐπικρατοῦντα νοσήματα εὑρίσκονται εὐτυχῶς εἰς ὕφεσιν κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας. Ἡ ληφθεῖσα περὶ τὴν δίαιταν πρόνοια τῶν κατοίκων, ἡ ἐπελθοῦσα ἐκ τοῦ φόβου μεγάλη ἀραίωσις καὶ ἡ ἐπαισθητὴ τῆς θερμοκρασίας μεταβολὴ συνετέλεσαν εἰς τὸ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα. — Τὰ τελευταῖα νοσήματα προσέβαλον μετ' ἐπιτάσεως τὰς ἀπὸ 16 μέχρι τοῦ 30 ἔτους ἡλικίας, καὶ κατὰ τὰ 3/4 τὰς γυναῖκας. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως διέταξε τοὺς γυμνασιάρχας τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ γυμνασίων ν' ἀναβάλωσι τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων, ὡς καὶ τῶν προσηρτημένων αὐτοῖς ἑλληνικῶν σχολείων, ἕνεκα τῆς καταστάσεως τῆς δημοσίας ὑγείας, μέχρι τῆς 20 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Σεπτεμβρίου.—Ἡ διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἐγνωστοποίησεν ὅτι κατ' αὐτὰς κατώρθωσε νὰ ἐπιληφθῇ πλαστοῦ γραμματίου αὐτῆς τῶν 100 νέων δραχμῶν, κατασκευασθέντος ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὑπὸ κιβδηλοποιῶν, ἐχόντων ἕτοιμα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὅπως θέσωσιν αὐτὰ εἰς κυκλοφορίαν ἐντὸς τοῦ κράτους, ἅμα ὡς ἤθελον εὑρεῖ ὄργανα πρὸς διάθεσιν αὐτῶν.— Ἄφθονος προμηνύεται ἡ ἐφετεινὴ ἐσοδεία τοῦ βάμβακος ἕνεκα τοῦ ἐπικρατήσαντος εὐνοϊκοῦ καιροῦ. — Ὁ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐσοδείας μέχρι τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐξαχθεὶς σταφιδόκαρπος ἐκ τοῦ λιμένος Πατρῶν ἀνέρχεται εἰς 8,640,569 λίτρας. Τὸ Σάββατον ἐπωλήθη σταφὶς ἐν Πάτραις περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον λιτρῶν εἰς τὰ τάλληρα 36-36 1/2, ἐνῷ τὴν προτεραίαν εἶχε πωληθῇ εἰς τὰ τάλληρα 35.— Ἀφιχθεὶς ἐσχάτως ὁ Οὔγγρος στρατηγὸς Τὺρ, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἀνέλαβε τὴν διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἀνεχώρησε χθὲς εἰς Κόρινθον, πρὸς μελέτην τῶν γινομένων προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν ὑπὸ τῶν πρὸ ἑνὸς μηνὸς ἀποσταλέντων μηχανικῶν. — Εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς κατέπλευσε μέγα ἀτμόπλοιον τοῦ αὐστριακοῦ Λόϋδ, κομίσαν πολεμεφόδια πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ. — Χθὲς ἐγένετο ἡ ΙΙ' κλήρωσις τοῦ λαχείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 φράγκων, καθ' ἣν ἐκέρδησαν οἱ ἑπόμενοι ἀριθμοί: Ὁ ἀριθμὸς 111,797 φράγκα 100,000 — 167,681 φρ. 10,000—102,524 φρ. 2,500 —163,869 φρ 2,500 — καὶ ἀριθ. 77,873, 91,289, 136,854, 59,766, 149,588 ἀνὰ φρ. 1,000. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἐξέδωκεν ἔνταλμα ἐκ 3,000 δραχμῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς πρὸς ἀγορὰν φαρμάκων ὑπὲρ τῶν ἀπόρων, ἕτερον δὲ ἔνταλμα ἐκ δραχμῶν 6,000 ἐπ' ὀνόματι τοῦ νομάρχου πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων. — Ἐπίκουρος τῶν ἐνταῦθα ἀπόρων ἀσθενῶν ἦλθε καὶ ὁ Ἐρυθρὸς σταυρός. Διώρισε δὲ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν τέσσαρας μέχρι τοῦδε ἰατρούς, τοὺς κκ. Τρέκαν, Χασιώτην, Πατρίκιον καὶ Αἴσωπον. Ἐσύστησεν ἴδιον φαρμακεῖον, καὶ παρέχει δωρεὰν φάρμακα, ζωμὸν, διπυρίτην κ.λ.π. εἰς 200 καὶ πλέον ἀσθενεῖς καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῇ βάσει δελταρίων, ἐκδιδομένων ὑφ' οἱουδήποτε τῶν ἐν Ἀθήναις ἰατρῶν, ὅστις ἤθελε κρίνει χρήσιμον νὰ λάβῃ τοιαῦτα δελτάρια ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Συλλόγου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1802.

Αἴνιγμα Ἰακ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Γεννῶμαι ἄψυχος, νεκρὸς καὶ ἐνταφιασμένος,
Καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους μου γονεῖς ἀπεῤῥιμμένος,
Τὰ μέλη μου εἶν' ἄμορφα καὶ διαλελυμένα,
Καὶ ἀπὸ μάρμαρον ψυχρὸν τοῦ τάφου σκεπασμένα.
Τὸν λίθον δὲ τοῦ μνήματος ἂν ἅπαξ διασείσω,
Ὡς ἄλλος νέος Λάζαρος ἐλπίζω ν' ἀναζήσω.
Τὸ πάλαι εἶχε γεννηθῆ ἐκ τῆς ἐμῆς κοιλίας
Παράδειγμ' ἀδελφότητος καὶ σταθερᾶς φιλίας,
Μὲ τρόπον ἐπιτήδειον ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς,
Ὡς Κύριόν σου καὶ Θεὸν θὰ νὰ μὲ προσκυνήσῃς.
Ἀναγραμματιζόμενον δι' ἄλλου τινὸς τρόπου
Ἀπόδειξιν ὑπάρξεως μὲ εἶπαν τοῦ ἀνθρώπου.
Ὁπόταν εἴμεθα πολλοὶ, ὡς ἔμαθον ἐκ φήμης,
Ἀρχὴ καὶ τέλος εἴμεθα τῆς πρώτης ἐπιστήμης.

1803.

Dans mon dernier l'on voit circuler mon premier,
Et celui-ci parfois transporte mon entier.

Athènes. N. J. A.

ΛΥΣΕΙΣ

1497.

Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος, ἀνάγκη νὰ εὕρωμεν ἀριθμὸν διαιρετὸν διὰ 4, ὅστις μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἑνὸς τετάρτου αὐτοῦ νὰ δύναται νὰ διαιρεθῇ πάλιν διὰ 4· ὁ μικρότερος τῶν τοιούτων ἀριθμῶν εἶνε ὁ 16. Τώρα σχηματίζομεν τετράγωνον ἐκ χάρτου, ἀναδιπλοῦμεν αὐτὸ εἰς 16 μικρὰ τετράγωνα, ἀφαιροῦμεν ἐξ αὐτοῦ 4, τὰ συναποτελοῦντα τὸ σχῆμα ΑΒΓΔ, ἔπειτα δὲ διαιροῦμεν τὸ ὑπολειπόμενον εἰς 4 πάλιν μέρη κατὰ τὸ παρατιθέμενον ἐνταῦθα σχῆμα:

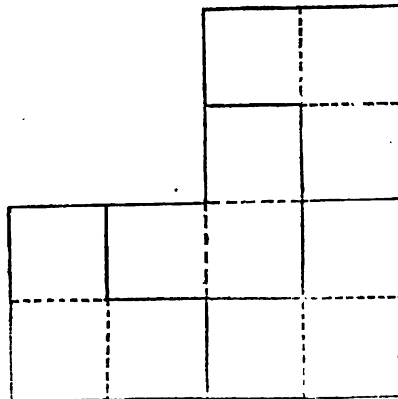

1498.

Σπόγγος.

1499.

Π	Ε	Ν	Ι	Α
Ο	Σ	Π	Ε	Ρ
Θ	Η	Β	Α	Ι
Ο	Π	Ι	Σ	Ω
Σ	Ι	Μ	Ω	Ν

1800.

Ἀλκιβιάδης.

1801.

I	S	A	A	C
S	U	C	R	E
A	C	I	E	R
A	R	È	N	E
C	É	R	È	S

Λύται. Τὴν λύσιν τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 1497 προβλήματος εὗρε πρῶτος ὁ κ. Θ. Δ. Ῥακτιβάν.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 244. — 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Φιλόπτωχον Ἑταιρίαν τῶν κυριῶν δραχμὰς 2,000, ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἐπιδημίας πάσχοντας ἀπόρους.

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν προσήνεγκον τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ὁ κ. Π. Ν. Παυλόπουλος δραχ. 3,000, ἡ κ. Κλεοπάτρα Σεβαστοῦ δραχ. 560 καὶ ἡ κ. Βιολάντη Προβιλεγίου δρ. 400.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Τὴν 5 Αὐγούστου (ν) ἀπεβιβάσθησαν εἰς Λιβερπουλ δύο Ἰταλοὶ περιηγηταί, ὁ διδάκτωρ Matteucci καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Massari, περὶ τῆς τύχης τῶν ὁποίων ἐπὶ μῆνας ὅλους οὐδεμία εἶχεν ἔλθει εἰς Εὐρώπην εἴδησις. Οἱ γενναῖοι οὗτοι ἄνδρες εἶχον ἐπιχειρήσει νὰ διατρέξωσι τὴν Ἀφρικὴν κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς πλάτος ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἀναχωροῦντες ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου τὰ ἴχνη αὐτῶν εἶχον ἀπολεσθῆ, ἠγνοεῖτο δ' ὅλως ἡ τύχη αὐτῶν. Κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῶν ἐπιστολὰς περιεμένοντο νὰ ἐμφανισθῶσιν εἴς τι σημεῖον τῆς παραλίας τῆς Τριπόλεως, ἔνθα εἶχε παρασκευασθῇ αὐτοῖς βοήθεια. Νῦν δὲ ἐγνώσθη ὅτι, ἀναχωρήσαντες τὴν 5 Μαρτίου τοῦ 1880 ἐκ Suakin τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἀφίκοντο εἰς Δαρφοὺρ διελθόντες διὰ Καρτούμ. Ἐντεῦθεν δὲ μετὰ δυσχερεῖς διαπραγματεύσεις ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν λίμνην Tchad, ἐκεῖθεν εἰς Bornou, Sokoto, Egga καὶ τέλος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς. Πρῶτον νῦν Εὐρωπαῖοι περιηγηταὶ κατώρθωσαν νὰ διαπεράσωσι διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης τὴν ἀφρικανικὴν ἤπειρον.

Ἐκ τοῦ ταξειδίου τούτου μεγάλαι προσδοκῶνται ὠφέλειαι διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἰδίως ἐκ τῶν πληροφοριῶν, ἃς ὁ Massari, ἀνὴρ ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένος, θέλει παράσχει. Δυστυχῶς τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς Ἀγγλίαν ἄφιξιν τῶν δύο περιηγητῶν, ὁ διδάκτωρ Matteucci ἀπέθανεν ὑπὸ πυρετοῦ. Ἤδη λέγεται ὅτι διακόσιοι Βέλγοι ἀξιωματικοὶ ἀπετάθησαν εἰς τὴν διεθνῆ ἀφρικανικὴν Ἑταιρίαν, τιθέμενοι εἰς τὰς διαταγὰς αὐτῆς πρὸς ἐξερευνήσεις ἐν τῇ Ἀφρικῇ· οἱ πλεῖστοι δ' αὐτῶν ἐκμανθάνουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος διάφορα χειροτεχνικὰ ἐπαγγέλματα, ὅπως χάμνωσι χρῆσιν αὐτῶν ἐν καιρῷ τῶν περιηγήσεων. Οἱ ἄνδρες οὗτοι πιστεύεται ὅτι θέλουσιν ἀποτελέσει συνοδείαν (expédition) προσεχῶς ἀναχωρήσουσαν πρὸς ἵδρυσιν νέου μονίμου σταθμοῦ ἐν τῇ κεντρῴᾳ Ἀφρικῇ.

— Κατ' εἰδήσεις ληφθείσας ἐκ τῶν πρὸς μεσημβρίαν τῆς λίμνης Tanganyika χωρῶν ἐν Ἀφρικῇ, οἱ τῶν μερῶν τούτων ἰθαγενεῖς κάτοικοι δέχονται ἄσμενοι τοὺς Εὐρωπαίους νὰ ἐγκατασταθῶσι μεταξὺ αὐτῶν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὑπάρχει μέγα ὀροπέδιον, ἐφ' οὗ κεῖνται πόλεις, χωρία, κῆποι ἐξαίρετοι, καὶ οὗ τινος θαυμαστὰ εἶνε τὰ πλοῦτη καὶ ἡ εὐημερία. Τούτου ἕνεκα ἡ ἐν Λονδίνῳ Ἑταιρία τῆς ἐξερευνήσεως προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ λίαν προσεχῶς σταθμόν τινα ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου τούτου.

— Πρὸ μηνῶν ἤδη ὁ Γάλλος περιηγητὴς Savorgnan de Brazza ἵδρυσεν ἐν ὀνόματι τοῦ γαλλικοῦ κομιτάτου τῆς ἀφρικανικῆς Ἑταιρίας δύο ἐπιστημονικοὺς σταθμούς, χρησιμεύοντας ἅμα καὶ εἰς φιλοξενίαν τῶν περιηγητῶν, ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τῶν ποταμῶν Ogdoué καὶ Kongo. Τούτων ὁ μὲν ὠνομάσθη Franceville, ὁ δὲ ἄλλος Brazzaville. Ἐσχάτως δύο ἄλλοι περιηγηταὶ ἦλθον πρὸς τὸν κ. de Brazza, κομίζοντες αὐτῷ μικρὰ ἀτμόπλοια διαλυτά, ἵνα χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ποταμοπλοΐαν ἐν τῷ Alima, ὅστις συνδέει τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Ogdoué μετὰ τοῦ Kongo. Ὁ κ. Savorgnan de Brazza εἶχε συναντήσει κατά τινα τῶν ἐκδρομῶν αὐτοῦ τὸν κ. Στάνλεϋ, ἀσχολούμενον εἰς τὴν κατασκευὴν ἁμαξιτῆς ὁδοῦ ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὄχθης τοῦ Kongo κατὰ τὴν θέσιν τῶν καταρρακτῶν αὐτοῦ.

— Ἡ ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων ἀπέκτησεν ἐσχάτως συλλογὴν ἀνεκδότων ἐπιστολῶν τοῦ ποιητοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέ. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται περιέχονται ἐντὸς ἐσφραγισμένου κιβωτίου, ὅπερ θέλει ἀνοιχθῇ κατὰ τὸ 1910.

— Ὁ διαπρεπὴς φυσιολόγος Βίρχωφ ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς τὸ ἀνθρωπολογικὸν συνέδριον τῆς Τιφλίδος, σκοπὸν ἔχων κυρίως νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς Ἀρμενίους, οὓς θεωρεῖ ὡς τὸν καθαρώτατον τύπον τῆς καυκασίας φυλῆς.

— Ἐν Βουλωνίᾳ πρόκειται ν' ἀνιδρυθῇ ὁ ἀνδριὰς τοῦ Μαριέττη, τοῦ σοφοῦ αἰγυπτολόγου, ὅστις ἐχρημάτισε διευθυντὴς τοῦ μουσείου τοῦ Βουλάκ. Αἱ δαπάναι ὑπελογίσθησαν εἰς 30,000 φράγκα, ἐξ ὧν 18,000 ἐφάνη πρόθυμος νὰ συνεισφέρῃ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις.

— Εἷς τῶν ἐν Γερμανίᾳ δοκιμωτάτων ἑλληνιστῶν, ὁ κ. Ῥιχάρδος Φοίρστερος, καθηγητὴς τοῦ ἐν Κιὲλ πανεπιστημίου, ἐκδίδωσι προσεχῶς ἀνέκδοτα ἔργα Ἰωάννου Δοξαπατρῆ, Ἕλληνος λογίου, πιθανῶς ἐν τῷ ΙΒ' αἰῶνι ἀκμάσαντος, ὡς καὶ δύο ἀγνώστους τέως μελέτας Χορικίου τοῦ σοφιστοῦ. Ὁ αὐτὸς ἑλληνιστὴς ἀπὸ δεκαοκταετίας παρασκευάζει κριτικὴν καὶ πλήρη ἔκδοσιν τῶν μελετῶν, ἐπιστολῶν καὶ λόγων τοῦ σοφιστοῦ Λιβανίου.

— Ἕτερος Γερμανὸς φιλόλογος, ὁ κ. Παῦλος Στόππελ, ἐξέδωκε κριτικὴν πραγματείαν «περὶ τῆς παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Ναζιανζηνῷ μιμήσεως τῶν σκηνικῶν ποιητῶν καὶ τῆς κατ' αὐτὸν μετρικῆς τέχνης».

— Ὁ περιώνυμος Γερμανὸς καθηγητὴς Delitzsch ἐξέδωκεν ἐσχάτως ὀγκώδη βίβλον, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ποῦ ἔκειτο ὁ παράδεισος; μελέτη βιβλικὴ καὶ ἀσσυριολογική».

— Ὁ καθηγητὴς κ. Χόφμαν ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς ἀξιόλογον πόνημα περὶ τῶν ἀρχαίων μαντείων. Ἀπὸ τῆς 1 ἐπιόντος Ὀκτωβρίου ἐκδίδεται ἐν Βερολίνῳ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος νέα φιλολογικὴ ἐφημερίς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Χιροσφέλδερ, τῇ συμπράξει τῶν καθηγητῶν Ἄνδρεσεν καὶ Χέλερ.

— Κατά τινα ἐπίσημον ἔκθεσιν τὰ πρωσσικὰ πανεπιστήμια ἀπένειμαν κατὰ τὸ 1880 διδακτορικὸν δίπλωμα εἰς 566 ὑποψηφίους.

Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν κατὰ τὴν θερινὴν ἑξαμηνίαν τοῦ 1881 ἀνῆλθεν εἰς 11,284, ἐνῷ οἱ τῆς χειμερινῆς ἑξαμηνίας 1880-1881 συνεποσοῦντο εἰς 11,029. Ἐκ τῶν φοιτητῶν τούτων ἐφοίτησαν εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ πανεπιστήμιον 3,709, εἰς τὸ ἐν Βρεσλάου 1,380, εἰς τὸ τῆς Ἅλλης 1,293, τῆς Βόννης 1,070, τῆς Γοτίγγης 1,002, τῆς Καινιξβέργης 841, τοῦ Μαρβούργου 701, τοῦ Κιὲλ 344, τοῦ Μύνστερ 300.

Ἐκ τῶν ἐπιστημῶν αἱ φιλοσοφικαὶ συλλήβδην ἀριθμοῦσι τοὺς πλείστους φοιτητάς, ἤτοι 5,184· ἔρχεται κατόπιν ἡ νομική, περιλαμβάνουσα 2,426, ἡ ἰατρικὴ 2,167, ἡ προτεσταντικὴ θεολογία 1,349, ἡ καθολικὴ θεολογία 160. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι σχετικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν τῆς θεολογίας αὐξάνει πλειότερον ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις. Ἐνῷ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ καὶ τῇ νομικῇ ἡ αὔξησις εἶνε 6 τοῖς 100, ἐν δὲ τῇ ἰατρικῇ 16 τοῖς 100, εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς θεολογίας ἐν τῷ αὐτῷ διαστήματι ἐπῆλθεν αὔξησις κατὰ 21 τοῖς 100. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὰ πρωσσικὰ πανεπιστήμια δὲν ἐπήρκουν νὰ χορηγῶσι τοὺς ἀναγκαίους ἱερεῖς εἰς τὰς ἐνορίας, ἕνεκα τοῦ εὐαρίθμου τῶν φοιτητῶν τῆς θεολογίας· ἀλλ' ἀπό τινος ἐπαισθητὴ ἀντίδρασις παρατηρεῖται ἐν τούτῳ.

— Εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ νέον Ἀστεροσκοπεῖον ἐτοποθετήθη ἐσχάτως τὸ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον τηλεσκόπιον ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε κατασκευασθέντων. Τὸ ὄργανον τοῦτο, θαῦμα τελειότητος, ἔχει μῆκος τριάκοντα τεσσάρων ποδῶν, ἡ δὲ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ ὕαλος εἰκοσιπέντε δακτύλων. Αἱ ὕαλοι αὐτοῦ κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις καταστήματος Pail, ἐκόπησαν ὅμως ἐν Δουβλίνῳ. Μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ τὸ τηλεσκόπιον ἕλκει βάρος ἑκατὸν τεσσαράκοντα στατήρων, χάρις ὅμως εἰς τὸν τεχνικώτατον αὐτοῦ μηχανισμὸν εἷς μόνος ἄνθρωπος δύναται νὰ τὸ χειρίζηται εὐκόλως.

— Ἐν Γερμανίᾳ ἤρξαντο ἀπὸ τοῦδε παρασκευαὶ διὰ μεγάλην ἐθνικὴν ἑορτήν, τελεσθησομένην τὴν 10 Νοεμβρίου 1883, ἤτοι τὴν τετρακοσιοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ Λουθήρου.

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ Γεράσιμος Ζωχιός, εἷς τῶν λογάδων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους, ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ πολλαχῶς ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα. Ὁ Γεράσιμος Ζωχιὸς ἔφερε τὸν βαθμὸν πλοιάρχου τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ἦτο δὲ ἀνὴρ ἐνάρετος, χαρακτῆρος ἀρχαϊκοῦ καὶ μεγάλης παιδείας. Διετέλεσε πρόεδρος τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου, οὗ καὶ ἡ σύστασις εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ κυρίως ὀφείλεται, ἐν δὲ τῇ Βουλῇ, ἔνθα ἀντεπροσώπευε τὴν ἐπαρχίαν Μέσης, διεκρίνετο ὡς εὔγλωττος καὶ πολυμαθὴς ῥήτωρ, ὑψῶν πάντοτε τὴν σώφρονα αὐτοῦ φωνὴν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῇ πατρίδι. Διεκρίθη δ' ὡσαύτως ὡς καθηγητής, συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος, πραγματευόμενος μετὰ διδακτικῆς χάριτος καὶ πολυμαθείας πᾶν ζήτημα, πρὸ ὀλίγων δ' ἐτῶν ἐγένετο καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν. Ὁ θάνατος τοῦ Ζωχιοῦ ὑπῆρξε διὰ τὴν Ἑλλάδα σκληρὰ ἀπώλεια, τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ γενικὴν θλῖψιν συμμερίζεται καὶ ἡ «Ἑστία», ἧς ὑπῆρξεν ἀρχαῖος συνεργάτης, δημοσιεύσας ἐν αὐτῇ γλαφυρὰν μετάφρασιν τῶν «Γνωμῶν καὶ σκέψεων» τοῦ Γάλλου συγγραφέως de la Rochefoucauld.

***

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου συνέρχεται ἐν Βερολίνῳ τὸ Ε' διεθνὲς Συνέδριον τῶν ἀσιανολόγων (orientalistes). Ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ ἡ Ἑλλὰς θέλει ἀντιπροσωπευθῆ ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίνῳ ἡμετέρου πρεσβευτοῦ κ. Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ καὶ τοῦ διδάκτορος κ. Σπ. Παπαγεωργίου, ὅστις καὶ ἀνεχώρησεν ἤδη μεταβαίνων ἐπὶ τούτῳ εἰς Βερολῖνον.

— Τὸ νεωστὶ ἀνακαλυφθὲν θέατρον ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τῶν ἁγίων Ἀσωμάτων παρὰ τῷ χωρίῳ Μαμουσιᾷ τῆς Αἰγιαλείας, γράφουσιν οἱ «Σημερινοὶ Καιροὶ» τοῦ Αἰγίου, κεῖται ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως τῆς παλαιᾶς Βούρας, μιᾶς ἐκ τῶν δώδεκα πόλεων τῆς Ἀχαϊκῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ πόλις Βοῦρα καταστραφεῖσα ἐντελῶς ὑπὸ σεισμοῦ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα π. Χ., ἀνιδρύθη μετά τινα χρόνον ὕστερον, καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἐποχὴν ἀνήκει τὸ θέατρον τοῦτο, καὶ αἱ βάσεις τῶν ἑλληνικῶν ἐκεῖ σωζομένων ναῶν, ὡς καὶ ἄλλων τινῶν ἐρειπίων, κειμένων ἐπί τε τοῦ ὀροπεδίου καὶ τῶν πλαγίων τοῦ ὄρους μερῶν. Τὰ παρὰ τὸ χωρίον Δερβένι κυκλώπεια τείχη ἀκολουθοῦντα τὴν γραμμὴν ἄνωθεν τῆς νῦν ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐξ Αἰγίου εἰς Καλάβρυτα, φαίνεται ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην ἐποχήν. Ἡ ὑψηλοτέρα ζώνη τῆς ἀκροπόλεως εἶνε ἡ μᾶλλον διατηρουμένη. Πρὸς τὸ μέρος τὸ καλούμενον ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος ἀνευρέθησαν πλεῖστοι ἑλληνικοὶ τάφοι περιέχοντες περίεργα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα, ἐν οἷς περικεφαλαῖαι, λόγχαι, ξίφη, ἀγάλματια χάλκινα, πλεῖστα νομίσματα, ὡς καὶ πήλινα ἀγγεῖα, κλπ.

—Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὀρχομενὸς ἐξεδόθη ἐν Λειψίᾳ νέον ἔργον τοῦ κ. Ἐρρίκου Σλεῖμαν, περιέχον ἔκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ βοιωτικῷ Ὀρχομενῷ. Ὁ κ. Σλεῖμαν περιγράφει ἐν αὐτῷ τὴν ὁδοιπορίαν του ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Ὀρχομενόν, εἶτα δὲ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Κώπας. «Εἰς τρεῖς μόνον πόλεις», γράφει ἐν τῷ προλόγῳ, «ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου τὸ ἐπίθετον χρύσεος, εἰς τὴν Τροίαν, τὰς Μυκήνας καὶ τὸν Ὀρχομενόν. Καὶ αἱ μὲν δύο πρῶται ἀπεδείχθησαν, ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἀνορυχθέντων θησαυρῶν, πράγματι χρύσεαι. Ἐν δὲ Ὀρχομενῷ, καίτοι δὲν εὗρον ἐν αὐτῷ θησαυροὺς χρυσοῦ, ὁ ὑπ' ἐμοῦ ὅμως ἀνασκαφεὶς Θησαυρὸς καὶ ὁ Θάλαμος, μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ θαυμασίως ἐξειργασμένου λίθου, εἰσὶν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐπισεσωρευμένου ποτὲ ἀμυθήτου πλούτου καὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι καταλληλότατα ἀπεδόθη τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου τὸ ἐπίθετον ἐκεῖνο». Ἐν τῷ λίθῳ, οὗ μέμνηται ὁ κ. Σλεῖμαν, εἰσὶν ἐγγεγλυμμέναι καλαὶ ἑλικογραφίαι καὶ ἀνθέμια, ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι κατὰ τοὺς παναρχαιοτάτους χρόνους ἡ γλυπτικὴ εἶχεν ὡς πρότυπα τὰ κοσμήματα ταπήτων, διότι ἡ ὑφαντικὴ τέχνη εἶνε προγενεστέρα τῆς πλαστικῆς.

— Κατόπιν, φαίνεται, τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος περὶ τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κτημάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἀπεφασίσθη ἡ ἀνασύστασις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Ἱεροσολύμων, διωρίσθη δ' ἀπὸ τοῦδε διευθυντὴς αὐτῆς ὁ ἀρχιμανδρίτης Φώτιος.

—Ὁ ἑλληνικὸς μουσικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ «Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν σχολήν», ἐφ' ᾧ καὶ ἐσκέφθη νὰ ἐκδώσῃ λαχεῖον πρὸς εὕρεσιν τῶν ἀναγκαίων χρηματικῶν μέσων.

— Ἐδημοσιεύθη πρό τινος χρόνου ἐν Λειψίᾳ τύποις Wolfgang Gerhard εἰς κομψὸν τομίδιον ἰταλικὴ μετάφρασις διαφόρων ἑλληνικῶν ποιημάτων ὑπὸ τοῦ κ. Vito D. Palumbo. Ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν εἰσὶν ἔργα τοῦ μακαρίτου Παπαρρηγοπούλου («Βίος-ὄνειρος» καί τινα λυρικά), τινὰ δὲ τοῦ κ. Δ. Βικέλα. Ἐν τέλει δ' ὑπάρχει μετάφρασις καί τινων δημοτικῶν. Τὸ ἔργον αὐτοῦ ὁ κ. Palumbo ἀφιεροῖ εἰς τὸν κ. Χαράλ. Ἄννινον. Μανθάνομεν δ' εὐχαρίστως ὅτι ὁ κ. Palumbo ἑτοιμάζει νὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς καὶ μετάφρασιν τοῦ «Ἀλφαβήτου τῆς ἀγάπης».

— Ὑπὸ τοῦ κ. Ζησίμου Γ Τυπάλδου, πρώην καθηγητοῦ τοῦ ἐν Χίῳ γυμνασίου, ἐδημοσιεύθη βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἠθικὴ τῶν Ἰησουϊτῶν», ἔργον τοῦ Γεωργίου Φαβέρου.

— Ὁ φοιτητὴς τῆς νομικῆς κ. Δημ. Ι. Μπινιάρης ἐδημοσίευσεν ἐν δρᾶμα αὐτοῦ «ὁ Κεραυνοβοληθεὶς» εἰς πράξεις τέσσαρας μετὰ προλόγου.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις ἐν Ζακύνθῳ τῆς «Ἱστορίας τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων» ὑπό τινος τῶν μελῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ μασωνικῆς στοᾶς.

— Ὁ ἐν Σμύρνῃ κ. Μιχ. Δ. Ἀργυρόπουλος ἐξέδωκεν ἐσχάτως εἰς φυλλάδιον 8 σελίδων ποίημα αὐτοῦ, φέρον τίτλον «Τὸ θράσος».

— Ὁ αὐτὸς κ. Ἀργυρόπουλος ἀγγέλλει ὅτι μεταφράσας ἐμμέτρως καὶ κατ' ἐκλογὴν ποιήσεις τινὰς ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Μυσσέ, θέλει δημοσιεύσει αὐτὰς προσεχῶς εἰς δύο τεύχη μετ' εἰκόνος καὶ προλόγου.

— Νέαι ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν ἐν Κερκύρᾳ μὲν ὁ «Πολίτης», ἐν Τριπόλει δὲ ἡ «Μαντίνεια», ἀμφότεραι ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος δημοσιευόμεναι.

— Ἀπεστάλησαν ἐντεῦθεν εἰς Σάμον διὰ τὴν ἐκεῖ ἀρτισύστατον βιβλιοθήκην παρὰ τῆς πρυτανείας τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς βουλῆς 182 τόμοι διαφόρων συγγραμμάτων.

—Ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης ἐκδίδοται ὅσον οὔπω «Κρητικὸν ἡμερολόγιον» τοῦ ἔτους 1882 μετ' εἰκόνων.

Αἱ μελέται κατὰ τὸν κορινθιακὸν ἰσθμὸν προβαίνουσι καλῶς· τὰ δοκιμαστικὰ φρέατα ἔφθασαν εἰς βάθος 50 μέτρων περίπου· τὸ μέγιστον ὕψωμα εἶνε 75 μέτρων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἰσθμοῦ. Τὰ ἐξαγόμενα τῆς μελέτης εἶνε εὐχάριστα καθ' ὅλα, βεβαιοῦντα τῆς ἐργασίας τὴν ἀπρόσκοπον πρόοδον. Ὁ βράχος εἶνε ἐκ τῶν εὐθραύστων, μολονότι ἡ δυναμῖτις ἐξεμηδένισε σχεδὸν τὴν σκληρότητα τῶν λίθων. Ἐκ τῶν μελετῶν τούτων ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἐπὶ Νέρωνος χαραχθεῖσα γραμμή, ἥτις εἶνε καὶ ἡ εὐθεῖα, εἶνε ἡ ἀρίστη ὑπὸ τὴν τεχνικὴν ἔποψιν· ἐπ' αὐτῆς δὲ ἀνοιχθήσεται καὶ ἡ νέα διώρυξ. Αἱ ἐργασίαι ἄρχονται κατὰ μῆνα Δεκέμβριον. Ἀνεκαλύφθη δέ, κατὰ τὰς γενομένας ἀνασκαφάς, καὶ μεγίστη δεξαμενή, ἐπὶ Νέρωνος κατασκευασθεῖσα καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐργατῶν χρησιμεύουσα. Ἡ δεξαμενή, ἔργον ἀξιοθαύμαστον, εἶνε ἀνέπαφος καθ' ὅλα.

ΒΙΒΛΙΑ

2424. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 30 Αὐγούστου 1881. Ἀριθ 296 (244). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ 16. Περιεχόμενα: Λάρισσα.—Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος. [Μυθιστορία Ἰω. Ῥουφφίνη. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]. Αἱ ταυρομαχίαι ἐν Μαδρίτῃ. — Ἀθηναϊκά. — Ἡ ἐν Βιέννῃ ἀστυνομία.—Ἡ θυσία (ποίησις) ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2425. Φρύνη, δρᾶμα εἰς τέσσαρας πράξεις μετὰ προλόγου ὑπὸ Ῥιχάρδου Καστελβεκίου. (Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ). Ἀθήνησι, 1881. Τύποις «Νέων Ἰδεῶν», ὁδὸς Σοφοκλέους, 26. 12ον, σελ 86.

2426. Λόγος εἰσιτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ τῇ 21 Ἀπριλίου 1881 ὑπὸ Γεωργίου Ι. Δέρβου, ὑφηγητοῦ. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Θ' τεύχους τοῦ Δ' τόμου τοῦ «Σωτῆρος».) Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἑρμοῦ (παρὰ τὴν ὁδὸν «Μουσῶν», ἀρ. 2). 1881, 8ον, σελ. 28.

2427. Ἄνθη καὶ δάκρυα. λυρικὰ ποιήματα ὑπὸ Γεωργίου Π Βοντζαλίδου. Ἐν Σμύρνῃ, τύποις ἀδελφῶν Γεωργιάδου. 1881. 12ον, σελ. 118. Τιμᾶται ἀντὶ ¼ τοῦ μετζητίου.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

27 Αὐγούστου 1881 — **ΑΘΗΝΩΝ** — 27 Αὐγούστου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμὴ
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 289
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 299
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 422
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 288
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 116
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ.
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ. 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 431 1/2
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμὴ
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,040
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8 88	φρ 300	378
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.80	100	142
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	63
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	149
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	285

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,45. — Ἐμπ. 3μην. 28.30.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18. — Ἐμπ. 3μ. δρ. 113 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν δὲφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 133

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (26 Αὐγούς.) Ἐμ. 28.12 1/2-28.27
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (26 Αὐγούστου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	55
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	253
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	263
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	149 50
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	107 3/4-108 1/8
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 40-23.50
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 13/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 11/40

ΒΙΕΝΝΗΣ ( )

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.55
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.31
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 2 Σεπτεμβρ.

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.80
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.45
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διακρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κκ. Ἀδελφ. Λ. Φαλτζί. Ἰδιαιτέρως σᾶς ἐγράψαμεν.— κ. Κ. Δ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Τὸ βιβλίον ἀπεστάλη ὑμῖν ταχυδρομικῶς. Τὰς «Τ. ἡ. τ. Π» εἰς οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα βιβλιοπωλείων εὕρομεν, ἂν καὶ ἐζητήσαμεν εἰς τὰ πλεῖστα αὐτῶν.— κ Χ. Ρ. Πάτρας. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Ἡ στατιστική σας εἶνε ἱκανῶς περίεργος· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλοι τόποι ὅπου θὰ ἠδύνασθε νὰ ἐπιτύχητε γενναιοτέρους ἀριθμούς: Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον τῆς Χιλῆς πρὸς τὴν δημοκρατίαν τοῦ Περοῦ, ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ χώρᾳ ἓν μόνον τάγμα ἐθνοφρουρῶν περιελάμβανε τριάκοντα δύο πρῴην ὑπουργούς! — κ. Ι. Κ. Ἀθήνας. Θὰ δημοσιευθῇ εἰς προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἑστίας». — κ. **Σ. Βῶλον. Ἐν τούτοις ὅλως ἀντιθέτως ἐκφράζεται περὶ αὐτῶν ἀνὴρ ἐκ τοῦ σύνεγγυς σπουδάσας αὐτούς, ὁ ἀοίδιμος Βυζάντιος. Ἰδοὺ πῶς κρίνει αὐτοὺς ἐν τῇ κατ' οἶκον συναναστροφῇ των: «...Ἀρθείσης δὲ τῆς τραπέζης, λέγει, ἀπονίπτονται οἱ συνδαιτυμόνες, καὶ ἀραδιαζόμενοι ἐπὶ τῆς στιβάδος, ἀνάπτουσι τὰς πίπας των, καί, ἀφοῦ προσενεχθῇ ὁ καχβές, ἀρχίζει ἡ ὁμιλία. Ἐκεῖ πρέπει τις νὰ ἴδῃ τὸν Τοῦρκον, καὶ μάλιστα τὸν εὐγενῆ καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένον Τοῦρκον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν ἀσλῆ-ζαδέ, τὸν ἐφέντην. Τί τρόπος! τί εὐταξία! τί χάρις καὶ ἐν ταὐτῷ ἁπλότης εἰς ὅλα του τὰ κινήματα! ὁποία ἀνεπιτήδευτος μεγαλοπρέπεια! ὁποία κομψότης εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ εἰς τὰς φιλοφρονήσεις! ὁποία λεπτότης, καί, αὐτὸ τοῦτο, εὐτραπελία σκωμμάτων! Πρῶτος ὁμιλεῖ ὁ πρεσβύτερος, καὶ ὅλοι ἀκροῶνται μὲ σιωπήν· καὶ ἂν δὲν παύσῃ λαλῶν ὁ πρῶτος, οὐδέποτε ἄρχεται ὁ δεύτερος. Καμμία διακοπή, καμμία φιλονεικία· οὐδέποτε καταλαλιά, οὐδέποτε ἀχρειολογία. Παράβαλε ἔπειτα πρὸς τὴν συναναστροφὴν ταύτην τὸν θόρυβον καὶ τὴν ὀχλοβοὴν τῶν γραικικῶν καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν αὐτῶν συναναστροφῶν, τὴν ἀψηφησίαν τοῦ τρόπου, τὸ τῶν κινημάτων παράφορον, τὰς ἀλλοκότους χειρονομίας, τὰς σπασμώδεις κραυγάς, τὴν πικρίαν τῶν σαρκασμῶν, τὴν πεισμονὴν τῆς φιλονεικίας, τὸ ἀνυπομόνητον τῶν διακοπτόντων ἀλλήλους εἰς πᾶσαν λέξιν, τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὸ γῆρας, τὴν οἴησιν, τὴν κουφότητα, τὸ σχοινοτενὲς τῶν ὁμιλιῶν, καὶ ἀφοῦ σταθμίσῃς δικαίως καὶ ἀφιλοπροσώπως ἀμφότερα, κρίνον ἐν συνειδήσει εἰς ποῖον ἁρμόζει ἡ λέξις βάρβαρος! — κ. Ι. Α. Ζ*. Ἀθήνας. Ἐκ τῶν στελλομένων τινὰ πρὸ καιροῦ ἤδη ἀνέγνωμεν μεταπεφρασμένα, πιθανῶς δὲ καὶ τὰ ἄλλα νὰ ἔχωσιν ἤδη δημοσιευθῇ. — κ. Ν. Α. Ι. Κωνσταντινούπολιν. Διότι νομίζομεν ὅτι ἡ διάδοσις τοιούτων ἰδεῶν εἶνε λίαν ἐπιζήμιος εἰς τὸν λαόν, ὡς ἐμπνέουσα εἰς αὐτὸν πίστιν εὐχερῆ εἰς μωρὰς δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεις, ἀναξίας τῶν χρόνων, ἐν οἷς ζῶμεν. — κ. Γ. Γ. Φαλτζί Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη ἀντὶ τοῦ κατὰ λάθος πεμφθέντος.—κ. Ι. Κ. Ἀθήνας. Ἄλλος τις ἐξελλήνισεν ἔτι ἀστειότερον τὰς ἑπομένας δημώδεις φράσεις: τῶκοψε λάσπη=ἔταμε πηλόν· λάσπ' ἡ δουλειά σου=πηλὸς ἡ ὑπηρεσία σου· μοῦ τῶβγαλ' ἀπ' τὴ μύτη=ἐξήγαγέ μου τῆς ῥινὸς αὐτό. — κ. Μ. Α. Σύρον. Διὰ τοιαῦτα δὲν ὑπάρχει χῶρος ἐν τῇ «Ἑστίᾳ».. — κ. Μ. Ι. Σ. Πάτρας. Ἡ ἐκκύβευσις ἀμφοτέρων ἐγένετο τῇ 1 Σεπτεμβρίου (ν). Τοὺς κληρωθέντας ἀριθμοὺς θέλομεν δημοσιεύσει διὰ τοῦ προσεχοῦς Δελτίου.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[27 Αὐγούστου (Πέμπτη) 1881]

Συμπληρωθείσης αἰσίως καὶ τῆς καταλήψεως τοῦ γ' διαμερίσματος ὁ στρατὸς ἡμῶν ἐφησυχάζει μέχρι τῆς 28 λήγοντος, ὅτε ἄρχεται ἡ κατάληψις τοῦ ε' τμήματος, ἤτοι Τυρνάβου, Τεμπῶν καὶ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ κάτω Ὀλύμπου μέχρι Καραλὶ Δερβὲν, Λαρίσσης καὶ Ὄσσης, ἤτοι Ἀμπελακίων καὶ Ἀγυιᾶς μέχρι τῆς συνενώσεως Ὄσσης καὶ Πηλίου μεταξὺ Καναλίων παρὰ τὴν Βοιβηΐδα λίμνην (Κάρλαν) καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Δερματᾶ. — Ἡ διεθνὴς ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν, ἵνα μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς καταλήψεως τοῦ ε' διαμερίσματος, ἥτις συμπληρωθήσεται τὴν 2 Σεπτεμβρίου, καταληφθῇ καὶ ἡ Πούντα (Ἄκτιον). Πρὸς τοῦτο διετάχθη νὰ ᾖ ἕτοιμον ἓν τῶν ἐν Λευκάδι ἑδρευόντων ταγμάτων τοῦ πεζικοῦ. — Συνεδέθη διὰ τηλεγράφου ὁ Δομοκὸς μετὰ τῆς Δερβὲν Φούρκας καὶ διὰ ταύτης μετὰ τῆς Λαμίας καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Δομοκὸς εἶνε ἤδη συνδεδεμένος τηλεγραφικῶς μετὰ τῆς Λαρίσσης, Τρικάλων, Καρδίτσης καὶ Ἀλμυροῦ. Ἐπίσης μετά τινας ἡμέρας συνδέεται καὶ ὁ Ἀλμυρὸς μετὰ τῆς Σούρπης, ὅστις ἀφ' ἑτέρου εἶνε συνδεδεμένος διὰ τηλεγράφου μετὰ τοῦ Βώλου, Τρικάλων καὶ Καρδίτσης. — Τὸ παρελθὸν σάββατον ἀνηγγέλθη τῇ ἡμετέρᾳ κυβερνήσει, ὅτι πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τὴν ἀγορὰν τῆς Καρδίτσης. Ἡ κυβέρνησις ἐτηλεγράφησε τῷ ἀρχηγῷ τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς, ὅπως ἐξακριβώσας τὴν προσγενομένην ἑκάστῳ ζημίαν ἀποστείλῃ κατάλογον, ἵνα σπεύσῃ εἰς ἀρωγὴν τῶν παθόντων. — Διὰ Β. διατάγματος συνιστῶνται τρεῖς ὑποδιευθύνσεις ταχυδρομείων ἐν Θεσσαλίᾳ, ἤτοι ἐν Λαρίσσῃ, Τρικάλοις καὶ Βώλῳ, ταχυδρομικὰ δὲ γραφεῖα ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. — Ὁμοίως διὰ Βασ. διατάγματος ἐχορηγήθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης πίστωσις ἐκ δραχ. 38,400 διὰ δαπάνας τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἄρτης συσταθέντων δικαστηρίων. — Λέγεται ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἵδρυσιν δύο τουρκικῶν τεμενῶν (τζαμίων), τοῦ ἑνὸς ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ ἑτέρου ἐν Κερκύρᾳ, χάριν τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις διαμενόντων ἤδη καὶ μελλόντων νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὸ μέλλον Ἰσλαμιτῶν. — Διετάχθησαν ἅπαντα τὰ σώματα τοῦ στρατοῦ, ἵνα, ἐπειδὴ αἱ μεγάλαι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἑορταὶ ἄρχονται τῇ 11 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τὴν τετάρτην τοῦ Ὀκτωβρίου, ὑπάρχουσι δὲ συναγωγαὶ μόνον ἐν Ἄρτῃ, Χαλκίδι, Ζακύνθῳ καὶ Κερκύρᾳ, χορηγήσωσιν εἰς τοὺς αἰτήσαντας ἐκ τῶν ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτῶν Ἰσραηλιτῶν κανονικὴν ἄδειαν διὰ τὰ εἰρημένα μέρη. — Τὸ στατιστικὸν τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν παρήγγειλε νὰ γείνῃ ἡ ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας Ἄρτης. — Ὁ στρατηγὸς Τὺρ, ἐπιθεωρήσας τὰ ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου ἐκτελεσθέντα προκαταρκτικὰ ἔργα, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν μετὰ τῶν κκ. Gersler Bela καὶ I. Μίνδλερ εἰς Βενετίαν, ὅπως παραστῇ εἰς τὸ αὐτόθι συγκροτηθησόμενον Γεωγραφικὸν Συνέδριον. — Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀφίκετο ὁ μαρκήσιος Buscalione, σεβαστὸν μέλος τῆς ἰταλικῆς γερουσίας καὶ μεγαλόσταυρος διαφόρων ταγμάτων, ἱδρυτὴς δὲ τοῦ ἐν Τουρίνῳ φιλελληνικοῦ κομητάτου, ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τοῦ ὁποίου πολλὰ ἀφειδῶς ἐδαπάνησεν ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας. — Τὰς ἡμέρας ταύτας δημοσιεύεται τὸ Β. διάταγμα περὶ ἀπολύσεως ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ τῶν συμπληρωσάντων τῇ 1 Ἰουλίου ε. ε. τὸ τριακοστὸν ἔτος καὶ μετατιθεμένων κατὰ τὸν στρατολογικὸν νόμον εἰς τὴν ἐθνοφρουράν. — Ἡ Πανελλήνιος ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία θὰ προμηθευθῇ ἐξ Ἀγγλίας καὶ τέταρτον μέγα ἀτμόπλοιον. — Ἀνακαινισθὲν ἐπανέλαβε χθὲς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ τὸ πρό τινος παθὸν ἐκ πυρκαϊᾶς ἐν Πειραιεῖ φωσφοροποιεῖον. — Ὁ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐφετεινῆς ἐσοδείας μέχρι τῆς 20 ἱσταμένου εἰσαχθεὶς εἰς Πάτρας ἐκ τῶν διαφόρων λιμένων σταφιδόκαρπος ἀνέρχεται εἰς 18.229,000 λίτρας, ὁ δὲ ἐξαχθεὶς εἰς 13,000,000. — Προχθὲς γυνὴ γραῖα ὀγδοηκοντοῦτις ἐκ Θεσσαλονίκης, δέσασα περὶ τὸν λαιμὸν αὐτῆς λίθον ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ἐν Πειραιεῖ, ἵνα πνιγῇ. ἀλλ' ἰδόντες αὐτὴν οἱ παρεστῶτες τὴν ἔσωσαν, καὶ βεβρεγμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὡδηγήθη εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἔτυχε τῶν πρώτων περιποιήσεων ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου, δοθέντων ἐνδυμάτων καὶ τροφῆς εἰς τὴν δυστυχῆ. — Ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς φθάνουσιν ἐνταῦθα τὰ ἐν Βελγίῳ κατασκευαζόμενα ἐπιστολικὰ δελτάρια, ἅτινα θὰ τεθῶσιν εἰς χρῆσιν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1804.

(Συμπλήρωσον τοὺς ἑπομένους στίχους)

Εἰς σαπρὰν κοινωνίαν παρακμάζ' ἡ —
Καὶ οἱ νόμοι παράγουν τοὺς —
Ἀλλὰ γίγαντας τρέφει τῶν βουνῶν ἡ —
Ποῦ φυσᾷ εἰς αἰώνων —
Τὸ οὐράνιον σπέρμα, ἡ ἀρχαί' —
Εἰς τῆς γῆς τοὺς ἀγρούς —
Τὴν γενναίαν της ῥίζαν τὸ συμφέρον —
Κ' ἐδῶ μόνον βλαστάνει καὶ παράγει —
Ἄνθη ἄφθονα, ἄγρια —

1805.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Τὸ τετράγωνον ἀριθμοῦ τινος, πολλαπλασιαζόμενον ἐπ' αὐτὸν τοῦτον τὸν ἀριθμὸν, παράγει γινόμενον 27,000. Τίς ὁ ἀριθμὸς οὗτος ;

Ἐν Πειραιεῖ. Εἷς φυγάς.

1806.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων ἰὸς-γῆ-ἅλας σχημάτισον τὸ ὄνομα μεγάλου ἀνδρὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

1807.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται μία φωτογραφία].

Σχημάτισον κυβόλεξον ἐκ πέντε λέξεων, ἐν ᾧ νὰ ἀναγινώσκεται ἡ λέξις ΑΚΟΥΩ.

1808.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Ἐν τῷ μέσῳ αἰθούσης ὑπάρχει ἐστρωμένος μέγας τάπης καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ μῆλον. Πῶς δυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὸ μῆλον ἰδίαις χερσὶ, χωρὶς οὔτε ἐπὶ τοῦ τάπητος νὰ πατήσωμεν, οὔτε ὄργανόν τι νὰ μεταχειρισθῶμεν, οὔτε σκεῦος οἱονδήποτε νὰ θέσωμεν ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἐφ' οὗ νὰ πατήσωμεν.

Ἀθῆναι. Κ**

1809.

† λ†σμ†ν†ν τ†ν †ξ††πρ†π†††ν τ†ς †λ†κ††ς τ†† †κ††σ††ς π†ρ††τ††τ†† †λ†ν τ†ν †ξ††σ††ν ††ς †ς ††χ† δ†κ†††μ† †ς †κ τ†ς †λ†κ††ς τ†††ς.

Αἰνίγματα δημώδη.

1810.

Σύρε τἄντερο
χορεύει ἡ κόρη.

1811.

Καραβάκι φορτωμένο
'ς τὴ σπηλίτσα 'πά' ν' ἀράξῃ.

1812.

Εἶνε 'να πρᾶμμα' λαιμὸ ἔχει καὶ λαιμὸ δὲν ἔχει,
μεριὰ ἔχει καὶ ποδάρια δὲν ἔχει.

1813.

Γυρίζει τριγυρίζει
'ς τὴ γωνιὰ 'πά' καὶ καθίζει.

1814.

Je surprend le monde sans bruit,
Et par une noire avanture
Compagne de la mort et mère de la nuit,
J'efface les beautés de toute la nature.
L'excès de ma grandeur fait que je parais moins,
Et tous les peuples sont temoins
Que je change plus que la lune.
Mon empire dépend des regards du soleil,
Il fait ou défait ma fortune ;
Je régne à son coucher, je meurs à son reveil.

ΛΥΣΕΙΣ

1802.

Ὠόν. (Ὁ ὤν - Νοῦ — Ω - Δ).

1803.

Charrue.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 245. — 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς πόλεως ἀσθενῶν προσήνεγκον ἡ κ. Ἀνδρομάχη Ῥενιέρη φράγκα 200, ὁ κ. Γ. Α. Λεονάρδος φρ. 150, ἡ κ. Φ. Θ. Κυδωνάκη φρ. 100, ἡ κ. Ῥαζῆ φρ. 100, ὁ κ. Χ. Παυλίδης φρ. 100, ἡ κ. Χ. Α. Μαυροκορδάτου φρ. 50, καὶ ἡ κ. Ἑλένη Κακίου φρ. 45.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Τὴν 1 Σεπτεμβρίου (ν) ἐγένετο ἐν Βενετίᾳ ἡ ἐπίσημος ἔναρξις τῆς αὐτόθι συγκροτουμένης διεθνοῦς γεωγραφικῆς Ἐκθέσεως ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν, πολλῶν γερουσιαστῶν καὶ βουλευτῶν, καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς Ἐκθέσεως παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ὑφ' οὗ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν ἐτέθη τὸ Γεωγραφικὸν Συνέδριον, τὸ βασιλικὸν παλάτιον· πρὸς δὲ τούτοις παρεχωρήθη καὶ ὁ βασιλικὸς κῆπος πρὸς ἵδρυσιν τριῶν σκιάδων διὰ τὴν Ἀγγλίαν, Ῥωσσίαν καὶ Σουηδίαν.

Ἡ ἐπίσημος ἔναρξις τοῦ Συνεδρίου γενήσεται τὴν 15 τρέχοντος μηνὸς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ δουκὸς τῆς Γενούης.

Λεπτομερὴς ἀφήγησις περί τε τῆς Ἐκθέσεως καὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου θέλει δημοσιευθῆ προσεχῶς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ αὐτῆς συνεργάτου κ. Ἀντ. Μηλιεράκη, μεταβάντος εἰς Βενετίαν, ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρακολουθήσῃ τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου.

— Ἐν Βενετίᾳ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Γεωγραφικοῦ Συνεδρίου συνεστήθη Ἐπιτροπὴ πρὸς ἵδρυσιν μνημείου εἰς τὸν Μάρκον Πόλον, τὸν ἐνδοξότατον καὶ δημοτικώτατον θαλασσοπόρον τοῦ μεσαίωνος, ὅστις διὰ μέσου χωρῶν τῆς Ἀσίας ἀγνώστων τέως κατὰ τὴν ἐποχήν του ἔταμε πρῶτος τὴν πρὸς τὴν ἐσχάτην Ἀνατολὴν ὁδὸν, καὶ ἐποίησε γνωστὰς εἰς τὴν Εὐρώπην τὰς Ἰνδίας, τὸ Θιβὲτ, τὴν Κίναν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν.

Διὰ τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρόκειται νὰ πραγματωθῇ γενικὴ εὐχὴ ἀπὸ πεντηκονταετίας πολλάκις ἐκδηλωθεῖσα ἐν Βενετίᾳ. Πρὸς ἵδρυσιν τοῦ μνημείου ἡ Ἐπιτροπὴ ἤνοιξε κατάλογον ἐράνων ἐν Βενετίᾳ, ἐλπίζει δὲ ὅτι εἰς τὴν ἔκκλησιν αὐτῆς ταύτην θέλουσιν ἀνταποκριθῇ οἱ ἐπιστήμονες πάσης χώρας, καὶ μάλιστα οἱ Ἰταλοὶ, οἵτινες καθῆκον ἔχουσι νὰ τιμήσωσι τὴν μνήμην τοῦ ἐπιφανοῦς αὐτῶν συμπολίτου.

— Ἐντὸς τοῦ ἀρξαμένου μηνὸς Σεπτεμβρίου θέλει συνέλθει ἐν Βιέννῃ τὸ «Διεθνὲς φιλολογικὸν Συνέδριον» καὶ ἡ «Ἕνωσις τῶν Γερμανῶν συγγραφέων». Αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῆς αὐστριακῆς πρωτευούσης, τιμῶσαι τὴν φιλολογίαν, ἀπεφάσισαν νὰ παράσχωσιν εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ συνερχομένους ἀντιπροσώπους αὐτῆς φιλοξενίαν ἀξίαν τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῆς προσφερούσης αὐτὴν πόλεως. Πρὸς τοῦτο δὲ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀπεφάσισε παμψηφεί· α') νὰ προσέλθῃ αὐτοπροσώπως ὁ δήμαρχος ἵνα προσαγορεύσῃ τὸ Συνέδριον ἐξ ὀνόματος τῆς πόλεως· β') ἡ πόλις τῆς Βιέννης νὰ ἀναλάβῃ τὴν φιλοξενίαν ἀμφοτέρων τῶν συνόδων· καὶ γ') νὰ ἀνατεθῇ εἰς ὀκταμελῆ ἐπιτροπὴν ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ταύτης.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἐν Ῥώμῃ ἔκδοσις διαφόρων ποιήσεων τοῦ νῦν πάπα Λέοντος ΙΓ'. Αἱ ποιήσεις αὗται ἐγράφησαν τὸ πρῶτον λατινιστὶ, καί τινες δ' αὐτῶν ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἀρχικὴν μορφήν των, ἀλλὰ νῦν ἐκδίδονται πᾶσαι μεταφρασμέναι εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν.

— Βέλγος τις φιλολόγος, ὁ κ. Theophile Cailleux, ἀνέλαβε τὸν ἀστεῖον ἀγῶνα, ἔν τινι αὐτοῦ συγγράμματι ἐκδοθέντι ἐν Βρυξέλλαις (Belges et Bataves, leur origine, leur haute importance dans la civilisation primitive), νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἀληθὴς πατρὶς τοῦ Ὁμήρου εἶνε τὸ Βέλγιον. Τὸ ὅτι ὁ Ὅμηρος ἔγραψεν ἑλληνιστὶ ὁ κ. Cailleux ἐξηγεῖ λέγων ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀρχὴν λαβοῦσα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἦτο τότε ἡ γλῶσσα ἡ λαλουμένη ὑπὸ τῶν λαῶν τῆς Ἑσπερίας. Ἡ πόλις τῆς Τροίας οὐδαμῶς ἔκειτο ἐκεῖ, ἔνθα θέτει αὐτὴν ὁ κ. Schliemann, ἀλλὰ ἐπὶ χώρας, εἰς ἣν οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐφαντάσθη νὰ τὴν τοποθετήσῃ, ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὡρισμένως ἐγγὺς τῆς Κανταβριγίας. Ἡ ἐν τῇ «Ἰλιάδι» καὶ τῇ «Ὀδυσσείᾳ» ἀναφερομένη θάλασσα δὲν ἦτο ἡ Μεσόγειος, ἀλλὰ ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς, ἡ δὲ τοῦ Ὀδυσσέως πατρὶς Ἰθάκη δὲν ἦτο ἡ γνωστὴ νῆσος τῶν Ἰονίων, ἀλλὰ ἡ ἐπὶ τῆς Ἱσπανίας πόλις Κάδιξ. Οἱ τύμβοι οἱ ἀνευρισκόμενοι εἰς τὰς ἑσπερίας χώρας εἶνε οἱ τάφοι τῶν ὁμηρικῶν ἡρώων. Ἡ μάγισσα ἡ μεταβαλοῦσα εἰς χοίρους τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως δὲν εἶνε ἡ Κίρκη, ἀλλ' ἡ ἀρχέγονος ἐκκλησία, ἡ Kirke (ἡ λέξις σημαίνει εἰς φλαμανδικὸν ἰδίωμα ἐκκλησίαν), ἥτις ἐκ παραφθορᾶς ἐγένετο Κίρκη. Συμπεραίνει δὲ ὁ κ. Cailleux ὅτι ὁ πολιτισμὸς, ἀντιστρόφως πρὸς τὰς παραδεδεγμένας ἰδέας, μετεδόθη ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἡ δὲ πρώτη αὐτοῦ κοιτὶς ἦτο ἡ Βελγική.

Διὰ νέου αὐτοῦ ἔργου, προσεχῶς ἐκδοθησομένου, ὁ κ. Cailleux ἀναλαμβάνει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ἡ Παλαιστίνη ἔκειτο ἐν Βελγικῇ, καὶ αὐτὸς δ' ὁ Μωϋσῆς ἦτο Βέλγος.

Ἂν ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ὁ κ. Cailleux προτίθεται ἔτι νὰ μεταφέρῃ εἰς Βελγικὴν καὶ ἄλλας χώρας ἐκ τῶν ἀρχαίων εἶνε εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε καὶ μόνα τὰ ἀνωτέρω ἀρκοῦσι, νομίζομεν, νὰ τῷ περιποιήσωσιν οὐ μικρὰν δόξαν.

— Ἡ ἐν Παρισίοις διεθνὴς ἔκθεσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, περὶ ἧς ἱκανὰ εἴπομεν ἐν προηγουμένῳ Δελτίῳ, ἐξακολουθεῖ κινοῦσα τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἐπισκεπτομένου αὐτὴν ἀπείρου πλήθους. Μαγικὴν ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἰδίως ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἐκθέσεως διὰ νυκτὸς, ὅτε τίθενται εἰς ἐνέργειαν τὰ φωτιστικὰ μηχανήματα. Ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ μεγάρου εἶνε τεθειμέναι δύο φωτειναὶ σφαῖραι τοῦ συστήματος Μαξὶμ, διαχέουσαι ἄπλετον τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς εἰς ἀπόστασιν δέκα χιλιομέτρων. Καθήμενός τις περὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπὸ τὴν θριαμβευτικὴν Ἀψῖδα τῶν Ἠλυσίων, ἢ ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὁμονοίας δύναται ν' ἀναγινώσκῃ ἀκόπως τὴν ἐφημερίδα του. Ἐν τῇ ἐκθέσει τὴν νίκην κατήνεγκον ἀναμφισβητήτως οἱ Ἀμερικανοί. Τὸ ἀμερικανικὸν τμῆμα φωτίζεται ὑπὸ δέκα λυχνιῶν τοῦ συστήματος Βέστων, ὧν ἑκάστη ἔχει δύναμιν δισχιλίων κηρίων, καὶ ὑπὸ τεσσάρων φωτεινῶν ἑστιῶν δυνάμεως τετρακισχιλίων κηρίων, ἤτοι ἐν συνόλῳ ὑπὸ 36,000 κηρίων. Ἡ λυχνία τοῦ Βέστων, οὗ τὸ προνόμιον ἠγόρασεν ἀμερικανική τις ἑταιρία, φωτίζει ἤδη ἓν μέρος τοῦ Λονδίνου. Περιεργοτάτη εἶνε ἡ «κυλινδουμένη λυχνία», ἥτις, περιστρεφομένη, ἀνατρεπομένη, κινουμένη δεξιᾷ ἢ ἀριστερᾷ, διαχέει πάντοτε φῶς λαμπρὸν καὶ ἀκίνητον. Ἡ ὑπὸ τοῦ Μαξὶμ ἐφευρεθεῖσα λυχνία ἔχει τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι τὸ φῶς της κανονίζεται ὡς τὸ ἀεριόφως. Δύνασαι ν' ἀνάψῃς ἢ νὰ σβύσῃς ὅσας θέλῃς τῶν ἑστιῶν, χωρὶς ἡ αὔξησις ἢ ἐλάττωσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν ἑστιῶν, ὅσαι μένουσιν ἀνημμέναι. Ἀξιοσημείωτος εἶνε μικρά τις δεξαμενὴ, ἔνθα αἱ λυχνίαι τοῦ Μαξὶμ ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἰχθῦς καὶ φέγγουσι καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος, ἀποδεικνύουσαι ὅτι ὁ νέος μηχανισμὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀέρος. Μέγα τι ῥαπτικὸν κατάστημα τῶν Παρισίων ἐξέθηκε ῥαπτομηχανὴν κινουμένην διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὁ δὲ Γερμανὸς ἐφευρετὴς Σιέμενς ἐξέθηκε μικρὸν ἠλεκτρικὸν σιδηρόδρομον, οὗ πειράματα ἐγένοντο ἤδη ἐπιτυχῶς ἐν Βερολίνῳ. Ἀλλ' ἡ αἴθουσα, ἥτις ἑλκύει ἰδίως τοὺς θεατὰς, εἶνε ἡ τῶν τηλεφώνων, συγκοινωνούντων μετὰ τοῦ Μελοδραματικοῦ Θεάτρου καὶ τῆς Γαλλικῆς Κωμῳδίας. Ὁ Γαμβέτας, παρευρεθεὶς τὴν πρώτην ἑσπέραν εἰς τὰς δοκιμὰς, ἀφοῦ ἤκουσε μίαν μελῳδίαν τοῦ Ῥοβέρτου Διαβόλου, ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ διαβιβάσῃ καὶ τὰς χειροκροτήσεις του διὰ τοῦ τηλεφώνου.

Τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον κινοῦσιν ὡσαύτως αἱ διάφοροι ἐφευρέσεις καὶ μηχαναὶ τοῦ περιωνύμου Ἔδισων, κατέχουσαι δύο ὁλοκλήρους αἰθούσας, καὶ φωτιζόμεναι ὑπὸ ἠλεκτρικῶν λυχνιῶν τῆς ἐφευρέσεώς του. Σήμερον οὐδεμία πλέον ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς ἠλεκτρικῆς λυχνίας τοῦ Ἔδισων εἰς τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας. Ἡ φωτιστικὴ αὐτοῦ μηχανὴ ἀπεδείχθη ἀρίστη ἐν τῇ ἐφαρμογῇ.

Πλὴν ὅμως τῆς λυχνίας ταύτης ὁ Ἔδισσων ἔπεμψεν ἐκ Μενλο-πάρκ καὶ πλῆθος ἄλλο μηχανημάτων, ὧν ἕκαστον

εἶνε δεῖγμα τῆς γονιμότητος τοῦ πνεύματος τοῦ ἐφευρετοῦ. Ἐκ τῶν περιεργοτέρων εἶνε ὁ τετραπλοῦς αὐτοῦ τηλέγραφος, δι' οὗ δύναταί τις νὰ διαβιβάσῃ ταὐτοχρόνως τέσσαρα τηλεγραφήματα διὰ τοῦ αὐτοῦ σύρματος· τὸ δι' ἄνθρακος ἐνεργοῦν τηλέφωνον αὐτοῦ ἐν γενικῇ ἤδη χρήσει ὄν, εἶτα ἄλλος τις τηλέγραφος, δι' οὗ δύναται νὰ παραγάγῃ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἀντίγραφα ἐπιστολῆς, ἢ οἱουδήποτε χειρογράφου ἢ σχεδιογραφήματος· διάφορα ὄργανα χρησιμεύοντα εἰς ἀκριβεῖς προσδιορισμούς, καὶ ἓν φωτόμετρον πρὸς μέτρησιν τῆς φωτιστικῆς δυνάμεως ὀργάνων εἰς δοκιμὰς ὑποβαλλομένων, καὶ σύγκρισιν μεταξὺ φωταερίου καὶ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ πολλὰ ἄλλα θαυμάσια.

— Ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῶν ὀδοντοϊατρῶν, ὅπερ συνεκροτήθη κατ' αὐτὰς ἐν Νεοβοράκῳ, ὁ διδάκτωρ Πατρίκιος κατέστησε γνωστὸν ὅτι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὑπάρχουσι 12,000 ὀδοντοϊατροί, θέτοντες κατ' ἔτος 3,000,000 πλαστῶν ὀδόντων καὶ καταναλίσκοντες εἰς ἐπιδιόρθωσιν σαπρῶν ὀδόντων ἥμισυν τόννον χρυσοῦ ἀξίας 500,000 δολλάρων, ἄργυρον δὲ καὶ πλατίναν ἀξίας 100,000 δολλάρων.

— Ἀπὸ τῆς 7 Σεπτεμβρίου ἄρχεται ἐν ἐπιφυλλίδι τῶν «Νέων Ἰδεῶν» ἡ δημοσίευσις τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Βίκτωρος Οὐγκὼ κατὰ τὴν γενομένην ἄλλοτε μετάφρασιν ὑπὸ τοῦ κ. Ἰσιδωρίδου Σκυλίσση, ἣν νῦν ἀναθεωρεῖ καὶ ἐπιδιορθοῖ κατὰ τὴν φράσιν ὁ μεταφραστής.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Αἱ τὴν 13 Ἰουλίου ἀρξάμεναι ἐν Δήλῳ ἀνασκαφαί, γράφει ἡ «Ὥρα», ἔφερον εἰς φῶς κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τὰ ἑξῆς εὑρήματα:

α') Δύο μαρμάρινα ἀγάλματα Ἀρτέμιδος πανάρχαια καὶ φυσικοῦ μεγέθους. Τούτων τὸ ἕτερον ἐξέχει διὰ τὴν σωζομένην αὐτοῦ κεφαλήν, καὶ εἶνε σχεδὸν ἐπανάληψις τοῦ πρὸ τριῶν ἐτῶν εὑρεθέντος περιφήμου ὁμωνύμου ἀγάλματος, τοῦ φέροντος ἀρχαιοτάτην ἐπιγραφὴν βουστροφηδὸν γεγραμμένην. Παραβαλλόμενον ὅμως τὸ νέον εὕρημα πρὸς ἐκεῖνο δεικνύει πρόοδόν τινα καὶ βελτίωσιν τῆς τέχνης, καὶ οὕτω συμπληροῖ τὰ τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως τῆς ἀρχαίας τέχνης, ὅπερ οὐδὲν μουσεῖον τῆς Ἑλλάδος διδάσκει ἡμᾶς τόσον ἐναργῶς ὅσον τὸ τῆς Δήλου.

β') Κορμὸν ῥωμαϊκὸν εὐτελοῦς ἐργασίας.

γ') Γυναικεῖον κορμὸν μικροσχήμου ἀγάλματος καλῆς τέχνης.

δ') Πλέον τῶν 50 ἐπιγραφῶν, ὧν πολλαὶ σώζονται ὁλόκληροι. Διαιροῦνται δ' αὗται, ὡς: καὶ αἱ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη εὑρεθεῖσαι, εἰς καταγραφὰς τῆς περιουσίας τοῦ ναοῦ, εἰς ἀναθηματικὰς καὶ εἰς ψηφίσματα. Εὑρέθησαν ὅμως ἐφέτος καὶ τρεῖς χορηγικαὶ ἐπιγραφαί.

Μετὰ τὴν εὕρεσιν τῶν ἔργων τούτων οὐδεμία πλέον ἐλπὶς ὑπῆρχεν εὑρέσεως νέων εὑρημάτων ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἀπόλλωνος, οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ προχωρήσωσι πλέον αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν αὐτῷ ἕνεκα τῶν χωμάτων, ἅτινα ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν ἐρρίπτοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ἀνοιγομένων τάφρων· διὰ τοῦτο ὁ κ. Hauvette ἔσκαψε τελευταῖον ἐν τῷ Σεραπείῳ, ἔνθα εὑρέθησαν κεφαλὴ ῥωμαϊκή, κορμὸς ῥωμαϊκοῦ ἀγάλματος καὶ τέσσαρες κεφαλαὶ ἀγαλματίων καὶ ἐπιγραφαί τινες· καὶ θὰ εὑρεθῶσι μὲν ἐκεῖ πιθανῶς καὶ ἄλλα πράγματα, ἀλλ' ἅπαντα θὰ εἶνε ῥωμαϊκὰ καὶ ἐλαχίστην θὰ ἔχωσιν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν. Οὕτως, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, εἰ καὶ δυσάρεστον, ὅτι ἡ Δῆλος πλέον ἐξηντλήθη καὶ ὅτι ἐλαχίστη ἐλπὶς ὑπάρχει εὑρέσεως ἐν αὐτῇ σπουδαίων ἀρχαιολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων. Πρόκεινται ὅμως σπουδαῖα οἰκοδομήματα πρὸς ἀνακάλυψιν. Ἐὰν μάλιστα ἀνασκαφῇ ὁ πρὸς βορρᾶν τοῦ τεμένους τοῦ Ἀπόλλωνος λοφίσκος θέλει ἀποκαλυφθῆ μέγα τμῆμα τῆς ἀρχαίας τῶν Δηλίων πόλεως, αἱ οἰκίαι, ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι αὐτῆς· ἴσως δὲ γείνωσι καὶ ἀρκετὰ εὑρήματα, διότι οἱ Δήλιοι ἦσαν πλούσιοι. Οὕτω θὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν Ἑλλάδι νέαν Πομπηΐαν. Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐργασίας ταύτης εἶνε καταφανής, δύναται δὲ νὰ ἐκτελεσθῇ μόνον ὑπὸ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως, ἢ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας, διότι ἡ Γαλλικὴ Σχολὴ οὐδέποτε διαθέτει πλέον τῶν 3 ἢ 4 χιλιάδων φράγκων κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν Δήλῳ ἀνασκαφάς.

— Ἀνηγγέλθη πρό τινος ὅτι ἐν Κιμώλῳ ἀνευρέθη ἀρχαῖόν τι σύμπλεγμα, ὅπερ κατασχεθὲν μετηνέχθη εἰς Ἑρμούπολιν. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, μετενεχθὲν εἰς Ἀθήνας, εὑρίσκεται νῦν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπιμελῆς δ' ἐξέτασις ἀπέδειξε τὸ ἔργον φραγκικόν, κακότεχνον καὶ οὐδεμιᾶς τεχνικῆς ἀξίας. Τὸ σύμπλεγμα παριστᾷ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν.

ΒΙΒΛΙΑ

2428. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 6 Σεπτεμβρίου 1881. Ἀριθ. 297 (245). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Τὰ πρῶτα ὑποδήματα. — Αἱ ταυρομαχίαι ἐν Μαδρίτῃ. — Ἡ Πετρούπολις κατὰ τὸ 1762. — Οἱ κύνες τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας. — Ἡ ὡρολογοποιΐα. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Μία συμβουλὴ τοῦ Βάλτερ Σκώτ.

2429. Συλλογὴ διφώνων, τριφώνων καὶ τετραφώνων ᾀσμάτων εἰς χρῆσιν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων, ὑπὸ Ἀναστασίου Ν. Μάλτου Δ. φ. Μέρος πρῶτον. Ἐν Λειψίᾳ, Breitkopf und Härtel. 1881. 8ον, σελ. 64.

2430. Λόγος, ἀναγνωσθεὶς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐμπορικῇ σχολῇ τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου, ἐπετείῳ αὐτῆς ἑορτῇ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Λυσάνδρου Γ. Χ. Κώνστα. Δ. φ. Ἐν Ὀδησσῷ. Τύποις πρῴην Οὔλριχ (Π. Α. Ζελένη). 1881. 8ον, σελ. 27.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΟΥ 1858.

93 κλήρωσις ἐνεργηθεῖσα ἐν Βιέννῃ τῇ 1 Σεπτεμβρ. (ἑ. ν.) 1881.

Ἐξήχθησαν αἱ ἑξῆς **19** σειραί:

285 850 1301 1874 2165 2462 2626 2896 2901 2927 2946 2988 3024 3154 3335 3359 3822 3979 4168

Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.
			2626	72	400	2988	80	400
285	62	400		84	400		83	400
850	14	400	2896	55	5000	3024	21	150000
	35	400		76	15000		25	2000
	44	400		86	1500		27	400
	79	400	2901	6	400		58	400
1301	11	400		31	30000		78	400
	23	1500		51	400	3154	25	400
	33	400		82	400		33	5000
	94	400	2927	4	400	3335	36	400
1874	15	1000		16	400		43	400
	34	400		80	400	3359	34	400
2165	5	400	2946	42	400		49	1000
	45	1000		96	2000	3822	81	400
2462	13	400	2988	17	400	3979	—	—
	62	400		21	400	4168	54	1000
2626	37	400		24	400		78	400

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ (1851) ὁμολογίαι τῶν ἀνωτέρω σειρῶν ἐκληρώθησαν πρὸς 200 φ. χ. — Ἡ πληρωμὴ τῶν κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν ἄρχεται ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1881.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν κληρωθέντων ἀριθμῶν, γίνεται ἔκπτωσις 15 %.

Ἡ ἑπομένη κλήρωσις γενήσεται τῇ 2 Ἰανουαρίου 1882.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

8 Σεπτεμβρίου 1881 **ΑΘΗΝΩΝ** 8 Σεπτεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ.
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,,
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ.
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ.
6 » δραχ.(μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 114
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ.
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 427
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	ἀρτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,025
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000.000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	141
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 8,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» .	3,000,000	800,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Εταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	149
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	285

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,45. — Ἐμπ. 3μην 28.30.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 118 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.00
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν 5φραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 130

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (1 Σεπτεμβρίου) Ἐμ. 28.20-28.45
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (2 Σεπτεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	56
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	255
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	265
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	142
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 1/4 - 108 1/2
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 32 1/2-23.37 1/2
Λίρα Ἀγγλική	γρ.	109 3/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.57
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 9 Σεπτεμβρ.

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.50
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Χ. Π. Μεσολόγγιον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς σᾶς ἐγράψαμεν.— κ. Ι. Δ. Δ. Κεφαλληνίαν. Φύλλον ἀπεστάλη εἰς τὸν κ. Σ. Μ. Τ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐγενεῖς ὑμῶν προσπαθείας πρὸς διάδοσιν τῆς «Ἑστίας».— κ. Ν. Σ. Λονδῖνον. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτω· προσφυέστατα δὲ ἐχαρακτήρισε τὴν τοιαύτην κατάστασιν εἷς τῶν εὐφυεστέρων ἡμῶν λογίων, εἰπών· «ἀλλαχοῦ τὰ κόμματα γεννῶνται, διότι ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι διαφωνοῦντες καὶ ἕκαστος ἄλλα θέλοντες. Ἐν Ἑλλάδι συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀνάπαλιν· αἰτία τῆς γεννήσεως καὶ τῆς πάλης τῶν κομμάτων εἶνε ἡ θαυμαστὴ συμφωνία, μεθ' ἧς πάντες θέλουσι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα—νὰ τρέφωνται δαπάνῃ τοῦ δημοσίου».—κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Τὰ φύλλα καὶ ἀπάντησίν μας ἔχετε ταχυδρομικῶς.— κ. Ν. Ι. Δ. Σμύρνην. Ἀδίκως παραπονεῖσθε, διότι τὸν κανόνα αὐτὸν ἐφαρμόζομεν εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως.—Ἀριθ. 33. Πάτρας. Ἐκ τοῦ Μαυσώλου. Ἦτο δὲ οὗτος ἀδελφὸς καὶ σύζυγος τῆς βασιλίσσης Ἀρτεμισίας τῆς Β', εἰς ἣν βαρὺ πένθος ἐπροξένησεν ὁ θάνατος αὐτοῦ, διὸ καὶ εἰς τεκμήριον τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τῷ ἀνήγειρε μέγα ἐπιτάφιον μνημεῖον. Ὁ τάφος τοῦ Μαυσώλου, οἰκοδομηθεὶς ἐν ἔτει 355 πρὸ Χριστοῦ, ἔκειτο ἐν Ἀλικαρνασσῷ, ἀρχαίᾳ πρωτευούσῃ τῆς μεσημβρινῆς Καρίας. Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο μνημεῖον εἶχε τέσσαρας μεγάλας ὄψεις, ἀποβλεπούσας πρὸς ἀνατολάς, πρὸς νότον, πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς ἄρκτον· ἐπεστέφετο δὲ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα διὰ πυραμίδος, ἐφ' ἧς ἵστατο μαρμάρινον τέθριππον ἅρμα μετὰ τῶν τεσσάρων ἵππων. Ἀπὸ τοῦ περιφήμου τούτου τάφου τοῦ Μαυσώλου ἐπωνομάσθησαν ἀκολούθως **μαυσωλεῖα** ὅλα τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐπιτάφια μνημεῖα, τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οἰκοδομῆς. — κ. Α. Κ. Δ. Σύρον. Ἐδημοσιεύθη εἰς προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἑστίας». Ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησίν σας μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποφανθῶμεν ἀπὸ τοῦδε.— **Φίλῳ τῆς «Ἑστίας»**. Ἀθήνας. Ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι τοῦ Ἐξαρχοπούλου. Τὴν συνήθειαν ταύτην ὁ σατυρικώτατος Λασκαράτος παρῳδεῖ διὰ τῶν ἑπομένων στίχων·

Ὦ Μοῦσα ἐσὺ ποῦ δὲ σ' ἔκραξα ἀκόμα,
Καὶ συμπάθειο, γιατ' εἶχα ἄλλου τὸ νοῦ μου,
Ἔλα τώρα καὶ βάνεμου στὸ στόμα
Τὰ λόγια ποῦ θὰ 'πῶ τ' ἀκροατοῦμου.
Καλανάρχαμου ἐσὺ γιὰ νὰ μὴ σφάλλω,
Κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸ στασίδι μου τὰ ψάλλω.

κ. Ν. Σ. Πειραιᾶ.—Ἕκαστος πρὸς φράγκα 5. Δύνασθε νὰ ζητήσητε αὐτοὺς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας».—κ. Π.Ι.** Κωνσταντινούπολιν. Ἂν καὶ ὡραῖον, δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ δημοσιεύσωμεν, διότι ἀντίκειται ὅλως εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς «Ἑστίας».

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς **Ἑστίας** πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς **Ἑστίας** ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[3 Σεπτεμβρίου (Πέμπτη) 1881]

Τὴν πρωΐαν τῆς παρελθούσης Τρίτης εἰσῆλθεν ὁ ἡμέτερος στρατὸς εἰς τὴν Λάρισσαν ἐν μέσῳ ἀπείρου τῶν κατοίκων ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ εἰσελθὼν στρατὸς συγκροτεῖται ἐξ ὀκτὼ ταγμάτων πεζικοῦ καὶ εὐζώνων, ἑνὸς τάγματος μηχανικοῦ, τριῶν πυροβολαρχιῶν ὀρειβατικῶν καὶ μιᾶς ἱππαρχίας. Συμπληρωθείσης τῆς καταλήψεως καὶ τῶν πέντε διαμερισμάτων ὑπολείπεται ἤδη μόνη ἡ τοῦ Βώλου, οὗ ἡ παράδοσις δὲν ὡρίσθη εἰσέτι ὁριστικῶς. — Κατὰ τὰς ἐφημερίδας ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀναχωρεῖ ἐντεῦθεν μετὰ δεκαήμερον ἀπερχόμενος εἰς ἐπίσκεψιν τῶν προσαρτηθεισῶν νέων ἑλληνικῶν χωρῶν. Μετὰ τοῦ βασιλέως συναπέρχεται καὶ ὁ κ. πρωθυπουργός. — Ἡ διεθνὴς ἐπιτροπὴ ἀφικνεῖται ἐκ Λαρίσσης εἰς Ἀθήνας, ὅπως παραμείνῃ ἐνταῦθα μέχρι τῆς ὁρισθησομένης ἡμέρας πρὸς παράδοσιν καὶ τοῦ τελευταίου τμήματος. — Διωρίσθησαν βασιλικοὶ ἐπίτροποι ἐν Λαρίσσῃ ὁ κ. Ν. Χατζόπουλος καὶ ἐν Τρικκάλοις ὁ κ. Λυμπεράκης. — Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» ἡ κυβέρνησις προτίθεται νὰ διατάξῃ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς πρὸς πλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν ἤδη θέσεων βουλευτῶν, εἴτε δι' ἀποβιώσεων, εἴτε διὰ τῶν ἐσχάτως γενομένων κατ' ἐκλογὴν προβιβασμῶν ἀξιωματικῶν βουλευτῶν.—Εἰς μεγίστην εὑρίσκονται ὕφεσιν τὰ ἐσχάτως ἀναπτυχθέντα νοσήματα ἐν τῇ πρωτευούσῃ. Τὰ νεώτερα κρούσματα οὐδένα παρουσιάζουσι κακοήθη χαρακτῆρα ἢ πρότερον. Ἔτι μείζων θὰ ἦτο ἡ ὕφεσις ἐὰν μὴ ἐπήρχετο καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς πνιγηρὸς καιρὸς καὶ ἀφόρητος καύσων. — Μεγίστην ἐπεδείξαντο ὄντως φιλανθρωπίαν καὶ δραστηριότητα πολλαὶ τῶν ἐνταῦθα φιλανθρωπικῶν ἑταιριῶν πρὸς περίθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων ἀσθενῶν κατὰ τὴν ὑφισταμένην ἐπιδημίαν ἐν τῇ πόλει. Ἐκτὸς τῶν διορισθέντων πολλῶν ἰατρῶν, ὅπως ἐπισκέπτωνται δωρεὰν πάντα αἰτήσαντα ἰατρικὴν συνδρομὴν ἄπορον, χορηγοῦνται δαψιλῶς καὶ ἐγκαίρως φάρμακα, ζωμός, ἄρτος καὶ χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὴν ἐν τοιαύταις μάλιστα περιστάσεσι συγκινοῦσαν π ε ν ί α ν. — Αἱ μελέται ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου, ὅσῳ ἀφορᾷ τὴν διαχάραξιν τῆς διευθύνσεως, ἐπερατώθησαν. Ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ γραμμὴ τοῦ Νέρωνος ὡς συντομωτέρα καὶ βραχυτέρα. Ἤδη καταβάλλονται φροντίδες πρὸς εὕρεσιν ἀφθόνου ὕδατος, χρησίμου εἰς τὰς μηχανάς, εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ εἰς τὰς οἰκοδομάς. Κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον ἄρχονται αἱ ἐργασίαι, διότι ἱκανὸν τῶν μηχανῶν μέρος θὰ μετακομισθῇ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης. Αἱ μηχαναὶ αὗται κομισθήσονται ἐξ Ἰταλίας καὶ ἐκ Γαλλίας. Αἱ ἐργασίαι θέλουσι προχωρήσει δραστηρίως, καθ' ὅλους δὲ τοὺς ὑπολογισμούς, τοὺς μετ' ἀκριβείας γινομένους, ἐντὸς τοῦ ἔτους 1885 ἀποπερατοῦται ἡ διώρυξ καὶ παραδίδεται εἰς τὴν ναυσιπλοΐαν. — Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς ἐκβαθύνσεως τῆς ἐν Πειραιεῖ λίμνης Ζέας.— Ἡ ἑταιρία τῶν ἱπποσιδηροδρόμων τῆς πρωτευούσης ἐγνωστοποίησεν ὅτι δέχεται προσφορὰς τῶν βουλομένων νὰ ἀναδεχθῶσι τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν ὁδῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἐφ' ὧν θὰ τεθῶσι σιδηραῖ ῥάβδοι. — Κατὰ τὰς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν σταλείσας ἐπισήμους πληροφορίας, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐσοδείας τοῦ σταφιδοκάρπου μέχρι τῆς 20 λήξαντος, ἐξήχθησαν ἐκ τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ κράτους λίτραι 38,651,939. — Αἱ ἐκ Τριπόλεως νεώτεραι εἰδήσεις ἀγγέλλουσιν, ὅτι ἡ ἐκραγεῖσα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσεν ἑβδομήκοντα καταστήματα καὶ πολλὰς οἰκίας. Αἱ ἐκ ταύτης ἐπελθοῦσαι ζημίαι ὑπερβαίνουσι τὸ ἑκατομμύριον. — Πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν γαιῶν τῆς Κωπαΐδος ἀναφυείσης διενέξεως μεταξὺ τῆς Ἑταιρίας καὶ τῶν παροχθίων ἰδιοκτητῶν ἀπεστάλη ἐντεῦθεν τετραμελὴς ἐπιτροπή — Ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀνομβρίας, ἥτις εἰσέτι ἐπικρατεῖ ἐν Φθιώτιδι, τὰ ὄψιμα γεννήματα σχεδὸν κατεστράφησαν καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν. — Ὑπεγράφησαν αἱ συμβάσεις μεταξὺ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ κ. Chirico περὶ κατασκευῆς τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λαμίαν σιδηροδρόμου καὶ τοῦ ἑτέρου εἰς Πάτρας μετὰ διακλαδώσεως ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἄργος καὶ Ναύπλιον. — Ἐπέστρεψεν ἀποπερατώσασα τὰς ἐργασίας της ἡ πρὸς καθορισμὸν τῆς ζώνης τῶν συνήθων πλημμυρῶν τῆς Κωπαΐδος ἀποσταλεῖσα ἐκεῖσε τετραμελὴς ἐπιτροπή. — Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Λαρίσσης κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ τὴν 2 τοῦ μηνὸς τούτου ἡ Ἀγυιά, τὴν δ' ἑπομένην ἡμέραν καὶ ἡ πόλις τοῦ Τυρνάβου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1815.

[Τῷ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Εὑρὲ ἓξ ἀκεραίους ἀριθμοὺς τοιούτους, ὥστε, προσθέτων εἰς τὸ τριπλάσιον ἑκάστου αὐτῶν τὸ ἄθροισμα τῶν πέντε ἄλλων, νὰ εὑρίσκῃς κατὰ σειρὰν ἀθροίσματα τοὺς ἀριθμοὺς 82, 86, 106, 110 καὶ δύο ἄλλους ἀριθμούς, περιλαμβανομένους μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 86 καὶ 106.

Ἐν Σύρῳ. I. K. N.

1816.

Αἴνιγμα Ἰακ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Ἐτέχθην προγενέστερος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μου,
Καὶ εἰς τὰς συνελεύσεις μας τοὺς ἔχω ὀπαδούς μου.
Εἰς τὸ μεσαίτατον οἴκων τοῦ οὐρανοῦ σημεῖον,
Μετὰ ἀστέρων καὶ λαμπρῶν σωμάτων οὐρανίων
Ἐκεῖ φυλάττω πάντοτε, ὡς εἷς τῶν ἐπισήμων,
Τρεῖς ἀδελφοὺς ἐκ δεξιῶν καὶ τρεῖς ἐξ εὐωνύμων.
Ἐγὼ συνέτρεξα πολὺ τὸ πᾶν εἰς τὸ νὰ γείνῃ,
Ἂν λείψω ἀσχημάτιστον καὶ ἀτελὲς θὰ μείνῃ.
Μὲ ἔχουν ὅλ' οἱ βασιλεῖς στολὴν εἰς τὸν λαιμόν των
Καὶ ὅλ' οἱ αὐτοκράτορες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των.
Εἶμαι ἀρχὴ τῆς ἀρετῆς καὶ τέλος τῆς κακίας,
Καὶ μάστιξ ἀνυπόφορος τῆς πρώτης ἡλικίας.
Φιλοτιμήσου, ἄνθρωπε, ταχύτερον νὰ μ' εὕρῃς,
Θὰ σὲ νομίζουν ἀμαθῆ καθὼς δὲν μὲ ἠξεύρεις.
Περὶ ἐμοῦ καὶ τοὺς βωβοὺς ἀνίσως ἐρωτήσῃς,
Τὸ ὄνομά μου νὰ εἰποῦν θὰ τοὺς παρακινήσῃς.

1817.

Au bois résonne mon premier.
A faire mon second se plaît maint écolier.
Regarder au plafond pour trouver mon entier.

ΛΥΣΕΙΣ

1804.

ζωὴ — νάνους — πνοὴ — πλατάνους —
ἀρετὴ — ἐμαράνθη — πατεῖ — αὐτὴ — ἄνθη.

1805.

30.

1806.

Ἀ γ η σ ί λ α ο ς.

1807.

Θ Η Β Α Ι
Η Ν Ι Κ Α
Β Ι Κ Ο Σ
Α Κ Ο Υ Ω
Ι Α Σ Ω Ν

1808.

Λαμβάνομεν μίαν ἄκραν τοῦ τάπητος, καὶ ἀρχόμεθα περιτυλίσσοντες αὐτὸν μέχρισοῦ φθάσωμεν εἰς τὸ μέσον, ὅπου κεῖται τὸ μῆλον, ὅπερ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λαμβάνομεν ἄνευ βοηθείας οἱουδήποτε ὀργάνου.

1809.

Ὁ λησμονῶν τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἡλικίας του ἑκουσίως παραιτεῖται ὅλων τῶν ἀξιώσεων, εἰς ἃς εἶχε δικαίωμα ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας ταύτης.

1810.

Ἀ ν έ μ η.

1811.

Τὸ κ ο υ τ ά λ ι.

1812.

Ἀ σ κ ό ς.

1813.

Σ κ ο ύ π α.

1814.

L'o m b r e.

Λ ύ τ α ι. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1505 ἀριθμητικὸν πρόβλημα πρῶτος ἔλυσεν ὁ κ. Νικόλαος Σ. Στείνης.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 246.—13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.—ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ἡ κ. Καλλιόπη Δαμαλᾶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ «Αἰῶνος» δραχ. 1,120, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς ἀπόρους τῆς πόλεως ἀσθενεῖς.

Ἀνώνυμος κυρία ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἐνταῦθα Φιλόπτωχον Ἑταιρίαν φρ. 300 πρὸς ἀγορὰν πάγου καὶ ζωμοῦ διὰ τοὺς πάσχοντας πτωχοὺς τῆς πρωτευούσης.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ

Τῇ 10 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου ἐξέπνευσεν ἐν Zug τῆς Ἑλβετίας ὁ Σπυρίδων Ζαμπέλιος. Θανὼν ἐν τῇ ξένῃ, εἰς ἣν εἶχε φύγει ἀπὸ ἐτῶν ἤδη πολλῶν, δὲν ἔτυχεν ἐν τῇ πατρίδι τοῦ οἰκείου θρήνου· καὶ ὅμως ὑπῆρξεν εἷς τῶν μάλιστα διακεκριμένων τοῦ ἔθνους λογογράφων.

Ἐπιφυλασσόμενος νὰ λάβω τὸν Ζαμπέλιον προσεχῶς θέμα ἰδίου λόγου, χαράσσω ἐνταῦθα ὁσίας δίκην ὀλίγας τινὰς περὶ τοῦ ἀποπτάντος λογίου γραμμὰς μνημοσύνους.

Ὁ Σπυρίδων ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Ζαμπελίου, ὅστις ἐν τοῖς πρώτοις ἐτραγῴδησε παρ' ἡμῖν τὰ κλέα καὶ τὰ δεινὰ τοῦ ἔθνους ὡς ἔνθερμος μιμητὴς τοῦ Ἀλφιέρη περί τε τὸν ῥυθμὸν τοῦ στίχου καὶ τὴν δραματικὴν χρῶσιν καὶ πλοκήν. Πατρόθεν εἶχε λοιπὸν ἀποκτήσει τὴν ἔμφυτον ποιητικὴν τάσιν, ἣν διέσωσεν ὅτε ἀνδρωθεὶς ἐτράπη ἐπὶ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους. Πᾶσαν δὲ τὴν συγγραφικὴν αὐτοῦ τέχνην χαρακτηρίζει πάλη τις τῆς ἐπικρατούσης φαντασίας καὶ τῆς ἐπιθυμίας πρὸς σοβαρὰν καὶ νήφουσαν ἐπιστημονικὴν διαπραγμάτευσιν τῶν ὑπ' ὄψιν θεμάτων.

Ἐν τῷ κυριώδει αὐτοῦ ἔργῳ, ταῖς «Βυζαντιναῖς μελέταις» (ἐν Ἀθήναις 1857), ἀπεπειράθη νὰ εὕρῃ τὴν ἑνότητα τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους, νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, νὰ ἀναδείξῃ δι' ἱστορικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἀνασκαφῆς τὸν Ἕλληνα ὑπὸ τὸν Ῥωμαῖον. Ἡ μέθοδος αὐτοῦ μέχρι τινὸς μόνον εἶνε ἡ αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης ἐπιβαλλομένη καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν καὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀρχομένη· κυρίως δὲ ἀγαπᾷ ὁ Ζαμπέλιος ἀφορμώμενος ἀπὸ γενικωτέρων τινῶν, θεωρητικῶν, ἐκ τῶν προτέρων ἱδρυμένων, ἀρχῶν καὶ ζητεῖ νὰ ἐμπεδώσῃ ὑπὸ τὸ νέον ὄνομα τῆς ἱ σ τ ο ρ ι ο ν ο μ ί α ς δόγματα τῆς φιλοσοφικῆς ἐξετάσεως τῆς ἱστορίας. Ἔχει δέ, εἰρήσθω καὶ τοῦτο, ἐν τῷ καθόλου ἐθνικῷ αὐτῆς σκοπῷ ἡ συγγραφὴ αὕτη τάσιν τινὰ ἀποδεικτικήν. Ἄλλως δὲ τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ ὅταν δὲν πείθῃ, πάντως ὅμως ἑλκύει, διδάσκει καὶ ἐνίοτε δεσμεύει τὸν ἀναγνώστην.

Τὸν αὐτὸν δὲ φιλοσοφικὸν τρόπον τῆς ἐρεύνης εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῇ μακρᾷ καὶ περισπουδάστῳ εἰσαγωγῇ, ἣν προέταξεν ὁ Ζαμπέλιος τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης συλλογῆς «Ἄσματα δημοτικὰ τῆς Ἑλλάδος» (ἐν Κερκύρᾳ, 1852), ἔνθα ἐξετάζει τὴν γέννησιν καὶ διάδοσιν τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως καὶ γλώσσης μετὰ τὴν παρακμὴν τῆς ἀρχαίας δόξης ἐν σχέσει πρὸς τὰς τύχας καὶ περιπετείας τοῦ ἔθνους ἐν τοῖς μέσοις αἰῶσιν. Εὐφάνταστος δὲ καὶ ἐν πολλοῖς πρωτότυπος εἶνε ἡ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ μελέτη «Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις τραγουδῶ» (ἐν Ἀθήναις, 1859), ἐν ᾗ ἀποπειρᾶται νὰ ἑρμηνεύσῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν ᾆσμα παρέλαβε χαρακτηριστικῶς τὴν θρηνώδη ταύτην ὀνομασίαν ἐν ταῖς ἡμέραις καθ' ἃς ἐνήστευεν ὡς μοναχὸς κεκαρμένος τὴν φαιδρὰν τῆς ἀρχαιότητος θρησκείαν καὶ τὴν πανηγυρικὴν ἐλευθερίαν.

Πολλαὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ Ζαμπελίου περὶ τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ποιήσεως καὶ γλώσσης δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τὴν σήμερον αὐτόχρημα αὐθαίρετοι ἢ ἀπηρχαιωμέναι μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν περὶ αὐτῆς μελετῶν. Ἀλλ' οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονηθῇ ὅτι εἶνε εἷς τῶν πρώτων παρ' ἡμῖν ἐπιδοθέντων εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν αὐτῆς ἐξέτασιν. Πρὸς τοῖς ἄλλοις γνωστὸν εἶνε ὅτι ἐκ χειρογράφων ἐν βιβλιοθήκαις τῆς Δύσεως ἀποκειμένων ἀντέγραψε πολύτιμον τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ποιήσεως ὕλην, ἣν παρεχώρησεν ἔπειτα εἰς τὸν μακαρίτην Μαυροφρύδην, εὐγνωμόνως ἀναφέροντα τὴν γενναίαν ταύτην δωρεὰν ἐν τῷ προλόγῳ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων «Μνημείων τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης».

Ἀποβαλὼν δὲ τὸν μανδύαν τοῦ φιλοσόφου ἐνεδύθη πολλῷ μᾶλλον τὴν τήβεννον τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ συγγραφῇ δύο ἔργων, ἅτινα βάσιν ἔχουσι τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης ἐπὶ Βενετοκρατίας, λέγω τὰ «Ἱστορικὰ σκηνογραφήματα» (Ἀθήνησι, 1860) καὶ τοὺς «Κρητικοὺς γάμους» (ἐν Τουρίνῳ, 1871). Ἡ ὑπόδουλος καὶ τὰ δεσμὰ τῆς ξενοκρατίας βαρέως φέρουσα Κρήτη συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπελίου βαθύτατα, ἐπεβάλετο δὲ νὰ μεταδώσῃ τοῖς συμπολίταις τὴν συγκίνησιν ταύτην πλήρη. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐθεώρησε λυσιτελέστερον τὸν τύπον τοῦ διηγήματος. Καὶ ἐν μὲν τοῖς «Ἱστορικοῖς σκηνογραφήμασιν» ἵσταται μετέωρος μεταξὺ ἱστορίας καὶ μυθιστορίας, ὡς ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ μύθῳ τοῦ Προδίκου, καὶ ἀκολουθεῖ τῇ ἱστορίᾳ πολλῷ μᾶλλον, διὰ χαρακτῆρος γραφικοῦ εἰκονίζων τὴν φιλοπατρίαν τοῦ Ψαρομηλίγγου καὶ περιγράφων τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Καλλεργῶν τὰς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τὰς προδοσίας. Τοὺς δὲ «Κρητικοὺς γάμους» συγγράφων φέρεται ἀκατασχετότερος πρὸς τὴν ἤδη ἐκλεχθεῖσαν κατωφέρειαν καὶ τερψιμυθεῖ τὸ ἑξῆς ὡς γέρων. Ἀλλ' ἐπιστρεφόμενος συνεχῶς ἵνα συλλέξῃ ἱστορικά τινα ψήγματα καὶ σκορπίζων αὐτὰ εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀναγνώστου ἐν μέσῳ τῆς μυθοπλαστίας, τὸν μὲν φιλίστορα λυπεῖ διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἀνάμιξιν τῆς ἱστορικῆς ὕλης, τὸν δὲ φιλόμυθον ἀνιᾷ διὰ τοῦ ὄχλου τῶν ἱστορικῶν παρεκβάσεων. Καὶ ὅμως δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἀμφότεροι κλείουσι μετὰ λύπης τὸ χανδὸν ἀναγνωσθὲν βιβλίον.

Ἄς το εἴπω καθαρά· ὁ Ζαμπέλιος εἰς ἐλαχίστας ἐπεδόθη ἀρχειακὰς μελέτας καὶ ἥκιστα προσέτρεξεν εἰς τὰς πρώτας πηγάς, κυρίως δ' ἐβασίσθη εἰς τὴν «Ἱερὰν Κρήτην» τοῦ Κορνηλίου καὶ τὰς παρὰ τῷ Ἄγγλῳ Pashley μνημονευομένας ἐκθέσεις. Βλέποντες δ' ὅμως οἵαν ζωὴν ἐνέπνευσε καὶ οἷον χρῶμα ἔδωκεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς βενετοκρατουμένης Κρήτης, λυπούμεθα ὅτι δὲν ἐνεκαρτέρησεν εἰς τὴν συστηματικὴν καὶ αὐστηρῶς γεγραμμένην ἱστορίαν τῆς νήσου ἐπὶ τῶν Βενετῶν, ἥτις θὰ ἦτο ἔργον μέγα, ἀντάξιον τοῦ νευρώδους αὐτοῦ καλάμου. Ἀλλ' ὁ Ζαμπέλιος ἦτο φύσει εὐεπίφορος πρὸς τὴν μυθοπλαστίαν, διὸ καὶ ἰταλιστὶ ἔτι συνέγραψε τὰς «Ἀναμνήσεις μοναχῆς», μυθιστορίαν τυχοῦσαν ἐπανειλημμένων ἐκδόσεων παρὰ τῷ Barbèra ἐν Ταυρίνῳ.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας ἀναφέρεται τὸ φυλλάδιον «Καθίδρυσις πατριαρχείου ἐν Ῥωσσίᾳ» (ἐν Ἀθήναις, 1859), ἐν ᾧ ἀνετύπωσε τὸ ποίημα τοῦ Ἐλασσῶνος Ἀρσενίου, τὸ πραγματευόμενον τὴν καθίδρυσιν τοῦ ἐν Μόσχᾳ πατριαρχείου τῷ 1588, προτάξας διδακτικωτάτην ἱστορικὴν εἰσαγωγήν. Τὸ ποίημα δὲ τοῦτο εἶχεν ἐκδοθῆ πρότερον ἀθλίως ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Ταυρίνου, παραγνωρισθὲν ὑπὸ τῶν πρώτων ἐκδοτῶν, οἵτινες ἐδημοσίευσαν αὐτὸ ἐν συνεχείᾳ ὡς ἔργον ἐν πεζῷ λόγῳ συντεταγμένον.

Τὴν δ' Ἱστορίαν μετὰ τῆς γλωσσολογίας ἀνέμιξεν ἐν τοῖς «Ἰταλοελληνικοῖς» (ἐν Ἀθήναις, 1868), ἑνὶ τῶν ἀρίστων συγγραμμάτων του, εἰς ὃ ὑπόκειται ὡς βάσις ἡ μελέτη τῶν ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς Νεαπόλεως καὶ ἄλλαις συλλογαῖς τῆς κάτω Ἰταλίας ἀποκειμένων ἑλληνικῶν περγαμηνῶν τῶν μέσων αἰώνων. Ἐν τῇ ἀξιολόγῳ ταύτῃ συγγραφῇ, ἐν ᾗ συνεκέντρωσε τὰ πορίσματα μεγάλης ἐρεύνης, ἐπεβάλετο νἀποδείξῃ τὴν ἐπὶ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐξελλήνισιν τῆς κάτω Ἰταλίας ἐπίδρασιν τῶν ἕνεκα τῆς εἰκονομαχίας ἐκ Βυζαντίου φυγαδευθέντων. Τὸ ἔργον τοῦτο οὐ μόνον ὡς ἱστορικὸν τιμᾷ τὸν Ζαμπέλιον, καίτοι δὲν δύνανται εὐχερῶς νὰ γίνωσι δεκτὰ πάνθ' ὅσα διισχυρίζεται, ἀλλὰ καὶ ὡς γραφογνώστην, δείξαντα τὴν σημασίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐρεύνης τῶν ἑλληνικῶν δημοσίων γραμμάτων καὶ ἰδιογράφων περγαμηνῶν τῆς μεσαιωνικῆς Ἰταλίας συγχρόνως σχεδὸν πρὸς τὰς συγγραφὰς καὶ δημοσιεύσεις Ἰταλῶν ἐπιφανῶν λογίων, οἷοι ὁ Trinchera, ὁ Spata, οἱ Βενεδικτῖνοι τῆς Κάβας καὶ τοῦ Κασσίνου κτλ.

Τελευταῖον δ' ἔργον, εἰς ὃ ὁ Ζαμπέλιος ἀφιέρωσε τὰ ἔσχατα τοῦ βίου ἐν τῇ παρὰ τὸ Λιβοῦρνον, κατὰ τὸ Antignano, ὡραίᾳ αὐτοῦ ἐπαύλει εἶνε μέγα ἐτυμολογικὸν λεξικόν, ἐν ᾧ ἐζήτει νὰ δείξῃ τὴν συγγένειαν τῶν ἑλληνικῶν

ῥιζῶν πρὸς τὰς ῥωμανικὰς καὶ κελτικάς. Τοῦ ἐτυμολογικοῦ τούτου λεξικοῦ ἐξεδόθη μέχρι τοῦδε εἷς μόνον, ὁ πρῶτος, τόμος ἐν Παρισίοις τῷ 1879, ὑπὸ τὸν τίτλον Parlers Grecs et Romans· ἔτυχε δὲ ψυχροτάτης ὑποδοχῆς ὑπὸ τῶν εἰδημόνων, οἵτινες ἔψεξαν καὶ μονονοὺ κατεγέλασαν αὐτοῦ. Τὴν ἀποτυχίαν δὲ ταύτην θὰ ἠδύνατο νἀποφύγῃ, ἂν ὑπελόγιζεν ἁρμοζόντως ἐν τῷ τέρματι τοῦ βίου τὰς δυνάμεις, ἃς ἀπῄτει ἔργον τοιοῦτον ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἡ γλωσσολογία βαίνει ταχεῖα ὡσεὶ ὑπὸ πτερύγων φορουμένη. Ἡ ἐπιμονὴ δὲ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ συγγενὲς μέν πως, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου ξένον πρὸς τὰς συνήθεις αὐτοῦ μελέτας, ἐνθυμίζει ἡμῖν τὰ μετριώτατα ζωγραφήματα ἀνδρὸς ἄλλως ἐν τῇ γλυπτικῇ ἐπιφανοῦς, ὅστις ὡς γλύπτης μὲν ἦτο ὁ Κανόβας ὁ πλάσας τὸ μνημεῖον τῆς Χριστίνας καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀριστοτεχνήματα, ὡς ζωγράφος δὲ ἦτο ὁ πρωτόπειρος δόκιμος ὁ γράψας τὰς ἀπειροτέχνους εἰκόνας τὰς φυλασσομένας ἐν τῷ Museo Civico τῆς Βενετίας.

Ἐκτιμῶντες δὲ τὸν Σπυρίδωνα Ζαμπέλιον καθόλου ὡς ἱστοριογράφον, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτοῦ ὅτι ἐνόησε πολλάκις βαθέως τοὺς παλμοὺς τοῦ ἔθνους, ὅτι ἠδυνήθη νὰ παραστήσῃ ζωηρότατα ἐποχὰς ὅλας διὰ χρωστῆρος ζωντανοῦ καὶ πρωτοτύπου, ὅτι ἔκρινε τὰ πάθη τὰ διακατέχοντα τὰς ψυχὰς τῶν ἡρώων του ὡς ψυχολόγος. Εἶνε δὲ κρίμα ὅτι ἔφερεν αὐτὸν ἡ φαντασία ἀνερμάτιστον ὁτὲ μὲν εἰς τῆς φιλοσοφίας τἄβατα ὕψη, ὁτὲ δὲ εἰς τοὺς λαβυρινθώδεις μυχοὺς τῆς γλωσσολογίας, ἐν ᾧ ἄλλως κατά γε τὴν βαθύτητα τῶν συλλογισμῶν, τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ πνεύματος, τὴν δύναμιν τοῦ καλάμου, τὴν γενικότητα τοῦ νοῦ, προσὸν τοῦ ἱστοροῦντος ἀπαραίτητον, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξοχώτατος ἐν ἡμῖν τῆς Κλειοῦς ὑποφήτης.

(«Ὧρα») ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Προσεχῶς θέλει ἐκδοθῇ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ κατάλογος πλήρης τῆς συλλογῆς τοῦ στρατηγοῦ Cesnola τῶν κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων, τῶν ἀποκειμένων νῦν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μουσείῳ τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ κατάλογος οὗτος θὰ ἀποτελῆται ἐκ τριῶν τόμων· ἕκαστος δὲ τούτων ἐκτὸς τοῦ κειμένου θὰ περιέχῃ 150 πίνακας εἰς φύλλον. Ὁ πρῶτος τόμος θὰ περιέχῃ τὰ ἐκ μαρμάρου, ἀλαβάστρου ἢ καὶ λίθου ἐν γένει ἔργα τέχνης· ὁ δεύτερος τὰ ἐκ χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ, ὑέλου, ὡς καὶ τοὺς δακτυλιολίθους· ὁ τρίτος τὰ ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ τὰς ἐπιγραφάς. Ὁ κατάλογος θὰ ἐκδοθῇ μόνον εἰς 500 ἀντίτυπα.

—Ἐν τῇ ἐτησίᾳ ἐκθέσει τοῦ ἀμερικανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου δημοσιεύει ὁ κ. Στίλμαν σύντομον ἔκθεσιν τῶν ἐν Κρήτῃ ἀνακαλύψεων αὐτοῦ. Ἡ σπουδαιοτάτη ἀνακάλυψις εἶνε ἡ γενομένη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κνωσσῷ. Εὑρέθησαν ἐκεῖ ἀρχαιότατα τείχη, τῶν ὁποίων ἡ διάθεσις καὶ ἡ τοποθέτησις παρέχουσι τὴν βεβαιότητα ὅτι ἀποτελοῦσι τὸν διάσημον λαβύρινθον. Δέον δὲ νὰ ἐρευνηθῇ ὁ χῶρος διὰ τακτικῆς ἀνασκαφῆς.

— Τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, καὶ συνεπείᾳ συνεισφορᾶς, εἰς ἣν καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων μετέσχον, ἐνεκαινίσθη τὴν 2/14 Αὐγούστου ὀρειχάλκινος προτομὴ τοῦ Γάλλου ἑλληνιστοῦ Courtaud Diverneresse ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει Folletin.

ΒΙΒΛΙΑ

2431. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 13 Σεπτεμβρίου 1881. Ἀριθ. 298 (246). Λεπτὰ **20**. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡ μητρυιὰ τοῦ Ἐδμόνδου (διήγημα). — Ὄλυμπος.—Ἡ ἀγάπη τῶν βιβλίων. — Ἀθηναϊκά. — Ἡ ἑορτὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ σταυροῦ. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Ὑγιεινή. (Καθαρισμὸς τῆς ἀτμοσφαίρας δωματίων).

2432. Ἀπάντησις πρὸς τὴν σύντομον ἀπάντησιν τοῦ Καρατζᾶ-Ῥοΐδου ὑπὸ Δημητρίου Τζαννετάκη, πρώην ὑπαλλήλου τῆς «Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης». Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. 64. Τιμᾶται λεπ. 50.

2433. Γραμματικὴ τῆς γαλλικῆς γλώσσης ὑπὸ Γεωργίου Δούκα, καθηγητοῦ, πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων. Ἐγκρίσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Ἔκδοσις τετάρτη, ἀναθεωρημένη, ἐπιδιωρθωμένη καὶ ἐπηυξημένη. Μέρος πρῶτον. Τεχνολογικὸν καὶ ἐτυμολογικόν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. 96. Τιμᾶται λεπτῶν 120.

2434. **Exercices de prononciation française** à l'usage spécial des écoles grecques. (Classes élémentaires). Par M. Eugène Brissaud. Deuxième édition, revue et corrigée. Athènes, Librairie Karl Wilberg, Rue d'Hermès. Typographie de Perris Frères. 1881. 8º, p. 46.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΟΥ **1864.**

80 κλήρωσις ἐνεργηθεῖσα ἐν Βιέννῃ τῇ **1** Σεπτεμβρ. (ἐ. ν.) **1881.**

Ἐξήχθησαν αἱ ἑξῆς **14** σειραί:

751 866 883 1400 1649 1907 2030 2079
2170 2558 2756 2914 3567 3739

Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.
751	46	1000	1907	95	400	2914	1	400
	85	2000	2030	17	1000		23	400
866	11	1000		26	400		43	400
	48	500		34	400		69	400
	70	500		77	500		70	400
	83	1000		81	10000	3567	56	500
883	12	500		91	500		93	5000
	58	1000	2079	10	2000		96	400
1400	2	500		28	15000		100	500
	40	500		35	2000	3739	15	400
	47	400		40	500		17	400
	59	400		61	400		22	1000
	84	20000		80	400		52	500
	98	400	2170	75	500		56	400
1649	29	400		99	500		70	400
	38	5000	2558	67	500		91	400
	79	500	2756	30	200000			

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ (1350) ὁμολογίαι τῶν ἀνωτέρω σειρῶν ἐκληρώθησαν πρὸς 200 φ. χ.—Ἡ πληρωμὴ τῶν κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν ἄρχεται ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1881, ὅτε γενήσεται καὶ ἡ ἑπομένη κλήρωσις.

Κατὰ τὴν πληρωμὴν γίνεται ἔκπτωσις 20 % ἐκ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω λαχόντων κλήρων.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ.

10 Σεπτεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 10 Σεπτεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.	59,799	80,651	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 289
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 259
26 » »		52,000	50,516	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 420
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 286
6 » δραχ.(μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	δ. 116
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 211
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 431
120 » » χρυσ.		210,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	,, 2 ὑποτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμη πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικη Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,680,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,030
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	381
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.80	100	142
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοίνιξ» .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	152
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	285

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,45. — Ἐμπ. 3μην. 28.10.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.13—Ἐμπ. 3μ. δρ. 113

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον δραχ. 23.00
Λίρα Στερλίνα ,,
Λίρα Ὀθωμανικὴ ,, 26.40
Αὐστριακὸν Φλωρίον ,,
Ἀργυρὸν 5φραγκον ,,
,, φράγκον ,,

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 131.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (1 Σεπτεμβρίου) Ἐμ. 28.20-28.45
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (9 Σεπτεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας φρ. 54 1/4
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0. ,, 252
,, ,, ,, 9 0]0. ,, 262
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . ,, 146
Λονδίνου 3 μηνῶν . . . . γρ. 108 10/40-108 15/40
Παρισίων 3 ,, ... φρ 23 35-23.40
Λίρα Ἀγγλικὴ . . . . . γρ. 109 10/40
Εἰκοσάφραγκον . . . . . . ,, 87 2/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (8 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.57
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 16 Σεπτεμβρ.

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.80
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.45
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.38
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἄργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Ε. Γ. Δ. Προῦσαν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη. — Συνδρομητῇ τῆς «Ἑστίας». St Moritz-Bad. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Σ. Μ. Βόννην. Ἐλάβομεν τὴν προσαγόρευσιν. Οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο διάφορος καὶ νὰ προήρχετο ἐξ ἄλλου μέρους...... — Παρατηρητῇ. Ἀθήνας. Ἐν τούτοις ἡμεῖς, σᾶς ὁμολογοῦμεν, οὐδὲν εὑρίσκομεν τὸ θαυμασμοῦ ἄξιον εἰς τὸ πρᾶγμα. Ἐν Ἀμερικῇ, τῇ κατ' ἐξοχὴν χώρᾳ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος, ὅπου τὸ ἀξίωμα «ἔργον οὐδὲν ὄνειδος» ἐφαρμόζεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ σημασίᾳ, τὸ πρᾶγμα χωρεῖ ἔτι περαιτέρω. Ἐκεῖ εἶνε οὐχὶ σπάνιον πρᾶγμα τὸ νὰ ἴδῃ τις πτωχοὺς φοιτητὰς λαμβάνοντας ὑπηρεσίαν ἐν καιρῷ τῶν διακοπῶν ἐν ξενοδοχείοις, χωρὶς ἐν τούτοις οὐδόλως νὰ παραβλάπτεται ἐκ τούτου τὸ μέλλον αὐτῶν στάδιον. Οὐ πρὸ πολλοῦ μάλιστα τοιοῦτός τις ὑπηρέτης ἐδημοσίευσεν ἐν ἐφημερίδι τῆς Βοστώνης περιεργοτάτην ἀφήγησιν τῶν παρατηρήσεών του ἐπὶ τῶν ξένων, οἵτινες εἶχαν κατοικήσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἔνθα ὑπηρέτει. Δικαίως δὲ παρετήρει ἡ ταύτας δημοσιεύσασα ἐφημερὶς ὅτι εἰς πολλὰ ξενοδοχεῖα, ἐν οἷς οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπηρετῶν εἶνε Μουσῶν θρέμματα, οἱ τρόποι αὐτῶν εἶνε πολὺ ἁβρότεροι ἢ οἱ τῶν νεοπλούτων Ὑάγκων, οὓς ὑπηρετοῦσι. — κ. Ι. Π. Πειραιᾶ. Ἀκατάλληλα διὰ τὴν «Ἑστίαν». — κ. Δ. Σ. Ι. Μασσαλίαν. Οὐκ ὀλίγοι, καὶ πρὸ τοῦ συνοικισμοῦ ἔτι τῶν σημερινῶν ἐμπορικῶν παροικιῶν. Λέγεται μάλιστα ὅτι ὁ πρῶτος ἀνοίξας καφενεῖον ἐν Λονδίνῳ ἦτο Ἕλλην τὸ γένος, καλούμενος Πάσκας. Τὸ καφενεῖον τοῦτο ἠνοίχθη κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν Λομβαρδῶν (Lombard street), ἥτις εἶνε μία τῶν πλουσιωτέρων τοῦ Λονδίνου, ὡς ὑπαρχόντων περὶ αὐτὴν τῶν πλείστων καὶ μεγαλειτέρων τραπεζικῶν καταστημάτων τῆς πόλεως. — κ. Α. Σ. Κωνσταντινούπολιν. Οὐδὲν τοιοῦτον βιβλίον γνωρίζομεν ἐκδοθὲν ἐπ' ἐσχάτων ἐν Ἀθήναις. Ὡς ἀορίστως μᾶς σημειόνετε αὐτὸ, δὲν εἶνε εὔκολον νὰ τὸ εὕρωμεν. — Δημοκρίτῳ. Πάντοτε ὅμως ὀλιγωτέρα παρὰ τὴν ἀηδίαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι λαλοῦν χωρὶς νὰ λέγουν τίποτε, ὡς καπνοδόχοι καπνὸν μόνον ἀναδίδοντες ἄνευ πυρός. — Dilettante. Ἀθήνας. Καλά· ὁ Γάλλος ἀκροᾶται τὴν μουσικὴν, ὁ Γερμανὸς τὴν ἐννοεῖ, ὁ Ἰταλὸς τὴν αἰσθάνεται, ὁ Ἄγγλος παρίσταται εἰς αὐτὴν ἀδιάφορος.....ὁ δὲ Ἕλλην;— κ. Π. Κ. Σύρον. Τὰς ζητουμένας πληροφορίας δύνασθε νὰ λάβητε παρὰ τοῦ αὐτόθι πράκτορος τῆς «Ἑστίας». — κ. Ν. Μ. Ἀθήνας. Κάθε ἄλλο βεβαίως ἢ θεάτρου ὑποκριταί. Παρ' ἡμῖν, οἵτινες ἐξ ἀπειρίας τὰ πάντα νομίζομεν εὐχερῆ καὶ ἀνάξια διδασκαλίας, ἠθοποιοὶ ὅλως ἀδίδακτοι χειροκροτοῦνται ὡς ἄριστοι ὑπὸ δημοσίου μηδεμίαν ἔχοντος τοῦ θεάτρου πεῖραν, καὶ οὕτω διαφθείροντος αὐτούς. — κ. Α. Μ. Βενετίαν. Φύλλον ἀπεστάλη τῷ σημειουμένῳ ἡμῖν κ. Κ. Τ. Τὰ σταλέντα ἐλήφθησαν. Περιμένομέν τι ἐκτενέστερον.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[10 Σεπτεμβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀναχωρεῖ ὁριστικῶς τὴν προσεχῆ κυριακὴν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν. Τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ταύτης θέλει μεταβῆ εἰς Καλαμάκιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κόρινθον, ὁπόθεν διὰ τῆς «Ἀμφιτρίτης» θὰ πορευθῇ εἰς Μενίδιον καὶ εἰς Ἄρταν. Ἐξ Ἄρτης διὰ τῆς Πίνδου θὰ κατέλθῃ εἰς Τρίκκαλα, ἐκεῖ δὲ θὰ ἀποφασισθῇ τὸ νέον δρομολόγιον διὰ τὴν περιοδείαν εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ βασιλέως ἀπαρτίζουσιν οἱ ὑπασπισταὶ κκ. Χατζῆ Πέτρος, Παπαδιαμαντόπουλος, Βότσαρης, Νοταρᾶς καὶ Βάσσος, ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς τῆς Α. Μ. κ. Καλλίνσκης, ὁ ταμίας κ. Ν. Θῶν, ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς τῶν ναυκλάστρων καὶ ὑπασπιστὴς κ. Βάρθεμφλετ, ὁ πρώην ὑπασπιστὴς τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας κ. Γκίλεραμ, ὁ διευθυντὴς τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς κ. Π. Κολοκοτρώνης ἀντισυνταγματάρχης, ὁ κ. Ἰω. Σπυρομήλιος, ἀρχηγὸς τῆς ἐξ ἐφίππων χωροφυλάκων σωματοφυλακῆς τοῦ βασιλέως, ὁ λοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ κ. Ι. Τζαβέλας, ὁ ἀρχιϊπποκόμος κ. Τσέρνοβιτς, ὁ στρατιωτικὸς ἰατρὸς κ. Τράϊμπερ, ὁ κ. Μίντερ καὶ ὁ κ. Δρακόπουλος, πρῶτος διερμηνεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικῆς πρεσβείας, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς διερμηνεὺς τῆς τουρκικῆς γλώσσης. — Τὴν πρωΐαν τῆς χθὲς ἀνεχώρησεν ἐκ Πειραιῶς εἰς Μενίδιον τὸ ἀτμόπλοιον «Ἶρις», φέρον τοὺς βασιλικοὺς ἵππους καὶ τὰς τοῦ ταξειδίου ἀποσκευάς. — Τὴν μεσημβρίαν τῆς παρελθούσης δευτέρας ἀφίκοντο πάντες οἱ ξένοι ἐπίτροποι· τινὲς τούτων θὰ παραμείνωσιν ἐνταῦθα, ἄλλοι δὲ θὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὰς πατρίδας των. Χθὲς ἐφωτογραφήθησαν ἐν συμπλέγματι εἰς τὸ ἐνταῦθα βασιλικὸν φωτογραφεῖον τοῦ κ. Π. Μωραΐτου. — Ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας τῆς πόλεως ἐξακολουθεῖ βελτιουμένη. Τὰ κρούσματα ἀπὸ 10 καὶ πλέον ἡμερῶν ὄχι μόνον ἐπαισθητῶς ἐμειώθησαν, ἀλλὰ καὶ οὐδένα παρουσιάζουσιν ἐπίφοβον χαρακτῆρα. — Ἡ κυβέρνησις διὰ Β. διατάγματος ὡρίσατο δραχ. 20,000, ὅπως χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν καθαριότητα τῆς πόλεως. — Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρίας, τῆς ἀναλαβούσης τὴν κατασκευὴν τῶν δύο σιδηροδρόμων, τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Λαρίσσης, κ. Ε. Κυρίκος ἀνεχώρησε τὴν παρελθοῦσαν τρίτην εἰς Πελοπόννησον, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰ μέρη, δι' ὧν θὰ διέλθῃ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμή, ἥτις πρόκειται νὰ ἑνώσῃ τὴν Κόρινθον, τὸ Ἄργος, τὴν Τρίπολιν καὶ τὰς Καλάμας. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη θέλει χρησιμεύσει ὅπως δυνηθῇ ὁ κ. Κυρίκος κατὰ προσέγγισιν νὰ ὑπολογίσῃ πόθεν ἡ γραμμὴ δύναται νὰ διέλθῃ καταλληλότερον καὶ πόσα περίπου θὰ δαπανηθῶσι διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτῆς, ὅπως προβῇ ἀμέσως εἰς προτάσεις περὶ ἀναλήψεως καὶ τῆς κατασκευῆς αὐτῆς. — Ἀπὸ τῆς παρελθούσης δευτέρας ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ἐνταῦθα. Ἡ γραμμή, ἥτις πρώτη θέλει κατασκευασθῆ, ἔσται ἡ ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, πλατείας Ὁμονοίας καὶ ὁδοῦ Πειραιῶς εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν· εἰς Πειραιᾶ σιδηροδρόμου ἄγουσα. Αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο ἐκ τῆς παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας μεσημβρινῆς ὁδοῦ — Ἡ ἑλληνικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία καὶ τρίτον προσεκτήσατο ἀτμόπλοιον, ὅμοιον τῶν πρό τινος προμηθευθέντων «Ἐλπίδος» καὶ «Ἑρμουπόλεως», ὅπερ ἐντὸς ὀλίγου καταπλέει εἰς Σῦρον. — Ἡ ἐπιχείρησις τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου βαίνει κατ' εὐχήν. Τὰ κεφάλαια τῆς ἑταιρίας, ὁρισθέντα εἰς 30,000,000 φράγκων ἐκαλύφθησαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, μετέσχον δὲ καὶ ἐδῶ κεφαλαιοῦχοι διὰ 2,000,000 φράγκων. Ἐκ τούτων ἡ μὲν Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔλαβεν 600,000 φράγκων, ἡ Πιστωτικὴ καὶ Βιομηχανικὴ 800,000 καὶ ὁμάς τις κεφαλαιούχων 500,000. Οὕτω ὑπὸ τὸ χρηματικὸν μέρος ἡ ἐπιχείρησις ἐξησφαλίσθη. — Εἰς ὅλας τὰς σταφιδοφόρους ἐπαρχίας ὑψώθησαν αἱ τιμαὶ τῆς σταφίδος ἕνεκα τῶν κατεσπευσμένων φορτώσεων διὰ τὰς ἀγορὰς τῆς Γαλλίας. — Ἕνεκα τῆς ἐνσκήψεως τῆς χολέρας ἐν Ἄδεν τὸ ἰατροσυνέδριον συνελθὸν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν ἀπεφάνθη νὰ ληφθῶσι τὰ ἑξῆς μέτρα: Νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ λοιμοκαθαρτήρια Δήλου, ἁγίου Γεωργίου καὶ Κερκύρας, ἅπασαι δὲ αἱ ἐξ Ἄδεν προελεύσεις νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ἑνδεκαήμερον πραγματικὴν κάθαρσιν. — Ὑπεβλήθη διάταγμα, δι' οὗ συνιστῶνται δύο πρωτοδικεῖα, τὸ μὲν ἐν Τρικκάλοις, τὸ δὲ ἐν Λαρίσσῃ. — Ἐν Θήρᾳ δύο νεανίαι, ἀποκοιμηθέντες ἐντὸς ληνοῦ τινος, εὑρέθησαν τὴν πρωΐαν νεκροὶ ἐξ ἀσφυξίας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1818.

Αἴνιγμα Ἰακ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

Ἂν μὲ εἴπῃς ἑρπυστικόν, εὐστόχως ἐπιβάλλεις,
Καὶ ἐν ταυτῷ ἂν μὲ εἴπῃς καὶ πτερωτὸν δὲν σφάλλεις.
Ἡ θεία φύσις πτερωτὸν μὲ κάμνει ἐξ ἀπτέρων,
Καὶ ἄπτερον ἐκ πτερωτῶν πατέρων καὶ μητέρων.
Ἀκόρεστος εἰς τὴν τροφήν, ἂν δὲν τραφῶ πεθαίνω.
Καὶ ἐν ταυτῷ μισότροφος ἀτρόφως διαμένω.
Ἐκ τῆς ἰδίας μου φθορᾶς γεννᾶται ἡ ζωή μου,
Καὶ ἐξ αὐτῆς μου τῆς ζωῆς πηγάζει ἡ θανή μου.
Ἐγὼ δὲν παύω τοῦ νὰ ζῶ εἰμὴ διὰ νὰ ζήσω,
Καὶ πάλιν ζῶ αὐτὸ τὸ ζῆν διὰ νὰ παραστήσω.
Ὁ θάνατός μου γίνεται γεννήτωρ τῆς ζωῆς μου,
Καὶ ἡ ἐκ νέου μου ζωὴ αἰτία τῆς θανῆς μου.
Καὶ ζῶ καὶ θνήσκω κατ' αὐτὸν τὸν ἐκτεθέντα ὅρον
Θάνατον ζωοπάροχον, ζωὴν θανατηφόρον.
Τὰ σάβανά μου μόνος μου τὰ προπαρασκευάζω,
Ἐπίσης καὶ τὸν τάφον μου ἐγὼ τὸν ἑτοιμάζω.
Ἐνδύομαι τὰ σάβανα, τὸν τάφον κατασκάπτω
Καὶ τότε πλέον μόνος μου τὸν ἑαυτόν μου θάπτω.
Σαβανωμένος, ζωντανὸς καὶ ἐνταφιασμένος
Καὶ εἰς τὸν τάφον ἄνεκρος καὶ ζωογονημένος.
Ἐνῷ νεκροῦμαι νέκρωσιν σχεδὸν ἀθεραπεύτως,
Νυμφεύομαι τὸ ὄνομα τῆς νύμφης ἀνυμφεύτως
Καὶ γίνεται ὡς πρὸς ἐμὲ ἀθνήτως καὶ ἀτάφως
Ὡς νυμφικός μου θάλαμος ὁ νεκρικός μου τάφος.
Καὶ ἐκ τοῦ τάφου πρὸς ἐμὲ ἡ παλιγγενεσία,
Πλὴν τέλος πάντων γίνομαι τῆς ἡδονῆς θυσία.
Αὐτήν μου τὴν νεκρώσιμον πτωχὴν ἐνδυμασίαν,
Μικροί, μεγάλοι τὴν ζητοῦν διὰ στολὴν ἰδίαν.
Τὰ σάβανά μου μὲ τιμὴν τὰ περιτριγυρίζουν,
Καὶ μὲ αὐτὰ καὶ ποταποὺς καὶ βασιλεῖς στολίζουν.
Ὡς καὶ ὁ τάφος μου αὐτὸς ἐμβαίνει εἰς τὸν θρόνον
Τῶν ἐν δυνάμει κραταιῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων.
Σὺ δὲ ὁποῦ τοὺς στίχους μου εἰς χεῖράς σου λαμβάνεις,
Ἀνάγνωσέ τους δὶς καὶ τρὶς καὶ μὲ καταλαμβάνεις.

1819.

Τίνες εἶνε οἱ δύο ἀριθμοί, ὧν τὸ ἄθροισμα ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ γινομένου ἀφίνει ὑπόλοιπον 76;

1820.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων σῖτος-ἀρὰ-γὰρ σχημάτισον τὸ ὄνομα ἐπισήμου Μικρασιάτου Ἕλληνος.

1821.

Σχημάτισον κυβόλεξον, ἐν ᾧ νὰ ἀναγινώσκεται ἡ λέξις ΛΕΧΩ.

1822.

Ποία εἶνε ἡ τρισύλλαβος λέξις, ἥτις δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἐκ δεξιῶν ἢ ἐξ ἀριστερῶν, χωρὶς νὰ ἀλλοιωθῇ καθόλου ἡ προφορά της;

1823.

Sur six pieds j'émerveille,
Avec sept je sommeille.

ΛΥΣΕΙΣ

1815.

Οἱ ζητούμενοι ἀριθμοὶ εἰσὶν οἱ 5, 7, 11, 13, 17, 19, ἐξ ὧν διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὁριζομένων ἀριθμητικῶν πράξεων προκύπτουσιν ἀθροίσματα 82, 86, 94, 98, 106, 110.

Ἐν τῇ ἐπιλύσει τοῦ προβλήματος εἶνε δυνατὸν νὰ ἀντικατασταθῶσιν οἱ ἀριθμοὶ 11 καὶ 13 διὰ τῶν 8 καὶ 16, ἢ τῶν 9 καὶ 15, ἢ τῶν 10 καὶ 14. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς δὲ ταύτας περιπτώσεις θέλει προκύψει ἐξαγόμενον σύνᾳδον πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ προβλήματος.

1816.

Τὸ γράμμα α.

1817.

Corniche (Cor-niche).

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 247.—20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.—ΛΕΠΤΑ 10.

Τὴν προσεχῆ Κυριακήν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Μεσολογγίῳ τελετῆς τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος, ἡ «Ἑστία» θέλει ἀφιερώσει ὁλόκληρον αὐτῆς τὸ φύλλον εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Ἑλλάδι διατριβὴν καὶ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ καὶ φιλέλληνος, ὅστις τὴν ἰδίαν ζωὴν προσήνεγκεν εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Τὸ φύλλον τοῦτο τῆς «Ἑστίας», πλὴν τῶν περὶ τοῦ βίου τοῦ Βύρωνος ποικίλων ἱστορικῶν πληροφοριῶν, θέλει περιέχει καὶ ὡραῖα ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ κατ' ἀρίστας ἑλληνικὰς μεταφράσεις, θὰ κοσμῆται δὲ προσέτι καὶ διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ Βύρωνος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐκ Βενετίας ἐστάλη ἡμῖν, ἐκδοθεὶς ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ γαλλιστί, ὁ λόγος, ὃν ὁ στρατηγὸς Τὺρ ἀπήγγειλεν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 5/17 Σεπτεμβρίου τοῦ διεθνοῦς Γεωγραφικοῦ Συνεδρίου, καθ' ἥν, προεδρεύοντος τοῦ Λεσσέψ, συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου.

Ἐκ τοῦ λόγου τούτου τοῦ στρατηγοῦ Τὺρ παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸν ἐπίλογον, ἔχοντα οὕτω·

»Ὁ ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου ἐθεωρήθη πάντοτε καὶ δὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέγα ἐμπόδιον εἰς τὸ ἐμπόριον· ἐθεωρεῖτο ὡς πρόκλησις ῥιφθεῖσα ἐκεῖ ὑπὸ κακοῦ τινος πνεύματος κατὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο συχνὰ προσεπάθησαν νὰ ἄρωσι τὸν φραγμὸν τοῦτον, καὶ αἱ πρῶται περὶ τούτου ἱστορικαὶ εἰδήσεις αἱ γνωσταὶ ἡμῖν ἀνέρχονται μέχρι τοῦ τυράννου Περιάνδρου (625 π. Χ.).

»Ἡ πρόληψις καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν μηχανῶν ἐματαίωσαν τὸ σχέδιον τοῦτο. Οἱ Κορίνθιοι ἱερεῖς, φοβούμενοι μήπως διὰ τῆς διανοιγομένης διώρυγος οἱ ξένοι δὲν θὰ ἔμενον τοῦ λοιποῦ ἐν Κορίνθῳ ἵνα ἐπισκεπτόμενοι τοὺς ναοὺς αὐτῆς προσφέρωσι δῶρα, μυρία κατειργάζοντο μέσα πρὸς ἀποτυχίαν τῆς τομῆς. Οἱ πληττόμενοι βράχοι ἀνέδιδον αἷμα καὶ τὰ μαντεῖα τῶν θεῶν διὰ χρησμῶν ἐφόβιζον τοὺς ἐργάτας. Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποτελειώσωσι τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπέπρωτο νὰ ἀχθῇ εἰς πέρας εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον τῆς προόδου, ὃν μεθ' ὑπερηφανίας καλοῦμεν ἡμέτερον. Οὕτως ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ εἴδομεν τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὸ μέγα ὄνομα τοῦ ἡμετέρου προέδρου Φερδινάνδου Λεσσέψ. Οὕτω μεθ' ὅλα τὰ παρουσιασθέντα ἐμπόδια, ἐν τῷ πρώτῳ διεθνεῖ Γεωγραφικῷ Συνεδρίῳ, τῷ συγκροτηθέντι τῷ 1871 ἐν Ἀμβέρσῃ, ὁ Λεσσέψ ἠδυνήθη ν' ἀναγγείλῃ τοῖς περὶ αὐτὸν σοφοῖς ὅτι ἡ διῶρυξ τοῦ Σουέζ ἦν γεγονὸς τετελεσμένον.

»Ἐν τῷ δευτέρῳ Γεωγραφικῷ Συνεδρίῳ, τῷ συνελθόντι ἐν Παρισίοις τῷ 1875, ὑπεβλήθησαν τὰ σχέδια τῆς μεγάλης ὑπερωκεανείου διώρυγος, καὶ μετ' ὀλίγον ἐγὼ αὐτὸς ἐξῃτησάμην τὴν παραχώρησιν τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ. Χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὰς πολυτίμους συμβουλὰς τοῦ κ. Λεσσέψ, ὅστις ἐτέθη κατόπιν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ Παναμαία διῶρυξ εἶνε εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ὅπως πρὸ μικροῦ ἠκούσαμεν ἐκ στόματος αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς ἔσται πλήρης.

»Ἤδη δὲ παρουσιαζόμενος εἰς τὸ γ' Γεωγραφικὸν Συνέδριον εἶμαι εὐτυχὴς ἀναγγέλλων ὑμῖν, ὅτι ἠρξάμην τῶν σπουδῶν τῆς τομῆς τοῦ γ' θαλασσίου φραγμοῦ, τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ὅτι αἱ σπουδαὶ αὗται ἤχθησαν σήμερον εἰς πέρας, καὶ ὅτι τάχιστα ἄρχονται αἱ ἐργασίαι.

»Αἱ γεωγραφικαὶ ἑταιρίαι πάντοτε γενναίως ὑπεστήριξαν τὰ μεγάλα ἔργα τὰ διευκολύνοντα τὴν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἐπικοινωνίαν. Ἡμεῖς δὲ σήμερον συνερχόμενοι ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Μάρκου Πόλου, τοῦ διασήμου θαλασσοπόρου, ὃν καὶ αὐτοὶ οἱ Κινέζοι ἐτίμησαν ἀνεγείραντες τὸ ἄγαλμά του ἐν τῷ ναῷ τῶν 500 πνευμάτων τῆς Καντῶν, ἐν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, τὴν διευκόλυνσιν τῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν συγκοινωνίας, ἐξ ἧς θὰ προέλθῃ, ὅπως κάλλιστα πρὸ ὀλίγου εἶπον οἱ πρόεδροι τοῦ συνεδρίου ἡμῶν, ὅ τε πολὺς Λεσσέψ καὶ ὁ διαπρεπὴς πρίγκηψ Teano, ἡ ἐξάλειψις παντὸς ἴχνους βαρβαρότητος. Οἱ σοφοὶ διαιροῦσι τὸν κόσμον εἰς δύο βασίλεια, τὸ φυτικὸν καὶ τὸ ζωϊκόν. Ἂς τοὺς ἀναγκάσωμεν, κύριοι, νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἀνεξάρτητον τοῦ τελευταίου τούτου εἶνε τὸ βασίλειον τῶν ἀνθρώπων».

Τὸν λόγον τοῦ στρατηγοῦ ὑπεδέξαντο ἐγκάρδιοι καὶ ὁμόφωνοι ἀνευφημίαι τῆς συνελεύσεως.

Κατόπιν λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Λεσσέψ, ὅστις παρέχει τινὰς ἐξηγήσεις καὶ κηρύσσονται καθολοκληρίαν ὑπὲρ τοῦ σχεδίου.

Τὸ συνέδριον ἀκολούθως ἐν ἀνευφημίαις καὶ παμψηφεὶ παραδέχεται τὸ ἑξῆς ψήφισμα:

«Τὸ γ' Γεωγραφικὸν Συνέδριον εὐχαριστεῖ τὸν στρατηγὸν Τὺρ ἐπὶ ταῖς δοθείσαις ἐξηγήσεσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Ἐξετάσαν δὲ τὰ σχέδια, τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς δαπάνης, καὶ τὰ ἰχνογραφήματα, ὅμοια μὲ τὸν τύπον τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, εἶνε γνώμης ὅτι ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία τῶν σπουδῶν ἔληξε, λαμβάνον δ' ὑπ' ὄψιν τὸ προφανὲς συμφέρον, ὅπερ θέλει προσγείνει εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀνατολῆς, ἐκφράζει τὴν εὐχήν, ὅπως ἡ ἐκτέλεσις ἄρξηται παραχρῆμα.

— Ἐν τῇ ἐν Βενετίᾳ διεθνεῖ γεωγραφικῇ ἐκθέσει ἡ Ἑλλὰς ἐξέθηκε 55 ἀντικείμενα ἐκτεθέντα ὑπὸ ἐκθετῶν δεκαοκτώ. Ἐν τῇ α' κλάσει ὁ στρατηγὸς Τὺρ ἐξέθηκε τὰ σχέδια πάντα τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Κατάλογος τῶν ἐκθετῶν καὶ τῶν ἐκθεμάτων ἐτυπώθη ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Τυπάλδου Φορέστη.

— Ἡ «Revue Politique et Literaire» τῶν Παρισίων δημοσιεύει ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῆς φύλλῳ ἄρθρον τοῦ σοφοῦ Γάλλου ἑλληνιστοῦ κ. E. Miller, ἐν ᾧ οὗτος ἀναλύει δύο ἐπ' ἐσχάτων ἐκδοθέντα ἑλληνικὰ ἔργα, ἤτοι τὴν «Συλλογὴν δημωδῶν ᾀσμάτων τῆς Ἠπείρου» ὑπὸ Π. Ἀραβαντινοῦ, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Wagner ἀντιγραφέντα καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Βικέλα ἐκδοθέντα «Trois Poèmes grecs du moyen âge inédits».

— Ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων μανθάνομεν, γράφει ἡ «Κλειώ», ὅτι ἡ κ. Κλεονίκη Γενναδίου (θυγάτηρ τοῦ ἀθανάτου διδασκάλου) ἐνετάλη παρὰ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως νὰ κατασκευάσῃ προτομὰς ἐνδόξων φιλελλήνων, ἱδρυθησομένας ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ δόκιμος καλλιτέχνις ἤρξατο ἤδη κατασκευάζουσα τὴν προτομὴν τοῦ Γεωργίου Κάννιγκος. Ἡ πρὸς τὴν κ. Κλεονίκην ἐπιστολὴ τοῦ πρωθυπουργοῦ Κουμουνδούρου ἔχει ὧδε ἐν πρωτοτύπῳ·

«Πρὸ πολλοῦ σκέπτομαι νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ κατασκευάσητε ὑπὲρ τῆς βουλῆς τῶν Ἑλλήνων προτομὰς ἐνδόξων φιλελλήνων. Σήμερον ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς τοῦ ἀοιδίμου Κάννιγκος, οὗ τινος τὴν μνήμην τηρεῖ ἱερὰν ἡ Ἑλλάς, τὸν δὲ πρόωρον θάνατον θρηνεῖ ὡς δυστύχημα τοῦ πανελληνίου. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ πρώτη αὕτη προτομὴ (ὑπὲρ ἧς ἡ κυβέρνησις ὁρίζει 2,000 δραχ.) θὰ εἶνε ἀξία καὶ τοῦ μεγάλου ὀνόματος τοῦ πατρός σας, ὅπερ τόσον ἀξίως φέρετε, καὶ τῆς ἐξόχου ἱκανότητός σας, ἐφ' ᾗ ἐναβρύνεται ἡ πατρίς».

— Εἰς τὸ ἐσχάτως ἐν Ὑόρκῃ τῆς Ἀγγλίας συγκροτηθὲν συνέδριον τῶν ἐπιστημῶν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Lubbock, παρέστη ἐκ τῶν ἡμετέρων, προσκληθείς, ὁ ἐν Παρισίοις μαθηματικὸς νέος κ. Κυπάρισσος Στέφανος. Οὗτος εἰς τρεῖς συνεδριάσεις τοῦ μαθηματικοῦ τμήματος ἀνεκοίνωσεν ἐρεύνας αὐτοῦ περὶ διαφόρων μαθηματικῶν ζητημάτων, ἐπικροτηθείσας λίαν ὑπὸ τῶν παρισταμένων κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Ὑόρκης. Ὁ διάσημος Ἄγγλος μαθηματικὸς Χὶρστ, πρόεδρος τοῦ τμήματος, δὶς ἀπηύθυνε θερμοτάτας καὶ κολακευτικωτάτας προσλαλιὰς εἰς τὸν Ἕλληνα μαθηματικόν.

— Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ γαλλικῷ περιοδικῷ συγγράμματι «Revue Maritime et Coloniale» τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου

δημοσιεύεται μακρὰ καὶ σπουδαία πραγματεία τοῦ Γάλλου ὑποπλοιάρχου κ. Ch. Chabaud-Arnault ὑπὸ τὸν τίτλον «La marine pendant la guerre de l'indépendance grecque», ἐν ᾗ λεπτομερῶς ἐξιστοροῦνται καὶ εὐφήμως ἐξαίρονται τὰ κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα κατορθώματα τῶν θαλασσίων ἡμῶν ἡρώων.

— Ἄλλοτε ἀνεφέραμεν ἐνταῦθα περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ γενομένων πρό τινος σπουδαιοτάτων ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων. Καθ' ἃ νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι, μεταξὺ τῶν εὑρεθεισῶν βασιλικῶν μομιῶν ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ βασιλέως Ῥαμεσῆ τοῦ μεγάλου, τοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς περιφήμου Σεσώστριος. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἶνε τετυλιγμένος ἐντὸς ὑφάσματος λεπτοτάτου, ἐφ' οὗ εἰσὶ κεντημένα μετὰ θαυμασίας τέχνης ἄνθη λωτοῦ, ἡ δὲ δεξιὰ χεὶρ κρατεῖ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον. Ἡ σορὸς ἐκ ξύλου συκομορέας κοσμεῖται δι' ὡραιοτάτων γλυφῶν.

Κατὰ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως τούτου συμπίπτει ἡ γέννησις τοῦ Μωϋσέως. Ἀνευρέθησαν δ' ὡσαύτως αἱ μομίαι τῶν βασιλέων Σέτι τοῦ Α' πατρὸς, καὶ Ῥαμεσῆ τοῦ Α', πάππου τοῦ Σεσώστριος· οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μανέθωνος, οὔτε ἡ τοῦ ἐγγονοῦ του Σέτι τοῦ Β', ἐφ' οὗ τῆς βασιλείας ἐγένετο ἡ ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὅστις ἀπώλετο ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ.

— Καθ' ἃ γράφουσιν ἐκ Καΐρου πρὸς τὴν «Kœlnischen Zeitung», ἐγένετο ἐσχάτως ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἄλλη σπουδαιοτάτη ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις. Παρὰ τὸ χωρίον Κὸμ-ἐλ-Μεδάουερ εὑρέθη λίθος ἐνεπίγραφος, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Πτολεμαίων ἀνετίθεντο ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Αἰγύπτου, φέροντες ἐγγεγραμμένα πολύγλωσσα βασιλικὰ διατάγματα. Ἔχει δ' ἐπιγραφὴν τρίγλωσσον, οὖσαν τρίτην ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εὑρημένων. ὧν πρώτη εἶνε ἡ ἐν τῷ βρετανικῷ μουσείῳ περιώνυμος δίγλωσσος ἐπιγραφὴ τῆς Ῥωσσέτης, ἡ παρασχοῦσα τὴν κλεῖδα πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἱερογλυφικῶν, καὶ δευτέρα ἡ ὑπὸ τοῦ Λεψίου τῷ 1866 ἐν Τάνει εὑρεθεῖσα τρίγλωσσος.

— Ὁ ἐν Ὀλλανδίᾳ πρέσβυς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης Μουρὰτ ἐφένδης ἐξέδοτο ἐν Λειψίᾳ ἐν τρισὶ τόμοις ἅπαντα αὐτοῦ τὰ δραματικὰ ἔργα.

***

Ὁ κ. Κ. Καλαμίδας, πρῴην νομάρχης Εὐβοίας, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν ἀνήγγειλεν ὅτι ἐν Χαλκίδι ἀνεκάλυψε κατὰ τύχην μεγάλην ἔκτασιν ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων. «Διερχόμενος, λέγει ὁ κ. Καλαμίδας, ἔμπροσθεν τοῦ ἐνταῦθα ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης παρετήρησα λίθον ἀνθρωπίνῳ σκελετῷ ἐοικότα. Ἐξήτασα τὸ πρᾶγμα ἀκριβέστερον καὶ εἶδον πλήρη ἀνθρώπου σκελετὸν ἀπολελιθωμένον· κεφαλὴν δηλονότι, ἐνέχουσαν ἐν τῷ στόματι καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας, ὧν τινας ἀφείλοντο παῖδες, ὤμους, βραχίονας, σκέλη, κνήμας ἄνευ ποδῶν, ἢ τοὐλάχιστον μὴ φαινομένων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας. Εἶδον προσέτι παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλήρους σκελετοῦ καὶ κεφαλὴν ἄλλην ἀνθρώπινον, ἐπίσης ἀπολελιθωμένην. Ἀλλὰ σήμερον μεταβὰς ἐπὶ τόπου ἐπίτηδες ἐξηρεύνησα μετὰ προσοχῆς μείζονος τὸν χῶρον, καὶ εἶδον ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἔκτασις ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων.

»Αἱ ἀπολιθώσεις εἰσὶ τοιαῦται, ὥστε οὐδ' οἱ τροχοὶ τῶν ἄνωθεν διερχομένων ἁμαξῶν καὶ ἁμαξίων ἠλλοίωσαν αὐτάς. Ἐπειδὴ δ' εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ φθαρῶσιν ἐκ τοῦ χρόνου, θεωρῶ δέον ν' ἀνασκαφῶσιν ἐπιτηδείως καὶ προσεκτικῶς πᾶσαι αὗται αἱ ἀπολιθώσεις καὶ ν' ἀποτεθῶσιν ἐν ἀσφαλεῖ μουσείῳ».

— Δαπάνῃ τοῦ κ. Σπ. Παυλίδου ἐξεδόθη ἄρτι βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρακτικὰ μαθήματα μελισσοκομίας», μεταφρασθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Βαρβάτη, ἐκ τῶν ἐν τῷ παρισινῷ κήπῳ τοῦ Λουξεμβούργου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ P. H. Homet διδαχθέντων.

— Ὁ κ. Νικόλαος Γ. Ἰγγλέσης ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τοῦ Β' τεύχους τῆς «Παιδικῆς Βιβλιοθήκης», ἧς τὸ Α' τεῦχος ἐξέδωκε πέρυσι.

Τὸ Β' τοῦτο τεῦχος, ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων συγκείμενον καὶ περιέχον 16 περίπου εἰκόνας εὐρωπαϊκὰς μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας τετυπωμένας, πρὸς δὲ καὶ ἓν ἢ δύο μουσικὰ τεμάχια διὰ παιδία, τιμᾶται ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ δραχ. 1, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ 1, 10.

— Ἐξεδόθη ἐν φυλλαδίῳ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάννου Μ. Σκαβέντζου «Ἔκθεσις ἀρχαιολογικὴ περὶ τῆς νήσου Σκοπέλου, καὶ ἐν παρόδῳ περὶ τινων ἄλλων τῶν περὶ ταύτην», ὑποβληθεῖσα παρ' αὐτοῦ ὡς δημαρχοῦντος αὐτῆς περὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1854 πρὸς τὸν τότε ἔπαρχον Σκοπέλου.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Μπαλάνου, δικηγόρου, ἤρξατο ἡ δημοσίευσις νομικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἅπαξ τοῦ μηνὸς ἐκδιδομένου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐφημερὶς τῆς ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς νομολογίας». Ἕκαστον φυλλάδιον, ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων συγκείμενον, θέλει περιέχει ἐκ μὲν τῆς ἑλληνικῆς νομολογίας τάς τε πολιτικὰς καὶ ποινικὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν Ἐφετείων τὰς λυούσας σπουδαῖα ζητήματα, ἐκ δὲ τῆς γαλλικῆς νομολογίας τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ τῶν δικαστηρίων τῆς οὐσίας τὰς λυούσας ζητήματα τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ ναυτικοῦ δικαίου. Ἡ ὕλη τῆς γαλλικῆς νομολογίας θὰ ἐκλέγεται ἐκ τοῦ «Journal de jurisprudence commerciale et maritime», γαλλικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος.

— Ἐν Λαρίσσῃ ἤρξατο ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀστὴρ τῆς Θεσσαλίας». Καὶ ἐν Ἄρτῃ δ' ὡσαύτως ἐξεδόθη ἐφημερὶς ὁμώνυμος τῇ πόλει, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος δημοσιευομένη εἰς μικρὸν σχῆμα

— Νέα ἐφημερὶς ἤρξατο ἐκδιδομένη τετράκις τῆς ἑβδομάδος ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀγορά».

— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤρξατο δημοσιευομένη ὑπὸ τῆς κ. Μαρίας Π. Μηχανίδου μυθιστορία πρωτότυπος, «Τὰ ἀπόκρυφα τῆς Αἰγύπτου».

— Ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἐξεδόθη ἐσχάτως ὀθωμανικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑβδομάς».

— Ἀγγέλλεται ἡ ἐν Βώλῳ σύστασις τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ τυπογραφείου καὶ βιβλιοπωλείου ὑπὸ τοῦ κ. Σπυρ. Δ. Μανολοπούλου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀριστοφάνης». Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τυπογραφείου ἀναγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις «Θεσσαλικοῦ ἡμερολογίου», ὅπερ θὰ ἐκδίδεται κατ' ἔτος.

— Τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου ἤρξατο ἐν Κρήτῃ ἡ ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου δι' ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ καταρτισθεισῶν.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἐν Ἑρμουπόλει ἔκδοσις βιβλιαρίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Περιήγησις εἰς Κρήτην» ὑπὸ Ἰωσὴφ Χατζηδάκη.

ΒΙΒΛΙΑ

2435. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 20 Σεπτεμβρίου 1881. Ἀριθ. 299 (247). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Διὰ τὴν ἕνωσιν μὲ τὴν Ἑλλάδα τῶν νέων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν τὸ ἔτος 1881 Ὠδὴ Ἰουλίου Τυπάλδου. — Εὐγένεια χαρακτῆρος.—Ἡ μητρυιὰ τοῦ Ἐδμόνδου (διήγημα). — Ἔθιμα χωρικῶν τῆς Ἀττικῆς. (Ὁ γάμος). — Ὁ γάμος ἐν Ἰαπωνίᾳ.—Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2436. Ἀναγνώσματα ἐκ τοῦ Ἡροδότου πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ προτύπου σχολείου τοῦ διδασκαλείου καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ὑπὸ Χ. Πούλιου, καθηγητοῦ ἐν τῷ Α' γυμνασίῳ Ἀθηνῶν. Μετὰ εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν πινάκων. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. Βιβλιοπωλεῖον, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 292. Τιμᾶται δραχ. 2.

2437. Ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ προτύπου σχολείου τοῦ διδασκαλείου καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ὑπὸ Χ. Πούλιου, καθηγητοῦ. Μετὰ εἰκόνων καὶ γεωγραφικοῦ χάρτου. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. Βιβλιοπωλεῖον, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 295. Τιμᾶται δραχ. 2.

2438. Τεκτονικὸν μνημόσυνον τοῦ ἀδ:. Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργη ἐν τῇ ἐν Σμύρνῃ ἑλληνικῇ τεκτονικῇ στοᾷ «Ἡ νίκη». Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως», 33, ὁδὸς Σοφοκλέους. 1881. 12ον, σελ. 24.

2439. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule No 17.—Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

17 Σεπτεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 17 Σεπτεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 287
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 218
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 416
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 286
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 116
10 » φράγ. . . .		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 211
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπρίλ. 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ 430
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	,, ἀφτ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	3,205
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8 88	φρ 300	379
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	140
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	169,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,204	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	152
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	2[illegible]

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 28,70. — Ἐμπ. 3μην. 28.40.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 113

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.10
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.50
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δίφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 131

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν–Λονδ. 3μ. (11 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.30–28.47 1/2
Κερκ.–Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70–28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (16 Σεπτεμβρ.)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	53 5/8
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	253
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	263
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	149
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 - 108 1/4
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 37 1/2–23.45
Λίρα Ἀγγλική	γρ.	109 6/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 5/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο.		117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.57
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 28 Σεπτεμβρ.

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο.		117.80
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.55
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.39
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2–25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδὰμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Ε. Ζ. Μιτυλήνην. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλόφρονα ὑμῶν προθυμίαν. — κ. Γ. Γ. Γέϊσκ. Τὸ φύλλον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἀποστέλλεται αὐτόσε καθ' ἣν μᾶς διεβιβάσατε ἐντολήν. — κ. Σ. Λ. Γαλάξιον. Τὰ φύλλα ἀποστέλλονται τακτικώτατα, διὰ δὲ τὰ χανόμενα ἐν τῷ ταχυδρομείῳ ἡ Διεύθυνσις οὐδεμίαν φέρει εὐθύνην. — κ. Α. Ι. Ν. Ἀθήνας. Εἶνε τόσον παλαιά, ὥστε φαίνονται ἐντελῶς νέα. — Ἀριθ. 88 Πειραιᾶ. Ἄλλοι καιροί, ἄλλα ἤθη. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ, ἡ κατάστασις τῆς χήρας ἐλογίζετο ἰδίας τιμῆς ἀξία· μόναι αἱ χῆραι ἐτιμῶντο διὰ τοῦ στεφάνου τῆς ἁγνότητος, μόναι αὗται ἠδύναντο νὰ ἐκλεχθῶσιν ἱέρειαι, ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου ἐσημειοῦτο πρὸς τιμὴν τῆς θανούσης ὅτι ἦτο uni nupta ἢ univira. Ἐὰν δέ τις ἀπεφάσιζε νὰ συνέλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, ὤφειλε νὰ τελέσῃ αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, ὅπερ ἐπεβάλλετο ὡς προσβολὴ ὡς ἐκ τῆς ἐν τοιαύταις ἡμέραις εἰς πᾶν εἶδος τελετῆς συρροῆς τοῦ πλήθους. Ταῦτα ὅμως μετεβλήθησαν βραδύτερον. — κ. Μ. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη τῷ κ. Ν. Π., παρ' οὗ εὐαρεστήθητε νὰ τὸ ζητήσητε. — κ. Ι. Δ. Δ. Κεφαλληνίαν. Τὰ δελτία δὲν συμπεριλαμβάνονται μετὰ τῶν τόμων, ἀλλὰ πωλοῦνται χωριστὰ πρὸς 10 λεπτὰ ἕκαστον. — κ. Α. Χ. Τρίπολιν. Καὶ αἱ προηγούμεναι κληρώσεις τοῦ δανείου τοῦ 1858 κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδημοσιεύθησαν· περιέχονται δὲ ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. 211 καὶ 227 δελτίοις. Τὰ ἐλλείποντα φύλλα θέλομεν σᾶς ἀποστείλει ἅμα ὡς σημειώσητε ἡμῖν τοὺς ἀριθμούς. — κ. Ι. Τ. Ἀθήνας. Ἡ κριτικὴ εἶνε ἵππος, ὃν πάντες τρέφουσιν, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς εἰξεύρει νὰ ἱππεύσῃ. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Τὸ ἔχει, φαίνεται, ἡ τύχη τῶν ποιητῶν. Ἄλλου τινός, τοῦ Γάλλου Μαλέρβη, τὸ οἴκημα καὶ τὰ ἔπιπλα ἦσαν ἄθλια, δὲν εἶχε παρὰ μόνον πέντε ἢ ἓξ ἀχύρινα καθίσματα, ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ φιλόμουσοι ἤρχοντο εἰς ἐπίσκεψίν του, ὁσάκις τὰ καθίσματα κατελαμβάνοντο ὅλα, ἔκλειε τὴν θύραν ἔσωθεν, ἐὰν δέ τις νεωστὶ ἐλθὼν προσέκρουεν εἰς τὴν κλειστὴν θύραν, αὐτὸς ἔκραζεν ἔνδοθεν: «Περιμείνατε, δὲν ὑπάρχουν πλέον καθίσματα», προτιμῶν, ὡς ἔλεγε, νὰ μὴ δεχθῇ καθόλου τοὺς προσελθόντας, παρὰ νὰ τοὺς ἔχῃ νὰ στέκωνται ὄρθιοι. — κ. Κ. Δ. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. — κ. Σ. Μ. Βόνιτσαν. Ἐλάβομεν καὶ τὴν δευτέραν· συμπληροῖ κάλλιστα τὴν προηγουμένην. — κ. Π. Δ. Βόνιτσαν. Κατὰ τὴν ἐπιστολήν σας τὸ φύλλον θ' ἀποστέλλεται τοῦ λοιποῦ αὐτόσε. — κ. Ι. Μ. Β. Σάμον. Παρακαλοῦμεν αἱ πρὸς τὴν «Ἑστίαν» ἐπιστολαί σας νὰ εἶνε ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν τελῶν. — *** Ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σας καλλίτερον νομίζομεν εἶνε τὸ ἀκόλουθον, τὸ ὁποῖον ὁ de le Giraudière ἐπέγραψεν εἰς τὴν «Συλλογὴν τῶν ἐπιγραμμάτων» του·

Ce livre n'est pas long, on le voit en une heure;
La plus courte folie est toujours la meilleure.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς δράχ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[17 Σεπτεμβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἀναχωρήσας ἐκ Πειραιῶς τὴν 5 πρωϊνὴν ὥραν τῆς παρελθούσης δευτέρας ἀφίκετο τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης εἰς Ἀλέξανδρον τῆς Λευκάδος, τὴν 6 δὲ μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς Μενίδιον καὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς χθὲς εἰς Ἄρταν. — Κατὰ τηλεγραφικὰς εἰδήσεις λαμπροτάτη ὑπῆρξεν ἡ ὑποδοχή, ἥτις ἐγένετο εἰς τὸν βασιλέα ἐν Ἄρτῃ· κατὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν πόλιν χιλιάδες ἱππέων, πεζῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων προηγοῦντο μετὰ σημαιῶν ἐν ζητωκραυγαῖς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, τῆς βασιλίσσης, τῶν βασιλοπαίδων, τρέχοντες ἀπὸ τοῦ χωρίου Κομπότι μέχρι Ἄρτης. Ἔξωθεν δὲ τῆς πόλεως ἡ ἑορτὴ ἦτο συγκινητικωτάτη. Εἰς τὰς προσφωνήσεις, ἃς ἀπηύθυναν Αὐτῷ ὅ τε Μητροπολίτης καὶ ὁ δήμαρχος Ἄρτης, ὁ βασιλεὺς ἀπήντησεν εὐχαριστῶν καὶ εἰς ἄκρον ὢν συγκεκινημένος, ἐπευφημούμενος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῆς πόλεως καὶ ῥαντιζόμενος ἐκ τῶν ἐξωστῶν, τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων δι' ἀνθέων καὶ ζαχαρωτῶν. Ὁ βασιλεὺς κατῴκησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μητροπολίτου. — Διὰ Β. Δ. συνεστήθησαν ἐπαρχιακὰ ταμεῖα καὶ οἰκονομικαὶ ἐφορεῖαι ἐν μὲν τῇ Λαρίσσῃ Α' τάξεως, ἐν δὲ Τρικκάλοις Β' τάξεως. — Δι' ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἀπολύονται οἱ μονογενεῖς ἐπίστρατοι πασῶν τῶν ἡλικιῶν Λέγεται δέ, ὅτι ἐντὸς βραχέος ἀπολύονται καὶ πάντες οἱ προϋπηρετήσαντες. — Ἐπιτροπεία ἐκ Βώλου διατρίβει ἐνταῦθα, ἐλθοῦσα ἐπίτηδες πρὸς προμήθειαν διαφόρων πραγμάτων χρησίμων τῇ προπαρασκευαζομένῃ λαμπρᾷ τελετῇ τῇ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς Βῶλον γενησομένῃ. Ἡ πανηγυρικὴ τελετή, ἡ κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Βώλου ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, παρασκευάζεται μεγαλοπρεπεστάτη καὶ σπανία — Ὁ ἐκ Λαρίσσης καταγόμενος ὀθωμανὸς Ἀχμὲτ Τεβφίκ, ἀνθυπολοχαγὸς ἐν τῷ ὀθωμανικῷ στρατῷ, κατετάχθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ στρατῷ μὲ τὸν αὐτὸν βαθμόν, καὶ πρὸ ἡμερῶν ὤμοσε τὸν ὅρκον τοῦ Ἕλληνος πολίτου. Ὁ Ἀχμὲτ Τεβφὶκ ἀκολουθεῖ καὶ οὗτος τὸν βασιλέα κατὰ τὴν εἰς τὰς νέας ἐπαρχίας περιοδείαν του. — Διὰ Β. διατάγματος κατετάχθη εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν ὡς λοχαγὸς α' τάξεως ὁ πρὸ ἐτῶν διατελῶν τοιοῦτος ἐν τῷ ὀθωμανικῷ στρατῷ καὶ πρώην ὑπασπιστὴς τοῦ Σουλτάνου κ. Κωνσταντῖνος Τσάπαλος ἐξ Ἀγράφων τῆς Θεσσαλίας. — Διὰ Βασ. διατάγματος ἀπὸ 30 λήξαντος μηνὸς συνέστη ἐν Πάτραις καὶ δεύτερον γυμνάσιον πλῆρες, λόγῳ τῆς πληθύος τῶν αὐτόθι μαθητῶν. — Διωρίσθη ἐπίτιμος καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς φιλολογίας ὁ κ. Σ. Κωνσταντινίδης, διατηρῶν καὶ τὴν θέσιν γυμνασιάρχου ἐν Ἀθήναις — Συνεστήθησαν ἐπιτροπαὶ εἰς διαφόρους πόλεις τοῦ κράτους πρὸς εἴσπραξιν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἐν Τριπόλει παθόντων. — Λίαν ταχέως βαίνουσιν αἱ ἐργασίαι τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ἐνταῦθα. Ἐν διαστήματι ὀλίγων μόνον ἡμερῶν ἐγένετο ἡ τοποθέτησις τῶν σιδηρῶν τροχιῶν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ὁδοῦ Σταδίου. — Λίαν ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας τῆς πόλεως κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας. Τὰ νέα κρούσματα εἶνε σποραδικά, ῥᾳδίως καὶ ταχέως θεραπευόμενα. Τὰ μάλα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἐπιδημίας ἡ ἀπὸ ἡμερῶν ἐπὶ τὸ χειμερινώτερον τροπὴ τοῦ καιροῦ καὶ ἡ κάπως καθαρισθεῖσα ἀτμοσφαῖρα ὡς ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων βροχῶν. — Συνεστήθη διὰ Β. διατάγματος γυμνάσιον ἐν Ἄρτῃ. — Ἡ ἀντιμισθία τῶν ἐν Λαρίσσῃ καὶ Τρικκάλοις βασιλικῶν ἐπιτρόπων ὡρίσθη τοῦ μὲν πρώτου εἰς δραχμὰς 1,500, τοῦ δὲ δευτέρου εἰς 1,200 κατὰ μῆνα. — Ἡ ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς Ἄρτης ἐπερατώθη καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται, ἐκτὸς ὀλίγων τινων χωρίων τοῦ Γαρδικίου, ὧν ὁ πληθυσμὸς δὲν ἐγνώσθη εἰσέτι, εἰς 30,824. — Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἤρξαντο τακτικῶς αἱ ἐργασίαι τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τῆς ἀνορύξεως φρεάτων, τῆς κατασκευῆς μεγάλου καὶ καταλλήλου παραπήγματος πρὸς κατοικίαν τῶν ἐργατῶν καὶ τῆς ἐξορύξεως τῶν χωμάτων, γενομένης 400 ἕως 500 μέτρα μακρὰν τῆς θαλάσσης τοῦ Καλαμακίου, ἤτοι εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν 6 χιλιομέτρων τοῦ ἰσθμοῦ. Πᾶσαι αἱ ἐργασίαι γίνονται διὰ μειοδοτικῆς δημοπρασίας, ἀνατιθέμεναι εἰς ἐργολάβους. Τὴν ἐργολαβίαν τῶν ἀνωτέρω ἔργων ἀνέλαβεν ὁ ἐν Κορίνθῳ κ. Θ. Τρίπος, τὴν δὲ ἐποπτείαν πασῶν τῶν ἐργασιῶν ἔχει ὁ μηχανικὸς κ. Στρέϊτ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1824.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

κατωτέρῳ	ἐν	ἄνθρωπος	φανῇ
φαίνεται	ὑπουργήματι	ἀλλὰ	αὐτοῦ
τῆς	ἐν	ὁ	πολλάκις
μέγας	μικρὸς	ἀνωτέρῳ	νὰ
ἀξίας	δύναται	αὐτοῦ	ὑπουργήματι

Τὰς ἐν τοῖς ἀνωτέρω τετραγωνιδίοις λέξεις κατάταξον εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν σειράν, ὥστε νὰ ἀναγινώσκεται γνώμη τις.

1825.

Ὑψηλὸς σύνήθως εἶμαι
καὶ ἀκίνητος ἐμμένω·
κατὰ γῆς ποτὲ δὲν κεῖμαι
ἐκτὸς ὅταν ἀποθαίνω.
Ἓν δὲ γράμμ' ἂν μεταβάλῃς,
πνοὴν πάραυτα μ' ἐμβάλλεις,
καὶ ἀντὶ τῆς ἀπαθείας
δεῖγμα γίνομαι φιλίας.

1826.

Φέρεις τις εἰς τὴν ἀγορὰν κάλαθον πλήρη ᾠῶν πρὸς πώλησιν. Παρουσιάζεταί τις θέλων νὰ τὰ ἀγοράσῃ καὶ ἐρωτᾷ πόσα εἶνε τὰ ᾠά. Ὁ δὲ πωλητὴς ἀποκρίνεται οὕτως· Ἐὰν ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ᾠῶν ἀφαιρεθῇ τὸ τέταρτον, τοῦ δὲ ὑπολοίπου τὸ τρίτον προστεθῇ εἰς τὸν ὅλον ἀριθμὸν τῶν ᾠῶν, ταῦτα θὰ γείνουν 75. Πόσα ἦσαν τὰ ᾠά;

1827.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων ἔτι-ἀργὸς-τίνω σχημάτισον τὸ ὄνομα ἐνδόξου ἀνδρὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

1828.

Mot carré.

Avec mon fruit toujours on fait
Partout de bonne confiture.
— Tout homme, fût-il contrefait,
Me possède en pleine figure.
Pour me gagner le portefaix
Mène une existence bien dure.
— Tant au menteur mon verbe plait,
Qu'il le conjugue avec usure.
— Mon adjectif, tout compte fait,
Trois cent soixante-cinq jours dure.
— De grains ou liqueurs, on le sait,
Je suis une ancienne mesure.

ΛΥΣΕΙΣ

1818.

Μεταξοσκώληξ.

1819.

8 καὶ 12.

1820.

Ἀρισταγόρας.

1821.

Π Α Λ Η
Α Τ Ε Ρ
Λ Ε Χ Ω
Η Ρ Ω Σ

1822.

Αἰτία.

1823.

Orphée-Morphée.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Πέρρη.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 248.—27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.—ΛΕΠΤΑ 10.

Ὡς προαναγγείλαμεν τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν, τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς «*Ἑστίας*» ἦτο προωρισμένον ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ μνημείου τοῦ Βύρωνος, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ σήμερον ἐν Μεσολογγίῳ. Ἀτυχῶς ἡ προαγγελθεῖσα τελετὴ δὲν γίνεται, ἀναβληθεῖσα εἰς ἄλλην ἡμέραν, ἕνεκα διενέξεως ἐγερθείσης ἀπροσδοκήτως μεταξὺ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς Μεσολογγίου καὶ τοῦ Συλλόγου *Βύρωνος*. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γενομένη ἀναβολὴ ἀπεφασίσθη μόλις τὴν τελευταίαν ὥραν, ὅτε τὸ φύλλον τῆς «*Ἑστίας*» ἦτο ἤδη ἕτοιμον, ἅτε ἐκτυπούμενον πάντοτε ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκδόσεώς του, ἡ Διεύθυνσις δὲν εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ὅπως ἐκδώσῃ ἄλλο φύλλον ἀντὶ τοῦ τυπωθέντος, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν τὸ φύλλον ἐκεῖνο, ὅπερ, καθ' ἃ εἶχε προαγγελθῇ, ἀναφέρεται ὁλόκληρον εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι διατριβὴν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Βύρωνος. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι καὶ οὕτω τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς «*Ἑστίας*» κατ' οὐδὲν ὑστερεῖ τῶν ἄλλων ὡς εὐάρεστον ἀνάγνωσμα, οἱ δὲ ἀναγνῶσται αὐτῆς δὲν θὰ δυσαρεστηθῶσιν εὑρίσκοντες ἀντὶ τῆς συνήθους ὕλης τόσῳ λεπτομερῆ καὶ ποικίλην ἀφήγησιν περὶ θέματος, ἐθνικὸν ὅλως ἔχοντος τὸ ἐνδιαφέρον.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν Βιέννῃ συνῆλθεν ἐπ' ἐσχάτων συνέδριον ὑγιεινῆς. Πρόεδρος αὐτοῦ εἶνε ὁ διδάκτωρ Κάρολος Θεόδωρος, ἢ ἄλλως ὁ πρίγκηψ Κάρολος Θεόδωρος τῆς Βαυαρίας, ἀδελφὸς τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Αὐστρίας, ὅστις ἐκ φυσικῆς κλίσεως σπουδάσας τὴν ἰατρικὴν καὶ χειρουργικήν, καὶ ὑποστὰς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐπιτυχέστατα τὰς ἐξετάσεις του, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς, καὶ εἶνε σήμερον εἷς τῶν δοκιμωτάτων χειρούργων. Πρό τινος καιροῦ ὁ πρίγκηψ ἰατρὸς ἐξετέλεσε μετ' ἄκρας ἐπιτυχίας ἐγχείρησίν τινα λίαν δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον, δοὺς προφανὲς δεῖγμα τῆς ἐμπειρίας του.

— Νέα βελγικὴ ἐκδρομή, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἐξερεύνησιν τῆς κεντρῴας Ἀφρικῆς, ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς Ζανζιβάρ. Τῆς ἐκδρομῆς ταύτης ἡγοῦνται τρεῖς ἀξιωματικοὶ τοῦ βελγικοῦ στρατοῦ.

— Ἀνεφέραμεν ἄλλοτε ὅτι ἡ ἰταλικὴ Κυβέρνησις εἶχε προκηρύξει διαγωνισμόν, εἰς ὃν ἦσαν δεκτοὶ οἱ καλλιτέχναι πάσης χώρας, πρὸς κατασκευὴν μνημείου εἰς τὸν πρώην βασιλέα τῆς Ἰταλίας Βίκτωρα Ἐμμανουήλ. Εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον ἀπεστάλησαν ἤδη ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης ὑπὲρ τὰ 90 σχέδια, νέα δὲ ἄλλα ἀποστέλλονται καθ' ἑκάστην. Μόνοι οἱ καλλιτέχναι τῆς Ῥώμης δὲν ἀπέστειλαν ἔτι τὰ ἑαυτῶν ἔργα, διότι ὑπολείπεται ἔτι χρόνος μέχρι τῆς προθεσμίας τοῦ διαγωνισμοῦ, ὑποτίθεται δὲ ὅτι τὰ ἀποσταλησόμενα θὰ εἶνε περὶ τὰ 100.

— Ἐξακολουθοῦσι συντόνως αἱ δοκιμαστικαὶ ἐργασίαι πρὸς διόρυξιν ὑπογείου σήραγγος μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, θέλουσι δὲ περατωθῇ ὁριστικῶς τὸν προσεχῆ χειμῶνα. Αἱ ὀρυσσόμεναι δύο ὑπόνομοι θέλουσιν ἐκταθῇ εἰς μῆκος ἡ μὲν ἐκ τῆς Γαλλίας 1800 μέτρων, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἀγγλικῆς παραλίας 1600. Μέχρι τοῦδε τὸ ἔργον προβαίνει εὐνοϊκώτατα, ὅταν δὲ περατωθῇ, θὰ ὑπάρχῃ ἐσκαμμένον τὸ ἓν δέκατον τῆς ὅλης σήραγγος, ἧς τὸ μῆκος ὡρίσθη ἀκριβῶς εἰς 29 χιλιόμετρα καὶ 200 μέτρα.

— Παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβηττοῦ καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Ἀγχέσμου ἀνεκαλύφθησαν ἴχνη κόγχης ἁγίου βήματος, στυλοβάται, κιονόκρανα μετὰ σταυρῶν καὶ χριστιανικῶν ἀναγλύφων καὶ στήλη ψηφίσματος, ἐφ' ἧς σώζεται μόνον τὸ «ἐψηφίσατο ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή», διότι τὰ λοιπὰ εἶνε ἐξηλειμμένα δι' ἐργαλείου, ὡς καὶ σαρκοφάγος, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκεται ἐπιγραφὴ ἐγκεχαραγμένη γράμμασι τῶν ῥωμαϊκῶν χριστιανικῶν χρόνων «ὁ ἐν ὁσίοις ἐπισκοπήσας Κλημάτιος», ἐντὸς δὲ τῆς σαρκοφάγου ἔκειτο ὁ νεκρὸς τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου, ὃς ἐτάφη μετὰ τῆς ἀρχιερατικῆς στολῆς του, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἰχνῶν, ἅτινα παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν πλακῶν τῶν σχηματιζουσῶν τὸν τάφον. Τὰ ὀστᾶ εὑρέθησαν εὐρωτιῶντα, πλὴν τοῦ προσθίου μέρους τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ἄνω σιαγόνος, φερούσης καὶ ὀδόντας τινάς. Κατὰ τὸν ἀρχιμανδρίτην κ. Πανάρετον Κωνσταντινίδην, γράψαντα μακρὰ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» περὶ τοῦ εὑρήματος, ὁ ἱεράρχης οὗτος, περὶ οὗ οὐδεμία οὐδαμοῦ ἀπαντᾷ εἴδησις, ἐποίμαινε τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηνῶν ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ἀμέσων διαδόχων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου (337 - 361), ἢ ὀλίγους ἐνιαυτοὺς πρὸ τῆς δευτέρας εἰς Ἀθήνας εἰσβολῆς τῶν Γότθων (396). Ὁ δὲ ναὸς φαίνεται ὅτι ἦτο ναὸς τοῦ πολυανδρίου τῶν ἐν Ἀθήναις χριστιανῶν καὶ ᾠκοδομήθη ἐπὶ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐκ δὲ τῶν ἀνευρεθέντων ἰχνῶν πυρὸς φαίνεται ὅτι ἐπυρπολήθη ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἀποστάτου (363) ἢ ἐπὶ τῆς β' εἰσβολῆς τῶν Γότθων εἰς τὴν Ἀττικὴν (399).

— Πρὸς τὸν γνωστὸν Γάλλον ποιητὴν François Coppée ἀπέστειλε πρό τινος ὁ παρ' ἡμῖν νεαρὸς ποιητὴς κ. Γ. Δροσίνης ἀντίτυπον τῆς πρὸ μηνῶν ἐκδοθείσης ποιητικῆς αὐτοῦ συλλογῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστοὶ Ἀράχνης». Εἰς τὴν φιλοφροσύνην ταύτην τοῦ κ. Δροσίνη ὁ διάσημος Γάλλος ἀπήντησε διὰ τῆς ἑπομένης χαριέσσης ἐπιστολῆς, ἣν δημοσιεύομεν ἐν πρωτοτύπῳ.

Paris, 24 Septembre 1881.

Monsieur,

J'ai reçu Votre volume, sans pouvoir le lire, à mon grand regret; car depuis longtemps j'ai oublié le peu de grec que j'ai fort mal su au collège, et à peine serais-je capable de traduire encore une fable d'Ésope.

Un ami, plus heureux et moins ignorant que moi, feuilletait hier devant moi Votre livre. A travers son grec classique, il comprenait à peu près Votre grec moderne, et il y reconnaissait ce soin de la forme, cette virtuosité dont maintenant la poésie ne peux plus se passer. Ce sont ses compliments — et non les miens, hélas! — que je Vous transmets; mais ce que j'ai le droit et le plaisir de Vous dire, c'est ma vive reconnaissance pour la sympathie, que Vous me temoigner, par Votre prologue où je me retrouve et par Votre flatteuse dédicace.

Je vous serre fraternellement les mains.

FRANÇOIS COPPÉE.

ΒΙΒΛΙΑ

2440. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 27 Σεπτεμβρίου 1881. Ἀριθ. 300 (248). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Εἰκὼν Βύρωνος.— Εἰς τὸν Βύρωνα. (Ποίημα Ἀλεξ. Σούτσου). —Ἀπεικόνισις τῆς δούλης Ἑλλάδος. (Ἐκ τοῦ «Γκιαοὺρ» τοῦ Βύρωνος). —Ἐκ τοῦ «Δὸν Ζουὰν» τοῦ Βύρωνος. — Ἀπόφασις τοῦ Βύρωνος νὰ μεταβῇ εἰς Ἑλλάδα.—Τὰ κατὰ τὴν διαπεραίωσιν αὐτοῦ ἐκ Ζακύνθου εἰς Μεσολόγγιον. — Ἡ ἐν Μεσολογγίῳ πολιτεία του —Ὁ θάνατος τοῦ ποιητοῦ. — Λόγος αὐτοσχέδιος Σ. Τρικούπη. — Τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ποιητοῦ ἐκδοθέντα διατάγματα ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν.— Εἰς τὸν θάνατον τοῦ Λόρδου Μπάϋρον. (Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ). — Ποίημα ἐπικήδειον εἰς Ν. Βύρωνα ὑπὸ Φιλίππου Ἰωάννου. —Ἡ ἐν Ζακύνθῳ ἐπιβίβασις τοῦ νεκροῦ δι' Ἀγγλίαν.—Ἡ ταρίχευσις τοῦ νεκροῦ.—Ἀνέκδοτα περὶ Βύρωνος.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

24 Σεπτεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 24 Σεπτεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0 (πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ)	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	900.—	250	δρ. 288
25 » » 9 0/0	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 297
26 » »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 419
4 » » (πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον)	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 285
6 » δραχ.(μετ' ἀμ)	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	5.—	100.—	100	,, 117
10 » φράγ. . . .	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 211
60 » »	120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 433
120 » » χρυσ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	,,

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ.μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,005
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	380
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000.000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	141
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοῖνιξ» .	3,000,000	800,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	156
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	292

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζιτικὸν 3μην. 29,00. — Ἐμπ. 3μην. 28.80.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 114

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	28.10
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.65
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 132

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (28 Σεπτεμβρ.)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	50
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	257
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	267
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. .	,,	147 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 - 108 1/4
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 40 - 23.50
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 17/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 6/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.57
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 30 Σεπτεμβρ.

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.40
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.36
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἄργυρ. ,, τὸ χ. 218.80 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ. 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 1/2 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Τῇ Κυρίᾳ Α. Κ. Κ. Εἰς Δεκέλειαν. Ἐπιτυχεστάτη. — Μιᾷ φίλῃ τῆς «Ἑστίας». Ἀθήνας. Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν διὰ τὴν τόσῳ φιλόφρονα προσφορὰν ὑμῶν πρὸς τὴν «Ἑστίαν». — κ. Ν. Β*. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ ὄνομα ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Μολιέρου. Διηγοῦνται ὅτι, πρὶν ἔτι τελειώσῃ τὴν κωμῳδίαν ταύτην, ἠπόρει τί ὄνομα νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἥρωα αὐτῆς· ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν, παρευρεθεὶς εἰς μέρος ὅπου ἦσαν συνδιαλεγόμενοι ὁ ἐν Παρισίοις Νούντσιος μετὰ δύο ἄλλων κληρικῶν, τῶν ὁποίων τὸ ψευδόσεμνον ἦθος ἐσπούδαζεν ὁ Μολιέρος κατοπτεύων, ὡς αὐτὸ ἐκεῖνο ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον προὐτίθετο νὰ ζωγραφήσῃ, εἶδε τινὰ πωλοῦντα ὕδνα. Τὰ ὕδνα ταῦτα, γαλλιστὶ λεγόμενα truffes, εἶνε βολβοὶ ὑπόσκληροι καὶ μελανοί, ὡς τὰ γεώμηλα, πολυζήτητοι εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰς τραπέζας τῶν τρυφηλῶν. Ὁ πωλητὴς τῶν ὕδνων ἐπλησίασε μετὰ τοῦ ἐμπορεύματός του πρὸς τοὺς ἁγίους πατέρας, ὅτε εἷς ἐξ αὐτῶν, λαλῶν ὀλίγα ἰταλικά, ἅμα ὡς ἤκουσε τὴν λέξιν truffes καὶ ἔρριψε πρὸς αὐτὰ τὸ βλέμμα, ἀφήσας τὴν ὁποίαν ἐτήρει εὐλαβῆ σιωπὴν πρὸς τὸν Νούντσιον, καὶ ἀσχοληθεὶς νὰ ἐκλέξῃ τὰ ὡραιότερα, ἔκραξεν ἰταλιστὶ γελοίως πως· «Ταρτόφφαλι, ταρτόφφαλι, σινιὸρ Νούντσιο!» (Ὕδνα, ὕδνα, κύριε Νούντσιε!). Ὁ Μολιέρος, ὅστις παρετήρει ὅπου ἂν εὑρίσκετο τὰ πάντα μετὰ προσοχῆς, ἔλαβεν ἐκ τῆς ἐπιφωνήσεως ταύτης τὴν ἰδέαν νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἥρωα τῆς κωμῳδίας του τὸ ὄνομα Ταρτοῦφος. Κατ' ἄλλους δὲ πάλιν, ὁ Μολιέρος ἐσχημάτισε τὸ ὄνομα Ταρτοῦφος ἐκ τῆς γερμανικῆς der Teufel, σημαινούσης τὸν διάβολον. — κ. Δ. Ι. Κ. Καλάμας. Δυστυχῶς ὄχι. — κ. Χ. Α. Ἀργοστόλιον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Ὁ ἥλιος εἶνε μέγας καὶ φωτίζει ὁλόκληρον τὴν γῆν. Ἕκαστος δύναται νὰ θερμανθῇ εἰς μίαν τῶν ἀκτίνων των, χωρὶς ἐκ τούτου ν' ἀποψυχρανθῇ ὁ γείτων του. — κ. Σ. Π. Ι. Σύρον. Προτιμῶμεν νὰ δυσαρεστήσωμεν ἕνα, ἔστω καὶ τακτικὸν συνδρομητήν μας, ἀντὶ νὰ δυσαρεστήσωμεν χιλίους διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀνουσίου διατριβῆς του. — κ. Ν. Ι. Ἀθήνας. Τὸ εὑρίσκετε εἰς τὸ 217 φύλλον τῆς «Ἑστίας». — κ. Κ. Γ. Κέρκυραν. Προσεχῶς θέλομεν σᾶς ἀποστείλει καὶ τὰ λοιπά. — κ. Ν*. Ἀθήνας. Τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐλέχθη ἤδη ὑπὸ πολλῶν καὶ ἄλλων ὑπὸ διαφόρους τύπους. Ὁ Γάλλος λέγει·

Le silence est l'esprit des sots
Et l'une des vertus du sage.

— κ. Δ. Κ. Σμύρνην. Σᾶς συνιστῶμεν τὴν πρό τινος ἐνταῦθα ἐκδοθεῖσαν «Συλλογὴν δημῳδῶν ᾀσμάτων τῆς Ἠπείρου» τοῦ μακαρίτου Π. Ἀραβαντινοῦ. Ἐν αὐτῇ (σελ. 254-259) εὑρίσκετε τοιαῦτα τινὰ περιπαθέστατα προϊόντα τῆς δημώδους μούσης. Τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἑλληνικῶν μοιρολογίων ἀναγνωρίζων καὶ αὐτὸς ὁ Γκαῖτε ἀπεφάνθη ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν ἄλλων δημοτικῶν ᾀσμάτων δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτά. — κ. Μ. Π. Γαλάζιον. Ἡμεῖς ὅμως, σᾶς ὁμολογοῦμεν εἰλικρινῶς, οὐδαμοῦ βλέπομεν αὐτὴν δὰ τὴν τόσῳ μεγάλην ὑποστήριξιν. Εἶνε ἀκόμη πολὺ μακρὰν ἴσως ἡ ἐποχή, καθ' ἣν θὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ χρησιμότης ἔργων τοιούτων.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[29 Σεπτεμβρίου (Τρίτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀνεχώρησε χθὲς ἐξ Ἄρτης κατευθυνόμενος εἰς Καλαντίνην. Κατὰ τὸ ὁρισθὲν δρομολόγιον σήμερον ἀναχωρεῖ αὐτόθεν εἰς Σχορίτσαιναν, αὔριον δὲ εἰς Καλαρρύτας, ὅπου θὰ διαμείνῃ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Τὸ Σάββατον θὰ φθάσῃ εἰς Χαλίνι καὶ τὴν Κυριακὴν εἰς Καστανιά· τὴν δὲ προσεχῆ Δευτέραν 28 7βρίου θὰ ἀφιχθῇ εἰς Καλαμπάκαν ἔνθα θὰ διαμείνῃ ἡμέρας τινάς. Ἐκ Καλαμπάκας δὲ θὰ ἀναχωρήσῃ διευθυνόμενος εἰς Τρίκκαλα. Οἱ ἐπίτροποι Τρικκάλων καὶ Λαρίσσης διετάχθησαν νὰ φροντίσωσι περὶ κατοικίας τῆς Α. Μ. καὶ τῆς ἀκολουθίας Αὐτοῦ.— Συνελθὸν χθὲς ἐκτάκτως τὸ Ἰατροσυνέδριον ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ ἀπό τινος ἐνσκήψασα ἐπιδημία ἐν τῇ πρωτευούσῃ εὑρίσκεται ἤδη εἰς μεγίστην ὕφεσιν καὶ σχεδὸν ἐντελῶς ἐξέλιπεν. —Ὑπεγράφη κατ' αὐτὰς σύμβασις μεταξὺ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως καὶ τοῦ κ. Binney, ἀντιπροσώπου τῆς Ἀνατολικῆς Τηλεγραφικῆς ἑταιρίας, δι' ἧς ἡ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τὰς ἀκολούθους ὑποχρεώσεις α') νὰ συνδέσῃ τὴν Κέρκυραν μετὰ τῆς Τεργέστης, β') τὴν Ζάκυνθον μετὰ τῶν Πατρῶν, γ') τὴν Σύρον μετὰ τῆς Πάρου, Νάξου, Ἴου καὶ Θήρας, δ') τὴν Τῆνον μετὰ τῆς Μυκόνου καὶ ε) ἀναλαμβάνει εἰς βάρος της τὴν διατήρησιν καὶ τῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς κυβερνήσεως ῥιφθέντων καλωδίων μεταξὺ Κυθήρων καὶ Πελοποννήσου, Κέας καὶ Λαυρίου, Χαλκίδος καὶ Σκοπέλου, Εὐβοίας καὶ τῆς ἀπέναντι Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἐπιστρέφουσα τῇ κυβερνήσει τὰ παρ' αὐτῆς καταβληθέντα χρήματα διὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν.—Ἐκοινοποιήθη εἰς τὰ διάφορα σώματα ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, διατάσσουσα τὴν ἀποστολὴν εἰς τὰς ἑστίας αὐτῶν ἁπάντων τῶν ὁπωσδήποτε προϋπηρετησάντων ἐπιστράτων τῶν κληθέντων εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου ε. ε. Β. Διατάγματος, καὶ τῶν ἐπικούρων ἀρχινοσοκόμων καὶ νοσοκόμων ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅπως κληθῶσι καὶ πάλιν ὑπὸ τὰ ὅπλα, ὁπόταν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη πρὸς τοῦτο. — Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἤρξατο λειτουργοῦσα νέα τηλεφωνικὴ ἀνταπόκρισις μεταξὺ τοῦ γραφείου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Σαλαμῖνος νέου Ναυστάθμου, τοποθετηθεῖσα λίαν ἐπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τῆς σχολῆς τῶν τορπιλλῶν. Ἡ γραμμὴ αὕτη μήκους 23 περίπου χιλιομέτρων σύγκειται ἐκ 12 μὲν χιλιομέτρων ἐναερίου γραμμῆς καὶ ἐξ 11 χιλιομέτρων ὑποβρυχίου, εἶνε δὲ μία ἐκ τῶν ὀλίγων ὑπαρχουσῶν ὑποβρυχίων τηλεφωνικῶν ἀνταποκρίσεων. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν τελειότητα τοῦ μικροφωνικοῦ τηλεφώνου Ader, διότι τὰ πλεῖστα τῶν τηλεφώνων δὲν δύνανται νὰ μεταδώσωσι τὴν φωνὴν δι' ὑποβρυχίων κάλων.—Κατὰ τὸν «Ἀστέρα τῆς Θεσσαλίας» καθ' ἑκάστην προσέρχονται εἰς τὰς στρατ. ἀρχὰς οἱ μέχρι τοῦδε λυμαινόμενοι τὸν τόπον λησταί, λαμβάνουσι δὲ προσωρινὸν διαμονητήριον, μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου ἡ κυβέρνησις.— Μεγάλαι προετοιμασίαι γίνονται ἐν Λαρίσσῃ διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ βασιλέως· ὡς κατοικία Αὐτοῦ ἐξελέχθη ἡ μεγαλοπρεπὴς οἰκία τοῦ Ὀθωμανοῦ Χουσνήβεη.— Διὰ διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τὰ ἀναβληθέντα μαθήματα τῶν ἐνταῦθα δημοσίων σχολείων μέχρι τῆς 20 ἱσταμένου, ἕνεκα τῆς ἐπιδημίας, ἀνεβλήθησαν αὖθις μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος μηνός.—Τὸ μὲν πλάτος τοῦ πυθμένος τῆς διώρυγος τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ὡρίσθη εἰς εἴκοσι δύο μέτρα, τὸ δὲ βάθος τῆς θαλάσσης ἐν τῇ αὐτῇ διώρυγι εἰς ὀκτὼ μέτρα. Αἱ καταληφθησόμεναι γαῖαι ἑκατέρωθεν τῆς διώρυγος ἀπὸ τὰ χώματα τὰ ἀποτελεσθησόμενα ἐκ τῆς ἐξαχθησομένης ὕλης παραχωροῦνται ὑπὸ τοῦ δημοσίου τῇ ἑταιρίᾳ δωρεὰν διὰ βασιλικοῦ διατάγματος — Ἐν Κοντοχωρίῳ τῆς νήσου Θήρας συνέβη τὸ ἑξῆς ὄντως τραγικόν. Παῖς δεκαετὴς ὢν ἄνωθεν ληνοῦ πεπληρωμένου γλεύκους ὀλισθήσας ἔπεσεν ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ ὀκταετὴς ἀδελφός του ἰδὼν τοῦτον καὶ θελήσας νὰ τὸν ἀνασύρῃ πίπτει καὶ αὐτός. Ἡ μήτηρ των μετὰ μίαν ὥραν ἀναζητήσασα τὰ τέκνα της καὶ μὴ εὑροῦσα αὐτὰ διηυθύνθη καὶ πρὸς τὸν ληνὸν ὅπου, ἕνεκα τῆς ταραχῆς της ἐπὶ τῷ φρικτῷ θεάματι ἴσως δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀναπτυσσομένου ἐκ τοῦ γλεύκους ἀνθρακικοῦ ὀξέος, πίπτει λιπόθυμος· μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ δυστυχὴς πατήρ, ὅστις κατορθώνει μὲν νὰ διασώσῃ τὴν σύζυγόν του ἀλλ' ἐξάγει τὰ δύο του τέκνα νεκρά. — Ἐν Πειραιεῖ ἱδρύθη νέον βιομηχανικὸν κατάστημα, μέγας ἀτμόμυλος ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Σαριγιάννη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1829.

Τὸ ὅλον μου, ἐξ 11 γραμμάτων συγκείμενον, εἶνε ὄνομα ἀρχαίου φιλοπάτριδος Ἕλληνος.

Ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων

Τὰ 1, 2, 3, 4, 5, 11	ἀποτελοῦσιν	ἐπίθετον ἴδιον τῶν ἀπερισκέπτων.
» 3, 5, 9, 10, 11	»	ὄνομα μουσικοῦ ὀργάνου.
» 4, 5, 11	»	» κτήνους.
» 6, 7, 8, 11	»	» ἄλλου κτήνους.
» 4, 5, 2, 10, 11	»	» νήσου ἑλληνικῆς.
» 9, 3, 2, 10, 11	»	» θαλασσίου πτηνοῦ.
» 3, 9, 4, 7, 11	»	χῶρον ἱερόν.
» 9, 8, 11, 4, 3	»	νόσημα φοβερόν.
» 7, 8, 2, 3	»	μέλος τοῦ σώματος ζώου.
» 4, 5, 9, 9, 3, 11	»	ὄνομα ἐπισήμου Ῥωμαίου.
» 3, 1, 9, 10, 11	»	λέξιν σημαίνουσαν κατόρθωμα δύσκολον.
» 6, 3, 2, 11, 4	»	τι, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δέχεται εὐχαρίστως.
» 1, 3, 2, 4, 7, 11	»	πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον εἶχε κατ' ἐξοχὴν ὁ ἐν ἀρχῇ ἀναφερόμενος Ἕλλην.

1830.

Ἀειθαλὲς εἶμαι φυτὸν σύμβολον τῆς φιλίας,
Ἀκέφαλον δ' ὀνομαστὴ πόλις τῆς Κιλικίας.
Βαρβάρων δύναμις ἐκεῖ πάλαι κατετροπώθη
Καὶ εἷς μεγάλως βασιλεὺς διὰ φυγῆς ἐσώθη.

1831.

[Τῷ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.	.	Κ	.	.
.	.	Υ	.	.
Κ	Υ	Φ	Ο	Ν
.	.	Ο	.	.
.	.	Ν	.	.

1832.

Πῶς δύνασαι νὰ γράψῃς ἓν τετρασύλλαβον γεωγραφικὸν ὄνομα, ποιούμενος χρῆσιν δύο ἀριθμῶν;

1833.

Avec mon chef je brave le danger;
Et sans mon chef je suis au potager.

ΛΥΣΕΙΣ

1824.

Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ φανῇ μέγας ἐν ὑπουργήματι κατωτέρῳ τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλάκις φαίνεται μικρὸς ἐν ὑπουργήματι ἀνωτέρῳ αὐτοῦ.

1825.

Κίων-κύων.

1826.

60.

1827.

Ἀριστογείτων.

1828.

A	N	A	N	A	S
N	A	R	I	N	E
A	R	G	E	N	T
N	I	E	R	A	I
A	N	N	A	L	E
S	E	T	I	E	R

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Πέρρη.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 249. — 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Ὑπὲρ τοῦ ἀνεγειρομένου νοσοκομικοῦ παιδευτηρίου «ὁ Εὐαγγελισμὸς» ἡ ἐνταῦθα ῥωσσικὴ πρεσβεία ἐδωρήσατο δραχ. 60,000.

Ὑπὲρ τῶν ἐν Τριπόλει ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων τὸ μὲν δημοτικὸν συμβούλιον Ἑρμουπόλεως ἐψηφίσατο 5,000 δρ., τὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων δρ. 3,000.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Θ. Μαυρογορδάτος ἀπέστειλε φρ. 4,000 ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πτωχούς, τοὺς ἐκ τῆς τελευταίας ἐπιδημίας παθόντας ἐν Ἀθήναις.

Ἡ κ. Β. Ἀντωνοπούλου ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἐνταῦθα Ἐρυθρὸν Σταυρὸν δραχ. 1,000 διὰ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀπόρους ἀσθενεῖς.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία τῆς Ὀδησσοῦ, ἐπιχειρήσασα ἀνασκαφὰς ἐν Χερσῶνι, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου, ἀνεκάλυψεν ἐπ' ἐσχάτων τὸν στυλοβάτην ἀνδριάντος ἱδρυμένου εἰς τιμὴν τοῦ Ἀρίστωνος, πολίτου τῆς Χερσονήσου, δι' εὐεργεσίας ὑπ' αὐτοῦ προσενεχθείσας εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

Ἡ ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου ἐπιγραφὴ δηλοῖ ὅτι τὸ ἄγαλμα ἀνηγέρθη μεταξὺ τοῦ 131 καὶ 134 ἔτους μ. Χ. ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου Κύπρου οἱ κάτοικοι αὐτῆς συμποσοῦνται εἰς 187,740, διαιρούμενοι κατ' ἐθνότητας καὶ θρησκεύματα ὡς ἑπομένως·

Ἕλληνες	145,000
Μουσουλμάνοι	40,000
Καθολικοὶ	2,500
Ἀρμένιοι	200
Ἰουδαῖοι	40

Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου σχετικῶς πρὸς τὴς ἔκτασιν αὐτῆς εἶνε ἀραιότατος. Ἐπὶ τῶν πριγκίπων Λουσινιὰν ἡ Κύπρος εἶχε περὶ τὰ 2 ½ ἑκατομμύρια κατοίκων.

— Παρασκευαὶ ἤρξαντο ὅπως κατ' Ἀπρίλιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἑορτασθῇ ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Φραῖδελ, τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ νηπιακοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, τοῦ καλουμένου Φραιδελιανοῦ. Πάντες οἱ ὀπαδοὶ τοῦ συστήματος προσεκλήθησαν νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν ἑορτήν, γενησομένην ἐν Δρέσδῃ.

— Ἐν Ἀγγλίᾳ λόγος γίνεται περὶ προσεχοῦς δημοσιεύσεως ἐν ἐ π ι τ ο μ ῇ τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Βάλτερ Σκὼτ πρὸς 2 sols τὸν τόμον. Τῆς φιλολογικῆς ταύτης ἐπιχειρήσεως προΐσταται ἡ miss Braddon, ἡ γνωστὴ εὐδόκιμος μυθιστοριογράφος.

— Τὴν 26 παρελθόντος συνῆλθεν ἐν Βολωνίᾳ τῆς Ἰταλίας τὸ Β' διεθνὲς γεωλογικὸν συνέδριον.

— Ὁ περιφανὴς Γάλλος χημικὸς Pasteur, εἰς ὃν τοσαύτας ἤδη σπουδαιοτάτας ἀνακαλύψεις ὀφείλει ἡ ἐπιστήμη, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ παρὰ τὴν Βορδὼ λοιμοκαθαρτήριον, ὅπως σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν κίτρινον πυρετόν.

Ἐν τῷ λοιμοκαθαρτηρίῳ τούτῳ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀσθενεῖς τινες προσβεβλημένοι ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἀσθενείας· τινὲς δὲ καὶ ἀπέθανον αὐτόθι· ὁ δὲ κ. Pasteur πρὸς οὐδὲν τιθέμενος τὸν ἐκ τῆς νόσου κίνδυνον μεταβαίνει ὅπως διὰ πειραμάτων καὶ παρατηρήσεων ἐξετάσῃ μήτοι καὶ ὁ κίτρινος πυρετός, ὡς αἱ πλεῖσται τῶν ἀσθενειῶν, προέρχεται ἐξ εἰδικοῦ τινὸς π α ρ α σ ί τ ο υ.

Ὡς γνωστόν, ἡ χώρα ἐν ᾗ ἐπιπολάζει ὁ κίτρινος πυρετός, εἶνε τὸ Μεξικόν· ἰατρὸς δέ τις αὐτοῦ, ὁ κ. Carmona y Valle, ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ κ. Pasteur ἰσχυρίζεται ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ παράσιτον τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ. Ἐννοεῖται δ' ὅτι, ἐὰν τὸ πρᾶγμα διαπιστωθῇ καὶ ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ μεγάλου χημικοῦ, τότε οὐχὶ δύσκολος θὰ εἶνε ἡ τοῦ κακοῦ πρόληψις διὰ προφυλακτικοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ, ὁ δὲ Pasteur θὰ προσθέσῃ μίαν ἔτι εἰς τὰς ἄλλας αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα εὐεργεσίας.

— Ἐν τῇ γεωγραφικῇ ἐκθέσει τῆς Βενετίας ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐκθεμάτων ἠξιώθη χρυσοῦ βραβείου α' τάξεως ὁ κ. Στ. Ζαφειρόπουλος διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς γεωγραφίας ἐνεργείας του. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν διπλώματος τιμῆς β' τάξεως διὰ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ δημοσιεύσεις. Ὁ κ. Ἰούλιος Σμὶθ χρυσοῦ βραβείου α' τάξεως διὰ τὰς δημοσιεύσεις αὐτοῦ. Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Βενετίας διπλώματος τιμῆς διὰ τοὺς ἐκτεθέντας διαφόρους χάρτας. Ὁ στρατηγὸς Τὺρ ἀργυροῦ μεταλλίου β' τάξεως διὰ τὰ σχέδια τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Ἐπαίνου δ' ἠξιώθησαν τὰ συγγράμματα τῶν κκ. Μηλιαράκη, Δήμιτσα, Μαραϊτίνη, Γεωργιάδου («Θ ε σ σ α λ ί α»), Κορδέλλα καὶ ὁ χάρτης τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας τοῦ κ. Χρυσοχόου.

***

Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Νοεμβρίου μηνιαίου συγγράμματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Μυθιστορηματικὴ Βιβλιοθήκη». Ἡ ἐτησία συνδρομὴ τῆς «Μυθιστορηματικῆς Βιβλιοθήκης», ἧς ἕκαστον φυλλάδιον θὰ σύγκηται ἐκ δύο τυπογραφικῶν φύλλων καὶ δελτίου, ὁρίζεται διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας εἰς δρ. ν. 10, διὰ τὰς ἐπαρχίας 12 καὶ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 15.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ τυπογραφείῳ τῆς «Ἀθηναΐδος», ὁδὸς Βουλῆς, 29.

— Ἐξεδόθη ἀγγελία ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάν. Α. Ἀρσένη περὶ ἐκδόσεως καὶ ἐφέτος τῆς «Ποικίλης Στοᾶς», τοῦ εἰκονογραφημένου ἡμερολογίου, οὗ τινος πέρυσιν ἐξεδόθη ὁ Α' τόμος.

— Ὁ ἐν Πάτραις ἐκκλησιαστικὸς μουσικὸς κ. Κλεομένης Ἀθήνης ἐκδίδει αὐτόθι προσεχῶς μουσικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Μουσικὸν Τριῴδιον», ὅπερ συγκείμενον ἐξ 600 περίπου σελίδων θὰ περιέχῃ συνθέσεις αὐτοῦ καὶ τοῦ διδασκάλου του, τοῦ μακαρίτου Ἀνθίμου ἀρχιδιακόνου.

ΒΙΒΛΙΑ

2441. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 4 Ὀκτωβρίου 1881. Ἀριθ. 301 (249). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α: Ἀναμνήσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ Ἄϊνε.— Ἡ πόλις τῶν Μορμόνων. —Ἀλεκτρυονομαχίαι ἐν Μαδρίτῃ — Σημείωσις περί τινων ἀπολυμαντικῶν μέσων. — Ὕδατος κατανάλωσις. — Ἓν αὐτοσχεδίασμα τοῦ Βετόβεν — Πρόεδροι Ἡνωμένων Πολιτειῶν. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2442. Στοιχειώδεις πρακτικαὶ ὁδηγίαι περὶ διδασκαλίας μαθημάτων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ὑπὸ Δ. Γ. Πετρίδου, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 196. Τιμᾶται δραχ. 1 ½. (Τοῖς ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλοις διανέμεται δωρεάν).

2443. Χριστοφόρου Σμὶθ ἡ Μαρία ἢ τὸ ἀνθοφόρον κάνιστρον ὑπὸ Α. Βαμπᾶ. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. Βιβλιοπωλεῖον, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 166. (Χαρτοδεμένον). Τιμᾶται δραχ. 1, 50.

2444. Ὁ Ῥοβινσὼν ἐν τῇ νήσῳ του μετὰ πολλῶν καὶ ποικίλων εἰκόνων. Ἐκ τῆς γαλλικῆς ὑπὸ Χ. Χρηστοπούλου κατ' ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἔκδοσις ΙΑ', ἀναθεωρηθεῖσα. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ. Βιβλιοπωλεῖον, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 12ον, σελ. 88 Τιμᾶται λεπτῶν 75.

2445. Νέον ἀναγνωσματάριον κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τῷ προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ τοῦ διδασκαλείου Θεσσαλονίκης διδασκομένων μαθημάτων. Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Πούλιου. Π ρ α γ μ α τ ο γ ν ω σ ί α ς τεῦχος π ρ ῶ τ ο ν. Τάξις Β'. Ἔκδοσις τρίτη, ἐπηυξημένη καὶ βελτιωμένη. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1881. 12ον, σελ. ι' καὶ 160. Τιμᾶται δραχμῆς.

2446. Νέον ἀναγνωσματάριον κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τῷ προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ τοῦ διδασκαλείου Θεσσαλονίκης διδασκομένων μαθημάτων. Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Πούλιου. Τ ε ῦ χ ο ς δ ε ύ τ ε ρ ο ν. Τάξις Γ'. Δευτέρα ἔκδοσις ἐπηυξημένη καὶ βελτιωμένη. Ἀθήνησι, τύποις Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1880. 12ον, σελ. 192. Τιμᾶται δρ. 1,20.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

1 Ὀκτωβρίου 1881 — **ΑΘΗΝΩΝ** — 1 Ὀκτωβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0 (κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ)	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 287
25 » » 9 0/0	40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 297
26 » »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 419
4 » » (κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον)	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 286
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 119
10 » φράγ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 211
60 » »	120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ. / 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. / 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 432
120 » » χρυσ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	,, 378 χρ.

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον ἐπραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,880,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,030
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8 88	φρ 300	333
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	φρ. 5,000,000	4,000.000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	141
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοίνιξ»	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα»	1,400,000	280,000	109,810	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυὼν»	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	162
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	2?3

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζιτικὸν 3μην. 29,00. — Ἐμπ. 3μην 28.70.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18. — Ἐμπ. 3μ. δρ. 114

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.10
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.65
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν 5φραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 131

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (30 Σεπτεμβρ.)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	49 1/2
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0.	,,	258
,, ,, ,, 9 0]0.	,,	268
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου	,,	151 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 - 108 3/8
Παρισίων 3 ,,	φρ	23 40 - 23.50
Λίρα Ἀγγλική	γρ.	109 14/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 6/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.57
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 7 Ὀκτωβρίου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 118.25
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.60
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.36
Ἀργυρᾶ φιορ 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διακρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτιμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 1/2 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας. — κ. Ν. Γ. Β. Ζάκυνθον. Τὸ ἐσημειώσαμεν πολλάκις — ἡ Διεύθυνσις δὲν εὐθύνεται διὰ τὴν ἐν τῷ ταχυδρομείῳ ἀπώλειαν τῶν φύλλων, οὔτε ὑποχρεοῦται εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν παραπιπτόντων, εἰμὴ ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν. — Ν. Α. Ι. Ταταούλα Κωνσταντινουπόλεως Πάντα τὰ σημειωθέντα ἡμῖν φύλλα, δελτία καὶ οἱ τόμοι ἀπεστάλησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐν φακέλλῳ συστημένῳ κατὰ τὴν παραγγελίαν σας, καὶ καθ' ἣν μᾶς ἐσημειώσατε διεύθυνσιν. Πάντων τῶν τόμων τὰ δελτία ὑπάρχουσι καὶ πωλοῦνται ἀντὶ 10 λεπτῶν ἕκαστον. — Μεμψιμοίρῳ. Ἀθήνας. Διατί τὸ εὑρίσκετε ἄτοπον; Μήπως καὶ αὐτὸς ὁ Γαμβέττας δὲν ἔχει ἐπιστήθιον τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν Coquelin, μεθ' οὗ καὶ συγγευματίζει κατὰ πᾶσαν Κυριακήν, καὶ εἰς περίπατον συχνὰ ἐξέρχεται; — κ. Β. Πειραιᾶ. Ἐπειδὴ εἶνε ἡ μόνη ὀρθὴ ἐκ τῶν ἀποσταλεισῶν ἡμῖν, δύνασθε νὰ λάβετε τὸ βιβλίον ἐκ τοῦ γραφείου τῆς «Ἑστίας». — Ὑφ. * Πειραιᾶ. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ὑμῶν ἀπαντῶμεν: α') Πλὴν διαφόρων μονογραφιῶν, ὧν κυριώταται αἱ περὶ Ἄνδρου καὶ Καρύστου κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, κυριώτατον αὐτοῦ ἔργον εἶνε ἡ «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεσαιῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων», ἐκδοθεῖσα ἐν δυσὶ τόμοις τῆς μεγάλης Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Ersch καὶ Gruber, τῷ 85 καὶ 86 τῆς α' σειρᾶς (ἐν Λειψίᾳ 1867-1868). Τῶν ἔργων τούτων μετεφράσθησαν ἰταλιστὶ ἡ μονογραφία περὶ Καρύστου, ἑλληνιστὶ δὲ ἡ αὐτὴ δίς, ἐν μὲν ἰδίῳ φυλλαδίῳ ὑπὸ Ἐμμ. Γαλάνη, ἐν δὲ τῇ «Πανδώρᾳ» τόμῳ ς' ὑπὸ Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Τῆς Ἱστορίας του δὲν ὑπάρχει μετάφρασις εἰς ξένην γλῶσσαν. Ἑλληνιστὶ ὑπάρχουσι μεταπεφρασμένα δύο μικρὰ αὐτῆς μέρη, τὸ περὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐποικήσεως τῶν Σλάβων ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Zambaldi, καὶ τὸ περὶ Γρατιανοῦ Ζώρζη ὑπὸ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ κ. Ἰ. Ῥωμανοῦ, προτάξαντος μακρότατον καὶ σπουδαιότατον πρόλογον. Ἐν σ. 78-115 τοῦ ἀξιολόγου τούτου βιβλίου εὑρίσκετε μακρὰ περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Χόπφ. β') Περὶ τῶν νομισμάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πλεῖστα ὑπάρχουσιν εἰδικὰ συγγράμματα, συμπληροῦντα τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Eckhel «Doctrina Numorum veterum» καὶ Mionnet «Discriptions des medailles antiques». Πῶς νὰ συστήσωμεν ἓν καὶ μόνον; Περὶ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ βυζαντιακῆς Ἑλλάδος συμβουλευθῆτε Sabatier, Numismatique byzantine, τὰς πολλὰς μονογραφίας τοῦ κ. Παύλου Λάμπρου (περὶ τῶν νομισμάτων τῶν μεγάλων μαγίστρων τῆς Ῥόδου. — Νομίσματα τοῦ μεσαιωνικοῦ βασιλείου τῆς Κύπρου. — Ἀνέκδοτα νομίσματα καὶ μολυβδόβουλλα τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας δυναστῶν τῆς Ἑλλάδος κ.τ.λ.), ὧν ἔγεινεν ἀρίστη χρῆσις ἐν τῇ μεγάλῃ συγγραφῇ τοῦ Schlumberger, «Numismatique de l'Orient latin». γ') Δὲν τὰ ἐδημοσίευσεν ἀκόμη. Προκηρύσσει πολλά, ἐκδίδει ὀλίγα. — κ. Σ. Μ. Βόννην. Σᾶς ἐγράψαμεν ἰδιαιτέρως. — Ἱππολύτῳ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ «Ἑστία» φρονεῖ ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πνεῦμα καὶ ὕλη, ἐξ ἴσου ὠφέλιμα εἰς αὐτὸν εἶνε καὶ ἐξ ἴσου συντελοῦσιν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἡ γλυπτικὴ τοῦ Φειδίου καὶ Πραξιτέλους καὶ αἱ μηχαναὶ τοῦ Φούλτωνος καὶ Ἔδισων, ἐκείνη μὲν χρησιμεύουσα εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διαμόρφωσιν, αὗται δὲ εἰς προαγωγὴν τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ εὐημερίας. — κ. Ἰ. Π. Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ λύπης δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς δημοσιεύσωμεν.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[1 Ὀκτωβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τὴν παρελθοῦσαν κυρια ἐν Καλασεῦ εἰς Χαλίκι Ἀσπροποτάμου καὶ τὴν δευτέραν ἀφίκετο εἰς Καλαμπάκαν, ὅπου καὶ διαμένει εἰσέτι. — Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Α. Κουμουνδοῦρος ἀφίκετο εἰς Λάρισσαν τὴν παρελθοῦσαν τρίτην. — Διετάχθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν σωμάτων τοῦ ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις στρατοῦ ν' ἀπολύσωσι τοὺς εἰς τὴν ἐθνοφρουρὰν μεταβαίνοντας καὶ τοὺς συμπληρώσαντας ἐννεαετῆ θητείαν. — Ἀπεφασίσθη ν' ἀπολυθῶσιν ἐκ τῶν ἐπιστράτων καὶ οἱ διανύσαντες πλέον τῆς δεκαμήνου ὑπηρεσίας. — Περατωθέντων τῶν ἐν Σαλαμῖνι καταστημάτων καὶ οἰκημάτων τοῦ ἱδρυομένου Β. ναυστάθμου ἐνεκατέστη ἐκεῖ ὁ διευθυντὴς μεθ' ὅλου τοῦ προσωπικοῦ, μετενεχθέντων τῶν ἀρχείων καὶ παντὸς τοῦ ὑλικοῦ ἐκ τοῦ τέως ἐν Φανερωμένῃ προσκαίρου ναυστάθμου. — Ἀφίκοντο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δεκατέσσαρες μηχανικοὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κ. Hennebert, μηχανικοῦ δημοσίου ἐν Βελγίῳ, ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κ. Μαυροκορδάτου, τοῦ ἀναλαβόντος τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀπὸ Βώλου μέχρι Λαρίσσης σιδηροδρόμου, ἐκτάσεως 63 χιλιομέτρων περίπου. Οἱ μηχανικοὶ οὗτοι ἀπέρχονται εἰς Βῶλον, ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνουσιν εἰς Λάρισσαν, ὅπως ἄρξωνται ἀμέσως τῆς κατασκευῆς μέχρι Γκερλῆ· ἐντεῦθεν δὲ μέχρι Βώλου ἐξακολουθήσει ἡ ἐργασία μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως ταύτης εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Αἱ ἕνεκα τοῦ τρυγητοῦ διακοπεῖσαι ἐργασίαι τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἐπανελήφθησαν. — Αἱ ἐργασίαι τῆς Κωπαΐδος ἤρξαντο πρὸ 20 ἡμερῶν, ἐργαζομένων πλέον τῶν τριακοσίων ἐργατῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ γυναῖκες. Νῦν σκάπτεται χάνδαξ, δι' οὗ θὰ διοχετευθῇ ὁ εἰς τὴν Κωπαΐδα ἐκβάλλων ποταμὸς Μέλας, ὁ κοινῶς γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαυρονέρι. — Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀναγνωριστικῆς ἐκδρομῆς του ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρίας Lescanne-Perdoux κ. Ε. Κυρῖκος. Μετέβη εἰς Πελοπόννησον, ὅπως προβῇ εἰς γενικήν τινα ἐπιθεώρησιν τοῦ τόπου καὶ ὁρίσῃ τὴν καταλληλοτέραν διεύθυνσιν τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς Κορίνθου, ὅθεν θὰ διέρχηται ὁ τῶν Πατρῶν, θὰ διασχίσῃ τὴν Πελοπόννησον μέχρι Καλαμῶν. Καὶ τοῦ σιδηροδρόμου τούτου τὴν κατασκευὴν πρόκειται ν' ἀναλάβῃ ἡ αὐτὴ ἑταιρία, ἡ τοὺς ἑτέρους δύο ἀναλαβοῦσα. Καταλληλοτέρα γραμμὴ ἐκρίθη ἡ ἀπὸ τῆς Κορίνθου διὰ τοῦ Ἄργους, τῶν Μύλων, τῆς Ξυλοκερατιᾶς, τῆς Ἀνδριτσαίνης, τῶν Ῥιζῶν, τῆς Τριπόλεως καὶ τῆς Μεγαλοπόλεως, καταλήγουσα εἰς Καλάμας. — Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηναίων ἀπεφάσισεν ἵνα κληθῇ ἐκ Γαλλίας διακεκριμένος ὑδραυλικός, ὅπως μελετήσῃ τὸ περὶ ὑδάτων τῆς πόλεως ζήτημα. — Κατὰ τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον προϋπολογισμὸν τοῦ δήμου Ἀθηναίων διὰ τὸ 1882, τὰ μὲν ἔσοδα προϋπολογίζονται εἰς δραχμὰς 950,804, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δρ. 930,285. — Δι' ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν πρὸς τὰς ὑγειονομικὰς τοῦ κράτους ἀρχὰς ἠγγέλθη, ὅτι ἀπεφασίσθη ἵνα, πλὴν τῶν εἰς ἕνδεκα ἡμερῶν ἐπιχόλερον πραγματικὴν κάθαρσιν ὑποβαλλομένων προελεύσεων πλοίων ἐξ Ἄδεν καὶ τῶν κατά τε τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν παραλίων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τῶν μὴ τελεσασῶν κάθαρσιν ἐν Αἰγύπτῳ, ὑποβάλλωνται εἰς πενθήμερον μὲν ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν καὶ πᾶσαι αἱ ἐκ τῶν αὐτῶν παραλίων προελεύσεις, αἵτινες ἐτέλεσαν τοιαύτην πέραν τοῦ στενοῦ τοῦ Σουὲζ, εἰς ἰατρικὴν δὲ ἐπίσκεψιν πρὸ τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας αὐτῶν αἱ ἐξ Αἰγύπτου προελεύσεις — Τὸ νέον ἀτμόπλοιον τῆς ἐν Σύρῳ Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐκῆς ἑταιρίας, ὀνομασθησόμενον «Ἀττική», καταπλέει ἐντὸς ὀλίγου εἰς Πάτρας, ὅπου θὰ ἀποβιβάσῃ ἐν τῇ ἐκεῖ κεντρικῇ ἀποθήκῃ τῆς ἑταιρίας τὸ ἐκ γαιανθράκων φορτίον, μεθ' ὃ θὰ ἀρχίσῃ τοὺς πλόας αὐτοῦ. Παρηγγέλθη δὲ καὶ ἀτμόπλοιον, «Ἄρτα» ὀνομασθησόμενον, κατάλληλον διὰ τοὺς μετ' οὐ πολὺ ἀρξομένους πλόας τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου. — Ἀπεβίωσεν ἐξ ἀποπληξίας ἡ Δέσποινα Κανάρη, χήρα τοῦ ἀειμνήστου ναυάρχου Κανάρη. — Γινομένης μειοδοσίας περὶ κατασκευῆς τοῦ μεταξὺ Πύργου καὶ Κατακώλου σιδηροδρόμου, καθ' ἣν δύο διηγωνίσθησαν ἑταιρίαι, παρεχωρήθη τὸ προνόμιον αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ξ. Κυριαζῆ ἀντιπροσωπευομένην, προτείνασαν νὰ κατασκευάσῃ αὐτὸν ἀντὶ 65,000 νέων δραχμῶν κατὰ χιλιόμετρον. Τῆς ἑταιρίας ταύτης κύριος μεχλὼς λέγεται ὅτι εἶνε ἡ Πιστωτικὴ Τράπεζα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

—

1834.

(Συμπλήρωσον τοὺς ἐλλείποντας στίχους)

Ἐνταῦθα κεῖται, ὑπ' αὐτὸν τὸν ἕνα τῆς γῆς —
Ὁ μὴ γνωρίσας ποιητὴς τὴν δόξαν καὶ τὴν —
Ἁμαρτωλὴν καὶ ἀσθενῆ καρδίαν εἶχεν —
Πλὴν δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὸν φθόνον καὶ τὸ —

1835.

Ἔχω ποσόν τι φράγκων· ἐὰν εἶχον ἄλλα τόσα, ἔτι δὲ καὶ τὰ ἡμίση τοῦ πρώτου ποσοῦ, καὶ τὸ τέταρτον αὐτοῦ, καὶ ἀτόμη ἕν, θὰ εἶχον ἐν ὅλῳ ἑκατόν.

Πόσα εἶχον ἐν ἀρχῇ;

Ἐν Πειραιεῖ. Λ. Σ*.

1836.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται μικρὸν λεύκωμα, περιέχον εἰκόνας διαφόρων κτιρίων τῆς Βιέννης].

Ω. ἰ.. τ. π... προ..... ἐπα......ν μο.... τ... θ........τας ἡ...

Νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ ἀνωτέρω λόγιον διὰ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐλλειπόντων γραμμάτων.

1837.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

```
Η Λ Ι Ο Σ
Λ . . .
Ι . .
Ο .
Σ
```

1838.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων χοαὶ — ἔτι — ἂν σχημάτισον τὸ ὄνομα πόλεως τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

Ἀθῆναι. Ν. Α. Κ.

1839.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

[illegible]

Διὰ τῶν ἀνωτέρω γραμμάτων σχημάτισον ἀρχαῖόν τι λόγιον ἐκ τῶν συνηθεστέρων.

1840.

Μονόπους, τετράπους, εἰς δίποδος χρῆσιν,
νεκρός, ἀναγκαῖος· προσμένω τὴν λύσιν.

1841.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Je suis arbre où rien ne se cueille,
Qui porte mes rameaux en bas;
J'ai toujours des branches sans feuilles
Qui de mon tronc ne sortent pas.
Je ne laisse rien où je passe,
Par moi ce qui nuit est chassé,
Et la propreté suit la trace
Qui montre par où j'ai passé.

—

ΛΥΣΕΙΣ

1829.

Θρασύβουλος. (Θρασύς, αὐλός, σῦς, βοῦς, Σύρος, λάρος, ἄλσος, λύσσα, οὐρά, Σύλλας, ἆθλος, βάρος, θάρσος).

1830.

Κισσὸς-Ἰσσός.

1831.

```
Ο Ι Κ Ο Ι
Ι Θ Υ Ν Ω
Κ Υ Φ Ο Ν
Ο Ν Ο Μ Α
Ι Ω Ν Α Σ
```

1832.

Διόμεια (δύο-μία) ἀρχαῖος δῆμος Ἀττικῆς.

1833.

Brave-Rêve.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 286.— 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1881.—ΛΕΠΤΑ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Στοκχόλμης «Post och Inrikes Tidninger» δημοσιεύει ἐν ἐπιφυλλίδι σουηδικὴν μετάφρασιν τοῦ «Λουκῆ Λάρα» τοῦ κ. Βικέλα. Ἀναγγέλλεται δὲ καὶ ἡ προσεχὴς δημοσίευσις ἐν τῷ ἐν Βαρκελῶνι ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ «Gay Saber» ἑτέρας τοῦ αὐτοῦ διηγήματος μεταφράσεως εἰς τὴν καταλανικὴν διάλεκτον. Διὰ τῶν μεταφράσεων τούτων πρῶτον ἤδη, νομίζομεν, μεταφέρεται εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ταύτας προϊὸν τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας.

— Ἀπὸ τῆς 1 Ὀκτωβρίου (ν) ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἐν Βερολίνῳ, δαπάνῃ τοῦ γνωστοῦ ἐκδότου S. Calvary et Co, ὑπὸ τὸν τίτλον «Philologische Wochenschrift» ἑβδομαδιαῖον φιλολογικὸν σύγγραμμα ὑπὸ τοῦ Wilhelm Hirschfelder τῇ συνεργασίᾳ τῶν κκ. Georg Andresen καὶ Hermann Heller. Τὸ νέον τοῦτο περιοδικὸν σύγγραμμα προωρισται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον πρὸς δημοσίευσιν πάσης πληροφορίας ἀναγομένης εἰς οἱονδήποτε κλάδον τῆς φιλολογίας καὶ ἀνακοίνωσιν τοῖς φιλολόγοις τῶν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γινομένων προόδων. Πρὸς τοῦτο δὲ θέλει δημοσιεύει α') Ἐπικρίσεις καὶ Ἀγγελίας παντὸς νέου δημοσιεύματος ἀναγομένου εἰς τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν. β') Περιλήψεις διατριβῶν ἐν γερμανικοῖς καὶ τοῖς σπουδαιοτέροις ἀλλοδαπαῖς συγγράμμασι δημοσιευομένων, ὡς καὶ προγραμμάτων καὶ ἄλλων σπουδαίων πραγματειῶν. γ') Εἰδήσεις περὶ φιλολογικῶν συνόδων καὶ τῶν ἐν ταύταις συζητήσεων. δ') Ἀνακοινώσεις περὶ σπουδαίων ἀνακαλύψεων, εὑρημάτων, ἀνασκαφῶν, ἐπιγραφῶν, χειρογράφων κ.τ.τ. ε') Ἀγγελίας περὶ τῶν σπουδαιοτέρων διορισμῶν, προβιβασμῶν καὶ περὶ ἀποβιώσεων φιλολόγων, περὶ τῶν φιλολογικῶν προγραμμάτων τῶν διαφόρων πανεπιστημίων, κοινοποιήσεων καὶ διαταγμάτων Κυβερνήσεων, ἀφορώντων εἰς τὴν φιλολογίαν κ.τ.τ. καὶ ς') Βιβλιογραφίας, ἤτοι πλήρη κατάλογον παντὸς νέου φιλολογικοῦ δημοσιεύματος ἐν Γερμανίᾳ καὶ τῶν σπουδαιοτέρων τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει, ὃ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, τοῦ φιλολογικοῦ περιοδικοῦ, πλὴν τῶν ἄλλων σπουδαίων διατριβῶν, δημοσιεύεται καὶ ἐπίκρισις τοῦ ἡμετέρου κ. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου περὶ τριῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἐκδοθέντων ἐν Πετρουπόλει ὑπὸ Γαβριὴλ Δεστούνη, ἀνακοίνωσις τοῦ ἰδίου περὶ τῶν πρό τινος ἀνακαλυφθέντων ἐν Μυκώνῳ καὶ Κιμώλῳ δύο ἀγαλμάτων τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ σπουδαία διατριβὴ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ ἐν Boulaq μουσείου Ἑρρίκου Brugsch περὶ τῶν γενομένων ἐσχάτως ἐν Αἰγύπτῳ ἀνακαλύψεων.

— Ἐν τῇ πόλει Ἐμμαοὺς τῆς Παλαιστίνης ὁ κ. Clermont Ganneau ὁδοιπορῶν ἐσχάτως ἀνεῦρεν ἰωνικὸν κιονόκρανον, ὅπερ φέρει ἀφ' ἑνὸς μὲν ἑλληνιστὶ τὴν ἐπιγραφὴν ΕΙΣ ΘΕΟΣ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀρχαϊκοῖς ἑβραϊκοῖς χαρακτῆρσι τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ ὄνομά σου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας». Ἡ ἐποχὴ τοῦ μνημείου τούτου ἀνάγεται εἰς τὸν ς' ἢ ζ' αἰῶνα ἀπὸ Χριστοῦ.

—Τὸ ἀρχαιολογικὸν ἀμερικανικὸν Ἰνστιτοῦτον ἀπέστειλεν ἐπιτροπείαν, ἥτις ποιεῖται ἀνασκαφὰς ἐν τῇ παρὰ τὴν Τροίαν πόλει Ἀσσῷ. Ἡ ἀκρόπολις τῆς Ἀσσοῦ διατηρεῖται ἐν ἀρίστῃ καταστάσει, ὑπερκειμένη χιλίους πόδας ἀγγλικοὺς τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ στεφομένη ὑπὸ ναοῦ δωρικοῦ ῥυθμοῦ. Εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως ἐκτείνεται τὸ θέατρον τῆς πόλεως, ἓν τῶν ὡραιοτάτων θεάτρων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ὅπερ πρὸ οὐ πολλῶν ἐτῶν διετηρεῖτο ἄριστα ὡς ἀναφέρουσι περιηγηταί. Δυστυχῶς ἔκτοτε τὸ θέατρον ἔπαθε πολύ, διότι οἱ Τοῦρκοι ἀπεκόμιζον πρὸς οἰκοδομὴν λίθους ἐξ αὐτοῦ. Ἡ σκηνὴ τοῦ θεάτρου εἶνε κεκαλυμμένη νῦν ὑπὸ χωμάτων, ἀλλ' ἡ ἐκσκαφὴ αὐτῆς εἶνε εὐκολωτάτη. Πλὴν τούτου εἰς καλλίστην κατάστασιν διατηροῦνται τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἅτινα παρέχουσιν εἰς τὴν Ἀσσὸν ὅλως ἐξαιρετικὴν ὄψιν. Φαίνονται δ' ἐπὶ τῶν τειχῶν τούτων καὶ τὰ τρία εἴδη τῆς οἰκοδομικῆς, ἢ μᾶλλον αἱ τρεῖς περίοδοι αὐτῆς, ἥ τε Κυκλωπεία, ἡ πολυγωνικὴ καὶ ἡ τῶν μακεδονικῶν χρόνων, ἧς τὰ κατασκευάσματα εἶνε τὰ ἄριστα πάντων διατηρούμενα.

— Ἀγγλικὴ ἐφημερὶς περιέχει τὴν ἑπομένην σημείωσιν περὶ τοῦ ἐν Ὑεδδῶ ἰαπωνικοῦ πανεπιστημίου.

«Ἡ ἰαπωνικὴ κυβέρνησις, θεωρήσασα λίαν δαπανηρὸν τὸ ν' ἀποστέλλῃ νέους Ἰάπωνας εἰς Εὐρώπην πρὸς σπουδάς, ὧν ἄλλως καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτηρῇ τὴν διαγωγήν, προέβη εἰς σύστασιν πανεπιστημίου ἐν αὐτῇ τῇ Ἰαπωνίᾳ, προσλαβοῦσα καθηγητὰς Ἄγγλους, Γάλλους καὶ Γερμανούς, ὧν ἕκαστος ἐδίδασκεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν. Ἀλλ' εἴτε διότι ἡ πολυγλωσσία αὕτη ἐθεωρήθη ἄτοπος, εἴτε διότι οἱ Γερμανοὶ καθηγηταὶ ἐδείχθησαν ἱκανώτεροι τῶν ἄλλων, οἱ μὲν Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι ἀπεπέμφθησαν, μένουσι δὲ νῦν μόνοι καθηγηταὶ τοῦ πανεπιστημίου οἱ Γερμανοί. Τὸ πανεπιστήμιον τοῦτο ἀριθμεῖ ὑπὲρ τοὺς χιλίους φοιτητάς, οἵτινες γίνονται δεκτοὶ μόνον ἀφοῦ διανύσωσιν ἑξαετίαν ὅλην εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἐν τῷ γερμανικῷ γυμνασίῳ, ὅπερ ὑπάρχει αὐτόθι. Ἡ ἐτησία ἀμοιβὴ τῶν καθηγητῶν εἶνε 25,000 φράγκα, παρέχεται δ' αὐτοῖς πρὸς τούτοις ἡ δαπάνη τοῦ ταξειδίου, καθόδου καὶ ἐπιστροφῆς, καὶ οἴκημα μετὰ κήπου».

***

Ἡ διεύθυνσις τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις τῆς ἑλληνικῆς εταιρίας τῶν μαρμάρων ἐν Πάρῳ, προσήνεγκε διὰ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιτετραμμένου κ. Ἰ. Γενναδίου τὸ ἀναγκαιοῦν μάρμαρον διὰ τὴν προτομὴν τοῦ Γλάδστωνος, ἧς τὴν κατασκευὴν ἐψηφίσατο ἄρτι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἀποδοχὴ τῆς προσφορᾶς ταύτης ἀνηγγέλθη ἐνταῦθα ὡς ἑξῆς διὰ τηλεγραφήματος τοῦ κ. Γενναδίου :

«Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τοῦ κ. Γλάδ»στωνος ἐν Guidhall ἀνέγνω ὁ κ. δήμαρχος τὴν ἐπιστολὴν »μου τὴν ἀναγγέλλουσαν τὴν προσφορὰν τῶν μαρμάρων. »Ἡ ἐξ ἐγκρίτων προσώπων πολυπληθὴς ὁμήγυρις ἀπεδέξατο »μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ διὰ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν τὴν εἴδη»σιν ταύτην. Συγχαίρω ὑμῖν διὰ τὴν εὐτυχῆ καὶ φιλοπά»τριδα ἰδέαν ὑμῶν.

»Γεννάδιος».

Ἡ ἑταιρία τῶν μαρμάρων τῆς Πάρου διέταξεν ἤδη τὴν ἀποστολὴν δύο τεμαχίων ἐκλεκτοῦ μαρμάρου.

— Δαπάνῃ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως συντάσσεται ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐπιτρόπων ὁ χάρτης τῆς νέας ὁροθετικῆς γραμμῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Αἰγαίου ὑπὸ κλίμακα 1/50000. Ὁ χάρτης θὰ ἔχῃ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς γραμμῆς ἔκτασιν πεντακισχιλίων μέτρων, καθόσον οἱ Τοῦρκοι παρενέβαλον ἐμπόδια εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς λωρίδος. Μόνον κατὰ τὸ χωρίον Δαμάσι, ἕνεκα τῶν ἀναφυεισῶν ἀμφισβητήσεων ὡς πρὸς τὴν διαχάραξιν τῆς γραμμῆς Κριτῆρι Ζάρκου, ὁ χάρτης συνταχθήσεται ὑπὸ κλίμακα 1/25000, ὅπως περιληφθῶσι πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι λεπτομέρειαι.

— Ἐν τῷ χωρίῳ Καζακλάρ, δύο ὥρας πρὸς ἄρκτον τῆς Λαρίσσης, γράφει ὁ «Αἰών», νέος τις ἠγόρασεν ἀντὶ 350 φράγκων δύο ἀνάγλυφα, ἅτινα εὐτυχῶς περιῆλθον εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς πρὸς σωτηρίαν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγῆς. Τὰ ἀνάγλυφα εἶνε ὕψους μέτρου καὶ ἐπέκεινα. Τὸ μὲν τούτων παριστᾷ νέαν, ἀνασύρουσαν πέπλον καὶ ἀποκαλύπτουσαν τὸ στῆθος, κρατοῦσαν δ' ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ καρπὸν ῥοιᾶς. Τὸ ἕτερον παριστᾷ νέον, ἔχοντα τὴν χεῖρα ὑψωμένην, εἰς τὴν αὐτὴν περίπου στάσιν καὶ ἡ γυνή, κρατεῖ δὲ ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ στάχυας, εἰς δὲ τὴν δεξιάν, περὶ τὸ στῆθος στρέφουσαν, πτηνόν. Τὰ ἀνάγλυφα ταῦτα, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν μᾶλλον εἰδημόνων ἐκ τῶν ἰδόντων ταῦτα, εἰσὶν ἀρχαϊκῆς καλῆς ἐργασίας. Εἰσὶ βεβαίως ἐπιτύμβια τὰ ἀνάγλυφα, λίαν δὲ πιθανὸν ν' ἀνήκωσιν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἐκεῖ που πλησίον ἐν ἐρειπίοις κατακειμένης ἀρχαίας πόλεως Φαλαίνης.

— Ἀφίκετο ἐνταῦθα, προερχόμενος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ κ. Ἑρρῖκος Σλεῖμαν. Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβήν του ὁ κ. Σλεῖμαν ἐποιήσατο διαβήματα διὰ μέσου τῆς γερμανικῆς πρεσβείας παρὰ τῇ τουρκικῇ κυβερνήσει, ὅπως κατορθώσῃ τὴν ἔκδοσιν φιρμανίου διὰ μελλούσας ἀνασκαφὰς ἐν Τρῳάδι.

— Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς ἐδωρήθη παρὰ τοῦ κ. Ἰωάννου Ποταμιάνου, προσφάτως εἰς Κωνσταντινούπο-

λιν ἐπιστρέψαντος ἐκ Ταυρίδος τῆς Περσίας καὶ παρεδόθη τῷ ἐφόρῳ τοῦ βουλευτηρίου παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις κ. Χρ. Πίσσα πολυτιμότατον περσικὸν χειρόγραφον, ἐκ σελίδων τριακοσίων εἴκοσι ὀκτώ, εἰς σχῆμα ὀγδόου, ἡλικίας ἐτῶν 314, γεγραμμένον δὲ ἐν Χεράτ καὶ πρότυπον περσικῆς καλλιγραφίας, ἐπὶ μεταξίνου χάρτου, οὗ τὰ πέριξ κατάστικτα ψίγμασι χρυσοῦ, καὶ ᾧ παρεντίθενται ὀλίγαι εἰκόνες, διὰ ζωηρῶν χρωμάτων γεγραμμέναι. Τὸ χειρόγραφον περιέχει τὰ ποιήματα τοῦ παρὰ Πέρσαις ὀνομαστοῦ ποιητοῦ Νιζαμῆ. Ὁ Νιζαμῆ συνέθετο πέντε ποιήματα, τὸ «Χοσρὸ» καὶ «Σχιρὶν», τὴν «Λεϊλὰ» καὶ «Μαδζινοῦν», τὴν «Κάφτ Πεϊκὲρ» (Τὰς ἑπτὰ εἰκόνας), τὴν «Γιοκερδὲρ Ναμὶχ», καὶ τὸ «Μουχζὰν οὒλ Ἀσρὰρ» (ἤτοι Ἀποθήκην τῶν μύθων). Καλοῦνται δὲ παρὰ Πέρσαις τὰ πέντε ποιήματα οἱ «Πέντε θησαυροὶ» ἢ ἁπλῶς «Κχαμσὲχ», ἤτοι ἡ «Πεντάς».

—Ἐν Μονάχῳ, γενομένων ἐσχάτως δοκιμασιῶν περὶ ἐκλογῆς τῶν μελλόντων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ αὐτόθι Ἐθνικὸν Ὠδεῖον, ἠρίστευσε πάντων τῶν ἄλλων ὁ νέος Γεώργιος Νάζος, οὗ ἐθαυμάσθη ἡ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ ἰδίως περὶ τὸ κλειδοκύμβαλον ἔκτακτος εὐφυΐα.

— Ἐξεδόθη ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Παπαπαναγιώτου «Ἐφημερὶς τῶν γνωστοποιήσεων», ἐν ᾗ θὰ δημοσιεύωνται ἀγγελίαι ἐν γένει, δελτία χρηματιστικά, ἐμπορικά, βιομηχανικὰ κλπ.

— Νέα ἐφημερὶς ἐξεδόθη ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἀθυρόστομος».

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἔκδοσις ἐν Ζακύνθῳ περιοδικοῦ συγγράμματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπιθεώρησις» ὑπὸ τοῦ κ. Ἠλιακοπούλου.

ΒΙΒΛΙΑ

2447. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 11 Ὀκτωβρίου 1881. Ἀριθ. 302 (250). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἀναμνήσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ Ἄϊνε. — Ἐπιμέλεια καὶ ἐπιμονή. (Ἐκ τῶν τοῦ Σμάϊλς). — Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις παρὰ τοῖς Κινέζοις. — Ἀθηναϊκά. — Τὸ θέατρον ἐν Περσίᾳ. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2448. Νέον ἀναγνωσματάριον κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τῷ προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ τοῦ διδασκαλείου Θεσσαλονίκης διδασκομένων μαθημάτων ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Πούλιου. Τεῦχος τρίτον. Τάξις Δ'. Δευτέρα ἔκδοσις ἐπηυξημένη καὶ βελτιωμένη. Ἀθήνησι, τύποις Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1880. 12ον, σελ. 208. Τιμᾶται δρ. 1,30.

2449. Ἀναγνωσματάριον κατὰ τὸ πρόγραμμα κ.τ.λ. ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Πούλιου. Ἔτος Ε'. Τεῦχος τέταρτον. Ἀθήνησι, τύποις Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1879. 12ον, σελ. 88. Τιμᾶται λεπτ. 60.

2450. Ἀναγνωσματάριον κατὰ τὸ πρόγραμμα κ.τ.λ. ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Πούλιου. Ἔτος ϛ'. Τεῦχος πέμπτον. Ἀθήνησι, τύποις Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1879. 12ον, σελ. 168. Τιμᾶται δραχμῆς.

2451. Μέγα ἀλφαβητάριον κατὰ νέαν μέθοδον συντεταγμένον ὑπὸ Χαρίση Πούλιου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, 63, ὁδὸς Ἑρμοῦ. 1880. 12ον, σελ. ϛ' καὶ 148. Τιμᾶται δραχμῆς.

2452. Προβλήματα ἀριθμητικὰ ὑπὸ Χαρίση Πούλιου, καθηγητοῦ. Κατὰ τὸν Γερμανὸν Β. Κόχ. Τεῦχος πρῶτον. Αἱ τέσσαρες πράξεις τῶν ἀκεραίων ἀφῃρημένων ἀριθμῶν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ. 1881. 8ον, σελ. 32.

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ ΔΙΑ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΝ
«Alla Vittoria»

συντεθὲν παρὰ τοῦ ἐν Πάτραις μουσικοδιδασκάλου κ. Ῥαφαὴλ Ῥίτση καὶ ἀφιερωθὲν εἰς τὸν αὐτόθι Σύλλογον τῆς ἀλληλοβοηθείας «*Ὁμόνοια*».

Ἀντίτυπα τοῦ μουσικοῦ τούτου ἔργου, κάλλιστα ἐκτετυπωμένα ἐν Μιλάνῳ, πωλοῦνται πρὸς ὄφελος τοῦ αὐτοῦ Συλλόγου ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Διεκπεραιώσεως τῆς «*Ἑστίας*» ἀντὶ φράγκων 2 ἕκαστον.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

8 Ὀκτωβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 8 Ὀκτωβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξόφ.	Τρέχουσα τιμή
25 ἑκατ. φράγ.* 8 0/0	πληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ.	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	20.—	200.—	250	δρ. 288
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	224.—	280	,, 299
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 419
4 » »	πληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον.	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 286
6 » δραχ. (μετ' ἀμ)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	,, 119
10 » φράγ.		42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	φρ. 209
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ. 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ. 432
120 » » χρυσ.		240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	,, 379

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ.	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . .	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,030
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 ,, 15 ,,	8.88	φρ. 300	408
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. . .	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 88,810	20 ,, 20 ,,	φ. 4.30	100	146
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	,, 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	,, 9.—	100	64
,, ,, ὁ «Φοίνιξ» .	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
,, ,, ἡ «Ἄγκυρα».	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . .	,, 2,000,000	,, 527,200	,, 42,294	20 Ἀπριλίου	,, 16.66	,, 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	,, 20,000,000	,, 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	,, 5.—	,, 140	164
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς .	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	,, 8.—	,, 160	301

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζικὸν 3μην. 29,10.— Ἐμπ. 3μην. 28.90.

Γαλλ. Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.— Ἐμπ. 3μ. δρ. 114

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.30
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανική	,,	26.90
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυρὸν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 ,, 9 ,,

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 180

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (7 Ὀκτωβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας	φρ.	49
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0/0.	,,	254
,, ,, ,, 9 0/0.	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. . .	,,	159 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	108 - 108 3/8
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23 37 1/2 - 23.45
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 12/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 6/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο.		117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.57
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 14 Ὀκτωβρίου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο.		118.30
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.50
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διαπρ. ἐν ὄψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδαμ 3 0/0. Βιέννης 4 0/0. Βερολίνου 5 1/2 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0/0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0/0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0/0. Ῥώμης 4 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Ἀλκυῶνι. Εὐχαρίστως θὰ τὰ δημοσιεύσωμεν. — κ. Ν. Λ. Κωνσταντινούπολιν. Τὸ τελευταῖον αὐτοῦ ἔργον, πρὸ δύο μόλις μηνῶν ἐκδοθέν, εἶνε τὸ ἐπιγραφόμενον «Ritratti litterari». Ἐν αὐτῷ σκιαγραφεῖ τὸν φιλολογικὸν βίον τῶν συγχρόνων Γάλλων συγγραφέων Emile Augier, Dumas fils, Paul Déroulède, Daudet, Zola καὶ τοῦ διασήμου ὑποκριτοῦ Coquelin. — κ. Π**. Εἰς τὴν «Κόρινναν καὶ Πίνδαρον» τοῦ μακαρίτου Γ. Τερτζέτη:

«Βασίλισσα 'βασίλευε 'ς ὅλην τὴν Θεσσαλία,
Ποῦ ἔχει τοὺς δαφνοστόλιστους κάμπους καὶ τὸ ποτάμι,
Ποῦ τὰ νερά του 'ς τὸ 'γιαλὸ χύνει μ' ἀνθοὺς καὶ ῥόδα».

— κ. Ν. Π. Μασσαλίαν. Ἐλήφθησαν. Τὰ φύλλα τοῦ κ. Σ. Μ. θὰ σταλῶσι προσεχῶς. — κ. Π. Ν. Γαλάζιον. Διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἶνε ἀδύνατον· δυνάμεθα ὅμως νὰ παραδώσωμεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ πρακτορεῖον τοῦ Λόυδ καὶ θὰ παραλάβητε αὐτοὺς διὰ τακτικῆς φορτωτικῆς. — Συνδρομητῇ. Πάτρας. Θὰ δημοσιευθῇ ἅμα ληφθῇ καὶ τὸ τέλος. — Μιᾷ κυρίᾳ. Ἀθήνας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — **Μ. Διὰ τὰ πολλὰ γὰρ καὶ ἔοικεν. — Ἀριθ. 842. Κωνσταντινούπολιν. Διότι, ὅπως ἔλεγεν ἀστείως ὁ γέρο-Κολοκοτρώνης, «τὰ παπούτσια τοῦ Χατζῆ Πέτρου θέλουν νὰ βάλουν εἰς τὰ πόδια τοῦ Λόντου». Γνωστὸν δὲ ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἦτο γίγας, οὗτος δὲ νᾶνος. — κ. Μ. Δ. Σύρον. Ἅμα λάβωμεν τὰ χρήματα. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Κέρκυραν. Τοὐναντίον· ἐν ἄλλαις χώραις συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον. Ἐν Ὀλλανδίᾳ λ. χ. ὁ γεωργὸς σπανίως στέλλει τὸν υἱόν του νὰ σπουδάσῃ ἐπιστήμην, διότι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου, ἰατροῦ, καθηγητοῦ θεωρεῖ κατώτερον τοῦ ἰδικοῦ του, καὶ προτιμᾷ νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα του ἀσπαζόμενα τὸ αὐτὸ ἔργον. Φαίνεται δὲ ὅτι αἱ ἰδέαι αὗται οὐδόλως εἰσὶν ἐπιζήμιοι εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐν γένει εὐημερίαν τοῦ τόπου ἐκείνου, ἐὰν ἀναλογισθῇ τις τὴν ἀκμὴν καὶ τὸν πολιτισμόν, ἐφ' ᾧ φημίζονται οἱ κάτοικοι τῆς Ὀλλανδίας. — κ. Ι. Δ. Ἀθήνας. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Νοεμβρίου. Θὰ δημοσιεύσωμεν δὲ ἓν ὡραῖον ἔργον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Lucien Biar ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ ἀκούσιον ταξείδιον», διήγημα τερπνότατον τοῦ εἴδους τῶν ἔργων τοῦ Ἰουλίου Βέρν. — κ. Δ. Κ. Καλάμας. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν «Ἑστίαν». — κ. Σ. Μ. Βόννην. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑβδομάδων, εἰς τὴν ἐπιστολήν σας δὲ ἀπηντήσαμεν διὰ τοῦ τελευταίου ταχυδρομείου — κ. Ν. Ἀθήνας. Νομίζομεν ὅτι τὰ ἀδικεῖτε. Ὀθωμανός τις ποιητὴς τὰ ὠνόμασε (τὰ καφενεῖα) σχολεῖα τῶν γνώσεων· ἴσως δὲ ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ κάλλιστα καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πόσα ζητήματα, καὶ τὰ δυσχερέστερα ἔτι, συζητοῦνται καὶ διαλευκαίνονται προχείρως ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ὁλημερίους διατριβὰς ποιουμένων, κατὰ τῶν ὁποίων τόσον καταφέρεσθε. — κ. Δ. Κ. Ἰθάκην. Τὸ ζητηθὲν φύλλον μετὰ δελτίου ἀπεστάλη, ἀλλὰ τὴν προηγουμένην ἐπιστολήν σας δὲν ἐλάβομεν — κ. Λ. Ρ. Πειραιᾶ καὶ κ. Γ. Π. Π. Μόναχον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. Α. Δ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. — κ. Π. Κ. Α. Πειραιᾶ. Δυστυχῶς ὄχι, διότι ἄλλο τῆς αὐτῆς ὕλης ἔργον ἐδημοσιεύθη πρό τινων ἡμερῶν. — κ. Β. Πειραιᾶ. Αὐτὴν τὴν φορὰν σᾶς ἐπρόλαβαν ἄλλοι.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[8 Ὀκτωβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐξακολουθεῖ ἐπισκεπτόμενος τὰς διαφόρους πόλεις καὶ κώμας τῆς προσαρτηθείσης τῇ Ἑλλάδι Ἑλληνικῆς χώρας. Πανταχοῦ ὅπου διέρχεται ὁ βασιλεὺς τυγχάνει ἐγκαρδίου καὶ ἐξόχου ὑποδοχῆς. Πᾶσαι αἱ κοινότητες ὑποδέχονται τὴν Α. Μ. ἐν ἀκράτῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ ἀπεριγράπτῳ χαρᾷ. — Κατὰ τὴν εἰς Τρίκκαλα διαμονήν του ὁ βασιλεὺς ἀπένειμεν εἰς μὲν τὸν Μητροπολίτην Τρίκκης τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, εἰς τὸν δήμαρχον Καδρῆ βέην τὸν χρυσοῦν σταυρὸν, καὶ εἰς τοὺς Νεὴμ βέην, Τεβφὶκ βέην, Χατζῆ Μεχμὲτ βέην, Χατζῆ ἐφέντην, Μαχμοὺτ ἐφέντην καὶ εἰς πέντε ἄλλους προκρίτους χριστιανοὺς τὸν ἀργυροῦν σταυρόν.—Ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἐν Ἄρτῃ διαμονήν του ἐχάραξεν ἰδίαις χερσὶ τὸ ὄνομά του ἐπὶ τῆς γηραιᾶς πλατάνου τῆς γεφύρας Ἄρτης, τῆς ὁποίας τὴν περιφέρειαν τοῦ κορμοῦ δὲν δύνανται νὰ περιβάλωσι διὰ τῶν βραχιόνων ἓξ ἄνθρωποι. Μόλις ἓξ ἀξιωματικοὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἑβδόμου ἠδυνήθησαν νὰ τὸ κατορθώσωσι.— Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» ἐφέτος προτίθεται νὰ διαχειμάσῃ ἐν Κερκύρᾳ ἡ ἡγεμονικὴ οἰκογένεια τοῦ Μαυροβουνίου, πλὴν τοῦ ἡγεμόνος καὶ τοῦ διαδόχου, οἵτινες, ἀφοῦ ἔλθωσι καὶ ἐπισκεφθῶσιν ἐνταῦθα τὰς ΑΑ. ΜΜ. θὰ ἐπανακάμψωσιν εἰς Κετίγνην. Ἡ ἡγεμονὶς μετὰ τῶν λοιπῶν τέκνων θέλει καταλύσει ἐν τοῖς ἐν τῇ πόλει Κερκύρας βασιλικοῖς ἀνακτόροις. — Ἡ ὁμὰς τῶν κεφαλαιούχων τῶν ἀναλαβόντων τὸ τελευταῖον δάνειον τῶν 120,000,000, ποιοῦσα χρῆσιν τοῦ διὰ τῆς συμβάσεως παραχωρηθέντος αὐτῇ προνομίου συστάσεως Τραπέζης καὶ ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις, συνιστᾷ μετ' οὐ πολὺ ἐν Λαρίσσῃ ἢ Βώλῳ Τράπεζαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἐθνικὴ Τράπεζα Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας μὲ κεφάλαιον 20,000,000 φράγκων, διαιρούμενον εἰς 40,000 μετοχὰς πρὸς φρ. 500 ἑκάστην. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς θ' ἀρχίσωσι ταχύτατα.—Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἀνεχώρησεν εἰς Ναύπλιον ὁ μηχανικὸς κ. Bonnet, μετὰ δύο ὁμάδων μηχανικῶν, ὅπως προβῇ εἰς τὰς προκαταρκτικὰς μελέτας τῆς ἀπὸ Κορίνθου μέχρι Καλαμῶν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, κατὰ τὴν παρὰ τοῦ Chirico ὑποδειχθεῖσαν διεύθυνσιν.— Ἐδημοσιεύθη τὸ ἐγκρίνον τὴν σύμβασιν διὰ τὴν κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μεταξὺ Λαρίσσης καὶ Βώλου διάταγμα. Ἡ διάρκεια τοῦ προνομίου τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ὁρίζεται εἰς ἐννενήκοντα ἐννέα συνεχῆ ἔτη· διὰ μὲν τὰς μελέτας παραχωρεῖται τῇ ἑταιρίᾳ προθεσμία πέντε μηνῶν, διὰ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κατασκευῆς δέκα καὶ ὀκτὼ μηνῶν.—Ἡ α' γραμμὴ τῶν ἱπποσιδηροδρόμων, ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, πλατείας Συντάγματος, ὁδοῦ Φιλελλήνων καὶ ὁδοῦ Φαλήρου ἀπολήγουσα εἰς τοὺς παρὰ τὸν Ἰλισσὸν κήπους, ἐπερατώθη ἐντελῶς. Ἤδη δὲ ἄρχεται κατασκευαζομένη ἡ δευτέρα γραμμὴ, ἀπὸ τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ εἰς Φάληρον. — Αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἀνῆλθον εἰς δραχ. 602,662, ὑπερτερήσασαι τὰς τοῦ ὁμωνύμου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχ. 71,247. — Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» συνέστη ἐπιτροπὴ, ὅπως δι' ἐράνου κατορθώσῃ νὰ συλλέξῃ τὸ χρήσιμον ποσὸν πρὸς διατήρησιν ἐν καιρῷ τοῦ χειμῶνος θιάσου γαλλικοῦ εἰς παράστασιν ἐν Ἀθήναις κωμικῶν μελοδραμάτων καὶ μελοδραματίων. — Αἱ τιμαὶ τῆς σταφίδος διατηροῦνται ὑψωμέναι ἕνεκα τῶν καλῶν τιμῶν, ἃς προσφέρουσιν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ.—Κατὰ τὸ «Ἐθνικὸν Πνεῦμα» πεντακόσιαι οἰκογένειαι Ἑλλήνων τῆς ἐπαρχίας Τραπεζοῦντος ἐζήτησαν παρὰ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς Θεσσαλίαν, ἂν αὕτη ἀποστείλῃ ἀτμόπλοιον πρὸς παραλαβήν. — Εἰς Σύρον κατέπλευσε τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀγορασθὲν τρίτον ἀτμόπλοιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας. Μετὰ τὸν κατάπλουν αὐτοῦ ἀνεπέτασε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, λαβὸν τὸ ὄνομα «Πηνειός». — Κατὰ τὸ δημοσιευθὲν Β. διάταγμα περὶ συντάξεως ἐκλογικῶν καταλόγων ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις τὰ ἐκλογικὰ τμήματα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεχθησομένων βουλευτῶν θέλουσιν ὁρισθῆ διὰ μεταγενεστέρου διατάγματος, ἐκδοθησομένου τῇ προτάσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν θέλουσιν ἔχει πάντες οἱ πολῖται Ἕλληνες, οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις ἢ καταγόμενοι ἐξ αὐτῶν, οἱ συμπληρώσαντες τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας. — Ἐν Ἄστρει γυνή τις ἔτεκε τρία βρέφη· ἥ τε μήτηρ καὶ τὰ νεογνὰ ἔχουσι καλῶς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

—

Αἰνίγματα δημώδη.

1842.

Μὲ τὰ κυνήγια πάντα ζῶ,
'ς τοὺς λόγγους δὲν πηγαίνω·
ψαρᾶς δὲν εἶμαι, δίκτυα
καὶ πλέκω καὶ τὰ σταίνω.
Μὲ τοὺς φτωχοὺς εὑρίσκομαι,
φτώχεια δὲν ἔχω,
καὶ μὲ μικρὰ φτωχόπουλα
γιομίζω τὴν κοιλιά μου.

1843.

Ἔχει μαῦρο σάκκο, κόκκινο 'πουκάμισο κι' ἄσπρη σάρκα.

1844.

Ὅλη 'μέρα 'σὰν γουρούνα
καὶ τὸ βράδυ 'σὰν καθρέπτης.

1845.

[Εἰς πᾶσαν λύσιν δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

```
        Δ
      . Η .
    . . Μ . .
  . . . Ο . . .
Δ Η Μ Ο Ν Ι Κ Ο Σ
  . . . Ι . . .
    . . Κ . .
      . Ο .
        Σ
```

1846.

† †νδ†ξ†ς κ†τ†γ†γ† ††ν† φ†ρτ††ν β†ρ†τ†τ†ν τ† †π††††ν †οτ†ς δ†ν τ† φ†ρ†† μ†τ† τ†μ†ς †ν†γκ†ζ†τ†† ν† τ† σ†ρ† μ†τ† ††σχ†ν†ς.

Ἀθῆναι. Εἷς συνδρομητής.

1847.

Comme Pallas je nais armée,
J'ai le manteau de pourpre et la couronne d'or,
Le soleil à vos yeux étale mon trésor,
Et partout les Zéphirs portent ma renommée.
Sous le plus bel aspect des Cieux
Naissent mes beautés souveraines,
Que l'on voit s'élever sur la tête des reines;
Mais n'en murmurez point, je suis du sang des Dieux.

ΛΥΣΕΙΣ

1834.

Πῆχυν — τύχην — Ἴσως — μῖσος.

1835.

36.

1836.

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προθύμως ἐπαινοῦμεν μόνους τοὺς θαυμάζοντας ἡμᾶς.

1837.

```
Η Λ Ι Ο Σ
Λ Α Ο Σ
Ι Ο Σ
Ο Σ
Σ
```

1838.

Ἀντιόχεια.

1839.

Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ.

1840.

Τράπεζα.

1841.

Le balai.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

᾿ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 251.— 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1881.—ΛΕΠΤΑ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ὁ οἶκος Hachette ἐν Παρισίοις ἤρξατο πρό τινων μηνῶν τῆς ἐκδόσεως σπουδαίας συγγραφῆς, τῆς «Ἱστορίας τῆς τέχνης ἐν τῇ ἀρχαιότητι», συντασσομένης ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Perrot, καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ φιλολογικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων, καὶ Καρόλου Chipiez, ἀρχιτέκτονος γνωστοῦ εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον διὰ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ «Κριτικῆς ἱστορίας τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς μορφώσεως τῶν ἑλληνικῶν ῥυθμῶν», ἥτις ἐστέφθη ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο σύγγραμμα, περιλαμβάνον περὶ τὰς ἑξακισχιλίας εἰκόνας ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἐκδίδεται κατὰ φυλλάδια ἐκ 16 σελίδων εἰς 8ον μέγα (περὶ τὰ 300 ἐν ὅλῳ) δημοσιευόμενα καθ' ἑβδομάδα καὶ τιμώμενα ἡμίσεος φράγκου.

— Ἀντικείμενον τοῦ ἐν Παρισίοις ἐφετεινοῦ γραφικοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ ἐπιλεγομένου τῆς Ῥώμης, καθότι ὁ βραβευόμενος ἀποστέλλεται εἰς Ῥώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, εἶχεν ὁρισθῆ ἡ μῆνις τοῦ Ἀχιλλέως κατὰ τὸ Α τῆς Ἰλιάδος. Δέκα διηγωνίσθησαν, ἐκρίθη δ' ἀνώτερον τὸ ἔργον τοῦ κ. Παύλου Ἐδουάρδου Φουρνιέ, ὅστις καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον.

Τοῦ δὲ διαγωνισμοῦ τῆς γλυπτικῆς ἀντικείμενον ἐδόθη «ὁ Τυρταῖος ᾄδων πρὸ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἀναπαίστους αὐτοῦ».

— Ἀνεφέραμεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἑνὸς τῶν παρισινῶν θεάτρων ἐπιτυχῆ διδασκαλίαν τοῦ «Οἰδίποδος τυράννου» τοῦ Σοφοκλέους. Ἤδη ἀναγινώσκομεν ὅτι τὸ αὐτὸ δρᾶμα παρεστάθη καὶ ἐν τῷ παρὰ τῇ Βοστώνῃ πανεπιστημίῳ μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐπιτυχέστατα. Τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος ὑπεκρίθησαν τὰ μέλη τῆς καλουμένης σχολῆς «Harvard», τὴν δὲ μουσικὴν ἐπετέλεσεν ὁ μουσικὸς τῆς σχολῆς σύλλογος ὑπὸ τὴν ἔμπειρον ὁδηγίαν τοῦ καθηγητοῦ Paine, καὶ τὸ κείμενον τοῦ δράματος ἀπηγγέλθη ἐν τῇ πρωτοτύπῳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς τελειότητος τῆς προφορᾶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λαὸς ἐδυσκολεύετο νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διενεμήθη αὐτῷ διπλοῦν κείμενον, ἑλληνικὸν καὶ ἀγγλικόν, μεταφρασθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Campell. Ἡ παράστασις, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπὶ ἓν ὁλόκληρον ἔτος ἐγυμνάσθησαν οἱ μουσικοὶ καὶ ἐπὶ ἓξ μῆνας οἱ ὑποκριταί, ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς.

— Ὁ ἐν Παρισίοις ἀκαδημαϊκὸς Ἐμμανουὴλ Μίλλερ, γνωστὸς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ συγγραφῶν περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν φιλολογίας, ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν τόμῳ, δημοσιευθέντι ὑπὸ τῆς αὐτόθι σχολῆς τῶν ζωσῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, τὸ χρονικὸν τοῦ Κυπρίου Λεοντίου Μαχαιρᾶ. Τοῦτο εἶχεν ἐκδοθῆ πρὸ ἐτῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς «Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης» τοῦ κ. Σάθα, ὅστις συνειργάσθη καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἔκδοσιν. Ἐν ταύτῃ συνεπληρώθησαν καὶ τὰ κενὰ τῆς πρώτης ἐκδόσεως, ἔγεινε δὲ κριτικὴ ἀποκατάστασις τοῦ κειμένου. Προσεχῶς ἐκδοθήσεται ἐν δευτέρῳ τόμῳ γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ.

— Ἐτελεύτησεν ἐσχάτως ὑπερεβδομηκοντούτης ἐν Ἀννοβέρῳ ὁ κλεινὸς γυμνασιάρχης Ἀρήνσιος, ἐκ τῶν κρατίστων γερμανῶν φιλολόγων, γνωστὸς δέ, τοῖς λογίοις ἰδίως, διὰ τὸ κλασικὸν αὐτοῦ πόνημα περὶ τῶν διαλέκτων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

— Ἀπεβίωσεν ὡσαύτως ὁ διάσημος πολιτειολόγος καὶ ἀκαδημαϊκὸς Bluntschli.

—Ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ κ. Robert Cust, γνωστὸς Ἄγγλος ἀσιανολόγος, γραμματεὺς τῆς ἐν Λονδίνῳ ἀσιατικῆς ἑταιρίας καὶ μέλος τοῦ ἀγγλικοῦ συλλόγου πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Ὁ κ. Cust παρῆν εἰς τὸ ἄρτι γενόμενον συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν ἐν Βερολίνῳ καὶ εἰς τὸ γεωγραφικὸν ἐν Βενετίᾳ· εἶχε δὲ καὶ ἄλλοτε, πρὸ τριακονταετίας, ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας.

— Ὁ κ. Ἀνδρέας Π. Φαρμακόπουλος, φοιτητὴς τῆς ἐν Παρισίοις ἰατρικῆς σχολῆς, ἐκδίδει προσεχῶς μετάφρασιν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Δύναμις καὶ ὕλη» ἔργου τοῦ διασήμου Γερμανοῦ συγγραφέως Büchner. Τῆς μεταφράσεως θὰ προταχθῇ πρόλογος, γεγραμμένος ἐπίτηδες διὰ τὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Büchner.

— Συνέστη ἐπιτροπεία ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ καθηγητοῦ κ. Μιστριώτου, ὅπως διορθώσῃ τοὺς ὑπάρχοντας κανονισμοὺς τῆς μέσης παιδεύσεως καὶ εἰσαγάγῃ νέους. Ἡ ἐπιτροπεία συνίσταται ἐκ τῶν γυμνασιαρχῶν τῆς πρωτευούσης καὶ ἄλλων λογίων.

— Οἱ «Κρητικοὶ γάμοι» τοῦ πρό τινος ἀποθανόντος ἐν Ἰταλίᾳ Σπυρίδωνος Ζαμπελίου μετεφράσθησαν γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ κ. Θεοδώρου Γεώργεβιτς· τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τῆς Nouvelle Revue περιέχει βραχεῖαν ἀλλ' εὐνοϊκὴν ἐν γένει βιβλιοκρισίαν τοῦ ἔργου.

— Ἐπανέκαμψεν εἰς Ἰωάννινα, διορισθεὶς καθηγητὴς τοῦ αὐτόθι Ζωσιμαίου Γυμνασίου, ὁ διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας κ. Νικόλαος Δόσιος. Ὁ κ. Δόσιος κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διατριβὴν του ἠσχολήθη εἰς τὴν ἀντιγραφὴν διαφόρων ἀνεκδότων σπουδαίων χειρογράφων, τὴν συλλογὴν δὲ αὐτοῦ ταύτην, ἀποτελουμένην ἐκ 40 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, θέλει δημοσιεύσει μετ' οὐ πολὺ διὰ τοῦ ἐν Βερολίνῳ ἐκδότου Calvary et Cie, ἐὰν τύχῃ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν δυναμένων καὶ ἁρμοδίων νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου.

— Ἐν Κερκύρᾳ ἤρξατο ἐκδιδομένη νέα σατυρικὴ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Κεντρί». Προσεχῶς δ' ἐκδίδοται ἐν Λαρίσσῃ μὲν «ἡ Ἀνεξαρτησία» τρὶς τῆς ἑβδομάδος καὶ εἰς μέγα σχῆμα, ἐν Κύπρῳ δὲ «ὁ Κῆρυξ τῆς Κύπρου» ἑβδομαδιαία, γραφομένη εἰς δύο γλώσσας, ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικήν.

ΒΙΒΛΙΑ

2453. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 18 Ὀκτωβρίου 1881. Ἀριθ. 303 (251). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Αἱ ἄγριαι φυλαὶ τῶν Ἰνδιῶν. — Τὰ ἐλαττώματα τοῦ λοχαγοῦ (διήγημα). — Ἡ εἰς τὸ χωρίον ἐπάνοδος (ποίημα) ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.— Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Ὑγιεινή. (Ἐκλογὴ τροφοῦ).

2454. **Die hellenische oder neugriechische Sprache.** Studien zur Kenntniss derselben.. von Dr Aug. Boltz. Darmstadt. 1881. Εἰς 8ον, σελ. 176.

[Ὑπῆρχέ ποτε χρόνος, καθ' ὃν ἐνομίζετο ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς γλῶσσα εἶνε νέα τις, ἄσχετος πρὸς τὴν ἀρχαίαν, γέννημα αἰφνίδιον τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνων. Εἰς τὸν Κρούσιον καὶ τὸν Δουκάγγιον ὀφείλεται ἐν τοῖς πρώτοις ἡ περὶ αὐτῆς ἐπιστημονικὴ μελέτη, καὶ ἔκτοτε ἔχομεν σειρὰν ὅλην ἐπιστημόνων, οἵτινες ἀσχοληθέντες περὶ τὴν καθωμιλημένην ἐπανέδωκαν αὐτῇ τὰ ἱστορικά της δίκαια, ὥστε γράφων ὁ Freeman τὴν Περὶ ἑνότητος ἐν τῇ ἱστορίᾳ διατριβήν του ν' ἀποφανθῇ μετὰ δικαίας παρρησίας ὅτι μία εἶνε ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἑνιαία ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ὁ κ. Αὔγουστος Βόλτς, οὗ πολλάκις ἀνέγραψεν ἡ «Ἑστία» τὰς μετ' ἀγάπης πρὸς τὴν Ἑλλάδα συντεταγμένας διατριβάς, ἀναλύσεις ἑλληνικῶν βιβλίων, μεταφράσεις κτλ., συνήνωσεν ἐν τῇ συγγραφῇ, ἧς μετεδώσαμεν ἀνωτέρω τὸν τίτλον εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, τὰς διατριβὰς περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἃς εἶχε δημοσιεύσει τῷ 1878 καὶ 1879 ἐν τοῖς γερμανικοῖς περιοδικοῖς Ausland καὶ Magazin für die litteratur des Auslandes. Τὴν νεοελληνικὴν δὲ ἐξετάζει ἐν τῇ παρούσῃ συγγραφῇ ὡς τι ἑνιαῖον οὐχὶ ὡς περίοδόν τινα καὶ παρακμὴν τῆς ἀρχαίας. Ἐκθέτων τὴν ἱστορίαν τῆς μελέτης τῆς γλώσσης ταύτης ἐν Γερμανίᾳ, ἀποπειρᾶται ἔπειτα νὰ μελετήσῃ αὐτὴν κατ' ἴδιον τρόπον, καὶ δὴ ζητεῖ νὰ εὕρῃ ἐν αὐτῇ τὴν ἑνότητα, θεωρῶν τὰς διαφόρους φάσεις ὑφ' ἃς τὴν σήμερον παρουσιάζεται ἡ λαλουμένη καὶ γραφομένη ἡμῶν γλῶσσα ὡς διαφορὰς τοῦ ὕφους. Διαιρεῖ δὲ τὴν γλῶσσαν εἰς πέντε τοιούτους τρόπους, τὴν δημοτικήν, τὴν κοινὴν μετὰ ποιητικῶν καὶ δημοτικῶν ἀδειῶν, τὴν καθαρεύουσαν ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ ταῖς ἐπισήμοις δημοσιεύσεσιν, τὴν κοινὴν μετ' ἀρχαϊκῶν τύπων, τὴν

αὐστηρῶς ἀρχαΐζουσαν. Γίνεται δ' ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ φιλέλληνος ἐρευνητοῦ καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν γλωσσικῶν ζητημάτων λόγος, ὧν τινα ἐξετάζονται ἐξ ἀνωτέρας ἀπόψεως, ἐπειδὴ ὁ γράφων εἶνε γνώστης τῆς καθόλου ἐπιστήμης τῆς γλώσσης. Προστίθεται δὲ ἐν βραχείᾳ ἐπιτομῇ γραμματικὴ τῆς σημερινῆς γλώσσης τῶν Ἑλλήνων. Ἀγαπητὸν δῶρον εἶνε τὰ ἐν τέλει προστιθέμενα ἐν πρωτοτύπῳ τε καὶ γερμανικῇ μεταφράσει δείγματα ἐκ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Εὐλόγως δὲ παρατίθενται καὶ πολλαὶ μεταφράσεις ἑλληνικαὶ γερμανικῶν ποιημάτων. Ἐν ἐπιμέτρῳ δὲ γίνεται λόγος περὶ τῆς κρητικῆς δημοτικῆς ποιήσεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως τῆς κάτω Ἰταλίας.

Ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς συνοπτικῆς ταύτης ἀπογραφῆς τῶν κεφαλαίων τοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Βόλτς, ἀπεταμίευσεν ἐν αὐτῷ ὁ φιλόπονος συγγραφεὺς πλουσίαν καὶ παντοδαπὴν ὕλην πρὸς μελέτην τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης. Ἡ ἰδέα αὐτοῦ νὰ ἀφορμηθῇ ἐκ τῆς μελέτης τῆς ζώσης καὶ ῥεούσης γλώσσης εἶνε ὀρθή, οὐσιωδῶς δὲ πρακτική. Καί τοι δὲ δὲν δύνανται νὰ γίνωσι δεκτοὶ πάντες οἱ διϊσχυρισμοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα θὰ εὕρῃ τοὺς ἀντιλέγοντας, θ' ἀναγνωρισθῶσιν ὅμως πάντως οἱ πόνοι αὐτοῦ καὶ ὁ ζῆλος μεθ' οὗ διατρίβει περὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἡμετέρας γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τῶν καθόλου ἑλληνικῶν πραγμάτων.]

2455. **Γαΐου Κρίσπου Σαλλουστίου Κατιλίνας καὶ Ἰουγούρθας.** Μετάφρασις ἐκ τοῦ λατινικοῦ ὑπὸ Α. Φατσέα, καθηγητοῦ. Ἐκδίδοται νῦν τὸ δεύτερον ὑπὸ Σπ. Κουσουλίνου, βιβλιοπώλου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως». 1881. 8ον, σελ. ιϛ' καὶ 173. Τιμᾶται δρ. 2,50.

2456. **Ἀχιλλέως Παράσχου Ποιήματα** εἰς τόμους τρεῖς. Ἀνδρέας Κορομηλᾶς, ἐκδότης. Ἐν Ἀθήναις, 122, ἐν τῇ ὁδῷ «Ἑρμοῦ». 1881. 16ον. [Τὰ ποιήματα αὐτοῦ ὁ δημοφιλὴς ποιητὴς ἀφιεροῖ «Τῇ περικαλλεῖ τῶν Ἑλλήνων Ἀνάσσῃ Ὄλγᾳ, σεπτῇ προστάτιδι τῶν Μουσῶν» διὰ τῶν ἑπομένων στίχων:

Ἐὰν οἱ στίχοι μου ἀνθῶν δὲν ἦν' εὐῶδες στέμμα,
Κἂν εἶναι στίχοι ἀληθεῖς· ἐγράφησαν μὲ αἷμα.
Ἕκαστος στίχος δάκρυ ἕν, πᾶσα στροφὴ καὶ στόνος·
Τὸ πᾶν τοὺς λείπει· χάρις, φῶς, ἀλλ' ὄχι καὶ ὁ πόνος!

Τοιοῦτοι εἶν' οἱ στίχοι μου... θαμβοῦ ἡλίου δίσκος,
Ἄνθη ὠχρά, χωρὶς θεὸν τῆς ἐξοχῆς ναΐσκος·
Ἰτέας φύλλα, ὄνειρα καὶ σύννεφα καὶ πόθοι,
Πλὴν στίχοι τῆς καρδίας μου — ἁγνοί, δὲν εἶναι νόθοι!

Ἂν λείπῃ ἀπὸ τὸν μικρὸν ναΐσκον ἡ θεότης,
Ἂν τἄνθη μου ἀρώματος δὲν χύνουσι μαγείαν,
Τῆς θελκτικῆς Ἀνάσσης μου ἡ χάρις κ' ἡ νεότης
Δίδει θεὸν εἰς τὸν ναὸν κ' εἰς τ' ἄνθη εὐωδίαν!"].

2457. **Μῦθοι καὶ διάλογοι** πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνήβων ὑπὸ Δημητρίου Γρ. Καμπούρογλου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως», 33, ὁδὸς Σοφοκλέους. 1881. 8ον, σελ. 31. [Ἡ συλλογὴ αὕτη τοῦ καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ ποιητικῶν ἔργων—τῆς βραβευθείσης λυρικῆς συλλογῆς «Ἡ φωνὴ τῆς καρδιᾶς μου» — γνωστοῦ κ. Δημ. Καμπούρογλου περιέχει ὀκτὼ μύθους καὶ δύο διαλόγους, γεγραμμένους πάντας μὲ πολλὴν χάριν καὶ ἀφέλειαν ὕφους. Ὡς μικρὸν δεῖγμα παραθέτομεν ἐνταῦθα ἕνα ἐξ ὅλων, τὸν συντομώτερον ἕνεκα τῆς σμικρότητος τοῦ χώρου ἡμῶν, φέροντα τίτλον

ΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ

Σὲ λαγκαδιά, ποῦ δροσερὰ τὴν ἔλουζαν ῥυάκια,
μικρὸ παιδάκι ἔκοβε λουλούδια τρυφερά·
ὁλόγυρά του ἔβοσκαν ἁγνὰ περιστεράκια
καὶ ἐλαφρὰ τὸ χάϊδευαν μὲ τ' ἄσπρα τους φτερά.
Γιὰ νὰ τὰ πιάσῃ ἅπλωνε χεράκια ζηλεμένα,
μὰ φεῦγαν ἕνα.... ἕνα...

—Παππούλη, τί πουλιὰ 'ν' αὐτά; (ἐρώτησε μὲ πόνο
τὸ γέρο ποῦ καθότανε σὲ ῥίζα μιᾶς ἐληᾶς)·
ζυγόνουνε κοντά, κοντά, γιὰ νὰ τὰ πιάσω ἁπλόνω,
μὰ φτερουγιάζουνε εὐθὺς καὶ χάνονται μὲ μιᾶς...
—Παιδί μου, τὰ πουλάκια σου τὰ ἔμορφα ποῦ εἶδες....
αὐτὰ....τὰ λέν' ἐλπίδες....]

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1848.

[Τῷ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

†ὸ †ὰ ἀ†α†ἴ†η† †ὰ† †α†ὰ† ††ά†ει† †ῶ† ἄ††ω† ††ὸ† †ι†ασ†ο†ία† †ῶ† ἰ†ι†ῶ† †ου εἶ†ε †ὸ ἴ†ιο† ὡ† †ὰ †έ†η† †ὰ †ι††ῦ† †ὶ †ό††ο†ο†

1849.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Τὴν ἀρχαίαν κεφαλήν μου ὑπερήφανον ὑψώνω,
Κι' ἐκ τῶν σπλάγχνων μου ἀψύχους ἥρωας μεταμορφώνω.
Ἐὰν μ' ἀκρωτηριάσῃς, χωρὶς πόδας ἂν μ' ἀφήσῃς,
Εἰς τὰ δάκτυλά σου τότε δύνασαι νὰ μ' ἀριθμήσῃς.

ΑΛΚΥΩΝ.

1850.

Εἷς τῶν θάμνων τὸ ποικίλον γένος ἴσως τελευταῖος εἶμαι. Πλὴν ὑπῆρξα στέμμα τοῦ μεγίστου βασιλέως.

ΑΛΚΥΩΝ.

1851.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων δᾳδες — ὑπὲρ — σέβω σχημάτισον ἑλληνικόν τι λόγιον.

Ἐν Τριπόλει. Π. Ι. Σ.

1852.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. Λ .
Λ Υ Ω
. Ω .

1853.

Les rois sont mes sujets, les vainqueurs mes esclaves;
Je force les plus forts, je dompte les plus braves;
Contre moi les efforts se trouvent superflus.
Je cause du chagrin, les pleurs et le martyre
A ceux que ma puissance à me servir attire,
Et je fais plus de mal à ceux qui m'aiment plus.

1854.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Dans les sept jours de la semaine trouver un mois de l'année.

ΛΥΣΕΙΣ

1842.

Ἀράχνη.

1843.

Κάστανον.

1844.

Ὑνίον.

1845.

Δ
Μ Η Ν
Σ Α Μ Ο Σ
Μ Α Χ Ο Μ Α Ι
Δ Η Μ Ο Ν Ι Κ Ο Σ
Ν Ο Μ Ι Κ Ο Σ
Σ Α Κ Ο Σ
Ι Ο Σ
Σ

1846.

Ἡ ἔνδοξος καταγωγὴ εἶνε φορτίον βαρύτατον, τὸ ὁποῖον, ὅστις δὲν τὸ φέρει μετὰ τιμῆς, ἀναγκάζεται νὰ τὸ σύρῃ μετ' αἰσχύνης.

1847.

La rose.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

15 Ὀκτωβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 15 Ὀκτωβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως		Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐνιαύσ. εἰσόδ.	Τιμὴ ἐκδόσ. πραγμ.	Τιμὴ ἐκδόσ. ὀνομ.	Τρέχουσα τιμή
26* ἑκατ. φράγκ. 5 0/0	κληρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξωτερικῷ	59,799	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμβ.	20.—	200.—	250	δρ. 288
25 » » 9 0/0		40,201		15 » 15 »	15 » 15 »	25.20	234.—	280	„ 297
26 » »		52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	φρ. 418
4 » »	κληρ. ἐν Ἑλλάδι μόνον	16,000	14,265	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	δρ. 286
6 » δραχ. (μετ' ἀμ.)		60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	„ 115
10 » φράγκ.		42,000	39,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	15.80	197.60	250	φρ. 210
60 » »		120,000	—	20 Ἰαν. 20 Ἀπριλ. / 20 Ἰουλ. 20 Ὀκτωβ.	20 Δεκ. 20 Μαρτ. / 20 Ἰουν. 20 Σεπτ.	30.—	392 1/2	500	φρ 490
120 » » χρυσ.		210,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	„ 378

Πιστωτικὰ καταστήματα καὶ Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματ]θεν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,080
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	25,000,000	15,000,000	—	15 „ 15 „	8 88	φρ 300	390
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	φρ. 5,000,000	4,000,000	φρ. 86,810	20 „ 20 „	φ. 4.80	100	146
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Ἀρχάγγελος»	„ 15,000,000	φρ. 3,250,000	—	1 Μαρτίου	„ 9.—	100	66
„ „ ὁ «Φοῖνιξ»	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
„ „ ἡ «Ἄγκυρα»	1,400,000	280,000	109,340	25 „	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών»	„ 2,000,000	„ 527,200	„ 12,294	20 Ἀπριλίου	„ 16.66	„ 200	
Ἑταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου	„ 20,000,000	„ 14,000,000	—	Ἰανουάριον καὶ Ἰούλ.	„ 5.—	„ 140	158
Σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰανουαρ. 15 Ἰουλ.	„ 8.—	„ 160	298

Συναλλάγματα

Λονδίνου Τραπεζιτικὸν 3μην. 29,10.— Ἐμπ. 3μην. 29.00.

Γαλλ.-Ἐθν. Τραπ. 3 ἡμ. δρ. 1.18.—Ἐμπ. 3μ. δρ. 114 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον δραχ. 23.35
Λίρα Στερλίνα „
Λίρα Ὀθωμανικὴ „ 27.00
Αὐστριακὸν Φλωρίον „
Ἀργυροῦν δεκάφραγκον „
„ φράγκον „

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
„ 59,800—100,000 „ 9 „

Δάνειον Ἐθν. Τραπέζης φρ. 60 ἑκατομμυρίων 130

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (22 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.-Λονδ. 3μην. (28 Ἰουλίου) 28.70-28.90.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (14 Ὀκτωβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρωπ. Τουρκίας φρ. 45
Ἑλληνικὸν δάνειον τῶν 8 0]0. „ 254
„ „ „ 9 0]0 „ 264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. „ 148 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν γρ. 108 1/4 - 108 1/2
Παρισίων 3 „ φρ 28 37 1/2 - 28.45
Λίρα Ἀγγλικὴ γρ. 109 9/40
Εἰκοσάφραγκον „ 87 7/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Σεπτεμβρίου)

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ. „ 46.57
Εἰκοσάφραγκον „ 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ 24 Ὀκτωβρίου

Λον. αἱ 10λ. σ. 3μ. φιο. 118.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. „ 46.60
Εἰκοσάφραγκον „ 9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διακρ. ἐν δψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. „ τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

ΤΟΚΟΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΩΣ

Ἀμστερδὰμ 3 0]0. Βιέννης 4 0]0. Βερολίνου 5 1/2 0/0. Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 7 0]0. Λονδίνου 4 0/0. Μαδρίτης 4 0]0. Παρισίων 4 0/0. Πετρουπόλεως 6 0]0. Ῥώμης 4 0]0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Χ. Π. Μεσολόγγιον. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἀπάντησίν μας. — κ. Α. Λ. Μινὲλ-Γκάμχ. Τὰ καθυστεροῦντα φύλλα τῆς Κας Μ. Σ. ἀποσταλήσονται προσεχῶς τῇ ἰδίᾳ, ἐπιστρέφονται δὲ καὶ τὰ ἀποσταλέντα γραμματόσημα, διότι τὰ ζητούμενα τρία φύλλα δὲν ὑπάρχουσι. —κ. Ν. Δ. Ἰωάννινα. Ἀπὸ τῆς ἑβδομάδος ταύτης τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ὑμῖν αὐτόσε· ἐλήφθη σημείωσις διὰ τὸ Δελτίον. — Δημοκρίτῳ. Ἀθήνας. Τὸ κακὸν δὲν εἶνε μόνον τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ὡς φαίνεται ὅτι πιστεύετε. Ἄγγλος συγγραφεύς, περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὁμιλῶν, λέγει ῥητῶς ταῦτα· «Νόσος τῆς παρούσης γενεᾶς εἶνε ἡ ἀνυπομονησία κατὰ τὰς σπουδάς. Τοιαύτην πρὸς τὴν ἄκοπον μελέτην τάσιν ἔχομεν, ὥστε ἐφευρίσκομεν νέας μεθόδους πρὸς οἰκονομίαν τῆς ἐργασίας, θέλομεν δι' ἐπιτόμου ὁδοῦ νὰ μεταβῶμεν πρὸς τὴν σοφίαν, καὶ νὰ μάθωμεν γλῶσσάν τινα ἀκούοντες δώδεκα μαθήματα ἢ καὶ ἄνευ διδασκάλου· εἴμεθα ὅμοιοι κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν κυρίαν ἐκείνην, ἥτις ἤθελε νὰ μάθῃ πολλὰς γλώσσας, ἀλλ' ἀπηγόρευεν εἰς τὸν διδάσκαλον νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ ὁμιλῶν περὶ ῥημάτων καὶ μετοχῶν. Λαμβάνομεν ἑπομένως ἐπίχροιάν τινα ἐκ παντὸς εἴδους γνώσεων, ἀλλ' οὐδὲν ἀκριβῶς γινώσκομεν, καὶ αἱ γνώσεις μας μένουσιν ἀνωφελεῖς. Καὶ τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι τὸ κακὸν αὐξάνει ὁσημέραι καὶ ἐπιφέρει δεινὰ ἀποτελέσματα, ὧν οὐχὶ μικρὸν βεβαίως εἶνε ἡ μόρφωσις διανοιῶν μὴ σπουδαίων, ἡ ἀπέχθεια πρὸς τὴν διαρκῆ καὶ σοβαρὰν ἐργασίαν, ἡ ἀστασία καὶ ἡ εὐτέλεια τοῦ πνεύματος». — κ. Π. Ν. Σύρον. Διότι δὲν ἀπεστάλη τὸ ἀντίτιμον. — κ. Ε. Ζ. Μιτυλήνην. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλόφρονα ὑμῶν φροντίδα περὶ ἀποστολῆς τῶν χρημάτων. Τῇ «Δ. τ. Π.» ἐγένετο ἀνακοίνωσις τῆς παραγγελίας σας. — κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας. — Φιλολόγῳ. Ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς παρακμῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Παρὰ Βυζαντινοῖς ὅμως σχολαστικοὶ ἐκαλοῦντο οἱ δικολάβοι ἢ δικηγόροι, διότι ἔπρεπε νὰ διέλθωσι πρότερον διαφόρους σχολάς, ὅπως καταρτισθῶσιν ἱκανοὶ νὰ μετέρχωνται τὸ ἔργον. — κκ. Φ. Μ. Π. καὶ Ι. Θ. Ρ. Λονδῖνον. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. —κ. Γ. Κ. Μ. Ἀθήνας. Ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν. Ζητήσατε πληροφορίας παρὰ τῷ κ. Βίλμπεργ.—Φίλῳ τῶν πατρίων. Ἀθήνας. Πολὺ ὀρθῶς τὴν ἀποκαλεῖτε ἠθικὴν χλώρωσιν.. Νομίζομεν δὲ ὅτι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἔγκειται ἢ εἰς τὸ προκομμένον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τὸ παρ' ἡμῖν λειτουργοῦν.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8. — Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας.—Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν «Ἑστίαν» καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[15 Ὀκτωβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐπανακάμπτει τὴν νύκτα τῆς αὔριον ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ περιοδείας του διὰ Φαρσάλου, Δομοκοῦ, Λαμίας καὶ Στυλίδος, ὅπου ἀναμένει ἡ θωρακοβάρις « Βασίλισσα Ὄλγα » ἵνα διὰ τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου μεταφέρῃ τὴν Α. Μ. εἰς Πειραιᾶ. — Κατὰ τὴν ἐν Λαρίσσῃ διαμονήν του ἀπένειμεν ὁ βασιλεὺς τὸ παράσημον τῶν ἀνωτέρων ταξιαρχῶν τῷ Μητροπολίτῃ Λαρίσσης Νεοφύτῳ, τὸ τῶν ταξιαρχῶν τῷ προκρίτῳ ὀθωμανῷ Γαλὶπ ἐφένδῃ καὶ τὸ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τῷ Μουφτῇ, τῷ δημάρχῳ, τῷ δημοτικῷ ἰατρῷ κ. Γ. Γρυπάρῃ καὶ τῷ κ. Ν. Τσαπαλίδῃ, τὸ αὐτὸ δὲ παράσημον καὶ εἰς 14 ἄλλους τῶν προκρίτων Ὀθωμανῶν. — Ὁ βασιλεὺς ἔδωκε γεύματα εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς βέηδες καὶ τὰς ἐν Λαρίσσῃ ἀρχάς, ἐπεθεώρησε δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ στρατόν. — Ἐν Λαρίσσῃ ἐγένετο τῇ πρωΐᾳ τῆς 10ης Ὀκτωβρίου μονομαχία μεταξὺ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου κ. Πάνου Κολοκοτρώνη, ἐκ τῶν τῆς ἀκολουθίας τῆς Α. Μ., καὶ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ κ. Κ. Χατζῆ Ἰωάννου. Ἡ μονομαχία ἐγένετο διὰ περιστρόφου (ρεβόλβερ) εἰς ἀπόστασιν 25 μέτρων, δὶς δὲ ἐπυροβόλησαν ἕκαστος, ἀλλ' εὐτυχῶς ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἐλέγετο δὲ ὅτι προσεκλήθη ὁ κ. Κολοκοτρώνης καὶ ὑπὸ ἑτέρου ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ πεζικοῦ εἰς μονομαχίαν, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ τῇ 12 ἢ τῇ 13 ἱσταμένου. — Εἷς τῶν νέων πόρων τοῦ κράτους ἔσται ὁ ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν πνευματωδῶν ἐν γένει ποτῶν, δι' ὃν ὁ κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρασκευάζει νομοσχέδιον, ὑποβληθησόμενον εἰς τὴν βουλήν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξέδοτο ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς οἰκονομικοὺς τοῦ κράτους ἐφόρους, ἐντελλόμενος αὐτοῖς νὰ πληροφορήσωσι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν ἑξῆς: Πόσοι οἰνοπῶλαι, ζυθοπῶλαι καὶ πνευματοπῶλαι παντὸς εἴδους πνευματωδῶν εἰσὶν ἐν ἑκάστῃ πόλει, κωμοπόλει καὶ χωρίῳ τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστης ἐφορείας. Πόσον ποσὸν ὡς ἔγγιστα ἐξ ἑκάστου τῶν εἰρημένων ποτῶν πωλεῖται. Πόση ὡς ἔγγιστα εἶναι ἡ ἐξ ἑκάστου εἴδους ὁλικὴ παραγωγή. — Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ διαμερίσματος Ἄρτης, τοῦτο κατοικεῖται ὑπὸ 35,137 ψυχῶν, ἐξ ὧν τὸ τμῆμα Βρύσεως κατοικοῦσιν 8,931, τὸ τμῆμα Κάτω Ῥαδοβιζίου 2,872, τὸ τμῆμα Ἄνω Ῥαδοβιζίου 2,813 καὶ τὸ τμῆμα Τζουμέρκων 16,561. Ἡ πόλις Ἄρτα ἔχει 4,990 κατοίκους, ἐξ ὧν χριστιανοὶ μὲν 4,328, ἰσραηλῖται 617 καὶ ὀθωμανοὶ 45. — Κατὰ τὴν συνοπτικὴν κατάστασιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔτ. τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν κεφάλαιον αὐτῆς ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 200,213,106, 40. Εἶχεν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς εἰς μεταλλικὸν δραχμὰς 4,182,368, 87 καὶ ἦσαν εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικὰ γραμμάτια δραχμαὶ 98,363,613. — Διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἀπολύονται ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ οἱ κατὰ τὸ 1878 καταταχθέντες κληρωταὶ καὶ συμπληρώσαντες ἑπομένως τριετῆ θητείαν. — Ἐν τῇ διευθύνσει τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας ἐν Σύρῳ παρασκευάζεται τὸ νέον γενικὸν δρομολόγιον τῶν ἀτμοπλοίων. Αἱ ἡμέραι τῶν ἀπόπλων καὶ τῶν κατάπλων μεταβάλλονται ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς γραμμαῖς. — Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Μεσολογγίου ἐψήφισε πίστωσιν δραχμῶν 8,000 διὰ τὴν δαπάνην τῆς τελετῆς τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος διὰ τὴν 25 τρέχοντος. Αἱ πρὸς ταύτην δὲ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι ἤρξαντο ἤδη. — Κατὰ τὸν « Φάρον τοῦ Ὀλύμπου » ἀπαίσιόν τι γεγονός, λαβὸν χώραν ἐν Καρδίτζῃ, ἐλύπησεν ἐγκαρδίως πάντας τοὺς Θεσσαλούς, χριστιανούς, ὀθωμανοὺς καὶ ἰουδαίους. Διερχομένου τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς συνοδείας του, κατὰ τὴν ἄφιξίν του, καὶ πλήθους λαοῦ ἀκολουθοῦντος καὶ ζητωκραυγάζοντος, ἔκ τινος ὁδοῦ ἐν ὀθωμανικῇ συνοικίᾳ ὀθωμανίς τις ἔρριψε λίθον κατὰ τοῦ βασιλέως, ὅστις εὐτυχῶς ἀπέτυχε, πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὁ λαὸς ἔξαλλος ὑπὸ ἀγανακτήσεως, ὥρμησε νὰ καταξεσχίσῃ τὴν ἀσεβῆ καὶ νὰ κατακαύσῃ τὴν οἰκίαν της, ἀλλ' ὁ βασιλεύς, ἐν τῇ πολιτικῇ περινοίᾳ του, διέταξεν ἵνα οὐδεὶς αὐτοδικήσῃ κατὰ τῆς ἀσεβοῦς καὶ μοχθηρᾶς γυναικός. — Τῇ δεκάτῃ Ὀκτωβρίου ὥρᾳ 10 π. μ. ἐτελέσθη ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ πρωτοδικείου Τρικκάλων μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ λοιποῦ κλήρου, καὶ πλήθους λαοῦ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων καὶ Ὀθωμανῶν.

Ἐπειδὴ πολλαὶ πολλαχόθεν ἀπευθύνονται ἡμῖν παραγγελίαι περὶ προμηθείας βιβλίων, περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐφημερίδων, ἑλληνικῶν καὶ ξένων, γνωστοποιοῦμεν εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Ἑστίας» ὅτι εἰς τὴν Διεκπεραίωσιν αὐτῆς ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις πάσης οἱασδήποτε τοιαύτης παραγγελίας, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ὀφείλουσι νὰ ἀπευθύνωσι τὰς αἰτήσεις των οἱ βουλόμενοι.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 252.— 25 Ὀκτωβρίου 1881.— Λεπτὰ 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν Μεσολογγίῳ σήμερον τελοῦνται δημοτελῶς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος. Κατὰ τὰ ἐκδοθέντα προγράμματα ὑπό τε τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Βύρωνος» καὶ τῶν ἀρχῶν Μεσολογγίου ἡ τελετὴ γενήσεται μεγαλοπρεπέστατα. Προσεκλήθησαν εἰς αὐτὴν νὰ παραστῶσι πάντες οἱ βουλόμενοι, ἰδιαιτέρα δὲ πρόσκλησις ἐγένετο εἰς τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸν ἐν Πάτραις πρόξενον αὐτῆς, εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ὅπως ἀντιπροσωπευθῇ δι' ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, καὶ διαφόρους ἄλλας ἀρχὰς τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἄλλων πόλεων. Τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν π.μ. ἀμέσως μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν θέλει τελεσθῆ μνημόσυνον ἀρχιερατικὸν ἐν τῷ ἐν Μεσολογγίῳ ναῷ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντων κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων. Μετὰ τοῦτο δέ, προεξάρχοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου, θέλει ψαλῆ ἀκολουθία ἐν τῷ κήπῳ τῶν Ἡρώων ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου φιλέλληνος Ν. Βύρωνος, καθ' ἣν τελεσθήσονται καὶ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν τελετὴν θέλουσιν ὁμιλήσει ὁ ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Συλλόγου «Βύρωνος» κωλυομένου δὲ αὐτοῦ ὁ τακτικὸς πρόεδρος, ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Νεοκλῆς Καζάζης καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Μεσολογγίου κ. Τσαγγαράκης, ποίημα δὲ θέλει ἀπαγγείλει ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Παράσχος.

Τὴν ἑσπέραν φωταγωγηθήσονται ἅπαντα τὰ δημόσια καὶ δημοτικὰ καταστήματα εἰς μνήμην τοῦ μεγάλου φιλέλληνος καὶ εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου ἐν συνελεύσει ἱκανῶν ἐπιστημόνων ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κ. Ν. Μακκᾶ ὡς εἰσηγητοῦ ἡ ἔκθεσις τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Συμβουλιδείου ἰατρικοῦ ἀγῶνος, συγκειμένης ἐκ τοῦ ῥηθέντος κ. εἰσηγητοῦ καὶ ἐκ τῶν κ. κ. Μαγγίνα καὶ Χασιώτη. Εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπεβλήθησαν ἐν συνόλῳ 7 ἔργα, ἐξ ὧν ἐβραβεύθη ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀπέργη, δημοτικοῦ ἰατροῦ Μυκώνου, συγγραφεῖσα (ἢ μᾶλλον ἐρανισθεῖσα) Μαιευτική· ἐπῃνέθη δὲ διὰ ά. ἐπαίνου τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ν. Ζαβιτσάνου ἐκπονηθὲν Ἡ χημεία τῶν οὔρων καὶ τῶν οὐρολίθων ἐν ἐφαρμόσει εἰς τὴν Κλινικήν, κατὰ τὰ νεώτερα καὶ σπουδαιότερα συγγράμματα τῆς Ἑσπερίας.

Τοῦ τελευταίου τούτου ἡ ἔκδοσις ἀγγέλλεται ἀπὸ τοῦδε, πιστεύεται δὲ ὅτι θέλει ἐκδοθῆ καὶ ἡ βραβευθεῖσα «Μαιευτική».

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐπανελήφθησαν αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν, πλὴν ἄλλων αὐτοῦ ἀποφάσεων, ὁ Σύλλογος ἐψηφίσατο καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ 6'. τόμου τῶν Νεοελληνικῶν Ἀναλέκτων διὰ τῆς ἐκδόσεως δύο ἔτι φυλλαδίων, καὶ τὴν προκήρυξιν διαγωνισμοῦ πρὸς σύνταξιν βιβλίου πατριδογραφίας διὰ τὰς δημοτικὰς σχολὰς τοῦ νέου συστήματος.

— Ἐκ τοῦ βυθοῦ τοῦ καθαριζομένου μέρους τοῦ λιμένος Πειραιῶς προχθὲς ἀνειλκύσθη ἀνάγλυφον καλῆς τέχνης, οὗτινος τὴν ἑπομένην περιγραφὴν ἀνακοινοῖ ἡμῖν ὁ ἐν Πειραιεῖ καθηγητὴς κ. Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης:

«Ἀνάγλυφον τοῦ εἴδους τῶν καλουμένων νεκροδείπνων, ὕψους 0,55, πλάτους 0,95 καὶ πάχους 0 09, πέντε μορφὰς περιλαμβάνον, μίαν ἐπὶ κλίνης ἀνακειμένην ἀνδρικὴν καὶ ῥυτὸν τῇ δεξιᾷ καὶ φιάλην τῇ ἀριστερᾷ ἐπὶ δύο προσκεφαλαίων στηριζομένῃ ἔχουσαν, ἑτέραν νεανικὴν γυναικείαν ἀφελῶς παρὰ τοὺς πόδας καθημένην τῆς πρώτης καὶ πρὸς ἑτέραν ἀριστερόθεν προσερχομένην ἀποβλέπουσαν· πρὸς τῇ προσερχομένῃ ταύτῃ, τῇ προσωπεῖον τῇ ἀριστερᾷ ἐχούσῃ, ἵστανται δύο ἕτεραι κύμβαλα κρατοῦσαι καὶ ἀντίον ἀλλήλων ὁρῶσαι γυναῖκες (ἡ μὲν τῇ ἀριστερᾷ τὸ κύμβαλον ἀνέχουσα, ἡ τελευταία, ἡ δὲ πρὸ ταύτης τῇ ἀριστερᾷ μὲν ἀλλὰ πρὸς τὰ κάτω), ἡ δὲ ἑτέρα καὶ προσωπεῖον τῇ δεξιᾷ ἔχει.

Ἐπὶ τῆς ταινιώδους κάτω προεξοχῆς τοῦ ἀναγλύφου ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφὴ ΔΙΟΝΥΣΟΣ ἠμελημένοις γράμμασι· ἐν ἀριστερᾷ τῆς λέξεως ταύτης σῴζονται τὰ γράμματα ...ΙΑ, τελικὰ βεβαίως ὀνόματος ἀποτριβέντος, ὡς τὰ κατὰ τοῦτο ἴχνη ἀποτριβῆς δεικνύουσι, καὶ ὀνόματος τῆς κόρης τῆς εὐθὺ ὑπὲρ τοῦτο κατὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀνακεκλιμένου καθημένης.

Τῆς τελευταίας ἐν ἀριστερᾷ τῷ ὁρῶντι ἡ κεφαλὴ πρόσθετος, ὡς τὸ ἴχνος δηλοῖ, οὖσα, ἀπέσπασται. Ἡ ὅλη παράστασις καλὴ καὶ ἡ γλυφὴ δ' οὐκ εὐκαταφρόνητος».

— Τὴν παρελθοῦσαν πέμπτην ἤρξατο τῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ παραδόσεών του ὁ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας κ. Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος. Ὁ κ. Παπαρρηγόπουλος θέλει διδάξει ἐφέτος τὴν ἱστορίαν τῶν ὀνομάτων «Ἕλληνες, ἑλληνικὸν ἔθνος, ἑλληνισμός», τὸ δὲ ἐναρκτήριον αὐτοῦ μάθημα εἶνε ὁ πρόλογος τῆς 6' ἐκδόσεως τῆς Ἱστορίας του, ἧς τὸ α' βιβλίον ἐκδίδοται κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐρχομένης ἑβδομάδος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Βλαστῶν.

— Ὁ διάσημος ἄγγλος συγγραφεὺς κ. J. S. Stuart-Glennie, ἀπὸ 18 ἤδη μηνῶν περιοδεύων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ, ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐθνολογικῶν αὐτοῦ σπουδῶν περὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὁ κ. Stuart-Glennie σπουδάζει καὶ συγγράφει τὴν ἱστορίαν τῶν νεωτέρων χρόνων πρὸς ἀνεύρεσιν ἐν αὐτῇ τῶν γενικῶν νόμων τῆς ἐξελίξεως, ἐξηγῶν τὴν ἀρχὴν καὶ προλέγων τἀποτελέσματα τῶν μεταβολῶν, αἵτινες συλλήβδην παρ' αὐτοῦ ἀποκαλοῦνται «Ἡ νεωτέρα ἐπανάστασις». Τοιοῦτος ὁ τίτλος, ὑφ' ὃν συγκεντροῦνται πᾶσαι αὐτοῦ αἱ συγγραφαὶ ἐν ἑνιαίᾳ φιλοσοφικῇ καὶ ἱστορικῇ ἁρμονίᾳ. Μία τῶν συγγραφῶν τούτων ἐπιγέγραπται: «Εὐρώπη καὶ Ἀσία ἤτοι Συζητήσεις περὶ πολιτικῶν πηγῶν ἐν περιοδείαις κατὰ τὴν ἀνεξάρτητον, τὴν τουρκικὴν καὶ τὴν αὐστριακὴν Ἰλλυρίαν». Τὰς περιοδείας ταύτας ἐξακολουθεῖ ἤδη ὁ κ. Stuart-Glennie κατὰ τὰς μεσημβρινὰς χώρας τῆς χερσοννήσου τοῦ Αἵμου ἀπὸ τοῦ Ἀδρία ἕως τοῦ Αἰγαίου, συσχετίζων τὰς περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὰς ἀνωτέρω μελέτας.

— Ὁ κ. Σλεῖμαν ἀνεχώρησεν εἰς Τροίαν, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰς παρὰ τὸ Ἴλιον ἀνασκαφὰς αὐτοῦ ἐπὶ πέντε τοὐλάχιστον ἑβδομάδας.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Νοεμβρίου ἐκδοθήσεται τὸ «Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ κ. Εἰρ. Ἀσωπίου διὰ τὸ ἔτος 1882.

— Ἀπό τινων ἡμερῶν, γράφει ὁ «Νεολόγος» διατρίβει ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ διάσημος Ῥῶσος ζωγράφος κ. Ὁγανὲς Αἰβαζόβσης, γνωστὸς αὐτόθι ἐκ προγενεστέρας διατριβῆς, προτιθέμενος νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀθήνας ἵνα ἀρυσθῇ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας διὰ τὴν κατασκευὴν σειρᾶς εἰκόνων, ὧν ἡ ὑπόθεσις ληφθήσεται ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Αἰβαζόβσης μεταβήσεται εἰς Ῥώμην πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ ἔργων, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λονδῖνον πρὸς ἔκθεσιν αὐτῶν εἰς τὸ ἐκεῖ ἰδιωτικὸν αὐτοῦ μουσεῖον, ὅπερ διὰ μεγάλων συνέστησεν ἐξόδων.

ΒΙΒΛΙΑ

2458. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 25 Ὀκτωβρίου 1881. Ἀριθ. 304 (252). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6, 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ὁ Βύρων ἐν Μεσολογγίῳ ὑπὸ Χρ. Παλαμᾶ. — Μικροσκοπικὰ πλάσματα. — Ὁ Καστελὰρ εἰς τὸ βῆμα. — Αἱ ὀάσεις τῆς Σαχάρας. — Ὁ ὄφις κόβρας τῶν Ἰνδιῶν. — Αἱ φυλακαὶ τοῦ Βερολίνου. — Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Ὑγιεινή.

2459. Πολιτικὴ τῶν γερμανικῶν Κρατῶν ἐν Ἀνατολῇ ὑπὸ Σ. Ε. Στεφάνου. Ἐν Ἀθήναις. ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως». 1881. 8ον, σελ. 22.

2460. Νομικοὶ κανόνες καὶ ἀστικὸς κώδηξ. Μετάφρασις ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ὑπὸ Νικολάου Ι. Σαμαρτζίδου. Ἐκδίδοται ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Βιβλίον ΙΕ'. — Περὶ ἀποδείξεων καὶ ὅρκου καὶ Βιβλίον ΙΣΤ' — Περὶ ἀποφάσεως καὶ δικαστοῦ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τυπογραφεῖον καὶ λιθογραφεῖον Ἰωάννου Παλλαμάρη (Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν πλησίον τοῦ «Μπὸν Μαρσέ»). 1881. 8ον, σελ. 63.

2461. Das Kinderspiel in Bezug auf Psychologie und Paedagogik von Dr Georg M. Bizyenos. Leipsig. Verlag von Heinrich Matthes. 1881. In 8°, s. 80.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[22 'Οκτωβρίου (Πέμπτη) 1881]

ΑΙ ΑΑ. ΜΜ. ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα συνελυπήθησαν τηλεγραφικῶς τὴν σύζυγον τοῦ βαρώνου Χάϊμερλε διὰ τῶν ἑπομένων τηλεγραφημάτων: «Μαθὼν τὴν μεγάλην καὶ θλιβερὰν ἀπώλειαν, ἣν ὑπέστητε, σπεύδω, ἵνα παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως ἀποδεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθείας μου λύπης. Γεώργιος».—«Βαθέως συνεκινήθην, μαθοῦσα τὸ πλῆξαν ὑμᾶς φοβερὸν δυστύχημα, παρακαλῶ δὲ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ζωηρῶς μετέχω τῆς ὑμετέρας θλίψεως. Ἐν τῇ δοκιμασίᾳ ταύτῃ σκέποι καὶ στηρίζοι ὑμᾶς ὁ Θεός. Ὄλγα».—Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἠγόρασεν ἀντὶ 1,000 λιρῶν τουρκικῶν τὴν ἐν Λαρίσσῃ οἰκίαν τοῦ Χουσνῆ βέη, εἰς ἣν κατῴκησε κατὰ τὴν αὐτόθι διατριβήν του, καὶ οὕτω τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως εἶνε τὸ πρῶτον, ὅπερ ἐνεγράφη εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν τοῦ δήμου Λαρίσσης και ὁ 1ος ἀριθμὸς τῶν συμβολαιογραφικῶν πράξεων. — Διὰ Β. διατάγματος τῆς 22 τρέχοντος ἡ Βουλὴ διελύθη. Ὡρίσθη δ' ἡμέρα μὲν πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων βουλευτῶν ἡ 20 Δεκεμβρίου, συγκλήσεως δὲ τῆς νέας Βουλῆς ἐν Ἀθήναις ἡ 18 Ἰανουαρίου τοῦ 1882. Ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις θέλει ἐνεργηθῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐκδοθέντα Β. διατάγματα.—Κατ' ἐπιστολὰς ἐξ Ἄρτης ὁ χειμὼν ἐπῆλθε βαρύς. Χιὼν ἐκάλυψε τὰ ὄρη τῶν Τζουμέρκων, ὁ δὲ Ἄραχθος, πληρωθεὶς ἐκ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ῥέει ἀπειλητικὸς, συμπαρασύρων ξύλα καὶ δοκούς, ἃς οἱ Ἀρτινοὶ ἁλιεύουσιν ἐπιτηδείως ἱστάμενοι παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ. — Βασιλικῷ διατάγματι ἀπολύονται τῶν τάξεων τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ ἅπαντες οἱ ἐπίστρατοι οἱ ἐπὶ ἑξάμηνον ὑπηρετήσαντες ἐν τῷ ναυτικῷ. — Πρὸ ἡμερῶν ἀφίκετο ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὁ φιλέλλην Ἀμερικανὸς καθηγητὴς τῆς θεολογίας κ. Σμίθ, συγγραφεὺς συνάμα καὶ ποιητὴς μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, θέλει δὲ διατρίψει ἐνταῦθα ἡμέρας τινὰς χάριν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἱστορικῶν ἀναμνήσεων. — Γενομένης προχθὲς τῆς θ' κληρώσεως τοῦ δανείου τῶν 60,000 000 φρ. τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἐκέρδησαν οἱ ἑπόμενοι ἀριθμοί: ὁ ἀριθμὸς 57.669 φράγκα 70.000, ὁ ἀριθ. 49 869 φρ. 10,000, οἱ ἀριθ. 171,493 καὶ 89 585 ἀνὰ φρ. 2.500 καὶ οἱ ἀριθμοὶ 68,078, 139,579, 27,352, 20,237, 115,980 ἀνὰ φράγκα 1,000. — Συνελθὸν προχθὲς τὸ γενικὸν συμβούλιον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν τριῶν νέων ὑποκαταστημάτων ἐν Ἄρτῃ, Λαρίσσῃ καὶ Βώλῳ. — Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐκηδεύθη ὁ Σταμάτιος Δεκόζης Βοῦρος, εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων τραπεζιτῶν τῆς πρωτευούσης. — Κατὰ τηλεγραφικὰς ἐκ Παρισίων εἰδήσεις, ὁ κ. Σκουλούδης συνέστησεν Ἑλληνικὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν μὲ κεφάλαιον 40,000,000 φράγκων. — Ἅμα τῷ κατάπλῳ τῶν ἀναμενομένων ἀτμοπλοίων τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας θὰ ἐπεκταθῶσιν αἱ γραμμαὶ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν παραλίων τῆς μικρᾶς Ἀσίας. — Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν, γράφει ὁ «Αἰών», ὅτι ἤρξατο ἡ σκαφὴ τῆς κορινθίου διώρυγος ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Καλαμακίου· μέχρι τοῦδε ἀνεσκάφη μικρόν τι μέρος, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς τῆς ἐνεστώσης ἑβδομάδος ἐξορυχθήσεται χῶμα 10,000 κυβικῶν μέτρων. — Παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν συνέστη ἐργοστάσιον, ἐν τῷ ὁποίῳ κατασκευάζονται κώδωνες παντὸς μεγέθους μέχρι 3,000 ὀκάδων. Τοιοῦτον βιομηχανικὸν κατάστημα, δυνάμενον νὰ χύσῃ τόσῳ μεγάλους κώδωνας, τὸ πρῶτον ἤδη ἱδρύεται ἐν Ἑλλάδι. — Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ναυπηγηθεῖσα ἀτμόβαρις «Ψαρά» ἀπέπλευσε πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν ἐκ Λονδίνου, ἀναμένεται δ' εἰς Πειραιᾶ περὶ τὰ μέσα τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος. — Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ἐκ Τεργέστης ὅτι τὸ ἐκ τοῦ λιμένος τῆς πόλεως ταύτης διὰ Πειραιᾶ ἀναχωρῆσαν ἀτμόπλουν τοῦ Αὐστριακοῦ Λόϋδ «Πυλάδης» ἐναυάγησε κατὰ τὰ παράλια τῆς Δαλματίας. Ἄγνωστον ἂν ἐσώθησαν οἱ ἐπιβάται καὶ τὸ πλήρωμα. — Ἐντὸς τοῦ παρόντος μηνὸς περατοῦται ἡ ἀπὸ Μεσολογγίου μέχρι Καρπενησίου ὁδὸς, ἥτις ἔχουσα μῆκος 17 ὡρῶν ἐστρώθη ἁμαξιτὴ ἐντὸς δέκα μηνῶν. — Ἁλιεύς τις ἁλιεύων ἐν τῇ δυτικῇ παραλίᾳ τοῦ λιμένος Πειραιῶς καὶ ἀνασύρων τὴν ἄγκυραν τῆς λέμβου ἐξέβαλε τὸ σῶμα νέου τινὸς, πρὸ ἡμερῶν πνιγέντος ἐνῷ ἐλούετο. — Ὁ κάτοχος τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν κλήρωσιν τοῦ δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κερδήσαντος 70,000 ἀριθμοῦ εἶνε ἐκ τῶν ἐν Γαλαξίῳ μετόχων. — Διαδίδεται ὅτι ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος ἀποχωρεῖ τοῦ ὑπουργείου καὶ ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ κ. Μίληση. — Τὰ ἐν Θεσσαλίᾳ σώματα διετάχθησαν νὰ ὁρκίζωσι τοὺς ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης προσερχομένους ἐθελοντάς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1885.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Τὸ ὅλον μου, ἐξ 9 γραμμάτων συγκείμενον, ἀποτελεῖ ὄνομα, ὅπερ ἔφερον πέντε πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐκ τῶν 9 τούτων γραμμάτων

Τὰ 3, 4, 7	ἀποτελοῦσιν	ἀντωνυμίαν.
» 6, 3, 5, 1, 8, 2 .	»	μέλος τοῦ σώματος.
» 9, 8, 7	»	ἐπίρρημα.
» 2, 4, 7, 8, 9 . .	»	ἄρσιν ἀπαγορεύσεως.
» 2, 5, 6, 8, 9 . .	»	πρᾶξιν ἀξιόποινον.
» 4, 7, 8, 1, 5, 2 :	»	ἐλάττωμα λίαν ἐξευτελιστικόν.
» 4. 5, 9	»	πρόθεσιν.
» 7, 1, 2. 5, 9 . .	»	προϊὸν κοινότατον ἐν Ἑλλάδι.
» 4, 7, 6, 2 . . .	»	ἀριθμὸν διψήφιον.
» 7, 6, 1. 2 . . .	»	ὄρος τῆς Ἰσλανδίας.

Ἐν Ἀθήναις. Μία συνδρομήτρια.

1886.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. . . Α
. . . Ν
. . . Η
Α Ν Η Ρ

1887.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων Ἄβελ—κοῦφος σχημάτισον τὸ ὄνομα ὀνομαστοῦ τινος ζῴου.

Ἐν Σύρῳ. Ν. Ι. Δ.

1888.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Lorsque la nature sommeille,
Je fais paraître mes beautés;
Aux champs que le jour a quittés
Je suis la petite merveille.
Mon éclat n'est point emprunté
Sur la terre, je suis un astre
Qui ne prédis aucun désastre;
De me prendre l'on est tenté.
Ma lumière croît, diminue;
Mais souvent on peut m'approcher,
Que je me dérobe à la vue,
Et l'on ne sait où me chercher.

ΛΥΣΕΙΣ

1848.

Τὸ νὰ ἀναφέρῃς τὰς κακὰς πράξεις τῶν ἄλλων πρὸς δικαιολογίαν τῶν ἰδικῶν σου εἶνε τὸ ἴδιον ὡς νὰ θέλῃς νὰ νιφθῇς μὲ βόρβορον.

1849.

Πεντέλη.

1850.

Ἄκανθα.

1851.

Σπεῦδε βραδέως.

1852.

Υ Λ Η
Λ Υ Ω
Η Ω Σ

1853.

La beauté.

1854.

Jeudi, mArdi, luNdi, Vendredi, dImanche, samEdi, meRcredi; le mois que l'on trouve dans les sept jours de la semaine est JANVIER.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

22 Ὀκτωβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 22 Ὀκτωβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ ἀποσβέσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	ἴσον	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	873 —	500	375
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	321 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	420
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	297
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	26.—	200.—	250	287
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	22,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	120.50	250	210
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	118
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	285
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	—	—	—	—	—	—	—	126

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,530,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,050
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	397
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	152
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	66
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	163
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	298
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		128
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοίνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.15
» . . .	Ἐμπορικὸν	,,	29.00
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3μη.	1.17
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.14 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.25
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.90
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1— 59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (22 Σεπτεμ.) Ἐμ. 28.60-28.65.
Κερκ.—Λονδ. 3μ. (28 Ἰουλίου) ,, 28.70-28.90.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (21 Ὀκτωβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	47
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0	,,	254
,, ,, 9 0/0	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	,,	157
Λονδίνου 3 μηνῶν. . . .	γρ.	108 1/4 - 108 1/2
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23.37 1/2 - 23.45
Λίρα Ἀγγλικὴ . . .	γρ.	109 9/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 4/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (10 Σεπτεμ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	117.95
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.57
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (28 Ὀκτ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.60
Παρισ τὰ 100 φρ.	,,	46.80
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.38
Ἀργυρᾶ φιορ 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (2 Σεπτεμβρίου)

Λονδίνου διακ. ἐνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.24 1/2-25.29 1/2
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 125-130 0/00

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	3 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 1/2 0/0	Λονδίνου	4 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	4 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	4 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλόφρονα προθυμίαν σας. — κ. Χ. Ρ. Πάτρας. Συμφώνως τηλεγραφήματί σας ἐπέμφθησαν καὶ ἄλλα φύλλα δι' ἐπιβάτου. Ταχυδρομικῶς λεπτομερέστερον. — κ. Ν. Π. Θεσσαλονίκην. Ἴσως διότι ὡς δυστυχέστατοι νομίζονται καὶ εἶνε οἱ πολλάκις ἐν Τουρκίᾳ γινόμενοι παρανάλωμα τῶν πυρκαϊῶν. Ἐκ τοῦ «καὶ αὐτὸς καϋμένος», ἢ «κύτταξε ἕνα καϋμένον» εἶνε πιθανὸν ὅτι ἐπεκράτησε νὰ λέγηται *καϋμένος* ὁ δυστυχῶν. — κ. κ. Χ. Γ. Κάϊρον καὶ Ε. Α. Ῥαμλίον. Ἡ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεως ἐγένετο κατὰ τὰς σημειώσεις σας. — Κᾳ Α. Ι. Ἀθήνας. Ἡ πρόληψις (περὶ ἀποφράδων ἡμερῶν) ὑπάρχει ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων· τοῦτο μᾶς πληροφορεῖ ὁ Ἡσίοδος ἐν τοῖς ἑπομένοις στίχοις αὐτοῦ:

> Αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ·
> αἱ δ' ἄλλαι μετάδουποι, ἀκήριοι, οὔ τι φέρουσαι.
> Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ σᾶς σημειοῦμεν ὅτι δὲν θεωρεῖται πανταχοῦ ἡ αὐτὴ ὡς ἀποφρὰς ἡμέρα· ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἀποτροπιάζονται τὴν τρίτην, ἄλλοι τὴν παρασκευὴν καὶ ἄλλοι τὸ σάββατον· οἱ δὲ Ἑβραῖοι τοιαύτην θεωροῦσι τὴν τετάρτην, καθ' ἣν οὔτε ταξειδεύουσιν, οὔτε ἐμπορικὴν ὑπόθεσιν διαπραγματεύονται, οὔτε τινὸς σπουδαίου ἔργου ἄρχονται χωρὶς μεγάλης ἀνάγκης. — κ. Δ. Κ. Rimnico-Sarat. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος τὸ φύλλον πέμπεται ὑμῖν αὐτόσε. Τὴν συνδρομήν σας δύνασθε νὰ ἐμβάσητε δι' οὗ τρόπου ὑποδεικνύει ἡ σημείωσίς μας. — κ. Ι. Ν. Χ. Πάτρας. Ἐπιτυχεῖς, ἀλλὰ δυστυχῶς σᾶς ἐπρόλαβαν ἄλλοι. — *Ἐπικουρείῳ*. Ἀδίκως, νομίζομεν, δυσχεραίνετε. Διὰ τὰ μεγάλα γεύματα καὶ αὐτὸς ὁ δεξιώτερος Εὐρωπαῖος τεχνίτης δὲν δύναται νὰ ἐπιτυγχάνῃ εὐκόλως. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δ' ἐφαρμόζεται ὅ,τι ἔλεγε σοφός τις γαστρονόμος, ὅστις τοὺς συνδαιτυμόνας αὐτοῦ ἤθελε περισσοτέρους μὲν τῶν Χαρίτων, ὀλιγωτέρους δὲ τῶν Μουσῶν. Πράγματι τὰ ἐξαιρέτως ἐπιτυχῆ ὄψα δὲν εἶνε τὰ παρατιθέμενα εἰς τὰ πολυάνθρωπα γεύματα· ἐνῷ δύναταί τις νὰ προσφέρῃ εἰς 8 πρόσωπα ὅ,τι λεπτὸν καὶ τέλειον παράγει ἡ τέχνη, δυσκολώτατον ἀποβαίνει τὸ πρᾶγμα ὅταν πρόκηται νὰ ἑστιάσῃ εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα. — κ. Δ. Κ. Σμύρνην. Προσεχῶς ἀποστέλλεται; — κ. Σ. Ι. Α. Σύρον. Παρακαλεῖσθε νὰ ἐμβάσητε καὶ τὸ ὑπόλοιπον. — κ. Δ. Σ.* Πάτρας. Τὸ ἔθος τοῦτο (τὰ *σφακέλωμα* ἢ *φασκέλωμα*) φαίνεται ὅτι ἐκληρονόμησαν ἡμῖν οἱ Ῥωμαῖοι· τοῦτο εἰκάζομεν ἔκ τινος χωρίου τῆς «Ἀνδριέννης» τοῦ Τερεντίου, καθ' ὃ ἓν τῶν προσώπων, ποιοῦν τὴν γνωστὴν χειρονομίαν, λέγει· «Ecce tibi dono quinque».

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς *Ἑστίας* πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8.—Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν *Ἑστίαν* καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Ἐπειδὴ πολλαὶ πολλαχόθεν ἀπευθύνονται ἡμῖν παραγγελίαι περὶ προμηθείας βιβλίων, περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐφημερίδων, ἑλληνικῶν καὶ ξένων, γνωστοποιοῦμεν εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Ἑστίας» ὅτι εἰς τὴν Διεκπεραίωσιν αὐτῆς ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις πάσης οἱασδήποτε τοιαύτης παραγγελίας, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ὀφείλουσι νὰ ἀπευθύνωσι τὰς αἰτήσεις των οἱ βουλόμενοι.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 253.— 1 Νοεμβριου 1881.— Λεπτα 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν τῇ ἰταλικῇ πολίχνῃ **Taggia** ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ὁ Ἰωάννης Ῥουφφίνης, εἷς τῶν ὀνομαστῶν πατριωτῶν καὶ λογίων Ἰταλῶν, γνωστὸς δὲ ἤδη εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἑστίας» ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ πρό τινος δημοσιευθέντος ἀξιολόγου ἔργου του, τοῦ «Ἰατροῦ Ἀντωνίου». Ὁ Ῥουφφίνης, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐν ὀλίγοις ἱστορήσαμεν, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν συνεργατῶν καὶ φίλων τοῦ Ματσίνη, μεθ' οὗ ἵδρυσε τὴν Νέαν Ἰταλίαν, διὸ καὶ ἐξωρίσθη τῷ **1833**. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν γενέθλιον τῷ **1848** ἐξελέγη βουλευτὴς καὶ ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Πεδεμοντίου ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ παρὰ τῇ γαλλικῇ κυβερνήσει. Ἀλλὰ τῷ **1849** παραιτήσας τὸ πολιτικὸν στάδιον, ἐγκατεστάθη ἐν Παρισίοις, ἔνθα ἐπεδόθη ὅλος εἰς τὴν φιλολογίαν, δημοσιεύων τὰ διάφορα ἔργα του εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἣν εἶχε προσοικειωθῇ ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ διατριβῆς. Τὰ ἀξιολογώτερα αὐτῶν εἶνε ὁ «Λαυρέντιος Βενόνης», ὁ «Ἰατρὸς Ἀντώνιος», «Λαβινία».

— Τὴν **27** Ὀκτωβρίου (ν) ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημεία συνῆλθεν ὅπως ὁρίσῃ ἡμέραν πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων ἀκαδημαϊκῶν πρὸς πλήρωσιν τριῶν ἑδρῶν, αἵτινες μένουσι κεναὶ ἐκ τοῦ θανάτου τῶν μελῶν αὐτῆς Duvergier de Hauranne, Littré καὶ Dufaure. Ὑποψήφιοι εἰς τὰς θέσεις ταύτας παρουσιάσθησαν μέχρι τοῦδε οἱ Sully-Prudhomme, Coppée, Eugène Manuel, Pasteur, Paul Janet, de Bornier, Cherbuliez καὶ Ed. Pailleron.

— Ἡ πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐγγράφων Πέτρου τοῦ Μεγάλου κατασταθεῖσα ῥωσσικὴ Ἐπιτροπὴ προτίθεται νὰ ἀρχίσῃ τὴν δημοσίευσιν ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν παντὸς κατέχοντος οἱονδήποτε χειρόγραφον γεγραμμένον ἢ ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Τσάρου, παρακαλοῦσα ὅπως τῇ ἀποσταλῇ τοῦτο πρὸς ἀντιγραφήν. Τὰ σταλησόμενα χειρόγραφα θέλουσιν ἐπιστραφῇ ἀσφαλῶς εἰς τοὺς κτήτορας αὐτῶν, εἰς οὓς βραδύτερον ἀποσταλήσεται εἰς ἔνδειξιν εὐχαριστίας καὶ ἀντίτυπον τῆς μελετωμένης ἐκδόσεως. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ἐλπίζει νὰ προμηθευθῇ ἱκανὰ ἔγγραφα καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Τσάρου, ὧν γινώσκει μὲν τὴν ὕπαρξιν, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ αὐτά.

— Ἐν Πράγᾳ τῆς Βοημίας ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν **80** ὁ Franz Hilmar, ὁ ἐφευρετὴς τῆς πόλκας. Ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὁ Hilmar δὲν ὑπῆρξεν ὁ ἐφευρετὴς τοῦ χοροῦ τούτου, ἀλλὰ μόνον ὁ γνωστὸν ποιήσας αὐτόν, καθότι ἡ πόλκα εἶνε ἐθνικὸς τῶν Τσέχων χορός· ὁ δὲ Hilmar εἶνε ὁ πρῶτος δημοσιεύσας αὐτὸν καὶ ἐξηγήσας ὑπὸ τὸν τίτλον Esmeralda-polka. Ὁ χορὸς ἐγένετο ἀμέσως δεκτὸς ἐν ταῖς αἰθούσαις, κατόπιν δὲ ἐτροποποιήθη πολλαχῶς ὁ ῥυθμὸς αὐτοῦ.

— Ἀπίστευτος εἶνε ἡ κατάχρησις τῶν διδακτορικῶν πτυχίων ἐν Ἀμερικῇ. Ἐπ' ἐσχάτων ἐφυλακίσθη ἐν Φιλαδελφείᾳ ὁ διευθυντὴς μεγάλου ἐργοστασίου διδακτόρων διανείμαντος ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα **10,000** διπλώματα, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα εἰς ἀμαθεστάτους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν κατεστάλη ἔτι. Ὑπελογίσθη ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς Ἡν. Πολιτείαις **360** ἱδρύματα ἔχοντα τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμωσιν ἀκαδημαϊκοὺς βαθμούς. Ἡ δεξιότης, μεθ' ἧς πολλὰ τῶν ἱδρυμάτων τούτων ἐκμεταλλεύονται τὴν ἀνθρωπίνην ματαιότητα, εἶνε ἀξιοθαύμαστος. Ὁ ἀποτίνων γενναῖόν τι ποσὸν δύναται ν' ἀναγορευθῇ οὐ μόνον διδάκτωρ τῆς θεολογίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἰατρικῆς, τοῦ δικαίου κτλ. ἀλλὰ καὶ «μαγίστωρ τῆς περὶ τὸ γράφειν τέχνης». Ἕτεροι τίτλοι εἶνε ἔτι γελοιωδέστεροι.

Ἡ πρυτανεία τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προκηρύττει νομικὸν διαγώνισμα, ἱδρυθὲν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λεωνίδα Λ. Σγούτα, τάξαντος βραβεῖον δισχιλίων φράγκων ὑπὲρ τοῦ νικητοῦ.

Θέμα τοῦ διαγωνίσματος ὁρίζεται τὸ «Περὶ προγαμιαίας δωρεᾶς κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν καὶ ἰδίως κατὰ τὸν Βυζαντινὸν νόμον».

Αἱ διατριβαὶ ἔσονται δεκταὶ μέχρι τῆς **30** Ὀκτωβρίου τοῦ **1882**, ἀποστελλόμεναι ἀνωνύμως πρὸς τὴν Πρυτανείαν μετὰ ἐσφραγισμένου δελτίου, φέροντος ἐντὸς μὲν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, ἐκτὸς δὲ ῥητόν τι, γεγραμμένον καὶ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τῆς διατριβῆς.

Ἀπαγορεύεται τοῖς καθηγηταῖς τοῦ Πανεπιστημίου ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸν διαγωνισμόν.

Ἡ κρίσις τῶν ἀγωνοδικῶν ἐξαγγελθήσεται δημοσίᾳ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ὁρισθησομένῃ ὑπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς.

Τῷ νικήσαντι δοθήσεται ἀμέσως τὸ δισχιλιόδραχμον βραβεῖον.

Ἐὰν οἱ κριταὶ οὐδένα τῶν διαγωνισθησομένων κρίνωσιν ἄξιον τοῦ βραβείου, ὁ διαγωνισμὸς ἀναβάλλεται εἰς τὴν ἐπερχομένην διετίαν.

Αἱ διατριβαὶ πρέπει νὰ ὦσι καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμέναι, τὰ δὲ χειρόγραφα αὐτῶν, ἐξενεχθείσης τῆς κρίσεως, κατατεθήσονται ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Πρυτανείας.

— Ὁ ἐν Παρισίοις καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ σχολῇ τῶν λαλουμένων ἀνατολικῶν γλωσσῶν κ. Emile Legrand περιελθὼν ἐσχάτως τὴν Οὐγγαρίαν, Ῥουμανίαν καὶ Τρανσυλβανίαν ἀνεῦρεν ἔγγραφα σπουδαιότατα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μετὰ τὴν ἅλωσιν ἑλληνισμοῦ, εἰς ἣν οὗτος ἀκαμάτως ἐνασχολεῖται, καὶ ἅτινα ἐντὸς ὀλίγου θὰ δημοσιεύσῃ. Πρόδρομος τῶν δημοσιευμάτων τούτων (spécimen) ἐκδοθήσεται ἡ ἱστορία Ἰακώβου Βασιλικοῦ Ἡρακλείδου, ὅστις ἐγένετο ἡγεμὼν Μολδαυΐας τῷ **1561—1563**.

— Οἱ κληρονόμοι τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Π. Κουπιτώρη, οὗτινος τὸν θάνατον θρηνεῖ ἡ ἑλληνὶς νεολαία, ἀναγγέλλουσιν ὅτι εὑρίσκεται παρ' αὐτοῖς πρὸς πώλησιν χειρόγραφον πλῆρες ἑλληνοαλβανικοῦ λεξικοῦ. Ἐπίσης οἱ αὐτοὶ πωλοῦσι καὶ τὸ προνόμιον τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐκδοθέντος ἑλληνολατινικοῦ λεξικοῦ.

— Τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς διευθύνσεως τοῦ σχολείου τῶν τεχνῶν παρεσκευάσθη ἐν τῷ κεντρικῷ τμήματι τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου αἴθουσα, ἐν ᾗ ἀνηρτήθησαν αἱ χαλκογραφημέναι εἰκόνες, ἃς ἐδωρήσατο τῷ σχολείῳ τούτῳ ὁ παρ' ἡμῖν διακεκριμένος καλλιτέχνης ζωγράφος κ. Ν. Ξυδιᾶς. Αἱ εἰκόνες αὗται ἀπαρτίζουσι συλλογὴν ἐκ τῶν ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Λούβρου ὑπαρχουσῶν εἰκόνων ἐξόχων ζωγράφων καὶ ἀρχαίων ἀγαλμάτων. Ἡ αἴθουσα, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἔσται προσιτὴ εἰς πάντας τοὺς μαθητὰς τῆς καλλιτεχνικῆς σχολῆς.

— Οἱ κκ. Ἰω. Δ. Κατσάρης φαρμακοποιὸς καὶ Δημ. Τρ. Ταμπακόπουλος τεταρτοετὴς φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς ἀγγέλλουσι τὴν προσεχῶς ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετάφρασιν συγγράμματος, φέροντος τίτλον «Πρῶται βοήθειαι εἰς τοὺς δηλητηριασθέντας, πνιγομένους, ἀσφυκτικούς, τραυματίας καὶ αἰφνιδίως ἀσθενοῦντας». Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ θέλει ἀποτελεῖται ἐκ **10** τυπογραφικῶν φύλλων περίπου, θέλει περιέχει καὶ **86** εἰκόνας ἐν τῷ κειμένῳ.

ΒΙΒΛΙΑ

2462. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 1 Νοεμβρίου **1881**. Ἀριθ. **305** (**253**). Λεπτὰ **20**. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Γάμος μετανάστου. — Γάλλοι συγγραφεῖς. — Ἡ ἡμέρα ἑνὸς ὑπουργοῦ. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Συμβουλαί.

2463. **Καταστατικὸν** τῆς ἑταιρίας τῶν τυπογράφων καὶ βιβλιοδετῶν «Γουτεμβεργίου», συζητηθὲν καὶ ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς ΚΗ' γενικῆς τῶν ἑταίρων συνελεύσεως τῇ 5ῃ καὶ 19ῃ Ἰουλίου **1881**. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Χ. Ν. Φιλαδελφέως. **1881**. 8ον, σελ. **23**.

3464. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule Nº 18.— Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

2465. **Grammatica della lingua Neo-ellenica** di Agostino Garlato con una prefazione dello stesso sulla Grecia antica e moderna. Venezia. Tipografia greca «la Fenice». 1881. Εἰς 8ον, σελ. I-XLVI

1-48. [Εὐχαρίστως εἴδομεν τὴν μικρὰν ταύτην γραμματικὴν τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς τοῦ Ἰταλοῦ κ. A. Garlato, ἧς τὴν ἐμφάνισιν χαιρετίζομεν ὡς οἰωνὸν ἄριστον τῆς διαδόσεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς ἐδιδάχθη τὴν ἑλληνικὴν παρὰ τῷ κ. Κωνστ. Τριανταφύλλῃ, καθηγητῇ τῆς γλώσσης ταύτης ἐν Βενετίᾳ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, εἰς τοῦτον δὲ καὶ ἀφιεροῖ τὸ ἔργον του, τὴν ἀπαρχὴν ταύτην τῶν καρπῶν τῆς μαθήσεώς του.

Τῆς γραμματικῆς προτάσσει ὁ κ. Garlato προλεγόμενα μακρά, ἐν οἷς μετὰ νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ δι' ὕφους ἀνθηροῦ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλλάδος. Διὰ γραμμῶν λίαν χαρακτηριστικῶν διεξέρχεται τὰ τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς αὐτῆς, ἀνερευνᾷ τὰ αἴτια δι' ὧν ἐπέδρασε καὶ ἐπιδρᾷ ἔτι ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῶν ἀρχαίων ἔργων τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης. Ὡς πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα σημειοῖ τινα περὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς, τῶν λογίων καὶ ποιητῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καί τινων τοῦ παρόντος καὶ παρέχει τοῖς ὁμοεθνέσιν αὐτοῦ εἰκόνα τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς, τῶν διαφορῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀληθινῆς προφορᾶς.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον δὲ μέρος τοῦ ἔργου τοῦ κ. Garlato, τῆς γραμματικῆς, παρατηροῦμεν ὅτι εὐμεθόδως κατέταξε τοὺς διαφόρους γραμματικοὺς τύπους καὶ κανόνας, ἔχων ὑπ' ὄψιν τοὺς κυριωτέρους καὶ τοὺς μᾶλλον ἐν χρήσει ἀπαντῶντας, καὶ ὅτι ἡ γραμματικὴ αὕτη διὰ τὸ ἁπλοῦν αὐτῆς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἐπιδιδομένους εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς νεοελληνικῆς].

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[29 Ὀκτωβρίου (Πέμπτη) 1881]

Τὴν προσεχῆ δευτέραν, 2 Νοεμβρίου, τελεῖται ἡ κατάληψις τοῦ 6ου καὶ τελευταίου διαμερίσματος, τοῦ Βώλου. Διὰ τεσσάρων χιλιάδων στρατοῦ γενήσεται ἡ κατάληψις τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Κατὰ τὰς ἐκεῖθεν εἰδήσεις, ἡ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ στρατοῦ συστᾶσα ἐπιτροπὴ πολλοὺς κόπους κατέβαλε καὶ πολλὰ μέτρα ἔλαβεν, ὅπως καταλλήλως προετοιμάσῃ τὰ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ στρατοῦ καὶ στρατωνίσεως αὐτοῦ. — Τὰ ἐνταῦθα εὑρισκόμενα μέλη τῆς ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῶν παραχωρηθέντων τῇ Ἑλλάδι μερῶν διεθνοῦς ἐπιτροπῆς ἀνεχώρησαν τὸ ἑσπέρας τῆς παρελθούσης τρίτης ἐκ Πειραιῶς διὰ τῆς ὁπλιταγωγοῦ «Μπουμπουλίνας», μεταβαίνοντα εἰς Βῶλον. — Ἀνακληθέντος τοῦ διατάγματος, τοῦ ἐπιβάλλοντος τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν Θεσσαλῶν ὡς πολιτῶν, οἱ μωαμεθανοὶ τῆς Λαρίσσης, γράφει ὁ «Ἀστὴρ τῆς Θεσσαλίας», ἀπεφάσισαν ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὰς ἐκλογάς, καὶ δύο ἐξ αὐτῶν θέλουσιν ἐκτεθῇ ὡς βουλευταί. Ἐπίσης θὰ συναγωνισθῶσι καὶ διὰ τὴν δημαρχικὴν ἕδραν. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν διέταξε τηλεγραφικῶς τὸ ἐν Λαρίσσῃ ἀρχηγεῖον, ὅπως τοῦτο διατάξῃ ἀμέσως τὴν εἰς ἀόριστον ἄδειαν μετάβασιν τῶν προϋπηρετησάντων ὁπλιτῶν ὡς καὶ τῶν ἐπιστράτων τῶν ὑπ' αὐτὸ σωμάτων συμφώνως πρὸς τὰς ἄρτι ἐκδοθείσας ἐγκυκλίους. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος συνιστῶνται καὶ ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις τοῦ κράτους στρατολογικὰ συμβούλια. Δι' ἑτέρου δὲ διατάγματος διετάχθησαν τὰ ἐν αὐταῖς δημόσια ταμεῖα νὰ δέχωνται εἰς τὰς πρὸς αὐτὰ πληρωμὰς τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. — Ἡ ἐν Χαλκίδι ὁρμοῦσα ἀνατολικὴ μοῖρα διετάχθη ν' ἀποπλεύσῃ εἰς Βῶλον, ὅπως παραστῇ εἰς τὴν τῇ 2 Νοεμβρίου γενησομένην παράδοσιν αὐτοῦ.— Κατὰ τὸν «Εὔριπον» Χαλκίδος, ἡ ὁπλιταγωγὸς «Μπουμπουλίνα» διετάχθη νὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Τραπεζοῦντα πρὸς παραλαβὴν τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ἐξητήσαντο παρὰ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς Θεσσαλίαν. — Διαταγῇ τῆς κυβερνήσεως ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς νομαρχίας Εὐβοίας εἰς Ἀθήνας ἐντὸς κιβωτίου τεμάχιον γῆς, ἐφ' ἧς εὑρηνται κατὰ τὸν κ. νομάρχην καὶ ὀστᾶ ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων. — Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συνέστησε ταμεῖον παρακαταθηκῶν ἐν τῷ κεντρικῷ αὐτῆς καταστήματι. — Γράφουσιν εἰς τὸν «Αἰῶνα» ἐκ Παρισίων ὅτι σπουδαιοτάτη τραπεζιτῶν ὁμάς, ἐκ τῶν ἐξόχων ἐν Εὐρώπῃ, συμβληθεῖσα μετὰ τοῦ κ. Π. Α. Μωραϊτίνη, ἀποστέλλει μηχανικοὺς ἐνταῦθα πρὸς ἔναρξιν μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν. — Ὁ κ. Σκουλούδης, κατὰ τὴν «Πανόπην» τῆς Σύρου, ἔγραψεν εἰς τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας ὅτι ἅπασαι αἱ διατυπώσεις αἱ ἀπαιτούμεναι παρὰ τῶν κεφαλαιούχων τῶν ἱδρυόντων τὴν νέαν πανελλήνιον ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν συνεπληρώθησαν προσηκόντως, καὶ ὅτι ἐπανέρχεται εἰς Σύρον ἵνα αὐτοπροσώπως φέρῃ εἰς γνῶσιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου πάσας τὰς πρὸς τὴν νέαν ἑταιρίαν σχετικὰς λεπτομερείας ὅσας τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἀπῄτησε παρ' αὐτοῦ προσηκόντως καὶ ἃς ἀπεδέξαντο ὁμοφώνως ἅπαντες οἱ κεφαλαιοῦχοι οἱ ἱδρύοντες τὴν νέαν ἑταιρίαν. — Κατ' αὐτὰς πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς Ἀράπην ὁ διάσημος Ρῶσσος ζωγράφος καὶ ἐξ ἀρμενίων ἕλκων τὸ γένος Ὀχανὲς Ἀϊβαζόβσκης, ὅπως ἴδῃ τὰ μέχρι τοῦδε σωζόμενα ξόανα τῶν ἡμετέρων πλοίων τῶν καταναυμαχησάντων τὸν τουρκικὸν στόλον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἐπίσης θέλει ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρατηρήσει τὴν θέσιν τῆς ναυμαχίας τῆς Σαλαμῖνος. — Τὴν πρωΐαν τῆς προχθὲς τρίτης κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ τὸ τορπιλλοφόρον «Ψαρά», φέρον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἓξ τορπιλλοφόρους, αἵτινες θὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὰ πολεμικὰ ἡμῶν πλοῖα. Φέρει δύο περιστροφικὰ τηλεβόλα Κροὺπ τῶν 12 ὑφεκατομέτρων, τὸ ἓν ἐπὶ τῆς πρώρας καὶ τὸ ἕτερον ἐπὶ τῆς πρύμνης.— Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἐνθυμοῦνται ἐν Μεσολογγίῳ, γράφει ἡ «Δυτικὴ Ἑλλάς», πλημμύραν παρομοίαν πρὸς τὴν τῆς παρελθούσης τετάρτης. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς πόλεως κατεκλύσθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων, πολλαὶ δὲ οἰκίαι μετετράπησαν εἰς τερπνὰς νήσους· ἔβλεπέ τις εἰς τὰς εἰσόδους τῶν οἰκιῶν τούτων προσδεδεμένα διαμετακομιστικὰ πλοιάρια, δι' ὧν συνεκοινώνουν οἱ ἐν αὐταῖς κατοικοῦντες. — Ἀπὸ τῆς αὔριον ἄρχεται ἐκτελούμενον τὸ νέον δρομολόγιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας. Κατ' αὐτὸ μεταβάλλονται αἱ ἡμέραι καὶ ὧραι τῶν ἀπόπλων καὶ κατάπλων τῶν ἀτμοπλοίων ἐν πάσαις ταῖς γραμμαῖς. — Τὴν ἔναρξιν τοῦ «Κουρμπὰν Βαϊρὰμ» ἀνήγγειλαν ἐν Λαρίσσῃ, διαταγῇ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κατοχῆς, ἑπτὰ κανονοβολισμοί.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1859.

Ποῖος εἶμαι τὸ γνωρίζεις·
Τί, ἐπίσης τὸ εἰξεύρεις.
Ὅπου ῥίψῃς ἕν σου βλέμμα,
Εἶνε εὔκολον νὰ μ' εὕρῃς.
Μὲ τοὺς εὐλαβεῖς μ' ἀκούουν
καὶ μὲ βλέπουσι κυρίως·
μ' εὐεργέτην πλὴν κανένα
δὲν μὲ βλέπουσι τελείως.
Μετὰ διαβόλων τρέχω
καὶ μετὰ τῶν βρυκολάκων,
καὶ φωνάζω ποῖον εἶμαι
ἀπὸ τ' ἄκρα τῶν αὐλάκων.
Εἰς τὴν κολυμβήθραν μέσα
μ' ἄλλους δέκα ἐβαπτίσθην
μὲ χριστιανὸν κανένα
πώποτε δὲν ἐσχετίσθην.

1860.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων Ἄρα—ναὶ—χᾶν σχημάτισον τὸ ὄνομα ἑλληνικῆς τινος ἐπαρχίας.

1861.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.	.	Σ
.	.	.
Σ	.	Σ

1862.

Souvent on me ravit, mais toujours je demeure,
Sans passer dans les mains de celui qui me prend,
Je suis le plus petit, mais je suis le plus grand,
Et l'on ne me peut voir, qu'aussitôt je ne meure.

ΛΥΣΕΙΣ

1855. Λαοδίκεια, (Ὀδε—κοιλία—ἀεὶ—ἄδεια—αἰκία—δειλία—διὰ—ἐλαία—δέκα—Ἔχλα).

1856.

Α	Λ	Λ	Α
Λ	Ε	Ω	Ν
Λ	Ω	Β	Η
Α	Ν	Η	Ρ

1857. Βουκέφαλος. — **1858.** Le ver-luisant.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

29 Ὀκτωβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 29 Ὀκτωβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμὴ
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	370
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	433
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	421
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	299
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	290
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	210
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	117
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	286
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	—	—	—	—	—	—	—	125

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρεῖαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμὴ
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,060
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	— »	15 » 15 »	8.88	300	393
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλις. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	66
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	168
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	297
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		128
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυὼν» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.20
» . . .	Ἐμπορικὸν	,,	29.00
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	8ήμ.	1.17
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.15

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.30
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	27.00
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν 5φραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1— 59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (27 Ὀκτωβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.—Λονδ. 3μ. (27 Ὀκτωβρ.) ,, 29.15-29.20.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (28 Ὀκτωβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	56
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0.	,,	252
,, ,, 9 0/0.	,,	262
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	,,	157
Λονδίνου 3 μηνῶν. . .	γρ.	108 3/4 - 108 7/8
Παρισίων 3 ,, . . .	φρ	23.25 - 23.30
Λίρα Ἀγγλικὴ . . .	γρ.	109 12/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 10/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (3 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.60
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.90
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.37
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (4 Νοεμρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.40
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.80
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.36
Ἀργυρᾶ φιορ 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.28-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 1/2 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	4 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	4 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Σ. Τ. Σμύρνην. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὰ φύλλα τῆς «Ἑστίας» καὶ τὸ παραγγελλόμενον βιβλίον θέλομεν σᾶς πέμψει διὰ τοῦ προσεχοῦς ταχυδρομείου.—Ἐπαρχιώτη. Πάτρας. Δριμεῖα ὀλίγον, ἀλλὰ δικαία ἡ παρατήρησις. Διότι τὸ νὰ εἰπῆτε περὶ κυρίας ὅτι ἦτο ὡραία εἶνε φιλοφρόνημα, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πως πρὸς ἐπιτάφιον λόγον. — κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Νέα σειρὰ ἀπεστάλη πρὸς τὸν κ. Κ. Τ. καθ' ἣν διεύθυνσιν μᾶς σημειόνετε. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ἐνεργείας σας. — κ. Ν. Δ. Σύρον. Θὰ δημοσιευθῇ εἰς προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἑστίας». — κ. Φ. Δ. Πειραιᾶ. Δι' ἔλλειψιν χώρου, καὶ πρὸς τούτοις καὶ διὰ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ πράγματος.—Ν-ϛ. Ἀθήνας. Πολλὰ εἶνε πραγματικά· τὰ πλεῖστα ὅμως ῥίπτονται μόνον ὡς δέλεαρ πρὸς ἄγραν συνδρομητῶν. Οἱ Ἀμερικανοὶ μάλιστα ἐν τούτῳ δὲν ὑποχωροῦσι καὶ πρὸ αὐτοῦ τοῦ γελοίου· καὶ τελευταῖον μόλις ἐφημερὶς νεοσύστατος ἐν Ohio δὲν ἐδίστασε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἑπομένην δήλωσιν· «Ἡ διεύθυνσις τῆς ἐφημερίδος εἰδοποιεῖ ὅτι συνῆψε συμβόλαια μὲ πολλὰς πλουσίας κληρονόμους, δεσποινίδας καὶ χήρας, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, αἵτινες ἀνεδέχθησαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ προσφέρωσι τὴν χεῖρά των ἢ εἰς μόνους τοὺς γινομένους συνδρομητὰς ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὴν ἐφημερίδα ἡμῶν! ». — κ. Ι. Κ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐξ ὅλων ὁ Γ. Δ. Τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν δημοσιευθέντων ἠκούσαμεν καὶ παρ' ἄλλων· προσεχῶς δὲ θέλομεν δημοσιεύσει καὶ ἄλλα οὐχ ἧττον ὡραῖα ἔργα του. — Φιλολόγῳ. Ἀθήνας. Ἔχετε δίκαιον. Ἦτο τυπογραφικὸν σφάλμα προελθὸν ἐκ πλάνης τοῦ διορθωτοῦ, θελήσαντος νὰ θέσῃ ἑλληνιστὶ τὸ λατινικὸν ὄνομα.—κ. Ι. Κ. Τ. Ὕδραν. Ὀρθόταται, ἀλλὰ ἔφθασαν ἀργά. — Καν Α*. Τραπεζοκόμους τοὺς ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι, οἱ ὁποῖοι, πολυτελέστεροι ἐν πολλοῖς τῶν σημερινῶν, εἶχον ἰδίαν τάξιν ὑπηρετῶν διὰ τὴν τράπεζαν. — κ. Ε. Τ. Μυτιλήνην. Τὴν παραλαβὴν τῶν χρημάτων σᾶς ἀνηγγείλαμεν καὶ προηγουμένως, ἐγράψαμεν δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτόθι κ. Γ. Ι. — κ. Α. Β. C. Βραΐλαν. Τὸ βιβλίον ἀπεστάλη. — *** Καλάμας. Ὅπως θέλετε. Διότι δι' οἱονδήποτε καὶ ἂν τὸν κοσμήσητε ἐπίθετον κατὰ τὴν σύστασιν — σεβάσμιος, αἰδεσιμώτατος, ἅγιος κ.τ.τ.— οὐδεὶς φόβος μὴ τοῦ ἀποδώσητε τιμὴν παρ' ἀξίαν. — κ. Μ. Δ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα. Μένουσι δ' ἔτι εἰς βάρος σας τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, δραχ. 3. — κ. Α. Π. Κέρκυραν. Ἁρμοδιώτερον ἠδύνασθε νὰ ἀπευθυνθῆτε εἰς πολιτικὴν ἐφημερίδα. Ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» δὲν ὑπάρχει χῶρος διὰ τοιαύτας δημοσιεύσεις.— Δημοκρίτῳ. Τὸ ἴδιον ἤρχισε νὰ συμβαίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν· διότι οἱ ἄνδρες λησμονοῦσι τὸ ἀξίωμα ὅτι αἱ γυναῖκες πρέπει να θεωρῶνται ὡς συνταγματικοὶ βασιλεῖς —νὰ βασιλεύωσιν, ἀλλὰ νὰ μὴ κυβερνῶσι.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας»», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φραγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8.—Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Παναγιώτου Δοξαρᾶ περὶ ζωγραφίας, χειρόγραφον τοῦ ΑΨΚΣΤ', νῦν τὸ πρῶτον μετὰ προλόγου ἐκδιδόμενον ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου. — Ἀθῆναι, 1871. Δρ. 2, 50.

Τὰ κατὰ τοὺς οἰκιστὰς τῶν παρ' Ἕλλησιν ἀποικιῶν καὶ τὰς αὐτοῖς ἀπονεμομένας τιμὰς καὶ προνομίας. Dissertatio inauguralis historica.-Lipsiæ. MDCCCLXXIII Δρ. ν. 2.

Αἱ Ἀθῆναι περὶ τὰ τέλη τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος κατὰ πηγὰς ἀνεκδότους, διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ τοῦ μαθήματος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ. —Ἀθήνησι. 1878. Δρ. ν. 3.

Λόγος εἰσιτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς ἑλλ. ἱστορίας, ἐκφωνηθεὶς τῇ 30 Μαρτίου 1878.—Ἀθήνησι. 1878. Δρ. ν. 1.

Περὶ Κύπρου (παράρτημα τῆς «Ἑστίας»). —Ἐν Ἀθήναις. 1879. Λ. 10.

Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου τὰ σωζόμενα. Τόμος Α'. Ἐν Ἀθήναις. 1879.—Τόμος Β' μετὰ τῆς Εἰσαγωγῆς ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ. Ἐν Ἀθήναις. 1880. Δρ. ν. 30.

Collection de romans Grecs en langue vulgaire et en vers d'après les manuscrits de Leyde et d'Oxford. — Paris. Maisonneuve. 1880. Δρ. ν. 20.

Ἔκθεσις πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀποστολῆς αὐτοῦ τὸ θέρος τοῦ 1880 (ἐξηντλήθη). Δρ. ν. 3.

Τὰ ἀνωτέρω σημειούμενα βιβλία πωλοῦνται ἐν μὲν Ἀθήναις παρὰ Karl Wilberg, τοῖς καταστήμασι Κορομηλᾶ καὶ τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας», ἐν Παρισίοις παρὰ Maisonneuve et C[ie] καὶ ἐν Βερολίνῳ παρὰ S. Calvary.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ

Κερκυραϊκὰ ἀνέκδοτα ἐκ χειρογράφων ἀποκειμένων ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις Ἁγίου Ὄρους, Μονάχου, Κανταβριγίας καὶ Κερκύρας.

Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου συλλογὴ τῆς περὶ ζῴων ἱστορίας κατὰ τὰ ἐν Παρισίοις καὶ Ἁγίῳ Ὄρει ἀπόγραφα ἐκδιδομένη ἐν Βερολίνῳ, δαπάναις τῆς αὐτόθι Ἀκαδημείας.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ

ÉMILE ISAMBERT

ΥΠΟ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

Τιμὴ δραχ. νέαι 5.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ

ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΚΑΤΑ ΜΕΡΟΣ

ΥΠΟ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΑΝΔΡΟΣ, ΚΕΩΣ.

(Μετὰ δύο γεωγραφικῶν πινάκων)

Τιμὴ δραχ. νέαι 5.

LA MODE FRANÇAISE

37-Rue de Lille, à Paris-37.

Ἐτησία συνδρομὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα φρ. 18.

L'UNIVERS ILLUSTRÉ

Εἰκονογραφημένη ἐφημερίς, ἐκδιδομένη κατὰ Σάββατον ἐν Παρισίοις, εἰς μέγα 4ον, ἐκ σελ. 16.

Ἐτησία συνδρομὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα φρ. 23.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

1) **Ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐκδοθέντα ἔργα,** τόμοι περίπου 50.

2) **Ὁλόκληρος σειρὰ τῆς «Πανδώρας»,** τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος. Τόμοι 22.

3) **Πλήρης σειρὰ τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου»** τοῦ Βρετοῦ. Τόμοι 9.

4) **Σειρὰ τῆς ἐν Τεργέστῃ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Κλειοῦς»,** περιλαμβάνουσα τὰ φύλλα 10 ἐτῶν.

5) Ἡ **«Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως»** τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833—καὶ 1878.

Πάντα καλῶς δεδεμένα καὶ τηρούμενα.

Πληροφορίαι δίδονται εἰς τὴν Διεκπεραίωσιν τῆς «Ἑστίας».

ΕΚΠΟΙΗΣΙΣ ΕΙΔΩΝ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

Ἐν τῷ καταστήματι Ι. Κ. Μοάτσου.

Τὸ κατάστημα ἐκποιεῖ τὰ εἴδη ταῦτα, καθόσον θὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ νὰ τὰ ἐμπορεύηται.

Δὲν πωλεῖ μικρότερα ποσὰ δεσμίδος χάρτου, ἑκατοστύος φακέλλων, γρόσσης πενῶν, δωδεκάδος μολυβδοφόρων κτλ.

Εἰς τοὺς μεταπωλητὰς γίνεται σχετικὸς ἐκπεσμός.

Ὁδὸς Σταδίου, ἀπέναντι τῆς Πιστωτικῆς Τραπέζης.

LE MESSAGER

D'ATHÈNES

JOURNAL INTERNATIONAL POUR L'ORIENT

Paraissant tous les Jeudis soir.

Abonnements

Grèce, un an	35 fr.
» six mois	20 »
Étranger, un an	40 »
» six mois	25 »

Nicolai Rigaltii **Glossarium** τακτικὸν μιξοβάρβαρον de verborum significatione, quæ ad novellas Imp. qui in Oriente post Justinianum regnaverunt, de re militari Constitutiones pertinent. Lutetiæ. Ἔτος 1601. — Τιμὴ δραχ. 12.

Bonaparte et les Grecs par Mme Louise Sw. Belloc, suivi d'un tableau de la Grèce en 1825 par le Comte Pecchio. 1826. Δεδεμένον. — Τιμὴ δρ. 4.

Oeuvres de Bourdalou εἰς τόμους τρεῖς δεδεμένους· — Τιμὴ δραχ. 20.

Io. Gorræi parisiensis: **Definitionum Medicarum libri** XXIIII literis Grecis distincti ab Authore ante obitum recogniti. 1578. Δεδεμένον. — Τιμὴ δραχ. 15.

Wanderung durch das alte Athen und seine Umgebungen mit Berücksichtigung seines jetzigen Zustandes, κ.τ.λ. Von G. Braum. 1827. Δεδεμένον. — Τιμὴ δραχ. 3.

Historische und malerische Wanderung in Griechenland. Von I. M. Braum. Δεδεμ. — Δρ. 4, 50.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω βιβλία πω-λοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑστίας».

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 254. — 8 Νοεμβριου 1881. — Λεπτα 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Κυριακῆς ἀρχόμεθα τῆς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» δημοσιεύσεως ἑνὸς τῶν ἀρίστων διηγημάτων, «τῆς Δεσποινίδος Λασεγλιέρ», τοῦ Γάλλου ἀκαδημεικοῦ Ἰουλίου Σανδῶ, οὗ τινος καὶ ἄλλο ἐξαίρετον ἔργον «τὴν Μαγδαληνὴν» ἐδημοσίευσε πρὸ διετίας ἡ «Ἑστία». Τὴν μετάφρασιν τοῦ νῦν δημοσιευομένου διηγήματος ἐφιλοπόνησε λίαν εὐμενῶς χάριν τῆς «Ἑστίας» ἡ λογία δεσποινὶς Ἀρσινόη Γ. Παππαδοπούλου.

— Ἐν τῇ «Revue Politique et Littéraire» τῶν Παρισίων δημοσιεύεται ἐπίκρισις εὐμενής, καὶ ὑπὸ πνεῦμα λίαν φιλελληνικόν, τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας Juliette Lamber πρό τινος ἐκδοθείσης μελέτης περὶ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων ποιητῶν.

— Δεκάτη τρίτη ἔκδοσις τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ» τοῦ Brockhaus ἤρξατο δημοσιευομένη ἐν Λειψίᾳ κατὰ φυλλάδια, πωλούμενα πρὸς 50 φοίνικας ἕκαστον. Τὸ 1 φυλλάδιον ἐξεδόθη ἤδη, τὸ δ' ὅλον ἔργον θέλουσιν ἀποτελέσει 240 τοιαῦτα φυλλάδια.

— Ἀγγέλλεται ἡ ἀνακάλυψις καὶ προσεχὴς δημοσίευσις ὁλοκλήρου ἀλληλογραφίας τοῦ Γκαῖτε, ἀπευθυνομένης πρός τινα φέροντα τὸ ὄνομα Müller, οὗ τινος ὅμως δὲν ἠκριβώθη ἔτι ἡ ταυτότης, διότι πολλοὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ὑπῆρξαν σύγχρονοι τοῦ Γκαῖτε.

— Ἓν τῶν ἀρχαίων πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης εἶνε καὶ τὸ τῆς Βιέννης, πολλῆς ἀπολαῦον φήμης ἀπὸ δύο ἤδη αἰώνων. Τὸ πανεπιστήμιον τοῦτο εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον συχναζομένων, ἀριθμεῖ δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος τακτικοὺς μὲν φοιτητὰς 3,457, ἀκροατὰς δὲ ἐκτάκτους 594. Ἐκ τῶν Σχολῶν ἡ τοὺς πλειοτέρους φοιτητὰς ἀριθμοῦσα εἶνε ἡ νομική, ἤτοι 1,789, μεθ' ἣν ἔρχεται ἡ ἰατρική, εἰς ἣν φοιτῶσιν 988. Εἰς τούτους πρέπει νὰ προστεθῶσιν ἔκτακτοι ἀκροαταὶ δι' ἐκείνην μὲν τὴν Σχολὴν 148, διὰ ταύτην δὲ 171· πρὸς δὲ τούτοις εἰς τοὺς τῆς ἰατρικῆς περιλαμβάνονται καὶ 127 φοιτηταὶ τῆς φαρμακευτικῆς. Εἰς τὴν φιλοσοφικὴν Σχολὴν ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένοι τακτικοὶ μὲν φοιτηταὶ 491, ἔκτακτοι δὲ 124.

Οἱ φοιτηταὶ οὗτοι προέρχονται οὐ μόνον ἐκ τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν γερμανικῶν χωρῶν. Οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Εὐρώπης προερχόμενοι ἀριθμοῦνται οὕτω· ἐκ τῆς Ἰταλίας 28, ἐκ τῆς Ῥωσσίας 41, ἐκ τῆς Ῥουμανίας 71, ἐκ τῆς Τουρκίας 6, ἐκ τῆς Ἑλβετίας 8, ἐκ τῆς Σερβίας 15, ἐκ τῆς Ἑλλάδος 4, ἐκ τῆς Δανίας 2, εἷς δὲ καὶ ἐκ τοῦ Μαυροβουνίου. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης σπουδάζουσι πρὸς τούτοις 35 Ἀμερικανοὶ φοιτηταί, 5 ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ 3 ἐκ τῆς Ἀφρικῆς.

— Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας Ἐλισσάβετ, ἥτις εἶνε γνωστὴ ὡς ποιήτρια εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν κοινὸν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Carmen Sylva μέλλει νὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς συλλογὴν πρωτοτύπων αὐτῆς ποιήσεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Καταιγίδες». Ἡ συλλογὴ αὕτη θὰ περιέχῃ τέσσαρα ἐπύλλια.

— Κατὰ τὰ προσεχῆ Χριστούγενα ἐκδοθήσεται ἐν Ἀγγλίᾳ ἔργον ζωγραφικὸν τῆς ἡγεμονόπαιδος Ἀλίκης, τῆς νεωτάτης θυγατρὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας. Τὸ βιβλίον θὰ περιέχῃ παραστάσεις ὑδρογραφικὰς (aquarelles) τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἔτους παριστανομένων δι' ἀνθέων.

— Τὸ προσεχὲς συνέδριον τῶν Ἀσιανολόγων θέλει συγκροτηθῆ τῷ 1884 ἐν Λουγδούνῳ τῆς Ὁλλανδίας.

Πανηγυρικώτατα ἐτελέσθησαν ἐν Μεσολογγίῳ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος. Τὰ τῆς ἑορτῆς ταύτης, ἂν καὶ ὀλίγον βραδέως, κατὰ καθῆκον συνοψίζομεν ἐνταῦθα ἐκ περιγραφῆς, δημοσιευομένης ἐν τῇ «Δυτικῇ Ἑλλάδι» τοῦ Μεσολογγίου. Ἡ πόλις ὁλόκληρος εἶχε καθωραϊσθῆ, πάντα δὲ τά τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικὰ καταστήματα ἐκοσμοῦντο διὰ σημαιῶν, δαφνῶν καὶ στεφάνων. Ἡ πρὸ τοῦ κήπου τῶν Ἡρώων πλατεῖα, ἐν ᾗ ἐτελέσθη ἡ ἑορτή, ἐκοσμήθη διὰ μεγαλοπρεποῦς ἁψῖδος εἴκοσι κιόνων μυρτοστολίστων. Ἰδιαιτέρως ἐκοσμήθη ὁ τύμβος, ὑφ' ὃν ἐτάφησαν τὰ σπλάγχνα τοῦ λόρδου Βύρωνος. Διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐναπετέθη τὸ πιεστήριον τῶν «Ἑλληνικῶν Χρονικῶν», τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης, ἥτις ἐξεδίδετο ἐν μέσῳ τῶν μαχῶν τῆς ἐπαναστάσεως, φέρον τὸ ὄνομα τοῦ φιλέλληνος συντάκτου αὐτῆς Ι. Μάγερ. Τὸ βῆμα, ἀφ' οὗ ἔμελλον νὰ ἐκφωνήσωσι τοὺς πανηγυρικοὺς των οἱ ῥήτορες, ἱδρύθη ἐπὶ ἑνὸς τῶν κανονίων, ἅτινα κατὰ τὴν ἔνδοξον πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τῶν Τούρκων. Δεξιὰ δ' ἵστατο ὁ ἀνδριὰς τοῦ Βύρωνος κεκαλυμμένος ὑπὸ δύο σημαιῶν, ἑλληνικῆς καὶ ἀγγλικῆς. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τῆς 25 Ὀκτωβρίου χιλιάδες ἀνθρώπων παντὸς φύλου καὶ πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας ἐπλημμύρησαν τὰς ὁδούς, καὶ οἱ μὲν μετέβαινον εἰς τὸ Ἡρῷον, οἱ δ' εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐν ᾧ εἶχον παρευρεθῆ αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, ὁ διοικητὴς τῆς δυτικῆς ναυτικῆς μοίρας κ. Μ. Κανάρης μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του, τὸ προεδρεῖον τοῦ συλλόγου «Βύρωνος» καὶ ὅλοι οἱ χάριν τῆς ἑορτῆς μεταβάντες. Μετὰ τὸ μνημόσυνον ὁ ἱερὸς κλῆρος μετὰ τῶν ἐν τέλει, προπορευομένων τῶν μουσικῶν καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ λαοῦ, μετέβησαν εἰς τὸ Ἡρῷον. Ἑκατέρωθεν τοῦ ἀνδριάντος παρετάχθη ἀπόσπασμα τῶν ἐκ τοῦ ἀτμοδρόμωνος «Ἑλλάδος» ναυτῶν καὶ τὰ ἐν Μεσολογγίῳ τάγματα. Ἐπὶ δὲ τῆς πλατείας τοῦ στρατῶνος εἶχε παραταχθῆ τὸ πυροβολικόν. Παρὰ τὸν ἀνδριάντα εἰς δύο στίχους λαμπρὸν ἀπετέλουν θέαμα τὰ κοράσια τοῦ παρθεναγωγείου λευχειμονοῦντα καὶ περιδεδεμένα κυαναῖς ταινίαις. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς λαμπρᾶς ταύτης ὁμηγύρεως, καὶ ἐνώπιον χιλιάδων λαοῦ ψάλλεται ἤδη δέησις καὶ ἁγιασμός. Καὶ τέλος τὰ βλέμματα ὅλων ὑπὸ ἁγίας μαρμαρυγῆς ἀπαστράπτοντα στρέφονται πρὸς τὸν ἀνδριάντα, αἱ καρδίαι ὅλων ἀναπάλλονται, ἐν συγκινήσει ἀναμένουσι νὰ ἴδωσι τὸν Βύρωνα, τὸν λόρδον Βύρωνα, τὸν φιλέλληνα, τὸν ποιητήν, τὸν ὡραῖον Βύρωνα. Ὁ δημαρχεύων πάρεδρος κ. Ζαρακανέλης καὶ ὁ μηχανικὸς τοῦ δήμου κ. Σέχος ὡρισμένοι διὰ τὴν ἀποκάλυψιν καταλαμβάνουσι τὴν κατάλληλον θέσιν, καὶ ἀκούεται ὁ νομάρχης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας λέγων: «Ἀποκαλύψατε τὸν Βύρωνα, καὶ ἂς ἀποκαλυφθῶμεν ἅπαξάπαντες ἐνώπιον τοῦ μεγαλομάρτυρος τούτου τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐπαναστάσεως, μεγάλου τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτου». Ἐν τῷ ἅμα αἱ δύο σημαῖαι περιεπτύχθησαν, ἤρθησαν, καὶ ἔλαμψεν ἐν τῷ Ἡρῴῳ ἡ περικαλλὴς τοῦ Βύρωνος μορφή, ἱσταμένου πλέον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου, ἐφ' οὗ ἡ καρδία του εὗρεν ἀνάπαυσιν μετὰ τόσας ὀδύνας καὶ τρικυμίας. Τὰ τηλεβόλα τότε ἐκρότησαν καὶ αἱ μουσικαὶ ἔψαλλον τοὺς ὕμνους. Μετὰ τοῦτο ὡμίλησε πρῶτος ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου κ. Τσαγκαράκης πρᾳότατον καὶ συγκινητικὸν σύντομον λόγον. Εἶτα ἀπὸ μέρους τοῦ συλλόγου «Βύρωνος» ὁ πρόεδρος κ. Ῥάζης, εἶτα ὁ ὑφηγητὴς κ. Νεοκλῆς Καζάζης διὰ καλλιεποῦς ὁμιλίας ἀνέπτυξε μὲ λαμπρὰς εἰκόνας τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Βύρωνος ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τέλος δὲ ὁ ποιητὴς κ. Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἀπήγγειλε μετὰ συγκινήσεως καὶ πάθους ποίημα, πολλάκις ἀποσπάσας τὰ δάκρυα καὶ τὰς ζωηρὰς τῶν παρισταμένων ἐπευφημίας, καὶ οὕτω ποιητικώτατα συνεπληρώθη ἡ ποιητικωτάτη αὕτη τελετή.

— Εἰς Ἀθήνας ἀφίκετο, προερχόμενος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ περιώνυμος Ῥῶσσος, ἢ, ἀκριβέστερον, Ἀρμένιος τὸ γένος, ζωγράφος Ἰωάννης Ἀϊβαζόβσκης. Ὁ ἀριστοτέχνης οὗτος, γράφει ὁ «Αἰών», πρῶτον ἤδη ἐπισκέπτεται τὴν Ἑλλάδα· διότι ἡ εἰς τὸ Σούνιον προσέγγισις αὐτοῦ ἐν ἔτει 1849, συνοδεύοντος τὸν Μέγαν Δοῦκα Κωνσταντῖνον, δὲν ἦτο ἐπίσκεψις. Κατῆλθε δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπί τινα χρόνον θὰ διαμείνῃ ἐνταῦθα, διότι σκοπεύει νὰ συνθέσῃ δύο εἰκόνας, ἀναφερομένας εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα. Φαίνεται, ὅτι ἐκ μὲν τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος θὰ εἰκονίσῃ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἐκ δὲ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος τὴν παρὰ τοῦ Κανάρη πυρπόλησιν τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος. Διότι εἰδικῶς εἶνε ζωγράφος ναυμαχιῶν, πολλὰς ῥωσσικὰς ναυμαχίας γράψας καὶ θαλασσίων ἀπόψεων, διαπρέπων ἐν τούτῳ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ζωγράφων τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῆς Εὐρώπης ὅλης. Ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς τὰς δύο εἰκόνας ταύτας· ἡ καλλονὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς φύσεως τῆς πέριξ τῆς πρωτευούσης ἡμῶν, καὶ τῶν μνημείων της ἡ ποιητικὴ λαμπρότης, τόσῳ κατεγοήτευσαν καὶ ἐνέπνευσαν αὐτόν, ὥστε ἐν τῷ νῷ συνέλαβε συνθέσεις περὶ τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς πανσελήνου καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, μακρόθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ὁρωμένης, κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Τὰ νέα ἔργα αὐτοῦ ταῦτα ὁ κ. Ἀϊβαζόβσκης θέλει ἐκθέσει ἐν Λονδίνῳ, ὅπου ἔχει ἴδιον μουσεῖον. Ἐπειδὴ δὲ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ εἰκόνας του τι-

νάς, τέσσαρας, ἐὰν μὴ πλανώμεθα, μεγάλας, καὶ ἄλλας μικροτέρας, ἀπεφάσισε νὰ ἐκθέσῃ ταύτας εἰς τὴν θέαν τοῦ Κοινοῦ, προσδιορίζων τὸ ἐκ τῆς εἰσόδου εἰσπραχθησόμενον ποσὸν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων.

— Ὁ κ. Τρ. Μανταφούνης ἀναγγέλλει ὅτι ἀπὸ τῆς 8 Νοεμβρίου ἄρχεται τῆς ἐκδόσεως νομικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Νέα Θέμις».

— Λίαν προσεχῶς δημοσιεύεται ἡ ἐπ' ἐσχάτων προαγγελθεῖσα νέα ἔκδοσις τῶν «Ἁπάντων» τοῦ Διον. Σωλομοῦ. Ἡ ἔκδοσις αὕτη, γενομένη τῇ δαπάνῃ καὶ ἐπιστασίᾳ τοῦ κ. Χρήστου Σ. Χιώτου, θέλει περιέχει εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ, χαραχθεῖσαν ἐνταῦθα καὶ ἄξια προσοχῆς προλεγόμενα.

— Ἐξεδόθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγγελία περὶ ἐκδόσεως βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Βαυαροῦ ἀξιωματικοῦ ἀπομνημονεύματα τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου» ὑπὸ Χρ. Νέζερ, καθηγητοῦ τῆς γερμανικῆς γλώσσης καὶ τῆς γυμναστικῆς. Τὸ βιβλίον ἀπαρτίσουσι πεντεκαίδεκα καὶ ἐπέκεινα τυπογραφικὰ φύλλα εἰς 16ον, τὸ δὲ τίμημα ἑκάστου ἀντιτύπου ἔσται εἰς ἀργυροῦς μετζιδιές, καταβλητέος ἅμα τῇ παραλαβῇ.

— Ὁ ἐν Σμύρνῃ λόγιος κ. Γεώργιος Δ. Κανάλης, μεταφράσας ἐμμέτρως εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὸν «Εὐθύμιον Βλαχάβαν» τοῦ ἀοιδίμου Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου, ἀφιέρωσε τὴν μετάφρασίν του ταύτην τῷ ἡγέτῃ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ φιλελευθέρου κόμματος κ. Γλάδστωνι.

ΒΙΒΛΙΑ

2466. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 8 Νοεμβρίου 1881. Ἀριθ. 306 (254). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Βόλος — Πορταρία — Μακρυνίτσα. — Ἡ ἐν τῷ μέλλοντι πολιτεία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. — Ἡ ἡμέρα ἐκείνη. (Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου de Amicis). — Σημειώσεις περὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ νοσοκομείου Bicêtre. — Τὸ ἐν Earlswood τῆς Ἀγγλίας ἄσυλον τῶν βλακῶν. — Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ Κοραῆ. — Ἰνδικὴ ἀστρονομία. — Ἑλένη (ποίησις) ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Πρακτικαὶ γνώσεις (Μέσα πρὸς καθαρισμὸν μεταλλίνων σκευῶν).

2467. **Ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους** ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Ἔκδοσις δευτέρα. Τόμος πρῶτος. Βιβλίον Α'. Ἀχαιοί. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ. Ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881. 8ον, σελ. μδ' καὶ 140. [Τὸ πρῶτον τοῦτο τεῦχος τῆς πολυτίμου συγγραφῆς τοῦ σοφοῦ ἡμῶν καθηγητοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου συνοδεύουσιν οἱ ἐκδόται διὰ τῆς ἑπομένης δηλώσεως:

«Δευτέρα ἔκδοσις τῆς «Ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους» ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου κατέστη πρὸ καιροῦ ἀναγκαία, διότι οἱ πρῶτοι τρεῖς τόμοι ἐντελῶς ἐξηντλήθησαν· καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ τετάρτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ πέμπτου ὀλίγα ὑπολείπονται ἀντίτυπα παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ κ. Ν. Νάκῃ. Ἀλλὰ τὸ παρὸν πρῶτον βιβλίον δημοσιεύεται ὡς δεῖγμα μᾶλλον τοῦ πῶς ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς τὴν νέαν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἔκδοσιν. Ἡ προχειροτέρα παραβολὴ τοῦ βιβλίου τούτου πρὸς τὸ πρῶτον τῆς πρώτης ἐκδόσεως πείθει τὸν ἀναγνώστην ὅτι συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν ἑτέρων καὶ εἰδήσεων νέων. Τοιαύτην ἀλλοίωσιν δὲν ἐπαγγέλλεται ὁ κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος ὡς πρὸς ὅλον τὸ ἔργον· ἀλλ' ὅλον θέλει βελτιωθῇ οὐσιωδῶς κατά τε τὸ πραγματικὸν μέρος καὶ τὴν μέθοδον τῆς ἀφηγήσεως.

»Ἐνομίσαμεν ἀναγκαίαν τὴν ἐξήγησιν ταύτην, διότι ἡ ἐξακολούθησις τῆς δευτέρας ἐκδόσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς τὸ κοινὸν θέλει ὑποδεχθῇ τὸ νῦν ἐκδιδόμενον πρῶτον βιβλίον. Περιττὸν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὸ συγγραφὴν αὐτοτελῆ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.

»Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1881»].

2468. **Καρόλου Δελύς: Μυθιστορίαι.** Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Τόμος πρῶτος. Ὁ Πέτρος — Ἡ κοιμωμένη ψυχή. (Βιβλιοθήκη «Ἑνώσεως». — Ἀριθ. 1). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως», 1880. 16ον, σελ. 130. Τιμᾶται δραχμῆς νέας.

2469. **Ἀλφόνσου Λαμαρτίνου: Ἐλοΐζα καὶ Ἀβελάρδος.** Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. (Βιβλιοθήκη «Ἑνώσεως». — Ἀριθ. 2). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως», παρὰ τῇ πλατείᾳ τῆς «Ὁμονοίας». 1881. 16ον, σελ. 75. Τιμᾶται δραχμῆς νέας.

2470. **Ἀδαλβέρτου Σαμισσώ: Πέτρου Σλέμιλ θαυμαστὴ ἱστορία.** Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. (Βιβλιοθήκη «Ἑνώσεως». — Ἀριθ. 3). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως». 1881. 16ον, σελ. 103. Τιμᾶται δραχμῆς νέας.

2471. **Ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων,** ἱστορία διδύμων χριστιανῶν. Ἠθικὸν διήγημα πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων ὑπὸ Χριστοφόρου Σμίδ. Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Ἔκδοσις δευτέρα. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ἑνώσεως». 1881. 16ον, σελ. 71. Τιμᾶται δραχμῆς νέας.

2472. **Περιήγησις εἰς Κρήτην** ὑπὸ Ἰωσὴφ Χατζηδάκη, ἰατροῦ. Ἐν Ἑρμουπόλει, τύποις Νικολάου Βαρβαρέσου. 1881. 16ον, σελ. 116. Τιμᾶται δραχ. ν. 2.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1863.

Εἰμ' ἄψυχον, εἰμ' ἄφωνον·
Ἀλλ' ἅμα σὺ θελήσῃς,
Φωνὴν καὶ γονιμότητα
Μοὶ χορηγεῖς ἐπίσης.
Γεννῶ μου τὴν γενέτειραν,
Καὶ ταχυτέρους βέλους
Ἐκπέμπω τοὺς ἐκγόνους μου
Καταστροφῆς ἀγγέλους.
Ἀόρατος, ἀέριος
Ὁ ἀγριός των δρόμος,
Εἶν' ἡ πνοή μου θάνατος
Καὶ ἡ φωνή μου τρόμος.
Διάφορον τὸ μέγεθος,
Τὴν δύναμιν, τὸ σχῆμα,
Πολλῶν ἀνθρώπων ἤνοιξα
Ἀπονητὶ τὸ μνῆμα.
Ἐὰν μὲ δεξιότητα
Μὲ κόψῃς ἐκ τῆς μέσης,
Πῦρ καὶ χαλκὸν παράγουσιν
Αἱ δύο διαιρέσεις.
Καὶ ἂν τοὺς δύο πόλους μου
Ἑνώσῃς εἰς ἓν ὅλον,—
Παράδοξον, πλὴν ἀληθὲς—
Γεννῶ τὸν ἕνα πόλον.

1864.

[Τῷ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

```
    . . N
  . . N . .
. . N . . . Σ
  N . . . Σ
    . . Σ
      Σ
```

1865.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων λύτρα — ἀκτὶς — μὴν σχημάτισον ἀρχαῖόν τι ἑλληνικὸν ὄνομα.

1866.

Je viens sans qu'on y pense,
Je meurs en ma naissance;
Et celui qui me suit,
Ne vient jamais sans bruit.

ΛΥΣΕΙΣ

1859.

Τὸ γράμμα 6.

1860.

Ἀκαρνανία.

1861.

Φ Ω Σ
Ω Δ Η
Σ Η Σ

1862.

Le cœur.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

5 Νοεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 5 Νοεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμόλογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἥκιστον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἰξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	870
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 5 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	421
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	30,651 (for this and the next line)	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25,20	224.—	280	300
» 28.000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	291
» 10,400,000 τῶν 6 ,, Φρ.	43,000	39,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	15.80	197.50	250	210
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	117
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	287
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	125

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,090
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	391
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	38,810	20 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλις. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	66
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	162
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	297
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		128
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοίνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	15.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . . Τραπεζικὸν 3μην. 29.30
» . . . Ἐμπορικὸν ,, 29.20
Γαλλίας—Ἐθνικῆς Τραπέζης 3ήμ. 1.17
» » Ἐμπορικὸν 3μην. 1.15 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον δραχ. 23.40
Λίρα Στερλίνα ,,
Λίρα Ὀθωμανικὴ ,, 27.10
Αὐστριακὸν Φλωρίον ,,
Ἀργυροῦν δφραγκον ,,
,, φράγκον ,,

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.30.
Κερκ.-Λονδ. 3μ. (27 Νοεμβρ.) ,, 29.30-29.35.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (4 Νοεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας φρ. 52 1/2
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0. ,, 258
,, ,, 9 0/0. ,, 263
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. ,, 156 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν. . . . γρ. 108 3/4-109
Παρισίων 3 ,, ... φρ 23.02 1/2-23.27 1/2
Λίρα Ἀγγλικὴ . . . γρ. 109 16/40
Εἰκοσάφραγκον . . . . ,, 87 12/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (9 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.90
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.38
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (11 Νοεμρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.60
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.85
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.39
Ἀργυρᾶ φιορ 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδφ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 1/2 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Τριαστέρῳ κυρίῳ. Συμμορφωθῆτε μὲ τὸ ἑξῆς σοφὸν γαλλικὸν λόγιον: «Il est des gens qui vivent pauvres pour mourir riches; il est bien plus logique de mourir pauvre et de vivre riche». — κ. Δ. Π. Ναύπλιον. Εἶνε ἀδύνατον ταχυδρομικῶς. — κ. Ν. Κ. Μασσαλίαν. «Ἡ διὰ πάσης κοινωνικῆς κλάσεως ἐν Ἑλλάδι διήκουσα φιλομαθὴς δίψα, λέγει πολὺ δικαίως ὁ Μενδελσιὼν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔχει ἰσχυρὸν αὐτῆς σύμμαχον τὴν ἰσότητα, ἥτις ὑπάρχει πράγματι ἐν Ἑλλάδι. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἤδη ὀλίγον ἐσήμαινεν ἡ διαφορὰ τῆς κοινωνικῆς τάξεως, καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστοκρατικώτατος Περικλῆς ἠναγκάζετο πολλάκις νὰ συγκαταβαίνῃ θηρεύων τὴν εὔνοιαν τοῦ ἐσχάτου τῶν προαστείων κατοίκου. Ἡ δημοκρατικὴ αὕτη χροιὰ ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον· οὐδεμία δ' ὑπάρχει διακεκριμένη εὐγένεια, περιβεβλημένη προνομίας καὶ μεγάλας κτήσεις, ὡς παρ' ἡμῖν. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας τὴν ἀριστοκρατίαν δὲν ἀνέχεται ὁ Ἕλλην, ὡς δὲν ἀνέχεται τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ γένους. Πόθεν δ' ἄλλως ἠδύναντο ν' ἀρυσθῶσιν οἱ Ἕλληνες σέβας πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν αὐτῶν; Οὐδέποτε ἔσχον μεσαιῶνα κατὰ τὰς ἡμετέρας ἐννοίας, οὔτε ἱπποτικὰ φρούρια, οὔτε σωματεῖα, οὔτε κληρονομικὰ κατὰ τὰς μεσαιωνικὰς ἐννοίας δικαιώματα. Οἱ ῥαβδισμοὶ τῶν Τούρκων μόνον ἦσαν πάντοτε ὑπὲρ τὰς κεφαλάς των· πρὸ αὐτῶν ἔτρεμον ὑψηλοὶ καὶ ταπεινοί, φαναριῶται, προύχοντες καὶ λαός, καὶ δι' αὐτῶν ἰσοπεδοῦντο πάντες». — κ. Π. Σ. Κύπρον. Τὰ ἐλάβομεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Μ. Κ. Δ. Κωνσταντινούπολιν. Πρὸς τί; — Μιᾷ κυρίᾳ. Catalogue de Tresse, libraire-éditeur (Galerie du Théatre-Français, Palais-Royal, *Paris*): Deuxième partie: Choix de pièces faciles à jouer en société. — κ.*** Κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους. — κ. Ν. Κ. Σύρον. Ὅπως ἀποφανθῶμεν, ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ πρωτότυπον. — κ. Α. Ι. Π. Κέρκυραν. Εὐχαρίστως. Ἀλλ' ἐννοεῖται, ἐπὶ τῇ προαποστολῇ πάντοτε τοῦ ἀντιτίμου. — Συνδρομητῇ τῆς «Ἑστίας». Σμύρνην. Αἱ ἀπὸ τῆς ἀνόδου τοῦ Γεωργίου εἰς τὸν θρόνον βουλευτικαὶ περίοδοι ἀριθμοῦνται εἰς 8, ὧν μία μόνη, ἡ 7η, συνεπλήρωσε τετραετῆ βίον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ διελύθη ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐντολῆς της. Αἱ λοιπαὶ πᾶσαι διελύθησαν μετὰ μίαν ἢ δύο μόνον συνόδους κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: Ἡ πρώτη τῷ 1868 ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη, ἡ δευτέρα τῷ 1869 ὑπὸ Ζαΐμη, ἡ τρίτη ὑπὸ τοῦ μικτοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη-Κουμουνδούρου τῷ 1871, ἡ τετάρτη τῷ 1872 ὑπὸ Δεληγεώργη, ἡ πέμπτη τῷ 1874 ὑπὸ Βούλγαρη, ἡ ἕκτη τῷ 1875 ὑπὸ Τρικούπη, ἡ ἑβδόμη ὑπὸ Κουμουνδούρου τῷ 1879, ἡ ὀγδόη τέλος πάλιν ὑπὸ Κουμουνδούρου τῷ 1881. — κ. Μ. Ρ. Πειραιᾶ. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου. — κ. Κ. Σ. Πάτρας. Ἅπαντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. — κ. Ι. Α. Πάτρας. Ἆ! μάλιστα. Μαικῆναι ἔχοντες, ὡς ἔλεγεν ὁ Κάτων, τὴν ὑπερῴαν εὐαισθητοτέραν τῆς καρδίας. — Δημοκρίτῳ. Καὶ διατί νὰ μὴ ἀποτελέσῃ l'événement du jour, ὡς λέγετε; Ἂν ὄχι ἄλλο, τοὐλάχιστον δὲν παραδέχεσθε ὅτι ἔχει ὅσην σημασίαν καὶ ἡ παραίτησις ὑπουργοῦ παρ' ἡμῖν; — κ. Π. Δ. Α. Βραΐλαν. Τὰ ζητούμενα θέλουσιν ἀποσταλῆ ὑμῖν διὰ τοῦ προσεχοῦς ταχυδρομείου.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑστίαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[5 Νοεμβρίου (Πέμπτη) 1881]

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας ἐκ Δεκελείας ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, καὶ οἱ μὲν βασιλόπαιδες παρέμειναν ὁριστικῶς ἕνεκα τῶν μαθημάτων των, οἱ δὲ βασιλεῖς ἀνῆλθον πάλιν εἰς Δεκέλειαν, ἔνθα θὰ διατρίψωσιν ἐπί τινας ἔτι ἡμέρας. — Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐγένετο, κατὰ τὰ προαγγελθέντα, ἡ κατάληψις τοῦ Βώλου καὶ τῶν πέριξ χωμῶν ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Τῇ πρωΐᾳ τῆς ἡμέρας ταύτης εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βώλου δύο λόχοι τοῦ μηχανικοῦ, περὶ τὴν 10 δὲ ὥραν π. μ. τὸ κύριον σῶμα ἐκ 3,000 περίπου ὑπὸ τὸν ἀντιστράτηγον Σοῦτσον. Ἡ ὑποδοχὴ ἦτο λαμπρὰ καὶ ὡραῖος καιρὸς μεγάλως ηὐνόησε τὴν ἑορτήν. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἦτο μέγας, ἀπείρων ἀνθρώπων παρευρεθέντων ἐκ τοῦ Πηλίου καὶ τῶν περιχώρων, ὡς καὶ ἐκ πολλῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. — Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἀπέρχεται ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς εἰς Βῶλον, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν ταύτην καὶ ὁλόκληρον τὸ διαμέρισμα. — Προχθὲς κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ, ἐκ Βώλου ἐπιστρέφουσα, ἡ ὁπλιταγωγὸς «Μπουμπουλίνα», ἐφ᾽ ἧς ἐπέβαινον τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῆς παραδόσεως διεθνοῦς ἐπιτροπῆς. — Ἐκτὸς τῶν ἐν Ἄρτᾳ, Τρικκάλοις καὶ Λαρίσσῃ συστηθέντων γυμνασίων καὶ ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην συστηθησομένου γυμνασίου ἐν Βώλῳ, θὰ διατηρηθῶσι, δημοσίᾳ δαπάνῃ, καὶ ἅπαντα τὰ ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις ὑπάρχοντα τουρκικὰ καὶ ἰσραηλιτικὰ ἐκπαιδευτήρια. — Εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν ἐν Λαρίσσῃ καὶ Τρικκάλοις ἄρτι συστηθέντων γυμνασίων ἀνετέθη παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας νὰ ἐξετάσωσιν ἐπιτοπίως τὰ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τῶν αὐτῶν πόλεων καὶ προτείνουσι τὸν διορισμὸν τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ αὐτῶν. — Διὰ προχθεσινῆς ἐγκυκλίου διαταγῆς ἀποστέλλονται εἰς τὰς ἑστίας των ἐπ᾽ ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἅπαντες οἱ ἐθελονταὶ καὶ οἱ κληρωτοὶ οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 62 καταβαλόντες τὰς 100 δραχμάς. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 16 Ἀπριλίου ε. ε. ὡρίσθη τόπος ἀνεγέρσεως μονίμου πολεμικοῦ ναυστάθμου ἡ ἐπὶ τῆς νήσου Σαλαμῖνος θέσις «Ἀράπης» κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργοῦ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐκ Γάλλων ἀξιωματικῶν κληθείσης καὶ ἀποφανθείσης ἐπιτροπῆς. —Ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν φοιτητῶν τῆς νομικῆς σχολῆς ἡ πρυτανεία ἀπεφάσισε καὶ ἥνωσε τὴν αἴθουσαν τῆς νομικῆς σχολῆς μετὰ τῆς παρακειμένης αἰθούσης τῆς φιλοσοφικῆς, οὕτω δὲ χωροῦν, καίτοι ὄχι ἀνέτως, οἱ φοιτηταὶ τῆς νομικῆς εἰς τὴν κατὰ πολὺ εὐρυνθεῖσαν αἴθουσάν των. — Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρίας τῶν ἐνταῦθα ἱπποσιδηροδρόμων γράφει ὅτι λίαν προσεχῶς καταφθάνει εἰς Πειραιᾶ τὸ ὑλικὸν πλείστων γραμμῶν. Ὅτι αἱ ἐργασίαι ὅλων αὐτῶν τῶν γραμμῶν θὰ ἀρχίσωσι ταὐτοχρόνως εἰς τρόπον ὥστε νὰ τελειώσωσιν ἐντὸς μηνός. Ὅτι παρηγγέλθησαν αἱ ἅμαξαι (Grand chic), ὅπως ἡ ὑπηρεσία τῶν πρὸς τὸν σιδηρόδρομον καὶ Πατήσια γραμμῶν ἀρχίσῃ τὸ βραδύτερον κατὰ τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου 1882. Ὅτι παρηγγέλθησαν ἐπίσης τέσσαρες ἀτμομηχαναὶ νέου συστήματος ἄνευ ἑστίας, μὴ παράγουσαι οὔτε θόρυβον οὔτε καπνόν. Ἀκόμη δὲ ὅτι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς γραμμῆς Φαλήρου κατεσκευάσθησαν ὡραιόταται ἅμαξαι ἐκ 50 θέσεων καὶ ὅτι ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ ἑταιρία ἀπεφάσισε νὰ κατασκευάσῃ ἐν Ἀθήναις πρότυπον ἱπποσιδηρόδρομον. — Μεγάλη πλημμύρα ἐγένετο ἐν Μεγάροις τὸ παρελθὸν Σάββατον ἕνεκα ῥαγδαιοτάτης βροχῆς. Οἰκίαι, δένδρα, γέφυραι, ὁδοί, πρόβατα κατεστράφησαν παρασυρθέντα ὑπὸ χειμάρρου βροχῶν. — Τὸ κατάστημα τῶν νοσοκόμων γυναικῶν τὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης ἱδρυόμενον προχωρεῖ. Ἅμα συντελεσθέντος τοῦ κτιρίου θέλει συστηθῇ εἶδός τι ἀδελφότητος Ἑλληνίδων νοσοκόμων γυναικῶν κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους τῶν καθολικῶν, αἵτινες ὑποστηριζόμεναι ὑπὸ τοῦ Καταστήματος καὶ ἐν αὐτῷ πρότερον ἐκπαιδευόμεναι θέλουσι περιποιεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ νοσηλευομένους πτωχοὺς καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ ἤθελον ζητηθῇ.— Ἡ Πανελλήνιος ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία ἠγόρασεν ἐν Ἀγγλίᾳ δύο ὡραῖα καὶ ταχύτατα νέα ἀτμόπλοια, προωρισμένα ἀποκλειστικῶς καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ Εὐβοϊκοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἐφ᾽ ᾧ καὶ ὠνομάσθησαν τὸ μὲν Εὔριπος, τὸ δὲ Ἀργολίς.— Τὸ ἐπὶ τῆς στατιστικῆς τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐξέδοτο τεῦχος ἐκ 410 σελίδων περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ κράτους κατὰ τὸ 1879. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ταύτην ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχεται εἰς 1,679,270, ἐπῆλθε δ᾽ αὔξησις ἀπὸ τοῦ 1870 κατὰ 271,576 ἄτομα.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 255.—15 Νοεμβριου 1881.— Λεπτα 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Βιέννης ὁ διάσημος μουσικὸς Richard Wagner καταβαίνει προσεχῶς εἰς Ἰταλίαν, σκοπῶν νὰ διαχειμάσῃ χάριν τῆς ὑγείας του εἰς Σαλέρνον. Βραδύτερον δὲ προτίθεται νὰ κατέλθῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα χάριν μελετῶν, διὰ τὴν σύνθεσιν μουσικοῦ τινος ἔργου του ἐπὶ ἀρχαίας ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, εἰς ὃ ἀπό τινος ἐνασχολεῖται.

—Παρὰ τῷ ἐκδότῃ Calmann Lévy ἐν Παρισίοις ἐξεδόθη ἄρτι τὸ πρὸ πολλοῦ ἀναγγελθὲν νέον σύγγραμμα τοῦ ἀκαδημειακοῦ Ἐρνέστου Ρενάν, φέρον τίτλον «Μάρκος Αὐρήλιος». Τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ περιωνύμου συγγραφέως συμπληροῖ τὴν σειρὰν τῶν περὶ τῶν Ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ μελετῶν αὐτοῦ, βεβαιοῦται δὲ ὅτι ἐν οὐδενὶ τῶν γνωστῶν αὐτοῦ ἔργων κατώρθωσεν ὁ συγγραφεὺς νὰ συνενώσῃ τοιαύτην ἐμβρίθειαν σκέψεων καὶ ὕψος ἰδεῶν μετὰ τόσης τελειότητος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀνθηρότητος ὕφους, οἷα ἀπαντῶνται εἰς τὸ νέον τοῦτο προϊὸν αὐτοῦ.

— Ἀφίκετο εἰς Σάμον ὁ κ. Μιχαὴλ Κλέρ, μέλος τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς, περὶ μελέτας ἀρχαιολογικὰς ἀσχολούμενος καὶ προτιθέμενος νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τῶν σωζομένων ἐν τῇ νήσῳ λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος.

ΒΙΒΛΙΑ

2473. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 15 Νοεμβρίου 1881. Ἀριθ. 307 (255). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον; σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παπαδοπούλου). — Ἀπογραφὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. — Ὁ Λουδοβῖκος Φίλιππος καὶ οἱ καλλιτέχναι. — Ἓν ὁλλανδικὸν χωρίον. — Τὰ γραφεῖα τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης». — Οἱ δύο φτωχοὶ (ποίησις) ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2474. Ἀδαμαντίου Κοραῆ τὰ μετὰ θάνατον εὑρεθέντα συγγράμματα. Βουλῇ μὲν καὶ δαπάνῃ τῆς ἐν Μασσαλίᾳ κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Κοραῆ, ἐπιμελείᾳ δὲ Ἀνδρέου Ζ. Μάμουκα συλλεγέντα τε καὶ ἐκδιδόμενα. Τόμος πρῶτος, περιέχων ὕλην γαλλογραικικοῦ λεξικοῦ καὶ τὰς ἐν τῷ λεξικῷ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἰδιογράφους τοῦ Κοραῆ σημειώσεις. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. σζ' καὶ 525. ['Ἐκ τοῦ μακροῦ προλόγου, ὃν προτάσσει τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου ὁ σοφὸς αὐτοῦ ἐκδότης κ. Α. Ζ. Μάμουκας, ἀποσπῶμεν τὴν ἑπομένην ἀφήγησιν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ ἱστορικὸν τῆς διὰ τοῦ τόμου τούτου ἀρχομένης ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κοραῆ, τῶν μετὰ θάνατον αὐτοῦ εὑρεθέντων: «Ὁ τοῦ Κοραῆ συμπολίτης καὶ φίλος κ. Εὐστράτιος Ῥάλλης, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ ἐκ Λονδίνου εἰς Παρισίους ἐνδημήσας, ἔνυξε τὸν Κοραῆν νὰ συντάξῃ ἣν κατὰ τὸ 1829 συνοπτικώτατα ἐσχεδίασεν αὐτοβιογραφίαν, αὐτὸς οὗτος, ὁ τότε μὲν νεανίας τὰ νῦν δὲ ἐν εὐεξίᾳ προβεβηκώς, περίβλεπτος καὶ σεβάσμιος ἀνὴρ μεταξὺ τῶν ἐν Λονδίνῳ ὁμογενῶν, ἀπὸ ἡμίσεος ἤδη καὶ πλέον αἰῶνος, περιστέλλων ἐν τῇ καρδίᾳ ὃν εἶχε πόθον, ἵνα ἡ ὑπὸ τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ. Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διὰ γραφῆς ἐκδηλωθεῖσα πρὸς τὸν ἀοίδιμον Κοραῆν τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη ἐκδηλωθῇ καὶ δι' ὁρατῶν σημάτων εἰς ἀΐδιον μνήμην ἐν γενεαῖς γενεῶν, αὐτὸς οὗτος, λέγω, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ δώσῃ πρῶτος νύξιν εἰς τοῦτο. Καὶ δὴ μεταδοὺς τὴν ἰδέαν του ταύτην κατὰ τὸ 1872 εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεψιόν του κ. Λεωνίδαν Π. Ἀργέντην, ὑπέδειξε συγχρόνως, ὅτι ἡ πρωτοβουλία ἥρμοζε νὰ προέλθῃ οὐχὶ ἐκ μέρους, ἀπὸ μόνων δηλονότι τῶν Χίων, ἀλλὰ παρὰ πάντων τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἰδίως παρὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Γαλλίᾳ, τῆς ὁποίας ἡ πρωτεύουσα πόλις (οἱ Παρίσιοι) ὑπῆρξεν εἰς αὐτὸν ζῶντα Γῆ πεφιλημένη ἴσα τῇ φυσάσῃ αὐτὸν Ἑλλάδι, καὶ ἐν ᾗ ἔκειντο τὰ λείψανα αὐτοῦ. Ὁ κ. Λεωνίδας Π. Ἀργέντης, ἐνστερνισάμενος τὴν πρότασιν τοῦ θείου του, συνδιεσκέψατο κατὰ πρῶτον μετὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ φιλοπάτριδος κ. Στεφάνου Ζαφειροπούλου καί τινων ἄλλων ἐκεῖ παροικούντων, καὶ ἐπὶ φιλοπατρίᾳ ἐγνωσμένων ὁμογενῶν, οἵτινες, προθύμως τὰ προταθέντα ἀποδεξάμενοι, συνεκάλεσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Ἕλληνας. Συνῆλθον οὗτοι εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Ἑλληνικοῦ συλλόγου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ φιλογενοῦς κ. Σταύρου Μεταξᾶ, καὶ ὁμοψήφως μετ' ἐπευφημιῶν ἀπεφάσισαν· «Τὴν ἀνίδρυσιν μεγαλο» πρεποῦς μὲν ἐν Ἀθήναις μνημείου, ἐν ᾧ νὰ κατατεθῶσι τὰ » λείψανα τοῦ Κοραῆ ἐκ Παρισίων μετακομιζόμενα, ἀξιοπρε» ποῦς δὲ κενοταφίου ἐν Παρισίοις ἐν τῷ πολυανδρίῳ Mont» Parnasse ἔνθα εἶχε ταφῇ·—Τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος Κο» ραῆ·—Τὴν ἀνατύπωσιν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ τὴν » ἔκδοσιν τῶν εὑρεθησομένων αὐτογράφων, ἵνα διανεμηθῶσι » δωρεὰν εἰς τὰ ἔν τε τῇ νῦν βασιλευομένῃ καὶ ἐν τῇ μήπω » ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι καθιδρυμένα σχολεῖα». Ὁμοφώνως ἐπ' ἴσης προέβησαν εἰς ἐκλογὴν πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τῶν κκ. Στεφάνου Ζαφειροπούλου, Λεωνίδου Π. Ἀργέντη, Ἀμβροσίου Θ. Ῥάλλη, Μιχαὴλ Μελᾶ, καὶ Ἰωάννου Βελισσαρίου, πρόεδρον μὲν τὸν κ. Στέφανον Ζαφειρόπουλον, γραμματέα δὲ τὸν κ. Ι. Βελισσαρίου καταστήσαντες, καὶ ἀναθέντες εἰς αὐτὴν « Ἡ ἐν Μασσαλίᾳ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ Κοραῆ » προσονομασθεῖσαν, τὴν τῶν ἀποφασισθέντων ἐκτέλεσιν, τὴν χρηματικῶν συνεισφορῶν συλλογήν, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀφορῶσαν.

» Ἡ ἐπιτροπή, ἅμα τῇ καθιδρύσει αὐτῆς, ἐξέδοτο κατὰ πρῶτον τῇ 26 Ἰουν. 1872 πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ ὁμογενεῖς ἐγκύκλιον γράμμα, δι' οὗ, γνωστοποιοῦσα τὸν τῆς συστάσεώς της σκοπόν, προεκάλει πάντας εἰς τὴν τοῦ ἔργου συναντίληψιν· εἶτα δὲ καὶ συγχρόνως ὑποκατέστησεν ἐν διαφόροις πόλεσιν ἐπιτροπάς, τὰς ὁποίας διὰ μεταγενεστέρου ἐγκυκλίου γράμματος (31 Ἰανουαρίου 1874) παρεκάλεσεν ἵνα πρὸς τῇ συλλογῇ χρημάτων, καθὰ προαιρεῖται ἕκαστος, ἐπιμεληθῶσι τῆς ἐξερευνήσεως, εἴπου παρά τινι τῶν εἰς αὐτὰς γνωρίμων ὁμογενῶν σώζονται τυχὸν πρωτότυποι ἐπιστολαὶ Κοραῆ, καὶ διαπέμψωσι πρὸς αὐτὴν πιστὰ τούτων ἀντίγραφα, ὅπως δημοσιευθῶσιν ἐν καιρῷ μετ' ἄλλων εἰσέτι ἀνεκδότων. Ἀφοῦ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν κατὰ τόπους ἐπιτροπῶν συνελέγησάν τινα χρήματα, προέβη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δύο πρώτων ὅρων τοῦ προγράμματός της, ἤτοι τὴν πρὸ τῶν προπυλαίων τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀνέγερσιν ἀνδριάντος, καὶ τὴν ἐν τῷ Α' νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν ἀνίδρυσιν μνημείου πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετακομισθέντων λειψάνων τοῦ Κοραῆ. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἐξετελέσθησαν διὰ τῶν πυκνῶν φροντίδων καὶ καμάτων τῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀθήναις ὑποκαταστάσης ἐπιτροπῆς. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως τοῦ τρίτου ὅρου τοῦ προγράμματός της, ἤτοι α') τῆς ἀνατυπώσεως ὅλων τῶν πρὸ πολλοῦ χρόνου δεδημοσιευμένων, καὶ β') τῆς τυπώσεως τῶν περισωθέντων αὐτογράφων τοῦ Κοραῆ, ἐπάναγκες κρίνασα νὰ προερευνήσῃ καὶ γνωρίσῃ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν δευτέρων, ἀνέθηκέ μοι, προτάσει τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπῆς, τὴν ἐντολὴν ν' ἀπέλθω εἰς Χίον, καί, ἀφοῦ ἐξερευνήσω καὶ ἀντιγράψω πιστῶς ὅ,τι περιεσώθη αὐτόγραφον, νὰ συνεννοηθῶ μετ' αὐτῆς ἀπ' εὐθείας, ἵνα μετὰ γνώμην ἀνδρῶν λογίων ἐκτελεσθῇ κατόπιν ἡ τύπωσις.

» Εἰς τὴν ταχεῖαν ὅμως ἐκτέλεσιν τῆς δοθείσης μοι ἐντολῆς ἐπεπρόσθει κώλυμα, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ παρασιωπήσω.

» Ἀπὸ πεντηκονταετίας ἤδη καὶ ἐπέκεινα ὑπηρετῶν διαρκῶς παρὰ τῇ κεντρικῇ Κυβερνήσει τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἠδυνάμην νὰ καταλίπω τὴν δημοσίαν θέσιν μου, ἵν' ἀφοσιωθῶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀντιγραφὴν τῶν χειρογράφων. Διὸ ἀπεφασίσθη νὰ μεταβαίνω εἰς Χίον κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἀνατεθέντος μοι ἔργου.

» Κατὰ μὲν τὴν πρώτην τῶν εἰς Χίον ἀπελεύσεών μου ἀντέγραψα τὰς εἰς τὰς διαφόρους τοῦ Κοραῆ ἐκδόσεις αὐτογράφους διορθώσεις καὶ προσθήκας, τὰς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Λεξικὸν τοῦ Ι. Γ. Σνεΐδέρου (ἐκδόσ. Iena, 1805, 1806) σημειώσεις καὶ προσθήκας, τὰς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Λεξικὸν τοῦ Βενιαμὶν Ἐδερίκου (ἐκδόσ. Lipsiæ 1772) ὁμοίας, τὰς εἰς τὸ Λεξικὸν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας (ἐκδόσ. 1778 à Nismes) ὁμοίας· κατὰ δὲ τὰς ἑπομένας δύο (δευτέραν καὶ τρίτην) ἀντέγραψα: τὰς εἰς τὸν Ἡρωδιανὸν — τῆς μετὰ Μάρκον Βασιλείας ἱστοριῶν, βιβλία ὀκτὼ (ex recens. F. A. Wolfii, Halis in Libraria Orphanotrophei, 1792), ἔνθα (σελ. 149) κεῖται αὐτόγραφος σπουδαιοτάτη συμπλήρωσις χάσματος, κοινοῦ εἰς τάς, ὅσαι εἰνέ μοι ἄχρι τοῦδε γνωσταί, ἐκδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου καὶ εἰς γαλλικήν τινα μετά-

φρασιν. Ἀντέγραψα προσέτι τὰς αὐτογράφους διορθώσεις του εἰς τὸ κείμενον «Χαρίτωνος Ἀφροδισιέως, τῶν περὶ » Χαιρέαν καὶ Καλλιῤῥόην ἐρωτικῶν διηγημά- » των» (ἔκδοσ. I. F. D'Orville, Amstelodami 1750), ὧν ἐποιήσατο μνείαν ἐν τοῖς Προλεγομένοις εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἡλιοδώρου Αἰθιοπικῶν (Τόμ. Α', σελ. ις'.). Διακόψας δὲ πρὸς καιρὸν τὴν ἀντιγραφὴν τῶν αὐτογράφων, δι' ὧν εἰσὶ κατεστολισμένα τὰ περισέλιδα τῶν βιβλίων του, ἐπεδόθην εἰς τὴν τοῦ Γαλλογραικικοῦ Λεξικοῦ του καὶ εἰς τὴν τῶν παμπόλλων σημειώσεών του ἐν τῷ Α' τόμῳ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Ἀλεξίου Σομαυέρα, ἐπιγραφομένου «Θησαυρὸς τῆς Ῥωμαίκης καὶ τῆς Φράγκικης γλώσσας», τυχαίως ἀναμνησθείς, ὅτι ἀμφοτέρων τούτων τὴν ἔκδοσιν εἶχεν ἐπιθυμήση ἔτι ζῶν, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην εἶχεν ἐκδηλώση εἰς τὸν Ἰ. Ῥώταν δι' ἐπιστολῆς 6 Δεκεμβρίου 1828.

» Ἡ ἐργασία μου ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπήν, διεβιβάσθη κατόπιν πρὸς ειδικὴν ἐπιτροπὴν συγκροτηθεῖσαν ἐκ λογίων, οἵτινες διὰ μακρᾶς ἐκθέσεως (19 Ἰανουαρίου 1873) ἐξενεγκόντες γνώμην περὶ τοῦ τίνα τῶν διανοητικῶν τοῦ Κοραῆ ἔργων κρίνουσιν ἀναγκαῖα πρὸς τύπωσιν, ἐπέφερον καὶ ταῦτα· «Ἐπειδὴ δὲ μανθάνομεν, ὅτι ἐν τῇ ῥηθείσῃ » βιβλιοθήκῃ τοῦ μακαρίτου ἐν Χίῳ εὑρίσκεται χειρόγραφον » Λεξικὸν ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσ- » σαν, . . . πρὸ πάντων κρίνομεν ἐκδοτέον τὸ Λεξικὸν τοῦτο, » τὴν μεγάλην ἀξίαν τοῦ ὁποίου ἐγγυᾶται εἰς ἡμᾶς ἡ πασί- » γνωστος πολυμάθεια τοῦ ἀνδρός, καὶ ἡ βαθεῖα ἀμφοτέρων » τῶν γλωσσῶν γνῶσις, ἣν εἶχεν ὁ μακαρίτης. Νομίζομεν δὲ » μεγίστην τοῦ γένους ἡμῶν ζημίαν τὴν στέρησιν τοῦ Λεξι- » κοῦ τούτου, τηρουμένου κατακλείστου ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον». Τὴν γνώμην ταύτην τῶν λογίων ἀποδεξαμένη ἡ ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπὴ ἐσύστησεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐν Μασσαλίᾳ Κεντρικῆς, ἥτις, διὰ τῆς ἀπὸ 16 Ἰανουαρίου 1875 ἀπαντήσεώς της, ἐνέκρινε μετ' ἐπευφημίας τὴν τύπωσιν.

» Πότε ἤρχισε νὰ συντάττῃ τὸ Λεξικὸν τοῦτο ὁ Κοραῆς, εἶνε ἄγνωστον· γνωστὸν εἶνε μόνον ἐκ τῆς εἰρημένης ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Ἰ. Ῥώταν 6 Δεκεμβρίου 1828, ὅτι ἔκτοτε τὸ εἶχεν ἕτοιμον, καὶ τοιοῦτον, οἷον δι' ἐκείνης τῆς ἐπιστολῆς του τὸ περιέγραψεν ἀκριβῶς καὶ οἷον ἀπόκειται ἐν τῇ κατὰ τὴν Χίον βιβλιοθήκῃ, χειρόγραφον δῆλα δή, ἀραιότατα γραμμένον εἰς σελίδας 920, καὶ χρυσοῖς γράμμασι φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ὕλη Λεξικοῦ». Αὐτὸ δὴ τοῦτο τυποῦται νῦν πρῶτον κατὰ τὸ χειρόγραφον, μόνας φέρον τὰς ἑξῆς διαφοράς· λέξεις τινάς, παρὰ τάξιν τεθειμένας ἐν καιρῷ ὅτε τὰ πρῶτα σχέδια ἀντεγράφοντο δι' ἄλλης χειρός, ἐταξινόμησα· καί τινα καταλειφθέντα κενὰ ἐν παραπομπαῖς εἰς ἐκδόσεις του ἀνεπλήρωσα· παρατηρήσας δέ, ὅτι πλεῖσται τῶν ἐν τῷ κειμένῳ λέξεων περιέχονται καὶ ἐν τοῖς Ἀτάκτοις, σκόπιμον ἐνόμισα, δι' εὐκολίαν ἀκριβολόγων ἐρευνητῶν, νὰ παρενθέσω ἐντὸς διγράμμου || σημείωσιν τοῦ τόμου καὶ τῆς σελίδος τῶν Ἀτάκτων, ἔνθα εὑρίσκονται αἱ αὐταὶ λέξεις καὶ ἡ ἑρμηνεία ἢ ἡ σχέσις ἑκάστης αὐτῶν. Ἐντὸς διγράμμου ἐπ' ἴσης συνέστειλα καὶ ὀλίγ' ἄλλα σημειώματα, ἐν οἷς καὶ σύντομον σημείωσιν ἐπὶ τῶν λέξεων *Chanoine* (σελ. 65 καὶ 389) καὶ *Pilori* (σελ. 264 καὶ 380) καταλειφθεισῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀνεξεργάστων. Ἐπειδὴ δ' ἐν αὐτῷ τῷ χειρογράφῳ τόμῳ εὕρηνται παρεγγραφαί τινες ἰδιόγραφοι τοῦ Κ. Κρεατσούλη, ἀναγκαῖον ἔκρινα, καταδεικνὺς ταύτας ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ κειμένου συνεσταλμένας μεταξὺ δύο ἀγκυλῶν [ ], νὰ διασαφήσω ἐνταῦθα, ὅτι ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος ἱερεύς, κάτοχος τῆς βιβλιοθήκης γενόμενος, διενοήθη νὰ προέλθῃ εἰς τὴν τύπωσιν τῶν περισωθέντων χειρογράφων, ἰδίαις μὲν δαπάναις, πρὸς ὄφελος δὲ τῶν ἐν Χίῳ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων (καθὰ δι' ἐπιστολῶν του 2/14 Μαΐου 1855 καὶ 25 Ὀκτωβρίου 1857 ἀνήγγειλέ μοι), τάττων ἐν τοῖς πρώτοις αὐτὸ τοῦτο τὸ Λεξικόν. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ νὰ τὸ καταστήσῃ (ὡς ἔστιν εἰκάσαι) πληρέστερον, μετήνεγκεν εἰς αὐτὸ τινὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς περισελίδοις τοῦ λεξικοῦ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας αὐτογράφων σημειωμάτων, δὲν προεχώρησε δὲ εἰς τὴν τοῦ σκοποῦ του ἐκτέλεσιν, ἐπελθόντος αἴφνης εἰς αὐτὸν τοῦ θανάτου.

»Μετὰ τὸν χειρόγραφον τόμον, σκόπιμον ἔκρινα, εἰς ἁπλῆν πληροφορίαν τῶν μὴ ἐπισκεφθέντων τυχὸν τὴν βιβλιοθήκην Κοραῆ, νὰ δημοσιεύσω ἐν Παραρτήματι τὰς εἰς τὸ λεξικὸν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας (ἐκδόσ. 1778 à Nismes) αὐτογράφους σημειώσεις, ὡς δεῖγμα τῆς, ἣν εἶχεν, ἕξεως νὰ καταφορτώνῃ διὰ μελάνης ἢ δι' ἐρυθρογραφίδος ἢ μολυβδογραφίδος τὰ περιθώρια ὅλων σχεδὸν τῶν συνιστώντων τὴν βιβλιοθήκην του τόμων. Μετὰ δὲ τὸ Παράρτημα προσέθηκα πέντε πίνακας τῶν περιεχομένων εἰς τὸν ἀνὰ χεῖρας τόμον, ἑπόμενος τῷ παραδείγματι, ὅπερ κατέλιπεν ἡμῖν ὁ φοίδιμος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ γενομέναις πρὸ χρόνων ἐκδόσεσιν. »Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Ἰανουαρίου 1881.

»Α. Ζ. ΜΑΜΟΥΚΑΣ».].

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1867.

Εἶμαι τῶν ζώντων βασιλεὺς
κ' ὑπόστασιν δὲν ἔχω.
Μετὰ τὸν Φοῖβον σοβαρῶς
τὸν κόσμον περιτρέχω.
Οἱ στρατηγοί, οἱ βασιλεῖς
τὰ σκῆπτρά των ἀφίνουν,
κ' ἐνώπιόν μου εὐπειθῶς
τὴν κεφαλήν των κλίνουν.
Τῶν δεσποτῶν ἀφρούρητος
καυχῶμ' ὅτ' εἶμαι μόνος,
παύει ἐντὸς τοῦ κράτους μου
πᾶς τῆς ψυχῆς σου πόνος.
Μηδέποτε μ' ὑπερβολὴν
φίλον ἐμὲ ποιήσῃς,
φωνοῦν τὰ δύο ἄκρα μου
τί θενὰ καταντήσῃς.

1868.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δοθήσεται μικρὸν ὡραῖον λεύκωμα τῆς Φραγκφούρτης]

οὔτε	ἱστερημμένοι	νὰ	προτερήματα
στέρησιν	εἰς	εἰς	ἐννοήσωσιν
ὅ,τι	αἰσθήσεις	νὰ	αὐτῶν
οὔτε	ὅλως	καὶ	δύνανται
Συμβαίνει	τὴν	ταύτην	τὰ
τὰς	διακρίνωσιν	οἱ	

Τὰς ἐν τοῖς ἄνω τετραγωνιδίοις λέξεις κατάταξον οὕτως, ὥστε νὰ ἀποτελῶσι γνώμην τινά.

Ἐν Πειραιεῖ. Κ. Σ.

1869.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. . .
. Π .
. . .

1870.

Du repos des humains implacable ennemie,
J'ai rendu mille amans envieux de mon sort.
Je me repais de sang, et je trouve ma vie
Dans les bras de celui qui recherche ma mort.

Boileau.

ΛΥΣΕΙΣ

1863.

Πυροβόλον. (Πῦρ—ὀβολὸν—Πόλον).

1864.

```
      Θ
    Ε Α Ν
  Ε Θ Ν Ο Σ
Θ Α Ν Α Τ Ο Σ
  Ν Ο Τ Ο Σ
    Σ Ο Σ
      Σ
```

1865.

Κλυταιμνήστρα.

1866.

L'éclair.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

12 Νοεμβρίου 1881 ΑΘΗΝΩΝ 12 Νοεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	367
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 ½	500	431
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	421
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	121

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,680,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,090
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	383
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	
Ἀσφαλις. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	155
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		181
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . . Τραπεζικὸν 3μην. 29.50
» . . . Ἐμπορικὸν ,, 29.35
Γαλλίας—Ἐθνικῆς Τραπέζης 3μη. 1.17
» » Ἐμπορικὸν 3μην. 1.17

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.60
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	27.30
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1— 59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.—Λονδ. 3μ. (9 Νοεμβρ.) ,, 29.45.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (11 Νοεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας φρ. 50 ½
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0. ,, 252
,, ,, 9 0/0. ,, 260
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. ,, 150
Λονδίνου 3 μηνῶν. . . . γρ. 108 7/8 - 109 1/8
Παρισίων 3 ,, ... φρ 23.20 - 23.25
Λίρα Ἀγγλικὴ . . . γρ. 109 8/40
Εἰκοσάφραγκον . . . . ,, 87 10/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (9 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.90
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.38
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (19 Νοεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.45
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.85
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.39
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδφ. (μ. 2 ½) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 ½ 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Α. Β. Darmstadt. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τε τὰ σταλέντα καὶ διὰ τὰς φιλόφρονας ἡμῶν ἐκφράσεις. — κ. Χ. Π. Μεσολόγγιον. Ἐλήφθη ἡ ἐπιστολή σας. — Λογίῳ φίλῳ. Ἀθήνας. Εὐτυχέστεροι πάντων εἶνε οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐκεῖ ἡ ἀμοιβὴ τῶν μετερχομένων τὰ λεγόμενα ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα εἶνε πολὺ ἁδροτέρα ἢ ἐν τῇ ἄλλῃ Εὐρώπῃ. Ἰατρὸς λαμβάνων διὰ μίαν ἐπίσκεψιν πέντε ἢ δέκα φράγκα ἐν Παρισίοις, ἐν Λονδίνῳ πληρόνεται μίαν γυινέαν. Ἐν Παρισίοις οἱ καθηγηταὶ τοῦ πανεπιστημίου ἢ τῆς Σορβόννης λαμβάνουσιν ἐτησίως 10-12,000 φράγκων, ἐνῷ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἀμοιβὴ αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 3-3 ½ χιλιάδας λιρῶν στερλινῶν. Ὁ γνωστὸς ποιητὴς Tennyson, ὅστις εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγα γραφόντων, κερδίζει κατ' ἔτος 125,000 φράγκων· ὁ διευθυντὴς τοῦ λυκείου τοῦ Eton λαμβάνει ἐτησίως 152,000 φράγκων, ὁ τοῦ Harrow 157,000, πολλοὶ δὲ τῶν καθηγητῶν τῶν καταστημάτων τούτων λαμβάνουσιν ἐτησίως 30-40.000 φρ. —Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου ἔχει ἐτήσιον μισθὸν 250,000 φράγκων, ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης 375,000. Ἡ γαλλικὴ «Ἐπιθεώρησις τῶν Δύο Κόσμων» πληρώνει τοὺς συντάκτας αὐτῆς 200 φράγκα κατὰ τυπογραφικὸν φύλλον, ἐνῷ τὰ ἀγγλικὰ περιοδικὰ προσφέρουσι 500, ὑπάρχουσι δὲ ἄρθρα πληρωθέντα ὑπὸ τῶν «Καιρῶν» 2,500 φράγκα. Ὁ μυθιστοριογράφος Thackeray ἐκέρδησεν εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας 4,000 φρ. διὰ δύο δημοσίων μαθημάτων, ἀπολαμβάνει δὲ ἐκ τοῦ περιοδικοῦ, ἐν ᾧ μόνῳ δημοσιεύει τὰ μυθιστορήματά του 2,000 λιρῶν κατ' ἔτος καὶ πρὸς ταύταις 10 λίρας δι' ἑκάστην σελίδα. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἔχει 100,000 συνδρομητῶν, τὰ δὲ ἐτήσια αὐτοῦ κέρδη συμποσοῦνται εἰς 120,000 φράγκων. — κ. Γ. Δ. Ζ. Μασσαλίαν. Ἐλήφθησαν. Ἡ σειρὰ ἀπεστάλη τῇ Κᾳ Α. Σ. εἰς Menton, ὅπου ἐξακολουθήσει ἡ ἀποστολή. Ἡ δυσαναλογία, περὶ ἧς ἐρωτᾶτε, ἀρθήσεται εἰς τὸ μέλλον. — κ. Ι. Δ. Δ. Κεφαλληνίαν. Ἐλήφθησαν. Κατὰ τὴν ἐντολὴν ὑμῶν οἱ 5 τόμοι παρεδόθησαν τῷ ἐνταῦθα κ. Π. Α. Λ. — κ. Ν. Κ. Βουκουρέστιον. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — Τακτικῷ ἀναγνώστῃ. Ἕνεκα ἀπροόπτου περιστάσεως. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι δὲν θὰ ζημιωθῆτε διὰ τὴν ἀντικατάστασιν. Ἐν τούτοις καὶ τὸ ἄλλο θέλει δημοσιευθῆ κατόπιν. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Κωνσταντινούπολιν. Ἀναγνῶσται μάλιστα, ὄχι ὅμως συνδρομηταί. Ἴσως ὁ ἀριθμός, τὸν ὁποῖον λέγετε εἶνε ἀκριβής, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ μόλις τὸ δέκατον πρέπει νὰ δεχθῆτε ὡς πραγματικοὺς συνδρομητάς. Οἱ Γάλλοι ὑπολογίζουσιν εἴκοσιν ἀναγνώστας δι' ἕκαστον φύλλον, ἡμεῖς περιορίζομεν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν μόνον εἰς τὸ ἥμισυ. Δὲν εἶνε δὲ ὑπερβολὴ τὸ λεγόμενον, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι πολλὰ φύλλα κάμνουσι μεγάλον κύκλον, διαβιβαζόμενα πρὸς ἀνάγνωσιν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, ἀφοῦ παρ' ἡμῖν οἱ πλεῖστοι δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι πρέπει νὰ ἐξοδεύωσιν, ἔστω καὶ ἐλάχιστον ποσόν, διὰ βιβλία καὶ περιοδικά. Καὶ ἔπειτα θέλετε νὰ ἀναπτυχθῇ γενναία πνευματικὴ παραγωγὴ καὶ παρ' ἡμῖν, ὅταν τοιαύτης ἀξιοῦται ἐνθαρρύνσεως! — Ἑλληνοδλ. Κοιν. Περλεπέ. Περλεπέν. Ἡ σειρὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων φύλλων ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς. Μὴ ὑπαρχόντων τῶν τευχῶν τῆς βιβλιοθήκης, τὰ περισσεύοντα χρήματα (φράγκα 10) ἐπεστράφησαν τῷ κομιστῇ.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑστίαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[12 Νοεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Χθὲς τετάρτην, 11 ἱσταμένου, ἀνεχώρησεν ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐξ Ὠρωποῦ, κατευθυνόμενος διὰ Χαλκίδος εἰς Βῶλον. Τὸ φέρον τὴν Α. Μ. εὔδρομον «Ν. Μιαούλης» ἠκολούθησαν καὶ ἕτερα τέσσαρα ἑλληνικὰ πολεμικὰ πλοῖα. Τὸν βασιλέα ἀφικόμενον εἰς Βῶλον ὁ λαὸς ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ.—Κατὰ τὴν ἐν Βώλῳ διαμονήν του ὁ βασιλεὺς θὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ ἐν τῇ παραλίᾳ μέγαρον τοῦ κ. Χατζῆ Λαζάρου. — Ἀπὸ τῆς προχθὲς τρίτης κατῆλθεν ἐκ Δεκελείας ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν βασιλοπαίδων, ὅπως παραμείνῃ διαρκῶς πλέον ἐνταῦθα. — Κατὰ τὴν ἐσχάτως ἐν Λαρίσσῃ γενομένην ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης ὁ πληθυσμός της ἀνέρχεται εἰς 11,659 κατοίκους.— Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ἐπετράπη εἰς τὸν ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸν νὰ συστήσῃ καὶ ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων. — Ἐδημοσιεύθη βασιλικὸν διάταγμα περὶ συστάσεως πρωτοδικείου καὶ εἰρηνοδικείων ἐν τῷ καταληφθέντι τμήματι τοῦ Βώλου. Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου συνιστᾶται ἐν Βώλῳ πρωτοδικεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πρωτοδικεῖον Βώλου», ἕδραν ἔχον τὴν ὁμώνυμον πόλιν καὶ περιλαμβάνον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του τὰς ἤδη καταληφθείσας ἐπαρχίας Βώλου καὶ Πηλίου καὶ προσέτι τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἁλμυροῦ, ἀποσπωμένην ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πρωτοδικείου Λαρίσσης, εἰς ἣν ὑπήχθη διὰ τοῦ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου ε. ε. διατάγματος. Ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πρωτοδικείου Βώλου συνιστῶνται, ἐκτὸς τοῦ ὑφισταμένου ἤδη εἰρηνοδικείου Ἁλμυροῦ, καὶ τέσσαρα εἰρηνοδικεῖα, τὸ τοῦ Βώλου, Ζαγορᾶς, Μηλιῶν καὶ Τρικκέρων. Ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ τε πρωτοδικείου καὶ εἰρηνοδικείων ὁρίζεται ἡ 20 Νοεμβρίου ε. ε.— Κατὰ τὸν «Αἰῶνα» ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος ταύτης ἐκδίδεται τὸ διάταγμα τῆς διαιρέσεως εἰς ἐπαρχίας τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐξ Ἠπείρου προσαρτηθεισῶν χωρῶν. Κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο, ἡ ὅλη ἐκχωρηθεῖσα χώρα διαιρεῖται εἰς ἕνδεκα ἐπαρχίας: τὴν τῆς Λαρίσσης, ἐν ᾗ περιλαμβάνεται καὶ ἡ περιοχὴ Δερελῆ, τὴν τῆς Τυρνάβου, τὴν τῆς Καρδίτσης, τὴν τῶν Τρικκάλων, τὴν τῆς Φαρσάλου, τὴν τοῦ Βώλου, τὴν τοῦ Ἁλμυροῦ, τὴν τῆς Ἀγυιᾶς, τὴν τοῦ Δομοκοῦ, τὴν τῆς Καλαμπάκας καὶ τὴν τῆς Ἄρτης.—Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τὰ σώματα τοῦ στρατοῦ, πλὴν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν εὐζώνων, διατάσσει αὐτά, ὅπως μεταθέσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς εἰς τὰ ἐν τῇ φρουρᾷ Ἀθηνῶν διατελοῦντα σώματα ἅπαντας τοὺς εἰς τὴν δύναμιν αὐτῶν φοιτητὰς τῶν διαφόρων σχολῶν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου.— Διετάχθη διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, ὅπως δημοσιευθῶσι καὶ ἐφαρμοσθῶσιν ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις οἱ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι ἰσχύοντες νόμοι καὶ κανονισμοὶ περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας. — Δι' ὁμοίου διατάγματος ἐχορηγήθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἀναπληρωτικὴ πίστωσις 100,000 δραχμῶν πρὸς συνδρομὴν προσφύγων. — Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν τῶν ἐσχάτως προτεινάντων νὰ συστήσωσιν ἑταιρίαν πρὸς ἵδρυσιν τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας ἐν Ἀθήναις· καὶ ἀνέθετο εἰς τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ δημοτικῶν συμβούλων, ὅπως προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν σχετικῶν συμφωνιῶν πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστι ταχεῖαν ἔναρξιν τοῦ ἔργου. — Ὅσον οὔπω ἄρχονται αἱ ἐργασίαι τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης μέχρι Βώλου σιδηροδρόμου. — Εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Πατρῶν ὑπεβλήθησαν προτάσεις περὶ κατασκευῆς ἱπποσιδηροδρόμων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. — Ἐν Ἀταλάντῃ ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως μέγα ὑπόγειον σπήλαιον, ἔχον ἔκτασιν πλέον τοῦ ἑνὸς στρέμματος. Ἡ κυβέρνησις, εἰς ἣν ἀνέφερον τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην αἱ ἀρχαί, ἀπέστειλεν ἐκεῖ τὸν ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων πρὸς ἐξέτασιν τοῦ σπηλαίου τούτου. — Τὰ ἐν Βώλῳ ἐναποτεθειμένα ἐμπορεύματα εἶνε ἀξίας 15 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἡ δὲ ἀξία τοῦ δασμοῦ κατὰ τὸ ἑλληνικὸν δασμολόγιον ἀνέρχεται ἐκ τριῶν μέχρι τεσσάρων ἑκατομμυρίων δραχμῶν. — Ὁ ἐξ ὅλων τῶν λιμένων τοῦ κράτους ἐξαχθεὶς σταφιδόκαρπος μέχρι τῆς 20 Ὀκτωβρίου ἀνέρχεται εἰς λίτρας 162,599,751, σῦκα δὲ μέχρι τῆς αὐτῆς χρονολογίας ἐξήχθησαν ἐκ τῶν λιμένων Καλαμῶν καὶ Νησίου 95,492 στατῆρες. — Κατὰ τὴν συνοπτικὴν κατάστασιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατὰ τὴν 31 Ὀκτωβρίου τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν κεφάλαιον αὐτῆς ἀνήρχετο εἰς δραχ. 196,236,672 καὶ 13/00. Εἶχεν εἰς μεταλλικὸν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς δρ. 2,742,815 καὶ τραπεζικὰ γραμμάτια εἰς κυκλοφορίαν δραχ. 96,692,187 καὶ 33/00.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Αριθ. 256.—22 Νοεμβριου 1881.— Λεπτα 10.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Επιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ὁ ἄλλοτε πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς ἐν Κύπρῳ M. di Cesnola θέλει δημοσιεύσει προσεχῶς σύγγραμμα περὶ τῶν νεωτάτων ἀνασκαφῶν ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ. Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται Σαλαμίνια, ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν καλλιτεχνημάτων τῶν ὑπὸ τοῦ Cesnola ἐν αὐτῷ περιγραφομένων εὑρέθησαν κατὰ τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Σαλαμῖνος ἐν Κύπρῳ. Σπουδαῖον κεφάλαιον τῆς συγγραφῆς ἀποτελοῦσιν αἱ ἐπιγραφαί, ἀναγνωσθεῖσαι καὶ σχολιασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τῇ συνεργασίᾳ τῶν κκ. Birch, Sayce καὶ Hyde Clarke.

—Παρὰ τῷ ἐν Παρισίοις ἐκδότῃ Ἐρνέστῳ Λεροὺ ἐξεδόθη κατάλογος πάντων τῶν περὶ Γεωργίου Καστριώτου τοῦ Σκενδέρβεη ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας μέχρι τῆς σήμερον ἐκδοθέντων βιβλίων ἐν γαλλικῇ, ἀγγλικῇ, γερμανικῇ, λατινικῇ, ἰταλικῇ, ἰσπανικῇ, πορτογαλλικῇ, σουηδικῇ καὶ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ὁ κατάλογος οὗτος συνταχθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Πέτροβιτς ἐτυπώθη πολυτελῶς εἰς 150 μόνον ἀντίτυπα.

— Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἰατρικὴν Ἀκαδημίαν προσήνεγκεν ὁ Βίκτωρ Σαὶν Πὼλ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καὶ τῆς συμβίου του 25,000 φράγκων ἆθλον πρὸς οἱονδήποτ' ἂν εὕρῃ ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς διφθερίτιδος, ἀνεγνωρισμένον καὶ δεδοκιμασμένον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ὡς τελεσφόρον καὶ ἀδιάπταιστον. Εἰς τὸν ἀγῶνα δύνανται νὰ συγκαταβῶσιν οὐ μόνον Γάλλοι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ὁ βουλόμενος. Τοῦ κεφαλαίου οἱ τόκοι θὰ ἀπονέμωνται κατὰ διετίαν πρὸς ὃν τινα ποιήσῃ ἀξιολόγους ἐρεύνας καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς διφθερίτιδος. Ὅμοιον ἆθλον προέθηκεν ἀπὸ πενταετίας ἤδη ἡ τῆς Γερμανίας αὐτοκράτειρα Αὐγούστα.

— Τὸ προσεχὲς ἔτος, ἀπὸ ἰουνίου μηνὸς μέχρι σεπτεμβρίου, γενήσεται ἐν Βερολίνῳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς αὐτοκρατείρας Αὐγούστης γενικὴ Ἔκθεσις τῆς τεχνικῆς ὑγιεινῆς καὶ τῶν διαφόρων σωτηριωδῶν μέσων, δι' ὧν προλαμβάνονται ἢ ἀποσοβοῦνται παντοῖαι νόσοι καὶ ἀτυχήματα· θὰ συμμετάσχωσι δὲ ταύτης Γερμανία, Αὐστρία, Ἑλβετία. Ἀπέναντι τῆς μεγίστης σπουδαιότητος, ἣν τα πρωτεύοντα ἐν Εὐρώπῃ κράτη περιάπτουσιν εἰς τὴν ὑγιεινὴν καθόλου, βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ ἐπωφεληθῶσι τὴν εὐκαιρίαν ἰατροί, χειρουργοί, κτηνίατροι, ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, τελῶναι καὶ λιμενάρχαι, ὀργανοποιοὶ κλ., θὰ καταδειχθῇ δὲ σαφῶς, κατὰ πόσον προεβίβασαν τὴν πρακτικὴν ἐπιστήμην οὐχὶ τοσοῦτον αἱ κυβερνήσεις, ὅσον οἱ κατὰ τόπους μικροὶ καὶ μεγάλοι δῆμοι. Μόνη ἡ γερμανικὴ ἔκθεσις θὰ περιλάβῃ τεσσαράκοντα τμήματα, ἅτινα εὐχῆς ἔργον νὰ ἴδωσι καὶ μελετήσωσι διὰ καταλλήλου ἀντιπροσώπου αἱ ἑλληνικαὶ ἀρχαί, αἱ διὰ λόγους πολιτικοὺς ἢ κομματικοὺς ἀμελοῦσαι τῶν στοιχειωδεστάτων ἐλατηρίων τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς.

Ἐν τῇ «Γενικῇ Ἐφημερίδι» τῆς Αὐγούστης ὁ ἐν Δαρμστάτῃ καθηγητὴς κ. Αὔγουστος Βόλτς δημοσιεύει ἀξίαν λόγου βιβλιογραφίαν περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ῥενιέρη ἐκδοθεισῶν «Ἱστορικῶν μελετῶν». Ἐκ τῆς βιβλιογραφίας ταύτης ἀποσπῶμεν τὰς ἑπομένας περικοπάς: «Τὸ ἔργον εἶνε συντεταγμένον ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν, αἱ δὲ γνῶμαι αὐτοῦ καὶ ὁ τῶν γεγονότων συνδυασμὸς διαφέρουσιν ἐν πολλοῖς τῶν παραδεδεγμένων, τούτου δ' ἕνεκα εἶνε καταλληλότατον, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν διεγείρει τὸ διαφέρον, καὶ μάλιστα ἀφοῦ καὶ ἡ ἁπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ ἀνθηρότατα γεγραμμένου βιβλίου τούτου πολὺ ἐνέχει τὸ κέντρον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διήγησις περὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Πέτρου Φιλάργη εἰς τὸν παπικὸν θρόνον εἶνε εἰς τὸ ἔπακρον ἐνδιαφέρουσα......».

»Ὁ κ. Ῥενιέρης περιγράφει θαυμασίως τὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου ἐπελθούσας περιπλοκάς..., ὁ δ' ἀναγνώστης εὐχαρίστως ἀναγνωρίζει τοῦτο. Διότι ἡ πλήρης, ἐξ εὐρυτάτων μελετῶν τῶν πηγῶν, προσκτηθεῖσα καὶ βαθεῖα γνῶσις τῆς ἀφθονωτάτης ὕλης, ἡ καλλιτεχνικὴ ταύτης διάταξις, τὸ ἀπέριττον καὶ ἤρεμον τῆς ἐκθέσεως καὶ τῶν παθητικωτάτων ἐπεισοδίων, ἡ πλαστικὴ περιφάνεια καὶ ἡ σαφήνεια ἐν τῇ διηγήσει, ὁτὲ μὲν ἐκδηλουμένη ἐν λεπτότατα ἀπεικονισμέναις ἰδιαιτέραις περιγραφαῖς (ὡς τῆς ἐν Πίσῃ συνόδου) ἢ ἐν περιέργοις λεπτομερείαις (ὡς τοῦ λόγου τοῦ πρυτάνεως τοῦ ἐν Παρισίοις πανεπιστημίου), ὁτὲ δὲ ἐν βραχείᾳ ἀπόψει ὁμαλῶς κατατάσσουσα πολυπλοκώτατα συμβάντα (ὡς τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Γαλεάτσου Βισκόντη), ἡ κλασσικὴ καὶ σεμνὴ λέξις, ἥτις προσεγγίζει πολὺ τῇ ἀρχαίᾳ, χωρὶς νὰ καθίσταται δυσληπτος τοῖς πολλοῖς, ἡ εὐγενὴς πάντοτε καὶ ἀφελὴς φράσις ἀπαραμίλλως γλαφυρῶν περιόδων, πάντα τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἀποδεικνύασι τὸ ἔργον ἄξιον νὰ καθέξῃ διαπρεπῆ θέσιν μεταξὺ τῶν ἀρίστων ἱστορικῶν συγγραμμάτων πάντων τῶν ἐθνῶν».

— Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι ὁ κ. Βόλτς ἐδημοσίευσε πρό τινος ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἰακώβου Πολυλᾶ φιλοπονηθείσης ἐμμέτρου μεταφράσεως τῆς «Ὀδυσσείας», τοῦ Ὁμήρου.

Εὐχαρίστως δὲ μανθάνομεν ὅτι ὁ κ. Βόλτς, ὅστις εἶνε ἐκ τῶν εἰλικρινεστέρων φίλων τῆς ἡμετέρας πατρίδος καὶ φιλολογίας, ἑτοιμάζει καὶ ἄλλας ἐργασίας σχετικὰς πρὸς τὰ νεώτερα ἑλληνικὰ γράμματα.

— Ἐν τῇ «Revue des Deux Mondes» τῆς 15 Νοεμβρίου δημοσιεύεται μακρὰ διατριβὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «La grande-Grèce» τοῦ ἀκαδημεϊακοῦ κ. Gaston Boissier.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον «Σταλακτῖται» ἐκδίδει προσεχῶς ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης συλλογὴν ποιημάτων αὐτοῦ. Ἡ συλλογὴ αὕτη, τυπουμένη ἐν τοῖς καταστήμασιν Ἀνδρέου Κορομηλᾶ μετὰ ἐξαιρέτου τυπογραφικῆς φιλοκαλίας, θέλει περιλαμβάνει οὐ μόνον δημοσιευθέντα ἤδη ἔργα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ νέα προϊόντα τῆς ἁβρᾶς Μούσης τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ.

— Ὁ ἐν Πειραιεῖ καθηγητὴς κ. Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης γράφει τὰ ἑπόμενα περί τινος νέου εὑρήματος, ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνελκυσθέντος:

«Διὰ τῆς καθαριστικῆς τοῦ λιμένος μηχανῆς παρὰ τὴν εἴσοδον τῶν Ἁλῶν ἀνελκύσθη στήλη μικρά, ὕψους 0,45, κάτω διαμέτρου 0,17, ἐν εἴδει βωμίσκου, μειουμένη ἐπαισθητῶς τάνω, ὅλως τὸ ἄκρον ἐφθαρμένα, φέρουσα τρεῖς πέριξ ἀναγλύφους ἱκανῶς σωζομένας μορφὰς γυναικείας. Τῶν μορφῶν τούτων ἐξέλιπε δυστυχῶς καὶ τῶν τριῶν ἡ κεφαλή· φέρουσι πᾶσαι μακρὸν ποδήρη χιτῶνα καὶ ἐπίβλημα· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τῆς μιᾶς τούτων καὶ ὑπὲρ τὸν κατὰ ταὐτὸ ὦμον καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπερτείνει τὸ σωζόμενον μέρος δᾳδὸς μακρᾶς χαρακτηριστικῆς τῆς φερούσης μορφῆς· ἡ ἑτέρα ἔφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, οἷον τὸ ἐπὶ τῶν ἀγαλματίων τῆς Κυβέλης, ὡς δεικνύουσιν ὀλίγα σωθέντα ἴχνη αὐτοῦ, καὶ ῥάβδον δὲ μικρὰν καμπύλην ἄνω, ἧς μόλις τὸ κάτω ἄκρον ἐπὶ τῆς φθαρείσης δεξιᾶς διαφαίνεται· ἡ τρίτη φαίνεται ἀχαρακτήριστος ἢ μᾶλλον ἀπετρίβη τὸ χαρακτηριστικὸν μετὰ τῶν ἐφθαρμένων χειρῶν.

»Τὸ ὅλον ἔπαθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης βλάβην μικρὰν πρὸς τὰ κάτω τῆς μιᾶς τῶν ὄψεων καὶ τὰς δύο τῶν μορφῶν.

»Ἤδη δ' ἀνάκειται εἰς θέαν ἐν τῷ δημοτικῷ μουσείῳ».

—Ὁ ἐσχάτως ἐκ Ῥουμανίας ἐγκατασταθεὶς ἐνταῦθα κ. Ν. Μαραθέας, ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῆς νεότητος, ἀπὸ διετίας ἤδη κατεστήσατο ἐν τῷ διδασκαλικῷ συλλόγῳ ἀγῶνα συγγραφῆς βιβλίου καταλλήλου «πρὸς ὀρθὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν τῶν ἑλληνοπαίδων», ὑπὲρ οὗ προσήνεγκεν ἔκτοτε τῷ συλλόγῳ τούτω χρηματικὸν γέρας δραχμῶν χιλίων· κατ' αὐτὰς δὲ ἐδιπλασίασε τὸ ἔπαθλον τοῦ ἀγῶνος καταβαλὼν ὑπὲρ αὐτοῦ χιλίας ἔτι δραχμὰς εἰς τὸν αὐτὸν Σύλλογον.

— Ὁ κ. Ἰωάννης Καμπούρογλος, τέως συντάκτης τῆς «Ἐφημερίδος», ἀπεσύρθη τῆς συντάξεως ταύτης, προτιθέμενος νὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς ἰδίαν ἐφημερίδα πρωϊνήν.

ΒΙΒΛΙΑ

2475. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 22 Νοεμβρίου 1881. Ἀριθ. 308 (256). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡ πατρίς. (Ἐκ τῶν τοῦ Émile Souvestre). — Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παππαδοπούλου). — Ἡ ἐφημερὶς «Figaro». — Τὰ αἰσθητήρια τῶν μυρμήκων. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Κανόνες ὑγιεινῆς.

2476. **Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος.** Πληθυσμὸς αὐτῆς κατὰ τὸ 1879. (Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν). Ἐν

Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, ὁδὸς Ἑρμοῦ, 63. 1881, 4ον, σελ. 143.

2477. **Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ** ὑπὸ Νικολάου Ἀναστασίου. Ἐν Ἀθήναις. 1881. 8ον, σελ. 31.

2478. **J. E. Harrison, Myths of the Odyssey** in art and literature. (To the memory of my greek friend J. B.

Τὸ ἀξιόλογον καὶ πολυτελὲς τοῦτο βιβλίον πραγματευόμενον περὶ τῶν κυριωτέρων μύθων τῆς Ὀδυσσείας, καὶ ἰδίως περὶ τοῦ τῶν Κυκλώπων, τῶν Λαιστρυγόνων, τῆς Κίρκης, τῆς νεκυίας, τῶν Σειρήνων, καὶ τῆς Σκύλλης, προτίθεται νὰ καταστήσῃ γνωστὰ τὰ ἔργα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς, ζωγραφικῆς ἢ κεραμογραφίας, τὰ διαφόρως τοὺς μύθους τούτους παραστήσαντα, καὶ κοσμεῖται διὰ 69 φύλλων εἰκονογραφιῶν, αἵτινες παριστῶσι τὰ ἔργα ἐκεῖνα, καὶ ὧν τινες εἰσὶ καὶ ἄλλως ἀνέκδοτοι.

Ἀναμφισβήτητον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι οἱ μῦθοι ἐκεῖνοι δὲν εἶνε πλάσματα καὶ ἀποκυήματα τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' ἡ ποιητικωτάτη ἔκφρασις καὶ διάπλασις παραδόσεων, αἵτινες ἐπεκράτουν καὶ διαφόρως διεδίδοντο ἐν τῷ ἑλληνικῷ λαῷ. Καὶ τὰ τεχνουργήματα ἑπομένως ταῦτα, τινὰ μὲν προφανῶς ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ὁμηρικὴν τῶν μύθων διάπλασιν, ἄλλα ὅμως παριστῶσι τὰς ἀλλοιώσεις τῶν παραδόσεων, πάντα βεβαίως μεταγενέστερα τῶν ὁμηρικῶν χρόνων, καὶ μὴ ἀνιόντα ὑπὲρ τὴν δ'. πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα. Ἂν δ' αἱ παραδόσεις πρὸ καὶ ἐπὶ Ὁμήρου εἶχον ἤδη τὴν ποικιλίαν τῶν μορφῶν ἣν ἀπαντῶμεν ἐν αὐταῖς μεταγενεστέρως, τοῦτο ἴσως διευκρινισθῇ, ἂν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἄλλων παναρχαίων κτισμάτων εὑρεθῶσι σκεύη διὰ τοιούτων ἀντικειμένων ἐπιγεγλυμμένα ἢ ἐπιγεγραμμένα.

Συγγραφεὺς δὲ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἀρχαιολογικοῦ βιβλίου δὲν εἶνε, ὡς τις ἤθελεν εἰκάσει, ὁ Κος ἀλλ' ἡ Κυρία J. E. Harrison, νέα Σκωττίς, ἀφιεροῦσα τὸ σύγγραμμά της εἰς τὴν μνήμην οὐχὶ Ἕλληνος, ἀλλ' Ἑλληνίδος, τῆς Κας J(ane) B(ruce), τῆς ἐσχάτως ἀποβιωσάσης ἐπ' ἀδελφῇ ἀνεψιᾶς τοῦ ἡμετέρου Κ. Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ. Ἡ σοφὴ ἀρχαιολόγος διατρίβει ἤδη ἐν Ῥώμῃ, καὶ προσεχῶς θέλει ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας.

2479. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule N⁰ 19.— Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[19 Νοεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης τρίτης ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνων τοῦ εὐδρόμου «Ναυάρχου Μιαούλη». — Ὡς καθηγητὴς τῶν βασιλοπαίδων διὰ τὰ μαθηματικὰ προσελήφθη ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τακτικὸς τῶν μαθηματικῶν καθηγητὴς κ. Β. Λάκων. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 10 Νοεμβρίου συνιστῶνται ἐν μὲν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πρωτοδικείου Τρικκάλων ἕνδεκα εἰρηνοδικεῖα 6' τάξεως, ἐν δὲ τῇ περιφερείᾳ τοῦ πρωτοδικείου Λαρίσσης καὶ ἕτερα τρία εἰρηνοδικεῖα 6' τάξεως. — Δι' ὁμοίου διατάγματος ὡρίσθη ἵνα αἱ κατὰ τὴν 20 Δεκεμβρίου γενησόμεναι βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἄρξωνται τὴν 7 καὶ 16' π. μ., ἀποπερατωθῶσι δὲ τὴν 4 καὶ 52' μ. μ.— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν διὰ διαταγῆς αὐτοῦ ἀπήλλαξε τοὺς ἐνταῦθα ὑπηρετοῦντας εἰς τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα φοιτητὰς καὶ μαθητὰς πάσης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, πλὴν τῶν γυμνασίων. — Ἐπὶ τοῦ ἀτμοδρόμονος πρόκειται νὰ συστηθῇ ναυτικὴ σχολή, διαιρουμένη εἰς τρεῖς τάξεις, τὴν πρώτην τῶν ὁποίων θ' ἀποτελῶσιν οἱ ἐπὶ τῶν διαφόρων πλοίων ὑπηρετοῦντες 6' τάξεως δόκιμοι, τὴν δευτέραν οἱ ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ ἐκπαιδευόμενοι ναυτικοὶ μαθηταὶ καὶ τὴν τρίτην οἱ κατὰ τὰς ἐρετεινὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ἐπιτυχόντες ναυτικοὶ μαθηταὶ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς. — Κατὰ τὴν «Στοὰν» ἐντὸς ὀλίγου ἅπαντα τὰ πολεμικὰ πλοῖα, τ' ἀποτελοῦντα ἀμφοτέρας τὰς ναυτικὰς ἡμῶν μοίρας, τίθενται εἰς ἐφεδρείαν, ἐκτὸς τοῦ ἀτμοδρόμονος «Ἑλλάδος» καὶ τοῦ εὐδρόμου «Ν. Μιαούλη», ὧν τὰ πληρώματα θέλουσι συμπληρωθῇ κατὰ τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν ἐκ τῶν τῶν ἐφέδρων πλοίων. — Κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἰατροσυνεδρίου ὑπεβλήθησαν εἰς ἐνδεκαήμερον κάθαρσιν πραγματικὴν αἱ ἐξ Ἄδεν καὶ τῶν παραλίων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης προελεύσεις, αἱ τελέσασαι μὲν τοιαύτην πέραν τῶν στενῶν τοῦ Σουέζ, διελθοῦσαι δὲ τοῦτο ὑπὸ κάθαρσιν, εἰς πενθήμερον δὲ ἐπιτηρητικὴν πᾶσαι αἱ ἀπ' εὐθείας ἐξ ἁπάντων τῶν λιμένων τῆς Αἰγύπτου προελεύσεις. — Ὀλέθρια ὑπῆρξαν τ' ἀποτελέσματα τῶν πρό τινος ἐπικρατησασῶν καθ' ἅπασαν τὴν Μεσόγειον τρικυμιῶν. Πανταχοῦ συνέβησαν δυστυχήματα, ἡ δὲ ἐφημερὶς «Σάμος» ἀναγγέλλει ὅτι οἱ ἐπιβάται τοῦ ἐκεῖσε ἀφικομένου αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου ἐβεβαίωσαν ὅτι ἀπήντησαν κατὰ τὸν πλοῦν ἱκανὰ πτώματα ἐπιπλέοντα ἐν τῇ θαλάσσῃ.— Πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα ἐν τῷ νομαρχιακῷ καταστήματι Σπάρτης ἀπετέφρωσεν αὐτὸ καθ' ὁλοκληρίαν. — Ὁ ἐσχάτως ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀποβιώσας ἔμπορος Α. Ῥωμάνος κατέλιπε διὰ διαθήκης του εἰς τὸ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ νοσοκομεῖον κληροδότημα ἐκ 50,000 δραχμῶν. — Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ ἑλληνικοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» ἐψήφισεν ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν τοῦ ἐν Ἀφρικῇ γαλλικοῦ στρατοῦ τὸ ποσὸν 3,000 φράγκων, ἅτινα διεβιβάσθησαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ γαλλικοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ». — Κατὰ τὸν «Ἀγῶνα» τῆς Ζακύνθου συμπλοκὴ αἱματηρὰ ἐγένετο ἐν ταῖς αὐτόθι φυλακαῖς, καθ' ἣν εἷς ἐφονεύθη, δύο ἐπληγώθησαν θανατηφόρως, πολλοὶ δ' ἕτεροι ἔλαβον ἐλαφρὰ τραύματα. — Κατηρτίσθη ἤδη ἐν Παρισίοις ὁ διὰ τὸ θέατρον Ἀθηνῶν μελοδραματικὸς θίασος, τὸ δ' ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν διώρισε τὴν ἐπὶ τοῦ θεάτρου ἐπιτροπήν. — Τὸ τελωνεῖον Βώλου εἰσπράττει καθ' ἑκάστην χιλίας δραχμάς, μετὰ ἕνα δὲ ἢ δύο μῆνας, ὅτε θὰ ἐξαντληθῇ ἡ ὑπάρχουσα παρακαταθήκη πολλῶν εἰδῶν θὰ διπλασιασθῶσι καὶ τριπλασιασθῶσιν αἱ εἰσπράξεις. — Χθὲς ἐκηδεύθη ὁ Ι. Κ. Δεληγιάννης, βασιλικὸς ἐπίτροπος παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ. — Νέον περιοδικὸν πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εὐτέρπη».

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1871.

Τὸ πρῶτον εἶνε σύνδεσμος ἐλάττωσιν δεικνύων,
Τὸ δεύτερον δὲ φοβερὸς θεὸς τῶν Ὀλυμπίων.
Τὸ δ' ὅλον εἶν' ἐπώνυμον ἀνδρὸς ἐκ τῶν συγχρόνων,
Τὸν κόσμον καταπλήξαντος δι' εὐκλεῶν ἀγώνων.

1872.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Μ . . . . ἀ . . . γί . . . . . ὁ ἑ . π . . . . συν.
. . . . . τ . . τ . . . . α . . . . ὠφ . . . .

1873.

[Τῷ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον.]

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. . Τ . .
. . Ι . .
Τ Ι Σ Ι Σ
. . Ι . .
. . Σ . .

1874.

Je suis un antidote, et je suis un poison,
J'avance le trépas et prolonge la vie;
Je réveille les sens, et j'endors la raison,
Et je sème la guerre où la paix me convie.

ΛΥΣΕΙΣ

1867.

Ὕπνος—Ὗς.

1868.

Συμβαίνει εἰς τὰ προτερήματα ὅ,τι καὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις· οἱ ὅλως αὐτῶν ἐστερημένοι οὔτε νὰ διακρίνωσιν οὔτε νὰ ἐννοήσωσι τὴν στέρησιν ταύτην δύνανται.

1869.

Π Ο Α
Ο Π Η
Α Η Ρ

1870.

La puce.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

19 Νοεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 19 Νοεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	360
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	430
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	420
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	302
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	291
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	210
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	116
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	124

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,090
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	384
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	29 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	157
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	292
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		181
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,994	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . . Τραπεζικὸν 3μην. 29.80
» . . . Ἐμπορικὸν ,, 29.60
Γαλλίας—Ἐθνικῆς Τραπέζης 3ήμ. 1.17
» » Ἐμπορικὸν 3μην. 1.17

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.70
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	27.30
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν–Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.–Λονδ. 3μ. (16 Νοεμβρ.) ,, 30.00.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (18 Νοεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας φρ. 51
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0. ,, 252
,, ,, 9 0/0. ,, 262
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου. ,, 147
Λονδίνου 3 μηνῶν . . . γρ. 109-109 1/4
Παρισίων 3 ,, ... φρ 23.15-23.20
Λίρα Ἀγγλικὴ . . . γρ. 109 20/40
Εἰκοσάφραγκον . . . . ,, 87 14/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (9 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.90
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.38
Ἀργυρᾶ φιορ. 100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (25 Νοεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο. 118.75
Παρισ. τὰ 100 φρ. ,, 46.95
Εἰκοσάφραγκον ,, 9.41
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνόψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτιμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 1/2 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Κατὰ τὴν ἐντολὴν ὑμῶν ἀπεστάλη νέα σειρὰ τῷ κ. Α. Λ. — κ. Δ. Κ. Π. Ἀλμυρόν. Εἰς τὴν ἐπιστολήν σας ἀπηντήσαμεν ταχυδρομικῶς. — κ. **Δ. Πόσον λογικὴ ἀπαίτησις καὶ πόσον λογικώτερον συμπέρασμα!! — Ἀριθ. 642. Ζάκυνθον. Ἰδοὺ εὐφυεστέρα γνωστοποίησις. Ἐν Βιέννῃ διατρίβει ἀπό τινος, ὡς θ' ἀνεγνώσατε ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ἡ διάσημος ἠθοποιὸς Σάρα Βερνάρ, ζυθοποιός τις δὲ ἐξέθηκεν ἐν τῷ παραθύρῳ τοῦ καταστήματός του δύο κεχρωματισμένας εἰκόνας αὐτῆς. Ἡ μία τούτων παρίστα αὐτὴν ὠχρὰν καὶ λίαν ἰσχνὴν (ὡς πράγματι εἶνε) μὲ τὴν ἑξῆς κάτωθι ἐπιγραφήν: «Ἡ Σάρα Βερνὰρ ἅμ' ἀφικομένη ἐν Βιέννῃ». Ἡ ἑτέρα δὲ εἰκὼν παρίστα τὴν μεγάλην ἠθοποιὸν παχεῖαν, εὔρωστον, ἀνθηράν. Κάτωθι τῆς εἰκόνος ταύτης ἀνεγινώσκετο: «Ἡ Σάρα Βερνὰρ μετὰ τρίμηνον χρῆσιν τοῦ ζύθου μας». — κ. Μ. Λ. Ζ. Λονδῖνον. Ἐλήφθησαν.— κ. Δ. Σ. Σμύρνην. Διὰ τοῦ αὐτόθι πράκτορος τῆς «Ἑστίας». — Ἐνὶ ἀποίκῳ. Λονδῖνον. Ἀποφαίνεσθε περὶ τῶν ἐνταῦθα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν Ἀγγλίαν· λησμονεῖτε ὅμως ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶνε Ἀγγλία. Βεβαίως αἰτία τοῦ «ἀποτροπαίου αὐτοῦ φαινομένου» εἶνε ἡ ἔλλειψις πολιτικῆς μορφώσεως παρὰ τῷ λαῷ. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι πρίν, ὡς ἰσχυρίζεσθε, ἐπιληφθῶμεν τῆς πολιτικῆς του παιδεύσεως, ὀφείλομεν νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς πρεπούσης μορφώσεως τοῦ ἤθους καὶ τοῦ χαρακτῆρός του, τῆς ὁποίας ἄμεσος βέβαια συνέπεια θὰ εἶνε καὶ ἡ πολιτικὴ προκοπὴ καὶ βελτίωσις. Πρῶτα πάντων πρέπει νὰ διαπλάσῃς ἄνθρωπον, ὕστερα δὲ εὔκολα τὸν μορφόνεις πολίτην. — κ. S. C. Βερολῖνον. Τὰς ζητηθείσας πληροφορίας σᾶς ἐπιστέλλομεν ταχυδρομικῶς. — κ. Ν. Κ. Σύρον. Παρεδόθησαν εἰς τὸν κομιστὴν τῆς ἐπιστολῆς σας. — κ. Ν. Ι. Δ. Κέρκυραν. Προσεχῶς ἀποστέλλονται. — κ. Σ**. Διότι μεταφραζόμενα καταστρέφονται. Ὁ Pailleron, εἷς τῶν τελευταίων ὑποψηφίων διὰ τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἐπισκεπτόμενος ἐσχάτως κατὰ τὰ εἰθισμένα πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοὺς διαφόρους ἀκαδημαϊκούς, ἦλθε καὶ εἰς τὸν Ῥενάν, ὃν εὗρεν ἐργαζόμενον. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ» ἰδὼν εἰσερχόμενον τὸν μέλλοντα συνάδελφον ἐγείρεται νὰ τὸν δεχθῇ, μετὰ δὲ τοὺς πρώτους χαιρετισμούς· «Prenez donc une chaise», λέγει πρὸς τὸν ἐπισκέπτην.—«Pardon», ἀπαντᾷ οὗτος, «mais c'est un fauteuil que je viens vous demander!». — κ. Μ. Ι. Πειραιᾶ. Περιμένομεν ἀπάντησίν σας.— κ. Α. Ν. Κ. Πάτρας. Δυστυχῶς οὐδὲν ἐξ ὅλων. Ἀντὶ τοιούτων πρωτοτύπων προτιμῶμεν καλὰς μεταφράσεις. Τακτικῷ ἀναγνώστῃ. Ἰδοὺ καὶ ἄλλα· «τοῦτο ἐγείρε ὕδωρ» (σηκόνει νερό), «δὲν διέρχεται ὁ χρωματισμός σου» (δὲν περνᾷ ἡ μπογιά σου). — κ. Μ. Δ. Κωνσταντινούπολιν. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους.—κ. Α. Μ. Ἀθήνας. Οὕτω γενικῶς ἐκφερομένη ἡ γνώμη ὅτι ἡ δημώδης γλῶσσα ἀποφεύγει τὰς πολλὰς συλλαβὰς δὲν εἶνε ἀληθής, διότι πολλαὶ ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῇ κοινῇ πολυσύλλαβοι λέξεις. Πῶς σᾶς φαίνεται λ. χ. ἡ λέξις «Λιγοστιανοπαραβολα», ὡς ἀνέγνωμεν ἄρτι ὅτι ὀνομάζεται ἡ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Θέρμου τῆς ἐπαρχίας Τριχωνίας; — Πολυπράγμονι. Οὕτω πράγματι πιστεύεται, ἀλλ' εἶνε ἐσφαλμένη γνώμη. Κατά τινα Γάλλον συγγραφέα πλουσιωτάτη πασῶν εἶνε ἡ ἀραβική. Αὕτη ἔχει χιλίας λέξεις συνωνύμους διὰ τὸ σπαθί, πεντακοσίας διὰ τὸν λέοντα, διακοσίας διὰ τὸν ὄφιν καὶ ὀγδοήκοντα διὰ τὸ μέλι· ἔχει τριάκοντα πέντε συζυγίας ῥημάτων, οἱ δὲ ποιηταί της εἶνε τόσοι, ὥστε ὁ Σπάγγαϊμ διατείνεται ὅτι οἱ Ἄραβες ἔχουσι πλειοτέρους στίχους παρ' ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη ὁμοῦ. Ὅλαι δὲ τῆς ἀραβικῆς αἱ λέξεις λέγουσιν ὅτι εἶνε 12,350.042. Ὥστε ἡγεμών τις τῆς Ἀραβίας εἶχε λεξικόν τι, ὅπερ ἔφερον 60 κάμηλοι.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 257. — 29 Νοεμβρίου 1881. — Λεπτὰ 10.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

['Εκ τῆς ἐπισήμου ἀπογραφῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.]

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, μὴ περιλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν καὶ τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταξειδευόντων ναυτικῶν, ὡς καὶ ἐκείνων ὧν δὲν ἐξηκριβώθη τὸ ἐγγράμματον (ἄρρενες 1,764, θήλεις 1.582), διανέμεται εἰς 1,331,472 ἀγραμμάτους καὶ 318.949 ἐγγραμμάτους. Ἐκ τούτων:

Ἄρρενες ἐγγράμματοι	262,856
Θήλεις »	56,093

Κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 17 πίνακα, ἐπὶ 100 μὲν ἀρρένων ὑπάρχουσιν ἀγράμματοι ἄρρενες 69, ἢ ἐγγράμματοι 31· ἐπὶ 100 δὲ θηλέων ἀγράμματοι θήλεις 93, ἢ ἐγγράμματοι 7.

Τοὺς περισσοτέρους ἐγγραμμάτους περιλαμβάνουσιν αἱ ἑξῆς ἐπαρχίαι:

Ἄρρενες			Θήλεις		
Ἀττικῆς	54	τοῖς 100	Ἀττικῆς	29	τοῖς 100
Παξῶν	54	»	Κερκύρας	28	»
Ἰθάκης	52	»	Σύρου	28	»
Αἰγιαλείας	47	»	Τήνου	22	»
Κερκύρας	46	»			

Τοὺς ὀλιγωτέρους δὲ ἐγγραμμάτους, ἄρρενας μὲν αἱ ἐπαρχίαι Μεγαλοπόλεως, 14 τοῖς 100, Πυλίας 16 τοῖς 100, Ξηροχωρίου 16 τοῖς 100, Νάξου 18 τοῖς 100 καὶ Βάλτου 19 τοῖς 100· θήλεις δὲ αἱ μὲν ἐπαρχίαι Μεγαλοπόλεως, Δωρίδος, Πυλίας, Ὄρους, Μέσσης καὶ Ναυπακτίας ἀνὰ 1 τοῖς 100, αἱ δὲ ἐπαρχίαι Βάλτου, Καλαβρύτων, Καρυστίας, Οἰτύλου, Λοκρίδος, Θηβῶν, Εὐρυτανίας, Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, Σάμης καὶ Βονίτζης ἀνὰ 2 τοῖς 100.

Ἐκ τῶν δήμων τοῦ Κράτους εἰς 17 δὲν ὑπάρχει οὐδεμία γυνὴ ἐγγράμματος. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870 οἱ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγόμενοι δῆμοι ἀνήρχοντο εἰς πεντήκοντα πέντε.

Ἐν τούτοις, ἂν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀγραμμάτων ἀφαιρέσωμεν τὰ μέχρις ἡλικίας πέντε ἐτῶν τέκνα ὑπολογιζόμενα εἰς 249,831, ἤτοι ἄρρενα 129,224, θήλεα 120,607, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἰσήχθησαν ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ἑπομένως ἐτάχθησαν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν μεταξὺ τῶν ἀγραμμάτων, ἡ ἀναλογία τῶν ἐγγραμμάτων εἶνε ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρένων 46:06 τοῖς 100, ἐπὶ δὲ τῶν θηλέων 23:08 τοῖς 100. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870 ἐπὶ 100 ἀρρένων κατοίκων ἦσαν ἐγγράμματοι ἄρρενες 32:96, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων κατοίκων 7:36.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν διδομένων τούτων προκύπτει ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1870 τὸ ἐγγράμματον τῶν μὲν ἀρρένων ηὔξησε κατὰ 13.10 τοῖς 100, τῶν δὲ θηλέων κατὰ 15.71 τοῖς 100.

Κατὰ τὰς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως χορηγηθείσας πληροφορίας, ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ Κράτος δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων μὲν 1033, μὲ μαθητὰς 67,280, θηλέων δὲ 138, μὲ μαθητρίας 12.349. Ἰδιοσυντήρητα δὲ ἀρρένων 165 μὲ μαθητὰς 7,102, θηλέων 111 μὲ μαθητρίας 4,482, ἤτοι ἐν ὅλῳ 1447 σχολεῖα μὲ 91,213 μαθητάς.

Ἑπομένως ἐπὶ 10.000 κατοίκων ἀναλογοῦσι σχολεῖα 8.61, κατὰ δῆμον δὲ 3.27 σχολεῖα ἀρρένων καὶ 0:68 θηλέων. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρένων κατοίκων ἀναλογεῖ ἓν σχολεῖον ἀρρένων πρὸς 714 κατοίκους ἢ 72 μαθητάς, ἐπὶ δὲ τῶν θηλέων κατοίκων ἀναλογεῖ ἓν σχολεῖον θηλέων πρὸς 3,207 κατοίκους θήλεις ἢ 67 μαθητρίας. Ἐν γένει δὲ ἄνευ διακρίσεως τοῦ φύλου κατὰ σχολεῖον ἀναλογοῦσι μαθηταὶ 63. Ἐν τῷ κατωτέρω πίνακι ἐμφαίνεται ἡ ἀναλογία αὕτη κατ' ἐπαρχίας καὶ κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν μαθητῶν ἄνευ διακρίσεως φύλου.

Κατὰ τὸν πίνακα τοῦτον ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κατὰ σχολεῖον ἀπαντᾶται εἰς τὰς ἐπαρχίας Κέας (110) καὶ Μεγαρίδος (104), ὁ δὲ μικρότερος εἰς τὰς ἐπαρχίας Παξῶν (36), Λευκάδος (42), Ζακύνθου καὶ Πυλίας (43).

ΕΠΑΡΧΙΑΙ	Σχολεῖα	Μαθηταὶ κατὰ σχολεῖα	ΕΠΑΡΧΙΑΙ	Σχολεῖα	Μαθηταὶ κατὰ σχολεῖα	ΕΠΑΡΧΙΑΙ	Σχολεῖα	Μαθηταὶ κατὰ σχολεῖα
Κέας	7	110	Γυθείου	12	68	Ἄνδρου	25	53
Μεγαρίδος.	12	104	Πατρῶν.	51	67	Οἰτύλου.	29	53
Αἰγίνης	4	99	Τριφυλίας	26	66	Πάλλης	25	51
Ναυπλίας	11	88	Παρνασσίδος . . .	25	65	Βονίτσης καὶ Ξηρομ.	15	50
Ἄργους	16	87	Γορτυνίας	45	63	Δωρίδος.	20	50
Σύρου.	35	85	Θήρας	20	63	Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς	16	50
Λακεδαίμονος . . .	44	84	Σκοπέλου	8	62	Εὐρυτανίας	24	50
Σπετσῶν καὶ Ἑρμ.	18	84	Βάλτου	7	61	Κραναίας	38	50
Μαντινείας	32	83	Ἰθάκης	13	61	Ναυπακτίας	18	50
Κυνουρίας.	27	82	Κορινθίας	43	61	Μεγαλοπόλεως. . .	12	49
Ἀττικῆς.	116	79	Ἠλείας	44	60	Φθιώτιδος	49	49
Ὕδρας καὶ Τροιζην.	11	77	Λεβαδείας	16	60	Λοκρίδος	23	48
Κυθήρων	8	76	Μεσσήνης	22	60	Σάμης	19	46
Μεσολογγίου . . .	15	76	Νάξου	19	60	Κερκύρας	45	45
Μήλου	14	75	Χαλκίδος	25	60	Μέσσης	23	44
Καρυστίας.	33	74	Καλαβρύτων. . . .	42	57	Ζακύνθου	33	43
Καλαμῶν	25	72	Θηβῶν	22	56	Πυλίας	31	43
Αἰγιαλείας.	18	70	Ξηροχωρίου. . . .	11	55	Λευκάδος	24	42
Ὀλυμπίας	18	70	Τήνου.	17	55	Παξῶν	6	36
Τριχωνίας.	11	70	Ὄρους.	29	54		1447	63

Ἐπὶ 100 κατοίκων ἀναλογοῦσιν ἐν γένει μαθηταὶ δημοτικῶν σχολείων 5:72 ἀντὶ 5:12 κατὰ τὸ 1870.

Ὁ ἀριθμὸς τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀνέρχεται εἰς 1292 (Διδάσκαλοι 1117, διδασκάλισσαι 175). Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν γένει μαθητῶν τῶν δημοσίων δημοτικῶν σχολείων, χωρὶς δηλαδὴ νὰ διακρίνωμεν τὸ φῦλον τοῦ διδάσκοντος καὶ τοῦ μαθητεύοντος, εὑρίσκομεν ὅτι εἷς διδάσκαλος ἀναλογεῖ ἐπὶ 62 μαθητῶν, ἢ κατὰ φῦλον 1 διδάσκαλος ἐπὶ 60 μαθητῶν; 1 διδασκάλισσα ἐπὶ 71 μαθητριῶν (1).

Κατὰ τὰ διδόμενα τῆς ἀπογραφῆς ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν παιδίων τῶν ἐχόντων ἡλικίαν 5-10 ἐτῶν, ἤτοι τὴν ἡλικίαν τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ φοιτήσεως, ὑπολογίζεται εἰς 259,553 ἤτοι ἄρρενα 134,992, θήλεα 124,561. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι συγκρινόμενοι πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις μαθητῶν μᾶς δίδουσι τὴν ἀναλογίαν ὅτι ἐπὶ 100 μὲν παιδίων ἀρρένων ἡλικίας 5-10 ἐτῶν φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων παιδία 55, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων τῆς αὐτῆς ἡλικίας φοιτῶσιν εἰς τὰ τῶν θηλέων μόνον 14.

Κατ' ἐπαρχίας ἡ ἀναλογία αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς· τῶν μὲν ἀρρένων εἰς 37 ἐπαρχίας φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς ἡλικίας 5-10 ἐτῶν (84-51 τοῖς 100)· αἱ ἐπαρχίαι Βάλτου καὶ Μεγαλοπόλεως παρέχουσι τὸν μικρότερον ἀριθμὸν (29 τοῖς 100). Τῶν δὲ θηλέων εἰς τρεῖς μόνον ἐπαρχίας, Σύρου, Κερκύρας καὶ Ἀττικῆς φοιτῶσι πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς ἡλικίας 5-10 ἐτῶν (70-57 τοῖς 100), εἰς 22 ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν εἶνε πολὺ κατώτερος τοῦ ἡμίσεος (34-10 τοῖς 100), εἰς 34 εἶνε κατώτερος καὶ τῶν 10 ἐπὶ τοῖς 100. Τέσσαρες δὲ ἐπαρχίαι δὲν ἔχουσιν οὔτε ἓν σχολεῖον θηλέων.

Διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐδαπανήθησαν ἐν γένει κατὰ τὸ ἔτος 1879 ὑπό τε τῶν δήμων καὶ τοῦ Κράτους δραχμαὶ 1,761,486.

Ἤτοι ὑπὸ μὲν τῶν δήμων. . . . Δραχ. 1,549,654
ὑπὸ δὲ τοῦ Κράτους. . . . » 211,832

Ἡ δαπάνη αὕτη, ἀνωτέρα κατὰ δραχ. 510,184 τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1870 δαπανηθεισῶν (1,251,301, ἤτοι παρὰ μὲν τῶν δήμων δρ. 1,098,501; παρὰ δὲ τοῦ Κράτους δρ. 152,800), ἀναλογεῖ κατὰ κάτοικον μὲν εἰς δραχ. 1.05, κατὰ μαθητὴν δὲ εἰς δραχ. 19,17 (2).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ὁ λόγιος ἀρχιμανδρίτης κ. Πανάρετος Κωνσταντινίδης ἤρχισε δημοσιεύων ἐν τῷ περιοδικῷ «Σωτῆρι» διατριβὴν ἐμβριθῆ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Χριστιανικὰ μνημεῖα Ἀθηνῶν». Ἐν τῷ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντι μέρει καταδεικνύει ὅτι ὁ Παρθενὼν μετεβλήθη εἰς χριστιανικὸν ναὸν οὐχὶ τὸ 630 μ. Χ. ὡς ἐσφαλμένως ἔγραψεν ὁ Πιττάκης ἀπατηθεὶς ἐξ ἐπιγραφῆς τινος, ἀλλ' ἕνα αἰῶνα πρότερον.

—Ἐπιτροπὴ φιλομούσων Κερκυραίων ἀνέλαβεν ἐν Κερκύρᾳ τὴν δημοσίευσιν τῶν μουσικῶν ἔργων τοῦ ἐξόχου Ἕλληνος μουσικοδιδασκάλου Νικολάου Μαντζάρου. Τὰ ἔργα ταῦτα εἶνε ἰδεώδη μέλη (fantaisies), ᾄσματα διάφορα, συμφωνίαι κλπ. Ἡ ἔκδοσις θὰ γείνῃ εἰς φυλλάδια ἐκδιδόμενα κατὰ τριμηνίαν εἰς μέγα σχῆμα ἐκ 30-40 σελίδων, θέλει δὲ διαρκέσει ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου ὡρίσθη φράγ. 5.

— Καθὰ ἐξ Ἀτταλείας εἰς τὸν «Νεολόγον» γράφουσιν, ἐξεχώσθη ἐν τῷ ἀρχαίῳ φρουρίῳ θριαμβευτικὴ ἁψίς, ἥτις ὑποτίθεται ἀνεγερθεῖσα εἰς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Τὸ ἀρχαιολογικὸν τοῦτο μνημεῖον, φέρον πολλὰς ἐπιγραφὰς ἑλληνικάς, ῥωμαϊκὰς καὶ βυζαντινάς, εἶνε ἔργον ἑλληνικῆς τέχνης.

— Ἡ ἐν Μονάχῳ λογία δεσποινὶς Μαρία Θεοχάρη μεταφράζει εἰς τὴν ἑλληνικὴν τὸ ὡραῖον ἔργον τοῦ ἰταλοῦ ἰατροῦ καὶ συγγραφέως Mantegazza «Un giorno a Madera».

ΒΙΒΛΙΑ

2480. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 29 Νοεμβρίου 1881. Ἀριθ.. 309 (257). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Εἷς ποντικός. — Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παππαδοπούλου). — Ἡ ἐν Ὀλλανδίᾳ κατοικία τοῦ μεγάλου Πέτρου. — Ἡ Κυρία Γκέρφιλδ. — Ἐπιστημονικὸς περὶ τὴν γῆν περίπατος. — Ἡ Κάκια (ποίησις) ὑπὸ Κ. Γ. Ξένου. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2481. **Λόγος,** ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ τῇ τριακοστῇ Νοεμβρίου 1880 ὑπὸ Θεοδώρου Ἀρεταίου, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς χειρουργικῆς παθολογίας καὶ χειρουργικῆς κλινικῆς, παραδίδοντος τὴν πρυτανείαν τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Βασιλείῳ Λάκωνι, τακτικῷ καθηγητῇ τῶν μαθηματικῶν. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Παλιγγενεσίας», 72, ὁδὸς Βορρᾶ. 1881. 8ον, σελ. 280.

2482. **Πραγματογνωσία** ὑπὸ Πολυβίου Σ. Μυρτίλου, τελοιοφοίτου τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς καὶ ἑλληνοδιδασκάλου. Κατὰ τὸν Jules Paroz, Directeur d'école normale. Ἔκδοσις Α'. Ἐν Κεφαλληνίᾳ, τυπογραφεῖον ἡ «Ἠχώ». 1881. 8ον, σελ. η' καὶ 91. Τιμᾶται δραχ. ν. 2.

2483. **Ὁ Δῆμος,** ποίημα κλεφτικὸν Σπυρίδωνος Τρικούπη. Ἐκδίδοται δαπάνῃ Θ. Π. Πισιμίση. Ἐν Ζακύνθῳ, βιβλιοπωλεῖον «Αἱ Μοῦσαι». 1881. 8ον, σελ. 16. [Τοῦ ποιήματος προτάσσεται ἀξιόλογος βιογραφία τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη, γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ κ. Σ. δὲ Βιάζη].

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1875.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Ὁ . . . . γοῦμεν . ἀ . . . . ἀ . . ῶν ἐ . . . . . ματα
. . ἀ . ἀ β . . . . . σωμεν . . ν . . . . ον . . ι
. . . . . . μεθα . . . . . ων

Ἀνάγνωθι τὸ ἀνωτέρω λόγιον συμπληρῶν τὰ ἐλλείποντα γράμματα.

1876.

Ὑπερήφανον ὑψόνω τὴν δασεῖαν κεφαλήν μου
εἰς τὰ ὕψη, καὶ δικαίως εἶμαι πρώτη εἰς τὴν φυλήν μου.
Παραδόξως δ' ἐνῷ εἶμαι ὑψηλὴ καὶ κραταιά,
ἔχω τέκνα, τὰ ὁποῖα εἶνε μικροσκοπικά.
Ἂν τὴν κεφαλήν μου κόψῃς καὶ τὸν τράχηλον ἐπίσης,
μεταξὺ τῶν τετραπόδων δύνασαι νὰ μὲ ζητήσῃς,
τῶν ὁποίων τροφὴ εἶνε θρεπτικὴ καὶ προσφιλὴς
τὰ μικρὰ ἐκεῖνα τέκνα τῆς μητρὸς τῆς ὑψηλῆς.

Ἐν Ἀθήναις. Ἀλκυών.

1877.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. . . Ε
. . Ε .
. Ε . .
Ε . . .

1878.

Je meurs et je renais, et par un sort nouveau
Les lieux où je naquis me servent de tombeau;
Celui qui m'a formé fait l'or, l'argent, le cuivre;
Je suis utile à tous en la guerre, en la paix;
Il me faut enterrer pour me faire revivre;
Et si je ne pourris, je ne revis jamais.

ΛΥΣΕΙΣ

1871.

Κανάρης (Κἂν—Ἄρης).

1872.

Μέγας ἀνὴρ γίνεται ὁ ἐκ πάσης συνδρομῆς τῆς τύχης αὐτοῦ ὠφελούμενος.

1873.

Ρ	Η	Τ	Ο	Ν
Η	Μ	Ι	Σ	Υ
Τ	Ι	Σ	Ι	Σ
Ο	Σ	Ι	Ο	Σ
Ν	Υ	Σ	Σ	Ω

1874.

Le vin.

(1) Ἐπὶ 100 κατοίκων ἀναλογοῦσιν ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ μαθηταὶ 18, ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ μαθηταὶ 7. Ἐπίσης δι' ἕνα διδάσκαλον ἀναλογοῦσιν ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ μαθηταὶ 49, ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ μαθηταὶ 41.

(2) Ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ ἀναλογοῦσι κατὰ κάτοικον φράγκα 1.70, κατὰ μαθητὴν δὲ φράγκα 16. Ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ κατὰ κάτοικον φράγκα 0.86, κατὰ μαθητὴν δὲ φράγκα 12.25.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

26 Νοεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 26 Νοεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	364
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	421
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	116
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	128

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,110
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	390
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	64
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	159
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	294
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.80
» . . .	Ἐμπορικὸν	,,	29.60
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3μ.	1.17
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.17

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.60
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	27.10
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1— 59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (8 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.—Λονδ. 3μ. (23 Νοεμβρ.) ,, 30.00.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (25 Νοεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	58
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0.	,,	254
,, ,, 9 0/0.	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	,,	151 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν. . .	γρ.	109 1/2 - 109 3/4
Παρισίων 3 ,, . . .	φρ	23.05 - 23.10
Λίρα Ἀγγλικὴ . . .	γρ.	109 15/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 14/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (9 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.90
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.38
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (2 Δεκεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.60
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.95
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.42
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἰνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἄργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἄμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 1/2 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Ἀλκυῶνι. Ἀθήνας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Α. Γ. Βόνιτσαν. Κατὰ τὴν ἐπιστολήν σας τὸ φύλλον θὰ ἀποστέλλεται τοῦ λοιποῦ διὰ Ζαβέρδας. — Ἐπικουρείῳ. Ἡ κοινῶς λεγομένη λακέρδα εἶνε ὁ ἰχθῦς θύννος, ἁλιεύεται δὲ εἰς μέγα πλῆθος κατὰ Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον εἰς τὰ περὶ τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου παράλια τοῦ Εὐξείνου. Ταριχεύονται δὲ συνήθως οἱ ἰχθῦς οὗτοι ὑπὸ Ἑβραίων, οἵτινες καὶ μετέφερον μεθ' ἑαυτῶν τὴν βιομηχανίαν ταύτην ἀπὸ τῆς Πορτογαλλίας καὶ Ἱσπανίας, ὁπόθεν μετηνάστευσαν, καὶ ὅπου κατὰ Στράβωνα ἦσαν ἔκπαλαι μεγάλαι ταριχεῖαι. — κ. Κ. Δ. Κ. Πάτρας. Τὸ ἐκδοθὲν τεῦχος τῆς ἱστορίας ἀποστέλλεται ὑμῖν ταχυδρομικῶς, τὸ ἄλλο προσεχῶς. — Πνευματώδει. Προτιμῶμεν τὸ δάνειον ἀλλὰ καλόν, παρὰ τὸ πρωτότυπον ἀλλὰ ἀνούσιον. — Ἐγώ. Ἀθήνας. Δυστυχῶς ἡ συγκομιδή σας δὲν εἶνε πολὺ ἀνταξία τῶν προσπαθειῶν σας. — κ. Σ. Στ. Ἀθήνας. Ὁ Γαμβέττας εἶνε ἄγαμος ἔτι. Τὸ πάθημα τῆς πηρώσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ του θεωρεῖται βέβαιον ὅτι προῆλθεν αὐτῷ ἐκ προσβολῆς αὐτοῦ ὑπὸ ἀκίδος σιδηρᾶς, ἐνῷ ποτε παῖς ἔτι παρίστατο εἰς ἀκόνισμα κοπτεροῦ ἐργαλείου. Φέρεται δὲ καὶ ἄλλος τις λόγος παρὰ τοῖς πολλοῖς, εἰς οὗ τὴν γένεσιν βεβαίως ἔδωκεν ἀφορμὴν ὁ κατόπιν βίος καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ μεγάλου δημοκρατικοῦ, ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς ἐπισήμους ἄνδρας. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι ὁ Γαμβέττας, εἰσαχθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅπως σπουδάσῃ εἰς σχολεῖον Ἰησουϊτῶν, τοσοῦτον ἐστενοχωρήθη ἐντὸς αὐτοῦ, ὥστε ἔγραψεν εἰς τὸν πατέρα του νὰ ἔλθῃ ἀμέσως νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὸν ἐκεῖθεν, ἀπειλῶν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὅτι θὰ ἐξορύξῃ τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατήρ του δὲν ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του, πραγματοποιῶν τὴν ἀπειλὴν ἐξέβαλε, καὶ ἔγκλειστον εἰς ἐπιστολὴν ἀπέστειλε πρὸς τὸν πατέρα του τὸν ὀφθαλμόν του, προσαπειλήσας πάλιν ὅτι, ἐὰν καὶ τώρα δὲν ἤρχετο, θὰ τῷ ἀπέστελλε διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀλλὰ ὁ λόγος οὗτος εἶνε, ὡς εἴπομεν, ἐπινόημα ἐκ τῶν συνήθων ἐκείνων, δι' ὧν οἱ πολλοὶ συνειθίζουσι πάντοτε νὰ περικοσμῶσι τὸν βίον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. — κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας. — κ. Α. Χ. Συνήθως οὕτω μεταφράζεται· ἀλλ' ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς λέξεως ταύτης (indépendant) εἶνε ἐπὶ μὲν τῶν πολιτικῶν αὐτόνομος, ἐπὶ δὲ τῶν ἀτόμων ἀδέσποτος ἢ αὐτοκρατής. — κ. Λ. Π. Μ. Ζυρίχην. Αἰτήσεις περὶ ἀποστολῆς τοῦ φύλλου μὴ συνοδευόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν. — Φίλῳ τῆς «Ἑστίας». Συνηθεστάτη· πρὸ πάντων εἰς τὰς γερμανικὰς καὶ ἀγγλικὰς ἐφημερίδας. Αἱ πλεῖσται τῶν βιενναίων ἔχουσιν ἰδίαν στήλην διὰ τοιούτου εἴδους γνωστοποιήσεις, καὶ πολλάκις ὄχι μία, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς αὐτῶν στῆλαι εἶνε πλήρεις ἐκ τοιούτων. Ὡς δεῖγμα ἁπλοῦν σᾶς παραθέτομεν τὴν ἀκόλουθον τοῦ «Berliner Tageblatt» : «Νεᾶνις εὐγενοῦς καὶ σημαντικῆς οἰκογενείας, ὡραία ὡς ἡ Ἑλένη, νοικοκυρὰ ὡς ἡ Πηνελόπη, οἰκονόμος ὡς ἡ Μαριάννα τοῦ Βρανδεβούργου, πνευματώδης ὡς ἡ Στάελ, καλλίφωνος ὡς ἡ Jenny Lind, καλλιτέχνις ὡς ἡ Μαρία τῆς Ὀρλεάνης, αὐστηρὰ ὡς ἡ Λουκρητία, κάτοχος μεγάλης περιουσίας, δι' ἔλλειψιν γνωριμίας μετ' ἀνδρῶν, ζητεῖ σύζυγον διὰ τοῦ συνήθους τούτου μέσου τῆς ἐφημερίδος».

Συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑστίαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[26 Νοεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Χθὲς ἔληξε κατὰ τὸν νόμον ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν προτάσεων ὑποψηφίων βουλευτῶν εἰς τοὺς προέδρους τῶν πρωτοδικῶν τοῦ κράτους, σήμερον δὲ τὰ πρωτοδικεῖα, ἐπὶ τούτῳ συνερχόμενα ἐκτάκτως, θέλουσιν ἀνακηρύξει τοὺς ὑποψηφίους βουλευτάς.— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν διέταξεν ἵνα πάντα τὰ πλοῖα τὰ προερχόμενα ἐξ Αἰγύπτου ὑποβάλλωνται εἰς ἐνδεκαήμερον κάθαρσιν· διότι ὡς τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ προξενικῶν ἀρχῶν κρούσματα χολέρας συνέβησαν καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.— Οἱ ὑφηγηταὶ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου συνελθόντες ἐπὶ τοῦτο καὶ συσκεψάμενοι, ἀπεφάσισαν νὰ ποιήσωνται παραστάσεις πρὸς τὸν Πρύτανιν καὶ τὴν Σύγκλητον ὅπως ἐξασφαλισθῶσι τὰ ὑπ' αὐτῶν κεκτημένα δικαιώματα, μὴ διοριζομένων τοῦ λοιποῦ ἀτόπως καθηγητῶν ἀνδρῶν οὐδέποτε χρηματισάντων ὑφηγητῶν, ἐξελέγη δὲ ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἀναφορὰν ταύτην τετραμελὴς ἐξ ὑφηγητῶν ἐπιτροπή.— Συνέστη ἐνταῦθα ὑπὸ διαφόρων ἐπιστημόνων, ἐμπόρων, βιομηχάνων, κτηματιῶν κλπ. πολιτικὸς σύλλογος ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἔγερσις», οὗτινος σκοπὸς κατὰ τὸν κανονισμὸν αὐτοῦ εἶνε «ἡ καταπολέμησις τῆς κρατούσης πολιτικῆς». Ὁ σύλλογος οὗτος ἤρξατο ἐκδίδων καὶ ὁμώνυμον καθημερινὴν ἐφημερίδα.— Ὁ ἐν Ζακύνθῳ ἀποθανὼν Λ. Στραβοπόδης κατέλιπε διὰ διαθήκης του εἰς τὸ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ Πτωχοκομεῖον ἐτήσιον κληροδότημα ἐκ δραχ. 36,000 καὶ ἕτερον ἐτήσιον κληροδότημα ἐκ δρ. 720 μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς του, τὴν περιουσίαν του δὲ ὁλόκληρον ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ θετοῦ αὐτοῦ υἱοῦ, τοῦ καὶ κληρονόμου του.— Ὁ ἐν Σύρῳ πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ «Διπλωματικὸν Μέλλον» τῶν Παρισίων μακρὰν ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐν ταῖς Κυκλάσι παραγωγῆς τοῦ οἴνου. Κατ' αὐτόν, ὁ κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως παραγόμενος οἶνος εἰς τὰς Κυκλάδας ἀνέρχεται εἰς 80,000 ἑκατολίτρων, ἅτινα ὑπολογιζόμενα πρὸς φράγκα 18 κατὰ μέσον ὅρον ἀποφέρουσι 1,520,000 φράγκων.— Ἡ «Πατρὶς» τῆς Σύρου γράφει· «Εἶναι ἀπίστευτος, καταντῶσα σχεδὸν μυθώδης, ἡ ποσότης τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἡ πρωτοφανὴς εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ ἐμπορίου κίνησις τῆς ἡμετέρας ἀγορᾶς. Τόσον δὲ ὑπερεπλεόνασαν τὰ ἀποβιβαζόμενα καθ' ἑκάστην ἐμπορεύματα, ὥστε δὲν ὑπάρχει χῶρος πρὸς κατάθεσιν αὐτῶν. Τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον ἡ ἀρξαμένη μετὰ τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἐμπορικὴ συνάφεια, καθόσον διάφοροι φορτώσεις ἐγένοντο διὰ Λάρισσαν, Βῶλον καὶ ἄλλας πόλεις ἐκ τῶν νεωστὶ προσαρτηθεισῶν».—Ἄρχονται ὁριστικῶς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Μαΐου αἱ ἐργασίαι τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου.—Τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης τρίτης πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Ἀνακτόρων πρὸ ἑνὸς ἔτους ἀνεγερθὲν φυλακεῖον.— Γενομένης τὴν προχθεσινὴν ἑσπέραν συμπλοκῆς ἐν Πειραιεῖ μεταξὺ ναυτῶν Γάλλων καὶ λεμβούχων Ἑλλήνων ἐφονεύθη εἷς ναύτης.— Ἐναυάγησε παρὰ τὴν Μονεμβασίαν τὸ ἐκ Γυθείου ἀναχωρῆσαν διὰ Σύρον πλοῖον «Λακωνία». Τὸ πλήρωμα ἐσώθη.—Καὶ ἕτερον πλοῖον ἐκ Κεφαλληνίας ἐναυάγησε παρὰ τὰς Βοιάς. Ἐκ τοῦ πληρώματος ἀπωλέσθησαν πέντε ἄνδρες, ἐν οἷς καὶ ὁ φορτωτής.— Σήμερον ἄρχεται ἐν τῷ κακουργιοδικείῳ Σύρου ἡ ἐπὶ παραποιήσει γραμματοσήμου δίκη κατὰ Βελέντζα καὶ λοιπῶν.— Εἰς εἴκοσιν ἀριθμοῦνται οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀττικῆς ἐκτιθέμενοι ὑποψήφιοι βουλευταί.— Μετὰ μακρὰν ἐπὶ μῆνας ὅλους διαρκέσασαν ἀνομβρίαν, βροχὴ συνεχὴς κατέπεσε κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν γεωργίαν.—Ἀφικνεῖται προσεχῶς καὶ τὸ ἕτερον τῶν ἐσχάτως ἀγορασθέντων ἐν Ἀγγλίᾳ δύο ἀτμοπλοίων τῆς Πανελληνίου ἀτμοπλοΐας Ἑταιρίας.— Ἐν Βώλῳ ἐγένετο ἐπισήμως ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ αὐτόθι πρωτοδικείου ἐνώπιον πλήθους πολλοῦ πολιτῶν.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 258. — 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1881. — Λεπτὰ 10.

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ ΣΤ' ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ Ζ' ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1882, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Ἑστίας» ὁρίζεται ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τὰς Ἀθήνας εἰς φράγκα 12 ἐτησίως, ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστου φύλλου ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου εἰς λεπτὰ 25.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Βόννης ἀπὸ 6 Νοεμβρίου: «Ὁ καθηγητὴς τῆς γεωλογίας κ. G. von Rath ἐξεφώνησε τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συλλόγου «Ὁμονοίας» («Bürger-Verein zur Eintracht») λόγον σπουδαιότατον περὶ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πλήθους καθηγητῶν καὶ ἄλλων λογίων. Ὁ κ. von Rath γνωστὸς διὰ τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αἰσθήματά του ἤδη ἐκ τοῦ συγγράμματός του «Naturwissenschaftliche Studien» (1879), ἔνθα λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τμήματος τῆς ἐν Παρισίοις ἐκθέσεως τοῦ 1878 κρίνει τὰ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος λίαν ἐπιεικῶς, προκηρύξας ὅτι θέλει κάμει κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην «μίαν ἐπίσκεψι εἰς τὴν Ἑλλάδα», ὄντως μετέφερεν ἐπὶ μακρὸν τὸ ἀκροατήριόν του εἰς τὸ νοτιώτατον τοῦτο σημεῖον τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀρχαιότητος ἐπὶ τοῦ νεωτέρου ἀνθρωπισμοῦ, ἡ δόξα τῶν προγόνων τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἦσαν ἡ ἀφετηρία τοῦ λόγου του. Ταύτην ἠκολούθησε περιγραφὴ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους γεωλογικῶς ἐν ὅλῳ καὶ ἀδρομερῶς, ὑπεδείχθησαν τὰ προτερήματα τῆς κατατομῆς τῆς χώρας διὰ κόλπων καὶ λιμένων, εἶτα ἐγένετο περιγραφὴ τῶν γεωλογικῶν φαινομένων τῶν Μεθάνων, Θήρας κτλ., εἶτα ἡ τοῦ λαμπροῦ κλίματος, τοῦ οὐρανοῦ κτλ. Ἐνταῦθα ἀνέφερε καί τινα περὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὧν ἐθαύμασε τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν πρόοδον ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου.

»Ὁ κ. von Rath, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα πρὸ ἐτῶν, εἶδε μόνον τὰς Ἀθήνας, τὸ Ναύπλιον, τὸ Ἄργος, τὰς Μυκήνας, τὴν Νεμέαν, τὴν Κόρινθον καὶ τὸ Καλαμάκιον. Τοῦτο ἔδωκεν αὐτῷ ἀφορμὴν νὰ περιγράψῃ λεπτομερέστερόν πως τὴν γεωλογικὴν ποιότητα τοῦ ἐδάφους, δι' οὗ διῆλθε, καὶ νὰ ἐνδιατρίψῃ καὶ ψυχαγωγήσῃ τοὺς ἀκροατὰς ἐπὶ μακρὸν χρόνον περιγράφων μὲ ἐνθουσιασμὸν τὰ τῶν τελευταίων εὑρημάτων τῶν Μυκηνῶν. Τὸν κ. Rath κατελθόντα τοῦ βήματος ἐχειροκρότησε τὸ ἀκροατήριον, μετὰ συγκινήσεως δὲ συνεχάρησαν δύο σπουδασταὶ Ἕλληνες ἐν Βόννῃ εὑρισκόμενοι. Ὁ κ. von Rath σκοπεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα τὸ προσεχὲς ἔαρ χάριν νέων γεωλογικῶν μελετῶν».

— Ὁ διάσημος Γάλλος ζωγράφος Meissonier ἀσχολεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς γραφὴν προσωπογραφίας τινὸς τῆς συζύγου τοῦ γνωστοῦ βαθυπλούτου τραπεζίτου Mackay. Εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἐργασίας του ταύτης ὁ Meissonier θέλει λάβει τὸ ποσὸν 100,000 φράγκων!

Τοῦ λόγου δ' ὄντος περὶ τοῦ ζωγράφου τούτου, προσθέτομεν ἐνταῦθα ὅτι ἐνέργειαι γίνονται ἵνα περισυναχθῶσι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, τὰ διεσπαρμένα πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπὶ τούτῳ ἀπεστάλησαν ἤδη ἄνθρωποι εἰς Ἀμερικήν, Ἀγγλίαν, Γερμανίαν, Ἱσπανίαν καὶ Ἰταλίαν ἵνα κομίσωσιν αὐτὰ εἰς Παρισίους, ἔνθα θέλουσιν συναποτελέσει ἰδίαν ἔκθεσιν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

— Ἐν Τεχεράνῃ ἐγένοντο ἐπ' ἐσχάτων ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου καταστήματος φωταερίου, ὅπερ ἱδρύθη ἐν Περσίᾳ.

— Κατὰ τὴν ἐφημερίδα «Ἀθήναιον» προσεχῶς ἐκδίδεται ἐν Λονδίνῳ ἡ «Κόλασις» τοῦ Δάντου, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἑλληνικὴν μεθηρμηνευμένη ὑπὸ τοῦ Μουσούρου πασᾶ, πρεσβευτῆς Τουρκίας.

— Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας Ἐλισάβετ, ἥτις ὡς γνωστὸν δημοσιεύει τὰ ποιητικὰ αὐτῆς ἔργα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Carmen Sylva, ἐκδίδει προσεχῶς ποίημα ἐπικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ahasver».

— Ἀπὸ τῆς 1 προσεχοῦς Ἰανουαρίου ὁ γνωστὸς Γάλλος μυθιστοριογράφος Alfonse Daudet ἄρχεται δημοσιεύων ἐν τῇ «Nouvelle Revue» τῶν Παρισίων περίεργον αὐτοῦ ἔργον, τουτέστι τὴν «Ἱστορίαν τῶν μυθιστορημάτων αὐτοῦ γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ἰδίου».

Ἐξερευνήσεις τῶν πολικῶν χωρῶν.

Ἁλιευτικὸν πλοῖον, ἐκ τῶν προωρισμένων δι' ἄγραν φαλαινῶν, κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Adams, ἀναπλεύσαν κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον εἰς τὰς βορειοτάτας χώρας, ἐκόμισεν ἐκεῖθεν πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ Φραγκλίνου καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ. Νοήμων Ἐσκιμῶς, ὃν ἔλαβεν εἰς τὸ πλοῖόν του ὁ πλοίαρχος Adams, διηγήθη αὐτῷ λεπτομερείας, ἃς εἶχεν ἀκούσει παρὰ τοῦ πατρός του, περὶ δεκαεπτὰ λευκῶν ἀνδρῶν, οἵτινες εἶχον καταφύγει εἰς τὴν καλύβην του, καὶ ὧν οἱ δεκατέσσαρες ἀπέθανον ἐκεῖ ἐκ τῆς πολλῆς κακοπαθείας, ἣν εἶχον ὑποστῆ. Ἐφ' ὅσον δύναταί τις νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τὰς ἐκ τοιαύτης πηγῆς προερχομένας πληροφορίας, βέβαιον φαίνεται ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἦσαν ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Φραγκλίνου. Οἱ τρεῖς ἐπιζήσαντες ἀπέθανον ἐπιχειρήσαντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν κόλπον Hudson.—Ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διοργανίζεται ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἀποστολή τις ὅπως μεταβῇ εἰς ἀναζήτησιν τῶν λειψάνων τοῦ Φραγκλίνου, αὕτη δὲ θὰ δυνηθῇ νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐξελέγξῃ ἅμα τὰς ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Adams ἀνακοινωθείσας πληροφορίας. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη θέλει ἀναχωρήσει δι' ὃν εἴρηται σκοπὸν τὸν προσεχῆ Μάϊον.

— Νέαι ἀπόπειραι πρόκειται νὰ γείνωσι προσεχῶς πρὸς ἀνεύρεσιν, εἰ δυνατόν, τοῦ ἀτμοπλοίου «Jeannette», ὅπερ ὡς γνωστὸν ἐξοπλίσας πρὸ τριετίας ὁ διευθυντὴς τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» ἀπέστειλεν εἰς τὸν πόλον πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν περὶ αὐτὸν χωρῶν. Τὸ ἐπὶ τῶν ἀποικιῶν ὑπουργεῖον τῆς Ἀγγλίας ἐνετείλατο εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρίας τοῦ κόλπου Hudson ὅπως ἐπιληφθῇ τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐπειδὴ ἡ «Jeannette» ὤφθη διὰ τελευταίαν φορὰν ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, ὑποτίθεται ὅτι, ἐὰν συνέβη δυστύχημά τι εἰς τὸ πλοῖον, τὸ πλήρωμα αὐτοῦ θὰ διηυθύνθη πρὸς τὰς βορείας ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς. Τούτου ἕνεκα σκόπιμον ἐθεωρήθη νὰ γείνωσιν ἐπιμελεῖς ἔρευναι καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς ἠπείρου ταύτης, διὰ δὲ τὰς ἐρεύνας ταύτας ἐκρίθησαν καταλληλότατοι οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑταιρίας τοῦ κόλπου Hudson, ἥτις ἄλλως τε δὲν θέλει ἐπιβαρυνθῇ δι' οὐδεμιᾶς χρηματικῆς χορηγίας.

Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ κ. Γόρδων Βέννετ, ὁ διευθυντὴς τοῦ «Κήρυκος» ἀσχολεῖται εἰς διοργάνωσιν ἰδίᾳ δαπάνῃ ἀποστόλου, ὅστις νὰ μεταβῇ εἰς ἀναζήτησιν τῆς «Jeannette». Ὁ κ. Βέννετ πιστεύει ὅτι ἡ «Jeannette» οὐδεμίαν ἔπαθε βλάβην, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος πλέει πρὸς τὸν πόλον, οὗτινος θὰ ἔλθῃ βραδύτερον νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ μυστήρια.

Πιθανὸν εἶνε ὅτι καὶ ἡ Ῥωσσία, ἥτις πάντοτε ἐδείχθη πρόθυμη νὰ συντελέσῃ εἰς ἐξερεύνησιν τῶν ἐν τῷ παγωμένῳ Ὠκεανῷ χωρῶν, θέλει ὑποστηρίξει τὰς προσπαθείας ταύτας, τὰς γινομένας χάριν τῆς ἐπιστήμης.

— Ἡ γεωγραφικὴ Ἑταιρία τοῦ Λονδίνου θέλει ὑποβάλει αἴτησιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν πρὸς ἐξοπλισμὸν ἀποστόλου (expédition), ὅστις νὰ μεταβῇ εἰς ἀναζήτησιν καὶ συνδρομὴν τοῦ τὰς πολικὰς χώρας ἐξερευνῶντος περιηγητοῦ Leigh Smith, ὅστις εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν 13 παρελθόντος Ἰουνίου ἐπὶ τοῦ πλοίου «Eira», φέροντος πλὴν τοῦ πλοιάρχου, ἕνα ἰατρὸν καὶ 22 ναύτας, καὶ διηυθύνετο εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς χώρας τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, προτιθέμενος νὰ ἐπανέλθῃ τὸ φθινόπωρον. Αἱ τελευταῖαι περὶ τοῦ πλοίου τούτου εἰδήσεις χρονολογοῦνται ἀπὸ 8 Ἰουλίου, ἐπειδὴ δ' ἔκτοτε οὐδὲν ἐγνώσθη περὶ αὐτοῦ, ὑποτίθεται ὅτι ἡ «Eira» εὑρίσκεται ἀποκεκλεισμένη ὑπὸ τῶν πάγων. Τούτου ἕνεκα οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς τοῦ θαλασσοπόρου ἀπετάθησαν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς γεωγραφικῆς Ἑταιρίας λόρδον Aberdare, παρακαλοῦντες ὅπως λάβῃ τὴν ἀρχηγίαν διαβήματος, ὅπερ ἐλπίζεται ὅτι καὶ τὸ δημόσιον θέλει ὑποστηρίξει, καὶ ἡ κυβέρνησις θέλει ἀποδεχθῆ προθύμως.

Ἐθνικὸν πανεπιστήμιον

Ἐκ τῆς ἄρτι ἐκδοθείσης πρυτανικῆς λογοδοσίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Θεοδώρου Ἀρεταίου, πρυτάνεως κατὰ τὸ 1879—1880, ἐρανιζόμεθα τὰς ἑπομένας σημειώσεις περὶ τῆς κατα-

στάσεως τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἐκεῖνο ἔτος:

Φοιτηταί. Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν κατὰ τὸ εἰρημένον ἔτος ἀνῆλθεν εἰς 2,030. Ἐκ τούτων 574 ἐνεγράφησαν τὸ πρῶτον, 1456 δὲ ἀνενέωσαν τὰς ἑαυτῶν ἐγγραφάς. Σχετικῶς πρὸς τοὺς φοιτητὰς τοῦ προηγουμένου ἔτους, οἱ τοῦ παρόντος ἦσαν κατὰ 202 πλειότεροι, ἤτοι 95 νέοι καὶ 107 παλαιοί. Ἐφοίτησαν δὲ εἰς μὲν τὴν θεολογικὴν σχολὴν ἐν ὅλῳ 49, εἰς τὴν νομικὴν 908, εἰς τὴν ἰατρικὴν 728, εἰς τὴν φιλοσοφικὴν 315 καὶ εἰς τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον 30. Κατὰ σχολὰς λαμβανόμενοι οἱ μὲν φοιτηταὶ τῆς θεολογίας ἦσαν κατὰ 3 ὀλιγώτεροι τῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους, οἱ δὲ τῆς νομικῆς κατὰ 110 πλειότεροι, οἱ τῆς ἰατρικῆς κατὰ 74 πλειότεροι, οἱ τῆς φιλοσοφικῆς κατὰ 20 πλειότεροι, οἱ δὲ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου κατὰ 5 ὀλιγώτεροι.

Κατήγοντο δὲ ἐκ μὲν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος 1449, ἐκ δὲ τῆς δούλης καὶ λοιπῶν μερῶν 581.

Ἐκ τῶν ἀποφοίτων ἐξητάσθησαν ἐν ὅλῳ 264, ἤτοι ἐν τῇ θεολογικῇ σχολῇ 5, ὧν 3 ἀνεδείχθησαν προλύται (ἰσοβάθμιοι πρὸς τοὺς διδάκτορας) καὶ 2 τελειοδίδακτοι. Ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ ἐν μὲν τῷ φιλολογικῷ τμήματι 10, ὧν 7 μὲν ἀνεδείχθησαν διδάκτορες, 1 τελειοδίδακτος καὶ 2 ἔλαβον πτυχίον ἑλληνοδιδασκάλου, ἐν δὲ τῷ μαθηματικῷ τμήματι 4, οἵτινες ἠξιώθησαν διδακτορικοῦ πτυχίου. Ἐν τῷ φαρμακευτικῷ σχολείῳ ἐξητάσθησαν 13, ὧν 1 ἀπερρίφθη, οἱ δὲ λοιποὶ ἔλαβον πτυχίον φαρμακοποιοῦ. Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ ἐξητάσθησαν 114, καὶ 94 μὲν τούτων ἀνεδείχθησαν διδάκτορες, 19 δὲ τελειοδίδακτοι, εἷς δὲ μόνος ἀπερρίφθη. Ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ ἐξητάσθησαν ἐπὶ διδακτορίᾳ 118, ὧν 4 μὲν ἀπερρίφθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεδείχθησαν διδάκτορες. Πλὴν δὲ τούτων ὑπέστησαν πρακτικὰς ἐξετάσεις καὶ 85 διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς.

Ὑπότροφοι τοῦ πανεπιστημίου ἐκ διαφόρων κληροδοτημάτων διετηρήθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν ὅλῳ 44, εἰς τὰς διαφόρους σχολὰς ἀνήκοντες.

Κληροδοτήματα καὶ δωρεαί. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ πανεπιστήμιον εἰσέπραξεν ἐκ διαφόρων κληροδοτημάτων δραχ. 8,781, 55. Δύο δὲ ἄλλα κληροδοτήματα, τὸ μὲν ἐκ δραχ. 10,000, τὸ δὲ ἐκ δραχ. 30.000, δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσπράξῃ τὸ πανεπιστήμιον, ἐπειδὴ κατὰ τῶν διαθηκῶν τῶν κληροδοτῶν ἠγέρθησαν δίκαι περὶ ἀκυρώσεως. Πλὴν δὲ τούτων τὸ πανεπιστήμιον ἔλαβε καὶ ἄλλας δωρεὰς εἰς βιβλία καὶ ἀρχαῖα νομίσματα. Καὶ βιβλία μὲν ἐδωρήθησαν αὐτῷ ἐν συνόλῳ τεύχη 2,603, νομίσματα δὲ ἐν ὅλῳ 968, ὧν 34 χρυσᾶ, 304 ἀργυρᾶ, 554 χαλκᾶ καὶ 73 μολύβδινα.

Προϋπολογισμὸς καὶ περιουσία. Αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰσπράξεις τοῦ πανεπιστημίου ἀνῆλθον εἰς δρ. 287,770. 95, αἱ δὲ δαπάναι αὐτοῦ εἰς δρ. 174.715.36· ἑπομένως ὑπελείφθη καθαρὸν περίσσευμα δρ. 113,055.59. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναφερομένων ἐγένοντο καὶ ἕτεραι εἰσπράξεις ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ πανεπιστημίου, ὧν τὸ ποσὸν σὺν τῷ περισσεύματι τῶν 113,055.59 δρ. ἀνέρχεται εἰς δρ. 783,768.86.

Ἡ ὅλη περιουσία τοῦ πανεπιστημίου συνεποσοῦτο κατὰ τὴν 31 Αὐγούστου 1880 εἰς δρ. 5,135,103.19.

Παρὰ τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ τῆς θεολογίας κ. Α. Διομήδους Κυριακοῦ ἐξεδόθη δίτομος ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ὁ πρῶτος τόμος, συγκείμενος ἐξ 25 τυπογραφικῶν φύλλων, περιέχει τοὺς χρόνους μέχρι τοῦ σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, ὁ δὲ δεύτερος, συγκείμενος ἐκ 37 τυπογραφικῶν φύλλων, περιέχει τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους μέχρι τῆς σήμερον. Τὸ ἔργον εἶνε συντεταγμένον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρίστων νεωτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν ἔργων, ἰδίως τῆς γερμανικῆς φιλολογίας. Οἱ δύο τόμοι ὁμοῦ τιμῶνται δραχ. ν. 15. Τὸ ἔργον εὑρίσκει τις παρὰ τῷ συγγραφεῖ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς βιβλιοπώλαις τῆς πρωτευούσης, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις ἀδελφοῖς Δεπάστα.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀθῆναι» οἱ γνωστοὶ εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον κκ. Εὐγ. Ζαλοκώστας, Τ. Ἠλιόπουλος, Κ. Γ. Ξένος καὶ Α. Φραδασίλης ἀγγέλλουσι τὴν ἔκδοσιν ἀπὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς τοῦ Ἰανουαρίου 1882 ἑβδομαδιαίας πολιτικῆς, φιλολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐπιθεωρήσεως, ἧς ἡ συνδρομὴ ὁρίζεται εἰς φρ. 10 ἐτησίως. Ἕκαστον φύλλον θέλει περιέχει καὶ ἰταλιστὶ πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐπιθεώρησιν.

ΒΙΒΛΙΑ

2484. Ἑστία. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ϛ'. Τόμος ΙΒ', 6 Δεκεμβρίου 1881. Ἀριθ. 310 (258). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παπαδοπούλου). — Ὁ κάνθαρος τοῦ προφήτου Ἠλιού. — Ὁ χρωστικὸς λειχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους ὑπὸ Θ. Δελδράϊχ. — Ἐκδρομὴ εἰς τὰς παγωμένας θαλάσσας κατὰ τὸν ις' αἰῶνα. — Μετριοφροσύνη τοῦ Κοραῆ.—Ἰωσὴφ Μετσοφάντης. — Ἐπικήδειοι τελεταὶ ἐν Καλκούττᾳ. — Δεκέμβριος (ποίησις) ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ.—Δάνειον πνεῦμα.—Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Πρακτικαὶ γνώσεις. (Πῶς πρέπει νὰ σβήνωμεν τοὺς λύχνους τοῦ πετρελαίου).

2485. Π. Χιώτου, Ζακυνθίου, προσφώνησις κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος ἐν Μεσολογγίῳ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Κορίννης». 1881. 8ον, σελ. 5.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αἰνίγματα δημώδη.

α'. — **1879.**

Σφάζω τὴν αἰγά μου,
τρώγω τὴν αἰγά μου,
κι' ἀπὸ τῆς αἴγας τὸ μηρὶ
κάνω τὴν αἰγά μου γερή.

6'. — **1880.**

Κομμάτι παληομπάλωμα
πάει τὰ πέλαγα περνᾷ
καὶ τοῦ βασιλειᾶ μηνᾷ.

1881.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων νέμω—ἴνα—δέπας σχημάτισον τὸ ὄνομα ἀρχαίου Ἕλληνος στρατηγοῦ.

1882.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

. . λ λ . . . . . ρ ω . . . . α . ι . . . ἐ .
. . υ ψ ο . . . α ι . λ . . . δ ε . . . . . ψ ω . .
. . τ . . . ν τ . . . ά ξ . . .

Ἀνάγνωθι τὸ ἀνωτέρω λόγιον συμπληρῶν τὰ ἐλλείποντα γράμματα.

1883.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

. . . Α
. . Α .
. Α . .
Α . . .

1884.

Je ne repose point quand tout le monde dort,
Mon agitation est sensible et palpable;
Et des forces du coeur messager véritable,
J'en fais aux médecins un fidèle rapport.
Lorsque je suis trop faible ou que je suis trop fort,
La nature en reçoit une peine semblable;
De mes déréglements l'issue est redoutable,
Mes mouvements divers durent jusqu'à la mort.

ΛΥΣΕΙΣ

1875.

Ὁμολογοῦμεν τὰ μικρὰ ἡμῶν ἐλαττώματα διὰ νὰ βεβαιώσωμεν τὸν κόσμον ὅτι στερούμεθα μεγάλων.

1876.

Δρῦς-ὗς.

1877.

Ο Υ Τ Ε
Υ Π Ε Ρ
Τ Ε Λ Ω
Ε Ρ Ω Σ

1878.

Le grain de blé.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

3 Δεκεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 3 Δεκεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	421
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	
» 28,000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	116
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	126

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,150
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	390
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλις. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	64
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	164
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	294
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.70
» . . .	Ἐμπορικὸν	,,	29.40
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3ἡμ.	1.18
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.16 1/2

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.60
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	27.10
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1— 59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν–Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ. – Λονδ. 3μ. (23 Νοεμβρ.) ,, 30.00.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (2 Δεκεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	60 3/4
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0.	,,	254
,, ,, 9 0/0.	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	,,	154 1/2
Λονδίνου 3 μηνῶν . . .	γρ.	109 7/8 - 110 1/8
Παρισίων 3 ,, . . .	φρ	22.95 - 23.02 1/2
Λίρα Ἀγγλικὴ . . .	γρ.	109 16/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 28/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (9 Νοεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο.		118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.90
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.38
Ἀργυρᾶ φιορ.		100

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (9 Δεκεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο.		118.70
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	46.95
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.42
Ἀργυρᾶ φιορ		100.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50–132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Ν. Κ. Λίβερπουλ. Τὰς ζητηθείσας πληροφορίας σᾶς διαβιβάζομεν ταχυδρομικῶς.—κ. Ν. Π. Κ. Κωνσταντινούπολιν. Ἡ σειρὰ ἀπεστάλη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα· ἡ ἀποστολὴ γίνεται τακτικωτάτη. — Φίλῳ τῶν πατρίων. Ἡ ἀρχὴ τῆς φράσεως «ἁμαρτίαις Κολοκοτρωναίικαις» φαίνεται ὅτι ἀνάγεται εἰς τοὺς φοβεροὺς διωγμούς, οὓς ὑπέστη παρὰ τῶν Τούρκων τὸ γένος τοῦ Κολοκοτρώνη. Μεταξὺ ἄλλων ὁ πατὴρ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη Γιάννης, σαγηνευθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς τὸ Νησί, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεκόπη χεῖρας καὶ πόδας, εἶτα δὲ ἀπηγχονίσθη. — κ. Δ. Σ. Π. Σῦρον. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν «Ἑστίαν». — κ. Ι. Μ. Σ. Κέρκυραν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὄχι. — κ. *Ν. Πειραιᾶ. Εἰς τὸν «Ἀθανάσην Διάκον» διὰ τῶν ἑπομένων·

Ἄστραψ' ἡ πρώτη τουφεκιά.... Χαρὰ 'ς τὸ καρυοφύλλι!...
Νὰ μὴν πεθάνω ἐδῶ μὲ σᾶς, ἂν δὲν ἦν' τοῦ Καλύβα.
Τοὖχα γνωρίσει 'ς τ' Ἄγραφα... κτλ.

κ. Σ. Β. Βραΐλαν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη. Εἰς τὴν ἐπιστολήν μας; περιμένομεν ἀπάντησιν. — κ. Σ. Μ. Βόννην. Τέλος πάντων! — κ. Μ. Κ. Ἀθήνας. Ἴσα, ἴσα, αὐτὸ τὸ καθ' ὑμᾶς ἐλάττωμα ἡμεῖς νομίζομεν τίτλον συστάσεως. Ἐν Ἑλλάδι προφυλάττεσθε κυρίως ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἀκούονται. — Ἑνὶ dilettante τῆς φιλολογίας. Ἀντὶ ἰδικῆς μας γνώμης περὶ τοῦ ζητήματος προτιμῶμεν νὰ σᾶς σημειώσωμεν ὅ,τι ποτὲ ὁ Κοραῆς ἔγραφε πρὸς τὸν Κοκκινάκην, ἐπιστέλλαντα αὐτῷ ἐμμέτρως μεταφρασμένον τὸν «Ταρτοῦφον»·—«Πηγὴ πρώτη, δυσκολεύουσα τὴν ἀκριβῆ μετάφρασιν, εἶνε ἡ βάρβαρος ῥίμα, ἥτις ἐπροσκολλήθη καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς ψώρα. Εἰς τὰς βαρβάρους τῶν Εὐρωπαίων γλώσσας ἦτον ἴσως ἀναγκαῖον τὸ ὁμοιοτέλευτον διὰ νὰ τοῖς μετριάσῃ τὴν τραχύτητα· ἀλλ' εἰς τὴν ἰδικήν μας, ἂν καὶ βαρβαρωθεῖσαν, πολὺ ὅμως ὑπερτέραν ἐκείνων, ἡ ῥίμα ἐμβῆκε δι' ὀργὴν τῶν Μουσῶν. — Ἀλλ' εἶνε νόστιμος εἰς τὴν ἀκοήν. — Αἴ! καὶ τί δὲν κάμνει νόστιμον ἡ ἕξις; Ἔχουσι καὶ οἱ Αἰθίοπες τὰς Ἀφροδίτας των, ὡς ἡμεῖς οἱ λευκόδερμοι· ἔχουσι καὶ ποιητάς, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἀλλάσσουσιν οὐδ' ἕνα πρὸς δέκα Ὁμήρους». Ἀκούσατε δὲ καὶ τὸν Boileau, αὐτὸν τὸν ἀριστοτέχνην τοῦ ὁμοιοτελεύτου στίχου, πῶς ἐκφράζεται περὶ τοῦ εἴδους τούτου, ἐν τῇ χαριεστάτῃ αὐτοῦ σατύρᾳ, ἣν ἀπευθύνει τῷ Μολιέρῳ·

Maudit soit le premier dont la verve insensée
Dans les bornes d'un vers renferma sa pensée,
Et, donnant à ses mots une étroite prison,
Voulut avec la rime enchaîner la raison !

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωσσικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8.—Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑστίαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[8 Δεκεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Κατὰ τὴν γενομένην ἄρτι ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων εἰς τὰς νέας ἑλληνικὰς ἐπαρχίας ὁ πληθυσμὸς τούτων ἀνέρχεται εἰς 293,878, ἐξ ὧν 31,132 κατοικοῦσι τὸ παραχωρηθὲν τμῆμα ἐν Ἠπείρῳ, καὶ 262,746 τὴν Θεσσαλίαν. — Ἐν Θεσσαλίᾳ συνεστήθησαν πέντε ἐπαρχεῖα, ἤτοι τὸ τῆς Καλαμπάκας, τὸ τῆς Καρδίτσης, τὸ τοῦ Βώλου καὶ Ἁλμυροῦ, τὸ τοῦ Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλου, καὶ τὸ τῆς Ἀγυιᾶς. — Τὸ ὅλον τῶν ὑπὸ τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἐκλεχθησομένων βουλευτῶν ἀνέρχεται εἰς 35, ὧν ἐκ μὲν τῆς Ἄρτης 2, ἐκ τῶν Τσουμέρκων 2, ἐκ τῆς Λαρίσσης 4, ἐκ τοῦ Τυρνάβου 2, ἐκ τῆς Ἀγυιᾶς 2, ἐκ τοῦ Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων 2, ἐκ τοῦ Βώλου 6, ἐκ τοῦ Ἁλμυροῦ 2, ἐκ τῶν Τρικκάλων 4, ἐκ τῆς Καλαμπάκας 3, καὶ ἐκ τῆς Καρδίτσης 6. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος διετάχθη ἡ ἵδρυσις τεσσάρων στρατιωτικῶν νοσοκομείων ἐν Ἄρτῃ, Βώλῳ, Λαρίσσῃ καὶ Τρικκάλοις. — Δι' ὁμοίου διατάγματος ἐνεκρίθη ἡ σύστασις ὑποκαταστημάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐν Ἄρτῃ, Βώλῳ, Λαρίσσῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν νέων ἐπαρχιῶν τῆς Θεσσαλίας. — Ἡ ἐπὶ παραποιήσει γραμματοσήμων διεξαχθεῖσα δίκη ἐνώπιον τῶν ἐν Σύρῳ κακουργιοδικῶν κατὰ τοῦ Θ. Βελέντζα καὶ τῶν συγκατηγορουμένων ἐπερατώθη τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης δευτέρας. Κατὰ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων πάντες οἱ κατηγορούμενοι εἰσὶν ἀθῷοι τῆς ἀποδιδομένης αὐτοῖς κατηγορίας, μόνος δ' ὁ Θ. Βελέντζας εἶνε ἔνοχος ὅτι ἐκυκλοφόρησε παραπεποιημένα γραμματόσημα, χωρὶς προηγουμένως νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ κιβδηλοποιοῦ. Συνεπείᾳ τῆς ἐτυμηγορίας ταύτης τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων κατεδίκασεν εἰς ἑξάμηνον φυλάκισιν τὸν Θ. Βελέντζαν, κηρύξαν τοὺς λοιποὺς ἀθῴους. — Τὸ ἰατροσυνέδριον ὑπέβαλε τὴν παρελθοῦσαν τρίτην μακρὰν ἔκθεσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν περὶ τῶν ληπτέων μέτρων ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Τὸ ὑπουργεῖον διέταξεν ἀμέσως τὰ δέοντα πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν προτεινομένων μέσων.— Τὴν 21 Νοεμβρίου ἔσχε χώραν ἡ ἐνιαύσιος συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν κορασίων, καθ' ἣν ὁ ἔφορος κ. Γεώργιος Κοζάκης Τυπάλδος δοὺς λόγον τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πεπραγμένων ἀνεκοίνωσεν ὅτι, ἂν καὶ ἕνεκα τῆς προσλήψεως πολλῶν νέων ὀρφανῶν καὶ τῆς κατὰ τὸ θέρος ἐπικρατησάσης ἐπιδημίας αἱ δαπάναι ἦσαν μεγάλαι, ἡ περιουσία τοῦ καταστήματος οὐ μόνον δὲν ἐμειώθη, ἀλλὰ καὶ ηὔξησε διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐξ 112,000 δραχμῶν κληροδοτήματος τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Δρομοκαΐτου. Κατὰ τὴν λογοδοσίαν ταύτην μολονότι ὁ ἀριθμὸς τῶν κορασίων ἀνέρχεται εἰς 200 περίπου, 40 ἠσθένησαν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐπιδημίαν, δύο δὲ μόνον ἀπεβίωσαν. Τὸ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν δραστηριότητα, νοημοσύνην καὶ ἀκάματον καὶ πεπειραμένον ζῆλον τοῦ ἐφόρου κ. Τυπάλδου, ὅστις τῇ συνδρομῇ τῶν εὐγενῶν κυριῶν τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς, κατώρθωσε νὰ σώσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου τρυφερὰς ὑπάρξεις στερουμένας μητρικῆς περιποιήσεως. — Πολλὰς ἐπήνεγκε ζημίας ἡ ῥαγδαία βροχὴ τῶν τελευταίων τούτων ἡμερῶν εἰς τὰ περίχωρα. Καὶ ἐν Πειραιεῖ ἐκρημνίσθησαν δύο νεόδμητοι οἰκίαι παρὰ τὸ νοσοκομεῖον καί τινες ἀποθῆκαι παρὰ τὸ τελωνεῖον. — Διὰ κοινοῦ ἐκτάκτου αὐτῶν παραρτήματος αἱ ἐν Ἑρμουπόλει ἐφημερίδες «Πατρίς», «Πανόπη» καὶ «Ἀναγέννησις» ἀγγέλλουσιν ὅτι αἱ πρὸς σχηματισμὸν μεγάλης Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας προτάσεις τοῦ κ. Σ. Σκουλούδη ἐγένοντο δεκταί, καὶ ὅτι δὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ ἡ ὑπογραφὴ τῆς συμβάσεως ὑπὸ τῆς Ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας καὶ τοῦ κ. Σκουλούδη, ἧς τὴν σύνταξιν ἀνεδέξαντο δύο τῶν ἐν Σύρῳ δικηγόρων, καὶ ἡ μετ' αὐτὴν συγκάλεσις τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας. — Αἱ καθ' ὅλον τὸ κράτος τελωνειακαὶ εἰσπράξεις τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἀνῆλθον εἰς δρ. 3,927,652. Αἱ εἰσπράξεις αὗται ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους παριστῶσιν αὔξησιν ἐκ δραχ. 504,672.22. Καθ' ὅλον δὲ τὸ ἐννεάμηνον τοῦ παρόντος ἔτους αἱ τελωνειακαὶ εἰσπράξεις ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους μῆνας τοῦ παρελθόντος ἔτους παριστῶσιν αὔξησιν ἐκ δραχ. 1,840,745. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν εὐελπίδων αὐξάνεται εἰς 200, ἐξ ὧν 160 μαθηταὶ καὶ 40 ἀκροαταί, μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων συγκαταριθμοῦνται καὶ οἱ ὑπότροφοι τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν. — Ὁ ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐφετεινῆς ἐσοδείας ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ λιμένος Πατρῶν σταφιδόκαρπος ἀνέρχεται εἰς 76 περίπου ἑκατομμύρια λιτρῶν, ὁ δὲ ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν εἰς 200 ἑκατ.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ τοῦ 1864.

81η κλήρωσις ἐνεργηθεῖσα ἐν Βιέννῃ τῇ 1 Δεκεμβρίου (ἐ. ν.) 1881.

Ἐξήχθησαν αἱ ἑξῆς 14 σειραί:

411 528 547 710 1551 1554 1729 2110 2270 2348 2552 2996 3172 3789

Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.	Σειρὰ	Ἀρ.	Φ. Χ.
411	21	500	1551	61	400	2348	75	400
	39	500		75	500		98	20000
	94	2000		95	1000		99	1000
528	19	1000		100	500	2552	2	400
	22	400	1554	49	200000		51	400
	78	1000		73	400		62	500
547	35	400		77	400		84	400
	43	500	1729	—	—	2996	16	400
	47	500	2110	29	400		48	500
710	3	400		46	500	3172	—	—
	25	500	2270	19	400	3789	1	5000
	52	400		33	400		20	500
	61	10000		98	5000		47	1000
	63	500	2348	9	400		49	500
	91	500		45	1000		61	400
1551	12	500		47	15000		70	400
	15	2000		62	400		95	2000
	52	400						

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ (1350) ὁμολογίαι τῶν ἀνωτέρω σειρῶν ἐκληρώθησαν πρὸς 200 φ. χ.— Ἡ πληρωμὴ τῶν κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν ἄρχεται ἀπὸ 1 Μαρτίου 1882, ὅτε γενήσεται καὶ ἡ ἑπομένη κλήρωσις.

Κατὰ τὴν πληρωμὴν γίνεται ἔκπτωσις 20% ἐκ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω λαχόντων κλήρων.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 259. — 13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1881. — ΛΕΠΤΑ 10.

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ ΣΤ΄ ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ Ζ΄ ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1882, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Ἑστίας» ὁρίζεται ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τὰς Ἀθήνας εἰς φράγκα 12 ἐτησίως, ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστου φύλλου ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου εἰς λεπτὰ 25.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐν τῷ γερμανικῷ περιοδικῷ συγγράμματι «Magazin für die Literatur des In- und Auslandes» ὁ καθηγητὴς κ. Αὔγουστος Βόλτς δημοσιεύει μακρὰν καὶ εὐμενῆ βιβλιοκρισίαν περὶ τῶν δύο συλλογῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων, αἵτινες ἐξεδόθησαν πρό τινος, ἤτοι τῆς τοῦ Ἀραβαντινοῦ «Συλλογῆς ἠπειρωτικῶν ᾀσμάτων» καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντ. Γιανναράκη ἐν Λειψίᾳ ἐκδοθείσης συλλογῆς «Δημοτικῶν ᾀσμάτων τῆς Κρήτης».

— Ὁ διάσημος Σουηδὸς περιηγητὴς Νόρδενσκιωλδ ἑτοιμάζεται νὰ ἐπιχειρήσῃ προσεχῶς νέαν θαλασσοπορίαν εἰς τὰς βορείας θαλάσσας χάριν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν.

— Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου περιλαμβάνει τοσούτους φοιτητάς ὅσους οὐδέποτε ἄλλοτε ἔσχεν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν ἐγγραφῶν ἀνῆλθεν εἰς **4,421**· προστιθεμένων δ' εἰς τούτων καὶ τῶν ἀκροατῶν, ὑπολογίζεται ὅτι ὁ ὅλος ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς **5,000**.

— Τὴν **8** τρέχοντος (ν) ἐγένοντο ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημείᾳ ἡ ἐκλογὴ τριῶν νέων ἀκαδημεικῶν εἰς πλήρωσιν τῶν διὰ τοῦ θανάτου τριῶν ἀρχαίων αὐτῆς μελῶν, τοῦ Littré, Dufaure καὶ Duvergier de Hauranne, χηρευουσῶν ἑδρῶν. Ἐξελέγησαν δὲ ἐκ τῶν παρουσιασθέντων ὑποψηφίων εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ μὲν Littré ὁ διάσημος χημικὸς Pasteur, τοῦ Duvergier de Hauranne ὁ λυρικὸς ποιητὴς Sully-Prudhomme καὶ τοῦ Dufaure ὁ μυθιστοριογράφος Cherbuliez. Ἅπαντες οἱ ἐκλεχθέντες εἶνε ὀνόματα πρὸ πολλοῦ ἤδη διάσημα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ φιλολογίᾳ, ὁ μὲν Pasteur διὰ τὰς σπουδαιοτάτας αὐτοῦ χημικὰς ἀνακαλύψεις, ὁ Sully-Prudhomme ὡς περιπαθὴς λυρικὸς ποιητής, ὁ δὲ Cherbuliez ὡς εἷς τῶν γλαφυρωτέρων καὶ γονιμοτέρων μυθιστοριογράφων. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἕλκει τὸ γένος ἐκ Γενεύης τῆς Ἑλβετίας, πρὸ ἔτους μόνον πολιτογραφηθεὶς Γάλλος, ὁ δὲ Sully-Prudhomme, ἄγων νῦν τὸ **42ον** ἔτος τῆς ἡλικίας, ὑπῆρξεν ἄλλοτε γραφεὺς συμβολαιογράφου.

— Νέος κομήτης ἀνεκαλύφθη καὶ πάλιν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ὁ ἕβδομος οὗτος ἐν διαστήματι τοῦ λήγοντος ἔτους. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ οὐράνιον ἄστρον εἶνε ἀόρατον ἄνευ τηλεσκοπίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διεύθυνσίς του εἶνε πρὸς τὴν γῆν, πιθανὸν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ γείνῃ ὁρατὸς εἰς γυμνὸν ὀφθαλμόν.

— Σπουδαῖαι ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ἐγένοντο ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ πόλει Corneto τῆς Ἰταλίας, κειμένῃ παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Ταρκινίᾳ.

Ἐν γωνίᾳ τινὶ τῆς αὐτόθι νεκροπόλεως, ἔνθα οὐδεμία εἶχε γείνει τέως ἀνασκαφή, εὑρέθησαν μικροὶ τάφοι περιέχοντες μεγάλας τεφροδόχους κάλπας εἴδους πρωτοφανοῦς ἐν τῇ νεκροπόλει τῆς ἀρχαίας Ταρκινίας.

Αἱ κάλπαι αὗται εἰσὶ σχήματος παναρχαίου, ὅπερ ἄγνωστον ἔτι ἐὰν προέρχεται ἐκ τῶν Φοινίκων ἢ τῶν Αἰγυπτίων· τὸ μόνον βέβαιον εἶνε, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῶν Ἐτρούσκων.

Αἱ μέχρι τοῦδε εὑρεθεῖσαι ἀνέρχονται εἰς **17**, ἔχουσαι πᾶσαι τὰς αὐτὰς διαστάσεις, ἤτοι ὕψος μὲν **0,37**, μέγιστον δὲ πλάτος **0,95**, καὶ μίαν μόνην λαβήν. Εἰσὶ κατεσκευασμέναι ἐκ κοινῆς ὀπτῆς γῆς καὶ κοσμοῦνται διὰ παραστάσεων, αἵτινες φαίνονται ὡς ἀπεικονίζουσαι ἄνθη. Περιεσώθησαν δ' ἐν αὐταῖς λείψανα ὀστῶν καὶ τέφρας.

Ἐν τοῖς αὐτοῖς τάφοις εὑρέθησαν ὡσαύτως διάφορα ὀρειχάλκινα ἀντικείμενα καὶ ἄλλα ἐξ ὀπτῆς γῆς περιεργότατα, ἐν οἷς δύο λυχνοστάται πολύφωτοι, μικρὰ λέμβος, μέγα ἐπικάλυμμα ἔχον σχῆμα κράνους, μικρὸν ἅρμα τετράτροχον ὕψους μὲν **0,21**, καὶ πλάτους **0,26**. Ὕπερθεν τοῦ ἅρματος τούτου ὑπάρχει ζῷον ὀρειχάλκινον σχήματος φανταστικοῦ μᾶλλον, δικέφαλον, τετράπουν ἅμα καὶ πτερωτόν. Εὑρέθη ὡσαύτως κράνος ἐξ ἐπιχρύσου καὶ γεγλυμμένου μετάλλου, μὲ αἰχμὴν ὑπεράνω, φέρον δ' ἑκατέρωθεν λείψανα ὀρειχαλκίνων κοσμημάτων, ἅτινα φαίνεται, ὅτι ἀπετέλουν μέρος τοῦ κράνους.

Πάντα τὰ εὑρήματα ταῦτα ἀποδεικνύουσι προδήλως, ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Ταρκινίας κατῳκήθη ποτέ, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἐτρούσκων, ὑπὸ ἀποίκων ἐξ ἀνατολῆς ἐλθόντων.

Κατὰ τὴν «Νέαν Ἐφημερίδα» τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν πρόκειται προσεχῶς νὰ ἱδρυθῇ «Γεωγραφικὴ ἑταιρία», ἧς ἡ ἀνάγκη τοσοῦτον ἐγένετο παρ' ἡμῖν καταφανής, ἰδίᾳ μετὰ τὴν τελευταίαν ἐν Βενετίᾳ γεωγραφικὴν ἔκθεσιν καὶ τὸ γεωγραφικὸν συνέδριον. Τὰ σχετικὰ πάντα προετοιμασθέντα θέλουσι παραπεμφθῇ προσεχῶς εἰς ἕνα τῶν παρ' ἡμῖν πρωτευόντων συλλόγων, εἰς ὃν θέλει ἀνατεθῇ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ἡ σύστασις τῆς ἑταιρίας ταύτης.

— Ἡ σερβικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐξελέξατο παμψηφεὶ μέλη αὐτῆς τοὺς καθηγητὰς τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου κκ. Στέφανον Κουμανούδην καὶ Κωνσταντῖνον Παπαρρηγόπουλον, καὶ τὸν κ. Π. Λάμπρον.

— Ἡ ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς Κρήτης, γενομένη ὑπὸ ἀπογραφικῶν ἐπιτροπῶν, ἀποτελουμένων ἐξ Ὀθωμανῶν καὶ χριστιανῶν, εἴς τινας δὲ καὶ ἐξ Ἑβραίων, ἤρξατο τὴν **13** Ὀκτωβρίου ε. ε. καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον καὶ ἐπερατώθη μέχρι τῆς **22** ἰδίου μηνός. Εὑρέθησαν δὲ κατοικοῦντες ἐν Κρήτῃ τὸ ὅλον **279,172**. Ἐκ τούτων **142,248** εἶνε ἄρρενες καὶ **136 944** θήλεις. Κατὰ θρησκεύματα οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης διαιροῦνται εἰς χριστιανοὺς ὀρθοδόξους **204,781**, εἰς μουσουλμάνους **73,487**, εἰς δυτικοὺς **254**, εἰς διαμαρτυρομένους **17**, εἰς Ἰσραηλίτας **646** καὶ εἰς ἀρμενίους **7**.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐνταῦθα ἡ πρό τινος ἀγγελθεῖσα «Νέα Ἐφημερὶς» τοῦ κ. Ἰω. Καμπούρογλου. Διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Νέας Ἐφημερίδος» ἡ πρωτεύουσα ἀποκτᾷ ὄργανον, ὅπερ θέλει ἐξυπηρετήσει πολλαχῶς τὰ συμφέροντα αὐτῆς.

— Ἄλλαι ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν ἐπ' ἐσχάτων αἱ ἑπόμεναι· Ἐνταῦθα ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Θεάτρων» ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος δημοσιευομένη, ἐν Λαρίσσῃ ἡ «Ἀνεξαρτησία», ἐν Βώλῳ ἡ «Φωνὴ τοῦ Λαοῦ», ἐν Ἀργοστολίῳ ἄλλη ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, ἐν Χανίοις ἡ «Πατρίς». Ἀγγέλλεται δὲ ἡ ἔκδοσις καὶ ἄλλης ἐν Λαρίσσῃ ἐφημερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Βουκέφαλος τῆς Μακεδονίας».

— Ἐν Κύπρῳ ἐκδίδονται ἤδη πέντε ἐφημερίδες, ἅπασαι ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος. Τρεῖς ἀγγλιστί: Cyprus (ἡ Κύπρος) Cyprus Times (Οἱ Καιροὶ τῆς Κύπρου) καὶ ἡ Cyprus Herald (ὁ Κῆρυξ τῆς Κύπρου) — δύο δὲ ἑλληνιστί: Ἡ «Ἀλήθεια» καὶ «Τὸ Νέον Κίτιον». Πλὴν αὐτῶν, ἐκδίδεται καὶ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως.

— Ἐξεδόθη φιλοκάλως ἐκτετυπωμένον τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ 1882 τοῦ κ. Ν. Μανιτάκη, περιέχον ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ ποικίλην.

— Ἐκδίδεται προσεχῶς ἐν Ἀργοστολίῳ ὑπὸ τοῦ σχολάρχου κ. Ἰω. Ῥαζῆ σύγγραμμα, δὶς τοῦ μηνὸς ἐκδιδόμενον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Θεατής». Ἐν Ζακύνθῳ δὲ ἄλλο περιοδικὸν σύγγραμμα μηνιαῖον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Μνημοσύνη».

ΑΓΓΕΛΙΑ

ἐκδόσεως Ὁδηγοῦ τῶν ἁπλῶν τοπογραφικῶν περιγραφῶν.

Ἡ γεωγραφία, ἐπιστήμη περιλαμβάνουσα ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν φύσιν, προήχθη κατὰ τὸν παρόντα κυρίως αἰῶνα παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν εἰς μέγαν τελειότητος βαθμόν. Ὑπὲρ ταύτης καθ' ἡμέραν καὶ ἰδιῶται, καὶ γεωγραφικαὶ ἑταιρίαι, καὶ κυβερνήσεις ἐργάζονται, ἀπείρους καταβάλλουσαι κόπους καὶ κολοσσιαῖα κεφάλαια· ἄπειροι δὲ καὶ πολύτιμοι ἀπεκομίσθησαν ἐκ τῆς εὐγενοῦς τούτων ἐργασίας ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτῶν πατρίδων καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος καρποί.

Ἡ γεωγραφία, ὥσπερ εἰκὼν τοπογραφική, ἀπεικονίζει τὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων τῆς γῆς τόπων, διαγράφουσα διὰ γενικῶν γραμμῶν καὶ χρωμάτων τὸν φυσικὸν σχηματισμὸν

ἑκάστου, τὰ ὅρια, τὰ ὕδατα, τὰ πεδία, τὰ ὄρη, τὰ προϊόντα, τὰς πόλεις, τὰς κώμας, τὴν βιομηχανίαν, τὴν γεωργίαν, τὴν ἠθικὴν τῶν κατοίκων, τὴν ἐμπορίαν, τὴν πολιτικὴν καὶ διανοητικὴν κατάστασιν, τὸν πολιτισμόν· ἐν δυσὶ λέξεσιν, ὡς ἐν ἀρχῇ ἔφημεν, τὴν φύσιν καὶ τοὺς οἰκήτορας τῶν τόπων.

Ἐν τούτοις ἡ ἐπιστήμη αὕτη παραμελεῖται παρ' ἡμῖν. Παραμελεῖται δὲ κυρίως ἡ γεωγραφία αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ἐδημοσιεύσαμεν πρὸ πολλοῦ (ἔτ. 1877, φυλλάδ. 79) μελέτην περὶ τῆς ὠφελείας τῶν γεωγραφικῶν ἐπιστημῶν, ἐν ᾗ διελάβομεν, κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν, καὶ πολλὰ περὶ τῆς ζημίας, ἣν παρέχει ἡ ἄγνοια τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας. Ἱκανὰ δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐγράψαμεν καὶ ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς μεταφράσεως τῶν «Ὁδοιπορικῶν Ἠπείρου, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας».

Δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἑλληνιστὶ γεωγραφικὴ συγγραφὴ τῆς Ἑλλάδος ἀξία τοῦ ὀνόματος τούτου, πληροῦσα τοὺς ὅρους ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας καὶ τῆς διοικήσεως, πολιτικῆς τε καὶ στρατιωτικῆς. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχουσι πραγματεῖαι περί τινων ἑλληνικῶν τόπων, ἀλλὰ καὶ αὗται εἶνε εὐάριθμοι. Τὰ γενικὰ δὲ διδακτικὰ γεωγραφικὰ ἐγχειρίδια εἶνε μεταφράσεις ξένων γεωγραφικῶν συγγραμμάτων, ἐν οἷς τὸ περὶ Ἑλλάδος μέρος δὲν περιέχει ἢ ὀνόματα γεωγραφικά, καὶ ταῦτα πολλαχοῦ ἐσφαλμένα, καὶ ἀριθμοὺς τοῦ πληθυσμοῦ.

Αἱ μόναι σήμερον πηγαὶ περὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος εἶνε αἱ εἰς αὐτὴν κατὰ διαφόρους χρόνους γενόμεναι περιοδεῖαι ἀλλοδαπῶν, γραφεῖσαι τὸ πλεῖστον πρὸς ἀρχαιολογικὸν σκοπὸν καὶ πρὸς γνῶσιν τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας καὶ ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ἐλάχιστα διαλαμβάνουσαι περὶ τῆς νέας. Τινὲς δὲ τῶν περιγραφῶν τούτων εἶνε συμφύρματα πεπλανημένων καὶ ἐλλιπῶν εἰδήσεων, αἵτινες διήγειραν μὲν τὸν γέλωτα καὶ τὴν ἱλαρότητα ἀναγνωσθεῖσαι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἔσχον ὅμως καὶ ἔχουσι πολλὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν γνωμῶν τῶν ἀλλοδαπῶν περὶ Ἑλλάδος.

Παρ' ὅλων τῶν γεωγραφούντων ἐλέχθη καὶ ἐπανελήφθη ὅτι μόνον οἱ ἐγχώριοι εἶνε ἱκανοὶ νὰ γράψωσιν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς πατρίδος αὐτῶν, ἢ καὶ ξένοι ἐπὶ μακρὸν χρόνον διαμείναντες ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Ἔχομεν δὲ καὶ πρόσφατα παραδείγματα παρ' ἡμῖν τῆς ἐκτιμήσεως, ἧς ἔτυχον παρὰ τῶν ξένων ἐπιστημόνων συγγράμματα Ἑλλήνων γεωλογικά, γεωγραφικά, στατιστικὰ κτλ. περὶ Ἑλλάδος διαλαμβάνοντα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήγαγον πορίσματα μεγίστης ἐπιστημονικῆς ἀξίας. Ἐν τῷ συμφέροντι δ' ἔγκειται τῷ πολιτικῷ καὶ κοινωνικῷ τῆς Ἑλλάδος οἱ λόγιοι αὐτῆς νὰ τρέπωνται ἐνίοτε καὶ περὶ τοιαύτας ἐργασίας, αἵτινες ἴσως ἐν ἀρχῇ δὲν θὰ φέρωσι τὸν τύπον τῆς τελειότητος, ὁ χρόνος ὅμως θέλει βελτιώσει τὸ ἔργον. Ἄλλως τε δὲ καὶ ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν ἀδιαλείπτως τι πρὸς γνῶσιν τῆς ἡμετέρας χώρας εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, οὗ τινος μεταγγίζομεν ἐνταῦθα τὰ φῶτα. Τὰ τελευταῖα πολιτικὰ γεγονότα τῆς προσαρτήσεως τῶν νέων χωρῶν, τῆς διοικήσεως αὐτῶν καὶ διαιρέσεως, ἀρκοῦσι, νομίζομεν, νὰ καταδείξωσι τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ἣν ὑπέστημεν ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ἀγνοίας.

Πρὸς ἐκπόνησιν γεωγραφικῶν ἔργων δύο ὑπάρχουσι κυριώτατοι τρόποι· ὁ μὲν συνίσταται εἰς τὴν ἐξ αὐτοψίας περιγραφὴν τῶν τόπων, ὁ δ' ἐκ τῆς μελέτης προϋπαρχόντων περὶ αὐτῶν συγγραμμάτων.

Ἀμφοτέρων ὅμως τῶν τρόπων τούτων τό γε νῦν ἔχον ἀτελῶς μόνον δύναται παρ' ἡμῖν νὰ γίνῃ χρῆσις· διότι ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ἡ ἔλλειψις πλήρους συγκοινωνίας καὶ ἀνέτου κατὰ τὴν περιήγησιν βίου καθιστῶσι κοπιώδη, δυσχερῆ καὶ πολυδάπανον, εἴς τινα δὲ μέρη καὶ ἀδύνατον, πᾶσαν πρὸς τοῦτο περιοδείαν ἐν Ἑλλάδι· τοῦ δὲ δευτέρου σχεδὸν δυνάμεθα εἰπεῖν οὐδεμία, διότι περί τινων μὲν χωρῶν ἑλληνικῶν εὐάριθμα καὶ ἀνεπαρκῆ ὑπάρχουσι περιγραφικὰ πονήματα, περί τινων δ' ἐντελῶς ἐλλείπουσι.

Μεθ' ὅλας ὅμως τὰς δυσκολίας ταύτας, ἃς προανεφέραμεν, νομίζομεν, ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ποιά τις ἀρχὴ ἐξερευνήσεως τῶν κατὰ μέρος τμημάτων τῆς Ἑλλάδος, νομῶν, ἐπαρχιῶν, δήμων ἢ καὶ μικροτέρων τοπικῶν περιφερειῶν, ἐκτιθεμένης τῆς περὶ τούτων τοπογραφικῆς ἐργασίας ἐν εἴδει γεωγραφικῶν ὑπομνημάτων ἢ ἐκθέσεων. Τοιούτων δὲ κυρίως ὑπομνημάτων ἔχομεν ἀνάγκην, διότι διὰ τούτων ἐκτίθεται ἀναλελυμένως ἡ φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις ὡρισμένων τόπων, καὶ παρέχεται ἄφθονος ὕλη καὶ γνησία τοῖς γεωγραφοῦσι.

Περὶ τὴν ἐκπόνησιν τοιούτων περιγραφικῶν ἐκθέσεων τῶν τόπων δύνανται, νομίζομεν, ν' ἀσχοληθῶσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πάντες οἱ παιδεύσεως ἐγκυκλίου τυχόντες· οἷον οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀνώτεροι διοικητικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ κατὰ τόπους καθηγηταὶ καὶ ἑλληνοδιδάσκαλοι, οἱ ἐπίσκοποι περὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἐπισκοπικὴν αὐτῶν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων τόπων, οὓς περιέρχονται κατ' ἔτος, οἱ ἱεροκήρυκες, οἱ φοιτηταὶ περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν πατρίδων καὶ πᾶς τέλος λόγιος περὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ διαρκῶς οἰκεῖ.

Ὑπὸ τοιούτων σκέψεων ἐλαυνόμενοι καὶ θέλοντες τὸ ἐφ' ἡμῖν νὰ ἐνθαρρύνωμεν τὰς τοιαύτας μελέτας, καὶ διευκολύνωμεν τοὺς θέλοντας ν' ἀσχοληθῶσι, παρέχοντες ἐλαχίστην τινὰ εἰς τὰς γνώσεις των συνδρομὴν ἐκδίδομεν

Ὁδηγὸν τῶν ἁπλῶν τοπογραφικῶν περιγραφῶν.

Τὸν ὁδηγὸν τοῦτον ἔχοντες ὑπ' ὄψει οἱ βουλόμενοι νὰ γράψωσι περιγραφὴν ὡρισμένης τοπικῆς περιφερείας, δύνανται νὰ ὁδηγηθῶσιν, ὡς ἐπὶ διαγράμματος προχείρου, περὶ τὴν τάξιν, ἣν θ' ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰς ἐρεύνας των, καὶ περὶ τὰ πράγματα, ἅτινα ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ γίνωσιν ὑποκείμενον τῆς μελέτης καὶ παρατηρήσεώς των.

Δὲν ὁρίζονται βεβαίως ἐν τῷ ὁδηγῷ πάντα τὰ θέματα, διότι τοῦτο ἀδύνατον, παρελείφθησαν δὲ καὶ τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικά, τὰ ἀπαιτοῦντα εἰδικὰς γνώσεις, διότι ὁ ἐπιστήμων ὀρυκτολόγος, βοτανικός, ζωολόγος, κοινωνιολόγος, κτλ. γνωρίζει πῶς θὰ ἐργασθῇ· καὶ ὁ γεωγράφος βεβαίως γνωρίζει, ἀλλὰ τὸν ὁδηγὸν τοῦτον δὲν δίδομεν εἰς χεῖρας γεωγράφων ἀλλ' εἰς χεῖρας λογίων, οἵτινες ἔχοντες ἐγκύκλιον παίδευσιν, δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν πατρίδα των καὶ νὰ πλουτίσωσι τὴν φιλολογίαν αὐτῆς διὰ τοιαύτης μελέτης. Ὁ ὁδηγὸς περιλαμβάνει ἐν κατὰ φύσιν τάξει τὰ κύρια καὶ ἀπαραίτητα τῆς φυσικῆς καὶ πολιτικῆς περιγραφῆς θέματα, ἅτινα οὐδεὶς δύναται νὰ παρίδῃ θέλων νὰ γράψῃ περιγραφὴν τόπων ὑπὸ γεωγραφικὴν ἔποψιν. Τὰ θέματα εἶνε βεβαίως ἄπειρα καὶ ποικίλα· τινὰ μάλιστα καὶ ἰδιάζουσι κατὰ τόπους, ἐκ τοῦ ὁδηγοῦ ὅμως ὁ τοπογραφῶν δύναται νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ μὴ ἐγγεγραμμένου καὶ ἔχοντος ἀξίαν διὰ τὸν ἀναγνώστην.

Ὁ τοπογραφικὸς οὗτος ὁδηγὸς θέλει χρησιμεύσει πρὸς τούτοις καὶ ὡς βοήθημα κεφαλαιῶδες εἰς τοὺς στρατιωτικούς, τοὺς ἐντεταλμένους τὰς λεγομένας κατοπτεύσεις (reconnaissances), ἢ τοὺς βουλομένους ν' ἀνερευνήσωσιν οἰκειοθελῶς καὶ περιγράψωσι χώραν τινὰ ὑπὸ στρατηγηματικὴν ἔποψιν· εἴπομεν βοήθημα κεφαλαιῶδες, διότι εἰς τὰς στρατιωτικὰς κατοπτεύσεις προτείνονται ἐκ τῶν ἐπιτελείων τῶν στρατῶν τὰ θέματα πρὸς μελέτην καὶ ἔρευναν, ὅλως ἰδιάζοντα, οἷαι π. χ. αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ἐδάφους, περὶ ὧν πραγματεύεται εἰδικώτερον ἡ στρατιωτικὴ τοπογραφία.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει δὲ καὶ τὸν πρακτικὸν σκοπὸν τοῦ ὁδηγοῦ προσεπαθήσαμεν νὰ καταστήσωμεν αὐτὸν ὅσον οἷόν τε σύντομον, ὅπως ἀποβῇ εὐπαρακολούθητος καὶ εὐμνημόνευτος.

Ὀφείλομεν δ' ἐνταῦθα τέλος εὐχαρίστως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχοντες ἀμοιβῆς ἐκ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ ἐπιθυμοῦντες τὴν δωρεὰν διανομὴν αὐτοῦ τοῖς βουλομένοις ν' ἀσχοληθῶσι εἰς περιγραφὴν τῆς πατρίδος των ἐτύχομεν συνδρομῆς παρὰ τῷ φίλῳ Κ. Λάμπρῳ Κορομηλᾷ, προθύμως ἀναλαβόντι πᾶσαν τὴν δαπάνην τῆς ἐκτυπώσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Δεκεμβρίου 1881.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΒΙΒΛΙΑ

2486. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 13 Δεκεμβρίου 1881. Ἀριθ. 311 (259). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Τὸ Stabat mater. (Ἐκ τῶν τοῦ Henry Murger). — Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παππαδοπούλου). — Ὀλλανδῶν ἔθιμα. — Αἱ τελευταῖαι λέξεις ἐπισήμων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. — Τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ἐν Κερκύρᾳ.— Δάνειον πνεῦμα.—Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις.

2487. **Histoire Grecque** par Ernest Curtius, traduite de l'allemand sous la direction de A. Bouché-Leclercq, professeur suppléant à la Faculté des Lettres de Paris. Tome troisième. Paris, Ernest Leroux, éditeur, 28, rue Bonaparte. 1881. Fascicule N° 20.— Souscription à l'ouvrage complet: 35 fr.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

10 Δεκεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 10 Δεκεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξωφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	364
» 60,000,000 τῶν 6 „ »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Οκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 „ »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	32.60	405 —	500	421
» 26,000,000 τῶν 9 „ Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224 —	280	304
» 28,000,000 τῶν 8* „ »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	294
» 10,000,000 τῶν 6 „ Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	280	210
» 6,000,000 τῶν 6 „ Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	116
» 4,000,000 τῶν 8 „ »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	289
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	[illegible]	400	159

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,170
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . Φρ.	—	15 » 15 »	8.88	200	398
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	88,810	20 » 20 »	4.30	100	149
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	—	1 Μαρτίου	9.—	100	64
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	164
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	301
Ἑταιρία Φωταερίου . . . Δρ.	—	—	—		131
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	500,000	30 Ἰανουαρίου	16 —	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	109,340	25 „	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.60
» . . .	Ἐμπορικὸν	„	29.30
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3μη.	1.18
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.15

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.50
Λίρα Στερλίνα	„	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	„	27.
Αὐστριακὸν Φλωρίον	„	
Ἀργυροῦν 5φραγκον	„	
„ φράγκον	„	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
„ 59,800—100,000 9 „

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.-Λονδ. 3μ. (23 Νοεμβρ.) „ 30.00.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (9 Δεκεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	60
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0.	„	264
„ „ 9 0/0.	„	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	„	155
Λονδίνου 3 μηνῶν. . .	γρ.	109 7/8 - 110
Παρισίων 3 „	φρ.	22.97 1/2 - 23.02 1/2
Λίρα Ἀγγλικὴ . .	γρ.	109 38/40
Εἰκοσάφραγκον	„	87 30 40

ΒΙΕΝΝΗΣ (7 Δεκεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ 3μ.	φιο.	118 85
Παρισ. τὰ 100 φρ.	„	47 00
Εἰκοσάφραγκον	„	9.41
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (16 Δεκεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ 3μ.	φιο.	118.85
Παρισ. τὰ 100 φρ.	„	46 95
Εἰκοσάφραγκον	„	9.44
Ἀργυρᾶ φιορ. 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διατ. ἰνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3.437 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἄργυρ. „ τὸ χ. 218 89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδάμ	4 1/2 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Ι. Μ. Δ. Σῦρον. Οἱ τόμοι καὶ τὰ βιβλία παρεδόθησαν εἰς τὸν κομιστὴν τῆς ἐπιστολῆς σας, ὅστις καὶ ἐπλήρωσε τὸ ἀντίτιμον. — κ. Κ. Μ. Σμύρνην. Ἡ μεταρρύθμισις, τὴν ὁποίαν μᾶς συνιστᾶτε, ἤθελεν ἀπαιτήσει δαπάνην 10,000 τοὐλάχιστον φράγκων κατ' ἔτος, τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ ἄδηλον ἐὰν θὰ ἐκαλύπτοντο ἐκ τῆς μεγάλης, ὡς λέγετε, εὐρύνσεως τοῦ κύκλου τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑστίας»· ἐπ' ἀδήλοις δὲν δυνάμεθα νὰ βαδίζωμεν· οὐχ ἧττον ἡ βελτίωσις αὕτη εἶνε πρὸ πολλοῦ ἤδη ὑπὸ τὰς σκέψεις τῆς Διευθύνσεως, ἥτις πᾶσαν δυνατὴν θυσίαν ἐννοεῖ νὰ κάμῃ ὅπως εὐαρεστῇ ὅσον δυνατὸν εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς. — Μιᾷ συνδρομητρίᾳ. Διὰ τὸν πονόδοντον (ἐν τῇ κυρίᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ) ἡ «Ἑστία» ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε (εἰς τὰ φύλλα τῶν πρώτων ἐτῶν) συνταγάς· ὡς προχειρότατον δὲ καὶ ἅμα λίαν δραστήριον κατευναστικὸν τῶν πόνων ἐκ πείρας γνωρίζομεν τὴν ἐντὸς τοῦ ὠτίου, πρὸς οὗ τὸ μέρος ὑπάρχει ὁ πονῶν ὀδούς, ἔνθεσιν μικροῦ τεμαχίου βάμβακος, ἐφ' οὗ ἐπιστάζονται πρότερον ὀλίγαι σταγόνες χλωροφορμίου — κ. Π. Α. Ἀθήνας, Προσεχῶς.—κ. Ν. Χ. Ι. Θεσσαλονίκην. Ἡ συνδρομὴ ἐπληρώθη παρὰ τοῦ κ. Α. Θ. — Nº 13. Le désir de paraître habile empêche souvent de le devenir. — κ. Ε. Μ. Ζάκυνθον. Ἀπεστάλησαν. — Λογίῳ φίλῳ. Οἱ ξένοι μάλιστα οἱ κάτοχοι τῆς δημοτικῆς ἡμῶν γλώσσης. Ὁ Βαρθόλδης τὰ χαρακτηρίζει λέγων· «Ὡς ἀφρίζοντα ὀρεινὰ ῥεῖθρα ἀπὸ τῶν βράχων τῆς Οἴτης καὶ τοῦ Ὀλύμπου μᾶλλον ἢ ἀπὸ χείλους ἀνθρωπίνου φαίνονται ἐκπηγάσαντα τὰ κλεφτικὰ ᾄσματα». —κ. Κ. Σ. Μ. Κωνσταντινούπολιν. Μεταφράσεις ἐμμέτρους ἔργων τοῦ Μολιέρου γνωρίζομεν δύο, τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Σκυλίτση τοῦ «Μισανθρώπου» καὶ «Ταρτούφου», καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Φραγκιᾶ λίαν ἐπιτυχῆ τοῦ «Ἀμφιτρύωνος». Τὸν «Ταρτοῦφον» ἔχει μεταφράσει ἐμμέτρως καὶ ὁ Κοκκινάκης πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτι, ἀλλὰ τῆς μεταφράσεως ταύτης τὰ ἀντίτυπα εἶνε δυσεύρετα. — Μαργαρίτῃ Πάτρας. Ἀγνοοῦμεν· διότι τὸ βιβλίον δὲν ἐκομίσθη ἐνταῦθα.—κ. Σ. Ν. Ἀθήνας. Ὁμοία παρατήρησις ἐγένετο ποτὲ καὶ εἰς τὸν Alfred de Musset, ὅστις ἀπήντησε διὰ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου στίχου :

C'est imiter quelqu'un que de planter de choux·

ἤτοι, κατὰ τὴν μετάφρασιν λογίου φίλου τῆς «Ἑστίας»:

Κι' ὅταν λάχανα φυτεύῃς
ἀλλουνοῦ ἰδέα κλέβεις.

— Α-Ω. Φαίνεται ὅτι δὲν ἀνέγνωτε τὴν πολὺ ἀστειοτέραν προσφώνησιν προέδρου τινὸς δημοτικοῦ συμβουλίου, τὴν δημοσιευθεῖσαν πρό τινος ἔν τινι τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων. Ὁ πρόεδρος οὗτος, καταθέτων ἐξ ὀνόματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου στέφανον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀποθανόντος βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας του, προσεφώνησεν αὐτὸν οὕτω· «Κύριε........ Ὡς πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου σᾶς προσφέρω τόνδε τὸν στέφανον, καὶ σᾶς εὔχομαι νὰ τύχητε ὧν ἂν οἱ δίκαιοι ἐπιθυμοῦσι μετὰ θάνατον» κτλ. — κ. Μ. Ι. Πειραιᾶ. Δύνασθε νὰ τὸ λάβητε ἐκ τοῦ γραφείου μας.

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἶναι ἀπαράδεκτα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[10 Δεκεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Αἱ ῥαγδαῖαι βροχαὶ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος μεγάλας ἐπήνεγκον ζημίας εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ ξηροὶ τὸ θέρος Ἰλισσὸς καὶ Κηφισσὸς ἐπλημμύρισαν αἴφνης, παρασύραντες ἐνιαχοῦ ζῶα καὶ φορτηγὰς ἁμάξας. Αἱ σπουδαιότεραι ζημίαι ἐγένοντο ἐν Σεπολίοις καὶ Κολοκυθοῦ, τῶν ὁποίων οἱ λαχανόκηποι σχεδὸν κατεστράφησαν. Ἐν Πειραιεῖ κατέπεσαν πολλαὶ μικραὶ οἰκίαι, ἐν δὲ τῇ πρὸ τοῦ Πειραιῶς θέσει «Καμίνια» τὰ ὕδατα εἰσελθόντα ὁρμητικῶς εἰς τοὺς ἐκεῖ οἰκίσκους ἠνάγκασαν τοὺς ἐνοικοῦντας ἐσπευσμένως νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ πλησίον βιομηχανικὰ καταστήματα ὅπως σωθῶσι. Τὸ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ βυρσοδεψεῖον καὶ ἓν τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης κεραμοποιείων κατεστράφησαν καθ' ὁλοκληρίαν. Ἡ μετὰ τοῦ Πειραιῶς συγκοινωνία διεκόπη ὁλόκληρον ἡμέραν καὶ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ δι' ἁμαξῶν. Αἱ ἐκ τῶν ὅλως ἐκτάκτων ἐνταῦθα πλημμυρῶν τούτων ἐπελθοῦσαι ζημίαι ἀνέρχονται εἰς ποσὸν ἀνώτερον τῶν τριακοσίων χιλιάδων δραχμῶν. — Οἱ ἐκλογεῖς τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς 14,460, ὧν 8,224 ἀνήκουσιν εἰς τὸν δῆμον Ἀθηναίων, 2,318 εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς, 1103 εἰς τὸν τῆς Κρωπίας, 649 εἰς τὸν τοῦ Λαυρίου, 613 εἰς τὸν τοῦ Μαραθῶνος, 454 εἰς τὸν δῆμον Ὠρωπίων, 679 εἰς τὸν δῆμον Ἀχαρνῶν καὶ 422 εἰς τὸν δῆμον Φυλῆς. — Διετάχθη ἡ ἐξ ἀνδρῶν τοῦ μηχανικοῦ σώματος συγκρότησις ἑνὸς λόχου πυροσβεστῶν, ἀπαλλαγέντων πάσης ἄλλης ὑπηρεσίας. Εἰς τὸν λόχον τοῦτον θὰ δοθῶσι καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα μηχανήματα, προμηθευθησόμενα ἐκ τῆς Ἑσπερίας. — Ἑτοιμασθέντα τίθενται προσεχῶς εἰς κυκλοφορίαν τὰ διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐπιστολικὰ δελτάρια. Συγχρόνως δὲ θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκ νέου χρῆσις τοῦ εἰκοσαλέπτου κυανοῦ γραμματοσήμου. — Ὁ κ. Α. Συγγρὸς ἐδήλωσε τῇ Α. Μ. τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὄχι μόνον ἑκατὸν ἀλλὰ διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν τίθησιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ὑπὲρ ἱδρύσεως τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ μουσείου, καὶ ἔτι πλέον ὅσα ἤθελον χρειασθῇ πρὸς ἐντελῆ ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ ἀναλώμασιν ἰδίοις ἀποκλειστικῶς. — Τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον ἀναφέρει ὁ «Λαός»: Εἷς τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ λειτουργῶν τῆς Πύλης ἐξ Ἀργυροκάστρου, παυθεὶς τῆς θέσεώς του ἕνεκα τῆς παραχωρήσεως τῆς Θεσσαλίας καὶ διελθὼν τῶν Ἀθηνῶν, ἔτυχε νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν βασίλισσαν καὶ νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτῆς ἀλβανιστί. Ἔκθαμβος ὁ ἀγαθὸς Ἀλβανὸς διηγεῖτο τὸ γεγονὸς εἰς τοὺς ὁμοθρήσκους του, ἐπιφωνῶν τὸ ὅτι «ἐγεννήθη ὁ βασιλειᾶς τῶν σκιπετάρων καὶ αὐτοὶ δὲν τὸ γνωρίζουσιν». — Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τὸ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς ὑποβληθὲν διάγραμμα καὶ τὸ πρωτόκολλον τῶν ὁρίων τῆς Κωπαΐδος λίμνης. Ἤδη δὲ ἀντίγραφα τούτων ἀπεστάλησαν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἑταιρίας, καὶ λίαν προσεχῶς ἄρχονται αἱ ὁριστικαὶ τῆς ἀποξηράνσεως ἐργασίαι. — Κατηρτίσθη τὸ καταστατικὸν τῆς ἑταιρίας πρὸς ἀποξήρανσιν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορινθίας λιμνῶν Φενεοῦ καὶ Στυμφαλίας, ὅπερ καὶ ὑποβάλλεται προσεχῶς τῷ ὑπουργείῳ πρὸς ἐπικύρωσιν. — Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος συνεστήθησαν εἰρηνοδικεῖα ἐν Βελεστίνῳ καὶ Ἀργαλαστῇ τῆς Θεσσαλίας. — Ἐν Κερκύρᾳ ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας κίβδηλα μονόφραγκα.— Η Ἑλληνικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία τῆς Σύρου ἠγόρασε δύο νέα ἀτμόπλοια ἐν Λονδίνῳ, διαστάσεων τῶν τῆς «Ἐλπίδος» καὶ «Ἑρμουπόλεως», ἅτινα καὶ προσεχῶς ἀποπλέουσι. Διαπραγματεύεται δὲ τὴν ἀγορὰν καὶ ἑνὸς ἀτμοπλοίου τροχοφόρου, προωρισμένου εἰδικῶς διὰ τοὺς ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ πλόας.— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν πτωχός τις ἄνθρωπος, ἵνα οἰκονομήσῃ τὸ ἀγώγιόν του ἀπὸ Πειραιῶς μέχρις Ἀθηνῶν, ὥρμησε πρὸς τὴν ἀναχωροῦσαν ἁμαξοστοιχίαν ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς βαθμῖδος α' θέσεως. Εἰς μάτην οἱ ἐν τῷ βαγονίῳ τὸν παρεκάλουν νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ. Ὁ δυστυχὴς ἐκάθητο ἐπὶ τῆς βαθμῖδος, ἅμα δὲ ἔφθασεν εἰς Μοσχᾶτον προσκρούσας ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος συνετρίβη.—Αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Νοέμβριον ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 628,745, ὑπερτέρησαν δὲ τὰς τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς παρελθόντος ἔτους κατὰ δραχ. 153,575. — Ἐπανελθόντος τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἑταιρίας τῶν ἱπποσιδηροδρόμων, αἱ ἐργασίαι ἐπαναληφθήσονται τὴν προσεχῆ Δευτέραν ἐπὶ τῆς γραμμῆς ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας εἰς Πατήσια, καὶ ἔπειτα διὰ τῶν ὁδῶν Ἀθηνᾶς καὶ Ἑρμοῦ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἔναρξις τῆς συγκοινωνίας διὰ τῶν γραμμῶν τούτων καὶ τῶν ἤδη κατεσκευασμένων θὰ γείνῃ, ὡς βεβαιοῦσι, τὴν 1 Μαρτίου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΙΓΝΙΟΝ.

Τὰ ἑπτά. Λάβετε ἐκ δέσμης παιγνιοχάρτων τὰ τέσσαρα ἑπτάρια, ἅτινα θέσατε κατὰ μέρος. Λάβετε εἶτα ἑπτὰ ἄλλα παιγνιόχαρτα τὰ τυχόντα, καὶ θέσατέ τα παρὰ τὰ ἑπτάρια. Ἔχετε οὕτω δύο δέσμας.

Νῦν ἀποτείνεσθε εἰς ἕνα τῶν παρόντων καὶ στοιχηματίζετε νὰ μαντεύσητε ποίαν τῶν δύο δεσμῶν θὰ ἐγγίσῃ, ἐνῷ σεῖς θὰ ἔχετε ἐστραμμένα τὰ νῶτα.

Ἡ ἀπάντησις εἶνε ἀλάνθαστος. Ἀποκρίνεσθε ἀμέσως: Τὰ ἑπτά. Τοῦτο δὲ δύναται νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς δέσμας τῶν χαρτίων.

Τὸ αὐτὸ παίγνιον δύναται νὰ γείνῃ καὶ μὲ τὰ πεντάρια, ἑξάρια, ὀκτάρια κτλ.

1885.

Φυτὸν οὐχὶ πολὺ ἁβρόν, μὲ τρώγεις τὸν χειμῶνα·
ἀκέφαλον οἱ ἱερεῖς μὲ φέρουν ὡς χιτῶνα.

1886.

Τὸ πρῶτον εἶνε πρόθεσις, τὸ δεύτερόν μου πόλις,
τὸ ὅλον εἶνε μισητὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης.

1887.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

. . Τ . .
. . Α . .
Τ Α Ξ Ι Σ
. . Ι . .
. . Σ . .

1888.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων ἑκὰς—ἦλος—θὶν σχημάτισον τὸ ὄνομα πόλεως τινὸς τοῦ Αἰγαίου.

1889.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

. ἡ . . ι . . ὁ . οια . . . οοῦ . ι . αἱ . ἀ
ἐ . ά . ι . . α . ω . . . α . . ά . ω . ἡ . ἐ
. ε . α . ο . οια . ια . . έ . ει ἅ . α . . α . αἰ
ἀ . . όη . ο . . έ . ει

Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἀνωτέρω λογίου διὰ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐλλειπόντων γραμμάτων.

1890.

Celui qui me produit me fait toujours la guerre,
Il me poursuit sur mer, il me poursuit sur terre,
Il ne me donne point un moment de repos,
Plus il me voit de près, plus il me diminue.
J'amuse les enfants, je fais peur aux chevaux;
Et par moi la peinture est au monde connue.

ΛΥΣΕΙΣ

1879.

Τὸ σκόρδον.

1880.

Ἡ ἐπιστολή.

1881.

Ἐπαμινώνδας.

1882.

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἄξιοι δὲν ἀνυψοῦνται, ἀλλ' οὐδεὶς ἀνυψώθη ποτὲ πάντη ἀνάξιος.

1883.

Π Α Ρ Α
Α Φ Α Ρ
Ρ Α Χ Η
Α Ρ Η Σ

1884.

Le pouls.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 260. — 20 Δεκεμβρίου 1881. — Λεπτά 10.

Λήγοντος προσεχῶς τοῦ ΣΤ΄ ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ Ζ΄ ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1882, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Ἑστίας» ὁρίζεται ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τὰς Ἀθήνας εἰς φράγκα 12 ἐτησίως, ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστου φύλλου ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου εἰς λεπτὰ [illegible].

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Αἱ ἐργασίαι πρὸς διόρυξιν τῆς ὑπογείου σήραγγος μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ὑπὸ τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαὶ ἐξακολουθοῦσιν. Ἐκ τοῦ μέρους τῆς Ἀγγλίας ἡ διάτρησις τοῦ ἐδάφους γίνεται διὰ μηχανῆς αὐτομάτως κινουμένης, ἣν ἐπενόησεν ἐπίτηδες διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ὁ συνταγματάρχης Beaumont. Ἡ μηχανὴ αὕτη διατρυπᾷ τὸ ἔδαφος κατ' εὐθεῖαν διεύθυνσιν καὶ ἐφ' ὅσην ἂν θέλῃ τις διάστασιν ἄνευ τῆς χρήσεως πυρίτιδος· τοῦτο δὲ καθιστᾷ εὔκολον τὴν λειτουργίαν ἐξαιρέτου συστήματος ἀερισμοῦ ἐν τῷ ὑπονόμῳ.

Ἐν τῷ γαλλικῷ ἐδάφει, ἐν Sangate, ὠρύχθησαν ὡσαύτως φρέατα καὶ ὑπόνομος ὑπὸ τὴν θάλασσαν προχωροῦσα εἰς συνάντησιν τῆς ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ὀρυσσομένης· οὕτω δὲ αἱ δύο ὑπόνομοι θὰ συναντηθῶσιν ἡμέραν τινὰ ἐν σημείῳ μαθηματικῶς ὡρισμένῳ, ὡς συνηντήθησαν αἱ δύο ὑπόνομοι ἐν τῇ σήραγγι τοῦ σιδηροδρόμου Saint Gothard.

Ἡ ὑπόνομος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὀρύσσεται διὰ μέσου ἐδάφους κρητιδώδους, ὑποτίθεται δὲ ὅτι καθ' ὅλον τὸ πλάτος τοῦ πορθμοῦ τὸ ἔδαφος ἔσται τὸ αὐτό, διῆκον ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην ἐν σχήματι σκάφους πλοίου.

Ἐσχάτως ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ διάτρησις ἐξ ἑκατέρου μέρους προχωρήσῃ εἰς μῆκος 800 μέτρων, ἤτοι 1,600 μέτρων ἐν ὅλῳ. Τὸ διάστημα τοῦτο εἶνε τὸ δέκατον τοῦ ὅλου μήκους τῆς σήραγγος, ὅπερ ἔσται 20 ἀγγλικῶν μιλίων, ἤτοι 32 χιλιομέτρων. Ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη ἐργασία θέλει συντελεσθῇ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, τότε δέ, ἐὰν ἡ διόρυξις ἐξακολουθήσῃ ἑκατέρωθεν, ὑπολογίζεται ὅτι ἐντὸς πενταετίας οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι ἐργάται θὰ συναντηθῶσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σήραγγος. Ὑπολογιζομένου δὲ ὅτι θὰ χρειασθῇ μία ἔτι πενταετία, ὅπως δοθῇ τὸ ἀναγκαῖον πλάτος εἰς τὴν σήραγγα καὶ στρωθῇ ἐν αὐτῇ ὁ σιδηρόδρομος, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ νέον τοῦτο θαῦμα θὰ εἶνε συντετελεσμένον μετὰ δέκα ἔτη ἀπὸ σήμερον. Οὕτω, μετὰ τὰς σήραγγας τοῦ Mont-Cenis καὶ Saint-Gothard, μετὰ τὸν πορθμὸν τοῦ Σουὲζ καὶ τὸν μέγαν σιδηρόδρομον τοῦ Εἰρηνικοῦ, θὰ ἔχωμεν κατὰ τὸ 1891 τὴν ὑπομάγχειον σήραγγα, πιθανώτατα δὲ καὶ τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ.

— Μία εἰκὼν τοῦ Ρούβενς, ἡ παριστῶσα τὰ «Θαύματα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου», ἐπωλήθη ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρισίοις εἰς δημοπρασίαν ἀντὶ 178,000 φράγκων. Τὸ γαλλικὸν ἐπὶ τῆς καλλιτεχνίας ὑπουργεῖον εἶχεν ἀναβιβάσει τὴν τιμὴν μέχρι 170,000, μαθὸν ὅμως ὅτι τὸ μουσεῖον τῶν Βρυξελλῶν δὲν ἤθελεν ὀπισθοδρομήσει ἐνώπιον οἱασδήποτε τιμῆς, παρῃτήθη τῆς περαιτέρω ὑψώσεως.

— Ἐν Ῥώμῃ ἠνεῴχθη ἄρτι ἡ ἔκθεσις τῶν σχεδίων, ἅτινα ἀπεστάλησαν διὰ τὸν διαγωνισμὸν πρὸς ἵδρυσιν μνημείου εἰς τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ. Εἰσὶ ταῦτα 311· ἡ δὲ κρίσις τοῦ διαγωνισμοῦ, ἀνατεθεῖσα εἰς ἐπιτροπὴν εἰδημόνων ἀνδρῶν, θέλει ἀπαγγελθῇ βραδύτερον.

— Ὁ ἐν Μονάχῳ Ἕλλην ζωγράφος κ. Ν. Γκύζης ἐτελείωσε πρὸ μικροῦ εἰκόνα, ἥτις ἐκτεθεῖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ὡραίων τεχνῶν βαθεῖαν ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν οὐ μόνον εἰς τοὺς καλλιτέχνας ἀλλ' ἐν γένει εἰς ὅλους. Παριστᾷ ἡ εἰκὼν αὕτη οἰκογένειαν δασονόμου τεθλιμμένην καὶ καθημένην παρὰ τὴν τράπεζαν, παρ' ᾗ ἡ θέσις τοῦ πατρός, πρὸ μικροῦ ἀποθανόντος, εἶνε κενή. Θαυμασία εἶνε ἡ ἔκφρασις τῆς λύπης ἐπὶ τῶν διαφόρων προσώπων ἀπὸ τῆς χήρας μητρὸς μέχρι τῆς γραίας τροφοῦ, ἐπιτυχὴς δὲ λίαν ἡ ὅλη σκηνή.

— Ἐν Λονδίνῳ ὁ πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Τεχνῶν Λείκτων, διανείμας τὰ βραβεῖα τοῖς ἀριστεύσασι τῶν μαθητῶν, ἀπήγγειλε διδακτικώτατον λόγον περὶ καλλιτεχνίας καθόλου, προσθεὶς περὶ Ἑλλήνων τάδε· «Ὅσῳ ὑψηλότερον καὶ ἁγνότερον τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα, τοσούτῳ ὑψηλοτέρα καὶ ἁγνοτέρα ἡ τέχνη. Ἡ ἀκμὴ τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς ἐπὶ Περικλέους ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνυπόκριτον θεοσέβειαν, ἣν διέσωσαν ἡμῖν ὁ μελίρρυτος Ἡρόδοτος καὶ ὁ τιτὰν Αἰσχύλος. Ὅ,τι δὲ κατώρθωσεν ἐν τῇ γλυπτικῇ ἡ Ἑλλάς, τοῦτο κατώρθωσεν ἐν τῇ γραφικῇ ἡ Ἰταλία. Διακριτέον ὅμως θρησκείαν καὶ θρησκείαν. Ὡς ἁπανταχοῦ τῶν ἐθνικῶν, ὑπῆρχε καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἁγνοτέρα καὶ μᾶλλον φιλοσοφικὴ θρησκεία τῶν ὀλίγων καὶ ἡ ψηλαφητοτέρα καὶ ἧττον ἁγνὴ θρησκεία τῶν πολλῶν· ἡ πίστις δηλονότι εἰς ἓν ὂν ὑπέρτατον, παντοδύναμον, ἀναμάρτητον, πάντη τοῦ ἀνθρώπου διάφορον, καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν ἱλαρὰν χορείαν θεαινῶν τε καὶ θεῶν, ἀγαπώντων καὶ μισούντων, ῥᾳδιουργούντων καὶ μεγαλαυχούντων, οὓς οἱ Ἕλληνες, καὶ δανεισθέντες ἐκ τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς, μετεποίησαν κατὰ τὴν ἑαυτῶν εἰκόνα καὶ τὸ ὁμοίωμα. Ἡ μὲν πρώτη, ὅσον καὶ ἂν ὕψωσε τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, δυσκόλως ἐπέδρασεν ἀμέσως ἐπὶ τὰς τέχνας τὰς εἰκαστικάς. Ἄτοπον φαίνεταί μοι τὸ ἀναζητεῖν ὡρισμένον τινὰ ἠθικὸν σκοπὸν ἢ ὑψηλότερον θρησκευτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἐν τοῖς περικαλλεστάτοις καὶ ἀπαραμίλλοις ἀριστουργήμασι τοῦ Φειδίου. Περὶ τῆς δημοτικῆς τῶν Ἑλλήνων θρησκείας, ὀρθότερον ἴσως τὸ λέγειν, ὅτι ὤφειλε πολλὰ εἰς τὴν τέχνην, ἢ ὅτι ἡ τέχνη ἐπέδρασεν ἰσχυρῶς ἐπ' αὐτήν. Οἱ θεοί, ὡς ἐνοοῦντο ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἦσαν κυρίως ἐνσάρκωσις τοῦ σφριγῶντος αἰσθήματος τοῦ βίου καὶ τοῦ ὑπερφυοῦς ἔρωτος τοῦ καλοῦ, ὅπερ ἀπεδείχθη διακριτὸν γνώρισμα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, οὐχ ἧττον, ἢ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας της».

— Ὁ διακεκριμένος γερμανὸς ἱστοριογράφος Φερδινάνδος Γρηγορόβιος, ὅστις ἐπ' ἐσχάτων μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ Brockhaus νέαν συγγραφὴν ἐπιγραφομένην «Ἀθηναΐς, ἱστορία βυζαντινῆς αὐτοκρατείρας». Ἐν ταύτῃ παριστάνει διὰ γλαφυροῦ καλάμου τὸν βίον τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου Λεοντίου Ἀθηναΐδος, ἥτις μετονομασθεῖσα εἶτα Εὐδοκία ἐγένετο σύζυγος τοῦ αὐτοκράτορος ΙΒ΄ καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου. Ἡ διήγησις εἶνε ἑλκυστική, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ συγγραφέως συνέτεινεν εἰς τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἐκδόσεως ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἡμερῶν. Νῦν παρασκευάζεται δευτέρα ἔκδοσις τοῦ ὡραίου τούτου βιβλίου, ὅπερ ἐλπίζομεν ὅτι ταχέως θὰ μεταφρασθῇ παρ' ἡμῖν.

— Ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Journal of Hellenic studies» (τόμ. 2, 1881) ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ βρετανικοῦ μουσείου Newton διατριβὴ περὶ τῆς παρὰ τὸ Βαρβάκειον εὑρεθείσης Ἀθηνᾶς, ἐν ᾗ ἰσχυρίζεται ὁ ἐπιφανὴς Ἄγγλος ἀρχαιολόγος ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ αὕτη εἶνε ἔργον τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀντωνίνων· πρὸς τούτοις δέ, ἐναντίον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν γερμανῶν Michaelis καὶ Lange καὶ συμφώνως πρὸς ὅσα ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Καββαδίας ἐν ἐκτάσει ἰσχυρίσθη, ὑποστηρίζει ὅτι ὁ κίων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζει ἡ Ἀθηνᾶ τὴν δεξιὰν χεῖρα, δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, τουτέστιν ἐν τῇ χρυσελεφαντίνῃ Ἀθηνᾷ τοῦ Παρθενῶνος, ἀλλ' εἶνε ἀτυχὴς προσθήκη τοῦ ἀντιγράψαντος τεχνίτου.

— Ὁ φιλολογικὸς σύλλογος «Βύρων» ἐξέδωκε φωτογραφικὰ ἀντίτυπα τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἱδρυθέντος ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος, φωτογραφηθέντος ἐπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ ἐν Πάτραις φωτογράφου κ. Σ. Καλυβωκᾶ.

— Ἐδημοσιεύθη κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τὸ προαγγελθὲν «Θεσσαλικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1882».

ΒΙΒΛΙΑ

2488. **Ἑστία.** Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς΄. Τόμος ΙΒ΄, 20 Δεκεμβρίου 1881. Ἀριθ. 312 (260). Λεπτὰ **20.** Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡ μήτηρ τοῦ Βασιγκτῶνος. — Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παπαδοπούλου). — Ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαγκόζ. — Ἰχθύων φωλεαί. — Ὁ πολιτισμὸς τῶν μυρμήκων. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Οἰκιακὴ οἰκονομία. (Ἡ βασιλόπηττα τοῦ νέου ἔτους).

2489. **Ἐγχειρίδιον χειρουργικῆς ἐν πολέμῳ Oscar Heyfelder**, ἀρχιάτρου τοῦ ῥωσσικοῦ στρατοῦ. Ἐκ τῆς γαλ-

λικῆς μεταφράσεως τοῦ ἰατροῦ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ A. Rapp μεταγλωττισθὲν ὑπὸ Ὀρέστου Λ. Κροκίδα, ἰατροῦ Α΄ τάξεως, διευθυντοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου Χαλκίδος. Βιβλίον δεύτερον. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου. 1881. 16ον, σελ. 223. Τιμᾶται 4 ν. δραχμῶν.

2490. **Περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας.** Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ ὑπὸ Βασιλείου Λάκωνος, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν, ἐγκαθισταμένου εἰς τὴν πρυτανείαν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1881. 8ον, σελ. 58.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ

[17 Δεκεμβρίου (Πέμπτη) 1881].

Ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα ἔπεμψε πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ φρ. 7.522, ἅτινα προσήνεγκον πρὸς τὴν Α. Μ. διὰ τὸ σωματεῖον τοῦτο οἱ ἐν Καλαρασίῳ Ἕλληνες.—Τὰς ἐκτάκτους βροχὰς τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος διεδέξατο τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας παγετώδης βορρᾶς. Τὰ πέριξ ὄρη ἐκαλύφθησαν ὑπὸ πυκνῆς χιόνος, ἥτις ἠνάγκασε τοὺς εἰς τὰς ὑπωρείας ποιμένας νὰ καταφύγωσι μετὰ τῶν ποιμνίων εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως. Ὁ ἐφετεινὸς χειμὼν θεωρεῖται ἐκ τῶν δριμυτέρων ἐνταῦθα, πολλὰς δὲ κακουχίας ὑφίσταται ἡ ἄπορος ἰδίως ἐργατικὴ τάξις, κωλυομένη ἀφ' ἑνὸς ἕνεκα τῆς κακοκαιρίας νὰ ἐργασθῇ, μετὰ πόνου δὲ προσερχομένη εἰς ἀγορὰν τῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης ἕνεκα τῆς μεγίστης αὐτῶν ὑπερτιμήσεως. — Οἱ ἐν Πειραιεῖ ἀδελφοὶ Ζωγράφοι ἐδωρήσαντο εἰς τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ζάνειον Ὀρφανοτροφεῖον δρ. 2,288. — Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἐπελήφθη, ἐντολῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τοῦ ζητήματος περὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἀρχιερατικῶν ἑδρῶν. Μετὰ διαφόρους συζητήσεις ἐλύθη τὸ ζήτημα ὑπὲρ τῆς συγχρόνου συμπληρώσεως τῶν ἀρχιερατικῶν ἑδρῶν· ἐπειδὴ δ' αὗται ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς δεκαεπτά, θὰ προταθῶσιν ὁμοῦ πεντήκοντα καὶ εἷς ὑποψήφιοι. Ὡρίσθησαν εἰς δέκα ἑπτὰ αἱ ἕδραι, διότι ἀπεφασίσθη καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν μικρῶν ἐπισκοπῶν Παξῶν καὶ Κυθήρων. Ἤδη δὲ συζητεῖται ἐν Συνόδῳ τὸ ζήτημα τοῦ μεταθετοῦ ἐνίων τῶν ὑπαρχόντων ἐπισκόπων εἴς τινας τῶν κενῶν ἑδρῶν καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐπανόδου εἰς ἐπισκοπικὰς ἕδρας τῶν τιμωρηθέντων ἄλλοτε ἀρχιερέων.—Οἱ ἐντεῦθεν ἀποσταλέντες εἰς Κωνσταντινούπολιν ταχυδρομικοὶ σάκκοι, περιέχοντες τὰς διὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας ἐπιστολάς, ἐπεστράφησαν ἄθικτοι ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως. — Ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις διέταξε τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ταχυδρομείων καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, χωρὶς ν' ἀνοίξῃ αὐτούς, ἅπαντας τοὺς φακέλλους τοὺς ἐκεῖθεν ἀποσταλέντας διὰ τῶν τουρκικῶν ταχυδρομείων τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν· διένειμε δὲ μόνον τὰς διὰ τοῦ αὐστριακοῦ καὶ γαλλικοῦ ταχυδρομείου κομισθείσας ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἔντυπα.—Γαλλική τις ἑταιρία διαπραγματεύεται μετὰ τῆς κυβερνήσεως, ὅπως διοχετεύσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τὰ ὕδατα τῆς Ἑρκύνης, ποταμίου, πηγάζοντος ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν Λεβάδειαν Τροφωνείου ἄντρου. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὑδραυλικῶν ἡ Ἑρκύνη πηγὴ δύναται νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν περὶ τὰ δύο κυβικὰ μέτρα ὕδατος ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον, ποσότητα ἀρκετὴν διὰ πολυπληθεστέραν ἔτι πόλιν. — Λέγεται ὅτι ὑπεγράφη προσωρινὴ σύμβασις μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐν Πειραιεῖ πράκτορος ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν κ. Labosse, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ κ. Bournouf, πρώην διευθυντοῦ τῆς ἐνταῦθα γαλλικῆς σχολῆς, περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου, ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς Μονεμβασίας, διήκων διὰ τῶν κοιλάδων τοῦ Εὐρώτα καὶ Ἀλφειοῦ, τῶν δυτικῶν ὑπωρειῶν τῶν ὀρέων τῆς Ἀρκαδίας, θὰ φθάνῃ εἰς Πάτρας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥίον, ἔνθα διερχόμενος τὸ ἀπὸ Ῥίου μέχρις Ἀντιρρίου στενὸν διὰ γεφύρας καὶ διασχίζων τὰς πεδιάδας τῆς Αἰτωλίας μέχρις Ἄρτας θὰ καταλήξῃ εἰς τὴν νέαν ὁροθετικὴν γραμμήν. Λέγεται ὅτι ὁ κ. Bournouf, ἐμπνεόμενος ἐκ φιλελληνικωτάτων αἰσθημάτων καὶ ἀνὴρ δραστηριώτατος κατώρθωσεν ἤδη νὰ θέσῃ τὰς βάσεις ἀσφαλῶς πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτου μεγαλουργοῦ σχεδίου, ἀπαιτοῦντος τοὐλάχιστον ἑκατὸν πεντήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων δαπάνην. — Ἀρθείσης πάσης δυσκολίας ὑπεγράφη προχθὲς τὸ σχετικὸν Β. διάταγμα τοῦ ἐν Δαφνίῳ συνοικισμοῦ.— Αἱ πρὸς ἀναστήλωσιν τοῦ ἑνὸς τῶν κολοσσιαίων ἀνδριάντων τῆς Ἀκαδημίας ἐργασίαι ἐπερατώθησαν ἤδη, ἐντὸς δὲ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος τὸ ἓν τῶν ἀγαλμάτων ἐκείνων τίθεται ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν πελωρίων στηλῶν, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις αὐτοῦ. — Εἰς τὰ προσεχῶς ἀρξόμενα μαθήματα ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ Παρνασσῷ περὶ τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων τοῦ ἠλεκτρισμοῦ θὰ γίνῃ δοκιμὴ τῆς διὰ τοῦ τηλεφώνου συγκοινωνίας τοῦ καταστήματος τοῦ συλλόγου μετὰ τοῦ θεάτρου. Οὕτω δέ, κατὰ τὰς ἑσπέρας τῶν παραστάσεων, οἱ ἐν τῷ συλλόγῳ θὰ δύνανται ν' ἀκούωσιν ἀπὸ τοσαύτης ἀποστάσεως τὴν μουσικὴν τῶν μελοδραμάτων ἐν πάσῃ ἀνέσει.— Ἐν Αἰτωλικῷ, λέγει ἡ «Αἰτωλία», τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης πέμπτης πρὸς τὴν παρασκευὴν συνέβη ἔκτακτον φαινόμενον. Χιλιάδες ἰχθύων ἐξεσφενδονίσθησαν εἰς τὴν ξηρὰν εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς παραλίας· τὰ χρώματα πολλῶν οἰκιῶν ἠλλοιώθησαν, εἰς τὴν πόλιν ἐπεχύθη φοβερὰ δυσωδία θείου, οἱ δὲ κάτοικοι πτοηθέντες ἐκ τοῦ πρωτοφανοῦς τούτου φαινομένου ἀνέπεμψαν δεήσεις πρὸς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἤρξατο ἡ κατασκευὴ τῆς δευτέρας γραμμῆς τῶν ἱπποσιδηροδρόμων ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας πρὸς τὰ Πατήσια.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1891.

Μ' ὄμμα φρικτὸν καὶ ἄγριον τὸ πρῶτόν μου βαδίζει
εἰς τὰς ἐρήμους, ὅπου ζῇ καὶ ἴχνη του χαράττει.
Ἡ δὲ φωνὴ κ' ἡ ὄψις του ἡ τρομερὰ φοβίζει,
καὶ ὃν ἂν εὕρῃ ἀπηνῶς εὐθὺς κατασπαράττει.
Χώρα λαμπρὰ τὸ δεύτερον, ἀπέραντος, πλουσία,
κοιτίς ποτε πολιτισμοῦ, ἀλλ' ἤδη νεκρωμένη,
εἰς σκότος μένουσα βαθύ, βαρβάρων κατοικία,
καὶ τρέφουσα παντοδαπὰ τοῦ πρώτου μου τὰ γένη.
Τὸ δ' ὅλον νῆσος ἄγνωστος, σκοπέλου εἶνε εἶδος
Ἀμφίρρυτος ἐσχατιὰ τῆς γῆς τῆς Ἑλληνίδος.

1892.

Εὑρὲ λέξιν τρισύλλαβον, ἥτις νὰ ἀναγινώσκεται ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν, χωρὶς νὰ μεταβάλλεται ἡ προφορά της.

1893.

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.	Υ	.	.
Υ	Φ	Ο	Σ
.	Ο	.	.
.	Σ	.	.

1894.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Je suis, sur mes huit pieds, un oiseau très petit.
Arrache-moi le bec et je deviens un fruit.

1895.

Διὰ τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων *admire, non* σχημάτισον τὸ ὄνομα γαλλικῆς τινος ἐπαρχίας.

ΛΥΣΕΙΣ

1885.

Πράσον—Ῥάσον.

1886.

Διὰ—Βόλος (Διάβολος).

1887.

Μ	Α	Τ	Η	Ν
Α	Π	Α	Λ	Η
Τ	Α	Ξ	Ι	Σ
Η	Λ	Ι	Ο	Σ
Ν	Η	Σ	Σ	Α

1888.

Θεσσαλονίκη.

1889.

Τὴν μικρόνοιαν πτοοῦσι καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν πραγμάτων, ἡ δὲ μεγαλόνοια διαβλέπει ἅπαντα καὶ ἀπτόητος μένει.

1890.

L'ombre.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

17 Δεκεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 17 Δεκεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	Τιμὴ ὁμολογ. ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμή
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	378 —	500	360
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Ὀκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	292 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	420
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654 (διὰ τὰ δύο)	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	303
» 28.000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	293
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	22,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.80	197.50	250	211
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,870	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	118
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	289
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	160

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμή
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος . Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,630,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,190
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα . . Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	398
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. »	5,000,000	4,000,000	88,810	20 » 20 »	4.30	100	150
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	64
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	165
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,000,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	301
Ἑταιρία Φωταερίου . . . . . Δρ.	—	—	—	—	—		182
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ». »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα». »	1,400,000	280,000	109,840	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυών» . »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου . . .	Τραπεζικὸν	3μην.	29.40
» . . .	Ἐμπορικὸν	,,	29.25
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3ήμ.	1.18
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.15

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.50
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.90
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν—Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.—Λονδ. 3μ. (14 Δεκεμβ.) ,, 29.70.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (16 Δεκεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	60 1/2
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0.	,,	254
,, ,, 9 0/0.	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου.	,,	154
Λονδίνου 3 μηνῶν. . . .	γρ.	109 1/2 - 109 7/8
Παρισίων 3 ,, ...	φρ	23.05 - 23.10
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 35/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 36/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (7 Δεκεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο.		118.85
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	47.00
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.41
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (23 Δεκεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ. φιο.		118.75
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	47.—
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.43
Ἀργυρᾶ φιορ 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 1/2 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

Κᾳ Μ. Δ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· εὐχαρίστως δὲ θὰ δεχώμεθα πάντοτε καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀνακοίνωσίν σας.— Ἑνὶ περιέργῳ. Πρεσβύτερος εἶνε ὁ Οὔγκώ, συμπληρώσας πρὸ μηνῶν τὸ 80ὸν ἔτος, ἐνῷ ὁ Karr ἄγει νῦν τὸ 73ον τῆς ἡλικίας του. — κ. Κ. Π. Ι. Πειραιᾶ. Ἀπὸ 9-12 π. μ. καὶ 3-5 μ. μ. — Φιλαρχαίῳ. Τὸ βούτυρον ἦτο ἄγνωστον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οἵτινες ἐμαγείρευον μόνον δι' ἐλαίου καὶ τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰ λοιπὰ κρέατα. Τὸ βούτυρον, ἔλαιον ἐκ γάλακτος καλούμενον, μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἑκαταίου ὡς ἀλοιφὴ χρήσιμος καὶ συνήθης παρὰ τοῖς Παίοσι· ὁ δὲ κωμικὸς Ἀναξανδρίδης ἀποκαλεῖ ἐμπαικτικῶς τοὺς Θρᾶκας «βουτυροφάγους». — κ. Ν. Β. Κωνσταντινούπολιν. Διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀποστέλλονται καὶ τὰ λοιπά.—κ. Μ. Σ. Σῦρον. Δυστυχῶς ὄχι. —κ. Σ. Μ. Καλὴ μετάφρασις τοῦ «Stabat mater» ὑπὸ Ἀνδ. Μαρτζώκη ἔμμετρος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Ἀττικὸν ἡμερολόγιον Ἀσωπίου τοῦ 1878, εἰς δὲ τὸ αὐτὸ ἡμερολόγιον τοῦ 1879 ὁ Ι. Δεκιγάλας κατεχώρισε παλαιὰν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ αὐτοῦ θρήνου, πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων φιλοπονηθεῖσαν ὑπὸ καθολικοῦ ἱερέως, ἧς οἱ πρῶτοι στίχοι ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

Ἔστη μήτηρ γοόωσα
Παρὰ σταυρὸν δακρύουσα,
Κρεμασθέντος τοῦ παιδὸς κτλ.

— κ. Ν. Π. Μασσαλίαν. Τὸ ζητηθὲν φύλλον μετὰ δελτίου ἀπεστάλη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα. — κ. Γ. Κ. Π. Φαλτσί. Τὰ τοκομερίδια εἰσὶ δεκτά. Ἐν τῷ προσεχεῖ θέλομεν σᾶς σημειώσει ἂν ἐγένετο ἡ κλήρωσις τῆς ὁμολογίας. — κ. Ι. Γ. ΧΓ. Πλωμάριον. Ἐλήφθη σημείωσις. — κ. Ι. Π. Δ. Πάτρας. Ἀντὶ δραχ. ν. 25. Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη δραχ. 2. — Optimiste. Ναί· «παντοῦ τὰ πάντα», λέγει ἡ παροιμία· ἀλλ' ἡ ἀναφανδὸν τῶν πάντων ἀνοχὴ μόνον ἐν Ἑλλάδι παρατηρεῖται. — Μιᾷ συνδρομητρίᾳ. Τέσσαρας τόμους ὑπὸ τοὺς τίτλους· «Stances et Poèmes», «Epreuves», «Solitudes» καὶ «Vaines tendresses». Ἓν τῶν καλλίστων τοῦ Sully-Prudhomme ἀνομολογεῖται «Le vase brisé», τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἀριστούργημα τρυφερότητος καὶ περιπαθείας, ὅπερ διὰ τὸ ὀλιγόστιχον αὐτοῦ παραθέτομεν ἐνταῦθα ἀκέραιον ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ποιήσεώς του·

Le vase brisé.

Le vase où meurt cette verveine
D'un coup d'eventail fut fêlé;
Le coup dut l'effleurer à peine,
Aucun bruit ne l'a révélé.

Mais la legère meurtrissure
Mordant le cristal chaque jour
D'une marche invisible et sûre
En a fait lentement le tour.

Son eau fraiche a fui goutte à goutte
Le suc des fleurs s'est épuisé,
Personne encore ne s'en doute;
N'y touchez pas—il est brisé!..

Souvent aussi la main qu'on aime
En touchant le cœur, le meurtrit,
Puis le cœur se fend de lui même,
La fleur de son amour périt.

Toujours intact aux yeux du monde,
Il sent croître et pleurer tout bas
La blessure fine et profonde;
Il est brisé-n'y touchez pas!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας», θέλουσα νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς τεκμήριον τῶν εὐγνωμόνων αὐτῆς αἰσθημάτων διὰ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὰς θερμὰς συμπαθείας, τὰς ὁποίας πάντοτε καὶ ἐνδεικτικῶς ἐξεδήλωσαν πρὸς αὐτὴν, εὐγενῶς ἐνθαρρύνοντες τὰς προσπαθείας αὐτῆς πρὸς τὸν κοινωφελῆ σκοπὸν, ὃν ἔταξεν ἑαυτῇ, ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ χάριν αὐτῶν Λαχεῖον, οὗ ἀνὰ ἕνα κλῆρον θέλει λάβει δωρεὰν ἕκαστος συνδρομητής.

Τὸ Λαχεῖον τοῦτο θέλει περιλαμβάνει τόσους ἀριθμοὺς, ὅσοι ἔσονται οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἑστίας» μέχρι τῆς 25 Μαρτίου, ὁ δ' αὔξων ἀριθμὸς τῆς ἀποδείξεως τῆς συνδρομῆς ἑκάστου διὰ τὸ ἔτος 1882 θέλει εἶναι συγχρόνως καὶ ἀριθμὸς τοῦ Λαχείου.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων οἱ κληρωθησόμενοι 10 θέλουσι διανεμηθῇ τὰ κέρδη τοῦ Λαχείου.

Τὰ κέρδη ταῦτα θὰ ἀποτελῶνται ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ δὴ

Ὁ 1ος κληρωθησόμενος ἀριθμὸς θέλει κερδήσει συλλογὴν τῶν ἑπομένων βιβλίων:

Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ Ἅπαντα τὰ φιλολογικὰ εἰς τόμους 9	Δρ.	60
Χάρτης τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας ὑπὸ Μιχ. Χρυσοχόου, δεδεμένος ἄριστα	»	48
Ἀχιλ. Παράσχου Ποιήματα εἰς τόμους 3	»	15
Σπ. Τρικούπη Ἱστορία ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τόμους 4	»	15
Ν. Δραγούμη Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις (Ἔκδοσ. 6' εἰς τόμους 2)	»	13
	Δραχμαὶ	151

Οἱ ἑπόμενοι 2 ἀνὰ μίαν σειρὰν «Ἑστίας» ἐκ δώδεκα τόμων δεδεμένων, ἀξίας ἑκάστην δραχμῶν 107, ἐν ὅλῳ . . . . Δρ. 214

Οἱ μετ' αὐτοὺς 3 (τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος) ἀνὰ μίαν σειρὰν «Ἑστίας» ἐκ δώδεκα τόμων ἀδέτων, ἀνὰ δραχ. 67 ἑκάστην ἤτοι αἱ τρεῖς ὁμοῦ. . . Δρ. 201

Οἱ ἑπόμενοι 4 (ἕβδομος, ὄγδοος, ἔνατος, δέκατος) ἀνὰ μίαν συλλογὴν τῶν ἑπομένων βιβλίων:

Μενδελσῶνος Βαρθόλδη Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τόμους 2	Δρ.	11
Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου Ποιήματα εἰς τόμους 3	»	9
Ν. Γεωργιάδου «Θεσσαλία», ἤτοι λεπτομερὴς περιγραφὴ τῶν νέων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν . .	»	6
Γεωργίου Δροσίνη «Σταλακτῖται», ποιητικὴ συλλογὴ	»	2
	Δραχμαὶ	28

ἤτοι αἱ 4 συλλογαὶ ὁμοῦ δραχ. 112.

ΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ 10 ΚΛΗΡΩΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 678.

Ἡ ἐκκύβευσις τοῦ Λαχείου γενήσεται δημοσίᾳ τὴν πρώτην κυριακὴν τοῦ Ἀπριλίου, ὥρᾳ 3 μ. μ. ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» ἐνώπιον τῆς Διευθύνσεως, πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομητῶν καὶ παντὸς ἄλλου συνδρομητοῦ, ἐπιθυμοῦντος νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν κλήρωσιν.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀριθ. 261. — 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1881. — Λεπτὰ 10.

Αὐξάνοντος ἤδη τοῦ ΣΤ' ἔτους τῆς «Ἑστίας», ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ Ζ' ἔτος παρακαλοῦνται νὰ ἀνανεώσωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Ἑστίας» ὁρίζεται ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τὰς Ἀθήνας εἰς φράγκα 12 ἐτησίως, ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστου φύλλου ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου εἰς λεπτὰ 25.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἑστίας» οἱ ἀνανεοῦντες τὰς συνδρομὰς αὐτῶν διὰ τὸ ἔτος 1882, ὡς καὶ οἱ τὸ πρῶτον ἐγγραφόμενοι τοιοῦτοι, δύνανται νὰ λάβωσιν ἐκ τοῦ γραφείου τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ ἑνὸς μόνον φράγκου τὰ «Κυκλαδικά», ἤτοι Ἱστορίαν τῶν Κυκλάδων νήσων τοῦ κ. Α. Μηλιαράκη, σύγγραμμα βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλλην. γραμμάτων, πωλούμενον δὲ ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις ἀντὶ δραχμῶν ἕξ.

Εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς αὐτῆς ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας» ἀναλαμβάνει τὴν ἄμεσον διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀποστολὴν τοῦ εἰρημένου συγγράμματος, ἐὰν μετὰ τοῦ ἑνὸς φράγκου συναποστείλωσι καὶ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη τοῦ βιβλίου, ἀνερχόμενα εἰς λεπτὰ 30.

Τὰ «Κυκλαδικὰ» δύνανται νὰ λάβωσιν ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους καὶ ὅσοι τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑστίας» ἀνενέωσαν ἤδη τὴν συνδρομήν των.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

Ἐκ Κίνας ἀπεστάλη ἐσχάτως εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον κινεζικὴ ἱστορία τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου τοῦ 1870-1871. Οἱ συγγράψαντες αὐτὴν ἱστορικοὶ Wang-Taon καὶ Chang-Tsem-Ling ἄρχοντες τοῦ ἔργου συγκρίνοντες τὴν Κίναν μετὰ τῆς Εὐρώπης, μεθ' ὃ ἐπιλαμβάνονται τῆς ἀφηγήσεως τοῦ πολέμου, ὃν ἐκθέτουσιν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἀπὸ τῆς συνεντεύξεως τοῦ Paen-ni-ten-ti (Βενεδέττη) καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἐν Ἔμς μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μακ-Μαῶν εἰς τὴν προεδρείαν τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας. Τὸ ὅλον σύγγραμμα ἀποτελεῖται ἐξ ὀκτὼ τόμων.

— Ἡ διάσημος ἀοιδὸς Πάττη συνῆψε συμβόλαιον μετά τινος Ἀμερικανοῦ, τοῦ κ. Abbey, δι' οὗ ἀναλαμβάνει νὰ δώσῃ ἐν Ἀμερικῇ τριάκοντα μουσικὰς παραστάσεις. Εἰς ἑκάστην τῶν παραστάσεων τούτων ἡ Πάττη θέλει ᾄδει τέσσαρα ᾄσματα, λαμβάνουσα δι' ἑκάστην ἑσπέραν 32,000 φράγκα, ἤτοι 8,000 φράγκα δι' ἕκαστον τεμάχιον.

— Κατ' αὐτὰς ἐπωλήθη ἐν Λονδίνῳ ἐν δημοπρασίᾳ ἡ περιώνυμος βιβλιοθήκη τοῦ δουκὸς Σούνδερλανδ, ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βιβλιοθήκη Σούνδερλανδ». Τὰ πλεῖστα τῶν βιβλίων εἶνε πολυτιμόταται ἐκδόσεις ἀρχαίων συγγραφέων καὶ πατέρων τῆς ἐκκλησίας, τετυπωμένα κατὰ τὸν 15 καὶ 16 αἰῶνα. Ἵνα λάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἔννοιαν τῶν τεραστίων ποσῶν ἀνθ' ὧν ἐπωλήθησαν ἔνια τῶν βιβλίων, μνημονεύομεν μόνον ὅτι μία ἀρχαία Παλαιὰ Γραφὴ ἐτιμήθη 40,000 φράγκων, ἄλλα δὲ παλαιὰ βιβλία ἐτιμήθησαν ἕκαστον ἀπὸ 10,000 μέχρι 30 χιλ. φράγκων. Ἡ τιμὴ τῶν κατὰ τὰς πρώτας δέκα ἡμέρας δημοπρατηθέντων βιβλίων ἀνέρχεται εἰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Σπουδαία ἰταλικὴ ἑταιρία ᾐτήσατο παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἄδειαν νὰ κατασκευάσῃ ὑποβρύχιον σύριγγα μεταξὺ Μεσσήνης καὶ Σικελίας καὶ τοῦ ἀντιπέραν Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας.

— Ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μονῆς τῶν Μετεώρων, ἐν ᾗ ὡς γνωστὸν ὑπάρχει βιβλιοθήκη πολλὰ περιλαμβάνουσα συγγράμματα, ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον δέκα χειρόγραφα τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐκεῖ ὑπαρχόντων. Ἐκ τούτων τὸ μὲν εἶνε Εὐαγγέλιον ἐπὶ περγαμηνῆς, σχήματος 16, γεγραμμένον διὰ μελάνης ἐρυθρᾶς καὶ φέρον ἐνιαχοῦ κοσμήματα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκκλησιαστικῆς ὕλης, καὶ τὸ ἓν ἱστορία τῶν μοναστηρίων τῶν Μετεώρων λίαν σημαντική. Ἐκ τῶν χειρογράφων τούτων δύο ἢ τρία εἶνε, ὡς ῥητῶς λέγεται, σύγχρονα τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐθεμελίωσε τὰ μοναστήρια ταῦτα. Ἐστάλη δὲ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων ὅσα τῷ 1805 ὑπῆρχον ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· «1805, Ἰουλίου 29. Καταγραφὴ τῶν βιβλίων τῶν ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τῆς ἐν τῷ Μετεώρῳ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως».

— Γενομένης ἀπαριθμήσεως τῶν ἐν τῷ φυτολογικῷ Μουσείῳ ἀποκειμένων φυτολογικῶν συλλογῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ Ἐπιτροπείας ὁρισθείσης ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, εὑρέθησαν κατ' αὐτὴν 32 841 δείγματα φυτῶν. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος βοτανικὴ συλλογὴ κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ φυτολογικοῦ μουσείου συνίστατο μόνον ἐκ 5,802 δειγμάτων.

— Ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐν Πειραιεῖ νέα ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρόνοια».

Ἡ ἀνεύρεσις τῆς «Jeannette».

Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ἀτμοπλοίου «Jeannette», περὶ οὗ πρότινος ἀνεφέραμεν ὅτι ἕνεκα ἐλλείψεως εἰδήσεων περὶ τῆς τύχης του ἐπὶ ὅλην τετραετίαν, ἀπόπειρα εἶχε γείνει τελευταῖον πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ βοήθειαν αὐτοῦ· τὰ κατὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ πολυπαθοῦς ἀτμοπλοίου ἀνηγγέλθησαν τηλεγραφικῶς εἰς Παρισίους ὡς ἑξῆς·

»Πετρούπολις, 20 Δεκεμβρίου.

«Ὁ στρατηγὸς Anoutchine, γενικὸς διοικητὴς τῆς ἀνατολικῆς Σιβηρίας, ἀφικόμενος ἐνταῦθα, ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ εἰς τὸν βόρειον πόλον ἐκπεμφθεὶς ἀπόστολος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀνεῦρε τὸ ἀτμόπλοιον «Jeannette», οὗ τινος ἀπὸ τοῦ 1877 εἶχον ἀπολεσθῆ τὰ ἴχνη, καὶ παρέσχε πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὸ πλήρωμα».

Ἐξ ἄλλου καὶ ὁ ἐν Παρισίοις ἀντιπρόσωπος τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» ἐδημοσίευσε τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα·

»Πετρούπολις, 20 Δεκεμβρίου.

«Ὁ στρατηγὸς Ἰγνάτιεφ ἔλαβε πρὸ μικροῦ τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα, ὅπερ σᾶς διαβιβάζω κατὰ γράμμα·

»Ἰρκούτσκη, 19 Δεκεμβρίου.

«Ὁ διοικητὴς τῆς Jakoulst μὲ πληροφορεῖ ὅτι τὴν 14 Σεπτεμβρίου τρεῖς ἰθαγενεῖς τῆς Jiganc παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Barnay εὗρον μέγα πλοῖον, οὗ ἐπέβαινον 11 ξένοι, ἀνήκοντες εἰς τὸ ναυαγῆσαν ἀτμόπλοιον «Jeannette»· οἱ ναυαγοὶ εἶχον ὑποφέρει τὰ πάνδεινα.

»Ὑπάλληλος τοῦ νομοῦ ἐκείνου διετάχθη νὰ σπεύσῃ ἀμέσως μετὰ ἰατροῦ καὶ φαρμάκων φέρων βοήθειαν εἰς τοὺς ναυαγούς, νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς Jakoulst καὶ νὰ ἐρευνήσῃ πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ τοῦ λοιποῦ πληρώματος· 500 ῥούβλια ὡρίσθησαν διὰ τὰς πρώτας δαπάνας».

Ὁ μηχανικὸς Melville, εἷς ἐκ τῶν ναυαγῶν, ἀπέστειλε τρία ὅμοια τηλεγραφήματα, εἰς τὸν κ. Βέννετ ἐν Λονδίνῳ, τὸν γραμματέα τοῦ ναυαρχείου ἐν Βασιγκτῶνι καὶ τὸν ἐν Πετρουπόλει ἀντιπρόσωπον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Κατὰ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ἡ «Jeannette» περιεκλείσθη καὶ συνετρίβη ὑπὸ τῶν πάγων τὴν 23 Ἰουνίου ἐν σημείῳ κειμένῳ ὑπὸ τὸν 77 βαθμὸν πλάτους καὶ τὸν 157 μήκους ἀνατολικοῦ. Οἱ ναυαγοὶ εἶχον καταλίπει τὸ ἀτμόπλοιον ἐπιβάντες τριῶν λέμβων, αἵτινες ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων εἰς ἀπόστασιν 50 μιλλίων ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λένα ὑπὸ βιαίων ἀνέμων. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 3 λέμβος, ἣν ἐκυβέρνα ὁ μηχανικὸς Melville, ἔφθασε τὴν 29 Σεπτεμβρίου εἰς τὸ ἀνατολικὸν στόμιον τοῦ Λένα,

ἀλλ' ἐκεῖ ἐνεκλείσθη ὑπὸ πάγων παρὰ τὸ μικρὸν χωρίον Bolonenga. Τὴν 29 Ὀκτωβρίου ἀφίκοντο ἐνταῦθα, καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 λέμβος καὶ τὰ πλοιάρια Hindemann καὶ Hoross, ἅτινα ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ ὑποπλοίαρχος Delong, ὁ ἰατρὸς Ambler καὶ δώδεκα ἄλλοι ἐκ τοῦ πληρώματος εἶχον ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν βορείαν ἐκβολὴν τοῦ Λένα, εἰς τὴν νῆσον Bolonengata, ἔνθα ὑφίσταντο τὰ πάνδεινα στερούμενοι παντὸς ἀναγκαίου καὶ ἔχοντες ἄλλοι μὲν τοὺς βραχίονας ἄλλοι δὲ τοὺς πόδας παγωμένους· κατόπιν τῶν εἰδήσεων τούτων ἱκανοὶ ἄνδρες ἀμέσως ἀπεστάλησαν πρὸς ἀναζήτησιν καὶ διάσωσιν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων.

Περὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2 λέμβου οὐδεμία ἔτι ὑπάρχει εἴδησις.

Εἰς τὸ πρὸς τὸν κ. Βέννετ τηλεγράφημα αὐτοῦ ὁ κ. Melville παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ἀποστείλῃ ἀμέσως τηλεγραφικῶς εἰς Jakoulst καὶ Ἰρκούτσκην τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας. Τέταρτον τηλεγράφημα ἀπεστάλη ὡσαύτως εἰς Βασιγκτῶνα, δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἄμεσος ἀποστολὴ 6,000 ῥουβλίων πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Jakoulst, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ἐρεύνας καὶ παράσχῃ πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τοὺς ναυαγούς, καὶ τὰ ὁδοιπορικὰ αὐτῶν ἔξοδα, ὅπως ἔλθωσιν εἰς Jakoulst, ἧς ὁ διοικητὴς εἶνε ἐντεταλμένος νὰ φροντίσῃ περὶ θεραπείας πάσης αὐτῶν ἀνάγκης.

Ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ πρὸς αὐτὸν τηλεγραφήματος ὁ κ. Βέννετ, ὅστις ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρίσκεται ἐν Παρισίοις, ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν στρατηγὸν Ἰγνάτιεφ, τιθέμενος εἰς τὴν διάθεσίν του σημαντικὸν ποσὸν ὅπως ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τοῦ πληρώματος τῆς «Jeannette».

Ἀλλὰ καὶ ἡ κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἐν Πετρουπόλει ἀντιπρόσωπόν της κ. Hoffmann τηλεγράφημα, ἐντελλομένη αὐτῷ νὰ ἀποστείλῃ βοήθειαν εἰς τὸ πλήρωμα τῆς «Jeannette» καὶ παρακαλέσῃ τὴν ῥωσσικὴν κυβέρνησιν νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἀλλ' ὅμως ἐν Ῥωσσίᾳ οἱ πάντες ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ἀδύνατον νὰ ἀποσταλῇ ἀτμόπλοιον πρὸς παραλαβὴν τῶν ἐπιζώντων τοῦ πληρώματος τῆς «Jeannette» πρὸ τοῦ προσεχοῦς ἔαρος. Τὸ καθ' αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ διέταξεν ἀμέσως ὅπως ἀποσταλῶσιν ὅ,τι τάχιστα ἐνδύματα, τροφαί, χρήματα καὶ τὰ μέσα μεταφορᾶς εἰς τοὺς ναυαγούς.

Ὡς γνωστὸν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, τὸ ὑπὸ τῶν πάγων συντριβὲν ἀτμόπλοιον εἶχεν ἐξοπλισθῇ δαπάναις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» κ. Βέννετ, ζητήσαντος νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ, τοὺς ἀπλήστους περιέργων εἰδήσεων, ὕλην πρὸς ψυχαγωγίαν ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν περιπετειῶν τῆς εἰς τὸν πόλον ἐκδρομῆς. Ἐν τῇ περιστάσει λοιπὸν ταύτῃ δὲν εἶνε ἴσως περιτταὶ πληροφορίαι τινὲς περὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἐφημερίδος, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐκδρομῆς.

Ὁ «Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» ἱδρύθη τῷ 1836 ὑπὸ τοῦ κ. Βέννετ, πατρὸς τοῦ νῦν ἰδιοκτήτου τῆς ἐφημερίδος. Διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς τιμῆς τοῦ φύλλου αὐτοῦ εἰς τὸ σχετικῶς πρὸς τὰς ἄλλας ἐφημερίδας ἐλάχιστον ποσὸν τῶν 3 σολδίων (15 λεπτῶν) ὁ Βέννετ κατώρθωσε τὴν μεγίστην κυκλοφορίαν διὰ τὴν ἐφημερίδα, ὑποσκελίσας τοὺς ἄλλους συναδέλφους του. Σήμερον ἀντὶ τῶν τριῶν σολδίων ὁ «Κῆρυξ» παρέχει καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς ἀναγνώστας του δώδεκα μεγάλας σελίδας κειμένου, ὧν αἱ τέσσαρες εἰσὶ γνωστοποιήσεις. Ἡ κατωτέρα τιμὴ διὰ πᾶσαν γραμμὴν γνωστοποιήσεως εἶνε φράγκα δύο.

Ἐπειδὴ ἑκάστη σελὶς διαιρεῖται εἰς ἓξ στήλας, ὧν ἑκάστη περιέχει 250 γραμμάς, αἱ 4 σελίδες τῶν γνωστοποιήσεων περιλαμβάνουσιν 6,000 γραμμάς. Ὁρίζοντες τὴν τιμὴν ἑκάστης τῶν γραμμῶν τούτων εἰς τὸν κατώτερον ὅρον, ἤτοι φρ. 2, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ ἐκ τῶν εἰδοποιήσεων ἡμερήσιον εἰσόδημα τοῦ «Κήρυκος» ἀνέρχεται εἰς 12,000 φράγκα. Καὶ ταῦτα μὲν διὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος.

Ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ὁ «Κῆρυξ» ἐκδίδεται μετὰ παραρτήματος περιλαμβάνοντος 120 στήλας γνωστοποιήσεων, αἵτινες ἀποφέρουσιν αὐτῷ κέρδος 60,000 φράγκων. Κατὰ τὰ ἐκτεθέντα τὸ μηνιαῖον εἰσόδημα τοῦ «Κήρυκος» ἐκ τῶν εἰδοποιήσεων ἀνέρχεται εἰς 600,000 περίπου φράγκα. Ἐὰν δ' εἰς ταῦτα προστεθῇ τὸ προϊὸν τῶν ἐμμέσων γνωστοποιήσεων, αἵτινες ἐπιτηδείως παρενείρονται εἰς τὰ διάφορα ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος, καὶ τοῦ χρηματιστικοῦ δελτίου, ἀπαρτίζεται ὁλικὸν ποσὸν ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου φράγκων κατὰ μῆνα, ἅτινα ἀποφέρουσιν αἱ γνωστοποιήσεις· τοῦτο εἶνε τὸ καθαρὸν εἰσόδημα τῆς ἐφημερίδος. Διότι τὰ ἔξοδα διευθύνσεως, συντάξεως, κτλ. καλύπτονται ὅλα περισσῶς ἐκ τῆς κατὰ φύλλον πωλήσεως καὶ τῶν συνδρομῶν. Πράγματι ὁ «Κῆρυξ» πωλεῖ καθ' ἑκάστην 175,000 φύλλων, ἅτινα λογιζόμενα πρὸς 15 λεπτὰ ἕκαστον φέρουσι καθ' ἑκάστην ὑπὲρ τὰ 25,000 φράγκα, ἤτοι 9,000,000 κατ' ἔτος.

Ἡ μεγάλη αὕτη ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς εἶνε ἀναμφισβήτως ἡ πλουσιωτέρα ἐφημερὶς τοῦ κόσμου. Ἀληθῶς ὡς πρὸς τὴν πώλησιν κατέχει τὴν τρίτην θέσιν, διότι πρώτη εἶνε ἡ «Μικρὰ Ἐφημερὶς» τῶν Παρισίων, πωλοῦσα 550,000 ἀντίτυπα καὶ δευτέρα ὁ ἀγγλικὸς «Ἡμερήσιος Τηλέγραφος», ἐξοδεύουσα 250,000 καθ' ἑκάστην· ἀλλὰ διὰ τῶν γνωστοποιήσεων ἀναδεικνύεται ἀνωτέρα πασῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ διευθυντὴς αὐτῆς ἀρύεται τὰ μέσα πρὸς τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐπιχειρήσεις, οἷαι εἰσὶν ἡ ἐν τῇ Ἀφρικῇ περιήγησις τοῦ Στάνλεϋ καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς «Jeannette».

ΒΙΒΛΙΑ

2491. **Ἑστία**. Ἐκδίδοται κατὰ κυριακήν. Ἔτος ς'. Τόμος ΙΒ', 27 Δεκεμβρίου 1881. Ἀριθ. 313 (261). Λεπτὰ 20. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Σταδίου, ἀρ. 6. 4ον, σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἔλισων (Μετὰ εἰκόνος). — Ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ. (Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ. Μετάφρ. Ἀρσινόης Γ. Παππαδοπούλου). — Ἡ πρώτη τοῦ νέου ἔτους. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ καιροῦ (ποίησις).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1896.

Ἐγὼ ἄψυχον μὲν εἶμαι καὶ χωρὶς ἀναπνοὴν
Ὅμως εἶμαι ἀναγκαῖον εἰς ἑκάστου τὴν ζωήν.
Καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἔρως ἀφανίζεται ἐν ταὐτῷ,
Ἂν τὸ ὑποκείμενόν μου δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ.
Ζῶ μακρὰν ἀπὸ τὰ δάση, πλὴν μὲ ζῷα κατοικῶ,
Εἰς τὴν γῆν ποτὲ δὲν εἶμαι, καὶ μ' ἀνθρώπους συνοικῶ.
Ὅπου ἢ πτωχὸς ἢ γέρων ἀδιστάκτως προχωρῶ,
Ἂν δὲ πλούσιος ἢ νέος παρευθὺς ἀναχωρῶ.
Εἰς τὸν κόσμον δὲν μ' εὑρίσκεις ὅσον καὶ ἂν στοχασθῇς,
Πλὴν ἂν εἶνε φῶς, μὲ βλέπεις εἰς τὴν μέσην παρευθύς,
Τί; ἀκόμη δὲν μ' εὑρίσκεις; τί; ἀκόμη ἀπορεῖς;
Εἰς τὸ στρῶμά σου νὰ μ' εὕρῃς χωρὶς κόπον εἰμπορεῖς.
Πῶς εἰς ἔκστασιν τοσαύτην, ἀναγνῶστα, σὲ κινῶ;
Εἰς τὴν γλῶσσάν σου ἐπάνω αἰωνίως τριγυρνῶ.

1897.

Τίς εἶνε ὁ ἀριθμός, οὗτινος τὸ ἥμισυ ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ δεκαπλασίου αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀριθμοῦ εὑρίσκομεν ὑπόλοιπον 646.

1898.

[Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἓν βιβλίον].

Κυβόλεξον πρὸς συμπλήρωσιν.

.	.	Λ	.	.
.	.	Η	.	.
Λ	Η	Ι	Ο	Ν
.	.	Ο	.	.
.	.	Ν	.	.

1899.

L'on ne connait en moi fin, ni commencement;
Neuf dissemblables soeurs m'accompagnent et m'aident.
Tout seul je ne vaux rien; mais quand elles précédent,
On peut me faire alors valoir infiniment.

ΛΥΣΕΙΣ

1891.

Θὴρ — Ἀσία (Θηρασία).

1892.

Αἰτία.

1893.

Τ	Υ	Χ	Η
Υ	Φ	Ο	Σ
Χ	Ο	Υ	Σ
Η	Σ	Σ	Λ

1894.

Bec-figue

1895.

Normandie.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

23 Δεκεμβρίου 1881 — ΑΘΗΝΩΝ — 23 Δεκεμβρίου 1881

Δάνεια τῆς κυβερνήσεως	Ὁμολογ. ἐκδοθεῖσαι	Ὁμολ. ἐν κυκλοφορίᾳ	Ἐποχαὶ πληρωμῆς τοκομεριδίων	Ἐποχαὶ κληρώσεως	Ἐτήσιον εἰσόδ.	Τιμὴ ὁμολογ. πραγμ.	ἐξοφ.	Τρέχουσα τιμὴ
Τῶν 120,000,000 τῶν 5 0/0 Χρ. Φρ.	240,000	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ	1 Ἰουν. 1 Δεκεμβρ.	25.—	373 —	500	362
» 60,000,000 τῶν 6 ,, »	120,000	—	20 Ἰα. Ἀπ. Ἰουλ. Οκ.	20 Δεκ. Μαρ. Ἰουν. Σεπ.	30.—	392 1/2	500	432
» 26,000,000 τῶν 6 ,, »	52,000	50,510	15 Ἰουν. 15 Δεκεμ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	33.60	405 —	500	420
» 28,000,000 τῶν 9 ,, Δρ.	40,201	80,654	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μαρτ. 15 Σεπτεμ.	25.20	224.—	280	303
» 28.000,000 τῶν 8* ,, »	59,799		15 » 15 »	15 » 15 »	20.—	200.—	250	293
» 10,000,000 τῶν 6 ,, Φρ.	42,000	29,268	15 Ἰουν. 15 Δεκεμβ.	15 Μαΐου 15 Νοεμβ.	16.86	197.50	250	211
» 6,000,000 τῶν 6 ,, Δρ.	60,000	47,670	31 Δεκεμβρίου	10 Ὀκτωβρίου	6.—	100.—	100	117
» 4,000,000 τῶν 8 ,, »	16,000	14,255	15 Ἀπρ. 15 Ὀκτωβ.	15 Μάρτ. 15 Σεπτεμ.	22.40	252.—	280	287
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι Ἐθνικῆς Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου Φρ.	181,791	—	1 Ἰαν. 1 Ἰουλ.	1 Ἰουλ. 1 Σεπτ. 1 Νοεμ. 1 Ἰαν. 1 Μαρτ. 1 Μαΐου.	16	362.5	400	157

Πιστωτικὰ καταστήματα Ἑταιρίαι	Μετοχικὸν κεφάλαιον	Κεφάλαιον πραγματευθὲν	Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον	Ἐποχαὶ πληρωμῆς μερίσματος	Τελευτ. μέρισμα	Τιμὴ πραγ. μετ.	Τρέχουσα τιμὴ
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος Δρ.	18,000,000	Ὁλόκληρον	12,080,000	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	120.—	1,000	4,190
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα Φρ.	25,000,000	15,000,000	—	15 » 15 »	8.88	300	395
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως »	5,000,000	4,000,000	88,816	20 » 20 »	4.80	100	149
Ἀσφαλισ. Ἑταιρία ὁ Ἀρχάγγελος »	15,000,000	3,250,000	—	1 Μαρτίου	9.—	100	64
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου »	20,000,000	14,000,000	—	Ἰανουάρ. καὶ Ἰούλ.	5.—	140	161
Σιδηρόδρομ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς »	5,600,000	4,000,000	—	15 Ἰαν. 15 Ἰουλ.	8.—	160	304
Ἑταιρία Φωταερίου Δρ.	—	—	—	—	—		132
Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία ὁ «Φοῖνιξ» »	3,000,000	300,000	500,000	30 Ἰανουαρίου	16.—	100	
» » ἡ «Ἄγκυρα» »	1,400,000	280,000	109,340	25 ,,	8.10	100	
Ναυτικὴ Τράπεζα ἡ «Ἀλκυὼν» »	2,000,000	527,200	42,294	20 Ἀπριλίου	16.66	200	

Συναλλάγματα

Λονδίνου	Τραπεζικὸν	3μην.	29.50
»	Ἐμπορικὸν	,,	29.30
Γαλλίας—Ἐθνικῆς	Τραπέζης	3ήμ.	1.18
» »	Ἐμπορικὸν	3μην.	1.15

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	δραχ.	23.40
Λίρα Στερλίνα	,,	
Λίρα Ὀθωμανικὴ	,,	26.60
Αὐστριακὸν Φλωρίον	,,	
Ἀργυροῦν δεκάφραγκον	,,	
,, φράγκον	,,	

Παρατηρήσεις

* ἀπὸ ἀριθ. 1—59,799 τῶν 8 τοῖς ἑκατ.
,, 59,800—100,000 9 ,,

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πατρῶν-Λονδ. 3μ. (3 Νοεμβρ.) Ἐμ. 29-29.20.
Κερκ.-Λονδ. 3μ. (14 Δεκεμβ.) ,, 29.70.

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ (16 Δεκεμβρίου)

Σιδηρόδρομοι Εὐρ. Τουρκίας	φρ.	60 1/2
Ἑλληνικὸν δάν. τῶν 8 0/0	,,	254
,, ,, 9 0/0	,,	264
Ἑταιρία Μεταλλ. Λαυρίου	,,	154
Λονδίνου 3 μηνῶν	γρ.	109 1/2 - 109 7/8
Παρισίων 3 ,,	φρ	28.05 - 28.10
Λίρα Ἀγγλικὴ	γρ.	109 35/40
Εἰκοσάφραγκον	,,	87 36/40

ΒΙΕΝΝΗΣ (7 Δεκεμβρ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.85
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	47.00
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.41
Ἀργυρᾶ φιορ. 100		

ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ (30 Δεκεμβ.)

Λον. αἱ 10 λ. σ. 3μ.	φιο.	118.85
Παρισ. τὰ 100 φρ.	,,	47.—
Εἰκοσάφραγκον	,,	9.43
Ἀργυρᾶ φιορ 100.		

ΠΑΡΙΣΙΩΝ (4 Νοεμβρίου)

Λονδίνου διαπ. ἐνδψ. (μ. 2 1/2) φρ. 25.23-25.28
Χρυσὸς 1000/1000 τὸ χ. 3,437. 3-4 ὑπερτίμ. 0/00
Ἀργυρ. ,, τὸ χ. 218.89 ὑποτ. 127.50-132.50

Τόκος προεξοφλήσεως

Ἀμστερδαμ	4 1/2 0/0	Βιέννης	4 0/0
Βερολίνου	5 0/0	Λονδίνου	5 0/0
Μαδρίτης	4 0/0	Παρισίων	5 0/0
Πετρουπόλεως	6 0/0	Ῥώμης	5 0/0

Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπέζης) 8 0/0.

Ἀλληλογραφία τῆς Ἑστίας.

κ. Δ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας μετὰ τῶν ζητηθέντων. — κ. Χ. Π. Μεσολόγγιον. Ἰδιαιτέρως σᾶς ἐγράψαμεν. Βιβλία ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. — **Πολυπράγμονι.** Ὁ τρόπος οὗτος τῆς χρονολογίας, ἤτοι ἡ τῶν ἐτῶν ἀπαρίθμησις ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐπενοήθη κατὰ τὸν 5ον μ. Χ. αἰῶνα.—κ. *Π. Ν. Σύρον. Πόσῳ λογικώτεροι εἶνε οἱ Κινέζοι, παρ' οἷς ἡ εὐγένεια δὲν μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ τέκνα, ἀλλ' οἱ γονεῖς ἐξευγενίζονται ὑπὸ τῶν τέκνων, ὅταν ταῦτα διὰ τῶν ἔργων των ἀξιωθῶσι νὰ λάβωσι τίτλον εὐγενείας! — κ. Γ. Κ. Π. Φαλτσί. Ἡ ὁμολογία δὲν ἐκληρώθη ἔτι.—κ. Δ. Κ. Κ. Ἰθάκην. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. Ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Νέας Ὑόρκης ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχει θέσις τις φέρουσα τὸ αὐτὸ ὄνομα.—κ. Ι. Δ. Δ. Κεφαλληνίαν. Ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαί σας μετὰ τῶν χρημάτων ἐλήφθησαν. Οἱ δύο τόμοι τῆς «Ἑστίας» παρεδόθησαν τῷ κ. Π. Λ. — κ. Κ. Δ. Κ. Πάτρας. Τὸ βιβλίον δὲν ἀπεστάλη, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἐνταῦθα. Εὐθὺς ὡς ληφθῇ, θέλει ἀποσταλῇ ἡμῖν. — **Φιλολόγῳ** Ἀθήνας. Ἐν τούτοις καὶ αὐτὴ ἡ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένη τοιούτων ἀλλοκότων λέξεων. Πῶς σᾶς φαίνεται π. χ. ἡ λέξις Atryptodontopholidophide; Εἶνε ἡ ὀνομασία ὄφεώς τινος ἀβλαβοῦς, ὀλιγώτερον μικροῦ ἴσως ἢ τὸ ὄνομά του; — κ. Δ. Ν. Ὀδησσόν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Λ. Δ. Δ. Ροστόβ. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. — κκ. Ι. Κ. Δεδεαγάτς, Δ. Β. Σύρον, Α. Λ. Τ. Ὕδραν καὶ Α. Γ. Βόνιτσαν. Ἐλήφθησαν. — κ. Α. Μ. Bonn. Τὰς εὐχαριστίας μας ἐκ τῶν προτέρων. — **Ἀγνώστῳ φίλῳ.** Τὸ εἶπεν ἤδη τῶν ἀρχαίων τις: Δυσκολώτερον—τὸ γνῶθι σαυτόν. Εὐκολώτερον—τὸ ἄλλους συμβουλεύειν. — ΜΜ*. Παρὰ τοῖς Ἄγγλοις οἱ εὐγενεῖς θεωροῦσιν ὄνειδος νὰ κατοικῶσι διαρκῶς ἐν ταῖς πόλεσι, προτιμῶντες τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ βίον, ἐν μέσῳ τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀγρῶν αὐτῶν· ἐνασχολούμενοι μετὰ ζήλου εἰς τὰ γεωργικὰ ἔργα, πωλοῦσι τὰ προϊόντα αὐτῶν καὶ δὲν θεωροῦσι καθόλου ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν τὸν ἐκ τοιαύτης ἐργασίας πορισμὸν κέρδους. — κ. Δ. Ι. Πειραιᾶ. Διότι ἐθεωρήθη ἀκατάλληλον. — κ. **Ν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, νομίζομεν, τὸ ἀξίωμά σας εἶνε ἀνεφάρμοστον. «Αἱ ἐπιχειρήσεις, ἔλεγεν ὁ Βάκων, ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα πρὸς τὰς ὁδούς, διότι ἡ συντομωτέρα ὁδὸς εἶνε συνήθως καὶ ἡ χειρίστη· ἐνῷ προτιμότερον νὰ βραδύνῃ τις ἐπ' ὀλίγον, ἀλλὰ νὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς».

Αἱ συνδρομαὶ διευθύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας «Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ἀποστέλλονται δὲ δι' ἐπιταγῶν, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἑλληνικῶν γραμματοσήμων, χρυσοῦ, τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης ἢ γαλλικῶν γραμματοσήμων. Γραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης καὶ Ῥωμουνικὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἀπαράδεκτα.

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες 11 τόμοι αὐτῆς, ἄδετοι μὲν πρὸς φράγ. 5, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 8.—Ἕκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἑξαμηνίας. — Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου ἀνέρχονται εἰς λεπτὰ 80.

Συνδρομαὶ εἰς τὴν Ἑστίαν καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον γίνονται δεκταὶ παρὰ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Δημ. Βενετοκλεῖ.

Τὰ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας ἀποστελλόμενα χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας», θέλουσα νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς τεκμήριον τῶν εὐγνωμόνων αὐτῆς αἰσθημάτων διὰ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὰς θερμὰς συμπαθείας, τὰς ὁποίας πάντοτε καὶ ἐνδεικτικῶς ἐξεδήλωσαν πρὸς αὐτήν, εὐγενῶς ἐνθαρρύνοντες τὰς προσπαθείας αὐτῆς πρὸς τὸν κοινωφελῆ σκοπόν, ὃν ἔταξεν ἑαυτῇ, ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ χάριν αὐτῶν Λαχεῖον, οὗ ἀνὰ ἕνα κλῆρον θέλει λάβει δωρεὰν ἕκαστος συνδρομητής.

Τὸ Λαχεῖον τοῦτο θέλει περιλαμβάνει τόσους ἀριθμούς, ὅσοι ἔσονται οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἑστίας» μέχρι τῆς 25 Μαρτίου, ὁ δ' αὔξων ἀριθμὸς τῆς ἀποδείξεως τῆς συνδρομῆς ἑκάστου διὰ τὸ ἔτος 1882 θέλει εἶναι συγχρόνως καὶ ἀριθμὸς τοῦ Λαχείου.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων οἱ κληρωθησόμενοι 10 θέλουσι διανεμηθῆ τὰ κέρδη τοῦ Λαχείου.

Τὰ κέρδη ταῦτα θὰ ἀποτελῶνται ἐξ ἐκλεκτῶν συγγραμμάτων τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ δὴ

Ὁ 1ος κληρωθησόμενος ἀριθμὸς θέλει κερδήσει συλλογὴν τῶν ἑπομένων βιβλίων:

Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ Ἅπαντα τὰ φιλολογικὰ εἰς τόμους 9	Δρ.	60
Χάρτης τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας ὑπὸ Μιχ. Χρυσοχόου, δεδεμένος ἄριστα	»	48
Ἀχιλ. Παράσχου Ποιήματα εἰς τόμους 3	»	15
Σπ. Τρικούπη Ἱστορία ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τόμους 4	»	15
Ν. Δραγούμη Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις (Ἔκδοσ. β' εἰς τόμους 2)	»	13
	Δραχμαὶ	151

Οἱ ἑπόμενοι 2 ἀνὰ μίαν σειρὰν «Ἑστίας» ἐκ δώδεκα τόμων δεδεμένων, ἀξίας ἑκάστην δραχμῶν 107, ἐν ὅλῳ . . . . Δρ. 214

Οἱ μετ' αὐτοὺς 3 (τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος) ἀνὰ μίαν σειρὰν «Ἑστίας» ἐκ δώδεκα τόμων ἀδέτων, ἀνὰ δραχ. 67 ἑκάστην· ἤτοι αἱ τρεῖς ὁμοῦ. . . Δρ. 201

Οἱ ἑπόμενοι 4 (ἕβδομος, ὄγδοος, ἔνατος, δέκατος) ἀνὰ μίαν συλλογὴν τῶν ἑπομένων βιβλίων:

Μενδελσῶνος Βαρθόλδη Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τόμους 2	Δρ.	11
Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου Ποιήματα εἰς τόμους 3	»	9
Ν. Γεωργιάδου «Θεσσαλία», ἤτοι λεπτομερὴς περιγραφὴ τῶν νέων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν	»	6
Γεωργίου Δροσίνη «Σταλακτῖται», ποιητικὴ συλλογή	»	2
	Δραχμαὶ	28

ἤτοι αἱ 4 συλλογαὶ ὁμοῦ δραχ. 112.

ΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ 10 ΚΛΗΡΩΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 678.

Ἡ ἐκκύβευσις τοῦ Λαχείου γενήσεται δημοσίᾳ τὴν πρώτην κυριακὴν τοῦ Ἀπριλίου, ὥρᾳ 3 μ. μ. ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» ἐνώπιον τῆς Διευθύνσεως, πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομητῶν καὶ παντὸς ἄλλου συνδρομητοῦ, ἐπιθυμοῦντος νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν κλήρωσιν.

Ἀθήνησι τύποις Ἀδελφῶν Περρῆ.